KO TE

PAIPERA TAPU

ARA, KO TE

KAWENATA TAWHITO

ME TE

KAWENATA HOU.

HE MEA WHAKAMAORI MAI NO NGA REO
I OROKO-TUHITUHIA AI.



RANANA:
HE MEA TA KI TE PEREHI A W. M. WATTS,
MA TE KOMITI TA PAIPERA MO INGARANGI MO TE AO KATOA.
1868.

KO NGA

PUKAPUKA O TE KAWENATA TAWHITO.

KO TE

PUKAPUKA TUATAHI A MOHI

KO KENEHI.

UPOKO 1.

HE mea hanga na te Atua i te timatanga te rangi me te whenua.
2 A kahore he ahua o te whenua, i te
takoto kau; a he pouri a runga i te
mata o te hohonu. Na, ka whakapaho
te Wairua o te Atua i runga i te kare o
nga wai.
3 ¶ A ka ki te Atua, Kia mārama: na
ka mārama.
4 A ka kite te Atua i te māramatanga,
e pai ana: a ka wehewehe te Atua i
waenganui o te mārama o te pouri.
5 Na, ka huaina e te Atua te mārama
he Awatea, a ko te pouri i huaina e ia he
Po. A ko te ahiahi raua ko te ata te ra
tuatahi.
6 ¶ Na, ka mea te Atua, Kia whai ki-
korangi a waenganui o nga wai, a kia
wehea e taua mea a waenganui o nga wai.
7 Na, ka hangā e te Atua te kikorangi,
a ka wehea e ia nga wai i raro iho o te
kikorangi i nga wai o runga ake o te
kikorangi: a ka oti.
8 Na, ka huaina te kikorangi e te Atua
he Rangi. A ko te ahiahi raua ko te
ata te ra tuarua.
9 ¶ Na, ka mea te Atua, Kia huihuia
nga wai i raro i te rangi, kia kotahi te
wahi, a kia puta ake te tuawhenua: a
ka oti.
10 Na, ka huaina te tuawhenua e te
Atua he Whenua; ko te huihuinga wai
hoki i huaina e ia ko nga Moana: a ka
kite mai te Atua, e pai ana.
11 ¶ Na, ka mea te Atua, Kia pihi ake
te taru hou i te whenua, te otaota whai
purapura, me te rakau hua ki runga ki
te whenua, e hua ana ona hua, he mea
rite tonu ki a ia, kei roto nei i a ia ona
purapura: a ka oti.
12 Na, ka whakaputaina ake te taru
hou e te whenua, te otaota hoki e hua
ana ona hua, he mea rite tonu ki a ia,
me te rakau whai hua, kei roto nei i a ia
ona purapura, he mea rite tonu ki a ia:
a ka kite mai te Atua, e pai ana.
13 A ko te ahiahi raua ko te ata te ra
tuatoru.
14 ¶ Na, ka mea te Atua, Kia whai
mea whakamārama te kiko o te rangi,
hei wehe i te awatea i te po; a hei tohu
ano aua mea, hei taima, hei ra, hei tau:
15 A hei whakamārama aua mea i te
kiko o te rangi, hei whakamārama mo
te whenua: a ka oti.
16 Na, ka hangā e te Atua nga wha-
kamārama nui e rua; te whakamā-
rama nui hei tohutohu mo te awatea,
me te whakamārama tuaiti hei tohutohu
mo te po: me nga whetu ano hoki.
17 A whakanohoia ana aua mea e te
Atua ki te kiko o te rangi, hei whaka-
mārama mo te whenua,
18 Hei tohutohu ano hoki i te awatea
i te po, hei wehe hoki i te mārama i te
pouri: a ka kite mai te Atua, e pai ana.
19 A ko te ahiahi raua ko te ata te ra
tuawha.
20 ¶ Na, ka mea te Atua, Kia ngahue
ake i roto i nga wai te mea ora e ngoki
ana, kia rere ano hoki te manu i runga
i te whenua i te mata o te kiko o te
rangi.
21 Na, ka hangā e te Atua nga tohora
nui, me nga mea ora katoa, nga mea
ngokingoki i ngahue ake nei i roto i
nga wai, o ia ahua o ia ahua me nga
manu whai parirau katoa, o ia ahua o ia
ahua: a ka kite te Atua, e pai ana.

22 Na, ka manaaki te Atua i a ratou,
ka mea, Kia hua koutou, kia tini, kia
kapi hoki nga wai o nga moana i a kou-
tou, kia tini ano hoki nga manu ki runga
ki te whenua.
23 A ko te ahiahi raua ko te ata te ra
tuarima.
24 ¶ Na, ka mea te Atua, Kia whaka-
putaina ake e te whenua te mea ora o ia
ahua o ia ahua, te kararehe, me te mea
ngokingoki, me te kirehe o te whenua,
o ia ahua o ia ahua: a ka oti.
25 Na, ka hangā e te Atua te kirehe o
te whenua o ia ahua o ia ahua, me te
kararehe o ia ahua o ia ahua, me nga
mea ngokingoki katoa o te whenua o ia
ahua o ia ahua: a ka kite mai te Atua,
e pai ana.
26 ¶ Na, ka mea te Atua, Kia hanga
tatou i te tangata kia rite ki a tatou,
hei to tatou hoki te ahua: a kia waiho
ratou hei rangatira mo nga ika o te
moana, mo te manu hoki o te rangi,
mo nga kararehe hoki, mo te whenua
katoa hoki, mo nga mea ngokingoki
katoa ano hoki e ngokingoki ana i runga
i te whenua.
27 Na, ka hangā e te Atua te tangata,
he mea rite ki a ia, i hangā ia e ia kia
rite ki te Atua; i hangā raua he tane he
wahine.
28 Na, ka manaakitia raua e te Atua,
a ka mea te Atua ki a raua, Kia hua, kia
tini, kia kapi hoki te whenua i a korua,
kia mate hoki ona tara i a korua: a hei
rangatira ano korua mo te ika o te
moana, mo te manu hoki o te rangi, mo
nga mea ora katoa hoki e ngokingoki
ana i runga i te whenua.
29 ¶ Na, ka mea mai te Atua, Na, kua
oti nei te hoatu e ahau ki a korua nga
otaota katoa e whai purapura ana i runga
i te mata o te whenua katoa, me te
rakau katoa, he hua rakau tona e whai
purapura ana; hei kai ena ma korua.
30 Me nga otaota matomato katoa, hei
kai ma nga kararehe katoa o te whenua,
ma nga manu katoa hoki o te rangi, ma
nga mea katoa hoki e ngokingoki ana i
runga i te whenua kei roto nei i a ratou
he wairua ora: a ka oti.
31 A, ka kite te Atua i nga mea katoa
kua hangā nei e ia, na, pai whakahara-
hara. A ko te ahiahi raua ko te ata te
ra tuaono.

UPOKO 2.

NA, ka oti nga rangi me te whenua,
me o reira mano katoa.
2 A no te whitu o nga ra i oti ai i te
Atua tana mahi i mahi ai; na, ka okioki
ia i te ra whitu i ana mahi katoa i mahia
e ia.
3 Na, ka whakapaingia e te Atua te ra
whitu, a whakatapua ana e ia: mona i
okioki i reira i ana mahi katoa i oti i te
Atua te hanga.
4 ¶ Ko nga whakatupuranga enei o nga
rangi, o te whenua i te hanganga ai, i
te ra i hangā ai e Ihowa e te Atua te
whenua me nga rangi.
5 O nga mea katoa ano hoki e tupu
ana i te oneone i te mea kahore ano aua
mea i te whenua, o nga otaota katoa ano
hoki o te oneone i te mea kahore ano kia
pihi noa: kahore nei hoki a Ihowa te
Atua i mea noa kia ua ki runga ki te
whenua, a kahore he tangata hei mahi i
te oneone.
6 Engari i pupu ake he kohu i te
whenua, a nana i whakamakuku te mata
katoa o te oneone.
7 Na, ka whakaahuatia te tangata e
Ihowa e te Atua, he puehu no te oneone,
a whakahangia ana e ia ki roto ki ona
pongaihu te manawa ora; a ka whaka-
wairua ora te tangata.
8 ¶ Na, ka whakatokia e Ihowa e te
Atua tetahi kari ki Erene ki te taha ki
te rawhiti; a whakanohoia iho ki reira
te tangata i hangā e ia.
9 A i whakatupuria ake ano e Ihowa
e te Atua i roto i te oneone nga rakau
katoa e ahuareka ana ki te titiro, e pai
ana hoki hei kai, me te rakau ano o te
ora i waenganui o te kari, raua ko te
rakau o te matauranga ki te pai ki te
kino.
10 A i rere mai ano he awa i Erene
hei whakamakuku i te kari; a marara
ake i reira e wha nga tino awa.
11 Ko Pihona te ingoa o te tuatahi;
tera hoki e taiawhio i te whenua katoa
o Hawira, he koura hoki kei reira;
12 A he pai te koura o taua whenua:
kei reira te teriuma me te kohatu onika.
13 A te ingoa o te rua o nga awa ko
Kihona: ko ia tera e taiawhio i te whe-
nua katoa o Etiopia.
14 A te ingoa o te toru o nga awa ko
Hirekere; tera hoki e rere whaka-te-
rawhiti o Ahiria. A ko Uparati te wha
o nga awa.
15 Na, ka tango a Ihowa te Atua i te
tangata, a whakanohoia ana e ia ki te
kari o Erene, hei ngaki, hei tiaki hoki
i reira.
16 Na ka ako mai a Ihowa te Atua ki
te tangata, ka mea, Kainga noatia nga
hua o nga rakau katoa o te kari:
17 Ko te rakau ia o te matauranga ki

te pai ki te kino, kaua e kainga tetahi o
ona *hua;* ta te mea hoki ko te ra e kai
ai koe i te tahi o ona *hua*, ka mate koe,
mate rawa.
18 ¶ Na, ka mea a Ihowa te Atua, E
kore e pai kia noho te tangata ko ia
anake; me hanga e ahau tetahi hoa pai
mona.
19 Na, he mea whakaahua mai na
Ihowa na te Atua i roto i te oneone nga
kirehe katoa o te parae, me nga manu
katoa o te rangi; a kawea mai ana e ia
ki a Arama, kia kitea ai te ingoa e
huaina e ia ki a ratou: a ko a Arama
i hua ai ki nga mea ora katoa, hei ingoa
ano era mo ratou.
20 Na, ka huaina e Arama he ingoa mo
nga kararehe katoa, mo nga manu hoki
o te rangi, mo nga kirehe katoa hoki o
te parae; ko Arama ia kahore i kitea te-
tahi hoa pai mona.
21 Na, ka mea a Ihowa te Atua kia au
iho te moe o Arama, a moe ana ia: na,
ka tango ia i tetahi o ona rara, a tutakina
atu ana te kikokiko hei whakakapi mo
reira;
22 Na, ka hanga a Ihowa te Atua i te
rara i tangohia e ia i roto i a Arama hei
wahine, a kawea mai ana e ia ki a
Arama.
23 A ka mea a Arama, Katahi ano ki
tenei te wheua o roto o oku wheua, me
te kikokiko o roto o oku kikokiko: me
hua ia he Wahine, nona hoki i tangohia i
roto i te Tangata.
24 No konei, ka whakarerea e te ta-
ngata tona papa me tona whaea, a ka
piri ki tana wahine: a hei kikokiko ko-
tahi raua.
25 A i te tu tahanga raua tokorua, te
tangata me tana wahine, a kihai i wha-
kama.

UPOKO 3.

NA, he mohio rawa te nakahi i nga
kirehe katoa o te parae i hangā e
Ihowa e te Atua. Na, ko tana meatanga
mai ki te wahine, Koia, i mea mai ano
te Atua, Kaua e kainga e korua nga *hua*
o nga rakau katoa o te kari?
2 A ka mea atu te wahine ki te nakahi,
E kai ano maua i nga hua o nga rakau o
te kari:
3 Ko nga hua ia o te rakau i waenganui
o te kari, kua mea mai te Atua, Kaua
korua e kai i tetahi o ona *hua*, kaua ano
hoki e pa atu ki reira, kei mate korua.
4 Na, ko te meatanga mai a te nakahi
ki te wahine, E kore korua e mate rawa:
5 Erangi e mohio ana te Atua ko te ra
e kai ai korua i tetahi o ona *hua*, katahi
ka mārama o korua kanohi, a ka wha-
kaatua korua, ka mohio ki te pai ki te
kino.
6 A, te kitenga o te wahine e pai ana te
rakau hei kai, he ahuareka hoki ki te
titiro atu, he rakau ano hoki e minam-
inatia hei whakamohio, na ka tango ia i
etahi o ona hua, a ka kai, ka hoatu hoki
ki tona tahu; a kai ana ia.
7 Na, ka mārama o raua kanohi, a ka
mohio raua e tu tahanga ana raua; na,
ka tuia e raua etahi rau piki, a meatia
ana hei rapaki mo raua.
8 A ka rongo raua i te reo o Ihowa o
te Atua e haereere ana i te kari i te hau-
hautanga o te ra: a ka piri a Arama
raua ko tana wahine i te aroaro o Ihowa
o te Atua ki roto ki nga rakau o te kari.
9 Na, ka karanga mai a Ihowa te Atua
ki a Arama, ka mea ki a ia, Kei hea
koe?
10 A ka mea atu ia, I rongo ahau ki
tou reo i te kari, a wehi ana ahau, noku
i tu tahanga; na, piri ana ahau.
11 Na, ka mea mai ia, Na wai i mea ki
a koe e tu tahanga ana koe? Kua kai-
nga ranei e koe etahi o nga *hua* o te
rakau i kiia atu e ahau ki a koe, Kaua
ona hua e kainga?
12 Na, ka mea te tangata, Na te wa-
hine i homai nei e koe hei hoa moku,
nana i homai etahi o nga *hua* o te rakau
ki a au, a kainga ana e ahau.
13 Na, ka mea mai a Ihowa te Atua ki
te wahine, He aha tenei kua meatia nei
e koe? A ka mea atu te wahine, Na te
nakahi ahau i maminga, a kai ana
ahau.
14 Na, ka mea a Ihowa te Atua ki te
nakahi, Mo tenei mahi au, nui atu te
kanga mou i o nga kararehe katoa, i o
nga kirehe katoa o te parae; ko tou
kopu hei haere mou, a ko te puehu hei
kai mau i nga ra katoa e ora ai koe:
15 A ka whakatupuria e ahau he paka-
nga ma korua ko te wahine, ma tou uri
ratou ko tona uri; ka maru tou mā-
tenga i a ia, a ka maru i a koe tona
rekereke.
16 Ka mea ia ki te wahine, Ka whaka-
nuia rawatia e ahau tou mamae, me tou
haputanga; ka mamae koe ina whanau
tamariki; a ka hiahia koe ki tou tahu,
ko ia ano hoki hei rangatira mou.
17 A, ka mea ia ki a Arama, Mo to
rongonga ki te reo o to wahine, mo to
kainga hoki i te hua o te rakau i kiia
atu e ahau ki a koe, i meatia atu, Kaua
e kainga etahi o ona *hua:* ka oti te one-
one te kanga mo to mahi; kaka inga e

koe ona hua i roto i te mamae i nga ra
katoa e ora ai koe;
18 He tataramoa ano hoki, he tumatakuru ana e whakatupu ake ai mau; a
ka kai koe i te otaota o te parae;
19 Ma te werawera ano o tou mata e
kai ai koe i te taro, a hoki noa koe ki te
oneone; i tangohia mai nei hoki koe i
reira: he puehu hoki koe, a ka hoki ano
ki te puehu.
20 ¶ A i huaina e Arama te ingoa o
tana wahine ko Iwi; no te mea ko te
whaea ia o nga mea ora katoa.
21 Na, ka hangā e Ihowa e te Atua
etahi kakahu hiako mo Arama raua ko
tana wahine, a whakakakahuria ana
raua.
22 ¶ Na, ka mea a Ihowa te Atua,
Nana, kua rite nei te tangata ki tetahi o
tatou, te mohio ki te pai ki te kino: na,
kei totoro atu tona ringa aianei, kei tango
i etahi o nga *hua* o te rakau o te ora, kei
kai, a ka ora tonu:
23 Koia i tonoa atu ai ia e Ihowa e te
Atua i te kari i Erene, hei ngaki i te
oneone i tangohia mai nei ia i reira.
24 Heoi, peia ana e ia te tangata; a
whakanohoia ana ki te taha ki te rawhiti
o te kari o Erene etahi kerupima, me
tetahi hoari mura, he mea piupiu tonu
ki tetahi taha ki tetahi taha, hei tiaki i
te huarahi ki te rakau o te ora.

UPOKO 4.

NA, ka mohio a Arama ki a Iwi ki
tana wahine; a ka hapu ia, a ka
whanau a Kaina; na, ka mea ia, Kua
whakawhiwhia mai ahau e Ihowa ki tetahi tangata.
2 Na, ka whanau ano tona teina a Apera.
A he kai whangai hipi a Apera, ko Kaina
ia he kai ngaki whenua.
3 A, i te mutunga o etahi rangi, na, ka
kawea mai e Kaina etahi o nga hua o te
whenua hei whakahere ki a Ihowa.
4 Me Apera hoki, i kawea mai ano e ia
etahi o nga whanau matamua o tana
kahui o o ratou ngako ano hoki. A ka
aro mai a Ihowa ki a Apera me tana
whakahere:
5 Kihai hoki i aro mai ki a Kaina me
tana whakahere. A he nui rawa te riri
a Kaina, a whakapouruma ana tona mata.
6 Na, ka mea mai a Ihowa ki a Kaina,
Na te aha koe i riri ai? na te aha hoki i
whakapouruma ai tou mata?
7 E kore ianei koe e kake ki te mahi
koe i te pai? a ki te kahore koe e mahi
i te pai, e takoto ana te hara i te kuwaha.
Na, ka hiahia mai ia ki a koe, a ko koe
hei rangatira mona.
8 Na, ka korero a Kaina ki a Apera ki
tona teina: a i a raua i te parae, na, ka
whakatika mai a Kaina ki a Apera ki
tona teina, a patua iho.
9 ¶ Katahi ka mea mai a Ihowa ki a
Kaina, Kei hea a Apera to teina? A ka
mea atu ia, Kahore ahau e mohio: Ko
ahau ianei te kai tiaki o toku teina?
10 Na, ka mea mai ia, He mahi aha
tenei au? e tangi mai ana te reo o te toto
o to teina ki a au i roto i te whenua.
11 Na, ka kangā koe i runga i te
whenua, i hamama nei tona waha hei
rerenga atu mo te toto o tou teina i *whakahekea nei* e tou ringa;
12 Ka ngakia e koe te oneone e kore e
tukua mai tona kaha a muri ake nei ki a
koe; ka waiho koe hei tangata haereere
noa, hei manene i runga i te whenua.
13 Na, ka mea a Kaina ki a Ihowa,
He nui toku kino, e kore e taea te muru.
14 Titiro hoki, ka peia nei ahau e koe
inaianei i te mata o te whenua; a ka
ngaro atu i tou kanohi; ka waiho ano
hoki hei tangata haereere noa, hei manene i runga i te whenua; a tenei ake
ki te tutaki tetahi tangata ki a au, na,
ka patua ahau e ia.
15 Na, ka mea a Ihowa ki a ia, Na, ki
te patu tetahi i a Kaina, e whitu nga
utu e rapua i a ia. Na, ka homai e
Ihowa he tohu ki a Kaina, kei patua ia
e tetahi tangata ina tutaki ki a ia.
16 ¶ Na, ka haere atu a Kaina i te
aroaro o Ihowa, a noho ana i te whenua
o Noro, i te taha ki te rawhiti o Erene.
17 Na, ka mohio a Kaina ki tana wahine; a ka hapu ia, a ka whanau a
Enoka: na, ka hanga ia i tetahi pa, a
huaina iho te ingoa o te pa ko Enoka,
ko te ingoa o tana tamaiti.
18 A whanau ake ta Enoka tama ko
Irara: a whanau ake ta Irara ko Mehutaere: a whanau ake ta Mehutaere ko
Metuhaere: a whanau ake ta Metuhaere
ko Rameka.
19 Na, ka tangohia e Rameka etahi
wahine tokorua mana: ko Araha te ingoa o tetahi, ko Tira hoki te ingoa o
tetahi.
20 Na, ka whanau ta Araha tamaiti ko
Iapara: ko te matua ia o te hunga noho
teneti, ratou ko nga tangata *whangai*
kararehe.
21 A ko Iupara te ingoa o tona teina:
ko ia te matua o nga mea rahurahu ki te
hāpa ki te okana.
22 Me Tira ano hoki, whanau ake tana
ko Tupara-kaina, he kai whakaako ia no

nga kai mahi i te parahi, i te rino: a ko
Naama te tuahine o Tupara-kaina.
23 Na, ka mea a Rameka ki ana wa-
hine, ki a Araha raua ko Tira, Whaka-
rongo mai ki toku reo; e nga wahine a
Rameka, kia whai taringa mai ki taku
kupu: kua patua hoki he tangata e ahau
moku i motu, he taitamariki hoki mo
toku mamae:
24 Na, mo Kaina e whitu nga utu, ina,
ka whitu tekau ma whitu mo Rameka.
25 ¶ A i mohio ano a Arama ki tana
wahine; a ka whanau tana tamaiti, a
huaina iho tona ingoa ko Heta; *i mea*
hoki *ia*, Ka rite mai nei i te Atua tetahi
atu uri moku hei whakakapi mo Apera i
patua nei e Kaina.
26 Me Heta ano hoki, i whanau tana
tamaiti; a huaina ana tona ingoa ko
Enoha: no reira i timata ai te tangata
te karanga atu ki te ingoa o Ihowa.

UPOKO 5.

KO te pukapuka tenei o nga whaka-
tupuranga o Arama. I te ra i ha-
ngā ai te tangata e te Atua, i hangā ia e
ia kia rite ki te Atua;
2 I hangā raua he tane he wahine; a
i manaakitia raua e ia, i huaina hoki to
raua ingoa ko Arama, i te ra i hangā ai
raua.
3 ¶ A ka kotahi rau ka toru tekau nga
tau i ora ai a Arama, na ka whanau
tana *tamaiti*, nona te ahua, rite tonu
ki a ia; a huaina ana tona ingoa ko
Heta:
4 A e waru rau tau nga ra o Arama i
muri iho i te whanautanga o Heta: a
ka whanau he tamariki he tamahine
mana:
5 A e iwa rau e toru tekau tau nga ra
katoa i ora ai a Arama: a ka mate.
6 A kotahi rau e rima nga tau i ora ai
a Heta, a ka whanau tana tamaiti a
Enoha:
7 A e waru rau e whitu nga tau i ora
ai a Heta i muri iho i te whanautanga o
tana tamaiti o Enoha, a ka whanau he
tamariki he tamahine mana:
8 A e iwa rau kotahi tekau ma rua tau
nga ra katoa o Heta: a ka mate.
9 ¶ A ka iwa tekau nga tau i ora ai a
Enoha: na, ka whanau tana tamaiti a
Kainana:
10 A e waru rau kotahi tekau ma rima
nga tau i ora ai a Enoha i muri iho i te
whanautanga o tana tamaiti o Kainana,
a ka whanau he tamariki he tamahine
mana:
11 A e iwa rau ma rima tau nga ra
katoa o Enoha: a ka mate.
12 ¶ A ka whitu tekau nga tau i ora
ai a Kainana, ka whanau tana tamaiti a
Maharareere:
13 A e waru rau e wha tekau nga tau
i ora ai a Kainana i muri iho i te wha-
nautanga o tana tamaiti o Maharareere,
a ka whanau he tamariki he tamahine
mana:
14 A e iwa rau kotahi tekau tau nga
ra katoa o Kainana: a ka mate.
15 ¶ A ka ono tekau ma rima nga
tau i ora ai a Maharareere, na, ka
whanau tana tamaiti a Iarere:
16 A e waru rau e toru tekau nga tau
i ora ai a Maharareere i muri iho i te
whanautanga o tana tamaiti o Iarere, a
ka whanau he tamariki he tamahine
mana:
17 A e waru rau e iwa tekau ma rima
tau nga ra katoa o Maharareere: na,
ka mate.
18 ¶ A kotahi rau e ono tekau ma
rua nga tau i ora ai a Iarere, a ka
whanau tana tamaiti a Enoka:
19 A e waru rau nga tau i ora ai a
Iarere i muri iho i te whanautanga o
tana tamaiti o Enoka, a ka whanau he
tamariki he tamahine mana:
20 A e iwa rau e ono tekau ma rua
tau nga ra katoa o Iarere: na, ka mate.
21 ¶ A e ono tekau ma rima nga tau
i ora ai a Enoka, na, ka whanau tana
tamaiti a Metuhera:
22 A e toru rau nga tau i haereere
tahi ai a Enoka i te Atua i muri iho i te
whanautanga o tana tamaiti o Metu-
hera, a ka whanau he tamariki he tama-
hine mana:
23 A e toru rau e ono tekau ma rima
tau nga ra katoa o Enoka:
24 A i haereere tahi ano a Enoka i te
Atua: a kua kahore ia; na te Atua
hoki ia i tango.
25 A kotahi rau e waru tekau ma
whitu nga tau i ora ai a Metuhera, a ka
whanau tana tamaiti a Rameka:
26 A e whitu rau e waru tekau ma
rua nga tau i ora ai a Metuhera i muri
iho i te whanautanga o tana tamaiti o
Rameka, a ka whanau he tamariki he
tamahine mana:
27 A e iwa rau e ono tekau ma iwa tau
nga ra katoa o Metuhera: na, ka mate.
28 ¶ A kotahi rau e waru tekau ma
rua nga tau i ora ai a Rameka, a ka
whanau tana tamaiti.
29 A huaina ana e ia tona ingoa ko
Noa; i mea hoki ia, Ma tenei e ora ai o
tatou ngakau i a tatou e mamahi nei, i o

tatou ringa hoki e ruha nei, i te oneone
kua oti nei te kanga e Ihowa.
30 A e rima rau e iwa tekau ma rima
nga tau i ora ai a Rameka i muri iho i
te whanautanga o tana tamaiti o Noa,
a ka whanau he tamariki he tamahine
mana:
31 A e whitu rau e whitu tekau ma
whitu tau nga ra katoa o Rameka: a ka
mate.
32 A ka rima rau nga tau o Noa: na,
ka whanau nga tamariki a Noa, ko
Hema, ko Hama, ko Iapeta.

UPOKO 6.

AKA timata te tangata te tini haere ki
runga ki te mata o te whenua, a ka
whanau a ratou tamahine.
2 Na, te kitenga o nga tamariki a te
Atua i nga tamahine a te tangata, e ata-
ahua ana; ka tango i a ratou i pai ai o
ratou katoa, hei wahine ma ratou.
3 Na, ka mea a Ihowa, E kore toku
wairua e whakawa tonu i te tangata, he
kikokiko nei hoki ia: na, kia kotahi rau
kia rua tekau tau ona ra.
4 Na, he roroa nga tangata o te whe-
nua i aua ra, i muri iho ano hoki, i te
haerenga o nga tamariki a te Atua ki
nga tamahine a te tangata, a ka whanau
a ratou tamariki; ko ratou nga tangata
marohirohi o mua, nga mea whai ingoa
hoki.
5 ¶ A, te kitenga o te Atua kua nui te
kino o te tangata i runga i te whenua,
a he kino kau i nga ra katoa nga toko-
nga katoatanga ake o nga whakaaro a
tona ngakau,
6 Na, ka puta ke te whakaaro a Ihowa
i hangā ai e ia te tangata ki runga ki
te whenua, a ka pouri a roto o tona
ngakau.
7 Na, ka mea a Ihowa, Ka whakanga-
romia atu e ahau i te mata o te whenua
te tangata i hangā e ahau; te tangata,
te kirehe, te mea ngoki, me nga manu
o te rangi; kua puta ke hoki taku wha-
kaaro i hangā ai ratou.
8 Ko Noa ia, i manakohia mai e Ihowa.
9 ¶ Ko nga whakatupuranga enei o
Noa: he tangata tika a Noa, he wha-
kaaro tapatahi i ona whakatupuranga, a
i haereere tahi a Noa i te Atua.
10 A whanau ake nga tamariki a Noa,
tokotoru, ko Hema, ko Hama, ko
Iapeta.
11 A ki ta Ihowa titiro kua he te whe-
nua, kua ki hoki te whenua i te tutu.
12 A ka titiro mai te Atua ki te whe-
nua, na, kua he; i he hoki te ara o nga
kikokiko katoa o runga o te whenua.
13 Na, ka mea te Atua ki a Noa, Kua
tae mai te mutunga o nga kikokiko
katoa ki toku aroaro; no te mea e ki
ana te whenua i te tutu i a ratou; na,
ka whakangaro tenei ahau i a ratou tahi
ko te whenua.
14 ¶ Hangā tetahi aaka mau, ki te
kopera he rakau; me hanga e koe etahi
ruma ki roto i te aaka, ka pani ai i roto
i waho ki te ware.
15 A kia penei to hanganga i taua
mea: Kia toru rau whatianga te roa o
te aaka, kia rima tekau whatianga tona
whanui, kia toru tekau whatianga tona
teitei.
16 Me hanga e koe he matapihi mo te
aaka, kia kotahi ano hoki te whatianga
e whakaotia ai e koe a runga; a me
whakanoho te tatau o te aaka ki tona
taha; me hanga e koe to raro *papanga
ruma*, te tuarua, me te tuatoru.
17 Ko au hoki, tenei ahau te tuku atu
nei i te waipuke ki runga ki te whenua,
hei whakangaro i nga kikokiko katoa e
whai manawa ora ana i raro i te rangi;
a ka mate nga mea katoa i runga i te
whenua.
18 Otiia ka whakamanā ano e ahau
taku kawenata ki a koe; a me haere koe
ki roto ki te aaka, koutou tahi ko au
tama, ko to wahine, ko nga wahine ano
hoki a o tama.
19 Me etahi ano hoki o nga mea ora
katoa o nga kikokiko katoa, kia rua o ia
ahua o ia ahua e kawea o koe ki roto ki
te aaka, kia ora tahi ai me koe; hei te
tane hei te uha.
20 Etahi o nga manu o ia ahua o ia
ahua, o nga kararehe ano hoki o ia ahua
o ia ahua, o nga mea ngokingoki katoa
o te whenua o ia ahua o ia ahua, kia tu-
kirua o te katoa e haere mai ki a koe,
kia ora ai.
21 Tangohia mai ano hoki mau etahi
o nga kai katoa e kainga ana, me amene
mai hoki ki a koe; a hei kai tena mau,
ma ratou hoki.
22 Na, ka meatia e Noa; rite tonu ki
nga mea katoa i whakahaua mai e te
Atua ki a ia tana i mea ai.

UPOKO 7.

NA, ka mea mai a Ihowa ki a Noa,
Haere mai koutou ko tou whare
katoa ki roto ki te aaka; kua kite hoki
ahau i a koe e tika ana ki taku aroaro i
tenei whakatupuranga.

2 Tangohia mai e koe etahi o nga
kirehe pokekore, kia takiwhitu, te toa
raua ko tana uha: me nga kararehe
poke hoki, kia takirua, te toa raua ko
tana uha.
3 Me nga manu ano hoki o te rangi,
kia takiwhitu, te toa raua ko te uha;
kia ora ai he uri ki runga ki te mata o
te whenua katoa.
4 Ta te mea hoki kia whitu ake nga
ra ka whakauaina e ahau te ua ki runga
ki te whenua, a kia wha tekau nga ra,
kia wha tekau nga po; a ka whaka-
ngaromia atu e ahau i runga i te mata
o te whenua nga mea ora katoa i hangā
e ahau.
5 A rite tonu ta Noa i mea ai ki nga
mea katoa i whakahaua mai e Ihowa
ki a ia.
6 A e ono rau nga tau o Noa i te pu-
tanga mai o te waipuke ki runga ki te
whenua.
7 ¶ Na, ka haere a Noa ratou tahi ko
ana tama ko tana wahine, me nga wa-
hine a ana tama, ki roto ki te aaka, i te
wehi i nga wai o te waipuke.
8 *Me* etahi o nga kirehe ma, o nga
kirehe hoki kahore i ma, o nga manu
hoki, o nga mea katoa ano hoki i ngo-
kingoki i runga i te whenua;
9 I haere takirua ratou ki roto ki te
aaka ki a Noa, te toa raua ko te uha, i
pera tonu me ta te Atua i whakahau ai
ki a Noa.
10 A ka whitu nga ra, na, ka puta mai
nga wai o te waipuke ki runga ki te
whenua.
11 ¶ No te ono rau o nga tau o te ora-
nga o Noa, no te rua o nga marama, no
te tekau ma whitu o nga ra o te ma-
mara, no taua rangi ano i pakaru mai ai
nga matapuna katoa o te rire nui, a ka
whakatuwheratia nga matapihi o te
rangi.
12 A e wha tekau nga ra e wha tekau
nga po i ua ai te ua ki runga ki te
whenua.
13 No taua tino rangi ano i haere ai a
Noa, ratou ko Hema, ko Hama, ko Ia-
peta, nga tama a Noa, ratou tahi ko te
wahine a Noa, ko nga wahine tokotoru
ano hoki a ana tama, ki roto ki te aaka;
14 Ratou ko nga kirehe mohoao katoa,
o ia ahua o ia ahua, me nga kararehe
katoa, o ia ahua o ia ahua, me nga mea
ngoki katoa e ngokingoki nei i runga
i te whenua, o ia ahua o ia ahua, me nga
manu katoa, o ia ahua o ia ahua, me nga
mea whai parirau katoa, o ia ahua o ia
ahua.
15 Na, ka haere atu ki roto ki te aaka
ki a Noa, tatakirua o nga kikokiko ka-
toa, o nga mea whai wairua ora.
16 A i haere atu nga mea i haere ko te
tane ko te wahine o nga kikokiko katoa,
he pera tonu me ta te Atua i whakahau
ai ki a ia: a tutakina atu ana ia e Ihowa
ki roto.
17 A e wha tekau nga ra o te waipuke
ki runga ki te whenua; a ka nui haere
nga wai, a whakamanuria ake ana te
aaka, a ka maiangi ake ki runga i te
whenua.
18 Na, ka kaha nga wai, a ka tino nui
haere ki runga ki te whenua; a ka tere
te aaka i runga i te kare o nga wai.
19 Na, kua tino kaha rawa nga wai ki
runga ki te whenua; a ka taupokina nga
maunga teitei katoa i raro iho i te rangi,
puta noa puta noa.
20 Kotahi tekau ma rima nga whatia-
nga i pari ake ai nga wai; a taupokina
ana nga maunga.
21 Na, ka mate nga kikokiko katoa i
korikori i runga i te whenua; te manu,
te kararehe, te kirehe, nga mea ngoki
katoa hoki i ngokingoki i runga i te
whenua, me nga tangata katoa ano
hoki:
22 I mate katoa nga mea kei roto nei i
o ratou pongaihu te manawa ora, nga
mea hoki i te tuawhenua.
23 A ngaro iho nga mea ora katoa i
runga i te mata o te whenua, te tangata,
te kararehe, nga mea ngokingoki, me te
manu o te rangi; i whakangaromia atu
ratou i runga i te whenua: a toe ake ko
Noa anake, me nga mea i a ia i roto i te
aaka.
24 A kotahi rau e rima tekau nga ra i
huri ai nga wai ki runga ki te whenua.

UPOKO 8.

AKA mahara te Atua ki a Noa, ki nga
mea ora katoa hoki, me nga kara-
rehe katoa ano hoki i a ia i roto i te
aaka: na, ka mea te Atua kia tika atu
tetahi hau i runga i te whenua, a ka
hoki iho nga wai.
2 A ka tutakina atu nga matapuna o te
rire, me nga matapihi o te rangi, ka
whakamutua ano hoki te ua o te rangi;
3 Na, ka hoki haere nga wai i runga i
te whenua: a i te mutunga o nga ra ko-
tahi rau e rima tekau kua iti iho nga
wai.
4 A i tau iho te aaka i te whitu o nga
marama, i te tahi tekau ma whitu o nga
ra o te marama, ki runga ki nga maunga
o Ararata.

5 A i iti haere ano nga wai, a taea noatia te tekau o nga marama: no te tekau *o nga marama,* no te *ra* tuatahi o te marama, i kitea ai nga tihi o nga maunga.

6 ¶ A i te mutunga o nga ra e wha tekau, na, ka wahia e Noa te matapihi o te aaka i hangā e ia:

7 A, ka tukua atu e ia he raweni, a, tona rerenga atu, na ka kopiko atu ka kopiko mai, a maroke noa nga wai i runga i te whenua.

8 Na, ka tukua atu ano e ia he kukupa, kia kitea ai kua iti iho ranei nga wai i runga i te mata o te whenua;

9 A kihai i kitea e te kukupa tetahi taunga iho mo te takahanga o tona waewae, a ka hoki mai ki a ia ki roto ki te aaka: i runga hoki nga wai i te mata o te whenua katoa: na, ka totoro atu tona ringaringa, a hopukia ana, tangohia mai ana ki a ia ki roto ki te aaka.

10 Na, ka tatari ano ia, a e whitu atu nga ra; a ka tukua atu ano e ia te kukupa i roto i te aaka;

11 A ka rere mai te kukupa ki a ia i te ahiahi; na, ko tetahi rau oriwa kei roto i tona waha, he mea korari mai; a ka mohio a Noa kua iti iho nga wai i runga i te whenua.

12 A ka tatari ano ia, a e whitu atu nga ra; a tukua atu ana e ia te kukupa, a kihai tena i hoki mai ano ki a ia i muri iho.

13 ¶ A no te ono rau ma tahi o nga tau, no te *marama* tuatahi, no te tuatahi o te marama, i maroke atu ai nga wai i runga i te whenua: na, ka hurahia atu e Noa te hipoki o te aaka, a ka kite, na, kua maroke te mata o te whenua.

14 A no te rua o nga marama, no te rua tekau ma whitu o nga ra o te marama, i maroke ai te whenua.

15 ¶ Na, ka korero mai te Atua ki a Noa, ka mea,

16 Puta mai koe i roto i te aaka, koukou tahi ko to wahine, ko o tama, me nga wahine a o tama.

17 Kia puta tahi mai me koe nga mea ora katoa i a koe na, nga kikokiko katoa, nga manu, nga kararehe, me nga mea ngoki katoa e ngokingoki ana i runga i te whenua; a kia whakatuputupu ratou ki runga ki te whenua, kia hua, kia tini ki runga ki te whenua.

18 Na, ka puta mai a Noa, ratou tahi ko ana tamariki, ko tana wahine, me nga wahine a ana tamariki:

19 I puta mai i roto i te aaka nga kirehe katoa, nga mea ngokingoki katoa, nga manu katoa, me nga mea ngoki katoa i runga i te whenua o ia ahua o ia ahua.

20 ¶ Na, ka hanga a Noa i tetahi aata ma Ihowa, a ka tango i etahi o nga kararehe ma katoa, o nga manu ma katoa hoki, a whakaekea tinanatia ana e ia ki runga ki te aata.

21 Na, ka hongi mai a Ihowa ki te kakara reka; a ka mea a Ihowa i roto i tona ngakau, E kore ahau e kanga ano i te oneone a muri ake nei mo nga mahi a te tangata; otiia he kino nga tokonga ake o te ngakau o te tangata, o tona taitamarikitanga ake ano; e kore ano hoki ahau e patu i nga mea ora katoa a muri ake nei, e penei me tenei meatanga aku.

22 E kore e whakamutua i nga ra katoa o te whenua te po rui me te po kokoti, te maeke me te mahana, te raumati me te hotoke, te ao me te po.

UPOKO 9.

NA, ka manaakitia a Noa ratou ko ana tamariki e te Atua, a ka mea ia ki a ratou, Kia hua, kia tini koutou, kia kapi ano hoki te whenua i a koutou.

2 Kia wehi ano hoki i a koutou, kia matakana i a koutou nga kirehe katoa o te whenua, nga manu katoa o te rangi, nga mea katoa e korikori ana i runga i te whenua, me nga ika katoa hoki o te moana; kua hoatu ena *mea* ki to koutou ringa.

3 Hei kai ano ma koutou nga mea korikori katoa, nga mea ora; rite tonu ki to nga otaota matomato taku hoatutanga i nga mea katoa ki a koutou.

4 Otiia, kaua e kainga te kikokiko me tona oranga, *ara,* me ona toto.

5 Ka rapua hoki e ahau he utu mo o koutou toto e ora nei koutou; ka rapua e ahau he utu i nga kirehe katoa, i te tangata ano hoki; ka rapua e ahau he utu mo te matenga o te tangata i te teina o ia tangata o ia tangata.

6 E whakaheke tetahi i nga toto o te tangata, ma te tangata ano ona toto e whakaheke: no te mea no te Atua te ahua i hangā ai e ia te tangata.

7 Ko koutou hoki, kia hua, kia tini; kia nui to koutou uri ki runga ki te whenua, kia tini hoki ki reira.

8 ¶ A i korero mai ano te Atua ki a Noa, ratou tahi ko ana tamariki, i mea,

9 Ko au nei, nana, ka whakapumau ahau i taku kawenata ki a koutou ko to koutou uri i muri i a koutou;

10 Ki nga mea ora katoa hoki i a koutou, ki te manu, ki te kararehe, ki nga

kirehe katoa hoki o te whenua *e noho ana*
i a koutou; ki nga mea katoa, i puta
mai i roto i te aaka, *a puta noa* atu ki
nga kirehe katoa o te whenua.
11 Ka whakapumautia ano e ahau taku
kawenata ki a koutou; e kore ano hoki
e hatepea atu nga kikokiko katoa a muri
ake nei e nga wai o te waipuke; e kore
ano e puta mai he waipuke a muri ake
nei hei whakangaro mo te whenua.
12 A i mea ano te Atua, Ko te tohu
tenei o te kawenata e whakatakotoria nei
e ahau ki te takiwa oku o koutou ko
nga wairua ora katoa i a koutou, a, tera
whakatupuranga tera whakatupuranga:
13 Ka whakatakotoria e ahau taku ko-
pere ki te kapua, a ka waiho hei tohu
mo te kawenata i te takiwa oku o te
whenua.
14 A tenei ake, i te wa e whakaputa
mai ai ahau i te kapua ki runga ki te
whenua, na, ka kitea te kopere i te
kapua:
15 A ka mahara ahau ki taku kawe-
nata i te takiwa oku o koutou ko nga
mea ora katoa, *ara*, o nga kikokiko
katoa; a e kore nga wai e puke a muri
ake nei hei whakangaro i nga kikokiko
katoa.
16 A ka piri te kopere ki te kapua; a
ka titiro atu ahau ki taua mea, kia ma-
hara ai ahau ki te kawenata e mau tonu
ana i te takiwa o te Atua o nga wairua
ora katoa, ara, o nga kikokiko katoa i ru-
nga i te whenua.
17 Na, ka mea te Atua ki a Noa, Ko te
tohu tenei o te kawenata e whakapu-
mautia nei e ahau ki te takiwa oku o
nga kikokiko katoa i runga i te whenua.
18 A, nga tamariki a Noa, i puta mai
nei i roto i te aaka, ko Hema, ko Hama,
ko Iapeta: a ko Hama te matua o Ka-
naana.
19 Ko nga tamariki tokotoru enei a
Noa: a na enei i kapi ai te whenua
katoa.
20 Na, ka timata a Noa te ngaki whe-
nua, a whakatongia ana e ia he mara
waina:
21 A ka inumia e ia te waina, a ka
haurangi; na, ka takoto tahanga i roto
i tona teneti.
22 A, te kitenga o Hama, o te matua o
Kanaana, i tona matua e takoto tahanga
ana, na, ka korerotia e ia ki ona tuakana
tokorua i waho.
23 Na, ka tango a Hema raua ko Iapeta
i tetahi kakahu, a makā iho ana e raua
ki runga ki o raua pokohiwi, na, ka
haere tuara atu raua, a hipokina ana te
wahi i takoto kau o to raua papa; me
te ahu mai ano o raua kanohi ki muri,
a kihai raua i kite i te wahi takoto kau
o to raua papa.
24 A ka maranga ake a Noa i tana
waina, a ka mohio ki ta tana tamaiti o
muri i mea ai ki a ia;
25 Na, ka mea ia, Ka kangā a Ka-
naana, ka waiho ia hei tino pononga ma
ona tuakana.
26 A i mea ano ia, Kia whakapaingia
a Ihowa te Atua o Hema; a ka waiho a
Kanaana hei pononga mana.
27 Ka meinga a Iapeta e te Atua kia
tohatoha noa atu, ka noho ano hoki ia
ki nga teneti o Hema; a hei pononga a
Kanaana mana.
28 ¶ A e toru rau e rima tekau nga
tau i ora ai a Noa i muri iho i te wai-
puke.
29 A e iwa rau e rima tekau tau nga
ra katoa o Noa: na, ka mate.

UPOKO 10.

NA, ko nga whakatupuranga enei o
nga tamariki a Noa, o Hema, o
Hama, o Iapeta: i whanau hoki he
tamariki ma ratou i muri iho i te wai-
puke.
2 Nga tamariki a Iapeta; ko Komere,
ko Makoka, ko Marai, ko Iawana, ko
Tupara, ko Meheke, ko Tiraha.
3 A nga tamariki a Komere; ko Ahe-
kenata, ko Ripata, ko Tokarama.
4 A nga tamariki a Iawana; ko Eri-
haha, ko Tarahihi, ko Kitimi, ko Tota-
nimi.
5 Na enei nga motu *e nohoia nei* e nga
tauiwi i wehe; puta noa i o ratou whe-
nua, tera reo tera reo o ratou, tera toronga
tera toronga o ratou, i o ratou iwi *hoki*.
6 ¶ Nga tamariki hoki a Hama; ko
Kuhu, ko Mitiraima, ko Putu, ko Ka-
naana.
7 A nga tamariki a Kuhu; ko Tepa,
ko Hawira, ko Hapata, ko Raama, ko
Hapateka: a nga tamariki a Raama;
ko Hepa, ko Rerana.
8 A whanau ake ta Kuhu ko Nimirota:
i timata ia te whakatangata nui ki runga
ki te whenua.
9 He maia ia i te aroaro o Ihowa ki te
whai kirehe mohoao: no reira te kupu
nei, He pera me Nimirota te maia i te
aroaro o Ihowa ki te whai kirehe mo-
hoao.
10 A i Papera te timatanga o tona ki-
ngitanga, i Ereke, i Akara, i Karane, i
te whenua o Hinara,
11 I haere atu a Ahura i taua whe-

nua, a hangā ana e ia a Ninewe, me te
pa me Rehopoto, me Kara,
12 Me Rehena hoki, i te takiwa o Ni-
newe o Kara: he pa nui ia.
13 A whanau ake a Mitiraima ko nga
Rurimi, ko nga Anamime, ko nga Re-
hapimi, ko nga Napatuhimi,
14 Ko nga Pataruhimi, ko nga Kahe-
ruhimi, (i puta mai hoki i a ratou nga
Pirihitimi,) ko nga Kapatorimi.
15 ¶ A whanau ake ta Kanaana ko
Hairona, ko tana matamua, raua ko
Hete,
16 Me te Iepuhi, me te Amori, me te
Kirikahi,
17 Me te Hiwi, me te Araki, me te
Hini,
18 Me te Aarawari, me te Temari, me
te Hamati: a muri iho ka marara noa
atu nga hapu o nga Kanaani.
19 A i Hairona te rohe ki nga Ka-
naani, kei tou haerenga mai whaka-
Kerara, ki Kaha; kei tou haerenga ki
Horoma, ki Komora, ki Arema, ki Te-
poimi, a tae noa ki Raha.
20 Ko nga tamariki enei a Hama, tera
toronga tera toronga o ratou, tera reo
tera reo o ratou, me o ratou whenua, me
o ratou iwi.
21 ¶ Me Hema ano hoki, te papa o
nga tamariki katoa a Epere, te teina o
Iapeta kaumatua, i whanau ano hoki
ana tamariki.
22 Nga tamariki a Hema; ko Erama,
ko Ahura, ko Arapahata, ko Ruru, ko
Arame.
23 A nga tamariki a Arame; ko Uhu,
ko Huru, ko Ketera, ko Maha.
24 A whanau ake ta Arapahata ko
Haraha, a whanau ake ta Haraha ko
Epere.
25 A whanau ake a Epere, tokorua nga
tamariki: te ingoa o tetahi ko Pereke;
no te mea hoki no ona ra i wehea ai te
whenua; a ko Ioketana te ingoa o tona
teina.
26 A whanau ake a Ioketana ko Ara-
motata, ko Herepe, ko Hataramaweta,
ko Ieraha,
27 Ko Hatorama, ko Utara, ko Tikera,
28 Ko Opara, ko Apimaera, ko Hepa,
29 Ko Opira, ko Hawira, ko Iopapa:
he tamariki katoa enei na Ioketana.
30 A kei Meha to ratou nohoanga, a
tae noa koe ki Hepara; he maunga ia
kei te taha ki te rawhiti.
31 Ko nga tamariki enei a Hema, tona
hapu tona hapu, tona reo tona reo, o ra-
tou kāinga, me o ratou iwi.
32 Ko nga toronga enei o nga tamariki
a Noa, me a ratou whakatupuranga, me
o ratou iwi: a i wehea mai i enei nga
iwi o te whenua i muri iho i te waipuke.

UPOKO 11.

A KOTAHI ano te reo o te whenua
katoa, rite tonu ano hoki nga ko-
rero.
2 A i a ratou e haere mai ana i te taha
ki te rawhiti, na, ka kite ratou i tetahi
mania i te whenua o Hinara; a noho
ana i reira.
3 Na, ka mea ratou ki tona hoa ki
tona hoa, Tena, tatou ka hanga pereki,
me ata tahu marire ano hoki. Na, ka
meinga e ratou nga pereki hei kohatu,
me te uku ano hoki hei moata ma
ratou.
4 Na, ka mea ratou, Tena, tatou ka ha-
nga i tetahi pa, me tetahi pourewa, a kia
tutuki a runga ki te rangi; kia whai
ingoa ai tatou, kei marara atu tatou ki
te mata o te whenua katoa.
5 Na, ka heke iho a Ihowa kia kite i
te pa, me te pourewa, i hangā nei e nga
tamariki a te tangata.
6 A ka mea a Ihowa, Nana, kotahi ano
te iwi nei, kotahi ano hoki to ratou reo;
a ka timataia nei tenei mahi e ratou: a
e kore ratou e taea te pehi, ki te whaka-
aro ratou kia mahia tetahi mea.
7 Tena, kia heke atu tatou, kia whaka-
poauau hoki i o ratou reo i reira, kei
rongo ia tangata ia tangata ki te reo o
tona hoa.
8 Na, whakamararatia atu ana ratou i
reira e Ihowa ki runga ki te mata o te
whenua katoa: a mahue ake i a ratou
te hanga i te pa.
9 Na kona i huaina ai to reira ingoa ko
Papera; no te mea i whakapoauautia e
Ihowa i reira te reo o te whenua katoa:
no reira ano hoki te whakamararatanga
a Ihowa i a ratou ki te mata o te whenua
katoa.
10 ¶ Ko nga whakatupuranga enei o
Hema: ka kotahi rau nga tau o Hema,
na, ka whanau a Arapahata i te rua o
nga tau i muri iho i te waipuke:
11 A e rima rau nga tau i ora ai a
Hema i muri iho i te whanautanga o
tana tamaiti o Arapahata, a ka whanau
ana tamariki me ana tamahine.
12 A ka toru tekau ma rima nga tau
i ora ai a Arapahata, na, ka whanau a
Haraha:
13 A e wha rau e toru nga tau i ora ai
a Arapahata i muri iho i te whanautanga
o tana tamaiti o Haraha, a ka whanau
ana tamariki me ana tamahine.

14 A ka toru tekau nga tau i ora ai a
Haraha, na, ka whanau a Epere:
15 A e wha rau e toru nga tau i ora ai
a Haraha i muri iho i te whanautanga o
tana tamaiti o Epere, a ka whanau ana
tamariki me ana tamahine.
16 A ka toru tekau ma wha nga tau i
ora ai a Epere, na, ka whanau a Pereke:
17 A e wha rau e toru tekau nga tau i
ora ai a Epere i muri iho i te whanau-
tanga o tana tamaiti o Pereke, a ka
whanau ana tamariki me ana tamahine.
18 A ka toru tekau nga tau i ora ai a
Pereke, na ka whanau a Reu:
19 A e rua rau e iwa nga tau i ora ai a
Pereke i muri iho i te whanautanga o
tana tamaiti o Reu, a ka whanau ana
tamariki me ana tamahine.
20 A ka toru tekau ma rua nga tau o
Reu, na ka whanau a Heruka:
21 A e rua rau ma whitu nga tau i ora
ai a Reu i muri iho i te whanautanga o
tana tamaiti o Heruka, a ka whanau ana
tamariki me ana tamahine.
22 A ka toru tekau nga tau o Heruka,
na ka whanau tana tamaiti a Nahora:
23 A e rua rau nga tau i ora ai a He-
ruka i muri iho i te whanautanga o tana
tamaiti o Nahora, a ka whanau ana ta-
mariki me ana tamahine.
24 A e rua tekau ma iwa nga tau i ora
ai a Nahora, a ka whanau tana tamaiti a
Teraha:
25 A kotahi rau kotahi tekau ma iwa
nga tau i ora ai a Nahora i muri iho i te
whanautanga o tana tamaiti o Teraha, a
ka whanau ana tamariki me ana tama-
hine.
26 A ka whitu tekau nga tau i ora ai a
Teraha, na, ka whanau ana tamariki a
Aperama, a Nahora, ratou ko Harana.
27 ¶ Na, ko nga whakatupuranga enei
o Teraha: whanau ake a Teraha ko
Aperama, ko Nahora, ratou ko Harana;
a whanau ake ta Harana ko Rota.
28 A i mate a Harana i te oranga ano
o tona papa o Teraha i te whenua i wha-
nau ai ia, i Uru o nga Karari.
29 Na, ka tango a Aperama raua ko
Nahora i etahi wahine ma raua: te
ingoa o te wahine a Aperama ko Harai,
a te ingoa o te wahine a Nahora ko Mi-
reka, ko te tamahine ia a Harana, a te
papa o Mireka, ko ia ano hoki te papa o
Iheka.
30 A he pakoko ano a Harai; kahore
ana tamariki.
31 Na, ka tango a Teraha i a Aperama
i tana tamaiti, raua ko Rota ko te ta-
maiti a Harana, ko te tamaiti a tana
tama, ratou ko tana hunaonga ko Harai
wahine a tana tamaiti a Aperama; a
whakatika tahi atu ana ratou i Uru o
nga Karari, haere ana ki te whenua o
Kanaana; na, ka tae mai ratou ki Ha-
rana, a noho ana i reira.
32 A e rua rau ma rima tau nga ra o
Teraha: na, ka mate a Teraha ki Ha-
rana.

UPOKO 12.

NA, kua ki noa ake a Ihowa ki a Ape-
rama, Haere atu koe i tou whenua,
i roto ano hoki i ou whanaunga, i te
whare ano hoki o tou papa, ki te whe-
nua e whakaaturia e ahau ki a koe:
2 A ka meinga koe e ahau hei iwi nui,
ka manaakitia ano koe e ahau, ka wha-
kanuia ano hoki tou ingoa; a ka waiho
koe hei manaakitanga:
3 A ka manaaki ahau i te hunga e ma-
naaki ana i a koe, ka kanga hoki i te
tangata e kanga ana i a koe: a mau ka
manaakitia ai nga hapu katoa o te whe-
nua.
4 Na, ka haere a Aperama, ka pera me
ta Ihowa i korero ai ki a ia; a i haere
tahi ano a Rota i a ia; a e whitu tekau
ma rima nga tau o Aperama i tona heke-
nga mai i Harana.
5 Na, ka tango a Aperama i a Harai i
tana wahine, raua ko Rota ko te tamaiti
a tona teina, me o ratou rawa katoa i
kohia e ratou, me nga mea ora katoa i
whiwhi ai ratou ki Harana; a whaka-
tika ana ratou, haere ana ki te whenua
o Kanaana; na, ka tae ratou ki te whe-
nua o Kanaana.
6 ¶ Na, ka tika atu a Aperama na wae-
nganui o te whenua ki te wahi o He-
keme, ki te mania o More. A i taua
whenua ano te Kanaani i taua wa.
7 Na, ka puta mai a Ihowa ki a Ape-
rama, a ka mea mai, Ka hoatu e ahau
tenei whenua ki tou uri. Na, ka hanga
e ia tetahi aata ki reira ma Ihowa i puta
mai nei ki a ia.
8 Na, ka neke atu ia i reira ki tetahi
maunga ki te taha ki te rawhiti o Pete-
ere, ka whakatu hoki i tana teneti; ko
Pete-ere ki te taha ki te hauauru, ko Hai
hoki ki te taha ki te rawhiti: a i hanga
ano e ia tetahi aata ma Ihowa ki reira, a
ka karanga atu ki te ingoa o Ihowa.
9 Na, ka turia atu e Aperama, me te
neke haere whaka-te-tonga.
10 ¶ A he mate-kai to taua whenua:
a ka haere a Aperama ki raro ki Ihipa,
ki reira noho ai; na te nui hoki o te
mate-kai o te whenua.

11 A i a ia ka tata te tae ki Ihipa, na
ka mea ia ki a Harai ki tana wahine,
Nana, e mohio ana ahau he wahine ata-
ahua koe ki te titiro atu:
12 Na, akuanei, kei te kitenga o nga
Ihipiana i a koe, ka mea ratou, Ko tana
wahine tenei: a ka patu ratou i a au, ka
whakaora hoki i a koe.
13 Me ki koe, ne? he tuahine koe
noku: kia whiwhi ai ahau ki te pai i a
koe; a mau ka ora ai toku wairua.
14 ¶ A, te taenga atu o Aperama ki
Ihipa, na ka titiro nga Ihipiana ki te
wahine, he ataahua rawa.
15 A i kite ano nga rangatira a Parao
i a ia, a ka korero whakamoemiti mona
ki a Parao: a ka kawea te wahine ki te
whare o Parao.
16 Na, ka atawhai ia i a Aperama, he
mea hoki mo te wahine: a ka riro mai i
a ia he hipi, he kau, he kaihe toa, he
pononga tane, he pononga wahine, he
kaihe uha, he kamera.
17 Na, ka pakia e Ihowa a Parao ratou
ko tona whare, he nui nga pakinga, mo
Harai hoki mo te wahine a Aperama.
18 Na, ka karanga a Parao ki a Ape-
rama, a ka mea, He aha tenei mahi au
ki a au? na te aha koe tē korero mai ai
ki a au ko to wahine ia?
19 Na te aha koe i mea ai, Ko taku
tuahine ia? i tango ai ahau i a ia hei
wahine maku: na, to wahine ra, tango-
hia, haere.
20 Na, ka whakatupato a Parao i ana
tangata kei aha atu ki a ia: a tukua atu
ana ia e ratou, me tana wahine, me ana
mea katoa.

UPOKO 13.

NA, ka haere mai a Aperama i Ihipa,
ki te taha ki te tonga, raua ko tana
wahine, me ana mea katoa, me Rota hoki.
2 A he nui rawa nga kararehe, te hi-
riwa, me te koura a Aperama.
3 Na, ka turia mai e ia, a ka haere mai
i te tonga a tae noa ki Pete-ere, ki te
wahi i orokotu ai tona teneti, ki te ta-
kiwa o Pete-ere o Hai;
4 Ki te wahi i te aata, i hangā e ia ki
reira i te timatanga: a ka karanga atu a
Aperama i reira ki te ingoa o Ihowa.
5 ¶ A ko Rota hoki, i haere tahi nei i
a Aperama, he hipi ano ana, he kau, he
teneti.
6 A kihai i nui te whenua mo raua, hei
nohoanga tahitanga mo raua: no te mea
hoki he nui o raua rawa, tē ahei ai raua
te noho tahi.
7 Na, ka tautohe ki a ratou nga kai
tiaki kahui a Aperama me nga kai tiaki
kahui a Rota: a i taua whenua ano te
Kanaani me te Perihi i taua wa e noho
ana.
8 Na ka mea mai a Aperama ki a Rota,
Kaua ra taua e whakatete ki a taua, kaua
hoki a taua hepara e *whakatete* ki a ra-
tou; he teina he tuakana nei hoki taua.
9 Kahore ianei te whenua i tou aro-
aro? tena ra, kia wehea taua: ki te *anga
koe* ki maui, na, ka ahu ahau ki matau,
a ki te *haere koe* ki matau, na, ka ahu
ahau ki maui.
10 Na, ka anga ake nga kanohi o Rota,
a ka titiro atu ki te mania katoa o Ho-
rano, e makuku katoa ana, i te mea ka-
hore ano kia whakangaromia noatia a
Horoma raua ko Komora e Ihowa, he
pera ano me te kari a Ihowa, me te whe-
nua ano o Ihipa, i to haerenga mai ki
Toara.
11 Na, ka whiriwhiria e Rota te mania
katoa o Horano mana; a ka haere atu a
Rota whaka-te-rawhiti: a ka wehewehe
raua i a raua.
12 Ko Aperama i noho ki te whenua o
Kanaana, ko Rota i noho ki nga pa o te
mania, a whakaturia ana e ia tona teneti
ki Horoma.
13 Na, he kino nga tangata o Horoma,
he hunga hara rawa ki te aroaro o
Ihowa.
14 ¶ A, ka mea mai a Ihowa ki a Ape-
rama, i muri iho i ta Rota wehenga ke-
tanga atu i a ia, Kia anga ake o kanohi,
titiro atu hoki, i te wahi e tu na koe, ki
te taha ki te nota, ki te tonga, ki te ra-
whiti, ki te weta:
15 Ta te mea hoki, ko taua whenua
katoa e kite na koe, ka hoatu e ahau a
reira ki a koe, ki tou uri hoki ake tonu
atu.
16 A ka meinga ano e ahau ou uri kia
rite ki te puehu o te whenua: a ki te
ahei i tetahi tangata te tatau te puehu o
te whenua, e taua ano hoki ou uri.
17 Whakatika, haereerea te whenua,
tona roa, tona whanui; no te mea ka
hoatu e ahau ki a koe.
18 Na, nekehia atu ana tona teneti e
Aperama, a haere ana, noho ana ki nga
mania i Mamere, ki era i Heperona, a
hangā ana e ia tetahi aata ma Ihowa ki
reira.

UPOKO 14.

NA, i nga ra o Amarapera, kingi o
Hinara, o Arioka kingi o Eratara,

o Keroraoma kingi o Erama, o Tirara hoki kingi o nga iwi;
2 Ka whawhai enei ki a Pera kingi o Horoma, ratou ko Pireta kingi o Komora, ko Hinapa kingi o Arema, ko Hemepera kingi o Tepoimi, ko te kingi hoki o Pera, ara, o Toara.
3 I huihuia katoatia enei ki te raorao i Hirimi, ara, ki te moana tote.
4 Kotahi tekau ma rua nga tau i mahi ai ratou ki a Keroraoma, a i te kotahi tekau ma toru o nga tau ka whakakeke ratou.
5 Na, i te tekau ma wha o nga tau ka haere atu a Keroraoma, ratou ko nga kingi i *whakauru* ki a ia, a patua iho e ratou nga Repaima i Ahateroto-Karanaima, ratou ko nga Tutimi i Hama, me nga Emime i Hawe-Kiriataima.
6 Me nga Hori i to ratou maunga i Heira, a tae noa ki Ereparana, ki te taha o te koraha.
7 Na, ka hoki mai ratou, a ka tae mai ki Eni-mihipata, ara, ki Karehe, a patua katoatia ana e ratou te whenua o nga Amareki, ratou ko nga Amori i noho ra i Hatetona-tamara.
8 Na, ka puta atu te kingi o Horoma, ratou ko te kingi o Komora, ko te kingi o Arema, ko te kingi o Tepoimi, ko te kingi o Pera (ara, o Toara;) a ka turia e ratou he pakanga ki a ratou, ki te raorao i Hirimi;
9 Ki a Keroraoma kingi o Erama, ki a Tirara kingi o nga iwi, ki a Amarapera kingi o Hinara, ratou ko Arioka kingi o Eratara; tokowha enei kingi, tokorima hoki era.
10 A he poka uku kau te raorao i Hirimi; na, ka whati nga kingi o Horoma raua ko Komora, a ka hinga ki reira; a rere ana nga morehu ki te maunga.
11 Na, ka tango ratou i nga taonga katoa o Horoma raua ko Komora, me a ratou kai katoa, a haere ana.
12 A i tangohia ano hoki e ratou a Rota, te tamaiti a te teina o Aperama, me ona taonga, a haere ana; i Horoma hoki ia e noho ana.
13 ¶ Na, ka tae mai tetahi o nga morehu, a ka korero ki a Aperama Hiperu; i te noho hoki ia i nga mania o Mamere Amori, o te teina o Ehekora, he teina ano ia no Anera: a kotahi ano ta ratou whakaaro ko Aperama.
14 A, te rongonga o Aperama kua herehērea atu tona iramutu, na, takiritia mai ana e ia ana tangata mohio, nga mea i whanau ki tona whare, e toru rau ko tahi tekau ma waru, a whaia ana ratou ki Rana.
15 Na, ka wehea ratou ko ana tangata *kia rua nga matua,* hei whakaeke mo ratou i te po, a patua ana ratou e ia, whaia ana, a, tae noa ki Hopaha, ki te taha ki maui o Ramahiku.
16 A, ka whakahokia mai e ia nga taonga katoa, i whakahokia mai ano hoki tona iramutu a Rota, me ona taonga, me nga wahine ano hoki, me nga tangata.
17 ¶ Na, ka puta mai te kingi o Horoma ki te whakatau i a ia i tana hokinga mai i te patu i a Keroraoma, ratou ko ona hoa ko nga kingi, ki te raorao o Hawe, ara, ki te raorao o te kingi.
18 A i maua mai e Merekihereke e te kingi o Harema he taro, he waina: he tohunga ano hoki ia no te Atua o runga rawa.
19 Na, ka manaaki ia i a ia, a ka mea, Kia manaakitia a Aperama e te Atua o runga rawa, nona nei te rangi me te whenua:
20 Kia manaakitia ano hoki te Atua o runga rawa, nana nei i tuku o hoa riri ki tou ringaringa. A ka homai e ia ki a ia nga whakatekau o nga mea katoa.
21 Na, ka mea mai te kingi o Horoma ki a Aperama, Homai nga tangata ki a au, ko nga taonga ia tangohia mou.
22 Na, ka mea atu a Aperama ki te kingi o Horoma, Kua torona atu toku ringaringa ki a Ihowa ki te Atua o runga rawa, nona nei te rangi me te whenua,
23 E kore e tangohia e ahau, ahakoa he miro, ahakoa he here no te hu, e kore ano hoki e tangohia e ahau tetahi o au mea; kei mea koe, Naku a Aperama i whai taonga ai:
24 Kati ano i a nga tamariki i kai ai, me te wahi a nga tangata i haere tahi nei matou, a Anera, ratou ko Ehekora, ko Mamere; ma ratou ano e tango te wahi i a ratou.

UPOKO 15.

MURI iho i enei mea ka puta moemoea mai te kupu a Ihowa ki a Aperama, a ka mea, Kaua e wehi, e Aperama: ko ahau tou whakangungu rakau, me tou utu nui whakaharahara.
2 Na, ka mea a Aperama, E te Ariki e Ihowa, ko te aha e homai e koe ki a au i ahau ka riro urikore nei, a kei tenei Erietera o Ramahiku nga tikanga o toku whare?

3 A i mea ano a Aperama, Titiro hoki,
kahore nei i homai e koe he uri ki a au:
a, akuanei, kei tetahi tamaiti o toku
whare te mahuetanga iho o oku taonga.
4 Na, ka puta mai ano te kupu a Ihowa
ki a ia, ka mea, E kore e mahue iho o
taonga ma tenei; engari ka mahue iho
ma tetahi e puta mai i roto i ou whekau.
5 Na, ka kawea ia e ia ki waho, a ka
mea mai, Tena tirohia atu te rangi, taua
hoki nga whetu, ki te taea ena e koe te
tatau: a ka mea mai ia ki a ia, Ka penei
tou uri.
6 A i whakapono atu ia ki a Ihowa, a
ka whakairia mai ki a ia hei tika.
7 A i mea mai ano ia ki a ia, Ko ahau
a Ihowa i kawe mai nei i a koe i Uru o
nga Karari, kia hoatu ki a koe tenei
whenua hei kāinga pumau.
8 Ano ra ko ia, E te Ariki, e Ihowa,
ma te aha ka mohio ai ahau ka riro mai
tenei i a au?
9 Na, ka mea mai ia ki a ia, Tikina atu
tetahi kau maku, hei te tau-toru, me te-
tahi koati uha, hei te tau-toru, me tetahi
hipi toa hei te tau-toru, me tetahi ku-
kupa, me tetahi pi kukupa.
10 Na, tikina ana e ia aua mea katoa,
a tapahia ana i waenganui, a whakata-
kotoria ana nga wahi kia rite mai ki a
raua whakawahi: ko nga manu ia kihai
i tapahia e ia.
11 A ka rere iho nga manu ki nga ti-
nana, ka aia atu ratou e Aperama.
12 A i te rerenga o te ra, ka au te moe
o Aperama; na, ko te ihiihi me te pouri
kerekere e tau iho ana ki a ia.
13 A ka mea mai ia ki a Aperama, Kia
tino mohio koe ka noho manene tou uri
ki te tahi whenua ehara nei i a ratou, a
ka mahi ki a ratou; a e wha rau nga
tau e whakatupuria kinotia ai ratou;
14 A ka whakawakia ano hoki e ahau
te iwi e whakamahia ai ratou: a muri
iho ka puta mai ratou me nga taonga
maha.
15 Ko koe ia ka haere marie atu ki ou
mātua; ka pai to koroheketanga a tanu-
mia noatia koe.
16 Kei te wha ia o nga whakatupura-
nga ka hoki mai ratou ki konei: no te
mea kahore ano kia tutuki noa te hara o
nga Amori.
17 A i te rerenga o te ra, no ka pouri,
na, ko te oumu paowa, me te rama e ka
ana, e tika ana i waenganui o aua poro-
hanga.
18 I taua rangi ano ka whakaritea e
Ihowa he kawenata ki a Aperama, a ka
mea, Ka hoatu e ahau tenei whenua ki
tou uri, o te awa o Ihipa mai ra ano, a,
tae noa ki te awa nui, ki te awa ki Upa-
rati:
19 Nga Keni, nga Keniti, nga Kara-
moni,
20 Nga Hiti, nga Perihi, nga Re-
paima.
21 Nga Amori, nga Kanaani, nga Ki-
rikahi, me nga Iepuhi.

UPOKO 16.

NA, kahore he tamaiti a Aperama
raua ko tana wahine, ko Harai; a
he pononga wahine ano tana, no Ihipa,
tona ingoa ko Hakara.
2 Na, ka mea mai a Harai ki a Apera-
ma, Nana, kua tutakina nei ahau e
Ihowa kei whanau tamariki: na, mau
e haere ki roto ki taku pononga; mana
pea ahau e tu ai. A ka whakarongo a
Aperama ki te reo o Harai.
3 Na, ka tango a Harai wahine a Ape-
rama i a Hakara, i te wahine o Ihipa, i
tana pononga i te takanga o nga tau
kotahi tekau o te nohoanga o Aperama
i te whenua o Kanaana, a homai ana e
ia ki a Aperama ki tana tane hei wahine
mana.
4 ¶ Na, ka haere ia ki roto ki a Ha-
kara, a ka hapu ia: a, tona kitenga kua
hapu ia, na, ka iti tona rangatira wahine
ki tana titiro iho.
5 Na, ka mea mai a Harai ki a Ape-
rama, Hei runga i a koe toku tukino-
tanga *pehi ai:* I hoatu e ahau taku
pononga wahine ki tou uma; a tona
kitenga kua hapu ia, na, ka iti ahau ki
tana titiro iho: ma Ihowa e whakariterite
taku korero me tau hoki.
6 Katahi ka mea a Aperama ki a Harai,
Ha, kei tou ringa ano to pononga; mau
e mea ki a ia te mea e pai ana ki tau
titiro iho. Na, ka whakatupu-kino a
Harai i a ia, a rere ana ia i tona aroaro.
7 ¶ A ka tutaki te anahera o Ihowa
ki a ia i tetahi puna wai i te koraha, i te
puna i te huarahi ki Huru.
8 A ka mea mai, E Hakara, e te po-
nonga a Harai, i haere mai koe i hea? a
e anga ana koe ko hea? a ka mea atu
ia, E rere atu ana ahau i a Harai i toku
rangatira.
9 Na, ka mea atu te anahera o Ihowa
ki a ia, Hoki atu ki tou rangatira, kia
whakaririka hoki koe i raro i ona ringa-
ringa.
10 A ka mea mai ano te anahera a
Ihowa ki a ia, Ka whakanuia rawatia e
ahau tou uri, a e kore e taea te tatau, i
te tini hoki.

11 A i mea mai ano te anahera a Iho-
wa ki a ia, Nana, e hapu ana koe, a ka
whanau he tamaiti, a me hua e koe tona
ingoa ko Ihimaera; mo Ihowa i whaka-
rongo ki to tangihanga.
12 A hei tangata noho koraha ia; *ka
ngangare* tona ringa ki nga tangata ka-
toa, a *ka ngangare* te ringa o te katoa
ki a ia; a ka noho ia i te aroaro o ona
teina katoa.
13 Na, ka karangatia e ia te ingoa o
Ihowa i korero nei ki a ia, E kite mai
ana koe e te Atua i a au: i mea hoki ia,
I titiro atu ranei ahau i konei ki muri i
toku kai titiro mai?
14 Koia i huaina ai taua puna ko
Peere-rahai-roi; na, kei waenganui i
Karehe i Perere.
15 ¶ Na, ka whanau ta Hakara tamaiti
raua ko Aperama: a huaina ana e Ape-
rama te ingoa o tana tamaiti, i whanau
nei i a Hakara, ko Ihimaera.
16 A e waru tekau ma ono nga tau o
Aperama, i te whanautanga o Ihimaere
o te tamaiti a Hakara raua ko Aperama.

UPOKO 17.

A I te mea ka iwa tekau ma iwa nga
tau o Aperama, na ka puta mai
a Ihowa ki a Aperama, a ka mea ki a
ia, Ko au te Atua kaha rawa; haereere
koe i taku aroaro, kia tapatahi hoki te
whakaaro.
2 A ka waiho ano e ahau taku kawe-
nata ki waenganui i a taua, a ka tino
whakanui rawa ahau i a koe.
3 Na, ka kupapa te kanohi o Aperama
ki raro: a ka korero mai te Atua ki a ia,
ka mea,
4 Ko au tenei, na, kei a koe taku kawe-
nata, a ka waiho koe hei matua mo nga
iwi maha.
5 E kore ano hoki tou ingoa e karanga-
tia a muri ake nei ko Aperama, engari
ko Aperahama te ingoa mou; no te
mea ka meinga koe e ahau hei matua
mo nga iwi maha.
6 A ka meinga ano koe e ahau kia
tino hua rawa, ka meinga ano hoki koe
e ahau hei take mo nga iwi, a ka puta
mai nga kingi i roto i a koe.
7 A ka whakapumautia e ahau taku ka-
wenata ki te takiwa oku, o koutou hoki
ko ou uri i muri i a koe, o tera whakatu-
puranga o tera whakatupuranga o ra-
tou, hei kawenata mau tonu, a hei Atua
ahau mou, mo ou uri hoki i muri i a
koe.
8 A ka hoatu ano e ahau ki a koe, ki
ou uri hoki i muri i a koe, te whenua e
noho manene na koe, te whenua katoa o
Kanaana, hei kainga pumau; a hei Atua
ano ahau mo ratou.
9 ¶ A ka mea mai ano te Atua ki a
Aperahama, Ina, me whakarite e koe
taku kawenata, e koutou ko tou uri i
muri i a koe, e tera whakatupuranga e
tera whakatupuranga o ratou.
10 Ko taku kawenata tenei hei whaka-
ritenga ma koutou, i te takiwa oku o
koutou ko ou uri i muri i a koe; Me
kokoti o koutou tane katoa.
11 Me kokoti hoki e koutou to koutou
kiri matamata; a ka waiho hei tohu mo
te kawenata i te takiwa oku o koutou.
12 Me kokoti e koutou nga tamariki ina
waru nga ra, nga tane katoa o tena wha-
katupuranga o tena whakatupuranga o
koutou, nga mea i whanau i roto i te
whare, i hokona ranei ki te moni i te-
tahi tangata ke, ehara nei i te uri nou.
13 Ina, me kokoti te tangata i whanau
i roto i tou whare, i hokona ranei ki to
moni, a ka mau taku kawenata ki o
koutou kikokiko, hei kawenata mau
tonu.
14 A te tane kihai i kotia, kihai nei i
kotia tona kiri matamata, ka hautopea
atu tena wairua i roto i tona iwi; kua
whakataka e ia taku kawenata.
15 ¶ A i mea mai ano te Atua ki a
Aperahama, Ko Harai ko to wahine,
kaua e karangatia tona ingoa ko Harai,
engari ko Hara hei ingoa mona.
16 A ka manaaki ahau i a ia, ka hoatu
ano hoki i tetahi tamaiti ki a koe i roto i
a ia: ina, ka manaaki ahau i a ia, a hei
whaea ia mo nga iwi; ka puta mai nga
kingi mo nga iwi i roto i a ia.
17 Na, ka kupapa te kanohi o Apera-
hama ki raro, a ka kata ia, ka mea hoki
i roto i tona ngakau, Tera ranei e wha-
nau tetahi tamaiti ma te tangata kua
kotahi nei rau ona tau? a e whanau
tamariki ranei a Hara, te wahine kua
iwa tekau nei ona tau?
18 Na, ka mea ake a Aperahama ki te
Atua, E, kia ora a Ihimaera ki tou
aroaro.
19 Na, ka mea mai te Atua, Ina, ka
whanau ta korua tamaiti ko Hara; a
me hua e koe tona ingoa ko Ihaka: a
ka whakapumau ano ahau i taku ka-
wenata ki a ia, ki ona uri hoki i muri i
a ia, hei kawenata mau tonu.
20 A ko Ihimaera ra, kua whakarongo
atu ahau ki a koe, Nana, kua oti ia te
manaaki e ahau, a ka meinga ia e ahau
kia hua, kia tino nui rawa hoki; ka
whanau ana tamariki, kotahi tekau ma

rua nga ariki, a ka meinga ia e ahau hei iwi nui.
21 A, ka whakapumautia ano e ahau taku kawenata ki a Ihaka, ka whanau nei i a korua ko Hara i te taima e rite ana ki tenei o te tau e haere ake nei.
22 Na, ka whakamutua tana korero ki a ia, a ka mawehe atu te Atua i a Aperahama ki runga.
23 ¶ Katahi ka tango a Aperahama i a Ihimaera i tana tamaiti, ratou ko nga mea katoa i whanau i roto i tona whare, me nga mea katoa i hokona ki tana moni, nga tane katoa i roto i nga tangata o te whare o Aperahama; a kotia ana e ia to ratou kiri matamata i taua tino rangi ano, i pera ano me ta te Atua i korero mai ai ki a ia.
24 A e iwa tekau ma iwa nga tau o Aperahama, i te kotinga o tona kiri matamata.
25 A kotahi tekau ma toru nga tau o tana tamaiti o Ihimaera, i te kotinga o tona kiri matamata.
26 No taua tino rangi ano i kotia ai a Aperahama, raua ko tana tamaiti ko Ihimaera.
27 A i kotia ngatahitia ano hoki me ia nga tangata katoa o tona whare, nga mea i whanau i roto i te whare, i hokona ranei ki te moni i te tangata iwi ke.

UPOKO 18.

A KA puta mai ano a Ihowa ki a ia ki nga mania o Mamere: a i te kuwaha o te teneti ia e noho ana i te mahanatanga o te ra.
2 A te anganga ake o ona kanohi, ka kite ia, na, tokotoru nga tangata e tu ana i tona taha: a, tona kitenga atu, na, ka rere atu ia i te kuwaha o te teneti, ki te whakatau i a ratou, a ka piko iho ki te whenua,
3 A ka mea atu, E toku Ariki, ki te mea he pai toku ki tau titiro, kaua ra e kapea to pononga:
4 Kia tikina ra tetahi wai hei horoi mo o koutou waewae, kia okioki ano hoki koutou i raro i te rakau:
5 A me tiki e ahau tetahi wahi taro hei oranga mo o koutou ngakau; muri iho ka haere koutou: he mea hoki kua tae mai nei koutou ki ta koutou pononga. A ka mea mai ratou, Peratia, me tau i ki mai na.
6 Na, ka hohoro atu a Aperahama ki te teneti ki a Hara, a ka mea atu, Kia hohoro te pokepoke i tetahi paraoa pai, kia toru nga mehua, ka hanga i etahi keke.
7 Na, ka rere atu a Aperahama ki te kahui, a hopukia mai ana e ia tetahi kuao kau, he kiri ngawari, he mea pai, a hoatu ana ki tetahi taitamariki; a ka hohoro ia te taka i taua mea.
8 Na, ka tikina e ia he pata, he waiu, me te kuao i raweketia e ia, a whakatakotoria ana ki to ratou aroaro; me te tu ano ia i to ratou taha i raro i te rakau, a ka kai ratou.
9 ¶ Na, ka mea mai ratou ki a ia, Kei hea a Hara, to wahine? A ka mea ia, Ra, kei te teneti.
10 Na, ka mea mai ia, Kei te wa o *to te tangata* oranga e rite ai, ka hoki mai ahau ki a koe; a ka whai tamaiti to wahine a Hara. A i rongo ano a Hara i te tatau o te teneti, i muri i a ia.
11 Na, kua koroheke rawa a Aperahama raua ko Hara, kua maha o raua ra; kua mutu a Hara te pera me etahi wahine.
12 Na, ka kata a Hara i roto i a ia, a ka mea, Ka ruruhitia nei ahau, a tera ranei ahau e whai koa, he koroheke nei ano hoki toku ariki?
13 Na, ka mea mai a Ihowa ki a Aperahama, Na te aha i kata ai a Hara, i mea ai, He pono, ka whanau tamariki ranei ahau, he ruruhi nei hoki ahau?
14 He pakeke rawa ranei tetahi mea ki a Ihowa? Kei te taima i whakaritea, kei te wa o *to te tangata* oranga e rite ai, ka hoki mai ahau ki a koe, a ka whai tamaiti a Hara.
15 Na, ka whakawareware atu a Hara, ka mea, Kihai ahau i kata; i wehi hoki ia. A ka mea mai ia, Kahore; i kata ano koe.
16 ¶ Na, ka whakatika atu nga tangata i reira, a ka titiro atu ki te ritenga mai o Horoma: a i haere ano a Aperahama i a ratou, ki te tuku i a ratou kia haere.
17 ¶ A, ka mea a Ihowa, Me huna ranei e ahau i a Aperahama taku e mea ai;
18 Ka meinga nei hoki a Aperahama hei iwi nui, hei *iwi* kaha, a mana ka manaakitia ai nga iwi katoa o te ao?
19 E mohio ana hoki ahau ki a ia, Ka whakahaua iho e ia ana tamariki, me tona whare, i muri iho i a ia, a ka whakaritea e ratou te ara o Ihowa, ka mahi hoki i te tika, i te whakarite whakawa; a ka kawea mai e Ihowa ki runga ki a Aperahama nga mea i korerotia e ia mona.
20 Na, ka mea mai a Ihowa, He nui te karanga o Horoma raua ko Komora, he taimaha rawa hoki o raua kino;
21 Me haere tenei ahau kia kite e tino rite ana ranei ta raua mahi ki tona ka-

ranga kua tae ake nei ki a au; a ki te
kahore, ka mohio ahau.
22 Na, ka tahuri atu nga tangata i reira,
a ka haere whaka-Horoma: ko Apera-
hama ia i tu tonu i te aroaro o Ihowa.
23 ¶ Na, ka whakatata atu a Apera-
hama, a ka mea, Ka whakangaromia
ano hoki e koe te tangata tika raua ko te
tangata kino?
24 Akuanei pea e rima tekau nga ta-
ngata tika i roto i te pa: a ka whaka-
ngaromia ano ranei e koe, a e kore ranei
koe e tohu i taua wahi mo nga tangata
tika e rima tekau i roto?
25 Kaua ra tenei e waiho hei tikanga
mo tau mahi, te whakamate ngatahi i
te tangata tika raua ko te tangata kino:
penei ka rite te tangata tika ki te tangata
kino; kaua ra koe e pera: e kore ranei
e tika te mahi a te kai whakarite wha-
kawa mo te whenua katoa?
26 Na, ka mea mai a Ihowa, Ki te mea
ka kitea e ahau i Horoma e rima tekau
nga tangata tika i roto i te pa, na, ka to-
hungia e ahau tena wahi katoa, ka wha-
kaaro hoki ki a ratou.
27 Na, ka whakahokia mai e Apera-
hama, ka mea, na, kua timata nei ahau
te korero ki te Ariki; a he puehu nei
ahau, he pungarehu:
28 Tera pea e kore te tokorima o te
rima tekau o nga tangata tika: *ka kore*
te tokorima, e whakangaro ranei koe i
te pa katoa? A ka mea mai ia, E kore
e whakangaromia e ahau ki te mea ka
kitea e ahau i reira nga tangata e wha
tekau ma rima.
29 Na, ka korero atu ano hoki ia ki a
ia, ka mea, Tera pea e kitea e wha tekau
kei reira. A ka mea mai ia, E whaka-
aro ahau ki te wha tekau, a e kore e
meatia e ahau.
30 Ano ra ko ia, Kaua ra e riri mai te
Ariki, a ka korero ahau: Tera pea e
kitea e toru tekau kei reira. A ka mea
mai ia, E kore e meatia e ahau, ki te
mea ka kitea e ahau e toru tekau kei
reira.
31 A ka mea atu ia, Na, kua timata
nei ahau te korero ki te Ariki: Tera
pea e kitea e rua tekau kei reira. A ka
mea mai ia, Ka whakaaro ahau ki nga
tekau e rua, a e kore e whakangaromia
e ahau.
32 Na, ka mea ia, Kaua e riri mai te
Ariki ki te korero atu ahau, heoi ano ko
tenei korerotanga: Tera pea e kitea ko-
tahi tekau kei reira. A ka mea mai
ia, Ka whakaaro ahau ki te tekau ko-
tahi, a e kore e whakangaromia e
ahau.
33 Na, ka haere a Ihowa i te mutunga
o tana korerotanga ki a Aperahama:
a hoki ana a Aperahama ki tona wahi.

UPOKO 19.

NA, ka haere mai nga anahera toko-
rua ki Horoma i te ahiahi; a i
te kuwaha o Horoma a Rota e noho ana:
a te kitenga o Rota, na ka whakatika ia
ki te whakatau i a raua, a ka tuohu
iho tona kanohi ki te whenua;
2 A ka mea atu ia, Nana, peka mai, e
oku Ariki, ki te whare o ta korua pono-
nga, ne? ki konei moe ai, ki te horoi
hoki i o korua waewae, a ka maranga
wawe korua, ka haere hoki i to korua
ara. A ka mea mai raua, Kahore; en-
gari me moe maua ki te huanui.
3 Na, ka kaha tana tohe ki a raua; a
peka atu ana raua ki a ia, haere ana ki
tona whare; na, ka taka ia i tetahi kai
ma raua, ka tunu hoki i etahi keke re-
wena-kore, a ka kai raua.
4 ¶ Kiano raua i takoto noa, na, ka
karapotia te whare e nga tangata o te
pa, e nga tangata o Horoma, e te koro-
heke, e te taitamariki, e nga tangata
katoa o nga wahi katoa:
5 A ka karanga mai ratou ki a Rota,
ka mea ki a ia, Kei hea aua tangata i
haere mai nei ki a koe i te po nei? wha-
kaputaina mai raua ki a matou, kia
mohio ai matou ki a raua.
6 Na, ka puta atu a Rota ki a ratou ki
te kuwaha, me tana tutaki ake ano i te
tatau i muri i a ia,
7 A ka mea atu, Kaua ra e kino, e aku
tuakana.
8 Nana, tokorua aku tamahine, kahore
nei i mohio noa ki te tangata, me wha-
kaputa atu ra raua e ahau ki a koutou, a
ma koutou e mea ki a raua te mea e pai
na ki ta koutou titiro: kaua ia e meatia
tetahi mea ki enei tangata; he mea hoki
ka tae mai nei raua ki te taumarumaru-
tanga iho o toku tuanui.
9 Ano ra ko ratou, Tu atu ra. A i
mea ano ratou, I haere mai tenei *koroke*
kotahi ki konei noho ai, a e whai ana ia
kia mana e whakarite tikanga: engari
tou mate akuanei i a matou ka nui ake
i to raua. Na, ka aki rawa mai ratou
ki te tangata ra, ki a Rota, a ka whaka-
tata mai ki te wahi i te tatau.
10 Na, ka torona atu o raua ringaringa
e aua tangata, a toia mai ana a Rota ki
a raua ki roto ki te whare, a tutakina
atu ana e raua te tatau.
11 Na, ka patua e raua ki te matapo-

tanga nga tangata i te kuwaha o te
whare, te iti te rahi: a ngenge noa
ratou i te rapunga i te tatau.
12 ¶ Na, ka mea aua tangata ki a
Rota, Kahore atu ranei ou tangata i
konei? me he hunaonga, he tamariki
ranei au, he tamahine ranei au, tetahi
atu mea ranei au i roto i te pa, tangohia
atu i tenei wahi:
13 Ka whakangaromia hoki tenei wahi
e maua, no te mea kua nui to ratou
karanga ki te aroaro o Ihowa; a kua
tonoa mai ano maua e Ihowa ki te wha-
kangaro.
14 Na, ka haere atu a Rota, a ka ko-
rero ki ana hunaonga, i marenatia nei
ki ana tamahine, a ka mea atu, Whaka-
tika, haere atu i konei; ka whakanga-
romia hoki e Ihowa tenei pa. Otiia ki
ta te whakaaro a ana hunaonga i rite ia
ki tetahi tangata e hangareka ana.
15 ¶ A, i te huakanga ake o te ata ka
whakahohoro nga anahera i a Rota, ka
mea, Whakatika atu, tangohia to wa-
hine, me enei tamahine tokorua au, kei
hunā koe i roto i te kino o tenei pa.
16 A i a ia e whakaroa ana, na, ka
hopukia atu tona ringaringa e aua ta-
ngata, me te ringaringa hoki o tana
wahine, me nga ringaringa o ana tama-
hine tokorua; he tohu hoki na Ihowa i
a ia: a kawea atu ana ia e raua ki waho,
ka waiho i waho o te pa.
17 ¶ A ka oti ratou te kawe atu e raua
ki waho, na, ka mea ia, Rere atu kia ora
ai koe; kaua e titiro ki muri i a koe,
kaua hoki e tu ki tetahi wahi o te mania;
rere atu ki te maunga, kei ngaro koe.
18 Na, ka mea a Rota ki a raua, Kaua
ra e pena, e toku Ariki.
19 Nana, kua manakohia nei to pono-
nga e koe, a kua whakanuia ano e koe
tou aroha i whakaputaina mai nei e koe
ki a au, i a koe i whakaora nei i toku
wairua; otiia e kore e taea e ahau te
rere ki te maunga, kei mau ahau i te-
tahi kino, a ka mate ahau.
20 Titiro hoki, e tata ana tenei pa hei
rerenga atu, a he mea nohinohi ano hoki:
Kia rere atu ahau ki reira, ne? (ehara
ianei i te mea nohinohi?) a ka ora toku
wairua.
21 Ano ra ko ia ki a ia, Na, kua wha-
kaae atu ano hoki ahau ki tenei meatanga
au, kia kaua e hunā e ahau tenei pa i ko-
rero mai nei koe.
22 Kia hohoro, rere atu ki reira; ta te
mea hoki e kore e taea tetahi mea e
ahau, kia tae atu ra ano koe ki reira. No
reira i karangatia ai te ingoa o taua pa
ko Toara.
23 ¶ No te putanga ake o te ra ki
runga ki te whenua i tae ai a Rota ki
Toara.
24 Na, ka uaina iho e Ihowa ki runga
ki Horoma raua ko Komora, he whana-
riki, he ahi na Ihowa, no runga i te
rangi;
25 A hurihia iho e ia aua pa, me te ma-
nia katoa, me nga tangata katoa o nga
pa, me nga mea e tupu ana i te whenua.
26 ¶ A i titiro mai tana wahine i
muri i a ia, a ka meinga hei pou tote.
27 ¶ A ka maranga wawe a Apera-
hama i te ata ki te wahi i tu ai ia i te
aroaro o Ihowa:
28 A, tana tirohanga atu ki te ritenga
mai o Horoma raua ko Komora, ki te
whenua katoa hoki o te mania, a ka kite
atu ia, na e kake ake ana te paowa o te
whenua, me te mea he paowa oumu.
29 ¶ A i te whakangaromanga a Ihowa
i nga pa o te mania, na, ka mahara te
Atua ki a Aperahama, a tonoa atu ana
e ia a Rota i roto i te hurihanga, i tana
hurihanga i nga pa i noho ai a Rota.
30 ¶ Na, ka piki atu a Rota i Toara,
a ka noho ki te maunga, ratou tahi ko
ana tamahine tokorua; i wehi hoki, tē
noho ai ia ki Toara: a ka noho i roto i
tetahi ana, a ia me ana tamahine to-
korua.
31 Na, ka mea te tuakana ki to muri
iho, Kua koroheke to taua papa, a ka-
hore he tangata o te whenua hei haere
mai ki a taua, hei pera me to te whenua
katoa tikanga:
32 Tena, kia whakainumia to taua
papa ki te waina, a ka takoto taua ki a
ia, kia tupu ai i a taua tetahi uri mo to
taua papa.
33 Na, ka whakainu raua i to raua
papa ki te waina i taua po: a ka haere
atu te tuakana, ka takoto hoki ki tona
papa, kihai ano hoki tera i mohio ki
tona takotoranga iho, ki tona whakati-
kanga ake.
34 A i te aonga ake, ka mea te tua-
kana ki to muri iho, Nana, i takoto ahau
inapo ki toku papa: kia whakainu taua
i a ia ki te waina i tenei po ano hoki; a
mau e haere atu, e takoto ki a ia kia tupu
ai i a taua tetahi uri mo to taua papa.
35 Na, ka whakainu ano hoki raua i
to raua papa ki te waina i taua po: a
ka whakatika ake to muri iho, ka takoto
hoki ki a ia: a kihai ia i mohio ki
tona takotoranga iho, ki tona whakati-
kanga ake.
36 Na, ka hapu nga tamahine tokorua
a Rota i to raua papa.
37 A ka whanau ta te tuakana, he ta-

maiti, a huaina ana e ia tona ingoa ko Moapa: ko ia te papa o nga Moapi, a tae noa ki tenei ra.

38 Me to muri iho hoki, whanau ake tana, he tamaiti, a huaina iho e ia tona ingoa ko Penami: ko ia te papa o nga tamariki a Amona, a tae noa ki tenei ra.

UPOKO 20.

NA, ka turia atu e Aperahama i reira ki tetahi whenua i te tonga, a ka noho ki te takiwa o Karehe, o Huru, a i noho haere ano ia ki Kerara.

2 Na, ka kiia a Hara tana wahine e Aperahama, Ko taku tuahine ia: a ka tono mai a Apimereke kingi o Kerara, a tangohia ana a Hara.

3 Na, ka haere moemoea mai te Atua ki a Apimereke i te po, a ka mea ki a ia, Nana, ka mate koe mo te wahine i tangohia nei e koe; he wahine tangata hoki ia.

4 Kahore ano ia a Apimereke kia tata noa ki a ia: a ka mea atu ia, E te Ariki, ka whakamate ano hoki ranei koe i te iwi tika?

5 Kahore ranei ia i mea mai ki a au, Ko taku tuahine ia? me te wahine hoki, i mea mai ano ia, Ko taku tungane ia: he tapatahi toku ngakau, he harakore hoki oku ringa i mea ai ahau i tenei mea.

6 A ka mea moemoea mai ano te Atua ki a ia, I mohio ano ahau he tapatahi tou ngakau i a koe i mea i tenei mea; a i pupuri ahau i a koe kei hara koe ki a au: na reira koe tē tukua ai e ahau kia pa atu ki a ia.

7 Na, whakahokia ra akuanei te wahine a tena tangata; no te mea hoki he poropiti ia, a mana e inoi mou, a ka ora koe: tena ko tenei ka kore e whakahokia e koe, kia mohio koe, ka tino mate koe, koutou ko nga mea katoa i a koe.

8 Na, ka maranga wawe a Apimereke i te ata, a ka karangatia ana tangata katoa, a korerotia atu ana enei mea katoa ki o ratou taringa: a nui atu te wehi o aua tangata.

9 Na, ka karanga atu a Apimereke ki a Aperahama, ka mea ki a ia, He mahi aha tenei au ki a matou? he aha hoki taku hara ki a koe, i takina mai ai e koe he hara nui ki a au, ki taku kingitanga ano hoki? ehara i te mea tika nga mea kua meinga nei e koe ki a au.

10 A i mea atu ano a Apimereke ki a Aperahama, i kite koe i te aha, i meatia ai tenei mea e koe?

11 Na, ka mea mai a Aperahama, I mea hoki ahau, he pono, kahore te wehi o te Atua i tenei wahi; a ka patua ahau e ratou mo taku wahine.

12 A he pono ano hoki ko taku tuahine *ia*; ko te tamahine hoki a toku papa, otiia ehara i te tamahine na toku whaea; a meinga ana ia hei wahine maku.

13 A i ta te Atua meatanga i a au kia kopikopiko mai i te whare o toku papa, na, ka mea atu ahau ki a ia, Ko tou aroha tenei e whakaputaina mai e koe ki a au; korerotia ahau i nga wahi katoa e tae ai taua, Ko taku tungane ia.

14 Na, ka tango a Apimereke i etahi hipi, me etahi kau, me etahi pononga tane, me etahi pononga wahine, a hoatu ana e ia ki a Aperahama, a i whakahokia mai ano e ia a Hara tana wahine ki a ia.

15 A ka mea mai ano a Apimereke, Nana, kei tou aroaro toku whenua: nohoia e koe te wahi e pai ana ki tau titiro.

16 A i mea mai ano ia ki a Hara, Nana, kotahi mano hiriwa ka hoatu nei e ahau ki tou tungane: nana, hei uhi ia mo ou kanohi ki nga tangata katoa i a koe, ki nga tangata *ke* katoa hoki: na, ka riria *tona he*.

17 ¶ Katahi ka inoi a Aperahama ki te Atua: a ka mea te Atua kia ora a Apimereke, ratou ko tana wahine, ko ana pononga wahine; a ka whanau tamariki ratou.

18 Kua tutakina hoki e Ihowa nga kopu katoa o te whare o Apimereke, mo Hara hoki mo te wahine a Aperahama.

UPOKO 21.

NA, ka tirohia mai a Hara e Ihowa, ka peratia me tana i korero ai, a rite tonu ki tana kupu ta Ihowa i mea ai ki a Hara.

2 Na, ka hapu a Hara, a ka whanau ta raua tamaiti ko Aperahama i tona koroheketanga, i te wa ano i whakaritea e te Atua ki a ia.

3 Na, huaina iho e Aperahama ko Ihaka hei ingoa mo tana tamaiti i whanau nei mana, i whanau nei ma raua ko Hara.

4 A ka waru ona ra, na, ka kotia e Aperahama a Ihaka tana tamaiti, ka peratia me ta te Atua i whakahau mai ai ki a ia.

5 A kotahi rau nga tau o Aperahama,

i te whanautanga o tana tamaiti o
Ihaka.
6 ¶ Na, ka mea a Hara, Kua meinga
nei ahau e te Atua kia kata, *a* ka kata
tahi matou ko nga tangata katoa e rongo
mai ana.
7 A i mea ano ia, Ko wai o mua hei
mea ki a Aperahama, tera e whaka-
ngote tamariki a Hara? kua whanau nei
hoki ta maua tamaiti, i a ia kua korohe-
ketia.
8 Na, ka tupu te tamaiti, a ka whaka-
mutua tana kai u: a ka tukua e Apera-
hama tetahi hakari nui i te ra i whaka-
mutua ai te ngote a Ihaka.
9 ¶ A, ka kitea e Hara te tamaiti a
Hakara a te wahine o Ihipa, i whanau
nei i a raua ko Aperahama, e kata
ana.
10 Na ka mea atu ia ki a Aperahama,
Peia atu tenei pononga me tana tamaiti:
e kore hoki te tamaiti a tenei wahine
pononga e tu tahi me taku tamaiti me
Ihaka i nga whakarerenga iho.
11 A he mea he rawa taua mea ki te
titiro a Aperahama, ko tana tamaiti
hoki *ia.*
12 ¶ Na, ka mea mai te Atua ki a Ape-
rahama, Kei kino tena ki to titiro, kaua e
whakaaro ki te tamaiti, raua ko to po-
nonga wahine; whakarongo atu ki tona
reo i nga mea katoa i korero ai a Hara
ki a koe; ta te mea kei a Ihaka te ka-
rangatanga mo to uri.
13 Na, te tamaiti ano hoki a te pono-
nga wahine, ka meinga ia e ahau hei iwi,
no te mea he uri ia nou.
14 Na, ka maranga wawe a Apera-
hama i te ata, a ka mau ki tetahi taro,
me tetahi tahā wai, a hoatu ana e ia ki
a Hakara, whakawahā ana ki tona poko-
hiwi, me te tamaiti hoki, a tonoa atu
ana: na ka haere ia, a ka kopikopiko i
te koraha o Peere-hepa.
15 A, te potonga o te wai i roto i te
tahā, na, whakarerea iho e ia te tamaiti
i raro i tetahi rakau iti.
16 Na, ka haere ia, a ka noho mai i
tawhiti, me te aronui mai ano ki a ia,
he pera te matara me te taunga pere: i
mea hoki ia, Kei kite ahau i te matenga
o te tamaiti. Na, ka noho ia me te aro-
nui mai ano ki a ia, a ka puaki tona reo,
ka tangi.
17 A i rongo mai te Atua ki te reo o
te tamaiti; a ka karanga iho te anahera
a te Atua ki a Hakara i runga i te rangi,
a ka mea ki a ia, He aha kei a koe, e
Hakara? kaua e wehi; kua rongo hoki
te Atua ki te reo o te tamaiti i a ia e
takoto ra.
18 Whakatika, hapainga ake te tamaiti,
puritia hoki ki to ringa; no te mea ka
meinga ia e ahau hei iwi nui.
19 Na ka whakatirohia e te Atua ona
kanohi, a ka kitea e ia tetahi puna wai:
na, ka haere atu ia, a ka whakakiia
e ia te tahā ki te wai, a whakainumia
ana te tamaiti.
20 A i noho ano te Atua ki te tamaiti;
a ka tupu ia, ka noho hoki ki te koraha,
a ka nui tona mohio ki te kopere.
21 Na, ka noho ia ki te koraha o Pa-
rana: a ka tikina atu e tona whaea
tetahi wahine mana i te whenua o Ihipa.
22 ¶ A, i taua wa ano ka korero mai
a Apimereke, raua ko Pikora ko te ra-
ngatira o tana ope, ki a Aperahama, ka
mea, Kei a koe nei te Atua i nga mea
katoa e mea ai koe:
23 Na, tena, oatitia mai te Atua ki a
au i konei e kore koe e teka ki a au, ki
aku tamariki hoki, me oku uri: engari
ka rite ki te aroha i whakaputaina atu e
ahau ki a koe to mahi ki a au, ki te
whenua ano hoki i noho nei koe.
24 Na, ka mea atu a Aperahama, Ka
oati ahau.
25 Na, ka whakawa a Aperahama i
a Apimereke mo tetahi puna wai i ta-
ngohia e nga tangata o Apimereke.
26 Na, ka mea mai a Apimereke, Kahore
ahau e mohio na wai ranei tenei mahi:
kihai ano hoki i korerotia mai e koe ki
a au, heoi ano hoki aku rongonga ko
tenei inaianei.
27 Na, ka mau a Aperahama ki etahi
hipi me etahi kau, a ka hoatu e ia ki a
Apimereke; a ka whakarite kawenata
raua.
28 Na, ka wehea e Aperahama ki
tahaki e whitu nga reme uha o nga
hipi.
29 A ka mea mai a Apimereke ki a
Aperahama, Hei aha enei reme e whitu
i wehea nei e koe ki tahaki?
30 A ka mea atu ia, Me tango hoki e
koe enei reme e whitu i toku ringa, kia
ai enei mea hei whakaatu maku, naku i
keri tenei poka.
31 No reira i huaina ai e ia taua wahi
ko Peere-hepa; no raua hoki i oati ki
reira.
32 Heoi whakaritea ana e raua te ka-
wenata i Peere-hepa: a, ka whakatika
a Apimereke, raua ko Pikora ko te ra-
ngatira o tana ope, a hoki ana ki te
whenua o nga Pirihitini.
33 ¶ Na, ka whakatokia e ia he nga-
here ki Peere-hepa, a ka karanga i reira
ki te ingoa o Ihowa o te Atua ora
tonu.

34 A he maha nga ra i noho ai a
Aperahama ki te whenua o nga Pirihi-
tini.

UPOKO 22.

AMURI iho i enei mea ka whaka-
matau te Atua i a Aperahama, a
ka mea ki a ia, E Aperahama: a ka mea
atu ia, Tenei ahau.
2 A ka mea mai ia, Na, kawea atu to
tamaiti, to huatahi, tau e aroha nei, a
Ihaka, a haere ki te whenua o Moria;
ka whakaeke hoki i a ia ki reira hei ta-
hunga tinana ki runga ki tetahi o nga
maunga e korero ai ahau ki a koe.
3 ¶ Na, ka maranga wawe a Apera-
hama i te ata, a whakanohoia ana e ia
tana kaihe, a kawea ana e ia etahi o
ana taitamariki tokorua hei hoa mona,
me Ihaka hoki me tana tamaiti, a tata-
ngia ana e ia nga wahie mo te tahunga
tinana, a whakatika ana, haere ana
ki te wahi i korero ai te Atua ki a ia.
4 I te ra tuatoru ka maranga nga
kanohi o Aperahama, a ka kite ia i taua
wahi i tawhiti.
5 Na, ka mea a Aperahama ki ana
taitamariki, E noho korua i konei ki te
kaihe; a ka haere maua ko te tamaiti
nei ki ko, ki te koropiko, ka hoki mai
ai ki a korua.
6 Na, ka tango a Aperahama i te wa-
hie mo te tahunga tinana, a whakawahā
atu ana e ia ki a Ihaka ki tana tamaiti;
a i mauria ano e ia he ahi i tona ringa,
me tetahi maripi; a haere tahi ana
raua.
7 Na, ka korero mai a Ihaka ki a Ape-
rahama ki tona papa, a ka mea mai, E
toku matua: a ka mea atu ia, Tenei
ahau, e taku tamaiti. A ka mea mai ia,
Nana, ko te ahi tenei me nga wahie: a
kei hea te reme hei tahunga tinana?
8 A ka mea atu a Aperahama, Kei te
Atua te whakaaro, e taku temaiti, ki
tetahi reme mana hei tahunga tinana:
na, ka haere tahi raua.
9 A to raua taenga atu ki te wahi i
korero ai te Atua ki a ia; na, ka hangā
e Aperahama tetahi aata ki reira, a wha-
kapapā ana e ia nga wahie, na, ka herea
e ia a Ihaka tana tamaiti, a whakatako-
toria iho ki runga ki te aata, ki runga
ki nga wahie.
10 Na, ka torona atu tona ringa e Ape-
rahama, a ka mau ki te maripi hei
patu mo tana tamaiti.
11 Na, ko te karangatanga mai a te
anahera a Ihowa ki a ia i runga i te
rangi, te meatanga mai, E Aperahama,
e Aperahama: a ka mea atu ia, Tenei
ahau.
12 Na, ka mea mai ia, Kaua e totoro
atu tou ringaringa ki te tamaiti, kaua
ano hoki tetahi mea e meatia ki a ia: no
te mea katahi ahau ka kite e wehi ana
koe i te Atua, i a koe kihai nei i kai-
ponu mai i to tamaiti, i to huatahi ki
a au.
13 A te marangatanga ake o nga ka-
nohi o Aperahama, ka kite ia, na, ko
tetahi hipi toa i muri i a ia, e mau ana
ona haona i roto i te urupuia rakau: na,
ka haere atu a Aperahama, a hopukia
ana e ia te hipi, a whakaekea atu ana e
ia hei tahunga tinana, hei whakaritenga
mo tana tamaiti.
14 Na, ka huaina e Aperahama te i-
ngoa o tena wahi ko Ihowa-tire: pera
hoki me te korero inaianei, Kei te mau-
nga o Ihowa te kitea ai.
15 ¶ Na, ka karanga mai ano te ana-
hera a Ihowa ki a Aperahama i runga i
te rangi,
16 Ka mea mai, Kua waiho tenei ahau
e ahau ano hei oati, e ai ta Ihowa, mo
to meatanga i tenei mea, mou ano hoki
kihai nei i kaiponu mai i to tamaiti i to
huatahi:
17 Na, ka manaakitia rawatia koe e
ahau, a ka whakanuia rawatia e ahau ou
uri kia pera me nga whetu o te rangi,
me te onepu hoki i te tahatika o te
moana; a ka riro mai i ou uri te kuwaha
o ona hoa riri;
18 A ma tou uri ka manaakitia ai nga
iwi katoa o te whenua; mou i whaka-
rongo ki toku reo.
19 Na, ka hoki atu a Aperahama ki
ana taitamariki, a whakatika ana ratou,
haere tahi ana ki Peere-hepa; a ka noho
a Aperahama ki Peere-hepa.
20 ¶ A muri iho i enei mea, ka kore-
rotia ki a Aperahama, ka meatia, Nana,
kua whanau ano hoki etahi tamariki
ma Mireka, raua ko Nahora ko to teina;
21 Ko Hutu ko tana matamua, raua
ko Putu ko tona teina, me Kemuera
hoki matua o Arame,
22 Ratou ko Kehere, ko Hato, ko Pi-
retaia, ko Irirapa, ko Petuere.
23 A whanau ake ta Petuere ko Ri-
peka: ko enei tokowaru te whanau a
Mireka raua ko Nahora teina o Apera-
hama.
24 A ko tana wahine iti, ko tona ingoa
nei ko Reuma, i whanau ano hoki ana,
ko Tepa, ratou ko Kahama, ko Tahaha,
ko Maaka.

UPOKO 23.

AKOTAHI rau e rua tekau ma whitu
nga tau i ora ai a Hara: ko nga
tau enei i ora ai a Hara.
2 Na, ka mate a Hara ki Kiriata-ara-
pa; ara, ki Heperona, i te whenua o
Kanaana: a ka haere mai a Aperahama
ki te uhunga ki a Hara, ki te tangi hoki
ki a ia.
3 ¶ A ka whakatika ake a Aperahama
i mua mai i tana tupapaku, ka korero
atu ki nga tamariki a Hete, ka mea
atu,
4 He manene, he noho noa iho ahau
i roto i a koutou: homai ki a au tetahi
wahi hei tanumanga i roto i a koutou,
kia tanumia ai e ahau taku tupapaku,
kia ngaro atu i taku tirohanga.
5 Na, ka whakahokia mai e nga tama-
riki a Hete ki a Aperahama, a ka mea
ki a ia,
6 Whakarongo mai ki a matou, e toku
ariki: he rangatira nui koe i roto i a
matou: whiriwhiria e koe tetahi o a
matou urupa, ka tanu ai i to tupapaku;
e kore e kaiponuhia tana urupa ki a koe
e tetahi o matou hei tanumanga mo to
tupapaku.
7 Na, ka whakatika ake a Aperahama,
a ka tuohu iho ki nga tangata whenua,
ki nga tamariki a Hete.
8 A ka korero ki a ratou, ka mea, Ki
te whai ngakau koutou kia tanumia e
ahau taku tupapaku *kia ngaro atu* i
taku tirohanga; whakarongo mai ki a
au, korerotia ahau ki a Eperona tama a
Tohara,
9 Kia homai e ia ki a au tana ana a
Makapera, i te pito o tona wahi oneone;
kia homai e ia ki a au mo nga moni e
rite ana hei utu, kia puritia e ahau hei
urupa i waenganui i a koutou.
10 A i roto ano i nga tamariki a Hete
a Eperona e noho ana: na ka whaka-
hokia mai e Eperona Hiti ki a Apera-
hama, me te whakarongo mai ano nga
tamariki a Hete, nga tangata katoa hoki
i tomo i te kuwaha o tana pa, a ka mea
mai,
11 Kahore, e toku ariki, whakarongo
mai ki a au: me hoatu e ahau tena wahi
ki a koe, me te ana i reira; *ina*, me
hoatu e ahau ki a koe; ka hoatu nei e
ahau ki a koe i te tirohanga mai o nga
tamariki a toku iwi: tanumia ra to tu-
papaku.
12 Na, ka tuohu iho a Aperahama i te
aroaro o nga tangata whenua.
13 A ka korero atu ki a Eperona, me
te whakarongo mai nga tangata whenua,
ka mea, Erangi ki te *homai* e koe, wha-
karongo mai ra ki a au: me hoatu e
ahau he hiriwa ki a koe mo taua wahi;
tangohia atu, a ka tanumia e ahau taku
tupapaku ki reira.
14 Na, ko te whakahokinga mai a
Eperona ki a Aperahama, ka mea ki
a ia,
15 Whakarongo mai, e toku ariki, ki
a au: E wha rau hekere hiriwa nga utu
e rite mo taua wahi; hei aha tena ma
taua? tanumia ra to tupapaku.
16 Na, ka whakarongo a Aperahama
ki a Eperona; a paunatia atu ana e
Aperahama ki a Eperona te hiriwa i
korerotia e ia i te aroaro o nga tamariki
a Hete, e wha rau nga hekere hiriwa,
no nga moni e tangohia ana e nga kai
hokohoko.
17 ¶ Na, whakapumautia ana te wahi
oneone o Eperona, i Makapera, i te
ritenga mai o Mamere, te oneone, me te
ana i reira, me nga rakau katoa hoki i
runga i te oneone, i roto i ona rohe katoa,
a tawhio noa,
18 Hei kainga mo Aperahama i te tiro-
hanga a nga tamariki a Hete, i te aroaro
o nga tangata katoa i tomo i te kuwaha
o tona pa.
19 A muri iho ka tanumia e Apera-
hama a Hara tana wahine ki roto ki te
ana i te wahi i Makapera i te ritenga
mai o Mamere, ara, o Heperona i te
whenua o Kanaana.
20 Heoi whakapumautia ana e nga
tamariki a Hete taua wahi, me te ana i
reira, mo Aperahama kia puritia hei
tanumanga.

UPOKO 24.

NA, kua koroheketia a Aperahama,
kua maha haere ona ra: a he mea
manaaki a Aperahama na Ihowa i nga
meatanga katoatanga.
2 Na, ka mea a Aperahama ki te kau-
matua o ana pononga i roto i tona whare,
ki te kai whakahaere o ana mea katoa,
Tena, whakapakia mai tou ringa ki raro
ki toku huha:
3 A me whakaoati koe e ahau ki a
Ihowa, ki te Atua o te rangi ki te Atua
hoki o te whenua, kia kaua e tangohia
mai e koe he wahine ma taku tamaiti i
roto i nga tamahine a nga Kanaani, a
te iwi e noho nei ahau i roto i a ra-
tou:
4 Engari me haere ki toku whenua,
me oku whanaunga, ka tango mai ai

i tetahi wahine ma taku tamaiti ma
Ihaka.
5 Na, ka mea atu te pononga ki a ia,
Tera pea e kore e pai te wahine ki te
whai mai i muri i a au ki tenei whenua:
me whakahoki atu ranei e ahau to ta-
maiti ki te whenua i haere mai nei koe i
reira?
6 A ka mea a Aperahama ki a ia, Kia
tino mohio koe, kei whakahokia atu e
koe taku tamaiti ki reira.
7 ¶ Ko Ihowa, ko te Atua o te rangi,
nana nei ahau i tango mai i roto i te
whare o toku papa, i te whenua hoki i
whanau ai ahau, nana nei hoki i korero
mai ki a au, i oati mai koki ki a au, i
mea, Ka hoatu e ahau tenei whenua ki
ou uri; mana e tono tana anahera ki
mua i a koe, a ka riro mai i a koe tetahi
wahine ma taku tamaiti i reira.
8 A, ki te kahore te wahine e pai ki te
whai mai i a koe, katahi koe ka watea i
tenei oati aku: otiia kaua e whakahokia
atu e koe taku tamaiti ki reira.
9 Na, ka whakapakia e te pononga to-
na ringa ki raro i te huha o Aperahama o
tona ariki, a rite tonu ki tenei kupu tana
oati ki a ia.
10 ¶ Na, ka tangohia e te pononga
etahi kamera kotahi tekau i roto i nga
kamera a tona ariki, a haere ana; i tona
ringa hoki nga rawa katoa o tona ariki:
a whakatika ana ia, haere ana ki Meho-
potamia, ki te pa o Nahora.
11 Na, ka mea ia i nga kamera kia tu-
turu nga turi ki te taha o te puna wai i
waho o te pa i te ahiahi, i te wa e puta
mai ai nga wahine ki te utu wai.
12 A ka mea ake, E Ihowa, e te Atua
o toku ariki o Aperahama, tena ra, kia
whai wahi ahau akuanei, whakaputaina
mai hoki he aroha ki toku ariki ki a
Aperahama.
13 Tenei ahau te tu nei i te taha o te
puna wai; a e haere mai ana nga tama-
hine a nga tangata o te pa ki te utu wai:
14 A ko te kotiro e mea ai ahau ki a ia,
Tukua iho ra to oko kia inu ai ahau; a
ka mea mai ia, Inumia, a me whakainu
ano hoki e ahau o kamera: kia rite mai
ia i a koe ma to pononga ma Ihaka; a
ma reira ka mohio ai ahau e whakaputa
aroha ana koe ki toku ariki.
15 ¶ Heoi, kiano i mutu noa tana ko-
rero, na, kua puta mai a Ripeka tama-
hine a Petuere, tama a Mireka, ko te
wahine hoki tera a Nahora teina o Ape-
rahama, me tana oko i runga i tona
pokohiwi.
16 A he pai rawa te kotiro ki te titiro
atu, he wahina, kahore ano tetahi ta-
ngata kia mohio noa ki a ia: na, ka heke
iho ia ki te puna, ka whakaki hoki i tana
oko, a ka haere ake.
17 Na, ka rere iho te pononga ki te
whakatau i a ia, a ka mea atu, Tukua
ahau kia inu, ne? i tetahi wahi o te wai
o to oko.
18 A ka mea mai ia, Inumia, e toku
ariki: na, ka hohoro ia te tuku iho i tana
oko ki runga ki tona ringa, a whakai-
numia ana ia.
19 A ka mutu tana whakainu i a ia,
na ka mea mai ia, Me utu ano hoki e
ahau mo o kamera, kia poto ra ano ratou
te whakainu.
20 Na, ka hohoro ia te riringi atu i te
wai o tana oko ki roto ki te kumete, a
rere ana ano ki te puna, ki te utu, a
utuhia mai ana e ia mo ana kamera
katoa.
21 Ko taua tangata hoki, matatau tonu
mai tana titiro ki a ia, kihai hoki i ha-
mumu, kia mohio ai ia e whakatikaia
ranei e Ihowa tana ara, kahore ranei.
22 A ka mutu te inu o nga kamera,
na, ka tikina e taua tangata tetahi wha-
kakai koura, he hawhe hekere tona tai-
maha, me nga poroporo e rua mo ona
ringa, kotahi tekau nga hekere koura te
taimaha;
23 A ka mea mai, Na wai koe tama-
hine? tena, korerotia mai ki a au: kei
te whare ranei o tou papa tetahi wahi
hei moenga mo matou?
24 Na, ka mea ia ki a ia, He tamahine
ahau na Petuere na te tama a Mireka, i
whanau nei i a raua ko Nahora.
25 A i mea ano ia ki a ia, He nui a
matou kakau witi, me a matou otaota
hei kai, me tetahi wahi hoki hei moe-
nga.
26 Na, tuohu ana taua tangata, a koro-
piko ana ki a Ihowa.
27 A ka mea, Kia whakapaingia a
Ihowa te Atua o toku rangatira o Apera-
hama, kihai nei i whakahapa i toku ra-
ngatira ki tona aroha me tona pono:
i a au ano i te ara ka aratakina mai ahau
e Ihowa ki te whare o nga teina o toku
rangatira.
28 Na, ka oma atu te kotiro, a kore-
rotia atu ana e ia enei mea ki te whare o
tona whaea.
29 ¶ A he tungane ano to Ripeka,
tona ingoa ko Rapana; na, ka rere atu
a Rapana ki taua tangata, ki waho ki te
puna.
30 A, i tona kitenga i te whakakai me
nga poroporo i nga ringa o tona tuahine,
a ka rongo ki nga kupu a Ripeka a tona
tuahine, ki tana meatanga mai, I penei

mai nga korero a taua tangata ki a au; na, ka haere mai ia ki taua tangata, a i te taha ano o nga kamera i te puna ia e tu ana.
31 A ka mea, Haere mai, e te manaakitanga a Ihowa; na te aha koe i tu ai i waho? kua oti hoki i a au te whare te whakapai, me tetahi wahi hoki mo nga kamera.
32 ¶ Na, ka haere atu taua tangata ki te whare: a wetekina ana e ia nga mea o nga kamera, i homai ano he kakau witi me tetahi otaota hei kai ma nga kamera, me tetahi wai hei horoi mo ona waewae, mo nga waewae hoki o ona hoa.
33 Na, ka whakatakotoria he kai ki tona aroaro; a ka mea ia, E kore ahau e kai, kia korerotia ra ano e ahau taku korero. A ka mea mai tera, Korerotia.
34 Na, ka mea atu ia, He pononga ahau na Aperahama.
35 A kua manaakitia rawatia toku ariki e Ihowa; kua nui ia: a kua homai ano ki a ia he hipi, he kau, he hiriwa, he koura, he pononga tane, he pononga wahine, he kamera, he kaihe.
36 A kua whanau ano hoki tetahi tamaiti ma toku ariki i a Hara, i te wahine a toku ariki, i a ia kua ruruhitia: a kua hoatu e ia ana mea katoa ki a ia.
37 A i whakaoati ano toku ariki i a au, i mea mai, Kei tangohia mai e koe tetahi wahine ma taku tamaiti i roto i nga tamahine a nga Kanaani, e noho nei ahau i to ratou whenua:
38 Engari me haere koe ki te whare o toku papa, ki oku whanaunga hoki, ka tango mai ai i tetahi wahine ma taku tamaiti.
39 Na, ko taku meatanga atu ki toku ariki, E kore pea te wahine e aru mai i a au.
40 A ka mea mai ia ki a au, Ma Ihowa, kei tona aroaro nei taku haereerenga, mana e tono tana anahera hei hoa, mana hoki e whakatika to ara; a ka tango mai koe i tetahi wahine ma taku tamaiti i roto i oku whanaunga, i roto hoki i te whare o toku papa:
41 Katahi koe ka watea i taku oati, ki te haere koe ki oku whanaunga; a ki te kahore e homai e ratou ki a koe, na, ka watea ano koe i taku oati.
42 A taku haerenga mai inaianei ki te poka, na, ka mea ahau, E Ihowa, e te Atua o toku ariki o Aperahama, ki te mea e whakatika ana koe i taku ara e haere nei ahau:
43 Na, tenei ahau te tu nei i te taha o te poka wai; a te kotiro e puta mai ki te utu, a ka mea ahau ki a ia, Homai he wai moku i roto i to oko kia inu ahau;
44 A ka mea mai ia ki a au, Inumia, a me utu ano e ahau mo o kamera: kia rite mai ano ia i a Ihowa hei wahine ma te tamaiti a toku ariki.
45 Kiano i mutu noa taku korero i roto i toku ngakau, na, ko te putanga mai o Ripeka me tana oko i runga i ona pokohiwi: a ka heke atu ki te poka ki te utu: na, ka mea ahau ki a ia, Homai, kia inu ahau, ne?
46 Na, ka hohoro ia, a tukua iho ana e ia tana oko i runga i a ia, a ka mea mai, Inumia, a me whakainu ano hoki e ahau o kamera: na, inu ana ahau, a i whakainumia ano hoki e ia nga kamera.
47 Na, ka ui atu ahau ki a ia, ka mea atu, He tamahine koe na wai? A ka mea mai ia, He tamahine na Petuere, na te tama a Nahora, i whanau nei ma raua ko Mireka: na, ka kuhua e ahau te whakakai ki tona ihu, me nga poroporo ano hoki ki ona ringaringa.
48 Na, ka tungou iho ahau, a ka koropiko atu ki a Ihowa, ka whakapai hoki i a Ihowa i te Atua o toku ariki o Aperahama, mona i arahi i a au i te huarahi tika ki te tiki mai i te tamahine a te teina o toku ariki ma tana tamaiti.
49 Na, ki te mea e whai aroha ana koutou, e whai pono ana ki toku ariki, korerotia mai ki a au: a ki te kahore, korerotia mai ki a au; kia tahuri atu ai ahau ki matau ranei, ki maui ranei.
50 Na, ka whakahokia mai e Rapana raua ko Petuere, a ka mea, I puta mai tenei mea i a Ihowa: e kore e taea te pai, te kino ranei te korero atu e maua ki a koe.
51 Nana, kei tou aroaro a Ripeka, tangohia, haere, a kia meinga ia hei wahine ma te tamaiti a tou ariki, hei pera me ta Ihowa i korero ai.
52 A ka rongo te pononga a Aperahama i a raua korero, na koropiko ana ia ki te whenua, ki a Ihowa.
53 A ka tangohia mai e te pononga he mea hiriwa, he mea koura, he kakahu, a hoatu ana e ia ki a Ripeka: a i hoatu ano e ia etahi mea tino papai ki tona tungane raua ko tona whaea.
54 Na, ka kai ratou, ka inu, ratou tahi ko ona hoa haere, a ka moe ratou; a ka ara ratou i te ata, na, ka mea atu ia Tukua ahau kia haere ki toku ariki.
55 Na, ka mea mai tona tungane raua ko tona whaea, Kia noho te kotiro ki a matou i etahi ra, kia kotahi pea tekau; muri iho, ka haere.
56 Na, ka mea ia ki a raua, Kaua ahau

e whakawarea, he mea hoki kua whakatikaia nei taku ara e Ihowa; tukua atu ahau kia haere ki toku ariki.
57 Na, ka mea mai raua, Me karanga te kotiro e maua, a ka ui atu ki tona mangai.
58 Na, ka karanga raua i a Ripeka, a ka mea ki a ia, Ka haere ranei koe i tenei tangata? A ka mea ia, Ka haere ano.
59 Na, tukua atu ana e ratou a Ripeka to ratou tuahine, ratou ko tona kai whakangote, ko te pononga hoki a Aperahama, me ana tangata.
60 Na, ka manaaki ratou i a Ripeka, a ka mea ki a ia, Ko to matou tuahine koe, kia meinga koe hei *whaea* mo nga mano tini, a kia riro mai i ou uri te kuwaha o o ratou hoa riri.
61 ¶ Na, ka whakatika a Ripeka, ratou ko ana kotiro, a eke ana ratou ki runga ki nga kamera, aru ana i taua tangata: Na, ka tango taua pononga i a Ripeka, a haere ana.
62 Na, ka hoki mai a Ihaka i te haere ki te puna i Rahai-roi; i te wahi hoki ki te tonga ia e noho ana.
63 A ka puta mai a Ihaka ki te parae ki te whakaaroaro, i te tuaahiahi: a, te marangatanga ake o ona kanohi, ka titiro mai ia, na ko nga kamera e haere atu ana.
64 A, te marangatanga ake o nga kanohi o Ripeka, na, ka kite i a Ihaka, a ka marere ki raro i te kamera.
65 I mea hoki ia ki te pononga, Ko wai tena tangata e haere mai ra i te parae ki te whakatau i a tatou? A ka mea mai te pononga, Ko toku ariki tena: na, ka mau ia ki tetahi arai-kanohi, a ka hipoki i a ia.
66 Na, ka korerotia mai e te pononga ki a Ihaka nga mea katoa i mea ai ia.
67 Na, ka kawea ia e Ihaka ki te teneti o tona whaea o Hara, a tangohia ana e ia a Ripeka, a ka waiho hei wahine mana; a aroha ana ia ki a ia: a ka whai whakamarietanga a Ihaka i muri iho i tona whaea.

UPOKO 25.

NA, ka tangohia ano e Aperahama tetahi wahine, tona ingoa ko Ketura.
2 A whanau ake a raua tamariki ko Timirana, ko Iokohana, ko Merana, ko Miriana, ko Ihipaka, ratou ko Huaha.
3 A whanau ake a Iokohana ko Hepa, ko Rerana. A ko nga tamariki a Rerana, ko Ahurimi, ko Retuhimi, ko Reumime.
4 A ko nga tamariki a Miriana; ko Epa ko Epere, ko Hanoka, ko Apira, ko Ereraaha. He tamariki katoa enei na Ketura.
5 ¶ A i hoatu e Aperahama ana mea katoa ki a Ihaka.
6 Ko nga tamariki ia a nga wahine iti a Aperahama, i hoatu e Aperahama etahi taonga ki a ratou, a tonoa atu ana e ia i a ia ano e ora ana, whaka-te-rawhiti, ki te whenua i te rawhiti, i te taha o Ihaka o tana tamaiti.
7 A ko nga ra enei o nga tau o te oranga o Aperahama i ora ai ia, kotahi rau e whitu tekau ma rima nga tau.
8 Na, ka hemo a Aperahama, a ka mate, he pai hoki tona koroheketanga, he koroheke, kua ata tutuki ano hoki *ona ra;* a kohia atu ana ia ki tona iwi.
9 A ka tanumia ia e ana tamariki e Ihaka raua ko Ihimaera ki roto ki te ana o Makapera, ki te wahi o Eperona tama a Tohara Hiti, i te ritenga mai o Mamere;
10 Ki te wahi i hokona e Aperahama i nga tamariki a Hete: i tanumia ki reira a Aperahama, raua ko Hara ko tana wahine.
11 ¶ A, muri iho i te matenga o Aperahama, na ka manaakitia e te Atua a Ihaka tana tamaiti; a ka noho a Ihaka ki te taha o te puna o Rahai-roi.
12 ¶ Na, ko nga whakatupuranga enei o Ihimaera, o te tama a Aperahama, i whanau nei ma Aperahama i a Hakara, i te wahine o Ihipa, i te pononga wahine a Hara.
13 A ko nga ingoa enei o nga tamariki a Ihimaera, to tenei ingoa to tenei ingoa, ki te tikanga iho o o ratau whakatupuranga: ko ta Ihimaera matamua ko Nepaiota; *muri iho* ko Kerara, ko Arapeere, ko Mipihama,
14 Ko Mihima, ko Ruma, ko Maha,
15 Ko Hatara, ko Tema, ko Ieturu, ko Napihi, ko Kerema:
16 Ko nga tamariki enei a Ihimaera, a ko o ratou ingoa enei i o ratou pa, i o ratou whare rangatira; kotahi tekau ma rua nga rangatira o o ratou iwi.
17 A ko nga tau enei o te oranga o Ihimaera, kotahi rau e toru tekau ma whitu nga tau: no ka hemo ia, a ka mate; a ka kohia atu ki tona iwi.
18 A i Hawira o ratou nohoanga, a tae noa ki Huru, i te ritenga mai o Ihipa, ina haere koe ki Ahiria: i riro mai he *nohoanga mona* ki te aroaro o ona teina katoa.

19 ¶ A, ko nga whakatupuranga enei
o Ihaka tama a Aperahama: he whanau
na Aperahama a Ihaka:
20 A no te wha tekau o nga tau o
Ihaka i tango ai ia i a Ripeka hei wahine mana, i te tamahine a Petuere Hiriani o Parana-arama, i te tuahine o Rapana Hiriani.
21 Na, ka inoi a Ihaka ki a Ihowa mo tana wahine, no te mea he pakoko ia: a ka whakaae mai a Ihowa ki a ia, a ka hapu a Ripeka tana wahine.
22 Na, ka takatakahi nga tamariki i a raua i roto i a ia; a ka mea ia, Ki te mea ko tenei, na te aha i penei ai ahau? Na, haere ana ia ki a Ihowa ki te ui.
23 A ka mea mai a Ihowa ki a ia, E rua nga iwi kei roto i tou kopu, a e rua nga iwi e wehea mai i roto i ou whekau; a ka kaha tetahi iwi i tetahi iwi; a ka waiho te tuakana hei apa mo te teina.
24 ¶ A ka rite ona ra e whanau ai ia, na, he mahanga kei roto i tona kopu.
25 Na, ka puta mai te tuatahi, he mea whero, rite katoa ia ki te kakahu huruhuru; a huaina ana e ratou tona ingoa ko Ehau.
26 A, muri iho ka puta mai tona teina, me te pupuri ano tona ringaringa i te rekereke o Ehau; a huaina iho tona ingoa ko Hakopa; a e ono tekau nga tau o Ihaka i to raua whanautanga.
27 Na, ka kaumatua ake nga tamariki: a he tangata mohio ki te hopu kirehe mohoao a Ehau, he tangata noho koraha; ko Hakopa ia he tangata noho pai, he tangata noho teneti.
28 A i aroha a Ihaka ki a Ehau, mona i hopu mai i te kai mana: ko Ripeka ia i aroha ki a Hakopa.
29 ¶ Na, ka kohuatia he kai e Hakopa, a ka haere mai a Ehau i te koraha, a e hemo ana ia:
30 Na, ka mea mai a Ehau ki a Hakopa, Maku tetahi kai i taua mea whero e whero ra, ne? e hemo ana hoki ahau: koia i huaina ai tona ingoa ko Eroma.
31 Na, ko te meatanga mai a Hakopa, Hokona mai ki a au akuanei tou matamuatanga.
32 Na, ka mea a Ehau, Ka tata nei ahau te mate: a, hei aha maku tenei matamuatanga?
33 A ka mea atu a Hakopa, Oati mai ki a au aianei; na, ka oati ia ki a ia: a ka hokona atu e ia tona matamuatanga ki a Hakopa.
34 Katahi ka hoatu e Hakopa he taro ki a Ehau me nga pi i kohuatia ra: na ka kai ia, ka inu, ka whakatika hoki, a ka haere: a whakahaweatia ana e Ehau tona matamuatanga.

UPOKO 26.

NA, ka mate-kai te whenua, hāunga te mate-kaitanga tuatahi i puta mai i nga ra o Aperahama. A ka haere atu a Ihaka ki a Apimereke ki te kingi o nga Pirihitini ki Kerara.
2 Na, ka puta mai a Ihowa ki a ia, a ka mea mai, Kaua e haere ki raro ki Ihipa; e noho ki te whenua e korero ai ahau ki a koe:
3 E noho koe ki tenei whenua, a ka tata ahau ki a koe, ka manaaki hoki i a koe; ka hoatu nei hoki e ahau enei whenua katoa ki a koutou ko ou uri, a ka whakapumautia te oati i oati ai ahau ki a Aperahama ki tou papa;
4 A ka whakanuia e ahau ou uri kia pera me nga whetu o te rangi, ka hoatu hoki e ahau enei whenua katoa ki ou uri; a ma tou uri ka manaakitia ai nga iwi katoa o te whenua;
5 Mo Aperahama hoki i whakarongo mai ki toku reo, i mahara hoki ki aku whakamaharatanga, ki aku whakahaunga, ki aku tikanga, me aku ture.
6 ¶ Na, ka noho a Ihaka ki Kerara:
7 A ka ui mai nga tangata o taua wahi ki tana wahine; a ka mea ia, Ko taku tuahine ia: i wehi hoki ia, tē mea ia, Ko taku wahine; *i mea hoki*, kei patua ahau e nga tangata o tenei wahi mo Ripeka; he ataahua hoki ia ki te titiro atu.
8 A ka maha ona ra ki reira, na ka titiro mai a Apimereke te kingi o nga Pirihitini i te matapihi, a ka kite mai, na, ko Ihaka e takaro ana ki a Ripeka ki tana wahine.
9 Na, ka karangatia atu a Ihaka e Apimereke, a ka mea ia, Koia ano, ko to wahine ano ia: a na te aha koe i mea ai, Ko taku tuahine ia? A ka mea a Ihaka ki a ia, I mea hoki ahau, Kei mate ahau mona.
10 Na, ka mea a Apimereke, He aha tenei mahi au ki a matou? wahi iti kua takoto tetahi o te iwi nei ki to wahine, a kua takina mai e koe he hara ki runga ki a matou.
11 Na, ka korero iho a Apimereke ki tona iwi katoa, a ka mea, Ki te pa atu tetahi ki tenei tangata ki tona wahine ranei, ka mate.
12 A i rui a Ihaka ki taua whenua, a maea mai i taua tau ano, kotahi rau; i manaakitia hoki ia e Ihowa:

13 Na, ka kake tana tangata, a ka tino
nui haere, no ka nui noa ake ia:
14 A ka whai hipi, ka whai kau ano
ia, he tini hoki nga pononga: a ka hae
mai nga Pirihitini ki a ia.
15 A, nga poka katoa i keria e nga
pononga a tona papa, i nga ra o Apera-
hama o tona papa, i tanumia ena e nga
Pirihitini, i whakakiia hoki ki te one-
one.
16 Na, ka mea mai a Apimereke ki a
Ihaka, Haere atu i roto i a matou; he
kaha rawa hoki koe i a matou.
17 ¶ Na, ka haere atu a Ihaka i reira,
a whakaturia ana tona teneti ki te awa-
awa o Kerara, a noho ana i reira.
18 Na, ka keria ano e Ihaka nga poka
wai i keria i nga ra o Aperahama o tona
papa; i tanumia hoki e nga Pirihitini i
muri iho i te matenga o Aperahama: a
huaina ana e ia hei ingoa mo aua *poka*
ko nga ingoa i huaina iho e tona
papa.
19 Na, ka keri nga pononga a Ihaka
ki te awaawa, a ka kitea e ratou i reira
he puna manawa whenua.
20 Na, ka tautohe mai nga hepara o
Kerara ki nga hepara a Ihaka, a ka
mea, Na matou tenei wai: a huaina ana
e ia te ingoa o te poka ko Eheke; mo
ratou hoki i whakatetetete ki a ia.
21 Na, ka keri ratou i tetahi atu poka,
a ka tautohea ano tena e ratou: a huaina
iho e ia tona ingoa ko Hitina.
22 Na, ka neke atu ia i reira, a ka
keri i tetahi atu poka; a kihai tena i
tautohea e ratou: na ka huaina e ia tona
ingoa ko Rehopota; i mea hoki ia, Ka-
tahi nei hoki a Ihowa ka whakawatea i
tetahi nohoanga mo tatou, a ka hua
tatou, ki runga ki te whenua.
23 Na, ka haere atu ia i reira ki runga
ki Peere-hepa.
24 A ka puta mai a Ihowa ki a ia i
taua po ano, ka mea, Ko ahau te Atua
o Aperahama o tou papa: kaua e wehi,
kei a koe nei hoki ahau, a ka manaaki
ahau i a koe, ka whakanui hoki i ou uri,
he whakaaro hoki ki a Aperahama ki
taku pononga.
25 Na, ka hangā e ia he aata ki reira,
a ka karanga atu ia ki te ingoa o Ihowa,
ka whakatu hoki i tona teneti ki reira:
a ka keria tetahi poka ki reira e nga
pononga a Ihaka.
26 ¶ Na, ka haere mai a Apimereke
ki a ia i Kerara, ratou ko Ahutata ko
tetahi o ona hoa, ko Pikora hoki ko te
rangatira o tana ope.
27 A ka mea a Ihaka ki a ratou, I
haere mai koutou ki a au ki te aha, kua
kino nei hoki koutou ki a au, kua pei
hoki i a au i roto i a koutou?
28 A ka mea mai ratou, I tino kite
matou, kei a koe a Ihowa: koia matou
i mea ai, Kia takoto he oati ki wae-
nganui i a tatou, ki te takiwa o matou,
ou, kia whakarite kawenata hoki matou
ki a koe;
29 Mou, kei kino to mahi ki a matou,
kia penei ano me matou kihai nei i pa
atu ki a koe, kihai ano hoki i aha ki a
koe, heoi ano ko te pai anake, a i ata
tuku mai ano hoki i a koe: he manaaki-
tanga koe inaianei na Ihowa.
30 Na, ka tukua e ia he hakari ma
ratou, a ka kai ratou ka inu.
31 Na, ka maranga wawe ratou i te
ata, a ka oati ratou ki tetahi ki tetahi: a
tukua ana ratou e Ihaka kia haere, a
hoki marie atu ana ratou i a ia.
32 A, i tauā rangi ano ka haere mai
nga pononga a Ihaka, a ka korerotia e
ratou ki a ia te poka i keria e ratou, a
ka mea mai ratou ki a ia, Kua kitea he
wai e matou.
32 A huaina iho e ia taua *poka* ko
Hepaha: no reira te ingoa o tena pa o
Peere-hepa, a mohoa noa nei.
34 ¶ A, ka wha tekau nga tau o
Ehau, na, ka tango ia i a Iuriti tama-
hine a Peeri Hiti, hei wahine mana,
raua ko Pahemata tamahine a Erona
Hiti:
35 A ka pouri te ngakau o Ihaka raua
ko Ripeka i a raua.

UPOKO 27.

A I te mea kua koroheketia a Ihaka,
a kua atarua ona kanohi, i kore ai
ia e kite, na, ka karangatia e ia a Ehau
tana tamaiti kaumatua, ka mea ki a ia,
E taku tamaiti, a ka mea mai ia ki a ia,
Tenei ahau.
2 Na, ka mea ia, Nana, ka korohe-
ketia nei ahau, a e kore e mohio ki te ra
e mate ai ahau:
3 Na, tena, mauria atu o mea, to papa
pere me to kopere, a haere ki te koraha,
ki te hopu kai maku;
4 Ka takā ai i tetahi kai reka maku:
hei taku i pai ai, a ka mau mai ki a au
hei kai maku; kia manaaki ai toku
wairua i a koe i te mea kahore ano ahau
kia mate noa.
5 A i rongo ano a Ripeka i te kupu a
Ihaka ki a Ehau ki tana tamaiti. Na,
ko te haerenga o Ehau ki te koraha ki
te hopu kai, hei maunga mai *mana*.
6 ¶ Na, ka korero atu a Ripeka ki a

Hakopa ki tana tamaiti, ka mea, Nana,
kua rongo ahau i tou papa e korero ana
ki a Ehau ki tou tuakana, e mea
ana,
7 Mauria mai maku tetahi kai, ka taka
hoki i tetahi kai reka maku, hei kai
maku, kia manaaki ai ahau i a koe i te
aroaro o Ihowa keiwha mate ahau.
8 Na, tena, whakarongo mai ki toku
reo, e taku tamaiti, kia rite ki taku e
whakahau atu nei ki a koe.
9 Haere ra ki te kahui, tikina atu hoki
i reira etahi kuao koati maku, kia rua,
hei nga mea pai, a maku ena mea e
taka hei kai reka ma tou papa, hei pera
me tana e pai ai:
10 A me kawe atu e koe ki tou papa,
hei kai mana, kia manaaki ai ia i a koe
keiwha mate ia.
11 Na, ka mea mai a Hakopa ki a Ri-
peka ki tona whaea, Na, he tangata
huruhuru a Ehau toku tuakana, ko au
ia he tangata maenene:
12 Tera pea toku papa e whawha mai
ki a au, a ka rite ahau ki te tangata
tinihanga ki tana whakaaro mai: a he
kanga te mea e riro mai i a au, kahore
hoki he manaakitanga.
13 Na, ko te meatanga mai a tona
whaea ki a ia, Hei runga i a au tou
kanga, e taku tamaiti: kia whakarongo
mai ia koe ki toku reo, a haere, tikina
aua mea ki a au.
14 Na, haere ana ia ki te tiki, a kawea
mai ana ki tona whaea: a ka takā e
tona whaea he kai reka, he pera hoki
me ta tona papa i pai ai.
15 Na, ka tikina e Ripeka nga kakahu
papai o Ehau o tana tamaiti kaumatua,
i a ia hoki ena mea i roto i te whare; a
whakakakahuria atu ana e ia ki a Ha-
kopa ki tana tamaiti o muri:
16 A i whakapiritia ano e ia nga hiako
o nga kuao koati ki ona ringaringa, ki
te wahi maenene hoki o tona kaki:
17 Na, ka hoatu e ia te kai reka me te
taro, i hangā e ia, ki te ringaringa o
Hakopa o tana tamaiti.
18 ¶ Na, ka haere ia ki tona papa, ka
mea atu, E toku matua: a ka mea mai
ia, Tenei ahau; ko wai koe, e taku ta-
maiti?
19 Na, ka mea atu a Hakopa ki tona
papa, Ko Ehau ahau, ko to matamua;
kua oti i a au tau i ki mai ai ki a au:
maranga ra, noho ake ki te kai i te kai
i hopukia mai nei e ahau, kia manaaki
ai tou wairua i a au.
20 Na, ko te meatanga mai a Ihaka
ki tana tamaiti, Na te aha i hohoro ai
koe te kite, e taku tamaiti? A ka mea
atu ia, Na Ihowa hoki na tou Atua i
mea kia tupono mai ki toku aroaro.
21 A ka mea mai a Ihaka ki a Hakopa,
Neke mai nei, kia whawha atu ai
ahau ki a koe, e taku tamaiti, ko
Ehau ranei koe, ko taku tamaiti pu,
kahore ranei.
22 Na, ka neke atu a Hakopa ki a
Ihaka ki tona papa, a ka whawha mai
ia ki a ia, a ka mea, Ko te reo, no Ha-
kopa te reo, ko nga ringaringa ia, no
Ehau nga ringaringa.
23 A kihai ia i mohio ki a ia, no te
mea he huruhuru ona ringaringa, i rite
ki nga ringaringa o Ehau o tona tua-
kana: na, ka manaaki ia i a ia.
24 A ka mea, Ko taku tamaiti pu
ranei koe ko Ehau? A ka mea atu ia,
Ko au ra *tenei*.
25 Na, ka mea mai ia, Kawea mai ki a
au, kia kai ai ahau i te kai i hopukia
mai e taku tamaiti, kia manaaki ai toku
wairua i a koe. Na, kawea atu ana e
ia ki a ia, a kai ana ia: a i kawea ano
e ia he waina ki a ia, a inu ana ia.
26 Katahi ka mea mai a Ihaka tona
papa ki a ia, Neke mai nei ki te kihi i a
au, e taku tamaiti.
27 Na, ka neke atu ia, a ka kihi ia i a
ia: a ka hongi ia i te haunga o ona
kakahu, a ka manaaki i a ia, ka mea,
Titiro hoki, rite tahi te haunga o taku
tamaiti ki te haunga o te parae i mana-
akitia e Ihowa:
28 A kia homai ano e te Atua ki a koe
te tomairangi o te rangi, me te momona-
tanga o te whenua, kia nui ano hoki te
witi me te waina:
29 Kia mahi nga iwi ki a koe, kia
piko iho hoki nga tauiwi ki a koe: kia
waiho koe hei rangatira mo o teina, a
kia piko iho ki a koe nga tamariki a tou
whaea: kia kangā te tangata e kanga
ana i a koe, a kia manaakitia te tangata
e manaaki ana i a koe.
30 ¶ A te mutunga o te manaakitanga
a Ihaka i a Hakopa, a, puta kau atu a
Hakopa i te aroaro o Ihaka o tona papa,
na, ka tae mai a Ehau tona tuakana i
tana hopu kirehe mohoao.
31 Kua oti ano hoki i a ia tetahi kai
reka te taka, a kawea mai ana ki tona
papa, na ka mea mai ia ki tona papa,
Kia ara ake toku papa, ki te kai i te mea
i hopukia mai e tana tamaiti, kia ma-
naaki ai tou wairua i a au.
32 Na, ka mea mai a Ihaka tona papa
ki a ia, Ko wai koe? A ka mea atu ia,
Ko to tamaiti ahau, ko Ehau, ko to
matamua.
33 Na, tino wiri rawa ana a Ihaka, a

ka mea, Ha, ko wai ra tenei i hopukia
nei he kai e ia, a kawea mai ana ki a au,
a kainga katoatia ana e ahau i te mea
kahore ano koe i tae mai, a manaakitia
ana ia e ahau? ae ra, ka manaakitia ano ia.
34 A, te rongonga o Ehau i nga kupu
a tona papa, na, ka tangi ia, he nui, he
tiwerawera te tangi, a ka mea ki tona
papa, Manaakitia ahau, *ae ra*, ahau
ano hoki, e toku papa.
35 A ka mea mai ia, I haere tinihanga
mai tou teina, a riro ana tou manaaki-
tanga i a ia.
36 Na, ka mea ia, Ehara ianei a Ha-
kopa i te ingoa e tika ana kia karangatia
ki a ia? ka rua nei hoki ana maminga-
tanga i a au: ko taku matamuatanga kua
riro i a ia; a, inaianei nei kua riro taku
manaakitanga i a ia. A ka mea ano ia,
Kahore ranei i mahue atu ki a koe te
tahi manaakitanga moku?
37 Na, ka whakahokia mai e Ihaka, a
ka mea ki a Ehau, Na, kua waiho nei
ia e ahau hei rangatira mou, kua hoatu
ano hoki ona tuakana katoa ki a ia hei
apa; a kua whakaukia ake ia e ahau ki
te witi ki te waina: a ko te aha hoki
taku e mea ai ki a koe, e taku ta-
maiti?
38 Na, ka mea a Ehau ki tona papa,
Kotahi ano ianei tau manaakitanga, e
toku papa? manaakitia ahau, *ae ra*,
ahau ano hoki, e toku papa. Na, nui
atu te reo o Ehau ki te tangi.
39 Na, ka whakahokia mai e Ihaka e
tona papa, a ka mea ki a ia, Na, no te
momonatanga o te whenua te nohoanga
mou, no te tomairangi hoki o te rangi i
runga;
40 A ma to hoari e ora ai koe, a me
mahi koe ki tou teina; a tenei ake, kei
to kakenga hei rangatira, na, ka wahia
atu e koe tana ioka i tou kaki.
41 ¶ Na, ka mauahara atu a Ehau ki
a Hakopa mo te manaakitanga i mana-
akitia ai ia e tona papa: a ka mea a
Ehau i roto i tona ngakau, E tata ana
nga ra e uhungatia ai toku papa; ko
reira ahau patu ai i toku teina i a
Hakopa.
42 Na, ka korerotia mai ki a Ripeka
nga kupu a Ehau a tana tamaiti kauma-
tua: a ka tono tangata atu ia, ki te ka-
ranga i a Hakopa i tana tamaiti o muri,
ka mea ki a ia, Tenei a Ehau tou tuaka-
na te whakamarie nei i a ia, te mea nei
ki a koe kia patua e ia.
43 Na, whakarongo mai aianei, e taku
tamaiti, ki toku reo; whakatika, rere
atu ki a Rapana ki toku tungane ki
Harana;
44 A hei a ia koe noho ai mo etahi
rangi, kia tahuri atu ra ano te aritarita
a tou tuakana;
45 Kia tahuri atu ra ano i a koe te riri
a tou tuakana, kia wareware ano hoki i
a ia tau i mea ai ki a ia: katahi ahau ka
tono tangata atu ki te tiki i a koe i reira:
kia tangohia atu korua i a au i te rangi
kotahi hei aha?
46 Na, ka mea mai a Ripeka ki a
Ihaka, E hoha ana ahau ki te ora i nga
tamahine a Hete: ki te tango a Hakopa
i tetahi wahine mana i roto i nga tama-
hine a Hete, i tetahi e penei ana me enei
tamahine o te whenua nei, hei aha ake
maku te ora?

UPOKO 28.

NA, ka karangatia a Hakopa e Ihaka,
a ka manaaki ia i a ia, ka ako hoki
i a ia, a ka mea ki a ia, Kaua e tikina
te tahi wahine mau i roto i nga tama-
hine o Kanaana.
2 Whakatika, haere ki Parana-arama,
ki te whare o Petuere o te papa o tou
whaea; ka tango ai i tetahi wahine mau
i reira, i roto i nga tamahine a Rapana a
te tungane o tou whaea.
3 A ma te Atua kaha rawa koe e ma-
naaki, mana hoki koe e mea kia hua,
kia nui, a kia meinga ano koe hei hui-
huinga iwi;
4 A kia homai ano e ia ki a koe te
manaakitanga o Aperahama, ki a kou-
tou tahi ano ko ou uri; a kia riro mai i
a koe te whenua e noho manene nei koe,
i homai nei hoki e te Atua ki a Apera-
hama.
5 Na, tonoa atu ana a Hakopa e Ihaka:
a haere ana ia ki Parana-arama ki a
Rapana, ki te tama a Petuere Hiriani, ki
te tungane o Ripeka whaea o Hakopa
raua ko Ehau.
6 ¶ A ka kite a Ehau kua manaaki a
Ihaka i a Hakopa, kua tono hoki i a ia
ki Parana-arama ki te tiki i tetahi wa-
hine mana i reira; a kua ako ano i a ia
i tana manaakitanga ai i a ia, kua mea,
Kei tikina he wahine mau i roto i nga
tamahine o Kanaana;
7 A kua rongo ano a Hakopa ki tona
papa raua ko tona whaea, kua riro hoki
ki Parana-arama;
8 A te kitenga o Ehau e kino ana nga
tamahine o Kanaana ki te titiro a Ihaka
a tona papa;
9 Na, ka haere a Ehau ki a Ihimaera,
a tangohia mai ana e ia ki roto ki ana
wahine a Maharata hei wahine mana, te

tamahine a Ihimaera tama a Aperahama, te tuahine o Nepaiota.
10 ¶ Na, ka turia atu e Hakopa i Peere-hepa, a haere ana ki Harana.
11 A ka pono atu ia ki tetahi wahi, na moe ana i reira, no te mea kua rere te ra; na ka tikina atu e ia te tahi o nga kohatu o taua wahi, a waiho ana e ia hei urunga mona, a ka takoto iho i taua wahi, *ka moe*.
12 Na, moe iho ia, a ko tetahi arawhata e tu ana i runga i te whenua, ko tona pito hoki kua tutuki atu ki te rangi: a ko nga anahera a te Atua e piki atu ana, e heke iho ana i runga i taua mea.
13 A ko Ihowa e tu ana i runga i taua mea, e mea mai ana, Ko Ihowa ahau ko te Atua o Aperahama o tou papa, ko te Atua hoki o Ihaka: ko te whenua e takoto na koe ka hoatu e ahau ki a koe, ki ou uri ano hoki.
14 A ka rite ou uri ki te puehu o te oneone, a ka tohatoha atu koe ki te taha ki te weta, ki te rawhiti, ki te nota hoki, me te tonga: a mau, ma to uri hoki, e manaakitia ai nga hapu katoa o te whenua.
15 A, kei a koe tenei ahau, a ka tiaki ahau i a koe i nga *wahi* katoa e haere ai koe, ka whakahoki mai ano ahau i a koe ki tenei whenua; e kore hoki ahau e whakarere i a koe, kia oti ra ano taku i ki atu ai ki a koe.
16 ¶ Na, ka oho ake a Hakopa i tana moe, a ka mea, He pono kei tenei wahi a Ihowa; a kihai ahau i mohio.
17 Na, ka wehi ia, ka mea, Ano te wehi o tenei wahi! ehara tenei i te mea ke atu i te whare o te Atua, ko te kuwaha ano tenei ki te rangi.
18 Na, ka ara wawe a Hakopa i te ata, a ka mau ki te kohatu i waiho hei urunga mona, a whakaturia ana e ia hei pou, a ringitia iho e ia he hinu ki runga.
19 A huaina iho e ia te ingoa o taua wahi ko Pete-ere: ko Rutu ia te ingoa o taua pa i mua.
20 Na, ka puaki ta Hakopa kupu taurangi, a ka mea ia, Ki te mea ka tata mai ki a au te Atua, a ka tiakina ahau e ia i tenei ara e haere nei ahau, a ka homai e ia ki a au he taro hei kai, me tetahi kakahu hei kakahu,
21 A ka hoki mai ahau i runga i te rangimarie ki te whare o toku papa; na ka waiho a Ihowa hei Atua moku:
22 A ka waiho hei whare mo te Atua tenei kohatu i whakaturia nei e ahau hei pou: ka hoatu ano hoki e ahau ki a koe nga whakatekau o nga mea katoa e homai e koe ki a au.

UPOKO 29.

NA, ka turia atu e Hakopa, a ka haere ki te whenua o nga tangata o te rawhiti.
2 A tana tirohanga atu, na ko tetahi poka i te parae, a kei reira ano hoki etahi kahui hipi e toru e takoto ana; i whakainumia hoki e ratou nga kahui ki *te wai* o taua poka: me tetahi kohatu nui hoki i te waha o te poka.
3 A i huihuia ki reira nga kahui katoa: a i whakatakā atu e ratou te kohatu i te waha o te poka, kia whakainumia ai nga hipi, na, ka whakahokia ano e ratou te kohatu ki te waha o te poka ki tona wahi ano.
4 Na, ka mea a Hakopa ki a ratou, E aku tuakana, no hea koutou? a ka mea mai ratou, No Harana matou.
5 Na, ka mea ia ki a ratou, E mohio ana ianei koutou ki a Rapana tama a Nahora? A ka mea mai ratou, E mohio ana ano matou.
6 A ka mea ia ki a ratou, E ora ana ranei ia? A ka mea mai ratou, E ora ana ano: a ko Rahera tenei ko tana tamahine, te haere mai nei me nga hipi.
7 Na, ka mea atu ia, Nana, e nui ana ano te ra, ehara tenei i te wa hei huihuinga mai mo nga kararehe: whakainumia nga hipi, haere hoki ki te whangai.
8 Na, ka mea mai ratou, E kore e taea e matou, kia huihuia mai ra ano nga kahui katoa, kia whakatakā hoki e ratou te kohatu i te waha o te poka; katahi ka whakainu matou i nga hipi.
9 ¶ I a ia ano e korero ana ki a ratou, na, ka puta mai a Rahera me nga hipi a tona papa: ko ia hoki te kai whangai.
10 A te kitenga o Hakopa i a Rahera tamahine a Rapana tungane o tona whaea, me nga hipi hoki a Rapana tungane o tona whaea, na, ka haere atu a Hakopa, a whakatakā atu ana e ia te kohatu i te waha o te poka, whakainumia ana e ia nga hipi a Rapana tungane o tona whaea.
11 Na, ka kihi a Hakopa i a Rahera, a nui atu tona reo ki te tangi.
12 Na, ka korerotia mai e Hakopa ki a Rahera ko ia te teina o tona papa, he tamaiti hoki na Ripeka: a ka rere atu ia ki te korero ki tona papa.
13 A te rongonga o Rapana i te rongo o Hakopa o te tamaiti a tona tuahine, na, ka rere ia ki te whakatau i a ia, a ka awhi i a ia, ka kihi hoki i a ia, a kawea ana ia e ia ki tona whare. A ka kore-

rotia mai e ia enei mea katoa ki a
Rapana,
14 Na, ka mea mai a Rapana ki a ia,
He pono ko toku wheua me toku kiko-
kiko koe. A kotahi te marama i noho
ai ia ki a ia.
15 ¶ Na, ka mea mai a Rapana ki a
Hakopa, No te mea ko taku teina koe,
me mahi noa ano koe ki a au? korerotia
mai ki a au, me aha he utu mou?
16 Na, tokorua nga tamahine a Rapa-
na: te ingoa o te tuakana ko Rea, te
ingoa hoki o te teina ko Rahera.
17 A he papahewa nga kanohi o Rea;
he mea ahuareka ia a Rahera, he ataahua
hoki ki te titiro atu.
18 A i aroha a Hakopa ki a Rahera; a
ka mea ia, Kia whitu nga tau e mahi ai
ahau ki a koe mo Rahera mo to tama-
hine o muri.
19 Na, ka mea mai a Rapana, Engari
te hoatu e ahau ki a koe, kei hoatu ki te
tangata ke: e noho ki a au.
20 Na, e whitu nga tau i mahi ai a
Hakopa mo Rahera; a he rangi torutoru
noa ake te rite o aua *tau* ki tana wha-
kaaro iho, i tona aroha hoki ki a ia.
21 Na, ka mea atu a Hakopa ki a
Rapana, Homai taku wahine, kua rite
nei hoki oku ra, a ka haere ahau ki roto
ki a ia.
22 Na, ka huihuia mai e Rapana nga
tangata katoa o taua wahi, a tukua ana
e ia he hakari.
23 A i te ahiahi, na, ka mau ia ki a Rea
ki tana tamahine, a kawea atu ana ia ki
a ia; a ka haere ia ki roto ki a ia.
24 A i hoatu e Rapana a Tiripa tana
pononga wahine hei pononga ma Rea
ma tana tamahine.
25 A i te ata, na, ko Rea ia: a ka
mea ia ki a Rapana, He aha tenei mahi
au ki a au? ehara ianei a Rahera i taku
i mahi ai ahau ki a koe? a na te aha koe
i tinihanga ai ki a au?
26 Na, ko te meatanga mai a Rapana,
Ehara tenei i te tikanga o to matou
whenua kia hoatu te teina ki mua o te
tuakana.
27 Whakatutukitia te wiki mo tenei, a
ka hoatu ano hoki ia e matou ki a koe
mo te mahi e mahi ai koe ki a au i etahi
atu tau e whitu.
28 A pera ana a Hakopa, a whakatutu-
kitia ana e ia te wiki mo tenei: a ka ho-
mai e ia a Rahera tana tamahine ki a ia
hei wahine mana.
29 A i homai ano e Rapana a Piriha
tana pononga wahine ki a Rahera ki
tana tamahine, hei pononga mana.
30 Na, ka haere ano hoki ia ki roto ki
a Rahera, a nui atu tona aroha ki a
Rahera i tona ki a Rea; a e whitu atu
nga tau i mahi ai ia ki a ia.
31 ¶ A te kitenga o Ihowa a kinongia
ana a Rea, na, ka whakatuwheratia e ia
tona kopu: he pakoko ia a Rahera.
32 Na, ka hapu a Rea, a ka whanau
he tamaiti, a huaina ana e ia tona ingoa
ko Reupena: i mea hoki ia, Mo Ihowa
hoki i titiro mai ki taku tangihanga; ta
te mea hoki akuanei taku tahu aroha ai
ki a au.
33 Na, ka hapu ano hoki ia, a ka wha-
nau he tamaiti; a ka mea ia, I rongo
hoki a Ihowa e kinongia ana ahau, koia
i homai ai hoki e ia tenei ki a au: a
huaina ana e ia tona ingoa ko Himeona.
34 Na, ka hapu ano hoki ia, a ka wha-
nau he tamaiti; a ka mea ia, Katahi ano
taku tahu ka piri mai ki a au, no te mea
hoki ka tokotoru a maua tamariki ka
whanau; no reira i huaina ai e ia tona
ingoa ko Riwai.
35 Na, ka hapu ano hoki ia, a ka wha-
nau he tamaiti; a ka mea ia, Katahi au
ka whakamoemiti atu ki a Ihowa: koia
i huaina ai e ia tona ingoa ko Hura; a
ka mutu ona whanautanga.

UPOKO 30.

A TE kitenga o Rahera kahore ano i
whanau tetahi tamaiti ma raua ko
Hakopa, na, ka hae a Rahera ki tona
tuakana; a ka mea ki a Hakopa, Kia
whai tamariki ahau, na, ki te kahore,
ka mate ahau.
2 Na, ka mura ake te riri a Hakopa ki
a Rahera: a ka mea ia, Ko te Atua ra-
nei ahau e kaiponu atu nei i te hua mo
tou kopu?
3 A ka mea tera, Na, taku pononga
wahine a Piriha, haere ki roto ki a ia;
a kia whanau ia ki runga ki oku turi, a
mana ka tu ai ahau.
4 Na, ka homai e ia a Piriha tana po-
nonga wahine ki a ia hei wahine: a ka
haere atu a Hakopa ki roto ki a ia.
5 Na, ka hapu a Piriha, a ka whanau
ta raua tamaiti ko Hakopa.
6 Na, ka mea a Rahera, Kua whaka-
rite te Atua i taku whakawakanga,
kua rongo ano hoki ki toku reo, a homai
ana e ia tetahi tamaiti ki a au: no reira
i huaina ai e ia tona ingoa ko Rana.
7 Na, ka hapu ano hoki a Piriha te po-
nonga wahine a Rahera, a ka whanau
te rua o a raua tamariki ko Hakopa.
8 Na, ka mea a Rahera, Nui whaka-
harahara nga nonoketanga i nonoke ai

maua ko toku tuakana, a taea ana *ia* e
ahau: na, huaina iho e ia tona ingoa ko
Napatari.
9 A te kitenga o Rea ka mutu ia te
whanau, na, ka tango ia i a Tiripa i tana
pononga wahine, a hoatu ana e ia ki a
Hakopa hei wahine.
10 Na, ka whanau te tamaiti a Hakopa
raua ko Tiripa pononga a Rea.
11 A ka mea a Rea, He ope te haera
mai nei: na, huaina ana e ia tona ingoa
ko Kara.
12 Na, ka whanau te rua-o nga tama-
riki a Hakopa raua ko Tiripa pononga a
Rea.
13 A ka mea a Rea, E hari ana ahau,
ka kiia nei hoki ahau e nga tamahine he
mea hari: a huaina ana e ia tona ingoa
ko Ahera.
14 ¶ Na, ka haere a Reupena i nga ra
o te kotinga witi, a ka kitea e ia etahi
manitareki i te koraha, a kawea mai ana
e ia ki a Rea ki tona whaea. A ka mea
atu a Rahera ki a Rea, Tena koa maku
etahi o nga manitareki a to tamaiti.
15 Na, ko te meatanga mai a tera ki a
ia, He mea nohinohi ianei to tangoha-
nga i taku tahu? a me tango ano koe i
nga manitareki a taku tamaiti? A ka
mea atu a Rahera, Na, me takoto ia ki a
koe i tenei po hei utu mo nga manita-
reki a to tamaiti.
16 A, i te haerenga mai o Hakopa i te
mara i te ahiahi, na ka puta atu a Rea
ki te whakatau i a ia, a ka mea atu, Me
haere mai koe ki a au; kua oti hoki koe
te hoko e au ki nga manitareki a taku
tamaiti. Na, ka takoto ia ki a ia i taua
po.
17 A i whakarongo mai te Atua ki a
Rea, a ka hapu ia, a ka whanau te toko-
rima o a raua tamarika ko Hakopa.
18 Na, ka mea a Rea, Kua homai e te
Atua taku utu moku i hoatu i taku
pononga ki taku tahu: a huaina ana e ia
tona ingoa ko Ihakara.
19 Na, ka hapu ano a Rea, a ka wha-
nau te tokoono o a raua tamariki ko
Hakopa.
20 Na, ka mea a Rea, He pai te haka-
ri i homai nei e te Atua ki a au; katahi
taku tahu ka noho ki a au, mo te wha-
nautanga o a maua tamariki tokoono: a
huaina ana e ia tona ingoa ko Hepuruna.
21 A muri iho ka whanau he kotiro,
a huaina ana e ia tona ingoa ko Rina.
22 ¶ A i mahara mai te Atua ki a
Rahera, a i whakarongo mai te Atua ki
a ia, a whakatuwheratia ana e ia tona
kopu.
23 Na, ka hapu ia, a ka whanau he ta-
maiti; a ka mea ia, Kua whakamutua e
te Atua toku tawainga:
24 Na, huaina ana e ia tona ingoa ko
Hohepa; a ka mea, Ka tapiritia mai e
Ihowa, tetahi atu tamaiti maku.
25 ¶ A ka whanau a Hohepa i a Ra-
hera, na, ka mea a Hakopa ki a Rapana,
Tukua atu ahau, a ka haere ahau ki toku
wahi, me toku whenua.
26 Homai aku wahine me aku tama-
riki i mahi ai ahau ki a koe, a ka haere
ahau: e mohio ana hoki koe ki taku
mahi i mahi ai ahau ki a koe.
27 Na, ka mea a Rapana ki a ia, Ki te
mea e manakohia mai ana ahau e koe, *e
noho:* kua kite noa ake nei hoki ahau he
whakaaro ki a koe i manaakitia ai ahau
e Ihowa.
28 A i mea ano ia, Whakaritea mai ki
a au te utu mou, a ka hoatu e ahau.
29 A ka mea mai ia ki a ia, E mohio
ana koe ki taku mahinga ki a koe, ki o
kararehe hoki i a au, to ratou peheatanga.
30 I mua hoki i a au he iti au mea, na
kua nui noa atu tenei; no taku taenga
mai nei hoki i manaakitia ai koe e Ihowa:
a, ahea ranei tenei ahau mea ai i tetahi
mea mo taku whare hoki?
31 A ka mea tera, Ko te aha taku e ho-
atu ai ki a koe? A ka mea a Hakopa,
Kaua e homai tetahi mea ki a au: ki te
meatia mai e koe tenei mea aku, ka
whangai ano ahau, ka tiaki i o hipi.
32 Ka tika ahau na waenganui i to ka-
hui akuanei, a ka wehea atu i roto nga
mea whai tongitongi katoa, nga mea
purepure, me nga koati: i roto i nga
hipi, me nga purepure, me nga mea whai
tongitongi i roto i nga pakaka koati: a
ko era hei utu moku.
33 Penei ka whakatikaia ahau e taku
tika apopo ake nei, ina tae atu ki tou-
aroaro ki te utu moku: ko nga mea i
roto i nga koati kahore nei he tongitongi,
kahore he purepure, me nga mea kahore
e pakaka i roto i nga hipi, he mea tahae
tena naku.
34 Na, ka mea a Rapana, Ae, e mea ana
ahau kia penei ano me tau i ki mai na.
35 Na, ka wehea, atu e ia i taua rangi
ano nga koati toa nga mea whakaheke-
heke, me nga mea purepure, me nga
koati uha e whai tongitongi ana, me nga
mea purepure, nga mea i ma tetahi wahi,
me nga mea pakaka o nga hipi, a hoatu
ana ki te ringaringa o ana tamariki.
36 Na, ka whakatakiwatia e ia he ta-
kiwa ki a ia ki a Hakopa, kia toru nga
ra e haerea ai: a ka whangai a Hakopa
i nga hipi a Rapana i mahue iho.
37 ¶ Katahi ka tikina e Hakopa etahi

rakau mana, he papirara mata, he hatera,
he hetenati: a tihorea ana e ia etahi
tihorenga ma i aua mea, a ka meinga
kia ata kitea te wahi ma o nga rakau.
38 A i whakaturia e ia aua rakau i ti-
horea ra ki roto ki nga hake, ki roto ki
nga kumete wai, i nga haerenga mai o
nga hipi ki te inu, ki te ritenga mai o
nga hipi, kia whakahaputia ai ratou ina
haere mai ki te inu.
39 A i whakahaputia nga kahui ki nga
rakau, a he whakahekeheke, he mea
tongitongi, he purepure, nga kuao i
whanau.
40 Na, ka wehea atu nga reme e Ha-
kopa, a whakaangahia mai ana e ia
nga kanohi o nga kahui ki nga mea
whakahekeheke, ki nga mea pakaka
katoa i roto i te kahui a Rapana; i wehea
ano hoki e ia ana kahui ki a ratou anake,
kihai hoki i tukua ki roto ki te kahui a
Rapana.
41 A ka whakahaputia nga mea kaha,
na, ka whakaturia e Hakopa nga rakau
ki te tirohanga mai a nga kahui, ki roto
ki nga hake, kia whakahaputia ai ratou
ki nga rakau.
42 A ki te mea he kahakore te hipi,
kihai i whakaturia e ia: na, i a Rapana
nga mea kahakore, a i a Hakopa nga
mea kaha.
43 Na, ka tino nui haere rawa taua
tangata, a ka whai hipi ano ia, tona
tini, me nga pononga wahine, me nga
pononga tane, me nga kamera, me nga
kaihe.

UPOKO 31.

A I rongo ia i nga kupu a nga tamariki
a Rapana, e ki ana, Kua riro i a Ha-
kopa nga mea katoa a to tatou papa; na
nga mea hoki a to tatou papa i whiwhi
ai ia ki tenei kororia katoa.
2 Na, ka titiro atu a Hakopa ki te mata
o Rapana, a kihai i pera mai ki a ia me
to era rangi ake.
3 A ka mea mai a Ihowa ki a Hakopa,
Hoki atu ki te whenua o ou mātua, ki ou
whanaunga hoki; a ka tata ahau ki a koe.
4 Na, ka tono tangata atu a Hakopa
hei karanga i a Rahera raua ko Rea ki
tana kahui ki te parae.
5 Na, ka mea atu ia ki a raua, Kua
kite ahau i te mata o to korua papa, ka-
hore e pera mai ki a au me to era rangi
ake; otiia i tata mai ki a au te Atua o
toku papa.
6 E mohio ana ano korua i poto katoa
atu toku kaha ki taku mahi ki to korua
papa.
7 Ko to korua papa ia i tinihanga ki a
au, a ka tekau ana whakaputanga ke-
tanga i oku utu; otiia kihai ia i tukua e
te Atua kia tukino i a au.
8 I tana meatanga, Hei nga mea whai
tongitongi te utu mou; na, he mea
tongitongi katoa nga whanau o nga ka-
hui: a i tana meatanga, Hei nga mea
whakahekeheke he utu mou, na, he
whakahekeheke katoa nga whanau o
nga kahui.
9 Na Ihowa hoki i tango nga hipi a to
korua papa a homai ana ki a au.
10 A i te wa i whakahaputia ai nga
hipi, na, ka maranga ake oku kanohi, a
ka kite moemoea ahau, a ko nga toa i
ekengia ai nga kahui, he whakahekeheke,
he mea whai tongitongi, he mea koti-
ngotingo.
11 A i korero moemoea mai ano te
anahera a te Atua ki a au, E Hakopa:
a ka mea atu ahau, Tenei ahau.
12 Na, ka mea mai ia, Tena, kia ma-
ranga o kanohi, tirohia atu hoki nga toa
katoa e ekeeke ana i nga kahui, he mea
whakahekeheke, he mea whai tongi-
tongi, he mea kotingotingo hoki: kua
kite nei hoki ahau i nga mea katoa i mea
nei a Rapana ki a koe.
13 Ko ahau te Atua o Pete-ere o te
wahi i whakawahi na koe i te pou, i
puaki ai hoki to kupu taurangi ki a au:
tena, whakatika, haere atu i tenei whe-
nua, a hoki atu ki te whenua i whanau
ai koe.
14 Na, ka whakahokia mai e Rahera
raua ko Rea, a ka mea ki a ia, Tera atu
ano ianei tetahi wahi, tetahi taonga tupu
ranei mo maua i roto i te whare o to maua
papa?
15 Kahore ianei maua e kiia e ia he
wahine ke noa atu? kua hokona nei hoki
maua e ia, a kua pau rawa ano hoki i a
ia a maua moni.
16 Mo tatou nei hoki, mo a tatou ta-
mariki nga taonga katoa i tangohia nei e
te Atua i to maua papa: na, tena, meatia
e koe nga mea katoa i kiia mai e te Atua
ki a koe.
17 ¶ Na, ka whakatika a Hakopa, a
whakaekea ana e ia ana tamariki me ana
wahine ki runga ki nga kamera;
18 A kawhakina atu ana e ia ana ka-
rarehe katoa, me ona taonga katoa i whi-
whi ai ia, nga kararehe i whiwhi ai ia,
i riro mai hoki i a ia i Parana-arama, a
haere ana ki a Ihaka ki tona papa ki te
whenua o Kanaana.
19 Ko Rapana hoki, kua riro ia ki te
kokoti i ana hipi: na, ka tahaetia e Ra-
hera nga whakapakoko o tona papa.

20 Na, tahuti mai ana a Hakopa i a
Rapana Hiriani, a kihai i whakaaturia e
ia tona omanga ki a ia.
21 Na, ka oma ia, me ana mea katoa;
a ka whakatika, ka whiti i te awa, i ahu
hoki tona mata ki Maunga Kireara.
22 A i te toru o nga ra ka korerotia ki
a Rapana kua oma a Hakopa.
23 Na, ka tango ia i ona teina hei hoa
mona, a ka whai i a ia, e whitu nga ra
ki te ara; a mau rawa mai ia i Maunga
Kireara.
24 Na, ka puta moemoea mai te Atua
ki a Rapana Hiriani i te po, a ka mea
ki a ia, Kia tupato koe kei korero koe
ki a Hakopa, ahakoa pai, ahakoa kino.
25 ¶ Na, ka mau a Hakopa i a Rapana.
A i whakaturia e Hakopa tona teneti ki
te maunga: me Rapana hoki, i whaka-
turia o ratou ko ona teina ki Maunga
Kireara.
26 Na, ka mea a Rapana ki a Hakopa,
He mahi aha tau, i tahuti mai nei koe i
a au, i kahaki mai nei hoki i aku tama-
hine, ano he pārau na te hoari?
27 Na te aha i hunā ai e koe to omanga,
i tahuti mai ai hoki koe i a au; a kihai
i korero mai ki a au, kia tukua mai ai
koe e ahau i runga i te hari, i nga waiata,
me te timipera, me te haapa?
28 Kihai ano hoki ahau i tukua e koe
kia kihi i aku tamariki me aku tamahine?
he mahi poauau ano *tenei* mahi au.
29 Kei toku ringa ano he kaha hei
whakatupu-kino i a koutou: otiia kua
korero mai te Atua o to koutou papa ki
a au inapo, kua mea mai, Kia tupato koe
kei korero atu koe, ahakoa pai, ahakoa
kino, ki a Hakopa.
30 Na, i a koe i haere nei, no te mea i
tino pirangi koe ki te whare o tou papa,
na te aha ra koe i tahae ai i oku atua?
31 Na, ka whakahokia mai e Hakopa,
a ka mea ki a Rapana, No te mea hoki i
wehi ahau: i mea hoki ahau, Kei tango-
hia e koe o tamahine i a au.
32 Ko te tangata e kitea e koe o atua
ki a ia, kaua ia e whakaorangia: tirohia
iho e koe i te aroaro o o taua teina ko
ehea mea au kei a au, ka tango atu ai
mau. Kihai hoki a Hakopa i mohio
kua tahaetia mai aua mea e Rahera.
33 Na, ka haere atu a Rapana ki te
teneti o Hakopa, ki te teneti ano hoki o
Rea, ki te teneti ano hoki o nga pononga
wahine tokorua; a kihai i kitea. Na, ka
haere atu ia i te teneti o Rea, a ka haere
ki te teneti o Rahera.
34 Heoi kua tikina nga whakapakoko
e Rahera, kua whaongia ki roto ki te
nohoanga kamera, a nohoia iho e ia. Na,
poto katoa te teneti te whawha e Rapana,
a kihai i kitea.
35 Na, ka mea ia ki tona papa, Kei riri
mai toku ariki moku e kore e ahei te
whakatika ake ki tou aroaro; no te
mea ko to te wahine mate tenei kei a
au. Na, ka rapu ia, a kihai i kitea nga
whakapakoko.
36 ¶ Na, ka riri a Hakopa, a ka nga-
ngare ki a Rapana: a ka oho mai a Ha-
kopa, ka mea ki a Rapana, He aha toku
hara, he aha toku he, i takare ai koe ki
te whai mai i a au?
37 Kua whawhakia nei e koe aku mea
katoa, he aha te mea i kitea e koe o nga
mea katoa o tou whare? homai ki konei
ki te aroaro o oku teina, o ou teina, a ma
ratou e whakariterite ta taua whakawa-
kanga.
38 Ka rua tekau enei tau oku ki a koe;
kihai i whanau whakatahe o hipi, me o
koati, kihai ano hoki i kainga e ahau nga
hipi toa o to kahui.
39 Kihai i kawea mai e ahau ki a koe
te mea i haea e nga *kirehe* mohoao; naku
ano tena i whakautu; i rapu utu ano
koe mo tena i toku ringa, *mo te mea* i
tahaetia i te ao, *mo te mea* i tahaetia i te
po.
40 Ko taku hanga *tena*; i pau ahau i
te awatea i te mate-wai, a i te po i te
huka; a turere ana te moe i oku kanohi.
41 Ka rua tekau enei tau oku ki tou
whare; kotahi tekau ma wha nga tau i
mahi ai ahau ki a koe mo o tamahine
tokorua, e ono tau hoki mo o hipi: a ka
tekau o whakaputanga ketanga i nga utu
moku.
42 Me i kahore i tata mai ki a au te
Atua o toku papa, te Atua o Aperahama,
ta Ihaka hoki e wehi nei, ina kua tonoa
kautia mai ahau e koe. I kite mai te
Atua i toku tukinotanga, i te mamahi
hoki a oku ringa, i riria ai koe e ia
inapo.
43 ¶ Na, ko te whakahokinga mai a Ra-
pana, te meatanga mai hoki ki a Hakopa,
He tamahine naku *enei* tamahine, a he
tamariki naku *enei* tamariki, a he kahui
ano hoki naku *enei* kahui, a ko nga mea
katoa e kite nei koe, naku: a he aha ta-
ku e mea ai akuanei ki enei tamahine
aku, ki a raua tamariki ranei i whanau
nei i a raua?
44 Na, tena, haere mai, kia whakarite
kawenata taua; a ka waiho hei kai wha-
kaatu ki a taua.
45 Na, ka tikina tetahi kohatu e Ha-
kopa, a whakaarahia ake e ia hei pou.
46 A ka mea ano a Hakopa ki ona teina,
Kohia mai etahi kohatu; na, ka tikina

atu e ratou etahi kohatu, a ka hangā he
puranga: a kai ana ratou ki reira ki ru-
nga ki te puranga.
47 A huaina iho taua *mea* e Rapana ko
Iekarahaharuta: na Hakopa ia i hua ko
Kareere.
48 Na, ka mea a Rapana, Hei kai
whakaatu tenei puranga i tenei ra ki a
taua. No reira i huaina ai tona ingoa
ko Kareere;
49 Ko Mihipa hoki; i mea hoki ia, Ma
Ihowa e titiro mai ki a taua, ina matara
atu taua i a taua.
50 Ki te tukino koe i aku tamahine, ki
te tango ranei i etahi wahine ke atu i
aku tamahine, kahore he tangata i a taua;
kia mahara, hei kai titiro te Atua ki a au
ki a koe.
51 A i mea mai ano a Rapana ki a Ha-
kopa, Nana, tenei puranga, kia kite mai
hoki koe i tenei pou i waiho iho nei e
ahau i waenganui i a taua;
52 Hei kai whakaatu tenei puranga
hei kai whakaatu ano hoki tenei pou, mo-
ku kei haere ki tua atu o tenei puranga
ki a koe, mou hoki kei haere ake ki a au
ki tua o tenei puranga, o tenei pou hoki,
mo te kino.
53 Ma te Atua o Aperahama, ma te
Atua hoki o Nahora, ma te Atua o to
raua papa, e whakarite ta taua whakawa.
Na, ka oatitia e Hakopa te wehi o tona
papa o Ihaka.
54 Na, patua ana he patunga tapu e
Hakopa ki runga ki te maunga, a kara-
ngatia ana e ia ona teina ki te kai taro:
na, ka kai taro ratou, a ka moe ki te
maunga.
55 A ka maranga wawe a Rapana i te
ata, ka kihi i ana tamariki me ana ta-
mahine, ka manaaki hoki i a ratou: na,
haere ana a Rapana, hoki ana ki tona
wahi.

UPOKO 32.

NA, ka haere a Hakopa i tana hua-
rahi, a ka tutaki mai ki a ia nga
anahera a te Atua.
2 A ka mea a Hakopa i tona kitenga i
a ratou, Ko te ope tenei a te Atua: na,
huaina iho e ia te ingoa o tena wahi ko
Mahanaima.
3 Na, ka tono tangata atu a Hakopa ki
mua i a ia ki a Ehau ki tona tuakana, ki te
whenua o Heira, ki te whenua o Eroma.
4 A ka ako ia ki a ratou, ka mea, Kia
penei ta koutou kupu ki taku ariki ki a
Ehau; e penei ana te kupu a to pononga
a Hakopa, I a Rapana ahau e noho ana i
a au i roa atu nei, a mohoa noa nei:
5 A he kau ano aku, he kaihe, he hipi,
he pononga tane, he pononga wahine, a
kua tono tangata nei ahau ki te korero
ki taku ariki, kia manakohia mai ai ahau
e koe.
6 ¶ Na, ka hoki mai nga karere ki a
Hakopa, a ka mea, I tae atu matou ki
tou tuakana ki a Ehau, a tenei ano hoki
ia te haere mai nei ki te whakatau i a
koe, ratou tahi ko nga tangata e wha rau.
7 Na, wehi noa iho a Hakopa, a manu-
kanuka ana; na, ka wehea e ia ona ta-
ngata, me nga hipi, me nga kau, me nga
kamera, kia rua nga ropu;
8 I mea hoki ia, Ki te tae mai a Ehau
ki te ropu tuatahi, a ka patua e ia, na,
ka mawhiti, te ropu i mahue.
9 ¶ Na, ka mea a Hakopa, E te Atua
o toku papa o Aperahama, e te Atua o
toku papa o Ihaka, e Ihowa, nau nei te
kupu ki a au, Hoki atu ki tou whenua,
ki ou whanaunga hoki, a ka pai taku
mahi ki a koe:
10 He iti rawa ahau he nui au aroha-
tanga katoa, me te pono katoa hoki i
whakaputaina mai e koe ki to pononga;
i whiti hoki ahau me taku tokotoko i
tenei Horano; a ka rua nei aku ropu.
11 Tena ra, whakaorangia ahau i te
ringaringa o taku tuakana, i te ringa-
ringa o Ehau: e wehi ana hoki ahau i
a ia, kei haere mai ia ki te patu i a au, i
te whaea ratou ko nga tamariki.
12 I mea mai nei hoki koe, Ina, ka pai
taku mahi ki a koe, a ka meinga ano e
ahau ou uri kia rite ki te onepu o te
moana e kore nei e taea te tatau i te tini.
13 ¶ A i moe ia ki reira i taua po; a
ka tangohia mai ano e ia he hakari mo
Ehau, mo tona tuakana i roto i nga mea
i pono mai ki tona ringa;
14 E rua rau nga koati uha, e rua te-
kau hoki nga koati toa, e rua rau nga
hipi uha, a e rua tekau nga hipi toa,
15 E toru tekau nga kamera whai waiu,
me a ratou kuao, e wha tekau nga kau,
kotahi tekau hoki nga puru, e rua tekau
nga kaihe uha, me nga kuao hoki kotahi
tekau.
16 A ka homai e ia ki nga ringaringa
o ana pononga, tenei kahui tenei kahui,
motumotu rawa; a ka mea mai ia ki ana
pononga, Haere atu i mua i a au kia
whai takiwa ano hoki tetahi kahui tetahi
kahui.
17 A i ako ia i te tuatahi, i mea, E tutaki
a Ehau taku tuakana ki a koe, a e ui ki a
koe, e mea, Na wai koe? a e haere ana
koe ki hea? na wai ano hoki enei i tou
aroaro?
18 Katahi koe ka mea atu, Na to pono-

nga na Hakopa; i homai e ia hei hakari
ma toku ariki ma Ehau: a tenei ano
hoki ia kei muri i a matou.
19 He pera hoki tana ako ki te tuarua,
ki te tuatoru hoki, ki nga tangata katoa
ano hoki i haere i muri i nga kahui, i mea
ia, Ko te tikanga tenei mo nga kupu e
korero ai koutou ki a Ehau, ina tutaki ki
a ia.
20 A me ki atu ano hoki e koutou, Te-
nei ano hoki to pononga a Hakopa kei
muri i a matou. I mea hoki ia, Me
whakamarie ia e ahau ki te hakari e
haere ana i mua i a au, a, muri iho ka
kite ahau i tona kanohi; tera pea ia e
manako mai ki a au.
21 Na, ka haere atu te hakari i mua i a
ia: a i moe ano ia i taua po i te puni.
22 A i whakatika ia i taua po, i tango
hoki i ana wahine tokorua, me ana po-
nonga wahine tokorua, me ana tamariki
tekau ma tahi, a ka whiti atu i te whiti-
nga i Iapoko.
23 A i tango ia i a ratou, i mea hoki
kia whiti atu i te awa, a i mea ano ia kia
whiti atu nga mea i a ia.
24 ¶ A i mahue iho a Hakopa ko ia
anake; a nonoke ana raua ko tetahi ta-
ngata, a takiri noa te ata.
25 A te kitenga o tera kihai ia i taea e
ia, na, ka pa atu ia ki te ateatenga o tona
huha; a ka takoki te ateatenga o te hu-
ha o Hakopa i a raua e nonoke ana.
26 A ka mea mai ia, Tukua ahau, kua
takiri hoki te ata. A ka mea atu ia, E
kore koe e tukua atu e ahau, kia mana-
akitia ra ano ahau e koe.
27 A ka mea mai ia ki a ia, Ko wai
tou ingoa? a ka mea atu ia, Ko Hakopa.
28 A ka mea mai ia, Heoi ano kianga
ko Hakopa tou ingoa, engari ko Iharaira:
no te mea kua pera to tohe ki te Atua ki
te tangata me ta te rangatira, a i a koe
ano te mutunga.
29 Na, ka ui atu a Hakopa, a ka mea
atu, Tena koa, korerotia mai tou ingoa.
Ano ra ko ia, Na te aha toku ingoa i uia
ai e koe? a ka manaaki ia i a ia i reira.
30 Na huaina ana e Hakopa te ingoa
o *tena* wahi ko Peniere: moku i titiro
atu ki te Atua he kanohi he kanohi, a
kei te ora nei au.
31 A i tara mai te ra ki a ia i a ia ka
whiti i Penuere, a kei te totitoti tona
huha.
32 Koia nga tamariki a Iharaira tē kai
ai i te uaua i memenge, i tera hoki i te
ateatenga o te huha, a tae noa iho ki te-
nei ra: no te mea hoki i pa atu ia ki te
ateatenga o te huha o Hakopa, ki te ua-
ua i memenge.

UPOKO 33.

ATE marangatanga ake o nga ka-
nohi o Hakopa, na, ka titiro atu ia,
a ko Ehau e haere mai ana, ratou ko nga
tangata e wha rau. Na, ka wehea e ia
nga tamariki ki a Rea, ratou ko Rahera,
ko nga pononga wahine tokorua.
2 A i makā e ia nga pononga wahine
me a raua tamariki ki mua, a ko Rea
ratou ko ana tamariki ki muri iho, a, i
muri rawa ko Rahera raua ko Hohepa.
3 Na, ka haere atu ia ki mua i a ratou,
a e whitu ona pikonga iho ki te whenua,
a tae noa ia ki tona tuakana.
4 Na, ka rere mai a Ehau ki te wha-
katau i a ia, a ka awhi i a ia, ka hinga
iho hoki ki runga ki tona kaki, a ka kihi
i a ia: na, ka tangi raua.
5 Na, ka maranga ake ona kanohi, a ka
kite ia i nga wahine, ratou ko nga ta-
mariki; a ka mea mai, Ko wai enei i a
koe nei? a ka mea atu ia, Ko nga tama-
riki, ara, ko nga ohaohatanga mai a te
Atua ki to pononga.
6 Na, ka whakatata mai nga pononga
wahine, raua me a raua tamariki, a ka
piko iho.
7 Na, ka whakatata mai ano a Rea,
ratou ko ana tamariki, a ka piko iho:
a muri iho ka whakatata mai a Hohepa
raua ko Rahera, a ka piko iho raua.
8 A ka mea mai ia, Hei aha mau tenei
ropu katoa i tutaki nei ki a au? Ano ra
ko ia, Kia manakohia mai ai ahau e
toku ariki.
9 A ka mea mai a Ehau, E nui ana,
ha, taku, e taku teina; mau ano tau.
10 Ano ra ko Hakopa, Kaua ra; me
he mea kua manakohia mai ahau e koe,
na, me tango e koe te hakari a toku
ringa: ka kite atu nei hoki ahau i tou
kanohi, me te mea e titiro atu ana ahau
ki te kanohi o te Atua, a ka pai mai ano
koe ki a au.
11 Tangohia ra taku manaakitanga i
kawea atu na ki a koe; kua atawhai
mai nei hoki te Atua ki a au, a e hua
ana aku mea. Na, ka tohe ia ki a ia,
a ka tangohia e ia.
12 Na, ka mea ia, Hapainga, tatou ka
haere, a me haere ahau i mua i a koe.
13 A ka mea atu ia ki a ia, E mohio
ana toku ariki he kahakore nga tama-
riki, a kei a au ano hoki nga kahui me
nga kau e hapu ana: a kia kotahi ano
rangi e akiakina ana ratou, na, ka mate
katoa nga kahui.
14 Me haere toku ariki i mua i tana
pononga: a ka rite taku ata arataki
atu ki te haere o nga mea nei i taku

aroaro, ki te haere hoki o nga tamariki;
kia tae ra ano ahau ki taku ariki ki
Heira.
15 Na, ka mea mai a Ehau, Me waiho
e ahau etahi o aku tangata ki a koe, ne?
A ka mea atu ia, Hei aha? kia mana-
kohia mai ahau e toku ariki.
16 ¶ Na, ka hoki a Ehau i taua rangi
ano, a ka haere ki Heira.
17 A ka turia atu e Hakopa ki Hukota,
a ka hangā e ia tetahi whare mona, i
hangā ano hoki e ia etahi tihokahoka
mo ana kararehe: no reira i huaina ai te
ingoa o taua wahi ko Hukota.
18 ¶ A ka tae mai a Hakopa ki Ha-
reme ki tetahi pa o Hekeme, ki te
whenua o Kanaana, i tana haerenga
mai i Parana-arama; a ka noho ki te
ritenga atu o te pa.
19 Na, ka hokona e ia ki nga moni
kotahi rau te wahi whenua i tu ai tona
teneti, i te ringaringa o nga tamariki a
Hamora, a te papa o Hekeme.
20 A ka whakaturia e ia tetahi aata ki
reira, a huaina iho e ia ko Ere-erohe-
Iharaira.

UPOKO 34.

NA, ka haere atu a Rina tamahine a
Rea, i whanau nei i a raua ko
Hakopa, kia kite i nga tamahine o te
whenua.
2 A, te kitenga i a ia o Hekeme tama a
Hamora Hiwi, rangatira o taua whenua,
na, ka hopukia e ia, a ka takoto ia ki
a ia, ka whakaiti hoki i a ia.
3 Na, ka piri tona wairua ki a Rina
tamahine a Hakopa, a ka aroha ia ki
taua kotiro, a ka whakamarie i te nga-
kau o te kotiro.
4 Na, ka korero a Hekeme ki a Hamora
ki tona papa, ka mea, Tikina taua ko-
tiro hei wahine maku.
5 A i rongo a Hakopa kua pokea a
Rina tana tamahine e ia: a i te parae
ana tamariki i ana kararehe: a ka wha-
karongo puku a Hakopa, kia tae mai ra
ano ratou.
6 ¶ Na, ka haere atu a Hamora te
papa o Hekeme ki a Hakopa ki te korero
ki a ia.
7 Na, ka haere mai nga tamariki a
Hakopa i te parae, i to ratou rongonga
ai; a ka matangerengere aua tangata,
ka tino riri hoki, mo tana mahi wairangi
i roto i a Iharaira, i a ia i takoto ra ki te
tamahine a Hakopa; he mahi hoki kihai
i tika.
8 Na, ka korero mai a Hamora ki a
ratou, ka mea, Ko Hekeme ko taku
tamaiti, piri tonu tona wairua ki ta kou-
tou tamahine: homai ia ki a ia, ne? hei
wahine.
9 A kia marenatia tatou ki a tatou, ko
a koutou tamahine me homai ki a matou,
a me tango ano hoki a matou tamahine
ma koutou.
10 A me noho koutou ki a matou: a
ka takoto atu te whenua i to koutou
aroaro, mo ta koutou noho, mo ta kou-
tou hokohoko ki konei, kia whai rawa
ai hoki koutou ki konei.
11 A i mea mai ano a Hekeme ki tona
papa, ratou ko ona tungane, Kia mana-
kohia mai ahau e koutou, a ko ta koutou
e ki mai ai ki a au me hoatu e ahau.
12 Kia nui noa atu te tapakuha me te
hakari e meatia mai e koutou ki a au, a
me hoatu e ahau ta koutou e ki mai ai
ki a au: otira homai te kotiro hei wahine
maku.
13 ¶ Na, ka whakahoki tinihanga
mai nga tamariki a Hakopa ki a He-
keme, raua ko Hamora ko tona papa, i
mea hoki ratou, mo Rina mo to ratou
tuahine i whakapokea e ia;
14 A ka mea ratou ki a raua, E kore
tenei mea e taea e matou te mea, te
hoatu i to matou tuahine ki te tangata
kahore i kotia; he whakahenga hoki
tena mo matou.
15 Tenei ia te mea e whakaae ai matou
ki a koutou: Ki te peneitia koutou me
matou, ki te kotia o koutou tane katoa;
16 Katahi ka hoatu e matou a matou
tamahine ki a koutou, a ka tangohia
mai ano a koutou tamahine ma matou,
a ka noho matou ki roto ki a koutou, a
ka whaka-iwi-kotahi tatou.
17 A ki te kahore koutou e rongo ki
ta matou, kia kotia koutou; na, ka
tango matou i to matou tamahine, ka
haere.
18 A i pai a ratou kupu ki te whakaaro
iho a Hamora, ki te whakaaro ano hoki
a Hekeme tama a Hamora.
19 A kihai i whakaroa taua tamaiti ki
te mea i taua mea, he mate nui hoki
nona ki te tamahine a Hakopa: a he
nui atu ano ia i nga tangata katoa o te
whare o tona papa.
20 ¶ Na, ka haere mai a Hamora raua
ko Hekeme ko tana tama ki te kuwaha
o to raua pa, a ka korero ki nga tangata
o to raua pa, ka mea,
21 He hunga ata noho ki a tatou tenei;
na, kia noho ratou ki tenei whenua, kia
hokohoko ki konei; a ko te whenua nei,
e nui ana mo ratou; kia tangohia mai a
ratou tamahine hei wahine ma tatou, a
kia hoatu a tatou tamahine ki a ratou.

22 Kotahi ano ia te mea e whakaae mai ai aua tangata ki a tatou kia noho ki a tatou, kia waiho hei iwi kotahi, ki te kotia o tatou tane katoa, ki te peratia me ratou kua kotia nei.
23 Ko a ratou kararehe, me o ratou taonga, me a ratou kirehe katoa, e kore ianei ena *e riro* mai i a tatou? erangi me whakaae atu tatou ki a ratou, a ka noho ratou ki a tatou.
24 A i whakarongo mai ki a Hamora raua ko Hekeme ko tana tama nga tangata katoa i haere atu i te kuwaha o tona pa; a i kotia katoatia nga tane, nga tangata katoa i haere atu i te kuwaha o tona pa.
25 ¶ A i te toru o nga ra, i a ratou e mamae ana, na, ka tango nga tamariki tokorua a Hakopa, a Himeona raua ko Riwai, nga tungane o Rina, i tana hoari i tana hoari, a haere maia mai ana ki te pa, a patua iho e raua nga tane katoa.
26 A i patua ano hoki e raua a Hamora raua ko Hekeme ko tana tama ki te mata o te hoari, a tangohia mai ana e raua a Rina i roto i te whare o Hekeme, a haere ana.
27 *Na*, ka haere mai nga tamariki a Hakopa ki te hunga i patua, a pahuatia ana e ratou te pa, mo to ratou tuahine i whakapokea e ratou.
28 I tangohia e ratou a ratou hipi, me a ratou kau, me a ratou kaihe, me nga mea hoki i te pa, me nga mea hoki i te mara,
29 Me o ratou taonga katoa, a whakaraua ana a ratou tamariki katoa, me a ratou wahine, a i pahuatia ano hoki nga mea katoa i roto i te whare.
30 Na, ka mea mai a Hakopa ki a Himeona raua ko Riwai, Ka raru au i a korua, a ka meinga kia piro i roto i nga tangata whenua, i roto i nga Kanaani ratou ko nga Perihi: a ka huihui mai ratou ki a au, ki te hunga tokotorutoru, a ka patua ahau; a ka ngaro ahau, ahau me toku whare.
31 A ka mea atu raua, Kia peratia koia e ia to matou tuahine me te wahine puremu?

UPOKO 35.

NA, ka mea mai te Atua ki a Hakopa, Whakatika, haere ki runga ki Pete-ere, ki reira noho ai; ka hanga koki ki reira i tetahi aata ma te Atua i puta mai nei ki a koe, i to rerenga mai i te aroaro o Ehau o to tuakana.

2 Katahi ka mea atu a Hakopa ki tona whare, ki ona tangata katoa hoki, Whakarerea atu nga atua ke i roto i a koutou, kia ma koki, a kakahuria etahi kakahu ke mo koutou:
3 Whakatika, tatou ka haere ki runga ki Pete-ere; a ka hangā e ahau ki reira tetahi aata ma te Atua i whakarongo mai nei ki a au i te ra i pouri ai ahau, i tata ano hoki ki a au i te huarahi i haere ai ahau.
4 Na, ka homai e ratou ki a Hakopa a ratou atua ke katoa, me nga whakakai i o ratou taringa; a ka huna e Hakopa aua mea ki raro iho i te oki i Hekeme.
5 Na, ka turia atu e ratou: a i runga te wehi o te Atua i nga pa i tetahi taha i tetahi taha o ratou, a kihai ratou i whai i nga tamariki a Hakopa.
6 ¶ Na, ka tae mai a Hakopa ki Rutu, ki tera hoki i te whenua o Kanaana, ara, ki Pete-ere, a ia me tona nuinga katoa.
7 A ka hangā e ia he aata ki reira, a huaina iho e ia taua wahi koEre-pete-ere: no te mea hoki i puta mai te Atua ki a ia ki reira, i tona rerenga i te aroaro o tona tuakana.
8 ¶ Na, ka mate a Tepora te kai whakangote o Ripeka, a ka tanumia ki raro i Pete-ere, ki raro i te oki; a ka huaina to reira ingoa ko Aroni-pakuta.
9 ¶ A, i puta mai ano te Atua ki a Hakopa, i tona haerenga mai i Paranaarama, i manaaki hoki i a ia.
10 A ka mea mai te Atua ki a ia, Ko Hakopa tou ingoa: e kore tou ingoa e karangatia ko Hakopa a muri ake nei, engari ko Iharaira hei ingoa mou. Na, huaina ana e ia tona ingoa ko Iharaira.
11 A i mea mai ano te Atua ki a ia, Ko ahau te Atua kaha rawa: kia hua koe, kia nui; kia puta mai he iwi, he huinga iwi ano hoki i roto i a koe, kia puta mai ano hoki nga kingi i roto i tou hope;
12 A ko te whenua i hoatu e ahau ki a Aperahama raua ko Ihaka, ka hoatu ano tena e ahau ki a koe, ka hoatu ano hoki e ahau tena whenua ki ou uri i muri i a koe.
13 Na, ka mawehe atu te Atua i a ia ki runga, i te wahi i korero ai ia ki a ia.
14 Na, ka whakaturia ake e Hakopa he pou ki te wahi i korero ai ia ki a ia, he pou kohatu: a ka ringitia e ia he ringihanga ki runga, i ringitia ano hoki e ia he hinu ki runga.
15 A huaina iho e Hakopa te ingoa o te wahi i korero ai te Atua ki a ia, ko Pete-ere.
16 ¶ Na, ka hapainga mai e ratou i

Pete-ere; a ka whano ka tae ratou ki
Eparata, na, ka whakawhanau a Rahe-
ra, a ka whakauaua tona whanautanga.
17 A i te mea ka whakauaua tona
whanautanga, na ka mea te kai whaka-
whanau ki a ia, Kaua e wehi; ta te mea
he tamaiti ano hoki tenei au.
18 A i te mea ka haere tona wairua,
(i mate hoki ia,) na, ka huaina e ia tona
ingoa ko Penoni: na tona papa ia i hua
ko Peniamine.
19 Na, ka mate a Rahera, a ka tanu-
mia ki te ara ki Eparata, ara, ki Pete-
rehema.
20 A ka whakaturia e Hakopa he pou
ki runga ki tona rua: ko te pou ia o te
rua o Rahera, a, tae noa ki tenei ra.
21 ¶ Na, ka turia atu e Iharaira, a ka
whakaturia e ia tona teneti ki tua atu i
te pourewa i Erara.
22 A i a Iharaira e noho ana i taua
whenua, na, ka haere a Reupena, a ka
takoto ki a Piriha ki te wahine iti a tona
papa: a ka rongo a Iharaira. Na, ko-
tahi tekau ma rua nga tamariki a Ha-
kopa:
23 Nga tamariki a Rea; ko Reupena,
ko te matamua a Hakopa, ko Himeona,
ko Rewi, ko Hura, ko Ihakara, ko He-
puruna:
24 Nga tamariki a Rahera; ko Hohepa
raua ko Peniamine:
25 Nga tamariki a Piriha pononga
wahine a Rahera; ko Rana raua ko
Napatari:
26 Nga tamariki a Tiripa pononga
wahine a Rea; ko Kara raua ko Ahera:
ko nga tamariki enei a Hakopa, i wha-
nau nei mana ki Parana-arama.
27 ¶ Na, kua tae mai a Hakopa ki a
Ihaka ki tona papa, ki Mamere, ki te pa
o Arapa, ara, ki Heperona, ki te wahi
hoki i noho ai a Aperahama raua ko
Ihaka.
28 A kotahi rau e waru tekau tau nga
ra o Ihaka.
29 Na, ka hemo a Ihaka, a ka mate, a
ka kohia atu ki tona iwi, he koroheke,
kua maha hoki ona ra: a na ana tama-
riki na Ehau raua ko Hakopa ia i tanu.

UPOKO 36.

A KO nga whakatupuranga enei o
Ehau, ara, o Eroma.
2 I tangohia mai ana wahine e Ehau i
roto i nga tamahine o Kanaana; a Ara-
ha tamahine a Erona Hiti, ratou ko
Ahoripama tamahine a Anaha tamahine
a Tipeona Hiwi;
3 Ko te tamahine a Ihimaera, ko Pa-
hemata tuahine o Nepaiota.
4 A whanau ake ta Araha raua ko
Ehau ko Eripata; a whanau ake ta
Pahemata ko Reuere;
5 A whanau ake a Ahoripama, ko
Ieuhu, ko Iaarama, ko Koraha: ko nga
tama enei a Ehau i whanau nei mana ki
te whenua o Kanaana.
6 ¶ Na, ka tangohia e Ehau ana wa-
hine, me ana tamariki, me ana tamahine,
me nga tangata katoa o tona whare, me
ana kararehe, me ana kirehe katoa, me
ona taonga katoa i whiwhi ai ia ki te
whenua o Kanaana, a haere ana ki te-
tahi whenua i te aroaro o Hakopa o tona
teina.
7 He nui hoki no o raua taonga, tē
ahei ai raua te noho tahi; kihai hoki te
whenua, i noho manene nei raua, i nui
hei nohoanga mo raua, i a raua kararehe
hoki.
8 Na, ka noho a Ehau ki Maunga
Heira: ko Eroma a Ehau.
9 ¶ A ko nga whakatupuranga enei a
Ehau papa o nga Eromi i Maunga
Heira:
10 Ko nga ingoa enei o nga tamariki
a Ehau; ko Eripata tama a Araha wa-
hine a Ehau, ko Reuere tama a Pahemata
a te wahine a Ehau.
11 A ko nga tamariki a Eripata, ko
Temana, ko Omara, ko Tepo, ko Kata-
ma, ko Kenaha.
12 A he wahine iti a Timina na Eri-
pata tama a Ehau; a whanau ake ta
raua ko Eripata, ko Amareke: ko
nga tamariki enei a Araha wahine a
Ehau.
13 A ko nga tamariki enei a Reuere;
ko Nahata, ko Heraha, ko Hamaha, ko
Miha; ko nga tamariki enei a Pahemata
wahine a Ehau.
14 ¶ A ko nga tamariki enei a Ahori-
pama tamahine a Anaha tamahine a
Tipeona, a te wahine a Ehau: a whanau
ake a raua ko Ehau ko Ieuhu, ko Iaara-
ma, ko Koraha.
15 ¶ Ko enei o nga tamariki a Ehau i
waiho hei ariki: ko nga tamariki a Eri-
pata a te matamua a Ehau; ko ariki
Temana, ko ariki Omara, ko ariki Tepo,
ko ariki Kenaha,
16 Ko ariki Koraha, ko ariki Katama,
ko ariki Amareke: na Eripata enei ariki
i te whenua o Eroma; ko nga tamariki
enei a Araha.
17 ¶ A ko nga tamariki enei a Reuere
tamaiti a Ehau; ko ariki Nahata, ko
ariki Heraha, ko ariki Hamaha, ko ariki
Miha: na Reuere enei ariki i te whenua

o Eroma; ko nga tamariki enei a Pahe-
mata wahine a Ehau.
18 ¶ A ko nga tamariki enei a Ahori-
pama wahine a Ehau; ko ariki Ieuhu,
ko ariki Iaarama, ko ariki Koraha: na
Ahoripama enei ariki na te tamahine a
Anaha na te wahine a Ehau.
19 Ko nga tamariki enei a Ehau, ara,
a Eroma, a ko enei ano o ratou ariki.
20 ¶ Ko nga tamariki enei a Heira
Hori, ko nga tangata whenua hoki; ko
Rotana, ko Hopara, ko Tipeona, ko
Anaha,
21 Ko Rihona, ko Etere, ko Rihana:
ko nga ariki enei o nga Hori, ko nga
tamariki hoki a Heira i te whenua o
Eroma.
22 A ko nga tamariki a Rotana, ko
Hori ko Hemama; a ko Timina te tua-
hine o Rotana.
23 A ko nga tamariki enei a Hopara;
ko Arawana, ko Manahata, ko Epara, ko
Hepo, ko Onama.
24 A ko nga tamariki enei a Tipeona;
ko Aiaha raua ko Anaha: na tenei
Anaha i kite nga muera i te koraha, i a
ia e whangai ana i nga kaihe a Tipeona
a tona papa.
25 A ko nga tamariki enei a Anaha;
ko Rihona, ko Ahoripama ko te tama-
hine a Anaha.
26 A ko nga tamariki enei a Rihona;
ko Hemerana, ko Ehepana, ko Itirana,
ko Kerana.
27 Ko nga tamariki enei a Etere; ko
Pirihana, ko Taawana, ko Akana.
28 Ko nga tamariki enei a Rihana; ko
Uhu, raua ko Arana.
29 No nga Hori enei ariki; ko ariki
Rotana, ko ariki Hopara, ko ariki Ti-
peona, ko ariki Anaha,
30 Ko ariki Rihona, ko ariki Etere, ko
ariki Rihana: no nga Hori enei ariki,
no roto i o ratou ariki i te whenua o Heira.
31 ¶ A ko nga kingi enei i kingi i te
whenua o Eroma, i te mea kahore he
kingi o nga tamariki o Iharaira.
32 A he kingi no Eroma a Pera te
tama a Peoro: a ko Rinihapa te ingoa o
tona pa.
33 Na, ka mate a Pera, a ko Iopapa
tama a Heraha o Potera te kingi i muri
i a ia.
34 Na, ka mate a Iopapa, a ko Huhama
o te whenua o Temani te kingi i muri i
a ia.
35 Na, ka mate a Huhama, a ko Hara-
ra tama a Perara, a te tangata nana nei
i patu a Miriana ki te parae o Moapa, te
kingi i muri i a ia: a ko Awiti te ingoa
o tona pa.
36 Na, ka mate a Harara, a ko Hamara
o Mahareka te kingi i muri i a ia.
37 Na, ka mate a Hamara, a ko Haora
o Rehopoto i te taha o te awa te kingi i
muri i a ia.
38 Na, ka mate a Haora, a ko Paara-
hanana te tama a Akaporo te kingi i
muri i a ia.
39 Na, ka mate a Paara-hanana tama
a Akaporo, a ko Harara te kingi i muri
i a ia: a ko Pau te ingoa o tona pa; ko
Mehetapere hoki te ingoa o tana wahine,
he tamahine ia na Matarere tamahine o
Metahapa.
40 ¶ Na, ko nga ingoa enei o nga ari-
ki, ara, o nga whanau a Ehau, o tona
hapu o tona hapu, o tona kāinga o tona
kāinga, tona ingoa tona ingoa; ko ariki
Timina, ko ariki Arawa, ko ariki Ietete,
41 Ko ariki Ahoripama, ko ariki Era-
ha, ko ariki Pinona,
42 Ko ariki Kenaha, ko ariki Temana,
ko ariki Mipitara,
43 Ko ariki Makatiere, ko ariki Ira-
ma: no Eroma enei ariki, me o ratou
nohoanga i te whenua i nohoia e ratou:
ko Ehau ia ko te papa o nga Eromi.

UPOKO 37.

A I noho a Hakopa i te whenua i noho
manene ai tona papa, i te whenua
o Kanaana.
2 Ko nga whakatupuranga enei o Ha-
kopa. Kotahi tekau ma whitu nga tau
o Hohepa, a i te whangai hipi ia ratou
ko ona tuakana; a i nga tamariki a
Piriha taua tamaiti, i nga tamariki hoki
a Tiripa, a nga wahine a tona papa: a
ka kawea mai e Hohepa te korero kino
mo ratou ki to ratou papa.
3 A i arohaina nuitia a Hohepa e Iha-
raira i ana tamariki katoa, no te mea ko
te tamaiti ia o tona koroheketanga: a
ka hanga e ia tetahi koti purepure
mona.
4 A te kitenga o ona tuakana e arohai-
na nuitia ana ia e to ratou papa i ona
tuakana katoa, na ka kino ratou ki a ia,
kihai ano hoki i ahei te ata korero ki
a ia.
5 ¶ Na, ka moe a Hohepa i tetahi moe,
a ka korerotia mai e ia ki ona tuakana;
a ka nui haere ano hoki to ratou kino ki
a ia.
6 A ka mea mai ia ki a ratou, Tena,
whakarongo mai ki tenei moe i moe nei
ahau:
7 Nana, i te paihere tatou i *a tatou*
paihere i waenga mara, na, ka whaka-

tika ake taku paihere, a ka tu; te tino
karapotinga mai o a koutou paihere, kei
te piko iho ki taku paihere.
8 Na, ka mea atu ona tuakana ki a ia,
Koia ranei? ko koe hei kingi mo matou?
hei rangatira ano ranei koe mo matou?
Na, ka nui haere ano to ratou kino ki a
ia mo ana moe, me ana kupu.
9 ¶ A i moe ano ia i tetahi atu moe, a
ka korerotia mai e ia ki ona tuakana, a
ka mea mai ia, Nana, tenei ano hoki te-
tahi moe i moe ai ahau; na, ko te ra
me te marama, me nga whetu kotahi
tekau ma tahi, e piko mai ana ki a au.
10 A ka korerotia e ia ki tona papa,
ratou ko ona tuakana: na, ka whakatu-
pehupehu mai tona papa ki a ia, a ka
mea atu ki a ia, He aha tenei moe i moe
nei koe? Tera ranei matou, ko tou
whaea, ko o tuakana, e haere atu ki te
piko ki a koe ki te whenua?
11 Na, ka hae ona tuakana ki a ia; ko
tona papa ia i mahara ki te kupu.
12 ¶ Na, ka haere ona tuakana ki He-
keme ki te whangai i nga hipi a to ratou
papa.
13 A ka mea mai a Iharaira ki a Ho-
hepa, Kahore ianei o tuakana i te wha-
ngai *hipi* i Hekeme? haere mai, a me
tono atu koe e ahau ki a ratou. A ka
mea atu ia, Tenei ahau.
14 Na, ka mea mai ia ki a ia, Tikina,
tirohia kei te ora ranei o tuakana, kei te
ora ano ranei nga hipi; ka whakahoki
mai ai i te korero ki a au. Na, ka tonoa
atu ia e ia i te raorao o Heperona, a ka
haere ia ki Hekeme.
15 ¶ A, ka tutaki tetahi tangata ki a
ia, a e pohehe ana ia i te parae, a ka ui
taua tangata ki a ia, ka mea, He aha
tau e rapu?
16 Na, ka mea atu ia, E rapu ana ahau
i aku tuakana: tena koa, whakaaturia
mai ki a au, kei hea ratou e whangai
ana.
17 A ka mea mai taua tangata, Kua
riro atu ratou i konei; i rongo hoki ahau
i a ratou e ki ana, Kia haere tatou ki
Rotana. Na, ka haere a Hohepa ki te
whai i ona tuakana, a ka kitea ratou e
ia ki Rotana.
18 A to ratou kitenga i a ia i tawhiti, i
te mea kahore ano ia i tata noa ki a ra-
tou, na, ka whakatakoto whakaaro ratou
mona kia whakamatea.
19 A ka mea ratou tetahi ki tetahi,
Nana, ko Moemoea tenei te haere mai
nei.
20 Tena, tatou ka haere, ka patu i a ia,
ka maka hoki i a ia ki tetahi poka, a ka
mea, Na tetahi mohoao nanakia ia i kai:
a ka kite tatou i te tukunga iho o ana
moe.
21 A i rongo a Reupena, a ka whakao-
rangia ia e ia i roto i o ratou ringaringa;
a ka mea ia, Kaua ia e patua e tatou.
22 A ka mea a Reupena ki a ratou,
Kaua e whakahekea he toto, makā atu
ia ki roto ki tenei poka i te koraha nei,
kaua hoki tetahi ringaringa e pa atu ki
a ia; (he mea hoki kia whakaora ai ia i
a ia i roto i o ratou ringaringa, kia wha-
kahoki ai ia i a ia ki tona papa.)
23 ¶ A te taenga mai o Hohepa ki ona
tuakana, na, ka huia e ratou te koti o
Hohepa, te koti purepure e mau ana i
a ia;
24 A mauria atu ana ia, makā ana e
ratou ki roto ki te poka: a e tuwhera
kau ana te poka, kahore he wai o roto.
25 Na, ka noho ratou ki te kai taro: a
ka anga ake o ratou kanohi, a ka titiro
atu ratou, na, ko tetahi tira Ihimeeri e
haere mai ana i Kireara me a ratou ka-
mera, he waha i nga mea kakara, i te
pama, i te maira, e haere ana ki te kawe
ki raro ki Ihipa.
26 Na, ka mea a Hura ki ona tuakana
ratou ko ona teina, He aha te pai o ta
tatou patunga i to tatou teina, o te hu-
nanga hoki i ona toto?
27 Tatou ka haere, ka hoko hoki i a ia
ki nga Ihimeeri, a kaua o tatou ringa e
pa ki a ia; ko to tatou teina nei hoki ia,
me to tatou kikokiko. A i whakarongo
mai ona tuakana ratou ko ona teina.
28 A i te haerenga atu o nga Miriani,
o *taua* hunga hokohoko; na, ka hutia
ake a Hohepa e ratou i roto i te poka, a
ka hokona atu a Hohepa e ratou ki nga
Ihimeeri, ki nga hiriwa e rua tekau: a
ka kawea a Hohepa e ratou ki Ihipa.
29 A te hokinga mai o Reupena ki te
poka; na, kahore a Hohepa i roto i te
poka; a ka haea e ia ona kakahu.
30 Na, ka hoki atu ia ki ona teina, a ka
mea atu, Kahore nei te tamaiti; a ko
ahau, me haere ahau ki hea?
31 ¶ Na, ka tango ratou i te koti o
Hohepa, a ka patua e ratou tetahi kuao
koati, a ka tukua e ratou te koti ki te
toto;
32 Na, ka hoatu e ratou te koti pure-
pure kia kawea ki to ratou papa; a ka
mea ratou, I kitea tenei e matou: tena,
tirohia ko te koti ranei o to tamaiti, ka-
hore ranei!
33 A ka mohiotia e ia, a ka mea ia, Ko
te koti tenei o taku tamaiti; kua kainga
ia e te kirehe nanakia; kua tino haea ra-
watia a Hohepa!
34 Na, ka haea e Hakopa ona kakahu,

a ka kakahuria e ia tona hope ki te kakahu taratara, a he maha nga ra i uhungatia ai e ia tana tamaiti.
35 A ka whakatika ana tamariki katoa, me ana tamahine katoa ki te whakamarie i a ia; a kihai ia i pai kia whakamarietia; a ka mea ia, Engari ka heke tangi atu ahau ki taku tamaiti ki te urupa. Na, ka uhungatia ia e tona papa.
36 Na, ka hokona atu ia e nga Miriani ki Ihipa ki a Poti-whara, ki tetahi o nga tangata nui a Parao, ki te rangatira o nga kai tiaki.

UPOKO 38.

A I taua wa ano ka wehe atu a Hura i roto i ona tuakana, a haere ana ki raro, a peka atu ana ki tetahi Aturami, ko tona ingoa ko Hira.
2 A ka kitea e Hura i reira te tamahine a tetahi Kanaani, ko Huaha tona ingoa; na, ka tango ia i a ia, a haere ana ki roto ki a ia.
3 Na, ka hapu ia, a ka whanau he tamaiti; a huaina iho e ia tona ingoa ko Ere:
4 Na, ka hapu ano ia, a ka whanau he tamaiti; a huaina iho e ia tona ingoa ko Onana.
5 A ka hapu ano hoki ia, a ka whanau he tamaiti; a huaina iho e ia tona ingoa ko Heraha: a i Ketipi te tane, i tona whanautanga.
6 Na, ka tangohia mai e Hura he wahine ma Ere ma tana matamua, tona ingoa ko Tamara.
7 A he tangata kino a Ere, te matamua a Hura, ki ta Ihowa titiro, a ka whakamatea ia e Ihowa.
8 Na, ka mea a Hura ki a Onana, Haere ki roto ki te wahine a to tuakana, hei whakakapi mo te whawharua, kia whai uri ai tou tuakana.
9 A i mohio a Onana e kore e waiho te uri mona; a, i tona haerenga atu ki te wahine a tona tuakana, na, ka tukua e ia kia heke atu ki te whenua, kei hoatu e ia he uri ki tona tuakana.
10 A he kino taua mahi ana ki ta Ihowa titiro: na, ka whakamatea ano hoki ia.
11 Katahi ka mea a Hura ki a Tamara ki tana hunaonga, Me noho pouaru koe ki te whare o to papa, kia kaumatua ra ano a Heraha taku tamaiti: i mea hoki ia, Kei mate ano hoki tenei, kei pera me ona tuakana. Na, ka haere a Tamara, a noho ana i te whare o tona papa.
12 ¶ A ka maha nga ra, na ka mate te tamahine a Huaha, te wahine a Hura; a ka marie a Hura, a ka haere ia, raua ko Hira ko tona hoa ko te Aturami, ki runga ki Timinata, ki ana kai kutikuti hipi.
13 A ka korerotia mai ki a Tamara, ka meatia mai, Ko tou hungawai tenei te haere mai nei ki runga ki Timinata, ki te kutikuti i ana hipi.
14 Na, ka whakarere atu ia i ona kakahu pouaru, a ka hipoki i a ia ki tetahi arai, roropi tonu mai ki a ia, a ka noho i te tomokanga ki Enaima i te huarahi ki Timinata; i kite hoki ia kua kaumatua a Heraha, a kahore ano ia i hoatu noa hei wahine mana.
15 Na, ka kite mai a Hura i a ia, a hua noa ia he wahine puremu; no te mea i hipokina tona mata.
16 Na, ka peka atu ia ki te ara ki a ia, a ka mea atu, Tukua atu ahau, ne? kia haere atu ki a koe; (kihai hoki ia i mohio ko tana hunaonga ia.) A ka mea mai ia, He aha tau e homai ai ki a au, ki te haere mai koe ki a au?
17 A ka mea atu ia, Ka tonoa mai e ahau tetahi kuao koati i roto i te kahui. A ka mea mai ia, Ka homai ranei e koe tetahi taunaha ki a au, kia tonoa mai ra ano taua mea e koe?
18 A ka mea atu ia, He aha te taunaha e hoatu e ahau ki a koe? A ka mea mai ia, Ko to hiri, me to tau, me to tokotoko i to ringa. Na, ka hoatu e ia ki a ia, a ka haere atu ia ki a ia, a ka hapu ia i a ia.
19 Na, ka whakatika, ia, a haere ana, a whakarerea ana e ia tona arai *i hipokina* ai ia, a kakahuria iho ona kakahu pouaru.
20 Na, ka hoatu te kuao koati e Hura, kia kawea e tona hoa e te Aturami, ki te tiki i te taunaha i te ringaringa o te wahine; a kihai ia i kitea.
21 A ka ui mai ia ki nga tangata o taua wahi, ka mea, Kei hea te wahine puremu *i noho* nei i Enaima i te taha o te ara? A ka mea atu ratou, Kahore he wahine puremu o konei.
22 Na, ka hoki atu ia ki a Hura, a ka mea atu, Kahore ia i kitea e ahau; a e mea mai ana ano nga tangata o tera wahi, kahore he wahine puremu o reira.
23 Na, ka mea mai a Hura, Tukua kia tangohia atu e ia, kei tawaia taua: titiro hoki, kua tonoa atu nei e ahau te kuao nei, a kihai ia i kitea e koe.
24 ¶ A ka toru nga marama, na, ka korerotia mai ki a Hura, ka meatia mai, Kua puremu a Tamara to hunaonga; a kua hapu ano hoki ia i ana puremutanga. A ka mea atu a Hura, Kawea mai ia ki waho, kia tahuna.

25 A ka kawea mai ia ki waho, na, ka
tono tangata atu ia ki tona hungawai, a
ka mea atu, Na te tangata nana enei
mea toku hapu: a i mea atu ano ia, Tena
koa, tirohia, na wai enei, te hiri nei, me
te tau, me te tokotoko.
26 Na, ka mohiotia e Hura, a ka mea
ia, Nui atu tona tika i toku; kihai hoki
ia i hoatu e ahau ki a Heraha ki taku
tamaiti. A kihai ia i mohio ki a ia i
muri iho.
27 ¶ A ka taka ki te wa e whanau ai
ia, na, he mahanga kei roto i tona kopu.
28 A i tona whanautanga, na, ka torona
mai te ringa o *tetahi*: na, ka tikina atu e
te kai whakawhanau, a herea ana tona
ringa ki tetahi miro whero, a ka mea, Ko
tenei i puta mai i mua.
29 A i tana whakahokinga atu i tona
ringa, na, ka puta mai tona tuakana; a
ka mea ia, Ka tae to pakarutanga mai!
nau te pakarutanga mai: na, ka huaina
tona ingoa ko Parete.
30 A, muri iho ka puta mai tona teina,
i herea nei tona ringa ki te miro whero:
a ka huaina tona ingoa ko Teraha.

UPOKO 39.

AI kawea a Hohepa ki raro ki Ihipa
a ka hokona e Potiwhara e tetahi o
nga tangata nui a Parao, he rangatira ia
no nga kai tiaki, he Ihipiana, i roto i nga
ringaringa o nga Ihimeeri o nga kai kawe
i a ia ki reira.
2 A i a Hohepa a Ihowa, a he tangata
whai mana ia; a i noho ano ia i roto i te
whare o tona ariki o te Ihipiana.
3 A i kite tona ariki kei a ia a Ihowa,
a pono tonu i a Ihowa nga mahi katoa a
tona ringa.
4 Na, ka manakohia mai a Hohepa e
ia, a ka mahi ia ki a ia: a ka waiho ia
hei kai tirotiro mo tona whare, a ka
homai e ia ana mea katoa ki tona ringa-
ringa.
5 A i a ia ka waiho nei hei kai tirotiro
mo tona whare, mo ana mea katoa, na,
ka manaakitia e Ihowa te whare o te
Ihipiana he whakaaro hoki ki a Hohepa;
a i runga i ana mea katoa te manaaki-
tanga a Ihowa, i te whare, i te mara
hoki.
6 A i waiho ano e ia i te ringaringa o
Hohepa ana mea katoa; kihai ano hoki i
mohiotia e ia tetahi o ana mea, heoi ano
ko te taro i kai ai ia. A he ahua pai to
Hohepa, he pai hoki ia ki te titiro atu.
7 ¶ A i muri iho i enei mea, na, ka
anga mai nga kanohi o te wahine a tona
ariki ki a Hohepa; a ka mea ia, Kia ta-
koto taua.
8 A ka whakakahore ia, ka mea hoki
ki te wahine a tona ariki, Na, e kore toku
ariki e mohio ko te aha kei a au i roto i te
whare, kua homai nei hoki e ia ana mea
katoa ki toku ringaringa;
9 Kahore tetahi i roto i tenei whare e
nui ana i a au; kahore ano hoki i kai-
ponuhia mai e ia tetahi mea ki a au, ko
koe anake, no te mea ko tana wahine
koe: na, me pehea e mahi ai ahau i tenei
kino nui, e hara ai ki te Atua?
10 Heoi, korero noa ia ki a Hohepa i
tenei ra i tenei ra, a kihai ia i rongo ki a
ia, kia takoto tahi raua, kia noho tahi
raua.
11 Na, i taua wa ano ka haere mai *a
Hohepa* ki te whare ki te mahi i tana
mahi; a kahore te tahi o nga tangata o
te whare i reira i roto i te whare.
12 Na, ka hopukia ia e ia *ka mau* ki
tona kakahu, a ka mea mai, Takoto taua:
na, ka whakarerea atu e ia tona kakahu
ki tona ringa, a rere ana, puta ana ki
waho.
13 A, tona kitenga kua whakarerea e
ia tona kakahu i roto i tona ringa, a kua
rere ki waho,
14 Na, ka karanga atu ia ki nga tangata
o tona whare, a ka korero ki a ratou, ka
mea, Titiro, kua kawea mai e ia tetahi
Hiperu hei maminga i a tatou; i haere
mai ia ki a au kia takoto maua, a he rahi
toku reo ki te hamama atu:
15 A ka rongo ia he rahi toku reo ki
te hamama atu, na, ka whakarerea e ia
tona kakahu ki a au, a rere ana, puta
ana ki waho.
16 Na, ka waiho e ia tona kakahu ki
tona taha, kia hoki mai ra ano tona ariki
ki tona whare.
17 A ka korero atu ia ki a ia, ko aua
kupu ra ano, ka mea, I haere mai ki a
au taua pononga Hiperu, i kawea mai
nei e koe ki a matou, ki te maminga i a
au:
18 A ka rahi toku reo ki te hamama,
na, ka whakarere ia i tona kakahu ki a
au, a rere ana ki waho.
19 A ka rongo tona ariki i nga kupu a
tana wahine, i korero ai ia ki a ia, i mea
ai, Ko nga mea enei i mea ai to pononga
ki a au; na, ka mura tana riri.
20 Na, ka mau te ariki o Hohepa ki a
ia, a makā ana ia ki te whare herehere, ki
te wahi i herea ai nga herehere a te
kingi: a noho ana ia i reira i te whare
herehere.
21 ¶ A i a Hohepa a Ihowa, a ka wha-
kaputaina mai e ia he aroha ki a ia, a i

tuku mai ia ki a ia kia manakohia e te
rangatira o te whare herehere.
22 A i tukua mai e te rangatira o te
whare herehere ki te ringaringa o Ho-
hepa nga herehere katoa i roto i te
whare herehere: a ko ia ano te kai mahi
o nga mea katoa i meatia e ratou i reira.
23 Kihai te rangatira o te whare here-
here i titiro ki tetahi o nga mea i tona
ringa; no te mea i a ia a Ihowa, a i
mea ano a Ihowa kia pono nga mea i
mea ai ia.

UPOKO 40.

A MURI iho i enei mea, ka hara te
kai riringi waina o te kingi o
Ihipa, raua ko tana kai hanga taro, ki to
raua ariki ki te kingi o Ihipa.
2 A ka riri mai a Parao ki ana kai
tohutohu tokorua, ki te tino kai riringi
waina, raua ko te tino kai hanga taro.
3 Na, ka homai raua e ia kia puritia
ki te whare o te rangatira o nga kai
tiaki, ki te whare herehere, ki te wahi i
herea ai a Hohepa.
4 A ka meinga a Hohepa e te rangatira
o nga kai tiaki hei kai titiro mo raua, a
ka mahi ia ki a raua; a ka puritia raua i
etahi ra.
5 ¶ Na, ka moe raua i a raua moe,
kotahi ano te po i moemoea ai raua,
tetahi, tetahi, me te tikanga ano o tana
moe, te kai riringi waina raua ko te kai
hanga taro a te kingi o Ihipa, i herea nei
raua i roto i te whare herehere.
6 A te taenga mai o Hehepa ki a raua i
te ata, na, ka titiro ia ki a raua, a e
pouri ana raua.
7 Na, ka ui atu ia ki *aua* kai tohutohu
a Parao i puritia tahitia nei me ia i roto
i te whare o tona ariki, a ka mea, Na te
aha i whakapoururu ai o korua kanohi
inaianei?
8 A ka mea mai raua ki a ia, I moe
maua i tetahi moe, a kahore he kai wha-
kaatu i tona tikanga. Na, ka mea atu a
Hohepa ki a raua, Ehara ianei te Atua
i te kai whakaatu? tena koa, korerotia
mai ki a au.
9 Na, ka korerotia mai tana moe e te
tino kai riringi waina ki a Hohepa, a ka
mea ki a ia, Moe iho ahau, na, ko tetahi
waina i toku aroaro;
10 A e toru nga peka o te waina; a e
ahua pihi ana, a ka kohera ona puawai;
a e hua ana nga tautau, maoa tonu nga
karepe:
11 A i toku ringa ano te kapa a Parao:
na, ka mau au ki nga karepe, a tauia
ana aua *mea* e ahau ki roto ki te kapa a
Parao, a hoatu ana e ahau te kapa ki te
ringaringa o Parao.
12 Na, ko te meatanga atu a Hohepa
ki a ia, Ko tona tikanga tenei: aua peka
e toru e toru nga ra:
13 Kia toru ake ra ka whakaara ake a
Parao i tou mātenga, ka whakahoki ano
i a koe ki tau mahi, a ka hoatu ano e koe
te kapa a Parao ki tona ringaringa, ka
pera hoki me mua, i te mea ko koe tana
kai riringi waina.
14 Otiia kia mahara mai koe ki a au
ina whiwhi koe ki te pai, kia puta mai
ano hoki to aroha ki a au, korerotia atu
ano hoki ahau ki a Parao, kia puta atu
ai ahau i roto i tenei whare:
15 He tino tahae rawa hoki toku ta-
haetanga mai i te whenua o nga Hiperu:
kahore ano hoki aku mahi i konei i makā
ai ahau e ratou ki roto ki tenei whare
herehere.
16 ¶ A, ka kite te tino kai hanga taro
he pai te tikanga, na, ka mea mai ia ki a
Hohepa, Moe iho ano hoki ahau, na, e toru
nga kete taro ma i runga i toku upoko.
17 A i to runga kete ko nga kai katoa
a Parao, nga mahi a te kai hanga taro;
a i te kai nga manu i aua mea i roto i te
kete i runga i toku upoko.
18 Na, ka whakahokia atu e Hohepa,
a ka mea atu, Ko tona tikanga tenei: Ko
aua kete e toru e toru nga ra:
19 Kia toru ake nga ra, ka tangohia
ake e Parao tou upoko i runga i a koe, a
ka whakairihia koe ki runga ki te rakau;
a ka kainga e nga manu ou kikokiko *e
piri ana* ki a koe.
20 ¶ A i te toru o nga ra, i te ra wha-
nautanga o Parao, na, ka tukua e ia he
hakari ma ana tangata katoa: a wha-
kaarahia ake ana e ia te mātenga o te
tino kai riringi waina, me te mātenga o
te tino kai hanga taro, i waenganui i ana
pononga.
21 I whakahokia ano e ia te tino kai
riringi waina ki tana mahi riringi waina;
hei homai hoki i te kapa ki te ringaringa
o Parao:
22 Ko te tino kai hanga taro ia i wha-
kairihia ake e ia: i peratia me ta Hohepa
i whakaatu mai ai ki a raua.
23 Otiia kihai te tino kai riringi waina
i mahara ki a Hohepa, i wareware hoki
ki a ia.

UPOKO 41.

A KA tino taka nga tau e rua, na, ka
moe a Parao: Na, i te tu ia i te
taha o te awa.

2 Na, ko te putanga ake o nga kau e whitu i roto i te awa, he ahua pai, e whai kiko ana; a ka kai ratou i roto i nga wiwi.
3 Na, ko te putanga ake ano o etahi kau e whitu i muri i a ratou i roto i te awa, he ahua kino, he kiko-kore; a tu ana ratou i te taha o *era* kau i te pareparenga o te awa.
4 Na, ka kainga e nga kau ahua kino, kiko-kore, nga kau ahua pai e whitu, nga mea momona. A ka ara ake a Parao.
5 A ka parangia ano ia, na, ko te rua o ana moe: na, ko te putanga ake o nga puku witi e whitu, kotahi ano hoki te kakau, he mea whai kiko, he pai.
6 Na, ko nga puku e whitu e tupu ake ana i muri i era atu, he mea kiko-kore, he mea ngingio i te marangai.
7 A horomia ake nga puku whai kiko e whitu, nga mea whai kai, e nga puku kiko-kore e whitu. A, te aranga ake o Parao, na, he moe!
8 A i te ata, na, ka pororaru tona wairua; a ka tono tangata ki te karanga i nga tohunga maori katoa o Ihipa, me nga mea mohio katoa o reira: korerotia atu ana tana moe e Parao ki a ratou; otiia kihai i taea e tetahi te whakaatu i te tikanga o aua *moe* ki a Parao.
9 ¶ Na, ka korero mai te tino kai riringi waina ki a Parao, a ka mea, Katahi ahau ka mahara ki oku he.
10 I riri mai a Parao ki ana pononga, a i tuku i a au kia puritia ki roto ki te whare o te rangatira o nga kai tiaki, ahau me te tino kai hanga taro.
11 Na, ka moe maua i tetahi moe, kotahi ano hoki te po, ahau, a ia hoki; i moe maua, ahau, a ia, me te tikanga ano o a maua moe.
12 A i reira ano i a maua te tahi tamaiti Hiperu, he pononga na te rangatira o nga kai tiaki; a ka korerotia atu e maua ki a ia, a whakaaturia mai ana e ia te tikanga o a maua moe ki a maua; rite tonu tana whakaaturanga ki ta tera moe, ki taku.
13 A tika tonu tana i whakaatu mai ai ki a maua; ko ahau i whakahokia e ia ki taku mahi, ko tera i taronatia.
14 ¶ Na, ka tono tangata mai a Parao, hei karanga i a Hohepa, a ka hohoro ratou te kawe mai i a ia i roto i te whare herehere: na, ka heu ia i a ia, a ka tango ke mai i etahi kakahu mona, a haere mai ana ki a Parao.
15 A ka mea mai a Parao ki a Hohepa, I moe ahau i tetahi moe, a kahore he tangata hei whakaatu i tona tikanga: a kua tae mai to rongo ki a au, e korerotia ana e mohio ana koe ki te moe, ki te whakaatu *hoki* i tona tikanga.
16 Na, ka whakahokia atu e Hohepa ki a Parao, a ka mea, Ehara i a au: ma te Atua e whakahoki atu te kupu pai ki a Parao.
17 Na, ka mea mai a Parao ki a Hohepa, I a au e moe ana, na, e tu ana ahau i te pareparenga o te awa:
18 Na, ko te putanga ake o nga kau e whitu i roto i te awa, he mea whai kiko, he ahua pai; a i te kai ratou i roto i nga wiwi:
19 Na, ko te putanga ake ano o etahi atu kau e whitu i muri i era, he hiroki, he ahua kino noa iho, he kiko-kore, kahore ahau i kite i to ratou rite te kino, i te whenua katoa o Ihipa;
20 Na, ka kainga nga kau e whitu o mua, nga mea momona, e nga kau hiroki e nga mea kino;
21 A to ratou toremitanga ki roto i a ratou, e kore e mohiotia kua toremi ratou ki roto i a ratou; he kino *tonu* hoki to ratou ahua, he pera me to te timatanga. Na, ka ara ahau.
22 A i kite ano ahau i a au e moe ana, a ko nga puku witi e whitu e tupu ake ana i te kakau kotahi, he mea whai kai, he mea pai:
23 Na, ko nga puku e whitu, nga mea taramore, nga mea kikokore, i ngingio nei i te marangai, e tupu ake ana i muri i aua *puku;*
24 A horomia ake nga puku papai e whitu e nga puku kiko-kore: na, ka korerotia e ahau ki nga tohunga maori; a kahore tetahi tangata hei whakaatu mai i tona tikanga ki a au.
25 ¶ Na, ko te meatanga mai a Hohepa ki a Parao, Te moe a Parao kotahi tonu: e whakaaturia mai ana e te Atua ki a Parao nga mea e meatia ana e ia.
26 Ko aua kau pai e whitu, e whitu nga tau; a, aua puku pai e whitu, e whitu nga tau: kotahi ano te moe.
27 A, aua kau hiroki e whitu, aua mea kino i puta ake ra i muri i a ratou, e whitu nga tau ena; ko aua puku witi e whitu hoki, aua mea i ngingio i te marangai, e whitu nga tau mate-kai ena.
28 Ko te mea tenei i korerotia atu nei e ahau ki a Parao: Ko ta te Atua e mea ai e whakakitea mai ana e ia ki a Parao.
29 Nana, e whitu nga tau e haere mai nei e nui ai te hua o te whenua katoa o Ihipa;
30 A e whitu nga tau mate-kai e ara ake i muri iho i era; a ka wareware

katoa te hua i te whenua o Ihipa; a ka
ngaro te whenua i te mate-kai;
31 A e kore taua hua e mohiotia e te
whenua, i taua mate-kai hoki o muri
iho; no te mea he tino nanakia.
32 A i tuaruatia ai te moe a Parao; he
mea pumau hoki na te Atua, a ka ho-
horo ano te meatia e te Atua.
33 Na, kia tirohia iho e Parao tetahi
tangata mohio, whai whakaaro, a kia
tukua atu e ia nga tikanga o te whenua
o Ihipa ki a ia.
34 Kia meatia tenei e Parao, kia wha-
karitea ano hoki e ia etahi kai tirotiro
mo te whenua, a kia tangohia ano e ia
te rima o nga wahi o te whenua o Ihipa
i nga tau hua e whitu.
35 A kia kohia e ratou nga kai katoa
o enei tau pai e haere ake nei, kia ro-
ngoatia koki e ratou he witi ki raro i te
ringa o Parao, kia tohungia ano hoki he
kai e ratou i roto i nga pa.
36 Na, ka rongoatia taua kai ma te
whenua, mo nga tau mate-kai e whitu e
puta mai ana ki te whenua o Ihipa; a e
kore e ngaro te whenua i te mate-kai.
37 ¶ A he pai taua mea ki te titiro iho
a Parao, ki te titiro ano hoki a ona ta-
ngata katoa.
38 Na, ka mea mai a Parao ki ana
tangata, E kitea ranei e tatou *tetahi
tangata* penei, tetahi tangata kei a ia nei
te wairua o te Atua?
39 A ka mea mai a Parao ki a Hohepa,
Na, kua whakakitea nei e te Atua enei
mea katoa ki a koe, a kahore he tangata
hei rite mou, te mohio, te whai whaka-
aro:
40 Ko koe hei rangatira mo toku
whare, a ma to kupu taku iwi katoa e
tohutohu; ko te torona anake *te mea* e
nui ake ai ahau i a koe.
41 A ka mea mai a Parao ki a Hohepa,
Titiro, kua waiho nei koe e ahau hei
rangatira mo te whenua katoa o Ihipa.
42 Na, ka tangohia e Parao tona mo-
whiti i tona ringaringa, a kuhua ana e
ia ki te ringaringa o Hohepa, i whaka-
kakahuria hoki ia e ia ki nga kakahu
rinena ma, a whakaheia atu ana he hei
koura ki tona kaki;
43 A i whakaekea ano ia e ia ki runga
ki te rua o ana hariata; a ka karangatia
ano e ratou i mua i a ia, Kia piko te
turi: na, ka waiho ia e ia hei rangatira
mo te whenua katoa o Ihipa.
44 A i mea mai ano a Parao ki a Ho-
hepa, Ko Parao ahau, a ki te kahore koe,
e kore e ara ake te ringaringa, te waewae
ranei, o tetahi tangata i te whenua ka-
toa o Ihipa.
45 Na, ka huaina e Parao te ingoa o
Hohepa Ko Tawhanata-paneaha; a i ho-
mai ano e ia hei wahine mana a Ahenata
tamahine a Poti-whera tohunga o Ono.
Na, ka haere atu a Hohepa, a puta noa
i te whenua o Ihipa.
46 ¶ A e toru tekau nga tau o Hohepa
i tona turanga ai i te aroaro o Parao o te
kingi o Ihipa. Na, ka puta mai a Ho-
hepa i te aroaro o Parao, a ka haere, a
puta noa i te whenua katoa o Ihipa.
47 A i nga tau hua e whitu, *me te mea*
he aohanga na te ringa te hua o te
whenua.
48 Na, ka kohia e ia nga kai katoa o
nga tau e whitu i puta ake ki te whenua
o Ihipa, a rongoatia atu ana te kai ki
roto ki nga pa: ko te kai o te mara i
tetahi taha i tetahi taha o te pa, i ro-
ngoatia atu e ia ki roto ki taua *pa* ano.
49 Heoi amitia mai ana e Hohepa he
witi, me te mea ko te onepu o te moana,
he hira whakaharahara; a whakarerea
noatia iho e ia te tatau; kahore hoki i
taea te tatau.
50 ¶ Na, ka whanau nga tamariki
tokorua a Hohepa, i te mea kahore ano
kia puta noa mai nga tau mate-kai, i
whanau hoki i a raua ko Ahenata tama-
hine a Poti-whera tohunga o Ono.
51 A i huaina e Hohepa te ingoa o te
matamua ko Manahe: No te mea kua
meinga ahau e te Atua kia wareware ki
taku mamahi katoa, ki te whare katoa
ano hoki o toku papa.
52 A i huaina e ia te ingoa o te tuarua
ko Eperaima: Moku hoki i meinga e te
Atua kia hua ki te whenua o toku tangi-
hanga.
53 ¶ Na, ka taka nga tau hua e whitu
i puta mai ra ki te whenua o Ihipa.
54 A ka timata nga tau mate-kai e
whitu te puta mai, ka pera hoki me ta
Hohepa i korero ai: a i nga whenua ka-
toa te mate-kai; ko te whenua katoa ia
o Ihipa i whai taro.
55 A ka mate te whenua katoa o Ihipa
i te kai, na, ka tangi atu te iwi ki a
Parao ki te taro *ma ratou:* a ka mea
mai a Parao ki nga Ihipiana katoa, Haere
ki a Hohepa; me mea e koutou tana e
mea ai ki a koutou.
56 A i runga i te mata katoa o te
whenua te mate-kai: a ka wahia e Ho-
hepa nga toa katoa, a hokona ana e ia
ki nga Ihipiana; a he nanakia te mate-
kai i te whenua o Ihipa.
57 A ka haere mai nga whenua katoa
ki Ihipa ki a Hohepa ki te hoko *witi*;
no te mea he nanakia rawa te mate-kai
o nga whenua katoa.

UPOKO 42.

AKA kite a Hakopa he witi kei Ihipa,
na, ka mea a Hakopa ki ana tamariki,
Na te aha koutou i tirotiro *kau* ai
ki a koutou ano?
2 I mea mai ano ia, Nana, kua rongo
ahau he witi kei Ihipa: haere atu ki
raro ki reira, ki te hoko i tetahi ma tatou
ki reira; kia ora ai tatou, kei mate.
3 ¶ Na, ka haere nga tuakana kotahi
tekau o Hohepa ki raro ki Ihipa, ki te
hoko witi.
4 Ko Peniamine ia, ko te teina o Hohepa,
kihai i tonoa e Hakopa i roto i ona
tuakana; i mea hoki ia, Kei pono mai
tetahi aitua ki a ia.
5 A ka haere mai nga tamariki a Iharaira
ki te hoko i roto i te hunga i haere
mai: he mate-kai hoki to te whenua o
Kanaana.
6 A ko Hohepa te kawana o te whenua,
ko ia te kai hoko ki nga tangata katoa
o te whenua: na ka haere mai nga tuakana
o Hohepa, a ka piko iho o ratou
kanohi ki te whenua i tona aroaro.
7 A, te kitenga o Hohepa i ona tuakana,
na, ka mohio ia ki a ratou, a ka
whakatangata-ke ia ki a ratou, a ka
korero whakatuma mai ki a ratou; ka
mea hoki ki a ratou, I haere mai koutou
i hea? A ka mea atu ratou, I te whenua
o Kanaana, ki te hoko kai.
8 A i mohio a Hohepa ki ona tuakana,
ko ratou ia kihai i mohio ki a ia.
9 Na, ka mahara a Hohepa ki nga moe
i moe ai ia mo ratou, a ka mea mai ia ki
a ratou, He tutei koutou; he whakataki
i te wateatanga o te whenua i haere mai
ai koutou.
10 A ka mea atu ratou ki a ia, Kahore,
e toku ariki, engari i haere mai o pononga
ki te hoko kai.
11 He tamariki katoa matou na te tangata
kotahi; he hunga pono matou,
ehara o pononga i te tutei.
12 A ka mea mai ia ki a ratou, Kahore,
engari he whakataki i te wateatanga o
te whenua i haere mai ai koutou.
13 A ka mea atu ratou, Kotahi tekau
ma rua o pononga, he teina he tuakana
matou, he tamariki na te tangata kotahi,
no te whenua o Kanaana; a, tera ano te
mea nohinohi kei to matou papa inaianei,
ko tetahi kua kahore.
14 Na, ko te meatanga mai a Hohepa
ki a ratou, Ko ia taku i korero ai ki a
koutou, i mea ai, He tutei koutou:
15 Ma konei ka mohiotia ai koutou: E
ora ana a Parao e kore koutou e haere
atu i konei, ki te kahore to koutou teina
nohinohi e haere mai ki konei.
16 Tukua atu tetahi o koutou ki te tiki
i to koutou teina, ko koutou hoki, ka
herea koutou, kia mohiotia ai a koutou
korero, he pono ranei ta koutou: a ki te
kahore, e ora ana a Parao, ina, he tutei
koutou.
17 Na, ka huihuia atu ratou e ia kia
tiakina, a e toru nga ra.
18 A i te toru o nga ra ka mea mai a
Hohepa ki a ratou, Ko tenei ta koutou
e mea ai, kia ora ai koutou; he *tangata*
wehi hoki ahau i te Atua.
19 Ki te mea he hunga pono koutou,
kia herea tetahi o o koutou tuakana i
roto i te whare i tiakina ai koutou: a
me haere koutou, ki te kawe witi mo te
mate-kai o o koutou whare:
20 A me kawe mai to koutou teina nohinohi
ki a au; kia whakatikaia ai a
koutou kupu; a e kore koutou e mate.
A pena ana ratou.
21 ¶ A ka mea ratou tetahi ki tetahi,
He pono kua whai hara tatou i to tatou
teina; i kite hoki tatou i te mamae o
tona wairua, i tana inoinga ki a tatou, a
kihai i whakarongo atu; no reira hoki i
puta mai ai tenei he ki a tatou.
22 Na, ka whakahokia mai e Reupena
ki a ratou, a ka mea, Kahore ianei ahau
i ki atu ki a koutou, i mea, Kaua e hara
ki te tamaiti; a kihai koutou i rongo
mai? na, ko ona toto ano hoki tenei te
whakatakina nei.
23 A kihai ratou i mohio e rongo mai
ana a Hohepa; no te mea he kai whakamaori
tana hei korero ki a ratou.
24 Na, ka tahuri ke atu ia i a ratou, a
ka tangi; a ka hoki mai ano ia ki a ratou,
ka korero ki a ratou, ka tango hoki
i a Himeona i roto i a ratou, a herea ana
e ia ki to ratou aroaro.
25 ¶ Na, ka whakahau a Hohepa kia
whakakiia a ratou pēke ki te witi, kia
whakahokia ano hoki nga moni a tenei
tangata a tenei tangata ki roto ki a ratou
pēke, kia hoatu ano hoki ki a ratou
he o ki te ara; a pera ana ia ki a ratou.
26 Katahi ka utaina atu e ratou a ratou
witi ki runga ki a ratou kaihe, a haere
atu ana i reira.
27 A i te whakatuwheratanga a tetahi
o ratou i tana pēke kia hoatu he kai ma
tana kaihe i te whare tira, na, ka kitea
iho e ia tana moni; na, kei te waha ano
o tana pēke.
28 A ka mea ia ki ona tuakana, Kua
whakahokia mai taku moni; a tenei ano
kei roto i taku pēke: na, kore ake o ratou
ngakau, a ka wehi ratou, ka mea

tetahi ki tetahi, He mahi aha tenei a te
Atua ki a tatou?
29 ¶ Na, ka tae mai ratou ki a Hakopa
ki to ratou papa, ki te whenua o Kana-
ana, a ka korerotia mai ki a ia nga mea
katoa i pono mai ki a ratou; a ka mea,
30 I korero whakatuma mai te ranga-
tira o te whenua ki a matou, a i kiia ano
matou e ia he tutei mo te whenua.
31 A ka mea atu matou ki a ia, He
tangata pono matou; ehara matou i te
tutei.
32 Kotahi tekau ma rua matou, he
tuakana he teina, he tamariki na to ma-
tou papa; kotahi kua kore, a kei to
matou papa te mea nohinohi inaianei, kei
te whenua o Kanaana.
33 Na, ko te meatanga mai a taua ta-
ngata, a te rangatira o te whenua, ki a
matou, Ma tenei e mohio ai ahau he
hunga pono koutou; me waiho e koutou
tetahi o o koutou tuakana ki a au, a me
mau atu e koutou *he kai mo* te mate-kai
o o koutou whare, a ka haere:
34 Ka kawe mai ai hoki i to koutou
teina nohinohi ki a au, kia mohio ai ahau
ehara koutou i te tutei, engari he hunga
pono koutou: penei ka hoatu e ahau to
koutou tuakana ki a koutou, a ka hoko-
hoko koutou ki tenei whenua.
35 ¶ A i a ratou e ringiringi ana i a
ratou pēke, na, ko te moni a tenei a tenei
e takai ana i roto i a ratou pēke: a ka
kite ratou ko to ratou papa i nga moni e
takai ana, na, ka wehi ratou.
36 Na, ka mea mai a Hakopa to ratou
papa ki a ratou, Ka whakapania ahau e
koutou: Ko Hohepa, kua kahore, ko
Himeona hoki, kua kahore, a ka tango-
hia nei e koutou a Peniamine: he pehi
moku enei mea katoa.
37 Na, ka korero atu a Reupena ki tona
papa, ka mea atu, Whakamatea aku
tamariki tokorua, ki te kahore ia e kawea
mai e ahau ki a koe: homai ia ki toku
ringa, a maku ia e whakahoki mai ki a
koe.
38 A ka mea mai ia, E kore taku
tamaiti e haere tahi i a koutou ki raro;
kua mate hoki tona tuakana, a ko ia
anake ka mahue nei; a ki te pono he
aitua ki a ia i te ara e haere nei koutou,
katahi ka meinga taku koroheketanga e
koutou kia heke tangi atu ki te urupa.

UPOKO 43.

A HE nanakia te mate-kai o te
whenua.
2 A i te paunga rawatanga o te witi i
maua mai e ratou i Ihipa, na, ka mea
mai to ratou papa ki a ratou, Hoki atu
ki te hoko i tetahi kai ma tatou.
3 A ka korero atu a Hura ki a ia, ka
mea, I tino whakatupato taua tangato i
a matou, i mea, E kore koutou e kite i
toku mata ki te kahore to koutou teina i
a koutou.
4 Ki te tukua e koe to matou teina hei
hoa mo matou, ka haere matou ki raro ki
te hoko kai mau:
5 A ki te kahore e tukua e koe, e kore
matou e haere ki raro: no te mea i ki
mai taua tangata ki a matou, E kore
koutou e kite i toku mata ki te kahore to
koutou teina i a koutou.
6 Na, ka mea mai a Iharaira, Na te
aha koutou i ngarahu kino ai ki a au, i
whakaatu ai ki *taua* tangata he teina ano
to koutou?
7 A ka mea ratou, I tino ui taua ta-
ngata ki a matou aha noa, ki o matou
whanaunga hoki, i mea mai, E ora ana
ano ranei to koutou papa? tena ano
ranei tetahi atu teina o koutou? a rite
tonu ki enei kupu ta matou i korero ai
ki a ia: tera ranei matou e ata mohio ka
ki mai ia, Kawea mai to koutou teina ki
raro nei?
8 Na, ka mea atu a Hura ki tona papa
ki a Iharaira, Tukua te tamaiti ki a au, a
ka whakatika matou, ka haere; kia ora
ai tatou, kei mate tahi hoki matou me
koe, me a matou potiki.
9 Ko ahau hei utu mona; me rapu ia
e koe i toku ringaringa: ki te kahore
ahau e kawe mai i a ia ki a koe, e wha-
katu hoki i a ia ki tou aroaro, na, hei
whakaheanga ahau mau i nga ra katoa:
10 Me i kahore hoki matou i roa nei,
kua rua enei hokinga mai o matou
inaianei.
11 Katahi ka mea mai a Iharaira to
ratou papa ki a ratou, Ki te mea ra he
penei te hanga, ko tenei ta koutou e mea
ai; maua atu etahi o nga hua papai o te
whenua i roto i a koutou oko, kawea atu
hoki he hakari ki raro ki taua tangata,
tetahi wahi pama, me tetahi wahi honi,
etahi paihe, me tetahi maira, etahi naiti,
me etahi aramona:
12 Kia takirua hoki nga hiriwa e maua
atu i roto i o koutou ringaringa; me te
moni i whakahokia mai i te waha o a
koutou pēke, me whakahoki atu ano *tena*
i roto i o koutou ringaringa; he he noa
ano pea tena mea:
13 Kawea atu ano hoki to koutou teina,
a whakatika, hoki atu ano ki taua tangata:

14 A ma te Atua kaha rawa e tuku mai
ki a koutou kia arohaina mai e taua ta-
ngata, kia tonoa mai ano hoki e ia tera
tuakana o koutou, raua ko Peniamine.
Ko au hoki, ki te whakapania ahau, ka
whakapania ahau.
15 ¶ Na, ka mau aua tangata ki taua
hakari, a e rua nga moni i maua atu e
ratou i roto i o ratou ringaringa, me
Peniamine hoki; a whakatika ana, haere
ana ki raro ki Ihipa, a ka tu ki te aroaro
o Hohepa.
16 A ka kitea a Peniamine e Hohepa
i roto i a ratou, na, ka mea atu ia ki te
kai tohutohu o tona whare, Kawea ena
tangata ki te whare, patua he kai, takā
hoki; ka kai tahi hoki matou ko ena ta-
ngata ina tu te ra.
17 Na, ka meatia e taua tangata ta Ho-
hepa i ki ai; a ka kawea aua tangata e
taua tangata ki te whare o Hohepa.
18 Na, ka wehi aua tangata, mo ratou
i kawea ki te whare o Hohepa; a ka mea
ratou, Mo te moni i whakahokia i roto i
a tatou pēke i te haerenga tuatahi tatou
i kawea mai ai; kia whai take mai ai ia
ki a tatou, mo tana rere mai ki a tatou ki
te tango i a tatou hei pononga, me a
tatou kaihe hoki.
19 Na, ka whakatata mai ratou ki te
kai tohutohu o te whare o Hohepa, a ka
korero ki a ia i te kuwaha o te whare,
20 Ka mea, E te ariki, i haere mai ano
matou i mua ki te hoko kai:
21 A to matou taenga atu ki te whare
tira, ta matou whakatuwheratanga hoki
i a matou pēke, na, ko te moni a tenei
tangata a tenei tangata i te waha o tana
pēke, ta matou moni, rite tonu hoki te tai-
maha: a kua whakahokia mai nei taua
mea e matou i roto i o matou ringaringa.
22 Kua kawea mai ano hoki e matou i
roto i o matou ringaringa tetahi atu
moni hei hoko kai: kahore matou e
mohio na wai ranei i maka a matou moni
ki roto ki a matou pēke.
23 A ka mea atu ia, Kia tau te rangi-
marie ki a koutou, kaua e wehi: na to
koutou Atua, na te Atua hoki o to kou-
tou papa i homai te taonga ki a koutou
ki roto ki a koutou pēke: i tae mai ano
ta koutou moni ki a au. A ka kawea
mai e ia a Himeona ki a ratou.
24 ¶ Na, ka kawe taua tangata i aua
tangata ki te whare o Hohepa, a ka hoatu
e ia he wai hei horoi mo o ratou waewae;
a i hoatu ano e ia he kai ma a ratou
kaihe.
25 Na, ka takā e ratou te hakari mo te
taenga mai o Hohepa i te awatea: i rongo
hoki ratou me kai taro ratou ki reira.
26 A i te taenga mai o Hohepa ki te
whare, na, ka kawea mai e ratou ki a ia
te hakari a o ratou ringaringa ki te
whare, a ka piko iho ki a ia ki te
whenua.
27 Na, ka ui mai ia ki a ratou ki te pai,
a ka mea, E pai ana ranei to koutou
papa, te koroheke i korerotia mai ra e
koutou? E ora ana ano ranei ia?
28 A ka mea ratou ki a ia, E pai ana
ano to pononga to matou papa, e ora ana
ano ia. Na, ka tuohu ratou, ka piko iho.
29 Na, ka maranga ake ona kanohi, a
ka kite ia i a Peniamine i tona teina i te
tamaiti a tona whaea, a ka mea mai, Ko
to koutou teina tenei, ko te mea nohinohi
i korerotia mai ra e koutou ki a au? A
i mea ano ia, Kia aroha te Atua ki a koe,
e taku tamaiti.
30 Na, ka hohoro a Hohepa; he toko-
nga ake hoki no tona puku aroha ki tona
teina: a ka rapua e ia tetahi wahi hei
tangihanga; a haere ana ia ki te ruma i
roto, ki reira tangi ai.
31 Na, ka horoi ia i tona mata, a ka
puta mai ki waho, a ka whakamana-
wanui, a ka mea, Whakatakotoria he taro.
32 Na, ka whakatakotoria e ratou mana
ki a ia anake, a ma ratou ki a ratou anake,
a ma nga Ihipiana, i kai tahi me ia, ki a
ratou anake: no te mea hoki e kore e
ahei i nga Ihipiana te kai taro tahi me
nga Hiperu; he mea whakarihariha hoki
tena ki nga Ihipiana.
33 Na, ka noho ratou ki tona aroaro, to
mua rite tonu ano ki tona muanga, to
muri rite tonu ano ki tona muringa: a
miharo ana aua tangata ki tetahi ki te-
tahi.
34 Na, ka tuwhaina atu e ia etahi o nga
wahi i tona aroaro ma ratou: a he nui
rawa te wahi i a Peniamine; me i taki-
rimatia te wahi a tetahi o ratou kua rite
ki tana. Na, ka inu ratou, a ka koa tahi
me ia.

UPOKO 44.

NA, ka whakahau ia ki te kai tohu-
tohu o tona whare, ka mea, Wha-
kakiia nga pēke a aua tangata ki nga kai
e taea te whawhao ki roto, me maka ano
hoki te moni a ia tangata a ia tangata ki
roto ki te waha o tana pēke.
2 A whaowhina atu taku kapa, te kapa
hiriwa, ki roto ki te waha o te pēke a te
mea nohinohi, me te moni ano hoki mo
tana witi. Na, rite tonu tana i mea ai ki
ta Hohepa kupu i ki ai.
3 ¶ A ka mārama te ata, na, ka tonoa

atu aua tangata, a ratou, me a ratou kaihe.
4 A kihai i matara to ratou haerenga atu i waho o te pa, na, ka mea mai a Hohepa ki te kai tohutohu o tona whare, Whakatika, whaia aua tangata; a ka mau ratou i a koe, na ka mea atu ki a ratou, Na te aha i homai ai e koutou te kino hei utu mo te pai?
5 Ehara ianei tenei i te mea e inu ai toku ariki, i tana hoki e kite tohu ai ia? ka kino ta koutou nei mahi.
6 Na, ka mau ratou i a ia, a korerotia atu ana e ia aua kupu ano ki a ratou.
7 A ka mea ratou ki a ia, Na te aha enei kupu i korerotia ai e toku ariki? Aue! kia meatia tenei mea e o pononga!
8 Wkakaaro hoki, te moni i kitea e matou i te waha o a matou pēke, i whakahokia mai e matou ki a koe i te whenua o Kanaana: a kia tahae matou hei aha i te hiriwa, i te koura ranei, i roto i te whare o tou ariki?
9 Ki te mea ka kitea taua *mea* ki tetahi o o pononga, kia mate ia, a kia waiho matou hei pononga ma toku ariki.
10 A ka mea mai ia, Kia rite ano hoki aianei ki ta koutou i mea ai: e kitea taua *mea* ki tetahi, hei pononga ia maku; a kahore he whakahe mo koutou.
11 Na, hohoro tonu ta ratou tuku iho i tana pēke i tana pēke ki te whenua, a whakatuwheratia ana e ratou tana pēke tana pēke.
12 Na, ka rapu ia, *a* ka timata i ta te kaumatua, ka whakamutu hoki i ta te mea nohinohi: a ka kitea te kapa i roto i te pēke a Peniamine.
13 ¶ Na, ka haehae ratou i o ratou kakahu, a whakawahā ana e ratou tana kaihe tana kaihe, a hoki ana ki te pa.
14 Na, ka haere mai a Hura, ratou ko ona tuakana ko ona teina, ki te whare o Hohepa; i reira ano hoki ia: a tapapa iho ana ki te whenua i tona aroaro.
15 Na, ka mea a Hohepa ki a ratou, He aha tenei mea i meatia nei e koutou? kihai ranei koutou i mahara he tangata matakite te penei me au nei?
16 Na, ka mea mai a Hura, He aha ta matou e mea ai ki toku ariki? he aha ta matou e korero ai? me aha ranei hei whakatika i a matou? Kua kitea e te Atua te hara o o pononga; na, tenei matou hei pononga ma toku ariki, matou tahi hoki ko te *tangata* i kitea nei te kapa ki a ia.
17 Ano ra ko ia, Hi, kia meatia tenei e ahau! ko te tangata i kitea nei te kapa ki a ia, ko ia hei pononga maku; ko koutou ia, haere marie koutou ki runga ki to koutou papa.
18 ¶ Na, ka whakatata mai a Hura ki a ia, a ka mea, Tukua to pononga, e toku ariki, kia korero atu i tetahi kupu ki nga taringa o toku ariki, kei mura mai hoki to riri ki to pononga: ko korua hoki ko Parao, rite tahi.
19 I ui mai toku ariki ki ana pononga, i mea, He papa ranei to koutou, he teina ranei?
20 A ka mea atu matou ki toku ariki, He papa ano to matou, he koroheke, me tetahi tamaiti o tona koroheketanga, he mea nohinohi; kua mate hoki tona tuakana, a ko ia anake i mahue o *nga tamariki* a tona whaea, a e aroha ana tona papa ki a ia.
21 Na, ka mea mai koe ki o pononga, Kawea mai ia ki raro ki a au, kia tau atu ai oku kanohi ki a ia.
22 Katahi ka mea atu matou ki toku ariki, E kore e ahei kia whakarerea tona papa e taua tamaiti: no te mea ka mate tona papa ki te whakarerea e ia.
23 Na, ka mea mai koe ki o pononga, Ki te kahore to koutou teina, te mea nohinohi e haere tahi mai i a koutou ki raro, e kore koutou e kite i toku kanohi, a muri ake nei.
24 A i to matou haerenga ki runga ki to pononga ki toku papa, na, ka korerotia e matou nga kupu a toku ariki ki a ia.
25 A ka mea mai to matou papa, Hoki atu ki te hoko i tetahi wahi kai ma tatou.
26 Na, ka mea atu matou, E kore e ahei i a matou te haere ki raro: ki te mea kei a matou to matou teina, te mea nohinohi, na, ka haere matou ki raro: no te mea hoki e kore e taea e matou te titiro atu ki te kanohi o taua tangata, ki te kahore to matou teina, te mea nohinohi, i a matou.
27 Na, ka mea mai to pononga toku papa ki a matou, E mohio ana koutou tokorua nga tamariki a maua ko taku wahine:
28 A i haere atu tetahi i toku taha, a i mea ahau, He pono kua haea putia ia; a kahore ahau i kite i a ia, a mohoa noa nei:
29 A ki te tangohia ano hoki tenei e koutou i toku aroaro, a ka pono he aitua ki a ia, katahi ka meinga e koutou kia heke tangi atu toku koroheketanga ki te urupa.
30 Na, akuanei, ki te haere atu ahau ki to pononga ki toku papa, a kahore taua tamaiti i a matou; (kei roto hoki i tona wairua tona wairua e paihere ana;)

31 Na, akuanei, kei tona kitenga kahore tenei tamaiti, na, ka mate ia: a ka meinga e matou e o pononga te korohekotanga o to pononga o to matou papa kia heke tangi atu ki te urupa.
32 I waiho hoki to pononga hei utu mo tenei tamaiti ki toku papa, i mea ahau, Ki te kahore ia e kawea mai e ahau ki a koe, na, hei whakaheanga ahau ma toku papa i nga ra katoa.
33 Na, kia noho ra to pononga aianei hei utu mo tenei tamaiti, hei pononga ma toku ariki; a kia haere tahi te tamaiti i ona tuakana ki runga.
34 Me pehea hoki ahau e haere ai ki runga, ki toku papa, ki te kahore te tamaiti i a au? kei kite ahau i te kino e pa ana ki toku papa.

UPOKO 45.

AKIHAI i taea e Hohepa te whakamanawanui i te aroaro o te hunga katoa e tu ana i tona taha; na, ka karanga ia, Kia haere katoa atu nga tangata i toku taha. A kihai i tu tetahi tangata i tona taha, i a Hohepa e whakaatu ana i a ia ki ona tuakana.
2 A, he rahi tona reo ki te tangi: a ka rongo nga Ihipiana, ka rongo ano hoki te whare o Parao.
3 Na, ka mea mai a Hohepa ki ona tuakana, Ko Hohepa ahau; e ora ana ano ranei toku papa? A kihai ona tuakana i ahei te whakahoki kupu mai ki a ia; i pororaru hoki ratou i tona aroaro.
4 A ka mea mai a Hohepa ki ona tuakana, Whakatata mai ra ki a au. A ka whakatata atu ratou. A ka mea ia, Ko Hohepa ahau, ko to koutou teina, i hokona nei e koutou ki Ihipa.
5 Na, kaua ra e pouri, *kaua* hoki e mumura o koutou kanohi, mo koutou i hoko i a au ki konei: no te mea hoki he mea tono mai ahau e te Atua ki mua i a kotou hei whakaora tangata.
6 No te mea hoki ka rua enei tau o te mate-kai ki te whenua: a kei muri etahi atu tau e rima, e kore ai e parau, e kore ai e kokoti.
7 A kua tonoa mai nei ahau e te Atua ki mua i a koutou kia whai putanga ai koutou ki te ao, kia ora ai hoki koutou i runga i te whakaoranga nui.
8 Ina, ehara i a koutou nana ahau i tono mai, engari na te Atua; a kua waiho ano hoki ahau e ia hei matua ki a Parao, hei ariki ano hoki mo tona whare katoa, hei kawana hoki mo te whenua katoa o Ihipa.
9 Hohoro, haere atu ki runga, ki toku papa, a ka mea atu ki a ia, He penei te kupu a to tamaiti a Hohepa, Kua meinga ahau e te Atua hei ariki mo Ihipa katoa: haere mai ki a au, kaua e whakaroa:
10 A me noho koe ki te whenua o Kohena, a ka tata koe ki a au, koutou, ko o tamariki, ko nga tamariki hoki a o tamariki, me o kahui, me o kau, me o mea katoa:
11 A ka atawhai ahau i a koe ki reira; no te mea hoki e rima *enei* tau mate-kai kei muri nei; kei rawa-koretia koutou, ko tou whare, me au mea katoa.
12 Na, ka kite nei o koutou kanohi, me nga kanohi hoki o toku teina o Peniamine, ko toku waha tenei te korero atu nei ki a koutou.
13 A ma koutou e korero atu ki toku papa taku kororia katoa i Ihipa, me nga mea katoa i kite nei koutou; a kia hohoro koutou ki te kawe mai i toku papa ki konei.
14 Na, ka hinga ia ki runga ki te kaki o Peniamine o tona teina, a ka tangi, a ka tangi ano hoki a Peniamine i runga i tona kaki.
15 A ka kihi ano ia i ona tuakana katoa, ka tangi hoki ki a ratou: a, muri iho ka korero mai ona tuakana ki a ia.
16 ¶ Na, ka tae te rongo ki te whare o Parao, a ka korerotia, Kua tae mai nga tuakana o Hohepa : a he mea pai tena ki te whakaaro a Parao, ki te whakaaro hoki a ana tangata.
17 Na, ka mea mai a Parao ki a Hohepa, Korerotia atu ki o tuakana, Ko tenei ta koutou e mea ai; Whakawahā a koutou kararehe, a whakatika atu, haere ki te whenua o Kanaana;
18 Tikina atu hoki to koutou papa, me *nga tangata o* o koutou whare, a haere mai ki a au: a ka hoatu e ahau ki a koutou nga mea pai o te whenua o Ihipa, a ka kai koutou i te momonatanga o te whenua.
19 Na, kua whakahaua atu nei koe, meatia tenei e koutou; kawea atu etahi kaata ma koutou i te whenua o Ihipa mo a koutou tamariki, me a koutou wahine, a kawea mai to koutou papa, haere mai hoki.
20 A kaua e whakaaro ki a koutou mea; no te mea hoki mo koutou nga mea pai o te whenua katoa o Ihipa.
21 ¶ Na, ka pera ano nga tamariki a Iharaira: o ka hoatu he kaata e Hohepa ki a ratou, ka pera me ta Parao i ki ai, a ka homai ano hoki e ia he o mo ratou ki te ara.
22 A ka homai e ia ki a ratou katoa he

whakatakirua mo nga kakahu o tetahi o tetahi; ki a Peniamine ia i homai e ia e toru rau hiriwa, takirima tonu hoki nga kakahu.

23 A ko nga mea tenei i hoatu e ia kia kawea ki tona papa; kotahi tekau nga kaihe e waha ana i nga mea pai o Ihipa, me nga kaihe uha kotahi tekau, ta ratou kawenga he witi, he taro, he kai ma tona papa ki te ara.

24 Na, ka tonoa atu e ia ona tuakana, a haere ana ratou: a ka mea ia ki a ratou, Kei ngangau koutou ki te ara.

25 ¶ Na, haere ana ratou ki runga i Ihipa, a ka tae ki te whenua o Kanaana, ki a Hakopa ki to ratou papa,

26 A ka korero ki a ia, ka mea, E ora ana ano a Hohepa, a ko ia ano te kawana o te whenua katoa o Ihipa. Na, ka whakapau te manawa o Hakopa, kihai hoki ia i whakapono ki a ratou.

27 Na, ka korerotia mai e ratou ki a ia nga kupu katoa a Hohepa, i korero ai ia ki a ratou: a ka kite ia i nga kaata i tukua mai e Hohepa hei tiki mai mona, na, ka ora ake te wairua o Hakopa o to ratou papa:

28 Katahi a Iharaira ka mea, Heoi ano; e ora ana ano taku tamaiti a Hohepa: ka haere ahau kia kite i a ia keiwha mate ahau.

UPOKO 46.

NA, ka turia atu e Iharaira me ana mea katoa, a ka tae mai ki Peere-hepa, a ka patua e ia etahi patunga tapu ma te Atua o tona papa o Ihaka.

2 Na, ka korero moemoea mai te Atua ki a Iharaira i te po, a ka mea, E Hakopa, e Hakopa. A ka mea ia, Tenei ahau.

3 A ka mea mai ia, Ko te Atua ahau, ko te Atua o to papa: kaua e wehi ki te haere ki raro ki Ihipa; ka meinga hoki koe e ahau hei iwi nui ki reira:

4 Ka haere tahi ahau i a koe ki raro ki Ihipa; a maku ano koe e whakahoki mai ki runga nei: a ma te ringa o Hohepa e pehi ou kanohi.

5 Na, ka whakatika atu a Hakopa i Peere-hepa, a ka kawea atu a Hakopa to ratou papa e nga tamariki a Iharaira, me a ratou tamariki, me a ratou wahine, i runga i nga kaata i tukua mai e Parao hei tiki mai i a ia.

6 A i kawea ano e ratou a ratou kararehe, me o ratou taonga, i whiwhi ai ratou ki te whenua o Kanaana, a haere ana ki Ihipa a Hakopa, ratou tahi ko ona uri katoa:

7 Ko ana tamariki, ko nga tamariki hoki a ana tamariki: ana tamahine, me nga tamahine a ana tamariki, me ona uri katoa i kawea e ia ki Ihipa.

8 ¶ A ko nga ingoa enei o nga tamariki a Iharaira, i haere nei ratou ko Hakopa ko ana tamariki ki Ihipa: Ko Reupena, ko te matamua a Hakopa.

9 A ko nga tamariki a Reupena; ko Hanoka, ko Paru, ko Heterono, ko Karami.

10 A ko nga tamariki a Himeona; ko Iemuere, ko Iamini, ko Ohara, ko Iakini, ko Tohara, ratou ko Hauru, ko te tamaiti a tetahi wahine Kanaani.

11 A ko nga tamariki a Riwai; ko Kerehona, ko Kohata, ko Merari.

12 Ko nga tamariki hoki a Hura; ko Ere, ko Onana, ko Heraha, ko Parete, ko Taraha: ko Ere ia raua ko Onana i mate ki te whenua o Kanaana. A ko nga tamariki, a Parete, ko Heterono raua ko Hamuru.

13 A nga tamariki a Ihakara; ko Tora, ko Puwa, ko Hopa, ko Himirono.

14 A, nga tamariki a Hepuruna; ko Herete, ko Erono, ko Iahareere.

15 Ko nga tamariki enei a Rea, i whanau nei i a raua ko Hakopa ki Paranaarama, ratou ko tana tamahine ko Rina: e toru tekau ma toru nga wairua katoa o ana tamariki me ana tamahine.

16 A ko nga tamariki a Kara; Ko Hipiona, ko Haki, ko Huni, ko Etepono, ko Eri, ko Arori, ko Areri.

17 A nga tamariki a Ahera; ko Imina ko Ihua, ko Ihui, ko Peria, ratou ko Hera ko to ratou tuahine: a ko nga tamariki a Peria, ko Hepere raua ko Marakiere.

18 Ko nga tamariki enei a Tiripa, a te *wahine* i homai nei e Rapana ki a Rea ki tana tamahine, a ko enei a raua ko Hakopa i whanau ai, kotahi tekau ma ono nga wairua.

19 Nga tamariki a Rahera wahine a Hakopa; ko Hohepa raua ko Peniamine.

20 A whanau ake a Hohepa i te whenua o Ihipa, ko Manahe raua ko Eperaima, he whanau enei na raua ko Ahenata tamahine a Poti-whera tohunga o Ono.

21 A nga tamariki a Peniamine; ko Peraha, ko Pekere, ko Ahapere, ko Kera, ko Naamana, ko Ehi, ko Roho, ko Mupimi, ko Hupimi, ko Arare.

22 Ko nga tamariki enei a Rahera, i whanau nei ma Hakopa: nga wairua katoa, kotahi tekau ma wha.

23 A nga tamariki a Rana; ko Huhimi.
24 A nga tamariki a Napatari; ko Iahateere, ko Kuni, ko Ietere, ko Hireme.
25 Ko nga tamariki enei a Piriha a te *wahine* i homai nei e Rapana ki tana tamahine ki a Rahera, a whanau ake enei i a raua ko Hakopa: e whitu aua wairua katoa.
26 Nga wairua katoa i haere tahi nei i a Hakopa ki Ihipa, i puta mai nei i roto i tona hope, e ono tekau ma ono nga wairua katoa; hāunga nga wahine a nga tamariki a Hakopa.
27 A nga tamariki a Hohepa, i whanau nei mana ki Ihipa, e rua nga wairua: e whitu tekau nga wairua katoa o te whare o Hakopa i haere nei ki Ihipa.
28 ¶ Na, ka tonoa mai e ia a Hura ki mua i a ia ki a Hohepa, hei arahi i a ia ki Kohena; a ka tae mai ratou ki te whenua o Kohena.
29 Na, ka whakanohoia e Hohepa tana hariata, a haere ana ki te whakatau i tona papa i a Iharaira ki Kohena, a ka tae atu ki tona aroaro; na, ka hinga ia ki runga ki tona kaki, a he roa tana tangihanga i runga i tona kaki.
30 Na, ka mea mai a Iharaira ki a Hohepa, He pai ki te mate ahau aianei, noku hoki ka kite i tou mata, no te mea e ora ana ano koe.
31 Na, ka mea atu a Hohepa ki ona tuakana, ki te whare ano hoki o tona papa, Ka haere ahau ki runga ki te korero ki a Parao, a ka mea atu ki a ia, Kua tae mai ki a au oku tuakana, me te whare o toku papa, i noho ra i te whenua o Kanaana;
32 A he hepara aua tangata, he hunga whangai kararehe hoki ratou; a kua kawea mai ano hoki e ratou a ratou kahui, me a ratou kau, me a ratou mea katoa.
33 A ka karanga mai a Parao i a koutou, a ka mea, He aha ta koutou mahi?
34 Na, me ki atu e koutou, He hunga whangai kararehe o pononga, o to matou taitamarikitanga ake, a mohoa noa nei, matou, me o matou mātua: kia noho ai koutou ki te whenua o Kohena; no te mea hoki he mea whakarihariha ki nga Ihipiana nga hepara katoa.

UPOKO 47.

NA, ka haere a Hohepa, a ka korero ki a Parao, ka mea, Kua tae mai toku papa me oku tuakana, me a ratou kahui, me a ratou kau, me a ratou mea katoa, i te whenua o Kanaana; a tenei ano ratou kei te whenua o Kohena.
2 Na, ka tango ia i etahi o ona tuakana, tokorima, a whakaturia ana ratou e ia ki te aroaro o Parao.
3 A ka mea mai a Parao ki ona tuakana, He aha ta koutou mahi? A ka mea ratou ki a Parao, He hepara o pononga, matou, me o matou mātua.
4 A i mea ano ratou ki a Parao, He noho ki tenei whenua i haere mai ai matou; no te mea kahore he kai ma nga hipi a o pononga; i te nui hoki o te mate-kai o te whenua o Kanaana: na, kia noho ra o pononga ki te whenua o Kohena.
5 Na, ka korero mai a Parao ki a Hohepa, a ka mea, Kua tae mai nei tou papa me ou tuakana ki a koe:
6 Kei tou aroaro te whenua o Ihipa; whakanohoia e koe tou papa me ou tuakana ki te wahi pai o te whenua; kia noho ratou ki te whenua o Kohena: a ki te mea e mohiotia ana e koe etahi tangata uaua i roto i a ratou, meinga ratou hei rangatira mo aku kararehe.
7 ¶ Na, ka kawea mai a Hakopa tona papa e Hohepa, a ka whakaturia ki te aroaro o Parao: a ka manaaki a Hakopa i a Parao.
8 A ka mea mai a Parao ki a Hakopa, Ka hia ou tau?
9 A ka mea a Hakopa ki a Parao, Kotahi rau e toru tekau tau nga ra o nga tau o toku nohoanga manenetanga: he torutoru, he kino nga ra o nga tau o toku oranga, kihai ano hoki i rite ki nga ra o nga tau o te oranga o oku mātua, i nga ra i noho manene ai ratou.
10 Na, ka manaaki a Hakopa i a Parao, a puta mai ana i te aroaro o Parao.
11 ¶ Na, ka whakanohoia e Hohepa tona papa me ona tuakana, a homai ana e ia ki a ratou he kāinga i te whenua o Ihipa, i te wahi pai o te whenua, i te whenua o Ramehehe, i pera ano me ta Parao i whakahau ai.
12 Na, ka atawhai a Hohepa i tona papa, ratou ko ona tuakana, ko te whare katoa ano hoki o tona papa, ki te taro, he mea whakarite tonu ki o ratou hapu.
13 ¶ A kahore he taro o te whenua katoa; he nanakia rawa hoki te mate-kai; a hemo noa iho te whenua o Ihipa i te mate-kai, me te whenua hoki o Kanaana.
14 A kohia ana e Hohepa te moni katoa i kitea ki te whenua o Ihipa, ki te

whenua hoki o Kanaana, mo te witi i
hokona e ratou: a kawea ana e Hohepa
te moni ki te whare o Parao.
15 A te potonga o te moni o te whenua
o Ihipa, o te whenua hoki o Kanaana,
na, ka haere mai nga Ihipiana katoa ki
a Hohepa, a ka mea, Homai he taro ki
a matou: kia mate hoki matou ki tou
aroaro hei aha? kua poto nei hoki te
moni.
16 Na, ka mea atu a Hohepa, Homai a
koutou kararehe; a ka hoatu e ahau hei
utu mo a koutou kararehe, ki te mea kua
poto te moni.
17 Na, ka kawea mai e ratou a ratou
kararehe ki a Hohepa: a hoatu ana e
Hohepa he taro ki a ratou *hei utu* mo
nga hoiho, mo nga kahui hipi, me nga
kahui kau, me nga kaihe ano hoki: a
whangaia ana ratou e ia ki te taro i taua
tau, *hei utu* mo a ratou kararehe katoa.
18 ¶ A te takanga o taua tau, na, ka
haere mai ratou ki a ia i te rua o nga
tau, a ka mea ki a ia, E kore e hunā e
matou i toku ariki, kua poto te moni;
kei toku ariki hoki a matou kahui kara-
rehe; kahore he mea e toe ana, hei tiro-
hanga ma toku ariki, ko o matou tinana
anake, me o matou oneone:
19 Kia mate matou ki tou aroaro hei
aha? matou tahi hoki me to matou one-
one? hokona matou me to matou oneone
ki te taro, a ka riro mai matou me to
matou oneone hei pononga ma Parao:
homai ano hoki he purapura, a ka ora
matou, a e kore e mate, e kore ano hoki
e ururuatia te whenua.
20 Na, ka hokona e Hohepa te oneone
katoa o Ihipa mo Parao: i hokona hoki
e nga Ihipiana tana mara tana mara;
he pehi rawa hoki na te mate-kai i a
ratou: a riro mai ana te whenua i a
Parao.
21 A ka whakawhitiwhitia e ia nga
tangata ki nga pa i tetahi pito o nga
rohe o Ihipa, a puta noa ki tetahi pito o
reira.
22 Ko te oneone anake ia o nga tohu-
nga kihai i hokona e ia; i whakaritea
hoki tetahi wahi e Parao ma nga tohu-
nga, a i kai ratou i ta ratou wahi i ho-
mai e Parao ma ratou: koia tē hokona
ai e ratou o ratou oneone.
23 A i mea ano a Hohepa ki te iwi,
Nana, kua hokona nei koutou e ahau
inaianei, me to koutou oneone, ma
Parao: na, he purapura ma koutou, ruia
te whenua.
24 A ka whai hua a mua, na, me ho-
mai e koutou te rima o nga wahi ki a
Parao, a ma koutou nga wahi e wha,
hei purapura mo te mara, hei kai hoki
ma koutou, ma te hunga hoki i roto i o
koutou whare, hei kai ano hoki ma a
koutou tamariki.
25 A ka mea mai ratou, Ka ora matou
i a koe: kia manakohia mai matou e
toku ariki, a hei pononga matou ma
Parao.
26 Na, ka whakatakotoria te tikanga e
Hohepa mo te oneone o Ihipa, a, tae noa
ki tenei ra, ma Parao te rima o nga
wahi; hāunga ia te oneone o nga tohu-
nga, kihai hoki *tena* i riro mai i a
Parao.
27 ¶ Na, ka noho a Iharaira ki te
whenua o Ihipa, ki te whenua o Kohe-
na; a ka whai kāinga ratou ki reira, a
ka hua, ka nui whakaharahara.
28 A kotahi tekau ma whitu nga tau
i ora ai a Hakopa ki te whenua o Ihipa:
a kotahi rau e wha tekau ma whitu nga
tau o te oranga o Hakopa.
29 Na, ka whakatata mai nga ra o
Iharaira e mate ai ia: a ka karanga ia i
tana tamaiti i a Hohepa, a ka mea ki a
ia, Na, ki te mea ka manakohia mai
ahau e koe, tena, whakapakia mai tou
ringaringa ki raro i taku huha, a wha-
kaputaina mai he aroha he pono ki a
au; kaua ra ahau e tanumia ki Ihipa:
30 Engari kia takoto ahau ki oku mā-
tua, me kawe atu ahau e koe i Ihipa,
me tanu hoki ki roto ki to ratou urupa.
A ka mea mai ia, Ka rite i a au to
kupu.
31 A ka mea atu ia ki a ia, Oati mai
ki a au. A oati ana ia ki a ia. A ka
piko iho a Iharaira ki runga ki te uru-
nga o te moenga.

UPOKO 48.

AMURI iho i enei mea, na ka kore-
rotia mai ki a Hohepa, Nana, e
mate ana to papa: na, ka tango ia i ana
tamariki tokorua, i a Manahe raua ko
Eperaima, hei hoa mona.
2 A ka korerotia atu ki a Hakopa, ka
meatia atu, Na, ko Hohepa ko to tamaiti
tenei te haere mai nei ki a koe: na, ka
whakakaha ake a Iharaira i a ia, a ka
noho ki runga i te moenga.
3 Na, ka mea mai a Hakopa ki a Ho-
hepa, I puta mai te Atua Kaha rawa ki
a au i Rutu i te whenua o Kanaana, a i
manaaki i a au,
4 I mea mai ano hoki ki a au, Na, ka
meinga koe e ahau kia hua, a ka whaka-
nui ahau i a koe, ka meinga hoki koe e
ahau hei huinga iwi; a ka hoatu e ahau

tenei whenua ki ou uri i muri i a koe
hei kāinga pumau.
5 Na, o tamariki tokorua, a Eperaima
raua ko Manahe, i whanau nei mau ki
te whenua o Ihipa i mua ake o taku
taenga mai ki a koe ki Ihipa, maku ena;
ka riro mai raua i a au, ka pera ano me
Reupena raua ko Himeona.
6 A, to whanau e whanau mau i muri
iho i a raua, mau ena; ka karangatia ki
a ratou te ingoa o o ratou tuakana i to
ratou kāinga pumau.
7 Ko au hoki, i taku haerenga mai i
Parana, ka mate a Rahera ki toku taha,
ki te whenua o Kanaana, ki te ara, i te
mea he nohinohi te wahi e haere ai ki
Eparata: a tanumia ana e ahau ki reira
ki te ara ki Eparata, ara, ki Pete-re-
hema.
8 ¶ A ka kite a Iharaira i nga tama-
riki a Hohepa, na, ka mea atu, Ko wai
enei?
9 A ka mea mai a Hohepa ki tona
papa, Ko aku tamariki enei i homai e te
Atua ki a au i konei. A ka mea atu ia,
Nekehia mai nei ki a au, kia manaaki ai
ahau i a raua.
10 A he atarua nga kanohi o Iharaira,
na te koroheke hoki, kihai ia i ahei te
kite atu. Na, ka whakatata mai ia i a
raua ki a ia; a ka kihi ia i a raua, ka
awhi hoki i a raua.
11 Na, ka mea atu a Iharaira ki a
Hohepa, Kihai ahau i mea ka kite ahau
i tou mata: a kua whakakitea mai nei
ano hoki e te Atua ou uri ki a au.
12 Na, ka nekehia atu raua e Hohepa i
roto i ona turi, a ka piko iho tona mata
ki te whenua.
13 Na, ka puritia atu raua e Hohepa, a
Eperaima e tona ringa matau ki te maui
o Iharaira, me Manahe e tona maui ki
te matau o Iharaira, a ka whakatata atu
ia *i a raua* ki a ia.
14 Na, ka torona mai tona ringa matau
e Iharaira, a whakatakotoria atu ana e
ia ki runga ki te matenga o Eperaima,
ko ia ano hoki te teina, me tona ringa
maui hoki ki runga ki te mātenga o
Manahe, he ata whakatakoto hoki nana
i ona ringa; ko Manahe hoki te mata-
mua.
15 ¶ Na, ka manaaki ia i a Hohepa, a
ka mea, Ma te Atua, i haereere nei oku
mātua a Aperahama raua ko Ihaka ki
tona aroaro, ma te Atua, nana nei ahau
i whangai i a au i ora nei, a, taea noatia
tenei ra,
16 Ma te Anahera nana nei ahau i
whakaora i roto i nga he katoa, e ma-
naaki enei tamariki; a kia karangatia
toku ingoa ki a raua, me te ingoa hoki o
oku mātua, o Aperahama raua ko Ihaka;
a kia tino nui haere raua i waenganui i
te whenua.
17 A te kitenga o Hohepa kua whaka-
takotoria e tona papa tona matau ki
runga ki te mātenga o Eperaima, na, ka
kino ki tana titiro iho: a ka puritia ake
e ia te ringaringa o tona papa, kia neke-
hia atu e ia i te mātenga o Eperaima ki
runga ki te mātenga o Manahe.
18 A ka mea a Hohepa ki tona papa,
Kaua e pena, e toku papa; ko te tuaka-
na hoki tenei: whakatakotoria to matau
ki runga ki tona mātenga.
19 Na, ka whakakahore tona papa, a
ka mea, E mohio ana ahau, e taku ta-
maiti, e mohio ana ahau: ka whakatupu
iwi ano tenei, ka nui ano hoki ia: otiia
ka nui atu tona teina i a ia, a ka waiho
ona uri hei iwi maha.
20 Na, ka manaaki ia i a raua i taua
rangi, a ka mea, Ko koe ta Iharaira ma-
naakitanga, a ka korerotia, Kia meinga
koe e te Atua kia rite ki a Eperaima, kia
rite hoki ki a Manahe: na, ka makā e ia
a Eperaima ki mua i a Manahe.
21 ¶ Na, ka mea mai a Iharaira ki a
Hohepa, Ka mate tenei ahau: a ka tata
mai te Atua ki a koutou, ka whakahoki
atu hoki i a koutou ki te whenua o o
koutou mātua.
22 Na, kotahi te wahi ka hoatu nei e
ahau mou, e hira ake ai tou i to ou tua-
kana, ko taku hoki i tango ai i nga
Amori ki taku hoari ki taku kopere.

UPOKO 49.

NA, ka karanga atu a Hakopa ki ana
tamariki, a ka mea atu, Huihui
mai koutou, a ka korerotia atu e ahau ki
a koutou nga mea e pono mai ki a kou-
tou i nga ra o te whakamutunga.
2 Huihui mai, whakarongo hoki, e nga
tamariki a Hakopa; whakarongo hoki
ki a Iharaira ki to koutou papa.
3 ¶ E Reupena, ko koe taku matamua,
toku pakaritanga, me te timatanga hoki
o toku kaha, te hiranga ake o te kororia,
te hiranga ake hoki o te kaha:
4 He mea pokarekare, ano he wai, e
kore koe e kake; mo to pikitanga i te
moenga o tou papa; a pokea iho e koe i
reira: i pikitia e ia ki toku takotoranga.
5 ¶ He tuakana he teina a Himeona
raua ko Riwai; he mea nanakia a raua
hoari.
6 Kaua e tomo, e taku wairua, ki roto
ki to raua runanga; kaua e huihuia, e

taku kororia, ki roto ki to raua whakaminenga: i patu tangata hoki raua i a raua e riri ana, a he whakaahuareka noa na raua i whakangongengonge ai raua i te kau.
7 Kia kangā ta raua riri, i kaha nei; me ta raua aritarita, no te mea he nanakia: ka wehea atu raua e ahau ki roto ki a Hakopa, ka whakamararatia atu hoki raua ki roto ki a Iharaira.
8 ¶ E Hura, ko koe e whakamoemititia e o tuakana e o teina: ka u to ringaringa ki te kaki o o hoa riri; ka piko iho ki a koe nga tamariki a to papa.
9 He kuao raiona a Hura: i kake atu koe, e taku tamaiti, i te haenga: i piko iho ia, i tapapa iho ia, i pera me te raiona, i pera hoki me te raiona katua; ma wai ia e whakaoho?
10 E kore e riro ke te hepeta a Hura, me te kai whakatakoto tikanga o roto o ona waewae, kia tae mai ra ano a Hiro; a ki a ia te huihuinga o nga iwi.
11 Ka herea e ia tana kuao ki te waina, te tamaiti hoki a tana kaihe ki te waina pai; ka horoia e ia ona kakahu ki roto ki te waina, ona weruweru hoki ki te toto o te karepe:
12 Mumura tonu ona kanohi i te waina, ka ma hoki ona niho i te waiu.
13 ¶ Ka noho a Hepuruna ki te wahapu o te moana; hei wahapu ano ia mo nga kaipuke; ka tutuki atu hoki tana rohe ki Hairona.
14 ¶ He kaihe kaha a Ihakara, e tapapa iho ana i waenganui i nga pikaunga e rua:
15 A tona kitenga i te okiokinga he mea pai, i te whenua hoki he ahuareka; na ka tukua iho tona pokohiwi ki te pikaunga, a meinga ana ia hei pononga *homai* takoha.
16 ¶ Ka whakariterite whakawa a Rana mo tona iwi, ka pera ano me tetahi o nga iwi o Iharaira.
17 Hei nakahi a Rana ki te ara, hei neke hoki ki te huarahi, hei ngau i te rekereke o te hoiho, a ka hinga ki muri tona kai eke.
18 E tatari atu ana ahau ki tau whakaoranga, e Ihowa.
19 ¶ Ko Kara, ka hinga ia i te ope: otiia ka riro mai i a ia te papa.
20 ¶ Ko ta Ahera, ka momona tana taro, a he kai kingi ona hua.
21 ¶ He hata kua tukua kia haere a Napatari: e homai ana e ia nga kupu papai.
22 ¶ He peka hua a Hohepa, he peka hua i te taha o te puna; e totoro atu ana ona manga ki tua o te taiepa:
23 I whakatupu-kino nga kai kopere i a ia, i pere mai hoki, i kino hoki ki a ia:
24 Otiia i mau tana kopere i runga i te kaha, a i whakapakaritia nga tākakau o ona ringa e nga ringa o te Kaha o Hakopa; (no reira nei te hepara, te kamaka o Iharaira:)
25 *Ara*, e te Atua o tou papa, mana ano koe e awhina; e te Kaha rawa hoki, mana ano hoki e tuku mai ki a koe nga manaakitanga o te rangi i runga, nga manaakitanga hoki o te rire e takoto ana i raro, nga manaakitanga o nga u, o te kopu hoki:
26 Hira ake nga manaakitanga a tou papa i nga manaakitanga a oku tupuna, tae noa atu ki tera taha o nga pukepuke tu tonu: ka tau iho ena mea ki runga ki te mātenga o Hohepa, ki te tumuaki hoki ona i motuhia atu nei i ona tuakana.
27 ¶ Ka haehae a Peniamine ano he wuruhi: ka kainga e ia te tupapaku i te ata, a i te ahiahi ka tuwha e ia nga taonga parakete.
28 ¶ Ko enei katoa nga iwi kotahi tekau ma rua o Iharaira: ko te korero ano hoki tenei a to ratou papa ki a ratou, me tana manaakitanga hoki i a ratou; i manaakitia ratou e ia, tenei tangata tenei tangata, me tona manaakitanga ano.
29 A i whakahau ano ia i a ratou, i mea ki a ratou, Ka kohia atu ahau ki toku iwi: tanumia ahau ki roto ki oku mātua ki te ana i te wahi oneone o Eperona o te Hiti,
30 Ki te ana i te parae o Makapera, i te ritenga mai o Mamere, i te whenua o Kanaana, ki tera hoki i hokona tahitia me te parae e Aperahama i a Eperona Hiti, kia puritia hei tanumanga.
31 I tanumia e ratou a Aperahama raua ko Hara ko tana wahine ki reira; i tanumia a Ihaka raua ko Ripeka ko tana wahine ki reira; i tanumia hoki a Rea e ahau ki reira.
32 I hokona te parae me te ana i reira ki nga tamariki a Hete.
33 A ka mutu te whakahau a Hakopa ki ana tamariki, na, ka pepeke ake ona waewae ki roto ki te moenga, a ka hemo, a ka kohia atu ki tona iwi.

UPOKO 50.

NA, ka hinga iho a Hohepa ki runga ki te mata o tona papa, a ka tangi i runga i a ia, ka kihi hoki i a ia.
2 Na, ka whakahau a Hohepa i ana ta-

ngata, i nga kai rongoa, kia whakapako-
kotia tona papa; na whakapakokotia
ana a Iharaira e nga kai rongoa.
3 Na, ka tutuki ona ra e wha tekau; ko
nga ra hoki ena e whakatutukitia ana
mo te hunga e whakapakokotia ana: a
e whitu tekau nga ra i uhungatia ai ia e
nga Ihipiana.
4 A ka taka nga ra e uhungatia ai ia,
na, ka korero a Hohepa ki te whare o
Parao, ka mea, Na, ki te mea kua ma-
nakohia mai ahau e koutou, tena, korero
atu ki nga taringa o Parao, mea atu,
5 I whakaoati toku papa i a au, i mea,
Ka mate tenei ahau: hei roto i taku
tanumanga i keria e ahau moku ki te
whenua o Kanaana, hei reira ahau ta-
numia ai e koe. Na, kia tukua ahau e
koe aianei kia haere ki runga ki te tanu
i toku papa, ka hoki mai ai.
6 Na, ka mea mai a Parao, Haere ki
runga ki te tanu i tou papa, kia rite ki
tana i whakaoati ai i a koe.
7 ¶ Na, haere ana a Hohepa ki runga
ki te tanu i tona papa, a i haere tahi ano
i a ia nga pononga katoa a Parao, nga
kaumatua o tona whare, me nga kauma-
tua katoa o te whenua o Ihipa,
8 Me te whare katoa ano hoki o Ho-
hepa, ratou ko ona tuakana, me te whare
ano hoki o tona papa; ko a ratou tama-
riki anake, me a ratou hipi, me a ratou
kau i mahue atu i a ratou i te whenua o
Kohena.
9 A i haere tahi ano hoki i a ia nga
hariata me nga tangata hoiho: a he nui
whakaharahara te tira.
10 Na, ka tae mai ratou ki te patunga
witi a Atara, ki tera taha o Horano, a,
he tino nui whakaharahara te tangihanga
i tangi ai ratou ki reira: a e whitu nga
ra i uhungatia ai e ia tona papa.
11 A ka kite nga tangata whenua, nga
Kanaani, i te uhunga i te patunga witi a
Atara, na ka mea ratou, He uhunga nui
tenei na nga Ihipiana: no reira i hua-
ina ai te ingoa o reira ko Apere-Mitirai-
ma, kei tera taha hoki o Horano.
12 Na, rite tonu ki tana i whakahau ai
ki a ratou ta ana tamariki i mea ai ki a ia:
13 I kawea hoki ia e ana tamariki ki
te whenua o Kanaana, a tanumia ana ki
roto ki te ana i te parae o Makapera, i
hokona tahitia nei e Aperahama me te
parae i a Eperona Hiti, kia puritia hei
tanumanga, kei te ritenga atu o Mamere.
14 ¶ Na, hoki ana a Hohepa ki Ihipa,
ratou tahi ko ona tuakana, ko nga ta-
ngata katoa ano hoki i haere tahi i a ia
ki runga ki te tanu i tona papa, i te mu-
tunga o tana tanumanga i tona papa.
15 ¶ A te kitenga o nga tuakana a
Hohepa kua mate to ratou papa, na, ka
mea ratou, Tera pea e kino mai a Ho-
hepa ki a tatou, a ka utua mai e ia a
tatou kino katoa i meatia e tatou ki a ia.
16 Na, ka tuku tangata atu ratou ki a
Hohepa, a ka mea atu, I whakahau mai
to papa i mua ake i tona matenga, i mea
mai,
17 Kia penei ta koutou kupu ki a Ho-
hepa, Tena, whakarerea noatia iho te he
o ou tuakana, me to ratou hara; he kino
hoki ta ratou mahi ki a koe: na, tena,
whakarerea noatia iho te he o nga po-
nonga a te Atua o tou papa. A ka
tangi a Hohepa i ta ratou korerotanga
atu ki a ia.
18 A i haere mai ano hoki ona tuakana,
a ka hinga iho ki tona aroaro; ka mea,
Tenei matou hei pononga mau.
19 A ka mea atu a Hohepa ki a ratou,
Kaua e wehi: he kai whakakapi oti ahau
mo to te Atua wahi?
20 Ko koutou hoki, i he ta koutou
whakaaro ki a au; he pai ia ta te Atua
whakaaro, kia meatia ai tenei inaianei,
kia whakaorangia ai hoki nga tangata
tokomaha.
21 Na, kaua ra e wehi: maku koutou
e atawhai, koutou ko a koutou tamariki.
A ka whakamarie ia i a ratou, ka whaka-
mama hoki i o ratou ngakau.
22 ¶ Na, ka noho a Hohepa ki Ihipa,
ratou ko te whare o tona papa: a kotahi
rau kotahi tekau nga tau i ora ai a Ho-
hepa.
23 A i kite a Hohepa i te tuatoru o nga
whakatupuranga o nga tamariki a Epe-
raima: i whakatupuria ano hoki nga
tamariki a Makiri a te tama a Manahe
ki runga ki nga turi o Hohepa.
24 Na, ka mea a Hohepa ki ona tua-
kana, Ka mate ahau, a ka tikina mai
koutou, ka ata tirohia e te Atua, a ka
kawea atu koutou e ia i tenei whenua,
ki runga ki te whenua i oati ai ia ki a
Aperahama, ki a Ihaka, ki a Hakopa.
25 Na, ka whakaoatitia nga tamariki a
Iharaira e Hohepa, a ka mea ia, Ka ti-
kina mai koutou, ka ata tirohia e te
Atua, a me kawe atu e koutou oku iwi i
konei ki runga.
26 Na, ka mate a Hohepa i te kotahi
rau i te kotahi tekau o ona tau: a ka
whakapakokotia ia e ratou, ka whakata-
kotoria hoki ki roto ki te kawhena i
Ihipa.

KO TE

PUKAPUKA TUARUA A MOHI,

KO EKORUHE.

UPOKO 1.

NA, ko nga ingoa enei o nga tamariki a Iharaira, i haere tahi atu me Hakopa ki Ihipa; i haere atu tenei tangata tenei tangata, me nga *taugata ano* o o ratou whare ake.
2 Ko Reupena, ko Himeona, ko Riwai,
ko Hura,
3 Ko Ihakara, ko Hepuruna, ko Peniamine,
4 Ko Rana, ko Napatari, ko Kara, ko
Ahera.
5 Na, nga wairua katoa i puta mai i
roto i te hope o Hakopa, e whitu tekau
wairua: i Ihipa hoki a Hohepa.
6 A, ka mate a Hohepa, me ona tuakana katoa, me tena whakapaparanga
katoa.
7 A ka tupu nga tamariki a Iharaira,
ka tini haere, ka hira rawa, ka kaha noa
atu; a, kapi ana te whenua i a ratou.
8 ¶ Na, ka poka ake he kingi hou mo
Ihipa, kihai i mohio ki a Hohepa.
9 A ka ki atu ia ki tona iwi, Nana, e
hira ana, e kaha ana i a tatou te iwi o
nga tamariki a Iharaira.
10 Tena, kia tupato tatou i a ratou; kei
tini haere, a tenei ake, ki te ara he pakanga, na, ka uru hoki ratou ki roto ki o
tatou hoa riri, ka whawhai mai ki a tatou, a ka maunu atu i te whenua.
11 Katahi ka wkakaritea e ratou nga
rangatira akiaki mo ratou, hei whakawhiu mo ratou ki a ratou kawenga. A,
hangā ana e ratou nga pa takotoranga
taonga mo Parao, a Pitoma, a Raamahehe.
12 Nawai-a, whakawhiu noa ratou i a
ratou, e hua tonu mai ana, e tupu ana.
A pawera ana ratou i nga tamariki a
Iharaira.
13 A nanakia noa iho te whakamahinga a nga Ihipiana i nga tamariki a
Iharaira:
14 A meatia ana e ratou kia kawa ake
ratou ki te ora, i te mamahi, i te paru
pokepoke, i te pereki, i nga mahi katoa
o te mara: he nanakia rawa a ratou
mahi katoa i whakamahia ai ratou.
15 ¶ Katahi ka mea te kingi o Ihipa
ki nga wahine whakawhanau i nga wahine a nga Hiperu; (te ingoa o tetahi
ko Hipera, te ingoa hoki o te tahi ko
Pua):
16 I ki atu ia, E whakawhanau korua
i nga wahine a nga Hiperu, a ka kite i
a ratou i runga i nga kumete, ki te mea
he tamaiti tane, whakamatea; na, he
kotiro, kia ora tena.
17 Otira i wehi nga kai whakawhanau
ki te Atua, kihai hoki i mea i ta te kingi
o Ihipa i mea ai ki a raua, a whakaorangia ana e raua nga tamariki tane.
18 Na, ka karangatia nga kai whakawhanau e te kingi o Ihipa, a ka mea ki
a raua, Na te aha tenei mahi a korua, i
whakaora ai korua i nga tamariki tane?
19 A ka mea atu nga kai whakawhanau
ki a Parao, No te mea ra, ehara nga
wahine a nga Hiperu i te pena me nga
wahine a nga Ihipiana; e maia ana hoki
ratou, kahore ano kia tae atu te kai whakawhanau ki a ratou kua whanau ke.
20 Na, ka atawhai te Atua ki nga kai
whakawhanau; a ka nui haere te iwi, a
kaha rawa ana.
21 A no te mea i wehi nga kai whakawhanau ki te Atua, ka hangā e ia he
whare mo raua.
22 Katahi ka ako atu a Parao ki tona
iwi katoa, ka mea atu, Ko nga tamariki
tane katoa e whanau mai, makā atu e
koutou ki te awa, ko nga kotiro katoa ia,
me whakaora.

UPOKO 2.

NA, ka haere tetahi tangata o te whare o Riwai, a ka tango i tetahi tamahine a Riwai.
2 A ka hapu te wahine, ka whanau he
tane: a ka kitea ia he tamaiti pai, na e
toru nga marama i hunā ai ia e ia.
3 A tē ahei ia te huna tonu i a ia, na

ka tango ia i tetahi aaka kakaho mona,
pani rawa ki te uku ki te ware, a whao-
whina ana te tamaiti ki roto; a whaka-
takotoria iho ki roto ki nga wiwi, i te
pareparenga o te awa.
4 A tu mai ana i tawhiti tona tuahine,
kia kite e ahatia ranei ia.
5 ¶ Na, ko te haerenga iho o te tama-
hine a Parao ki te awa, ki te horoi; ko
ana kotiro hoki e haere ana i te taha o te
awa; a ka kite ia i te aaka i roto i nga
wiwi, na ka ngare atu i tana kotiro ki te
tiki.
6 A tana hurahanga ake, ka kite i te
tamaiti; na, ka tangi te tamaiti. A ka
aroha ia ki a ia, ka mea, No nga tamariki
a nga Hiperu tenei.
7 Katahi ka mea tona tuahine ki te
tamahine a Parao, Kia haere au ki te
karanga i tetahi o nga wahine a nga
Hiperu hei whakangote? a ko ia hei kai
whakangote mau i te tamaiti nei.
8 A ka ki mai te tamahine a Parao ki
a ia, Haere: a haere ana te kotiro, a ka-
ranga ana i te whaea o te tamaiti.
9 A ka mea atu te tamahine a Parao
ki a ia, Tangohia te tamaiti nei, wha-
kangotea *hei tamaiti* maku, a maku e
hoatu he utu ki a koe. Na, tango ana
te wahine i te tamaiti, a whakangotea
ana e ia.
10 A ka nui te tamaiti, na, ka kawea e
ia ki te tamahine a Parao, a ka waiho ia
hei tamaiti mana. A huaina iho e ia
tona ingoa ko Mohi: i mea hoki, No te
mea i toia ake ia i roto i te wai.
11 ¶ A i aua ra, ka kaumatuatia a
Mohi, na ka haere atu ki ona tuakana,
ka titiro hoki ki a ratou kawenga: a ka
kite ia i tetahi o nga Ihipiana e patu ana
i tetahi o nga Hiperu, no ona tuakana.
12 Na, ka tirotiro ia ki tenei wahi ki
tera wahi, a ka kite kahore he tangata,
patua iho e ia te Ihipiana, a hunā iho e
ia ki te onepu.
13 A ka haere atu ia i te rua o nga ra,
na, tokorua nga tangata o nga Hiperu e
whawhai ana *ki a raua:* a ka mea atu ia
ki te tangata nana te kino, He aha koe
i patu ai i tou hoa?
14 Na, ko te meatanga mai a tera, Na
wai koe i ki hei rangatira, hei kai wha-
karite whakawa mo matou? E mea ana
koe ki te patu i a au me koe i patu ra i te
Ihipiana? A ka wehi a Mohi, ka mea,
Koia hoki, kua rangona tenei mea.
15 A ka rongo a Parao i taua mea, na,
ka rapu ia kia patua a Mohi. Otiia i rere
a Mohi i te aroaro o Parao, a noho ana i
te whenua o Miriana: a ka noho ia ki
te taha o tetahi puna.
16 Na, tokowhitu nga tamahine a te
tohunga o Miriana: a ka haere mai ratou,
ka utuutu *wai*, ka whakaki i nga kumete,
hei whakainu i nga hipi a to ratou papa.
17 A te haerenga mai o nga hepara,
kei te atiati i a ratou: a ka whakatika a
Mohi ka araarai i a ratou, ka whakainu
hoki i a ratou hipi.
18 A ka tae atu ratou ki a Reuere ki
to ratou papa, ka mea mai ia, Na te aha
koutou i hohoro mai ai inaianei?
19 A ka mea ratou, Na tetahi tangata
o nga Ihipiana i ora ai matou i te ringa-
ringa o nga hepara, nana ano i utuutu
he *wai* ma matou, i whakainu hoki nga
hipi.
20 Na ka mea ia ki ana tamahine, A
kei hea ia? He aha i waiho atu ai e
koutou tena tangata? karangatia atu ki
te kai taro.
21 A i pai a Mohi ki te noho ki taua
tangata; a ka hoatu e ia a Hipora tana
tamahine ki a Mohi.
22 A ka whanau ia he tane, a huaina
iho e ia tona ingoa ko Kerehoma. I
mea hoki ia, He manene ahau i te whe-
nua ke.
23 ¶ Na, i muri iho i nga ra e maha,
na ka mate te kingi o Ihipa; a ka hotu
te manawa o nga tamariki a Iharaira i
te whakamahinga, a aue ana ratou; a
ka puta ake to ratou aue ki te Atua, no
ratou hoki e whakamahia ana.
24 A ka rongo te Atua ki ta ratou tangi,
a ka mahara te Atua ki tana kawenata
ki a Aperahama, ki a Ihaka, ki a Hakopa.
25 A ka titiro iho te Atua ki nga
tamariki a Iharaira, a ka mohio te Atua
ki a ratou.

UPOKO 3.

NA, i te tiaki a Mohi i nga hipi a
Ietero a tona hungawai, a te to-
hunga o Miriana; a ka arahi ia i nga
hipi ki te taha ki tua o te koraha, ka
haere mai ki te maunga o te Atua, ki
Horepa.
2 A ka puta mai ki a ia te anahera o
Ihowa i roto i te mura ahi, i waenganui
o tetahi rakau; a tana tirohanga mai,
na, e toro ana te rakau i te ahi, a kihai i
pau te rakau.
3 Na, ka mea a Mohi, ka tahuri atu
ahau, ka matakitaki atu ki tenei mea
nui kua puta mai nei, na te aha te rakau
tē pau ai.
4 A ka kite a Ihowa e tahuri mai ana
ia ki te matakitaki, ka karanga te Atua
ki a ia i waenganui o te rakau, ka mea,

E Mohi, e Mohi! A ka mea atu ia,
Tenei ahau.
5 Na, ka mea mai ia, Kaua e whakatata
mai ki konei; wetekina atu ou hu i ou
waewae, te wahi hoki e tu na koe he
wahi tapu.
6 A ka mea ano ia, Ko ahau te Atua o
tou papa, te Atua o Aperahama, te Atua
o Ihaka, te Atua o Hakopa. A huna
ana a Mohi i tona kanohi: i wehi hoki
ia ki te titiro atu ki te Atua.
7 A ka mea a Ihowa, Kua kite nui
ahau i te tukinotanga o toku iwi i Ihipa,
kua rongo hoki ki to ratou aue i o ratou
kai akiaki; no te mea e mohio ana ahau
ki o ratou mamaetanga.
8 A kua heke iho nei ahau ki te wha-
kaora mai i a ratou i te ringaringa o nga
Ihipiana, ki te tango mai hoki i a ratou
i tena whenua ki runga ki tetahi whenuo
pai, *whenua* nui, ki tetahi whenua e
rerengia ana e te waiu me te honi, ki te
wahi o nga Kanaani, o nga Hiti, o nga
Amori, o nga Perihi, o nga Hiwi, o nga
Iepuhi.
9 Na, kua tae ake te karanga a nga
tamariki a Iharaira ki a au: kua kite
ano hoki ahau i te tukinotanga e tuki-
notia nei ratou e nga Ihipiana.
10 Na, haere mai, a maku koe e unga
atu ki a Parao, a mau e whakaputa mai
toku iwi, nga tamariki a Iharaira, i
Ihipa.
11 ¶ Na, ka mea atu a Mohi ki te Atua,
He *tangata* aha ahau, kia haere ahau ki
a Parao, kia whakaputa mai hoki i nga
tamariki a Iharaira i Ihipa?
12 A ka mea mai ia, Kei a koe tonu
ahau: a tenei ano te tohu mou ka unga
nei e ahau: ka whakaputaina mai e koe
te iwi i Ihipa, ka mahi koutou ki te Atua
ki runga i tenei maunga.
13 Na, ko te meatanga atu a Mohi ki
te Atua, Na, ka tae atu ahau ki nga
tamariki a Iharaira, a ka mea atu ki a
ratou, Na te Atua o o koutou mātua
ahau i ngare mai ki a koutou; a ka mea
mai ratou ki a au, Ko wai tona ingoa?
Me pehea atu ahau ki a ratou?
14 ¶ Katahi ka mea atu te Atua ki a
Mohi, Ko AHAU ANO AHAU NEI: a
i mea ano ia, Kia penei atu koe ki nga
tamariki a Iharaira, Na te AHAU NEI i
ngare mai au ki a koutou.
15 A ka mea atu ano te Atua ki a Mohi,
Kia penei atu koe ki nga tamariki a Iha-
raira, Na Ihowa, na te Atua o o koutou
mātua, na te Atua o Aperahama, na te
Atua o Ihaka, na te Atua hoki o Hakopa,
i tono mai ahau ki a koutou; ko toku
ingoa tenei ake nei ake nei, ko toku ma-
haratanga hoki tenei ki tenei wkakapa-
paranga ki tenei whakapaparanga.
16 Haere, whakaminea nga kaumatua
o Iharaira, mea atu ki a ratou, Kua puta
mai ki a au a Ihowa te Atua o o koutou
mātua, te Atua o Aperahama, o Ihaka, o
Hakopa: e ai tana, Kua tikina mai kua
tirohia marietia iho koutou e ahau, me
nga mea e meatia ana ki a koutou i Ihipa:
17 A e mea ana ahau, ka whakaputaina
mai koutou e ahau i te whakawhiunga a
Ihipa ki te whenua o nga Kanaani, o
nga Hiti, o nga Amori, o nga Perihi, o
nga Hiwi, o nga Iepuhi, ki te whenua e
rerengia ana e te waiu me te honi.
18 A e rongo ratou ki tou reo; a ka
haere koe, koutou tahi ko nga kaumatua
o Iharaira, ki te kingi o Ihipa, a ka mea
ki a ia, Kua tutaki a Ihowa, te Atua o
nga Hiperu ki a matou: kia haere ma-
tou, ne? kia toru nga ra e haere ana i
te koraha, ka patu ai i te whakahere ma
Ihowa ma to matou Atua.
19 A e mohio ana ano ahau e kore te
kingi o Ihipa e tuku mai i a koutou, ki
te kahore he ringaringa kaha.
20 A ka takiritia toku ringa, ka patua
hoki a Ihipa ki aku merekara katoa, e
mea ai ahau i waenganui ona; a, muri
iho, ka tukua mai koutou e ia.
21 A, maku e mea kia paingia tenei
iwi i te aroaro o nga Ihipiana: a ka
haere koutou e kore koutou e haere kau;
22 Engari me tono e ia wahine e ia
wahine ki tona hoa noho tata, ki te wa-
hine hoki e noho ana i tona whare, he
mea hiriwa, he mea koura, he kakahu; a
ka hoatu e koutou ki a koutou *tamariki*,
ki a koutou tamahine; a ka pahuatia e
koutou nga Ihipiana.

UPOKO 4.

A KA whakahoki atu a Mohi, ka
mea, Na, e kore ratou e whakapono
mai ki a au, e kore hoki e whakarongo
ki toku reo, e mea hoki ratou, Kahore
a Ihowa i puta mai ki a koe.
2 A ka mea mai a Ihowa ki a ia, He,
aha tena i tou ringa? A ka mea ia, He
tokotoko.
3 Na, ka mea mai ia, Makā atu ki te
whenua. Na, makā ana e ia ki te
whenua, a, whakanakahi iho; te tino
rerenga o Mohi i tona aroaro.
4 A ka mea mai ano a Ihowa ki a *Mohi*,
Torona atu tou ringa, hopukia hoki i te
hiku: te toronga atu o tona ringaringa,
hopukina iho, na, ka whakatokotoko ano
ki tona ringa:

5 Kia whakapono ai ratou kua puta
mai ki a koe a Ihowa te Atua o o ratou
mātua, te Atua o Aperahama, te Atua o
Ihaka, te Atua hoki o Hakopa.
6 ¶ A i mea mai ano a Ihowa ki a ia,
Tena, kuhua tou ringaringa ki tou uma:
a kuhua ana e ia tona ringaringa ki tona
uma; te unuhanga mai ano, na, kua re-
paratia tona ringaringa, koia ano me te
hukarere.
7 A i mea mai ano ia, Whakahokia
ano tou ringaringa ki tou uma: a wha-
kahokia ana ano e ia tona ringaringa ki
tona uma; te unuhanga mai ano i tona
uma, na, kua hoki, kua rite ki tona kiri
ano.
8 A ki te kore ratou e whakapono ki a
koe, ki te kore e whakarongo ki te reo o
te tohu tuatahi, na, ka whakapono ratou
ki te reo o to muri tohu.
9 A ki te kore ano hoki ratou e wha-
kapono ki enei tohu e rua, a e kore e
whakarongo ki tou reo, na, utuhia e koe
ki te wai o te awa, ka riringi ki te *oneone*
maroke; a te wai e utuhia e koe i te
awa, hei toto ki runga ki te whenua
maroke.
10 ¶ Na, ka ki atu a Mohi ki a Ihowa,
E toku Ariki, ehara ahau i te pu-korero,
i mua, i muri iho ranei i tau korero-
tanga ki to pononga, he reo ngoikore
hoki toku he arero paremo.
11 Katahi ka mea mai a Ihowa ki a ia,
Na wai i hanga te mangai o te tangata?
Na wai hoki i mea kia wahangu, kia
turi, kia titiro ranei, kia matapo ranei?
Ehara koia i ahau i a Ihowa?
12 Na, haere ra, a hei tou waha tonu
ahau, whakaako ai i a koe ki tau e ko-
rero ai.
13 Na, ko tana meatanga atu, E toku
Ariki, unga ra e koe te tangata e unga
ai koe.
14 ¶ Katahi ka mura ake te riri a
Ihowa ki a Mohi; a ka mea mai, Ehara
ianei a Arona Riwaiti i te tuakana nou?
E matau ana ahau he mohio ia ki te
korero: a e haere mai ana hoki ia ki te
whakatau i a koe; a ka kite i a koe, ka
koa a roto o tona ngakau.
15 A mau e korero atu ki a ia, e hoatu
hoki nga kupu ki tona waha: a hei tou
mangai ahau, hei tona mangai hoki,
whakaako ai i a korua ki ta korua e
mea ai.
16 A ko ia hei kai korero mau ki te
iwi; a ko ia, ina, ka ai ia hei mangai
mou, ko koe hoki hei Atua ki a ia.
17 A maua atu e koe tenei tokotoko i
tou ringa, hei mea mau i nga tohu.
18 ¶ Na, haere ana a Mohi, hoki ana
ki a Ietero ki tona hungawai, a ka mea
ki a ia, Ka haere au, ne? ka hoki ki
oku tuakana i Ihipa, kia kite kei te ora
ano ranei ratou. A ka mea mai a
Ietero ki a Mohi, Haere ra i runga i te
pai.
19 A ka mea mai a Ihowa ki a Mohi i
Miriana, Haere, e hoki ki Ihipa: kua
mate katoa hoki nga tangata i rapu ra i
a koe kia patua.
20 Katahi a Mohi ka mau ki tana wa-
hine ratou ko ana tamariki, a whakano-
hoia ana e ia ki runga ki te kaihe, a
hoki ana ki te whenua o Ihipa: a i
tango ano a Mohi i te tokotoko a te Atua
ki tona ringaringa.
21 ¶ A i mea mai a Ihowa ki a Mohi,
E haere koe, e hoki ki Ihipa, kia mahara
kia meatia e koe ki te aroaro o Parao ena
merekara katoa, ka hoatu na e ahau ki
tou ringaringa: otiia maku e whakapa-
keke tona ngakau, kia kore ai ia e tuku
mai i te iwi.
22 A ka mea atu koe ki a Parao, E
penei ana te kupu a Ihowa, Ko Iharaira
taku tamaiti, taku matamua:
23 A ko taku kupu tenei ki a koe, Tu-
kua mai taku tamaiti kia mahi ki a au:
a ki te kore koe e rongo ki te tuku mai
i a ia, na, ka whakamatea e ahau to ta-
maiti, to matamua.
24 ¶ A i a ratou i te whare tira i te
ara, na pono pu mai a Ihowa ki a ia, a
ka whai i a ia kia whakamatea.
25 A ka tango a Hipora i tetahi kohatu
koi, a kotia iho te kiri matamata o tana
tamaiti, na whakapakia atu ana e ia ki
ona waewae, ka mea, He tane *whaka-
heke* toto koe ki a au.
26 Katahi ia ka tuku atu i a ia: i reira
ano ka mea mai *te wahine,* He tane
whakaheke toto *koe;* mo te kotinga
hoki.
27 ¶ A ka mea mai a Ihowa ki a
Arona, Haere ki te koraha, ki te whaka-
tau i a Mohi. A haere atu ana ia, a ka
tutaki ki a ia ki te maunga o te Atua,
na ka kihi i a ia.
28 A korerotia atu ana e Mohi ki a
Arona nga kupu katoa a Ihowa, i unga
nei i a ia, me nga tohu katoa i ako iho
ai ia ki a ia.
29 ¶ Na, haere ana a Mohi raua ko
Arona, a whakaminea ana nga kauma-
tua katoa o nga tamariki a Iharaira:
30 Heoi korerotia atu ana e Arona nga
kupu katoa i korero ai a Ihowa ki a
Mohi, a mahia ana e ia nga tohu i te
tirohanga o te iwi.
31 A whakapono tonu te iwi: a ka
rongo ratou kua tae mai a Ihowa ki nga

tamariki a Iharaira, kua titiro ki to
ratou whakawhiunga, na, ka tuohu ra-
tou, ka koropiko.

UPOKO 5.

AMURI iho, ka haere a Mohi raua
ko Arona, a ka korero atu ki a Pa-
rao, Ko te kupu tenei a Ihowa a te Atua o
Iharaira, Tukua mai toku iwi ki te taka
hakari ki a au i te koraha.
2 Na, ko te meatanga mai a Parao, Ko
wai a Ihowa, kia rongo ahau ki tona
reo, kia tukua atu a Iharaira? Kahore
ahau e mohio ki a Ihowa, e kore ano
hoki e tukua atu a Iharaira e ahau.
3 A ka mea raua, Kua tutaki te Atua o
nga Hiperu ki a matou: tena ra, tukua
matou kia haere, kia toru nga ra e haere
ana i te koraha, ka mea patunga tapu ai
matou ki a Ihowa ki to matou Atua;
kei torere mai ia ki a matou, na, ko ma-
tou, i te mate uruta ranei, i te hoari
ranei.
4 Na, ko te meatanga mai a te kingi o
Ihipa ki a raua, He aha korua, e Mohi
raua ko Arona, i whakaware ai i te iwi
ki a ratou mahi? haere koutou ki a kou-
tou kawenga.
5 A i mea ano a Parao, Nana, ka tini
nei nga tangata o te whenua, a na ko-
rua ratou i noho ai ki a ratou kawenga.
6 ¶ Na, ka ako atu a Parao i taua ra
ki nga kai akiaki o te iwi me o ratou
rangatira, ka mea,
7 Kaua e hoatu e koutou he tākakau ki
te iwi a muri ake nei, hei hanga pereki,
me o mua ra: me haere ratou ki te ko-
hikohi tākakau ma ratou.
8 Otiia, whakaritea ki a ratou kia rite
tonu nga pereki te maha ki era i hangā
e ratou i mua ai; kaua e whakahokia
iho te maha e koutou; e mangere ana
hoki ratou: koia ratou i karanga ai, i
mea ai, Ka haere matou ki te mea patu-
nga tapu ki to matou Atua.
9 Whakanuia te mahi ma nga tangata
ra, a ko tena hei mahi ma ratou; kaua
hoki ratou e whakarongo ki nga kupu
horihori.
10 ¶ Na, ka haere atu nga kai akiaki
o te iwi, me o ratou rangatira, ka korero
ki te iwi, ka mea, Ko te kupu tenei a
Parao, e kore e hoatu e ahau he tākakau
ki a koutou.
11 Haere koutou ki te kohikohi tāka-
kau ma koutou i te wahi e kitea ai e
koutou: otiia, kaua e whakahokia iho e
koutou te maha o a koutou e mahi ai.
12 Na, ka marara noa atu te iwi ki
te whenua katoa o Ihipa, ki te kohikohi
putake witi hei tākakau.
13 A ka whakatatutatu atu nga kai
akiaki, ka mea, Whakaotia a koutou ma-
hi, to tenei rangi to tenei rangi, kia rite
ki o te wa i whai tākakau ai.
14 Na, ka whiua nga rangatira o nga
tamariki a Iharaira, i whakaritea iho ra
mo ratou e nga kai akiaki a Parao, ka
mea mai ratou, He aha tē whakaotia ai
e koutou inanahi, inaianei, a koutou pe-
reki i whakaritea ra ki a koutou, tē pera
ai me o mua ra?
15 ¶ Na, ka haere mai nga rangatira
o nga tamariki a Iharaira, me te tangi
ano, ki a Parao, ka mea, He aha koe i
penei ai ki o pononga?
16 Kahore he tākakau i homai ki o
pononga, a e mea ana ratou ki a matou,
Hangā nga pereki: na, ka whiua o po-
nonga; no o tangata ia te he.
17 Na, ko tana meatanga mai, E ma-
ngere ana koutou, e mangere ana; no
reira koutou ka mea ai, Ka haere matou
ki te mea patunga tapu ki a Ihowa.
18 Na, haere, e mahi; e kore hoki e
hoatu he tākakau ki a koutou; otiia me
homai ano e koutou nga pereki i whaka-
ritea ra.
19 Na, ka kite nga rangatira o nga ta-
mariki a Iharaira i te kino mo ratou, i
te kianga mai ra, Kaua e whakaokuo-
kutia iho a koutou pereki o tenei ra o
tenei ra.
20 ¶ A ka tutaki ratou ki a Mohi raua
ko Arona, e tu mai ana i mua i a ratou,
i to ratou haerenga atu i a Parao:
21 A ka mea ki a raua, Ma Ihowa e
titiro iho ki a korua, e whakariterite
hoki; na korua hoki matou i piro wha-
kariharihа ai ki te aroaro o Parao, ki te
aroaro hoki o ana pononga, na korua i
hoatu he hoari ki o ratou ringaringa hei
patu i a matou.
22 ¶ Katahi ka hoki atu a Mohi ki a
Ihowa, a ka mea atu, E te Ariki, he aha
koe i whakahaere-kino ai ki tenei iwi?
na te aha koe i unga ai i ahau?
23 Na, no taku haerenga atu ki a Pa-
rao ki te korero i runga i tou ingoa, i
kino ai ia ki tenei iwi; kahore ano hoki
koe kia whakaora noa i tou iwi me he
aha me he aha.

UPOKO 6.

KATAHI ka mea mai a Ihowa ki a
Mohi, Akuanei koe kite ai i taku e
mea ai ki a Parao; ta te mea he kaha te
ringaringa e tuku ai ia i a ratou kia

haere, he kaha hoki te ringaringa e pei
mai ai ia i a ratou i tona whenua.
2 ¶ A ka korero mai te Atua ki a Mohi,
ka mea ki a ia, Ko Ihowa ahau:
3 A i oku putanga ki a Aperahama, ki a
Ihaka, ki a Hakopa, Ko te Atua Kaha
rawa *toku ingoa;* kihai hoki ratou i mo-
hio ki a au, ko IHOWA toku ingoa.
4 Ka whakamanā ano hoki e ahau taku
kawenata ki a ratou, kia hoatu te whe-
nua o Kanaana ki a ratou, te whenua o
to ratou nohoanga manenetanga, i noho
manene ai ratou.
5 Kua rongo ano ahau ki te aue a nga
tamariki a Iharaira, e whakamahia nei e
nga Ihipiana, kua mahara hoki ki taku
kawenata.
6 Mo konei me ki atu e koe ki nga ta-
mariki a Iharaira, Ko Ihowa ahau, a
maku koutou e whakaputa mai i raro i
nga kawenga a nga Ihipiana, maku hoki
koutou e tango mai i ta ratou whakatau-
rerekatanga, a he maro te ringa, he nui
nga whakawakanga, e whakaora ai
ahau i a koutou:
7 A ka tango ahau i a koutou hei iwi
moku, a ko au hei Atua mo koutou: a e
mohio koutou ko Ihowa ahau, ko to
koutou Atua, e whakaputa mai ana i a
koutou i raro i nga kawenga a nga
Ihipiana.
8 Maku ano hoki koutou e kawe atu
ki te whenua i whakamaro ai ahau i
toku ringaringa mo reira kia hoatu ki a
Aperahama, ki a Ihaka, ki a Hakopa; a
ka hoatu a reira e ahau ki a koutou hei
kāinga tuturu: Ko Ihowa ahau.
9 ¶ A pena atu ana ta Mohi korero ki
nga tamariki a Iharaira: heoi, kihai
ratou i whakarongo ki a Mohi i te ma-
mae o te ngakau, i te whakamahinga
kinotanga hoki.
10 ¶ A i korero mai ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
11 Haere ki roto, korero atu ki a Parao,
ki te kingi o Ihipa, kia tukua mai e ia
nga tamariki a Iharaira i tona whenua.
12 Na, ka korero atu a Mohi i te aroaro
o Ihowa, ka mea, Nana, kahore nga tama-
riki a Iharaira i whakarongo mai ki a au;
me pehea ra e rongo ai a Parao ki a au,
he ngutu kokoti-kore nei hoki ahau?
13 Na, ka korero mai a Ihowa ki a
Mohi raua ko Arona, a homai ana e ia
ki a raua nga korero ki nga tamariki a
Iharaira, ki a Parao hoki kingi o Ihipa,
mo nga tamariki a Iharaira kia whaka-
putaina mai i te whenua o Ihipa.
14 ¶ Ko nga upoko enei o nga whare o
o ratou mātua: ko nga tama a Reupena
matamua a Iharaira; ko Hanoka, ko
Paru, ko Heterono, ko Karami: ko nga
hapu enei o Reupena.
15 Na, nga tama a Himeona; ko Ie-
muere, ko Iamini, ko Ohara, ko Iakini,
ko Tohara, ko Hauru; he tama tera na
tetahi wahine o nga Kanaani: ko nga
hapu enei o Himeona.
16 Na, ko nga ingoa enei o nga tama a
Riwai ki te tikanga iho o o ratou wha-
katupuranga; ko Kerehona, ko Kohata,
ko Merari: a ko nga tau i ora ai a Ri-
wai, kotahi rau e toru tekau ma whitu
nga tau.
17 A nga tama a Kerehona; ko Ripini,
ko Himei, me o raua hapu ano.
18 A nga tama a Kohata; ko Amara-
ma, ko Itihara, ko Heperona, ko Utiere:
a nga tau i ora ai a Kohata, kotahi rau
e toru tekau ma toru nga tau.
19 A nga tama a Merari; ko Mahari,
ko Muhi: ko nga hapu enei o Riwai,
puta noa i o ratou whakatupuranga.
20 A i tango a Amarama i a Iokepete,
i te tuahine o tona papa, hei wahine ma-
na; a whanau ake ana tamariki ko
Arona raua ko Mohi. A nga tau i ora
ai a Amarama, kotahi rau e toru tekau
ma whitu nga tau.
21 A nga tama a Itihara; ko Koraha,
ko Nepeke, ko Tikiri.
22 A nga tama a Utiere; ko Mihaera,
ko Eritapana, ko Hitiri.
23 A ka tango a Arona i a Erihepa ta-
mahine a Aminarapa, i te tuahine o Na-
hona, hei wahine mana; a whanau ake
ana ko Natapa, ko Apihu, ko Ereatara,
ko Itamara.
24 A nga tama a Koraha; ko Ahira,
ko Erekana, ko Apihapa: ko nga hapu
enei o nga Korahi.
25 A i tango a Ereatara tama a Arona,
i tetahi o nga tamahine a Putiera hei
wahine mana; a whanau ake tana ko
Pinehaha: ko nga upoko enei o nga
mātua o nga Riwaiti puta noa i o ratou
hapu.
26 Ko taua Arona raua ko Mohi tenei
i korero nei a Ihowa ki a raua, kia wha-
kaputaina mai nga tamariki a Iharaira i
te whenua o Ihipa, tenei ropu tenei ropu
o ratou.
27 Na raua i korero atu ki a Parao
kingi o Ihipa, kia whakaputaina mai
nga tamariki a Iharaira i Ihipa: ko
taua Mohi raua ko Arona tenei.
28 ¶ A i te ra ano i korero ra a Ihowa
ki a Mohi i te whenua o Ihipa,
29 Ka korero a Ihowa ki a Mohi, ka
mea, Ko Ihowa ahau: korerotia atu ki
a Parao kingi o Ihipa nga mea katoa e
korero nei ahau ki a koe.

30 A ka mea a Mohi i te aroaro o Iho-
wa, Nana, he ngutu kokoti-kore ahau, a
me pehea e rongo ai a Parao ki a au?

UPOKO 7.

AKA mea mai a Ihowa ki a Mohi,
Na, kua oti koe te mea e ahau hei
atua ki a Parao; ko Arona hoki, ko tou
tuakana, hei poropiti mou.
2 Korerotia atu e koe nga mea katoa e
ki ai ahau ki a koe; a ma Arona ma tou
tuakana e korero atu ki a Parao, kia tu-
kua mai e ia nga tamariki a Iharaira i
tona whenua.
3 A maku e whakapakeke te ngakau o
Parao, e whakamaha hoki aku tohu me
aku merekara ki te whenua o Ihipa.
4 Otiia e kore a Parao e rongo ki a
korua, a ka pa toku ringa ki Ihipa, a he
nui nga whakawakanga e whakaputaina
mai ai e ahau aku mano tini, taku iwi,
nga tamariki a Iharaira, i te whenua o
Ihipa.
5 A e mohio nga Ihipiana ko Ihowa
ahau, ina torona atu toku ringa ki Ihipa,
ina whakaputaina mai e ahau nga ta-
mariki a Iharaira i roto i a ratou.
6 A i mea ano a Mohi raua ko Arona i
ta Ihowa i whakahau ai ki a raua, pera
ana raua.
7 A e waru tekau nga tau o Mohi, e
waru tekau ma toru nga tau o Arona,
i ta raua korerotanga ki a Parao.
8 ¶ A i korero mai a Ihowa ki a Mohi
raua ko Arona, i mea,
9 Ki te korero mai a Parao ki a korua,
ki te mea mai, Tena koa, tetahi mere-
kara i a korua; ko reira koe mea atu ai
ki a Arona, Tangohia to tokotoko, makā
iho ki te aroaro o Parao, a ka whakana-
kahitia.
10 ¶ Na, ka haere a Mohi raua ko
Arona ki a Parao, a peratia ana e raua
me ta Ihowa i mea mai ai: a makā iho
ana e Arona tona tokotoko ki te aroaro
o Parao, ki te aroaro hoki o ona tangata,
a whakanakahi ana.
11 Na, ka karanga hoki a Parao i nga
tangata mohio me nga tohunga maori:
na, nga tohunga o Ihipa, i pera ano ra-
tou ki a ratou nei karakia maori.
12 Makā iho ana hoki e ia tangata e ia
tangata o ratou tokotoko, a whakana-
kahi ana: otiia horomia ana o ratou to-
kotoko e te tokotoko o Arona.
13 Na, ka whakapakeketia e ia te nga-
kau o Parao, a kihai ia i wkakarongo ki
a raua; i rite tahi ano ki ta Ihowa i mea
mai ai.

14 ¶ A i mea mai ano a Ihowa ki a
Mohi, E pakeke ana te ngakau o Parao,
e kore ia e wkakaae ki te tuku mai i te
iwi.
15 Haere ki a Parao i te ata; na, e
haere ana ia ki te wai; a hei te parepa-
renga o te awa tu atu ai koe ki a ia; a
ko te tokotoko i whakanakahitia ra
maua atu i tou ringa.
16 A ka mea atu ki a ia, Na Ihowa, na
te Atua o nga Hiperu, i unga mai au ki
a koe; e mea ana ia, Tukua mai toku
iwi kia mahi ki a au i te koraha: titiro
hoki, kahore koe kia rongo, a mohoa
noa nei.
17 E penei mai ana a Ihowa, ma konei
e mohio ai koe ko Ihowa ahau: nana,
maku e patu iho nga wai i te awa ki te
tokotoko i toku ringaringa, a ka whaka-
riroia ketia hei toto.
18 A e mate nga ika i roto i te awa, a
e piro te awa; a e anuanu nga *Ihipiana*
ki te inu i te wai o te awa.
19 ¶ A i korero mai a Ihowa ki a
Mohi, Mea atu ki a Arona, Tangohia to
tokotoko, torona atu hoki tou ringaringa
ki runga i nga wai o Ihipa, ki runga *i* o
ratou wai e rere ana, ki runga i o ratou
awa, ki runga i o ratou roto, ki runga
hoki i o ratou huihuinga wai katoa, kia
meinga ai hei toto; a ka whai toto a roto
i *nga oko* rakau, i *nga oko* kohatu, i te
whenua katoa o Ihipa.
20 A peratia ana e Mohi raua ko Arona,
me ta Ihowa i ako atu ai; a hapainga
ana e ia te tokotoko, patua ana ki nga
wai i roto i te awa, i te tirohanga a
Parao, i te tirohanga ano hoki a ana ta-
ngata; a whakariroia ketia iho hei toto
nga wai katoa i roto i te awa.
21 A mate ana nga ika i roto i te awa;
a piro ana te awa, kihai hoki i ahei nga
Ihipiana te inu i te wai o te awa: na,
he toto tera puta noa i te whenua katoa
o Ihipa.
22 A, peratia ana e nga tohunga o
Ihipa ki a ratou whakananakia: a ka
whakapakeketia te ngakau o Paroa, ka-
hore hoki ia i whakarongo ki a raua; i
rite tonu ki ta Ihowa i korero ai.
23 Na, tahuri ana a Parao, haere ana
ki roto ki tona whare, kihai *ano hoki* i
whakaanga i tona ngakau ki tenei.
24 Na, ka keri nga Ihipiana katoa ki
tetahi taha o te awa, ki tetahi taha, i te
wai hei inu; kihai hoki i ahei te inu i
te wai o te awa.
25 Na kua rite nga ra e whitu, i muri
iho i ta Ihowa patunga i te awa.

UPOKO 8.

NA, ka korero mai a Ihowa ki a
Mohi, Haere ki a Parao, mea atu
ki a ia, E penei mai ana a Ihowa, Tukua
mai toku iwi ki te mahi ki a au.
2 A ki te kore koe e rongo ki te tuku i
a ratou, na, ka patua e ahau o rohe ka-
toa ki te poroka.
3 A ka whakatupuria ake e te awa
tona tini noa iho o te poroka, a e ngahue
ake ratou ki roto ki tou whare, ki tou
whare moenga hoki, ki runga hoki ki
tou moenga, ki roto hoki ki te whare
o ou tangata, ki runga hoki ki tou iwi, ki
roto ano hoki ki au oumu, ki roto hoki
ki o pokepokenga paraoa:
4 A e haere ake te poroka ki runga ki
a koe, ki runga ano hoki ki tou iwi, ki
runga hoki ki ou tangata katoa.
5 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a Mohi,
Mea atu ki a Arona, Torona atu tou
ringaringa, me to tokotoko, ki runga i
nga wai e rere ana, ki runga i nga awa,
ki runga i nga roto, kia haere ake ai nga
poroka ki runga ki te whenua o Ihipa.
6 A te toronga atu o te ringaringa o
Arona ki runga i nga wai o Ihipa; na,
ngahue ake ana nga poroka, a kapi ana
te whenua o Ihipa.
7 A i peratia ano e nga tohunga ki a
ratou karakia maori, a whakaputaina ake
ana e ratou nga poroka ki te whenua o
Ihipa.
8 ¶ Na, ka karanga a Parao ki a
Mohi raua ko Arona, a ka mea atu, Inoi
atu ki a Ihowa, kia tangohia atu e ia
nga poroka i a au, i toku iwi hoki; a ka
tuku atu ahau i te iwi, ki te mea patu-
nga tapu ki a Ihowa.
9 Na, ko te meatanga mai a Mohi ki a
Parao, Kia whakanuia ake koe i a au;
ahea inoi atu ai ahau mou, mo o tangata,
mo to iwi hoki, kia whakakahoretia atu
nga poroka i a koe, i ou whare ano hoki,
kia toe ki te awa anake?
10 A ka mea ia, Hei apopo. Na, ka
mea mai ia, Ka whakaritea tau kupu,
kia mohio ai koe kahore tetahi e rite ana
ki a Ihowa ki to matou Atua.
11 A ka mawehe atu i a koe nga po-
roka, i ou whare hoki, i o tangata, i tou
iwi ano hoki; a e toe ki te awa anake.
12 ¶ A, te haerenga atu o Mohi raua
ko Arona i a Parao, na, ka karanga a
Mohi ki a Ihowa, mo nga poroka i wha-
kamuia ake e ia ki a Parao.
13 A peratia ana e Ihowa me ta Mohi
i mea ai; na, ka mate atu nga poroka i
nga whare, i nga kāinga, i nga mara
ano hoki:
14 A apoapohia ana e ratou, puranga
atu puranga atu: a, piro ana te whenua.
15 A ka kite a Parao ka whai taanga
manawa, ka whakapakeke ano i tona
ngakau, kahore hoki i whakarongo ki a-
raua; i rite tonu ki ta Ihowa i korero
ai.
16 ¶ Na, ko te meatanga mai a Ihowa
ki a Mohi, Mea atu ki a Arona, Torona
atu to tokotoko, patua hoki te puehu o
te whenua, kia whakakutu ai ki te whe-
nua katoa o Ihipa.
17 A peratia ana e raua; te toronga
atu o te ringaringa o Arona me tana to-
kotoko, patua ana te puehu o te whenua,
a ka meinga hei kutu ki te tangata, ki
te kararehe; he kutu kau te puehu ka-
toa o te oneone, *puta noa* i te whenua
katoa o Ihipa.
18 A peratia ana ano hoki e nga tohu-
nga ki a ratou whakananakia, hei wha-
kangahue ake i te kutu; otira, kihai i
ahei i a ratou; a muia ana te tangata
me te kararehe e te kutu.
19 Katahi ka mea atu nga tohunga ki
a Parao, *Na* te matikara o te Atua tenei:
a ka whakapakeketia te ngakau o Parao,
kihai hoki ia i rongo ki a raua; i rite
tonu ki ta Ihowa i korero ai.
20 ¶ Na, ka korero mai a Ihowa ki a
Mohi, Kia maranga wawe koe i te ata,
a ka tu ki te aroaro o Parao; na, e ha-
ere mai ana ia, ki te wai; a ka mea atu
ki a ia, E penei mai ana a Ihowa, Tukua
mai toku iwi ki te mahi ki a au.
21 A ki te kahore koe e tuku mai i toku
iwi, na, ka tukua atu e ahau nga hui-
huinga *namu* ki a koe, ki o tangata
hoki, ki tou iwi, ki roto hoki i ou whare;
a e ki nga whare o nga Ihipiana i nga
huihuinga *namu*, me te whenua hoki e
noho nei ratou.
22 A ka wehewehea e ahau, i taua ra,
te whenua o Kohena, e noho nei toku
iwi, kei whai huihuinga *namu* a reira;
kia mohio ai koe ko Ihowa ahau i wae-
nganui o te whenua.
23 A maku e whakatakoto he arai ki
waenganui o toku iwi, o tou iwi: ko
apopo tenei tohu meatia ai.
24 A peratia ana e Ihowa; te tino pu-
tanga mai o te huihuinga *namu*, *tona*
nanakia *ra*, ki roto ki te whare o Parao,
ki roto hoki ki nga whare o ana tangata,
ki te whenua katoa ano hoki o Ihipa; a
ngaro ana te whenua i te huihuinga
namu.
25 ¶ Na, ka karanga a Parao ki a
Mohi raua ko Arona, a ka mea, Haere
koutou, meatia nga patunga tapu ki to
koutou Atua ki *tenei* whenua ano.

26 A ka mea mai a Mohi, E kore e
pai kia pena; ta te mea ka meatia e matou hei patunga tapu ki a Ihowa ki to
matou Atua, nga mea e morikarika ai
nga Ihipiana: na, ki te patua e matou
ki to ratou aroaro nga mea e morikarika
ai nga Ihipiana, e kore ranei ratou e aki
i a matou ki te kohatu?
27 Ka haere matou ki te koraha, kia
toru nga ra ki te ara, ka mea patunga
tapu ai ki a Ihowa ki to matou Atua, ka
pera ano me tana i ako mai ai ki a matou.
28 Na, ka mea a Parao, Ka tukua atu
koutou e ahau ki te mea patunga tapu
ki a Ihowa ki to koutou Atua, ki te koraha; otiia aua e haere rawa ki tawhiti:
inoi atu korua moku.
29 A ka mea a Mohi, Nana, ka mawehe atu ahau nei i a koe, na, ka inoi atu
ahau ki a Ihowa kia turere atu nga huihuinga *namu* i a Parao, i ona tangata, i
tona iwi ano hoki apopo: otiia kaua a
Parao e tinihanga ano, *e mea* kia kaua
e tukua atu te iwi ki te mea patunga
tapu ki a Ihowa.
30 Na, ka mawehe atu a Mohi i a Parao, a ka inoi atu ki a Ihowa.
31 A peratia ana e Ihowa me ta Mohi
i mea ai; a ka mea ia i nga huihuinga
namu kia rere atu i a Parao, i ona tangata, i tona iwi ano hoki; kihai i toe te
tahi.
32 Na, ka whakapakeke a Parao i tona
ngakau i taua taima ano hoki, kihai ano
hoki i tuku atu i te iwi.

UPOKO 9.

KATAHI ka mea a Ihowa ki a Mohi,
Haere ki a Parao, mea atu ki a ia,
E penei ana te kupu a Ihowa a te Atua
o nga Hiperu, Tukua mai toku iwi ki te
mahi ki a au.
2 Ta te mea hoki, ki te kore koe e
rongo ki te tuku mai *i a ratou*, a ka pupuri tonu i a ratou;
3 Nana, ka pa atu te ringaringa o
Ihowa ki au kararehe i te parae, ki nga
kaihe, ki nga kamera, ki nga kau, ki
nga hipi ano hoki: he kino rawa te
mate.
4 A e wehewehe a Ihowa i nga kararehe a Iharaira, i nga kararehe ano hoki
a Ihipa: a e kore e mate tetahi mea o a
nga tamariki a Iharaira.
5 A i whakaritea atu ano e Ihowa he
taima, i mea ia, Ko apopo a Ihowa mea
ai i tenei mea ki te whenua nei.
6 A te aonga ake, na, meatia ana tena
mea e Ihowa, a mate iho nga kararehe
katoa o Ihipa; tena ko nga kararehe a
nga tamariki a Iharaira, kihai i mate tetahi.
7 A ka tonoa atu *he kai titiro* e Parao,
na, kahore i mate kia kotahi o nga kararehe a nga tamariki a Iharaira. A ka
whakapakeketia te ngakau o Parao, kihai hoki ia i tuku utu i te iwi.
8 ¶ Katahi ka mea a Ihowa ki a Mohi
raua ko Arona, Tikina atu etahi pungarehu ma korua i te oumu, kia ki nga
ringa, a ma Mohi e ruke atu whaka-terangi i te tirohanga a Parao.
9 A ka whakapuehu ririki ki te whenua
katoa o Ihipa, a ka meinga hei whewhe
e tupu ana me te pukupuku ki te tangata, ki te kararehe, puta noa i te
whenua o Ihipa.
10 Na, aohia ana e raua he pungarehu
i te oumu, a ka tu ki te aroaro o Parao;
a, te rukenga atu a Mohi whaka-terangi, na, whakawhewhe tonu iho, he
mea tupu ake me te pukupuku ano i te
tangata i te kararehe.
11 A kihai nga tohunga i ahei te tu ki
te aroaro o Mohi i nga whewhe; kei
nga tohunga hoki te whewhe, kei nga
Ihipiana katoa ano hoki.
12 Na, ka whakapakeke a Ihowa i te
ngakau o Parao, a kihai ia i whakarongo
ki a raua; i rite tonu ki ta Ihowa i mea
ai ki a Mohi.
13 ¶ Katahi ka mea a Ihowa ki a
Mohi, Kia maranga wawe koe i te ata,
ka tu ki te aroaro o Parao, a ka mea ki
a ia, E penei mai ana a Ihowa te Atua o
nga Hiperu, Tukua mai toku iwi ki te
mahi ki a au.
14 Ta te mea hoki ko a tenei taima ka
tukua atu e ahau aku whiu katoa ki tou
ngakau, ki o tangata hoki, ratou tahi ko
tou iwi; kia mohio ai koe kahore tetahi
e rite ana ki a au i te whenua katoa.
15 Ta te mea, ko akuanei takiritia ai
toku ringaringa, a ka patu ahau i a koe,
i tou iwi hoki, ki te mate uruta; a ka
whakangaromia atu koe i te whenua.
16 A mo konei ano hoki ahau i whakaara ai i a koe, kia ai koe hei whakakitenga mo toku kaha; kia korerotia ai
hoki toku ingoa ki te ao katoa.
17 E whakahirahira ana ano koe i a
koe ki toku iwi, tē tuku mai ai koe i a
ratou?
18 Na, kia penei apopo, ka uaina iho e
ahau he whatu, he mea nanakia rawa,
kahore he pena i Ihipa o te pito nohoanga iho ano, a mohoa noa nei.
19 Na, unga atu, huihuia mai au kararehe, me au mea katoa i te parae; *ta te*

mea ko nga tangata katoa, me nga kara-
rehe, e rokohanga atu ki te parae, a
kihai i huihuia mai ki te whare, ina, ka
rere iho te whatu ki runga ki a ratou, a
ka mate.
20 Te tangata a Parao i wehi i te kupu
a Ihowa, i meatia e ia ana tangata, me
ana kararehe, kia rere atu ki nga whare:
21 A te tangata kihai i anga tona nga-
kau ki te kupu a Ihowa, i waiho atu e ia
ana tangata me ana kararehe i te parae.
22 ¶ Na, ko te meatanga mai a Ihowa
ki a Mohi, Torona ake tou ringaringa
whaka-te-rangi, kia puta iho ai he
whatu ki te whenua katoa o Ihipa, ki te
tangata, ki te kararehe, ki nga mea tupu
katoa o te mara, puta noa i te whenua o
Ihipa.
23 A te whatoronga atu o te tokotoko
o Mohi whaka-te-rangi: te tino tuku-
nga mai a Ihowa i nga whatitiri me te
whatu, a rere ana te ahi i runga i te
whenua: a whakauaina iho ana e Ihowa
te whatu ki te whenua o Ihipa.
24 Na, he whatu tena, he ahi hoki e
whakauru ana ki roto ki te whatu, he
nanakia rawa, kahore ona rite i te whe-
nua katoa o Ihipa, no te timatanga iho
ano o taua iwi.
25 Na, patua iho e te whatu, puta noa
i te whenua katoa o Ihipa, nga mea ka-
toa i te parae, te tangata, te kararehe;
i patu ano te whatu i nga mea tupu
katoa o te mara, a ko nga rakau katoa
o te mara i whatiwhatiia
26 Ko te whenua anake o Kohena, *i*
noho ai nga tamariki a Iharaira, kahore
he whatu.
27 ¶ Na, ka tono tangata atu a Parao
hei karanga i a Mohi raua ko Arona, a
ka mea atu ki a raua, Kua hara ahau i
tenei wa: e tika ana ta Ihowa, tena ko
au, matou tahi ko toku iwi, e kino ana.
28 Inoi atu ki a Ihowa, (kua iro na
hoki,) kia mutu nga whatitiri nui me te
whatu; a ka tuku atu ahau i a koutou,
a heoi ano to koutou nohoanga.
29 Na, ka mea mai a Mohi ki a ia,
Kia puta atu ahau ki waho i te pa, ka
whakatuwhera atu ahau i oku ringa ki
a Ihowa; a e mutu nga whatitiri, a ka
kore noa iho te whatu; kia mohio ai
koe no Ihowa te whenua.
30 ¶ Ko koe ia, me o tangata, e mohio
ana ahau kahore ano koutou i wehi noa
i a Ihowa i te Atua.
31 A i patua te korari me te parei;
kua pupuku hoki te parei, kua pua hoki
te korari.
32 ¶ Ko te witi ia me te rai, kihai i
patua; kahore hoki ena i tupu noa.
33 ¶ A te mawehenga atu o Mohi i a
Parao ki waho i te pa, na, ka whakatu-
whera atu ia i ona ringaringa ki a Iho-
wa; a mutu iho nga whatitiri me te
whatu, kihai hoki te ua i ringihia iho ki
te whenua.
34 A ka kite a Parao kua mutu te ua,
te whatu, me nga whatitiri, na, ka hara
ano ia, ka whakapakeke i tona ngakau,
ratou tahi ko ona tangata.
35 Heoi, whakapakeketia ana te nga-
kau o Parao, kihai hoki ia i tuku atu i
nga tamariki a Iharaira; i rite ano ki ta
Ihowa i korerótia e Mohi.

UPOKO 10.

NA, ka mea mai a Ihowa ki a Mohi,
Haere ki a Parao; kua whakapa-
keke hoki ahau i tona ngakau, me te
ngakau hoki o ona tangata, kia whaka-
kite atu ai ahau i enei tohu aku ki tona
aroaro;
2 Kia korero ai hoki koe ki nga taringa
o to tama, o te tama hoki a to tama, i
nga mea i mahi ai ahau ki Ihipa, i aku
tohu hoki i meatia e ahau i roto i a ra-
tou; kia mohio ai koutou ko Ihowa
ahau.
3 ¶ A haere ana a Mohi raua ko Arona
ki a Parao, a mea atu ana ki a ia, E
penei mai ana a Ihowa, te Atua o nga
Hiperu, Kia pehea te roa o to whakatutu-
ritanga, tē whakangohengohe ai koe i a
koe ki toku aroaro? Tukua mai toku
iwi ki te mahi ki a au.
4 Tena ko tenei, ka kore koe e rongo
ki te tuku mai i toku iwi, nana, ko apo-
po ahau kawe mai ai i te mawhitiwhiti
puta noa atu i o rohe:
5 A e kapi i a ratou te mata o te whe-
nua, a e kore e ahei te kite iho i te whe-
nua; a e kai ratou i nga toenga i ma-
hue, i toe ma koutou i te whatu, e kai
hoki ratou i nga rakau katoa e tupu ana
ma koutou i te mara:
6 A e ki i a ratou ou whare, me nga
whare o o tangata katoa, me nga whare
o nga Ihipiana katoa; *he mea* kihai nei
i kitea e ou mātua, e nga mātua ranei o
ou mātua, o te ra iho ano i noho ai ratou
ki te whenua, a, moroki noa nei. A ta-
huri atu ana ia, haere atu ana i a Parao.
7 ¶ A ka mea nga tangata o Parao ki
a ia, Kia pehea te roa o te mahangata-
nga a tenei tangata i a tatou? tukua atu
nga tangata ki te mahi atu ki a Ihowa
ki to ratou Atua: kiano koe i mohio noa
kua ngaro a Ihipa?
8 Na, ka whakahokia mai ano a Mohi

raua ko Arona ki a Parao; a ka mea atu ia ki a raua, Haere, e mahi ki a Ihowa ki to koutou Atua: ko wai, ko wai e haere?
9 A ka mea atu a Mohi, E haere ra matou me a matou taitamariki, me o matou koroheke, me a matou tama, me a matou tamahine, e haere me a matou hipi, me a matou kau; he hakari hoki ta matou ki a Ihowa.
10 Na, ko tana meatanga mai ki a raua, Kia pena te noho tahi a Ihowa ki a koutou, me ahau hoki ka tuku atu nei i a koutou me a koutou potiki: ma koutou e titiro; he kino hoki kei mua i a koutou.
11 Kahore ra hoki: haere koutou, e nga tane e mahi ki a Ihowa; ko ta koutou hoki tena i whai na. A peia atu ana raua i te aroaro o Parao.
12 ¶ Na, ka mea a Ihowa ki a Mohi, Whatorona atu tou ringaringa ki runga ake i te whenua o Ihipa mo te mawhitiwhiti kia puta ake ki te whenua o Ihipa, ki te kai i nga otaota katoa o te whenua, i nga mea katoa i toe iho i te whatu.
13 A te whatoronga atu o te tokotoko o Mohi ki runga i te whenua o Ihipa, na, whakaputaina mai ana e Ihowa tetahi hau, he marangai, ki runga ki te whenua, a, pau katoa taua rangi, pau katoa taua po; a huaki ake te ata, na, kua kawea mai nga mawhitiwhiti e te marangai:
14 A puta ake ana te mawhitiwhiti ki te whenua katoa o Ihipa, a tau iho ki nga rohe katoa o Ihipa: he nanakia rawa; kahore he mawhitiwhiti o mua atu hei rite mo enei, e kore ano hoki e rite a muri ake nei.
15 A ngaro ana i a ratou te mata o te whenua katoa, a pouri ana te whenua; a kainga ake e ratou nga otaota katoa o te whenua, me nga hua katoa o nga rakau i toe i te whatu: kihai i mahue tetahi tupu o nga rakau, o nga otaota ranei o te mara, puta noa i te whenua katoa o Ihipa.
16 ¶ Na, ka hohoro a Parao te karanga ki a Mohi raua ko Arona; a ka mea, Kua hara ahau ki a Ihowa ki to koutou Atua, ki a korua hoki.
17 Na, whakarerea noatia iho taku hara, heoi rawa ano ko to tenei taima, a, inoi atu ki a Ihowa ki to koutou Atua, kia tangohia atu e ia tenei mate i a au, ko *tenei* anake.
18 A mawehe atu ana ia i a Parao, inoi atu ana ki a Ihowa.
19 Na, whakatakā mai ana e Ihowa he hauauru nui rawa, nana i kahaki atu nga mawhitiwhiti, i whiu atu ki te Moana Whero; kihai i toe tetahi mawhitiwhiti *i roto* i nga rohe katoa o Ihipa.
20 Heoi whakapakeke ana a Ihowa i te ngakau o Parao, a kihai ia i tuku mai i nga tamariki a Iharaira.
21 ¶ A ka mea mai a Ihowa ki a Mohi, Torona ake tou ringaringa ki te rangi, kia whai pouritanga ai ki te whenua o Ihipa, he pouritanga e hakiri mai ana ki te ringa.
22 A te toronga atu o te ringaringa o Mohi whaka-te-rangi: na, kua pouri kerekere, paku noa i te whenua katoa o Ihipa, a, e toru nga ra:
23 Kahore te tahi i kite i tetahi, kihai ano hoki i whakatika atu tetahi i tona wahi i nga ra e toru: tena ko nga tamariki a Iharaira, mārama tonu o ratou nohoanga.
24 ¶ Na, ka karanga a Parao ki a Mohi, a ka mea, Haere koutou, e mahi ki a Ihowa; otiia me waiho a koutou hipi me a koutou kau: ko a koutou tamariki nonohi hoki me haere tahi i a koutou.
25 A ka mea mai a Mohi, Me homai ano e koe ki a matou nga patunga tapu, me nga tahunga tinana, hei mahinga ma matou ki a Ihowa ki to matou Atua.
26 Me haere ano a matou kararehe i a matou; e kore tetahi maikuku e mahue; ta te mea hoki, ka tangohia e matou etahi o ena hei mahinga *ma matou* ki a Ihowa ki to matou Atua; a e kore matou e mohio ki ta matou e mahi ai ki a Ihowa, kia tae atu ra ano ki reira.
27 ¶ Heoi whakapakeketia ana e Ihowa te ngakau o Parao, a kihai ia i pai ki te tuku atu i a ratou.
28 Na ka mea a Parao ki a ia, Mawehe atu i a au, kia tupato kei kite mai koe i toku kanohi ki muri ake nei; ko te ra hoki e kite ai koe i toku kanohi, ka mate koe.
29 Ano ra ko Mohi, Ka tika tau korero, e kore ano ahau e kite i tou kanohi ki muri ake nei.

UPOKO 11.

NA, ka mea a Ihowa ki a Mohi, Kia kotahi atu whiu e whakapangia atu e ahau ki a Parao, ki Ihipa hoki; muri iho ka tukua atu koutou e ia i konei: ka tukua atu *koutou* e ia, ina, ka tino peia katoatia atu koutou e ia i konei.
2 Korero atu ki nga taringa o te iwi, kia tonoa atu e ia tangata e ia *tangata* i tona hoa noho tata, e tera wahine e tera

wahine i tona hoa noho tata, nga mea
hiriwa, me nga mea koura.
3 A i meinga ano e Ihowa kia paingia
te iwi e nga Ihipiana. Ko te tangata
hoki, ko Mohi, i nui rawa ki te whenua
o Ihipa, ki te aroaro o nga tangata o
Parao, ki te aroaro ano hoki o te iwi.
4 ¶ Na, ka mea a Mohi, Ko te kupu
tenei a Ihowa, Kei waenganui po ka
haere atu ahau, a, waenganui atu o
Ihipa:
5 A ka mate nga whanau matamua
katoa o te whenua o Ihipa, no te mata-
mua a Parao e noho ana i runga i tona
torona, a tae iho ana ki te matamua a te
pononga wahine i tua i te mira; me te
whanau matamua katoa ano hoki a nga
kararehe:
6 A ka nui te tangi, puta noa i te whe-
nua katoa o Ihipa, kahore he pera i mua,
e kore ano hoki e pera e takoto ake nei.
7 Otira e kore e oraora te arero o tetahi
kuri ki tetahi o nga tamariki a Iharaira,
ki te tangata, ki te kararehe; kia mohio
ai koutou e titore ana a Ihowa i waenga
o nga Ihipiana o Iharaira.
8 A e haere ake enei tangata katoa au
ki a au, e piko iho ki a au, e mea, Hae-
re koe, me te iwi katoa e haere ana i
raro i ou waewae; a, muri iho ka haere
ahau. A puta atu ana ia i a Parao, he
nui hoki tana riri.
9 ¶ A ka mea mai a Ihowa ki a Mohi,
E kore a Parao e whakarongo ki a
koruа, kia maha ai aku merekara ki te
whenua o Ihipa.
10 A meatia ana e Mohi raua ko Arona
anei merekara katoa ki te aroaro o Pa-
rao: a i whakapakeke ano a Ihowa i te
ngakau o Parao, a kihai ia i tuku atu i
nga tamariki a Iharaira i tona whenua.

UPOKO 12.

A I korero mai a Ihowa ki a Mohi
raua ko Arona i te whenua o Ihi-
pa, i mea,
2 *Me waiho* tenei marama hei timata-
nga mo nga marama ki a koutou: hei
timatanga tenei mo nga marama o to
koutou tau.
3 ¶ Korero atu korua ki te huihuinga
katoa o Iharaira, mea atu, Kei te tekau
o nga ra o tenei marama ka tango ai
ratou, ia tangata ia tangata, i tetahi
reme ma ratou, kia rite ki nga whare o
nga mātua, kia *tu* nga whare i te reme:
4 A ki te tokoouou *nga tangata* o te
whare, ko te reme te nui ana, ma raua
ko tona hoa noho tata ki tona whare e
tango *tetahi*, he mea whakarite ki te
tokomahatanga o nga tangata; whaka-
ritea te tokomahatanga o nga tangata
mo te reme, ki ta tera tangata ki ta tera
tangata e kai ai.
5 ¶ Kei whai koha ta koutou reme,
hei te tane, hei te tau-tahi; tangohia
mai i roto i nga hipi, i roto ranei i nga
koati:
6 A me tiaki e koutou taea noatia te
tekau ma wha o nga ra o tenei marama
ano: a ma te whakaminenga katoa o
Iharaira rupekerupeke e patu i te ahiahi.
7 A me tango e ratou tetahi wahi o
nga toto, ka ta atu ai ki nga pou e rua,
ki te korupe hoki o te tatau o nga whare
e kainga ai tena mea e ratou.
8 A me kai e ratou te kikokiko i taua
po ano, he mea tunu ki te ahi, me nga
taro rewena-kore hoki; he puwha kawa
hoki ta ratou e kinaki ai ki taua *mea*.
9 Kaua e kainga te tahi wahi ona e
mata ana, kua kohuatia ranei ki te wai,
engari kia tunua ki te ahi; ko tona
pane, ko ona waewae, me ona whekau.
10 Kaua hoki e whakatoea tetahi wahi
ona ki te ata; a te wahi ona i toe ki te
ata, tahuna e koutou ki te ahi.
11 ¶ A, me penei ta koutou kai i
taua *mea;* kia whitikiria o koutou hope,
hei o koutou waewae o koutou hu, ko o
koutou tokotoko hoki ki o koutou ringa-
ringa; kia hohoro hoki te kai: ko te
kapenga hoki a Ihowa tena.
12 Ta te mea, ka tika atu ahau ra wae-
nganui o te whenua o Ihipa i tenei po,
ka patu hoki i nga whanau matamua
katoa i te whenua o Ihipa, i te tangata
a tae iho ana ki te kararehe; a ka puta
aku whakawakanga ki nga atua katoa o
Ihipa: ko Ihowa ahau.
13 A, hei tohu mo koutou te toto i nga
whare e noho ai koutou; a ka kite
ahau i te toto, na ka kape ahau i a kou-
tou, e kore ano hoki te whiu e pa ki a
koutou hei whakamate, ina patu ahau i
te whenua o Ihipa.
14 A, hei whakamaharatanga mo kou-
tou tenei ra; hei konei koutou tuku ai i
te hakari ki a Ihowa, *tuku iho* ki o kou-
tou whakatupuranga; ko te ture *tenei*
ake nei ake nei, kia hakaritia e koutou
tenei *ra*.
15 ¶ E whitu nga ra e kai ai koutou i
te taro rewena-kore; kei te ra tuatahi
ano ka whakakorea ai te rewena o o
koutou whare; ta te mea ki te kai te-
tahi i te taro rewena i te ra tuatahi, a
taea noatia te whitu o nga ra, ka hate-
pea atu taua tangata i roto i a Iharaira.
16 A hei te ra tuatahi he huihuinga

tapu, hei te ra tuawhitu hoki he huihui-
nga tapu mo koutou; kaua tetahi mahi
e mahia i aua *ra;* heoi ano ko te kai ma
tenei tangata ma tenei tangata ta kou-
tou e raweke ai.
17 Kia mau hoki koutou ki *te hukari o*
te taro rewena-kore; no te mea, no tenei
rangi pu ano i whakaputaina atu ai e
ahau o koutou ropu i te whenua o Ihipa:
mo konei, kia mau koutou ki tenei ra,
tuku iho ki o koutou whakatupuranga;
hei tikanga tenei ake nei ake nei.
18 ¶ Kei te *marama* tuatahi, kei te
tahi tekau ma wha o nga ra o te mara-
ma, i te ahiahi, ka kai koutou i te taro
rewena-kore, a tae noa ki te rua tekau
ma tahi o nga ra o te marama, i te
ahiahi.
19 Kaua he rewena e kitea i o koutou
whare i nga ra e whitu; ta te mea ki te
kai tetahi i te mea kua rewenatia, ina,
ka hatepea atu taua tangata i roto i te
huihui o Iharaira, ahakoa tangata ke,
ahakoa tangata whenua ranei.
20 Kaua e kainga tetahi mea kua re-
wenatia; hei te taro rewena-kore he kai
ma koutou i o koutou nohoanga katoa.
21 ¶ Na, ka karanga atu a Mohi ki
nga kaumatua katoa o Iharaira, a ka
mea ki a ratou, Tikina, tangohia mai ma
koutou he reme, kia rite ki o koutou
hapu ririki, patua hoki te kapenga.
22 A tangohia he paihere hihopa, ka
tuku ki te toto i roto i te peihana, na ka
taia atu te korupe me nga pou e rua ki
te toto i roto i te peihana; kaua hoki te-
tahi o koutou e puta atu ki waho o te
kuwaha o tona whare, a taea noatia te
ata.
23 He mea hoki, Ka haere atu a Ihowa
ki te patu i nga Ihipiana; a ka kite ia i
te toto i te korupe, i nga pou e rua hoki,
na ka kapea e Ihowa te kuwaha, e kore
hoki e tukua e ia te kai whakamate kia
haere ki roto ki o koutou whare patu ai.
24 Kia mau hoki koutou ki tenei mea,
hei ture mou, mo o tamariki hoki, ake
ake ake.
25 A tenei ake, i te wa e tae ai koutou
ki te whenua e homai e Ihowa ki a kou-
tou, ki tana i korero ai, na, kia mau
koutou ki tenei mahi.
26 A tenei ake, ki te mea a koutou ta-
mariki ki a koutou, He aha tenei e mahia
nei e koutou?
27 Na, ka mea atu koutou, Ko te pa-
tunga ra i ta Ihowa kapenga, nana ra i
kape nga whare o nga tamariki a Ihara-
ira i Ihipa, i a ia i patu i nga Ihipiana,
a whakaorangia ake o matou whare.
Na, tuohu ana te iwi, koropiko ana.

28 Na, ka haere nga tamariki a Ihara-
ira, a mea ana i ta Ihowa i whakahau
ai ki a Mohi raua ko Arona, pera ana
ratou.
29 ¶ Nawai-a, ka waenganui po, na,
patua ana e Ihowa nga whanau mata-
mua katoa i te whenua o Ihipa, te ma-
tamua a Parao e noho ana i runga i tona
torona, a tae iho ana ki te matamua a te
herehere i roto i te whare herehere; me
te whanau matamua katoa ano hoki a
te kararehe.
30 A, te marangatanga ake o Parao i
te po, ratou ko ana tangata katoa, me
nga Ihipiana katoa; na, he nui te tangi
i Ihipa; kahore hoki he whare i kore i
te tupapaku.
31 ¶ Na, ka karanga ia ki a Mohi
raua ko Arona i te po, a ka mea, Wha-
katika, haere atu i roto i toku iwi, kou-
tou ko nga tamariki a Iharaira; haere
ki te mahi ki a Ihowa ki te pera me ta
koutou i ki ai.
32 Tangohia hoki a koutou hipi, a
koutou kau hoki, a koutou i ki ai, a
haere; me te manaaki ano hoki i a au.
33 ¶ A whakatatutatu atu ana nga
Ihipiana ki te iwi, kia tonoa wawetia
atu ai ratou i te whenua; i mea hoki
ratou, Ka mate katoa tatou.
34 A maua atu ana e te iwi ta ratou
paraoa pokepoke, i te mea kahore ano i
rewenatia noatia, ko a ratou pokepoke-
nga paraoa i takaia ki roto ki o ratou
kakahu, a *makā iho* ki o ratou poko-
hiwi.
35 A i whakarite ano nga tamariki a
Iharaira i te kupu a Mohi; a tonoa ana
e ratou nga mea hiriwa, me nga mea
koura, me nga kakahu, i nga Ihipiana:
36 A na Ihowa i mea kia paingia te
iwi e nga Ihipiana, a hoatu ana e ratou:
a pahuatia ana e ratou nga Ihipiana.
37 Na, ka turia atu e nga tamariki a
Iharaira i Ramehehe a, Hukota, tata
tonu nga tane ki nga mano e ono rau,
he mea haere i raro, hāunga nga tama-
riki.
38 A he nui hoki te whakauru i haere
tahi atu me ratou; me nga hipi hoki,
me nga kau, he tini ke te kararehe.
39 A tunua iho e ratou etahi taro re-
wena-kore i te paraoa pokepoke i maua
mai e ratou i Ihipa, kahore hoki i rewe-
natia; no te mea hoki i peia mai ratou i
Ihipa, kihai hoki i ahei te noho iho, ki-
hai hoki ratou i taka i te o mo ratou.
40 ¶ Na, te nohoanga o nga tamariki
a Iharaira, i noho ra ki Ihipa, e wha rau
e toru tekau nga tau.
41 A i te mutunga iho o nga tau e

wha rau e toru tekau, i taua ra pu ano,
na, ka puta mai nga mano katoa o Ihowa
i te whenua o Ihipa.
42 He po maharatanga nui tena ki a
Ihowa, mo to ratou whakaputanga mai
i te whenua o Ihipa: ko taua po tenei o
Ihowa hei maharatanga ma nga tamariki
katoa a Iharaira, *tuku iho* ki o ratou
whakatupuranga.
43 ¶ A i mea mai ano a Ihowa ki a
Mohi raua ko Arona, Ko te tikanga
tenei mo te kapenga: Kaua tetahi tangata
ke e kai i tena *mea*;
44 Engari nga pononga katoa a te tangata
i utua ki te moni, kia oti te kokoti
e koe, ka kai ai i tena *mea*.
45 Kaua te manene, te kai mahi ranei,
e kai i tena *mea*.
46 Kia kotahi ano te whare e kainga
ai; kaua e mauria e koe tetahi wahi o
te kikokiko ki waho i te whare; kaua
ano hoki e whatiia tetahi wheua ona.
47 Ma te huihuinga katoa o Iharaira
tena mahi.
48 Na, ki te mea e noho ana tetahi
tangata ke ki a koe, a e mea ana ki te
whakarite i te kapenga a Ihowa, kotia
ana tane katoa, ka whakatata mai ai ia
ki tena mahi; a ka rite ia ki te tangata
whenua: kaua hoki tetahi tangata kihai
i kotia e kai i tena mea.
49 Kia kotahi ano te ture mo te tangata
whenua, raua ko te tangata ke e
noho ana i roto i a koutou.
50 A pera ana nga tamariki katoa a
Iharaira; me ta Ihowa i ako ai ki a
Mohi raua ko Arona, pera ana ratou.
51 Heoi, no taua ra pu ano i whakaputaina
mai ai e Ihowa nga tamariki a
Iharaira i te whenua o Ihipa, tenei ropu
tenei ropu o ratou.

UPOKO 13.

A I korero mai a Ihowa ki a Mohi,
i mea,
2 Whakatapua moku nga *mea* matamua
katoa; ko nga mea katoa a nga
tamariki a Iharaira, e oroko-puta mai
ana i te kopu, ko a te tangata, ko a te
kararehe, maku.
3 ¶ A i mea atu a Mohi ki te iwi,
Kia mahara ki tenei ra i haere atu ai
koutou i Ihipa, i te whare pononga;
he kaha hoki te ringaringa i whakaputaina
atu ai koutou e Ihowa i konei:
kaua hoki te taro rewena e kainga.
4 Ko te ra tenei i haere atu ai koutou,
ko Apipi te marama.
5 ¶ A tenei ake, i te wa e kawea ai
koe e Ihowa ki te whenua o nga Kanaani,
o nga Hiti, o nga Amori, o nga
Hiwi, o nga Iepuhi, i oati ai ia ki ou
mātua ka hoatu ki a koe, he whenua
e rerengia ana e te waiu e te honi, ko
reira koe mahi ai i tenei mea, i tenei
marama ano.
6 E whitu nga ra e kai ai koe i te
taro rewena-kore, a hei te ra whitu te
hakari a Ihowa.
7 E whitu nga ra e kainga ai te taro
rewena-kore: aua hoki te taro rewena
e kitea ki a koe; aua ano e kitea ki
a koe he rewena puta noa i o rohe
katoa.
8 ¶ A mau e korero atu ki to tamaiti
i taua ra, e mea, Mo ta Ihowa i mea
ai ki a au tenei, i taku haerenga mai i
Ihipa.
9 A hei tohu *tena mea* ki a koe i tou
ringaringa, hei whakamahara hoki ki
waenganui i ou kanohi; kia mau ai te
ture a Ihowa i roto i tou waha: he kaha
hoki te ringa i whakaputaina atu ai koe
e Ihowa i Ihipa.
10 Mo reira kia mau ki tenei tikanga i
tona wa ano i whakaritea ai, i tenei tau
i tenei tau.
11 ¶ A tenei ake, i te wa e kawea ai
koe e Ihowa ki te whenua o nga Kanaani,
ki tana i oati ai ki a koutou ko ou
mātua, a ka hoatu a reira e ia ki a koe,
12 Ko reira wehea ai e koe ma Ihowa
nga mea katoa e orokoputa mai ana i te
kopu, me nga whanau matamua katoa
o au kararehe, ko nga tane ma Ihowa.
13 Otiia, me utu e koe ki te reme nga
mea matamua katoa a te kaihe; a ki te
kahore e utua e koe, whatiia tona kaki:
ko nga matamua katoa hoki a te tangata,
i roto i o tamariki, me utu e koe.
14 ¶ A tenei ake, ki te ui mai to tamaiti
ki a koe a mua, ki te mea mai, He
aha tenei? katahi koe ka mea atu ki a
ia, He kaha te ringa i whakaputaina
mai ai matou e Ihowa i Ihipa, i te whare
pononga:
15 A i te mea ka tumaro a Parao, a
kihai matou i tukua kia haere, na, patua
iho e Ihowa nga matamua katoa o te
whenua o Ihipa, te matamua a te tangata,
te matamua ano hoki a te kararehe: no
reira i patua ai e ahau ma Ihowa nga
mea katoa e oroko-puta mai ana i te kopu,
nga tane; ko nga matamua katoa ia a
aku tamariki e utua ana e ahau.
16 A hei tohu ki tou ringa tena *mea*,
hei pare ki waenganui i ou kanohi: he
kaha hoki te ringaringa i whakaputaina
mai ai matou e Ihowa i Ihipa.
17 ¶ A te tukunga atu o te iwi e Parao

kia haere, kihai a Ihowa i arahi i a ratou
na te huarahi i te whenua o nga Pirihi-
tini, ahakoa tata; i mea hoki te Atua,
Kei awangawanga te iwi, ua kite ratou i
te pakanga, a ka hoki ki Ihipa:
18 Engari i arahina awhiotia te iwi e
te Atua na te huarahi i te koraha o te
Moana Whero: a haere topuni atu ana
nga tamariki a Iharaira i te whenua o
Ihipa.
19 A i maua atu ano e Mohi nga wheua
o Hohepa; nana hoki i whakaoati marie
nga tamariki a Iharaira, i mea, Ka tiki-
na mai koutou, ka ata tirohia e te Atua;
a ma koutou e mau atu oku wheua i
konei.
20 ¶ A ka turia atu e ratou i Hukota,
a noho rawa atu i Etama, i te pito o te
koraha.
21 A haere atu ana a Ihowa i mua i a ra-
tou, i te pou kapua i te awatea, hei arahi i
a ratou i te huarahi; a i te pou kapura i
te po, hei whakamarama i a ratou; kia
haere ai *ratou* i te ao i te po.
22 Kihai i tangohia e ia te pou kapua
i te aroaro o te iwi i te awatea, me te
pou kapura hoki i te po.

UPOKO 14.

NA, ka korero mai a Ihowa ki a Mohi,
ka mea,
2 Korerotia atu ki nga tamariki a Iha-
raira, kia tahuri kia noho ki te ritenga
atu o Pihahirota, i te takiwa o Mikitoro
o te moana, ki te ritenga atu o Paara-
hepona: hei te wahi e hangai tonu atu
ana ki reira, hei te taha o te moana
koutou noho ai.
3 A e kiia nga tamariki a Iharaira e
Parao, E pohehe ana ratou i te whenua,
kua tutakina mai ratou e te koraha.
4 A maku e whakapakeke te ngakau o
Parao, kia whai ai ia i a ratou: a ka
whai kororia ahau i a Parao, ratou ko
tona nuinga katoa; a ka mohio nga
Ihipiana ko Ihowa ahau; a peratia ana
e ratou.
5 ¶ A ka korerotia atu ki te kingi o
Ihipa, kua whati te iwi: katahi ka puta
ke te ngakau o Parao, ratou ko ona ta-
ngata, ki te iwi, a ka mea ratou, Na te
aha tenei mahi a tatou, i tukua ai a Iha-
raira kia haere atu i a tatou mahi?
6 Na, ka here ia i tana hariata, i ta-
ngohia ano hoki e ia tona iwi:
7 A takiritia ake e ia e ono rau hariata,
whiriwhiri rawa, me nga hariata katoa
o Ihipa, rite katoa i te rangatira.
8 Heoi, whakapakeke ana a Ihowa i te
ngakau o Parao o te kingi o Ihipa, te
tino whainga atu i muri i nga tamariki
a Iharaira: tena ko nga tamariki a Iha-
raira, kei runga tonu te ringaringa i
haere atu ai ratou.
9 Na, whai ana nga Ihipiana i a ratou,
nga hoiho katoa, nga hariata a Parao,
me ana hoia eke hoiho, me ana mano, a
mau rawa atu ratou, i a ratou e noho
ana i te tahatai i Pihahirota, e titiro atu
ano ki Paara-hepona.
10 ¶ A te whakatatanga atu a Parao,
na ka anga ake nga kanohi o nga tama-
riki a Iharaira, na, ko nga Ihipiana e
whai mai ana i muri i a ratou; a tino
wehi ana ratou: na, ka karanga atu nga
tamariki a Iharaira ki a Ihowa.
11 A ka mea ratou ki a Mohi, He onge
koia no te urupa o Ihipa i kahaki mai ai
koe i a matou ki te koraha mate ai? He
aha ra tenei mahi au ki a matou, i ara-
hina mai nei matou e koe i Ihipa?
12 Ehara koia tenei i ta matou kupu i
ki atu ra ki a koe i Ihipa, i mea ra, Waiho
ra matou kia whakamahia ana e nga
Ihipiana? ta te mea, engari kia whaka-
mahia matou e nga Ihipiana, kei mate
matou ki te koraha.
13 ¶ Na, ko te meatanga mai a Mohi
ki te iwi, Kaua ra koutou e wehi; tu
marie, ka titiro atu ki te whakaoranga a
Ihowa e whakaputaina mai e ia ki a
koutou i tenei ra: na, nga Ihipiana e
kitea atu ra e koutou i tenei ra, e kore e
kitea ano e koutou a muri atu nei.
14 Ma Ihowa ta koutou pakanga; ko
koutou ia e kore e hamumu.
15 ¶ Na, ko te meatanga atu a Ihowa
ki a Mohi, He aha koe i karanga ai ki a
au? korerotia atu ki nga tamariki a
Iharaira kia haere atu:
16 Otiia hapainga e koe to tokotoko,
ka whakamaro atu ai i tou ringaringa
ki runga ake i te moana, kia wehea ai;
na ka haere atu nga tamariki a Iharaira
ma waenga moana, i te wahi maroke.
17 A ko au, ina, maku e whakapakeke
nga ngakau o nga Ihipiana, a ka whai
ratou i muri i a ratou: a ka whai kororia
ahau i a Parao, me ana mano, me ana
hariata, me ana hoia eke hoiho.
18 A ka mohio nga Ihipiana ko Ihowa
ahau, ina whai kororia ahau i a Parao, i
ana hariata, me ana hoia eke hoiho.
19 ¶ Na, ka whakatika atu te anahera
a te Atua, i haere ra i mua i te ope o
Iharaira, a haere mai ana ki muri i a
ratou; ko te pou kapua hoki i neke atu
i to ratou aroaro, a tu rawa mai i muri i
a ratou:
20 I haere mai hoki ki waenganui o te

te nohoanga o nga Ihipiana, o te noho-
anga hoki o Iharaira; hei kapua hei
pouri ki *era*, hei whakamārama ia i te
po mo *enei*: a kihai ratou i whakatata
atu tetahi ki tetahi a pau katoa te po.
21 Na, torona atu ana e Mohi tona
ringaringa ki runga ake o te moana; a
panā ana e Ihowa te moana ki tetahi
hau nui, ki te marangai, i te roanga o
taua po, a whakamaroketia ana te moa-
na, na tuwhera pu ana nga wai.
22 A haere ana nga tamariki a Iharaira
ki waenganui o te moana ra te wahi
maroke: a hei taiepa nga wai ki a ratou
i te taha ki matau, ki maui.
23 Na, ka whai atu nga Ihipiana, a
haere ana i muri i a ratou, nga hoiho
katoa a Parao, ana hariata, me ana hoia
eke hoiho, ki waenganui o te moana.
24 A i to te ata whakaaraara, na, ka
titiro atu a Ihowa ki te ope o nga Ihipi-
ana, i roto i te pou ahi raua ko te kapua,
ka whakararu hoki i te ope o nga
Ihipiana,
25 A whakamareretia ana e ia nga
wira o nga hariata, kia puhoi ai te haere:
a ka mea nga Ihipiana, Kia oma atu
tatou i te aroaro o Iharaira: kei roto
hoki i a ratou a Ihowa e whawhai mai
ana ki nga Ihipiana.
26 ¶ Na, ka mea a Ihowa ki a Mohi,
Whakamarokia atu tou ringa ki runga i
te moana, kia hoki mai ai nga wai ki
runga ki nga Ihipiana, ki a ratou haria-
ta, me a ratou hoia eke hoiho.
27 A te whakamarokanga atu o te
ringaringa o Mohi ki runga i te moana,
na, takiri rawa ake te ata, kua hoki mai
te moana ki tona tūturutanga; tutataki
pu ki nga Ihipiana e rere ana; a taia
iho nga Ihipiana e Ihowa ki waenga
moana.
28 A hoki mai ana nga wai, taupokina
iho nga hariata, me nga hoia eke hoiho,
me te ope katoa o Parao, i haere i muri
i a ratou ki te moana: kihai tetahi o
ratou i toe.
29 Tena ko nga tamariki a Iharaira, i
haere ratou ra te *wahi* maroke i wae-
nganui o te moana; ko nga wai hoki
hei taiepa ki a ratou, ki te *taha* matau,
ki te *taha* maui.
30 ¶ A whakaorangia ana e Ihowa a
Iharaira i taua ra i nga ringa o nga
Ihipiana; a ka kite a Iharaira i nga
Ihipiana i te tahatai, he tupapaku katoa.
31 A i kite a Iharaira i te ringaringa
nui i whakaputaina mai e Ihowa ki nga
Ihipiana: a ka wehi te iwi i a Ihowa, a
whakapono ana ki a Ihowa, ki tana
pononga hoki ki a Mohi.

UPOKO 15.

NO reira i waiata ai a Mohi ratou ko
nga tamariki a Iharaira i tenei wai-
ata ki a Ihowa, a ka whakahua, ka
mea, Ka waiata atu ahau ki a Ihowa, he
hira noa atu hoki tona kororia: ko te
hoiho raua ko tona kai eke, kua pangā e
ia ki te moana.
2 Ko Ihowa toku kaha me *taku* waiata,
ko ia ano hoki hei whakaora moku: ko
toku Atua tenei, a maku ia e whaka-
kororia; te Atua o toku papa, a maku
ia e whakanui.
3 He tangata whawhai a Ihowa: ko
Ihowa tona ingoa.
4 Nga hariata a Parao, me tana ope,
kua makā e ia ki te moana: ana ranga-
tira whiriwhiri toremi iho ki te Moana
Whero.
5 Taupokina iho ratou e nga wai ho-
honu; totohu iho ana ratou ki te rire,
ano he kamaka.
6 Ka whai kororia tou ringaringa ma-
tau, e Ihowa, mo te kaha: na tou ringa-
ringa, e Ihowa, i kuru te hoa whawhai.
7 Nui atu tou kaha ki te aki iho i te
hunga i whakatika mai ra ki a koe: te
whakaputanga mai o to riri, pau katoa
ana ratou, me he tumutumu otaota.
8 Na te hau hoki o tou ihu i haupu ai
nga wai; i tū ake nga roma, ano he
puranga, a whakatotoka ana te rire i te
takere o te moana.
9 I mea te hoa riri, Ka whai atu ahau,
ka hopu, ka tuwha i nga taonga; ka na
toku ngakau i a ratou; ka unuhia taku
hoari, ma toku ringa ratou e huna.
10 I pupuhi atu koe ki tau hau, tau-
pokina iho ana ratou e te moana; totohu
iho ratou, ano he matā, i nga wai nui.
11 Ko wai o nga atua hei rite mou, e
Ihowa? ko wai hei rite mou, e whaka-
moemititia nei mo te tapu, e wehingia
nei, e whakapaingia nei, e mahi nei i
nga mea whakamiharo?
12 I totoro atu tou ringa matau, ho-
romia ana ratou e te whenua.
13 Na tou atawhai i arahina mai ai e
koe tenei iwi kua hokona nei e koe; na
tou kaha i aratakina ai ratou e koe ki
tou nohoanga tapu.
14 Ka rongo nga iwi, ka pawera:
mau tonu te matapouri ki nga tangata o
Parehetina.
15 Ko reira ohorere ai nga rangatira o
Eroma; ko nga tangata nunui o Moapa,
mau tonu te wiri ki a ratou; ngohe noa
nga tangata katoa o Kanaana.
16 Tau ana ki a ratou te tuiri me te

wehi: ma te nui o tou ringa e tu tonu
ai ratou, ano he kohatu, kia pahemo ra
ano tou iwi, e Ihowa, kia pahemo ra
ano tenei iwi kua hokona nei e koe.
17 Mau ratou e kawe atu, e whaka-
tupu ki te maunga, ki tou kāinga o mua
iho, ki te wahi, e Ihowa, i hangā e koe
hei nohoanga mou, ki te wahi tapu, e te
Ariki, i whakapumautia e ou ringa.
18 Hei kingi a Ihowa, ake nei ake nei.
19 I haere hoki te hoiho a Parao, me
ana hariata, me ana hoia eke hoiho ki te
moana, a na Ihowa i whakahoki nga
wai o te moana ki runga ki a ratou:
tena ko nga tamariki a Iharaira, i haere
ra te *wahi* maroke, i waenganui o te
moana.
20 ¶ A ka tango a Miriama poropiti,
tuahine o Arona, i te timipera ki tona
ringa; a haere atu ana nga wahine
katoa i muri i a ia me nga timipera, me
te kanikani ano ratou.
21 A i whakahokia e Miriama ta ratou,
Waiata atu ki a Ihowa, he hira noa atu
hoki tona kororia; nana hoki te hoiho,
raua ko tona kai eke, i whiu ki te moana.
22 ¶ A arahina atu ana e Mohi a
Iharaira i te Moana Whero; a ka haere
atu ratou ki te koraha o Huri: a e toru
nga ra i haere ai ratou i te koraha, a
kihai i kitea he wai.
23 A ka tae mai ratou ki Mara, kihai
hoki i ahei te inu i nga wai o Mara; he
kawa hoki: no reira i huaina ai tona
ingoa ko Mara.
24 Na, ka amuamu te iwi ki a Mohi,
ka mea, Ko te aha hei inu ma matou?
25 Na, ka karanga ia ki a Ihowa; a
ka whakakitea mai he rakau e Ihowa ki
a ia, a pangā atu ana e ia ki nga wai.
na, ka reka nga wai: i hoatu e ia he
ture ki a ratou i reira, me tetahi ritenga;
i whakamatauria ratou e ia ki reira.
26 I mea hoki ia, Ki te whakarongo
marie koe ki te reo o Ihowa o tou Atua,
a ka mahi i te mea e tika ana ki tana
titiro, a ka whai taringa ki ana whaka-
haunga, ka pupuri hoki i ana tikanga
katoa e kore rawa tetahi o aua matenga
i whakapangia ki nga Ihipiana e ahau, e
whakapangia atu e ahau ki a koe; ko
Ihowa hoki ahau e whakaora nei i a koe.
27 ¶ Na, ka tae mai ratou ki Erimi, a
kotahi tekau ma rua nga puna wai i
reira, me nga nikau e whitu tekau; a ka
noho ratou ki reira, ki te taha o nga wai.

UPOKO 16.

A I turia mai e ratou i Erimi, a ka
tae mai te huihuinga katoa o nga
tamariki a Iharaira ki te koraha o Hini,
ki te takiwa o Erimi o Hinai, i te tahi
tekau ma rima o nga ra o te rua o nga
marama o ta ratou haerenga mai i te
whenua o Ihipa.
2 Na, ka amuamu te huihui katoa o
nga tamariki a Iharaira ki a Mohi raua
ko Arona i te koraha:
3 A ka mea nga tamariki a Iharaira
ki a raua, E, tē mate matou i te ringa-
ringa o Ihowa i te whenua o Ihipa, i a
matou e noho ana i te taha o nga kohua
kikokiko, e kai ana i te taro, a makona
noa! na korua nei hoki matou i kawe
mai ki tenei koraha kia kohurutia ai
tenei whakaminenga katoa ki te mate-
kai.
4 ¶ Na, ka mea a Ihowa ki a Mohi,
Nana, ka uaina iho e ahau he taro i te
rangi ma koutou; a ma te iwi e haere,
e kohikohi i to tenei rangi i to tenei
rangi, kia whakamatau ai ahau i a ra-
tou, e haere ranei ratou i taku ture,
kahore ranei.
5 A i te ono o nga ra, na ka takā e
ratou ta ratou e mau mai ai; kia taki-
ruatia ta ratou i kohikohi ai i etahi rangi
ake ka rite *ki to tenei*.
6 ¶ Na, ka mea a Mohi raua ko Arona
ki nga tamariki katoa a Iharaira, Ka
ahiahi, na, ka mohio koutou na Ihowa
koutou i arahi mai i te whenua o Ihipa;
7 A i te ata, na, ka kite koutou i te
kororia o Ihowa; e whakarongo mai
ana hoki ia ki a koutou amuamutanga
ki a Ihowa: tena ko maua, he aha
maua, i amuamu ai koutou ki a maua?
8 I mea ano a Mohi, *Ka mohio koutou*,
ua hoatu e Ihowa ki a koutou he kiko-
kiko hei kai i te ahiahi, a i te ata he
taro, a makona noa; no te mea kua
rongo a Ihowa ki a koutou amuamuta-
nga e amuamu na koutou ki a ia: ko
maua ia, hei aha? kihai koutou i amu-
amu ki a maua; engari ki a Ihowa.
9 ¶ Na, ka mea a Mohi ki a Arona,
Mea atu ki te huihui katoa o nga tama-
riki a Iharaira, Whakatata mai ki te
aroaro o Ihowa; kua rongo hoki ia ki a
koutou amuamutanga.
10 A i te mea ka korero atu a Arona
ki te huihui katoa o nga tamariki a
Iharaira, na, ka tahuri atu ratou whaka-
te-koraha, na, ko te kororia o Ihowa e
puta mai ana i roto i te kapua.
11 Na, ka korero atu a Ihowa ki a
Mohi, ka mea,
12 Kua rongo ahau ki nga amuamu-
tanga a nga tamariki a Iharaira: korero
atu ki a ratou, mea atu, Kia ahiahi ka
kai koutou i te kikokiko, a i te ata ka

makona i te taro; a ka mohio koutou
ko Ihowa ahau, ko to koutou Atua.
13 ¶ A i te ahiahi, na, ka puta mai te
koitareke, a kapi ana te puni: a i te ata
kua takoto te tomairangi i te nohoanga,
tawhio noa tawhio noa.
14 A ka mimiti ake te papanga to-
mairangi, na, he mea ririki, potakataka
nei kei te mata o te koraha, ririki, me te
haupapa, i runga i te whenua.
15 A te kitenga o nga tamariki a Iha-
raira, ka mea ratou ki tetahi ki tetahi,
He aha tena? kihai hoki ratou i mohio
he aha ranei. Na, ka mea a Mohi ki a
ratou, Ko te taro ra tena ka homai nei e
Ihowa ki a koutou hei kai.
16 Ko te mea tena i akona mai ra e
Ihowa, Kohikohia mai i reira e ia ta-
ngata e ia tangata, kia rite ki tana e kai
ai: he mea tatau a tangata te homa, kia
rite tonu ki a koutou: kohikohia e ia
tangata e ia tangata ma te hunga i roto
i ona teneti.
17 A pera ana nga tamariki a Iharaira,
na, kohikohia ana, he wahi nui e etahi,
he wahi nohinohi e etahi.
18 A ka mehuatia e ratou ki te homa,
kihai i hira ta te tangata i te wahi nui,
kihai hoki i peke tana i te wahi nohi-
nohi: i kohia e ia tangata e ia tangata,
rite tonu ki tana e kai ai.
19 Na, ka mea a Mohi, Kaua e wha-
katoea tetahi wahi o tena *mea* ki te
ata.
20 Heoi, kihai ratou i whakarongo ki
a Mohi; a whakatoea ana e etahi tetahi
wahi o taua *mea* mo te ata, a muia ana
e te kutukutu, a piro ake: a riri ana a
Mohi ki a ratou.
21 A kohikohia ana taua mea e ratou
i tenei ata i tenei ata, rite tonu ki ta
tenei tangata ki ta tenei tangata e kai
ai; a ka mahana te ra, na, kua rewa.
22 ¶ A i te ono o nga ra ka takiruatia
te taro i kohikohia e ratou, e rua hoki
nga homa ma te tangata kotahi; a ka
haere mai nga rangatira katoa o te hui-
hui, ka korero ki a Mohi.
23 Na, ka mea ia ki a ratou, Ko ia
tenei ta Ihowa i korero mai ra, Ko apopo
te okiokinga o te hapati tapu o Ihowa:
tunua ta koutou e tunu ai, kohuatia hoki
ta koutou e kohua ai; a te toenga iho,
waiho ma koutou, rongoatia atu mo te
ata.
24 A rongoatia atu ana e ratou mo te
ata. i pera ano me ta Mohi i ki ai; kihai
hoki i piro, kahore hoki i whai kutu-
kutu.
25 Na, ka mea a Mohi, Kainga tena i
tenei ra; he hapati hoki tenei ra no
Ihowa: e kore tena mea e kitea e kou-
tou ki te parae i tenei ra.
26 E ono nga ra e kohikohi ai koutou
i tena *mea;* a kei te whitu o nga ra, kei
te hapati, kei reira te kore ai.
27 A i te whitu o nga ra ka haere atu
etahi o te iwi ki te kohikohi, a kihai i
kitea.
28 Na, ka mea a Ihowa ki a Mohi, Kia
pehea te roa o koutou e kore nei e pu-
puri i aku whakahaunga, i aku ture.
29 Titiro, no te mea kua hoatu e Ihowa
te hapati ki a koutou, koia i hoatu ai e
ia, i te ra ono, he taro mo nga rangi e
rua; e noho koutou e tenei tangata e
tenei tangata ki tona wahi ano; kaua
tetahi e haere atu i tona nohoanga i te
ra whitu.
30 Na, ka noho te iwi i te ra whitu.
31 A huaina iho ana e te whare o Iha-
raira te ingoa o taua mea, He Mana: a
ko tona rite kei te purapura korianara,
ma tonu; ko tona reka hoki kei te taro
honi nei.
32 ¶ A i mea ano a Mohi, Ko te mea
tenei i akona mai nei e Ihowa, Wha-
kakiia tetahi homa ki taua mea, ka
rongoa atu ai ma o koutou whakapapa-
ranga; kia kite ai ratou i te taro i wha-
ngaia ai koutou e ahau i te koraha i
taku whakaputanga mai i a koutou i te
whenua o Ihipa.
33 A ka mea a Mohi ki a Arona, Ta-
ngohia tetahi oko, whaowhina hoki he
mana ki roto, kia kotahi whakakiinga o
te homa, ka whakatakoto ki te aroaro o
Ihowa, rongoa ai, ma o koutou whakatu-
puranga.
34 A whakatakotoria ana taua mea e
Arona ki mua i te Whakaaturanga, ro-
ngoa ai, pera tonu ia me ta Ihowa i ako
ai ki a Mohi.
35 A e wha tekau nga tau i kai ai nga
tamariki a Iharaira i te mana, a tae noa
ratou ki te whenua e nohoia ana e te
tangata; he mana ta ratou i kai ai, a
to ratou taenga atu ra ano ki nga rohe
o te whenua o Kanaana.
36 Na, te homa, ko te wahi whakate-
kau ia o te epa.

UPOKO 17.

NA, ka haere atu te huihui katoa o
nga tamariki a Iharaira i te kora-
ha o Hini ki nga wahi i haere ai ratou,
i pera tonu me ta Ihowa i ako ai, a noho
rawa atu ki Repirimi: otiia kahore he
wai hei inu ma te iwi.
2 Na, ka ngangau te iwi ki a Mohi, a

ka mea, Homai ra he wai mo matou,
kia inu ai matou. A ka mea atu a
Mohi ki a ratou, He aha koutou i nga-
ngau ai ki a au? he aha koutou i wha-
kamatautau ai i a Ihowa?
3 Na, ka mate te iwi i te wai i reira;
a amuamu ana te iwi ki a Mohi, a ka
mea, He aha matou i kawea mai ai e
koe i Ihipa kia kohurutia ai matou, me
a matou tamariki, me a matou kararehe
ki te mate-wai?
4 Na, ka karanga atu a Mohi ki a
Ihowa, ka mea, Me pehea ahau ki te iwi
nei? whano ratou aki i a au ki te ko-
hatu.
5 Na, ko te meatanga mai a Ihowa ki
a Mohi, Haere atu i mua i te iwi, ka
tango hoki i etahi o nga kaumatua o
Iharaira *hei hoa* mou; ko to tokotoko
hoki, i patua e koe ki te awa, me mau
atu i tou ringaringa, ka haere.
6 Nana, tena ahau te tu atu na ki tou
aroaro ki reira, i runga i te kamaka i
Horepa, a mau e patu te kamaka, a ka
puta mai he wai i reira, hei inu ma te
iwi. A peratia ana e Mohi i te tiro-
hanga a nga kaumatua o Iharaira.
7 A huaina ana e ia te ingoa o taua
wahi ko Maha, ko Meripa; mo te nga-
ngautanga a nga tamariki a Iharaira,
mo ta ratou whakamatauranga hoki i a
Ihowa, i *a ratou* i mea ra, Kei roto
ranei a Ihowa i a tatou, kahore ranei?
8 ¶ Na, ko te haerenga mai o Ama-
reke, kei te whawhai ki a Iharaira ki
Repirimi.
9 Na, ka mea a Mohi ki a Hohua,
Whiriwhiria mai etahi tangata ma taua,
ka haere ki te whawhai ki a Amareke:
ka tu au apopo ki runga i te tihi o te
pukepuke, me te rakau ano hoki a te
Atua i toku ringaringa.
10 Na, peratia ana e Hohua me ta
Mohi i korero ai ki a ai; te tino wha-
whaitanga ki a Amareke: ko Mohi ia,
ratou ko Arona, ko Huru, i piki ki te
tihi o te pukepuke.
11 A ka maiangi ake te ringa o Mohi,
na, ka kaha a Iharaira; a ka tukua iho
tona ringaringa, na, ka kaha a Amareke.
12 Nawai-a, ka taimaha nga ringa o
Mohi; a ka tango ratou i tetahi kohatu,
a whakatakotoria ana ki raro i a ia, a
noho ana ia i runga; a puritia ake ana
ona ringaringa e Arona raua ko Huru,
kotahi i tetahi taha kotahi i tetahi taha:
katahi ka tūturu tonu ona ringaringa,
a, to noa te ra.
13 Na, patua ana a Amareke, ratou ko
tona iwi, e Hohua ki te mata o te hoari.
14 A ka mea a Ihowa ki a Mohi,
Tuhituhia tenei ki te pukapuka, hei
whakamaharatanga, ka korero ai ki nga
taringa o Hohua: ta te mea, ka tino
horoia atu e ahau te maharatanga o
Amareke i raro iho o te rangi.
15 A hangā ana e Mohi he aata, a
huaina iho tona ingoa ko Ihowa-nihi:
16 I mea hoki ia, no te mea *kua torona atu* te ringaringa ki te torona o Ihowa,
na, he pakanga ta Ihowa ki a Amareke
i tenei whakapaparanga i tenei whaka-
paparanga.

UPOKO 18.

AKA rongo a Ietero, tohunga o Mi-
riana, hungawai o Mohi, ki nga
mea katoa i meatia e te Atua ki a Mohi,
ki a Iharaira hoki, ki tona iwi; ki a
Ihowa ano hoki kua whakaputa mai i a
Iharaira i Ihipa;
2 Katahi a Ietero, hungawai o Mohi,
ka tango i a Hipora, wahine a Mohi, i
muri nei i tana tononga i a ia *kia hoki*,
3 Me ana tamariki tokorua, (te ingoa
o tetahi ko Kerehoma, i mea hoki ia,
He manene ahau i te whenua ke:
4 Te ingoa hoki o tetahi ko Erietera;
moku hoki i awhinatia mai e te Atua o
toku papa, nana hoki ahau i whakaora
i te hoari a Parao;)
5 Na, ka haere mai a Ietero, te hu-
ngawai o Mohi, ratou ko ana tamariki,
ko tana wahine, ki a Mohi, ki te koraha
i noho ai ia, ki te maunga o te Atua:
6 A ka korero atu ia ki a Mohi, Ko
ahau, ko Ietero, ko tou hungawai, kua
tae mai ki a koe, me to wahine ano,
ratou tahi ko ana tamariki tokorua.
7 Na, ka haere atu Mohi ki te whaka-
tau i tona hungawai, a ka tuohu atu, ka
kihi hoki i a ia; a ka ui raua ki a raua
ki te pai i tetahi i tetahi; a haere mai
ana raua ki te teneti.
8 Na, ka korerotia atu e Mohi ki tona
hungawai nga mea katoa i meatia e
Ihowa ki a Parao, ratou ko nga Ihipi-
ana, mo Iharaira, me nga matenga
katoatanga hoki i pono ki a ratou i te
ara, me ratou hoki kua whakaorangia
nei e Ihowa.
9 Na, ka hari a Ietero mo nga mea
pai katoa i meatia e Ihowa ki a Ihara-
ira, mo ratou *hoki* i whakaorangia e ia
i te ringa o nga Ihipiana.
10 A ka mea atu a Ietero, Kia wha-
kapaingia a Ihowa nana nei koutou i
whakaora i te ringa o nga Ihipiana, i te
ringaringa hoki o Parao; nana hoki te

iwi nei i whakaora ake i raro i te ringaringa o nga Ihipiana.
11 Katahi ahau ka mohio he nui a Ihowa i nga atua katoa; i te mea hoki ka whakapehapeha ratou, hira ake ana ano ia i a ratou.
12 Katahi a Ietero, te hungawai o Mohi, ka tango i tetahi tahunga tinana me nga patunga tapu ma te Atua: a haere mai ana a Arona, me nga kaumatua katoa o Iharaira, ki te hungawai o Mohi, ki te kai taro ki te aroaro o te Atua.
13 ¶ A i te aonga ake o te ra ka noho a Mohi ki te whakarite whakawa ma te iwi: a ka tu te iwi i te taha o Mohi no te ata, a, ahiahi noa.
14 A te kitenga o te hungawai o Mohi i nga mea katoa i mea ai ia ki te iwi, ka mea ia, He aha tenei mea e mea nei koe ki te iwi? he aha koe i noho ai, ko koe anake, i tu ai hoki te iwi katoa i tou taha no te ata, a, tae noa ki te ahiahi?
15 A ka mea mai a Mohi ki tona hungawai, E haere mai ana hoki te iwi ki a au, ki te rapu tikanga i te Atua:
16 Ka ai he mea ki a ratou, na, ka haere mai ratou ki a au; a maku e whakarite te whakawa a tetahi ki tetahi; e whakaatu hoki nga tikanga a te Atua, me ana ture.
17 Katahi ka mea mai te hungawai o Mohi ki a ia, Ehara tenei i te mea pai e mea nei koe.
18 Ka honia noatia iho koe, koutou tahi ko tenei iwi i a koe nei; he pehi rawa hoki tenei mea i a koe: e kore e taea e koe anake.
19 Na, whakarongo mai ki toku reo, maku koe e tohutohu: a ko te Atua hei hoa mou: Hei te aroaro o te Atua koe mo te iwi, a mau e kawe nga korero ki te Atua:
20 A mau ratou e whakaako ki nga tikanga me nga ture, e whakaatu hoki ki a ratou te huarahi e haere ai ratou, me nga mahi e mahi ai ratou.
21 Mau ano hoki e titiro i roto i te iwi katoa etahi tangata maia, e wehi ana i te Atua; hei te hunga pono, e kino ana ki te apo; ka waiho ai *hei rangatira* mo ratou, hei rangatira mo nga mano, hei rangatira mo nga rau, hei rangatira mo nga rima tekau, hei rangatira mo nga tekau:
22 A ma ratou e whakarite whakawa mo te iwi i nga wa katoa: a ko nga mea nui katoa, me kawe mai ki a koe; ko nga mea nohinohi katoa ia, ma ratou e whakarite: penei ka māmā koe, a ma koutou tahi te pikaunga.
23 Ki te mea koe i tenei mea, a ka ki mai te Atua ki a koe, katahi koe ka matatu ake, a ka haere marie tenei iwi katoa ki o ratou kāinga.
24 ¶ A whakarongo tonu a Mohi ki te kupu a tona hungawai, a meatia katoatia iho e ia nga mea i korero ai ia.
25 A whiriwhiria ana e Mohi etahi tangata maia i roto i a Iharaira katoa, a waiho iho ratou e ia hei upoko mo te iwi, hei rangatira mo nga mano, hei rangatira mo nga rau, hei rangatira mo nga rima tekau, hei rangatira hoki mo nga tekau.
26 A na ratou i whakarite whakawa mo te iwi i nga wa katoa: te mea pakeke ia i kawea mai e ratou ki a Mohi; a nga mea nohinohi katoa na ratou ano i whakarite.
27 ¶ A tukua atu ana e Mohi tona hungawai kia haere; a haere atu ana ia ki tona whenua.

UPOKO 19.

NO te toru o nga marama o te haerenga mai o nga tamariki a Iharaira i te whenua o Ihipa, no taua rangi ano, ka tae mai ratou ki te koraha o Hinai.
2 Kua riro mai hoki ratou i Repirimi, a haere mai ana ki te koraha o Hinai, a noho iho i te koraha; a noho ana a Iharaira ki reira, ki te ritenga atu o te maunga.
3 Na, ka piki atu a Mohi ki te Atua, a ka karanga mai a Ihowa ki a ia i te maunga, ka mea, Kia penei to korero ki te whare o Hakopa, to kauwhau hoki ki nga tamariki a Iharaira;
4 Kua kite koutou i nga mea i mea ai ahau ki nga Ihipiana, i a au hoki e waha ana i a koutou i runga i nga parirau ekara, e kawe mai ana hoki i a koutou ki a au.
5 Na, akuanei, ki te ata whakarongo koutou ki toku reo, ki te pupuri hoki i taku kawenata, ka waiho koutou hei taonga moku, nui atu i nga iwi katoa: i a au hoki te whenua katoa:
6 A ka waiho ano koutou e ahau hei kingi, hei tohunga, hei iwi tapu hoki. Ko nga kupu enei e korero ai koe ki nga tamariki a Iharaira.
7 ¶ A te haerenga iho a Mohi, na, ka karanga ia ki nga kaumatua o te iwi, a hoatu ana e ia ki to ratou aroaro enei kupu katoa i akona nei e Ihowa ki a ia.
8 Na, ka pa katoa te iwi ki te whakahoki mai, ka mea, Ka mahia e matou nga mea katoa i korerotia mai na e

Ihowa. A kawea atu ana e Mohi nga
kupu a te iwi ki a Ihowa.
9 Na, ka mea a Ihowa ki a Mohi,
Nana, ka haere atu ahau ki a koe i roto
i tetahi kapua matotoru, kia rongo ai te
iwi, ua korero ahau ki a koe, kia whaka-
pono ai hoki ratou ki a koe a mua tonu
atu. A korerotia atu ana e Mohi nga
kupu a te iwi ki a Ihowa.
10 ¶ Na, ka mea a Ihowa ki a Mohi,
Haere atu ki te iwi, ka whakatapu hoki
i a ratou akuanei, apopo, kia horoi hoki
ratou i o ratou kakahu,
11 Kia takatu hoki koutou i te ra tua-
toru; ta te mea, kei te ra tuatoru a
Ihowa haere iho ai ki te aroaro o te iwi
katoa, ki runga ki Maunga Hinai.
12 A whakatakotoria e koe he rohe mo
te iwi, tawhio noa tawhio noa, ka mea
atu, Kia mohio koutou kei piki ki te
maunga, kei pa atu ranei ki tona taha:
ko nga tangata katoa e pa atu ana ki te
maunga, ina, me whakamate.
13 Kaua tetahi ringaringa e pa atu ki
a ia, engari me aki ki te kohatu, me
wero ranei ki te tao; ahakoa kararehe,
ahakoa tangata, e kore e ora: ka kuku-
me roa te tangi o te tetere, ka haere mai
ai ratou ki te maunga.
14 ¶ A te haerenga iho a Mohi i te
maunga ki te iwi, na, ka whakatapu ia
i te iwi, a horoia ana e ratou o ratou
kakahu.
15 A i mea ia ki te iwi, Kia takatu
koutou i te toru o nga ra: kaua e wha-
katata atu ki a *koutou* wahine.
16 ¶ A ka taka ki te toru o nga ra, i
te ata, na, ka puta mai nga whatitiri, me
nga uira, me te kapua matotoru i runga
i te maunga, me te tangi o te tetere,
tona nui na! a wiri katoa ana te hunga
i te puni.
17 Na, ka arahina atu te iwi e Mohi i
te puni ki te whakatau i te Atua; a tu
ana ratou ki raro iho i te maunga.
18 A he paowa kau Maunga Hinai, no
te mea kua heke iho a Ihowa ki runga,
i roto i te ahi; a kake ana tona paowa,
ano he paowa oumu, a wiri pu te mau-
nga katoa.
19 A i te mea ka nui haere rawa te
tangi o te tetere, ka korero atu a Mohi,
a ka korero a reo *tangata* mai te Atua
ki a ia.
20 Na, ka heke iho a Ihowa ki runga
ki Maunga Hinai, ki te tihi o te maunga:
a karangatia iho ana a Mohi e Ihowa ki
te tihi o te maunga; a piki atu ana a
Mohi.
21 Na, ko te meatanga atu a Ihowa ki
a Mohi, Heke atu, kauwhautia te iwi
ra, kei wahi ake ratou ki a Ihowa, ki te
matakitaki, a he tokomaha o ratou e
hinga.
22 Ko nga tohunga hoki e whakatata
mai ana ki a Ihowa, kia whakatapu i a
ratou, kei auta atu a Ihowa ki a ratou.
23 A ka mea a Mohi ki a Ihowa, E
kore e ahei i te iwi te piki mai ki Mau-
nga Hinai; nau hoki i kauwhau iho ki
a matou, i mea, Taiepatia te maunga,
whakatapua hoki.
24 Na, ko te meatanga mai a Ihowa ki
a ia, Haere, heke atu; ka piki mai ano
koe, korua tahi ko Arona: ko nga tohu-
nga ia, me te iwi, kei wahi mai ratou,
kei piki mai ki a Ihowa; kei auta atu ia
ki a ratou.
25 A heke atu ana a Mohi ki te iwi,
korero atu ana ki a ratou.

UPOKO 20.

NA, ka korerotia atu e te Atua enei
kupu katoa, ka mea,
2 Ko Ihowa ahau ko tou Atua, naku
koe i whakaputa mai i te whenua o
Ihipa, i te whare pononga.
3 Aua etahi atua ke atu mou ki mua
atu i a au.
4 Kei hanga koe i te whakapakoko
mou, i tetahi ritenga ranei o *nga mea* o
te rangi i runga, o te whenua ranei i
raro, o te wai ranei i raro i te whenua:
5 Kei koropiko koe ki ena mea, kei
mahi ranei ki ena mea; ko Ihowa hoki
ahau ko tou Atua, he Atua hae e mea
ana i nga hara o nga mātua kia tau iho
ki nga tamariki, a, te toru, te wha ra
ano o nga *whakatupuranga* o te hunga
e kino ana ki a au;
6 E whakaputa aroha ana hoki ki nga
mano, ki te hunga e aroha ana ki a au,
a e whakarite ana i aku ture.
7 Kei whakahuatia noatia e koe te
ingoa o Ihowa o tou Atua; e kore hoki
a Ihowa e mea, he hara-kore te *tangata*
e whakahua noa ana i tona ingoa.
8 Kia mahara ki te ra hapati, kia wha-
katapua.
9 E ono nga ra e mahi ai koe, e mea ai
hoki i au mea katoa;
10 Tena ko te ra whitu, he hapati no
Ihowa, no tou Atua: kaua e mahia te-
tahi mahi i reira e koe, e to tamaiti,
e to tamahine, e to pononga tane, e to
pononga wahine, e o kararehe hoki, me
to tangata ke i roto i ou tatau;
11 E ono hoki nga ra i hangā ai e
Ihowa te rangi, me te whenua, te moana,
me nga mea katoa i roto, a okioki ana i

te ra whitu: no reira i whakapaingia ai
te ra hapati e Ihowa, a whakatapua ana.
12 ¶ Whakahonoretia e koe tou papa
me tou whaea; kia roa ai ou ra ki te
whenua e homai nei e Ihowa e tou Atua
ki a koe.
13 Kaua e patu.
14 Kaua e puremu.
15 Kaua e tahae.
16 Kaua e whakapae teka ki tou hoa.
17 Kaua e hiahia ki te whare o tou hoa,
kaua e hiahia ki te wahine a tou hoa, ki
tana pononga tane ranei, ki tana pono-
nga wahine ranei ki tana kau ranei, ki
tana kaihe ranei, ki tetahi mea ranei a
tou hoa.
18 ¶ A i kite te iwi katoa i nga wha-
titiri, me nga uira, me te tangi o te
tetere, me te maunga hoki e paowa ana:
a, te kitenga o te iwi, na, ka neke atu
ratou, a, tu rawa mai i tawhiti.
19 A ka mea ratou ki a Mohi, Mau e
korero mai ki a matou, a ka whakarongo
atu matou; a kaua te Atua e korero ki
a matou, kei mate matou.
20 Na, ka mea a Mohi ki te iwi, Kaua
koutou e wehi: he whakamatau hoki i
a koutou i haere mai ai te Atua, kia mau
ai hoki tona wehi ki o koutou kanohi,
kei hara koutou.
21 A tu mai ana te iwi i tawhiti; ko
Mohi ia, i whakatata atu ki te pouri *i
noho ai* te Atua.
22 ¶ A ka mea mai a Ihowa ki a Mohi,
Kia penei tau kupu ki nga tamariki a
Iharaira, Ka kite koutou kua korero
iho ahau i runga i te rangi ki a koutou.
23 Kei hangā, hei atua ngatahi me au,
he mea hiriwa, kei hangā ano hoki he
atua koura mo koutou.
24 Hangā e koe he aata oneone maku,
a ki runga patu ai koe i o tahunga tina-
na, me au whakamarietanga, i o hipi,
me o kau: ka haere mai ahau ka ma-
naaki i a koe, ki nga wahi katoa e wha-
kamaharatia ai e ahau toku ingoa.
25 A ki te hanga koe i te aata kohatu
maku, kei hangā e koe ki te kohatu
hahau; ta te mea, ki te hapai koe i to
toki ki runga i taua *mea*, kua whakanoa-
tia e koe.
26 Kaua ano hoki e piki na te ara-
whata ki toku aata, kei kitea i runga
tetahi wahi ou e takoto kau ana.

UPOKO 21.

AKO nga whakariteritenga enei e
whakatakotoria e koe ki to ratou
aroaro.
2 Ki te hoko koe i tetahi pononga
Hiperu, e ono nga tau e mahi ai ia; a i
te whitu ka haere noa atu, kaua he utu.
3 Ki te mea he takakau ia i tona
haerenga mai, me haere atu ano he
takakau: ki te mea he wahine tana,
me haere tahi ano tana wahine i a ia.
4 Ki te mea, na tona ariki te wahine i
homai ki a ia, a ka whanau a raua tama-
riki, tamahine ranei; ma tona ariki te
wahine, ratou ko ana tamariki, a ko ia
anake e haere.
5 A ki te ata mea mai te pononga, E
aroha ana ahau ki toku ariki, ki taku
wahine, me aku tamariki; e kore ahau
e haere noa atu:
6 Na, me kawe ia e tona ariki ki nga
kai whakariterite; me kawe hoki ia e ia
ki te tatau, ki te pou ranei o te tatau;
a ka okaia tona taringa e tona ariki ki
tetahi oka; a ka oti mai ia hei kai mahi
mana.
7 ¶ Ki te hokona atu hoki e tetahi ta-
ngata tana tamahine hei pononga, e kore
e rite tona haerenga mai ki waho ki te
haerenga mai o nga pononga tane.
8 Ki te kino ia ki te titiro iho a tona
ariki, i taunaha nei i a ia mana, na me
whakahoki mai ia mo tetahi utu: e kore
e ahei te hoko i a ia ki tetahi iwi ke;
mona hoki i tinihanga ki a ia.
9 A ki te mea kua taunahatia ia e ia
ma tana tamaiti, kia rite ki te tikanga ki
nga tamahine tupu tana e mea ai ki a ia.
10 Ki te tango ia i tetahi atu mana;
kaua e whakaitihia e ia te kai ma tera,
te kakahu mona, me ta raua moe tahi.
11 A ki te kahore enei mea e toru e
meatia e ia ki a ia, na, me haere noa atu
ia, kaua he moni.
12 ¶ Ki te patu tetahi i te tangata kia
mate, me tino whakamate ano ia.
13 A ki te kahore tetahi e whanga atu,
a ka mea te Atua kia tupono mai ki tona
ringa; na, maku e whakarite ki a koe
te wahi e rere ai ia.
14 Tena ko tenei i pokanoa te tangata
ki tona hoa, ki te kohuru tinihanga i a
ia; me tango ia e koe i taku aata, kia
mate ai ia.
15 Me tino whakamate ano hoki te ta-
ngata e patu ana i tona papa, i tona
whaea ranei.
16 ¶ Te tangata hoki e tahae ana i
tetahi tangata, a hokoa ana e ia, e kitea
ana ranei ki tona ringa, me tino whaka-
mate ano ia.
17 ¶ Me tino whakamate ano hoki te
tangata e kanga ana i tona papa, i tona
whaea ranei.
18 ¶ A ki te whawhai etahi tāngata ki

a raua a ka akina tona hoa e tetahi ki te
kohatu, ka motokia ranei, a kahore ia e
mate, engari ka takoto i runga i te
moenga;
19 Ki te ara ake ia, a ka haereere ki
waho me te toko i tana tokotoko, katahi
ka kore te hara o te tangata i patua ai
ia; otiia me utu e ia tona whakamange-
retanga ki te mahi, me mea hoki kia ata
rongoatia kia ora ai.
20 ¶ Ki te patu hoki te tangata i tana
pononga tane, i tana pononga wahine
ranei, ki te rakau, a ka mate i raro iho
i tona ringa; me ata takitaki *tona
matenga*.
21 Otiia ki te ora ia, a, kotahi, e rua
ranei, nga ra, e kore e takitakina: no te
mea ko tana moni ia.
22 ¶ Ki te whawhai etahi tangata ki a
ratou, a ka whara tetahi wahine e hapu
ana, a ka mate-roto tana tamaiti, otiia
kahore atu he hē, me tango he utu i a
ia, ara ta te tahu o te wahine e whakarite
mai ai ki a ia; hei ta nga kai whakarite
whakawa e mea ai tana e homai ai.
23 Ki te mate, na, me homai e koe he
mate hei utu mo te mate,
24 He kanohi mo te kanohi, he niho
mo te niho, he ringaringa mo te ringa-
ringa, he waewae mo te waewae,
25 He wera mo te wera, he motu mo te
motu, he karawarawa mo te kara-
warawa.
26 ¶ Ki te patua e te tangata te kanohi
o tana pononga tane, te kanohi ranei o
tana pononga wahine, a ka matapotia;
me tuku kia haere noa atu, hei utu mo
tona kanohi.
27 A ki te patua e ia kia marere te
niho o tana pononga tane, te niho ranei
o tana pononga wahine; me tuku kia
haere noa atu, hei utu mo tona niho.
28 ¶ Ki te werohia tetahi tangata, te-
tahi wahine ranei, e tetahi kau, a ka
mate; me tino aki te kau ki te kohatu,
kaua ano hoki ona kikokiko e kainga;
a ka tukua noatia atu te rangatira o
te kau.
29 Otiia ki te mea he kau wero ia no
mua, a ka whakaaturia mai ki tona ra-
ngatira, a kahore ia e tiaki i a ia, a ka
mate i a ia tetahi tangata, tetahi wahine
ranei; me aki te kau ki te kohatu, me
whakamate ano hoki tona rangatira.
30 Ki te whakaritea kia homai e ia he
moni, me homai e ia hei utu mo tona
oranga te mea i whakaritea mai ki a ia.
31 Ki te mea he tamaiti, he kotiro
ranei, i werohia e ia, kia rite ano ki
tenei tikanga te meatanga ki a ia.
32 Ki te wero te kau i tetahi pononga
tane, i tetahi pononga wahine ranei; kia
toru tekau nga hekere hiriwa e homai ki
to raua ariki, me aki hoki te kau ki te
kohatu.
33 ¶ Ki te whakatuwhera hoki te ta-
ngata i tetahi poka, ki te keria ranei e te
tangata tetahi poka, a e kore e hipokina
e ia, a ka taka he kau, he kaihe ranei,
ki roto;
34 Me utu e te tangata nana te poka,
me homai he moni e ia ki to raua ariki;
a mana te mea mate.
35 ¶ Ki te tukia te kau a tetahi tanga-
ta e te kau a tetahi, a ka mate; na, me
hoko e raua te kau ora, ka wehe ai i ona
utu; me wehe ano hoki e raua te mea
kua mate.
36 Otiia ki te mea i mohiotia he kau
wero ia no mua, a kahore i tiakina e
tona ariki, me utu mai e ia te kau ki te
kau; a mana te mea mate.

UPOKO 22.

KI te tahae te tangata i tetahi kau, i
tetahi hipi ranei, a ka patua, ka
hokona ranei e ia; kia rima nga kau e
homai e ia hei utu mo te kau kotahi,
kia wha hoki nga hipi mo te hipi ko-
tahi.
2 ¶ Ki te mau te tahae e poka *ara* ana, a
ka patua, ka mate, kahore he toto e *heke*
mona.
3 Ki te mea kua whiti te ra ki a ia, *ka
heke* he toto mona; *engari* me tino
whakautu e ia; ki te kahore ana mea,
na, me hoko ia mo tana tahae.
4 Ki te mau pu ki tona ringa te mea i
tahaetia, he kau, he kaihe ranei, he hipi
ranei, *a* e ora ana; kia rua nga utu e
homai e ia.
5 ¶ Ki te mea tetahi tangata kia kai-
nga tetahi mara, tetahi kari waina ra-
nei, a ka tukua atu e ia tana kararehe
hei kai i te mara a tetahi; me utu e ia
ki nga *hua* papai o tana mara, ki nga
hua papai hoki o tana kari waina.
6 ¶ Ki te toro atu te ahi, a ka pono ki
nga tataramoa, a ka pau nga whakapu
witi, te witi ranei e tu ana, te mara ra-
nei; me ata whakautu e te tangata nana
i tahu te ahi.
7 ¶ Ki te homai e te tangata tetahi
moni, etahi mea ranei, ki tona hoa *kia*
tiakina, a ka tahaetia i roto i te whare o
taua tangata; ki te kitea te tahae, kia
rua nga utu e homai e ia.
8 Ki te kahore i kitea te tahae, na, me
kawe te rangatira o te whare ki nga kai
whakarite whakawa, me kahore i totoro

tona ringaringa ki nga taonga o tona hoa.
9 I nga whakawakanga hara katoa mo te kau, mo te kaihe, mo te hipi, mo te kakahu, mo te ngaromanga o tetahi mea e kiia ana e tetahi nona, me haere te korero a te tokorua ki nga kai whakarite whakawa; ko te tangata e whakahengia ana e nga kai whakarite whakawa, kia rua nga utu e homai e ia ki tona hoa.
10 ¶ Ki te homai e tetahi tangata he kaihe ki tona hoa, he kau ranei, he hipi ranei, tetahi ranei o nga tini kararehe, kia tiakina; a ka mate, ka whara ranei, ka pahuatia ranei, kihai ano hoki i kitea:
11 Na, ka waiho i waenganui i a raua te oati a Ihowa, mo tona ringa kihai i totoro atu ki te taonga o tona hoa: a me whakaae mai e te rangatira o taua *mea*, e kore ano hoki e utua.
12 Otiia ki te mea kua tahaetia atu i a ia, me hoatu he utu ki tona rangatira.
13 Ki te mea kua haehaea, me kawe mai e ia hei whakaatu, *a* e kore e utua e ia te mea i haea.
14 ¶ Ki te tikina ano hoki e te tangata *tetahi mea* a tona hoa, a ka whara, ka mate ranei, me te ngaro ano te rangatira o taua mea, me ata whakautu ano e ia.
15 Kei reira te rangatira, e kore e utua: ki te mea e utua ana tona tukunga mai, i haere mai hoki mo tona utu.
16 ¶ Ki te whakawai te tangata i te kotiro kihai i taumautia, a ka moe tahi raua, me marena ano e ia hei wahine mana.
17 Ki te tino whakakahore rawa tona papa, a e kore e tukua ki a ia, me homai e ia nga moni e rite ana ki te kai reperepe ma nga kotiro.
18 ¶ Kei tukua e koe te wahine makutu kia ora.
19 ¶ Me whakamate rawa nga tangata katoa e moe ana ki te kararehe.
20 ¶ Me whakangaro rawa te tangata e patu whakahere ana ma tetahi atua ke; engari ma Ihowa anake.
21 ¶ Kaua hoki e whakatoia te manene, kaua ano hoki ia e tukinotia: he manene hoki koutou i mua i te whenua o Ihipa.
22 ¶ Kaua e whakatupuria kinotia te pouaru, te pani ranei.
23 Ki te anga koe ki te whakatupukino i a raua, a ka tangi raua ki a au, ina, ka whakarongo ahau ki ta raua karanga;
24 A ka mura taku riri, ka patua ano hoki koutou ki te hoari; a ka pouarutia a koutou wahine, ka pania ano hoki a koutou tamariki.
25 ¶ Ki te whakatarewa atu koe i te moni ki *tetahi* o toku iwi, ki tetahi o ou tangata rawa-kore, kei rite tau mahi ki a ia ki ta te kai whakatuputupu moni, kei tangohia i a ia te moni whakatuputupu.
26 Ki te tangohia e koe te kakahu o tou hoa hei taunaha, kaua e tukua kia rere te ra ka whakahoki atu ki a ia:
27 Ko tena anake na hoki hei uhi mona, hei kakahu mona mo tona kiri: a ko te aha hei moenga iho mona? ki te karanga mai hoki ia ki a au, na ka whakarongo atu ahau; no te mea he mahi tohu-tangata taku.
28 ¶ Kaua e whakahawea atu ki nga kai whakarite whakawa, kaua ano hoki e kangā te ariki o tou iwi.
29 ¶ Kei whakaroa koe *ki te homai* i nga matamua o o hua, o ou wai: me homai e koe te matamua o o tamariki ki a au.
30 Kia pera ano tau e mea ai ki o kau, ki o hipi: e whitu nga ra e noho ai ia ki tona whaea; i te waru o nga ra me homai ki a au.
31 ¶ A, hei tangata tapu koutou maku: kaua ano hoki koutou e kai i te kikokiko i haea ki te parae; me maka ma te kuri.

UPOKO 23.

KEI puaki i a koe te korero tito noa: kei totoro tahi tou ringa me te tangata kino, kei meinga hei kai whakaatu teka.
2 Kei whai tahi me te tokomaha ki te kino; kaua ano hoki e hamumu i te totohenga, hei mea kia riro ai i ta te tokomaha, hei whakapeau-ke *i te tika:*
3 Kaua ano hoki e whakanuia te rawakore, ina totohe ia.
4 ¶ Ki te tutaki koe ki te kau a tou hoa riri, ki tana kaihe ranei, e atiti noa atu ana, me ata whakahoki mai e koe ki a ia.
5 Ki te kite koe i te kaihe a tou hoa riri e takoto ana i raro i tana pikaunga, a ka ngakau-kore koe ki te whakaara, me ata whakaara tahi e korua.
6 ¶ Kei whakapeaua ketia e koe te whakarite whakawa mo to tangata rawa-kore, ina totohe ia.
7 Kia matara atu koe i te mea teka; kaua ano hoki e whakamatea te tangata hara-kore raua ko te tangata tika: e kore hoki ahau e whakatika i te tangata hara.

8 ¶ Kaua ano hoki e tango i te utu whakapati: he mea whakamatapo hoki te utu whakapati i te *kanohi* kite, he mea whakaparori-ke hoki i nga kupu a te hunga tika.
9 ¶ Kaua ano hoki e tukinotia te manene; e mohio ana hoki koutou ki te ngakau o te manene; he manene hoki koutou i mua i te whenua o Ihipa.
10 ¶ Kia ono hoki nga tau e rui ai koe i tou oneone, e kohikohi ai hoki i ona hua:
11 I te whitu ia me waiho kia takoto kau ana, a ka kai nga tangata rawakore o tou iwi; a ma nga kirehe o te parae a ratou toenga e kai. Kia pena ano koe ki to mara waina, ki to mara oriwa.
12 ¶ E ono nga ra e mahi ai koe i au mahi, a i te whitu ka okioki: kia okioki ai to kau, me to kaihe, kia whai taangamanawa ai hoki te tamaiti a to pononga wahine, raua ko te manene.
13 Kia tupato ano hoki koutou ki nga mea katoa kua korerotia atu nei e ahau ki a koutou: kaua hoki e whakahuatia te ingoa o nga atua ke, kei rangona ano hoki ki tou mangai.
14 ¶ E toru nga wa o te tau e tuku hakari ai koe ki a au.
15 Kia mau ki te hakari o te taro rewena-kore: (e whitu nga ra e kai ai koe i te taro rewena-kore, e pera ai me taku i whakahau ai ki a koe, i te wa ano i whakaritea o te marama o Apipi; no reira hoki koe i haere mai ai i Ihipa: kaua ano hoki ratou e puta kau mai ki toku aroaro:)
16 Me te hakari o te kotinga, o te matamua o au mahi, i rui ai koe ki te mara: me te hakari o te kohikohinga i te mutunga o te tau, ina oti te kohikohi mai e koe o mahi i te mara.
17 E toru nga wa o te tau e kitea ai o tane katoa ki te aroaro o te Ariki o Ihowa.
18 ¶ Kaua e whakaherea tahitia me te taro rewena te toto o taku patunga tapu; kei toe ano hoki ki te ata te ngako o taku hakari.
19 Me kawe e koe ki te whare o Ihowa o tou Atua nga mea mataati o nga matamua o tou oneone. Kaua e kohuatia te kuao koati ki te waiu o tona whaea.
20 ¶ Nana, ka tonoa nei e ahau he Anahera ki mua i a koe, hei tiaki i a koe i te ara, hei kawe hoki i a koe ki te wahi i whakaritea e ahau.
21 Kia tupato ki a ia, whakarongo hoki ki tona reo, kaua e whakapataritari ki a ia; no te mea e kore ia e whakarere noa iho i o koutou hara: kei a ia nei hoki toku ingoa.
22 Ki te ata whakarongo ia koe ki tona reo, ki te mea hoki i nga mea katoa e korero ai ahau; na, ko ahau hei hoa riri mo ou hoa riri, hei hoa whawhai hoki ki ou hoa whawhai.
23 No te mea ka haere taku Anahera ki mua i a koe, hei kawe i a koe ki nga Amori, ki nga Hiti, ki nga Perihi, ki nga Kanaani, ki nga Hiwi, ratou ko nga Iepuhi: a ka hunā ratou e ahau.
24 Kei koropiko koe ki o ratou atua, kei mahi hoki ki a ratou, kei rite hoki au mahi ki a ratou mahi: engari me turaki rawa e koe, me wawahi rawa ano hoki a ratou whakapakoko.
25 A me mahi koutou ki a Ihowa ki to koutou Atua, a ka manaakitia e ia to taro, me tou wai; ka whakakorea atu ano hoki e ahau te mate i roto i a koe.
26 E kore tetahi mea e whanau whakatahe, e pakoko ranei, i tou whenua: ka ata tutuki ano i a au te maha o ou ra.
27 Ka tukua atu e ahau taku wehi ki mua i a koe, a ka whakamatea nga iwi katoa e haere atu nei koe ki a ratou, ka meinga ano hoki e ahau kia tahuri nga tuara o ou hoa riri katoa ki a koe.
28 Ka ungā ano e ahau te horonete ki mua i a koe, a mana e pei nga Hiwi, nga Kanaani, me nga Hiti i tou aroaro.
29 E kore ratou e peia e ahau i tou aroaro i te tau kotahi; kei ururuatia te whenua, a ka nui rawa i a koe te kirehe o te parae.
30 Ka peia rikirikitia atu ratou e ahau i tou aroaro, kia hua ra ano koe, kia riro mai ra ano hoki te whenua i a koe.
31 ¶ A ka whakatakotoria e ahau to rohe ki te Moana Whero, a tae noa ki te Moana o nga Pirihitini, ki te koraha hoki, a tae noa ki te awa: ka tukua atu nei hoki e ahau ki o koutou ringaringa nga tangata o te whenua, a ka peia ratou e koe i tou aroaro.
32 Kaua e whakarite kawenata ki a ratou, ki o ratou atua ranei.
33 Kaua ratou e noho ki tou whenua, kei mea ratou i a koe kia hara ki a au: ta te mea, ki te mahi koe ki o ratou atua, ka ai tena hei rore mou.

UPOKO 24.

NA, ka mea ia ki a Mohi, Piki ake ki a Ihowa, koutou ko Arona, ko Na-

tapa, ko Apihu, kia whitu tekau ano
hoki o nga kaumatua o Iharaira; a me
koropiko mai koutou i tawhiti.
2 Ko Mohi anake hoki e whakatata
mai ki a Ihowa: ko ratou ia, kaua ratou
e whakatata mai; me te iwi hoki, kaua
ratou e piki tahi ake me ia.
3 ¶ Na, ka haere a Mohi, a ka korero-
tia e ia ki te iwi nga kupu katoa a Iho-
wa, me nga whakariteritenga katoa: a
kotahi ano te reo o te iwi katoa ki te
whakahoki mai, ka mea ratou, Ka mea-
tia e matou nga mea katoa i korerotia
mai e Ihowa.
4 Na, ka tuhituhia e Mohi nga kupu
katoa a Ihowa; a ka maranga wawe ia
i te ata, a hangā ana e ia tetahi aata ki
raro iho i te maunga, me nga pou kota-
hi tekau ma rua, mo nga iwi kotahi
tekau ma rua o Iharaira.
5 I unga ano e ia etahi taitamariki o
nga tamariki a Iharaira, hei whakaeke
i nga tahunga tinana, hei patu hoki i
nga puru hei patunga whakamarie ki a
Ihowa.
6 Na, ka tango a Mohi i tetahi wahi o
te toto, a makā ana e ia ki roto ki nga
peihana; ko tetahi wahi hoki o te toto i
taia atu ki te aata.
7 Na, ka mau ia ki te pukapuka o te
kawenata, a korerotia atu ana ki nga
taringa o te iwi: a ka mea ratou, Ko
nga mea katoa i kiia mai na e Ihowa ka
meatia e matou, ka rongo ano hoki
matou.
8 Na, ka mau a Mohi ki te toto, a taia
atu ana e ia ki te iwi, me te ki ano ia,
Nana, te toto nei o te kawenata e wha-
karitea nei e Ihowa ki a koutou mo enei
mea katoa.
9 ¶ Na, ka piki atu a Mohi, ratou ko
Arona, ko Natapa, ko Apihu, me nga
kaumatua e whitu tekau o Iharaira;
10 Na, ka kite ratou i te Atua o Iha-
raira: a kei raro iho i ona waewae me
te mea ko te hapira i hangā hei whariki,
he rite tonu ano hoki ki te tino rangi te
mārama.
11 A kihai i torona atu tona ringaringa
ki tetahi o nga rangatira o nga tamariki
a Iharaira: heoi, ka titiro atu ratou ki
te Atua, ka kai hoki, ka inu.
12 ¶ Na, ka mea a Ihowa ki a Mohi,
Piki ake ki a au ki te maunga, a hei
kona koe noho ai: a ka hoatu e ahau ki
a koe nga papa kohatu, me te ture,
me te whakahaunga kua oti nei i ahau
te tuhituhi; hei whakaako mau ki a
ratou.
13 Na, ko te whakatikanga ake a
Mohi, raua ko tana tangata ko Hohua:
a ka piki atu a Mohi ki te maunga o te
Atua.
14 I mea ano ia ki nga kaumatua,
Taria ake maua i konei, kia hoki mai ra
ano maua ki a koutou: na, ko Arona
raua ko Huru tena hei hoa mo koutou:
ki te whai mea tetahi tangata, me haere
ia ki a raua.
15 ¶ Na, piki ana a Mohi ki te mau-
nga, a e taupokina ana te maunga e te
kapua:
16 A i tau iho te kororia o Ihowa ki
runga ki Maunga Hinai; a, e ono nga
ra i taupokina ai a reira e te kapua; a i
te whitu o nga ra ka karanga mai ia ki
a Mohi i waenganui o te kapua.
17 A i rite te ahua o te kororia o Ihowa
ki te ahi e kai ana i runga i te tihi o te
maunga, i te tirohanga a nga tamariki a
Iharaira.
18 Na, ka haere a Mohi ki waenganui
o te kapua. a pikitia ana e ia te maunga:
a e wha tekau nga ra o Mohi ki runga
ki te maunga, e wha tekau hoki nga po.

UPOKO 25.

NA, ka korero mai a Ihowa ki a Mohi,
ka mea,
2 Korero atu ki nga tamariki a Iha-
raira, kia maua mai e ratou he whaka-
here maku: me tango e koutou te
whakahere maku i nga tangata katoa e
hihiko noa mai ana o ratou ngakau.
3 A ko te whakahere tenei e tangohia
e koutou i a ratou; he koura, he hiriwa,
he parahi,
4 Me te kakahu puuru, me te papura,
me te ngangana, me te rinena pai, me
te *huruhuru* koati,
5 Me nga hiako hipi kua oti te whaka-
whero, me nga hiako pateri, me etahi
rakau—he hitimi;
6 Te hinu mo te whakamārama, nga
mea kakara mo te hinu whakawahi, mo
te whakakakara reka hoki,
7 Nga kohatu onika, me nga kohatu
hei whakanoho ki te epora, ki te
kouma.
8 A kia hangā e ratou he wahi tapu
moku; kia noho ai ahau i waenganui i
a ratou.
9 Kia rite a koutou e hangā ai ki nga
mea katoa e whakakitea atu nei e ahau
ki a koe, ki te tauira o te tapenakara, ki
te tauira hoki o ona mea katoa.
10 ¶ Me hanga ano hoki e ratou he
aaka, ki te hitimi he rakau: kia rua
nga whatianga me te hawhe tona roa,
kia kotahi whatianga me te hawhe tona

whanui, a kia kotahi whatianga me te hawhe tona teitei.
11 A me whakakikorua e koe ki te koura para-kore; me whakakikorua e koe taua *mea* a roto, a waho, me hanga ano hoki e koe he niao koura, a tawhio noa.
12 Kia wha ano hoki nga mowhiti koura e whakarewaia e koe mo taua *mea*, ka whakanoho ai ki nga poti e wha; kia rua ano hoki mowhiti ki tetahi taha ona, kia rua hoki mowhiti ki tetahi taha ona.
13 Me hanga ano e koe etahi rakau amo, ki te hitimi te rakau, ka whakakikorua hoki ki te koura.
14 Ka kuhu ai i nga rakau amo ki roto ki nga mowhiti i nga taha o te aaka, kia ai aua mea hei maunga mo te aaka.
15 Hei roto *tonu* nga amo i nga mowhiti o te aaka; kaua e unuhia mai ki waho.
16 A me hoatu e koe ki roto ki te aaka te whakaaturanga e hoatu e ahau ki a koe.
17 ¶ Me hanga ano e koe te taupoki whakamarietanga ki te koura para-kore: kia rua nga whatianga me te hawhe tona roa, kia kotahi hoki wkatianga me te hawhe tona whanui.
18 Me hanga ano hoki e koe etahi kerupima koura, kia rua, kia kotahi tonu aua mea ina hangā e koe, a puta noa, mo nga pito e rua o te taupoki whakamarietanga.
19 Me hanga hoki tetahi kerupi ki tetahi pito, me tetahi kerupi ki tetahi pito: kia kotahi ano te mea e hangā ai nga kerupima me te taupoki whakamarietanga; ki nga pito e rua *ano hoki* o taua mea.
20 A ka roha whakarunga nga parirau o nga kerupima, me te uhi ano i te taupoki whakamarietanga ki o raua parirau, a *ka anga* o raua mata ki a raua; ka anga ki te taupoki whakamarietanga nga mata o nga kerupima.
21 A me whakanoho e koe te taupoki whakamarietanga ki runga ki te aaka; me hoatu ano hoki ki roto ki te aaka te whakaaturanga e hoatu e ahau ki a koe.
22 A ka tutaki ahau ki a koe ki reira, ka korerotia atu ano hoki e ahau ki a koe i runga i te taupoki whakamarietanga i waenganui i nga kerupima e rua, i era i runga i te aaka o te whakaaturanga, nga mea katoa e whakahau ai ahau ki a koe *kia korerotia* ki nga tamariki a Iharaira.
23 ¶ Me hanga ano hoki e koe tetahi tepara, ki te hitimi he rakau: kia rua nga whatianga tona roa, kia kotahi ano hoki whatianga tona whanui, kia kotahi whatianga hoki me te hawhe tona teitei.
24 Me whakakikorua ano hoki e koe taua *mea* ki te koura parakore, ka hanga ai i tetahi niao koura mona, a tawhio noa.
25 Me hanga ano hoki he awhi mo taua mea, hei te whanuitanga ringaringa te *nui*, a tawhio noa; me hanga ano e koe he niao koura mo tona awhi, a tawhio noa.
26 Me hanga ano e koe etahi mowhiti koura, kia wha, mo taua mea, ka whakanoho ai i nga mowhiti ki nga poti e wha ki ona waewae e wha.
27 Hei te ritenga ake o te awhi nga mowhiti, hei kuhunga mo nga amo hei maunga mo te tepara.
28 Ko te hitimi ano hoki te rakau e hangā ai e koe nga amo; me whakakikorua ano hoki ki te koura; a ka ai aua mea hei maunga mo te tepara.
29 Me hanga ano e koe ona rihi, ona koko, ona kapa, me nga peihana mo nga ringihanga: me hanga e koe aua *mea* ki te koura para-kore.
30 Me whakatakoto tonu ano hoki e koe te taro aroaro ki runga ki te tepara, ki toku aroaro.
31 ¶ Me hanga ano e koe te turangarama ki te koura parakore: kia kotahi tonu te turanga rama ina hangā, a puta noa: me pera ano tona take, me ona peka, ona kapa, ona puku, me ona puawai.
32 A kia ono nga peka e puta ake i ona taha; e toru nga peka o te turangarama i tetahi taha, e toru hoki nga peka o te turanga-rama i tetahi taha:
33 Kia toru nga kapa, he mea rite ki te aramona, me te puku me te puawai ki te peka kotahi; me nga kapa e toru, he mea rite ki te aramona ki tetahi atu peka, me te puku me te puawai: me pera tonu i nga peka e ono e puta ake ana i te turanga-rama.
34 Kia wha ia nga kapa o te turangarama, kia rite ki te aramona, me te puku me te puawai, o tetahi o tetahi.
35 A e rua ona peka, kia kotahi puku o raro ake; e rua ona peka, kia kotahi ano hoki puku o raro ake; e rua ona peka, kia kotahi ano hoki puku o raro ake; me whakarite ki nga peka e ono e puta mai ana i te turanga-rama.
36 Kia kotahi ano te *koura* o nga puku o nga peka: me koura para-kore katoa; kia kotahi tonu *ano hoki*, a puta noa.
37 Me hanga ano hoki e koe ona rama

e whitu: a me tahu ona rama e ratou, hei whakamārama atu i te tikanga atu o taua *mea*.
38 Me koura para-kore ano hoki ona kuku me ona takotoranga ngarahu.
39 Kia kotahi ano taranata koura para-kore e hangā ai e ia taua mea, me ena oko katoa.
40 Kia tupato ano hoki kia hangā aua mea kia rite ki te tauira i whakakitea atu ki a koe i te maunga.

UPOKO 26.

ME hanga ano hoki e koe te tapenakara; kia kotahi tekau nga pīhi rinena miro pai, he puuru hoki, he papura, he ngangana: me whatu ki roto etahi kerupima; kia tohunga rawa te mahi.
2 Kia rua tekau ma waru whatianga te roa o te pīhi kotahi, kia wha hoki whatianga te whanui o te pīhi kotahi: kia rite ano hoki te nui o nga pīhi katoa.
3 Me hono nga pīhi e rima tetahi ki tetahi; me *era atu* pīhi e rima hoki, me hono tetahi ki tetahi.
4 Me hanga ano hoki e koe etahi koropiko puuru ki te taha o tetahi pīhi, ki te taha e honoa ana: me pena ano hoki e koe ki te taha ki waho o tetahi pīhi, ki *te taha* e honoa mai ai te rua.
5 Kia rima tekau nga koropiko e hangā e koe ki tetahi pīhi, kia rima tekau hoki nga koropiko e hangā e koe ki te taha o te pīhi e honoa mai ai te rua, kia mau ai nga koropiko tetahi ki tetahi.
6 Me hanga ano e koe etahi toromoka koura, kia rima tekau, ka hono ai i nga pīhi ki nga toromoka: a ka kotahi te tapenakara.
7 ¶ Me hanga ano hoki etahi pīhi ki te *huruhuru* koati, hei teneti mo runga i te tapenakara: kia kotahi tekau ma tahi nga pīhi e hangā e koe.
8 Kia toru tekau whatianga te roa o tetahi pīhi, kia wha hoki nga whatianga te whanui o tetahi pīhi; kia rite tonu ano hoki te nui o nga pīhi kotahi tekau ma tahi.
9 A me hono nga pīhi e rima ki a ratou ano, me nga pīhi e ono ki a ratou ano; a me whawhati e koe te ono o nga pīhi ki te wahi ki mua o te tapenakara.
10 Me hanga ano e koe nga koropiko e rima tekau ki te taha ki waho o tetahi pīhi *o tera* i te hononga, me nga koropiko e rima tekau ki te taha o te pīhi e honoa mai ai te rua.
11 A me hanga ano etahi toromoka parahi, kia rima tekau, a ka kuhua nga toromoka ki nga koropiko, kia honoa hoki te teneti kia kotahi.
12 A ko te wahi i kohirahira atu o nga pīhi o te teneti, te taha o te pīhi i mahue atu ra, me whakapahika ki waho atu o te tuarongo o te tapenakara.
13 A te wahi e roa iho ana o nga pīhi o te teneti, kia kotahi whatianga o tetahi pito, kia kotahi whatianga o tetahi pito e purero iho i nga taha o te tapenakara, i tetahi taha i tetahi taha, hei uhi.
14 Me hanga ano e koe etahi hiako hipi, he mea kua oti te whakawhero, hei uhi mo te teneti, me etahi hiako pateri, hei uhi mo waho atu.
15 Me hanga ano etahi papa mo te tapenakara, ki te hitimi te rakau, he mea whakatu.
16 Kia kotahi tekau whatianga te roa o te papa, kia kotahi hoki whatianga me te hawhe te whanui o te papa kotahi.
17 Kia rua nga arero o te papa kotahi, kia ririte ki a raua: kia pena tonu tau e mea ai ki nga papa katoa o te tapenakara.
18 Na, me hanga e koe nga papa mo te tapenakara, kia rua tekau nga papa mo te taha ki te tonga whaka-te-tonga.
19 Me hanga ano e koe nga turanga hiriwa e wha tekau mo raro iho i nga papa e rua tekau; kia rua nga turanga ki raro i tetahi papa mo ona arero e rua, kia rua hoki turanga ki raro i tetahi papa mo ona arero e rua.
20 Kia rua tekau hoki nga papa mo te rua o nga taha o te tapenakara, mo te taha ki te nota:
21 Me nga turanga hiriwa e wha tekau o aua mea, nga turanga e rua mo raro i tetahi papa, me nga turanga e rua mo raro i tetahi atu papa.
22 A mo te pakitara o te tapenakara whaka-te-hauauru me hanga e koe kia ono nga papa.
23 Kia rua ano hoki nga papa e hangā e koe mo nga koki o te tapenakara i taua pakitara ano.
24 A me hono aua *papa* i raro, me hono ano hoki i runga rawa ki te mowhiti kotahi: me pena aua *papa* e rua; me waiho mo nga koki e rua.
25 Na, ka waru ena papa, me nga turanga hiriwa; kotahi tekau ma ono nga turanga; e rua nga turanga mo raro i tetahi papa, e rua hoki nga turanga mo raro i tetahi atu papa.
26 ¶ Me hanga ano hoki e koe etahi kaho, ki te hitimi te rakau; kia rima mo nga papa o tetahi taha o te tapenakara,

27 Kia rima hoki nga kaho mo nga
papa o tetahi atu taha o te tapenakara,
kia rima hoki nga kaho mo nga papa o
tetahi pito o te tapenakara, ara, o te
tuarongo whaka-te-hauauru.
28 A ko to waenga kaho, i waenganui
o nga papa, ka rere atu ki tetahi pito ki
tetahi pito.
29 A me whakakikorua e koe nga
papa ki te koura, me hanga ano hoki
nga mowhiti ki te koura hei kuhunga
mo nga kaho: me whakakikorua ano
hoki nga kaho ki te koura.
30 ¶ Na, me whakaara e koe te tape-
nakara; kia rite hoki ki tona tauira i
whakakitea atu ki a koe i runga i te
maunga.
31 Me hanga ano hoki e koe he arai
ki te *mea* puuru, ki te papura ki te nga-
ngana, ki te rinena miro pai; kia tohu-
nga rawa te mahinga: kia whatua ano
hoki he kerupima ki roto:
32 Ka whakairi ai ki runga ki nga
pou kohai e wha, he mea whakakikorua
ki te koura: me koura nga matau ki
runga ano i nga turanga hiriwa e wha.
33 A me whakairi ake e koe te arai ki
raro iho i nga toromoka kia kawea ai e
koe ki reira ki roto i te arai te aaka o te
whakaaturanga; a ko te arai hei wehe
ma koutou i te wahi tapu i te wahi tino
tapu.
34 Me whakatakoto ano e koe te tau-
poki whakamarietanga ki runga ki te
aaka o te whakaaturanga, ki te wahi
tino tapu.
35 Me whakatu ano e koe te tepara ki
waho mai o te arai, me te turanga rama
ki te ritenga atu o te tepara, ki te taha
o te tapenakara whaka-te-tonga: me
whakatu hoki e koe te tepara ki te taha
ki te nota.
36 A me hanga ano e koe he pa mo te
whatitoka o te teneti, ki te *mea* puuru,
ki te papura, ki te ngangana, ki te
rinena miro pai, he mea whakairo ki te
ngira.
37 Me hanga ano e koe mo te pa kia
rima nga pou hitimi, ka whakakikorua
hoki ki te koura, me koura nga matau
o aua mea; me whakarewa ano hoki e
koe etahi turanga parahi e rima mo aua
mea.

UPOKO 27.

ME hanga ano hoki e koe tetahi aata,
ki te hitimi te rakau, kia rima nga
whatianga te roa, kia rima hoki wha-
tianga te whanui; kia tapawha o te
aata: kia toru hoki nga whatianga tona
teitei.
2 Me hanga ano hoki ona haona ki
nga koki e wha: kia kotahi te *rakau* o
taua *mea* o ona haona: me whakakiko-
rua ano hoki ki te parahi.
3 Me hanga ano e koe ona takotoranga
mo ona pungarehu, me ona koko pu-
ngarehu, me ona peihana, me ona
marau, me ona takotoranga ahi: me
hanga ona mea katoa ki te parahi.
4 Me hanga ano hoki e koe mo taua
mea he kaanga ahi ki te parahi, he mea
ripekapeka; a me hanga ki runga i taua
mea ripekapeka nga mowhiti parahi e
wha ki ona pito e wha.
5 A me whakanoho e koe taua mea ki
raro i te awhi o te aata, ki raro iho, kia
takapu ai taua mea ripekapeka ki wae-
nganui o te aata.
6 Me hanga e koe etahi amo mo te
aata, etahi amo hitimi ka whakakikorua
hoki ki te parahi.
7 A ka kuhua nga amo ki nga mo-
whiti, a hei nga taha e rua o te aata nga
amo, hei amo.
8 Kia tuwhera kau a roto, me hanga e
koe ki te papa: kia rite tau e hanga ai
ki tera i whakakitea atu ki a koe ki
runga i te maunga.
9 ¶ Me hanga ano e koe te marae o
te tapenakara: hei te rinena miro pai
he pa mo te taha ki te tonga whaka-te-
tonga; kia kotahi rau whatianga te roa
mo tetahi taha:
10 Me parahi ano nga pou e rua tekau,
me nga turanga e rua tekau o aua mea;
me hiriwa ia nga matau o nga pou, me
nga awhi.
11 Me nga pa mo te taha ki te nota
kia kotahi rau te roa, me nga pou
parahi e rua tekau, me nga turanga
parahi e rua tekau: nga matau *hiriwa*
o nga pou, me nga awhi hiriwa.
12 Me nga pa ano hoki mo te whanui
o te marae ki te taha ki te hauauru kia
rima tekau nga whatianga: kia kotahi
tekau nga pou, me nga turanga kotahi
tekau.
13 Kia rima tekau hoki nga whatianga
o te whanui o te marae, ki te taha ki te
rawhiti whaka-te-rawhiti.
14 Kia kotahi tekau ma rima nga
whatianga o nga pa o tetahi taha *o te
kuwaha*, kia toru nga pou, kia toru
hoki nga turanga.
15 Kia kotahi tekau hoki ma rima
nga whatianga o nga pa o tera taha:
kia toru nga pou, kia toru hoki nga
turanga.
16 Kia rua tekau hoki nga whatianga

o te pa mo te kuwaha o te marae, he
puuru, he papura, he ngangana, he ri-
nena miro pai, he mea whakairo ki te
ngira: kia wha hoki nga pou, kia wha
hoki nga turanga.
17 Me whakawhaiawhi nga pou katoa
o te marae, a taka noa, ki te hiriwa;
me hiriwa nga matau, me parahi nga
turanga.
18 Kia kotahi rau whatianga te roa o
te marae, kia rima tekau hoki te whanui
i nga wahi katoa, kia rima hoki whatia-
nga te teitei, ki te rinena miro pai, me
parahi hoki nga turanga.
19 Me parahi nga oko katoa o te tape-
nakara mo nga mahi katoa o reira, nga
titi katoa o reira, me nga titi katoa o te
marae.
20 ¶ Me whakahau ano e koe nga
tamariki a Iharaira kia kawea mai ki a
koe he hinu oriwa, he mea parakore, he
mea tuki, mo te whakamārama, kia ka
tonu ai te rama.
21 Me whakapai e Arona, ratou ko ana
tamariki, taua mea i roto i te tapenakara
o te whakaminenga, i waho mai o te
arai *e iri ana* i mua mai o te whakaatu-
ranga, i te ahiahi, a tae noa ki te ata, ki
te aroaro o Ihowa; hei tikanga tenei mo
ake tonu atu, ma o ratou whakatupura-
nga, hei meatanga hoki ma nga tama-
riki a Iharaira.

UPOKO 28.

TANGOHIA mai ano ki a koe a
Arona tou tuakana, ratou ko ana
tama i roto i nga tamariki a Iharaira,
hei tohunga maku, a Arona, a Natapa,
ratou ko Apihu, ko Ereatara, ko Itamara,
nga tama a Arona.
2 Me hanga ano e koe etahi kakahu
tapu mo Arona mo tou tuakana, hei
whakakororia, hei ahua pai.
3 Me korero ano hoki e koe ki nga
ngakau mohio katoa, ki aku i whakaki
ai ki te wairua mohio, kia hangā e ratou
nga kakahu mo Arona, mo tona whaka-
tapunga, hei mahinga mana i nga mahi
a te tohunga ki a au.
4 A ko nga kakahu enei e hangā e ra-
tou; he kouma, he epora, he koroka,
he koti whakairo, he potae tohunga, he
whitiki: me hanga hoki e ratou etahi
kakahu tapu mo Arona mo tou tuakana,
ratou ko ana tama, hei mahinga mana i
nga mahi a te tohunga ki a au.
5 Me tango hoki e ratou he koura, he
puuru, he papura, he ngangana, he
rinena pai.
6 ¶ A ka hanga te epora ki te koura,
ki te puuru, ki te papura, ki te nganga-
na, ki te rinena miro pai, kia tohunga
rawa te mahinga.
7 Kia rua nga wahi i nga pokohiwi,
he mea hono ki a raua i nga pito e rua;
kia kotahi ai.
8 A ko te epora raua ko te whitiki
whakairo, e mau ana ki taua mea, kia
kotahi ano te mea e *hangā* ai raua, kia
rite hoki to raua hanganga; he mea
koura, puuru, papura, ngangana, rinena
miro pai.
9 Me tango ano e koe nga kohatu oni-
ka e rua, ka tuhi ai i nga ingoa o nga
tamariki a Iharaira ki aua mea:
10 Kia ono nga ingoa o ratou ki tetahi
kohatu, me era ingoa atu hoki e ono ki
tetahi atu kohatu; kia rite ki o ratou
whanautanga.
11 Kia rite ki te mahi a te kai tuhi ko-
hatu tau tuhi i nga ingoa o nga tamariki
a Iharaira ki nga kohatu e rua, kia rite
ki te tuhinga o te hiri: me mea e koe
kia whakanohoia aua mea ki nga nohoa-
nga koura.
12 A me whakanoho e koe nga kohatu
e rua ki nga pokohiwi o te epora, hei
kohatu whakamahara mo nga tamariki
a Iharaira: a ka mau o ratou ingoa ki
runga ki nga pokohiwi e rua o Arona i
te aroaro o Ihowa, hei whakamahara-
tanga.
13 Me hanga ano e koe nga nohoanga
kohatu ki te koura;
14 Me nga mekameka koura para-kore
e rua ki nga pito e rua; me whiri tau
mahinga i aua *mea*, ka whakau ai i
nga mekameka whiri ki nga nohoanga.
15 ¶ Kia tohunga rawa te hanga o te
kouma whakarite whakawa, kia rite tau
mahinga ki te mahinga o te epora; me
hanga e koe taua mea ki te koura, ki te
puuru, ki te papura, ki te ngangana, ki
te rinena miro pai.
16 Kia wha ona taha, me rererua; kia
kotahi whanganga a te ringa tona roa,
kia kotahi whanganga hoki a te ringa
tona whanui.
17 Me whakanoho ano hoki e koe ki
taua mea etahi nohoanga kohatu kia
wha nga rarangi kohatu: mo te rarangi
tuatahi he harariu, he topaha, he kapa-
kara: ko te rarangi tuatahi *tenei*.
18 Mo te rarangi tuarua he emerara,
he hapaira, he raimona.
19 Mo te rarangi tuatoru he rikuri, he
akete, he ametihita.
20 Mo te rarangi tuawha he perira, he
onika, he hahapa: me whakanoho ki te
koura hei nohoanga.

21 Na, *ka* tekau ma rua nga kohatu
me nga ingoa o nga tamariki a Iharaira,
ka rite *te maha* ki o ratou ingoa, *kia rite*
ki te tuhi o te hiri, tenei tangata me
tona ingoa tenei tangata me tona ingoa,
rite tonu ki nga iwi kotahi tekau ma
rua.
22 Me hanga ano e koe ki te koura
para-kore etahi mekameka, he mahi
whiri, mo te kouma, mo nga pito.
23 Me hanga ano e koe etahi mowhiti
koura kia rua mo te kouma, ka whaka-
noho ai i nga mowhiti e rua ki nga
pito e rua o te kouma.
24 Me whakau ano nga *mekameka*
koura, nga mea whiri, ki nga mowhiti
e rua i nga pito o te kouma.
25 Ko era pito e rua hoki o nga *meka-
meka* whiri e rua me whakau e koe ki
nga nohoanga *kohatu* e rua, ka whaka-
noho ai ki nga pokohiwi o te epora, ki
te taha ki mua.
26 Me hanga ano etahi mowhiti koura
kia rua, ka whakanoho ai ki nga pito e
rua o te kouma ki tona remu, ki te taha
ki roto whaka-te-epora.
27 Me hanga ano hoki e koe etahi atu
mowhiti koura kia rua, ka whakanoho
ai ki nga pokohiwi e rua o te epora ki
te taha ki raro, ki te taha ki mua, ki te
ritenga mai ano o tona hononga, ki
runga ake o te whitiki whakairo o te
epora.
28 Me here ano e ratou te kouma, ko
ona mowhiti ki nga mowhiti o te epora,
ki tetahi miro puuru, kia mau ai ki ru-
nga ake o te whitiki whakairo o te
epora, kei takoto ke hoki te kouma i te
epora.
29 A ka mau nga ingoa o nga tamariki
a Iharaira ki te ngakau o Arona, ara, ki
te kouma o te whakarite whakawa, ina
haere ia ki te wahi tapu, hei whakama-
haratanga ki te aroaro o Ihowa i nga ra
katoa.
30 ¶ Me whakanoho ano hoki e koe
nga Urimi me nga Tumime ki te
kouma whakarite whakawa; a hei te
ngakau o Arona aua mea, ina haere ki
te aroaro o Ihowa: a ka mau tonu ki te
ngakau o Arona te whakaritenga wha-
kawa o nga tamariki a Iharaira i te aro-
aro o Ihowa.
31 ¶ Me hanga ano e koe te koroka o
te epora, hei te puuru anake.
32 Me whakatuwhera noa a runga,
ara, a waenganui: me whakawhaiwhiri
ano ki te mea whatu tona wahi tuwhera,
a puta noa puta noa, kia rite ki te wahi
tuwhera o te pukupuku, kei pakaru.
33 A i te remu i raro me hanga e koe
etahi pamekaranete ki te mea puuru,
papura, ngangana, hei te remu, a puta
noa puta noa; me etahi pere koura ki
nga takiwa o aua *mea*, a puta noa puta
noa:
34 He pere koura me tetahi pameka-
ranete, he pere koura me tetahi pame-
karanete ki te remu o te koroka, a puta
noa puta noa.
35 A me kakahu taua mea e Arona
ina minita: a ka rangona tona tangi ina
haere ki roto ki te wahi tapu, ki te aro-
aro o Ihowa, ina puta mai hoki ki waho,
kei mate ia.
36 ¶ Me hanga ano e koe tetahi paraha-
raha ki te koura para-kore, ka tuhi ai
ki taua mea *kia pera ano me* nga tuhi-
nga o te hiri, TAPU KI A IHOWA.
37 A me whakanoho e koe ki te tau
puuru, kia mau ai ki te potae tohunga;
hei te taha ki mua o te potae.
38 A ka mau tena *mea* ki te rae o
Arona, kia mauria ai e Arona te kino o
nga mea tapu e whakatapua ana e nga
tamariki a Iharaira i a ratou hoatutanga
tapu katoa; a ka mau tonu tena mea ki
tona rae, kia manakohia ai ratou i te
aroaro o Ihowa.
39 ¶ A me whakairo e koe te koti
rinena pai, me hanga ano te potae tohu-
nga ki te rinena pai, hei te mea i hangā
ki te ngira te mea e hangā ai e koe te
whitiki.
40 ¶ Me hanga ano e koe etahi koti
mo nga tama a Arona, me hanga ano
etahi whitiki mo ratou, me hanga hoki
etahi potae mo ratou, hei whakakororia,
hei whakaataahua.
41 Ka whakakakahu atu ai e koe ki a
Arona ki tou tuakana, ratou tahi ko ana
tama; na ka whakawahi koe i a ratou,
ka whakatohunga hoki i a ratou, ka
whakatapu hoki i a ratou, kia mahi ai
ratou i nga mahi a te tohunga ki a au.
42 Me hanga ano e koe etahi tarautete
rinena mo ratou, hei kakahu mo nga
wahi takoto tahanga o ratou; me te
hope, a tae noa ki nga huha:
43 A ka kakahuria aua mea e Arona,
ratou ko ana tama, ina haere mai ratou
ki roto ki te tapenakara o te whaka-
minenga, ina whakatata mai ranei ki te
aata, ki te minita i roto i te wahi tapu;
kei whai hara ratou, a ka mate: hei
tikanga pumau tenei mona, mo *ona uri*
hoki i muri i a ia.

UPOKO 29.

A KO tenei tau e mea ai ki a ratou,
ina whakatapu i a ratou hei tohu-

nga maku: Tangohia tetahi puru, hei
te kuao, me nga hipi toa e rua, hei te
mea koha-kore,
2 Me tetahi taro rewena-kore, me nga
keke rewena-kore, ki nga mea i konatu-
natua ki te hinu, me etahi mea angi-
angi ano hoki, ki nga mea rewena-kore,
i pania hoki ki te hinu: me hanga e koe
aua *mea* ki te paraoa witi.
3 Na, ka makā e koe aua mea ki te
kete kotahi, a ka kawea mai i roto i te
kete, me te puru, me nga hipi toa e
rua.
4 Na, ka kawe mai koe i a Arona, ra-
tou ko ana tama, ki te whatitoka o te
tapenakara o te whakaminenga, ka horoi
hoki i a ratou ki te wai.
5 Na, ka mau koe ki nga kakahu, a ka
whakakakahuria a Arona ki te koti, ki
te koroka o te epora, ki te epora, ki te
kouma, ka whitiki hoki i a ia ki te
whitiki whakairo o te epora:
6 A ka potaea ano e koe tona mātenga
ki te potae tohunga, ka meatia iho ano
hoki te karauna tapu ki runga ki te
potae.
7 Na, ka mau koe ki te hinu whaka-
wahi, ka riringi hoki ki runga ki tona
mātenga, a ka whakawahia ia e koe.
8 A ka kawea mai ano e koe ana tama,
ka whakakakahuria hoki ratou ki nga
koti.
9 Me whitiki ano ratou e koe, a Arona,
ratou ko ana tama, ka potae ano hoki i
nga potae ki a ratou: a ma ratou te
mahi tohunga: kia pumau tonu ano
hoki *tenei* tikanga; na, ka whakatohu-
nga koe i a Arona, ratou ko ana tama.
10 ¶ Na, ka mea koe kia kawea mai
tetahi puru ki mua o te tapenakara o te
whakaminenga: a ka popoki iho nga
ringa o Arona, ratou ko ana tama, ki
runga ki te pane o te puru.
11 Katahi ka patua e koe te puru ki te
aroaro o Ihowa, ki te whatitoka o te ta-
penakara o te whakaminenga.
12 Na, ka tango koe i tetahi wahi o te
toto o te puru, a ka pania e tou ringa ki
nga haona o te aata, ka riringi katoa ai
i nga toto ki te turanga o te aata.
13 Na, ka tango koe i te ngako katoa
e whiwhiwhiwhi ana ki nga whekau,
me te pa i runga ake i te ate, me nga
whatukuhu e rua, me te pa i aua *mea*,
ka tahu ai ki runga ki te aata.
14 Ko te kikokiko ia o te puru, me
tona hiako, me ona paru, me tahu e koe
ki te ahi ki waho o te puni: he whaka-
here hara hoki tena *mea*.
15 ¶ Na, ka mau koe ki tetahi o nga
hipi toa; a ka popoki iho nga ringa-
ringa o Arona ratou ko ana tama ki
runga ki te mātenga o te hipi.
16 Na, ka patu koe i te hipi, a ka
tango i ona toto, ka tauhi ai ki te aata, a
tawhio noa.
17 Na, ka tapatapahia e koe te hipi, a
ka horoia ona whekau, me ona waewae,
ka maka ai ki runga ki nga wahi ona i
tapahia, ki runga hoki i tona mātenga.
18 Katahi ka tahuna e koe te hipi ka-
toa ki runga ki te aata: he tahunga
tinana tena *mea* ki a Ihowa, he kakara
reka, he whakahere ahi ki a Ihowa.
19 ¶ Na, ka mau koe ki te rua o nga
hipi, a ka popoki iho nga ringaringa o
Arona ratou ko ana tama ki runga ki te
mātenga o te hipi.
20 Na, ka patu koe i te hipi, a ka ta-
ngo i tetahi wahi o ona toto, ka pani atu
ki te matamata o te taringa matau o
Arona, ki te matamata ano hoki o nga
taringa matau o ana tama, ki te koro-
matua ano hoki o o ratou ringa matau,
ki te koromatua ano hoki o o ratou wae-
wae matau, me tauhiuhi atu ano hoki te
toto ki te aata, a tawhio noa.
21 Me tango ano e koe tetahi wahi o
nga toto i runga i te aata, o te hinu
whakawahi ano hoki, a ka tauhiuhi atu
ki a Arona, ki ona kakahu, ki a ratou
tahi ano ko ana tama, ki nga kakahu
hoki o ana tama: na, ka tapu ia, me
ona kakahu, me ana tama, me nga ka-
kahu ano hoki o ana tama.
22 Me tango ano hoki e koe te ngako
o te hipi toa, me te hiawero me te ngako
e whiwhiwhiwhi ana ki nga whekau,
me te pa i te ate, i nga whatukuhu e
rua, me te ngako i aua *mea*, me te peke
matau; he hipi whakatohungatanga
hoki:
23 Me te rohi taro kotahi, me tetahi
keke taro hinu, me te tahi keke angiangi
i roto i te kete taro rewena-kore i te aro-
aro o Ihowa:
24 Na, ka hoatu katoa e koe ki nga
ringaringa o Arona, ki nga ringaringa
ano hoki o ana tama; a me poipoi e koe
hei whakahere poipoi ki te aroaro o
Ihowa.
25 Katahi ka tangohia mai aua mea e
koe i o ratou ringaringa, ka tahu ai ki
runga ki te aata hei tahunga tinana, hei
kakara reka ki te aroaro o Ihowa, hei
whakahere ahi ki a Ihowa.
26 Na, ka tango koe i te uma o te hipi
toa o te whakatohungatanga o Arona, a
ka poipoi hei whakahere poipoi ki te
aroaro o Ihowa: ko te wahi hoki tena
mau.
27 Me whakatapu ano e koe te uma o

te whakahere poipoi, me te peke o te
whakahere hapahapai, era e poipoia ana,
e hapahapainga ana, o te hipi o te wha-
katohungatanga, o ta Arona, o ta ana
tama:
28 A ka waiho ma Arona ratou ko ana
tama e nga tamariki a Iharaira; kia
pumau tonu tenei tikanga: he whaka-
here hapahapai hoki: a ka waiho e nga
tamariki a Iharaira hei whakahere ha-
pahapai, he mea no roto i nga patunga
o a ratou whakamarietanga, *ara*, he
whakahere hapahapai na ratou ki a
Ihowa.
29 ¶ A ka riro nga kakahu tapu o
Arona i ana tama i muri i a ia, hei *ka-
kahu* e whakawahia ai, e whakatohu-
ngatia ai ratou.
30 A e whitu nga ra e kakahuria ai
aua mea e te tamaiti e meinga hei tohu-
nga i muri i a ia, ina haere ia ki roto ki
te tapenakara o te whakaminenga ki te
minita i roto i te wahi tapu.
31 ¶ Me tango ano e koe te hipi toa o
te whakatohungatanga, a ka kohua i
ona kikokiko ki te wahi tapu.
32 A ma Arona ratou ko ana tama e
kai te kikokiko o te hipi, me te taro i
roto i te kete, ki te whatitoka o te tape-
nakara o te whakaminenga.
33 A me kai ano e ratou aua mea i
meatia ai te whakamarietanga, kia mei-
nga ai ratou hei tohunga, kia whakata-
pua ai: kauaka ia te tangata ke e kai;
he mea tapu hoki ena *mea*.
34 A, ki te toe tetahi wahi o te kiko-
kiko o nga whakatohungatanga, o te
taro ranei, ki te ata, me tahu e koe taua
toenga ki te ahi: kei kainga; he mea
tapu hoki.
35 ¶ Kia penei tau e mea ai ki a
Arona, ratou ko ana tama; kia rite ki
nga mea katoa i whakahaua atu nei e
ahau ki a koe: e whitu nga ra e whaka-
tohunga ai koe i a ratou.
36 A me tuku e koe i tenei ra i tenei
ra, tetahi kau hei whakahere hara, hei
whakamarietanga: a me pure ano e koe
te aata, ina oti i a koe te whakamarie-
tanga mo taua mea; me whakawahi
ano e koe kia tapu ai.
37 E whitu nga ra e meinga ai e koe
te whakamarietanga mo te aata, hei
whakatapu; a ka meinga hei aata e tino
tapu ana: nga mea katoa e pa ana ki te
aata, ka tapu.
38 ¶ A ko tenei tau e tuku ai ki runga
ki te aata; kia rua nga reme, ki te
tautahi, me *mea* tonu i tenei ra i te-
nei ra.
39 Ko tetahi reme me tuku e koe i te
ata, ko te rua hoki o nga reme me tuku
e koe i te ahiahi.
40 Tapiritia mai hoki te reme kotahi
ki te whakatekau o te paraoa, he mea
konatunatu ki te wahi whakawha o te
hine hinu, o te mea i tukia, me te wahi
whakawha o te hine waina, hei ringi-
hanga.
41 A me tuku e koe tetahi reme i te
ahiahi; kia rite tau tukunga ki to te
whakahere toto-kore o te ata, me tona
ringihanga hoki, hei kakara reka, hei
whakahere ahi ki a Ihowa.
42 Me whakapumau tenei hei tahunga
tinana, tuku iho tuku iho ki o koutou
whakatupuranga, hei te whatitoka o te
tapenakara o te whakaminenga, hei te
aroaro o Ihowa: e tutaki hoki ahau ki a
koutou ki reira, ki te korero i reira ki
a koe.
43 A ka tutaki ahau ki reira ki nga
tamariki a Iharaira, ka whakatapua ano
hoki *te tapenakara* e taku kororia.
44 A ka whakatapua ano e ahau te
tapenakara o te whakaminenga, me te
aata: ka whakatapua ano hoki e ahau a
Arona ratou ko ana tama, hei tohunga
maku.
45 ¶ A ka noho ano ahau ki waenga-
nui o nga tamariki a Iharaira, a hei
Atua ahau mo ratou.
46 A ka mohio ratou ko ahau a Ihowa
ko to ratou Atua, i wkakaputaia mai ai
ratou i te whenua o Ihipa, kia noho ai
ahau i waenganui i a ratou: ko Ihowa
ahau ko to ratou Atua.

UPOKO 30.

ME hanga ano e koe he aata hei ta-
hunga mea kakara: ki te hitimi
te rakau e hanga ai e koe taua mea.
2 Kia kotahi whatianga tona roa, kia
kotahi hoki whatianga tona whanui;
kia tapawha: kia rua hoki nga whatia-
nga tona teitei: ko taua *rakau* ra ano
mo nga haona.
3 Me whakakikorua hoki e koe taua
mea ki te koura para-kore, a runga me
ona taha, a taka noa, me ona haona
hoki; me hanga ano e koe he niao ko-
ura mo taua mea, a tawhio *noa*.
4 Me hanga ano e koe etahi mowhiti
koura mona, kia rua, mo raro iho i tona
niao, ki ona koki e rua, me hanga e koe
aua mea ki ona taha e rua: a hei kuhu-
ngaa ua mea mo nga amo, hei amohanga.
5 Ko te hitimi ano hoki te rakau e
hangā ai e koe nga amo, me whaka-
kikorua ano hoki ki te koura.
6 A me whakatu e koe taua mea ki

mua mai o te arai, *o tera* i te aaka o te
whakaaturanga, ki mua mai o te tau-
poki whakamarietanga i runga ake o te
whakaaturanga, o te wahi e tutaki ai
ahau ki a koe.
7 A me tahu e Arona he whakakakara
reka ki runga i taua mea i tenei ata i
tenei ata: me tahu e ia te whakakakara
ki runga i taua mea, ina whakapaia e ia
nga rama.
8 A ka tahuna e Arona nga rama i te
ahiahi, me tahu e ia he whakakakara ki
runga i taua mea, he whakakakara e
mau tonu ana ki te aroaro o Ihowa,
puta noa i o koutou whakatupuranga.
9 Kei whakaekea e koutou he whaka-
kakara ke ki runga ki taua mea, he
tahunga tinana ranei, he whakahere
toto-kore ranei; kaua ano hoki e ringitia
e koutou he ringihanga ki runga ki
taua mea.
10 A me mea e Arona he whakama-
rietanga ki runga ki ona haona, (kia
kotahi ano meatanga i te tau kotahi,) ki
te toto o nga whakahere hara o nga
whakamarietanga: kia kotahi ano wha-
kamarietanga e mea ai ia i te tau kotahi
ki runga i taua mea, puta noa i o kou-
tou whakatupuranga: he mea tino tapu
tena mea ki a Ihowa.
11 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
12 E taua e koe nga tangata o nga
tamariki a Iharaira, ara, nga mea o
ratou e taua ana, na, me homai e ratou,
e ia tangata e ia tangata, he utu mo
tona wairua ki a Ihowa, ina taua ratou
e koe; kia kore ai he whiu i roto i a
ratou, ina taua e koe.
13 Ko tenei ta ratou e homai ai, ko nga
tangata katoa e haere atu ana ki roto ki
te hunga kua taua, hei te hawhe o te
hekere, o te hekere o te wahi tapu: (e
rua tekau nga kera kei roto i te hekere
kotahi:) hei te hawhe hekere te whaka-
here ki a Ihowa.
14 Ko nga tangata katoa e haere atu
ana ki roto ki te hunga kua taua, nga
mea e rua tekau o ratou tau, me *nga*
mea i maha atu, me homai e ratou he
whakahere ki a Ihowa.
15 E kore e maha ake a te tangata
taonga, e kore ano hoki e torutoru iho i
te hawhe hekere a te rawa-kore, ina
homai e ratou he whakahere ki a Ihowa,
hei mea whakamarietanga mo o koutou
wairua.
16 Na, me tango e koe te moni wha-
kamarie a nga tamariki a Iharaira, a ka
waiho mo nga mahi o te tapenakara o te
whakaminenga; a hei whakamaharata-
nga taua mea ki nga tamariki a Iharaira
ki te aroaro o Ihowa, hei whakamarie-
tanga mo o koutou wairua.
17 ¶ A i korero mai ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
18 Me hanga ano hoki e koe he tako-
toranga wai ki te parahi, ki te parahi
ano hoki tona turanga, hei horoinga:
ka whakatu ai ki te takiwa o te aata o
te tapenakara o te whakaminenga,
me riringi ano hoki e koe he wai ki
roto.
19 A me horoi o ratou ringaringa me
o ratou waewae e Arona ratou ko ana
tama ki taua mea.
20 Ka haere ratou ki roto ki te tapena-
kara o te whakaminenga, me horoi ratou
ki te wai, kei mate; ki te whakatata
mai ranei ratou ki te aata ki te minita,
ki te tahu i te whakahere ahi ki a
Ihowa:
21 Na, ka horoi ratou i o ratou ringa-
ringa, i o ratou waewae, kei mate; a ka
waiho hei tikanga pumau ma ratou,
mana, ma ona uri, puta noa atu i o ra-
tou whakatupuranga.
22 ¶ I korero mai ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
23 Tangohia mai mau nga tino mea
kakara, te maira pai, kia rima rau *he-*
kere, te hinamona reka, me hawhe tera,
ara, kia rua rau kia rima tekau *hekere*,
me te karamuha reka, kia rua rau kia
rima tekau *hekere*,
24 Te kahia hoki, kia rima rau *hekere*,
ki nga hekere o te wahi tapu, me te hinu
oriwa, kia kotahi hine:
25 A me hanga e koe hei hinu mo te
whakawahinga tapu, he hinu whakara-
nu, ta te kai whakaranu e hanga ai: ka
waiho hei hinu mo te whakawahinga
tapu.
26 A me whakawahi e koe te tapena-
kara o te whakaminenga ki taua *mea*,
me te aaka hoki o te whakaaturanga,
27 Me te tepara, me nga oko katoa i
runga, me te turanga rama, me ona oko,
me te aata whakakakara,
28 Me te aata tahunga tinana, me ona
oko katoa me te takatoranga wai, me
tona turanga.
29 A me whakatapu aua mea e koe
kia tino tapu: ka tapu nga mea katoa e
pa ana ki aua mea.
30 A me whakawahi ano e koe a
Arona ratou ko ana tama, me whakata-
pu ano hoki ratou e koe hei tohunga
maku.
31 Me korero ano hoki e koe ki nga
tamariki a Iharaira, me ki atu, Hei hinu
tenei maku, mo te whakawahinga tapu,

puta noa atu i o koutou whakatupu-
ranga.
32 Kei ringitia ki te kikokiko o te ta-
ngata, kei hangā ano hoki e koutou te-
tahi mea pena, he mea e rite ana te
hanganga: he mea tino tapu tena, a ka
tapu ano ki a koutou.
33 Ki te whakaranua e te tangata te-
tahi mea pena; ki te meatia atu ranei e
ia ki runga ki te tangata ke, ina, ka
hatepea atu ia i roto i tona iwi.
34 ¶ A i mea ano a Ihowa ki a Mohi,
Tangohia mai mau etahi mea kakara, he
takete, he oneka, he karapanuma; *enei*
mea kakara me te parakihe para-kore;
kia rite te *taimaha* o tetahi o tetahi:
35 Ka hangā ai e koe hei mea kakara,
hei mea whakaranu, ta te kai whaka-
ranu e hanga ai, he mea konatunatu, he
mea parakore, he mea tapu:
36 Na, ka tukia e koe tetahi wahi kia
ririki rawa, ka whakatakoto ai i tetahi
wahi ki mua mai o te whakaaturanga i
roto i te tapenakara o te whakaminenga,
ki te wahi e tutaki ai ahau ki a koe:
hei mea tino tapu tena ki a koutou.
37 A ko taua mea kakara ka hangā
nei e koe, kei hangā tetahi ma koutou e
rite ana te hanganga ki to tera: hei
mea tapu tena ki a koe ma Ihowa.
38 Ki te hangā e te tangata he mea
pena, hei honginga atu mana, ka hate-
pea atu ia i roto i tona iwi.

UPOKO 31.

A I korero ano a Ihowa ki a Mohi, i
mea,
2 Titiro, kua whakahuatia nei e ahau
te ingoa o Petareere, tama a Uri, ko ia
nei he tama na Huru, no te iwi o Hura:
3 Kua whakakiia ano ia e ahau ki te
wairua o te Atua, ki te ngakau tupato,
ki te whakaaro, ki te mohio, ki nga
mahi katoa hoki,
4 Hei whakaaro ki nga mahi a te to-
hunga, hei mahi i te koura, i te hiriwa,
i te parahi,
5 Mo te whakairo kohatu hoki, mo te
whakanoho hoki, mo te whakairo rakau,
mo te mahi ano hoki i nga mahi katoa.
6 Tenei ano te hoatu nei e ahau hei
hoa mona a Ahoriapa, te tama a Ahiba-
maka, no te iwi o Rana: kua whakano-
hoia ano hoki e ahau he mahara ki nga
ngakau o te hunga ngakau mahara ka-
toa, kia hangā ai e ratou nga mea katoa
i whakahaua atu nei e ahau ki a koe;
7 Te tapenakara o te whakaminenga,
me te aaka o te whakaaturanga, me te
taupoki whakamarietanga i runga i taua
mea, me nga mea katoa o te tapenakara,
8 Me te tepara me ona mea, me te
turanga para-kore o nga rama, me ona
mea katoa, me te aata mo te whakaka-
kara,
9 Me te aata mo te tahunga tinana,
me ona mea katoa, me te takotoranga
wai raua ko tona turanga,
10 Me nga kakahu mo te mahi minita,
me nga kakahu tapu mo Arona mo te
tohunga, me nga kakahu mo ana tama
mo te mahi tohunga,
11 Me te hinu whakawahi, me te wha-
kakakara reka mo te *wahi* tapu: kia
rite ta ratou e mea ai ki nga mea katoa
i whakahaua atu nei e ahau ki a koe.
12 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
13 Korero atu ano ki nga tamariki a
Iharaira, mea atu, Me whakarite ano e
koutou aku hapati: hei tohu hoki ki te
takiwa oku o koutou, puta noa atu i o
koutou whakatupuranga: kia mohio ai
koutou ko ahau ko Ihowa te whakatapu
nei i a koutou.
14 Mo reira me whakarite e koutou te
hapati; he tapu hoki tena ki a koutou:
he mate kau mo te tangata e whakanoa
ana i taua *ra:* ko nga tangata katoa
hoki e mahi ana i tetahi mahi i reira,
ina, ka hatepea atu taua wairua i wae-
nga i tona iwi.
15 E ono nga ra e mahia ai te mahi;
kei te whitu ia o nga ra te hapati okioki-
nga, he tapu ki a Ihowa: ko nga ta-
ngata katoa e mahi ana i tetahi mahi i
te ra hapati he mate kau mo ratou.
16 No reira me mahara nga tamariki
a Iharaira ki te hapati, kia whakaritea
te hapati puta noa i o ratou whakatupu-
ranga: kia mau tonu tenei kawenata.
17 He tohu tena *ra* ki te takiwa oku o
nga tamariki a Iharaira, ake ake ake: e
ono hoki nga ra i hangā ai e Ihowa te
rangi me te whenua, a i te whitu o nga
ra ka okioki, a ta ana tona manawa.
18 ¶ A i homai ano e ia ki a Mohi i
te mutunga o tana korerotanga ki a ia i
runga i Maunga Hinai, e rua nga papa
whakaaturanga, he papa kohatu, he
mea tuhituhi na te ringa o te Atua.

UPOKO 32.

A TE kitenga o te iwi i roa te he-
kenga iho o Mohi i runga i te
maunga, na ka huihui mai te iwi ki a
Arona, a ka mea ki a ia, Whakatika,
hangā etahi atua ma tatou, hei haere ki

mua i a tatou; ko tenei Mohi hoki, te
tangata nana tatou i kawe mai ki runga
nei i te whenua o Ihipa, kahore tatou e
mohio kua ahatia ranei ia.
2 Na, ka mea atu a Arona ki a ratou,
Whatiia mai nga whakakai koura i nga
taringa o a koutou wahine, o a koutou
tama, o a koutou tamahine, ka kawe
mai ki a au.
3 Na, whatiia mai ana e te iwi katoa
nga whakakai koura i o ratou taringa,
a kawea mai ana ki a Arona.
4 Na, ka tangohia mai e ia i o ratou
ringaringa, a hangā ana e ia ki te puru-
puru, i muri iho i tana whakarewanga
hei kuao kau: na, ka mea ratou, Ko ou
atua enei, e Iharaira, nana nei koe i
kawe mai ki runga i te whenua o Ihipa.
5 A, te kitenga o Arona, na, hangā
ana e ia tetahi aata ki mua i taua mea;
a ka karanga a Arona, ka mea, Ko
apopo he hakari ki a Ihowa.
6 Na, ka maranga wawe ratou i te
aonga ake, a whakaekea atu ana e ratou
he tahunga tinana, i kawea mai ano
hoki he whakamarietanga; na, ka noho
te iwi ki te kai, ki te inu, a ka whaka-
tika ki te takaro.
7 ¶ Na, ko te meatanga mai a Ihowa
ki a Mohi, Haere, heke atu, kua he hoki
tou iwi i kawea mai e koe i te whenua
o Ihipa:
8 Kua hohoro ratou te peka ke i te
huarahi i kiia atu e ahau ki a ratou:
kua hangā e ratou he kuao kau, he mea
whakarewa, kua koropiko ano hoki ki
taua mea, kua patu ano hoki i te patu-
nga tapu mana, a e mea ana, Ko ou
atua enei, e Iharaira, i kawea mai ai
koe i te whenua o Ihipa.
9 A i mea mai ano a Ihowa ki a Mohi,
Kua kite ahau i tenei iwi, na, he iwi
kaki maro ratou:
10 Na, tukua atu ahau, a ka mura atu
taku riri ki a ratou, a ka pau ratou i a
au: ka hangā ano koe e ahau hei iwi
nui.
11 ¶ Na, ka inoi a Mohi ki a Ihowa ki
tona Atua, a ka mea, Na te aha to riri
i mura ai, e Ihowa, ki tou iwi i kawea
mai nei e koe i te whenua o Ihipa i ru-
nga i te kaha nui, i te ringa maro hoki?
12 Mo te aha ka tukua ai nga Ihipi-
ana kia korero, kia mea, I whakaputaina
atu ratou e ia ki te kino, kia whakama-
tea ai ratou e ia ki nga maunga, kia
whakangaromia atu ai hoki ratou i ru-
nga i te mata o te whenua? Tahuri atu
i to riri nui e mura nei, kia puta ke
hoki tau whakaaro ki tenei kino mo tou
iwi.
13 Kia mahara ki o pononga, ki a
Aperahama, ki a Ihaka, ki a Iharaira, ki
tau oatitanga hoki i a koe ki a ratou, ki
to meatanga ki a ratou, Ka whakanuia
e ahau o koutou uri kia rite ki nga
whetu o te rangi; ko tenei whenua
katoa hoki i korerotia atu nei e ahau, ka
hoatu e ahau ki o koutou uri, a ka no-
hoia e ratou, ake ake ake.
14 Na, ka puta ke ta Ihowa i whaka-
aro ai mo te kino i kiia e ia kia meatia
ki tona iwi.
15 ¶ Na, ka tahuri a Mohi, a ka heke
iho i te maunga, me nga papa e rua o te
whakaaturanga i tona ringa: he mea
tuhi nga taha e rua o nga papa; i tetahi
taha i tetahi taha te tuhi.
16 He mea mahi hoki na te Atua aua
papa, me te tuhituhi hoki, na te Atua
te tuhituhi, he mea whaowhao atu ki
nga papa.
17 A ka rongo a Hohua i te reo o te
iwi e hamama ana, ka mea ia ki a Mohi,
He nge whawhai kei te puni ra.
18 Na, ka mea mai ia, Ehara *tena* reo
i te hamamatanga mo te hinganga o te
taua, ehara hoki tena reo i te hamama-
tanga o te hunga e hinga ana: he reo
waiata taku e rongo ai.
19 A ka whakatata atu ia ki te puni,
na, ka kite ia i te kuao kau, me te ka-
nikaninga: na, ka mura te riri a Mohi,
a ka makā atu e ia nga papa i roto i ona
ringa, a pakarua ana aua mea e ia ki
raro i te maunga.
20 Na, ka tango ia i te kuao kau i
hangā e ratou, a tahuna ana e ia ki te
ahi, a hurihia ana, a ngotangota noa, a
ruiruia ana e ia ki te wai, a whaka-
inumia atu ana ma nga tamariki a
Iharaira.
21 ¶ Na, ka mea a Mohi ki a Arona,
I aha tenei iwi ki a koe, i takina mai ai
e koe tenei hara nui ki runga ki a
ratou?
22 A ka mea mai a Arona, Kei mura
mai te riri a toku ariki: e mohio ana
koe ki tenei iwi, mo te kino tonu ratou.
23 I mea mai hoki ratou ki a au, Ha-
ngā etahi atua ma tatou hei haere i mua
i a tatou: ko tenei Mohi hoki, te tangata
nana nei tatou i kawe mai i te whenua
o Ihipa, kahore tatou e mohio kua aha-
tia ranei ia.
24 Na, ko taku meatanga atu ki a
ratou, Ki te mea he koura to tetahi,
whatiia mai. Na, ka homai e ratou ki
a au: a makā ana e ahau ki te ahi; a
puta ake ko te kuao kau nei.
25 ¶ A, te kitenga o Mohi i te iwi e tu
tahanga ana; (na Arona hoki ratou i

mea kia tu tahanga, e whakama ai ratou
i roto i o ratou hoa riri:)
26 Na, ka tu a Mohi ki te kuwaha o te
puni, ka mea, Ko wai to Ihowa? *haere*
mai ki a au. Na, ka huihui nga tamariki katoa a Riwai ki a ia.
27 Na, ka mea ia ki a ratou, Ko te kupu tenei a Ihowa, a te Atua o Iharaira,
Whakanohoia e tera tangata e tera tangata tana hoari ki tona taha, a haere atu na tetahi kuwaha, hoki atu na tetahi kuwaha, na roto atu i te puni, a patua e ia tangata tona teina, e ia tangata tona hoa e ia tangata tona hoa e noho tata ana.
28 Na, rite tonu ki te kupu a Mohi ta nga tamariki a Riwai i mea ai: a tata tonu ki te toru mano nga tangata i hinga i taua rangi.
29 Na Mohi hoki i mea, Hei runga i tana tama, i tona teina, te whakatohungatanga ki a Ihowa o ia tangata o ia tangata o koutou aianei; kia homai ai e ia he manaakitanga ki a koutou aianei.
30 ¶ Na, i te aonga ake, ka mea a Mohi ki te iwi, Kua hara koutou, he nui te hara: na, me haere ahau aianei ki runga ki a Ihowa; tera pea e taea e ahau te whakamarietanga mo to koutou hara.
31 Na, ka hoki a Mohi ki a Ihowa, a ka mea, Aue! kua hara tenei iwi, he nui te hara, kua hangā hoki e ratou etahi atua koura mo ratou.
32 Na, mau e horoi atu to ratou hara—;
a ki te kahore, tena ra, horoia atu ahau i roto i tau pukapuka i tuhituhia e koe.
33 Na ka mea mai a Ihowa ki a Mohi, Te tangata e hara ana ki a au, ka horoia atu ia e ahau i roto i taku pukapuka.
34 Na, haere ra, arahina atu te iwi ki te wahi i korerotia atu e ahau ki a koe: tena taku Anahera te haere atu na i mua i a koe; na, ko a te ra e mea ai ahau, ina, ka meinga e ahau to ratou hara kia tau ki runga ki a ratou.
35 Na, ka whiua e Ihowa te iwi mo ta ratou hanganga i te kuao kau, i hangā nei e Arona.

UPOKO 33.

NA, ka mea a Ihowa ki a Mohi, Haere, turia atu ki runga, koutou ko te iwi i kawea mai e koe i te whenua o Ihipa, ki te whenua i oati ai ahau ki a Aperahama, ki a Ihaka, ki a Hakopa, i mea ai, Ka hoatu e ahau ki ou uri:
2 A ka unga he anahera e ahau ki mua i a koe, maku ano hoki e pei nga Kanaani, nga Amori, nga Hiti, nga Perihi, nga Hiwi, me nga Iepuhi:
3 Ki te whenua e rerengia ana e te waiu, e te honi: e kore hoki ahau e haere atu i roto i a koe; he iwi kaki maro hoki koe: kei pau koe i a au ki te ara.
4 ¶ A, te rongonga o te iwi i tenei rongo kino, na, ka pouri ratou, kihai ano hoki i whakanohoia e tetahi tangata ona mea whakapaipai.
5 Na Ihowa hoki i ki ki a Mohi, Mea atu ki nga tamariki a Iharaira, He iwi kaki maro koutou: kia mea kau ka puta atu ahau ki waenganui i a koe, a ka ngaro koe i a au: na, whakarerea atu ou mea whakapaipai, a ka mohio ahau ki taku e mea ai ki a koe.
6 Na, ka whakarerea atu o ratou mea whakapaipai e nga tamariki a Iharaira i Maunga Horepa.
7 Na, ka tango a Mohi i te tapenakara, a whakaturia ana e ia ki waho o te puni, ki *tetahi wahi* e mamao atu ana i te puni, a huaina ana e ia ko te Tapenakara o te whakaminenga. A i haere mai nga tangata katoa e rapu ana i a Ihowa ki te tapenakara o te whakaminenga, ki waho o te puni.
8 A i a Mohi e haere atu ana ki te tapenakara, ka whakatika te iwi katoa, a ka tu ia tangata ia tangata ki te kuwaha o tona teneti, a ka titiro atu ratou ki muri i a Mohi, a haere noa ia ki roto ki te tapenakara.
9 A, i a Mohi e haere ana ki roto ki te tapenakara, ka heke iho te pou kapua, a tu ana i te whatitoka o te tapenakara, a ka korero *a Ihowa* ki a Mohi.
10 A te kitenga o te iwi katoa i te pou kapua e tu ana i te whatitoka o te tapenakara, na ka whakatika te iwi katoa, ka koropiko hoki ia tangata ia tangata, i te whatitoka o tona teneti.
11 Na, ka korero mai a Ihowa ki a Mohi, he kanohi he kanohi, pera hoki me te tangata e korero nei ki tona hoa. A hoki ana ia ki te puni: ko tana tangata ia ko Hohua tama a Nunu, kihai taua taitamariki i neke atu i waenganui i te tapenakara.
12 ¶ A i mea a Mohi ki a Ihowa, Titiro, kua mea mai nei koe ki a au, Kawea tenei iwi ki runga: a kahore i whakaaturia mai e koe ki a au tau e unga ai hei hoa moku. Kua mea mai ano hoki koe ki a au, E mohio ana ahau ki a koe, ki tou ingoa hoki, kua manakohia ano hoki koe e ahau.
13 Na, ki te mea kua manakohia ahau e koe, tena, whakaaturia mai ki a au tou

ara, kia mohio ai ahau ki a koe, kia ma-
nakohia ai ahau e koe; kia mahara
hoki he iwi nou tenei iwi.
14 Na, ka mea mai ia, Ka haere atu
toku aroaro, a ka mea ahau i a koe kia
okioki.
15 Na, ka mea ia ki a ia, Ki te kahore
tou aroaro e haere, kaua matou e kawea
ki runga i konei.
16 Ma te aha hoki e mohiotia ai kua
manakohia matou ko tou iwi e koe? he
teka ianei mau kia haere tahi i a matou?
penei ka motuhia mai matou ko tou iwi
i nga iwi katoa i runga i te mata o te
whenua.
17 ¶ Na, ko te meatanga mai a Ihowa
ki a Mohi, Ko tenei mea ano hoki, i
korerotia mai nei e koe, ka rite i a au:
no te mea e manakohia ana koe e ahau,
a e mohio ana ahau ki a koe, ki tou
ingoa hoki.
18 Na, ka mea atu ia, Tena ra, wha-
kakitea mai ki a au tou kororia.
19 Na, ka mea mai ia, Ka meatia e
ahau toku pai katoa kia haere atu i tou
aroaro, a ka karangatia e ahau te ingoa
o Ihowa ki tou aroaro, ka atawhai hoki
ahau i taku e atawhai ai, ka tohu hoki
i taku e tohu ai.
20 A i mea mai ano ia, E kore e taea e
koe te titiro ki toku mata: no te mea
hoki e kore tetahi tangata e titiro ki a
au, a e ora.
21 I mea mai ano a Ihowa, Nana, he
wahi tenei kei a au, a me tu koe ki ru-
nga ki te kamaka:
22 A ka haere atu taku kororia, na, ka
kawea koe e ahau ki roto ki te kapiti
kohatu, a ka taupokina koe e ahau ki
toku ringa, i a au e haere atu ana.
23 A ka tangohia e ahau toku ringa, a
ka kite koe i muri oku: ko toku mata
ia e kore e kitea.

UPOKO 34.

NA, ka mea a Ihowa ki a Mohi,
Taraia mai mau etahi papa koha-
tu, kia rua, kia rite ki o mua: a ka
tuhituhia e ahau ki *aua* papa nga kupu
i mau ki o mua papa, i wahia na e koe.
2 A kia takatu i te ata, ka haere ake
ai i te ata ki Maunga Hinai, a me tu koe
ki toku aroaro ki reira, ki runga ki te
tihi o te maunga.
3 Kaua hoki tetahi tangata e haere ake
i a koe, kei kitea hoki tetahi tangata
puta noa i te maunga katoa; ko nga
hipi ano hoki, me nga kau, kaua ratou e
kai ki te ritenga mai o taua maunga.
4 ¶ Na, taraia ana e ia nga papa ko-
hatu e rua, he mea rite tonu ki o mua;
a ka maranga wawe a Mohi i te ata, ka
piki atu ki Maunga Hinai, ka pera ano
me ta Ihowa i whakahau ai ki a ia, me
te mau ano i nga papa kohatu e rua ki
tona ringaringa.
5 Na, ka heke iho a Ihowa i roto i te
kapua, a ka tu tahi me ia ki reira, ka
karanga hoki i te ingoa o Ihowa.
6 Na, ka haere atu a Ihowa i tona
aroaro, a ka karangatia, Ko Ihowa, Ko
Ihowa, ko te Atua tohu, atawhai, e
tukuroa nei i te riri, e nui nei te aroha,
te pono,
7 E rongoa nei i te aroha mo nga ma-
no, e muru nei i te kino, i te tutu, i te
hara, e kore rawa ano hoki e tuku noa *i*
te he; e mea nei i te hara o nga mātua
kia tau iho ki nga tamariki, ki nga ta-
mariki a nga tamariki, a, te toru te wha
ra ano o *nga whakatupuranga.*
8 Na, ka hohoro a Mohi, a ka tuohu
iho ki te whenua, a koropiko ana:
9 A ka mea, Ki te mea kua manakohia
mai ahau e koe, e te Ariki, kia haere ra
toku Ariki i waenganui i a matou; he
iwi kaki maro hoki tenei; murua atu
hoki to matou kino, me to matou hara,
waiho hoki matou hei taonga tupu mou.
10 ¶ Na, ka mea mai ia, Nana, ka
whakarite kawenata ahau ki te aroaro o
te iwi katoa: ka meatia e ahau nga mea
whakamiharo kihai i meatia puta noa i
te whenua katoa, i nga iwi katoa ano
hoki: a ka kitea te mahi a Ihowa e te
iwi katoa kei roto nei koe i a ratou: he
mea whakamataku hoki taku e mahi
tahi ai ahau me koe.
11 Kia mau ki taku e whakahau atu nei
ki a koe inaianei: nana, ka peia atu e
ahau nga Amori, nga Kanaani, nga
Hiti, nga, Perihi, nga Hiwi, nga Iepuhi.
12 Kia tupato kei whakarite kawenata
koe ki nga tangata o te whenua e haere
nei koe ki reira, kei waiho hei rore i
waenganui i a koe:
13 Engari me wawahi a ratou aata,
me pakarukaru a ratou whakapakoko,
me tua hoki a ratou motu rakau.
14 No te mea hoki kahore atu he atua
hei koropikotanga mau: ta te mea hoki
ko Ihowa, ko Hae nei tona ingoa, he
Atua hae ia:
15 Kei whakarite kawenata koe ki nga
tangata o te whenua, a ka whai atu
ratou, ka puremu atu ki o ratou atua, a
ka patu whakahere ma o ratou atua, a
ka karangatia koe, na, ka kai koe i te-
tahi wahi o tana patunga tapu.
16 Kei tango hoki koe i a ratou tama-
hine ma o tama, a ka whai atu, ka

puremu atu a ratou tamahine ki o ratou
atua, a ka meinga o tamariki kia whai
atu, kia puremu atu ki o ratou atua.
17 Kaua e whakarewaina he atua mou.
18 ¶ Kia mau ki te hakari taro rewe-
na-kore. E whitu nga ra e kai ai koe i
te taro rewena-kore, e pera ai me taku
i whakahau atu ai ki a koe, i te wa ano
i whakaritea o te marama o Apipi: ko
Apipi hoki te marama i haere mai ai koe
i Ihipa.
19 Ko nga mea katoa e orokoputa mai
ana i te kopu, naku; me nga whanau
matamua a o kararehe, a nga kau, a
nga hipi.
20 Otiia me utu e koe ki te reme te
matamua a te kaihe; a ki te kahore e
utua e koe, whatiia tona kaki. Me utu
e koe nga matamua o au tama. E kore
ano hoki tetahi e puta kau mai ki toku
aroaro.
21 ¶ E ono nga ra e mahi ai koe, i te
whitu ia o nga ra me okioki koe: me
okioki ano koe i te ruinga, i te kotinga.
22 ¶ Me whakarite e koe te hakari o
nga wiki, o te matamua o te kotinga
witi, me te hakari o te kohikohinga i te
takanga o te tau.
23 ¶ E toru nga wa o te tau e kitea ai
ou tane katoa ki te aroaro o te Ariki, o
Ihowa, o te Atua o Iharaira.
24 Ka peia nei hoki e ahau nga tauiwi
i tou aroaro, ka whakanuia ano hoki e
ahau o rohe: a e kore tetahi e minami-
na ki tou whenua, ina haere koe ki
runga kia kitea ki te aroaro o Ihowa o
tou Atua i nga wa e toru o te tau.
25 Kaua e whakahekea tahitia me te
rewena te toto o taku patunga tapu;
kei toe ano hoki ki te ata te patunga
tapu o te hakari o te kapenga.
26 Me kawe e koe ki te whare o Ihowa
o tou Atua nga mea mataati o nga ma-
tamua o tou oneone. Kaua e kohuatia
te kuao koati ki te waiu o tona whaea.
27 Na, ka mea mai a Ihowa ki a
Mohi, Tuhituhia enei kupu: kei enei
kupu hoki te tikanga o te kawenata e
whakaritea nei e ahau ki a koe, ki a
Iharaira.
28 A i reira ia i a Ihowa, a, e wha
tekau nga ra, e wha tekau hoki nga po;
kihai i kai i te taro, kihai ano hoki i inu
i te wai. Na, tuhituhia ana e ia ki nga
papa nga kupu o te kawenata, nga ture
kotahi tekau.
29 ¶ A, i te hekenga iho o Mohi i
runga i Maunga Hinai, me nga papa e
rua o te kawenata i te ringa o Mohi, i
tona hekenga iho i runga i te maunga,
na, kihai a Mohi i mohio e wheriko ana
te kiri o tona mata i a ia e korero ana
ki a ia.
30 A te tirohanga mai a Arona ratou
ko nga tamariki katoa a Iharaira ki a
Mohi, na, e wheriko ana te kiri o tona
mata; a ka wehi ratou ki te whakatata
atu ki a ia.
31 Na, ka karanga atu a Mohi ki a
ratou; a ka hoki mai ki a ia a Arona
ratou ko nga rangatira katoa o te wha-
kaminenga; a ka korero a Mohi ki a
ratou.
32 A muri iho ka whakatata mai nga
tamariki katoa a Iharaira; a ka whaka-
haua iho e ia ki a ratou nga mea katoa i
korerotia mai e Ihowa ki a ia i Maunga
Hinai.
33 A mutu iho ta Mohi korero ki a
ratou, i meatia hoki tona mata ki te
arai.
34 A ka haere a Mohi ki te aroaro o
Ihowa, ki te korero ki a ia, ka tangohia
e ia te arai, a puta noa mai ia ki waho.
A, tona putanga mai ki waho, na, ka
korerotia e ia ki nga tamariki a Iharaira
nga mea i whakahaua mai ki a ia.
35 A i kite nga tamariki a Iharaira i
te mata o Mohi, e wheriko ana te kiri o
te mata o Mohi: na, ka whakahokia
mai e Mohi te arai ki tona mata, a haere
noa ia ki te korero ki a ia.

UPOKO 35.

NA, ka huihuia e Mohi te whakami-
nenga katoa o nga tamariki a Iha-
raira, a ka mea ia ki a ratou, Ko nga
kupu enei i whakahaua mai e Ihowa kia
mahia.
2 E ono nga ra e mahia ai te mahi;
ko te ra whitu ia me waiho e koutou
hei ra tapu, hei hapati okiokinga ki a
Ihowa: ki te mahia he mahi e tetahi
tangata i taua *ra*, me whakamate.
3 Kei tahuna e koutou he ahi, puta
noa i o koutou nohoanga, i te ra hapati.
4 ¶ A i korero mai ano a Mohi ki te
whakaminenga katoa o nga tamariki a
Iharaira, i mea, Ko te mea tenei i wha-
kahau mai ai a Ihowa, i mea ai,
5 Tangohia mai i roto i a koutou he
whakahere ma Ihowa: ko nga tangata
katoa he ngakau hihiko o ratou, me
kawe mai e ratou taua mea hei whaka-
here ki a Ihowa; he koura, he hiriwa,
he parahi,
6 He puuru, he papura, he ngangana,
he rinena pai, he *huruhuru* koati.
7 Me nga hiako hipi kua oti te wha-
kawhero, me nga hiako pateri, me etahi
rakau, ki te hitimi,

8 Me te hinu mo te whakamārama, me nga mea kakara mo te hinu whakawahi, mo te whakakakara reka hoki,
9 Me nga kohatu onika, me nga kohatu hei whakanoho ki te epora, ki te kouma.
10 A me haere mai ano nga tangata ngakau mohio katoa i roto i a koutou, ki te hanga i nga mea katoa i whakahaua mai e Ihowa;
11 I te tapenakara, i tona teneti, i tona uhi hoki, i ona toromoka, i ona papa, i ona kaho, i ona pou, i ona turanga pou,
12 I te aaka, me ona amo, i te taupoki whakamarietanga, me te arai hipoki,
13 I te tepara, me ona amo, me ona oko katoa, me te taro aroaro,
14 I te turanga rama hoki mo te whakamārama, me ona mea, me ona rama, me te hinu hoki mo te whakamārama,
15 Me te aata whakakakara, me ona amo, me te hinu whakawahi, me te whakakakara reka, me te pa mo te whatitoka i te tomokanga atu o te tapenakara,
16 I te aata mo te tahunga tinana, me tona kaanga-ahi parahi, i ona amo, me ona mea katoa, i te takotoranga wai me tona turanga,
17 I nga pa o te marae, i ona pou, me nga turanga pou, me te pa mo te whatitoka o te marae,
18 I nga titi o te tapenakara, me nga titi o te marae, me nga aho,
19 I nga kakahu mo te mahi minita, ina minita ki te wahi tapu, i nga kakahu tapu mo Arona mo te tohunga, me nga kakahu mo ana tama, mo te mahi tohunga.
20 ¶ Katahi ka haere atu te whakaminenga katoa o nga tamariki a Iharaira i te aroaro o Mohi.
21 Na, ka haere mai ratou, nga tangata katoa i toko ake o ratou ngakau, me nga tangata i hihiko noa ake o ratou wairua, me te kawe mai ano ratou i te whakahere ma Ihowa, mo te mahi o te tapenakara o te whakaminenga, mo ona mahi katoa, mo nga kakahu tapu ano hoki.
22 I haere mai hoki ratou, nga tane me nga wahine, nga mea i hihiko noa te ngakau, a kawea mai ana e ratou nga poroporo, nga whakakai, nga mowhiti, nga heitiki, he mea koura katoa: i tukua mai ano hoki e ia tangata e ia tangata he whakahere koura ki a Ihowa.
23 A ko nga tangata katoa i kitea nei he puuru ki a ratou, he papura, he ngangana, he rinena pai, he *huruhuru* koati he hiako hipi kua oti te whakawhero, me nga hiako pateri, i kawea mai ano e ratou.
24 Ko nga tangata katoa i tuku nei i te hiriwa, i te parahi, hei whakahere, i kawea mai e ratou te whakahere ki a Ihowa: me nga tangata katoa i kitea nei he rakau hitimi ki a ratou, mo tetahi meatanga o te mahi, i kawea mai ano e ratou.
25 Me nga wahine ngakau mohio katoa hoki, i whatu o ratou ringaringa, a kawea mai ana ta ratou i whatu ai, te *mea* puuru, papura, ngangana, me te rinena pai.
26 A i whatu ano nga wahine katoa, i toko ake nei o ratou ngakau ki te mohio, i te *huruhuru* koati.
27 A i kawea mai ano e nga rangatira nga kohatu onika, me nga kohatu hei whakanoho, mo te epora, mo te kouma;
28 Me te mea kakara, me te hinu mo te whakamārama, mo te hinu whakawahi, mo te whakakakara reka ano hoki.
29 I kawea mai he whakahere tuku noa ki a Ihowa e nga tamariki a Iharaira, e nga tane, me nga wahine katoa, i toko ake nei o ratou ngakau ki te kawe mai mo nga tini mahi, i whakahaua mai e Ihowa kia mahia, a i korerotia mai e Mohi.
30 ¶ Na, ka mea a Mohi ki nga tamariki a Iharaira, Titiro, kua karangatia e Ihowa te ingoa o Petareere tama a Uri, ko ia nei te tama a Huru, o te iwi o Hura;
31 Kua whakakiia ano hoki e ia ki te wairua o te Atua, ki te ngakau tupato, ki te whakaaro, ki te mohio, ki nga mahi katoa ano hoki:
32 Hei whakaaro ki nga mahi a te tohunga, mo te mahi i te koura, i te hiriwa, i te parahi,
33 Mo te tuhi kohatu hoki, mo te whakanoho hoki, mo te whakairo rakau, mo te mahi ano hoki i nga mahi katoa a te tohunga.
34 Kua homai ano hoki te tohutohu e ia ki roto ki tona ngakau, ki a raua ko Ahoriapa tama a Ahihamaka, o te iwi o Rana.
35 Kua whakakiia raua e ia ki te ngakau mahara, hei mahi i nga tini mahi a te kai mahi, a te mea mohio, a te kai whakairo puuru, papura, ngangana, rinena pai, a te kai whatu hoki, a nga kai mahi *hoki* i nga tini mahi, a nga tohunga ano hoki ki te mahi.

UPOKO 36.

NA, ka mahi a Petareere raua ko
Ahoriapa, ratou ko nga tangata
ngakau mohio katoa, i homai nei e Iho-
wa he ngakau tupato ki a ratou, me te
whakaaro e mohiotia ai te mahi i nga
tini mahi, mo te mahinga o te wahi
tapu, o te pera me nga mea katoa i
whakahaua mai e Ihowa.
2 A i karangatia e Mohi a Petareere
raua ko Ahoriapa, me nga tangata nga-
kau mohio katoa; i homai nei e Ihowa
he mahara ki o ratou ngakau, nga ta-
ngata katoa i toko ake o ratou ngakau
kia haere mai ki te mahi mahi ai:
3 Na, ka tangohia e ratou i te aroaro o
Mohi nga whakahere katoa i kawea mai
e nga tamariki a Iharaira mo te hanga-
nga o nga mea mo nga mahi o te wahi
tapu, hei hanga hoki i taua mea. A i
kawea mai ano hoki e ratou nga wha-
kahere homai noa mai ki a ia i tenei ata
i tenei ata.
4 ¶ Na, ka haere mai nga tangata mo-
hio katoa, i mahi nei i nga mahi katoa o
te wahi tapu, ia tangata ia tangata i a
ratou mahi i mahi ai ratou;
5 A ka korero ki a Mohi, ka mea, He
nui noa atu ta te iwi e kawe mai nei mo
te mahinga o nga mea i whakahaua e
Ihowa kia meatia.
6 Na, ka whakahau atu a Mohi, a ka
meinga e ratou kia karangatia puta noa
i te puni, a ka mea, Kaua tetahi tane,
tetahi wahine ranei e mahi i tetahi atu
mahi hei whakahere mo te wahi tapu.
Na, ka whakamutua te kawe mai a te
iwi.
7 He nui hoki, a toe ake, nga mea i a
ratou mo te mahinga o nga mea katoa.
8 A i hangā e nga tangata ngakau
mohio katoa i roto i te hunga i mahia
ai te mahi o te tapenakara, nga pīhi ko-
tahi tekau ki te rinena miro pai, ki te
puuru, ki te papura, ki te ngangana: he
tohunga rawa te mahinga o nga keru-
pima i whatua ki roto.
9 E rua tekau ma waru whatianga te
roa o te pīhi kotahi, e wha whatianga
hoki te whanui o te pihi kotahi: rite
tonu te nui o nga pīhi katoa.
10 A i honoa e ia nga pīhi e rima
tetahi ki tetahi: me *era atu* pīhi e rima
hoki, i honoa e ia tetahi ki tetahi.
11 A i hangā ano e ia etahi koropiko
puuru ki te taha o tetahi pīhi, ki te taha
e honoa ana: i pera ano tana mahi ki te
taha ki waho o *tetahi* pīhi, ki te hononga
mai o te rua.
12 E rima tekau nga koropiko i hangā
e ia ki tetahi pīhi, e rima tekau hoki
nga koropiko i hangā e ia ki te taha o
te pīhi i te hononga mai o te rua: a i
mau nga koropiko tetahi ki tetahi.
13 I hangā ano hoki e ia etahi toro-
moka koura e rima tekau, a honoa ana
nga pīhi tetahi ki tetahi ki nga toromo-
ka: a ka kotahi ano te tapenakara.
14 ¶ I hangā ano e ia etahi pīhi ki
te *huruhuru* koati, hei teneti mo runga i
te tapenakara: kotahi tekau ma tahi nga
pīhi i hangā e ia.
15 E toru tekau whatianga te roa o te
pīhi kotahi, e wha hoki nga whatianga
te whanui o te pīhi kotahi, rite tonu te
nui o nga pīhi kotahi tekau ma tahi.
16 A i honoa e ia nga pīhi e rima ki a
ratou ano, me nga pīhi e ono ki a ratou
ano.
17 I hangā ano e ia nga koropiko e
rima tekau ki te taha ki waho o te pihi i
te hononga, i hangā ano e ia nga koro-
piko e rima tekau ki te taha o te pīhi e
honoa mai ai te rua.
18 I hangā ano e ia nga toromoka
parahi e rima tekau, hei hono i te teneti
kia kotahi.
19 I hangā ano hoki e ia etahi hiako,
hipi, he mea whakawhero, hei uhi mo te
teneti, me etahi hiako pateri hei uhi mo
waho atu.
20 ¶ I hangā ano hoki e ia etahi papa
mo te tapenakara, he hitimi te rakau, he
mea tu ki runga.
21 Kotahi tekau whatianga te roa o
te papa kotahi, kotahi whatianga me te
hawhe te whanui o te papa kotahi.
22 E rua nga arero o te papa kotahi,
he mea e ririte ana ki a raua: he pera
tonu tana i mea ai ki nga papa katoa o
te tapenakara.
23 A i hangā ano e ia nga papa mo te
tapenakara: e rua tekau nga papa mo
te taha ki te tonga whaka-te-tonga:
24 E wha tekau hoki nga turanga
hiriwa i hangā e ia mo nga papa e rua
tekau; e rua nga turanga i raro i tetahi
papa mo ona arero e rua, e rua hoki
nga turanga i raro i tetahi atu papa mo
ona arero e rua.
25 A e rua tekau nga papa i hangā e
ia mo tera taha o te tapenakara, mo te
taha ki te nota,
26 Me nga turanga hiriwa e wha
tekau; nga turanga e rua mo raro iho i
tetahi papa, me nga turanga e rua mo
raro iho i tetahi atu papa.
27 A mo te pakitara o te tapenakara
whaka-te-hauauru, e ono nga papa i
hangā e ia.

28 E rua hoki nga papa i hangā e ia
mo nga koki o te tapenakara i taua
pakitara ano.
29 A i honoa aua *papa* i raro, i honoa
ano hoki i runga rawa ki te mowhiti
kotahi: i peratia e ia aua papa e rua i
nga koki e rua.
30 Na, ka waru aua papa; me nga
turanga hiriwa, kotahi tekau ma ono
nga turanga; e rua nga turanga i raro i
tetahi papa i tetahi papa.
31 ¶ A i hangā ano e ia etahi kaho,
he hitimi te rakau: e rima mo nga papa
o tetahi taha o te tapenakara,
32 E rima hoki nga kaho mo nga
papa o tetahi taha o te tapenakara, a e
rima nga kaho mo nga papa o te tape-
nakara mo te pakitara ki te hauauru.
33 A ko to waenga kaho i meinga e ia
kia rere na waenganui o nga papa i te-
tahi pito ki tetahi pito.
34 A i whakakikoruatia ano e ia nga
papa ki te koura, a ka hangā nga mo-
whiti o aua mea ki te koura hei kuhunga
mo nga kaho; i whakakikoruatia ano e
ia nga kaho ki te koura.
35 ¶ A i hangā ano e ia he arai ki te
mea puuru, ki te papura, ki te ngangana,
ki te rinena miro pai; he tohunga rawa
te mahinga o nga kerupima i whatua e
ia ki roto.
36 A i hangā ano e ia nga pou e wha
mo taua mea ki te hitimi, a whakakiko-
ruatia iho e ia ki te koura: he koura
nga matau: i whakarewaina ano hoki e
ia nga turanga hiriwa e wha mo aua mea.
37 ¶ I hangā ano hoki e ia he pa mo
te whatitoka o te teneti ki te mea puuru,
ki te papura, ki te ngangana, ki te ri-
nena miro pai hoki, he mea mahi ki te
ngira;
38 Me ona pou e rima, me nga matau
o aua *mea:* a i whakakikoruatia e ia
nga pito ki runga o aua *pou* me nga
awhi ki te koura: ko nga turanga e
rima ia he parahi.

UPOKO 37.

A I hangā ano e Petareere te aaka,
he hitimi te rakau: e rua nga
whatianga me te hawhe te roa, kotahi
hoki whatianga me te hawhe te whanui,
kotahi hoki whatianga me te hawhe
tona teitei:
2 A i whakakikoruatia e ia ki te koura
para-kore a roto a waho; i hangā ano e
ia he niao koura, a tawhio noa.
3 I whakarewaina ano hoki e ia nga
mowhiti koura e wha, mo ona koki e
wha; e rua nga mowhiti mo tetahi taha,
e rua hoki nga mowhiti mo tetahi taha.
4 A i hangā ano e ia nga amo, he
hitimi te rakau, a whakakikoruatia iho
ki te koura.
5 A i kuhua e ia nga amo ki nga
mowhiti i nga taha o te aaka, hei amo
mo te aaka.
6 ¶ I hangā ano e ia te taupoki wha-
kamarietanga ki te koura para-kore: e
rua nga whatianga me te hawhe tona
roa, kotahi hoki whatianga me te hawhe
tona whanui.
7 I hangā ano hoki e ia nga kerupima
e rua ki te koura, he kotahi tonu aua
mea i hangā e ia a, puta noa ki nga pito
e rua o te taupoki whakamarietanga;
8 Kotahi te kerupi ki tenei pito, kotahi
hoki kerupi ki tera pito: kotahi ano te
mea i hangā e ia nga kerupima me te
taupoki whakamarietanga, ki nga pito e
rua ano hoki o taua mea.
9 A i roha atu whakarunga nga pa-
rirau o nga kerupima, i uhi i te taupoki
whakamarietanga ki o raua parirau, me
te anga ano o raua mata ki a raua; i
anga whaka-te-taupoki whakamarieta-
nga nga mata o nga kerupima.
10 ¶ I hangā ano e ia te tepara, he
hitimi te rakau: e rua nga whatianga
tona roa, kotahi hoki whatianga tona
whanui, kotahi whatianga ano hoki me
te hawhe tona teitei:
11 A i whakakikoruatia e ia ki te
koura para-kore, i hangā ano hoki he
niao koura mo taua mea, a tawhio noa.
12 I hangā ano hoki e ia he awhi mo
taua mea, he whanuitanga ringa *te nui*,
a tawhio noa; i hangā ano hoki e ia he
niao koura mo te awhi, a tawhio noa.
13 A i whakarewaina e ia nga mowhiti
koura e wha, a whakanohoia iho nga
mowhiti ki nga koki e wha i ona wae-
wae e wha.
14 I te ritenga ake o te awhi nga mo-
whiti, hei kuhunga mo nga amo, hei
maunga mo te tepara.
15 A i hangā e ia nga amo, he hitimi
te rakau, a whakakikoruatia iho ki te
koura, hei amo mo te tepara.
16 I hangā ano e ia nga oko mo runga
i te tepara ki te koura para-kore, ona
rihi, ona koko, ona peihana me ona kapa
mo nga ringihanga.
17 ¶ I hangā ano hoki e ia te tura-
nga-rama ki te koura para-kore: he
kotahi tonu te turanga-rama i hangā e
ia, a, puta noa; kotahi tonu te mea no
reira, tona take, tona peka, ona kapa,
ona puku, me ona puawai:
18 A e ono nga peka i puta ake i ona

taha; e toru nga peka o te turanga-
rama i tetahi taha, e toru hoki nga peka
o te turanga-rama i tetahi taha;
19 E toru nga kapa, he mea rite ki te
aramona, me te puku, me te puawai, ki
tetahi peka; e toru hoki nga kapa, he
mea rite ki te aramona ki tetahi atu peka,
me te puku me te puawai: he pera tonu
i nga peka e ono e puta ake ana i te
turanga-rama.
20 A e wha nga kapa o te turanga-
rama, he mea rite ki te aramona, me te
puku me te puawai o tetahi o tetahi:
21 A e rua nga peka kotahi puku o
raro ake no taua *koura* ra ano, e rua
hoki nga peka kotahi puku o raro ake
no taua *koura* ra ano, e rua hoki nga
peka kotahi puku o raro ake no taua
koura ra ano, rite tonu ki nga peka e
ono e puta mai ana i roto i taua mea.
22 Kotahi tonu te *koura* o nga puku,
o nga peka: he koura para-kore katoa;
he kotahi tonu ano hoki, a, puta noa.
23 I hangā ano hoki e ia ki te koura
para-kore nga rama e whitu o taua mea,
me ona kuku, me ona takotoranga
ngarahu.
24 Kotahi ano te taranata koura para-
kore i hangā ai e ia taua mea, me ona
oko katoa.
25 ¶ I hangā ano e ia te aata hei
tahunga mea kakara, he hitimi te rakau:
kotahi whatianga tona roa, kotahi hoki
whatianga tona whanui; he tapawha;
e rua hoki nga whatianga tona teitei;
no taua *rakau* na ano ona haona.
26 A whakakikoruatia iho e ia taua
mea ki te koura para-kore, a runga, me
ona taha, a potae katoa, me ona haona:
i hangā ano hoki e ia he niao koura mo
taua mea, a tawhio noa.
27 I hangā ano hoki e ia nga mowhiti
koura e rua mo taua mea, mo raro iho i
tona niao, ki ona koki e rua, ki ona taha
e rua, hei kuhunga mo nga amo, hei
amohanga.
28 I hangā ano e ia nga amo, he
hitimi te rakau, a whakakikoruatia iho
ki te koura.
29 ¶ I hangā ano e ia te hinu tapu
hei whakawahi, me te whakakakara
para-kore ki nga mea kakara, ta te kai
whakaranu hoki e hanga ai.

UPOKO 38.

I HANGĀ ano e ia he aata mo nga
tahunga tinana, he hitimi te rakau:
e rima nga whatianga tona roa, e rima
hoki whatianga tona whanui; he ta-
pawha, e toru hoki nga whatianga tona
teitei.
2 I hangā ano hoki e ia ona haona ki
ona koki e wha; kotahi te *rakau* o taua
mea o ona haona: a whakakikoruatia
iho e ia ki te parahi.
3 I hangā ano e ia nga oko katoa o te
aata, nga pāta, me nga koko pungarehu,
me nga peihana, me nga marau, me
nga takotoranga-ahi: i hangā e ia ona
mea katoa ki te parahi.
4 A i hangā ano e ia ki te parahi he
kaanga-ahi mo te aata, he mea ripeka-
pekamo raro i tona awhi, ki raro iho,
kia takapu ai ki waenga.
5 A e wha nga mowhiti parahi i wha-
karewaina e ia mo nga koki e wha o te
kaanga parahi, hei kuhunga mo nga
amo.
6 I hangā ano e ia nga amo, he hitimi
te rakau, a whakakikoruatia iho ki te
parahi.
7 Na, kuhua ana e ia nga amo ki nga
mowhiti i nga taha o te aata, hei amo;
i hangā e ia te aata ki nga papa, he mea
tuwhera kau a roto.
8 ¶ I hangā ano e ia te takotoranga
wai ki te parahi, me tona turanga hoki
ki te parahi, ki nga whakaata o nga
wahine i huihui mai, i huihui mai nei ki
te whatitoka o te tapenakara o te wha-
kaminenga.
9 ¶ I hangā ano e ia te marae: he
rinena miro pai nga pa o te marae o te
taha ki te tonga whaka-te-tonga, kotahi
rau nga whatianga:
10 E rua tekau nga pou o aua mea, e
rua tekau ano hoki nga turanga parahi;
he hiriwa nga matau o nga pou me nga
awhi.
11 Me nga *pa* mo te taha ki te nota,
kotahi rau nga whatianga, e rua tekau
nga pou, e rua tekau hoki nga turanga
parahi; he hiriwa nga matau o nga pou
me nga awhi.
12 He pa ano hoki mo te taha ki te
hauauru, e rima tekau nga whatianga,
kotahi tekau nga pou, kotahi tekau ano
hoki nga turanga; he hiriwa nga ma-
tau o nga pou me nga awhi.
13 E rima tekau hoki nga whatianga
o te taha ki te rawhiti whaka-te-
rawhiti.
14 Kotahi tekau ma rima nga wha-
tianga o nga pa o tetahi taha *o te
kuwaha;* e toru nga pou, e toru hoki
nga turanga.
15 A kotahi tekau ma rima nga wha-
tianga o nga pa o tera taha o te kuwaha
o te marae, o tenei, o tera; e toru nga
pou, e toru hoki nga turanga.

16 He rinena miro pai nga pa katoa o
te marae, a tawhio noa.
17 He parahi nga turanga mo nga
pou, he hiriwa nga matau o nga pou me
nga awhi; i whakakikoruatia ano hoki
ki te hiriwa nga pito ki runga: i wha-
kawhaiawhitia ano hoki nga pou katoa
o te marae ki te hiriwa.
18 He mea hanga hoki ki te ngira te
pa mo te kuwaha o te marae, he puuru,
he papura, he ngangana, he rinena
miro pai: e rua tekau hoki nga wha-
tianga te roa, a e rima nga whatianga
te teitei, ara, te whanui, rite tonu ano ki
nga pa o te marae.
19 A e wha nga pou o aua mea, e wha
ano hoki nga turanga parahi; he hiriwa
nga matau; i whakakikoruatia ano
hoki nga pito o aua pou me nga awhi
ki te hiriwa.
20 He parahi ano hoki nga titi katoa o
te tapenakara, me te marae, a tawhio
noa.
21 ¶ Ko nga mea tenei o te tapena-
kara, *ara*, o te tapenakara o te whakaa-
turanga, ko nga mea i whakaritea e
Mohi i tana korerotanga, hei mahi ma
nga Riwaiti i raro i te ringa o Itamara
tama a Arona a te tohunga.
22 Na, hangā ana e Petareere tama a
Uri, *ko ia nei* te tama a Huru, no te
iwi o Hura, nga mea katoa i whakahaua
mai e Ihowa ki a Mohi.
23 A ko tona hoa ko Ahoriapa tama a
Ahihamaka, no te iwi o Rana, he kai
mahi, he mea mohio, he kai whakairo
hoki i te puuru, i te papura, i te nga-
ngana, i te rinena pai.
24 A te koura katoa i mahia mo nga
mea, mo nga mea katoa o te wahi tapu,
te koura o te whakahere, e rua tekau
ma iwa taranata, e whitu rau e toru
tekau nga hekere he hekere wahi tapu.
25 A ko te hiriwa o te hunga i taua o
te whakaminenga kotahi rau taranata,
kotahi mano e whitu rau e whitu tekau
ma rima hekere, he hekere wahi tapu.
26 Kotahi te pekaha a te tangata, *ara*,
kotahi te hawhe hekere, te hekere hoki
o te wahi tapu, na te hunga hoki i ha-
ere kia taua, na nga mea e rua tekau,
me *nga mea* i maha atu, o ratou tau, e
ono rau hoki *o ratou* mano, e toru mano,
e rima rau e rima hoki tekau.
27 A i whakarewaina nga taranata
hiriwa kotahi rau hei turanga pou mo
te wahi tapu, hei turanga pou hoki mo
te arai; kotahi rau taranata, kotahi rau
nga turanga, kotahi te taranata kotahi
te turanga.
28 A i hangā e ia nga hekere kotahi
mano e whitu rau e whitu tekau ma
rima hei matau mo nga pou, a whaka-
kikoruatia iho e ia nga pito ki runga,
whakawhaiawhitia hoki.
29 A e whitu tekau nga taranata o te
parahi o te whakahere, e rua hoki nga
mano e wha rau nga hekere.
30 A i hangā taua mea e ia hei tura-
nga pou mo te whatitoka o te tapena-
kara o te whakaminenga, hei aata parahi,
hei kaanga parahi mo te ahi o taua mea;
no reira ano hoki nga mea katoa o te
aata;
31 Hei turanga pou ano hoki mo te
marae, a tawhio noa, hei turanga pou
ano hoki mo te kuwaha o te marae, no
reira ano hoki nga titi katoa o te tapena-
kara, me nga titi katoa o te marae, a
tawhio noa.

UPOKO 39.

I HANGĀ ano hoki e ratou te puuru,
te papura, me te ngangana, hei ka-
kahu minita mo te minitatanga i te wahi
tapu, i hangā ano hoki nga kakahu tapu
mo Arona; i pera ano me ta Ihowa i
whakahau ai ki a Mohi.
2 I hangā ano e ia te epora ki te koura,
ki te puuru, ki te papura, ki te ngangana-
na, ki te rinena miro pai.
3 I patua ano hoki e ratou te koura
hei paraharaha, a ripiripia ana hei ma-
ngemange, a mahia ana e ratou ki roto ki
te puuru, ki te papura, ki te ngangana,
ki te rinena pai, he mahi whakapaipai
rawa.
4 I hangā ano e ratou nga pokohiwi o
taua mea hei hononga: he mea hono
ki a raua i nga pito e rua.
5 Me te whitiki whakairo o tona epora,
e mau ana ki taua mea, kotahi ano te
mea i hangā ai raua, rite tonu ano tona
hanganga; he koura, he puuru, he pa-
pura, he ngangana, he rinena miro pai;
he pera ano me ta Ihowa i whakahau ai
ki a Mohi.
6 ¶ I mahia ano e ratou nga kohatu
onika, he mea whakanoho ki nga noho-
anga koura, tuhituhi rawa ki nga ingoa
o nga tamariki a Iharaira, i peratia me
te tuhinga o te hiri.
7 A whakanohoia iho e ia ki nga poko-
hiwi o te epora hei kohatu whakama-
haratanga mo nga tamariki a Iharaira;
hei pera me ta Ihowa i whakahau ai ki
a Mohi.
8 ¶ He tohunga rawa te mahi i hangā
ai e ia te kouma, he pera ano me te ma-
hinga o te epora; he koura, he puuru,

he papura, he ngangaana, he rinena miro
pai.
9 He tapawha, he rererua te kouma i
hangā e ratou: kotahi whanganga a te
ringa tona roa, kotahi hoki whanganga
tona whanui, he mea rererua.
10 E wha hoki nga rarangi kohatu i
whakanohoia e ratou ki taua mea: te
rarangi tuatahi, he harariu, he topaha,
he kapakara: ko te rarangi tuatahi tenei.
11 Te rarangi tuarua, he emerara, he
hapaira, he raimona.
12 Te rarangi tuatoru, he rikuri, he
akete, he ametehita.
13 Te rarangi tuawha, he perira, he
onika, he hahapa; he mea whakapiri ki
te nohoanga koura puta noa i o ratou
nohoanga.
14 A rite tonu nga kohatu ki nga i-
ngoa o nga tamariki a Iharaira, kotahi
tekau ma rua, rite tonu ki o ratou ingoa,
i rite te tuhi ki to te hiri, tenei tangata
me tona ingoa, tenei tangata me tona
ingoa; rite tonu ki nga iwi kotahi tekau
ma rua.
15 I hangā ano e ratou ki te koura
para-kore nga mekameka, he mea whiri,
mo te kouma, mo nga pito.
16 I hangā ano e ratou nga nohoanga
koura e rua, me nga mowhiti koura e
rua; a whakanohoia iho e ratou nga
mowhiti e rua ki nga pito e rua o te
kouma.
17 A i whakanohoia ano e ratou nga
mekameka koura e rua, nga mea whiri,
ki nga mowhiti e rua i nga pito o te
kouma.
18 I whakaukia ano hoki e ratou nga
pito e rua o nga mekameka whiri e rua
ki nga nohoanga e rua, a whakanohoia
atu ana ki nga pokohiwi e rua o te
epora, ki te taha ki mua.
19 I hangā ano hoki e ratou nga mo-
whiti koura e rua, a whakanohoia atu
ana ki nga pito e rua o te kouma, ki
tona remu ki te taha ki roto whaka-te-
epora.
20 I hangā ano hoki e ratou etahi *atu*
mowhiti koura e rua, a whakanohoia
ana ki nga pokohiwi e rua o te epora, ki
te taha ki raro, ki te taha ki mua, ki te
ritenga mai o tona hononga ake, ki ru-
nga ake o te whitiki whakapaipai o te
epora.
21 A herea iho e ratou te kouma, ona
mowhiti ki nga mowhiti o te epora ki te
miro puuru, kia mau ai ki runga ake o
te whitiki whakapaipai o te epora, kei
takoto ke te kouma i te epora; i pera
tonu me ta Ihowa i whakahau ai ki a
Mohi.
22 ¶ I hangā ano hoki e ia te koroka
o te epora, he mea whatu, he puuru,
katoa.
23 A he wahi tuwhera ano to waenganui
o te koroka, he pera ano me te wahi tu-
whera o te pukupuku, me te whiri ano
i te tuwheratanga, a, puta noa puta
noa; kei pakaru.
24 A i hangā ano e ratou etahi pa-
mekaranete ki te remu o te koroko ki
te puuru, ki te papura, ki te ngangana,
ki te rinena i mirohia.
25 I hangā ano e ratou etahi pere ki
te koura para-kore, a whakanohoia ana
nga pere ki te takiwa o nga pamekara-
nete, ki te remu o te koroka, a, puta noa
puta noa, ki te takiwa o nga pamekara-
nete;
26 He pere me tetahi pamekaranete,
he pere me tetahi pamekaranete ki te
remu o te koroka, a, puta noa puta noa,
hei mea minita; he pera ano me ta
Ihowa i whakahau ai ki a Mohi.
27 ¶ I hangā ano e ratou etahi koti ki
te rinena pai, ki te mea i whatua, mo
Arona ratou ko ana tama;
28 Me te potae tohunga hoki ki te
rinena pai, me etahi potae pai ano hoki
ki te rinena pai, me nga tarautete rinena
ki te rinena miro pai.
29 Me te whitiki ki te rinena miro
pai, ki te puuru, ki te papura, ki te nga-
ngana, ki nga mea i hangā ki te ngira;
he pera ano me ta Ihowa i whakahau ai
ki a Mohi.
30 ¶ I hangā ano hoki e ratou te pa-
raharaha o te karauna tapu ki te koura
para-kore, a tuhia iho te tahi tuhi, he
mea e rite ana ki nga tuhinga o te hiri,
TAPU KI A IHOWA.
31 A whakanohoia ana e ratou he miro
puuru ki taua mea, kia mau ai ki te
potae tohunga, ki te taha ki runga; kia
pera ai me ta Ihowa i whakahau ai ki
a Mohi.
32 ¶ Na, ka oti katoa te mahi o te ta-
penakara o te teneti o te whakaminenga:
rite tonu hoki ta nga tamariki a Iharai-
ra i mea ai ki nga mea katoa i whaka-
haua mai e Ihowa ki a Mohi, i pera ano
ratou.
33 ¶ Na, ka kawea mai e ratou te
tapenakara ki a Mohi, te teneti me ona
mea katoa, ona toromoka, ona papa, ona
kaho, ona pou, me ona turanga pou,
34 Me te uhi iho, nga hiako hipi kua
oti te whakawhero, me tetahi uhi, ara,
nga hiako pateri, me te arai hipoki,
35 Me te aaka o te whakaaturanga, me
ona amo, me te taupoki whakamarieta-
nga,

36 Te tepara, me ona oko katoa, me te
taro aroaro,
37 Te turanga-rama para-kore hoki
me ona rama, *ara*, nga rama hei whakararangitanga
me nga oko katoa o aua
mea, me te hinu mo te whakamārama,
38 Te aata koura hoki, me te hinu whakawahi,
me te whakakakara reka, me
te pa mo te whatitoka o te tapenakara,
39 Te aata parahi, me tona kaanga-ahi
parahi, ona amo me ona oko katoa, te
takotoranga wai me tona turanga,
40 Nga pa o te marae, ona pou, me
ona turanga pou, me te pa mo te kuwaha
o te marae, ona aho, me ona titi, me
nga oko katoa mo nga mahi o te tapenakara,
mo te teneti o te whakaminenga,
41 Nga kakahu minita mo nga minitatanga
ki te wahi tapu, me nga kakahu
tapu mo Arona mo te tohunga, me nga
kakahu mo ana tama, ina minita.
42 Rite tonu ki nga mea katoa i whakahaua
mai e Ihowa ki a Mohi ta nga
tamariki a Iharaira mahinga i nga mahi
katoa.
43 Na, ka tirohia iho e Mohi te mahi
katoa, na, rite tonu ta ratou mahi ki ta
Ihowa i whakahau ai, i pera ano ratou:
a manaakitia ana ratou e Mohi.

UPOKO 40.

Ai korero ano a Ihowa ki a Mohi, i
mea,
2 Hei te ra tuatahi o te marama tuatahi
koe whakaara ai i te tapenakara o
te teneti o te whakaminenga.
3 A me hoatu e koe ki roto te aaka o
te whakaaturanga, ka hipoki atu ai i te
aaka ki te arai.
4 Me kawe ano e koe te tepara ki roto,
ka ata whakatakoto ai i nga mea e whakatakotoria
ana ki runga; me kawe ano
e koe te turanga-rama ki roto, ka tahu
ai i ona rama.
5 Me whakatu ano e koe te aata koura
mo te whakakakara ki mua o te aaka o
te whakaaturanga, ka whakairi ai i te
pa o te whatitoka ki te tapenakara.
6 Me whakatu ano e koe te aata mo
te tahunga tinana ki mua o te whatitoka
o te tapenakara o te teneti o te whakaminenga.
7 Me whakatu ano e koe te takotoranga
wai ki te takiwa o te aata o te
teneti o te whakaminenga, ka riringi ai
i te wai ki roto.
8 Me whakatu ano te marae, a tawhio
noa, ka whakairi ai i te pa ki te kuwaha
o te marae.
9 Na, ka tango koe i te hinu whakawahi,
ka whakawahi ai i te tapenakara,
me nga mea katoa i roto, ka whakatapu
hoki i taua mea, me ona oko katoa: a
ka tapu.
10 Me whakawahi ano e koe te aata
mo te tahunga tinana, me ona oko katoa,
ka whakatapu ano hoki i te aata: a
ka meinga hei aata tino tapu.
11 Me whakawahi ano e koe te takotoranga
wai me tona turanga, me whakatapu
hoki.
12 Me kawe ano e koe a Arona ratou
ko ana tama ki te whatitoka o te tapenakara
o te whakaminenga, ka horoi ai i
a ratou ki te wai.
13 Ka whakakakahu atu ai i nga kakahu
tapu ki a Arona, ka whakawahi ai
i a ia, ka whakatapu ai i a ia: a ka
waiho ia hei tohunga maku.
14 Na, me kawe mai ana tama e koe,
ka whakakakahu ai i nga koti ki a
ratou:
15 Ka whakawahi ai hoki i a ratou;
kia rite ki tau whakawahinga i to ratou
papa, a ka meinga ratou hei tohunga
maku: a ka ai to ratou whakawahinga
hei whakatohunga i a ratou, mo ake
tonu atu, puta noa i o ratou whakatupuranga.
16 I pera ano a Mohi: rite tonu tana
i mea ai ki nga mea katoa i whakahaua
mai e Ihowa ki a ia.
17 ¶ Na, i te marama tuatahi o te rua
o nga tau, i te ra tuatahi o te marama
ka whakaarahia te tapenakara.
18 Na Mohi hoki i whakaara te tapenakara,
a whakatakotoria ana e ia ona
turanga, whakaarahia ana hoki ona
papa, kuhua ana hoki ona kaho, whakaarahia
ana hoki ona pou.
19 I hipokina iho ano hoki e ia te
teneti ki runga i te tapenakara, a makā
iho ana te hipoki o te teneti ki runga
ake; i pera ano ia me ta Ihowa i whakahau
ai ki a Mohi.
20 ¶ Na, ka mau ia ki te whakaaturanga,
a hoatu ana e ia ki roto ki te aaka,
a kuhua ana nga amo ki te taha o te
aaka, a taupokina iho ana te taupoki
whakamarietanga ki runga ki te aaka:
21 Na, ka maua e ia te aaka ki roto ki
te tapenakara, a whakairihia ake ana te
arai hipoki, hei hipoki mo te aaka o te
whakaaturanga; i pera ano ia me ta
Ihowa i whakahau ai ki a Mohi.
22 ¶ I whakaturia ano e ia te tepara
ki te teneti o te whakaminenga, ki te
taha whaka-te-nota o te tapenakara, ki
waho mai o te arai.
23 A whakararangitia ana e ia te taro

ki runga, ki te aroaro o Ihowa; i pera
ano me ta Ihowa i whakahau ai ki a Mohi.
24 ¶ I whakaturia ano e ia te turanga-
rama ki te teneti o te whakaminenga,
ki te ritenga atu o te tepara, ki te taha
whaka-te-tonga o te tapenakara.
25 A tahuna ana e ia nga rama ki te
aroaro o Ihowa; i pera ano me ta Ihowa
i whakahau ai ki a Mohi.
26 ¶ I whakaturia ano hoki e ia te
aata koura ki te teneti o te whakamine-
nga ki mua atu o te arai:
27 A tahuna ana e ia he whakakakara
reka ki runga; i pera ano me ta Ihowa
i whakahau ai ki a Mohi.
28 ¶ I whakairihia ano hoki e ia te pa
mo te whatitoka o te tapenakara.
29 A i whakaturia e ia te aata mo te
tahunga tinana ki te whatitoka o te ta-
penakara o te teneti o te whakaminenga,
a whakaekea ana ki runga te tahunga
tinana me te whakahere toto-kore; i
pera ano me ta Ihowa i whakahau ai ki
a Mohi.
30 ¶ A i whakaturia e ia te takotora-
nga wai ki te takiwa o te aata o te teneti
o te whakaminenga, a ringitia ana he
wai ki roto hei horoi.
31 A i horoia e Mohi, e Arona, ratou
ko ana tama, o ratou ringaringa me o
ratou waewae ki reira:
32 I to ratou haerenga ki roto ki te
teneti o te whakaminenga, i te mea
ranei ka whakatata ki te aata, na, ka
horoi ratou; i pera ano me ta Ihowa i
whakahau ai ki a Mohi.
33 I whakaturia ano hoki e ia te ma-
rae o te tapenakara, o te aata, a tawhio
noa, a whakairihia ake ana te pa o te
kuwaha o te marae. Na, ka oti te mahi
i a Mohi.
34 ¶ Katahi ka taupokina iho te teneti
o te whakaminenga e te kapua, a ka ki
te tapenakara i te kororia o Ihowa.
35 A kihai i taea e Mohi te haere ki
roto ki te teneti o te whakaminenga, no
te mea e taungia iho ana e te kapua, a e
ki ana te tapenakara i te kororia o
Ihowa.
36 A ka riro ake te kapua i runga i te
tapenakara, na ka haere nga tamariki a
Iharaira i o ratou haerenga katoa-
tanga:
37 A ki te mea kihai i riro ake te ka-
pua, na, kihai ratou i haere, a taea noa-
tia ra ano te ra i riro ai.
38 I runga hoki i te tapenakara te ka-
pua o Ihowa i te awatea, a he ahi kei
runga i te po, i te tirohanga mai a te
whare katoa o Iharaira, i o ratou haere-
nga katoatanga.

KO TE

PUKAPUKA TUATORU A MOHI,

KO REWITIKUHA.

UPOKO 1.

NA, ka karanga mai a Ihowa ki a
Mohi, a ka korero mai ki a ia i
roto i te tapenakara o te whakaminenga,
ka mea,
2 Korero atu ki nga tamariki a Iharai-
ra, mea atu ki a ratou, Ki te kawea mai
e tetahi tangata o koutou he whakahere
ki a Ihowa, me kawe mai ta koutou
whakahere i roto i nga kararehe, *ara*,
i roto i nga kau, i roto ranei i nga
hipi.
3 Ki te mea he tahunga tinana tana
whakahere no roto i nga kau, me kawe
mai e ia tetahi tane, ki te mea *koha-*
kore: ka tuku ai e ia ki te whatitoka o
te tapenakara o te whakaminenga, hei
mea e manakohia ai ia ki te aroaro o
Ihowa.
4 A me popoki iho tona ringa ki runga
ki te pane o te tahunga tinana; a ka
manakohia *hei mea* mona, hei mea
whakamarietanga mona.
5 Na me patu e ia te kau ki te aroaro o
Ihowa: a me kawe mai te toto e nga
tohunga, e nga tama a Arona, a me
tauhiuhi atu te toto ki te aata, a tawhio
noa, ki tera i te whatitoka o te tapena-
kara o te whakaminenga.
6 Na, me tihore e ia te tahunga tinana,

a me tapatapahi tenei wahi ona tenei
wahi ona.
7 Na, me maka he ahi e nga tama a
Arona, a te tohunga, ki runga ki te
aata, me whakapai hoki nga wahie ki
runga ki te ahi:
8 Katahi ka whakatakotoria marietia e
nga tohunga, e nga tama a Arona, nga
tapahanga, te pane me te ngako, ki
runga ki nga wahie o te ahi i runga i
te aata.
9 Ko ona whekau ia me ona waewae,
me horoi e ia ki te wai, ka tahu katoa ai
e te tohunga ki runga ki te aata hei ta-
hunga tinana, hei whakahere ahi, hei
kakara reka ki a Ihowa.
10 ¶ A ki te mea no te kahui tana
whakahere, no nga hipi, no nga koati
ranei, hei tahunga tinana; me kawe
mai e ia he tane he mea koha-kore.
11 Ka patu ai e ia ki te taha ki te nota
o te aata, ki te aroaro o Ihowa: a ma
nga tohunga, ma nga tama a Arona, e
tauhiuhi atu ona toto ki te aata, a ta-
whio noa.
12 Na, ka tapatapahia e ia tenei wahi
ona tenei wahi ona, me tona pane, me
tona ngako; a ma te tohunga e ata
whakatakoto aua *mea* ki runga ki nga
wahie o te ahi i runga i te aata:
13 Ko nga whekau ia, me nga waewae,
me horoi e ia ki te wai: a ka kawea
katoatia mai e te tohunga, ka tahuna
hoki ki runga ki te aata: he tahunga
tinana hoki, he whakahere ahi, he ka-
kara reka ki a Ihowa.
14 ¶ A ki te mea he tahunga tinana
no nga manu tana whakahere ki a Iho-
wa, na, me kawe mai e ia tana whaka-
here i roto i nga kukupa, i roto ranei i
nga pi kukupa.
15 A ma te tohunga e kawe mai taua
mea ki te aata, na, ka kinitia e ia tona
pane, ka tahu ai ki runga ki te aata;
me whakate atu hoki ona toto ki te taha
o te aata:
16 Me tango ano e ia tona puku me tona
paru, a ka maka ki te taha ki te rawhiti
o te aata, ki te wahi mo nga pungarehu:
17 Na, ka haea e ia, me ona parirau
ano, kaua ia e motuhia rawatia: a ma
te tohunga e tahu ki runga ki te aata,
ki runga ki nga wahie o te ahi: he ta-
hunga tinana tena mea, he whakahere
ahi, he kakara reka ki a Ihowa.

UPOKO 2.

AKI te kawea mai e tetahi he wha-
kahere toto-kore ki a Ihowa, ko te
paraoa hei whakahere mana; me riringi
ano e ia he hinu ki runga ki taua mea,
ka maka hoki i te parakihe ki runga:
2 A ka kawea mai e ia ki nga tohunga
ki nga tama a Arona: na, ka aohia ake
e ia i roto i taua mea, kia ki tona ringa i
te paraoa, i te hinu, me te parakihe katoa
hoki; ka tahu ai te tohunga i te whaka-
maharatanga ki taua mea ki runga ki te
aata, hei whakahere ahi, hei kakara reka
ki a Ihowa.
3 A ma Arona ratou ko ana tama te
toenga o te whakahere toto-kore: he
mea tino tapu tena i roto i nga whaka-
here ahi a Ihowa.
4 ¶ A ki te maua mai e koe hei wha-
kahere he whakahere toto-kore i tunua
ki te oumu, hei nga keke paraoa, hei
nga mea rewena-kore, me konatunatu ki
te hinu, hei nga keke angiangi ranei
kahore nei he rewena, he mea pani ki te
hinu.
5 ¶ A ki te mea he whakahere toto-
kore te whakahere, he mea i tunua ki te
paraharaha, hei te mea paraoa, kihai nei
i rewenatia, kua oti nei te konatu ki te
hinu.
6 Me whatiwhati e koe, ka riringi ai
ki te hinu: he whakahere toto-kore tena
mea.
7 ¶ A ki te mea he whakahere toto-
kore to whakahere, he mea i paraipana-
tia, me hanga taua mea ki te paraoa, ki
te hinu.
8 A me kawe mai e koe te whakahere
toto-kore i hangā ki enei mea ki a Iho-
wa: a ka tukua atu ki te tohunga, na,
mana e mau atu ki te aata.
9 Na, ka tangohia e te tohunga i roto i
te whakahere toto-kore he whakamaha-
ratanga ki taua mea, ka tahu ai ki
runga ki te aata: hei whakahere ahi,
hei kakara reka ki a Ihowa.
10 A ma Arona ratou ko ana tama te
toenga o te whakahere toto-kore: he
mea tino tapu tena i roto i nga whaka-
here ahi a Ihowa.
11 Kei hangā ki te rewena te tahi
whakahere toto-kore e kawea mai ana e
koutou ma Ihowa: kei tahuna hoki e
koutou he rewena, he honi ranei, i roto
i tetahi o nga whakahere ahi a Ihowa.
12 ¶ Ko te whakaherenga o nga tua-
pora, me whakahere ena mea e koutou
ma Ihowa: otiia e kore e tahuna ki
runga ki te aata hei kakara reka.
13 Me kinaki ano hoki e koe ki te tote
au whakahere toto-kore katoa ina wha-
kaherea; kei whakamutua atu ano hoki
e koe te tote o te kawenata o tou Atua
mo tau whakahere toto-kore: me whaka-

here he tote e koe ki runga i au whaka-
here katoa.
14 A ki te whakaherea mai e koe o
tuapora, hei whakahere toto-kore ki a
Ihowa, hei te witi hou, hei te mea i
whakamaroketia ki te ahi, hei te witi i
patua mai i roto i nga puku ki, te wha-
kahere toto-kore o au tuapora e whaka-
herea e koe.
15 Me riringi ano e koe he hinu ki
runga ki taua mea, me whakatakoto ano
hoki he parakihe ki runga: he whaka-
here toto-kore tena mea.
16 Na, me tahu e te tohunga te wha-
kamaharatanga ki taua mea, *tetahi wahi*
o te witi patu o taua *mea, tetahi wahi*
hoki o te hinu, me te parakihe katoa o
taua mea: he whakahere ahi taua mea
ki a Ihowa.

UPOKO 3.

AKI te mea he patunga whakama-
rietanga tana whakahere, ki te
mea e whakaherea mai ana e ia i roto i
nga kau, ahakoa toa, ahakoa uha, kia
koha-kore tana e tuku ai ki te aroaro o
Ihowa.
2 Na, ka popoki iho tona ringa ki
runga ki te mātenga o tana whakahere,
ka patu ai ki te whatitoka o te tapena-
kara o te whakaminenga: na, ka ta-
uhiuhia atu te toto e nga tohunga e nga
tama a Arona ki runga ki te aata, a
tawhio noa.
3 Katahi ka whakaherea atu e ia tetahi
wahi o te patunga whakamarietanga hei
whakahere ahi ki a Ihowa; te ngako
e whiwhiwhiwhi ana ki nga whekau,
me te ngako katoa o nga whekau,
4 Me nga whatukuhu e rua, me te
ngako i aua mea, tera i te hope, me te
taupa o runga ake i te ate, me nga wha-
tukuhu, me tango mai tera e ia.
5 A me tahu e nga tama a Arona ki
runga i te aata, ki runga i te tahunga
tinana e *takoto* ana i runga i nga wahie
o te ahi: he whakahere ahi tena, he ka-
kara reka ki a Ihowa.
6 ¶ A ki te mea no nga hipi tana wha-
kahere ki a Ihowa hei patunga whaka-
marietanga; he toa he uha ranei, kei
whai koha tana e tuku ai.
7 Ki te whakaherea e ia he reme hei
whakahere mana, me whakahere atu e
ia ki te aroaro o Ihowa.
8 Me popoki hoki tona ringa ki runga
ki te mātenga o tana whakahere, ka
patu ai ki mua mai o te tapenakara o te
whakaminenga: a ka tauhiuhia atu ona
toto e nga tama a Arona ki te aata, a
tawhio noa.
9 Me whakahere ano e ia tetahi wahi
o te patunga whakamarietanga hei wha-
kahere ahi ki a Ihowa; tona ngako me
te hiawero katoa, kia tino tata ki te tiki
tana tapahanga, me te ngako e whiwhi-
whiwhi ana ki nga whekau, me te
ngako katoa o nga whekau,
10 Me nga whatukuhu e rua, me te
ngako i aua mea, tera i te hope, me te
taupa o runga ake i te ate, me nga
whatukuhu, me tango mai tera e ia.
11 A ma te tohunga e tahu ki runga
ki te aata: he kai hoki no ta Ihowa
whakahere ahi.
12 ¶ A ki te mea he koati tana wha-
kahere, me whakahere ano e ia ki te
aroaro o Ihowa.
13 A ka pokia iho tona ringa ki runga
ki tona pane, ka patu ai ki mua mai o
te tapenakara o te whakaminenga: a
ma nga tama a Arona e tauhiuhi ona
toto ki te aata, a tawhio noa.
14 A me whakahere atu e ia tetahi
wahi o taua mea hei whakahere mana,
hei whakahere ahi ki a Ihowa; te ngako
e whiwhiwhiwhi ana ki nga whekau,
me te ngako katoa o nga whekau,
15 Me nga whatukuhu e rua, me te
ngako i aua mea, tera i te hope, me te
taupa i runga i te ate, me nga whatuku-
hu, me tango tera e ia.
16 A ma te tohunga e tahu aua mea
ki runga ki te aata: he kai tena no te
whakahere ahi, hei kakara reka: ko te
ngako katoa ma Ihowa.
17 Hei tikanga mau tonu *tenei* puta
noa i o koutou whakatupuranga, i o
koutou nohoanga katoa hoki, kia kaua
e kainga tetahi ngako, toto ranei, e
koutou.

UPOKO 4.

AI korero ano a Ihowa ki a Mohi, i
mea,
2 Korero atu ki nga tamariki a Iha-
raira, mea atu, Ki te pohehe tetahi ta-
ngata, a ka hara ki tetahi o nga whaka-
haunga a Ihowa: he mea e kore e tika
kia meatia, a ka rere ke tana mahi i te-
tahi o aua *ture*:
3 Ki te mea he hara to te tohunga i
whakawahia, he mea e rite ana ki te-
tahi hara o te iwi; na, me whakahere e
ia ki a Ihowa mo tona hara i hara ai ia
tetahi puru, ki te kuao, ki te mea koha-
kore, hei whakahere hara.
4 Me kawe mai ano e ia te puru ki te

whatitoka o te tapenakara o te whaka-
minenga, ki te aroaro o Ihowa; a ka
pokia iho tona ringa ki runga ki te māte-
nga o te puru, ka patu ai i te puru ki te
aroaro o Ihowa.
5 Na, me tango e te tohunga i whaka-
wahia tetahi wahi o nga toto o te puru,
a ka kawea mai ki te tapenakara o te
whakaminenga:
6 Na ka toua iho e te tohunga tona
maihao ki te toto, a kia whitu ana ta-
uhiuhinga atu i te toto ki te aroaro o
Ihowa, ki mua mai o te arai o te wahi
tapu.
7 Me pani atu ano e te tohunga tetahi
wahi o nga toto ki nga haona o te aata
whakakakara reka, ki te aroaro o Ihowa,
ki tera i te tapenakara o te whakamine-
nga; ka riringi ai i nga toto katoa o te
puru ki te turanga o te aata mo te ta-
hunga tinana, ki tera i te whatitoka o
te tapenakara o te whakaminenga.
8 A me tango mai ano e ia nga ngako
katoa o te puru mo te whakahere hara;
te ngako e whiwhiwhiwhi ana ki nga
whekau, me nga ngako katoa o nga
whekau,
9 Me nga whatukuhu e rua, me te
ngako i aua mea, tera i te hope, me te
taupa i runga ake o te ate, me nga
whatukuhu, me tango mai tera e ia,
10 Kia rite ki te tangohanga o to te
puru o te patunga whakamarietanga: a
me tahu e te tohunga ki runga ki te
aata mo te tahunga tinana.
11 Ko te hiako ia o te puru, ona kiko-
kiko katoa, tona pane, ona waewae, ona
whekau, me tona paru,
12 Te puru katoa hoki, me kawe atu e
ia ki waho o te puni, ki tetahi wahi po-
ke-kore, ki te wahi e ringitia ai nga pu-
ngarehu, ka tahu ai ki runga ki nga
rakau ki te ahi: hei te ringihanga pu-
ngarehu ia tahuna ai.
13 ¶ A ki te pohehe te whakaminenga
katoa o Iharaira, a ka hara, a ka ngaro
taua mea i nga kanohi o te whakami-
nenga, a ka tika ke i tetahi o nga wha-
kahaunga a Ihowa tetahi o a ratou ma-
hi, he mea e kore e tika kia meatia, a ka
whai hara ratou;
14 A ka kitea te hara i hara ai ratou
ki taua *ture*, katahi ka whakaherea e te
whakaminenga tetahi puru kuao mo te
hara, me kawe mai hoki ki mua o te
tapenakara o te whakaminenga,
15 Ka popoki ai nga ringa o nga kau-
matua o te whakaminenga ki runga ki
te pane o te puru ki te aroaro o Ihowa:
a hei te aroaro ano o Ihowa patu ai i te
puru.
16 A ma te tohunga i whakawahia e
kawe tetahi wahi o nga toto o te puru
ki te tapenakara o te whakaminenga:
17 Ka tou ai te tohunga i tona maihao
ki tetahi wahi o te toto, a kia whitu ana
tauhiuhinga atu ki te aroaro o Ihowa ki
mua mai o te arai.
18 Me pani atu ano hoki e ia tetahi
wahi o te toto ki nga haona o te aata i
te aroaro o Ihowa, ki tera i te tapenaka-
ra o te whakaminenga, ka riringi ai i
nga toto katoa ki te turanga o te aata
mo te tahunga tinana, ki tera i te wha-
titoka o te tapenakara o te whakami-
nenga.
19 Me tango atu ano hoki i a ia ona
ngako katoa, ka tahu ai ki runga ki te
aata.
20 Kia rite hoki tana e mea ai ki te
puru ki tana i mea ai ki te puru mo te
whakahere hara; kia pera ano tana
meatanga ki tenei: a me mea e te tohu-
nga he whakamarietanga mo ratou, a ka
murua to ratou *hara*.
21 Me kawe ano hoki e ia te puru ki
waho o te puni, ka tahu ai, ka pera ano
me ia i tahu i te puru tuatahi: he wha-
kahere hara taua mea mo te whakami-
nenga.
22 ¶ Ki te pohehe tetahi rangatira, a
ka hara, ka tika ke hoki i tetahi o nga
whakahaunga a Ihowa a tona Atua te-
tahi o ana mahi, he *mahi* e kore e tika
kia meatia, a ka whai hara ia;
23 Ki te mohiotia e ia tona hara i hara
ai ia; na, me kawe mai e ia tana wha-
kahere, he kuao koati, ki te toa, ki te
mea koha-kore:
24 A ka popoki iho tona ringa ki
runga ki te mātenga o te koati, ka patu
ai *ki* te wahi e patua nei te tahunga
tinana ki te aroaro o Ihowa: he whaka-
here hara tena.
25 A me tango e te tohunga tetahi
wahi o te toto o te whakahere hara ki
tona maihao, ka pani atu ai ki nga
haona o te aata tahunga tinana, me
riringi ano hoki e ia ona toto ki te
turanga o te aata tahunga tinana.
26 Na, ka tahuna e ia ona ngako katoa
ki runga ki te aata, ka peratia ano me te
ngako o nga patunga whakamarieta-
nga: a ka mea whakamarietanga te
tohunga mona, mo tona hara, a ka
murua.
27 ¶ A ki te pohehe tetahi tangata
noa atu, a ka hara, nona i mea i tetahi
mea e tika ke ana i tetahi o nga wha-
kahaunga a Ihowa, he mea e kore e
tika kia meatia, a ka whai hara;
28 Ki te mohiotia e ia tona hara i hara

ai ia; na ka kawea mai e ia tana whaka-
here, he kuao koati, he uha, ki te
mea koha-kore, mo tona hara i hara
ai ia.
29 A ka pokia iho tona ringa ki runga
ki te mātenga o te whakahere hara, ka
patu ai i te whakahere hara ki te wahi
mo te tahunga tinana.
30 Na, ka tango te tohunga i tetahi
wahi o ona toto ki tona maihao, ka pani
atu ai ki nga haona o te aata tahunga
tinana, ka riringi ai i nga toto katoa o
taua mea ki te turanga o te aata.
31 Me tango ano hoki ona ngako
katoa, kia peratia me te ngako e tango-
hia ana i nga patunga whakamarieta-
nga: a me tahu e te tohunga ki runga
ki te aata hei kakara reka ki a Ihowa;
na ka mea whakamarietanga te tohunga
mona, a ka murua tona *hara*.
32 A ki te mea he reme tana whaka-
here e kawea mai ana e ia mo te hara,
me kawe mai e ia ki te uha, ki te mea
koha-kore.
33 Na, ka pokia iho tona ringa ki
runga ki te mātenga o te whakahere
hara, a ka patua hei whakahere hara
ki te wahi e patua nei e ratou te tahu-
nga tinana.
34 Na, me tango e te tohunga tetahi
wahi o te toto o te whakahere hara ki
tona maihao, ka pani ai ki nga haona o
te aata tahunga tinana, me riringi ano e
ia nga toto katoa o taua mea ki te tura-
nga o te aata.
35 A me tango ano e ia ona ngako
katoa, kia rite ki te tangohanga o te
ngako o te reme o nga patunga whaka-
marietanga; ka tahu ai e te tohunga ki
runga ki te aata, kia rite ki nga whaka-
herenga ahi ki a Ihowa; na, ka mea
whakamarietanga te tohunga mo tona
hara i hara ai ia, a ka murua.

UPOKO 5.

KI te hara hoki tetahi, ki te rongo
hoki ki te reo whakaoati, a ka
meinga hei kai whakaatu i tona kitenga
ranei, i tona mohiotanga ranei; ki te
kahore e whakaaturia mai e ia, ka wahā
e ia tona hara.
2 Ki te pa te tangata ki tetahi mea
poke, ki te tinana ranei o tetahi kirehe
poke, ki te tinana ranei o tetahi kara-
rehe poke, ki te tinana ranei o te mea
ngoki, *ara*, o te mea poke, a e ngaro
ana i a ia; ka poke ia, ka whai hara.
3 Ki te pa ranei ia ki te poke tangata
ki nga tini poke e poke ai te tangata a e
ngaro ana i a ia; ka whai hara ia, ina
mohiotia e ia.
4 Ki te oati ano hoki tetahi, he mea
puaki mai i ona ngutu, mo te pai ranei,
mo te kino ranei, mo nga tini mea e
puaki mai i te tangata ina oati, a e
ngaro ana i a ia; ka mohiotia e ia, na,
ka whai hara ia i tetahi o enei.
5 A ki te mea kua whai hara ia i te-
tahi o enei *mea*, na, me whaki mai e ia
kua hara ia i taua mea;
6 A ka kawea mai tana whakahere mo
te he ki a Ihowa, mo tana hara i hara
ai ia, he uha no te kahui, he reme, he
kuao koati ranei, hei whakahere hara;
a ma te tohunga e mea he whakamarie-
tanga mona mo tona hara.
7 A ki te kahore e taea e ia te kawe
mai tetahi reme, katahi ka kawea mai e
ia ki a Ihowa mo tana he i he ai ia, kia
rua nga kukupa, kia rua ranei nga pi
kukupa; tetahi hei whakahere hara,
tetahi hoki hei tahunga tinana.
8 A me kawe mai raua e ia ki te tohu-
nga, ka whakahere ai e ia, ko te mea
mo te whakahere hara ki mua, ka kiki-
ni ai i tona pane i te ritenga mai o tona
kaki, otiia kaua e motuhia rawatia atu:
9 Na, ka tauhiuhia atu e ia tetahi wahi
o nga toto o te whakahere hara ki te
taha o te aata; ka whakate atu ai i te
toenga o te toto ki te turanga o te aata;
he whakahere hara tena mea.
10 Ko te rua ia me tuku hei tahunga
tinana; kia rite ki te tikanga: a ka mea
whakamarietanga te tohunga mona, mo
tona hara i hara ai ia, a ka murua.
11 ¶ A ki te kahore e taea e ia te
kawe mai i nga kukupa e rua, i nga pi
kukupa ranei e rua, na me kawe mai
tana whakahere e te tangata i hara, te
wahi whakatekau o te epa paraoa, hei
whakahere hara; kaua e meatia iho ki
te hinu, kaua ano hoki e meatia e ia he
parakihe ki runga: he whakahere hara
hoki.
12 A me kawe mai e ia ki te tohunga,
a ka aohia ake e te tohunga, kia ki tona
ringa, he whakamaharatanga ki taua
mea, ka tahu ai ki runga ki te aata, kia
rite ki nga whakaherenga ahi ki a
Ihowa: he whakahere hara taua mea.
13 A ka mea whakamarietanga te to-
hunga mona, mo tona hara i hara ai ia
ki tetahi o enei, a ka murua: a ma te
tohunga te *toenga*, kia rite ki te whaka-
here toto-kore.
14 ¶ A i korero mai ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
15 Ki te kino te mahi a tetahi, he hara
pohehe, ki nga mea tapu a Ihowa; na,

me kawe mai e ia tana whakahere mo
te he ki a Ihowa, kia kotahi hipi toa, ki
te mea koha-kore, no roto i te kahui
hipi, me whakarite ano e koe ona utu ki
nga hekere hiriwa, kei nga hekere o te
wahi tapu te tikanga, hei whakahere mo
te he:
16 Ka utu ai i te hara i hara ai ia ki te
mea tapu, me tapiri mai ano hoki e ia
ki te wahi whakarima, ka homai ai ki
te tohunga: a ka mea whakamarietanga
te tohunga mona ki te hipi toa e wha-
kaherea ana mo te he, a ka murua tona
hara.
17 ¶ A ki te hara tetahi, a ka mea i te
mea e tika ke ana i tetahi o nga whaka-
haunga a Ihowa, i te mea e kore e tika
kia meatia; ahakoa e kore e mohiotia
e ia, kua whai hara ia, a ka wahā e ia
tona kino.
18 A me kawe mai e ia he hipi toa ki
te tohunga, he mea koha-kore, no roto
i te kahui, (me whakarite ano hoki e
koe *tona utu*,) hei whakahere mo te he:
a ka mea whakamarietanga te tohunga
mona, mo tona pohehetanga i pohehe ai
ia, a kihai nei i matau, a ka murua
tona *he*.
19 He whakahere tena mo te he: he
pono rawa tona he ki a Ihowa.

UPOKO 6.

A I korero mai ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
2 Ki te hara tetahi, a ka kino tana
mahi ki a Ihowa, a ka teka ki tona hoa,
he mea i tukua ki a ia kia tiakina, he
whakaaetanga ranei, he mea ranei i
pahuatia, he whakahaere he ranei ki
tona hoa;
3 I kitea ranei e ia tetahi mea i ngaro,
a ka korero teka ki taua mea, ka oati
teka; i tetahi ranei o enei tini mea e
mea ai te tangata, e whai hara ai hoki:
4 Na, kua hara nei ia, kua he, a me
whakahoki mai e ia te mea i pahuatia e
ia, te mea ranei i riro tinihanga i a ia,
te mea ranei i tukua atu ki a ia kia tia-
kina, te mea ngaro ranei i kitea e ia,
5 Nga mea katoa i oati teka ai ia; me
utu e ia taua mea, ka tapiri mai ano hoki
ki te wahi whakarima, a ka homai ki te
tangata nona te mea, i te ra o tona
whakahere mo te he.
6 A me kawe mai e ia tana whakahere
mo te he ki a Ihowa, he hipi toa, he mea
koha-kore no roto i te kahui, he mea i
whakaritea e koe *ona utu*, hei whaka-
here mo te he, ki te tohunga:

7 A ma te tohunga e mea whakama-
rietanga mona ki te aroaro o Ihowa: a
ka murua te *he* o tana mea, o nga mea
katoa i mea ai ia, i hara ai.
8 ¶ A i korero mai ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
9 Whakahaua atu a Arona ratou ko
ana tama, ka mea atu, Ko te ture tenei
mo te tahunga tinana: He tahunga
tinana tena, no te mea e ka ana i runga
i te aata i te roa o te po, a taea noatia te
ata, kia ka tonu hoki te ahi ki runga ki
te aata.
10 A me kakahu e te tohunga tona ka-
kahu rinena, me tarau ano e ia ono ta-
rau rinena ki tona kiri, ka kohi ai i nga
pungarehu i pau 'tahi me te tahunga
tinana i te ahi i runga i te aata, a ka
waiho e ia i te taha o te aata.
11 Na, ka whakarerea atu e ia ona
kakahu, ka kakahu ai i etahi atu kaka-
hu, a ka maua atu nga pungarehu ki
waho i te puni ki te wahi poke-kore.
12 Kia ka tonu ano te ahi ki runga ki
te aata; kei pirau: a me whakau ano e
te tohunga nga wahie ki runga i taua
mea i tenei ata i tenei ata, ka ata wha-
katakoto ai i te tahunga tinana ki
runga; a me tahu ano e ia te ngako o
nga whakamarietanga ki runga ki taua
mea.
13 Kia ka tonu te ahi i runga i te
aata; kei pirau.
14 ¶ A ko te ture ano tenei mo te
whakahere toto-kore: me whakahere
taua mea e nga tama a Arona ki te
aroaro o Ihowa, ki mua atu o te aata.
15 A ka aohia mai e ia, kia ki tona
ringa i te paraoa o te whakahere toto-
kore, i te hinu hoki o taua mea, me te
parakihe katoa ano hoki i runga i te
whakahere toto-kore, ka tahu ai ki
runga ki te aata hei kakara reka, hei
whakamaharatanga mo taua mea, *hei
mea* ki a Ihowa.
16 A ma Arona ratou ko ana tama e
kai te toenga o taua mea; me kai taua
mea ki te wahi tapu, me te taro rewena-
kore hei kinaki; hei te marae o te tape-
nakara o te whakaminenga ratou kai ai.
17 E kore e tunua rewenatia. Kua
hoatu e ahau taua mea hei wahi ma
ratou i roto i aku whakahere ahi. He
tino tapu tena, rite tonu ano ki te wha-
kahere hara, ki te whakahere mo te he.
18 Hei kai taua mea ma nga tane
katoa o nga tamariki a Arona. Hei
tikanga pumau tenei ma o koutou wha-
katupuranga mo nga whakahere ahi a
Ihowa: ka tapu nga tangata katoa e pa
ana ki aua mea.

19 ¶ A i korero mai ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
20 Ko te whakahere tenei ma Arona
ratou ko ana tama, ta ratou e whakahere
ai ki a Ihowa i te ra e whakawahia ai
ia; ko te wahi whakatekau o te epa
paraoa hei whakahere toto-kore, hei mea
mau tonu, ko tetahi wahi o taua mea i
te ata, ko tetahi wahi i te ahiahi.
21 Me hanga taua mea ki te hinu ki
runga i te paraharaha, a ka oti te tunu,
me kawe ki roto; a ka whakaherea atu
e koe nga wahi i tunua o te whakahere
toto-kore, hei kakara reka ki a Ihowa.
22 Ma te tohunga hoki i whakawahia
i roto i ana tama hei whakakapi mona e
mahi taua mea: he tikanga pumau
tenei na Ihowa; me tahu katoa.
23 Me tahu katoa hoki nga whakahere
toto-kore katoa a te tohunga: e kore e
kainga.
24 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
25 Korero atu ki a Arona ratou ko ana
tama, ka mea atu, Ko te ture tenei mo
te whakahere hara: Te wahi e patua ai
te tahunga tinana, ko reira patu ai i te
whakahere hara, ki te aroaro o Ihowa:
he tino tapu tena.
26 Te tohunga nana i whakahere taua
mea mo te hara, mana e kai: me kai
taua mea ki te wahi tapu, ki te marae o
te tapenakara o te whakaminenga.
27 Ki te pa tetahi ki te kikokiko o
taua mea, ka tapu: a ki te maringi te-
tahi wahi o te toto o taua mea ki tetahi
kakahu, me horoi e koe ki te wahi tapu
te mea i maringi nei taua *toto* ki runga.
28 Me wahi ia te oko oneone i kohua-
tia ai taua mea: a ki te mea i kohuatia
ki te oko parahi, na me mukumuku ka
horoi ai ki te wai.
29 Ma nga tane katoa i roto i nga to-
hunga e kai taua mea; he mea tino
tapu.
30 E kore ano hoki e kainga tetahi
whakahere hara, ka kawea nei tetahi
wahi o nga toto ki roto ki te tapenakara
o te whakaminenga hei whakamarieta-
nga ki te wahi tapu: me tahu ki te ahi.

UPOKO 7.

KO te ture ano hoki tenei mo te
whakahere mo te he: he tino
tapu taua mea.
2 Hei te wahi e patua ai e ratou te
tahunga tinana patua ai te whakahere
mo te he: me tauhiuhi ano ona toto ki
te aata, a, tawhio noa.
3 Me whakahere ano hoki ona ngako
katoa; te hiawero me te ngako e whi-
whiwhiwhi ana ki nga whekau,
4 Me nga whatukuhu e rua, me te
ngako i aua mea, tera i te hope, me te
taupa i runga i te ate, me nga whatu-
kuhu, me tango tera e ia:
5 A ma te tohunga e tahu aua mea ki
runga ki te aata, hei whakahere ahi ki
a Ihowa: he whakahere mo te he tena.
6 Ma nga tane katoa i roto i nga to-
hunga e kai taua mea: me kai ki te
wahi tapu: he mea tapu rawa tena.
7 Ko te whakahere hara, ko te wha-
kahere mo te he, rite tonu raua: ko-
tahi ano te ture mo aua mea, ka riro ma
te tohunga nana taua mea i mea hei
whakamarietanga.
8 A ko te tohunga nana i whakahere
te tahunga tinana a tetahi tangata, ma
taua tohunga ano te hiako o te tahunga
tinana i whakaherea e ia.
9 Me te whakahere toto-kore katoa,
nga mea e tunua ana ki te oumu, me nga
mea katoa e paraipanatia ana, e meatia
ana ranei ki te paraharaha, ma te tohu-
nga ano nana i whakahere.
10 Ko nga whakahere toto-kore katoa
ia i konatunatua ki te hinu, me nga
mea maroke, ma nga tama *katoa* a
Arona; kia rite te wahi ma tetahi ma
tetahi.
11 Ko te ture ano tenei mo te patunga
o nga whakamarietanga e whakaherea
ana e ia ki a Ihowa.
12 Ki te whakaherea e ia hei whaka-
whetainga, na, me whakahere tahi me
te patunga whakawhetainga nga keke
rewena-kore i konatunatua ki te hinu,
me etahi mea angiangi ano hoki, hei
nga mea rewena-kore, nga mea i pania
ki te hinu, me etahi keke paraoa i kona-
tunatua ki te hinu, a tunua iho.
13 Me whakahere ano e ia, hei tapiri
mo nga keke, etahi taro rewena hei
whakahere mana, i runga ano i te pa-
tunga whakawhetainga o ana whaka-
marietanga.
14 A me whakahere e ia tetahi o aua
taro i roto i te whakahere katoa, hei
whakahere hapahapai ki a Ihowa, a ma
te tohunga taua mea, ma te kai tauhiuhi
atu o te toto o nga whakamarietanga.
15 A me kai te kikokiko o te patunga
o ana whakamarietanga whakawhetai-
nga i te ra ano i whakaherea ai; kei
whakatoea tetahi wahi o taua mea mo
te ata.
16 Ki te mea ia he kupu taurangi te
patunga o tana whakahere, he whaka-
here noa ake ranei, me kai i te ra ano i

whakaherea ai e ia tana patunga: a i
te aonga ake me kai ano hoki te toenga:
17 Ki te toe ia tetahi wahi o te kiko-
kiko o te patunga ki te ra tuatoru, me
tahu ki te ahi.
18 A ki te kainga tetahi wahi o te
kikokiko o te patunga o ana whakama-
rietanga i te toru o nga ra, e kore e
manakohia, e kore ano hoki e kiia na te
kai whakahere: ka waiho hei mea
whakarihariha, a ka wahā tona kino e
te tangata nana i kai.
19 E kore ano hoki e kainga te kiko-
kiko i pa ki te mea poke; me tahu ki
te ahi: ko te *nuinga atu* ia o te kiko-
kiko me kai e nga tangata poke-kore
katoa.
20 Ki te kainga ia e tetahi te kikokiko
o te patunga o nga whakamarietanga a
Ihowa, me te mau ano tona poke, ka
hatepea atu tena tangata i roto i tona
iwi.
21 Me te tangata ano hoki i pa ki te-
tahi mea poke, ki te poke tangata, ki
tetahi kararehe poke ranei, ki tetahi
poke whakarihariha ranei, a ka kai i te
kiko o te patunga o nga whakamarieta-
nga a Ihowa, ka hatepea atu taua wai-
rua i roto i tona iwi.
22 ¶ A i korero mai ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
23 Korero atu ki nga tamariki a Ihara-
ira, mea atu, Kei kainga tetahi ngako e
koutou, o te kau, o te hipi, o te koati.
24 Me te ngako hoki o te mea mate
maori, me te ngako ano hoki o te mea
i haea e te kirehe, ka waiho mo nga tini
meatanga ke atu: ko te kai ia, e kore
e kainga e koutou.
25 Ta te mea hoki ko te tangata e kai
ana i te ngako o nga kararehe, e meinga
nei hei whakahere ahi ma Ihowa, ina,
ka hatepea atu i roto i tona iwi taua
wairua nana nei i kai.
26 Kaua ano hoki he toto e kainga e
koutou o te manu, o te kararehe ranei,
i o koutou nohoanga katoa.
27 Ki te kai tetahi wairua i tetahi toto,
ka hatepea atu taua wairua i roto i tona
iwi.
28 ¶ A i korero mai ano a Ihowa ki
a Mohi, i mea,
29 Korero atu ki nga tamariki a Ihara-
ira, mea atu, Ki te whakahere tetahi i
te patunga o ana whakamarietanga ki
a Ihowa, me kawe mai e ia tana wha-
kahere ki a Ihowa, he wahi ano no te
patunga o ana whakamarietanga.
30 Ma ona ringaringa ano e kawe mai
nga whakahere ahi ma Ihowa, te ngako,
me te uma, me kawe mai tena e ia kia
poipoia ai te uma hei whakahere poipoi
ki te aroaro o Ihowa.
31 A me tahu te ngako e te tohunga
ki runga ki te aata: ma Arona ia, ratou
ko ana tama, te uma.
32 Me hoatu ano e koutou te peke
matau o nga patunga o a koutou wha-
kamarietanga ki te tohunga, hei whaka-
here hapahapai.
33 Me waiho te peke matau hei wahi
ma te tama a Arona i whakaherea ai te
toto me te ngako o nga whakamarieta-
nga.
34 Kua tangohia nei hoki e ahau i nga
tamariki a Iharaira te uma e poipoia
ana me te peke hapahapai, i roto i nga
patunga o a ratou whakamarietanga, a
kua hoatu ki te tohunga ki a Arona,
ratou ko ana tama, i roto i *te wahi* a
nga tamariki a Iharaira; hei tikanga
tuku iho tuku iho ano hoki *tenei.*
35 ¶ No te whakawahinga tenei o
Arona, no te whakawahinga hoki o ana
tama, he wahi no nga whakahere ahi a
Ihowa, o te ra *iho* ano i meinga ai ra-
tou e ia kia whakatata mai ki a Ihowa,
ki te mahi tohunga;
36 Nga mea hoki o nga tamariki a
Iharaira i whakahaua mai e Ihowa kia
homai ki a ratou i te ra i whakawahia
ai ratou e ia, *a meinga ana* hei tikanga,
a tuku iho tuku iho ki o ratou whaka-
tupuranga.
37 Ko te ture tenei mo te tahunga
tinana, mo te whakahere toto-kore, mo
te whakahere hara, mo te whakahere
hoki mo te he, mo nga whakatohunga-
tanga hoki, me nga patunga o nga
whakamarietanga;
38 Ko ta Ihowa hoki i whakahau nei
i Maunga Hinai ki a Mohi, i te ra i
whakahaua ai e ia nga tamariki a Iha-
raira kia whakaherea a ratou whakahere
ki a Ihowa, i te koraha o Hinai.

UPOKO 8.

A I korero ano a Ihowa ki a Mohi,
i mea,
2 Tikina atu a Arona ratou tahi ko
ana tama, me nga kakahu, me te hinu
whakawahi, me te puru mo te whaka-
here hara, me nga hipi toa e rua, me te
kete taro rewena-kore;
3 Huihuia mai ano hoki te whakami-
nenga katoa ki te whatitoka o te tapena-
kara o te whakaminenga.
4 A rite tahi ki ta Ihowa i whakahau
ai ta Mohi i mea ai; a huihuia mai ana
te whakaminenga ki te whatitoka o te
tapenakara o te whakaminenga.

5 Na, ka mea a Mohi ki te whakaminenga, Ko te mea tenei i whakahaua mai e Ihowa kia meatia.

6 Na, ka kawea mai a Arona ratou ko ana tama e Mohi, a horoia ana ratou e ia ki te wai.

7 A i whakakakakahuria e ia te koti ki a ia, i whitikiria hoki te whitiki, i whakakakahuria atu hoki te koroka, i meatia atu ano hoki te epora ki a ia, a whitikiria ana ki a ia te whitiki whakairo o te epora, a herea iho e ia te *epora* ki a ia, ki taua mea.

8 A i meatia atu ano e ia te kouma ki a ia: i whakanohoia ano hoki e ia nga Urimi me nga Tumime ki te kouma.

9 A i potaea ano e ia te potae tohunga ki tona mātenga; i makā iho ano hoki e ia te paraharaha koura, te karauna tapu, ki te potae tohunga ki te wahi ki mua; i pera tonu ia me ta Ihowa i whakahau ai ki a Mohi.

10 Na, ka mau a Mohi ki te hinu whakawahi, a whakawahia ana e ia te tapenakara, me nga mea katoa i roto, hei whakatapu.

11 A e whitu ana tauhiuhinga atu i tetahi wahi o taua mea ki te aata, i whakawahia hoki e ia te aata me ona oko katoa, te takotoranga wai ano hoki me tona turanga, kia tapu ai.

12 A i ringitia ano e ia tetahi wahi o te hinu whakawahi ki runga ki te mātenga o Arona, a whakawahia ana ia kia tapu.

13 A i arahina mai ano e Mohi nga tama a Arona, a whakakakakahuria ana nga koti ki a ratou, whitikiria ana hoki nga whitiki ki a ratou, potaea ana hoki nga potae ki a ratou; i peratia ano me ta Ihowa i whakahau ai ki a Mohi.

14 A i kawea mai ano e ia te puru mo te whakahere hara: na ka pokia iho nga ringaringa o Arona, ratou ko ana tama, ki runga ki te mātenga o te puru mo te whakahere hara.

15 Na, patua iho e ia; a ka tango a Mohi i te toto, a pania atu ana e tona maihao ki nga haona o te aata, a, tawhio noa, a horohoroa ana e ia te aata, na, ka ringitia e ia te toto ki te turanga o te aata, hei whakatapu, kia meinga ai te whakamarietanga ki runga.

16 Na, ka tango ano ia i nga ngako katoa o nga whekau, me te taupa i runga ake o te ate, me nga whatukuhu e rua; me te ngako i aua mea, a tahuna ana e Mohi ki runga ki te aata.

17 Ko te puru ia, me tona hiako, ona kikokiko, me tona paru, i tahuna e ia ki te ahi i waho o te puni; i peratia ano me ta Ihowa i whakahau ai ki a Mohi.

18 ¶ A i kawea mai ano e ia te hipi toa mo te tahunga tinana, a ka pokia iho nga ringaringa o Arona, ratou ko ana tama, ki runga ki te mātenga o te hipi.

19 A patua iho e ia; a tauhiuhia atu ana te toto e Mohi ki te aata, a, tawhio noa.

20 Na, ka tapatapahia e ia te hipi; a tahuna ana te pane e Mohi, me nga tapahanga, me te ngako.

21 Na, ka horoia e ia nga whekau, me nga waewae ki te wai; a tahuna katoatia ana e Mohi te hipi ki runga ki te aata: he tahunga tinana taua mea, he kakara reka, he whakahere ahi ki a Ihowa; he pera me ta Ihowa i whakahau ai ki a Mohi.

22 Na, ka kawea mai e ia te rua o nga hipi toa, te hipi mo te whakatohungatanga: a ka pokia iho nga ringaringa o Arona, ratou ko ana tama, ki runga ki te mātenga o te hipi.

23 A patua iho e ia; na, ka tangohia e Mohi tetahi wahi o ona toto, a pania atu ana e ia ki te matamata o te taringa matau o Arona, ki te koromatua ano hoki o tona ringa matau, ki te koromatua ano hoki o tona waewae matau.

24 Na, ka arahina mai e ia nga tama a Arona, a pania atu ana e Mohi tetahi wahi o nga toto ki te matamata o o ratou taringa matau, ki nga koromatua hoki o o ratou ringa matau, ki nga koromatua ano hoki o o ratou waewae matau: a ka tauhiuhia atu e Mohi te toto ki te aata, a, tawhio noa.

25 Na, ka tangohia e ia te ngako, me te hiawero, me nga ngako katoa o nga whekau, me te taupa i *runga ake* o te ate, me nga whatukuhu e rua, me te ngako i aua mea, me te peke matau:

26 A i tangohia ano e ia i roto i te kete taro rewena-kore i te aroaro o Ihowa, kotahi keke rewena-kore, kotahi keke taro hinu, me tetahi o nga mea angiangi, a makā iho e ia ki runga ki te ngako, ki runga hoki ki te peke matau:

27 A hoatu katoa ana e ia ki nga ringaringa o Arona, ki nga ringaringa ano hoki o ana tama, a poipoia ana hei whakahere poipoi ki te aroaro o Ihowa.

28 Na, ka tangohia mai e Mohi i o ratou ringaringa, a tahuna ana e ia ki runga ki te aata, ki runga ki te tahunga tinana: he whakatohungatanga aua *mea*, hei kakara reka; he whakahere ahi ki a Ihowa.

29 Na, ka tangohia te uma e Mohi, a poipoia ana e ia hei whakahere poipoi

ki te aroaro o Ihowa: i a Mohi tena
wahi o te hipi toa o te whakatohunga-
tanga; ko ta Ihowa hoki i whakahau ai
ki a Mohi.
30 Na, ka tango a Mohi i tetahi wahi
o te hinu whakawahi, o te toto ano hoki
i runga i te aata, a tauhiuhia atu ana e
ia ki a Arona, ki ona kakahu, ki a ratou
tahi ano ko ana tama, ki nga kakahu
ano hoki o ana tama; a whakatapua
ana e ia a Arona me ona kakahu, ratou
tahi ano ko ana tama, me nga kakahu o
ana tama.
31 ¶ Katahi ka mea a Mohi ki a
Arona ratou ko ana tama, Kohuatia te
kikokiko ki te whatitoka o te tapena-
kara o te whakaminenga; ka kai nga-
tahi ai ki reira me te taro hoki i te kete
o nga whakatohungatanga; kia rite ki
taku i whakahau ai, i mea ai, Me kai e
Arona ratou ko ana tama.
32 A ko te toenga o te kikokiko o te
taro me tahu e koutou ki te ahi.
33 Kaua ano hoki e haere atu i roto i
te whatitoka o te tapenakara o te wha-
kaminenga, kia whitu ra ano nga ra;
kia taka ra ano nga ra o to koutou wha-
katohungatanga: kia whitu hoki nga ra
e whakatohunga ai ia i a koutou.
34 Ko nga mea i meatia, inaianei, he
mea whakahau mai na Ihowa kia
meatia, hei mea whakamarietanga mo
koutou.
35 Mo reira me noho koutou *ki* te
whatitoka o te tapenakara o te whaka-
minenga i te ao i te po, kia whitu ra ano
nga ra, ki te tiaki i nga mea a Ihowa, kei
mate koutou: ko te mea hoki tenei i
whakahaua mai ki ahau.
36 Na, ka meatia e Arona, ratou ko
ana tama, nga mea katoa i whakahaua
mai e Ihowa, i korerotia mai hoki e
Mohi.

UPOKO 9.

A I te waru o nga ra ka karangatia
e Mohi a Arona ratou ko ana tama,
ko nga kaumatua o Iharaira;
2 A ka mea ia ki a Arona, Tikina
tetahi kuao kau mau, hei whakahere
hara, me tetahi hipi toa hei tahunga
tinana, ki te mea koha-kore, ka whaka-
here ai ki te aroaro o Ihowa.
3 A me korero ano koe ki nga tama-
riki a Iharaira, me ki atu, Tikina he
kuao koati ma koutou hei whakahere
hara; me tetahi kuao kau, me tetahi
reme, ki te tau-tahi, ki te mea koha-kore,
hei tahunga tinana;
4 Me tetahi puru, me tetahi hipi toa
hei whakamarietanga, hei patunga tapu
ki te aroaro o Ihowa; me tetahi wha-
kahere toto-kore, ki te mea i konatuna-
tua ki te hinu: ko aianei hoki a Ihowa
puta mai ai ki a koutou.
5 ¶ Na, ka kawea mai e ratou ta Mohi
i whakahau ai ki mua o te tapenakara o
te whakaminenga: o ka whakatata
katoa mai te whakaminenga, ka tu hoki
ki te aroaro o Ihowa.
6 Na, ka mea a Mohi, Ko te mea tenei
i whakahaua mai e Ihowa kia meatia e
koutou: a ka puta mai te kororia o Ihowa
ki a koutou.
7 A ka mea a Mohi ki a Arona, Haere
ki te aata, whakaherea atu hoki to wha-
kahere hara, me to tahunga tinana, ka
mea whakamarietanga ai mou, mo te
iwi hoki: ka whakahere atu ai hoki i te
whakahere a te iwi, ka mea whakama-
rietanga ai mo ratou, ka pera ai me ta
Ihowa i whakahau ai.
8 ¶ Na, ka haere a Arona ki te aata, a
patua ana e ia te kuao kau, te whaka-
here hara, te mea hoki mona.
9 A ka kawea te toto ki a ia e nga
tama a Arona: a ka toua e ia tona mai-
hao ki te toto, a pania ana ki nga haona
o te aata, i ringitia hoki te toto e ia ki
te turanga o te aata:
10 Ko te ngako ia, me nga whatukuhu,
me te taupa i runga ake i te ate o te
whakahere hara, i tahuna e ia ki runga
ki te aata; i peratia ano me ta Ihowa i
whakahau ai ki a Mohi.
11 Ko te kikokiko ia, me te hiako, i
tahuna e ia ki te ahi i waho o te
puni.
12 A i patua ano e ia te tahunga tina-
na, a ka homai ki a ia e nga tama a
Arona te toto, a tauhiuhia ana e ia ki te
aata, a, tawhio noa.
13 Na, ka homai e ratou te tahunga
tinana ki a ia, ona tapahanga hoki, me
te pane; a tahuna ana e ia ki runga ki
te aata.
14 A i horoia ano e ia nga whekau me
nga waewae, a tahuna ana ki runga
ki te tahunga tinana ki runga ki te
aata.
15 ¶ A i kawea mai ano e ia te wha-
kahere a te iwi, a ka mau ki te koati ki
te whakahere hara mo te iwi, a patua
ana e ia, whakaherea atu ana hoki mo
te hara; i peratia ano me te tuatahi.
16 A i kawea mai ano e ia te tahunga
tinana, a rite tonu ki te tikanga tana
meatanga i taua mea.
17 A i kawea mai ano e ia te whaka-
here toto-kore, a aohia mai ana tetahi

wahi e ia, ki tonu te ringa, a tahuna ana
ki runga ki te aata, hei tapiri mo te ta-
hunga tinana o te ata.
18 I patua ano hoki e ia te puru, me
te hipi toa, hei patunga whakamarie-
tanga, hei mea mo te iwi: a ka homai e
nga tama a Arona te toto ki a ia, a tau-
hiuhia ana e ia ki te aata, a, tawhio noa,
19 Me nga ngako o te puru raua ko te
hipi toa, te hiawero, me te whiwhiwhi-
whi o nga *whekau*, me nga whatukuhu,
me te taupa i runga i te ate:
20 A i makā iho e ratou nga ngako ki
runga ki nga uma, a tahuna ana e ia
nga ngako ki runga ki te aata:
21 I poipoia ano e Arona nga uma me
te peke matau hei whakahere poipoi ki
te aroaro o Ihowa; i peratia ano me
ta Mohi i whakahau ai.
22 ¶ Katahi ka torona ake te ringa o
Arona whaka-te-iwi, a manaakitia iho
ratou e ia; na ka heke iho ia i te mea-
tanga i te whakahere hara, i te tahunga
tinana, me nga whakamarietanga.
23 Na, ka haere a Mohi raua ko Arona
ki roto ki te tapenakara o te whakami-
nenga, a ka puta mai ano, ka manaaki
hoki i te iwi: na, ka puta mai te koro-
ria o Ihowa ki te iwi katoa.
24 I puta mai ano he ahi i te aroaro o
Ihowa, a, pau ake te tahunga tinana, me
nga ngako, i runga i te aata: a, te kite-
nga o te iwi katoa, na, ka hamama ratou,
a kupapa ana ki raro.

UPOKO 10.

NA, ka mau a Natapa raua ko Api-
hu, nga tama a Arona, ki a raua
tahu-kakara, a makā ana e raua he ahi
ki roto, a makā iho e raua he wha-
kakakara ki runga, na, whakaherea
mai ana e raua he ahi ke ki te aroaro o
Ihowa, he mea kihai i whakahaua mai e
ia ki a raua.
2 Na, ko te putanga atu o te ahi i te
aroaro o Ihowa, a pau ake raua, a mate
iho raua ki te aroaro o Ihowa.
3 Katahi ka mea mai a Mohi ki a Aro-
na, Ko te mea tenei i korero ra a Ihowa,
i mea ra, Me whakatapu ahau e te hu-
nga katoa e whakatata mai ana ki a au,
me whakakororia ano hoki ahau ki te
aroaro o te iwi katoa. A whakarongo
puku ana a Arona.
4 Na, ka karangatia e Mohi a Mihaera
raua ko Eritapana, nga tama a Utiere
matua keke o Arona, a ka mea ki a
raua, Haere mai, maua atu o korua
tuakana i mua i te wahi tapu, ki waho o
te puni.
5 Na, ka haere atu raua, a kawea ana
raua me te mau ano o raua koti ki waho
o te puni; i pera ano raua me ta Mohi i
ki ai.
6 Na, ka mea a Mohi ki a Arona,
ratou ko ana tama ko Ereatara, ko Ita-
mara, Kaua e whakarerea te taupoki o
o koutou mātenga, kaua ano hoki e
haea o koutou kakahu; kei mate kou-
tou, kei riria hoki te iwi katoa: engari
kia tangihia e o koutou teina, e te
whare katoa o Iharaira, te tahunga i ta-
huna nei e Ihowa.
7 Kaua ano hoki e haere atu i roto i
te whatitoka o te tapenakara o te wha-
kaminenga, kei mate koutou: kei runga
hoki i a koutou te hinu whakawahi a
Ihowa. Na, ka meatia e ratou ta Mohi
i korero ai.
8 ¶ Na, ka korero a Ihowa ki a Arona,
ka mea,
9 Kaua e inumia he waina, tetahi wai
whakahaurangi ranei, e koutou tahi ko
o tama, ina haere koutou ki roto ki te
tapenakara o te whakaminenga, kei
mate koutou: hei tikanga pumau tenei,
tuku iho ki o koutou whakatupuranga:
10 Ki taea ai hoki e koutou te wehe te
tapu, te noa, te poke, te poke-kore;
11 Te whakaako hoki i nga tamariki a
Iharaira ki nga tikanga katoa i kore-
rotia atu nei e Ihowa ki a ratou, i wha-
kapuakina atu hoki e Mohi.
12 ¶ A i korero ano a Mohi ki a Aro-
na, ratou ko ana tama i ora, ko Erea-
tara, ko Itamara, Tikina te whakahere
toto-kore e toe ana o nga whakahere
ahi a Ihowa, ka kai rewena-kore ai ki
te taha o te aata: he tino tapu hoki:
13 Me kai hoki ki roto ki te wahi
tapu, mau nei hoki, ma o tama, tena
wahi o nga whakahere ahi a Ihowa:
ko te mea hoki tena i whakahaua mai
ai ahau,
14 A ko te uma poipoi, me te peke
hapahapai, me kai e koutou ki te wahi
poke-kore, e koutou tahi ko o tama, ko o
tamahine: i whakaritea hoki ena hei
wahi mau, hei wahi hoki ma o tama, he
mea homai no roto i nga patunga o nga
whakamarietanga a nga tamariki a Iha-
raira.
15 Me kawe tahi mai e ratou te peke
hapahapai raua ko te uma poipoi, me
nga whakahere ahi, *ara* nga mea ngako,
a ka poipoia hei whakahere poipoi ki te
aroaro o Ihowa; a ka waiho ma koutou
tahi ko au tama; a hei tikanga pumau
tonu iho tenei; ko ta Ihowa hoki i
whakahau ai.
16 ¶ Na, ka ata rapu a Mohi i te

koati o te whakahere hara, a kua tahu-
na: na, ka riri ia ki a Ereatara raua ko
Itamara, ki nga tama a Arona i ora, a
ka mea,
17 He aha tē kainga ai e koutou te
whakahere hara ki te wahi tapu; he
tino tapu nei hoki, kua homai ano ma
koutou, ma koutou nei hoki e waha te
kino o te whakaminenga, e mea whaka-
marietanga ano hoki mo ratou ki te aro-
aro o Ihowa?
18 Titiro hoki, kahore ano ona toto i
kawea ki roto ki te wahi tapu: ko te
tikanga kia kainga tena e koutou ki te
wahi tapu, ko taku hoki i whakahau
ai.
19 Na, ko te meatanga atu a Arona ki a
Mohi, Nana, nonaianei i whakaherea ai
e ratou ta ratou whakahere hara, me ta
ratou tahunga tinana, ki te aroaro o
Ihowa; a kua pa mai ano enei mea ki a
au: a, me i kainga te whakahere hara e
ahau inaianei, tera ranei e manakohia
mai e Ihowa?
20 A ka rongo a Mohi, na, ka whakaae
mai.

UPOKO 11.

A I korero mai ano a Ihowa ki a
Mohi raua ko Arona, i mea ki a
raua,
2 Korero atu ki nga tamariki a Iha-
raira, mea atu, Ko nga kirehe enei e
kainga e koutou o nga kararehe katoa i
runga i te whenua.
3 Ko nga mea katoa i roto i nga kara-
rehe e tararua ana te matimati, e tino
mawehe ana hoki te titorehanga, a e
whakahoki ake ana i te kai ko tena ta
koutou e kai ai.
4 Otiia kaua e kainga enei o nga mea
e whakahoki ake ana i te kai, o nga
mea hoki e tararua ana te matimati, ko
te kamera, no te mea e whakahoki ake
ana ano ia i te kai, otiia kahore i tara-
rua te matimati; hei mea poke tena ki
a koutou.
5 Me te hawhana, no te mea e wha-
kahoki ake ana ano ia i te kai, otiia ka-
hore i tararua te matimati; hei mea
poke ia ki a koutou.
6 Me te hea, no te mea e whakahoki
ake ana ano ia i te kai, otiia kahore i
tararua te matimati; hei mea poke ia ki
a koutou.
7 Me te poaka, ahakoa e tararua ana
tona matimati, a e tino mawehe ana te
titorehanga, kahore e whakahokia ake
te kai; hei mea poke ia ki a koutou.
8 Kaua e kainga tetahi wahi o o ratou
kikokiko, kaua ano hoki e pa atu ki o
ratou tinana mate; hei mea poke ena ki
a koutou.
9 ¶ Ko enei a koutou e kai ai o nga
mea katoa o roto o nga wai: ko nga
mea katoa o nga wai, o nga moana, o
nga awa, he tara o ratou, he unahi, ko
ena a koutou e kai ai.
10 A ko nga mea katoa, kahore he
tara, kahore he unahi, o nga moana, o
nga awa, o roto o nga mea katoa e tere
ana i nga wai, o nga mea ora katoa o
nga wai; hei mea whakarihariha ena
ki a koutou:
11 Ina, hei mea whakarihariha ano
ena ki a koutou: kei kainga tetahi
wahi o o ratou kikokiko e koutou;
engari me whakarihariha atu ki o ratou
tinana mate.
12 Ko nga mea katoa o nga wai ka-
hore he tara, kahore he unahi, hei mea
whakarihariha ena ki a koutou.
13 ¶ A ko enei o nga manu a koutou
e whakarihariha ai; e kore e kainga,
me whakarihariha atu: ko te ekara, ko
te wawahiiwi, ko te ahipare,
14 Ko te whatura, ko te kaiaia, me nga
mea pera;
15 Ko nga raweni katoa, me nga mea
pera:
16 Me te ruru, me te kāhupo, me te
kuko, me te kāhu, me nga mea pera,
17 Me te ruru nohinohi, me te kawau,
me te ruru nui,
18 Me te wani, me te perikana, me te
kia-ekara.
19 Me te taaka, me te heroni, me nga
mea pera, me te rapiwingi, me te peka-
peka.
20 Ko nga mea ngokingoki katoa e
rere a manu ana, e wha nga waewae hei
haere, me whakarihariha atu e koutou.
21 Otiia me kai ano enei e koutou o
nga mea ngokingoki katoa e rere a
manu ana, e wha nei nga waewae hei
haere, a he waewae ano o ratou kei
runga ake i etahi waewae, hei moko-
whiti i runga i te whenua;
22 Ko enei o ratou e kainga e koutou;
ko te mawhitiwhiti, me nga mea e rite
ana ki a ia, me te tatarakihi, me nga
mea e rite ana ki a ia, me te rokuta, me
nga mea e rite ana ki a ia, me te koeke,
me nga mea e rite ana ki a ia.
23 Ko nga mea ngokingoki ke atu ia,
nga mea rere a manu, e wha nei o ratou
waewae, me whakarihariha atu e koutou.
24 He mea hoki enei e poke ai koutou:
ki te pa tetahi ki o ratou tinana mate,
ka poke, a, ahiahi noa.

25 A ki te mauria e te tangata tetahi wahi o o ratou tinana mate, me horoi e ia ona kakahu, ka poke hoki ia, a, ahiahi noa.
26 Ko *nga tinana mate* o nga kararehe katoa e tararua ana te matimati, a kahore ano i tino mawehe te titorehanga, kahore ranei e whakahoki ake i te kai, hei mea poke ki a koutou: ka poke nga tangata katoa e pa ana ki a ratou.
27 A ko nga mea katoa he mea tuaringaringa nei nga waewae e haere ai ratou, o roto o nga kirehe katoa e wha nei nga waewae hei haere, hei mea poke ena ki a koutou: ki te pa tetahi ki o ratou tinana mate, ka poke ia, a, ahiahi noa.
28 A ki te mauria e tetahi te tinana mate o tetahi o ratou, me horoi e ia ona kakahu, ka poke hoki ia, a, ahiahi noa: kia poke ena ki a koutou.
29 ¶ Ka poke ano hoki enei ki a koutou o nga mea ngokingoki katoa e ngokingoki ana i runga i te whenua; ko te witere, ko te kiore, me te tatiha, me nga mea e rite ana ki a ia,
30 Me te wherete, me te kamereona, me te mokomoko, me te moeone, me te mooro.
31 Kia poke enei ki a koutou o nga mea ngokingoki katoa: ki te pa atu tetahi ki a ratou, ina mate, ka poke ia, a, ahiahi noa.
32 A ki te taka tetahi o ratou, ina mate, ki runga ki tetahi mea, ka poke taua mea; ahakoa he oko rakau, he *mea* kakahu, hiako ranei, pēke ranei; ahakoa he oko aha ranei aha ranei e meatia ai tetahi mea, me maka ki te wai, a ka poke, a, ahiahi noa; katahi ka kore te poke.
33 A ki te taka tetahi o ratou ki roto ki tetahi oko oneone, ahakoa he aha ranei he aha ranei kei roto, kua poke; a me wahi.
34 Ki te maringi *taua* wai ki runga ki tetahi o nga kai e kainga ana, ka poke: ka poke ano hoki nga wai katoa e inumia ana i roto i *aua* oko katoa.
35 Ka poke ano hoki nga mea katoa kua taka nei tetahi wahi o o ratou tinana mate ki runga: ahakoa oumu, turanga kohua ranei, me wahi iho: he mea poke hoki, a ka poke ano ki a koutou.
36 Otiia, ki te mea he puna he poka ranei, e nui nei te wai, kahore ona poke: ki te pa ia tetahi ki o ratou tinana mate, ka poke.
37 Ki te taka ano hoki *tetahi wahi* o o ratou tinana mate ki runga ki nga purapura e whakatokia ana, ekore e poke.
38 Otiia ki te mea kua oti te purapura te mea ki te wai, a ka taka *tetahi* wahi o o ratou tinana mate ki runga, ka poke ena ki a koutou.
39 A ki te mate maori tetahi o nga kararehe e kainga ana e koutou; ki te pa tetahi ki tona tinana mate, ka poke ia, a, ahiahi noa.
40 A ki te kai tetahi i tetahi wahi o tona tinana, me horoi e ia ona kakahu, ka poke hoki ia, a, ahiahi noa; ki te mauria hoki e tetahi tona tinana, me horoi e ia ona kakahu, ka poke hoki ia, a, ahiahi noa.
41 Hei mea whakarihariha ano hoki nga mea ngokingoki katoa e ngokingoki ana i runga i te whenua; e kore e kainga.
42 Ko nga mea katoa ko te kopu hei haere, me nga mea e wha nga waewae hei haere, me nga mea he maha atu nga waewae, i roto i nga mea ngokingoki katoa e ngokingoki nei i runga i te whenua, kaua ena e kainga; he mea whakarihariha hoki.
43 Kei waiho tetahi mea ngokingoki, e ngokingoki nei, hei mea e whakariharihangia ai koutou, hei mea ranei e poke ai, e noa ai.
44 No te mea hoki ko Ihowa ahau ko to koutou Atua; mo reira me whakatapu koutou e koutou, a ka tapu; e tapu ana hoki ahau: kaua ano hoki e whakapokea koutou ki tetahi mea ngokingoki e ngokingoki ana i runga i te whenua.
45 Ko ahau hoki a Ihowa nana koutou i kawe mai i te whenua o Ihipa, kia waiho ai ahau hei Atua mo koutou: mo reira ka tapu koutou, e tapu ana hoki ahau.
46 Ko te ture tenei mo nga kararehe, mo te manu, mo nga mea ora katoa e tere ana i nga wai, mo nga mea katoa hoki e ngokingoki ana i runga i te whenua:
47 Kia wehea ai te poke me te pokekore, te kararehe e kainga, me te kararehe e kore e kainga.

UPOKO 12.

A I korero mai ano a Ihowa ki a Mohi, i mea,
2 Korero atu ki nga tamariki a Iharaira, mea atu, Ki te hapu tetahi wahine, a ka whanau he tane: na, kia whitu nga ra e poke ai ia; kia rite tona pokenga ki nga ra e whakamotuhaketia ai ina paheke.

3 A i te waru o nga ra ka kotia te kiri
matamata o te tamaiti.
4 A me noho te wahine ki te toto o
tona purenga, kia toru tekau ma toru
nga ra: kaua ia e pa atu ki tetahi mea
tapu, e haere mai ranei ki te wahi tapu,
kia taka ra ano nga ra mo tona purenga.
5 Ki te mea ia i whanau he kotiro, kia
rua nga wiki e poke ai ia, kia rite ki to
tona whakamotuhaketanga: a kia ono
tekau ma ono nga ra e noho ai ia ki te
toto o tona purenga.
6 A ka rite nga ra mo tona purenga
mo te tamaiti, mo te kotiro ranei, me
kawe mai e ia he reme, ki te tau-tahi,
hei tahunga tinana, me te pi kukupa,
me te kukupa ranei, hei whakahere
hara ki te whatitoka o te tapenakara o
te whakaminenga, ki te tohunga:
7 A mana e whakahere ki te aroaro o
Ihowa, a ka meinga he whakamarie-
tanga mona; a ka kore ona poke i te
rerenga o ona toto. Ko te ture tenei
mo te wahine kua whanau nei tana
tamaiti, tana kotiro ranei.
8 A ki te kahore e taea e ia te kawe
mai tetahi reme, me kawe mai nga
kukupa e rua, nga pi kukupa ranei e
rua; ko tetahi hei tahunga tinana, ko
tetahi hoki hei whakahere hara: a ma
te tohunga e mea he whakamarietanga
mona, a ka kore ona poke.

UPOKO 13.

AI korero mai ano a Ihowa ki a
Mohi raua ko Arona, i mea,
2 Ki te mea he puku to te kiri o te
kikokiko o tetahi tangata, he paku ra-
nei, he wahi *tua*-kanapa ranei, a, ka
rite tena mea i te kiri o tona kikokiko ki
te pānga mai o te repara; na, me kawe
mai ia ki a Arona ki te tohunga, ki te-
tahi ranei o ana tama, o nga tohunga:
3 Na, ka tirohia iho e te tohunga te
mea i pa ki te kiri o te kikokiko: a ki
te mea kua puta ke, kua ma te huru-
huru o te wahi i pāngia, a, ki te titiro
atu, kua hohonu iho te mea i pa mai i
te kiri o tona kikokiko, he pānga mai
tena no te repara: a ka titiro mai te
tohunga ki a ia, a ka mea he poke ia.
4 A ki te mea e ma ana te wahi *tua*-
kanapa o te kiri o tona kikokiko, a ki
te titiro atu kihai i hohonu iho i te kiri,
a kihai i puta ke, kihai i ma te huru-
huru o reira; na, ka tutakina atu e te
tohunga te tangata i pangia, kia whitu
nga ra:
5 A ka tirohia iho ia e te tohunga i te
whitu o nga ra: na, kua tuturu te mea
i pa mai ra, ki tana titiro iho, a kihai i
horapa atu te mate ki te kiri; katahi ka
tutakina atu ano ia e te tohunga, kia
whitu atu ano ra:
6 A ka tirohia iho ano hoki ia e te
tohunga i te whitu o nga ra: a ki te
mea kua tuamangu te mea i pa mai ra,
a kihai i horapa atu te mate ki te kiri,
na ka mea te tohunga, kahore ona poke:
he paku kau: a ka horoia e ia ona ka-
kahu, a ka kore ona poke.
7 Tena ko tenei, kua nui te horapata-
nga atu o te paku ki te kiri, i muri i
tona tirohanga iho e te tohunga kia
purea ai ia, me titiro ano te tohunga ki
a ia:
8 A ki te mea ka kite iho te tohunga,
na kua horapa atu te paku ki te kiri,
katahi ka mea te tohunga, e poke ana
ia: he repara tena.
9 ¶ Ki te pāngia te tangata e te repara,
na, me kawe mai ia ki te tohunga:
10 A ka tirohia iho e te tohunga: a ki
te mea kua ma te puku o te kiri; a kua
puta ke te huruhuru, kua ma, a he wahi
ora ano no te kikokiko ora kei te puku;
11 He repara tawhito tena i te kiri o
tona kikokiko, a me mea te tohunga e
poke ana ia, e kore ano hoki ia e tuta-
kina atu: e poke ana hoki.
12 A ki te horapa noa atu te repara ki
te kiri, a ka ngaro i te repara te kiri
katoa o te tangata i pangia, o tona ma-
hunga iho, a tae noa ki tona waewae, o
nga wahi katoa e titiro ai te tohunga;
13 Na, ka titiro iho te tohunga: a ki
te mea kua kapi katoa ona kikokiko i te
repara, na, ka mea ia, kahore he poke o
te tangata i pāngia; kua puta ke, kua
ma katoa: kahore ona poke.
14 Otiia ka poke ia i te ra e kitea ai e
ora ana tetahi wahi o ona kikokiko.
15 A me titiro iho ano te tohunga ki te
kiko ora, a ka mea, e poke ana ia: he
mea poke hoki te kikokiko-ora: he
repara hoki.
16 Otiia ki te hoki ano ki te ma te
kikokiko ora, me haere mai ia ki te
tohunga;
17 A ka titiro mai te tohunga ki a ia,
a ki te mea kua puta ke te wahi i
pāngia, kua ma, na, ka mea te tohunga,
he poke-kore te tangata i pāngia: ka-
hore ona poke.
18 ¶ Me te kikokiko hoki, he whewhe
nei to tona kiri i mua, a kua ora,
19 A ka puta ake i te wahi o te whe-
whe he puku ma, he wahi *tua*-kanapa
ranei, he mea ma, e tuawhero ana, a ka
whakakitea mai ki te tohunga;

20 A ki te mea, i te tirohanga a te
tohunga, na, kei raro iho i te kiri, ki te
titiro atu, a kua puta ke, kua ma te
huruhuru o reira; katahi ka mea te
tohunga, e poke ana ia, he pānga mai
tena no te repara; e tupu mai ana i
runga i te whewhe.
21 Tena ko tenei, i te tirohanga a te
tohunga, na, kahore he huruhuru ma o
reira, a kahore taua *mate* i raro iho i te
kiri, engari e tuamangu ana, na, me
tutaki atu ia e te tohunga, kia whitu
nga ra:
22 A ki te mea kua horapa nui atu ki
te kiri, na, ka mea te tohunga, e poke
ana ia: he pānga mate tena.
23 Ki te tuturu ia te wahi *tua*-kanapa
ki taua wahi, a kahore e horapa atu, he
nawenga whewhe tena; a ka mea te
tohunga, kahore ona poke.
24 ¶ Ki te mea ranei he weranga ahi
kei te kiri o tetahi kikokiko, a he wahi
ma, kanapa nei, kei te *kikokiko* ora i
wera nei, he mea tuawhero, he mea ma
ranei;
25 Na, ka tirohia iho e te tohunga: a
ki te mea kua puta ke, kua ma, te huru-
huru o te wahi kanapa, a ka hohonu
iho i te kiri ki te titiro atu; he repara
tena e tupu ake ana i runga i te wera-
nga: a me mea te tohunga, e poke ana
ia: he pānga tena no te repara.
26 Tena ko tenei, ka tirohia iho e te
tohunga, a kahore he huruhuru ma o te
wahi kanapa, a kahore taua *mate* i raro
iho i te kiri, otiia e tuapouri ana; na,
me tutaki ia e te tohunga kia whitu
nga ra:
27 A i te whitu o nga ra me titiro mai
te tohunga ki a ia: a ki te mea kua
horapa nui atu ki te kiri, katahi ka kiia
ia e te tohunga, e poke ana: he pānga
tena no te repara.
28 A ki te tuturu te wahi *tua*-kanapa
ki tena wahi, a kahore e horapa atu ki
te kiri, otiia e tuapouri ana; he puku
tena no te weranga, a ka kiia ia e te
tohunga he poke-kore: he nawenga
weranga hoki.
29 ¶ Ki te pāngia te mātenga, te pa-
hau ranei, o tetahi tangata, o tetahi
wahine ranei;
30 Na me titiro te tohunga ki te mea
i pa mai: a ki te mea e hohonu iho ana
i te kiri ki tana titiro atu; a he ahua
ma-kohai nei, he ririki, te huruhuru;
katahi ka kiia ia e te tohunga, e poke
ana: he patito tena, he repara no te
mātenga, no te pahau.
31 A ki te titiro te tohunga ki te
patito i pa mai nei, a kihai i hohonu iho
i te kiri ki te titiro atu, a kahore o
reira huruhuru mangu; na ka tutakina
atu e te tohunga te tangata i pangia nei
e te patito, kia whitu nga ra:
32 A i te whitu o nga ra ka titiro atu
te tohunga ki te mate: a ki te kahore i
horapa atu te patito, a kahore ona huru-
huru ma-kohai nei, a ki te titiro atu,
kahore te patito i hohonu iho i te
kiri;
33 Na, ka heua ia, ko te patito ia e
kore e heua; a ka tutakina atu e te
tohunga te tangata i te patito, kia whitu
atu nga ra:
34 A i te whitu o nga ra, me titiro atu
te tohunga ki te patito, a ki te kahore i
horapa atu te patito ki te kiri, a kahore
ano e hohonu iho i te kiri ki te titiro
atu; katahi ka kiia ia e te tohunga, he
poke-kore: a ka horoia e ia ona kakahu,
a ka kore te poke.
35 Otiia ki te horapa nui atu te patito
ki te kiri i muri iho i te whakakorenga
o tona poke;
36 Na, me titiro ano te tohunga ki a
ia: a ki te mea kua horapa tena te
patito ki te kiri, e kore e rapua e te
tohunga te huruhuru ma-kohai; e poke
ana ia.
37 Ki te tuturu ia te patito ki tana
titiro iho, a kua tupu te huruhuru ma-
ngu ki reira; kua mahu te patito, ka-
hore ona poke: a ka kiia e te tohunga
he poke-kore.
38 ¶ Ki te mea he wahi kanapa to te
kiri o te kikokiko o tetahi tangata, o
tetahi wahine ranei, *ara*, he wahi ka-
napa ma nei;
39 Na, ka tirohia iho e te tohunga: a
ki te mea he ma mangu nei nga wahi
kanapa o te kiri o to ratou kikokiko; he
papaka tena e tupu ana i te kiri; kahore
ona poke.
40 Me te tangata hoki kua horo nga
huruhuru o tona matenga, e pakira ana
ia, kahore ona poke.
41 Me te tangata hoki kua horo nga
huruhuru o te wahi o tona matenga
whaka-tona-mata, he rae pakira ia; ka-
hore ona poke.
42 A ki te mea kua pāngia tetahi wahi
o te mātenga pakira, o te rae pakira
ranei; he mea ma tuāwhero nei, he
repara tena e tupu ana i tona mātenga
pakira, i tona rae pakira ranei.
43 Na, ka tirohia iho e te tohunga: a
ki te ma tuawhero nei te puku i pa mai
ki tona mātenga pakira, ki tona rae
pakira ranei, ki te rite ki te putanga o
te repara ki te kiri o te kikokiko;
44 He repara ia, e poke ana: me mea

te tohunga, e poke rawa ana ia; ko tona
mātenga i pangia.
45 A ko te repara i pangia nei, me
haehae ona kakahu, kia takoto kau hoki
tona mātenga, me arai ano hoki tona
ngutu o runga, ka karanga hoki, He
poke, he poke.
46 Ka poke ia i nga ra katoa e pangia
ai; e poke ana ia; me noho ko ia anake,
ko waho o te puni te nohoanga mona.
47 ¶ Me te kakahu ano hoki i pangia
e te repara, *ahakoa* he kakahu huru-
huru, he kakahu rinena ranei;
48 Ahakoa i te whenu, i te aho ranei, i
nga mea rinena, huruhuru ranei: aha-
koa i te hiako, i tetahi mea hiako ranei;
49 Na, ki te mea he ma-kakariki, he
tuawhero ranei, te wahi i pangia o te
kakahu, o te hiako ranei, o te whenu
ranei, o te aho ranei, o tetahi mea hiako
ranei, he pānga mai tena no te repara, a
me whakakite atu ki te tohunga:
50 Na, ka tirohia iho e te tohunga te
wahi i pangia, a ka tutakina atu e ia te
mea i pangia, kia whitu nga ra:
51 A i te whitu o nga ra ka tirohia e
ia te wahi i pangia: ki te mea kua
horapa atu te mea i pa ki te kakahu, ki
te whenu ranei, ki te aho ranei, ki tetahi
hiako, ki tetahi mea ranei i hangā ki te
hiako: he repara ngau kino te mea i pa
mai; he mea poke tena.
52 Na ka tahuna e ia taua kakahu,
ahakoa he whenu, he aho ranei, ahakoa
he huruhuru, he rinena ranei, ahakoa
he mea hiako te mea i pāngia; he repa-
ra ngau kino tena; me tahu ki te ahi.
53 A ki te titiro iho te tohunga, a kihai
te mea i pa i horapa atu ki te kakahu,
ki te whenu, ki te aho, ki tetahi mea
hiako ranei;
54 Na, ka whakahau atu te tohunga
kia horoia e ratou te mea i pangia, a ka
tutakina atu e ia, kia whitu atu ano nga
ra:
55 A me titiro iho e te tohunga te
mea i pa mai, i muri iho i te horoinga:
a ki te mea kihai i rere ke te kara o te
wahi i pangia, a kihai i horapa atu te
mea i pa mai; e poke ana; me tahu e
koe ki te ahi; kua ngaua a roto, ahakoa
i tiwha te taha ki roto, te taha ranei ki
waho.
56 A ki te mea ka kite iho te tohunga,
na, kua tuamangu te wahi i pāngia i
muri i te horoinga; katahi ka haea atu
e ia i roto i te kakahu, i roto ranei i te
hiako, i roto ranei i te whenu, i te aho
ranei:
57 A ki te kitea ano i te kakahu, i te
whenu ranei, i te aho ranei, i tetahi mea
hiako ranei; he *mea* tupu tena: me
tahu e koe ki te ahi taua mea i pāngia.
58 A ko te kakahu, te whenu ranei, te
aho ranei, te mea hiako ranei i horoia e
koe, a kua riro te mate, na, ka horoia
ano, a ka kore ona poke.
59 Ko te ture tenei mo te pānga mai o
te repara ki te kakahu huruhuru, ki te
kakahu rinena ranei, ki te whenu, ki
te aho ranei, ki tetahi mea hiako ranei,
mo te ki atu he poke-kore, mo te ki atu
ranei e poke ana.

UPOKO 14.

AI korero ano a Ihowa ki a Mohi, i
mea,
2 Ko te ture tenei mo te repara i te ra
e purea ai ia; Me kawe mai ia ki te
tohunga:
3 A ka haere atu te tohunga ki waho o
te puni, a ka titiro te tohunga, a ki te
mea kua ora te repara i pa ki taua
tangata i reparatia;
4 Katahi ka whakahau atu te tohunga
kia tikina ma te tangata e purea ana,
kia rua nga manu, ki nga mea ora, ki
nga mea poke-kore, me te rakau hita,
me te ngangana, me te hihopa:
5 A ka whakahau te tohunga kia
patua tetahi o nga manu ki roto ki te-
tahi oko oneone, ki runga i te wai
ora:
6 Na, ka mau ia ki te manu ora, me te
rakau hita, me te ngangana, me te hiho-
pa, a ka toua tahitia me te manu ora ki
te toto o te manu i patua ki runga i te
wai ora:
7 A kia whitu ana tauhiuhinga atu ki
te tangata e purea mai ana i te repara, a
ka kiia he poke kore, a ka tukua atu
te manu ora ki te mata o te parae.
8 A me horoi ona kakahu e te tangata
e purea ana, me heu katoa hoki ona
huruhuru; ka horoi ano hoki i a ia ki
te wai, kia kore ai ona poke: a, muri
iho ka haere mai ia ki te puni; otiia
kia whitu nga ra e noho ai ia i waho i
tona teneti.
9 Na, i te whitu o nga ra, me heu
katoa e ia ona huruhuru o tona mātenga,
me tona pahau, me ona tukemata; ona
huruhuru katoa hoki, me heu atu e ia;
me horoi hoki e ia ona kakahu, me
horoi ano hoki ona kikokiko ki te wai, a
ka kore ona poke.
10 A i te waru o nga ra me tiki e ia
nga reme toa e rua, ki nga mea koha-
kore, me tetahi *atu* reme, ki te uha, ki
te tau-tahi, ki te koha-kore, kia toru hoki

nga wahi whakatekau o te paraoa hei
whakahere toto-kore, ki te mea i konatu-
natua ki te hinu, kia kotahi hoki te
roko hinu.
11 A ma te tohunga, ma te kai pure, e
whakatu te tangata e purea ana, me aua
mea hoki, ki te aroaro o Ihowa, ki te
whatitoka o te tapenakara o te whaka-
minenga:
12 Na, ka mau te tohunga ki te tahi
o nga reme toa, a ka whakaherea hei
whakahere mo te he, me te roko hinu
hoki, a ka poipoia hei whakahere poipoi
ki te aroaro o Ihowa:
13 Me patu ano e ia te reme ki te
wahi e patua ai e ia te whakahere hara
me te tahunga tinana, ki te wahi tapu:
ma te tohunga hoki te whakahere hara,
mana ano hoki te whakahere mo te he:
he mea tino tapu tena:
14 Na, ka mau te tohunga ki te tahi
wahi o te toto o te whakahere mo te he,
a ka pania atu e te tohunga ki te mata-
mata o te taringa matau o te tangata e
purea ana, ki te koromatua hoki o tona
ringa matau, ki te koromatua ano hoki
o tona waewae matau:
15 Na, ka mau te tohunga ki te tahi
wahi o te roko hinu, a ka ringitia ki te
kapu o tona ake ringa maui:
16 A ka toua e te tohunga tona maihao
matau ki te hinu i tona ringa maui, a
kia whitu ana tauhiuhinga atu i te hinu
ki tona maihao, ki te aroaro o Ihowa:
17 A me pani atu e te tohunga tetahi
wahi o te toenga o te hinu i tona ringa
ki te matamata o te taringa matau o te
tangata e purea ana, ki te koromatua
hoki o tona ringa matau, ki te koroma-
tua ano hoki o tona waewae matau, ki
runga i te toto o te whakahere mo te
he:
18 A ko te toenga iho o te hinu i te
ringa o te tohunga, me mea atu e ia ki
runga ki te mātenga o te tangata e purea
ana: a ka mea whakamarietanga te to-
hunga mona ki te aroaro o Ihowa.
19 A ka whakaherea e te tohunga te
whakahere hara, ka mea whakamarie-
tanga hoki mo te tangata e purea atu
ana tona poke; a, muri iho ka patua e
ia te tahunga tinana:
20 A ka whakaekea atu te tahunga
tinana me te whakahere toto-kore e te
tohunga ki runga ki te aata: a ka mea
whakamarietanga te tohunga mona, a
ka kore ona poke.
21 A ki te mea he rawa-kore ia, a e
kore ena mea e taea e ia; katahi ka
tikina e ia, kia kotahi reme hei whaka-
here mo te he, hei mea poipoi, hei
mea whakamarietanga mona, kia kotahi
ano hoki te wahi whakatekau paraoa,
ki te mea i konatunatua ki te hinu hei
whakahere toto-kore, me tetahi roko
hinu;
22 Me etahi kukupa kia rua, etahi pi
kukupa ranei kia rua, nga mea hoki e
taea atu e tona ringa; a ko tetahi hei
whakahere hara, ko tetahi hoki hei ta-
hunga tinana.
23 A me kawe mai e ia aua mea i te
waru o nga ra ki te tohunga hei pure-
nga mona, ki te whatitoka o te tapena-
kara o te whakaminenga, ki te aroaro o
Ihowa.
24 Na, ka mau te tohunga ki te reme
mo te whakahere mo te he, me te roko
hinu, a ka poipoia e te tohunga hei
whakahere poipoi ki te aroaro o Ihowa.
25 A ka patua e ia te reme e whaka-
herea ana mo te he, a ka tango te tohu-
nga i tetahi wahi o te toto o te whaka-
here mo te he, ka pani atu ai ki te
matamata o te taringa matau o te ta-
ngata e purea ana, ki te koromatua hoki
o tona ringa matau, ki te koromatua ano
hoki o tona waewae matau:
26 A ka ringitia e te tohunga tetahi
wahi o te hinu ki te kapu o tona ake
ringa maui:
27 A ka tauhiuhia e te tohunga ki
tona maihao matau tetahi wahi o te
hinu i tona ringa maui, kia whitu nga
meatanga ki te aroaro o Ihowa:
28 A ka pania atu e te tohunga tetahi
wahi o te hinu i tona ringa ki te mata-
mata o te taringa matau o te tangata e
purea ana, ki te koromatua hoki o tona
ringa matau, ki te koromatua ano hoki o
tona waewae matau, ki te wahi i te toto
o te whakahere mo te he:
29 A ko te toenga o te hinu i te ringa
o te tohunga me mea atu e ia ki te
mātenga o te tangata e purea ana, hei
mea whakamarietanga mona ki te aro-
aro o Ihowa.
30 A me whakahere atu e ia tetahi o
nga kukupa, o nga pi kukupa ranei, o
nga mea hoki i taea atu e tona ringa;
31 *Ae ra*, o nga mea i taea atu e tona
ringa, ko tetahi hei whakahere hara, ko
tetahi hei tahunga tinana, me te whaka-
here toto-kore hoki: a ka mea whaka-
marietanga te tohunga mo te tangata e
purea ana, ki te aroaro o Ihowa.
32 Ko te ture tenei mo te tangata i
pangia e te repara, e kore nei e taea e
tona ringa nga mea mo tono purenga.
33 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi raua ko Arona, i mea,
34 E tae koutou ki te whenua o Kana-

ana e hoatu nei e ahau hei kainga tupu
mo koutou, a ka whakapangia atu e
ahau te repara ki tetahi whare o te whe-
nua e nohoia e koutou;
35 A ka haere mai te tangata nona te
whare, ka korero ki te tohunga, ka mea,
Ki taku titiro iho, me te mea kua pangia
te whare:
36 Na, ka whakahau te tohunga kia
whakawateatia te whare, i te mea ka-
hore ano te tohunga i haere noa kia
kite i te mea i pa mai; kei poke nga
mea katoa o roto o te whare; a, ka oti,
ka haere te tohunga kia kite i te whare:
37 Na, ka tirohia ihó e ia te mea i pa
mai, a ki te mea kua pangia nga taha o
te whare, a kua whai koputaputa he
mea ma-kakariki, tuawhero ranei, a ki
te titiro atu kua ngoto atu ki roto ki te
taha;
38 Katahi ka puta mai te tohunga ki
waho o te whare ki te kuwaha o te
whare, a ka tutakina atu te whare, kia
whitu nga ra:
39 A ka haere mai ano te tohunga i te
whitu o nga ra, a ka titiro; a ki te mea
kua horapa atu ki nga taha o te whare
te mea i pa mai:
40 Katahi ka whakahau te tohunga
kia tangohia nga kohatu i pangia, kia
makā hoki ki te wahi poke ki waho o te
pa:
41 A ka mea ano ia kia waruhia a roto
o te whare, a taka noa, a me riringi atu
e ratou te puehu i waruhia e ratou ki
waho o te pa, ki te wahi poke:
42 A ka tikina atu ano e ratou etahi
atu kohatu, ka whakanoho atu ai ki te
wahi o aua kohatu; me tiki ano e ia he
moata ke, ka pani atu ai ki te whare.
43 A ki te hoki mai te mea i pa mai, a
ka tupu ano ki te whare i muri iho i
tana tangohanga i nga kohatu, i tana
waruhanga hoki i te whare, i te paninga
atu hoki;
44 Na, ka haere mai te tohunga, a ka
titiro; a ki te mea kua horapa atu ki te
whare te mea i pa mai, he repara ngau
kino to te whare: e poke ana.
45 Na, ka wawahi iho ia i te whare, i
ona kohatu, me nga rakau, me te moata
katoa o te whare: a ka kawea atu ki
waho o te pa ki te wahi poke.
46 Ki te haere hoki tetahi ki roto ki te
whare, i te mea e tutaki ana, ka poke
ia, a, ahiahi noa.
47 Ki te takoto hoki tetahi ki roto i te
whare, me horoi e ia ona kakahu: ki te
kai ano hoki tetahi ki roto i te whare,
me horoi ano e ia ona kakahu.
48 A ki te haere te tohunga ki roto, a
ka titiro atu, a kihai i horapa ki te
whare te mea i pa mai, i muri iho i te
paninga o te whare: na, ka kiia e te
tohunga he poke-kore te whare, no te
mea kua kore taua mea i pa mai ra.
49 A ka tikina e ia etahi manu, kia
rua, hei horohoro mo te whare, me te
rakau hita, me te ngangana, me te hi-
hopa:
50 A ka patua e ia tetahi o nga manu
ki roto ki te oko oneone, ki runga i te
wai ora.
51 Na, ka mau ia ki te rakau hita, ki
te hihopa, ki te ngangana, me te manu
ora, ka tou ai ki te toto o te manu i
patua, ki te wai ora hoki, na, kia whitu
ana tauhiuhinga atu ki te whare:
52 A ka horohoroa e ia te whare ki te
toto o te manu, ki te wai ora hoki, ki te
manu ora, ki te rakau hita, ki te hihopa,
me te ngangana:
53 A ka tukua atu te manu ora ki
waho o te pa, ki te mata o te parae, a ka
meinga he whakamarietanga mo te
whare: a ka kore ona poke.
54 Ko te ture tenei mo nga pānga
katoatanga mai o te repara, mo te patito
hoki,
55 Mo te repara hoki o te kakahu, o
te whare,
56 Mo te puku, mo te paku, mo te
wahi *tua*-kanapa nei:
57 Hei whakaatu ko ahea poke ai, ko
ahea poke-kore ai: ko te ture tenei mo
te repara.

UPOKO 15.

A I korero mai ano a Ihowa ki a
Mohi raua ko Arona, i mea,
2 Korero atu ki nga tamariki a Iha-
raira, mea atu ki a ratou, Ki te mea he
rere to tetahi tangata, no roto i tona
kikokiko, e poke ana ia i tona rere.
3 A ko tona poke tenei i a ia e rere
nei: ahakoa rere te rere o tona kiko-
kiko, ahakoa kua mimiti te rere o tona
kikokiko, he mea whakapoke tena i a ia.
4 A e poke ana mo nga moenga katoa
e takoto ai te tangata i te rere: ka poke
ano hoki nga mea katoa e noho ai ia.
5 Ki te pa atu hoki tetahi ki tona moe-
nga, me horoi e ia ona kakahu, me
ia ano hoki me horoi ki te wai, ka
poke hoki ia, a, ahiahi noa.
6 Ki te noho hoki tetahi ki runga ki te
tahi mea i nohoia e te tangata i te rere,
me horoi e ia ona kakahu, me *ia* ano
hoki me horoi ki te wai, ka poke hoki ia,
a, ahiahi noa.
7 A ki te pa atu tetahi ki te kikokiko o

te tangata i te rere, me horoi e ia ona
kakahu, me ia ano hoki me horoi ki te
wai, ka poke hoki ia, a, ahiahi noa.
8 A ki te tuwha atu te tangata i te
rere ki tetahi tangata poke-kore, na, me
horoi e ia ona kakahu, me *ia* ano hoki
me horoi ki te wai, ka poke hoki ia, a,
ahiahi noa.
9 A ki te nohoia e te tangata he rere
tona tetahi nohoanga hoiho, ka poke
tena mea.
10 Ki te pa atu hoki tetahi tangata ki
tetahi o nga mea o raro i a ia, ka poke
ia, a, ahiahi noa: ki te mauria hoki e
tetahi tangata tetahi o aua mea, me
horoi e ia ona kakahu, me ia ano hoki
me horoi ki te wai, ka poke hoki ia, a,
ahiahi noa.
11 Ki te pa atu hoki te tangata he
rere tona ki tetahi atu, i te mea kahore
ano i horoia ona ringaringa ki te wai,
me horoi e ia ona kakahu, me *ia* ano
hoki me horoi ki te wai, ka poke hoki
ia, a, ahiahi noa.
12 Me wawahi ano hoki te oko oneone
i pāngia atu e te tangata he rere tona:
ko nga oko rakau katoa ia me horoi ki
te wai.
13 A e purea i tona rere te tangata he
rere tona; na, me tatau e ia nga rangi
e whitu mo tona purenga, na, ka horoia
e ia ona kakahu, me horoi ano hoki tona
kikokiko ki te wai ora, a ka kore ona
poke.
14 A i te waru o nga ra me tiki e ia,
kia rua nga kukupa, kia rua ranei nga
pi kukupa, a ka haere ki te aroaro o
Ihowa ki te whatitoka o te tapenakara o
te whakaminenga, ka hoatu ai ki te
tohunga:
15 Na, ka whakaherea aua mea e te
tohunga, tetahi hei whakahere hara, te-
tahi hoki hei tahunga tinana; a ka mea
whakamarietanga te tohunga mona ki
te aroaro o Ihowa mo tona rere.
16 Ki te paheke mai hoki te purapura
moenga o tetahi tangata, na, me horoi
e ia tona tinana katoa ki te wai, ka poke
hoki ia, a, ahiahi noa.
17 Me horoi ano hoki ki te wai nga
kakahu katoa, me nga hiako kei aua
mea nei te purapura moenga, ka poke
hoki aua mea, a, ahiahi noa.
18 ¶ Ki te moe maori hoki te tahi ta-
ngata ki tetahi wahine, me horoi raua ki
te wai, ka poke hoki raua, a, ahiahi noa.
19 A ki te mea he rere to te tahi wa-
hine, a he toto te rere o tona kikokiko,
me whakamotuhake atu, kia whitu nga
ra: ka poke ano hoki nga tangata katoa
e pa ana ki a ia, a, ahiahi noa.

20 Ka poke ano hoki nga mea katoa e
takotoria ana e ia i tona whakamotuha-
ketanga; ka poke ano hoki nga mea
katoa e noho ai ia.
21 Ki te pa hoki tetahi ki tona moe-
nga, me horoi e ia ona kakahu, a ia
ake ano hoki me horoi ki te wai, ka
poke hoki ia, a, ahiahi noa.
22 Ki te pa atu hoki tetahi ki tetahi
mea i noho ai ia, me horoi e ia ona ka-
kahu, a ia ake ano hoki me horoi ki te
wai, ka poke hoki ia, a, ahiahi noa.
23 Ahakoa i runga taua mea i tona
moenga, i runga ranei i tetahi mea e
nohoia ana e ia, ki te pa atu tetahi, ka
poke ia, a, ahiahi noa.
24 Ki te takoto hoki tetahi tangata ki
a ia, a ka mau ki a ia ona whakapoke,
ka poke ia, a, whitu noa nga ra: ka
poke katoa ano hoki te moenga e takoto
ai ia.
25 A ki te maha nga ra o te rerenga
toto o tetahi wahine, a, ehara i te wa e
whakamotuhaketia ai ia, ki te roa atu
ranei te rerenga i to te wa e whakamo-
tuhaketia ai ia; ka pera ano me nga ra
o tona motuhaketanga nga ra katoa e
rere ai tona whakapoke; ka poke ia.
26 Ka pera ano ki a ia me te moenga
o tona motuhaketanga nga moenga ka-
toa e takoto ai ia i nga ra katoa e rere
ai: ka poke ano hoki nga mea katoa e
noho ai ia, ka rite ki te whakapoke o
tona motuhaketanga.
27 Ka poke ano hoki te tangata e pa
ana ki aua mea, me horoi ano hoki e ia
ona kakahu, a ia ake ano hoki me horoi
ki te wai, ka poke hoki ia, a, ahiahi
noa.
28 Otiia ki te mea kua whakapoke-ko-
retia taua wahine i te rere, na, ka taua e
ia nga rangi e whitu, a, muri iho ka
kore ona poke.
29 A i te waru o nga ra me tiki e ia
kia rua nga kukupa, kia rua ranei pi
kukupa mana, a ka kawea mai ki te to-
hunga, ki te whatitoka o te tapenakara
o te whakaminenga.
30 A me whakahere tetahi e te tohu-
nga hei whakahere hara, me tetahi hoki
hei tahunga tinana, a ka mea whaka-
marietanga te tohunga mona ki te
aroaro o Ihowa mo te rere o tona
whakapoke.
31 Kia penei ta koutou whakamotu-
hake mai i nga tamariki a Iharaira i o
ratou whakapoke: kei mate ratou i ru-
nga i o ratou poke, ina whakapokea taku
tapenakara e *tu* na i roto i a ratou.
32 Ko te ture tenei mo te tangata he
rere tona, mo te tangata hoki kua pa-

heke atu tona purapura moenga, a poke
iho i taua mea;
33 Mo te wahine hoki e paheke ana,
mo te tangata hoki he rere tona, mo te
tane raua ko te wahine, mo te tangata
hoki i moe tahi ki te wahine poke.

UPOKO 16.

A I korero mai a Ihowa ki a Mohi i
muri iho i te matenga o nga tamariki
tokorua a Arona, i te mea i whakahere
nei raua ki te aroaro o Ihowa, a
mate iho;
2 A i korero a Ihowa ki a Mohi, Korero
atu ki a Arona ki tou tuakana, kei
haere i nga wa katoa ki roto ki te wahi
tapu, ki roto i te arai, i tera i mua mai o
te taupoki whakamarietanga, o te mea
i runga i te aaka; kei mate: ka puta
atu hoki ahau i roto i te kapua ki runga
ki te taupoki whakamarietanga.
3 Ko nga mea tenei hei haerenga ma
Arona ki roto ki te *wahi* tapu: ko te
kuao puru hei whakahere hara, me te
hipi toa hei tahunga tinana.
4 Me kakahu e ia te koti rinena tapu;
hei tona kikokiko ano nga tarau rinena,
me whitiki ano ki a ia te whitiki rinena,
me potae ano hoki te potae rinena: he
kakahu tapu enei; mo reira me horoi e
ia tona kikokiko ki te wai, ka kakahu
ai.
5 Na, ka mau ia ki nga kuao koati e
rua a te whakaminenga o nga tamariki
a Iharaira hei whakahere hara, kia kotahi
ano hoki te hipi toa hei tahunga
tinana.
6 A ka whakaherea atu e Arona tana
puru mo te whakahere hara, te mea
hoki mona, a ka mea whakamarietanga
mona, mo tona whare hoki.
7 Na, ka mau ia ki nga koati e rua, ka
whakatu ki te aroaro o Ihowa ki te
whatitoka o te tapenakara o te whakaminenga.
8 Na ka makā he rota e Arona mo
nga koati e rua, tetahi rota mo ta Ihowa,
tetahi rota mo te koati haere noa.
9 A ka kawea mai e Arona te koati i
puta nei ta Ihowa rota ki a ia, a ka
whakaherea hei whakahere hara.
10 Ko te koati ia i puta nei te rota ki
a ia, ko ia hei koati haere noa, ka whakaturia
oratia ki te aroaro o Ihowa, kia
meinga ai he whakamarietanga ki runga
i a ia, kia tukua ai ki te koraha hei
koati haere noa.
11 A ka kawea mai ano e Arona te
puru mo te whakahere hara, te mea
mona ake, a ka mea whakamarietanga
mona, mo tona whare hoki, a ka patua
te puru mo te whakahere hara, te mea
hoki mona ake:
12 Na, ka mau ia ki te tahu-kakara,
ki te mea e ki ana i nga waro ahi no
runga i te aata i te aroaro o Ihowa; kia
ki hoki ona ringa i te whakakakara reka,
i te mea kua tukia kia ririki, ka kawe ai
ki roto i te arai:
13 Na, ka makā e ia te whakakakara
ki runga ki te ahi ki te aroaro o Ihowa,
kia ngaro ai i te kapua whakakakara te
taupoki whakamarietanga i runga i te
whakaaturanga, kei mate hoki ia:
14 Na, ka tango ia i tetahi wahi o te
toto o te puru, a ka tauhiuhia atu e tona
maihao ki te taupoki whakamarietanga
ki te taha ki te rawhiti: kia whitu hoki
nga tauhiuhinga a tona maihao i te toto
ki te taha ki mua o te taupoki whakamarietanga:
15 ¶ Na, ka patua e ia te koati o te
whakahere hara, te mea hoki mo te iwi,
a ka kawea ona toto ki roto i te arai, a
ka pera ano tana meatanga ki taua toto,
me tana meatanga ki te toto o te puru,
a ka tauhiuhia atu e ia ki runga ki te
taupoki whakamarietanga, ki te taha ki
mua hoki o te taupoki whakamarietanga.
16 A ka mea whakamarietanga ia mo
te *wahi* tapu, mo te poke o nga tamariki
a Iharaira, mo a ratou mahi tutu i o
ratou haranga katoatanga; kia pera
hoki tana meatanga mo te tapenakara o
te whakaminenga e tu ana i roto i a
ratou i waenganui o to ratou poke.
17 Kaua ano hoki he tangata mo roto
i te tapenakara o te whakaminenga, ina
haere ia ki roto ki te mea whakamarietanga
ki te *wahi* tapu, a puta noa mai ia
ki waho, kia oti ra ano te whakamarietanga
mona, mo tona whare hoki, mo
te whakaminenga katoa ano hoki o
Iharaira.
18 Na, ka haere atu ia ki te aata, ki
tera i te aroaro o Ihowa, a ka mea whakamarietanga
mo taua mea; ka tango
hoki i tetahi wahi o te toto o te puru,
o te toto hoki o te koati, ka pani atu
ai ki nga haona o te aata, a, tawhio noa.
19 Kia whitu hoki nga tauhiuhinga a
tona maihao i te toto ki taua mea, a ka
purea, ka whakatapua hoki, kia watea ai
i te poke o nga tamariki a Iharaira.
20 ¶ A ka oti tana whakamarietanga
mo te *wahi* tapu, mo te tapenakara o te
whakaminenga, me te aata, na, me kawe
mai e ia te koati ora:
21 Na, ka pokia iho nga ringa e rua o

Arona ki runga ki te mātenga o te koati
ora, ka whaki ai i nga kino katoa o nga
tamariki a Iharaira ki runga i a ia, i a
ratou mahi tutu katoa, me a ratou hara
katoa; me uta hoki ki runga ki te mā-
tenga o te koati, ka tuku ai kia kawea
ki te koraha e tetahi tangata kua oti te
whakarite:
22 Na, ka mauria e te koati a ratou
kino katoa i runga i a ia ki tetahi whe-
nua mokemoke: a ka tukua atu te koati
ki te koraha.
23 Na, ka haere a Arona ki roto ki te
tapenakara o te whakaminenga, a ka
unuhia atu nga kakahu rinena i kakahu-
ria e ia i tona haerenga ki roto ki te
wahi tapu, ka waiho hoki ki reira:
24 A me horoi ano e ia tona kikokiko
ki te wai ki te *wahi* tapu, ka kakahu ai
i ona kakahu, a ka puta mai ki waho,
ka mea hoki i tana tahunga tinana, i te
tahunga tinana hoki a te iwi, a ka
mea whakamarietanga mona, mo te iwi
hoki.
25 Me tahu ano e ia te ngako o te
whakahere hara ki runga ki te aata.
26 Me te tangata hoki nana i tuku te
koati hei koati haere noa, me horoi e ia
ona kakahu, me horoi ano hoki tona
kikokiko ki te wai, a, muri iho ka haere
mai ki te puni.
27 A ko te puru mo te whakahere hara,
me te koati mo te whakahere hara, no
raua nei nga toto i kawea ki roto ki te
wahi tapu hei mea whakamarietanga,
me mau atu ki waho o te puni; a ka
tahuna ki te ahi o raua hiako, me o
raua kikokiko, me to raua paru.
28 A ko te tangata, nana i tahu, me
horoi e ia ona kakahu, me horoi ano
hoki tona kikokiko ki te wai, a, muri
iho ka haere mai ki roto ki te puni.
29 ¶ Hei tikanga pumau tonu iho ano
hoki tenei ma koutou: i te whitu o nga
marama, i te tekau o nga ra o te mara-
ma, me whakapouri e koutou o koutou
wairua, kaua rawa hoki tetahi mahi e
mahia e koutou, e te tangata whenua, e
te tangata iwi ke e noho ana i a koutou:
30 Ko a taua rangi hoki *te tohunga*
mea ai i te whakamarietanga mo kou-
tou, hei pure i a koutou, kia ma *ai* i o
koutou hara katoa i te aroaro o Ihowa.
31 Hei hapati okiokinga taua *ra* ki a
koutou, me whakapouri hoki e koutou
o koutou wairua; hei tikanga pumau
tonu iho tenei.
32 Me mea whakamarietanga ano hoki
te tohunga e whakawahia e ia, e wha-
katohungatia hoki e ia hei tohunga i
muri iho i tona papa, me kakahu ano
hoki nga kakahu rinena, nga kakahu
tapu:
33 A ka mea whakamarietanga ia mo
te *wahi* tapu, me mea hoki he whaka-
marietanga mo te tapenakara o te wha-
kaminenga, mo te aata hoki; me mea
whakamarietanga ano hoki e ia mo nga
tohunga, mo nga tangata katoa hoki o
te whakaminenga.
34 A hei tikanga pumau tonu iho tenei
ki a koutou, kia meinga he whakamarie-
tanga mo nga tamariki a Iharaira, mo
o ratou hara katoa, kia kotahi meatanga
i te tau. A rite tonu ki ta Ihowa i wha-
kahau ai ta Mohi i mea ai.

UPOKO 17.

A I korero ano a Ihowa ki a Mohi, i
mea,
2 Korero atu ki a Arona ratou ko ana
tama, ko nga tamariki katoa a Iharaira,
mea atu ki a ratou, Ko te mea tenei i
whakahau ai a Ihowa, i mea ai,
3 Ki te patua e tetahi tangata o te
whare o Iharaira tetahi kau, tetahi reme,
koati ranei, i roto i te puni, ki te patua
ranei e ia ki waho o te puni,
4 A e kore e kawea ki te whatitoka o
te tapenakara o te whakaminenga, kia
whakaherea he whakahere ki a Ihowa
ki mua i te tapenakara o Ihowa; ka
whakairia he toto ki taua tangata; kua
whakaheke toto ia; a ka hatepea atu
taua tangata i roto i tona iwi:
5 He mea kia kawea mai ai e nga ta-
mariki a Iharaira a ratou patunga e
whakaherea ana e ratou i te mata o te
parae, kia kawea mai ai hoki ki a
Ihowa, ki te whatitoka o te tapenakara
o te whakaminenga, ki te tohunga, ka
whakahere ai hei whakamarietanga ki a
Ihowa.
6 A ka tauhiuhia atu te toto e te tohu-
nga ki te aata a Ihowa, ki tera i te
whatitoka o te tapenakara o te whaka-
minenga, me tahu ano hoki e ia te nga-
ko hei kakara reka ki a Ihowa.
7 A ka mutu a ratou patunga tapu ki
nga rewera i whaia nei e ratou, puremu
atu ai. Hei tikanga pumau tenei ki a
ratou, tuku iho ki a ratou whakatupu-
ranga.
8 ¶ A me ki atu ano e koe ki a ratou,
Ki te whakaherea e tetahi tangata o te
whare o Iharaira, o nga tangata iwi ke
ranei e noho ana i roto i a koutou, tetahi
tahunga tinana, patunga tapu ranei,
9 A e kore e kawea ki te whatitoka o
te tapenakara o te whakaminenga, wha-

kahere ai ki a Ihowa; ina, ka hatepea
atu taua tangata i roto i tona iwi.
10 ¶ Ki te kainga hoki tetahi toto e
tetahi tangata o te whare o Iharaira, o
nga tangata iwi ke ranei e noho ana i
roto i a koutou; ka u atu toku mata ki
taua wairua i kainga ai te toto, a ka
hatepea atu e ahau i roto i tona iwi.
11 Kei roto hoki i te toto te oranga o
te kikokiko; a kua hoatu e ahau ki
a koutou mo runga i te aata, hei mea
whakamarietanga mo o koutou wairua:
ko te toto hoki te mea hei mea whaka-
marietanga mo te wairua.
12 Koia ahau i mea ai ki nga tamariki
a Iharaira, Kaua tetahi o koutou e kai
toto, kaua ano hoki tetahi tangata iwi
ke e noho ana i roto i a koutou e kai
toto.
13 Ki te whai hoki tetahi tangata o
nga tamariki a Iharaira, o nga tangata
ke ranei e noho ana i a koutou, a ka
mau tetahi kirehe, tetahi manu ranei e
tika ana kia kainga; me riringi ano e ia
ona toto, ka tanu ai ki te puehu.
14 No te mea ko te oranga ia o nga
kikokiko katoa; e rite ana hoki ona
toto ki tona oranga: koia ahau i mea ai
ki nga tamariki a Iharaira, Kaua rawa e
kainga e koutou te toto o tetahi kiko-
kiko: ko te toto hoki te oranga o nga
kikokiko katoa: ki te kainga e tetahi ka
hatepea atu.
15 ¶ Ki te kainga hoki e tetahi wairua
te mea i mate maori, te mea ranei i haea
e te kirehe, *ahakoa* tangata whenua,
tangata iwi ke ranei, me horoi e ia ona
kakahu, me horoi ano hoki *ia* e ia ki te
wai, ka poke hoki ia, a, ahiahi noa:
katahi ka kore te poke.
16 A ki te kahore e horoia e ia, ki te
kahore hoki e horoia tona tinana, na, ka
waha ano e ia tana kino.

UPOKO 18.

AI korero ano a Ihowa ki a Mohi, i
mea,
2 Korero atu ki nga tamariki a Iha-
raira, mea atu ki a ratou, Ko Ihowa
ahau, ko to koutou Atua.
3 Kei rite a koutou mahi ki nga mahi
a te whenua o Ihipa, i noho na koutou:
kei rite ano hoki a koutou mahi ki nga
mahi a te whenua o Kanaana, e kawea
atu nei koutou e ahau ki reira: kei
haere hoki koutou i runga i a ratou
tikanga.
4 Me mahi e koutou aku whakarite-
ritenga, kia mau hoki ki aku tikanga,
me haere hoki i runga i aua mea; ko
Ihowa ahau, ko to koutou Atua.
5 Ina, kia mau ki aku tikanga me aku
whakariteritenga: ki te mahia hoki ena
e te tangata, ma reira e ora ai: ko Iho-
wa ahau.
6 ¶ Kaua tetahi o koutou e whaka-
tata ki tetahi o ona whanaunga tupu,
hura ai kia takoto tahanga: ko Ihowa
ahau.
7 Kei hurahia e koe tou papa, tou
whaea ranei, kia takoto tahanga: ko
tou whaea ia; kei hurahia e koe kia
takoto tahanga.
8 Kei hurahia e koe kia takoto taha-
nga te wahine a tou papa: ko te wahi
takoto tahanga ia o tou papa.
9 Kei hurahia e koe kia takoto tahanga
tou tuahine, te tamahine a tou papa, te
tamahine ranei a tou whaea, *ahakoa* i
whanau ki te kāinga, i whanau ranei
ki tera atu wahi; kei hurahia raua e
koe kia takoto tahanga.
10 Kei hurahia e koe kia takoto taha-
nga te tamahine a to tama, te tamahine
ranei a to tamahine, kei hurahia raua e
koe kia takoto tahanga: nou hoki te
wahi o raua i takoto tahanga na.
11 Kei takoto tahanga *i a koe* te tama-
hine a te wahine a tou papa, te whanau
a to papa, (he tuahine ia nou), kei hura-
hia ia e koe kia takoto tahanga.
12 Kei hurahia te tuahine o tou papa
kia takoto tahanga: he whanaunga tu-
pu ia no tou papa.
13 Kei hurahia e koe te tuakana teina
ranei o tou whaea kia takoto tahanga:
he whanaunga tupu hoki ia no tou
whaea.
14 Kei hurahia e koe kia takoto taha-
nga te teina, te tuakana ranei, o tou
papa, kei whakatata koe ki tana wa-
hine; ko to whaea keke ia.
15 Kei hurahia e koe to hunaonga kia
takoto tahanga: ko te wahine ia a to
tama, kei hurahia ia e koe kia takoto
tahanga.
16 Kei hurahia e koe kia takoto taha-
nga te wahine a tou tuakana, teina
ranei; no tou tuakana, teina ranei, taua
wahi i takoto tahanga na.
17 Kei hurahia e koe kia takoto taha-
nga te wahine raua ko tana tamahine,
kaua ano hoki e tangohia te tamahine a
tana tama, te tamahine ranei a tana
tamahine, hura ai i a ia kia takoto
tahanga; he whanaunga pu hoki ratou
ki a ia: he mea kino tena.
18 Kaua ano hoki e tangohia mai te
tuakana, te teina ranei, o tau wahine,
hei whakatetetete ki a ia, kaua ia e hura-

hia kia takoto tahanga, me te ora ano
hoki tera.
19 ¶ Kaua ano hoki e whakatata atu
ki te wahine ki te hura i a ia kia takoto
tahanga, i te mea kei tahaki ia mo tona
poke.
20 Kaua ano hoki e takoto puremu ki
te wahine a tou hoa, whakapoke ai i a
koe ki a ia.
21 Kaua ano e tukua tetahi o ou uri
kia haere na waenga i *te ahi* hei mea ki
a Moreke, kaua ano hoki e whaka-
noatia te ingoa o tou Atua: ko Ihowa
ahau.
22 Kei rite ki te moe ki te wahine tau
moe ki te tane: he mea whakarihariha
tena.
23 Kaua ano hoki koe e takoto ki teta-
hi kararehe, whakapoke ai i a koe ki
taua mea: kaua hoki tetahi wahine e tu
ki te aroaro o tetahi kararehe, takoto
tahi ai raua: he mea anuanu tena.
24 ¶ Kei poke koutou i tetahi o enei
mea: e poke ana hoki i enei mea katoa
nga iwi ka peia nei e ahau i to koutou
aroaro:
25 Kua poke ano hoki te whenua:
koia ahau i mea ai kia tau iho tona kino
ki runga ki a ia; a e ruaki mai ana te
whenua i ona tangata.
26 Mo reira kia mau koutou ki aku
tikanga me aku whakaritenga whaka-
wa; kaua ano hoki e mahia tetahi o
enei mea whakarihariha e tetahi tangata
whenua, e te tangata iwi ke ranei e noho
ana i a koutou:
27 (No te mea kua mahia enei mea
whakarihariha katoa e nga tangata
whenua o mua i a koutou, a poke iho
te whenua;)
28 Kei ruakina mai ano hoki koutou e
te whenua, ina poke i a koutou, me nga
iwi e ruakina atu nei i to koutou
aroaro.
29 No te mea hoki, ki te mahia tetahi
o enei mea whakarihariha e tetahi ta-
ngata, ina, ka hatepea atu aua tangata i
pena i roto i to ratou iwi.
30 Engari kia mau ki aku i whakama-
hara atu ai, kei mahia e koutou tetahi o
enei ritenga whakarihariha i mahia nei i
mua i a koutou, kei poke hoki koutou i
aua mea: ko Ihowa ahau ko to koutou
Atua.

UPOKO 19.

A I korero ano a Ihowa ki a Mohi, i
mea,
2 Korero atu ki te whakaminenga ka-
toa o nga tamariki a Iharaira, mea atu
ki a ratou, Kia tapu koutou: e tapu ana
hoki ahau a Ihowa to koutou Atua.
3 ¶ Me wehi koutou ia tangata ia
tangata ki tona whaea, ki tona papa, kia
mau hoki ki aku hapati: ko Ihowa ahau
ko to koutou Atua.
4 ¶ Kei tahuri koutou ki nga whaka-
pakoko, kei whakarewaina hoki etahi
atua ma koutou: ko Ihowa ahau ko to
koutou Atua.
5 ¶ Ki te whakaherea ano hoki e kou-
tou he patunga whakamarietanga ki a
Ihowa, hei te patunga e manakohia ai
koutou.
6 Me kai i te rangi ano i whakaherea
ai, i te aonga ake ano hoki: a ki te toe
tetahi wahi ki te toru o nga ra, me tahu
ki te ahi.
7 Ki te kainga hoki tetahi wahi i te
toru o nga ra, ka whakarihariahangia; e
kore e manakohia.
8 A ka wahā o ratou hara e nga ta-
ngata katoa i kainga ai, no te mea kua
whakanoatia te mea tapu a Ihowa; a ka
hatepea atu taua tangata i roto i tona
iwi.
9 ¶ Ka kotia ano hoki e koutou nga
hua o to koutou whenua, kaua e kotia
rawatia nga kokonga o to mara, kaua
ano hoki e hamua nga toenga o o hua.
10 Kaua hoki e hamua to mara waina,
kaua ano e kohia nga karepe *katoa* o to
mara waina; me waiho ma te rawa-
kore raua ko te tangata iwi ke: ko
Ihowa ahau ko to koutou Atua.
11 ¶ Kaua koutou e tahae, kaua hoki
e teka, kaua ano hoki e horihori tetahi
ki tetahi.
12 Kei oatitia tekatia hoki toku ingoa,
kaua ano hoki e whakanoatia te ingoa o
tou Atua: ko Ihowa ahau.
13 Kaua e tukinotia tou hoa, kaua ano
hoki e pahuatia: kaua nga utu o te kai
mahi e takoto tonu ki a koe i te po, a
tae noa ki te ata.
14 ¶ Kaua e kangā te turi, kaua ano
hoki e makā he whakatutuki ki te aro-
aro o te matapo, engari me wehi ki tou
Atua: ko Ihowa ahau.
15 ¶ Kei whakahaere he koutou ina
whakarite whakawa; kaua e whakaaro
ki te kanohi o te rawakore, kaua hoki e
whakahonoretia te kanohi o te nui: me
whakarite whakawa koe mo tou hoa i
runga i te tika.
16 ¶ Kaua e kopikopiko i roto i tou
iwi ngautuara ai: kaua ano hoki e tu
kia whakahekea te toto o tou hoa: ko
Ihowa ahau.
17 Kei kino koe ki tou teina i roto i

tou ngakau: riria marietia tou hoa,
kaua e waiho he hara i runga i a ia.
18 Kaua e rapu utu, kaua hoki e mau-
ahara ki nga tamariki a tou iwi; engari
arohaina tou hoa ano ko koe: ko Ihowa
ahau.
19 ¶ Kia mau ki aku tikanga. Kaua
e whakatupuria he uri mo au kararehe
ki tera atu tu kararehe: kaua e whaka-
uruurua nga purapura e whakatongia e
koe ki to mara: kaua ano hoki e meatia
ki a koe he kakahu ko tetahi wahi he
rinena ko tetahi he huruhuru.
20 ¶ Ki te takoto puremu hoki tetahi
ki te wahine pononga kua oti te taumau
ma te tane, ki te mea kihai i utua i
whakahokia, kihai ano hoki i tukua kia
haere noa atu; ka whiua te wahine; e
kore raua e whakamatea, no te mea
kihai ia i tukua kia haere noa atu.
21 A me kawe mai e te tane tana wha-
kahere mo te he ki a Ihowa, ki te wha-
titoka o te tapenakara o te whakami-
nenga, he hipi toa hei whakahere mo
te he.
22 A ka mea whakamarietanga te to-
hunga mona ki te hipi toa, ki te whaka-
here mo te he, ki te aroaro o Ihowa, mo
tona hara i hara ai ia; a ka murua tona
hara i hara ai ia.
23 ¶ E tae hoki koutou ki te whenua,
a ka whakatongia e koutou nga rakau
kai katoa; na me waiho nga hua hei
mea kokoti-kore, kia toru nga tau e
waiho ai e koutou hei mea kokoti-kore:
e kore e kainga.
24 I te wha ia o nga tau ka tapu nga
hua katoa o reira, hei whakamoemiti-
tanga ki a Ihowa.
25 Engari i te rima o nga tau me kai
e koutou nga hua o reira, a ka maha ake
ona hua ma koutou: ko Ihowa ahau, ko
to koutou Atua.
26 ¶ Kaua e kinakitia nga toto ki te
tahi mea hei kai: kaua ano hoki e rapu
tikanga i nga tohu, i nga kapua.
27 Kaua e whakaporotakatia nga taha
o o koutou mahunga, kaua ano hoki e
whakaahuatia kinotia nga taha o tou
pahau.
28 Kaua e haea o koutou kikokiko mo
te tupapaku, kaua ano hoki e taia he
tohu ki a koutou: ko Ihowa ahau.
29 ¶ Kaua e whakanoatia to tamahine,
e meinga hei wahine puremu; kei riro
te whenua i te puremu, a ka ki te whe-
nua i te kino.
30 ¶ Kia mau ki aku hapati, kia hopo-
hopo hoki ki taku wahi tapu: ko Ihowa
ahau.
31 ¶ Kaua e whakaaro atu ki nga
waka atua, kaua ano hoki e whai atu ki
nga mata maori, whakapokea ai e ra-
tou: ko Ihowa ahau ko to koutou Atua.
32 ¶ Me whakatika ake koe i te aro-
aro o te mātenga hina, me whakahonore
hoki te mata o te koroheke, me wehi
ano hoki ki tou Atua: ko Ihowa ahau.
33 ¶ Ki te noho hoki te tangata iwi
ke ki a koe ki tou whenua, kaua koutou
e whakatetetete ki a ia.
34 Ki ta koutou kia rite ki tetahi o o
koutou tangata whenua te manene e
noho ana i a koutou, arohaina ia ano ko
koe; he manene hoki koutou i mua i te
whenua o Ihipa: ko Ihowa ahau ko to
koutou Atua.
35 ¶ Kei he ta koutou whakahaere ina
whakarite i te whakawa, i te ruri ranei,
i te pauna-taimaha ranei, i te mehua
ranei.
36 Kia tika a koutou pauna, kia tika
nga whakataimaha, kia tika te epa, kia
tika hoki te hine: ko Ihowa ahau ko to
koutou Atua, nana nei koutou i whaka-
puta mai i te whenua o Ihipa.
37 Mo reira kia mau ki aku tikanga
katoa, me aku whakariteritenga katoa,
mahia ano hoki: ko Ihowa ahau.

UPOKO 20.

AI korero ano a Ihowa ki a Mohi, i
mea,
2 Me korero ano koe ki nga tamariki
a Iharaira, Ahakoa no nga tamariki a
Iharaira, no te manene ranei e noho ana
i a Iharaira, te tangata i hoatu e ia tona
uri ki a Moreke, ina, me whakamate ia:
me aki e nga tangata whenua ki te
kohatu.
3 Ka u atu ano hoki toku mata ki taua
tangata, a ka hatepea atu e ahau i roto i
tona iwi; mona i hoatu i tona uri ki a
Moreke, whakapoke ai i toku wahi tapu,
whakanoa ai hoki i toku ingoa tapu.
4 A ki te hunā e nga tangata whenua
o ratou kanohi, kei *kite* i taua tangata,
ina hoatu e ia tona uri ki a Moreke, a e
kore e whakamate i a ia;
5 Ko reira u atu ai toku mata ki taua
tangata, ki ona whanaunga hoki, a ka
hatepea atu e ahau i roto i to ratou iwi,
a ia, me nga tangata katoa e whai ana i
a ia, puremu atu ai, puremu ai ki a
Moreke.
6 ¶ Ki te tahuri ano tetahi wairua ki
nga waka atua, ki nga mata maori,
whai atu ai, puremu atu ai ki a ratou,
ka u atu ano toku mata ki taua wairua,
a ka hatepea atu i roto i tona iwi.

7 Engari whakatapua koutou, kia tapu
ano hoki : ko Ihowa hoki ahau ko to
koutou Atua.
8 A kia mau ki aku tikanga, me mahi
ano hoki: ko Ihowa ahau e whakatapu
nei i a koutou.
9 ¶ No te mea hoki ki te kangā e
tetahi tangata tona papa, tona whaea
ranei, me whakamate rawa : kua kangā
e ia tona papa, tona whaea ranei; ko
runga ano i a ia ona toto.
10 ¶ A ki te puremu tetahi tangata ki
te wahine a te tangata, me whakamate
rawa te kai puremu ki te wahine a tona
hoa, te kai puremu raua ko te wahine i
puremutia.
11 Me te tangata hoki i takoto ki te
wahine a tona papa, kua hurahia e ia
tona papa kia takoto tahanga : me whakamate
raua tokorua ; ko runga i a
raua o raua toto.
12 Ki te takoto hoki te tangata ki taua
hunaonga wahine, me whakamate rawa
raua tokorua : he mahi anuanu ta raua ;
ko runga i a raua o raua toto.
13 Ki te takoto hoki he tangata ki a
raua whakatane ki te pera me te takotoranga
ki te wahine, he mahi whakarihariha
ta raua, me whakamate rawa
raua ; ko runga i a raua o raua toto.
14 Ki te tango hoki te tangata i te
wahine raua ko tona whaea, he mea kino
tena: me tahu ratou ki te ahi, te tane
me nga wahine : kei whai kino koutou
i roto i a koutou.
15 Ki te takoto hoki he tangata ki te
kararehe, me whakamate rawa ia : me
whakamate ano hoki e koutou te kararehe.
16 Ki te whakatata hoki he wahine ki
tetahi kararehe, a ka takoto ki a ia, me
whakamate e koe te wahine raua ko te
kararehe: me whakamate rawa raua;
ko runga i a raua o raua toto.
17 Ki te tango hoki te tangata i tona
tuahine, i te tamahine a tona papa, i te
tamahine ranei a tona whaea, a ka kite
i a ia e takoto tahanga ana, a ka kite
ano te wahine i a ia e takoto tahanga
ana: he mea kino tena ; a ka hatepea
atu raua i te tirohanga a to raua iwi:
nana hoki i hura tona tuahine kia takoto
tahanga ; ka wahā e ia tona kino.
18 Ki te takoto hoki te tangata ki te
wahine i a ia e paheke ana, a ka hura i
a ia kia takoto tahanga; kua takoto kau
i a ia tona puna, kua whakaaturia ano e
te wahine te puna o ona toto : a ka
hatepea atu raua i roto i to raua iwi.
19 Kaua ano hoki e hurahia kia takoto
tahanga te teina, te tuakana ranei o tou
whaea, te tuahine ranei o tou papa : e
hurahia ana hoki e ia tona whanaunga
tupu : ka wahā e raua to raua kino.
20 Ki te takoto hoki he tangata ki te
wahine a tona matua keke, kua hurahia
e ia kia takoto tahanga tona matua
keke : ka wahā e raua to raua hara : ka
mate uri-kore raua.
21 Ki te tango hoki te tangata i te
wahine a tona tuakana, teina ranei, he
mea poke tena : kua hurahia e ia tona
tuakana, teina ranei, kia takoto tahanga;
e kore raua e whai tamariki.
22 ¶ Engari kia mau ki aku tikanga
katoa me aku whakariteritenga katoa,
me mahi ano hoki: kei ruakina atu
koutou e te whenua ka kawea atu nei
koutou e ahau ki reira noho ai.
23 Kaua ano koutou e haere i runga
i nga ritenga o te iwi ka peia nei e ahau
i to koutou aroaro : na ratou hoki enei
mahi katoa, koia i whakarihariha ai
ahau ki a ratou.
24 I mea ai hoki ki a koutou, Ka riro
mai to ratou whenua i a koutou, ka hoatu
hoki e ahau ki a koutou hei kāinga
pumau, he whenua e rerengia ana e te
waiu, e te honi : ko Ihowa ahau ko to
koutou Atua, nana nei koutou i wehe
mai i roto i nga iwi.
25 ¶ Mo reira me wehe ke e koutou
nga kararehe poke-kore me nga mea
poke, nga manu hoki, nga mea poke,
me nga mea poke-kore : kaua ano hoki
e waiho hei whakaanuanutanga mo o
koutou wairua tetahi kararehe, manu
ranei, tetahi mea ranei e ngoki ana i te
whenua, o nga mea i wehea atu e ahau
i a koutou hei mea poke.
26 A ka tapu koutou ki a au : no te
mea e tapu ana ahau a Ihowa, a kua
wehea mai ano koutou e ahau i roto i
nga iwi, kia waiho maku.
27 ¶ Me whakamate rawa ano hoki
te tangata, te wahine ranei, he atua
maori tona ; me te mata maori hoki:
me aki raua ki te kohatu : ko runga i
a raua o raua toto.

UPOKO 21.

A I mea ano a Ihowa ki a Mohi,
Korero atu ki nga tohunga ki nga
tama a Arona, mea atu ki a ratou, Kei
poke tetahi i te tupapaku o tona iwi :
2 Engari i tona whanaunga, i te mea
e tata ana ki a ia, i tona whaea, i tona
papa, i tana tama, i tana tamahine, i
tona tuakana, teina ranei,
3 I tona tuahine hoki, ki te mea he

wahina, he mea e tata ana ki a ia, a ka-
bore ana tane: e poke ano ia i a ia.
4 Kaua ia e whakapoke i a ia kia noa
mo te ariki o tona iwi.
5 Kaua e whakatiwhaia o ratou māte-
nga, kaua hoki e heua nga taha o o
ratou pahau, kaua ano hoki e haea to
ratou kikokiko.
6 Kia tapu ratou ki to ratou Atua, kaua
hoki e whakanoatia te ingoa o to ratou
Atua: no te mea ko ratou hei whaka-
here i nga whakahere ahi a Ihowa, i te
kai a to ratou Atua: mo reira kia tapu
ratou.
7 Kaua ratou e tango i te wahine pu-
remu, i te mea noa ranei, hei wahine;
kaua ano hoki ratou e tango i te wahine
i whakarerea e tana tane: he tangata
tapu hoki ia no tona Atua.
8 Mo reira me whakatapu ia e koe,
mana hoki e whakahere te kai a tou
Atua: kia tapu ia ki a koe: e tapu ana
hoki ahau a Ihowa, tou kai whakatapu.
9 ¶ Me te tamahine hoki a tetahi to-
hunga, ki te whakanoa ia i a ia, ki te
puremu, kua whakanoatia e ia tona
papa: me tahu ki te ahi.
10 ¶ Me te tino tohunga hoki, te
tangata o ona teina i ringitia nei tona
mātenga ki te hinu whakawahi, a i wha-
katohungatia hei kakahu i nga kakahu,
kaua ia e whakarere atu i te taupoki o
tona mātenga, kaua ano hoki e haea
ona kakahu;
11 Kaua hoki ia e haere atu ki tetahi
tupapaku mate, kaua ano hoki ia e wha-
kapoke i a ia mo tona papa, mo tona
whaea ranei;
12 Kaua hoki ia e haere ki waho o te
wahi tapu, kei noa i a ia te wahi tapu o
tona Atua; kei runga hoki i a ia te
karauna o te hinu whakawahi a tona
Atua: ko Ihowa ahau.
13 Me tango ano hoki e ia he wahine
i tona wahinatanga.
14 He pouaru, he wahine ranei i wha-
karerea, he wahine noa ranei, he wahine
puremu ranei, kaua enei e tangohia e
ia: engari me tango e ia he wahina i
roto i tona iwi ake hei wahine.
15 Kaua hoki e whakanoatia e ia ona
uri i roto i tona iwi: ko Ihowa hoki
ahau te whakatapu nei i a ia.
16 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
17 Korero atu ki a Arona, mea atu,
Ki te mea he koha to tetahi o ou uri i o
ratou whakatupuranga, kaua ia e whaka-
tata mai ki te whakahere i te kai a tona
Atua.
18 Kaua hoki e whakatata mai tetahi
tangata he koha tona: te matapo, te
kopa, te tangata he ihu parehe tona, i
hira ake ranei tetahi wahi ona,
19 Te tangata ranei i whati te wae-
wae, i whati ranei te ringa,
20 Te tuara piko ranei, te mea i pu-
whenua te tupu, ki te papahewa ranei
tona kanohi, ki te mea ranei he papaka,
he hakihaki ranei tona, ki te mea ranei
kua komurumurua ona mea;
21 Kaua tetahi tangata o nga uri o te
tohunga, o Arona, ki te mea he koha
tona, e whakatata mai ki te whakahere
i nga whakahere ahi a Ihowa: he koha
tona, kaua ia e whakatata mai ki te
whakahere i te kai a tona Atua.
22 Me kai e ia te kai a tona Atua, te
mea tapu rawa, me te mea tapu.
23 Otiia kaua ia e haere atu ki te arai,
e whakatata ranei ki te aata; he koha
hoki tona; kei noa i a ia oku wahi
tapu: ko Ihowa nei hoki ahau te wha-
katapu nei i a ratou.
24 ¶ Na, ka korerotia e Mohi ki a
Arona, ratou ko ana tama, ki nga tama-
riki katoa ano hoki a Iharaira.

UPOKO 22.

A I korero ano a Ihowa ki a Mohi, i
mea,
2 Korero atu ki a Arona, ratou ko ana
tama, kia wehea atu ratou i nga mea
tapu a nga tamariki a Iharaira, kei
whakanoatia hoki e ratou toku ingoa
tapu ki nga mea e whakatapua ana e
ratou maku: ko Ihowa ahau.
3 Mea atu ki a ratou, Ki te whakatata
mai tetahi o o koutou uri katoa, puta
noa i o koutou whakatupuranga, ki nga
mea tapu e whakatapua ana e nga tama-
riki a Iharaira ma Ihowa, me te mau
ano tona poke, ka hatepea atu taua wai-
rua i toku aroaro: ko Ihowa ahau.
4 Ki te mea he repara tetahi o nga uri
o Arona, ki te mea ranei he rere tona;
kei kainga e ia nga mea tapu; kia kore
ra ano ona poke. Ki te pa hoki tetahi
ki te mea i poke i te tupapaku, ki te ta-
ngata ranei kua paheke atu tona pura-
pura moenga;
5 Ki te pa ranei tetahi ki te mea ngo-
ki, e poke ai ia, ki te tangata ranei e
poke ai ia, ahakoa he aha ranei he aha
ranei tona poke;
6 Ka poke, a, ahiahi noa, te tangata i
pa ki taua mea, kaua ano hoki ia e kai
i nga mea tapu, ki te kahore i horoia e
ia tona kikokiko ki te wai.
7 A ka to te ra, ka kore ona poke, a

muri iho ka kai i nga mea tapu; no te
mea ko tana kai tena:
8 He mea mate maori, i haea ranei *e
te kirehe,* kaua tena e kainga e ia, kei
poke: ko Ihowa ahau.
9 Ina, kia mau ratou ki taku i whaka-
riterite ai, kei whai hara ratou i taua
mea, a ka mate ki te whakanoatia e
ratou: ko Ihowa ahau te whakatapu
nei i a ratou.
10 Kaua tetahi manene e kai i te mea
tapu: kaua te tangata e noho ana ki te
tohunga, te kai mahi ranei e kai i te
mea tapu.
11 Otiia ki te hokona tetahi tangata e
te tohunga ki tana moni, e kai ano ia,
me te tangata ano i whanau ki tona
whare: e kai ano raua i tana kai.
12 Ki te mea hoki kua *marenatia* te
tamahine a te tohunga ki te tangata ke,
kaua ia e kai i nga mea i whakaherea o
nga mea tapu.
13 Otiia ki te mea he pouaru te tama-
hine a te tohunga, i whakarerea atu
ranei, a kahore ana tamariki, kua hoki
mai ano hoki ki te whare o tona papa,
kua pera me ia i tona taitamahineta-
nga, e kainga ano e ia te kai a tona
papa; kaua ia te tangata ke e kai i tena
mea.
14 ¶ A ki te kai pohehe te tangata i
te mea tapu, me tapiri mai e ia te wahi
whakarima o taua mea, a ka homai tahi
mai me te mea tapu ki te tohunga.
15 Kei whakanoatia e ratou nga mea
tapu a nga tamariki a Iharaira, e wha-
kaherea ana e ratou ma Ihowa;
16 Kei whakawahā hoki ratou ki te
kino o te he, ina kainga e ratou a ratou
mea tapu: ko au nei hoki ko Ihowa to
ratou kai whakatapu.
17 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
18 Korero atu ki a Arona, ratou ko
ana tama, ki nga tamariki katoa ano
hoki a Iharaira, mea atu ki a ratou,
Ahakoa he aha te tangata o te whare o
Iharaira, o nga manene ranei i roto i a
Iharaira, e mea ana ki te kawe mai i
tana whakahere, he ki taurangi hoki
nana, he whakahere tuku noa ranei
nana, he mea e whakaherea ana e ratou
ma Ihowa hei tahunga tinana;
19 Hei te tane koha-kore, kia manako-
hia ai koutou, no roto i nga kau, i nga
hipi ranei, i nga koati ranei.
20 Kaua rawa ia e whakaherea tetahi
mea he koha tona: no te mea e kore e
manakohia hei mea ma koutou.
21 Ki te whakaherea ano hoki e tetahi
he patunga hei whakamarietanga ki a
Ihowa, hei whakamana mo te ki taura-
ngi, hei whakahere noa ake ranei, he
kau, he hipi ranei, hei te mea koha-kore,
kia manakohia ai: kei whai koha taua
mea.
22 He mea matapo, he whati, he kopa,
he mea whai puku, he papaka, he mea
hakihaki ranei, kaua ena e whakaherea
ma Ihowa, kaua ano hoki e homai hei
whakahere ahi ki runga ki te aata ma
Ihowa.
23 Na, he puru, he reme ranei, e hira
ake ana, kua kore ranei, tetahi wahi
ona, e whakaherea ano tena e koe hei
whakahere noa ake; otiia e kore e ma-
nakohia mo te ki taurangi.
24 Kaua e whakaherea e koutou ma
Ihowa te mea i romia, te mea ranei i
kurua, i unuhia ranei, i pokaia ranei;
kaua ano hoki *ena mea* e meatia ki to
koutou whenua.
25 Kaua ano hoki tetahi o enei e wha-
kaherea e koutou hei kai ma to koutou
Atua, ina homai e te tangata iwi ke;
kei roto hoki i a ratou te mea whakahe
mo ratou, e whai koha ana hoki ratou:
e kore enei e manakohia hei mea ma
koutou.
26 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
27 Ka whanau he kau, he hipi, he
koati ranei, kia whitu nga ra e waiho ai
ki tona whaea; a i te waru o nga ra, i
o muri iho hoki, ka manakohia hei wha-
kahere ahi ma Ihowa.
28 Otiia *ahakoa* he kau, he hipi ranei,
kaua raua ko tana kuao e patua i te
rangi kotahi.
29 Ka patua ano hoki e koutou he pa-
tunga whakawhetainga ki a Ihowa, hei
te patunga e manakohia ai koutou.
30 Me kai i taua rangi ano; kaua e
waiho tetahi wahi ki te ata: ko Ihowa
ahau.
31 Na, kia mau ki aku whakahaunga,
mahia hoki; ko Ihowa ahau.
32 Kaua ano hoki e whakanoatia e
koutou toku ingoa tapu; engari me
whakatapu ahau i roto i nga tamariki a
Iharaira: ko Ihowa ahau te whakatapu
nei i a koutou,
33 I whakaputa mai nei hoki i a kou-
tou i te whenua o Ihipa, kia waiho ai
hei Atua mo koutou: ko Ihowa ahau.

UPOKO 23.

A I korero ano a Ihowa ki a Mohi, i
mea,
2 Korero atu ki nga tamariki a Ihara-

ira, mea atu ki a ratou, Ko nga hakari
a Ihowa, e karangatia e koutou hei hui-
huinga tapu, ko enei aku hakari.
3 E ono nga ra e mahia ai te mahi;
ko te whitu ia o nga ra he hapati okio-
kinga, he huihuinga tapu: kaua tetahi
mahi e mahia i reira, he hapati tena no
Ihowa, puta noa i o koutou nohoanga.
4 ¶ Ko nga hakari enei a Ihowa, nga
huihuinga tapu hoki e karangatia e
koutou i nga wa e rite ai.
5 Kei te marama tuatahi, kei te tahi
tekau ma wha o te marama, i te ahiahi,
te kapenga a Ihowa.
6 A i te tekau ma rima o nga ra o
taua marama ano ko te hakari taro re-
wena-kore a Ihowa: e whitu nga ra e
kai ai koutou i te taro rewena-kore.
7 Hei te ra tuatahi he huihuinga tapu
ma koutou: kaua tetahi mahi a te kai
mahi e mahia e koutou *i reira.*
8 Engari kia whitu nga ra e whaka-
here ai koutou i te whakahere ahi ma
Ihowa; a i te whitu o nga ra he huihui-
nga tapu: kaua e mahia tetahi mahi a
te kai mahi e koutou *i reira.*
9 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a Mohi,
i mea,
10 Korero atu ki nga tamariki a Iha-
raira, mea atu hoki ki a ratou. E tae
koutou ki te whenua e hoatu ana e ahau
ki a koutou, a ka kotia ona hua, me
kawe mai e koutou tetahi paihere o nga
hua mataati o ta koutou kotinga ki te
tohunga:
11 A mana e poipoi te paihere ki te
aroaro o Ihowa, kia manakohia ai kou-
tou: me poipoi e te tohunga i te aonga
ake o te hapati.
12 Me whakahere ano hoki e koutou i
te rangi e poipoia ai e koutou te paihere,
he reme toa, ki te mea koha-kore, ki
te tau-tahi, hei tahunga tinana ki a
Ihowa.
13 Kia rua ano hoki nga wahi whaka-
tekau o te paraoa mo te whakahere toto-
kore o taua mea, ki te mea i konatuna-
tua ki te hinu, hei whakahere ahi ma
Ihowa, hei kakara reka: me waina hoki
te ringihanga o taua mea, ko te *wahi*
whakawha o te hine.
14 Kaua ano hoki koutou e kai i te
taro, i te witi pahuhu, i nga puku hou
ranei, kia taea ra ano te tino ra e kawea
ai e koutou te whakahere ki to koutou
Atua: hei tikanga pumau tenei, puta
noa i o koutou whakatupuranga, i o
koutou nohoanga katoa.
15 ¶ Me tatau ano hoki e koutou i te
aonga ake o te hapati, i te ra i kawea
mai ai e koutou te paihere mo te whaka-
here poipoi; kia tino rite nga hapati e
whitu:
16 Kia tae ra ano ki te aonga ake o te
whitu o nga hapati ta koutou tatau i
nga ra e rima tekau; ka whakahere ai
koutou i te whakahere toto-kore, i te
mea hou, ki a Ihowa.
17 Me kawe mai e koutou i roto i o
koutou nohoanga, kia rua nga taro poi-
poi e rua nei o raua whakatekau: he
mea paraoa; he mea i tunua rewenatia;
ko nga tuapora ena ma Ihowa.
18 Me whakahere tahi ano e koutou
me te taro kia whitu nga reme, hei te
mea koha-kore, hei te tau-tahi, me tetahi
puru kuao, me nga hipi toa e rua: hei
tahunga tinana ena mea ki a Ihowa, me
te whakahere toto-kore hoki o aua mea,
me nga ringihanga, hei whakahere ahi,
hei kakara reka ki a Ihowa.
19 Katahi ka whakaherea e koutou te-
tahi kuao koati hei whakahere hara, kia
rua ano hoki nga reme, hei te tau-tahi,
hei patunga whakamarietanga.
20 A me poipoi ngatahi aua mea e te
tohunga me te taro o nga tuapora, hei
whakahere poipoi, ki te aroaro o Ihowa,
me tapiri atu ki nga reme e rua: ka
tapu ena mea ki a Ihowa ma te to-
hunga.
21 A me karanga nui e koutou i taua
rangi ano, kia waiho hei huihuinga tapu
ma koutou: kaua e mahia e koutou
tetahi mahi a te kai mahi *i reira:* hei
tikanga pumau tonu *tenei* puta noa i o
koutou nohoanga, i o koutou whakatu-
puranga.
22 ¶ A ka kotia e koutou nga hua o to
koutou whenua, kaua e tino whakapotoa
nga kokonga o to mara ina kotia e koe,
kaua ano hoki e hamua nga toenga o o
hua: me waiho ma te rawa-kore raua
ko te manene: ko Ihowa ahau ko to
koutou Atua.
23 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
24 Korero atu ki nga tamariki a Iha-
raira, mea atu, Hei te whitu o nga
marama, hei te tuatahi o te marama, he
hapati ma kouton, he whakamaharata-
nga, he whakatangihanga tetere, he
huihuinga tapu.
25 Kaua e mahia tetahi mahi a te kai
mahi *i reira;* engari me whakahere he
whakahere ahi ma Ihowa.
26 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
27 Ko te tekau ano hoki o tenei mara-
ma, o te whitu, hei ra whakamarieta-
nga; hei huihuinga tapu tena *ra* ma
koutou; me whakapouri hoki e koutou

o koutou wairua, me whakahere ano
hoki he whakahere ahi ki a Ihowa.
28 Kaua ano hoki e mahia e koutou
he mahi i taua rangi; he ra whakamarietanga hoki tena, e meinga ai he whakamarietanga mo koutou ki te aroaro o
Ihowa o to koutou Atua.
29 Na, te wairua e kore e whakapouritia i taua ra, ka hatepea atu ia *e ahau*
i roto i tona iwi.
30 Ki te mahia ano hoki e tetahi wairua tetahi mahi i taua ra, ka whakangaromia atu ano e ahau taua wairua i roto
i tona iwi.
31 Kei mahia e koutou tetahi mahi
i reira: hei tikanga pumau tonu iho tenei, puta noa i o koutou whakatupuranga, i o koutou nohoanga katoa.
32 Me waiho taua ra hei hapati okiokinga mo koutou, me whakapouri hoki o koutou wairua: me whakahapati ta koutou hapati i te iwa o te marama i te ahiahi; i te ahiahi, a, tae noa ki tetahi
ahiahi.
33 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
34 Korero atu ki nga tamariki a Iharaira, mea atu, Ko te tahi tekau ma rima o nga ra o tenei marama, o te whitu, te hakari whare wharau ki a
Ihowa, kia whitu nga ra.
35 Ko a te ra tuatahi he huihuinga tapu: kaua e mahia tetahi mahi a te
kai mahi *i reira*.
36 E whitu nga ra e whakahere ai koutou i te whakahere ahi ki a Ihowa: ko te ra waru hei huihuinga tapu ma koutou; a ka whakaherea he whakahere ahi ki a Ihowa: he huihuinga nui tena, kaua e mahia tetahi mahi a te kai
mahi *i reira*.
37 Ko nga hakari enei a Ihowa e karangatia e koutou hei huihuinga tapu, hei whakaherenga mo te whakahere ahi ki a Ihowa, mo te tahunga tinana, mo te whakahere toto-kore, mo te patunga tapu, mo nga ringihanga, tenei mea i tona rangi tenei mea i tona rangi:
38 Hāunga nga hapati a Ihowa, hāunga ano a koutou mea homai noa, hāunga ano a koutou ki taurangi katoa, hāunga ano hoki a koutou whakahere tuku noa katoa e homai ana e koutou ki
a Ihowa.
39 I te tekau ma rima hoki o nga ra o te whitu o nga marama, ina poto i a koutou te kohikohi nga hua o te whenua, me whakarite e koutou he hakari ki a Ihowa, kia whitu nga ra: ko te ra tuatahi hei hapati, ko te ra tuawaru
hoki hei hapati.
40 Na, ka mau koutou i te ra tuatahi ki nga peka rakau papai, ki nga peka nikau, ki nga peka hoki o nga rakau e maha ana nga rau, ki nga wirou o te awa; a ka koa koutou ki te aroaro o Ihowa o to koutou Atua, kia whitu
nga ra.
41 Kia whitu hoki nga ra o te tau e whakarite ai koutou i te hakari ki a Ihowa. Hei tikanga pumau tenei, puta noa i o koutou whakatupuranga: ko a te whitu o nga marama whakaritea ai e
koutou.
42 Kia whitu nga ra e noho ai koutou i roto i nga wharau; ko nga tangata whenua katoa o Iharaira me noho i roto
i nga wharau:
43 Kia mohio ai o koutou whakatupuranga i meinga e ahau nga tamariki a Iharaira kia noho i roto i nga wharau, i taku whakaputanga mai i a ratou i te whenua o Ihipa: ko Ihowa ahau ko to
koutou Atua.
44 Na, ka korerotia atu e Mohi nga hakari a Ihowa ki nga tamariki a Iharaira.

UPOKO 24.

A I korero ano a Ihowa ki a Mohi, i
mea,
2 Whakahaua atu nga tamariki a Iharaira kia kawea mai e ratou ki a koe he hinu oriwa, ki te mea para-kore, ki te mea i tukia, mo te whakamārama, kia
ka tonu ai nga rama.
3 Me whakapai tonu tena mea e Arona ki waho mai o te arai o te whakaaturanga, i roto i te tapenakara o te whakaminenga, ki te aroaro o Ihowa i te ahiahi a tae noa ki te ata: hei tikanga *tenei* mo ake tonu atu, puta noa i o
koutou whakatupuranga.
4 Me whakapai tonu e ia nga rama i runga i te turanga para-kore o nga rama
ki te aroaro o Ihowa.
5 ¶ Me tiki ano hoki e koe he paraoa, ka tunu ai i nga keke kotahi tekau ma rua o taua mea: kia rua nga whakatekau
ki te keke kotahi.
6 Ka whakatakoto ai e koe, kia rua nga rarangi, kia ono ki te rarangi kotahi, ki runga ki te tepara para-kore i te
aroaro o Ihowa.
7 Me maka ano hoki e koe he parakihe para-kore ki runga i te tahi rarangi i te tahi rarangi, kia ai taua mea i runga i te taro hei whakamaharatanga, hei whakahere ahi hoki ki a Ihowa.
8 Me whakararangi tonu e ia, i tenei

hapati i *tenei* hapati, ki te aroaro o
Ihowa, he mea na nga tamariki a Iha-
raira; hei kawenata *tenei* mo ake tonu
atu.
9 A ma Arona, ratou ko ana tama,
tena mea; me kai hoki e ratou ki te
wahi tapu; he tino tapu hoki tena mana
i roto i nga whakahere ahi a Ihowa;
hei tikanga *tenei* mo ake tonu atu.
10 ¶ A i haere atu i roto i nga tama-
riki a Iharaira tetahi tama a tetahi wa-
hine o Iharaira, ko tona papa no Ihipa:
na, ka whawhai tenei tama a te wahine
o Iharaira ki tetahi tangata o Iharaira i
roto i te puni;
11 Na, ka kohukohua te ingoa *o Iho-
wa* e te tama a te wahine o Iharaira, ka
kanga hoki. A kawea mai ana ia e
ratou ki a Mohi: (a ko Heromiti te
ingoa o tona whaea, he tamahine ia na
Tipiri, no te iwi o Rana:
12 Na, ka hoatu ia e ratou kia tiakina,
kia whakaaturia mai ra ano ki a ratou
te whakaaro a Ihowa.
13 Na, ka korero mai a Ihowa ki a
Mohi, ka mea,
14 Kawea atu ki waho o te puni te
tangata i kanga ra; a kia popoki ki
runga ki tona mātenga nga ringaringa
o nga tangata katoa i rongo *ki a ia*, ka
aki ai te whakaminenga katoa i a ia ki
te kohatu.
15 Me korero atu ano e koe ki nga
tamariki a Iharaira, ka mea atu, Ki te
kanga tetahi tangata i tona Atua, ka
wahā e ia tona hara.
16 Ki te kohukohua hoki te ingoa o
Ihowa e tetahi tangata, ka tino whaka-
matea ia, me tino aki ia e te whakami-
nenga katoa ki te kohatu: ko te ma-
nene raua tahi ko te tangata whenua ka
whakamatea, ina kohukohua e ia te
ingoa *o Ihowa*.
17 ¶ Ki te whakamate hoki tetahi i te-
tahi tangata me tino whakamate ano ia.
18 Ki te whakamate hoki tetahi i te
kararehe, me utu e ia; he kararehe mo
te kararehe.
19 Ki te mate hoki i te tangata tetahi
wahi o tona hoa; me mea ki a ia tana i
mea ai:
20 He whati mo te whati, he kanohi
mo te kanohi, he niho mo te niho: te
mate i meatia e ia ki te tangata, me mea
ano ki a ia.
21 Ki te whakamate hoki tetahi i te
kararehe, me utu e ia: ki te whakamate
hoki tetahi i te tangata, me whakamate
ano ia.
22 Kia kotahi ano ta koutou whakarite
whakawa mo te manene, mo te tangata
whenua: ko Ihowa hoki ahau ko to
koutou Atua.
23 Na, ka korero atu a Mohi ki nga
tamariki a Iharaira, kia kawea atu ki
waho o te puni te tangata nana te
kanga, kia akina hoki ki te kamaka.
A meatia ana e nga tamariki a Iharaira
ta Ihowa i whakahau ai ki a Mohi.

UPOKO 25.

A I korero ano a Ihowa ki a Mohi i
Maunga Hinai, i mea,
2 Korero atu ki nga tamariki a Iha-
raira, mea atu ki a ratou, E tae koutou
ki te whenua e hoatu e ahau ki a kou-
tou, na, ka whakahapati te whenua i
tetahi hapati ki a Ihowa.
3 E ono nga tau e whakatongia ai e
koe to mara, e ono hoki nga tau e tapa-
tapahia ai e koe to mara waina, e kohia
ai hoki ona hua;
4 Ko te whitu ia o nga tau hei hapati
okiokinga mo te whenua, hei hapati ki a
Ihowa: kaua e whakatongia e koe to
mara, e tapatapahia hoki to mara waina.
5 Kaua e kotia te mea i tupu noa ake i
tera kotinga au, kaua ano hoki e wha-
kiia nga karepe o to waina kihai nei i
mahia: he tau okiokinga hoki tena mo
te whenua.
6 A hei kai ano ma koutou te hapati o
te whenua; mau, ma to pononga tane,
ma to pononga wahine, ma to kai mahi,
ma to manene hoki e noho ana i a
koe,
7 Ma o kararehe hoki, ma te kirehe
hoki o tou whenua, nga hua katoa o
reira, hei kai.
8 ¶ A me tatau ano e koe kia whitu
nga tau hapati, kia whitu nga whitu o
nga tau; a ko taua takiwa, ko nga tau
hapati e whitu, ka kiia e koe e wha
tekau ma iwa tau.
9 Katahi ka whakatangihia e koe te
tetere tangi nui i te tekau o *nga ra* o te
whitu o nga marama, ko a te ra whaka-
marietanga mea ai koutou kia paku atu
te tangi o te tetere, puta noa i to kou-
tou whenua.
10 A me whakatapu e koutou te rima
tekau o nga tau, ka karanga ai i te
haere noa puta noa atu i te whenua
katoa ma nga tangata katoa o reira:
hei iupiri nui tena ma koutou; a me
hoki koutou ki tona kāinga ki tona
kāinga, me hoki ano ki ona whanaunga
ki ona whanaunga.
11 Ko tena tau, ko te rima tekau, hei
iupiri ma koutou: kaua e rui, kaua ano

hoki e kokoti i te mea tupu noa ake o
tena *tau*, kaua ano hoki e whakiia nga
waina kihai nei i mahia.
12 Ko te iupiri hoki ia; kia tapu ki a
koutou; me kai e koutou ona hua, *nga*
mea hoki o te mara.
13 Me hoki koutou i tenei tau iupiri,
ki tona kāinga ki tona kāinga.
14 Ki te hokona atu ano hoki e koe
tetahi mea ki tou hoa, ki te hokona mai
ranei *tetahi* mea e te ringa o tou hoa,
kaua e tukinotia tetahi e tetahi:
15 Kia rite au utu ki tou hoa ki te
maha o nga tau i muri iho i te iupiri;
kia rite ano hoki ki te maha o nga tau
hua tana hokonga ki a koe:
16 Kia rite ki te maha o nga tau to
whakanuinga i te utu o taua mea, kia
rite hoki ki te torutoru o nga tau to
whakaitinga i ona utu: *i whakaaro*
hoki ia ki te maha *o nga tau* hua i tana
hokonga ai ki a koe.
17 Ae ra, kaua koutou e tukino ki
tetahi ki tetahi, engari me wehi koe ki
tou Atua: ko Ihowa hoki ahau ko to
koutou Atua.
18 ¶ Mo reira me mahi e koutou aku
tikanga, me pupuru aku whakariterite-
nga, me mahi hoki; a ka noho koutou i
runga i te whenua rangatira,
19 A ka tukua mai ona hua e te whe-
nua, a ka kai koutou, ka makona, ka
noho humarie hoki ki reira.
20 A ki te mea koutou, He aha he kai
ma tatou i te whitu o nga tau? titiro
hoki, e kore tatou e rui, e kore hoki e
kohi i a tatou hua:
21 Maku ra e whakahau iho taku
manaakitanga ki runga ki a koutou i te
ono o nga tau, a ka whai hua mo nga
tau e toru.
22 A ka rui koutou i te waru o nga
tau, ka kai ano i nga hua pakoko, a tae
noa ki te iwa o nga tau, me kai e koutou
nga mea pakoko, kia riro mai ra ano
nga hua o tena *tau*.
23 ¶ Kaua e hokona te whenua, he
mea oti tonu atu; noku hoki te whenua,
he manene hoki koutou, he noho noa ki
a au.
24 Me whakaae ano hoki koutou ki te
utu e hoki mai ai te whenua, puta noa
atu i te whenua e nohoia ana e koutou.
25 Ki te mea kua rawa-kore tou teina,
a kua hokona e ia *tetahi wahi* o tona
kāinga, a ki te haere mai tetahi o ona
whanaunga ki te utu kia hoki mai ai,
na, me utu e ia te mea i hokona atu e
tona teina.
26 A ki te kahore he kai hoko a taua
tangata, a e taea ano e ia te utu;
27 Na, me tatau e ia nga tau i hokona
ai, a ka whakahokia nga toenga iho ki
te tangata nana i hoko; ka hoki ai ki
tona kāinga.
28 Otiia ki te kahore e taea e ia te
whakahoki ki a ia, na me waiho tana i
hoko ai ki te ringa o te tangata nana i
hoko, a tae noa ki te tau iupiri: a i te
iupiri ka riro mai, a ka hoki ia ki tona
kāinga.
29 Ki te hokona hoki e te tangata
tetahi whare nohoanga i roto i te pa
taiepa, e whai hokinga mai ano, a tino
taka noa he tau i muri iho i tona rironga;
kotahi tino tau hei whakahokinga mai
mo taua *whare*.
30 A ki te kahore e utua, a tino taka
noa te tau, katahi ka whakapumautia
mo ake tonu atu te whare i roto i te pa
taiepa mo te tangata nana i hoko, puta
noa i ona whakatupuranga: e kore e
riro mai i te iupiri.
31 Ko nga whare ia o nga kāinga
koraha, kahore nei he taiepa a, tawhio
noa, ka kiia e rite ana ki nga parae o te
whenua: ka hoki ano ena ina utua, ka
riro atu ano i te iupiri.
32 Ko nga pa ia o nga Riwaiti, *me*
nga whare o nga pa e nohoia ana e
ratou, e hoki mai ki nga Riwaiti, ina
utua i nga wa katoa.
33 Ki te hokona ano hoki e te tangata
tetahi mea a nga Riwaiti, ka riro mai
ano te whare i hokona, te pa ranei i
nohoia e ia, i te iupiri: he kāinga pu-
mau hoki mo ratou i roto i nga tamariki
a Iharaira nga whare o nga pa o nga
Riwaiti.
34 Ko te mara ia i te taha o o ratou pa
kaua e hokona; no te mea he kāinga
pumau tonu iho tena no ratou.
35 ¶ A ki te rawa-koretia tou teina, a
ka wiri tona ringa i roto i a koe; na,
me atawhai ia e koe, *ahakoa* manene,
noho-noa ranei; kia ora ai ia i roto i a
koe.
36 Kaua e tangohia i a ia he moni
whakatuputupu, he whakanuinga ranei;
engari me wehi koe ki tou Atua; kia
ora ai tou teina i roto i a koe.
37 Kaua to moni e hoatu ki a ia hei
mea whakatuputupu, kaua ano hoki o
kai e hoatu ki a ia, me te whakaaro ano
ki tetahi whakanuinga ake.
38 Ko Ihowa ahau ko to koutou Atua,
i whakaputaina mai ai koutou i te whe-
nua o Ihipa, kia hoatu ai ki a koutou te
whenua o Kanaana, moku hoki kia wai-
ho hei Atua mo koutou.
39 A ki te rawa-koretia tou teina *e*
noho ana i roto i a koe, a ka hokona ki

a koe; kaua ia e whakamahia e koe ki
te mahi pononga;
40 Kia rite ia i roto i a koe ki te kai
mahi, ki te noho-noa, ka mahi ano ia ki
a koe, a tae noa ki te tau iupiri:
41 Ko reira ia mawehe atu ai i a koe,
ratou tahi ano ko ana tamariki, a ka
hoki ki ona whanaunga, ka hoki ano ki
te kainga o ona matua.
42 He pononga hoki ratou naku, naku
ano hoki ratou i whakaputa mai i te
whenua o Ihipa; kaua ratou e hokona
hei pononga.
43 Kei whakatupu rangatira nanakia
koe ki a ia; engari me wehi ki tou
Atua.
44 Kei nga iwi i tetahi taha ou i tetahi
taha he pononga tane, he pononga wa-
hine mau; me hoko etahi o ratou hei
pononga tane, hei pononga wahine.
45 Ma koutou ano hoki e hoko etahi o
nga tamariki a nga manene e noho ana
i roto i a koutou, etahi hoki o roto o o
ratou hapu i roto i a koutou, o nga mea
i whanau i a ratou ki to koutou whenua:
a puritia iho ma koutou.
46 Me waiho hoki ena e koutou hei
taonga tupu e tukua iho kia puritia e a
koutou tamariki i muri i a koutou; hei
pononga ratou ma koutou, ake ake ake:
kaua ia e whakatupu rangatira nanakia
ki a koutou whakakoutou, ki o koutou
teina, ki nga tamariki a Iharaira.
47 ¶ Ki te whai rawa hoki te manene,
noho-noa ranei, i roto i a koe, a ka rawa-
koretia tou teina *e noho ana* i tona taha,
a ka hoko i a ia ki te manene, ki te
nohonga ranei i roto i a koe, ki te toro-
nga ranei o te hapu o te manene:
48 E whakahokia mai ano ia mo te
utu i muri iho i tona hokonga; ma te-
tahi o ona teina ia e whakahoki mai.
49 Ma tona matua keke, ma te tamaiti
ranei a tona matua keke ia e whakahoki
mai, ma tetahi ranei o ona whanaunga
tupu o tona hapu ia e whakahoki mai;
mana ano ranei ia e whakahoki mai, ki
te taea e ia.
50 Na, ka tatau ia, raua ko te tangata
nana ia i hoko, ka timata i te tau i ho-
kona ai ia ki a ia, tae noa ki te tau
iupiri: a ka rite te utu e hokona ai ia ki
te maha o nga tau; kia rite ona ra ki o
te kai mahi.
51 Ki te mea e maha ana ano nga tau,
kia rite ki ena *tau* te utu mo tona ho-
kinga mai e whakahokia atu e ia i roto i
te moni i hokona ai ia.
52 A ki te torutoru nga tau e toe ana
ki te takiwa atu ki te tau iupiri, na, ka
tatau ano raua, a kia rite ki ona tau te
utu mo tona hokinga mai e whakahokia
atu e ia ki a ia.
53 Kia rite *ano hoki* tana noho ki a ia
ki ta te kai mahi e utua ana i tenei tau i
tenei tau: kaua hoki tera e whakatupu
rangatira nanakia ki a ia i tau tirohanga
atu.
54 A ki te kahore ia e hokona i enei
tau, na me haere atu ia i te tau iupiri,
ratou tahi ko ana tamariki.
55 He pononga hoki naku nga tama-
riki a Iharaira, ko aku pononga ratou i
whakaputaina mai e ahau i te whenua
o Ihipa; ko Ihowa ahau ko to koutou
Atua.

UPOKO 26.

KEI hanga e koutou etahi whakapa-
koko, he mea whaowhao ranei,
kaua hoki e whakaarahia ake he pou-
karakiatanga, kaua ano hoki tetahi ko-
hatu e whakawhaiahuatia e meatia ki to
koutou whenua hei koropikotanga atu:
no te mea ko Ihowa ahau ko to koutou
Atua.
2 Kia mau ki aku hapati, kia hopohopo
ano hoki ki taku wahi tapu: ko Ihowa
ahau.
3 ¶ Ki te haere koutou i runga i aku
tikanga, a ka pupuri i aku whakahau-
nga, ka mahi hoki;
4 Na ka hoatu he ua e ahau ki a kou-
tou i tona po ano, a ka tukua mai ona
hua e te whenua, a ka hua nga hua o
nga rakau o te parae:
5 A tutuki noa ta koutou patunga witi
ki te whawhakinga waina, me te wha-
whakinga waina ki te ruinga; a ka kai
koutou i ta koutou taro, a ka makona,
ka noho humarie ano hoki ki to koutou
whenua.
6 A ka tukua iho e ahau te ata-noho
ki te whenua, a ka takoto iho koutou,
kahore ano hoki he tangata hei mea i a
koutou kia wehi: ka whakakahoretia
atu ano hoki e ahau nga kirehe kino i te
whenua, e kore ano hoki te hoari e tika
na waenga o to koutou whenua.
7 A ka whaia e koutou o koutou hoa
riri, a ka hinga ratou i te hoari ki to
koutou aroaro.
8 Ka whaia hoki te rau kotahi e te
tokorima o koutou, a ka whati nga
mano kotahi tekau i te rau kotahi o
koutou: na, ka hinga o koutou hoa riri
i te hoari ki to koutou aroaro.
9 No te mea hoki ka whai whakaaro
mai ahau ki a koutou, a ka meinga
koutou kia hua, kia tini, a ka whaka-
pumautia taku kawenata ki a koutou.

10 A ka kainga nga mea pakoko e
koutou, ka maua mai ki waho ano hoki e
koutou nga mea pakoko, no te mea *kua
taea* te mea hou.
11 A ka whakaturia e ahau taku ta-
penakara ki waenganui i a koutou, e
kore ano hoki toku wairua e whakariha-
riha atu ki a koutou.
12 Ka haereere ano hoki ahau i roto i a
koutou, a hei Atua ahau mo koutou, ko
koutou hoki hei iwi maku.
13 Ko Ihowa ahau ko to koutou Atua
nana koutou i whakaputa mai i te whe-
nua o Ihipa, kei waiho hei pononga ma
ratou; motu pu hoki i a au nga here o
to koutou ioka, a meinga ana koutou
kia haere tu.
14 ¶ Tena ko tenei, ka kore koutou e
whakarongo ki a au, e kore ano hoki e
mahi i enei whakahaunga katoa;
15 A ka whakahawea ki aku tikanga,
ka whakarihariha ranei o koutou wairua
ki aku whakariteritenga, a e kore e ma-
hia aku whakahaunga katoa, a ka wha-
katakā e koutou taku kawenata:
16 Na, ko tenei ano hoki taku e mea
ai ki a koutou; ka meinga e ahau hei
rangatira mo koutou te pawera, te kohi,
me te kirika, hei ngau i nga kanohi, hei
whakapouri i te ngakau: a ka ruia kau-
tia ta koutou purapura; no te mea ka
kainga e o koutou hoa riri.
17 A ka u atu toku mata ki a koutou,
a ka patua koutou i te aroaro o o koutou
hoa riri, ka meinga hei kingi mo koutou
te hunga e kino ana ki a koutou, a, ahā-
koa kahore he tangata hei whai i a
koutou, ka rere koutou.
18 A ki te kahore koutou e rongo ki a
au i enei meatanga, na ka tapiritia atu e
ahau kia whitu atu te nui o te pakinga
i a koutou mo o koutou hara.
19 Ka whati ano i a au te whakapeha-
pehatanga o to koutou kaha; a ka mei-
nga to koutou rangi kia whakarino, to
koutou whenua hoki kia whakaparahi:
20 A ka poto kau o koutou uaua: no
te mea e kore to koutou whenua e tuku
i ona hua, e kore ano hoki e hua nga
hua o nga rakau o te whenua.
21 A ki te whakatupu hoa riri koutou
ki a au, a e kore koutou e whakarongo
ki a au, na ka tapiritia atu ano e ahau
kia whitu atu te nui o nga whiu mo
koutou, ka rite ki o koutou hara.
22 Ka tukua ano hoki e ahau nga ki-
rehe koraha ki roto i a koutou, hei ka-
whaki atu i a koutou tamariki, hei
whakamoti i a koutou kararehe, hei mea
i a koutou kia tokotorutoru, a ka uru-
ruatia o koutou huanui.

23 A ki te kahore koutou e hoki ake
ki te pai i enei meatanga aku, a ka
whakatupu hoa riri ano koutou ki a au;
24 Ka whakatupu hoa riri ano ahau
ki a koutou, a ka whitu atu ano te nui o
taku whiu i a koutou mo o koutou hara.
25 A ka kawea mai e ahau te hoari ki
a koutou, hei tohe i te utu mo taku
kawenata: a ka huihui koutou ki roto
ki o koutou pa, na, ka tukua e ahau te
mate uruta ki roto i a koutou; a ka
hoatu koutou ki te ringaringa o te hoa
riri.
26 A ka whati i a au ta koutou toko-
toko, ara, te taro, ka tunua ai ta koutou
taro e nga wahine kotahi tekau ki te
oumu kotahi, a ka whakahokia mai e
ratou ta koutou taro, he mea pauna: a
ka kai koutou, a, e kore e makona.
27 ¶ A ki te kahore koutou e rongo
ki a au i enei meatanga, a ka whaka-
tupu hoa riri ano koutou ki a au;
28 Ka whakatupu hoa riri ano ahau
ki a koutou, ka aritarita; a ka pakia
koutou e ahau, ae ra, e ahau ano, kia
whitu atu ano hoki te nui, mo o koutou
hara.
29 A e kai koutou i te kikokiko o a
koutou tama, ka kainga hoki e koutou
te kikokiko o a koutou tamahine.
30 A ka ngaro i a au a koutou wahi
teitei, ka tapahia ano hoki e ahau a kou-
tou whakapakoko, a ka makā e ahau o
koutou tinana ki runga ki nga tinana o
a koutou whakapakoko, ka whakariha-
riha atu ano hoki toku wairua ki a
koutou.
31 Ka ururua ano hoki i a au o koutou
pa, ka tuheatia hoki o koutou wahi tapu,
e kore ano hoki ahau e hongi mai ki a
koutou kakara reka.
32 A ka tuhea i a au te whenua, e
miharotia ai e o koutou hoa riri e noho
ana i reira.
33 A ka whakamararatia atu koutou
e ahau ki roto ki nga tauiwi, ka maunu
hoki i a au te hoari hei whai i a koutou:
a ka tuheatia to koutou whenua, ka
ururuatia hoki o koutou pa.
34 Ko reira koa ai te whenua i ona
hapati, i nga ra katoa ona e takoto tuhea
ana, i a koutou hoki i te whenua o o
koutou hoa riri; ko reira hoki te whe-
nua okioki ai, koa ai hoki i ona hapati.
35 Ka okioki i nga ra katoa o tona
tuheatanga; no te mea kihai i okioki i
o koutou hapati, i a koutou e noho ana
i reira.
36 A ko nga oranga o koutou, ka ungā
e ahau he whakangohe ki roto ki o ratou
ngakau i nga whenua o o ratou hoa riri;

a ka whati ratou i te ngaehetanga o te
rau rakau i whakaoraorangia, a ka rere
ratou, me te mea e rere atu ana i te
hoari; ka hinga hoki i te mea kahore e
whaia e tetahi.
37 A ka tutetute ratou tetahi ki tetahi,
me te mea e whaia ana e te hoari, i te
mea kahore i whaia e tetahi: a ka kore
he turanga ake ma koutou ki te aroaro
o o koutou hoa riri.
38 A ka whakangaromia koutou i roto
i nga tauiwi, ka pau ano hoki koutou i
te whenua o o koutou hoa riri.
39 Ko nga toenga hoki o koutou, ka
memeha haere ratou i roto i to ratou
kino i nga whenua o o koutou hoa riri;
ae ra, ka memeha haere ratou i roto i
nga kino o ratou tahi ko o ratou mātua.
40 Ki te whakina e ratou to ratou kino,
me te kino o o ratou mātua, me to ratou
hara i hara ai ratou ki a au, me ta ratou
whakatupu hoa riri ki a au;
41 Me taku whakatupu hoa riri ano
ki a ratou, me taku kawenga ano i a
ratou ki te whenua o o ratou hoa riri;
ki te iro i reira o ratou ngakau kokoti-
kore, a ka whakaae mai ratou ki te pa-
kinga mo to ratou kino:
42 Katahi au ka mahara ki taku ka-
wenata ki a Hakopa, ki taku kawenata
hoki ki a Ihaka, ka mahara ano hoki ki
taku kawenata ki a Aperahama; a ka
mahara ano ahau ki te whenua.
43 Ka mahue ano te whenua i a ratou,
a ka whakaahuareka ki ona hapati, i
a ia e takoto tuhea ana, i te mea kahore
nei ratou: me ratou hoki, ka whakaae
ano ratou ki te whiunga mo to ratou
kino: mo tenei hoki, ae ra, mo tenei, i
whakahawea ratou ki aku whakarite-
ritenga, a i whakarihariha mai to ratou
wairua ki aku tikanga.
44 Otiia ahakoa ko enei mea *katoa*, e
kore ahau e whakakahore ki a ratou, i
te mea kei te whenua nei ratou o o ra-
tou hoa riri, e kore ano hoki ahau e
whakarihariha atu ki a ratou, e huna
rawa i a ratou, e whakataka ranei i taku
kawenata ki a ratou: ko Ihowa hoki
ahau, ko to ratou Atua.
45 Engari ka mahara ahau ki a ratou
ki te kawenata *hoki* o o ratou matua, i
whakaputaina mai e ahau i te whenua
o Ihipa i te tirohanga a nga tauiwi, kia
waiho ai ahau hei Atua mo ratou: ko
Ihowa ahau.
46 ¶ Ko nga tikanga enei, me nga
whakariteritenga, me nga ture i whaka-
takotoria e Ihowa ki te takiwa ona o
nga tamariki a Iharaira ki Maunga
Hinai, a i korerotia mai e Mohi.

UPOKO 27.

AI korero mai ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
2 Korero atu ki nga tamariki a Ihara-
ira, mea atu ki a ratou, Ki te whakamo-
tuhaketia te mea i kiia taurangitia e te
tangata, ma Ihowa nga tangata, me
whakarite e koe ona moni.
3 A kia penei tau whakaritenga mo te
tane; E rua tekau ona tau, he maha
ake ranei, a ono noa nga tekau o nga
tau, kia rima tekau nga hekere hiriwa
e whakaritea e koe, hei te hekere o te
wahi tapu.
4 A ki te mea he wahine, kia toru
tekau nga hekere e whakaritea e koe.
5 A ki te mea e rima ona tau, ki te
mea ranei kei tai mai o te rua tekau ona
tau, na, kia rua tekau nga hekere e
whakaritea e koe mo te tane, kia tekau
hoki nga hekere mo te wahine.
6 A ki te mea kotahi tona marama, ki
te mea ranei kei tai mai o te rima ona
tau, na, kia rima nga hekere hiriwa e
whakaritea e koe mo te tane, a kia toru
nga hekere hiriwa e whakaritea e koe
mo te wahine.
7 A ki te mea e ono tekau ona tau, he
maha atu ranei; ki te mea he tane, kia
kotahi tekau ma rima nga hekere e
whakaritea e koe, kia kotahi tekau hoki
nga hekere mo te wahine.
8 A ki te iti iho ona rawa i au i wha-
karite ai, na me tu ia ki te aroaro o te
tohunga, a me whakarite ona utu e te
tohunga: kei nga mea e taea atu e te
ringa o te tangata nana te ki taurangi,
te tikanga mo ta te tohunga e whakarite
ai hei utu mona.
9 A ki te mea he kararehe te mea no
reira nei te whakahere e whakaherea
ana e ratou ma Ihowa, ka tapu nga
mea katoa e homai ana i roto i ena ma
Ihowa.
10 Kaua e whakaputaina ketia e ia,
kaua hoki e whakawhitiwhitia he pai
mo te kino, he kino ranei mo te pai: a
ki te whakawhitiwhitia e ia tetahi kara-
rehe ki tetahi kararehe, na, ka tapu
raua ko te mea i whakawhitiwhitia mai.
11 A ki te mea he poke te kararehe,
he mea e kore e whakaherea tetahi pera
ma Ihowa, na, ka whakaturia e ia te
kararehe ki te aroaro o te tohunga:
12 A me whakarite ona utu e te tohu-
nga, ahakoa pai, ahakoa kino: me
waiho i tau i whakarite ai, e te tohunga.
13 Otiia ki te mea ake ia kia utua kia
hoki ai, na, me tapiri mai e ia te wahi

whakarima o taua mea ki au i whaka-
rite ai.
14 ¶ Ki te whakatapua ano hoki e te
tangata tona whare kia tapu ki a Ihowa,
na me whakarite ona utu e te tohunga,
ahakoa pai, ahakoa kino: kia tuturu ki
ta te tohunga i whakarite ai.
15 A ki te mea te kai whakatapu kia
utua kia hoki ai tona whare, na, me
tapiri mai e ia taua mea ki te wahi
whakarima o te moni i whakaritea e
koe, a ka riro i a ia.
16 A ki te whakatapua e te tangata
mo Ihowa tetahi wahi mara o tona
kāinga, na kia rite ki nga purapura mo
reira tau whakaritenga utu: kotahi te
homa parei hei purapura, kia rima tekau
hekere hiriwa.
17 Ki te mea no te tau iupiri tana
whakatapunga i tana mara, ka tuturu
ano ki tau utu i whakarite ai.
18 Tena ko tenei, no muri i te iupiri
tana whakatapunga i tana mara, na, me
tatau nga moni e raua ko te tohunga;
kia rite ki nga tau e toe ana ki te taki-
wa atu ki te tau iupiri, ka tango ai i
roto i tau i whakarite ai.
19 A ki te mea ake te kai whakatapu
o te mara kia utua kia hoki atu ai, na,
me tapiri mai e ia taua mea ki te wahi
whakarima o te moni i whakaritea e
koe, a ka whakatuturutia mana.
20 A ki te kahore ia e utu, kia hoki ai
te mara, ki te mea ranei i hokona e ia
te mara ki te tangata ke, e kore e utua
kia hoki atu i muri iho.
21 Engari ka tapu te mara ki a Ihowa,
ina riro atu i te iupiri, he mara hoki i
oti rawa mai; hei kāinga tena mo te
tohunga.
22 Ki te whakatapua ia e te tahi ki a
Ihowa he mara i utua e ia, ehara nei i
te mara tupu nana;
23 Katahi ka taua e raua ko te tohu-
nga nga utu i whakaritea e koe mo te
takiwa atu ki te tau iupiri: a ka homai
e ia tau i whakarite ai i taua rangi, he
mea tapu hoki na Ihowa.
24 Ko a te tau iupiri hoki ai te mara
ki te tangata nana nei i hoko mai, *ara*,
ki te tangata nona te tuturutanga o te
whenua.
25 Hei te hekere o te wahi tapu te
tikanga mo au whakaritenga katoata-
nga: e rua tekau nga kera o te hekere
kotahi.
26 ¶ Ko te matamua ia o nga kara-
rehe, na Ihowa ena matamua, kaua ena
e whakatapua e te tangata; ahakoa
kau, hipi ranei: na Ihowa ena.
27 A ki te mea no nga kararehe poke,
na, kia rite ki tau whakaritenga taua
utu mo te whakahokinga atu; me ta-
piri ano hoki e ia taua mea ki tona wahi
whakarima; a ki te kahore e utua, e
whakahokia, na, me hoko; kia rite nga
utu ki au i whakarite ai.
28 ¶ Kaua ia e hokona, e utua ranei
kia hoki atu te mea i oti rawa mai, i
tukua putia mai e te tangata ki a Ihowa
i roto i ona taonga katoa, te tangata
ranei, te kararehe ranei, tana mara tupu
ranei: he tino tapu ki a Ihowa nga mea
katoa i oti mai.
29 Ki te tukua putia mai tetahi tanga-
ta, he mea oti rawa mai e kore e utua,
e whakahokia; me whakamate rawa.
30 Me nga whakatekau katoa o te
whenua, o te purapura o te whenua, o
nga hua o te rakau, na Ihowa *ena*: e
tapu ana ki a Ihowa.
31 A ki te mea te tangata kia utua,
kia hoki ai etahi o ana whakatekau, me
tapiri mai e ia taua mea ki tetahi o ona
wahi whakarima.
32 A ko nga whakatekau katoa o nga
kau, o nga hipi, o nga mea katoa e hae-
re mai ana i raro i te tokotoko, ka tapu
tena whakatekau ki a Ihowa.
33 Kaua e tirohia iho e ia, wehe ai i
te pai i te kino, kaua ano hoki e whaka-
whitiwhitia: a ki te whakawhitiwhitia
e ia, na ka tapu taua mea me tona utu
ano; e kore e utua kia hoki.
34 ¶ Ko nga whakahaunga enei i
whakahaua mai e Ihowa ki a Mohi ki
Maunga Hinai, *hei meatanga* ma nga
tamariki a Iharaira.

KO TE

PUKAPUKA TUAWHA A MOHI,

KO TE TAUANGA.

UPOKO 1.

A I KORERO mai a Ihowa ki a Mohi i te koraha o Hinai i roto i te tapenakara o te whakaminenga, i te ra tuatahi o te rua o nga marama, i te rua o nga tau o to ratou haerenga mai i te whenua o Ihipa, i mea,

2 Tirohia iho te tokomahatanga o te whakaminenga katoa o nga tamariki a Iharaira, tona hapu tona hapu, nga whare o o ratou mātua, me te tatau ano i te ingoa o tenei tangata o tenei tangata o nga tane katoa;

3 Nga mea e rua tekau, me *nga mea* i maha atu nga tau, nga mea hoki e kaha ana i roto i a Iharaira ki te haere atu ki te whawhai: ma korua ko Arona ratou e tatau, tenei ope tenei ope.

4 Kia kotahi ano hoki te tangata o tenei iwi o tenei iwi, hei hoa mo korua; ara, nga upoko o tenei whare o tenei whare o o ratou mātua.

5 ¶ Ko nga ingoa hoki enei o nga tangata e tu tahi me korua: no Reupena; ko Erituru tama a Hereuru.

6 No Himeona; ko Herumiere tama a Turiharai.

7 No Hura; ko Nahahona tama a Aminarapa.

8 No Ihakara; ko Netaneere tama a Tuara.

9 No Hepuruna; ko Eriapa tama a Herona.

10 No nga tamariki a Hohepa: no Eperaima; ko Erihama tama a Amihuru: no Manahe; ko Kamariere tama a Peraturu.

11 No Peniamine; ko Apirana tama a Kireoni.

12 No Rana; ko Ahietere tama a Amiharai.

13 No Ahera; ko Pakiere tama a Okorana.

14 No Kara; ko Eriahapa tama a Teuere.

15 No Napatari; ko Ahira tama a Enana.

16 Ko nga mea whai ingoa enei o te whakaminenga, he ariki no nga iwi o o ratou mātua, ko nga upoko o nga mano i roto i a Iharaira.

17 ¶ Na, ka tikina e Mohi raua ko Arona enei tangata, no ratou nga ingoa kua whakahuatia nei.

18 A huihuia mai ana e ratou te whakaminenga katoa i te tuatahi o te rua o nga marama, a ka whakapapa ratou, tenei hapu tenei hapu, me nga whare o o ratou mātua, tatau rawa nga ingoa o tenei o tenei, o nga mea e rua tekau, me *nga mea* hoki i maha atu o ratou tau.

19 Rite tonu ki ta Ihowa i whakahau ai ki a Mohi tana tauanga i a ratou i te koraha o Hinai.

20 A ko nga tamariki a Reupena a te matamua a Iharaira, puta noa i o ratou toronga, i o ratou hapu, i nga whare o o ratou mātua, tatau rawa nga ingoa o tenei o tenei, o nga tane katoa e rua nei tekau o ratou tau, me *nga mea* hoki i maha atu, o nga mea katoa i kaha ki te haere atu ki te whawhai;

21 Nga mea o ratou, *ara*, o te iwi o Reupena, i taua, e wha tekau ma ono mano e rima hoki nga rau.

22 No nga tamariki a Himeona, puta noa i o ratou toronga, i o ratou hapu, i nga whare o o ratou mātua, nga mea o ratou i taua, tatau rawa nga ingoa o tenei o tenei, o nga tane katoa e rua nei tekau, i maha atu hoki nga tau, o nga mea katoa i kaha ki te haere atu ki te whawhai;

23 Nga mea i taua o ratou, *ara*, o te iwi o Himeona, e rima tekau ma iwa mano e toru hoki nga rau.

24 No nga tamariki a Kara, puta noa i o ratou toronga, i o ratou hapu, i nga whare o o ratou mātua, tatau rawa nga ingoa o nga mea e rua nei tekau, i maha atu hoki nga tau, o nga mea katoa i kaha ki te haere atu ki te whawhai;

25 Nga mea i taua o ratou, *ara*, o te
iwi o Kara, e wha tekau ma rima mano
e ono rau e rima hoki nga tekau.
26 No nga tamariki a Hura, puta noa
i o ratou toronga, i o ratou hapu, i nga
whare o o ratou mātua, tatau rawa nga
ingoa o nga mea e rua tekau, i maha
atu hoki o ratou tau, o nga mea katoa
i kaha ki te haere atu ki te whawhai;
27 Nga mea i taua o ratou, *ara*, o te
iwi o Hura, e whitu tekau ma wha nga
mano e ono hoki nga rau.
28 No nga tamariki a Ihakara, puta
noa i o ratou toronga, i o ratou hapu, i
nga whare o o ratou mātua, tatau rawa
nga ingoa o nga mea e rua tekau, i
maha atu hoki o ratou tau, o nga mea
katoa i kaha ki te haere atu ki te wha-
whai;
29 Nga mea i taua o ratou, *ara*, o te
iwi o Ihakara, e rima tekau ma wha
mano e wha hoki nga rau.
30 No nga tamariki a Hepuruna, puta
noa i o ratou toronga, i o ratou hapu, i
nga whare o o ratou mātua, tatau rawa
nga ingoa o nga mea e rua tekau, i
maha atu hoki o ratou tau, o nga mea
katoa i kaha ki te haere atu ki te wha-
whai;
31 Nga mea i taua o ratou, *ara*, o te
iwi o Hepuruna, e rima tekau ma whitu
mano e wha hoki nga rau.
32 No nga tamariki a Hohepa, *ara*, no
nga tamariki a Eperaima, puta noa i o
ratou toronga, i o ratou hapu, i nga
whare o o ratou mātua, tatau rawa nga
ingoa o nga mea e rua tekau, i maha
atu hoki o ratou tau, o nga mea katoa i
kaha ki te haere atu ki te whawhai;
33 Nga mea i taua o ratou, *ara*, o te
iwi o Eperaima, e wha tekau nga mano
e rima nga rau.
34 No nga tamariki a Manahe, puta
noa i o ratou toronga, i o ratou hapu, i
nga whare o o ratou mātua, tatau rawa
nga ingoa o nga mea e rua tekau, i
maha atu hoki o ratou tau, o nga mea
katoa i kaha ki te haere atu ki te wha-
whai;
35 Nga mea i taua o ratou, *ara*, o te
iwi o Manahe, e toru tekau ma rua
mano e rua hoki nga rau.
36 No nga tamariki a Peniamine, puta
noa i o ratou toronga, i o ratou hapu, i
nga whare o o ratou mātua, tatau rawa
nga ingoa o nga mea e rua tekau, i
maha atu hoki o ratou tau, o nga mea ka-
toa i kaha ki te haere atu ki te whawhai;
37 Nga mea i taua o ratou, *ara*, o te
iwi o Peniamine, e toru tekau ma rima
mano e wha hoki nga rau.
38 No nga tamariki a Rana, puta noa
i o ratou toronga, i o ratou hapu, i nga
whare o o ratou mātua, tatau rawa nga
ingoa o nga mea e rua tekau, i maha
atu hoki o ratou tau, o nga mea katoa i
kaha ki te haere atu ki te whawhai;
39 Nga mea i taua o ratou, *ara*, o te
iwi o Rana, e ono tekau ma rua nga
mano e whitu hoki nga rau.
40 No nga tamariki a Ahera, puta noa
i o ratou toronga, i o ratou hapu, i nga
whare o o ratou mātua, tatau rawa nga
ingoa o nga mea e rua tekau, i maha
atu hoki o ratou tau, o nga mea katoa i
kaha ki te haere atu ki te whawhai;
41 Nga mea i taua o ratou, *ara*, o te
iwi o Ahera, e wha tekau ma tahi nga
mano e rima hoki nga rau.
42 No nga tamariki a Napatari, puta
noa i o ratou toronga, i o ratou hapu, i
nga whare o o ratou mātua, tatau rawa
nga ingoa o nga mea e rua tekau, i
maha atu hoki o ratou tau, o nga mea
katoa i kaha ki te haere atu ki te wha-
whai;
43 Nga mea i taua o ratou, *ara*, o te
iwi o Napatari, e rima tekau ma toru
nga mano e wha hoki nga rau.
44 ¶ Ko nga mea enei i taua, i taua
nei e Mohi ratou ko Arona ko nga ariki
o Iharaira, kotahi tekau ma rua tangata
hoki enei: takikotahi tonu te tangata i
roto i te whare o ona mātua.
45 A ko aua tangata i taua o nga ta-
mariki a Iharaira, puta noa i nga whare
o o ratou matua, nga mea e rua tekau, i
maha atu hoki o ratou tau, o nga mea
katoa i roto i a Iharaira i kaha ki te
haere ki te whawhai;
46 Ko aua tangata katoa hoki i taua e
ono rau mano e toru mano e rima hoki
nga rau me ngā tekau e rima.
47 Ko nga Riwaiti ia, puta noa i te
iwi o o ratou mātua, kihai i taua i roto i
a ratou.
48 Na Ihowa hoki i korero ki a Mohi,
i mea,
49 Otiia kaua e taua te iwi o Riwai
kaua ano hoki e tirohia iho to ratou to-
komahatanga i roto i nga tamariki a
Iharaira:
50 Engari me whakarite iho nga Ri-
waiti mo te tapenakara o te whakaatu-
ranga, mo nga oko katoa hoki o reira,
mo ona mea katoa ano hoki: ma ratou
te tapenakara e amo, me ona oko katoa;
a me mahi ki reira, me noho hoki ki
tetahi taha ki tetahi taha o te tape-
nakara.
51 A ka maunu atu te tapenakara, ma
nga Riwaiti e wahi iho, ka whakaturia

ano hoki te tapenakara, ma nga Riwaiti e whakatu: ki te whakatata mai hoki te tangata ke, ka whakamatea.
52 Me whakatu ano hoki o ratou teneti e nga tamariki a Iharaira ki tona puni ki tona puni, to tenei tangata to tenei tangata ki te taha o tana kara, puta noa i o ratou ope.
53 Ko nga Riwaiti ia, me whakatu o ratou ki tetahi taha ki tetahi taha o te tapenakara o te whakaaturanga, kei puta he riri ki te whakaminenga o nga tamariki a Iharaira: a ma nga Riwaiti e tiaki te tapenakara o te whakaaturanga.
54 A rite tonu ki nga mea katoa i whakahaua mai e Ihowa ki a Mohi ta nga tamariki a Iharaira i mea ai, i pera ano ratou.

UPOKO 2.

AI korero mai a Ihowa ki a Mohi raua ko Arona, i mea,
2 Me whakatu tona teneti e ia tangata e ia tangata o nga tamariki a Iharaira, ki te taha o a ratou kara, ki te tohu o nga whare o o ratou matua: kia matara atu i te tapenakara o te whakaminenga te turanga o o ratou teneti, a, tawhio noa.
3 Ki te taha ki te rawhiti, *ara*, ki te putanga mai o te ra, whakatu ai nga tangata o te kara o te puni o Hura, puta noa i o ratou ope: ko Nahahona hoki tama a Aminarapa, hei rangatira mo nga tamariki a Hura.
4 A ko tana ope, nga mea hoki o ratou i taua, e whitu tekau ma wha mano e ono hoki nga rau.
5 A ko nga mea e whakatu ki tona taha, ko te iwi o Ihakara: a ko Netaneere tama a Tuara, hei rangatira mo nga tamariki a Ihakara.
6 Ko tana ope hoki, nga mea hoki o ratou i taua, e rima tekau ma wha nga mano e wha nga rau.
7 *Na*, ko te iwi o Hepuruna: a ko Eriapa tama a Herona, hei rangatira mo nga tamariki a Hepuruna.
8 A ko tana ope, nga mea hoki o ratou i taua, e rima tekau ma whitu mano e wha nga rau.
9 Nga tangata katoa i taua o te puni o Hura kotahi rau mano e waru tekau mano e ono mano me nga rau hoki e wha, puta noa i a ratou ope. Ko enei e haere wawe.
10 Hei te taha ki te tonga te kara o te puni o Reupena, puta noa i a ratou ope: a ko Erituru tama a Hereuru, hei rangatira mo nga tamariki a Reupena.
11 A ko tana ope, nga mea hoki o ratou i taua, e wha tekau ma ono mano me nga rau e rima.
12 A ko nga mea e whakatu ki tona taha ko te iwi o Himeona: a ko Herumiere tama a Turiharai, hei rangatira mo nga tamariki a Himeona.
13 Ko tana ope hoki, nga mea hoki o ratou i taua, e rima tekau ma iwa mano me nga rau e toru.
14 Ko reira te iwi o Kara: a ko Eriahapa tama a Reuere, hei rangatira mo nga tamariki a Kara.
15 A ko tana ope, nga mea hoki o ratou i taua, e wha tekau ma rima mano e ono hoki nga rau e rima tekau.
16 Nga tangata katoa i taua o te puni o Reupena kotahi rau mano e rima tekau ma tahi mano e wha hoki rau e rima tekau, puta noa i a ratou ope. Me haere atu ratou hei tuarua mo nga matua.
17 Ko reira maunu atu ai te tapenakara o te whakaminenga, ko te puni o nga Riwaiti ki waenganui o te puni: kia rite to ratou haerenga ki to ratou nohoanga iho, tenei tangata tenei tangata i tona wahi ano i te taha ano o o ratou kara.
18 Hei te taha ki te hauauru te kara o te puni o Eperaima, puta noa i a ratou ope: a ko te rangatira mo nga tamariki a Eperaima, ko Erihama tama a Amihuru.
19 A ko tona ope, nga mea hoki o ratou i taua, e wha tekau mano e rima hoki nga rau.
20 A ki tona taha ko te iwi o Manahe: a ko te rangatira mo nga tamariki a Manahe ko Kamariere, ko te tama a Peraturu.
21 A ko tana ope, nga mea hoki o ratou i taua, e toru tekau ma rua mano e rua hoki nga rau.
22 Ko reira te iwi o Peniamine: a ko te rangatira mo nga tamariki a Peniamine ko Apirana tama a Kireoni.
23 A ko tana ope, nga mea hoki o ratou i taua, e toru tekau ma rima mano e wha hoki nga rau.
24 Nga tangata katoa i taua o te puni o Eperaima kotahi rau mano e waru hoki nga mano kotahi rau, puta noa i a ratou ope. A ka hapainga atu ratou hei tuatoru mo nga matua.
25 Hei te taha ki te nota te kara o te puni o Rana, puta noa i o ratou ope: a ko te rangatira mo nga tamariki a Rana ko Ahietere tama a Amiharai.
26 A ko tana ope, nga mea hoki o ratou i taua, e ono tekau ma rua mano e whitu nga rau.

27 A ko nga mea e noho ki tona taha
ko te iwi o Ahera: a, te rangatira mo
nga tamariki a Ahera ko Pakiere tama
a Okorana.
28 A ko tana ope, nga mea hoki o
ratou i taua, e wha tekau nga mano
kotahi mano e rima hoki nga rau.
29 Ko reira te iwi o Napatari: a ko te
rangatira mo nga tamariki a Napatari
ko Ahira tama a Enana.
30 A ko tana ope, nga mea hoki o
ratou i taua, e rima tekau ma toru mano
e wha hoki nga rau.
31 Nga mea katoa i taua o te puni o
Rana, kotahi rau mano e rima tekau ma
whitu mano, me nga rau hoki e ono.
Hei muri rawa ratou haere ai, me a
ratou kara.
32 ¶ Ko nga mea enei o nga tamariki
a Iharaira i taua, puta noa i nga whare
o o ratou matua: ko nga mea katoa i
taua o nga puni, puta noa i o ratou ope,
e ona rau mano e toru mano e rima rau
e rima tekau.
33 Ko nga Riwaiti ia, kihai ratou i
taua i roto i nga tamariki a Iharaira;
ko ta Ihowa hoki tena i whakahau ai ki
a Mohi.
34 Na, ka meatia e nga tamariki a
Iharaira nga mea katoa i whakahaua
mai e Ihowa ki a Mohi: pera tonu ta
ratou nohoanga iho ki te taha o a ratou
kara, pera tonu hoki ta ratou hapainga
atu, tenei tangata tenei tangata i roto i
tona hapu ano, rite tonu ki nga whare
o o ratou mātua.

UPOKO 3.

KO nga whakatupuranga ano hoki
enei o Arona raua ko Mohi i te ra i
korero ai a Ihowa ki a Mohi i Maunga
Hinai.
2 Ko nga ingoa hoki enei o nga tama
a Arona: ko Natapa ko te matamua
ratou ko Apihu, ko Ereatara, ko Ita-
mara.
3 Ko nga ingoa enei o nga tama a
Arona, o nga tohunga i whakawahia, i
whakatohungatia nei e ia hei tohunga.
4 I mate hoki a Natapa raua ko Apihu
ki te aroaro o Ihowa, i ta raua whaka-
herenga i te ahi ke ki te aroaro o Ihowa
ki te koraha o Hinai, kahore ano hoki a
raua tamariki: a i mahi a Ereatara raua
ko Itamara i nga mahi a te tohunga i te
tirohanga mai a to raua papa a Arona.
5 ¶ A i korero mai a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
6 Kawea mai te iwi o Riwai, whakatu-
ria hoki ki te aroaro o Arona tohunga, a
hei kai mahi ratou mana.
7 A ma ratou e tiaki nga mea hei tia-
kanga mana, hei tiakanga ma te whaka-
minenga katoa ki mua i te tapenakara o
te whakaminenga, e mahi hoki nga
mahi o te tapenakara.
8 Ma ratou ano hoki e tiaki nga mea
katoa o te tapenakara o te whakami-
nenga, nga mea hoki hei tiakanga ma
nga tamariki a Iharaira, me mahi hoki
nga mahi o te tapenakara.
9 Me hoatu e koe nga Riwaiti ki a
Arona ratou ko ana tama: me hoatu
katoa ratou ki a ia i roto i nga tamariki
a Iharaira.
10 Me whakarite iho ano hoki e koe a
Arona ratou ko ana tamariki kia u ai
ratou ki ta ratou mahi tohunga: ki te
whakatata mai hoki he tangata ke ka
whakamatea.
11 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
12 Me ahau hoki, nana, kua tango nei
ahau i nga Riwaiti i roto i nga tamariki
a Iharaira hei utu mo nga matamua
katoa e orokoputa mai ana i te kopu i
roto i nga tamariki a Iharaira: maku
hoki nga Riwaiti;
13 No te mea, naku nga matamua
katoa; no te rangi ano i patu ai ahau i
nga matamua katoa o te whenua o Ihi-
pa taku whakatapunga i nga matamua
katoa a Iharaira maku, i a te tangata, i
a te kararehe: naku era: ko Ihowa
ahau.
14 ¶ A i korero mai ano a Ihowa ki a
Mohi, i te koraha o Hinai, i mea,
15 Taua nga tamariki a Riwai, tenei
whare tenei whare o o ratou mātua,
tenei hapu tenei hapu o ratou: me tatau
ratou e koe, nga tane katoa kotahi nei te
marama, me *nga mea* hoki i maha atu.
16 Na ka taua ratou e Mohi ka peratia
me ta Ihowa i ki ai, me tana i whaka-
hau mai ai.
17 A ko nga tama enei a Riwai me o
ratou ingoa; ko Kerehona, ko Kohata,
ko Merari.
18 A ko nga ingoa enei o nga tama a
Kerehona, o tenei hapu o tenei hapu o
ratou; ko Ripini raua ko Himei.
19 Me nga tama a Kohata, o tenei
hapu o tenei hapu o ratou; ko Amara-
ma, ko Itihara, ko Heperona, ko Utiere.
20 Me nga tama a Merari, o tenei
hapu o tenei hapu o ratou: ko Mahari,
ko Muhi. Ko nga hapu enei o nga
Riwaiti, o tenei whare o tenei whare o o
ratou matua.
21 Na Kerehona te hapu o nga Ripini,

me te hapu o nga Himei: ko nga hapu
enei o nga Kerehoni.
22 Ko nga mea o ratou i taua, ko te
tokomaha hoki o nga tane katoa, ko tahi
nei te marama, me *nga mea* hoki i maha
atu, ko nga mea o ratou i taua e whitu
mano e rima hoki rau.
23 Hei muri i te tapenakara, hei te
taha ki te hauauru, te puni o nga Kerehoni.
24 Ko Eriahaka hoki tama a Raere hei
ariki mo te whare o te matua o nga
Kerehoni;
25 A ko ta nga tama a Kerehona e tiaki
ai i roto i te tapenakara o te whakaminenga,
ko te tapenakara ko te teneti, ko
tona hipoki, me te pa o te whatitoka
o te tapenakara o te whakaminenga.
26 Me nga pa o te marae, me te pa o
te whatitoka o te marae, o tera i te tapenakara,
i te aata hoki, a, tawhio noa,
me ona aho hoki mo ona meatanga
katoatanga.
27 ¶ Na Kohata hoki te hapu o nga
Amarami, me te hapu o nga Itihari, me
te hapu o nga Heperoni, me te hapu o
nga Utieri: ko nga hapu enei o nga
Kohati.
28 Ko te tokomahatanga o nga tane
katoa, kotahi nei te marama, me *nga
mea* i maha atu, e waru mano e ono
hoki rau, ko ratou nga kai tiaki o te
wahi tapu.
29 Hei te taha whaka-te-tonga o te
tapenakara he puni mo nga hapu o nga
tama a Kohata.
30 A ko Eritapana, tama a Utiere,
hei ariki mo te whare o te matua o
nga hapu o nga Kohati.
31 A ko ta ratou e tiaki ai ko te aaka,
ko te tepara, ko te turanga rama, ko
nga aata, ko nga oko o te wahi tapu,
ara, ko nga mea e minita ai ratou, me
nga pa, me nga mea katoa o ena
mahinga.
32 A ko Ereatara tama a Arona tohunga
hei ariki mo nga ariki o nga
Riwaiti, mana hoki e tirotiro nga kai
tiaki e tiaki ana i te wahi tapu.
33 ¶ Na Merari te hapu o nga Mahari,
me te hapu o nga Muhi: ko nga hapu
enei o Merari.
34 A ko nga mea o ratou i taua, ko
te tokomaha o nga tane katoa, kotahi
nei te marama, me *nga mea* hoki i maha
atu, e ono mano e rua rau.
35 A ko Turiere ko te tama a Apihaira
hei ariki mo te whare o te matua
o nga hapu o Merari: hei te taha ki te
nota o te tapenakara he puni mo enei.
36 Ko ta nga tama hoki a Merari e
tupato ai, e tiaki ai, ko nga papa o te
tepenakara, me ona kaho, me ona pou,
me nga turanga pou, me nga mea
katoa o aua mea, me nga mea katoa o
ena mahinga,
37 Me nga pou o te marae, a, tawhio
noa, me nga turanga, me nga titi,
me nga aho.
38 ¶ A ko nga mea e noho ki mua
i te tapenakara, ki tera taha ki te rawhiti,
ara, ki mua i te tapenakara o te
whakaminenga, ki te taha ki te rawhiti,
ko Mohi, ratou ko Arona ko ana tama,
hei tiaki i te wahi tapu, i nga mea hei
tiakanga ma nga tamariki a Iharaira;
ki te whakatata mai hoki te tangata ke
ka whakamatea.
39 Nga Riwaiti katoa i taua, era i taua
e Mohi raua ko Arona, i ta Ihowa whakahaunga
ai, puta noa i o ratou hapu,
ko nga tane katoa kotahi nei te marama,
me *nga mea* hoki i maha atu, e rua tekau
ma rua mano.
40 ¶ A i mea mai ano a Ihowa ki a
Mohi, Taua nga tane matamua katoa o
nga tamariki a Iharaira, *nga mea* kotahi
nei te marama, *me nga mea* i maha atu,
tuhituhia hoki te maha o o ratou ingoa.
41 A me tango e koe nga Riwaiti
maku, (ko Ihowa ahau,) hei utu mo nga
matamua katoa o nga tamariki a Iharaira;
me nga kararehe a nga Riwaiti hei
utu mo nga matamua katoa i roto i nga
kararehe a nga tamariki a Iharaira.
42 Na, ka taua e Mohi, ka peratia ano
me ta Ihowa i whakahau ai ki a ia, nga
matamua katoa i roto i nga tamariki a
Iharaira.
43 A nga tane matamua katoa, te maha
o nga ingoa, kotahi nei te marama,
me *nga mea* hoki i maha ake, nga mea
o ratou i taua, e rua tekau ma rua mano
e rua rau e whitu tekau ma toru.
44 ¶ A i korero a Ihowa ki a Mohi, i
mea,
45 Tangohia nga Riwaiti hei utu mo
nga tane matamua katoa i roto i nga
tamariki a Iharaira, me nga kararehe a
nga Riwaiti hei utu mo a ratou kararehe;
a maku nga Riwaiti: ko Ihowa
ahau.
46 A ko nga mea e whakahokia atu ki
te utu, ko nga rau e rua me te whitu
tekau ma toru o nga matamua o nga
tamariki a Iharaira, ko nga hiranga ake
i nga Riwaiti.
47 Me tango e koe kia rima nga hekere
mo tenei mo tenei o ratou; kia
rite ki te hekere o te wahi tapu au e
tango ai: e rua tekau nga kera o te
hekere kotahi:

48 Me hoatu hoki e koe te moni e utua
ai nga hiranga o ratou, ki a Arona ratou
ko ana tama.
49 Na, ka tango a Mohi i te moni
whakahoki, i a nga tangata i hira ake i
era i utua ki nga Riwaiti:
50 I tangohia mai e ia te moni i nga
matamua a nga tamariki a Iharaira;
kotahi mano e toru rau e ono tekau ma
rima; he pera ano me te hekere o te
wahi tapu:
51 A i hoatu e Mohi te moni a te hu-
nga i utua ki a Arona ratou ko ana
tama; i pera ano ia me ta Ihowa i ki
ai, me ta Ihowa i whakahau ai ki a
Mohi.

UPOKO 4.

A I korero ano a Ihowa ki a Mohi
raua ko Arona, i mea,
2 Tirohia te tokomahatanga o nga ta-
mariki a Kohata, i roto i nga tamariki
a Riwai, tenei hapu tenei hapu o ratou,
me te whakaaro ano ki nga whare o o
ratou mātua,
3 Nga mea e toru nei tekau, i maha
atu ranei o ratou tau, a tae noa ki nga
mea e rima tekau o ratou tau, nga mea
katoa e uru ana ki te mahi, ki te mea i
nga mea o te tapenakara o te whakami-
nenga.
4 ¶ Ko te mahi tenei ma nga tama a
Kohata i roto i te tapenakara o te wha-
kaminenga, ko nga mea tino tapu:
5 A ka maunu atu te puni, me haere mai
a Arona ratou ko ana tama, a me tango
e ratou te arai hipoki ki raro, a ka hipo-
ki iho ki te aaka o te whakaaturanga:
6 Na, ka makā iho e ratou te hipoki
ki runga, ara, nga hiako pateri, a ka
uhi iho i tetahi kakahu puuru katoa, ka
kuhu ai hoki i nga amo.
7 Me uhi ano hoki e ratou he kakahu
puuru ki runga ki te tepara taro aroaro,
ka whakatakoto ai i nga rihi ki runga,
me nga koko, me nga peihana, me nga
kapa hei ringihanga: hei runga ano
hoki te taro pumau takoto ai:
8 A me uhi iho e ratou he kakahu
ngangana ki aua mea, ka hipoki iho ai
i tetahi hiako pateri hei hipoki ki runga,
ka kuhu ai i ona amo.
9 Na, ka mau ratou ki tetahi kakahu
puuru, ka hipoki ai i te turanga whaka-
mārama, i ona rama hoki, me ona kuku,
me ona takotoranga ngarahu, me ona
oko hinu, nga mea hoki e minita ai
ratou ki taua mea:
10 Ka hoatu ai e ratou me ona mea
katoa ki roto ki te takai, ki te mea hiako
pateri, ka hoatu ai ki runga ki te amo.
11 A me uhi iho e ratou he kakahu
puuru ki runga ki te aata koura, ka
hipoki ai ki tetahi hipoki hiako pateri,
ka kuhu ai i ona amo:
12 Na, ka mau ratou ki nga mea mi-
nita katoa e minita ai ratou i te wahi
tapu, ka hoatu ai ki roto ki te kakahu
puuru, ka hipoki ai ki tetahi hipoki hia-
ko pateri, ka hoatu ai ki runga ki te amo:
13 Na, ka tahia atu e ratou nga pu-
ngarehu o te aata, a ka hipoki i taua
mea ki te kakahu papura:
14 Me whakatakoto ano hoki ki runga
ona oko katoa e minita ai ratou ki taua
mea, nga tahu-kakara, nga marau kiko-
kiko, nga koko pungarehu, nga peihana,
nga mea katoa o te aata, ka hipokina ai
e ratou ki te hipoki hiako pateri, ka
kuhu ai hoki i ona amo.
15 A ka oti i a Arona ratou ko ana
tama te hipoki te wahi tapu, me nga
oko katoa o te wahi tapu, ina tata te
puni te maunu atu; ka mutu, na, ka
haere mai nga tama a Kohata ki te kau-
hoa atu: otiia kaua ratou e pa ki *tetahi*
mea tapu, kei mate ratou. Ko enei a
nga tama a Kohata e mau ai o roto i te
tapenakara o te whakaminenga.
16 ¶ A ko ta Ereatara, ta te tama a te
tohunga a Arona e whakaaro ai, ko te
hinu mo te whakamārama, me te wha-
kakakara reka, me te whakahere toto-
kore o tenei ra o tenei ra, me te hinu
whakawahi, me te tirotiro i te tapena-
kara katoa, i nga mea katoa hoki o roto,
i te wahi tapu, i nga oko katoa hoki o
reira.
17 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi raua ko Arona, i mea,
18 Kei hatepea atu e koutou te iwi o
nga hapu o nga Kohati i roto i nga
Riwaiti:
19 Engari ko tenei ta koutou e mea ai
ki a ratou, kia ora ai ratou, kei mate
hoki, ina whakatata ki nga mea tino
tapu: me haere a Arona ratou ko ana
tama ki roto, ka whakarite ai i tenei
tangata i tenei tangata ki tana mahi ki
tana mahi, ki tana amohanga ki tana
amohanga.
20 Otiia, kaua ratou e haere ki roto ki
te matakitaki ua hipokina nga mea tapu
rawa, kei mate ratou.
21 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
22 Tirohia hoki te tokomahatanga o
nga tama a Kerehona, me te whakaaro
ano ki nga whare o o ratou mātua, te-
nei hapu tenei hapu o ratou;

23 Ko nga mea e toru nei tekau, i
maha atu ranei nga tau, a tae noa ki nga
mea e rima tekau o ratou tau, au e ta-
tau ai; nga mea katoa hoki e uru ana
ki te mahi, ki te mahi i te mahi i te
tapenakara o te whakaminenga.
24 Ko te mahi tenei ma nga hapu o
nga Kerehoni, ko te mahi, ko te amo:
25 Ma ratou hoki e amo nga pa o te
tapenakara, te tapenakara hoki o te wha-
kaminenga, tona hipoki, me te hipoki
hiako pateri i waho ake, me te pa o te
whatitoka o te tapenakara o te whaka-
minenga.
26 Me nga pa o te marae, me te pa mo
te whatitoka o te kuwaha o te marae,
o tera i te tapenakara, i te aata, a, ta-
whio noa, me nga aho, me nga mea katoa
mo te mahinga o aua mea, me nga mea
katoa i hangā mo aua mea: ko ta ratou
mahi tena.
27 Kei a Arona ratou ko ana tama te
tikanga mo nga mahi katoa a nga tama
a nga Kerehoni, mo a ratou amohanga
katoa, me a ratou mahi katoa: ma kou-
tou hoki e tuku atu a ratou mea katoa
e amo ai ki a ratou kia tiakina.
28 Ko te mahi tenei ma nga hapu o
nga tama a Kerehona i te tapenakara o
te whakaminenga: a hei raro ano ratou
i te ringa o Itamara o te tama a te tohu-
nga a Arona tiaki ai.
29 ¶ Ko nga tama a Merari, me ta-
tau ratou e koe, tenei hapu tenei hapu o
ratou, me te whakaaro ano ki nga whare
o o ratou mātua;
30 Ko nga mea e toru nei tekau, i
maha atu ranei o ratou tau, a tae noa ki
nga mea e rima tekau o ratou tau, au
e tatau ai, nga tangata katoa e uru ana
ki te mahi, ki te mahi i te mahi o te
tapenakara o te whakaminenga.
31 A ko a ratou mea tenei e amo ai,
e tiaki ai, i a ratou mahinga katoatanga
i te tapenakara o te whakaminenga; ko
nga papa o te tapenakara, me ona kaho,
me ona pou, me ona turanga pou,
32 Me nga pou o te marae, a, tawhio
noa, me nga turanga pou, me nga titi,
me nga aho, me nga mea katoa o aua
mea, me nga mea katoa o ena mahinga:
me tatau a ingoa atu hoki e koutou nga
aha noa hei amohanga hei tiakanga *ma
ratou*.
33 Ko te mahi tenei a nga hapu o nga
tama a Merari, i a ratou mahinga katoa-
tanga i te tapenakara o te whakamine-
nga, i raro i te ringa o Itamara o te
tama a te tohunga a Arona.
34 ¶ Na, ka taua e Mohi ratou ko
Arona ko nga ariki o te whakaminenga
nga tama a nga Kohati, tenei hapu
tenei hapu o ratou, me te whakaaro ano
ki nga whare o o ratou mātua,
35 Nga mea e toru tekau, he maha atu
ranei o ratau tau, a tae noa ki nga mea
e rima tekau o ratou tau, nga tangata
katoa i uru ki te mahi, ki te mahi i te
tapenakara o te whakaminenga.
36 A nga mea o ratou i taua, puta noa
i o ratou hapu, e rua mano e whitu rau
e rima tekau.
37 Ko nga mea enei i taua o nga hapu
o nga Kohati, ko nga tangata hei mahi
i te tapenakara o te whakaminenga, i
taua nei e Mohi raua ko Arona, i peratia
me ta Ihowa whakahaunga i whaka-
puakina e Mohi.
38 ¶ A nga mea i taua o nga tama
a Kerehona puta noa i o ratou hapu, me
te whakaaro ano ki nga whare o o ratou
mātua,
39 Ko nga mea e toru tekau, he maha
atu ranei o ratou tau, a tae noa ki nga
mea e rima tekau o ratou tau, nga mea
katoa i uru ki te mahi, ki te mahi i te
tapenakara o te whakaminenga,
40 Ko nga mea o ratou i taua, puta
noa i o ratou hapu, me te whakaaro ano
ki nga whare o o ratou mātua, e rua
mano e ono rau e toru tekau.
41 Ko nga mea enei i taua o nga hapu
o nga tama a Kerehona, o nga tangata
katoa hei mahi i te tapenakara o te
whakaminenga, nga mea hoki i taua e
Mohi raua ko Arona, i peratia me ta
Ihowa i whakahau ai.
42 ¶ A nga mea i taua o nga hapu o
nga tama a Merari, puta noa i o ratou
hapu, me te whakaaro ano ki nga whare
o o ratou mātua,
43 Nga mea hoki e toru tekau, he
maha atu ranei o ratou tau, a tae noa ki
nga mea e rima tekau o ratou tau, nga
tangata katoa i uru ki te mahi, hei mahi
i te tapenakara o te whakaminenga,
44 Ko nga mea o ratou i taua, puta
noa i o ratou hapu, e toru mano e rua
rau.
45 Ko nga mea enei i taua o nga hapu
o nga tama a Merari, i taua nei e Mohi
raua ko Arona, i peratia me ta Ihowa
kupu i whakapuakina e Mohi.
46 ¶ Ko nga tangata katoa o nga
Riwaiti i taua, ko a Mohi ratou ko
Arona ko nga ariki o Iharaira i tatau
ai, puta noa i o ratou hapu, me te wha-
kaaro ano ki nga whare o o ratou
mātua,
47 Nga mea hoki e toru tekau he
maha atu ranei o ratou tau, a tae noa
ki nga mea e rima tekau o ratou tau,

nga tangata katoa i uru ki te mahi i
nga mahi e mahia ana, ki te mahi amo
hoki i te tapenakara o te whakami-
nenga,
48 Ko nga mea o ratou i taua e waru
mano e rima rau e waru tekau.
49 Rite tonu ki ta Ihowa i whakahau
ai te tauanga o ratou e te ringa o Mohi,
tenei tangata tenei tangata me tana
mahi me tana amohanga: na, poto ake
ratou te tatau e ia, te pera me ta Ihowa
i whakahau ai ki a Mohi.

UPOKO 5.

A I korero ano a Ihowa ki a Mohi, i
mea,
2 Whakahaua atu nga tamariki a Iha-
raira kia motuhia ketia atu nga repara
katoa i roto i te puni, me nga tangata
katoa e rere ana te pirau, me nga tanga-
ta katoa e poke ana i te tupapaku.
3 Me whakamotuhake atu e koutou
nga tane me nga wahine, me whakamo-
tuhake atu ki waho o te puni: kei poke
i a ratou o ratou puni, e nohoia nei e
ahau.
4 Na, peratia ana e nga tamariki a
Iharaira, a motuhia ketia ana ratou i
roto i te puni: rite tonu ki ta Ihowa i
korero ai ki a Mohi ta nga tamariki a
Iharaira i mea ai.
5 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a Mohi,
i mea,
6 Mea atu ki nga tamariki a Iharaira,
Ki te mahia e te tangata, e te wahine
ranei, tetahi mea e hara ai te tangata,
ki te kino te mahi ki a Ihowa, a ka he
taua tangata;
7 Na, me whaki atu tona hara i hara
ai: me whakahoki mai ano e ia te mea
i he ai ia, te tino mea, me tapiri mai ano
hoki te wahi whakarima o taua mea, ka
hoatu ai ma te tangata i hara nei ia ki a ia.
8 Otiia ki te kahore he whanaunga o
taua tangata hei hoatutanga mo te utu,
me hoatu te utu mo te hara ki a Ihowa,
ara, ki te tohunga; hei tapiri mo te hipi
whakamarie e meinga ai he whakama-
rietanga mona.
9 Ma te tohunga ano hoki nga whaka-
here katoa o nga mea tapu katoa a nga
tamariki a Iharaira, e kawea mai ana e
ratou ki a ia.
10 Mana hoki nga mea tapu a tenei
tangata a tenei tangata: ma te tohunga
nga mea katoa e homai ana e tenei e
tenei.
11 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
12 Korero atu ki nga tamariki a Iha-
raira, mea atu ki a ratou, Ki te peka ke
te wahine a tetahi tangata, a ka hara
ki a ia,
13 A ka takoto ka puremu tetahi ta-
ngata ki a ia, a ka ngaro i nga kanohi o
tona tahu, ka hunā, a ka poke te wa-
hine, kahore ano hoki he kai whakaatu
mo tona he, kahore ano hoki ia i mau
rawa;
14 A ka tau iho ki a ia te wairua hae,
a ka hae ia ki tana wahine, a e poke ana
ano te wahine: ki te tau iho ranei ki a
ia te wairua hae, a ka hae ia ki tana
wahine, a kahore ano ia i poke;
15 Katahi ka kawe taua tangata i tana
wahine ki te tohunga, me kawe mai ano
hoki e ia ta te wahine whakahere hei
mea mona, te wahi whakatekau o te epa
paraoa parei; kaua he hinu e ringitia e ia
ki runga, kaua ano hoki he parakihe e
whakatakotoria ki runga; he whaka-
here hae hoki, he whakahere whakama-
hara, hei whakamahara ki te kino.
16 Na, ka nekehia ia e te tohunga kia
tata mai, a ka whakaturia ki te aroaro o
Ihowa:
17 A ka mau te tohunga ki te wai tapu
i roto i te oko oneone; ka mau ano hoki
te tohunga ki tetahi wahi o te puehu o
te papa o te tapenakara, ka maka ai ki
te wai:
18 Na, ka whakaturia e te tohunga te
wahine ki te aroaro o Ihowa, a ka ta-
ngohia ano e ia te taupoki o te mātenga
o te wahine, ka hoatu ai i te whakahere
whakamahara ki ona ringa, ara, te wha-
kahere hae: hei te ringa ia o te tohu-
nga te wai kawa e tau ai te kanga:
19 Na ka whakaoati te tohunga i a ia,
a ka mea ki te wahine, Ki te mea ka-
hore ano tetahi tangata i takoto ki a
koe, ki te kahore ano hoki koe i peka
atu, i poke i *tetahi atu* ehara nei i te
tane nau, kia ora koe i tenei wai kawa e
tau ai te kanga:
20 Tena ko tenei, kua peka ke atu koe
ki *tetahi atu* ehara nei i te tane nau, a
kua poke, a kua takoto ki a koe tetahi
tangata ehara nei i te tane nau:
21 Katahi ka whakaoati te tohunga i
te wahine ki te oati kanga, a ka mea te
tohunga ki te wahine, Ma Ihowa koe e
mea hei kanga hei oati i roto i tou iwi,
ina mea a Ihowa kia pirau tou huha, kia
pupuhi hoki tou puku;
22 A ka tae ki roto ki ou whekau te-
nei wai e tau ai te kanga, hei mea i
tou puku kia pupuhi, i tou huha hoki
kia pirau: a me ki mai te wahine,
Amine, amine.
23 A me tuhituhi enei kanga e te

tohunga ki te pukapuka, ka horoi atu
ano e ia ki te wai kawa:
24 Na, ka whakainumia e ia te wahine
ki te wai kawa e tau ai te kanga a ka
tae te wai e tau ai te kanga ki roto ki a
ia, a ka kawa.
25 Katahi te tohunga ka tango i te
whakahere hae i te ringa o te wahine, a
ka poipoia te whakahere ki te aroaro o
Ihowa, ka whakaherea hoki ki runga ki
te aata:
26 Na, ka aohia mai e te tohunga te-
tahi wahi o te whakahere, kia ki te
ringa, hei whakamaharatanga ki taua
mea, a ka tahuna ki runga ki te aata, a,
muri iho ka whakainumia te wahine ki
te wai.
27 A ka oti ia te whakainu e ia ki te
wai, na, ki te mea kua poke ia, a kua
hara ki tona tahu, na, ka tae ki roto ki a
ia te wai e tau ai te kanga, a ka kawa, a
ka pupuhi tona puku, ka pirau hoki tona
huha: a hei kanganga tena wahine i
roto i tona iwi.
28 A ki te mea kihai i poke te wahine,
a e ma ana; na, ka ora, a ka whai
tamariki.
29 ¶ Ko te ture tenei mo nga hae, ina
peka ke te wahine *ki tetahi* ehara nei i
te tane nana, a ka poke;
30 Ina tau iho ranei te wairua hae ki
a ia; a ka hae ia ki tana wahine, a ka
whakaturia taua wahine e ia ki te aroaro
o Ihowa; na, ka whakaritea e te tohu-
nga tenei ture katoa ki a ia.
31 Ma konei e watea ai te tangata i te
kino, a ka wahā ano e taua wahine tona
kino.

UPOKO 6.

A I korero ano a Ihowa ki a Mohi, i
mea,
2 Korero atu ki nga tamariki a Iha-
raira, mea atu ki a ratou, E whakamo-
tuhake te tangata te wahine ranei *i a ia*,
e puaki i a ia te ki taurangi, ta te
Natari, *mona* kia whakamotuhaketia ma
Ihowa:
3 Me whakamotuhake kei tata ki a
ia te waina, te wai whakahaurangi
ranei, kaua ano hoki ia e inu i te
winika waina, i te winika whakahau-
rangi, kaua hoki ia e inu i te wai o nga
karepe, kaua ano hoki e kainga e ia nga
karepe kaiota, nga mea maroke ranei.
4 I nga ra katoa e whakamotuhaketia
ai ia kaua ia e kai i tetahi mea no te
rakau waina nei te mea i hangā ai, aha-
koa nganga, ahakoa peha.
5 I nga ra katoa o tana ki whakamo-
tuhake kaua te heu e heua ki tona mā-
tenga: ka tapu ia, a rite noa nga ra e
whakamotuhaketia ai ia ki a Ihowa, me
whakatupu e ia tona mahunga, ara, nga
makawe o tona mātenga.
6 Kaua ia e whakatata ki te tupapaku
i nga ra katoa e whakamotuhaketia ai ia
ki a Ihowa.
7 Kaua ia e whakapoke i a ia mo tona
papa, mo tona whaea, mo tona tuakana,
teina ranei, mo tona tuahine, ina mate
ratou; no te mea kei runga i tona mā-
tenga te whakamotuhaketanga a tona
Atua.
8 Ka tapu ia ki a Ihowa i nga ra ka-
toa e whakamotuhaketia ai ia.
9 A ki te mate tetahi tangata ki tona
taha, he mea pa whakarere, a kua poke
i a ia tona mātenga i whakamotuhaketia
nei; na, me heu e ia tona mātenga i te
ra e purea ai ia, me heu e ia i te whitu
o nga ra.
10 A i te waru o nga ra me kawe mai
e ia nga kukupa e rua, nga pi kukupa
ranei e rua, ki te tohunga, ki te whati-
toka o te tapenakara o te whakami-
nenga:
11 A me whakahere atu tetahi e te
tohunga hei whakahere hara, me tetahi
hei tahunga tinana, a ka meinga he
whakamarietanga mona, nona hoki i
whai hara i te tupapaku, ka whakatapua
ano hoki tona mātenga i taua rangi ano.
12 A me whakatapu e ia ki a Ihowa
nga ra o tona whakamotuhaketanga, me
kawe mai ano hoki he reme, he tau-
tahi, hei whakahere mo te he: ko nga
ra ia o mua ka whakatakā, no te mea
kua poke tona whakamotuhaketanga.
13 ¶ A ko te ture tenei mo te Natari,
ina rite nga ra e whakamotuhaketia ai
ia: me kawe ia ki te whatitoka o te
tapenakara o te whakaminenga:
14 A me whakahere atu e ia tana
whakahere ki a Ihowa, kia kotahi ano
reme, ki te tane, ki te tau-tahi, ki te
mea koha-kore, hei tahunga tinana, me
tetahi reme uha, ki te tau-tahi, ki te
mea koha-kore, hei whakahere hara, me
tetahi hipi toa, ki te mea koha-kore, hei
whakamarietanga,
15 Me tetahi kete taro rewena-kore, ki
nga keke paraoa i konatunatua ki te
hinu, me etahi mea angiangi ano hoki,
ki nga mea rewena-kore, ki nga mea i
pania ki te hinu, me te whakahere toto-
kore, me nga ringihanga o aua *mea*.
16 A me kawe mai aua mea e te tohu-
nga ki te aroaro o Ihowa, a ka whaka-
herea tana whakahere hara, me tana
tahunga tinana:

17 Me whakahere ano e ia te hipi toa,
hei patunga tapu, hei whakamarietanga
ki a Ihowa, me te kete taro rewena-kore
ano hoki: me whakahere ano hoki e te
tohunga tana whakahere toto-kore, me
tana ringihanga.
18 A me heu e te Natari tona mātenga,
i whakamotuhaketia nei, ki te whatitoka
o te tapenakara o te whakaminenga,
ka tango ai i nga makawe o tona māte-
nga i whakamotuhaketia nei, a ka makā
ki roto ki te ahi, ki tera i raro i te patu-
nga tapu o nga whakamarietanga.
19 A me tango ano e te tohunga te
peke o te hipi toa, ina oti te kohua, me
tetahi o nga keke rewena-kore i roto i te
kete, me tetahi o nga keke angiangi, *o
nga mea* rewena-kore, a ka hoatu e ia ki
runga ki nga ringa o te Natari, i muri
iho i te heunga o ona *makawe* i whaka-
motuhaketia nei.
20 A ka poipoia aua mea e te tohunga
hei whakahere poipoi ki te aroaro o Iho-
wa: ka tapu tenei ma te tohunga, me
te uma poipoi, me te peke hapahapai: a
muri iho ka inu te Natari i te waina.
21 Ko te ture tenei mo te Natari, nana
te ki whakamotuhake, mo tana whaka-
here *hoki* ki a Ihowa ina whakamotuha-
ketia, hei tapiri mo ta tona ringa i whi-
whi ai: kia rite tonu ki tana ki i ki ai
ia; kei te ture o tona whakamotuhake-
tanga te tikanga mo tana e mea ai.
22 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
23 Korero atu ki a Arona ratou ko ana
tama, mea atu, Kia penei ta koutou ma-
naakitanga i nga tamariki a Iharaira,
mea atu ki a ratou,
24 Ma Ihowa koe e manaaki, mana
koe e tiaki:
25 Ma Ihowa e mea kia mārama tona
kanohi ki a koe, mana ano hoki koe e
atawhai:
26 Ma Ihowa hoki e mea kia ara tona
mata ki runga ki a koe, mana ano e
tuku iho te rangimarie ki a koe:
27 A ka karangatia iho e ratou toku
ingoa ki runga ki nga tamariki a Iha-
raira, a ka manaakitia ratou e ahau.

UPOKO 7.

A I te ra i oti ai i a Mohi te whakaara
te tapenakara, a ka oti i a ia te
whakawahi, te whakatapu taua mea, me
ona mea katoa, te aata, me ona oko
katoa, a ka oti te whakawahi, te wha-
katapu:
2 Na, ka mea whakahere nga ariki o
Iharaira, nga upoko o nga whare o o
ratou mātua, ara, nga ariki o nga iwi, i
a ratou hoki nga tikanga o te hunga kua
oti nei te tatau:
3 A ka kawea mai e ratou ta ratou
whakahere ki te aroaro o Ihowa, e ono
nga kaata whai taupoki, kotahi tekau
ma rua nga kau; tokorua nga ariki ko-
tahi ano te kaata, kotahi ano hoki te
puru a tetahi a tetahi: a kawea mai
ana e ratou ki te aronga o te tapenakara.
4 A i korero a Ihowa ki a Mohi, i
mea,
5 Tangohia ta ratou, kia ai hei mea
mo te mahi o te tapenakara o te whaka-
minenga; a me hoatu e koe ki nga
Riwaiti, kia rite ki te mahi a tenei a
tenei.
6 Na, tangohia ana e Mohi nga kaata
me nga kau, a hoatu ana e ia ki nga
Riwaiti:
7 E rua nga kaata, e wha hoki nga
kau i hoatu e ia ki nga tama a Kere-
hona, he mea whakarite ki ta ratou
mahi.
8 E wha hoki nga kaata e waru hoki
nga kau i hoatu e ia ki nga tama a
Merari, he mea whakarite ki ta ratou
mahi, ki raro iho ano i te ringa o Ita-
mara tama a te tohunga a Arona.
9 Ki nga tama ia a Kohata, kihai i
hoatu e ia: no te mea ko te mahi o te
wahi tapu ma ratou ko te kauhoa i
runga i o ratou pokohiwi.
10 ¶ A i mea whakahere ano nga
ariki hei tainga kawa mo te aata i te ra
i whakawahia ai, i whakahere nga ariki
i a ratou whakahere ki mua i te aata.
11 Na, ka mea a Ihowa ki a Mohi,
Me ra ano ma tenei ariki, me ra ano ma
tenei ariki, ina whakahere ratou i a
ratou whakahere hei tainga kawa mo te
aata.
12 ¶ Na, ko te tangata nana tana
whakahere i whakahere i te ra tuatahi,
ko Nahahona tama a Aminarapa, no te
iwi o Hura:
13 A ko tana whakahere kotahi rihi
hiriwa, kotahi rau e toru tekau *hekere*
tona taimaha, kotahi peihana hiriwa, e
whitu tekau ona hekere, he hekere wahi
tapu; ki tonu aua mea e rua i te paraoa
i konatunatua ki te hinu hei whakahere
toto-kore:
14 Ko tahi koko koura, tekau ona *he-
kere*, ki tonu i te whakakakara:
15 Kotahi puru, he kuao, kotahi hipi
toa, kotahi reme, he tau-tahi, hei tahu-
nga tinana:
16 Kotahi kuao koati hei whakahere
hara:

17 E rua hoki nga puru hei patunga
whakamarietanga, e rima hipi toa, e
rima koati toa, e rima reme kotahi nei o
ratou tau: ko te whakahere tenei a Na-
hahona tama a Aminarapa.
18 ¶ I te ra tuarua na Netaneere te
whakahere; he tama ia na Tuara, he
ariki no Ihakara:
19 Ko tana whakahere i whakahere ai
ia, kotahi rihi hiriwa, kotahi rau e toru
tekau *hekere* tona taimaha, kotahi pei-
hana hiriwa, e whitu tekau ona hekere,
he hekere wahi tapu; ki tonu aua mea
e rua i te paraoa i konatunatua ki te
hinu hei whakahere toto-kore:
20 Kotahi koko koura, tekau ona *he-
kere*, ki tonu i te whakakakara:
21 Kotahi puru, he kuao, kotahi hipi
toa, kotahi reme, he tau-tahi, hei tahu-
nga tinana:
22 Kotahi kuao koati hei whakahere
hara:
23 E rua hoki nga puru hei patunga
tapu, hei whakamarietanga, e rima hipi
toa, e rima koati toa, e rima reme, kotahi
ano o ratou tau: ko te whakahere tenei
a Netaneere tama a Tuara.
24 ¶ I te ra tuatoru na Eriapa *te
whakahere;* he tama ia na Herona, he
ariki no nga tamariki a Hepuruna:
25 Kotahi rihi hiriwa, tana whakahere,
kotahi rau e toru tekau *hekere* tona tai-
maha, kotahi peihana hiriwa, e whitu
tekau ona hekere, he hekere wahi tapu;
ki tonu aua mea e rua i te paraoa i ko-
natunatua ki te hinu hei whakahere
toto-kore:
26 Kotahi koko koura, tekau ona *he-
kere*, ki tonu i te whakakakara.
27 Kotahi puru, he kuao, kotahi hipi
toa, kotahi reme, he tau-tahi, hei tahunga
tinana:
28 Kotahi kuao koati hei whakahere
hara:
29 E rua hoki nga puru hei patunga
tapu, hei whakamarietanga, e rima nga
hipi toa, e rima koati toa, e rima reme
kotahi nei o ratou tau: ko te whakahere
tenei a Eriapa tama a Herona.
30 ¶ I te ra tuawha na Erituru *te
whakahere;* he tama ia na Hereuru, he
ariki no nga tamariki a Reupena:
31 Kotahi rihi hiriwa tana whakahere,
kotahi rau e toru tekau *hekere* te taima-
ha, kotahi peihana hiriwa, e whitu tekau
ona hekere, he hekere wahi tapu; ki
tonu aua mea e rua i te paraoa i kona-
tunatua ki te hinu, hei whakahere toto-
kore.
32 Kotahi koko koura, kotahi tekau
ona *hekere*, ki tonu i te whakakakara.

33 Kotahi puru, he kuao, kotahi hipi
toa, kotahi reme, he tau-tahi, hei tahu-
nga tinana:
34 Kotahi kuao koati hei whakahere
hara:
35 E rua hoki nga puru hei patunga
tapu, hei whakamarietanga, e rima nga
hipi toa, e rima koati toa, e rima reme,
he tautahi: ko te whakahere tenei a
Erituru tama a Hereuru.
36 ¶ I te ra tuarima na Herumiere *te
whakahere;* he tama *ia* na Turiharai, he
ariki no nga tamariki a Himeona.
37 Kotahi rihi hiriwa tana whakahere,
kotahi rau e toru tekau *hekere* tona tai-
maha, kotahi peihana hiriwa, e whitu
tekau ona hekere, he hekere wahi tapu;
ki tonu aua mea e rua i te paraoa i ko-
natunatua ki te hinu hei whakahere
toto-kore:
38 Kotahi koko koura, tekau ona *he-
kere*, ki tonu i te whakakakara:
39 Kotahi puru, he kuao, kotahi hipi
toa, kotahi reme, he tau-tahi, hei ta-
hunga tinana:
40 Kotahi kuao koati hei whakahere
hara:
41 E rua hoki nga puru hei patunga
tapu, hei whakamarietanga, e rima hipi
toa, e rima koati toa, e rima reme, he
tau-tahi: ko te whakahere tenei a
Herumiere tama a Turiharai.
42 ¶ I te ra tuaono na Eriahapa *te
whakahere;* he tama ia na Teuere, he
ariki no nga tamariki a Kara:
43 Kotahi rihi hiriwa tana whakahere,
kotahi rau e toru tekau *hekere* tona tai-
maha, kotahi peihana hiriwa, e whitu
tekau ona hekere, he hekere wahi tapu;
ki tonu aua mea e rua i te paraoa i ko-
natunatua ki te hinu hei whakahere
toto-kore:
44 Kotahi koko koura, tekau ona *he-
kere* ki tonu i te whakakakara:
45 Kotahi puru, ke kuao, kotahi hipi
toa, kotahi reme, he tau-tahi, hei tahunga
tinana:
46 Kotahi kuao koati hei whakahere
hara:
47 E rua hoki nga puru hei patunga
tapu, hei whakamarietanga, e rima nga
hipi toa, e rima koati toa, e rima reme
kotahi ano o ratou tau: ko te whaka-
here tenei a Eriahapa tama a Teuere.
48 ¶ I te ra tuawhitu na Erihama *te
whakahere;* he tama ia na Amihuru,
he ariki no nga tamariki a Eperaima:
49 Kotahi rihi hiriwa tana whakahere,
kotahi rau e toru tekau *hekeré* tona tai-
maha, kotahi peihana hiriwa, e whitu
tekau ona hekere, he hekere wahi tapu;

ki tonu aua mea e rua i te paraoa i konatunatua ki te hinu hei whakahere toto-kore:
50 Kotahi koko koura, tekau ona *hekere*, ki tonu i te whakakakara.
51 Kotahi puru, he kuao, kotahi hipi toa, kotahi reme, he tau-tahi, hei tahunga tinana:
52 Kotahi kuao koati hei whakahere hara:
53 E rua hoki nga puru hei patunga tapu, hei whakamarietanga, e rima nga hipi toa, e rima koati toa, e rima reme kotahi ano o ratou tau: ko te whakahere tenei a Erihama tama a Amihuru.
54 ¶ I te ra tuawaru na Kamariere *te whakahere*; he tama ia na Perahuru, he ariki no nga tamariki a Manahe:
55 Kotahi rihi hiriwa tana whakahere, kotahi rau e toru tekau *hekere* tona taimaha, kotahi peihana hiriwa e whitu tekau ona hekere, he hekere wahi tapu; ki tonu aua mea e rua i te paraoa i konatunatua ki te hinu hei whakahere toto-kore:
56 Kotahi koko koura, tekau ona *hekere*, ki tonu i te whakakakara:
57 Kotahi puru, he kuao, kotahi hipi toa, kotahi reme, he tau-tahi, hei tahunga tinana:
58 Kotahi kuao koati hei whakahere hara:
59 E rua hoki nga puru hei patunga tapu, hei whakamarietanga, e rima nga hipi toa, e rima koati toa, e rima reme kotahi ano o ratou tau: ko te whakahere tenei a Kamariere tama a Perahuru.
60 ¶ I te ra tuaiwa na Apirana *te whakahere*; he tama ia na Kireoni, he ariki no nga tamariki a Peniamine:
61 Kotahi rihi hiriwa tana whakahere, kotahi rau e toru tekau *hekere* tona taimaha, kotahi peihana hiriwa, e whitu tekau ona hekere, he hekere wahi tapu; ki tonu aua mea e rua i te paraoa i konatunatua ki te hinu hei whakahere toto-kore:
62 Kotahi koko koura, tekau ona *hekere*, ki tonu i te whakakakara:
63 Kotahi puru, he kuao, kotahi hipi toa, kotahi reme, he tau-tahi, hei tahunga tinana:
64 Kotahi kuao koati hei whakahere hara:
65 E rua hoki nga puru hei patunga tapu, hei whakamarietanga, e rima nga hipi toa, e rima koati toa, e rima reme kotahi ano o ratou tau: ko te whakahere tenei a Apirana tama a Kireoni.
66 ¶ I te tekau o nga ra na Ahietere *te whakahere*; he tama ia na Amiharai, he ariki no nga tamariki a Rana:
67 Kotahi rihi hiriwa tana whakahere, kotahi rau e toru tekau *hekere* tona taimaha, kotahi peihana hiriwa, e whitu tekau ona hekere, he hekere wahi tapu; ki tonu aua mea e rua i te paraoa i konatunatua ki te hinu hei whakahere toto-kore:
68 Kotahi koko koura, tekau ona *hekere*, ki tonu i te whakakakara:
69 Kotahi puru, he kuao, kotahi hipi toa, kotahi reme, he tau-tahi, hei tahunga tinana:
70 Ko tahi kauo koati hei whakahere hara:
71 E rua hoki nga puru hei patunga tapu, hei whakamarietanga, e rima nga hipi toa, e rima koati toa, e rima reme kotahi ano o ratou tau: ko te whakahere tenei a Ahietere tama a Amiharai.
72 ¶ I te tekau ma tahi o nga ra na Pakiere *te whakahere*; he tama ia na Okorana, he ariki no nga tamariki a Ahera:
73 Kotahi rihi hiriwa tana whakahere, kotahi rau e toru tekau *hekere* tona taimaha, kotahi peihana hiriwa, e whitu tekau ona hekere, he hekere wahi tapu; ki tonu aua mea e rua i te paraoa i konatunatua ki te hinu hei whakahere toto-kore:
74 Kotahi koko koura, tekau ona *hekere*, ki tonu i te whakakakara:
75 Kotahi puru, he kuao, kotahi hipi toa, kotahi reme, he tau-tahi, hei tahunga tinana:
76 Kotahi kuao koati hei whakahere hara:
77 E rua hoki nga puru hei patunga tapu, hei whakamarietanga, e rima nga hipi toa, e rima koati toa, e rima reme kotahi ano o ratou tau: ko te whakahere tenei a Pakiere tama a Okorana.
78 ¶ I te tekau ma rua o nga ra na Ahira *te whakahere*; he tama ia na Enana, he ariki no nga tamariki a Napatari:
79 Kotahi rihi hiriwa tana whakahere, kotahi rau e toru tekau *hekere* tona taimaha, kotahi peihana hiriwa, e whitu tekau ona hekere, he hekere wahi tapu; ki tonu aua mea e rua i te paraoa i konatunatua ki te hinu hei whakahere toto-kore:
80 Kotahi koko koura, tekau ona *hekere*, ki tonu i te whakakakara.
81 Kotahi puru, he kuao, kotahi hipi toa, kotahi reme, he tau-tahi, hei tahunga tinana:

82 Kotahi kuao koati hei whakahere
hara:
83 E rua hoki nga puru hei patunga
tapu, hei whakamarietanga, e rima nga
hipi toa, e rima koati toa, e rima reme
kotahi ano o ratou tau: ko te whaka-
here tenei a Ahira tama a Enana.
84 Ko ta nga ariki a Iharaira tainga
kawa tenei mo te aata, i te ra i whaka-
wahia ai: kotahi tekau ma rua nga rihi
hiriwa, kotahi tekau ma rua nga peihana
hiriwa, kotahi tekau ma rua nga koko
koura.
85 Kotahi rau e toru tekau nga *hekere*
o te rihi hiriwa kotahi, e whitu tekau
hoki o te peihana kotahi: e rua mano e
wha rau nga *hekere* o nga oko hiriwa
katoa, he hekere wahi tapu:
86 Kotahi tekau ma rua nga koko
koura, ki tonu i te whakakakara, kotahi
tekau nga hekere o tetahi o tetahi, he
hekere wahi tapu: kotahi rau e rua
tekau *hekere* te koura katoa o nga koko.
87 Nga kau katoa mo te tahunga tina-
na kotahi tekau ma rua nga puru, ko-
tahi tekau ma rua nga hipi toa, kotahi
tekau ma rua nga reme tau-tahi, me o
ratou whakahere toto-kore: ko tahi te-
kau ma rua ano hoki nga kuao koati hei
whakahere hara.
88 Nga kau katoa hoki mo te patunga
tapu, mo nga whakamarietanga, e rua
tekau ma wha nga puru, e ono tekau
nga hipi toa, e ono tekau hoki nga koati
e ono tekau ano hoki nga reme tau-tahi.
Ko te tainga kawa tenei o te aata i muri
iho i tona whakawahinga.
89 A, te haerenga atu o Mohi ki roto
ki te tapenakara o te whakaminenga ki
te korero ki a ia, na ka rongo ia ki te
reo o tetahi e korero ana ki a ia i runga
i te taupoki whakamarietanga i tera i
runga i te aaka o te whakaaturanga, i
waenganui i nga kerupima e rua: a ka
korero ia ki a ia.

UPOKO 8.

A I korero a Ihowa ki a Mohi, i
mea,
2 Korero atu ki a Arona, mea atu ki a
ia, Ka tahuna e koe nga rama, kia mā-
rama i nga rama e whitu te wahi e rite
mai ana ki taua turanga rama.
3 A i pera ano a Arona; i meinga e ia
kia ka atu nga rama ki te wahi e rite
mai ana ki te turanga rama; i pera ano
ia me ta Ihowa i whakahau ai ki a
Mohi.
4 A ko te mahinga tenei o te turanga
rama, kotahi tonu te koura, puta noa i
tona take i ona puawai, he kotahi tonu,
a puta noa; rite tonu ki te tauira i wha-
kakitea mai e Ihowa ki a Mohi, i pera
tana hanganga i te turanga rama.
5 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a Mohi,
i mea,
6 Tangohia mai nga Riwaiti i roto i
nga tamariki a Iharaira, ka pure i a
ratou.
7 Kia penei hoki to meatanga ki a ra-
tou, kia poke-kore ai ratou: Tauhiuhia
atu ki a ratou he wai hei pure, kia heua
hoki e ratou o ratou tinana katoa, me
horoi hoki o ratou kakahu, kia ma ai
ratou.
8 Katahi ratou ka mau ki tetahi puru
kuao, me tona whakahere toto-kore, *ara*,
te paraoa i konatunatua ki te hinu; me
tango ano hoki e koe tetahi atu puru
kuao hei whakahere hara.
9 Na, ka kawea mai e koe nga Riwaiti
ki mua i te tapenakara o te whakami-
nenga, ka tawhiu mai ai i te huihui
katoa o nga tamariki a Iharaira:
10 Katahi ka kawea mai e koe nga
Riwaiti ki te aroaro o Ihowa: a ka po-
poki iho nga ringa o nga tamariki a
Iharaira, ki runga ki nga Riwaiti:
11 A ka whakaherea atu nga Riwaiti
e Arona, ki te aroaro o Ihowa, hei wha-
kahere poipoi ma nga tamariki a Iharai-
ra, a ka waiho ratou hei mahi i te mahi
a Ihowa.
12 Na, ka popoki iho nga ringa o nga
Riwaiti ki runga ki nga mātenga o nga
puru: a me tuku tetahi e koe hei wha-
kahere hara, tetahi hoki hei tahunga
tinana ki a Ihowa, hei mea whakama-
rietanga mo nga Riwaiti.
13 Na, ka whakaturia e koe nga Ri-
waiti ki te aroaro o Arona, ki te aroaro
ano hoki o ana tama, ka whakahere ai
hei whakahere ki a Ihowa.
14 Me wehe mai hoki e koe nga Ri-
waiti i roto i nga tamariki a Iharaira: a
maku nga Riwaiti.
15 A, muri iho ka haere nga Riwaiti
ki roto, ki te mahi i te mahi o te tape-
nakara o te whakaminenga: a me pure
ratou e koe, me whakahere hoki hei
whakahere.
16 Ka tukua rawatia mai hoki ratou ki
a au i roto i nga tamariki a Iharaira:
hei utu mo nga mea katoa e oroko-puta
mai ana i te kopu, mo nga matamua a
nga tamariki katoa a Iharaira i tango-
hia ai ratou e ahau maku.
17 Naku hoki nga matamua katoa a
nga tamariki a Iharaira, nga tangata
me nga kararehe: no te ra i patua ai e

ahau nga matamua katoa o te whenua
o Ihipa taku whakatapunga i a ratou
maku.
18 Na, ka tangohia nei e ahau nga
Riwaiti hei utu mo nga matamua katoa
o nga tamariki a Iharaira.
19 Ka hoatu ano hoki e ahau nga
Riwaiti i roto i nga tamariki a Iharaira
he ohaohatanga ki a Arona ratou ko ana
tama, hei mahi i nga mahi a nga tamariki a Iharaira, i roto i te tapenakara o
te whakaminenga, hei mea whakamarietanga hoki mo nga tamariki a
Iharaira: kei pa te whiu ki nga tamariki a Iharaira, ina whakatata nga
tamariki a Iharaira ki te wahi tapu.
20 ¶ Na, pera tonu ta Mohi ratou ko
Arona ko te whakaminenga katoa o nga
tamariki a Iharaira i mea ai ki nga
Riwaiti me nga mea katoa i whakahau
ai a Ihowa ki a Mohi mo nga Riwaiti;
i pera tonu nga tamariki a Iharaira ki
a ratou.
21 Na, ka horohoroa nga Riwaiti, a
ka horoia e ratou o ratou kakahu, a whakaherea atu ana ratou e Arona hei
whakahere poipoi ki te aroaro o Ihowa;
a na Arona i mea whakamarietanga mo
ratou hei pure mo ratou.
22 A ka mutu tera, na, ka haere nga
Riwaiti ki roto, ki te mahi i a ratou
mahi i te tapenakara o te whakaminenga, i te aroaro o Arona, i te aroaro ano
hoki o ana tama: i pera tonu me ta
Ihowa i whakahau ai ki a Mohi mo nga
Riwaiti ta ratou i mea ai ki a ratou.
23 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
24 Ko te mea tenei ma nga Riwaiti;
ka rua tekau ma rima o ratou tau, ka
maha ake ranei, me haere ratou ki roto,
ki te mahi i nga mahi o te tapenakara o
te whakaminenga
25 Ka maha ake o ratou tau i te rima
tekau, me whakamutu ta ratou mahinga
i nga mahi o reira, kaua ano hoki he
mahi ma ratou i muri iho:
26 Engari me minita tahi ratou me o
ratou tuakana i roto i te tapenakara o te
whakaminenga, me tiaki nga mea e
tiakina ana, kaua hoki ratou e mahi i tetahi mahi. Ko tenei tau e mea ai ki
nga Riwaiti, ina tiaki ratou.

UPOKO 9.

A I korero a Ihowa ki a Mohi i te
koraha o Hinai, i te rua o nga tau
o to ratou haerenga mai i te whenua o
Ihipa, i te tahi o nga marama, i mea,
2 Me whakarite ano hoki te kapenga
e nga tamariki a Iharaira i tona wa ano.
3 Me whakarite e koutou i te tahi
tekau ma wha o nga ra o tenei marama,
i te ahiahi, i tona wa ano: kia rite ki
ona tikanga katoa, ki ona ritenga katoa,
ta koutou meatanga i taua mea.
4 Na, ka korero atu a Mohi ki nga
tamariki a Iharaira kia whakaritea e
ratou te kapenga.
5 A ka whakaritea e ratou te kapenga
i te tahi tekau ma wha o nga ra o te
marama tuatahi, i te ahiahi, i te koraha
o Hinai: rite tonu ki nga mea katoa i
whakahau ai a Ihowa ki a Mohi ta nga
tamariki a Iharaira i mea ai.
6 ¶ Na, he tangata era i poke i te tinana o tetahi tangata kua mate, i kore
ai e ahei te whakarite i te kapenga i
taua ra: na ka haere mai ratou ki te
aroaro o Mohi raua ko Arona i taua ra;
7 A ka mea mai aua tangata ki a ia,
Kua poke matou i te tinana o tetahi
tangata kua mate: na te aha matou tē
tukua ai ki te whakahere i te whakahere
ma Ihowa i tona wa i rite ai, i roto i nga
tamariki a Iharaira?
8 Na, ko te meatanga mai a Mohi ki
a ratou, E tu koutou, a me whakarongo
atu ahau ki ta Ihowa e whakahau ai mo
koutou.
9 ¶ A i korero a Ihowa ki a Mohi, i
mea,
10 Korero atu ki nga tamariki a Iharaira, mea atu, Ki te poke i te tupapaku
tetahi tangata o koutou, o o koutou uri
ranei, ki te mea ranei kei te haere ia i
tawhiti, me whakarite ano e ia te kapenga ki a Ihowa.
11 Me whakarite e ratou i te rua o nga
marama, i te tekau ma wha o nga ra,
i te ahiahi, me kinaki ki te taro rewenakore me nga *puwha* kawa.
12 Kaua tetahi wahi o tena mea e
whakatoea e ratou mo te ata, kaua ano
hoki e whatiia tetahi o ona wheua; kia
rite ki nga tikanga katoa o te kapenga
ta ratou meatanga i tena mea.
13 Te tangata ia kahore ona poke a
kahore ano i te haere, a e mangere ana
ki te whakarite i te kapenga, ina, ka
hatepea atu taua wairua i roto i tona
iwi: kahore nei hoki i kawea mai e ia
te whakahere ma Ihowa i tona wa i
rite ai, ka wahā e taua tangata tona
hara.
14 A ki te noho he manene i roto i a
koutou, a ka mea ki te whakarite i te
kapenga ki a Ihowa, kia rite ki nga
tikanga o te kapenga, ki nga ritenga
ano hoki o taua mea, tana e mea ai:

kia kotahi ano ta koutou tikanga mo te
manene raua ko te tangata whenua.
15 ¶ A i te ra i whakaarahia ai te
tapenakara, ka taupokina te tapenakara
e te kapua, *ara*, te teneti o te whakaa-
turanga: a, i te ahiahi i rite a runga
o te tapenakara ki te ahua ahi, taea
noatia te ata.
16 I pera tonu: i taupokina e te ka-
pua *i te awatea*, e te ahua ahi hoki i
te po.
17 Ka riro ake hoki te kapua i runga i
te tapenakara, na, muri iho ka haere
nga tamariki a Iharaira: a i te wahi i
tau ai te kapua i whakaturia ano e nga
tamariki a Iharaira o ratou teneti ki
reira.
18 Na te ki ano a Ihowa nga haerenga
o nga tamariki a Iharaira, na te ki ano
a Ihowa o ratou nohoanga iho: i noho
ano ratou i nga ra katoa i tau ai te
kapua ki runga ki te tapenakara.
19 A he maha nga ra i roa ai te kapua
ki runga ki te tapenakara, na ka ma-
hara nga tamariki a Iharaira ki ta Iho-
wa i whakamahara ai, a kihai i haere.
20 Ko te tikanga ano tena i te wa i
torutoru ai nga ra o te kapua ki runga
ki te tapenakara; na te ki a Ihowa ta
ratou noho i roto i o ratou teneti, na te
ki hoki a Ihowa to ratou haerenga.
21 I pena ano i te wa i tuturu ai te
kapua i te ahiahi, taea noatia te ata, a
ka riro ake te kapua i te ata, na, ka
haere ratou: ahakoa he ao, he po ranei,
i riro ake ai te kapua, i haere ano
ratou.
22 Ahakoa e rua nga ra, kotahi mara-
ma ranei, kotahi tau ranei, i roa ai te
kapua ki runga ki te tapenakara, i mau
ai ki reira, ko ta nga tamariki a Iharaira
noho ano tena, kahore hoki i haere:
tona rironga ake ki runga, na, ka haere
ratou.
23 Na te ki a Ihowa ta ratou noho, na
te ki hoki a Ihowa to ratou haerenga: i
mahara ratou ki ta Ihowa i whakama-
hara ai; i whakarite i ta Ihowa kupu i
whakapuakina mai e Mohi.

UPOKO 10.

A I korero ano a Ihowa ki a Mohi, i
mea,
2 Hangā etahi tetere hiriwa mau, kia
rua, kia kotahi tonu tetahi, kia kotahi
tonu tetahi, ina hangā e koe; hei ta-
whiunga mai mau i te hui, mo nga
maunutanga ano hoki o nga puni.
3 A ka whakatangihia aua mea e ra-
tou, me huihui mai te huihui katoa ki a
koe, ki te whatitoka o te tapenakara o
te whakaminenga.
4 A ki te mea kotahi ano e whakata-
ngihia e ratou, na, me huihui mai ki a
koe nga ariki, nga upoko o nga mano o
Iharaira.
5 Ka whakatangihia he whakaoho e
koutou, na, ka hapainga atu nga puni e
noho ana ki te taha ki te rawhiti.
6 A ka rua a koutou whakatangihanga
o te whakaoho, na, ka hapainga atu nga
puni e noho ana ki te taha ki te tonga:
me whakatangi he whakaoho e ratou
mo o ratou maunutanga.
7 A ka meatia kia whakaminea mai te
whakaminenga, me whakatangi e kou-
tou otiia kaua e whakaohokia.
8 Ma nga tama hoki a Arona, ma nga
tohunga, e whakatangi nga tetere; a ka
waiho ena mea ki a koutou hei tikanga,
tuku iho tuku iho ki o koutou whakatu-
puranga.
9 A ki te anga koutou ki te whawhai i
to koutou whenua ki te hoa riri e wha-
katupu-kino ana i a koutou, na, me
whakatangi he whakaoho e koutou ki
nga tetere; a ka maharatia koutou e
Ihowa e to koutou Atua, ka whakaora-
ngia hoki i o koutou hoa riri.
10 I te ra ano hoki e hari ai koutou, i
o koutou ra nui hoki, i nga timatanga o
o koutou marama, me whakatangi e
koutou nga tetere ki runga i a koutou
tahunga tinana, ki runga hoki i nga
patunga tapu, i a koutou whakamarie-
tanga; kia ai ena mea hei whakamaha-
ratanga ki a koutou ki te aroaro o to
koutou Atua: ko Ihowa ahau, ko to
koutou Atua.
11 ¶ A i te rua tekau o te rua o nga
marama, i te rua o nga tau, na, kua riro
ake te kapua i runga i te tapenakara o
te whakaaturanga.
12 Na, ka hapainga atu nga tamariki
a Iharaira i te koraha o Hinai; a ka tau
iho te kapua ki te koraha o Parana.
13 A rite tonu ta ratou hapainga ma-
taatitanga ki te kupu a Ihowa i whaka-
puakina e Mohi.
14 ¶ Na, te tuatahi i maunu atu, ko te
kara o te puni o nga tamariki a Hura,
me o ratou ropu: a ko te kai whaka-
haere o tana ope, ko Nahahona tama a
Aminarapa.
15 A te kai whakahaere o te ope o te
iwi o nga tamariki a Ihakara ko Neta-
neere tama a Tuara.
16 Te kai whakahaere hoki o te ope o
te iwi o nga tamariki a Hepuruna,
ko Eriapa tama a Herona.

17 Na, ka wahia iho te tapenakara; a
ka turia atu e nga tamariki a Kerehona,
ratou ko nga tamariki a Merari, me te
amo ano i te tapenakara.
18 ¶ Na, ka maunu atu ko te kara o te
puni o Reupena, me o ratou ropu: ko
te kai whakahaere o tana ope, ko Erituru
tama a Hereuru.
19 A te kai whakahaere o te ope o te
iwi o nga tamariki a Himeona, ko Herumiere
tama a Turiharai.
20 A te kai whakahaere o te ope o te
iwi o nga tamariki a Kara, ko Eriahapa
tama a Teuere.
21 Na, ka turia atu e nga Kohati me
te amo i te nohoanga tapu: a tae rawa
atu ratou kua whakaturia te tapenakara.
22 ¶ Na, ka maunu atu ko te kara o te
puni o nga tamariki a Eperaima, me o
ratou ropu: a te kai whakahaere o tana
ope ko Erihama tama a Amihuru.
23 A te kai whakahaere o te ope o te
iwi o nga tamariki a Manahe ko Kamariere
tama a Peraturu.
24 A te kai whakahaere o te ope o te
iwi o nga tamariki a Peniamine ko Apirana
tama a Kireoni.
25 ¶ Na ka maunu atu ko te kara o
te puni o nga tamariki a Rana, ko te
hiku tena o nga puni katoa, puta noa i a
ratou ope: a te kai whakahaere o tana
ope ko Ahietere tama a Amiharai.
26 A te kai whakahaere o te ope o te
iwi o nga tamariki a Ahera ko Pakiere
tama a Okorana.
27 A te kai whakahaere o te ope o te
iwi o nga tamariki a Napatari ko Ahira
tama a Enana.
28 Ko nga maunutanga enei o nga
tamariki a Iharaira, me o ratou ope, i o
ratou whakatikanga atu.
29 ¶ A i mea ano a Mohi ki a Hopapa
tama a Reuere Miriani hungawai o
Mohi, E haere ana matou ki te wahi
i mea nei a Ihowa, Ka hoatu a reira e
ahau ki a koutou: haere mai tatou, a ka
pai ta matou mahi ki a koe: he pai hoki
te korero a Ihowa mo Iharaira.
30 A ka mea mai ia ki a ia, E kore
ahau e tae: engari me haere ahau ki
toku whenua ki oku whanaunga.
31 A ka mea atu ia, Kaua ra matou e
whakarerea; e mohio ana hoki koe ki
nga puni mo matou o te koraha, a ka ai
koe hei kanohi mo matou.
32 Na, tenei ake, ki te haere koe i a
matou, ina, tenei ake ko te pai e meatia
mai e Ihowa ki a matou ka meatia ano
tena e matou ki a koe.
33 ¶ Na, ka turia atu e ratou i te
maunga o Ihowa, e toru nga ra i haere
ai: a i haere ano te aaka o te kawenata
o Ihowa i mua i a ratou, i nga ra e toru
i haere ai, ki te whakataki i tetahi okiokinga
mo ratou.
34 A i runga i a ratou te kapua o Ihowa
i te awatea, i to ratou whakatikanga
atu i te puni.
35 A ka maunu atu te aaka, na, ka
mea a Mohi, Whakatika, e Ihowa, a kia
marara o hoa riri; kia rere hoki i tou
aroaro te hunga e kino ana ki a koe.
36 A ka tu, na, ka mea ia, Hoki mai, e
Ihowa, ki nga mano tini o Iharaira.

UPOKO 11.

A I te amuamunga o te iwi, na, ka
kino a Ihowa: a, te rongonga o
Ihowa, na, ka mura tana riri, a ka kā te
ahi a Ihowa i roto i a ratou, a pau ake *te
hunga* i nga pito ki waho o te puni.
2 Na, ka tangi te iwi ki a Mohi, a ka
inoi a Mohi ki a Ihowa, na, ka mate te
ahi.
3 A huaina iho e ia te ingoa o tena
wahi ko Tapera: no te kaanga hoki o
te ahi a Ihowa i roto i a ratou.
4 ¶ Na, ka anga ka minamina te
hunga i whakauru ki roto ki a ratou: a
ka anga ano nga tamariki a Iharaira ka
tangi, ka mea, Ma wai e homai he kikokiko
hei kai ma tatou?
5 E mahara ana tatou ki nga ika i
kainga noatia e tatou ki Ihipa; ki nga
kukama, ki nga mereni, ki nga riki, ki
nga aniana, me te karika:
6 Ko tenei ia, kua maroke o tatou
wairua, a kahore noa iho he mea ke ake
i tenei mana hei tirohanga ma tatou.
7 A rite tonu te mana ki te purapura
korianara, ko tona ahua hoki i rite ki to
te teriuma ahua.
8 I kopikopiko te iwi ki te kohi, a
hurihia ana e ratou ki nga mira, i tukia
ranei ki te kumete, a tunua ana e ratou
ki te kohua, hangā ana hoki hei keke:
ko tona reka hoki i rite ki te reka o te
hinu hou.
9 A i te taunga iho o te haunui ki
runga ki te puni i te po, i tau iho ano
hoki te mana ki runga.
10 ¶ A i rongo a Mohi i te iwi e tangi
ana, puta noa i o ratou hapu, tenei tangata
tenei tangata, i nga whatitoka o
o ratou teneti: a mura noa iho te riri a
Ihowa; ki ta Mohi ano hoki he kino.
11 Na, ko te meatanga atu a Mohi ki
a Ihowa, Na te aha koe i atawhai-kino
ai i to pononga? na te aha hoki ahau tē

manakohia ai e koe, i whakawahā ai e
koe tenei iwi katoa hei pikaunga maku?
12 He uri ianei noku tenei iwi katoa?
i whanau ranei ratou i a au, i mea ai
koe ki a au, Hikitia ki tou uma, (kia
rite ki ta te matua atawhai hiki i te
potiki,) ki te whenua i oatitia e koe ki o
ratou mātua?
13 No hea aku kikokiko hei hoatutanga
maku ki tenei iwi katoa? e tangi
mai ana hoki ratou ki a au, e mea mai
ana, Homai he kikokiko ki a matou hei
kai ma matou.
14 E kore tenei iwi katoa e taea e
ahau anake te waha, e pehia rawatia ana
hoki ahau e ratou.
15 A ki te penei to mahi ki a au, tena,
whakamatea rawatia ahau, ki te mea
kua manakohia mai ahau e koe; kaua
hoki ahau e tukua kia kite i te he
moku.
16 ¶ Na, ko te meatanga mai a Ihowa
ki a Mohi, Huihuia mai ki a au kia
whitu tekau nga tangata o nga kaumatua
o Iharaira, ara, au e mohio ai he
kaumatua no te iwi, he rangatira hoki
no ratou, ka kawe mai ai ki te tapenakara
o te whakaminenga, kia tu tahi
hoki ratou me koe ki reira.
17 A maku e haere iho e korero ki a
koe ki reira: me tango ano hoki e ahau
tetahi wahi o te wairua, o tera i runga
i a koe na, ka hoatu ai ki runga ki a
ratou; a ko ratou hei hoa mou ki te
waha i te pikaunga, ara, i te iwi; kei
wahā e koe anake.
18 Me ki atu hoki e koe ki te iwi,
Whakatapua koutou kia rite ai apopo, a
ka kai kikokiko koutou: kua tangi nei
hoki koutou ki nga taringa o Ihowa,
kua mea, Ma wai e homai he kikokiko
hei kai ma matou? he pai hoki nga mea
i a matou i Ihipa: mo reira ka homai e
Ihowa he kikokiko ki a koutou, a ka kai
koutou.
19 E kore e whakakotahitia te rangi
hei kainga ma koutou, e kore ano hoki *e
waiho* i te rua o nga ra, i te rima ranei
o nga ra, i te tekau ranei o nga ra, i te
rua tekau ranei o nga ra;
20 Engari kia pau te marama, a puta
noa mai i o koutou ihu, a ka ngarurutia
e koutou: mo koutou i whakahawea ki
a Ihowa *e noho nei* i waenganui i a
koutou, i tangi hoki ki tona aroaro, i
mea, Na te aha tatou i haere mai ai i
Ihipa?
21 Na, ko te meatanga atu a Mohi, E
ono rau nga mano o te iwi kei roto nei
ahau i a ratou, he hunga haere i raro, a
kua mea mai nei koe, Ka hoatu e ahau
he kikokiko ki a ratou, a kia kotahi tino
marama e kai ai ratou.
22 Me patu ranei nga hipi me nga kau
ma ratou, kia rato ai ratou? me kohi
mai ranei nga ika katoa o te moana ma
ratou, kia rato ai ratou?
23 Na, ko te meatanga mai a Ihowa
ki a Mohi, Kua mutua ranei te ringa o
Ihowa? ka kite koe aianei e pono ana
ranei taku kupu ki a koe, kahore ranei.
24 ¶ Na, ka puta mai a Mohi ki waho,
a korerotia ana e ia nga kupu a Ihowa
ki te iwi, a huihuia mai ana e ia nga
tangata e whitu tekau o nga kaumatua
o te iwi, a whakaturia ana ki tetahi taha
ki tetahi taha o te tapenakara.
25 Na, ko te hekenga iho o Ihowa i
roto i te kapua, te korerotanga hoki ki a
ia, na, ka tangohia e ia tetahi wahi o te
wairua i runga i a ia, a hoatu ana ki
nga kaumatua e whitu tekau: a i te
taunga iho o te wairua ki runga ki a
ratou, na, ka poropiti ratou, a kore ake i
muri iho.
26 A tokorua nga tangata i mahue ki
te puni, ko Ererara te ingoa o tetahi, ko
Merara hoki te ingoa o tetahi: na, ko
te taunga iho o te wairua ki runga ki a
raua; no te hunga hoki raua i tuhituhia,
otiia kihai i haere ki te tapenakara:
na, ka poropiti raua i roto i te puni.
27 Na, ka oma atu tetahi taitamariki
ki te korero ki a Mohi, a ka mea, Kei te
poropiti a Ererara raua ko Merara i roto
i te puni.
28 Na, ko te ohonga mai o te tangata
a Mohi, o Hohua tama a Nunu, ko tetahi
hoki ia o ana taitamariki, ka mea, E
toku ariki, e Mohi, riria raua.
29 Na, ko te meatanga atu a Mohi ki
a ia, He whakaaro ki a au i hae ai koe?
he oranga ngakau ra me i poropiti katoa
te iwi a Ihowa, me i tukua iho hoki e
Ihowa tona wairua ki a ratou.
30 Na, ka haere mai a Mohi ki roto ki
te puni, a ia, me nga kaumatua o Iharaira.
31 ¶ Na, ka puta atu he hau i a Ihowa,
a kawea mai ana nga koitareke i te
moana, a makā iho e ia ki te taha o te
puni, ki te whakaaro atu kia kotahi te
ra e haere ai i tetahi taha, kia kotahi
ano hoki te ra, ki te whakaaro atu, e
haere ai i tetahi taha, a, tawhio noa te
puni, me te mea ano hoki e rua nga
whatianga te *teitei* i runga i te mata o
te whenua.
32 Na, ka tu te iwi a pau katoa taua
ra, me taua po katoa hoki, me te ra
katoa hoki i te aonga ake, ki te kohikohi
i nga koitareke: kotahi tekau nga homa

a te tangata nana te kohinga iti: a horahorangia noatia atu ana e ratou *hei kai* ma ratou, a, tawhio noa te puni.
33 A i te mea kei o ratou niho ano te kikokiko, i te mea kahore ano i ngaua noatia; na, ko te muranga o ta Ihowa riri ki te iwi, a whiua ana te iwi e Ihowa; he nui whakaharahara te whiunga.
34 Na, huaina iho e ia te ingoa o taua wahi ko Kipiroto-hataawa; no te mea i tanumia e ratou ki reira te hunga i minamina.
35 Na, ka turia atu e te iwi i Kipiroto-hataawa ki Hateroto; a noho ana i Hateroto.

UPOKO 12.

NA, ka korero whakahe a Miriama raua ko Arona mo Mohi, mo te wahine Kuhi i marenatia e ia: he wahine Kuhi hoki tana i marena ai.
2 A ka mea raua, Koia ranei, i a Mohi anake nga korero a Ihowa, a kahore ano hoki ranei ana korero i a maua? A ka rongo a Ihowa.
3 (Na, he tangata mahaki rawa a Mohi i nga tangata katoa o runga o te mata o te whenua.)
4 Na, kihai i aha kua korero a Ihowa ki a Mohi, ratou ko Arona, ko Miriama, Puta mai koutou tokotoru ki te tapenakara o te whakaminenga. A ka puta atu ratou tokotoru.
5 Na, ko te heketanga iho o Ihowa i roto i te pou kapua, a ka tu ki te whatitoka o te tapenakara, ka karanga hoki ki a Arona raua ko Miriama: a ka puta mai raua.
6 A ka mea mai ia, Tena, whakarongo mai ki aku korero: Ki te mea he poropiti kei roto i a koutou, ka whakaatu atu ahau a Ihowa i a au ki a ia, he mea whakakite atu, he mea korero moemoea ki a ia.
7 Ehara taku pononga a Mohi i te pera; e pono ana ia i roto i toku whare katoa.
8 Ka korero ahau ki a ia, he mangai he mangai, me te titiro mai ano *ia*, kahore hoki he kupu ngaro, a e kite ano ia i te ahua o Ihowa: na te aha ra korua tē wehi ai ki te korero whakahe mo taku pononga mo Mohi?
9 Na, ka mura te riri a Ihowa ki a raua, a haere ana ia.
10 Na, ka riro atu te kapua i runga i te tapenakara: a kua reparatia a Miriama, kua rite ki te hukarere: a, te tirohanga mai a Arona ki a Miriama, e! kua reparatia.
11 Na, ko te meatanga mai a Arona ki a Mohi, Aue, e toku ariki, kaua e utaina ki runga ki a maua tenei hara i poauau nei, i hara nei maua.
12 Kei rite ia ki te mea kua mate, ki te mea kua pau tetahi wahi o ona kikokiko i tona putanga mai ano i te kopu o tona whaea.
13 Na, ka karanga atu a Mohi ki a Ihowa, ka mea, E te Atua, tena ra, whakaorangia ia.
14 ¶ Na, ko te meatanga a Ihowa, ki a Mohi, Me i tuwha kau atu tona papa ki tona mata e kore ianei ia e whakama, a whitu noa nga ra? kia whitu nga ra e tutakina atu ai ia ki waho o te puni, a, muri iho ka whakahokia mai ano.
15 Na, tutakina atu ana a Miriama ki waho o te puni, a e whitu nga ra; kihai ano hoki te iwi i haere, kia whakahokia mai ra ano a Miriama.
16 A, muri iho, ka turia e te iwi, a, Hateroto, a noho ana i te koraha *o* Parana.

UPOKO 13.

NA, ka korero a Ihowa ki a Mohi, ka mea,
2 Me unga e koe etahi tangata hei tutei mo te whenua o Kanaana, mo tera e hoatu nei e ahau ki nga tamariki a Iharaira: kia kotahi ano tangata o tenei iwi o tenei iwi o o ratou mātua e tonoa e koutou, hei te rangatira anake ratou.
3 Na, ka unga a Mohi i a ratou i te koraha o Parana, ka pera ano me ta Ihowa i ki ai: he upoko katoa enei tangata no nga tamariki a Iharaira.
4 Ko o ratou ingoa hoki enei; no te iwi o Reupena, ko Hamua tama a Takuru.
5 No te iwi o Himeona, ko Hapata tama a Hori.
6 No te iwi o Hura, ko Karepe tama a Iepune.
7 No te iwi o Ihakara, ko Ikara tama a Hohepa.
8 No te iwi o Eperaima, ko Ohea tama a Nunu.
9 No te iwi o Peniamine, ko Parati tama a Rapu.
10 No te iwi o Hepuruna ko Kariere tama a Hori.
11 No te iwi o Hohepa, *ara*, no te iwi o Manahe, ko Kari tama a Huhi.
12 No te iwi o Rana, ko Amiere tama a Kemari.

13 No te iwi o Ahera, ko Heturu tama
a Mikaere.
14 No te iwi o Napatari, ko Nahapi
tama a Wopohi.
15 No te iwi o Kara, ko Keuere tama
a Maki.
16 Ko nga ingoa enei o nga tangata i
ungā nei e Mohi hei tutei mo te whe-
nua. A huaina iho e Mohi a Ohea te
tama a Nunu ko Iehohua.
17 ¶ Na, ungā ana ratou e Mohi hei
tutei mo te whenua o Kanaana, a ka
mea ia ki a ratou, Haere atu ki runga
na konei, na te tonga, ka kake ki te
maunga:
18 Ka titiro ai i te whenua, he aha
ranei, i te iwi ano hoki e noho ana i
reira, he kaha ranei, he kaha-kore ranei,
he tokoouou ranei, he nui ranei.
19 He pehea hoki te whenua e nohoia
ana e ratou, he pai ranei, he kino ranei,
he pehea hoki nga pa e nohoia ana e
ratou, he teneti ranei, he mea taiepa
ranei;
20 He pehea hoki te whenua, he mo-
mona ranei, he kiko-kore ranei, he ra-
kau ranei to reira, kahore ranei. Kia
maia hoki koutou, maua mai ano hoki
etahi o nga hua o te whenua. Na ko
tena wa ko te wa o nga karepe matamua.
21 ¶ Na, ko to ratou haerenga ki
runga, a tuteia ana e ratou te whenua i
te koraha o Tini, a tae noa ki Rehopo,
ki te haerenga atu ki Hamata.
22 I haere atu hoki ratou na te tonga,
a ka tae ki Heperona, i reira ano hoki a
Ahimana, a Hehai, a Taramai, nga ta-
mariki a Anaka. (Na, te hanganga o
Heperona, e whitu nga tau i mua i to
Toana i Ihipa.)
23 A, to ratou taenga ki te manga wai
ki Ehekora, na tapahia iho ana i reira he
manga karepe, kotahi tona tautau, a
amohia mai ana e te tokorua i runga i te
amo, me etahi pamekaranete, me etahi
piki.
24 A huaina iho taua wahi ko te ma-
nga wai o Ehekora, no te tautau karepe
i tapahia iho e nga tamariki a Iharaira i
reira.
25 A i hoki mai ratou i te tutei i te
whenua i te mutunga o nga ra e wha
tekau.
26 ¶ Na, ka haere mai ratou, a ka tae
mai ki a Mohi, ratou ko Arona, ko te
whakaminenga katoa o nga tamariki a
Iharaira, ki te koraha o Parana, ki Ka-
rehe; ki te whakahoki mai i te korero
ki a ratou ko te whakaminenga katoa, a
whakakitea mai ana e ratou nga hua o
te whenua ki a ratou.
27 A ka korero mai ki a ia, ka mea, I
tae matou ki te whenua i ungā nei ma-
tou e koe, a he pono e rerengia ana e te
waiu me te honi; ko ona hua hoki
tenei.
28 Otiia e kaha ana ano te iwi e noho
ana i *taua* whenua, e whai taiepa ana
hoki nga pa, e nui rawa ana: i kite ano
hoki matou i nga tamariki a Anaka ki
reira.
29 E noho ana nga Amareki i te whe-
nua ki te tonga: ko nga Hiti hoki,
ratou ko nga Iepuhi, ko nga Amori, e
noho ana ratou i nga maunga: kei te
taha hoki o te moana nga Kanaani e
noho ana, kei te taha hoki o Horano.
30 Na, ka whakamarietia te iwi e
Karepe i te aroaro o Mohi, a ka mea ia,
Kia hohoro ta tatou haere, ki te tango i
reira; e taea hoki a reira e tatou.
31 Ko nga tangata ia i haere tahi me
ia ki runga, i mea, E kore e ahei i a
tatou te haere ki runga ki taua iwi; e
kaha ana hoki ratou i a tatou.
32 Na, ka kawea mai e ratou he korero
kino mo te whenua i tuteia e ratou ki
nga tamariki a Iharaira, i mea ratou,
Ko taua whenua i haerea ra e matou, i
tuteia, he whenua e ngau ana i nga ta-
ngata o reira; he tangata nui whakaha-
rahara hoki nga tangata katoa i kitea e
matou ki reira.
33 I kitea ano hoki e matou ki reira
nga tangata roroa, nga tamariki a Ana-
ka, *te uri* o nga tangata roroa: a, ki ta
matou whakaaro iho, i rite ano matou ki
te mawhitiwhiti, i pera ano hoki matou
ki ta ratou titiro mai.

UPOKO 14.

NA, ka puaki nui te reo o te whaka-
minenga katoa, a ka tangi; a ta-
ngi tonu te iwi i taua po.
2 A amuamu ana nga tamariki katoa a
Iharaira ki a Mohi raua ko Arona: a ka
mea te whakaminenga katoa ki a raua,
Aue, me i mate tatou ki te whenua o
Ihipa! aue, me i mate ranei tatou ki
tenei koraha!
3 Na te aha tatou i kawea mai ai e
Ihowa ki tenei whenua, kia hinga i te
hoari, kia waiho a tatou wahine me a
tatou tamariki hei taonga pārau? ehara
ianei te hoki ki Ihipa i te mea pai ma
tatou?
4 A ka mea ano ratou tetahi ki tetahi,
Kia whakarite tatou i tetahi rangatira, a
kia hoki ki Ihipa.
5 Na ka hinga tapapa iho a Mohi raua

ko Arona ki te aroaro o te huihui katoa
o te whakaminenga o nga tamariki a
Iharaira.
6 ¶ A ka haehae a Hohua tama a
Nunu raua ko Karepe tama a Iepune i
o raua kakahu; no nga kai tutei o te
whenua na hoki raua:
7 A ka korero mai ki te whakaminenga katoa o nga tamariki a Iharaira,
ka mea, He whenua pai whakaharahara
te whenua i haerea, i tuteia e matou.
8 Ki te aro mai a Ihowa ki a tatou,
na, ka kawea tatou e ia ki taua whenua,
ka homai ano hoki e ia ki a tatou; he
whenua hoki e rerengia ana e te waiu e
te honi.
9 Kaua raia koutou e tutu ki a Ihowa,
kaua hoki e wehi i nga tangata o taua
whenua; he taro hoki ratou ma tatou:
kua mahue hoki ratou i to ratou whakamarumaru, kei a tatou ano hoki a
Ihowa: kaua ratou e wehingia.
10 Heoi ko ta te whakaminenga katoa
ki, kia akina raua ki te kohatu. Na,
ko te putanga mai o te kororia o Ihowa
i runga i te tapenakara o te whakaminenga ki te aroaro o nga tamariki katoa a
Iharaira.
11 ¶ Ko te meatanga mai hoki a
Ihowa ki a Mohi, Kia pehea ake te roa o
te whakapataritaringa a tenei iwi ki a
au? ahea ranei ratou whakapono ai ki a
au; he maha nei hoki aku tohu i whakakitea e ahau i roto i a ratou.
12 Ka patua ratou e ahau ki te mate
uruta, ka whakakahoretia, a ka meinga
koe e ahau hei iwi nui atu, kaha atu, i a
ratou.
13 ¶ Na, ko te meatanga atu a Mohi
ki a Ihowa, Akuanei, kei te rongonga o
nga Ihipiana, (nau nei hoki tenei iwi i
whakaputa mai i runga i tou kaha i roto
i a ratou;)
14 Na, ka korerotia e ratou ki nga tangata o tenei whenua: kua rongo *hoki*
ratou kei roto koe, e Ihowa, i tenei iwi,
e kitea ana ano koe e Ihowa, titiro atu
titiro mai, e tu ana hoki tou kapua i
runga i a ratou, a e haere ana koe i mua
i a ratou i roto i te pou kapua i te awatea, i roto hoki i te pou ahi i te po.
15 Na, ki te whakamatea e koe tenei
iwi ano he tangata kotahi, katahi nga
iwi i rongo nei ki tou rongo ka whai
kupu, ka mea,
16 No te mea kihai i kaha a Ihowa ki
te kawe i tenei iwi ki te whenua i oati
ai ia ki a ratou, koia i whakamatea ai
ratou e ia ki te koraha.
17 Na, kia nui ra te kaha o toku
Ariki, kia rite ki tau i korero ai i mea ai,
18 E puhoi ana a Ihowa ki te riri, e
nui ana tana atawhai, e muru ana i te
kino, i te tutu, e kore rawa ano hoki e
tuku noa atu i *te he*, e mea ana i te kino
o nga mātua kia tau iho ki nga tamariki, a, te toru, te wha ra ano, o nga
whakatupuranga.
19 Tena ra, murua te kino o tenei iwi,
kia rite ki te nui o tou atawhai, ki tau
murunga ano hoki i nga hara o tenei
iwi, o Ihipa mai ano, a taea noatia a
konei.
20 Na, ko te meatanga mai a Ihowa,
Ka murua e ahau, ka peratia me tau i
ki mai na:
21 Otiia, e ora ana ahau, ina, ka kapi
te whenua katoa i te kororia o Ihowa.
22 Na, enei tangata katoa i kite nei i
taku kororia, i aku merekara hoki i meinga e ahau ki Ihipa, ki te koraha, a ka
tekau nei a ratou whakamatautauranga
i a au, kahore ano hoki i whakarongo ki
toku reo;
23 Ina e kore ratou e kite i te whenua
i oati ai ahau ki o ratou mātua, e kore
ano tetahi o te hunga i whakapataritari
nei ki a au e kite i reira:
24 Engari taku pononga a Karepe, he
wairua ke hoki tona, a kua tino whai
ano ia i a au; e kawea ano ia e ahau ki
te whenua i haere atu na ia; a ka riro
mai a reira i ona uri.
25 (Na, i te raorao nga Amareki me
nga Kanaani e noho ana.) Tahuri atu
koutou apopo, haere atu ki te koraha,
na te huarahi ki te Moana Whero.
26 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi raua ko Arona, i mea,
27 Kia pehea ake te roa o taku *whakamanawanuitanga* ki tenei whakaminenga kino, e amuamu nei ki a au?
Kua rangona e ahau nga amuamunga a
nga tamariki a Iharaira, e amuamu nei
ratou ki a au.
28 Mea atu ki a ratou, E ora ana ahau,
e ai ta Ihowa, ko ta koutou i korero
mai ai ki oku taringa ko taku tena e
mea ai ki a koutou.
29 Ka hinga o koutou tinana *ki tenei*
koraha; nga mea katoa hoki o koutou i
taua, puta noa atu i to koutou tokomahatanga, nga mea e rua tekau, he maha
ake hoki, o ratou tau, te hunga hoki i
amuamu nei ki a au.
30 E kore rawa koutou e tae ki te
whenua i oati ai ahau ka whakanohoia
koutou ki reira, heoi ano *ko Karepe*
tama a Iepune, raua ko Hohua tama a
Nunu.
31 Ko a koutou potiki hoki, i mea na
koutou ka waiho hei taonga pārau, ka

kawea atu ratou e ahau, a ka mohio ra-
tou ki te whenua i whakahaweatia nei e
koutou.
32 Ko koutou ia, ko o koutou tinana,
ka hinga ki tenei koraha.
33 A ka kopikopiko a koutou tamariki
ki te koraha, a wha noa tekau nga tau,
me waha hoki e ratou a koutou pure-
mutanga, kia poto ra ano o koutou tina-
na ki te koraha.
34 Kia rite ra ano ki te maha o nga
ra, ki nga ra e wha tekau, i tuteia ai e
koutou te whenua, he tau he ra he tau
he ra; e wha tekau nga tau, e wahā ai
e koutou a koutou kino, a ka mohio
koutou ki te takanga o taku kupu.
35 Na, ko taku kupu tenei, ko ta
Ihowa, ina, ka meatia tenei e ahau ki
tenei whakaminenga kino katoa, kua
huihui nei ki te whakahe ki a au: ka
poto ratou ki tenei koraha, ka mate ano
hoki ki konei.
36 Na nga tangata i ungā e Mohi hei
tutei mo te whenua, a i to ratou hokinga
mai i mea kia amuamutia ia e te wha-
kaminenga katoa, i te kawenga mai o
te korero kino mo te whenua,
37 I mate ano i te whiu ki te aroaro o
Ihowa aua tangata i kawea mai ai te
korero kino mo te whenua.
38 Ko Hohua ia tama a Nunu raua ko
Karepe tama a Iepune, ko raua i ora o
nga tangata i haere ki te tutei i te
whenua.
39 Na, korerotia atu ana e Mohi enei
kupu katoa ki nga tamariki katoa a
Iharaira: a ka pouri rawa te iwi.
40 ¶ Na, ka maranga wawe ratou i te
ata, a ka haere ki runga ki te tihi o te
maunga, ka mea, Tenei matou, a ka
haere matou ki runga ki te wahi i kore-
rotia mai e Ihowa: kua hara hoki
matou.
41 Na, ko te meatanga a Mohi, Na te
aha ra koutou i takahi ai i te kupu a
Ihowa? otiia e kore *koutou* e whai
wahi.
42 Kaua e haere ki runga, kahore na
hoki a Ihowa i roto i a koutou, kei
patua koutou ki te aroaro o o koutou
hoa riri.
43 Kei reira hoki nga Amareki ratou
ko nga Kanaani, kei mua i a koutou, a
ka hinga koutou i te hoari: mo koutou
kua tahuri atu i te whai i a Ihowa, koia
a Ihowa tē tata ai ki a koutou.
44 Heoi, ka pokanoa ano ratou ki te
piki atu ki te tihi o te maunga: otiia
kihai te aaka o te kawenata o Ihowa, me
Mohi hoki, i haere atu i te puni.
45 Na, ka heke iho nga Amareki ra-
tou ko nga Kanaani e noho ana i tana
maunga, a patua ana ratou, a tukituki
rawa, a taea noatia a Horema.

UPOKO 15.

A I korero ano a Ihowa ki a Mohi, i
mea.
2 Korero atu ki nga tamariki a Ihara-
ira, mea atu ki a ratou, E tae koutou ki
te whenua e noho ai koutou, ki taku e
hoatu ai ki a koutou,
3 A ka mea i te whakahere ahi ki a
Ihowa, i te tahunga tinana, i te patunga
tapu ranei hei whakamananga mo te ki
taurangi, i te whakahere tuku noa ranei,
i a koutou hakari nui, hei whakakakara
reka ki a Ihowa, he mea no nga kau, no
nga hipi ranei:
4 Na, me kawe mai tana whakahere e
te kai whakahere ki a Ihowa he whaka-
here toto-kore, te wahi whakatekau o te
paraoa, he mea konatunatu ki te wahi
whakawha o te hine hinu.
5 Kia rite mai ano hoki i a koe te wahi
whakawha o te hine waina, hei ringi-
hanga, hei kinaki mo te tahunga tinana,
mo te patunga tapu ranei, mo te reme
kotahi.
6 Ki te mea he hipi toa, kia rite mai i
a koe hei whakahere toto-kore nga wahi
whakatekau e rua o te paraoa, he mea
konatunatu ki te wahi whakatoru o te
hine hinu.
7 Me whakahere ano hoki e koe te
wahi whakatoru o te hine waina hei
ringihanga, hei kakara reka ki a Ihowa:
8 I nga wa ano hoki e meatia ai e koe
he puru, hei tahunga tinana, hei patunga
tapu ranei, ina whakamana he kupu
taurangi, hei whakamarietanga ranei ki
a Ihowa:
9 Na, me kawe tahi mai ano e ia me
te puru, hei whakahere toto-kore, kia
toru nga wahi whakatekau o te paraoa,
he mea konatunatu ki te hawhe o te hine
hinu.
10 Me kawe mai ano e koe te hawhe
o te hine waina hei ringihanga, hei wha-
kahere ahi, hei kakara reka ki a Ihowa.
11 Kia penei te meatanga mo te puru
kotahi, mo te hipi toa kotahi, mo te
reme, mo te kuao koati.
12 Kia rite ki te maha o a koutou e
tuku ai ta koutou e mea ai ki tetahi ki
tetahi, kia rite tonu ki te maha o ratou.
13 Kia penei te meatanga a nga ta-
ngata whenua katoa i enei mea, ina
whakahere i te whakahere ahi, hei ka-
kara reka ki a Ihowa.

14 Ki te noho ano hoki i a koe he ma-
nene, he aha noa atu ranei, i roto i a
koutou i o koutou whakatupuranga, a
ka mea kia whakahere i te whakahere
ahi, i te kakara reka ki a Ihowa; kia
rite tana e mea ai ki ta koutou e mea ai.
15 Kia kotahi ano te tikanga ma kou-
tou ma nga mea o te whakaminenga,
ma te manene ano hoki e noho noa ana,
hei tikanga puta noa i o koutou whaka-
tupuranga: kia pera ano me koutou te
manene i te aroaro o Ihowa.
16 Kia kotahi ano te ture kia kotahi
ano hoki te ritenga mo koutou, mo te
manene hoki e noho ana i a koutou.
17 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
18 Korero atu ki nga tamariki a Ihara-
ira, mea atu ki a ratou, E tae koutou ki
te whenua e kawea atu nei koutou e
ahau ki reira,
19 Na, e kai koutou i te taro o te whe-
nua, me whakahere e koutou he whaka-
here hapahapai ki a Ihowa.
20 Me whakahere he keke no ta kou-
tou paraoa pokepoke mataati hei whaka-
here hapahapai: kia rite ki te whakahere
hapahapai o te patunga witi ta koutou
hapahapainga i taua mea.
21 Me hoatu e koutou tetahi wahi o
ta koutou paraoa pokepokenga mataati
ki a Ihowa, hei whakahere hapahapai,
puta noa i o koutou whakatupuranga.
22 ¶ A ki te mea kua pohehe koutou,
a kihai i rite i a koutou enei whakahau-
nga katoa i korerotia nei e Ihowa ki a
Mohi,
23 *Ara*, nga mea katoa i whakahaua
mai ai koutou e Ihowa, i whakapuakina
mai hoki e Mohi, o te ra ano i whakahau
ai a Ihowa, a, tuku iho ki o koutou
whakatupuranga;
24 Ko reira, ki te meatia tetahi mea,
he pohehetanga hoki, a e ngaro ana i
nga kanohi o te whakaminenga, na me
whakahere e te whakaminenga katoa
tetahi puru kuao hei tahunga tinana,
hei kakara reka ki a Ihowa, me tona
whakahere toto-kore, me tona ringiha-
nga; kia rite ki te tikanga, kia kotahi
hoki kuao koati hei whakahere hara.
25 A ka mea whakamarietanga te to-
hunga mo te whakaminenga katoa o
nga tamariki a Iharaira, a ka murua to
ratou he; he pohehetanga hoki: a me
kawe mai e ratou ta ratou whakahere,
hei whakahere ahi ki a Ihowa, me ta
ratou whakahere hara ki te aroaro o
Ihowa, mo to ratou pohehetanga:
26 A ka murua taua he o te whakami-
nenga katoa o nga tamariki a Iharaira,
o te manene ano hoki e noho ana i roto
i a ratou: no te mea i pohehe katoa te
iwi.
27 ¶ Ki te pohehe ano hoki tetahi
wairua, a ka hara, na me kawe mai e ia
he koati uha, ki te tau-tahi, hei whaka-
here hara.
28 A me mea whakamarietanga te to-
hunga mo te wairua i hara pohehe, ina
hara pohehe ia ki te aroaro o Ihowa,
hei mea whakamarietanga mona; a ka
murua tona he.
29 Kia kotahi ano ta koutou ture mo
te tangata i hara pohehe, mo te tangata
whenua o nga tamariki a Iharaira raua
ko te manene e noho ana i roto i a
ratou.
30 Ko te wairua ia, i whakakake tana
mahi, *ahakoa* tangata whenua, manene
ranei, he whakahe tana i a Ihowa; a ka
hatepea atu taua wairua i roto i tona iwi.
31 Mona i whakahawea ki te kupu a
Ihowa, i whakataka hoki i tana whaka-
haunga, ka tino hatepea atu taua wairua;
ka *mau* tana kino ki runga ki a ia.
32 ¶ A i nga tamariki a Iharaira i te
koraha, ka kitea te tahi tangata e kohi-
kohi rakau ana i te ra hapati.
33 Na, ka kawea ia e nga tangata i
kitea ai ia e kohikohi ana i nga rakau,
ki a Mohi ratou ko Arona, ko te whaka-
minenga katoa.
34 Na, hoatu ana ia e ratou kia tiakina,
no te mea kahore ano i whakaaturia mai
me aha ia.
35 A ka mea a Ihowa ki a Mohi, Me
whakamate rawa tena tangata: ma te
whakaminenga katoa ia e aki ki te ko-
hatu ki waho o te puni.
36 Na, kawea atu ana ia e te whaka-
minenga katoa ki waho o te puni, a
akina ana ki te kohatu, a ka mate, i
peratia ano me ta Ihowa i whakahau ai
ki a Mohi.
37 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
38 Korero atu ki nga tamariki a Iha-
raira, mea atu ki a ratou kia hangā
etahi kurupatu ma ratou, mo nga pito o
o ratou kakahu, puta noa i o ratou
whakatupuranga, kia karapitia hoki e
ratou te kurupatu o te pito ki te miro
puuru:
39 A ka waiho hei kurupatu ma kou-
tou, mo ta koutou titiro iho ki taua
mea, na ka mahara ki nga whakahau-
nga katoa a Ihowa, a ka mahia e kou-
tou; kei rapu koutou i ta o koutou nga-
kau, i ta o koutou kanohi, *ara* i nga
mea e whaia atu nei, e puremutia atu
nei e koutou:

40 Kia mahara ai koutou ki te mahi i
aku whakahaunga katoa, kia tapu ai
hoki ki to koutou Atua.
41 Ko Ihowa ahau, ko to koutou Atua
i whakaputa mai nei i a koutou i te
whenua o Ihipa, kia waiho ai hei Atua
mo koutou: ko Ihowa ahau ko to koutou Atua.

UPOKO 16.

NA, ka tango *tangata* a Koraha tama
a Itihara, (he tama ano ia na Kohata tama a Riwai,) ratou ko Ratana ko
Apirama, ko nga tama a Eriapa, ko Ono
hoki tama a Perete, he tamariki na
Reupena.
2 A ka whakatika ratou ko etahi tangata o nga tamariki a Iharaira ki te
aroaro o Mohi, e rua rau e rima tekau,
he rangatira no te whakaminenga, e
rangona ana i roto i te huihuinga, he
hunga whai ingoa.
3 A ka huihui mai ratou ki a Mohi
raua ko Arona, a ka mea ki a raua,
Kati ta korua, he tapu kau hoki te whakaminenga katoa, kei waenganui ano
hoki a Ihowa i a ratou: a na te aha ra
korua i whakanui ai i a korua ki runga
ake i te whakaminenga a Ihowa?
4 A, te rongonga o Mohi, na, ka hinga
tapapa iho ia:
5 A ka korero ki a Koraha ratou ko
tana hui katoa, ka mea, A te ata ka
whakaaturia mai e Ihowa ko wai tana,
ko wai hoki te mea tapu; ka meinga
hoki e ia kia whakatata mai ki a ia: ko
tana i whiriwhiri ai ko ia tana e mea ai
kia whakatata ki a ia.
6 Ko tenei ta koutou e mea ai, Tikina
etahi tahu-kakara ma koutou, e Koraha
ratou ko tana hui katoa.
7 Ka maka iho hoki he ahi ki roto, ka
mea ai i te whakakakara ki runga, ki te
aroaro o Ihowa apopo, a ko te tangata e
whiriwhiri ai a Ihowa, ko ia te mea
tapu: kati ta koutou, e nga tamariki a
Riwai.
8 A i mea ano a Mohi ki a Koraha,
Na, whakarongo mai, e nga tama a
Riwai.
9 He mea iti ianei ki ta koutou kia
wehea koutou e te Atua o Iharaira i
roto i te huihuinga o Iharaira, kia
meinga kia whakatata ki a ia, kia mahi
i te mahi o te tapenakara o Ihowa, kia
tu hoki ki te aroaro o te hui, hei minita
ma ratou?
10 Kua meinga ano hoki koe e ia kia
tata *ki a ia*, koutou tahi ko ou teina
katoa ko nga' tama a Riwai: na, me
whai ano hoki e koutou te tohungatanga?
11 Koia koutou ko tau hui katoa ka
huihui nei ki a Ihowa: ko Arona hoki,
he aha ia, i amuamu ai koutou ki a ia?
12 Na, ka tono tangata atu a Mohi hei
karanga i a Ratana raua ko Apirama, i
nga tama a Eriapa: a ka mea raua, E
kore maua e tae atu:
13 He mea iti ianei to kawenga mai i
a matou i te whenua e rerengia ana e te
waiu e te honi, kia mate ai matou ki te
koraha, i whakatangata nui ai ano hoki
koe ki a matou?
14 Kahore ano hoki koe i kawe i a
matou ki te whenua e rerengia ana e te
waiu e te honi, i homai ranei i nga
mara, i nga kari, hei kāinga: ka pokaia
ranei e koe nga kanohi o nga tangata
nei? e kore matou e tae atu.
15 Na, ka whakatakariri rawa a Mohi,
a ka mea ki a Ihowa, Kaua e tahuri atu
ki ta ratou whakahere: kahore ano kia
kotahi te kaihe i tangohia e ahau i a
ratou, kahore ahau i kino ki tetahi o
ratou.
16 Na, ko te meatanga mai a Mohi ki
a Koraha, Puta mai koutou ko tau hui
katoa ki te aroaro o Ihowa, a koe, a
ratou, me Arona, apopo.
17 Kia maua mai hoki tana tahu-kakara e tenei e tenei, meatia hoki he
whakakakara ki runga, ka kawe mai ai
i tana tahu-kakara i tana tahu-kakara ki
te aroaro o Ihowa, kia rua rau kia rima
tekau nga tahu-kakara, a koe hoki, me
to tahu-kakara, a Arona hoki me tana.
18 Na, ka mau ratou ki tana tahu-kakara ki tana tahu-kakara, a hoatu ana
he ahi ki roto, meatia ana hoki he whakakakara ki runga, a ka tu tahi me
Mohi raua ko Arona ki te whatitoka o
te tapenakara o te whakaminenga.
19 Na, ka tawhiua mai e Koraha te
whakaminenga katoa ki te whatitoka o
te tapenakara o te whakaminenga: a ka
puta mai te kororia o Ihowa ki te whakaminenga katoa.
20 Na, ka korero mai a Ihowa ki a
Mohi raua ko Arona, ka mea,
21 Wehea atu korua i roto i tenei whakaminenga, a e kore e aha ka pau ratou
i a au.
22 Na, ka hinga tapapa iho raua, a ka
mea, E te Atua, e te Atua o nga wairua
o nga kikokiko katoa, ki te hara te tangata kotahi, e riri ranei koe ki te whakaminenga katoa?
23 ¶ Na, ka korero mai a Ihowa ki a
Mohi, ka mea,

24 Korero atu ki te whakaminenga,
mea atu, Whakatika atu koutou i te
tapenakara o Koraha, o Ratana, ratou ko
Apirama.
25 Na, ka whakatika atu a Mohi, a ka
haere ki a Ratana raua ko Apirama: me
te whai tahi ano nga kaumatua o Iha-
raira i a ia.
26 Na, ka korero atu ia ki te whaka-
minenga, ka mea, Tena, haere atu kou-
tou i nga teneti o enei tangata kino,
kaua hoki e pa ki tetahi mea a ratou,
kei whakangaromia koutou i roto i o
ratou hara katoa.
27 Na, ka whakatika atu ratou i nga
taha katoa o te tapenakara o Koraha, o
Ratana ratou ko Apirama: a ka puta
mai a Ratana raua ko Apirama, a ka tu
ki nga whatitoka o o raua teneti, ratou
ko a ratou wahine, ko a ratou tama, ko
a ratou kohungahunga.
28 Na, ko te meatanga atu a Mohi,
Ma tenei e mohio ai koutou na Ihowa
ahau i unga mai ki te mahi i enei mahi
katoa; a ehara i te mea whakaaro noa
ake naku.
29 Ki te mea ko te mate o nga tangata
katoa te mate mo enei, ko te whiu ranei
o nga tangata katoa te whiu mo ratou,
kahore ahau i ungā mai e Ihowa.
30 Tena ko tenei ka pokaia houtia e
Ihowa he mahi hou, a ka hamama te
waha o te oneone, a ka horomia ake
ratou, me a ratou mea katoa, a ka heke
ora atu ratou ki te rua, katahi koutou ka
mohio i whakapataritari enei tangata ki
a Ihowa.
31 A mutu kau tana korero i enei
korero katoa, te tino koheratanga o te
oneone i raro i a ratou:
32 Na, hamama ana te waha o te whe-
nua, horomia ake hoki ratou, me o ratou
whare, me nga tangata katoa o Koraha,
me *o ratou* rawa katoa.
33 A heke ora ana ratou, me a ratou
mea katoa, ki te rua, na, ka taupokina
iho ratou e te whenua: a ngaro iho
ratou i roto i te whakaminenga.
34 Na, rere ana a Iharaira katoa i nga
taha katoa o ratou i to ratou aue; i mea
hoki ratou, Kei horomia hoki tatou e te
whenua.
35 Na, ka puta mai he ahi i a Ihowa,
a pau ake nga tangata e rua rau e rima
tekau i whakaherea ai te whakaka-
kara.
36 ¶ Na, ka korero mai a Ihowa ki a
Mohi, ka mea,
37 Mea atu ki a Ereatara tama a te
tohunga a Arona, kia tangohia ake e ia
nga tahu-kakara i roto i te tahunga,
rukerukea atu hoki te ahi ki ko; e tapu
ana hoki ena mea.
38 Ko nga tahu-kakara o taua hunga i
hara ra ki o ratou wairua, me hanga e
ratou hei papa paraharaha, hei kopaki
mo te aata: no te mea i whakaherea
mai aua mea ki te aroaro o Ihowa, koia
i tapu ai: a ka waiho hei tohu ki nga
tamariki a Iharaira.
39 Na, tikina atu ana e te tohunga e
Ereatara nga tahu-kakara parahi i mea
whakahere ai te hunga i tahuna, a ka
hangā hei *papa* paraharaha, hei kopaki
mo te aata.
40 Hei whakamaharatanga mo nga
tamariki a Iharaira, kei whakatata teta-
hi tangata ke, ehara nei i te uri no
Arona, ki te whakahere whakakakara ki
te aroaro o Ihowa: kei rite ia ki a Ko-
raha, ratou ko tana hui: ko ta Ihowa
tenei i korero ai ki a ia, na Mohi hoki i
whakapuaki.
41 A i te aonga ake ka amuamu mai
te whakaminenga katoa o nga tamariki
a Iharaira ki a Mohi raua ko Arona, ka
mea, Na korua i mate ai te iwi a Ihowa.
42 A, i te huihuinga o te whakami-
nenga katoa ki a Mohi raua ko Arona,
na, to ratou tahuritanga ake ki te tape-
nakara o te whakaminenga, e! kua tau-
pokina e te kapua, a ka kitea te kororia
o Ihowa.
43 Na, ka haere a Mohi raua ko Arona
ki mua mai i te tapenakara o te whaka-
minenga.
44 A ka korero mai a Ihowa ki a
Mohi, ka mea,
45 Whakatika atu korua i roto i tenei
whakaminenga, a e kore e aha ka pau
ratou i a au. Na, ka hinga tapapa iho
raua.
46 Na, ko te meatanga a Mohi ki a
Arona, Tikina he tahu-kakara, meatia
iho hoki he ahi ki roto, he mea no runga
i te aata, ka hoatu ai i te whakakakara
ki runga, a kia hohoro te haere ki te
whakaminenga, te mea whakamarieta-
nga hoki mo ratou: kua puta atu hoki
he riri i te aroaro o Ihowa, kua timata
te whiu.
47 Na, tikina ana e Arona, peratia ana
me ta Mohi i korero ai, a rere ana ki
waenganui o te whakaminenga, na, kua
timata tena te whiu i roto i te iwi, na,
ka makā iho e ia he whakakakara, a ka
meinga he whakamarietanga mo te iwi.
48 A tu ana ia i te takiwa o te hunga
mate, o te hunga ora, a ka mutu te
whiu.
49 Na, nga tangata i mate i te whiu,
kotahi tekau ma wha mano me nga rau

e whitu, hāunga nga mea i mate i te
meatanga i a Koraha.
50 Na, hoki ana a Arona ki a Mohi ki
te whatitoka o te tapenakara o te wha-
kaminenga, a mutu iho te whiu.

UPOKO 17.

NA, ka korero mai a Ihowa ki a
Mohi, ka mea,
2 Korero atu ki nga tamariki a Iha-
raira, tangohia mai ano hoki he tokotoko
i tenei tangata i tenei tangata o ratou,
kia rite ki nga whare o o ratou mātua,
me tango i o nga ariki katoa o nga
whare o o ratou mātua, kia kotahi tekau
ma rua nga tokotoko: me tuhituhi e
koe te ingoa o tenei o tenei ki tona toko-
toko.
3 Me tuhituhi ano hoki e koe te ingoa
o Arona ki te tokotoko o Riwai: kia
kotahi te tokotoko mo te upoko o te
whare o o ratou matua.
4 Ka whakatakoto ai ki roto ki te tape-
nakara o te whakaminenga ki mua mai
o te whakaaturanga, ki te wahi e tutaki
ai ahau ki a koutou.
5 Na, ko te tangata e whiriwhiri ai
ahau, ka pihi tana tokotoko, a ka wha-
kamutua e ahau te *puta* ake ki a au o te
amuamunga a nga tamariki a Iharaira,
e amuamu nei ratou ki a korua.
6 Na, ka korero atu a Mohi ki nga
tamariki a Iharaira, a homai ana e o
ratou ariki katoa ki a ia, kotahi tokotoko
e tenei ariki, kotahi tokotoko e tenei
ariki, rite tonu ki nga whare o o ratou
mātua, kotahi tekau ma rua nga toko-
toko: a i roto ano i o ratou tokotoko te
tokotoko o Arona.
7 A whakatakotoria atu ana nga toko-
toko e Mohi ki te aroaro o Ihowa ki
roto ki te tapenakara o te whakaatu-
ranga.
8 A i te aonga ake, na, ka haere a
Mohi ki te tapenakara o te whakaatu-
ranga; e! kua pihi te tokotoko o Arona,
to te whare hoki o Riwai, kua wana, kua
rapupuku, kua kohera hoki nga puawai,
a kua hua nga aramona.
9 Na, kawea mai ana e Mohi nga
tokotoko katoa i te aroaro o Ihowa ki
nga tamariki katoa a Iharaira: a tirohia
iho ana e ratou, tangohia ana hoki e
ratou tona tokotoko tona tokotoko.
10 ¶ Na, ka mea a Ihowa ki a Mohi,
Whakahokia mai te tokotoko o Arona
ki mua i te whakaaturanga, kia tiakina,
hei tohu ki te hunga tutu; kia whaka-
mutua rawatia ai e koe te *putanga* ake
o a ratou amuamunga ki a au, kei mate
ratou.
11 A peratia ana e Mohi, rite tonu ki
ta Ihowa i whakahau ai ki a ia tana i
mea ai.
12 Na, ko te meatanga mai a nga ta-
mariki a Iharaira ki a Mohi, Nana, ka
mate matou, ka ngaro matou, ngaro
katoa.
13 Ki te whakatata tetahi tangata ki
te tapenakara o Ihowa, ka mate: kia
poto ranei matou ki te mate?

UPOKO 18.

AI mea ano a Ihowa ki a Arona,
Mau, ma o tama, ma koutou tahi ko
te whare o tou papa e waha te kino o te
wahi tapu: ma koutou tahi hoki ko o
tama e waha te kino o ta koutou mahi
tohunga.
2 A ko o teina o te iwi o Riwai, o te iwi
o tou papa, me whakatata tahi me koe,
kia tapiritia mai ai ratou ki a koe, hei
minita ki a koe: ko koutou tahi ia ko o
tama ki te tapenakara o te whakaatu-
ranga.
3 A ma ratou e tiaki au mea e tiaki ai,
me tiaki ano hoki te tapenakara katoa:
otiia kaua ratou e whakatata mai ki nga
oko o te wahi tapu, ki te aata ranei, kei
mate ko ratou, ko koutou.
4 A ka tapiritia mai ratou ki a koe, a
me tiaki e ratou nga mea o te tapena-
kara o te whakaminenga, mo nga mahi
katoa *ratou* o te tapenakara: kaua hoki
te tangata ke e tata mai ki a koutou.
5 Ma koutou hoki e tiaki nga mea o te
wahi tapu, me nga mea o te aata; kei
puta he riri ki nga tamariki a Iharaira,
a muri ake nei.
6 Me au hoki, nana, kua tango ahau i
o koutou teina i nga Riwaiti i roto i nga
tamariki a Iharaira: he ohaohatanga
ratou ka hoatu nei ki a koutou ma
Ihowa, hei mahi i nga mahi o te tapena-
kara o te whakaminenga.
7 Ko koutou ia ko o tama, kia mau ki
ta koutou mahi tohunga ki nga mea
katoa o te aata, o roto atu ano hoki i te
arai, hei mahi ma koutou: he mea
hoatu noa atu ta koutou mahi tohunga
e hoatu nei e ahau: a ka whakamatea
te tangata ke e whakatata mai ana.
8 A i korero ano a Ihowa ki a Arona,
Na, kua tukua atu nei e ahau ki a koe
te tiakanga o aku whakahere hapahapai
o roto o nga mea tapu katoa a nga ta-
mariki a Iharaira; ka hoatu aua mea e
ahau ki a koutou ko au tama, he wha-

kaaro hoki ki te whakawahinga. Hei
tikanga *tenei*, a, ake ake ake.
9 Ko nga mea tenei mau o nga mea
tino tapu e kore nei *e tukua* ki te ahi:
ko nga whakahere katoa a ratou, ko nga
whakahere toto-kore a ratou, ko nga
whakahere hara hoki a ratou, me nga
whakahere katoa a ratou mo te he, e
whakaherea mai e ratou ki a au, ka tino
tapu ena ma koutou ko o tama.
10 Me kai e koutou ki te wahi tino
tapu, me kai e nga tane katoa: e tapu
ana tena mea mau.
11 Mau ano hoki tenei; nga whaka-
here hapahapai e homai ana e ratou, me
nga whakahere poipoi katoa a nga ta-
mariki a Iharaira: ka hoatu aua mea e
ahau ki a koe, ki a koutou tahi ko au
tama ko au tamahine; hei tikanga *tenei*,
a, ake ake ake: me kai taua mea e nga
tangata poke-kore katoa o tou whare.
12 Ko nga wahi pai katoa o te hinu,
me nga wahi pai katoa o te waina, o te
witi hoki, nga tuapora o aua mea e
homai ana e ratou ki a Ihowa, kua
hoatu ena e ahau ki a koe.
13 Mau nga hua mataati o nga mea
katoa o te whenua, e kawea mai ana e
ratou ki a Ihowa; me kai e nga tangata
poke-kore katoa o tou whare.
14 Mau nga mea katoa i oti rawa mai
i roto i a Iharaira.
15 Ko nga mea katoa e orokoputa mai
ana i te kopu o nga kikokiko katoa, nga
mea hoki e whakaherea ana e ratou ma
Ihowa, o te tangata o te kararehe, mau
ena: otiia me tino whakahoki atu e koe
ki te utu nga matamua a te tangata, me
tango utu ano hoki koe mo nga mata-
mua a te kararehe poke.
16 A ko nga mea e utua ana e whaka-
hokia ana ka kotahi marama o tona
whanautanga, na, me tango oua utu e
koe; kia rite ki tau e whakarite ai, kia
rima hekere nga moni; hei nga hekere
wahi tapu, e rua tekau nei nga kera.
17 Ko te matamua ia a te kau, me te
matamua a te hipi, me te matamua a te
koati, kaua e whakahokia atu e koe; e
tapu ana ena: me tauhi atu e koe o
ratou toto ki te aata, me tahu ano hoki
o ratou ngako hei whakahere ahi, hei
kakara reka ki a Ihowa.
18 A mau o ratou kikokiko, ka pera
me te uma poipoinga, me te peke ma-
tau, nau hoki ena.
19 Ko nga whakahere hapahapai katoa
o roto o nga mea tapu e whakaherea ana
e nga tamariki a Iharaira ki a Ihowa,
kua hoatu e ahau ki a koe, ki au tama
ki a koutou tahi ko o tamahine; hei
tikanga tenei, a, ake ake ake: hei ka-
wenata tote i te aroaro o Ihowa, ake ake
ake, ki a koutou tahi ko ou uri.
20 A i korero mai a Ihowa ki a Arona,
Kahore he kāinga tupu mou i to ratou
whenua, kahore ano hoki he wahi mou i
roto i a ratou: ko ahau te wahi mou,
me tou kāinga tupu i roto i nga tama-
riki a Iharaira.
21 Kua hoatu nei hoki e ahau ki nga
tamariki a Riwai nga whakatekau katoa
i roto i a Iharaira hei taonga tupu, hei
utu mo ta ratou mahi e mahi ai ratou,
mo te mahinga i te tapenakara o te
whakaminenga.
22 Kaua ano hoki nga tamariki a Iha-
raira e whakatata a muri ake nei ki te
tapenakara o te whakaminenga, kei
whai hara ratou, a ka mate.
23 A ma nga Riwaiti e mahi nga mahi
o te tapenakara o te whakaminenga, me
waha ano hoki e ratou to ratou kino.
Hei tikanga tenei ake ake ake ma o
koutou whakatupuranga, kia kahore he
kāinga tupu mo ratou i roto i nga tama-
riki a Iharaira.
24 Engari nga whakatekau a nga ta-
mariki a Iharaira, e whakaherea nei e
ratou hei whakahere hapahapai ki a
Ihowa, kua hoatu e ahau hei wahi tupu
ki nga Riwaiti: koia ahau i mea ai ki a
ratou, E kore ratou e whai kāinga tupu
i roto i nga tamariki a Iharaira.
25 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
26 Korero atu ano hoki ki nga Riwaiti,
mea atu ki a ratou, Ka tangohia e kou-
tou nga whakatekau a nga tamariki a
Iharaira e hoatu nei e ahau ki a koutou
i roto i a ratou *mea* hei wahi tupu mo
koutou, na me whakahere he whakahere
hapahapai e koutou ki a Ihowa i roto i
taua mea,—te wahi whakatekau o aua
whakatekau.
27 A ka kiia *tenei* whakahere hapaha-
pai he mea na koutou, he pera me te
witi o te patunga witi, me te purenata-
nga hoki o te poka waina.
28 Na, ka whakaherea ano hoki e kou-
tou he whakahere hapahapai ki a Ihowa
i roto i a koutou whakatekaunga katoa
e tangohia mai ana e koutou i nga ta-
mariki a Iharaira; a me homai e koutou
te whakahere hapahapai a Ihowa i roto
i taua mea ki te tohunga ki a Arona.
29 Me whakahere e koutou nga wha-
kahere hapahapai katoa ma Ihowa i roto
i nga mea katoa e homai ana ki a kou-
tou, i roto i nga mea papai katoa o tena
mea, *ara*, tona wahi tapu i roto ano i
tena mea.

30 Me ki atu hoki e koe ki a ratou, Ka
oti te hapahapai e koutou te wahi pai o
tena mea i roto ano i tena mea, na ka
kiia atu he mea na nga Riwaiti, he pera
me te hua o te patunga witi, me te
purenatanga hoki o te poka waina.
31 A me kai taua mea ki nga wahi
katoa e koutou ko o koutou whare: ko
ta koutou utu hoki ia mo ta koutou
mahi i te tapenakara o te whakami-
nenga.
32 A e kore e wahā e koutou he hara i
taua mea, ina hapahapainga e koutou te
wahi pai o tena mea i roto ano i tena
mea: kaua ano hoki e whakapokea e
koutou nga mea tapu a nga tamariki
a Iharaira, kei mate koutou.

UPOKO 19.

A I korero a Ihowa ki a Mohi raua ko
Arona, i mea,
2 Ko te tikanga tenei o te ture i wha-
kahaua mai e Ihowa; i mea mai ia,
Korero atu ki nga tamariki a Iharaira
kia tikina e ratou tetahi kuao kau mau,
ki te uha, ki te mea whero, ki te mea
kahore ona koha, kahore ano hoki i
iokitia:
3 A ka hoatu e koutou ki a Ereatara
tohunga, a mana ia e kawe ki waho o te
puni, ma *tetahi* hoki e patu ki tona
aroaro.
4 Na, ka tango a Ereatara te tohunga
i tetahi wahi o ona toto ki tona maihao,
ka tauhiuhi atu ai i ona toto; hei mua
tonu o te tapenakara o te whakami-
nenga; kia whitu nga meatanga.
5 Na, ka tahuna te kau i tana tiroha-
nga atu; tona hiako, me ona kiko, me
ona toto; me tahu tahi e ia me ona
paru.
6 Na, ka mau te tohunga ki te rakau
hita, ki te hihopa, ki te mea ngangana,
a ka makā e ia ki waenganui o te tahu-
nga o te kau.
7 Katahi ka horoi te tohunga i ona ka-
kahu, ka horoi ano hoki i tona kiri ki te
wai, a, muri iho ka haere ki te puni, ka
poke hoki te tohunga, a ahiahi noa.
8 Me te kai tahu ano hoki o taua mea,
me horoi e ia ona kakahu ki te wai, me
horoi ano hoki tona kiri ki te wai, ka
poke hoki ia, a ahiahi noa.
9 A me amene mai nga pungarehu o
te kau e tetahi tangata poke-kore, a ka
waiho i waho o te puni, i te wahi poke-
kore, ka tiaki ai *hei mea* mo te whaka-
minenga o nga tamariki a Iharaira hei
wai mo te whakamotuhaketanga; hei
mea horohoro tena mo te hara.
10 Me horoi ano hoki ona kakahu e te
kai amene i nga pungarehu o te kau, ka
poke hoki ia, a ahiahi noa: me waiho
ano hoki tena hei tikanga tuturu tonu
iho ma nga tamariki a Iharaira, ma te
manene hoki e noho manene ana i roto i
a ratou.
11 Ki te pa tetahi ki te tinana mate o
tetahi tangata, ka poke ia, a e whitu
nga ra.
12 Me pure ia e ia ki taua *wai* i te
toru o nga ra, a i te whitu o nga ra ka
kore ona poke: otiia ki te kore ia e pure
i a ia i te toru o nga ra, e kore ia e poke-
kore i te whitu o nga ra.
13 Ki te pa tetahi ki te tinana mate o
tetahi tangata kua mate rawa, a e kore
e pure i a ia, e whakapokea ana e ia te
tapenakara o Ihowa; a ka hatepea atu
taua wairua i roto i a Iharaira; no te
mea kihai i tauhiuhia mai ki a ia te wai
o te whakamotuhaketanga, ka poke ano
ia; e mau ana ano ki a ia tona poke.
14 Ko te ture tenei ina mate te tangata
i roto i te teneti: ko nga tangata katoa
e haere mai ana ki roto ki te teneti, me
nga tangata katoa i roto i te teneti, ka
poke ratou, a kia whitu ra ano nga ra.
15 Ka poke ano hoki nga oko katoa e
puare kau ana, kahore nei i herea iho te
taupoki.
16 Ki te pa hoki tetahi ki te tangata i
patua ki te hoari ki waenga parae, ki te
tupapaku ranei, ki te wheua tangata
ranei, ki te urupa ranei, ka poke ia, a
kia whitu nga ra.
17 Na, he tangata poke, me tiki e
ratou etahi o nga pungarehu o te *kau i*
tahuna hei horohoronga mo nga hara,
ka riringi ai ki te wai ora, ki roto ano ki
te oko.
18 Na, ka mau tetahi tangata poke-
kore ki te hihopa, a ka tukua e ia ki te
wai, na, ka tauhiuhia te teneti, me nga
oko katoa, nga tangata ano hoki o reira,
me te tangata i pa atu nei ki te wheua,
ki te tangata ranei i patua, ki te tupa-
paku ranei, ki te urupa ranei.
19 Me tauhiuhi atu ano hoki e te
tangata poke-kore te tangata poke i te
toru o nga ra, i te whitu hoki o nga ra;
a me pure ia e ia ano i te whitu o nga
ra, ka horoi ai i ona kakahu, ka horoi
ano hoki i a ia ki te wai, a i te ahiahi ka
kore te poke.
20 A ki te poke tetahi tangata, a e
kore e pure i a ia, ka hatepea atu taua
wairua i roto i te huihuinga, mona i
whakapoke i te wahi tapu o Ihowa: ki-
hai te wai o te whakamotuhaketanga i
tauhiuhia ki a ia; e poke ana ia.

21 A hei tikanga tuturu iho tenei ma
ratou, me horoi ona kakahu e te kai
tauhiuhi o te wai whakamotuhaketanga;
ka poke ano hoki, a ahiahi noa, te ta-
ngata e pa ana ki te wai whakamotuha-
ketanga.
22 Ka poke ano hoki nga mea katoa e
pa atu ai te tangata poke; a ka poke
ano, a ahiahi noa, te wairua e pa atu ana
ki taua mea.

UPOKO 20.

NA, ka tae mai nga tamariki a Iharaira, te whakaminenga katoa, ki
te koraha o Tini i te marama tuatahi: a
ka noho te iwi ki Karehe; na, ka mate
a Miriama ki reira, a tanumia ana ki
reira.
2 A kahore he wai mo te whakami-
nenga: a ka huihui mai ratou ki te
ngangare ki a Mohi raua ko Arona.
3 Na, ka ngangau te iwi ki a Mohi, a
ka korero, ka mea, Aue, me i mate ma-
tou i te matenga o o matou tuakana i te
aroaro o Ihowa!
4 Na te aha hoki i kawea mai ai e
korua te whakaminenga a Ihowa ki te-
nei koraha, kia mate tahi matou me a
matou kararehe ki konei?
5 Na te aha hoki matou i meinga ai e
korua kia haere mai i Ihipa, kia kawea
matou ki tenei wahi kino? ehara nei i te
wahi purapura, i te wahi piki, waina,
pamekaranete; kahore ano hoki he wai
hei inu.
6 Na, ka haere atu a Mohi raua ko
Arona i te aroaro o te whakaminenga ki
te whatitoka o te tapenakara o te wha-
kaminenga, a ka kupapa iho a raua
mata: na, ko te putanga mai o te koro-
ria o Ihowa ki a raua.
7 A ka korero mai a Ihowa ki a Mohi,
ka mea,
8 Maua atu te tokotoko, huihuia mai
ano te whakaminenga e korua ko tou
tuakana, ko Arona, ka korero ai korua ki
te kamaka i ta ratou tirohanga mai; a
ka tukua mai tona wai, a ka whakapu-
taina mai e koe he wai mo ratou i roto i
te kamaka: ka meinga ano hoki e koe
te whakaminenga me a ratou kararehe
kia inu.
9 Na, ka maua atu e Mohi te tokotoko
i te aroaro o Ihowa, pera ana ia me tana
i whakahau ai.
10 I huihuia mai hoki te whakami-
nenga e Mohi raua ko Arona ki mua atu
o te kamaka, a ka mea ia ki a ratou,
Whakarongo mai ra, e te hunga tutu;
me whakaputa mai ano ranei e maua he
wai mo koutou i roto i tenei kamaka?
11 Na, ka ara te ringa o Mohi, a patua
ana e ia te kamaka ki tona tokotoko, e
rua nga meatanga; te tino putanga mai
o te wai, tona nui, a inu ana te iwi me a
ratou kararehe.
12 Na, ko te meatanga mai a Ihowa ki
a Mohi raua ko Arona, Na, kahore nei
korua i whakapono ki a au, i whakatapu
i a au i te tirohanga mai a nga tamariki
a Iharaira, mo reira e kore korua e kawe
i tenei whakaminenga ki te whenua e
hoatu nei e ahau ki a ratou.
13 Ko te wai tena o Meripa, i ngangau
hoki nga tamariki a Iharaira ki a Ihowa
ki reira, a meinga ana ratou hei whaka-
tapu mona.
14 Na, ka unga tangata atu a Mohi i
Karehe ki te kingi o Eroma, Ko te kupu
tenei a to teina a Iharaira, E mohio ana
koe ki nga he katoa i pono mai ki a
matou;
15 Ki te hekenga atu o o matou mātua
ki Ihipa, ki to matou nohoanga hoki i
Ihipa, a, maha noa nga ra; a ka tukino
mai nga Ihipiana i a matou ko o matou
mātua:
16 A, ta matou karangatanga atu ki a
Ihowa, na, ka rongo mai ia ki to matou
reo, a ungā mai ana e ia he anahera hei
whakaputa mai i a matou i Ihipa: na,
kei Karehe tenei matou, kei te pa wha-
kamutunga o tau rohe:
17 Tena, kia tika matou na tou whe-
nua: e kore matou e haere na nga mara,
na nga mara waina ranei, e kore ano
hoki matou e inu i te wai o nga puna:
ka haere matou i te huanui o te kingi,
e kore matou e peka ki matau ki maui,
kia pahemo ra ano i a matou au rohe.
18 Na, ko te meatanga mai a Eroma
ki a ia, E kore koe e tika na toku *wahi*,
kei haere atu ahau me te hoari ki te tu
i a koe.
19 Na, ko te meatanga a nga tamariki
a Iharaira ki a ia, Ka haere matou na te
huanui: a ki te inu ahau me aku kahui
i tou wai, me utu e ahau: heoi rawa
taku e mea ai, ko te haere kau a oku
waewae.
20 Na, ka mea mai ia, E kore koe e
tukua kia haere. A i puta mai ano a
Eroma me te ope nui, me te ringa kaha,
ki te tu i a ia.
21 A i te korenga o Eroma e pai ki te
tuku i a Iharaira kia haere na tana rohe,
na ka peka ke atu a Iharaira i a ia.
22 Na, ka turia atu e nga tamariki a
Iharaira, e te whakaminenga katoa, i
Karehe, a ka tae mai ki Maunga Horo.

23 Na, ka korero mai a Ihowa ki a
Mohi raua ko Arona i Maunga Horo i
te rohe o te whenua o Eroma, ka mea,
24 Ka kohia atu a Arona ki tona iwi;
e kore hoki ia e tae ki te whenua ka
hoatu nei e ahau ki nga tamariki a Iha-
raira, mo korua i whakatoi ki taku
kupu i te wai o Meripa.
25 Tangohia a Arona raua ko Ereatara
ko tana tama, kawea atu hoki raua ki
runga ki Maunga Horo:
26 Unuhia hoki nga kakahu o Arona,
ka whakakakahu atu ai ki tana tamaiti
ki a Ereatara: a ka kohia atu a Arona
ki tona iwi, ka mate hoki ki reira.
27 Na, ka pera ano a Mohi me ta
Ihowa i whakahau ai, a haere ana ratou
ki runga ki Maunga Horo i te tirohanga
a te whakaminenga katoa.
28 Na, ka unuhia e Mohi nga kakahu
o Arona, a whakakakahuria atu ana e
ia ki tana tamaiti ki a Ereatara; a ka
mate a Arona ki reira ki te tihi o te
maunga: a ka heke iho a Mohi raua ko
Ereatara i runga i te maunga.
29 A, te kitenga o te whakaminenga
katoa kua mate a Arona, na, e toru te-
kau nga ra i tangihia ai a Arona e ratou,
e te whare katoa o Iharaira.

UPOKO 21.

A TE rongonga o kingi Arara o te
, Kanaani, i noho nei ki te taha ki
te tonga, e haere atu ana a Iharaira na
te ara a nga tutei; na, ka tatau ia ki a
Iharaira, a whakarautia ana etahi o ra-
tou e ia hei whakarau.
2 Na, ka puaki te kupu taurangi a
Iharaira ki a Ihowa, a ka mea, Ki te
tukua rawatia mai e koe tenei iwi ki
toku ringa ka whakangaromia rawatia
e ahau o ratou pa.
3 A i whakarongo mai a Ihowa ki te
reo o Iharaira, a homai ana e ia nga
Kanaani; a whakangaromia ana ratou
me o ratou pa e ratou: a huaina iho e
ia te ingoa o taua wahi ko Horema.
4 Na, ka turia atu e ratou i Maunga
Horo na te ara o te Moana Whero ki te
taiawhio i te whenua o Eroma: a pouri
noa iho te wairua o te iwi i te ara.
5 A ka korero whakahe te iwi mo te
Atua, mo Mohi hoki, Na te aha i kawea
mai ai matou ki runga nei i Ihipa kia
mate ki te koraha? kahore nei hoki he
taro, kahore he wai; a e whakarihariha
ana to matou wairua ki tenei taro mama.
6 Na, ka tukua mai e Ihowa he nakahi
tuaahi ki roto ki te iwi, a ka ngaua te
iwi e aua mea; a he tokomaha nga ta-
ngata o Iharaira i mate.
7 Na, ka haere mai te iwi ki a Mohi,
a ka mea, Kua hara matou i a matou i
korero whakahe mo Ihowa, mou hoki;
inoi atu ki a Ihowa kia tangohia atu e
ia nga nakahi i a matou. Na, ka inoi a
Mohi mo te iwi.
8 Na, ko te meatanga mai a Ihowa ki
a Mohi, Hangā tetahi nakahi tuaahi
mau, ka whakanoho ai ki runga ki te
pou: a ki te mea kua ngaua tetahi, a ka
titiro atu ki taua mea, na, ka ora.
9 Na, hangā ana e Mohi te nakahi ki
te parahi, a whakanohoia ana e ia ki
runga ki te pou, a ngaua rawatia ake
tetahi e te nakahi, kua titiro ki te naka-
hi parahi, ora ake.
10 ¶ Na, ka turia atu e nga tamariki
a Iharaira, a noho ana i Opoto.
11 A ka turia atu ano e ratou i Opoto,
a noho ana i Ite-aparimi i te koraha i
mua mai o Moapa, ki te taha ki te
rawhiti.
12 A i turia atu ano e ratou i reira, a
noho ana i te raorao o Terete.
13 I turia atu e ratou i reira, a noho
ana i tera taha o Aranona o tera i te
koraha e totoro mai ana i nga wahi o
nga Amori: ko Aranona hoki te rohe
ki a Moapa, kei te takiwa o Moapa o
nga Amori.
14 Koia i korerotia ai i te pukapuka o
nga whawhai a Ihowa, Ko tana i mea
ai ki te Moana Whero, ki nga awa hoki
o Aranona,
15 Ki nga hurihanga wai ano hoki e
tika ana whaka-te-nohoanga i Ara, e
piri nei ki te rohe o Moapa.
16 *I turia atu* hoki e ratou i reira ki
Peere: ko te puna ia i korero ai a Ihowa
ki a Mohi, Huihuia mai te iwi, a maku
e hoatu he wai ki a ratou.
17 ¶ Katahi ka waiatatia tenei waiata
e Iharaira, Pupuke ake, e te puna; wai-
atatia atu e koutou:
18 I keria e nga rangatira te puna, i
keria e nga ariki o te iwi ki o ratou to-
kotoko, *he mea tohutohu* na te kai wha-
katakoto tikanga. Na, ka turia atu e
ratou i te koraha ki Matana:
19 I Matana hoki ki Nahariere, i Na-
hariere hoki ki Pamoto:
20 I Pamoto hoki i te raorao, i tera i
te whenua o Moapa, ki te tihi o Pihika,
ki tera e anga atu ana ki Iehimono.
21 Na, ka unga tangata atu a Iharaira
ki a Hihona ki te kingi o nga Amori,
hei mea atu,
22 Kia tika ahau na tou whenua; e
kore matou e peka ki nga mara, ki nga

mara waina ranei; e kore matou e inu
i nga wai o te puna: ka haere matou na
te huanui o te kingi, kia pahemo ra ano
o rohe i a matou.
23 Otiia kihai a Hihona i tuku i a
Iharaira kia tika na tona wahi; na, hui-
huia ana e Hihona tona iwi katoa, a
puta mai ana ki te tu i a Iharaira ki te
koraha: na, ka haere mai ia ki Iahata
ki te tatau i a Iharaira.
24 A patua iho ia e Iharaira ki te mata
o te hoari, tangohia ana hoki e ratou
tona whenua, o Aranona atu, a, tae noa
ki Iapoko, ki nga tamariki a Amona:
he rohe hoki e kore e taea ta nga tama-
riki a Amona.
25 A riro ana i a Iharaira enei pa ka-
toa: a nohoia ana e Iharaira nga pa
katoa o nga Amori, a Hehepona, me
ona pa ririki.
26 He pa hoki a Hehepona no Hihona
no te kingi o nga Amori; i whawhai
hoki ia ki to mua kingi o Moapa, a ta-
ngohia mai ana e ia tona whenua katoa
i tona ringa, a tae noa ki Aranona.
27 Koia te hunga korero whakatauki
ka mea ai, Haere mai ki Hehepona, kia
hangā, kia whakapaia te pa o Hihona.
28 Kua puta atu hoki he ahi i Hehe-
pona, he mura i te pa o Hihona: a pau
ake a Ara o Moapa, me nga ariki o nga
wahi tiketike o Aranona.
29 Aue *te mate* mou, e Moapa! ka
ngaro koe, e te iwi o Kemoho: kua
hoatu e ia ana tama i ora, me ana tama-
hine, hei pononga ma Hihona ma te
kingi o nga Amori.
30 I kopere atu hoki matou ki a ratou;
kua ngaro a Hehepona, tae noa ki Ri-
pono, kua hunā e matou tae noa ki Nopa
e *totoro* atu nei ki Merepa.
31 ¶ Na, ka noho a Iharaira ki te
whenua o nga Amori.
32 A ka tono tangata a Mohi ki te tu-
tei i Iatere, a ka riro mai i a ratou nga
pa ririki o reira, i panā hoki nga Amori
e noho ana i reira.
33 Na, ka tahuri ratou, a ka haere ki
runga na te ara o Pahana: na, ko te
putanga mai o Oka o te kingi o Pahana,
ki te whakatau i a ratou, a ia, me tona
iwi katoa ki te whawhai ki Eterei.
34 A ka mea a Ihowa ki a Mohi, Kei
wehi koe i a ia; ka hoatu hoki ia e ahau
ki tou ringa, me tona iwi katoa hoki,
me tona whenua; a ka rite tau e mea
ai ki a ia ki tau i mea ai ki a Hihona ki
te kingi o nga Amori i noho ra i
Hehepona.
35 Na, patua iho ia e ratou, me ana
tama, me tona iwi katoa, a kore noa e
toe tetahi morehu ona: a tangohia ana
e ratou tona whenua.

UPOKO 22.

NA, ka turia atu e nga tamariki a
Iharaira, a ka noho ki nga mania
o Moapa, ki tenei taha o Horano *ki te
ritenga atu* o Heriko.
2 A, te kitenga o Paraka o te tama a
Tiporo i nga mea katoa i mea ai a Iha-
raira ki nga Amori,
3 Na, nui atu te wehi o Moapa ki te
iwi, no te mea he tokomaha ratou: a
tuatea noa iho a Moapa i nga tamariki a
Iharaira.
4 Na, ka mea a Moapa ki nga kauma-
tua o Miriana, Akuanei tenei whakami-
nenga horomiti ai i nga tangata katoa i
tetahi taha o tatou i tetahi taha, pera
ai me te kau e horomiti nei i te tarutaru
o te mara. A ko Paraka tama a Tiporo
te kingi o Moapa i taua wa.
5 Na, ka ungā etahi karere e ia ki a
Paraama tama a Peoro ki Petoro, ki te
taha o te awa o te whenua o nga tama-
riki o tona iwi, ki te tiki i a ia, hei mea
hoki, He iwi tenei kua puta mai i Ihipa,
na, kapi ana i a ratou te mata o te whe-
nua; a e noho nei ano ratou i toku
aroaro:
6 Na, tena, haere mai hei kai kanga
maku i tenei iwi; e kaha ana hoki ratou
i a au: tera pea e taea ratou e ahau te
patu, te pei hoki i te whenua: e mohio
ana hoki ahau ko tau e manaaki ai ka
manaakitia, ko tau hoki e kanga ai ka
kangā.
7 Na, ka haere nga kaumatua o Moapa
ratou ko nga kaumatua o Miriana me
nga utu makutu i o ratou ringaringa;
a ka tae mai ki a Paraama, a korerotia
ana e ratou nga kupu a Paraka.
8 Na, ka mea mai ia ki a ratou, E
noho ki konei i tenei po, a me whaka-
hoki mai he korero e ahau ki a koutou,
ta Ihowa hoki e korero mai ai ki a au.
Na, ka noho nga rangatira o Moapa ki
a Paraama.
9 Na, ka haere mai te Atua ki a Para-
ama, a ka mea, Ko wai ena tangata i a
koe na?
10 A ka mea a Paraama ki te Atua,
Kua unga tangata mai a Paraka tama a
Tiporo, te kingi o Moapa, ki a au, *e ki
ana*,
11 He iwi tenei kua puta mai i Ihipa,
a kapi ana i a ratou te mata o te whe-
nua: tena, haere mai hei kai kanga
maku i a ratou; tera pea e taea e ahau
te whawhai ki a ia, te pei hoki i a ia.

12 Na, ko te meatanga mai a te Atua
ki a Paraama, Kaua e haere tahi i a
ratou; kaua e kangā tena iwi: kua oti
hoki ratou te manaaki.
13 Na, ka maranga a Paraama i te ata,
a ka mea ki nga rangatira o Paraka,
Haere koutou ki to koutou whenua: e
kore hoki a Ihowa e pai ki te tuku i a
au kia haere i a koutou.
14 Na, ka whakatika nga rangatira o
Moapa, a ka haere mai ki a Paraka, ka
mea hoki, Kihai a Paraama i pai ki te
haere tahi mai i a matou.
15 Na, ka tonoa mai e Paraka etahi
atu rangatira, he tokomaha atu, he nui
atu i era.
16 A, to ratou taenga mai ki a Para-
ama, na, ka mea ratou ki a ia, Ko te
kupu tenei a Paraka a te tama a Tiporo,
Kei puritia atu koe e tetahi mea, haere
mai ra ki a au:
17 Ka whakanuia rawatia hoki koe e
ahau, a ka meatia ano e ahau nga mea
katoa e mea mai ai koe ki a au: haere
mai ra, hei kai kanga maku i tenei iwi.
18 Na, ko te whakahokinga mai a
Paraama, te meatanga mai hoki ki nga
tangata a Paraka, Ahakoa i ki tona
whare i te hiriwa i te koura e homai e
Paraka ki a au, e kore e ahei i a au te
whakawhiti ke i te kupu a Ihowa a toku
Atua, te mea i te mea iti, i te mea nui
ranei.
19 Na, e noho ano hoki koutou ki ko-
nei i tenei po, kia mohio ahau ki ta
Ihowa e mea mai ai ano ki a au.
20 A i puta mai te Atua ki a Paraama
i te po, a ka mea ki a ia, Ki te haere
mai aua tangata ki te karanga i a koe,
whakatika atu, haere atu i a ratou: ko
te kupu ia e korero ai ahau ki a koe, ko
tena tau e mea ai.
21 Na, ka maranga a Paraama i te ata,
a whakanohoia ana e ia tana kaihe, a
haere ana i nga rangatira o Moapa.
22 Na, ka mura te riri a te Atua mona
i haere, a ka tu te anahera a Ihowa ki
te ara hei hoa riri mona. A i runga ia
i tona kaihe e noho ana, ko ona tangata
tokorua hoki ona hoa.
23 A, te kitenga o te kaihe i te ana-
hera a Ihowa e tu ana i te ara, me tana
hoari i tona ringa, unu rawa: na, ka
peka atu te kaihe i te ara, a ka haere ki
te parae: na, ka whiua e Paraama te
kaihe kia anga ki te ara.
24 Katahi ka tu te anahera a Ihowa ki
tetahi huarahi o nga mara waina, he
taiepa kei tenei taha, he taiepa hoki kei
tera taha.
25 A, te kitenga o te kaihe i te anahera
a Ihowa, na, ka whakapiri ki te taiepa,
a karapitia ana e ia te waewae o Para-
ama ki te taiepa: na ka whiua ano ia
e ia.
26 Na, ka neke atu ano te anahera a
Ihowa, a ka tu ki te wahi kuiti, kahore
nei he ara hei pekanga atu ki matau ki
maui.
27 A, te kitenga o te kaihe i te ana-
hera a Ihowa, na, ka takoto ki raro i a
Paraama: a ka mura te riri a Paraama,
a ka patua e ia te kaihe ki te rakau.
28 Katahi ka whakahamumutia e
Ihowa te waha o te kaihe, a ka korero
mai ki a Paraama, I aha ahau ki a koe,
i toru ai enei patunga au i a au?
29 A ka mea mai a Paraama ki te
kaihe, Mo to mamingatanga ra ki a au:
me he hoari i toku ringa, ina, kua wha-
kamatea koe e ahau inaianei.
30 Na, ka mea ake te kaihe ki a Para-
ama, Ehara ianei ahau i te kaihe nou,
i ekengia nei e koe o toku rironga ra
ano i a koe, a tae noa ki tenei ra? he
penei ranei taku hanga ki a koe i mua?
A ka mea mai ia, Kahore.
31 Na, ka whakatirohia e Ihowa nga
kanohi o Paraama, a ka kite ia i te
anahera o Ihowa e tu ana i te ara, me
tana hoari i tona ringa, unu rawa: na
ka tuohu ia, a ka piko iho tona mata.
32 Na, ka mea te anahera a Ihowa ki
a ia, Na te aha enei patunga e toru au i
to kaihe? nana, i puta atu ahau hei hoa
riri mou, no te mea e peau ke ana tou
ara i toku aroaro.
33 A, te kitenga o te kaihe i au, na, ka
toru ana pekanga atu ki tahaki i toku
aroaro: me i kahore ia te peka atu ki
tahaki i toku aroaro, ina, kua patua tenei
koe e ahau, a ko ia kua whakaorangia.
34 Na, ka mea a Paraama ki te ana-
hera a Ihowa, Kua hara ahau; noku
kihai i mohio ko koe te tu mai ana i te
ara ki te whakatau i a au: na, ki te he
tenei ki tau titiro, me hoki ahau.
35 Na, ko te meatanga mai a te ana-
hera a Ihowa ki a Paraama, Haere i aua
tangata: ko te kupu ia e korero ai ahau
ki a koe, ko tena anake tau e korero ai.
Na, ka haere a Paraama i nga rangatira
a Paraka.
36 ¶ A, te rongonga o Paraka e haere
mai ana a Paraama, ka haere atu ia ki
te whakatau i a ia ki tetahi pa o Moapa
i te rohe o Aranona, i te rohe whakamu-
tunga.
37 A ka mea a Paraka ki a Paraama,
Kahore ianei ahau i ata unga atu ki a
koe, ki te karanga i a koe? na te aha
koe tē haere mai ai ki a au? he pono

ranei e kore e ahei i a au te whakanui i
a koe?
38 Na, ko te meatanga mai a Paraama
ki a Paraka, Na, kua tae mai nei ahau
ki a koe: tera ranei e taea e ahau te ko-
rero tetahi mea ahakoa iti? ko te kupu
e homai e te Atua ki toku waha, ko tena
taku e korero ai.
39 Na, ka haere a Paraama i a Pa-
raka, a ka tae mai raua ki Kiriata-
hutoto.
40 Na ka patu a Paraka i etahi kau
me etahi hipi, a ka unga tangata mai ki
a Paraama ratou ko ona hoa ko nga
rangatira.
41 A i te ata, na, ka mau a Paraka ki a
Paraama, a kawea ana e ia ki runga ki
nga wahi teitei o Paara, a ka whakaa-
turia mai e ia i reira te *pito* whakamutu-
nga o te iwi.

UPOKO 23.

KATAHI ka mea a Paraama ki a Pa-
raka, Hangā etahi aata maku, kia
whitu, kia rite mai hoki maku nga puru
e whitu, me nga hipi toa e whitu.
2 Na, rite tonu ta Paraka i mea ai ki
nga mea i korerotia e Paraama: a wha-
kaekea atu ana e Paraka raua ko Para-
ama he puru he hipi ki runga ki tetahi
aata ki tetahi aata.
3 Na, ko te meatanga mai a Paraama
ki a Paraka, E tu ki te taha o to tahu-
nga tinana, a ka haere ahau: tera pea a
Ihowa e tupono mai ki a au: a me ko-
rero atu e ahau ki a koe te kupu e wha-
kakitea mai e ia ki a au. Na, ka haere
ia ki te wahi tiketike.
4 Na, ka tupono mai a Ihowa ki a Pa-
raama, a ka mea atu ia ki a ia, Kua oti i
a au nga aata e whitu, kua whakaekea
ano hoki he puru he hipi ki runga ki
tenei aata ki tenei aata.
5 Na, ka homai e Ihowa he kupu ki
roto ki te waha o Paraama, a ka mea,
Hoki atu ki a Paraka, a kia penei to ki
atu.
6 Na, ka hoki atu ia ki a ia, a i te tu
ano ia i te taha o tana tahunga tinana,
a ia, me nga rangatira katoa o Moapa.
7 Na, ka tikina e ia tana ki whakape-
peha, a ka mea, Na Paraka na te kingi
o Moapa ahau i arahi mai i Arame, i
nga maunga o te rawhiti, *e mea ana*,
Haere mai hei kai kanga maku mo Ha-
kopa, haere mai hoki hei whakatara ki a
Iharaira.
8 Me aha e kanga ai ahau i ta te Atua
i kore ai e kanga? me aha hoki e wha-
katara ai ahau ki ta Ihowa kihai i wha-
katara?
9 Tenei hoki ahau i te tihi o nga ka-
maka te titiro atu nei ki a ia, te kite atu
nei i a ia i runga i nga pukepuke:
nana! ka noho te iwi ko ia anake, e
kore ano hoki e taua i roto i nga tauiwi.
10 Ma wai e tatau te puehu o Hakopa,
e titiro ranei te maha o te wahi whaka-
wha o Iharaira? Hei te mate o te
hunga tika he matenga moku, kia rite
hoki toku whakamutunga ki tona!
11 Na, ko te meatanga mai a Paraka,
ki a Paraama, He aha tau e mea nei ki
a au? hei kanga i oku hoa riri i tikina ai
koe e ahau, na, kua manaakitia rawatia
nei ratou e koe.
12 Na, ko tana whakahokinga atu, ka
mea atu, Ka homai nei e Ihowa he kupu
ki toku waha, kaua ranei ahau e mahara
ki tena kia whakapuakina atu?
13 Na, ka mea a Paraka ki a ia, Tena,
haere mai taua ki tetahi wahi ke atu, e
kite ai koe i a ratou: ko to ratou pito
tau e kite ai; e kore hoki koe e kite i a
ratou katoa: a hei reira puaki ai i a koe
taku kanga mo ratou.
14 Na, ka kawea ia e ia ki te mara o
Topimi, ki te tihi o Pihika, a hangā ana
e ia nga aata e whitu, whakaekea atu
ana hoki e ia e puru he hipi ki tenei
aata ki tenei aata.
15 Na, ka mea mai ia ki a Paraka, E
tu ki konei ki te taha o to tahunga
tinana, a ka whakatau ahau ki ko ki a
Ihowa.
16 Na, ka tupono mai a Ihowa ki a
Paraama, a ka homai e ia he kupu ki
tona waha, ka mea, Hoki atu ki a Pa-
raka kia penei hoki to ki atu.
17 A, tona haerenga mai ki a ia, na, e
tu ana ano ia i te taha o tana tahunga
tinana, ratou tahi ko nga rangatira o
Moapa. A ka mea a Paraka ki a ia, I
pehea mai te kupu a Ihowa?
18 Na, ka tikina e ia tana ki pepeha, a
ka mea, Whakatika, e Paraka, whaka-
rongo ai; kia whai taringa mai ki a au,
e te tama a Tiporo:
19 Ehara te Atua i te tangata e teka
ai; i te tama ranei a te tangata e puta
ke ai ana whakaaro: tera ranei ia e
korero, a kore ake e mahi; e puaki ranei
tana kupu, a, kahore e mana?
20 Nana, kua riro mai i a au te *kupu*
manaaki; kua oti hoki i a ia te mana-
aki; a e kore e taea e ahau te whaka-
puta ke.
21 Kahore i tirohia e ia he kino i a
Hakopa, kahore ano hoki i kitea he tutu
i a Iharaira: kei a ia a Ihowa tona

Atua, kei roto hoki i a ia te hamama-
tanga a te kingi.
22 Na Ihowa ratou i whakaputa mai i
Ihipa; rite tonu tona kaha ki to te
unikanga.
23 He pono kahore he makutu mo
Hakopa, kahore ano hoki he whaiwhaia
mo Iharaira: kei tona wa ano ka kore-
rotia a Hakopa, ae ra, a Iharaira, Ano te
mahi a te Atua!
24 Nana, ka whakatika ake te iwi ano
he raiona katua, ka ara ake ano hoki
ano he raiona: e kore e takoto iho, kia
kainga ra ano te tupapaku, kia inumia
hoki nga toto o nga mea i whakamatea.
25 Na, ko te meatanga mai a Paraka
ki a Paraama, Kati rawa te kanga i a
ratou, kati rawa ano hoki te manaaki i a
ratou.
26 Na, ko te whakahokinga atu a Pa-
raama, ka mea atu ki a Paraka, Kahore
ianei ahau i korero atu ki a koe, i mea
atu, Ko nga mea katoa e korero mai ai
a Ihowa, ko tena taku e mea ai?
27 Na, ka mea a Paraka ki a Paraama,
Tena, me kawe atu koe e ahau ki tetahi
atu wahi; tera pea e pai te Atua kia
whakapuakina e koe i reira taku kanga
mo ratou.
28 Katahi ka kawea a Paraama e Pa-
raka ki te tihi o Peoro, e titiro atu ana
ki Iehimono.
29 A ka mea a Paraama ki a Paraka,
Hangā etahi aata maku ki konei kia
whitu, kia rite mai hoki maku ki konei
nga puru e whitu me nga hipi toa e
whitu.
30 A rite tonu ta Paraka i mea ai ki
nga mea i korerotia e Paraama, a wha-
kaekea ana e ia he puru he hipi ki
runga ki tenei aata ki tenei aata.

UPOKO 24.

A TE kitenga o Paraama ko ta Iho-
wa i pai ai he manaaki i a Iha-
raira, na, kihai ia i haere me era meata-
nga ki te whai i te mea makutu; engari
i anga atu tona mata ki te koraha.
2 Na, ka maranga ake nga kanohi o
Paraama, a ka kite i a Iharaira e noho
ana, tenei iwi tenei iwi o ratou; na, ko
te putanga mai o te wairua o te Atua ki
runga ki a ia.
3 Na, ka tikina e ia tana ki pepeha, a
ka mea, He ki tenei na Paraama tama a
Peoro, he ki hoki na te tangata e titiro
ana ona kanohi:
4 He ki na te tangata i rangona ai nga
kupu a te Atua, i kitea ai te whakaki-
tenga a te Kaha rawa; i parangia hoki
ia, me te titiro ano ona kanohi.
5 Ano te pai o ou teneti, e Hakopa, o
ou nohoanga, e Iharaira!
6 Me te mea ko nga awaawa e takoto
atu ana, rite tahi ano ki nga kari i te
taha o te awa, ki nga aroe i whakatokia
e Ihowa, ki nga hita i te taha o nga
wai.
7 Ka ringitia iho te wai i roto i ana
peere, a ka tupu ana purapura ki nga
wai maha, ka whakanuia ake ano tona
kingi i a Akaka, ka kake hoki tona
kingitanga.
8 Na te Atua ia i whakaputa mai i
Ihipa; rite tahi ano tona kaha ki to te
unikanga: ka pau nga iwi ona hoa riri
i a ia, ka whatiwhatiia e ia o ratou
wheua, ka werohia hoki ratou ki ana
pere.
9 I tapapa iho ia, i takoto, ano he
raiona, rite tahi ano hoki ki te raiona
katua: ma wai ia e whakaoho? Ka
manaakitia te tangata e manaaki ana i a
koe, ka kangā hoki te tangata e kanga
ana i a koe.
10 ¶ Na, ka mura te riri a Paraka ki a
Paraama, a ka papaki ona ringa: na, ko
te meatanga mai a Paraka ki a Para-
ama, He kanga i oku hoa riri i karanga
ai ahau i a koe, na, ka toru nei au ma-
naakitanga *i a ratou.*
11 Na, rere atu ki tou wahi: I mea
ahau kia whakanuia rawatia koe; a kua
puritia nei koe e Ihowa kei whai ko-
roria.
12 Na, ko te meatanga atu a Paraama
ki a Paraka, Kahore ianei ahau i korero,
i mea ki o karere i ungā ake ra e koe ki
a au,
13 Ahakoa i ki tona whare i te hiriwa
i te koura e homai e Paraka ki a au, e
kore e ahei i a au te whakawhiti ke i te
kupu a Ihowa, te mea i te pai, i te kino
ranei, i ta toku ngakau ake; ko ta
Ihowa e korero ai, ko tena taku e ko-
rero ai?
14 Na, ka haere tenei ahau ki toku
iwi: haere mai, a me whakaatu e ahau
ki a koe ta tenei iwi e mea ai ki tou iwi
i nga ra whakamutunga.
15 Na, ka tikina e ia tana ki pepeha, a
ka mea, He ki tenei na Paraama na te
tama a Peoro, he ki hoki na te tangata e
titiro ana ona kanohi:
16 He ki na te tangata i whakarongo
atu ki nga kupu a te Atua, i mohio ki
nga mea a te Runga rawa, i kite nei i te
whakakitenga mai a te Kaha rawa, i
parangia, me te titiro ano ona kanohi:
17 E kite ano ahau i a ia, otiia kahore

nianei: e titiro atu ahau ki a ia, otiia e
kore e tata: tera e puta he Whetu i
roto i a Hakopa, ka ara ake ano hoki he
Hepeta i roto i a Iharaira, a ka patua e
ia nga pito o Moapa, ka hunā ano hoki e
ia nga tamariki katoa a Hete.
18 A ka riro mai ano a Eroma, ka riro
mai ano hoki a Heira, i ona hoa riri; a
ka maia te mahi a Iharaira.
19 A ka whai rangatiratanga tetahi e
puta mai i roto i a Hakopa, a ka hunā e
ia nga morehu o te pa.
20 Na, ka titiro ia ki a Amareke, a ka
tikina tana ki pepeha, ka mea, Ko Ama-
reke te timatanga o nga iwi; ko tona
whakamutunga ia he whakangaroma-
nga, ake ake ake.
21 Na, ka titiro ia ki nga Keni, a ka
tikina tana ki pepeha, ka mea, E kaha
ana tou nohoanga, kua hangā ano hoki
tou ohanga ki te kamaka.
22 He ahakoa ra ka pau te Keni: a,
whakataurerekatia noatia koe e te Ahi-
riana?
23 Na, ka tikina ano e ia tana ki pepe-
ha, a ka mea, Aue, ko wai e ora, ina
meatia tenei e te Atua!
24 A ka u mai ano he kaipuke i te
taha o Kitimi, a ka tukinotia e ratou te
Ahiriana, ka tukinotia ano hoki a Epere,
ko ia ano hoki ka ngaro, a ake ake
ake.
25 Katahi ka whakatika a Paraama, a
haere ana hoki ana ki tona wahi; me
Paraka ano hoki i haere i tana ara.

UPOKO 25.

NA, ka noho a Iharaira ki Hitimi, a
ka anga te iwi ka puremu ki nga
tamahine a Moapa.
2 A na ratou i karanga te iwi ki nga
patunga tapu ma o ratou atua: na, kai
ana te iwi, a koropiko ana ki o ratou
atua.
3 Na, ka whakaukia a Iharaira ki a
Paara-peoro, a ka mura te riri a Ihowa
ki a Iharaira.
4 Na, ka mea a Ihowa ki a Mohi,
Tangohia nga ariki katoa o te iwi, taro-
natia atu hoki ki te aroaro o Ihowa i te
ritenga atu o te ra, a ka tahuri atu i
a Iharaira te riri a Ihowa e mura
nei.
5 Na, ka mea a Mohi ki nga kai whaka-
rite whakawa o Iharaira, Patua e tenei e
tenei o koutou ona tangata i whakaukia
ki a Paara-peoro.
6 ¶ Na, ko te putanga mai o tetahi
tangata o nga tamariki a Iharaira, me
te kawe mai ano i tetahi wahine Miriani
ki ona teina i te tirohanga a Mohi, i te
tirohanga ano hoki a te whakaminenga
katoa o nga tamariki a Iharaira, a i te
tangi ano ratou i te whatitoka o te tape-
nakara o te whakaminenga.
7 A, te kitenga o Pinehaha tama a
Ereatara, a te tama a Arona tohunga,
na, ko tona whakatikanga ake i roto i te
whakaminenga, te hopukanga atu hoki
i te tao ki tona ringa;
8 Na, ka haere atu ia i muri i te ta-
ngata o Iharaira ki te teneti, a werohia
atu ana raua tokorua, te tangata o Iha-
raira, me te wahine hoki i tona tia. A
mutu iho te whiu o nga tamariki a
Iharaira.
9 A e rua tekau ma wha mano te
hunga i mate i te whiu.
10 ¶ Na, ka korero a Ihowa ki a
Mohi, ka mea,
11 Na Pinehaha, na te tama a Erea-
tara, a te tama a Arona tohunga, toku
riri i whakatahuri atu i nga tama-
riki a Iharaira, i te hae i whakapuke ra
i roto i a ia, he mea hoki mo tana wha-
kaaro i roto i a ratou ki a au, i kore ai
nga tamariki a Iharaira e poto i a au, i
a au e hae ana.
12 Mo reira me ki atu e koe, Nana, ka
hoatu e ahau ki a ia taku kawenata mo
te rangimarie:
13 A ka mau ki a ia, ki ona uri hoki i
muri i a ia, hei kawenata kia mau tonu
te mahi tohunga; mona i hae, he wha-
kaaro ki tona Atua, i mea whakamarie-
tanga ano hoki mo nga tamariki a Iha-
raira.
14 A te ingoa o te tangata o Iharaira i
patua, o tera hoki i patua tahitia me te
wahine Miriani, ko Timiri tama a Haru,
he rangatira no tetahi whare kaumatua
i roto i nga Himeoni.
15 A te ingoa o te wahine Miriani i
patua nei ko Kohopi, he tamahine na
Turu; he rangatira ia no tetahi iwi; no
tetahi whare kaumatua o Miriana *hoki*
ia.
16 ¶ Na, ka korero a Ihowa ki a
Mohi, ka mea,
17 Whakataria he pakanga ki nga Mi-
riani, patua hoki ratou:
18 Mo ratou hoki i whakatupukino nei
i a koutou ki a ratou mahi tinihanga, i
tinihanga na ratou i a koutou i te mea-
tanga ki a Peoro, i te meatanga ano
hoki a Kohopi tamahine a tetahi ranga-
tira o Miriana; he tuahine hoki ia no
ratou, i patua na hoki i te ra o te whiu-
nga mo te meatanga ki a Peoro.

UPOKO 26.

AI muri iho i te whiu ka korero a
Ihowa ki a Mohi raua ko Ereatara,
ko te tama a Arona tohunga, ka mea,
2 Taua nga tangata o te whakaminenga katoa o nga tamariki a Iharaira, nga mea e rua tekau, i maha atu ranei o ratou tau, puta noa i nga whare o o ratou mātua, nga mea katoa e kaha ana i roto i a Iharaira ki te haere atu ki te whawhai.
3 Na ka korero a Mohi raua ko Ereatara tohunga ki a ratou i nga mania o Moapa, i te wahi o Horano *e tata ana* ki Heriko, ka mea,
4 *Taua nga tangata* e rua tekau nei o ratou tau, me *nga mea* hoki e maha atu ana; kia rite ki ta Ihowa i whakahau ai ki a Mohi ratou ko nga tamariki a Iharaira i puta mai i te whenua o Ihipa.
5 Ko Reupena ko te matamua a Iharaira: ko nga tama a Reupena; ko Hanoka, *nana* te hapu o nga Hanoki: na Paru, ko te hapu o nga Parui:
6 Na Heterono, ko te hapu o nga Heteroni: na Karami, ko te hapu o nga Karami.
7 Ko nga hapu enei o nga Reupeni: a ko nga mea o ratou i taua e wha tekau ma toru mano e whitu nga rau e toru tekau.
8 A, nga tama a Paru; ko Eriapa.
9 A, nga tama a Eriapa; ko Nemuere, ko Ratana, ko Apirama. Ko taua Ratana raua ko Apirama tenei i whai ingoa nei i roto i te whakaminenga, i whawhai nei ki a Mohi raua ko Arona i roto i te hui a Koraha, i ta ratou whawhaitanga ki a Ihowa:
10 A, te hamamatanga o te mangai o te whenua, na, horomia ana ratou tahi ko Koraha, i te matenga o taua hui, i te kainga a te ahi i nga tangata e rua rau e rima tekau: a waiho ana ratou hei tohu.
11 Otiia kihai i mate nga tamariki a Koraha.
12 Nga tama a Himeona, tenei hapu tenei hapu o ratou: na Nemuere, ko te hapu o nga Nemueri: na Iamini, ko te hapu o nga Iamini: na Iakini, ko te hapu o nga Iakini:
13 Na Tera, ko te hapu o nga Tarahi: na Hauru, ko te hapu o nga Hauri.
14 Ko nga hapu enei o nga Himeoni, e rua tekau ma rua mano e rua hoki nga rau.
15 Nga tamariki a Kara, tenei hapu tenei hapu o ratou: na Tepono, ko te hapu o nga Teponi: na Haki, ko te hapu o nga Haki: na Huni, ko te hapu o nga Huni:
16 Na Otoni, ko te hapu o nga Otoni: na Eri, ko te hapu o nga Eri:
17 Na Aroro, ko te hapu o nga Arori: na Areri, ko te hapu o nga Areri.
18 Ko nga hapu enei o nga tamariki a Kara, o nga mea o ratou i taua, e wha tekau mano e rima hoki nga rau.
19 Nga tama a Hura ko Ere raua ko Onana: i mate ano hoki a Ere raua ko Onana ki te whenua o Kanaana.
20 A, nga tama a Hura, tenei hapu tenei hapu o ratou; na Heraha, ko te hapu o nga Herani: na Parete, ko te hapu o nga Pareti: na Tera, ko te hapu o nga Tarahi.
21 A ko nga tama enei a Parete; na Heterono, ko te hapu o nga Heteroni: na Hamuru, ko te hapu o nga Hamuri.
22 Ko nga hapu enei o Hura nga mea o ratou i taua; e whitu tekau ma ono mano, e rima hoki nga rau.
23 Nga tama a Ihakara, tenei hapu tenei hapu o ratou; na Tora, ko te hapu o nga Torai: na Pua, ko te hapu o nga Puni:
24 Na Iahupu, ko te hapu o nga Iahupi: na Himirono, ko te hapu o nga Himironi.
25 Ko nga hapu enei o Ihakara o nga mea o ratou i taua, e ono tekau ma wha mano, e toru hoki nga rau.
26 Nga tama a Hepuruna, tenei hapu tenei hapu o ratou: na Herete, ko te hapu o nga Hareti: na Erono, ko te hapu o nga Eroni: na Iahareere, ko te hapu o nga Iahareeri.
27 Ko nga hapu enei o nga Hepuruni, nga mea o ratou i taua; e ono tekau mano e rima hoki nga rau.
28 Nga tama a Hohepa, tenei hapu tenei hapu o ratou, ko Manahe raua ko Eperaima.
29 Nga tama a Manahe: na Makiri, ko te hapu o nga Makiri: a whanau ake ta Makiri ko Kireara: na Kireara, ko te hapu o nga Kireari.
30 Ko nga tama enei a Kireara: na Ieetere, ko te hapu o nga Ieeteri: na Hereke, ko te hapu o nga Hereki:
31 Na Ahariere, ko te hapu o nga Aharieri: na Hekeme hoki, ko te hapu o nga Hekemi:
32 Na Hemira, ko te hapu o nga Hemiri: na Hewhere, ko te hapu o nga Hewheri.
33 A kahore he tama a Teropehara a te tama a Hewhere, engari he tamahine: a ko nga ingoa enei o nga tamahine a

Teropehara, ko Mahara, ko Noa, ko
Hokora, ko Mirika, ko Tirita.
34 Ko nga hapu enei o Manahe, ko
nga mea hoki o ratou i taua, e rima te-
kau ma rua mano e whitu hoki nga
rau.
35 Ko nga tama enei a Eperaima,
tenei hapu tenei hapu o ratou: na Hu-
tera, ko te hapu o nga Hutari: na Pe-
kere, ko te hapu o nga Pakari: na Ta-
hana, ko te hapu o nga Tahani.
36 Ko nga tama ano hoki enei a
Hutera: na Erana, ko te hapu o nga
Erani.
37 Ko nga hapu enei o nga tama a
Eperaima, nga mea o ratou i taua, e
toru tekau ma rua mano e rima hoki
nga rau. Ko nga tama enei a Hohepa,
tenei hapu tenei hapu o ratou.
38 Nga tama a Peniamine, tenei hapu
tenei hapu o ratou: na Pera, ko te hapu
o nga Perai: na Ahapere, ko te hapu o
nga Ahaperi: na Ahirama, ko te hapu o
nga Ahirami:
39 Na Hupama, ko te hapu o nga Hu-
pami: na Huwhama, ko te hapu o nga
Huwhami.
40 A, nga tama a Pera ko Arare raua
ko Naamana: *na Arare,* ko te hapu o
nga Arari: na Naamana, ko te hapu o
nga Naami.
41 Ko nga tama enei a Peniamine,
tenei hapu tenei hapu o ratou: a ko nga
mea o ratou i taua e wha tekau ma rima
mano, e ono hoki nga rau.
42 Ko nga tama enei a Rana, tenei
hapu tenei hapu o ratou: na Huhama,
ko te hapu o nga Huhami. Ko nga
hapu enei o Rana, tenei hapu tenei hapu
o ratou.
43 Ko nga hapu katoa o nga Huhami,
nga mea hoki o ratou i taua, e ono tekau
ma wha mano e wha hoki nga rau.
44 Ko nga tama a Ahera, tenei hapu
tenei hapu o ratou: na Imina, ko te
hapu o nga Imini: na Ihui, ko te hapu
o nga Ihui: na Peria, ko te hapu o nga
Perii.
45 Na nga tama a Peria: na Hepere,
ko te hapu o nga Heperi: na Marakiere,
ko te hapu o nga Marakieri.
46 A, te ingoa o te tamahine a Ahera
ko Hara.
47 Ko nga hapu enei o nga tama a
Ahera, nga mea o ratou i taua, e rima
tekau ma toru mano e wha hoki nga
rau.
48 Nga tama a Napatari, tenei hapu
tenei hapu o ratou: na Iahateere, ko te
hapu o nga Iahateeri: na Kuni, ko te
hapu o nga Kuni:

49 Na Ietere, ko te hapu o nga Ieteri:
na Hireme, ko te hapu o nga Hiremi.
50 Ko nga hapu enei o Napatari, tenei
hapu tenei hapu o ratou: a ko nga mea
o ratou i taua e wha tekau ma rima
mano e wha hoki nga rau.
51 Ko nga mea enei i taua o nga ta-
mariki a Iharaira, e ono rau mano ko-
tahi ano hoki mano e whitu nga rau e
toru tekau.
52 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
53 Me tuwha te whenua mo enei, hei
kāinga tupu; kia rite ki te maha o nga
ingoa.
54 He tokomaha, kia nui te wahi mo
ratou, he tokotorutoru, kia iti hoki te
wahi mo ratou: kia rite ki tona toko-
mahatanga te wahi e hoatu ki tenei ta-
ngata ki tenei tangata.
55 Otiia me rota te tuwhanga o te
whenua: kia rite ki nga ingoa o nga
iwi o o ratou matua to ratou nohoanga
iho.
56 Kia rite ki ta te rota te tuwhanga o
nga kāinga o reira mo te tokomaha mo
te tokotorutoru.
57 A ko nga mea enei o nga Riwaiti i
taua, tenei hapu tenei hapu o ratou: na
Kerehona, ko te hapu o nga Kerehoni:
na Kohata, ko te hapu o nga Kohati:
na Merari, ko te hapu o nga Merari.
58 Ko nga hapu enei o nga Riwaiti:
ko te hapu o nga Ripini, ko te hapu o
nga Heperoni, ko te hapu o nga Mahari,
ko te hapu o nga Muhi, ko te hapu o
nga Korati. A whanau ake ta Kohata
ko Amarama.
59 A te ingoa o ta Amarama wahine
ko Iokepete, he tamahine na Riwai, i
whanau nei i tona whaea raua ko Riwai
ki Ihipa: a whanau ake a raua ko Ama-
rama, ko Arona ko Mohi, ko to raua
tuahine hoki ko Miriama.
60 A whanau ake a Arona, ko Natapa,
ko Apihu, ko Ereatara, ko Itamara.
61 A i mate a Natapa raua ko Apihu
i ta raua whakaherenga i te ahi ke ki
te aroaro o Ihowa.
62 A, nga mea o ratou i taua, e rua
tekau ma toru mano, nga tane katoa
kotahi nei te marama, me *nga mea* hoki
i maha ake: kihai hoki ratou i taua i
roto i nga tamariki a Iharaira; no te
mea kihai tetahi kāinga tupu i homai ki
a ratou i roto i nga tamariki a Iharaira.
63 Ko nga mea enei i taua e Mohi
raua ko Ereatara tohunga, i ta raua taua-
nga i nga tamariki a Iharaira ki nga
mania o Moapa ki te wahi o Horano *e
tata ana* ki Heriko.

64 Kahore ano hoki i roto i enei tetahi
tangata o te hunga i taua e Mohi raua
ko Arona tohunga, i ta raua tauanga i
nga tamariki a Iharaira ki te koraha o
Hinai.
65 I kiia hoki ratou e Ihowa, Ka mate
rawa ratou ki te koraha. A kahore te-
tahi tangata o ratou i toe, ko Karepe
anake ko te tama a Iepune, raua ko
Hohua tama a Nunu.

UPOKO 27.

NA, ka haere mai nga tamahine a
Teropehara tama a Hewhere, he
tama *hoki ia* na Kireara, *a* he tama *ia*
na Makiri na te tama a Manahe; no
nga hapu *ia* o Manahe tama a Ho-
hepa: a ko nga ingoa enei o ana tama-
hine; ko Mahara, ko Noa, ko Hokora,
ko Mirika, ko Tirita.
2 A ka tu ratou ki te aroaro o Mohi,
ki te aroaro hoki o Ereatara tohu-
nga, ki te aroaro ano hoki o nga ranga-
tira, me te whakaminenga katoa, ki te
whatitoka o te tapenakara o te whaka-
minenga, a ka mea,
3 I mate to matou papa ki te koraha,
kahore hoki ia i roto i te hui o te hunga
i huihui ki te whawhai ki a Ihowa i
roto i te hui a Koraha; engari i mate ia
i runga i tona hara ake, kahore ano
hoki ana tama.
4 Na te aha i whakakorea ai te ingoa
o to matou papa i roto i tona hapu, i a
ia kahore nei i whai tama? Homai he
wahi ki a matou i roto i nga teina o to
matou papa.
5 Na, ka kawea ta ratou korero e Mohi
ki te aroaro o Ihowa.
6 ¶ A ka korero mai a Ihowa ki a
Mohi, ka mea,
7 He tika nga korero a nga tamahine
a Teropehara: me hoatu ano tetahi wahi
ki a ratou hei kāinga tupu i roto i nga
teina o to ratou papa; meinga hoki kia
riro mai i a ratou te kāinga tupu o to
ratou papa.
8 Me korero ano hoki e koe ki nga
tamariki a Iharaira, me ki atu, Ki te
mate te tangata, a kahore ana tama, na,
me mea e koutou kia riro mai tona kāi-
nga tupu i tana tamahine.
9 A ki te kahore ana tamahine, na, me
hoatu e koutou tona kāinga tupu ki ona
tuakana, teina ranei.
10 A ki te kahore ona tuakana, teina
ranei, na me hoatu e koutou tona kāinga
tupu ki te tuakana, teina ranei o tona
papa.
11 A ki te kahore he tuakana, teina
ranei o tona papa, na, me hoatu e kou-
tou tona kāinga tupu ki tona whanau-
nga o tona hapu e tata ake ana ki a ia,
a ka riro mai a reira i a ia: me waiho
hoki tena hei tikanga whakariteritenga
ma nga tamariki a Iharaira; kia rite ki
ta Ihowa i whakahau ai ki a Mohi.
12 A i mea mai ano a Ihowa ki a
Mohi, E piki koe ki tenei maunga ki
Aparimi, ka titiro atu ki te whenua ka
hoatu nei e ahau ki nga tamariki a
Iharaira.
13 A ka kitea e koe, na, ka kohia atu
ano hoki koe ki tou iwi, ka peratia me
tou tuakana me Arona i kohia atu nei.
14 Mo korua i whakatoi ki taku kupu
i te koraha o Tini, i te ngangautanga a
te whakaminenga, a kihai i whakatapu
i a au i to ratou aroaro, i te wai. Ko
te wai o Meripa tena i Karehe i te ko-
raha o Tini.
15 A i korero a Mohi ki a Ihowa, i
mea,
16 Kia whakaritea e Ihowa, e te Atua
o nga wairua o nga kikokiko katoa, te-
tahi tangata mo te whakaminenga.
17 Hei haere atu i to ratou aroaro, hei
haere mai hoki i to ratou aroaro, hei
arahi atu hoki i a ratou, hei arahi mai
ano hoki i a ratou; kei rite hoki te
whakaminenga a Ihowa ki nga hipi
kahore nei o ratou hepara.
18 Na, ko te meatanga mai a Ihowa
ki a Mohi, Tangohia mai ki a koe a
Hohua tama a Nunu, he tangata *hoki*
ia kei a ia nei te wairua, ka popoki ai
ou ringa ki runga ki a ia;
19 Ka whakatu ai hoki i a ia ki te
aroaro o Ereatara tohunga, ki te aroaro
ano hoki o te whakaminenga katoa, ka
whakahau ai i a ia i ta ratou tirohanga
iho.
20 Me hoatu ano hoki e koe tetahi
wahi o tou kororia ki runga ki a ia, kia
rongo ai te whakaminenga katoa o nga
tamariki a Iharaira.
21 A ka tu ia ki te aroaro o Ereatara
tohunga, a ko ia hei kai tono whakaaro
mana, i ta te Urimi e whakarite ai i te
aroaro o Ihowa: ma tana kupu e haere
atu ai, ma tana kupu hoki e haere mai
ai ratou, a ia, me nga tamariki katoa a
Iharaira, ara, te whakaminenga katoa.
22 Na, pena ana a Mohi me ta Ihowa
i whakahau ai ki a ia: a tangohia mai
ana e ia a Hohua, whakaturia ana hoki
ki te aroaro o Ereatara tohunga, ki te
aroaro ano hoki o te whakaminenga
katoa:
23 A pokia iho e ia ona ringa ki runga

ki a ia, me te whakahau ano ki a ia i ta
Ihowa korero i whakapuakina mai e
Mohi.

UPOKO 28.

AI korero mai ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
2 Whakahau atu ki nga tamariki a
Iharaira, mea atu ki a ratou, Kia mau
ki taku whakahere, ki taku taro mo aku
whakahere ahi, hei kakara reka ki a au,
kia whakaherea mai ki a au i tona wa
e tika ai.
3 Me ki atu hoki e koe ki a ratou, Ko
te whakahere ahi tenei e whakahere ai
koutou ki a Ihowa; kia rua nga reme,
ki te tau-tahi, ki nga mea koha-kore, me
mea tonu hei tahunga tinana i tenei ra
i tenei ra.
4 Ko tetahi reme me tuku e koe i te
ata, ko te rua hoki o nga reme me tuku
e koe i te ahiahi;
5 Me te wahi whakatekau o te epa
paraoa, hei whakahere toto-kore, he
mea konatunatu ki te wahi whakawha
o te hine hinu, o te mea i patua.
6 Ka tuturu *tenei* hei tahunga tinana,
ko te mea hoki i whakaritea ki Maunga
Hinai hei kakara reka, hei whakahere
ahi ki a Ihowa.
7 A hei te wahi whakawha o te hine
he ringihanga mo te reme kotahi: me
mea e koe kia ringihia te waina kaha ki
te wahi tapu hei ringihanga ki a Ihowa.
8 A me tuku e koe tetahi reme i te
ahiahi: kia rite ki to te whakahere toto-
kore o te ata, ki to tona ringihanga
hoki, tau tukunga i tena mea hei wha-
kahere ahi, hei kakara reka ki a Ihowa.
9 A i te ra hapati kia rua nga reme,
ki te tau-tahi, ki nga mea koha-kore,
kia rua hoki nga whakatekau paraoa,
hei whakahere toto-kore, ki te mea i
konatunatua ki te hinu, me tona ringi-
hanga ano:
10 Ko te tahunga tinana tenei mo nga
hapati katoa: tera ano hoki te tahunga
tinana, te mea tuturu, me tona ringi-
hanga.
11 I nga timatanga ano hoki o o kou-
tou marama me whakahere e koutou he
tahunga tinana ki a Ihowa; kia rua nga
puru, ki te kuao, kia kotahi hoki te hipi
toa, kia whitu nga reme, ki te tau-tahi,
ki nga mea koha-kore.
12 Kia toru hoki nga wahi whakate-
kau o te paraoa hei whakahere toto-kore,
ki te mea i konatunatua ki te hinu, mo
te puru kotahi; kia rua hoki nga wahi
whakatekau o te paraoa, hei whakahere
toto-kore, ki te mea i konatunatua ki te
hinu, mo te hipi kotahi.
13 Me te wahi whakatekau o te paraoa
mo tenei reme mo tenei reme, hei wha-
kahere toto-kore, ki te mea i konatuna-
tua ki te hinu; hei tahunga tinana e
reka ana te kakara, hei whakahere ahi
ki a Ihowa.
14 A ko nga ringihanga o aua mea
kotahi hawhe hine waina mo te puru
kotahi, ko te wahi whakatoru o te hine
mo te hipi, me te wahi whakawha o te
hine mo te reme: ko te tahunga tinana
tenei o tenei marama o tenei marama,
puta noa i nga marama o te tau.
15 Kia kotahi ano hoki kuao koati e
tukua hei whakahere hara ki a Ihowa:
tera ano hoki te tahunga tinana, te mea
tuturu, me tona ringihanga ano.
16 Kei te marama tuatahi, kei te tahi
tekau ma wha o nga ra o te marama, te
kapenga a Ihowa.
17 Kei te tahi tekau hoki ma rima o
nga ra o tenei marama te hakari: e
whitu nga ra e kainga ai te taro rewena-
kore.
18 Hei te ra tuatahi te huihuinga tapu:
kaua tetahi mahi a te kai mahi e mahia
e koutou *i reira:*
19 Engari me whakahere e koutou he
whakahere ahi hei tahunga tinana ki a
Ihowa; kia rua nga puru, ki te kuao,
kia kotahi hipi toa, kia whitu hoki nga
reme ko tahi nei te tau: hei nga mea
koha-kore nga mea ma koutou:
20 A hei te paraoa i konatunatua ki te
hinu he whakahere toto-kore mo ena
mea: kia toru nga wahi whakatekau e
tukua e koutou mo te puru, kia rua hoki
nga whakatekau mo te hipi;
21 Me tuku e koe he wahi whakatekau
mo tenei reme mo tenei reme, puta noa
atu i nga reme e whitu:
22 Kia kotahi ano hoki koati hei wha-
kahere hara, hei mea whakamarietanga
mo koutou.
23 Hei tapiri enei e tukua nei e koutou
mo te tahunga tinana o te ata; hei ta-
hunga tinana tuturu hoki tena.
24 Kia penei tonu i tenei ra i tenei ra,
puta noa i nga ra e whitu, ta koutou
tukunga i te kai o te whakahere ahi, hei
kakara reka ki a Ihowa: hei tapiri mai
mo te tahunga tinana tūturu te tukunga
o tena mea me tona ringihanga.
25 A kei te ra whitu he huihuinga
tapu ma koutou; kaua tetahi mahi a te
kai mahi e mahia e koutou *i reira.*
26 Ko a te ra ano hoki o te tuaporu,
ina whakaherea e koutou he whakahere

toto-kore hou ki a Ihowa i muri iho i o
koutou wiki he huihuinga tapu ma kou-
tou: kaua tetahi mahi a te kai mahi e
mahia e koutou *i reira.*
27 Engari me whakahere e koutou te
tahunga tinana hei kakara reka ki a
Ihowa; kia rua nga puru, ki te kuao,
kia kotahi hipi toa, kia whitu nga reme
kotahi nei o ratou tau;
28 Me te whakahere toto-kore o aua
mea he paraoa i konatunatua ki te hinu,
kia toru nga wahi whakatekau mo te
puru kotahi, kia rua nga wahi whaka-
tekau mo te hipi kotahi,
29 Hei te wahi whakatekau mo tenei
reme mo tenei reme, puta noa i nga
reme e whitu;
30 Kia kotahi kuao koati hei mea
whakamarietanga mo koutou.
31 Me tuku enei e koutou hei tapiri
mo te tahunga tinana tuturu me tona
whakahere toto-kore, (hei nga mea
koha-kore nga mea ma koutou,) me nga
ringihanga ano hoki o aua mea.

UPOKO 29.

AKO a te whitu o nga marama, ko
a te ra tuatahi o te marama he
huihuinga tapu ma koutou; kaua tetahi
mahi a te kai mahi e mahia e koutou:
hei ra whakatangi tetere tena ma kou-
tou.
2 Me tuku ano hoki e koutou he ta-
hunga tinana hei kakara reka ki a
Ihowa; kia kotahi puru, ki te kuao,
kia kotahi hipi toa, kia whitu nga reme
kotahi nei o ratou tau, ki nga mea koha-
kore:
3 A hei te paraoa i konatunatua ki te
hinu he whakahere toto-kore mo aua
mea; kia toru nga wahi whakatekau
mo te puru, kia rua hoki nga wahi wha-
katekau mo te hipi,
4 Me te wahi whakatekau hoki mo te
reme kotahi, puta noa i nga reme e
whitu.
5 Kia kotahi ano hoki kuao koati hei
whakahere hara, hei mea whakamarie-
tanga mo koutou:
6 Tena ano te tahunga tinana o te ma-
rama, me tona whakahere toto-kore, me
te tahunga tinana o tenei ra o tenei ra,
me tona whakahere toto-kore, me nga
ringihanga o aua mea, kia rite ki nga
ritenga o aua mea, hei kakara reka, hei
whakahere ahi ki a Ihowa.
7 A i te tekau o nga ra o tenei mara-
ma, o te whitu, he huihuinga tapu ma
koutou; me whakapouri o koutou wai-
rua: kaua tetahi mahi e mahia e kou-
tou *i reira:*
8 Engari me whakahere e koutou he
tahunga tinana ki a Ihowa hei kakara
reka; kia kotahi puru, ki te kuao, kia
kotahi hipi toa, kia whitu hoki nga
reme kotahi nei o ratou tau; hei nga
mea koha-kore nga mea ma koutou:
9 Hei te paraoa ano hoki i konatunatua
ki te hinu te whakahere toto-kore mo
aua mea, kia toru nga whakatekau mo
te puru, kia rua hoki nga whakatekau
mo te hipi kotahi,
10 Hei te wahi whakatekau mo tenei
reme mo tenei reme, puta noa i nga reme
e whitu:
11 Kia kotahi kuao koati hei whaka-
here hara; tena ano te whakahere hara
hei whakamarietanga, ma te tahunga
tinana tuturu, me tona whakahere
toto-kore, me nga ringihanga o aua
mea.
12 A hei te tahi tekau ma rima o nga
ra o te whitu o nga marama he huihui-
nga tapu ma koutou; kaua tetahi mahi
a te kai mahi e mahia e koutou *i reira,*
a kia whitu nga ra e mea hakari ai kou-
tou ki a Ihowa:
13 Me whakahere ano hoki e koutou
he tahunga tinana he whakahere ahi,
hei kakara reka ki a Ihowa; kia kotahi
tekau ma toru nga puru, ki te kuao,
kia rua nga hipi toa, kia kotahi tekau
ma wha nga reme kotahi nei o ratou
tau; hei nga mea koha-kore:
14 Hei te paraoa ano hoki i konatuna-
tua ki te hinu he whakahere toto-kore
mo aua mea; kia toru nga wahi whaka-
tekau ki tenei ki tenei o nga puru, puta
noa i nga puru kotahi tekau ma toru,
kia rua nga wahi whakatekau ki tenei
ki tenei o nga hipi, *ara,* o nga hipi e
rua,
15 Me te wahi whakatekau ki tenei ki
tenei o nga reme, puta noa i nga reme
kotahi tekau ma wha:
16 Me tetahi kuao koati hei whaka-
here hara; tera ano te tahunga tinana
tuturu, tona whakahere toto-kore, me
tona ringihanga.
17 Me *tuku* hoki i te rua o nga ra
nga puru kotahi tekau ma rua, ki te
kuao, kia rua nga hipi toa, kia tekau ma
wha nga reme, ki te tau-tahi, ki nga
mea koha-kore:
18 A ko nga whakahere toto-kore o
aua mea, me o ratou ringihanga, *ara,* o
nga puru, o nga hipi, o nga reme, kia
rite ki te maha o aua mea, kia rite ki te
ritenga:
19 Kia kotahi ano hoki kuao koati he

whakahere hara; tera atu ano te tahu-
nga tinana tuturu me tona whakahere
toto-kore, me nga ringihanga o aua
mea.
20 Kia kotahi tekau ma tahi hoki nga
puru i te toru o nga ra, kia rua nga hipi
toa, kia tekau ma wha nga reme kotahi
nei o ratou tau, ki nga mea koha-kore;
21 A ko nga whakahere toto-kore o
aua mea, me o ratou ringihanga, *ara*, o
nga puru, o nga hipi, o nga reme, kia
rite ki te maha o aua mea, kia rite ki te
ritenga:
22 Kia kotahi ano hoki koati hei wha-
kahere hara; tera ano te whakahere
hara tuturu, me tona whakahere toto-
kore, me tona ringihanga.
23 Kia tekau hoki nga puru i te wha
o nga ra, kia rua hipi toa, kia tekau ma
wha nga reme kotahi nei o ratou tau, ki
nga mea koha-kore:
24 Ko nga whakahere toto-kore o aua
mea, me o ratou ringihanga, *ara*, o nga
puru, o nga hipi, o nga reme, kia rite ki
te maha o aua mea, kia rite ki te
ritenga:
25 Kia kotahi ano hoki kuao koati hei
whakahere hara; tena ano te tahunga
tinana tuturu, tona whakahere toto-kore,
me tona ringihanga.
26 Kia iwa hoki nga puru i te rima o
nga ra, kia rua nga hipi toa, kia tekau
ma wha nga reme ko tahi nei te tau, ki
nga mea koha-kore:
27 A ko nga whakahere toto-kore o
aua mea, me o ratou ringihanga, *ara*, o
nga puru, o nga hipi, o nga reme, kia
rite ki te maha o aua mea, kia rite ki te
ritenga:
28 Kia kotahi ano hoki koati hei wha-
kahere hara; tera ano te tahunga tinana
tuturu, me tona whakahere toto-kore,
me tona ringihanga.
29 A i te ono o nga ra kia waru nga
puru, kia rua nga hipi toa, kia tekau
ma wha nga reme kotahi nei te tau, ki
nga mea koha-kore:
30 A ko nga whakahere toto-kore o
aua mea, me o ratou ringihanga, *ara*, o
nga puru, o nga hipi, o nga reme, kia
rite ki te maha o aua mea, kia rite ki te
ritenga:
31 Kia kotahi ano hoki koati hei wha-
kahere hara: tera ano te tahunga tina-
na tuturu, tona whakahere toto-kore, me
tona ringihanga.
32 Kia whitu hoki nga puru i te whitu
o nga ra, kia rua nga hipi toa, kia tekau
ma wha nga reme kotahi nei te tau, ki
nga mea koha-kore:
33 A ko nga whakahere toto-kore o
aua mea, me o ratou ringihanga, *ara*, o
nga puru, o nga hipi, o nga reme, kia
rite ki te maha o aua mea, kia rite ki te
ritenga:
34 Kia kotahi ano hoki koati hei
whakahere hara; tera ano te tahunga
tinana tuturu, tona whakahere toto-kore,
me tona ringihanga.
35 ¶ Hei te waru o nga ra he huihui-
nga nui ma koutou: kaua tetahi mahi a
te kai mahi e mahia e koutou *i reira.*
36 Engari me whakahere e koutou he
tahunga tinana, he whakahere ahi, he
kakara reka ki a Ihowa: kia kotahi
puru, kia kotahi hipi toa, kia whitu nga
reme kotahi nei to ratou tau, ki nga
mea koha-kore:
37 A ko nga whakahere toto-kore o
aua mea, me o ratou ringihanga, *ara*, o
te puru, o te hipi, o nga reme, kia rite
ki te maha o aua mea, kia rite ki te
ritenga:
38 Kia kotahi ano hoki koati hei wha-
kahere hara; tena ano te tahunga tina-
na tuturu, me tona whakahere toto-kore,
me tona ringihanga.
39 Ko enei a koutou e mea ai ki a
Ihowa i a koutou hakari nui, hāunga a
koutou ki taurangi, me a koutou wha-
kahere tuku noa, a koutou tahunga ti-
nana hoki, me a koutou whakahere toto-
kore, a koutou ringihanga, me a koutou
whakamarietanga.
40 Na, ka korerotia e Mohi ki nga
tamariki a Iharaira nga mea katoa i
whakahau ai a Ihowa ki a Mohi.

UPOKO 30.

NA, ka korero a Mohi ki nga ariki o
nga iwi o nga tamariki a Iharaira,
ka mea, Ko te mea tenei i whakahaua e
Ihowa.
2 Ki te puaki te kupu taurangi a te
tangata ki a Ihowa, ki te oati ranei i te
oati e mau ai tona wairua te here; kei
whakatakā e ia tana kupu, kia rite tana
e mea ai ki nga mea katoa i puta mai i
tona mangai.
3 Ki te puaki ano hoki te kupu taura-
ngi a te wahine ki a Ihowa, a ka mau
tana here ki a ia, i a ia ano i te whare o
tona papa i tona tamarikitanga;
4 A ka rongo tona papa ki tana kupu
taurangi, ki tana here hoki i herea ai e
ia tona wairua, a ka whakarongo kau
tona papa ki a ia, na, ka mau ana kupu
taurangi katoa, ka mau ano hoki nga
here katoa i herea ai e ia tona wairua.
5 Tena ko tenei, ka whakakahoretia e

tona papa i te ra i rongo ai ia; e kore
tetahi o ana kupu taurangi, o ana here
hoki i herea ai e ia tona wairua e u: a
ka whakarerea noatia mai e Ihowa ki a
ia, no te mea kua whakakahoretia tana
e tona papa.
6 A ki te mea he tahu tona, a ka
puaki tana kupu taurangi, ka puta mai
ranei i ona ngutu te mea e herea ai e ia
tona wairua;
7 A ka rongo tona tahu, a ka whaka-
rongo puku ki a ia i te ra i rongo ai, na,
ka u ana kupu taurangi, ka mau ano
hoki nga here i herea ai e ia tona
wairua.
8 Tena ko tenei, ka whakakahoretia
tana e tona tahu i te ra i rongo ai ia, na
ka taka i a ia tana kupu taurangi i
puaki i a ia, me te mea i puta mai i ona
ngutu, i herea ai e ia tona wairua, a ka
whakarerea noatia atu e Ihowa ki a ia.
9 Ko te kupu taurangi ia a te pouaru,
a te wahine ranei i whakarerea, ko nga
mea katoa i herea ai e ia tona wairua,
ka u ki a ia.
10 Ki te mea ia no te whare mai ano o
tona tahu tana kupu taurangi, tana
herenga ranei i te here, ara, i te oati, ki
tona wairua;
11 A i rongo ano tona tahu, i whaka-
rongo puku hoki ki a ia, a kihai i wha-
kakahore i tana: na ka mau ana kupu
taurangi *katoa*, ka mau ano hoki nga
here katoa i herea ai e ia tona wairua.
12 *Tena* ko tenei, i whakatakā rawatia
ana mea e tona tahu i te ra i rongo ai
ia; e kore e u tetahi mea i puta mai i
ona ngutu mo ana kupu taurangi, mo te
mea e herea ai tona wairua: kua wha-
katakā e tona tahu, a ka whakarerea
noatia mai e Ihowa ki a ia.
13 Ko nga kupu taurangi katoa, me
nga oati here katoa hei pehi i te wairua,
ma tona tahu e whakau, ma tona tahu
hoki e whakataka.
14 Tena ko tenei, ka whakarongo puku
tonu tona tahu ki a ia i tena ra i tena ra;
na, kua whakaungia e ia ana kupu tau-
rangi katoa, ara, ana here katoa i *mau*
ai ia: kua whakaungia e ia, no te mea i
whakarongo puku ia ki a ia i te ra i
rangona ai e ia.
15 A ki te whakatakā e ia tetahi wahi
o ana mea i muri iho i tona rongonga
ai; na, ka waha e ia te kino o taua
wahine.
16 ¶ Ko nga tikanga enei i whaka-
haua e Ihowa ki a Mohi ma te tangata
raua ko tana wahine, ma te papa raua
ko tana tamahine i te mea he taitama-
hine ia, *i te* whare o tona papa.

UPOKO 31.

AI korero ano a Ihowa ki a Mohi, i
mea,
2 Rapua he utu mo nga tamariki a
Iharaira i nga Miriani: muri iho ka
kohia koe ki tou iwi.
3 Na, ka korero a Mohi ki te iwi, ka
mea, Kia mau patu etahi o koutou mo te
whawhai, ka whakaeke ai i a Miriana,
ka tohe ai i ta Ihowa utu i a Miriana.
4 Kia kotahi te mano o tenei iwi o
tenei iwi, puta noa i nga iwi katoa o
Iharaira, e ungā e koutou ki te wha-
whai.
5 Na, ka wehea mai e ratou i roto i
nga mano o Iharaira, he mano no tenei
iwi no tenei iwi, tekau ma rua nga
mano, rite tonu i te patu mo te wha-
whai.
6 Na, ka ungā ratou e Mohi ki te
whawhai, he mano no tenei iwi no tenei
iwi, a ratou ko Pinehaha tama a Erea-
tara tohunga, ki te whawhai, me nga
mea tapu hoki, me nga tetere i tona
ringa hei whakatangi.
7 Na, ka whawhai ratou ki a Miriana,
ka pera me ta Ihowa i whakahau ai ki a
Mohi; a patua iho e ratou nga tane
katoa.
8 Me nga kingi ano hoki o Miriana, i
patua tahitia i roto i era o ratou i hinga,
a Ewi ratou ko Rekeme, ko Turu, ko
Huru, ko Repa, tokorima nga kingi o
Miriana: i patua ano hoki e ratou a
Paraama tama a Peoro ki te hoari.
9 A whakaraua atu ana e nga tamariki
a Iharaira nga wahine a Miriana, me a
ratou kohungahunga; i tangohia ano
hoki a ratou kararehe katoa, hei taonga
pārau, me a ratou kahui katoa, me o
ratou taonga katoa.
10 Tahuna ake hoki e ratou ki te ahi o
ratou pa katoa i noho ai ratou, me o
ratou whare rangatira katoa.
11 A tangohia ana e ratou nga taonga
katoa, me nga mea pārau katoa, te ta-
ngata me te kararehe.
12 A kawea mai ana e ratou ki a Mohi
raua ko Ereatara tohunga, ki te wha-
kaminenga ano hoki o nga tamariki
a Iharaira nga whakarau, me *era* mea
pārau, me nga taonga, ki te puni ki nga
mania o Moapa, ki te wahi o Horano *e
tata ana* ki Heriko.
13 A, te putanga mai o Mohi ratou ko
Ereatara tohunga, ko nga ariki katoa o
te whakaminenga ki te whakatau i a
ratou ki waho o te puni;
14 Na, ka riri a Mohi ki nga rangatira

o te ope, ki nga rangatira o nga mano, ki nga rangatira ano hoki o nga rau, i haere mai nei i te whawhai.
15 Na, ko te meatanga atu a Mohi ki a ratou, Kua whakaorangia e koutou nga wahine katoa?
16 Nana, ko nga mea enei i whakaaturia e Paraama hei mea i nga tamariki a Iharaira kia mahi tutu ki a Ihowa i te meatanga ki a Peoro, i pa ai te whiu ki te whakaminenga a Ihowa.
17 Na, patua aianei nga tane katoa i roto i nga kohungahunga, patua hoki nga wahine katoa kua mohio ki te tangata, ara, kua takoto ki te tane.
18 Ko nga kohungahunga wahine katoa ia, kahore nei i mohio, i takoto ki te tane, whakaorangia ma koutou.
19 Ko koutou hoki, me noho koutou ki waho o te puni, kia whitu nga ra: ara, nga tangata katoa i patu i te tangata, me nga mea katoa hoki i pa ki te tangata i patua, me pure koutou e koutou, me a koutou whakarau i te toru o nga ra, i te whitu hoki o nga ra.
20 Me pure ano hoki e koutou nga kakahu katoa, me nga oko hiako, me nga mea katoa i hangā ki te *huruhuru* koati, me nga oko rakau katoa.
21 A i mea ano a Ereatara tohunga ki nga tangata i whawhai, i haere ki te riri, Ko te tikanga tenei o te ture i whakahaua e Ihowa ki a Mohi;
22 Ko te koura anake, me te hiriwa, te parahi, te rino, te tine, me te matā,
23 Ko nga mea katoa e puta i te ahi, me tuku e koutou na roto i te ahi, a ka kore te poke: otiia me pure ano ki te wai o te whakamotuhaketanga: a ko nga mea katoa e kore e puta i te ahi me tuku na roto i te wai.
24 A i te whitu o nga ra me horoi e koutou o koutou kakahu, a ka kore te poke, a, muri iho ka haere ki roto ki te puni.
25 ¶ A i korero mai a Ihowa ki a Mohi, i mea,
26 Tirohia te maha o te taonga pārau i riro mai, o te tangata, o te kararehe, e korua ko Ereatara tohunga, e nga mātua ariki ano hoki o te whakaminenga:
27 Wehea hoki nga taonga pārau kia rua nga wahi; ma te hunga i hapai i te pakanga i haere atu ki te whawhai, ma te whakaminenga katoa ano hoki.
28 Tangohia ano hoki he takoha ma Ihowa i nga tangata i whawhai, i haere atu na ki te riri: kia kotahi wairua i roto i nga rau e rima, o te tangata, o te kau, o te kaihe, o nga hipi hoki:
29 Me tango e koe i roto i ta ratou hawhe, ka hoatu ai ki a Ereatara ki te tohunga, hei whakahere hapahapai ki a Ihowa.
30 Me tango ano e koe i roto i te hawhe a nga tamariki a Iharaira, kia kotahi wahi i roto i te rima tekau, o te tangata, o te kau, o te kaihe, o te hipi, o nga kararehe katoa, ka hoatu ai ma nga Riwaiti, ma nga kai tiaki o nga mea o te tapenakara o Ihowa.
31 Na, peratia ana e Mohi raua ko Ereatara tohunga me ta Ihowa i whakahau ai ki a Mohi.
32 A ko te taonga, te toenga iho o nga mea i riro pārau mai i nga tangata i whawhai, e ono rau e whitu tekau ma rima mano hipi,
33 E whitu tekau hoki ma rua mano nga kau,
34 E ono tekau ma tahi mano nga kaihe,
35 E toru tekau hoki ma rua mano nga tangata, ara, nga wahine kahore ano i mohio noa, i takoto noa, ki te tane.
36 A, tera hawhe, te wahi o te hunga i haere ki te whawhai, e toru rau e toru tekau ma whitu mano te maha, e rima hoki nga rau o nga hipi.
37 A, te takoha ma Ihowa o nga hipi e ono rau e whitu tekau ma rima.
38 E toru tekau hoki ma ono mano nga kau; a, te takoha ma Ihowa e whitu tekau ma rua.
39 E toru tekau mano e rima rau nga kaihe; a, te takoha ma Ihowa e ono tekau ma tahi.
40 Kotahi tekau hoki ma ono nga mano tangata; a, te takoha ma Ihowa e toru tekau ma rua tangata.
41 Na, ka hoatu e Mohi te takoha, te whakahere hapahapai ma Ihowa ki a Ereatara tohunga, ka peratia ano me ta Ihowa i whakahau ai ki a Mohi.
42 A *i tangohia* i roto i te hawhe a nga tamariki a Iharaira i wehea mai nei e Mohi i roto i ta te hunga i whawhai,
43 (A, te hawhe a te whakaminenga e toru rau e toru tekau ma whitu mano e rima hoki nga rau hipi,
44 E toru tekau hoki ma ono mano nga kau,
45 E toru tekau mano e rima hoki rau o nga kaihe,
46 Kotahi tekau ma ono mano o nga tangata;)
47 Ina, i tangohia e Mohi i roto i te hawhe a nga tamariki a Iharaira, kotahi wahi i roto i te rima tekau, o te tangata, o te kararehe; a hoatu ana ki nga

Riwaiti i tiaki nei i nga mea o te tape-
nakara o Ihowa; i peratia ano me ta
Ihowa i whakahau ai ki a Mohi.
48 ¶ Na, ka haere mai ki a Mohi nga
rangatira mano o te ope, nga rangatira
mano ratou ko nga rangatira rau:
49 A ka mea ki a Mohi, Kua tirohia e
o pononga te tokomahatanga o nga
tangata i whawhai nei i raro i o matou
ringa, a kahore ano i ngaro tetahi o
matou.
50 Koia i kawea mai ai e matou he
whakahere ma Ihowa, e ia tangata e ia
tangata tana i whiwhi ai, etahi mea
koura, etahi mekameka, poroporo, mo-
whiti, whakakai, heitiki hoki, hei mea
whakamarietanga mo o matou wairua
ki te aroaro o Ihowa.
51 Na, ka tangohia e Mohi raua ko
Ereatara tohunga te koura i a ratou,
he mea mahi katoa.
52 A kotahi tekau ma ono mano e
whitu nga rau e rima tekau nga hekere
o te koura katoa o te whakahere i wha-
kaherea e ratou ki a Ihowa, o ta nga
rangatira mano, ratou ko nga rangatira
rau.
53 I pahuatia mai hoki e nga tangata
i whawhai etahi taonga mona ake, mona
ake.
54 Na, tangohia ana e Mohi raua ko
Ereatara tohunga te koura a nga ra-
ngatira o nga mano, o nga rau, a
kawea ana e raua ki roto ki te tapena-
kara o te whakaminenga, hei whakama-
haratanga mo nga tamariki a Iharaira
ki te aroaro o Ihowa.

UPOKO 32.

NA, he tini whakaharahara nga ka-
hui a nga tamariki a Reupena,
ratou ko nga tamariki a Kara: a, to
ratou kitenga i te whenua o Iatere, i te
whenua hoki o Kireara, na, he wahi *pai*
tena wahi mo nga kahui;
2 Na, ka haere mai nga tamariki a
Kara, ratou ko nga tamariki a Reupena,
a ka korero ki a Mohi raua ko Ereatara
tohunga, ki nga rangatira ano hoki o te
whakaminenga, ka mea,
3 Ko Ataroto, ko Ripono, ko Iatere,
ko Nimira, ko Hehepona, ko Ereare, ko
Hepama, ko Nepo, ko Peono,
4 Ko te whenua katoa i patua na e
Ihowa i te aroaro o te whakaminenga o
Iharaira, he whenua *pai* tena mo nga
kahui, he kahui ano hoki a o pononga.
5 I mea ano ratou, Ki te mea e mana-
kohia mai ana matou e koe, kia homai
tenei whenua kia puritia e o pono-
nga, kaua matou e meatia kia whiti i
Horano.
6 ¶ Na, ko te meatanga atu a Mohi ki
nga tamariki a Kara, ratou ko nga ta-
mariki a Reupena, Ko o koutou teina
koia kia haere ki te whawhai, a ko kou-
tou kia noho ki konei?
7 Na te aha koutou i whakakahore ai
i te ngakau o nga tamariki a Iharaira
kia kaua e whiti atu ki te whenua i ho-
mai e Ihowa ki a ratou?
8 I pena ano o koutou mātua i taku
tononga i a ratou i Karehe-parenea kia
kite i te whenua.
9 I to ratou haerenga hoki ki runga ki
te awaawa o Ehekora, a, to ratou kite-
nga i te whenua, na whakakahoretia
ana e ratou nga ngakau o nga tama-
riki a Iharaira, kia kaua e haere ki te
whenua i homai nei e Ihowa ki a
ratou.
10 Na, ko te muranga o ta Ihowa riri
i taua ra, a ka oati ia, ka mea,
11 E kore rawa nga tangata i haere
mai nei i Ihipa, nga mea e rua tekau o
ratou tau, me *nga mea* i maha atu, e
kite i te whenua i oati ai ahau ki a Ape-
rahama, ki a Ihaka, ratou ko Hakopa;
mo ratou kihai i tino whai i a au.
12 Heoi ano ko Karepe tama a Iepune
Keniti, raua ko Hohua tama a Nunu;
mo raua i tino whai i a Ihowa.
13 Na, ko te muranga o te riri a Ihowa
ki a Iharaira, a meinga ana ratou kia
kopikopiko i te koraha, a, e wha tekau
nga tau, a poto noa taua whakapapa-
ranga i mahi na i te kino i te tirohanga
a Ihowa.
14 Na, kua ara ake nei koutou hei
whakakapi mo o koutou mātua, he
hunga hara kua whakatokomahatia, e
nui ai ano hoki te muranga o ta Ihowa
riri ki a Iharaira.
15 No te mea hoki ki te tahuri ke
koutou, a e kore e whai i a ia, ka waiho
ano hoki ratou e ia i te koraha; a ma
koutou ka ngaro ai tenei iwi katoa.
16 ¶ Na, ka whakatata mai ratou ki a
ia, a ka mea, Me hanga e matou he taiepa
hipi ki konei mo a matou kararehe, me
etahi pa mo a matou tamariki:
17 Ko matou ia ka haere me a matou
patu i mua i nga tamariki a Iharaira,
kia kawea ra ano ratou e matou ki te
wahi mo ratou: a me noho a matou
tamariki ki nga pa e whai taiepa ana,
he wehi hoki i nga tangata o tenei
whenua.
18 E kore matou e hoki ki o matou
whare, kia riro mai ra ano tona kāinga i

tenei tangata i tenei tangata o nga tamariki a Iharaira.
19 E kore hoki matou e tu tahi me ratou i te kāinga ki tera taha o Horano,
i tua atu ranei; no te mea ka riro mai nei he kāinga mo matou ki tenei taha o Horano, ki te taha ki te rawhiti.
20 Na, ko te meatanga atu a Mohi ki a ratou, Ki te meatia tenei mea e koutou, ki te haere koutou me a koutou patu ki te aroaro o Ihowa ki te whawhai,
21 Ki te whiti katoa hoki koutou i Horano me a koutou patu i te aroaro o Ihowa, kia peia ra ano e ia ona hoa riri i mua i a ia,
22 A ka taea te whenua i te aroaro o Ihowa: katahi koutou ka hoki, a ka hara-kore ki te aroaro o Ihowa, ki te aroaro ano hoki o Iharaira; a mo koutou tenei whenua hei nohoanga ki te aroaro o Ihowa.
23 Tena ko tenei, ka kore koutou e pena, nana, kua hara koutou ki a Ihowa; a kia mohio koutou, e hopukia ano koutou e to koutou hara.
24 Hangā nga pa mo a koutou tamariki, me nga taiepa mo a koutou hipi; meatia ano hoki te mea i puta mai i o koutou mangai.
25 ¶ Na, ka korero mai nga tamariki a Kara ratou ko nga tamariki a Reupena ki a Mohi, ka mea, Me pena o pononga me ta toku ariki i whakahau ai.
26 Ko reira a matou tamariki, a matou wahine, a matou kahui, me a matou kararehe katoa, ko nga pa o Kireara:
27 Ko o pononga ia me whiti katoa atu, rite rawa i te patu mo te pakanga, whawhai ai i te aroaro o Ihowa; me pera me ta toku ariki i ki ai.
28 Na, ka whakahaua atu te tikanga mo ratou e Mohi ki a Ereatara tohunga, ratou ko Hohua tama a Nunu ko nga mātua ariki o nga iwi o nga tamariki a Iharaira:
29 A ka mea a Mohi ki a ratou, Ki te whiti katoa atu i roto i a koutou nga tamariki a Kara i Horano, ratou ko nga tamariki a Reupena, me a ratou patu ano, whawhai ai ki te aroaro o Ihowa, a ka taea te whenua i to koutou aroaro; na me hoatu e koutou te whenua o Kireara kia puritia e ratou:
30 A ki te kahore ratou e whiti tahi i a koutou, me a ratou patu, na, tena he wahi hei puritanga ma ratou i roto i a koutou i te whenua o Kanaana.
31 Na, ko te whakahokinga mai a nga tamariki a Kara, ratou ko nga tamariki a Reupena, ka mea, Ka rite tonu ta matou e mea ai ki ta Ihowa i korero mai ai ki o pononga.
32 Me whiti atu matou me a matou patu i te aroaro o Ihowa ki te whenua o Kanaana, a hei puritanga ano ma matou to matou kāinga i tenei taha o Horano.
33 ¶ Na, ka homai e Mohi ki a ratou ki nga tamariki a Kara, ratou ko nga tamariki a Reupena, ko tetahi taanga o te iwi o Manahe tama a Hohepa te kingitanga o Hihona kingi o nga Amori, me te kingitanga o Oka kingi o Pahana, te whenua me ona pa i roto i nga rohe, *ara*, nga pa o te whenua, a, tawhio noa.
34 ¶ Na, ka hangā e nga tamariki a Kara a Ripono, a Ataroto, a Aroere,
35 Me Aterotohopana, me Iatere, me Iokopeta,
36 Me Pete-nimira, me Pete-harana, he pa taiepa: me nga taiepa mo nga hipi.
37 A na nga tamariki a Reupena i hanga a Hehepona, a Ereare, a Kiriataima,
38 A Nepo, a Paara-meono, (i whakaputaia ketia hoki nga ingoa,) me Hipima: i huaina ano hoki e ratou he ingoa ke ki nga pa i hangā e ratou.
39 ¶ A i haere atu nga tamariki a Makiri tama a Manahe ki Kireara, a tangohia ana e ia, peia ana hoki te Amori i reira.
40 A i hoatu e Mohi a Kireara ki a Makiri tama a Manahe; a noho ana ia i reira.
41 A i haere a Haira tama a Manahe, a tangohia ana e ia nga pa iti o reira, a huaina iho e ia, ko Hawoto-haira.
42 A i haere a Nopaha, a tangohia ana e ia a Kenata, me ona pa ririki, a huaina iho ki tona ingoa, ki a Nopaha.

UPOKO 33.

KO nga haerenga enei o nga tamariki a Iharaira i puta mai nei i te whenua o Ihipa, tenei ropu tenei ropu o ratou i raro i nga ringa o Mohi raua ko Arona.
2 I tuhituhia hoki e Mohi o ratou haerenga atu, tenei whakatikanga atu tenei whakatikanga atu o ratou, he mea ki mai na Ihowa: a ko o ratou whakatikanga atu enei, tenei haerenga tenei haerenga o ratou.
3 ¶ I turia mai e ratou i Ramehehe i te marama tuatahi, i te tahi tekau ma rima o nga ra o te marama tuatahi; no

te songa ake o te kapenga i puta mai ai
nga tamariki a Iharaira, me te ringa-
ringa hoki i runga tonu, i te tirohanga a
nga Ihipiana katoa.
4 I tanumia na hoki e nga Ihipiana a
ratou matamua katoa, i patua nei e
Ihowa i roto i a ratou: a whakaputaina
ana e Ihowa nga whakawakanga ki o
ratou atua.
5 Na, turia mai ana e nga tamariki a
Iharaira i Ramehehe, a noho ana i Hu-
kota.
6 A turia mai ana e ratou i Hukota,
a noho ana i Etama, i te pito o te koraha.
7 A turia mai ana e ratou i Etama, a
tahuri ana whaka-Pihahirota ki te ri-
tenga atu o Paarahepona: a noho ana i
te ritenga atu o Mikitoro.
8 Na, ka turia mai e ratou i te ritenga
atu o Pihahirota, a tika ana na wae-
nganui o te moana ki te koraha, a haere
ana, e toru nga ra ki te ara, i te koraha
o Etama, a noho ana i Mara.
9 Na, ka turia mai e ratou i Mara, a
haere mai ana ki Erimi: a kotahi tekau
ma rua nga puna wai i Erimi, e whitu
tekau hoki nga nikau; a noho ana ratou
i reira.
10 Na, ka turia mai e ratou i Erimi, a
noho ana i te taha o te Moana Whero.
11 A i turia mai e ratou i te Moana
Whero, a noho ana i te koraha o Hini.
12 I turia mai hoki e ratou i te koraha
o *Hini*, a noho ana i Ropoka.
13 I turia mai i Ropoka, a noho ana i
Aruhu.
14 I turia mai i Aruhu, a noho ana i
Repirimi, i te wahi kahore nei he wai
hei inu ma te iwi.
15 I turia mai i Repirimi, a noho ana i
te koraha o Hinai.
16 I turia mai i te koraha o Hinai, a
noho ana i Kipiroto-hataawa.
17 I turia mai i Kipiroto-hataawa, a
noho ana i Hateroto.
18 I turia mai i Hateroto, a noho ana i
Ritima.
19 I turia mai i Ritima, a noho ana i
Rimono-parehe.
20 I turia mai i Rimono-parehe, a noho
ana i Ripina.
21 I turia mai i Ripina, a noho ana i
Ritaha.
22 I turia mai i Ritaha, a noho ana i
Keherataha.
23 I turia mai i Keherataha, a noho
ana i Maunga Hapere.
24 I turia mai i Maunga Hapere, a
noho ana i Harataha.
25 I turia mai i Harataha, a noho ana
i Makaheroto.
26 I turia mai i Makaheroto, a noho
ana i Tahata.
27 I turia mai i Tahata, a noho ana i
Taraha.
28 I turia mai i Taraha, a noho ana i
Mitika.
29 I turia mai i Mitika, a noho ana i
Hahamona.
30 I turia mai i Hahamona, a noho
ana i Moheroto.
31 I turia mai i Moheroto, a noho ana
i Pene-iakana.
32 I turia mai i Pene-iakana, a noho
ana i Horo-hakirikara.
33 I turia mai i Horo-hakirikara, a
noho ana i Iotopata.
34 I turia mai i Iotopata, a noho ana i
Eperona.
35 I turia mai i Eperona, a noho ana i
Ehiono-kapere.
36 I turia mai i Ehiono-kapere. a noho
ana i te koraha o Tini, ara o Karehe,
37 I turia mai i Karehe, a noho ana i
Maunga Horo, i te pito o te whenua o
Eroma.
38 ¶ A i kake ake a Arona tohunga
ki Maunga Horo, he mea ki mai na
Ihowa, a mate iho ki reira, i te wha
tekau o nga tau o te putanga mai o
nga tamariki a Iharaira i te whenua o
Ihipa,i te tuatahi o te rima o nga ma-
rama.
39 A kotahi rau e rua tekau ma toru
nga tau o Arona i tona matenga ki
Maunga Horo.
40 ¶ A i rongo a kingi Arara te Ka-
naani, i noho nei i te whenua o Ka-
naana, i te taha ki te tonga, ki te taenga
mai o nga tamariki a Iharaira.
41 A i turia e ratou i Maunga Horo, a
noho ana i Taramona.
42 I turia hoki e ratou i Taramona, a
noho ana i Punono.
43 I turia i Punono, a noho ana i
Opoto.
44 I turia mai i Opoto, a noho ana i
Ite-aparimi, i nga rohe o Moapa.
45 I turia mai i Iimi, a noho ana i Ri-
pono-kara.
46 I turia mai i Ripono-kara, a noho
ana i Aramono-ripirataima.
47 I turia mai i Aramono-ripirataima,
a noho ana i nga maunga o Aparimi, i
te ritenga atu o Nepo.
48 I turia mai i nga maunga o Apa-
rimi, a noho ana i nga mania o Moapa,
i te wahi o Horano *e tata ana* ki He-
riko.
49 Na, ka noho ratou ki te taha o Ho-
rano ki Pete-ietimoto, tae noa ki Apere-
hitimi, ki nga mania o Moapa.

50 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi i nga mania o Moapa, i te wahi o
Horano *e tata ana* ki Heriko, i mea,
51 Korero atu ki nga tamariki a Iha-
raira, mea atu ki a ratou, E whiti kou-
tou i Horano ki te whenua o Kanaana;
52 Na, me pei e koutou nga tangata
whenua katoa i to koutou aroaro, me
whakamoti hoki a ratou ahua e karakia-
tia ana, me whakamoti katoa ano hoki
a ratou whakapakoko whakarewa, ka
whakakahore ano hoki i a ratou wahi
teitei katoa:
53 A ka tangohia te whenua e koutou,
ka nohoia hoki: kua hoatu nei hoki e
ahau te whenua kia nohoia e koutou.
54 Me rota ta koutou tuwhanga i te
whenua hei kāinga mo o koutou hapu:
he nui, kia nui tona wahi, he iti, kia iti
tona wahi: hei te wahi i tika ai tana
rota, te wahi mo tenei mo tenei; kia
rite ki nga iwi o o koutou mātua te tu-
whanga o o koutou wahi.
55 Ko tenei, ki te kahore e peia e kou-
tou nga tangata whenua i to koutou
aroaro; na, hei koikoi i roto i o koutou
kanohi nga mea o ratou e whakatoea e
koutou, hei tumatakuru ano hoki i o
koutou kaokao, a ka whakatoi ratou
i a koutou ki te whenua e noho ai
koutou.
56 A ka meatia ano hoki e ahau ki a
koutou taku i mea ai kia meatia ki a
ratou.

UPOKO 34.

A I korero ano a Ihowa ki a Mohi, i
mea,
2 Whakahaua atu nga tamariki a Iha-
raira, mea atu ki a ratou, E tae koutou
ki te whenua o Kanaana; (ko te whenua
tenei e riro i a koutou hei kāinga tupu,
ara, te whenua o Kanaana, me ona
rohe:)
3 Na, kei te koraha o Tini te taha ki a
koutou whaka-te-tonga, haere tonu i te
rohe o Eroma; a hei rohe ki a koutou
ki te tonga te pito rawa o te moana tote,
tera i te rawhiti:
4 Na, ka piko mai ta koutou rohe i te
tonga ki te pikitanga o Akarapimi, a
whiti tonu atu ki Tini: na, ka rere mai
i te tonga, a, Karehe-parenea, haere, a,
Hatara-tara, whiti tonu atu ki Ata-
mono:
5 Na, ka piko atu te rohe i Atamono,
a, te awa o Ihipa, a marere atu ki te
moana.
6 Na, te rohe ki te taha ki te hauauru,
ko te moana nui hei rohe ki a koutou:
ko ta koutou rohe ki te hauauru tenei.
7 A ko tenei ta koutou rohe ki te nota:
me whakatakoto mai e koutou i te moa-
na nui ki Maunga Horo.
8 Me whakatakoto mai ano hoki i
Maunga Horo ki te haerenga atu ki
Hamata, a kei Terara nga putanga atu
o te rohe:
9 A ka tae te rohe ki Tipirono, a kei
Hatara-enana ona putanga atu; ko te
rohe tenei ki a koutou whaka-te-nota.
10 Me whakatakoto mai ano hoki e
koutou ta koutou rohe ki te rawhiti i
Hatara-enana ki Hepama:
11 A ka haere mai te rohe i Hepama
ki Ripira ki raro ki te taha ki te rawhiti o
Aina; a ka haere tonu mai te rohe ki
raro, a ka tae ki te taha ki te rawhiti o
te moana o Kinereta:
12 A ka haere te rohe ki Horano, a kei
te moana tote ona putanga: ko te whe-
nua tenei mo koutou, me ona rohe, a,
tawhio noa.
13 ¶ Na ka whakahau a Mohi i nga
tamariki a Iharaira, ka mea, Ko te whe-
nua tenei e meatia ki te rota hei kāinga
pumau mo koutou, i whakahaua nei e
Ihowa kia hoatu ki nga iwi e iwa, ki
tetahi taanga hoki o tetahi iwi:
14 Kua whiwhi hoki te iwi o nga tama-
riki a Reupena, tenei whare tenei whare
o o ratou mātua, me te iwi o nga tama-
riki o Kara, tenei whare tenei whare o o
ratou mātua; kua whiwhi ano hoki te-
tahi taanga o te iwi o Manahe ki to
ratou wahi:
15 Kua whiwhi nga iwi e rua me te-
tahi taanga o tetahi iwi ki to ratou wahi
ki tenei taha o Horano, *ki te wahi e ta-
ta ana ki* Heriko, ki te taha ki te ra-
whiti, ki te putanga mai o te ra.
16 ¶ A i korero a Ihowa ki a Mohi, i
mea,
17 Ko nga ingoa enei o nga kai tuwha
i te whenua mo koutou: ko Ereatara
tohunga raua ko Hohua tama a Nunu.
18 Me tango mai ano hoki tetahi ra-
ngatira o tenei iwi o tenei iwi hei tuwha
mo te whenua.
19 Nga ingoa hoki o aua tangata: ko
Karepe tama a Iepune o te iwi o Hura.
20 Ko to te iwi hoki o nga tamariki a
Himeona, ko Hemuere tama a Amihuru.
21 Ko to te iwi o Peniamine ko Eri-
rara tama a Kihirono.
22 Ko te rangatira hoki o te iwi o nga
tamariki a Rana, ko Puki tama a Iokiri.
23 Ko te rangatira o nga tamariki a
Hohepa, *ara*, o te iwi o nga tamariki a
Manahe, ko Haniere tama a Epora.

24 Ko te rangatira hoki o te iwi o nga
tamariki a Eperaima, ko Kemuere tama
a Hipitana.
25 Ko te rangatira hoki o te iwi o nga
tamariki a Hepuruna, ko Eritapana ta-
ma a Paranaka.
26 Ko te rangatira hoki o te iwi o nga
tamariki a Ihakara, ko Paratiere tama a
Atana.
27 Ko te rangatira hoki o te iwi o nga
tamariki a Ahera, ko Ahihuru tama a
Heromi.
28 Ko te rangatira hoki o te iwi o nga
tamariki a Napatari, ko Perahere tama
a Amihuru.
29 Ko enei a Ihowa i whakahau ai hei
tuwha i te kāinga mo nga tamariki a
Iharaira i te whenua o Kanaana.

UPOKO 35.

A I korero a Ihowa ki a Mohi i nga
mania o Moapa, i te wahi o Hora-
no *e tata ana* ki Heriko, i mea,
2 Whakahaua nga tamariki a Iharaira
kia homai e ratou ki nga Riwaiti etahi
pa o o ratou kāinga kua riro mai nei i a
ratou hei nohoanga; me hoatu ano hoki
e koutou ki nga Riwaiti nga wahi o
waho o aua pa, *a*, tawhio noa.
3 A ko nga pa hei nohoanga mo ratou,
ko nga wahi hoki o waho ake mo a ra-
tou kararehe, mo o ratou taonga, me a
ratou kirehe katoa.
4 Kia kotahi mano whatianga hoki o
nga wahi o waho ake o nga pa e hoatu
e koutou ki nga Riwaiti, o te taiepa atu
ano o te pa, a *haere* whakawaho, a, ta-
whio noa.
5 Me ruri atu ano e koutou i waho o
te pa; i te taha ki te rawhiti kia rua
mano whatianga, i te taha ki te tonga
kia rua mano whatianga, i te taha ki te
hauauru kia rua mano whatianga, i te
taha hoki ki te nota kia rua mano wha-
tianga, a hei waenganui te pa: ko nga
wahi tenei mo ratou o waho i nga pa.
6 A kia ono nga pa whakaora i roto i
nga pa e hoatu e koutou ki nga Riwaiti;
me hoatu e koutou hei rerenga atu mo
te kai whakamate: kia wha tekau hoki
ma rua nga pa e tapiritia mai e koutou
ki ena.
7 Nga pa katoa e hoatu e koutou ki
nga Riwaiti, kia wha tekau ma waru:
era, me nga wahi o waho ake.
8 A hei roto i te wahi tuturu o nga
tamariki a Iharaira nga pa e hoatu e
koutou; kia maha mai i roto i nga mea
maha, kia ouou hoki i roto i nga mea
ouou, kia rite ki tona kāinga e riro i a
ia ona pa e hoatu e ia tangata e ia ta-
ngata ki nga Riwaiti.
9 ¶ A i korero ano a Ihowa ki a
Mohi, i mea,
10 Korero atu ki nga tamariki a Iha-
raira, mea atu ki a ratou, E whiti kou-
tou i Horano ki te whenua o Kanaana;
11 Na, ka whakarite i etahi pa mo
koutou hei pa whakaora, hei rerenga
atu mo te tangata whakamate, i whaka-
mate nei i te tangata, *otiia* ehara i te
mea totika.
12 A ka waiho e koutou hei pa whaka-
ora kei mate i te kai takitaki; kei mate
te tangata whakamate, kia tu ra ano ia
ki te aroaro o te whakaminenga, kia
whakawakia.
13 A kia ono nga pa e waiho e koutou
hei whakaora, o nga pa e hoatu nei e
koutou.
14 Kia toru nga pa e hoatu e koutou i
tenei taha o Horano, kia toru hoki nga
pa e hoatu e koutou i te whenua o Ka-
naana; me waiho hei pa whakaora.
15 Hei whakaora enei pa e ono mo
nga tamariki a Iharaira, mo te manene,
mo te nohonoa i roto i a koutou: hei
rerenga atu mo nga tangata i mate ai
tetahi, *otiia* ehara i te mea totika.
16 Otiia ki te patu ia i a ia ki te mea
rino, a ka mate, he kai kohuru ia: kia
mate, mate rawa, te kai kohuru.
17 Ki te patu ano hoki ia i a ia ki te
kohatu i whiua e ia kia mate ai, a ka
mate, he kai kohuru ia: kia mate, mate
rawa, te kai kohuru.
18 Ki te patu ranei ia i a ia ki te mea
rakau a te ringa kia mate ai ia, a ka
mate, he kai kohuru ia: kia mate, mate
rawa, te kai kohuru.
19 Ma te kai takitaki toto ake ano e
whakamate te kai kohuru; e whaka-
mate ia i a ia ina tutaki ki a ia.
20 Ki te mea ano hoki he ngakau kino
tona, a ka wero ia i a ia; ki te whanga
atu ranei ia, a ka epaina atu ia kia
mate;
21 Ki te mauahara ranei ia, a ka patu
i a ia ki tona ringaringa e mate ai ia;
kia mate, mate rawa, te kai patu, he kai
kohuru ia: e whakamatea te kai kohuru
e te kai takitaki toto, ina tutaki ki a ia.
22 Tena ko tenei, he oho noa ake tana
wero i a ia, a ehara i te mea mauahara;
ki te epaina ranei e ia tetahi mea ki a
ia, a kihai i whanga atu;
23 Ki te *patua ranei* ia ki tetahi ko-
hatu, ki te mea e mate ai *te tangata*, a
kihai i kitea atu, na kua u ki a ia, a ka
mate, kahore ano hoki ona mauahara ki
a ia, kihai ano hoki i rapu i te he mona.

24 Katahi ka whakarite te whakaminenga i nga korero a te kai patu, i a te kai takitaki toto hoki; kia rite ki enei ritenga.
25 A ka whakaorangia mai e te whakaminenga te kai whakamate i roto i te ringa o te kai takitaki toto, me whakahoki ano hoki ia e te whakaminenga ki tona pa whakaora, i rere atu ai ia, a ka noho ia ki reira, a, mate noa te tino tohunga i whakawahia ki te hinu tapu.
26 Ki te puta kau atu te kai whakamate ki waho o te rohe o tona pa whakaora, i rere atu nei ia;
27 A ka pono ki a ia te kai takitaki toto ki waho o te rohe o tona pa whakaora, a ka patua te kai whakamate e te kai takitaki toto, e kore e whakairia he toto ki runga i a ia:
28 Me noho hoki ia i roto i tona pa whakaora, kia mate ra ano te tino tohunga; a, muri iho i te matenga o te tino tohunga ka hoki te kai whakamate ki tona whenua tupu.
29 Na, hei tikanga whakarite whakawa enei ma koutou, puta noa i o koutou whakatupuranga i o koutou nohoanga katoa.
30 ¶ Ki te patu tetahi i te tangata, ma te mangai o nga kai whakaatu e whakamatea ai te kai kohuru: kaua ano hoki te kai whakaatu kotahi e whakapuaki i te he o tetahi tangata, hei mea kia mate ai ia.
31 Kaua ano hoki e tangohia he utu mo te kai kohuru kia ora, ki te mea he hara tona e mate ai: engari kia mate ia, mate rawa.
32 Kaua ano hoki e tangohia he utu mo te tangata i rere ki tona pa whakaora, kia hoki ia ki te whenua noho ai; kia mate ra ano te tohunga.
33 Kei poke i a koutou te whenua e *noho* ai koutou: ma nga toto hoki e poke ai te whenua: heoi ano hoki te mea hei pure i nga toto i whakahekea ki te whenua, ko nga toto o te kai whakaheke.
34 Kaua e whakapokea te whenua e noho ai koutou, e noho ai ahau: no te mea e noho ana ahau a Ihowa i waenganui i nga tamariki a Iharaira.

UPOKO 36.

NA, ka whakatata mai nga mātua ariki o nga hapu o nga tamariki a Kireara ko ia nei te tama a Makiri, a he tama tera na Manahe, no nga hapu o nga tamariki a Hohepa, a ka korero ki te aroaro o Mohi, ki te aroaro ano hoki o nga rangatira o nga mātua ariki o nga tamariki a Iharaira:
2 A ka mea, I whakahau a Ihowa i toku ariki kia hoatu te whenua hei kāinga tupu mo nga tamariki a Iharaira, he mea rota: i whakahaua ano toku ariki e Ihowa kia hoatu te wahi o Teropehara o to matou teina ki ana tamahine.
3 Na, ki te marenatia ratou ki *etahi* o nga tamariki o *era* iwi o nga tamariki a Iharaira, na, ka titorehia atu to ratou wahi i te wahi o o matou mātua, a ka tapiritia atu ki te wahi o te iwi e riro atu ai ratou, a ka titorehia atu i te wahi i *meatia* hei kāinga tupu mo matou.
4 A, te takanga mai o te iupiri a nga tamariki a Iharaira, na, ka tapiritia atu to ratou wahi ki te wahi o te iwi e riro atu ai ratou, a ka titorehia atu to ratou kāinga i te kāinga o te iwi o o matou mātua.
5 Na, ka whakahau atu a Mohi ki nga tamariki a Iharaira, he mea ki mai na Ihowa, a ka mea, He tika nga kupu a te iwi o nga tamariki a Hohepa.
6 Ko ta Ihowa kupu tenei i whakahau ai mo nga tamahine a Teropehara; e mea ana, Me marena ratou ki a ratou e pai ai; otiia me marena ki te hapu o te iwi o to ratou papa.
7 A e kore e riro ke te kāinga tupu o te tahi iwi i te tahi iwi atu i roto i nga tamariki a Iharaira: ka whai hoki nga tamariki a Iharaira, ia tangata ia tangata ki te kāinga o te iwi o o ratou mātua.
8 Me marena ano hoki nga tamahine katoa, i a ratou nei tetahi kāinga o tetahi o nga iwi o nga tamariki a Iharaira, ki tetahi tangata o te hapu o te iwi o o ratou papa; kia mau ai te kāinga tupu o ona mātua i tenei tangata i tenei tangata o nga tamariki a Iharaira.
9 Kei riro ke hoki te kāinga tupu o tetahi iwi i tetahi atu iwi; engari me whai nga iwi o nga tamariki a Iharaira, ia tangata ia tangata, ki o ratou kāinga ake.
10 ¶ Rite tonu ki ta Ihowa i whakahau ai ki a Mohi, ta nga tamahine a Teropehara i mea ai:
11 Na, ka riro a Mahara, a Tirita, a Hokora, a Mirika, a Noa, nga tamahine a Teropehara, hei wahine ma nga tama a nga teina o to ratou papa.
12 I marenatia hoki ki nga hapu o nga tama a Manahe, *ko ia* nei te tama a Hohepa, a i mau to ratou kāinga tupu ki te iwi o te hapu o to ratou papa.

13 ¶ Ko nga whakahaunga enei me nga whakariteritenga i whakahaua e Ihowa, i whakapuakina hoki e Mohi ki nga tamariki a Iharaira i nga mānia o Moapa i te wahi o Horano *e tata ana* ki Heriko.

KO TE

PUKAPUKA TUARIMA A MOHI,

KO TIUTERONOMI.

UPOKO 1.

KO nga kupu enei i korero ai a Mohi ki a Iharaira katoa i tenei taha o Horano, i te koraha, i te mania i te ritenga atu o Tupu, i waenganui o Parana, o Topera, o Rapana, o Hateroto, o Rihahapa.
2 (Kia kotahi tekau ma tahi nga ra *e haere* atu ai i Horepa, ki te tika na Maunga Heira, *ka tae* ki Karehe-parenea.)
3 No te wha tekau o nga tau, no te tekau ma tahi o nga marama, no te ra tuatahi o te marama, ka korerotia atu e Mohi ki nga tamariki a Iharaira, nga mea katoa i ako mai ai a Ihowa ki a ia kia korerotia ki a ratou;
4 I muri iho i tana patunga i a Hihona kingi o nga Amori, i noho ra i Hehepona, i a Oka hoki, i te kingi o Pahana, i noho ra i Ahataroto i Eterei.
5 ¶ I timata a Mohi i tenei taha o Horano, i te whenua o Moapa, te whakapuaki i tenei ture: i mea ia:
6 I korero mai a Ihowa to tatou Atua ki a tatou i Horepa, i mea, Ka roa ta koutou nohoanga ki tenei maunga:
7 Anga atu, hapainga atu, haere ki te maunga o nga Amori, ki nga wahi katoa hoki e tata ana ki reira, o te mania, o nga pukepuke, o te raorao hoki, o *te taha* hoki ki te tonga, o te tahatika ano hoki o te moana, ki te whenua o nga Kanaani, ki Repanona hoki, puta noa ki te awa nui, ki te awa ki Uparati.
8 Na, kua tukua atu nei e ahau te whenua ki to koutou aroaro: haere, tangohia hoki te whenua i oati ai a Ihowa ki o koutou mātua, ki a Aperahama, ki a Ihaka, ratou ko Hakopa kia hoatu mo ratou, mo to ratou uri hoki i muri i a ratou.
9 ¶ A, i korero atu ano ahau ki a koutou i taua wa, i mea, E kore e ahei i a au anake te pikau i a koutou:
10 Kua whakanui a Ihowa to koutou Atua i a koutou, a tenei koutou te rite nei inaianei ki nga whetu o te rangi te tini.
11 (Ma Ihowa, ma te Atua o o koutou mātua, e tapiri mai ano a muri i a koutou ki nga mano tini atu i a koutou *e noho nei,* mana koutou e manaaki, e pera ano me tana i korero ai ki a koutou!)
12 Me pehea e taea ai e ahau anake ta koutou whakararu, to koutou whakataimaha, me ta koutou ngangau?
13 Whakaritea mai e koutou etahi tangata tupato, whai wakaaro, e mohiotia ana e o koutou iwi, a maku ratou e mea hei upoko mo koutou.
14 Na, ka whakahokia mai e koutou ki a au, a ka mea, He mea pai tau e ki mai na kia meatia *e matou.*
15 Na, ka tango ahau i nga upoko o o koutou iwi, i nga mea whakaaro e mohiotia ana, a meatia iho ratou e ahau hei upoko mo koutou, hei rangatira mo nga mano, hei rangatira hoki mo nga rau, hei rangatira mo nga rima tekau, hei rangatira hoki mo nga tekau, hei kai whakahauhau hoki mo o koutou iwi.
16 A i ki atu ano ahau i taua wa ki o koutou kai whakatikatika, i mea, Whakarangona *nga kupu* a o koutou teina, a tetahi, a tetahi, kia tika hoki ta koutou whakariterite i te whakawa a te tangata, a tona teina, a te tangata ke hoki *e noho ana* i a ia.
17 Kei whakaaro koutou ki te kanohi ina whakariterite, kia rite ta koutou whakarongo ki te iti ki te rahi; kei wehi koutou i te kanohi o te tangata; no te mea, na te Atua te whakariteritenga; a ko te mea e ngaro ana i a koutou, ka kawe mai ki a au, a maku e whakarongo atu.

18 A whakahaua ana e ahau i reira
nga mea katoa e mahi ai koutou.
19 ¶ A ka turia mai e tatou i Horepa,
na haerea katoatia ana e tatou taua
koraha nui, e wehingia ana, i kite ra
koutou i te huarahi o te maunga o nga
Amori; i pera tonu me ta Ihowa me ta
to tatou Atua i whakarite mai ai ki a
tatou; na, ka tae mai tatou ki Karehe-
parenea.
20 Na, ko taku meatanga atu ki a
koutou, Kua tae mai nei koutou ki te
maunga o nga Amori, ka homai nei e
Ihowa e to tatou Atua ki a tatou.
21 Nana, ka tukua nei te whenua e
Ihowa e to Atua ki tou aroaro: haere ki
runga, tangohia, kia rite ai ki ta Ihowa
ki ta te Atua o ou matua i ki mai ai ki a
koe; kaua e wehi, kaua hoki e pawera.
22 ¶ Na, ko te whakatatanga mai o
koutou katoa ki a au, ta koutou mea-
tanga mai, Kia tono atu tatou i etahi
tangata ki mua i a tatou, a ma ratou e
whakataki ta tatou whenua, e whaka-
hoki mai te korero ki a tatou, mo te
huarahi e haere ai tatou ki runga, mo
nga pa hoki ka haere atu nei tatou ki
reira.
23 A i pai ano taua kupu ki a au: na,
ka tango ahau i etahi tangata kotahi
tekau ma rua i roto i a koutou, tataki
kotahi o tenei iwi o tenei iwi.
24 A ka tahuri ratou, ka haere ki
runga ki te maunga, a ka tae atu ki te
awaawa o Ehekora, ka tirotiro hoki i
taua *wahi*.
25 A ka tango ratou i etahi o nga hua
o te whenua ki o ratou ringaringa, a
maua ana ki raro ki a tatou, i whaka-
hoki ake ano ratou i te kupu ki a tatou,
i mea, He pai te whenua ka homai nei e
Ihowa e to tatou Atua ki a tatou.
26 Heoi, kihai koutou i pai ki te haere
ki runga; na ka tutu ki te kupu a Ihowa
a to koutou Atua:
27 A amuamu ana koutou i roto i o
koutou teneti, mea ana, He kino no
Ihowa ki a tatou i whakaputaina mai ai
tatou e ia i te whenua o Ihipa, kia hoatu
ai tatou ki te ringa o nga Amori, kia
hunā ai tatou.
28 Kia haere tatou ki runga ki hea?
kua ngohe nei hoki o tatou ngakau i o
tatou tuakana, i *a ratou* i mea ra, E nui
ana te iwi, e roroa ana i a tatou; ko nga
pa e nui ana, taiepa rawa, a, tutuki noa
ki te rangi: i kite ano hoki matou i nga
tamariki a nga Anakimi ki reira.
29 Na, ko taku meatanga atu ki a
koutou, Kei pawera koutou, kei wehi i a
ratou.
30 Ko Ihowa ko to koutou Atua, te
haere atu nei i mua i a koutou, mana ta
koutou pakanga; ka rite ano ki nga
mea katoa i mea ai ia ki to koutou aroaro
i Ihipa, i tana whakaaro ki a koutou;
31 I te koraha ano hoki i kite ai koe i
ta Ihowa i ta to Atua wahanga i a koe, i
a ia e pera ana me te tangata e waha
ana i tana tamaiti, i te huarahi katoa i
haere na koutou, a tae noa mai koutou
ki tenei wahi.
32 Heoi, i tenei mea ano, kihai koutou
i whakapono ki a Ihowa ki to koutou
Atua,
33 I haere ra i mua i a koutou i te
huarahi, hei whakataki i tetahi wahi mo
koutou, e noho ai koutou, i te po i roto i
te ahi, hei whakaatu mai ki a koutou i
te huarahi e haere ai koutou, a i roto i te
kapua i te awatea.
34 ¶ A ka rongo a Ihowa i o koutou reo
e korero ana, na ka riri ia, ka oati hoki,
ka mea,
35 E kore rawa tetahi o enei tangata o
tenei whakatupuranga kino e kite i taua
whenua pai i oati ai ahau kia hoatu ki o
koutou mātua.
36 Heoi ano ko Karepe tama a Iepune,
e kite ia i taua *wahi;* a ka hoatu e
ahau ki a ia, ki ana tamariki hoki, te
whenua i haerea e ia, mona i tino whai
i a Ihowa.
37 A i riri mai ano a Ihowa ki a au,
mo koutou hoki, i mea mai, E kore ano
hoki koe e tae ki reira.
38 Ko Hohua tama a Nunu, e tu ana
i tou aroaro, e tae ia ki reira: wha-
katenatenangia ia; ta te mea mana a
Iharaira e whakawhiwhi ki tera *wahi*.
39 Ko a koutou potiki hoki, i mea na
koutou ka waiho hei pārau, me a koutou
tamariki kihai nei i mohio i taua ra ki
te pai ki te kino, e tae ratou ki reira, a
ka hoatu e ahau a reira ki a ratou, a e
whiwhi ratou ki tera *whenua*.
40 Ko koutou ia, tahuri atu koutou,
haere atu ki te koraha, na te huarahi ki
te Moana Whero.
41 ¶ Na, ka whakahokia mai e koutou
a ka mea mai ki a au, Kua hara matou
ki a Ihowa; ka haere matou ki runga,
ki te whawhai, kia rite ai ki nga mea
katoa i whakahau mai ai a Ihowa to
tatou Atua ki a tatou. A, whitikiria
ana e koutou, e ia tangata e ia tangata,
ana mea mo te riri, na, ka mea koutou
ki te haere ki runga ki te maunga.
42 Katahi ka mea mai a Ihowa ki a
au, Mea atu ki a ratou, Kaua koutou e
haere ki runga, kaua ano hoki e tu ki te
riri; ta te mea kahore ahau i roto i a

koutou; kei patua koutou ki te aroaro o
o koutou hoa riri.
43 Na, ka korero atu ahau ki a koutou;
a kihai koutou i rongo, heoi, ka tutu
koutou ki te kupu a Ihowa, na, hikaka
ana koutou, haere ana ki runga ki te
maunga.
44 Na, ka puta mai nga Amori, e noho
ana i taua maunga, ki te tu i a koutou, a
whai mai ana ratou i a koutou, pera ana
me te pi, a patua iho koutou e ratou i
Heira, *a* taea noatia a Horema.
45 Na, ka hoki mai koutou, ka tangi
ki te aroaro o Ihowa; otiia kihai a
Ihowa i whakarongo ki to koutou reo,
kihai ano hoki i anga tona taringa ki a
koutou.
46 Na, ka noho koutou ki Karehe, a,
maha noa nga ra, rite tonu ki nga ra i
noho ai koutou.

UPOKO 2.

NA, ka tahuri tatou, ka haere hoki
ki te koraha na te huarahi ki te
Moana Whero; i pera ano me ta Ihowa
i ki mai ai ki a au: a he maha nga ra i
taiawhiotia ai e tatou a Maunga Heira.
2 Na, ka korero mai a Ihowa ki a au,
ka mea,
3 Ka roa nei ta koutou taiawhiotanga
i tenei maunga: tahuri atu whaka-te-
nota.
4 Whakahaua atu hoki e koe te iwi,
mea atu, Ka haere nei koutou na nga
rohe o o koutou tuakana, o nga tamariki
a Ehau, e noho ana i Heira; a ka wehi
ratou i a koutou: mo reira kia tupato i
a koutou:
5 Kaua e whakapataritari i a ratou;
no te mea hoki e kore e hoatu e ahau ki
a koutou tetahi wahi o to ratou whe-
nua, ahakoa takahanga kautanga mo te
kapu o te waewae, no te mea kua hoatu
e ahau a Maunga Heira ki a Ehau hei
kāinga tupu.
6 Hokona he kai i a ratou ki te moni,
ka kai ai koutou; ko te wai hoki me
hoko e koutou i a ratou ki te moni, ka
inu ai.
7 He mea hoki kua manaaki a Ihowa
tou Atua i a koe i nga mahinga katoa-
tanga a tou ringa; e mohio ana ia ki to
haerenga i tenei koraha nui: ka wha
tekau enei tau i noho ai a Ihowa tou
Atua ki a koe, *a* kahore ano koe kia
hapa ki tetahi mea.
8 A ka pahemo i a tatou o tatou tua-
kana, nga tamariki a Ehau, e noho ana
i Heira, *i a tatou e haere ana* na te hua-
rahi i te mania o Erata o Ehiono-kapere
na, ka tahuri tatou, ka haere na te hua-
rahi i te koraha o Moapa.
9 A ka mea mai a Ihowa ki a au, Kei
whawhai koe ki nga Moapi, kaua ano e
whakatari pakanga ki a ratou; ta te
mea, ekore e hoatu e ahau tetahi wahi
o to ratou whenua hei kāinga mou, no
te mea kua hoatu a Ara e ahau hei
kāinga mo nga tamariki a Rota.
10 I noho nga Emime ki reira i mua
ai, he nui, he tini, he roroa *tena* iwi,
rite tahi ano ki nga Anakimi.
11 I korerotia hoki ratou he roroa, he
pera me nga Anakimi; na nga Moapi ia
ratou i hua Ko nga Emime.
12 I noho hoki nga Hori ki Heira i
mua; a, muri iho i a ratou ko nga
tamariki a Ehau, na ratou hoki ratou i
huna i to ratou aroaro, a noho iho ki to
ratou wahi, rite tahi ta ratou ki ta Iha-
raira i mea ai ki te whenua i riro mai i
a ia, i homai nei e Ihowa ki a ratou.
13 Tena, whakatika koutou, (*ko au
atu,*) whiti atu i te awa i Terete: na, ka
whiti mai tatou i te awa i Terete.
14 A, nga ra i haere mai ai tatou i
Karehe-parenea, a tae noa ki to tatou
whitinga mai i te awa i Terete, e toru
tekau ma waru nga tau, no ka poto atu
i roto i te ope te whakapaparanga katoa
o nga tangata hapai patu; i rite tonu ki
ta Ihowa i oati ai ki a ratou.
15 I runga ano hoki i a ratou te ringa-
ringa o Ihowa e whakamate ana i a
ratou i roto i te ope, a, poto noa ratou.
16 ¶ A ka poto katoa nga tangata
hapai patu te matemate atu i roto i te
iwi.
17 Na, ka korero mai a Ihowa ki a au,
ka mea,
18 Ko a tenei ra koe haere ai ma Ara,
ma te rohe o Moapa.
19 A, e tata atu koe ki te ritenga atu o
nga tamariki a Amona, kaua e whawhai
ki a ratou, kaua ano hoki e whakatari
pakanga ki a ratou: e kore hoki e hoatu
e ahau tetahi wahi o te whenua o nga
tamariki a Amona hei kāinga mou, no
te mea kua hoatu e ahau hei kāinga mo
nga tamariki a Rota.
20 (I korerotia hoki taua whenua he
whenua tangata roroa; i noho hoki nga
tangata roroa ki reira i mua ai, a huaina
iho ratou e nga Amoni, Ko nga Hama-
humi.
21 He nui, he maha, he roroa *taua* iwi,
rite tahi ki nga Anakimi; na Ihowa ia
ratou i huna i to ratou aroaro; a riro
mai ana *to* ratou *kāinga* i a ratou, a
noho tonu iho i muri iho i a ratou.

22 Rite tahi ki tana i mea ai ki nga
tamariki a Ehau, e noho ra i Heira, i
tana hunanga i nga Hori i to ratou
aroaro; na, riro mai ana i a ratou *to*
ratou *kāinga*, a noho iho ratou i muri
iho i a ratou, a, mohoa noa nei.
23 A ko nga Awimi, i noho ra ki
Haterimi, a, puta noa ki Aha, na nga
Kapatorimi i haere mai ra i Kapatora
ratou i huna, a noho iho ano i muri iho i
a ratou.)
24 ¶ Whakatika, haere, whiti atu hoki
i te awa, i Aranona; na, kua hoatu e
ahau ki tou ringa a Hihona kingi o
Hehepona, te Amori, me tona whenua:
anga atu, tangohia, e riri i ta korua
riri.
25 Kei tenei ra au timata ai te whaka-
pa i to paweratanga me to wehi, ki nga
iwi i raro iho o te rangi, puta noa puta
noa, ki nga mea e rongo ana ki tou
rongo, a ka wiri ratou, ka aue hoki i a
koe.
26 ¶ Na, tukua atu ana e ahau nga
karere i te koraha, i Keremota, ki a
Hihona, ki te kingi o Hehepona; mo te
ata noho nga kupu, a ka mea atu,
27 Kia haere atu ahau na tou whenua;
ka haere ahau na te huanui; e kore
ahau e peka atu ki matau ki maui.
28 Mau e homai he kai maku hei utu
mo te moni, ka kai ai ahau; e homai
hoki he wai moku mo te moni, ka inu ai
ahau; heoi ano ko te haerenga kautanga
atu o oku waewae;
29 (Kia rite ki ta nga tamariki a Ehau
e noho ana i Heira i mea ai ki a au, me
ta nga Moapi hoki e noho ra i Ara;) kia
whiti atu ra ano ahau i Horano, ki te
whenua i homai e Ihowa e to matou
Atua ki a matou.
30 Heoi, kihai a Hihona kingi o Hehe-
pona, i pai kia haere atu tatou na tona
kāinga: na Ihowa hoki na tou Atua i
whakapakeke tona wairua, i whakamaia
hoki tona ngakau, kia hoatu ai ia ki tou
ringa; koia ano tenei inaianei.
31 ¶ Na, ka mea mai a Ihowa ki a au,
Titiro, kua timata ahau te tuku atu ki
tou aroaro i a Hihona me tona whenua:
anga atu, tangohia tona whenua hei
kāinga.
32 Na, ka puta mai a Hihona ki te tu i
a tatou, ki te whawhai hoki i Iahata, a
ia, me tona iwi katoa.
33 A homai ana ia e Ihowa e to tatou
Atua ki to tatou aroaro; na, patua ana
ia e tatou, me ana tama, me tona iwi
katoa.
34 A horo ana i a tatou ona pa katoa, i
taua wa ano, hunā iho ano hoki nga
tangata o nga pa katoa, me nga wahine,
me nga potiki, kihai tetahi morehu i
mahue i a tatou.
35 Ko nga kararehe ia i tangohia ma
tatou, me nga taonga hoki o nga pa i
horo i a tatou.
36 O Aroera atu ano, i te taha o te awa
o Aranona, me te pa hoki i te awa, a
paku noa ki Kireara, kahore tetahi pa i
maia i a tatou: homai katoa mai ana e
Ihowa e to tatou Atua ki a tatou.
37 Heoi ano ko te whenua o nga ta-
mariki a Amona kihai i taea atu e koe,
me nga wahi katoa o te awa o Iapoko,
me nga pa o nga maunga, me nga wahi
katoa i kiia mai e Ihowa e to tatou Atua
ki a tatou.

UPOKO 3.

KATAHI tatou ka tahuri, ka haere
ki runga na te huarahi ki Pahana:
na, ka puta mai a Oka kingi o Pahana,
ki te tu i a tatou, a ia, me tona iwi ka-
toa, ki Eterei whawhai ai.
2 A ka mea mai a Ihowa ki a au, Kei
wehi koe i a ia: ta te mea ka hoatu ia e
ahau ki tou ringaringa, me tona iwi
katoa hoki, me tona oneone; a ka rite
to meatanga ki a ia ki tau i mea ai ki a
Hihona kingi o nga Amori, i noho ra i
Hehepona.
3 Na, homai ana e Ihowa e to tatou
Atua ki o tatou ringaringa a Oka hoki
kingi o Pahana, me tona iwi katoa; a,
patua ana ia e tatou, a kahore tetahi
morehu ona i mahue.
4 Na, ka horo i a tatou, i taua wa ano,
ona pa katoa, kahore he pa i kore te ta-
ngohia e tatou i a ratou, e ono tekau
nga pa, nga wahi katoa o Arakopa, o te
rangatiratanga o Oka i Pahana.
5 Ko enei pa katoa, hanga *rawa* ki
nga taiepa teitei, ki nga tatau, ki nga
tutaki; hāunga ano nga kāinga noho
koraha, tona tini.
6 A hunā katoatia enei e tatou, peratia
ana me ta tatou i mea ai ki a Hihona
kingi o Hehepona, hunā iho nga tangu-
ta o nga pa katoa, me nga wahine, me
nga tamariki.
7 Ko nga kararehe ia, me nga taonga
o nga pa, i tangohia ma tatou.
8 Na, i taua wa ano, ka tangohia e ta-
tou i te ringaringa o nga kingi tokorua
o nga Amori te whenua i tenei taha o
Horano, o te awa o Aranona atu, a tae
noa ki Maunga Heremona;
9 (Ko Heremona i huaina e nga Haironi
ko Hiriona; na nga Amori ia i hua ko
Heniri.)

10 Nga pa katoa o te mania, me Kireara katoa, me Pahana katoa, tae noa atu ki Hareka, ki Eterei, nga pa hoki o te rangatiratanga o Oka i Pahana.
11 Ko Oka anake hoki, ko te kingi o Pahana, i mahue, he oranga no nga tangata roroa. Na, ko tona moenga he moenga rino; kahore iana i Rapata, i nga tamariki a Amona? e iwa whatianga te roa, e wha hoki whatianga te whanui, ki to te tangata whatianga.
12 A ko tenei whenua i riro mai na i a tatou i taua wa, i Aroera atu, i tera i te awa i Aranona, me tetahi taha o Maunga Kireara, me ona pa i hoatu e ahau ki nga Reupeni ratou ko nga Kari.
13 A, ko te wahi o Kireara i mahue, me Pahana katoa, te rangatiratanga o Oka, i hoatu e ahau ki tetahi taanga o te hapu o Manahe; nga wahi katoa o Arakopa, me Pahana katoa i kiia nei ko te whenua o nga tangata roroa.
14 Na Haira tama a Manahe i tango te whenua katoa o Arakopa, a tae noa ki nga rohe o Kehuri, o Maakati; a huaina iho te ingoa o aua *wahi* ko Pahana-hawota-haira, *a*, tenei ano inaianei.
15 A tukua atu ana e ahau a Kireara mo Makiri.
16 A tukua atu ana e ahau ki nga Reupeni, ratou ko nga Kari, *te wahi e takoto atu ana* i Kireara, *a* tae noa ki te awa ki Aranona, ki waenganui o te awa, me te rohe ano hoki, *a* tae noa ki te awa ki Iapoko, ko te rohe ia ki nga tamariki a Amona:
17 Me te mania hoki, me Horano, me *tona* rohe, *e takoto atu ana* i Kinereta, taea noatia te moana i te maina, te moana tote, i raro iho o Ahetota-pihika, ki te taha ki te rawhiti.
18 ¶ A i whakahau ano ahau i a koutou i taua wa, i mea, Kua homai e Ihowa e to koutou Atua tenei whenua kia nohoia: haere atu, e te hunga maia katoa, me a koutou patu, i mua i o koutou tuakana i nga tamariki a Iharaira.
19 Ko a koutou wahine ia, me a koutou potiki, me a koutou kararehe, (e mohio ana *hoki* ahau he tini a koutou kararehe,) me noho ki o koutou pa i hoatu e ahau ki a koutou;
20 Kia meinga ra ano e Ihowa o koutou tuakana kia okioki, kia peneitia me koutou, kia whiwhi ano hoki ratou ki te whenua ka homai nei e Ihowa e to koutou Atua ki a ratou i tera taha o *Horano*: katahi koutou ka hoki, tera tangata tera tangata, ki tona kainga i hoatu e ahau ki a koutou.
21 ¶ A i whakahau ano ahau i a Hohua i taua wa, i mea, Kua kite ou kanohi i nga mea katoa i mea ai a Ihowa to koutou Atua ki enei kingi tokorua: ka penatia e Ihowa nga rangatiratanga katoa ka whiti atu nei koe ki reira.
22 Kei wehi koutou i a ratou: ta te mea, ma Ihowa ma to koutou Atua, ta koutou whawhai.
23 ¶ A, i inoi ano ahau i taua wa ki a Ihowa, i mea,
24 E te Ariki, e Ihowa, kua timata nei koe te whakakite ki to pononga i tou nui, me tou ringaringa kaha: ko wai hoki te Atua i te rangi, i te whenua ranei, e penei ana te mahi me au mahi, e rite ana ranei ki a koe te kaha?
25 Tena ra, kia whiti atu ahau kia kite i tena whenua pai i tera taha o Horano, i tena maunga pai, i Repanona ano hoki.
26 Otiia i riri mai a Ihowa ki a au, mo ta koutou hoki, kahore ano hoki i rongo ki a au: na, ka mea mai a Ihowa ki a au, Kati ra tau; kaua e korero mai ano ki a au ki tenei mea.
27 Piki atu ki te tihi o Pihika, ka anga ai ou kanohi ki te taha ki te hauauru, ki te nota hoki, ki te tonga, ki te rawhiti, a ma ou kanohi e titiro atu; ta te mea e kore koe e whiti i tenei Horano.
28 Engari, whakahaua atu a Hohua e koe, whakatenatenangia hoki, whakamaiatia: ta te mea ko ia te haere atu i te aroaro o tenei iwi, a mana ratou e whakawhiwhi ki te whenua e kite ai koe.
29 Na, ka noho tatou ki te raorao i te ritenga atu o Pete-peoro.

UPOKO 4.

NA, whakarongo mai ra e Iharaira ki nga kianga mai, me nga whakaritenga, e whakaako atu nei ahau ki a koutou kia mahia, kia ora ai koutou, kia tae atu ai, kia noho ai hoki ki te whenua e hoatu nei e Ihowa, e te Atua o o koutou mātua, ki a koutou.
2 Te kupu e whakahaua atu nei e ahau ki a koutou, kaua e tapiritia e koutou ki etahi atu, kaua ano hoki e kinitia atu *tetahi wahi* o taua *kupu ano;* kia rite ai i a koutou nga whakahaunga a Ihowa a to koutou Atua, e whakahaua atu nei e ahau ki a koutou.
3 Kua kite o koutou kanohi i nga mea i meatia e Ihowa mo Paara-peoro: ko nga tangata katoa hoki i whai i a Paara-peoro, whakamatea rawatia iho ratou e Ihowa e to koutou Atua i roto i a koutou.

4 Tena ko koutou, *ko nga mea* i awhi atu ki a Ihowa ki to koutou Atua, e ora katoa ana koutou i tenei ra.

5 Titiro, kua whakaako atu ahau i a koutou ki nga tikanga, ki nga whakariteritenga, ki a Ihowa, ki a toku Atua i ako mai ai ki a au, hei mahi ma koutou i waenganui o te whenua e haere atu nei koutou ki reira ki te tango.

6 Na, kia mau koutou ki *aua mea*, mahia hoki: ko ta koutou whakaaro nui hoki ia, me to koutou mohiotanga ki te titiro mai a nga tauiwi, a nga mea e rongo ana ki enei tikanga katoa, a ka mea ratou, Koia hoki, he hunga mohio, he hunga tupato tenei iwi nui.

7 Ko wai hoki te iwi *e rite ana* te nui, kua 'tata mai te Atua ki a ratou, pera hoki me Ihowa me to tatou Atua *e tata mai ana* i a tatou karangatanga katoatanga atu ki a ia?

8 Ko wai hoki te iwi e rite ana te nui, i a ia nei nga tikanga, me nga whakariteritenga tika, pera me tenei ture katoa e hoatu nei e ahau ki to koutou aroaro i tenei ra.

9 Mau ia koe e tiaki, me tiaki marie ano hoki tou wairua, kei wareware koe ki nga mea i kite ai ou kanohi, kei riro atu hoki i roto i tou ngakau, i nga ra katoa e ora ai koe; engari me whakaako e koe o tama, me nga tama hoki a o tama ki ena *mea;*

10 Ki te ra *ano hoki* i tu ai koe i te aroaro o Ihowa, o tou Atua, i Horepa, i ta Ihowa meatanga mai ki a au, Huihuia mai te iwi ki a au, a, maku e mea kia rongo ratou i aku korero, kia whakaakona ai ratou kia wehi i a au i nga ra katoa e ora ai ratou i runga i te whenua, hei whakaako atu ma ratou ki a ratou tamariki.

11 Na, ka whakatata atu koutou, ka tu hoki i raro iho o te maunga; ko te maunga hoki, kā tonu i te ahi, a kati noa ki waenganui o te rangi,—te pouri! te kapua! na, pouri kerekere.

12 Na, ka korero mai a Ihowa ki a koutou i waenganui o te ahi: ko te puakanga mai o nga kupu ta koutou i rongo ai, tena ko tetahi ahua kihai i kitea e koutou; heoi ano ko te reo kau.

13 Na, ka kauwhau atu ia ki a koutou i tana kawenata, i whakahaua mai e ia ki a koutou kia whakaritea, kotahi tekau nga upoko, a tuhituhia iho e ia ki nga papa kohatu e rua.

14 ¶ A, i whakahau mai ano a Ihowa i a au i taua wa, kia whakaakona atu koutou ki nga tikanga me nga whakariteritenga, hei mahi ma koutou ki te whenua e haere atu nei koutou ki reira ki te tango.

15 Tiakina marietia ra o koutou wairua, (ta te mea hoki, kihai koutou i kite i tetahi ahua, me he aha me he aha, i te ra i korero ai a Ihowa ki a koutou i Horepa i waenganui o te ahi.)

16 Kei he koutou kei hanga i te whakapakoko ma koutou, i te ritenga o tetahi tauira, i te ahua o te tane o te wahine ranei;

17 I te ahua o tetahi kararehe o te whenua, i te ahua o tetahi manu whai parirau e rererere ana i te rangi.

18 I te ahua o tetahi mea e ngokingoki ana i te whenua, i te ahua o tetahi ika i roto i te wai i raro iho o te whenua:

19 Kei anga ake ranei ou kanohi ki te rangi, a ka kite i te ra, i te marama ranei, me nga whetu, i te ope katoa o te rangi, na, ka akina atu koe ki te koropiko atu ki ena *mea*, ki te mahi atu hoki ki ena *mea*, i tuwhaina mai na e Ihowa e tou Atua, mo nga iwi katoa i raro o te rangi, puta noa puta noa.

20 Na Ihowa ia koutou i tango, nana hoki koutou i whakaputa mai i roto i te oumu rino, i Ihipa, kia waiho ai hei iwi tupu mona, me koutou inaianei.

21 ¶ A i riri mai ano a Ihowa ki a au mo ta koutou hoki, a oati mai ana e kore ahau e whiti atu i Horano, e kore ano hoki et ae atu ki te whenua pai, ka homai nei e Ihowa e tou Atua ki a koe hei kāinga tupu.

22 Engari ka mate au ki tenei whenua, e kore ahau nei e whiti i Horano: ko koutou ia ka whiti, ka tango hoki i taua whenua pai.

23 Kia tupato koutou, kei wareware ki te kawenata o Ihowa o to koutou Atua, i whakaritea e ia ki a koutou, kei hangā hoki he whakapakoko ma koutou, he ritenga ranei mo tetahi *mea*, i riria mai nei koe e Ihowa e tou Atua.

24 Ko Ihowa hoki ko tou Atua, he ahi e kai ana, he Atua hae ia.

25 ¶ E whanau au tamariki me nga tamariki a *au* tamariki, a ka roa to koutou nohoanga ki te whenua, a ka taka koutou, ka hanga hoki i te whakapakoko, i te ahua ranei o tetahi *mea*, a ka mahi i te mea e kino ana i te tirohanga a Ihowa a tou Atua, hei whakapataritari i a ia.

26 Ka waiho e ahau i tenei ra te rangi me te whenua hei kai titiro mo koutou, mo te matenga hoki e hohoro ai koutou te mate atu i te whenua e whiti atu nei koutou i Horano ki reira, ki te tango;

ekore e roa *o koutou* ra ki reira, engari
ka *tino ngaro* rawa koutou.
27 A ka whakamarara atu a Ihowa i a
koutou ki nga tauiwi, a he hunga toru-
toru o koutou e toe iho i roto i nga tau-
iwi, e kawea atu ai koutou e Ihowa ki
reira.
28 A, ka mahi koutou ki reira ki nga
atua i hangā nei e nga ringaringa o te
tangata, ki te rakau, ki te kohatu, e kore
nei e kite, e kore e rongo, e kore e kai, e
kore ano hoki e hongi.
29 Otiia ki te rapu koe i reira i a Ihowa
i tou Atua, na, ka kitea e koe ki te wha-
kapaua katoatia tou ngakau me tou wai-
rua ki te rapu i a ia.
30 Ki te mate koe, a ka pono ki a koe
enei mea katoa i nga ra a muri ake nei,
a ka hoki koe ki a Ihowa, ki tou Atua,
ka whakarongo ano hoki ki tona reo,
31 (He Atua tohu hoki a Ihowa tou
Atua,) e kore ia e whakarere i a koe, e
kore ano hoki e whakangaro i a koe, e
kore hoki e wareware ki te kawenata ki
ou mātua, i oati ai ia ki a ratou.
32 ¶ Na, ui atu ki nga rangi o namata,
o mua ake i a koe, o te ra iho ano i
hangā ai e te Atua te tangata ki runga
ki te whenua, i tetahi pito o te rangi
paku noa ki tetahi pito o te rangi, i puta
mai ranei *tetahi mea* hei rite mo tenei
mea te nui, i rangona ranei e rite ana ki
tenei?
33 I rongo ranei tetahi iwi i te reo o te
Atua e korero mai ana i waenganui o te
ahi, me tau i rongo ai, a ora ake?
34 I whakamatau ranei te Atua te haere
iho, te tango i tetahi iwi mona i waenga-
nui i *tetahi* iwi, i runga ano i nga wha-
kamatauranga, i runga i nga tohu, i nga
merekara, i te whawhai, i te ringaringa
kaha, i te ringaringa maro, i nga wha-
kawehi nui, i nga mea katoa i mea ai a
Ihowa to koutou Atua ki a koutou ki to
koutou aroaro i Ihipa?
35 I whakakitea mai ai *ena mea* ki a
koe kia mohio ai koe ki a Ihowa ko ia te
Atua; kahore ke atu i a ia.
36 I meatia koe e ia kia rongo ki tona
reo i runga i te rangi, hei whakaako i a
koe: a, i runga ano i te whenua i wha-
kakitea e ia tana ahi nui ki a koe; ko
ana kupu hoki i rangona e koe i waenga-
nui i te ahi.
37 A no te mea i aroha ia ki ou mā-
tua, koia i whiriwhiria ai e ia o ratou
uri i muri iho i a ratou, i whakaputaina
mai ai hoki koe i Ihipa, me tana titiro
tonu iho, i runga ano hoki i tona kaha
nui.
38 Kia peia atu ai nga iwi e nui ana, e
kaha ana i a koe i tou aroaro, kia kawea
atu ai koe, kia hoatu ai ki a koe to ra-
tou oneone hei kāinga pumau; koia te-
nei inaianei.
39 ¶ Na, kia mohio koe i tenei ra, kia
whakaaro hoki i roto i tou ngakau, ko
Ihowa, ko ia te Atua i te rangi i runga,
i te whenua hoki i raro; kahore ke atu.
40 Na, kia mau ki ana tikanga, me
ana whakahaunga, e whakahaua atu
nei e ahau i tenei ra ki a koe, hei pai
hoki mou, mo au tamariki hoki i muri i
a koe, kia roa ai o ra ki runga i te whe-
nua ka hoatu nei e Ihowa e tou Atua ki
a koe, a, ake tonu atu.
41 ¶ Katahi a Mohi ka motuhake i
nga pa e toru i tenei taha o Horano, *i te
taha* ki te rawhiti;
42 Hei rerenga atu mo te tangata
whakamate, i whakamate i tona hoa,
otiia ehara i te mea totika, ehara hoki i
te hoa riri nona i mua ai; na ka rere ia
ki tetahi o aua pa, a ka ora.
43 I Pehere i te koraha, i te whenua
mānia, i to nga Reupeni; i Ramoto i
Kireara, i to nga Kari; i Korana i Pa-
hana, i to nga Manahi.
44 ¶ A, ko te ture tenei i hoatu e
Mohi ki te aroaro o nga tamariki a Iha-
raira.
45 Ko nga whakaaturanga ano enei,
me nga tikanga, me nga whakariterite-
nga, i korerotia atu e Mohi ki nga ta-
mariki a Iharaira, i to ratou putanga
mai i Ihipa,
46 I tenei taha o Horano, i te raorao i
te ritenga atu o Pete-peoro, i te whenua
o Hihona kingi o nga Amori, i noho ra
i Hehepona, i patua ra e Mohi ratou ko
nga tamariki a Iharaira, i to ratou pu-
tanga mai i Ihipa.
47 A, tangohia ana tona whenua e ra-
tou, me te whenua hoki o Oka kingi o
Pahana, ko nga kingi tokorua *raua* o
nga Amori, i tenei taha o Horano, i *te
taha* ki te rawhiti;
48 O Aroera atu nei i te pareparenga o
te awa o Aranona, a, Maunga Tiona atu
ana, ara, a Heremona.
49 Me te mānia katoa hoki i tenei taha
o Horano i te taha ki te rawhiti, a tae
noa ki te moana o te mānia i raro iho i
nga pukenga wai o Pihika.

UPOKO 5.

A I karanga atu a Mohi ki a Iha-
raira katoa, i mea ki a ratou,
Whakarongo, e Iharaira, ki nga tikanga,
me nga whakariteritenga e korerotia

atu nei e ahau ki o koutou taringa i
tenei ra, kia akona ai aua *mea*, kia pu-
ritia ai, kia mahia ai hoki e koutou.
2 I whakarite a Ihowa to tatou Atua i
te kawenata ki a tatou i Horepa.
3 Kihai a Ihowa i whakarite i tenei
kawenata ki o tatou mātua; engari ki a
tatou nei ano, e ora katoa nei tatou i
konei inaianei.
4 I korero mai a Ihowa ki a koutou
titiro atu titiro mai, i te maunga i wae-
nganui o te ahi.
5 (Ko au i tu i te takiwa o Ihowa o
koutou i taua wa, hei whakapuaki atu
ki a koutou i te korero a Ihowa: i wehi
hoki koutou i te ahi, kihai hoki i piki
ake ki te maunga ;) i mea,
6 ¶ Ko Ihowa ahau ko tou Atua, naku
koe i whakaputa mai i te whenua o
Ihipa, i te whare pononga.
7 Aua etahi atua ke atu mou ki mua
atu i a au.
8 ¶ Kei hanga koe i te whakapakoko
mou, i tetahi ritenga ranei *o nga mea* o te
rangi i runga, o te whenua ranei i raro,
o te wai ranei i raro i te whenua.
9 Kei koropiko koe ki ena *mea*, kei
mahi ranei ki ena *mea*: ko Ihowa hoki
ahau ko tou Atua, he Atua hae, e mea
ana i nga hara o nga mātua kia tau iho
ki nga tamariki, a, te toru, te wha ra ano
o nga *whakatupuranga* o te hunga e kino
ana ki a au,
10 E whakaputa aroha ana hoki ki
nga mano ki te hunga e aroha ana ki a
au, a e whakarite ana i aku ture.
11 ¶ Kei whakahuatia noatia e koe te
ingoa o Ihowa o tou Atua: e kore hoki
a Ihowa e mea he hara-kore *te tangata*
e whakahua noa ana i tona ingoa.
12 ¶ Kia mau ki te ra hapati, kia
whakatapua, kia pera me ta Ihowa me
ta tou Atua i whakahau ai ki a koe.
13 E ono nga ra e mahi ai koe, e mea
ai hoki i au mea katoa;
14 Tena ko te ra whitu, he hapati no
Ihowa no tou Atua; kaua e mahia te-
tahi mahi i reira, e koe, e to tamaiti, e
to tamahine, e to pononga tane, e to
pononga wahine, e to kau, e to kaihe, e
o kararehe katoa hoki, me to tangata
ke i roto i o tatau; kia okioki ai to po-
nonga tane me to pononga wahine, kia
pena ai me koe.
15 A kia mahara ano he pononga koe
i mua i te whenua o Ihipa, a na Ihowa
na tou Atua i whakaputa mai koe i
reira, i runga ano i te ringaringa kaha,
i te ringaringa maro: no reira i wha-
kahau ai a Ihowa tou Atua i a koe kia
whakaritea te ra hapati.
16 ¶ Whakahonoretia tou papa me
tou whaea, kia rite ki ta Ihowa ki ta
tou Atua i whakahau ai ki a koe; kia
roa ai ou ra, kia whiwhi ai hoki koe ki
te pai i runga i te whenua e homai nei
e Ihowa e tou Atua ki a koe.
17 Aua e patu.
18 Aua e puremu.
19 Aua e tahae.
20 Aua e whakapae teka ki tou hoa.
21 Aua hoki e hiahia ki te wahine a
tou hoa, aua hoki e hiahia ki te whare o
tou hoa, ki tana mara, ki tana pononga
tane, ki tana pononga wahine, ki tana
kau, ki tana kaihe, ki tetahi *mea* ranei a
tou hoa.
22 ¶ Ko enei kupu i korerotia mai e
Ihowa ki to koutou huihui katoa i te
maunga i waenganui o te ahi, o te kapua,
o te pouritanga hoki, he nui ano hoki te
reo; a kahore atu ano ana *kupu*: a
tuhituhia iho e ia ki nga papa kohatu e
rua a homai ana ki a au.
23 A, to koutou rongonga ai i te kupu
i roto i te pouritanga, (ko te maunga
hoki e ka ana i te ahi,) na, ka whakatata
mai koutou ki a au, *ara* nga upoko katoa
o o koutou iwi, me o koutou kaumatua;
24 A ka mea mai, Na, kua whakakite
mai a Ihowa to tatou Atua i tona koro-
ria ki a tatou, me tona nui, kua rongo
hoki tatou i tona reo i roto i te ahi; kua
kite tatou i tenei ra ka korero a Ihowa
ki te tangata, a ka ora ano.
25 Na, he aha te mea ka mate nei ma-
tou? ka pau hoki matou i tenei ahi nui;
ki te rongo ano matou i te reo o Ihowa
o to tatou Atua, na ka mate matou.
26 Ko wai hoki, o nga kikokiko katoa
i rongo ki te reo o te Atua ora e korero
ana i roto i te ahi, me tatou *hoki i rongo*,
a i ora ano?
27 Mau e whakatata atu, e whaka-
rongo atu hoki ki nga mea katoa e ko-
rero mai ai a Ihowa to tatou Atua;
mau hoki e korero mai ki a matou nga
mea katoa e korero ai a Ihowa to tatou
Atua ki a koe; a ma matou e whaka-
rongo atu, e mahi.
28 A, ka rongo mai a Ihowa i te pua-
kanga mai o a koutou kupu, i a koutou e
korero mai ana ki a au; na, ka mea mai
a Ihowa ki a au, Kua rongo ahau i te
puakanga mai o nga kupu a te iwi nei, i
kōrero ra ratou ki a koe: he pai nga mea
katoa i korero ra ratou.
29 Na, me i pena o ratou ngakau i roto
i a ratou, te wehi i a au, te pupuri
hoki i aku whakahaunga katoa i nga ra
katoa, kia whiwhi ai ratou ki te pai me
a ratou tamariki hoki ake tonu atu!

30 Haere, mea atu ki a ratou, Hoki atu
koutou ki o koutou teneti.
31 Ko koe ia, e tu ki konei taua, a
maku e korero ki a koe nga whakahau-
nga katoa, me nga tikanga, me nga wha-
kariteritenga e whakaako ai koe ki a
ratou, hei mahi ma ratou ki te whenua e
hoatu nei e ahau kia nohoia e ratou.
32 Na, kia mahara koutou kia pera te
mahi me ta Ihowa me ta to koutou Atua
i whakahau ai ki a koutou: kaua e peka
ke ki matau ki maui.
33 Haere i nga huarahi katoa i whaka-
hau ai a Ihowa to koutou Atua ki a
koutou, kia ora ai koutou, kia whiwhi ai
koutou ki te pai, kia roa ai hoki o koutou
ra ki te whenua ka riro mai nei i a
koutou.

UPOKO 6.

NA, tenei ano nga whakahaunga,
nga tikanga, me nga whakarite-
ritenga, i whakahaua mai e Ihowa e to
koutou Atua, kia whakaakona atu ki a
koutou, hei mahi ma koutou ki te whe-
nua e haere atu nei koutou ki reira ki te
tango:
2 Kia wehi ai koe i a Ihowa i tou
Atua, kia puritia ai ana tikanga katoa,
me ana whakahaunga e whakahaua nei
e ahau ki a koe, e koe, e to tamaiti, me
te tama hoki a to tamaiti, i nga ra katoa
e ora ai koe; kia roa ai hoki ou ra.
3 ¶ Na, whakarongo, e Iharaira, kia
mahara hoki kia mahia *enei mea*, kia
whiwhi ai koe ki te pai, kia nui rawa ai
hoki koutou, kia pera ai me ta Ihowa,
me ta te Atua o o mātua i korero ai ki a
koe, ki te whenua e rerengia ana e te
waiu me te honi.
4 Whakarongo, e Iharaira: Ko Ihowa,
ko to tatou Atua, he Ihowa kotahi.
5 A me whakapau katoa tou ngakau,
tou wairua, me tou kaha ki te aroha ki a
Ihowa ki tou Atua.
6 A hei roto ano i tou ngakau enei
kupu e whakahau atu nei ahau ki a koe
i tenei ra.
7 Whakaakona marietia atu hoki ki o
tamariki, korerotia i a koe e noho ana i
roto i tou whare, i a koe e haere ana i te
huarahi, i a koe e takoto ana, i to aranga
ake hoki.
8 A me here e koe ena *mea* hei tohu ki
tou ringa, a hei pare ano ena *mea* ki
waenganui o ou kanohi.
9 Tuhituhia ano hoki ki nga pou tatau
o tou whare, ki o tatau hoki.
10 A, a mua ake nei, i nga wa ano e
kawea ai koe e Ihowa e tou Atua, ki te
whenua i oati ai ia ki ou mātua, ki a
Aperahama, ki a Ihaka, ki a Hakopa, a
ka homai e ia ki a koe nga pa e nui ana,
e pai ana, kihai nei i hangā e koe.
11 Me nga whare hoki ki tonu i nga
mea papai katoa, kihai nei i whakakiia
e koe, me nga poka wai oti rawa te keri,
he mea kihai i keria e koe, me nga
mara waina, me nga oriwa, kihai nei i
whakatokia e koe: a ka kai koe, ka
makona;
12 Kia tupato ki a koe *i reira*, kei
wareware ki a Ihowa, nana nei koe i
whakaputa mai i te whenua o Ihipa, i te
whare pononga.
13 Ko Ihowa ko tou Atua tau e wehi
ai, me mahi ano hoki ki a ia, ko tona
ingoa hoki hei oatitanga mau.
14 Kei whai atu koutou ki nga atua
ke, *ki etahi* o nga atua o nga tauiwi i
tetahi taha o koutou, i tetahi taha;
15 (He Atua hae hoki a Ihowa tou
Atua, i waenganui i a koe,) kei mura
mai te riri a Ihowa a tou Atua ki a koe,
a ka whakangaro atu i a koe i te mata o
te whenua.
16 ¶ Kei whakamatautau koutou i a
Ihowa i to koutou Atua, me koutou ra i
whakamatautau *i a ia* i Maha.
17 Puritia marietia nga whakahaunga
a Ihowa a to koutou Atua, me ana wha-
kaaturanga, me ana tikanga, i whaka-
haua mai nei e ia ki a koe.
18 Mahia hoki te mea e tika ana, e pai
ana ki te aroaro o Ihowa; kia whiwhi
ai koe ki te pai, kia tae atu ai koe, kia
noho ai ki te whenua pai i oatitia atu e
Ihowa ki ou mātua.
19 Kia peia ai o hoa riri katoa i tou
aroaro, kia rite ai ki ta Ihowa i korero
ai.
20 ¶ *A* ki te ui mai to tamaiti ki a koe
a mua ake nei, ki te mea mai, Hei aha
nga whakaaturanga, me nga tikanga, me
nga whakariteritenga, i whakahaua mai
nei e Ihowa e to tatou Atua ki a koutou?
21 Na, ka mea atu koe ki to tamaiti,
He pononga matou na Parao i Ihipa; a
he kaha te ringa i whakaputaina mai ai
matou e Ihowa i Ihipa:
22 A whakakitea mai ana e Ihowa
nga tohu me nga merekara, he nui, he
nanakia, ki Ihipa, ki a Parao, ki tona
whare katoa hoki, me te titiro ano
matou.
23 A whakaputaina mai ana matou e
ia i reira, kia kawea mai ai matou, kia
homai ai e ia te whenua i oati ai ia ki o
tatou mātua.
24 A whakahaua mai ana tatou e Iho-

wa kia mahia enei tikanga katoa, kia wehi i a Ihowa, i to tatou Atua, hei pai mo tatou i nga ra katoa, kia whakaorangia ai tatou e ia, kia penei ai me tenei inaianei.
25 A hei tika tenei mo tatou, ki te mau ta tatou mahi i enei whakahaunga katoa ki te aroaro o Ihowa, o to tatou Atua, ki te pera me tana i whakahau ai ki a tatou.

UPOKO 7.

E KAWE a Ihowa tou Atua i a koe ki te whenua e haere atu nei koe ki reira ki te tango, a ka peia atu e ia nga iwi maha i tou aroaro, nga Hiti, me nga Kirikahi, me nga Amori, me nga Kanaani, me nga Perihi, me nga Hiwi, me nga Iepuhi, nga iwi e whitu, e nui ana, e kaha ana i a koe.
2 A ka tukua mai ratou e Ihowa e tou Atua ki tou aroaro; na, me patu ratou e koe, me whakamoti rawa ratou: kaua e whakaritea he kawenata ki a ratou, kaua hoki ratou e tohungia.
3 Kaua hoki koe e marenatia ki a ratou; ko to tamahine kaua e tukua atu ma tana tamaiti, ko tana tamahine hoki kaua e tangohia mai ma to tamaiti.
4 Ta te mea ka whakariroia ketia e ia to tamaiti, kei whai i a au, na, ka mahi ratou ki nga atua ke: a ka mura mai te riri a Ihowa ki a koutou, ka huna whakarere hoki i a koe.
5 Engari me penei ta koutou whakahaere ki a ratou, ko a ratou aata, wahia, ko a ratou pou, pakarua, ko a ratou motu rakau hoki, tuakina, me a ratou whakapakoko, tahuna atu ki te ahi:
6 No te mea hoki, he iwi tapu koe no Ihowa, no tou Atua: i whiriwhiria ai koe e Ihowa e tou Atua kia waiho ai hei iwi mona ake ano i nga iwi katoa i te mata o te whenua.
7 Ehara i te nui no koutou i nga iwi katoa i mate-nui mai ai a Ihowa ki a koutou, i whiriwhiri ai i a koutou; he iti rawa hoki koutou i nga iwi katoa;
8 Engari, na te aroha o Ihowa ki a koutou, nona hoki ka whakamana i te oati i oati ai ia ki o koutou mātua, i whakaputa mai ai a Ihowa i a koutou ki te ringa kaha, i hoko ai ano hoki i a koe i roto i te whare pononga, i te ringaringa hoki o Parao kingi o Ihipa.
9 Na, kia mohio koe ki a Ihowa ki tou Atua, ko te Atua ia, ko te Atua pono, e pupuri ana i te kawenata, me te atawhai mo te hunga e aroha ana ki a ia, e pupuri ana i ana whakahaunga, a, mano noa nga whakatupuranga;
10 A e hoatu ana ano e ia ki to ratou aroaro te utu mo te hunga e kino ana ki a ia, ara, he whakangaromanga mo ratou: e kore ia e whakaroa ki te tangata e kino ana ki a ia, ka hoatu ano e ia he utu ki tona aroaro.
11 ¶ Ina, puritia e koe nga whakahaunga, me nga tikanga, me nga whakariteritenga e whakahau atu nei ahau ki a koe i tenei ra kia mahia.
12 ¶ A tenei ake, ki te rongo koutou ki enei whakariteritenga, a ka puritia, ka mahia, na, ka whakamanā e Ihowa e tou Atua te kawenata ki a koe, me te atawhai i oati ai ia ki ou mātua:
13 A ka aroha mai ia ki a koe, ka manaaki hoki i a koe, ka whakanui hoki i a koe, ka manaaki ano hoki i te hua o tou kopu, me te hua o tou oneone, i to witi, i to waina, me to hinu, i nga whanau o o kau, me nga kahui o o hipi, ki te whenua i oati ai ia ki ou matua kia hoatu ki a koe.
14 Ka manaakitia koe nui atu i nga iwi katoa: e kore e pakoko te tane, te wahine ranei, i roto i a koe, i roto ranei i o kararehe.
15 Ka tangohia atu ano hoki i a koe e Ihowa nga turorotanga katoatanga, e kore rawa hoki ia e whakapa ki a koe i tetahi o nga mate nanakia o Ihipa, i kite ra koe; engari ka whakapakia atu e ia ki o hoa riri katoa.
16 ¶ A ka whakapaua atu e koe nga iwi katoa e hoatu nei e Ihowa e tou Atua ki a koe; kaua tou kanohi e tohu i a ratou: aua ano hoki koe e mahi atu ki o ratou atua; he rore hoki tena mou.
17 Ki te mea koe i roto i tou ngakau, He nui nga iwi nei i a au; me pehea e taea ai ratou te pei e ahau?
18 Kei wehi koe i a ratou, kia ata mahara koe ki nga mea i meatia e Ihowa e tou Atua ki a Parao, me Ihipa katoa hoki;
19 Ki nga whakamatauranga nui i kite ra ou kanohi, ki nga tohu, me nga merekara, me te ringaringa kaha, me te tākakau maro, i tangohia mai ai koe e Ihowa e tou Atua: ka peratia e Ihowa e tou Atua nga iwi katoa e wehi nei koe i a ratou.
20 A ka tukua atu ano hoki e Ihowa e tou Atua te horonete ki a ratou, kia moti ra ano nga mea i mahue, me nga mea i ngaro atu i ou kanohi.
21 Kaua e wehi i a ratou: ta te mea, kei waenganui i a koe a Ihowa tou Atua; he Atua nui ia, e wehingia ana.

22 A ka whakangaromia rikirikitia
enei iwi e Ihowa e tou Atua i tou aroaro:
e kore e ahei i a koe te huna wawe i a
ratou, kei hira ake i a koe nga kirehe
mohoao o te whenua.
23 Otiia ka tukua atu ratou e Ihowa e
tou Atua ki tou aroaro, a he nui te hu-
nanga e hunā ai ratou e ia, kia ngaro
ra ano ratou.
24 A ka hoatu e ia o ratou kingi ki
tou ringa, a ka whakangaromia atu e
koe o ratou ingoa i raro iho o te rangi:
e kore e tu tetahi tangata ki tou aroaro,
kia ngaro ra ano ratou i a koe.
25 Ko nga whakapakoko o o ratou
atua me tahu e koutou ki te ahi: aua
e minamina atu ki te hiriwa ki te kou-
ra ranei e mau ana ki aua *mea*, kaua
hoki e tangohia mou, kei mahangatia
koe e ena *mea:* he mea whakariha-
riha hoki ena *mea* ki a Ihowa ki tou
Atua.
26 Kaua hoki e maua e koe te mea
whakarihariha ki roto ki tou whare;
kei kangā koe, kei peratia me taua mea:
engari kia tino whakarihariha atu koe,
kia tino anuanu atu; he mea hoki kua
oti te kanga.

UPOKO 8.

KIA mahara kia mahia nga whaka-
haunga katoa e whakahaua nei e
ahau ki a koe i tenei ra, kia ora ai
koutou, kia tini ai, kia tae ai hoki, kia
whiwhi ai ki te whenua i oati ra a
Ihowa ki o koutou mātua.
2 Kia mahara hoki koe ki te huarahi
katoa i arahi ai a Ihowa tou Atua i a
koe i te koraha, i enei tau e wha tekau,
kia iro ai koe, hei whakamatautau hoki
i a koe, kia mohiotia ai nga aha noa i
roto i tou ngakau, ka pupuri ranei koe
i ana whakahaunga, kahore ranei.
3 A whakawhiua ana koe e ia, i wha-
kamatea ano hoki koe ki te kai, i wha-
ngaia koe e ia ki te mana, (kihai nei i
mohiotia e koe, kihai ano hoki i mohiotia
e ou mutua,) kia whakamohio ai ia i a
koe e kore te tangata e ora ki te taro
kau, engari ma nga *kupu* katoa e puta
mai ana i te waha o Ihowa ka ora ai te
tangata.
4 Ko tou kakahu kihai i tawhitotia
ki a koe, kihai ano hoki tou waewae i
pupuhi, i enei tau e wha tekau.
5 Kia mohio ano hoki koe i roto i tou
ngakau e papaki ana a Ihowa tou Atua
i a koe, e pera ana me te tangata e pa-
paki ana i tana tamaiti.
6 Mo reira kia mau ki nga whaka-
haunga a Ihowa a tou Atua, haere hoki
i ana huarahi me te wehi ano ki a ia.
7 Ta te mea hoki, e kawe ana a Ihowa
tou Atua i a koe ki te whenui pai, ki te
whenua o nga awa wai, o nga puna, me
nga wai hohonu e rere mai ana i nga
raorao, i nga maunga;
8 Ki te whenua o te witi, o te parei, o
te waina, o te piki, me nga pamekara-
nete: ki te whenua o te hinu oriwa, me
te honi;
9 Ki te whenua e kore ai e iti haere to
taro e kai ai koe, e kore rawa ai koe e
hapa i tetahi mea; ki te whenua he
rino ona kohatu, a ka keri koe i te pa-
rahi i roto i ona maunga.
10 ¶ A ka kai koe, ka makona, na,
kia whakapai atu koe ki a Ihowa ki tou
Atua mo te whenua pai kua homai e ia
ki a koe.
11 Kia tupato kei wareware koe ki a
Ihowa ki tou Atua, kei kore koe e pupuri
i ana whakahaunga, me ana whakarite-
ritenga, me ana tikanga, e whakahaua
atu nei e ahau ki a koe i tenei ra.
12 Kei kai koe, a ka makona, kei ha-
nga hoki koe i nga whare papai, a noho
ana *i roto;*
13 A ka tini haere o kau, me o hipi, ka
nui hoki te hiriwa me te koura mou, a
ka tini haere nga mea katoa i a koe;
14 Na, ka kake tou ngakau, a ka wa-
reware koe ki a Ihowa ki tou Atua, i
whakaputa mai ra i a koe i te whenua o
Ihipa, i te whare pononga;
15 I arataki hoki i a koe i tena koraha
nui e wehingia ana, *i reira* te nakahi
tua-ahi nei, me te kopiona, me te mate-
wai; kahore hoki *o reira* wai; i wha-
kaputa mai ano hoki i te wai mau i roto
i te kohatu kiripaka;
16 I whangai i a koe i te koraha ki te
mana kihai nei i mohiotia e ou mātua,
kia iro ai koe, kia whakamatautau ai
hoki ia i a koe, a kia pai ai te tukunga
iho ki a koe;
17 A, ka mea i roto i tou ngakau,
Na toku kaha, na te uaua hoki o toku
ringaringa, i whiwhi ai au ki enei
taonga.
18 Engari kia mahara koe ki a Ihowa
ki tou Atua; nana hoki i homai te kaha
ki a koe i whiwhi ai koe ki te taonga,
kia whakamana ai ia i tana kawenata i
oati ai ia ki ou mātua, a ka rite nei
inaianei.
19 ¶ Na, ki te wareware koe ki a
Ihowa ki tou Atua, a ka whai ki nga
atua ke, ka mahi hoki ki a ratou, ka
koropiko atu hoki ki a ratou, me wha-

kaatu e ahau ki a koutou i tenei ra, ka
ngaro rawa koutou.
20 Ka whakangaromia 'koutou, ka peratia me nga iwi e whakangaromia nei e Ihowa i to koutou aroaro; mo koutou kihai i rongo ki te reo o Ihowa o to koutou Atua.

UPOKO 9.

WHAKARONGO mai, e Iharaira, Ko a tenei ra koe whiti ai i Horano, haere ai ki te tango i *te whenua o* nga iwi e nui ana, e kaha ana i a koe, i nga pa hoki e nui ana, e taiepatia ana, a, *tutuki* noa ki te rangi;
2 I te iwi nui, i te *iwi* roroa, i nga tamariki a nga Anakimi, e mohio na koe, i rongo hoki, Ko wai e tu ki te aroaro o nga tamariki a Anaka?
3 Na, kia mohio koe i tenei ra, ko Ihowa ko tou Atua, ko ia kei tou aroaro e haere ana, mana ratou e huna, ano he ahi e kai ana, mana hoki e whakamate to ratou tara ki tou aroaro: a ka peia atu ratou e koe, ka hohoro hoki te huna i a ratou ka rite ki ta Ihowa i korero ai ki a koe.
4 Kei korero koe i roto i tou ngakau, ua pei a Ihowa tou Atua i a ratou i tou aroaro, kei mea, He tika noku i kawe mai ai a Ihowa i a au ki te tango i tenei whenua; kahore, no te kino o enei iwi i pei ai a Ihowa i a ratou i tou aroaro.
5 Ehara i te tika nou, i te tapatahi ranei no tou ngakau i haere ai koe ki te tango i to ratou whenua; kahore, he kino no enei iwi i pei ai a Ihowa tou Atua i a ratou i tou aroaro, he mea hoki kia whakamana ai ia i te kupu i oati ai a Ihowa ki ou mātua, ki a Aperahama, ki a Ihaka, ki a Hakopa.
6 Ina, kia mohio koe ehara i te tika nou i hoatu ai e Ihowa e tou Atua tena whenua pai ki a koe, kia tangohia e koe; ta te mea he iwi kaki maro koe.
7 ¶ Kia mahara, kei wareware ki au whakataritaringa ki a Ihowa ki tou Atua i te koraha: no te ra iho ano i haere mai ai koe i te whenua o Ihipa, a tae noa mai koutou ki tenei wahi e tutu ana ano koutou ki a Ihowa.
8 A, i Horepa ano i whakapataritari koutou ki a Ihowa, a riri ana a Ihowa ki a koutou, *mea ana* kia hunā koutou.
9 I taku pikinga atu ki te maunga, ki te tiki i nga papa kohatu, i nga papa o te kawenata i whakaritea e Ihowa ki a koutou, na, ka noho au i te maunga, a e wha tekau nga ra, e wha tekau nga po; kahore ahau i kai i te taro, kahore ano hoki i inu i te wai.
10 A homai ana e Ihowa ki a au nga papa kohatu e rua, he mea tuhituhi na te ringaringa o te Atua: a *ko te tuhituhinga* o aua mea i rite ki nga kupu katoa i korero ai a Ihowa ki a koutou i te maunga i waenganui o te ahi, i te ra o te huihuinga.
11 Nawai a, ka taka nga ra e wha tekau me nga po e wha tekau, na, ka homai e Ihowa ki a au nga papa kohatu e rua, nga papa *hoki* o te kawenata.
12 A ka mea mai a Ihowa ki a au, Whakatika, heke atu i konei, hohoro; kua taka hoki tou iwi i kawea mai e koe i Ihipa: kua hohoro ratou te peka ke atu i te huarahi i kiia atu e ahau ki a ratou; kua hangā e ratou he whakapakoko, he mea whakarewa *na ratou.*
13 A i korero mai ano hoki a Ihowa ki a au, i mea, Kua kite ahau i tenei iwi, nana, he iwi kaki maro ratou:
14 Tukua atu ahau ki te huna i a ratou, ki te horoi atu hoki i to ratou ingoa i raro iho o te rangi: a maku koe e mea hei iwi kaha, hei *iwi* nui ake i a ratou.
15 Na, ka tahuri au, ka heke iho i te maunga, ko te maunga hoki ka tonu i te ahi, me nga papa e rua hoki o te kawenata i oku ringa e rua.
16 A, taku tirohanga atu, na, kua hara koutou ki a Ihowa ki to koutou Atua, kua hanga i te kuao kau ma koutou, he mea whakarewa: kua hohoro koutou te peka ke atu i te huarahi i kiia mai e Ihowa ki a koutou.
17 Na, kua mau au ki nga papa e rua, pangā atu ana e ahau i roto i oku ringaringa e rua, a wahia iho aua *mea* e ahau ki to koutou aroaro.
18 Na, takoto ana ahau ki te aroaro o Ihowa, pera ana ano me to te timatanga, e wha tekau nga ra, e wha tekau nga po, kihai ahau i kai i te taro, kihai hoki i inu i te wai, mo o koutou hara katoa hoki i hara ai koutou, i mahi ai i te kino ki te aroaro o Ihowa, hei whakapataritari i a ia.
19 I pawera hoki ahau i te riri, i te aritarita, i a Ihowa ra i whakatakariri ki a koutou, *e mea ana* kia hunā koutou. A, whakarongo mai ana a Ihowa ki a au i taua wa ano.
20 A i riri rawa ano a Ihowa ki a Arona, *i mea* kia whakamatea ia: a i inoi ano ahau mo Arona i taua wa ano.
21 Na ka tango ahau i ta koutou hara, i te kuao kau i hangā e koutou, a tahuna ana ki te ahi, patokia iho, hurihia marietia ana, a ngotangota noa, ano he

puehu: na, pangā atu ana e ahau ona
ngota ki te awa e rere iho ana i te
maunga.
22 ¶ A, i Tapera, i Maha hoki, i Kipi-
roto-hataawa i whakapataritari ano kou-
tou ki a Ihowa.
23 I te tononga ano hoki a Ihowa i a
koutou i Karehe-parenea, i tana meata-
nga mai, Haere ki runga, tangohia te
whenua i hoatu e ahau ki a koutou, na,
ka tutu koutou ki te kupu a Ihowa a to
koutou Atua, kihai ano hoki koutou i
whakapono ki a ia, kihai i whakarongo
ki tona reo.
24 Tutu ana koutou ki a Ihowa no te
ra iho ano i mohio ai ahau ki a koutou.
25 ¶ A, takoto ana ahau i te aroaro
o Ihowa, a e wha tekau nga ra, e wha
tekau nga po, rite tahi ki aku i takoto
ai i mua; mo te meatanga mai a Ihowa
kia whakangaromia koutou.
26 Na, inoi atu ana ahau ki a Ihowa,
mea ana, E te Ariki, e Ihowa, kaua e
whakangaromia tou iwi, tou taonga tupu
hoki, i hokona nei e koe, *i kitea* ai tou
nui, i whakaputaina mai nei e koe i
Ihipa ki te ringaringa kaha.
27 Kia mahara ki o pononga, ki a Ape-
rahama, ki a Ihaka, ki a Hakopa: kaua
e titiro mai ki te pakeketanga o tenei
iwi, ki ta ratou kino, ki to ratou hara.
28 Kei mea te whenua, i whakaputai-
na mai nei matou e koe i reira, Kihai i
kaha a Ihowa ki te kawe i a ratou ki te
whenua i korero ai ia ki a ratou, he
kino hoki nona ki a ratou, koia i kawea
atu ai ratou e ia kia whakamatea ki te
koraha.
29 Otira ko tou iwi ano ratou, ko tou
taonga tupu hoki, i whakaputaina mai
nei e koe, i runga ano i to kaha nui, ki
tou tākakau maro hoki.

UPOKO 10.

I REIRA ano ka korero mai a Ihowa
ki a au, Haua mai e koe kia rua nga
papa kohatu, kia rite ki o te timatanga,
ka haere ake ai ki a au ki te maunga,
hangā hoki e koe he aaka rakau:
2 A, maku e tuhituhi ki nga papa nga
kupu o nga papa o mua, i wahia ra e
koe, a me hoatu e koe ki roto ki te
aaka.
3 Na, hangā ana e ahau he aaka, he
hitimi te rakau, taraia ana hoki e ahau
nga papa kohatu e rua, rite tonu ki o
mua, na ka piki au ki te maunga me
nga papa e rua i toku ringa.
4 Na, ka tuhituhi ia ki nga papa, rite
tonu ki to mua tuhituhinga, i nga ture
kotahi tekau i korerotia mai e Ihowa ki
a koutou i te maunga i waenganui o te
ahi, i te ra o te huihuinga; a homai ana
e Ihowa ki a au.
5 Na, ka tahuri ahau, a heke iho ana
i te maunga, a whaowhina ana nga
papa ki roto ki te aaka i hangā e ahau,
a kei reira ano ena mea, rite rawa ki
ta Ihowa i ako mai ai ki a au.
6 ¶ Na, ka haere atu nga tamariki a
Iharaira i Peerota i to nga tamariki a
Iakana, a, Mohera: a ka mate a Arona
ki reira, a tanumia iho ki reira; na, ko
tana tamaiti ko Ereatara te tohunga i
muri i a ia.
7 I haere atu ratou i reira, a, Kure-
kora; i Kurekora hoki, a, Iotopata, he
whenua awa wai *tena*.
8 ¶ I taua wa ano ka wehea mai e
Ihowa te iwi o Riwai hei amo i te aaka
o te kawenata o Ihowa, hei tu ki te aro-
aro o Ihowa, hei minita ki a ia, hei ma-
naaki hoki i runga i tona ingoa, a, mo-
hoa noa nei.
9 No reira i kore ai tetahi wahi mo
Riwai, me tetahi kāinga tuturu i roto i
ona tuakana, i ona teina: ko tona kāinga
tuturu ko Ihowa, e rite tonu ana ki ta
Ihowa ki ta tou Atua i korero ai ki a ia.
10 A i noho ano ahau i te maunga, rite
tahi ki nga rangi o mua, e wha tekau
nga ra, e wha tekau hoki nga po; a i
rongo mai ano a Ihowa ki a au i reira,
kihai *ano hoki* a Ihowa i aro ki te wha-
kamate i a koe.
11 A ka mea mai a Ihowa ki a au,
Whakatika, haere atu i to huarahi i
mua i te iwi, kia haere hoki ratou ki te
tango i te whenua, i oati ai ahau ki o
ratou matua kia hoatu ki a ratou.
12 ¶ Na, he aha, e Ihariara, ta Ihowa
ta tou Atua e mea nei i a koe? Ehara
oti i te wehi i a Ihowa i tou Atua, i te
haere i ana haerenga katoa, i te aroha
hoki ki a ia, i te mahi ano hoki ki a
Ihowa ki tou Atua i runga i tou ngakau
katoa, i runga ano hoki i tou wairua
katoa,
13 I te pupuri *hoki* i nga whakahau-
nga a Ihowa, me ana tikanga e whaka-
haua atu nei e ahau i tenei ra ki a koe
hei pai mou?
14 Nana, no Ihowa no tou Atua te
rangi, me te rangi o nga rangi, te whe-
nua me ona mea katoa.
15 He ahakoa ra i ahuareka mai a
Ihowa ki ou matua, i aroha ki a ratou,
a ko o ratou uri i muri i a ratou, ara, ko
koutou tana i whiriwhiri ai o nga iwi
katoa; koia ano *tenei* inaianei.

16 Kotia ra e koutou te kiri matamata
o o koutou ngakau, kaua hoki e whaka-
marokia ano o koutou kaki.
17 Ta te mea, ko Ihowa ko tou Atua
ko ia te Atua o nga atua, me te Ariki o
nga ariki, he Atua nui *ia*, he kaha, e
wehingia ana, e kore nei e whakapai
kanohi, e kore ano hoki e tango i te
moni whakapati.
18 E whakahaere ana i te tikanga mo
te pani, mo te pouaru, e aroha ana ki
te manene, e hoatu ana hoki i te taro i
te kakahu ki a ia.
19 Kia aroha ano koutou ki te ma-
nene; he manene hoki koutou i mua i
te whenua o Ihipa.
20 Ko Ihowa ko tou Atua tau e wehi
ai, me mahi ano e koe ki a ia, me awhi
atu ki a ia, me waiho ano hoki tona
ingoa hei oati.
21 Ko ia tau e whakamoemiti ai, ko
ia hoki tou Atua, i mahi nei i enei mea
nui mou, i enei mea whakawehi, i kite
ra ou kanohi.
22 Ko o mātua i heke atu ra ki Ihipa,
e whitu tekau nga tangata, na, inaianei
ka oti koe te mea e Ihowa e tou Atua
kia rite ki nga whetu o te rangi te hira.

UPOKO 11.

MO reira kia aroha koe ki a Ihowa
ki tou Atua, kia mau hoki ki ana
whakatupatoranga, me ana tikanga, me
ana whakariteritenga, me ana whaka-
haunga, i nga ra katoa.
2 ¶ A kia mohio koutou i tenei ra:
hāunga ra a koutou tamariki, kahore
hoki ratou i mohio, kahore ano hoki i
kite i te whakawhiunga a Ihowa a to
koutou Atua, i tona nui, i tona ringa-
ringa kaha, me tona tākakau kua oti
te whakamaro.
3 I ana merekara hoki, me ana mahi
i meatia e ia i waenganui o Ihipa ki a
Parao ki te kingi o Ihipa, ki tona whe-
nua katoa hoki:
4 I tana hoki i mea ai ki te ope o Ihi-
pa, ki o ratou hoiho, ki a ratou hariata;
i a ia i mea ra i nga wai o te Moana
Whero kia huri ki runga ki a ratou i to
ratou whainga mai i a koutou, a hunā
iho ratou e Ihowa, a, mohoa noa nei;
5 I nga mea hoki i mea ai ia ki a kou-
tou i te koraha, a tae noa mai koutou ki
tenei wahi;
6 I tana hoki i mea ai ki a Ratana
raua ko Apirama, ki nga tamariki a
Eriapa tama a Reupena, i te koherata-
nga hoki o te mangai o te whenua, a
horomia ana ratou, me nga *tangata* o o
ratou whare, me o ratou teneti hoki, me
a ratou mea katoa, i waenganui i a Iha-
raira katoa.
7 Ko o koutou kanohi ia kua kite i nga
mahi nui katoa a Ihowa i mahi ai ia.
8 Ae ra, kia mau ki nga whakahaunga
katoa e whakahau atu nei ahau ki a koe
i tenei ra, kia kaha ai koutou, kia tae
atu ai hoki, kia whiwhi ai ki te whenua
e haere atu nei koutou ki reira ki te
tango.
9 Kia roa ai hoki o koutou ra ki runga
ki te whenua i oati ai a Ihowa ki ou
matua kia hoatu ki a ratou, ki o ratou
uri hoki, he whenua *ia* e rerengia ana
e te waiu, e te honi.
10 ¶ Ta te mea, ehara te whenua, e
haere atu nei koe ki reira ki te tango,
i te pera me te whenua o Ihipa, me tera
i mahue atu i a koe, e whakato ai koe i
to purapura, e whakamakuku ai hoki ki
to waewae, ano he kari otaota:
11 Kahore, he whenua pukepuke, he
whenua raorao te whenua e haere atu
nei koutou ki reira ki te tango, e inu
ana hoki i te ua o te rangi hei wai.
12 He whenua e tirotirohia ana e Ihowa
e tou Atua: kei reira tonu nga kanohi
o Ihowa o tou Atua, no te timatanga
o te tau, taea noatia te mutunga o te
tau.
13 ¶ A ki te whakarongo marie kou-
tou ki aku whakahaunga e whakahau
atu nei ahau ki a koutou i tenei ra, *ara*,
ki te aroha ki a Ihowa ki to koutou
Atua, ki te whakapaua o koutou ngakau
o koutou wairua ki te mahi ki a ia,
14 Na, ka hoatu e ahau te ua mo to
koutou whenua i tona po ano, te ua
mataati raua ko te ua o muri, a ka kohi-
kohi koe i to witi, i to waina hoki, me
to hinu.
15 A ka hoatu e ahau te tarutaru ki o
parae ma o kararehe, a ka kai koe, ka
makona.
16 ¶ Kia mahara koutou ki a koutou,
kei mamingatia o koutou ngakau, kei
peka ke hoki koutou, kei mahi koutou
ki nga atua ke, kei koropiko atu ki a
ratou;
17 A ka mura te riri a Ihowa ki a
koutou, a ka tutakina e ia te rangi, a
kore ake te ua, e kore ano hoki e tukua
mai e te whenua ona hua; a ka hohoro
koutou te mate atu i te whenua pai ka
homai nei e Ihowa ki a koutou.
18 ¶ Engari, rongoatia atu enei kupu
aku ki roto ki o koutou ngakau, ki roto
hoki ki o koutou wairua, herea hoki hei
tohu ki o koutou ringaringa; hei pare

ano ena *mea* ki waenganui i o koutou
kanohi.
19 Whakaakona atu hoki ena *mea* ki
a koutou tamariki, korerotia ina noho
koe i roto i tou whare, ina haere koe i
te huarahi, ina takoto koe, ina whaka-
tika ranei koe.
20 Tuhituhia ano hoki ki nga pou ta-
tau o tou whare, ki o tatau hoki;
21 Kia tini ai o ra, me nga ra o a kou-
tou tamariki, ki te whenua i oati ai a
Ihowa ki ou mātua kia hoatu ki a ratou,
kia rite ai ki nga ra o te rangi i runga
i te whenua.
22 ¶ Ta te mea, ki te ata pupuri kou-
tou i enei whakahaunga katoa e whaka-
hau atu nei ahau ki a koutou kia mahia,
ara, ki te aroha ki a Ihowa ki to koutou
Atua, ki te haere hoki i ana huarahi, ki
te awhi atu ki a ia;
23 Na, ka peia atu e Ihowa enei iwi
katoa i tou aroaro, a ka riro mai i a
koutou nga iwi e nui ana, e kaha ana
i a koutou.
24 Mo koutou nga wahi katoa e taka-
hia e te kapu o o koutou waewae: kei
te koraha, kei Repanona hoki, kei te
awa, kei te awa kei Uparati, a tae noa
ki te moana *ki te taha* ki te weta, nga
rohe ki a koutou.
25 E kore e tu mai tetahi tangata ki
to koutou aroaro: ta te mea ka whaka-
pangia e *Ihowa* e to koutou Atua to
koutou wehi, me to koutou tuiri, ki te
mata katoa o te whenua e takahia e
koutou, ka rite ki tana i korero ai ki a
koutou.
26 ¶ Titiro, ka hoatu nei e ahau ki to
koutou aroaro i tenei ra te manaakita-
nga me te kanga:
27 Te manaakitanga, ki te rongo kou-
tou ki nga whakahaunga a Ihowa a to
koutou Atua, e whakahau atu nei ahau
ki a koutou i tenei ra;
28 Te kanga hoki, ki te kahore koutou
e rongo ki nga whakahaunga a Ihowa
a to koutou Atua, a ka peka ke i te hua-
rahi, e kiia atu nei e ahau ki a koutou
i tenei ra, ki te whai ki nga atua ke,
kihai nei i mohiotia e koutou.
29 A tenei ake, i te wa ano e kawea ai
koe e Ihowa e tou Atua ki te whenua,
ka haere atu nei koe ki reira ki te tango,
na me hoatu e koe te manaakitanga ki
runga ki Maunga Keritimi, me te kanga
ki runga ki Maunga Epara.
30 Kahore ianei ena i tera taha o Ho-
rano i te taha o te huarahi e to ai te ra,
i te whenua o nga Kanaani e noho ana
i te mānia i te ritenga atu o Kirikara, i
te taha o nga mānia i More?
31 Ka whiti atu nei hoki koutou
Horano, ka haere atu ki te tango i te
whenua e homai ana e Ihowa e to kou-
tou Atua ki a koutou, a ka riro mai a
reira i a koutou, a ka noho koutou ki
reira.
32 Kia mahara hoki koutou kia mahi
i nga tikanga katoa, me nga whakarite-
ritenga e hoatu nei e ahau ki to koutou
aroaro i tenei ra.

UPOKO 12.

TENEI ano nga tikanga me nga
whakariteritenga, hei puritanga
ma koutou hei mahinga ki te whenua
e homai ana e Ihowa e te Atua o ou
mātua ki a koe kia nohoia, i nga ra
katoa e ora ai koutou ki runga ki te
whenua.
2 ¶ Whakamotitia rawatia nga wahi
katoa i mahi ai nga iwi, ka riro mai nei
i a koutou, ki o ratou atua, i runga i
nga maunga teitei, i nga pukepuke ho-
ki, i raro hoki i nga rakau kouru nui
katoa:
3 Pakarua o ratou aata, wahia hoki o
ratou pou, ko o ratou motu rakau tahuna
e koutou ki te ahi; me nga whakapa-
koko hoki o o ratou atua tuakina iho, a
whakangaromia rawatia atu o ratou
ingoa i taua wahi.
4 ¶ Aua koutou e pena ki a Ihowa ki
to koutou Atua.
5 Engari, me whai ki tona nohoanga,
ki te wahi e whiriwhiri ai a Ihowa to
koutou Atua i roto i o koutou iwi katoa,
kia waiho tona ingoa ki reira, me haere
mai ano koutou ki reira.
6 Me kawe mai ano hoki ki reira a
koutou tahunga tinana, me a koutou
patunga tapu, me a koutou whakatekau,
me nga whakahere e hapahapainga ana
e o koutou ringa, me a koutou ki tau-
rangi, me a koutou whakahere tuku
noa, me nga whanau matamua o a kou-
tou kau, o a koutou hipi:
7 A ko reira koutou kai ai, ko te aro-
aro o Ihowa o to koutou Atua, a ka koa
ki nga mea katoa e toro atu ai o koutou
ringaringa, a koutou, me *nga tangata* o
o koutou whare, ki nga manaakitanga
a Ihowa a tou Atua i a koe.
8 ¶ Kei rite ta koutou mahi ki tetahi
o nga *mahi* e mahia nei e tatou i konei
i tenei ra; kei mahi tera tangata, tera
tangata i nga mea e tika ana ki tana ti-
tiro ake.
9 Kahore nei hoki koutou kia tae noa
ki te okiokinga, ki te kainga tupu e ho-
mai ana e Ihowa e tou Atua ki a koe.

10 Engari, ka whiti koutou i Horano, a
ka noho ki te whenua e homai ana e
Ihowa e to koutou Atua hei kāinga tupu
mo koutou, a ka meinga koutou e ia
kia okioki i o koutou hoa whawhai ka-
toa i tetahi taha i tetahi taha, a ka noho
koutou i runga i te whenua rangatira;
11 Katahi ka ai he wahi, ki ta Ihowa
ki ta to koutou Atua e whiriwhiri ai,
hei nohoanga mo tona ingoa; me mau
mai e koutou ki reira nga mea katoa e
whakahau atu nei ahau ki a koutou, a
koutou tahunga tinana, me a koutou
patunga tapu, me a koutou whakatekau,
me nga whakahere hapahapai a o kou-
tou ringaringa, me nga mea katoa i
whiriwhiria i roto i a koutou ki taurangi
i kiia taurangitia e koutou ma Ihowa.
12 A, ka koa koutou ki te aroaro o
Ihowa o to koutou Atua, a koutou, me
a koutou tamariki, me a koutou tama-
hine, a koutou pononga tane, me a kou-
tou pononga wahine, me te Riwaiti i
roto mai i o koutou tatau; kahore hoki
ia i rato tahi koutou i te tahi wahi, i te-
tahi kāinga tupu ranei mona.
13 ¶ Kia mahara koe kei tukua mai
e koe o tahunga tinana ki nga wahi ka-
toa e kite ai koe.
14 Engari, hei te wahi e whiriwhiri ai
a Ihowa i roto i tetahi o o iwi, hei reira
tuku ai koe i o tahunga tinana, hei reira
hoki koe mea ai i nga mea katoa e wha-
kahau atu nei ahau ki a koe.
15 Otiia, ki te hiahia tou ngakau ki
tetahi *mea*, patua, kainga hoki he kiko-
kiko i roto i o tatau, kia rite ki ta Ihowa
ki ta to Atua manaakitanga i homai e ia
ki a koe: me kai te *tangata* poke raua
ko te tangata poke kore, i tena mea, kia
rite ki te aneterope me te hata *e kainga
ana*.
16 Raia, kaua e kainga te toto; ringi-
tia atu ki te whenua, ano he wai.
17 ¶ E kore koe e tukua kia kai i roto
i o tatau i nga whakatekau o to witi, o
to waina ranei, o to hinu ranei, i nga
matamua ranei o o kau, o o hipi ranei,
i tetahi ranei o o ki taurangi e kiia tau-
rangitia e koe, i o whakahere tuku noa
ranei, i nga whakahere hapahapai ranei
a to ringa:
18 Engari, hei te aroaro o Ihowa o tou
Atua koe kai ai i ena *mea*, hei te wahi e
whiriwhiri ai a Ihowa tou Atua, a koe,
me to tamaiti, me to tamahine, me to
pononga tane, me to pononga wahine,
me te Riwaiti hoki i roto i o tatau: a
ka koa koe ki te aroaro o Ihowa o tou
Atua ki nga *mea* katoa e totoro atu ai o
ringa.
19 Kia tupato kei mahue te Riwaiti i
a koe i nga ra katoa e ora ai koe i runga
i te whenua.
20 ¶ E whakanui a Ihowa tou Atua i
to rohe, e pera me tana i korero ai ki a
koe, a ka mea koe, Ka kai kikokiko
ahau, (e hiahia ana hoki toku ngakau ki
te kai kikokiko,) e kai koe i te kikokiko,
i nga mea katoa e hiahia ai tou ngakau.
21 Ki te mamao atu i a koe te wahi e
whiriwhiri ai a Ihowa tou Atua kia wai-
ho tona ingoa ki reira, na, me patu e
koe tetahi o o kau, o o hipi ranei, e ho-
mai e Ihowa ki a koe, kia rite ki taku i
whakahau ai ki a koe, a ka kai i roto i
o tatau i nga mea katoa e hiahia ai tou
ngakau.
22 Ka kainga ena *mea* e koe, peratia
me te aneterope raua ko te hāta e kai
nga ana; ko te tangata poke raua ko te
tangata poke-kore, me kai tahi raua.
23 Raia, kia tino u koe kei kai koe i
te toto: ta te mea ko te toto te oranga;
kaua hoki e kainga ngatahitia e koe te
toto me te kikokiko.
24 Kaua tena *mea* e kainga e koe; ri-
ngitia atu ki te whenua, peratia me te
wai.
25 Kei kainga tena *mea* e koe; kia
whiwhi ai koe ki te pai, koutou, ko o
tamariki i muri i a koe, mou i mahi i te
mea e tika ana ki ta Ihowa titiro.
26 Ko o mea tapu ia, e mea ai koe, me
o ki taurangi, me tango e koe, a ka hae-
re ki te wahi e whiriwhiri ai a Ihowa:
27 Na, ka tuku mai koe i o tahunga
tinana, i te kikokiko me te toto ki runga
ki te aata o Ihowa o tou Atua: ko te
toto hoki o o patunga tapu me riringi
ki runga ki te aata a Ihowa a tou Atua,
ko te kikokiko ia mau e kai.
28 Maharatia, whakarongona hoki enei
kupu katoa e whakahau atu nei ahau ki
a koe, kia whiwhi ai koe ki te pai, kou-
tou, ko o tamariki i muri i a koe, ake
tonu atu, mo to mahinga i te mea e pai
ana, e tika ana i te tirohanga a Ihowa a
tou Atua.
29 ¶ E hunā iho e Ihowa e tou Atua
i tou aroaro nga iwi, e haere atu nei koe
ki reira ki te tango i to ratou *whenua*, a
ka riro mai ratou i a koe, a ka noho koe
ki to ratou whenua;
30 Kia tupato ki a koe, kei mahanga-
tia koe, kei whai atu ki muri i a ratou,
ina whakangaromia atu ratou i tou aro-
aro, kei ui atu ano hoki koe ki o ratou
atua, kei mea, I pehea te mahi a enei
iwi ki o ratou atua? ka pena ano hoki
ahau.
31 Kei pera to mahi ki a Ihowa ki tou

Atua: ta te mea ko nga mea katoa e
whakarihariha ai a Ihowa, e kino ai, ko
ia ta ratou i mahi ai ki o ratou atua; na,
ko a ratou tamariki nei ano, me a ratou
tamahine, i tahuna e ratou ki te ahi ma
o ratou atua.
32 Ko nga mea katoa e whakahau ai
ahau ki a koutou, ko ena ta koutou e
mahara ai kia mahia: kaua e tapiritia
ki etahi atu, kaua ano hoki e kinitia atu
tetahi wahi o aua *kupu*.

UPOKO 13.

KI te whakatika mai i roto i a koe he
poropiti, he tangata moemoea ranei, a ka homai e ia ki a koe he tohu,
he merekara ranei;
2 A ka puta mai te tohu, te merekara
ranei, i korero ai ia ki a koe, i mea ai,
Tatou ka whai ki nga atua ke, kihai
nei i mohiotia e koe, ka mahi atu hoki
ki a ratou;
3 Kei whakarongo koe ki nga korero
a taua poropiti, a taua tangata moemoea
ranei: ta te mea, e whakamatamatau ana
a Ihowa to koutou Atua i a koutou, kia
mohio ai e whakapaua ana ranei o koutou
ngakau katoa, o koutou wairua katoa ki te
aroha ki a Ihowa ki to koutou Atua.
4 *Me whai* koutou ki a Ihowa ki to
koutou Atua, ko ia hoki ta koutou e
wehi ai, me pupuri ana whakahaunga,
me whakarongo hoki ki tona reo, me
mahi atu ano hoki ki a ia, me awhi atu
ki a ia.
5 A, taua poropiti ra, taua tangata
moemoea ranei, me whakamate; mona
hoki i mea kia whakarerea a Ihowa to
koutou Atua, i tangohia mai ai koutou i
te whenua o Ihipa, i hokona ai hoki koe
i roto i te whare pononga, kia panā atu
koe i te huarahi i whakahau ai a Ihowa
tou Atua ki a koe kia haerea. Penei
ka whakakorea atu e koe te kino i roto
i a koe.
6 ¶ Ki te whakaki puku to teina, te
tama a to whaea, to tamaiti ranei, to
tamahine ranei, te hoa wahine ranei i
tou uma, tou hoa ranei e *rite ana* ki tou
ngakau, ki te mea mai, Tatou ka haere,
ka mahi ki nga atua ke, kihai nei koe i
mohio, koutou tahi ko ou mātua;
7 Ki etahi o nga atua o nga iwi i tetahi taha ou, i tetahi taha e tata ana ki
a koe, kei tawhiti atu ranei i a koe, i
tetahi pito o te whenua, paku noa ki tetahi pito o te whenua;
8 Kei whakaae koe ki a ia, kei whakarongo ki a ia; kaua ano hoki to kanohi
e aroha ki a ia, kaua koe e tohu i a ia,
kaua hoki e huna i a ia:
9 Engari patua rawatia e koe; ko tou
ringa te pa wawe atu ki a ia, hei whakamate i a ia, muri iho ko te ringa o te
iwi katoa.
10 A, me aki ia e koe ki te kohatu,
kia mate; mona i whai kia whakapeautia ketia koe i a Ihowa i tou Atua i tangohia mai ai koe i te whenua o Ihipa,
i te whare pononga.
11 A ka rongo a Iharaira katoa, ka
wehi, e kore hoki e mahi i te pena me
tena mea kino i roto i a koutou i muri iho.
12 ¶ Ki te rongo koe i roto i tetahi o
ou pa, e homai e Ihowa e tou Atua ki
a koe hei nohoanga, e korerotia ana,
13 Kua haere atu etahi tangata, he
tamariki na Periara, i roto i a koe, kua
whakapeau ke hoki i nga tangata o to
ratou pa, kua mea Tatou ka haere, ka
mahi atu ki nga atua ke, kihai nei i
mohiotia e koutou;
14 Na, me rapu e koe, me ore atu, me
te ui marie ano; na, he pono, he tika rawa
te korero, kua mahia tena mea whakarihariha i roto i a koe;
15 Tukitukia rawatia nga tangata o
taua pa ki te mata o te hoari, whakamotitia a reira, me nga mea katoa i
roto, me ana kararehe, ki te mata o te
hoari.
16 Ko nga taonga katoa hoki o reira
me kohi ki waenganui o tona huarahi,
ka tahu ai e koe te pa, me ona taonga
katoa, ki te ahi, a rupeke noa, *hei mea*
ki a Ihowa ki tou Atua: me waiho hoki
a reira hei puranga mo a mua tonu atu;
kaua e hangā a muri ake nei.
17 Kei piri hoki ki tou ringaringa
tetahi wahi o te mea kua oti nei te
kanga: kia tahuri ai a Ihowa i te muranga o tana riri, kia whakaputaina
mai ai ano hoki e ia ki a koe he atawhai, kia atawhai ai hoki ia i a koe,
kia whakanui ai i a koe, kia rite ai ki
tana i oati ai ki ou mātua;
18 Ina whakarongo koe ki te reo o
Ihowa o tou Atua, ina pupuri i ana
whakahaunga katoa, e whakahau atu
nei ahau i tenei ra ki a koe, ina mahi
hoki i te mea e tika ana i te tirohanga a
Ihowa a tou Atua.

UPOKO 14.

HE tamariki koutou na Ihowa na to
koutou Atua: kaua koutou e haehae, kaua hoki e tiwhaina a waenganui o
o koutou kanohi mo te tupapaku.

2 He iwi tapu hoki koe no Ihowa no
tou Atua, a, kua whiriwhiri a Ihowa i a
koe hei iwi mona, motuhake rawa i nga
iwi katoa i te mata o te whenua.
3 ¶ Kaua e kainga tetahi mea whaka-
rihariha.
4 Ko nga kararehe enei e kai ai kou-
tou: ko te kau, ko te hipi, ko te koati,
5 Ko te hāta, me te anaterope, me te
parotiri, me te koati mohoao, me te pi-
kareka, me te kau mahoao, me te te-
mera.
6 Ko nga kararehe katoa hoki e tara-
rua ana te matimati, e weherua ana hoki
te titorehanga, e rua nei nga matimati,
a e whakahoki ake ana i te kai i roto i
nga kararehe, ko ena me kai e koutou.
7 Otiia, kaua e kainga enei o nga mea
e whakahoki ake ana i te kai, o nga mea
hoki e tararua ana nga matimati, e ti-
tore pu ana; ko te kamera, ko te hea,
me te hawhana: no te mea e whaka-
hoki ake ana ratou i te kai, otiia kihai i
tararua te matimati; hei mea poke ena
ki a koutou.
8 Me te poaka hoki, no te mea e titore
ana nga matimati, otiia e kore e whaka-
hokia ake te kai; hei *mèa* poke tena ki
a koutou: kaua e kainga o ratou kiko-
kiko, kaua hoki e pa atu ki o ratou ti-
nana mate.
9 ¶ Ko enei a koutou e kai ai o nga
mea katoa o roto i te wai: ko nga mea
katoa e whai tara ana, e whai unahi ana,
ta koutou e kai ai:
10 A, ko nga mea kahore he tara, ka-
hore he unahi i a ratou, kaua e kainga;
hei mea poke ena ki a koutou.
11 ¶ Ko nga manu poke-kore katoa
me kai e koutou.
12 A, tenei ano nga *mea* e kore e kai-
nga e koutou: ko te ekara, ko te wa-
wahiiwi, me te ahipare,
13 Me te kireti, me te kaiaia, me te
whatura, me nga mea pera,
14 Me nga raweni katoa, me *nga mea*
pera,
15 Me te ruru, me te kahupo, me te
kuko, me te kahu, me *nga mea* pera,
16 Me te ruru nohinohi, me te ruru
nui, me te wani,
17 Me te perikana, me te kia-ekara, me
te kawau,
18 Me te taaka, me te heroni, me nga
mea pera, me te rapiwingi, me te peka-
peka.
19 Me nga mea ngokingoki katoa e
rere a manu ana, hei mea poke ena ki a
koutou: kaua e kainga.
20 Ko nga manu poke-kore katoa me
kai e koutou.

21 ¶ Kei kai koutou i tetahi mea i
mate maori: me hoatu ki te manene i
roto i ou tatau, a mana tena *mea* e kai;
me hoko atu ranei ki tetahi tangata iwi
ke: no te mea hoki he iwi tapu koe no
Ihowa no tou Atua. Kaua e kohuatia
he kuao koati ki te waiu o tona whaea.
22 Whakamotuhaketia nga whakate-
kau o nga hua katoa o o purapura, e
tupu ake ana i te mara i tenei tau i tenei
tau.
23 Me kai hoki ki te aroaro o Ihowa o
tou Atua, ki te wahi e whiriwhiri ai ia kia
waiho tona ingoa ki reira, nga whaka-
tekau o to witi, o to waina, o to hinu
hoki, me nga matamua ano o o kau, o o
hipi hoki; kia akona ai koe kia wehi i a
Ihowa i tou Atua i nga ra katoa.
24 A ki te roa rawa to huarahi, a, e
kore tena *mea* e taea e koe te kawe; ki
te mamao atu i a koe te wahi e whiri-
whiri ai a Ihowa tou Atua kia waiho
tona ingoa ki reira, ina manaakitia koe
e Ihowa e tou Atua:
25 Na, me hoko e koe tena *mea* ki te
moni, me takai hoki te moni ki roto ki
tou ringa, ka haere ki te wahi e whiri-
whiri ai a Ihowa tou Atua:
26 Na, ka hokona atu e koe te moni
ki nga mea katoa e hiahia ai tou ngakau,
ki nga kau, ki nga hipi ranei, ki te wai-
na ranei, ki te wai kaha ranei, ki nga
mea katoa hoki e mate-nuitia ana e tou
ngakau: ka kai ai ki reira ki te aroaro
o Ihowa o tou Atua, ka hari hoki, kou-
tou, ko tou whare,
27 Ko te Riwaiti, i roto i ou kuwaha;
kaua ia e whakarerea; he mea hoki,
kahore ona wahi, kāinga tupu ranei i
roto i a koe.
28 ¶ Hei te mutunga o nga tau e toru
ka mauria mai e koe ki waho nga wha-
katekau katoa o o hua o tena tau, ka
whakatakoto ai ki ou kuwaha:
29 Na, ka haere mai te Riwaiti, (no te
mea kahore ona wahi, kāinga tupu ranei
i roto i a koe,) me te manene, me te
pani, me te pouaru, i roto nei i ou tatau,
a ka kai ratou, ka makona; kia manaaki
ai a Ihowa tou Atua i a koe i nga mahi-
nga katoatanga a tou ringa e mahi ai
koe.

UPOKO 15.

KEI te mutunga o nga tau e whitu
ka mea koe i te tukunga noatanga.
2 A, ko te tikanga tenei mo te tuku-
nga noatanga: Ko nga kai whakata-
rewa katoa i te moni, e whakatarewa

mai nei i te moni, ki o ratou hoa, me
tuku noa atu; kaua e tohea i o ratou
hoa, i o ratou teina ranei; no te mea
hoki e kiia ana, Ko te tukunga noatanga
a Ihowa.
3 He tangata iwi ke, tohea atu: ko
tau mea ia i to teina, me tuku noa atu e
tou ringa;
4 Kia kore ai te rawa-kore i roto i a
koe; he mea hoki ka manaaki rawa a
Ihowa i a koe i runga i te whenua ka
homai nei e Ihowa e tou Atua ki a koe,
kia tangohia hei kāinga tupu:
5 Kia ata whakarongo ia koe ki te reo
o Ihowa o tou Atua, kia puritia, kia ma-
hia enei whakahaunga katoa e whaka-
hau nei ahau i tenei ra ki a koe.
6 No te mea ka manaakitia koe e
Ihowa e tou Atua, ka peratia me tana i
korero ai ki a koe: a mau e whakata-
rewa moni atu ki nga iwi maha, ko koe
ia e kore e tango i te moni tarewa; a,
hei kawana koe mo nga iwi maha, e
kore ano hoki ratou e meinga hei ka-
wana mou.
7 ¶ Ki te mea kei roto i a koe tetahi o
ou teina e rawakore ana, i roto i tetahi
o o kuwaha o tou whenua, e homai nei
e Ihowa e tou Atua ki a koe, kaua e
whakauaua tou ngakau, kaua hoki e
kopia tou ringa ki tou teina rawa-kore:
8 Engari me whakatuwhera marie atu
tou ringa ki a ia, kia ngawari hoki ki te
whakatarewa moni ki a ia mo tona
rawa-koretanga, e rawa-kore nei ia.
9 Kia tupato kei puta ake te whakaaro
i roto i tou ngakau kino, kei mea, E
tata ana te tau whitu, te tau tukunga
noatanga; a, ka kino to kanohi ki tou
teina rawa-kore, a e kore e hoatu e koe
ki a ia; na, ka tangi atu ia ki a Ihowa i
a koe *ka kino nei*, a, ka whai hara koe.
10 Hoatu marie ki a ia, kaua hoki e
pouri tou ngakau, ina hoatu e koe ki a
ia: ko te mea hoki tenei e manaaki ai a
Ihowa tou Atua i a koe, i au mahinga
katoatanga, i nga mea katoa e totoro atu
ai tou ringa.
11 E kore hoki te rawa-kore e whaka-
korea i te whenua: koia taku e whaka-
hau nei ki a koe, e mea nei, Kia nui te
whakatuwheratanga o tou ringa ki tou
teina, ki ou tangata e mate kai ana, e
rawa-kore ana i tou whenua.
12 ¶ Ki te hokona atu ki a koe tou
teina, tetahi Hiperu tane, Hiperu wa-
hine ranei, a ka mahi ki a koe, a e
ono nga tau; na, te whitu o nga tau me
tuku ia kia haere noa atu i a koe.
13 A, ka tukua ia kia mawehe noa atu i
a koe, kaua ia e tukua rawa-koretia atu:
14 Kia ngawari koe ki te homai ki a ia
i etahi o o hipi, o o witi, o to waina hoki
i to poka: me homai e koe ki a ia
etahi o nga mea *i hoatu* e Ihowa e tou
Atua hei manaakitanga mou.
15 Kia mahara ano hoki he pononga
koe i mua i te whenua o Ihipa, a, na
Ihowa na tou Atua koe i whakaora:
koia ahau i whakahau ai i tenei mea ki
a koe inaianei.
16 A, ki te mea mai ia ki a koe, E
kore ahau e mawehe atu i a koe; nona
hoki e aroha ana ki a koutou ko tou
whare, a he mea pai ano ki a ia *te noho*
ki a koe;
17 Na, me tango e koe tetahi oka, ka
titi ai i tona taringa ki te tatau, a ka
waiho ia hei pononga mau, oti tonu atu.
Me pena hoki e koe ki to pononga wa-
hine.
18 Kei kino tau whakaaro ina tukua ia
kia haere noa atu i a koe; ta te mea e
rite ana ana mahi ki a koe i nga tau e
ono ki a nga kai mahi tokorua, ki a nga
mea e utua ana: a ka manaaki a Ihowa
tou Atua i a koe i nga mea katoa e mea
ai koe.
19 ¶ Ko nga mea matamua e whanau
ana i roto i o kau, i o hipi, nga tane, me
whakatapu e koe ma Ihowa ma tou
Atua: kaua e whakamahia e koe to puru
matamua, kaua hoki e kutikutia to hipi
matamua.
20 Hei te aroaro o Ihowa o tou Atua
koe kai ai i *tena mea*, i tenei tau i tenei
tau, a koe, me tou whare hoki, i te wahi
e whiriwhiri ai a Ihowa tou Atua.
21 A, ki te mea he koha tona, he toti-
toti, he matapo, tetahi atu koha kino
ranei, kaua ia e patua e koe ma Ihowa
ma tou Atua.
22 Hei roto i ou kuwaha koe kai ai
i tena mea: ma te tangata poke raua
ko te tangata ma e *kai* tahi *tena mea*,
kia pera ano me *te kainga o* te anaterope
raua ko te hata.
23 Otiia kaua e kainga ona toto; ringi-
tia atu ki te whenua, ano he wai.

UPOKO 16.

KIA mahara ki te marama ki a
Apipi, whakaritea hoki te kapenga,
hei mea ki a Ihowa ki tou Atua: ko
Apipi, hoki te marama i whakaputaina
mai ai koe e Ihowa e tou Atua i Ihipa i
te po.
2 A, me patu e koe te kapenga *hei
mea* ki a Ihowa ki tou Atua, te hipi, me
te kau, ki te wahi e whiriwhiri ai a
Ihowa kia waiho tona ingoa ki reira.

3 Kaua e kainga tahitia e koe me taua
mea he taro rewena; e whitu nga ra e
kainga ai e koe *hei kinaki* mo taua *mea*,
te taro rewena-kore, te taro tangihanga
hoki; no te mea i haere potatutatu mai
koe i te whenua o Ihipa: kia mahara ai
koe ki te ra i puta mai ai koe i te whe-
nua o Ihipa, i nga ra katoa e ora ai koe.
4 Kaua ano hoki e kitea te rewena ki
a koe puta noa i o rohe katoa, a, kia
whitu ra ano nga ra; kaua hoki e
whakatoea mo te ata *tetahi wahi* o te
kikokiko e patua ana e koe i te ahiahi
o te ra tuatahi.
5 Ekore e ahei kia patua e koe te
kapenga i roto i tetahi o ou tatau, e
homai ana e Ihowa e tou Atua ki a
koe:
6 Engari hei te wahi e whiriwhiri ai
a Ihowa tou Atua kia waiho tona ingoa
ki reira, patu ai koe i te kapenga i te
ahiahi, i te toenetanga o te ra, i te wa
ano i puta mai ai koe i Ihipa.
7 Na, me tunu e koe, me kai hoki ki
te wahi e whiriwhiri ai a Ihowa tou Atua:
a, i te ata ka tahuri ka haere ki ou teneti.
8 E ono nga ra e kai ai koe i te taro
rewena-kore: a i te ra whitu te huihui-
nga nui ki a Ihowa ki tou Atua: kaua
tetahi mahi e mahia.
9 ¶ Taua e koe, kia whitu nga wiki:
kei to tukunga mataati i te toronaihi
ki te witi koe timata ai te tatau i nga
wiki e whitu.
10 Na, me whakarite e koe te hakari
o nga wiki, *hei mea* ki a Ihowa ki tou
Atua ki tetahi tahua, he mea hoatu noa
na tou ringa; kia rite tau e homai ai ki
ta Ihowa ki ta tou Atua manaakitanga i
a koe.
11 Na, ka koa koe ki te aroaro o Ihowa
o tou Atua, koutou tahi ko to tama, ko to
tamahine, me to pononga tane, me to
pononga wahine, me te Riwaiti i roto i
ou tatau, me te nohonoa, me te pani,
me te pouaru, i roto i a koe, ki te wahi i
whiriwhiria e Ihowa e tou Atua kia wai-
ho tona ingoa ki reira.
12 A, kia mahara he pononga koe i
mua i Ihipa: me pupuri hoki, me mahi
enei tikanga.
13 ¶ Me whakarite e koe te hakari
whare wharau, kia whitu nga ra, ua
poto i a koe te kohikohi to witi me to
waina:
14 A ka koa koe ki to hakari, koutou
tahi ko to tama, ko to tamahine, me to
pononga tane, me to pononga wahine,
me te Riwaiti, me te nohonoa, me te
pani, me te pouaru i roto i ou tatau.
15 Kia whitu nga ra e whakarite ai
koe i te hakari ki a Ihowa ki tou Atua,
i te wahi e whiriwhiri ai a Ihowa: mo
Ihowa hoki mo tou Atua i manaaki i a
koe, i o hua katoa, i nga mahi katoa
hoki a ou ringa; mo reira ko te koa
anake ano mau.
16 ¶ E toru nga wa o te tau e kitea
mai ai ou tane katoa ki te aroaro o
Ihowa o tou Atua, ki te wahi e whiri-
whiri ai ia; ko te hakari taro rewena-
kore, ko te hakari o nga wiki, ko te ha-
kari whare wharau: kaua hoki ratou e
puta rawa-kore mai ki te aroaro o
Ihowa:
17 Ko ta ia tangata ta ia tangata *e
homai ai* kia rite ki tana i whiwhi ai, ki
ta Ihowa ki ta tou Atua manaakitanga i
homai e ia ki a koe.
18 ¶ Meatia etahi kai whakarite wha-
kawa, me etahi rangatira mou i ou
kuwaha katoa e homai ana e Ihowa e
tou Atua ki a koe, puta noa i ou iwi:
kia tika hoki te whakarite whakawa e
whakarite ai ratou mo te iwi.
19 Kaua e whakapeaua ketia te wha-
karite whakawa; kaua hoki e whakaaro
ki te tangata, kaua ano hoki e tango i te
utu whakapati: he mea whakamatapo
hoki te utu whakapati i nga kanohi o te
hunga whakaaro nui, he mea whaka-
peau ke hoki i nga kupu a te hunga
tika.
20 Ko te mea tika anake tau e whai ai,
kia ora ai koe, kia noho ai hoki ki te
whenua e homai nei e Ihowa e tou Atua
ki a koe.
21 ¶ Kaua e whakatokia tetahi motu
rakau, aha ranei aha ranei, ki te taha o
te aata o Ihowa o tou Atua, e hangā e
koe.
22 Kaua ano hoki e whakaturia ake
tetahi whakapakoko mau: e kinongia
nei e Ihowa e tou Atua.

UPOKO 17.

KAUA e patua ma Ihowa ma tou
Atua tetahi kau, hipi ranei he
koha tona, tetahi atu he ranei: he mea
whakarihariha hoki tena ki a Ihowa ki
tou Atua.
2 ¶ Ki te mea ka kitea i roto i a koe, i
roto i tetahi o ou tatau e homai nei e
Ihowa e tou Atua ki a koe, tetahi ta-
ngata, wahine ranei, i mahi nei i te kino
ki te titiro a Ihowa a tou Atua, i wha-
kapaheke hoki i tana kawenata,
3 I haere hoki, i mahi atu ki nga atua
ke, a koropiko ana ki a ratou, ki te ra
ranei, ki te marama ranei, ki tetahi

ranei o nga mano o te rangi, kihai nei i whakaritea atu e ahau;
4 A ka korerotia mai ki a koe, a ka rongo koe, na, me ata ui marie e koe, na, he tika, he pono te korero, kua meatia taua mea whakarihariha i roto i a Iharaira:
5 Na, me tango mai e koe taua tangata, taua wahine ranei, i mea nei i taua mea kino, ki ou tatau, taua tangata hoki, taua wahine ranei, ka aki ai i a raua ki te kohatu, a, mate noa.
6 ¶ Ma te kupu a nga kai whakaatu tokorua, a nga kai whakaatu tokotoru ranei, e mate ai te tangata e tika ana kia whakamatea; otiia e kore ia e mate i te kupu a te kai whakaatu kotahi.
7 Ko nga ringaringa o nga kai whakaatu te pa wawe atu ki a ia hei whakamate i a ia, a, muri iho ko nga ringaringa o te iwi katoa. Penei ka whakakorea atu e koe te kino i roto i a koe.
8 ¶ Ki te pakeke rawa i a koe tetahi whakawakanga e whakaritea ana, he toto he toto, he whakawakanga he whakawakanga, he patu he patu, he mea tautohetohenga *hoki* i roto i ou tatau: na, me whakatika koe, me haere ki runga ki te wahi e whiriwhiri ai a Ihowa tou Atua;
9 Ka haere mai ai ki nga tohunga ki nga Riwaiti, ki te kai whakarite whakawa *hoki* e whakariterite ana i aua ra, ka ui atu *hoki*; a ma ratou e whakapuaki ki a koe te tikanga mo te whakariteritenga:
10 Na, me waiho e koe ki ta ratou tikanga i whakapuakina mai ki a koe i taua wahi i whiriwhiri ai a Ihowa; kia tupato hoki kia rite te meatanga ki nga mea katoa i tohutohungia e ratou ki a koe:
11 Kia rite tau meatanga ki te tikanga o te ture i tohutohungia mai e ratou ki a koe, ki te ritenga hoki i korerotia e ratou ki a koe: kaua e peka ke atu i te kupu i whakapuakina mai e ratou ki a koe ki matau, ki maui.
12 A ko te tangata e mahi hikaka ana, a e kore e whakarongo ki te tohunga e tu ana, e minita ana i reira i te aroaro o Ihowa o tou Atua, ki te kai whakarite whakawa ranei, me whakamate taua tangata; a, ka whakakorea atu e koe te kino i roto i a Iharaira.
13 A, ka rongo katoa te iwi, ka wehi, e kore hoki e mahi hikaka ki muri iho,
14 ¶ Ka tae koe ki te whenua e homai ana e Ihowa e tou Atua ki a koe, a ka riro mai a reira i a koe, a ka noho koe ki reira, ka mea hoki, Ka meinga e ahau tetahi kingi moku, ka pera me nga iwi katoa i tetahi taha oku, i tetahi taha;
15 Ko ta Ihowa ko ta tou Atua e whiriwhiri ai ko ia anake tau e mea ai hei kingi mou: ko tetahi o o tuakana tau e mea ai hei kingi mou: e kore e ahei kia meatia e koe hei kingi mou te tangata iwi ke, ehara nei i te tuakana nou.
16 Otiia kaua ia e whakamaha i te hoiho mona, kaua ano hoki e whakahokia te iwi ki Ihipa, hei whakamaha i nga hoiho: kua mea nei hoki a Ihowa ki a koutou, E kore koutou e hoki na taua huarahi a mua ake nei.
17 Kaua ano hoki e whakatokomahatia nga hoa wahine mona, kei riro ke tona ngakau: kaua ano hoki e whakanuia rawatia e ia te hiriwa me te koura mona.
18 A ka noho ia ki runga ki te torona o tona rangatiratanga, na, me tuhituhi e ia ki roto ki tetahi pukapuka nga kupu o tenei ture, *ena hoki* i te aroaro o nga tohunga o nga Riwaiti:
19 A hei a ia taua *pukapuka* takoto ai, me korero hoki ia ki reira i nga ra katoa e ora ai ia: kia akona ai ia kia wehi i a Ihowa i tona Atua, mo tana whakarite i nga kupu katoa o tenei ture, me enei tikanga, mo tana mahi hoki i aua *mea:*
20 Kei whakakake tona ngakau ki ona teina, kei peka ke atu hoki ia i te whakahaunga, ki matau ki maui: kia roa ai ona ra i tona kingitanga, ona, me o ana tamariki, i waenganui i a Iharaira.

UPOKO 18.

KAUA tetahi wahi, tetahi kāinga tupu ranei i roto i a Iharaira mo nga tohunga, mo nga Riwaiti, mo te iwi katoa *ano hoki* o Riwai: ko nga whakahere ahi a Ihowa, ko ona taonga ake hoki, hei kai ma ratou.
2 No reira i kore ai tetahi kāinga tupu mo ratou i waenganui i o ratou tuakana: ko Ihowa, ko ia to ratou taonga tupu, pera hoki me tana i korero ai ki a ratou.
3 ¶ A, ko te tikanga tenei mo nga mea a te iwi ma nga tohunga, a nga tangata hoki e patu ana i te patunga tapu, ahakoa kau, ahakoa hipi ranei; na, me homai e ratou ki te tohunga te peke, nga paparinga e rua, me te puku.
4 Ko nga hua matamua o to witi, o to waina, o to hinu hoki, me te huruhuru matamua o o hipi, me hoatu e koe ki a ia.
5 No te mea kua whiriwhiria ia e Ihowa e tou Atua i roto i o iwi katoa,

kia tu hei minita i runga i te ingoa o
Ihowa, a ia me ana tamariki i nga ra
katoa.
6 ¶ A ki te haere mai tetahi Riwaiti i
hea noa atu i a Iharaira, i tetahi o ou
kuwaha i noho ai ia, a, ka tae mai me te
hiahia nui ano o tona ngakau ki te wahi
e whiriwhiria e Ihowa;
7 Na, me minita ia i runga i te ingoa
o Ihowa o tona Atua, me pera me ona
tuakana katoa me nga Riwaiti, e tu nei i
reira i te aroaro o Ihowa.
8 Kia rite te wahi hei kai ma ratou,
hāunga ano nga utu i a ia mo nga tao-
nga o ona mātua.
9 ¶ E tae koe ki te whenua e homai
ana e Ihowa e tou Atua ki a koe, kei
ako koe ki te mahi i nga mea whaka-
rihariha a ena iwi.
10 Kei kitea i roto i a koe *tetahi ta-
ngata* e mea ana i tana tamaiti, i tana
tamahine ranei, kia haere i roto i te ahi,
tetahi tohunga whakaaro ki nga tohu, e
whakaaro ana ki nga kapua ranei, ki
nga nakahi ranei, tetahi tohunga ma-
kutu ranei,
11 Tetahi tohunga whaiwhaia ranei,
tetahi kai ui i te atua maori, tetahi to-
hunga maori ranei, tetahi kai ui tupa-
paku ranei.
12 No te mea e whakariharihangia ana
e Ihowa nga tangata katoa e mea ana i
ena mea: a, na aua mea whakarihariha
a Ihowa tou Atua i pana ai i a ratou i
tou aroaro.
13 Kia tino tika koe ki te aroaro o
Ihowa o tou Atua.
14 He mea hoki ko enei iwi, ka riro
mai nei i a koe, e whakarongo ana ki
nga tohunga taima, ki nga tohunga
maori: ko koe ia, e kore a Ihowa tou
Atua e tuku i a koe kia pera.
15 ¶ Ma Ihowa ma tou Atua e wha-
kaara ake he Poropiti mou i roto i a koe,
no ou teina, rite tahi ki a au; ko ia ta
koutou e whakarongo ai;
16 Hei whakaritenga mo nga mea ka-
toa i inoi ai koe ki a Ihowa ki tou Atua
i Horepa i te ra o te huihuinga, i mea
ai, Kaua ahau e whakarongo atu ano ki
te reo o Ihowa o toku Atua, kaua ano
hoki ahau e titiro ano ki tenei ahi nui,
kei mate ahau.
17 Na, ka mea mai a Ihowa ki a au,
He mea pai ta ratou i korero ra.
18 Maku e whakaara ake he Poropiti mo
ratou, i roto i o ratou teina, rite tahi ki a
koe, a ka hoatu e ahau aku kupu ki roto
ki tona waha; a, mana e korero atu ki a
ratou nga mea katoa e ki atu ai ahau
ki a ia.
19 Kei reira ano hoki, ko te tangata e
kore e whakarongo ki aku kupu, e ko-
rero ai ia i runga i toku ingoa, maku e
rapu *he utu* i a ia.
20 ¶ Tena, ko te poropiti, i hikaka nei
te korero i runga i toku ingoa, i tetahi
kupu kihai nei i kiia atu e ahau kia
korerotia, nana ranei i korero i runga i
te ingoa o nga atua ke, ina, ka mate
taua poropiti.
21 A ki te mea koe i roto i tou nga-
kau, Ma te aha e mohio ai tatou ki te
kupu kihai nei i korerotia e Ihowa?
22 Ki te korero tetahi poropiti i runga
i te ingoa o Ihowa, a e kore e puta mai
te mea, e kore hoki e tae mai, koia tena
te mea kihai i korerotia e Ihowa, i
korero hikaka tena poropiti: kaua koe e
wehi i a ia.

UPOKO 19.

E WHAKANGAROMIA atu e Ihowa
e tou Atua nga iwi, no ratou nei te
whenua ka homai nei e Ihowa e tou
Atua ki a koe, a ka riro mai to ratou
wahi i a koe, a ka noho koe ki o ratou
pa, ki o ratou whare;
2 Kia toru nga pa e whakamotuhaketia
e koe mou i waenganui o to oneone, ka
homai nei e Ihowa e tou Atua ki a koe
hei kāinga pumau.
3 Whakapaia he huarahi, tapahia hoki
kia toru nga rohe o tou whenua, ka
whakawhiwhia nei e Ihowa e tou Atua
ki a koe, hei rerenga atu mo nga tangata
whakamate katoa.
4 ¶ A ko te mea tenei e rere ai te ta-
ngata whakamate ki reira, e ora ai
hoki: Ara, ki te patua e ia tona hoa he
mea urupa, a, kahore ano i kino ki a ia
i mua ake;
5 Me te tangata hoki, ka haere tahi
raua ko tona hoa ki te ngahere ki te
tapatapahi rakau, a, te akinga atu a tona
ringaringa i te toki ki te tua i te rakau,
na, kua maunu atu te rino i te kakau,
pono tonu atu ki tona hoa, a mate iho;
na, ka rere atu ia ki tetahi o aua pa, a
ka ora:
6 Kei whai atu te kai takitaki toto i te
tangata whakamate, i te mea e pawera-
wera ana tona ngakau, a ka hopu i a ia,
ki te roa te huarahi, ka patu hoki i a ia;
a, kihai ano hoki i tika te mate mona,
no te mea kahore ia i kino ki a ia i mua
ake nei.
7 Koia taku e wkakarite atu nei ki a
koe, e mea nei, Kia toru nga pa e wha-
kamotuhake e koe.

8 ¶ A, ki te whakanui a Ihowa tou
Atua i to rohe, ki te rite ki tana i oati ai
ki ou mātua, a ka homai e ia te whe-
nua katoa i mea ai ia kia homai ki ou
mātua;
9 Ki te puritia e koe, ki te mahia enei
whakahaunga katoa, e whakahau atu
nei ahau ki a koe i tenei ra, *ara*, kia
aroha ki a Ihowa ki tou Atua, kia haere
hoki i ona huarahi i nga ra katoa; ko
reira tangohia mai ai e koe, kia toru atu
nga pa, hei tapiri mo ena pa e toru:
10 Kei whakahekea te toto hara-kore
ki waenganui i to whenua, ka homai nei
e Ihowa e tou Atua ki a koe hei kāinga,
kei whakairia hoki te toto ki runga ki a
koe.
11 ¶ Engari, ki te kino tetahi tangata
ki tona hoa, a ka whanga ki a ia, ka
whakatika hoki ki a ia, ka patu rawa
hoki i a ia, no ka mate ia, a ka rere ia ki
tetahi o aua pa:
12 Katahi ka tono mai nga kaumatua
o tona pa, ka tango hoki i a ia i reira, ka
hoatu i a ia ki te ringaringa o te kai ta-
kitaki toto, a ka mate ia.
13 Kei tohu to kanohi i a ia, engari
me whakakore atu e koe te toto hara-
kore i roto i a Iharaira, kia whiwhi ai
koe ki te pai.
14 ¶ Kei nekehia ketia e koe te rohe a
tou hoa i rohea e nga tangata onamata
ki tou kāinga, e nohoia e koe i te whe-
nua, ka homai nei e Ihowa e tou Atua ki
a koe hei kāinga.
15 ¶ Kei whakatika mai ki te tangata
te kai whakaatu kotahi mo te kino, mo
te hara aha ranei aha ranei, mo nga hara
aha noa e hara ai ia: ma te kupu a nga
kai whakaatu tokorua, ma te kupu ranei
a nga kai whakaatu tokotoru, e whaka-
tikaia ai te korero.
16 Ki te whakatika mai tetahi kai
whakaatu teka ki te tangata, a he teka
tana korero mona;
17 A ka tu nga tangata tokorua, na
raua nei te totohe, ki te aroaro o Ihowa,
ki te aroaro hoki o nga tohunga, ratou
ko nga kai whakarite whakawa e wha-
kariterite ana i aua ra;
18 Na, me whakataki marie e nga kai
whakarite whakawa; a, ka kitea he kai
whakaatu teka te kai whakaatu, he teka
tana korero mo tona teina;
19 Na, peratia ia e koutou me tana i
hiahia ai kia meatia ki tona teina: penei
ka whakakorea atu e koe te kino i roto i
a koe.
20 A ka rongo te nuinga, na, ka wehi
ratou, e kore hoki e meatia he kino pera
i roto i a koe i muri iho.
21 Kaua ano hoki tou kanohi e tohu;
to te mate utu he mate, to te kanohi he
kanohi, to te niho he niho, to te ringa-
ringa he ringaringa, to te waewae he
waewae.

UPOKO 20.

E HAERE koe ki te whawhai ki ou
hoa riri, a ka kite i nga hoiho me
nga hariata, *me* te iwi e nui ana i a koe,
kei wehi koe i a ratou; kei a koe hoki a
Ihowa tou Atua i kawea mai ai koe i te
whenua o Ihipa.
2 A ka whakatata koutou ki te wha-
whai, na, ka haere mai te tohunga, a ka
korero ki te iwi,
3 Ka mea ki a ratou, Whakarongo, e
Iharaira, e whakatata atu ana koutou
aianei ki te whawhai ki o koutou hoa
riri: kei hopī o koutou ngakau, kei we-
hi, kaua hoki e potatutatu, kaua ano
hoki e pawera i to ratou aroaro;
4 Ko Ihowa hoki ko to koutou Atua e
haere tahi ana i a koutou, mana ta kou-
tou whawhai ki o koutou hoa riri, mana
koutou e whakaora.
5 ¶ Me korero ano hoki nga kai wha-
kahauhau ki te iwi, me ki atu, Tenei
ranei tetahi tangata kua hangā e ia te-
tahi whare hou, a kahore ano i taia tona
kawa? haere, hoki atu ki tou whare,
kei mate ki te whawhaitanga, a he ta-
ngata ano mana e ta tona kawa.
6 Tenei ranei tetahi tangata kua wha-
katokia e ia he mara waina, a kahore
ano i kainga nga hua? haere, hoki atu
ki tou whare; kei mate ki te whawhai-
tanga, a he tangata ano mana e kai.
7 Tenei ranei tetahi tangata kua oti
tetahi wahine te taumau mana, a kahore
ano i tangohia mai e ia? haere, hoki atu
ki tou whare; kei mate ki te whawhai-
tanga, a he tangata ano mana ia e
tango.
8 A me korero ano nga kai whakahau-
hau ki te iwi, me ki atu, Tenei ranei
tetahi tangata e wehi ana, e hopī ana te
ngakau? haere, hoki atu ki tou whare;
kei ngohe hoki nga ngakau o ona teina,
kei rite ki tona ngakau.
9 A ka mutu te korero a nga kai wha-
kahauhau ki te iwi, na me whakarite e
ratou etahi rangatira ope hei upoko mo
te iwi.
10 ¶ Ka whakatata atu koe ki te ta-
tau ki tetahi pa, na, me karanga atu e
koe te rangimarietanga ki reira.
11 A ki te mea he rangimarietanga
tana e whakahoki mai ai ki a koe, a ka

whakapuaretia ki a koe, katahi ka waiho nga tangata katoa e kitea e koe ki reira hei kai homai takoha ki a koe, a hei apa ratou mau.
12 Ko tenei, e kore e mau ta reira rongo ki a koe, a ka anga ki te whawhai ki a koe, katahi ka whakapaea e koe:
13 A ka hoatu e Ihowa e tou Atua ki ou ringa, na me patu e koe nga tane katoa o reira ki te mata o te hoari.
14 Ko nga wahine ia me nga tamariki, nga kararehe, me nga mea katoa i roto i te pa, nga taonga katoa o reira, me tango e koe mau; a ka pau i a koe nga mea a ou hoa riri, e hoatu ana e Ihowa e tou Atua ki a koe.
15 Ko tenei tau e mea ai ki nga pa katoa e mamao rawa atu ana i a koe, ehara nei i te pa no enei iwi.
16 Ko nga pa ia o enei iwi, e hoatu nei e Ihowa e tou Atua ki a koe hei kāinga tupu, kaua e whakaorangia tetahi mea e whai manawa ana:
17 Engari me whakangaro rawa ratou e koe, nga Hiti, nga Amori, nga Kanaani, nga Perihi, nga Hiwi, nga Iepuhi, kia rite ki ta Ihowa ki ta tou Atua i whakahau ai ki a koe:
18 Kei whakaakona koutou e ratou ki te mahi i a ratou mahi whakarihariha katoa e mahia nei e ratou ki o ratou atua; a ka hara koutou ki a Ihowa ki to koutou Atua.
19 ¶ E maha nga ra e whakapaea ai e koe he pa, e tauria ai kia horo, kei kore i a koe nga rakau o reira, kei akina atu ki te toki: no te mea hei kai ena mau; kaua ano hoki e tuakina, (he *oranga* hoki *mo* te tangata te rakau o te parae,) hei mea mau mo te whakapaenga:
20 Ko nga rakau ia e mohio ai koe ehara i te rakau kai, ka kore ano ena i a koe, ka tuakina hoki; a ka hangā he taiepa whakapae mo te pa e whawhai ana ki a koe, a, horo noa.

UPOKO 21.

KI te mea ka kitea tetahi tangata i whakamatea ki te oneone i homai e Ihowa e tou Atua hei kāinga mou, e takoto ana i te parae, a kahore e mohiotia na wai ia i patu:
2 Katahi ka puta mai ou kaumatua me ou kai whakarite whakawa, a ka whanganga atu ki nga pa i tetahi taha o te tupapaku i tetahi taha:
3 Na, ko te pa e tata ana ki te tupapaku, me tiki e nga kaumatua o taua pa tetahi kuao kau, ki te uha, ki te mea kahore ano i whakamahia, kahore nei i to ioka;
4 Me kawe ano hoki e nga kaumatua o taua pa te kuao kau ki raro ki tetahi awaawa ururua, kahore nei i ngakia, i whakatokia ranei, ka whawhati ai i te kaki o te kau ki reira ki te awaawa:
5 Na, ka whakatata mai nga tohunga nga tama a Riwai; ko ratou hoki ta Ihowa ta tou Atua i whiriwhiri ai hei minita ki a ia, hei manaaki ano hoki i runga i te ingoa o Ihowa; a ma ratou te kupu mo nga tautohe katoa, mo nga patu katoa:
6 Me horoi ano hoki e nga kaumatua katoa o tana pa, e tata ana ki te tupapaku, o ratou ringa ki runga i te kuao kau i whatiia nei te kaki ki te awaawa:
7 Na, ka korero ake ratou, a ka mea, Kihai i whakahekea tenei toto e o matou ringaringa, kihai ano hoki o matou kanohi i kite.
8 Kia marie mai ki tou iwi ki a Iharaira, i hokona nei e koe, e Ihowa, kaua ano hoki e whakairia nga toto hara-kore ki runga ki tou iwi ki a Iharaira. Na, ka whai whakamarietanga ratou mo aua toto.
9 Penei ka whakakorea atu e koe te toto hara-kore i roto i a koe, ina mea koe i te mea e tika ana ki ta Ihowa titiro.
10 ¶ Ka haere koe ki te whawhai ki ou hoa riri, a ka homai ratou e Ihowa e tou Atua ki ou ringa, a ka whakaraua ratou e koe hei whakarau;
11 A ka kite koe i tetahi wahine ataahua i roto i nga whakarau, a ka hiahia ki a ia, ka tango hoki i a ia hei wahine mau:
12 Na, me kawe ia e koe ki roto ki tou whare; a ka heua e ia tona mātenga, ka meatia ano hoki ona maikuku.
13 Na, ka whakarerea atu e ia te kakahu o tona whakaraunga, a ka noho ki roto ki tou whare, ka tangi ki tona papa ki tona whaea; kia kotahi tino marama, a, muri iho ka haere atu koe ki a ia, a ka meinga hei tahu ki a ia, ko ia hoki hei wahine mau.
14 A ki te kahore koe e whakaahuareka ki a ia, na me tuku atu e koe ki tana *wahi* e pai ai, kaua rawa e hokona ki te moni, kaua hoki e waiho hei mea taonga; he mea hoki kua whakaititia nei ia e koe.
15 ¶ Ki te tokorua nga wahine a tetahi tangata, kotahi e arohaina ana, kotahi e kinongia ana, a ka whanau he tamariki mana i te mea e arohaina ana, i te mea hoki e kinongia ana; a, na te

mea e kinongia ana te tamaiti matamua:
16 A ka tae ki te ra e whakarerea iho
ai e ia ana mea ma ana tamariki, e kore
e ahei kia meinga hei matamua te tamaiti
a te mea e arohaina ana, *ara*, hei
kauaemua mo te *tino* matamua, mo te
tamaiti a te wahine e kinongia ana:
17 Engari me whakaae ia ki te tamaiti
a te mea e kinongia ana, ko ia hei matamua,
me hoatu ki a ia nga wahi e rua o
ana mea katoa: no te mea ko ia te timatanga
o tona kaha; mana nga tikanga o
te matamuatanga.
18 ¶ Ki te mea he whakakeke, he
whakatoi, te tamaiti a tetahi tangata, a
e kore e rongo ki te reo o tona papa,
ki te reo hoki o tona whaea, a ka whiua
e raua, a e kore e rongo ki a raua:
19 Na, ka mau tona papa raua ko tana
whaea ki a ia, a ka kawea mai ia ki nga
kaumatua o tona pa, ki te kuwaha ano
hoki o tona wahi;
20 A ka mea ki nga kaumatua o tona
pa, He whakakeke, he whakatoi, tenei
tamaiti a maua; e kore e rongo ki to
maua reo, he kakai tonu, he inu tonu
tana.
21 Katahi ka akina ia e nga tangata
katoa o tona pa ki te kohatu, kia mate;
a ka whakakorea atu e koe te kino i roto
i a koe, a ka rongo a Iharaira katoa, ka
wehi.
22 ¶ Ki te mea ano hoki he hara to tetahi
tangata e tika ai te mate mona, a ka
meinga kia whakamatea, a ka taronatia
e koe ki runga ki te rakau:
23 Kaua e waiho tona tinana i runga i
te rakau i te po, engari me ata tanu i
taua rangi ano; (he mea kanga hoki na
te Atua te tangata i taronatia;) kei poke
tou oneone, e hoatu nei e Ihowa e tou
Atua ki a koe hei kainga tupu.

UPOKO 22.

E KITE koe i te kau a tou teina, i
tana hipi ranei, e atiutiu ke ana,
kei ninihi atu koe i a ratou: me ata
whakahoki mai ano e koe ki tou teina.
2 A ki te kahore tou teina e tata ki a
koe, ki te kahore ranei koe e mohio ki a
ia, na, me kawe e koe ki tou whare, a ka
noho ki a koe, a rapu noa tou teina i a
ia; katahi ka whakahoki atu e koe ki
a ia.
3 Me pena ano e koe ki tana kaihe, me
pena ano ki tona kakahu, me pena ano
hoki ki nga mea ngaro katoa a tou teina,
ina ngaro atu i a ia, a kua kitea e koe;
e kore e ahei kia ninihi atu koe.
4 E kite koe i te kaihe a tou teina, i
tana kau ranei, kua hinga i te ara, kei
ninihi atu koe i a raua: me ata whakaara
tahi koruа i a ia.
5 ¶ Kei kakahuria e te wahine te mea
o te tane, kei kakahuria hoki e te tane
te kakahu o te wahine: he mea whakarihariha
hoki ki a Ihowa ki tou Atua te
hunga katoa e pena ana.
6 ¶ Ki te pono atu koe ki te ohanga
manu i te ara, i runga i tetahi rakau, i
te whenua ranei, a he pi ano, he hua
ranei, me te katua e pehi ana i nga pi,
i nga hua ranei, kei tangohia tahitia e
koe te katua me nga tamariki.
7 Me ata tuku atu e koe te katua, ka
tango ai i nga tamariki mau; kia
whiwhi ai koe ki te pai, kia roa ai hoki
ou ra.
8 ¶ Ka hanga e koe he whare hou,
me hanga ano e koe he taiepa mo tou
tuanui; kei whai toto i a koe tou whare,
ina taka te tangata i runga.
9 ¶ Kaua e whakauruurua nga purapura
e whakatokia e koe ki tau mara
waina; kei poke te hua o te purapura e
whakatokia e koe, me nga hua o te
mara waina.
10 Kaua e huihuia te kau ki te kaihe
hei parau mau.
11 Kei kakahuria e koe te mea kakano
whakauru, *ara*, te huruhuru hipi i whakaurua
nei ki te rinena.
12 ¶ Hanga etahi kurupatu mau mo nga
pito e wha o tou kakahu, e kakahu ai koe.
13 ¶ Ki te tango te tangata i te wahine,
a ka haere ki roto ki a ia, a ka
kino ki a ia,
14 A ka mea kia korerotia kinotia ia,
kia haere hoki he ingoa kino mona, a
ka mea, I tango ahau i tenei wahine, a,
taku whakatatanga atu ki a ia, na, ka
kite ahau ehara ia i te wahina:
15 Katahi ka tikina e te papa raua ko
te whaea o te kotiro, a ka kawea mai
nga *tohu* o te wahinatanga o te kotiro
ki nga kaumatua o te pa ki te kuwaha:
16 A ka korero atu te papa o te kotiro
ki nga kaumatua, Taku tamahine nei,
i hoatu e ahau hei wahine ma tenei tangata,
a kua kino ia ki a ia;
17 Na, tenei ia te mea nei kia korerotia
kinotia ia, e mea ana, Kihai ahau i kite,
he wahina to tamahine; na, ko *nga tohu*
enei o te wahinatanga o taku kotiro;
me te hora ano raua i te kakahu ki te
aroaro o nga kaumatua o te pa.
18 Katahi ka mau nga kaumatua o
taua pa ki taua tangata, ka whiu i a ia;
19 Kia kotahi hoki rau o nga *hekere* e
tangohia e ratou i a ia hei utu, ka hoatu

ai ki te papa o te kotiro, mona hoki i whakairi i te ingoa kino ki runga ki tetahi o nga tamahine a Iharaira: a hei wahine ano ia mana; e kore e ahei kia whakarerea e ia i nga ra katoa e ora ai ia.
20 Tena ko tenei, he pono tena korero, kahore i kitea *nga tohu* o te wahinatanga o te kotiro:
21 Katahi ka kawea e ratou te kotiro ki te kuwaha o te whare o tona papa, a ka akina ia e nga tangata o tona pa ki te kohatu, kia mate, mo tana mahi poauau i roto i a Iharaira, mo tana puremutanga i roto i te whare o tona papa: a ka whakakorea atu e koe te kino i roto i a koe.
22 ¶ Ki te mau tetahi tangata e takoto ana ki te wahine whai tahu, na, me whakamate raua tokorua, te tane i takoto ki te wahine, me te wahine ano hoki: a ka whakakorea atu e koe te kino i roto i a Iharaira.
23 Ki te taumautia ma te tangata tetahi kotiro, he wahina, a ka tupono tetahi tangata ki a ia i te pa, a ka takotoria e ia;
24 Katahi ka kawea raua e koutou ki te kuwaha o tena pa, a ka akina ki te kohatu, kia mate; te kotiro, mona kihai i karanga i roto i te pa; me te tangata, mona i wakaiti i te wahine a tona hoa: a ka whakakorea atu e koe te kino i roto i a koe.
25 ¶ Otiia ki te tupono te tangata i te parae ki tetahi kotiro kua oti te taumau, a ka hopukia atu ia e te tangata, ka takotoria hoki e ia: na, ko te tangata anake i takoto nei ki a ia e mate:
26 Kauaka ia te kotiro e ahatia; kahore hoki o te kotiro hara e mate ai: e rite ana hoki tenei mea ki te whakatikanga ake o te tangata ki tona hoa, a kohurutia iho:
27 I tupono hoki te tane ki a ia i te parae, a i karanga te kotiro i taumautia nei, a kahore he kai whakaora mona.
28 ¶ Ki te tupono tetahi tangata ki te kotiro, ki te wahina, kahore nei i taumautia, a ka hopu atu i a ia, ka takoto ki a ia, a ka kitea raua;
29 Na, kia rima tekau nga *hekere* hiriwa e homai ki te papa o te kotiro e te tangata i takoto nei ki a ia, a ka waiho te wahine hei wahine mana; mona i whakaiti i a ia; e kore e ahei kia whakarerea atu ia e ia i nga ra katoa e ora ai ia.
30 ¶ E kore e ahei kia tangohia e te tangata te wahine a tona papa, kia hurahia hoki te remu o tona papa.

UPOKO 23.

E KORE e uru ki roto ki te whakaminenga o Ihowa te tangata kua unakatia, kua romiromia, kua tapahia atu ranei tona mea ngaro.
2 E kore e uru te poriro ki roto ki te whakaminenga o Ihowa; ahakoa tekau ona whakatupuranga, e kore e uru ki roto ki te whakaminenga o Ihowa.
3 E kore e uru te Amoni, te Moapi *ranei*, ki roto ki te whakaminenga o Ihowa; ahakoa tekau o ratou whakatupuranga, e kore e uru ki roto ki te whakaminenga o Ihowa, ake, ake, ake:
4 Mo ratou kihai i whakatau atu i a koutou, me te mau taro, me te mau wai ma koutou ki te ara, i to koutou putanga mai i Ihipa; mo ratou hoki i utu i a Paraama i te tama a Peoro i Petoro i Mehopotamia, hei mea i a koe, hei kanga hoki i a koe.
5 Otiia kihai a Ihowa tou Atua i pai ki te whakarongo ki ta Paraama; a whakaputaina ketia ake e Ihowa e tou Atua te kanga hei manaakitanga mou; no te mea e aroha ana a Ihowa tou Atua ki a koe.
6 Kei whai koe kia mau te rongo ki a ratou, kia kake ranei ratou i nga ra katoa e ora ai koe.
7 ¶ Kaua e whakarihariha ki te Eromi; ko tou tuakana hoki ia; kaua e whakarihariha ki te Ihipiana; he manene hoki koe i tona whenua i mua.
8 Kei te toru o nga whakatupuranga ka uru a ratou tamariki e whanau ai ki roto ki te whakaminenga o Ihowa.
9 ¶ E haere atu te ope ki ou hoa riri, kia tupato i nga mea kino katoa.
10 Ki te mea kei roto i a koe tetahi tangata kahore i ma i te paheketanga o te po, na, me haere atu ia ki waho o te puni; kei haere ia ki roto ki te puni:
11 Otiia ka whakaahiahi, na me horoi ia e ia ki te wai, a ka toene te ra, na, ka haere ia ki roto ki te puni.
12 Me waiho ano e koe tetahi wahi i waho o te puni, hei putanga atu mou ki waho:
13 A me whai kaheru koe i roto i au mea; a ka noho koe ki waho, na, me keri e koe ki taua mea, a ka tahuri mai ki te tanu i te mea i puta mai i roto i a koe:
14 E haereere ana hoki a Ihowa tou Atua i waenganui o tou puni, hei whakaora i a koe, hei homai ano hoki i ou hoa riri ki tou aroaro; mo reira kia tapu tou puni: kei kite ia i tetahi mea

whakarihariha i roto i a koe, a ka tahuri atu i a koe.
15 ¶ Kaua e tukua atu ki tona rangatira te pononga i tahuti mai i tona rangatira ki a koe:
16 Me noho ia ki a koe i waenga ou, ki te wahi e whiriwhiri ai ia, ki tetahi o ou kuwaha, ki tana e pai ai: kaua ia e tukinotia.
17 ¶ Kei waiho tetahi o nga tamahine a Iharaira hei wahine puremutanga, kei whakatangata o Horoma ano hoki tetahi o nga tamariki a Iharaira.
18 Kei kawea e koe te utu o te wahine puremu, te utu ranei o te kuri, ki te whare o Ihowa o tou Atua, hei mea kupu taurangi: he mea whakarihariha hoki enei e rua ki a Ihowa ki tou Atua.
19 ¶ Kei whakatarewa atu koe i tetahi mea ki tou teina; hei mea whakatuputupu i te moni whakatuputupu, i te kai whakatuputupu, i tetahi mea e whakatarewaina atu ana hei whakatuputupu:
20 He tangata ke, whakatarewaina atu te moni whakatuputupu; ki tou teina ia kaua e whakatarewaina: kia manaakitia ai koe e Ihowa e tou Atua i nga mea katoa e totoro atu ai tou ringa i runga i te whenua, e haere atu nei koe ki reira tango ai.
21 ¶ Ki te puaki to kupu taurangi ki a Ihowa ki tou Atua, kei whakaroa ki te whakamana; no te mea ka whaia mai taua mea e Ihowa e tou Atua ki a koe, a ka waiho hei hara mou.
22 Ki te kahore ia e puaki tau kupu taurangi, e kore e waiho hei hara mou.
23 E puta tetahi mea i ou ngutu, puritia, mahia; kia rite ano ki tau kupu taurangi ki a Ihowa ki tou Atua, hei whakahere tuku noa, hei pera ano me ta tou mangai i korero ai.
24 ¶ E haere koe ki te mara waina a tou hoa, kainga nga karepe e pai ai koe, *a*, makona noa koe; kaua ia e kohia *etahi* ki tau oko.
25 E haere koe ki te witi kihai i kotia a tou hoa, na, ma to ringa e kakato mai etahi hua; kaua ia he toronaihi e akina atu ki te witi kihai nei i kotia a tou hoa.

UPOKO 24.

KI te tango te tangata i te wahine, a ka marenatia, a e kore e manakohia e ia, no te mea kua kitea e ia he he tona: na, me tuhituhi e ia he pukapuka whakarere ki a ia, me hoatu hoki ki tona ringa, ka tono atu i roto i tona whare.
2 A ka puta mai ia i tona whare, na, ka haere, a ka waiho *hei wahine* ma tetahi atu tangata.
3 A ki te kino to muri tahu ki a ia, a ka tuhituhia e ia he pukapuka whakarere ki a ia, ka hoatu hoki ki tona ringa, ka tono atu ano hoki i a ia i roto i tona whare; ki te mate ranei to muri tahu i tango nei i a ia hei wahine mana;
4 E kore e ahei i te tahu tuatahi, nana nei ia i tono atu, te tango ano i a ia hei wahine mana i muri i tona whakapokenga; he mea whakarihariha hoki tena ki te aroaro o Ihowa; kaua ano hoki e mea kia whai hara te whenua i hoatu nei e Ihowa e tou Atua ki a koe hei kainga tupu.
5 ¶ Ki te tango te tangata i te wahine hou, e kore ia e haere ki te whawhai, e kore ano hoki tetahi mahi e whakaritea mana: kia kotahi tau e noho noa ai ia i tona whare, whakahari ai i te ngakau o tana wahine i tangohia e ia.
6 ¶ Kaua e tangohia e te tangata to raro kohatu, to runga ranei kohatu o te mira, hei taunaha: he tango hoki tena i te oranga o te tangata hei taunaha.
7 ¶ Ki te mau tetahi tangata e tahae ana i tetahi o ona teina o nga tamariki a Iharaira, hei mea taonga mona, hei hoko ranei mana; me whakamate tena tahae, a ka whakakorea atu e koe te kino i roto i a koe.
8 ¶ Kia mahara, i nga pānga mai o te repara, kia whakaritea marietia, kia mahia nga mea katoa e tohutohungia ana ki a koutou e nga tohunga e nga Riwaiti: kia mahara koutou kia mahia taku i whakahau atu ai ki a ratou.
9 Kia mahara ki ta Ihowa ki ta tou Atua i mea ai ki a Miriama i te ara, i to koutou haerenga mai i Ihipa.
10 ¶ Ki te whakatarewa atu koe i tetahi mea ki tou hoa, kaua e haere ki roto ki tona whare ki te tiki i tana taunaha.
11 Me tu koe ki waho, a ma te tangata i a ia nei to mea, e kawe mai te taunaha ki a koe ki waho.
12 Otiia ki te mea he rawa-kore taua tangata, kei moe koe me te takoto ano tana taunaha:
13 Me ata whakahoki e koe te taunaha ki a ia ina toene te ra, kia moe ai ia i roto i tona kakahu, a ka manaaki atu i a koe, a ka waiho hei tika mou ki te aroaro o Ihowa o tou Atua.
14 Kei tukinotia e koe te kai mahi, te mea iti, e rawa-kore ana, *ahakoa* no ou tuakana, no o tangata iwi ke ranei i tou whenua, i roto i ou kuwaha;

15 Me hoatu e koe tona utu i tona ra
ano, kei toene te ra me te takoto ano
taua mea; he rawa-kore hoki ia, a e
okaka ana tona ngakau ki taua mea:
kei karanga ia ki a Ihowa mo tou kino,
a ka waiho hei hara mou.
16 E kore e whakamatea nga mātua
mo te he o nga tamariki, e kore ano
hoki e whakamatea nga tamariki mo te
he o nga mātua: kei tona hara ake ano
he matenga mo tera tangata mo tera
tangata.
17 Kei whakapeaua ketia e koe te
whakarite whakawa mo te manene, mo
te pani ranei; kaua ano hoki e tango-
hia te kakahu o te pouaru hei taunaha:
18 Engari kia mahara, he pononga
koe i mua i Ihipa, a na Ihowa na tou
Atua koe i whakaora mai i reira: koia
ahau i whakahau ai i a koe ki te mea i
tenei mea.
19 Ka kotia e koe au hua i tau mara,
a ka wareware tetahi paihere i te mara,
kei hoki atu koe ki te tiki: me waiho
ma te manene, ratou ko te pani, ko te
pouaru: kia manaakitia ai koe e Ihowa e
tou Atua i nga meatanga katoatanga a
ou ringa.
20 E taia e koe tau oriwa, kaua e hokia
e meatia nga manga: me waiho ma te
manene, ma te pani, ma te pouaru.
21 E whakiia e koe tau mara waina,
kaua e hokia e hamua: me waiho ma
te manene, ma te pani, ma te pouaru.
22 Me mahara ano hoki koe he po-
nonga koe i mua i te whenua o Ihipa;
koia ahau i whakahau ai i a koe kia mea
i tenei mea.

UPOKO 25.

KI te mea he tautohe ta etahi tangata,
a ka haere mai kia whakariteritea,
na, me whakarite ta raua whakawa: me
whakatika ta te tika, me whakahe ta te
he.
2 Ki te mea hoki e meinga ana kia
whiua te tangata kino, na, me mea ia e
te kai whakariterite kia takoto, a kia
whiua ki tona aroaro; kia rite ki tona
kino, kia takoto te tikanga mo te maha.
3 Ka wha tekau ana whakapānga atu
ki a ia, kaua e whakamahā ake: he mea
hoki kei whiu ano ia i a ia, a ka maha
atu i enei nga whakapānga atu, na, ka
iti tou teina ki tau titiro iho.
4 ¶ Kaua e whakamokatia te kau ina
takahia e ia te *witi*.
5 ¶ Ki te noho tahi te teina me te tua-
kana, a ka mate tetahi o raua, a kahore
ana tama, kaua te wahine a te tangata i
mate e marenatia ki waho ki te tangata
ke, me haere tona autane ki a ia, ka
tango ai i a ia hei wahine mana, me
mea ki a ia nga mea e tika ana ma te
autane.
6 A ka whanau tana matamua, ko ia
hei whakarerenga iho mo te ingoa o tona
tuakana, teina ranei i mate nei, a ka
kore tona ingoa e horoia atu i roto i a
Iharaira.
7 Ki te kahore taua tangata e pai ki te
tango i tona auwahine, katahi ka haere
tona auwahine ki te kuwaha ki nga
kaumatua, a ka mea, E kore e pai toku
autane ki te whakatupu ingoa ake mo
tona tuakana, teina ranei i roto i a Iha-
raira, e kore e meatia e ia nga mea e
tika ana ma toku autane.
8 Katahi ka karangatia ia e nga kau-
matua o tona pa, a ka korero ratou ki a
ia; a ki te u tonu tana, a ka mea ia, E
kore ahau e pai ki te tango i a ia.
9 Katahi ka whakatata mai tona au-
wahine ki a ia i te tirohanga a nga kau-
matua, a ka unu i tona hu i tona wae-
wae, ka tuwha hoki ki tona mata, a ka
korero ake, ka mea, Kia peneitia te ta-
ngata e kore e hanga i te whare o tona
tuakana, teina ranei.
10 A ka karangatia tona ingoa i roto i a
Iharaira, Ko te whare o te tangata i
unuhia nei tona hu.
11 Ki te whawhai etahi tangata ki a
raua, a ka whakatata mai te wahine a
tetahi, hei whakaora mo tana tahu i te
tangata e patu ana i a ia, a ka toro
mai tona ringa, ka mau hoki ki ona wahi
ngaro;
12 Na, tapahia atu tona ringa, kei tohu
tou kanohi.
13 ¶ Whakarerea atu i roto i to kete
nga kohatu pauna e kore e rite, te mea
nui, te mea iti.
14 Whakarerea atu i roto i tou whare
nga mehua e kore e rite, te mea nui, te
mea iti.
15 Kia rite, kia tika, tau kohatu pauna,
kia rite, kia tika, tau mehua: kia wha-
karoaina ai ou ra ki runga ki te whenua
e hoatu nei e Ihowa e tou Atua ki
a koe.
16 He mea whakarihariha hoki ki a
Ihowa ki tou Atua te hunga katoa e
pena ana, te hunga katoa e he ana te
mahi.
17 Kia mahara ki ta Amareke i mea
ai ki a koe i te ara, i to koutou putanga
mai i Ihipa;
18 Ki tona tutakitanga ki a koe ki te
ara, a patua iho tou hiku e ia, nga mea
kaha-kore katoa i muri i a koe, i a koe e

hemo ana, e ngenge ana; a kihai i
wehi ki te Atua.
19 Mo reira, e meinga koe e Ihowa e
tou Atua kia okioki i ou hoa riri, a,
tawhio noa, ki te whenua e homai nei e
Ihowa e tou Atua ki a koe kia nohoia
hei kāinga tupu, me horoi rawa atu e
koe te maharatanga ki a Amareke i
raro iho i te rangi; kei wareware koe.

UPOKO 26.

ATENEI ake, i te wa e tae ai koe
ki te whenua ka homai e Ihowa e
tou Atua ki a koe hei kāinga tuturu, a
ka riro mai a reira i a koe, a ka noho
koe ki reira;
2 Na, me tango e koe etahi o nga
mea matamua o nga hua katoa o te
whenua, e mauria mai e koe i tou one-
one ka homai nei e Ihowa e tou Atua ki
a koe, me whawhao hoki ki roto ki te-
tahi kete, ka haere mai ai ki te wahi e
whiriwhiri ai a Ihowa tou Atua kia wai-
ho tona ingoa ki reira.
3 Na, ka haere mai koe ki te tohunga
e minita ana i aua ra, a ka mea ki a ia,
Tenei au te korero nui nei i tenei ra ki a
Ihowa ki tou Atua, kua tae mai ahau ki
te whenua i oati ai a Ihowa ki o tatou
mātua kia homai ki a tatou.
4 Na, ka tango te tohunga i te kete i to
ringa, ka whakatakoto hoki ki mua mai
o te aata o Ihowa o tou Atua.
5 Ko reira koe oho atu ai, mea ai ki te
aroaro o Ihowa o tou Atua, He Hiriani,
i ora noa i te mate, toku matua; a haere
ana ia ki raro ki Ihipa, a noho ana i
reira, he hunga tokotorutoru, na, meinga
ana ia hei iwi nui i reira, he kaha, he
tini:
6 Na, ka tukino nga Ihipiana ki a ma-
tou, ka whakawhiu i a matou, a, whaka-
ritea ana e ratou he mahi ma matou, he
nanakia:
7 A, to matou tangihanga atu ki a
Ihowa ki te Atua o o matou matua, na,
whakarongo mai ana a Ihowa ki to ma-
tou reo, titiro mai ana ki to matou wha-
kawhiunga, ki to matou whakamahinga,
me to matou tukinotanga:
8 Na, whakaputaina ana matou e Iho-
wa i Ihipa, kaha tonu te ringa, maro
tonu te tākakau, me nga whakawehi
nui, me nga tohu, me nga merekara:
9 A kawea mai ana matou e ia ki tenei
wahi, a, homai ana ki a matou tenei whe-
nua, he whenua e rerengia ana e te waiu,
e te honi.
10 Na, kia kite mai koe, kua kawea
mai nei e ahau nga hua matamua o te
whenua i homai nei e koe ki a au, E
Ihowa. Katahi ka whakatakotoria e
koe ki te aroaro o Ihowa o tou Atua, me
te koropiko ano ki te aroaro o Ihowa o
tou Atua:
11 Ka koa hoki ki nga *mea* pai katoa i
homai e Ihowa e tou Atua ki a koutou,
ko tou whare, a koe, te Riwaiti, me te
manene i roto i a koe.
12 ¶ Ka poto i a koe te motuhake nga
whakatekau katoa o o hua i te toru o nga
tau, i te tau e wakamotuhaketia ai te
whakatekau, a, ka homai ano hoki e koe
ki te Riwaiti, ki te manene, ki te pani,
ki te pouaru hoki, kia kainga e ratou i
roto i ou kuwaha, a ka makona;
13 Katahi koe ka mea atu ki te aroaro
o Ihowa o tou Atua, Kua poto mai i a au
i roto i toku whare nga mea tapu, kua
hoatu ano hoki e ahau ki te Riwaiti, ki
te manene, ki te pani, ki te pouaru, kua
whakaritea e ahau au whakahaunga ka-
toa i whakahau ai koe ki a au: kahore
ahau i whakapaheke i o whakahaunga,
kahore ano hoki i wareware:
14 Kahore ahau i kai i tetahi wahi o
tena *mea* i a au e tangi ana ki te tupa-
paku, kahore ano i tangohia e ahau te-
tahi wahi o ena mea mo nga *mahi* poke,
kahore ano hoki i hoatu e ahau tetahi
wahi o taua mea hei *mea* tupapaku:
whakarongo tonu ahau ki te reo o Ihowa
o toku Atua, *a*, rite tonu aku mahi ki
nga mea katoa i whakahaua mai e koe
ki a au.
15 Titiro iho i to nohoanga tapu, i te
rangi, manaakitia hoki tou iwi a Iha-
raira, me te whenua i homai nei e koe
ki a matou, pera hoki me tau i oati ai ki
o matou mātua, te whenua *hoki* e re-
rengia ana e te waiu e te honi.
16 ¶ No tenei ra a Ihowa tou Atua i
whakahau ai i a koe, kia mahia enei ti-
kanga, me nga whakariteritenga: na,
puritia, mahia, e tou ngakau katoa, e tou
wairua katoa.
17 Kua whakaae koe i tenei ra ki a
Ihowa hei Atua mou, kia haere i ana
huarahi, kia whakaritea hoki ana tika-
nga, me ana whakahaunga, me ana
whakariteritenga, kia whakarongo ano
hoki ki tona reo;
18 A, kua whakaae ano a Ihowa ki a
koe i tenei ra hei iwi mona, motuhake
rawa, hei pera me tana i korero ai ki a
koe, hei pupuri hoki i ana whakahau-
nga katoa;
19 Mo tana mea hoki i a koe kia nui
ake i nga iwi katoa i hanga e ia, te wha-
kamoemiti, te ingoa hoki, me te kororia;

kia waiho ano koe hei iwi tapu mo Ihowa mo tou Atua, hei pera me tana i korero ai.

UPOKO 27

NA, ka whakahau atu a Mohi, ratou ko nga kaumatua o Iharaira, i te iwi, ka mea, Puritia nga whakahaunga katoa e whakahau nei ahau ki a koutou i tenei ra.
2 A, tenei ake, i te ra ano e whiti ai koutou i Horano ki te whenua e homai ana e Ihowa e tou Atua ki a koe, na, ka whakaara ake koe i etahi kohatu nui mau, ka pani hoki ki te kotakota:
3 Ka tuhituhi hoki i nga kupu katoa o tenei ture ki aua mea, ua whiti atu koe, ua haere atu ki te whenua e homai ana e Ihowa e tou Atua ki a koe, ki te whenua e rerengia ana e te waiu, e te honi; ua rite ki ta Ihowa ki ta te Atua o o mātua i korero ai ki a koe.
4 Mo reira, e whiti koutou i Horano, me whakaara enei kohatu e whakahaua nei e ahau i tenei ra ki a koutou, ki runga ki Maunga Epara, ka pani hoki ki te kotakota.
5 Me hanga ano hoki e koe ki reira tetahi aata ma Ihowa ma tou Atua, ki te aata kohatu: kaua e akina iho aua *mea* ki te rino.
6 Me hanga e koe te aata ma Ihowa ma tou Atua ki nga kohatu toitu: ka whakaeke ai i nga tahunga tinana ma Ihowa ma tou Atua ki runga:
7 Patua hoki nga whakamarietanga, kainga hoki ki reira, me te koa ano, ki te aroaro o Ihowa o tou Atua.
8 Ka tuhituhi ano i nga kupu katoa o tenei ture ki nga kohatu, kia mārama hoki.
9 ¶ A, i korero mai ano a Mohi, ratou ko nga tohunga, ko nga Riwaiti, ki a Iharaira katoa, i mea, Kia whai taringa mai, whakarongo mai hoki, E Iharaira; No tenei ra i meinga ai koe hei iwi mo Ihowa mo tou Atua.
10 Na, me whakarongo koe ki te reo o Ihowa o tou Atua, me mahi hoki ana whakahaunga, me ana tikanga e whakahaua atu nei e ahau i tenei ra ki a koe.
11 ¶ A, i whakahau ano a Mohi i te iwi i taua rangi ano, i mea,
12 Ko enei e tu ki runga ki Maunga Keritimi hei manaaki i te iwi, ua whiti atu koutou i Horano; ko Himeona, ko Riwai, ko Hura, ko Ihakara, ratou ko Hohepa, ko Peniamine:
13 A, ko enei e tu ki runga ki Maunga Epara hei kanga; ko Reupena, ko Kara, ko Ahera, ko Hepuruna, ko Rana, ko Napatari.
14 ¶ Na ka korero mai nga Riwaiti, ka meā, kia nui ano hoki te reo, ki nga tangata katoa o Iharaira,
15 Kia kangā te tangata e hanga ana i te whakapakoko, i te mea whakairo, whakarewa ranei, e whakariharihangia nei e Ihowa, he mea mahi na te ringaringa o te kai mahi, e whakanoho ana hoki i *taua mea* ki te wahi ngaro. A, ma te iwi katoa e whakahoki mai, e mea mai, Amine.
16 Kia kangā te tangata e whakahawea ana ki tona papa, ki tona whaea ranei. A, ma te iwi katoa e mea mai, Amine.
17 Kia kangā te tangata e neke atu ana i te rohe a tona hoa. A, ma te iwi katoa e mea mai, Amine.
18 Kia kangā te tangata e whakapohehe ana i te matapo ki te huarahi. A, ma te iwi katoa e mea mai, Amine.
19 Kia kangā te tangata e whakaputa ke ana i te whakarite whakawa mo te manene, mo te pani, mo te pouaru. A, ma te iwi katoa e mea mai, Amine.
20 Kia kangā te tangata e moe ana ki te hoa wahine o tona papa; mona i hura i te remu o tona papa. A, ma te iwi katoa e mea mai, Amine.
21 Kia kangā te tangata e moe ana ki tetahi kararehe. A, ma te iwi katoa e mea mai, Amine.
22 Kia kangā te tangata e moe ana ki tona tuahine, ki te tamahine a tona papa, ki te tamahine ranei a tona whaea. A, ma te iwi katoa e mea mai, Amine.
23 Kia kangā te tangata e moe ana ki tona hungawai wahine. A, ma te iwi katoa e mea mai, Amine.
24 Kia kangā te tangata e patu puku ana i tona hoa. A, ma te iwi katoa e mea mai, Amine.
25 Kia kangā te tangata e tango ana i te utu mo te patunga o te tangata hara-kore. A, ma te iwi katoa e mea mai, Amine.
26 Kia kangā te tangata e kore e mau i a ia nga kupu *katoa* o tenei ture, hei mahi *mana*. A, ma te iwi katoa e mea mai, Amine.

UPOKO 28.

A TENEI ake, ki te ata whakarongo koe ki te reo o Ihowa o tou Atua, ki te mau ki te mahi i ana whakahaunga katoa e whakahau atu nei ahau i tenei ra ki a koe, na, ka whakanui a Ihowa tou Atua i a koe ki runga ake i nga iwi katoa o te whenua:

2 A ka tae mai ki a koe, ka hopu hoki
i a koe, enei manaakitanga katoa, ki te
whakarongo koe ki te reo o Ihowa o tou
Atua.
3 Ka manaakitia koe i roto i te pa, ka
manaakitia hoki koe i te mara.
4 Ka manaakitia nga hua o tou kopu,
me nga hua o tou oneone, me nga hua
o o kararehe, nga uri o o kau, me nga
kahui o o hipi.
5 Ka manaakitia to kete me to whare
toa.
6 Ka manaakitia koe ina haere mai,
ka manaakitia hoki ina haere atu.
7 Ka mea a Ihowa i o hoa riri e wha-
katika mai ana ki a koe, kia tukitukia
i to aroaro: kotahi ano te ara e puta
mai ai ratou ki a koe, a e whitu nga ara
e rere atu ai ratou i to aroaro.
8 Ka whakahau iho a Ihowa i te ma-
naakitanga mou, mo o whare toa, mo
nga mea katoa hoki e toro atu ai tou
ringa; a, ka manaaki ia i a koe ki ru-
nga i te whenua, ka homai nei e Ihowa
e tou Atua ki a koe.
9 Ka whakatuturutia koe e Ihowa hei
iwi tapu mona, ka peratia me tana i oati
ai ki a koe, ki te mau koe ki nga wha-
kahaunga a Ihowa a tou Atua, ki te
haere i ana huarahi.
10 A, ka kite nga iwi katoa o te whe-
nua kua huaina iho te ingoa o Ihowa ki
a koe; a, ka wehi i a koe.
11 Ka whakanui rawa ano hoki a
Ihowa i te pai mou, ka whai hua hoki
tou kopu, ka whai hua o kararehe, ka
whai hua to oneone, i runga i te whenua,
i oati ai a Ihowa ki ou mātua kia hoatu
ki a koe.
12 Ka whakatuwhera a Ihowa i ona
taonga pai mou, i te rangi hei homai i
te ua ki tou whenua i tona po ano, hei
manaaki ano hoki i nga mahi katoa a
to ringa: a ka tuku moni atu koe ki
nga iwi maha, e kore ano hoki koe e
tango i te moni tarewa.
13 A, ka meinga ano koe e Ihowa hei
upoko, e kore hoki *e waiho* hei hiku; a,
ki runga tonu ano koe, e kore hoki koe
e heke ki raro; ki te whakarongo koe
ki nga whakahaunga a Ihowa a tou
Atua, e whakahau atu nei ahau i tenei
ra ki a koe, a ka puritia, ka mahia:
14 A, e kore e peka atu i tetahi o nga
kupu e whakahau atu nei ahau i tenei
ra ki a koe, ki matau, ki maui ranei,
whai ai ki nga atua ke, mahi ai ki a
ratou.
15 ¶ A, tenei ake, ki te kore koe e
whakarongo ki te reo o Ihowa o tou
Atua, e mau ki te mahi i ana whaka-
haunga katoa, me ana tikanga, e wha-
kahau atu nei ahau i tenei ra ki a koe;
na, ka tae mai ki a koe, ka hopu hoki i
a koe, enei kanga katoa:
16 Ka kangā koe i te pa, ka kangā koe
i te mara.
17 Ka kangā to kete me to whare toa.
18 Ka kangā te hua o tou kopu, me te
hua o tou oneone, te uri o o kau, me
nga kahui o o hipi.
19 Ka kangā koe i to haerenga mai,
ka kangā hoki koe i to haerenga atu.
20 Ka tukua mai e Ihowa ki a koe te
kanga, te tuatea, me te whakatupehu-
pehu, ki nga mea katoa e toro atu ai
tou ringa ki te mahi, kia ngaro ra ano
koe, kia hohoro ra ano te mate atu; mo
te kino o au mahi, i whakarere nei koe
i a au.
21 Ka whakapiritia mai e Ihowa ki a
koe te mate uruta, kia whakapotoa atu
ra ano koe e ia i runga i te whenua, e
haere atu na koe ki reira ki te tango.
22 Ka patu a Ihowa i a koe ki te kohi,
ki te kiri-ka, ki te mumuratanga, ki te
toronga nui, ki te mate-wai, ki te maro-
ketanga, ki te kokatanga o te kai; a
ka whai ena *mea* i a koe, a, ngaro noa
koe.
23 A ka whakaparahi tou rangi i ru-
nga i tou mahunga, ka whakarino hoki
te whenua i raro i a koe.
24 Ka homai e Ihowa hei ua mo tou
whenua te puehu me te nehu: ka rere
iho taua mea i te rangi ki runga ki a
koe, kia ngaro ra ano koe.
25 Ka mea a Ihowa i a koe kia patua
ki te aroaro o ou hoa riri: kotahi ano te
ara e haere atu ai koe ki a ia, a, e whitu
nga ara e rere ai koe i tona aroaro: a,
ka whakamararatia atu koe ki nga ra-
ngatiratanga katoa o te whenua.
26 A ka ai to tinana hei kai ma nga
manu katoa o te rangi, ma nga kararehe
hoki o te whenua, a kahore he tangata
hei whakawehi atu.
27 Ka patu a Ihowa i a koe ki te tu-
whenua o Ihipa, ki nga pukupuku, ki
te papaka, ki te waihakihaki hoki, e kore
nei koe e taea te rongoa.
28 Ka patu a Ihowa i a koe ki te hau-
rangitanga, ki te matapotanga, ki te
ngakau pohehe:
29 A ka whawha koe i te tino awatea,
ka pera ano me te tangata matapo e
whawha nei i roto i te pouri, a e kore e
tika i o huarahi: a, ka waiho koe hei
tukinotanga kautanga, hei murunga i
nga ra katoa, a kahore he kai whakaora.
30 Ka taumau koe i te wahine, he ta-
ngata ke mana ia e moe: ka hanga koe

i te whare, a e kore e noho ki roto: ka
whakato koe i te mara waina, a e kore e
whakiia ona hua e koe.
31 Ko to kau ka patua ki to aroaro, a
e kore koe e kai i tetahi wahi ona: ko
to kaihe ka pahuatia atu i tou aroaro, e
kore ano hoki e whakahokia mai ki a
koe: ko o hipi ka hoatu ma o hoa riri,
a kahore o tangata hei pupuri.
32 Ko o tamariki me o tamahine ka
hoatu ki te iwi ke, a ka titiro atu o ka-
nohi ki a ratou i te roa o te ra, a, mata-
waia noa: kahore hoki he kaha i tou
ringa.
33 Ko nga hua o tou oneone, me to
uauatanga katoa, ka kainga e te iwi
kihai nei i mohiotia e koe; a hei tukino-
tanga kautanga koe, hei kurunga i nga
ra katoa:
34 A ka haurangi koe ki nga mea e
kitea ana e o kanohi, e kite ai koe.
35 Ka patu a Ihowa i a koe, i nga turi,
i nga waewae hoki, ki te tuwhenua kino
e kore e taea te rongoa, i te kapu o tou
waewae, a, tae noa ki to tumuaki.
36 Ka whakaheke atu a Ihowa i a koe,
i to kingi hoki, e meatia e koe hei kingi
mou, ki te iwi kihai nei koe i mohio,
koutou ko ou mātua; a ka mahi koe i
reira ki nga atua ke, ki te rakau, ki te
kohatu.
37 A ka waiho koe hei miharotanga,
hei whakatauki, hei taunu i roto i nga
iwi katoa e kawea atu ai koe e Ihowa
ki reira.
38 He nui te purapura e kawea atu e
koe ki te mara, a he iti tau e kohikohi
mai ai; ka pau hoki i te mawhitiwhiti.
39 Ka whakatokia, ka mahia hoki e
koe nga mara waina, ko te waina ia e
kore e inumia e koe, e kore hoki e wha-
kiia *nga hua;* ka kainga hoki e te
huhu.
40 Ka whai oriwa koe puta noa i ou
rohe, ko te hinu ia e kore e whakawahia
e koe; ta te mea ka horo o oriwa.
41 Ka whanau o tamariki me o ta-
mahine, otiia e kore ratou e noho ki a
koe; ka riro hoki ratou i te herehere.
42 Ko o rakau katoa me nga hua o tou
oneone ka pau i te mawhitiwhiti.
43 Ko te manene i roto i a koe ka kake
ake ki runga i a koe, ki runga noa atu;
ko koe ia ka heke iho ki raro noa iho.
44 Mana e homai te moni tarewa ki a
koe, ko koe ia e kore e hoatu i te mea
tarewa ki a ia: ko ia ka waiho hei
upoko, ko koe ia ka waiho hei hiku.
45 A ka tae mai enei kanga katoa ki
a koe, ka whai hoki i a koe, ka hopu
ano i a koe, kia hunā ra ano koe; mou
kihai i whakarongo ki te reo o Ihowa o
tou Atua, kihai i mau ki ana whakahu-
nga me ana tikanga i whakahaua mai
e ia ki a koe;
46 A ka piri mai ena *mea* ki a koe hei
tohu, hei miharotanga, ki ou uri ano
hoki, a, ake ake ake.
47 Mou kihai i mahi ki a Ihowa ki
tou Atua me te koa ano, me te ngakau
hari, mo te huanga o nga mea katoa:
48 A ka mahi koe ki ou hoa riri e tu-
kua mai e Ihowa ki a koe, i runga ano
i te mate-kai, i te mate-wai, me te ka-
kahu-kore, me te kore hoki o nga mea
katoa: a, ka hoatu e ia he ioka rino ki
tou kaki, a, ngaro noa koe i a ia.
49 Ka hapainga mai e Ihowa ki a koe
he iwi no tawhiti, no te pito o te whe-
nua, ano he ekara e rere ana; he iwi e
kore e mohiotia e koe tona reo;
50 He iwi kanohi hinana, e kore e
whakaaro ki te kanohi o te koroheke, e
kore hoki e tohu i te taitamariki:
51 A ka kai ia i nga hua o o kararehe,
i te hua hoki o tou oneone, a hunā noa-
tia koe: a e kore e toe i a ia he witi
mau, he waina, he hinu ranei, nga uri
ranei o o kau, me nga kahui o o hipi, a,
ngaro noa koe i a ia.
52 A ka whakapaea koe e ia i roto i
ou kuwaha katoa, a whenuku noa ou
taiepa teitei, e kore nei e taea te piki, i
whakamanamanangia nei e koe, a, puta
noa i tou whenua: a ka whakapae ia i
a koe i roto i ou kuwaha katoa, puta
noa i tou whenua, i homai nei e Ihowa
e tou Atua ki a koe.
53 A ka kai koe i te hua o tou kopu,
i te kikokiko o o tama, o o tamahine, e
homai e Ihowa e tou Atua ki a koe, i te
whakapaenga, i te kopaninga hoki, e
kopania ai koe e ou hoa riri:
54 He tangata whakatarapi i roto i a
koe, *he mea* whakaahu noa iho, he ana
tona kanohi ki tona teina, ki te wahine
hoki o tona uma, ki ana tamariki hoki
e toe ana, i whakatoea e ia:
55 Kei hoatu e ia ki tetahi o ratou te-
tahi wahi o te kikokiko o ana tamariki
e kainga ana e ia: no te mea kahore
tetahi mea mana i toe i te whakapaenga,
i te kopaninga, e kopania ai koe e ou
hoa riri i roto i ou kuwaha katoa.
56 He wahine whakatarapi i roto i a
koe, *he mea* whakaahu, e kore nei e
whakamatau atu kia whakaturia te kapu
o tona waewae ki runga ki te whenua,
i te whakatarapi hoki, i te whakaahu,
kino ana tona kanohi ki te tane o tona
uma, ki tana tamaiti hoki, me tana
tamahine,

57 Ki tona whenua hoki e puta mai
ana i waenganui o ona waewae, ki ana
tamariki hoki i whanau i roto i a ia: ka
kainga pukutia hoki e ia i te kore o nga
mea katoa i te whakapaenga, i te kopa-
ninga, e kopani ai to hoa riri i a koe i
roto i ou kuwaha.
58 Ki te kahore koe e mahara kia ma-
hia nga mea katoa o tenei ture e tuhitu-
hia nei ki tenei pukapuka, kia wehi i
tenei ingoa e whakamoemititia ana, e
wehingia ana, i a IHOWA i TOU
ATUA.
59 A ka meinga ou whiunga e Ihowa
kia miharotia, me nga whiunga o ou
uri, he whiunga hoki e nui ana, e mau
tonu ana, me nga mate kino hoki, e
mau tonu ana.
60 A, ka kauparea mai e ia ki a koe
nga mate katoa o Ihipa, i wehi na koe;
a ka piri ki a koe.
61 Ko nga mate katoa ano hoki me
nga whiu katoa, kahore nei i tuhituhia
ki te pukapuka o tenei ture, ka whaka-
pangia mai e Ihowa ki a koe, a hunā
noatia koe.
62 A ka mahue iho koutou he hunga
tokotorutoru, koutou i rite nei ki nga
whetu o te rangi te tini; no te mea
kihai koe i whakarongo ki te reo o
Ihowa o tou Atua.
63 A ka rite ki te koa o Ihowa ki a
koutou i *tana* whakawhiwhinga i a
koutou ki te pai, i tana whakanuinga
hoki i a koutou; ka pena ano hoki te
koa o Ihowa, ina whakangaromia kou-
tou, ina hunā rawatia koutou; a ka
unuhia atu koutou i runga i te whenua
e haere atu nei koutou ki reira ki te
tango.
64 A ka whakamarara atu a Ihowa i a
koe ki nga iwi katoa, ki tetahi pito o te
whenua, puta noa ki tetahi pito o te
whenua; a ka mahi koe i reira ki nga
atua ke, kahore nei koe i mohio, koutou
tahi ko ou mātua, ki te rakau, ki te
kohatu.
65 A e kore e ta to manawa i roto i
ena iwi, kahore hoki he okiokinga mo
te kapu o tou waewae: a, ka homai e
Ihowa ki a koe ki reira he ngakau oho-
oho, me te kanohi hangore, me te nga-
kau tuatea:
66 A ka tarewa tou ora ki tou aroaro;
ka wehi hoki koe i te po i te ao, kahore
hoki he tuturutanga mo tou ora:
67 I te ata ka mea koe, Aue, tē ahi-
ahi! a i te ahiahi ka mea koe, Aue, tē
awatea! i te pawera hoki o to ngakau e
pawera ai koe, i te kitenga hoki o ou
kanohi, e kite ai koe.
68 A ka whakahoki a Ihowa i a koe
ki Ihipa i runga kaipuke, na te huarahi
i korero ra ahau ki a koe, E kore koe e
kite i reira a muri ake nei: a ka hokona
atu koutou ki reira ki ou hoa riri, hei
pononga tane, hei pononga wahine, a,
kahore he tangata hei hoko.

UPOKO 29.

KO nga kupu enei o te kawenata, i
akona iho e Ihowa ki a Mohi kia
whakaritea atu ki nga tamariki a Ihara-
ira, i te whenua o Moapa; hāunga ia te
kawenata i whakaritea e ia ki a ratou i
Horepa.
2 ¶ A ka karanga a Mohi ki a Ihara-
ira katoa, ka mea atu ki a ratou, Kua
kite koutou i nga mea katoa i mea ai a
Ihowa ki to koutou aroaro i te whenua
o Ihipa ki a Parao, ki ona tangata katoa,
me tona whenua katoa;
3 I nga whakamatauranga nui i kite
ra ou kanohi, i nga tohu, me aua mere-
kara nui:
4 He aha koa ra, kahore ano i homai
e Ihowa ki a koutou he ngakau mohio,
nga kanohi hei titiro, nga taringa hei
whakarongo, a, tae noa ki tenei ra.
5 Na, ka wha tekau nga tau i arahi ai
ahau i a koutou i te koraha: kahore nei
i tawhitotia o koutou kakahu ki a koutou,
kahore hoki tou hu i tawhitotia ki tou
waewae.
6 Kahore ano koutou i kai i te taro, i
inu ranei i te waina, i te wai whakahau-
rangi ranei: kia mohio ai koutou ko
Ihowa ahau ko to koutou Atua.
7 A, to koutou taenga mai ki tenei
wahi, na, ka puta mai a Hihona kingi o
Hehepona, raua ko Oka kingi o Pahana,
ki te tu i a tatou ki te riri, a, patua iho
ratou e tatou:
8 Na, ka tango tatou i to ratou oneone,
a, hoatu ana e tatou hei kāinga mo nga
Reupeni, mo nga Kari, mo tetahi taanga
hoki o te iwi o Manahe.
9 Na, puritia ra nga kupu o tenei ka-
wenata, mahia hoki, kia kake ai koutou
i nga mea katoa e mea ai koutou.
10 ¶ E tu ana koutou katoa i tenei ra
i te aroaro o Ihowa o to koutou Atua; o
koutou upoko o o koutou iwi, o koutou
kaumatua, o koutou rangatira, *me* nga
tangata katoa o Iharaira,
11 A koutou tamariki, a koutou wa-
hine, me to tangata iwi ke i roto i tou
nohoanga, te kai tātā i o wahie, me te
kai utuutu wai mai mou:
12 Kia uru ai koe ki te kawenata o

Ihowa o tou Atua, ki tona oati hoki, e
whakaritea nei e Ihowa e tou Atua ki a
koe i tenei ra:
13 Kia whakapumau ai ia i a koe i
tenei ra hei iwi mona, ko ia hoki hei
Atua mou, kia rite ai ki tana i korero ai
ki a koe, ki tana hoki i oati ai ki ou
mātua ki a Aperahama, ki a Ihaka, ki a
Hakopa.
14 Na kahore ahau i whakarite i tenei
kawenata, me tenei oati ki a koutou
anake;
15 Engari ki enei e tu ana i konei i a
tatou inaianei, i te aroaro o Ihowa o to
tatou Atua, ki nga mea ano hoki kahore
i konei i a tatou i tenei ra:
16 (E mohio ana hoki koutou ki to
tatou nohoanga ki te whenua o Ihipa,
ki to tatou haerenga mai hoki na waenganui
o nga iwi i haere mai nei tatou;
17 A kua kite koutou i a ratou mea
whakarihariha, me a ratou whakapakoko
rakau, kohatu, hiriwa, koura, i
waenganui i a ratou:)
18 Kei noho i roto i a koutou he tangata,
he wahine ranei, hapu ranei, he
iwi ranei, e ahu ke ana tona ngakau
inaianei i a Ihowa i to tatou Atua, e
haere ana ki te mahi ki nga atua o enei
iwi; kei puta ake i roto i a koutou he
pakiaka e tupu ake ai te taru whakamate,
me te womawori;
19 A tenei ake, kei tana rongonga i
nga kupu o tenei kanga, na ka manaaki
ia i a ia ano i roto i tona ngakau, ka
mea, Ka mau te rongo ki a au, he aha
ahau tē haere noa ai i te pakeketanga o
toku ngakau? *he aha* tē taparua noatia
ai te mahi whakahaurangi ki runga
ki te mate-wai?
20 E kore a Ihowa e aro ki te tohu i a
ia; engari ka paowa te riri a Ihowa me
tona ngakau hae ki taua tangata, a, ka
tapapa iho ki runga ki a ia nga kanga
katoa ka tuhituhia nei ki tenei pukapuka,
a, ka horoi atu a Ihowa i tona
ingoa i raro iho o te rangi.
21 A, ka wehea mai ia e Ihowa mo te
kino, i roto i nga iwi katoa o Iharaira,
ka rite ki nga kanga katoa o te kawenata
ka tuhituhia nei ki tenei pukapuka
o te ture:
22 A ka mea to muri whakapaparanga
o a koutou tamariki, e tupu ake i muri i
a koutou, me te tangata iwi ke hoki e
haere mai ana i te whenua tawhiti, ua
kite ratou i nga whiunga o tena whenua,
me nga matenga e whakamatea ai
a reira e Ihowa;
23 I te whenua katoa hoki he whanariki,
he tote, he ngiha, ekore e whakatokia,
e kore e tupu, e kore hoki e pihi
ake tetahi otaota ki reira, e rite ana ki
te hunanga o Horoma, raua ko Komora,
o Arema, raua ko Tepoimi i hunā e
Ihowa i a ia e aritarita ana, e riri ana:
24 Na, ka mea nga iwi katoa, Na te
aha a Ihowa i penei ai ki tenei whenua?
Na te aha i mura ai tenei riri nui?
25 Katahi ka meatia mai, Mo ratou ra
i whakarere i te kawenata a Ihowa a te
Atua o o ratou mātua, i whakaritea e ia
ki a ratou, i tana whakaputanga mai i a
ratou i te whenua o Ihipa:
26 Na ratou hoki i haere i mahi ki nga
atua ke, a koropiko atu ana ki a ratou,
ki nga atua kihai nei i mohiotia e ratou,
kihai ano hoki i whai wahi ki a ratou.
27 Na, mura mai ana te riri a Ihowa
ki tenei whenua, hei whakaputa mai ki
a ratou i nga kanga katoa i tuhituhia ki
tenei pukapuka:
28 A huarangatia atu ana ratou e
Ihowa i runga i to ratou oneone, i te
mea e riri ana, e aritarita ana, e whakatakariri
noa iho ana *ia*, a makā ana
ratou ki te whenua ke, me *tenei hoki*
inaianei.
29 Kei a Ihowa kei to tatou Atua nga
mea ngaro: ko nga mea ia ka oti nei te
whakapuaki mai, ma tatou, me a tatou
tamariki, ake nei, ake nei, kia mahi ai
tatou i nga kupu katoa o tenei ture.

UPOKO 30.

A TENEI ake, i te wa e tae mai ai
enei mea katoa ki a koe, te manaakitanga,
me te kanga, i hoatu nei e
ahau ki tou aroaro, a, ka mahara to
hinengaro i roto i nga iwi katoa, e peia
ai koe e Ihowa e tou Atua ki reira,
2 A ka tahuri mai koe ki a Ihowa ki
tou Atua, ka whakarongo hoki ki tona
reo, ki nga mea katoa e whakahau atu
nei ahau i tenei ra ki a koe, a koe, me o
tamariki, i runga ano i tou ngakau katoa,
i tou wairua katoa;
3 Katahi a Ihowa tou Atua ka whakaputa
ke i tou pārautanga, ka aroha mai
ano ki a koe, ka tahuri mai hoki, ka
kohikohi hoki i a koe i roto i nga iwi
katoa, e whakamararatia atu ai koe e
tou Atua ki reira.
4 Ki te peia atu *etahi* o koutou, a, te
pito ra ano o te rangi, ka kohikohi mai
ano a Ihowa tou Atua i a koe i reira, ka
tikina ano koe e ia i reira:
5 A ka kawe mai ano a Ihowa tou
Atua i a koe ki te whenua i nohoia e ou
mātua, a ka nohoia ano a reira e koe; a,

ka whakapai ia i a koe, ka mea hoki i a
koe kia nui atu i ou mātua.
6 A ka kokoti a Ihowa to Atua i tou
ngakau, i te ngakau ano hoki o ou uri,
kia aroha ai *koe* ki a Ihowa ki tou Atua,
i runga i tou ngakau katoa, i runga
ano hoki i tou wairua katoa, kia ora ai
koe.
7 A, ka tukua iho e Ihowa e tou Atua
enei kanga katoa ki runga ki ou hoa
riri, ki te hunga hoki e kino ana ki a
koe, e whakatupukino na i a koe.
8 Ko koe ia ka tahuri mai, ka whaka-
rongo hoki ki te reo o Ihowa, ka mahi i
ana whakahaunga katoa, e whakahau
atu nei ahau i tenei ra ki a koe.
9 A ka mea a Ihowa tou Atua kia
maha, kia pai, nga mea mau, nga ma-
hinga katoatanga a tou ringa, te hua o
tou kopu, te hua hoki o au kararehe, te
hua hoki o tou oneone: no te mea ka
tahuri mai a Ihowa ka hari ki a koe,
mo te pai, ka pera me ia i hari ki ou
mātua:
10 Ki te whakarongo koe ki te reo o
Ihowa o tou Atua, ki te pupuri i ana
whakahaunga, i ana tikanga, ka tuhi-
tuhia nei ki tenei pukapuka o te ture,
ki te tahuri koe ki a Ihowa ki tou
Atua i runga i tou ngakau katoa, i
runga ano hoki i tou wairua katoa.
11 ¶ Ta te mea, ehara tenei ture e
whakahau atu nei ahau i tenei ra ki a
koe, i te mea e ngaro ana i a koe, kei
tawhiti atu ranei.
12 Kahore i te rangi, e mea ai koe, Ko
wai o tatou hei piki ki te rangi, ki te
tiki atu i tena *mea* ma tatou, kia rongo
ai, kia mahi ai tatou i tena mea?
13 Kahore i tera taha o te moana, hei
meatanga mau, Ko wai o tatou hei wha-
kawhiti atu ki tera taha o te moana,
ki te tiki i tena *mea* ki a tatou, kia
rongo ai, kia mahi ai tatou i tena
mea?
14 Engari e tata rawa ana te kupu ki
a koe, kei roto ano i tou waha, kei roto
ano i tou ngakau, mo to mahi atu.
15 ¶ Titiro, ka hoatu nei e ahau ki
tou aroaro i tenei ra te ora me te pai, te
mate me te kino;
16 I a au e whakahau atu nei i a koe i
tenei ra kia aroha ki a Ihowa ki tou
Atua kia haere i ana huarahi, kia pupuri
i ana whakahaunga, i ana tikanga, me
ana whakariteritenga, kia ora ai koe, kia
nui ai hoki: kia manaaki ai a Ihowa
tou Atua i a koe ki te whenua e haere
atu nei koe ki reira ki te tango.
17 Otiia ki te tahuri ke tou ngakau, ki
te kore koe e rongo, a ka akina atu koe
ki te koropiko atu ki nga atua ke, kia
mahi atu hoki ki a ratou;
18 Maku e whakaatu atu ki a koutou
i tenei ra, ka ngaro rawa koutou, e kore
e roa o koutou ra ki runga ki te whenua,
e whiti atu nei koe i Horano, e haere
nei ki te tango.
19 Ka waiho e ahau i tenei ra te rangi
me te whenua hei kai titiro i a koutou, i
te ora, i te mate, i te manaakitanga, i te
kanga e tukua atu nei e ahau ki to kou-
tou aroaro: na, manakohia te ora, kia ora
ai koutou ko ou uri:
20 Aroha atu ki a Ihowa ki tou Atua,
whakarongo atu ki tona reo, piri atu
hoki ki a ia: ta te mea ko ia te oranga
mou, me te whakaroanga mo ou ra: kia
noho ai koe ki runga ki te whenua i oati
ai a Ihowa ki ou matua kia hoatu ki a
ratou, ki a Aperahama, ki a Ihaka, ki a
Hakopa.

UPOKO 31.

A I HAERE ano a Mohi, i korero
atu i enei kupu ki a Iharaira
katoa.
2 I mea ki a ratou, Ka kotahi rau ka
rua tekau nga tau o toku whanautanga
ka *tae mai ki* tenei ra; e kore ahau e
ahei ano te kopiko atu te kopiko mai:
a, kua mea mai ano a Ihowa ki a au, E
kore koe e whiti i tenei Horano.
3 Ko Ihowa ko tou Atua, ko ia te
whiti atu ana ki mua i a koe, mana e
whakangaro enei iwi i mua atu i a koe,
a ka riro mai ratou i a koe: ko Hohua
hoki, ko ia te whiti atu i mua i a koe;
ka rite ki ta Ihowa i korero ai.
4 A ka rite ta Ihowa e mea ai ki a
ratou ki tana i mea ai ki a Hihona raua
ko Oka, ki nga kingi o nga Amori, ki te
whenua hoki o te hunga i hunā e ia.
5 A ka homai ratou e Ihowa ki to
koutou aroaro, a ka rite ta koutou mea-
tanga i a ratou ki nga whakahaunga
katoa i whakahau ai ahau ki a koutou.
6 Kia maia, kia toa, kaua e wehi, kaua
e pawera i a ratou: ta te mea ko Ihowa
ko tou Atua, ko ia te haere tahi ana i a
koe; e kore ia e whakarere i a koe, e
kore hoki e mawehe atu i a koe.
7 ¶ Na, ka karanga a Mohi ki a Ho-
hua, a, ka mea ki a ia i te tirohanga a
Iharaira katoa, Kia maia, kia toa: ta te
mea, ko koe te haere tahi atu ana i tenei
iwi ki te whenua i oati ai a Ihowa ki o
ratou matua kia homai ki a ratou; a
mau ano ratou e whakawhiwhi ki taua
wahi.

8 Ko Ihowa hoki, ko ia te haere ana i
tou aroaro; kei tou taha ia, e kore ia e
whakarere i a koe, e kore hoki e mawehe
atu i a koe: kaua e wehi, kaua hoki e
pawera.
9 ¶ A tuhituhia iho e Mohi tenei ture,
hoatu ana ki nga tohunga ki nga tamariki
a Riwai, ki nga kai amo i te aaka o te
kawenata a Ihowa, ki nga kaumatua
katoa ano hoki o Iharaira.
10 A i ako ano a Mohi ki a ratou, i
mea, Hei te mutunga o nga tau e whitu,
hei te wa ano e rite ai te tau tukunga
noatanga, i te hakari o nga whare
wharau,
11 I te wa e tae ai a Iharaira katoa ki
te whakakite *i a ratou*, ki te aroaro o
Ihowa o tou Atua, ki te wahi e whiriwhiri
ai ia, ka korero ai koe i tenei ture
ki te aroaro o Iharaira katoa, kia rongo
ai ratou.
12 Whakaminea te iwi, nga tane, me
nga wahine, nga tamariki hoki, me to
tangata iwi ke i roto i ou kuwaha, kia
rongo ai ratou, kia whakaakona ai, kia
wehi ai ratou i a Ihowa i to koutou
Atua, kia mau ai ki te mahi i nga kupu
katoa o tenei ture:
13 Kia rongo ai hoki a ratou tamariki,
kihai nei i mohio, kia whakaakona ai
kia wehi i a Ihowa i to koutou Atua i
nga ra katoa e ora ai koutou i runga i te
whenua e whiti atu nei koutou i Horano
ki reira ki te tango.
14 ¶ Na, ka mea a Ihowa ki a Mohi,
Nana, ka tata mai ou ra e mate ai:
karangatia atu a Hohua, e tu hoki korua
ki roto ki te tapenakara o te whakaminenga,
a maku e ako atu ki a ia. Na,
ka haere a Mohi raua ko Hohua, a tu
ana raua i roto i te tapenakara o te
whakaminenga.
15 Na, ka puta mai a Ihowa ki roto ki
te tapenakara, i roto ano i te pou kapua:
a tu ana te pou kapua i runga i te
kuwaha o te tapenakara.
16 ¶ Katahi ka mea a Ihowa ki a Mohi,
Nana, ka takoto koe ki ou mātua; a ka
whakatika te iwi nei, ka whai atu, ka
puremu ki nga atua o te tangata ke, o
te whenua e haere na ratou ki reira
noho ai ki waenganui i a ratou; ka
whakarere i a au, ka whakataka hoki i
taku kawenata i whakaritea atu e ahau
ki a ratou.
17 A ka mura taku riri ki a ratou i
taua ra, a ka whakarere ahau i a ratou,
ka huna hoki i toku kanohi i a ratou, a
ka pau ratou, ka pa mai ano hoki nga
kino maha me nga matenga ki a ratou;
a, ka mea ratou i taua ra, Kahore ianei
enei kino i pa mai ki a tatou, no te mea
kahore to tatou Atua i roto i a tatou?
18 Ko au ia, ka huna rawa i toku kanohi
i taua ra, mo nga kino katoa i
meatia e ratou, mo ratou i tahuri ki nga
atua ke.
19 Na, tuhituhia ra tenei hei waiata
ma korua, ka whakaako atu hoki ki nga
tamariki a Iharaira: hoatu hoki ki roto
ki o ratou waha, kia ai tenei waiata hei
kai whakaatu moku ki nga tamariki a
Iharaira.
20 Ta te mea ka oti ratou te kawe e
ahau ki te whenua i oati ai ahau ki o
ratou mātua, e rerengia nei e te waiu, e
te honi; a ka kai ratou, ka makona, ka
whai kiko hoki; ko reira ratou tahuri ai
ki nga atua ke, mahi ai ki a ratou, a ka
whakapataritari ratou i a au, ka whakataka
hoki i taku kawenata.
21 A, tenei ake, kei te pānga mai o
nga kino maha me nga matenga ki a
ratou, na, ma tenei waiata e whakaatu
ki to ratou aroaro; ta te mea e kore e
mahue atu i nga waha o o ratou uri: e
mohio ana hoki ahau ki a ratou whakaaro
e tito nei ratou inaianei nei ano, i
te mea kiano ahau i kawe noa i a ratou
ki te whenua i oati ai ahau.
22 ¶ Na, tuhituhia ana e Mohi tenei
waiata i taua rangi ano, a whakaakona
ana ki nga tamariki a Iharaira.
23 A i whakahau ano ia i a Hohua i te
tama a Nunu, i mea, Kia maia, kia toa:
mau hoki nga tamariki a Iharaira e kawe
ki te whenua i oati ai ahau ki a ratou: a
kei a koe ahau.
24 ¶ A ka oti i a Mohi te tuhi nga
kupu o tenei ture ki roto ki tetahi pukapuka,
a, poto noa,
25 Na, ka whakahau atu a Mohi i nga
Riwaiti, i nga kai amo i te aaka o te
kawenata o Ihowa, ka mea,
26 Tangohia tenei pukapuka o te ture,
hoatu hoki ki te taha o te aaka o te kawenata
o Ihowa o to koutou Atua, a hei
reira takoto ai, hei kai whakaatu ki a
koe.
27 Ta te mea e mohio ana ahau ki tou
tutu, me to kaki maro: nana, i a au e
ora nei ano i a koutou i tenei ra, e tutu
ana ano koutou ki a Ihowa; a ka mate
ahau, tera noa ake!
28 ¶ Huihuia mai ki a au nga kaumatua
katoa o o koutou iwi, me o koutou
rangatira, a ka korero atu ahau i enei
kupu ki o ratou taringa, ka waiho hoki
i te rangi me te whenua hei kai titiro
mo ratou.
29 Ta te mea e mohio ana ahau, ko muri
i toku matenga taka rawa ai koutou,

peka ke ai koutou i te huarahi i kiia atu
e ahau ki a koutou; a ka pono mai te
kino ki a koutou i nga ra whakamutu-
nga; mo koutou ka mahi i te kino ki te
tirohanga a Ihowa, hei whakapataritari
i a ia ki te mahi a o koutou ringa.
30 A korerotia atu ana e Mohi nga
kupu o tenei waiata ki nga taringa o te
huihuinga katoa o Iharaira, a, poto noa.

UPOKO 32.

KIA whai taringa mai, e nga rangi, a
ka korero atu ahau; whakarongo
mai hoki, e te whenua, ki nga kupu a
toku mangai.
2 Ka patapata iho taku whakaakoranga,
ano he ua, ka maturuturu iho taku kupu
me te tomairangi, me te ua punehunehu
ki runga i te tupu hou, me te ua ta ki
runga i te tarutaru:
3 No te mea ka kauwhautia atu e ahau
te ingoa o Ihowa: waiho te nui i to ta-
tou Atua.
4 Ko te Kamaka ia, tika rawa tana
mahi: he whakarite tikanga nei hoki
ona huarahi katoa: he Atua pono, e kore
hoki e he, tika tonu, tapatahi tonu ana
whakaaro.
5 Kua taka ratou; ehara to ratou koha
i te *koha* no ana tamariki: he hapa, he
parori ke *to ratou* whakatupuranga.
6 Ko ta koutou utu ianei tenei ki a
Ihowa, e te iwi kuware, e kore nei e
mohio? ehara ianei ia i tou matua nana
koe i hoko, nana koe i hanga, nana hoki
koe i whakau?
7 ¶ Maharatia nga rangi o mua, wha-
kaarohia nga tau o tera whakapaparanga,
o tera whakapaparanga: ui atu ki tou
papa, a mana e whakaatu mai ki a koe;
ki ou kaumatua, a ma ratou e korero
mai ki a koe.
8 I ta te Runga-rawa whakaritenga
kāinga mo nga iwi, i tana wehewehenga
i nga tamariki a Arama, i whakaturia e
ia nga rohe mo nga iwi, me te whakaaro
ano ki te tokomahatanga o nga tamariki
a Iharaira.
9 No te mea ko to Ihowa wahi ko tona
iwi; ko Hakopa hoki te taura o tona
kāinga.
10 I tutaki ia ki a ia i te whenua ko-
raha, i te ururua, i te wahi tuhea, i te
hamamatanga *mohoao*, i whakaawhio-
whio i a ia, i whakaako hoki i a ia, i
tiaki i a ia, ano ko te whatupango o tona
kanohi.
11 Rite tahi ki te ekara e whakakori-
kori ana i tona ohanga, e whakapaho
ana i runga i ana pi, e roharoha ana i
ona parirau, e tango ana i a ratou, e
waha ana hoki i a ratou i runga i ona
parirau:
12 *Waihoki* na Ihowa anake ia i arahi,
kahore ano hoki tetahi atua ke atu hei
hoa mona.
13 Nana hoki ia i whakaeke ki runga
ki nga wahi tiketike o te whenua, hei
hoiho mona, a hei kai mana nga hua o
nga mara; momimomi ana ia i te
honi i roto i te kamaka, i te hinu hoki i
roto i te kohatu kiripaka;
14 I te pata o te kau, i te waiu o nga
hipi, me te ngako hoki o nga reme, me
nga hipi toa i whanau ki Pahana, me
nga koati toa, me te taupa hoki i nga
whatukuhu o te witi; a i inu ano koe i
te waina, i te toto o te karepe.
15 ¶ Nawai-a, ka whai kiko a Iehu-
runa, a whana mai ana: kua whai kiko
koe, kua nui, kua kapi *i te ngako*; a
whakarerea iho e ia te Atua nana ia i
hanga, whakahawea atu ana ia ki te
Kamaka o tona whakaoranga.
16 A na ratou i mea kia hae ia ki nga
atua ke, whakapataritari ana ratou i a ia
ki nga mea whakarihariha.
17 He rewera, ehara i te Atua, mana a
ratou patunga tapu, he atua kihai nei
ratou i mohio, he mea puta hou ake
nonaianei, kihai nei i wehingia e o kou-
tou matua.
18 Ko te Kamaka i whanau ai koe,
ka wareware i a koe, kahore hoki o ma-
hara ki te Atua nana koe i hanga.
19 A, te kitenga mai o Ihowa, na,
anuanu ana ia ki a ratou, mo te whaka-
pataritaringa hoki a ana tamariki, me
ana tamahine.
20 Na, ko tana meatanga mai, Ka
huna ahau i toku kanohi i a ratou, ka
tirohia atu e ahau he whakamutunga
aha to ratou: he whakatupuranga pa-
rori ke hoki ratou, he tamariki kahore
he pono i roto i a ratou.
21 Na ratou au i mea kia hae ki nga
mea ehara i te Atua; whakapataritaria
ana ahau ki a ratou *mea* horihori: na,
maku ratou e mea kia hae ki te hunga
ehara i te iwi; maku ratou e whakapa-
taritari ki te iwi poauau.
22 Ta te mea ka ngiha te ahi i a au e
riri ana, ka toro, a, aua noa iho ki te
reinga, pau ake hoki te whenua, me ona
hua, tahuna ana nga turanga o nga
maunga.
23 Ka opehia e ahau nga kino ki runga
ki a ratou; ka whakapotoa atu aku pere
ki a ratou.
24 Ka hemo ratou i te mate-kai, ka pau

hoki i te hana e wera ana, me te huna-
nga nui whakaharahara: maku ano hoki
e tuku atu te niho o nga kararehe ki a
ratou, me te huhare whakamate o nga
mea e ngoki ana i te puehu.
25 Ma te hoari i waho, ma te wehi
ano i roto, e whakamate ngatahi te tai-
tamariki me te taitamahine, te mea e
ngote u ana raua ko te tangata hina.
26 I mea ahau, Ka whakamarara atu
ahau i a ratou ki nga kokonga, ka mutu
i a au te maharatanga ki a ratou i roto
i nga tangata:
27 Me i kahore ahau te wehi i te nga-
kau kino o te hoa whawhai, kei poauau,
ona hoa riri, kei mea ratou, Kua kake
to tatou ringaringa, kahore ano hoki a
Ihowa i mea i enei mea katoa.
28 He iwi whakaaro-kore hoki ratou,
kahore hoki he mohiotanga i roto i a
ratou.
29 E, me i tupato ratou, me i mohio ki
tenei, me i whakaaro ki to ratou mutu-
nga iho!
30 Ina, kua whai te kotahi i te mano,
whati ana nga mano tekau i te tokorua,
me i kahore ratou i hokoa e to ratou
Kamaka, i tukua atu hoki e Ihowa.
31 Ta te mea, ehara to ratou kamaka
i te penei me to tatou Kamaka, ki te
titiro mai a o tatou hoa riri.
32 No te mea, no te waina o Horoma
a ratou waina, no nga mara hoki o Ko-
mora: ko a ratou karepe he karepe
paoa, e kawa ana hoki a ratou tautau:
33 Ko ta ratou waina ko te huhare
whakamate o nga tarakona, me te hu-
hare nanakia o nga ahipi.
34 Kahore ianei tenei i rongoatia ki
roto ki a au, i hiritia hoki ki roto i oku
taonga?
35 Maku nga utu e rapu, maku hoki
e ea ai; kei *tona* taima ano ka paheke
o ratou waewae: ta te mea e tata ana
te ra e hunā ai rātou; a, e hohoro mai
ana nga mea i whakaritea mo ratou.
36 Ta te mea ka whakatikatika a Ihowa
i ta tona iwi, ka aroha hoki ki ona po-
nonga, ina kite ia kua riro to ratou
kaha, kahore hoki he tangata i tutakina
ki roto, i kapea atu ranei.
37 A, ka mea mai ia, Keihea o ratou
atua, te kamaka i okioki atu ai ratou,
38 I kai nei i te ngako o o ratou pa-
tunga tapu, i inu hoki i te waina o a
ratou ringihanga? kia whakatika mai
ratou ki te whakaora i a koutou, kia ai
hoki ratou hei kuhunga atu mo koutou.
39 Na, titiro ko au, ina, ko au ia, a
kahore atu i a au tetahi atua: maku e
whakamate, maku koki e whakaora;
maku e tukituki, maku hoki e whaka-
mahu: kahore hoki he tangata e ora ai
tetahi i toku ringa.
40 Ta te mea, ka torona atu taku ringa
ki te rangi, me taku ki ano, E ora tonu
ana ahau.
41 Ki te whakakoia e au taku hoari
kanapa, a ka mau toku ringa ki te wha-
kariterite; ka whakahokia atu e au he
utu ki oku hoa riri, ka ea hoki i a au ta
te hunga e kino ana ki a au.
42 Ka whakahaurangitia e ahau ki te
toto aku pere, ka kai hoki taku hoari i
te kikokiko; ki te toto o te hunga i
patua, o te herehere, o nga mahunga
o nga rangatira o te hoa riri.
43 Kia hari tahi me tona iwi, e nga
tauiwi: ta te mea hoki ka takitakina e
ia te toto o ana pononga, a ka whaka-
hokia mai e ia he utu ki ona hoa riri,
ka marie ano hoki ki tona whenua, me
tona iwi.
44 ¶ Na, ka haere mai a Mohi, ka
korero hoki i nga kupu katoa o tenei
waiata ki nga taringa o te iwi, a ia, me
Hohua tama a Nunu.
45 A ka mutu i a Mohi te korero enei
kupu katoa ki a Iharaira katoa:
46 Na, ka mea ia ki a ratou, Kia anga
mai o koutou ngakau ki nga kupu katoa
e kauwhautia atu nei e ahau ki a koutou
i tenei ra; mo ta koutou whakahau atu
ki a koutou tamariki kia puritia, kia
mahia, nga kupu katoa o tenei ture.
47 Ta te mea, ehara tenei i te mea noa
iho ki a koutou; ko to koutou oranga
hoki ia; a ma tenei mea e roa ai o kou-
tou ra ki runga ki te whenua, ka whiti
atu nei koutou i Horano ki reira ki te
tango.
48 A i korero mai ano a Ihowa ki a
Mohi i taua tino rangi ano, i mea,
49 E piki koe i tenei maunga, i Apa-
rimi, ki Maunga Nepo, i te whenua o
Moapa, e anga atu ana ki Heriko; ka
titiro atu ki te whenua o Kanaana, e
hoatu nei e ahau ki nga tamariki a
Iharaira, hei kāinga:
50 A, e mate koe ki runga ki te mau-
nga e piki atu na koe, kia kohia atu
hoki ki tou iwi; kia peratia me Arona
hoki, me to tuakana, i mate ki Maunga
Horo, a kohia atu ana ki tona iwi:
51 Mo korua hoki i hara ki a au i
waenganui o nga tamariki a Iharaira i
nga wai o Meripa i Karehe, i te koraha
o Tini; mo korua kihai i whakatapu i
a au i waenganui o nga tamariki a
Iharaira.
52 Rakoa ka titiro atu koe ki te whe-
nua e *takoto* mai ana i tou aroaro; otiia

e kore e tae atu ki reira, ki te whenua
e hoatu ana e ahau mo nga tamariki a
Iharaira.

UPOKO 33.

A TENEI ano te manaakitanga i
manaaki ai a Mohi, te tangata a
te Atua i nga tamariki a Iharaira, i mua
ake o tona matenga.
2 Na, ka mea ia, I haere mai a Ihowa
i Hinai, i uira mai hoki, *me te ra*, i Heira
ki a ratou; a whiti mai ana ia i Maunga
Parana, haere mai ana ano ia me nga
mano tini o te hunga tapu: he ture ahi
ano i tona ringa matau mo ratou.
3 Ina, i aroha ano ia ki te iwi; kei
roto i tou ringa ana tangata tapu katoa:
a noho ana ratou i ou waewae; riro mai
ana ano i a ratou o korero.
4 Na Mohi te ture i ako iho ki a tatou,
hei taonga tuku iho tuku iho mo te
huihui o Hakopa.
5 Ko ia ano te kingi o Iehuruna i te
huihuinga o nga upoko o te iwi, ratou
ko nga iwi o Iharaira.
6 ¶ Kia ora a Reupena, kaua hoki e
mate; kaua hoki e tokoouou ona ta-
ngata.
7 ¶ A, tenei ano tana mo Hura: na,
ka mea ia, Whakarongo, e Ihowa, ki te
reo o Hura, mau ano hoki ia e kawe
mai *ki tona* iwi: kia kaha hoki ona ri-
ngaringa ki ana *meatanga;* a, hei a-
whina koe *mona* ki ona hoa riri.
8 ¶ Na, ka mea ia ki a Riwai, Hei tou
tangata tapu o Tumime, me o Urimi,
kei a ia i whakamatamatauria e koe ki
Maha, i ngangautia *hoki* e koe ki nga
wai o Meripa;
9 I mea nei ki tona papa, raua ko
tona whaea, Kahore ahau i kite i a ia;
kihai ano hoki ia i mohio ki ona tua-
kana, kihai i matau ki ana tamariki:
he mea hoki, e pupuri ana ratou i tau
kupu, e tiaki ana i to kawenata.
10 Ma ratou a Hakopa e whakaako
ki o whakaritenga, a Iharaira hoki ki o
ture: ma ratou hoki te paowa kakara e
hoatu ki tou ihu, me te tahunga tinana
ano ki runga ki to aata.
11 Manaakitia ona rawa, e Ihowa, kia
aro mai hoki koe ki te mahi a ona ri-
nga: whatiia nga hope o te hunga e
whakatika mai ana ki a ia, o nga mea
hoki e kino ana ki a ia, kei whakatika
mai ratou.
12 ¶ Ko tana kupu mo Peniamine, Ko
ta Ihowa i aroha ai ka noho humarie ki
tona taha; mana ia e uhi iho i te roa o
te ra, a ka noho ano ia ki waenganui o
ona pokohiwi.
13 ¶ Ko tana kupu hoki mo Hohepa,
He manaakitanga tona whenua na
Ihowa ki nga mea papai o te rangi, ki
te tomairangi, ki te wai hohonu hoki e
takoto ake ana i raro,
14 Ki nga hua papai a te ra, ki nga
mea papai hoki e whakaputaina mai ana
e te marama,
15 Ki nga mea pai hoki o nga maunga
onamata, ki nga mea pai o nga puke-
puke tu tonu,
16 Ki nga mea pai hoki o te whenua
me ona tini mea; ki te manakohanga
hoki ona i noho i te rakau: kia tae mai
enei ki runga ki te mahunga o Hohepa,
ki te tumuaki hoki ona i motuhia ketia
i ona tuakana.
17 Ko tona ahua pai *rite tonu* ki to
tana puru matamua, ko ona haona kei
nga haona o te unikanga: turakina
ngatahitia atu ana e ia nga iwi ki aua
mea, a, nga pito o te whenua: a, ko
enei nga mano tini o Eperaima, ko enei
hoki nga mano o Manahe.
18 ¶ A ko tana kupu mo Hepuruna,
Kia koa, e Hepuruna, i tou putanga ki
waho; E Ihakara hoki, i ou teneti.
19 Ma ratou nga iwi e karanga ki te
maunga; ki reira ratou patu ai i nga
patunga tika: ta te mea, ka ngote ratou
i te raneatanga o nga moana, i nga
taonga huna hoki o te onepu.
20 ¶ Tana kupu hoki mo Kara, Ka
manaakitia te kai whakanui i a Kara:
noho ana ia me te raiona, haea iho hoki
e ia te ringaringa, me te tumuaki.
21 A tirohia iho e ia te wahi tuatahi
mona; ta te mea, kei reira, kei te wahi a
te kai whakahaere tikanga ia e tiakina
ana; a haere mai ana me nga upoko o te
iwi, a, oti ana i a ia, ratou tahi ko Iha-
raira, te tikanga a Ihowa, me ana wha-
kariteritenga.
22 ¶ A, tana kupu mo Rana, He kuao
raiona a Rana: ka mokowhiti mai ia i
Pahana.
23 ¶ A, tana kupu mo Napatari, E
Napatari, e makona nei i te manakoha-
nga, e ki ana hoki i te manaakitanga a
Ihowa: nohoia e koe te taha ki te moa-
na, me te tonga.
24 ¶ A, ko tana kupu mo Ahera, Ko
nga tamariki te manaakitanga mo
Ahera; kia arongia mai ia e ona tua-
kana, kia toua hoki tona waewae ki te
hinu.
25 Ou hu, he rino, he parahi; a ka
rite ano tou kaha ki ou rangi.
26 ¶ Kahore he rite mo te Atua o

Iehuruna, e eke nei ki runga ki nga
rangi, hei hoiho mai mona ki te wha-
kauru i a koe, ki nga kapua hoki, me te
whakakite ano i tona kororia.
27 Hei rerenga atu *mou* te Atua ora
tonu, kei raro iho hoki nga ringaringa
o tua iho: a, mana e pei te hoa riri i
tou aroaro, e mea, Whakangaromia.
28 Na, ka noho humarire a Iharaira
ko ia anake: te matapuna o Hakopa ki
runga ki te whenua witi, waina; a ka
maturuturu iho te tomairangi o ona
rangi.
29 Ka hari koe, e Iharaira: ko wai
hei rite mou, e te iwi e whakaorangia
nei e Ihowa, e te pukupuku hei whaka-
puru mou, ko te hoari hoki ia e whai
kororia ai koe! a, ka patipati mai ou hoa
riri ki a koe; ko koe hoki ka takatakahi
ki runga ki o ratou wahi teitei.

UPOKO 34.

NA, ka piki atu a Mohi i nga mania
o Moapa ki Maunga Nepo, ki te
tihi o Pihika, e titiro atu ana ki Heriko.
A whakakitea mai ana e Ihowa ki a ia
te whenua katoa o Kireara, a, tae noa ki
Rana.
2 A Napatari katoa, te whenua o Epe-
raima, o Manahe hoki, te whenua katoa
o Hura, a, te moana whakamutunga
mai ra ano,
3 Te tonga, te mania, te wahi papa-
tairite i Heriko, i te pa nikau, a, Toara
atu ana.
4 Na, ka mea mai a Ihowa ki a ia, Ko
te whenua tenei i oati ai ahau ki a Ape-
rahama, ki a Ihaka, ki a Hakopa, i mea
ai, Ka hoatu e ahau a reira ki ou uri:
ka whakatirohia atu e ahau o kanohi ki
reira, otiia e kore koe e whiti ki reira.
5 ¶ Na, ka mate a Mohi te pononga
a Ihowa ki reira ki te whenua o Moapa,
ka pera me ta Ihowa i korero ai.
6 A tanumia iho ia e ia ki tetahi ko-
koru o te whenua o Moapa, i te ritenga
atu o Pete-peoro: a kahore ano i kitea
e te tangata tona urupa, *a*, mohoa noa
nei.
7 ¶ A kotahi rau e rua tekau nga tau
o te whanautanga o Mohi i tona mate-
nga ai: kahore ano i ataruatia tona
kanohi, kahore ano hoki i heke noa tona
kaiotatanga.
8 ¶ Na, uhungatia ana a Mohi e nga
tamariki a Iharaira i nga mania o
Moapa, e toru tekau nga ra: a taka noa
nga ra i uhungatia ai, i tangihia ai a
Mohi.
9 ¶ A ki tonu a Hohua tama a Nunu
i te wairua o te matauranga; na Mohi
hoki i whakapa ona ringaringa ki runga
ki a ia: a, whakarongo mai ana ki a ia
nga tamariki a Iharaira, mea ana i nga
mea i whakahaua e Ihowa ki a Mohi.
10 ¶ A kahore ano kia ara noa i roto
i a Iharaira tetahi atu poropiti hei rite
mo Mohi, i mohio nei a Ihowa ki a ia,
titiro atu, titiro mai,
11 *Ara*, mo nga tohu katoa, me nga
merekara i unga ai ia e Ihowa ki te
mahi ki te whenua o Ihipa, ki a Parao,
ratou ko ona tangata katoa, me tona
whenua katoa hoki,
12 Mo nga *mahi* katoa hoki a te ringa-
ringa kaha, mo nga mea nui katoa, nga
mea whakawehi i meatia e Mohi ki te
aroaro o Iharaira katoa.

KO HOHUA.

UPOKO 1.

A MURI iho i te matenga o Mohi o
te pononga a Ihowa, na, ka korero
a Ihowa ki a Hohua tama a Nunu, ki te
tangata a Mohi, ka mea,
2 Kua mate a Mohi taku pononga;
na, whakatika, whiti atu i tenei Horano,
a koe, me tenei iwi katoa, ki te whenua
ka hoatu nei e ahau ki a ratou, ki nga
tamariki a Iharaira.
3 Ko nga wahi katoa e takahia e nga
kapu o o koutou waewae ka hoatu e
ahau a reira ki a koutou, ka rite ki taku
i korero ai ki a Mohi.
4 Te rohe ki a koutou kei te koraha,
kei Repanona nei, a, te awa nui atu
ana, ara, Awa Uparati, ko te whenua ka-
toa o nga Hiti, a tae noa ki te moana
nui, ki te toenetanga o te ra.
5 E kore tetahi tangata e tu ki tou
aroaro i nga ra katoa e ora ai koe: i a
Mohi ahau, ka pera ano ahau ki a koe:

e kore ahau e whakarere i a koe, e kore
hoki e mawehe atu i a koe.
6 Kia kaha, kia maia rawa: ta te mea,
mau tenei iwi e whakawhiwhi ki te
whenua i oati ai ahau ki o ratou matua,
kia hoatu ki a ratou.
7 Ae ra, kia kaha, kia maia rawa, kia
mau ki te mahi i nga ture katoa, i whakahaua
atu ki a koe e Mohi e taku
pononga: kei peka atu koe ki tahaki,
ki matau ki maui, kia tika ai tau i nga
wahi katoa e haere ai koe.
8 Kei whakarerea atu e tou waha tenei
pukapuka o te ture; engari kia u ou
whakaaro ki reira i te ao i te po, kia
mau ai koe ki te mahi i nga mea katoa
kua oti te tuhi ki reira: ma reira ka
whai wahi ai koe i tou huarahi, ma
reira hoki koe kake ai.
9 Kahore ianei ahau i whakahau atu ki
a koe? Kia kaha, kia maia; kaua e
wehi, kaua hoki e pawera: ta te mea,
kei a koe a Ihowa tou Atua i nga *wahi*
katoa e haere ai koe.
10 ¶ Na, ka whakahau atu a Hohua i
nga rangatira o te iwi, ka mea,
11 Haere ra waenganui o te ope, ka
whakahau atu i te iwi, ka mea, Takā he
o mo koutou; ta te mea, kia toru ake ra
ka whiti koutou i Horano nei, ka haere
ki te tango i te whenua ka homai nei e
Ihowa e to koutou Atua kia nohoia e
koutou.
12 ¶ A, *i* korero ano a Hohua ki nga
Reupeni, ki nga Kari, ki tetahi taanga
hoki o te iwi o Manahe, i mea,
13 Kia mahara ki te kupu i whakahau
ai a Mohi te pononga a Ihowa ki a koutou,
i mea ai, Kua mea a Ihowa to koutou
Atua i a koutou kia okioki, kua homai
hoki e ia tenei whenua ki a koutou.
14 Ko a koutou wahine, ko a koutou
tamariki, me a koutou kararehe, me
noho ki te whenua i hoatu e Mohi ki a
koutou i tenei taha o Horano; ko nga
tangata marohirohi katoa ia o koutou
me haere topuni atu i te aroaro o o koutou
tuakana, hei whakauru mo ratou.
15 Kia meinga ra ano e Ihowa o koutou
tuakana kia okioki, kia peneitia me
koutou, a kia whiwhi ratou ki te whenua
ka homai nei e Ihowa e to koutou Atua
ki a ratou; ka hoki ai koutou ki te
whenua i riro mai nei i a koutou, ka
noho ai hoki ki te *wahi* i hoatu e Mohi e
te pononga a Ihowa ki a koutou i tenei
taha o Horano, i te putanga mai o te ra.
16 ¶ Na, ka whakahokia mai e ratou
ki a Hohua, a ka mea, Ko nga mea
katoa e whakahaua mai e koe ki a matou
ka meatia e matou, me haere ano matou
ki nga wahi katoa e ungā ai matou e
koe.
17 Me matou i rongo ki nga meatanga
katoatanga a Mohi, waihoki ka rongo
ano matou ki a koe: kia noho raia a
Ihowa tou Atua ki a koe, me ia hoki i
noho ki a Mohi.
18 Te tangata e tutu ana ki to ki, a e
kore e rongo ki au kupu, ki nga mea
katoa e whakahau ai koe ki a ia, me
whakamate: *ko koe* ia kia kaha, kia maia.

UPOKO 2.

NA kua tonoa *noatia ake* e Hohua,
tama a Nunu, nga tangata tokorua
i Hitimi, hei tutei puku atu, i mea ia,
Tikina, tirohia te whenua, me Heriko
hoki. Na, haere ana raua, a ka tae ki
te whare o tetahi wahine puremu, tona
ingoa ko Rahapa, a moe ana i reira.
2 Na, ka korerotia mai ki te kingi o
Heriko, ka meatia mai, Nana, kua tae
mai etahi tangata ki konei i te po nei,
no nga tamariki a Iharaira, he whakataki
mo te whenua.
3 Na, ka tono tangata atu te kingi o
Heriko ki a Rahapa, ka mea, Whakaputaina
mai ki waho nga tangata i haere
mai na ki a koe, i haere atu na ki tou
whare: i haere mai hoki raua he whakataki
mo te whenua katoa.
4 Na, ka tango te wahine i nga tangata
tokorua, ka huna hoki i a raua; a i penei
tana ki atu, I haere mai ano nga tangata
ki a au, heoi, kihai ahau i mohio
nohea ranei raua:
5 A no te tutakitanga o te kuwaha, no
te mea ka pouri nei, na ka puta atu aua
tangata ki waho: kahore au e mohio i
haere ranei aua tangata kihea: kia
hohoro te whai i muri i a raua; ka mau
hoki raua i a koutou.
6 Kaore, kua kawea raua e ia ki runga
ki te tuanui, a hunā ana raua ki nga
kakau harakeke, i horahorangia e ia ki
runga i te tuanui.
7 Na, ka whai nga tangata i muri i a
raua, na te huarahi ki Horano, a tae noa
ki nga whakawhitinga: a tutakina ana
e ratou te kuwaha, i te putanga atu ano
o nga kai whai i muri i a raua.
8 ¶ A kiano ratou i takoto noa, na, ka
haere ake ia ki a raua ki te tuanui;
9 A ka mea ki aua tangata, E mohio
ana ahau kua hoatu te whenua nei e
Ihowa ki a koutou, kua tau mai hoki te
wehi o koutou ki a matou, a ngohe noa
nga tangata katoa o te whenua nei i a
koutou.
10 I rongo hoki matou ki ta Ihowa

Q 2

whakamaroketanga i te wai o te Moana
Whero, he whakaaro hoki ki a koutou, i
to koutou putanga mai i Ihipa; ki nga
mea hoki i meatia e koutou ki nga kingi
tokorua o nga Amori, i tera taha o Ho-
rano, ki a Hihona raua ko Oka, i hunā
nei e koutou.
11 A, to matou rongonga ai, na, ngohe
noa o matou ngakau, kahore atu hoki he
tokonga ake o te wairua i roto i tetahi
tangata, na koutou hoki: ta te mea ko
Ihowa ko to koutou Atua, ko ia te Atua
i te rangi i runga, i te whenua hoki i
raro.
12 Na, tena ra, oatitia mai a Ihowa ki
a au; (mo taku whakahaere atawhai hoki
ki a korua,) ka atawhai hoki koutou ki
te whare o toku matua, homai ano
hoki he tohu pono ki a au:
13 Ka whakaora hoki i toku papa, i
toku whaea, i oku tungane, i oku tua-
kana, me a ratou mea katoa, a ka araarai
i a matou kei mate.
14 Na, ka mea mai *aua* tangata ki a
ia, Ki te mate, ko maua ano ki raro i a
koutou, ki te kahore koutou e whakaatu
i ta maua nei mea. A, tenei ake, kei te
homaitanga a Ihowa i te whenua ki a
matou, na, ka puta ta matou mahi ata-
whai, ta matou mahi pono, ki a koe.
15 Na, tukua iho ana raua e ia ki te-
tahi taura na te matapihi: no te mea
kei te taiepa tonu o te pa tona whare, a
e noho ana ia i runga i te taiepa.
16 A i mea ano ia ki a raua, Haere atu
ki te maunga, kei tutaki nga kai whai ki
a korua; ka piri ai ki reira, kia toru nga
ra, kia hoki mai ra ano nga kai whai:
katahi korua ka haere i to korua huarahi.
17 Katahi ka mea mai aua tangata ki
a ia, E kore maua e whai hara mo tenei
oati au i whakaoati nei koe i a maua.
18 Nana, ka tae mai matou ki tenei
whenua, herea tenei miro, te aho whero
nei, ki te matapihi i tukua iho nei maua
e koe na reira; ko to papa hoki, me to
whaea, me o tungane, me te nohoanga
katoa o to papa, me huihui mai ki a
koe, ki roto ki te whare.
19 Na, nga tangata katoa e puta atu
ana ki waho o nga tatau o to whare,
hei runga ano i tona mahunga ona toto,
ko maua ia ka hara-kore; tena ko nga
tangata katoa i roto tahi koutou i te
whare, hei o maua mahunga ona toto,
ki te pa atu tetahi ringaringa ki a ia.
20 A ki te korero koe i tenei, i ta maua
mea, katahi maua ka mawheto i to oati
i whakaoati nei koe i a maua.
21 Ano ra ko ia, *Waiho* i ta korua i
mea na. A tukua atu ana raua e ia, a
haere ana raua: a herea ana e ia te
aho whero ki te matapihi.
22 Na, haere ana raua, a ka tae ki te
maunga, a noho ana i reira, e toru nga
ra, a hoki noa mai nga kai whai: a
rapu ana nga kai whai i *a raua* i te hua-
rahi katoa, a kahore i kitea.
23 ¶ Katahi ka hoki *aua* tangata to-
korua, ka heke iho i te maunga, a ka
whiti, ka tae atu ki a Hohua, tama a
Nunu, ka korero atu hoki ki a ia i nga
mea katoa i pono mai ki a raua:
24 I mea hoki raua ki a Hohua, Koia
ano, kua homai e Ihowa te whenua ka-
toa ki o tatou ringaringa; a ngohe kau
nga tangata katoa o te whenua nei i a
tatou.

UPOKO 3.

NA, ka maranga wawe a Hohua i te
ata; a ka turia mai e ratou i Hi-
timi, ka tae mai hoki ki Horano, a ia
me nga tamariki katoa a Iharaira, a
moe ana ratou ki reira, i te mea kiano i
whiti noa.
2 A, no te mutunga o nga ra e toru,
na, ka haere atu nga rangatira na wae-
nganui o te ope;
3 Ka whakahau ano i te iwi, ka mea,
E kite koutou i te aaka o te kawenata a
Ihowa a to koutou Atua, me nga tohu-
nga me nga Riwaiti e amo ana, hei kona
ka whakatika atu koutou i o koutou
nohoanga, ka haere atu hoki i muri.
4 Otiia kia whai takiwa ki waenganui
o koutou o tena *mea;* kia rua mano
whatianga, he mea whangāngā marie:
kaua e whakatata atu ki tena *mea,* kia
mohio ai koutou ki te huarahi e haere ai
koutou: kahore nei hoki koutou i haere
i *tena* huarahi i mua ake nei.
5 ¶ A i mea ano a Hohua ki te iwi,
Whakatapua koutou: apopo hoki a
Ihowa mahi ai i nga mea whakamiharo
ki waenganui i a koutou.
6 A, i korero ano a Hohua ki nga to-
hunga, i mea, Hapainga ake te aaka o
te kawenata, haere atu hoki i mua i te
iwi. A hapainga ake ana e ratou te
aaka o te kawenata, a haere ana i mua i
te iwi.
7 ¶ A i mea ano a Ihowa ki a Hohua,
Ko aianei ahau timata ai te whakanui i
a koe ki te aroaro o Iharaira katoa, kia
mohio ai ratou, na, i a Mohi ahau, ka
pera ano ahau ki a koe.
8 A mau e whakahau nga tohunga e
amo ana i te aaka o te kawenata, e mea,
E tae koutou ki te taha o te wai o Ho-
rano, me tu i roto i Horano.

9 ¶ Na, ka mea atu a Hohua ki nga tamariki a Iharaira, Haere mai nei, whakarongo ki nga kupu a Ihowa a to koutou Atua.

10 Na, ka mea a Hohua, Ma konei koutou ka mohio ai kei roto i a koutou te Atua ora, a, ka panā rawatia e ia i to koutou aroaro nga Kanaani, nga Hiti, nga Hiwi, nga Perihi, nga Kirekahi, nga Amori, me nga Iepuhi.

11 Na, ko te aaka o te kawenata o te Ariki o te ao katoa te haere nei i mua i a koutou ki Horano.

12 Na, motuhaketia mai ki a koutou kia tekau ma rua nga tangata o nga iwi o Iharaira, kia kotahi te tangata o tenei iwi o tenei iwi.

13 A, ka tatu iho ki nga wai o Horano nga kapu o nga waewae o nga tohunga e amo ana i te aaka o Ihowa o te Ariki o te ao katoa, *na*, ka motuhia atu nga wai o Horano, nga wai e rere mai ana i runga; a ka tu ake, kotahi ano puranga.

14 ¶ A, te haerenga atu o te iwi i o ratou teneti, ki te whakawhiti i Horano, me nga tohunga hoki e amo ana i te aaka o te kawenata i mua i te iwi;

15 A, te taenga atu o nga kai amo i te aaka ki Horano, te tukunga atu hoki o nga waewae o nga tohunga e amo ana i te aaka ki te taha o te wai, (e ngawha ana hoki a Horano ki runga i ona parepareng a katoa i nga ra katoa o te kotinga,)

16 Ko te tino turanga o nga wai e rere iho ana i runga, ara ake ana kotahi ano puranga, i tawhiti nca atu i te pa i Arama, i te taha o Haretana: a ko nga wai e rere iho ana ki te moana o te mania, ki te moana tote, mimiti ake, motu ke atu ana: a whiti atu ana te iwi i te ritenga atu o Heriko.

17 A tu marie ana nga tohunga, i amo nei i te aaka o te kawenata a Ihowa, i te wahi maroke i waenganui o Horano, me te haere ano a Iharaira katoa ki tera taha na te wahi maroke, a, poto noa te iwi katoa te whiti i Horano.

UPOKO 4.

A KA poto katoa te iwi te whiti i Horano, na, ka korero a Ihowa ki a Hohua, ka mea.

2 Tangohia mai i roto i te iwi kia kotahi tekau ma rua nga tangata ma koutou, kia kotahi tangata o roto o tera iwi o tera iwi.

3 Whakahaua atu hoki ratou e koutou, meatia atu, Tangohia atu e koutou i konei, i waenganui o Horano, i te wahi i ata tu ai nga waewae o nga tohunga, kia tekau ma rua nga kohatu, a maua atu e koutou, ka waiho ki te moenga e moe ai koutou i tenei po.

4 Katahi ka karanga atu a Hohua ki nga tangata kotahi tekau ma rua i whakaritea e ia i roto i nga tamariki a Iharaira, kotahi tangata o roto o tenei iwi o tenei iwi.

5 A i mea a Hohua ki a ratou Haere atu i mua i te aaka o Ihowa o to koutou Atua ki waenganui o Horano, ka hapai ake e koutou kia takikotahi te kohatu ma tenei tangata ma tenei tangata, ki runga ki tona pokohiwi, kia rite ki nga iwi o nga tamariki a Iharaira te maha.

6 Kia waiho ai tenei *mea* hei tohu ki waenganui i a koutou; mo te ui mai a a koutou tamariki a mua, mo te mea mai, Hei aha enei kohatu ma koutou?

7 Katahi koutou ka mea atu ki a ratou, No te motuhanga o nga wai o Horano i mua atu i te aaka o te kawenata a Ihowa; i te whitinga mai o taua *mea* i Horano i motuhia nga wai o Horano: a ko enei kohatu hei whakamahara mo nga tamariki a Iharaira ake nei ake nei.

8 A peratia ana e nga tamariki a Iharaira me ta Hohua i whakahau ai, na, hapainga ake ana e ratou nga kohatu ko tahi tekau ma rua i waenganui o Horano, peratia ana me ta Ihowa i korero ai ki a Hohua, he mea whakarite ki nga iwi o nga tamariki a Iharaira te maha, a mauria mai ana e ratou ki to ratou moenga, waiho iho e ratou ki reira.

9 ¶ A i whakaturia ano e Hohua etahi kohatu kotahi tekau ma rua ki waenganui o Horano, ki te turanga o nga waewae o nga tohunga i amo i te aaka o te kawenata: a kei reira ano aua *kohatu*, a tae noa ki tenei ra.

10 ¶ Heoi, tu ana tera nga tohunga amo i te aaka i waenganui o Horano; a, oti noa nga mea katoa i whakahau ai a Ihowa ki a Hohua kia korerotia atu ki te iwi, i rite tonu ki nga mea katoa i whakahau ai a Mohi ki a Hohua: ko te iwi hoki i hohoro te whiti atu.

11 A, ka tapeke katoa te iwi te whiti, na, ka whiti te aaka o Ihowa, me nga tohunga, i te tirohanga mai o te iwi.

12 A i whiti topuni atu ano hoki nga tamariki a Reupena, nga tamariki a Kara, me tetahi taanga o te iwi o Manahe, i te aroaro o nga tamariki a Iharaira, i pera ano me ta Mohi i korero ai ki a ratou.

13 Tata tonu ki te wha tekau nga mano, *he hunga* tumatohi tonu mo te

riri, i haere atu i te aroaro o Ihowa ki
nga mānia o Heriko ki te whawhai.
14 ¶ No taua ra i whakanui ai a Ihowa
i a Hohua i te aroaro o Iharaira katoa;
a wehi ana ratou i a ia, i pera me ratou
i wehi i a Mohi, i nga ra katoa i ora
ai ia.
15 A i korero ano a Ihowa ki a Hohua,
i mea,
16 Kiia atu nga tohunga e amo ana i
te aaka o te whakaaturanga, kia haere
ake i roto i Horano.
17 Na, ka ki atu a Hohua ki nga
tohunga, ka mea atu, Haere ake koutou
i roto i Horano.
18 A te haerenga ake o nga tohunga i
amo i te aka o te kawenata a Ihowa i
waenganui o Horano, a, ka mahuta ake
nga kapu o nga waewae o nga tohunga
ki te wahi maroke, te tino hokinga mai
o te wai o Horano ki tona wahi ano, a
huri tonu ake ki runga i ona pareparenga,
pera ana me to mua.
19 ¶ No te tekau o *nga ra* o te marama
tuatahi te iwi i haere ake ai i roto i
Horano, a noho ana i Kirikara i te taha
ki te rawhiti o Heriko.
20 A ko aua kohatu kotahi tekau ma
rua, i tangohia atu e ratou i roto i Horano,
na Hohua i whakatu ki Kirikara.
21 A i korero ano ia ki nga tamariki a
Iharaira, i mea, E ui a koutou tamariki
a mua ki o ratou matua, e mea, He aha
enei kohatu?
22 Na me whakaatu ki a koutou tamariki,
me ki atu, I whiti maroke mai *hoki*
a Iharaira i tenei Horano.
23 Na Ihowa hoki na to koutou Atua i
whakamaroke nga wai o Horano i mua
atu i a koutou, a whiti noa koutou, rite
tahi ki ta Ihowa ki ta to koutou Atua i
mea ai ki te Moana Whero, i whakamaroketia
ra e ia i mua atu i a tatou, a
whiti noa tatou:
24 Kia mohio ai nga iwi katoa o te
whenua ki te ringa o Ihowa, e kaha
ana; kia wehi ai koutou i a Ihowa i to
koutou Atua i nga ra katoa.

UPOKO 5.

A TE rongonga o nga kingi katoa
, o nga Amori, o era ki te taha ki
te hauauru o Horano, me nga kingi
katoa hoki o nga Kanaani, o era i te
moana, ki ta Ihowa whakamaroketanga
i nga wai o Horano i te aroaro o nga
tamariki a Iharaira, a, whiti noa mai
matou, na, ngohe noa o ratou ngakau,
kahore atu hoki o ratou wairua, i te
wehi ki nga tamariki a Iharaira.
2 ¶ A, i taua taima ano ka mea a Ihowa
ki a Hohua, Hangā etahi maripi
kohatu mau, tuaruatia ano hoki te kotinga
o nga tamariki a Iharaira.
3 A, hangā ana e Hohua etahi maripi
kohatu mana, a kotia iho nga tamariki
a Iharaira ki te pukepuke o nga kiri
matamata.
4 A, na konei i kokoti ai a Hohua: Ko
te hunga katoa i puta mai i Ihipa, ko
nga tane, nga tangata hapai patu, i mate
ki te ara i te koraha, i to ratou putanga
mai i Ihipa.
5 Na, he mea kokoti kau te hunga
katoa i puta mai: tena ko te hunga katoa
i whanau ki te ara i te koraha i to
ratou putanga mai i Ihipa, kihai ena i
kotia e ratou.
6 E wha tekau hoki nga tau i haere
ai nga tamariki a Iharaira i te koraha, a
poto noa te hunga hapai patu katoa i
puta mai i Ihipa, mo ratou kihai i whakarongo
ki te reo o Ihowa: nga *tangata*
hoki i oati nei a Ihowa ki a ratou, e
kore e whakakitea atu e ia te whenua i
oati ai a Ihowa ki o ratou matua kia
homai e ia ki a tatou, te whenua *hoki* e
rerengia ana e te waiu me te honi.
7 A ko a ratou tamariki i whakaarahia
ake e ia hei whakakapi mo ratou, ko
ratou i kotia e Hohua: no te mea kahore
o ratou kotinga; kahore nei hoki ratou
i kotia i te huarahi.
8 Ano ka poto katoa nga tangata te kokoti
e ratou, na, ka noho ratou ki te puni
ki tona wahi ki tona wahi, a, mahu
noa.
9 Na, ka mea a Ihowa ki a Hohua, No
tenei ra i hurihia atu ai e ahau te taunutanga
o Ihipa i a koutou. No reira i
huaina ai te ingoa o taua wahi ko Kirikara,
a tae noa ki tenei ra.
10 ¶ A i noho nga tamariki a Iharaira
ki Kirikara, i whakarite i te kapenga i
te tekau ma wha o nga ra o te marama i
te ahiahi, i nga mānia o Heriko.
11 A, no te aonga ake i te kapenga i
kai ai ratou i te witi o te whenua, he
keke kihai i rewenatia, me te *witi* pahuhu,
no taua rangi pu ano.
12 ¶ A no te aonga ake o te ra i kai ai
ratou i te witi o te whenua, ka whakamutua
te mana; kahore atu hoki he
mana ma nga tamariki a Iharaira; heoti,
kai ana ratou i nga hua o te whenua o
Kanaana i taua tau ano.
13 ¶ A i a Hohua i Heriko, na, ka
anga ake ona kanohi, ka titiro atu, na
ko tetahi tangata e tu mai ana i tona
aroaro, ko tana hoari hoki i tona ringa,
unu rawa: Na, ka haere atu a Hohua

ki a ia, a ka mea ki a ia, No matou
ranei koe, no o matou hoa riri ranei?
14 A ka mea mai ia, Kahore; engari
he rangatira mo te ope a Ihówa ahau i
haere mai nei. Na, ka hinga tapapa iho
a Hohua ki te whenua ka koropiko atu,
ka mea ki a ia, E pehea mai ana toku
ariki ki tana pononga?
15 A ka mea mai te rangatira o te ope
a Ihowa ki a Hohua, Wetekina atu tou
hu i tou waewae; e tapu ana hoki te
wahi e tu na koe. A peratia ana e
Hohua.

UPOKO 6.

NA, he mea tutaki tonu a Heriko, i te
wehi hoki i nga tamariki a Iharaira; kahore he tangata i haere atu ki
waho, kahore hoki tetahi i haere mai ki
roto.
2 A ka mea a Ihowa ki a Hohua,
Titiro, kua hoatu e ahau ki tou ringa a
Heriko, me tona kingi, ratou ko nga
tangata marohirohi.
3 Taiawhiotia te pa, e koutou, e nga
tangata hapai patu katoa, me haere, *a*
tawhio noa te pa, kia kotahi ano awhiotanga. Kia ono nga ra e pena ai koe.
4 A kia tokowhitu nga tohunga hei
mau i etahi tetere haona hipi e whitu ki
mua i *te* aaka: a i te whitu o nga ra me
taiawhio e koutou te pa, kia whitu nga
taiawhiotanga, a ma nga tohunga e whakatangi nga tetere.
5 A, ka roa te *tangi* o te haona hipi, ka
rangona e koutou te tangi o te tetere, me
hamama katoa te iwi, kia nui te hamamatanga; na, ka hinga te taiepa o te pa
i tona turanga, a ka piki atu te iwi, a ia
tangata a ia tangata, i nga *wahi* e rite
mai ana ki a ratou.
6 ¶ Na, ka karanga atu a Hohua
tama a Nunu ki nga tohunga, ka mea ki
a ratou, Hapainga ake te aaka o te
kawenata, a, ma nga tohunga tokowhitu
e mau nga tetere haona hipi e whitu
ki mua i te aaka o Ihowa.
7 A i mea ia ki te iwi, Haere atu koutou, taiawhiotia hoki te pa, me haere
hoki i mua i te aaka o Ihowa nga mea i
rite i te patu.
8 Heoi, te korerotanga atu a Hohua ki
te iwi, na, ka mau nga tohunga tokowhitu ki nga tetere haona hipi e whitu, a
haere ana i mua i a Ihowa, me te whakatangi ano i nga tetere; i haere atu
hoki te aaka o te kawenata o Ihowa i
muri i a ratou.
9 ¶ A ko nga mea i rite i te patu i
haere atu i mua i nga tohunga e whakatangi ana i nga tetere, ko te nuinga
hoki i haere i muri i te aaka; haere ana
era me te whakatangi ano i nga tetere.
10 Kua oti ano hoki te iwi te whakaako e Hohua; i mea ia, Kei hamama
koutou, kei rangona hoki o koutou reo,
kei puta mai hoki tetahi kupu i o koutou
waha, *a* tae noa ki te ra e mea ai ahau
ki a koutou, Hamama; hei reira koutou
ka hamama.
11 Na, taiawhiotia ana te pa e te aaka
o Ihowa, haere ana, a tawhio noa, kotahi
ano taiawhiotanga: na, ka haere mai
ratou ki te puni, a moe ana ki te puni.
12 ¶ A ka maranga wawe a Hohua i
te ata, a hapainga ake ana e nga tohunga te aaka o Ihowa.
13 I mau ano hoki nga tohunga tokowhitu i nga tetere haona hipi e whitu i
mua i te aaka o Ihowa, i haere tonu, me
te whakatangi ano i nga tetere: ko nga
mea hoki i rite i te patu i haere i mua i
a ratou; ko te nuinga ia i haere atu i
muri i te aaka o Ihowa: haere ana *era*,
me te whakatangi ano i nga tetere.
14 A taiawhiotia ana e ratou te pa i te
rua o nga ra, kotahi ano taiawhiotanga,
a hoki mai ana ki te puni: a pera tonu
ratou i nga ra e ono.
15 Na, i te whitu o nga ra, ka maranga
wawe ratou i te puaotanga ake ano o te
ra, ka taiawhio hoki i te pa, e whitu nga
taiawhiotanga, ko taua ritenga ra ano;
otiia e whitu a ratou taiawhiotanga i te
pa i taua ra.
16 A, i te whitu o nga taiawhiotanga,
ka whakatangi nga tohunga i nga tetere, a, ka mea a Hohua ki te iwi,
Hamama, kua homai hoki e Ihowa te
pa ki a koutou.
17 A, hei mea kanga te pa *hei mea*
ma Ihowa, a reira, me nga mea katoa i
roto; ko Rahapa ia, ko te wahine puremu, kia ora tera, me nga mea katoa i a
ia i roto i te whare, mona i huna i nga
tangata i tonoa atu e tatou.
18 Ko koutou ia, kia hopohopo koutou
ki te mea kua oti te kanga, kei mea
koutou kia kangā koutou, ki te tango
koutou i tetahi wahi o te mea kua oti te
kanga; a, ka mea i te ope Iharaira kia
kangā; a, whakararua iho e koutou.
19 Engari nga hiriwa, me nga koura
katoa, me nga mea parahi, me *nga mea*
rino hoki, kia tapu ena, ma Ihowa; kia
riro mai hoki ki roto ki te whare taonga
o Ihowa.
20 ¶ Na, te hamamatanga o te iwi i te
whakatangihanga a nga tohunga i nga
tetere: a, ka rongo te iwi i te tangi o te

tetere, te tino hamamatanga o te iwi, he
nui te hamama, a hinga iho te taiepa i
tona turanga ano, a piki atu ana te iwi
ki roto ki te pa, ia tangata ia tangata i
te wahi e rite mai ana ki a ia, na, ka
horo te pa i a ratou.
21 A hunā iho e ratou nga mea katoa
i roto i te pa, nga tane me nga wahine,
nga taitamariki, me nga koroheke, me
nga kau, me nga hipi, me nga kaihe, ki
te mata o te hoari.
22 ¶ Otiia i mea a Hohua ki nga
tangata tokorua i tuteia ai te whenua,
Haere ki te whare o te wahine puremu,
kawea mai hoki i reira te wahine, me
nga mea katoa i a ia, whakaritea ta
korua i oati ai ki a ia.
23 Na, ka haere aua taitamariki, nga
tutei, a tangohia mai ana e raua a Ra-
hapa, tona papa, tona whaea, ona tu-
ngane, me nga mea katoa i a ia; i
kawea mai ano hoki e raua ona whanau-
nga katoa ki waho; a waiho ana i waho
o te puni o Iharaira.
24 A tahuna ana e ratou te pa ki te
ahi, me nga mea katoa i roto: ko te
hiriwa ia, me te koura, me nga mea
parahi, me nga *mea* rino, i hoatu e ratou
ki roto ki te whare taonga o te whare o
Ihowa.
25 A whakaorangia ake e Hohua a
Rahapa te wahine puremu, me te no-
hoanga o tona papa, me nga mea katoa
i a ia; a, e noho ana ano ia i waenganui
o Iharaira, a, tae noa ki tenei ra, mona i
huna i nga tangata i tonoa e Hohua ki
te tutei i Heriko.
26 ¶ Na, ka whakaoati a Hohua i *a
ratou* i taua wa, ka mea, Ka kangā te
tangata ki te aroaro o Ihowa e whaka-
tika ana, e hanga ana i tenei pa, i
Heriko: ka whakaturia e ia, hei runga
ano i tana tamaiti matamua, a, ka wha-
kanohoia nga tatau, hei runga ano i tana
tamaiti o muri.
27 A, i a Hohua tonu a Ihowa, a *paku*
ana tona rongo puta noa i te whenua.

UPOKO 7.

OTIIA i taka nga tamariki a Iharaira
ki te kino i te mea kua oti te
kanga: he tangohanga hoki na Akana
na te tama a Karami, *ko ia* nei te tama
a Taperi, *a* he tama *tera* na Tera, o te
iwi o Hura, i tetahi wahi o te mea kua
oti te kanga; a mura iho te riri o Ihowa
ki nga tamariki o Iharaira.
2 Na, ka tono atu a Hohua i etahi
tangata i Heriko ki Hai, ki te taha o
Pete-awene, ki te taha ki te rawhiti o
Pete-ere, ka korero hoki ki a ratou, ka
mea, Haere ki runga ki te titiro i te
whenua. Na, ka haere aua tangata, ka
titiro i Hai.
3 A, to ratou hokinga mai ki a Hohua,
na, ka mea ki a ia, Kaua e haere katoa
te iwi ki runga, kia rua mano o nga ta-
ngata, kia toru ranei nga mano, e haere
ki runga ki te patu i Hai, kei whaka-
ngenge *kau* atu *hoki* i te iwi katoa ki
reira; he tokoouou hoki ratou.
4 Na, haere ana ki reira etahi tangata
o te iwi, ki te whakaaro iho e toru nga
mano: a rere ana ratou i te aroaro o
nga tangata o Hai.
5 A tukitukia iho o ratou e nga tangata
o Hai e toru tekau ma ono tangata; i
whaia hoki ratou e ratou i mua mai o te
kuwaha, a, tae noa ki Heparimi, na
patupatua ana ratou i Morara, a ngohe
kau te ngakau o te iwi, koia ano kei te
wai.
6 ¶ Na, hahae ana a Hohua i ona
kakahu, hinga tapapa iho ana ki te
whenua, ki mua o te aaka a Ihowa, a,
ahiahi noa, a ia me nga kaumatua o
Iharaira, a opehia ana e ratou he puehu
ki o ratou upoko.
7 Na ko te meatanga ake a Hohua,
Aue, e te Ariki e Ihowa, na te aha koe i
anga ai ki te whakawhiti i tenei iwi i
Horano, i hoatu ai i a matou ki te ringa-
ringa o nga Amori, kia hunā ai matou?
Aue, me i aro matou ki te noho ki tera
taha o Horano!
8 Aue, e te Ariki, me pehea he kupu
maku i nga tuara o Iharaira ka hurihia
atu nei ki te aroaro o o ratou hoa riri!
9 Ta te mea, ka rongo nga Kanaani
me nga tangata katoa o te whenua, na,
ka karapoti mai ratou i a matou, ka
huna atu hoki i o matou ingoa i te whe-
nua: a, ka pehea koe ki tou ingoa nui?
10 ¶ Na ko te meatanga mai a Ihowa
ki a Hohua, Whakatika; he aha tau e
takoto tapapa na?
11 Kua hara a Iharaira, kua whakapa-
heke hoki i taku kawenata i whakarite
ai ahau ki a ratou: na ratou hoki i
tango tetahi wahi o te mea kua oti te
kanga, me te tahae, me te teka ano
ratou, a whaowhina atu ana e ratou ki
roto ki a ratou mea.
12 No reira nga tamariki a Iharaira tē
ahei ai te tu ki te aroaro o o ratou hoa
riri, na, hurihia ana e ratou o ratou
tuara ki te aroaro o o ratou hoa riri;
kua kangā hoki ratou, e kore hoki ahau
e anga atu ano ki a koutou, ki te kahore
koutou e whakangaro atu i te mea
kanga i roto i a koutou.

13 Whakatika, whakatapua te iwi, mea
atu, Whakatapua koutou kia tapu ai
apopo: ta te mea e penei ana te kupu a
Ihowa a te Atua o Iharaira, Kei roto i a
koe, e Iharaira, te mea kanga: e kore e
ahei i a koe te tu ki te aroaro o o hoa
riri, kia motuhia atu ra ano e koutou te
mea kanga i roto i a koutou.
14 Mo reira me whakatata mai koutou
i te ata, tenei iwi tenei iwi; a ko te iwi e
hopu ai a Ihowa me whakatata mai tera
hapu tera hapu *ona;* a ko te hapu e hopu
ai a Ihowa me whakatata mai tera nohoa-
nga tera nohoanga; a ko te nohoanga e
hopu ai a Ihowa me whakatata mai ia
tangata ia tangata.
15 A ko te *tangata* e hopukia kei a ia
te mea kanga, me tahu ki te ahi, a ia,
me ana mea katoa: mona i whakapa-
heke i te kawenata a Ihowa, i mahi
poauau hoki i roto i a Iharaira.
16 ¶ Na, ka maranga wawe a Hohua i
te ata, a, arahina mai ana e ia a Iharaira,
tera iwi tera iwi; na, ka mau ko te iwi
o Hura;
17 Na, ka arahina mai e ia te hapu o
Hura: a, ka mau te hapu o nga Tarahi:
na, ka arahina mai e ia te hapu o nga
Tarahi, tenei tangata tenei tangata; a,
ka mau ko Taperi:
18 Na, ka arahi mai ia i tona nohoa-
nga, i tenei tangata i tenei tangata; a
ka mau ko Akana tama a Karami, *ko ia
nei te* tama a Taperi, *a* he tama tera na
Tera, no te iwi o Hura.
19 Katahi ka mea a Hohua ki a Aka-
na, E taku tamaiti, whakakororiatia a
Ihowa te Atua o Iharaira, a whakina
mai ki a ia, whakaaturia mai hoki ki a
au, i aha koe; kaua e hunā i a au.
20 Na, ka whakahokia mai e Akana ki
a Hohua, a, ka mea mai, He pono i hara
ahau ki a Ihowa Atua o Iharaira, a tenei
taku i mea ai:
21 I taku kitenga i te tahi koroka pai,
no Papurona, i roto i nga taonga, me
nga hekere hiriwa erua rau, me tetahi
poro koura, erima tekau hekere tona
taimaha, na, ka minamina atu ahau, ka
tango i aua *mea;* a tena ano te huna na
i te whenua i waenganui o toku teneti,
me te hiriwa hoki i raro iho.
22 ¶ Na, ka tono atu a Hohua i etahi
tangata, a, to ratou rerenga atu ki te
teneti; na ko taua *mea* e huna ana i roto
i tona teneti, me te hiriwa i raro iho.
23 Na, ka tango ratou i aua *mea* i
waenganui o te teneti, a mauria mai ana
ki a Hohua, ratou ko nga tamariki katoa
o Iharaira, a whakatakotoria ana ki te
aroaro o Ihowa.
24 Na ka tango a Hohua, ratou tahi ko
Iharaira katoa, i a Akana tama a Tera,
i te hiriwa hoki, me te koroka, me te
poro koura, me ana tamariki, me ana
tamahine, me ana kau, me ana kaihe,
me ana hipi, me tona teneti, me nga
mea katoa i a ia, a kawea ana ratou ki
Raorao Akoro.
25 Na, ko te meatanga atu a Hohua,
Na te aha koe i whakararu ai i a tatou?
ka whakararu ano a Ihowa i a koe i
tenei ra. Na, akina ana ia e Iharaira
katoa ki te kamaka, a tahuna ana ki te
ahi i muri iho i ta ratou akinga i a
ratou ki te kamaka.
26 A whakapurangatia ana e ratou
etahi kohatu ki runga i a ia, he nui te
purangatanga, *e tu na ano,* a, tae noa ki
tenei ra. Katahi ka tahuri mai a Ihowa
i te muranga o tana riri. No reira i
huaina ai te ingoa o tena wahi, ko Rao-
rao Akoro, a, mohoa noa nei.

UPOKO 8.

NA, ka mea mai a Ihowa ki a Ho-
hua, Kaua e mataku, kaua e pa-
wera: tangohia ki a koe te hunga hapai
patu katoa, a, whakatika, haere ki runga
ki Hai: titiro hoki, kua hoatu e ahau ki
tou ringa te kingi o Hai, me tona iwi, me
tona pa, me tona whenua:
2 A kia rite tau e mea ai ki Hai me
tona kingi, ki tau i mea ai ki Heriko me
tona kingi: ko ona taonga ia, me ona
kararehe, me tango ma koutou: whaka-
takotoria he pehipehi mo te pa ki tera
pito.
3 ¶ Na, ko te whakatikanga atu o
Hohua, me te hunga hapai patu katoa
ki te whakaeke i Hai: a whiriwhiria ana
e Hohua e toru tekau mano o nga ta-
ngata, he hunga marohirohi, a, tonoa
atu ana ratou e ia i te po.
4 A, i whakahau ano ia i a ratou, i
mea, Kia mahara, me whakatakoto e
koutou mo te pa, ki tera pito o te pa:
kei matara rawa atu koutou i te pa, kia
tumatohi hoki koutou katoa;
5 A maku, ma te hunga katoa hoki i a
au, e whakatata atu ki te pa: a, ka puta
mai ratou ki te tu i a matou, ka pera me
to mua, na, ka rere matou i to ratou
aroaro.
6 Na, ka puta mai ratou ki muri i a
matou, a ka manukawhakitia e matou i
roto i te pa; e mea hoki ratou, E rere
ana ratou i o tatou aroaro, pera hoki me
to mua: ko te mea ia e rere ai matou.
7 Hei reira koutou whakatika mai ai

te pehipehi, ka tomo ki roto ki te pa; ma Ihowa hoki ma to koutou Atua e tuku mai ki o koutou ringa.
8 A, ka riro mai te pa i a koutou, tahuna te pa ki te ahi: peratia me ta Ihowa i ki mai ai. Kia mahara, kua whakaritea atu nei e ahau ki a koutou.
9 ¶ Na, tonoa atu ana ratou e Hohua: a haere ana ratou ki te whakatakoto, a noho ana i waenganui o Pete-ere o Hai, ki te taha ki te hauauru o Hai: ko Hohua ia i moe i waenganui o te iwi i taua po.
10 Na, maranga wawe ana a Hohua i te ata, a, tirohia marietia ana e ia te iwi, na, haere atu ana ia, me nga kaumatua o Iharaira i mua o te iwi ki Hai.
11 A, ko te iwi katoa, ko nga *mea* hapai patu, ko tona nuinga, i haere atu, i whakatata atu, a, ka tae atu ki mua mai o te pa, a noho rawa atu ki te taha ki te nota o Hai: a, he wharua i te takiwa o ratou o Hai.
12 Na, ka tango ia i etahi tangata tata tonu ki te rima o nga mano, a ungā ana e ia ki te whakatakoto ki waenganui o Pete-ere o Hai, ki te taha ki te hauauru o te pa.
13 A, ka oti i a ratou te whakanoho te iwi, *ara* te ope katoa, tera i te pito ki te nota o te pa, me a ratou pehipehi i te pito ki te taha ki te hauauru o te pa, na, ka haere a Hohua i taua po ano ki waenganui o te wharua.
14 A, te kitenga mai o te kingi o Hai, na, hohoro ana ratou, maranga wawe ana; te tino putanga mai o nga tangata o te pa ki te tu i a Iharaira ki te riri, a ia, me tona iwi katoa i te wa i whakaritea, i te ritenga mai o te mānia; kihai hoki ia i mohio he pehipehi mona kei tera pito o te pa.
15 A whakawhati ana a Hohua ratou ko Iharaira katoa i a ratou ano i o ratou aroaro; a rere ana i te huarahi ki te koraha.
16 Katahi ka karangatia katoatia te iwi i roto i Hai ki te whai i a ratou: na, whai ana ratou i muri i a Hohua, a manukawhakitia mai ana ratou i roto i te pa.
17 A, kahore he tangata o Hai raua ko Pete-ere i noho ki te haere atu ki te whai i a Iharaira: na, whakarerea ana e ratou te pa kia takoto kau ana, a whai ana i muri i a Iharaira.
18 Na ko te meatanga mai a Ihowa ki a Hohua, Whatorona atu te timata i tou ringa ki Hai; no te mea ka hoatu e ahau a reira ki tou ringa. Na whatorona atu ana e Hohua te timata i tona ringaringa ki te pa.
19 Na, whakatika tonu mai te pehipehi i to ratou wahi, a rere ana i te toronga atu anō o tona ringaringa: a tomokia ana te pa e ratou, a horo ana, na, hohoro tonu ta ratou tahu i te pa ki te ahi.
20 A, te tahuritanga mai o nga tangata o Hai, ka titiro, na! ko te paowa o te pa e kake ana ki te rangi, na, kahore o ratou kaha ki te rere penei ranei, pera ranei: na, ka tahuri mai te hunga i rere whaka te koraha ki nga mea i whai atu.
21 A, te kitenga o Hohua ratou ko Iharaira katoa kua horo te pa i te pehipehi, a ko te paowa o te pa e kake ana ki runga, na, ka tahuri mai ratou, ka patu i nga tangata o Hai.
22 A, puta mai ana hoki era i roto i te pa hei arai mai mo ratou; na makā iho ana ratou ki waenganui o Iharaira; ko enei i tenei taha, ko era hoki i tera taha: na, tukitukia iho ratou e ratou, a kahore noa i mahue tetahi morehu, *tetahi* oranga o ratou.
23 A, hopukia oratia ana e ratou te kingi o Hai, a kawea mai ana ki a Hohua.
24 Ano ka poto i a Iharaira *te patu* nga tangata katoa o Hai i te parae, i te koraha i whaia nei ratou ki reira, a ka hinga katoa ratou i te mata o *te hoari*, *a* poto noa ratou, katahi ka hoki katoa a Iharaira ki Hai, ka tukituki hoki i reira ki te mata o te hoari.
25 A, ko nga *tangata* katoa i hinga i taua ra, ko nga tane me nga wahine, kotahi tekau ma rua nga mano, nga tangata katoa hoki o Hai.
26 Kahore hoki a Hohua i whakahoki iho i tona ringaringa, i torona atu e ia me te timata, *a* ngaro noa i a ia nga tangata katoa o Hai.
27 Ko nga kararehe ia me nga taonga o taua pa, i tangohia e Iharaira ma ratou, i pera ano me te kupu a Ihowa i akona e ia ki a Hohua.
28 A, tahuna ana e Hohua a Hai, e meinga iho hei puranga mo a mua tonu atu, hei ururua, *a*, tae noa mai ki tenei ra.
29 Ko te kingi hoki o Hai i taronatia e ia ki runga ki te rakau, *a* ahiahi noa: a, ka to te ra, ka whakahau a Hohua kia tangohia iho tona tinana i runga i te rakau, kia makā e ratou ki te kuwaha o te keti o te pa, kia whakapurangatia hoki etahi kohatu ki runga i a ia, he nui te puranga *e takoto na ano*, *a* taea noatia tenei ra.

30 ¶ Na, hangā ana e Hohua tetahi
aata ma Ihowa ma te Atua o Iharaira ki
runga ki Maunga Epara,
31 Pera me ta Mohi me ta te pononga
a Ihowa i whakahau ai ki nga tamariki
a Iharaira, he mea e rite ana ki tera i
tuhituhia i roto i te pukapuka o te ture
a Mohi, he aata kamaka toitu, kihai nei
i akina iho te rino ki runga; a whakaeekea
ana e ratou he tahunga tinana ma
Ihowa ki runga i taua *mea*, patua ano
hoki e ratou he whakamarietanga.
32 ¶ A tuhituhia ana e ia i reira ki
nga kohatu nga kupu o te ture a Mohi,
i tuhituhia ki te aroaro o nga tamariki a
Iharaira.
33 A ko Iharaira katoa, ratou ko ona
kaumatua, ko nga rangatira, ko ona kai
whakariterite, i tu ki tetahi taha o te
aaka ki tetahi taha, i mua o nga tohunga,
o nga Riwaiti, o nga kai amo i te aaka o
te kawenata a Ihowa, ratou tahi ko te
noho noa iho, ko te tangata tupu; ko
tetahi taanga o ratou i te ritenga atu o
Maunga Keritimi, ko tetahi taanga hoki
o ratou i te ritenga atu o Maunga Epara;
i rite tonu ki ta Mohi ki ta te
pononga a Ihowa i wakahau ai i mua,
hei manaaki i te iwi o Iharaira.
34 A muri iho ka korerotia e ia nga
kupu katoa o te ture, nga manaakitanga
me nga kanga, rite tahi ki nga mea katoa
i *tuhituhia* ki te pukapuka o te ture.
35 Kahore he kupu o nga *mea* katoa i
whakahaua e Mohi i kore te korerotia e
Hohua ki te aroaro o te huihui katoa o
Iharaira, o nga wahine hoki, ratou ko
nga tamariki, ko nga noho noa iho i
kopikopiko tahi nei ratou.

UPOKO 9.

A TE rongonga *ki aua mea* o nga
kingi katoa o tenei taha o Horano,
o nga maunga, o nga raorao, o te
tahatika katoa hoki o te moana nui i te
ritenga atu o Repanona, o te Hiti, o te
Amori, o te Kanaani, o te Perihi, o te
Hiwi, o te Iepuhi;
2 Na, huihui tahi ana ratou ki te whawhai
ki a Hohua ratou ko Iharaira,
kotahi tonu te whakaaro.
3 ¶ A, te rongonga o nga tangata o
Kipeono ki nga mea i meatia e Hohua
ki Heriko raua ko Hai,
4 Na, ka mahi tinihanga ratou, ka
haere mai, ka mea, he karere mai ratou;
ka tango hoki i nga putea tawhito ki
runga ki o ratou kaihe, me nga koki
waina kua tawhitotia, kua pakarukaru,
putiki rawa;
5 Me nga hu tawhito ki o ratou waewae,
papaki rawa, ko o ratou kakahu
hoki he mea tawhito; ko nga taro katoa
hoki, ko o ratou o, he mea maroke, he
mea puruhekaheka.
6 Na, haere mai ana ratou ki a Hohua
ki te puni ki Kirikara, a mea mai ana
ki a ia, ki nga tangata hoki o Iharaira,
I haere mai matou i te whenua mamao;
na, whakaritea tetahi kawenata ki a
matou.
7 Na, ko te ohonga mai o nga tangata
o Iharaira ki nga Hiwi, E noho nei ano
pea koe i waenganui i a au; a me pehea e
whakarite ai ahau i te kawenata ki a koe?
8 Na, ka mea mai ratou ki a Hohua,
He pononga matou nau, a ka mea a
Hohua ki a ratou, Ko wai ma koutou?
i haere mai hoki koutou i hea?
9 Na, ko ta ratou meatanga mai ki a
ia, I haere mai o pononga i tetahi whenua
i tawhiti noa atu; na te ingoa
hoki o Ihowa o tou Atua: i rongo hoki
matou ki tona rongo, ki nga mea katoa
hoki i mea ai ia ki Ihipa.
10 Ki nga mea katoa ano hoki i mea
ai ia ki nga kingi tokorua o nga Amori
i tera taha o Horano, ki a Hihona kingi
o Hehepona, raua ko Oka kingi o Pahana,
i noho ra i Ahataroto.
11 No reira i ki mai ai o matou kaumatua
me nga tangata katoa o to matou
whenua ki a matou, i mea ai, Maua atu
i o koutou ringaringa he o ki te huarahi,
a haere ki te whakatau i a ratou,
ka mea atu hoki ki a ratou, Ko o koutou
pononga matou; na, whakaritea mai
tetahi kawenata ki a matou.
12 Ko a matou nei taro i maua mahanatia
mai nei i o matou whare hei o mo
matou, i te ra i turia mai ai e matou, i
haere mai ai ki a koutou; nana, kua
maroke, kua puruhekahekatia.
13 Ko enei koki waina hoki, i hou nei
i ta matou whakakiinga, na, kua pakarukaru:
ko enei kakahu hoki o matou,
me o matou hu, kua tawhitotia i te roa
whakaharahara o te huarahi.
14 Na, ka tango nga tangata i etahi o
o ratou o, ko ta Ihowa whakaaro hoki
kihai i uia atu e ratou.
15 A houhia iho e Hohua te rongo ki
a ratou, whakaritea ana hoki e ia tetahi
kawenata whakaora mo ratou; a i oati
ano nga rangatira o te huihuinga ki a
ratou.
16 ¶ Nawaia, te mutunga o nga ra
etoru, muri iho i ta ratou whakaritenga
i te kawenata ki a ratou, na, ka rongo
ratou, e tata ana ano ratou ki a ratou, e
noho ana hoki i waenganui i a ratou.

17 Na, ka hapainga atu e nga tama-
riki a Iharaira, ka tae atu i te ra tuatoru
ki o ratou pa. Ko o ratou pa hoki ko
Kipeono, ko Kepira, ko Peeroto, ko Kiri-
ata-tearimi.
18 A kihai nga tamariki a Iharaira i
patu i a ratou, no te mea kua oati atu
nga rangatira o te huihuinga i a Ihowa
i te Atua o Iharaira ki a ratou. A,
amuamu katoa ana te huihuinga ki nga
rangatira.
19 Na, ka mea mai nga rangatira ka-
toa ki te huihuinga katoa, Kua oati atu
tatou i a Ihowa i te Atua o Iharaira ki a
ratou; a e kore tenei e taea e tatou te
pa atu ki a ratou.
20 Ko tenei ta tatou e mea ai ki a ratou;
me whakaora ratou; kei riria tatou mo
te oati i oati ai tatou ki a ratou.
21 A i mea ano nga rangatira ki a ra-
tou, me whakaora ratou; otiia me waiho
ratou hei tapatapahi rakau, hei utuutu
wai mo te huihuinga katoa; kia rite ai ki
ta nga rangatira i korero ai ki a ratou.
22 ¶ Katahi ka karanga atu a Hohua
ki a ratou, a ka korero ki a ratou, ka
mea, Na te aha koutou i nuka ai i a
matou, i mea ai, Kei tawhiti noa atu
matou i a koutou; a e noho nei ano
koutou i waenganui i a matou?
23 Na, mo reira ka kangā koutou; e
kore e whakakorea he mahi ma tetahi o
koutou, te tapatapahi rakau, te utuutu
wai hoki mo te whare o toku Atua.
24 Na, ka whakahokia mai e ratou ki
a Hohua, a ka mea, Kua tino korerotia
ki o pononga nga mea i whakaritea e
Ihowa e tou Atua ki a Mohi ki tana
pononga mo te whenua katoa, kia hoatu
ki a koutou, mo nga tangata katoa hoki
o te whenua, kia hunā atu i o koutou
aroaro; no reira matou i tino wehi ai i
a koutou, kei mate matou, na, meatia
ana e matou tenei mea.
25 Na, kei roto tenei matou i o ringa:
mau e mea mai te mea e pai ana, e tika
ana ki tau titiro kia meatia ki a matou.
26 Na, peratia ana ratou e ia, a whakao-
rangia ake ratou i te ringa o nga tamariki
a Iharaira, a kihai ratou i patu i a ratou.
27 A, waiho iho ratou e Hohua i taua
ra hei tapatapahi rakau, hei utuutu wai
mo te huihuinga, mo te aata hoki o
Ihowa, ki te wahi e whiriwhiri ai ia, *a*,
tae noa mai ki tenei ra.

UPOKO 10.

A TE rongonga o Aroni-tereke o te
, kingi o Hiruharama kua horo a
Hai i a Hohua, kua whakangaromia hoki;
ko tana i mea ai ki Heriko, me tona
kingi, tana hoki i mea ai ki Hai, me tona
kingi; a kua hohou ano nga tangata o
Kipeono i te rongo ki a Iharaira, kua
noho hoki ki waenganui i a ratou.
2 Na, tino wehi ana ratou; no te mea
he pa nui a Kipeono, pera me tetahi o
nga pa rangatira, he nui hoki i Hai, ko
ona tangata katoa hoki he toa.
3 Na, ka tono tangata atu a Aroni-te-
reke kingi o Hiruharama ki a Hohama
kingi o Heperona, ki a Pirama hoki
kingi o Iaramuta, ki a Tapia hoki kingi
o Rakihi, ratou ko Repiri kingi o Eke-
rona, a, ka mea atu,
4 Haere mai ki a au, hei awhina mai
moku, ka patu ai tatou i Kipeono: mo
ratou i hohou i te rongo ki a Hohua ra-
tou ko nga tamariki a Iharaira.
5 Na, huihui ana, haere mai ana nga
kingi tokorima o nga Amori, te kingi o
Hiruharama, te kingi o Heperona, te
kingi o Iaramuta, te kingi o Rakihi, te
kingi o Ekerona, ratou ko a ratou taua
katoa, a whakapae ana i Kipeono, a tatau
ana i reira.
6 ¶ Na, ka tono tangata mai nga ta-
ngata o Kipeono ki a Hohua ki te puni
ki Kirikara, ka mea mai, Kei puhoi mai
tou ringaringa ki o pononga; hohoro te
haere mai ki a matou, ki te whakaora
i a matou, awhinatia mai matou: no te
mea kua rupeke mai nga kingi katoa o
nga Amori e noho ana i nga maunga ki
a matou.
7 Na, haere atu ana a Hohua i Kiri-
kara, ratou tahi ko te hunga hapai patu
katoa, me nga tangata maia katoa.
8 Na, ka mea mai a Ihowa ki a Ho-
hua, Kaua e wehi i a ratou: ta te mea
kua hoatu ratou e ahau ki tou ringa; e
kore tetahi tangata o ratou e tu ki tou
aroaro.
9 Na, huakina tatatia mai ana ratou e
Hohua; i haere tonu mai *hoki* ia i te po
i Kirikara.
10 A whakawhatiia ana ratou e Ihowa
i te aroaro o Iharaira, a patua ana e ia ki
Kipeono, he nui te parekura, a, whaia
ana ratou e ia i te huarahi e haere ana
ki runga ki Pete-horono, na, tukitukia
iho ratou, *a*, tae noa ki Ateka, a Makera
atu ana.
11 A, i a ratou e rere ana i te aroaro o
Iharaira, i te hekenga iho hoki ki Pete-
horono, na, makā iho ana e Ihowa etahi
kohatu nui i te rangi, ki runga ki a ra-
tou, *a*, tae noa ki Ateka, na, mate ana
ratou: hira ake nga *tangata* i mate i
nga ngangა-kohatu i nga mea i patua e
nga tamariki a Iharaira ki te hoari.

12 ¶ Katahi ka korero atu a Hohua ki
a Ihowa i te ra i homai ai e Ihowa nga
Amori ki te aroaro o nga tamariki a
Iharaira, ka mea hoki i te tirohanga mai
a Iharaira, Kati mai koe, e te ra, i runga
i Kipeono; me koe hoki, e te marama,
ki Raorao Atarono.
13 Na mau tonu mai te ra, tu tonu
mai hoki te marama, *a*, whiwhi noa te
iwi ki te utu i o ratou hoa riri. Kahore
ianei tena *mea* i tuhituhia ki te pukapuka
ki a Tahera? Tu ana tera te komaru
i waenganui o te rangi, kahore
ano hoki i hohoro te heke, *a*, rite *noa*
tetahi ra tuturu.
14 A, kahore ano he rite mo taua ra i
mua, i muri iho ranei, i rongo ai a Ihowa
ki te reo tangata: no te mea hoki i roto
i a Iharaira a Ihowa e whawhai atu
ana.
15 ¶ Na hoki mai ana a Hohua, ratou
tahi ko Iharaira katoa, ki te puni ki
Kirikara.
16 Ko aua kingi tokorima ia i rere, i
kuhu hoki ki roto ki tetahi ana i
Makera.
17 A ka korerotia mai ki a Hohua, ka
meatia mai, Kua kitea nga kingi tokorima,
kei te piri i roto i tetahi ana i
Makera.
18 Na, ka mea a Hohua, Huribia atu
etahi kohatu nui ki te kuwaha o te ana,
whakanohia hoki etahi tangata ki reira
hei tiaki i a ratou:
19 Ko koutou ia, kaua e tu koutou,
whaia o koutou hoa riri, patua to ratou
hiku; kaua hoki ratou e tukua kia tapoko
ki roto ki o ratou pa: he mea hoki
kua homai ratou e Ihowa e to koutou
Atua ki to koutou ringaringa.
20 Ano ka mutu i a Hohua, ratou ko
nga tamariki a Iharaira, te patu i a
ratou, a he nui whakaharahara te parekura,
a poto noa ratou, a ko nga morehu
o ratou i toe iho i riro ki roto ki nga pa
e whai-taiepa una.
21 Na, hoki marie mai ana te iwi katoa
ki a Hohua ki te puni ki Makera:
kihai i oraora te arero o tetahi tangata
ki tetahi o nga tamariki a Ihiraira.
22 Katahi ka mea mai a Hohua, Uakina
te kuwaha o te ana, whakaputaina
mai hoki ki a au ena kingi tokorima i
roto i te ana.
23 Na, peratia ana e ratou, whakaputaina
mai ana e ratou ki a ia aua kingi
tokorima i roto i te ana, te kingi o Hiruharama,
te kingi o Heperona, te kingi
o Iaramuta, te kingi o Rakihi, me te
kingi o Ekerona.
24 A, ka oti aua kingi te whakaputa mai
e ratou ki a Hohua, na, ka karanga a
Hohua ki nga tangata katoa o Iharaira,
a, ka mea ki nga rangatira o nga tangata
hapai patu i haere tahi me ia,
Whakatata mai, e tu o koutou waewae
ki runga ki nga kaki o enei kingi. Na,
whakatata atu ana ratou, tu ana o ratou
waewae ki runga ki o ratou kaki.
25 A, i mea ano a Hohua ki a ratou,
Kaua koutou e wehi, kaua hoki e pawera,
kia kaha, kia toa: ta te mea ka
peneitia e Ihowa o koutou hoa riri katoa
e whawhai nei koutou ki a ratou.
26 A, muri iho, patua ana ratou e
Hohua, whakamatea ana, a whakairihia
ake ratou ki runga ki nga rakau erima:
na, iri ana ratou i runga i nga rakau,
a, ahiahi noa.
27 A, i te wa e to ai te ra, ka whakahau
a Hohua kia tangohia e ratou i
runga i nga rakau, kia makā hoki ki
roto ki te ana i piri ai ratou, kia whakatakotoria
hoki etahi kohatu nui ki te
kuwaha o te ana; *e takoto na ano, a,*
taea noatia tenei ra.
28 ¶ A, i taua rangi ano, ka horo
Makera i a Hohua, patua iho hoki e ia
ki te mata o te hoari, ko tona kingi
hoki whakangaromia ana e ia, ratou ko
nga tangata katoa i roto; kahore i mahue
i a ia tetahi morehu: a peratia ana
e ia te kingi o Makera me tana i mea
ai ki te kingi o Heriko.
29 Na, whakawhiti atu ana a Hohua,
ratou tahi ko Iharaira katoa, i Makera
ki Ripina, a tauria ana e ia a Ripina:
30 A, i homai ano e Ihowa a reira, me
tona kingi, ki te ringaringa o Iharaira;
na, patua iho e ia a reira ki te mata o
te hoari, me nga tangata katoa i roto;
kihai i mahue i a ia tetahi morehu i
reira; heoi peratia ana e ia te kingi o
reira me tana i mea ai ki te kingi o
Heriko.
31 ¶ Na, whakawhiti atu ana a Hohua,
ratou tahi ko Iharaira katoa, i Ripina
ki Rakihi, a whakapaea ana a reira,
tauria ana e ia:
32 A i homai ano e Ihowa a Rakihi ki
te ringaringa o Iharaira, a horo ana a
reira i a ia i te rua o nga ra; patua iho
hoki ki te mata o te hoari, me nga tangata
katoa i roto; i rite tonu ki nga
mea katoa i mea ai ia ki Ripina.
33 ¶ I reira ano ka haere mai a
Horama kingi o Ketere hei awhina mo
Rakihi; a patua iho ia, me tona iwi, e
Hohua, a, kahore noa tetahi morehu
ona i toe.
34 ¶ Na, ka whakawhiti atu a Hohua,
ratou tahi ko Iharaira katoa, i Rakihi ki

Ekerona; a, whakapaea ana a reira e
ratou, tauria ana:
35 A, i horo ano a reira i a ratou i
taua rangi ano, patua ana hoki e ratou
ki te mata o te hoari, ko nga tangata
katoa hoki i roto hunā iho e ia i taua
rangi ano, rite tonu ki nga mea katoa
i mea ai ia ki Rakihi.
36 Na, haere atu ana a Hohua, ratou
tahi ko Iharaira katoa, i Ekerona ki
Heperona; a tauria ana a reira e ia.
37 A horo ana i a ratou a reira, patua
iho hoki ki te mata o te hoari, me tona
kingi hoki, me ona pa katoa, me nga
tangata katoa i roto; kahore tetahi
morehu i mahue i a ia, rite tonu ki nga
mea katoa i mea ai ia ki Ekerona; na,
hunā iho e ia a reira, me nga tangata
katoa i roto.
38 ¶ Katahi ka hoki mai a Hohua,
ratou ko Iharaira katoa, ki Repiri; ka
tatau hoki ki reira:
39 A riro mai ana i a ia a reira, me
tona kingi, me ona pa katoa; a patua
iho ratou e ratou ki te mata o te hoari,
whakangaromia katoatia ana hoki nga
tangata i roto; kahore tetahi morehu i
mahue i a ia: ko tana i mea ai ki He-
perona i meatia ano e ia ki Repiri, me
tona kingi; i pera ano me tana i mea
ai ki Ripina, me tona kingi.
40 ¶ Na, patua ana e Hohua nga wahi
katoa i nga maunga, i te *taha* hoki ki
te tonga, i te mania, i nga pukenga wai
hoki, me nga kingi katoa hoki o reira:
kahore i mahue tetahi morehu i a ia,
heoti, hunā katoatia ana e ia nga mea
whai manawa: i rite tonu ki ta Ihowa
ki ta te Atua o Iharaira i whakahau ai.
41 Na, patua mai ana ratou e Hohua
i Karehe-parenea, *a*, tae noa ki Kaha,
me te whenua katoa hoki o Kohena, *a*,
tae noa ki Kipeono.
42 Ko enei kingi katoa, me to ratou
oneone, i riro mai i a Hohua i te wha-
kaekenga kotahi, no te mea i roto i a
Iharaira a Ihowa e whawhai atu ana.
43 Na, hoki mai ana a Hohua, ratou
tahi ko Iharaira katoa, ki te puni ki
Kirikara.

UPOKO 11.

A TE rongonga o Iapini o te kingi
o Hatoro, na ka tono tangata ia
ki a Iopapa kingi o Marano, ki te kingi
o Himirono, ki te kingi ano hoki o
Akahapa.
2 Ki nga kingi ano hoki ki te taha ki
te nota, ki era i nga maunga, i te mania
hoki ki te taha ki te tonga o Kinerota,
i te raorao ano hoki i nga taha ano hoki
o Roro whaka-te-hauauru,
3 Ki nga Kanaani o nga taha ki te
rawhiti, ki te hauauru, ki nga Amori, ki
nga Hiti, ki nga Perihi, ki nga Iepuhi
i nga maunga, ki nga Hiwi ano hoki i
raro iho i Heremona i te whenua o
Mitipa.
4 Na, ko to ratou haerenga mai, me a
ratou ope katoa, he tini te tangata, me
te onepu i te taha o te moana te toko-
maha, me nga hoiho, me nga hariata,
tona tini.
5 A, te huihuinga mai o enei kingi
katoa, na, ka haere ratou, a noho tahi
ana ki nga wai o Meromo, whawhai ai
ki a Iharaira.
6 Na, ko te meatanga a Ihowa ki a
Hohua, Kei wehi i a ratou: kia penei
hoki apopo ka hoatu katoa ratou e ahau,
mate rawa, ki a Iharaira: me tapahi e
koe o ratou hoiho, me tahu ano hoki a
ratou hariata ki te ahi.
7 Na, ka huakina tatatia ratou e Ho-
hua, ratou ko nga tangata hapai paka-
nga katoa, ki nga wai o Merómo; heoi
kokiri mai ana ratou ki a ratou.
8 Na, ka homai ratou e Ihowa ki te
ringa o Iharaira, a patua iho ratou, a
whaia ana e ratou, a, tae noa ki Hairona
nui, ki Mihirepoto-maimi, ki Raorao
Mitipe hoki ki te taha ki te rawhiti;
na, patupatua iho ratou e ratou, a kore
noa tetahi morehu o ratou i mahue.
9 A rite tonu ta Hohua i mea ai ki a
ratou ki ta Ihowa i korero mai ai ki a
ia: i tapahia e ia o ratou hoiho, i tahuna
hoki a ratou hariata ki te ahi.
10 ¶ Na, ka tahuri a Hohua i taua
wa, a horo ana i a ia a Hatoro, patua
iho hoki e ia tona kingi ki te hoari: ko
Hatoro hoki te upoko i mua o aua kingi-
tanga katoa.
11 Na, patua iho e ratou nga mea ora
katoa o reira ki te mata o te hoari, a
poto noa: kahore i mahue tetahi mea
whai manawa: i tahuna ano hoki e ia a
Hatoro ki te ahi.
12 I riro katoa mai ano hoki i a Hohua
nga pa katoa o era kingi, me nga kingi
katoa o reira, a patua iho e ia ki te mata
o te hoari, a poto noa ratou; i pera ano
ia me ta Mohi, me ta te pononga a Ihowa,
i whakahau ai.
13 Ko nga pa ia i tu i runga i nga
pukepuke, kihai ena i tahuna e Iharaira,
heoi ano ko Hatoro anake; ko *tena* i ta-
huna e Hohua.
14 Otiia i tangohia e nga tamariki a
Iharaira ma ratou nga taonga parakete

katoa o era pa, me nga kararehe; ko
nga tangata katoa ia i patua e ratou ki
te mata o te hoari, a poto noa ratou, ki-
hai i mahue i a ratou tetahi mea whai
manawa.
15 Ko ta Ihowa i whakahau ai ki tana
pononga ki a Mohi, ta Mohi hoki i wha-
kahau ai ki a Hohua, a i pera ano a Ho-
hua; kihai i kapea e ia tetahi o nga
mea katoa i whakahaua e Ihowa ki a
Mohi.
16 Na, riro ana i a Hohua taua whe-
nua katoa, te maunga, me nga wahi
katoa o te tonga, me te whenua katoa o
Kohena, me te raorao, me te mānia, me
te maunga o Iharaira, me to reira rao-
rao ano;
17 O Maunga Haraka, e anga nei
whakarunga ki Heira, a tae noa ki Pa-
ara-kara i Raorao Repanona, i raro iho
i Maunga Heremona: i mau ano i a
ia o ratou kingi katoa, a patua iho, wha-
kamatea iho.
18 He maha nga ra i whawhai ai a
Hohua ki aua kingi katoa.
19 Kahore he pa i hohou rongo ki nga
tamariki a Iharaira, heoi ano ko nga
Hiwi i noho i Kipeono: ko *era atu* ka-
toa i riro mai i runga i te whawhai.
20 Na Ihowa hoki o ratou ngakau i
whakapakeke, kia turia ai e ratou a Iha-
raira ki te riri, kia ngaro ai ratou i a ia,
kia kore ai hoki ratou e tohungia, engari
kia ngaro ratou i a ia, kia pera me ta
Ihowa i whakahau ai ki a Mohi.
21 ¶ I taua wa ano ka haere atu a
Hohua, a hunā iho e ia nga Anakimi o
nga maunga, o Heperona, o Repiri, o
Anapa, o nga maunga katoa o Hura, o
nga maunga katoa ano hoki o Iharaira:
i whakangaromia ngatahitia ratou e Ho-
hua me o ratou pa.
22 Kihai i mahue tetahi o nga Ana-
kimi i te whenua o nga tamariki a Iha-
raira: ko Kaha, ko Kata, ko Aharoro
anake, nga wahi i toe ai ratou.
23 Na, ka riro i a Hohua te whenua
katoa, ka pera tonu me nga mea katoa i
kiia mai e Ihowa ki a Mohi; a hoatu
ana e Hohua hei kāinga tupu mo Iha-
raira, he mea whakarite ki o ratou we-
henga, puta noa i o ratou iwi. Na, ka
takoto kau te whenua i te whawhai.

UPOKO 12.

NA, ko nga kingi enei o te whenua
i patua nei e nga tamariki a Iha-
raira, a tangohia ana to ratou whenua i
tera taha o Horano i te taha ki te ra-
whiti, o te awa o Aranona, a tae noa ki
Maunga Heremona, o te mānia katoa
ano hoki i te taha ki te rawhiti:
2 Ko Hihona kingi o nga Amori, i
noho ra ki Hehepona, ko tona kingi-
tanga kei Aroere, kei tera i te taha o te
awa o Aranona, kei waenganui ano hoki
o te awa, kei te hawhe hoki o Kireara,
a, tae noa ki Iapoko, ki te awa, ki te
rohe ki nga tamariki a Amona;
3 Kei te mānia ano hoki, a tae noa ki
te moana o Kinerota, i te taha ki te ra-
whiti, ki te moana ano hoki o te mānia,
ara ki te Moana tote, i te taha ki te ra-
whiti, ki te ara ki Pete-iehimoto; kei
Temana ano hoki, kei raro iho i Aha-
roto-pihika:
4 Me te wahi o Oka kingi o Pahana;
he oranga ia no nga Repaima, a i noho
ki Ahataroto, ki Eterei,
5 Ko tona kingitanga ano hoki kei
Maunga Heremona, kei Hareka, kei
Pahana katoa ano hoki, tae noa ki te
rohe ki nga Kehuri, ki nga Maakati, ki
te hawhe hoki o Kireara, ki te rohe ki a
Hihona kingi o Hehepona.
6 Na Mohi na te pononga a Ihowa,
ratou ko nga tamariki a Iharaira, raua i
patu, a hoatu ana a reira e Mohi e te
pononga a Ihowa hei kāinga tupu ki nga
Reupeni, ratou ko nga Kari, ko tetahi
taanga o te iwi o Manahe.
7 ¶ Ko nga kingi ano hoki enei o te
whenua i patua e Hohua, ratou ko nga
tamariki a Iharaira, ki tenei taha o Ho-
rano ki te taha ki te hauauru, o Paara-
kara atu i Raorao Repanona, a tae
noa ki Maunga Haraka e anga nei
whakarunga ki Heira; o te wahi i ho-
atu nei e Hohua ki nga iwi o Iharaira
hei kāinga tupu, he mea whakarite ki o
ratou wehenga;
8 O nga maunga, o nga raorao, o nga
mānia, o nga puna, o te koraha, o te
whenua ki te tonga, o nga Hiti, o nga
Amori, o nga Kanaani, o nga Perihi, o
nga Hiwi, o nga Iepuhi:
9 Ko te kingi o Heriko, tetahi; ko te
kingi o Hai, o tera i Peteere, tetahi;
10 Ko te kingi o Hiruharama, tetahi;
ko te kingi o Heperona, tetahi;
11 Ko te kingi o Iaramuta, tetahi; ko
te kingi o Rakihi, tetahi;
12 Ko te kingi o Ekerona, tetahi; ko
te kingi o Ketere, tetahi;
13 Ko te kingi o Repiri, tetahi; ko te
kingi o Kerere, tetahi;
14 Ko te kingi o Horema, tetahi; ko
te kingi o Arara tetahi;
15 Ko te kingi o Ripina, tetahi; ko
te kingi o Aturama, tetahi;

16 Ko te kingi o Makera, tetahi; ko
te kingi o Pete-ere, tetahi;
17 Ko te kingi o Tapua, tetahi; ko te
kingi o Hepere, tetahi;
18 Ko te kingi o Apeke, tetahi; ko te
kingi o Raharono, tetahi;
19 Ko te kingi o Marono, tetahi; ko
te kingi o Hatoro, tetahi;
20 Ko te kingi o Himirono-merono,
tetahi; ko te kingi o Akahapa, tetahi;
21 Ko te kingi o Taanaka, tetahi; ko
te kingi o Mekiro, tetahi;
22 Ko te kingi o Kerehe, tetahi; ko
te kingi o Iokoneama i Karamere,
tetahi;
23 Ko te kingi o Roro i roto i nga
rohe o Roro, tetahi; ko te kingi o nga
iwi o Kirikara, tetahi;
24 Ko te kingi o Tirita, tetahi; e toru
tekau ma tahi *ena* kingi katoa.

UPOKO 13.

AKA koroheketia a Hohua, kua
maha haere ona ra, na, ka mea
mai a Ihowa ki a ia, Kua koroheketia
koe, kua maha haere ou ra, a he nui
noa atu te toenga o te whenua kahore
nei i tangohia.
2 ¶ Ko te toenga tenei o te whenua:
ko nga wahi o nga Pirihitini, me Ke-
huri katoa,
3 O Hihoro mai ano, i te ritenga atu
o Ihipa, a tae noa ki nga rohe o Ekerona
ki te taha ki te nota, e kiia nei no nga
Kanaani: e rima nga *wahi* ariki o nga
Pirihitini; ko nga Kahati, ko nga Aha-
rori, ko nga Ehekaroni, ko nga Kiti,
ko nga Ekeroni; me nga Awi:
4 O te taha ki te tonga, ko te whenua
katoa o nga Kanaani, me Meara i te
taha o nga Hironi, tae noa ki Apeke,
ki nga rohe ki nga Amori:
5 Me te whenua o nga Kipiri, me
Repanona katoa i te taha ki te rawhiti,
o Paara-kara atu i raro iho i Maunga
Heremona tae noa ki te haerenga atu ki
Hamata.
6 Ko nga tangata katoa o te whenua
pukepuke, o Repanona, tae noa ki Mi-
hirepoto-maimi, *me* nga Hironi katoa,
ka peia ratou e ahau i te aroaro o nga
tamariki a Iharaira: mau ia e wehe a
reira hei kāinga tupu mo Iharaira, *me*
pera me taku i whakahau atu ai ki a koe.
7 Na, tena, wehea atu tenei whenua
hei kāinga tupu mo nga iwi e iwa, ratou
ko tetahi taanga o te iwi o Manahe,
8 I whiwhi tahi na ratou ko nga
Reupeni, ko nga Kari ki to ratou wahi,
i hoatu ra ki a ratou e Mohi ki te tera
taha o Horano, ki te taha ki te rawhiti,
ta Mohi hoki ta te pononga a Ihowa i
hoatu ai ki a ratou;
9 O Aroere atu i te taha o te parepare-
nga o te awa o Aranona, me te pa i
waenganui o te awa, me te mānia katoa
o Merepa, tae noa ki Ripono;
10 Me nga pa katoa o Hihona o te
kingi o nga Amori i kingi ra ki Hehe-
pona, tae noa ki te rohe ki nga tamariki
a Amona;
11 Me Kireara, me te rohe ki nga
Kehuri, ki nga Maakati, me Maunga
Heremona katoa, me Pahana katoa, tae
noa ki Hareka;
12 Te kingitanga katoa o Oka i Pa-
hana; i kingi hoki ia ki Ahataroto, ki
Eterei, he toenga ia, no nga oranga o
nga Repaima; i patua hoki enei e Mohi,
a peia atu ana.
13 Otiia kihai i peia nga Kehuri, me
nga Maakati, e nga tamariki a Iha-
raira: na, ka noho nga Kehuri, ratou ko
nga Maakati, i waenganui o Iharaira, a
taea noatia tenei ra.
14 Otiia kihai i hoatu e ia he kāinga
tupu ki te iwi o Rewi; ko nga whaka-
here ahi a Ihowa a te Atua o Iharaira
te wahi tupu mo ratou; ko tana hoki
tena i korero ai ki a ratou.
15 ¶ A rite tonu ki o ratou hapu ta
Mohi i hoatu ai ki te iwi o nga tamariki
a Reupena.
16 A kei Aroere te rohe ki a ratou,
kei te taha o te awa o Aranona, kei te
pa hoki i waenganui o te awa, me te
mānia katoa i Merepa;
17 Hehepona, me o reira pa katoa i te
mānia; Ripono, me Pamoto-paara, me
Pete-paara-meono,
18 Iahata hoki, me Keremoto, me
Mepaata,
19 Me Kiriataima, me Hipima, me
Tarete-hahara i te maunga o taua rao-
rao,
20 Me Pete-peoro, me Aharoto-pihika,
me Pete-iehimoto,
21 Me nga pa katoa o te mānia, me
te kingitanga katoa o Hihona o te kingi
o nga Amori, i kingi nei ki Hehepona,
i patua ngatahitia nei e Mohi me nga
ariki o Miriana, me Ewi, ratou ko Re-
keme, ko Turu, ko Huru, ko Repa; na
Hihona ena ariki, a i noho ki taua
whenua.
22 ¶ I patua ano hoki e nga tamariki
a Iharaira ki te hoari a Paraama tama a
Peoro, te kai makutu, i roto i te hunga
i tukitukia e ratou.
23 A ko Horano, me tona rohe ano,

te rohe ki nga tamariki a Reupena. Ko
te kāinga tupu tenei o nga tamariki a
Reupena o tenei hapu o tenei hapu o
ratou, ko nga pa me nga kāinga koraha
o aua *pa*.
24 A i hoatu ano *he wahi* e Mohi ki te
iwi o Kara, ki nga tamariki a Kara, he
mea whakarite ki o ratou hapu.
25 A ko Iatere te rohe ki a ratou, me
nga pa katoa o Kireara, me te hawhe o
te whenua o nga tamariki a Amona, a
tae noa ki Aroere ki te ritenga atu o
Rapa:
26 Kei Hehepona ano hoki, tae noa ki
Ramata-mitipe, ki Petonimi; kei Maha-
naimi ano hoki tae noa ki te rohe o
Repiri:
27 O te raorao hoki, ko Pete-arama, ko
Pete-nimira, ko Hukota, ko Tawhono,
tera atu wahi o te kingitanga o Hihona
o te kingi o Hehepona, Horano me tona
rohe, tae noa ki te taha o te moana o
Kinereta, ki tera taha o Horano, ki te
taha ki te rawhiti.
28 Ko te wahi tupu tenei mo nga
tamariki a Kara, mo tenei hapu mo
tenei hapu o ratou, o ratou pa me nga
kāinga koraha o aua *pa*.
29 ¶ A i hoatu ano he wahi e Mohi ki
tetahi taanga o te iwi o Manahe: a ka
riro i tetahi taanga o te iwi o nga tama-
riki a Manahe i tenei hapu i tenei hapu
o ratou.
30 A no Mahanaimi atu te rohe ki a
ratou, ko Pahana katoa, me te kingi-
tanga katoa o Oka kingi o Pahana, me
nga pa katoa o Haira, era i Pahana, e
ono tekau nga pa:
31 Ko tetahi wahi hoki o Kireara, me
Ahataroto, me Eterei, nga pa o te kingi-
tanga o Oka i Pahana, *i riro era* i nga
tamariki a Makiri a te tama a Manahe,
ara, i tetahi taanga o nga tamariki a
Makiri, he mea whakarite ki o ratou
hapu.
32 Ko enei a Mohi i hoatu ai hei kāi-
nga tupu i nga mānia o Moapa i tera
taha o Horano whaka-te-rawhiti, i te
wahi e tata ana ki Heriko.
33 Otiia kihai i hoatu e Mohi he wahi
tupu ki te iwi o Riwai: ko Ihowa ko te
Atua o Iharaira ko ia hei wahi tupu mo
ratou; ko tana hoki tena i korero ai.

UPOKO 14.

A KO nga *wahi* enei i riro mai i nga
tamariki a Iharaira i te whenua o
Kanaana, i tukua mai nei e Ereatara
tohunga, ratou ko Hohua tama a Nunu,
ko nga upoko o nga matua o nga iwi o
nga tamariki a Iharaira mo ratou.
2 He mea whakarite na te rota o ratou
wahi, (he pera ano me ta Ihowa wha-
kahaunga i whakapuakina mai e Mohi,)
ara, o nga iwi e iwa, me tetahi taanga
o tetahi iwi.
3 Kua hoatu hoki e Mohi he wahi mo
nga iwi e rua, me tetahi taanga o tetahi
iwi i tera taha o Horano: kahore hoki
ana wahi i hoatu ai ki nga Riwaiti i roto
i a ratou.
4 E rua nei hoki nga iwi o nga tamariki
a Hohepa, ko Manahe raua ko Epe-
raima: koia tē hoatu ai e ratou tetahi
wahi o te whenua mo nga Riwaiti, heoi
ano ko nga pa hei nohoanga, me nga
wahi o waho, a, tawhio noa, mo a ratou
kararehe me a ratou mea.
5 Rite tonu ki ta Ihowa i whakahau ai
ki a Mohi ta nga tamariki a Iharaira i
mea ai, a wehea ana te whenua e ratou.
6 ¶ Na, ka whakatata mai nga tama-
riki a Hura ki a Hohua i Kirikara; a
ka mea a Karepe tama a Iepune Kenīti
ki a ia, E mohio ana koe ki te kupu
i korerotia e Ihowa ki a Mohi ki te
tangata a te Atua moku, mou hoki, ki
Karehe-parenea.
7 E wha tekau oku tau i te tononga a
Mohi a te pononga a Ihowa i a au i
Karehe-parenea ki te tutei i te whenua,
a whakahokia mai ana e ahau he korero
ki a ia, nga mea hoki o roto o toku
ngakau.
8 A ko aku teina i haere tahi nei ma-
tou ki runga, na, ngohe ana i a ratou
nga ngakau o te iwi: ko au ia, i tino
whai ahau i a Ihowa i toku Atua.
9 Na, ko te oatitanga mai a Mohi i
taua ra, i mea ia, Taua whenua i takahia
na e ou waewae, ina, mou, hei kāinga
tupu, mo o tamariki, ake ake; mou i
tino whai i a Ihowa i toku Atua.
10 Na, kua whakaora tenei a Ihowa i
a au, kua pera ano me tana i korero ai;
ka wha tekau ma rima enei tau, o te
korerotanga a Ihowa i tenei kupu ki a
Mohi, *i nga tamariki* a Iharaira e hae-
reere ana i te koraha: na, inaianei, ka
waru tekau ma rima enei tau oku.
11 E kaha ana ano ahau inaianei, e
pera tonu ana me ahau i te ra i tonoa
ai ahau e Mohi: ko toku kaha i reira
toku kaha ano inaianei mo te whawhai,
mo te haere atu, mo te haere mai.
12 Na, homai ra ki a au tenei maunga,
ta Ihowa hoki i korero ai i taua ra; i
rongo ra hoki koe i taua ra kei reira
nga Anakimi, a e nui ana nga pa, e
whai taiepa ana; tera pea e tata mai a

Ihowa ki a au, a ka peia ratou e ahau,
ka peratia ano me ta Ihowa i korero ai.
13 Katahi ka manaakitia ia e Hohua,
a homai ana e ia a Heperona ki a Karepe
tama a Iepune hei kāinga tupu.
14 Koia i waiho ai a Heperona hei
kāinga tupu mo Karepe tama a Iepune
a te Keniti, a mohoa noa nei, mona i
tino whai i a Ihowa i te Atua o Iharaira.
15 A ko Kiriata-arapa te ingoa o He-
perona i mua; he tangata nui ano *a
Arapa* i roto i nga Anakimi. Heoi
takoto kau ana te whenua i te whawhai.

UPOKO 15.

NA, to te rota o te iwi o nga tamariki
a Hura, o tenei hapu o tenei hapu
o ratou; i tae atu ki te rohe ki a Eroma,
ki te koraha o Tini ki te taha ki te
tonga te pito whakamutunga o te rohe
whaka-te-tonga.
2 Kei te taha o te Moana tote to ratou
rohe ki te taha ki te tonga, kei te mata-
mata e anga ana whaka-te-tonga:
3 Na, ka haere ki te taha ki te tonga,
a, Maare-akarapimi, na, ka whiti, kei
Tini; na, haere whakarunga i te taha
ki te tonga, a, Karehe-parenea, na, haere
tonu, kei Heterono, ka anga ki runga,
a, Arara, na, ka whawhe, kei Karakaa:
4 Haere tonu whaka-Atamono, a puta
atu ki te awa o Ihipa; na, nga pakaru-
tanga atu o tena rohe, kei te moana:
ko te rohe tenei ki a koutou ki te taha
ki te tonga.
5 Ko te Moana tote te rohe ki te ra-
whiti, tae noa ki te kongutuawa o
Horano. A, te rohe i te taha ki te nota,
kei te matamata o te moana i te kongu-
tuawa o Horano:
6 A ka haere te rohe ki runga ki Pete-
hokora, a haere tonu i te taha ki te nota
o Pete-arapa; na ka haere te rohe ki
runga ki te kohatu o Pohana tama a
Reupena:
7 Na, ka haere te rohe ki runga,
whaka-Repiri i Raorao Akoro, a anga
atu whaka-te-nota ki te ritenga o Kiri-
kara, o te wahi i mua mai o te haerenga
ki runga ki Arumine, ki tera i te taha
ki te tonga o te awa: a i haere tonu te
rohe whaka-nga-wai o Ene-hemehe, a
pakaru atu ki Enerokere:
8 A i haere whakarunga te rohe ra te
raorao o te tama a Hinomo ki te taha
ki te tonga o to te Iepuhi, ara, o Hiru-
harama: a i haere tonu te rohe ki te tihi
o te maunga *e tu ana* i mua o Raorao
Hinomo whaka-te-hauauru, ki tera i te
pito o Raorao Repaima i te taha ki te
nota:
9 A i whakatakotoria atu te rohe i te
tihi o te maunga ki te puna wai o Nepe-
toa, a puta atu ki nga pa o Maunga
Eperona; a i whakatakotoria atu te
rohe ki Paara, ara, ki Kiriata-tearimi:
10 Na, ka whawhe atu te rohe i Paara
ki te taha ki te hauauru whaka-Maunga-
Heira, a haere tonu atu ki te taha o
Maunga Tearimi, ara, o Keharono, ki
te taha ki te nota, a haere atu ki raro
ki Pete-hemete, a haere tonu atu ki
Timina:
11 A puta tonu atu te rohe ki te taha
o Ekerono, ki te taha ki te nota: a i
whakatakotoria atu te rohe ki Hikirono,
a haere tonu atu ki Maunga Paara, a
puta tonu atu ki Iapaneere: a pakaru
rawa atu te rohe kei te moana.
12 Te rohe ki te taha ki te hauauru
kei te moana nui me tona pareparenga.
Ko te rohe tenei ki nga tamariki a
Hura, a, tawhio noa, ki tenei hapu ki
tenei hapu o ratou.
13 ¶ A i hoatu e ia he wahi ki a Ka-
repe tama a Iepune i roto i nga tamariki
a Hura, he mea ki mai hoki na Ihowa
ki a Hohua, te pa o Arapa o te papa o
Anaka, a Heperona hoki.
14 Na ka peia e Karepe i reira nga
tama tokotoru a Anaka, a Hehai, a
Ahimana, a Taramai, nga tamariki a
Anaka.
15 Na, ka haere ia i reira ki runga ki
nga tangata o Repiri: a ko te ingoa o
Repiri i mua ko Kiriata-hepere.
16 ¶ Na, ko te meatanga a Karepe,
Ko te tangata e patua ai a Kiriata-
hepere, a ka horo ano a reira i a ia, ka
hoatu e ahau a Ahaka taku tamahine
hei wahine mana.
17 Na, ka horo i a Otoniere tama a
Kenaha teina o Karepe; a hoatu ana e
ia tana tamahine a Akaha hei wahine
mana.
18 A i a ia e haere atu ana ki a ia, ka
whakakiia e ia te tane kia tonoa he
mara i tona papa: a ka marere ki raro
i te kaihe; na ka mea mai a Karepe ki
a ia, He aha tau?
19 Na ka mea atu ia, Homai he mana-
akitanga ki a au; kei te tonga hoki te
whenua i homai e koe ki a au; homai
ano hoki etahi puna wai ki a au. Na
hoatu ana e ia ki a ia nga puna o runga
me nga puna o raro.
20 Ko te wahi tupu tenei o te iwi o
nga tamariki a Hura o tenei hapu o
tenei hapu o ratou.
21 A ko nga pa whakamutunga o te

iwi o nga tamariki a Hura, ki te taha ki
Eroma whaka-te-tonga ko Kapateere, ko
Erere, ko Iakuru,
22 Ko Kinaha, ko Rimona, ko Arara,
23 Ko Kerehe, ko Hatoro, ko Itinana,
24 Ko Tiwhi, ko Tereme, ko Pearoto,
25 Ko Hatoro, ko Harata, ko Kerioto,
ko Heterono, ara, ko Hatoro,
26 Ko Amama, ko Hema, ko Morara,
27 Ko Hatara-kara, ko Hehemono, ko
Pete-parete,
28 Ko Hatara-huara, ko Peerehepa,
ko Pitiotia,
29 Ko Paara, ko Iimi, ko Ateme,
30 Ko Eretorara, ko Kehiri, ko Horema,
31 Ko Tikiraka, ko Maramana, ko
Hanahana,
32 Ko Repaoto, ko Hirihimi, ko Aina,
ko Rimono: e rua tekau ma iwa nga pa
katoa me nga kāinga koraha o aua *pa:*
33 O te mānia, ko Ehetaoro, ko Torea,
ko Ahana,
34 Ko Tanoa, ko Ene-kanimi, ko Tapua, ko Enama,
35 Ko Iaramuta, ko Aturama, ko Hokoho, ko Ateka,
36 Ko Haraimi, ko Aritaimi, ko Kerera, ko Kererotaimi; kotahi tekau ma
wha nga pa me nga kāinga koraha o
aua *pa:*
37 Ko Tenana, ko Haraha, ko Mikirara-kara,
38 Ko Rireana, ko Mitipe, ko Iokoteere,
39 Ko Rakihi, ko Pohokata, ko Ekerona,
40 Ko Kapono, ko Rahamama, ko
Kitirihi,
41 Ko Kereroto, ko Pete-rakono, ko
Naama, ko Makera; kotahi tekau ma
ono nga pa me nga kāinga koraha o
aua *pa:*
42 Ko Ripina, ko Etere, ko Ahana,
43 Ko Ipita, ko Ahana, ko Netipi,
44 Ko Keira, ko Akatipi, ko Mareha;
e iwa nga pa, me nga kāinga koraha o
aua *pa:*
45 Ko Ekerono me ona pa ririki, me
ona kāinga koraha:
46 Nga *pa* katoa e tata ana ki Aharoro o Ekerono atu, a tae noa ki te
moana, me nga kāinga koraha ano hoki
o reira.
47 A Aharoro me ona pa ririki, me ona
kāinga koraha, a Kaha me ona pa ririki,
me ona kāinga koraha, tae noa ki te
awa o Ihipa, ki te moana nui ano hoki,
me tona pareparenga:
48 A o nga maunga, ko Hamiri, ko
Iatiri, ko Hokoho,
49 Ko Ranaha, ko Kiriata-hana, ara,
ko Repiri,
50 Ko Anapa, ko Ehetemo, ko Animi,
51 Ko Kohena, ko Horono, ko Kiroho;
kotahi tekau ma tahi nga pa, me nga
kāinga koraha o aua *pa:*
52 Ko Arapa, ko Rumaha, ko Eheana,
53 Ko Ianumu, ko Pete-tapua, ko
Apeka,
54 Ko Humuta, ko Kiriata-arapa, ara,
ko Heperona, ko Tioro; e iwa nga pa,
me nga kāinga koraha o aua *pa:*
55 Ko Maono, ko Karamere, ko Tiwhi,
ko Iutaha,
56 Ko Ietereere, ko Iokoreama, ko
Tanoa,
57 Ko Kaini, ko Kipea, ko Timina;
kotahi tekau nga pa me nga kāinga koraha o aua *pa:*
58 Ko Harahuru, ko Pete-turu, ko
Keroro,
59 Ko Maarata, ko Pete-anoto, ko Eretekono; e ono nga pa, me nga kāinga
koraha o aua *pa:*
60 Ko Kiriata-paara, ara, ko Kiriatatearimi, ko Rapa; e rua nga pa, me
nga kāinga koraha o aua *pa:*
61 O te koraha, ko Pete-arapa, ko
Mirini, ko Hekaka,
62 Ko Nipihana, me te pa Tote, me
Ene-keri; e ono nga pa, me nga kāinga
koraha o aua *pa:*
63 ¶ Ko nga Iepuhi ia, ko nga tangata
o Hiruharama, kihai ratou i taea te pei
e nga tamariki a Hura: heoi noho tahi
ana nga Iepuhi me nga tamariki a Hura
ki Hiruharama, a taea noatia tenei ra.

UPOKO 16.

A TE putanga ake o te rota, ko ta
nga tamariki a Hohepa; kei Horano, kei te taha o Heriko, *i haere* ki
nga wai o Heriko te taha ki te rawhiti,
a tae noa ki te koraha e takoto atu ra i
Heriko, puta noa i Maunga Pete-ere.
2 Na, ka haere atu i Pete-ere ki Rutu,
a tika tonu atu ki nga rohe o Araki ki
Ataroto,
3 Na, ka haere ki raro ki te taha ki te
hauauru ki te rohe o Iapareti, tae noa
ki te rohe o Pete-horono ki raro, ki Ketere: a, tona putanga atu kei te moana
ra ano.
4 Na, ka riro to ratou kāinga tupu i
nga tamariki a Hohepa, i a Manahe raua
ko Eperaima.
5 ¶ A ko te rohe tenei ki nga tamariki
a Eperaima, ki tenei hapu ki tenei hapu
o ratou: ko te rohe o to ratou kāinga ki

te taha ki te rawhiti ko Ataroto-arara,
tae noa ki Pete-horono ki runga;
6 A i puta atu te rohe whaka-te-moa-
na ki Mikimeta ki te taha ki te nota; a,
i awhio haere te rohe whaka-te-rawhiti
ki Taanata-hiro, a ka whakarerea atu a
reira i te taha ki te rawhiti, a, Ianoha;
7 Na, ka anga mai i Ianoha ki raro ki
Ataroto, ki Naarata, a ka pa ki Heriko,
puta rawa atu kei Horano.
8 I haere atu te rohe i Tapua whaka-
te-moana ki Awa Kanaha; a kei te
moana ona putanga atu. Ko te wahi
tupu tenei o te iwi o nga tamariki a
Eperaima, o tenei hapu o tenei hapu o
ratou.
9 A i roto i te wahi o nga tamariki a
Manahe nga pa i motuhia mai mo nga
tamariki a Eperaima, nga pa katoa me
nga kāinga koraha o aua *pa*.
10 A kihai i peia e ratou te Kanaani e
noho ana i Ketere: heoi noho ana te
Kanaani i waenganui o Eperaima, a
taea noatia tenei ra, a ka meinga hei
apa homai takoha.

UPOKO 17.

HE rota ano ta te iwi o Manahe;
(ko ia hoki te matamua a Hohe-
pa), *ara*, ta Makiri ta te matamua a
Manahe, ta te matua o Kireara: he ta-
ngata hapai pakanga hoki ia, a i a ia a
Kireara, a Pahana.
2 *He rota* ano hoki ta era atu tamariki a
Manahe, ta tenei hapu ta tenei hapu o
ratou; ta nga tamariki a Apietere, ta
nga tamariki hoki a Hereke, ta nga ta-
mariki hoki a Ahariere, ta nga tamariki
a Hekeme, ta nga tamariki hoki a He-
where, ta nga tamariki hoki a Hemira:
ko nga tamariki enei a Manahe tama a
Hohepa, tenei hapu tenei hapu o ratou.
3 ¶ Otiia kahore he tamariki tane a
Teropehara tama a Hewhere, ko ia nei
te tama a Kireara, ko ia nei te tama a
Makiri, a he tama ia na Manahe; enga-
ri he tamahine: a ko nga ingoa enei
o ana tamahine, ko Mahara, ko Noa, ko
Hokora, ko Mireka, ko Tirita.
4 Na, ka whakatata mai ratou ki te
aroaro o Ereatara tohunga, ki te aroaro
o Hohua tama a Nunu, ki te aroaro ano
hoki o nga ariki, a ka mea, I whakahau
a Ihowa i a Mohi kia homai he kāinga
tupu ki a matou i roto i o matou tu-
ngane. Na, hoatu ana e ia ki a ratou
ta Ihowa i ki ai, he kāinga tupu i roto
i nga teina o to ratou papa.
5 A kotahi tekau nga wahi i taka ki
a Manahe, he mea tapiri mai ki te whe-
nua o Kireara, o Pahana, i tera taha o
Horano;
6 No te mea i riro mai he kāinga tupu
mo nga tamahine a Manahe i roto i ana
tama, a i riro te whenua o Kireara i
nga tama a Manahe i mahue.
7 ¶ A kei a Ahera te rohe ki a Ma-
nahe, a tae noa ki Mikimeta, ki tera i
te ritenga atu o Hekeme; a i haere tonu
te rohe ki te taha ki matau, ki nga ta-
ngata o Enetapua.
8 I a Manahe te whenua o Tapua: i
nga tamariki ia a Eperaima a Tapua i
te rohe a Manahe;
9 A i puta iho te rohe ki te awa ki
Kana ki te taha ki te tonga o te awa:
ko enei pa o Eperaima kei roto i nga
pa o Manahe: kei te taha hoki ki te
nota o te awa te rohe a Manahe, a kei
te moana ona putanga atu.
10 I a Eperaima te taha ki te tonga, i
a Manahe hoki te taha ki te nota, a ko
te moana hei rohe ki a ia; a i tutaki ki
a Ahera ki te taha ki te nota, ki a Iha-
kara ano hoki ki te taha ki te rawhiti.
11 A, i riro i a Manahe i roto i to Iha-
kara i to Ahera ko Pete-heana, me ona
pa koraha, ko Ipireama, me ona pa ririki,
nga tangata o Roro, me ona pa ririki,
nga tangata o Ene-roro, me ona pa ri-
riki, nga tangata o Taanaka, me ona pa
ririki, nga tangata ano hoki o Mekiro,
me ona pa ririki; e toru nga wahi.
12 ¶ Otiia kihai i taea e nga tamariki
a Manahe te pei *nga tangata* o ena pa;
na, ka mea nga Kanaani kia noho ki
tera whenua.
13 Otiia ka kaha nga tamariki a Iha-
raira, na ka meinga nga Kanaani hei
kai homai takoha; ko te pei ia kihai
ratou i peia.
14 ¶ Na, ka korero mai nga tamariki
a Hohepa ki a Hohua, ka mea, Na te
aha i kotahi ai te rota, i kotahi ai te
wahi i homai e koe ki a au hei kāinga
tupu, he iwi nui nei hoki ahau, he ma-
naakitanga hoki ahau na Ihowa, a, mo-
hoa noa nei.
15 Na, ko te meatanga atu a Hohua
ki a ratou, Ki te mea he iwi nui koe,
haere ki runga ki te *wahi* ngahere, tua
ai mau ki reira, ki te whenua o nga
Perihi ratou ko nga Repaima, ki te kuiti
a Maunga Eparaima mou.
16 Katahi ka mea mai nga tamariki a
Hohepa, E kore te maunga e nui mo
matou: he hariata rino ano hoki a nga
Kanaani katoa e noho ana i te wahi mā-
nia, a era i Pete-heana, me ona pa ririki,
a te hunga hoki i te mānia i Ietereere.

17 Na, ka korero atu a Hohua ki te
whare o Hohepa, ki a Eperaima raua ko
Manahe, a ka mea, He iwi nui koe, e
nui ana hoki tou kaha: e kore e whaka-
kotahitia te rota mou:
18 Mou hoki te maunga; he wahi
ngahere hoki ia, a mau ano e tua: mou
ano hoki ona putanga atu: ka peia hoki
nga Kanaani e koe, he aha ratou te
whai hariata rino noa ai, te kaha noa ai.

UPOKO 18.

NA, ka huihui te whakaminenga ka-
toa o nga tamariki a Iharaira ki
Hiro, a whakaturia ana e ratou ki reira
te tapenakara o te whakaminenga. I
taea hoki te whenua e ratou.
2 Na, e whitu nga iwi i mahue o nga
tamariki a Iharaira, kahore nei i riro
mai to ratou kāinga tupu i a ratou.
3 Katahi ka mea mai a Hohua ki nga
tamariki a Iharaira, Kia pehea ake te
roa o to koutou nei mangere ki te haere
ki te tango i te whenua kua hoatu ki
a koutou e Ihowa e te Atua o o koutou
matua?
4 Homai etahi tangata i roto i a kou-
tou, kia tokotoru i roto i tenei iwi i tenei
iwi: a ka tonoa ratou e ahau, a ka wha-
katika ratou haereere ai i te whenua, me
tuhituhi ano hoki e ratou kia rite ki o
ratou wahi; ka haere mai ai ki a au.
5 Me wehe hoki e ratou kia whitu nga
wahi: me noho a Hura ki tona wahi ki
te taha ki te tonga, me noho ano hoki te
whare o Hohepa ki tona wahi ki te taha
ki te nota.
6 Na, ka tuhituhia e koutou te whenua
kia whitu nga wahi, ka kawe mai ai *i te*
pukapuka ki a au ki konei, a maku e
maka a koutou rota ki konei ki te aro-
aro o Ihowa o to koutou Atua.
7 Otiia kahore he wahi mo nga Riwaiti
i roto i a koutou; ko te mahi tohunga
hoki ki a Ihowa te wahi mo ratou: ko
Kara hoki, ratou ko Reupena, ko tetahi
taanga o te iwi o Manahe, kua whiwhi
ratou ki to ratou wahi ki tera taha o
Horano, ki te taha ki te rawhiti, ki ta
Mohi ki ta te pononga a Ihowa i hoatu
ai ki a ratou.
8 ¶ Na, ka whakatika aua tangata, a ka
haere: a i whakahau ano a Hohua i te
hunga i haere ki te tuhituhi i te whenua,
i mea, Turia atu, haereerea hoki te whe-
nua, tuhituhia hoki, ka hoki mai ai ki a
au, a maku e maka a koutou rota ki ko-
nei ki te aroaro o Ihowa ki Hiro.
9 Na ka turia atu e aua tangata, a ka
haere, a, puta noa i te whenua, a tuhi-
tuhia iho e ratou ki te pukapuka, e
whitu nga wahi, he mea whakaaro ki
nga pa, a haere mai ana ki a Hohua ki
te puni ki Hiro.
10 ¶ A na Hohua i maka a ratou rota
i Hiro i te aroaro o Ihowa: na ka wehea
e Hohua te whenua i reira mo nga tama-
riki a Iharaira, he mea whakarite tonu
ki nga wahi i wehea mo ratou.
11 A, te tikanga atu o te rota o te iwi
o nga tamariki a Peniamine rite tonu ki
o ratou hapu: a i haere te rohe o to ra-
tou wahi i te takiwa o to nga tamariki a
Hura, o to nga tamariki a Hohepa.
12 A kei Horano to ratou rohe ki te
taha ki te nota; na ka haere te rohe ki
runga ki te taha o Heriko, ki te taha ki
te nota, a haere ana whakarunga na nga
maunga ki te taha ki te hauauru; a
puta tonu atu i te koraha o Pete-
awene.
13 A i tika atu te rohe i reira ki Rutu
ki te taha o Rutu, ara, ki Pete-ere ki te
taha ki te tonga; na ka anga whaka-
raro te rohe ki Ataroto-arara, tata tonu
ki te pukepuke *e tu ana* i te taha ki te
tonga o to raro Pete-horono.
14 Na ka whakatakotoria atu te rohe,
a ka awhio haere whaka-te-taha o te
moana, whaka-te-taha ki te tonga, ki te
taha *hoki* ki te tonga o te pukepuke *e tu*
ana i te ritenga atu o Pete-horono; a
puta tonu atu ki Kiriata-paara, ara, ki
Kiriata-tearimi, he pa hoki ia no nga
tamariki a Hura: ko te taha tenei ki te
hauauru.
15 A kei te pito o Kiriata-tearimi te
taha ki te tonga, a i puta atu te rohe ki
te taha ki te hauauru, a puta tonu atu
ki te puna wai i Nepetoa:
16 A i anga whakararo te rohe ki te
pito o te maunga *e tu ana* i mua i te
raorao o te tama a Hinomo, ki tera i te
taha ki te nota o Raorao Repaima, na
ka heke ki Raorao Hinomo, ki te taha
o Iepuhi ki te tonga, a ka heke ki Ene-
rokere,
17 Na ka whakatakotoria atu i te nota,
a ka puta atu ki Ene-hemehe, na ka
puta atu ki Keriroto, ki tera i te rite-
nga atu o te haerenga ki runga ki Aru-
mine, a heke noa ki te kohatu a Pohana
a te tama a Reupena,
18 Na haere tonu ki te taha ki te nota
ki te ritenga atu o Arapa, a heke tonu
atu ki Arapa:
19 Na ka haere tonu te rohe ki te taha
ki te nota o Pete-hokora: a pakaru
rawa atu te rohe kei te matamata wha-
ka-te-nota o te moana tote kei te pito ki

te tonga o Horano: ko te rohe tenei ki
te tonga.
20 A ko Horano tona rohe i te taha ki
te rawhiti. Ko te kāinga tupu tenei o
nga tamariki a Peniamine, nga rohe
hoki o reira, a tawhio noa, he mea wha-
karite ki o ratou hapu.
21 Na, nga pa o te iwi o nga tamariki
a Peniamine o tenei hapu o tenei hapu o
ratou, ko Heriko, ko Pete-hokora, me
Raorao Ketiti,
22 Ko Pete-arapa, ko Temaraima, ko
Pete-ere,
23 Ko Awimi, ko Paraha, ko Opora,
24 Ko Kepara-hamonai, ko Oponi, ko
Kapa; tekau ma rua nga pa me nga
kāinga koraha o aua *pa:*
25 Ko Kipeono, ko Rama, ko Peeroto,
26 Ko Mitipe, ko Kepira, ko Motaha,
27 Ko Rekeme, ko Iripeere, ko Tarara,
28 Ko Heraha, ko Erepe, ko Iepuhi,
ara, ko Hiruharama, ko Kipeata, ko
Kiriata; kotahi tekau ma wha nga pa
me o ratou kāinga koraha. Ko te kāi-
nga tupu tenei o nga tamariki a Penia-
mine, o tenei hapu o tenei hapu o ratou.

UPOKO 19.

A, TE putanga ake o te rua o nga
rota ko ta Himeona, ta te iwi
hoki o nga tamariki a Himeona, puta
noa i o ratou hapu: a i roto to ratou
wahi i te wahi o nga tamariki a Hura.
2 No o ratou kāinga tupu hoki a Peere-
hepa, a Hepa, a Morara,
3 A Hatara-huara, a Para, a Ateme,
4 A Eretorara, a Peturu, a Horema,
5 A Tikiraka, a Pete-maraka-poto, a
Hatara-huha,
6 A Pete-repaoto, a Haruhene ; ko-
tahi tekau ma toru nga pa, me o ratou
kāinga koraha :
7 A Aina, a Rimono, a Etere, a Aha-
na; e wha nga pa me o ratou kāinga
koraha:
8 Me nga kāinga koraha katoa o enei
pa, a tawhio noa, a tae noa ki Paarata-
peere, ki Ramata ki te tonga. Ko te
wahi tupu tenei o te iwi o nga tamariki
a Himeona, puta noa i o ratou hapu.
9 No roto i te wahi o nga tamariki a
Hura te wahi o nga tamariki a Hime-
ona: he nui rawa hoki te wahi o nga
tamariki a Hura: no reira i riro ai te
wahi mo nga tamariki a Himeona i roto
i to ratou wahi.
10 ¶ A te putanga ake o te toru o nga
rota, ko ta nga tamariki a Hepuruna,
puta noa i o ratou hapu: a tutuki noa te
rohe o to ratou wahi ki Hariri:

11 A i haere whakarunga ta ratou
rohe ki te moana, na, kei Marara, i tae
hoki ki Rapahete; i tae ano hoki ki te
awa i mua i Iokoneama;
12 Na ka anga atu i Hariri whaka-te-
rawhiti ki te putanga mai o te ra, ki te
rohe o Kihiroto-taporo, a ka puta atu ki
Taperata, a haere tonu atu ki runga ki
Iapia,
13 Na ka haere atu i reira i te taha ki
te rawhiti ki Kita-hewhere, ki Ita-katini,
a puta tonu atu ki Rimono-metoara ki
Neaha;
14 Na ka taiawhiotia e te rohe i te taha
ki te nota, a tae noa ki Hanatono:
a pakaru rawa atu kei Raorao Ipita-
ere:
15 Me Katata hoki, me Naharara, me
Himirono, me Irara, me Pete-rehema :
tekau ma rua nga pa me o ratou kāinga
koraha.
16 Ko te wahi tupu tenei o nga tama-
riki a Hepuruna puta noa i o ratou hapu,
ko enei pa, me nga kāinga koraha o aua
pa.
17 ¶ A, te putanga ake o te wha o
nga rota, ko ta Ihakara, ko ta nga tama-
riki a Ihakara puta noa i o ratou hapu.
18 A kei Ietereere te rohe ki a ratou,
na, ko Kehuroto, ko Huneme,
19 Ko Haparaima, ko Hihono, ko Ana-
harata,
20 Ko Rapiti, ko Kihiono, ko Apete,
21 Ko Remete, ko Ene-kanimi, ko
Ene-haraha, ko Pete-patete;
22 A i puta atu te rohe ki Taporo, ki
Hahatima, ki Pete-hemehe; a pakaru
tonu atu ta ratou rohe ki Horano: ko-
tahi tekau ma ono nga pa me o ratou kāi-
nga koraha.
23 Ko te wahi tupu tenei o te iwi o
nga tamariki a Ihakara puta noa i o
ratou hapu, ko nga pa me nga kāinga
koraha o aua *pa.*
24 ¶ A, te putanga ake o te rima o
nga rota, ko ta te iwi o nga tamariki a
Ahera puta noa i o ratou hapu.
25 A, ta ratou rohe, ko Herekata, ko
Hari, ko Petene, ko Akahapa,
26 Ko Aramereke, ko Amara, ko Mi-
heara; a tutuki noa ki Karamere ki te
taha ki te hauauru, ki Hihoro-ripinata
ano hoki;
27 Na ka anga ki te rawhiti ki Pete-
rakono, a tutuki noa ki Hepuruna, ki
Raorao Ipita-ere ano hoki ki te taha ki
te nota o Pete-emeke, o Neire, a puta
noa ki Kapuru ki te taha ki maui,
28 Ko Heperono hoki, ko Rehopo, ko
Hamono, ko Kanaha, a tae noa ki Hi-
rona nui;

29 Katahi ka anga te rohe ki Rama,
ki Taira hoki ki te pa kaha; na ka anga
te rohe ki Hoha, a kei te moana ona
putanga atu, kei nga wahi o Akatipi.
30 Ko Umaha ano hoki, ko Apeke, ko
Rehopo: e rua tekau nga pa me o ratou
kāinga koraha.
31 Ko te kāinga tupu tenei o te iwi o
nga tamariki a Ahera, puta noa i o ratou
hapu, ko enei pa me nga kāinga koraha
o aua *pa*.
32 ¶ Te putanga ake o te ono o nga
rota, ko ta nga tamariki a Napatari, mo
nga tamariki a Napatari puta noa i o
ratou hapu.
33 A i anga atu ta ratou rohe i Herepe,
i Arono ki Taananimi, ki Arami, ki Nekepe,
ki Iapaneere, tae noa ki Rakumu;
a pakaru rawa atu kei Horano:
34 Katahi ka anga te rohe ki te taha
ki te hauauru ki Atanoto-taporo, a haere
tonu atu i reira ki Hukoko, na, i te taha
ki te tonga ka tutuki atu ki ta Hepuruna,
a i te taha ki te hauauru ka tutuki
atu ki ta Ahera, a i te taha ki te rawhiti
ki Hura, ara, ki tera i Horano.
35 A ko nga pa taiepa ko Tirimi, ko
Tere, ko Hamata, ko Rakata, ko Kinereta.
36 Ko Aramaha, ko Rama, ko Hatoro,
37 Ko Kerehe, ko Eterei, ko Enehatoro,
38 Ko Iaono, ko Mikitara-ere, ko Horeme,
ko Pete-anata, ko Pete-hemehe;
kotahi tekau ma iwa nga pa me nga
kāinga koraha o aua *pa*.
39 Ko te kāinga tupu tenei o te iwi o
nga tamariki a Napatari puta noa i o
ratou hapu, ko nga pa me o ratou kāinga
koraha.
40 ¶ A, te putanga ake o te whitu o
nga rota, ko ta te iwi o nga tamariki a
Rana, puta noa i o ratou hapu.
41 A kei Toraha te rohe o to ratou
wahi, kei Ehetaoro, kei Iri-hememehe,
42 Kei Haarapini, kei Atarono, kei
Ietera,
43 Kei Erono, kei Timinata, kei Ekerono,
44 Kei Eretekehe, kei Kipetono, kei
Paarata,
45 Kei Iehuru, kei Pene-peraka, kei
Kata-rimono,
46 Kei Me-iarakono, kei Rakono, me
te rohe ano hoki i mua i Iapo.
47 A he iti te wahi i puta ake mo nga
tamariki a Rana: na ka haere nga tamariki
a Rana ki runga ki te whawhai
ki Reheme, a ka riro mai a reira i a ratou,
a patua iho a reira ki te mata o te
hoari: na ka tangohia a reira e ratou, a
nohoia iho, a huaina iho a Reheme e ratou
ko Rana, ko te ingoa ia o to ratou
papa o Rana.
48 Ko te wahi tenei o te iwi o nga
tamariki a Rana o tenei hapu o tenei
hapu o ratou, ko nga pa enei me o
ratou kāinga koraha.
49 ¶ Ka mutu ta ratou whakarite i te
whenua hei kāinga tupu, i tenei rohe
i tenei rohe, na ka hoatu e nga tamariki
a Iharaira he kāinga mo Hohua tama a
Nunu i roto i a ratou:
50 I homai e ratou ki a ia ta Ihowa i
ki ai te pa i tonoa e ia, a Timinata-heraha
i Maunga Eperaima: na ka hangā
e ia te pa, a noho ana i reira.
51 Ko nga kāinga enei, i tuwhaina e
Ereatara tohunga, ratou ko Hohua tama
a Nunu, ko nga upoko o nga matua o
nga iwi o nga tamariki a Iharaira, he
mea mea ki te rota i Hiro i te aroaro o
Ihowa, i te whatitoka o te tapenakara o
te whakaminenga. Heoi ka mutu ta
ratou wehe i te whenua.

UPOKO 20.

NA ka korero a Ihowa ki a Hohua,
ka mea,
2 Korero atu ki nga tamariki a Iharaira,
mea atu, Whakaritea etahi pa whakaora,
aku i korero ai, a Mohi hoki i
whakapuaki atu ai ki a koutou:
3 Hei rerenga atu mo te tangata whakamate
i patu nei i tetahi tangata, he
mea urupa, e hara i te mea totika: a ka
waiho hei whakaora mo koutou, kei
mate i te kai takitaki toto.
4 A ka rere atu ia ki tetahi o enei pa,
a ka tu ki te kuwaha o te keti o te pa,
na ka korerotia e ia ana korero ki nga
taringa o nga kaumatua o tena pa, a ka
tangohia atu ia e ratou ki roto ki te pa,
ki roto ki a ratou, a ka homai he wahi e
ratou ki a ia, a ka noho ia ki a ratou.
5 A ki te whaia atu ia e te kai takitaki
toto, kaua e tukua atu te tangata
whakamate e ratou ki tona ringa; no
te mea hoki ehara i te mea totika tana
patunga i tona hoa, kihai ano hoki ia i
kino ki a ia i mua ake.
6 Engari me noho ia ki taua pa, kia
tu ra ano ia ki mua i te whakaminenga
whakawakia ai, a kia mate ra ano te
tino tohunga o aua ra: ko reira hoki ai
te tangata whakamate, haere ai ki tona
pa, ki tona whare hoki, ki te pa i rere
mai nei ia i reira.
7 ¶ Katahi ka whakatapua e ratou a

Kerehe i Kariri i Maunga Napatari, a
Hekeme i Maunga Eperaima, me Kiri-
ata-arapa, ara, a Heperona i Maunga
Hura.
8 A i tera taha o Horano *i te wahi* e
tata ana ki Heriko, i te taha ki te ra-
whiti ka whakaritea e ratou ko Petere i
te koraha i te mānia, no te iwi o Reupena,
ko Ramoto i Kireara, no te iwi o Kara,
ko Korana hoki i Pahana, no te iwi o
Manahe.
9 Ko nga pa enei i whakaritea mo nga
tamariki katoa a Iharaira, mo te manene
hoki e noho ana i roto i a ratou, hei
rerenga atu ma nga tangata katoa i
whakamatea ai tetahi tangata, he mea
urupa, kei mate i te ringa o te kai taki-
taki toto; kia tu ra ano i mua i te
whakaminenga.

UPOKO 21.

NA ka whakatata mai nga upoko o
nga matua o nga Riwaiti ki a
Ereatara tohunga, ki a Hohua hoki
tama a Nunu, ratou ko nga upoko o nga
matua o nga iwi o nga tamariki a Iha-
raira;
2 A ka korero ki a ratou i Hiro i te
whenua o Kanaana, ka mea, I whaka-
hau mai a Ihowa, he mea whakapuaki
mai na Mohi, kia homai ki a matou
etahi pa hei nohoanga, me nga wahi o
waho ake o aua *pa*, mo a matou kara-
rehe.
3 Katahi ka homai enei pa me nga
wahi o waho ake e nga tamariki a Iha-
raira i roto i to ratou wahi ki nga Riwaiti,
ko ta Ihowa hoki ia i ki ai.
4 A, te putanga ake o te rota, ko ta
nga hapu o nga Kohati: a kotahi te-
kau ma toru nga pa, he mea whakarite
na te rota, no roto i o te iwi o Hura, no
roto hoki i o te iwi o Himeona, no roto
ano hoki i o te iwi o Peniamine, i riro
mai i nga tamariki a Arona a te tohu-
nga; no nga Riwaiti *hoki ratou*.
5 A kotahi tekau nga pa, no roto i o
nga hapu o te iwi o Eperaima, no roto
hoki i o te iwi o Rana, no roto ano hoki
i o tetahi taanga o te iwi o Manahe, he
mea whakarite na te rota, *i riro mai* i
era atu o nga tamariki a Kohata.
6 A kotahi tekau ma toru nga pa, no
roto i o nga hapu o te iwi o Ihakara, no
roto hoki i o te iwi o Ahera, no roto ano
hoki i o te iwi o Napatari, no roto ano
hoki i o tetahi taanga o te iwi o Ma-
nahe i Pahana, *i riro mai* i nga tamariki
a Kerehona, he mea whakarite na te
rota.
7 A kotahi tekau ma rua nga pa, no
roto i o te iwi o Reupena, no roto hoki
i o te iwi o Kara, no roto ano hoki i
o te iwi o Hepuruna *i riro mai* i nga
tamariki a Merari, i tenei hapu i tenei
hapu o ratou.
8 Na ka homai enei pa, me nga wahi
o waho ake, e nga tamariki a Iharaira
ki nga Riwaiti he mea whakarite na te
rota; i pera ano me ta Ihowa whaka-
haunga i whakapuakina e Mohi.
9 I hoatu hoki e ratou enei pa ka
whakahuatia nei nga ingoa, i roto i o te
iwi o nga tamariki a Hura, i roto hoki
i o te iwi o nga tamariki a Himeona;
10 Riro tonu atu i nga tamariki a
Arona; *ara*, i nga hapu o nga Kohati,
i nga tamariki hoki a Riwai: na ratou
hoki te rota tuatahi.
11 I homai ano ki a ratou te pa o
Arapa o te papa o Anaka, ara, a Hepe-
rona, i te *whenua* pukepuke o Hura, me
ona wahi o waho ake, a, tawhio noa.
12 Ko nga mara ia o te pa, me nga
kāinga koraha, i hoatu e ratou ki a
Karepe tama a Iepune hei kāinga tupu
mona.
13 Na hoatu ana e ratou ki nga tama
a te tohunga a Arona a Heperona me
ona wahi o waho ake, hei pa rerenga
atu ma te tangata whakamate; a Ripina
hoki, me ona wahi o waho ake,
14 A Iatiri hoki me ona wahi o waho ake,
a Ehetemoa me ona wahi o waho ake,
15 A Horono me ona wahi o waho
ake, a Tepiri me ona wahi o waho ake,
16 A Aina hoki me ona wahi o waho
ake, a Iuta me ona wahi o waho ake, a
Pete-hemehe me ona wahi o waho ake;
e iwa nga pa i roto i o enei iwi e rua.
17 A no o te iwi o Peniamine, ko Kipe-
ono me ona wahi o waho ake, ko Kepa
me ona wahi o waho ake,
18 Ko Anatoto me ona wahi o waho
ake, ko Aramono me ona wahi o waho
ake; e wha nga pa.
19 Kotahi tekau ma toru nga pa ka-
toa, me nga wahi o waho ake, o nga
tohunga o nga tamariki a Arona.
20 ¶ A ko nga hapu o nga tamariki
a Kohata, *ora*, nga Riwaiti i mahue o nga
tamariki a Kohata, no to te iwi o Epe-
raima nga pa o to ratou wahi.
21 I homai hoki e ratou a Hekeme i
Maunga Eperaima ki a ratou, me ona
wahi o waho ake, hei pa rerenga atu
mo te tangata whakamate; a Ketere
hoki me ona wahi o waho ake,
22 A Kipitaima me ona wahi o waho
ake, a Pete-horono me ona wahi o waho
ake; e wha nga pa.

23 A Eretekeha i roto i to te iwi o Rana, me ona wahi o waho ake, a Kipetono me ona wahi o waho ake,
24 A Atarono me ona wahi o waho ake, a Kata-rimono me ona wahi o waho ake; e wha nga pa,
25 A Tanaka hoki me ona wahi o waho ake, i roto i to tetahi taanga o te iwi o Manahe, a Kata-rimono hoki me ona wahi o waho ake; e rua nga pa.
26 Kotahi tekau nga pa katoa me nga wahi o waho ake mo nga hapu o nga tamariki a Kohata i mahue.
27 ¶ Na, nga tamariki a Kerehona o nga hapu o nga Riwaiti, no roto o *ratou* i o tera taanga o te iwi o Manahe, ko Korana i Pahana me ona wahi o waho ake, hei pa rerenga atu mo te tangata whakamate; ko Pehetera me ona wahi o waho ake; e rua nga pa.
28 Ko Kihiono i roto i to te iwi o Ihakara, me ona wahi o waho ake, ko Tapare, me ona wahi o waho ake.
29 Ko Iaramutu me ona wahi o waho ake, ko Ene-kanimi me ona wahi o waho ake; e wha nga pa.
30 Ko Mihara i roto i to te iwi o Ahera, me ona wahi o waho ake, ko Aparono me ona wahi o waho ake,
31 Ko Herekata me ona wahi o waho ake, ko Rehopo me ona wahi o waho ake; e wha nga pa.
32 Ko Kerehe hoki i Kariri i roto i to *te iwi* o Napatari, me ona wahi o waho ake, hei pa rerenga atu mo te tangata whakamate; ko Hamoto-roro me ona wahi o waho ake, ko Karatana me ona wahi o waho ake; e toru nga pa.
33 Nga pa katoa o nga Kerehoni o tenei hapu o tenei hapu o ratou, kotahi tekau ma toru nga pa me nga wahi o waho ake.
34 ¶ Na, nga hapu o nga tamariki a Merari, ara, era atu o nga Riwaiti, no roto *o ratou* i o te iwi o Hepuruna, ko Iokoneama me ona wahi o waho ake, ko Karata me ona wahi o waho ake,
35 Ko Rimina me ona wahi o waho ake, ko Naharara me ona wahi o waho ake; e wha nga pa.
36 A, o roto o to te iwi o Reupena, ko Petere me ona wahi o waho ake, ko Iahata me ona wahi o waho ake,
37 Ko Keremoto me ona wahi o waho ake, ko Mewhaata me ona wahi o waho ake; e wha nga pa.
38 A, o roto o to te iwi o Kara, ko Ramoto i Kireara me ona wahi o waho ake, hei pa rerenga atu mo te tangata whakamate; ko Mahanaimi me ona wahi o waho ake,
39 Ko Hehepona me ona wahi o waho ake, ko Iatere me ona wahi o waho ake; e wha katoa nga pa.
40 Na, nga pa katoa mo nga tamariki a Merari mo tenei hapu mo tenei hapu o ratou, ara, mo era atu o nga hapu o nga Riwaiti, kotahi tekau ma rua nga pa, he mea *whakarite* na ta ratou rota.
41 Ko nga pa katoa o nga Riwaiti i roto i te wahi o nga tamariki a Iharaira, e wha tekau ma waru nga pa me nga wahi hoki o waho ake.
42 I pera enei pa me nga wahi o waho ake o tenei o tenei, a tawhio noa: i penei tonu enei pa katoa.
43 ¶ Na, kua homai e Ihowa ki a Iharaira te whenua katoa i oati ai ia kia homai ki o ratou matua; a ka riro mai a reira i a ratou, a nohoia ana e ratou.
44 Na ka meinga ratou e Ihowa kia whai okiokinga, a, tawhio noa; i pera tonu ia me ana oati katoa ki o ratou matua: kihai ano hoki i tu i to ratou aroaro tetahi o o ratou hoa riri katoa; i homai katoa mai o ratou hoa riri e Ihowa ki o ratou ringaringa.
45 Kihai i taka tetahi kupu o nga kupu pai katoa i korerotia e Ihowa ki te whare o Iharaira; i mana katoa.

UPOKO 22.

KATAHI ka karanga a Hohua ki nga Reupeni, ki nga Kari, ki tetahi taanga hoki o te iwi o Manahe,
2 A, ka mea ki a ratou, Kua mau i a koutou nga mea katoa i whakahau ai a Mohi te pononga a Ihowa ki a koutou, kua whakarongo mai hoki koutou ki toku reo ki nga mea katoa i whakahau ai ahau ki a koutou:
3 Kihai koutou i whakarere i o koutou tuakana i enei rangi e maha, *a,* tae noa mai ki tenei ra, engari i ata pupuri marie koutou i te whakahaunga a Ihowa a to koutou Atua.
4 Na, kua mea nei a Ihowa to koutou Atua i o koutou tuakana kia okioki, ka rite ki tana i korero ai ki a ratou: na, hoki atu, haere ki o koutou teneti, ki te whenua *hoki* i whiwhi na koutou, i hoatu e Mohi e te pononga a Ihowa ki a koutou i tera taha o Horano.
5 Otira kia mahara marie kia mahia te whakahaunga me te ture, i whakahau ai a Mohi te pononga a Ihowa ki a koutou, *ara,* kia aroha atu *koutou* ki a Ihowa ki to koutou Atua, kia haere hoki i ona huarahi katoa, kia pupuri hoki i ana whakahaunga, kia awhi hoki

ki a ia, kia whakapotoa o koutou ngakau katoa, o koutou wairua katoa ki te mahi ki a ia.
6 Katahi ka manaaki a Hohua i a ratou, a tukua ana kia haere: a haere ana ratou ki o ratou teneti.
7 ¶ Na i hoatu e Mohi he *kāinga* i Pahana ki tetahi taanga o te iwi o Manahe: na, hoatu ana e Hohua ki tetahi taanga he *kāinga* i roto i o ratou tuakana i tenei taha o Horano i te taha ki te hauauru. A, i ta Hohua tukunga atu i a ratou ano hoki ki o ratou teneti, i manaaki ano ia i a ratou,
8 A, i korero ano ia ki a ratou, i mea atu, Hoki atu ki o koutou teneti me nga taonga maha, me nga kararehe tini noa iho, me te hiriwa, me te koura, me te parahi, me te rino, me nga kakahu maha rawa: tuwhaina atu nga taonga o o koutou hoa riri ki o koutou tuakana.
9 Na hoki ana nga tamariki a Reupena, me nga tamariki a Kara, me tetahi taanga o te iwi o Manahe, mawehe ana i roto i nga tamariki a Iharaira i Hiro i te whenua o Kanaana, a, haere ana ki te whenua o Kireara, ki te whenua i whiwhi ai ratou, i whakawhiwhia mai ki a ratou e te kupu a Ihowa i whakapuakina e Mohi.
10 ¶ A, to ratou taenga mai ki nga taha o Horano, ki enei i te whenua o Kanaana, na, hangā ana e nga tamariki a Reupena, e nga tamariki a Kara, me tetahi taanga o te iwi o Manahe, tetahi aata ki reira ki te taha o Horano, he aata nui hei tirohanga atu.
11 ¶ Na, te rongonga o nga tamariki a Iharaira i te korero, Nana, kua hanga nga tamariki a Reupena, me nga tamariki a Kara, me tetahi taanga o te iwi o Manahe, i tetahi aata ki te ritenga mai o te whenua o Kanaana ki nga taha o Horano, i te wahi i whiti mai ai nga tamariki a Iharaira.
12 A, te rongonga o nga tamariki a Iharaira, na huihui ana te whakaminenga katoa o nga tamariki a Iharaira ki Hiro, *i mea* kia haere ki te whawhai ki a ratou.
13 Na, ka tono atu nga tamariki a Iharaira i a Pinehaha tama a Ereatara tohunga ki nga tamariki a Reupena, ki nga tamariki hoki a Kara, ratou ko tetahi taanga o te iwi o Manahe, ki te whenua o Kireara,
14 Me etahi rangatira kotahi tekau hei hoa mona, tataki kotahi te rangatira o ia whare nui o ia whare nui o nga iwi katoa o Iharaira; a, he ariki ano ratou, a ia tangata a ia tangata no nga whare o o ratou matua i roto i nga mano o Iharaira.
15 Na, haere mai ana ratou ki nga tamariki a Reupena, ki nga tamariki hoki a Kara, ki tetahi taanga hoki o te iwi o Manahe, ki te whenua o Kireara, a ka korero ki a ratou ka mea,
16 Tenei te korero a te whakaminenga katoa a Ihowa, He aha tenei hara i mea nei koutou ki te Atua o Iharaira, *i a koutou* ka tahuri atu nei i tenei ra i te whai i a Ihowa, ka hanga nei i tetahi aata ma koutou, hei mahi tutu ma koutou ki a Ihowa?
17 He nohinohi ianei ki a tatou te haranga ki a Peoro, kahore nei i horoia atu i a tatou, *a*, tae noa ki tenei ra, i whai mate ai hoki te whakaminenga a Ihowa,
18 E tahuri ke nei koutou i tenei ra i te wahi i a Ihowa? na, ki te mea ka tutu koutou i tenei ra ki a Ihowa, apopo riri ai ia ki te whakaminenga katoa o Iharaira.
19 Otiia, ki te mea e poke ana te whenua e noho nei koutou, haere ake ki te whenua e nohoia ana e Ihowa, e tu nei ki reira te tapenakara o Ihowa, a me noho ki waenganui i a matou: kaua hoki e tutu ki a Ihowa, kaua ano hoki e tutu ki a matou, i a koutou ka hanga nei i tetahi aata ke atu ma koutou i te aata a Ihowa a to tatou Atua.
20 Kahore ianei a Akana te tama a Tera i taka ki te hara i te mea kanga, a horapa ana te riri ki te whakaminenga katoa o Iharaira? a kihai i mate ko taua tangata anake mo tana hara.
21 ¶ Katahi ka whakahokia mai e nga tamariki a Reupena, e nga tamariki a Kara, me tetahi taanga o te iwi o Manahe, a ka mea mai ki nga ariki o nga mano o Iharaira,
22 Ko Ihowa ko te Atua o nga atua, ko Ihowa ko te Atua o nga atua, e mohio ana ia, ko Iharaira hoki ka mohio ano ia; na te tutu, na te hara ranei ki a Ihowa, (*penei* kaua matou e whakaorangia i tenei ra,)
23 I hangā ai e matou tetahi aata hei tahuritanga ketanga i muri i a Ihowa, hei whakaekenga atu ranei mo tetahi tahunga tinana mo tetahi whakahere ranei, hei meatanga ranei mo tetahi patunga whakamarie ki runga i *tena mea*, ma Ihowa ake ano e rapu utu;
24 Me kahore ranei i meatia tenei *mea* e matou i te wehi o te korero, e korerotia nei, Apopo ake nei korero mai ai a koutou tamariki ki a matou tama-

riki, mea mai ai, He aha ra ta koutou
kei a Ihowa, kei te Atua o Iharaira?
25 Kua whakatakotoria nei hoki e
Ihowa a Horano hei rohe ki waenganui
o matou, o koutou, e nga tamariki a
Reupena, ratou ko nga tamariki a Kara;
kahore o koutou wahi i roto i a Ihowa:
na, ka whakamangere a koutou tama-
riki i a matou tamariki e kore ai e wehi
i a Ihowa.
26 Koia matou i mea ai, Tena, tatou
ka haere, ka hanga i tetahi aata ma
tatou, ehara i te mea mo nga tahunga
tinana, mo nga patunga tapu ranei:
27 Engari kia ai tena *mea* hei kai
whakaatu ki a matou, ki a koutou, ki
o tatou uri hoki i muri i a tatou, kia
mahi ai tatou i nga mahi a Ihowa ki
tona aroaro, i a tatou tahunga tinana,
i a tatou patunga tapu, me a tatou
whakamarietanga; kei mea a koutou
tamariki ki a matou tamariki apopo
ake nei, Kahore o koutou wahi i roto i a
Ihowa.
28 Koia matou i mea ai, Na, tenei ake,
kei ta ratou meatanga mai a mua ki a
tatou, ki o tatou uri ranei, na, ka mea
atu tatou, Titiro atu ki te mea e rite ana
ki te aata o Ihowa, i hanga e o matou
matua, ehara i *te mea* mo nga tahunga
tinana, mo nga patunga tapu; kahore,
hei kai whakaatu tena *mea* ki a matou,
ki a koutou.
29 Aue, kia tutu matou ki a Ihowa,
kia tahuri atu i tenei ra i muri i a
Ihowa, ki te hanga i tetahi aata mo
nga tahunga tinana, mo nga whakahere,
mo nga patunga tapu ranei, hei *mea* ke
atu i te aata o Ihowa o to tatou Atua i
mua mai o tona tapenakara.
30 ¶ A, te rongonga o Pinehaha to-
hunga, ratou ko nga rangatira o te
whakaminenga, ko nga upoko o nga
mano o Iharaira, ki nga kupu i korero-
tia mai e nga tamariki a Reupena, ratou
ko nga tamariki a Kara, ko nga tama-
riki a Manahe, na, pai tonu ki a ratou.
31 Katahi ka mea atu a Pinehaha
tama a Ereatara tohunga ki nga tama-
riki a Reupena, ratou ko nga tamariki
a Kara, ko nga tamariki a Manahe, No
tenei ra matou i mohio ai kei waenganui
i a tatou a Ihowa, ina hoki kihai koutou
i taka ki tenei hara ki a Ihowa: na,
kua whakaora nei koutou i nga tamariki
a Iharaira i te ringaringa o Ihowa.
32 Katahi ka hoki mai a Pinehaha
tama a Ereatara tohunga, me nga ra-
ngatira, i nga tamariki a Reupena, ratou
ko nga tamariki a Kara, i te whenua o
Kireara, ki te whenua o Kanaana, ki
nga tamariki a Iharaira, ki te whaka-
hoki mai i te korero ki a ratou.
33 A, pai tonu te korero ki nga tama-
riki a Iharaira; na, wakapai atu ana
nga tamariki o Iharaira ki te Atua, ki-
hai hoki ratou i mea kia haere ki runga
ki a ratou ki te whawhai, ki te huna i
te whenua e nohoia ana e nga tamariki
a Reupena, ratou ko nga tamariki a
Kara.
34 Na, huaina iho taua aata e nga ta-
mariki a Reupena, ratou ko nga tama-
riki a Kara, *ko Eri:* hei kai whakaatu
hoki tena *mea* ki a tatou ko Ihowa te
Atua.

UPOKO 23.

AKA maha nga ra i muri iho i ta
Ihowa meatanga i a Iharaira kia
okioki i o ratou hoa riri katoa i tetahi
taha i tetahi taha, a, ka *maha* haere
nga ra o Hohua, ka koroheketia.
2 Na, ka karanga atu a Hohua ki a
Iharaira katoa, ki o ratou kaumatua, ki
o ratou ariki, ki o ratou kai whakarite-
rite, me o ratou rangatira, a ka mea ki
a ratou, Kua koroheketia ahau, kua
maha oku ra:
3 A, kua kite koutou i nga mea katoa
i mea ai a Ihowa to koutou Atua ki
enei iwi katoa, na te whakaaro hoki ki
a koutou; no te mea ko Ihowa ko to
koutou Atua, mana ta koutou riri.
4 Titiro, kua oti *te wahi* o enei iwi, ka
mahue nei, te wehewehe atu e ahau mo
koutou, hei kāinga tupu mo o koutou
iwi, o Horano atu, me nga iwi katoa i
hunā e ahau, a, *tae noa* ki te moana nui,
ki te toenetanga o te ra.
5 ¶ A, ko Ihowa ko to koutou Atua,
mana ratou e pei atu i to koutou aroaro,
mana hoki ratou e huna i to koutou
aroaro; a, ka riro mai to ratou oneone
i a koutou, ka pera me ta Ihowa me ta
to koutou Atua kupu ki a koutou.
6 Mo reira kia uaua rawa koutou ki te
pupuri, ki te mahi i nga mea katoa i
tuhituhia ki te pukapuka o te ture a
Mohi, kei peka ke atu i reira ki matau
ki maui;
7 Kei haere hoki ki roto ki enei iwi,
i mahue tahi nei koutou; kei whaka-
huatia hoki nga ingoa o o ratou atua,
kei oatitia hoki *ratou*, kei mahi ki a
ratou, kei koropiko ki a ratou:
8 Engari me awhi atu koutou ki a
Ihowa ki to koutou Atua, me pera me
ta koutou i mea ai, a, tae noa ki tenei
ra.

9 He nui hoki, he kaha nga iwi kua peia nei e Ihowa i mua i a koutou: a, ko koutou nei, kahore ano tetahi tangata kia tu ki to koutou aroaro, a, taea noatia tenei ra.

10 Kia kotahi tangata o koutou hei whai i te mano: no te mea ko Ihowa ko to koutou Atua, mana ta koutou riri, ka pera me tana i korero ai ki a koutou.

11 Na tiakina marietia o koutou ngakau, kia aroha ai koutou ki a Ihowa ki to koutou Atua.

12 No te mea hoki, ki te anga koutou ki te hoki atu, ki te awhi ki nga toenga o enei iwi, o enei ka mahue nei i roto i a koutou, a ka marenatia ki roto ki a ratou, ka whakauru hoki ki roto ki a ratou, me ratou hoki ki roto ki a koutou:

13 Kia tino mohio koutou e kore a Ihowa to koutou Atua e pei atu ano i enei iwi i mua i a koutou; a, ka waiho ratou hei rore, hei mahanga mo koutou, hei whiu hoki mo o koutou kaokao, hei koikoi ano hoki i roto i o koutou kanohi, kia hunā ra ano koutou i runga i tenei whenua pai, ka homai nei e Ihowa e to koutou Atua ki a koutou.

14 Nana, ko aianei ahau haere ai i te huarahi o te whenua katoa; a, e mohio ana o koutou ngakau katoa, o koutou wairua katoa, kahore ano i taka tetahi mea o nga mea pai katoa i korerotia e Ihowa e to koutou Atua mo koutou; kua pono katoa ki a koutou, kahore ano tetahi mea o ena i taka.

15 Na, tenei ake ka rite ki te putanga mai ki a koutou o nga mea pai katoa, i korerotia e Ihowa e to koutou Atua ki a koutou; ka whakaputa mai ano a Ihowa i nga mea kino katoa ki a koutou, kia whakangaromia ra ano koutou e ia i runga i tenei whenua pai, ka homai nei e Ihowa e to koutou Atua ki a koutou.

16 Ki te whakapahoketia e koutou te kawenata a Ihowa a to koutou Atua, i whakaritea mai e ia ki a koutou, ki te haere, ki te mahi atu ki nga atua ke, ki te koropiko atu ki a ratou; ko reira mura ai te riri a Ihowa ki a koutou, a, ka hunā whakareretia atu koutou i runga i te whenua pai, ka homai nei e ia ki a koutou.

UPOKO 24.

NA, ka whakamine mai a Hohua i nga iwi katoa o Iharaira ki Hekeme, a, ka karanga atu ki nga kaumatua o Iharaira, ki o ratou ariki hoki, me o ratou kai whakariterite, me o ratou rangatira; a tu ana ratou i te aroaro o te Atua.

2 Na, ka mea a Hohua ki te iwi katoa, Ko te korero tenei a Ihowa a te Atua o Iharaira, I noho o koutou matua i mua i tera taha o te awa, a Teraha te matua o Aperahama, te matua hoki o Nahora: i mahi ano hoki ratou ki nga atua ke.

3 Na, tangohia ana e ahau to koutou matua a Aperahama i tera taha o te awa, a aratakina ana, *a*, puta noa i te whenua katoa o Kanaana, a whakanuia ana tona uri e ahau; i hoatu hoki a Ihaka ki a ia.

4 A, hoatu ana e ahau a Hakopa raua ko Ehau ki a Ihaka: a, hoatu ana e ahau a Maunga Heira ki a Ehau, hei kainga; ko Hakopa, ia, ratou ko ana tamariki, i heke atu ki Ihipa.

5 A, i tono ano ahau i a Mohi, raua ko Arona, a patua iho e ahau a Ihipa, peratia ana me taku i mea ai i waenganui i a ratou: a, muri iho whakaputaina mai ana koutou e ahau.

6 A, whakaputaina mai ana e ahau o koutou matua i Ihipa: a, ka tae koutou ki te moana; na, ka whai mai nga Ihipiana i muri i o koutou matua ki te Moana whero, me nga hariata, me nga hoia eke hoiho.

7 A, ta ratou karangatanga ki a Ihowa, na, tukua iho ana e ia he pouritanga ki te takiwa o koutou o nga Ihipiana; i kawea mai ano hoki e ia te moana ki runga ki a ratou; a taupokina ana ratou: kua kite ano hoki o koutou kanohi i nga mea i mea ai ahau ki Ihipa: a, he maha nga ra i noho ai koutou i te koraha.

8 Na, kawea mai ana koutou e ahau ki te whenua o nga Amori, i noho nei i tera taha o Horano; a whawhai mai ana ratou ki a koutou: a tukua ana ratou e ahau ki o koutou ringaringa, na, riro mai ana to ratou oneone i a koutou; a hunā iho ratou e ahau i to koutou aroaro.

9 Na, te wakatikanga mai o Paraka tama a Tipora kingi o Moapa, kei te whawhai ki a Iharaira; a tikina atu ana e ia, karangatia ana a Paraama tama a Peoro, hei kanga mo koutou:

10 Otiia kihai ahau i pai kia whakarongo atu ki a Paraama; na, te tino manaakitanga i manaaki ai ia i a koutou: a, whakaorangia ake koutou e ahau i tona ringa.

11 Na, ka whiti mai koutou i Horano, a ka tae mai ki Heriko: a whawhai mai ana nga tangata o Heriko ki a kou-

tou, nga Amori, nga Perihi, nga Kanaani, nga Hiti, nga Kirekahi, nga Hiwi, me nga Iepuhi; a, tukua atu ana ratou e au ki to koutou ringa.
12 A, tonoa atu ana e ahau te honete ki mua i a koutou, a nana ratou i pei atu i to koutou aroaro, nga kingi tokorua *hoki* o nga Amori; ehara i te mea na to hoari, na to kopere ranei.
13 A, hoatu ana e ahau ki a koutou he whenua kihai nei i mahia e koutou, he pa hoki kihai i hanga e koutou, a noho ana koutou i reira; ehara i te mea whakato na koutou nga mara waina, *mara* oriwa, e kainga nei e koutou.
14 ¶ Na, kia wehi ra koutou i a Ihowa, mahi atu hoki ki a ia i runga i te tika, i runga i te pono: whakarerea atu hoki nga atua i mahi na o koutou matua ki a ratou i tera taha o te awa, i Ihipa hoki; a, mahi atu ki a Ihowa.
15 A, ki te mea e kino ana ki ta koutou whakaaro te mahi ki a Ihowa, ma koutou e whiriwhiri aianei me mahi koutou ki a wai; ki nga atua ranei i mahi ra o koutou matua ki a ratou i tera taha o te awa, ki nga atua ranei o nga Amori, e noho nei koutou ki to ratou oneone: ko au ia me toku whare, ka mahi matou ki a Ihowa.
16 Na ko te whakahokinga mai a te iwi, te meatanga mai, Aue, kia whakarere matou *i* a Ihowa, kia mahi atu ki nga atua *ke*!
17 Ko Ihowa nei hoki ko to tatou Atua, ko ia te kai whakaputa mai i a tatou, me o tatou matua, i te whenua o Ihipa, i te whare pononga, nana hoki enei tohu nui i mahi ki to tatou aroaro, nana hoki tatou i tiaki i te huarahi katoa i haere ra tatou, i roto hoki i nga iwi katoa, i haere mai ra tatou ra waenganui i a ratou:
18 Na Ihowa hoki i pei atu i to tatou aroaro nga iwi katoa, ara, nga Amori, i noho i *tenei* whenua: ina, ka mahi ano matou ki a Ihowa; ta te mea ko ia to tatou Atua.
19 Katahi ka mea atu a Hohua ki te iwi, E kore e ahei i a koutou te mahi ki a Ihowa: he Atua tapu hoki ia; he Atua hae ia; e kore e tukua noatia e ia a koutou mahi tutu, a koutou hara,
20 Ki te whakarere koutou i a Ihowa, a ka mahi ki nga atua ke, na, ka tahuri mai ia ka whakawhiu i a koutou, ka huna hoki i a koutou, i muri iho ano i tana pai ki a koutou.
21 Na ko te meatanga mai a te iwi ki a Hohua, Kahore; engari ka mahi matou ki a Ihowa.
22 Na, ka mea a Hohua ki te iwi, Hei kai whakaatu koutou ki a koutou ano mo ta koutou whiriwhiringa i a Ihowa, kia mahi ki a ia. A, ka mea mai ratou, *Ae*, hei kai whakaatu.
23 Na whakarerea atu nga atua ke, ena i waenganui i a koutou, whakatahuritia mai hoki o koutou ngakau ki a Ihowa ki te Atua o Iharaira.
24 Katahi ka mea mai te iwi ki a Hohua, Ka mahi matou ki a Ihowa ki to tatou Atua, ko tona reo hoki ta matou e rongo ai.
25 A, whakaritea iho e Hohua he kawenata ki te iwi i taua rangi ano, a, hoatu ana e ia ki a ratou tetahi tikanga me tetahi ritenga i Hekeme.
26 A, tuhituhia iho e Hohua enei kupu ki te pukapuka o te ture a te Atua, na, ka tango ia i tetahi kohatu nui, a whakaarahia ake i reira i raro iho i tetahi oki, i te taha o te whare tapu o Ihowa.
27 A ka mea a Hohua ki te iwi katoa, Nana, ko tenei kohatu hei kai whakaatu ki a tatou; kua rongo hoki tenei *mea* i nga kupu katoa a Ihowa i korerotia mai e ia ki a tatou: na, hei kai whakaatu tenei *mea* ki a koutou, kei whakakahore koutou ki to koutou Atua.
28 Na, tukua ana e Hohua te iwi kia haere, a ia tangata a ia tangata, ki tona kainga ano.
29 ¶ A, muri iho i enei mea, na, ka mate a Hohua te tama a Nunu, te pononga a Ihowa, kotahi rau kotahi tekau nga tau i ora ai ia.
30 A, tanumia iho ia e ratou ki te rohe o tona kainga, ki Timenata-hera, ki Maunga Eperaima, ki te taha ki te nota o Maunga Kaaha.
31 A, i mahi ano a Iharaira ki a Ihowa i nga ra katoa o Hohua, i nga ra katoa ano hoki o nga kaumatua i hipa ake o ratou ra i o Hohua, i mohio hoki ki nga mahi katoa a Ihowa, i mahi ai ia, he whakaaro nana ki a Iharaira.
32 A, ko nga wheua o Hohepa, i maua mai e nga tamariki a Iharaira i Ihipa, i tanumia e ratou ki Hekeme, ki te wahi o te mara i hokona e Hakopa i nga tama a Hamora matua o Hekeme, ki nga moni kotahi te rau: na, riro mai ana taua *wahi* i nga tamariki a Hohepa hei kainga tupu.
33 Na, ka mate a Ereatara tama a Arona; a, tanumia ana e ratou ki tetahi pukepuke *i riro mai* i a Pinehaha i tana tamaiti, i homai nei ki a ia i Maunga Eperaima.

KO NGA KAI
WHAKARITERITE.

UPOKO 1.

A I muri iho i te matenga o Hohua, na, ka ui nga tamariki a Iharaira ki a Ihowa, ka mea, Ko wai o matou e haere ki mua ki nga Kanaani whawhai ai ki a ratou?

2 Na, ko te meatanga mai a Ihowa, Ko Hura e haere: nana, kua hoatu e ahau te whenua ki tona ringa.

3 Katahi ka mea atu a Hura ki a Himeona ki tona tuakana, Hoake taua ki toku wahi, kia whawhai ai taua ki nga Kanaani; a me haere hoki ahau i a koe ki tou wahi. Na, haere ana raua ko Himeona.

4 A, te haerenga atu o Hura, na, ka homai e Ihowa nga Kanaani me nga Perihi ki o ratou ringaringa, a patua iho ratou ki Peheke, kotahi tekau mano tangata.

5 A i rokohanga ano e ratou a Aronipeheke ki Peheke, a whawhai ana ki a ia, a patua iho e ratou nga Kanaani me nga Perihi.

6 Na, ka rere a Aroni-peheke, a whaia ana e ratou, a ka mau, na, tapahia ana e ratou nga koromatua o ona ringaringa o ona waewae.

7 Na, ko te meatanga a Aroni-peheke, E whitu tekau nga kingi, he mea tapahi kau nga koromatua o o ratou ringa o o ratou waewae, i kohi *kai* ma ratou i raro i taku tepara: ko taku i mea ai, kua whakahokia mai e te Atua ki a au. Na, kawea ana ia e ratou ki Hiruharama, a mate iho ia ki reira.

8 I tauria hoki a Hiruharama e nga tamariki a Hura, a horo ana i a ratou, patua iho e ratou ki te mata o te hoari, tahuna ake hoki e ratou te pa ki te ahi.

9 ¶ A, muri iho ka haere ki raro nga tamariki a Hura ki te whawhai ki nga Kanaani i noho i te maunga, i te tonga, i te mānia.

10 Na, haere ana a Hura ki nga Kanaani i noho ki Heperona: (na, te ingoa o Heperona i mua ko Kiriata-arapa:) patua iho e ratou a Hehai, a Ahimana, ratou ko Taramai.

11 Na, ka haere atu ia i reira ki nga tangata o Repiri; a, te ingoa o Repiri i mua ko Kiriata-hepere:

12 Na ko te meatanga a Karepe, Te tangata e patua ai a Keriata-hepere, a ka horo ano a reira i a ia, ka hoatu e ahau taku tamahine a Akaha hei wahine mana.

13 Na, ka horo i a Otoniere tama a Kenaha teina o Karepe, a hoatu ana e ia tana tamahine a Akaha hei wahine mana.

14 A, te taenga atu o taua *wahine*, ka whakaki i a ia kia tonoa he māra i tona papa; a ka marere ki raro i te kaihe. Na, ka mea mai a Karepe ki a ia, He aha tau?

15 Na, ka mea atu ia ki a ia, Homai he manaakitanga ki a au: kei te tonga hoki te whenua i homai e koe ki a au; homai ano hoki etahi puna wai ki a au. Na, hoatu ana e Karepe ki a ia nga puna o runga me nga puna o raro.

16 ¶ Na, ka haere mai nga tamariki a te Keni a te hungawai o Mohi, i te pa nikau, ratou ko nga tamariki a Hura, ki te koraha o Hura, ki te taha ki te tonga o Arara, a haere ana, noho ana i *roto* i te iwi.

17 Na, ka haere a Hura raua ko tona tuakana ko Himeona, a patua iho e ratou nga Kanaani i noho ki Hepata, whakangaromia iho; no reira i karangatia ai te ingoa o taua pa, ko Horema.

18 A i riro ano i a Hura a Kaha me tona rohe, a Ahakerono me tona rohe, a Ekerono me tona rohe.

19 A i a Hura a Ihowa, a ka riro mai i a ia te maunga; otiia kihai i taea e ia te pei nga tangata o te mānia; no te mea he hariata rino a ratou.

20 A i hoatu ano e ratou a Heperona ki a Karepe, i pera me ta Mohi i korero ai: a peia ana e ia i reira nga tama e toru a Anaka.

21 Ko nga Iepuhi ia i noho ki Hiruharama, kihai i peia e nga tamariki a Peniamine, na, noho ana te Iepuhi i roto i nga tamariki a Peniamine ki Hiruharama, a taea noatia tenei ra.

22 ¶ Me te whare ano hoki o Hohepa, i haere ratou ki Pete-ere, a i a ratou a Ihowa.

23 A i tuteia a Pete-ere e te whare o Hohepa. Na, te ingoa o taua pa i mua, ko Rutu.

24 Na, ka kitea e nga kai whanga tetahi tangata e puta mai ana i te pa, a ka mea ki a ia, Tena, whakaaturia ki a matou te tomokanga atu ki te pa, a ka puta ta matou koha ki a koe.

25 Katahi ka whakaaturia e ia ki a ratou te tomokanga atu ki te pa, a patua iho e ratou te pa ki te mata o te hoari; ko taua tangata ia, ratou ko tona hapu katoa i tukua atu e ratou.

26 Na, haere ana taua tangata ki te whenua o nga Hiti, a hangā ana tetahi pa e ia, huaina iho te ingoa ko Rutu: ko tona ingoa ano tena, a taea noatia tenei ra.

27 ¶ Otiia kihai i peia e Manahe *nga tangata o* Pete-heana, me ona pa ririki, o Taanaka me ona pa ririki, nga tangata ano hoki o Roro me ona pa ririki, nga tangata o Ipireama me ona pa ririki, nga tangata o Mekiro me ona pa ririki: heoi ka mea nga Kanaani kia noho ki tera whenua.

28 A ka kaha a Iharaira, ka meinga e ratou nga Kanaani hei kai homai takoha, ko te pei ia, kihai ratou i pei i a ratou.

29 ¶ Kihai ano hoki a Eperaima i pei i te Kanaani i noho ki Ketere: heoi noho ana nga Kanaani ki Ketere i waenganui i a ratou.

30 ¶ Kihai a Hepuruna i pei i nga tangata o Kitirono; i nga tangata ano hoki o Naharoro: heoi ka noho nga Kanaani i waenganui i a ratou, a meinga ana hei kai homai takoha.

31 ¶ Kihai a Ahera i pei i nga tangata o Ako, i nga tangata ano hoki o Hairona, o Aharapa, o Akatipi, o Herepa, o Apiki, o Rehopo;

32 Na, ka noho nga Aheri ki waenganui o nga Kanaani, o nga tangata whenua; no te mea kihai ratou i pei i a ratou.

33 ¶ Kihai a Napatari i pei i nga tangata o Pete-hemehe, i nga tangata hoki o Pete-anata; heoi noho ana ia i waenganui o nga Kanaani, o nga tangata whenua: otiia i meinga nga tangata o Pete-hemehe, o Pete-anata, hei kai homai takoha ki a ratou.

34 Na, i akina atu e nga Amori nga tamariki a Rana ki te maunga: kihai hoki i tukua kia heke iho ki te mānia.

35 Heoi ka mea te Amori kia noho ki maunga Herehe ki Atarono, ki Haarapimi: otiia i kaha ano te ringa o te whare o Hohepa, a ka meinga ratou hei kai homai takoha.

36 Na, te rohe ki te Amori kei te pinakitanga ki Akarapimi; kei te kamaka, a haere whakarunga.

UPOKO 2.

NA, ka haere mai te anahera a Ihowa i Kirikara ki Pokimi, a ka mea, Naku koutou i haere mai ai i Ihipa, naku hoki koutou i kawe mai ki te whenua i oati ai ahau ki o koutou matua; i mea ano hoki ahau, E kore e whakatakā e ahau taku kawenata ki a koutou.

2 Kaua ano hoki koutou e whakarite kawenata ki nga tangata o tenei whenua; me pākaru a ratou aata. Heoi kihai nei koutou i rongo ki toku reo. Na te aha tenei mahi a koutou?

3 Koia hoki ahau ka mea nei, E kore ahau e pei i a ratou i to koutou aroaro; a ka waiho ratou hei *tohiu* mo o koutou kaokao; ko o ratou atua hoki hei rore mo koutou.

4 A, te korerotanga a te anahera a Ihowa i enei kupu ki nga tamariki katoa a Iharaira, na, ka ara te reo o te iwi, ka tangi.

5 Na, huaina iho e ratou te ingoa o taua wahi ko Pokimi: i patu whakahere ano hoki ratou ma Ihowa ki reira.

6 ¶ Na, i ta Hohua tukunga i te iwi kia haere, ka haere nga tamariki a Iharaira ki tona wahi ki tona wahi, ki te tango i te whenua.

7 A i mahi te iwi ki a Ihowa i nga ra katoa o Hohua, i nga ra katoa ano hoki o nga kaumatua i roa ake nei o ratou ra i o Hohua, i kite nei i nga mahi nui katoa a Ihowa i meinga e ia mo Iharaira.

8 Na, ka mate a Hohua tama a Nunu, te pononga a Ihowa, kotahi rau kotahi tekau ona tau.

9 A tanumia iho e ratou ki te rohe o tona kāinga, ki Timinata-herehe, ki Maunga Eperaima, ki te taha ki te nota o Maunga Kaaha.

10 Na, ka kohia atu ano hoki taua whakatupuranga katoa ki o ratou matua: a ka ara ake tetahi whakatupuranga ke i muri i a ratou, kihai nei i mohio ki a Ihowa, ki nga mahi ano hoki i mahia e ia mo Iharaira.

11 ¶ Na, ka mahi ano nga tamariki a Iharaira i te kino i te tirohanga a Ihowa, ka mahi hoki ki nga Paara.

12 A whakarerea ake e ratou a Ihowa

te Atua o o ratou matua i whakaputa
mai nei i a ratou i te whenua o Ihipa, a
haere ana ki te whai i nga atua ke, i nga
atua o nga iwi i tetahi taha i tetahi taha
o ratou, a koropiko ana ki a ratou, na,
ka mea ratou i a Ihowa kia riri.
13 Heoi whakarerea ana a Ihowa e
ratou, a mahi ana ki a Paara raua ko
Ahataroto.
14 ¶ Na, ka mura te riri a Ihowa ki a
Iharaira, a tukua ana ratou e ia ki nga
ringa o nga kai pahua hei pahua i a
ratou, a hokona ana ratou e ia ki te ringa
o o ratou hoa riri i tetahi taha i tetahi
taha; kihai hoki i taea e ratou i muri
iho te tu ake i te aroaro o o ratou hoa
riri.
15 I o ratou haerenga katoatanga, kei
runga i a ratou te ringa o Ihowa mo te
kino; i rite hoki ki ta Ihowa i korero
ai, ki ta Ihowa hoki i oati ai ki a ratou;
na, nui atu to ratou matenga.
16 ¶ A i whakaara ake ano a Ihowa i
etahi kai whakariterite hei whakaora i a
ratou i te ringa o o ratou kai pahua.
17 Heoi kihai ano ratou i whakarongo
ki o ratou kai whakariterite; na, kei te
puremu ratou, kei te whai ki nga atua
ke, kei te koropiko ki a ratou: hohoro
tonu ta ratou peka ke atu i te ara i haere
ai o ratou matua, ara, i te whakarongo
ki nga whakahaunga a Ihowa; kihai
tenei i meatia e ratou.
18 A i nga wa i whakaara ake ai a
Ihowa i nga kai whakariterite mo ratou,
na, i te kai whakariterite a Ihowa, a
whakaorangia ake ratou e ia i te ringa o
o ratou hoa riri i nga ra katoa o te kai
whakariterite: i puta ke hoki nga wha-
kaaro a Ihowa i a ratou e aue ana i o
ratou kai tukino, i o ratou kai whakatoi.
19 A, te matenga o te kai whakariterite,
ka hoki ratou, nui atu to ratou takanga
i to o ratou matua; i haere hoki ki te
whai i nga atua ke, mahi atu ai ki a
ratou, koropiko atu ai ki a ratou; kihai i
whakamutua a ratou mahi, me ta ratou
tikanga pakeke.
20 ¶ Na, ka mura te riri a Ihowa, a
ka mea ia, Na, kua whakapaheketia nei
e tenei iwi taku kawenata i whakahaua
atu e ahau ki o ratou matua; kihai ano
ratou i rongo ki toku reo;
21 Na, heoi ano aku peinga i tetahi
tangata i mua i a ratou o nga iwi i ma-
hue i a Hohua i tona matenga.
22 Kia ai ratou hei whakamatautau
maku i a Iharaira, e mau ranei ratou ki
te ara o Ihowa, e haerea ranei e ratou;
e rite ranei te mau ki ta o ratou matua,
kahore ranei.
23 Na, ka waiho era iwi e Ihowa, kihai
hoki i hohoro te peia; kihai ano hoki i
tukua atu ki te ringa o Hohua.

UPOKO 3.

NA, ko nga iwi enei i waiho e Ihowa
hei whakamatautau mana i a Iha-
riara, i nga mea kahore ano i mohio ki
nga pakanga katoa o Kanaana;
2 Hei mea kau ia kia mohio ai nga
whakatupuranga o nga tamariki a Iha-
raira, hei whakaako i a ratou ki te wha-
whai, i te hunga ia kahore i mohio ki
aua *mea* i mua;
3 Ko nga rangatira tokorima o nga
Pirihitini, ko nga Kanaani katoa, ko
nga Haironi, ratou ko nga Hiwi i noho
i Maunga Repanona, i Maunga Paara-
heremona, a tae noa ki te haerenga atu
ki Hamata.
4 Na, hei whakamatautau ratou mo
Iharaira, kia mohiotia ai e rongo ranei
ratou ki nga whakahaunga a Ihowa i
whakahaua e ia ki o ratou matua, he
mea whakapuaki mai na Mohi.
5 ¶ Na, ka noho nga tamariki a Iha-
raira ki waenganui o nga Kanaani, o
nga Hiti, o nga Amori, o nga Perihi, o
nga Hiwi, o nga Iepuhi.
6 A ka tango i a ratou tamahine hei
wahine ma ratou, ka hoatu ano hoki i a
ratou tamahine ki a ratou tamariki, ka
mahi ano hoki ki o ratou atua.
7 Na, kua mahi nga tamariki a Iha-
raira i te kino i te tirohanga a Ihowa,
wareware ake ki a Ihowa ki to ratou
Atua, mahi ana hoki ki nga Paara, ki
nga ngahere.
8 ¶ Na, ka mura te riri a Ihowa ki a
Iharaira, a hokona atu ana ratou e ia ki
te ringa o Kuhana-rihataimi *kingi* o
Mehopotamia. Na, e waru nga tau i
mahi ai nga tamariki a Iharaira ki a
Kuhana-rihataimi.
9 A, te tangihanga atu a nga tamariki a
Iharaira ki a Ihowa, na, ka whakaarahia
ake e Ihowa he kai whakaora, mo nga
tamariki a Iharaira, hei whakaora i a
ratou; ara, a Otoniere tama a Kenaha
teina o Karepe.
10 Na, i runga i a ia te wairua o Ihowa,
a i whakarite whakawa ia mo Iharaira;
i haere hoki ki te whawhai; a homai
ana e Ihowa ki tona ringa a Kuhana-
rihataimi kingi o Mehopotamia: na, kua
kaha tona ringa ki te whawhai ki a
Kuhana-rihataimi.
11 A e wha tekau nga tau i takoto kau
ai te whenua i te whawhai. Na ka
mate a Otoniere tama a Kenaha.

12 ¶ Na, ka mahi kino ano nga tamariki a Iharaira i te tirohanga a Ihowa, a ka whakakahangia e Ihowa a Ekerona kingi o Moapa ki te whawhai ki a Iharaira, mo ratou i mahi kino i te tirohanga a Ihowa.
13 Katahi ka huihuia mai e ia ki a ia nga tamariki a Amona ratou ko Amareke, a haere ana, patua ana e ia a Iharaira, a tangohia ana e ia te pa nikau.
14 A, kotahi tekau ma waru nga tau i mahi ai nga tamariki a Iharaira ki a Ekerona, kingi o Moapa.
15 A, te tangihanga a nga tamariki a Iharaira ki a Ihowa, na, ka whakaarahia mai e Ihowa tetahi kai whakaora mo ratou, a Ehuru tama a Kera, he Peniamini, he tangata ringa maui: na, ka hoatu e nga tamariki a Iharaira he hakari kia kawea e ia ki a Ekerona kingi o Moapa.
16 Otiia kua oti i a Ehuru tetahi hoari te hanga mana; e rua ona mata, kotahi whatianga te roa; na, ka whitikiria e ia i roto i ona kakahu ki tona huha matau.
17 Na, ko tana tukunga mai i te hakari ki a Ekerona kingi o Moapa: na, he tangata tetere rawa a Ekerona.
18 A ka mutu ta tera tuku i te hakari, ka tonoa atu e ia te hunga i mauria mai ai te hakari.
19 A hoki mai ana ia i nga whakapakoko *i Kirikara*, ka mea, He kupu puku *taku ki a koe*, e te kingi. Na, ka mea tera, Whakarongoa. Katahi ka mawehe atu i a ia te hunga katoa e tu ana i tona taha.
20 Na, ko te haerenga mai o Ehuru ki a ia; a i te noho ia i te ruma raumati; mona anake hoki tera. Na, ka mea a Ehuru, He kupu na te Atua taku ki a koe. Katahi ia ka whakatika mai i tona nohoanga.
21 Na, ka torona iho tona ringa maui e Ehuru, ka mau ki te hoari i tona huha matau, werohia atu ana ki tona kopu.
22 A ngoto tahi atu te kakau me te mata, a tutakina iho te mata e te ngako, tē taea te unu te hoari i roto i tona kopu, a ka puta mai te paru ki waho.
23 Katahi ka haere atu a Ehuru na te whakamahau, a tutakina atu ana e ia nga tatau o te ruma ki a ia, kiia iho hoki.
24 A, tona haerenga atu, ka haere mai nga pononga a tera, a, to ratou kitenga kua kiia nga tatau o te ruma, ka mea ratou, He pono kei te uhi ona waewae i te ruma raumati.
25 Tatari ana ratou, a whakama noa, a kahore noa iho kia wahia e ia nga tatau o te ruma; katahi ratou ka mau ki te ki, a wahia ana e ratou. Na, kua taka to ratou ariki ki te whenua, kua mate.
26 Ko Ehuru ia i mawhiti atu i a ratou e tatari roa ana, a whakarerea mai ana e ia nga whakapakoko, na mawhiti atu ana ki Heirata.
27 A tona taenga atu, ka whakatangihia e ia te tetere ki Maunga Eperaima, a heke mai ana nga tamariki a Iharaira i runga i te maunga hei hoa mona, ko ia hoki i to ratou aroaro.
28 Katahi ia ka mea ki a ratou, Haere mai tatou, kua homai hoki e Ihowa nga Moapi o koutou hoa riri ki o koutou ringaringa. Na, heke ana ratou i muri i a ia, a ka riro mai i a ratou nga whitinga atu o Horano ki Moapa; kihai hoki i tukua tetahi tangata kia whiti atu.
29 Na, patua iho e ratou nga Moapi i taua wa; ki te whakaaro iho kotahi tekau mano nga tangata, he hunga tetere kau, he marohirohi katoa; kihai hoki tetahi i mawhiti.
30 Na, ka hinga a Moapa i taua ra i te ringa o Iharaira. A e waru tekau nga tau i takoto kau ai te whenua i te pakanga.
31 ¶ A i muri i a ia, na, ko Hamakara tama a Anata, a patua iho e ia nga Pirihitini, e ono rau nga tangata, ki te wero kau: na, ka ora ano hoki a Iharaira i a ia.

UPOKO 4.

AKA mate a Ehuru, ka mahi kino ano hoki nga tamariki a Iharaira i te tirohanga a Ihowa.
2 Na, ka hokona ratou e Ihowa ki te ringa o Iapini kingi o Kanaana, ko te kingi hoki ia o Hatoro, a ko Hihera te rangatira o tana ope; i Harohete ano hoki o nga tauiwi tona nohoanga.
3 Katahi ka tangi atu nga tamariki a Iharaira ki a Ihowa: e iwa rau nei hoki ana hariata rino, a e rua tekau nga tau i tukinotia rawatia ai e ia nga tamariki a Iharaira.
4 ¶ A ko Tepora poropiti, wahine a Rapiroto, ko ia te kai whakarite whakawa o Iharaira i taua wa.
5 A tona nohoanga kei raro i te nikau a Tepora i te takiwa o Rama, o Peteere, i Maunga Eperaima: na, ka haere mai nga tamariki a Iharaira ki runga ki a ia kia whakaritea nga whakawakanga.

6 Na, ka tono tangata atu ia hei kara-
nga i a Paraka tama a Apinoama i Ke-
rehe Napatari, a ka mea ki a ia, Kihai
ianei a Ihowa te Atua o Iharaira i wha-
kahau mai, *i mea*, Haere ki te kukume
tangata mai ki Maunga Taporo; kia
tekau mano tangata ano hoki o nga ta-
mariki a Napatari o nga tamariki a
Hepuruna e riro mai hei hoa mou.
7 A maku e kukume mai ki a koe ki
Awa Kihona a Hihera rangatira o te ope
a Iapini, me ana hariata, me ona mano;
ka hoatu ano hoki e ahau ki tou ringa.
8 Na, ko te meatanga mai a Paraka
ki a ia, Ki te haere tahi koe i a au, ka
haere ahau; a ki te kahore koe e haere
tahi i a au, e kore ahau e haere.
9 Katahi ia ka mea atu, Ae ra, me
haere tahi taua: otiia e kore koe e
whai kororia i te ara ka haere nei koe;
no te mea ka hokona e Ihowa a Hihera
ki roto ki te ringa o te wahine. Na, ka
whakatika a Tepora, a haere tahi ana
me Paraka ki Kerehe.
10 ¶ Katahi ka karangarangatia a
Hepuruna raua ko Napatari e Paraka ki
Kerehe; a kotahi tekau mano o nga
tangata i haere i raro i ona waewae: i
haere tahi ano hoki a Tepora i a ia.
11 Na, kua wehe atu a Hepere te Keni
i roto i nga Keni. Ko tetahi *ia* o nga
tamariki a Hopapa hungawai o Mohi;
a tae noa atu tana whakaturanga i tona
teneti ki te mānia i Taanaimi, ki tera i
Kerehe.
12 A, te korerotanga atu ki a Hihera
kua riro a Paraka tama a Apinoama ki
runga ki Maunga Taporo;
13 Na, ka karangarangatia e Hihera
ana hariata katoa, e iwa nga rau, he
hariata rino, me tona nuinga katoa, i
Harohete o nga tauiwi ki Awa Kihona.
14 Katahi ka mea a Tepora ki a Pa-
raka, Whakatika, ko te rangi hoki tenei
e tukua ai e Ihowa a Hihera ki tou
ringa; kahore ianei a Ihowa i haere
atu na i mua i a koe? Na, ko te haere-
nga iho o Paraka i runga i Maunga
Taporo kotahi tekau mano hoki nga
tangata ki te whai i a ia.
15 A meinga ana e Ihowa a Hihera
kia whati, me ana hariata katoa, me
tana ope katoa i te mata o te hoari i te
aroaro o Paraka. Katahi ka marere iho
a Hihera i runga i tana hariata, a rere
a waewae ana.
16 Na, ka whaia atu nga hariata me
te ope e Paraka, a tae noa ki Harohete
o nga tauiwi: a hinga ana te ope katoa
a Hihera i te mata o te hoari; kihai
hoki tetahi i toe.

17 Ko Hihera ia, rere a waewae ana
ia, a, te teneti o Taere wahine a He-
pere Keni: he rongo mau hoki ta Iapini
kingi o Hatoro ratou ko te whare o
Hepere o te Keni.
18 ¶ Na, ka puta atu a Taere ki te
whakatau i a Hihera, a ka mea ki a ia,
Peka mai, e taku ariki, peka mai ki a
au; kaua e wehi. Katahi ia ka peka
atu ki a ia ki te teneti, a ka hipokina e
ia ki te koroka.
19 Na, ko tana meatanga mai ki a ia,
Tena, maku tetahi wai hei inu, kia iti;
e mate wai ana hoki ahau. Katahi ka
wetekina e ia te koki waiu, a whakainu-
mia ana ia, na hipokina iho ia e ia.
20 Na, ka mea mai tera ki a ia, E tu
koe ki te kuwaha o te teneti, a ki te
haere mai he tangata ki te ui ki a koe,
ki te mea, He tangata ranei to konei?
Na, ka mea atu koe, Kahore.
21 Katahi ka tikina e Taere, wahine a
Hepere, tetahi titi o te teneti, a ka mau
tona ringa ki te hama, na, tē kaha te
haere atu ki a ia, heoi patua iho e ia te
titi ki tona rahirahinga, a ngoto tonu
atu ki te whenua: i parangia hoki ia e
te moe, i ngenge. Na, kua mate.
22 Na, ko te whainga mai a Paraka i
a Hihera; a ka puta atu a Taere ki te
whakatau i a ia, ka mea ki a ia, Haere
mai, a maku e whakaatu ki a koe tau
tangata e rapu na. A tona haerenga
atu ki a ia, na ko Hihera e takoto ana,
kua mate, me te titi i tona rahirahinga.
23 Heoi hinga ana a Iapini kingi o
Kanaana i te Atua i taua ra i te aroaro
o nga tamariki a Iharaira.
24 Na, ka kake, ka kaha haere, te
ringa o nga tamariki a Iharaira ki a
Iapini kingi o Kanaana, a hautopea
noatia atu e ratou a Iapini kingi o Ka-
naana.

UPOKO 5.

KATAHI ka waiata a Tepora raua ko
Paraka tama a Apinoama i taua ra,
ka mea,
2 Whakapaingia a Ihowa mo te taki-
takinga i nga mate o Iharaira, i te iwi i
hihiko noa mai.
3 Whakarongo, e nga kingi, kia whai
taringa mai, e nga rangatira; maku, *ae
ra*, maku e waiata atu ki a Ihowa; ka
himene atu ahau ki a Ihowa Atua o
Iharaira.
4 E Ihowa, i tou putanga mai i Heira,
i tou haerenga mai i te parae i Eroma, i
wiri te whenua, i maturuturu iho ano

hoki nga rangi; i maturuturu iho ano
hoki nga wai o nga kapua.
5 I rere *a wai* nga maunga i te aroaro
o Ihowa, taua Hinai *hoki*, i te aroaro o
Ihowa Atua o Iharaira.
6 I nga ra o Hamakara tama a Anata,
i nga ra o Taere, i takoto kau nga hua-
rahi, i haere hoki nga tirahaere i nga
ara i tahaki.
7 I takoto kau nga kāinga koraha o
Iharaira, i takoto kau, a, whakatika noa
ahau a Tepora, whakatika *noa* ahau hei
whaea mo Iharaira.
8 I whiriwhiria e ratou nga atua hou;
katahi ka puta te whawhai ki nga ku-
waha: i kitea ranei he pukupuku, he
tao ranei, i roto i nga mano e wha tekau
o Iharaira?
9 Kei nga kai whakatakoto tikanga o
Iharaira toku ngakau; i hihiko noa mai
ratou i roto i te iwi. Whakapaingia a
Ihowa.
10 Korero mai, e nga kai eke kaihe
ma; e te hunga e noho ana ki te
whakawa, e te hunga e haere ana i te
ara.
11 Ka *ora mei* i te reo o nga kai kopere
i nga utuhanga wai; ka korerotia e
ratou i reira nga mahi tika a Ihowa, nga
mahi tika ki ona kāinga koraha i roto i
a Iharaira: katahi te iwi o Ihowa ka
haere ki raro ki nga kuwaha.
12 Maranga, maranga, e Tepora: ma-
ranga, maranga, whakahuatia he waiata:
whakatika, e Paraka, hereherea hoki o
herehere, e te tama a Apinoama.
13 Katahi ka meinga e ia te mea i ma-
hue hei rangatira mo nga ariki o te iwi:
kua meinga ahau e Ihowa hei rangatira
mo nga mea nunui.
14 No roto i a Eperaima tetahi pakiaka
o ratou hei whawhai ki a Amareke, i
muri i a koe, e Peniamine, i roto i ou
iwi; i haere mai nga kai whakatakoto
tikanga i roto i a Makiri; no roto i a
Hepuruna nga kai rahurahu i te pene a
te kai tuhituhi.
15 I a Tepora ano hoki nga rangatira
o Ihakara. I rite ano hoki a Ihakara ki
a Paraka. I tonoa ratou i raro i ona
waewae ki te raorao. He nui nga wha-
kaaroanga a te ngakau ki nga wehewe-
henga a Reupena.
16 He aha koe i noho ai i roto i nga
taiepa hipi, whakarongo ai ki nga tangi
a nga kahui? He nui nga rapurapunga
a te ngakau ki nga wehewehenga a
Reupena.
17 I tapapa a Kireara ki tera taha o
Horano: he aha hoki a Rana i noho ai i
runga i nga kaipuke? Ko Ahera, noho
tonu mai i te taha o te moana, tapapa
ana ia i ona wahi pakaru.
18 He iwi a Hepuruna e whakahawea
ana o ratou wairua ki te mate; raua
ano ko Napatari i nga wahi teitei o te
parae.
19 I haere mai nga kingi, i whawhai,
na ka whawhai nga kingi o Kanaana ki
Taanaka, ki te taha o nga wai o Mekiro.
Kihai tetahi moni i riro mai hei taonga
mo ratou.
20 I whawhai mai i runga i te rangi;
i whawhai nga whetu i o ratou huarahi
ki a Hihera.
21 I kahakina atu ratou e Awa Kihona,
e taua awa tawhito, e Awa Kihona. E
taku wairua, kua takahia te kaha e koe.
22 Mongamonga noa i reira nga ma-
timati o nga hoiho i nga takatakahanga,
i nga takatakahanga a o ratou metara-
rahi.
23 Kangā a Meroho, e ai ta te ana-
hera a Ihowa; kangā rawatia ona ta-
ngata; mo ratou kihai i haere mai hei
awhina mo Ihowa, hei awhina mo Ihowa
ki te whawhai ki te hunga nunui.
24 Kia manaakitia i roto i nga wahine
a Taere wahine a Hepere Keni; kia
manaakitia i roto i nga wahine o te
teneti.
25 I tonoa e ia he wai mona, he waiu
tana i homai ai, kawea mai ana e ia he
pata i roto i te peihana rangatira.
26 Totoro atu ana tona ringa ki te titi,
tona matau ki te hama a nga kai mahi;
hamā iho e ia a Hihera, akina iho tona
pane; titia iho hoki e ia tona rahirahi-
nga, a puta noa.
27 Kupapa iho ana ia ki ona waewae,
hinga ana, takoto ana: i kupapa ia, i
hinga, ki ona waewae: te wahi i kupapa
ai ia, hinga tonu iho ia i reira, mate
rawa.
28 I titiro mai te whaea o Hihera i te
matapihi, i karanga hoki i te wini wha-
kakahokaho, Na te aha i roa ai te haere
mai o tana hariata? na te aha i puhoi ai
nga wira o ana hariata?
29 Ka whakahokia mai e nga mea
mohio o ana wahine rangatira; ko ia
ano hoki hei whakahoki ake i te kupu
ki a ia ano.
30 Kahore ranei ratou i tupono atu, i
wehe i te taonga? he kotiro, tokorua
nga kotiro ki ia tangata ki ia tangata;
he taonga kotingotingo ta Hihera, he
taonga kotingotingo, he mea whakairo
ki te ngira, he mea kotingotingo, he
mea whakairo ki te ngira i tetahi taha i
tetahi taha mo nga kaki o te hunga i
te taonga parakete?

31 Kia pena te huna o ou hoa riri katoa, e Ihowa; a kia rite te hunga e aroha ana ki a ia ki te ra i tona putanga kaha mai. Na, e wha tekau nga tau i ata takoto ai te whenua.

UPOKO 6.

NA, ka mahi kino nga tamariki a Iharaira i te tirohanga a Ihowa, a
tukua ana ratou e Ihowa ki te ringa o
Miriana, e whitu nga tau.
2 A nui atu te kaha o te ringa o Miri-
ana i to Iharaira: *a* na Miriana i hangā
ai e nga tamariki a Iharaira nga rua i
nga maunga mo ratou, me nga ana, me
nga pa taiepa.
3 Na, ka oti te mahi whakato a Iha-
raira, ka haere mai a Miriana raua ko
Amareke, me nga tangata o te rawhiti;
kei te whakaeke i a ratou.
4 Whakapaea iho e ratou, a moti ake i
a ratou nga hua o te whenua, a tae noa
koe ki Kaha, kihai hoki i mahue tetahi
oranga mo Iharaira, kahore he hipi, he
kau, he kaihe.
5 I whakaeke mai hoki ratou me a
ratou kahui, i haere mai me a ratou te-
neti; koia ano kei nga mawhitiwhiti te
maha; e kore hoki e taea te tatau ratou
me a ratou kamera: na, haere mai ana
ratou ki te whenua whakangaro ai.
6 Na, kua rawa-kore noa iho a Iha-
raira i a Miriana; a ka tangi atu nga
tamariki a Iharaira ki a Ihowa.
7 ¶ A, te tangihanga atu o nga tama-
riki a Iharaira ki a Ihowa i te mahi a
Miriana,
8 Ka tono tangata mai a Ihowa ki nga
tamariki a Iharaira, he poropiti, hei
mea ki a ratou, Ko te kupu tenei a
Ihowa Atua o Iharaira, Naku koutou i
kawe mai ki runga nei i Ihipa; naku
hoki koutou i whakaputa mai i te whare
pononga;
9 Naku koutou i whakaora i te ringa o
nga Ihipiana, i te ringa hoki o o koutou
kai tukino katoa; a peia ana ratou e
ahau i to koutou aroaro, hoatu ana hoki
e ahau to ratou whenua ki a koutou.
10 I mea ano hoki ahau ki a koutou,
Ko Ihowa ahau ko to koutou Atua;
kaua e wehingia nga atua o nga Amori
no ratou nei te whenua e noho na kou-
tou: heoi kahore nei koutou i whaka-
rongo ki toku reo.
11 ¶ Katahi ka haere mai te anahera
a Ihowa, a noho ana i raro i tetahi oki i
Opora, he *rakau* na Ioaha Apieteri: a i
te patu witi tana tama a Kireono ki te
mara waina, he mea kia toe ai i a Mi-
riana.
12 Na, ka puta mai te anahera a Ihowa
ki a ia, a ka mea ki a ia, Kei a koe a
Ihowa, e te tangata marohirohi.
13 Na, ko te meatanga mai a Kireono
ki a ia, Aue, e taku ariki, me i a matou
a Ihowa, na te aha i pono mai ai ki a
matou enei mea katoa? keihea hoki ana
merekara i korero mai ai o matou matua
ki a matou, i mea ai, Kahore ianei a
Ihowa i kawe mai i a tatou i Ihipa?
na, kua whakarere nei a Ihowa i a ma-
tou, kua tukua ano hoki matou ki te
ringa o Miriana.
14 Na, ko te tahuritanga mai o Ihowa
ki a ia, te meatanga mai hoki, Haere i
runga i tenei kaha ou, whakaorangia
hoki a Iharaira i te ringa o Miriana:
kahore ianei ahau i tono i a koe?
15 Katahi ka mea tera ki a ia, Aue, e
taku ariki, ma te aha ahau e whakaora
ai i a Iharaira! titiro hoki, he rawa-kore
taku hapu i roto i a Manahe, ko te iti
rawa hoki ahau i roto i te whare o toku
papa.
16 Na, ko te meatanga mai a Ihowa ki
a ia, Ko ahau hei hoa mou; a ka patua
e koe a Miriana, me te mea he tangata
kotahi ratou.
17 Katahi ia ka mea atu ki a ia, Na, ki
te mea kua manakohia ahau e koe, tena
ra, whakaaturia mai he tohu ki a au
mou ka korero mai nei ki a au.
18 Kaua ra e haere atu i konei, kia tae
mai ra ano ahau ki a koe ki te kawe mai
i taku whakahere, kia whakatakotoria
ra ano e ahau ki tou aroaro. Na, ko
tana meatanga mai, Me noho ahau, kia
hoki mai ra ano koe.
19 ¶ Katahi ka haere a Kireono, a
takā ana e ia tetahi kuao koati, me
tetahi epa paraoa hei keke rewena-kore:
ko te kikokiko i whaowhina e ia ki te
kete, ko te hupa i ringitia ki te pāta, na
kawea mai ana ki waho ki a ia ki raro i
te oki; a tapaea atu ana ki a ia.
20 Na, ko te meatanga mai a te ana-
hera a te Atua ki a ia, Tangohia te
kikokiko me nga keke rewena-kore, ka
whakatakoto ai ki runga ki tenei ka-
maka, ka riringi ai hoki i te hupa. Na,
peratia ana e ia.
21 ¶ Katahi ka whatorona atu e te
anahera a Ihowa te pito o te tokotoko i
tona ringa, a pa atu ana ki te kikokiko
me nga keke rewena-kore; na, ko te
putanga ake o te ahi i roto i te kamaka,
pau ake te kikokiko me nga keke re-
wena-kore. Na, kua riro atu te anahera
a Ihowa i tana tirohanga mai.

22 A, te kitenga o Kireono ko te ana-
hera ia a Ihowa, na, ka mea a Kireono,
Aue, e te Ariki, e Ihowa! moku hoki i
kite i te anahera a Ihowa titiro atu
titiro mai.
23 Katahi ka mea mai a Ihowa ki a ia,
Kei te mau te rongo ki a koe; kaua e
wehi: e kore koe e mate.
24 Na, ka hangā e Kireono tetahi aata
ma Ihowa ki reira, a huaina iho e ia Ko
Ihowa-haromo: kei Opora o nga Apie-
teri na ano taua mea, a taea noatia iho
tenei ra.
25 ¶ A i taua po ano ka mea a Ihowa
ki a ia, Tikina te puru kau a tou papa,
te rua hoki o nga puru, e whitu nei ona
tau, ka wawahi ai i te aata o Paara, i
tera a tou papa: me tua hoki e koe te
motu nehenehe i tona taha.
26 Me hanga ano hoki e koe he aata
ma Ihowa ma tou Atua ki runga ki
tenei kamaka, he mea whakararangi; ka
mau ai ki te tuarua o nga puru, na, wha-
kaekea atu hei tahunga tinana ki runga
ki nga rakau o te nehenehe e tuakina e
koe.
27 Katahi ka tangohia e Kireono etahi
tangata kotahi tekau, no ana pononga, a
rite tonu tana i mea ai ki ta Ihowa i
korero ai ki a ia: na, i wehi ia i te
whare o tona papa, i nga tangata ano
hoki o te pa i kore ai e meatia i te awa-
tea; *koia* i meatia potia ai e ia.
28 ¶ Na, te marangatanga ake o nga
tangata o te pa i te ata, re! kua wahia
iho te aata o Paara, kua oti te motu
nehenehe i tona taha te tua, kua oti hoki
te tuarua o nga puru te whakaeke ki te
aata i hangā ra.
29 Na, ko ta ratou meatanga ki tetahi
ki tetahi, I meatia tenei mea e wai? A
ka rapu ratou, ka ui, na, ka korerotia
mai, I meatia tenei mea e Kireono tama
a Ioaha.
30 Katahi ka mea mai nga tangata o
te pa ki a Ioaha, Whakaputaina mai to
tama ki waho, kia whakamatea; mona
i wahi i te aata o Paara, i tua hoki i te
nehenehe i tona taha.
31 Na, ko te meatanga atu a Ioaha ki
te hunga katoa e tu mai ana, Ko koutou
ranei hei kai tohe i ta Paara whakawa?
ko koutou ranei hei whakaora i a ia? Ki
te tohe tetahi i tana whakawa, me wha-
kamate i te ata nei ano. Ki te mea he
atua ia, mana ano tana whakawa e tohe
mo tana aata kua wahia nei.
32 Na, huaina iho ia e ia i taua ra, Ko
Ierupaara; i mea hoki, Ma Paara ano e
tohe tana whakawa mona, i tona aata
kua wahia nei e ia.
33 ¶ Na, ka huihui tahi a Miriana
katoa, ratou ko Amareke, ko nga tangata
o te rawhiti, a ka whiti mai, ka noho
hohi ki Raorao Ietereere.
34 Na, kua tau te Wairua o Ihowa ki
runga ki a Kireono, a whakatangihia
ana e ia te tetere, hei karanga i a Apie-
tere ki te aru i a ia.
35 I tono karere ano hoki ia puta noa
i a Manahe, a ka huihuia mai ano hoki
ratou ki a ia: i tono karere ano hoki ia
ki a Ahera, ki a Hepuruna, ki a Napatari;
a ka haere mai ratou ki te whakatau i a
ratou.
36 ¶ Na, ko te meatanga a Kireono ki
te Atua, Ki te mea noku te ringa e
whakaorangia ai e koe a Iharaira, ki te
pera *koe* me tau i korero mai ra,
37 Na, ka waiho nei e ahau te huru-
huru hipi ki runga ki te papa; a ki te
mea i runga i te huruhuru anake te
tomairangi, a e maroke ana a runga
katoa o te whenua, katahi ahau ka
mohio noku te ringa e whakaorangia ai
e koe a Iharaira, ka rite ano ki tau i
korero mai ra.
38 A pera tonu: tana marangatanga
ake i te ata, na, ka romia e ia te huru-
huru, a tauia ana te tomairangi i roto i
te huruhuru, ki tonu te peihana i te
wai.
39 Ka korero ano a Kireono ki te
Atua, Kei mura mai to riri ki a au, a
heoi ano aku korerotanga ko tenei:
tena, kia kotahi *ake* whakamatauranga
aku ki te huruhuru, a ka kati. Kia
maroke ko te huruhuru anake, a kia
whai tomairangi a runga i te whenua
katoa.
40 A pera ana ano te Atua i taua po:
a ko te huruhuru anake i maroke; i
whai tomairangi hoki a runga i te
whenua katoa.

UPOKO 7.

NA, ka maranga wawe a Ierupaara,
ara, a Kireono, ratou ko tona nui-
nga katoa, a noho ana ki te puna wai o
Haroro; a kei te taha ki te nota o ratou
te puni o Miriana, kei Puke More, kei
te raorao.
2 Na, ko te meatanga mai a Ihowa ki
a Kireono, He nui rawa te hunga i a
koe nei; e kore e hoatu e ahau a
Miriana ki o ratou ringaringa, kei wha-
kapehapeha mai a Iharaira ki a au, kei
mea, Na toku ringa ano ahau i wha-
kaora.
3 Na, tena, karanga atu ki nga taringa.

o te iwi, mea atu, Ki te wehi, ki te
pawera tetahi, hoki atu, hohoro te haere
atu i Maunga Kireara. Na, e rua tekau
ma rua mano o te iwi i hoki; a mahue
iho, kotahi tekau mano.
4 A i mea mai ano a Ihowa ki a Ki-
reono, E nui ana ano te iwi ra; kawea
ratou ki raro ki te wai, a ko ahau hei
kai whakamatautau mau i a ratou ki
reira: a ko taku e mea ai ki a koe, Me
haere tahi tenei i a koe, ko ia e haere
tahi i a koe; a ko taku e mea ai ki a
koe, E kore tenei e haere tahi i a koe,
kaua tena e haere.
5 Na, ko tana kawenga i te iwi ki raro
ki te wai, a ka mea a Ihowa ki a Ki-
reono, Te hunga katoa e mitikia ai te
wai e o ratou arero, e pera ana me te
kuri e miti nei, me whakatu ratou e koe
ki tahaki; me te hunga katoa ano hoki
e piko iho ana ki runga ki o ratou turi
inu ai.
6 A, te tokomahatanga o te hunga i
mitimiti, me te *whakapa ano* i a ratou
ringa ki o ratou mangai, e toru rau
tangata: i piko iho hoki te nuinga katoa
o te iwi ki runga ki o ratou turi ki te inu
i te wai.
7 Na, ko te meatanga mai a Ihowa ki
a Kireono. Ko nga rau e toru i miti-
miti ra aku tangata e ora ai koutou, e
hoatu ai hoki e ahau a Miriana ki tou
ringa; a kia haere te iwi katoa ia
tangata ia tangata ki o ratou wahi.
8 Na, ka mauria atu e te iwi he o ki o
ratou ringaringa, me a ratou tetere: ko
te nuinga ia o Iharaira i tonoa e ia ki
tona teneti ki tona teneti, a purutia ana
aua tangata e toru nga rau: na, i raro i
a ia te puni o Miriana, i te raorao.
9 ¶ Na, i taua po ka mea a Ihowa ki a
ia, Whakatika, haere ki raro ki te puni
ra, kua hoatu hoki e ahau ki tou ri-
nga.
10 A ki te wehi koe ki te haere ki raro,
haere korua ko Pura ko to tangata ki
raro ki te puni.
11 A ka rongo koe ki a ratou korero,
katahi ka maia ou ringa, a ka haere koe
ki raro ki te puni. Na, ko te haerenga
atu o raua ko tana tangata ko Pura ki
te hiku o nga matua o te puni.
12 A e takoto noa ana i te raorao a
Miriana, a Amareke, me nga tangata
katoa o te rawhiti, koia ano kei nga
mawhitiwhiti te maha; me a ratou
kamera hoki, kahore e taea te tatau;
rite tahi ano ki te onepu i te taha o te
moana te maha.
13 A, te haerenga atu o Kireono, na,
e korero ana tetahi tangata i te moe
ki tona hoa, e mea ana, Nana, moe iho
ahau, a ko tetahi keke taro parei e huri
mai ana ki te puni o Miriana. Na, kua
tae mai ki te teneti; kei te aki; na, kua
hinga, kua huri koaro, a takoto ana te
teneti.
14 Na, ka whakahokia mai e tona hoa,
a ka mea mai, Ehara tena i te mea ke
atu i te hoari a Kireono tama a Ioaha;
he tangata *ia* no Iharaira, *a* kua hoatu e
te Atua a Miriana me te ope katoa ki
tona ringa.
15 ¶ A te rongonga o Kireono i te
korerotanga o te moe, me tona tikanga,
na, ka koropiko ia, a hoki ana ki te puni
o Iharaira, ka mea, Whakatika, kua
homai hoki e te Atua te ope a Miriana
ki o koutou ringa.
16 Katahi ka wehea e ia nga tangata e
toru rau, kia toru nga matua, a whaka-
whiwhia ana e ia nga ringa o ratou
katoa ki te tetere, ki te oko takoto noa,
ki te rama i roto i te oko.
17 A i mea ano ia ki a ratou, Titiro
mai ki a au, kia rite hoki ta koutou e
mea ai: na, e haere ana tenei ahau ki te
hiku o te ope, a kia rite ta koutou e mea
ai ki taku e mea ai.
18 A ka whakatangi matou ko oku hoa
katoa i te tetere, na, me whakatangi ano
hoki nga tetere e koutou i nga taha
katoa o te puni katoa, me ki ake hoki,
Ko te hoari a Ihowa raua ko Kireono.
19 ¶ Na, ka haere mai a Kireono me
tona rau kotahi ki te hiku o te puni i te
timatanga o to waenga mataaratanga, i
te mea katahi ano ka whakaturia nga
kai mataara: na, whakatangihia ana e
ratou nga tetere, a wahia iho nga oko i
o ratou ringa.
20 Heoi whakatangihia ana nga tetere
e nga matua e toru, wahia ana hoki e
ratou nga oko: i puritia e ratou nga
rama ki o ratou ringa maui, me nga
tetere ki o ratou ringa matau, whaka-
tangi ai; me ta ratou karanga hoki, Ko
te hoari a Ihowa raua ko Kireono.
21 Na, tu ana ratou i tona turanga i
tona turanga, i nga taha katoa o te
puni: a ka rere katoa te puni, ka ha-
mama, ka whati.
22 I whakatangi ano hoki nga rau e
toru i nga tetere, a ka meinga e Ihowa
kia anga te hoari a tenei a tenei ki tona
hoa ki tona hoa, puta noa i te puni
katoa: na, ka whati te puni katoa ki
Pete-hita, ki Tererata, ki te tukunga atu
hoki ki Apere-mehora, tae noa ki Ta-
pata.
23 Katahi ka huihuia mai nga tangata
o Iharaira, i roto i a Napatari, i a Ahera,

i a Manahe katoa, a whaia ana a Miriana
e ratou.
24 ¶ A i tono karere ano a Kireono
puta noa i Maunga Eperaima hei mea
atu, Haere mai ki raro ki te whakatau i
a Miriana; nohoia mai hoki nga wai, a
puta noa ki Peta-para ki Horano, *hei
arai* mai mo ratou. Na ka huihui mai
nga tangata katoa o Eperaima, a nohoia
atu ana e ratou nga wai, a puta noa ki
Peta-para ki Horano.
25 A tokorua nga rangatira o Miriana
i mau i a ratou, ko Orepe raua ko Teepe;
a patua iho e ratou a Orepe ki te kamaka
ki Orepe, i patua hoki a Teepe ki te poka
waina a Teepe, a whaia ana e ratou a
Miriana, a kawea mai ana e ratou nga
matenga o Orepe raua ko Teepe ki a
Kireono ki tera taha o Horano.

UPOKO 8.

KATAHI ka mea mai ki a ia nga
tangata o Eperaima, He aha tenei
mea i mea nei koe ki a matou, tē kara-
ngatia matou i tou haerenga atu ki te
whawhai ki a Miriana? Na, nui atu ta
ratou nganga ki a ia.
2 Na, ko tana meatanga atu ki a ratou,
Ko tehea mahi aku inaianei hei rite mo
ta koutou? He teka ianei pai atu te
hamunga a Eperaima i te whawhakinga
waina a Apietere?
3 I homai e te Atua ki o koutou ringa
nga rangatira o Miriana, a Orepe raua
ko Teepe: a he aha te mea i taea e ahau
hei rite mo ta koutou? Katahi ka iti
haere ta ratou riri ki a ia i tana korero-
tanga i taua kupu.
4 ¶ A haere mai ana a Kireono ki
Horano, a whiti atu ana, ratou tahi ano
ko ana tangata e toru nga rau; e ruha
ana, otiia me te whai ano.
5 Na, ko tana meatanga atu ki nga
tangata o Hukota, Homai etahi rohi taro
ma te hunga e haere tahi nei matou, e
hemo ana hoki ratou, a e whai ana ahau
i a Tepa raua ko Taramuna i nga kingi
o Miriana.
6 ¶ Katahi ka mea mai nga rangatira
o Hukota, Kei roto ianei tena i tou ringa
nga ringa o Tepa raua ka Taramuna,
e hoatu ai e matou he taro ma tou ope?
7 Na, ko te meatanga atu a Kireono,
Mo reira ka homai e Ihowa a Tepa
raua ko Taramuna ki toku ringa, ka
akina e ahau o koutou kikokiko ki nga
tataramoa o te koraha, ki nga tumata-
kuru.
8 ¶ Na, ka haere atu ia i reira ki
runga ki Penuere, a, ka korerotia atu ko
aua kupu ano; heoi, rite tonu ki ta nga
tangata o Hukota i whakahoki mai ai ta
nga tangata o Penuere i whakahoki mai
ai ki a ia.
9 Na, ka korero ano ia ki nga tangata
o Penuere, ka mea, Ki te hoki ora mai
ahau, ka wahia e ahau tenei pourewa.
10 ¶ Na, i Karakoro a Tepa raua ko
Taramuna, me a raua ope hoki, ki te
whakaaro iho kotahi tekau ma rima nga
mano, te hunga katoa i mahue o te ope
katoa o nga tangata o te rawhiti: kotahi
hoki te rau e rua tekau nga mano i hinga
o te hunga unu hoari.
11 ¶ Katahi ka haere a Kireono ki
runga na te huarahi o te hunga noho
teneti na te taha ki te rawhiti o Nopaha
o Iokopeta a patua iho e ia te ope: e
noho hu noa iho ana hoki te ope.
12 Na, ka rere a Tepa raua ko Tara-
muna, a ka whaia e ia, ka mau nga
kingi tokorua o Miriana a Tepa raua ko
Taramuna, a whati ana i a ia te ope
katoa.
13 ¶ A i hoki mai a Kireono tama a
Ioaha i te whawhai i te mea kahore nei
i ara te ra.
14 A hopukia ana e ia tetahi taita-
mariki o nga tangata o Hukota, a uia
ana e ia: na, ka tuhituhia mai e tera nga
rangatira o Hukota me nga kaumatua
ano hoki o reira, e whitu tekau ma
whitu nga tangata.
15 Na, ko tona taenga mai ki nga ta-
ngata o Hukota, ka mea, Tenei a Tepa
raua ko Taramuna i whakorekore ra
koutou ki a au, i mea ra, Kei roto ranei
tena i tou ringa nga ringa o Tepa raua
ko Taramuna e hoatu ai e matou he taro
ma o tangata e hemo na?
16 Na, ka mau ia ki nga kaumatua o
te pa, ki etahi tataramoa ano hoki o te
koraha, ki etahi tumatakuru, a whaka-
akona ana e ia nga tangata o Hukota ki
aua mea.
17 I wahia iho hoki e ia te pourewa o
Penuere, a patua iho nga tangata o
taua pa.
18 ¶ Katahi ia ka mea ki a Tepa raua
ko Taramuna, He tangata pehea *era* i
patua e korua ki Taporo? A ka mea
mai raua, Ko koe ko ratou; rite tonu ki
to nga tamariki a te kingi te ahua o
tenei o tenei o ratou.
19 Na, ko tana meatanga atu, Ko oku
teina ratou, ko nga tama a toku whaea:
e ora ana a Ihowa, me i whakaorangia
era e korua, kihai ahau i patu i a korua.
20 Katahi ia ka mea ki tana tamaiti
matamua, ki a Ietere, Whakatika, patua

raua. Heoi kihai taua tamaiti i unu i
tana hoari: i wehi hoki; he tamariki
hoki ia.
21 Na, ka mea mai a Tepa raua ko
Taramuna, Mau e whakatika, e rere ki
runga i a maua; ko te tangata hoki ko
tona kaha, rite tahi raua. Katahi ka
whakatika atu a Kireono, a patua iho a
Tepa raua ko Taramuna, tangohia mai
ana hoki e ia nga heitiki i nga kaki o o
raua kamera.
22 ¶ Katahi ka mea mai nga tangata
o Iharaira ki a Kireono, Hei kingi koe
mo matou, a koe, to tamaiti, te tama
hoki a to tamaiti: nau hoki matou i ora
ai i te ringa o Miriana.
23 Na, ko te meatanga atu a Kireono
ki a ratou, Kaua ahau e waiho hei kingi
mo koutou, kaua ano hoki taku tamaiti
e waiho hei kingi mo koutou. Ko Ihowa
hei kingi mo koutou.
24 ¶ A i mea ano a Kireono ki a ra-
tou, Me tono atu e ahau tetahi mea i a
koutou; kia homai e koutou te whaka-
kai o tona taonga parakete o tona tao-
nga parakete. He whakakai koura hoki
a ratou, no nga Ihimeeri hoki ratou.
25 Na, ka mea mai ratou, Ae, me
hoatu ano e matou. Na, ka wharikitia
e ratou tetahi kakahu, a makā ana ki
runga te whakakai o tona taonga para-
kete o tona taonga parakete.
26 A kotahi mano e whitu rau nga
hekere koura te taimaha o nga whakakai
koura i tonoa e ia. I tapiritia mai ano
hoki ki nga heitiki ki nga poroporo,
me nga kakahu papura o nga kingi o
Miriana, ki nga mekameka ano hoki o
nga kaki o nga kamera.
27 Na, ka hangā e Kireono tetahi
epora ki taua mea, a ka waiho ki tona
pa ki Opora: na, ka whai atu a Iharaira
katoa ki taua mea, ki reira puremu ai:
a ka waiho hei rore mo Kireono ratou
ko tona whare.
28 ¶ Heoi hinga ana a Miriana i nga
tamariki a Iharaira, kihai ano hoki i ara
o ratou matenga i muri iho. Na, ka ata
takoto te whenua, e wha tekau nga tau,
nga ra hoki o Kireono.
29 ¶ Na, ka haere a Ierupaara tama a
Ioaha, a ka noho ki tona whare.
30 A e whitu tekau nga tamariki a
Kireono: he mea whanau mai i tona
tinana: he tokomaha hoki ana wahine.
31 Me tana wahine iti hoki i Hekeme,
i whanau ano hoki tetahi tama ma
raua; a huaina iho e ia tona ingoa ko
Apimereke.
32 ¶ Na, ka mate a Kireono tama a
Ioaha; he pai hoki tona koroheke-
tanga; a ka tanumia ki roto ki te rua o
Ioaha o tona papa ki Opora o nga Apie-
teri.
33 A, te matenga o Kireono, na, ka
hoki nga tamariki a Iharaira, ka puremu
ki nga Paara; a ka waiho a Paara-
periti hei atua mo ratou.
34 Kihai ano hoki nga tamariki a
Iharaira i mahara ki a Ihowa ki to ra-
tou Atua i whakaora nei i a ratou i te
ringa o o ratou hoa riri katoa i tetahi
taha i tetahi taha.
35 Kihai ano hoki i puta to ratou aroha
ki te whare o Ierupaara, ara, o Kireono;
kihai i rite ki ana mahi pai katoa ki a
Iharaira.

UPOKO 9.

NA, ka haere a Apimereke tama a
Ierupaara ki Hekeme ki nga tu-
ngane o tona whaea, a ka korero ki a
ratou, ki te hapu katoa ano hoki o te
whare o te papa o tona whaea, ka mea,
2 Tena, korerotia atu ki nga taringa o
nga tangata katoa o Hekeme, Ko tehea
te mea pai ki a koutou, ko nga tangata
e whitu tekau, nga tamariki katoa a
Ierupaara, hei kingi mo koutou, kia
kotahi ranei te tangata hei kingi mo
koutou? Kia mahara hoki he wheua
ahau no koutou, he kikokiko no koutou.
3 Na, ka korerotia e nga tungane o
tona whaea enei kupu katoa mona ki
nga taringa o nga tangata katoa o He-
keme, a ka anga o ratou ngakau ki te
aru i a Apimereke; i mea hoki ratou,
Ko to tatou teina ia.
4 Na, ka homai etahi hiriwa e ratou ki
a ia, e whitu tekau *nga pihi*, i roto i te
whare o Paara-periti, a ka utua e Api-
mereke ki aua mea etahi tangata wai-
rangi, he hunga hikaka, a aru ana
ratou i a ia.
5 Katahi ia ka haere ki te whare o
tona papa ki Opora, a patua iho e ia ona
tuakana ona teina, nga tama a Ierupa-
ara, e whitu tekau nga tangata, i runga
i te kohatu kotahi; otiia i mahue a
Iotama te tama whakamutunga a Ieru-
paara; i piri hoki ia.
6 Na, ka huihui mai nga tangata ka-
toa o Hekeme, ratou ko te whare katoa
o Miro, a ka haere mai, ka mea i a Api-
mereke hei kingi ki te mānia o te pou i
Hekeme.
7 ¶ A ka korerotia ki a Iotama, na, ka
haere ia, a tu ana i runga i te tihi o
Maunga Keritimi; na, ka ara tona reo,
a ka karanga atu ia, ka mea ki a ratou,

Whakarongo mai ki a au, e nga tangata
o Hekeme, kia whakarongo ai te Atua
ki a koutou.
8 I haere nga rakau ki te whakawahi
i tetahi kingi mo ratou, a ka mea ki te
oriwa, Ko koe hei kingi mo matou.
9 Na, ko te meatanga mai a te oriwa
ki a ratou, Kia whakarerea e ahau taku
momonatanga, taku mea i whai kororia
ai te Atua, nga tangata, a kia haere,
kopikopiko ai ki nga mea a nga rakau?
10 Na, ko te meatanga a nga rakau ki
te piki, Haere mai koe hei kingi mo
matou.
11 Ano ra ko te piki ki a ratou, Kia
whakarerea e ahau toku reka, me oku
hua pai, a kia haere, kopikopiko ai ki
nga mea a nga rakau?
12 Katahi ka mea nga rakau ki te
waina, Haere mai koe hei kingi mo
matou.
13 Na, ko te meatanga mai a te waina
ki a ratou, Kia whakarerea e ahau toku
waina e whakahari nei i te Atua i te
tangata, a kia haere, kopikopiko ai ki
nga mea a nga rakau?
14 Katahi ka mea nga rakau katoa ki
te taraheke, Haere mai koe hei kingi
mo matou.
15 Na, ko te meatanga mai a te tara-
heke ki nga rakau, Ki te mea he pono
ta koutou whakawahinga i a au hei
kingi mo koutou, Haere mai ki raro ki
toku taumarumarutanga iho okioki ai,
a ki te kahore, kia puta atu he ahi i roto
i te taraheke hei kai i nga hita o Re-
panona.
16 Na, ki te mea he pono, he tika, ta
koutou mahi, i a koutou i mea nei i a
Apimereke hei kingi, ki te pai hoki ta
koutou mahi ki a Ierupaara ratou ko
tona whare, ki te mea hoki i rite ki nga
mahi a ona ringa ta koutou i mea ai
ki a ia;
17 (Na toku papa hoki i whawhai a
koutou whawhai, a taruke ana ki te
mate; na, ora ake koutou i a Miriana:
18 Na, kua whakatika nei koutou i
tenei ra ki te whare o toku papa, a pa-
tua iho ana tamariki, e whitu tekau nga
tangata, ki runga ki te kohatu kotahi, a
meinga ana e koutou a Apimereke,
tama a tana pononga wahine hei kingi
mo nga tangata o Hekeme, no te mea
ko to koutou teina ia.)
19 Na, ki te mea he pono, he tika, ta
koutou i mea ai ki a Ierupaara, ratou ko
tona whare i tenei ra, kia hari ki a
Apimereke, kia hari hoki ia ki a koutou.
20 A ki te kahore, kia puta mai he
ahi i a Apimereke, hei kai mo nga ta-
ngata o Hekeme, ratou ko te whare o
Miro; kia puta mai hoki he ahi i nga
tangata o Hekeme, i te whare hoki o
Miro, hei kai mo Apimereke.
21 Na, ka rere a Iotama, a oma atu
ana, haere ana ki Peere, a noho ana i
reira i te wehi o tona tuakana o Apime-
reke.
22 ¶ Ka toru nga tau o Apimereke e
kawana ana i a Iharaira,
23 Na, ka ungā mai e te Atua he
wairua kino hei wehe i a Apimereke,
ratou ko nga tangata o Hekeme; a ka
mahi tinihanga nga tangata o Hekeme
ki a Apimereke.
24 He mea mo te mahi nanakia ki
nga tamariki e whitu tekau a Ierupaara
kia tae mai, a kia utaina o ratou toto
ki runga ki to ratou teina ki a Apime-
reke i patu nei i a ratou; ki nga ta-
ngata ano hoki o Hekeme i whakakaha
nei i ona ringa i patua ai ona tuakana,
ona teina.
25 Na, ka whakatakotoria e nga ta-
ngata o Hekeme he kai whanga mona
ki runga ki nga tihi o nga maunga, a
pahuatia ana e ratou te hunga katoa i
puta ki a ratou i te ara; a ka korerotia
mai ki a Apimereke.
26 Katahi ka haere mai a Kaara tama
a Epere, ratou ko ona teina, a ka tae
mai ki Hekeme; na, ka whakawhirinaki
atu nga tangata o Hekeme ki a ia.
27 Katahi ratou ka haere atu ki nga
māra, a whakiia ana nga *hua* o a ratou
māra waina, takahia ana; na, ka wai-
ata ratou, a ka haere ki te whare o to
ratou atua, ka kai, ka inu, a kohukohua
ana e ratou a Apimereke.
28 Na, ko te meatanga mai a Kaara
tama a Epere, Ko wai a Apimereke, ko
wai hoki a Hekeme e waiho ai tatou hei
tangata mana? ehara ianei ia i te tama
na Ierupaara? ko Tepuru hoki tana kai
whakahauhau? ko ta nga tangata a
Hamora papa o Hekeme ta koutou e
mahi ai: he aha hoki tatou i mahi ai i
tana?
29 Na, me i toku ringa tenei iwi! ina
kua peia e ahau a Apimereke. Katahi
ia ka mea ki a Apimereke, Whakanuia
to ope, puta mai hoki.
30 ¶ A, te rongonga o Tepuru ranga-
tira o te pa ki nga kupu o Kaara tama
a Epere, ka mura tana riri.
31 Na ka tono puku atu ia i etahi ta-
ngata ki a Apimereke, hei mea atu, Ko
Kaara tama a Epere tenei, ratou ko ona
teina, kua tae mai ki Hekeme; a kei
te hanga tenei ratou i te pa hei arai atu
i a koe.

32 Na, whakatika aianei i te po, kou-
tou ko ou tangata, ka whanga ai ki te
parae.
33 A ka whiti te ra i te ata, ka mara-
nga wawe koe, ka huaki ki te pa: a
ka puta ia, ratou ko ana tangata ki te
whawhai ki a koe, mau e mea ki a ia
tau e kite ai.
34 ¶ Na, ko te whakatikanga ake o
Apimereke ratou ko ana tangata katoa
i te po, a e wha nga matua o ratou ki
te whakatakoto mo Hekeme.
35 A puta atu ana a Kaara tama a
Epere, tu ana i te kuwaha o te keti o
te pa: na, kua whakatika a Apimereke
ratou ko ana tangata i te whakatakoto.
36 A, te kitenga o Kaara i aua tangata,
ka mea ia ki a Tepuru, Nana, nga ta-
ngata e heke mai ra i runga i nga tihi
o nga maunga. Na, ko te meatanga
mai a Tepuru ki a ia, Ko te ata o nga
maunga te tirohia na e koe e ahua ta-
ngata ana.
37 Na, ka korero mai ano a Kaara, a
ka mea, Nana, te hunga e heke mai ra
i runga i te wahi pukepuke o te whe-
nua! kotahi hoki tera matua e haere
mai ra i te ara o te mānia o Meonenimi.
38 Na, ko te meatanga mai a Tepuru
ki a ia, Keihea ra tou mangai i mea
ra koe, Ko wai a Apimereke, e meinga ai
tatou hei pononga mana? ehara ianei
tenei i te iwi i whakahaweatia ra e koe.
Na, haere atu aianei ki te whawhai ki
a ia.
39 Katahi ka haere atu a Kaara i te
aroaro o nga tangata o Hekeme ki te
whawhai ki a Apimereke.
40 Na, ka whaia ia e Apimereke, a
rere ana ia i tona aroaro, a he tokomaha
i hinga, i patua, a, – te kuwaha ra ano
o te keti.
41 Na, ka noho a Apimereke ki Aru-
ma: a ka peia mai a Kaara ratou ko
ona teina e Tepuru, kei noho ki Hekeme.
42 A i te ata ka haere atu nga tangata
ki te parae, a ka korerotia ki a Apime-
reke.
43 Na, ka mau tangata ia, a wehea
ana kia toru nga matua, na, ka whanga
ki te parae. A, tona kitenga, na, kua
puta mai tera te iwi i roto i te pa; te
tino whakatikanga mai ki a ratou;
patua iho e ia.
44 I kokiri mai hoki a Apimereke ra-
tou ko tana ngohi, a tu ana i te kuwaha
o te keti o te pa: a kokiri atu ana era
atu ngohi e rua ki te hunga katoa i te
parae, patua iho.
45 A whakapaua ana e Apimereke taua
ra ki te whawhai ki te pa, a horo ana
te pa i a ia, patua iho hoki nga tangata
katoa i roto; na, wahia ana e ia te pa,
ruia iho ki te tote.
46 ¶ A, te rongonga o nga tangata
katoa o te pourewa o Hekeme, na, ka
haere ratou ki roto ki te taumaihi o te
whare o te atua, o Periti.
47 A ka korerotia ki a Apimereke kua
huihui katoa nga tangata o te pourewa
o Hekeme.
48 Katahi ka piki atu a Apimereke ki
Maunga Taramono, ratou ko ana ta-
ngata katoa; i mauria atu ano e Apime-
reke he titaha i tona ringa; na, ka
tapahia e ia he peka rakau, a hapainga
ana, amohia ana e ia i runga i ona poko-
hiwi, me te mea ano ki ana tangata, Ta
koutou e kite ai e meatia ana e ahau,
hohoro te pera e koutou.
49 Katahi ka tapahia he peka e tenei e
tenei o te iwi katoa, a haere ana ki te
whai i a Apimereke: na ka whakatako-
toria e ratou ki te taha o te taumaihi, a
tahuna ana te taumaihi ki te ahi ki runga
ki a ratou: na, ka mate ano hoki nga
tangata katoa o te pourewa o Hekeme;
ki te whakaaro iho kotahi te mano nga
tane, nga wahine.
50 ¶ Katahi ka haere a Apimereke ki
Tepehe, a whakapaea ana a Tepehe e ia,
a horo ana i a ia.
51 Na, i waenganui o te pa tetahi
pourewa kaha, a ka rere ki reira nga
tane katoa, me nga wahine, nga tangata
katoa hoki o te pa, a tutakina ana ratou
ki roto, a piki ana ratou ki runga ki te
tuanui o te pourewa.
52 Na, ko te haerenga mai o Apime-
reke ki te pourewa, tauria ana e ia, ka
whakatata mai hoki ki te kuwaha o te
pourewa, kia tahuna ki te ahi.
53 Te tino makanga a tetahi wahine
i tetahi maramara no te kohatu mira ki
runga ki te mātenga o Apimereke, na,
pakaru iho tona angaanga.
54 Na, hohoro tonu tana karanga ki
te tangata i mau i ana patu, ka mea ki
a ia, Unuhia to hoari, whakamatea hoki
ahau, kei korerotia ahau, He wahine
nana ia i patu. Na, werohia ana ia e
tana tangata, a ka mate.
55 A, te kitenga o nga tangata o Iha-
raira kua mate a Apimereke, na, ka haere
ratou ki tona wahi ki tona wahi.
56 ¶ Na, kua whakahokia mai e te
Atua te kino a Apimereke i meatia e ia
ki tona papa, i a ia i patu i ona tuakana
i ona teina, i taua whitu tekau:
57 Me te kino ano a nga tangata o
Hekeme, i whakahokia katoatia mai e te
Atua ki runga ki o ratou mātenga: a

ka tau iho ki a ratou te kanga a Iotama
tama a Ierupaara.

UPOKO 10.

AI muri iho i a Apimereke, ka whakatika ake hei kai whakaora mo Iharaira ko Tora tama a Pua, tama a Roro, he tangata no Ihakara; a i noho ia ki Hamiri ki Maunga Eperaima.
2 A e rua tekau ma toru nga tau i whakarite whakawa ai ia mo Iharaira,
na, ka mate, a tanumia ana ki Hamiri.
3 ¶ A i muri i a ia ka whakatika ko Haira Kireari, a e rua tekau ma rua nga tau i whakarite whakawa ai ia mo Iharaira.
4 Na, e toru tekau ana tama, he hunga e toru tekau nga kuao kaihe hei eke ma ratou, e toru tekau hoki o ratou pa, e karangatia nei, ko Hawoto Haira, a tae noa iho ki tenei ra; kei te whenua o Kireara.
5 Na, ka mate a Haira, a ka tanumia ki Kamono.
6 ¶ Na, ka mahi kino ano hoki nga tamariki a Iharaira ki ta Ihowa titiro, i mahi ki nga Paara, ki a Ahataroto, ki nga atua o Hiria, ki nga atua o Haireona, ki nga atua o Moapa, ki nga atua o nga tamariki a Amona, ki nga atua o nga Pirihitini: whakarerea ake e ratou a Ihowa, kihai ano hoki i mahi ki a ia.
7 Na, ka mura te riri a Ihowa ki a Iharaira, a hokona atu ana ratou e ia ki te ringa o nga Pirihitini, ki te ringa hoki o nga tamariki a Amona.
8 A i tera tau puta noa i nga tau kotahi tekau ma waru i kurua, i tukinotia e ratou nga tamariki a Iharaira, nga tamariki katoa a Iharaira i tera taha o Horano, i te whenua o nga Amori i Kireara.
9 Na, ka whiti mai nga tamariki a Amona i Horano ki te whawhai ano hoki ki a Hura, ki a Peniamine, ki te whare ano hoki o Eperaima, a taea noatia iho te raru o Iharaira.
10 ¶ Katahi ka karanga atu nga tamariki a Iharaira ki a Ihowa, ka mea, Kua hara matou ki a koe, kua whakarerea hoki e matou to matou Atua, kua mahi ano hoki ki nga Paara.
11 Na, ko te meatanga mai a Ihowa ki nga tamariki a Iharaira, Kahore ianei *koutou i whakaorangia* e ahau i nga Ihipiana, i nga Amori, i nga tamariki hoki a Amona, i nga Pirihitini?
12 I tukino ano hoki nga Haironi, nga Amareki, ratou ko nga Maoni, i a koutou, a, ta koutou tangihanga ki a au, na whakaorangia ana koutou e ahau i o ratou ringa.
13 Heoi whakarerea ana ahau e koutou, a mahi ana koutou ki nga atua ke: koia ahau tē whakaora ai ano hoki i a koutou.
14 Haere, karanga atu ki a koutou atua i whiriwhiri ai; ma ratou koutou e whakaora i te wa e he ai koutou.
15 ¶ Katahi ka mea mai nga tamariki a Iharaira ki a Ihowa, Kua hara matou, mau e mea ki a matou nga mea katoa e pai ana ki tau titiro iho; otiia kia whakaorangia matou e koe aianei.
16 Na, ka whakarerea atu e ratou nga atua ke i roto i a ratou, a ka mahi ki a Ihowa: na, ka koingo tona ngakau ki a Iharaira i mate nei.
17 Na, ka huihuia mai nga tamariki a Amona, a ka noho ki Kireara, i huihui ano hoki nga tamariki a Iharaira, a noho ana i Mitipa.
18 Na, ko te meatanga a te iwi, ratou ko nga rangatira o Kireara, ki tetahi ki tetahi, Ko wai te tangata hei timata i te whawhai ki nga tamariki a Amona? ka waiho ia hei upoko mo nga tangata katoa o Kireara.

UPOKO 11.

NA, he tangata marohirohi a Iepeta Kireari, he tama ano hoki ia na tetahi wahine puremu: he whanau hoki a Iepeta na Kireara.
2 A i whanau etahi tama ma Kireara raua ko tana wahine; a, te kaumatuatanga ake o nga tamariki a taua wahine, ka pei ratou i a Iepeta: i mea ki a ia, Kahore he wahi mou i roto i te whare o to tatou papa; he tama hoki koe na te wahine ke.
3 Katahi ka rere atu a Iepeta i ona teina, a noho ana i te whenua o Topo: na, ka huihui mai etahi tangata wairangi ki a Iepeta, a haere tahi ana ratou.
4 ¶ A roa iho, na, ka whawhai nga tamariki a Amona ki a Iharaira.
5 A, te whawhaitanga a nga tamariki a Amona ki a Iharaira, na, ka haere mai nga kaumatua o Kireara ki te tiki i a Iepeta i te whenua o Topo.
6 A ka mea ki a Iepeta, Haere mai, a ko koe hei rangatira hoia mo matou, kia whawhai ai tatou ki nga tamariki a Amona.
7 Na, ko te meatanga atu a Iepeta ki nga kaumatua o Kireara, Kahore ianei koutou i kino ki a au, i pei i a au i roto

i te whare o toku papa? a na te aha
koutou i haere mai ai ki a au i a koutou
ka he nei?
8 Katahi ka mea mai nga kaumatua o
Kireara ki a Iepeta, Koia hoki matou
ka tahuri atu nei ki a koe inaianei; na,
haere mai tatou ki te whawhai ki nga
tamariki a Amona, ko koe hoki hei
upoko mo matou, mo nga tangata katoa
ano hoki o Kireara.
9 Na, ko te meatanga atu a Iepeta ki
nga kaumatua o Kireara, Ki te whaka-
hokia atu ahau e koutou ki te whawhai
ki nga tamariki a Amona, a ka homai
ratou e Ihowa ki a au, tera ranei ahau
e waiho hei upoko mo koutou?
10 Na, ka mea mai nga kaumatua o
Kireara ki a Iepeta, Ko Ihowa hei kai
whakarongo ki a tatou, ki te kahore e
rite ki tau kupu ta matou e mea ai.
11 Na, ka haere tahi a Iepeta ratou ko
nga kaumatua o Kireara, a ka meinga
ia e te iwi hei upoko hei rangatira mo
ratou: a ka korerotia e Iepeta ana kupu
katoa ki te aroaro o Ihowa ki Mitipa.
12 ¶ Katahi ka tono tangata atu a
Iepeta ki te kingi o nga tamariki a
Amona, hei mea atu, He ahatanga na
taua i haere mai ai koe ki a au ki taku
whenua whawhai ai?
13 Na, ko te meatanga mai a te kingi
o nga tamariki a Amona ki nga tangata
a Iepeta, Na Iharaira hoki i tango toku
whenua i tona haerenga mai i Ihipa, o
Aranona atu, a tae noa ki Iapoko, ki
Horano: na, ata whakahokia mai aua
wahi.
14 Na, ka tono tangata ano hoki a
Iepeta ki te kingi o nga tamariki a
Amona:
15 Hei mea ki a ia, Ko te kupu tenei
a Iepeta, Kihai i tangohia e Iharaira te
whenua o Moapa, te whenua ranei o
nga tamariki a Amona:
16 Engari i to Iharaira haerenga mai
i Ihipa, a ka haereerea te koraha a tae
noa ki te Moana Whero, a ka tae mai
ki Karehe;
17 Na, ka tono tangata atu a Iharaira
ki te kingi o Eroma, hei mea atu, Kia
tika atu ahau na tou whenua; na, kihai
te kingi o Eroma i rongo. I tono ano
hoki ia ki te kingi o Moapa: a kihai
ano tera i pai. Na, ka noho a Iharaira
ki Karehe.
18 Katahi ratou ka haere puta noa i
te koraha; taiawhiotia ana e ratou te
whenua o Eroma, me te whenua o Moa-
pa, a ka tae mai ki te taha ki te rawhiti
o te whenua o Moapa, ka noho hoki ki
tera taha o Aranona, kihai hoki i haere
ki roto ki te rohe a Moapa: ko Aranona
hoki te rohe ki a Moapa.
19 Na, ka tono tangata atu a Iharaira
ki a Hihona kingi o nga Amori, kingi
o Hehepona; a ka mea a Iharaira ki a
ia, Kia tika atu matou na tou whenua
ki toku wahi.
20 Heoi kihai a Hihona i tuku i a
Iharaira kia tika na tana rohe: na, hui-
huia ana e Hihona tona iwi katoa, a
noho ana ki Iahata; na, ko tana wha-
whaitanga ki a Iharaira.
21 Na, ka homai e Ihowa Atua o Iha-
raira a Hihona me tana iwi katoa ki te
ringa o Iharaira: na patua iho ratou, a
tangohia ana e Iharaira te whenua ka-
toa o nga Amori, o nga tangata o tenei
whenua.
22 I tangohia hoki e ratou nga rohe
katoa o nga Amori; o Aranona atu, a
tae noa ki Iapoko, o te koraha, a Horano
ra ano.
23 Na, kua peia nei e Ihowa Atua
o Iharaira nga Amori i te aroaro o tona
iwi o Iharaira, a me tango ano ranei e
koe?
24 E kore ianei koe e tango i nga *wahi*
i whakawhiwhia ki a koe e tou atua e
Kemoho? a ka riro mai ano hoki i a ma-
tou *to* te hunga e peia ana e Ihowa e
to matou Atua i to matou aroaro.
25 E nui ake ana ranei tou pai i to
Paraka tama a Tiporo kingi o Moapa?
i mea ranei ia ki te tohe ki a Iharaira,
ki te whawhai ranei ki a ratou,
26 I a Iharaira e noho ana i Hehepona
me ona pa ririki, i Aroere me ona pa
ririki, i nga pa katoa ano hoki i nga
taha o Aranona, a e toru rau nga tau?
na te aha hoki tē tangohia atu ai e koe
i taua wa?
27 Na, kahore oku hara ki a koe; enga-
ri e he ana tau mahi ki a au, tau
whawhai hoki ki a au: ma Ihowa ma
te kai whakariterite e whakariterite
aianei te whakawa a nga tamariki a
Iharaira, me ta nga tamariki a Amona.
28 Heoi kihai i rongo te kingi o nga
tamariki a Amona ki nga kupu a Iepeta
i korerotia atu ki a ia.
29 ¶ Na, ka tau te Wairua o Ihowa
ki runga ki a Iepeta, a ka haere ia puta
noa i Kireara, i Manahe, i haere hoki ia
puta noa i Mitipe o Kireara, a haere
atu ana i Mitipe o Kireara ki nga tama-
riki a Amona.
30 Katahi ka puaki te kupu taurangi
a Iepeta ki a Ihowa: i mea ia, Ki te
tino homai e koe nga tamariki a Amona
ki toku ringa,
31 Na, te mea e puta mai ana i nga

tatau o toku whare ki te whakatau i a
au, ina hoki ora mai ahau i nga tama-
riki a Amona, ma Ihowa tena mea, ka
whakaekea ano hoki e ahau hei tahunga
tinana.
32 ¶ Na, ko te haerenga atu o Iepeta
ki nga tamariki a Amona ki te whawhai
ki a ratou; a ka homai ratou e Ihowa
ki tona ringa.
33 Na, tukitukia ana ratou e ia, o Aro-
ere atu, a, tae noa koe ki Miniti, e rua
tekau nga pa; ki te mānia ano hoki i
nga mara waina; he nui whakahara-
hara te patunga. Na, kua hinga nga
tamariki a Amona i nga tamariki a
Ihaaraira.
34 ¶ Katahi ka haere mai a Iepeta ki
tona whare ki Mitipa, na, ko te putanga
mai o tana tamahine ki te whakatau i a
ia, me nga timipera, me te kanikani ano
ia. Ko *tana* huatahi ia; kahore atu
hoki ana tama, tamahine ranei, ko ia
anake.
35 A, tona kitenga i a ia, na, ka haea
e ia ona kakahu, ka mea, Aue e taku
tamahine, whati, whati rawa ahau i a
koe! kei roto hoki koe i te hunga e
raru ai ahau: kua puaki hoki taku ma-
ngai ki a Ihowa, e kore ano hoki e taea
te hoki atu.
36 Na, ko ta tera meatanga mai ki a
ia, E toku papa, kua puaki nei tou ma-
ngai ki a Ihowa, meatia mai ki a au nga
mea i puta mai i tou mangai, mo ta
Ihowa nei tohenga i tau utu ki ou hoa
riri, ki nga tamariki a Amona.
37 I mea ano ia ki tona papa, Kia
meatia tenei mea ki a au, waiho noa iho
ahau, kia rua nga marama, a ka piki
ahau, ka heke i nga maunga tangi ai i
toku wahinatanga, matou tahi ko oku
hoa.
38 Ano ra ko ia, Haere. Na, ka ungā
atu ia e ia, a, *kia taka ra ano* nga
marama e rua: heoi haere ana ia, ratou
tahi ko ona hoa, a tangihia ana e ia tona
wahinatanga i runga i nga maunga.
39 A, te takanga o nga marama e rua,
na, ka hoki mai ki tona papa, a meatia
ana e ia ki a ia tana mea i korerotia
taurangitia e ia: kihai hoki taua *kotiro*
i mohio ki te tane. Na, ka waiho hei
tikanga i roto i a Iharaira,
40 Kia haere nga tamahine a Iharaira
i ia tau i ia tau ki te tangi i te kotiro a
Iepeta Kireari: e wha nga ra o te tau
kotahi.

UPOKO 12.

NA, ka huihuia nga tangata o Epe-
raima, a ka haere ki te nota, ka
mea ki a Iepeta, Na te aha koe i haere
ai ki te whawhai ki nga tamariki a
Amona, a kihai i karanga ki a matou
kia haere tahi tatou? ka tahuna e ma-
tou tou whare i runga i a koe ki te ahi.
2 Na, ko te meatanga atu a Iepeta ki
a ratou, He nui ta matou whawhai ko
toku iwi ki nga tamariki a Amona; a
i taku karangatanga atu ki a koutou,
kihai koutou i whakaora i a au i roto i
o ratou ringa.
3 A, taku kitenga kihai koutou i wha-
kaora, whakamomori atu ana ahau ki
te mate, a haere atu ana ki nga tamariki
a Amona, na, homai ana ratou e Ihowa
ki toku ringa: a na te aha ra koutou i
haere mai ai ki a au inaianei whawhai
ai?
4 Katahi ka huihuia e Iepeta nga ta-
ngata katoa o Kireara, a ka whawhai ki
a Eperaima: a patua iho a Eperaima e
nga tangata o Kireara, mo ta ratou ki-
anga, He rerenga koutou, e nga Kireari,
no Eperaima, i roto i nga Eperaimi, i
roto i nga Manahi.
5 Na, ka nohoia atu e nga Kireari nga
whitinga atu mo nga Eperaimi i Ho-
rano, a, te meatanga mai a nga rerenga
o nga Eperaimi, Kia whiti atu ahau, na,
ka mea nga tangata o Kireara ki a ia,
No Eperaima koe? A tana kianga mai,
Kahore;
6 Katahi ratou ka mea ki a ia, Tena,
whakahuatia, Hiporete: na, ko tana
meatanga, Iporete: kahore hoki i taea
e ia te tikanga o te whakahuatanga.
Na, hopukia ana ia e ratou, a patua iho
ki nga whitinga atu o Horano: A e wha
tekau ma rua mano o nga Eperaimi i
hinga i taua wa.
7 A e ono nga tau i whakarite whaka-
wa ai a Iepeta mo Iharaira. Na, ka
mate a Iepeta Kireari a tanumia ana ki
tetahi o nga pa o Kireara.
8 ¶ A i muri i a ia na Ipitana i wha-
karite te whakawa mo Iharaira; no
Pete-rehema *ia.*
9 A e toru tekau ana tama, e toru
tekau hoki ana tamahine; ko enei i
tonoa e ia ki waho, e toru tekau ano
hoki nga tamahine i tangohia mai e ia
i waho ma ana tama. A e whitu nga
tau i whakarite whakawa ai ia mo Iha-
raira.
10 Na, ka mate a Ipitana, a ka tanu-
mia ki Pete-rehema.
11 ¶ A i muri i a ia na Erono Hepu-
runi i whakarite whakawa mo Iharaira;
a kotahi tekau nga tau i whakarite
whakawa ai ia mo Iharaira.
12 Na, ka mate a Erono Hepuruni, a

tanumia ana ki Atarona ki te whenua o Hepuruna.

13 ¶ A, muri iho i a ia, na Aparono tama a Hirere o Piratono i whakarite whakawa mo Iharaira.

14 A e wha tekau ana tama, e toru tekau hoki nga mokopuna; e whitu tekau nga kuao kaihe hei eke ma ratou: a e waru nga tau i whakarite whakawa ai ia mo Iharaira.

15 Na, ka mate a Aparono tama a Hirere o Piratono, a ka tanumia ki Piratono ki te whenua o Eperaima ki te maunga o nga Amareki.

UPOKO 13.

NA, ka mahi kino ano hoki nga tamariki a Iharaira i te tirohanga a Ihowa, a ka hoatu ratou e Ihowa ki te ringa o nga Pirihitini, a e wha tekau nga tau.

2 ¶ Na, ko tetahi tangata o Toraha no te hapu o nga Rani, tona ingoa ko Manoa, he pākoko hoki tana wahine, kahore ano i whanau tama.

3 Na, ko te putanga mai o te anahera a Ihowa ki te wahine, ka mea ki a ia, Na, he pākoko tena koe, kahore hoki i whanau tama: otiia ka hapu ano koe, a ka whanau he tamaiti.

4 Na, kia tupato ra, kaua hoki e inumia he waina, he wai whakahaurangi ranei; kaua ano hoki e kainga tetahi mea poke.

5 No te mea ka hapu tena koe, a ka whanau he tamaiti; na, kaua he heu e whakapangia ki tona mātenga: hei Natari hoki tena tamaiti ki te Atua no te kopu mai ano: a mana e timata te whakaora o Iharaira i roto i te ringa o nga Pirihitini.

6 ¶ Na, haere ana te wahine, a korero ana ki tona tahu, ka mea, Te tangata ra a te Atua i puta mai nei ki a au! tona ahua kei te ahua o te anahera a te Atua; nui rawa te wehi! heoi kihai ahau i ui atu no hea ia, kihai ano hoki i korerotia mai e ia tona ingoa ki a au.

7 I ki mai ano hoki ia ki a au, Ka hapu tena koe, a ka whanau he tamaiti; na, kaua koe e inu i te waina, i te wai whakahaurangi ranei, kaua ano hoki e kainga tetahi mea poke; he Natari hoki tena tamaiti ki te Atua no te kopu mai ano, a mate noa.

8 ¶ Na, ka inoi a Manoa ki a Ihowa, a ka mea, Tena ra, e toku Ariki, kia haere mai ano hoki ki a maua te tangata a te Atua i tonoa mai na e koe, hei whakaatu i tetahi tikanga ki a maua mo te tamaiti ka whanau nei.

9 A i rongo te Atua ki te reo o Manoa, a ka haere mai ano hoki te anahera a te Atua ki te wahine i a ia e noho ana i te parae; ko Manoa hoki ko tona tahu kahore i a ia.

10 Na, hohoro tonu te wahine, oma ana, korero ana ki tona tahu, ka mea ki a ia, Nana! kua puta mai ki a au te tangata i haere mai ki a au i tera rangi.

11 Katahi ka whakatika a Manoa, a aru ana i tana wahine, a ka tae mai ki taua tangata, ka mea ki a ia, Ko koe ranei te tangata i korero ra ki te wahine nei? Na, ko tana meatanga mai, Ae.

12 Na, ko te meatanga atu a Manoa, Kia mana ra to kupu. Tena koa nga tikanga mo te tamaiti, me aha hoki ia e maua?

13 Na, ka mea mai te anahera a Ihowa ki a Manoa, Kia tupato ra te wahine i nga mea katoa i korero ai ahau ki a ia.

14 Kaua ia e kai i tetahi mea i puta mai i te waina; kaua ano e inumia e ia he waina, he wai whakahaurangi ranei, kaua ano hoki ia e kai i tetahi mea poke: kia mau ia ki nga mea katoa i kiia atu e ahau ki a ia.

15 ¶ Na, ko te meatanga mai a Manoa ki te anahera a Ihowa, Kia pupuru maua i a koe, kia takā ai e maua he kuao koati mau.

16 Na, ka mea te anahera a Ihowa ki a Manoa, Ahakoa pupuri noa koe i a au, e kore ahau e kai i tau taro: a ki te meatia e koe he tahunga tinana, me whakaeke ma Ihowa. Kihai hoki a Manoa i mohio he anahera ia na Ihowa.

17 Katahi ka mea a Manoa ki te anahera a Ihowa, Ko wai to ingoa, kia whakahonore ai maua i a koe, ina mana o korero?

18 Na, ko te meatanga atu a te anahera a Ihowa ki a ia, Na te aha toku ingoa i uia na e koe; he mea whakamiharo nei hoki?

19 Na, ka tikina e Manoa tetahi kuao koati, me tetahi whakahere toto-kore, a whakaekea ana e ia ki runga ki te kohatu ki a Ihowa: na, he mea wkakamiharo te mahi a *taua anahera*; me te titiro mai ano a Manoa raua ko tana wahine.

20 I te putanga ake hoki o te mura i runga i te aata whaka-te-rangi, na, kua kake atu te anahera a Ihowa i roto i te mura o te aata. A, te kitenga o Manoa

raua ko tana wahine, hinga tapapa ana
raua ki te whenua.
21 Na, mutu ake te puta mai o te anahera
a Ihowa ki a Manoa raua ko tana
wahine. Katahi a Manoa ka mohio he
anahera ia na Ihowa.
22 Na, ko te meatanga a Manoa ki
tana wahine, Ka mate rawa taua; kua
kite hoki taua i te Atua.
23 Ano ra ko tana wahine ki a ia, Me
i pai a Ihowa ki te whakamate i a taua,
kihai i tangohia e ia te tahunga tinana,
me te whakahere toto-kore a o taua
ringa, kihai ano hoki i whakakitea mai e
ia enei mea katoa ki a taua, kihai hoki i
korerotia nga penei me ana nei inaianei
ki a taua.
24 ¶ Na, ka whanau taua wahine, he
tamaiti, a huaina ana e ia tona ingoa ko
Hamahona: na, ka tupu taua tamaiti, a
ka manaakitia e Ihowa.
25 Na, ka timata te wairua o Ihowa
te aki i a ia i roto i te puni o Rana, i te
takiwa o Toraha, o Ehetaoro.

UPOKO 14.

NA, ka haere a Hamahona ki raro
ki Timinata, a ka kite i tetahi wahine
ki Timinata no nga tamahine a nga
Pirihitini.
2 Na, ka haere atu ia, a ka korero ki
tona papa raua ko tona whaea, ka mea,
I kite ahau i tetahi wahine ki Timinata,
no nga tamahine a nga Pirihitini: na,
ma korua ia e tiki atu aianei hei wahine
maku.
3 Na, ko te meatanga mai a tona papa
raua ko tona whaea ki a ia; He moti
koia no te wahine i roto i nga tamahine
a ou tuakana, a toku iwi katoa ano hoki,
i haere ai koe ki te tiki wahine i roto i
nga Pirihitini kokoti-kore? Katahi ka
mea a Hamahona ki tona papa, Tikina
atu maku; e pai ana hoki ia ki taku titiro
atu.
4 Kihai hoki tona papa raua ko tona
whaea i mohio he mea tena na Ihowa, a
he take riri ki nga Pirihitini te rapua
ana e ia. Na, i taua wa ko nga Pirihitini
nga rangatira o Iharaira.
5 ¶ Na, ka haere a Hamahona, ratou
ko tona papa, ko tona whaea, ki Timinata,
a, te taenga mai ki nga mara waina
o Timinata, na, ko te hamamatanga
o tetahi kuao raiona; rere mai ana hoki
ki a ia.
6 Te tino putanga iho o te Wairua o
Ihowa ki runga ki a ia. Na, haea ana
e ia, me te mea e haehae ana ia i te kuao
koati; kahore hoki he mea i tona ringa:
kihai hoki i korerotia e ia ki tona papa
raua ko tona whaea tana i mea ai.
7 Na, ka haere ia ki raro, a ka korero
ki taua wahine; a pai tonu tera ki ta
Hamahona titiro iho.
8 ¶ A roa iho, na, ka hoki ia ki te
tiki i a ia, a, tona pekanga atu kia kite i
te tinana o te raiona, na he pokai pi kei
roto i te riu o te raiona, me tetahi honi
hoki.
9 Na, ka maua atu taua mea e tona
ringa, a ka kai haere; a, te taenga atu
ki tona papa raua ko tona whaea, ka
hoatu ma raua, a kai ana raua kihai
hoki i korerotia e ia ki a raua he mea
tango mai nana taua honi i roto i te riu
o te raiona.
10 ¶ Katahi ka haere atu tona papa
ki taua wahine, a ka tukua e Hamahona
he hakari ki reira; ko te tikanga
hoki ia ma nga tai-tamariki.
11 A, to ratou kitenga i a ia, na, ka
tikina atu e ratou etahi hoa e toru tekau,
hei noho ki a ia.
12 ¶ Na, ko te meatanga atu a Hamahona
ki a ratou, Me korero atu e
ahau he kai ki a koutou: Ki te ata whakaaturia
mai tona tikanga ki a au i nga
ra e whitu o te hakari, ki te kitea e koutou,
na, me hoatu e ahau etahi hiti ki a
koutou, kia toru tekau, kia toru tekau
ano hoki nga whakarua mo nga kakahu.
13 A ki te kahore e taea e koutou te
whakaatu tona tikanga ki a au, na, kia
toru tekau nga hiti e homai e koutou ki
a au, kia toru tekau ano hoki nga whakarua
mo nga kakahu. Na, ka mea
mai ratou ki a ia, Makā mai to kai, a
ma matou e whakarongo atu.
14 Na, ko tana meatanga atu ki a ratou,
Tana hanga he kai, puta mai ana
he kai i roto i a ia; i puta mai ano hoki
he reka i roto i te mea kaha. A e toru
nga ra kihai i taea e ratou te whakaatu
i te tikanga o tena kai.
15 A i te whitu o nga ra ka mea ratou
ki te wahine a Hamahona, Whakawaia
tou tahu kia whakaaturia mai e ia te
kai ki a matou, kei tahuna koe me te
whare o tou papa e matou ki te ahi: he
pahua koia i a matou i karangatia ai
matou e korua? ne ra?
16 Katahi ka tangi atu te wahine a
Hamahona ki a ia, a ka mea, Kua kino
noa iho koe ki a au, kahore ano hoki ou
aroha ki a au: kua makā atu nei e koe
he kai ki nga tamariki a toku iwi, a
kihai i whakaaturia tona tikanga ki a
au. Na, ko tana meatanga mai ki a ia,
Nana, kahore ano i whakaaturia e ahau

ki toku papa ki toku whaea, a me whakaatu ano e ahau ki a koe?
17 Na, ka tangi atu ia ki a ia i aua rangi e whitu o ta ratou hakari; a i te whitu o nga ra ka whakaaturia e ia ki a ia, he tohe hoki nana ki a ia: a whakaaturia atu ana e ia ki nga tamariki a tona iwi.
18 Katahi ka mea mai nga tangata o te pa ki a ia i te whitu o nga ra, i te mea kahore ano i to noa te ra, Ko tehea te mea reka atu i te honi? ko te aha hoki te mea kaha atu i te raiona? Na, ko tana meatanga atu ki a ratou, Me i kahore taku kau hei parau ma koutou, kihai i kitea e koutou taku kai.
19 ¶ Na, te tino putanga mai o te Wairua o Ihowa ki runga ki a ia, a haere ana ia ki raro ki Ahakerono, a patua iho o ratou e toru tekau nga tangata, na, huia ana e ia o ratou, a hoatu ana he whakarua mo nga kakahu o nga kai whakaatu o te tikanga o te kai. Na, mura tonu tana riri, a haere ana ia ki runga ki te whare o tona papa.
20 Heoi riro ana ta Hamahona wahine i tona hoa i waiho hei hoa mona.

UPOKO 15.

AROA iho na, ka haere a Hamahona, me tetahi kuao koati, i te wa o te kotinga witi, kia kite i tana wahine, a ka mea, Ka haere ahau ki taku wahine ki roto ki te whare *moenga*. Otiia kihai ia i tukua e te papa o te wahine kia haere ki roto.
2 I mea hoki tona papa, I tino mea ahau e kino rawa ana koe ki a ia; na, hoatu ana ia e ahau ma tou hoa: kahore ianei tona teina e pai atu i a ia? Tena kia riro tenei i a koe hei utu mo tera.
3 ¶ Na, ka korerotia ta ratou *mahi* e Hamahona, Engari ahau ka iti iho taku hara i to nga Pirihitini, ina he taku mahi ki a ratou.
4 Na, haere ana a Hamahona, a hopukia ana e ia e toru nga rau o nga pokiha; katahi ka tikina etahi rama e ia, a whakaangahia mai ana nga hiawero ki a raua whakahiawero, a whakanohoia iho tetahi rama ki waenganui o nga hiawero e rua.
5 Na, ka tahuna e ia nga rama kia ka, a tukua atu ana ki te witi a nga Pirihitini, wera ake nga puranga witi, me nga mea ano hoki e tu ana; me nga mara waina, oriwa.
6 ¶ A, te kianga mai a nga Pirihitini, Na wai tenei mahi? na, ka korerotia, Na, Hamahona hunaonga a te Timini; mona i tango i tana wahine, a hoatu ana ki tona hoa. Katahi ka haere mai nga Pirihitini, a tahuna ake e ratou te wahine raua ko tona papa ki te ahi.
7 ¶ Na, ko te meatanga mai a Hamahona ki a ratou, Ahakoa kua meatia tenei e koutou, ka rapu utu ano ahau i a koutou, a, muri iho ka mutu taku.
8 Na, tukitukia ana ratou e ia, te waewae, te huha, he nui te patunga, a haere ana, noho ana i te tihi o te kohatu i Etama.
9 ¶ Na, ko te haerenga mai o nga Pirihitini, a noho ana i Hura, tohatoha noa atu ana ratou i Rehi.
10 Na, ka mea atu nga tangata o Hura, He aha koutou i haere mai ai ki a matou? Na, ko ta ratou meatanga mai, He here i a Hamahona i haere mai ai matou, kia meatia ki a ia tana i mea mai ai ki a matou.
11 Katahi ka haere etahi tangata o Hura, e toru nga mano, ki te tihi o te kohatu i Etama, a ka mea ki a Hamahona, Kahore ianei koe e mohio, he rangatira no tatou nga Pirihitini? he mahi aha tenei au ki a matou? Na, ko tana meatanga atu ki a ratou, Rite tonu ki ta ratou i mea mai ai ki a au, taku i mea ai ki a ratou.
12 Na, ka mea ano ratou ki a ia, He here i a koe i haere mai ai matou, kia hoatu koe ki te ringa o nga Pirihitini. Katahi a Hamahona ka mea ki a ratou, Oati mai ki a au e kore koutou e rere ki runga ki a au.
13 Na, ka korero mai ratou ki a ia, ka mea, Kahore; erangi me ata here koe e matou, a ka hoatu koe ki o ratou ringa: ko te whakamate ia, e kore matou e whakamate i a koe. Na, ka herea ia e ratou ki nga taura hou e rua, a kawea atu ana i te kamaka.
14 ¶ Tona taenga mai ki Rehi, na, ka hamama nga Pirihitini i te tutakitanga ki a ia;—te tino putanga mai o te Wairua o Ihowa ki runga ki a ia: na, rite tonu nga taura i ona ringa ki te muka kua wera i te ahi; harotu noa iho nga here o ona ringa.
15 Na, ka pono atu ia ki tetahi kauae kaihe, he mea hou, a torona atu ana tona ringa, tangohia ake ana; na, kotahi mano tangata i patua e ia ki taua mea.
16 Na, ko te meatanga a Hamahona, He kauae kaihe taku, puranga atu puranga atu, he kauae kaihe taku, patua iho e ahau kotahi mano tangata.
17 A, te mutunga o tana korero, na,

makā atu ana e ia te kauae i tona
ringa, a huaina iho te ingoa o tena
wahi, Ko Ramata-Rehi.
18 ¶ Na, nui whakaharahara tona
mate-wai, a ka karanga atu ia ki a
Ihowa, ka mea, Nau i homai tenei wha-
kaoranga nui ki te ringa o tou pononga,
a ka mate nei ahau i te mate-wai, ka
hinga hoki i te ringa o te hunga kokoti-
kore?
19 Na, ka wahia e te Atua he rua i
Rehi, a ka puta mai he wai i reira.
Katahi ia ka inu, a hoki mai ana tona
wairua, na, kua ora ia. No reira i ka-
rangatia ai to reira ingoa, Ko Ene-ha-
kore: kei Rehi na ano a tae noa iho ki
tenei ra.
20 Na, e rua tekau nga tau i whaka-
rite whakawa ai ia mo Iharaira i nga
ra o nga Pirihitini.

UPOKO 16.

AI haere ano a Hamahona ki Kaha,
a ka kitea e ia tetahi wahine pu-
remu ki reira, a haere atu ana ki a ia.
2 *A ka korerotia ki* nga Kahi, ka
meatia, Kua tae mai a Hamahona ki
konei. Na, ka karapotia *ia* e ratou, ka
whanga hoki ratou ki a ia i te roa o te
po i te kuwaha o te pa. Na, takoto
puku ana ratou i te roanga o taua po;
i mea hoki, Me patu ia e tatou i te ata,
ina awatea.
3 Heoi takoto ana a Hamahona, a
turuawaenga noa; katahi ia ka whaka-
tika i waenganui po, a ka mau ki nga
keti o te kuwaha o te pa, ki nga pou
hoki e rua: na, maranga atu ana ia,
me aua mea, me te tutaki hoki; a amo-
hia ana i runga i ona pokohiwi, a kawea
ana ki runga ki te tihi o te maunga i
te ritenga atu o Heperona.
4 ¶ A, muri iho ka aroha ia ki tetahi
wahine i Awa Horeke, tona ingoa ko
Terira.
5 Na, ka haere mai nga rangatira o
nga Pirihitini ki taua wahine, a ka mea
ki a ia, Whakawaia ia kia kitea ai no
hea tona kaha nui, ma te aha hoki ia e
taea ai e matou te here, te pehi; a ko-
tahi mano kotahi rau nga *pihi* hiriwa e
hoatu e tenei, e tenei, o matou ki a koe.
6 ¶ Katahi ka mea mai a Terira ki a
Hamahona, Tena, whakaaturia mai ki
a au no hea to kaha nui, he aha hoki te
mea e herea ai, e pehia ai koe?
7 Na, ko te meatanga atu a Hama-
hona ki a ia, Ki te herea ahau e ratou
ki nga aka hou, kahore nei i maroke,
katahi au ka kaha-kore, a ka rite ki te-
tahi atu tangata.
8 Na, ka maua mai e nga rangatira o
nga Pirihitini etahi aka hou e whitu ki
a ia, he mea kahore ano i maroke noa;
a herea ana ia e ia ki aua mea.
9 (I te wahine ano hoki e noho ana
nga kai whanga, i te ruma i roto.) Na,
ko tana meatanga mai ki a ia, Nga
Pirihitini, e Hamahona, he mea i a koe!
Na, motumotuhia ana e ia nga aka:
koia ano kei te motunga o te miro muka
ina ·pāngia e te ahi. Heoi kihai i mo-
hiotia tona kaha.
10 Katahi ka mea a Terira ki a Hama-
hona, Nana, kua maminga tia ahau e
koe, kua korero teka koe ki a au; tena
ra, whakaaturia mai ki a au ma te aha
koe e mau ai te here?
11 Na, ko tana meatanga mai ki a ia,
Ki te ata herea ahau e ratou ki nga
taura hou kahore ano i meatia ki te
mahi, katahi ahau ka kaha-kore, ka rite
ki tetahi atu tangata.
12 Na, ka mau a Terira ki nga taura
hou, a herea ana ia ki aua mea; a ka
mea ki a ia, Nga Pirihitini, e Hama-
hona, he mea i a koe! (i te ruma ano
hoki i roto nga kai whanga e noho ana.)
Na, kua motu i a ia ano he miro.
13 Na, ka mea a Terira ki a Hama-
hona, He maminga tau ki a au, he
korero teka a mohoa noa nei? whaka-
aturia mai ki a au ma te aha koe e mau
ai te here? Ka mea mai ia ki a ia, Ki
te whatua e koe nga makawe e whitu o
toku matenga ki roto ki te whenu.
14 Na, titia iho e ia ki te titi, a ka
mea ki a ia, Nga Pirihitini, e Hama-
hona, he mea i a koe! Na, tona oho-
nga ake i tana moe, maranga atu ana
me te titi o te mea whatu, me te whenu
ano hoki.
15 ¶ Na, ko te meatanga mai a te
wahine ki a ia, Na te aha koe i mea ai,
E aroha ana ahau ki a koe, kahore nei
hoki tou ngakau i riro mai i a au? Ka
toru enei mamingatanga āu i a au, kihai
ano hoki i whakaaturia mai e koe ki a
au no hea tou kaha nui.
16 Nawai a, tu katoa nga ra i tana aki-
nga i a ia ki ana kupu, i tana tohe ki a
ia, a mate noa iho tona wairua i te hoha;
17 Katahi ka whakaaturia e ia ki a ia
tona ngakau katoa, a ka mea ki a ia,
Kahore ano i pa noa he heu ki toku
mahunga; he Natari hoki ahau ki a
Ihowa no te kopu mai ano o toku
whaea: ki te heua ahau, katahi ka riro
toku kaha, a ka kaha-kore ahau, ka rite
ki te mano tangata.

18 A, te kitenga o Terira kua whaka-
aturia tona ngakau katoa ki a ia, na, ka
tono tangata atu ia ki te karanga i nga
rangatira o nga Pirihitini, hei mea atu,
Haere mai ano aianei, kua whakaaturia
mai hoki tona ngakau katoa ki a au.
Na, ka haere mai nga rangatira o nga
Pirihitini ki a ia, me te kawe mai i te
moni i o ratou ringa.
19 Na, ka whakamoe ia i a ia ki runga
i ona turi, a ka karanga ki tetahi ta-
ngata ka mea hoki kia heua e ia nga
makawe e whitu o tona mahunga; na,
ka timata tana whakaiti i a ia, a mahue
ake ia i tona kaha.
20 Na, ko ta tera meatanga atu, Nga
Pirihitini, e Hamahona, he mea i a
koe! Na, maranga ana ia i tana moe,
ka mea, Ka haere atu ahau ki waho,
ka pera me mua ra, whakaoioi ai i a au.
Heoi kihai ia i matau kua mawehe atu
a Ihowa i a ia.
21 ¶ Katahi ia ka hopukia e nga Pirihi-
tini, a pokaia ana e ratou ona kanohi, ka-
wea ana ki raro ki Kaha; na, herea ana
ia ki nga mekameka parahi; a hei kai
huri mira ia i roto i te whare herehere.
22 Heoi kua timata nga makawe o
tona mahunga te tupu i muri iho i tona
heunga.
23 Na, ka huihui nga rangatira o nga
Pirihitini ki te patu i tetahi whakahere
nui ki a Rakono ki to ratou atua, ki te
whakamanamana ano hoki: i mea hoki,
Kua homai to tatou hoa riri a Hama-
hona e to tatou atua ki o tatou ringa.
24 A, te kitenga o te iwi i a ia, ka
whakamoemiti ki to ratou atua: i mea
hoki, Kua homai to tatou hoa riri e to
tatou atua ki o tatou ringa, nāna nei
hoki to tatou whenua i huna, he toko-
maha hoki o tatou i patua e ia.
25 A i o ratou ngakau e koa ana, ka
mea ratou, Karangatia a Hamahona,
hei mea takaro ma tatou. Katahi ka
karangatia a Hamahona i roto i te whare
herehere, a takaro ana ia i to ratou aro-
aro: na, ka whakaturia ia e ratou ki
te takiwa o nga pou.
26 Na, ko te meatanga atu a Hama-
hona ki te tamaiti i pupuri nei i tona
ringa, Tukua ahau kia whawha atu ki
nga pou tokomanawa o te whare hei
okiokinga atu moku.
27 A ki tonu te whare i te tāne i te
wahine; i reira ano hoki nga rangatira
katoa o nga Pirihitini: na, i runga i
te tuanui, ki te whakaaro iho, e toru
mano nga tangata me nga wahine, e
matakitaki ana ki nga mahi takaro a
Hamahona.
28 Katahi ka karanga a Hamahona
ki a Ihowa, ka mea, E te Ariki, e Ihowa,
kia mahara ki a au, whakakahangia
hoki ahau, e te Atua, aianei a, heoi
rawa, kia riro rawa mai i a au aianei
he utu i nga Pirihitini mo oku kanohi
e rua.
29 Na, hopukia atu ana e Hamahona
nga pou tokomanawa e rua o waenga,
i tu ai, i mau ai te whare, tetahi ki tona
matau, tetahi ki tona maui.
30 Na, ko te meatanga a Hamahona,
Kia mate tahi ahau me nga Pirihitini.
Te tino pikonga iho, me te whakapau
ano i tona kaha; heoi hinga ana te
whare ki runga ki nga rangatira, ki
runga hoki ki te iwi katoa i roto. Na,
tini atu i ana i patu ai i tona oranga te
hunga i mate, i whakamatea nei e ia, i
tona matenga.
31 Katahi ka haere mai ona teina ki
raro, ratou ko te whare katoa o tona
pāpā, a tangohia ana ia e ratou, kawea
atu ana, tanumia ana ki te takiwa o
Toraha o Ehetaoro, ki roto ki te rua o
Manoa o tona pāpā. A e rua tekau
nga tau i whakarite whakawa ai ia mo
Iharaira.

UPOKO 17.

NA, i Maunga Eperaima tetahi ta-
ngata, ko Mika tona ingoa.
2 Na, ko tana meatanga ki tona whaea,
Ko nga hiriwa kotahi tekau ma tahi rau
i tangohia ra i a koe, te mea i kanga
ra koe, i korero ai hoki ki oku taringa,
nana, i a au taua hiriwa; naku i tango.
Katahi ka mea mai tona whaea, Ma
Ihowa koe e manaaki, e taku tamaiti.
3 Na, ka whakahokia e ia nga hiriwa
kotahi tekau ma tahi rau ki tona whaea,
a ka mea mai tona whaea, I whakatapua
rawatia tenei hiriwa ma Ihowa, he mea
na toku ringa ma taku tamaiti, kia
hangā ai he whakapakoko, he mea
whaowhao, he mea whakarewa. Na,
me whakahoki atu e ahau ki a koe
aianei.
4 Otiia i whakahokia ano e ia te hiriwa
ki tona whaea; na, ka tango tona whaea
i etahi hiriwa e rua rau, a hoatu ana ki
te kai whakarewa, a nāna i hanga te
whakapakoko whaowhao me te mea
whakarewa; na, ka takoto aua mea ki
te whare o Mika.
5 Na, he whare atua to taua tangata
to Mika, a i hangā ano he epora e ia,
me etahi terapimi, i whakatohungatia
ano hoki tetahi o ana tama, a meinga
ana hei tohunga māna.

6 I aua ra kahore o Iharaira kingi; ko
ta ratou i mea ai ko nga mea i tika ki
te titiro iho a tenei, a tenei.
7 ¶ Na, ko tetahi taitamariki o Pete-
rehema-hura o te hapu o Hura, he
Riwaiti, i reira ano hoki ia e noho ana.
8 Na, ka haere atu taua tangata i te
pa i Pete-rehema-hura, noho ai ki tana
wahi e kite ai, a i a ia e haere ana, ka
tae mai ki Maunga Eperaima, ki te
whare o Mika.
9 Na, ko te meatanga mai a Mika ki
a ia, I haere mai koe i hea? a ka mea
atu ia ki a ia, He Riwaiti ahau no Pete-
rehema-hura, a e haere ana ahau kia
noho ki taku wahi e kite ai.
10 Katahi ka mea mai a Mika ki a ia,
E noho ki a au, a hei matua koe moku,
hei tohunga hoki, a kia kotahi tekau
nga *hekere* hiriwa e hoatu e ahau ki a
koe i te tau kotahi, kia kotahi ano hoki
te whakaritenga kakahu, me te kai ano
māu. Na, ka riro mai te Riwaiti.
11 A pai tonu te Riwaiti kia noho ki
taua tangata; a ka meinga taua taita-
mariki e ia kia rite ki tetahi o ana tama.
12 Na, whakatohungatia ana e Mika
taua Riwaiti, a ka waiho taua taitama-
riki hei tohunga māna, a noho ana i
roto i te whare o Mika.
13 Na, ko te meatanga a Mika, Ka-
tahi ahau ka mohio ka atawhaitia ahau
e Ihowa, ina hoki ka riro mai nei te
Riwaiti hei tohunga maku.

UPOKO 18.

I AUA ra kahore o Iharaira kingi, i
ana ra ano hoki e rapu ana te iwi o
nga Rani i tetahi kāinga mo ratou hei
nohoanga; kihai hoki tetahi kāinga
tupu i taka mai mo ratou i roto i nga
iwi o Iharaira, a tae noa iho ki taua ra.
2 Katahi ka tono nga tamariki a Rana
i etahi tangata tokorima o to ratou
hapu, he hunga maia, i roto i o ratou
rohe, i Toraha, i Ehetaoro, hei tutei i
te whenua, hei titiro hoki: i mea hoki
ki a ratou, Tikina, tirohia te whenua.
Na, to ratou taenga mai ki Maunga
Eperaima, ki te whare o Mika, noho
ana i reira.
3 I a ratou i te whare o Mika, ka
mohiotia e ratou te reo o taua taitama-
riki o te Riwaiti: na, peka ana ki reira,
a ka mea ki a ia, Na wai koe i kawe
mai ki konei? e aha ana hoki koe i
konei? he aha hoki tau i konei?
4 Na, ko tana meatanga mai ki a
ratou, Ko nga mea tenei i meatia e Mika
ki a au; nāna hoki ahau i utu, a hei
tohunga ahau ki a ia.
5 Katahi ratou ka mea ki a ia, Tena,
ui atu ki te Atua kia mohio ai matou
ka tika ranei ta matou huarahi e haere
nei matou.
6 Na, ko te meatanga mai a te tohu-
nga ki a ratou, Haere marie, kei te aro-
aro o Ihowa to koutou ara e haere na
koutou.
7 ¶ Katahi ka haere aua tangata toko-
rima, ka tae atu ki Raihi, a ka kite i
nga tangata o roto e noho hu ana, e
rite ana ki nga Haironi, tē ai he wha-
kaoho, tē ai he wehi, kahore hoki o te
whenua kai pehi e whakama ai ratou
ki tetahi mea, e matara mai ana hoki
ratou i nga Haironi, kahore hoki a
ratou meatanga ki tetahi tangata.
8 A, to ratou taenga mai ki o ratou
tuakana ki Toraha, ki Ehetaoro: na, ka
mea o ratou tuakana ki a ratou, Pehea
ana ta koutou?
9 Katahi ratou ka mea atu, Whaka-
tika, kia whakaekea ratou e tatou; kua
kite hoki matou i te whenua, a he pai
whakaharahara; a me ata noho ano
ranei koutou? kaua ra e mangere, wha-
katika, haere ki te tango i tera whenua:
10 Ka haere koutou, he iwi e noho
hu ana hei taenga atu mo koutou, he
whenua whanui hoki; kua homai nei
hoki e te Atua ki o koutou ringa he
wahi kahore nei e hapa i tetahi mea o
te whenua.
11 ¶ Na, turia atu ana i reira o te
hapu o nga Rani, i roto i Toraha, i Ehe-
taoro, e ono rau tāngata, whitiki rawa
nga mea mo te whawhai.
12 Na, ka haere ratou, a ka noho ki
Kiriata-tearimi, ki Hura; koia i kara-
ngatia ai te ingoa o tera wahi, Ko
Mahane-rana, a mohoa noa nei: koia
tena i tua atu o Kiriata-tearimi.
13 I haere atu ano ratou i reira ki
Maunga Eperaima, a tae noa ki te
whare o Mika.
14 ¶ Na, ko te ohonga mai o nga
tangata tokorima i haere nei ki te tutei
i te whenua o Raihi, ka mea ki o ratou
tuakana, E mohio ana ranei koutou kei
enei whare he epora, he terapimi, he
whakapakoko, he mea whaowhao, he
mea whakarewa? na, ma koutou te
whakaaro ki ta koutou e mea ai,
15 Katahi ratou ka peka atu ki reira,
a ka tae ki te whare o taua taitamariki
o te Riwaiti, ki te whare o Mika, a
owha atu ana ki a ia.
16 A tu tonu i te kuwaha o te keti
nga tangata e ono rau o nga tamariki

a Rana; whitiki tonu hoki a ratou mea mo te whawhai.
17 Na, haere atu ana nga tangata tokorima i haere nei ki te tutei i te whenua. Kua tae ki reira; kei te tango i te whakapakoko, i te epora, i nga terapimi, i te mea hoki i whakarewaia: i te tu hoki te tohunga i te kuwaha o te keti ratou ko nga tangata e ono rau, a *ratou* mea mo te whawhai, whitiki tonu.
18 Na, ko te haerenga o ena ki te whare o Mika; kei te tango i te whakapakoko, i te epora, i nga terapimi, i te mea hoki i whakarewaia. Na, ka mea te tohunga ki a ratou, E aha ana koutou?
19 Ano ra ko ratou ki a ia, Whakarongoa, kopania atu tou ringa ki tou mangai, a haere mai tatou; hei matua hoki koe mo matou, hei tohunga. Ko tehea te mea pai? kia waiho koe hei tohunga mo te whare o te tangata kotahi, kia waiho ranei hei tohunga mo tetahi iwi, mo tetahi hapu hoki o Iharaira?
20 A pai tonu te ngakau o te tohunga. Na, ka mau ia ki te epora, ki nga terapimi, ki te whakapakoko, a haere ana i roto i taua hunga.
21 Katahi ratou ka tahuri, ka haere; a makā ana e ratou nga tamariki, nga kararehe, me nga mea taimaha ki mua i a ratou.
22 ¶ Ka matara mai ratou i te whare o Mika, na, ka huihuia nga tangata o nga whare i tata ki te whare o Mika, a ka mau i a ratou nga tamariki a Rana.
23 A ta ratou karangatanga mai ki nga tamariki a Rana, na, ka tahuri o ratou aroaro, a ka mea ki a Mika, He aha kei a koe i huihui tangata mai ai koe?
24 Na, ko tana meatanga atu, Kua tangohia atu e koutou aku atua i hanga ai, me te tohunga, a haere ana; a he aha ake taku inaianei? he aha hoki tena i kiia mai na e koutou ki a au, He aha kei a koe?
25 Katahi ka mea atu nga tamariki a Rana ki a ia, Kei rangona tou reo e matou, kei torere atu ki a koe te hunga ngakau aritarita, a ka riro koutou ko tou whare i te matemate.
26 Heoi haere ana nga tamariki a Rana i ta ratou ara, a, te kitenga o Mika e kaha ana ratou i a ia, na, ka tahuri ia, a hoki ana ki tona whare.
27 Heoi maua atu ana e ratou nga mea i hangā e Mika, me te tohunga i noho ki a ia, a haere ana ki Raihi, ki tetahi iwi e noho hu ana, kahore ona whakaohooho; na, patua iho e ratou ki te mata o te hoari, tahuna ake hoki te pa ki te ahi.
28 Kahore ano hoki he tangata hei whakaora; no te mea i matara mai a reira i Hairona, kahore ano hoki a ratou meatanga ki tetahi tangata, na, i te raorao a reira, i Pete-rehopo. Heoi hangā ana e ratou te pa, a noho ana i reira.
29 A huaina ana e ratou te ingoa o tena pa ko Rana, ko te ingoa o to ratou matua o Rana; he uri ia no Iharaira: ko Raihi ia te ingoa o tera pa i mua.
30 ¶ Katahi ka whakaturia ta ratou whakapakoko e nga tamariki a Rana, a ko Honatana tama a Kerehoma, tama a Manahe, te tohunga, ratou ko ana tamariki, mo te iwi o nga Rani, a, tae noa ki te ra i whakaraua ai te whenua.
31 A tu tonu ta ratou whakapakoko, ta Mika i hanga ai, i nga ra katoa o te whare o te Atua i Hiro.

UPOKO 19.

NA, i aua ra, i te mea kahore he kingi o Iharaira, na, ko tetahi tangata, he Riwaiti, e noho noa iho ana i te taha o Maunga Eperaima; na, ka tango ia i tetahi wahine iti māna i roto i Pete-rehema-hura.
2 Na, kua puremu tana wahine iti, a mawehe atu ana i a ia ki te whare o tona pāpā, ki Pete-rehema-hura, a e wha nga tino marama ona ki reira.
3 Na, ka whakatika tona tahu, a haere ana ki te whai i a ia, ki te whakamarie i a ia, ki te whakahoki i a ia; ko tana tangata hoki tona hoa *haere*, me nga kaihe e rua: na, ka kawea ia e te wahine ki te whare o tona pāpā, a te kitenga o te pāpā o te kotiro i a ia, koa tonu, no te mea ka tupono mai ki a ia.
4 Na, ka pupuri tona hungawai te pāpā o te kotiro i a ia; a e toru nga ra i noho ai ia ki a ia; kai ana, inu ana raua, a noho ana i reira.
5 ¶ A i te wha o nga ra ka maranga wawe ratou i te ata, a whakatika ana ki te haere: na, ka mea te pāpā o te kotiro ki tana hunaonga, Kia ora tou ngakau i tetahi wahi taro, a, muri iho ka haere.
6 Na, ka noho, a kai ana, inu tahi ana raua tokorua, na, ko te meatanga mai a te pāpā o te kotiro ki taua tangata, Tena, whakaae mai kia moe *ki konei*, kia koa hoki tou ngakau.

7 A, te whakatikanga o taua tangata ki te haere, ka tohea ia e tona hungawai, na, ka moe ano hoki ia ki reira.

8 A i te rima o nga ra ka maranga wawe ia ki te haere, a ka mea te pāpā o te kotiro, Kia ora tou ngakau. Na, ka noho ano raua, a tawharara noa te ra, a kai ana raua tokorua.

9 Na, ka whakatika taua tangata ki te haere, a ia, tana wahine, me tana tangata, a ka mea tona hungawai, te pāpā o te kotiro, ki a ia, Nana, kua heke te ra, kua ahiahi, e noho ra; nana, kua tawharara te ra, hei konei moe ai, kia koa hoki tou ngakau; a ka maranga wawe koutou apopo ki ta koutou huarahi, ka haere ki tou kāinga.

10 Heoi kihai taua tangata i pai kia noho; na, whakatika ana, haere ana; a ka tae mai ki te ritenga atu o Iepuhu, ara, o Hiruharama: i a ia ano hoki nga kaihe e rua, whakanoho rawa, i a ia ano hoki tana wahine iti.

11 Ka tata ratou ki Iepuhu, na, kua aua noa atu te ra, a ka mea te tangata ki tona rangatira, Tena, kia peka atu tatou ki tenei pa o nga Iepuhi, ki reira moe ai.

12 Na, ko te meatanga mai a tona rangatira ki a ia, E kore tatou e peka atu ki te pa o te iwi ke, ehara nei i nga tamariki a Iharaira; me haere atu tatou ki Kipea.

13 Katahi ia ka mea ki tana tangata, Haere mai, tatou ka whakatata ki tetahi o enei wahi moe ai, ki Kipea, ki Rama ranei.

14 Na, ka whiti atu ratou, a ka haere, a kua toene te ra i a ratou ka tata ki Kipea, ki *tetahi pa* o Peniamine.

15 Na, ka peka atu ratou ki reira, ka haere ki Kipea moe ai: a tona taenga atu, ka noho ki te waharoa o te pa; kahore hoki he tangata hei kawe i a ratou ki tona whare moe ai.

16 ¶ Na, ko tetahi tangata, he koroheke, e haere mai ana i tana mahi i te māra i te ahiahi, he tangata ano hoki ia no Maunga Eperaima, i Kipea hoki e noho ana; nga tangata ia o te pa, he Peniamini.

17 A, te anganga mai o ona kanohi, ka kite i tetahi tangata, he pahī, i te waharoa o te pa. Na, ko te meatanga mai a taua koroheke, Ko hea koe? i haere mai ano hoki koe i hea?

18 Na, ka mea atu ia ki a ia, I haere mai matou i Pete-rehema-hura, ko te taha matou o Maunga Eperaima; no reira ahau; haere ai ki Pete-rehema-hura; otiia e haere ana *tenei* ahau ki te whare o Ihowa; heoi kahore he tangata hei tango i a au ki roto ki te whare.

19 Otiia he kakau witi ano tenei, he kai, ma o matou kaihe; he taro ano hoki tenei, he waina maku, ma to pononga wahine, ma te tangata hoki a o pononga: kahore he mate ki te aha ki te aha.

20 Na, ko te meatanga mai a taua koroheke, Tena koe, He ahakoa ra, maku ano te *whakaaro* ki nga mea katoa e matea e koe. Otiia kaua e moe ki te waharoa.

21 Na, ka kawea ia ki tona whare, a ka homai he kai ma nga kaihe, horoia ana e ratou o ratou waewae, kai ana, inu ana.

22 ¶ E mea ake ana o ratou ngakau ki te koa, na, ko te karapotinga mai o te whare e nga tangata o te pa, he tamariki na Periara; kei te patuki ki te tatau, ka korero ki te tangata nona te whare, ki taua koroheke ra, ka mea, Whakaputaina mai ki waho tena tangata i haere na ki tou whare, kia mohio ai matou ki a ia.

23 Katahi ka haere atu ki a ratou te tangata nona te whare, a ka mea ki a ratou, Kaua ra, e aku tuakana, kaua e mahia te mea kino; kua tae mai nei hoki tenei tangata ki toku whare; kaua tenei mea poauau e meatia.

24 Na, ko taku tamahine *tenei*, he wahina, me tana wahine iti hoki, me kawe atu raua e ahau; whakaititia raua e koutou, meatia hoki ki a raua te mea e pai ana ki ta koutou titiro iho: ko tenei tangata ia, kaua tenei mea poauau e meatia ki a *ia*.

25 A, tē pai nga tangata ki te whakarongo ki a ia, na, ka mau taua tangata ki tana wahine iti, a kawea atu ana ki waho ki a ratou, a ka mohio ratou ki a ia, ka tukino hoki i a ia i taua po tūturu, a tae noa ki te ata, a ka puta te ata, ka tukua mai e ratou.

26 Na, ka haere mai te wahine i te puaotanga o te ata, takoto ana ki te kuwaha o te whare o te tangata kei reira nei tona ariki, a awatea noa.

27 A, te whakatikanga ake o tona ariki i te ata, na, ka wahia e ia nga tatau o te whare, ka puta atu, he mea kia haere ia i tona ara. Na, ko te wahine, ko tana wahine iti, e takoto ana i te kuwaha o te whare me ona ringa i runga i te paepae o te tatau.

28 Na, ko tana meatanga iho ki a ia, Whakatika, kia haere tatou. A tē oho ake, na, ka hapainga ia ki runga ki te kaihe. A turia atu ana e taua tangata, haere atu ana ki tona wahi.

29 ¶ A, tona taenga mai ki tona whare, na, ka tikina e ia tetahi maripi, a ka mau ki tana wahine iti, tapahia ana e ia, me ona wheua ano hoki, kia tekau ma rua nga tapahanga, a tonoa ana ki nga wahi katoa o Iharaira.

30 A i mea te hunga katoa i kitea ai, Kahore *tenei* i mua, kahore ano hoki i kitea he rite mo tenei o te ra iho ano i haere mai ai nga tamariki a Iharaira i te whenua o Ihipa, a taea noatia tenei ra: maharatia iho, whakaaroa, korero.

UPOKO 20.

KATAHI ka haere atu nga tamariki katoa a Iharaira, a huihui ana te whakaminenga, me te mea he tangata kotahi, no Rana mai ano a Peere-hepa atu ana, no te whenua ano hoki o Kireara, ki a Ihowa ki Mitipa.

2 A i puta mai ano nga rangatira o te iwi katoa, o nga iwi katoa o Iharaira, i roto i te huihui o te iwi o te Atua, e wha rau aua mano, he hunga haere i raro, he hunga unu hoari.

3 A i rongo ano nga tamariki a Peniamine kua tae mai nga tamariki a Iharaira ki Mitipa. Na, ka mea nga tamariki a Iharaira, Korerotia mai te peheatanga o tenei mea kino.

4 Na, ka whakahokia mai e te Riwaiti e te tangata nāna te wahine i kohurutia, a ka mea, I haere ahau ki Kipea, ki tera i a Peniamine, maua ko taku wahine iti, moe ai i te po.

5 Na, ko te whakatikanga mai o nga tangata o Kipea ki a au, kei te karapoti i te whare, he mea hoki moku, i te po; i mea ratou kia patua ahau: na, whakaititia ana e ratou taku wahine, a mate iho.

6 Na, ka mau ahau ki taku wahine, a tapatapahia ana e ahau, hoatu ana kia kawea puta noa i te whenua, i te kāinga tupu o Iharaira, mo ratou i mahi i te mahi kino, i te mahi poauau i roto i a Iharaira.

7 Na, he tamariki katoa koutou na Iharaira; homai ki konei ta koutou kupu, me *ta koutou* whakaaro.

8 ¶ Katahi ka whakatika katoa te iwi, ano he tangata kotahi, ka mea, E kore tetahi o tatou e haere ki tona teneti, e kore ano hoki tetahi o tatou e peka atu ki tona whare.

9 Engari ko ta tatou mea tenei e mea ai ki Kipea: hei te rota te tikanga mo *ta tatou whawhai* ki reira.

10 Me tango hoki e tatou etahi tangata, kia tekau, i roto i te rau, puta noa i nga iwi katoa o Iharaira, he rau hoki i roto i te mano, he mano i roto i te tekau mano, hei mau o mo te iwi; a ka tae ratou ki Kipea o Peniamine ka rite ta ratou e mea ai ki nga mea poauau katoa i mahia e ratou i roto i a Iharaira.

11 Heoi huihui ana nga tangata katoa o Iharaira hei whakaeke mo te pa, piri tonu me te mea he tangata kotahi ratou.

12 ¶ Na, ka tono tangata atu nga iwi o Iharaira puta noa i te iwi katoa o Peniamine, hei mea, He aha tenei mea kino kua meatia i roto i a koutou?

13 Na, homai aianei aua tangata, nga tamariki a Periara i Kipea, kia whakamatea e matou, kia whakakorea ai te kino i roto i a Iharaira. Otiia kihai nga tamariki a Peniamine i pai ki te whakarongo ki te reo o o ratou tuakana, o nga tamariki a Iharaira.

14 Na, ka huihui mai nga tamariki a Peniamine, i roto i nga pa ki Kipea, ka haere mai ki te whawhai ki nga tamariki a Iharaira.

15 Na, ka tāua i taua ra nga tamariki a Peniamine, o nga pa, e rua tekau ma ono mano nga tangata, he hunga unu hoari; tera atu ano nga tangata o Kipea: i tāua ratou e whitu rau tangata, whiriwhiri rawa.

16 Kei roto ano hoki i tenei hunga katoa etahi tangata, e whitu nga rau, he hunga whiriwhiri, he maui; enei katoa he hunga e piua ai te kohatu ki te huruhuru mahunga, a e kore e heke.

17 I tāua ano hoki nga tangata o Iharaira, nga mea ehara i a Peniamine: e wha rau mano tangata, he hunga unu hoari: he hunga hapai pakanga enei katoa.

18 ¶ Katahi nga tamariki a Iharaira ka whakatika, ka haere ki te whare o te Atua, ka ui atu ki te Atua, ka mea Ko wai o matou hei timata te haere ki te whawhai ki nga tamariki a Peniamine? Na, ko te meatanga mai a Ihowa, Ma Hura e timata.

19 Na, ka maranga nga tamariki a Iharaira i te ata, a ka noho ki Kipea.

20 Na, ko te haerenga atu o nga tamariki a Iharaira ki te whawhai ki a Peniamine; a whakariteritea ana a ratou ngohi e nga tamariki a Iharaira mo te whawhai ki Kipea.

21 Na, ka puta mai nga tamariki a Peniamine i roto i Kipea, a pirau rawa i a ratou ki te whenua i taua ra, e rua tekau ma rua mano, nga tangata o Iharaira.

22 Heoi ka whakatenatena te iwi, nga tangata o Iharaira, i a ratou ano, a whakaritea ana ano a ratou ngohi kia whawhai ai ki taua wahi ano i whakatakotoria ai e ratou i te ra tuatahi.
23 (I haere ano hoki nga tamariki a Iharaira, i tangi ki te aroaro o Ihowa, a, ahiahi noa, i ui atu hoki ki a Ihowa, i mea, Me haere atu ano hoki ahau ki te whawhai ki nga tamariki a Peniamine a taku teina? Na, ko te meatanga mai a Ihowa, Haere ki te whawhai ki a ia.)
24 Na, ko te whakatatanga mai o nga tamariki a Iharaira ki nga tamariki a Peniamine i te rua o nga ra.
25 A i puta mai ano a Peniamine i roto i Kipea, i te rua o nga ra ki te tu i a ratou, a pirau rawa ano i a ratou ki te whenua kotahi tekau ma waru mano o nga tamariki a Iharaira: he hunga unu hoari katoa enei.
26 ¶ Katahi ka haere nga tamariki katoa a Iharaira, me te iwi katoa, a ka tae ki te whare o te Atua; na, ka tangi ratou, a ka noho i reira ki te aroaro o Ihowa, kahore rawa hoki i kai i taua ra, a, ahiahi noa: me te whakaeke ano hoki i nga tahunga tinana, i nga whakamarietanga ki te aroaro o Ihowa.
27 Na, ka ui ano nga tamariki a Iharaira ki a Ihowa; (i reira hoki te aaka o te kawenata a te Atua i aua ra,
28 Ko Pinehaha hoki, tama a Ereatara, tama a Arona, te tu ana i tona aroaro i aua ra;) ka mea ratou, Me haere atu ano hoki ahau ki te whawhai ki nga tamariki a Peniamine a toku teina, me whakamutu ranei? Na, ko te meatanga mai a Ihowa, Haere, ko apopo hoki ratou hoatu ai e ahau ki tou ringa.
29 Katahi ka whakatakotoria he pehipehi e Iharaira mo Kipea, a, taka noa taka noa.
30 Na, ka haere nga tamariki a Iharaira ki nga tamariki a Peniamine i te toru o nga ra, a whakatakotoria ana nga ngohi hei whawhai ki Kipea, hei pera ano me mua ra.
31 Na, ko te putanga mai o nga tamariki a Peniamine ki te tu i te iwi, manukawhakitia mai ana ratou i te pa; na, ka timata ratou te patu i etahi o te iwi, te tukituki, te pera me mua ra, i nga huarahi e tika atu ra, ko tetahi ki te whare o te Atua, ko tetahi ki Kipea i te parae, ki te whakaaro iho e toru tekau nga tangata o Iharaira.
32 Na, ko te meatanga a nga tamariki a Peniamine, Kua hinga ratou i a tatou, kua pera me to te timatanga. Otiia i mea nga tamariki a Iharaira, Kia rere atu tatou; me manukawhaki mai ratou i roto i te pa ki nga huarahi.
33 Katahi ka whakatika ake nga tangata katoa o Iharaira i o ratou wahi, a ka tu a matua ki Paaratamara: i puta mai ano hoki nga pehipehi o Iharaira i to ratou wahi, i te wahi taruturu o Kipea.
34 Na, haere tonu atu ki Kipea nga tangata kotahi tekau nga mano, he hunga whiriwhiri i roto i a Iharaira katoa, a ka nui haere te whawhai: kihai hoki enei i mohio e tata ana te kino ki a ratou.
35 Na, patua iho e Ihowa a Peniamine i te aroaro o Iharaira, a ngaro iho o Peniamine i nga tamariki a Iharaira i taua ra, e rua tekau ma rima mano kotahi rau, he hunga unu hoari enei katoa.
36 Heoi ka kite nga tamariki a Peniamine e patua ana ratou: i tukua mai nga Peniamini e nga tangata o Iharaira, i whakamanawa atu hoki ki te pehipehi i whakatakotoria e ratou ki Kipea.
37 Na, hohoro tonu te pehipehi, huakina ana e ratou a Kipea; te unuhanga mai hoki o te pehipehi, na, patua iho e ratou te pa katoa ki te mata o te hoari.
38 Na, kua oti tetahi tohu te whakarite e nga tangata o Iharaira ki te pehipehi, ara, kia nui te kake o te mura, o te paowa, i roto i te pa.
39 Heoi te whatinga o nga tangata o Iharaira i te mea e whawhai ana, na, ka anga a Peniamine, ka patu, ka tukituki i nga tangata o Iharaira; ki te whakaaro iho e toru tekau nga tangata: i mea hoki ratou, Koia rawa ano! e hinga ana ano ratou i a tatou, e pera ana ano me to te whawhaitanga tuatahi.
40 Heoi ka timata nei te mura o te pa te kake ki runga, *me* te pou paowa, na, ka titiro a Peniamine ki muri i a ratou, na, kua pau te pa i te *ahi*, e kake ana tera ki te rangi.
41 A, te tahuritanga atu o nga tangata o Iharaira, na, kanakana kau nga tangata o Peniamine; i kite hoki ratou kua tae te he ki a ratou.
42 Na, ka whati atu ratou i te aroaro o nga tangata o Iharaira ki te huarahi ki te koraha; heoi ka mau ano ratou i te hoa riri; Na, te hunga *i puta* mai i roto i nga pa, kei te whakangaro i a ratou, he mea karapoti na ratou.
43 Na, ka karapotia a Peniamine e ratou, a whaia ana, takatakahia ana, koia ano te ngawari! i te ritenga atu o Kipea i te taha ki te rawhiti.

44 A kotahi tekau ma waru mano o nga tangata o Peniamine i hinga: he hunga maia enei katoa.
45 Na, ka whati ratou, a rere ana ki te koraha ki te kamaka o Rimono: a e rima mano tangata i hamua e ratou ki nga huarahi, na, ka whaia ano ratou ki Kiromo, a patua iho o ratou e rua mano tāngata.
46 Na, te hunga katoa i hinga o Peniamine i taua ra, e rua tekau ma rima mano, he hunga unu hoari: he hunga maia katoa enei.
47 A e ono rau tangata i tahuri, i rere ki te koraha ki te teko o Rimono, a e wha nga marama i noho ai ki te teko o Rimono.
48 A i tahuri atu ano nga tangata o Iharaira ki nga tamariki a Peniamine, a patua iho ratou ki te mata o te hoari, nga tangata o nga pa, me nga kararahe, me nga mea katoa i tupono atu ai ratou: i tungia ano hoki e ratou ki te ahi nga pa katoa i tae atu ai ratou.

UPOKO 21.

NA, kua puaki noa ake te oati a nga tangata o Iharaira i Mitipa, i mea ratou, Kaua tetahi tangata o tatou e hoatu i tana tamahine hei wahine ma Peniamine.
2 Katahi ka haere mai te iwi ki te whare o te Atua, a noho ana i reira i te aroaro o te Atua, a, ahiahi noa; na, rahi noa atu o ratou reo, he nui te tangihanga.
3 I mea hoki ratou, Na te aha, e Ihowa, e te Atua o Iharaira, i puta ake ai tenei i roto i a Iharaira; i ngaro ai tetahi iwi i tenei ra i roto i a Iharaira?
4 Na, i te ata ka maranga wawe te iwi, a hangā ana he aata e ratou, a whakaekea ana he tahunga tinana, he whakamarietanga.
5 Na, ko te meatanga a nga tamariki a Iharaira, Ko wai o nga iwi katoa o Iharaira kahore i tae mai i roto i te whakaminenga ki a Ihowa? Kua takoto hoki he oati nui mo te tangata e kore e haere ki a Ihowa ki Mitipa: i mea ratou, Ka whakamatea rawatia.
6 A koingo tonu nga tamariki a Iharaira ki to ratou teina, ki a Peniamine; i mea, Kua hautopea atu tetahi iwi i tenei ra i roto i a Iharaira.
7 Me aha tatou ki etahi wahine ma nga mea o ratou i mahue; kua oatitia hoki a Ihowa e tatou e kore a tatou tamahine e hoatu e tatou hei wahine ma ratou?

8 ¶ Na, ka mea ano ratou, Ko tehea o nga iwi o Iharaira kahore nei i tae mai ki a Ihowa ki Mitipa? Na, kahore tetahi tangata o Iapehe-kireara i haere mai ki te puni ki te whakaminenga.
9 I tāua hoki te iwi, a kahore tetahi tangata i reira o nga tangata o Iapehe-kireara.
10 Na, ka tono te huihui i etahi tangata ki reira, kotahi tekau ma rua mano, he hunga toa, a ka whakahau i a ratou, ka mea, Tikina patua nga tangata o Iapehe-kireara ki te mata o te hoari, me nga wahine me nga tamariki.
11 A ko tenei ta koutou e mea ai, Ko nga tāne katoa, me nga wahine katoa i mohio, ara, i takoto ki te tāne, me huna e koutou.
12 A e wha rau nga kotiro i mau i a ratou i roto i nga tangata o Iapehe-kireara, he wahina kahore ano i mohio noa ki te tangata, ara, i takoto ki te tāne: na, kawea ana e ratou ki te puni ki Hiro, ki tera i te whenua o Kanaana.
13 Katahi ka unga tangata atu te huihui katoa hei korero atu ki nga tamariki a Peniamine i te teko i Rimono, hei karanga atu ki a ratou, Ka mau te rongo.
14 Na, ka hoki mai a Peniamine i taua wa; a ka homai ki a ratou nga wahine i whakaorangia e ratou i roto i nga wahine o Iapehe-kireara; otiia kihai ano i rato.
15 Heoi koingo tonu te iwi ki a Peniamine, no te mea kua wahia e Ihowa nga iwi o Iharaira.
16 ¶ Katahi ka mea nga kaumatua o te huihuinga, Me aha tatou ki etahi wahine ma nga mea i mahue, kua hunā nei hoki nga wahine a Peniamine?
17 I mea ano hoki ratou, Kia whai kāinga tupu nga morehu o Peniamine, kei moti rawa tetahi iwi i roto i a Iharaira.
18 Otiia e kore e taea te hoatu e tatou a tatou tamahine hei wahine ma ratou; no te mea kua oati nga tamariki a Iharaira, kua mea, Kia kangā te tangata e hoatu ana i te wahine ki a Peniamine.
19 Na, ka mea ratou, Nana, he hakari tena ki a Ihowa i Hiro, he mea whakarite i tenei tau, i tenei tau, i te taha ki te nota o Pete-ere, i te taha ki te rawhiti o te huarahi e tika atu ana i Petere ki Hekeme, i te taha ki te tonga o Repona.
20 Na, ka whakahau atu ratou ki nga tamariki a Peniamine, ka mea, Haere ki nga mara waina whanga ai;

21 A e kite koutou, na, kua puta mai
tena nga tamahine o Hiro ki te kani-
kani, na, ka haere atu koutou i nga
mara waina, ka hopu i tana wahine, i
tana wahine, i roto i nga tamahine o Hi-
ro, a ka haere ki te whenua o Peniamine.
22 A ka tae mai o ratou mātua, o ra-
tou tungane ranei, ki te korero i *ta kou-
tou* he ki a matou, ko reira matou ka
mea ai ki a ratou, Kia atawhai ki a
matou, ara, ki a ratou: kihai hoki i riro
i a matou he wahine ma tenei ma tenei
o ratou i te mea e whawhai ana: ehara
ano hoki i te mea na koutou i hoatu i
tenei wa e he ai koutou.
23 Na, pera ana nga tamariki a Penia-
mine, a tangohia ana e ratou etahi
wahine i roto i te hunga i kanikani ra;
rite tonu ki a ratou te tokomaha, he
mea hopu na ratou: a haere ana, noho
ana ki to ratou kāinga tupu, kei te
hanga o ratou pa, nohoia iho e ratou.
24 Katahi ka turia atu i reira i taua
wa e nga tamariki a Iharaira ki tona
iwi ki tona iwi, ki tona hapu ki tona
hapu; heoi haere ana ratou i reira ki
tona kāinga, ki tona kāinga.
25 I aua ra kahore o Iharaira kingi,
ko ta ratou i mea ai ko nga mea i tika
ki te titiro iho a tenei, a tenei.

KO RUTU.

UPOKO 1.

NA, i nga ra i whakariterite ai nga
kai whakarite whakawa, kua pa
te mate-kai ki te whenua. A ka haere
tetahi tangata o Pete-rehema-hura ki
te whenua o Moapa noho ai; a ia, tana
wahine, me ana tama tokorua.
2 Na, te ingoa o taua tangata, ko
Erimereke, ko Naomi hoki te ingoa o
tana wahine; nga ingoa hoki o ana
tama tokorua, ko Maharono, ko Kiriono,
He Eparati ratou, no Pete-rehema-hura.
Na, haere mai ana ki te whenua o
Moapa, noho ana i reira.
3 Na, ka mate a Erimereke te tahu o
Naomi, a mahue iho ko ia, ratou ko ana
tama tokorua.
4 Na, ka tango wahine raua ma raua
i roto i nga wahine o Moapa; ko Oropa
te ingoa o tetahi, ko Rutu te ingoa o
tetahi, a noho ana i reira, kotahi tekau
nga tau.
5 Na, ka mate raua tokorua, a Maha-
rono raua ko Kiriono, a ko te wahine
anake te oranga o ana tama tokorua, o
tona tahu.
6 ¶ Katahi ia ka whakatika, ratou ko
ana hunaonga, a hoki atu ana i te whe-
nua o Moapa; i rongo hoki i te whenua
o Moapa kua titiro mai a Ihowa ki tona
iwi, kua hoatu e ia he taro ma ratou.
7 Heoi haere atu ana ia i te wahi i
noho ai, ratou tahi ko ana hunaonga
tokorua, a haere ana i te ara, hoki ana
ki te whenua o Hura.
8 Na, ko te meatanga mai a Naomi
ki ana hunaonga tokorua, Haere korua,
e hoki ki nga whare o o korua whaea:
ma Ihowa korua e atawhai; kia rite
tana ki ta korua mahi ki nga tupapaku,
ki a au.
9 Ma Ihowa e homai ki a korua kia
kite korua i te okiokinga i roto i te
whare o tona tahu o tona tahu. Na, ka
kihi ia i a raua, a rahi noa atu o ratou
reo ki te tangi.
10 Na, ko ta raua meatanga atu ki a
ia, Engari me hoki tahi tatou ki tou
iwi.
11 Ano ra ko Naomi, Hoki atu, e aku
tamahine: kia haere tahi korua i a au
hei aha? he tama ano ianei enei kei
roto i toku kopu hei tane ma korua?
12 Hoki atu, e aku tamahine, haere,
kua ruruhitia nei hoki ahau, a e kore e
whai tahu. Me i ki atu ahau, E mea
ana ano ahau, tera ano ahau e whai
tane i tenei po, a ka whanau ano hoki
etahi tamariki maku;
13 Tera ranei korua e tatari ki a raua
kia kaumatua ra ano? tera ranei e mau
tonu korua ki a raua, a e whakakahore
ki te tane? Kahore e aku tamahine,
nui noa atu hoki toku pouri ina whaka-
aro ki a korua; no te ringa hoki o
Ihowa kua puta mai nei ki a au.
14 Na, ka puaki ano to ratou reo a ka
tangi. Na, ka kihi a Oropa i tona hu-
ngawai; ko Rutu ia i piri ki a ia.
15 Katahi tera ka mea mai, Nana, kua
hoki tou taokete ki tona iwi, ki ona
atua: hoki atu, whaia tou taokete.
16 Na, ko te meatanga atu a Rutu,
Kaua ra e tohe ki a au kia whakarerea

koe, kia hoki atu i te whai i a koe; ta
te mea ka haere ahau ki tau wahi e
haere ai, ka noho hoki ki tau wahi e
noho ai; ko tou iwi hei iwi moku, ko
tou Atua, hei Atua moku.
17 Ka mate ahau ki te wahi e mate
ai koe, ka tanumia hoki ki reira: kia
meatia tenei e Ihowa ki a au, etahi atu
mea ano hoki, ki te wehea taua e *tetahi
mea ke ehara nei* i te mate.
18 A, tona kitenga e u ana tona nga-
kau kia haere tahi raua, na, mutu ake
tana korero ki a ia.
19 ¶ Na, haere ana raua tokorua, a
tae noa ki Pete-rehema. A ka tae raua
ki Pete-rehema, na, ka oho katoa te pa
ki a raua, ka mea, Ko Naomi tenei?
20 Na, ko tana meatanga atu ki a
ratou, Kaua ahau e karangatia, ko
Naomi; ko Mara ta koutou e karanga
ai ki a au: he kawa rawa hoki ta te
Kaha-rawa mahi ki a au.
21 Ki tonu ahau i toku haerenga atu;
na, kua whakahokia kautia mai e
Ihowa. Na te aha ahau i karangatia
ai ko Naomi e koutou, kua whakaaturia
nei hoki toku he e Ihowa, kua tukinotia
ahau e te Kaha-rawa?
22 Heoi hoki mai ana a Naomi raua
tahi ko tana hunaonga ko Rutu Moapi:
hoki mai ana i te whenua o Moapa; a
haere mai ana ki Pete-rehema i te tima-
tanga o te kotinga parei.

UPOKO 2.

NA, he whanaunga to Naomi, ara,
to tona tahu, he tangata taonga
nui, no te hapu o Erimereke; ko Poaha
tona ingoa.
2 Na, ko te meatanga mai a Rutu
Moapi ki a Naomi, Kia haere ahau ki
te māra ki te hamu i nga puku parei i
muri i te tangata e manakohia mai ai
ahau. Ano ra ko tera, Haere, e taku
tamahine.
3 Na, haere ana ia, a, te taenga atu,
ka hamu i te māra i muri i nga kai
kokoti: a tupono noa mai ia ko te wahi
o te māra i a Poaha o te hapu o Erime-
reke.
4 ¶ Na, ko te taenga mai o Poaha i
Pete-rehema, a ka mea ki nga kai ko-
koti, Kia noho a Ihowa ki a koutou.
Ano ra ko ratou ki a ia, Kia manaakitia
koe e Ihowa.
5 Katahi ka mea a Poaha ki tana ta-
ngata i tohutohu nei i nga kai kokoti,
Na wai tenei kotiro?
6 Na, ko te whakahokinga mai a te
tangata i tohutohu nei i nga kai kokoti,
ka mea, Ko te kotiro Moapi tenei i hoki
tahi mai nei raua ko Naomi i te whenua
o Moapa;
7 I mea mai hoki ia, Kia hamu ahau,
ne? kia kohikohi i roto i nga paihere,
i muri i nga kai kokoti: heoi haere ana
ia, a i konei tonu ia, o te ata iho ano, a
taea noatia anaianei. He iti nei tana
nohoanga i roto i te whare.
8 Na, ko te meatanga mai a Poaha ki
a Rutu, E kore ranei koe e rongo mai,
e taku tamahine? Kaua e haere ki
tetahi māra ke hamu ai; kaua ano hoki
e haere atu i konei; engari me noho
tonu ki konei ki aku kotiro.
9 Kia matatau atu ou kanohi ki te
māra e kotia ana e ratou, ka whai i a
ratou: kahore ianei ahau i ki atu ki
nga taitamariki kia kaua ratou e pa ki
a koe? E mate-wai ano hoki koe,
haere atu ki nga oko, inu ai i ta nga
taitamariki i utu mai ai.
10 Na, ka tapapa iho tera, ka piko iho
ki te whenua, a ka mea ki a ia, Na te
aha koe i manako mai ai ki a au, i mo-
hio ai hoki ki a au, he manene nei hoki
ahau?
11 Na, ka whakahokia mai e Poaha,
ka mea ki a ia, Kua ata korerotia mai
ki a au nga mea katoa i mea ai koe ki
tou hungawai i muri i te matenga o
tou tahu, tou whakarerenga hoki i tou
pāpā, i tou whaea, i te whenua ano hoki
i whanau ai koe, a haere mai ana ki te
iwi kihai i mohiotia e koe i mua ake
nei.
12 Ma Ihowa e utu tau mahi; kia ata
rite hoki te utu e homai ki a koe e
Ihowa Atua o Iharaira, kua tae mai nei
hoki koe ki raro ki ona parirau oki-
oki ai.
13 Ano ra ko tera, Kia manakohia
mai ahau, e toku ariki; ka ora nei hoki
toku ngakau i a koe, he pai hoki to
kupu ki to pononga; ko au ia kahore e
rite ki tetahi o o pononga wahine.
14 A i mea ano a Poaha ki a ia, I te
wa e kai ai, haere mai ki konei, ki te
kai taro mau, ka tuku hoki i to konga-
konga ki roto ki te winika. Na, ka
noho ia ki te taha o nga kai kokoti, i
homai ano e ia he witi pāhūhū mana:
Na, kai ana ia, a ka makona, a toe ake.
15 Tona whakatikanga ki te hamu, ka
ako a Poaha i ana taitamariki, ka mea,
Kia hamu ano hoki ia i roto i nga pai-
here; kaua ano hoki ia e meinga kia
whakama.
16 Whakangahoretia ano hoki etahi
kapunga mana, whakarerea atu kia
kohia e ia, kaua hoki ia e riria.

17 Na, ka hamu ia i te māra, a ahiahi noa, a patupatua ana e ia ana i hamu ai: a ki te whakaaro iho, kotahi te epa parei.

18 ¶ Na, tangohia ana e ia, a haere ana ki te pa, a ka kite tona hungawai i ana i hamu ai: i whakaputaina mai ano hoki e ia, i homai ki a ia nga toenga i a ia i makona ra.

19 Na, ko te meatanga mai a tona hungawai ki a ia, I hamu koe ki hea inaianei? i hea hoki koe e mahi ana? kia manaakitia te tangata i mohio ra ki a koe. Na, korerotia atu ana e ia ki tona hungawai te tangata i mahi nei ia ki a ia, a ka mea, Te ingoa o te tangata i mahi nei ahau ki a ia inaianei ko Poaha.

20 Ano ra ko Naomi ki tana hunaonga, Kia manaakitia ia e Ihowa, mo tona aroha kihai nei i mahue ki te hunga ora, ki te hunga mate. Na, ka mea a Naomi ki a ia, E tata ana taua tangata ki a taua, no o taua whanaunga tupu.

21 Na, ka mea mai ano a Rutu Moapi, I mea mai ano hoki ia ki a au, Kia tata tonu koe ki aku tangata, kia poto ra ano aku mea katoa te kokoti.

22 Na, ko te meatanga a Naomi ki a Rutu, ki tana hunaonga, E pai ana, e taku tamahine, ki te haere tahi koe me ana kotiro, kei riria koe i te māra ke.

23 Na, kei te whai tonu ia i nga kotiro a Poaha, ka hamu, a poto noa nga parei te kokoti, me te witi hoki te kokoti; i tona hungawai ia tona nohoanga.

UPOKO 3.

NA, ka mea a Naomi tona hungawai ki a ia, Kaua ianei ahau e rapu i te okiokinga mou, e taku tamahine, e puta mai ai te pai ki a koe?

2 Ehara ianei a Poaha i te whanaunga no taua nāna nei aua kotiro, ou hoa na? Nana, ko a tenei po ia whakarerere ai i te papapa o te parei i te patunga witi.

3 Na, horoia koe, ka whakawahi i a koe, ka kakahu ai i ou kakahu, ka haere ki raro ki te patunga witi; kaua koe e whakaaturia ki *taua* tangata, a mutu noa tana kai, tana inu.

4 A ka takoto ia, na, me titiro koe ki te wahi e takoto ai ia; katahi ka haere atu, ka hura i nga kakahu o ona waewae, ka takoto; ko reira ia whakaatu ai ki a koe i tau e mea ai.

5 Na, ka mea mai tera ki a ia, Maku e mea nga mea katoa i korerotia mai na e koe ki a au.

6 ¶ Na, ko tana haerenga ki raro ki te patunga witi, a meatia ana e ia nga mea katoa i whakahaua mai e tona hungawai ki a ia.

7 Na, ka kai a Poaha, ka inu, a ora ana tona ngakau, katahi ka haere, ka takoto ki te pito o te puranga: na, ko te ata haeretanga mai o tera, hurahia ana nga kakahu o ona waewae, na, kua takoto.

8 Na, i waenganui po ka oho te mauri o taua tangata, a ka tahuri mai: na, he wahine e takoto ana i ona waewae.

9 Na, ka mea ia, Ko wai koe? a ka mea ake tera, Ko Rutu ahau, ko to pononga wahine: na, uwhia iho te pito o tou ki to pononga; he whanaunga tupu hoki koe.

10 Na, ko tana meatanga mai, Kia manaakitia koe e Ihowa, e taku tamahine; nui atu hoki i to te timatanga tou aroha o te whakamutunga, i a koe kihai nei i aru i nga taitama, i te mea rawa-kore, i te mea whai taonga ranei.

11 Na, kaua e wehi, e taku tamahine; ka meatia e ahau ki a koe au mea katoa i ki mai ai: e mohio ana hoki te pa katoa o toku iwi he wahine koe e uaua ana ki te pai.

12 Na, e tika ana ano he whanaunga tupu ahau *nou*; otiia tena ano tetahi e tata rawa ana i a au.

13 Takoto marie i tenei po; a i te ata ki te whakawhanaunga ia ki a koe, e pai ana; mana te tikanga whanaunga; a ki te kahore ia e pai kia māna te tikanga o te whanaunga ki a koe, na, maku te tikanga whanaunga ki a koe; e ora ana a Ihowa. Ata takoto, kia taea ra ano te ata.

14 ¶ Na, takoto tonu ia ki ona waewae, a taea noatia te ata; a ka maranga i te mea e kore tona hoa e mohiotia e te tangata. Na, ka mea mai tera, Kei mohiotia i haere mai he wahine ki te patunga witi.

15 I mea mai ano ia, Tena koa tou kakahu ra. Puritia. Na, puritia ana e ia. Katahi ka mehuatia atu etahi parei e ia, e ono nga mehua: a whakawahā atu ana ki a ia; na, haere ana ia ki te pa.

16 A, tona taenga mai ki tona hungawai, na, ka mea tera, Ko wai koe e taku tamahine? Na, korerotia ana e ia ki a ia nga mea katoa i mea ai taua tangata ki a ia.

17 I mea ano ia, Ko enei mehua parei e ono i homai e ia ki a au; i mea hoki ki a au, Kei haere kau koe ki tou hungawai.

18 Na, ko tana meatanga mai, Ata
noho, e taku tamahine, kia mohiotia
ra ano e koe te tukunga iho o *tenei*
mea: e kore hoki e whakamutua ta
taua tangata, kia oti ra ano tenei mea i
a ia aianei.

UPOKO 4.

NA, ka haere a Poaha ki te kuwaha,
a noho ana i reira; na, ko te
whanaunga i korerotia ra e Poaha e
haere atu ana. Katahi tera ka mea atu,
E mea, e mea, peka mai nei ki konei
noho ai. Na, ka peka atu ia, a noho
ana.
2 Katahi ka tikina e ia etahi tangata o
nga kaumatua o te pa, kotahi tekau, a
ka mea, E noho ki konei. Na, noho
ana ratou.
3 Na, ko tana meatanga mai ki taua
whanaunga, E hokona ana e Naomi, i
haere mai nei i te whenua o Moapa, te
wahi o te māra i to tatou tuakana i a
Erimereke:
4 Na, i mea ahau kia whakaatu atu ki
a koe, kia mea atu, Mau e hoko i te
aroaro o nga tangata, i te aroaro ano
hoki o nga kaumatua o toku iwi. Ki
te hokona e koe, hokona: a ki te kahore
e hokona, korerotia mai ki a au, kia
mohio ai ahau: kahore hoki he tangata
hei hoko, ko koe anake, a no muri ahau
i a koe. Na, ko te meatanga atu a tera,
Maku e hoko.
5 Katahi a Poaha ka mea mai, I te
ra e hokona ai te māra ki a koe e te
ringa o Naomi, me hoko ano e Rutu ki
a koe, e taua Moapi, e te wahine a te
tupapaku, hei whakaara ingoa ake mo
te tupapaku ki tona wahi tupu.
6 Na, ko te meatanga atu a taua wha-
naunga, E kore e taea te hoko e ahau
maku; kei he toku kāinga tupu: mau
taku hokonga e hoko; e kore hoki e
taea te hoko e ahau.
7 Na, i mua ko te tikanga tenei i roto
i a Iharaira mo nga utunga e hoki mai
ana, mo nga whakawhitiwhitinga, hei
whakamau mo nga kupu katoa; I unu-
hia e tetahi tona hu, a hoatu ana ki
tona hoa: a hei kai whakaatu tenei i
roto i a Iharaira.
8 Na, ka mea taua whanaunga ki a
Poaha, Hokona māu. A unuhia ake e
ia tona hu.
9 ¶ Na, ko te meatanga atu a Poaha
ki nga kaumatua ratou ko te iwi katoa,
He kai titiro koutou i tenei ra ki taku
hokonga i nga mea katoa a Erimereke,
i nga mea katoa ano hoki a Kiriono, a
Maharono, i roto i te ringa o Naomi.
10 Me Rutu ano hoki te Moapi, te
wahine a Maharono, kua hokona ia e
ahau hei wahine maku, hei whakaara
ingoa ake mo te tupapaku ki runga ki
tona kāinga tupu, kei hautopea atu te
ingoa o te tupapaku i roto i ona teina, i
te kuwaha ano hoki o tona wahi; ko
koutou nga kai titiro i tenei ra.
11 Na, ka mea mai nga tangata katoa
i te kuwaha, ratou ko nga kaumatua,
He kai titiro matou. Ma Ihowa e mea
tena wahine e haere mai na ki tou
whare kia rite ki a Rahera raua ko Rea
i tu ai te whare o Iharaira: kia nui ano
hoki to mahi i Eparata, kia whai ingoa
ki Pete-rehema:
12 Hei te whare o Parete, whanau o
Tamara raua ko Hura, he rite mo tou
whare, ara, mo te uri e homai e Ihowa
ki a koe i roto i tenei kotiro.
13 ¶ Na, ka tango a Poaha i a Rutu,
a waiho iho ia hei wahine māna: na,
ka tae atu ia ki a ia, a ka meinga e
Ihowa kia hapu; na, kua whanau tana
tamaiti.
14 Na, ka mea nga wahine ki a Naomi,
Kia whakapaingia a Ihowa, kihai nei i
whakatiki i a koe i tenei ra ki te wha-
naunga: ka karangatia ano hoki tona
ingoa i roto i a Iharaira.
15 Māna hoki tou wairua e whaka-
hoki ake, ko ia hoki hei atawhai mo
tou ruruhitanga: he whanau hoki ia
na to hunaonga e aroha nei ki a koe, e
nui nei tona pai ki a koe i to nga tama
tokowhitu.
16 Na, ka tango a Naomi i taua tama-
iti, a whakatakotoria ana ki tona uma,
a ko ia hei kai hikihiki mona.
17 Na, huaina ana he ingoa mona e
nga wahine e noho tata ana; i mea ra-
tou, Kua whanau tetahi tamaiti ma
Naomi; na huaina ana e ratou tona
ingoa ko Opere. Ko te pāpā tenei o
Hehe, pāpā o Rawiri.
18 ¶ Na, ko nga whakatupuranga
enei o Parete: whanau ake ta Parete
ko Heterono,
19 Whanau ake ta Heterono ko Rame,
whanau ake ta Rame ko Aminarapa,
20 Whanau ake ta Aminarapa ko
Nahahona, whanau ake ta Nahahona ko
Haramono,
21 Whanau ake ta Haramono ko Po-
aha, whanau ake ta Poaha ko Opere,
22 Whanau ake ta Opere ko Hehe,
whanau ake ta Hehe ko Rawiri.

KO HAMUERA TUATAHI.

UPOKO 1.

I Ramataima-topimi i Maunga Epe-
raima tetahi tangata, ko Erekana
tona ingoa, he Eparati, he tama na Iero-
hama, tama a Erihu, ko ia nei he tama
na Tohu, *a* he tama *tenei* na Tupu:
2 A tokorua ana wahine; ko Hana te
ingoa o tetahi, ko Penina te ingoa o
tetahi: na, he tamariki ano a Penina,
kahore ia he tamariki a Hana.
3 A tatau ā tau tonu te haere atu a
tenei tangata i tona pa ki te koropiko,
ki te patu whakahere ki a Ihowa o nga
mano, ki Hiro. I reira ano hoki nga
tama tokorua a Eri, a Hoponi raua ko
Pinehaha nga tohunga a Ihowa.
4 ¶ A i te ra i patu whakahere ai a
Erekana, na, ka homai etahi mea e ia
ki a Penina ki tana wahine, ki ana ta-
mariki katoa ano hoki, ratou ko ana
tamahine:
5 E rua ia nga wahi i homai e ia ki a
Hana; i aroha hoki ia ki a Hana; otiia
kua oti tona kopu te tutaki e Ihowa.
6 A nui atu te whakatoi a tona hoa
tauwhainga ki a ia, a mamae noa ia, no
te mea kua tutakina tona kopu e Ihowa.
7 Pena tonu ta te tane mahi i ia tau, i
ia tau, i nga haerenga a tenei ki runga
ki te whare o Ihowa; pena tonu ta tera
whakatoi i tenei, a tangi noa ia, kihai
hoki i kai.
8 Na, ko te meatanga mai a tona tahu
a Erekana ki a ia, E Hana, he aha koe
i tangi ai? he aha hoki koe tē kai ai?
he aha ano hoki i pouri ai tou ngakau?
ki tau e kore ianei e nui atu toku pai i
to nga tamariki kotahi tekau?
9 ¶ A ka mutu te kai, te inu ki Hiro,
na, ka whakatika atu a Hana; (i runga
ano hoki i te nohoanga a Eri te tohunga
e noho ana i tetahi pou o te temepara a
Ihowa:)
10 A e pouri ana te ngakau o tera, ka
inoi ki a Ihowa; nui atu tona tangi.
11 Na, ka puaki tana kupu taurangi,
i mea ia, E Ihowa o nga mano, ki te
ata titiro mai koe ki te pouri o to pono-
nga wahine, a ka mahara ki a au, a e
kore e wareware ki to pononga, engari
ka homai i tetahi tamaiti tane ki to po-
nonga, na, ka hoatu ia e ahau ki a
Ihowa i nga ra katoa e ora ai ia; e
kore ano hoki he heu e heua ki tona
matenga.
12 Na, i te mea e nui rawa ana tana
inoi ki te aroaro o Ihowa, ka tirohia mai
tona waha e Eri.
13 Na, a Hana, e korero ana ia i roto
i tona ngakau, ko ona ngutu kau e ora-
ora ana, kihai tona reo i rangona: na,
ka mea a Eri e haurangi ana ia.
14 Katahi a Eri ka mea ki a ia, Ka
tae te roa o tou haurangitanga! wha-
karerea atu ra tou waina.
15 Na, ka whakahokia mai e Hana, a
ka mea, Kahore, e toku ariki; he wa-
hine ngakau pouri ahau: kahore ahau
i inu i te waina, i te wai whakahaura-
ngi; engari e ringitia ana e ahau toku
ngakau ki te aroaro o Ihowa.
16 Kaua to pononga e kiia he tama-
hine na Periara: na te nui hoki o toku
mamae, o toku pouri, enei korero aku.
17 Katahi ka whakahokia atu e Eri,
i mea ia, Haere marie; a ma te Atua o
Iharaira e homai tau mea i inoi ai koe
ki a ia.
18 Na, ka mea mai tera, Kia manako-
hia to pononga e koe. Katahi taua
wahine ka haere, ka kai, a mutu ake te
pouri o tona mata.
19 ¶ Na, ka maranga wawe ratou i
te ata, a ka koropiko ki te aroaro o
Ihowa, a hoki ana, haere ana ki to ratou
whare i Rama. Na, ka mohio a Ere-
kana ki a Hana, ki tana wahine; a i
mahara ano a Ihowa ki a ia.
20 A te takanga o nga ra o te hapu-
tanga o Hana, na, ka whanau he tama-
iti, a huaina ana e ia tona ingoa ko
Hamuera, No te mea i inoia ia e ahau
i a Ihowa.
21 A i haere ano taua tangata a Ere-
kana, me tona whare katoa, ki runga
ki te patu i te whakahere o te tau ki a
Ihowa, i tana mea ano hoki i ki taura-
ngi ai.
22 Ko Hana ia kihai i haere; i mea
hoki ki tona tahu, Kia whakamutua ra
ano te kai u a te tamaiti, ko reira ahau
kawe atu ai i a ia, kia puta ai ia ki te
aroaro o Ihowa, mo tana noho tonu atu
ki reira.

23 Na, ko te meatanga mai a Erekana
a tona tahu ki a ia, Meatia ta to wha-
kaaro e whakapai ai; e noho, kia wha-
kamutua ra ano tana kai u; otiia kia
mau te kupu a Ihowa. Na, noho ana
taua wahine, a whakangotea ana tana
tamaiti, a mutu noa tana kai u.
24 ¶ Na, ka kawea ia e ia i te mutu-
nga o tana kai u, me etahi puru e toru,
kotahi hoki te epa paraoa, me te pou-
namu waina, kawea ana ia e ia ki te
whare o Ihowa ki Hiro: he tamariki
rawa hoki taua tamaiti.
25 Na, patua ana e ratou tetahi puru, a
kawea ana te tamaiti ki a Eri.
26 Na, ko tana meatanga mai, E toku
ariki, kia ora tou wairua. E toku ariki,
ko au te wahine i tu i tou taha i konei
nei, i inoi ra ki a Ihowa.
27 Ko tenei tamaiti taku i inoi atu ai;
a homai ana e Ihowa ki a au taku mea i
inoi ai ahau ki a ia:
28 Na, kua tukua atu nei ia e ahau ki
a Ihowa; he mea tuku ia ki a Ihowa i
nga ra katoa e ora ai ia. A koropiko ana
te *tamaiti* ki a Ihowa ki reira.

UPOKO 2.

KATAHI ka karakia a Hana, a ka
mea, E whakamanamana ana toku
ngakau ki a Ihowa, kua ara toku haona
i a Ihowa, ka rahi toku waha ki oku
hoa riri; noku ka koa ki tau whaka-
oranga.
2 Kahore he mea tapu, ko Ihowa
anake: kahore ke atu, ko koe anake:
kahore ano hoki he kamaka hei rite mo
to tatou Atua.
3 Kati te whakanui i te korero whaka-
hihi; kei puta te whakapehapeha i o
koutou mangai: he Atua mohio hoki a
Ihowa, a ka paunatia e ia nga mahi.
4 Whati ana nga kopere a te hunga
marohirohi; te hunga i tūtuki te wae-
wae, ko te kaha hei whitiki mo ratou.
5 E mahi ana hei utu taro te hunga i
makona *i mua*; a mutu ake ta te hunga
i mate-kai: heoi kua tokowhitu a te
pākoko i whanau ai; a iwi-kore noa iho
te mea kua tokomaha nei ana tamariki.
6 Ko Ihowa te kai whakamate, me te
kai whakaora: mana e riro ai ki raro ki
te reinga, mana e kake ai ki runga.
7 Ko Ihowa hei whakarawa-kore, ko ia
hei whakawhiwhi ki te taonga: mana e
whakaiti iho, mana ano hoki e whakaara
ake.
8 Whakaarahia ana e ia te iti i roto i te
puehu, ara ana i a ia te rawa-kore i roto
i te puranga paru, a whakanohoia iho ki
roto ki nga rangatira, meinga ana kia
whiwhi ki te torona kororia: no Ihowa
hoki nga pou turanga o te whenua;
whakanohoia iho ano hoki e ia te ao ki
runga.
9 Mana nga waewae o tona hunga
tapu e tiaki; ka noho wahangu te hunga
kino i roto i te pouri; ehara hoki te
kaha i te mea e riro ai te papa i te
tangata.
10 Ihowa, mongamonga noa ona hoa
riri; ka papā mai tana whatitiri i te
rangi ki runga ki a ratou: ka whakarite
whakawa a Ihowa mo nga pito o te
whenua; mana e homai he kaha ki tona
kingi, e whakaara te haona o tana i
whakawahi ai.
11 Na, ka haere a Erekana ki Rama ki
tona whare. A minita ana taua tamaiti
ki a Ihowa i te aroaro o te tohunga o
Eri.
12 ¶ Na, he tamariki na Periara nga
tama a Eri; kihai ratou i mohio ki a
Ihowa.
13 Na, ko te tikanga *tenei* a nga tohu-
nga i roto i te iwi; i te patunga a tetahi
tangata i te whakahere, na, ka haere
mai te tangata a te tohunga, i te mea
kei te kohua ano nga kiko, me te
marau e toru nei nga koikoi i tona
ringa;
14 Na, werohia atu ana e ia ki roto ki
te peihana, ki te pāta ranei, ki te hopana
ranei, ki te kohua ranei; ko nga mea
katoa i riro ake i te marau, i tangohia e
te tohunga māna. Pena tonu ta ratou
mahi i Hiro ki nga Iharairi katoa i haere
mai ki reira.
15 I te mea ano hoki kahore ano i
tahuna noatia nga ngako, ka haere mai
te tangata a te tohunga, a ka mea ki te
tangata nāna te whakahere, Homai te-
tahi wahi kiko kia tunua ma te tohunga;
e kore hoki ia e tango i au kiko, i te
mea kohua, engari i te mea mata.
16 A i te kianga mai a tetahi tangata
ki a ia, Kia ata tahuna te ngako aianei,
ka tango ai koe i ta to ngakau i pai ai;
na, ka mea tera, Kahore; engari me
homai e koe aianei: a ki te kahore, ka
tangohia maoritia e ahau.
17 Heoi, nui atu te hara o aua taita-
mariki i te aroaro o Ihowa: no te mea i
whakarihariha nga tangata ki te whaka-
here a Ihowa.
18 ¶ Ko Hamuera ia, i minita ki te
aroaro o Ihowa, he tamariki nei ia, whi-
tiki rawa tona epora rinena.
19 I hangā ano hoki tetahi koroka iti
e tona whaea mona, a kawea mai ana ki

a ia i tenei tau, i tenei tau, i o raua hae-
renga mai ko tona tahu ki te patu i te
whakahere o te tau.
20 ¶ Na, ka whakapai a Eri i a Ere-
kana raua ko tana wahine, ka mea, Ma
Ihowa e homai he uri ki a koe i roto i
tenei wahine mo tenei ka tukua atu nei
ki a Ihowa. Na, hoki ana raua ki to
raua wahi.
21 Na, ka titiro mai a Ihowa ki a
Hana, a ka hapu ano ia, ka whanau,
tokotoru nga tamariki tane, tokorua nga
kotiro. A tupu ana te tamaiti, a Ha-
muera, i te aroaro o Ihowa.
22 ¶ Na, kua koroheke rawa a Eri;
kua rongo ano hoki ki nga mea katoa i
mea ai ana tama ki a Iharaira katoa, ki
to raua takotoranga ano hoki ki nga
wahine i huihui mai ki te whatitoka o
te tapenakara o te whakaminenga.
23 Na, ko tana meatanga atu ki a raua,
He aha korua i mahi ai i enei mea? kua
rongo hoki ahau ki tenei iwi katoa ki
ā korua mahi kino.
24 Kati ra, e aku tamariki; ehara
hoki i te pai te korero e rangona nei e
ahau: na korua i poka ke ai te iwi o
Ihowa.
25 Ki te hara he tangata ki tona hoa,
ka whakarite nga kai whakarite i te
whakawa mona: tena ko tenei ka hara
te tangata ki a Ihowa, ko wai hei kai
wawao mona? Heoi kihai raua i pai
ki te whakarongo ki te reo o to raua
pāpā, no te mea i pai a Ihowa kia wha-
kamatea raua.
26 Heoi e nui haere ana ano taua ta-
maiti, a Hamuera, e paingia ana e
Ihowa, e nga tangata ano hoki.
27 ¶ Na, ka haere mai tetahi tangata
a te Atua ki a Eri, a ka mea ki a ia, Ko
te kupu tenei a Ihowa, *Kahore* ianei
ahau i puta mārama atu ki te whare o
tou pāpā, i a ratou i Ihipa i te whare
o Parao?
28 I whiriwhiri ano i a ia i roto i nga
iwi katoa o Iharaira hei tohunga moku,
hei whakaeke whakahere ki runga ki
taku aata, hei tahu whakakakara, hei
kakahu i te epora ki toku aroaro? a
hoatu ana ki te whare o tou pāpā nga
whakahere ahi katoa a nga tamariki a
Iharaira?
29 A na te aha koutou i takahi ai i
aku patunga tapu me aku whakahere,
i kiia e ahau mo *toku* nohoanga; i a
koe ka whakahonore nei i o tama ki
runga ake i a au, a ka tetere nei koutou
i nga mea papai o nga whakahere katoa
a Iharaira a toku iwi?
30 No reira tenei kupu a Ihowa Atua
o Iharaira, I mea ano ahau, ko tou
whare me te whare o tou matua ka
haere i toku aroaro, a ake ake: na, ko
ta Ihowa kupu tenei inaianei, Kahore
ra hoki; ka whakahonore hoki ahau i
te hunga e whakahonore ana i a au, ka
whakaiti ano hoki i te hunga e whaka-
hawea ana ki a au.
31 Nana, meake puta nga ra e tapahia
ai e ahau tou ringa, me te ringa o te
whare o tou pāpā, a kore iho tetahi ko-
roheke mo tou whare.
32 A ka kite koe i te hoa riri i *toku*
nohanga, i nga atawhaitanga katoa a
te Atua i a Iharaira; e kore ano hoki
tou whare e whai koroheke, a, ake ake
ake.
33 Na, te tangata āu e kore e hauto-
pea atu e ahau i taku aata, ka ai ia hei
whakapaunga mo ou kanohi, hei wha-
kamamae mo tou ngakau: whakakau-
matua kau hoki nga whanau hou o tou
whare, ka mate.
34 Ko te tohu ano hoki tenei ki a koe,
ka puta mai ki o tama tokorua, ki a
Hoponi raua ko Pinehaha, kotahi ano
te ra e mate ai raua tokorua.
35 A ka whakaarahia e ahau he tohu-
nga pono maku, hei mahi i ta toku nga-
kau i ta toku hinengaro i pai ai, maku
ano hoki e hanga he whare pono mona,
a ka haereere ia i nga ra katoa i te aro-
aro o taku e whakawahi ai.
36 A ka haere mai nga oranga katoa
o tou whare, ka piko iho ki a ia ki te-
tahi pīhi hiriwa, ki tetahi wahi taro, ka
mea, Tena, kia uru ahau ki tetahi o nga
mahi tohunga, kia kai ai ahau i tetahi
kongakonga taro.

UPOKO 3.

NA, i te minita te tamaiti, a Hamu-
era, ki a Ihowa i te aroaro o Eri.
A he taonga ngaro te kupu a Ihowa i
aua ra; kahore he whakakitenga nui.
2 Na, i taua wa, kei te takoto a Eri i
tona wahi, kua timata ano hoki ona
kanohi te atarua, kahore hoki i ata
kite:
3 Na, kahore ano te rama a te Atua
kia pirau noa i roto i te temepara o
Ihowa, i te wahi i tu ai te aaka o te
Atua, a i te takoto ano a Hamuera;
4 Na, ko te karangatanga mai a Ihowa
ki a Hamuera; a ka mea tera, Tenei
ahau.
5 Na, ka rere ia ki a Eri, [ka mea,
Tenei ahau; i karanga ake na hoki koe
ki a au. Na, ko te meatanga mai a

tera, Kihai ahau i karanga atu; hoki atu ki te takoto. Na, haere ana ia, a takoto ana.

6 Na, ka karanga ano hoki a Ihowa, E Hamuera. A ka whakatika a Hamuera, haere ana ki a Eri, ka mea, Tenei ahau; i karanga ake na hoki koe ki a au. Na, ko te meatanga mai a tera, Kihai ahau i karanga, e taku tamaiti: koki atu ki te takoto.

7 Na, kahore a Hamuera i mohio noa ki a Ihowa, kahore ano hoki te kupu a Ihowa i whakapuakina noatia ki a ia.

8 Na, ka karanga ano a Ihowa i a Hamuera, ko te toru o nga karangatanga. A ka whakatika ia, ka haere ki a Eri, ka mea, Tenei ahau: i karanga ake na hoki koe ki a au. Katahi a Eri ka mohio ko Ihowa tera i karanga mai ra ki te tamaiti.

9 Na, ko te meatanga mai a Eri ki a Hamuera, Haere ki te takoto: a ki te karanga ia ki a koe, katahi koe ka mea ake, Korero, e Ihowa; e whakarongo ana hoki to pononga. Na, haere ana a Hamuera, a takoto ana i tona wahi.

10 Na, ko te haerenga mai a Ihowa, ka tu, ka karanga, ka pera me era karangatanga, E Hamuera, e Hamuera. Na, ko te meatanga ake a Hamuera, Korero; e whakarongo ana hoki to pononga.

11 ¶ Katahi ka mea mai a Ihowa ki a Hamuera, Nana, ka mahia e ahau he mahi i roto i a Iharaira, e paorooro ai nga taringa e rua o te hunga katoa e rangona ai.

12 Ko te rangi tena e puta ake ai i a au mo Eri nga mea katoa i korerotia e ahau mo tona whare: timata atu, oti tonu atu.

13 Kua mea atu na hoki ahau ki a ia, ka whakawakia tona whare e ahau, a, ake ake, mo te kino e mohiotia ana e ia; mo ana tama i mea kia kangā raua, kihai ano hoki ia i pehi i a raua.

14 Na, ko taku oati tenei mo te whare o Eri, E kore e tau te patunga tapu, te whakahere toto-kore ranei, hei whakamarietanga mo te kino o te whare o Eri, a, ake ake ake.

15 ¶ Na, takoto tonu a Hamuera, a tae noa ki te ata, na wahia ana e ia nga tatau o te whare o Ihowa. A i wehi a Hamuera ki te whakaatu ki a Eri i te mea i whakakitea mai e te Atua ki a ia.

16 Na, ko te karangatanga a Eri ki a Hamuera, ka mea, E Hamuera, e taku tamaiti, a ka mea tera, Tenei ahau.

17 Na, ka mea mai ia, Tena koa te kupu i korerotia e ia ki a koe? Kaua ra e hunā ki a au: kia meatia tenei e te Atua ki a koe, etahi atu mea ano hoki, ki te hunā e koe i a au tetahi o nga kupu katoa i korerotia e ia ki a koe.

18 Katahi ka korerotia nga kupu katoa e Hamuera ki a ia, kihai hoki i hunā tetahi mea i a ia. Na, ko te meatanga mai a tera, Nā Ihowa na hoki: mana e mea ta tona whakaaro i pai ai.

19 ¶ Nawai a ka kaumatua a Hamuera, a noho ana a Ihowa ki a ia, kihai hoki tetahi o ana kupu i tukua e ia kia taka ki te whenua.

20 A i mohio a Iharaira katoa, o Rana, a tae noa mai ki Peere-hepa kua whakapumautia a Hamuera hei poropiti ma Ihowa.

21 A i puta mai ano a Ihowa i Hiro: i whakaatu nei hoki a Ihowa i a ia ki a Hamuera i Hiro, he mea korero mai na Ihowa.

UPOKO 4.

NA, puta mai ana te kupu a Hamuera ki a Iharaira katoa. I haere atu ano hoki a Iharaira ki te tu i nga Pirihitini ki te riri, a ka noho ki Epenetere; ko nga Pirihitini ano hoki i noho ki Apeke.

2 Na, ka whakaritea e nga Pirihitini a ratou ngohi hei whawhai ki a Iharaira: a ka horapa haere te whawhai, na, ka patua a Iharaira e nga Pirihitini: e wha mano nga tangata o te ope i patua e ratou ki te parae.

3 ¶ A, te taenga mai o nga tangata ki te puni, ka mea nga kaumatua o Iharaira, Na te aha tatou i patua ai e Ihowa inaianei i te aroaro o nga Pirihitini? Kia tikina ki a tatou te aaka o te kawenata a Ihowa i Hiro, hei haere atu i roto i a tatou, hei whakaora i a tatou i roto i te ringa o o tatou hoa riri.

4 Katahi ka tono tangata atu te iwi ki Hiro, hei mau mai i reira i te aaka o te kawenata a Ihowa o nga mano, e noho nei i waenganui i nga kerupima: na, kei reira ano hoki nga tama tokorua a Eri, a Hoponi raua ko Pinehaha, kei te aaka o te kawenata a te Atua.

5 A, te taenga mai o te aaka o te kawenata a Ihowa ki te puni, na, ka hamama a Iharaira katoa, he nui te hamamatanga, a ngateri ana te whenua.

6 A ka rongo nga Pirihitini i te reo e hamama ana, ka mea ratou, He aha tenei reo nui e hamama nei i te puni o

nga Hiperu? Katahi ratou ka mohio
kua tae mai te aaka a Ihowa ki te puni.
7 Na, ka wehi nga Pirihitini; i mea
hoki, Kua tae mai te Atua ki te puni.
Na, ka mea ratou, Aue, te mate mo
tatou! kahore hoki he penei me tenei
i mua ake nei.
8 Aue, te mate mo tatou! ma wai
tatou e whakaora i roto i te ringa o enei
Atua nui? ko nga Atua enei nana nga
patunga katoa i patua ai nga Ihipiana
i te koraha.
9 Kia maia, whakatangata, e nga Pi-
rihitini, kei whakataurerekatia koutou
e nga Hiperu, kei peratia me ratou i
whakataurerekatia na e koutou: na, me
whakatangata koutou, me whawhai.
10 Na, ka whawhai nga Pirihitini, a
patua ana a Iharaira e ratou, a rere ana
ki tona teneti, ki tona teneti: he nui
whakaharahara te parekura; a e toru
tekau mano o Iharaira i hinga, he hu-
nga haere i raro.
11 Na, ka mau te aaka a te Atua; i
mate ano hoki a Hoponi raua ko Pine-
haha nga tama tokorua a Eri.
12 Na, ka rere mai tetahi tangata o
Peniamine i te ope, tae tonu mai ki
Hiro i taua rangi ano, he mea haehae
ona kakahu, he oneone ano hoki i runga
i tona mātenga.
13 A, tona taenga mai, na, e noho ana
a Eri i runga i te nohoanga i te taha o
te ara, e tutei atu ana: he pawera hoki
no tona ngakau mo te aaka a te Atua.
A ka tae mai taua tangata ki te pa, ka
korero, na, hamama katoa ana te pa.
14 A ka rongo a Eri i te reo e hamama
ana, ka mea ia, He reo aha tenei e nga-
ngau nei? Na, hohoro tonu taua ta-
ngata, a kua tae mai kua korero ki a
Eri.
15 Na, e iwa tekau ma waru nga tau o
Eri; kua atarua ano hoki ona kanohi,
tē ahei ia te titiro atu.
16 Na, ko te meatanga mai a taua
tangata ki a Eri, i haere mai ahau i te
ope, i rere mai inaianei i te ope. A ka
mea mai tera, I pehea te mea ra, e taku
tamaiti?
17 Katahi ka whakahokia mai e taua
kai kawe korero, ka mea, I rere a Iha-
raira i te aroaro o nga Pirihitini, he nui
hoki te parekura o te iwi; ko āu tama-
riki tokorua ano hoki, ko Hoponi, raua
ko Pinehaha, kua mate; kua riro ano
hoki te aaka a te Atua.
18 Na, tana whakahuatanga i te aaka
a te Atua, hinga ana tera ki muri i
runga i te nohoanga, ki te taha o te ku-
waha, a whati iho tona kaki, mate ake:
he koroheke hoki ia, he taimaha. Na,
e wha tekau nga tau i whakarite wha-
kawa ai ia mo Iharaira.
19 ¶ Na, e hapu ana tana hunaonga,
te wahine a Pinehaha, meake whanau:
a tona rongonga i te korero o te aaka a
te Atua kua riro, o te matenga ano hoki
o tona hungawai raua ko tona tahu, na,
ka piko iho ia, ka whanau; i pa wha-
karere mai hoki te mamae ki a ia.
20 A i a ia e whakahemohemo ana, ka
mea mai nga wahine e tu ana i tona
taha, Kaua e wehi; he tane hoki tenei
tamaiti au. Heoi kahore ana kupu i
whakahoki mai ai, kihai ano hoki i anga
mai tona ngakau.
21 Na, huaina iho e ia te tamaiti ko
Ika-poro, i mea, Kua heke te kororia o
Iharaira: no te mea kua riro te aaka a
te Atua, mo tona hungawai ano hoki
raua ko tona tahu.
22 I mea ano ia, Kua heke te kororia
o Iharaira, kua riro nei hoki te aaka a
te Atua.

UPOKO 5.

A TE rironga o te aaka a te Atua i
a nga Pirihitini, ka kawea atu e
ratou i Epene-etere ki Aharoro.
2 Na, ka mau nga Pirihitini ki te aaka
a te Atua, a kawea ana e ratou ki te
whare o Rakono, whakaturia ake e
ratou ki te taha o Rakono.
3 ¶ A, te marangatanga ake o nga
Aharori i te aonga ake, na, kua taka,
kua tapapa iho a Rakono ki te whenua
ki mua i te aaka a Ihowa. Na, ka mau
ratou ki a Rakono, whakanohoia ake
ana e ratou ki tona wahi ano.
4 A, to ratou marangatanga ake i te
ata o tetahi ra, na, kua taka a Rakono,
kua tapapa iho ki te whenua ki mua i te
aaka a Ihowa, a ko te mātenga o Ra-
kono me nga kapu e rua o ona ringa,
kua motuhia i runga i te paepae *o te
tatau;* ko te tinana anake o Rakono i
mahue ki a ia.
5 Koia nga tohunga o Rakono me te
hunga katoa e haere ana ki te whare o
Rakono tē takahi ai ki runga ki te paepae
o Rakono i Aharoro, a mohoa noa nei.
6 Na, ka pehia iho nga Aharori e te
ringa o Ihowa, a hunā iho ratou e ia;
i patua hoki ratou e ia ki te pukupuku.
ara, a Aharoro me ona rohe.
7 A, te kitenga o nga tangata o Aha-
roro i taua meatanga, na, ka mea ratou,
E kore te aaka a te Atua o Iharaira e
noho ki a tatou: e uaua mai ana hoki

 U

tona ringa ki a tatou, ki to tatou atua
ano hoki ki a Rakono.
8 Katahi ratou ka unga tangata atu
hei huihui mai i nga rangatira katoa o
nga Pirihitini ki a ratou. Na, ka mea
ratou, Me aha matou ki te aaka a te
Atua o Iharaira? A ka mea ratou, Me
kawe te aaka a te Atua o Iharaira ki
Kata. Na, kawea ana e ratou te aaka a
te Atua o Iharaira.
9 A ta ratou kawenga i taua mea, ka-
tahi ka pa te ringa o Ihowa ki te pa, he
nui whakaharahara te aitua; i patua
hoki e ia nga tangata o te pa, te iti te
rahi, a ka whai pukupuku o ratou wahi
ngaro.
10 Na, ka ungā e ratou te aaka a te
Atua kia kawea ki Ekerono. A, te tae-
nga atu o te aaka a te Atua ki Ekerono,
na, ka karanga nga Ekeroni, ka mea,
Kua kawea mai e ratou te aaka a te
Atua o Iharaira ki a tatou, hei whaka-
mate i a tatou me to tatou iwi.
11 Katahi ratou ka unga tangata atu,
ka huihui i nga rangatira katoa o nga
Pirihitini, a ka mea, Ungā atu te aaka
a te Atua o Iharaira kia whakahokia
atu ki tona wahi, kei whakamatea
matou me to matou iwi: he aitua wha-
kamate hoki kei te pa katoa; he nui
whakaharahara te ringa o te Atua ki
reira.
12 Ko nga tangata hoki kihai i mate, i
patua ki te pukupuku, a kake ana te aue
o te pa ki te rangi.

UPOKO 6.

A E whitu nga marama o te aaka a
, Ihowa ki te whenua o nga
Pirihitini.
2 Katahi ka karanga nga Pirihitini ki
nga tohunga karakia, ratou ko nga to-
hunga tuaahu, ka mea, Me aha e matou
te aaka a Ihowa? whakaaturia mai ki a
matou hei te aha he mea ma matou
ina kawea atu taua mea ki tona wahi.
3 Na, ko ta ratou meatanga mai, Ki
te mea koutou kia kawea atu te aaka a
te Atua o Iharaira, kei ngarea kautia
atu e koutou; engari me hoatu tetahi
whakahere mo te he, hei whakahokinga
atu ma koutou ki a ia: ko reira koutou
ora ai, a ka mohio koutou na te aha
tona ringa tē neke atu ai i a koutou.
4 Ano ra ko era, He aha te whakahere
mo te he hei whakahokinga atu ki a
ia? Na, ka mea mai ratou, Kia rima
nga puku koura, kia rite ki te tokomaha
o nga rangatira o nga Pirihitini, kia
rima hoki nga kiore koura; kotahi tonu
nei hoki te mate o koutou katoa, o o
koutou rangatira ano hoki.
5 Na, me hanga e koutou nga ahua o
o koutou puku, me nga ahua o a koutou
kiore i ngaro ai te whenua, ka hoatu
kororia ano ki te Atua o Iharaira; tera
pea e māmā iho tona ringa ki a koutou,
ki o koutou atua, ki to koutou whenua.
6 Na te aha koutou i whakapakeke ai
i o koutou ngakau, i pera ai me nga
Ihipiana ratou ko Parao i whakapakeke
nei i o ratou ngakau? I tana mahinga
i nga mea nui i roto i a ratou, kihai
ianei ratou i tuku *i te iwi*, a, haere ana
ratou?
7 Na, tikina, hangā he kāta hou kia
kotahi, kia rua hoki nga kau waiu, he
mea hahore nei i iokatia noatia, ka here
ai i nga kau ki te kāta; me whaka-
hoki mai ano hoki a raua kuao ki te
whare.
8 Katahi koutou ka tiki i te aaka a
Ihowa, ka hoatu ai ki runga ki te kāta,
me nga mea koura, ta koutou nei wha-
kahere mo te he, hei whakahokinga atu
ki a ia: hei tona taha *enei;* me wha-
whao ki te pouaka. Katahi ka tukua
atu kia haere.
9 Ko reira tirohia atu ai e koutou; ki
te haere na te ara o tana rohe ki runga
ki Pete-hemehe, nāna tenei kino nui i
mea ki a tatou: a ki te kahore, katahi
tatou ka mohio, ehara i a ia te ringa i
patua ai tatou; he mea tupono noa mai
taua mea i pa mai nei ki a tatou.
10 ¶ Na, pera ana aua tangata. Heoi
tikina ana e ratou nga kau waiu e rua,
a herea ana ki te kāta, ko a raua kuao
ia i tutakina ki roto ki te whare.
11 A, whakanohoia ana e ratou te
aaka a Ihowa ki runga ki te kāta, me
te pouaka, me nga kiore koura, me nga
ahua o o ratou puku.
12 A, tika tonu atu nga kau i te ara
ki te huarahi ki Pete-hemehe; i haere
ki te huarahi kotahi, me te tangi haere,
kihai hoki i peka atu ki matau, ki maui,
me te aru ano nga rangatira o nga Pi-
rihitini i a raua, a tae noa ki te rohe ki
Pete-hemehe.
13 Na, i te kokoti witi nga *tangata* o
Pete-hemehe i te raorao, a, te maranga-
tanga ake o o ratou kanohi, ka kite i te
aaka, na, koa ana ratou i te kitenga
atu.
14 Na, haere tonu tera te kāta ki te
mara a Hohua, a tetahi Pete-hemehi, a
tu ana i reira, kei reira ano hoki tetahi
kohatu nui: na, tatangia ana e ratou
te rakau o te kāta, a whakaekea ana
nga kau hei tahunga tinana ki a Ihowa.

15 I tangohia iho ano hoki e nga
Riwaiti te aaka a Ihowa, me te pouaka
i tona taha, (tera kei roto na nga mea
koura,) a whakatakotoria ana ki runga
ki te kohatu nui: i whakaeke tahunga
tinana ano hoki, i patu patunga tapu
nga tangata o Pete-hemehe i taua ra ki
a Ihowa.
16 A, te kitenga o nga rangatira e
rima o nga Pirihitini, hoki ana ki Eke-
rono i taua rangi ano.
17 Ko nga puku koura ano enei i
hoatu nei e nga Pirihitini hei whaka-
hokinga atu, hei whakahere mo te he
ki a Ihowa; na Aharoro kotahi, na
Kaha kotahi, na Ahakerono kotahi, na
Kata kotahi, na Ekerono kotahi.
18 Me nga kiore koura; rite tonu nei
te maha ki nga pa katoa o nga Pirihi-
tini, i nga rangatira tokorima, he mea
na nga pa taiepa, na nga pa koraha hoki,
a tae noa ki te kohatu nui, ki Apere, i
whakatakotoria ai te aaka a Ihowa ki
runga. *E takoto na ano taua kohatu* i
te mara a Hohua Pete-hemehi a taea
noatia tenei ra.
19 ¶ Na, ka patua nga tangata o Pete-
hemehe, mo ratou i titiro ki roto ki te
aaka a Ihowa; koia i patua ai e ia nga
tangata o te iwi, e rima tekau nga mano
me nga tekau ano e whitu. Na, ka
tangi te iwi mo te patunga nui i patua
ai te iwi e Ihowa.
20 Na, ko te meatanga ake a nga ta-
ngata o Pete-hemehe, Ko wai hei tu ki
te aroaro o Ihowa, o tenei Atua tapu?
me haere atu ano hoki ia i roto i a tatou
ki a wai?
21 ¶ Katahi ratou ka tono tangata atu
ki nga tangata o Kiriata-tearimi, hei
mea atu, Kua whakahokia mai te aaka
a Ihowa e nga Pirihitini; haere mai,
mauria atu ki a koutou.

UPOKO 7.

KATAHI ka haere atu nga tangata
o Kiriata-tearimi ki te tiki i te aaka
o Ihowa, a kawea ana e ratou ki te
whare o Apinarapa i te pukepuke; i
whakatapua ano hoki e ratou a Ereatara
tana tama hei tiaki i te aaka a Ihowa.
2 A i te nohoanga o te aaka ki Kiriata-
tearimi, i te mea kua maha nga ra; (e
rua tekau hoki nga tau;) na, ka tangi
te whare katoa o Iharaira ki a Ihowa.
3 Katahi ka korero a Hamuera ki te
whare katoa o Iharaira, ka mea, Ki te
mea e hoki katoa ana o koutou ngakau
ki a Ihowa, whakarerea atu nga atua
ke i roto i a koutou, me Ahataroto ano
hoki; whakapumautia hoki o koutou
ngakau ki a Ihowa, me mahi hoki ki a
ia anake, a mana koutou e whakaora i
roto i te ringa o nga Pirihitini.
4 Na, ka whakarerea atu e nga tama-
riki a Iharaira nga Paara me Ahataroto,
a mahi ana ki a Ihowa anake.
5 Katahi ka mea a Hamuera, Huihuia
mai a Iharaira katoa ki Mitipa, a ka
inoi ahau ki a Ihowa mo koutou.
6 Na, ka huihui mai ratou ki Mitipa,
a utuhia mai ana he wai, ringitia ana
ki te aroaro o Ihowa, i noho puku ano
hoki i te kai i taua ra, a ka mea i reira,
Kua hara matou ki a Ihowa. Na, ka
whakarite whakawa a Hamuera mo nga
tamariki a Iharaira ki Mitipa.
7 A, te rongonga o nga Pirihitini kua
huihui nga tamariki a Iharaira ki Miti-
pa, na, ka haere mai nga rangatira o
nga Pirihitini ki a Iharaira. A ka
rongo nga tamariki a Iharaira, na, ka
wehi ratou i nga Pirihitini.
8 Na, ko te meatanga mai a nga ta-
mariki a Iharaira ki a Hamuera, Kei
whakamutua to karanga ki a Ihowa ki
to tatou Atua mo matou, kia whakao-
rangia matou e ia i te ringa o nga
Pirihitini.
9 ¶ Na, tikina ana e Hamuera tetahi
reme, he mea ngote u, a whakaekea ka-
toatia ana hei tahunga tinana ki a
Ihowa. Na, ka karanga a Hamuera ki
a Ihowa mo Iharaira, a ka whakarongo
mai a Ihowa ki a ia.
10 A, i a Hamuera e whakaeke ana i
te tahunga tinana, ka whakatata mai
nga Pirihitini ki te whawhai ki a Iha-
raira: na, nui atu te papātanga o ta
Ihowa whatitiri i taua ra ki runga
ki nga Pirihitini, a hinga ana ratou;
patua iho hoki i te aroaro o Iha-
raira.
11 Na, ka puta mai nga tangata o
Iharaira i roto i Mitipa, a whaia ana
nga Pirihitini, tukitukia ana, a tae noa
ki raro ki Pete-kara.
12 Na ka mau a Hamuera ki tetahi
kohatu nui, a whakatakotoria ana ki te
takiwa o Mitipa, o Hene, a huaina iho
tona ingoa, Ko Epene-etere; i mea hoki,
Ko Ihowa to matou kai awhina a tae
noa mai ki tenei wahi.
13 ¶ Na, kua taea nga Pirihitini, ki-
hai ano hoki i haere mai i muri iho ki
te rohe a Iharaira: i runga hoki i nga
Pirihitini te ringa o Ihowa i nga ra
katoa o Hamuera.
14 A i whakahokia mai ano ki a Iha-
raira nga pa i tangohia e nga Pirihitini

i a Iharaira, o Ekerono atu, a tae noa ki
Kata; i tangohia ano hoki nga rohe o
ena *pa* e Iharaira i roto i te ringa o nga
Pirihitini. I mau ano hoki ta Iharaira
rongo ki nga Amori.
15 A i whakarite whakawa a Hamu-
era mo Iharaira i nga ra katoa i ora ai
ia.
16 I taiawhio haere hoki ia i tenei tau,
i tenei tau, ki Pete-ere, ki Kirikara, ki
Mitipa, i whakarite whakawa ano hoki
mo Iharaira i aua wahi katoa.
17 A hoki ana ki Rama; i reira hoki
tona whare, a whakarite whakawa ana
ia mo Iharaira ki reira; i hangā hoki
e ia tetahi aata ma Ihowa ki reira.

UPOKO 8.

NA, kua koroheketia a Hamuera, a
meinga ana e ia ana tama hei kai
whakarite whakawa mo Iharaira.
2 Na, te ingoa o tana tama matamua
ko Hoere; ko Apia hoki te ingoa o tana
tuarua. I whakarite whakawa *raua* ki
Peere-hepa.
3 Otiia kihai ana tama i tika i tona
ara; heoi peka ke ana raua ki te apo;
i tango hoki i te moni whakapati, a
whakapeaua ketia ake te whakaritenga
o te whakawa.
4 Katahi ka huihui mai nga kaumatua
katoa o Iharaira, a haere ana ki a Ha-
muera ki Rama:
5 Ka mea ki a ia, Kua koroheketia
tena koe, kahore ano hoki o tama e
tika i ou huarahi, na, whakaritea mai
he kingi mo matou, hei whakarite wha-
kawa mo matou, hei pera ano me o nga
iwi katoa.
6 ¶ Na, kino tonu taua kupu ki te
whakaaro iho a Hamuera, mo ratou i
mea, Homai he kingi ki a matou, hei
whakarite whakawa mo matou. Na, ka
inoi a Hamuera ki a Ihowa.
7 Na, ko te meatanga mai a Ihowa ki
a Hamuera, Whakarongo atu ki te reo o
te iwi na, ki nga mea i korerotia ra e
ratou ki a koe; ehara hoki i te mea ko
koe ta ratou i paopao ai, ko ahau ano
hoki ta ratou i paopao mai na hei kingi
mo ratou.
8 E rite tonu ana ki nga mea katoa i
mea ai ratou, o te ra iho ano i kawea
mai ai ratou e ahau i Ihipa, a tae noa
ki tenei ra; i whakarere hoki ratou i a
au, i mahi atu ki nga atua ke: ko ta
ratou mahi hoki tena ki a koe.
9 Na, whakarongo aianei ki to ratou
reo: otiia kia kaha te kauwhau ki a
ratou, whakaaturia atu ano hoki nga
tikanga o te kingi e whakakingitia mo
ratou.
10 ¶ Na, ka korerotia atu e Hamuera
nga kupu katoa a Ihowa ki te hunga i
tono kingi nei i a ia.
11 Ka mea, Ko te tikanga tenei a te
kingi e whakakingitia mo koutou: Ko
a koutou tama ka tangohia e ia, ka mei-
nga mana, mo ana hariata, hei tangata
eke hoiho hoki mana, hei rere ano hoki
ki mua i ana hariata;
12 Ka meinga ano hoki hei rangatira
mano mana, hei rangatira mo nga rima
tekau, hei parau i tana mara, hei kokoti
i ana witi, hei hanga ano hoki i ana
mea mo te whawhai, i ana mea mo ana
hariata;
13 Ka tangohia ano hoki e ia a koutou
tamahine hei kai konatunatu, hei tuari,
hei taka kai.
14 Me a koutou māra, a koutou kāri
waina, a koutou kāri oriwa, ka tangohia
e ia nga mea papai, a ka hoatu ki ana
pononga.
15 Ka tangohia ano hoki e ia te wha-
katekau o a koutou purapura, o a koutou
kāri waina, a ka koatu ki ana rangatira,
ki ana pononga.
16 Ka tangohia ano e ia a koutou po-
nonga tane, a koutou pononga wahine,
a koutou taitamariki papai, me a kou-
tou kaihe, a ka whakamahia ki tana
mahi.
17 Ka tangohia ano e ia nga whaka-
tekau o a koutou hipi: ka waiho ano
hoki koutou hei pononga māna.
18 A ka tangi koutou i taua wa i ta
koutou kingi i whiriwhiri ai *hei kingi*
mo koutou; otiia e kore a Ihowa e wha-
karongo ki a koutou i taua wa.
19 ¶ Heoi kihai te iwi i pai kia wha-
karongo ki te reo o Hamuera. Na, ka
mea mai ratou, Kahore; engari me
whai kingi ano matou;
20 Kia rite ai hoki matou ki nga iwi
katoa; a ka whakarite whakawa to
matou kingi mo matou, ka haere atu
hoki i to matou aroaro, hei whawhai i
ā matou whawhai.
21 A, te rongonga o Hamuera i nga
kupu katoa a te iwi, na, korerotia ana e
ia ki nga taringa o Ihowa.
22 Na, ko te meatanga mai a Ihowa
ki a Hamuera, Whakarongo atu ki to
ratou reo, whakaritea hoki he kingi mo
ratou. Katahi ka mea a Hamuera ki
nga tangata o Iharaira, Haere atu kou-
tou ki tona pa, ki tona pa.

UPOKO 9.

NA, ko tetahi tangata o Peniamine, ko Kihi tona ingoa, he tama na Apiere, tama a Teroro, tama a Pekorata, tama a Apiaha, he Peniamini, he tangata marohirohi.
2 A he tama ano tana, tona ingoa, ko Haora, he taitama, he ataahua, he pai, kahore he tangata o nga tamariki a Iharaira i ataahua rawa i a ia; purero tonu ona pokohiwi ki runga ake i te iwi katoa.
3 Na, kua ngaro nga kaihe a Kihi pāpā o Haora, a ka mea a Kihi ki a Haora ki tana tama, Tangohia tetahi o nga tamariki hei hoa mou, whakatika, haere ki te rapu i nga kaihe.
4 Na, ka tika atu ia na Maunga Eperaima, a haere tonu atu na te whenua o Hariha; heoi kihai i kitea: katahi raua ka tika atu na te whenua o Harimi, heoi kahore noa iho: na, ka haere atu ia na te whenua o nga Peniamini, a kahore i kitea.
5 A, to raua taenga mai ki te whenua o Tupu, ka mea a Haora ki tana tangata ki tona hoa, Haere mai, taua ka hoki; kei mutu ta toku pāpā *whakaaro* ki nga kaihe, a ka manukanuka ki a taua.
6 Na, ko te meatanga mai a tera ki a ia, He tangata na te Atua tenei kei te pa nei, he tangata e whakahonoretia ana; mana pu ana kupu katoa: na, kia haere taua ki reira; tera pea e korerotia mai e ia ki a taua te ara e haere ai taua.
7 Ano ra ko Haora ki tana tangata, Ha, ki te haere nei tāua, he aha te mea hei kawenga atu ma tāua ki taua tangata, kua hemo nei hoki te taro i roto i a tāua putea, kahore hoki he hakari hei kawenga atu ki taua tangata a te Atua: he aha ta taua?
8 Na, ka whakahokia mai ano e taua tangata ki a Haora, ka mea, Nana, ko te whakawha tenei o nga wahi o te hekere hiriwa kei toku ringa: me hoatu e ahau ki taua tangata a te Atua, kia whakaaturia mai e ia to taua ara ki a taua.
9 (I mua ko te ki tenei a te tangata i roto i a Iharaira ina haere ki te ui tikanga ki te Atua, Hoake, taua ka haere ki te matakite: he Matakite hoki ta mua ingoa mo te poropiti.)
10 Na, ko te meatanga ake a Haora ki tana tangata, Ka pai to kupu; hoatu, taua ka haere. Na, haere ana raua ki te pa kei reira nei taua tangata a te Atua.
11 ¶ I a raua e piki ana i te pikitanga ki te pa, ka tutaki ki etahi kotiro e puta mai ana ki te utu wai. Na, ko ta raua meatanga atu ki a ratou, Tenei ranei te matakite?
12 Na, ka whakahokia mai e ratou ki a raua, ka mea, Tenei ano; Nana, kei mua atu ra i a koe: hohoro atu inaianei nei ano, no tenei ra hoki ia i tae mai ai ki te pa; he patunga tapu hoki ta tenei iwi aianei i te wahi tiketike.
13 Tomo kau atu korua ki te pa, ka tupono atu ki a ia i te mea kahore ano i haere noa ki runga ki te wahi tiketike ki te kai: e kore hoki te iwi e kai, kia tae atu ra ano ia; ko ia hoki hei whakapai i te patunga tapu, muri iho ka kai te hunga i karangatia. Na, haere atu korua ki runga; ko te wa hoki tenei e kitea ai ia e korua.
14 Na, piki ana raua ki te pa. Ka tae atu raua ki roto ki te pa, na, ko te putanga mai o Hamuera; tutaki tonu ki a raua; e haere ana ki runga ki te wahi tiketike.
15 ¶ Na, kua whakapuaki a Ihowa ki te taringa o Hamuera i te ra i mua ake o te putanga mai o Haora, kua mea,
16 Kia penei apopo ka ungā mai e ahau ki a koe tetahi tangata i te whenua o Peniamine, na, me whakawahi ia e koe hei rangatira mo toku iwi, mo Iharaira, a mana e whakaora toku iwi i te ringa o nga Pirihitini: kua titiro atu hoki ahau ki toku iwi, no te mea kua tae ake ta ratou karanga ki a au.
17 A, te kitenga o Hamuera i a Haora, na, ka mea ake a Ihowa ki a ia, Ko te tangata tenei i korerotia e ahau ki a koe. Mana e whakahaere tikanga mo toku iwi.
18 Na, ko te whakatatanga mai o Haora ki a Hamuera ki te kuwaha, ka mea mai, Tena koa, whakaaturia mai ki a au, kei hea te whare o te matakite.
19 Katahi ka whakahokia atu e Hamuera ki a Haora, a ka mea, Ko ahau te matakite: piki ake ki mua i a au ki te wahi tiketike; me kai tahi hoki tatou aianei, a ka tukua atu koe e ahau i te ata, ka whakaaturia hoki ki a koe nga mea katoa i tou ngakau.
20 Ko āu kaihe hoki, ka toru nei nga ra ka ngaro na, kaua tou ngakau e whai ki era; kua kitea hoki. A kei a wai te hiahia katoa o Iharaira? he teka ianei kei a koe, kei te whare katoa ano hoki o tou pāpā?
21 Na, ko te whakahokinga mai a Haora, ka mea mai, He teka ianei he

Peniamini ahau, no te iti rawa o nga
iwi o Iharaira, ko toku hapu hoki te iti
rawa o nga hapu katoa o te iwi o Peni-
amine? a he aha ena kupu i puaki mai
ai i a koe?
22 Na, ka mau a Hamuera ki a Haora
raua ko tana tangata, a kawea ana ki
roto ki te whare, a hoatu ana e ia he
nohoanga ki a raua i runga ake o te
hunga i karangatia; e toru tekau ano
hoki ratou.
23 Katahi ka mea a Hamuera ki te
tuari, Homai te wahi i hoatu e ahau ki
a koe, tera i kiia atu ra e ahau ki a
koe, Kia takoto tena ki a koe.
24 Na, hapainga mai ana e te tuari te
peke me te mea i takoto i runga, a wha-
katakotoria ana ki te aroaro o Haora.
Na, ka mea *a Hamuera*, Nana, ko te
wahi tera i mahue, waiho i tou aroaro
hei kai mau: he mea rongoa tonu hoki
mau, a tae noa ki tenei wa, no taku
kianga ra ano, He hunga ano tenei kua
karangatia e ahau. Na, kai tahi ana a
Haora raua ko Hamuera i taua ra.
25 ¶ A ka heke iho ratou i runga i te
wahi tiketike ki te pa, na, ka korero ia
ki a Haora i runga i te tuanui.
26 Na, ka maranga wawe ratou: a i
te mea ka puta ake te ra, ka karangatia
a Haora e Hamuera ki runga ki te tua-
nui, i mea ia, Whakatika, kia ungā atu
koe e ahau. Na, ka whakatika a Haora,
a puta atu ana raua tokorua, a ia, a
Hamuera, ki waho.
27 I a raua e heke atu ana i te ngutu
o te pa, na, ka mea a Hamuera ki a
Haora, Mea atu ki te tangata ra kia
haere atu ki mua i a taua; (katahi tera
ka haere atu,) ko koe ia, tu marie koe,
kia whakapuakina atu e ahau ki a koe
te kupu a te Atua.

UPOKO 10.

KATAHI ka mau a Hamuera ki te-
tahi pounamu hinu, ringitia ana e
ia ki runga ki tona mātenga; na, ka
kihi ia i a ia, ka mea, He teka ianei no
te mea kua oti koe te whakawahi e
Ihowa hei rangatira mo tona wahi
tupu?
2 Ka mawehe atu koe i a au aianei, ka
tupono koe ki etahi tangata tokorua ki
te taha o te tanumanga o Rahera ki te
rohe ki a Peniamine, ki Tereta, na, ka
mea mai raua ki a koe, Kua kitea nga
kaihe i haere na koe ki te rapu: ko tou
pāpā hoki, mahue ake nga whakaaro ki
nga kaihe, na, kei te manukanuka tera
ki a korua; e mea ana, Me pehea ahau
ki taku tamaiti?
3 Na, ka haere tonu atu koe i reira, a
ka tae ki te mānia o Taporo, ka tupono
mai ki a koe etahi tangata tokotoru e
haere ana ki runga ki te Atua ki Pete-
ere, e toru nga kuao koati e kawea ana
e tetahi, e toru nga rohi taro e kawea
ana e tetahi, ko tetahi hoki e mau ana
i te pounamu waina.
4 Na, ka oho mai ratou ki a koe, ka
homai ano hoki etahi taro e rua ki a
koe, a ka tangohia e koe i o ratou ringa.
5 Muri iho ka tae koe ki te puke o te
Atua, kei reira nei nga hoia pupuri a
nga Pirihitini: a, tou taenga atu ki
reira ki te pa, na, ka tutaki koe ki te
ropu poropiti e haere iho ana i runga i
te wahi tiketike, a i mua i a ratou ko te
hatere, ko te timipera, ko te putorino,
ko te hāpa; me te poropiti ano ratou.
6 Na, ka puta mai te Wairua o Ihowa
ki runga ki a koe, a ka poropiti tahi
koutou, ka rere ke tou ahua, ka whaka-
tangata-ke koe.
7 E puta mai ena tohu ki a koe, ka-
tahi koe ka mea i ta tou ringa e tupono
atu ai; no te mea kei a koe te Atua.
8 Katahi koe ka haere i mua i a au ki
Kirikara; na, tena ahau te haere atu na
ki raro ki a koe ki te whakaeke i nga
tahunga tinana, ki te patu i nga patu-
nga whakamarie: kia whitu nga ra e
tatari ai koe ki toku taenga atu ki a
koe, katahi ka whakaaturia atu e ahau
ki a koe tau e mea ai.
9 ¶ Na, te tahuritanga mai o tona
tuara, te mawehenga atu i a Hamuera,
kua puta ke i te Atua he ngakau mona,
a puta katoa mai ana aua tohu i taua
rangi ano.
10 A, to raua taenga ki reira ki te
puke, na, ko tetahi ropu poropiti kua
tutaki ki a ia: te tino putanga mai o te
Wairua o te Atua ki runga ki a ia, na,
poropiti ana ia i roto i a ratou.
11 A, te kitenga o te hunga katoa i
mohio ki a ia i mua ake, na, kei roto ia
i nga poropiti e poropiti ana; katahi ka
mea te iwi tetahi ki tetahi, He aha tenei
i puta mai nei ki te tama a Kihi? Kei
roto ano ranei a Haora i nga poropiti?
12 Na, ko te whakahokinga mai a te-
tahi o reira, te meatanga mai, Ha, ko
wai to ratou pāpā? No reira te wha-
katauki nei, Kei roto ano ranei a Haora
i nga poropiti?
13 A ka mutu tana mahi poropiti,
haere ana ia ki te wahi tiketike.
14 ¶ Na ko te meatanga mai a te
matua kēkē o Haora ki a raua ko tana

tangata, I haere korua ki hea? A ka
ki atu ia, Ki te rapu i nga kaihe: a ka
kite maua kahore ano ratou, na, haere
ana maua ki a Hamuera.
15 Ano ra ko te matua kēkē o Haora,
Tena ra, whakaaturia mai ki a au, I
pehea a Hamuera ki a korua?
16 Na, ko te meatanga atu a Haora ki
tona matua kēkē, I ata whakaaturia mai
e ia ki a maua kua kitea nga kaihe. Ko
te mea ia o te kingitanga, ta Hamuera
i korero ra, kihai tena i whakaaturia ki
a ia.
17 ¶ Katahi ka karangarangatia te
iwi e Hamuera ki a Ihowa ki Mitipa.
18 Na, ko tana meatanga atu ki nga
tamariki a Iharaira, Ko te kupu tenei
a Ihowa Atua o Iharaira, Naku a Iha-
raira i kawe mai i Ihipa, naku hoki
koutou i whakaora i roto i te ringa o
nga Ihipiana, i te ringa ano hoki o nga
kingi katoa, o nga kai whakatupu kino
i a koutou.
19 Na, kua whakakahore nei koutou i
tenei ra ki to koutou Atua nana nei kou-
tou i whakaora i roto i o koutou he
katoa, i o koutou mate, a kua mea ki a
ia, Engari me whakarite e koe he kingi
mo matou. Na, me tu koutou aianei i
te aroaro o Ihowa; o koutou iwi, o
koutou mano.
20 Katahi a Hamuera ka mea i nga
iwi katoa o Iharaira kia whakatata mai;
na, ka tangohia ko te iwi o Peniamine.
21 Na, ka mea ia i te iwi o Peniamine
kia whakatata mai, tenei hapu, tenei
hapu, a ka tangohia ko te hapu o Ma-
tari, na, ka tangohia a Haora tama a
Kihi. Katahi ka rapua ia e ratou, a
kahore i kitea.
22 Na, ka ui ano ratou ki a Ihowa, e
haere mai ano ranei taua tangata ki
konei? Na, ko te meatanga mai a
Ihowa, Na, kei nga mea ia e piri ana.
23 Na, ka rere atu ratou, a tangohia
mai ana ia i reira, a tu ana ia i waenga
nui i te iwi; purero tonu ano ona poko-
hiwi ki runga ake i te iwi katoa.
24 Na, ko te meatanga ake a Hamuera
ki te iwi katoa, Kia kite koutou i ta
Ihowa i whiriwhiri ai; kahore hoki he
rite mona o te iwi katoa. Na, ka ha-
mama te iwi katoa, ka mea, Kia ora te
kingi.
25 Katahi ka korerotia e Hamuera ki
te iwi te tikanga o te kingitanga, a tu-
hituhia ana e ia ki te pukapuka, whaka-
takotoria ana ki te aroaro o Ihowa. Na,
ka tonoa e Hamuera te iwi katoa kia
haere ki tona whare, ki tona whare.
26 ¶ Me Haora ano hoki i haere ia
ki tona whare ki Kipea; a i haere tahi
ano i a ia tetahi ropu tangata i whaka-
pakia nei o ratou ngakau e Ihowa.
27 Ko nga tamariki ia a Periara i mea,
Ma te aha o tenei tangata e ora ai tatou?
Na, whakahaweatia ana ia e ratou, ki-
hai ano hoki i kawea mai he hakari e
ratou ki a ia, otiia whakarongo puku
tonu ia.

UPOKO 11.

NA, ka haere mai a Nahaha te Amoni,
a ka noho ki Iapehe-kireara. Ka-
tahi ka mea nga tangata katoa o Iapehe
ki a Nahaha, Whakaritea mai he kawe-
nata ki a matou, a ka mahi matou ki a
koe.
2 Na, ko te meatanga mai a Nahaha
Amoni ki a ratou, Ko te mea tenei e
whakarite *kawenata* ai ahau ki a kou-
tou, Kia pokaia e ahau nga kanohi
matau o koutou katoa, a ka waiho hei
tawainga mo Iharaira katoa.
3 Ano ra ko nga kaumatua o Iapehe
ki a ia, Taihoa matou e mea e koe, kia
whitu nga ra, kia tono tangata ai matou
puta noa i nga rohe katoa a Iharaira;
a ki te kahore he kai whakaora mo
matou, na, ka puta atu matou ki a koe.
4 ¶ Na, ka haere mai nga karere ki
Kipea o Haora, a korerotia ana enei ko-
rero ki nga taringa o te iwi: na, nui
atu te reo o te iwi katoa ki te tangi.
5 Na, e haere mai ana tera a Haora i
te māra, e aru mai ana i nga kau; na,
ko te meatanga mai a Haora, Na te aha
te iwi ra i tangi ai? Na, ka korerotia
mai e ratou ki a ia nga korero a nga ta-
ngata o Iapehe.
6 Te tino putanga mai o te Wairua o
te Atua ki runga ki a Haora i tona ro-
ngonga ai i enei korero, na, mura rawa
tana riri.
7 Na, ka mau ia ki etahi kau e rua,
tapatapahia ana e ia; hoatu ana kia
kawea ki nga rohe katoa o Iharaira, he
mea kawe na nga karere, a ka mea, Ki
te kahore tetahi e puta mai ki te aru i a
Haora, ki te aru hoki i a Hamuera, ka
peneitia āna kau. Na, ka tau te wehi o
Ihowa ki runga ki te iwi, a ka puta mai
ratou ano he tangata kotahi.
8 Na, ka taua ratou e ia ki Peheke, a e
toru rau mano nga tamariki a Iharaira,
e toru tekau hoki mano nga tangata o
Hura.
9 Katahi ratou ka mea ki nga karere i
haere mai ra, Kia penei ta koutou ki atu
ki nga tangata o Iapehe-kireara, Apopo

ka puta atu he whakaoranga mo koutou,
ina mahana te ra. Na, haere ana aua
karere, a korerotia atu ana ki nga tanga-
ta o Iapehe; a koa ana ratou.
10 Na, ka mea nga tangata o Iapehe,
Apopo ka puta atu matou ki a koutou, a
ma koutou e mea ki a matou nga mea
e pai ana ki ta koutou whakaaro iho.
11 Heoi i te aonga ake ka wehea e
Haora te iwi kia toru nga ngohi. Na,
haere mai ana ratou ki waenga nui o te
puni i to te ata whakaaraara, patua iho
nga Amoni, a mahana noa te ra: a, nga
toenga, marara noa atu; kihai hoki i
waiho kia tokorua o ratou e *haere* tahi
ana.
12 ¶ Na, ko te meatanga atu a te iwi
ki a Hamuera, Ko wai tenei i mea nei,
Hei kingi koia a Haora mo tatou? Ho-
mai aua tangata kia whakamatea e
matou.
13 Ano ra ko Haora, E kore tetahi ta-
ngata e whakamatea aianei; ko te ra
hoki tenei i puta ai ta Ihowa whaka-
oranga mo Iharaira.
14 Katahi ka mea a Hamuera ki te
iwi, Haere mai, tatou ka haere ki Kiri-
kara, ki reira whakahou ai i te kingi-
tanga.
15 Na, haere ana te iwi katoa ki Kiri-
kara, a whakakingitia ana a Haora ki
reira ki te aroaro o Ihowa ki Kirikara.
Na, patua ana e ratou ki reira nga pa-
tunga whakamarietanga ki te aroaro o
Ihowa; a nui whakaharahara te koa o
Haora, ratou ko nga tangata katoa o
Iharaira i reira.

UPOKO 12.

KATAHI ka mea a Hamuera ki a
Iharaira katoa, Nana, kua whaka-
rongo atu nei au ki to koutou reo, ki
nga mea katoa i kiia mai e koutou ki a
au, kua whakakingi i tetahi kingi mo
koutou.
2 Na, te kingi ra, e haereere ra i to
koutou aroaro: Ko au hoki, kua koro-
heketia ahau, kua hina; ko aku tama-
riki ano hoki ena kei a koutou: no toku
tamarikitanga hoki toku haereerenga i
to koutou aroaro, a tae noa ki tenei ra.
3 Tenei ahau: whakaaturia mai toku
he i te aroaro o Ihowa, i te aroaro ano
hoki o tana tangata i whakawahi ai: i
tango ranei ahau i te kau a tetahi ta-
ngata? i tango ranei ahau i te kaihe a
tetahi tangata? i riro mai ranei i a au
nga taonga o tetahi tangata? i tuki-
notia ranei e ahau tetahi tangata? i
tango ranei ahau i te utu whakapati a
tetahi tangata, hei mea kia huna oku
kanohi? a, ka whakahokia atu e ahau ki
a koutou.
4 Ano ra ko ratou, Kihai tetahi mea a
matou i riro he i a koe, kihai hoki koe i
tukino i a matou, kihai ano hoki i tango-
hia e koe te mea a tetahi tangata, me he
aha, me he aha.
5 Na, ka mea ia ki a ratou, Ko Ihowa
hei kai whakaatu mo ta koutou; hei kai
whakaatu ano hoki inaianei tana tangata
i whakawahi ai, kihai i mau i a koutou
tetahi mea a toku ringa. A ka mea
mai ratou, Hei kai whakaatu ano *ia*.
6 ¶ Na, ko te meatanga a Hamuera
ki te iwi, Na Ihowa i whakanui a Mohi
raua ko Arona, nāna hoki o koutou mā-
tua i kawe mai i te whenua o Ihipa.
7 Na, tu tonu koutou, a ka whaka-
haerea e ahau ki a koutou ki te aroaro o
Ihowa nga mahi tika katoa a Ihowa i
mahia e ia ki a koutou, ki o koutou
mātua.
8 I te haerenga atu o Hakopa ki Ihipa,
a ka tangi o koutou mātua ki a Ihowa,
na, ka tonoa e Ihowa a Mohi raua ko
Arona, hei whakaputa mai i o koutou
mātua i Ihipa, hei whakanoho hoki i a
ratou ki tenei wahi.
9 A ka wareware ratou ki a Ihowa ki
to ratou Atua, na, hokona ana ratou e ia
ki te ringa o Hihera, rangatira o te ope
o Hatoro, ki te ringa hoki o nga Piri-
hitini, ki te ringa ano hoki o te kingi o
Moapa, a whawhai mai ana ratou ki a
ratou.
10 A ka tangi atu ratou ki a Ihowa,
ka mea, Kua hara matou, i a matou i
whakarere nei i a Ihowa, i mahi ki
nga Paara, ki a Ahataroto; na, whaka-
orangia matou i te ringa o o matou hoa
riri, a ka mahi matou ki a koe.
11 Katahi ka ungā mai e Ihowa a Ie-
rupaara, a Perana, a Iepeta, a Hamuera,
a whakaorangia ana koutou i roto i nga
ringa o o koutou hoa riri i tetahi taha, i
tetahi taha, a noho wehi-kore noa iho
ana koutou.
12 A, to koutou kitenga e haere mai
ana a Nahaha kingi o nga tamariki a
Amona ki a koutou, na, ka mea mai
koutou ki a au, Kahore, engari me whai
kingi ano matou; i te mea ko Ihowa ko
to koutou Atua to koutou kingi.
13 Na, te kingi na i whiriwhiria ra e
koutou, ta koutou i tono ai! Nana, kua
hoatu na e Ihowa he kingi mo koutou.
14 Ki te wehi koutou i a Ihowa, a ka
mahi ki a ia, ka whakarongo hoki ki
tona reo, e kore ano hoki e tutu ki te

kupu a Ihowa, katahi koutou ko te kingi e kingi ana i a koutou ka whai tonu i a Ihowa, i to koutou Atua.

15 Tena ko tenei e kore koutou e whakarongo ki te reo o Ihowa, a ka tutu ano koutou ki te kupu a Ihowa, katahi ka anga mai ki a koutou te ringa o Ihowa, ka rite ki *tana* ki o koutou mātua.

16 ¶ Na, tu tonu koutou, kia kite koutou i tenei mea nui e meatia e Ihowa ki to koutou aroaro.

17 Ehara ianei tenei i te kotinga witi inaianei? Ka karanga ahau ki a Ihowa, a ka homai he whatitiri, he ua, kia mohio ai koutou, kia kite ai, he nui to koutou hē i meatia nei e koutou i te aroaro o Ihowa i a koutou i tono kingi nei mo koutou.

18 Katahi ka karanga atu a Hamuera ki a Ihowa, a, homai ana e Ihowa he whatitiri, he ua, i taua rangi ano. Na, nui noa atu te wehi o te iwi katoa ki a Ihowa, ki a Hamuera.

19 Na, ko te meatanga mai a te iwi katoa ki a Hamuera, Inoi atu mo o pononga ki a Ihowa, ki tou Atua, kei mate matou; kua tapiritia hoki o matou hara katoa ki *tenei* kino, ki ta matou tononga i te kingi mo matou.

20 ¶ Ano ra ko Hamuera ki te iwi, Kaua e wehi: kua oti tenei kino katoa te mea e koutou: kaua ia e peka atu i te whai i a Ihowa; engari me whakapau o koutou ngakau ki te mahi ki a Ihowa.

21 Kaua ano hoki e peka atu: ko reira hoki *koutou whai* ai i nga mea tekateka noa, e kore e mana, e kore ano hoki e whakaora; he mea tekateka noa hoki.

22 E kore hoki a Ihowa e whakarere i tona iwi, ka mahara ia ki tona ingoa nui; kua pai nei hoki a Ihowa ki te mea i a koutou hei iwi mona.

23 Ko au hoki, ma te Atua te whakaaro ki a au, kei hara ahau ki a Ihowa, kei mutu taku inoi mo koutou, me whakaako ano hoki koutou e ahau ki te ara e pai ana, e tika ana.

24 Engari kia wehi koutou i a Ihowa; whakapaua hoki o koutou ngakau ki te mahi atu ki a ia i runga i te pono; whakaaroa hoki nga mea nui i mea ai ia ki a koutou.

25 Na, ki te mahi ano koutou i te he, ka ngaro ngatahi koutou ko to koutou kingi.

UPOKO 13.

TAU tahi e kingi ana a Haora; i te mea ka rua ona tau e kingi ana ki a Iharaira,

2 Katahi ka whiriwhiria e Haora etahi tangata o Iharaira mana, e toru nga mano. Na, e rua o *era* mano i a Haora i Mikimaha, i Maunga Pete-ere, kotahi hoki te mano i a Honatana i Kipea o Peniamine; ko te nuinga ia o te iwi i tonoa atu e ia ki tona teneti, ki tona teneti.

3 Na, ka patua e Honatana nga hoia pupuri a nga Pirihitini i Kepa, a rongo ana nga Pirihitini. Katahi ka whakatangihia te tētere e Haora puta noa i te whenua katoa, a ka mea, Kia rongo nga Hiperu.

4 A, te rongonga o Iharaira katoa i te korero kua patua e Haora nga hoia pupuri a nga Pirihitini, a kua piro ano a Iharaira ki nga Pirihitini, na, ka huihui te iwi ki te whai i a Haora ki Kirikara.

5 ¶ Me nga Pirihitini ano hoki, i huihui ratou ki te whawhai ki a Iharaira, e toru tekau mano nga hariata, e ono mano nga hoia eke hoiho, me nga tangata ano hoki e rite ana ki te onepu i te taha o te moana te tini. Na, ka haere mai ratou, a ka noho ki Mikimaha ki te taha ki te rawhiti o Pete-awene.

6 A, te kitenga o nga tangata o Iharaira i te he mo ratou, (i taea hoki te raru o te iwi,) na, piri ana te iwi i roto i nga ana, i nga wahi ururua, i runga i nga kamaka, i nga taumaihi, i roto i nga rua.

7 Na, *etahi* o nga Hiperu i whiti atu i Horano ki te whenua o Kara o Kireara. Ko Haora, i Kirikara na ano ia; a, aru wehi ana te iwi katoa i a ia.

8 ¶ A e whitu nga ra i tatari ai ia; ko te wa hoki ia i whakaritea e Hamuera; heoi kahore a Hamuera i tae mai ki Kirikara; a marara noa atu tona nuinga.

9 Na, ko te meatanga ake a Haora, Kawea mai te tahunga tinana ki a au, me nga whakamarietanga. Na, whakaekea ana e ia te tahunga tinana.

10 A ka oti tana tahunga tinana te whakaeke, na ko te putanga mai o Hamuera; a haere ana a Haora ki te whakatau i a ia, ki te oha atu ki a ia.

11 ¶ Na, ko te meatanga mai a Hamuera, He mahi aha tau? Ano ra ko Haora, I kite hoki ahau kua marara noa atu toku nuinga, a kahore ano koe kia tae mai i nga ra i whakaritea, heoi e huihui ana ano nga Pirihitini ki Mikimaha:

12 Na, ka mea ahau, Akuanei nga Pirihitini haere mai ai ki a au ki Kirikara, a kahore ano ahau kia inoi ki a Ihowa: Na, pehia ana e ahau toku nga-

kau, a whakaekea ana e ahau te tahunga
tinana.
13 Na, ko te kianga mai a Hamuera ki
a Haora, He mahi kuare tau; kihai nei
i pupuri i te whakahaunga a Ihowa a
tou Atua i whakahau ai ia ki a koe:
penei kua whakapumautia e Ihowa
aianei tou kingitanga ki a Iharaira, a
ake ake ake.
14 Ko tenei, e kore e tu tou kingita-
nga: kua rapua e Ihowa tetahi tangata
māna, ta tona ngakau i pai ai, kua oti
ano hoki ia te whakahau iho e Ihowa
hei rangatira mo tona iwi; mou kihai i
pupuri i ta Ihowa i whakahau ai ki a
koe.
15 Na, whakatika ana a Hamuera, a,
haere atu ana i Kirikara ki Kipea o Pe-
niamine. A taua ana e Haora nga ta-
ngata i piri ki a ia; tata tonu *aua* ta-
ngata ki te ono o nga rau.
16 Na, i Kepa o Peniamine a Haora
raua ko tana tama ko Honatana, me te
hunga hoki i piri ki a raua: i Mikimaha
ano hoki nga Pirihitini e noho ana.
17 ¶ Na, ka puta mai nga kai pahua i
roto i te puni o nga Pirihitini, e toru
nga ngohi: kotahi te ngohi i anga na te
ara ki Opora, ki te whenua o Huara:
18 Kotahi te ngohi i anga na te huarahi
ki Pete-horono: kotahi te ngohi i anga
na te ara ki te rohe e aro nui atu ana ki
Raorao Tepoimi whaka-te-koraha.
19 ¶ Na, kahore he parakamete i kitea
puta noa i te whenua katoa o Iharaira:
i mea hoki nga Pirihitini, Kei hangā
he hoari, he tao ranei, e nga Hiperu.
20 Haere ai a Iharaira katoa ki raro ki
nga Pirihitini ki te whakakoi i te hea, i
te maripi o tana parau, i tana titaha, i
tana ko.
21 Otiia he whairu ano ta ratou mo
nga hea, mo nga maripi o nga parau,
mo nga marau, mo nga titaha, hei oro
ano hoki mo nga wero-kau.
22 Na, i te ra o te whawhaitanga ka-
hore i kitea he hoari, he tao i roto i te
ringa o tetahi o nga tangata a Haora
raua ko Honatana: otiia i kitea ano ki
a Haora, raua ko tana tama ko Hona-
tana.
23 Na ka haere atu nga hoia pupuri a
nga Pirihitini ki te whakawhitinga atu o
Mikimaha.

UPOKO 14.

NA, i tetahi o *aua* ra ka mea a Ho-
natana, tama a Haora, ki te taita-
mariki e mau ana i ana mea mo te patu,
Haere mai, taua ka whiti atu ki nga
hoia pupuri a nga Pirihitini i tawahi atu
ra. Otiia kihai i korerotia e ia ki tona
pāpā.
2 A i tera pito o Kipea a Haora e noho
ana i raro i tetahi pamekaranete i Miki-
rono: tata tonu ana tangata ki te ono o
nga rau;
3 Me Ahia ano hoki, tama a Ahitupu,
tuakana o Ikaporo, tama a Pinehaha,
tama a Eri tohunga o Ihowa i Hiro, ko
te kai kakahu ia o te epora. Na, kihai
te iwi i mohio kua riro a Honatana.
4 ¶ Na, a waenga o nga whitinga atu
i whai ai a Honatana hei whitinga atu
mana ki nga hoia pupuri a nga Pirihi-
tini, tetahi taha he kohatu keokeo, tetahi
taha he kohatu keokeo: te ingoa o te-
tahi ko Potete, te ingoa o tetahi ko
Henehe.
5 I te taha ki te nota tetahi keokeonga
e tu ana, i te ritenga atu o Mikimaha;
i te taha ki te tonga tetahi, i te ritenga
atu o Kipea.
6 Na, ko te meatanga atu a Honatana
ki te taitamariki e mau ana i ana mea
mo te patu, Haere mai, taua ka haere
atu ki nga hoia o enei kokoti-kore: tera
pea a Ihowa e mahi i ta taua mahi: ka-
hore hoki he whakakahore mo Ihowa
kei meinga e ia te tokomaha, te toko-
torutoru ranei, hei whakaora.
7 Ano ra ko te kai mau o ana patu ki a
ia, Meatia nga mea katoa e paingia ana
e tou ngakau: anga atu, tenei au hei
hoa mou, hei pera me ta tou ngakau e
pai ai.
8 Ano ra ko Honatana, Nana, me
haere atu taua ki nga tangata ra, me
whakaputa atu hoki ki a ratou.
9 Ki te penei mai ta ratou ki ki a taua,
Tu marie, kia tae atu ra ano matou ki a
korua; na, me tu taua i to taua tura-
nga, e kore ano hoki e piki atu ki a
ratou.
10 Ko tenei, ka penei ta ratou ki mai,
Piki ake ki a matou, ko reira taua piki
atu ai; no te mea kua homai ratou e
Ihowa ki o taua ringa: a ko tenei hei
tohu ki a taua.
11 Na, ko te whakaputanga atu o raua
tokorua ki nga hoia pupuri a nga Piri-
hitini: katahi ka mea nga Pirihitini,
Nana, ko nga Hiperu e puta mai ana i
roto i nga rua i piri ai ratou.
12 Na, ka oho mai nga hoia pupuri ki
a Honatana raua ko tana kai mau patu,
ka mea, Piki ake ki a matou kia whaka-
kitea ai tetahi mea e matou ki a korua.
Na, ko te meatanga atu a Honatana ki
te kai mau o ana patu, Piki ake i muri

i a au; kua homai hoki ratou e Ihowa
ki te ringa o Iharaira.
13 Katahi ka piki atu a Honatana, he
mea ngoki atu, me te kai mau o ana
patu i muri i a ia: na, hinga ana ratou
i a Honatana, me te whakamate ano te
kai mau o ana patu i muri i a ia.
14 Na, te patunga tuatahi i patu ai a
Honatana raua ko te kai mau o ana
patu, tata tonu ki te rua tekau o nga
tangata, te nui o taua wahi, kei te
hawhe o te whenua e parautia e nga
okiha e rua.
15 Na, ka pa te wiri ki te puni, ki *era*
i te parae, ki te iwi katoa ano hoki: ko
nga hoia, me nga kai pahua, i wiri ano
hoki ratou; i ru ano te whenua: nui
whakaharahara te wiri.
16 A, te tirohanga mai a nga tutei a
Haora i Kipea o Peniamine, na, kua
papahoro te ope, me te patu haere ano
i a ratou whaka-ratou.
17 Na, ko te kianga a Haora ki ana
tangata, Tirotirohia iho, kia kite ko wai
o tatou kua riro. A, ta ratou tirohanga
iho, na, kahore a Honatana raua ko
te kai mau o ana patu.
18 Katahi a Haora ka mea atu ki a
Ahia, Kawea mai te aaka a te Atua. I
nga tamariki hoki a Iharaira te aaka a
te Atua i taua wa.
19 ¶ A, i a Haora ano e korero ana
ki te tohunga, na ka tino nui haere te
ngangau i te puni o nga Pirihitini:
katahi a Haora ka ki atu ki te tohunga,
Pepeke ake tou ringa.
20 Katahi ka huihui a Haora ratou ko
tona nuinga, a, haere ana ki te wha-
whai: na, e anga mai ana tera te hoari
a tetahi, a tetahi ki tona hoa, ki tona
hoa: he nui whakaharahara te mate-
nga.
21 Na, nga Hiperu i roto i nga Pirihi-
tini i mua ake nei, i haere tahi mai nei
ratou ki te puni i tetahi taha, i tetahi
taha, uru ana ano hoki ratou ki roto ki
a Iharaira, ki nga hoa o Haora raua ko
Honatana.
22 Me nga tangata katoa ano hoki o
Iharaira i piri nei ki Maunga Eperaima,
to ratou rongonga ka whati nga Pirihi-
tini, na, kei te whai mai ano i a ratou,
whawhai ai.
23 Na, whakaorangia ana a Iharaira
i taua ra e Ihowa: a, puta ke ana te
whawhai ki Pete-awene.
24 ¶ Otiia i raru nga tangata o Iha-
raira i taua ra: he whakaoati hoki na
Haora i te iwi: i mea ia, Ki te kai te-
tahi tangata i te kai, a ahiahi noa, ka
kangā, kia whai utu ra ano ahau i oku
hoa riri. Na, kihai tetahi o te iwi i
anga ki te kai.
25 Na, ko te haerenga mai o nga
tangata katoa o te whenua ki tetahi nga-
here; a he honi kei runga i te whenua.
26 A, te taenga mai o te iwi ki te nga-
here, na, e tuturu iho ana te honi;
otiia kihai i pa te ringa o tetahi tangata
ki tona waha; i wehi hoki te iwi i te
oati.
27 Ko Honatana ia kihai i rongo i te
whakaoatitanga a tona pāpā i te iwi:
na, ka whatorona mai e ia te pito o te
tokotoko i tona ringa, a toua ana ki
roto ki te honikoma, na, whakahokia
ana e ia tona ringa ki tona waha, a ka
mārama ona kanohi.
28 Katahi ka oho mai tetahi o te iwi,
a ka mea, I tino whakaoatitia te iwi e
tou papa; i mea ia, Kia kangā te ta-
ngata e kai ana i tetahi kai aianei. A
hemo iho te iwi.
29 Na, ko te meatanga ake a Hona-
tana, Raru ana te whenua nei i toku
pāpā: titiro hoki, kua mārama oku
kanohi, noku ka kai atu nei i tetahi
wahi iti o te honi nei.
30 Tera noa ake me i kai te iwi inai-
anei i nga mea i pahuatia mai i o ratou
hoa riri i tupono atu ai ratou: pena e
kore ianei e rahi atu te parekura o nga
Pirihitini?
31 Na, patua iho e ratou nga Pirihi-
tini i taua rangi i Mikimaha atu, a tae
noa ki Atarono: a hemo noa iho te
iwi.
32 Heoi ka rere atu te iwi ki nga tao-
nga. Kua mau ki nga hipi, ki nga
kau, ki nga kuao kau, patua iho ki te
whenua, kainga tahitia ana e te iwi me
nga toto.
33 ¶ Na, ka korerotia ki a Haora ka
meatia, Nana, kua hara te iwi ki a
Ihowa, e kainga tahitia ana ta ratou kai
me nga toto. Na, ko tana meatanga
ake, He mahi tinihanga ta koutou: hu-
rihia mai he kohatu nui ki a au aianei.
34 Na, ko te meatanga atu a Haora,
Wawa noa atu koutou ki roto ki te iwi,
mea atu hoki ki a ratou, Kawea mai ki
a au, e tera tangata, e tera tangata, tana
kau, tana hipi, ka patu ai ki konei hei
kai ma koutou; kaua hoki e hara ki a
Ihowa, e kai i te toto. Katahi ka kawea
mai tana kau, tana kau, e te iwi katoa i
taua po, a, patua iho ki reira.
35 Na, ka hangā e Haora he aata ma
Ihowa. Ko te timatanga tenei o tana
hanga aata ma Ihowa.
36 ¶ Katahi ka mea a Haora, Tatou
ka haere ki raro, ka whai po i nga Pi-

rihitini, ka pahua i a ratou, a mārama
noa te ata; kaua ano hoki e waiho e
tatou tetahi tangata o ratou. Na, ko ta
ratou meatanga mai, Meatia ra nga mea
katoa e pai ana ki tau whakaaro iho.
Na, ka mea ake te tohunga, Kia whaka-
tata atu tatou ki a Ihowa.
37 Na, ka uia atu te Atua e Haora,
Me haere ranei ahau ki raro ki te whai
i nga Pirihitini? e homai ranei ratou e
koe ki te ringa o Iharaira? Heoi ka-
hore he kupu i whakahokia mai ki a ia
i taua ra.
38 Katahi a Haora ka mea ake, Neke
mai, e nga rangatira katoa o te iwi: kia
mohio ai, kia kite ai koutou nohea tenei
hara inaianei.
39 Ta te mea, e ora ana a Ihowa e
whakaora nei i a Iharaira, ahakoa no
taku tama no Honatana, ka mate ia,
mate rawa. Heoi kahore he tangata o
te iwi katoa hei whakahoki kupu mai
ki a ia.
40 I mea ano ia ki a Iharaira katoa,
Ko koutou, hei tetahi taha koutou, a ko
maua ko taku tama ko Honatana ki
tetahi taha. Na, ko te meatanga mai
a te iwi ki a Haora, Meatia ra te mea e
pai ana ki tau whakaaro iho.
41 Katahi a Haora ka mea ki a Ihowa
ki te Atua o Iharaira, Kia tika *te* ho-
maitanga o *te rota*. Na, ka mau ko
Honatana raua ko Haora; i mawhiti
hoki te iwi.
42 Na ka mea a Haora, makā te rota
mo maua ko taku tama ko Honatana.
Na, ka mau ko Honatana.
43 Na, ko te meatanga atu a Haora ki
a Honatana, Whakaaturia mai ki a au,
i aha koe. Katahi ka whakaaturia mai
e Honatana ki a ia, a ka mea, He wha-
kamatautau kau atu taku i tetahi wahi
iti o te honi ki te pito o te tokotoko i
toku ringa. Na, ka mate nei au.
44 Ano ra ko Haora, Kia meatia tenei
e te Atua, etahi atu mea ano hoki, ki te
kahore koe e tino mate rawa, e Hona-
tana.
45 Na, ko te meatanga mai a te iwi
ki a Haora, Kia mate a Honatana nāna
nei tenei whakaoranga nui i roto i a
Iharaira! Kahore ra hoki. E ora ana
a Ihowa, e kore e taka tetahi makawe o
tona mātenga ki te whenua; i te mahi
tahi nei hoki ia me te Atua i tenei ra.
Na, whakaorangia ana a Honatana e te
iwi, a kihai i mate.
46 Na, haere atu ana a Haora, kihai i
whai i nga Pirihitini; a haere ana nga
Pirihitini ki to ratou wahi.
47 ¶ Na, ka riro i a Haora te kingi-
tanga o Iharaira, a ka whawhai ki ona
hoa riri katoa i tetahi taha, i tetahi taha,
ki a Moapa, ki nga tamariki a Amona,
ki a Eroma, ki nga kingi ano hoki o
Topa, ki nga Pirihitini, a he ana ratou
i a ia i nga wahi katoa i tahuri ai ia.
48 I whakawahā ano e ia he ope, a,
patua ana nga Amareki, whakaorangia
ake hoki a Iharaira e ia i te ringa o ona
kai pahua.
49 Na, nga tama a Haora, ko Hona-
tana, ko Ihui, ko Marikihua, a ko nga
ingoa *enei* o ana tamahine tokorua; te
ingoa o te matamua ko Merapa, te in-
goa o to muri iho ko Mikara.
50 A, te ingoa o te wahine a Haora
ko Ahinoama, he tamahine na Ahima-
ata: te ingoa hoki o te rangatira o tana
ope ko Apanere, tama a Nere, a te ma-
tua kēkē o Haora.
51 Ko Kihi hoki te pāpā o Haora; a
he tama na Apiere a Nere pāpā o Apa-
nere.
52 A he nui te whawhai ki nga Piri-
hitini i nga ra katoa o Haora: a ka
kite a Haora i tetahi tangata kaha, i
tetahi tangata maia, na, ka tangohia
mai e ia mana.

UPOKO 15.

NA, ko te meatanga mai a Hamuera
ki a Haora, I tonoa mai ahau e
Ihowa ki te whakawahi i a koe hei
kingi mo tona iwi mo Iharaira: na,
whakarongo mai ki te reo o nga kupu
a Ihowa.
2 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, E whakaaro ana ahau ki ta Ama-
reki i mea ai ki a Iharaira, ki tana
whanganga atu i a ia i te ara i tona
haerenga mai i Ihipa.
3 Na, tikina, patua a Amareki, wha-
kangaromia rawatia a ratou mea katoa,
kaua hoki ratou e tohungia; engari
whakamatea ngatahitia te tangata me
te wahine, te potiki me te mea ngote u,
te kau me te hipi, te kamera me te
kaihe.
4 Katahi ka huihuia te iwi e Haora,
a, taua aua ratou e ia ki Teraimi, e rua
rau nga mano, he hunga haere i raro,
me nga tangata hoki o Hura, kotahi
tekau nga mano.
5 Na, ko te haerenga atu o Haora ki
tetahi pa o Amareki, a, whakatakoto
pehipehi ana i roto i te awaawa.
6 ¶ I mea hoki a Haora ki nga Keni,
Whakatika atu koutou, mawehe atu,
haere atu ki raro i roto i nga Amareki,

kei hunā tahitia koe e ahau me ratou;
i puta hoki ta koutou atawhai ki nga
tamariki katoa a Iharaira i to ratou hae-
renga mai i Ihipa. Na, ka mawehe
atu nga Keni i roto i a Amareke.
7 Na, tukitukia ana e Haora nga Ama-
reki i Hawira atu, a tae noa koe ki
Huru, ki te ritenga atu o Ihipa.
8 Hopukia oratia ana hoki e ia a
Akaka kingi o Amareki, ko te iwi katoa
hoki i whakangaromia e ia ki te mata
o te hoari.
9 Otiia i tohungia e Haora, ratou ko
te iwi, a Akaka, me nga mea pai o nga
hipi, o nga kau, o nga mea momona
hoki, me nga reme, me nga mea pai
katoa, kihai hoki i aro ki te whakangaro
i a ratou: engari nga mea e whakapa-
rahakotia ana, e rukea ana, ko ena a
ratou i whakangaro ai.
10 ¶ Katahi ka puta te kupu a Ihowa
ki a Hamuera, ka mea,
11 Kua puta ke aku whakaaro i wha-
kakingitia ai a Haora e ahau hei kingi;
nona ka hoki atu i te whai i a au, kihai
ano hoki i whakamana i aku kupu. Na,
ka pouri a Hamuera, a, pau katoa taua
po i a ia e tangi ana.
12 Na, ka maranga wawe a Hamuera
i te ata ki te whakatau i a Haora, a ka
korerotia ki a Hamuera, ka meatia, Te
taenga mai o Haora ki Karamere, na,
whakaturia ana e ia tana tohu, a, haere
awhio atu ana, kua pahemo atu, kua
riro ki raro ki Kirikara.
13 Na, ka tae atu a Hamuera ki a
Haora, a ka mea a Haora ki a ia, Kia
manaakitia koe e Ihowa, kua whaka-
manā e ahau te kupu a Ihowa.
14 Na, ko te meatanga atu a Hamu-
era, Ha, he aha tenei tangi o nga hipi
i roto nei i oku taringa, me te tangi o
nga kau e rongo nei au?
15 Ano ra ko Haora, He mea kawe
mai e ratou no nga Amareki: i tohu-
ngia hoki e te iwi nga mea pai o nga
hipi, o nga kau, hei mea patunga tapu
ki a Ihowa ki tou Atua; te toenga hoki,
whakangaromia iho e matou.
16 Na, ko te meatanga atu a Hamuera
ki a Haora, Kati, kia korerotia atu e
ahau ki a koe ta Ihowa i mea mai
ai ki a au i tenei po. Ano ra ko tera,
Korero.
17 Katahi a Hamuera ka mea atu,
I a koe e iti ana ki tau whakaaro iho,
kihai ianei koe i *meinga* hei upoko mo
nga iwi o Iharaira, i whakawahia e
Ihowa hei kingi mo Iharaira?
18 Na, ko ta Ihowa tononga i a koe
kia haere, tana meatanga, Tikina, wha-
kangaromia te hunga hara, nga Ama-
reki, whawhai hoki ki a ratou, a poto
noa ratou.
19 He aha koe tē whakarongo ai ki
te reo o Ihowa, *he aha* koe i aurara atu
ai ki nga taonga parakete, i mahi ai i
te kino i te tirohanga a Ihowa?
20 Na, ka mea a Haora ki a Hamuera,
Ina, i whakarongo ano ahau ki te reo
o Ihowa, i haere i te ara i tonoa ai ahau
e Ihowa, kua kawea mai ano hoki e
ahau a Akaka kingi o Amareki; ko
nga Amareki ano hoki, whakangaromia
iho e ahau.
21 Na te iwi hoki i tango etahi o nga
taonga, o nga hipi, o nga kau, nga tino
papai o nga mea e whakangaromia ana
hei mea patunga tapu ki a Ihowa ki
tou Atua ki Kirikara.
22 Ano ra atu ko Hamuera, Ki ta
Ihowa e pera ana ranei te pai o nga
tahunga tinana o nga patunga tapu,
me te whakarongo ki te reo o Ihowa?
Nana, pai atu te whakarongo i te patu-
nga tapu, te ngakau mahara i te ngako
o nga hipi toa.
23 Rite tonu hoki te tutū ki te hara
makutu; te tohe, ki te kino, ki te kara-
kia whakapakoko. Kua whakaparahako
nei koe ki te kupu a Ihowa, na, ka
whakaparahako ano ia ki a koe hei
kingi.
24 ¶ Na, ka ki mai a Haora ki a Ha-
muera, Kua hara ahau, i a au i takahi
nei i te kupu a Ihowa i au kupu ano
hoki: i wehi hoki ahau i te iwi, i wha-
karongo ano hoki ki to ratou reo.
25 Na, tena ra, whakarerea noatia iho
toku hara, kia hoki atu taua, kia koro-
piko ai ahau ki a Ihowa.
26 Ano ra ko Hamuera ki a Haora,
E kore ahau e hoki tahi taua; he mea
hoki kua whakaparahako mai koe ki te
kupu a Ihowa, a kua whakaparahako
atu a Ihowa ki a koe hei kingi mo
Iharaira.
27 A, te tahuritanga mai o Hamuera
ki te haere, na, ka mau tera ki te pito
o tona kakahu, na, kua pakaru.
28 Na, ko te meatanga mai a Hamu-
era ki a ia, Kua haea mai e Ihowa inai-
anei tou kingitanga i roto i a Iharaira,
a kua oti te hoatu e ia ki tou hoa e pai
atu ana i a koe.
29 E kore ano hoki te Tua-iho o Iha-
raira e teka; e kore ano hoki e puta ke
ana whakaaro; no te mea e hara ia i te
tangata e puta ke ai ana whakaaro.
30 Ano ra ko tera, Kua hara ahau:
tena ra, whakahonoretia ahau aianei i
te aroaro o nga kaumatua o toku iwi,

i te aroaro ano hoki o Iharaira, kia hoki tahi taua, kia koropiko ai ahau ki a Ihowa ki tou Atua.

31 Na, hoki ana a Hamuera i muri i a Haora, a, karakia ana a Haora ki a Ihowa.

32 ¶ Na, ko te meatanga ake a Hamuera, Kawea mai ki a au a Akaka kingi o Amareki. Na, ka ata hikoi mai a Akaka ki a ia. A ka mea a Akaka, He pono kua pahemo atu te ngaunga kino a te mate.

33 Ano ra atu ko Hamuera, Na to hoari i kore ai nga uri o nga wahine, ka pena ano tou whaea te uri-kore i roto i nga wahine. Na, haua iho a Akaka e Hamuera i te aroaro o Ihowa i Kirikara.

34 Na, haere ana a Hamuera ki Rama; ko Haora ia i haere ki runga ki tona whare ki Kipea o Haora.

35 Kihai hoki a Haora i tirotirohia e Hamuera i muri iho, a taea noatia te ra i mate ai ia: heoi tangihia ana a Haora e Hamuera: i puta ke ano hoki nga whakaaro a Ihowa i meinga ai e ia a Haora hei kingi mo Iharaira.

UPOKO 16.

NA, ka mea a Ihowa ki a Hamuera, Kia pehea ake te roa o to tangihanga ki a Haora, kua whakakahoretia nei hoki ia e ahau hei kingi mo Iharaira? whakakiia to haona ki te hinu, a haere, maku koe e tono atu ki a Hehe o Pete-rehema: kua kitea hoki e ahau he kingi maku i roto i ana tama.

2 Na, ka mea a Hamuera, Me pehea ahau e haere ai? ki te rongo hoki a Haora, ka patua ahau e ia. Ano ra atu ko Ihowa, Kawea atu e tou ringa tetahi kuao kau, ki te uwha, ka mea atu, I haere mai ahau ki te patu whakahere ki a Ihowa.

3 Katahi ka karangatia e koe a Hehe ki te patunga tapu, a maku e whakaatu ki a koe tau e mea ai: me whakawahi ano hoki e koe ki a au te *tangata* e korero atu ai ahau ki a koe.

4 Na, meatia ana e Hamuera ta Ihowa i korero ai, a, haere ana ki Pete-rehema. Na, pawera noa iho nga kaumatua o te pa i tona taenga mai, a ka mea, E haere mai ana ranei koe i runga i te rangimarie?

5 Ano ra ko ia, I runga ano i te rangimarie: I haere mai ahau ki te patu whakahere ki a Ihowa: whakatapua koutou, ka haere tatou ki te patunga tapu. I whakatapua ano hoki e ia a Hehe ratou ko ana tama, a, karangatia ana ratou e ia ki te patunga tapu.

6 ¶ A, to ratou taenga mai, na ka titiro atu ia ki a Eriapa, a ka mea, He pono kei te aroaro o Ihowa tana tangata e whakawahi ai.

7 Na ko te meatanga mai a Ihowa ki a Hamuera, Kaua e titiro atu ki tona ahua, ki tona roa ranei, i a ia e tu ra; kua whakaparahako atu hoki ahau ki a ia: e kore hoki e rite ta *Ihowa* ki ta te tangata titiro atu: he titiro hoki ta te tangata ki te kanohi; ko ta Ihowa ia he titiro ki te ngakau.

8 Katahi ka karangatia e Hehe a Apinarapa, a ka meinga kia haere atu i te aroaro o Hamuera. Na, ka mea mai ia, E hara ano hoki tenei i ta Ihowa i whiriwhiri ai.

9 Katahi ka meinga e Hehe a Hamaha kia haere atu. A ka mea ia, E hara ano hoki tenei i ta Ihowa i whiriwhiri ai.

10 Heoi meinga ana e Hehe ana tama tokowhitu kia haere atu i te aroaro o Hamuera. A ka mea a Hamuera ki a Hehe, Kihai enei i whiriwhiria e Ihowa.

11 Na, ka mea a Hamuera ki a Hehe, Tenei ranei o tamariki katoa? A ka mea mai ia, Tera ano tetahi, to muri rawa; kei te tiaki hipi hoki ia. Ano ra ko Hamuera ki a Hehe, Tonoa atu *he tangata* ki te tiki i a ia: e kore hoki tatou e noho ki te kai, kia tae mai ra ano ia ki konei.

12 Katahi tera ka tono tangata atu, a, tikina ana ia. Na he kiri whewhero ia, he kanohi ataahua ano hoki, he pai ki te titiro atu. Na, ko te meatanga mai a Ihowa, Whakatika, whakawahia ia, koia hoki ia.

13 Na, ka mau a Hamuera ki te haona hinu, a, whakawahia ana ia i roto i ona tuakana: te tino putanga mai o te Wairua o Ihowa ki runga ki a Rawiri i taua rangi ano, i o muri iho ano hoki. Na, whakatika ana a Hamuera, a, haere ana ki Rama.

14 ¶ Na, kua mawehe atu i a Haora te Wairua o Ihowa, a, hē iho āna whakaaro i tetahi wairua kino no Ihowa.

15 Katahi ka mea mai nga tangata o Haora ki a ia, Nana, he wairua kino no te Atua te whakararu nei i a koe.

16 Na, kia ki mai to matou ariki ki ana pononga i tou aroaro kia rapua he tangata e mohio ana ki te whakatangi hāpa: a ka tau te wairua kino o te Atua ki runga ki a koe, na, me whakatangi e ia ki tona ringa, a ka marie koe.

17 Na, ka mea a Haora ki ana tangata,
Tena ra, tirohia atu tetahi tangata wha-
katangi pai, ka kawe mai ki a au.
18 Na, ka oho mai tetahi o nga ta-
ngata, ka mea, Nana, kua kite ahau i
tetahi o nga tama a Hehe o Pete-re-
hema, he mohio ki te whakatangi, he
toa, he pakari, he tangata hapai patu,
he whakahaere tupato, he tangata ata-
ahua, kei a ia ano hoki a Ihowa.
19 ¶ Katahi a Haora ka tono tangata
atu ki a Hehe, hei mea atu, Tena a
Rawiri to tamaiti i nga hipi ra, tonoa
mai ki a au.
20 Na, ka mau a Hehe ki tetahi kai-
he, he taro *tana pikaunga*, me tetahi
ipu waina, me tetahi kuao koati, a,
ungā ana kia kawea e tana tama e
Rawiri ki a Haora.
21 Na, ka tae mai a Rawiri ki a Haora,
a, tu ana i tona aroaro: a, nui whaka-
harahara te aroha o tera ki a ia; mei-
nga ana ia e ia hei kai mau mo ana
patu.
22 Katahi a Haora ka tono tangata ki
a Hehe hei mea ki a ia, Kia tu a Rawiri
ki toku aroaro, ne? e manakohia ana
hoki ia e ahau.
23 A i nga wa i puta mai ai *taua* wai-
rua a te Atua ki a Haora, na ka mau a
Rawiri ki te hāpa, a, whakatangihia
ana e tona ringa: katahi ka ta te mana-
wa o Haora, a ka marie, a, mahue ake
ia i te wairua kino.

UPOKO 17.

NA, kua huihui tera nga Pirihitini i
a ratou ope ki te whawhai, a ka
whakaminea ki Hokoho o Hura, noho
ana i te takiwa o Hokoho o Ateka i
Epehe-ramime.
2 I huihui ano a Haora ratou ko nga
tangata o Iharaira, a, noho ana i Rao-
rao Eraha; i whakatakoto hoki ratou i
a ratou ngohi mo te whawhai ki nga
Pirihitini.
3 A i runga nga Pirihitini i te maunga
i tenei taha e tu ana, i runga hoki a
Iharaira i te maunga i tera taha e tu
ana: he wharua hoki i te takiwa o
ratou.
4 ¶ Na, ko te haerenga mai o tetahi
tangata, he papatu, i roto i te puni o
nga Pirihitini, tona ingoa, ko Koriata
no Kata, e ono nga whatianga kotahi
hoki whanganga a te ringa tona roa.
5 A he parahi te potae i runga i tona
mātenga, he pukupuku unahi ano hoki
tona kakahu, te taimaha o te pukupuku,
e rima mano hekere parahi.
6 He whakapuru-tao parahi kei ona
waewae, a i ona pokohiwi he timata
parahi.
7 A, rite tonu ki te rakau a te kai
whatu te kakau o tana taoroa; na, te
taimaha o te tete o tana taoroa e ono
rau hekere rino: i mua ano hoki i a ia
e haere ana te kai mau o te whakangu-
ngu rakau.
8 Na, ka tu ia, a ka karanga atu ki
nga ngohi a Iharaira, ka mea ki a ra-
tou, Na te aha koutou i puta mai ai ki
te whakatakoto i a koutou ngohi? ehara
ianei ahau i te Pirihitini, a ko koutou
nga pononga o Haora? whiriwhiria he
tangata ma koutou, a kia heke iho ia
ki a au.
9 Ki te kaha ia ki te whawhai ki a
au, a ka patu i a au, na, ko matou hei
pononga ma koutou: a ki te kaha ahau
i a ia, ka patu i a ia, na, hei pononga
koutou ma matou, a me mahi koutou
ki a matou.
10 I mea ano taua Pirihitini, Tenei
taku whakatara inaianei mo nga ngohi
o Iharaira; Homai he tangata ki a au
kia whawhai maua.
11 A, te rongonga o Haora, ratou ko
Iharaira katoa, ki enei kupu a te Piri-
hitini, na, hopī noa iho ratou, nui wha-
kaharahara te wehi.
12 ¶ Na, he tama a Rawiri na taua
Eparati o Pete-rehema-Hura, ko Hehe
nei tona ingoa, tokowaru hoki ana ta-
mariki: a i nga ra o Haora kua koro-
heketia taua tangata i roto i nga ta-
ngata.
13 Na, tokotoru nga tamariki a Hehe,
ko nga kaumatua, i haere, i aru i a
Haora ki te pakanga: ko nga ingoa
enei o ana tama tokotoru i haere nei ki
te pakanga, ko Eriapa te matamua, no
muri i a ia ko Apinarapa, a ko Hamaha
te tuatoru.
14 Ko Rawiri hoki to muri rawa:
heoi aru ana nga mea kaumatua toko-
toru, i a Haora.
15 Na, ka haere a Rawiri, ka hoki
mai i a Haora ki te tiaki i nga hipi a
tona pāpā i Pete-rehema.
16 Na, i te ata, i te ahiahi, ka whaka-
tata mai taua Pirihitini, ka tu mai, a e
wha tekau nga ra.
17 Na, ko te meatanga a Hehe ki
tana tama ki a Rawiri, Tena, maua atu
tetahi wahi o tenei witi pahūhū, kia
kotahi epa, ma o tuakana, me enei taro
kotahi tekau, rere atu ki te puni ki ou
tuakana.
18 Maua atu hoki enei waiu-maro ko-
tahi tekau ki to *ratou* rangatira mano,

tirohia iho ano hoki ou tuakana, ka
tango mai ai i ta ratou tohu.
19 Na, i Raorao Eraha a Haora, a ratou, me nga tangata katoa ano o Iharaira e whawhai ana ki nga Pirihitini.
20 ¶ Heoi ka maranga wawe a Rawiri i te ata, tukua atu ana e ia nga hipi ki te kai tiaki, a mauria atu ana *aua mea* e ia, haere ana; pera ana ano ia me ta Hehe i whakahau ai ki a ia. A, tona taenga mai ki te parepare, na, e haere atu ana te ope ki te whakatakotoranga ngohi, e hamama ana, e mea ana ki te whawhai.
21 Kua oti hoki i a Iharaira ratou ko nga Pirihitini *nga ngohi* te whakatakoto, *tenei* ngohi hei whawhai ki *tera* ngohi.
22 Na, tukua ana e Rawiri tana pikaunga ki te ringa o te kai tiaki o nga mea, a, rere ana ki te taua, ki te ui ki ona tuakana ki to ratou ora.
23 I a ia ano e korero ana ki a ratou, na, ko taua papatu, te Pirihitini o Kata, ko Koriata tona ingoa, e haere mai ana i roto i nga ngohi a nga Pirihitini, a ka korero i aua korero ra ano, me te whakarongo ano a Rawiri.
24 A, te kitenga o nga tangata katoa o Iharaira i taua tangata, na, rere ana ratou i tona aroaro, a, nui whakaharahara to ratou wehi.
25 Na, ko te meatanga ake a nga tangata o Iharaira, I kite ranei koutou i taua tangata i haere mai nei? He pono he whakatara mo Iharaira i haere mai ai ia: na, te tangata e patua ai ia, nui atu nga taonga e homai e te kingi ki a ia, ka homai ano hoki e ia tana tamahine ki a ia, ka whakarangatiratia ano te whare o tona pāpā i roto i a Iharaira.
26 Katahi ka korero a Rawiri ki nga tangata e tu ana i tona taha, ka mea, Ka peheatia te tangata e patua ai tenei Pirihitini, e mutu ai te tawainga o Iharaira? ko wai hoki tenei Pirihitini kokoti-kore i whakatara ai ia ki nga ngohi a te Atua ora?
27 Na, ka korerotia mai ano e te iwi ko aua kupu ano ki a ia, ka mea ratou, He pera ano te hanga ki te tangata e patua ai ia.
28 ¶ A, te rongonga o Eriapa o tona tuakana kaumatua i a ia e korero ana ki aua tangata, te tino muranga o te riri o Eriapa ki a Rawiri; na, ka mea ia, Na te aha koe i haere mai ai? i tukua e koe ki a wai aua hipi torutoru ra i te koraha? e mohio ana ahau ki tou whakapehapeha, ki te kino ano hoki o tou ngakau, he matakitaki hoki i te whawhai i haere mai ai koe ki raro nei.
29 Na, ko te meatanga mai a Rawiri, I aha koia ahau? Kahore ranei he take?
30 ¶ Na, ka tahuri atu ia i a ia ki tetahi atu, a ka korero atu ko aua kupu ano; a, rite tonu ki te kupu tuatahi te kupu i whakahokia mai e te iwi ki a ia.
31 Heoi ka rangona nga kupu i korerotia e Rawiri, na, ka korerotia ki a Haora: a, tikina ana ia e ia.
32 ¶ Katahi a Rawiri ka mea ki a Haora, Kei hoki iho te ngakau o tetahi tangata i taua *koroke*: ma to pononga e haere ki te whawhai ki tenei Pirihitini.
33 Na, ko te meatanga mai a Haora ki a Rawiri, E kore e taea e koe te haere ki tenei Pirihitini whawhai ai: he tamariki nei hoki koe, he tangata hapai patu ano hoki ia no tona tamarikitanga ake.
34 Na, ka mea a Rawiri ki a Haora, I te tiaki to pononga i nga hipi a tona pāpā; na ko te haerenga mai o tetahi raiona, o tetahi pea, kahakina atu ana he reme i roto i te kahui.
35 Na, ka puta atu ahau ki te whai i a ia, a, patua ana ia e ahau: i tangohia mai ano hoki te *reme* i roto i tona waha; a, tona whakatikanga mai ki a au, na, hopukia ana tona kumikumi e ahau, patua iho kia mate.
36 I patua ruruatia te raiona me te pea e to pononga; a ka rite tenei Pirihitini kokoti-kore ki tetahi o raua; mona i whakatara ki nga ngohi a te Atua ora.
37 I mea mai ano a Rawiri, Ma Ihowa nāna nei ahau i whakaora i te kaha o te raiona, i te kaha o te pea, mana ahau e whakaora i te ringa o tenei Pirihitini. Katahi a Haora ka mea ki a Rawiri, Haere, a kia tata a Ihowa ki a koe.
38 ¶ Katahi ka whakakakahuria a Rawiri e Haora ki ona kakahu, potaea ana tona mātenga e ia ki te potae parahi: i meatia ano hoki e ia he pukupuku ki a ia.
39 Heoi whitikiria ana e Rawiri tana hoari ki waho ake o ona kakahu; ka anga ka haere; kihai hoki i whakamatauria e ia. Na, ko te meatanga ake a Rawiri ki a Haora, E kore e tika taku haere i enei, kahore hoki i whakamatauria e ahau. Na, whakarerea atu ana e Rawiri aua mea.
40 Na, ka maua atu e ia ko tona tokotoko i tona ringa; i whiriwhiria ano hoki etahi kohatu maenene mana i roto i te awa, a, whaowhina ana ki roto ki

tana pēke hepara, ara ki te putea; i tona ringa ano hoki tana kotaha. Na, ko tana whakatatanga atu ki te Pirihitini.
41 Na, ka haere mai, ka neke tata mai te Pirihitini ki a Rawiri, me te kai mau ano hoki o tana whakangungu rakau i mua i a ia.
42 Na, te tirohanga mai a te Pirihitini, ka kite i a Rawiri, whakahawea ana ki a ia; he taitamariki hoki ia, he kiri whewhero, he ahua ataahua ano hoki.
43 Na, ko te meatanga a te Pirihitini ki a Rawiri, He kuri ahau i haere mai ai koe me nga tokotoko ki a au? Na, kangā iho a Rawiri e te Pirihitini ki ona atua.
44 I mea ano hoki te Pirihitini ki a Rawiri, Haere mai nei ki a au, a ka hoatu e ahau ou kikokiko ma nga manu o te rangi, ma nga kararehe ano hoki o te parae.
45 Katahi ka mea o Rawiri ki te Pirihitini, I haere mai koe ki a au me te hoari, me te taoroa, me te timata: ko au ia ka haere atu nei ki a koe i runga i te ingoa o Ihowa o nga mano, o te Atua o nga taua a Iharaira, o tau i whakatara ake na.
46 Ko aianei koe tukua mai ai e Ihowa ki toku ringa, a ka patua koe e ahau, ka tangohia ano tou upoko, ka hoatu ano hoki e ahau aianei nga tinana o te ope o nga Pirihitini ma nga manu o te rangi, ma nga kirehe hoki o te whenua, a ka mohio te whenua katoa he Atua ano to Iharaira.
47 Ka mohio ano hoki tenei whakaminenga katoa, ehara te hoari, te taoroa ranei, i ta Ihowa mea hei whakaora: na Ihowa hoki te whawhai, a, mana koutou e homai ki o matou ringa.
48 Na, te whakatikanga o te Pirihitini, tona haerenga mai, ka whakatata mai ki te whakatau i a Rawiri, na, ka hohoro a Rawiri, a, rere ana ki te taua ki te whakatau i te Pirihitini.
49 Na, kua totoro iho te ringa o Rawiri ki roto ki te pēke, kei te tango i tetahi kohatu i roto, piua atu ana e ia, kua tu te rae o te Pirihitini, toremi atu te kohatu ki roto ki tona rae. Na, hinga tapapa ana ia ki te whenua.
50 Na, he kotaha, he kohatu ta Rawiri, a, riro ana i a ia te Pirihitini: heoi patua ana e ia te Pirihitini, mate rawa. Otiia kahore he hoari i te ringa o Rawiri.
51 Na, ka rere mai a Rawiri, a, tu ana i runga i te Pirihitini; na, ka mau ia ki tana hoari, unuhia mai ana e ia i roto i tona takotoranga. Na, whakamatea ana ia, a, tapahia atu ana tona upoko ki taua *hoari*. A, te kitenga o nga Pirihitini kua mate to ratou toa, na, whati ana ratou.
52 Katahi ka whakatika nga tangata o Iharaira ratou ko Hura, hamama ana, na, whaia ana e ratou nga Pirihitini, a, tae noa koe ki te raorao, ki nga kuwaha ano hoki o Ekerono. Na, hinga ana nga mea i patua o nga Pirihitini i te ara ki Haaraimi, a, tae noa ki Kata, ki Ekerono.
53 Na, ka hoki mai nga tamariki a Iharaira i te whai i nga Pirihitini, a, pahuatia ana e ratou to ratou puni.
54 Na, ka mau a Rawiri ki te upoko o te Pirihitini, a, kawea ana ki Hiruharama: ko ana mea ia mo te patu i waiho e ia i tona teneti.
55 ¶ Na, te kitenga o Haora i a Rawiri e haere atu ana ki te whakatau i te Pirihitini, ka mea ia ki a Apanere, ki te rangatira ope, E Apanere, he tama na wai tena tamaiti? na, ka mea a Apanere, E ora ana tou wairua, e te kingi, kahore ahau e mohio.
56 Katahi te kingi ka mea, Ui atu he tama na wai taua tamaiti.
57 Na, i te hokinga mai o Rawiri i te patu i te Pirihitini, ka mau a Apanere ki a ia, a, kawea ana ki te aroaro o Haora, me te pane ano hoki o te Pirihitini i tona ringa.
58 Na, ko te meatanga mai a Haora ki a ia, E tama, na wai koe tamaiti? Ano ra ko Rawiri, He tamaiti ahau na to pononga na Hehe o Pete-rehema.

UPOKO 18.

AKA mutu tana korero ki a Haora, na, piri pu te wairua o Honatana ki te wairua o Rawiri, a, aroha ana a Honatana ki a ia me te mea ko tona wairua ake.
2 Na, ka puritia ia e Haora i taua ra, kihai hoki i tukua kia hoki atu ki tona pāpā.
3 I whakarite kawanata ano a Honatana raua ko Rawiri; i arohaina hoki ia e ia, me te mea ko tona wairua ake.
4 I tangohia mai ano e Honatana tona koroka, a, hoatu ana ki a Rawiri, me ona kakahu, me tana hoari, me tana kopere, me tona whitiki.
5 ¶ Na, ka haere a Rawiri ki nga wahi katoa i tonoa ai ia e Haora, ka mahi tupato ano hoki, a ka meinga ia e Haora hei rangatira mo nga tangata

X

whawhai, a, pai tonu ia ki te titiro mai a te iwi katoa, ki te titiro mai ano hoki a nga tangata a Haora.

6 Na, i to ratou haerenga mai, i te hokinga mai o Rawiri i te patu i te Pirihitini, ka puta mai nga wahine i roto i nga pa katoa o Iharaira, me te waiata, me te kanikani, me nga timipera, me te koa, me nga mea whakatangi, ki te whakatau i a kingi Haora.

7 Na, ka waiata whakatene nga wahine i a ratou e takaro ana, a ka mea, Na Haora ana mano, na Rawiri ana tekau mano i patu.

8 Na, nui rawa te riri a Haora; he mea kino hoki taua kupu ki tana whakaaro iho. Na, ka mea ia, Tekau a ratou mano i hoatu ai ki a Rawiri, he mano *kau nei* a ratou e homai nei ki a au: a, ko te aha ake mana ki te kahore te kingitanga?

9 Na, tau ana te kanohi o Haora ki a Rawiri no taua rangi tonu iho.

10 Na, i te aonga ake ka puta mai taua wairua kino a te Atua ki a Haora, a ka poropiti ia i waenga nui o te whare: katahi ka whakatangi te ringa o Rawiri i te *hāpa*, ka pera me era rangi ake: he tao ano hoki kei te ringa o Haora.

11 Te tino werohanga mai a Haora i te tao; i mea hoki, Me patu a Rawiri e ahau, titi pu atu ki te pakitara. Na, karohia ana e Rawiri: e rua nga mawhititanga mai i tona aroaro.

12 ¶ Na, ka wehi a Haora i a Rawiri, no te mea kua whakahoatia ia e Ihowa, a ko Haora kua whakarerea.

13 Katahi a Haora ka mea kia mawehe atu ia i a ia, a, meinga ana ia e ia hei rangatira mano: na, ka haere atu ia, ka haere mai i te aroaro o te iwi.

14 Heoi tupato tonu te whakahaere a Rawiri i ana ara katoa: i a ia ano hoki a Ihowa.

15 A, te kitenga o Haora he tangata tupato rawa ia, na, ka wehi ia i a ia.

16 A, i aroha a Iharaira katoa, ratou ko Hura, ki a Rawiri, no te mea i haere atu ia, i haere mai i to ratou aroaro.

17 ¶ Na, ka mea a Haora ki a Rawiri, Nana, taku tamahine kaumatua, a Merapa, me hoatu ia e ahau hei wahine mau, otiia ko koe hei toa maku, hei whawhai i nga whawhai a Ihowa. I mea hoki a Haora, Kaua toku ringa e pa ki a ia; engari kia pa te ringa o nga Pirihitini ki a ia.

18 Na, ko te meatanga mai a Rawiri ki a Haora, Ko wai ahau, he oranga aha hoki toku, he hapu *aha* to toku papa i roto i a Iharaira, e meinga ai ahau hei hunaonga ma te kingi?

19 Na, i te wa e homai ai a Merapa te tamahine a Haora ma Rawiri, ka hoatu ia hei wahine ma Atariere o Mehora.

20 Otiia i aroha a Mikara te tamahine a Haora ki a Rawiri, a ka korerotia ki a Haora, a, he mea tika tena ki tana whakaaro iho.

21 Na, ka mea a Haora, Me hoatu ia e ahau ki a ia, a, hei rore ia mona e pa ai te ringa o nga Pirihitini ki a ia. Koia a Haora i mea ai ki a Rawiri, Ma *tetahi o* te tokorua e meinga ai koe hei hunaonga ki a au aianei.

22 ¶ Katahi a Haora ka whakahau atu ki ana tangata, Korero puku atu ki a Rawiri, mea atu, Nana, e whakaahuareka ana te kingi ki a koe, e aroha ana hoki ana tangata katoa ki a koe: na, aianei koe meinga ai hei hunaonga ma te kingi.

23 Na, korerotia ana aua kupu e nga tangata o Haora ki nga taringa o Rawiri. A ka mea a Rawiri, He mea noa ake koia ki a koutou kia meinga hei hunaonga ma te kingi? ko au ia he rawa-kore, he ware.

24 Na, ka korero nga tangata o Haora ki a ia, ka mea, Ko nga kupu enei i puaki mai i a Rawiri.

25 Katahi a Haora ka mea atu, Kia penei ta koutou ki atu ki a Rawiri, Kahore o te kingi ngakau ki te kai-pakuha; engari ki nga kiri matamata kotahi rau o nga Pirihitini; kia riro mai ai he utu i nga hoa riri o te kingi. I mea hoki a Haora, Ka hinga a Rawiri i te ringa o nga Pirihitini.

26 A, te korerotanga a ana tangata i aua kupu ki a Rawiri, na, tika tonu taua mea ki te whakaaro a Rawiri, ara kia meinga ia hei hunaonga ma te kingi: kahore ano hoki nga ra kia rite noa.

27 Katahi a Rawiri ka whakatika, a, haere ana, ratou ko ana tangata. Na, patua iho e ia o nga Pirihitini e rua rau nga tangata; a, kawea ana e Rawiri o ratou kiri matamata; na, maha tonu a ratou i homai ai ki te kingi, hei mea mona kia meinga hei hunaonga ma te kingi. Katahi ka homai e Haora a Mikara tana tamahine hei wahine māna.

28 ¶ A i kite a Haora, i mohio, kei a Rawiri a Ihowa; a, e aroha ana a Mikara te tamahine a Haora ki a ia.

29 Katahi ka nui ake te wehi o Haora i a Rawiri, a, hei hoa riri a Haora ki a Rawiri i nga ra katoa.

30 Na, ka puta mai nga rangatira o

nga Pirihitini; a, i o ratou putanga
mai, nui atu te tika o te ngarahu o Rawiri i to nga tangata katoa o Haora; koia i matenuitia rawatia ai tona ingoa.

UPOKO 19.

NA, ka korero a Haora ki a Honatana ki tana tamaiti, ratou ko ana tangata katoa, kia whakamatea a Rawiri.
2 Otiia nui whakaharahara te whakaahuareka o Honatana, tama a Haora, ki a Rawiri. Na, ka korero a Honatana ki a Rawiri, ka mea, E whai ana toku pāpā a Haora kia whakamatea koe: na, kia tupato ra i te ata; me noho ki te wahi ngaro, piri ai;
3 A ka puta mai ahau, ka tu ki te taha o toku pāpā ki te mara e noho ai koe, na, ka korerotia koe e ahau ki toku pāpā, a taku e kite ai ka korerotia e ahau ki a koe.
4 ¶ Na, ka korerotia paitia a Rawiri e Honatana ki tona pāpā ki a Haora; i mea ia ki a ia, Kei hara te kingi ki tana pononga ki a Rawiri; kahore hoki ona hara ki a koe, he nui rawa ano hoki te pai o ana mahi ki a koe.
5 I whakamomori atu na hoki ia ki te mate, a patua iho te Pirihitini, na, he nui te whakaoranga i whakaora ai a Ihowa i a Iharaira katoa: i kite koe, i koa hoki, a na te aha ra koe ka hara ai ki nga toto hara-kore, ka whakamate pakupaku ai i a Rawiri?
6 Heoi ka whakarongo a Haora ki te reo o Honatana; na, ka oati a Haora; E ora ana a Ihowa, e kore ia e whakamatea.
7 Katahi ka karangatia a Rawiri e Honatana, a korerotia atu ana e Honatana enei kupu katoa ki a ia. Na, kawea ana a Rawiri e Honatana ki a Haora; a noho ana ia ki tona aroaro, pera ana me era rangi ake.
8 ¶ Na, he whawhai ano hoki tena: a haere ana a Rawiri ki te whawhai ki nga Pirihitini, a patua iho ratou e ia, he nui te patekura, a whati ana ratou i tona aroaro.
9 Na, kua puta te wairua kino a Ihowa ki runga ki a Haora, a i te whare ia e noho ana, me tana tao i tona ringa, me te whakatangi hāpa ano te ringa o Rawiri.
10 Na, ka whai a Haora kia werohia atu a Rawiri ki te tao, *a titi pu* ki te pakitara; otiia i whakahipa atu ia i te aroaro o Haora, a akina *kautia* ana e tera te tao ki te pakitara; ko Rawiri ia i rere, i mawhiti atu i taua po ano.
11 Na, ka tono tangata atu a Haora ki te whare o Rawiri, ki te whanga ki a ia, kia whakamatea ai ia i te ata. Na, ka korerotia ki a Rawiri e Mikara e tana wahine; i mea ia, Ki te kahore koe e whakaora i a koe i tenei po, apopo koe whakamatea ai.
12 ¶ Katahi ka tukua iho a Rawiri e Mikara na te matapihi: a ka haere ia, ka rere, ka ora.
13 Na, ka mau a Mikara ki tetahi whakapakoko, a whakatakotoria ana e ia ki te moenga, i whakatakotoria iho ano e ia tetahi urunga *huruhuru* koati ki tona urunga, hipokina iho ki te kakahu.
14 A, te tononga mai a Haora i nga tangata ki te tiki i a Rawiri, ka mea tera, E mate ana ia.
15 Na, ka tono mai ano a Haora i nga tangata kia kite i a Rawiri, ka mea, Kawea mai ki a au i runga i te moenga, kia whakamatea.
16 A, te taenga mai o nga tangata, na, ko te whakapakoko kei te moenga, me te urunga *huruhuru* koati hei urunga mona.
17 Na, ko te meatanga mai a Haora ki a Mikara, Na te aha koe i tinihanga nei ki a au, i tuku nei i toku hoa riri kia haere, a mawhiti atu ana ia. Ano ra ko Mikara ki a Haora, Nāna ra i ki mai ki a au, Tukua ahau kia haere; kia whakamate ahau i a koe hei aha?
18 ¶ Na, ka rere a Rawiri, a mawhiti atu ana; tae tonu atu ki a Hamuera ki Rama, a korerotia atu ana e ia ki a ia nga mea katoa i mea ai a Haora ki a ia. Katahi ia ka haere, raua ko Hamuera, a noho ana raua ki Naioto.
19 A ka korerotia mai te korero ki a Haora, ko Rawiri tera kei Naioto o Rama e noho ana:
20 Na, ka tono tangata a Haora ki te hopu i a Rawiri: heoi, te kitenga i te ropu poropiti e poropiti ana, me Hamuera ano hoki e tu ana hei kai tohutohu mo ratou, na, ka puta mai te wairua o te Atua ki runga ki nga tangata o Haora, a poropiti ana ano hoki ratou.
21 A, te korerotanga ki a Haora, na, ka tono ia i etahi atu tangata, a ka poropiti ano ratou. Na, ka toru ano hoki nga tononga tangata a Haora, a ka poropiti ano ratou.
22 Na, ka haere ano hoki ia ki Rama, a, te taenga mai ki te puna nui i Heku ka ui ia, ka mea, Kei hea a Hamuera raua ko Rawiri? na, ka meatia mai, Na, kei Naioto o Rama.
23 Katahi ia ka haere ki reira ki Naioto o Rama; a i puta mai ano hoki te

wairua o te Atua ki runga ki a ia; na, ka haere ia, me te poropiti haere, a tae noa ki Naioto o Rama.

24 I whakarerea ano hoki e ia ona kakahu, a poropiti ana ano ia i te aroaro o Hamuera; kotahi ra tūturu, kotahi ano po tūturu i takoto tahanga ai ia. Na reira ta ratou kupu, Kei roto ano hoki a Haora i nga poropiti?

UPOKO 20.

NA, ka rere a Rawiri i Naioto o Rama, a ka tae mai, ka korero ki a Honatana, I aha ahau? he aha toku hē? he aha hoki toku hara i te aroaro o tou pāpā, i whai ai ia kia whakamatea ahau?

2 Na, ko te meatanga mai a tera, Kahore ra hoki, e kore koe e mate: nana, ahakoa nui, ahakoa iti, te mea, e kore e meatia e toku pāpā, ki te kahore e whakakitea mai e ia ki a au, a he aha tenei mea e hunā ai e toku pāpā i a au? He teka tena.

3 Na, ka oati ano hoki a Rawiri, a ka mea, E tino mohio ana tou pāpā kua manakohia ahau e koe; koia ia i mea ai, Kei mohiotia tenei e Honatana, kei pouri: otiia e ora ana a Ihowa, e ora ana hoki tou wairua, kotahi ano te hikoinga atu i te takiwa oku, o te mate.

4 Na, ko te meatanga mai a Honatana ki a Rawiri, Ma tou wairua e ki ake ki tetahi mea, a ka oti i a au tau mea.

5 Katahi a Rawiri ka mea ki a Honatana, Na, apopo kowhiti ai te marama, ko te wa ia e noho ai ahau ki te kingi ki te kai; na, tukua ahau kia haere, kia piri ai ahau ki te parae, a, te ahiahi ra ano o te toru o nga ra.

6 Ki te anga, ki te mea mai tou pāpā ki a au ka ngaro nei, ko reira koe ki atu ai; He nui te inoi a Rawiri ki a au kia *tukua* ia kia rere ki tona pa ki Pete-rehema: he patunga tapu hoki to reira, he mea no ia tau, no ia tau, na te hapu katoa.

7 Ki te penei mai tana ki, E pai ana; ka mau te rongo ki tou pononga: na, e nui rawa tana riri, *katahi* koe ka mohio kua takoto noa ake te kino i a ia.

8 Na, he mahi aroha tenei mau ki tou pononga, nau nei hoki i mea to pononga kia uru tahi me koe ki roto ki ta Ihowa kawenata. Otiia ki te mea he kino toku, mau ano ahau e whakamate; kia kawea atu hoki ahau e koe ki tou pāpā hei aha?

9 Na, ko te meatanga mai a Honatana, Ha! kia meatia tena ki a koe! engari me i mohio ahau kua takoto i toku pāpā kia whakapakia he kino ki a koe, e kore ianei e korerotia e ahau ki a koe?

10 Katahi a Rawiri ka mea ki a Honatana, Ma wai e korero ki a au, ki te pakeke te kupu e whakahokia mai e tou pāpā ki a koe?

11 ¶ Ano ra ko Honatana ki a Rawiri, Haere mai, taua ka haere atu ki te parae. Na, haere ana raua tokorua ki te parae.

12 Na, ko te meatanga a Honatana ki a Rawiri, E Ihowa, e te Atua o Iharaira, maku e rapu te whakaaro a toku pāpā i te penei apopo, i te toru ranei o nga *ra*: na, ki te pai te *korero* mo Rawiri, a e kore ahau e tono tangata i reira ki a koe, hei whakaatu ki ou taringa,

13 Kia meatia mai tenei e Ihowa ki a Honatana, etahi mea ano hoki: tena ko tenei he kino ta toku pāpā e pai ai mou, na, me whakaatu e ahau ki ou taringa, ka tonoa atu ano hoki koe e ahau kia haere i runga i te rangimarie: kia noho ano hoki a Ihowa ki a koe, kia pera ano me ia i noho ki toku pāpā.

14 Kaua ano hoki e waiho i toku oranga *anake* tau whakaputanga mai i to Ihowa aroha ki a au, kia kaua e mate.

15 Kaua ra e hautopea atu tau aroha ki toku whare a ake ake: kauaka, ina hautopea atu e Ihowa nga hoa riri o Rawiri, tenei tangata, tenei tangata, i te mata o te whenua.

16 Na, ka whakarite kawenata a Honatana ki te whare o Rawiri, *ka mea*, Kia rapu utu ano hoki a Ihowa i te ringa o nga hoa riri o Rawiri.

17 A i mea ano hoki a Honatana kia oati a Rawiri; he aroha hoki nona ki a ia: i aroha hoki ia ki a ia, me te mea ko te aroha ki tona wairua ake.

18 I mea ano hoki a Honatana ki a ia, Apopo te kowhiti ai te marama; a ka kitea tou ngaromanga, ka takoto kau hoki tou nohoanga.

19 Na, ka toru ou ra, kia hohoro te haere mai ki raro, a ka tae ki te wahi i piri ai koe i te ra o tera meatanga, na, ka noho ki te taha o Etere-kohatu.

20 A maku e kopere atu etahi pere kia toru ki tona taha, ano e kopere atu ana ki tetahi koperenga pere.

21 Katahi ahau ka tono atu i te tamaiti, Tikina, rapua nga pere. Ki te mea nui atu ahau ki te tamaiti, Nei na nga pere, kei tenei taha ou, tikina mai; katahi koe ka haere mai; e mau ana hoki te rongo ki a koe, kahore hoki he rawa, e ora ana a Ihowa.

22 A ki te penei taku ki atu ki te tamaiti, Na, nga pere, kei tua atu i a koe: katahi koe ka haere atu: he mea tono hoki koe na Ihowa.

23 Na, tenei mea i korerotia nei e taua, nana, hei waenga nui i a taua a Ihowa, a ake ake.

24 Na, piri ana a Rawiri ki te parae: heoi, te kowhititanga o te marama ka noho te kingi ki te kai i tana kai.

25 A i te noho te kingi ki tona nohoanga o mua iho, ki te nohoanga i te pakitara: i whakatika ano hoki a Honatana, a ka noho a Apanere ki te taha o Haora; na, e takoto kau ana to Rawiri wahi.

26 Heoi kihai i puaki tetahi kupu a Haora i taua ra: i mea hoki ia, Kua pa mai tetahi mea ki a ia, kahore ano kia kore noa tona poke; ina kahore ano kia kore noa tona poke.

27 Na, i te aonga ake, *ara*, i te rua o *nga ra* o te marama e takoto kau ana ano to Rawiri wahi. Na, ko te meatanga mai a Haora ki tana tama ki a Honatana, Na te aha te tama a Hehe te haere mai ai ki te kai inanahi, inaianei?

28 Katahi ka whakahokia atu e Honatana ki a Haora, He nui te inoi a Rawiri ki a au kia tukua ia ki Pete-rehema:

29 I mea mai hoki ia, Tukua ahau kia haere, *ne? he* patunga tapu hoki ta to *matou* hapu i taua pa; na toku tuakana pu ano hoki ahau i poroaki mai: na, ki te mea kua manakohia ahau e koe, tukua ahau kia oma atu kia kite i oku tuakana. Koia ia tē haere mai ai ki te tepara a te kingi.

30 Te tino muranga o te riri a Haora ki a Honatana, ka mea ki a ia, Te tama a te parori ke, a te tutu! Kahore ranei ahau i mohio kua whiriwhiria e koe te tama a Hehe, a whakama iho koe, whakama iho tou whaea, nga wahi ona i takoto tahanga.

31 Ta te mea hoki e kore koe e tu, me tou rangatiratanga, i nga ra katoa e ora ai te tama a Hehe ki runga ki te whenua. Na, tono-tangata aianei ki te tiki i a ia ki a au, kua tino takoto hoki te mate mona.

32 Na, ka whakahokia mai e Honatana ki tona pāpā, a ka mea ki a ia, He aha ia ka mate ai? i aha ia?

33 Na, ko te werohanga mai a Haora i te tao ki a ia, hei wero mona. Katahi a Honatana ka mohio kua takoto i tona pāpā te whakamate mo Rawiri.

34 Na, ka whakatika atu a Honatana i te tepara, mura tonu hoki tana riri, kihai ano hoki i kai i te rua o nga ra o te marama: i pouri hoki ki a Rawiri, mona i meinga e tona pāpā kia whakama.

35 Na, i te ata ka haere atu a Honatana ki te parae i te wa i whakaritea ki a Rawiri, raua ko tetahi tamaiti nohinohi.

36 Na, ka mea ia ki tana tamaiti, Rere atu ki te rapu i nga pere e koperea atu e ahau. Te rerenga atu o te tamaiti, na koperea atu ana e ia he pere ki tua noa atu i a ia.

37 A, te taenga atu o te tamaiti ki te wahi i te pere i koperea nei e Honatana, ka karanga atu a Honatana i muri i te tamaiti, ka mea, Kahore iana te pere i tua atu i a koe?

38 Na, ka karanga atu ano a Honatana i muri i taua tamaiti Kia kakama, kia hohoro, kati te tu kau. Na, kohikohia ana nga pere e te tamaiti a Honatana, a haere mai ana ki tona rangatira.

39 Heoi kihai tetahi mea i mohiotia e taua tamaiti; engari a Honatana raua ko Rawiri, i mohio raua ki te tikanga.

40 Katahi ka hoatu e Honatana ana mea ki taua tamaiti āna, a ka mea ki a ia, Haere, kawea atu ki te pa.

41 ¶ A, te haerenga o taua tamaiti, na ka whakatika mai a Rawiri i te taha ki te tonga, a ka takoto tapapa iho ki te whenua, e toru hoki ana pikonga iho. Na, ka kihi raua i a raua, ka tangi hoki tetahi ki tetahi, a rahi noa ake ta Rawiri.

42 Katahi a Honatana ka mea ki a Rawiri, Haere i runga i te rangimarie. Kua oati nei hoki taua i runga i te ingoa o Ihowa, kua mea taua, Hei te takiwa oku, ou a Ihowa, hei te takiwa ano hoki o oku uri, o ou uri, a ake, ake, ake. Na, whakatika ana ia, a haere ana; ko Honatana hoki i haere ki te pa.

UPOKO 21.

NA, ka haere mai a Rawiri ki Nopo ki a Ahimereke ki te tohunga. A wehi noa iho a Ahimereke i te tutakitanga ki a Rawiri, a ka mea ki a ia, He aha koe i haere mai ai, tou kotahi, kahore na hoki ou hoa?

2 Na, ko te meatanga mai a Rawiri ki te tohunga ki a Ahimereke, He mea i whakahaua mai ai ahau e te kingi; i mea mai hoki ia ki a au, Kei mohio tetahi tangata ki tetahi wahi o te mea ka tonoa atu nei koe e ahau, i whakahaua atu nei koe e ahau. Ko aku ta-

ngata, i kiia iho e ahau, hei te wahi i
ko rara.
3 Na, he aha kei raro i tou ringa?
homai etahi taro ki toku ringa, kia
rima: au ranei e kite ai.
4 Katahi ka whakahokia mai e te to-
hunga ki a Rawiri, a ka mea, Kahore
he taro noa i toku ringa: engari tenei
te taro tapu; ki te mea ra ia kahore i
tata nga tangata ki te wahine.
5 Na, ka whakahokia atu e Rawiri ki
te tohunga, a ka mea ki a ia, He pono
kihai tetahi wahine i tukua kia tata ki a
matou i enei rangi ka toru, noku i haere
mai nei; e tapu ana ano nga mea o nga
tamariki: tata pu ano hoki taua *taro*
ki te noa, kua whakatapua na hoki *etahi*
atu inaianei i runga i te rihi.
6 Katahi ka hoatu te mea tapu e te
tohunga ki a ia: kahore hoki o reira
taro, heoi ano ko te taro aroaro i tango-
hia mai nei i te aroaro o Ihowa, kia
whakatakotoria ai he taro mahana i te
ra i tangohia ia.
7 Na, i reira ano tetahi o nga tangata
a Haora i taua ra, e whakawarea ana *e*
tetahi mea ki te aroaro o Ihowa, tona
ingoa ko Roeke, he Eromi, te tino o nga
kai tiaki hipi a Haora.
8 Na, ko te meatanga mai a Rawiri ki
a Ahimereke, Kahore ianei i konei i raro
i tou ringa tetahi tao, hoari ranei: kihai
hoki i mauа mai e ahau taku hoari me
aku mea, he mea whakapotatutatu hoki
te mahi a te kingi.
9 Ano ra atu ko te tohunga, Ko te
hoari a Koriata Pirihitini i patua na e
koe ki Raorao Eraha: koia tenei e takai
nei i roto i te kakahu i tua atu o te
epora. Ki te tangohia tena e koe mau,
tangohia; kahore atu hoki, ko tena
anake. Na, ka mea mai a Rawiri, Ka-
hore ona rite, homai ki a au.
10 ¶ Katahi a Rawiri ka whakatika, a
rere ana i taua rangi ano i te aroaro o
Haora, a tae tonu atu ki a Akihi kingi o
Kata.
11 Na, ko te meatanga mai a nga ta-
ngata a Akihi ki a ia, E hara ianei tenei
i a Rawiri i te kingi o te whenua? kihai
ranei tenei i waiatatia i a ratou i kani-
kani ra, i a ratou i mea ra, Na Haora
ana mano, na Rawiri ana tekau o nga
mano i patu?
12 Na, mau tonu iho enei kupu i te
ngakau o Rawiri, a nui atu tona wehi i
a Akihi kingi o Kata.
13 Na, ka whakaahua ke ia ki to ratou
aroaro, a ka whakahaurangi ia i a ia i
roto i a ratou; ka haehae hoki i nga
tatau o te kuwaha, ka tuku ano hoki i
tona huhare kia tarere iho ki tona
kumikumi.
14 Na, ko te meatanga a Akihi ki ana
tangata, Nana, kua kite koutou i te ta-
ngata nei e haurangi ana; he aha i ka-
wea mai ai e koutou ki a au?
15 He onge no aku tangata haurangi i
kawea mai ai tenei e koutou hei mahi i
nga mahi a te haurangi ki a au? e tae
ake koia tenei ki toku whare?

UPOKO 22.

NA, ka haere atu a Rawiri i reira, a
rere ana ki te ana o Aturama. A
ka rongo ona tuakana, me te whare
katoa o tona pāpā, na, ka haere mai
ratou ki reira ki a ia.
2 I huihui mai ano hoki ki a ia nga
tangata katoa e pehia ana *e te aha, e te*
aha, me nga tangata i a ratou nei etahi
taonga tarewa, me nga tangata katoa e
mamae ana te ngakau: a ko ia hei ra-
ngatira mo ratou, tata tonu ki te wha o
nga rau nga tangata i piri ki a ia.
3 ¶ Katahi a Rawiri ka haere atu i
reira ki Mitipe o Moapa, a ka mea ki te
kingi o Moapa, Tena, kia haere atu toku
pāpā me toku whaea ki a koutou, kia
mohio ra ano ahau ki ta te Atua e mea
ai ki a au.
4 Na, ka kawea mai raua e ia ki te
aroaro o te kingi o Moapa, a noho ana
raua ki a ia i nga ra katoa i noho ai a
Rawiri i te pourewa.
5 ¶ Katahi ka mea mai a Kara po-
ropiti ki a Rawiri, Kaua e noho ki te
pourewa, whakatika atu, haere ki te
whenua o Hura. Na, ka haere a Ra-
wiri, a noho ana i te nehenehe i Harete.
6 ¶ A, te rongonga o Haora kua kitea
a Rawiri ratou ko ona hoa; (na, i Kipea
a Haora e noho ana, i raro i tetahi rakau
i Rama, me tana tao i tona ringa, me te
tu ano hoki ana tangata katoa i tona taha.)
7 Na, ko te meatanga atu a Haora ki
ana tangata e tu ana i tona taha, Wha-
karongo mai ki a au, e nga Peniamini;
e homai ranei e te tama a Hehe nga
māra ki a koutou katoa, me nga kāri
waina, e meinga ranei koutou katoa e ia
hei rangatira mano, hei rangatira rau;
8 I huihuia ai nga whakaaro o koutou
katoa ki te he moku; kahore hoki he
tangata hei whakaatu ki a au kua wha-
karite kawenata taku tamaiti raua ko te
tama a Hehe, kahore hoki tetahi o kou-
tou hei tangi ki a au, hei whakaatu ki a
au na taku tamaiti taku tangata i wha-
kahihiri mai ki a au hei whanga mai,
hei penei ano me tenei inaianei?

9 ¶ Na, ko te ohonga mai o Roeke
Eromi, (he kai tohutohu hoki ia no nga
tangata o Haora,) i ki mai ia, I kite
ahau i te tama a Hehe e haere mai ana
ki Nopo, ki a Ahimereke tama a Ahitupu.
10 Na, uia ana e tera he tikanga māna
i a Ihowa; i homai ano hoki e ia he o
mona; ko te hoari ano hoki a Koriata
Pirihitini i homai ano e ia ki a ia.
11 Katahi te kingi ka unga tangata
atu hei karanga i te tohunga i a Ahimereke tama a Ahitupu i te tohunga,
ratou ko te whare katoa o tona pāpā, i
nga tohunga e noho ana i Nopo, a ka
haere katoa ratou ki te kingi.
12 Na, ko te meatanga mai a Haora,
Whakarongo mai, e te tama a Ahitupu.
A ka mea tera, Tenei ahau, e toku
ariki.
13 Ano ra ko Haora ki a ia, Na te aha
korua ko te tama a Hehe i huihui whakaaro ai ki te he moku, a hoatu ana e
koe he taro mana, he hoari, uia ana ano
e koe he tikanga māna i te Atua, kia
whakatika mai ai ia ki a au whanga ai;
koia ano tenei inaianei?
14 Katahi ka whakahokia mai e Ahimereke ki te kingi, a ka mea, Ha, ko
wai o o tangata katoa hei rite mo Rawiri, te pono? ko te hunaonga hoki ia a
te kingi, e haere ana i to ngare, e whakahonoretia ana hoki i roto i tou whare?
15 Ko te timatanga ianei tena o taku
ui-tikanga māna i te Atua? Ha! kia
pena ahau! kaua tetahi mea e whakairia mai e te kingi ki tana pononga, ki
tetahi ranei o te whare o toku pāpā:
kahore hoki tou pononga i mohio ki tetahi aha o tenei, ahakoa iti, ahakoa rahi.
16 Na, ko te meatanga mai a te kingi,
He mate kau mou, e Ahimereke, mou,
mo te whare katoa ano hoki o tou pāpā.
17 Katahi ka mea te kingi ki nga kai
oma e tu ana i tona taha, Tahuri atu,
whakamatea nga tohunga a Ihowa; he
mea kua huihui atu ano hoki o ratou
ringa ki a Rawiri; i mohio hoki ratou
e rere ana ia, a kihai i whakaatu mai ki
a au. Heoi kihai i pai nga tangata a te
kingi kia totoro atu o ratou ringa, kia
rere ki runga ki nga tohunga a Ihowa.
18 Na, ka mea te kingi ki a Roeke,
Tahuri atu koe, rere ki runga ki nga
tohunga. Na, tahuri ana a Roeke
Eromi, a rere ana ia ki runga ki nga
tohunga, a e waru tekau ma rima nga
tangata i patua e ia i taua ra, he hunga
kakahu i te epora rinena.
19 I patua ano hoki e ia a Nopo te pa
o nga tohunga ki te mata o te hoari, te
tangata, te wahine, nga tamariki, nga
mea ngote u, nga kau, nga kaihe, nga
hipi ki te mata o te hoari.
20 ¶ Otiia i mawhiti atu tetahi o nga
tama a Ahimereke tama a Ahitupu,
tona ingoa ko Apiatara; a rere ana ki
te whai i a Rawiri.
21 A na Apiatara i korero ki a Rawiri
ta Haora patunga i nga tohunga a
Ihowa.
22 Na, ka mea mai a Rawiri ki a Apiatara, I mohio ano ahau i taua ra i a
Roeke Eromi i kona, ka whakaaturia e
ia ki a Haora; naku i mate ai nga tangata katoa o te whare o tou pāpā.
23 E noho ki a au; kaua e wehi; ta
te mea te tangata e whai ana kia whakamatea ahau, e whai ana kia whakamatea koe; na, kei a au koe, ka tiakina
koe.

UPOKO 23.

NA, ka korerotia te korero ki a Rawiri, Nana, kei te whawhai nga
Pirihitini ki Keira, a e pahua ana i nga
patunga witi.
2 Katahi a Rawiri ka ui ki a Ihowa,
ka mea, Me haere ranei ahau ki te patu
i enei Pirihitini? Na ko te meatanga
mai a Ihowa ki a Rawiri, Haere, patua
nga Pirihitini, whakaorangia hoki a
Keira.
3 Katahi ka mea nga tangata a Rawiri
ki a ia, Nana, e wehi nei tatou i konei
i Hura, a tera noa ake ki te haere ki
Keira ki nga taua a nga Pirihitini.
4 Na, ka ui ano hoki a Rawiri ki a
Ihowa, a ka whakahokia mai te korero
e Ihowa ki a ia, Whakatika, haere ki
raro ki Keira; kua hoatu hoki nga
Pirihitini e ahau ki tou ringa.
5 Na, haere ana a Rawiri, ratou ko
ana tangata ki Keira, a whawhai ana ki
nga Pirihitini, a aia mai ana e ia a ratou kararehe, patua iho hoki ratou, he
nui te parekura. Na, whakaorangia ana
nga tangata o Keira e Rawiri.
6 Na, i te rerenga mai o Apiatara tama
a Ahimereke ki a Rawiri ki Keira;
i mauа mai e ia tetahi epora i tona
ringa.
7 ¶ A ka korerotia ki a Haora, kua
tae mai a Rawiri ki Keira, ka mea a
Haora, Kua tukua mai ia e te Atua ki
toku ringa; ka tutakina nei hoki ki
roto, i a ia ka haere nei ki roto ki te pa
whai tatau, whai tutaki.
8 Katahi ka karangatia te iwi katoa e
Haora ki te whawhai, ki te haere ki
raro ki Keira, ki te whakapae i a Rawiri
ratou ko ana tangata.

9 ¶ Heoi kua mohio a Rawiri e whakatakoto puku ana a Haora i te kino mona; na, ka mea ia ki a Apiatara ki te tohunga, Kawea mai te epora.

10 Na, ko te meatanga a Rawiri, E Ihowa, e te Atua o Iharaira, kua tino rongo to pononga e mea ana a Haora kia haere mai ki Keira ki te whakangaro i te pa; he meatanga hoki nana ki a au.

11 Tera ranei e tukua atu ahau e nga tangata o Keira ki roto ki tona ringa? e haere mai ranei a Haora, e pera ranei me ta to pononga i rongo ai? E Ihowa, e te Atua o Iharaira, tena ra, whakaaturia mai ki to pononga. Katahi ka mea mai a Ihowa, Ka haere mai ano ia.

12 Ano ra atu ko Rawiri, Tera ranei nga tangata o Keira e tuku i a matou ko aku tangata ki roto ki te ringa o Haora? Na, ka mea mai a Ihowa, Ka tuku ano.

13 ¶ Katahi a Rawiri ka whakatika, ratou ko ana tangata (tata tonu ratou ki nga rau e ono) a haere atu ana i Keira; i haere ratou i ta ratou haere noa atu. A ka korerotia ki a Haora kua rere atu a Rawiri i Keira, na, kore ake tana haere atu.

14 Heoi ka noho a Rawiri i te koraha i nga pourewa, i noho hoki i te maunga i te koraha o Tiwihi. A rapua ana ia e Haora i nga ra katoa; otiia kihai ia i tukua e te Atua ki tona ringa.

15 Na, kua kite a Rawiri kua puta mai a Haora, e whai ana kia whakamatea ia; i te koraha ano hoki o Tiwhi a Rawiri, i roto i te ngahere.

16 ¶ Na, ka whakatika a Honatana, tama a Haora, a haere ana ki a Rawiri ki roto ki te ngahere, a whakakahangia ana e ia tona ringa i roto i te Atua.

17 I mea hoki ia ki a ia, Kaua e wehi; e kore hoki te ringa o Haora o toku pāpā e pono ki a koe; a ko koe ano hei kingi mo Iharaira, ko au hoki ki muri iho i a koe; e mohiotia ana ano hoki tenei e Haora e toku pāpā.

18 Na, whakarite kawenata ana raua i te aroaro o Ihowa: a noho ana a Rawiri i roto i te ngahere, ko Honatana hoki i haere ki tona whare.

19 ¶ Na, ka haere mai nga Tiwhi ki a Haora ki Kipea, a ka mea, He teka ianei kei te piri a Rawiri i roto i a matou i nga pourewa i roto i te ngahere i Maunga Hakira, i te taha ki te tonga o Hehimono.

20 Na, tena ra, e te kingi, kua hiahia rawa nei hoki tou ngakau ki te haere ki raro; haere ake, a ma matou te tuku i a ia ki roto ki te ringa o te kingi.

21 Na ko te meatanga mai a Haora, Kia manaakitia koutou e Ihowa; mo koutou i aroha ki a au.

22 Na, haere, whakatikaia rawatia, kia mohiotia, kia kitea, tona wahi e haereere ai, i kitea hoki ia e wai ki reira; e korerotia ana hoki ki a au he tupato rawa ia.

23 Tirohia iho, kia mohio hoki ki nga piringa katoa e piri ai ia, ka hoki mai ai ki a au ina tino tika, a ka haere tahi atu tatou. Na, ki te mea kei te whenua nei ia, maku ia e rapu atu i roto i nga mano katoa o Hura.

24 Na, whakatika ana ratou, haere ana ki Tiwhi ki mua i a Haora: i te koraha ia o Maono a Rawiri ratou ko ana tangata, i te mania i te taha ki te tonga o Hehimono,

25 Katahi ka haere a Haora ratou ko ana tangata ki te rapu; A ka korerotia ki a Rawiri, na, ka haere atu ia ki raro ki tetahi kamaka, a noho ana i te koraha o Maono. A ka rongo a Haora, na, ka whaia e ia a Rawiri i te koraha o Maono.

26 Heoi i tenei taha o te maunga a Haora e haere ana, i tera taha hoki o te maunga a Rawiri ratou ko ana tangata: na, ka hohoro a Rawiri te haere atu i te wehi i a Haora; e karapotia ana hoki a Rawiri ratou ko ana tangata e Haora ratou ko ana tangata, kia hopukia.

27 ¶ Na, ko te taenga mai o te karere ki a Haora, hei mea, Kia hohoro te haere; kua huaki mai hoki nga Pirihitini ki te whenua.

28 Katahi a Haora ka hoki atu i te whai i a Rawiri, a haere ana ki te tu i nga Pirihitini; no reira i karangatia ai te ingoa o tera wahi, ko te Kohatu o nga wehewehenga.

29 ¶ Na, haere atu ana a Rawiri i reira, a noho ana i te pourewa i Enekeri.

UPOKO 24.

A, TE hokinga mai o Haora i te whai i nga Pirihitini, na, ka korerotia te korero ki a ia, Nana, kei te koraha o Enekeri a Rawiri.

2 Na, takiritia mai ana e Haora etahi tangata, e toru nga mano, he hunga whiriwhiri i roto i a Iharaira katoa, a haere ana ki te rapu i a Rawiri ratou ko ana tangata i runga i nga kamaka o nga koati mohoao.

3 A, tona taenga mai ki nga taiepa hipi i te ara, na, he ana kei reira, a ka

haere atu a Haora ki te uhi i ona waewae, heoi i nga taha o te ana a Rawiri ratou ko ana tangata e noho ana.
4 Katahi ka mea nga tangata o Rawiri ki a ia, Na ko te ra tenei i mea ai a Ihowa ki a koe, Nana, ka hoatu e ahau tou hoa riri ki tou ringa, a ka meatia e koe ki a ia ta tou hinengaro i whakapai ai. Na, whakatika ana a Rawiri, a tapahia pukutia ana e ia te pito o te koroka o Haora.
5 Heoi muri iho, na, ka whakawiri te ngakau o Rawiri i roto i a ia; mona i tapahi i te pito o to Haora.
6 Na, ko tana meatanga ki ana tangata. Kaua, e Ihowa, tenei e tukua mai ki a au, kia meatia e ahau tenei mea ki toku ariki, ki ta Ihowa i whakawahi ai, kia totoro atu toku ringa ki a ia, ko ta Ihowa hoki ia i whakawahi ai.
7 Ko nga kupu enei a Rawiri i haukotia ai e ia ana tangata, a kihai i tukua kia whakatika mai ki a Haora. Na, whakatika ana a Haora i roto i te ana, a haere ana i te ara.
8 Katahi a Rawiri ka whakatika mai i muri, a puta mai ana i roto i te ana, ka karanga i muri i a Haora, ka mea, E taku ariki, e te kingi. A, te tirohanga mai a Haora ki muri i a ia, na, ka tuohu iho te mata o Rawiri, a piko iho ana *ki* te whenua.
9 ¶ Na, ka mea a Rawiri ki a Haora, He aha koe i whakarongo ai ki nga kupu a te tangata ina mea, Kei te rapu a Rawiri i te he mou.
10 Na kua kite nei ou kanohi i tenei ra i ta Ihowa homaitanga i a koe inaianei ki toku ringa i roto i te ana; i kiia ano hoki koe kia patua; otiia i tohu *toku kanohi* i a koe; i mea hoki ahau, E kore toku ringa e totoro atu ki toku ariki; ko ta Ihowa hoki ia i whakawahi ai.
11 Titiro mai ano hoki, e toku pāpā, ae ra, tirohia mai te pito o tou koroka i toku ringa nei; ta te mea i a au nei i tapahi i te pito o tou koroka, a kihai i patu i a koe, na, ka mohio koe, ka kite, kahore he kino, he tutū ranei i toku ringa; kahore ano hoki oku hara ki a koe; heoi e whaia nei ahau e koe kia whakamatea.
12 Ma Ihowa e whakarite ta taua whakawakanga, ma Ihowa ano hoki e rapu he utu moku i a koe; ko toku ringa ia e kore e pa ki a koe.
13 Ko te ki tenei o te whakatauki onamata, No te hunga kino te putanga mai o te kino; na, e kore toku ringa e pa ki a koe.
14 He whai i a wai i puta mai ai te kingi o Iharaira? ko wai tenei te arumia nei e koe? he kuri mate, he puruhi.
15 Ma Ihowa e whakarongo, e whakarite ta taua whakawakanga, mana e titiro mai, e tohe taku tohe, e whakaora hoki ahau i roto i tou ringa.
16 ¶ Heoi te mutunga o ta Rawiri korerotanga i enei kupu ki a Haora, ka mea a Haora, Ko tou reo tena, e taku tamaiti, e Rawiri? Na, ka puaki nui mai te reo o Haora, a tangi ana ia.
17 Katahi ia ka mea ki a Rawiri, Tika rawa koe i a au; he pai hoki tau utu ki a au, ko taku utu ia ki a koe he kino.
18 Kua whakakitea mai nei hoki e koe inaianei te pai o tau mahi ki a au: i ta Ihowa tukunga putanga hoki i a au ki roto ki tou ringa, na, kihai koe i patu i a au.
19 Ki te tupono atu hoki te tangata ki tona hoa riri, tera ranei ia e tukua paitia atu e ia kia haere? Na, ma Ihowa e homai te pai ki a koe hei utu mo tau mahi ki a au i tenei ra.
20 Na, e mohio ana tenei ahau ko koe pu ano hei kingi, a ka pumau ki tou ringa te kingitanga o Iharaira.
21 Na, oatitia mai a Ihowa ki a au e kore e hautopea atu e koe oku uri i muri i a au, e kore ano hoki e hunā e koe toku ingoa i roto i te whare o toku pāpā.
22 Na, oati ana a Rawiri ki a Haora, a haere ana a Haora ki tona whare; ko Rawiri ia, ratou ko ana tangata, i haere ki runga ki te pourewa.

UPOKO 25.

NA, ka mate a Hamuera, a ka huihui a Iharaira katoa ki te tangi ki a ia, a tanumia iho ia ki tona whare ki Rama. Na, ka whakatika a Rawiri, a haere ana ki te koraha o Parana.
2 A i Maono ano tetahi tangata, kei Karamere ona taonga; he nui rawa taua tangata, e toru mano ana hipi, kotahi mano ano hoki nga koati: heoi kei te kutikuti tera i ana hipi ki Karamere.
3 Na, te ingoa o taua tangata ko Napara, ko Apikaira hoki te ingoa o tana wahine; a he pai nga whakaaro a te wahine, he mata ataahua ano hoki: he pakeke ia te tane, i kino ano hoki ana mahi; he uri ano ia no Karepe.
4 ¶ A, te rongonga o Rawiri i te ko-

raha kei te kutikuti a Napara i ana
hipi.
5 Na, unga ana etahi tangata e Rawiri, kotahi tekau; i mea hoki a Rawiri ki nga tangata, Haere ki runga ki Karamere, a ka tae atu ki a Napara, na, ka owha atu ki a ia, me te whakahua ano i toku ingoa:
6 Kia penei ano hoki ta koutou ki atu ki taua tangata e noho ora mai nei, Kia mau te rongo ki a koe, kia mau te rongo ki tou whare, kia mau te rongo ki au mea katoa.
7 Na, kua rongo nei ahau he kai kutikuti au: na, au hepara i a matou ra, kihai ratou i ahatia e matou, kihai rawa hoki tetahi o a ratou mea i ngaro i nga ra katoa o ratou ki Karamere.
8 Mau e ui atu ki o tangata, a ka korerotia e ratou ki a koe. Na, kia manakohia nga tamariki na e koe; he mea hoki kua tae mai matou i te rangi pai. Tena, homai ta tou ringa i tupono atu ai ki o pononga, ki to tamaiti hoki ki a Rawiri.
9 Heoi te taenga atu o nga tangata a Rawiri, na, korerotia atu ana è ratou enei kupu katoa ki a Napara, me te whakahua ano i te ingoa o Rawiri, a heoi ano ta ratou.
10 ¶ Katahi ka whakahokia mai e Napara ki nga tangata a Rawiri, a ka mea, Ko wai a Rawiri? ko wai hoki te tama a Hehe? he tini nga pononga i enei ra e tahuti mai ana i o ratou rangatira.
11 Me tango koia e ahau taku taro, taku wai, me aku mea hoki i patua nei e ahau ma aku kai kutikuti, me hoatu ma nga tangata kahore nei e mohiotia e ahau no hea ranei ratou.
12 Na, ka tahuri atu nga tangata a Rawiri ki to ratou ara, a hoki ana, haere ana, korerotia ana e ratou ki a ia enei mea katoa.
13 Na, ko te meatanga atu a Rawiri ki ana tangata, Whitikiria a koutou hoari, e tenei tangata, e tenei tangata. Na, whitikiria ana e ratou tana hoari, tana hoari; i whitikiria ano hoki tana hoari e Rawiri. Katahi ratou ka haere ki runga, ka whai i a Rawiri: tata tonu *aua* tangata ki te wha o nga rau; e rua hoki nga rau i noho atu ki nga taonga.
14 ¶ Na, ka korero mai tetahi o nga tangata ki a Apikaira wahine a Napara, ka mea, Nana, i tonoa mai etahi tangata e Rawiri i te koraha, ki te owha ki to matou rangatira; heoi whakatupehupehu atu ana ia ki a ratou.
15 Otiia pai rawa aua tangata ki a matou, kihai hoki i aha ki a matou, kihai rawa ano hoki i ngaro tetahi mea a matou i nga ra katoa i haereere tahi ai matou me ratou, i a matou ra i te parae.
16 Hei taiepa ratou ki a matou i te po, i te ao, i nga ra katoa i tata ai matou ki a ratou, i a matou e tiaki ana i nga hipi.
17 Na, mau e whakaaro, e titiro ki tau e mea ai; kua takoto hoki he kino mo to matou rangatira, ratou ko tona whare katoa: he tama hoki ia na Periara, a e kore *tetahi* e korero ki a ia.
18 ¶ Na, hohoro tonu a Apikaira, ka mau ki etahi taro, e rua nga rau, ki nga ipu waina e rua, ki nga hipi hoki e rima, he mea kua oti te taka, ki nga mehua e rima o te *witi* pahūhū, ki nga tautau karepe maroke kotahi rau, ki nga papa piki e rua nga rau, a whakawahā atu ana ki nga kaihe.
19 Na, ka mea ia ki ana tangata, Hoake ki mua i a au; tena au te haere atu na i muri i a koutou. Kihai hoki i korerotia e ia ki tona tahu, ki a Napara.
20 Na, i a ia e haere atu ana i runga i te kaihe, a e heke atu ana i te wahi ngaro o te maunga, na, ko Rawiri ratou ko ana tangata e heke mai ana, e tika mai ana ki a ia; na, pono tonu atu ia ki a ratou.
21 Ko ta Rawiri hoki tenei i ki ai, Maumau tiaki noa ahau i nga mea katoa a tenei *koroke* i te koraha, kahore rawa hoki tetahi o ana mea katoa i ngaro; na, utua mai ana e ia te pai ki te kino.
22 Kia meatia mai tenei e te Atua ki nga hoa riri o Rawiri, me etahi mea ano hoki, ki te toe i a au i te awatea apopo tetahi o ana mea katoa e pi atu ana ki te taiepa.
23 Na, te kitenga o Apikaira i a Rawiri, hohoro tonu ia, marere ana ki raro i te kaihe, takoto tapapa ana i te aroaro o Rawiri, me te piko iho ano ki te whenua.
24 Na, ka takoto ia ki ona waewae, a ka mea, Hei runga i a au, e toku ariki, *tenei* kino; na, kia korero atu to pononga ki ou taringa, whakarongo mai hoki koe ki nga kupu a to pononga.
25 Kaua te ngakau o toku ariki e mea ki tenei tangata o Periara, ki a Napara: ko tona ingoa hoki, ko ia, rite tahi: ko Napara tona ingoa; he wairangi ano hoki kei a ia. Ko au ia ko to pononga, kihai i kite i nga tangata a toku ariki i tonoa ake ra e koe.
26 Na, e toku ariki, e ora ana a Ihowa, e ora ana hoki tou wairua, i a Ihowa

kua pupuri nei i a koe kei haere ki te
whakaheke toto, kei pa tou ringa ake ki
te rapu utu, kia rite ano hoki aianei ki a
Napara ou hoa riri, me te hunga e rapu
ana i te he mo toku ariki.
27 Na, tenei manaakitanga i kawea
mai nei e tou pononga ki toku ariki, kia
hoatu, ne? ki nga tamariki i raro i nga
waewae o toku ariki.
28 Tena ra, whakarerea noatia iho te
kino a to pononga; he mea kua takoto
rawa ta Ihowa whakapumautanga i te
whare o toku ariki; e whawhai ana
hoki toku ariki i nga whawhai a Ihowa;
kihai ano hoki i mau tetahi he ou i ou
ra katoa.
29 A ki te whakatika mai tetahi ta-
ngata ki te whai i a koe, ki te rapu kia
whakamatea koe, na, kia paiherea te
wairua o toku ariki ki roto ki te paihere
ora ki a Ihowa ki tou Atua; ko nga
wairua ia o ou hoa riri kia piua atu, ano
no waenga pu i te kotaha.
30 A tenei ake kei ta Ihowa meatanga
ki toku ariki i nga mea katoa i korerotia
e ia hei pai mou, a ka whakahaua iho
koe e ia hei rangatira mo Iharaira;
31 Na, e kore tenei e waiho hei wha-
kawiri mou, hei tutukitanga waewae mo
te ngakau o toku ariki, ara, tau whaka-
hekenga pakupakutanga i te toto, te ra-
punga ranei a toku ariki i te utu mona:
raia ka puta ta Ihowa pai ki toku ariki,
na, kia mahara koe ki tou pononga.
32 ¶ Na, ko te meatanga atu a Ra-
wiri ki a Apikaira, Kia whakapaingia a
Ihowa te Atua o Iharaira, mo tana to-
nonga i a koe ki te whakatau i a au.
33 Kia whakapaingia ano tou whaka-
aro tika, kia whakapaingia ano hoki
koe; mou i pupuri i a au i tenei ra, kei
haere ki te whakaheke toto, kei rapu utu
toku ringa.
34 Na, e ora ana a Ihowa te Atua o
Iharaira nana nei ahau i pupuri kei kino
ki a koe, me i kahore koe te hohoro te
haere mai ki te whakatau i a au, ina,
kihai i toe ki te awatea apopo tetahi
mea a Napara e pi atu ana ki te taiepa.
35 Katahi ka tangohia mai e Rawiri i
tona ringa nga mea i kawea mai e ia ki
a ia, a ka mea ki a ia, Haere atu i runga
i te rangimarie ki tou whare: titiro, kua
whakarongo nei ahau ki tou reo, kua
whakapai atu hoki ki a koe.
36 ¶ Na, haere ana a Apikaira ki a
Napara, a i te mea hakari tera i roto i
tona whare, koia ano kei te hakari a te
kingi! a koa ana te ngakau o Napara i
roto i a ia, he nui hoki tona haurangi.
Na, kihai i korerotia e ia tetahi mea ki a
ia, ahakoa iti, ahakoa rahi, a mārama
noa te ata.
37 A i te ata, i te mea ka hemo atu te
waina o Napara, na, korerotia ana e tana
wahine ki a ia enei mea katoa; na,
mate iho tona ngakau i roto i a ia, heoi
kua rite ia ki te kohatu.
38 A ka tekau nga ra, na, ka patua a
Napara e Ihowa, a ka mate.
39 ¶ A, te rongonga o Rawiri kua
mate a Napara, na, ka mea ia, Kia wha-
kapaingia a Ihowa i tohe nei i te tohe ki
a Napara mo toku tawainga; i pupuri
nei i tana pononga kei kino, a whaka-
hokia atu ana e Ihowa te kino a Napara
ki runga ki tona mātenga ake. Na, ka
tono tangata atu a Rawiri ki te korero
ki a Apikaira, ki te tiki ano hoki i a ia
hei wahine māna.
40 A, te taenga mai o nga tangata a
Rawiri ki a Apikaira ki Karamere, na,
ka korero ratou ki a ia, ka mea, I tonoa
mai matou e Rawiri ki te tiki i a koe hei
wahine māna.
41 Katahi tera ka whakatika ake, a
piko iho ana tona mata ki te whenua,
ka mea, Tenei to pononga hei pononga
wahine, hei horoi i nga waewae o nga
tangata a toku ariki.
42 Na, hohoro ana a Apikaira, a wha-
katika ana, eke ana ki runga ki te kaihe;
tokorima hoki ana kotiro i haere tahi me
ia; na, aru ana ia i nga karere a Rawiri,
a ka meinga hei wahine māna.
43 I tangohia ano hoki e Rawiri a
Ahinoama o Ietereere; a ka meinga ko
raua tokorua hei wahine mana.
44 ¶ I hoatu ano ia e Haora a Mikara
tana tamahine, te wahine a Rawiri, ki a
Parati ki te tama a Raihi, he tangata no
Karimi.

UPOKO 26.

NA, ka haere mai nga Tiwhi ki a
Haora ki Kipea, a ka mea, He
teka ianei kei te piri a Rawiri ki Maunga
Hakira, ki te wahi e anga atu ana ki
Hehimono?
2 Katahi a Haora ka whakatika, a
haere ana ki raro ki te koraha o Tiwhi,
e toru hoki mano ana tangata, he hunga
whiriwhiri i roto i a Iharaira, ki te rapu
i a Rawiri i te koraha o Tiwhi.
3 A i noho a Haora ki Maunga Hakira,
ki tera e anga atu ana ki Hehimono, ki
te huarahi: ko Rawiri ia i noho ki te
koraha; a, tona kitenga kua tae mai a
Haora ki te koraha ki te whai i a ia;
4 Na, ka tonoa etahi tutei e Rawiri a ka

mohio ia he tika rawa te haerenga mai o
Haora.
5 ¶ I whakatika ano hoki a Rawiri, i
haere mai ki te wahi i noho ai a Haora:
na, ka titiro iho a Rawiri ki te takoto-
ranga o Haora, raua ko Apanere tama
a Nere ko te rangatira o tana ope; na,
kei te takoto a Haora i te parepare, i
tetahi taha ano hoki ona, i tetahi taha,
nga puni o te nuinga.
6 Na, ka oho mai a Rawiri ki a Ahi-
mereke Hiti, raua ko Apihai tama a
Teruia ko te teina o Ioapa, ka mea, Ko
wai e haere hei hoa moku ki raro ki a
Haora ki te puni ra? Na, ka mea a
Apihai, Taua e haere.
7 Na, ko te haerenga mai o Rawiri
raua ko Apihai ki te iwi i te po: na,
kei te takoto ano tera a Haora i te pare-
pare me tana tao, pou rawa ki te whenua
i te taha o tona urunga: a i tetahi taha
ona, i tetahi taha, a Apanere ratou ko te
iwi e takoto ana.
8 Na, ko te meatanga ake a Apihai ki
a Rawiri, Kua tukua putia nei e te Atua
tou hoa riri inaianei ki roto ki tou
ringa: na, kia werohia ia e ahau aianei
ki te tao *a titi pu* ki te whenua; kia
kotahi ano meatanga, e kore ano hoki e
tuaruatia taku ki a ia.
9 Ano ra ko Rawiri ki a Apihai, Kaua
ia e whakangaromia: ko wai hoki e
hara-kore, ki te totoro atu tona ringa ki
ta Ihowa i whakawahi ai?
10 I mea ano a Rawiri, E ora ana a
Ihowa, ma Ihowa ano ia e patu; tera e
tae mai tona ra e mate ai; ka uru ranei
ia ki te whawhai, a ka ngaro.
11 Kaua ahau, e Ihowa, e tukua kia
totoro atu toku ringa ki ta Ihowa i wha-
kawahi ai. Engari tangohia te tao i
tona urunga, me te ipu wai, a kia haere
taua.
12 Na, tangohia ana e Rawiri te tao
me te ipu wai i te urunga o Haora; a
haere ana raua; kihai hoki tetahi i kite,
kihai i mohio, kihai hoki i oho: i te moe
katoa hoki ratou; na, Ihowa hoki i mea
kia au ta ratou moe.
13 ¶ Katahi a Rawiri ka haere atu ki
tera taha, a tu ana i runga i te tihi o
tetahi puke i tawhiti; he nui te takiwa
atu ki a ratou.
14 Na, ka karanga atu a Rawiri ki te
iwi, ki a Apanere hoki tama a Nere, ka
mea, E kore ranei koe e o mai e Apa-
nere? Na, ko te whakahokinga mai a
Apanere, Ko wai koe e karanga mai na
ki te kingi?
15 Katahi a Rawiri ka mea mai ki a
Apanere, He teka ianei he toa koe, a ko
wai hei rite mou i roto i a Iharaira? He
aha koe tē tiaki ai i tou ariki i te kingi?
I haere atu hoki tetahi o te iwi ki te
whakangaro i te kingi, i tou ariki.
16 Ehara tenei i te mea pai i meatia
nei e koe. E ora ana a Ihowa, ka tika
te mate mo koutou, kihai hoki koutou i
tiaki i to koutou ariki, i ta Ihowa i wha-
kawahi ai. Na, tirohia iho kei hea te
tao a te kingi, me te ipu wai i tona
urunga?
17 Na, kua mohio a Haora ki te reo o
Rawiri, a ka mea, Nou tena reo, e taku
tamaiti, e Rawiri? Ano ra ko Rawiri,
Noku te reo, e toku ariki, e te kingi.
18 I mea ano ia, Na te aha tenei wha-
inga a toku ariki i tana pononga, i aha
hoki ahau? he aha hoki te he a toku
ringa?
19 Na, kia rongo mai toku ariki te
kingi ki nga kupu a tana pononga, Ki
te mea na Ihowa koe i whakahihiri mai
ki a au, kia aro mai ia ki te whakahere:
tena ko tenei, na nga tamariki a te ta-
ngata, kia kangā ratou i te aroaro o
Ihowa; mo ratou i pei nei i a au kei
tata ki to Ihowa wahi tupu, mo te kia-
nga mai, Haere, e mahi ki nga atua ke.
20 Na, kaua oku toto e maringi ki te
whenua i mua i te aroaro o Ihowa: i
haere mai hoki te kingi o Iharaira ki te
rapu i tetahi puruhi, me te mea ko te-
tahi e whai ana i te patiri i runga i nga
maunga.
21 ¶ Na, ko te meatanga mai a Haora,
Kua hara ahau, hoki atu, e taku tama, e
Rawiri; e kore hoki ahau e kino ki a
koe i nga wa e takoto ake nei, no te mea
he taonga nui ki tou whakaaro iho toku
wairua inaianei. Nana, he mahi kuare
taku, he nui whakaharahara toku he.
22 Na, ka whakahokia atu e Rawiri, i
mea ia, Te tao nei a te kingi! kia haere
mai tetahi o nga tamariki ki te tiki.
23 A, ma Ihowa e whakahoki iho ta
tera mahi tika, ta tera mahi pono, ki a ia,
ki a ia; kua homai nei hoki koe e Ihowa
i tenei ra ki toku ringa, a kihai ahau i
pai kia totoro atu toku ringa ki ta Ihowa
i whakawahi ai.
24 Nana, i nui tou wairua ki taku ti-
tiro iho inaianei, na, kia pera ano te
nui o toku wairua ki ta Ihowa titiro, a
kia whakaorangia ahau e ia i nga mate
katoa.
25 Katahi a Haora ka mea ki a Ra-
wiri, Kia manaakitia koe, e taku tama-
iti, e Rawiri: tera e nui au mahi, ka
whai mana ano hoki koe. Na, haere
ana a Rawiri i tana haere; a hoki ana
hoki a Haora ki tona wahi.

UPOKO 27.

NA, ka mea a Rawiri i roto i tona ngakau, Akuanei ahau ngaro ai i te ringa o Haora i tetahi o nga ra *e haere ake nei;* kahore *ake* he mea pai maku engari kia hohoro taku mawhiti atu ki te whenua o nga Pirihitini, kia whakaparahako ai a Haora ki te rapu ano i a au i nga rohe katoa a Iharaira: penei ka mawhiti atu ahau i roto i tona ringa.
2 Na, whakatika ana a Rawiri, a haere atu ana ratou ko ona hoa e ono rau ki a Akihi, tama a Maoko, ki te kingi o Kata.
3 Na, ka noho a Rawiri ki a Akihi ki Kata, a ia me ana tangata, tenei tangata me tona whare, tenei tangata me tona whare, a Rawiri ratou ko ana wahine tokorua, ko Ahinoama o Ietereere, raua ko Apikaira o Karamere, wahine a Napara.
4 A, ka korerotia ki a Haora, kua rere a Rawiri ki Kata, na, mutu ake tana rapu i a ia.
5 ¶ Na, ka mea a Rawiri ki a Akihi, Ki te mea kua manakohia ahau e koe, kia homai e ratou tetahi wahi ki a au i roto i tetahi o nga pa i te koraha noa atu, hei nohoanga moku: he aha hoki to pononga i noho tahi ai ki a koe i roto i te pa kingi?
6 Na, ka homai e Akihi ki a ia i taua ra a Tikiraka: no reira nga kingi o Hura i taunga ai ki Tikiraka, a mohoa noa nei.
7 Na, te maha o nga ra i noho ai a Rawiri ki te whenua o nga Pirihitini, kotahi tau, e wha nga marama.
8 ¶ Katahi a Rawiri ka haere atu, ratou ko ana tangata, a whakaekea ana e ratou nga Kehuri, nga Kireti, me nga Amareki; ko era hoki nga *iwi* kua noho noa ake ki tera whenua i to haerenga atu ki Huru, a te whenua o Ihipa atu ano.
9 Na, patua iho e Rawiri tera whenua; kihai hoki i whakaorangia tetahi tangata, wahine ranei; i tangohia mai ano hoki e ia nga hipi, nga kau, nga kaihe, nga kamera, me nga kakahu, a hoki ana, haere ana ki a Akihi.
10 Na, ka mea mai a Akihi, Ko hea i whakaekea e koutou inaianei? Ano ra ko Rawiri, Ko te taha ki te tonga o Hura, ko te taha ki te tonga o nga Ierameeri, ko te taha ano hoki ki te tonga o nga Keni.
11 Kihai hoki i whakaorangia e Rawiri tetahi tangata, wahine ranei, hei kawe korero ki Kata; i mea hoki, Kei korerotia ta tatou, kei mea ratou, Ko te mahi tenei a Rawiri, ko te tikanga ano hoki tenei mana i nga ra katoa e noho ai ia ki te whenua o nga Pirihitini.
12 Heoi whakapono tonu mai a Akihi ki ta Rawiri, ka mea, Kua tino mea rawa ia i a ia kia whakariharihangia e tona iwi e Iharaira: na, hei tangata tupu tonu ia maku.

UPOKO 28.

NA, i aua ra kua huihuia e nga Pirihitini a ratou taua mo te pakanga, whawhai ai ki a Iharaira. Na, ko te meatanga mai a Akihi ki a Rawiri, Kia tino mohio koe me haere tahi taua ki te whawhai, koutou ko o tangata.
2 Ano ra ko Rawiri ki a Akihi, Ma reira koe ka mohio ai ki nga mahi a to pononga: A ka mea a Akihi ki a Rawiri, Koia ahau ka mea nei i a koe hei tiaki mo toku upoko i nga ra katoa.
3 ¶ Na, kua mate a Hamuera, kua uhungatia hoki e Iharaira katoa, kua tanumia ano hoki ki Rama ki tona pa. A, kua kore i a Haora nga waka atua me nga rapa maori o te whenua.
4 Na, ka huihui nga Pirihitini, a, haere mai ana, noho ana ki Huneme; i huihuia ano hoki e Haora a Iharaira katoa, a noho ana ki Kiripoa.
5 A, te kitenga o Haora i te taua a nga Pirihitini, na, ka wehi, pawera rawa tona ngakau.
6 A, te uinga atu a Haora ki a Ihowa, na, hore rawa he kupu a Ihowa i whakahokia mai ki a ia e nga moe, e nga Urimi, e nga poropiti.
7 ¶ Na, ka mea a Haora ki ana tangata, Rapua mai maku tetahi wahine he atua maori tona, a, ka haere atu ahau ki a ia ki te rapu tikanga i a ia. Ano ra ko ana tangata ki a ia, Tera tetahi wahine, he atua maori tona, kei Ene-roro.
8 Na, ka whakaahua ke a Haora i a ia, a, kakahuria ana etahi kakahu ke, haere ana ratou tahi ko etahi o ana tangata tokorua: te taenga atu ki taua wahine i te po, ka mea atu, Tena koa, karakiatia te atua maori, whakaputaina ake hoki ki a au taku tangata e ki ai ahau ki a koe.
9 Na, ko te meatanga mai a taua wahine ki a ia, Ha, kua mohio ano koe ki ta Haora i mea ai, ki tana hautopenga atu i te hunga atua maori, me nga rapa

maori, o te whenua nei; a, na te aha
koe i mea mahanga ai mo toku wairua,
kia whakamatea ai ahau?
10 Na, ka oatitia atu a Ihowa e Haora
ki a ia, i mea ia, E ora ana a Ihowa, e
kore tetahi he e pa ki a koe mo tenei
mea.
11 Katahi te wahine ka mea, Ko wai
kia whakaputaina ake e ahau ki a koe?
Ano ra ko ia, Ko Hamuera tau e wha-
kaputa ake ai ki a au.
12 A, te kitenga o te wahine i a Ha-
muera, na, nui atu tona reo ki te hama-
ma, a ka korero te wahine ki a Haora,
ka mea, He aha koe i tinihanga ai ki a
au? ko Haora hoki koe.
13 Katahi te kingi ka mea ki a ia,
Kaua e wehi: i kite hoki koe i te aha?
Na, ka mea te wahine ki a Haora, I
kite ahau i nga atua e haere ake ana i
roto i te whenua.
14 Ano ra ko tera ki a ia, He ahua
aha tona? A, ka mea mai ia, He koro-
heke te haere ake nei; he koroka hoki
te kakahu. Na ka mohio a Haora ko
Hamuera ia. Tuohu iho ana tona mata
ki te whenua, piko iho ana ia.
15 ¶ Na, ko te meatanga mai a Ha-
muera ki a Haora, He aha koe i whaka-
oho ai i a au, i mea ai kia haere mai
ahau? Ano ra ko Haora, Nui whaka-
harahara toku mate; e whawhai ana
hoki nga Pirihitini ki a au, a kua ma-
hue ahau i te Atua, kahore ake ano
hoki he kupu āna e whakahokia mai ki
a au e nga poropiti, e nga moe ranei;
koia ahau i karanga ai ki a koe, kia
whakakitea mai ai e koe he tikanga
maku.
16 Katahi a Hamuera ka mea mai,
He aha ra koe i ui mai ai ki a au, kua
mahue nei hoki koe i a Ihowa, a hei
hoa riri ia ki a koe.
17 Ka meatia ano hoki e Ihowa ki a
ia tana mea i whakapuakina e ahau: ka
haea atu hoki te kingitanga i roto i tou
ringa, a ka hoatu ki tou hoa, ki a Ra-
wiri.
18 Mou kihai i whakarongo ki te reo
o Ihowa, kihai i whakaputa i tana riri
weriweri ki a Amareke, no reira a
Ihowa i mea ai i tenei mea ki a koe
inaianei.
19 Ka hoatu ngatahi ano hoki koutou
ko Iharaira e Ihowa ki te ringa o nga
Pirihitini, a, apopo koutou ko o tama
tae ake ai ki a au: ka hoatu ano hoki e
Ihowa te taua a Iharaira ki te ringa o
nga Pirihitini.
20 Na, takoto wharoro tonu iho a
Haora ki te whenua, nui rawa hoki
tona wehi mo nga kupu a Hamuera:
kahore ano hoki he kaha i roto i a ia;
kihai hoki ia i kai taro, a pau noa taua
rangi, pau noa taua po.
21 ¶ Na, ka haere mai taua wahine
ki a Haora; a, tona kitenga e pororaru
rawa ana āna whakaaro, ka mea ki a ia,
Na, kua whakarongo nei to pononga ki
tou reo, a whakamomori atu ana ahau
ki te mate, whakarongo ana ahau ki
au kupu i korerotia mai e koe ki a au.
22 Na, tena, whakarongo mai hoki
koe aianei ki te reo o to pononga, Kia
whakatakotoria e ahau tetahi wahi taro
ki tou aroaro; me kai ano e koe, kia
whai kaha ai koe ina haere i tou hua-
rahi.
23 Otiia i whakakahore ia, i mea, E
kore ahau e kai. Heoi tohea ana ia e
ana tangata ratou ko te wahine; na, ka
whakarongo ia ki to ratou reo, a, wha-
katika ake ana i te whenua, noho ana
ki runga ki te moenga.
24 Na, he kuao kau ta taua wahine i
roto i te whare, he mea whangai; na,
hohoro tonu tana patu, tikina ana e ia
he paraoa, pokepokea ana, tunua iho e
ia etahi keke rewena-kore.
25 Kawea mai ana e ia ki te aroaro o
Haora, ki te aroaro ano hoki o ana ta-
ngata. Na, kai ana ratou, a whaka-
tika ana, haere ana i taua po ano.

UPOKO 29.

NA, ka huihuia e nga Pirihitini a
ratou taua katoa ki Apeke, a i te
noho ano a Iharaira ki te puna i Iete-
reere.
2 A, i nga rangatira o nga Pirihitini
e haere atu ana me *a ratou* rau, me *a
ratou* mano, na, ka haere tahi atu ano
a Rawiri, ratou ko ana tangata, ko Akihi,
i te hiku.
3 Katahi ka mea ake nga rangatira o
nga Pirihitini, He aha ta enei Hiperu?
Ano ra ko Akihi ki nga rangatira o
nga Pirihitini, Ehara ianei tenei i a
Rawiri i te tangata a Haora kingi a
Iharaira i noho nei ki a au i enei ra, i
enei tau ranei, a kahore ahau i kite i
tetahi he āna, o te ra ano i riro mai ai
ia ki a au, a mohoa noa nei?
4 Na, ka riri mai nga rangatira o nga
Pirihitini ki a ia, a ka mea nga ranga-
tira o nga Pirihitini ki a ia, Whakaho-
kia atu tenei tangata, kia hoki ki te
wahi i whakaritea e koe mona; kaua
ano hoki ia e haere tahi tatou ki te
whawhai; kei whawhai ia ki a tatou i

roto i te tatauranga; he aha hoki tana
mea hei whakamarie mo tona rangatira?
he teka ianei ko nga upoko o enei
tangata?
5 Ehara ianei tenei i a Rawiri i waia-
tatia ra, i a ratou e kanikani ana, i a
ratou i mea ra, Na Haora ana mano, na
Rawiri ana tekau o nga mano i patu.
6 ¶ Katahi a Akihi ka karanga ki a
Rawiri, a ka mea ki a ia, E ora ana a
Ihowa, tika tonu tau, pai tonu hoki ki
taku titiro atu tou haerenga atu me tou
haerenga mai i a taua nei i te ope; ka-
hore nei hoki i mau i a au tetahi he au,
o te rangi ano i haere mai ai koe ki a
au, a taea noatia tenei ra: otiia ki te
titiro mai a nga rangatira, kahore ou
pai.
7 Na, hoki atu aianei, haere hoki i
runga i te rangimarie; kei kino tau
mahi ki te titiro iho a nga rangatira o
nga Pirihitini.
8 ¶ Na, ko te meatanga mai a Rawiri
ki a Akihi, I aha hoki ahau? ko te aha
hoki a to pononga i kitea e koe, o te
rangi ano i noho ai ahau ki tou aroaro,
a taea noatia tenei ra, ka kore ai ahau e
haere ki te whawhai ki nga hoa riri a
toku ariki, a te kingi.
9 Na, ka whakahokia atu e Akihi, a
ka mea ki a Rawiri, E mohio ana ano
ahau e pai ana koe ki taku titiro atu,
rite tonu ano ki te anahera a te Atua:
otiia ko nga rangatira o nga Pirihitini
hei ki mai, Kaua tenei e haere tahi ta-
tou ki runga ki te whawhai.
10 Na, maranga wawe koe i te ata,
me nga tangata ano hoki a tou ariki i
haere tahi mai nei koutou, a ka mara-
nga wawe koutou i te ata, ka mārama,
haere.
11 Na, ka maranga wawe a Rawiri,
ratou ko ana tangata, a haere ana i te
ata, hoki ana ki te whenua o nga Piri-
hitini. Ko nga Pirihitini ia i haere ki
runga ki Ietereere.

UPOKO 30.

TE taenga mai o Rawiri, ratou ko
ana tangata ki Tikiraka i te toru o
nga ra, na, kua huaki mai nga Amareki
ki te taha ki te tonga, ki Tikiraka ano
hoki, patua ana a Tikiraka e ratou, ta-
huna ake ki te ahi;
2 Whakaraua atu ana hoki e ratou
nga wahine o reira, kihai i whakamatea
tetahi tangata, te iti, te rahi; engari i
kahakina atu, a haere ana i ta ratou
haere.
3 ¶ Heoi te taenga mai o Rawiri ra-
tou ko ana tangata ki te pa, na, kua oti
te tahu ki te ahi, kua whakaraua atu
ano hoki a ratou wahine, a ratou tama-
riki, a ratou tamahine.
4 Na, ka puaki te reo o Rawiri ratou
ko ana tangata, tangi ana ratou, a ka-
hore noa o ratou kaha ki te tangi.
5 I riro ano hoki nga wahine tokorua
a Rawiri, a Ahinoama o Ietereere, raua
ko Apikaira ko te wahine a Napara o
Karamere.
6 Na, mamae rawa a Rawiri, no te
mea i kupukupu te nuinga kia akina ia
ki te kohatu; i mamae hoki te ngakau
o te iwi katoa o ia tangata, o ia tangata,
ki a ratou tamariki ki a ratou tamahine:
otiia i u a Rawiri ki a Ihowa ki tona
Atua a whai kaha ana ia.
7 Na, ka mea a Rawiri ki a Apiatara
tohunga, tama a Ahimereke, Tena, maua
mai te epora ki a au. Na, maua ana te
epora e Apiatara ki a Rawiri.
8 Katahi a Rawiri ka ui atu ki a
Ihowa, ka mea, Me whai ranei tenei
taua e ahau? e mau ranei ratou i a au?
Na, ko tana meatanga mai, Whaia; ta
te mea ka mau pu ratou i a koe, a ka
riro katoa mai *au* i a koe.
9 Na, haere ana a Rawiri ratou ko
ana tangata e ono rau, kua tae ki Awa
Pehoro, a mahue ana i a ratou etahi ki
reira noho ai.
10 Na, whai tonu ana a Rawiri ratou
ko nga tangata e wha rau: e rua hoki
nga rau i noho; i ruha rawa hoki ratou,
te whiti ai i Awa Pehoro.
11 ¶ Na, kua tupono atu ratou ki te-
tahi tangata o Ihipa i te parae, a kawea
mai ana ia ki a Rawiri. Na, ka homai
e ratou he taro mana, a kai ana ia: i
whakainu ano hoki ratou i a ia ki te
wai.
12 I homai ano hoki e ratou he mara-
mara no tetahi papa piki me etahi tau-
tau karape e rua, na, ka kai ia, a, ka
hoki mai tona wairua ki a ia; e toru
hoki nga ra, e toru nga po ona kihai
nei ia i kai i te kai, kihai i inu i te wai.
13 Na, ko te meatanga atu a Rawiri
ki a ia, Na wai koe? no hea hoki koe?
Ano ra ko ia, He tamaiti ahau no Ihipa,
he pononga na tetahi Amareki; i wha-
karerea ahau e toku ariki, no te mea i
mate ahau, ka toru enei ra.
14 I huakina e matou te taha ki te
tonga o nga Kereti, me te wahi i a
Hura, me te taha ki te tonga o Karepe;
tahuna ake hoki e matou a Tikiraka ki
te ahi.
15 Na, ka mea a Rawiri ki a ia, E

taea ranei ahau te kawe e koe ki raro ki
te taua ra? Ano ra ko ia, Oatitia mai
te Atua ki a au, e kore ahau e whaka-
matea e koe, e kore ano hoki e tukua
ki roto ki nga ringa o toku rangatira, a
ka kawea koe e ahau ki raro ki taua
taua nei.
16 ¶ A, tana kawenga i a ia ki raro,
na, kua wawa noa atu ratou ki te mata
o te whenua katoa; e kai ana, e inu
ana, e kanikani ana, mo nga taonga nui
katoa i riro mai i a ratou i te whenua o
nga Pirihitini i te whenua hoki o Hura.
17 Na, patua iho ratou e Rawiri i te
puaotanga, a taea noatia te ahiahi o te
aonga ake: kihai hoki tetahi o ratou i
mawhiti, heoi ano ko etahi taitamariki
e wha nga rau i eke ki nga kamera, a
rere ana.
18 I riro mai ano hoki i a Rawiri nga
mea katoa i tangohia e nga Amareki:
i riro mai ano hoki i a Rawiri ana wa-
hine tokorua.
19 Kihai hoki i ngaro tetahi o a ratou
mea; te iti, te rahi, nga tamariki me
nga tamahine, nga taonga, me nga
mea katoa i tangohia e ratou; i hoki
katoa mai ki a Rawiri.
20 I mau ano hoki i a Rawiri nga
hipi katoa me nga kahui; arahina atu
ana e ratou i mua i era *atu* kararehe, i
mea ano ratou, Ko te taonga parakete
tenei a Rawiri.
21 ¶ Te taenga mai o Rawiri ki nga
tangata e rua rau i ruha nei, a kihai i
aru i a Rawiri, i meinga hoki e ratou
kia noho ki Awa Pehoro: na, ka puta mai
ratou ki te whakatau i a Rawiri, ki te
whakatau ano hoki i ona hoa: a ka tata
mai a Rawiri ki aua tangata, na, ka
owha atu ia ki a ratou.
22 Katahi ka oho ake te hunga kino
katoa, nga *tangata* o Periara i roto i
nga tangata i haere tahi ratou ko Ra-
wiri, ka mea, Kihai ratou i haere tahi
tatou, na, e kore e hoatu e tatou ki a
ratou *etahi* o nga taonga i riro mai i a
tatou, heoi ano ko te wahine me nga
tamariki a tenei, a tenei, na, ma ratou
e arahi atu, e haere.
23 Na, ko te meatanga atu a Rawiri,
Kaua e pena, e aku teina, ki ta Ihowa
i homai ai ki a tatou; nāna nei hoki
tatou i tiaki, a homai ana e ia ki o tatou
ringa taua ope i haere ake ra ki a tatou.
24 Ko wai hoki hei whakarongo atu
ki tenei mea a koutou? engari kia rite
ki te wahi a te tangata e haere atu ana
ki te whawhai te wahi a te tangata i
noho ki nga mea: kia rite tonu te wahi
ma ratou.
25 Na, waiho tonu iho e ia taua mea
hei tikanga, hei ritenga ma Iharaira no
taua rangi ano, a tuku iho ki tenei ra.
26 ¶ A, te taenga mai o Rawiri ki
Tikiraka, na, ka tonoa e ia etahi o nga
taonga ki nga kaumatua o Hura, ki
ona hoa, a ka mea, Tena tetahi manaa-
kitanga mo koutou no nga taonga o
nga hoa riri o Ihowa.
27 Ki nga tangata hoki o Pete-ere,
ki o Hamoto ki te tonga, ki era hoki i
Iatiri.
28 Ki o Aroere ano hoki, ki o Hipi-
moto, ki o Ehetemoa.
29 Ki o Hakara, ki o nga pa ano hoki
o nga Ierameeri, ki o nga pa ano hoki
o nga Keni,
30 Ki o Horema, ki o Korahana, ki o
Ataka,
31 Ki o Heperona ano hoki, ki nga
wahi katoa ano hoki i haereere ai a
Rawiri ratou ko ana tangata.

UPOKO 31.

NA, kua whawhai tera nga Pirihitini
ki a Iharaira, a ka whati nga ta-
ngata o Iharaira i te aroaro o nga Piri-
hitini, a hinga ana, mate rawa, i runga
i Maunga Kiripoa.
2 Na, ka whaia e nga Pirihitini a
Haora ratou ko ana tama, a patua iho
e nga Pirihitini a Honatana ratou ko
Apinarapa, ko Marikihua, nga tama a
Haora.
3 Na, ka nui haere te whawhai ki a
Haora, a ka mau ia i nga kai kopere;
nui rawa tona tūnga i nga kai kopere.
4 Katahi a Haora ka mea atu ki te
kai mau o ana patu, Unuhia to hoari,
werohia hoki ahau; kei haere mai tenei
hunga kokoti-kore, a ka wero i a au,
ka whakatupukino i a au. Heoi kihai
i pai te kai mau o ana patu; he nui
hoki no tona hopohopo. Na, ka mau a
Haora ki tana hoari, hinga iho ana ia
ki runga.
5 A, te kitenga o te kai mau o ana
patu, kua mate a Haora, na ka hinga
ano hoki ia ki runga ki tana hoari, a
mate tahi ana raua.
6 Heoi kotahi tonu te matenga o Haora
ratou ko ana tama tokotoru, ko te kai
mau o ana patu, me ana tangata katoa,
i taua rangi ano.
7 ¶ A, te kitenga o nga tangata o
Iharaira i tera taha o te raorao, i tera
taha hoki o Horano, kua whati nga ta-
ngata o Iharaira, a kua mate a Haora,
ratou ko ana tama, na, whakarerea ake

e ratou nga pa, a rere ana; na, ka haere mai nga Pirihitini a nohoia iho e ratou.

8 A, i te aonga ake, i te haerenga mai o nga Pirihitini ki te muru i te hunga i patua, na, ka kitea e ratou a Haora ratou ko ana tama tokotoru e takoto ana i runga i Maunga Kiripoa.

9 Na, tapahia ana e ratou tona upoko, a murua ana āna patu, ungā ana e ratou kia kawea puta noa i te whenua o nga Pirihitini, a tawhio noa, kia kauwhautia i roto i te whare o a ratou whakapakoko, i roto hoki i te iwi.

10 I whakatakotoria ano hoki e ratou ana patu ki te whare o Ahataroto, ko tona tinana ia i titia e ratou ki te taiepa o Pete-hana.

11 ¶ A, te rongonga o nga tangata o Iapehe-kireara ki ta nga Pirihitini i mea ai ki a Haora;

12 Te tino whakatikanga ake o nga tangata marohirohi katoa, pau katoa taua po i a ratou e haere ana; na, tangohia iho ana e ratou te tinana o Haora, me nga tinana o ana tama i runga i te taiepa o Pete-hana, a haere mai ana ki Iapehe, tahuna ana e ratou ki reira.

13 I maua atu ano hoki o ratou wheua e ratou, a tanumia ana ki raro i tetahi rakau i Iapehe, a e whitu nga ra i noho puku ai ratou.

KO TE PUKAPUKA TUARUA
O
HAMUERA.

UPOKO 1.

NA, muri iho i te matenga o Haora, i te mea kua hoki mai a Rawiri i te patunga i nga Amareki, a ka rua nga ra o Rawiri e noho ana ki Tikiraka;

2 I te toru o nga ra, na, ko tetahi tangata e haere mai ana i te puni i a Haora, he mea haehae ona kakahu, he oneone ano hoki i runga i tona mātenga: a, tona taenga mai ki a Rawiri, na, ka hinga ia ki te whenua, piko iho ana.

3 Na, ka mea a Rawiri ki a ia, I haere mai koe i hea? A ka mea mai tera ki a ia, I mawhiti mai ahau i roto i te puni o Iharaira.

4 Ano ra atu ko Rawiri ki a ia, I pehea te mea ra? tena, korerotia mai ki a au. Na, ka mea mai ia, Kua whati te iwi i te whawhaitanga, he tokomaha ano hoki o te iwi i hinga, i mate; kua hinga ano hoki a Haora raua ko tana tama ko Honatana.

5 Ano ra atu ko Rawiri ki te tamaiti nāna nei i korero ki a ia, I mohiotia e koe ki te aha kua mate a Haora raua ko tana tama ko Honatana.

6 Na, ko te meatanga mai a taua tamaiti nāna nei i korero ki a ia, I runga ahau i Maunga Kiripoa, he tu noa iho, na, ko Haora e okioki atu ana ki tana tao, me te whai tata ano nga hariata, me nga kai eke hoiho, i a ia.

7 Na, tona tahuritanga ki muri, ka kite i a au, a ka karanga ki a au. Katahi ahau ka mea atu, Tenei ahau.

8 Ano ra ko ia ki a au, Ko wai koe? Ano ra atu ko ahau ki a ia, He Amareki ahau?

9 Na, ko tana meatanga mai ki a au, Tena, e tu ki runga ki a au, whakamatea hoki ahau; mau pu hoki ahau i te pouri, e toitu ana hoki te ora i roto i a au.

10 Na, tu ana ahau ki runga i a ia, whakamatea ana ia e ahau; i mohio hoki ahau e kore ia e ora ake i te mea ka hinga nei ia. Na, tangohia mai ana e ahau te karauna i runga i tona mātenga, me nga poroporo i tona ringaringa, a kawea mai ana e ahau ki konei ki toku ariki.

11 Na, kua mau a Rawiri ki ona kakahu, haea ana e ia. I pera ano ona hoa katoa.

12 Na, ka uhunga ratou, ka tangi, ka noho puku, a ahiahi noa, mo Haora, mo tana tama mo Honatana, mo te iwi ano hoki o Ihowa, mo te whare ano hoki o Iharaira, i hinga nei i te hoari;

13 ¶ Na, ko te meatanga atu a Rawiri
ki te tamaiti nāna nei i korero ki a ia,
No hea koe? Ano ra ko tera, He tama
ahau na tetahi manene, na tetahi Amareki.
14 Ano ra ko Rawiri ki a ia, He aha
koe tē wehi ai? he aha i totoro atu ai
tou ringa ki te huna i ta Ihowa i whakawahi ai?
15 Katahi a Rawiri ka karanga atu
ki tetahi o ona taitamariki, ka mea atu,
Whakatata atu, e rere ki runga ki a ia.
Na, patua ana ia e ia, mate ake.
16 I mea ano hoki a Rawiri ki a ia,
Hei runga i tou mātenga ou toto; kua
whakaatu mai na hoki tou waha i tou
he, kua mea, Naku i whakamate ta
Ihowa i whakawahi ai.
17 ¶ Katahi ka waiatatia e Rawiri
tenei apakura mo Haora raua ko tana
tama ko Honatana:
18 (I mea hoki kia whakaakona nga
tamariki a Hura ki te *waiata* o te kopere: e mau na te tuhituhi ki te pukapuka, ki a Iahera.)
19 Tukitukia ana te ataahua o Iharaira ki runga ki ou wahi teitei. Ano te
hinganga o nga marohirohi!
20 Kaua e korerotia ki Kata; kaua e
kauwhautia ki nga huarahi o Ahakerono; kei koa nga tamahine a nga
Pirihitini, kei whakamanamana nga
tamahine a te kokoti-kore.
21 E nga maunga o Kiripoa, kati rawa
he tomairangi mo koutou, he ua, he
mara ano hoki e tukua ai te whakahere;
i akiritia hoki ki reira te pukupuku o
nga marohirohi, te pukupuku o Haora,
me te mea kihai i whakawahia ki te
hinu.
22 He toto tena, no te hunga i tu, he
ngako tena, no nga marohirohi, kahore
he whakahokinga mai mo te kopere a
Honatana, kihai ano te hoari a Haora
i hoki kau mai.
23 Ko Haora, ko Honatana, he aroha,
he whakaahuareka i to raua oranga;
kihai hoki i wehea i to raua matenga;
nui atu to raua tere i to nga ekara, to
raua kaha i to nga raiona.
24 E nga tamahine a Iharaira, tangihia a Haora, nāna nei o koutou kakahu
ngangana, me *era* mea papai, nāna nei
i piri ai nga whakapaipai koura ki o
koutou weruweru.
25 Ano te hinganga o nga marohirohi
i waenganui o te tatauranga! *ou* e
Honatana i werohia na i runga i ou
wahi teitei.
26 Mamae ana ahau, he whakaaro ki
a koe, e taku tuakana, e Honatana; nui
whakaharahara taku whakaahuareka ki
a koe: he hanga whakamiharo tou
aroha ki a au, nui atu i to nga wahine
aroha.
27 Ano te hinganga o nga marohirohi!
na, moti iho nga patu o te pakanga.

UPOKO 2.

NA, muri iho ka ui a Rawiri ki a
Ihowa, ka mea, Me haere ranei
ahau ki runga ki tetahi o nga pa o
Hura? A ka mea mai a Ihowa ki a ia,
Haere ki runga. Ano ra ko Rawiri,
Me haere ahau ki hea? A ka mea mai
ia, Ki Heperona.
2 Na, haere ana a Rawiri ki reira, ratou tahi ano ko ana wahine tokorua, ko
Ahinoama o Ietereere, raua ko Apikaira ko te wahinė a Napara Karameri.
3 A, i kawea ano e Rawiri ona hoa ki
runga, ratou ko te whare ano o tenei, o
tenei; a noho ana ratou ki nga pa o
Heperona.
4 Katahi ka haere mai nga tangata o
Hura, a whakawahia ana a Rawiri e
ratou ki reira hei kingi mo te whare o
Hura. A ka korerotia mai ki a Rawiri
te korero mo nga tangata o Iapehekireara na ratou i tanu a Haora.
5 ¶ Na, ka ungā atu e Rawiri etahi
tangata ki nga tangata o Iapehe-kireara
hei mea ki a ratou, Kia manaakitia koutou e Ihowa mo tenei aroha i whakaputaina e koutou ki to koutou ariki ki a
Haora, mo ta koutou tanumanga i a ia.
6 Na, kia whakaputaina mai e Ihowa
he aroha, he pono, ki a koutou; ka utua
ano hoki koutou e ahau mo tenei mahi
pai, mo koutou i mea i tenei mea.
7 Na, kia kaha o koutou ringa aianei,
kia maia hoki; kua mate hoki to koutou ariki a Haora, kua oti ano hoki
ahau te whakawahi e te whare o Hura
hei kingi mo ratou.
8 ¶ Na, ka mau a Apanere tama a
Nere te rangatira o te ope a Haora ki a
Ihi-pohete tama a Haora, a kawea ana
e ia ki tawahi ki Mahanaimi.
9 A, meinga ana e ia hei kingi mo
Kireara, mo nga Ahuri, mo Ietereere,
mo Eperaima, mo Peniamine, mo Iharaira katoa.
10 E wha tekau nga tau o Ihi-pohete
tama a Haora, i a ia ka meinga hei
kingi mo Iharaira, a e rua nga tau i
kingi ai: ko te whare ia o Hura i whai
i a Rawiri.
11 Na, te maha o nga ra i *noho* ai a
Rawiri ki Heperona hei kingi mo te

whare o Hura, e whitu nga tau e ono nga marama.
12 ¶ Katahi ka haere atu a Apanere tama a Nere ratou ko nga tangata a Ihi-pohete tama a Haora i Mahanaimi ki Kipeono.
13 Na, ka puta mai ano a Ioapa tama a Teruia, ratou ko nga tangata a Rawiri, a ka tutataki ngatahi ratou ki te poka wai i Kipeono: na, noho ana enei i tenei taha o te poka, me era hoki i tera taha o te poka.
14 Na, ko te meatanga mai a Apanere ki a Ioapa, Tena, kia whakatika nga tamariki ki te takaro ki to taua aroaro. Ano ra atu ko Ioapa, Me whakatika.
15 Katahi ka whakatika, ka haere mai etahi o nga Peniamini kotahi tekau ma rua te tokomaha, no roto i o Ihi-pohete tama a Haora; kotahi tekau ma rua ano hoki nga tangata a Rawiri.
16 Na, hopukia ana e ratou te mātenga o tāna tangata, o tāna tangata, a werohia ana a ratou hoari ki te kaokao o tāna tangata, o tāna tangata; na, hinga ngatahi ana ratou: koia i karangatia ai te ingoa o taua wahi, ko Herekataha-turimi; koia tera i Kipeono.
17 Na, nui whakaharahara te whawhai i taua ra, a patua iho a Apanere ratou ko nga tangata o Iharaira e nga tangata a Rawiri.
18 ¶ A, tokotoru nga tama a Teruia i reira, Ko Ioapa, ko Apihai, ko Atahere, a, he wae māmā a Atahere, koia ano kei tetahi aneterope o te koraha.
19 Na, ka whai a Atahere i a Apanere; kihai hoki i peka atu, kihai i haere atu ki matau, ki maui, i a ia e whai ana i a Apanere.
20 Na, ka tahuri mai a Apanere, a ka mea, Ko Atahere ianei koe? A ka mea atu ia, Tenei au.
21 Na, ko te meatanga a Apanere ki a ia, Peka atu ki tou matau ranei, ki tou maui, ka hopu ai i tetahi o nga tamariki māu, ka tango ai i ona hei taonga parakete māu. Heoi kihai a Atahere i pai ki te peka ke atu i te whai i a ia.
22 Na, ka mea mai ano hoki a Apanere ki a Atahere, Peka atu i te whai i a au: Kia patua iho koe e ahau ki te whenua hei aha? me pehea hoki e ara ake ai toku mata ki tou tuakana ki a Ioapa?
23 A, tē pai ia ki te peka atu: na, werohia iho ia e Apanere ki te take o te tao ki te rara tuarima, a puta tonu mai te tao ki tenei taha ona; na, hinga iho ia i reira, a, mate ake i taua wahi ano: a, tu katoa te hunga i haere mai ki te wahi i hinga ai a Atahere, i mate ai.
24 Na, ka whai a Ioapa raua ko Apihai i a Apanere: a i rere te ra i to raua taenga ki Puke Amaha, ki tera i te ritenga atu o Kia i te huarahi ki te koraha i Kipeono.
25 ¶ Na, ka huihui atu nga tamariki a Peniamine ki a Apanere, a kotahi tonu to ratou ngohi, a, tu ana ratou i runga i te pukepuke kotahi.
26 Na, ko te karangatanga mai a Apanere ki a Ioapa, te meatanga mai, Me kai tonu koia te hoari? Kahore ano koe kia mohio he ketekete te tukunga iho? a, ahea ra koe mea ai ki te iwi ra kia hoki atu i te whai i o ratou teina?
27 Katahi a Ioapa ka mea atu, E ora ana te Atua, me i kahore koe te ki mai na, ina ko a te ata ano te iwi hoki ai i te whai i tona teina, i tona teina.
28 Na, whakatangihia ana te tētere e Ioapa, a tu katoa ana te iwi, kihai ano hoki i mea ki te whai ano i a Iharaira, mutu ake ano hoki ta ratou whawhai.
29 Na, haere ana a Apanere ratou ko ana tangata i te mānia, a pau katoa taua po, a, whiti ana i Horano, haere ana a puta tonu i Pitirono, tae tonu atu ki Mahanaimi.
30 Na, hoki ana a Ioapa i te whai i a Apanere: a ka huihuia e ia te iwi katoa, na, kotahi tekau ma iwa o nga tangata a Rawiri i kore, me Atahere ano hoki.
31 A, e toru rau e ono tekau nga tangata o Peniamine, ara, o nga tangata a Apanere, i patua e nga tangata a Rawiri, mate rawa.
32 Na, ka mau ratou ki a Atahere, a tanumia iho ki te tanumanga o tona pāpā ki Pete-rehema. Na, haere ana a Ioapa ratou ko ana tangata, a, pau katoa taua po, a, mārama rawa ake, i Heperona ratou.

UPOKO 3.

NA, he roa te pakanga a te whare o Haora ki te whare o Rawiri: a ka kake haere a Rawiri; ko te whare ia o Haora i ngoi-kore haere.
2 ¶ A, i whanau etahi tamariki ma Rawiri ki Heperona: ko Amanono tana matamua, na Ahinoama Ietereeri;
3 Ko Kireapa ano hoki tāna tuarua, na Apikaira wahine a Napara Karameri; a, ko Apoharama te tuatoru, he tama na Maaka tamahine a Taramai kingi o Kehuru;
4 Na, ko Aronia te tuawha, he tama

na Hakiti; a, ko Hepatia te tuarima, he tama na Apitara;
5 A, ko Itireama te tuaono, na Ekera wahine a Rawiri. I whanau enei a Rawiri ki Heperona.
6 ¶ A, i te mea e whawhai ana te whare o Haora ki te whare o Rawiri, na, ka whakanui a Apanere i te kaha mona, *ara*, mo te whare o Haora.
7 Na, he wahine iti ta Haora *i mua*, ko Ritipa te ingoa, he tamahine na Aia: na, ko te meatanga mai *a Ihi-pohete* ki a Apanere, He aha koe i haere ai ki roto ki te wahine a toku pāpā?
8 Na, mura rawa te riri a Apanere i nga kupu a Ihi-pohete, a ka mea ia, He upoko kuri koia ahau i kino nei ki a Hura, a he atawhai nei taku hanga i tenei ra ki te whare o Haora o tou pāpā, ki ona teina, ki ona whanaunga, kihai ano hoki i tuku i a koe ki te ringaringa o Rawiri, i uta ai koe inaianei i te he ki runga ki a au mo tenei wahine?
9 Kia meatia tenei e te Atua ki a Apanere, me etahi atu mea ano hoki, engari ko ta Ihowa i oati ai mo Rawiri, ko taku tena e mea ai ki a ia.
10 Ka whakawhitia atu hoki te kingitanga i te whare o Haora, a, ka whakapumautia te torona o Rawiri i roto i a Iharaira, i roto ano hoki i a Hura, o Rana mai ano, a Peere-hepa atu ana.
11 Heoi kihai i taea e ia te whakahoki kupu atu ki a Apanere, i te wehi i a ia.
12 ¶ Katahi a Apanere ka unga tangata atu ki a Rawiri, he mea nāna ake, hei ki atu, No wai te whenua? hei mea *hoki*, Whakaritea tau kawenata ki a au, a ka huihuia atu toku ringa ki a koe kia meinga ai a Iharaira katoa kia anga ki a koe.
13 ¶ Na, ko te meatanga mai a tera, E pai ana, Me whakarite kawenata ahau ki a koe: kotahi ano ia taku mea e tono ai ahau i a koe, ara, E kore koe e kite i toku mata, ki te kahore e kawea mai e koe a Mikara te tamahine a Haora, ina haere mai koe kia kite i toku mata.
14 A, i unga tangata ano a Rawiri ki a Ipi-pohete tama a Haora, hei mea atu, Homai taku wahine a Mikara i taumautia e ahau maku ki nga kiri matamata kotahi rau o nga Pirihitini.
15 Na, ka unga *tangata* atu a Ihipohete ki te tango mai i a ia i *tona* tahu i a Paratiere tama a Raihi.
16 A, i haere tahi mai ano tona tahu i a ia, me te tangi haere ano i muri i a ia, a tae noa ki Pahurimi. Na, ka mea a Apanere ki a ia, Haere koe, e hoki. A, hoki ana ia.
17 ¶ Na, ka korero a Apanere ki nga kaumatua o Iharaira, ka mea, I rapu koutou i a Rawiri i mua ake nei hei kingi mo koutou.
18 Na, tena ra; ko ta Ihowa korero hoki tenei mo Rawiri, I ki ia, Ko te ringa o Rawiri o taku pononga taku hei whakaora mo toku iwi mo Iharaira i roto i te ringa o nga Pirihitini, i roto ano hoki i te ringa o o ratou hoa riri katoa.
19 A, i korero ano a Apanere ki nga taringa o Peniamine; i haere ano hoki a Apanere, a korerotia ana e ia ki nga taringa o Rawiri i Heperona nga mea katoa e pai ana ki te titiro iho a Iharaira, ki te titiro iho ano hoki o te whare katoa o Peniamine.
20 Na, ka haere a Apanere ki a Rawiri ki Heperona, e rua tekau hoki nga tangata ona hoa. A, tukua ana e Rawiri he hakari ma Apanere ratou ko ona hoa.
21 Na, ko te meatanga mai a Apanere ki a Rawiri, Ka whakatika ahau, ka haere, ka huihui mai i a Iharaira katoa ki toku ariki ki te kingi; a, ma ratou e whakarite kawenata ki a koe, a hei kingi koe mo nga mea katoa e hiahia ai tou wairua. Na, tukua atu ana a Apanere e Rawiri, a haere marie ana ia.
22 ¶ Na, ko te haerenga mai o nga tangata a Rawiri ratou ko Ioapa i te *whai* taua, he nui ano hoki nga taonga i kawea mai e ratou: ko Apanere ia kahore i a Rawiri i Heperona; i tukua atu hoki ia, a haere marie ana.
23 A, te taenga mai o Ioapa ratou ko tana ope katoa, na, ka korerotia te korero ki a Ioapa, I haere mai a Apanere tama a Nere ki te kingi; a, tukua atu ana e ia, a, haere marie ana ia.
24 Na, ka haere mai a Ioapa ki te kingi, a ka mea, He mahi aha tenei au? Nana, i haere mai a Apanere ki a koe: na te aha ia i tukua atu nei e koe, a haere noa atu ana?
25 E mohio ana koe ki a Apanere tama a Nere; i haere mai ia ki te tinihanga i a koe, kia mohio ai ia ki to haerenga atu, ki to haerenga mai, kia mohio ai hoki ki nga mea katoa e mea ai koe.
26 Na, ka puta mai a Ioapa ki waho i te aroaro o Rawiri, a unga tangata atu ana ia ki te whai i a Apanere, a whakahokia mai ana ia e ratou i te puna i Hiraha; ko Rawiri ia kihai i mohio.
27 A, te hokinga mai o Apanere ki Heperona, i a ia ano i te kuwaha, ka kawea e Ioapa ki tahaki; *i mea* kia ata

korero ai ia ki a ia. Na, patua ana ia i
reira i te tuarima o nga rara, mate rawa
mo nga toto hoki o Atahere o tona teina.
28 ¶ A, te rongonga o Rawiri i muri
iho, ka mea, Kahore he hara oku, o toku
kingitanga, i nga toto o Apanere tama a
Nere i te aroaro o Ihowa, a, ake, ake,
ake.
29 Kia u iho ki runga ki te mātenga o
Ioapa, ki runga hoki i te whare katoa o
tona pāpā: kaua hoki e whakamutua i
roto i te whare o Ioapa te mate rere, te
repera, te pupuri tokotoko, te hinga i te
hoari, me te kore taro.
30 Heoi patua iho a Apanere e Ioapa
raua ko Apihai ko tona teina hei utu mo
to raua teina, mo Atahere, i whakamatea
nei e ia ki Kipeono i te tatauranga.
31 ¶ Na, ka mea a Rawiri ki a Ioapa
ratou ko tona nuinga katoa, Haea o
koutou kakahu, whitikiria hoki he ka-
kahu taratara ki a koutou, ka tangi ai
ki a Apanere. A, i haere ano a kingi
Rawiri i muri i te amo.
32 Na, tanumia ana e ratou a Apanere
ki Heperona, a ka puaki te reo o te
kingi, tangi ana ia ki te tanumanga o
Apanere; i tangi ano hoki te iwi katoa.
33 Katahi ka waiata apakura te kingi
ki a Apanere, ka mea, Rite tonu ki te
matenga o te wairangi, te matenga o
Apanere.
34 Kihai ou ringa i herea, kihai ano
hoki ou waewae i paiherea ki nga ra-
hiri: 'rite tonu tou hinganga ki te hi-
nganga o te tangata i te aroaro o nga
tamariki a te kino. I tangi ano hoki te
iwi katoa ki a ia.
35 Na, ka haere mai te iwi katoa ki te
mea i a Rawiri kia kai i te kai i te mea
e awatea ana ano. Na, ka oati a Ra-
wiri, ka mea, Kia meatia mai tenei e te
Atua ki a au, me etahi atu mea ano
hoki, ki te pa ahau ki te taro, ki te-
tahi atu mea ranei, i te mea kahore
ano i to noa te ra.
36 Na, ka mohio mai te iwi katoa, a
pai tonu ki ta ratou titiro mai; i pera
tonu ano me nga mea katoa i meatia e
te kingi, he pai kau ki te titiro mai a te
iwi katoa:
37 Na, ka matau te iwi katoa ratou ko
Iharaira katoa i taua rangi ehara i te
kingi nana i mea kia whakamatea a
Apanere tama a Nere.
38 I mea hoki te kingi ki ana tangata,
Kahore ianei koutou i matau, he ranga-
tira, he tangata nui, kua hinga nei inaia-
nei i roto i a Iharaira?
39 Ko au ia, ahakoa i whakawahia hei
kingi, e kaha-kore ana inaianei, a, e
kaha rawa ana i a au enei tangata, nga
tama a Teruia. Ka rite ki tona kino ta
Ihowa utu ki te kai mahi o te kino.

UPOKO 4.

A TE rongonga o te tama a Haora, kua mate a Apanere ki Hepe-
rona, na, ngohe noa iho ona ringa, a,
raru ana a Iharaira katoa.
2 Na, tokorua nga tangata a te tama a
Haora, he rangatira ngohi, te ingoa o
tetahi ko Paana, te ingoa hoki o tetahi
ko Rekapa, he tama na Rimono Peeroti,
no nga tamariki a Peniamine; (i kiia
hoki a Peeroto no Peniamine:
3 I rere hoki nga Peeroti ki Kitaima,
a noho ana i reira, a taea noatia iho
tenei ra.)
4 Na, he tama ano ta Honatana tama
a Haora, he kopa ona waewae. E rima
nga tau o tona whanautanga i te taenga
mai o te rongo o Haora raua ko Hona-
tana i Ietereere, na, ka mau tona kai
hiki ki a ia, a rere ana: a i a ia e potatu-
tatu ana ki te rere, na, ka taka iho ia,
a totitoti ake, a, ko Mepipohete tona
ingoa.
5 Na, ka haere mai nga tama a Ri-
mono Peeroti, a Rekapa raua ko Paana,
a, haere mai ana i te mahanatanga o te
ra ki te whare o Ihi-pohete, a, i te ta-
koto ano ia i runga i te moenga i te
poutumarotanga.
6 Heoi, haere mai ana raua ki reira
ki waenganui o te whare, *ki ta raua*,
he tiki witi; na, patua iho ia ki te rima
o nga rara, a, rere ana a Rekapa raua
ko tona teina ko Paana.
7 I haere hoki raua ki roto ki te
whare, a, i te takoto tera i runga i tona
moenga i tona whare moenga; na, pa-
tua ana ia e raua, whakamatea iho, na,
tangohia ana tona upoko, a mauria atu
tona upoko. Na, pau katoa taua po i a
raua e haere ana na te ara o te mānia:
8 Na, kawea mai ana e raua te upoko
o Ihi-pohete ki a Rawiri ki Heperona,
a ka mea ki te kingi, Nana, te mātenga
o Ihi-pohete tama a Haora, a tou hoa
riri, i whai nei kia whakamatea koe!
Na, kua mea nei a Ihowa i toku ariki
i te kingi kia whai utu i tenei ra i a
Haora ratou ko ona uri.
9 ¶ Na, ko te whakahokinga mai a
Rawiri ki a Rekapa raua ko tona teina
ko Paana, ki nga tama a Rimono Pe-
eroti, i mea ia ki a raua, E ora ana a
Ihowa i whakaora nei i toku wairua i
roto i nga he katoa,

10 I te korerotanga mai a tetahi ki a au, i te meatanga mai, Nana, kua mate a Haora, (tohu noa ia he kai kawe mai ia i nga korero pai,) na, hopukia atu ana ia e ahau, patua iho ki Tikiraka. Ki tana *ia*, ka hoatu e ahau he utu mo tana korero.

11 Tena ko tenei ka patu nei te hunga kino i te tangata tika i roto i tona whare, i runga ano i tona moenga, e kore ianei ahau e rapu i ona toto aianei i o korua ringa, e huna hoki i a korua i runga i te whenua?

12 Na, whakahaua ana nga taitamariki e Rawiri, a, patua ana raua e ratou, tapahia ana hoki o raua ringa me o raua waewae, whakairihia ake ki runga i te poka wai i Heperona: ko *te* upoko ia o Ihi-pohete i tangohia e ratou, i tanumia ki roto ki te tanumanga o Apanere ki Heperona.

UPOKO 5.

KATAHI ka haere mai nga iwi katoa o Iharaira ki a Rawiri ki Heperona, a ka korero, ka mea, Tenei matou he wheua nou, he kikokiko nou.

2 A, i mua ake nei, i te mea ko Haora to matou kingi, ko koe te kai kawe atu, te kai kawe mai i a Iharaira: kua korerotia ano hoki koe e Ihowa, Ko koe hei hepara mo toku iwi mo Iharaira, ko koe ano hoki hei tino tangata mo Iharaira.

3 Na, ka haere mai nga kaumatua katoa o Iharaira ki te kingi ki Heperona, a ka whakaritea he kawenata e te kingi, e Rawiri, ki a ratou ki Heperona ki te aroaro o Ihowa: a, whakawahia ana e ratou a Rawiri hei kingi mo Iharaira.

4 ¶ E toru tekau nga tau o Rawiri i tona meatanga hei kingi, a, e wha tekau nga tau i kingi ai ia.

5 E whitu nga tau e ono nga marama i kingi ai ia i roto i a Hura ki Heperona: a, e toru tekau ma toru nga tau i kingi ai ia i roto i a Iharaira katoa raua ko Hura ki Hiruharama.

6 ¶ Katahi ka haere te kingi ratou ko ana tangata ki Hiruharama ki nga Iepuhi e noho ana i taua whenua: na, ko ta ratou korerotanga mai ki a Rawiri, te kianga mai, E kore koe e tae mai ki konei, ki te kahore koe e pei i nga matapo, i nga totitoti: hua noa e kore e taea atu a reira e Rawiri.

7 Heoi riro ana i a Rawiri te pourewa i Hiona; ko te pa hoki tera o Rawiri.

8 I mea hoki a Rawiri i taua ra, Te tangata ka taea e ia te rerenga wai, a ka patua ano e ia nga Iepuhi, nga totitoti me nga matapo e kinongia nei e te wairua o Rawiri, *hei tino tangata ia, hei rangatira;* mo ratou i mea, *ara,* nga matapo me nga totitoti, E kore ia e tae mai ki te whare.

9 Na, ka noho a Rawiri ki te pourewa, a karangatia ana a reira, Ko te pa o Rawiri. I hangā ano hoki e Rawiri, a tawhio noa; o Miro mai ano, a, *haere* whakaroto.

10 Na, ka tino nui haere a Rawiri, i a ia ano a Ihowa te Atua o nga mano.

11 ¶ Na, ka ungā mai he karere e Hirama kingi o Taira ki a Rawiri, me etahi rakau, he hita, me nga kai mahi rakau, me nga kai mahi o nga kohatu whare; a, na ratou i hanga he whare mo Rawiri.

12 Na, ka mohio a Rawiri kua whakapumautia ia e Ihowa hei kingi mo Iharaira, kua whakanuia ano hoki tona kingitanga, he whakaaro hoki ki tona iwi ki a Iharaira.

13 ¶ A, i tangohia ano hoki e Rawiri etahi wahine iti māna, me etahi wahine tupu i roto i Hiruharama, i muri iho i tona haerenga mai i Heperona. Na, ka whanau ano etahi tamariki me etahi tamahine ma Rawiri.

14 Ko nga ingoa ano enei o ana i whanau ki Hiruharama, Ko Hamua, ko Hopapa, ko Natana, ko Horomona.

15 Ko Ipihara, ko Erihua, ko Nepeke, ko Iapia,

16 Ko Erihama, ko Eriara, ko Eriparete.

17 ¶ A, te rongonga o nga Pirihitini kua whakawahia a Rawiri hei kingi mo Iharaira, na, ka haere mai nga Pirihitini katoa ki te rapu i a Rawiri, a ka rongo a Rawiri, na, haere ana ia ki te pourewa.

18 Na, te haerenga mai o nga Pirihitini, ka wawa noa atu ki Raorao Repaima.

19 Na, ka ui atu a Rawiri ki a Ihowa, ka mea, Me haere ranei ahau ki nga Pirihitini? E homai ranei ratou e koe ki toku ringa? Na, ko te meatanga mai a Ihowa ki a Rawiri, Haere, ka tino hoatu hoki e ahau nga Pirihitini ki tou ringa.

20 Na, ko te haerenga o Rawiri ki Paara-peratimi, a, patua iho ratou i reira e Rawiri. Na, ka mea ia, Pakaru ana i a Ihowa oku hoa riri i toku aroaro, koia ano kei te pakaruhanga wai. No reira i karangatia ai te ingoa o taua wahi, ko Paara-peratimi.

21 A, mahue ana i a ratou a ratou
whakapakoko i reira, tahuna ake e
Rawiri ratou ko ana tangata.
22 ¶ Na, ka haere mai ano hoki nga
Pirihitini, a ka wawa noa atu ki Raorao
Repaima.
23 Na, ka ui a Rawiri ki a Ihowa, a
ka mea mai ia, Kaua e haere ki runga;
engari me haere awhio atu ki muri i a
ratou, ka puta mai ai ki a ratou i te
ritenga mai o nga maperi.
24 A ka rangona e koe he haruru ha-
ere i nga kouru o nga maperi, ko reira
koe korikori ai; no te mea ko te haere-
nga atu tena o Ihowa i tou aroaro ki te
patu i te ope o nga Pirihitini.
25 Na, peratia ana e Rawiri me ta
Ihowa i whakahau ai ki a ia; a, patua
iho e ia nga Pirihitini i Kepa, a tae noa
koe ki Katere.

UPOKO 6.

NA, ka huihuia ano hoki e Rawiri
te hunga whiriwhiri katoa o Iha-
raira, e toru tekau nga mano.
2 A ka whakatika a Rawiri ratou ko
tona nuinga katoa, haere atu ana i Paare
o Hura, tikina atu ana e ia i reira ta te
Atua aaka, tona ingoa e karangatia nei
Ko te ingoa o Ihowa o nga mano, e noho
nei i *waenganui* o nga kerupima.
3 Na, ka whakanohoia e ratou te aaka
a te Atua ki runga ki te kāta hou,
a kawea mai ana i roto i te whare o
Apinarapa i Kipea: a, na Uha raua ko
Ahio, na nga tama a Apinarapa, i arahi
te kāta hou.
4 Heoi kawea mai ana e ratou i roto i
te whare o Apinarapa i Kipea, me te
haere tahi ano ratou ko te aaka a te
Atua; a, i haere a Ahio i mua i te aaka.
5 Katahi ka takaro a Rawiri ratou ko
te whare katoa o Iharaira ki te aroaro
o Ihowa, me te whakatangi ano i a ra-
tou mea katoa, he kauri nei te rakau, i
nga hāpa, i nga hatere, i nga timipera,
i nga korenete, i nga himipora.
6 ¶ A ka tae mai ratou ki te patunga
witi a Nakono, ka totoro mai a Uha ki
te aaka a te Atua, a, puritia ana e ia; i
whakaoioia hoki e nga kau.
7 Na, ka mura te riri o Ihowa ki a
Uha, a, patua iho ia i reira e te Atua
mo tona he, a mate ake i reira i te taha
o te aaka a te Atua.
8 Na, ka pouri a Rawiri mo te torere-
tanga i torere ai a Ihowa ki a Uha; na,
karangatia ana taua wahi e ia, Ko Pe-
rete-uha, e *mau* nei ano a taea noatia
tenei ra.
9 Na, ka wehi a Rawiri i a Ihowa i
taua ra, a ka mea, Ma te aha e tae ake
ai te aaka a Ihowa ki a au.
10 Heoi kihai a Rawiri i pai ki te
tango mai i te aaka a Ihowa ki a ia ki
roto ki te pa o Rawiri; na, kawea ketia
ana e Rawiri ki te whare o Opere-eroma
Kiti.
11 E toru nga marama i noho ai te
aaka a Ihowa ki te whare o Opere-eroma
Kiti: a ka manaakitia e Ihowa a Opere-
eroma ratou ko tona whare katoa.
12 ¶ A ka korerotia te korero ki a
Kingi Rawiri, Kua manaakitia e Ihowa
te whare o Opere-eroma, ratou ko ana
mea katoa, he whakaaro ki te aaka a te
Atua, na, ka haere a Rawiri, a kawea
ana e ia te aaka a te Atua ki runga, i
roto i te whare o Opere-eroma ki te pa
o Rawiri, me te koa ano ia.
13 A ka ono nga hikoinga i hikoi ai
nga kai amo i te aaka a Ihowa, na, ka
patua e ia etahi kau me etahi mea
momona.
14 Na, ka whakapaua katoatia tona
kaha e Rawiri ki te kanikani ki te aro-
aro o Ihowa: i whitikiria ano hoki he
epora rinena ki a Rawiri.
15 Na, kawea mai ana te aaka a Ihowa
e Rawiri ratou ko te whare katoa o
Iharaira, me te hamama ano ratou, me
te tangi ano hoki te tētere.
16 A, te taenga mai o te aaka a Ihowa
ki te pa o Rawiri, na, ka titiro mai a
Mikara te tamahine a Haora na te ma-
tapihi, a ka kite i a Kingi Rawiri e
tupekepeke ana, e kanikani ana i te
aroaro o Ihowa; a whakahawea ana ki
a ia i roto i tona ngakau.
17 ¶ Na, ka kawea mai e ratou te
aaka a Ihowa, a, whakaturia ana ki
tona wahi, ki waenganui o te tapena-
kara i whakaarahia e Rawiri mona:
katahi ka whakaekea atu e Rawiri etahi
tahunga tinana ki te aroaro o Ihowa,
me etahi whakamarietanga.
18 A ka mutu ta Rawiri whakaeke i
nga tahunga tinana me nga whakama-
rietanga, na, ka manaakitia e ia te iwi i
runga i te ingoa o Ihowa o nga mano.
19 A, i tuwhaina ano e ia ma te iwi
katoa, ma te huihui katoa o Iharaira,
ma te tane, ma te wahine, kotahi keke
taro ma tenei, ma tenei, me tetahi wahi
kikokiko, me tetahi oko *waina*. Na,
haere ana te iwi katoa ki tona whare, ki
tona whare.
20 ¶ Na, hoki ana a Rawiri ki te
manaaki i tona whare. A ka puta mai
a Mikara te tamahine a Haora ki te
whakatau i a Rawiri, a ka mea, Ano te

kororia o te kingi o Iharaira inaianei, i whakakite nei i a ia inaianei ki te tirohanga o nga pononga wahine a ana tangata, i rite tonu nei ki tetahi o te hunga wairangi e whakakite nui ana i a ia!
21 Na, ko te meatanga atu a Rawiri ki a Mikara, I te aroaro ra o Ihowa, i whiriwhiri nei i a au, i kape nei i tou pāpā, i tona whare katoa ano hoki, i whakarite hoki i a au hei rangatira mo te iwi o Ihowa, mo Iharaira; koia ahau i takaro ai ki te aroaro o Ihowa.
22 A ka nui atu ano i tenei toku wairangi, ka iti iho ano hoki ahau ki taku titiro iho; a, nga pononga wahine i kiia mai na e koe, ka whakahonoretia ahau e ratou.
23 Na, kore ake he tamariki ma Mikara tamahine a Haora, a taea noatia te ra i mate ai.

UPOKO 7.

A I te kingi e noho ana i tona whare, a ka meinga e Ihowa kia okioki i ona hoa riri katoa i tetahi taha, i tetahi taha.
2 Na, ko te meatanga mai a te kingi ki a Natana poropiti, Na, titiro, kei te noho nei ahau i roto i te whare hita, ko te aaka ia a te Atua e noho ana i roto i nga kakahu.
3 Katahi a Natana ka mea atu ki te kingi, Haere, meatia nga mea katoa i roto i tou ngakau; kei a koe hoki a Ihowa.
4 ¶ Na, i taua po ano ka puta mai te kupu a Ihowa ki a Natana, ka mea,
5 Haere, mea atu ki taku pononga ki a Rawiri, Ko te kupu tenei a Ihowa, Mau koia e hanga he whare hei nohoanga moku?
6 Kahore nei hoki ahau i noho i roto i te whare, no te rangi ano i kawea mai ai e ahau nga tamariki a Iharaira i Ihipa, a taea noatia tenei ra; heoi he noho haere taku i roto i te teneti, i te tapenakara.
7 I oku haereerenga katoatanga i roto i nga tamariki katoa a Iharaira i puaki ranei tetahi kupu aku ki tetahi o nga iwi o Iharaira i whakaritea e ahau hei hepara mo toku iwi mo Iharaira, i mea ranei ahau, He aha koutou tē hanga ai i tetahi whare hita moku?
8 Na, kia penei to ki atu aianei ki taku pononga ki a Rawiri, Ko te kupu tenei a Ihowa o nga mano, Naku koe i tango mai i roto i te nohoanga hipi, i te whai hipi, hei rangatira mo toku iwi mo Iharaira.
9 A, i a koe ahau i o haerenga katoa, hautopea atu ana e ahau ou hoa riri katoa i tou aroaro, a meinga ana koe e ahau hei ingoa nui, hei pera ano me te ingoa o nga mea nunui o te whenua.
10 Na, maku ano hoki e whakarite he wahi mo toku iwi mo Iharaira, ka whakatokia ano hoki ratou e ahau kia noho ki to ratou ake, kia kore e oho a muri ake nei; kia mutu ai te tukino a nga tamariki a te kino i a ratou, kei pera me to mua,
11 Me to te wa ano hoki i whakaritea ai e ahau nga kai whakarite whakawa mo toku iwi mo Iharaira, i meinga ai hoki koe e ahau kia okioki i ou hoa riri katoa. Na, ko ta Ihowa kupu tenei ki a koe, Ma Ihowa e hanga he whare mou.
12 ¶ A ka tutuki ou ra, ka moe koe ki ou mātua, na, ka whakaarahia e ahau i muri i a koe tou whanau e puta mai i roto i ou whekau, a ka whakapumautia tona kingitanga.
13 Mana e hanga he whare mo toku ingoa, a ka whakapumautia e ahau te torona o tona kingitanga, a, ake ake ake.
14 Ko ahau hei matua ki a ia, a, ko ia hei tamaiti ki a au. Ki te ngau ke tana mahi, ka whiu ahau i a ia ki te whiu a te tangata, ki nga whakapānga a nga tamariki a te tangata.
15 E kore ia e mutu toku aroha ki a ia, e kore e pera me toku ki a Haora i peia atu na e ahau i tou aroaro.
16 Ka tūturu tonu hoki tou whare me tou kingitanga, a, ake ake ake, ki tou aroaro: ka mau tonu tou torona, a, ake nei ake nei.
17 Rite tonu ki enei kupu katoa, ki tenei whakakitenga katoa ano hoki, nga kupu a Natana ki a Rawiri.
18 ¶ Katahi ka haere atu a Kingi Rawiri, a, noho ana ki te aroaro o Ihowa, ka mea, Ko wai ahau, e te Ariki, e Ihowa? he aha hoki toku whare, i kawea mai ai ahau e koe ki tenei wahi?
19 He mea iti ano hoki tenei ki tau titiro iho, e te Ariki, e Ihowa, na, kua korerotia nei e koe te whare o to pononga, a tau tini noa atu. Ko ta te tangata tikanga ranei tenei, e te Ariki, e Ihowa?
20 Na, ko te aha ake hei korerotanga ma Rawiri ki a koe? e mohio ana hoki koe, e te Ariki, e Ihowa, ki tau pononga.
21 He whakaaro ki to kupu, na tou ngakau ano hoki, i mea ai koe i enei mea nui katoa, kia mohio ai to pononga.
22 Na, he nui koe, e Ihowa, e te

Atua: kahore hoki he rite mou, kahore
atu hoki he atua; ko koe anake: e rite
tonu ana ki nga mea katoa i rongo ai o
matou taringa.
23 Ko tehea iwi hoki o te whenua hei
rite mo tou iwi mo Iharaira, i haere nei
te Atua ki te hoko hei iwi māna ake,
kia meinga ai he ingoa mona, kia mahia
ai ano hoki nga mea nui e wehingia ana,
he whakaaro ki a koutou, hei mea mo
tou whenua, i te aroaro o tou iwi i hoko-
na nei e koe i roto i Ihipa, i *roto i* nga
tauiwi i o ratou atua ano hoki?
24 Kua whakapumautia nei hoki e
koe mou tou iwi a Iharaira hei iwi mou,
a, ake, ake, ake: me koe hoki, e Ihowa
hei Atua mo ratou.
25 Na, whakamanā aianei, e Ihowa, e
te Atua, te kupu i korerotia e koe mo
to pononga ratou ko tona whare, a, ake
ake ake, meatia ano hoki tau i korero ai.
26 Kia whakanuia ano hoki tou ingoa,
a ake ake ake, kia korerotia, Ko Ihowa
o nga mano te Atua o Iharaira. A, kia
tūturu tonu te whare o to pononga, o
Rawiri, ki tou aroaro.
27 Nau nei hoki, e Ihowa o nga mano,
e te Atua o Iharaira, i whakapuaki mai
ki to pononga, i mea, Ka hangā e ahau
he whare mou: koia te ngakau o to
pononga i anga ai ki te inoi i tenei inoi
ki a koe.
28 Na, ko koe, e te Ariki, e Ihowa,
taua Atua nei, he pono hoki au kupu,
kua korerotia mai ano hoki e koe tenei
mea pai ki to pononga.
29 Na, kia pai koe ki te manaaki i te
whare o to pononga, kia pumau tonu
ai ki tou aroaro: he kupu mai hoki nau,
na te Ariki, na Ihowa, a, hei au mana-
akitanga he manaakitanga mo te whare
o to pononga, a, ake ake ake.

UPOKO 8.

NA, muri iho ka patua nga Pirihi-
tini e Rawiri, a hinga ana ratou
i a ia: a, tangohia mai ana e Rawiri a
Meteke-ama i te ringa o nga Pirihitini.
2 I patua ano e ia a Moapa, a, ruritia
ana ratou ki te aho; i whakatakotoria
hoki ratou ki te whenua: na, e rua nga
aho i ruritia ai *ratou*, he mea mo te wha-
kamate; rite tonu hoki te roa o te aho
mo te whakaora. Na, ka waiho nga
Moapi e Rawiri hei pononga, a homai
ana he hakari e ratou.
3 ¶ A, i patua ano hoki e Rawiri a
Hararetere tama a Rehopo kingi o Topa,
i tona haerenga ki te whakahoki mai i
tana rohe i Awa Uparati.
4 Na, kotahi mano ana *hariata* i riro
mai i a Rawiri, e whitu rau ano hoki
nga hoia eke hoiho, a e rua tekau mano
nga tangata haere i raro. Na, whaka-
ngongea ana e Rawiri nga *hoiho* o nga
hariata katoa; i whakatoea ia e ia etahi
o ratou *mo* nga hariata kotahi rau.
5 A, te haerenga mai o nga Hiriani o
Ramahiku ki te whakauru i a Harare-
tere kingi o Topa, na, patua iho e Ra-
wiri o nga Hiriani e rua tekau ma rua
mano tangata.
6 A, i whakanohoia ano e Rawiri etahi
hoia pupuri ki Hiria, i Ramahiku: a ka
waiho nga Hiriani hei pononga homai
hakari ma Rawiri. Na, whakaorangia
ana a Rawiri e Ihowa i ana haerenga
katoatanga.
7 I tangohia ano e Rawiri nga puku-
puku koura o nga tangata a Hararetere,
a kawea mai ana ki Hiruharama.
8 A, nui whakaharahara te parahi i
tangohia mai e Kingi Rawiri i roto i
Petaha, i Perotai, i nga pa o Hararetere.
9 ¶ A, te rongonga o Toi kingi o
Hamata kua patua e Rāwiri te ope
katoa a Hararetere,
10 Na, ka tono mai a Toi i a Iorama
i tana tamaiti ki a Kingi Rawiri ki te
oha ki a ia, ki te manaaki hoki i a ia;
mona i whawhai ki a Hararetere, i patu
hoki i a ia: (he hoa riri hoki a Harare-
tere no Toi:) na, i tona ringa ano hoki
etahi mea hiriwa, etahi mea koura, etahi
mea parahi.
11 Whakatapua ake ano hoki era e
Kingi Rawiri ma Ihowa hei tapiri mo
te hiriwa, mo te koura, i whakatapua e
ia a nga iwi katoa i hinga nei i a ia.
12 A Hiria, a Moapa, a nga tamariki
a Amona, a nga Pirihitini, a Amareke,
me nga taonga ano hoki o Hararetere
tama a Rehopo kingi o Topa.
13 Na, ka whai ingoa a Rawiri i tona
hokinga mai i te patu i nga Hiriani i te
raorao tote; kotahi tekau ma waru
mano *ratou*.
14 ¶ A, i whakanohoia ano e ia etahi
hoia pupuri ki Eroma; he mea whaka-
noho ki Eroma katoa ana hoia pupuri,
a ka meinga nga Eromi katoa hei po-
nonga ma Rawiri. A, whakaorangia
ana a Rawiri e Ihowa i ana haerenga
katoatanga.
15 Na, ko Rawiri te kingi o Iharaira
katoa; a i mahi ano a Rawiri i te wha-
karite whakawa, i te tika ano hoki, mo
tona iwi katoa.
16 A, ko Ioapa tama a Teruia te ra-
ngatira ope, ko Iehohapata tama a Ahi-
ruru te kai whakamaharahara.

17 Ko Haroko tama a Ahitupu, raua ko Ahimereke tama a Apiatara, nga tohunga; ko Heraia hoki te kai tuhituhi;
18 A, ko Penaia tama a Iehoiara te *rangatira* mo nga Kereti, mo nga Pereti; ko nga tama ia a Rawiri nga tino rangatira.

UPOKO 9.

NA, ka mea a Rawiri, Kahore ranei he morehu inaianei o roto o te whare o Haora, kia puta ai toku aroha ki a ia, he mea hoki naku ki a Honatana?
2 Na, he pononga ta te whare o Haora, tona ingoa ko Tipa: na, ka karangatia ia e ratou ki a Rawiri, a ka mea te kingi ki a ia, Ko Tipa koe? A ka mea mai tera, Tenei to pononga.
3 Na, ko te meatanga mai a te kingi, Kahore ianei tetahi tangata o te whare o Haora, kia whakaputaina ai e ahau to te Atua aroha ki a ia? Na, ka mea mai a Tipa ki te kingi, Tenei ano tetahi tama a Honatana, he kopa nga waewae.
4 Na, ko te meatanga a te kingi ki a ia, Kei hea ia? A ka mea mai a Tipa ki te kingi, Na, kei te whare ia o Makiri, tama a Amiere, kei Ro-tepara.
5 ¶ Katahi a Kingi Rawiri ka unga tangata atu ki te tiki i a ia i roto i te whare o Makiri, tama a Amiere, i Rotepara.
6 A, te taenga mai o Mepipohete tama a Honatana tama a Haora ki a Rawiri, ka hinga tapapa iho, ka piko iho. Na, ka mea a Rawiri, E Mepipohete. Ano ra ko tera, Tenei to pononga.
7 ¶ Na, ko te meatanga atu a Rawiri ki a ia, Kaua e wehi; ka puta hoki toku aroha ki a koe, he whakaaro hoki ki a Honatana ki tou pāpā, me whakahoki ano e ahau ki a koe te mara katoa a Haora a tou pāpā; me kai taro tonu ano hoki koe ki taku tepara.
8 Na, ka piko iho ia, a ka mea, He aha to pononga, i anga ai koe ki te kuri mate, ki te penei me au nei?
9 ¶ Katahi ka karanga atu te kingi ki a Tipa, ki te tangata a Haora, a ka mea ki a ia, Ko nga mea katoa a Haora i mua, a tona whare katoa ano hoki, ka hoatu e ahau ki te tama a tou ariki.
10 A, ko koe hei kai mahi mana i te oneone, koutou ko o tama, ko o pononga, ka kawe mai ai *i nga hua;* a ka whai taro te tama a tou ariki hei kai māna: ko Mepipohete ia ko te tama a tou ariki, me kai taro tonu ia ki taku tepara. Na, kotahi tekau ma rima nga tama a Tipa, e rua tekau ano hoki nga pononga.
11 Na, ko te meatanga mai a Tipa ki te kingi Ka rite ta to pononga e mea ai ki nga mea katoa i whakahaua mai e taku ariki e te kingi ki tana pononga. Ko Mepipohete ia (*e ai ta te kingi*) me kai ki taku tepara; ka rite ano ki tetahi o nga tama a te kingi.
12 Na, he tama ano ta Mepipohete he mea nohinohi, tona ingoa ko Mika: a, he pononga na Mepipohete te hunga katoa e noho ana i te whare o Tipa.
13 Heoi noho ana a Mepipohete ki Hiruharama: i kai tonu hoki ia ki te tepara a te kingi; he kopa ano ona waewae e rua.

UPOKO 10.

NA, i muri i tenei ka mate te kingi o nga tamariki a Amona, a, ko Hanunu ko tana tama te kingi i muri i a ia.
2 Katahi ka mea a Rawiri, Ka puta taku aroha ki a Hanunu tama a Nahaha, ka rite ano ki te whakaputanga aroha mai a tona pāpā ki a au. Na, tonoa ana e Rawiri ana tangata hei kawe i tana whakamarie ki a ia mo tona pāpā. A ka tae mai nga tangata a Rawiri ki te whenua o nga tamariki a Amona.
3 Na, ka mea mai nga rangatira o nga tamariki a Amona ki a Hanunu ki to ratou ariki, Ki tau whakaaro he whakahonore na Rawiri i tou pāpā i tonoa mai ai e ia nga kai whakamarie ki a koe? he teka ianei he titiro i te pa, he tutei, he whakangaro te mea i tonoa mai ai e Rawiri ana tangata ki a koe?
4 Na, ka mau a Hanunu ki nga tangata a Rawiri, a heua ana e ia tetahi taha o o ratou pahau, tapahia ana hoki e ia o ratou kakahu ki waenga, a, tae noa iho ki o ratou papa, a, tonoa atu ana ratou.
5 A ka korerotia ki a Rawiri, na, ka tono tangata ia ki te whakatau i a ratou; he nui hoki te whakama o aua tangata; i mea ano hoki te kingi, Hei Heriko koutou noho ai, kia tupu ra ano o koutou pahau. Ko reira hoki mai ai.
6 ¶ A, te kitenga o nga tamariki a Amona e piro ana ratou ki a Rawiri, na, ka tono tangata mai nga tamariki a Amona hei utu i nga Hiriani o Peterehopo, i nga Hiriani ano hoki o Topa, e rua tekau nga mano, he hunga haere

i raro, i te kingi ano hoki o Maaka, ko-
tahi mano tangata, i to Ihi-topo, kotahi
tekau ma rua mano tangata.
7 A, te rongonga o Rawiri, na, ka
tonoa e ia a Ioapa ratou ko te ope katoa,
ko nga tangata marohirohi.
8 Na, ka puta mai nga tamariki a
Amona ki waho, a whakatakotoria ana o
ratou ngohi ki te kuwaha o te keti: a,
ko nga Hiriani o Topa, o Rehopo, me
nga tangata o Ihi-topo, o Maaka, he
ngohi ano to ratou i te parae.
9 A, te kitenga o Ioapa e akina ana a
mua, a muri ano hoki ona e te hoa riri,
na, ka whiriwhiria e ia etahi i roto i te
hunga whiriwhiri katoa o Iharaira, a
whakaritea ana e ia hei tu i nga
Hiriani:
10 Ko te nuinga atu hoki o te iwi i
tukua e ia ki te ringaringa o Apihai o
tona teina, a whakatikaia ana e tera hei
tu i nga tamariki a Amona.
11 I mea ano ia, Ki te kaha nga Hi-
riani i a au, na, me awhina mai ahau e
koe; a, ki te kaha nga tamariki a
Amona i a koe, na, me haere atu ahau
ki te awhina i a koe.
12 Kia maia, kia maia tatou; me
whakaaro ki to tatou iwi, ki nga pa o to
tatou Atua, a, ma Ihowa e mea te mea
e pai ana ki tana titiro iho.
13 A, te whakatatanga o Ioapa ratou
ko tona nuinga ki te whawhai ki nga
Hiriani, na, rere ana ratou i tona aroaro.
14 A, te kitenga o nga tamariki a
Amona kua rere nga Hiriani, na, ka
rere ano ratou i te aroaro o Apihai, a,
haere ana ki te pa. Na, hoki mai ana a
Ioapa i nga tamariki a Amona, a haere
ana ki Hiruharama.
15 ¶ A, te kitenga o nga Hiriani kua
patua ratou e Iharaira, na, ka huihui
ratou.
16 A ka tono tangata atu a Hararetere
ki te tiki i nga Hiriani i tera taha o te
awa: a, haere mai ana ratou ki Hera-
ma, ko Hopaka ano hoki rangatira o te
ope a Hararetere i mua i a ratou.
17 A ka korerotia ki a Rawiri, na, ka
huihuia e ia a Iharaira katoa, a, whiti
ana ki tera taha o Horano haere ana ki
Herama. Na, ka whakatikaia e nga
Hiriani o ratou ngohi hei tu i a Rawiri,
a ka whawhai ki a ia.
18 Na, ka rere nga Hiriani i te aroaro
o Iharaira, a, patua iho o nga Hiriani e
Rawiri *nga tangata* o nga hariata e
whitu nga rau, e wha tekau mano ano
hoki nga hoia eke hoiho; i patua ano
hoki e ia a Hopaka te rangatira o ta
ratou ope, a, mate iho ia ki reira.
19 A, te kitenga o nga kingi katoa, o
nga apa o Hararetere, kua patua ratou
e Iharaira, na, ka houhia e ratou te
rongo ki a Iharaira, a ka meinga hei
apa mo ratou. Heoi wehi ana nga
Hiriani, a mutu ake ta ratou awhina i
nga tamariki a Amona.

UPOKO 11.

A, TE takanga o te tau, te wa ano e
haere ai nga kingi *ki te wha-
whai*, na, ka unga e Rawiri a Ioapa
ratou ko ana tangata, ko Iharaira katoa
ano hoki; a, huna iho e ratou nga
tamariki a Amona, whakapaea ana hoki
e ratou a Rapa. Ko Rawiri ia i noho
ki Hiruharama.
2 ¶ A, i te mea ka ahiahi, na, ka
maranga ake a Rawiri i tona moenga,
a, haereere ana i runga i te tuanui o te
whare o te kingi: na, ka kitea iho e ia
i runga i te tuanui tetahi wahine e ho-
roi ana i a ia; a, he ataahua rawa te
wahine ki te titiro atu.
3 Katahi ka tono *tangata* atu te kingi,
a, uia ana e ia taua wahine. Na, ko te
meatanga mai, Ehara ianei tenei i a
Pate-hepa tamahine a Eriama, he wa-
hine na Uria Hiti.
4 Na, ka unga etahi tangata e Rawiri
ki te tiki i a ia; a ka haere mai ia ki a
ia; a takoto tahi ana raua; (kua oti
hoki tona poke te pure,) hoki ana ki
tona whare.
5 Na, ka hapu te wahine, a ka tono
tangata mai ki a Rawiri, ka mea, E
hapu ana ahau.
6 ¶ Katahi a Rawiri ka tono tangata
atu ki a Ioapa, ka mea, Tena a Uria te
Hiti tonoa mai ki a au. Na, tonoa mai
ana e Ioapa a Uria ki a Rawiri.
7 A, te taenga mai o Uria ki a ia, na,
ka ui a Rawiri ki te pai o Ioapa, ki te
pai o te iwi, ki te pai o te whawhai.
8 Katahi a Rawiri ka mea ki a Uria,
Haere ki raro ki tou whare ki te horoi
i ou waewae. Na, ka puta mai a Uria
i roto i te whare o te kingi; a, i maua
mai ano hoki i muri i a ia tetahi wahi
kai a te kingi.
9 Heoi moe ana a Uria ki te tatau o
te whare o te kingi i roto i nga tangata
katoa a tona ariki, kihai hoki i haere ki
raro ki tona whare.
10 A ka korerotia mai te korero ki a
Rawiri, Kihai a Uria i haere ki raro ki
tona whare, na, ka mea a Rawiri ki a
Uria, He teka ianei i te haere koe, a
katahi ka tae mai? he aha koe te haere
ai ki raro ki tou whare?

11 Na, ko te meatanga mai a Uria ki
a Rawiri, Kei roto te aaka i te tihoka-
hoka, me Iharaira ano hoki ratou ko
Hura; kei te mata ano o te parae toku
ariki a Ioapa ratou ko nga tangata a
toku ariki e noho ana; a, kia haere koia
ahau ki toku whare ki te kai, ki te inu,
ki te takoto ki taku wahine? E ora
ana koe, e ora ana hoki tou wairua, e
kore tenei mea e meatia e ahau.
12 Na, ka mea a Rawiri ki a Uria, E
noho koe ki konei i tenei ra ano hoki,
a, apopo ahau unga ai i a koe. Na,
noho ana a Uria i taua rangi, i te aonga
ake ano hoki, ki Hiruharama.
13 Na, ka karangatia ia e Rawiri, a,
kai ana tera ki tona aroaro, inu ana, a
haurangi ana: a, i te ahiahi ka puta
mai ki waho ki te takoto ki tona tako-
toranga i roto i nga tangata a tona
ariki, kihai ano hoki i haere ki raro ki
tona whare.
14 ¶ Na, i te ata ka tuhituhia he puka-
puka e Rawiri ki a Ioapa, a, tonoa
ana kia kawea e Uria.
15 I tuhituhi hoki ia ki te pukapuka,
i mea, Tena a Uria hoatu ki mua rawa,
ki te *wahi* e nui rawa ana te whawhai,
ka hoki mai ai i muri i a ia, kia patua
ai ia, kia mate ai.
16 Na, i a Ioapa e whakapae ana i te
pa, ka hoatu e ia ki a Uria te wahi i
mohio ai ia kei reira nga tangata toa.
17 A, te putanga mai o nga tangata o
te pa ki te whawhai ki a Ioapa, na, ka
hinga etahi o te iwi, no nga tangata a
Rawiri; a, i mate ano hoki a Uria Hiti.
18 ¶ Katahi a Ioapa ka tono tangata
mai hei korero ki a Rawiri i nga mea
katoa o te whawhaitanga.
19 A, i ako ano ia i te karere, i mea,
E poto i a koe nga mea katoa o te wha-
whaitanga te korero ki te kingi;
20 Na, ki te ara te riri a te kingi, a ka
mea ia ki a koe, He aha koutou i wha-
katata rawa ai ki te pa tatau ai? kahore
ianei koutou i mohio ka kopere mai
ratou i te taiepa?
21 Na wai a Apimereke te tama a
Ierupehete i patu? he teka ianei na te
wahine i maka he maramara no te ko-
hatu huri ki runga ki a ia i runga i
te taiepa, a, mate iho ia ki Tepehe?
he aha koutou i whakatata atu ai ki
te taiepa? Katahi koe ka mea atu,
Kua mate ano hoki to pononga a Uria
Hiti.
22 ¶ Na, haere mai ana te karere, a
ka tae mai, korerotia ana e ia ki a Ra-
wiri nga mea katoa i unga mai ai ia e
Ioapa.
23 I mea hoki te karere ki a Rawiri,
I kaha rawa mai aua tangata ki a ma-
tou, a, puta mai ana ki a matou ki te
parae. Na, whakaekea atu ana ratou e
matou, a, tae noa ki te kuwaha o te
keti.
24 Na, ko te koperenga mai a nga kai
kopere i runga i te taiepa ki o tangata,
mate iho etahi o nga tangata a te kingi;
me to pononga ano hoki me Uria Hiti
kua mate.
25 Na, ko te meatanga mai a Rawiri
ki te karere, Kia penei to ki atu ki a
Ioapa, Kei he tenei mea ki to whakaaro
iho, he kai noa iho hoki ta te hoari i
tetahi, i tetahi: kia kaha to whawhai ki
te pa, whakangaromia ano hoki. Mau
ano hoki ia e whakatenatena.
26 ¶ A, te rongonga o te wahine a
Uria kua mate tona tahu a Uria, na, ka
tangihia e ia tona tahu.
27 A ka pahemo te tangihanga, na, ka
tono tangata a Rawiri ki te tiki i a ia
ki tona whare, a ka waiho hei wahine
mana, a ka whanau ta raua tama. Otiia
i kino ki ta Ihowa titiro iho taua mea
i mea ai a Rawiri.

UPOKO 12.

NA, ka tonoa mai a Natana e Ihowa
ki a Rawiri: a, tona taenga mai
ki a ia, ka mea ki a ia, Tokorua nga
tangata i roto i te pa kotahi; he taonga
o tetahi, he rawa-kore tetahi.
2 He tini noa iho nga hipi, me nga
kau a te tangata taonga:
3 Hore rawa ia he mea a te rawa-kore;
kotahi ano te reme, he mea nohinohi, he
mea hoko, he mea whakatupu ake nāna;
a, i a ia, ratou ko ana tamariki, taua
reme, e neke ake ana ki te katua; e kai
ana i tana kongakonga, e inu ana i roto
i tana pāta; i takoto ki tona uma, a,
ki a ia, e rite ana ki te tamahine.
4 Na, kua tae mai he pahī ki te ta-
ngata taonga, a ka manawapa tera ki
te tango i tetahi o ana hipi, o ana kau,
kia takā ma te manuhiri i haere mai
ki a ia; heoi tangohia ana e ia te reme
a te tangata rawa-kore, takā ana e ia
ma te tangata i haere mai nei ki a ia.
5 Te tino muranga o te riri a Rawiri
ki taua tangata, ka mea ki a Natana,
E ora ana a Ihowa, ka mate te tangata
nana tenei mahi.
6 Ko te reme hoki, kia wha ana e
homai ai e ia hei utu; mona i mea i
tenei mea, mona hoki kihai i whai
whakaaro.

7 ¶ Na, ko te meatanga mai a Natana
ki a Rawiri, Taua tangata ra, ko koe.
Ko te kupu tenei a Ihowa a te Atua o
Iharaira, Naku koe i whakawahi hei
kingi mo Iharaira, naku hoki koe i
whakaora i roto i te ringa o Haora:
8 A, hoatu ana e ahau te whare o tou
ariki ki a koe, me nga wahine a tou
ariki ki tou uma: i hoatu ano e ahau
te whare o Iharaira raua ko Hura ki a
koe; a, me i iti tenei, kua tapiritia e
ahau era atu ano mea māu.
9 He aha koe i whakahawea ai ki te
kupu a Ihowa? i mea ai i tenei kino i
tana tirohanga? Ko Uria Hiti i patua
e koe ki te hoari, a, tangohia ana tana
wahine hei wahine mau; ko ia hoki
tukitukia ana e koe ki te hoari a nga
tamariki a Amona.
10 Na, e kore te hoari e whakakorea
atu aianei i roto i tou whare, a ake, ake,
ake; mou i whakahawea ki a au, i
tango hoki i te wahine a Uria Hiti hei
wahine māu.
11 Ko te kupu tenei a Ihowa, Nana,
ka whakaara tenei ahau i te kino mou
i roto i tou whare, ka tango ano hoki i
o wahine i to tirohanga, a ka hoatu ki
tou hoa, na, ka takotoria e ia o wahine
i te tirohanga a tenei ra.
12 I meatia pukutia hoki tenei mea
e koe: ko au ia ka mea i tenei mea i te
aroaro o Iharaira katoa, i mua ano hoki
i te ra.
13 Na, ko te meatanga mai a Rawiri
ki a Natana, Kua hara ahau ki a Ihowa.
A ka mea a Natana ki a Rawiri, Kua
kauparea atu ano hoki tou hara e
Ihowa; e kore koe e mate.
14 Otiia hei take nei koe, *ara* tenei
mea, e kohukohu ai nga hoa riri o
Ihowa, mo reira ka tino mate rawa to
tamaiti ka whanau nei.
15 ¶ Na, haere ana a Natana ki tona
whare: a ka pangia e Ihowa te tamaiti
a Rawiri i whanau nei i te wahine a
Uria; he nui te mate.
16 Na, ka inoi a Rawiri ki te Atua mo
taua tamaiti; a, noho puku ana a Ra-
wiri i te kai, haere ana ki roto, pau noa
taua po e takoto ana i te whenua.
17 Na, ka whakatika mai nga kauma-
tua o tona whare ki a ia, ki te whakaara
i a ia i te whenua: heoi kihai ia i pai,
kihai hoki i kai i ta ratou taro.
18 Na, i te whitu o nga ra ka mate te
tamaiti. A ka wehi nga tangata a Ra-
wiri ki te korero ki a ia kua mate te
tamaiti: i mea hoki ratou, Na, i te mea
e ora ana te tamaiti, i korero tatou ki a
ia, a, kihai ia i whakarongo ki to tatou
reo: na, tera noa ake te kino e mea ai
ia ki a ia, ki te korerotia e tatou ki a ia
te matenga o te tamaiti.
19 A, i kite a Rawiri i ana tangata e
kowhetewhete ana ki a ratou ano, a ka
mohio a Rawiri kua mate te tamaiti.
Na, ka mea a Rawiri ki ana tangata,
Kua mate ranei te tamaiti? A ka mea
ratou, Kua mate.
20 Katahi ka whakatika ake a Rawiri
i te whenua, ka horoi i a ia, ka whaka-
wahi i a ia, ka tango ke mai ano hoki i
etahi kakahu mona; a, haere ana ki te
whare o Ihowa ki te koropiko. Na,
haere ana ia ki tona whare. Katahi ka
tonoa atu e ia, a ka whakatakotoria e
ratou he taro māna, a, kai ana ia.
21 Katahi ka mea mai ana tangata ki
a ia, He aha tenei mea i mea nei koe?
I noho puku koe, a, tangihia ana e koe
te tamaiti i a ia e ora ana: te matenga
o te tamaiti, na, whakatika ana koe ki
te kai taro mau.
22 Ano ra ko ia, i te tamaiti ano e ora
ana, i noho puku ahau, i tangi: i mea
hoki, Ko wai ka tohu? Tera pea a
Ihowa ka aroha ki a au, a ka ora te
tamaiti.
23 Ko tenei ka mate nei ia, kia noho
puku ahau hei aha? E taea ranei ia e
ahau te whakahoki mai? Ko ahau e hae-
re ki a ia, na, e kore ia e hoki mai
ki a au.
24 ¶ Na, ka whakamarie a Rawiri i
tana wahine i a Pate-hepa, a, haere ana
ki roto ki a ia, a, takoto tahi ana raua;
a ka whanau ano ia, he tamaiti, huaina
iho tona ingoa ko Horomona; a, i aroha
a Ihowa ki a ia.
25 I tono mai hoki i a Natana poropiti,
hei hua i tona ingoa, Ko Teriria; he
whakaaro hoki ki a Ihowa.
26 ¶ A, i whawhai ano a Ioapa ki
Rapa o nga tamariki a Amona; a, horo
ana i a ia te pa kingi.
27 Katahi a Ioapa ka tono tangata
mai ki a Rawiri, ka mea, Kua tauria a
Rapa e ahau, kua horo ano hoki te pa o
nga wai.
28 Na, huihuia mai te nuinga o te iwi
ki te whakapae i te pa, kia riro ai i a
koe: kei riro mai te pa i a au, a, noku
te ingoa e karangatia ki reira.
29 Na, huihuia ana te iwi katoa e Ra-
wiri, a, haere ana ki Rapa; na, tauria
ana a reira e ia, a, riro ana i a ia.
30 Tangohia mai ana e ia te karauna o
to ratou kingi i tona mātenga, tona tai-
maha kotahi taranata koura ki te huia
atu ki nga kohatu utu nui; a, potaea
iho ki te mātenga o Rawiri. I whaka-

putaina mai ano hoki e ia nga taonga o te pa, tona tini noa iho.
31 Na, nga tangata i roto, whakaputaina mai ana e ia ki waho, a, meinga ana ki nga kani, ki nga harou rino, ki nga toki rino; i meinga ano hoki ratou kia tika na roto i te tahunga kotakota. Ko tana hoki tenei i mea ai ki nga pa katoa o nga tamariki a Amona. Na, hoki ana a Rawiri ratou ko te iwi katoa ki Hiruharama.

UPOKO 13.

MURI iho i enei mea, na, he tuahine to Apoharama, to te tama a Rawiri ko Tamara te ingoa, he ataahua; a, i arohaina ia e Amanono tama a Rawiri.
2 Na, ngaua kinotia ana a Amanono, no ka mate ia; he meatanga hoki ki tona tuahine ki a Tamara, he wahina hoki ia, a, ki te whakaaro a Amanono, he hē rawa ki te meatia tetahi mea ki a ia.
3 Na, he hoa to Amanono, tona ingoa ko Ionarapa, he tama na Himea na tetahi o nga tuakana o Rawiri; he tangata mohio rawa ano hoki a Ionarapa.
4 Na, ko tana meatanga mai ki a ia, He aha koe i penei ai te kiko-kore i tenei ata, i tenei ata, he tama *nei hoki* na te kingi? E kore ianei e whakaaturia mai e koe ki a au? Ano ra atu ko Amanono ki a ia, Ko Tamara ko te tuahine o Apoharama, o toku teina, e arohaina ana e ahau.
5 Katahi a Ionarapa ka mea ki a ia, Takoto i runga i tou moenga, ka whakamatemate hoki, a ka tae mai tou pāpā kia kite i a koe, na, ka mea atu ki a ia, Kia haere mai toku tuahine a Tamara ki te whangai i a au ki te kai, ki te taka hoki i te kai i taku tirohanga, kia kite atu ai ahau, kia kai ai i ta tona ringa.
6 ¶ Na, ka takoto a Amanono, ka whakamatemate; a, te taenga mai o te kingi kia kite i a ia, ka mea a Amanono ki te kingi, Tena kia haere mai a Tamara toku tuahine ki te hanga i etahi keke i taku tirohanga, kia rua, a ka kai ahau i ta tona ringa.
7 Na, ka tono tangata atu a Rawiri ki te whare ki a Tamara, ka mea atu, Tena, haere ki te whare o tou tungane o Amanono ki te taka kai māna.
8 Na, haere ana a Tamara ki te whare o tona tungane o Amanono, a, i te takoto tera: na, ka mau ia ki te paraoa, a, pokepokea ana, hangā ana hei keke i tana tirohanga, na, tunua ana e ia nga keke.
9 Na, kua mau ia ki te paraipana, ringitia ana e ia ki tona aroaro: heoi ka whakaparahako tera ki te kai. Katahi a Amanono ka mea, Kia mawehe katoa atu nga tangata i a au. Na, ka mawehe katoa mai nga tangata i a ia.
10 Na, ka mea a Amanono ki a Tamara, Maua ake te kai na ki te whare moenga, a, ma to ringa ahau e whangai. Na, ka mau a Tamara ki nga keke i hangā e ia, a, kawea ana ki a Amanono ki tona tungane ki te whare moenga.
11 A, tana kawenga mai ki a ia kia kainga, na, ka hopu tera i a ia, ka mea, Haere mai, taua ka takoto tahi, e taku tuahine.
12 Na, ko tana meatanga atu ki a ia, Kauaka, e toku tungane, kaua ahau e whakaititia, kahore hoki he mahi penei i roto i a Iharaira: kati ra tenei mahi wairangi.
13 Ko au hoki, kei hea he hunanga mo toku whakama? ka rite ano hoki koe ki tetahi o te hunga wairangi o Iharaira. Engari ra korero atu ki te kingi; e kore hoki ahau e kaiponuhia e ia ki a koe.
14 Heoi kihai ia i pai ki te whakarongo ki tona reo: na, he kaha rawa ia i a ia, a, whakaititia ana ia e ia, a, takotoria ana e ia.
15 ¶ Na, nui whakaharahara te kino i kino ai a Amanono ki a ia; nui atu te kino i kino ai ia ki a ia i te aroha i aroha ai ia ki a ia. Katahi a Amanono ka mea ki a ia, Whakatika, haere.
16 Na, ko te meatanga atu a tera ki a ia, Kahore he rawa: nui atu te kino o tenei tononga i a au i tera i meatia e koe ki a au. Heoi kihai ia i pai ki te whakarongo ki a ia.
17 Na, ka karangatia e ia tana tangata i mahi nei ki a ia, a ka mea, Tonoa atu tenei wahine i toku aroaro ki waho, whakarawatia hoki te tatau i muri i a ia.
18 Na, he kakahu purepure to *te wahine*, he pera hoki nga koroka i kakahuria ai nga tamahine wahina a te kingi. Na, ka kawea ia e tana tangata ki waho, a, whakarawatia ana te tatau i muri i a ia.
19 ¶ Katahi ka opehia e Tamara he pungarehu ki runga ki tona mātenga, a, haea ana e ia tona kakahu purepure, taupokina iho ona ringa ki runga ki tona mātenga, a, haere ana, me te aue haere.
20 Na, ka mea a Apoharama tona tungane ki a ia, I a koe to tungane a Amanono? Na, noho puku, e taku tu-

ahine; ko tou tungane hoki ia, kaua tou ngakau e mea iho ki tenei mea. Na, noho ana a Tamara, whakapouaru ana i roto i te whare o tona tungane o Apoharama.
21 ¶ A, te rongonga o Kingi Rawiri i enei mea katoa, nui rawa tana riri.
22 Heoi kahore a Apoharama kupu ki a Amanono, ahakoa pai, ahakoa kino: e mauahara ana hoki a Apoharama ki a Amanono, mona i whakaiti i tona tuahine i a Tamara.
23 ¶ A, te takanga o nga tau e rua, na, he kai kutikuti hipi a Apoharama i Paara-hatoro, i te taha o Eperaima, a, karangatia ana e Apoharama nga tama katoa a te kingi.
24 Katahi ka haere a Apoharama ki te kingi, a ka mea atu, Nana he kai kutikuti enei a to pononga, na, kia haere te kingi ratou ko ana pononga hei hoa mo to pononga.
25 Na, ko te meatanga mai a te kingi ki a Apoharama, Kauaka e taku tamaiti, kaua matou katoa e haere atu, kei whakararua koe e matou. Heoi tohe ana ia ki a ia: otiia kihai tera i pai ki *te* haere; engari i manaaki i a ia.
26 Na, ko te meatanga atu a Apoharama, A, kaua ano toku tuakana a Amanono e haere tahi matou? Na, ka mea mai te kingi, Kia haere ia i a koe hei aha?
27 Na, ka tohe a Apoharama ki a ia, a ka tukua atu e ia a Amanono ratou ko nga tamariki katoa a te kingi hei hoa mona.
28 ¶ Na, i whakahau tera a Apoharama i ana tangata, i mea, E kite koutou i te ngakau o Amanono e koa ana i te waina, a ka mea ahau ki a koutou, Patua a Amanono, na, me whakamate ia e koutou, kaua e wehi; he teka ianei naku koutou i whakahau atu? Kia uaua, kia toa.
29 A, rite tonu ta nga tangata a Apoharama i mea ai ki a Amanono ki ta Apoharama i whakahau ai. Na, whakatika katoa ana nga tama a te kingi, a, eke ana ki tana muera, ki tana muera, rere ana.
30 ¶ I a ratou ano i te ara, ka tae te rongo ki a Rawiri, ka korerotia, Kua patua e Apoharama nga tama katoa a te kingi, kihai hoki tetahi o ratou i mahue.
31 Katahi ka whakatika te kingi, a, haea ana e ia ona kakahu, takoto ana ki te whenua; me te tu ano ana tangata katoa, he mea haehae nga kakahu.
32 Na, ka oho mai a Ionarapa te tama a Himea a te tuakana o Rawiri, ka ki mai, Kei mea toku ariki, ko nga taitamariki katoa ko nga tama a te kingi kua whakamatea nei; engari ko Amanono anake i mate: ko ta Apoharama hoki tenei i karanga ai, he mea whakatakoto no te rangi ra ano i whakaiti ai tera i tona tuahine i a Tamara.
33 Na, kaua te ngakau o toku ariki o te kingi e mea iho ki *taua* mea, e ki, Ko nga tama katoa a te kingi kua mate: kaore, ko Amanono anake i mate.
34 Na, rere ana a Apoharama. A, te marangatanga ake o nga kanohi o te tamaiti e tutei atu ana, ka titiro, na, he nui te hunga e haere mai ana i te ara i te taha o te puke i tona tuara.
35 Na, ko te kianga atu a Ionarapa ki te kingi, Nana, ko nga tama a te kingi te haere mai nei; e rite tonu ana ki ta to pononga i mea ai.
36 Mutu kau tana korero, na, ko te haerenga mai o nga tama a te kingi, a, nui atu to ratou reo ki te tangi; nui whakaharahara ano hoki te tangi i tangi ai te kingi ratou ko ana tangata katoa.
37 ¶ Na, rere ana a Apoharama, a, haere ana ki a Taramai ki te tama a Amihuru, ki te kingi o Kehuru. Ko Rawiri ia, tangihia ana e ia tana tama i nga ra katoa.
38 Heoi rere ana a Apoharama, haere ana ki Kehuru, a, e toru ona tau ki reira.
39 Na, pau iho a Kingi Rawiri i *te hiahia* kia haere ki a Apoharama: kua marie hoki ia ki a Amanono, no te mea kua mate *ke*.

UPOKO 14.

A, TE kitenga o Ioapa tama a Te-ruia e anga ana te ngakau o te kingi ki a Apoharama.
2 Na, ka tono tangata atu a Ioapa ki Tekoa ki te tiki i tetahi wahine mohio i reira, a ka mea ki a ia, Kia rite koe ki te wahine e tangi tupapaku ana, me kakahu nga kakahu taua, kaua ano hoki e whakawahia ki te hinu; engari kia rite ki te wahine kua tangi noa ake ki te tupapaku.
3 Katahi koe ka haere atu ki te kingi, ka korero atu i enei kupu ki a ia. Na, hoatu ana e Ioapa nga kupu ki tona mangai.
4 ¶ Na, korerotia atu ana e te wahine o Tekoa ki te kingi, me te takoto tapapa iho ano ki te whenua, me te piko iho

ano. I mea hoki, Whakaorangia, e te
kingi.
5 Na, ko te meatanga mai a te kingi
ki a ia, He aha tau? a ka ki atu tera,
He wahine pouaru nei ahau, kua mate
hoki toku tahu.
6 Na, tokorua nga tama a to pononga,
heoi whawhai ana raua ki a raua i te
parae, kahore ano hoki he kai wawao
mo raua. Na, patua iho tetahi e tetahi,
whakamatea iho.
7 Na, ko te whakatikanga mai o nga
whanaunga katoa ki to pononga, e mea
mai ana, Homai te kai patu i tona teina
kia whakamatea e matou hei utu mo
te matenga o tona teina, i kohurutia
nei e ia; ka hunā ano hoki e matou te
tangata mona te kāinga. Na, ka keto i
a ratou taku ngarahu i toe, a kahore noa
iho e mahue he ingoa mo toku tahu, he
toenga ranei i te mata o te oneone.
8 Na, ko te meatanga mai a te kingi
ki te wahine, Haere ki tou whare, a,
māku nga tikanga mo to mea ra.
9 Na, ka mea atu taua wahine o Tekoa
ki te kingi, Hei runga i a au te kino,
e toku ariki, e te kingi, hei runga ano
hoki i te whare o toku pāpā: kia hara-
kore ia te kingi me tona torona.
10 Na, ka mea te kingi, Ki te korero
tetahi ki a koe, kawea mai ki a au, a,
e kore ia e pa ki a koe i muri iho.
11 Katahi tera ka mea atu, Kia ma-
hara ra te kingi ki a Ihowa ki tou Atua,
kei hua te mahi huna a te kai takitaki
toto, kei hunā e ratou taku tamaiti.
Na, ka ki mai ia, E ora ana a Ihowa e
kore tetahi huruhuru o to tamaiti e taka
ki te whenua.
12 Na, ko te meatanga atu a taua
wahine, Tena kia korerotia atu e to po-
nonga tetahi kupu ki toku ariki, ki te
kingi. Ano ra ko ia, Korero.
13 Katahi ka mea atu taua wahine,
He aha ra koe i he ai ki te iwi o te
Atua, i whakaaro ai i tenei mea? i te
kingi hoki e korero ana i tenei mea, e
rite ana ia ki te tangata kua he, i te
kingi e kore nei e whakahoki mai i tana
i peia atu ra.
14 Mo te mate nei hoki tatou, a ka
rite ki te wai i maringi ki te whenua,
kahore nei e kohikohia ake; e kore ano
hoki te Atua e whakapai tangata, engu-
ri e whakaaro ana ia i nga whakaaro
e kore ai e peia rawatia atu i a ia te
mea i peia.
15 Na, ahau i haere mai ai ki te korero
i tenei mea ki te kingi, ki toku ariki, i
wehi ahau i ta te iwi nei; koia to po-
nonga i mea ai, Me korero ano ahau ki
te kingi; tera pea te kingi e mea i ta
tana pononga e korero ai.
16 Tera hoki te kingi e rongo, e wha-
kaora i tana pononga i roto i te ringa o
te tangata e hunā ai maua ko taku
tamaiti i runga i to te Atua wahi tupu.
17 Koia to pononga i mea ai, Akuanei
he whakamarie te kupu a toku ariki a
te kingi; e rite ana hoki toku ariki te
kingi ki te anahera a te Atua, hei wha-
karongo ki te pai, ki te kino; a, hei hoa
ano mou a Ihowa te Atua.
18 Na, ka whakahokia mai e te kingi,
a ka mea ki te wahine, Na, kaua e
hunā ki a au te kupu e uia e ahau ki a
koe. Katahi ka mea atu te wahine,
Tena, kia korero toku ariki te kingi.
19 Na, ko te meatanga mai a te kingi,
Kahore ianei te ringa o Ioapa i a koe i
tenei mea katoa? Ano ra ko te wahine,
ka mea atu, Kia ora tou wairua, e toku
ariki e te kingi, ina, kahore he tahuri-
tanga ki matau, ki maui, i nga kupu
katoa i korero ai toku ariki te kingi: na
to pononga hoki, na Ioapa, nāna ahau i
whakahau, nana hoki i homai enei kupu
katoa ki roto ki te mangai o to pononga.
20 He whakaawhio i te tikanga o tenei
korero i mea ai to pononga a Ioapa i
tenei mea: he mohio ano hoki toku
ariki, he pera me te mohiotanga o te
anahera a te Atua, he mohio ki nga mea
katoa o te whenua.
21 ¶ Na, ko te meatanga atu a te
kingi ki a Ioapa, Na, kua meatia nei
tenei mea e ahau: tikina, whakahokia
mai taua tamaiti a Apoharama.
22 Katahi a Ioapa ka takoto tapapa
iho ki te whenua, ka piko iho, ka wha-
kapai i te kingi: i mea ano hoki a Ioapa,
No tenei ra to pononga i mohio ai, e
manakohia ana ahau e koe, e toku ariki,
e te kingi, no te kingi hoki ka whaka-
mana i te kupu a tana pononga.
23 Na, whakatika ana a Ioapa, a, haere
ana ki Kehuru, a, kawea mai ana e ia a
Apoharama ki Hiruharama.
24 Na, ka mea te kingi, Kia tahuri atu
ia ki tona whare, kaua hoki ia e titiro
mai ki toku kanohi. Na, tahuri ana a
Apoharama ki tona whare, kihai hoki i
kite i te kanohi o te kingi.
25 ¶ Na, kahore he rite mo Apoha-
rama o Iharaira katoa; he ataahua, nui
atu te whakamoemiti: kahore ona koha,
no te kapu ano o tona waewae, a, tae
noa ki tona tumuaki.
26 A ka kutikutia e ia tona mātenga;
(i kutikutia hoki e ia i te takanga o te
tau: he taimaha hoki nona koia i kuti-
kutia ai:) na ka paunatia e ia nga ma-

kawe o tona mātenga, e rua rau nga
hekere o to te kingi pauna.
27 A, tokotoru nga tamariki i whanau
ma Apoharama, kotahi hoki te kotiro,
tona ingoa ko Tamara. He wahine ka-
nohi ataahua ano ia.
28 ¶ Na, e rua nga tau i noho ai a
Apoharama ki Hiruharama, a, kihai i
kitea e ia te kanohi o te kingi.
29 Katahi ka tono tangata atu a Apo-
harama ki a Ioapa; i mea hoki kia tonoa
ia ki te kingi; heoi kihai tera i pai ki te
haere mai ki a ia. Na, ka tono ano hoki
ia, otiia kihai tera i pai ki te haere mai.
30 Na, ko tana meatanga ki ana po-
nonga, Nana, tata tonu ki toku to Ioapa
wahi whenua he parei ano hoki tana kei
reira; tikina tahuna atu ki te ahi. Na,
kua tahuna e nga tangata a Apoharama
ki te ahi.
31 Na, ka whakatika a Ioapa, a, haere
mai ana ki a Apoharama ki te whare, a
ka mea ki a ia, He aha i tahuna ai toku
wahi e o tangata ki te ahi?
32 Na, ko te meatanga atu a Apoha-
rama ki a Ioapa, Nana, i tono tangata
ahau ki a koe, i mea, Haere mai ki ko
nei kia tonoa ai koe e ahau ki te kingi,
hei mea, He aha ahau i haere mai ai i
Kehuru? E pai ahau me i noho tonu
ahau ki reira: ko tenei kia kite ahau i te
kanohi o te kingi; a, ki te mea he kino
toku, mana ahau e whakamate.
33 Na, haere ana a Ioapa ki te kingi,
a, korerotia ana e ia ki a ia. Katahi ka
karangatia a Apoharama e ia, a, haere
mai ana ia ki te kingi. Na, piko iho
ana ia ki a ia, ahu ana tona mata ki te
whenua i te aroaro o te kingi: a, kihitia
ana a Apoharama e te kingi.

UPOKO 15.

NA, muri iho i enei mea ka mea ha-
riata a Apoharama mana, me etahi
hoiho, me nga tangata e rima tekau hei
rere i tona aroaro.
2 Na, ka maranga wawe a Apoharama,
a ka tu ki te taha o te huarahi, ki te ku-
waha, na, ki te mea he totohe ta tetahi
tangata, a ka tae mai ki te kingi kia
whakaritea, ka karanga atu a Apoha-
rama ki a ia, ka mea, No tehea pa koe?
A ka mea mai tera, No tetahi o nga iwi
o Iharaira to pononga.
3 Na, ko te meatanga atu a Apoharama
ki a ia, Nana, he pai o korero, he tika;
heoi kahore he tangata a te kingi hei
whakarongo ki a koe.
4 I mea ano a Apoharama, Aue, me i
meinga ahau hei kai whakarite whaka-
wa mo te whenua, a ka tae mai ki a au
nga tangata katoa, he totohe nei ta ratou,
he whakawakanga, ina, kua whakatikaia
ta ratou e ahau.
5 A ka whakatata mai tetahi tangata
ka piko ki a ia, na, ka totoro mai tona
ringa, a ka hopu i a ia, ka kihi i a ia.
6 Penei tonu te mahi a Apoharama
ki a Iharaira katoa, ina haere mai ki te
kingi kia whakaritea he whakawaka-
nga; na, tahaetia ana e Apoharama nga
ngakau o nga tangata o Iharaira.
7 ¶ Na, i te mutunga o nga tau e wha
tekau ka mea a Apoharama ki te kingi,
Kia haere ahau, ne? ki te whakamana
i aku kupu taurangi i puaki i a au ki a
Ihowa i Heperona.
8 I puaki hoki te kupu taurangi a to
pononga, i a au e noho ana i Kehuru i
Hiria; i mea ahau, Ki te whakahokia
ahau e Ihowa ki Hiruharama, katahi
ahau ka mahi ki a Ihowa.
9 Na, ka mea te kingi ki a ia, Haere
marie. Na, whakatika ana ia, a, haere
ana ki Heperona.
10 ¶ Katahi a Apoharama ka tono
tangata atu puta noa i nga iwi katoa o
Iharaira hei mea, E rongo koutou i te
tangi o te tētere, na, ka mea koutou, Ko
Apoharama te kingi, kei Heperona.
11 A, e rua rau nga tangata i haere
tahi i a Apoharama i roto i Hiruharama,
he hunga i karangatia: otiia he haere
noa ta ratou, kihai hoki i mohio ki tetahi
mea.
12 A, i tikina ano e Apoharama a
Ahitopere Kironi te kai whakatakoto
whakaaro a Rawiri i roto i tona pa i
Kiroho, i a ia ano e patu ana i nga pa-
tunga tapu. Na, kua kaha te taua; i
tini haere hoki nga tangata a Apoha-
rama.
13 ¶ Na, ko te taenga mai o tetahi kai
korero ki a Rawiri, Tana kupu, Kei te
whai i a Apoharama nga ngakau o nga
tangata o Iharaira.
14 Na, ka mea a Rawiri ki ana tangata
katoa i tona taha i Hiruharama, Whaka-
tika, kia rere tatou; ka kore hoki he
mawhititanga atu ma tatou i te aroaro o
Apoharama: hohoro te haere, kei ho-
horo mai ia, a ka mau tatou; na, ka
akina mai e ia he kino ki a tatou, a
ka tukitukia te pa ki te mata o te
hoari.
15 Na, ko te meatanga mai a nga ta-
ngata a te kingi, ki te kingi, Tenei o
pononga *hei mea* i nga mea katoa e
pai ai toku ariki te kingi.
16 Na, haere ana te kingi ratou ko

tona whare katoa e whai ana i a ia. Otiia i mahue i te kingi etahi wahine, he wahine iti *nana*, hei tiaki i te whare.
17 Heoi haere ana te kingi ratou ko te iwi katoa e whai ana i a ia, a, noho rawa atu ki tetahi wahi i tawhiti.
18 I haere atu ano hoki ana tangata katoa i tona taha; me nga Kereti katoa, ratou ko nga Pereti katoa, ko nga Kiti katoa; nga rau e ono i whai mai nei i a ia i Kata; i haere ratou i mua i te kingi.
19 ¶ Na, ka mea te kingi ki a Itai Kiti He aha ano hoki koe i haere ai tatou? hoki atu ki tou wahi, noho ai ki te kingi; he tangata ke hoki koe, he manene ano hoki.
20 Nonanahi nei hoki koe i haere mai ai, a, kia mea ahau i a koe i tenei ra kia kopikopiko haere tahi tatou? Ko au ia ka haere ki taku haere noa atu. Hoki atu, whakahokia ano hoki o teina. Kia whai tahi te pono me te aroha i a koe.
21 Na, ka whakahokia mai e Itai ki te kingi, ka mea, E ora ana a Ihowa, e ora ana hoki toku ariki te kingi, na, te wahi e noho ai toku ariki te kingi, ahakoa i te mate, ahakoa i te ora, ko reira ano hoki to pononga.
22 Ano ra atu ko Rawiri ki a Itai, Hoatu, whiti atu. Na, whiti atu ana a Itai Kiti, ratou ko ana tangata katoa me nga tamariki katoa e noho ana ki a ia.
23 Nui atu hoki te reo i tangi ai te whenua katoa. Na, ka whiti atu te iwi katoa: i whiti atu ano hoki te kingi i Awa Kitirono, me te whiti atu ano te iwi katoa, whaka-te-ara ki te koraha.
24 ¶ Ko Haroko ano hoki tera, ratou tahi ko nga Riwaiti katoa, e amo ana i te aaka o te kawenata a te Atua: na, ka whakatakotoria iho e ratou te aaka a te Atua; na, ka piki atu a Apiatara, a, poto noa te iwi katoa te whiti mai i roto i te pa.
25 Katahi te kingi ka mea ki a Haroko, Whakahokia te aaka a te Atua ki te pa: ki te manakohia mai ahau e Ihowa, ka whakahokia mai ahau e ia, ka whakakitea mai ano hoki taua *aaka* me tona nohoanga ki a au.
26 A, ki te mea mai ia ki a au, Kahore ahau e pai ki a koe; tenei ahau, mana e mea ki a au te mea e pai ana ki tana titiro iho.
27 I mea ano te kingi ki a Haroko tohunga, *Ehara ianei* koe i te matakite? hoki marie atu ki te pa, koutou ko a korua tama, ko to tama ko Ahimaata, raua ko Honatana tama a Apiatara.
28 Nana, me tatari au i te mānia i te koraha, kia tae ake ra ano he korero i a korua hei wkakaatu tikanga ki a au.
29 Na, whakahokia ana te aaka a te Atua e Haroko raua ko Apiatara ki Hiruharama, a, noho ana raua i reira.
30 ¶ Na, piki ana a Rawiri i te pikitanga i Oriwa; me te tangi, me te piki, hipoki rawa ano hoki tona mātenga; kahore hoki ona hu i a ia e haere ana: na, nga tangata katoa i a ia, hipoki rawa te mātenga o tenei, o tenei; heoi piki ana ratou, me te tangi ano i a ratou e piki ana.
31 ¶ Na, ka korero mai *tetahi* ki a Rawiri, ka mea, Kei roto a Ahitopere i nga kai whakatupu i te he, kei a Apoharama. Na, ka mea a Rawiri, Tena ra, e Ihowa whakakuaretia nga whakaaro a Ahitopere.
32 ¶ A, te ekenga o Rawiri ki te tihi, ki te wahi e koropiko atu ai ia ki te Atua, na, ko Huhai Araki ka whakatau ki a ia, he mea haehae tona kakahu, me te oneone ano hoki i runga i tona mātenga.
33 Na, ka mea a Rawiri ki a ia, Ki te haere tahi tatou, hei whakaware *kau* koe ki a au:
34 Engari ki te hoki koe ki te pa, a ka mea ki a Apoharama, Hei pononga ahau mau, e te kingi; he pononga ahau na tou pāpā, no mua iho nei, na, aianei hei pononga ahau mau: penei mau e whakataka te whakaaro a Ahitopere.
35 Ehara ianei a Haroko raua ko Apiatara nga tohunga i te hoa mou ki reira? na, nga mea katoa e rongo ai koe ki te whare o te kingi, mau e whakaatu ki a Haroko raua ko Apiatara ki nga tohunga.
36 Kei reira na ano hoki kei a raua a raua tama tokorua, a Ahimaata ta Haroko, a Honatana ta Apiatara; me unga e koutou kia kawea mai e raua ki a au nga mea katoa e rongo ai koutou.
37 Na, haere ana a Huhai te hoa o Rawiri ki te pa, a ka tae mai ano a Apoharama ki Hiruharama.

UPOKO 16.

AKA iti nei te haerenga atu o Rawiri i te tihi *o te maunga*, na, ko Tipa ko te tangata a Mepipohete kua tutaki ki a ia, me nga kaihe e rua, whakanoho rawa, e waha ana i etahi taro e rua nga rau, me etahi tautau karepe maroke kotahi rau, me etahi hua o te raumati kotahi rau, me tetahi ipu waina.
2 Na, ka mea te kingi ki a Tipa, Hei aha enei mau? A ka mea a Tipa, Hei

eke ma te whare a te kingi nga kaihe;
hei kai ma nga tamariki te taro me nga
hua raumati; a, hei inu te waina ma te
hunga e ngenge ana i te koraha.
3 Na, ko te meatanga mai a te kingi,
A kei hea te tama a tou ariki? Ano ra
ko Tipa ki te kingi, Kei Hiruharama tera
e noho ana; i mea hoki, Ko aianei te
whare o Iharaira whakahoki mai ai i te
kingitanga o toku pāpā ki a au.
4 Katahi te kingi ka mea mai ki a Tipa,
Nana, māu katoa nga mea a Mepipohete.
Na, ko te meatanga atu a Tipa, Tenei
ahau te piko atu nei; kia manakohia
mai ahau e koe, e toku ariki, e te
kingi.
5 ¶ A, te taenga atu o Kingi Rawiri
ki Pahurimi, na, ko te putanga mai o te-
tahi tangata i reira, no te hapu o te whare
o Haora, tona ingoa ko Himei, he tama
na Kera: haere mai ana ia me te kanga
haere.
6 A, epaina atu ana e ia ki te kohatu
a Rawiri me nga tangata katoa a Kingi
Rawiri; na, te iwi katoa, ratou ko nga
toa katoa kei tona matau, kei tona maui.
7 Ko te kupu hoki tenei a Himei i a ia
e kanga ana, Puta mai, puta mai, e te
tangata toto, e te tangata o Periara.
8 Kua whakahokia mai e Ihowa ki a
koe nga toto katoa o te whare o Haora;
ko koe na hoki te kingi i muri i a ia;
kua hoatu ano hoki e Ihowa te kingi-
tanga ki te ringa o Apoharama, o to
tama. Na, kei tou kino na ano koe, he
tangata toto na hoki koe.
9 ¶ Katahi ka mea a Apihai tama a
Teruia ki te kingi, He aha tera kuri
mate i kanga ai ki toku ariki, ki te
kingi? tena, kia whiti atu ahau ki te
pouto i tona upoko.
10 Na, ko te meatanga mai a te kingi,
Hei aha maku ta korua, e nga tama a
Teruia? Mana ra e kanga; kua mea
nei hoki a Ihowa ki a ia, Kangā a
Rawiri. A, ma wai e mea, He aha koe
i pena ai?
11 I mea ano hoki a Rawiri ki a Apihai
ratou ko ana tangata katoa, Nana, ko
taku tamaiti i puta nei i roto i oku whe-
kau te whai nei kia whakamatea ahau;
na, tera noa ake aianei he mea ma *tenei*
Peniamini. Tukua ia kia kanga; na
Ihowa hoki i mea ki a ia.
12 Tera pea a Ihowa e titiro mai ki
toku matenga, e homai i te pai ki a au
hei utu mo tana kanga i tenei ra.
13 Na, haere ana a Rawiri ratou ko
ana tangata i te huarahi; me te haere
ano a Himei i te taha o te maunga i
tona ritenga mai: haere ana me te
kanga, me te epa mai i te kohatu ki
tona ritenga mai, me te akiri uno i te
puehu.
14 Heoi haere ngenge mai ana te
kingi, ratou ko tona nuinga, a, okioki
ana ki reira.
15 ¶ Na, haere mai ana a Apoharama
ratou ko te iwi katoa, nga tangata a
Iharaira ki Hiruharama; ko Ahitopere
ano hoki tona hoa.
16 A, te taenga mai o Huhai Araki, o
te hoa o Rawiri, ki a Apoharama, na, ka
mea a Huhai ki a Apoharama, Kia ora
te kingi, kia ora te kingi!
17 Na, ko te meatanga mai a Apoha-
rama ki a Huhai, Ko tou aroha tena ki
tou hoa? He aha koe tē haere tahi ai
i tou hoa?
18 Na, ka mea a Huhai ki a Apoha-
rama, Kahore, engari ko ta Ihowa, ratou
ko tenei iwi, ko nga tangata katoa o
Iharaira e whiriwhiri ai, kei a ia he ti-
kanga moku, me noho ano hoki ahau
ki a ia.
19 Na, tetahi, kia mahi ahau ki a wai?
kaua ianei ahau *e mahi* ki te aroaro o
tana tama? ka rite ki taku mahi ki te
aroaro o tou pāpā taku ki tou aroaro.
20 ¶ Na, ka mea a Apoharama ki a
Ahitopere, Tena koa a koutou whakaaro,
me aha tatou?
21 Na, ko te meatanga mai a Ahitopere
ki a Apoharama, Haere ki nga wahine
iti a tou pāpā, i waiho nei e ia hei tiaki
i te whare, a ka rongo a Iharaira katoa
kua piro whakarihariha koe ki tou pāpā,
na, ka kaha nga ringa o tou nuinga
katoa.
22 Na, whakaturia ana tetahi teneti e
ratou mo Apoharama ki runga ki te
tuanui; a, haere ana a Apoharama ki
roto ki nga wahine iti a tona pāpā i te
tirohanga a Iharaira katoa.
23 Na, te whakaaro a Ahitopere i
whakaaro ai ia i aua ra, me te mea e
uia ana he tikanga ki ta te Atua kupu.
Pera tonu nga whakaaro katoa a Ahito-
pere ki a Rawiri, ki a Apoharama ano
hoki.

UPOKO 17.

A, I mea ano a Ahitopere ki a Apo-
harama, Tena kia whiriwhiria
etahi tangata e ahau, kia kotahi tekau
ma rua nga mano, kia whakatika atu
ahau ki te whai i a Rawiri i te po nei.
2 A ka huakina atu ia e ahau i a ia e
ngenge ana, i nga ringa e kaha-kore
ana; na, ka whakaoho ahau i a ia, a ka

rere tona nuinga katoa, ko reira ahau patu ai i *te* kingi, i a ia anake.
3 Katahi ka whakahokia mai e ahau te iwi katoa ki a koe: ko te hokinga mai tenei o te katoa, ki te *mau* te tangata e whaia nei e koe; *penei* ka ata noho te iwi katoa.
4 A, tika tonu taua kupu ki te whakaaro iho a Apoharama, ki te whakaaro ano hoki a nga kaumatua katoa o Iharaira.
5 Na ka mea a Apoharama, Tena karangatia ano hoki a Huhai Araki, kia rongo ai tatou ki tana kupu.
6 A, te taenga mai o Huhai ki a Apoharama, ka korero atu a Apoharama ki a ia, ka mea, Ko te kupu tenei i korero ai a Ahitopere: me mea ranei e tatou tana i korero ai? ki te kahore, korero mai.
7 Na, ko te meatanga atu a Huhai ki a Apoharama, E kore e pai i tenei wa te whakaaro i whakaaro ai a Ahitopere.
8 I mea hoki a Huhai, E mohio ana koe ki tou pāpā, ratou ko ana tangata, he toa ratou, e mamae ana hoki o ratou ngakau, e rite tonu ana ki te pea kua tangohia nei nga kuao i te parae; he tangata whawhai ano hoki tou pāpā; e kore e moe i roto i nga tangata.
9 Nana, kei te piri tera i roto i tetahi rua, i tetahi atu wahi ranei, na, akuanei, te hinganga o etahi o ratou i te timatanga, a ka rangona e etahi, ka ki ia, Kua pa te patu ki te hunga e whai ana i a Apoharama.
10 Na, te toa ano hoki, e rite tonu nei tona ngakau ki te ngakau raiona, ka ngohe noa iho: e mohio ana hoki a Iharaira katoa he marohirohi to pāpā, he toa ano hoki ana tangata.
11 Koia ahau ka mea ai, Me ata kohikohi ki a koe a Iharaira katoa, o Rana, a tae noa ki Peere-hepa; kia rite ki te onepu i te moana te tini; me haere ano hoki koe ki te tatauranga.
12 Na, ka whakaekea atu ia e tatou ki tetahi wahi e kitea ai ia; a ka tau iho ki runga ki a ia, ka pera ano me te tomairangi e tau ana ki runga ki te oneone: a, kore ake ia, kore ake tetahi o ana tangata e toe.
13 A, ki te rere ia ki roto ki tetahi pa, na, ka mau taura atu a Iharaira katoa ki taua pa, a ka toia atu taua *pa* e tatou ki roto ki te awa, kia kore ra ano e kitea tetahi kohatu, ahakoa ririki, ki reira.
14 Na, ko te meatanga a Apoharama ratou ko nga tangata katoa o Iharaira, Pai atu te whakaaro a Huhai Araki i te whakaaro a Ahitopere. Na Ihowa hoki te tikanga kia whakatakā te whakaaro pai a Ahitopere, he mea kia kawea ai he kino e Ihowa ki runga ki a Apoharama.
15 ¶ Katahi a Huhai ka mea ki nga tohunga, ki a Haroko raua ko Apiatara, Ko nga whakaaro tenei a Ahitopere ki a Apoharama ratou ko nga kaumatua o Iharaira; ko aku whakaaro ano hoki enei i whakatakoto atu ai.
16 Na, kia hohoro te tono tangata ki te whakaatu ki a Rawiri. Mea atu, Kaua e moe i tenei po ki nga mānia o te koraha; engari kia hohoro te whiti atu; kei horomia ake te kingi ratou ko tona nuinga katoa.
17 Na, i Ene-rokere a Honatana raua ko Ahimaata e tatari ana; kihai hoki i ahei kia kitea e haere mai ana ki te pa: na, ka haere atu tetahi pononga wahine, a, korerotia atu ana ki a raua, a, haere ana raua ki te whakaatu ki a kingi Rawiri.
18 Otiia i kitea raua e tetahi taitamariki, a, korerotia atu ana e ia ki a Apoharama: heoi hohoro tonu raua, a ka tae ki te whare o tetahi tangata i Pahurimi. Na, he poka wai tana, i tona marae, a, heke iho ana raua ki reira.
19 Katahi ka tikina tetahi hipoki e te wahine, taupokina ana e ia ki runga ki te poka, na, horahia ana e ia he witi tuki ki runga, a, kihai taua mea i mohiotia.
20 Na, te taenga mai o nga tangata a Apoharama ki te wahine, ki te whare, ka mea, Keihea a Abimaata raua ko Honatana? Na, ko te meatanga atu a te wahine ki a ratou, Kua whiti atu raua i te awa wai. Na ka rapu ratou, a, kihai i kitea, a, hoki ana ki Hiruharama.
21 A, i muri i to ratou haerenga ka piki ake raua i roto i te poka, a, haere ana, whakaaturia atu ana ki a Kingi Rawiri; i mea hoki raua ki a Rawiri, Whakatika, hohoro koutou te whiti atu i te wai nei; ko te whakaaro hoki tenei a Ahitopere mo koutou.
22 Na, whakatika ana a Rawiri ratou ko tona nuinga katoa, a, whiti atu ana i Horano: ao rawa ake te ra, kihai tetahi i mahue i te whitinga atu i Horano.
23 ¶ A, te kitenga o Ahitopere kihai i meatia tana i whakaaro ai, na, whakanohoia ana e ia *tana* kaihe, a, whakatika ana, haere ana ki tona whare ki tona pa, na, kei te whakariterite i nga mea o tona whare, tarona ana ia i a ia, a, mate ake, tanumia iho ki roto ki te tanumanga o tona pāpā.

24 Na, haere ana a Rawiri ki Maha-
naimi. A, i whiti ano a Apoharama i
Horano ratou tahi ko nga tangata katoa
o Iharaira.
25 ¶ A, meatia ana a Amaha e Apo-
harama hei whakakapi mo Ioapa, hei
rangatira mo te ope: na, he tama a
Amaha na tetahi tangata, ko Itira tona
ingoa, no Iharaira, i haere nei ki roto
ki a Apikaira tamahine a Nahaha, ki te
teina o Teruia whaea o Ioapa.
26 Na, noho ana a Iharaira ratou ko
Apoharama ki te whenua o Kireara.
27 ¶ A, te taenga atu o Rawiri ki
Mahanaimi, na ka kawea mai e Hopi
tama a Nahaha o Rapa o nga tama-
riki a Amona, e Makiri tama a Amiere
o Ro-tepara, ratou ko Paratirai Kireari
o Ro-kerimi,
28 He moenga, he peihana, he oko
oneone, he witi, he parei, he paraoa, he
witi pahuhu, he pini, he pi, me *etahi
atu*, he mea pahuhu,
29 He honi, he pata, he hipi, me te
waiu kau, he mea maro, hei kai ma
Rawiri ratou ko tona nuinga: i mea
hoki ratou, E mate-kai ana te iwi, e
ngenge ana, e mate-wai ana i te ko-
raha.

UPOKO 18.

NA, ka taua e Rawiri tona nuinga, a,
whakaritea ana e ia he rangatira
mano mo ratou, he rangatira rau.
2 Katahi ka tonoa atu te iwi e Rawiri.
I raro i te ringa o Ioapa, ko tetahi o
nga ropu e toru; i raro i te ringa o
Apihai tama a Teruia, teina o Ioapa,
ko tetahi o nga ropu e toru; a, i raro i
te ringa o Itai Kiti te tuatoru o nga
ropu. A, i mea ano te kingi ki te iwi,
Me haere tahi ano tatou.
3 Na, ko te meatanga mai a te iwi,
Kaua koe e puta ki waho: ki te rere
hoki matou, e kore ratou e whai wha-
kaaro ki a matou; ahakoa ko te hawhe
o matou i mate, e kore ratou e whai
whakaaro ki a matou: engari *koe* e rite
ana ki nga mano kotahi tekau o matou;
erangi rawa ko koe hei awhina ake mo
matou i roto i te pa.
4 Katahi te kingi ka mea ki a ratou,
Me mea e ahau nga mea e pai ana ki ta
koutou titiro. Na, tu ana te kingi ki
te taha o te kuwaha, me te haere mai
ano te iwi, ona rau, ona mano.
5 A, i ako iho ano te kingi ki a Ioapa
ratou ko Apihai, ko Itai, i mea, Mahara
ki a au, kia ata hanga hoki ki taua ta-
maiti ki a Apoharama. A, i rongo katoa
te iwi i te kingi e ako ana i nga ranga-
tira katoa ki te tikanga mo Apoharama.
6 ¶ Na, ko te putanga atu o te iwi ki
te parae ki te tu i a Iharaira: a, i te
ngahere o Eperaima te whawhaitanga.
7 Na, patua iho i reira nga tangata o
Iharaira e nga tangata a Rawiri, nui
atu te parekura i reira i taua ra, e rua
tekau nga mano.
8 A, tohatoha noa atu i reira te wha-
whaitanga ki te mata katoa o te whe-
nua: tokomaha atu o te iwi i pau i te
ngahere i nga mea i pau i te hoari i
taua ra.
9 ¶ Na, ka tutaki a Apoharama ki
nga tangata a Rawiri. A, i runga i te
muera a Apoharama e noho ana. Na,
ko te haerenga o te muera i raro i nga
peka o tetahi oki nui. Kua mau tona
mātenga ki te oki, a, tarewa ana ia i te
takiwa o te rangi, o te whenua; haere
atu ana te muera i raro i a ia.
10 A, te kitenga o tetahi tangata, na,
whakaaturia ana e ia ki a Ioapa; i mea
hoki, Nana, i kite ahau i a Apoharama
e iri ana i te oki.
11 Na, ka mea a Ioapa ki taua tangata
nāna nei i whakaatu mai ki a ia, Ha, i
kite koe, a, he aha ia tē patua ai e koe
i reira, *te pangā ai* ki te whenua? pe-
nei tekau nga *hekere* hiriwa e hoatu e
ahau ki a koe, me tetahi whitiki ano
hoki.
12 Na, ko te meatanga mai a taua ta-
ngata ki a Ioapa, Ahakoa i runga i toku
ringa nga hiriwa kotahi mano pauna
rawa, e kore e totoro atu toku ringa ki
te tama a te kingi; i a tatou hoki e
whakarongo ana i ako te kingi i a koe,
i a Apihai, i a Itai, i mea, Kia tupato
kei pa tetahi ki te tamaiti ra, ki a Apo-
harama.
13 Penei kua mahi teka ahau, kua
mea i te mate moku; e kore hoki tetahi
mea e ngaro i te kingi; kua whakatika
mai ano hoki koe ki a au.
14 Na, ka mea a Ioapa, E kore e pai
kia roa ahau nei i a koe, na, ka mau
tona ringa ki etahi tao e toru, werohia
atu ana e ia ki te ngakau a Apoharama,
i a ia ano e ora ana i waenganui o te
oki.
15 Na, karapotia ana *ia* e nga taitama-
riki kotahi tekau, e nga kai mau o nga
patu a Ioapa, a, patua ana a Apoharama
e ratou, whakamatea ana.
16 Na, whakatangihia ana e Ioapa te
tētere, a, hoki ana te iwi i te whai i a
Iharaira. Na Ioapa hoki i pehi te iwi.
17 Na, ka mau ratou ki a Apoharama,

a, mākā ana e ratou ki roto ki tetahi poka nui i te ngahere, a, nui whakaharahara te puranga kohatu i haupuria e ratou ki runga ki a ia, a, whati ana a Iharaira katoa ki tona teneti, ki tona teneti.

18 ¶ Na, i tona oranga i tikina e Apoharama i whakaarahia tetahi pou, tera i te raorao o te kingi; i mea hoki ia, Kahore aku tama e maharatia ai toku ingoa: na, karangatia iho e ia tona ingoa ki taua pou: a, e karangatia nei ano a reira, Ko te wahi o Apoharama, a, tae noa iho ki tenei ra.

19 Na, ka mea a Ahimaata tama a Haroko, Kia rere ahau, ne? ki te korero ki te kingi "i ta Ihowa whakatikanga i tana whakawakanga i ona hoa riri.

20 Na, ko te meatanga mai a Ioapa, E kore koe e kawe korero i tenei ra; engari me kawe korero koe i tetahi atu ra; i tenei ra ia e kore koe e kawe korero; kua mate hoki te tama a te kingi.

21 Na ka mea a Ioapa ki a Kuhi, Haere, korerotia atu ki te kingi tau i kite ai. Na, ka piko iho a Kuhi ki a Ioapa, a rere ana.

22 Na, ka mea ano hoki a Ahimaata tama a Haroko ki a Ioapa, He aha koa ra, kia rere ano hoki ahau i muri i a Kuhi. A ka mea a Ioapa, Kia rere koe hei aha, e taku tamaiti? kahore nei hoki he korero i rite māu.

23 He aha koa ra, me rere ano ahau. Na, ka mea tera ki a ia, Rere. Na, rere ana a Ahimaata i te ara o te mānia, a ka mahue mai a Kuhi.

24 Na, i te takiwa o nga kuwaha e rua a Rawiri e noho ana; na, haere ana te kai titiro ki te tuanui i runga i te kuwaha, ki te taiepa, a, te marangatanga ake o ona kanohi, ka titiro, na, ko tetahi tangata e rere mai ana, ko tona kotahi.

25 Na, ka karanga mai te kai titiro, a ka whakaatu ki te kingi. Ano ra ko te kingi, Ki te mea ko ia anake, he korero kei tona mangai. Na, haere tonu mai ana tera, a ka tata.

26 A, i kite ano te kai titiro i tetahi atu tangata e rere mai ana, a ka karanga iho te kai titiro ki te kai tiaki o te kuwaha, ka mea, Tera tangata e rere mai ra, ko ia anake. A ka mea te kingi, He korero ano ta tera.

27 Na, ka mea te kai titiro, ki taku titiro atu, rite tonu te rere o te tuatahi ki te rere o Ahimaata tama a Haroko. A ka mea te kingi, He tangata pai ia, a, e haere mai ana me nga korero pai.

28 Na, ka karanga mai a Ahimaata, a ka mea ki te kingi, E pai ana. Na, ka piko iho tona mata ki te whenua ki te aroaro o te kingi, a ka mea, Kia whakapaingia a Ihowa tou Atua, nāna nei i tuku mai nga tangata i totoro mai nei to ratou ringa ki toku ariki ki te kingi.

29 Na, ka mea te kingi, Kei te pai ranei te tamaiti a Apoharama? Ano ra ko Ahimaata, I te tononga a Ioapa i te tangata a te kingi, i a'au ano hoki, i to pononga, i kite ahau i te ngangau nui, heoi kihai i mohio he aha ranei.

30 Na, ka mea te kingi ki a ia, Haere ake, ka tu ki konei. Na, haere atu ana ia, a, tu ana.

31 Na, ko te haerenga mai o Kuhi; a ka mea a Kuhi, He korero, e toku ariki, e te kingi; kua whakatikaia hoki e Ihowa to whakawakanga i te hunga i whakatika mai ra ki a koe.

32 Ano ra ko te kingi ki a Kuhi, Kei te pai ranei te tamaiti a Apoharama? A ka mea a Kuhi, Kia rite ki taua tamaiti nga hoa riri o toku ariki o te kingi, me te hunga katoa e whakatika mai ana ki a koe mo te kino.

33 ¶ Na, oho pu te mauri o te kingi, a, piki ana ki te ruma i runga i te kuwaha, tangi ana: ko tana korero tenei i a ia e haere ana, E taku tamaiti, e Apoharama, e taku tamaiti, e taku tamaiti, e Apoharama! e pai me he mea ko ahau i mate, a kaua koe, e Apoharama, e taku tamaiti, e taku tamaiti.

UPOKO 19.

NA, kua korerotia ki a Ioapa, Nana, kei te tangi te kingi, kei te uhunga i a Apoharama.

2 Na, puta *ke* ana te whakaoranga i taua ra hei tangihanga ma te iwi katoa; i rongo hoki te iwi i taua ra i te korero, e koingo ana te kingi ki tana tamaiti.

3 Na, haere puku ana te iwi i taua ra ki te pa, pera tonu ratou me te hunga e haere puku ana i te whakama, ina rere i te whawhaitanga.

4 Ko te kingi ia, taupoki tonu tona mata, nui atu te reo o te kingi ki te tangi, E Apoharama, e taku tamaiti, e Apoharama, e taku tamaiti, e taku tamaiti.

5 Na, ka haere mai a Ioapa ki te kingi ki roto ki te whare, a ka mea, Kua whakama i a koe inaianei nga mata o o tangata katoa i ora ai koe i tenei ra, i ora ai hoki o tama, me o tamahine, i ora ai o wahine, i ora ai ano hoki o wahine iti,

6 I *a koe* ka aroha nei ki o hoa riri, ka kino nei ki te hunga e aroha ana ki a koe. Kua whakaatu mai na hoki koe i tenei ra, he kore noa iho ki a koe nga rangatira me nga tangata: e mohio ana hoki ahau i tenei ra, kia ora kau ko Apoharama, a kia mate ko matou katoa i tenei ra, tika tonu ki tau titiro iho.

7 Na, whakatika, puta atu ki waho, kia puaki tetahi kupu pai ki o tangata: ta te mea he oatitanga tenei naku i a Ihowa, Ki te kahore koe e puta ake, e kore tetahi tangata e noho ki a koe i tenei po: a, nui atu tenei kino ki a koe i nga kino katoa i pa ki a koe o tou taitamarikitanga ake, a mohoa noa nei.

8 Katahi ka whakatika te kingi, a, noho ana i te kuwaha. Na, ka korerotia te korero ki te iwi katoa, Te kingi ra, e noho mai ra i te kuwaha. Na, haere ana te iwi katoa ki te aroaro o te kingi; kua whati hoki tera a Iharaira ki tona teneti, ki tona teneti.

9 ¶ Na, ka puta ake he tautohetohenga i roto i nga tangata katoa, i roto i nga iwi katoa o Iharaira. I ki *ratou*, Na te kingi tatou i whakaora i roto i te ringa o o tatou hoa riri, nana hoki tatou i mawhiti ai i roto i te ringa o nga Pirihitini; heoi kua whati atu nei ia i te whenua i te wehi ki a Apoharama.

10 Kua mate ano hoki i te whawhaitanga a Apoharama i whakawahia nei e tatou hei kingi mo tatou, na, he aha koutou tē kuihi ai kia whakahokia te kingi?

11 ¶ Katahi a Kingi Rawiri ka tono tangata atu ki a Haroko raua ko Apiatara, ki nga tohunga, hei ki atu, Korero atu ki nga kaumatua o Hura, mea atu, He aha koutou i tauhiku ai ki te whakahoki i te kingi ki tona whare? kua tae atu na hoki te korero a Iharaira katoa ki te kingi ki tona whare.

12 Ko oku teina nei koutou, ko oku wheua, me oku kikokiko, he aha koutou i tauhikuhiku ai ki te whakahoki i te kingi?

13 Ma korua ano hoki e ki atu ki a Amaha, Ehara ianei koe i te wheua noku, i te kikokiko noku? ma te Atua e mea tenei mea ki a au me tetahi atu mea, ki te kahore e whakakahoretia a Ioapa, a, ko koe ka meinga hei rangatira ope ki toku aroaro i nga ra katoa.

14 Na, kua anga mai i a ia te ngakau o nga tangata katoa o Hura; me te mea kotahi ano te tangata, a ka tono tangata mai ratou ki te kingi *hei mea*, Hoki mai koe, koutou ko o tangata katoa.

15 Na, hoki atu ana te kingi, a ka tae ki Horano. I haere mai ano a Hura ki Kirikara, he haere mai ki te whakatau i te kingi, hei whakawhiti atu i te kingi i Horano.

16 ¶ Na, hohoro tonu a Himei Peniamini tama a Kera, tera i Pahurimi, a, haere tahi ana me nga tangata o Hura ki raro ki te whakatau i a Kingi Rawiri.

17 Kotahi mano ano hoki nga tangata o Peniamine hei hoa mona, me Tipa ano hoki tangata o te whare o Haora, ratou tahi ko ana tama kotahi tekau ma rima, me ana pononga e rua tekau; a, whiti atu ana ratou i Horano i mua i te kingi.

18 A, i whiti atu ano he poti whakawhiti hei whakawhiti mo te whare o te kingi, hei mea ano hoki i nga mea e pai ana ki tana whakaaro. Na, ka takoto tapapa iho a Himei tama a Kera ki te aroaro o te kingi, i a ia ka whiti nei i Horano?

19 A ka mea ki te kingi, Kaua toku ariki e whakairi hara ki a au, kaua ano hoki e maharatia te tutu o to pononga i te ra i puta mai ai toku ariki te kingi i Hiruharama; kaua te ngakau o te kingi e mea iho ki taua mea.

20 E mohio ana hoki to pononga, i hara ahau. Koia ahau i haere mai ai inaianei, te tuatahi o te whare katoa o Hohepa, i haere mai ai hoki ki raro ki te whakatau i toku ariki i te kingi.

21 Na, ka oho mai a Apihai te tama a Teruia, ka mea, E kore ianei a Himei e whakamatea mo tenei, mona i kanga i te Ihowa i whakawahi ai?

22 Ano ra ko Rawiri, Hei aha maku ta korua, e nga tama a Teruia, i mea ai korua ki te totohe ki a au i tenei ra? kia mate koia he tangata i roto i a Iharaira i tenei ra? kahore ianei ahau e mohio he kingi ahau i tenei ra no Iharaira?

23 Na, ka mea te kingi ki a Himei, E kore koe e mate. Na, oati ana te kingi ki a ia.

24 ¶ Na, ka haere mai a Mepipohete tama a Haora ki raro ki te whakatau i te kingi. Kihai ona waewae i whakapaia, kihai tona pahau i whakapaia, kihai ano hoki ona kakahu i horoia, no te ra ano i haere atu ai te kingi, a taea noatia te ra i hoki pai mai ai.

25 A, tona taenga mai ki Hiruharama ki te whakatau i te kingi, ka mea te kingi ki a ia, He aha koe tē haere tahi ai tatou, e Mepipohete?

26 Ano ra ko ia, Na taku pononga ahau i tinihanga, e toku ariki, e te kingi; i mea hoki to pononga, Me whakanoho e ahau tetahi kaihe maku, hei

ekenga atu maku, ka haere ki te kingi; he kopa hoki to pononga.
27 He whakapae teka tera nana i to pononga ki toku ariki ki te kingi; otiia rite tahi toku ariki te kingi ki te anahera a te Atua: na, mau e mea te mea e pai ana ki tau titiro iho.
28 Kahore mai hoki i te hunga mate te whare katoa o toku pāpā i te aroaro o toku ariki o te kingi, heoi meatia ana e koe to pononga ki roto ki te hunga i kai ki to tepara. Na, he aha ake ra taku, e tika ai tetahi atu karanga maku ki te kingi?
29 Na, ko te meatanga atu a te kingi ki a ia, Hei aha ake o korero i korerotia tonutia ai? Ko taku kupu tenei, Me wehe te mara ma korua ko Tipa.
30 Na, ka mea a Mepipohete ki te kingi, Me tango ano hoki e ia te katoa, he mea hoki kua tae pai mai toku ariki, te kingi ki tona whare.
31 ¶ A, i haere mai ano a Paratirai Kireari i Rokerimi, a, whiti tahi ana raua ko te kingi i Horano, he kawe i a ia ki tenei taha o Horano.
32 Na, he koroheke rawa a Paratirai, e waru tekau ona tau, nana hoki i atawhai te kingi i tona nohoanga ki Mahanaimi; he tangata nui whakaharahara hoki ia.
33 Na, ka mea te kingi ki a Paratirai, Me whiti tahi taua, a, maku koe e atawhai, me noho ki a au ki Hiruharama.
34 Na, ko te meatanga atu a Paratirai ki te kingi, Kia hia ake nga ra hei oranga moku, e haere tahi ai ahau me te kingi ki runga ki Hiruharama?
35 Ka waru tekau oku tau i tenei ra: e mohio ranei ahau he pai tenei he kino tera? e kitea ranei e to pononga te reka o taku kai, o taku ranei e inu ai; e rongo ranei ahau i te reo o nga tane o nga wahine ina waiata? a, kia meinga ano to pononga hei whakararuraru mo toku ariki mo te kingi hei aha?
36 Me haere tahi to pononga me te kingi ki tawahi iti atu o Horano: he aha hoki tenei utu nui i homai ai ki a au e te kingi?
37 Tukua to pononga kia hoki, kia mate ai ahau ki toku pa, *kia tanumia* ki te urupa o toku pāpā, o toku whaea; engari to pononga a Kimihama, kia whiti tahi ia me toku ariki me te kingi, a mau e mea ki a ia te mea e pai ana ki tau titiro iho.
38 Na, ka mea te kingi, Me whiti tahi maua ko Kimihama, a, maku e mea ki a ia nga mea e pai ana ki tau titiro iho: ka oti ano hoki i a au āu mea katoa e kiia mai e koe ki a au.
39 Na, whiti ana te iwi katoa i Horano. A, i whiti ano te kingi, a kihitia ana a Paratirai e te kingi, manaakitia ana, a, hoki ana tera ki tona wahi.
40 Na, haere tonu ana te kingi ki Kirikara: i haere tahi ano hoki a Kimihama i a ia: na te iwi katoa o Hura, ratou ko te hawhe o te iwi o Iharaira te kingi i kawe.
41 ¶ Na, ko te haerenga mai o nga tangata katoa o Iharaira ki te kingi, ka mea ki te kingi, He aha o matou teina, nga tangata o Hura i tahae ai i a koe, i whakawhiti ai hoki i te kingi, ratou tahi ko tona whare katoa, ko nga tangata katoa ano hoki a Rawiri, i Horano?
42 Na, ka whakahokia atu e nga tangata katoa o Hura ki nga tangata o Iharaira, No te mea e tata ana te kingi ki a au: he aha ra koutou i riri ai ki a matou mo tenei mea. I kai ranei matou i tetahi mea a te kingi? i homai ranei e ia tetahi mea ki a matou?
43 Na, ko te whakahokinga mai a nga tangata o Iharaira ki nga tangata o Hura; i mea ratou, Tekau nga wahi o te kingi kei a au, nui atu hoki i tou te wahi *i taunga ai* ahau ki a Rawiri: a, he aha ahau i whakahaweatia ai e koe? he aha tē waiho ai maku te kupu tuatahi mo te whakahoki i toku kingi. Otiia he tukaha rawa te kupu a nga tangata o Hura i te kupu a nga tangata o Iharaira.

UPOKO 20.

NA, i reira tetahi tangata o Periara, tona ingoa ko Hepa, he tama na Pikiri, no Peniamine: na, whakatangihia ana e ia te tētere, a ka mea, Kahore o tatou wahi i roto i a Rawiri, kahore ano hoki he wahi tūturu mo tatou i roto i te tama a Hehe. Ki o koutou teneti, e tera, e tera o Iharaira!
2 Na, ka takiritia mai nga tangata katoa o Iharaira i te whai i a Rawiri; kei te whai i a Hepa tama a Pikiri: ko nga tangata ia o Hura i piri ki to ratou kingi, o Horano mai ano a Hiruharama atu ana.
3 ¶ Na, haere ana a Rawiri ki tona whare ki Hiruharama; a ka mau te kingi ki nga wahine kotahi tekau, ki nga wahine iti i waiho nei e ia hei tiaki te whare, a whakanohoia ana ki roto ki te whare kia tiakina, atawhaitia iho ratou e ia; otiia kihai ia i haere ki roto ki a ratou. Na, tutakina atu ana ratou, he

noho pouaru, a, taea noatia te ra i mate
ai ratou.
4 ¶ Na, ka mea te kingi ki a Amaha,
Huihuia mai nga tangata o Hura ki a au
i roto i enei rangi e toru, kia tu ano
hoki koe ki konei.
5 Na, haere ana a Amaha ki te huihui
i a Hura: otiia i roa atu i te wa i wha-
karitea ki a ia.
6 Katahi a Rawiri ka mea ki a Apihai,
Akuanei rahi atu te kino a Hepa tama a
Pikiri ki a tatou i ta Apoharama. Ta-
ngohia e koe nga tangata a tou ariki, ka
whai i a ia; kei tupono atu ki nga pa
taiepa, a ka ora atu i o tatou kanohi.
7 Na, haere atu ana nga tangata a Ioapa
i muri i a ia, me nga Kereti, ratou ko
nga Pereti, ko te hunga marohirohi ka-
toa: haere atu ana ratou i roto i Hiru-
harama ki te whai i a Hepa i te tama a
Pikiri.
8 I a ratou i te kohatu nui i Kipeono,
ka haere mai a Amaha ki to ratou
aroaro. Na, te kakahu i kakahuria e
Ioapa, he mea whitiki, a i waho ake he
whitiki ano, *me* tetahi hoari, he mea
whakamau ki tona hope, i roto ano i tona
pukoro; a, i a ia e haere ana, ka marere.
9 Na, ka mea a Ioapa ki a Amaha, Kei
te ora ranei koe, e toku teina? Na, ka
mau te ringa matau o Ioapa ki te kumi-
kumi o Amaha, he mea kia kihi ai i a ia.
10 *Kihai* hoki a Amaha i mahara iho
ki te hoari i te ringa o Ioapa. Na, wero-
hia mai ana ia i te rima o nga rara, a ka
maringi ona whekau ki te whenua, kihai
ano hoki i tuaruatia *te patu* a tera; na,
ka mate. Katahi ka whai a Ioapa raua
ko tona teina ko Apihai i a Hepa i te
tama a Pikiri.
11 A, i tu ano ki tona taha tetahi o
nga tangata a Ioapa, i mea, Te tangata
e pai ana ki a Ioapa, me nga tangata a
Rawiri, hei tuara koutou mo Ioapa.
12 Heoi oke ana tera a Amaha i roto i
nga toto i waenganui o te huarahi. A
ka kite taua tangata e tu ana te iwi katoa,
na, ka nekehia atu a Amaha e ia i te
huarahi ki te parae, hipokina iho ki te
kakahu, i tona kitenga e tu ana te hunga
katoa i haere mai ki tona *takotoranga*.
13 Ka oti ia te neke atu i te huarahi na,
haere ana nga tangata katoa i muri i a
Ioapa ki te whai i a Hepa tama a Pikiri.
14 ¶ Na, haereerea ana e ia nga iwi
katoa o Iharaira, ki Apere, ara, ki Pete-
maaka, ki nga Peri katoa ano hoki: na,
ka huihui ratou, a, haere ana ano ratou
i muri i a ia.
15 Na, haere mai ana ratou, a, whaka-
paea ana ia ki Apere-petemaaka, a hau-
puria ana e ratou he pukepuke hei
tataurangа atu ki te pa: na, kua tu tera
ki roto i te pekerangi. Na, kei te aki te
nuinga katoa o Ioapa i te taiepa kia
hinga.
16 ¶ Katahi ka karanga mai tetahi
wahine mohio i roto i te pa, Whakarongo
mai, whakarongo mai, Tena, ki atu ki a
Ioapa, Whakatata mai ki konei, kia
korero atu ai ahau ki a koe.
17 Na, ka whakatata atu ia ki a ia, a
ka mea te wahine, Ko koe ianei a Ioapa?
Ka mea mai tera, Tenei au. Na, ko te
kianga atu a tera ki a ia, Whakarongo
mai ki nga kupu a to pononga. Ka wha-
kahokia mai e ia, E whakarongo atu nei
ahau.
18 Katahi ia ka korero atu, ka mea, i
korero nui ano ratou i te timatanga, i
mea, Tera ratou ka ui mai ki Apere, a ka
whakaotia e ratou.
19 He ata noho, he pono ahau i roto i
a Iharaira. E whai ana koe kia whaka-
ngaromia he pa, he whaea hoki no Iha-
raira: he aha ka horomia ai e koe te
wahi tupu o Ihowa?
20 Na, ko te whakahokinga mai a
Ioapa; i mea ia, Hore rawa, hore rawa;
e kore e horomia, e kore e hunā e ahau.
21 Kahore *aku* pera, engari he tangata
tera no Maunga Eperaima, tona ingoa ko
Hepa tama a Pikiri, kua ara mai tona
ringa ki te kingi, ki a Rawiri: homai
tona kotahi e koutou, a ka haere atu
ahau i te pa. Katahi taua wahine, ka
ki atu ki a Ioapa, Nana, me akiri atu
tona upoko i runga i te taiepa.
22 Na, haere ana taua wahine, me tana
whakaaro mohio, ki te iwi katoa; a,
poutoa ana e ratou te upoko o Hepa tama
a Pikiri, makā atu ana ki a Ioapa.
Katahi ia ka whakatangi i te tētere, a
whakarerea ana e ratou te pa, pakaru
noa atu ana ki tona teneti, ki tona teneti.
A, hoki ana a Ioapa ki Hiruharama ki te
kingi.
23 ¶ Na, ko Ioapa te rangatira o te
ope katoa o Iharaira, a, ko Penaia tama
a Iehoiara te rangatira o nga Kereti ra-
tou ko nga Pereti:
24 Ko Arorama te rangatira takoha:
ko Iehohapata tama a Ahiruru te kai
whakamaharahara.
25 Ko Hewha ano hoki te kai tuhituhi, a,
ko Haroko raua ko Apiatara nga tohunga.
26 He tangata nui ano hoki na Rawiri
a Ira Hairi.

UPOKO 21.

NA, ka puta he mate-kai i nga ra o
Rawiri, e toru nga tau, to tetahi

tau aki tonu iho ki to tetahi tau; a ka
rapua te tikanga e Rawiri i te aroaro o
Ihowa. Na, ko te meatanga mai a
Ihowa, Mo ta Haora ratou ko *tona* whare
whakaheke toto; mona i whakamate i
nga Kipeoni.
2 Katahi te kingi ka karanga ki nga
Kipeoni, a ka mea ki a ratou, (na, ehara
nga Kipeoni i nga tamariki a Iharaira;
engari no nga oranga o nga Amori, no
era i oati atu ra nga tamariki a Iharaia:
na, whaia ana e Haora kia patua, he hae
nona, he whakaaro hoki ki nga tamariki
a Iharaia ratou ko Hura.)
3 Na, ka mea a Rawiri ki nga Kipeoni,
Ko te aha taku e mea ai ki a koutou? he
aha hoki taku whakamarietanga e ma-
naakitia ai e koutou te kāinga tupu o
Ihowa?
4 Na, ko te meatanga mai a nga Ki-
peoni ki a ia, Kaua he hiriwa, kaua he
koura ma matou i a Haora ratou ko tona
whare; kaua ano hoki e whakamatea te-
tahi tangata o Iharaira hei meatanga
māu ki a matou. Ano ra ko ia, Ka
meatia e ahau ta koutou e ki mai ai.
5 Katahi ratou ka mea ki te kingi, Te
tangata i whakamoti nei i a matou, i
whakatakoto whakaaro nei mo matou
kia ngaro, kei waiho ki tetahi o nga rohe
a Iharaira.
6 Kia tokowhitu nga tangata o roto o
ana tama e homai ki a matou, a, ma ma-
tou ratou e tarona, hei mea ki a Ihowa ki
Kipea o Haora i whiriwhiria nei e Ihowa.
Na, ka mea te kingi, Me hoatu e ahau.
7 Otiia i tohungia e te kingi a Mepi-
pohete te tama a Honatana tama a
Haora, he whakaaro ki te oati a Ihowa
i whakatakotoria e raua, e Rawiri raua
ko Honatana tama a Haora.
8 Na, ka mau te kingi ki nga tama
tokorua a Ritipa tamahine a Aia i wha-
nau nei i a raua ko Haora, ara, ki a
Aramoni raua ko Mepipohete, ki nga
tama tokorima ano hoki a Mikara tama-
hine a Haora i whanau nei i a raua ko
Atariere tama a Paratirai Mohorati:
9 A, hoatu ana ki nga ringa o nga
Kipeoni, a, taronatia ana e ratou ki runga
ki te pukepuke, i te aroaro o Ihowa: na,
hinga ngatahi ana ratou tokowhitu. No
nga ra o te kotinga ratou i whakamatea
ai, no nga ra tuatahi, i te timatanga o te
kotinga parei.
10 ¶ Katahi ka mau a Ritipa tamahine
a Aia ki te kakahu taratara, a, wharikitia
ana hei mea mona ki runga ki te kamaka
i te timatanga o te kotinga, a, heke noa
he wai no te rangi ki runga ki a ratou,
kihai ano hoki i tukua e ia he manu no
te rangi kia noho ki runga i te awatea,
he kirehe ranei no te parae i te po.
11 A, i korerotia ki a Rawiri taua mea-
tanga a Ritipa tamahine a Aia, wahine
iti a Haora.
12 ¶ A, i haere ano a Rawiri, a, tikina
ana e ia nga wheua o Haora, nga wheua
ano hoki o Honatana o tana tama i nga
tangata o Iapehe-kireara, na ratou nei
hoki aua *wheua* i tango puku mai i te
waharoa o Pete-heana i te wahi i wha-
kairihia ai e nga Pirihitini i te ra i patua
ai a Haora e nga Pirihitini ki Kiripoa,
13 A, kawea mai ana e ia i reira nga
wheua o Haora, me nga wheua o Hona-
tana o tana tama: i kohia mai ano hoki
e ratou nga wheua o te hunga i whaka-
tarea.
14 A, tanumia ana e ratou nga wheua
o Haora raua ko Honatana ko tana tama
ki te whenua o Peniamine ki Heraha ki
te urupa o Kihi o tona pāpā: a ka oti i
a ratou nga mea katoa i whakahaua e te
kingi, na, muri iho ka marie mai te
Atua ki te whenua.
15 ¶ Na, ka whawhai ano nga Piri-
hitini ratou ko Iharaira, a, haere ana a
Rawiri, ratou ko ana tangata ki raro,
whawhai ana ki nga Pirihitini: otiia ka
ruha haere a Rawiri.
16 Na, ko Ihipi-penopo, no nga uri o
Rapa, te taimaha o tona tao, e toru rau
hekere parahi te taimaha, he mea hou te
hoari, whitiki rawa ki a ia; ka mea ia
kia patua a Rawiri.
17 Na, pikitia ana ia e Apihai tama a
Teruia, a, patua iho te Pirihitini, wha-
kamatea iho. No reira i oati ai nga
tangata a Rawiri ki a ia, i mea ai, Kati
rawa tou haere tahi tatou ki te whawhai,
kei keto i a koe te rama a Iharaira.
18 A, muri iho ka whawhai ano ki
nga Pirihitini ki Kopo, a, na Hipekai
Huhati i patu a Hapa, no nga uri o
Rapa.
19 Na, ka whawhai ano nga Pirihi-
tini ki Kopo, a, na Erehanana tama a
Iaare-orekimi o Pete-rehema i patu te
teina o Koriata o Kata, te kakau o tana
taoroa, rite tonu ki te rakau a te kai
whatu.
20 A, i whawhai ano ki Kata. Na,
ko tetahi tangata roa e ono nei nga mai-
hao o tetahi ringa, o tetahi ringa, e ono
ano hoki nga maikara o tetahi waewae,
o tetahi waewae e rua tekau ma wha
nei te maha, he uri ano hoki ia no
Rapa.
21 I tana whakataranga i a Iharaira,
na, patua ana ia e Honatana tama a
Himea tuakana o Rawiri.

22 He uri enei tokowha no Rapa i
Kata, a, hinga ana i te ringa o Rawiri,
i te ringa ano hoki o ana tangata.

UPOKO 22.

I KOREROTIA e Rawiri ki a Ihowa
nga kupu o tenei waiata i te ra i
whakaorangia ai ia e Ihowa i te ringa
o ona hoa riri katoa, i te ringa ano hoki
o Haora.
2 I mea ano ia, ko Ihowa toku teko,
taku pourewa, me toku kai whakaora;
3 Te Atua o taku kamaka, ka whaka-
whirinaki atu ahau ki a ia; taku wha-
kangungu rakau, me te haona o toku
whakaoranga, toku pa tiketike, toku
rerenga atu, toku kai whakaora; wha-
kaorangia ana ahau e koe i te tutu.
4 Ka karanga ahau ki a Ihowa e tika
nei kia whakamoemititia, a ka ora i oku
hoa riri.
5 I toku karapotinga mai e nga ngaru
o te mate, ka whakawehia mai ahau e
nga waipuke o te kino.
6 I karapotia mai ahau e nga whaka-
wiringa a te reinga: haukotia ana ahau
e nga mahanga a te mate.
7 I karanga atu ahau ki a Ihowa i
toku paweratanga, i karanga atu ki
toku Atua: i whakarongo mai ano ia ki
toku reo i roto i tona temepara, i *tae*
hoki taku hamamatanga ki ona taringa.
8 Na, ka ngaueue te whenua, ka ru:
wiri ana nga putake o nga rangi, nga-
ueue ana: no te mea e riri ana ia.
9 I kake atu he paowa i ona ponga-
ponga: a ka kai te kapura o roto o tona
mangai, ngiha noa nga waro.
10 I whakapingoretia e ia nga rangi,
a ka heke iho: a, i raro te pouri i ona
waewae.
11 Na, ka eke ia ki te kerupa, a, rere
ana: ina, i kitea ia i runga i nga parirau
o te hau.
12 I meinga ano hoki e ia te pouri hei
teneti i tetahi taha ona, i tetahi taha:
nga wai pouri, nga kapua matotoru o
te rangi.
13 Ngiha ana nga waro i te wheriko-
tanga o tona aroaro.
14 Papā ana te whatitiri a Ihowa i nga
rangi; puaki ana te reo o te Runga
rawa.
15 Kokiritia mai ana e ia nga pere, a,
marara ana ratou; he uira, a ka whati
ratou.
16 Katahi ka kitea nga whakatakere o
te moana, ka takoto kau nga putake o te
ao, i te whakatupehupehunga a Ihowa,
i te whengunga o te manawa o ona
pongaponga.
17 I tono karere mai ia i runga, ka
mau ki a au; toia ake ana ahau e ia i
roto i nga wai maha.
18 Nāna ahau i whakaora i taku hoa
riri kaha, i te hunga ano hoki e kino ana
ki a au: no te mea he kaha rawa ratou
i a au.
19 Huakina tatatia mai ana ahau e ra-
tou i te ra o toku matenga: ko Ihowa
ia toku whakawhirinakitanga.
20 A, whakaputaina ana ahau e ia ki
te wahi whanui: i whakaorangia ahau e
ia, no te mea i whakaahuareka mai ia
ki a au.
21 Rite tonu ki taku mahi tika ta
Ihowa utu ki a au; rite tonu ki te ma o
oku ringa tana i whakahoki mai ai ki
a au.
22 Moku i pupuri i nga ara o Ihowa;
a, kihai i he, i whakarere i toku Atua.
23 Kei mua tonu hoki i a au ana wha-
kariteritenga katoa; ana tikanga ano ho-
ki, kihai era i whakamataratia atu i a au.
24 I tu tika ano hoki ahau ki tona aro-
aro: a, i tiaki ano i a au kei kino.
25 Na, ka homai e Ihowa he utu ki a
au; he mea rite tonu ki toku tika; ki
toku ma i tana titiro iho.
26 He tangata atawhai, ka atawhai ano
koe; he tangata tika, ka tika ano koe.
27 He tangata ma, ka ma ano hoki
koe; he tangata whakakeke, he whaka-
keke hoki tau mahi.
28 E whakaorangia hoki e koe te iwi
e whakamatea ana: kei runga ia ou
kanohi i te hunga whakakake, a ka
whakahokia iho ki raro.
29 Ko koe hoki taku rama, e Ihowa;
ma Ihowa ano hoki e whakamārama
toku pouritanga.
30 Nau hoki ahau i rere ai na waenga
atu i te ropu: na toku Atua i pekea ai
e ahau te taiepa.
31 Te Atua, tika tonu tana ara; e para-
kore ana te kupu a Ihowa; he whaka-
ngungu rakau ia ki te hunga katoa e
whakawhirinaki ana ki a ia.
32 Ko wai oti te Atua, ki te kahore a
Ihowa? ko wai hoki te kamaka, ki te
kahore to tatou Atua.
33 Ko te Atua toku kaha, *me toku* pa-
karitanga; ko ia hei mea kia tino tika
toku ara.
34 Ko ia nei hei mea i oku waewae kia
rite ki o te hāta: mana hoki ahau e
whakatu ki runga ki oku wahi tiketike.
35 Ko ia hei whakaako i oku ringa ki
te whawhai; hei mea i oku ringa kia
rite ki te kopere parahi.

36 Kua homai ano hoki e koe ki a au te whakangungu rakau o tau whakaoranga; whakanuia ana ahau e to whakaaro mahaki.
37 I whakanuia e koe oku takahanga i raro i a au, tē paheke oku waewae.
38 I arumia e ahau oku hoa riri, a hunā iho ratou e au: kihai ano hoki ahau i tahuri mai, a, moti noa ratou.
39 Moti iho ratou i a au, mongamonga noa ratou; tē ahei te whakatika: ina, hinga ana ratou ki raro i oku waewae.
40 Nau hoki ahau i whitiki ki te kaha mo te whawhai: piko ana i a koe ki raro i a au te hunga i whakatika mai ki a au.
41 I homai ano hoki e koe ki a au nga kaki o oku hoa riri: na, hunā iho e ahau te hunga e kino mai ana ki a au.
32 I tirotiro ratou, heoi kahore he kai whakaora: ki a Ihowa, otira kihai ia i whakao mai ki a ratou.
43 Na, tukia ana ratou e ahau, a, rite noa ki te puehu o te whenua: mohungahunga noa ratou i a au, me te mea he paru ratou no te huarahi; titaria atu ana ratou e ahau.
44 Nau hoki ahau i ora ai i nga ngangautanga a toku iwi, tiakina ana ahau e koe hei upoko mo nga tauiwi. Hei apa moku te iwi kahore nei i matauria e ahau.
45 Hei apa moku nga tangata iwi ke: kia rongo kau te taringa, kakama tonu mai ratou ki a au.
46 Ka memeha haere nga tangata iwi ke: ka puta wehi mai hoki i roto i o ratou kuhunga.
47 E ora ana a Ihowa, a, kia whakapaingia toku kamaka: kia whakanuia ano hoki te Atua o te kamaka o toku whakaoranga.
48 Ko te Atua toku kai rapu utu; mana e pehi te iwi ki raro i a au.
49 Ko ia hei kai whakaputa moku i roto i oku hoa riri; ae ra, mau ahau e mea kia teitei ake i te hunga e whakatika mai ana ki a au: whakaorangia ana ahau e koe i te tangata tutu.
50 Mo konei ka whakawhetai atu ahau ki a koe, e Ihowa, i roto i nga tauiwi, ka himene atu ano hoki ki tou ingoa.
51 Hei pourewa whakaora *ia* ki tona kingi; e whakaputa aroha ana ki tana tangata i whakawahi ai, ki a Rawiri ratou ko ona uri, ake ake ake.

UPOKO 23.

NA, ko nga kupu whakamutunga enei a Rawiri. He ki tenei na Rawiri tama a Hehe, he ki hoki na te tangata i whakaarahia ki runga, na ta te Atua o Hakopa i whakawahi ai, na te kai himene ahuareka a Iharaira;
2 He kai whakapuaki ahau i te kupu a te Wairua o Ihowa: kei toku arero ano hoki tana korero.
3 I korero mai te Atua o Iharaira, i mea mai te kamaka o Iharaira ki a au, Kia tika te kai whakatakoto tikanga mo nga tangata: me whakatakoto tikanga i runga i te wehi ki a Ihowa.
4 A ka rite ki te maramatanga o te ata *ina* whiti te ra o te ata kahore nei he kapua; *ki* te tupu hou o te whenua i te mea ka whiti *te ra* i te maonga o te ua.
5 Ahakoa e kore toku whare e pena i te aroaro o te Atua, heoi kua takoto tana kawenata, u tonu, ki a au, rite rawa nga *aha* katoa, mau rawa: heoi katoa hoki toku whakaoranga ko tenei, heoi katoa hoki *taku* e whakaahuareka ai: otiia kihai i meinga e ia kia tupu.
6 Ko nga tamariki ia a Periara, ka rite katoa ratou ki nga tataramoa e aia atu ana, e kore nei e hopukia atu e te ringa.
7 A, e whakatata atu te tangata, kia kapi i te rino, kia *mau* hoki ki te kakau o te tao: me tahu rawa ano hoki ki te ahi i *taua* wahi *na ano.*
8 ¶ Ko nga ingoa enei o nga tangata marohirohi a Rawiri, Ko Iohepe-pahepete Takamoni, he tino rangatira ia; ko Arino Eteni *ano ia. I ara ake tana tao* ki nga rau e waru, patua iho e ia i te whakaekenga kotahi.
9 I muri i a ia ko Ereatara tama a Roro Ahohi; ko ia tetahi o nga tangata marohirohi, o nga hoa tokotoru o Rawiri i ta ratou whakataranga ki nga Pirihitini i huihui mai ki reira ki te whawhai, i te mea kua riro nga tangata o Iharaira.
10 Whakatika ana ia, a patua iho nga Pirihitini, a, ngenge noa tona ringa, piri noa tona ringa ki te hoari; a, nui atu te whakaoranga i whakaora ai a Ihowa i taua ra; a hoki mai ana te iwi ki muri i a ia, he hui kau i nga parakete.
11 A, i muri i a ia ko Hamaha tama a Ake Harari. Na, te huihuinga mai o nga Pirihitini ki te taua, ki tetahi wahi oneone e kapi ana i nga pi; a, rere ana te iwi i te aroaro o nga Pirihitini.
12 Heoi tu ana tera i waenganui o taua wahi, na, ka mau i a ia, patua iho e ia nga Pirihitini: na, nui atu te whakaoranga i whakaora ai a Ihowa.
13 Na, ka haere atu etahi rangatira tokotoru, no te toru tekau, ki raro, a ka

tae ki a Rawiri i te kotinga witi ki te
ana o Aturama: a, i te noho tera te ope
o nga Pirihitini i Raorao Repaima.
14 Na, i roto a Rawiri i te pourewa i
taua wa; i Pete-rehema ano hoki nga
hoia pupuri a nga Pirihitini i taua wa
na ano.
15 Na, ka minamina a Rawiri, a ka
mea, Aue, tē ai he tangata hei mea wai
moku i roto i te puna i Pete-rehema, i
tera i te kuwaha!
16 Na, tika ana aua toa tokotoru na
waenganui o te puni o nga Pirihitini, a,
utuhia mai ana he wai i te puna o Pete-
rehema, i tera i te kuwaha, a, tangohia
mai ana e ratou, mauria ana ki a Ra-
wiri: otiia kihai ia i pai ki te inu, na,
ringitia ana e ia hei mea ki a Ihowa.
17 A ka mea, Aue, kia meatia tenei e
ahau, e Ihowa! ehara ianei tenei i te
toto o nga tangata me i kotahi nei kua
mate, i a ratou ra i haere? Na, kihai
ia i pai ki te inu. Ko enei nga mahi a
aua marohirohi tokotoru.
18 Na, ko Apihai teina o Ioapa tama a
Teruia te rangatira o nga tangata toko-
toru. A, i ara ake ano tana tao ki nga
rau e toru, patua iho e ia; i whai ingoa
hoki ia i roto i te tokotoru.
19 He teka ianei nona te kororia nui o
te tokotoru? a meinga ana hei ranga-
tira mo ratou, otiia kihai ia i uru ki te
tokotoru *tuatahi*.
20 Me Penaia ano hoki tama a Iehoi-
ara, he tama na tetahi tangata toa, no
Kapateere, he nui ana mahi; tokorua
nga tangata o Moapa, koia ano kei te
raiona, i patua e ia: i haere ano ia ki
raro, a, patua ana e ia tetahi raiona i
roto i te rua i te wa o te hukarere.
21 Nana hoki tetahi Ihipiana i patu,
he tangata ataahua: he tao ano hoki kei
te ringa o taua Ihipiana; heoi haere ana
ia ki raro ki a ia, he tokotoko hoki tana,
na, tangohia mai ana e ia te tao i roto i
te ringa o te Ihipiana, a, werohia ana ia
ki tana tao ano.
22 Na Penaia tama a Iehoiara enei
mahi; i whai ingoa ano hoki ia i roto
i nga marohirohi tokotoru.
23 Nona te kororia nui o te toru tekau;
otiia kihai i uru ki te tokotoru tuatahi.
Na, meinga ana ia e Rawiri hei ranga-
tira mo ona takahoa.
24 Ko Atahere teina o Ioapa tetahi o
te toru tekau: ko Erehanana tama a
Roro o Pete-rehema.
25 Ko Hamaha Harori; ko Erika
Harori;
26 Ko Herete Parati; ko Ira tama a
Ikehe Tekoi;
27 Ko Apietere Anetoti; ko Mepunai
Huhati;
28 Ko Taramono Ahohi: ko Maharai
Netopati;
29 Ko Herepe tama a Paana he Neto-
pati; ko Itai tama a Ripai, no Kipea, no
nga tamariki a Peniamine;
30 Ko Penaia Piratoni; ko Hirai, no
nga awaawa o Kaaha;
31 Ko Api-arapono Arapati; ko Ata-
mawete Parahumi;
32 Ko Eriahapa Haaraponi, no nga
tama a Iahene; ko Honatana;
33 Ko Hamaha Harari; ko Ahiama
tama a Harara Harari;
34 Ko Eriperete tama a Ahahapai
tama a te Maakati, ko Eriama tama a
Ahitopere Kironi;
35 Ko Heterai Karameri; ko Paarai
Arapi;
36 Ko Ikara tama a Natana o Topa; ko
Pani Kari;
37 Ko Tereke Amoni; ko Nahari Pee-
roti, ko te kai mau o nga patu a Ioapa
tama a Teruia;
38 Ko Ira, he Itiri *ia;* ko Karepa, he
Itiri *ia;*
39 Ko Uria Hiti; ki te huihuia, e toru
tekau ma whitu.

UPOKO 24.

NA, ka mura ano hoki te riri a Ihowa
ki a Iharaira, a ka whakahihiri ia
i a Rawiri ki te he mo ratou, ki te mea,
Tikina, taua a Iharaira raua ko Hura.
2 Na, ko te kianga atu a te kingi ki a
Ioapa ki te rangatira ope, ko tona hoa
hoki ia, Tena, haereerea nga iwi katoa o
Iharaira, o Rana mai ano, a tae noa ki
Peere-hepa, ka tatau i te iwi, kia mohio
ai ahau ki te tokomahatanga o te iwi.
3 Ano ra ko Ioapa ki te kingi, Ma
Ihowa ma tou Atua e tapiri mai a muri
o tona iwi ki nga rau e rite ana ki a
ratou e noho nei, me te titiro ano nga
kanohi o toku ariki o te kingi: otiia he
aha toku ariki te kingi i aro ai ki tenei
mea?
4 Heoi u tonu te kupu a te kingi ki a
Ioapa, ratou ko nga rangatira ope. Na,
haere ana a Ioapa ratou ko nga ranga-
tira ope i te aroaro o te kingi ki te tatau
i te iwi i a Iharaira.
5 ¶ Na, to ratou whitinga i Horano,
ka noho ki Aroere, ki te taha ki matau
o te pa i waenganui o te awa o Kara, ki
te taha ano hoki ki Iatere:
6 Na, ka tae mai ki Kireara, ki te
whenua ano hoki o Tahatimihorohi, a ka

tae ki Rana-iaana, a, awhio haere ana ki Hairona.
7 A, tae atu ana ki te pa kaha ki Taira, ki nga pa katoa ano hoki o nga Hiwi, o nga Kanaani: a, puta tonu atu ki te taha ki te tonga o Hura, ki Peere-hepa.
8 A ka oti te whenua katoa te haere e ratou, ka tae mai ratou ki Hiruharama i te mutunga o nga marama e iwa o nga ra ano hoki e rua tekau.
9 Na, ka homai e Ioapa te tokomahatanga o te iwi i taua ki te kingi: a, e waru rau mano nga tangata marohirohi o Iharaira, he hunga unu hoari; na, e rima rau mano nga tangata o Hura.
10 ¶ Na, ka whakawiri te ngakau o Rawiri i muri iho i tana tauanga i te iwi. A ka mea a Rawiri ki a Ihowa, Nui atu toku hara i taku i mea ai: na, tena, kia whakarerea noatia iho, e Ihowa, te he o to pononga, nui whakaharahara hoki toku kuaretanga.
11 I te marangatanga ake hoki o Rawiri i te ata, kua puta mai te kupu a Ihowa ki a Kara poropiti, ki ta Rawiri matakite; i ki ia,
12 Haere, mea atu ki a Rawiri, Ko te kupu tenei a Ihowa, E toru enei pikaunga aku mau, whiriwhirihia tetahi o enei mau, a ka meatia e ahau ki a koe.
13 Na, te taenga mai o Kara ki a Rawiri, ka korero ki a ia, ka mea ki a ia, Kia tae mai ki a koe etahi tau mate-kai e whitu ki tou whenua? kia toru ranei nga marama e rere ai koe i te aroaro o ou hoa riri, me ta ratou whai ano i a koe? kia toru ranei nga ra o te mate uruta ki tou whenua? Na, whakaaroa e koe kia kitea ai taku kupu e whakahoki atu ai ki taku kai tono mai.
14 Ano ra ko Rawiri ki a Kara, Hē noa iho aku whakaaro: na, kia taka tatou ki roto ki te ringa o Ihowa, he nui hoki tona aroha; kaua hoki ahau e taka ki roto ki te ringa tangata.
15 ¶ Na, whakapangia atu ana e Ihowa he mate uruta ki a Iharaira, o te ata iho ano, a, taea noatia te wa i whakaritea: a, mate ake o te iwi, o Rana a tae noa ki Peere-hepa, e whitu tekau mano tangata.
16 A, te toronga o te ringa o te anahera ki Hiruharama whakangaro ai, ka puta ke ta Ihowa whakaaro mo te kino, a ka mea ki te anahera e whakangaro ana i te iwi, Kua nui: kati tou ringa: a, i te patunga witi a Arauna Iepuhi tera te anahera a Ihowa.
17 Na, ka korero atu a Rawiri ki a Ihowa i tona kitenga i te anahera i patua ai te iwi, ka mea, Ko au tenei te mea i hara, naku hoki te mahi he: ko enei hipi ia, i aha ratou? Tena, kia pa tou ringa ki a au, ki te whare ano hoki o toku pāpā.
18 ¶ Na, ka haere atu a Kara ki a Rawiri i taua ra, a ka mea ki a ia, Whakatika, whakaarahia he aata ki a Ihowa ki te patunga witi a Arauna Iepuhi.
19 Na, whakatika ana a Rawiri, pera ana me te kupu a Kara, me ta Ihowa i whakahau ai.
20 A, te tirohanga atu a Arauna, ka kite i te kingi ratou ko ana tangata e haere mai ana ki a ia: na, puta atu ana a Arauna, piko ana ki te kingi, ahu ana tona mata ki te whenua.
21 Na, ka mea a Arauna, He aha toku ariki te kingi i haere mai ai ki tana pononga? Na, ko te meatanga a Rawiri, Ki te hoko i to patunga witi, kia hangā ai he aata ki a Ihowa, kia mutu ai te whiunga o te iwi.
22 Katahi a Arauna ka mea ki a Rawiri, Me tango e toku ariki e te kingi, me whakaeke te mea e pai ana ki tana titiro iho, Nana, nga kau hei tahunga tinana, me nga patu witi, me nga mea o nga kau hei wahie.
23 Te homaitanga o ena mea katoa e Arauna ki te kingi, me te mea na te kingi. I mea ano a Arauna ki te kingi, Kia manako mai a Ihowa tou Atua ki a koe.
24 Na, ko te meatanga a te kingi ki a Arauna, Kahore, engari me ata hoko e ahau tou *wahi* ki te utu, e kore hoki e whakaherea e ahau he tahunga tinana utu-kore ki a Ihowa ki toku Atua. Na, hokona ana e Rawiri taua patunga witi me nga kau ki nga hiriwa, e rima tekau nga hekere.
25 A hangā ana e Rawiri tetahi aata ki reira ma Ihowa, whakaekea ana e ia etahi tahunga tinana me etahi whakamarietanga: katahi ka marie mai a Ihowa ki te whenua, a ka mutu te whiu o Iharaira.

KO TE PUKAPUKA TUATAHI

O

NGA KINGI.

UPOKO 1.

NA, kua koroheketia a Kingi Rawiri,
kua maha ona ra; a, hipokina ana
ia e ratou ki nga kakahu; heoi kihai i
mahana.
2 Katahi ana tangata ka ki mai ki a ia,
Kia rapua tetahi kotiro, tetahi wahina
ma toku ariki, ma te kingi; a, me tu ia
ki te aroaro o te kingi, mana hoki ia e
atawhai, ka takoto hoki ki tou uma, a
ka mahana toku ariki te kingi.
3 Na, rapua ana e ratou tetahi kotiro
ataahua puta noa i nga rohe katoa a
Iharaira; a ka kitea a Apihaka Hunami,
a, kawea mai ana ia ki te kingi.
4 Na, ataahua tonu taua kotiro; a, ko
ia hei kai atawhai mo te kingi, hei kai
mahi ano hoki ki a ia: otiia kihai te
kingi i mohio ki a ia.
5 ¶ Na, ka whakanui a Aronia tama a
Hakiti i a ia, ka mea, Ko ahau hei kingi,
a, meatia ana e ia etahi hariata māna, me
etahi tangata noho hoiho, e rima tekau
ano hoki nga tangata hei rere i tona
aroaro.
6 Kihai ano hoki tona pāpā i whaka-
pouri i tona ngakau o mua iho, kihai i
mea, He aha koe i pena ai? ataahua noa
iho ano ia, i whanau ano hoki i muri i a
Apoharama.
7 Na, ka korerorero ia ki a Ioapa tama
a Teruia, ki a Apiatara ano hoki ki te
tohunga; a, ko raua hei tuara whaka-
kaha mai mo Aronia.
8 Ko Haroko ia ko te tohunga, ratou
ko Penaia tama a Iehoiara, ko Natana
matakite, ko Himei, ko Rei, ko nga ta-
ngata nunui a Rawiri, kihai ratou i uru
ki ta Aronia.
9 Na, ka patua e Aronia he hipi, he
kau, me nga mea momona, ki te kohatu
ki Toherete ki tera i te taha o Ene-ro-
kere, a, karangatia ana e ia ona teina
katoa, nga tama a te kingi, ratou ko nga
tangata katoa o Hura, nga pononga a te
kingi.
10 Ko Natana ia ko te matakite, ratou
ko Penaia, ko nga tangata nunui me tona
teina, me Horomona ano hoki kihai *ra-
tou* i karangatia e ia.
11 ¶ Na, ka korero a Natana ki a
Pate-hepa whaea o Horomona, ka mea,
Kahore ianei koe i rongo ko Aronia tama
a Hakiti te kingi, kahore ano hoki kia
mohiotia e to tatou ariki, e Rawiri?
12 Na, haere mai, a, maku e whakaatu
he whakaaro ki a koe e ora ai koe, e ora
ai ano hoki to tamaiti a Horomona.
13 Haere, a ka tae atu ki a Kingi
Rawiri, ka mea ki a ia, Kihai ianei koe i
oati mai, e toku ariki, e te kingi, ki to
pononga i mea, Ko Horomona ko to
tama hei kingi i muri i a au, ko ia hoki
hei noho ki runga ki toku torona? Na,
he aha i kingi ai a Aronia?
14 Na, e korero ana ano koe i reira ki
te kingi, ka tae atu ano hoki ahau i muri
i a koe, a, maku e whakakoia atu ki o
korero.
15 ¶ Na, ko te haerenga atu o Pate-
hepa ki te whare moenga ki te kingi, a
he koroheke rawa te kingi; ko Apihaka
Hunami ano hoki te kai mea i nga mea
a te kingi.
16 Na, ka tuohu iho a Pate-hepa, ka
piko iho ki te kingi, a ka mea te kingi,
He aha tau?
17 Na, ko ta tera meatanga ki a ia, E
toku ariki, i oatitia mai a Ihowa tou
Atua e koe ki to pononga, *i mea mai koe,*
Ko Horomona ko to tamaiti hei kingi i
muri i a au, ko ia ano hoki hei noho ki
runga ki toku torona.
18 Na, kua kingi nei a Aronia, a, ka-
hore ano koe i mohio inaianei, e toku
ariki, e te kingi.
19 Patua iho hoki e ia te kau, te mea
momona, te hipi, tona tini; kua kara-
ngatia ano hoki e ia nga tama katoa a te
kingi, me Apiatara tohunga, me Ioapa
ano te rangatira ope; ko Horomona ia
ko to pononga, kihai i karangatia e ia.
20 Na, ko koe, e toku ariki, e te kingi,

e anga mai ana nga kanohi o Iharaira
katoa ki a koe, kia whakaaturia ki a ra-
tou ko wai e noho ki runga ki te torona
o toku ariki o te kingi i muri i a ia.
21 Na, tenei ake kei te moenga o toku
ariki o te kingi ki ona matua, na, ko
maua ko taku tamaiti ko Horomona ka
kiia he hunga hara.
22 ¶ I a ia ano e korero ana ki te
kingi, na, ko Natana poropiti kua tae
mai.
23 A ka korerotia mai e ratou ki te
kingi; ka mea ratou, Ko Natana poro-
piti tenei. Na, haere mai ana tera ki te
aroaro o te kingi, a, piko tapapa ana ki
te whenua ki te aroaro o te kingi.
24 Na, ko te meatanga mai a Natana,
E toku ariki, e te kingi, i mea ranei koe,
Ko Aronia hei kingi i muri i a au, ko ia
ano hoki hei noho ki runga ki toku
torona?
25 Kua riro hoki ia ki raro inaianei, a,
kei te patu tera i te kau, i te mea mo-
mona, i te hipi, tona tini; kua karanga-
tia ano hoki e ia nga tama katoa a te
kingi ratou ko nga rangatira ope, ko
Apiatara tohunga, kei te kai ano tera
ratou, kei te inu i tona aroaro; e ki ana,
Kia ora a Kingi Aronia.
26 Na, ahau to pononga, kihai ahau i
karangatia e ia, a Haroko tohunga, a
Penaia tama a Iehoiara, a Horomona to
pononga.
27 Na toku ariki ranei na te kingi
tenei mea, a, kihai i whakaaturia e koe
ki to pononga ko wai e noho ki runga ki
te torona o toku ariki o te kingi i muri
i a ia?
28 ¶ Na, ka whakahokia mai e Kingi
Rawiri, a ka mea, Karangatia atu a Pate-
hepa ki a au. Na, haere mai ana ia ki
te aroaro o te kingi, a, tu ana i te aroaro
o te kingi.
29 Na, ko te oatitanga a te kingi, ka
mea, E ora ana a Ihowa i whakaora nei
i a au i nga matenga katoa,
30 Aku oatitanga i a Ihowa i te Atua
o Iharaira ki a koe, *i a au* ra i mea, Ko
Horomona ko to tama hei kingi i muri
i a au, ko ia hoki hei noho ki runga ki
toku torona i muri i a au, me pena ano e
ahau i tenei ra.
31 Na, tuohu ana a Pate-hepa, anga
tonu tona mata ki te whenua, piko atu
ana ki te aroaro o te kingi, ka mea, Kia
ora toku ariki a Kingi Rawiri, a, ake
ake ake.
32 ¶ Na, ko te meatanga ake a Kingi
Rawiri, Karangatia atu a Haroko tohu-
nga ki a au, me Natana poropiti ano hoki,
ratou ko Penaia tama a Iehoiara. Na,
haere ana ratou ki te aroaro o te
kingi.
33 Katahi te kingi ka mea ki a ratou,
Tikina atu nga pononga a to koutou ariki
hei hoa mo koutou, ka whakanoho ai i a
Horomona i taku tamaiti ki runga ki
toku muera, ki toku ake, ka kawe ai i a
ia ki raro ki Kihona.
34 A, ma Haroko tohunga raua ko Na-
tana poropiti ia e whakawahi ki reira hei
kingi mo Iharaira; ka whakatangi ai
koutou i te tētere, ka mea ai, Kia ora a
Horomona te kingi.
35 Na, ka piki ake koutou i muri i a ia,
a ka tae mai ia, ka noho ki runga ki
toku torona; a, hei kingi ia i muri i a
au, he mea whakarite naku hei rangatira
mo Iharaira raua ko Hura.
36 Na, ka whakahokia atu e Penaia
tama a Iehoiara ki ta te kingi, a ka mea,
Amine: kia pena mai *ano hoki* te ki a
Ihowa, a te Atua o toku ariki o te kingi.
37 I toku ariki nei, i te kingi, a Ihowa,
kia pena ano hoki ia ki a Horomona;
kia whakanuia ake ano hoki tona torona
ki runga ake i te torona o toku ariki o
Kingi Rawiri.
38 Katahi ka haere ki raro a Haroko
tohunga, a Natana poropiti, a Penaia
tama a Iehoiara, me nga Kereti me nga
Pereti, whakanohoia ana a Horomona e
ratou ki runga ki te muera o Kingi
Rawiri, a, kawea ana ia ki Kihona.
39 I tangohia ano hoki e Haroko to-
hunga te haona hinu i roto i te tapena-
kara, a, whakawahia ana a Horomona e
ia. Katahi ka whakatangihia te tētere
e ratou, a ka mea katoa te iwi, Kia ora a
Kingi Horomona.
40 Na, piki ake ana te iwi katoa i
muri i a ia, me te whakatangi ano hoki
te iwi i nga putorino; nui atu hoki te
koa i koa ai ratou, pakaru ana te whe-
nua i to ratou hamama.
41 ¶ A, i rongo ano a Aronia ratou ko
te hunga katoa i karangatia, ona hoa, i
a ratou e whakamutu ana i ta ratou kai;
a, te rongonga o Ioapa i te tangi o te
tētere, ka mea ake, He aha *tenei* hama-
matanga o te pa e ngangau mai nei?
42 I a ia ano e korero ana, na, ko
Honatana tama a Apiatara tohunga e
haere mai ana, a ka mea a Aronia,
Haere mai, he tangata maia hoki koe, a,
he korero pai au.
43 Na, ko te whakahokinga mai a
Honatana, ka mea ki a Aronia, He mea
pono rawa *tenei*, Kua meinga a Horo-
mona hei kingi e to tatou ariki e Kingi
Rawiri.
44 A, ungā ana ia e te kingi, ratou

tahi ko Haroko tohunga, ko Natana
poropiti, ko Penaia tama a Iehoiara,
ratou ko nga Kereti, ko nga Pereti, a,
whakanohoia ana ia ki runga ki te muera
o te kingi.
45 Na, whakawahia ana ia hei kingi ki
Kihona e Haroko tohunga, e Natana
poropiti, a, piki koa ake ana ratou i
reira: na, ngateri ana te pa. Ko te
hamamatanga ia i rongo ra koutou.
46 E noho mai nei ano hoki a Horo-
mona i runga i te torona o te kingi-
tanga.
47 Kua tae atu ano hoki nga pononga
a te kingi ki te manaaki i to tatou ariki
i a Kingi Rawiri, ki te mea, Kia meinga
e tou Atua te ingoa o Horomona kia pai
atu i tou ingoa, kia whakanuia ake
e ia tona torona i tou torona. Na,
piko iho ana te kingi i runga i te
moenga.
48 Ko te kupu ano hoki tenei a te
kingi, Kia whakapaingia a Ihowa te
Atua o Iharaira, mona nei i homai i
tetahi i tenei ra hei noho ki runga ki
toku torona, me te titiro ano oku ka-
nohi.
49 Na, pawera noa iho te hunga katoa
i karangatia, nga hoa o Aronia, a, wha-
katika ana haere ana i tona ara, i tona
ara.
50 ¶ A, i wehi ano a Aronia i a Horo-
mona, a, whakatika ana, haere ana,
hopukia ana e ia nga haona o te aata.
51 Na, ka korerotia te korero ki a
Horomona, Ko Aronia tera e wehi ana i
a Kingi Horomona; kei te pupuri ano
tera i nga haona o te aata; e mea ana,
Kia oati mai a Kingi Horomona ki a au
aianei, e kore e whakamatea e ia tana
pononga ki te hoari.
52 Na, ko te meatanga ake a Horo-
mona, Ki te mea he tikanga pai tana,
e kore e taka tetahi makawe ona ki te
whenua; tena ko tenei ka mau tona he,
ka mate.
53 Katahi a Kingi Horomona ka tono
tangata atu ki te tiki atu i a ia i runga
i te aata. A, haere mai ana ia, piko iho
ana ki a Kingi Horomona: a ka mea
a Horomona ki a ia, Haere ki tou
whare.

UPOKO 2.

NA, kua tata nga ra o Rawiri e mate
ai; a ka ako iho ia i tana tama i a
Horomona, ka mea,
2 E haere ana tenei ahau i te ara o te
whenua katoa: na, kia kaha koe, kia
whakatangata ?
3 Kia mau ki nga mea a Ihowa a tou
Atua; haere i ana ara; kia mau ki ana
tikanga, ki ana whakahaunga, ki ana
whakariteritenga, ki ana whakaatu-
ranga ki nga mea kua oti te tuhituhi ki
te ture a Mohi, kia tika ai tau i nga mea
katoa e mea ai koe, i nga wahi katoa e
tahuri atu ai koe.
4 Kia mana ai i a Ihowa tana kupu i
korero ai ia moku, i mea ai, Ki te tupato
iho o tamariki ki to ratou ara, ki te
whakapaua katoatia o ratou ngakau, o
ratou wairua, ki te haere i toku aroaro i
runga i te pono, e kore e whakakorea,
(e ai ki tana) tetahi tangata mau mo
runga i te torona o Iharaira.
5 E mohio ana ano hoki koe ki ta
Ioapa tama a Teruia i mea ai ki a au, ki
tana hoki i mea ai ki nga rangatira ope
tokorua o Iharaira, ki a Apanere tama a
Nere, ki a Amaha tama a Ietere, i patua
na e ia, a whakahekea ana nga toto o te
whawhai ki runga ki te rangimarie,
whakahekea ana nga toto o te whawhai
ki runga ki tona whitiki e mau ana ki
tona hope, ki runga ki ona hu e mau ana
ki ona waewae.
6 Na, kia rite tau e mea ai ki tau i
matau ai, kaua ano hoki e tukua tona
upoko hina kia heke atu i runga i te
rangimarie ki te rua.
7 Kia puta ano hoki tou aroha ki nga
tama a Paratirai Kireari kia uru hoki
ratou ki te hunga e kai ana ki to tepu:
i pera hoki ratou, i whakatau ki a au i
toku rerenga i tou tuakana i a Apoha
rama.
8 Kei a koe na ano hoki a Himei tama
a Kera o Peniamine, o Pahurimi, tera i
kanga ra ki a au, kino whakaharahara
te kanga, i te ra i haere ai ahau ki Maha-
naima: otiia i haere mai ano ki a au ki
raro ki Horano ki te whakatau i a au,
a, oatitia atu ana a Ihowa e ahau ki a
ia; i mea ahau, E kore ahau e whaka-
mate i a koe ki te hoari.
9 Na, kaua ia e whakaharakoretia e
koe, he tangata mohio hoki koe, a, e
matau ana ki tau e mea ai ki a ia;
engari kia heke atu tona upoko hina i
runga i te toto ki te rua.
10 Na, moe ana a Rawiri ki ona mātua,
a, tanumia ana ki te pa o Rawiri.
11 Na, nga ra i kingi ai a Rawiri ki a
Iharaira, e wha tekau nga tau: e whitu
nga tau i kingi ai ia ki Heperona, a, e
toru tekau ma toru nga tau i kingi ai ki
Hiruharama.
12 ¶ Na, noho ana a Horomona i ru-
nga i te torona o Rawiri o tona pāpā, a
u rawa tona kingitanga.

13 ¶ Na, ko te haerenga mai o Aronia tama a Hakiti ki a Pate-hepa whaea o Horomona. A ka mea atu tera, I haere mai ranei koe i runga i te pai? A ka mea ia, I runga ano i te pai.

14 I mea ano ia, He kupu taku ki a koe. A ka mea tera, Korero.

15 Na, ko tana meatanga mai, E mohio ana ano koe, i a au te kingitanga, a, i anga mai nga kanohi o Iharaira katoa ki a au hei kingi: heoi kua kauparea ketia nei te kingitanga, a, riro ana i toku teina: na Ihowa hoki i tika ai mana.

16 Na, kotahi tenei tono aku ki a koe: kaua e whakakahoretia taku. A ka mea tera ki a ia, Korero.

17 Na, ko tana meatanga mai, Tena, korero atu ki a Kingi Horomona, (e kore hoki ia e whakakahore ki tau,) kia homai e ia a Apihaka Hunami hei wahine maku.

18 Katahi a Pate-hepa ka mea atu, E pai ana, me korero atu tau e ahau ki te kingi.

19 ¶ Na, haere ana a Patehepa ki a Kingi Horomona ki te korero i ta Aronia ki a ia. A, whakatika atu ana te kingi ki te whakatau ki a ia, piko iho ana ki a ia, a ka noho iho ano ki runga ki tona torona; i meinga ano hoki e ia kia whakaturia he nohoanga mo te whaea o te kingi, a, noho ana tera ki tona ringa matau.

20 Na, ka mea ia, Kotahi tenei mea iti hei tononga maku ki a koe: kaua taku e whakakahoretia. A ka mea te kingi ki a ia, Tonoa mai, e toku whaea; e kore hoki ahau e whakakahore ki tau.

21 A ka mea ake tera, Kia hoatu a Apihaka Hunami hei wahine ma to tuakana ma Aronia.

22 Na, ko te whakahokinga mai a Kingi Horomona, ka mea ki tona whaea, He aha i tonoa ai a Apihaka Hunami e koe ma Aronia? Tonoa ano hoki te kingitanga mona; ko toku tuakana hoki ia; mona, mo Apiatara tohunga, mo Ioapa tama a Teruia.

23 Katahi ka oatitia a Ihowa e Kingi Horomona; i mea ia, Kia meatia mai tenei e te Atua ki a au, me tetahi atu mea ano hoki, ina, he kupu whakamate mona tenei i korerotia nei e Aronia.

24 Na, e ora ana a Ihowa i whakapumau nei i a au, i whakanoho ano hoki i a au ki runga ki te torona o Rawiri o toku pāpā, a, i mea ano i tetahi whare moku, i te pera me tana i korero ai, ko aianei mate ai a Aronia.

25 Katahi ka tonoa e Kingi Horomona a Penaia tama a Iehoiara; a, rere ana tera ki runga ki a ia; na, kua mate.

26 ¶ Na, ka mea te kingi ki te tohunga ki a Apiatara, Haere ki to mara ki Anatoto, kua takoto hoki te mate mou: otiia e kore ahau e whakamate i a koe i tenei ra, no te mea nau i mau te aaka o te Ariki, o Ihowa, i mua i a Rawiri i toku pāpā, a, i mate ano hoki i nga matenga katoa o toku pāpā.

27 Na, peia ana a Apiatara e Horomona, whakakahoretia iho hei tohunga ma Ihowa; i rite ai te kupu a Ihowa i korerotia e ia ki Hiro mo te whare o Eri.

28 ¶ A, te taenga o te rongo ki a Ioapa: (i anga hoki a Ioapa ki te whai i a Aronia; otiia kihai i anga ki te whai i a Apoharama:) na, rere ana a Ioapa ki te tapenakara o Ihowa; kei te pupuri i nga haona o te aata.

29 A ka korerotia atu ki a Kingi Horomona, Kua rere a Ioapa ki te tapenakara o Ihowa, kei te taha ano tera o te aata. Na, ka ungā atu a Penaia tama a Iehoiara e Horomona; i ki ia, Haere, e rere ki runga ki a ia.

30 A, te taenga atu o Penaia ki te tapenakara o Ihowa, ka mea atu ki a ia, Ko te kupu tenei a te kingi, Puta mai ki waho. Ano ra ko tera, Kahore, engari kia mate ahau ki konei. Katahi ka whakahokia atu te korero e Penaia ki te kingi; i mea ia, Ko te kupu tenei a Ioapa, ko tana hoki tenei i whakahoki mai ai ki a au.

31 Ano ra ko te kingi ki a ia, Meatia ano tana i korero ai; rere atu ki runga ki a ia, ka tanu i a ia; whakakahoretia atu i a au, i te whare ano hoki o toku pāpā, nga toto hara-kore i whakahekea nei e Ioapa.

32 Na, ka whakahokia iho e Ihowa ana toto ki runga ki tona mātenga, nana hoki i rere ki runga ki nga tangata tokorua, ki nga tangata e tika ake ana, e pai ake ana i a ia, a, patua iho ki te hoari kihai ano hoki toku pāpā a Rawiri i mohio, ara, ki a Apanere tama a Nere, ki te rangatira o te ope a Iharaira, raua ko Amaha tama a Ietere, rangatira o te ope a Hura.

33 Na, ka hoki iho o raua toto ki runga ki te mātenga o Ioapa, ki runga ano hoki ki te mātenga o ona uri, a, ake ake ake; ki a Rawiri ia, ratou ko ona uri, ko tona whare, ko tona torona, ka mau ta Ihowa rongo, a ake ake ake.

34 Na, haere ana a Penaia tama a Iehoiara ki runga, a, rere ana ki runga ki a ia, whakamatea iho, tanumia iho ki tona whare ki te koraha.

35 ¶ A, meinga ana e te kingi a Penaia tama a Iehoiara hei rangatira ope i muri i a ia; i meinga ano hoki e te kingi a Haroko te tohunga hei whakakapi mo Apiatara.

36 ¶ Katahi te kingi ka tono tangata atu ki te karanga i a Himei, a ka mea ki a ia, Hangā he whare mou ki Hiruharama, hei reira ano hoki koe noho ai; kaua ano hoki e haere atu i reira ahakoa ki hea, ki hea.

37 I te ra hoki e puta ai koe ki waho, e whiti ai i Awa Kitirono, kia tino mohio koe, ko te mate kau mou; hei runga ano i tou mātenga ou toto.

38 Na, ko te meatanga mai a Himei ki te kingi, He pai te kupu na; ka pena ano to pononga me ta toku ariki, me ta te kingi i korero na. Na, he maha nga ra i noho ai a Himei ki Hiruharama.

39 A, i te mutunga o nga tau e toru ka tahuti atu nga pononga tokorua a Himei ki a Akihi ki te tama a Maaka kingi o Kata, a ka korerotia te korero ki a Himei, O pononga ra, kei Kata.

40 Na, whakatika ana a Himei, whakanohoia ana e ia tona kaihe, a, haere ana ki Kata ki a Akihi ki te rapu i ana pononga: heoi haere ana a Himei, a, kawea mai ana e ia ana pononga i Kata.

41 A, te korerotanga ki a Horomona, Kua haere atu a Himei i Hiruharama ki Kata, a, kua hoki mai ano.

42 Na, ka tono tangata atu te kingi ki te karanga i a Himei, a ka mea ki a ia, Kahore ianei koe i whakaoatitia e ahau ki a Ihowa, me taku whakaatu ano ki a koe; me taku ki atu ano, Te ra e puta ai koe ki waho, e haere ai kihea ranei, ki hea ranei, kia ata mohio koe, ko te mate kau mou? a, i mea mai ano koe ki a au, E pai ana te kupu i rongo ai ahau.

43 Na, he aha koe tē pupuri ai i te oati a Ihowa, i te whakahaunga i whakahaua ai koe e ahau?

44 I mea ano te kingi ki a Himei, E mohio ana koe ki te kino katoa, e mohio ana ano ra tou ngakau, ki tau i mea ai ki toku pāpā ki a Rawiri. Na, ka whakahokia nei e Ihowa to kino ki runga ki tou mātenga.

45 A ka manaakitia a Kingi Horomona, ka pumau tonu ano hoki te torona o Rawiri i te aroaro o Ihowa, a, ake ake ake.

46 Katahi te kingi ka whakahau atu ki a Penaia tama a Iehoiara, haere ana tera ki waho, rere ana ki runga ki a ia, na, kua mate. Na, kua pumau te kingitanga i te ringa o Horomona.

UPOKO 3.

NA, ka meinga a Horomona hei hunaonga ki a Parao kingi o Ihipa: i tangohia hoki e ia te tamahine a Parao mana, a, kawea ana ki te pa o Rawiri, kia oti ra ano te whare mona te hanga, me te whare mo Ihowa, me te taiepa o Hiruharama a tawhio noa.

2 Otiia i patu whakahere ano te iwi i runga i nga wahi tiketike; kiano hoki i hangā noatia te whare mo te ingoa o Ihowa, a tae noa ki aua ra.

3 Na, i aroha ano a Horomona ki a Ihowa, i haere i runga i nga tikanga a tona pāpā a Rawiri: otiia i patu whakahere ano ia, i tahu whakakara ki runga ki nga wahi tiketike.

4 Na, ka haere te kingi ki Kipeono ki te patu whakahere ki reira, ko te tino wahi tiketike hoki ia. Kotahi mano nga tahunga tinana i whakaekea e Horomona ki runga ki taua aata.

5 ¶ I puta mai a Ihowa ki a Horomona ki Kipeono, he mea moemoea i te po, a ka mea te Atua, Inoi mai ko te aha kia hoatu e ahau ki a koe.

6 Na, ko te meatanga atu a Horomona, Nui atu te aroha i whakaputaina e koe ki to pononga ki a Rawiri ki toku pāpā, i a ia e haere ana i tou aroaro i runga i te pono, i te tapu, i te ngakau e tika ana ki a koe; i rongoatia ano hoki e koe tenei aroha nui mona, i a koe i hoatu nei i tetahi tamaiti ki a ia hei noho ki runga ki tona torona, hei penei ano me tenei inaianei.

7 Na, kua meinga nei to pononga e koe, e Ihowa, e toku Atua, hei kingi i muri i a Rawiri i toku pāpā, a, he tamariki rawa ahau; kahore e mohio ki te haere atu, ki te haere mai.

8 Na, kei waenganui tenei to pononga i tou iwi i whiriwhiria e koe, he iwi nui, e kore e taea te tatau, te tuhituhi ranei, i te tini.

9 Na, homai ki to pononga he ngakau e mahara ana ki te whakahaere tikanga ki tou iwi, ki te wehe i te pai, i te kino: ko wai hoki e ahei te whakahaere tikanga mo tenei iwi nui ou?

10 A, pai tonu taua kupu ki te whakaaro iho a te Ariki; no Horomona i tono ki tenei mea.

11 Na, ko te meatanga a te Atua ki a ia, Na, kua tono nei koe ki tenei mea mau, a kihai i tono kia maha nga rangi mou, kihai ano hoki i tono ki te taonga mou, kihai i tono kia whakamatea ou

hoa riri; heoi tonoa ana e koe he mohio ki te whakarongo atu ki nga whakawakanga.

12 Na, me mea e ahau tau i korero mai na. Nana, ka hoatu e ahau he ngakau mahara, he ngakau mohio ki a koe; a, kahore he rite mou i mua i a koe; e kore ano hoki e ara ake he rite mou i muri i a koe.

13 Ka hoatu ano hoki e ahau ki a koe au kihai na i tono mai ai, te taonga, te kororia; a, kahore he tangata i roto i nga kingi hei rite mou i ou ra katoa.

14 Ki te haere ano hoki koe i oku ara, ki te rongo ki aku tikanga ki aku whakahaunga, ki te pera me te haere o tou pāpā o Rawiri, na, ka whakaroaina ano e ahau ou ra.

15 A, te marangatanga ake o Horomona, na, he moe! Na, haere mai ana ia ki Hiruharama, ka tu ki mua i te aaka o te kawenata a Ihowa, whakaekea ana e ia he tahunga tinana; i tukua ano hoki e ia he whakamarietanga, i tuku ano hoki ia i te hakari ma ana tangata katoa.

16 ¶ Na, ko te haerenga mai o nga wahine tokorua, he hunga puremu, ki te kingi, tu ana i tona aroaro.

17 Na, ka mea te wahine tuatahi, E toku ariki, kotahi ano te whare i noho ai maua ko tenei wahine, a, whanau ana ahau; i roto i te whare ano ia.

18 A, i te toru o nga ra o toku whanautanga, ka whanau ano hoki tenei wahine: *i reira* tahi ano maua, kahore he tangata ke i a maua i roto i te whare; ko maua tokorua anake i roto i te whare.

19 Na, ko te matenga o te tamaiti a tenei wahine i te po; (i takotoria hoki e ia,)

20 Na, whakatika ana ia i waenganui po, ka tango i taku tamaiti i toku taha; i te moe hoki to pononga, a, hikitia ana ki tona uma, whakatakotoria iho hoki e ia tana tamaiti mate ki toku uma.

21 A, taku marangatanga ake i te ata ki te whakangote i taku tamaiti, na, kua mate: a ka ata tirohia iho e ahau i te ata, na, ehara ia i te tamaiti naku, i whanau nei i a au.

22 Na, ko te meatanga mai a tetahi wahine, Kahore, engari naku te tamaiti ora, nau hoki te tamaiti mate; a ka mea tenei, Kahore, engari nau te tamaiti mate, naku hoki te tamaiti ora. Na, korero ana raua i te aroaro o te kingi.

23 Ano ra ko te kingi, E mea ana tenei, Naku tenei tamaiti ora, a nau te tamaiti mate, a e mea ana tenei, Kahore, engari nau te tamaiti mate, naku hoki te tamaiti ora.

24 Na, ka mea te kingi, Tikina atu he hoari maku, a ka kawea mai e ratou he hoari ki te aroaro o te kingi.

25 Katahi te kingi ka ki atu, Tapahia te tamaiti ora kia rua, ka hoatu i tetahi hawhe ki tetahi wahine, i tetahi hawhe ki tetahi wahine.

26 Na, ko te kianga mai a te wahine, nāna nei te tamaiti ora, ki te kingi: he okaka tonu hoki no tona puku aroha ki tana tamaiti, i ki atu ia, Aue, e toku ariki, hoatu te potiki ora ki a ia; kaua rawa hoki e whakamatea. Ko ta tetahi ia, Kauaka maku, kauaka mana; tapahia.

27 Na, ko te whakahokinga mai a te kingi, ka mea, Hoatu te potiki ora ki a ia, kaua rawa e whakamatea: ko tona whaea ia.

28 A, te rongonga o Iharaira katoa ki te whakaritenga whakawa i whakarite ai te kingi, na, wehi ana ratou i te aroaro o te kingi: i kite hoki ratou kei roto i a ia to te Atua mohio ki te whakarite whakawa.

UPOKO 4.

NA, ko Kingi Horomona te kingi o Iharaira katoa.

2 Ko ana rangatira ano enei; ko Ataria tama a Haroko tohunga.

3 Ko Erihorepe raua ko Ahia ko nga tama a Hiha nga kai tuhituhi, ko Iehohapata tama a Ahiruru te kai whakamaharahara.

4 Ko Penaia tama a Iehoiara te rangatira ope: ko Haroko raua ko Apiatara nga tohunga:

5 Ko Ataria tama a Natana te rangatira o nga kai tohutohu: ko Tapuru tama a Natana hei tino rangatira, hei takahoa mo te kingi.

6 Ko, Ahihara te rangatira o te whare: ko Aronirama tama a Apara to nga takoha.

7 ¶ Na, kotahi tekau ma rua nga kai tohutohu a Horomona mo Iharaira katoa, hei mea kai ma te kingi ratou ko tona whare: kotahi ano te marama mea kai o tetahi, o tetahi, i te tau.

8 Ko o ratou ingoa ano enei: Ko te tama a Huru i Maunga Eperaima:

9 Ko te tama a Rekara i Makaha, i Haarapimi, i Pete-hemehe, i Erono-petehanana:

10 Ko te tama a Hehere i Arupoto; i

a ia Hokoho, me te whenua katoa o Hewhere:
11 Ko te tama a Apinarapa i te whenua katoa o Roro: i a ia nei a Tapata tamahine a Horomona hei wahine mana:
12 Ko Paana tama a Ahiruru; *i a ia nei* Taanaka, Mekiro, Pete-heana katoa, tera i Taretana i raro i Ietereere, o Pete-heana atu a tae noa ki Apere-mehora, ki tua atu o Iokomeama:
13 Te tama a Kepere i Ramoto-kireara: i a ia nga pa o Haira tama a Manahe i Kireara; i a ia nga wahi i Arakopa i Pahana, e ono tekau nga pa nunui, taiepa rawa, tutaki rawa ki te parahi:
14 Ko Mahanaimi i a Ahinarapa tama a Iro:
15 I Napatari a Ahimaata; i tangohia ano hoki e ia a Pahemata tamahine a Horomona hei wahine mana:
16 I Ahera i Aroto a Paana tama a Huhai:
17 I Ihakara a Iehohapata tama a Parua:
18 I Peniamine a Himei tama a Eraha:
19 I te whenua o Kireara a Kepere tama a Uri, i te whenua o Hihona kingi o nga Amori raua ko Oka kingi o Pahana; ko ia anake ano hoki te kai *tohutohu* o taua whenua.
20 ¶ A, tini iho a Hura raua ko Iharaira, pera tonu me te onepu i te taha o te moana te tini, kai ana ratou, inu ana, a hari noa iho.
21 Na, ko Horomona te kingi o nga kingitanga katoa, o te awa atu, *a tae noa ki* te whenua o nga Pirihitini, ki te rohe ra ano o Ihipa. I mau hakari mai ano ratou, a mahi ana i nga mahi a Horomona i nga ra katoa i ora ai ia.
22 ¶ Na, te kai a Horomona o te ra kotahi, e toru tekau nga mehua paraoa pai, a e ono tekau nga mehua paraoa ke,
23 Kotahi tekau nga kau, he mea momona, e rua tekau ano hoki nga kau no nga haerenga kau, kotahi rau nga hipi, apititia iho ki nga hāta, ki nga aneterope, ki te parotiri, ki nga manu whangai.
24 Ko ia hoki te kingi o tenei taha katoa o te awa, o Tipiha, tae noa ki Kaha; i runga ia i nga kingi katoa o tenei taha o te awa: i mau ano hoki te rongo i nga taha katoa ona.
25 A, noho hu noa iho a Hura raua ko Iharaira, tera, tera, i raro i tana waina, i tana piki, no Rana mai ano, a, Peerehepa atu ana, i nga ra katoa o Horomona.
26 ¶ A, e wha tekau mano nga turanga a Horomona mo nga hoiho o ona hariata, kotahi tekau ma rua mano nga kai eke hoiho.
27 Na, aua kai tohutohu ano hoki i mea kai ma Kingi Horomona ratou ko te hunga katoa e haere mai ana ki te tepara a Kingi Horomona, tenei tangata i tona marama, tenei tangata i tona marama: kahore he mea i kore i a ratou.
28 I kawea mai ano hoki e ratou he parei, he kakau witi, ma nga hoiho, ma nga muera, ki te wahi kei reira nei nga tangata, kei tana mahi, kei tana mahi.
29 ¶ Na, homai ana e te Atua he mohiotanga ki a Horomona me te mahara nui whakaharahara, me te ngakau nui ano hoki, koia ano kei te onepu i te taha o te moana.
30 Nui atu hoki te mohiotanga o Horomona i te mohiotanga o nga tamariki katoa o te rawhiti, i te mohiotanga katoa ano hoki o Ihipa.
31 Nui atu hoki tona mohiotanga i to nga tangata katoa, i to Etana Eterahi, i to Hemana, i to Karakoro, i to Rarara, ara, i to nga tama a Mahoro; a, pakū ana tona ingoa ki nga iwi katoa i tetahi taha, i tetahi taha.
32 Na, e toru mano nga whakatauki i korerotia e ia; kotahi mano ma rima ano hoki ana waiata.
33 I korerotia ano hoki e ia nga rakau, te hita i Repanona, a tae iho ana ki te hihopa e tupu nei ki te taiepa: i korerotia ano hoki e ia nga kararehe, nga manu, nga mea ngoki, me nga ika.
34 A ka haere mai *nga tangata* i roto i nga iwi katoa ki te whakarongo ki te mohiotanga o Horomona, i nga kingi katoa o te whenua i rongo nei ki tona mohiotanga.

UPOKO 5.

NA, ka tonoa mai ana tangata e Hirama kingi o Taira ki a Horomona; i rongo hoki ia kua oti ia te whakawahi hei kingi i muri i tona pāpā: he aroha mau tonu hoki to Hirama ki a Rawiri.
2 A ka tono tangata atu ano a Horomona ki a Hirama, hei ki atu,
3 E mohio ana koe kihai i taea e toku pāpā e Rawiri te hanga whare mo te ingoa o Ihowa, o tona Atua; i nga whawhai hoki i tetahi taha ona, i tetahi taha, a taea noatia te hoatutanga o ratou

e Ihowa ki raro i nga kapu o ona
waewae.
4 Ko tenei, kua mea nei a Ihowa toku
Atua kia okioki ahau i tetahi taha, i
tetahi taha; kahore he hoa riri, kahore
hoki he kino e pa mai ana.
5 Na, e mea ana tenei ahau kia hangā
he whare mo te ingoa o Ihowa, o toku
Atua, kia whakaritea te kupu a Ihowa
ki toku pāpā ki a Rawiri, tana i mea ai,
Ko to tama e hoatu e ahau i muri i a
koe ki runga ki to torona, mana e hanga
te whare mo toku ingoa.
6 Na, mau e whakahau kia tapahia
mai he hita maku i Repanona, a ko oku
tangata hei hoa mo o tangata, me hoatu
ano hoki e ahau ki a koe he utu mo o
tangata; ka rite ki nga mea katoa e ki
mai ai koe; e mohio ana hoki koe
kahore o matou tangata hei rite mo nga
Haironi te mohio ki te tapahi rakau.
7 ¶ A, te rongonga o Hirama i nga
kupu a Horomona, nui atu te koa, a ka
mea, Kia whakapaingia a Ihowa i tenei
ra, nana nei i homai ki a Rawiri he
tamaiti mohio hei rangatira mo tenei
iwi nui.
8 Na, ka tono tangata atu a Hirama
ki a Horomona hei ki atu, Kua whaka-
aroa e ahau au mea i tono mai ai koe
ki a au: maku e mea tau e pai ai, ara,
nga rakau, te hita, me te kauri.
9 Ma aku tangata e taritari mai i
runga i Repanona ki te moana: a,
maku e whakatere atu i te moana ki te
wahi e whakarite ai koe ki a au, maku
hoki e mea kia rukea ki uta ki reira, ka
tiki mai ai e koe: e meatia ano hoki e
koe taku e pai ai, ki te homai e koe he
kai ma toku whare.
10 Na, homai ana e Hirama nga hita
me nga kauri ki a Horomona, ana rakau
i pai ai.
11 A hoatu ana e Horomona ki a
Hirama e rua tekau mano nga mehua
witi hei kai ma tona whare, e rua tekau
nga mehua hinu, o te mea i tukia; ko
ta Horomona tenei i hoatu ai ki a
Hirama i tenei tau, i tenei tau.
12 A, homai ana e Ihowa ki a Horo-
mona he mohiotanga, pera ana ia me
tana i korero ai ki a ia: a, mau tonu
te rongo o Hirama raua ko Horomona;
i whakarite kawenata ano hoki raua.
13 ¶ Na, ka tangohia mai e Horomona
etahi tangata hei takoha i roto i a Iha-
raira katoa; e toru tekau mano tangata
taua takoha.
14 A ungā atu ana e ia ki Repanona,
tekau nga mano i te marama kotahi, he
mea whakawhitiwhiti: kotahi to ratou
marama i Rapanona, e rua nga marama
i te kāinga: a, ko Aronirama te ranga-
tira o *taua* takoha.
15 Na, e whitu tekau mano nga tangata
a Horomona hei mau kawenga, a e waru
tekau mano hei tarai i runga i te mau-
nga;
16 Hāunga nga rangatira o nga kai
tohutohu a Horomona i whakahau nei i
te mahi, e toru mano e toru rau aua kai
whakahau i nga kai mahi i te mahi.
17 A, i whakahau ano te kingi, a ka
kawea mai e ratou etahi kohatu nui,
etahi kohatu utu nui, etahi kohatu hahau
hei turanga mo te whare.
18 Na, taraia ana e nga kai hanga a
Horomona ratou ko nga kai hanga a
Hirama, ko nga Kipiri ano hoki, whaka-
paia ana e ratou nga rakau me nga ko-
hatu hei hanga mo te whare.

UPOKO 6.

NA, i te wha rau i te waru tekau o
nga tau o te putanga mai o nga
tamariki a Iharaira i te whenua o Ihipa,
i te wha o nga tau o te kingitanga o
Horomona ki a Iharaira, i a Marama
Tiwhi, ara, i te rua o nga marama, ka
timata ia te hanga i te whare o Ihowa.
2 Na, te whare i hangā nei e Kingi
Horomona ma Ihowa, e ono tekau wha-
tianga tona roa, e rua tekau tona wha-
nui, a, e toru tekau whatianga tona
tiketike.
3 Na, te whakamahau i mua i te teme-
para o te whare, e rua tekau whatianga
tona roa, rite tonu ano ki te whanui o te
whare, kotahi tekau whatianga tona
whanui i mua mai i te whare.
4 I hangā ano hoki etahi matapihi
kuiti mo te whare.
5 ¶ I hangā ano hoki e ia etahi ruma
ki te taha o te whare ki tetahi taha, ki
tetahi taha, *ki* nga taha o te whare a
whawhe noa, ki o te temepara, ki o te
ahurewa: na, hangā ana e ia nga ruma,
a whawhe noa.
6 E rima whatianga te whanui o te
raro ruma, e ono whatianga te whanui
o te waenga, a e whitu whatianga te
whanui o te tuatoru: i whakapiritia
hoki e ia etahi pokohiwi ki waho o te
whare, a taka noa; kei whakaukia nga
kurupae ki nga taha o te whare.
7 Na, te whare, i tona hanganga, he
mea hanga ki te kohatu kua oti noa ake
te whakapai, *taihoa* e kawe mai: ka-
hore ano hoki he hama, he toki ranei,
tetahi mea rino ranei i rangona ki te
whare i tona hanganga ai.

8 I te taha ki matau o te whare te
tatau o to waenga *paparanga* ruma: he
mea awhiowhio ano hoki te arawhata i
piki ai ratou ki to waenga paparanga, a
i roto i to waenga ki te tuatoru.
9 Heoi hangā ana e ia te whare, a oti
ake; he hita ano hoki nga kurupae me
nga papa i hipokina ai e ia te whare.
10 Na, hangā ana e ia nga ruma ki
nga taha katoa o te whare; e rima nga
whatianga te tiketike; he hita nga ra-
kau i mau ai aua ruma ki te whare.
11 ¶ Na, ko te putanga mai o te kupu
a Ihowa ki a Horomona; i mea ia,
12 Tenei whare ka hangā nei e koe,
ki te haere koe i runga i aku tikanga, a
ka mahi i aku whakaritenga, ka mau
hoki ki aku whakahaunga katoa, a ka
haere i runga i enei, katahi ka whaka-
pumautia e ahau taku kupu ki a koe,
taku i korero ai ki tou pāpā ki a Rawiri.
13 A ka noho ahau i waenganui i nga
tamariki a Iharaira; e kore ano hoki e
whakarere i toku iwi i a Iharaira.
14 Na, hangā ana e Horomona te
whare, a, oti ake.
15 I hangā ano hoki e ia nga taha o
roto o te whare ki nga papa hita, no
raro ake, a tae noa ki nga papa hipoki:
na, whakapiritia iho e ia a roto ki te
rakau, a, wharikitia ana a raro ki nga
papa kauri.
16 A, e rua tekau nga whatianga o nga
taha o te whare i hangā e ia ki nga
papa hita, o raro, o nga taha ano hoki:
i hangā hoki e ia a roto o taua whare,
ara, te ahurewa, te wahi tino tapu.
17 Na, e wha tekau nga whatianga o
te whare, ara, o te temepara i te taha ki
mua.
18 A, he mea whakairo te hita o te
whare, ara, o to roto he rapupuku, he
puawai kohera: he hita katoa, kahore
he kohatu i kitea.
19 Na, i whakapaia ano e ia te ahurewa
i te whare i roto atu, ki reira tu ai te
aaka o te kawenata a Ihowa.
20 Na, e rua tekau whatianga te roa o
mua o te ahurewa, e rua tekau whati-
anga te whanui, a, e rua tekau whati-
anga te tiketike; i whakakikoruatia ano
e ia ki te koura para-kore, i whakakiko-
ruatia ano hoki te aata hita.
21 Heoi whakakikoruatia ana a roto o
te whare e Horomona ki te koura para-
kore: i hangā ano e ia he pātu ki te
taha o nga mekameka koura ki mua o
te ahurewa, whakakikoruatia iho ki te
koura.
22 I whakakikoruatia ano e ia te
whare katoa ki te koura, a oti noa te
whare katoa: i whakakikoruatia katoa-
tia ano hoki e ia te aata, tera i te taha o
te ahurewa, ki te koura.
23 ¶ A, e rua nga kerupima i hangā
e ia mo roto i te ahurewa, he oriwa te
rakau; kotahi tekau whatianga te tike-
tike.
24 A e rima whatianga tetahi parirau
o te kerupa kotahi, e rima hoki whati-
anga tetahi parirau o taua kerupa; te
pito o tetahi parirau, a, tae noa ki te
pito o tetahi, tekau nga whatianga.
25 A, kotahi tekau whatianga te rua
o nga kerupima: kotahi tonu te roa,
kotahi tonu te ahua o nga kerupima e
rua.
26 Tekau nga whatianga te tiketike o
tetahi o nga kerupima: i pera tonu ano
te rua o nga kerupima.
27 A, whakanohoia ana e ia nga keru-
pima ki to roto whare; i roha mai nga
parirau o nga kerupima, a, pa ana te
parirau o tetahi ki *tetahi* taha, pa ana te
parirau o tetahi ki tetahi taha; me te
pa ano o raua parirau ki a raua i wae-
nganui o te whare.
28 I whakakikoruatia ano hoki e ia
nga kerupima ki te koura.
29 He mea tuhi ano nana nga taha
katoa o te whare, a tawhio noa, he keru-
pima nga mea i tuhia iho, he nikau, he
puawai kohera, ki roto, ki waho.
30 I whakakikoruatia ano hoki e ia
nga papa o raro o te whare ki te koura,
o roto, o waho.
31 ¶ A, he oriwa te rakau i hangā
ai e ia nga tatau mo te kuwaha o te
ahurewa; kotahi o nga wahi e rima *o te
pātu* i riro i te korupe i nga pou.
32 He oriwa ano hoki te rakau o nga
tatau e rua; tuhia iho hoki e ia; he
kerupima nga mea i tuhia, he nikau, he
puawai kohera, whakakikoruatia ana e
ia ki te koura; i meatia iho ano hoki e
ia nga kerupima me nga nikau ki te
koura.
33 Pera tonu tana hanganga i nga pou
mo te tatau o te temepara, he oriwa te
rakau; *te matotoru*, ko te wha o nga
wahi *o te pātu*.
34 A, he kauri te rakau o nga tatau e
rua, he mea whakakopa nga taha e rua
o tetahi tatau, a, he mea whakakopa
nga taha e rua o tetahi tatau.
35 I tuhia ano hoki e ia he kerupima
ki *aua mea*, he nikau, he puawai kohera,
a, whakakikoruatia iho ki te koura, he
mea whakanoho iho ki runga ki te
whakairo.
36 ¶ I hangā ano hoki e ia to roto
marae, e toru nga rarangi o te kohatu

tarai; me te rarangi kurupae, he
hita.
37 No te wha o nga tau i whakatako-
toria ai te turanga o te whare a Ihowa:
ko Tiwhi te marama.
38 A, no te tekau ma tahi o nga tau,
no Marama Puru, ara, no te waru o
nga marama i oti ai nga aha katoa o te
whare, ara, nga mea katoa i whakaritea
mona. E whitu nga tau i hangā ai e
ia taua *whare*.

UPOKO 7.

NA, kotahi tekau ma toru nga tau o
Horomona e hanga ana i tona
whare ake. Na, kua oti i a ia tona
whare katoa.
2 ¶ I hangā ano hoki e ia te whare
o te ngahere o Repanona; tona roa,
kotahi rau nga whatianga, tona whanui
e rima tekau nga whatianga, tona tike-
tike e toru tekau nga whatianga; na, te
turanga, ko nga rarangi pou e wha, he
hita, a, he kurupae hita i runga i *aua*
pou.
3 He hita ano hoki te hipoki iho, i
runga ano i nga kurupae, a, i runga era
i nga pou e wha tekau ma rima, kotahi
tekau ma rima ki te rarangi.
4 A, e toru nga rarangi o nga mata-
pihi; rite tonu mai tenei wini ki tenei
wini; e toru nga rarangi.
5 Na, he taha wha nga tatau katoa,
nga pou tatau me nga matapihi, me te
anga mai ano hoki tenei matapihi ki
tenei matapihi; e toru nga rarangi.
6 ¶ I hangā ano hoki e ia etahi pou
hei whakamahau; e rima tekau wha-
tianga tona roa, a, e toru tekau whati-
anga tona whanui: na, i mua tonu te
whakamahau i era *pou:* i mua tonu
hoki i era *enei* pou me te kurupae mato-
toru.
7 Na, ka hangā e ia he whakamahau
mo te torona, mo te wahi e whakarite
whakawa ai ia, ara, te whakamahau
whakarite whakawa; he mea hipoki ki
te hita i tetahi taha o te papa, a tae noa
ki tetahi taha o te papa.
8 ¶ A, tona whare i noho ai ia, he
marae ano tona i roto atu i te wha-
kamahau, rite tonu te hanganga. I
hangā ano hoki e Horomona he whare
mo te tamahine a Parao i marenatia nei
e ia; he mea e rite tonu ana ki tenei
whakamahau.
9 He kohatu utu nui enei katoa; rite
tonu ki nga ruri o nga kohatu tarai, he
mea kani ki te kani, a roto, a waho, o te
turanga ake ano, a, tae noa ki nga wha-
kapaipai i runga; pera tonu i te taha ki
waho whaka-te-marae nui.
10 He kohatu utu nui ano te turanga,
he nunui nga kohatu, he kohatu kotahi
tekau nei nga whatianga, he kohatu e
waru nei nga whatianga.
11 Na, a runga, he kohatu utu nui,
(rite tonu ki nga ruri o nga kohatu
tarai,) he hita ano hoki.
12 Na, te marae nui, a taka noa, e toru
nga rarangi kohatu, he mea tarai, kotahi
hoki te rarangi o nga kurupae hita
mo to roto marae o te whare o Ihowa,
mo te whakamahau ano hoki o te
whare.
13 ¶ A, i tono tangata ano a Kingi
Horomona ki te tiki i a Hirama i
Taira.
14 He tamaiti ia na tetahi pouaru o to
Napatari iwi, he tangata no Taira tona
pāpā, he kai mahi parahi: kī tonu ia i
te tupato, i te whakaaro, i te mohio ki
te mahi i nga mahi parahi katoa. Na,
haere mai ana ia ki a Kingi Horomona
ki te mahi i ana mahi katoa.
15 Nāna hoki i hanga nga pou parahi
e rua, tekau ma waru nga whatianga te
roa o tetahi, o tetahi, a tekau ma rua nga
whatianga o te aho hei pae mo tetahi,
mo tetahi.
16 I hangā ano hoki e ia etahi wha-
kapaipai e rua ki te parahi whakarewa
hei mea mo nga pito ki runga o nga
pou; e rima nga whatianga te tiketike
o tetahi whakapaipai, a, e rima nga
whatianga te tiketike o tetahi whaka-
paipai
17 Me nga kupenga, i rite nei te
mahinga ki to te kupenga, nga awhi-
awhi, he mea mekameka, mo nga wha-
kapaipai i nga pito ki runga o nga pou:
e whitu mo tetahi whakapaipai, a, e
whitu mo tetahi whakapaipai.
18 Heoi hangā ana e ia nga pou, me
nga rarangi e rua i tetahi kupenga, a
taka noa, taka noa, no ka kapi i nga
pamekaranete nga whakapaipai o te pito
ki runga: i pera ano ia ki te rua o nga
whakapaipai.
19 Na, he rengarenga te mahi o nga
whakapaipai i te pito ki runga o nga
pou i te whakamahau; e wha nga wha-
tianga.
20 He *pamekaranete* ano hoki i te pito
ki runga o nga whakapaipai o nga pou
e rua, anga tonu mai ki te puku i te
taha o te kupenga; e rua rau nga
pamekaranete, he mea rarangi tonu ki
tetahi whakapaipai, a taka noa.
21 Na, whakaturia ana e ia nga pou ki

te whakamahau o te temepara: i whakaturia ano e ia te pou ki te taha ki matau, a, huaina iho tona ingoa, Ko Iakini: i whakaturia ano e ia te pou ki maui, a, huaina iho tona ingoa, Ko Poaha.
22 He rengarenga ano hoki te mahi o te pito ki runga o nga pou: na, ka oti te mahi o nga pou.
23 ¶ I hangā ano e ia tetahi moana, he mea whakarewa, tekau nga whatianga o tetahi pareparenga ki tetahi paraparenga, he mea porotaka, e rima whatianga tona tiketike: e toru tekau nga whatianga o te aho i paea ai.
24 A, i raro iho i tona niao ko etahi puku, a taka noa, taka noa, tekau ki te whatianga kotahi; i te taha o te moana a taka noa, taka noa: e rua nga rarangi o nga puku i whakarewaina i te whakarewanga ai.
25 I runga i nga kau kotahi tekau ma rua taua *moana* e tu ana, e toru e anga ana ki te nota, e toru e anga ana ki te hauauru, a, e toru e anga ana ki te tonga, e toru e anga ana ki te rawhiti: na, i runga i aua *kau* te moana e tu ana; a, i anga whakaroto a muri o ratou.
26 A, he whanuitanga ringaringa tona matotoru, rite tonu te hanganga o tona niao ki to te niao o te kapa, he puawai rengarenga ona, e rua mano ona pati ina ki.
27 ¶ I hangā ano hoki e ia etahi turanga parahi kotahi tekau, e wha nga whatianga te roa o tetahi turanga, e wha nga whatianga tona whanui, a, e toru nga whatianga tona tiketike.
28 Ko te hanganga ano tenei o nga turanga: i whai awhi aua mea, a, i nga takiwa o nga karapiti nga awhi:
29 A, i nga awhi i nga takiwa o nga karapiti, he raiona, he kau, he kerupima; a, he turanga ano to nga karapiti he mea i *timata mai* i runga: a, i raro iho i nga raiona, i nga kau, ko etahi mea i tapiritia mai, he mea angiangi.
30 A, e wha nga wīra parahi o tenei turanga, o tenei turanga, me etahi pīhi parahi ano hoki, he mea paraharaha. I whai pokohiwi ano hoki ona koki e wha; i raro i te takotoranga wai nga pokohiwi, he mea whakarewa, i te taha o nga mea katoa i tapiritia ra.
31 Na, tona waha i roto i te whakapaipai, a, *haere* whakarunga, kotahi te whatianga, he porotaka ia tona waha, *rite* tonu ki te mahinga o te turanga, kotahi te whatianga me te hawhe: na, he tuhi ano hoki kei tona waha, me nga awhi ano o aua *tuhi*, he taha wha, ehara i te mea porotaka.
32 A, e wha nga wīra i raro i nga awhi; he mea hono ano hoki ki te turanga nga kakau o nga wīra: na, te ikeike o tetahi wīra, kotahi whatianga me te hawhe whatianga.
33 A, te mahinga o nga wīra, rite tonu ki te mahinga o te wīra hariata: o ratou kakau, nga mea o waenga, o waho, me nga titoko o aua *wīra*, he mea whakarewa katoa.
34 A, e wha nga pokohiwi i raro i nga koki e wha o te turanga kotahi; nga pokohiwi me te turanga, kotahi tonu ratou.
35 Na, he hawhe whatianga te ikeike o te wahi porotaka i runga i te turanga: a runga o te turanga, ona karapiti, me ona awhi, kotahi tonu ratou.
36 Na, nga papa o ona karapiti, me ona awhi, tuhia iho e ia ki nga kerupima, ki nga raiona, ki nga nikau, he mea whakarite ki te wahi takoto kau o tetahi, o tetahi, ki nga mea ano hoki i tapiritia.
37 Penei tonu tana hanganga i nga turanga kotahi tekau: kotahi tonu te whakarewanga o te katoa, kotahi te nui, kotahi te ahua.
38 ¶ Katahi ka hangā e ia ki te parahi etahi oko horoi kotahi tekau: e wha tekau nga pati o te oko kotahi, ina ki: e wha nga whatianga o tetahi oko, o tetahi oko: kotahi te oko horoi i runga i tetahi, i tetahi, o nga turanga kotahi tekau.
39 A, e rima o aua turanga i whakaturia e ia ki te taha ki matau o te whare, e rima ki te taha ki maui o te whare: i whakaturia ano hoki e ia te moana ki te taha ki matau o te whare, ki te rawhiti, ki te wahi e anga mai ana ki te tonga.
40 ¶ Na, hangā ana e Hirama nga oko horoi, nga koko pungarehu, me nga peihana. A, mutu ake ta Hirama mahi i nga mahi katoa a Kingi Horomona i hangā e ia mo te whare o Ihowa:
41 I nga pou e rua, me nga mea *tuā* peihana nei i nga whakapaipai o nga pito ki runga o nga pou e rua, me nga kupenga e rua hei kopaki mo nga peihana e rua o nga whakapaipai i te pito ki runga o nga pou;
42 I nga pamekaranete e wha nga rau mo nga kupenga e rua, e rua nga rarangi pamekaranete mo te kupenga kotahi, hei kopaki mo nga peihana e rua o nga whakapaipai i nga pito ki runga o nga pou.
43 I nga turanga kotahi tekau, me

nga oko horoi kotahi tekau i runga i
nga turanga.
44 I te moana kotahi, me nga kau
kotahi tekau ma rua i raro i te moana.
45 I nga pāta, me nga koko punga-
rehu, me nga peihana. Na, he parahi
kanapa enei mea katoa i hangā nei e
Hirama ma Kingi Horomona, *hei mea*
mo te whare o Ihowa.
46 I whakarewaina aua mea e te kingi
ki te mānia o Horano ki te wahi one-
matua i te takiwa o Hukota, o Taretana.
47 A, i waiho noa iho nga mea katoa e
Horomona, no te mea he tini whaka-
harahara; kihai hoki i kitea te taimaha
o te parahi
48 I hangā ano hoki e Horomona nga
oko katoa o te whare o Ihowa: te aata
koura, me te tepara koura, tera ra i te
taro aroaro.
49 Me nga turanga rama he para-kore
nei te koura, e rima ki te taha ki
matau, a, e rima ki te taha ki maui,
i mua mai o te ahurewa, me nga pua-
wai, me nga rama, me te kokopi koura,
50 Me nga kapa, me nga kuku, me
nga peihana, me nga koko, me nga
tahu-kakara, he para-kore nei te koura;
me nga inihi koura mo nga tatau o te
whare i roto, *ara*, o te wahi tino tapu,
mo nga tatau o te whare, *ara*, o te
temepara.
51 A, te otinga o nga mahi katoa i
mahia e Kingi Horomona mo te whare
o Ihowa, na, ka kawea mai e Horomona
nga mea i whakatapua e tona pāpā e
Rawiri, te hiriwa, te koura, nga oko;
hoatu ana e ia ki roto ki nga taonga o te
whare o Ihowa.

UPOKO 8.

KATAHI ka huihuia mai e Horo-
mona nga kaumatua o Iharaira,
ratou ko nga upoko katoa o nga iwi,
ko nga rangatira o nga matua o nga
tamariki a Iharaira ki a Kingi Horo-
mona ki Hiruharama, ki te kawe atu
i te aaka o te kawenata a Ihowa i roto i
te pa o Rawiri, ara, i Hiona.
2 Na, ka huihui mai nga tangata
katoa o Iharaira ki a Kingi Horomona
i Marama Etanimi, i te hakari, ara, i te
whitu o nga marama,
3 A, te taenga mai o nga kaumatua
katoa o Iharaira, ka mau nga tohunga
ki te aaka,
4 A, kawea atu ana e ratou te aaka a
Ihowa, me te tapenakara o te whaka-
minenga, me nga oko tapu katoa i roto
i te tapenakara, kawea ana aua mea e
nga tohunga ratou ko nga Riwaiti ki
runga.
5 Na, kei te whakaeke a Kingi Horo-
mona, ratou ko te huihui katoa o Iha-
raira, i huihui mai nei ki a ia ki te
ritenga atu o te aaka, i nga hipi, i nga
kau, kahore nei e taea te korero, te tatau
ranei, i te tini.
6 Na, kawea mai ana e nga tohunga
te aaka o te kawenata a Ihowa ki tona
wahi, ki te ahurewa o te whare, ki te
wahi tino tapu, ki raro i nga parirau o
nga kerupima.
7 I roha mai hoki nga parirau e rua o
nga kerupima ki runga ki te wahi i te
aaka, a, taupokina iho a runga o te aaka
me ona amo e nga kerupima.
8 I whakapurerotia mai ano e ratou
nga amo, kia kitea ai nga pito o nga
amo i te wahi tapu i te ritenga atu o te
ahurewa; otiia kihai i kitea ki waho; a,
kei reira na ano *aua mea* a tae noa ki
tenei ra.
9 Kahore he mea i roto i te aaka, ko
nga papa kohatu e rua anake i whao-
whina nei ki reira e Mohi i Horepa
i ta Ihowa whakaritenga *kawenata* ki
nga tamariki a Iharaira i to ratou puta-
nga mai i te whenua o Ihipa.
10 A, te putanga mai o nga tohunga i
roto i te wahi tapu, na, kua ki te whare
o Ihowa i te kapua.
11 A, kihai i ahei i nga tohunga te tu
ki te mahi, na te kapua hoki: i ki tonu
ra hoki te whare o Ihowa i te kororia o
Ihowa.
12 ¶ Katahi ka korero a Horomona,
I mea a Ihowa, ka noho ia ki te pouri
nui.
13 Kua oti nei i a au te hanga he
whare hei nohoanga mou, he kāinga
pumau mou mo ake tonu atu.
14 Na, ka tahuri mai te aroaro o te
kingi, a, manaakitia ana e ia te huihui
katoa o Iharaira, me te tu ano tera te
huihui katoa o Iharaira.
15 I mea ia, Kia whakapaingia a
Ihowa te Atua o Iharaira, na tona
mangai nei te kupu ki toku pāpā ki a
Rawiri, a, kua rite nei i tona ringa; i
mea hoki ia,
16 Kihai i whiriwhiria e ahau he pa i
roto i nga iwi katoa o Iharaira e hangā
ai he whare hei waihotanga iho mo
toku ingoa, no te ra iho ano o taku
whakaputanga mai i toku iwi i a Iha-
raira i Ihipa; heoi whiriwhiria ana e
ahau a Rawiri hei rangatira mo toku iwi
mo Iharaira.
17 Na, i whai ngakau ano toku pāpā a

Rawiri ki te hanga whare mo te ingoa o
Ihowa, o te Atua o Iharaira.
18 Na, ko te meatanga mai a Ihowa ki
a Rawiri ki toku pāpā, Taua whakaaro
a tou ngakau kia hangā he whare mo
toku ingoa, pai tonu tau, ara, te whakaaro a tou ngakau.
19 Otiia e kore taua whare e hangā e
koe: engari to tama e puta mai i tou
hope, mana e hanga te whare mo toku
ingoa.
20 Na, kua mana nei i a Ihowa tana
kupu i korero ai ia, a, kua ara tenei
ahau i muri i a Rawiri i toku pāpā, a, e
noho nei au i runga i te torona o Iharaira, e pera ana me ta Ihowa i korero
ai, kua hangā ano e ahau he whare mo
te ingoa o Ihowa, o te Atua o Iharaira.
21 A, meinga ana e ahau ki reira he
wahi mo te aaka mo te takotoranga o te
kawenata a Ihowa i whakaritea e ia ki o
tatou matua i tana whakaputanga mai i
a ratou i te whenua o Ihipa.
22 ¶ Na, ka tu a Horomona ki mua i
te aata a Ihowa, i te aroaro o te huihui
katoa o Iharaira, whewhera tonu ona
ringa whaka-te-rangi.
23 Na, ko tana meatanga ake, E
Ihowa, e te Atua o Iharaira, kahore he
Atua hei rite mou i te rangi i runga, i
te whenua ranei i raro, e pupuri nei i te
kawenata me te aroha ki o pononga, ina
whakapaua o ratou ngakau ki te haere i
tou aroaro.
24 Mau tonu hoki i a koe nga mea i
korerotia e koe ki to pononga ki toku
pāpā ki a Rawiri, i korerotia nei e tou
mangai ki a ia, a, kua rite nei i tou
ringa; koia ano tenei inaianei.
25 Na, kia mau, e Ihowa, e te Atua o
Iharaira, aianei tau i korero ai ki to
pononga ki toku pāpā ki a Rawiri, i a
koe i ki ra, E kore e whakakorea he
tangata mau i toku aroaro hei noho ki
runga ki te torona o Iharaira; kia
mahara raia o tamariki ki to ratou
ara, kia haere ratou i toku aroaro,
kia pera ano me koe na i haere i toku
aroaro.
26 Na, kia mana aianei, e te Atua o
Iharaira, au kupu i korero ai koe ki to
pononga ki toku pāpā ki a Rawiri.
27 Otiia he pono ranei, tera ranei te
Atua e noho ki runga ki te whenua?
nana, kahore e nui hei nohoanga mou te
rangi me te rangi o nga rangi; a, he
aha ra tenei whare kua oti nei i a au te
hanga.
28 He aha koa ra, kia anga mai koe ki
te inoi a to pononga, ki tana karanga, e
Ihowa, e toku Atua, whakarongo ki te
karanga, ki te inoi e inoi nei to pononga
ki tou aroaro i tenei ra.
29 Kia titiro mai ou kanohi ki tenei
whare i te po, i te ao, ki te wahi i ki ai
koe, Ko reira toku ingoa; whakarongo
mai ki te inoi e inoi ai to pononga ki te
ritenga mai o tenei wahi.
30 Kia rongo hoki koe ki te karanga a
to pononga a tou iwi hoki a Iharaira,
ina inoi ki te ritenga mai o tenei wahi;
na, kia rongo koe i te wahi e noho na
koe i te rangi, a ka rongo, murua ta
ratou kino.
31 ¶ Ki te hara tetahi tangata ki tona
hoa, a ka meinga he oati hei oati māna,
a ka tae mai te oati ki mua i tou aata i
tenei whare,
32 Na, mau e whakarongo mai i te
rangi, e mahi, e whakarite te whakawa
a o pononga, mau e whakahe te tangata
he, e mea iho tona ara ki runga ki *tona*
mahunga, mau ano e whakatika ta te
tika, e hoatu ki a ia nga mea e rite ana
ki tona tika.
33 ¶ Ki te patua tou iwi a Iharaira e
te hoa riri, mo ratou i hara ki a koe, a
ka hoki mai ki a koe, ka whakaae ki
tou ingoa, ka inoi, ka karanga ki a koe
i roto i tenei whare:
34 Na, mau e whakarongo mai i te
rangi, e muru te hara o tou iwi o Iharaira, e whakahoki mai ratou ki te
whenua i hoatu e koe ki o ratou mātua.
35 ¶ Ki te tutakina te rangi, a kahore
he ua; mo ratou i hara ki a koe, a ka
inoi ratou ki tenei wahi, ka whakaae ki
tou ingoa, ka tahuri mai i to ratou hara,
no ratou ka whakawhiua e koe:
36 Na, mau e whakarongo mai i te
rangi, e muru te hara o o pononga, o
tou iwi o Iharaira, mau hoki ratou e
whakaako ki te ara pai e haere ai ratou,
e homai hoki he ua ki runga ki tou whenua, i homai nei e koe hei kāinga pumau mo tou iwi.
37 ¶ Ki te mea he mate kai to te whenua, he mate uruta, ki te mea he ngingiotanga, he kokatanga *no te kai*, he
mawhitiwhiti ranei, he moka ranei; ki
te whakapaea ranei ratou e o ratou hoa
riri ki te whenua o o ratou pa; ki te
pa mai tetahi whiu, tetahi mate turoro
ranei.
38 Ki te mea he inoi, he karanga
ranei na tetahi tangata, na tou iwi katoa
ranei na Iharaira, ina mohio ratou ki te
mate o tona ngakau, o tona ngakau, a
ka wherahia mai ona ringa ki te ritenga
mai o tenei whare:
39 Na, mau e whakarongo mai i te
rangi i tou wahi e noho na koe, e muru

te he, e mahi, e hoatu ki nga tangata
nga mea e rite ana ki nga huarahi katoa
o tenei, o tenei, e mohio ana hoki koe ki
tona ngakau; ko koe anake nei hoki te
mohio ana ki nga ngakau o nga tama-
riki katoa a te tangata.
40 Kia wehi ai ratou i a koe i nga ra
katoa e ora ai ratou i runga i te mata o
te whenua i homai nei e koe ki o matou
matua.
41 Na, te tangata iwi ke, ehara nei i
tou iwi i a Iharaira, a ka tae mai i te
whenua mamao, he whakaaro ki tou
ingoa;
42 (E rongo hoki ratou ki tou ingoa
nui ki tou ringa kaha, ki tou tākakau
kua oti te whakamaro,) a ka haere
mai ka inoi ki te ritenga mai o tenei
whare.
43 Mau e whakarongo mai i te rangi
i tou wahi e noho na koe, e mea nga
mea katoa i karanga ai te tangata iwi
ke ki a koe: kia mohio ai nga iwi katoa
o te whenua ki tou ingoa, kia wehi ai
i a koe, kia pera ai me tou iwi me Iha-
raira; kia mohio ai hoki kua oti tou
ingoa te karanga ki runga ki tenei
whare kua oti nei i a au te hanga.
44 ¶ Ki te haere atu tou iwi ki te
whawhai ki tona hoa riri, ki nga wahi
e tonoa ai ratou e koe, a ka inoi mai ki
a Ihowa ki te ritenga mai o te pa kua
whiriwhiria nei e koe, o te whare ano
hoki kua hangā nei e ahau mo tou
ingoa:
45 Na, mau e whakarongo mai i te
rangi ki ta ratou inoi, ki ta ratou kara-
nga, e whakatika hoki ta ratou.
46 Ki te hara ratou ki a koe, (kahore
hoki he tangata i hapa i te hara,) a ka
riri koe ki a ratou, ka tuku i a ratou ki
te hoa whawhai, a ka whakarautia atu
e ratou hei whakarau ki te whenua o te
hoa whawhai, *ki te wahi* tata, *ki te wahi*
ranei e mamao atu ana;
47 Na, ki te hoki ake to ratou mahara
i te whenua i whakarautia atu ai ratou,
a ka ripeneta ratou, ka inoi ki a koe i
te whenua o o ratou kai herehere, ka
mea, Kua hara matou, kua parori ke ta
matou mahi, kua kino matou;
48 A ka tahuri mai o ratou ngakau
katoa, o ratou wairua katoa, ki a koe i te
whenua o o ratou hoa riri i whakarautia
atu ai ratou, a ka inoi ratou ki a koe ki
te ritenga mai o to ratou nei whenua i
homai e koe ki o ratou matua, ki te pa
i whiriwhiria nei e koe, me tenei whare
kua hangā nei e ahau mo tou ingoa:
49 Na, mau e whakarongo mai i te
rangi, i tou wahi e noho na koe, ki ta
ratou inoi ki ta ratou karanga, mau
hoki e whakatika ta ratou,
50 Me muru hoki e koe te he o tou
iwi i hara nei ki a koe, i a ratou mahi
tutu katoa i tutu ai ratou ki a koe,
meinga ano kia arohaina ratou e o
ratou kai herehere, kia tohungia hoki e
ratou.
51 Ko tou iwi hoki ratou, me tou
wahi tupu i whakaputaina mai nei e
koe i Ihipa i roto i te oumu rino;
52 Kia titiro mai ano ou kanohi ki te
karanga a to pononga, ki te karanga
ano hoki a tou iwi a Iharaira, whaka-
rongo ki a ratou i a ratou karangatanga
katoatanga ki a koe.
53 Nau hoki ratou i wehe mai hei
taonga tupu mou i roto i nga iwi katoa
o te whenua, he kupu hoki nau, he mea
whakapuaki mai na Mohi na to pono-
nga i to whakaputanga mai i o matou
mātua i Ihipa, e te Ariki, e Ihowa.
54 A, te mutunga o ta Horomona inoi
i tenei inoi katoa me tenei karanga ki a
Ihowa, ka whakatika ake ia i mua i te
aata a Ihowa i a ia ra i piko iho i runga
i ona turi, tuwhera tonu ano hoki ona
ringa whaka-te-rangi.
55 Tu ana ia, nui atu hoki tona reo ki
te manaaki i te huihui katoa o Iharaira,
i mea ia,
56 Kia whakapaingia a Ihowa nana
nei i homai te okiokinga ki tona iwi ki
a Iharaira; rite tonu *tana* ki nga mea
katoa i korerotia e ia: hore rawa tetahi
kupu i taka o ana mea pai katoa i kore-
rotia e ia, i whakapuakina mai e tana
pononga e Mohi.
57 Hei hoa mo tatou a Ihowa to tatou
Atua, kia pera ano me ia i o tatou ma-
tua; kaua ia e whakarere i a tatou, kaua
hoki e mawehe atu i a tatou:
58 Mana e whakaanga o tatou ngakau
ki a ia, kia haere i ana ara katoa, kia
pupuri i ana whakahaunga i ana tika-
nga me ana whakaritenga, i whakahaua
e ia ki o tatou matua.
59 Na, kia tata ki a Ihowa, ki to tatou
Atua, i te ao, i te po, enei kupu aku i ka-
ranga nei ahau ki a Ihowa; kia whaka-
tikaia ai e ia ta tana pononga, ta tona
iwi ano hoki ta Iharaira e tohe ai, i nga
meatanga o tenei ra, o tenei ra.
60 Kia mohio ai nga iwi katoa o te
whenua ki a Ihowa, ko ia te Atua, ka-
hore ke atu.
61 Na, kia tapatahi o koutou ngakau
ki a Ihowa ki to tatou Atua, haere i
runga i ana tikanga, puritia ana whaka-
haunga; kia rite ano ki to tenei ra.
62 ¶ Na, patua iho e te kingi ratou

tahi ko Iharaira katoa etahi patunga
tapu ki te aroaro o Ihowa.
63 I patua hoki e Horomona etahi pa-
tunga whakamarietanga, he mea patu
nana ma Ihowa, e rua tekau ma rua
mano nga kau, kotahi rau e rua tekau
mano nga hipi. Na, kua taia te kawa
o te whare o Ihowa e te kingi ratou ko
nga tamariki katoa a Iharaira.
64 I whakatapua ano hoki e te kingi i
taua rangi a waenganui o te marae i
mua i te whare o Ihowa: i tukua hoki
e ia ki reira nga tahunga tinana, me
nga whakahere toto-kore, me te-ngako
o nga whakamarietanga: he iti hoki no
te aata parahi i te aroaro o Ihowa hei
meatanga mo nga tahunga tinana, mo
nga whakahere toto-kore, mo nga ngako
o nga whakamarietanga.
65 I whakaritea ano hoki he hakari ki
te aroaro o Ihowa, o to tatou Atua, i taua
wa e Horomona ratou ko Iharaira katoa,
nui atu te huihui, no te haerenga atu ki
Hamata tae noa ki te awa o Ihipa, e
whitu nga ra, e whitu atu ano nga ra,
kotahi tekau ma wha aua ra.
66 I te waru o nga ra ka tukua atu e
ia te iwi kia haere, na, ka manaaki ratou
i te kingi, a haere koa ana ki o ratou
teneti, pai tonu hoki te ngakau i nga
mea pai katoa i meinga e Ihowa ki a
Rawiri ki taua pononga, ratou ko tona
iwi ko Iharaira.

UPOKO 9.

AKA mutu ta Horomona hanga i te
whare o Ihowa, i te whare ano
hoki o te kingi, i nga mea katoa ano
hoki i hiahia ai a Horomona, i pai ai kia
mahia;
2 Na, ko te rua o nga putanga mai o
Ihowa ki a Horomona, pera ana ano ia
me tona putanga ki a ia ki Kipeono.
3 Na, ko te meatanga a Ihowa ki a ia,
Kua rongo ahau i to inoi, i to karanga
i karanga ai koe ki toku aroaro; kua
oti i a au te whakatapu tenei whare kua
hangā nei e koe, hei waihotanga iho
mo toku ingoa, a, ake ake ake, ka tau
mai ano hoki oku kanohi, me toku nga-
kau, ki konei i nga ra katoa.
4 Na, ki te mea ka rite tou haere i
toku aroaro ki te haere o tou pāpā o
Rawiri, ki te mea ka tapatahi, ka tika
te ngakau, ki te mahi i nga mea katoa i
whakahau ai ahau ki a koe, *ki* te pupuri
koe i aku tikanga i aku whakaritenga.
5 Katahi ahau ka whakapumau i te
torona o tou kingitanga ki a Iharaira,
a, ake ake ake, ka pera ano me taku i
korero ai ki tou pāpā ki a Rawiri, i a au
i ki ra, E kore e whakakorea he tangata
mau mo runga i te torona o Iharaira.
6 Ki te anga koutou ko a koutou tama-
riki ki te tahuri ke, a kahore e whai i a
au, e pupuri i aku whakahaunga, i aku
tikanga, i hoatu e ahau ki to koutou
aroaro, a ka haere, ka mahi ki nga Atua
ke, ka koropiko ki a ratou,
7 Katahi ka hautopea atu e ahau a
Iharaira i runga i te mata o te whenua i
hoatu e ahau ki a ratou; a, tenei whare
i whakatapua nei e ahau mo toku
ingoa, ka akiritia atu e ahau i toku aro-
aro, a ka waiho a Iharaira hei whaka-
tauki, hei taunutanga i roto i nga iwi
katoa.
8 Na, tenei whare e tiketike nei, ka
miharo nga tangata katoa e haere ana
na konei, ka whakahi mai, ka mea, Na
te aha tenei mahi a Ihowa ki tenei
whenua, ki tenei whare?
9 Katahi ka korerotia mai, Mo ratou i
whakarere i a Ihowa, i to ratou Atua, i
whakaputa mai nei i o ratou mātua i te
whenua o Ihipa, mo ratou i tango ki
nga atua ke, a koropiko ana ki a ratou,
mahi ana ki a ratou, no reira i taria mai
ai e Ihowa tenei kino katoa ki runga ki
a ratou.
10 ¶ Na, i te mutunga o nga tau e
rua tekau, i te mea ka oti te hanga e
Horomona nga whare e rua, te whare o
Ihowa, me te whare o te kingi,
11 (Na, i homai e Hirama kingi o Tai-
ra he rakau hita ki a Horomona, he
rakau kauri, he koura, ana katoa i pai
ai,) na, hoatu ana e Kingi Horomona ki
a Hirama e rua tekau nga pa i te whe-
nua o Kariri.
12 A, te haerenga atu o Hirama i Tai-
ra kia kite i nga pa i homai nei e Horo-
mona ki a ia, na, kihai i rite ki tana
titiro iho.
13 Na, ko tana meatanga mai, Hei aha
enei pa i homai nei e koe ki a au, e toku
tuakana? Na, huaina iho e ia Ko te
whenua o Kapuru, *e mau nei ano* a tae
noa ki tenei ra.
14 Kotahi hoki rau e rua tekau nga
taranata koura, i homai e Hirama ki
te kingi.
15 ¶ Na, ko te mea tenei i tangohia
ai te takoha e Kingi Horomona; hei
hanga i te whare o Ihowa, i tona whare
ano hoki, i Miro, i te taiepa o Hiruha-
rama, i Hatoro, i Mekiro, i Ketere.
16 I haere mai *hoki* a Parao kingi o
Ihipa, a horo ana a Ketere i a ia, tahuna
ana e ia ki te ahi, patua iho hoki nga
Kanaani e noho ana i te pa, a homai ana

hei kaipakuha ki tana tamahine ki te
wahine a Horomona.
17 Na, hangā ana a Ketere e Horo-
mona me Petehorono ki raro.
18 Me Paarata, me Taramoro i te ko-
raha, i *taua* whenua,
19 Me nga pa taonga katoa o Horo-
mona, me nga pa mo nga hariata, me
nga pa mo nga kai eke hoiho, me ta
Horomona i hiahia ai kia hangā ki
Hiruharama, ki Repanona, ki te whenua
katoa ano hoki o tona kingitanga.
20 Ko nga oranga katoa o nga Amori,
o nga Hiti, o nga Perihi, o nga Hiwi, o
nga Iepuhi ehara nei i nga tamariki a
Iharaira.
21 Ko a ratou tamariki i mahue i muri
i a ratou i te whenua, kihai nei i taea e
nga tamariki a Iharaira te huna rawa,
na, whakatakohatia ana ratou e Horo-
mona, he mahi te takoha, a tae noa ki
tenei ra.
22 Ko nga tamariki ia a Iharaira, ki-
hai i meinga e Horomona hei kai mahi;
ko ratou hoki hei tangata whawhai, hei
tangata hoki mana, hei rangatira mana,
hei kai whakahauhau mana, hei ranga-
tira ano hoki mo ana hariata, mo ana
kai eke hoiho.
23 Ko nga rangatira enei o nga kai
tohutohu, o nga rangatira o te mahi a
Horomona, e rima rau e rima tekau, he
rangatira mo nga kai mahi i te mahi.
24 ¶ Na, kua riro atu te tamahine a
Parao i roto i te pa o Rawiri ki runga
ki te whare i hangā nei e ia mona:
katahi a Miro ka hangā e ia.
25 Na, i te tau kotahi e toru nga wha-
kaekenga a Horomona i nga tahunga
tinana i nga whakamarietanga ki runga
ki te aata i hangā e ia ma Ihowa: i
tahuna ano hoki e ia te whakakakara
ki tera i te aroaro o Ihowa. Heoi kua
oti te whare i a ia.
26 ¶ He maha ano hoki nga kaipuke
i hangā e Kingi Horomona ki Ehiono-
kepere, ki tera i Eroto i te taha o te
Moana Whero i te whenua o Eroma.
27 A, tonoa ana e Hirama ana tangata
ki runga ki nga kaipuke, he kai mahi
kaipuke he mohio *ratou* ki te moana,
hei hoa mo nga tangata a Horomona.
28 Na, ka rere atu ratou ki Opira, a
utaina mai ana he koura i reira, e wha
rau e rua tekau nga taranata, a, kawea
mai ana ki a Kingi Horomona.

UPOKO 10.

A, TE rongonga o te Kuini o Hepa
ki te rongo o Horomona ki *tana*
i mea ai mo te ingoa o Ihowa, ka haere
mai ia ki te whakamatau i a ia ki nga
kupu pakeke.
2 Na, haere mai ana ia ki Hiruharama,
nui atu hoki te tira, he kamera e waha
ana i nga mea kakara, i tona nui o te
koura, i te kohatu utu nui; na, te hae-
renga mai ki a Horomona, ka korerotia
e ia ki a ia nga mea katoa i roto i tona
ngakau.
3 A, whakaaturia ana e Horomona ki
a ia te tikanga o ana kupu katoa, kahore
he kupu i ngaro i te kingi, i kore te
whakaatu ki a ia.
4 A, te kitenga o te Kuini o Hepa i te
mohiotanga katoa o Horomona, i te
whare ano hoki i hangā e ia,
5 I te kai o tana tepu, i te nohoanga
iho o ana tangata, i te turanga o ana
kai mahi, i o ratou kakahu, i ona kai
riringi waina, i tona pikitanga i piki atu
ai ia ki te whare o Ihowa, na, kore ake
he wairua i roto i a ia.
6 Na, ko tana meatanga atu ki te
kingi, Pono tonu nga mea i rongo ai
ahau i toku whenua mo au korero, mo
tou mohiotanga.
7 Heoi kihai ahau i whakapono ki *aua*
korero, a tae noa mai ahau, kite noa oku
kanohi. Nana, kihai te hawhe i kore-
rotia mai ki a au, kua neke noa ake tou
mohio, tou pai i te rongo i rongo ai
ahau.
8 Ano te hari o o tangata, ano te hari
o enei pononga au e tu tonu nei i tou
aroaro, e whakarongo nei ki tou mohio-
tanga!
9 Kia whakapaingia a Ihowa tou Atua
i whakaahuareka mai nei ki a koe, i
homai nei i a koe ki runga ki te torona
o Iharaira, he aroha mau tonu hoki no
Ihowa ki a Iharaira; na, meinga ana
koe e ia hei kingi, hei mahi i te whaka-
rite whakawa, i te tika.
10 Na, homai ana e ia ki te kingi ko-
tahi rau e rua tekau nga taranata koura,
tona tini ano hoki o nga mea kakara,
me nga kohatu utu nui; kahore he mea
kakara i tae mai i muri nei hei rite te
nui ki enei i homai nei e te Kuini o Hepa
ki a Kingi Horomona.
11 Nga kaipuke ano hoki o Hirama, i
kawea mai ai te koura i Opira, kei te
kawe mai ano hoki i nga rakau aramuka
i nga kohatu utu nui i Opira tona tini
noa atu.
12 Na, ka hangā aua rakau aramuka
e te kingi hei pou mo te whare o Ihowa,
mo te whare ano hoki o te kingi, hei
hāpa ano hoki, hei hatere, hei mea ma
nga kai waiata: kahore ano i tae noa

mai he rakau aramuka hei rite, kahore
ano hoki i kitea i mua, a taea noatia
tenei ra.
13 Na, ka homai e Kingi Horomona
ki te Kuini o Hepa nga mea katoa i pai
ai ia, ana hoki i tono ai, he tapiri ki
runga ki nga mea i homai e te ringa o
kingi Horomona ki a ia. Katahi ia ka
tahuri, a, haere ana ratou ko ana tangata
ki tona whenua.
14 Na, te taimaha o te koura i tae mai
ki a Horomona i te tau kotahi, e ono
rau e ono tekau ma ono nga taranata
koura.
15 Tena ano etahi atu, ko a nga kai
rapu taonga, me nga mea i riro mai i
nga kai hokohoko, me a nga kingi katoa
o Arapia, me a nga kawana o te whe-
nua.
16 ¶ Na, ka hangā e Kingi Horo-
mona etahi pukupuku, e rua nga rau,
he mea patu te koura: e ono rau nga
hekere koura i meatia ki te pukupuku
kotahi.
17 Me etahi pukupuku iti iho, e toru
nga rau, he mea patu ano te koura: e
toru nga pauna i meatia ki te pukupuku
kotahi: a, whakatakotoria ana aua mea
e te kingi ki te whare o te ngahere o
Repanona.
18 ¶ I hangā ano hoki e te kingi
tetahi torona nui ki te rei, whakakiko-
ruatia iho e ia ki te koura pai rawa.
19 A, e ono nga kaupae ki te torona,
he mea porotaka a runga o te torona i
te taha ki muri; he okiokinga ringa-
ringa ano hoki kei te wahi e nohoia
ana, i tetahi taha, i tetahi taha, a, e rua
nga raiona e tu ana i te taha o nga oki-
okinga.
20 Kotahi tekau ma rua hoki nga rai-
ona i reira e tu ana i tetahi taha, i tetahi
taha, i runga i nga kaupae e ono; ka-
hore he mea pera i hangā i tetahi atu
rangatiratanga.
21 ¶ Na, nga oko inu katoa a Kingi
Horomona, he koura kau; me nga oko
katoa o te whare o te ngahere o Repa-
nona, he koura para-kore; kahore he
hiriwa: kihai tera i kiia he mea nui i
nga ra o Horomona.
22 He maha hoki a te kingi kaipuke
ki Tarahihi i te moana, he mea huihui
ki nga kaipuke a Hirama: kotahi te
unga mai i nga tau e toru o nga kai-
puke o Tarahihi, hei kawe mai i te
koura, i te hiriwa, i te rei, i nga api, me
nga pikoki.
23 Na, nui atu a Kingi Horomona i
nga kingi katoa o te whenua te whai
taonga, te mohio.
24 ¶ I whaia mai ano a Horomona e
nga whenua katoa, kia rongo ai ratou i
tona mohiotanga i homai nei e te Atua
ki tona ngakau.
25 Me te kawe mai ano ratou i tana
hakari, i tana hakari, i nga oko hiriwa, i
nga oko koura, i nga kakahu, i nga mea
mo te whawhai, i nga kakara reka, i
nga hoiho, i nga muera, he mea tatau a
tau tonu.
26 ¶ Na, ka amia mai e Horomona
nga hariata, nga kai eke hoiho: kotahi
mano e wha rau ana hariata, tekau ma
rua mano ano hoki nga kai noho hoiho,
a ka meinga ratou e ia kia kawea ki nga
pa hariata, ki te kingi ano hoki ki
Hiruharama.
27 Na, meinga ana te hiriwa o Hiru-
harama e te kingi kia rite ki nga ko-
hatu; i meinga ano hoki e ia nga hita
kia rite ki nga hikamora i te raorao te
tini.
28 ¶ A, i kawea mai ano he hoiho mo
Horomona i Ihipa, he miro ano hoki, a
rite tonu te utu i riro mai ai te miro i
nga kai hoko a te kingi.
29 Na, e ono rau nga *hekere* hiriwa i
riro mai ai te hariata i puta mai ai i
Ihipa, a, o te hoiho, kotahi rau e rima
tekau. Ko ratou ano hoki hei kawe
mai mo nga kingi katoa o nga Hiti, mo
nga kingi ano hoki o Hiria.

UPOKO 11.

OTIIA he tini nga wahine ke i aro-
haina e Kingi Horomona, te tama-
hine hoki a Parao, nga wahine ano hoki
a nga Moapi, a nga Amoni, a nga Ero-
mi, a nga Hironi, a nga Hiti;
2 A nga iwi i mea ra a Ihowa ki nga
tamariki a Iharaira, Kaua koutou e
haere atu ki a ratou, kaua hoki ratou e
haere mai ki a koutou: he pono ma
ratou o koutou ngakau e whakaanga ke
ki te whai i o ratou atua: piri tonu,
aroha tonu a Horomona ki enei.
3 Na, e whitu rau ana wahine ranga-
tira, e toru rau nga wahine iti: a, wha-
kaangā ketia ana tona ngakau e ana
wahine.
4 Na, koroheke rawa ake a Horomona,
kua whakaangā ketia tona ngakau e
ana wahine, kua whai i nga atua ke,
kihai ano hoki tona ngakau i tapatahi
ki a Ihowa, ki tona Atua, *kihai* i rite ki
te ngakau o Rawiri, o tona pāpā.
5 Heoi haere ana a Horomona, whai
ana i a Ahatorete atua o nga Haironi, i
ta nga Amoni mea whakarihariha, i a
Mirikomo.

6 Na, kua he ta Horomona mahi ki te
aroaro o Ihowa, kihai hoki i anga nui
ki te whai i a Ihowa, *kihai* i pera me
tona pāpā me Rawiri.
7 Katahi ka hangā e Horomona he
wahi tiketike mo ta Moapa mea whaka-
rihariha, mo Kemoho, ki runga ki te
maunga e anga mai ana ki Hiruharama;
mo Moreke ano hoki mo ta nga tama-
riki a Amona mea whakarihariha.
8 Pera tonu tana i mea ai mo ana
wahine ke katoa, mo nga mea i tahu
kakara, i patu whakahere ki o ratou
atua:
9 ¶ Na, ka riri a Ihowa ki a Horo-
mona, no te mea kua anga ke tona nga-
kau i a Ihowa, i te Atua o Iharaira, ka
rua nei ona putanga mai ki a ia.
10 A, i ako ano i tenei kupu ki a ia
kia kaua ia e haere ki te whai i nga
atua ke: heoi kihai i mau i a ia ta
Ihowa i ako ai.
11 Na, ko te meatanga atu a Ihowa ki
a Horomona, Na, nau nei tenei, kahore
nei i mau i a koe taku kawenata me
taku tikanga i akona atu e ahau ki a
koe, ka haea rawatia atu e ahau te
kingitanga i a koe, a ka hoatu ki to
tangata.
12 Otiia e kore tenei e meatia e ahau
i ou ra, he whakaaro hoki ki tou pāpā,
ki a Rawiri: ka haea atu e ahau i roto i
te ringa o to tamaiti.
13 Otiia e kore e haea atu e ahau te
kingitanga katoa; kotahi te iwi e hoatu
e ahau ki to tamaiti, he whakaaro ki a
Rawiri ki taku pononga, ki Hiruharama
ano hoki i whiriwhiria nei e ahau.
14 ¶ Na, kua ara i a Ihowa he hoa-
riri mo Horomona, a Harara te Eromi:
he uri ia no te kingi i Eroma.
15 I a Rawiri hoki i Eroma, i te hae-
renga atu o Ioapa rangatira o te ope ki
te tanu i te hunga i patua, i te mea kua
oti nga tane katoa o Eroma te patu e ia.
16 (E ono hoki nga marama i noho
ai a Ioapa, ratou ko Iharaira katoa ki
reira, a, poto noa nga tane katoa o
Eroma te hautope atu;)
17 Na, ka rere a Harara, ratou tahi
ko etahi Eromi, he tangata no tona
pāpā, haere ana ki Ihipa: he tamaiti
nohinohi ano hoki a Harara.
18 To ratou turanga atu hoki i Miriana,
kua tae ki Parana. Na, ka tangohia e
ratou etahi tangata o Parana hei hoa
mo ratou, a, haere ana ki Ihipa ki a
Parao kingi o Ihipa; a homai ana e
tera he whare mona; nana ano hoki i
ki iho he kai māna; i homai ano hoki
e ia he whenua ki a ia.

19 Na, ka manakohia nuitia a Harara
e Parao, a, homai ana e ia hei wahine
mana te teina o tana wahine ake, te
teina o Kuini Tahapene.
20 Na, ka whanau ko Kenupata, he
tamaiti na raua ko taua teina o Taha-
pene; a na Tahapene ano i whakamutu
tana kai u i roto i te whare o Parao, na
noho ana a Kenupata i te whare o Parao
i roto i nga tamariki a Parao.
21 A, te rongonga o Harara i Ihipa
kua takoto a Rawiri ki ona matua, kua
mate ano hoki a Ioapa rangatira ope,
na, ka mea a Harara ki a Parao, Tukua
ahau kia haere ki toku whenua.
22 Na, ka mea a Parao ki a ia, I hapa
koe i te aha i a koe i a au nei, i whai ai
koe kia haere ki tou whenua? Na, ko
tana kianga mai, Kahore? he ahakoa ra
tukua ahau kia haere.
23 ¶ I whakaarahia ano hoki e te
Atua tetahi *atu* hoa riri mona, a Retona
tama a Eriara i rere mai nei i tona ariki
i a Hararetere kingi o Topa.
24 Na, ka huihuia e ia etahi tangata,
a ka meinga hei rangatira ropu, i te
mea e patua ana ratou e Rawiri: na,
haere ana ratou ki Ramahiku, a noho
ana i reira, a ko ratou hei kingi mo
Ramahiku.
25 A, hei hoa riri ano ia ki a Iharaira
i nga ra katoa o Horomona. Tera atu
ano tetahi kino, ko ta Harara: heoi
whakarihariha ana ia ki a Iharaira, ko
ia ano hoki te kingi o Hiria.
26 ¶ Me Ieropoama ano hoki tama a
Nepata, he Eparati, no Terera, he ta-
ngata na Horomona, (te ingoa o tona
whaea, Ko Terua, he wahine kua pou-
arutia:) i ara ano tona ringa ki te
kingi.
27 A ko te take tenei i ara ai *tona*
ringa ki te kingi: E hanga ana a Horo-
mona i Miro, e tutaki ana hoki i nga
wahi pakaru o te pa o tona pāpā o
Rawiri.
28 Na, he tangata marohirohi a Iero-
poama, he toa, a ka kite a Horomona i
taua taitamariki e uaua ana ki te mahi,
na, meinga ana ia e ia hei kai tirotiro
mo nga mahi katoa a te whare o Ho-
hepa.
29 Na, i taua wa ka puta atu a Iero-
poama i roto i Hiruharama, a ka tutaki
a Ahia Hironi te poropiti ki a ia i te
ara; na, he kakahu hou tona, a, ko
raua tokorua anake i te parae.
30 Na, ko te hopukanga atu a Ahia i
tona kakahu hou, haea ana kia tekau
ma rua nga wahi:
31 Me te ki mai ano ki a Ieropoama,

Kia tekau nga wahi e tangohia e koe mau: ko te kupu hoki tenei a Ihowa a te Atua o Iharaira, Nana, ka haea mai e ahau te kingitanga i roto i te ringa o Horomona, a, tekau nga iwi e hoatu e ahau ki a koe.
32 Kotahi ano hoki te iwi māna; he whakaaro hoki ki taku pononga, ki a Rawiri, he whakaaro ano hoki ki Hiruharama, ki te pa i whiriwhiria e ahau i roto i nga iwi katoa o Iharaira:
33 Mo ratou i whakarere i a au, a, koropiko ana ki a Ahatorete atua o nga Haironi, ki a Kemoho atua o nga Moapi, ki a Mirikomo atua o nga tamariki a Amona, a, kihai i haere i oku ara, i mahi i te mea e tika ana ki taku titiro atu, i aku tikanga me aku whakaritenga, *kihai* i pera me tona pāpā me Rawiri.
34 Otiia e kore e tangohia e ahau te kingitanga katoa i roto i tona ringaringa; engari ka whakarangatira ahau i a ia i nga ra katoa e ora ai ia, he whakaaro ki taku pononga, ki a Rawiri, i whiriwhiria nei e ahau, mona i pupuri i aku whakahaunga me aku tikanga.
35 Engari ka tangohia mai e ahau te kingitanga i roto i te ringa o tana tama, a ka hoatu ki a koe, kotahi tekau nga iwi.
36 Kotahi te iwi e hoatu e ahau ki *tana tamaiti*, hei rama ma taku pononga ma Rawiri ki toku aroaro i nga ra katoa ki Hiruharama, ki te pa i whiriwhiria e ahau hei waihotanga iho mo toku ingoa.
37 Ka tangohia ano koe e ahau; a hei kingi koe; ka rite ki nga mea katoa i hiahia ai tou ngakau; hei kingi hoki koe mo Iharaira.
38 Na, tenei ake, ki te rongo koe ki nga mea katoa e whakahau ai ahau ki a koe, a ka haere i oku ara, ka mahi i te mea e tika ana ki taku titiro atu, ka pupuri i aku tikanga me aku whakahaunga, ka pera ano me ta taku pononga, me ta Rawiri i mea ai, na, hei hoa ahau mou, ka hangā e ahau tou whare kia pumau, ka peratia ano me to Rawiri i hangā e ahau, ka hoatu ano hoki e ahau a Iharaira ki a koe.
39 A ka whakawhiua e ahau nga uri o Rawiri mo tenei mea nei; otiia ehara i te mea mo ake tonu atu.
40 Na, ka whai a Horomona kia whakamatea a Ieropoama; otiia i whakatika a Ieropoama, a, rere ana ki Ihipa ki a Hihaka kingi o Ihipa, a i Ihipa ia, a mate noa a Horomona.
41 ¶ Na, era atu meatanga a Horomona, me nga mea katoa i mea ai ia, me ona whakaaro nui, kahore ianei i tuhituhia ki te pukapuka o nga meatanga a Horomona?
42 Na, te roa o te kingitanga o Horomona ki Hiruharama ki a Iharaira katoa, e wha tekau nga tau.
43 Na, kua moe a Horomona ki ona mātua, a tanumia ana ki te pa o Rawiri o tona pāpā, a, ko Rehopoama ko tana tama te kingi i muri i a ia

UPOKO 12.

NA, ka haere a Rehopoama ki Hekeme: kua tae mai hoki a Iharaira katoa ki Hekeme ki te whakakingi i a ia.
2 A, te rongonga o Ieropoama tama a Nepata; i Ihipa na ano hoki ia, (i rere hoki ia i mua i te aroaro o Kingi Horomona, na, noho ana a Ieropoama ki Ihipa;)
3 Na, ka tono tangata atu ratou ki te tiki i a ia. A ka haere a Ieropoama ratou ko te whakaminenga katoa o Iharaira, ka korero ki a Rehopoama, ka mea,
4 He pakeke te ioka i meatiā e tou pāpā ki a matou: na, mau e whakamāmā te mahi pakeke a tou pāpā, me tana ioka taimaha i meatia e ia ki a matou, a ka mahi matou ki a koe.
5 Na, ko tana meatanga atu ki a ratou, Taihoa, Haere, kia toru nga ra, ka hoki mai ki a au. Na, haere ana te iwi.
6 ¶ Katahi ka runanga a Kingi Rehopoama ki nga kaumatua i tu i te aroaro o tona pāpā, o Horomona, i a ia i te ora, ka mea, Tena koa ki ta koutou whakaaro te kupu hei whakahokinga atu maku ki tenei iwi?
7 Na, ka korero mai ratou ki a ia, ka mea, Ki te mea hei pononga koe ma tenei iwi i tenei ra, a ka mahia ta ratou e koe, a ka whakahokia atu tetahi kupu ki a ratou, a ka pai nga korero e korerotia e koe ki a ratou, na, ko ratou hei pononga māu i nga ra katoa.
8 Heoi whakarerea ake e ia te whakaaro a nga kaumatua i whakaaro ai ratou, a runanga ana ki nga taitamariki i kaumatua ngatahi nei me ia, i tu nei ki tona aroaro.
9 I mea ia ki a ratou, Ki ta koutou whakaaro me pehea te kupu e whakahoki atu ai tatou ki tenei hunga i korero mai nei ki a au, i mea mai nei, Whakamāmākia te ioka i meatia mai e tou pāpā ki a matou?

10 Na, ko te meatanga atu ki a ia a
nga taitamariki i kaumatuatia ngatahi-
tia nei me ia, ka mea atu, Kia penei to
ki atu ki tenei hunga i korero mai ra
ki a koe, i mea ra, I whakataimahatia e
tou pāpā to matou ioka, na, kia māmā
mai tau ki a matou, kia penei to ki atu
ki a ratou, Taku maikara iti, ka nui atu
i te hope o toku pāpā.
11 Na, i whakawahā e toku papa he
ioka taimaha ki a koutou; me tapiri ia
e ahau tetahi atu mea ki to koutou
ioka; he wepu ta toku pāpā hei whiu
mo koutou; maku ia koutou e whiu ki
nga kopiona.
12 ¶ Na, kua tae mai a Ieropoama
ratou ko te iwi katoa ki a Rehopoama
i te toru o nga ra; ko ta te kingi hoki
tena i whakarite ai, i mea ai, Hoki mai
ki a au i te toru o nga ra.
13 A, pakeke tonu ta te kingi i wha-
kahoki mai ai; i whakarerea hoki e ia
te whakaaro i whakaaro ai nga kau-
matua.
14 A, rite tonu ki ta nga taitamariki
whakaaro tana i korero ai ki a ratou; i
mea ia, I whakataimahatia to koutou
ioka e toku pāpā; me tapiri atu ia e
ahau tetahi mea ki to koutou ioka: he
wepu ta toku papa hei whiu mo koutou;
maku ia koutou e whiu ki nga kopiona.
15 Heoi kihai i whakarongo te kingi
ki ta te iwi; na Ihowa hoki te take kia
mana ai tana kupu i korero ai a Ihowa,
i whakapuakina mai nei e Ahia Hironi
ki a Ieropoama tama a Nepata.
16 ¶ A, te kitenga o Iharaira katoa
kihai te kingi i whakarongo ki ta ratou,
na, ka whakahokia mai e te iwi *tenei*
kupu ki te kingi; i mea ratou, Ko te
aha ianei ta tatou wahi i roto i a Ra-
wiri? kahore nei hoki *o tatou* wahi
tupu i roto i te tama a Hehe: ki o
koutou teneti e Iharaira! na, kia whai
kanohi koe ki tou whare, e Rawiri!
Na, haere ana a Iharaira ki tona teneti,
ki tona teneti.
17 Ko nga tamariki ia a Iharaira e
noho ana ki nga pa o Hura, ko Reho-
poama hei kingi mo ratou.
18 Na, ka tono a Kingi Rehopoama i
te rangatira takoha i a Arorama; a,
akina ana ia e Iharaira katoa ki te ko-
hatu, mate rawa. Na, hohoro tonu te
eke o Kingi Rehopoama ki runga ki
tona hariata, a, rere ana ki Hiruharama.
19 Na, whakatangata-ke ana a Iha-
raira ki te whare o Rawiri, a taea noatia
tenei ra.
20 A, te rongonga o Iharaira katoa
kua hoki mai a Ieropoama, na, ka tono
tangata atu ratou ki te tiki i a ia ki te
huihui, a, meinga ana ia hei kingi mo
Iharaira katoa: heoi ano ko te iwi o
Hura anake hei whai i te whare o
Rawiri.
21 ¶ Na, kua tae a Rehopoama ki
Hiruharama, a huihuia ana e ia te
whare katoa o Hura, me te iwi o Penia-
mine, kotahi rau e waru tekau nga
mano, he hunga whiriwhiri, he hunga
whawhai, ki te whawhai ki te whare o
Iharaira, kia hoki ai te kingitanga ki a
Rehopoama tama a Horomona.
22 Na, ko te putanga mai o te kupu a
te Atua ki a Hemaia, ki te tangata a te
Atua; i mea ia,
23 Korero atu ki a Rehopoama tama a
Horomona kingi o Hura, ki te whare
katoa ano hoki o Hura raua ko Penia-
mine, ki era atu ano hoki o te iwi, mea
atu,
24 Ko te kupu tenei a Ihowa, Kei
haere koutou ki runga, kei whawhai
koutou ki o koutou tuakana ki nga ta-
mariki a Iharaira. Hoki atu koutou ki
tona whare, ki tona whare; naku hoki
tenei mea. Na, rongo tonu ratou ki te
kupu a Ihowa, a hoki ana, haere ana,
pera ana me ta Ihowa i ki ai.
25 ¶ Na, ka hanga a Ieropoama i
Hekeme ki Maunga Eperaima, a noho
ana i reira: i haere atu ano ia i reira, a
hangā ana e ia a Penuere.
26 I mea hoki a Ieropoama i roto i
tona ngakau, Akuanei hoki ai te kingi-
tanga ki te whare o Rawiri
27 Ki te haere tenei iwi ki te mea
whakahere ki te whare o Ihowa ki Hi-
ruharama, na, ka hoki te ngakau o tenei
iwi ki to ratou ariki ki a Rehopoama
kingi o Hura: na, ka patu ratou i a au,
a ka hoki ki a Rehopoama kingi o
Hura.
28 Na, ka hanga whakaaro te kingi. a
e rua nga kuao kau i hangā e ia ki te
koura. Na, ko tana meatanga atu ki a
ratou, Kati ta koutou haere ki Hiruha-
rama: nana, ou atua ra, e Iharaira,
nāna nei koe i kawe mai i te whenua o
Ihipa!
29 Na, whakaturia ana tetahi e ia ki
Pete-ere; ko tetahi hoki i waiho ki
Rana.
30 Na, ka tupu te hara i taua mea; i
haere hoki te iwi ki te aroaro o tetahi
ki Rana.
31 I hangā ano hoki e ia he whare
wahi tiketike, a meinga ana o te iwi
hei tohunga ko nga ware rawa, ehara
nei i nga tamariki a Riwai.
32 I whakaritea ano e Ieropoama he

hakari i te waru o nga marama i te
tekau ma rima o nga ra o te marama,
he pera ano me ta Hura hakari; i whakaeke
whakahere ano hoki ia ki runga
ki te aata. Ko tana hanga ano tenei i
Pete-ere he patu whakahere ki nga kuao
kau i hangā e ia: i whakanohoia ano
e ia ki Pete-ere nga tohunga wahi tiketike
i whakatohungatia nei e ia.
33 I whakaeke whakahere ano hoki
ia ki runga ki te aata i hangā e ia ki
Pete-ere i te tekau ma rima o nga ra o
te waru o nga marama, *ara*, i te marama
i kitea iho e tona ngakau ano; a,
whakaritea ana e ia he hakari ma nga
tamariki a Iharaira. Heoi whakaeke
whakahere ana ia ki runga ki te aata,
tahu ana ia i te whakakakara.

UPOKO 13.

NA, ko te putanga mai o tetahi tangata
a te Atua i roto i a Hura ki
Pete-ere, he mea ki mai na Ihowa: a,
i te tu ano a Ieropoama i te taha o te
aata, e tahu whakakakara ana.
2 Na, karangatia ana e ia ta Ihowa
kupu ki te aata; i mea ia, E te aata na,
e te aata na, ko ta Ihowa kupu tenei,
Nana, tera e whanau tetahi tamaiti o te
whare o Rawiri, ko Hohia tona ingoa,
a ka whakaekea e ia ki runga ki a koe
nga *tohunga* o nga wahi tiketike e tahu
whakakakara nei ki runga ki a koe;
mana ano hoki e tahu nga wheua tangata
ki runga ki a koe.
3 A, i hoatu ano e ia he tohu i taua
ra, i mea, Ko te tohu tenei i korerotia
e Ihowa, Nana, ka koara te aata, a ka
maringi nga pungarehu o runga.
4 A, te rongonga o te kingi i te kupu
a te tangata a te Atua i karangatia nei
e ia ki te aata i Pete-ere, ka totoro mai
te ringa o Ieropoama i runga i te aata,
ka mea ia, Hopukia. Na, memenge
ake tona ringa i totoro mai nei ki a ia,
kihai hoki i taea te whakahoki mai ki
a ia.
5 Na, kua koara te aata, maringi ake
nga pungarehu i runga i te aata, i rite
tonu ki te tohu i homai e te tangata a
te Atua, ki ta Ihowa i korero ai.
6 Katahi ka oho mai te kingi, ka mea
ki te tangata a te Atua, Tena ra, karanga
atu ki te aroaro o Ihowa, o tou
Atua, ka inoi moku, kia whakahokia
mai toku ringa ki a au. Na, ka karanga
atu te tangata a te Atua ki te aroaro
o Ihowa, a ka whakahokia mai te
ringa o te kingi ki a ia, ka pera ano me
to mua.
7 Katahi ka mea te kingi ki te tangata
a te Atua, Haere mai taua ki te whare
ki tetahi oranga mou, kia hoatu hoki e
ahau tetahi mea ki a koe.
8 Na, ko te meatanga mai a te tangata
a te Atua ki te kingi, Ahakoa i homai
e koe ko te hawhe o tou whare, e kore
ahau e haere atu taua, e kore ano hoki
e kai taro, e inu wai ki tenei wahi.
9 Ko te ako hoki tenei ki a au, ta
Ihowa hoki i korero ai; i mea ia, Kei
kai taro koe, kei inu wai; kaua ano e
hoki mai na te ara e haere atu ai koe.
10 Na, haere ana ia he ara ke, kihai
i hoki na te ara i haere mai nei ia ki
Pete-ere.
11 ¶ Na, i Pete-ere tetahi poropiti e
noho ana, he koroheke; a, te haerenga
mai o ana tama, ka korerotia ki a ia
nga mea katoa i mea ai te tangata a te
Atua i taua rangi ki Pete-ere; i korerotia
ano hoki e ratou ki to ratou pāpā
nga kupu i korero ai ia ki te kingi.
12 Na, ko te meatanga mai a to ratou
pāpā ki a ratou, Tena koa te ara i haere
ai ia? I kite hoki ana tama i te ara i
haere atu ai te tangata a te Atua i
haere mai nei i Hura.
13 Na, ka mea ia ki ana tama, Whakanohoia
mai toku kaihe. Na, whakanohoia
ana tona kaihe e ratou, a, eke ana
ia ki runga.
14 Na, whaia ana e ia te tangata a te
Atua, mau rawa atu e noho ana ia i raro
i tetahi oki. Na, ko tana meatanga
mai ki a ia, Ko koe ianei te tangata a
te Atua i haere mai nei i Hura? Ano
ra ko tera, Tenei ahau.
15 Na, ko tana meatanga atu ki a ia,
Haere mai taua ki te whare ki te kai
taro mau.
16 Ano ra ko ia, E kore e ahei kia
hoki taua, kia haere taua; e kore ano
hoki taua e kai taro, e inu wai ranei ki
tenei wahi.
17 Kua korerotia mai hoki ta Ihowa
kupu ki a au, Kei kai taro koe, kei inu
wai ki reira, kei anga mai kei haere
mai na te ara ka haere atu nei koe.
18 Na, ka mea tera ki a ia, He poropiti
ano hoki ahau, he pera ano me koe,
a kua korerotia mai ki a au te kupu a
Ihowa e tetahi anahera: i ki mai ia,
Whakahokia ia ki a koe ki tou whare
ki te kai taro mana, ki te inu wai. *Kahore*,
he teka nana ki a ia.
19 Na, whakahokia ana ia e ia, a, kai
taro ana ia i roto i tona whare, inu wai
ana
20 ¶ Heoi, i a raua e noho ana ki te
tepu, na, ko te putanga mai o te kupu

a Ihowa ki te poropiti nāna nei ia i
whakahoki mai:
21 A ka karanga mai ia ki te tangata
a te Atua i haere mai nei i a Hura, ka
mea, Ko ta Ihowa kupu tenei, Na, kua
tutu nei koe ki te mangai o Ihowa, ka-
hore ano hoki i mau i a koe te ako i ako
ai a Ihowa tou Atua ki a koe,
22 Heoi hoki mai ana koe, kai taro
ana, inu wai ana ki te wahi i korero ai
ia ki a koe, Kei kai taro koe, kei inu
wai; e kore e tae tou tinana ki te urupa
o ou matua.
23 ¶ A ka mutu tana kai taro, ka
mutu tana inu, na, ka whakanohoia e
tenei tona kaihe, *ara*, to te poropiti i
whakahokia mai nei e ia.
24 Na, haere ana ia, a ka tutaki tetahi
raiona ki a ia i te ara, ka whakamate i
a ia: na, he mea akiri noa iho tona ti-
nana ki te ara, me te tu ano te kaihe ki
tona taha, me te raiona ano hoki e tu
ana i te taha o te tinana.
25 Na, ko te haerenga mai o etahi
tangata, ka kite i te tinana he mea akiri
atu ki te ara, me te raiona e tu ana i te
taha o te tinana, a, haere ana korerotia
atu ana ki te pa i noho ai te poropiti
koroheke.
26 A, te rongonga o taua poropiti, nāna
nei ia i whakahoki mai i te ara, ka mea
ia, Ko te tangata tena a te Atua i tutu
nei ki te mangai o Ihowa, a hoatu ana
ia e Ihowa ki te raiona, a haea iho e ia,
whakamatea iho; ko ta Ihowa kupu
hoki tena i korero ai ki a ia.
27 Na, ka korero ia ki ana tama, ka
mea, Whakanohoia toku kaihe, a wha-
kanohoia ana e ratou.
28 Na, haere ana ia, a rokohanga atu
ko te tinana, he mea akiri atu ki te ara,
me te kaihe raua ko te raiona e tu ana
i te taha o te tinana, kihai te tinana i
kainga e te raiona, kihai ano hoki te
kaihe i haea.
29 Na, hapainga ake ana te tinana o
te tangata a te Atua e te poropiti, a,
whakatakotoria ana ki runga ki te
kaihe, whakahokia atu ana: heoi haere
ana te poropiti koroheke ki te pa ki te
tangi, ki te tanu i a ia.
30 Na, whakatakotoria ana e ia tona
tinana ki roto ki tona urupa; a, tangi-
hia ana ia e ratou, *i mea ratou*, Aue, e
taku teina.
31 A ka mutu tana tanu i a ia, ka
korero ia ki ana tama, ka mea, Ka mate
ahau, tanumia ahau ki roto ki te urupa
i tanumia ai te tangata a te Atua; hei
te taha o ona wheua koutou whakata-
koto ai i oku wheua.
32 No te mea tera e tino rite ta Ihowa
korero i karangatia e ia mo tenei aata i
Pete-ere mo nga whare katoa ano hoki
o nga wahi tiketike i nga pa o Hamaria.
33 ¶ I muri iho i tenei mea kihai a
Ieropoama i tahuri atu i tona ara kino;
heoi tahuri ana ia, meinga ana ko nga
ware rawa o te iwi hei tohunga mo nga
wahi tiketike: ki te mea i hiahia tetahi
tangata, kua whakatohungatia e ia,
waiho iho hei tohunga mo nga wahi
tiketike.
34 Na, hei hara tenei mea mo te
whare o Ieropoama, hei mea e hunā
ai, e whakamotitia rawatia ai i runga i
te mata o te whenua.

UPOKO 14.

I TAUA wa ka turorotia a Apia tama
a Ieropoama.
2 Na, ko te meatanga ake a Ieropoama
ki tana wahine, Tena, whakatika, wha-
kariroia ketia tou ahua, kei mohiotia ko
te wahine koe a Ieropoama; ka haere
ki Hiro, kei reira a Ahia poropiti nana
nei te ki ko ahau hei kingi mo tenei
iwi.
3 Na, kia tekau nga taro e maua e tou
ringa, me etahi keke, me tetahi pou-
namu honi, a ka tae atu koe ki a ia
mana e korero ki a koe ka aha ranei, ka
aha ranei, te tamaiti nei.
4 Na, pera tonu te wahine a Ieropo-
poama, whakatika ana, haere ana ki
Hiro, tae tonu atu ki te whare o Ahia.
Na, kihai i ahei i a Ahia te titiro atu,
kua maro hoki ona kanohi, kua koro-
heketia hoki.
5 ¶ Na, ko te meatanga mai a Ihowa
ki a Ahia, Nana, ko te wahine tenei a
Ieropoama te haere mai nei ki te rapu
kupu i a koe mo tana tama; e mate ana
hoki: kia penei to ki atu ki a ia; he
ahua ke hoki tona ina tae mai.
6 A, te rongonga o Ahia i te haruru o
ona waewae i a ia e tomo mai ana i te
kuwaha, ka mea atu ia, Haere mai, e te
wahine a Ieropoama: he aha koe i wha-
kaahua ke ai i a koe? he pakeke hoki
nga mea i tonoa mai ai ahau ki a koe.
7 Haere, korero ki a Ieropoama, Ko te
kupu tenei a Ihowa Atua o Iharaira,
Na, kua whakanuia nei koe e au i roto
i te iwi, kua meinga ano koe e ahau hei
rangatira mo toku iwi mo Iharaira,
8 A, haea mai ana e ahau te kingita-
nga i te whare o Rawiri, hoatu ana ki a
koe: heoi kihai koe i rite ki taku pono-
nga ki a Rawiri i pupuri nei i aku
whakahaunga, a, whakapaua ana tona

ngakau ki te whai i a au, ko te tika
anake ano hoki hei mahi māna ki toku
aroaro;
9 Heoi hira ake te kino o au mahi i o
te katoa i mua i a koe: i haere hoki
koe, a hangā ana e koe etahi atua ke
mau, me nga whakapakoko whakarewa,
hei whakapataritari i a au, a, whiua ana
ahau e koe ki muri i a koe, *ki* tou tuara.
10 Na, tenei au te tari atu nei i te kino
mo te whare o Ieropoama, a ka hau-
topea atu e ahau o Ieropoama *tangata,*
te pi taiepa, te hunga o Iharaira i tuta-
kina ki roto, i mahue atu ranei; ka tahia
atu ano hoki e ahau nga toenga o te
whare o Ieropoama, ka peratia me te
paru e tahia ana, a poto noa.
11 Te hunga o Ieropoama e mate ki te
pa, ma nga kuri e kai; a, nga mea e
mate ki te parae, ma nga manu o te
rangi e kai; he mea ki mai hoki tenei
na Ihowa.
12 Na, whakatika atu, haere ki tou
whare, a ka tomo ou waewae ki te pa,
ka mate te tamaiti.
13 A ma Iharaira katoa ia e tangi, ma
ratou ano hoki ia e tanu; ko ia anake
hoki o Ieropoama e tae ki te urupa, no
te mea nona te mea pai ki a Ihowa Atua
o Iharaira i kitea i roto i te whare o
Ieropoama.
14 Ka whakaarahia ano hoki e Ihowa
he kingi māna mo Iharaira, hei hautope
atu i te whare o Ieropoama, i taua ra:
he aha ra? inaianei nei ano.
15 Ka patua hoki a Iharaira e Ihowa,
ka peratia me te kakaho e whakangaue-
uetia ana i roto i te wai, a ka hutia atu
a Iharaira i tenei whenua pai i homai
nei e ia ki o ratou mātua; ka titaria atu
ano hoki ki tera taha o te awa; mo
ratou i hanga i a ratou ngahere hei
whakapataritari i a Ihowa.
16 Ka tukua atu ano hoki a Iharaira e
ia mo nga hara o Ieropoama i hara nei,
i mea nei i a Iharaira kia hara.
17 ¶ Na, whakatika ana te wahine a
Ieropoama, haere ana; a, tae tonu atu
ki Tirita. I a ia e tomo atu ana i te
korupe o te whare, ka mate te tamaiti.
18 Na, tanumia ana ia e ratou, tangi-
hia iho e Iharaira katoa; ko ta Ihowa
kupu tera i korero ai, ko tana kupu i
whakapuakina e tana pononga e Ahia
poropiti.
19 Na, era atu meatanga a Ieropoama,
ana whawhaitanga, tona kingitanga,
koia tena, he mea tuhituhi ki te puka-
puka o nga ra o nga kingi o Iharaira.
20 Na, nga ra i kingi ai a Ieropoama,
e rua tekau ma rua nga tau, a moe ana
ia ki ona matua, a, ko tana tama ko
Natapa te kingi i muri i a ia.
21 ¶ Na, ko Rehopoama tama a Horo-
mona te kingi o Hura. E wha tekau
ma tahi nga tau o Rehopoama i tona
meatanga hei kingi; a, kotahi tekau ma
whitu ona tau i kingi ai ki Hiruharama,
ki te pa i whiriwhiria e Ihowa i roto i
nga iwi katoa o Iharaira hei waihotanga
iho mo tona ingoa. A, te ingoa o tona
whaea ko Naama, he Amoni.
22 Na ka he te mahi a Hura ki te
titiro a Ihowa, a hae iho ia; nui atu
hoki i a o ratou matua i mea ai o ratou
hara i hara ai ratou.
23 I hangā hoki e ratou etahi wahi
tiketike ma ratou, me etahi pou, me
etahi ngahere, ki runga ki nga puke-
puke katoa, ki raro iho ano hoki i nga
rakau kouru nui katoa.
24 I *taua* whenua ano hoki etahi e
whakatangata o Horoma ana, e mahi
ana i nga mea whakarihariha katoa a
nga tauiwi i peia nei e Ihowa i te aro-
aro o nga tamariki a Iharaira.
25 ¶ Na, i te rima o nga tau o Kingi
Rehopoama ka tae mai a Hihaka kingi
o Ihipa ki Hiruharama:
26 A, tangohia ana e ia nga taonga o
te whare o Ihowa, me nga taonga o te
whare o te kingi; tangohia katoatia ake
e ia: i tangohia ano hoki e ia nga puku-
puku koura katoa i hangā e Horomona.
27 Na, hangā ana e Kingi Rehopo-
ama etahi pukupuku parahi hei whaka-
kapi mo era, a, tukua ana e ia ki nga
ringaringa o nga rangatira o nga kai oma
i tiaki nei i te tatau o te whare o te kingi.
28 A i o te kingi haerenga ki te whare
o Ihowa, ka maua aua mea e nga kai
oma, ka whakahokia mai ano e ratou ki
te whare o nga kai oma.
29 ¶ Na, era atu meatanga a Reho-
poama me ana mahi katoa, kahore ianei
i tuhituhia ki te pukapuka o nga mea-
tanga o nga ra o nga kingi o Hura?
30 A he whawhai tonu ta Rehopoama
raua ko Ieropoama ki a raua i *o raua* ra
katoa.
31 Na, ka moe a Rehopoama ki ona
mātua, a, tanumia iho ki ona mātua ki
te pa o Rawiri. Na, te ingoa o tona
whaea ko Naama, he Amoni. A, ko
Apiama ko tana tama te kingi i muri
i a ia.

UPOKO 15.

NO te tekau ma waru o nga tau o
Kingi Ieropoama tama a Nepata i
kingi ai a Apiama ki a Hura.

2 E toru nga tau i kingi ai ia ki Hiru-
harama: a, te ingoa o tona whaea ko
Maaka, he tamahine na Apoharama.
3 Na, tana haere, i runga tonu i nga
hara katoa i mea ai tona pāpā i mua i a
ia:- kihai hoki tona ngakau i tapatahi ki
a Ihowa, ki tona Atua, *kihai* i rite ki te
ngakau o tona tupuna o Rawiri.
4 Otiia i whakaaroa a Rawiri, a homai
ana he rama e Ihowa e tona Atua ki a
ia i Hiruharama: whakaarahia ake ana
e ia tana tamaiti i muri i a ia, a whaka-
pumautia ana a Hiruharama.
5 Mo Rawiri i mahi tika ki te aroaro o
Ihowa, a kihai i peka ke atu i nga mea
katoa i whakahaua ai ia i nga ra katoa
i ora ai ia, heoi ano ko te meatanga
anake ki a Uria Hiti.
6 A, he whawhai ano ta Rehopoama
raua ko Ieropoama ki a raua i nga ra
katoa i ora ai ia.
7 Na, era atu meatanga a Apiama, me
ana mahi katoa, kahore ianei i tuhituhia
ki te pukapuka o nga meatanga o nga
ra o nga kingi o Hura? A, he wha-
whai ano ta Apiama raua ko Ieropoama
ki a raua.
8 Na, kua moe a Apiama ki ona mātua,
a, tanumia ana e ratou ki te pa o Ra-
wiri. A, ko tana tama ko Aha te kingi
i muri i a ia.
9 ¶ Na, no te rua tekau o nga tau o
Ieropoama kingi o Iharaira i kingi ai a
Aha ki Hura.
10 A, e wha tekau ma tahi nga tau i
kingi ai ia ki Hiruharama, te ingoa hoki
o tona whaea, ko Maaka, he tamahine
na Apoharama.
11 A, tika tonu te mahi a Aha ki te
aroaro o Ihowa, rite tonu ki ta tona
tupuna ki ta Rawiri.
12 I ngarea atu hoki e ia te hunga e
whakatangata o Horoma ana i te whe-
nua, whakakorea atu ana ano hoki e ia
nga whakapakoko katoa i hangā e ona
mātua.
13 I whakamutua ano hoki e ia te
kingitanga o Maaka o tona whaea, mona
i hanga i te whakapakoko i roto i te
ngahere; tapatapahia iho hoki e Aha
tana whakapakoko, tahuna ake ki te
taha o Awa Kitirono.
14 Otiia kihai i whakakorea nga wahi
tiketike. He ahakoa ra, i tapatahi ano
te ngakau o Aha ki a Ihowa i ona ra
katoa.
15 I kawea hoki e ia nga mea i wha-
katapua e tona pāpā, me ana mea ano
i whakatapu ai, ki te whare o Ihowa, te
hiriwa, te koura, me nga oko.
16 ¶ A, he whawhai ano ta Aha ki a
Paaha kingi o Iharaira i o raua ra
katoa.
17 Na, ka haere mai a Paaha kingi o
Iharaira ki Hura, a, hangā ana a Rama
e ia, kia kaua ai tetahi e tukua kia haere
atu ranei, kia haere mai ranei ki a Aha
kingi o Hura.
18 Na, tangohia katoatia ana e Aha te
hiriwa me te koura i mahue o nga tao-
nga o te whare o Ihowa, me nga taonga
ano hoki o te whare o te kingi, a, hoatu
ana ki nga ringa o ana tangata: na,
hoatu ana aua mea e Kingi Aha kia
kawea ki a Pene-harara tama a Tapari-
mono, tama a Hetiono kingi o Hiria,
i Ramahiku nei tona kainga; i mea ia,
19 He kawenata ta taua, ta toku pāpā
ano hoki raua ko to pāpā: tena tuku
hakari mau te kawea atu na, he hiriwa,
he koura. Haere mai, whakatakā to
kawenata ki a Paaha kingi o Iharaira
kia haere atu ai ia i toku taha.
20 Na, rongo tonu a Pene-harara ki a
Kingi Aha, a, ungā ana e ia nga ra-
ngatira o ana ope ki nga pa o Iharaira,
a, patua iho e ia a Itono, a Rana, a Ape
re-pete-maaka, me Kinerota katoa, me
te whenua katoa o Napatari.
21 A ka rongo a Paaha, na, mutu ake
tana hanga i Rama, a noho ana ki
Tirita.
22 Katahi ka karanga nui a Kingi
Aha puta noa i a Hura, kihai tetahi i
tukua noatia atu, a taria atu ana e ratou
nga kohatu o Rama, me nga rakau o
reira i hangā nei e Paaha, a, hangā
ana e Kingi Aha a Kepa o Peniamine, a
Mitipa ano hoki, ki aua mea.
23 Na, era atu meatanga katoa a Aha,
me ana *mahi* marohirohi, me nga mea
katoa i mea ai ia, me nga pa i hangā
e ia, kahore ianei i tuhituhia ki te puka-
puka o nga meatanga o nga ra o nga
kingi o Hura? Otiia i tona koroheke-
tanga i mate ona waewae.
24 Na, ka moe a Aha ki ona mātua, a,
tanumia iho ki ona mātua ki te pa o
tona tupuna o Rawiri; a, ko Iehoha-
pata ko tana tama te kingi i muri i a ia.
25 ¶ Na, no te rua o nga tau o Aha
kingi o Hura i kingi ai a Natapa tama
a Ieropoama ki a Iharaira; a, e rua nga
tau i kingi ai ia ki a Iharaira.
26 He kino ano hoki tana mahi ki te
aroaro o Ihowa; i haere hoki ia i te ara
o tona matua, i tona hara ano hoki i
meinga ai e ia a Iharaira kia hara.
27 ¶ Na, ka whakatupuria he hē
mona e Paaha tama a Ahia o te whare
o Ihakara; a, patua iho ia e Paaha ki
Kipetono o nga Pirihitini; i te whaka-

pae hoki a Natapa ratou ko Iharaira
katoa i Kipetono.
28 Na, no te toru o nga tau o Aha
kingi o Hura i patua ai ia e Paaha, a ko
ia hei kingi i muri i a ia.
29 A ka kingi nei ia, na, patua iho e ia
te whare katoa o Ieropoama: kihai
tetahi mea whai manawa o Ieropoama i
mahue i a ia, poto rawa te huna; i rite
tonu ki ta Ihowa kupu i korero ai, i
whakapuakina nei e tana pononga e
Ahia Hironi:
30 Mo nga hara i hara ai a Ieropoama
i mea ai hoki i a Iharaira kia hara, mo
tana whakapataritaringa i whakapata-
ritari ai ia i a Ihowa Atua o Iharaira.
31 ¶ Na, era atu meatanga a Natapa,
me ana mahi katoa, kahore ianei i tuhi-
tuhia ki te pukapuka o nga meatanga o
nga ra o nga kingi o Iharaira?
32 A, he whawhai ano ta Aha raua ko
Paaha kingi o Iharaira i o raua ra
katoa.
33 No te toru o nga tau o Aha kingi
o Hura i kingi ai a Paaha tama a Ahia
ki a Iharaira katoa ki Tirita; e rua
tekau ma wha nga tau.
34 A, he kino tana mahi i te aroaro o
Ihowa, i haere hoki ia i te ara o Ieropo-
ama, i tona hara ano hoki i meinga ai e
ia a Iharaira kia hara.

UPOKO 16.

NA, ka puta mai te kupu a Ihowa ki
a Iehu tama a Hanani mo Paaha;
i mea ia,
2 Naku nei koe i whakaara ake i roto
i te puehu, a, hoatu ana koe e ahau hei
rangatira mo toku iwi, mo Iharaira, na,
haere ana koe i te ara o Ieropoama, a,
meinga ana e koe toku iwi a Iharaira,
kia hara, kia whakapataritari i a au, ki
o ratou hara.
3 Nana, ka moti i a au nga uri o Pa-
aha, me nga uri o tona whare, a ka
meinga tou whare kia rite ki te whare o
Ieropoama tama a Nepata.
4 Te hunga o Paaha e mate ki te pa,
ma nga kuri e kai; a, nga mea ona e
mate ki te parae, ma nga manu o te
rangi e kai.
5 Na, era atu meatanga a Paaha, me
ana mahi, me tona toa, kahore ianei i
tuhituhia ki te pukapuka o nga mea-
tanga o nga ra o nga kingi o Iharaira?
6 Na, kua moe a Paaha ki ona mātua,
a, tanumia iho ki Tirita, a ko Eraha ko
tana tama te kingi i muri i a ia.
7 I kawea mai ano hoki e Iehu tama
a Hanani poropiti te kupu a Ihowa mo
Paaha ratou ko tona whare, mo te kino
katoa i meatia e ia ki te aroaro o Ihowa,
mo tana whakapataritaringa i a ia ki
nga mahi a ona ringa, mona i rite ki te
whare o Ieropoama mo tana patunga
ano hoki i a ia.
8 ¶ I te rua tekau ma ono o nga tau
o Aha kingi o Hura ka meinga a Eraha
tama a Paaha hei kingi mo Iharaira ki
Tirita, e rua nga tau.
9 Na, ka whakatupuria he hē mona e
Timiri, e te rangatira o te hawhe o ana
hariata, i a ia i Tirita e inu ana, a, hau-
rangi iho, i roto i te whare o Arata o te
kai tohutohu o *tona* whare i Tirita.
10 Na, haere mai ana a Timiri, patua
iho, whakamatea iho i te rua tekau ma
whitu o nga tau o Aha kingi o Hura,
a, ko ia hei kingi i muri i a ia.
11 ¶ A ka kingi nei ia, ka noho ki
runga ki tona torona, patua iho e ia te
whare katoa o Paaha, kihai tetahi pi
taiepa ona i mahue, o ona whanaunga,
o ona hoa aroha ranei.
12 Heoi hunā ana e Timiri te whare
katoa o Paaha; i rite tonu ki ta Ihowa
kupu i korero ai, ki ta Iehu poropiti i
whakapuaki ai mo Paaha.
13 Mo nga hara katoa o Paaha, mo
nga hara o Eraha o tana tama i hara
nei raua, a, meinga ana a Iharaira kia
hara, he whakapataritari i a Ihowa Atua
o Iharaira ki a ratou mea horihori.
14 Na, era atu meatanga a Eraha me
ana mahi katoa, kahore ianei i tuhituhia
ki te pukapuka o nga meatanga o nga
ra o nga kingi o Iharaira?
15 ¶ No te rua tekau ma whitu o nga
tau o Aha kingi o Hura i kingi ai a
Timiri ki Tirita, e whitu nga ra. Na,
i te whakapae te iwi i Kipetono o nga
Pirihitini.
16 A, te rongonga o taua iwi i whaka-
pae ra i te korero, Kua whakatakoto hē
a Timiri, kua patua e ia te kingi, na,
meinga ana e Iharaira katoa a Omori
rangatira o te ope hei kingi mo Iharaira
i taua ra i te puni.
17 Na, haere mai ana a Omori ratou
ko Iharaira katoa i Kipetono, a, wha-
kapaea ana a Tirita e ratou.
18 A, te kitenga o Timiri ka horo te
pa, na, haere ana ia ki te wahi pai rawa
o to te kingi whare, a, tahuna ana e ia
ki te ahi te whare kingi ki runga ki a
ia, a mate iho.
19 Mo ona hara i hara ai, mo te kino
o ana mahi i te aroaro o Ihowa, mo
tana haerenga i te ara o Ieropoama, mo
tana hara ano hoki i mea ai, ara, mo
tana meatanga i a Iharaira kia hara.

20 Na, era atu meatanga a Timiri me
tana he i whakatupu ai ia, kahore ianei
i tuhituhia ki te pukapuka o nga mea-
tanga o nga ra o nga kingi o Iharaira?
21 ¶ Katahi ka wahia te iwi o Iharai-
ra, he hawhe, he hawhe, ko tetahi ha-
whe o te iwi i whai i a Tipini tama a
Kinata, ko ia hei kingi; ko tetahi ha-
whe i whai i a Omori.
22 Na, kua kaha te hunga i whai i a
Omori i te hunga i whai i a Tipini tama
a Kinata. Na, ka mate a Tipini, a ko
Omori hei kingi.
23 ¶ No te toru tekau ma tahi o nga
tau o Aha kingi o Hura i kingi ai a
Omori ki a Iharaira, kotahi tekau ma
rua nga tau: e ono nga tau i kingi ai
ia ki Tirita.
24 Na, ka hokona e ia a Maunga Ha-
maria ki a Hemere; e rua nga taranata
hiriwa, a, hangā ana te maunga e ia,
huaina iho te ingoa o te pa i hangā nei
e ia ko Hamaria ko te ingoa o Hemere,
o te tangata nona te maunga.
25 ¶ Na kua kino te mahi a Omori ki
te aroaro o Ihowa; kino atu i a te katoa
i mua i a ia.
26 I haere hoki ia i nga ara katoa o
Ieropoama tama a Nepata, i tona hara
ano hoki i mea ai ia i a Iharaira kia
hara, kia whakapataritari i a Ihowa
Atua o Iharaira ki a ratou mea hori-
hori.
27 Na, era atu meatanga a Omori i
mea ai ia, me ana mahi toa, kahore ianei
i tuhituhia ki te pukapuka o nga mea-
tanga o nga ra o nga kingi o Iharaira?
28 Na, kua moe a Omori ki ona mātua,
a tanumia iho ki Hamaria: a ko tana
tama ko Ahapa hei kingi i muri i a ia.
29 ¶ No te toru tekau ma waru o nga
tau o Aha kingi o Hura, i kingi ai a
Ahapa tama a Omori ki a Iharaira. A
e rua tekau ma rua nga tau i kingi ai a
Ahapa tama a Omori ki a Iharaira ki
Hamaria.
30 Na, kino atu ki ta Ihowa titiro iho
te mahi a Ahapa tama a Omori i a te
katoa i mua i a ia.
31 Na, he mea māmā noa iho ano ki
a ia te haere i runga i nga hara o Iero-
poama tama a Nepata, kei te tango ano
ia i a Ietepere tamahine a Etepaara
kingi o nga Haironi, hei wahine mana;
a, haere ana, mahi ana ki a Paara, koro-
piko ana ki a ia.
32 I whakaarahia ano hoki e ia tetahi
aata mo Paara i roto i te whare o Paara
i hangā nei e ia ki Hamaria.
33 Na, ka hangā ano he ngahere e
Ahapa, a, nui atu ta Ahapa i mea ai hei
whakapataritari mo Ihowa Atua o Iha-
raira i ta nga kingi katoa o Iharaira i
mua i a ia.
34 ¶ I ona ra ka hanga Heriko e
Hiere o Pete-ere: ko tana matamua ko
Apirama te timatanga o te whakatura-
nga, a, ko tana tama o muri ko Hekupu
te whakanohoanga o nga tatau; i rite
tonu ki ta Ihowa kupu i korero ai, ki
ta Hohua tama a Nunu i whakapuaki
ra.

UPOKO 17.

NA, ka mea a Iraia Tihipi, no nga
tangata o Kireara, ki a Ahapa, E
ora ana a Ihowa Atua o Iharaira, kei
tona aroaro nei ahau e tu ana, e kore
enei tau e whai tomairangi, e whai ua;
engari ma taku kupu anake.
2 Na, ka puta mai te kupu a Ihowa ki
a ia, ka mea.
3 Haere atu i konei, anga atu ki te
rawhiti, ka piri ki Awa Keriti, ki tera e
aro nui mai ana ki Horano.
4 A, kei te awa he wai mou, kua oti
ano hoki nga reweni te whakahau e
ahau hei whangai i a koe ki reira.
5 Na, haere ana ia, a meatia ana ta
Ihowa i korero ai; i haere hoki, a noho
ana ki te taha o Awa Keriti e aro nui
nei ki Horano.
6 A, na nga reweni i kawe mai he
taro, he kikokiko, mana i te ata, he taro
ano hoki, he kikokiko, mana i te ahiahi;
no te awa hoki tona wai.
7 Nawai a, te mutunga o etahi ra, kua
maroke te awa, kahore hoki he ua o te
whenua.
8 ¶ Na, ka puta mai te kupu a Ihowa
ki a ia, ka mea,
9 Whakatika, Haere ki Harepata o
Hairona, ki reira noho ai, nana, kua oti
tetahi wahine pouaru o reira te whaka-
hau e ahau hei whangai i a koe ki
reira.
10 Na, whakatika ana ia, a haere ana
ki Harepata. A, te taenga atu ki te
kuwaha o te pa, na, ko tetahi wahine i
reira he pouaru e kohikohi rakau ana.
A ka karanga atu ia ki a ia, ka mea,
Tena, tikina atu tetahi wai moku ki te
oko hei inu maku.
11 Na, haere ana tera ki te tiki, a ka
karanga atu ano ia ki a ia, Tena tetahi
wahi taro maua mai i tou ringa maku.
12 Na, ko tana meatanga mai, E ora
ana a Ihowa tou Atua kahore aku keke;
engari he kutanga paraoa i roto i te
oko, me tetahi hinu, he iti nei, i roto i

te ipu, a, e kohikohi ana tenei ahau i
nga rakau e rua, kia haere ai ahau ki
te taka i taua mea ma maua ko taku
tamaiti, mo ta maua kai atu, a mate
iho.
13 Na, ko te meatanga atu a Iraia ki
a ia, Kaua e wehi, tikina, meatia tau i
ki mai na: otiia matua hangā mai te-
tahi wahi hei keke maku, kia nohinohi,
ka mau mai ai ki a au; a, muri iho ka
hanga ma korua ko to tamaiti.
14 Ko te kupu hoki tenei a Ihowa
Atua o Iharaira, E kore e pau te oko
paraoa, e kore ano hoki te ipu hinu e
poto, a, taea noatia te ra e homai ai e
Ihowa he ua ki runga ki te mata o te
whenua.
15 Na, haere ana ia, a meatia ana ta
Iraia i ki ai, a, kai ana raua, me tona
whare ano hoki, i tena rangi, i tena
rangi.
16 Kihai te oko paraoa i hemo, kihai
ano hoki te ipu hinu i poto; i pera tonu
me te kupu i korerotia e Ihowa, i wha-
kapuakina mai nei e Iraia.
17 A, i muri i enei mea ka mate te
tamaiti a taua wahine nona nei te whare;
nui atu te kaha o tona mate, kahore noa
iho he manawa i mahue i roto i a ia.
18 Na, ko ta tera meatanga mai ki a
Iraia, He ahatanga ta taua, e te tangata
a te Atua, i haere mai ai koe ki a au
kia whakamaharatia mai oku he, ki te
whakamate i taku tamaiti?
19 Na, ka mea tera ki a ia, Homai to
tamaiti ki a au. Na, tangohia mai ana
e ia i roto i tona uma, a, kawea ana ki
te ruma i runga, ki te wahi i noho ai
ia, whakatakotoria ana e ia ki runga ki
tona moenga.
20 Na, ka karanga ia ki a Ihowa, a
ka mea, E Ihowa, e toku Atua, kua
meatia ano hoki ranei e koe he kino ki
tenei pouaru e noho nei ahau ki a ia, i
tana tamaiti ka whakamatea nei?
21 Na, takoto tapapa ana ia, e toru
nga tapapatanga ki runga ki te tamaiti,
a ka karanga ki a Ihowa, ka mea, E
Ihowa, e toku Atua, kia hoki mai te
wairua o tenei tamaiti ki roto ki a ia.
22 Na, rongo tonu a Ihowa ki te reo
o Iraia, a hoki mai ana te wairua o te
tamaiti ki roto ki a ia: na, kua ora.
23 Katahi a Iraia ka mau ki te tamaiti,
a kawea mai ana i roto i taua ruma ki
raro ki te whare, a, hoatu ana ki tona
whaea. Na, ka mea a Iraia, Titiro mai,
kei te ora to tamaiti.
24 ¶ Na, ko te meatanga mai a taua
wahine ki a Iraia, Katahi rawa ahau
ka mohio he tangata koe na te Atua, a,
he pono te kupu a Ihowa i roto i tou
mangai.

UPOKO 18.

AKA maha noa nei nga rangi, ka
puta mai te kupu a Ihowa ki a
Iraia i te toru o nga tau; i mea ia,
Haere whakakitea atu koe ki a Ahapa;
a maku e hoatu he ua ki runga ki te
whenua.
2 Na, haere ana a Iraia ki te whaka-
kite i a ia ki a Ahapa. Nui atu hoki te
mate-kai o Hamaria.
3 Na ka karanga atu a Ahapa ki a
Oparia, ki te kai tohutohu o tona whare.
(Na, he nui te wehi o Oparia ki a
Ihowa;
4 A, i ta Ietepere hautopenga atu i
nga poropiti a Ihowa, na, ka mau a
Oparia ki nga poropiti kotahi te rau, a,
hunā ana e ia, taki rima tekau nga
tangata ki te ana kotahi, a, whangai-
nga ana ratou e ia ki te taro, ki te wai)
5 Na, ka mea a Ahapa ki a Oparia,
Haere puta noa i te whenua ki nga
puna wai katoa, ki nga awa katoa, tera
pea tatou e kite i tetahi tarutaru e ora
ai nga hoiho me nga muera; kei poto
a tatou kararehe.
6 Na, ka wehea e raua te whenua hei
haereerenga ma raua: haere ana a
Ahapa, tona kotahi, i tetahi ara, a haere
ana a Oparia, tona kotahi, i tetahi ara.
7 ¶ A, i a Oparia ano i te ara, na ko
Iraia kua tutaki ki a ia, a ka mohio tera
ki a ia, ka takoto tapapa, ka mea, Ko
toku ariki ranei koe? ko Iraia?
8 Ano ra ko ia ki a ia, Ko au ra. Hae-
re, korero atu ki tou ariki, Ko Iraia
tenei.
9 Na, ka mea tera, He aha ra toku
hara i hoatu ai to pononga e koe ki te
ringa o Ahapa kia whakamatea?
10 E ora ana a Ihowa tou Atua kahore
he iwi, he kingitanga i kore nei toku
ariki e tono tangata atu ki reira ki te
rapu i a koe: a, ta ratou meatanga mai,
Kahore nei; whakaoatitia iho e ia taua
kingitanga, taua iwi ranei, me kahore
ratou i kite i a koe.
11 Na, kua mea mai na koe inaianei,
Haere, korero atu ki tou ariki, Ko Iraia
tenei.
12 Na, akuanei kei toku mawehenga
atu i a koe, ka kahakina atu koe e te
Wairua o Ihowa ki te wahi e kore ai
ahau e mohio; a, taku taenga atu ki te
whakaatu ki a Ahapa, a ka kore nei ia
e kite i a koe, katahi ahau ka patua e

ia: heoi e wehi ana ano to pononga i a
Ihowa, no toku tamarikitanga ake.
13 Kahore ianei i korerotia ki toku
ariki taku i mea ai i ta Ietepere patunga
i nga poropiti a Ihowa, taku hunanga i
nga poropiti kotahi rau a Ihowa, taki
rima tekau nga tangata, i roto i te ana
kotahi, a whangainga ana e ahau ki te
taro, ki te wai;
14 I mea mai ai koe inaianei, Haere,
korero atu ki tou ariki, Ko Iraia tenei?
Ka patua hoki ahau e ia.
15 Ano ra ko Iraia ki a ia, E ora ana
a Ihowa o nga mano e tu nei ahau i
tona aroaro, ko a tenei ra ahau puta ai
ki a ia.
16 Na, haere ana a Oparia ki te wha-
katau i a Ahapa, a korerotia atu ana ki
a ia. Na, haere mai ana a Ahapa ki te
whakatau i a Iraia.
17 ¶ A, te kitenga o Ahapa i a Iraia,
na, ka mea a Ahapa ki a ia, Ko koe
tenei, e te kai whakararuraru o Iha-
raira?
18 Ano ra ko ia, Ehara i a au nana i
whakararu a Iharaira, engari koe me
te whare ano hoki o tou pāpā i ta kou-
tou whakarerenga nei i nga whakahau-
nga a Ihowa, i a koe ano hoki ka whai
nei i nga Paara.
19 Na, tikina atu aianei, huihuia mai
a Iharaira katoa ki a au ki Maunga
Karamere, me nga poropiti e wha rau
e rima tekau a Paara, me nga poropiti
e wha rau o nga ngahere, e kai na ki
te tepu a Ietepere.
20 Katahi ka tikina atu e Ahapa puta
noa i nga tamariki katoa a Iharaira, a
whakaminea mai ana aua poropiti ki
Maunga Karamere.
21 Na, ko te whakatatanga mai o Iraia
ki te iwi katoa, ka mea, Kia pehea te
roa o ta koutou tahurihuringa ki nga
tikanga e rua? ki te mea ko Ihowa te
Atua, me whai ki a ia; a ki te mea ko
Paara, me whai ki a ia. Heoi kahore
noa iho he kupu i whakahokia mai e te
iwi ki a ia.
22 Na, ka mea ano a Iraia ki te iwi,
Ko ahau anake kua mahue nei o nga
poropiti a Ihowa; a, e wha rau e rima
tekau tangata nga poropiti a Paara.
23 Na, kia homai e ratou etahi puru
ma matou, kia rua, ma ratou ano hoki
e whiriwhiri tetahi puru ma ratou, ka
tapatapahi ai, ka whakaeke ai ki runga
ki nga wahie, kaua hoki he ahi e meatia
atu: a, maku e taka tetahi puru, e wha-
katakoto ki runga ki nga wahie; e kore
ano hoki e meatia atu he ahi.
24 A, ma koutou e karanga atu ki te
ingoa o o koutou atua; maku hoki e
karanga ki te ingoa o Ihowa. Na, te
Atua e utua ai te karanga ki te ahi, ko
ia hei atua. Na, ka whakahokia mai e
te iwi katoa, a ka mea, Ka pai tena
kupu.
25 Na, ko te meatanga atu a Iraia ki
nga poropiti a Paara, Whiriwhiria tetahi
puru ma koutou, takā; ko ta koutou
ki mua, he tokomaha hoki koutou; ka
karanga ai ki te ingoa o o koutou atua;
kaua hoki he ahi e meatia atu.
26 Na, ka tango ratou i te puru i
hoatu ki a ratou, a, mahia ana e ratou;
katahi ratou ka karanga atu ki te ingoa
o Paara o te ata iho ano, a taea noatia
te poutumarotanga; i mea, E Paara,
utua mai ta matou karanga. Heoi ka-
hore he kupu, kihai i utua mai. A
tupekepeke ana ratou ki runga ki te
aata i hangā nei.
27 A, te poutumarotanga, ka tawai
atu a Iraia ki a ratou, i mea ia, Karanga
atu, kia nui te reo; he atua hoki ia:
kei te korerorero pea ia, kei te whai
mea māna ranei, kei te ara ranei, tera
pea kei te moe, a me whakaara.
28 Na, nui atu to ratou reo ki te kara-
nga, ka haehae i a ratou ki nga maripi,
ki nga oka, ko ta ratou tikanga hoki
ia, a tarere noa nga toto ki runga ki a
ratou.
29 Heoi kua tawharara te ra, na, ka
poropiti ratou, a tae noa ki te whaka-
ekenga o *to te ahiahi* whakahere; heoi
kahore he reo, kihai i utua mai te kara-
nga, kahore tetahi hei whakarongo mai.
30 Na, ka mea a Iraia ki te iwi katoa,
Neke mai ki a au. Na, neke mai ana
te iwi katoa ki a ia. Katahi ka hangā
e ia te aata a Ihowa i wahia.
31 I mau hoki a Iraia ki nga kohatu
kotahi tekau ma rua; rite tonu te maha
ki nga iwi o nga tamariki a Hakopa,
ki a ia nei te kupu a Ihowa i ki nei,
Ko Iharaira hei ingoa mou.
32 Na, hangā ana e ia aua kohatu
hei aata mo te ingoa o Ihowa, a keria
ana he awa ki te taha o te aata, a taka
noa, kia rua nga mehua purapura ka ki.
33 Na, whakapaia ana e ia nga wahie,
a, tapatapahia ana te puru, whakatako-
toria ana ki runga ki nga wahie. Ka-
tahi ia ka mea, Whakakiia etahi oko,
kia wha, ki te wai, ka riringi ki runga
ki te tahunga tinana ki runga hoki ki
nga wahie.
34 I mea ano ia, Tena ano hoki. Na,
ka meatia ano e ratou. I mea hoki,
Kia toru nga meatanga. Na, ka tua-
torutia e ratou.

35 Na, ka rere te wai ki tetahi taha o
te aata, ki tetahi taha: i whakakiia ano
hoki e ia te waikeri ki te wai.
36 Na, i te whakaekenga o to *te ahiahi*
whakahere, ka whakatata mai a Iraia
te poropiti, a ka mea, E Ihowa, e te
Atua o Aperahama, o Ihaka, o Iharaira,
kia mohiotia i tenei ra ko koe te Atua i
roto i a Iharaira, ko ahau to pononga, a,
nau te kupu i mea ai ahau i enei mea
katoa.
37 Whakarongo mai ki a au, e Ihowa,
whakarongo mai ki a au, kia mohio ai
tenei iwi ko koe a Ihowa te Atua, a, e
whakahoki mai ana i o ratou ngakau ki
muri nei.
38 Te tino takanga iho o te ahi a
Ihowa, pau ake te tahunga tinana, me
nga wahie, me nga kohatu, me te pue-
hu, mitikia ake ano hoki te wai i roto i
te waikeri.
39 A, te kitenga o te iwi katoa, na,
takoto tapapa ana, me te ki ake ano,
Ihowa, ko ia te Atua: Ihowa, ko ia te
Atua.
40 Na, ko te meatanga atu a Iraia ki
a ratou, Hopukia nga poropiti a Paara:
kei mawhiti atu tetahi o ratou. Na,
hopukia ana ratou e ratou, a, kawea
ana e Iraira ki raro ki Awa Kihona,
patua iho ki reira.
41 ¶ Katahi a Iraia ka mea ki a
Ahapa, Haere atu ki runga, ki te kai, ki
te inu; he haruru ua hoki te rarā mai
nei.
42 Na, haere ana a Ahapa ki te kai, ki
te inu, ko Iraia ia i piki ki runga ki te
tihi o Karamere, a, tapapa ana ki runga
ki te whenua, ko tona mata i roto i ona
turi.
43 Na, ka mea ia ki tana tangata,
Tena, haere ki runga, tirohia atu te
ritenga atu o te moana. Na, haere ana
ia ki runga, titiro atu ana, a ka mea,
Kahore kau he mea. Na, ka mea ano
tera, Hoki atu ano, kia whitu nga
hokinga.
44 A, i te whitu, ka mea ia, He kapua
nohinohi tera te haere ake ra i roto i te
moana; kei te kapu o te ringa tangata
te rite. Na, ka mea mai tera, Haere,
korero atu ki a Ahapa, Whakanohoia
tou hariata, ka haere ki raro; kei araia
mai koe e te ua.
45 Heoi mea rawa ake kua pouri pu te
rangi i nga kapua, i te hau, nui atu
hoki te ua. Na, rere ana tera a Ahapa
i runga i te hariata, a haere ana ki
Ietereere.
46 A, i runga ano i a Iraia te ringa o
Ihowa; na, whitikiria ana e ia tona
hope, a, rere ana i mua i a Ahapa, a
tae noa ki Ietereere.

UPOKO 19.

NA, ka korerotia e Ahapa ki a Iete-
pere nga mea katoa i mea ai a
Iraia, me nga meatanga katoatanga i
tana whakamatenga i nga poropiti ka-
toa ki te hoari.
2 Katahi a Ietepere ka tono tangata
mai ki a Iraia hei ki mai, Kia meatia
mai tenei ki a au e nga atua, me etahi
atu mea ano hoki, ki te kahore ahau e
mea i a koe i te penei apopo kia pera
ano te mate me tetahi o ratou i mate ra.
3 A ka kite ia, na whakatika ana, a
haere ana, he mea kei mate, a tae tonu
atu ki Peerehepa o Hura, a, whakarerea
ana e ia tana tangata ki reira.
4 ¶ Na, haere ana ia ki te koraha,
kotahi te ra ki te ara; a, te tukunga
atu, ka noho ki raro i tetahi hunipa, a
ka inoi kia mate ia; i mea ia, Heoi ra,
e Ihowa, tangohia toku wairua, kahore
hoki ahau i pai ake i oku mātua.
5 I a ia ano e takoto ana, e moe ana
i raro i tetahi hunipa, na, ko tetahi ana-
hera e papaki ana i a ia, e mea ana ki
a ia, Maranga ki te kai.
6 Na, titiro rawa ake ia, ko tetahi
keke, he mea tunu ki te pungarehu, me
tetahi ipu wai i tona urunga. Na, kai
ana ia, inu ana, a takoto iho ana ano.
7 Na, ka hoki mai ano te anahera a
Ihowa, a ka papaki i a ia ka mea, Ma-
ranga ki te kai, he roa hoki te ara, e
kore e taea e koe.
8 Na, maranga ana ia, a kai ana, inu
ana, a, haere ana (me te mau ano te
mana o taua kai,) e wha tekau nga ra
e wha tekau nga po, a, tae noa ki Ho-
repa ki te maunga o te Atua.
9 ¶ Na, haere ana ia ki reira ki tetahi
ana, a moe ana i reira. Na, ko *te puta-
nga* mai o te kupu a Ihowa ki a ia; i
mea ia, E aha ana koe i konei, e Iraia?
10 A ka mea tera, Nui atu toku hae,
he whakaaro hoki ki a Ihowa ki te
Atua o nga mano; kua whakarerea
hoki to kawenata e nga tamariki a Iha-
raira; ko o aata, wahia iho e ratou,
patua iho hoki e ratou o poropiti ki te
hoari, a mahue iho ko ahau nei anake,
e rapu ana hoki ratou i a au kia whaka-
matea.
11 Na, ka mea ia, Puta mai, ka tu ki
te maunga ki te aroaro o Ihowa. Na,
ko te haerenga atu o Ihowa, he nui ano
hoki te hau, he kaha, e whakakoara ana

i nga maunga, e wahi ana i nga kohatu
i te aroaro o Ihowa. *Heoi* kahore a
Ihowa i roto i te hau. A muri iho i te
hau ko te ru: *heoi* kahore a Ihowa i
roto i te ru.
12 A i muri iho i te ru ko te ahi: heoi
kahore a Ihowa i roto i te ahi, A i muri
iho i te ahi ko te reo ngawari, he mea
ririki.
13 A, te rongonga o Iraia, ka hipo-
kina e ia tona mata ki tona koroka, a
haere mai ana, tu ana i te kuwaha o te
ana. Na, ko te putanga mai o tetahi
reo ki a ia, ka mea, E aha ana koe i
konei, e Iraia?
14 Ano ra ko tera, Nui atu toku hae,
he whakaaro hoki ki a Ihowa ki te Atua
o nga mano, kua whakarerea hoki to
kawenata e nga tamariki a Iharaira, ko
o aata wahia iho e ratou, patua iho hoki
e ratou o poropiti ki te hoari, a, ko ahau
anake kua mahue, e rapu ana hoki ratou
i a au kia whakamatea.
15 Na, ko te meatanga mai a Ihowa
ki a ia, Haere, hoki atu: tou ara ra kei
te koraha o Ramahiku. A ka tae atu
koe, whakawahia a Hataere hei kingi
mo Hiria.
16 Whakawahia ano hoki a Iehu tama
a Nimihi hei kingi mo Iharaira; me
whakawahi ano hoki e koe a Eriha tama
a Hapata o Apere-mehora hei poropiti i
muri i a koe.
17 Na, te hunga e mawhiti atu i te
hoari a Hataere, ma Iehu e whakamate.
A, te hunga e mawhiti atu i te hoari a
Iehu ma Eriha e whakamate.
18 Otiia e whitu enei mano kua wha-
katoea nei e ahau i roto i a Iharaira,
nga turi katoa kihai nei i koropiko atu
ki a Paara, me nga mangai katoa ki-
hai nei i kihi i a ia.
19 ¶ Na, haere atu ana ia i reira, a,
tupono rawa atu ko Eriha tama a Ha-
pata; e parau ana ia, *me nga kau i* nga
ioka kotahi tekau ma rua i tona aroaro,
ko ia i te tekau ma rua: na, haere ana
a Iraia i tona taha, a, makā ana e ia
tona koroka ki runga ki a ia.
20 Na, whakarerea ake e tera nga kau,
a, rere ana ki te whai i a Iraia, a ka
mea, Kia kihi ahau i toku pāpa, i toku
whaea, ne? ka haere ai ki te whai i a
koe. Ano ra ko tera ki a ia, Haere, e
hoki: i aha hoki ahau ki a koe?
21 Na, hoki ana tera i te whai i a ia, a
ka mau ki nga kau o tetahi ioka, patua
iho, kohuatia iho o raua kikokiko ki
nga mea o nga okiha, hoatu ana e ia te
kikokiko ki nga tangata, a kainga ana e
ratou. Na, whakatika ana ia, haere
ana ki te whai i a Iraia, a, mahi ana ki
a ia.

UPOKO 20.

NA, ka huihuia tana ope katoa e
Pene-harara kingi o Hiria, e toru
tekau ma rua ano hoki nga kingi ona
hoa, me nga hoiho me nga hariata: na,
haere mai ana ia, a whakapaea ana a
Hamaria, tauria ana e ia.
2 Na, ka tonoa mai etahi tangata e ia
ki a Ahapa kingi o Iharaira ki te pa, a
ka mea ki a ia, Ko te kupu tenei a Pe-
ne-harara,
3 To hiriwa me to koura, naku ena:
me o wahine me o tamariki, nga mea
papai, naku ena.
4 Na, ka whakahokia atu e te kingi o
Iharaira, ka mea atu, E rite tonu ana ki
tau i mea mai na, e toku ariki, e te
kingi: nau ahau me aku mea katoa.
5 Na, ka hoki mai nga tangata, a ka
mea, Ko te kupu tenei a Pene-harara,
e ki ana, i tono tangata ano ahau ki a
koe hei ki atu. Me homai e koe tou
hiriwa, tou koura, o wahine, me o ta-
mariki;
6 Na, kia penei apopo ka tonoa e ahau
aku tangata ki a koe, ki te rapu i roto i
tou whare, i nga whare ano hoki o o
tangata; na, nga mea katoa e mina-
minatia ana e ou kanohi, ka tangohia
mai e o ratou ringa, ka maua mai.
7 Katahi te kingi o Iharaira ka kara-
nga ki nga kaumatua katoa o te whe-
nua, a ka mea, Tena, kia ata whakaaro
mai koutou kia kite e rapu ana ia i te
kino: i tono tangata mai hoki ia ki a
au, ki te tiki i aku wahine, i aku tama-
riki, i toku hiriwa, i toku koura, a kihai
i kaiponuhia e ahau ki a ia.
8 Na, ko te meatanga mai a nga kau-
matua katoa, ratou ko te iwi katoa ki a
ia, Kaua e whakarongo atu, kaua hoki e
whakaae atu.
9 Katahi ia ka mea ki nga tangata a
Pene-harara, Mea atu ki toku ariki, ki
te kingi, Ko nga mea katoa i tono ta-
ngata mai ai koe ki to pononga i te tua-
tahi, ka meatia e ahau: ko tenei mea ia
e kore e taea e ahau te mea. Na, haere
ana nga tangata ki te whakahoki i te
kupu.
10 Katahi a Pene-harara ka tono ta-
ngata mai ano, ka mea mai, Kia meatia
mai tenei e nga atua ki a au, me era
atu mea ano hoki, ki te rato i te puehu
o Hamaria nga ringa o te hunga katoa
e whai ana i a au.

11 Na, ka whakahokia atu e te kingi
o Iharaira, ka mea atu, Ma koutou e ki
atu *ki a ia*, Kaua te tangata e whitiki
ana *i tona pukupuku*, e whakamana-
mana, e pera me te tangata e wewete
ana.
12 I tona rongonga i tenei kupu, na,
i te inu ia, ratou ko nga kingi i roto i
nga teneti: na, ko tana meatanga atu ki
ana tangata, Whakatikaia *nga ngohi*.
Na, whakatikaia ana e ratou hei wha-
whai ki te pa.
13 ¶ Na, ko te haerenga mai o tetahi
poropiti ki a Ahapa kingi o Iharaira, ka
mea, Ko ta Ihowa kupu tenei, Ka kite
koe i tenei ope nui katoa? Nana, ka
hoatu ratou e ahau aianei ki tou ringa, a
ka mohio koe ko Ihowa ahau.
14 Na, ka mea a Ahapa, Ma wai?
Ano ra ko tera, Ko ta Ihowa kupu tenei,
Ma nga taitamariki o nga rangatira o
nga kawanatanga. A ka mea ia, Ma
wai e timata te whawhai? A ka mea
tera, Mau.
15 Katahi ka taua e ia nga taitamariki
o nga rangatira o nga kawanatanga, a,
e rua rau e toru tekau ma rua ratou: i
taua ano e ia te iwi katoa, nga tamariki
katoa a Iharaira i muri i a ratou e whitu
nga mano.
16 Na, puta mai ana ratou i te poutu-
marotanga, a, i te inu tera a Pene-ha-
rara i roto i nga teneti, a haurangi iho,
ratou ko nga kingi, *ara*, nga kingi e
toru tekau ma rua, ona whakauru.
17 I puta mai ko nga taitamariki o
nga rangatira o nga kawanatanga ki
mua; na, ka tono tangata atu a Pene-
harara; a ka korero mai ratou ki a ia,
ka mea, He tangata enei kua puta mai i
roto i Hamaria.
18 Ano ra ko tera, Ki te mea he hohou
rongo i puta mai ai ratou, hopukia ora-
tia: ki te mea ano he whawhai i puta
mai ai, hopukia oratia.
19 Heoi puta mai ana tera nga taita-
mariki o nga kawanatanga i roto i te
pa, me te ope i muri i a ratou.
20 Na, patua ana e ratou tana tangata
tana tangata, a rere ana nga Hiriana,
whaia ana e Iharaira; ko Pene-harara
ia ko te kingi o Hiria, i mawhiti atu i
runga i te hoiho, ratou ko nga kai eke
hoiho.
21 Katahi ka puta mai te kingi o Iha-
raira, a patua iho nga hoiho me nga
hariata; heoi patua ana nga Hiriani,
nui atu te parekura.
22 ¶ Na, ka haere mai te poropiti ki
te kingi o Iharaira, a ka mea ki a ia,
Haere ki te whakakaha mou; kia mo-
hio hoki, kia mahara ki tau e mea ai; ka
taka hoki te tau, ka whakaekea koe e te
kingi o Hiria.
23 Na, ko te meatanga mai a nga ta-
ngata o te kingi o Hiria ki a ia, He
atua maunga o ratou atua; koia ratou i
kaha ai i a tatou; kia whawhai ia tatou
ki a ratou i te mānia, ka kaha tatou i a
ratou
24 Na, ko tenei tau e mea ai, whaka-
mutua te mahi a nga kingi, a tenei, a
tenei; ka whakarite ai i etahi rangatira
hei whakakapi mo ratou.
25 Katahi ka taua e koe tetahi ope,
kia rite ki tenei au kua hinga nei, he
hoiho he hoiho, he hariata he hariata, a
ka whawhai tatou ki a ratou ki te mā-
nia: tera tatou e kaha i a ratou. Na,
rongo tonu ia ki to ratou reo, a, peratia
ana e ia.
26 Na, te tikanga o te tau, ka taua e
Pene-harara nga Hiriani, a, haere ana
ki Apeke ki te whawhai ki a Iharaira.
27 Na, ka taua ano nga tamariki a
Iharaira, a ka whai kai, ka haere ki te
tu i a ratou: a, noho ana nga tamariki
a Iharaira i te ritenga atu ki a ratou:
koia ano kei nga kahui iti e rua o nga
kuao koati; ko nga Hiriani ia, kapi ana
te whenua i a ratou.
28 ¶ Na, ka haere mai te tangata a
te Atua, a ka korero ki te kingi o Iha-
raira, ka mea, Ko te kupu tenei a Ihowa,
Kua mea nei nga Hiriani, He Atua
maunga a Ihowa, a ehara i te Atua
raorao, na, ka hoatu e ahau tenei ope
nui katoa ki tou ringa, a ka mohio kou-
tou ko Ihowa ahau.
29 Na, noho ana ratou tetahi tetahi,
anga atu anga mai, e whitu nga ra. A,
i te whitu o nga ra ka pipiri ki te wha-
whai. Na, patua iho nga Hiriani e nga
tamariki a Iharaira kotahi rau nga
mano i *taua* rangi kotahi.
30 Na, ka rere nga morehu ki Apeke
ki te pa; a, e rua tekau ma whitu
mano nga tangata o aua morehu i hi-
ngaia e tetahi taiepa kohatu; ko Pene-
harara ia i rere, a, haere ana ki roto ki
te pa ki tetahi ruma i roto rawa.
31 ¶ Na, ko te meatanga a ana tangata
ki a ia, Nana, kua rongo matou he kingi
tohu tangata nga kingi o te whare o
Iharaira: tena, kia makā iho e matou
he kakahu taratara ki o matou hope, me
etahi taura ki o matou mātenga, a, kia
haere atu ki te kingi o Iharaira: tera
pea koe e whakaorangia e ia.
32 Na, whitikiria ana e ratou he ka-
kahu taratara ki o ratou hope, i o ratou
mātenga ano hoki etahi taura; a, haere

ana ki te kingi o Iharaira, ka mea, E mea ana to pononga a Pene-harara, Tena ra, kia ora ahau. A ka mea tera, Kei te ora ano ranei ia? ko toku tuakana ia.

33 Na, i ata whakarongo atu aua tangata ki tana, a, hohoro tonu ta ratou hopu atu, te mea atu, Tou tuakana ra a Pene-harara. Ano ra ko ia, Haere atu ki te tiki i a ia. Na, ka puta mai a Pene-harara ki a ia, a ka mea tera kia eke ia ki runga ki te hariata.

34 Na, ko te meatanga atu *a Pene-harara* ki a ia, Ko nga pa i tangohia e toku pāpā i tou pāpā me whakahoki atu e ahau; a, mau e hanga etahi huanui mau ki Ramahiku kia rite ki a toku pāpā i hanga ai ki Hamaria. *Ano ra ko Ahapa,* Me tuku atu koe e ahau i runga i tenei kawenata. Na, whakaritea ana he kawenata e raua, a tukua atu ana ia.

35 ¶ Katahi ka mea tetahi tangata o nga tamariki a nga poropiti ki tona hoa, (he mea ki mai na Ihowa,) Tena, patua ahau. Heoi kihai taua tangata i pai ki te patu i a ia.

36 Na, ko te meatanga mai a tera ki a ia, Kihai nei koe i whakarongo ki te reo o Ihowa, mo reira ka mawehe atu nei koe i a au, ka patua koe e te raiona. A, te haerenga atu i tona taha, ka tutaki tetahi raiona ki a ia, patua iho.

37 Na, ka tutaki ia ki tetahi atu tangata, a ka mea, Tena, patua ahau. Na, ka patu taua tangata i a ia, he patu i motu ai.

38 Na, haere ana taua poropiti, a, tu ana i te ara, he whanga i te kingi; i whakaahua ke hoki i a ia, he pungarehu kei tona mata.

39 A, i te kingi e haere ana, ka karanga ia ki te kingi, ka mea, I haere tou pononga ki waenganui o te whawhaitanga: na, ko te pekanga mai o tetahi tangata, kawea mai ana e ia tetahi tangata ki a au, ka mea, Tiakina tenei tangata: ki te mea ka riro ia, ko koe ka mate hei ritenga mo tona matenga: me utu ranei e koe kia kotahi taranata hiriwa.

40 A, i to pononga e mea noa ana i tenei mea i tera mea, kua riro tera. Na, ko te meatanga mai a te kingi o Iharaira ki a ia, Koia ano tena te tikanga ki a koe; kua tika mai ra i a koe.

41 Na, hohoro tonu te tango a tera i te pungarehu o tona mata, a ka mohio te kingi o Iharaira ki a ia ko tetahi ia o nga poropiti.

42 Na, ko te meatanga a tera ki a ia, Ko te kupu tenei a Ihowa, Kua tukua atu nei i roto i *tou* ringa taku tangata i tukua putia e ahau ki te mate; na, ko tou matenga hei ritenga mo tona matenga, me tou iwi hei utu mo tona iwi.

43 Na, pouri ana, riri ana te kingi o Iharaira, a, haere ana ki tona whare; tae tonu atu ki Hamaria.

UPOKO 21.

AI muri iho i enei mea, na, he māra waina ta tetahi Ietereeri, ta Napoto, i Ietereere i te taha o te whare o Ahapa kingi o Hamaria.

2 Na, ka korero mai a Ahapa ki a Napoto, ka mea, Homai to māra waina ki a au, hei kāri otaota maku, e tata ana hoki ki te taha o toku whare, a, me hoatu e ahau tetahi māra waina, he pai ke atu i tena hei utu; ki te pai ranei ki tau titiro iho, me utu e ahau ki te moni.

3 Na, ko te meatanga mai a Napoto ki a Ahapa, E! kaua ahau e tukua e Ihowa! E kore e hoatu e ahau te kāinga tupu o oku mātua ki a koe!

4 Na, haere ana a Ahapa ki tona whare; pouri ana, riri ana mo te kupu i korero ai a Napoto Ietereeri ki a ia; mo tana i mea ra, E kore e hoatu e ahau te kāinga tupu o oku mātua ki a koe. Na, takoto ana ia i runga i tona moenga, me te ahu atu ano tona mata, kihai ano hoki i kai taro.

5 ¶ Katahi tana wahine a Ietepere ka haere ki a ia, ka mea ki a ia, He aha tou wairua i pouri ai, tē kai taro ai koe?

6 Na, ko te meatanga mai a tera ki a ia, I korero atu ahau ki a Napoto Ietereeri, i mea ki a ia, Homai to māra waina ki a au, me utu ki te moni: ki te pai ranei koe, me hoatu e ahau *tetahi atu* māra ki a koe hei utu. Na, ka mea mai ia, E kore e hoatu e ahau taku māra waina ki a koe.

7 Katahi a Ietepere tana wahine ka ki mai ki a ia, Ko koe ranei te kai whakahaere o te kingitanga o Iharaira? Whakatika mai ki te kai taro mau, kia koa ano hoki tou ngakau. Maku e hoatu te māra waina a taua Ietereeri, a Napoto, ki a koe.

8 Na, tuhituhia ana etahi pukapuka e ia, no Ahapa te ingoa, hiri rawa ki tana hiri; a, tukua atu ana aua pukapuka ki nga kaumatua, ki nga rangatira, e noho ana i te pa o Napoto.

9 I tuhituhi ia ki nga pukapuka, i mea, Karangatia he noho puku, ka whakanoho i a Napoto ki runga ake i te iwi.

10 Katahi ka whakanoho i etahi ta-
ngata, he tamariki na Periara, kia toko-
rua, ki tona aroaro, hei whakaatu i tona
he, hei ki, Nau i kanga te Atua raua ko
te kingi. Katahi ka kawea atu ia e
koutou ki waho, ka akina ki te kohatu,
kia mate.
11 Na, ka meatia e nga tangata o tona
pa, *ara*, e nga kaumatua ratou ko nga
rangatira e noho ana i tona pa, te mea i
tono tangata atu ai a Ietepere ki a ratou,
te mea i tuhituhia ki roto ki nga puka-
puka i tukua atu e ia ki a ratou.
12 I karangatia he noho puku e ratou,
a, whakanohoia ana a Napoto ki runga
ake i te iwi.
13 Na, tokorua nga tangata, he tama-
riki na Periara i haere mai, a noho ana
i tona aroaro: kei te whakaatu aua ta-
ngata a Periara i te he mona, ara, mo
Napoto i te aroaro o te iwi; i mea raua,
I kangā e Napoto te Atua raua ko te
kingi. Na, kawea ana ia e ratou ki
waho o te pa, a, akina ana ki te kohatu,
a mate noa ia.
14 Katahi ratou ka tono tangata ki a
Ietepere, a ka mea, Kua oti a Napoto te
aki ki te kohatu, a kua mate.
15 ¶ A, te rongonga o Ietepere kua
oti a Napoto te aki ki te kohatu, a kua
mate, na, ka mea a Ietepere ki a Ahapa,
Whakatika, tangohia te māra a taua
Ietereeri a Napoto, tana ra kihai na ia i
pai kia hoatu ki a koe hei utu moni;
kua kore hoki a Napoto te ora, kua
mate.
16 A ka rongo a Ahapa kua mate a
Napoto, na, whakatika ana a Ahapa,
haere ana ki raro ki te māra waina a
taua Ietereeri, a Napoto, kia tangohia
e ia.
17 ¶ Katahi ka puta mai te kupu a
Ihowa ki a Iraia Tihipi; i ki ia,
18 Whakatika, haere ki raro ki te wha-
katau i a Ahapa kingi o Iharaira i Ha-
maria: tera ia kei te māra waina a
Napoto, kua riro mai hoki ki reira kia
tangohia e ia.
19 Ka korero atu ki a ia, ka mea atu,
Ko te kupu tenei a Ihowa, Kua patu
iana koe? kua riro ano hoki i a koe?
Ki atu ano ki a ia, mea atu, Ko te kupu
tenei a Ihowa, Te wahi i mitikia ai e
nga kuri nga toto o Napoto, ka mitikia
ano e nga kuri ki *reira* ou toto, ae ra,
ou ano.
20 Na, ka mea a Ahapa ki a Iraia,
Kua mau ahau i a koe, e toku hoa riri?
Ano ra ko tera, Kua mau ano, no te
mea kua hoko koe i a koe ki te mahi i
te kino ki te aroaro o Ihowa.
21 Nana, tenei ahau te tari kino atu
nei ki runga i a koe, a ka tahia atu ou
uri; ka hautopea atu ano hoki nga pi
taiepa o Ahapa, me nga mea i tutakina
ki roto, me nga mea i mahue i roto i a
Iharaira.
22 Ka meinga ano hoki e ahau tou
whare kia rite ki te whare o Ieropoama
tama a Nepata, ki te whare ano hoki o
Paaha tama a Ahia, mo te whakapatari-
taringa i whakapataritari ai koe *i a au*,
mo te meatanga i a Iharaira kia hara.
23 I korerotia ano hoki a Ietepere e
Ihowa, i mea ia, Ka kainga a Ietepere
e nga kuri ki te parepare o Ietereere.
24 Te hunga o Ahapa e mate ki te pa,
ma nga kuri *ratou* e kai; a, nga mea e
mate ki te parae, ma nga manu o te
rangi *ratou* e kai.
25 ¶ Heoi kahore he rite mo Ahapa, i
hoko atu nei i a ia ki te mahi kino ki
te aroaro o Ihowa; he mea akiaki na
tana wahine na Ietepere.
26 Whakarihariha rawa tana haere ki
te whai i nga whakapakoko: rite tonu
tana ki nga mea katoa i mea ai nga
Amori i peia nei e Ihowa i te aroaro o
nga tamariki a Iharaira.
27 A, te rongonga o Ahapa i enei
kupu, na, haea ana e ia ona kakahu,
meatia ana he kakahu taratara ki tona
kiri, a, noho puku ana, takoto ana ko
taua mea taratara nei te kakahu, tē
kaha ano te haere.
28 Katahi ka puta mai te kupu a
Ihowa ki te Tihipi, ki a Iraia, i mea ia,
29 Kua kite koe i ta Ahapa whaka-
ngohengohenga i a ia ki toku aroaro?
ka whakangohengohe nei ia ¶ a ia ki
toku aroaro, na, e kore e taria mai e
ahau tenei kino i ona ra: *engari* hei
nga ra o tana tama ahau tari mai ai
i te kino ki tona whare.

UPOKO 22.

NA, e toru o ratou tau e noho ana, a
kahore he whawhai a Hiria ki a
Iharaira.
2 Na, i te toru o nga tau ka haere
mai a Iehohapata kingi o Hura ki raro
ki te kingi o Iharaira.
3 Na, ko te meatanga mai a te kingi
o Iharaira ki ana tangata, E mohio ana
ranei koutou no tatou Ramoto-kireara,
a e ata noho nei tatou, kahore e tango-
hia mai e tatou i roto i te ringa o te
kingi o Hiria?
4 Katahi ia ka mea atu ki a Iehoha-
pata, Kia haere taua ki Ramoto-kireara

ki te whawhai? Ano ra ko Iehohapata
ki te kingi o Iharaira, Ahau, a koe, rite
tonu *taua:* toku iwi, tou iwi, rite tonu:
oku hoiho, ou hoiho, rite tonu.
5 I mea mai ano a Iehohapata ki te
kingi o Iharaira, Tena, rapua aianei
tetahi kupu i a Ihowa.
6 Katahi ka huihuia nga poropiti e te
kingi o Iharaira, e wha rau *aua* tangata.
Na, ko tana meatanga atu ki a ratou,
Me haere ranei ahau ki Ramoto-kireara
ki te whawhai, kauaka ranei? Ano ra
ko ratou; Haere; ma te Ariki hoki e
hoatu ki te ringa o te kingi.
7 Na, ko te meatanga mai a Iehoha-
pata, Kahore ranei tetahi atu i konei,
tetahi poropiti a Ihowa, hei rapunga
atu ma tatou?
8 Ano ra ko te kingi o Iharaira ki
a Iehohapata, Tenei ano hoki tetahi, ko
Mikaia tama a Imira hei rapunga atu
ma tatou i ta Ihowa: otiia e kino ana
ahau ki a ia; no te mea kahore ana
poropiti pai moku: engari he kino.
Na, ka mea mai a Iehohapata, Kaua e
pena mai te kupu a te kingi.
9 Katahi te kingi o Iharaira ka ka-
ranga ki tetahi rangatira, ka mea, Kia
hohoro mai a Mikaia tama a Imira.
10 Na, i runga i tona torona, i tona
torona, te kingi o Iharaira raua ko Ieho-
hapata kingi o Hura e noho ana, oti
rawa o raua kakahu te kakahu, i te
wahi takoto kau i te kuwaha o te kēti
o Hamaria, me te poropiti ano nga poro-
piti katoa i to raua aroaro.
11 Na, kua oti i a Terekia tama a
Kenaana etahi haona rino te hanga
mana. Ko tana kupu ano tenei, Ko
te kupu tenei a Ihowa, Ka werohia nga
Hiriani e koe ki enei, a poto noa.
12 Me nga poropiti katoa ano hoki,
pena tonu ta ratou poropiti; i mea ra-
tou, Haere atu ki Ramoto-kireara, kia
taea hoki tau; kua homai hoki e Ihowa
ki te ringa o te kingi.
13 A, i korero ano te karere i haere
ki te karanga i a Mikaia; i mea ki a ia,
Nana, nga kupu a nga poropiti ki te
kingi kotahi tonu te mangai mo te pai:
na, kia rite to kupu ki te kupu a te-
tahi o ratou, kia pai o korero.
14 Na, ko te meatanga mai a Mikaia,
E ora ana a Ihowa, ina, ko ta Ihowa e
korero mai ai ki a au, ko taku tena e
korero ai.
15 ¶ A, tona taenga mai ki te kingi,
ka mea te kingi ki a ia, E Mikaia,
me haere ranei matou ki Ramoto-ki-
reara ki te whawhai, kaua ranei? Ano
ra ko tera ki a ia. Haere, kia taea hoki
tau; kua hoatu hoki e Ihowa ki te
ringa o te kingi.
16 Na, ko te meatanga mai a te kingi
ki a ia, Kia hia ianei aku whakaoatita-
nga i a koe kia kati au e korero mai ai
ki a au, ko te mea pono anake, i runga
i te ingoa o Ihowa?
17 Katahi tera ka ki atu, I kite ahau i a
Iharaira katoa e marara noa ana i runga
i nga maunga, koia ano kei nga hipi
kahore nei o ratou kai tiaki, a i mea ano
a Ihowa, Kahore o enei ariki: kia hoki
marie atu ratou ia tangata, ia tangata, ki
o ratou whare.
18 Na, ko te meatanga ake a te kingi
o Iharaira ki a Iehohapata, Kahore ianei
ahau i ki atu ki a koe, E kore e pai tana
poropititanga moku; engari he kino.
19 Katahi tera ka ki atu, Mo reira,
whakarongo mai ki te kupu a Ihowa, I
kite ahau i a Ihowa e noho ana i runga
i tona torona, i te mano katoa ano hoki
o te rangi e tu ana i tona taha ki matau,
i tona taha ki maui.
20 Na, ko te meatanga iho a Ihowa,
Ko wai hei whakapati i a Ahapa kia
haere atu ai ia kia hinga ai ki Ramoto-
kireara? Heoi puta ke ta tenei kupu,
puta ke ta tenei kupu.
21 Na, ko te putanga mai o tetahi
wairua, tu ana i te aroaro o Ihowa, ka
mea, Maku ia e whakapati.
22 A ka mea a Ihowa ki a ia, Me pehea?
Ano ra ko tera, Me haere atu ahau, a
hei wairua teka ahau i roto i nga ma-
ngai o ana poropiti katoa. Na, ko tana
meatanga mai, Mau ia e whakapati, ka
taea ano hoki e koe. Haere, meatia
tau na.
23 Na, kua hoatu inaianei e Ihowa he
wairua teka ki te mangai o enei poropiti
katoa au, kua kino ano hoki ta Ihowa
korero mou.
24 Katahi ka whakatata mai a Terekia
tama a Kenaana, a, patua ana e ia te
paparinga o Mikaia, ka mea, I na hea
te haerenga atu o te wairua o Ihowa i a
au ki a koe korero ai?
25 Ano ra ko Mikaia, Tera koe e kite
i te ra e haere ai koe ki tetahi ruma i
roto rawa piri ai.
26 Katahi te kingi o Iharaira ka mea,
Kawea atu a Mikaia, whakahokia ki a
Amono rangatira o te pa, ki a Ioaha ano
hoki tama a te kingi;
27 Ki atu hoki, Ko te kupu tenei a te
kingi, Hoatu tenei ki roto ki te whare
herehere, whangaia ano hoki ki te taro
o te tangihanga, ki te wai o te tangiha-
nga, kia hoki mai ra ano ahau i runga
i te rangimarie.

28 Ano ra ko Mikaia, Ki te hoki mai
koe i runga i te rangimarie, ehara ahau
i te kai whakapuaki i a Ihowa korero.
I mea ano ia, Whakarongo mai, e nga
iwi, e koutou katoa!
29 Na, haere ana te kingi o Iharaira
raua ko Iehohapata kingi o Hura ki
runga ki Ramoto-kireara.
30 Na, ko te meatanga mai a te kingi
o Iharaira ki a Iehohapata, Me whaka-
puta ke toku ahua, ka haere ki te wha-
whai; ko koe ia kakahuria ou kakahu.
Na, whakaputa ke ana te kingi o Iha-
raira i tona ahua, a, haere ana ki te
whawhai.
31 Kua oti ano i te kingi o Hiria te
whakahau ana rangatira e toru tekau
ma rua, nga kai whakahaere o ona hari-
ata; i mea ia, Kaua e whawhai ki te iti,
ki te rahi; engari ki te kingi anake o
Iharaira.
32 A, te kitenga o nga rangatira o nga
hariata i a Iehohapata, ka mea ratou,
Koia ano tenei te kingi o Iharaira. Na,
peka mai ana ratou ki a ia, ki te wha-
whai ki a ia. Na, ko te hamamatanga
o Iehohapata.
33 A, te kitenga o nga rangatira o nga
hariata ehara ia i te kingi no Iharaira,
hoki ana ratou i te whai i a ia.
34 Na, ka kumea te kopere e tetahi
tangata, he mea noa iho, tu tonu atu te
kingi o Iharaira i waenga pu o te hono-
nga iho o te pukupuku. Katahi tera ka
mea atu ki te kai arataki o tana hariata,
Tahuri tou ringa; kawea atu ahau i
roto i te ope; kua tu hoki ahau.
35 Na, ka rahi haere te whawhai i
taua ra: a he mea pupuri ake te kingi
i runga i te hariata kia tu tonu atu ai
ia ki nga Hiriani; na, i te ahiahi ka
mate: a, rere mai ana nga toto o te
tūnga ki waenga nui o te hariata.
36 Na, ka pa te karanga puta noa i te
ope i te mea ka to te ra; ko te kupu
tenei, Ki tona pa, ki tona whenua, e tera
tangata, e tera tangata!
37 ¶ Na, kua mate te kingi, a ka ka-
wea mai ki Hamaria, tanumia iho e
ratou te kingi ki Hamaria!
38 A, i horoia ano te hariata ki te poka
wai i Hamaria; a, mitikia ana ona toto
e nga kuri: (i horoia ano hoki e ratou
ana mea mo te whawhai;) he whaka-
ritenga mo ta Ihowa kupu i korero ai.
39 Na, era atu meatanga a Ahapa, me
nga mea katoa i mea ai ia, me te whare
rei i hangā e ia, me nga pa katoa i
hangā e ia, kahore ianei i tuhituhia ki
te pukapuka o nga meatanga o nga ra
o nga kingi o Iharaira?
40 Na, moe ana a Ahapa ki ona mātua,
a ko tana tama ko Ahatia hei kingi i
muri i a ia.
41 ¶ No te wha o nga tau o Ahapa
kingi o Iharaira i kingi ai a Iehoha-
pata tama a Aha ki a Hura.
42 E toru tekau ma rima nga tau o
Iehohapata i tona meatanga hei kingi,
a, e rua tekau ma rima nga tau i kingi
ai ia ki Hiruharama: na, te ingoa o
tona whaea, ko Atupa he tamahine na
Hirihi.
43 A, i haere ano ia i nga ara katoa o
tona pāpā o Aha; kihai i peka ke atu;
i mahi ia i te mea e tika ana ki ta
Ihowa titiro iho: otiia kihai nga wahi
tiketike i whakakahoretia; i patu wha-
kahere ano te iwi, i tahu whakakakara
ki runga ki nga wahi tiketike.
44 A, i houhia ano te rongo a Iehoha-
pata raua ko te kingi o Iharaira.
45 Na, era atu meatanga a Iehohapata
me ana mahi toa, me ana whawhaita-
nga, kahore ianei i tuhituhia ki te puka-
puka o nga meatanga o nga ra o nga
kingi o Hura?
46 I whakamotitia atu ano hoki e ia i
te whenua era atu o te hunga whaka-
Horoma i mahue nei i nga ra o tona
pāpā o Aha.
47 Na, i *taua wa* kahore o Eroma
kingi: he kawana te kingi.
48 A, i hangā etahi kaipuke Tarahihi
e Iehohapata hei tiki koura ki Opira.
Otiia kihai i rere; i pakaru hoki nga
kaipuke ki Ehiono-kepere.
49 Katahi a Ahatia tama a Ahapa ka
mea ki a Iehohapata, Kia eke tahi aku
tangata me o tangata ki runga ki nga
kaipuke. Heoi kihai a Iehohapata i
pai.
50 ¶ Na, kua moe a Iehohapata ki ona
mātua, a, tanumia ana ki ona mātua ki
te pa o tona tupuna, o Rawiri; a, ko
tana tama ko Iehorama te kingi i muri
i a ia.
51 ¶ No te tekau ma whitu o nga tau
o Iehohapata kingi o Hura i meatia ai
a Ahatia tama a Ahapa hei kingi mo
Iharaira i Hamaria; a e rua nga tau i
kingi ai ia ki a Iharaira.
52 A, i kino tana mahi ki te aroaro o
Ihowa, i haere hoki i te ara o tona ma-
tua, i te ara o tona whaea, i te ara ano
hoki o Ieropoama tama a Nepata i mea
nei i a Iharaira kia hara:
53 I mahi hoki ki a Paara, a, koropiko
ana ki a ia; i whakapataritari i a Ihowa
Atua o Iharaira: rite tonu tana ki nga
mea katoa i mea ai tona pāpā.

KO TE PUKAPUKA TUARUA

O

NGA KINGI.

UPOKO 1.

NA, i muri iho i te matenga o Ahapa
ka whakakeke a Moapa ki a Iha-
raira.
2 Na, kua taka a Ahatia i te taiepa
ripekapeka i tona ruma i runga, i Ha-
maria, a ka turorotia. Katahi ia ka tono
tangata, a ka mea ki a ratou, Tikina,
uia atu ki a Paara-hepupa atua o Eke-
rono, e ora ranei ahau i tenei mate.
3 Na, ko te korerotanga mai a te ana-
hera a Ihowa ki a Iraia Tihipi, Whaka-
tika, haere ki runga ki te whakatau i
nga tangata a te kingi o Hamaria, ka
mea atu ki a ratou, He kore rawa ianei
no te Atua o Iharaira i haere ai koutou
ki te ui ki a Paara-hepupa atua o Eke-
rono?
4 Na, ko te kupu tenei a Ihowa, Te
moenga i pikitia na e koe, e kore koe e
heke iho i reira; engari ko te mate kau
mou. Na, haere ana a Iraia.
5 ¶ A, te hokinga mai o nga tangata
ki a ia, ka mea ia ki a ratou, He aha
koutou i hoki mai ai?
6 Na, ko ta ratou meatanga mai ki a
ia, I haere mai tetahi tangata ki te
whakatau i a matou, a ka mea ki a ma-
tou, Haere, hoki atu ki te kingi i tonoa
mai ai koutou, ka mea atu ki a ia, Ko
te kupu tenei a Ihowa, He kore rawa
ianei no te Atua o Iharaira i tono ta-
ngata ai koe ki te ui ki a Paara-hepupa
atua o Ekerono? Na, te moenga i pi-
kitia na e koe, e kore koe e heke iho i
reira; engari ko te mate kau mou.
7 Katahi tera ka mea ki a ratou, Tena
koa te ahua o taua tangata i haere mai
ra ki te whakatau i a koutou, i korero
mai ra i aua kupu ki a koutou?
8 Na, ka mea ratou ki a ia, He ta-
ngata huruhuru, he whitiki hiako ano
hoki te whitiki o tona hope. Na, ka
mea ake ia, Ko Iraia Tihipi tera.
9 Katahi ia ka unga mai i tetahi ra-
ngatira rima tekau me tana rima tekau.
Na, haere mai ana ia ki a ia, a, i te noho
tera i te tihi o te maunga. Na, ko tana
meatanga atu ki a ia, E te tangata a te
Atua, i mea mai te kingi, Heke iho.
10 Na, ko te whakahokinga mai a
Iraia, ka mea ki te rangatira rima tekau,
Ki te mea he tangata ahau na te Atua,
kia heke iho he ahi i runga i te rangi
hei kai i a koutou ko o rima tekau. Na,
heke iho ana he ahi i te rangi, pau ake
ia me tana rima tekau.
11 Na, ka ungā mai ano hoki e ia
tetahi atu rangatira rima tekau me tana
rima tekau. A ka oho mai tera, ka
mea ki a ia, E te tangata a te Atua, ko
te kupu tenei a te kingi, Hohoro te heke
iho.
12 Na, ka whakahokia atu e Iraia, a
ka mea ki a ratou, Ki te mea he tangata
ahau na te Atua, kia heke iho he ahi i
te rangi hei kai i a koutou ko to rima
tekau. Te hekenga iho o te ahi a te
Atua i te rangi, pau ake ia me tana
rima tekau.
13 ¶ Na, ka ungā ano hoki e ia, ka
tuatorutia he rangatira rima tekau, me
tana rima tekau. Na, haere mai ana te
tuatoru o nga rangatira rima tekau; ka
tae, tukua ana nga turi ki raro ki te
aroaro o Iraia, ka tangi mai ki a ia, ka
mea ki a ia, E te tangata a te Atua, kia
nui ki tau whakaaro iho toku wairua,
me nga wairua ano hoki o enei pononga
e rima tekau āu.
14 Nana, i heke iho he ahi i te rangi, a,
pau ake nga rangatira tokorua o nga
rima tekau o mua me a raua rima tekau:
na, kia nui toku wairua ki tau wha-
kaaro.
15 Na, ka mea te anahera a Ihowa ki
a Iraia, Heke atu korua, kaua e wehi
i a ia. Na, whakatika ana ia, heke tahi
ana raua ki te kingi.
16 Na, ka mea tera ki a ia, Ko te kupu
tenei a Ihowa, Na, kua unga tangata
nei koe ki te ui ki a Paara-hepupa atua

o Ekerono; he kore rawa ianei no te Atua o Iharaira hei uinga atu *mau* i tana kupu? mo reira, te moenga i pikitia na e koe, e kore koe e heke iho i kona; engari ko te mate kau mou.
17 ¶ Na, mate iho ia; i rite tonu ki te kupu a Ihowa i korerotia e Iraia; a ko Iehorama te kingi i muri i a ia, i te rua o nga tau o Iehorama tama a Iehohapata kingi o Hura; kahore hoki ana tama.
18 Na, era atu meatanga a Ahatia i mea ai ia, kahore ianei i tuhituhia ki te pukapuka o nga meatanga o nga ra o nga kingi o Iharaira?

UPOKO 2.

NA, i te mea ka tangohia atu a Iraia e Ihowa ki te rangi i roto i te tukauati, ka haere mai a Iraia raua ko Eriha i Kirikara.
2 Na, ko te meatanga ake a Iraia ki a Eriha, Hei konei koe noho ai, kua ungā hoki ahau e Ihowa ki Pete-ere. Ano ra ko Eriha, E ora ana a Ihowa, e ora ana hoki tou wairua, e kore ahau e whakerere i a koe. Na, haere tahi ana raua ki raro ki Pete-ere.
3 Na, ka puta mai nga tama a nga poropiti i Pete-ere ki a Eriha, a ka mea ki a ia. E mohio ana ranei koe ko aianei tangohia ai tou ariki e Ihowa i runga i tou upoko? Ano ra ko ia, E mohio ana ano ahau; whakarongoa.
4 Na, ka mea a Iraia ki a ia, E Eriha, hei konei koe noho ai; kua ungā hoki ahau e Ihowa ki Heriko. Ano ra ko tera, E ora ana a Ihowa, e ora ana hoki tou wairua, e kore ahau e whakarere i a koe. Heoi haere ana raua ki Heriko.
5 Na, ka haere mai nga tama a nga poropiti i Heriko ki a Eriha, a ka mea ki a ia, E mohio ana ranei koe ko aianei tangohia ai e Ihowa tou ariki i runga i tou upoko? Ano ra ko ia, E mohio ana ano ahau; whakarongoa.
6 Na, ka mea a Iraia ki a ia, Hei konei koe noho ai; kua ungā hoki ahau e Ihowa ki Horano. Ano ra ko tera, E ora ana a Ihowa, e ora ana hoki tou wairua, e kore ahau e whakarere i a koe. Na, haere ana raua tokorua.
7 Katahi ka haere etahi tangata e rima tekau, he tamariki na nga poropiti, a, tu ana i te ritenga mai i tawhiti; me te tu ano raua tokorua ki te taha o Horano.
8 Na, ka mau a Iraia ki tona koroka, whakakopaia ana e ia, patua ana e ia nga wai, a ka wehea ki tetahi taha, ki tetahi taha; a whiti ana raua tokorua i te wahi maroke.
9 ¶ A, to raua whitinga atu, ka mea a Iraia ki a Eriha, Tonoa mai, ko te aha kia meatia e ahau mau i te mea kahore ano ahau kia wehea noatia atu i a koe. Ano ra ko Eriha, Kia rereruatia mai ki a au te wahi wairua i a koe na.
10 Na, ko te meatanga atu a tera, He mea pakeke tau i tono mai na. Ki te kite koe i a au e tangohia atu ana i a koe, ka rite ki tau na; ki te kahore, e kore ano hoki.
11 Heoi i a raua e haere ana, *me* te korero haere, na, ko tetahi hariata ahi me nga hoiho ahi, a, wehea ana raua tokorua. Na, kake ana a Iraia i roto i te tukauati ki runga ki te rangi.
12 ¶ A, te kitenga o Eriha, na, ka karanga ia, E toku pāpā, e toku pāpā, e te hariata o Iharaira, e ona kai eke hoiho; kihai hoki ia i kite i a ia i muri iho. Na, ka mau ia ki ona kakahu ake, a, haea iho kia rua nga wahi.
13 Katahi ka tangohia ake e ia te koroka o Iraia i marere i runga i a ia; a hoki ana, tu ana ki te pareparenga o Horano.
14 Na, ka mau ia ki te koroka o Iraia i marere nei i runga i a ia, a, patua iho ki nga wai me te ki iho ano, Kei hea ianei a Ihowa te Atua o Iraia? Na, ka patua nei ano hoki e ia nga wai, kua wehea ki tetahi taha, ki tetahi taha, a, whiti mai ana a Eriha.
15 A ka kitea mai ia e nga tama a nga poropiti i Heriko, *i tu mai nei* i te ritenga mai, ka mea ratou, Kua tau te wairua o Iraia ki runga ki a Eriha. Na, haere mai ana ratou ki te whakatau i a ia, piko iho ana ki tona aroaro ki te whenua.
16 ¶ Na, ko ta ratou meatanga mai ki a ia, Nana, tenei etahi tangata, e rima tekau, kei o pononga, he hunga marohirohi, kia haere ratou, ne? ki te rapu i tou ariki; tera pea ia kua kahakina atu e te wairua o Ihowa, kua makā ki tetahi o nga maunga, ki tetahi awaawa ranei. Na, ka ki mai ia, Kaua e ungā e koutou.
17 Na, tohe ana ratou ki a ia, a whakama noa ia. Katahi ia ka ki ake, Ungā atu. Na, ungā ana e ratou, e rima tekau nga tangata: a, e toru nga ra i rapua ai ia, heoi kihai i kitea.
18 Na, hoki mai ana ratou ki a ia, i Heriko hoki ia e noho ana. A ka mea ia ki a ratou, Kihai ianei ahau i mea ki a koutou, Kaua e haere?

19 ¶ Na, ka mea mai nga tangata o
te pa ki a Eriha, Nana, he pai te tura-
nga o tenei pa, ka kite nei hoki toku
ariki; he kino ia te wai, he titohea ano
hoki te whenua.
20 Na, ko tana meatanga atu, Tikina
atu tetahi oko hou maku; meatia iho
ano hoki tetahi tote ki roto. Na, ka
kawea mai e ratou ki a ia.
21 Na, haere ana ia ki te puna o te
wai, a, makā ana te tote ki roto; me
te ki atu ano, Ko te kupu tenei a Ihowa.
Kua ora tenei wai i a au; heoi ano o
konei mate, o konei titohea.
22 Na, ora tonu ake taua wai a mohoa
noa nei, pera tonu me ta Eriha kupu i
korero ai.
23 ¶ Na, ka haere atu ia i reira ki
Pete-ere; a, i a ia e haere ana i te ara,
na, ko te putanga mai o etahi tamariki
ririki i roto i te pa, ka taunu ki a ia, ka
mea Pakira, haere ki runga; pakira,
haere ki runga.
24 Na, tahuri mai ana ia, titiro ana ki
a ratou; kangā iho ratou i runga i te
ingoa o Ihowa. Na, ko te putanga mai
o nga pea e rua i roto i te ngahere, haea
ana etahi o ratou, e wha tekau ma rua
nga tamariki.
25 Na, haere atu ana ia i reira ki Mau-
nga Karamere, a, hoki ana i reira ki
Hamaria.

UPOKO 3.

NA, ko Iehorama tama a Ahapa te
kingi o Iharaira i Hamaria i te
tekau ma waru o nga tau o Iehohapata
kingi o Hura, a, kotahi tekau ma rua
nga tau i kingi ai ia.
2 I mahi kino ano ia i te aroaro o
Ihowa; otiia kihai i rite ki ta tona pāpā,
ki ta tona whaea. I whakakahoretia
atu hoki e ia te pou o Paara i hangā e
tona pāpā.
3 Heoi i piri ano ia ki nga hara o Iero-
poama tama a Nepata i mea nei i a Iha-
raira kia hara: kihai era i whakarerea
e ia.
4 ¶ Na, he kai tiaki hipi a Meha
kingi o Moapa: a, tana takoha ki te
kingi o Iharaira, kotahi rau mano nga
reme, kotahi rau mano ano hoki nga
hipi toa, *me* te huruhuru *ano hoki*.
5 A, te matenga o Ahapa, ka whaka-
keke te kingi o Moapa ki te kingi o
Iharaira.
6 ¶ Na, haere atu ana a Kingi Ieho-
rama i taua wa ano i Hamaria, a, taua
ana e ia a Iharaira katoa.
7 Na, haere ana ia, a unga tangata ana
ki a Iehohapata kingi o Hura hei ki atu,
Kua whakaeke te kingi o Moapa ki a
au: kia haere taua ki Moapa ne? ki te
whawhai? Na, ko te meatanga mai a
tera, Ka haere ahau; ahau, a koe, rite
tonu; toku iwi, tou iwi, rite tonu; oku
hoiho, ou hoiho, rite tonu.
8 I mea ano ia, Me na tehea ara taua?
A ka mea tera, Me na te ara i te koraha
o Eroma.
9 Na, haere ana te kingi o Iharaira,
ratou ko te kingi o Hura, ko te kingi
o Eroma. He ara awhio to ratou, e
whitu nga ra. Heoi kahore he wai mo
te ope, me nga kararehe ano hoki e whai
ana i a ratou.
10 Na, ko te meatanga a te kingi o
Iharaira, Aue, kua karangatia nei e
Ihowa enei kingi tokotoru kia hoatu ai
ratou ki te ringa o Moapa!
11 Na, ka mea mai a Iehohapata, Ka-
hore ianei i konei tetahi poropiti a Ihowa
hei uinga atu ma tatou i ta Ihowa? Na,
ka whakahokia mai e tetahi o nga ta-
ngata a te kingi o Iharaira, i mea ia,
Ko Eriha tama a Hapata tenei, tera i
riringi ra i te wai ki runga ki nga ringa
o Iraia.
12 Na, ka mea a Iehohapata, Kei a ia
te kupu a Ihowa. Na, haere ana te
kingi o Iharaira ratou ko Iehohapata ko
te kingi o Eroma ki a ia.
13 Na, ko te meatanga mai a Eriha ki
te kingi o Iharaira, He aha ahau nau?
Haere ki nga poropiti a tou pāpā, ki nga
poropiti ano hoki a tou whaea. A ka
mea te kingi o Iharaira ki a ia, Kati ra:
kua karangatia nei hoki enei kingi e
toru e Ihowa kia hoatu ai ratou ki te
ringa o Moapa.
14 Ano ra ko Eriha, E ora ana a Ihowa
o nga mano e tu nei hoki ahau ki tona
aroaro, ina, me i kahore taku whakaaro
ki te mata o Iehohapata kingi o Hura, e
kore ahau e titiro atu ki a koe, e kore
ano hoki e kite i a koe.
15 Na, tikina atu ki a au aianei tetahi
kai whakatangi hāpa. A, te whakata-
ngihanga a te kai whakatangi, na, kua
tae iho ki a ia te ringa o Ihowa.
16 Na, ko tana meatanga ake, Ko te
kupu tenei a Ihowa, Kia kapi te raorao
nei i te waikeri.
17 Ko te kupu hoki tenei a Ihowa, E
kore e kitea e koutou he hau, e kore ano
hoki e kitea he ua, heoi ka ki tenei rao-
rao i te wai; a ka inu koutou me a kou-
tou kahui, me a koutou kararehe.
18 Na, he mea noa ake tenei ki ta
Ihowa titiro iho: ka homai ano hoki
nga Moapi ki o koutou ringa.

19 Ka patua ano hoki e koutou nga pa
taiepa katoa, me nga pa pai katoa, ka
tuaina hoki nga rakau pai katoa, ka
tanumia nga poka wai katoa, a ka kino
nga mara pai i a koutou, ka meatia ki te
kohatu.
20 Na, i te ata i te whakaekenga o te
whakahere toto-kore, na, he wai te puta
mai ana i te ara o Eroma! a, kapi ana
te whenua i te wai.
21 ¶ A, te rongonga o nga Moapi
katoa kua tae mai aua kingi ki te wha-
whai ki a ratou, na, ka huihuia e ratou
nga mea whitiki i te whitiki, me te
hunga ano i kaumatua ake; a, tu ana i
te rohe.
22 A, to ratou marangatanga ake i te
ata, na, e whiti mai ana te ra ki runga
ki te wai; na, te tirohanga atu a nga
Moapi i tenei taha ki te wai, mura tonu,
ano he toto.
23 Ki tonu ake ratou, He toto tera!
Koia rawa ano! kua tukitukia nga
kingi: he mea patu ratou na ratou ano.
Na, Ki te muru taonga, e Moapa!
24 Na, haere mai ana ratou ki te puni
o Iharaira. Te tino whakatikanga o
Iharaira: patua iho nga Moapi; a, rere
ana ratou i to ratou aroaro. Na, haere
tonu atu ratou, patu tonu atu i nga
Moapi i to ratou whenua.
25 Pakarukarua ana hoki e ratou nga
pa; makā ana e ratou tana kohatu,
tana kohatu, ki nga wahi pai katoa, a,
kapi noa iho; tanumia ana e ratou nga
puna wai katoa, tuakina ana hoki e
ratou nga rakau pai katoa; toe rawa
ake, ko nga kohatu o Kiri-harahete:
otiia i taiawhiotia ano tera e nga kai piu
kohatu, patua iho.
26 ¶ A, te kitenga o te kingi o Moapa
kahore ia e kaha ki te whawhai, ka
mau ia ki etahi tangata e whitu rau, he
hunga unu hoari, hei hoa mona, hei
wahi atu ki te kingi o Eroma. Otiia
kihai i taea.
27 Katahi ia ka mau ki tana tamaiti
matamua, ko ia nei hei kingi i muri i a
ia, a, whakaekea ana hei whakahere ki
runga ki te taiepa. Na, nui atu te mo-
rikarika ki a Iharaira. Katahi ratou ka
whakarere i a ia, a, hoki ana ki to ratou
whenua.

UPOKO 4.

NA, i tangi tetahi o nga wahine a
nga tama a nga poropiti ki a
Eriha, i mea, Kua mate to pononga
taku tahu, e mohio ana ano koe i wehi to
pononga i a Ihowa: na, kua tae mai te
kai whakatarewa moni ki te tango i aku
tamariki tokorua hei pononga mana.
2 Na, ka mea mai a Eriha ki a ia, Ko
te aha kia meatia e ahau mau? whaka-
aturia mai he aha tau i roto i te whare?
Ano ra ko tera, Kahore rawa he mea a
to pononga i roto i te whare; kotahi
tonu te pāta hinu.
3 Na, ko tana meatanga mai, Tikina,
tonoa etahi oko mau i waho, i ou hoa
tata katoa; hei nga oko takoto kau;
kei torutoru.
4 A ka tae koe ki roto, tutakina te
tatau ki a koutou ko o tamariki; katahi
ka riringi atu ki roto ki aua oko katoa:
me hapai atu ano hoki te mea kua ki.
5 Na, haere atu ana ia, a, tutakina atu
ana te tatau ki a ia ratou ko ana tama-
riki. Ko ratou hei kawe mai ki a ia, a,
ko ia hei riringi ki roto.
6 A ka ki nga oko, na, ka mea ia ki
tana tama, Mauria mai ano he oko ki a
au. A ka mea tera ki a ia, Kahore atu
ano he oko. Na, mutu ake te hinu.
7 Na, haere ana ia, korerotia atu ana
ki ta te Atua tangata. Ano ra ko tera,
Haere, hokona taua hinu, utua to moni
tarewa; a ko te toenga hei oranga mo
koutou ko o tamariki.
8 ¶ Na, he ra ano ka haere atu a
Eriha ki Huneme. A, kei reira tetahi
wahine nui: na, ka tohe tera ki a ia,
kia kai taro: na, i nga wa katoa i tika
ai ia na reira, ka peka atu ia ki te kai
taro.
9 Na, ko te meatanga a tera ki tona
tahu, Nana, e mohio ana ano ahau he
tangata tapu na te Atua tenei e haereere
tonu nei na to tatou *wahi*.
10 Na, kia hangā e tatou tetahi ruma
nohinohi ki runga i te taiepa, a, kia
waiho e tatou he moenga mona ki reira,
he tepara, he nohoanga, he rama, mo
tana haere mai ki a tatou, na, ka peka
atu ia ki reira.
11 Na, i tetahi o aua ra ka tae ia ki
reira; a, peka atu ana ki taua ruma,
takoto ana i reira.
12 Na, ko tana meatanga ake ki tana
tangata ki a Kehati, Karangatia te Hu-
nami nei. Na, karangatia ana ia e ia,
a, tu ana tera ki tona aroaro.
13 Na, ko tana kianga atu ki te ta-
ngata, Mea atu ki a ia, Nau katoa enei
whakaaro i whakaaro mai ki a maua.
Ko te aha kia meatia mau? e mea ana
ranei koe kia korerotia koe ki te kingi,
ki te rangatira ope ranei? Ano ra ko
tera, Kei waenganui nei au i toku iwi
e noho ana.
14 Na, ka mea ake ia, Ko te aha ra

kia meatia mana? Ano ra ko Kehati, Hore rawa ana tama, he koroheke ano hoki tona tahu.
15 Na, ka mea ake ia, Karangatia, Na, karangatia ana ia e ia, a, tu ana tera i te kuwaha.
16 Katahi ia ka mea atu, Kei tenei wa nei ano, kei te wa o to te *tangata* oranga e rite ai, ka awhi koe i te tamaiti. Ano ra ko tera, Kaua, e taku ariki, he tangata na te Atua hoki *koe*, kaua e teka ki to pononga wahine.
17 Na, ka hapu taua wahine, a ka whanau he tamaiti i taua wa ano, i te wa o to te *tangata* oranga i rite ai, i tera i kiia mai e Eriha ki a ia.
18 ¶ A, te kaumatuatanga ake o taua tamaiti, i tetahi o aua ra ka haere atu ia ki tona pāpā ki nga kai kokoti.
19 Na, ko tana meatanga atu ki tona pāpā, Taku mātenga! taku mātenga! Na ka mea tera ki tetahi tamaiti, Kawea atu ki tona whaea.
20 Na, hapainga ana e ia, a kawea atu ana ki tona whaea. Na, noho ana ki runga i ona turi, a poutumaro noa te ra. Katahi ka mate.
21 Na, haere ana ia ki runga, whakatakotoria ana ia ki runga ki te moenga o te tangata a te Atua; na, kua tutakina atu tera e ia ki roto, puta mai ana ki waho.
22 Na, ko tana karangatanga atu ki tona tahu, ka mea, Tena, ungā mai tetahi o nga taitamariki na ki a au, me tetahi o nga kaihe, kia rere ai ahau ki te tangata a te Atua, ka hoki mai ai.
23 Ano ra ko tera, He aha koe i haere ai ki a ia inaianei? ehara nei hoki i te kowhititanga marama, i te hapati ranei. Ka mea mai ano ia, E pai ana ano.
24 Na, whakanohoia ana e ia te kaihe, a ka mea ki tana tangata, Arahina atu, Haere tonu. Kaua e whakamutua to rere, kaua e wkakaaro mai ki a au, kia mea ra ano ahau ki a koe.
25 Na, haere ana ia, a ka tae ki te tangata a te Atua ki Maunga Karamere. A, te kitenga atu o te tangata a te Atua i a ia i tawhiti, ka mea ia ki tana tangata ki a Kehati, Nana, te Hunami ra!
26 Na, tena, rere atu ki te whakatau i a ia, ka mea atu ki a ia, Kei te pai ranei koe; kei te pai ranei tou tahu; kei te pai ranei te tamaiti? Ano ra ko ia, Kei te pai.
27 Na, ko tana haerenga mai ki te tangata a te Atua, ki te maunga, hopukia atu ana e ia ona waewae. Na, ka haere mai a Kehati ki te pana atu i a ia. Heoi ka mea te tangata a te Atua, Waiho ra, e mamae ana hoki tona ngakau; i hunā hoki *tenei* e Ihowa ki a au, kihai hoki i whakaaturia mai e ia ki a au.
28 Na, ko te meatanga ake a tera, I tonoa ranei e ahau tetahi tamaiti i toku ariki? kihai ianei ahau i mea, Kaua ahau e tinihangatia.
29 Katahi ia ka mea ki a Kehati, Whitikiria tou hope, maua atu hoki toku tokotoko i tou ringa, a haere: ki te tutaki koe ki te tangata, kaua e owha atu ki a ia; a, ki te owha mai tetahi ki a koe, kaua e whakahoki kupu atu ki a ia; kia whakatakotoria ra ano e koe toku tokotoko ki runga ki te mata o te tamaiti.
30 Na, ko te meatanga ake a te whaea o te tamaiti, E ora ana a Ihowa, e ora ana hoki tou wairua, e kore ahau e whakarere i a koe. Na, whakatika ana ia, haere ana i muri i te wahine.
31 Na, ko Kehati kua pahemo atu ki mua i a raua, a, whakatakotoria ana e ia te tokotoko ki runga ki te mata o te tamaiti. Heoi kahore he reo, kahore hoki he ohonga ake. Na, hoki mai ana ia ki te whakatau i a ia, A ka korero atu ki a ia, ka mea, Kihai i korikori te tamaiti.
32 Heoi haere mai ana a Eriha ki te whare. Na, ko te tamaiti e takoto ana i runga i tona moenga, mate tonu.
33 Na, haere ana ia ki roto, tutakina ana e ia te tatau ki a raua tokorua. Kei te inoi ki a Ihowa.
34 Na, piki ana ia ki runga, a, takoto ana ki runga ki te tamaiti; meatia iho e ia tona mangai ki runga ki to tera mangai, ona kanohi ki runga ki o tera kanohi, ona ringa ki runga ki o tera ringa; tapapa tonu ia ki runga ki a ia: na kua mahana nga kiko o te tamaiti.
35 Na, hoki iho ana ia, a kopikopiko noa ana i roto i te whare. Na, piki ana ano ia ki runga, a tapapa ana ki runga ki a ia. Na, kua tihe te tamaiti, e whitu nga tihenga. Na, kua titiro nga kanohi o te tamaiti.
36 Katahi tera ka karanga atu ki a Kehati, ka mea, Karangatia taua Hunami. Na, karangatia ana e ia, a haere mai ana tera ki a ia, ka mea atu ia, Tangohia atu to tamaiti.
37 Na, haere mai ana tera, a, hinga ana ki ona waewae, piko ana ki te whenua. Na, tangohia ana e ia tana tamaiti, a haere ana.
38 ¶ Na, hoki ana a Eriha ki Kirikara: a, he mate-kai ano kei te whenua. Na, kei tona aroaro nga tamariki a nga poropiti e noho ana. A ka mea

ia ki tana tangata, Whakaekea te kohua
nui, kohuatia he kai ma nga tamariki
a nga poropiti.
39 Na, te haerenga atu o tetahi ki te
parae ki te kohi puwha, kua kitea e ia
tetahi *rakau* maori *tuā* waina nei; na,
whakiia ana e ia etahi o ona hua maori;
ki tonu tona kakahu; haere mai ana
ia, katokatohia iho ki roto ki te kohua,
ki nga mea i kohuatia ra: kihai hoki
i mohiotia e ratou.
40 Na, ringitia ana e ratou hei kai
ma nga tangata, a, ta ratou kainga iho
i te mea i kohuatia ra, na, ka karanga
ratou, ka mea, He mate kei roto i te
kohua, e te tangata a te Atua! Na,
kihai i taea e ratou te kai.
41 Na, ko tana meatanga ake, Tena,
kawea mai he paraoa. Na, makā ana
e ia ki roto ki te kohua. Katahi ia ka
mea, Ringitia ma te hunga nei, hei kai
ma ratou. Na, kua kore noa iho he hē
i roto i te kohua.
42 ¶ Na, ka tae mai tetahi tangata o
Paara-hariha, a, kawea mai ana e ia
etahi taro matamua ma te tangata a te
Atua, e rua tekau nga taro, he mea
parei, me etahi hua witi i roto i te ko-
paki. Na, ka mea ia, Hoatu ki te hunga
nei, hei kai ma ratou.
43 Ano ra ko tana tuari, Ha, me hoatu
ranei tenei e ahau ma nga tangata ko-
tahi rau? Ano ra ko ia, Hoatu ma te
hunga nei, hei kai ma ratou, ko ta
Ihowa kupu hoki tenei, Ka kainga, a
toe ake.
44 Na, hoatu ana e ia ki to ratou aro-
aro, a kainga ana e ratou, toe ake; i
rite tonu ki ta Ihowa kupu.

UPOKO 5.

NA, he tangata nui i te aroaro o tona
ariki a Naamana rangatira ope o
te kingi o Hiria, e whakanuia ana hoki;
no te mea i waiho ia e Ihowa hei kai
homai i te oranga ki a Hiria. He ta-
ngata marohirohi ano hoki ia, he toa;
otiia he repera.
2 Na, i haere atu nga torohe a nga
Hiriani, a, riro parau mai ana i a ratou
tetahi kotiro iti i te whenua o Iharaira;
na, ka waiho ia ma te wahine a Na-
amana.
3 Na, ko te meatanga ake a tera ki
tona rangatira, Aue! me i tata toku
ariki ki te poropiti i Hamaria! Katahi
ano he kai whakaora mo tona repera.
4 Na, kua haere *tetahi*, kua korero ki
tona ariki, kua mea, Ko nga korero
tenei a te kotiro i *riro* mai i te whenua
o Iharaira.
5 Na, ko te meatanga ake a te kingi o
Hiria, Haere mai, haere, me tuku puka-
puka atu e ahau ki te kingi o Iharaira.
Heoi haere ana ia, a, maua atu ana e
tona ringa tekau nga taranata hiriwa, e
ono mano nga koura, tekau nga whaka-
rua kakahu.
6 Na, kawea ana e ia te pukapuka ki
te kingi o Iharaira; ko te korero *tenei*.
Na, ka tae tenei pukapuka ki a koe, ko
taku tangata tena ko Naamana kua
ungā atu e ahau ki a koe, kia whakao-
rangia e koe tona repera.
7 A, te korerotanga a te kingi o Iha-
raira i te pukapuka, na, haea ana e ia ona
kakahu, ka mea, He atua ianei ahau hei
whakamate, hei whakaora, i tono mai
ai tenei tangata ki a au kia whakaora-
ngia te repera o te tangata? Na, kia
mohio mai koutou, kia kite e rapu ana
ia i te take riri ki a au.
8 ¶ A, te rongonga o Eriha tangata a
te Atua kua haea e te kingi o Iharaira
ona kakahu, na, ka unga tangata atu ia
ki te kingi hei mea atu, He aha i haea
ai e koe ou kakahu? kia haere mai ra ia
ki a au, a ka mohio ia he poropiti tenei
kei a Iharaira.
9 Na, haere mai ana a Naamana, me
ona hoiho, me tana hariata, a, tu ana ki
te tatau o te whare o Eriha.
10 Na, ka ungā atu he tangata e
Eriha ki a ia, hei mea, Haere, kia whitu
nga horoinga ki Horano, a ka hoki mai
ou kikokiko ki a koe, ka ma koe.
11 Te tino riringa o Naamana, haere
ana, ka mea, Nana, i ki ahau, Tera ia e
puta mai, e tu, e karanga ki te ingoa
o Ihowa, o tona Atua, ka whakahaere
hoki i tona ringa ki te wahi, a ka wha-
kaorangia te repera.
12 Ehara ianei a Apana raua ko Para-
para nga awa o Ramahiku i te pai atu i
nga wai katoa o Iharaira? kaua ianei
ahau e horoi ki era, kia ma ai ahau?
Na, tahuri atu ana ia, a, haere riri atu
ana.
13 Katahi ka whakatata mai ana ta-
ngata, a ka korero ki a ia, ka mea, E
taku pāpā, me i nui te mea i korerotia
e te poropiti ra ki a koe, e kore ianei e
meatia e koe, na, tera noa ake i a ia ka
ki mai nei ki a koe, Horoi kia ma ai.
14 Na, haere ana ia ki raro, a, e whitu
ana rukuhanga ki Horano; pera tonu
ia me ta te tangata a te Atua i korero
ai, a, hoki mai ana ona kikokiko, ano he
kikokiko no te tamaiti iti: na, kua ma.
15 ¶ Na, hoki mai ana ia ki te tangata

a te Atua, a ia me tana huihui katoa. Te taenga mai, ka tu ki tona aroaro, ka mea, Nana, katahi au ka mohio, kahore he Atua o nga whenua katoa, kei a Iharaira anake. Na, tena, kia tangohia e koe tetahi manaakitanga a to pononga.

16 Ano ra ko tera, E ora ana a Ihowa kei tona aroaro nei au e tu nei, e kore e tangohia e ahau. Na, tohe ana tera ki a ia kia tangohia; heoi whakakahore tonu ia.

17 Ano ra ko Naamana, E kore ianei tetahi oneone e homai ki to pononga hei te pikaunga ma nga muera e rua? e kore hoki to pononga e mea i te tahunga tinana, i te patunga tapu ranei, a muri ake ma etahi atua ke; engari ma Ihowa.

18 Kia whakarerea noatia iho e Ihowa te hara o tenei mea a tou pononga, *ara*, ka haere toku ariki ki te whare o Rimono ki reira koropiko ai, a ka taupuhipuhi ano ia ki toku ringa, a ka koropiko ahau i roto i te whare o Rimono: ka koropiko ahau i roto i te whare o Rimono, kia whakarerea noatia iho e Ihowa te hara o tenei mea a to pononga.

19 Ano ra ko tera ki a ia, Haere marie. Na, mawehe atu ana ia i a ia; he iti nei te wahi.

20 ¶ Na, ko te meatanga ake a Kehati kai mahi a Eriha, a ta te Atua tangata, Na, kua ata hanga nei toku ariki ki tenei Hiriani, ki a Naamana, kihai i tangohia i tona ringa nga mea i kawea mai nei e ia: e ora ana a Ihowa ka oma atu ahau ki te whai i a ia, ka tangohia ano hoki e ahau etahi mea i a ia.

21 Na, kei te whai a Kehati i a Naamana. A, te kitenga o Naamana *i a ia* e whai mai ana i muri i a ia, na, ka marere iho i te hariata ki te whakatau i a ia, a ka mea atu, He pai ranei?

22 Ano ra ko tera, He pai. I ungā mai ahau e toku ariki hei ki atu, Tenei etahi taitamariki tokorua kua tae mai ki a au i Maunga Eperaima no nga tamariki a nga poropiti, tena tetahi taranata hiriwa kia homai e koe ma raua; kia rua ano hoki nga whakarua kakahu.

23 Na, ko te meatanga a Naamana, Whakaaetia mai nga taranata e rua kia tangohia e koe. Na, tohea ana ia e ia, a, takaia ana e ia nga taranata hiriwa e rua ki roto ki nga pēke e rua, me nga whakarua kakahu e rua, a, hoatu ana ki ana tangata tokorua hei mau ki tona aroaro.

24 A, tona taenga atu ki te puke, ka tangohia e ia i o raua ringa, a, whakatakotoria ana ki te whare. Na, tukua atu ana e ia aua tangata, a, haere ana raua.

25 Na, haere ana ia ki roto, a, tu ana ki te aroaro o tona ariki. Na, ko te meatanga a Eriha ki a ia, I hea *koe*, e Kehati? Ano ra ko ia, Kahore noa iho to pononga i haere ki tetahi wahi.

26 Na, ko tana meatanga atu ki a ia, Kihai ianei toku ngakau i haere *tahi i a koe* i te tahuritanga mai a taua tangata i runga i tona hariata ki te whakatau i a koe? Ko te wa ianei *tenei* mo te tango moni, mo te tango kakahu, mara oriwa, mara waina, hipi, kau, pononga tane, pononga wahine?

27 Na, tera e piri te repera o Naamana ki a koe, ki tou uri ano hoki, a, ake ake. Na, haere atu ana ia i tona aroaro, he repera, *ma tonu*, ano he hukarere.

UPOKO 6.

A, I mea ano nga tamariki a nga poropiti ki a Eriha, Nana, te wahi e noho nei matou i tou aroaro he kuiti rawa mo tatou.

2 Tena, kia haere tatou ki Horano, a, kia tangohia mai i reira he kurupae e tenei tangata, e tenei tangata o tatou, ka hanga ai i tetahi wahi ki reira hei nohoanga mo tatou. Ano ra ko ia, Haere.

3 Na, ko te meatanga ake a tetahi, Tena, whakaae mai kia haere koe i o pononga. Ano ra ko ia, Me haere ano ahau.

4 Na, haere tahi ana ratou. Te taenga atu ki Horano; kei te tapatapahi rakau.

5 Heoi e tua ana tetahi i te kurupae, ko te mareretanga atu o te toki ki te wai. Na, ka karanga mai ia ka mea, Aue, e toku ariki! he toki na te tangata.

6 Na, ko te meatanga mai o te tangata a te Atua, Tena koa te wahi i marere atu ai *te toki?* Na, whakakitea mai ana e ratou taua wahi. Na, tapahia ana e ia tetahi rakau, a makā atu ana ki reira. Na, kua mānu taua rino.

7 Katahi ia ka mea atu, Tangohia ake ki a koe. Na, ka totoro atu tona ringa, a tangohia mai ana e ia.

8 ¶ Na, ka whawhai te kingi o Hiria ki a Iharaira, A ka whakatakoto whakaaro ki ana tangata, ka mea, Te wahi hei puni moku, kei mea.

9 Na, ka tono tangata atu te tangata a te Atua ki te kingi o Iharaira hei ki atu, Kia tupato kei tika koe na taua wahi: kua haere mai hoki nga Hiriani ki raro ki reira.

10 Katahi te kingi o Iharaira, ka unga
tangata atu ki taua wahi i ki ai te ta-
ngata a te Atua ki a ia, i whakatupato
ai ia i a ia. Na, ko tana whakaorangu
i a ia i reira: ehara ano hoki i te mea
he whakaoranga tuatahi, tuarua.
11 Na, poheua noa iho te ngakau o te
kingi o Hiria i tenei mea, a ka karanga
ia ki ana tangata, ka mea ki a ratou. E
kore ianei koutou e whakaatu mai ki a
au ko wai o tatou e mea ana ki te kingi
o Iharaira?
12 Na, ko te meatanga mai a tetahi o
ana tangata, Kahore, e toku ariki, e te
kingi; engari ko Eriha te poropiti o
Iharaira hei whakaatu ki te kingi o Iha-
raira i nga kupu e korero ai koe i tou
whare moenga.
13 ¶ Na, ko ta tera meatanga atu,
Tikina, tirohia, kei hea ia, a ka unga
tangata atu ahau ki te tiki i a ia. Na,
ka whakaatu mai tetahi ki a ia; ka,
mea, Nana, kei Rotana.
14 Na, tonoa atu ana e ia etahi hoiho,
etahi hariata ki reira, he nui te ope. A,
haere po mai ana ratou, karapotia ana e
ratou te pa.
15 Na, te marangatanga o te kai mahi
o te tangata a te Atua i te ata, te puta-
nga atu ki waho, na, he taua e karapoti
ana i te pa! me nga hoiho me nga
hariata. Na ka mea mai tana tangata
ki a ia, Aue, e taku ariki, me aha tatou?
16 Ano ra ko ia, Kaua e wehi. Hira
ake hoki o tatou hoa i o ratou hoa.
17 Na, ka inoi a Eriha, a ka mea, E
Ihowa, kia titiro ona kanohi, kia kite ai
ia. Na, whakatirohia ana nga kanohi
o taua taitamariki, a ka kite ia, na, kapi
tonu te maunga i nga hoiho, i nga hari-
ata ahi i nga taha katoa o Eriha.
18 Na, to ratou haerenga mai ki raro
ki a ia, ka inoi a Eriha ki a Ihowa, a ka
mea, Tena ra, patua tenei iwi ki te ma-
tapotanga Na, patua ana ratou e ia ki
te matapotanga, pera tonu ia me ta Eriha
i ki ai.
19 ¶ Na, ko te meatanga atu a Eriha
ki a ratou. Ehara tenei i te huarahi,
ehara ano hoki tenei i te pa, Haere mai
tatou, a maku koutou e arahi atu ki ta
koutou tangata e rapu nei. Heoi arahina
atu ana ratou e ia ki Hamaria.
20 A, te taenga atu ki Hamaria, ka
mea a Eriha, E Ihowa, whakatirohia
nga kanohi o enei, kia kite ai ratou. Na,
whakatirohia ana e Ihowa o ratou kanohi,
a ka kite ratou. Na, ko waenganui pu
o Hamaria.
21 Na, ka mea te kingi o Iharaira ki
a Eriha i tona kitenga i a ratou, Kia
patua e au, e toku pāpā? kia patua
e au?
22 Ano ra ko ia, Kei patua e koe. E
patua ranei e koe au i hopu ai ki to
hoari, ki to kopere? Whakatakotoria he
taro, he wai ki to ratou aroaro, a, kia
kai ratou, kia inu, kia hoki ano hoki ki
to ratou ariki.
23 Na takā ana e ia he kai ma ratou,
he nui; a, kai ana ratou, inu ana. Ka-
tahi ka tukua atu ratou e ia, a, haere
ana ratou ki to ratou ariki. Na, heoi
ano haerenga mai o nga taua a nga
Hiriani ki te whenua o Iharaira.
24 ¶ Na, muri iho i tenei ka huihuia
e Pene-harara kingi o Hiria tana ope
katoa, a haere ana, whakapaea ana a
Hamaria.
25 Na, nui atu te mate-kai o Hamaria.
Nana, whakapaea ana a reira e ratou, a,
te utu mo te upoko kaihe, e waru tekau
nga hiriwa, na, te paru kukupa e ki ai
te kapa, kia kotahi o ona wahi e wha, e
rima nga hiriwa.
26 Na, e tika atu ana te kingi o Iharaira
na te taiepa, a ka karanga mai tetahi
wahine ki a ia, ka mea, Whakaorangia,
e te ariki, e te kingi.
27 Ano ra ko ia, Ka kore nei a Ihowa
e whakaora i a koe, kei hea he mea maku
hei whakaora i a koe? kei te patunga
witi ranei? kei te poka waina ranei?
28 I mea ano te kingi ki a ia, He *mate*
aha tou? Ano ra ko ia, I mea mai tenei
wahine ki a au, Homai to tamaiti hei
kai ma taua aianei, a, ko taku tamaiti hei
kai ma taua apopo.
29 Na, kohuatia ana e maua taku ta-
maiti, kainga ana e maua; na, ko taku
meatanga atu ki a ia i te aonga ake,
Homai to tamaiti hei kai ma taua. Na,
hunā ana e ia tana tamaiti.
30 ¶ Te rongonga o te kingi i nga
kupu a taua wahine, haea ana e ia ona
kakahu, a, i a ia e haere atu ana i runga
i te taiepa, ka kite te iwi, na, he kakahu
taratara tena kei roto atu kei tona kiri.
31 Na, ko tana meatanga ake, Kia
meatia mai tenei ki a au e te Atua, me
tetahi atu mea ano hoki, ki te u te mā-
tenga o Eriha tama a Hapata ki runga
ki a ia aianei.
32 Na, kei te noho tera a Eriha i roto i
i tona whare, ratou tahi ko nga kaumatua
e noho ana. Na, kua ungā mai e tera
te tangata i tona aroaro. Kiano te karere
i tae noa mai ki a ia, ka mea ia ki nga
kaumatua, Kia kite koutou kua unga
tangata mai tenei tama a te kai kohuru
ki te tango i toku upoko. Kia mohio
koutou; e tae mai te karere, tutakina te

tatau; kia u te pupuri i a ia ki te tatau. He teka ianei kei muri i a ai te tapuae o nga waewae o tona ariki.
33 I a ia ano e korero ana ki a ratou, na, ko te karere i haere mai ki a ia. Ano ra ko ia, Nana, na Ihowa tenei kino; ko te aha ake taku e tatari atu ai i a Ihowa?

UPOKO 7.

ANO ra ko Eriha, Whakarongo mai koutou ki te kupu a Ihowa; Ko te kupu tenei a Ihowa, Kia penei apopo *ka riro* te mehua paraoa mo te hekere, nga mehua parei e rua mo te hekere, i te kuwaha ano o Hamaria.
2 Na, ka whakahokia mai ki te tangata a te Atua e tetahi rangatira nona nei te ringa i okioki ai te kingi; i mea ia, Nana, *ki* te hangā e Ihowa etahi matapihi ki te rangi, ka rite tenei kupu. Ano ra ko ia, Tera ou kanohi e kite; otiia e kore tetahi wahi o taua mea e kainga e koe.
3 ¶ Na, kei te kuwaha o te kēti etahi tangata tokowha, he repera, a ka mea ratou tetahi ki tetahi, He aha tatou i noho ai i konei, a, kia mate ra ano tatou?
4 Ki te mea tatou, Tatou ka haere ki roto ki te pa, na, ko te mate-kai kei roto i te pa, a ka mate ano tatou ki reira: a, ki te noho tatou i konei, ka mate ano tatou. Na, kia haere tatou aianei, kia auraki atu ki te ope o nga Hiriani. Ki te whakaorangia tatou e ratou, ka ora tatou: ki te whakamatea, heoi ano, ka mate.
5 Na, maranga ana ratou i te mea ka kakarauri, haere ana ki te puni o nga Hiriani. Te taenga atu ki te pito o te puni o nga Hiriani, na, kahore o reira tangata.
6 Na te Ariki hoki i mea te puni o nga Hiriani kia rongo i te haruru hariata, i te haruru hoiho, i te haruru o te ope nui. Na, ko ta ratou meatanga tetahi ki tetahi, Nana, kua utua nga kingi o nga Hiti ratou ko nga kingi o nga Ihipiana e te kingi o Iharaira hei hoa whawhai mo tatou, kia haere mai ki te whawhai ki a tatou.
7 Na, whakatika ana ratou, rere ana i te mea ka kakarauri; whakarerea ake e ratou o ratou teneti, o ratou hoiho, o ratou kaihe, me nga aha noa o te puni, a rere ana, he wehi kei mate.
8 Te taenga atu o aua repera ki te pito o te puni, na, haere ana ratou ki roto ki tetahi teneti: na, kei te kai, kei te inu ratou, katahi ka tangohia ake e ratou i reira he hiriwa, he koura, he kakahu, a haere ana, hunā ana e ratou; na, hoki mai ana ratou, haere ana ki roto ki tetahi atu teneti, na, ka tangohia mai ano e ratou i reira, a, haere ana, hunā ana e ratou.
9 Na, ko ta ratou meatanga tetahi ki tetahi, Ehara i te tika ta tatou e mea nei, he rangi rongo pai tenei rangi, a, e noho wahangu ana tatou: ki te tatari tatou kia mārama te ata, tera e rokohanga tatou e te he. Na, hoatu, kia haere tatou ki te whare o te kingi korero ai.
10 Na, haere ana ratou, karanga ana ki te kai tiaki o te kuwaha o te pa, na, ka whakaaturia atu e ratou ki a ratou, ka mea, To matou haerenga atu ki te puni o nga Hiriani, na, kahore he tangata o reira, kahore he reo tangata; ko nga hoiho anake e here ana, me nga kaihe e here ana, me nga teneti e *tu* ana ano.
11 Na, karangatia ana e ia nga kai tiaki o te kuwaha, a, korerotia atu ana e ratou ki te whare o te kingi i roto atu.
12 ¶ Na, whakatika ana te kingi i te po, a ka mea ki ana tangata, Maku e whakaatu ki a koutou aianei ta nga Hiriani e mea nei ki a tatou. E mohio ana ratou e mate ana tatou i te kai; koia ratou i haere atu ai i te puni ki te parae piri ai, e ki ana, Tera e puta mai ratou i roto i te pa, a ka hopukia oratia e tatou, ka tae ano hoki tatou ki roto ki te pa.
13 Katahi ka whakahokia mai e tetahi o ana tangata, a ka mea, Kia tangohia etahi o nga hoiho kua mahue nei, kia rima, o enei kua mahue nei ki konei; (nana, penei tonu ratou me te huihui katoa o Iharaira kua mahue nei ki konei; nana, rite tonu ratou ki te huihui katoa o Iharaira kua moti ra:) kia tonoa atu hoki ratou e tatou kia kite.
14 Katahi ka tangohia e ratou etahi hoiho hariata, e rua, a, ungā ana e te kingi ki te whai i te ope o nga Hiriani; i mea ia, Tikina, tirohia.
15 Na, haere ana raua ki te whai i a ratou, a Horano ra ano. Na, kapi tonu te ara katoa i nga kakahu, i nga mea i makā atu e nga Hiriani i to ratou potatutatunga. Na, hoki mai ana aua tangata ki te korero ki te kingi.
16 Na, ko te putanga mai o te iwi ki waho; kei te pahua i te puni o nga Hiriani. Na, *te utu* mo te mehua paraoa, kotahi ano hekere, a, e rua nga mehua

parei mo te hekere: i rite tonu ki ta
Ihowa kupu.
17 ¶ Na, i whakaritea e te kingi ko
te rangatira i okioki atu nei ia ki tona
ringa, hei rangatira mo te kuwaha. Na,
takahia iho ia e te iwi ki te kuwaha, a
mate ake; i rite tonu ki ta te tangata
a te Atua i korero ai, ki tana ra i korero
ai i te haerenga mai o te kingi ki raro
ki a ia.
18 I rite tonu ano hoki ki ta te ta-
ngata a te Atua i korero ai ki te kingi, i
mea ai, E rua nga mehua parei mo te
hekere, kotahi ano hoki mehua paraoa
mo te hekere i te kuwaha o Hamaria i
te wa penei apopo.
19 Na, ko te whakahokinga mai a taua
rangatira ki te tangata a te Atua, te mea-
tanga mai, Nana, Ki te hangā e Ihowa
etahi metapihi ki te rangi, ka rite tenei
kupu. Na, ko ta tera meatanga ake,
Tera ou kanohi e kite; otiia e kore te-
tahi wahi o taua mea e kainga e koe.
20 Pera tonu te meatanga ki a ia:
i takahia hoki ia e te iwi ki te kuwaha,
a mate ake.

UPOKO 8.

KATAHI ka korero atu a Eriha ki
te wahine nāna nei te tamaiti i
whakaorangia e ia, ka mea. Whaka-
tika, haere koutou ko tou whare, a, e
noho ki tau wahi e noho ai koe: kua
karangatia hoki e Ihowa he mate-kai,
a ka tae mai ano ki te whenua, e whitu
nga tau.
2 Na, ka whakatika taua wahine, ka
mea i ta te tangata a te Atua i ki ai, a,
haere ana ratou ko tona whare, noho
ana ki te whenua o nga Pirihitini, e
whitu nga tau.
3 Na, te takanga o nga tau e whitu,
ka hoki mai taua wahine i te whenua o
nga Pirihitini, a, haere ana ki te kingi
karanga ai, *he mea hoki* mo tana whare,
mo tana mara.
4 Na, i te korero te kingi ki a Kehati
tangata a ta te Atua tangata; i mea hoki
ia, Tena, taua mai ki a au nga mahi nui
katoa i mea ai a Eriha.
5 E korerotia ana e ia ki te kingi tana
whakaoranga i te tupapaku, na, ko te
wahine nāna nei te tamaiti i whakao-
rangia e ia e karanga ana ki te kingi mo
ono whare, mo tana mara. Na, ko te
meatanga ake a Kehati, E taku ariki, e
te kingi, koia tenei te wahine, ko tana
tamaiti ano hoki tenei i whakaorangia
ra e Eriha.
6 Katahi te kingi ka ui atu ki te wa-
hine, a korerotia ana e ia ki a ia. Na,
ka tukua atu e te kingi ki a ia tetahi o
nga rangatira, i ki atu ano ia, Whaka-
hokia mai āna mea katoa, me nga hua
katoa o te mara o te ra iho ano i ma-
hue ai i a ia te whenua, a mohoa noa
nei.
7 ¶ A, i haere ano a Eriha ki Rama-
hiku. Na, e mate ana a Pene-harara
kingi o Hiria, a ka whakaaturia ki a ia,
ka meatia mai, Kua tae mai te tangata a
te Atua ki konei.
8 Na, ka mea te kingi ki a Hataere,
Maua atu tetahi hakari i roto i tou ringa,
ka haere ki te whakatau i te tangata
a te Atua, ka ui atu ki ta Ihowa ki a ia,
ka mea, E ora ranei au i tenei mate?
9 Na, haere ana a Hataere ki te wha-
katau i a ia, me te mau ano tona ringa i
te hakari, ara, i etahi o nga mea pai
katoa o Ramahiku, e wha tekau nga
kamera ki te pikau. Na, haere mai
ana ia, tu ana ki tona aroaro, a ka
mea, Na to tamaiti, na Pene-harara kingi
o Hiria, ahau i unga mai ki a koe; hei
ki atu, E ora ranei ahau i tenei mate?
10 Ano ra ko Eriha ki a ia, Haere, mea
atu ki a ia, E ora ano koe; otiia kua oti
i a Ihowa te whakakite mai ki a au tera
ia e mate.
11 Na, tau tonu iho tona mata, u tonu,
a whakama noa; te tino tangihanga o
te tangata a te Atua.
12 Na, ko te meatanga mai a Hataere,
Na te aha toku ariki i tangi ai? Ano
ra ko ia, No te mea e mohio ana ahau ki
te kino e meatia e koe ki nga tamariki a
Iharaira; ko o ratou pa kaha e tahuna
e koe ki te ahi, ko a ratou taitamariki e
patua e koe ki te hoari; ko a ratou ko-
hungahunga e taia iho e koē; ko a
ratou wahine hapu ka ripiripia e koe.
13 Ano ra ko Hataere, Ha! he aha?
He kuri koia to pononga kia meatia e ia
tenei mea nui? Ano ra ko Eriha, Kua
whakakitea mai e Ihowa ki a au ko koe
hei kingi mo Hiria.
14 Na, mawehe atu ana ia i a Eriha,
a, te taenga atu ki tona ariki, ka mea
mai tera ki a ia, I pehea mai te kupu a
Eriha ki a koe? Ano ra ko ia, E ki
ana ia, tera koe e ora.
15 Na, i te aonga ake ka mau ia ki te
kakahu matotoru, toua ana e ia ki te
wai: whakatakotoria iho e ia ki runga
ki tona mata. Na, kua mate, a, ko Ha-
taere hei kingi i muri i a ia.
16 ¶ I te rima o nga tau o Iorama
tama a Ahapa kingi o Iharaira, *i a* Ie-
hohapata ano e kingi ana ki a Hura, ka

kingi ano hoki a Iehorama tama a Iehohapata kingi o Hura.
17 E toru tekau ma rua ona tau i a ia
ka kingi nei, a, e waru nga tau i kingi
ai ia ki Hiruharama.
18 Na, haere ana ia i te ara o nga
kingi o Iharaira: pera tonu *tana* me
nga mahi a te whare o Ahapa; i a ia
hoki te tamahine a Ahapa hei wahine:
kino iho tana mahi ki te titiro mai a
Ihowa.
19 Heoi kihai a Ihowa i pai ki te whakangaro i a Hura; i whakaaro hoki ki
tana pononga ki a Rawiri, ki tana hoki
i ki ai ki a ia, ka hoatu he rama ki a ia,
ratou ko ana tamariki i nga ra katoa.
20 ¶ I ona ra ka maunu mai a Eroma
i raro i te ringa o Hura, a, whakakingitia ake e ratou he kingi mo ratou.
21 Na, haere atu ana a Iorama ki
Tairi; i a ia ano hoki nga hariata katoa.
Na, whakatika ana ia i te po, a, patua
iho e ia nga Eromi i karapotia ai ia,
ratou ko nga rangatira o nga hariata, a,
rere ana taua iwi ki tona teneti, ki tona
teneti.
22 Otiia i maunu mai ano nga Eromi
i raro i te ringa o Hura, a, tae noa ki
tenei ra. I taua wa ano hoki ka maunu
mai ano a Ripina.
23 Na, era atu meatanga a Iorama, me
ana mahi katoa, kahore ianei i tuhituhia
ki roto ki te pukapuka o nga meatanga
o nga ra o nga kingi o Hura?
24 Na, kua moe a Iorama ki ona mātua, a, tanumia iho ki ona mātua ki roto
ki te pa o Rawiri; a, ko Ahatia ko tana
tama te kingi i muri i a ia.
25 ¶ Na, i te tekau ma rua o nga tau
o Iorama tama a Ahapa kingi o Iharaira
ka kingi a Ahatia tama a Iehorama
kingi o Hura.
26 E rua tekau ma rua nga tau o Ahatia i a ia ka kingi nei; a, kotahi ona tau
i kingi ai ia ki Hiruharama. Na, te
ingoa o tona whaea ko Ataria, he tamahine na Omori kingi o Iharaira.
27 Na, haere ana ia i te ara o te whare
o Ahapa, a, mahia ana e ia te kino ki te
titiro a Ihowa, pera tonu tana me ta te
whare o Ahapa; he hunaonga hoki ia
no te whare o Ahapa.
28 ¶ Na, haere ana ia hei hoa mo
Iorama tama a Ahapa ki te whawhai ki
a Hataere kingi o Hiria ki Ramotokireara. Na, kua tu a Iorama i nga
Hiriani.
29 Na, hoki ana a kingi Iorama ki
Ietereere kia rongoatia nga tūnga i tu
ai ia i nga Hiriani ki Rama, i tana whawhaitanga ki a Hataere kingi o Hiria;
a ka haere mai a Ahatia tama a Iehorama kingi o Hura ki raro kia kite i a
Iorama tama a Ahapa ki Ietereere; no
te mea e mate ana ia.

UPOKO 9.

KATAHI a Eriha poropiti ka karanga ki tetahi o nga tamariki a nga
poropiti, a ka mea ki a ia, Whitikiria
tou hope, mauria atu ano hoki tenei
pouaka hinu i tou ringa, ka haere ki
Ramoto-kireara.
2 E tae koe ki reira, tirohia iho a
Iehu tama a Iehohapata tama a Nimihi;
katahi koe ka haere atu, ka mea i a ia
kia whakatika i roto i ona tuakana, ka
kawe ano hoki i a ia ki te ruma i roto.
3 Na, ka mau koe ki te pouaka hinu,
ka riringi ki runga ki tona mātenga, ka
mea atu, Ko te kupu tenei a Ihowa, Ka
oti koe te whakawahi e ahau hei kingi
mo Iharaira: ko reira koe uaki ai i te
tatau, rere mai ai; kei whakaroa koe.
4 ¶ Na, haere ana taua taitamariki,
ara, te taitamariki te poropiti, ki Ramotokireara.
5 A te taenga atu, na, ko nga rangatira o te ope e noho ana. Na, ka mea
ia, He kupu taku ki a koe, e te rangatira. Ano ra ko Iehu, ki a wai o matou
katoa? Ano ra ko tera, Ki a koe, e te
rangatira.
6 Na, whakatika ana ia, a, haere ana
ki roto ki te whare. Na, ringitia ana
e tera te hinu ki runga ki tona mātenga, me te ki atu ano ki a ia, Ko te
kupu tenei a Ihowa Atua o Iharaira, Ka
oti koe te whakawahi e au hei kingi mo
to Ihowa iwi, mo Iharaira.
7 Mau ano hoki e patu te whare o
Ahapa, o tou ariki, kia whai utu ai ahau
i te ringa o Ietepere mo nga toto o aku
pononga, o nga poropiti, mo nga toto
ano hoki o nga pononga katoa a Ihowa.
8 A ka ngaro te whare katoa o Ahapa:
ka hautopea atu hoki e ahau nga mea o
Ahapa e pi ana ki te taiepa, me nga mea
ano hoki o Iharaira i tutakina atu, i mahue atu ranei.
9 A ka meinga e ahau te whare o
Ahapa kia rite ki te whare o Ieropoama
tama a Nepata, ki te whare ano hoki o
Paaha tama a Ahia.
10 Ka kainga ano hoki a Ietepere e
nga kuri ki te wahi o Ietereere, a, kahore he kai tanu *mona*. Na, uakina ana
e ia te tatau, a rere ana.
11 ¶ Te putanga mai o Iehu ki waho
ki nga pononga a tona ariki, ka mea

tetahi ki a ia, He pai ranei? Na te aha
tenei haurangi i haere mai ai ki a koe?
Ano ra ko ia ki a ratou, E mohio ana
ano koutou ki te tangata me ana korero.
12 Ano ra ko ratou, He teka. Tena,
whakaaturia mai ki a matou. Na, ko
tana meatanga atu, Koia ano tenei ana
korero ki a au, Ko ta Ihowa kupu tenei,
Ka oti koe te whakawahi e ahau hei
kingi mo Iharaira.
13 Na, hohoro tonu ratou, kua mau ki
tona kakahu, ki tona kakahu, wharikitia
iho e ratou ki raro i a ia, ki runga ki te
arawhata, a, whakatangihia ana te tētere,
me te ki atu ano, Ko Iehu hei kingi.
14 Na, kua whakatupuria he hē e Iehu
tama a Iehohapata tama a Nimihi mo
Iorama. (Na, i puritia ai a Ramoto-
kireara e Iorama ratou ko Iharaira katoa,
he whakaaro ki a Hataere kingi o
Hiria.)
15 Ko Kingi Iehorama ia i hoki ki
Ietereere kia rongoatia ona tūnga i tu ai
ia i nga Hiriani i tana whawhaitanga ki
a Hataere kingi o Hiria. Na, ko te
meatanga ake a Iehu, Ki te whai nga-
kau koutou, kei puta atu tetahi ki waho,
kei oma atu i roto i te pa, kei haere ki
Ietereere whakaatu ai.
16 Na, eke ana e Iehu ki runga ki te
hariata, a, haere ana ki Ietereere; kei
reira hoki a Iorama e takoto ana. Kua
riro mai ano hoki a Ahatia kingi o Hura
ki raro, kia kite i a Iorama.
17 Na, i runga i te pourewa i Ietereere
te kai tutei e tu ana, a ka kitea atu e ia
te ropu a Iehu, i a ia e haere mai ana;
na, ka mea, He ropu tangata tenei te
tirohia atu nei e ahau. Na, ko te mea-
tanga mai a Iehorama, Tikina he ta-
ngata eke hoiho ungā atu ki te whaka-
tau i a ratou, hei mea atu, He pai
ranei?
18 Na, haere ana tetahi kai eke hoiho
ki te whakatau i a ia, a ka mea atu, Ko
te kupu tenei a te kingi, He pai ranei?
Ano ra ko Iehu, Hei aha mau te pai?
Haere ake ki muri i a au. Na, ka ko-
rero mai te kai tutei; ka mea mai, Kua
tae atu te tangata ki a ratou; otiia ka-
hore e hoki mai.
19 Na, ka unga ano hoki e ia he kai
eke hoiho. Te haerenga mai o tera ki a
ratou, ka mea, Ko te kupu tenei a te
kingi, He pai ranei? Ano ra ko Iehu,
Hei aha mau te pai? Haere ake ki
muri i a au.
20 Na, ka korero mai te kai tutei, ka
mea mai, I tae atu ia ki a ratou; heoi
kahore e hoki mai; te whiu ano hoki o
te hariata, rite tonu ki te whiu a Iehu
tama a Nimihi. He porangi rawa hoki
tana whiu.
21 Na, ko te meatanga a Iehorama,
Whakanohoia. Na, ka whakanohoia
tona hariata; a, puta atu ana a Iehorama
kingi o Iharaira raua ko Ahatia kingi o
Hura i runga i tana hariata, i tana ha-
riata, haere ana ki te whakatau i a
Iehu, tutaki rawa atu ki a ia, kei te
wahi o Napoto Ietereeri.
22 Na, te kitenga o Iehorama i a Iehu,
ka mea atu, He pai ranei, e Iehu? Ano
ra ko ia, Pai aha, i nga puremutanga a
tou whaea a Ietepere, me ana mahi ma-
kutu, ka hua nei?
23 Na ka huri nga ringa o Iehorama,
a rere ana, me te karanga atu ano ki a
Ahatia, He tinihanga, e Ahatia!
24 Heoi whakapaua ana e Iehu tona
kaha ki te kopere. Na, kua tu a Ieho-
rama i waenga pu o ona ringa, a puta
atu ana te pere i tona ngakau. Na,
tapapa iho ia i runga i te hariata.
25 Katahi ka mea tera ki tetahi ranga-
tira āna, ki a Pirikara, Tikina atu, makā
atu ki te wahi o te mara a Napoto Iete-
reeri: kia mahara hoki, i a taua e haere
ana i runga i te hoiho i muri i a Ahapa
i tona papā, na ka whakapikaua ia e
Ihowa ki tenei pikaunga;
26 I kitea putia e ahau inanahi nga
toto o Napoto, me nga toto o ana tama,
e ai ta Ihowa; a ka utua ano koe e
ahau ki tenei wahi, e ai ta Ihowa. Na
tikina, makā atu ki *taua* wahi; kia
rite ki te kupu a Ihowa.
27 ¶ A, te kitenga o Ahatia kingi o
Hura, na, rere ana ia i te ara o te whare
kāri. Heoi kei te whai ano a Iehu i a
ia, a ka mea, Patua ano hoki ia i runga
i te hariata. *Patua ana* e ratou i te
haerenga atu ki runga ki Kuru, ki tera
i te taha o Ipireama. Na, rere ana ia
ki Mekiro; a, mate iho i reira.
28 Na, ka kawea ia e ana tangata i
runga i te hariata ki Hiruharama, tanu-
mia atu ana ki roto ki tona urupa ki te
taha o ona mātua, ki te pa o Rawiri.
29 No te tekau ma tahi o nga tau o
Iorama tama a Ahapa i kingi ai a Aha-
tia ki Hura.
30 ¶ Na, ka haere mai a Iehu ki Ie-
tereere; a, te rongonga o Ietepere, na,
ka pania e ia tona mata, whakapaipai
rawa tona mahunga, a, titiro mai ana i
te matapihi.
31 A, te haerenga mai o Iehu ki te
kuwaha, ka mea mai tera; I mau ranei
te rongo ki a Timiri i patu nei i tona
ariki?
32 Na, ka maranga ake ona kanohi ki

te matapihi, ka mea, Ko wai toku? ko
wai? Katahi ka titiro mai etahi unaka
ki a ia, tokorua, tokotoru.
33 Na, ko tana kianga atu, Makā iho.
Na, makā iho ana e ratou, a, patī ana
ona toto ki te pakitara, ki nga hoiho ano
hoki; a, takahia iho e ia.
34 Na, haere ana ia ki roto, kei te kai,
kei te inu: na, ko tana kianga atu, Ti-
kina, tirohia taua wahine kua kangā
nei, ka tanu ai; he tamahine kingi hoki
ia.
35 Na, haere ana ratou ki te tanu i a
ia; heoi kihai i kitea, ko te angaanga
anake, me nga waewae, me nga kapu o
nga ringa.
36 Na, hoki mai ana ratou ki te korero
ki a ia; a ka mea ia, Ko te kupu tenei a
Ihowa, tana ra i korerotia e tana pono-
nga e Iraia Tihipi, tana i ki ra, Ka kai-
nga e nga kuri ki te wahi o Ietereere
nga kikokiko o Ietepere;
37 A ka waiho te tinana o Ietepere hei
whakawairakau i runga i te mata o te
parae i te wahi o Ietereere, a kahore
noa iho e kiia, Ko Ietepere tenei.

UPOKO 10.

NA, e whitu tekau nga tama a Ahapa
i Hamaria. Na ka tuhituhi puka-
puka a Iehu, a, ungā ana e ia kia ka-
wea ki Hamaria ki nga rangatira o Iete-
reere, ki nga kaumatua ratou ko nga
kai atawhai i nga *tamariki a* Ahapa, ka
mea.
2 Na, aianei, ka tae atu tenei puka-
puka ki a koutou, kei a koutou na hoki
nga tama a to koutou ariki, kei a kou-
tou ano hoki nga hariata me nga hoiho,
me te pa kua oti te taiepa, me nga mea
whawhai;
3 Ma koutou e titiro iho te tama a to
koutou ariki e pai ana, e tika ana, ka
whakanoho ki runga ki te torona o tona
pāpā, ka whawhai mo te whare o to
koutou ariki.
4 Na, nui whakaharahara to ratou
wehi, i mea ratou, Nana, tokorua nga
kingi kihai i tu ki tana aroaro, a, me
pehea tatou ka tu ai.
5 Na, ka unga tangata mai te ranga-
tira o te whare, ratou ko te rangatira o
te pa, ko nga kaumatua, ko nga kai ata-
whai, ki a Iehu, hei mea, He pononga
matou nau, me mea ano hoki e matou
nga mea katoa e kiia mai e koe ki a ma-
tou; e kore matou e whakakingi i tetahi
tangata; mau e mea ta to kanohi i wha-
kapai ai.
6 Na, ka tuhituhi pukapuka ano ia ki
a ratou, ka mea, Ki te mea kei a au
koutou, a ka rongo koutou ki toku reo,
tangohia nga upoko o aua tangata, o nga
tama a to koutou ariki, ka haere mai ki
a au i te penei apopo ki Ietereere. Na,
kei nga tangata nui o te pa, kei o ratou
kai whakatupu nga tama a te kingi, e
whitu tekau nga tangata.
7 Na, te taenga atu o taua pukapuka
ki a ratou, ka mau ratou ki nga tama a
te kingi: patua iho e ratou, e whitu
tekau nga tangata, whaowhina ana o
ratou upoko ki nga kete, a, ungā atu
ana kia kawea ki a ia ki Ietereere.
8 ¶ Na, ka tae mai te karere, ka ko-
rero ki a ia, ka mea, Kua kawea mai e
ratou nga upoko o nga tama a te kingi.
Ano ra ko ia, Waiho i te kuwaha o te
keti kia rua nga puranga, kia taea noa-
tia ra ano te ata.
9 Na, i te ata ka puta atu ia ki waho,
ka tu, ka korero ki te iwi katoa, He tika
koutou. Nana, i whakatupu ahau i te
he mo toku ariki, patua iho e au. Na
wai ra enei katoa i patu?
10 Na, kia mohio koutou, e kore e
taka ki te whenua tetahi wahi o ta
Ihowa korero, i korero ai a Ihowa mo te
whare o Ahapa; heoi ka oti i a Ihowa
tana korero i whakapuakina e tana po-
nonga e Iraia.
11 Patua ana hoki e Iehu nga mea
katoa i mahue o te whare o Ahapa i Ie-
tereere, ana tangata rarahi me ona ta-
ngata i mohio ai ia, me ona tohunga; a,
kore noa iho tetahi morehu ona i ma-
hue.
12 ¶ Na, whakatika ana ia, turia atu
ana e ia, haere ana ki Hamaria. I a ia
ano i te whare kutikuti hipi i te ara,
13 Ka tutaki a Iehu ki nga teina o
Ahatia kingi o Hura, a ka mea atu, Ko
wai koutou? Ano ra ko ratou, He teina
matou no Ahatia, a, e haere ana ki raro
ki te oha atu ki nga tama a te kingi, ki
nga tama hoki a te kuini.
14 Ano ra ko ia, Hopukia oratia. Na,
hopukia oratia ana e ratou; patua iho
ki te rua i te whare kutikuti hipi, e wha
tekau ma rua *aua* tangata, kihai hoki
tetahi tangata o ratou i mahue.
15 ¶ Haere atu ana ia i reira, a, tu-
pono atu ko Ionarapa tama a Rekapa *e
haere mai ana* ki te whakatau. Na, ka
oha atu ia ki a ia, a ka mea ki a ia, E
tika ana ranei tou ngakau, e rite ana
ranei ki toku ngakau e mea nei ki tou
ngakau? Ano ra ko Ionarapa, Koia ano
tena. Ki te mea ko te tikanga tena,
homai tou ringa. Na, hoatu ana e ia

tona ringa, a ka meinga e tera kia eke
ki a ia ki runga ki te hariata.
16 Na, ka mea tera ki a ia, Haere mai
taua, kia kite ai koe i taku whakaaro
nui ki a Ihowa. Na, ka meinga ia e
ratou kia rere i runga i tona hariata.
17 Tona taenga atu ki Hamaria, patua
iho e ia te hunga katoa o Ahapa i mahue ki Hamaria, a, poto noa ratou;
peratia ana me ta Ihowa kupu i korerotia e ia ki a Iraia.
18 ¶ Katahi ka huihuia te iwi katoa e
Iehu, ka mea ia ki a ratou, He iti nei ta
Ahapa mahi ki a Paara: nui atu ia ta
Iehu mahi ki a ia.
19 Na, karangatia aianei nga poropiti
katoa a Paara, ana tangata katoa, me
ona tohunga katoa, ki a au. Kei ngaro
atu tetahi; no te mea he wkakahere
nui taku ki a Paara: nga tangata katoa
e ngaro atu ana, e kore e ora. Heoi he
mahi tinihanga ta Iehu, kia whakangaromia ai e ia nga tangata a Paara.
20 Na, ko te meatanga ake a Iehu,
Whakatapua he huihui nui ki a Paara.
Na, karangatia ana e ratou.
21 Katahi a Iehu ka unga tangata atu
puta noa i a Iharaira katoa, a ka haere
mai nga tangata katoa a Paara; kihai
tetahi i mahue atu; hore rawa tetahi i
kore te haere mai. Na, haere mai ana
ratou ki te whare o Paara, a, kikī ana
te whare o Paara tetahi pito, tetahi
pito.
22 Na, ko tana kianga atu ki te kai
tiaki kakahu, Kawea mai he kakahu mo
nga tangata katoa a Paara. Na, kawea
mai ana e ia he kakahu mo ratou.
23 Na, haere ana a Iehu raua ko Ionarapa tama a Rekapa ki te whare o Paara:
ka mea ia ki nga tangata a Paara, Rapua, tirohia iho, kei noho ki konei ki a
koutou tetahi o nga tangata a Ihowa;
engari ko nga tangata anake a Paara.
24 Na, haere ana ratou ki te mea i
nga whakahere i nga tahunga tinana.
Heoi whakaturia ana e Iehu ki waho
etahi tangata e waru tekau, a ka mea,
Te tangata e tukua ana e ia tetahi o te
hunga i kawea mai nei e ahau ki o koutou ringa, ko tona matenga hei utu mo
to tera matenga.
25 Te mutunga o tana mea whakahere,
ka mea a Iehu ki nga kai tiaki ratou ko
nga rangatira, Haere ki roto, patua ratou; kei puta tetahi ki waho. Na, patua
iho e ratou ki te mata o te hoari, makā
ana e nga kai tiaki ratou ko nga rangatira ki waho. Katahi ratou ka haere ki
te pa o te whare o Paara.
26 A, whakaputaina mai ana e ratou
nga whakapakoko o te whare o Paara
ki waho, tahuna atu e ratou ki te ahi.
27 Wahia ana hoki e ratou te whakapakoko o Paara; wahia ana te whare o
Paara, a, meinga ana hei whare paru, a
tae noa ki tenei ra.
28 Na, kua moti i a Iehu a Paara i
roto i a Iharaira.
29 ¶ Ko nga hara ia o Ieropoama
tama a Nepata i meinga ai e ia a Iharaira kia hara, kihai era i mahue te whai
e Iehu, *ara*, nga kuao kau koura i Petere, i Rana.
30 I mea ano ia a Ihowa ki a Iehu,
Na, kua pai nei tau, kua mahia te tika
ki toku aroaro: rite tonu ki nga mea
katoa i toku ngakau tau i mea ai ki te
whare o Ahapa, e wha nga *whakatupuranga* o o tamariki e noho ki runga
ki te torona a Iharaira.
31 Heoi kihai i mau ta Iehu whakapau
i tona ngakau ki te haere i runga i te
ture a Ihowa Atua o Iharaira, kihai i
mahue i a ia nga hara o Ieropoama i
meinga ai e ia a Iharaira kia hara.
32 ¶ I aua ra ka timata a Ihowa te
tapahi i nga taha o Iharaira: i patua
hoki ratou e Hataere i nga rohe katoa o
Iharaira.
33 I Horano atu whaka-te-rawhiti, te
whenua katoa o Kireara, nga Kari, nga
Reupeni, nga Manahi; i Aroere atu, i
tera i te taha o Awa Aranona, ara, a
Kireara, a Pahana.
34 Na, era atu meatanga a Iehu, me
ana mahi katoa, me ana mahi toa katoa,
kahore ianei i tuhituhia ki te pukapuka
o nga meatanga o nga ra o nga kingi o
Iharaira?
35 Na, kua moe a Iehu ki ona mātua,
a, tanumia iho e ratou ki Hamaria, a,
ko tana tama ko Iehoahata hei kingi i
muri i a ia.
36 Na, nga ra i kingi ai a Iehu ki a
Iharaira i Hamaria e rua tekau ma waru
nga tau.

UPOKO 11.

NÁ, te kitenga a Ataria whaea o
Ahatia kua mate tana tamaiti, na,
whakatika ana ia, whakamotitia iho nga
uri kingi katoa e ia.
2 Heoi i mau a Iehohepa tamahine a
kingi Iorama tuahine a Ahatia ki a Ioaha
tama a Ahatia; kahakina atu ana e ia i
roto i nga tama a te kingi i whakamatea
ra; hunā ana ia, raua ko tona kai hiki,
i roto i te whare moenga, *kei kitea* e
Ataria, a kihai tera i mate.

3 Na, i taua wahine ia i roto i te whare
o Ihowa e piri ana, e ono nga tau, a, ko
Ataria te kuini o te whenua.
4 ¶ Na, i te whitu o nga tau ka unga
tangata a Iehoiara ki te tiki i nga rangatira
rau, i nga tangata a te kingi, me
nga kai tiaki *kingi*. A ka kawea mai
ratou ki a ia ki roto ki te whare o Ihowa.
Na, ka whakarite kawenata ia ki
a ratou, ka whakaoati ano hoki i a ratou
i roto i te whare o Ihowa, a, whakakitea
mai ana e ia te tamaiti a te kingi ki
a ratou.
5 Na, ka whakahau ia i a ratou, ka
mea, Ko tenei ta koutou mea e mea ai,
Ko te toru o nga wehenga o koutou, o te
hunga e haere mai ki roto i te hapati,
hei tiaki mo te whare o te kingi.
6 Na, tetahi o nga wehenga e toru hei
te kuwaha o Huru, a, te tuatoru hei te
kuwaha i muri i nga kai tiaki *kingi*.
Na, me tiaki e koutou te whare, *kei* wahia
mai.
7 Kia rua ano hoki nga matua o koutou,
o te hunga katoa e haere atu ana ki
waho i te hapati, hei tiaki i te whare o
Ihowa i waho ake o te kingi.
8 Na, ka karapotia e koutou te kingi
i tetahi taha, i tetahi taha; hei tona
ringa ano hoki te patu a tenei, a tenei;
a, ki te haere tetahi ki roto i nga rarangi,
me whakamate. Hei te taha ano
hoki koutou o te kingi i tona haerenga
atu, i tona haerenga mai.
9 Na, ka meatia e nga rangatira rau
nga mea katoa i whakahaua e Iehoiara
tohunga, a ka mau ratou ki ana tangata,
ki ana tangata, ki nga mea e haere ana
ki roto i te hapati, ki te hunga ano hoki
e haere ana ki waho i te hapati, a, haere
mai ana ki a Iehoiara tohunga.
10 A, i homai ano e te tohunga ki nga
rangatira rau nga tao me nga whakapuru
tao a Kingi Rawiri; i roto hoki aua
mea i te whare o Ihowa.
11 Na, tu ana nga kai tiaki *kingi*, me a
ratou patu i te ringa o tenei, o tenei, i
te koki ki matau o te whare, tae noa ki te
koki ki maui o te whare i nga taha o te
aata, o te whare; karapoti tonu i te kingi.
12 Katahi ka kawea mai e ia te tama a
te kingi, potaea iho e ia te karauna; a
homai ana e ia te whakaaturanga *ki a ia*.
Na, whakakingitia ana ia e ratou, whakawahia
ana. Na, kei te papaki i o
ratou ringa, me te karanga ano, Kia ora
te kingi.
13 ¶ A, te rongonga o Ataria i te reo
o nga kai tiaki ratou ko te iwi, na, ka
haere mai ia ki te iwi ki te whare o
Ihowa.
14 Heoi tana tirohanga mai, na, ko te
kingi e tu ana i te taha o te pou, ko te
tikanga hoki ia, me nga rangatira ratou
ko nga kai whakatangi tētere i te taha
o te kingi, me te iwi katoa ano hoki o
te whenua e koa ana, e whakatangi ana
i nga tētere, na, kei te haehae a Ataria
i ona kakahu, ka karanga ake, He hē!
he hē, te whakatakotoria nei!
15 Na, ka whakahau atu a Iehoiara
tohunga ki nga rangatira rau, ratou ko
nga kai tohutohu i te ope; i mea ia ki
a ratou, Kawea atu ki waho i nga rarangi,
a, te tangata e haere ana i muri i a
ia me patu ki te hoari: i ki hoki te
tohunga kia kaua ia e whakamatea i
roto i te whare o Ihowa.
16 Na, ka pa o ratou ringa ki a ia, a,
haere ana ia i te huarahi e haere ai nga
hoiho ki te whare o te kingi; a whakamatea
iho ki reira.
17 ¶ Katahi ka whakaritea e Iehoiara
he kawenata, he mea na Ihowa, ki te
kingi, ratou ko te iwi, kia meinga ratou
hei iwi mo Ihowa, he mea hoki na te
kingi ki te iwi.
18 Na, haere ana te iwi katoa o taua
whenua ki te whare o Paara, wahia iho e
ratou; ana aata, ona ahua, mongamonga
noa i a ratou; patua iho hoki e ratou a
Matana tohunga o Paara ki te ritenga
atu o nga aata. I whakarite kai tirotiro
ano hoki te tohunga mo te whare o
Ihowa.
19 I tikina ano hoki e ia nga rangatira
rau, ratou ko nga tangata o te kingi, ko
nga kai tiaki *kingi*, me te iwi katoa o te
whenua. Na, kawea ana e ratou te
kingi ki raro i te whare o Ihowa, a,
haere mai ana na te huarahi ki te kuwaha
o nga kai tiaki ki te whare o te
kingi. Na, noho ana ia i runga i te torona
o nga kingi,
20 Na, koa tonu te iwi katoa o te whenua,
a, marire noa iho te pa; ko Ataria
hoki i whakamatea e ratou ki te hoari
ki te taha o te whare kingi.
21 E whitu nga tau o Iehoaha i a ia
ka kingi nei.

UPOKO 12.

NO te whitu o nga tau o Iehu i kingi
ai a Iehoaha, a, e wha tekau ona
tau i kingi ai ia ki Hiruharama. Na,
te ingoa o tona whaea, ko Tipia o Peerehepa.
2 A, tika tonu nga mahi a Iehoaha ki
te titiro a Ihowa i ona ra katoa i tohutohungia
ai ia e Iehoiara tohunga.
3 Ko nga wahi tiketike ia kihai i wha-

kakahoretia: i patu wkakahere ano hoki
te iwi, i tahu whakakakara ki runga ki
nga wahi tiketike.
4 ¶ Na, i mea a Iehoaha ki nga tohu-
nga, Te moni katoa o nga mea e wha-
katapua ana, e kawea ana ki roto ki te
whare o Ihowa, te moni o nga tangata e
haere atu ana *i te tauanga*, te moni e
whakaritea ai tenei tangata, tenei ta-
ngata, nga moni katoa e puta ake i roto i
te ngakau o tetahi tangata kia kawea ki
roto ki te whare o Ihowa.
5 Me tango mai e nga tohunga i tana
tangata i mohio ai, i tana tangata i mo-
hio ai, a, ma ratou e hanga nga wahi
pakaru o te whare i nga wahi katoa e
kitea ai he pakaru.
6 Heoi i te rua tekau ma toru o nga
tau o Kingi Iehoaha kahore ano i ha-
ngā nga wahi pakaru o te whare e nga
tohunga.
7 Na, ko te karangatanga atu a Kingi
Iehoaha ki a Iehoiara tohunga, ratou
ko nga tohunga, te meatanga atu ki a
ratou, He aha koutou tē hanga ai i nga
wahi pakaru o te whare? Na, kati ta
koutou tango hiriwa i a koutou tangata
i mohio ai; engari me homai mo nga
wahi pakaru o te whare.
8 Na, whakaae mai ana nga tohunga
kia kaua ratou e tango moni i te iwi, kia
kaua hoki e hangā e ratou nga wahi
pakaru o te whare.
9 Na, ka mau a Iehoiara ki tetahi pou-
aka, a, pokaia ana e ia he kohao ki tona
taupoki, whakatakotoria ana ki te taha
o te aata, ki te taha ki matau, i te mea
ka haere tetahi tangata ki roto ki te
whare o Ihowa, a, tukua iho ki roto ki
taua mea e nga tohunga tiaki o te tatau
nga moni katoa i kawea mai ki te whare
o Ihowa.
10 A ka kitea kua nui te moni i roto
i te pouaka, na, ka haere mai te kai
tuhituhi a te kingi raua ko te tino
tohunga, a takaia ana e raua, taua
ana te moni i kitea i roto i te whare o
Ihowa.
11 Na, hoatu ana e ratou te moni i
paunatia ra ki nga ringa o nga kai mahi
i te mahi, o nga kai tohutohu i te whare
o Ihowa: a na ratou i wahi atu ki nga
kamura ki nga kai hanga i mahia ai te
whare o Ihowa,
12 Ki nga kai mahi kohatu, ki nga kai
tarai kohatu; hei hoko ano hoki i nga
rakau, i nga kohatu tarai, hei hanga mo
nga wahi pakaru o te whare o Ihowa, hei
utu ano hoki mo nga mea katoa i riro
hei hanga mo te whare.
13 Heoi kihai i hangā he kapa hiriwa
mo te whare o Ihowa, he kuku, peihana,
tētere, oko koura, oko hiriwa, ki te moni
i kawea mai ki te whare o Ihowa.
14 Engari i hoatu e ratou ki nga kai
mahi i te mahi, hei hanga mo te whare
o Ihowa.
15 Kihai hoki i uiuia e ratou nga mea-
tanga a aua tangata i hoatu nei e ratou
te moni ki o ratou ringa kia hoatu ki
nga kai mahi i te mahi; he pono hoki
ta ratou mahi.
16 Te moni mo te he, me te moni mo
te hara, kihai i kawea e ratou ki te
whare o Ihowa: i nga tohunga tena.
17 ¶ Na, kua haere mai a Hataere
kingi o Hiria, whawhai ana ki Kata;
horo ana i a ia. Katahi ka anga te
kanohi o Hataere, ka mea ki te haere ki
runga ki Hiruharama.
18 Na, ka mau a Iehoaha kingi o Hura
ki nga mea tapu katoa i whakatapua nei
e ono mātua, e Iehohapata, e Iehorama, e
Ahatia, e nga kingi o Hura, ki ana mea
tapu ano hoki, me te koura katoa i kitea
i roto i nga toa taonga o te whare o Iho-
wa, o te whare ano hoki o te kingi, a,
tonoa ana e ia kia kawea ki a Hataere
kingi o Hiria. Na, haere atu ana ia i
Hiruharama.
19 ¶ Na, era atu meatanga a Ioaha,
me ana mahi katoa, kahore ianei i tuhi-
tuhia ki te pukapuka o nga meatanga o
nga ra o nga kingi o Hura?
20 Na, ka whakatika ana tangata, a,
whakatupuria ana e ratou he hē mona.
Na, patua iho e ratou a Ioaha ki te
whare o Miro i te heketanga iho ki Hira.
21 Na āna tangata hoki, na Iotaka
tama a Himeata, raua ko Iehotapara
tama a Homere ia i patu, a mate iho.
Na, tanumia iho ia e ratou ki ona mā-
tua ki te pa o Rawiri, a, ko Amatia ko
tana tama hei kingi i muri i a ia.

UPOKO 13.

NO te rua tekau ma toru o nga tau o
Ioaha tama a Ahatia kingi o Hura
i kingi ai a Iehoahata tama a Iehu ki a
Iharaira ki Hamaria, tekau ma whitu
nga tau.
2 A, he kino tana mahi ki te titiro a
Ihowa; i whai hoki ia i nga hara o Ie-
ropoama tama a Nepata i mea nei i a
Iharaira kia hara. Kihai ena i mahue i
a ia.
3 ¶ Na, ka mura te riri a Ihowa ki a
Iharaira, a, hoatu ana ratou e ia ki te
ringa o Hataere kingi o Hiria, ki te ri-

nga ano hoki o Pene-harara tama a Hataere i o *raua* ra katoa.
4 Na, ka inoi a Iehoahata ki a Ihowa, a ka whakarongo mai a Ihowa ki a ia: i kite hoki ia i te tukinotanga o Iharaira; i tukinotia hoki ratou e te kingi o Hiria.
5 (Na, homai ana e Ihowa he kai whakaora ki a Iharaira, a ka puta ake ratou i raro i te ringa o nga Hiriani. Na, noho ana nga tamariki a Iharaira ki o ratou teneti, pera ana ratou me mua.
6 Otiia kihai i mahue i a ratou nga hara o te whare o Ieropoama i mea nei i a Iharaira kia hara, heoi haere ana ratou i reira; tu tonu ano hoki te ngahere i Hamaria.)
7 Heoi ano hoki o te iwi i mahue i a ia ki a Iehoahata, e rima tekau nga kai eke hoiho, tekau nga hariata, kotahi tekau mano o nga *hoia* haere i raro; i hunā hoki ratou e te kingi o Hiria, a, meinga ana kia rite ki te puehu i te patunga witi.
8 ¶ Na, era atu meatanga a Iehoahata, me ana mahi katoa, me ana mahi toa, kihai ianei ena i tuhituhia ki te pukapuka o nga meatanga o nga ra o nga kingi o Iharaira?
9 Na, kua moe a Iehoahata ki ona mātua, a, tanumia iho e ratou ki Hamaria, a, ko tana tama ko Ioaha hei kingi i muri i a ia.
10 ¶ No te toru tekau ma whitu o nga tau o Ioaha kingi o Hura i kingi ai a Iehoaha tama a Iehoahata ki a Iharaira ki Hamaria, tekau ma ono nga tau.
11 A, he kino tana mahi ki te titiro a Ihowa. Kihai i mahue i a ia tetahi o nga hara o Ieropoama tama a Nepata i mea nei i a Iharaira kia hara. Haere ana ano ia i reira.
12 Na, era atu meatanga a Ioaha, me ana mahi katoa, me ana mahi toa i tana whawhaitanga ki a Amatia kingi o Hura, kihai ianei era i tuhituhia ki te pukapuka o nga meatanga o nga ra o nga kingi o Iharaira?
13 Na, kua moe a Ioaha ki ona mātua, a, noho ana a Ieropoama i runga i tona torona: i tanumia ano a Ioaha ki Hamaria ki nga kingi o Iharaira.
14 ¶ Na, i te mate a Eriha, tona matenga e mate rawa ai ia, a, haere mai ana a Ioaha kingi o Iharaira ki raro ki a ia, tangi ana i runga i tona mata, ka mea, E toku pāpā, e toku pāpā, e te hariata o Iharaira, e ona kai eke hoiho.
15 Na, ko te meatanga mai a Eriha ki a ia, E mau ki te kopere, ki nga pere. Na, kua mau ia ki te kopere ki nga pere.
16 Na, ko tana meatanga atu ki te kingi o Iharaira, Kia pupuri tou ringa i te kopere. Na, kua puritia e tona ringa, me te whakapa ano a Eriha i ona ringa ki nga ringa o te kingi.
17 Katahi tera ka ki mai, Wahia te matapihi whaka te rawhiti. Na, wahia ana e ia. Katahi a Eriha ka ki mai, Koperea. Na, koperea ana e ia; me te ki mai ano tera, Te pere o ta Ihowa whakaoranga, te pere hoki e ora ai i a Hiria; ka patua ano hoki e koe nga Hiriani ki Apeke, a poto noa.
18 I mea ano ia, E mau ki nga pere. Na, kua riro mai i a ia. Katahi tera ka mea ki te kingi o Iharaira, Patua ki te whenua. Na, patua ana e ia, e toru nga patunga, a tu ana.
19 Te tino riringa a te tangata a te Atua ki a ia, ka mea, Me i rima, me i ono au patunga, kua patua a Hiria e koe, a poto noa; ko tenei e toru nga wa e patu ai koe i a Hiria.
20 ¶ Na, kua mate a Eriha, a, tanumia iho e ratou. A, i te aranga o te tau ka haere mai nga taua a nga Moapi ki te whenua.
21 Heoi i te tanu tupapaku etahi *tangata*, na, to ratou kitenga i te taua, makā ana e ratou taua tangata ki to Eriha rua. Te tatutanga iho o taua tangata, te pānga atu ki nga wheua o Eriha, kua ora, tu ana ona waewae ki runga.
22 A, i tukinotia ano a Iharaira e Hataere kingi o Hiria i nga ra katoa o Iehoahata.
23 Heoi i atawhai mai a Ihowa ki a ratou, i aroha ki a ratou, i tahuri mai ano ki a ratou; he whakaaro hoki ki tana kawenata ki a Aperahama, ki a Ihaka, ki a Hakopa, kihai hoki ia i pai kia hunā ratou, kiano hoki ratou i makā noatia atu e ia i tona aroaro,
24 Na, ka mate a Hataere kingi o Hiria, a, ko Pene-harara ko tana tama hei kingi i muri i a ia.
25 Na, ka tangohia mai ano e Iehoaha tama a Iehoahata i roto i te ringa o Pene-harara tama a Hataere nga pa i tangohia atu i te ringa o Iehoahata o tona pāpā i te whawhaitanga. E toru nga patunga a Ioaha, a, whakahokia mai ana e ia nga pa o Iharaira.

UPOKO 14.

NO te rua o nga tau o Ioaha tama a Iehoahata kingi o Iharaira i kingi

ai a Amatia tama a Ioaha kingi o
Hura.
2 E rua tekau ma rima ona tau i a ia
ka kingi nei, a, e rua tekau ma iwa nga
tau i kingi ai ia ki Hiruharama. Te
ingoa o tona whaea ko Iehoarana o Hi-
ruharama.
3 A, he tika tana mahi ki te titiro a
Ihowa. Otiia kihai i rite ki ta tona tu-
puna, ki ta Rawiri. Rite tonu tana
mahi ki nga mea katoa i mea ai tona
pāpā a Ioaha.
4 Ko nga wahi tiketike ia kahore i
whakakahoretia: i patu whakahere tonu
ano te iwi, i tahu whakakakara ki runga
ki nga wahi tiketike.
5 ¶ A, te ūnga o te kingitanga ki
tona ringa, na, patua iho e ia ana ta-
ngata i patu ra i te kingi i tona pāpā.
6 Ko nga tamariki ia a nga kai kohuru
kihai i whakamatea e ia, kia rite ai ki te
mea i tuhituhia ki te pukapuka o te ture
a Mohi, ki ta Ihowa i whakahau ai, i ki
ai, Kaua e whakamatea nga mātua mo
ta nga tamariki, kaua ano hoki e wha-
kamatea nga tamariki mo ta nga mātua.
Engari mate iho tenei tangata, tenei ta-
ngata, mo tona hara ake ano.
7 I patua *ano* e ia nga Eromi ki te
raorao tote, tekau nga mano, a, riro
mai ana a Hera i a ia i te whawhaita-
nga; huaina iho e ia te ingoa ko Ioko-
teere, *e mau nei*, a taea noatia tenei ra.
8 ¶ Katahi a Amatia ka unga tangata
atu ki a Iehoaha tama a Iehoahata tama
a Iehu kingi o Iharaira, ka mea, Haere
mai, taua ka titiro ki a taua.
9 Na, ka unga tangata atu a Iehoaha
kingi o Iharaira ki a Amatia kingi o
Hura, hei mea, I unga tangata te tata-
ramoa i Repanona ki te hita i Repanona,
i mea, Homai to tamahine hei wahine
ma taku tamaiti. Na, te haerenga atu o
tetahi kararehe o te parae i Repanona,
takahia iho e ia taua tataramoa.
10 I patua ano ra hoki a Eroma e koe,
a, whakanuia ana koe e tou ngakau,
Ko tenei hei whakapehapehatanga mau;
me noho hoki koe ki tou whare. He
aha koe ka whakapataritari ai, e kino
ai koe, e hinga ai koutou tahi ko Hura.
11 Heoi kihai i rongo a Amatia, na,
haere mai ana a Iehoaha kingi o Iharaira,
a, titiro ana raua ko Amatia kingi
o Hura ki a raua ki Pete-hemehe o
Hura.
12 Na, ka patua a Hura i te aroaro o
Iharaira, a, rere ana ki tona teneti, ki
tona teneti.
13 Na, ka hopukia a Amatia kingi o
Hura tama a Iehoaha, tama a Ahatia, e
Iehoaha kingi o Iharaira ki Pete-he-
mehe. Katahi tera ka haere mai ki
Hiruharama, wahia ana e ia te taiepa o
Hiruharama i te kuwaha o Eperaima,
tae noa ki te kuwaha o te koki; e wha
rau nga whatianga,
14 Tangohia ake hoki e ia te koura
katoa me te hiriwa, me nga oko katoa
i kitea ki roto ki te whare o Ihowa, ki
roto hoki i nga taonga o te whare o te
kingi; me etahi tangata ano hoki hei
mea kia ata noho ai *ratou*, a, hoki ana
ki Hamaria.
15 ¶ Na, era atu meatanga i mea ai
a Iehoaha, me ana mahi toa, me tana
whawhaitanga ki a Amatia kingi o Hura
kahore ianei i tuhituhia ki te pukapuka,
o nga meatanga o nga ra o nga kingi o
Iharaira?
16 Na, kua moe a Iehoaha ki ona
mātua, a, tanumia ana ki Hamaria ki
nga kingi o Iharaira, a, ko tana tama
ko Ieropoama hei kingi i muri i a ia.
17 ¶ A, kotahi tekau ma rima nga
tau i ora ai a Amatia tama a Ioaha
kingi o Hura i muri iho i te matenga o
Iehoaha tama a Iehoahata kingi o
Iharaira.
18 Na, era atu meatanga a Amatia,
kahore ianei i tuhituhia ki te pukapuka
o nga meatanga o nga ra o nga kingi o
Hura?
19 Na, ka whakatupu ratou i te he
mona ki Hiruharama; a, rere ana ia ki
Rakihi; heoi ka unga tangata ano ra-
tou ki te whai i a ia ki Rakihi; a, patua
iho ia ki reira.
20 Katahi ia ka kawea mai e ratou i
runga i nga hoiho, a, tanumia ana ki
Hiruharama ki ona mātua ki te pa o
Rawiri.
21 ¶ Na, ka mau te iwi katoa o Hura
ki a Ataria, tekau ma ono ano hoki ona
tau, a, meinga ana ia e ratou hei kingi
i muri i tona pāpā i a Amatia.
22 Nāna Erata i hanga, i whakahoki
mai ano ki a Hura, i muri iho i te moe-
nga o te kingi ki ona mātua.
23 ¶ No te tekau ma rima o nga tau
o Amatia tama a Ioaha kingi o Hura i
kingi ai a Ieropoama tama a Ioaha kingi
o Iharaira ki Hamaria; e wha tekau ma
tahi nga tau.
24 A, kino iho tana mahi ki te titiro a
Ihowa. Kihai i mahue i a ia tetahi o
nga hara o Ieropoama tama a Nepata i
mea nei i a Iharaira kia hara.
25 Nāna i whakahoki te rohe a Iha-
raira, *tera* i te haerenga atu ki Hamata,
a, tae noa ki te moana o te mānia; i
rite ai te kupu a Ihowa Atua o Iharaira,

tana kupu ra i whakapuakina e tana
pononga e Hona poropiti tama a Amitai
o Kata-hewhere.
26 I kite hoki a Ihowa i te tukinota-
nga o Iharaira, he kino rawa; kihai
tetahi i tutakina ki roto, i mahue atu
ranei, a, kahore he kai whakaora mo
Iharaira.
27 Kihai ano hoki a Ihowa i ki kia
horoia atu te ingoa o Iharaira i raro i te
rangi. Na, ka meinga e ia te ringa o
Ieropoama tama a Ioaha hei whakaora
mo ratou.
28 ¶ Na, era atu meatanga a Ieropo-
ama, me ana mahi katoa, me ana mahi
toa, ana whawhai, tana whakahokinga
mai i Ramahiku, i Hamata, (*tera,* i a
Hura *i mua,*) ki a Iharaira, kihai ianei i
tuhituhia ki te pukapuka o nga meata-
nga o nga ra o nga kingi o Iharaira?
29 Na, kua moe a Ieropoama ki ona
mātua, ki nga kingi o Iharaira, a, ko
tana tama ko Hakaraia hei kingi i muri
i a ia.

UPOKO 15.

NO te rua tekau ma whitu o nga tau
o Ieropoama kingi o Iharaira i
kingi ai a Ataria tama a Amatia kingi o
Hura.
2 Tekau ma ono ona tau i a ia ka kingi
nei, a, e rima tekau ma rua nga tau i
kingi ai ia ki Hiruharama. Na, te
ingoa o tona whaea ko Iekoria o Hiru-
harama.
3 A, i tika tana mahi ki te titiro a
Ihowa, i rite ki nga mea katoa i mea ai
a Amatia tona pāpā.
4 Otiia kihai i whakakahoretia nga
wahi tiketike: i patu whakahere tonu
ano te iwi, i tahu whakakakara ki ru-
nga ki nga wahi tiketike.
5 ¶ A, i pakia te kingi e Ihowa. Na,
repera tonu iho ia, a mate noa, a, noho
ana ia i te whare motuhake. Na, ko
Iotama ko te tama a te kingi hei ranga-
tira mo te whare, hei kai whakarite
whakawa mo te iwi o te whenua.
6 Na, era atu meatanga a Ataria, me
ana mahi katoa, kihai ianei i tuhituhia
ki te pukapuka o nga meatanga o nga
ra o nga kingi o Hura?
7 Na, kua moe a Ataria ki ona mātua,
a, tanumia iho ki ona mātua ki te pa o
Rawiri, a, ko Iotama ko tana tama te
kingi i muri i a ia.
8 ¶ No te toru tekau ma waru o nga
tau o Ataria kingi o Hura i kingi ai a
Hakaraia tama a Ieropoama ki a
Iharaira ki Hamaria; e ono nga ma-
rama.
9 A, he kino tana mahi ki te titiro a
Ihowa, i rite ki ta ona mātua i mea ai;
kihai i mahue i a ia nga hara o Ieropo-
ama tama a Nepata i mea nei i a Iha-
raira kia hara.
10 Na, ka whakatupu a Harumu tama
a Iapehe i te he mona, a, patua ana e ia
i te aroaro o te iwi, whakamatea iho, a,
ko ia hei kingi i muri i a ia.
11 Na, era atu meatanga a Hakaraia,
nana, kua oti te tuhituhi ki te puka-
puka o nga meatanga o nga ra o nga
kingi o Iharaira?
12 Ko te kupu ano tena a Ihowa i ko-
rero ai ia ki a Iehu, i mea ai, E wha
nga *whakatupuranga* o o tamariki e
noho ki runga ki te torona o Iharaira.
Na, koia rawa ano ia.
13 ¶ No te toru tekau ma iwa o nga
tau o Utia kingi o Hura i kingi ai a
Harumu tama a Iapehe; a, kotahi tino
marama i kingi ai ia ki Hamaria.
14 I haere mai hoki a Menaheme
tama a Kari i Tirita tae tonu mai ki
Hamaria, patua iho e ia a Harumu
tama a Iapehe ki Hamaria, whakama-
tea iho; a ko ia hei kingi i muri i a ia.
15 Na, era atu meatanga a Harumu,
me tana he i whakatupuria e ia, kua
oti ra hoki te tuhituhi ki te pukapuka o
nga meatanga o nga ra o nga kingi o
Iharaira.
16 ¶ Katahi ka patua e Menaheme a
Tipiha me nga mea katoa i roto, me
ona rohe katoa, o Tirita mai ano; mo
ratou kihai i uaki *ki a ia;* koia i patua
ai. Ripiripia ake hoki e ia nga wahine
hapu katoa o reira.
17 No te toru tekau ma iwa o nga tau
o Ataria kingi o Hura i kingi ai a Me-
naheme tama o Kari ki a Iharaira ki
Hamaria: kotahi tekau nga tau.
18 A, he kino tana mahi ki te titiro a
Ihowa. Kihai i mahue i a ia i ona ra
katoa nga hara o Ieropoama tama a
Nepata i mea nei i a Iharaira kia hara.
19 Na, ka whakaekea mai te whenua
e Puru kingi o Ahiria, a, hoatu ana e
Menaheme etahi taranata hiriwa kotahi
mano ki a Puru kia awhinatia mai ai ia
e tona ringa, kia mau ai te kingitanga
ki tona ringa.
20 I tangohia mai hoki e Menaheme te
hiriwa i a Iharaira, i nga tangata taonga
nui katoa hei hoatutanga *māna* ki te
kingi o Ahiria: e rima tekau nga hekere
a tenei, a tenei. Na, hoki ana te kingi o
Ahiria, kihai hoki i noho ki taua whenua.
21 ¶ Na, era atu meatanga a Mena-

heme, me ana mahi katoa, kahore ianei
i tuhituhia ki te pukapuka o nga mea-
tanga o nga ra o nga kingi o Iharaira?
22 Na ka moe a Menaheme ki ona
mātua, a, ko tana tama ko Pekahia hei
kingi i muri i a ia.
23 ¶ No te rima tekau o nga tau o Ata-
ria kingi o Hura i kingi ai a Pekahia
tama a Menaheme ki a Iharaira ki Ha-
maria: e rua nga tau.
24 A, he kino tana mahi ki te titiro a
Ihowa: kihai i mahue i a ia nga hara
o Ieropoama tama a Nepata i mea nei i
a Iharaira kia hara.
25 Na, ka whakatupuria he hē mona
e tetahi o ana rangatira, e Peka tama a
Remaria. Patua iho ia ki Hamaria ki
te wahi pai rawa o to te kingi whare,
ratou ko Arapoka, ko Arie, me ona hoa,
nga Kireari, e rima tekau nga tangata.
Heoi whakamatea ana ia e ia, a ko ia
ano hei kingi i muri i a ia.
26 Na, era atu meatanga a Pekahia,
me ana mahi katoa, nana, kua oti te
tuhituhi ki te pukapuka o nga meatanga
o nga ra o nga kingi o Iharaira.
27 ¶ No te rima tekau ma rua o nga tau
o Ataria kingi o Hura i kingi ai a Peka
tama a Remaria ki a Iharaira ki Hama-
ria; e rua tekau nga tau.
28 A, he kino tana mahi ki te titiro a
Ihowa; kihai i mahue i a ia nga hara a
Ieropoama tama a Nepata i mea nei i a
Iharaira kia hara.
29 I nga ra o Peka kingi o Iharaira,
ka haere mai Tikirata-pirehere kingi o
Ahiria, a, riro ana i a ia a Iiono, a Apere-
pete-maaka, a Ianoa, a Kerehe, a Hatoro,
a Kireara, a Kariri, te whenua katoa o
Napatari, whakahekea atu ana ratou e
ia ki Ahiria.
30 Na, ka whakatupu a Hohea tama
a Eraha i te he mo Peka tama a Rema-
ria. Patua iho e ia, whakamatea iho;
a, ko ia hei kingi i muri i a ia, i te rua
tekau o nga tau o Iotama tama a Utia.
31 Na, era atu meatanga a Peka, me
ana mahi katoa, kua oti na te tuhituhi
ki te pukapuka o nga meatanga o nga
ra o nga kingi o Iharaira.
32 ¶ No te rua o nga tau o Peka tama
a Remaria kingi o Iharaira i kingi ai a
Iotama tama a Utia kingi o Hura.
33 E rua tekau ma rima ona tau i a
ia ka kingi nei, a, kotahi tekau ma
ono nga tau i kingi ai ki Hiruharama.
Na, te ingoa o tona whaea ko Ieruha,
he tamahine na Haroko.
34 A, i tika tana mahi ki te titiro a
Ihowa, i rite ana mahi ki nga mea katoa
a tona pāpā, a Utia.
35 ¶ Ko nga wahi tiketike ia kihai i
whakakahoretia e ia. I patu whaka-
here tonu te iwi, i tahu whakakakara ki
runga ki nga wahi tiketike. Nāna i
hanga to runga kuwaha o te whare o
Ihowa.
36 ¶ Na, era atu meatanga a Iotama,
me ana mahi katoa, kahore ianei i tuhi-
tuhia ki te pukapuka o nga meatanga o
nga ra o nga kingi o Hura?
37 I aua ra ka timata a Ihowa te unga
mai i a Retini kingi o Hiria raua ko
Peka tama a Remaria ki a Hura.
38 Na, ka moe a Iotama ki ona mātua,
a, tanumia iho ki ona mātua ki te pa o
tona tupuna o Rawiri; a, ko Ahata ko
tana tama hei kingi i muri i a ia.

UPOKO 16.

NO te tekau ma whitu o nga tau o
Peka tama a Remaria i kingi ai a
Ahata tama a Iotama kingi o Hura.
2 E rua tekau nga tau o Ahata i tona
kingitanga ai, a, kotahi tekau ma ono
nga tau i kingi ai ia ki Hiruharama.
Na, kihai i tika tana mahi ki te titiro a
Ihowa, a tona Atua, *kihai* i rite ki ta
tona tupuna ki ta Rawiri.
3 Heoi haere ana ia i te ara o nga
kingi o Iharaira; i mea ano hoki i tana
tama kia tika na waenganui o te ahi,
kia pera ano me nga meatanga whaka-
rihariha a nga tauiwi i peia nei e Ihowa
i te aroaro o nga tamariki a Iharaira.
4 I patu whakahere ano ia, i tahu wha-
kakakara ki runga ki nga wahi tiketike,
ki nga pukepuke, ki raro ano hoki i nga
rakau kouru nui.
5 ¶ Na, ko te haerenga mai o Retini
kingi o Hiria raua ko Peka tama a Re-
maria kingi o Iharaira ki Hiruharama,
whawhai ai. Heoi whakapaea ana a
Ahata e raua. Otiia kihai ia i taea e
raua i te whawhaitanga.
6 I taua wa ano ka whakahokia mai
a Erata ki Hiria e Retini kingi o Hiria
a, peia ana nga Hurai i Erata: na,
haere mai ana nga Hiriani ki Erata, a
nohoia ana a reira, a taea noatia tenei
ra.
7 Katahi a Ahata ka unga tangata atu
ki a Tikirata-pirehere kingi o Ahiria hei
ki atu, He pononga, he tamaiti ahau
nau, Haere mai, whakaorangia ahau i te
ringa o te kingi o Hiria, i te ringa ano
hoki o te kingi o Iharaira, kua whaka-
tika mai nei ki a au.
8 Na, ka mau a Ahata ki te hiriwa, ki
te koura, i kitea ki roto ki te whare o

Ihowa, ki nga taonga ano hoki o te
whare o te kingi, a, ungā atu ana e ia
kia kawea hei whakapati mo te kingi o
Ahiria.
9 Na, whakarongo mai ana te kingi o
Ahiria ki a ia, a, haere mai ana te kingi
o Ahiria ki Ramahiku, horo ana i
a ia, whakahekea atu ana e ia *ona ta-*
ngata ki Kiri, whakamatea iho ano hoki
a Retini e ia.
10 ¶ Na, haere ana a Kingi Ahata ki
te whakatau i a Tikirata-pirehere kingi
o Ahiria ki Ramahiku; a, tona kitenga
i tetahi aata ki Ramahiku, na, ka ungā
atu e Kingi Ahata kia kawea ki a Uria
tohunga te ahua o taua aata me tona ri-
tenga me nga mahinga katoatanga o
taua mea.
11 Katahi ka hangā e te tohunga, e
Uria, he aata, he mea e rite ana ki nga
mea katoa i ungā mai nei e kingi
Ahata kia kawea mai i Ramahiku: rite
tonu ta te tohunga, ta Uria; tae rawa
mai a Kingi Ahata i Ramahiku *kua*
oti.
12 A, te taenga mai o te kingi i Ra-
mahiku, ka kite te kingi i te aata, na,
ka whakatata atu te kingi ki te aata, ka
whakaeke i te tahunga tinana ki runga.
13 Tahuna ana hoki e ia tana tahunga
tinana, tana whakahere toto-kore, ri-
ngitia ana tana ringihanga, tauhiuhia
ana hoki e ia nga toto o ana whakama-
rietanga ki runga ki te aata.
14 Na, te aata parahi, tera i te aroaro
o Ihowa, nekehia mai ana e ia i mua i te
whare, i te takiwa o taua aata, o te
whare o Ihowa, a, whakaturia ana ki
te taha o taua aata, ki te taha ki te
nota.
15 A, i whakahau ano a Kingi Ahata i
te tohunga i a Uria, i mea, Tahuna ki
runga ki te aata nui te tahunga tinana
o te ata, te whakahere toto-kore o te
ahiahi, te tahunga tinana a te kingi, me
tana whakahere toto-kore, te tahunga
tinana a te iwi katoa o te whenua, me
ta ratou whakahere toto-kore, me a ratou
ringihanga; me tauhiuhi ano hoki e
koe ki runga ki taua mea nga toto katoa
o te tahunga tinana, me nga toto katoa
o te patunga tapu: a, hei mea ui maku
te aata parahi.
16 Na, rite tonu ta Uria tohunga i mea
ai ki nga mea katoa i whakahaua mai e
Kingi Ahata.
17 I tapahia ano hoki e Kingi Ahata
nga awhi o nga turanga, tangohia ana e
ia te takotoranga wai i runga i aua mea:
i tangohia iho ano hoki e ia te moana i
runga i nga kau parahi, i *tu* ra i raro i
taua mea, a, whakatakotoria ana ki
runga ki te whariki kohatu;
18 Me te taupoki ano hoki mo te ha-
pati i hangā nei e ratou ki roto ki te
whare, me te haerenga mai ano hoki o
te kingi i waho, whakaangā ketia ana
e ia i te whare o Ihowa, he whakaaro ki
te kingi o Ahiria.
19 ¶ Na, era atu meatanga i mea ai
a Ahata kihai ianei i tuhituhia ki te pu-
kapuka o nga meatanga o nga ra o nga
kingi o Hura?
20 Na, kua moe a Ahata ki ona mātua,
a, tanumia iho ki ona mātua ki te pa o
Rawiri, a, ko tana tama ko Hetekia hei
kingi i muri i a ia.

UPOKO 17.

NO te tekau ma rua o nga tau o
Ahata kingi o Hura i kingi ai a
Hohea tama a Eraha ki Hamaria ki a
Iharaira: e iwa nga tau.
2 I kino ano tana mahi ki te titiro a
Ihowa; otiia kihai i rite ki ta nga kingi
o Iharaira i mua i a ia.
3 ¶ I whakaekea mai ia e Harama-
nehere kingi o Ahiria: na, kua meinga
a Hohea hei pononga māna; a, hoatu
ana e ia he hakari ki a ia.
4 Na, ka mau i te kingi o Ahiria te he
e whakatupuria ana e Hohea, i tana nga-
renga i etahi tangata ki a Ho kingi o
Ihipa, kihai ano hoki i kawea atu e ia ki
te kingi o Ahiria te hakari i *kawea e ia*
i era atu tau. Na, tutakina atu ana ia e
te kingi o Ahiria, hereherea ana ki roto
ki te whare herehere.
5 ¶ Katahi ka whakaekea mai te
whenua katoa e te kingi o Ahiria, wha-
kaekea ana Hamaria e ia, whakapaea
ana, e toru nga tau.
6 ¶ I te iwa o nga tau o Hohea ka
horo Hamaria i te kingi o Ahiria; wha-
kahekea atu ana e ia a Iharaira ki Ahiria,
whakanohoia ana ki Hara, ki Haporo i
te taha o Awa Kotana, ki nga pa ano
hoki o nga Meri.
7 He mea hoki kua hara nga tamariki
a Iharaira ki a Ihowa, ki to ratou Atua,
nāna nei ratou i kawe mai i te whenua o
Ihipa i raro i te ringa o Parao kingi o
Ihipa, kua wehi ano hoki i nga atua ke;
8 A, haere ana i runga i nga tikanga o
nga iwi i peia nei e Ihowa i mua i nga
tamariki a Iharaira, o nga kingi ano
hoki o Iharaira i whakakingitia nei e
ratou.
9 Meatia pukutia ana hoki e nga tama-
riki a Iharaira nga mea kihai i tika ki a
Ihowa, ki to ratou Atua; i hangā hoki

e ratou etahi wahi tiketike ma ratou ki o ratou pa katoa, ki te taumaihi a nga kai tutei, ki te pa whai taiepa.

10 I whakaturia ano hoki e ratou nga whakapakoko, me nga nehenehe ki runga ki nga pukepuke tiketike katoa, ki raro ano hoki i nga rakau kouru nui katoa.

11 Tahuna ana e ratou he whakakakara ki reira, ki runga ki nga wahi tiketike katoa, pera ana ratou me nga iwi i whakahekea atu nei e Ihowa i mua i a ratou; meatia ana e ratou nga mea kino hei whakapataritari i a Ihowa.

12 Mahi ana ratou ki nga whakapakoko i korerotia ra e Ihowa ki a ratou, Kaua tenei mea e meatia e koutou.

13 Heoi whakaaturia ana ano e Ihowa te he o Iharaira, o Hura, he mea korero na nga poropiti katoa, na nga matakite katoa; i ki ia, Hoki mai i o koutou ara he, puritia aku whakahaunga me aku tikanga; kia rite ki te ture katoa i whakahaua e ahau ki o koutou mātua, ki taku ano hoki i unga atu ai ki a koutou, he mea korero na aku pononga, na nga poropiti.

14 Heoi kihai ratou i whakarongo; whakapakeke ana ratou i o ratou kaki, kia pera me nga kaki o o ratou mātua, kihai nei i whakapono ki a Ihowa, ki to ratou Atua.

15 Whakorekore ana ratou ki ana tikanga ki tana kawenata i whakaritea e ia ki o ratou mātua, ki ana whakaaturanga ano hoki i whakaaturia e ia mo o ratou he, a, haere ana ki te whai i nga mea tekateka noa, a, teka noa iho ratou; arumia ana e ratou nga iwi i tetahi taha o ratou, i tetahi taha, era i ako mai ra a Ihowa ki a ratou, kia kaua e rite te mahi ki ta ratou.

16 I whakarerea hoki e ratou nga whakahaunga katoa a Ihowa a to ratou Atua, a, hangā ana e ratou nga whakapakoko whakarewa ma ratou, nga kuao kau e rua: i meatia ano hoki e ratou tetahi nehenehe, a, koropiko ana ki te ope katoa o te rangi; i mahi ano ratou ki a Paara.

17 I meinga ano hoki e ratou a ratou tamariki me a ratou tamahine kia tika na waenganui i te ahi; i whakaaro ki nga tohu, ki nga karakia maori; i hoko atu ano hoki i a ratou hei mahi i te kino ki te titiro a Ihowa, hei whakapataritari i a ia.

18 No reira nui atu te riri o Ihowa ki a Iharaira, a, nekehia atu ana ratou e ia i tona aroaro, kihai hoki tetahi i mahue, ko te iwi anake o Hura.

19 Me Hura ano hoki, kihai ratou i pupuri i nga whakahaunga a Ihowa, a to ratou Atua, heoi haere ana i runga i nga tikanga i whakatakotoria e Iharaira.

20 Na, whakakorekore ana a Ihowa ki nga uri katoa o Iharaira, whakawhiua ana ratou e ia, hoatu ana ki nga ringa o nga kai pahua, a, makā noatia atu ratou i tona aroaro.

21 I titorehia atu hoki a Iharaira e ia i roto i te whare o Rawiri, a, meinga ana e ratou a Ieropoama tama a Nepata hei kingi. Na, turakina atu ana a Iharaira e Ieropoama kia kaua e whai i a Ihowa, a, nui atu te hara i meatia ai ratou e ia kia hara.

22 Na, haere ana nga tamariki a Iharaira i runga i nga hara katoa i hara ai a Ieropoama: kihai i mahue i a ratou.

23 A nekehia noatia atu ra ano a Iharaira e Ihowa i tona aroaro: ko tana hoki tena i ki ai, he mea korero mai na ana pononga katoa, na nga poropiti. Na, ka whakahekea atu a Iharaira i runga i to ratou whenua ki Ahiria, a mohoa noa nei.

24 Na, ka kawea mai he tangata e te kingi o Ahiria i Papurona, i Kutu, i Awa, i Hamata, i Heparawaima, a, whakanohoia ana e ia ki nga pa o Hamaria, ki nga wahi o nga tamariki a Iharaira. Na, kua riro mai a Hamaria i a ratou, a, nohoia ana e ratou nga pa o reira.

25 Na, i te timatanga o ta ratou noho ki reira, kihai ratou i wehi i a Ihowa. Katahi ka ungā e Ihowa etahi raiona ki roto ki a ratou, a, whakamatea iho etahi o ratou.

26 Na, ka korero etahi ki te kingi o Ahiria; i ki atu ratou, Nga iwi i whakahekea atu na e koe, i whakanohoia ra ki nga pa o Hamaria, kahore e matau ki nga whakaritenga a te Atua o te whenua, a, ungā ana e ia he raiona ki a ratou. Na, ka whakamatea mai nei ratou, mo ratou kahore e matau ki nga whakaritenga a te Atua o te whenua.

27 Katahi ka whakahau te kingi o Ahiria, ka mea, Kawea ki reira tetahi o nga tohunga i whakahekea mai nei e koutou i reira; a, ma ratou e haere atu ki reira noho ai, mana hoki ratou e whakaako ki nga whakaritenga a te Atua o te whenua.

28 Katahi ka haere atu tetahi o nga tohunga i whakahekea atu e ratou i Hamaria, a, noho ana ki Pete-ere; ko ia hoki hei kai whakaako i a ratou ki te tikanga mo ta ratou wehi i a Ihowa.

29 Otiia i hangā ano toua atua ake e

tenei iwi, e tenei iwi, a, whakanohoia ana
ki nga whare o nga wahi tiketike i
hangā nei e nga Hamari e tenei iwi, e
tenei iwi, ki o ratou pa i noho ai ratou.
30 Na nga tangata ano hoki o Papu-
rona i hangā Hukoto-penoto; na nga
tangata o Kutu i hanga Nerekara; na
nga tangata ano hoki o Hamata i hanga
Ahima,
31 Na nga Awi i hanga Nipihata,
raua ko Tarataka. I tahuna ano hoki e
nga Heparawaimi a ratou tamariki ki te
ahi, hei mea ki a Ataramereke raua ko
Anamereke atua o Heparawaima.
32 Heoi wehi ana ratou i a Ihowa;
me te whakatohunga ano ratou i nga
ware hei tohunga ma ratou mo nga
wahi tiketike. Ko era hei kai mahi ma
ratou mo nga mea *tapu* i nga whare wahi
tiketike.
33 Wehi ana ratou i a Ihowa, me te mahi
ano ki o ratou atua: pera ana me nga iwi
i whakahekea atu nei e ratou i reira.
34 Rite tonu ki o mua ritenga a ratou
mahi, a taea noatia tenei ra; kahore o
ratou wehi i a Ihowa, kahore hoki a ra-
tou mahi e rite ki a ratou tikanga, ki a
ratou whakariteritenga, ki ta ratou ture,
ki te whakahaunga i whakahau ai a
Ihowa i nga tamariki a Hākopa, *a te ta-
ngata* i karangatia nei e ia tona ingoa ko
Iharaira.
35 I whakaritea na hoki e Ihowa he
kawenata ki a ratou, i whakahau hoki ia
i a ratou, i mea, Kei wehi koutou i nga
atua ke; kaua ano hoki e koropiko ki a
ratou, kaua e mahi ki a ratou, kaua e
patu whakahere ki a ratou.
36 Engari a Ihowa nāna nei koutou i
kawe mai i te whenua o Ihipa i runga i
te kaha nui, i te ringa ano hoki kua oti
te whakamaro, ko ia ta koutou e wehi
ai, ko ia ta koutou e koropiko atu ai; me
patu whakahere ano hoki koutou ki a ia.
37 Na, nga tikanga, me nga whaka-
riteritenga, me te ture, me te whaka-
haunga kua oti na te tuhituhi e ia mo
koutou, me pupuri e koutou, me mahi
i nga ra katoa; kaua hoki e wehi i nga
atua ke.
38 Kei wareware hoki i a koutou te ka-
wenata i whakaritea e ahau ki a koutou;
kaua ano hoki e wehi ki nga atua ke.
39 Engari ko Ihowa ko ta koutou Atua
ta koutou e wehi ai, a, mana koutou e
wkakaora i roto i te ringa o o koutou hoa
riri katoa.
40 Otiia kihai ratou i whakarongo atu;
na, rite tonu ki nga ritenga o mua ta
ratou i mea ai.
41 Heoi wehi ana aua iwi i a Ihowa,
me te mahi ano ki a ratou whakapa-
koko: ko a ratou tamariki me nga tama-
riki ano hoki a ā ratou tamariki, rite
tonu ta ratou i mea ai ki ta o ratou ma-
tua a taea noatia tenei ra.

UPOKO 18.

NA, no te toru o nga tau o Hohea
tāma a Eraha kingi o Iharaira i
kingi ai a Hetekia tama a Ahata kingi o
Hura.
2 E rua tekau ma rima ona tau i tona
kingitanga ai, a, e rua tekau ma iwa
nga tau i kingi ai ia ki Hiruharama;
na, te ingoa o tona whaea ko Api, he
tamahine na Hakaraia.
3 Na, he tika tana mahi ki te titiro a
Ihowa: i rite ki nga mea katoa i mea ai
a Rawiri tona tupuna.
4 ¶ Whakakahoretia ana e ia nga wahi
tiketike, wahia ana nga whakapakoko,
tuaina ana e ia te ngahere; mongamo-
nga noa i a ia te nakahi parahi i hangā
nei e Mohi: he tahu hoki na nga tama-
riki a Iharaira i te whakakakara ki taua
mea, a taea noatia aua ra; huaina iho
hoki e ia, ko Nehuhatana.
5 Ko Ihowa Atua o Iharaira tana i
whakawhirinaki atu ai, kahore ano hoki
he rite mona o nga kingi katoa o
Hura i muri i a ia, o era hoki i mua
i a ia.
6 Heoi piri tonu ia ki a Ihowa; kihai
hoki i mahue te whai i a ia, puritia ana
e ia ana whakahaunga i whakahau ai a
Ihowa ki a Mohi.
7 Na, i a ia a Ihowa, a, oti pai ana
tana i nga wahi katoa i haere atu ai ia.
Na, ka whakakeke atu ia ki te kingi o
Ahiria, a, kihai i mahi ki a ia.
8 Patua ana e ia nga Pirihitini, a tae
noa ki Kaha, ki o reira rohe ano hoki, i
te taumaihi o nga kai tutei, i te pa whai
taiepa ano hoki.
9 ¶ Na, i te wha o nga tau o Kingi
Hetekia, ara, i te whitu o nga tau o
Hohea tama a Eraha kingi o Iharaira ka
whakaekea mai Hamaria e Harama-
nehere kingi o Ahiria, a whakapaea ana
e ia
10 A horo ana a reira i a ratou i te
mutunga o te toru o nga tau; no te ono
o nga tau o Hetekia, ara, no te iwa o
nga tau o Hohea kingi o Iharaira i horo
ai Hamaria.
11 Na, whakahekea atu ana a Iharaira
e te kingi o Ahiria ki Ahiria, whakano-
hoia ana e ia ki Hara, ki Haporo, ki te

taha o Awa Kotana ki nga pa ano hoki
o nga Meri.
12 Mo ratou kihai i whakarongo ki te
reo o Ihowa o to ratou Atua, na, taka-
hia ana e ratou tana kawenata me nga
mea katoa i whakahaua mai e Mohi, e ta
Ihowa pononga; kihai i whakarangona,
kihai i mahia.
13 ¶ Na, no te tekau ma wha o nga
tau o Kingi Hetekia ka whakaekea mai
nga pa taiepa katoa o Hura e Henake-
ripi kingi o Ahiria, a horo ana i a ia.
14 Katahi a Hetekia kingi o Hura ka
unga tangata ki te kingi o Ahiria ki Ra-
kihi, ka mea atu, Kua hara ahau, hoki
atu i a au. Me pikau e ahau tau pikau-
nga e whakapikauaa mai e koe ki a au.
Katahi te kingi o Ahiria ka whakarite
mai ki a Hetekia kingi o Hura kia toru
rau nga taranata hiriwa, a, kia toru
tekau nga taranata koura.
15 Na, homai ana e Hetekia te hiriwa
katoa i kitea ki te whare o Ihowa, i roto
ano hoki i nga taonga o te whare o te
kingi.
16 I taua wa ka tapahia mai e Hetekia
te koura o nga tatau o te temepara o
Ihowa, o nga pou ano hoki i whakaki-
koruatia nei e Hetekia kingi o Hura, a,
hoatu ana e ia ki te kingi o Ahiria.
17 ¶ Na, ka ungā mai e te kingi o
Ahiria a Taratana, ratou ko Rapaharihi
ko Rapahake i Rakihi ki a Kingi Hetekia
ki Hiruharama, he nui ano hoki te ope.
Heoi haere mai ana ratou; kua tae ki
Hiruharama. Haere mai ana ratou, ka
tae, tu ana ki te awakeri o to runga puna
wai, ki tera i te huarahi o te mara o nga
kai horoi kakahu.
18 Na, ta ratou karangatanga ki te
kingi ka puta ki a ratou a Eriakimi
tama a Hirikia te rangatira o te whare,
ratou ko Hepena kai tuhituhi, ko Ioaha
tama a Ahapa ko te kai whakamahara.
19 Na, ko te meatanga a Rapahake ki
a ratou, Tena, mea atu ki a Hetekia, Ko
te kupu tenei a te kingi nui, a te kingi o
Ahiria, He aha tenei whakawhirinakita-
nga e whakawhirinaki atu nei koe?
20 E mea na koe, (otiia he mea ngutu
kau,) he ngarahu tika, he kaha toku mo
te whawhai. Na, ko wai to whakawhi-
rinakitanga, i whakakeke ai koe ki
a au?
21 Na, e whakawhirinaki atu na koe
ki tena kakaho whati hei tokotoko, ki
Ihipa; ki te pehia iho e te tangata, ka
ngoto ki roto ki tona ringa, na, kua tu.
Ka pera ano a Parao kingi o Ihipa ki te
hunga katoa e okioki atu ana ki a ia.
22 Na, ki te mea koutou ki a au, Ko
Ihowa ko to matou atua ta matou e
whakawhirinaki atu nei, he teka ianei
nana nga wahi tiketike, me nga aata
i whakakahoretia atu nei e Hetekia, a,
mea ana ia ki a Hura raua ko Hiruha-
rama, Hei mua i tenei aata koutou koro-
piko ai ki Hiruharama?
23 Na, homai aianei nga utu pupuri ki
toku ariki ki te kingi o Ahiria, a ka
hoatu e ahau etahi hoiho ki a koe, kia
rua nga mano, ki te taea e koe te wha-
kanoho kai eke ki runga i a ratou.
24 A me pehea e hoki ai i a koe te ka-
nohi o tetahi rangatira, o tetahi o nga iti
rawa o nga pononga a toku ariki; i a
koe ka whakawhirinaki ki Ihipa ki te
hariata, ki nga kai eke hoiho mau.
25 I ngaro ranei a Ihowa i toku hae-
renga mai ki te huna i tenei wahi? I
mea mai a Ihowa ki a au, Haere atu ki
tera whenua huna ai.
26 Na, ko te meatanga atu a Eriakimi
tama a Hirikia, ratou ko Hepena, ko
Ioaha, ki a Rapahake, Tena, korero
Hiriani mai ki o pononga; e mohiotia
ana hoki *tena reo* e matou; kaua hoki e
korero reo Hurai mai ki a matou, i te
mea e whakarongo ana te iwi nei i ru-
nga i te taiepa.
27 Ano ra ko Rapahake ki a ratou, I
ungā mai ranei ahau e toku ariki ki
tou ariki, ki a koe ranei, hei korero i
enei kupu; he teka ianei ki nga tangata
e noho ana i runga i te taiepa, kia kai-
nga e ratou to ratou paru, kia inumia
ano hoki to ratou pi, *ara*, e koutou
tahi?
28 Na, tu ana a Rapahake, a, nui atu
tona reo ki te karanga i te reo Hurai;
ka korero, ka mea, Whakarongo mai
ki te kupu a te kingi nui, a te kingi o
Ahiria.
29 Ko te kupu tenei a te kingi, Kei
tinihangatia koutou e Hetekia; e kore
hoki koutou e taea e ia te whakaora i
roto i tona ringa.
30 Kei meinga ano hoki koutou e He-
tekia kia whakawhirinaki atu ki a
Ihowa, i a ia ka ki ra, Tera tatou ka
whakaorangia e Ihowa, e kore ano hoki
tenei pa e tukua atu ki te ringa o te
kingi o Ahiria.
31 Kaua e whakarongo ki a Hetekia;
ko te kupu hoki tenei a te kingi o Ahi-
ria, Whakaritea mai *he kawenata* ki a
au i runga i te hakari; haere mai hoki
ki waho ki a au, ka kai ai koutou i *nga
hua* o tana waina o tana waina, o tana
piki o tana piki, ka inu ano hoki i te wai
o tana puna o tana puna:
32 Kia tae atu ra ano ahau ki te tiki i

a koutou ki te whenua e penei ana me
to koutou nei whenua, ki te whenua
witi, waina, ki te whenua taro, mara
waina, ki te whenua oriwa hinu, honi,
kia ora ai koutou, kei mate; kaua hoki
e whakarongo ki a Hetekia; e whaka-
pati ana hoki ia i a koutou, e mea ana,
Ma Ihowa tatou e whakaora.
33 I whakaorangia ranei e tetahi o nga
Atua o nga tauiwi tona whenua i roto i
te ringa o te kingi o Ahiria?
34 Kei hea nga atua o Hamata, o Ara-
para? kei hea nga atua o Heparawaima,
o Hena, o Iwa? i whakaorangia ranei e
ratou a Hamaria i roto i toku ringa?
35 Na wai o nga atua katoa o nga
whenua i whakaora to ratou whenua i
roto i toku ringa, e whakaorangia ai e
Ihowa a Hiruharama i roto i toku ringa?
36 Heoi whakarongo kau ana tera te
iwi, kihai hoki i whakahoki kupu atu ki
a ia; ko ta te kingi hoki tena i whaka-
ako ai; i ki ia, Kaua e whakahoki kupu
atu ki a ia.
37 Na, haere ana a Eriakimi tama a
Hirikia te rangatira o te whare, ratou
ko Hepena kai tuhituhi, ko Ioaha tama
a Ahapa te kai whakamahara, ki a He-
tekia, he mea haehae *o ratou* kakahu, a,
korerotia atu ana e ratou ki a ia nga
kupu a Rapahake.

UPOKO 19.

NA, te rongonga o Kingi Hetekia,
haea ana e ia ona kakahu, hipo-
kina iho ia ki te kakahu taratara, haere
ana ki te whare o Ihowa.
2 I unga ano hoki e ia a Eriakimi te
rangatira o te whare, ratou ko Hepena
kai tuhituhi, ko nga kaumatua o nga
tohunga, he mea hipoki ki te kakahu
taratara, ki a Ihaia poropiti tama a
Amoho.
3 Na, ko ta ratou kianga atu ki a ia,
Ko te kupu tenei a Hetekia, Tenei ra, he
ra no te he, no te whakatuma, no te
kohukohunga; kua taea hoki te wha-
nautanga o nga tamariki, heoi kahore
he kaha e whanau ai.
4 Tera pea a Ihowa tou Atua ka rongo
ki nga kupu katoa a Rapahake i ungā
mai nei e tona ariki e te kingi o Ahiria
hei whakorekore ki te Atua ora; a ka
riri mai ki nga kupu i rongo ai a Ihowa
tou Atua. Na, kia ara to inoi mo nga
toenga e noho nei.
5 ¶ Te haerenga atu o nga tangata a
Kingi Hetekia ki a Ihaia,
6 Ka mea a Ihaia ki a ratou, Kia penei
ta koutou ki atu ki to koutou ariki, Ko
te kupu tenei a Ihowa, Kaua e wehi i
nga kupu i rongo ra koe, ki era i kohu-
kohu mai ra nga tangata o te kingi o
Ahiria ki a au.
7 Na, ka unga atu e ahau he wairua
ki a ia, a ka rongo ia i tetahi rongo, ka
hoki ki tona whenua, ka meinga ano
hoki ia e ahau kia hinga i te hoari i tona
whenua.
8 ¶ Na, hoki ana a Rapahake, a, ro-
kohanga atu e ia e whawhai ana te ki-
ngi o Ahiria ki Ripina: i rongo hoki ia
kua hapainga mai e ia i Rakihi.
9 A, tona rongonga ki a Tirihaka ki-
ngi o Etiopia, ki te korero, Nana, kei te
haere mai ia ki te whawhai ki a koe, ka
unga tangata ano ki a Hetekia, ka ki
atu,
10 Kia penei ta koutou ki atu ki a
Hetekia kingi o Hura, mea atu, Kei ti-
nihangatia koe e tou Atua e tau e oki-
oki atu na koe, i a ia e ki na, E kore a
a Hiruharama e hoatu ki te ringa o te
kingi o Ahiria.
11 Nana, kua rongo na koe ki ta nga
kingi o Ahiria i mea ai ki nga whenua
katoa, ki to ratou hunanga i a ratou: a,
e whakaorangia ranei koe?
12 I whakaorangia ranei e o ratou atua
nga tauiwi i hunā e oku mātua, a Ko-
tana, a Harana, a Retepe, me nga tama-
riki o Erene, era i Terahara?
13 Kei hea te kingi o Hamata, te ki-
ngi o Arapara, te kingi o te pa Hepara-
waima, o Hena, o Iwa?
14 ¶ Te tangohanga mai a Hetekia i
te pukapuka i roto i nga ringa o nga
karere, korerotia ana e ia. Na, haere
ana a Hetekia ki runga ki te whare o
Ihowa, wherahia ana e ia ki te aroaro o
Ihowa.
15 Na, ko te inoinga atu a Hetekia ki
te aroaro o Ihowa, ka mea, E Ihowa,
Atua o Iharaira, e noho na i waenganui
o nga kerupima, ko koe te Atua, ko
koe anake, o nga kingitanga katoa o te
whenua; nau i hanga te rangi me te
whenua.
16 Tahuri mai tou taringa, e Ihowa,
whakarongo mai. Titiro mai ou ka-
nohi e Ihowa, kia kite koe, kia rongo ki
nga kupu a Henakeripi, i unga nei i
tenei hei whakorekore mo te Atua ora.
17 E tika ana ano, e Ihowa, kua kore i
nga kingi o Ahiria nga iwi, me to ratou
whenua,
18 Kua tukua ano hoki e ratou o ra-
tou atua ki te ahi; no te mea ehara
ratou i te atua; engari he mahi na te
ringa tangata, he rakau, he kohatu;
koia i hunā ai e ratou.

19 Tena ra, whakaorangia matou aia-
nei, e Ihowa, e to matou Atua, i roto i
tona ringa, kia mohio ai nga kingitanga
katoa o te whenua ko koe a Ihowa te
Atua, ko koe anake.
20 ¶ Katahi a Ihaia tama a Amoho
ka unga tangata mai ki a Hetekia, hei
mea mai, Ko te kupu tenei a Ihowa
Atua o Iharaira, Tau i inoi mai na koe
ki a au mo Henakeripi kingi o Ahiria,
kua whakarangona atu e ahau.
21 Ko ta Ihowa kupu tenei i korero ai
mona, Kua whakahawea te tamahine
wahina a Hiona ki a koe; kataina iho
koe e ia; oioi ana te mātenga o te tama-
hine a Hiruharama ki a koe.
22 Ko wai tau i whakorekore ra, i ko-
hukohu ra; ki a wai tou reo i whaka-
rahia ra, tou kanohi i kake ra ki runga?
ki te Mea Tapu o Iharaira.
23 Meatia ana e koe o karere hei wha-
korekore mo te Ariki; e mea mai na
koe, kake ana ahau, me aku tini hariata,
ki runga ki nga wahi tiketike o nga
maunga, ki nga taha o Repanona, ka
tuakina ano e ahau nga hita roroa o
reira me o reira kauri papai; ka tae ano
ahau ki te whare-tira-haere o tona wahi
whakamutunga mai, ki te ngahere o
tona Karamere.
24 Keria ana e ahau, inumia ana nga
wai ke, maroke ake i te kapu o toku
waewae nga awa katoa o nga wahi e
whakapaea ana.
25 Kahore ranei koe i rongo i mua noa
atu naku tena i mea, i nga ra o namata
naku tena i hanga. Katahi nei ka wha-
kaputaina atu e ahau, a ka waiho na
koe hei mea i nga pa taiepa hei puranga
rukerukenga.
26 Koia i iti ai te kaha o o reira tanga-
ta; wehi ana ratou, porahurahu kau
ana; rite tonu ratou ki te tarutaru o te
parae, ki te otaota matomato, ki te taru
i runga i nga tuanui, ki te *witi* i ngingio
i te mea kiano i tupu noa.
27 Na, tou nohoanga iho, tou hae-
renga atu, tou haerenga mai, matau
tonu i a au, me to nananga ano hoki
ki a au.
28 Na, kua tae ake nei ki oku taringa,
to nananga ki a au, me to riri; mo
reira ka kuhua e ahau taku matau ki tou
ihu, taku parairi ki ou ngutu; a ka
whakahokia koe na te ara i haere mai
na koe.
29 A, ko te tohu tenei ki a koe, I tenei
tau ka kai koutou i nga mea tupu noa
ake, a, i te rua o nga tau ko nga tupu
noa ake o te tau; na, hei te toru o nga
tau koutou whakato ai, kokoti ai, wha-
kato ai i nga mara waina, kai ai i nga
hua o *aua mara*.
30 Na, tera e hou ano hoki whakararo
nga pakiaka o nga oranga i mawhiti o
te whare o Hura, ka hua ano hoki nga
hua whakarunga.
31 No te mea tera e puta ake he toe-
nga i Hiruharama, he oranga i Maunga
Hiona. E taea ano tenei e te ngakau
nui o Ihowa *o nga mano*.
32 Na, ko ta Ihowa kupu tenei mo te
kingi o Ahiria, E kore ia e haere mai
ki tenei pa, e kore ano hoki e perea mai
he pere e ia ki konei, e kore ano e maua
mai e ia he whakangungu rakau ki mua
i tenei *pa*, e haupuria ranei e ia he puke
hei whawhaitanga ki konei.
33 Te ara i haere mai ai ia, ka hoki
ia ma reira: e kore ano hoki ia e tae
mai ki tenei pa, e ai ta Ihowa.
34 Ka tiakina hoki e ahau tenei pa,
ka whakaorangia; he whakaaro ki a au,
ki taku pononga ano hoki ki a Rawiri.
35 ¶ I taua po ano ka puta atu te
anahera o Ihowa, a, patua iho e ia i te
puni o nga Ahiriana, kotahi rau e waru
tekau ma rima nga mano: a, te mara-
ngatanga ake i te ata, nana, o ratou
tinana! he tupapaku katoa ratou.
36 Na, turia atu ana e Henakeripi
kingi o Ahiria, haere ana, hoki ana,
noho rawa atu kei Ninewe.
37 A, i a ia e koropiko ana i roto i te
whare o tona atua o Nitiroko, patua iho
ia e ana tama e Ataramereke raua ko
Haretere ki te hoari; mawhiti tonu atu
raua ki te whenua o Ararata, a, ko Eta-
ra-Harona ko tana tama te kingi i muri
i a ia.

UPOKO 20.

I AUA ra ka mate a Hetekia, me ka-
hore ka marere. Na, ko te haerenga
mai o Ihaia poropiti tama a Amoho ki a
ia, ka mea ki a ia, Ko te kupu tenei a
Ihowa, Whakahaua iho tou whare, no
te mea ka mate koe, e kore e ora.
2 Te tino tahuritanga atu o tona mata
ki te pakitara, ka inoi ki a Ihowa, ka
mea,
3 Tena ra, e Ihowa, kia mahara ra ki
aku haereerenga i tou aroaro i runga i
te pono, i te ngakau tapatahi, ki taku
meatanga i te pai ki tau titiro iho. Na,
tangi ana a Hetekia; nui atu te tangi.
4 Heoi kahore ano a Ihaia kia puta noa
ki to waenganui marae, kua puta mai
te kupu a Ihowa ki a ia, ka mea,
5 Hoki atu, mea atu ki te rangatira o

toku iwi, ki a Hetekia, Ko te kupu tenei
a Ihowa Atua o Rawiri o tou tupuna,
Kua whakarangona tau inoi e ahau, kua
kitea e ahau ou roimata: nana, me wha-
kaora koe e ahau. I te toru o nga ra
ka haere koe ki runga ki te whare o
Ihowa.
6 Ka tapiritia ano e ahau ou ra ki nga
tau kotahi tekau ma rima, ka whakao-
rangia koe, me tenei pa, e ahau, i te
ringa o te kingi o Ahiria; ka tiakina
ano hoki e ahau tenei pa, he whakaaro
ki a au, ki taku tangata ano hoki ki a
Rawiri.
7 I ki ano hoki a Ihaia, Tikina he papa
piki. Na, tikina ana e ratou, whaka-
pakia atu ana ki te whewhe, na kua
ora.
8 ¶ I mea ano a Hetekia ki a Ihaia,
He aha te tohu moku ka whakaorangia
e Ihowa? moku ka haere i te toru o nga
ra ki te whare o Ihowa?
9 Ano ra ko Ihaia, Ko te tohu tenei a
Ihowa ki a koe mo te kupu i korero ai
ia ka oti i a Ihowa: kia tekau ranei nga
nekehanga e neke atu ai te atarangi;
kia tekau ranei nga nekehanga e ho-
ki ai?
10 Ano ra ko Hetekia, He mea noa iho
kia tekau nga nekehanga e neke atu ai
te atarangi; erangi kia tekau nga neke-
hanga e hoki ai te atarangi ki muri.
11 Katahi a Ihaia poropiti ka karanga
atu ki a Ihowa, a, whakahokia mai ana
e ia te atarangi, tekau nga nekehanga o
nga nekehanga i heke iho ai i te wha-
kaatu haora a Ahata.
12 ¶ I taua wa ka tukua mai he puka-
puka me tetahi hakari ki a Hetekia e
Peroraka-pararana, tama a Pararana
kingi o Papurona; no te mea i rongo ia,
kei te mate a Hetekia.
13 A, whakarongo tonu mai a Hetekia
ki a ratou, whakakitea ana e ia ki a ra-
tou te whare katoa o ana mea papai, te
hiriwa, te koura, nga kinaki kakara, te
hinu pai, me te whare katoa o ana mea
mo te whawhai, me nga mea katoa i
rokohanga ki roto ki ona taonga: ka-
hore tetahi mea o tona whare, o tona
kingitanga katoa, i kore te whakakitea
atu e Hetekia ki a ratou.
14 ¶ Katahi a Ihaia poropiti ka haere
mai ki a Kingi Hetekia, ka mea ki a ia,
I pehea mai enei tangata? i haere mai
hoki ratou i hea ki a koe? Ano ra ko
Hetekia, I haere mai ratou i te whenua
hoi i Papurona.
15 Ano ra ko tera, Ko ehea mea i kitea
e ratou i roto i tou whare? Ka mea atu
a Hetekia, Kua kitea e ratou nga mea
katoa i roto i toku whare. Kahore te-
tahi mea o oku taonga i kore te whaka-
kitea atu e ahau ki a ratou.
16 Na, ko te meatanga mai a Ihaia
ki a Hetekia, Whakarongo mai ki te
kupu a Ihowa.
17 Nana, kei te haere mai nga ra e
kawea ai ki Papurona nga mea katoa o
tou whare, me nga mea kua rongoatia
nei e ou mātua taea noatia tenei ra; e
kore tetahi mea e mahue, e ai ta Ihowa.
18 Ka tangohia atu ano hoki e ratou
etahi o o tamariki e puta mai i roto i a
koe, e whanau nei mau, a hei unaka
ratou i roto i te whare o te kingi o
Papurona.
19 Ano ra ko Hetekia ki a Ihaia, Pai
tonu te kupu a Ihowa i korerotia mai
na e koe. I mea hoki ia, Ehara oti
i te pai ki te mau te rongo, me te pono
i oku ra?
20 ¶ Na, era atu meatanga a Hetekia,
me ana mahi toa katoa, me tana ha-
nganga i te puna, i te awakeri, a, wha-
kaputaina mai ana e ia he wai ki te pa,
kihai ianei ena i tuhituhia ki te puka-
puka o nga meatanga o nga ra o nga
kingi o Hura?
21 Na, kua moe a Hetekia ki ona mā-
tua, a, ko tana tama ko Manahe hei
kingi i muri i a ia.

UPOKO 21.

KOTAHI tekau ma rua nga tau o
Manahe i tona kingitanga ai, a, e
rima tekau ma rima nga tau i kingi ai ia
ki Hiruharama; te ingoa o tona whaea
ko Hepeti-pa.
2 A, he kino tana mahi ki te titiro iho
a Ihowa, i rite tonu ki nga mea whaka-
rihariha a nga tauiwi i peia nei e Ihowa
i te aroaro o nga tamariki a Iharaira.
3 Hangā ana ano e ia nga wahi tike-
tike i whakakorea nei e Hetekia e tona
pāpā: whakaarahia ake ana e ia nga
aata ki a Paara, meatia ana e ia he nga-
here: pera ana ia me ta Ahapa kingi o
Iharaira i mea ai; koropiko ana ki te ope
katoa o te rangi, mahi ana ki a ratou.
4 Hangā ana ano e ia etahi aata ki te
whare o Ihowa, ki ta Ihowa i ki ra ko
Hiruharama hei waihotanga mo todu
ingoa.
5 Hangā ana ano e ia etahi aata mo
te ope katoa o te rangi ki nga marae e
rua o te whare o Ihowa.
6 Meatia ana e ia tana tamaiti kia tika
na waenganui i te ahi, rapua ana e ia he
tohu i nga kapua, i nga nakahi, i whai

ano ia ki nga atua maori, ki nga mata
maori: nui atu tana kino i mahi ai ki
te titiro iho a Ihowa, hei whakapatari-
tari mona.
7 I whakaturia ano e ia he whakapa-
koko no te ngahere i meatia nei e ia ki
te whare i ki ra a Ihowa ki a Rawiri
raua ko tana tama ko Horomona, Hei
tenei whare hei Hiruharama i whiri-
whiria nei e ahau i roto i nga iwi katoa
o Iharaira ahau waiho ai i toku ingoa, a,
ake ake ake.
8 Heoi ano hoki aku whakanekehanga
i nga waewae o Iharaira i te whenua i
hoatu e ahau ki o ratou mātua: kia mau
raia ratou ki te mahi i nga mea katoa i
whakahaua e ahau ki a ratou, kia rite
ano hoki ki te ture katoa i whakahaua
iho e Mohi e taku pononga ki a ratou.
9 Heoi kihai i whakarongona mai e
ratou, na Manahe hoki ratou i whaka-
peau ke kia nui atu ta ratou mahi i te
kino i ta nga iwi i hunā nei e Ihowa i
te aroaro o nga tamariki a Iharaira.
10 ¶ I korero ano hoki a Ihowa, he
mea mea mai na ana pononga, na nga
poropiti, i mea,
11 Kua mahi nei a Manahe kingi o
Hura i enei mea whakarihariha, kino
atu tana i nga mea katoa i mea ai nga
Amori i mua i a ia; kua mea ano hoki
ia i a Hura kia hara ki ana whakapa-
koko.
12 Mo reira ko te kupu tenei a Ihowa
Atua o Iharaira, Tenei au te kawe atu
nei i te kino ki Hiruharama raua ko
Hura, e paorooro ai nga taringa e rua
o nga tangata e rangona ai.
13 Ka whakamarokia ano hoki e ahau
te aho o Hamaria ki runga ki Hiruha-
rama, me te parameti ano o te whare o
Ahapa; ka horoia ano hoki a Hiruha-
rama e ahau, ka peratia me ta te *tangata*
horoi i te rihi; horoia ana e ia, hurihia
ana ko tua.
14 Ka mahue ano hoki i a au te toenga
o taku wahi tupu, ka hoatu ki nga ringa
o o ratou hoa riri, a, hei taonga pārau
ratou, hei mea parakete ma o ratou hoa
riri katoa.
15 Mo ratou i mahi i te kino ki taku
titiro iho, i whakapataritari ano hoki
i a au no te ra iho ano i puta mai ai o
ratou mātua i Ihipa, a taea noatia te-
nei ra.
16 I whakahekea ano hoki e Manahe
he toto hara-kore, tona nui na, a kapi
noa Hiruharama, tenei wahi, tera wahi;
tapiritia ana *tenei* e ia ki tona hara i
mea ai ia i a iHura kia hara, kia mea i te
kino ki te titro a Ihowa.

17 ¶ Na, era atu meatanga a Manahe,
me ana mahi katoa, me tona hara i hara
ai ia, kihai ianei ena i tuhituhia ki te
pukapuka o nga meatanga o nga ra o
nga kingi o Hura?
18 Na, kua moe a Manahe ki ona mā-
tua, a tanumia ana ki te kāri o tona
whare, ki te kari a Uha, a, ko tana tama
ko Amono te kingi i muri i a ia.
19 ¶ E rua tekau ma rua nga tau o
Amono i tona kingitanga ai, a, e rua
nga tau i kingi ai ia ki Hiruharama.
Te ingoa o tona whaea, ko Mehuremete,
he tamahine na Harutu, no Iotopa.
20 A, he kino tana mahi ki te titiro
iho a Ihowa, rite tonu tana mahi ki ta
tona pāpā ki ta Manahe.
21 I haere hoki ia i nga ara katoa i
haere ai tona pāpā, i mahi ki nga wha-
kapakoko, ki ā tona pāpā i mahi atu ai;
koropiko ana ia ki aua mea.
22 Whakarerea ake e ia a Ihowa te
Atua o ona mātua, kihai i haere i te ara
o Ihowa.
23 ¶ Na, ka whakatupu nga tangata
a Amono i te he mona, a, patua iho e
ratou te kingi i roto i tona whare.
24 Katahi ka patua e nga tangata o
taua whenua nga kai whakatupu katoa
i te he mo Kingi Amono. Na, ka mei-
nga e nga tangata o *taua* whenua a
Hohia tana tama hei kingi i muri i a ia.
25 Na, era atu meatanga i mea ai a
Amono, kahore ianei i tuhituhia ki te
pukapuka o nga meatanga o nga ra o
nga kingi o Hura?
26 I tanumia ano hoki ia ki tona tanu-
manga ki te kāri a Uha, a, ko Hohia ko
tana tama te kingi i muri i a ia.

UPOKO 22.

E WARU nga tau o Hohia i tona
kingitanga ai, a, e toru tekau ma
tahi nga tau i kingi ai ia ki Hiruharama.
Na, te ingoa o tona whaea, ko Ierira, he
tamahine na Araia, no Pohokata.
2 A, tika tonu tana mahi ki te titiro
iho a Ihowa: i haere hoki ia i runga i
nga ara katoa o tona tupuna, o Rawiri;
kihai hoki i peka atu ki matau, ki maui.
3 ¶ Na, i te tekau ma waru o nga tau
o kingi Hohia ka ungā atu e te kingi a
Hapana tama a Ataria tama a Mehu-
rama, te kai tuhituhi, ki te whare o
Ihowa; i mea ia,
4 Haere ki a Hirikia ki te tino tohu-
nga, kia huihuia e ia te moni e kawea ana
ki roto ki te whare o Ihowa, ta nga kai
tiaki o te kuwaha i tango ai i te iwi,

5 Ka hoatu ki nga ringa o nga kai
mahi o te mahi, o nga kai tohutohu o te
whare o Ihowa; a, ma ratou e hoatu ki
nga kai mahi o te mahi i te whare o
Ihowa, hei hanga mo nga wahi pakaru
o te whare,
6 Ki nga kamura, ki nga kai hanga,
ki nga kai mahi kohatu; hei hoko ano
hoki i nga rakau, i nga kohatu tarai, hei
hanga mo te whare.
7 Otiia kihai i uiuia a ratou meatanga
i te moni i hoatu nei ki o ratou ringa, he
pono hoki ta ratou mahi.
8 ¶ Na, ko te meatanga atu a Hirikia,
a te tino tohunga, ki a Hapana kai tuhi-
tuhi, Kua kitea e ahau te pukapuka o te
ture ki te whare o Ihowa. Katahi ka
hoatu te pukapuka e Hirikia ki a Ha-
pana, a korerotia ana e ia.
9 Na, haere ana a Hapana te kai
tuhituhi ki te kingi, whakahokia mai
ana te korero e ia ki te kingi, ka
mea, Kua ringiringitia e o pononga te
moni i kitea ki te whare, a, hoatu ana e
ratou ki nga ringa o nga kai mahi i te
mahi, o nga kai tohutohu o te whare o
Ihowa.
10 Katahi ka whakaatu atu a Hapana
te kai tuhituhi ki te kingi, ka mea, Kua
homai e Hirikia, e te tohunga, he puka-
puka ki a au. Na, korerotia ana e Ha-
pana ki te aroaro o te kingi.
11 A, te rongonga o te kingi i nga
kupu o te pukapuka o te ture, na, haea
ana e ia ona kakahu.
12 Katahi te kingi ka whakahau atu
ki te tohunga, ki a Hirikia, ratou ko
Ahikama tama a Hapana, ko Akaporo
tama a Mikaia, ko Hapana kai tuhituhi,
ko Ahaia tangata a te kingi, ka mea,
13 Haere, ui atu ki a Ihowa moku, mo
tenei iwi, mo Hura katoa ano hoki, he
mea hoki na nga kupu o tenei puka-
puka kua kitea nei: he nui hoki te riri
a Ihowa kua ngiha nei ki a tatou, no te
mea kihai o tatou mātua i whakarongo
ki nga kupu o tenei pukapuka, kihai i
mahi i nga mea katoa i tuhituhia hei
mea ma tatou.
14 Na, haere ana a Hirikia te tohunga,
ratou ko Ahikama, ko Akaporo, ko Ha-
pana, ko Ahaia ki a Hurura ki te wa-
hine poropiti, wahine a Harumu a te kai
tiaki kakahu, he tama hoki *tera* na Ti-
kiwa tama a Harahaha: i Hiruharama
hoki taua *wahine* e noho ana, i te wahi
tuarua. Na, korero ana ratou ki a ia.
15 Na, ko tana meatanga mai ki a ra-
tou, Ko te korero tenei a Ihowa Atua o
Iharaira, Mea atu ki te tangata nana
koutou i unga mai ki a au,
16 Ko ta Ihowa kupu tenei, Tenei au
te kawe atu nei i te kino mo tenei wahi,
mo nga tangata ano hoki o konei, *ara*,
nga kupu katoa o te pukapuka i korero-
tia ra e te kingi o Hura;
17 Mo ratou i whakarere i a au, i tahu
whakakakara ki nga atua ke, he whaka-
pataritari hoki i a au ki nga mahi katoa
a o ratou ringa; koia i ngiha ai taku
riri ki tenei wahi; e kore ano e tineia.
18 Na, me ki atu e koutou ki te kingi
o Hura nāna nei koutou i unga mai ki
te ui ki a Ihowa, Ko te kupu tenei a
Ihowa Atua o Iharaira, Na, nga kupu
i rongo ra koe,
19 E whakaaro ana *ahau* e ngawari
ana tou ngakau, a, kua whakaiti koe i a
koe ki te aroaro o Ihowa, i a koe ka
whakarongo nei ki taku i mea ai mo
tenei wahi, mo ona tangata ano hoki,
kia whakangaromia, kia kangā; i a
koe ano hoki ka haehae i ou kakahu, ka
tangi ki toku aroaro; na, kua whaka-
rongo ano ahau, e ai ta Ihowa.
20 Nana, ka huihuia atu koe e ahau ki
ou mātua, ka huihuia atu ano koe ki tou
tanumanga i runga i te rangimarie, e
kore ano hoki ou kanohi e kite i nga
kino katoa e kawea mai e ahau ki tenei
wahi. Na, whakahokia ana te korero e
ratou ki te kingi.

UPOKO 23.

KATAHI te kingi ka unga tangata
atu, a, huihuia mai ana e ratou nga
kaumatua katoa o Hura, o Hiruharama,
ki a ia.
2 Na, haere ana te kingi ki te whare o
Ihowa, ratou tahi ko nga tangata katoa
o Hura, ko nga tangata katoa ano hoki o
Hiruharama, me nga tohunga, me nga
poropiti, me te iwi katoa, te iti, te rahi.
Katahi ka korerotia e ia ki o ratou tari-
nga nga kupu katoa o te pukapuka o te
kawenata i kitea nei ki te whare o
Ihowa.
3 ¶ Na, tu ana te kingi ki te taha o te
pou, a, whakaritea ana e ia he kawenata
ki te aroaro o Ihowa, ara, kia whaka-
paua *tona* ngakau, tona wairua, ki te whai
ki a Ihowa, ki te pupuri i ana whaka-
haunga, i ana whakaaturanga, i ana tika-
nga, ki te whakamana ano i nga kupu o
tenei kawenata kua tuhituhia nei ki
tenei pukapuka. Tu tonu ano hoki te
iwi katoa ki te kawenata.
4 Katahi te kingi ka whakahau atu ki
te tino tohunga ki a Hirikia ratou ko
nga tohunga tuarua, ko nga kai tiaki o
te kuwaha, kia whakaputaina mai ki

waho o te temepara o Ihowa nga oko
katoa i hangā ma Paara, mo te ngahere,
ma te ope katoa o te rangi. Na, tahuna
ana aua mea e ia ki waho o Hiruharama
ki nga mara i Kitirono, kawea ana nga
pungarehu ki Pete-ere.
5 I whakakahoretia ano hoki e ia nga
tohunga whakapakoko i whakaritea e
nga kingi o Hura hei tahu whakaka-
kara ki runga ki nga wahi tiketike, ki
nga pa o Hura, ki nga taha ano hoki o
Hiruharama, ratou ko nga kai tahu
whakakakakara ki a Paara, ki te ra, ki te
marama, ki nga whetu, ki te ope katoa
ano hoki o te rangi.
6 I kawea mai ano e ia te ngahere i
roto i te whare o Ihowa ki waho o Hi-
ruharama ki Awa Kitirono, a, tahuna
ana e ia ki Awa Kitirono, tukia ana kia
ririki, ano he puehu, makā ana te
puehu o taua mea ki runga ki nga tanu-
manga o nga tamariki a te iwi.
7 Wahia iho ano hoki e ia nga whare
o te hunga whaka-horoma i te taha o te
whare o Ihowa, i te wahi i whatu ai nga
wahine i nga pa mo te ngahere.
8 I whakaputaina mai ano hoki e ia
nga tohunga katoa i roto i nga pa o
Hura, whakapokea iho nga wahi tike-
tike i tahu whakakakakara ai nga tohunga,
no Kepa, a tae noa ki Peere-hepa. Wa-
hia iho ano hoki e ia nga wahi tiketike o
nga keti, era i te kuwaha o te keti o Ho-
hua kawana o te pa, i to te tangata taha
maui i te keti o te pa.
9 Kihai ia nga tohunga o nga wahi
tiketike i haere ki te aata o Ihowa i Hi-
ruharama; engari i kai ratou i te taro
rewena-kore i roto i o ratou teina.
10 I whakapokea ano a Topete e ia,
tera i te raorao o nga tamariki a Hino-
mo; kei mea tetahi tangata kia tika
tana tamaiti, tana tamahine ranei, na
waenganui i te ahi hei mea ki a Moreke.
11 I whakakahoretia ano e ia nga ho-
iho i homai e nga kingi o Hura hei mea
ki te ra, i te tomokanga atu o te whare
o Ihowa, i te ruma o Natana-mereke o
te unaka, i nga wahi o waho. Tahuna
ana hoki e ia nga hariata o te ra ki te ahi.
12 Na, nga aata ano hoki i te tuanui o
to runga ruma a Ahata, era i hangā nei
e nga kingi o Hura, me nga aata i ha-
ngā e Manehe ki nga marae e rua o te
whare o Ihowa, pakarua ana e te kingi,
wahia iho i reira, makā ana te puehu o
aua mea ki Awa Kitirono.
13 Me nga wahi tiketike ano hoki, era
i te ritenga mai o Hiruharama i te taha
ki matau o te Maunga Whakangaroma-
nga, i hangā nei e Horomona kingi o
Iharaira ma Ahatorete, ma te mea wha-
karihariha a nga Haironi, ma Kemoho
ma te mea whakarihariha a nga Moapi,
ma Mirikomo ma te mea whakarihariha
a nga tamariki a Amona, whakapokea
iho *era* e te kingi.
14 Wawahia ana hoki e ia nga pou,
tuakina ana nga ngahere, whakakiia
ana o ratou wahi ki nga wheua tangata.
15 ¶ Me te aata ano hoki i Pete-ere,
te wahi tiketike i hangā nei e Ieropo-
ama tama a Nepata i mea nei i a Iha-
raira kia hara, ko taua aata, me te wahi
tiketike ano hoki, wawahia iho e ia; ta-
huna atu ana te wahi tiketike, tukia ana
kia ririki, ano he puehu: i tahuna ano
hoki e ia te ngahere.
16 A, te tahuritanga atu o Hohia, ka
kite i nga tanumanga i reira i te mau-
nga. Katahi ia ka unga tangata atu ki
te tiki i nga wheua i roto i nga tanu-
manga. Na, tahuna ana e ia ki runga
ki te aata, whakapokea iho, hei wha-
karitenga mo te kupu a Ihowa i kore-
rotia e te tangata a te Atua, i korero
nei i enei kupu.
17 Na, ko tana meatanga ake, He aha
tenei tohu ka kite nei au? Ano ra ko
nga tangata o te pa ki a ia, Ko te tanu-
manga *tenei* o te tangata a te Atua
i haere mai i Hura, a korerotia ana e ia
enei mea kua meatia nei e koe ki te aata
i Pete-ere.
18 Katahi ia ka mea atu, Waiho tera.
Kei whakakorikoria ona wheua e tetahi
tangata. Na, kapea ana e ratou ona
wheua me nga wheua o te poropiti i
haere mai i Hamaria.
19 Na, nga whare katoa ano hoki o
nga wahi tiketike, era i nga pa o Ha-
maria i hangā e nga kingi o Iharaira
hei whakapataritari *i a Ihowa*, whaka-
kahoretia ana e Hohia; rite tonu tana
i mea ai ki aua *whare* ki nga mea katoa
i mea ai ia ki Pete-ere.
20 I patua ano e ia nga tohunga katoa
o nga wahi tiketike o reira ki runga ki
nga aata, tahuna ana hoki nga wheua
tangata ki runga ki aua *aata*, a, hoki
ana ki Hiruharama.
21 ¶ Katahi te kingi ka whakahau ki
te iwi katoa, ka mea, Mahia te kapenga
hei mea ki a Ihowa ki to koutou Atua;
kia rite ki te mea i tuhituhia ki te puka-
puka o tenei kawenata;
22 He pono kahore he rite mo tena
mahinga i te kapenga o nga rangi ra ano
i nga kai whakarite whakawa i whakarite
whakawa mo Iharaira, o nga rangi
katoa ano hoki i nga kingi o Iharaira, i
nga kingi ano o Hura.

23 Engari *tenei* i te tekau ma waru o
nga tau o Kingi Hohia, tenei kapenga i mahia nei ki a Ihowa ki Hiruharama.
24 ¶ Na, *te hunga* i whai ki nga atua
maori, ki nga mata maori, ki nga terapimi, ki nga whakapakoko, ki nga mea whakarihariha katoa i kitea ki te whenua o Hura ki Hiruharama, whakakahoretia iho e Hohia, hei whakamana mo nga kupu o te ture i tuhituhia ki te pukapuka i kitea e Hirikia tohunga ki te whare o Ihowa.
25 Na, kahore he kingi i mua i a ia
hei rite mona te whakapau o tona ngakau, o tona wairua, o tona kaha, ki te tahuri atu ki a Ihowa ki te whakarite i te ture katoa a Mohi; kahore ano hoki kia whakatika tetahi rite mona i muri i a ia.
26 ¶ Heoi kihai ano a Ihowa i tahuri
atu i te muranga o tana riri nui i mura ai tana riri ki a Hura, mo nga whakapataritaringa katoa i whakapataritari ai a Manahe i a ia.
27 Na, ko te meatanga a Ihowa, Me
neke atu ano hoki a Hura e ahau i toku aroaro, me pera ano me ahau i neke atu i a Iharaira; ka whakaparahako ano hoki ahau ki tenei pa ki Hiruharama i whiriwhiria nei e ahau, me te whare i ki ra ahau, Me waiho toku ingoa ki konei.
28 Na, era atu meatanga a Hohia me
ana mahi katoa, kihai ianei i tuhituhia ki te pukapuka o nga meatanga o nga ra o nga kingi o Hura?
29 ¶ I ona ra ka haere atu a Parao-
neko kingi o Ihipa ki te kingi o Ahiria ki Awa Uparati. Na, haere mai ana a Kingi Hohia ki te whakatau i a ia. Whakamatea iho ia e tera ki Mekiro i tona kitenga i a ia.
30 Katahi ana tangata ka uta i tona ti-
nana ki runga ki te hariata i Mekiro, a, kawea ana ia ki Hiruharama, tanumia iho e ratou ki tona tanumanga. Na, ka mau te iwi o tera whenua ki a Iehoahata ki te tama a Hohia, a, whakawahia ana ia e ratou, meinga ana hei kingi i muri i tona pāpā.
31 ¶ E rua tekau ma toru nga tau o
Iehoahata i tona kingitanga ai; a, e toru nga marama i kingi ai ia ki Hiruharama. Na, te ingoa o tona whaea, ko Hamutara, he tamahine na Heremaia o Ripina.
32 A, he kino tana mahi ki te titiro a
Ihowa; rite tonu ki nga mea katoa i mea ai ona mātua.
33 Heoi herea ana ia e Parao-neko ki
Ripira ki te whenua o Hamata, kia kaua ia e kingi ki Hiruharama, whakaritea ana hoki e ia he takoha ki te whenua, kotahi rau taranata hiriwa, kotahi taranata koura.
34 Katahi a Parao-neko ka mea i a
Eriakimi tama a Hohia hei kingi i muri i tona pāpā i a Hohia; whakawhitia ketia ake ano hoki e ia tona ingoa ko Iehoiakimi; ko Iehoahata ia tangohia ana e ia, kawea ana ki Ihipa; mate atu ki reira.
35 Na, ka hoatu te hiriwa me te koura
e Iehoiakimi ki a Parao. Takohatia ana hoki e ia te whenua, he mea kia hoatu ai e ia te moni i kiia mai e Parao. Tohea ana e ia te hiriwa me te koura ki te iwi o te whenua, te takoha a tenei, a tenei, hei mea hoatu mana ki a Parao-neko.
36 ¶ E rua tekau ma rima nga tau o
Iehoiakimi i tona kingitanga ai. Kotahi tekau ma tahi nga tau i kingi ai ia ki Hiruharama, na, te ingoa o tona whaea ko Tepura, he tamahine na Peraia o Ruma.
37 He kino ano hoki tana mahi ki te
titiro iho a Ihowa, i rite ki nga mea katoa i mea ai ona mātua.

UPOKO 24.

IONA ra ka haere mai a Nepukaneha kingi o Papurona; a, meinga ana a Iehoiakimi hei pononga māna, e toru nga tau. Katahi tera ka tahuri, a, whakakeke ana ki a ia.
2 Na, i ngare mai a Ihowa i nga ope o
nga Karari ki a ia, me nga ope o nga Hiriani, me nga ope o nga Moapi, me nga ope o nga tamariki a Amona: heoi ngarea mai ana ratou e ia ki Hura hei huna mo reira, i rite ai te kupu a Ihowa i korerotia e ana pononga, e nga poropiti.
3 He pono na te kupu a Ihowa i pa ai
tenei ki a Hura, hei neke atu i a *ratou* i tona aroaro mo nga hara o Manahe, ara, mo ana mea katoa i mea ai ia.
4 Mo te toto hara-kore ano hoki i wha-
kahekea e ia, i kapi hoki i a ia a Hiruharama i te toto hara-kore, a kihai a Ihowa i pai kia whakarerea noatia tenei.
5 ¶ Na, era atu meatanga a Iehoiaki-
mi me ana mea katoa i mea ai ia, kihai ianei i tuhituhia ki te pukapuka o nga meatanga o nga ra o nga kingi o Hura?
6 Na, kua moe a Iehoiakimi ki ona
mātua, a, ko Iehoiakini ko tana tama hei kingi i muri i a ia.
7 Na, heoi ano haerenga atu o te kingi
o Ihipa i tona whenua; kua riro hoki i te kingi o Papurona nga wahi katoa o te

kingi o Ihipa no te awa ra ano o Ihipa
tae noa ki Awa Uparati.
8 ¶ Kotahi tekau ma waru nga tau o
Iehoiakini i tona kingitanga ai, a, e
toru nga marama i kingi ai ia ki Hiru-
harama. Na, te ingoa o tona whaea ko
Nehuhuta, he tamahine na Erenatana o
Hiruharama.
9 A, i kino tana mahi ki te titiro a
Ihowa, i rite ki nga mea katoa i mea ai
tona pāpā.
10 ¶ I taua wa ka whakaekea a Hiru-
harama e nga tangata a Nepukaneha ki-
ngi o Papurona, a, whakapaea ana te pa.
11 Na, ka haere mai a Nepukaneha
kingi o Papurona ki te pa, a, whakapaea
ana a reira e ana tangata.
12 Na, ka puta mai a Iehoiakini kingi
o Hura ki te kingi o Papurona, a ia,
tona whaea, ana tangata, ana rangatira,
ana unaka. Na, ka mau ia i te kingi o
Papurona i te waru o nga tau o tona
kingitanga.
13 Na, tangohia atu ana e tera i reira
nga taonga katoa o te whare o Ihowa,
me nga taonga o te whare o te kingi;
tapatapahia ana hoki e ia nga oko koura
katoa i hangā e Horomona kingi o Iha-
raira mo te temepara o Ihowa, pera ana
ano ia me ta Ihowa i korero ai.
14 Whakahekea katoatia atu ana hoki
e ia a Hiruharama katoa, nga ranga-
tira katoa, me nga tangata marohirohi
katoa, tekau nga mano o nga pārau,
me nga kai mahi katoa, me nga parake-
mete; kihai tetahi i mahue, heoi ano ko
te hunga rawa-kore o te whenua.
15 I whakahekea atu ano e ia a Ie-
hoiakini ki Papurona me te whaea ano
hoki o te kingi, ratou ko nga wahine a
te kingi, ko ana unaka, ko te hunga
nunui o te whenua. Whakahekea atu
ana ratou e ia i Hiruharama hei pārau
ki Papurona.
16 Me nga tangata toa ano hoki, e
whitu nga mano, nga kai mahi, nga
parakemete, kotahi mano, te hunga ma-
rohirohi katoa e pai ana hei whawhai:
kawea ana ratou e te kingi o Papurona
hei pārau ki Papurona.
17 ¶ Na, ko Matania teina o tona
pāpā ka meinga hei kingi i muri i a ia
e te kingi o Papurona, whakawhitia
ketia hoki e ia tona ingoa ko Terekia.
18 E rua tekau ma tahi nga tau o Tere-
kia i tona kingitanga ai; a, kotahi tekau
ma tahi nga tau i kingi ai ia ki Hiruha-
rama. Na, te ingoa o tona whaea ko
Hamutara, he tamahine na Heremaia o
Ripina.
19 A, i kino tana mahi ki te titiro
a Ihowa; i rite ki nga mea katoa i mea
ai a Iehoiakimi.
20 No reira i a Ihowa ka riri nei,
ka puta te *aitua* ki Hiruharama ki a
Hura, a, makā noatia atu ratou i tona
aroaro; whakakeke ana a Terekia ki te
kingi o Papurona.

UPOKO 25.

NA, i te iwa o nga tau o tona kingi-
tanga, i te tekau o nga marama, i te
tekau o nga *ra* o te marama, ka tae mai
a Nepukaneha kingi o Papurona, a ia
me tana ope katoa ki Hiruharama. Na,
nohoia mai ana a reira e ia, a hangā
ana e ratou etahi taumaihi ki tetahi taha,
ki tetahi taha, hei whawhaitanga ki reira.
2 Na, ka whakapaea te pa, a tae noa
ki te tekau ma tahi o nga tau o Kingi
Terekia.
3 I te iwa o nga *ra o te wha* o nga
marama ka nui te mate-kai o te pa;
kahore hoki he taro ma nga tangata o
te whenua.
4 ¶ Na, kua pakaru te pa, rere ana
nga tangata whawhai katoa i te po na
te ara o te kuwaha i waenganui o nga
taiepa e rua, na tera i te kāri a te kingi;
(i tetahi taha ano hoki nga Karari o te
pa, i tetahi taha;) *ko te kingi* i haere na
te ara o te mānia.
5 Katahi te kingi ka whaia e te ope o
nga Karari, a, hopukia ana e ratou ki
nga mānia i Heriko, i marara noa atu
hoki tana ope katoa i tona taha.
6 Ka mau nei te kingi i a ratou, kawea
ana ia e ratou ki te kingi o Papurona
ki Ripira; a, korerotia ana e ratou te
whakawakanga mona.
7 Na, nga tamariki a Terekia, patua
iho e ratou ki tana tirohanga iho, nga
kanohi e rua hoki o Terekia whaka-
matapotia ana e ratou: herea ana ia ki
nga mekameka parahi, a, kawea atu
ana ki Papurona.
8 ¶ I te rima o nga marama, i te
whitu o nga *ra* o te marama, ko te te-
kau ma iwa hoki ia o nga tau o Kingi
Nepukaneha kingi o Papurona,) ka
haere mai a Neputara-arana rangatira
o nga kai tiaki, he tangata na te kingi o
Papurona, ki Hiruharama.
9 Na, tahuna ake e ia te whare o Iho-
wa, te whare o te kingi, nga whare ka-
toa o Hiruharama: nga whare katoa o
te *hunga* nunui tahuna ana e ia ki
te ahi.
10 Wahia iho ano hoki te taiepa o
Hiruharama, a whawhe noa, e te ope

katoa o nga Karari, e ta te rangatira o
nga kai tiaki.
11 Na, era atu o te iwi i mahue i te
pa, me te hunga i papahoro atu, i taka
atu ra ki te kingi o Papurona, me era
atu a taua huihuinga tangata, whaka-
hekea atu ana ratou e Neputara-arana
rangatira o nga kai tiaki.
12 I mahue ia i te rangatira o nga kai
tiaki etahi o nga rawa-kore o te whenua
hei kai mahi waina, hei kai mahi
whenua.
13 Na, nga pou parahi i te whare o
Ihowa, me nga turanga, me te moana
parahi i te whare o Ihowa, wawahia ana
e nga Karari, a, maua atu ana e ratou
te parahi o aua mea ki Papurona.
14 Me nga pāta, me nga koko punga-
rehu, me nga kuku, me nga koko, me
nga oko parahi katoa mo a ratou mahi
tapu, tangohia ake e ratou.
15 Nga takotoranga ahi ano hoki, nga
peihana, nga aha aha koura, me nga aha
aha hiriwa, tangohia ake e te rangatira o
nga kai tiaki.
16 Nga pou e rua, kotahi moana, me
nga turanga i hangā e Horomona mo
te whare o Ihowa. Kahore he pauna-
tanga o te parahi o enei oko katoa.
17 Kotahi tekau ma waru whatianga
te roa o tetahi pou, he parahi te whaka-
paipai o runga, a, e toru nga whatianga
te roa o te whakapaipai: he parahi ka-
toa ano hoki te mea i whiria, me nga
pamekaranete i tetahi taha o te whaka-
paipai, i tetahi taha; rite tonu hoki ki
enei to te rua o nga pou; he mea whiri
ano hoki tona.
18 ¶ Tangohia ana hoki e te rangatira
o nga kai tiaki a Heraia te tino tohunga,
ratou ko te tohunga tuarua ko Tepania,
ko nga kai tiaki tokotoru o te kuwaha.
19 I tangohia ano hoki e ia i roto i te
pa tetahi unaka, te rangatira o nga ta-
ngata whawhai, tokorima ano hoki no
te aroaro pu ake o te kingi, he hunga i
rokohanga ki roto ki te pa, me te kai
tuhituhi a te rangatira ope, te kai huihui
i nga tangata o te whenua, e ono tekau
ano hoki nga tangata o te iwi o te whe-
nua, he hunga i rokohanga e ia ki roto
ki te pa.
20 Na, ka mau a Neputara-arana ra-
ngatira o nga kai tiaki ki a ratou, ka-
wea ana ratou ki te kingi o Papurona
ki Ripira.
21 Na, patua iho ratou e te kingi o
Papurona, whakamatea iho ki Ripira ki
te whenua o Hamata. Heoi whakahe-
kea atu ana a Hura i tona oneone.
22 ¶ Na, te hunga i mahue ki te
whenua o Hura, nga mea i mahue i a
Nepukaneha kingi o Papurona, meinga
ana e ia ko Keraria tama a Ahikama
tama a Hapana, hei kawana mo ratou.
23 A, te rongonga o nga rangatira ope
katoa, ratou ko a ratou tangata, kua
meinga a Keraria hei kawana e te kingi
o Papurona, na, haere mai ana ratou ki
a Keraria ki Mitika, ara, a Ihimaera ta-
ma a Natania, a Iohanana tama a Karea,
a Heraia tama a Tanahumete Netopati,
a Iaatania tama a tetahi Maakati, ratou
ko a ratou tangata.
24 Katahi a Keraria ka oati ki a ratou,
ki a ratou tangata hoki, ka mea ki a
ratou, Kaua e wehi, engari hei pononga
koutou ma nga Karari, a, me noho kou-
tou ki te whenua, me mahi ki te kingi o
Papurona, a ka whai pai koutou.
25 Na, i te whitu o nga marama ka
haere mai a Ihimaera tama a Netania
tama a Erihama, he momo kingi, ratou
ko ona hoa, kotahi tekau nga tangata,
a, patua iho e ratou a Keraria, Whaka-
matea iho ratou ko ona hoa, ko nga Hu-
rai, ko nga Karari, i Mitipa.
26 Katahi ka whakatika te iwi katoa,
te iti, te rahi, ratou ko nga rangatira
ope, a, haere ana ki Ihipa: I wehi hoki
ratou i nga Karari.
27 ¶ Na, i te toru tekau ma whitu o
nga tau o te whakahekenga atu o Ie-
hoiakini kingi o Hura, i te tekau ma
rua o nga marama i te rua tekau ma
whitu *o nga ra* o te marama, ka whaka-
arahia e Ewiri-meroraka kingi o Papu-
rona, i te tau i kingi ai ia, te mātenga o
Iehoiakini kingi o Hura i roto i te whare
herehere.
28 A, he pai ana korero ki a ia, neke-
hia ake ana e ia tona torona ki runga
ake i te torona o nga kingi i tona taha i
Papurona.
29 Nga kakahu o tona hereherenga
whakariroia ketia ake e ia; a, kai taro
tonu ana ia i tona aroaro i nga ra katoa
i ora ai ia.
30 He mea tuari tonu ano hoki tana
kai, he mea homai e te kingi ki a ia i
tenei ra, i tenei ra, i nga ra katoa i ora
ai ia.

KO TE PUKAPUKA TUATAHI

O

NGA WHAKAPAPA.

UPOKO 1.

KO Arama, ko Heta, ko Enoha,
2 Ko Kainana, ko Maharareere,
ko Iarere,
3 Ko Enoka, ko Metuhera, ko Rameka,
4 Ko Noa, ko Hema, ko Hama, ko
Iapeta,
5 ¶ Nga tamariki a Iapeta; ko Komere, ko Makoko, ko Marai, ko Iawana,
ko Tupara, ko Meheke, ko Tiraha.
6 Nga tamariki a Komere; ko Ahekenata, ko Ripata, ko Tokarama.
7 Na, nga tamariki a Iawana; ko
Erihaha, ko Tarahihi, ko Kitimi, ko
Totanimi.
8 ¶ Na, nga tamariki a Hama; ko
Kuhu, ko Mitiraima, ko Putu, ko Kanaana.
9 A, nga tamariki a Kuhu; ko Tepa,
ko Hawira, ko Hapata, ko Raama, ko
Hapateka. Na, nga tamariki a Raama;
ko Hepa, ko Rerana.
10 A, whanau ake ta Kuhu, ko Nimiroro. I timata ia te whakatangata nui
ki runga ki te whenua.
11 A, whanau ake ta Mitiraima; ko
Rurimi; ko Anamime, ko Rehapimi,
ko Napatuhimi,
12 Ko Pataruhimi, ko Kaharuhimi,
(nana nei nga Pirihitini) ko Kapatorimi.
13 A, whanau ake ta Kanaana; ko
Hairona ko tana matamua, ko Hete,
14 Me te Iepuhi, me te Amori, me te
Kirikahi,
15 Me te Hiwi, me te Araki, me te
Hini,
16 Me te Arawari, me te Temari, me
te Hamati.
17 ¶ Nga tamariki a Hema; ko Erama, ko Ahura, ko Arapahata, ko Ruru,
ko Arame, ko Uhu, ko Huru, ko Ketere, ko Meheke.
18 A, whanau ake ta Arapahata, ko
Haraha; whanau ake ta Haraha, ko
Epere.
19 Whanau ake a Epere, e rua nga
tama; te ingoa o tetahi ko Pereke; no
te mea hoki no ona ra i wehea ai te
whenua, a ko Ioketana te ingoa o tona
teina.
20 A whanau ake ta Ioketana; ko
Aramotata, ko Herepe, ko Hataramaweta, ko Ieraha,
21 Ko Hatorama, ko Utara, ko Tikera,
22 Ko Epara, ko Apimaera, ko Hepa,
23 Ko Opira, ko Hawira, ko Iopapa:
he tamariki enei katoa na Ioketana.
24 ¶ Ko Hema, ko Arapahata, ko
Haraha,
25 Ko Epere, ko Pereke, ko Reu,
26 Ko Heruku, ko Nahora, ko Teraha,
27 Ko Aperama, ara, ko Aperahama.
28 Nga tamariki a Aperahama; ko
Ihaka, ko Ihimaera.
29 ¶ Ko a ratou whakatupuranga enei:
Ta Ihimaera matamua, ko Nepaioto;
muri iho ko Kerara, ko Atapeere, ko
Mipihama,
30 Ko Mihima, ko Ruma, ko Maha, ko
Hatara, ko Tema,
31 Ko Ieturu, ko Napihi, ko Kerema.
Ko nga tama enei a Ihimaera.
32 ¶ Na, nga tama a Ketura wahine
iti a Aperahama: whanau ake āna, ko
Timirana, ko Iokohana, ko Merana, ko
Miriana, ko Ihipaka, ko Huaha. Na,
nga tama a Iokohana; ko Hepa, ko
Rerana.
33 A, nga tama a Miriana; ko Epa,
ko Epere, ko Enoka, ko Apira, ko Ereraaha. He tamariki enei katoa na
Ketura.
34 Whanau ake ano a Aperahama; ko
Ihaka. Nga tama a Ihaka; ko Ehau,
ko Iharaira.
35 ¶ Nga tama a Ehau; ko Eripata,
ko Reuere, ko Ieuhu, ko Iaurama, ko
Koraha.
36 Nga tama a Eripata; ko Temana,
ko Omara, ko Tepi, ko Katama, ko Kenaha, ko Timina, ko Amareke.

37 Nga tama a Reuere; ko Nahata, ko
Tera, ko Hamaha, ko Miha.
38 Na, nga tama a Heira; ko Rotana,
ko Hopara, ko Tipeona, ko Anaha, ko
Rihona, ko Etere, ko Rihana.
39 A, nga tama a Rotana; ko Hori, ko
Homama: te tuahine o Rotana ko Timina.
40 Na, nga tamariki a Hopara: ko
Ariana, ko Manahata, ko Epara, ko
Hepi, ko Onana. A, nga tama a Tipe-
ona; ko Aia, ko Anaha.
41 Nga tama a Anaha; ko Rihona.
Nga tama a Rihona; ko Amarama, ko
Ehepana, ko Itirana, ko Kerana.
42 Nga tama a Etere; ko Pirihana,
ko Taawana, ko Takana. Nga tama a
Rihana; ko Uhu, ko Arana.
43 ¶ Na, ko nga kingi enei i kingi nei
ki te whenua o Eroma i te mea kahore
noa he kingi i kingi ki nga tamariki a
Iharaira; ko Pera tama a Peoro: te
ingoa o tona pa ko Rinihapa.
44 A ka mate a Pera, ko Iopapa tama
a Tera o Potora te kingi i muri i a ia.
45 Ka mate a Iopapa, ko Huhama o te
whenua o nga Temani te kingi i muri i
a ia.
46 A ka mate a Huhama, ko Harara
tama a Perara, (nana nei i patu a Miri-
ana i te parae o Moapa) te kingi i muri
i a ia. Ko Awiti te ingoa o tona pa.
47 A ka mate a Harara, ko Hamara o
Mahareka te kingi i muri i a ia.
48 Ka mate a Hamara, ko Haora o
Rehopoto i te taha o te awa, te kingi i
muri i a ia.
49 A ka mate a Haora, ko Paara-ha-
nana tama a Akaporo te kingi i muri
i a ia.
50 A ka mate a Paara-hanana, ko Ha-
rara te kingi i muri i a ia: a ko Pai te
ingoa o tona pa: ko Mehetapeere te
ingoa o tana wahine: he tamahine ia na
Matarere tamahine a Metahapa.
51 ¶ I mate ano hoki a Harara. Na,
nga Ariki o Eroma; ko Ariki Timina,
ko Ariki Aria, ko Ariki Ietete,
52 Ko Ariki Ahoripama, ko Ariki
Eraha, ko Ariki Pinona,
53 Ko Ariki Kenaha, ko Ariki Tema-
na, ko Ariki Mipitara,
54 Ko Ariki Makatiere, ko Ariki Ira-
ma. Ko nga Ariki enei o Eroma.

UPOKO 2.

KO nga tama enei a Iharaira; ko
Reupena, ko Himeona, ko Riwai,
ko Hura, ko Ihakara, ko Hepuruna,
2 Ko Rana, ko Hohepa, ko Peniamine,
ko Napatari, ko Kara, ko Ahera.

3 ¶ Nga tama a Hura; ko Ere, ko
Onana, ko Heraha. Enei tamariki to-
kotoru ana, na te tamahine a Hua Ka-
naani. Na, i he a Ere te matamua a
Hura i te aroaro o Ihowa; a whakama-
tea ana e ia.
4 Na, ka whanau a raua tamariki ko
Tamara ko tana hunaonga wahine, ara,
a Parete, raua ko Tera. Nga tamariki
katoa a Hura, tokorima.
5 Nga tama a Parete; ko Heterono, ko
Hamuru.
6 Nga tama a Tera; ko Timiri, ko
Etana, ko Hemana, ko Karakoro, ko
Rara: huihuia ratou, ka tokorima.
7 Na, nga tama a Karami; ko Akara
ko te kai whakararu o Iharaira, i he nei
i te mea i kangā.
8 A, nga tama a Etana; ko Ataria.
9 Nga tama hoki a Heterono, ana i
whanau ai; ko Ierameere, ko Rame, ko
Kerupai,
10 A, whanau ake a Rame, ko Amina-
rapa; whanau ake ta Aminarapa, ko
Nahahona, he rangatira no nga tama-
riki a Hura.
11 Whanau ake ta Nahahona, ko Ha-
rama; whanau ake ta Harama, ko
Poaha.
12 Whanau ake ta Poaha; ko Opere.
Whanau ake ta Opere; ko Hehe.
13 ¶ Whanau ake ta Hehe matamua;
ko Eriapa, a ko Apinarapa te tuarua, ko
Himea te tuatoru,
14 Ko Netaneere te tuawha, ko Rarai
te tuarima,
15 Ko Oteme te tuaono, ko Rawiri te
tuawhitu;
16 Ona tuahine ko Teruia, raua ko
Apikaira. A, nga tama a Teruia: ko
Apihai, ko Ioapa, ko Atahere; toko-
toru.
17 Whanau ake ta Apikaira; ko Ama-
ha: na, te pāpā o Amaha, ko Ietere
Ihimeeri.
18 ¶ Na, a Karepe tama a Heterono, i
whanau ano a raua ko tana wahine ko
Atupa, a raua ano hoki ko Ierioto: ko
a tenei tama enei; ko Tehere, ko Hopa-
pa, ko Ararono,
19 Na, te matenga o Atupa, ka tango
a Karepe i a Eparata mana, a whanau
ake ta raua, ko Huru.
20 Whanau ake ta Huru; ko Uri.
Whanau ake ta Uri; ko Petareere.
21 ¶ Na, muri iho ka haere atu a
Heterono ki te tamahine a Makiri pāpā
o Kireara. E ono tekau ona tau i tana
tangohanga i a ia; a whanau ake ta
raua ko Hekupu.
23 Whanau ake a Hekupu; ko Haira.

E rua tekau ma toru ona pa i te whenua
o Kireara.
23 I tangohia mai hoki e ia i a ratou a
Kehuru, a Arame, me nga pa o Haira, a
Kenata ano hoki me ona pa ririki e ono
tekau nga pa. Enei katoa no nga tama
a Makiri pāpā o Kireara.
24 A, no muri i te matenga o Hete-
rono i Karepe-eparata, ka whanau a
Apia wahine a Heterono, ta raua *tama*
ko Ahuru pāpā o Tekoa.
25 ¶ Nga tama a Ierameere matamua
a Heterono; ko Rame ko te matamua,
ko Puna, ko Orene, ko Oteme, ko Ahia.
26 I a Ierameere ano hoki tetahi atu
wahine, tona ingoa ko Atara; ko te
whaea ia o Onama.
27 Na, nga tama a Rame a te mata-
mua a Ierameere; ko Maata, ko Iamini,
ko Ekere.
28 A, nga tama a Onama; ko Hamai,
ko Iara. Nga tama a Hamai; ko Na-
tapa, ko Apihuru.
29 Na, te ingoa o te wahine a Apihuru
ko Apihaira; whanau ake a raua; ko
Ahapana, ko Moriri.
30 Na, nga tama a Natapa; ko Herere,
ko Apaima: i mate uri kore ia a Herere.
31 A, nga tama a Apaima; ko Ihi.
Nga tama a Ihi; ko Hehana. A, nga
tama a Hehana; ko Aharai.
32 Nga tama a Iara teina o Hamai;
ko Ietere, ko Honatana: i mate uri-kore
ano hoki a Ietere.
33 Na, nga tama a Honatana; ko Pe-
rete, ko Tata. Ko nga tama enei a
Ierameere.
34 ¶ Na, kahore he tama a Hehana;
engari he tamahine. He pononga ia ta
Hehana, he Ihipiana, tona ingoa, ko
Iaraha.
35 Na, ka hoatu e Hehana tana tama-
hine ki tana pononga ki a Iaraha hei
wahine mana; a whanau ake ta raua;
ko Atai.
36 Whanau ake ta Atai; ko Natana.
Whanau ake ta Natana, ko Tapara.
37 Whanau ake ta Tapara; ko Epe-
rara. Whanau ake ta Eperara; ko
Opere.
38 Whanau ake ta Opere; ko Iehu.
Whanau ake ta Iehu; ko Ataria.
39 Whanau ake ta Ataria; ko Herete.
Whanau ake ta Herete; ko Ereaha.
40 Whanau ake ta Ereaha; ko Hiha-
mai. Whanau ake ta Hihamai; ko
Harumu.
41 Whanau ake ta Harumu; ko Teka-
mia. Whanau ake ta Tekamia; ko
Erihama.
42 ¶ Na, nga tama a Karepe teina o
Ierameere; ko Meha ko tana matamua,
ko te pāpā *ia* o Tiwhi, me nga tama a
Mareha pāpā o Heperona.
43 Me nga tama a Heperona; ko Ko-
raha, ko Tapua, ko Rekeme, ko Hema.
44 A, whanau ake ta Hema; ko Ra-
hama, ko te pāpā o Torokoama. Wha-
nau ake hoki ta Rekeme; ko Hamai.
45 Na, te tama a Hamai; ko Maono:
a ko Maono te pāpā o Pete-turu.
46 A, whanau ake ta Epa, ta te wa-
hine iti a Karepe, ko Harana, ko Mota,
ko Katete. Whanau ake hoki ta Ha-
rana; ko Katete.
47 Na, nga tama a Taharai; ko Re-
keme, ko Iotama, ko Kehama, ko Pe-
rete, ko Epa, ko Haapa.
48 Whanau ake a Maaka, a te wahine
iti a Karepe; ko Hepere, ko Tirihana.
49 Whanau ake ano ana; ko Haapa
ko te pāpā o Maramana, ko Hewha pā-
pā o Makapena, pāpā hoki o Kipea: na,
te tamahine a Karepe, ko Akaha.
50 ¶ Ko nga tama enei a Karepe tama
a Huru matamua a Eparata; ko Ho-
para pāpā o Kiriata-tearimi,
51 Ko Harama, pāpā o Peterehema,
ko Harepe pāpā o Pete-karere.
52 Na, he tama ano ā Hopara pāpā o
Kiriata-tearimi, ko Haroe, me tetahi
taha o nga Manaheti,
53 Me nga hapu o Kiriata-tearimi, nga
Itiri, nga Puti, nga Humati, nga Mihi-
rai; no enei nga Torati, me nga Ehe-
tauri.
54 Nga tama a Harama; ko Pete-re-
hema, ko nga Netopati, ko Ataroto, ko
te whare o Ioapa, ko tetahi taha o nga
Manaheti, ko nga Tori.
55 Me nga hapu o nga kai tuhituhi i
noho ki Tapete, nga Tirati, nga Hime-
ati, nga Hukati. Ko nga Keni enei
ko nga uri o Hemata, o te pāpā o te
whare o Rekapa.

UPOKO 3.

NA, ko nga tama enei a Rawiri, ana
i whanau ki Heperono: te mata-
mua, ko Amanono, na Ahinoama Iete-
reeri; te tuarua, ko Raniera, na Api-
kaira Karameri;
2 Te tuatoru, ko Apoharama, he tama
na Maaka tamahine a Taramai kingi o
Kehuru: te tuawha, ko Aronia ko te
tama a Hakiti:
3 Te tuarima, ko Hepatia o Apitara:
te tuaono, ko Itireama, na tana wahine
na Ekera.
4 I whanau enei tokoono āna ki He-

perona; e whitu ano hoki nga tau e ono nga marama i kingi ai ia ki reira, a, nga tau i kingi ai ia ki Hiruharama, e toru tekau ma toru nga tau.
5 Na, ko enei ana i whanau ki Hiruharama; ko Himea, ko Hopapa, ko Natana, ko Horomona, tokowha na Patahua tamahine a Amiere:
6 Ko Ipihara ano hoki, ko Erihama, ko Eriparete,
7 Ko Noka, ko Nepeke, ko Iapia,
8 Ko Erihama, ko Eriara, ko Eriperete, tokoiwa.
9 Ko nga tama katoa enei a Rawiri; tera ano etahi, ko nga tama a nga wahine iti, ko Tamara ano hoki ko to ratou tuahine.
10 ¶ Na, te tama a Horomona, ko Rehopoama; tana tama ko Apia, tana tama ko Aha, tana tama ko Iehohapata,
11 Tana tama ko Iorama, tana tama ko Ahatia, tana tama ko Ioaha,
12 Tana tama ko Amatia, tana tama ko Ataria, tana tama ko Iotama.
13 Tana tama ko Ahata, tana tama ko Hetekia, tana tama ko Manahe,
14 Tana tama ko Amono, tana tama ko Hohia.
15 Na, nga tama a Hohia; te tuatahi ko Iohanana, te tuarua ko Iehoiakimi, te tuatoru ko Terekia, te tuawha ko Harumu.
16 Nga tama a Iehoiakimi; ko tana tama ko Hekonia, me tana tama me Terekia.
17 ¶ A, nga tama a Hekonia, ko Ahiri, ko ta tenei tama ko Hearatiere.
18 Ko Marakirama ano hoki, ko Peraia, ko Henatara, ko Iekamia, ko Hohama, ko Nerapia.
19 Na, nga tama a Peraia, ko Terupapere, ko Himei: a, nga tama a Terupapere, ko Mehurama, ko Hanania, a, to raua tuahine, ko Heromiti.
20 Me Hahupa ano hoki, me Ohere, me Perekia, me Hataria, me Tuhapahetere, tokorima.
21 Na, nga tama a Hanania, ko Peratia, ko Ihaia, ko nga tama a Repaia, ko nga tama a Arana, ko nga tama a Oparia, ko nga tama a Hekania.
22 A, nga tama a Hekania; ko Hemaia: nga tama a Hemaia; ko Hatuhu, ko Ikara, ko Paria, ko Nearia, ko Hapata, tokoono.
23 A, nga tama a Nearia; ko Erioenai, ko Hetekia, ko Atarikama, tokotoru.
24 A, nga tama a Erioenai; ko Horaia, ko Eriahipi, ko Peraia, ko Akupu, ko Iohanana, ko Teraia, ko Anani, tokowhitu.

UPOKO 4.

NGA tama a Hura: ko Parete, ko Heterono, ko Karami, ko Huru, ko Hopara.
2 Na, whanau ake ta Reaia ta te tama a Hopara; ko Iahata. Whanau ake ta Iahata, ko Ahumai, ko Rahara. Ko nga hapu enei o nga Torati.
3 Na, na te pāpā enei o Etama; ko Ietereere, ko Ihima, ko Iripaha; a te ingoa o to ratou tuahine, ko Haterereponi.
4 Ko Penuere pāpā o Keroro, me Etere ano hoki pāpā o Huhaha. Ko nga tama enei a Huru a te matamua a Eparata pāpā o Pete-rehema.
5 ¶ Na, tokorua nga wahine a Ahuru pāpā o Tekoa; ko Heraha, ko Naara.
6 Na, whanau ake i a raua ko Naara; ko Ahutama, ko Hewhere, ko Temeni, ko Haahahatari. Ko nga tama enei a Naara.
7 Na, nga tama a Heraha; ko Terete, ko Ietoara, ko Etenana.
8 A, whanau ake ta Koto; ko Anupu, ko Topepa, me nga hapu o Aharahere tama a Harumu.
9 Na, nui atu te ingoa o Tapete i to ona tuakana, teina; i karangatia ano hoki tona ingoa e tona whaea ko Tapete; i mea ia, No te mea e mamae ana *toku* ngakau i te mea ka whanau ia i roto i a au.
10 A, i karanga atu a Tapete ki te Atua o Iharaira, i mea, Aue! me i pono rawa tau manaakitanga moku, me i whakanuia e koe te wahi moku, kia tata mai ano hoki tou ringa ki a au, kia araia atu hoki e koe te kino i a au, kei mamae toku ngakau! Na, ka homai e te Atua tana i inoi ai.
11 ¶ Na, whanau ake ta Kerupu ta te teina o Hua ko Mehiri; ko te pāpā ia o Ehetono.
12 Whanau ake ta Ehetono; ko Peterapa, ko Pahea, ko Tehina pāpā o Irinahaha. Ko nga tangata enei o Rekaha.
13 A, nga tama a Kenaha; ko Otoniere, ko Heraia: na, nga tama a Otoniere; ko Hatata.
14 Na, whanau ake ta Meonotai, ko Opora: whanau ake ta Heraia; ko Ioapa matua o Raorao Karahimi; he hunga mohio hoki ratou ki te mahi.
15 Na, nga tama a Karepe tama a Iepune; ko Iru, ko Eraha, ko Naama: me nga tama a Eraha, ara, a Kenaha.

16 Me nga tama a Ieharereere; ko
Tiwhi, ko Tipaha, ko Tiria, ko Atareere.
17 Na, nga tama a Etera: ko Ietere, ko
Merere, ko Epere, ko Tarono: a wha-
nau ake tana; ko Miriama, ko Hamai,
ko Ihipa pāpā o Ehetemoa.
18 A, whanau ake a tana wahine a
Iehuria; ko Iarere papa o Keroro, ko
Hepere pāpā o Hoko, ko Iekutiere pāpā
o Tanoa. Ko nga tama hoki enei a
Pitia, tamahine a Parao i riro nei i a
Merere.
19 Me nga tama ano a tana wahine a
Horiia tuahine o Nahama pāpā o Keira
Karami, o Ehetemoa Maakati.
20 Na, nga tama a Himono; ko Ama-
nono, ko Rina, ko Penehanana, ko Ti-
rono. A, nga tama a Ihi; ko Tohete,
ko Pene-tohete.
21 ¶ Nga tama a Heraha tama a
Hura; ko Ere pāpā o Reka, ko Raara
papa o Mareha, me nga hapu o te whare
o nga kai mahi rinena, o te whare o
Ahapea.
22 Me Tokimi, me nga tangata o Ko-
tepa, me Ioaha, me Harapa: ko nga
rangatira enei i mua o Moapa, me Tahu-
pireheme. Na, he korero nonamata
enei.
23 Ko enei nga kai hanga rīhi, me
nga tangata i noho ki nga otaota, ki nga
taiepa: i noho ratou ki reira ki te kingi
ki ana mahi.
24 ¶ Nga tama a Himeona; ko Ne-
muere, ko Iamini, ko Iaripi, ko Tera,
ko Haora:
25 Tana tama ko Harumu; tana tama
ko Mipihama; tana tama ko Mihima.
26 A, nga tama a Mihima; ko tana tama
ko Hamuere; ko tana tama ko Takuru;
ko tana tama ko Himei.
27 A, kotahi tekau ma ono nga tama
a Himei, tokoono nga tamahine; kihai
ia i tokomaha nga tamariki a ona tua-
kana, kihai hoki o ratou hapu katoa i
nui haere, *kihai* i rite ki nga tamariki a
Hura.
28 Na, o ratou nohoanga kei Peere-
hepa, kei Morara, kei Hatara-huara,
29 Kei Piriha, kei Ateme, kei To-
rara,
30 Kei Petuere, kei Horema, kei Tiki-
raka,
31 Kei Pete-marakapoto, kei Hatara-
huhimi, kei Pete-pirei, kei Haaraimi.
Ko o ratou pa enei, a tae noa ki te ki-
ngitanga o Rawiri.
32 Na, o ratou kāinga koraha, ko
Etama, ko Aina, ko Rimono, ko Tokene,
ko Ahana; e rima nga pa.
33 Me o ratou kāinga koraha katoa i
nga taha katoa o aua pa ra ano, tae noa
ki Paara. Ko o ratou nohoanga me o
ratou whakapaparanga enei.
34 Me Mehopapa ano hoki, ratou ko
Tamareke, ko Hoha tama a Amatia;
35 Ko Hoere, ko Iehu tama a Tohipia
tama a Heraia, *ko ia* nei te tama a
Ahiere,
36 Ko Erioenai, ko Taakopa, ko Heho-
haia, ko Ahaia, ko Ariere, ko Tehimiere,
ko Penaia,
37 Ko Tita tama a Hipi, tama a Arona,
ko ia nei te tama a Ieraia, tama a
Himiri, tama a Hemaia:
38 Enei, kua whakahuatia nei o ratou
ingoa, he rangatira ratou no o ratou
hapu. I nui haere ano hoki te whare o
o ratou mātua.
39 ¶ I haere hoki ratou ki te tapoko-
ranga atu ki Keroro, ki te taha ki te
rawhiti o te raorao, ki te rapu haerenga
mo a ratou kahui.
40 A ka kitea e ratou he haerenga
momona, he *wahi* pai, he whenua nui
ano hoki, e ata takoto ana, kahore nei
he whawhai; no Hama hoki te hunga i
noho ki reira i mua.
41 Na, ko te haerenga mai o te hunga
kua tuhituhia nei o ratou ingoa i nga
ra o Hetekia kingi o Hura, patua iho e
ratou o ratou teneti me nga nohoanga i
kitea ki reira, hunā iho hoki ratou taea
noatia tenei ra, noho iho ano ki to ratou
wahi; no te mea he haerenga kei reira
mo a ratou hipi.
42 Na, *etahi* o ratou, ara, o nga tama
a Himeona, haere ana ki Maunga Heira;
e rima rau nga tangata; o ratou ranga-
tira ko Peratia, ko Nearia, ko Repaia,
ko Utiere, he tama *enei* na Ihi.
43 A patua iho e ratou nga oranga o
nga Amareki i mawhiti atu i mua:
noho ana ratou i reira, a taea noatia
tenei ra.

UPOKO 5.

NA, nga tamariki a Reupena a te
matamua a Iharaira (ko te mata-
mua hoki ia, na, i te mea ka whaka-
pokea e ia te moenga o tona pāpā, ka
hoatu tona matamuatanga ki nga tama
a Hohepa, tama a Iharaira; a, ekore te
whakapapa e timata i te matamua.
2 I nui ake hoki a Hura i ona tuakana,
teina, he *uri* hoki nona te tino rangatira:
i a Hohepa ia te matamuatanga):
3 Nga tamariki a Reupena matamua a
Iharaira; ko Enoka, ko Paru, ko Hete-
rono, ko Karami.

4 Nga tama a Hoere; ko Hemaia ko
tana tama; tana tama, ko Koko; tana
tama ko Himei,
5 Tana tama, ko Mika; tana tama, ko
Reaia; tana tama, ko Paara;
6 Tana tama ko Peeraha, tera hoki i
riro pārau i a Tirikatapirinehere kingi o
Ahiria; he rangatira ia no nga Reupeni.
7 Na, ona teina, me o ratou hapu, i te
mea ka whakapapā o ratou whakatu-
puranga, ko *ratou* nga tino rangatira,
ko Teiere, ko Hakaraia,
8 Ko Pera tama a Atata, tama a He-
ma, tama a Hoere, i noho nei ki Aroere,
a tae noa ki Nepo, ki Paara-meono;
9 I nohoia ano hoki e ia te taha ki te
rawhiti, tae noa ki te koraha e takoto
mai ana i Awa Uparati: no te mea i
nui haere a ratou kararehe ki te whenua
o Kireara.
10 Na, i nga ra o Haora ka whawhai-
tia e ratou nga Hakari, a hinga ana
ratou i o ratou ringa, noho ana ratou ki
o ratou teneti puta noa i te whenua ka-
toa o Kireara ki te rawhiti.
11 ¶ Kei te ritenga mai o to ratou te
nohoanga o nga tamariki a Kara i te
whenua o Pahana, tae noa ki Hareka:
12 Ko Hoere te upoko, muri iho ko
Hapana, ko Taanai, ko Hapata i Pahana.
13 Na, o ratou teina o te whare o o
ratou mātua, ko Mikaera, ko Mehurama,
ko Hepa, ko Torai, ko Takana, ko Tia,
ko Epere, tokowhitu.
14 Ko nga tamariki enei a Apihaira
tama a Huri, tama a Taroa, tama a Ki-
reara, tama a Mikaera, tama a Tehihai,
tama a Taharo, tama a Putu;
15 Ko Ahi tama a Apariere, tama a
Kuni; ko te upoko *ia* o te whare o o
ratou mātua.
16 A, noho ana ratou ki Kireara o Pa-
hana me ona pa ririki, ki nga taha katoa
ano hoki o Harono, ki o ratou taha ki
waho.
17 He mea whakapapa enei katoa i
nga ra o Iotama kingi o Hura, i nga ra
ano hoki o Ieropoama kingi o Iharaira.
18 ¶ Nga tamariki a Reupena, ratou
ko nga Kari ko tetahi tānga o te
hapu o Manahe, no te hunga toa,
he hunga hapai i te whakangungu
rakau, i te hoari, he hunga kopere i te
kopere, e mohio ana hoki ki te whawhai,
e wha tekau ma wha mano e whitu rau
e ono tekau taua hunga i haere ki te
whawhai.
19 I whawhai hoki ratou ki nga Ha-
kari, ki Ieturu, ki Napihi, ki Norapa.
20 I awhinatia mai ano hoki ratou ki
te whawhai ki a ratou, a ka homai nga
Hakari ki o ratou ringaringa, ratou ko
o ratou hoa katoa: i karanga hoki ratou
ki te Atua i te whawhaitanga, a tahuri
mai ana ia ki a ratou; mo ratou i wha-
kawhirinaki atu ki a ia.
21 I riro mai ano hoki i a ratou a ra-
tou kararehe, a ratou kamera e rima
tekau nga mano, nga hipi e rua rau e
rima tekau nga mano, nga kaihe e rua
nga mano, nga tangata kotahi rau
mano.
22 He tokomaha hoki i hinga, he mea
mate rawa: na te Atua hoki te wha-
whai; a, noho ana ratou ki to ratou
wahi, a taea noatia te whakaraunga.
23 ¶ I noho ano nga tamariki o tetahi
tānga o te hapu o Manahe ki te whe-
nua. I tini haere ano ratou ki Pahana
a tae noa ki Paara-heremona, ki Heniri,
ki Maunga Heremona ano hoki:
24 Na, ko nga upoko enei o te whare
o o ratou mātua; ko Epere, ko Ihi, ko
Eriere, ko Atariere, ko Heremaia, ko
Horawia, ko Tahariere, he hunga nunui,
he marohirohi, he hunga ingoa nui, he
upoko ano hoki no te whare o o ratou
mātua.
25 ¶ Na, kua he ratou ki te Atua o o
ratou mātua, kua whai atu, kua puremu
atu ki nga atua o nga iwi o te whenua i
hunā nei e te Atua i mua i a ratou.
26 Na, ka whakaohokia mai e te Atua
o Iharaira te wairua o Puru kingi o
Ahiria, te wairua hoki o Tirikata-piri-
nehere kingi o Ahiria, a whakaraua atu
ana ratou e ia, ara, nga Reupeni, nga
Kari, me tetahi tānga o te hapu o Ma-
nahe, a kawea ana ratou e ia ki Haraha,
ki Haporo, ki Hara, ki Awa Kotana, a
taea noatia tenei ra.

UPOKO 6.

NGA tamariki a Riwai; ko Kere-
hona, ko Kohata, ko Merari.
2 Nga tamariki a Kohata; ko Amara-
ma, ko Itihara, ko Heperona, ko Uitere.
3 Nga tamariki a Amarama; ko A-
rona, ko Mohi, ko Miriama. Nga ta-
mariki ano hoki a Arona; ko Natapa,
ko Apihu, ko Ereatara, ko Itamara.
4 Whanau ake ta Ereatara; ko Pine-
haha. Whanau ake ta Pinehaha; ko
Apihua.
5 Whanau ake ta Apihua; ko Puki.
Whanau ake ta Puki; ko Uti.
6 Whanau ake ta Uti; ko Terahia.
Whanau ake ta Terahia; ko Meraioto.
7 Whanau ake ta Meraioto; ko Ama-
ria. Whanau ake ta Amaria; ko Ahi-
tupu.

8 Whanau ake ta Ahitupu; ko Haroko. Whanau ake ta Haroko; ko Ahimaata.
9 Whanau ake ta Ahimaata; ko Ataria. Whanau ake ta Ataria; ko Iohanana.
10 Whanau ake ta Iohanana; ko Ataria: (ko te tohunga tera i mahi i roto i te whare i hangā e Horomona ki Hiruharama.)
11 Whanau ake ta Ataria; ko Amaria. Whanau ake ta Amaria; ko Ahitupu.
12 Whanau ake ta Ahitupu; ko Haroko. Whanau ake ta Haroko; ko Harumu.
13 Whanau ake ta Harumu; ko Hirikia. Whanau ake ta Hirikia: ko Ataria.
14 Whanau ake ta Ataria; ko Heraia. Whanau ake ta Heraia; ko Iohereke.
15 Ko Iohereke i whakaraua atu i ta Ihowa meatanga i a Nepukaneha hei whakarau atu i a Hura, i a Hiruharama.
16 ¶ Nga tama a Riwai; ko Kerehoma, ko Kohata, ko Merari.
17 A ko nga ingoa enei o nga tama a Kerehoma; ko Ripini, ko Himei.
18 A, nga tama a Kohata; ko Amarama, ko Itihara, ko Heperona, ko Utiere.
19 Nga tama a Merari; ko Mahari, ko Muhi. Ko nga hapu ano enei o nga Riwaiti i te tikanga iho o o ratou mātua.
20 Na Kerehoma; tana tama ko Ripini, tana tama ko Iahata, tana tama ko Tima.
21 Tana tama ko Ioaha, tana tama ko Iro, tana tama ko Tera, tana tama ko Teaterai.
22 Nga tama a Kohata; tana tama ko Aminarapa, tana tama ko Koraha, tana tama ko Ahiri,
23 Tana tama ko Erekana, tana tama ko Epiahapa, tana tama ko Ahiri,
24 Tana tama ko Tahata, tana tama ko Uriere, tana tama ko Utia, tana tama ko Haora.
25 A, nga tama a Erekana; ko Amahai, ko Ahimoto.
26 *Na*, a Erekana, nga tama a Erekana; tana tama ko Towhai, tana tama ko Nahata,
27 Tana tama ko Eriapa, tana tama ko Ierohama, tana tama ko Erekana.
28 Na, nga tama a Hamuera; te tuatahi ko Wahani, na ko Apia.
29 Nga tama a Merari; ko Mahari, tana tama ko Ripini, tana tama ko Himei, tana tama ko Uha,
30 Tana tama ko Himea, tana tama ko Hakia, tana tama ko Ahaia.
31 Ko te hunga ano tenei i whakaritea e Rawiri mo te mahi waiata i te whare o Ihowa, i te mea ka whai okiokinga te aaka.
32 I minita ano ratou ki te ritenga atu o te nohoanga o te tapenakara o te whakaminenga, i waiata, a taea noatia te hanganga a Horomona i te whare o Ihowa ki Hiruharama: katahi ratou ka tūtūru ki ta ratou mahi i whakaritea ma ratou.
33 Na, ko te hunga tenei i tūtūru, me o ratou tamariki ano hoki. No nga tamariki a nga Kohati; ko Hemana, he kai waiata, he tama na Hoere, tama a Hamuera,
34 Tama a Erekana, tama a Ierohama, tama a Eriere, tama a Ioaha,
35 Tama a Tupu, tama a Erekana, tama a Mahata, tama a Amahai,
36 Tama a Erekana, tama a Hoere, tama a Ataria, tama a Tepania,
37 Tama a Tahata, tama a Ahiri, tama a Epiahapa, tama a Koraha,
38 Tama a Itihara, tama a Kohata, tama a Riwai, tama a Iharaira,
39 Tona teina ano hoki, ko Ahapa: i tu nei ki tona ringa matau, a Ahapa tama a Perakia, tama a Himea,
40 Tama a Mikaera, tama a Paaheia, tama a Marakia,
41 Tama a Eteni, tama a Tera, tama a Araia,
42 Tama a Etana, tama a Tima, tama a Himei,
43 Tama a Iahata, tama a Kerehoma, tama a Riwai.
44 Na, i te taha ki maui ko o ratou teina, ko nga tama a Merari: a Etana tama a Kihihi, tama a Apari, tama a Maruku,
45 Tama a Hahapia, tama a Amatia, tama a Hirikia,
46 Tama a Amati, tama a Pani, tama a Hamere,
47 Tama a Mahari, tama a Muhi, tama a Merari, tama a Riwai.
48 I whakaritea ano hoki o ratou tuakana, teina, nga Riwaiti, ki nga mahi katoa o te tapenakara o te whare o te Atua.
49 ¶ Ko Arona ia i mea whakahere, ratou ko ana tama, ki runga ki te aata tahunga tinana, ki runga hoki ki te aata tahu whakakakara; mo nga mahi katoa hoki ratou o te whare tino tapu, hei mea i nga whakamarietanga ano hoki mo Iharaira, i nga mea katoa i whakahaua e Mohi, e te pononga a te Atua.
50 Ko nga tama ano enei a Arona; tana tama ko Ereatara, tana tama ko Pinehaha, tana tama ko Apihua,

51 Tana tama ko Puki, tana tama ko Uti, tana tama ko Terahia,
52 Tana tama ko Meraioto, tana tama ko Amaria, tana tama ko Ahitupu,
53 Tana tama ko Haroko, tana tama ko Ahimaata.
54 ¶ Na, ko o ratou nohoanga enei, me o ratou whare rangatira, i o ratou rohe, o nga tamariki a Arona, o nga hapu o nga Kohati: na ratou hoki te rota.
55 I homai hoki a Heperona ki a ratou i te whenua o Hura, me nga wahi i waho ake i tetahi taha, i tetahi taha.
56 Ko nga mara ia o te pa, me ona pa ririki, i hoatu ki a Karepe tama a Iepune.
57 I hoatu ano ki nga tama a Arona, *o* nga pa o Hura, ko Heperona ko te *pa* whakaora, ko Ripina me ona wahi o waho ake, ko Iatiri, ko Ehetemoa me o ratou wahi o waho ake.
58 Ko Hirene, me ona wahi o waho ake, ko Repiri, me ona wahi o waho ake,
59 Ko Ahana, me ona wahi o waho ake, ko Pete-hemehe, me ona wahi o waho ake:
60 A, no o te iwi o Peniamine, ko Kepa, me ona wahi o waho ake, ko Aremete, me ona wahi o waho ake, ko Anatoto, me ona wahi o waho ake. O ratou pa katoa i o ratou hapu katoa, kotahi tekau ma toru nga pa.
61 A ki nga tama a Kohata i mahue o te hapu o taua iwi, tekau nga pa i hoatu, he mea na te rota, no roto i *o* tetahi tānga o te iwi, *ara* no o tetahi tānga o Manahe.
62 Ki nga tama a Kerehoma, i o ratou hapu, tekau ma toru nga pa, no te iwi o Ihakara, no te iwi o Ahera, no te iwi o Napatari, no te iwi o Manahe i Pahana.
63 A ki nga tama a Merari, i o ratou hapu, tekau ma rua nga pa, he mea mea na te rota; no te iwi o Reupena, no te iwi o Kara, no te iwi o Hepuruna.
64 Na, he mea hoatu *enei* pa me nga wahi o waho ake e nga tamariki a Iharaira ki nga Riwaiti.
65 I hoatu ano e ratou, (he mea mea na te rota,) enei pa kua karangatia nei ki o ratou ingoa, no roto i *o* te iwi o nga tamariki a Hura, i o te iwi ano hoki o nga tamariki a Himeona, i o te iwi ano hoki o nga tamariki a Peniamine.
66 Na, era atu o nga hapu o nga tama a Kohata, i a ratou ano etahi pa hei wahi mo ratou, no *o* te iwi o Eperaima.
67 I hoatu ano e ratou ki a ratou a Hekeme i maunga Eperaima me nga wahi o waho ake, no roto i nga pa whakaora; a Ketere ano hoki me ona wahi o waho ake.
68 A Iokomeama ano hoki, me ona wahi o waho ake, a Petehorono me ona wahi o waho ake.
69 A Atarono, me ona wahi o waho ake, a Kata-rimono me ona wahi o waho ake.
70 A no o tetahi taanga o te iwi o Manahe; ko Anere, me ona wahi o waho ake, ko Pireama, me ona wahi o waho ake; mo te hapu o nga mea i mahue o nga tama a Kohata.
71 A ki nga tama a Kerehoma *i hoatu* i roto i o tetahi taanga o te iwi o Manahe, ko Korana i Pahana, me ona wahi o waho ake, ko Ahataroto, me ona wahi o waho ake.
72 No roto i o te iwi o Ihakara; ko Kereha, me ona wahi o waho ake, ko Taperata, me ona wahi o waho ake.
73 Ko Ramoto me ona wahi o waho ake, ko Aneme, me ona wahi o waho ake.
74 A no *o* te iwi o Ahera; ko Mahara, me ona wahi o waho ake, ko Aparono, me ona wahi o waho ake.
75 Ko Hukoko, me ona wahi o waho ake, ko Rehopo, me ona wahi o waho ake.
76 A, no *o* te iwi o Napatari, ko Kerehe i Kariri, me ona wahi o waho ake, ko Hamono, me ona wahi o waho ake, ko Kiriataima, me ona wahi o waho ake.
77 Ki era atu o nga tamariki a Merari ko etahi *pa* o te iwi o Hepuruna, ko Rimono, me ona wahi o waho ake, ko Taporo, me ona wahi o waho ake.
78 A i tera taha o Horano, i te ritenga mai o Heriko, i te taha ki te rawhiti o Horano, ko etahi pa no *o* te iwi o Reupena, ko Petere i te koraha, me ona wahi o waho ake, ko Iahata, me ona wahi o waho ake.
79 Ko Keremoto, me ona wahi o waho ake, ko Hepaata, me ona wahi o waho ake.
80 A, no *o* te iwi o Kara, ko Ramoto i Kireara, me ona wahi o waho ake, ko Mahanaimi, me ona wahi o waho ake.
81 Ko Hehepona, me ona wahi o waho ake, ko Iatere, me ona wahi o waho ake.

UPOKO 7.

NA, nga tama a Ihakara; ko Tora, ko Pua, ko Iahupu, ko Himirono, tokowha.
2 A, nga tama a Tora; ko Uti, ko Repaia, ko Teriere, ko Iahamai, ko Tipihama, ko Hamuera, ko nga upoko *enei* o te whare o to ratou pāpā, ara, o to Tora, he hunga maia ratou, he marohirohi i o ratou whakatupuranga; to ratou tokomahatanga i nga ra o Rawiri e rua tekau ma rua mano, e ono nga rau.
3 A, nga tama a Uti; ko Itirahia; nga tama a Itirahia; ko Mikaera, ko Oparia, ko Hoere, ko Ihiia, tokorima, he upoko enei katoa.
4 Na, to ratou nuinga i te tikanga iho o o ratou whakatupuranga, o te whare ano hoki o o ratou mātua, ko nga ropu hoia mo te whawhai, e toru tekau ma ono mano *ratou:* he tokomaha hoki a ratou wahine, a ratou tamariki.
5 Na, o ratou teina i roto i nga hapu katoa o Ihakara, he hunga toa, he marohirohi, e waru tekau ma whitu mano, ki te taua ratou katoa.
6 ¶ Nga tama a Peniamine; ko Pera, ko Pekere, ko Teriaere, tokotoru.
7 A, nga tama a Pera; ko Etepono, ko Uti, ko Utiere, ko Terimoto, ko Iri, tokorima; he upoko *enei* no te whare o o ratou mātua, he hunga toa, he marohirohi; taua ana ratou e rua tekau ma rua mano e toru tekau ma wha.
8 A, nga tama a Pekere; ko Temira, ko Toaha, ko Erietere, ko Erioenai, ko Omori, ko Teremoto, ko Apia, ko Anatoto, ko Aramete. He tama enei katoa na Pekere.
9 Na, ki te taua ratou i runga i nga tikanga o o ratou whakatupuranga o nga upoko o te whare o o ratou mātua, te hunga toa, te hunga marohirohi, e rua tekau nga mano e rua nga rau.
10 Nga tama ano hoki a Teriaere; ko Pirihana: na, nga tama a Pirihana; ko Ieuhu, ko Peniamine, ko Ehuru, ko Kenaana, ko Tetana, ko Tarahihi, ko Ahihahara.
11 Enei katoa, nga tama a Teriaere, ara, nga upoko o nga mātua, he hunga toa he marohirohi, kotahi tekau ma whitu mano ratou e rua nga rau he hoia hei haere ki te whawhai, ki te turanga riri.
12 Ko Tupimi ano hoki, ko Hupimi, ko nga tamariki a Iri, ko Huhimi, ko nga tama a Ahere.
13 ¶ Nga tama a Napatari; ko Tuhatiere, ko Kuni, ko Ietere, ko Harumu, ko nga tama a Piriha.
14 ¶ Nga tama a Manahe; ko Ahariere, i whanau nei i *tana wahine:* (na, whanau ake ta tana wahine iti o Hiria ko Makiri pāpā o Kireara.
15 Na, ka tangohia e Makiri hei wahine mana ko *te tuahine* o Hupimi raua ko Tupimi, te ingoa o to raua tuahine ko Maaka): te ingoa o te tuarua *o ana tama* ko Teropehara: a he tamahine ano a Teropehara.
16 Na, kua whanau a Maaka te wahine a Makiri he tamaiti, a huaina iho e ia tona ingoa ko Perehe, a te ingoa o tona teina ko Herehe; ana tama; ko Urama, ko Rakeme.
17 Na, nga tama a Urama; ko Perana. Ko nga tama enei a Kireara, tama a Makiri, tama a Manahe.
18 Na, whanau ake a tona tuahine a Hamorekete, ko Ihihoro, ko Apietere, ko Mahara.
19 A, nga tama a Hemira; ko Ahiana, ko Hekeme, ko Rikihi, ko Aniama.
20 ¶ Na, nga tama a Eperaima; ko Hutera, tana tama ko Pereke, tana tama ko Tahata, tana tama ko Erara, tana tama ko Tahata,
21 ¶ Tana tama ko Tapara, tana tama ko Hutera, ko Etere, ko Eriara; i patua enei e nga tangata o Kata i whanau nei ki taua whenua, mo ratou i haere atu ki te tango i a ratou kararehe.
22 A, he tini nga ra i tangihia ai ratou e to ratou matua, e Eperaima, a haere mai ana ona tuakana, teina, ki te whakamarie i a ia.
23 ¶ A, tona haerenga atu ki tana wahine, ka hapu, a ka whanau he tamaiti, a huaina iho e ia tona ingoa ko Peria, no te mea kei roto tona whare i te he.
24 (A, tana tamahine, ko Heraha, nana nei a Pete-horono i hanga, to raro me to runga, me Utene-heraha ano hoki.)
25 Na, tana tama, ko Repaha, ko Rehepe ano hoki, a tana tama ko Teraha, tana tama ko Tahana.
26 Tana tama ko Raarana, tana tama ko Amihuru, tana tama ko Erihama,
27 Tana tama ko Nono, tana tama ko Hohua.
28 ¶ Na, o ratou kāinga tupu, me o ratou nohoanga; ko Pete-ere me ona pa ririki; ki te taha ki te rawhiti ko Naarana; ki te taha ki te hauauru ko Ketere me ona pa ririki; ko Hekeme ano hoki me ona pa ririki, tae noa ki Kaha me ona pa ririki.
29 A i nga taha o nga tamariki a Ma-

nahe ko Petė-heana me ona pa ririki,
ko Taanaka, me ona pa ririki, ko Mekiro
me ona pa ririki, ko Roro me ona pa
ririki. I noho ki enei nga tamariki a
Hohepa tama a Iharaira.
30 ¶ Nga tama a Ahera; ko Imina,
ko Ihua, ko Ihui, ko Peria, me to ratou
tuahine me Hera.
31 A nga tama a Peria; ko Hepere, ko
Marakiere, ko te pāpā nei ia o Pirita-
witi.
32 A whanau ake a Hepere, ko Tapa-
rete, ko Homere, ko Hotama, me to ra-
tou tuahine ano me Hua.
33 A, nga tama a Taparete; ko Pa-
haka, ko Pimihara, ko Ahawata. Ko
nga tamariki enei a Taparete.
34 Na, nga tama a Hamere; ko Ahi,
ko Rohoka, ko Tehupa, ko Arame.
35 A, nga tama a tona teina a He-
reme; ko Topaha, ko Imina, ko Herehe,
ko Amara.
36 A, nga tama a Topaha; ko Hua,
ko Haranepere, ko Huara, ko Peri, ko
Imira,
37 Ko Petere, ko Horo, ko Hamama,
ko Hiriha, ko Itirana, ko Peera,
38 A, nga tama a Ietere; ko Iepune,
ko Pihipa, ko Ara.
39 Nga tama a Ura; ko Araha, ko
Haniere, ko Retia.
40 Enei katoa he tamariki na Ahera,
he upoko no te whare o to ratou pāpā,
he hunga whiriwhiri, he marohirohi, he
maia, ko nga rangatira nui *ratou*. I to
ratou tauanga ai, na, te tokomahatanga
o te hunga hei haere ki te whawhai, ki
te turanga riri, e rua tekau ma ono nga
mano tangata.

UPOKO 8.

NA, whanau ake a Peniamine; ko
tana matamua ko Pera, te tuarua
ko Ahapere, te tuatoru ko Ahara,
2 Te tuawha ko Noha, te tuarima ko
Rapa.
3 Na, nga tama a Pera; ko Arara, ko
Kera, ko Apihuru,
4 Ko Apihua, ko Naamana, ko Ahoa,
5 Ko Kera, ko Hepupana, ko Hurama.
6 Ko nga tama ano enei a Ehuru: ko
nga upoko enei o nga mātua o nga ta-
ngata o Kepa, a whakahekea atu ana
ratou e ratou ki Manahata.
7 Me Naamana ano hoki, ratou ko
Ahia, ko Kera, i whakahekea atu ratou
e ia, a whanau ana ko Uha, ko Ahihuru.
8 I whanau ano hoki he tamariki ma
Haharaima i te whenua o Moapa i muri
iho i tana tononga i a ratou: ana wa-
hine ko Huhimi ko Paara.
9 Whanau ake a raua ko tana wahine,
ko Horehe, ko Iopapa, ko Tipia, ko Me-
ha, ko Marakama,
10 Ko Teutu, ko Hakia, ko Mirima.
Ko ana tama enei ko nga upoko o nga
mātua.
11 A whanau ake a raua ko Huhimi,
ko Apitupu, ko Erepaara.
12 Nga tama a Erepaara; ko Epere,
ko Mihama, ko Hamere, nana nei i
hanga a Ono, a Roro, me o reira pa ri-
riki.
13 Ko Peria hoki raua ko Hema; ko
nga upoko raua o nga matua o nga ta-
ngata o Atarono i peia ai nga tangata
o Kata.
14 Ko Ahio, ko Hahaka, ko Teremoto,
15 Ko Teparia, ko Arara, ko Arere,
16 Ko Mikaera, ko Ihipa, ko Toha, ko
nga tama *enei* a Peria;
17 Ko Teparia, ko Mehurama, ko He-
teki, ko Hepere,
18 Ko Ihimerai ano hoki, ko Ieteria, ko
Iopapa; ko nga tama *enei* a Erepaara.
19 Ko Iakimi, ko Tikiri, ko Tapari,
20 Ko Erienai, ko Tiritai, ko Eriere,
21 Ko Araia, ko Peraia, ko Himirata,
ko nga tama *enei* a Himei.
22 Ko Ihipana, ko Epere, ko Eriere,
23 Ko Aparono, ko Tikiri, ko Hanana,
24 Ko Hanania, ko Erama, ko Ana-
totia,
25 Ko Ipereia, ko Penuere; ko nga
tama *enei* a Hahaka.
26 Ko Hamaherai, ko Heharia, ko
Ataria,
27 Ko Tarehia, ko Iraia, ko Tikiri; ko
nga tama *enei* a Ierohama.
28 Ko nga upoko enei o nga matua,
me o ratou whakatupuranga; he upoko
ratou. I noho enei ki Hiruharama.
29 A i noho ano ki Kipeono te pāpā o
Kipeono: te ingoa o tana wahine ko
Maaka.
30 A, tana tamaiti matamua, ko Apa-
rono; na, ko Turu, ko Kihi, ko Paara,
ko Natapa,
31 Ko Keroro, ko Ahio, ko Takere.
32 Na, whanau ake ta Mikiroto, ko
Himea. I noho ano enei ki o ratou tua-
kana ki Hiruharama, i te wahi e anga
tonu mai ana ki a ratou.
33 ¶ Whanau ake ta Nere, ko Kihi;
whanau ake ta Kihi, ko Haora; wha-
nau ake ta Haora, ko Honatana, ko Ma-
rikihua, ko Apinarapa, ko Ehepaara.
34 Na, te tama a Honatana, ko Meri-
paara; a, whanau ake ta Meri-paara, ko
Mika.

35 Na, nga tama a Mika; ko Pitono,
ko Mereke, ko Tarea, ko Ahata.
36 A, whanau ake ta Ahata, ko Teho-
ara. Whanau ake a Tehoara, ko Are-
mete, ko Atamawete, ko Timiri. Wha-
nau ake ta Timiri, ko Mota.
37 Whanau ake ta Mota, ko Pinea;
tana tama ko Rapa; tana tama ko Ere-
aha, tana tama ko Atere.
38 Na, tokoono nga tama a Atere; ko
o ratou ingoa enei; ko Atarikama, ko
Pokeru, ko Ihimaera, ko Hearia, ko
Oparia, ko Hanana. He tama enei ka-
toa na Atere.
39 Na, nga tama a Eheke a tona teina,
ko tana matamua ko Urama; te tuarua
ko Ieuhu; te tuatoru ko Eriperete.
40 Na, he hunga maia, he marohirohi
nga tama a Urama, he kai kopere ratou,
he tokomaha hoki a ratou tama, me nga
tama a nga tama, kotahi rau erima te-
kau. He tamariki enei katoa na Penia-
mine.

UPOKO 9.

NA, he mea whakapapa a Iharaira katoa, tuhituhi rawa ki te pukapuka o nga kingi o Iharaira, o Hura, i whakaraua atu nei ki Papurona mo a ratou mahi he.
2 ¶ Na, nga tangata tuatahi *i noho* ki
o ratou wahi ki o ratou pa, ko nga Iha-
rairi, ko nga tohunga, ko nga Riwaiti,
ko nga Netinimi.
3 Na, noho iho ki Hiruharama o nga
tamariki a Hura, o nga tamariki a Pe-
niamine, o nga tamariki a Eperaima
raua ko Manahe;
4 Ko Utai tama a Amihuru, tama a
Omori, tama a Imiri, tama a Pani: no
nga tamariki a Parete tama a Hura.
5 A, o nga Hironi; ko Ahaia te mata-
mua, ratou ko ana tama.
6 O nga tama a Tera; ko Teuere ratou
ko o ratou teina, e ono rau e iwa
tekau.
7 O nga tama a Peniamine; ko Haru
tama a Mehurama, tama a Horawia,
tama a Hahenua.
8 Ko Ipineia tama a Ierohama, ko
Eraha tama a Uti, tama a Mikiri, ko
Mehurama, tama a Hepatia, tama a
Reuere, tama a Ipiniia;
9 Me o ratou teina ano hoki i nga ri-
tenga o o ratou whakatupuranga, e iwa
rau e rima tekau ma ono. He upoko
enei tangata katoa no nga mātua i te
whare o o ratou mātua.
10 ¶ A, o nga tohunga; ko Ieraia, ko
Tehoiaripi, ko Iakini,
11 Ko Ataria, tama a Hirikia, tama a
Mehurama, tama a Haroko, tama a Me-
raioto, tama a Ahitupu; ko te rangatira
ia o te whare o te Atua;
12 Ko Araia tama a Ierohama, tama a
Pahuru, tama a Marakia, ko Maahiai
tama a Ariere, tama a Tahatera, tama a
Mehurama, tama a Mehiremiti, tama a
Imere;
13 Me o ratou teina ano hoki, nga
upoko o te whare o o ratou mātua, ko-
tahi mano e whitu rau e ono tekau, he
hunga marohirohi rawa hei mahi i nga
mahi o te whare o te Atua.
14 A, o nga Riwaiti; ko Hemaia tama
a Hahupu, tama a Atarikama tama a
Hahapia; no nga tama a Merari;
15 Ko Pakapakakara ano hoki, ko He-
rehe, ko Karara, ko Matania, tama a
Mika, tama a Tikiri, tama a Ahapa;
16 Ko Oparia tama a Hemaia, tama a
Karara, tama a Ierutunu, ko Perekia
tama a Aha, tama a Erekana, i noho nei
ki nga kāinga koraha o nga Netopati.
17 Nga kai tiaki kuwaha, ko Harumu,
ko Akupu, ko Taramono, ko Ahimana,
me o ratou teina: ko Harumu te upoko.
18 To ratou turanga i mua, kei te ku-
waha o te kingi, ki te taha ki te rawhiti:
he kai tiaki kuwaha ratou i roto i nga
ropu o nga tamariki a Riwai.
19 Na, ko Harumu tama a Kore, tama
a Epiahapa, tama a Koraha, ratou ko
ona teina o te whare o tona matua, ko
nga Korahi, ko *ratou* nga rangatira o
nga mahi e mahia ana, me nga kai tiaki
o nga kuwaha o te tapenakara: na, he
rangatira o ratou mātua no te ope a
Ihowa, he kai tiaki ano no te tapokora-
nga atu.
20 Na, ko Pinehaha tama a Ereatara
to ratou rangatira i mua; a i a ia ano a
Ihowa.
21 Ko Hakaraia tama a Meheremia te
kai tiaki o te kuwaha o te tapenakara o
te whakaminenga.
22 Enei katoa i whiriwhiria nei hei kai
tiaki mo nga kuwaha, e rua rau kotahi
tekau ma rua ratou. He mea whaka-
papa enei ki o ratou kāinga ake; na
Rawiri raua ko Hamuera matakite ratou
i whakarite kia tūtūru ratou ki *taua* mahi.
23 I a ratou ko a ratou tamariki te
whakaaro ki nga kuwaha o te whare o
Ihowa, ara, o te whare o te tapenakara
i tenei tiakitanga, i tenei tiakitanga.
24 He kai tiaki kuwaha kei nga taha
e wha, kei te taha ki te rawhiti, kei te
taha ki te hauauru, kei te taha ki te
nota, kei te taha ki te tonga.
25 Na, *i whakaritea* ano o ratou tei-

na i o ratou kāinga koraha kia haere
mai i te takanga o nga ra e whitu, i ia
wa, i ia wa, hei hoa mo ratou.
26 Na, enei Riwaiti, nga tino kai tiaki
tokowha o te kuwaha, tūtūru tonu ta
ratou mahi; a ko ratou nga rangatira o
nga ruma, o nga takotoranga taonga o
te whare o te Atua.
27 ¶ He nohoanga hoki to ratou kei
nga taha o te whare o te Atua; ma
ratou hoki te mahi tiaki; ma ratou ano
hoki te uaki o nga *tatau* i tenei ata, i
tenei ata.
28 Ko etahi o ratou hei tiaki i nga oko
mo te mahi: taua ana e ratou, a kawea
mai ana; taua ana e ratou, a kawea atu
ana.
29 I whakaritea hoki *etahi* o ratou hei
tiaki mo nga oko, mo nga mea mahi
katoa ano hoki o te wahi tapu, mo te
paraoa, mo te waina, mo te hinu, mo te
parakihe, mo nga mea kakara.
30 Ko etahi ano hoki o nga tamariki a
nga tohunga hei hanga i te hinu o nga
mea kakara.
31 Na ko Matitia tetahi o nga Riwaiti,
te matamua a Harumu Korahi; he mahi
tūtūru nana te titiro i nga mea i hangā
ki nga rihi.
32 Na, ko etahi o o ratou teina o o nga
tamariki a nga Kohati, nga kai wha-
kaaro ki te taro aroaro, kia oti te hanga
i tenei hapati, i tenei hapati.
33 Ko nga kai waiata ano enei, ko nga
upoko o nga matua o nga Riwaiti, i *noho*
noa iho ratou i roto i nga ruma; ko ta
ratou mahi hoki *tera* i te ao, i te po.
34 Na, ko enei nga upoko o nga mā-
tua o nga Riwaiti, ko nga upoko ano ra-
tou i o ratou whakatupuranga: i noho
enei ki Hiruharama.
35 ¶ I noho ano ki Kipeono te pāpā o
Kipeono, a Teiere; te ingoa o tana wa-
hine ko Maaka.
36 Na, tana matamua ko Aparono;
na, ko Turu, ko Kihi, ko Paara, ko
Nere, ko Natapa,
37 Ko Keroro, ko Ahio, ko Hakaraia,
ko Mikiroto.
38 Whanau ake ta Mikiroto, ko Hi-
meana. I noho ano enei ki o ratou tua-
kana ki Hiruharama, ki te wahi e anga
tonu mai ana ki o ratou tuakana.
39 Whanau ake ta Nere, ko Kihi;
whanau ake ta Kihi, ko Haora; whanau
ake ta Haora, ko Honatana, ko Mariki-
hua, ko Apinarapa, ko Ehepaara.
40 Te tama a Honatana, ko Meri-
paara: whanau ake ta Meri-paara, ko
Mika.
41 Na, nga tama a Mika; ko Pi-
tono, ko Mereke, ko Taharea, *ko*
Ahata.
42 Whanau ake ta Ahata, ko Iaraha;
whanau ake ta Iaraha, ko Aremete, ko
Atamawete, ko Timiri; whanau ake ta
Timiri, ko Mota;
43 Whanau ake ta Mota, ko Pinea;
tana tama ko Repaia; tana tama ko
Ereaha; tana tama ko Atere.
44 Na, tokoono nga tama a Atere, ko
o ratou ingoa enei; ko Atarikama, ko
Pokeru, ko Ihimaera, ko Hearia, ko
Oparia, ko Hanana: ko nga tama enei a
Atere.

UPOKO 10.

NA, kua whawhai nga Pirihitini ki
a Iharaira, a ka whati nga tangata
a Iharaira i te aroaro o nga Pirihitini, a
hinga ana, mate rawa, i runga i Mau-
nga Kiripoa.
2 Na, ka whaia e nga Pirihitini a Ha-
ora ratou ko ana tama, a patua iho e nga
Pirihitini a Honatana ratou ko Apina-
rapa, ko Marikihua, nga tama a Haora.
3 Na, kua nui haere te whawhai ki a
Haora, a kua mau ia i nga kai kopere;
kua tu hoki i nga kai kopere.
4 Katahi a Haora ka mea atu ki te kai
mau o ana patu, Unuhia to hoari, wero-
hia hoki ahau; kei haere mai tenei hu-
nga kokoti-kore, kei whakatupu kino i a
au. Heoi kihai i pai te kai mau o ana
patu; he nui hoki no tona hopohopo.
Na, ka mau a Haora ki tana hoari, hinga
iho ki runga.
5 A, te kitenga o te kai mau o ana
patu, kua mate a Haora, na, ka hinga
ano hoki ia ki runga ki te hoari, a ka
mate.
6 Na, ka mate a Haora me ana tama
tokotoru, me tona whare katoa, mate
tahi ana ratou.
7 A, te kitenga o nga tangata katoa o
Iharaira i te raorao kua whati ratou, a
kua mate a Haora, ratou ko ana tama,
na, whakarerea ake e ratou o ratou pa,
a rere ana; na, ka haere mai nga Piri-
hitini, a nohoia iho e ratou.
8 ¶ A, i te aonga ake, i te haerenga
mai o nga Pirihitini ki te muru i te hu-
nga i patua, na, ka kitea e ratou a Haora
ratou ko ana tama e takoto ana i runga
i Maunga Kiripoa.
9 Na, huia ana ona e ratou, tangohia
ana e ratou tona upoko me ana patu,
tonoa ana e ratou kia kawea puta noa i
te whenua o nga Pirihitini, a, tawhio
noa, kia kauwhautia ki ā ratou whaka-
pakoko, ki te iwi.

10 I whakatakotoria ano hoki e ratou
ana patu ki te whare o o ratou atua, ko
tona upoko titia ake e ratou ki te whare
o Rakono.
11 ¶ Te rongonga o Iapehe-kireara
katoa ki nga mea katoa i mea ai nga
Pirihitini ki a Haora,
12 Te tino whakatikanga ake o nga
tangata marohirohi katoa, tangohia iho
e ratou te tinana o Haora, me nga tina-
na o ana tama, kawea mai ana e ratou ki
Iapehe, tanumia ana e ratou o ratou
wheua ki raro i tetahi oki i Iapehe.
Na, e whitu nga ra i noho puku ai ratou
i te kai.
13 ¶ Na, kua mate a Haora mo tona
he i he ai ia ki a Ihowa, mo te kupu a
Ihowa kihai nei i puritia e ia, mona
hoki i ui, i rapu whakaaro ki te atua
maori;
14 Mona hoki kihai i rapu whakaaro i
a Ihowa, na, whakamatea iho ia e ia, a
whakariroia ketia ana te kingitanga ki a
Rawiri tama a Hehe.

UPOKO 11.

KATAHI ka huihui mai a Iharaira
katoa ki a Rawiri ki Heperona, a
ka mea, Tenei matou, he wheua nou, he
kikokiko nou.
2 A, i mua ake nei, i te mea ko Haora
te kingi, ko koe te kai kawe atu, te kai
kawe mai, i a Iharaira: kua korerotia
ano hoki koe e Ihowa e tou Atua, Ko
koe hei hepara mo toku iwi mo Iharaira,
ko koe ano hoki he tino tangata mo
toku iwi mo Iharaira.
3 Na, ka haere mai nga kaumatua
katoa o Iharaira ki te kingi ki Hepe-
rona, a ka whakaritea he kawenata e
Rawiri ki a ratou ki Heperona ki te aro-
aro o Ihowa: a, whakawahia ana e
ratou a Rawiri hei kingi mo Iharaira,
hei whakaritenga mo ta Ihowa kupu i
whakapuakina e Hamuera.
4 ¶ Na, ka haere atu a Rawiri ratou
ko Iharaira katoa ki Hiruharama, ara,
ki Iepuhu, i reira ano hoki nga Iepuhi,
nga tangata whenua.
5 Na, ko te meatanga mai a nga ta-
ngata o Iepuhu ki a Rawiri, E kore koe
e tae mai ki konei. Heoi kua riro i a
Rawiri te pourewa i Hiona, ko te pa ia
o Rawiri.
6 I mea hoki a Rawiri, Te tangata
mana te patu tuatahi ki nga Iepuhi, hei
tino tangata ia, hei rangatira. Na, ko
Ioapa tama a Teruia kua tae wawe atu,
a ko ia te tino tangata.
7 Na, ka noho a Rawiri ki te poure-
wa; a ka karangatia a reira, Ko te pa o
Rawiri.
8 I hanga ano hoki e ia te pa, a ta-
whio noa; o Miro mai ano, a taka noa.
Na Ioapa ano hoki i hanga tera atu
wahi o te pa.
9 Na, ka tino nui haere a Rawiri, i a
ia hoki a Ihowa te Atua o nga mano.
10 ¶ Ko nga tino tangata ano hoki
enei a Rawiri, i kaha rawa nei mo tona
rangatiratanga, he hoa nona, no Iha-
raira katoa ano hoki, ki te whakakingi
i a ia, hei whakaritenga mo ta Ihowa
kupu mo Iharaira.
11 Ko te tokomahatanga ano tenei o
nga tangata marohirohi a Rawiri, Ko
Iahopeama Hakamoni te tino o nga
rangatira. I ara ake tana tao ki nga
rau e toru; patua iho e ia i te whakae-
kenga kotahi.
12 I muri i a ia ko Ereatara tama a
Roro Ahohi; ko ia tetahi o nga maro-
hirohi tokotoru.
13 I a Rawiri ia i Paha-Ramime. Kua
huihuia ano hoki nga Pirihitini ki reira
ki te whawhai; na, i reira ano tetahi
wahi whenua e kapi ana i te parei.
Heoi rere ana te iwi i te aroaro o nga
Pirihitini.
14 Heoi tu ana raua i waenganui o
taua wahi. Na, ka mau i a raua, patua
iho e raua nga Pirihitini: na, nui atu
te whakaoranga i whakaora ai a Ihowa.
15 ¶ Na, ka haere atu etahi rangatira
tokotoru, no te toru tekau, ki raro ki te
kamaka ki a Rawiri, ki te ana o Atu-
rama: a, i te noho tera te ope a nga
Pirihitini i Raorao Repaima.
16 Na, i roto a Rawiri i te pourewa i
taua wa; i Pete-rehema ano hoki nga
hoia pupuri a nga Pirihitini i taua wa
na ano.
17 Na, ka minamina a Rawiri, a ka
mea, Aue, me he tangata hei mea wai
moku i roto i te puna i Pete-rehema, i
tera i te kuwaha!
18 Na, tika ana taua tokotoru na wae-
nganui o te puni o nga Pirihitini, a,
utuhia mai ana he wai i te puna o Pete-
rehema, i tera i te kuwaha; tangohia
mai ana e ratou, mauria ana ki a Ra-
wiri: otiia kihai a Rawiri i pai ki te inu,
na, ringitia ana e ia hei mea ki a Ihowa.
19 I mea ia, Aue, kia meatia tenei e
ahau, e Ihowa! kia inumia koia e ahau
nga toto o enei tangata, me i kotahi nei
kua mate? me i kotahi hoki ratou kua
mate i te tikinga atu. Na, kihai ia i
pai ki te inu. Ko enei nga mahi a aua
toa tokotoru.

20 ¶ Na, ko Apihai teina o Ioapa te rangatira o taua tokotoru. I ara ake hoki tana tao ki nga rau e toru. Patua iho e ia; i whai ingoa ano ia i roto i te tokotoru.

21 Nui atu tona kororia i to te tokorua o *taua* tokotoru; ko to ratou rangatira hoki ia; otiia kihai ia i uru ki te tokotoru *tuatahi*.

22 Me Penaia ano hoki tama a Iehoiara, he tama na tetahi tangata toa o Kapateere, he nui ana mahi; tokorua nga tangata o Moapa, koia ano kei te raiona, i patua e ia; i haere ano ia ki raro, a, patua ana e ia tetahi raiona i roto i te rua i te wa o te hukarere.

23 Nana hoki tetahi Ihipiana i patu, he tangata nui, e rima nga whatianga te roa: he tao ano hoki kei te ringa o taua Ihipiana koia ano kei te rakau a te kai whatu. Heoi haere ana ia ki raro ki a ia, he tokotoko hoki tana, na, tangohia mai ana e ia te tao i roto i te ringa o te Ihipiana, werohia iho ia ki tana tao ano.

24 Na Penaia tama a Iehoiara enei mahi; i whai ingoa ano hoki ia i roto i nga toa tokotoru.

25 Nona te kororia nui o te toru tekau; otiia kihai i uru ki te tokotoru *tuatahi*. Na, meinga ana ia e Rawiri hei rangatira mo ona takahoa.

26 ¶ Na, nga maia o nga ope, ko Atahere teina a Ioapa: ko Erehanana tama a Roro o Pete-rehema,

27 Ko Hamoto Harori; ko Herete Peroni;

28 Ko Ira tama a Ikehe Tekoi; ko Apietere Anatoti;

29 Ko Hipekai Huhati; ko Irai Ahohi;

30 Ko Maharai Netopati; ko Herere tama a Paana, he Netopati;

31 Ko Itai tama a Ripai, no Kipea, no nga tamariki a Peniamine; ko Penaia Piratoni:

32 Ko Hurai, no nga awaawa o Kaaha; ko Apiere Arapati;

33 Ko Atamawete Paharumi; ko Eriahapa Haaraponi;

34 Ko nga tama a Haheme Kitoni; ko Honatana tama a Hake Harari;

35 Ko Ahiama tama a Hakara Harari; ko Eripara tama a Uru;

36 Ko Hewhere Mekerati; ko Ahia Peroni;

37 Ko Hetero Karameri; ko Naarai tama a Etepai;

38 Ko Hoere teina o Natana; ko Mipihara tama a Hakeri;

39 Ko Tereke Amoni; ko Nahari Peroti, ko te kai mau o nga patu a Ioapa tama a Teruia;

40 Ko Ira Itiri; ko Karepa Itiri;

41 Ko Uria Hiti; ko Tapara tama a Aharai;

42 Ko Arina tama a Hita Reupeni; he rangatira no nga Reupeni, e toru tekau ona hoa;

43 Ko Hanana tama a Maaka; ko Iohapata Mitini;

44 Ko Utia Ahaterati; ko Hama raua ko Teiere, ko nga tama a Hotama Aroeri;

45 Ko Teriaere tama a Himiri, raua ko tona teina ko Toha te Titi;

46 Ko Eriere Mahawi, ratou ko Teripai, ko Tohawia, he tama na Erenaama; ko Itima Moapi ano hoki;

47 Ko Eriere; ko Opere; ko Taahiere Metopai.

UPOKO 12.

KO te hunga ano tenei i haere mai ki a Rawiri ki Tikiraka, i a ia ano e putiki tonu ana i *roto i te pa* i te wehi o Haora tama a Kihi. No nga marohirohi ano hoki ratou, hei tuara *mona* ki te whawhai.

2 He hunga kukume kopere ratou; ko te maui, ko te matau, ki te *kotaha* kohatu, ki te *kopere* pere i te kopere; no nga teina ano o Haora, no Peniamine.

3 Ko Ahietere hei upoko, na, ko Ioaha; he tamariki *raua* na Hemaa Kipeati; ko Ietiere, ko Perete, he tama na Atamawete; ko Peraka, ko Iehu Anatoti,

4 Ko Ihimaia Kipeoni, he marohirohi *ia* i roto i te toru tekau, he rangatira ano no te toru tekau; ko Heremaia, ko Tahatiere, ko Iohanana, ko Iohapara Kererati,

5 Ko Erutai, ko Terimoto, ko Pearia, ko Hemaria, ko Hepatia Harupi,

6 Ko Erekana, ko Ihiia, ko Atareere, ko Toetere, ko Iahopeama; he Korahi ratou,

7 Ko Toera, ko Teparia, he tamariki na Ierohama o Keroro.

8 A, i maunu mai ki a Rawiri etahi o nga Kari ki te pourewa ki te koraha, he hunga marohirohi, e pai ana mo te whawhai, he hunga hapai i te whakangungu rakau, i te tao: o ratou kanohi me te mea he kanohi raiona, rite tonu ratou ki nga aneterope i runga i nga maunga te tere.

9 Te tuatahi, ko Etere. Te, tuarua, ko Oparia. Te tuatoru, ko Eriapa.

10 Te tuawha, ko Mihimana. Te tua-
rima, ko Heremaia,
11 Te tuaono, ko Atai. Te tuawhitu,
ko Eriere,
12 Te tuawaru, ko Iohanana. Te tua-
iwa, ko Eretapara,
13 Te tekau, ko Heremaia. Te tekau
ma tahi, ko Makapanai.
14 No roto enei i nga tamariki a Kara,
he rangatira no te ope: kotahi o nga
mea nohinohi hei rangatira mo te rau;
a, ko te mea nui hei rangatira mo te
mano.
15 Ko te hunga tenei i whiti nei i
Horano i te marama tuatahi, i te mea
kua ngawha ki runga i ona pareparenga
katoa, a, whati ana i a ratou *te hunga*
katoa o nga raorao, ki te taha ki te ra-
whiti, ki te taha ki te hauauru.
16 I haere mai ano etahi o nga tama-
riki a Peniamine me etahi o a Hura ki
te pourewa ki a Rawiri.
17 Na, ka puta atu a Rawiri ki te
whakatau i a ratou, a ka oho atu, ka
mea atu ki a ratou, Ki te mea he haere
pai mai ta koutou ki a au, he whakauru,
ka kotahi tonu o tatou ngakau. Tena
ko tenei he tinihanga, he tuku i a au ki
oku hoa riri, i te mea kahore nei he tutu
a oku ringa, ma te Atua o o tatou mātua
e titiro mai, e riri.
18 Na, kua tau te wairua ki a Amahai;
ko *ia* nei te tino rangatira. *A ka ki atu
ia,* Kei a koe *matou,* e Rawiri, hei hoa
ano mou, e te tama a Hehe. Kia mau,
kia mau te rongo ki a koe; kia mau ano
hoki ki o whakauru; ko tou Atua hoki
hei whakauru mou. Na, kua riro mai
ratou i a Rawiri, a, meinga ana ratou e
ia hei rangatira rangapu.
19 I papahoro mai ano hoki etahi o
Manahe ki a Rawiri, i tona haerenga
mai i roto i nga Pirihitini ki te whawhai
ki a Haora; kihai ia ratou i meinga hei
hoa mo ratou: i tonoa atu na hoki ia e
nga rangatira o nga Pirihitini i ta ratou
whakatakotoranga whakaaro i a ratou i
mea ra, Ma o tatou upoko e whai
haerenga atu ai ia ki tona ariki ki a
Haora.
20 I tona haerenga ki Tikiraka, ka
papahoro mai ki a ia o Manahe, ko Ara-
na, ko Iotapara, ko Teriaere, ko Mika-
era, ko Iotapara, ko Erihu, ko Tiritai,
he rangatira no nga mano i Manahe.
21 Ko ratou nga whakauru mo Rawiri
ki te whawhai ki nga torohe; he ma-
rohirohi hoki, he toa ratou katoa, he
rangatira ope ano hoki.
22 I haere mai hoki ratou i taua wa ki
a Rawiri i tena ra, i tena ra, hei whaka-
uru mona, no kua nui te opė, ano he
ope Atua.
23 ¶ Ko te tokomahatanga tenei o nga
rangatira, he hunga i rite rawa mo te
whawhai, a, haere mai ana ki a Rawiri
ki Heperona hei whakariro mai i te
kingitanga o Haora ki a ia; kia rite ai
ki ta Ihowa kupu.
24 Nga tamariki a Hura, he hunga
hapai i te whakangungu rakau, i te tao,
e ono mano e waru rau, rite rawa i te
patu mo te whawhai.
25 O nga tamariki a Himeona, he
hunga marohirohi, he toa mo te wha-
whai, e whitu mano kotahi rau.
26 O nga tamariki a Riwai, e wha
mano e ono rau.
27 Na, ko Iehoiara te rangatira o nga
Aroni; e toru mano e whitu rau ona
hoa.
28 Me Haroko ano, he taitamariki ma-
rohirohi, he toa, ratou ko te whare o
tona pāpā, e rua tekau ma rua nga ra-
ngatira.
29 Na, o nga tamariki a Peniamine o
nga teina o Haora, e toru nga mano; ko
te tokomahatanga hoki o ratou hei kai
tiaki mo te whare o Haora, a taea noatia
taua ra.
30 Na, o nga tamariki a Eperaima, e
rua tekau mano e waru rau, he marohi-
rohi, he toa, he hunga whai ingoa i roto
i te whare o o ratou mātua.
31 O tetahi tānga o te iwi o Manahe,
kotahi tekau ma waru nga mano, he
mea whakahua tonu o ratou ingoa, hei
haere mai ki te whakakingi i a Rawiri.
32 A, o nga tamariki a Ihakara, he
hunga mohio ki nga wa, i mohio ai ki
nga mahi ma Iharaira, e rua rau o ratou
ariki; kei o enei mangai ano he tika-
nga ma o ratou teina.
33 O Hepuruna, te hunga haere ki te
whawhai, he mohio ki te tatauranga, e
mau ana i nga mea katoa mo te wha-
whai, e rima tekau nga mano, he hunga
e tika tonu ana te rarangi, kahore nei o
ratou ngakau rua.
34 A, o Napatari, kotahi mano nga
rangatira, a e toru tekau ma whitu nga
mano o ratou hoa, rite rawa i te whaka-
ngungu rakau, i te tao.
35 Na, o nga Rani, he hunga mohio ki
te tatauranga, e rua tekau ma waru nga
mano e ono nga rau.
36 A, o Ahera he hunga haere ki te
whawhai, he mohio ki te tatauranga, e
wha tekau nga mano.
37 Na, o tera taha o Horano, o nga
Reupeni, o nga Kari, o tetahi tānga o
te hapu o Manahe, e mau ana i nga mea

whawhai katoa mo te tatauranga, kotahi rau e rua tekau nga mano.
38 Enei tangata whawhai katoa, i tika tonu nei te rarangi, tapatahi tonu te ngakau i haere mai ai ratou ki Heperona ki te mea i a Rawiri hei kingi mo Iharaira katoa. Na, era atu katoa o Iharaira, kotahi tonu te ngakau mo te whakakingi i a Rawiri.
39 Na, i reira ratou i a Rawiri, e toru nga ra e kai ana, e inu ana, he mea taka hoki na o ratou tuakana, teina.
40 Na, te hunga tata ki a ratou, tae noa ki a Ihakara, ki a Hepuruna, ki a Napatari, i kawea mai ano e ratou he taro i runga i nga kaihe, i nga kamera, i nga muera, i nga kau, he kai, he paraoa; etahi papa piki, etahi tautau karepe, he waina, he hinu, he kau, he hipi, tona tini; he koa hoki no Iharaira.

UPOKO 13.

NA, ka runanga a Rawiri ki nga rangatira o nga mano, o nga rau, ki nga rangatira katoa.
2 I mea ano a Rawiri ki te whakaminenga katoa o Iharaira, Ki te mea e pai ana ki a koutou, a ka *tika* mai i to tatou Atua i a Ihowa, kia tuku tangata atu tatou ki ia wahi, ki ia wahi, ki o tatou teina kua mahue nei ki nga whenua katoa o Iharaira, ki a ratou tahi ano ko nga tohunga, ko nga Riwaiti, ki nga pa, *me* nga wahi o waho ake o aua *pa*, kia huihui mai ki a tatou.
3 A, kia whakahokia mai e tatou te aaka o to tatou Atua. Kihai hoki tatou i rapu tikanga ki reira i nga ra o Haora.
4 Na, ka mea te whakaminenga katoa kia pera ano ratou; he tika hoki taua mea ki te titiro iho a te iwi katoa.
5 Na, ka huihuia mai e Rawiri a Iharaira katoa i Hihoro o Ihipa, a tae noa ki te haerenga atu ki Hamata, hei kawe mai i te aaka o te Atua i Kiriata-tearimi.
6 Na, ko te haerenga o Rawiri ratou ko Iharaira katoa ki Paaraha, *ara*, ki Kiriata-tearimi o Hura, kia kawea mai ai e ratou i reira te aaka o te Atua, o Ihowa e noho nei i waenganui o nga kerupima, nona nei te ingoa i karangatia nei ki taua *aaka*.
7 Na, ka kawea mai e ratou te aaka o te Atua i runga i te kāta hou i roto i te whare o Apinarapa: na Uha hoki raua ko Ahio i arahi te kāta.
8 Na, ka whakapaua *to ratou* kaha e Rawiri ratou ko Iharaira katoa ki te takaro ki te aroaro o te Atua; he waiata ano ta ratou, he hāpa, he timipera, he himipora, he tētere.
9 ¶ A ka tae mai ratou ki te patunga witi a Hirono, ka totoro mai te ringa o Uha ki te pupuri i te aaka; i whakaoioia hoki e nga kau.
10 Na, ka mura mai te riri a Ihowa ki a Uha, patua iho mo tona ringa i totoro ki te aaka; a, mate iho ia i reira i te aroaro o te Atua.
11 Na, ka pouri a Rawiri mo te toreretanga i torere ai a Ihowa ki a Uha. Na, karangatia ana e ia taua wahi, Ko Perete-uha: e *mau* nei ano, a taea noatia tenei ra.
12 Na, ka wehi a Rawiri i a Ihowa i taua ra, a ka mea, Ma te aha e kawea ai e ahau te aaka o te Atua ki toku *whare*.
13 Na, kihai a Rawiri i tango i te aaka ki a ia ki te pa o Rawiri; heoi kawea ketia ana e ia ki te whare o Opere-eroma Kiti.
14 Na, noho ana te aaka o te Atua ki te whare o Opere-eroma, ki tona whare ano, e toru nga marama. A ka manaakitia e Ihowa te whare o Opere-eroma, me ana mea katoa.

UPOKO 14.

NA, ka tonoa mai etahi karere e Hirama kingi o Taira ki a Rawiri, me etahi rakau, he hita, me nga kai mahi o nga kohatu whare, me nga kai mahi rakau, hei hanga i tetahi whare mona.
2 Na, ka mohio a Rawiri kua whakapumautia ia e Ihowa hei kingi mo Iharaira; kua whakanuia rawatia hoki tona rangatiratanga, he whakaaro ki tona iwi, ki a Iharaira.
3 ¶ Na, ka tangohia ano e Rawiri etahi wahine māna ki Hiruharama, a ka whanau ano etahi atu tamariki, etahi atu tamahine ma Rawiri.
4 Ko nga ingoa ano enei o ana i whanau ki Hiruharama; Ko Hamua, ko Hopapa, ko Natana, ko Horomona,
5 Ko Ipihara, ko Erihua, ko Ereparete,
6 Ko Noka, ko Nepeke, ko Iapia,
7 Ko Erihama, ko Peeriara, ko Eriparete.
8 ¶ A, te rongonga o nga Pirihitini kua oti a Rawiri te whakawahi hei kingi mo Iharaira katoa; na, ka haere mai nga Pirihitini katoa ki te rapu i a Rawiri. A ka rongo a Rawiri, na, puta mai ana ia ki te whakatau i a ratou.

9 Na, te haerenga mai o nga Pirihi-
tini, tohatoha noa atu ana ratou ki Rao-
rao Repaimi.
10 Na, ka ui a Rawiri ki te Atua, ka
mea, Me haere ranei ahau ki nga Piri-
hitini? E homai ranei ratou e koe ki
toku ringa? Na, ko te meatanga mai a
Ihowa ki a ia, Haere atu, ka hoatu hoki
ratou e ahau ki tou ringa.
11 Na, haere mai ana ratou ki Paara-
peratimi; patua iho ratou i reira e Ra-
wiri. Na, ka mea a Rawiri, Pakaru
ana i te Atua oku hoa riri, he mea mea
na toku ringa; koia ano kei te pakaru-
hanga wai. Na reira i karangatia ai te
ingoa o taua wahi Ko Paara-peratimi.
12 A, mahue ana i a ratou o ratou atua
ki reira. Na, ka korero mai a Rawiri,
a, tahuna ana e ratou ki te ahi.
13 Na, ka tohatoha noa atu ano hoki
nga Pirihitini ki te raorao.
14 A ka ui atu ano a Rawiri ki te Atua,
a ka mea te Atua ki a ia, Kaua e haere
ki runga ki te whai i a ratou: haere
awhio atu i a ratou, ka whakaeke ai i a
ratou i te ritenga mai o nga maperi.
15 A ka rangona e koe he haruru
haere i runga i nga maperi, ko reira koe
puta mai ai ki te whawhai; no te mea
kua riro mai te Atua ki mua i a koe ki
te patu i te ope o nga Pirihitini.
16 Na, peratia ana e Rawiri me ta te
Atua i whakahau ai ki a ia; a, patua
iho e ratou te ope o nga Pirihitini i Ki-
peono, a tae noa ki Katere.
17 Na, kua paku te ingoa o Rawiri ki
nga whenua katoa; a ka mea a Ihowa
i te wehi ki a ia kia pa ki nga iwi katoa

UPOKO 15.

NA, ka hangā e *Rawiri* etahi whare
mona ki te pa o Rawiri; i whaka-
paia ano e ia he wahi mo te aaka o te
Atua, whakaturia ana hoki e ia he te-
neti mo taua *aaka*.
2 Katahi a Rawiri ka mea, E kore e
pai kia kawea te aaka o te Atua e tetahi
atu; engari ma nga Riwaiti; ko ratou
hoki ta Ihowa i whiriwhiri ai hei mau i
te aaka o te Atua, hei mahi hoki ki a
ia i nga wa katoa.
3 Na, ka huihuia e Rawiri a Iharaira
katoa ki Hiruharama ki te kawe i te
aaka o Ihowa ki tona wahi i whakapaia
e ia mona.
4 I huihuia mai ano e Rawiri nga
tamariki a Arona ratou ko nga Riwaiti.
5 O nga tamariki a Kohata; ko Uriere
ko te rangatira, ratou ko ona teina ko-
tahi rau e rua tekau:
6 O nga tamariki a Merari; ko Ahaia
ko te rangatira, ratou ko ona teina e rua
rau e rua tekau:
7 O nga tamariki a Kerehoma; ko
Hoere ko te rangatira, ratou ko ona teina
kotahi rau e toru tekau:
8 O nga tamariki a Eritapana; ko
Hemaia ko te rangatira, ratou ko ona
teina e rua rau:
9 O nga tamariki a Heperona; ko
Eriere ko te rangatira, ratou ko ona
teina e waru tekau:
10 O nga tamariki a Utiere; ko Ami-
narapa ko te rangatira, ratou ko ona
teina kotahi rau kotahi tekau ma rua.
11 A, i karangatia atu ano e Rawiri a
Haroko raua ko Apiatara nga tohunga,
ratou ko nga Riwaiti, ko Uriere, ko
Ahaia, ko Hoere, ko Hemaia, ko Eriere,
ko Aminarapa,
12 I mea atu ia ki a ratou, Ko koutou
nga rangatira o nga mātua o nga Ri-
waiti: whakatapua koutou, koutou, me
o koutou teina. Ma koutou hoki e kawe
te aaka o Ihowa o te Atua o Iharaira
ki te wahi i whakapaia e ahau mona.
13 Kihai hoki i *maua* e koutou i mua;
no reira i torere mai ai a Ihowa to tatou
Atua ki a tatou, no te mea kihai i rite
ki te tikanga ta tatou rapunga i a ia.
14 Na, kei te whakatapu nga tohunga
ratou ko nga Riwaiti i a ratou, kia ka-
wea ai e ratou te aaka o Ihowa Atua o
Iharaira.
15 Na, ka amohia e nga tamariki a
nga Riwaiti te aaka o te Atua, ka pera
ano ratou me ta Mohi i whakahau ai,
me ta Ihowa i korero ai; ko nga amo i
runga i o ratou pokohiwi.
16 A, i korero ano a Rawiri ki nga
rangatiri o nga Riwaiti kia whakaritea
o ratou teina hei kai waiata i runga i
nga mea waiata, i nga hatere, i nga
hāpa, i nga himipora, he mea e ra-
ngona, he reo koa hoki e whakarahia
ana e ratou.
17 Na, ka whakaritea e nga Riwaiti,
ko Hemana tama a Hoere; a, o ona
teina, ko Ahapa tama a Perekia, na, o o
ratou teina o nga tamariki a Merari, ko
Etana tama a Kuhaia;
18 Na, o ratou teina hei tuarua *mo ra-
tou*, ko Hakaraia, ko Pene, ko Taatiere,
ko Hemiramoto, ko Tehiere, ko Uni, ko
Eriapa, ko Penaia, ko Maaheia, ko Ma-
titia, ko Eriperehe, ko Mikineia, ko
Opere-eroma, ko Teiere; he kai tiaki
kuwaha *ratou*.
19 Na, ko nga kai waiata, ko Hemana,
ko Ahapa, ko Etana, hei whakatangi i
nga himipora parahi;

20 Ratou ko Hakaraia, ko Atiere, ko
Hemiramoto, ko Tehiere, ko Uni, ko
Eriapa, ko Maaheia, ko Penaia, he mea
i runga i nga hatere, he mea Aramoto;
21 Me Matitia ano hoki, ratou ko Eri-
perehe, ko Mikineia, ko Opere-eroma, ko
Teiere, ko Atatia, i runga i nga hāpa,
he mea Heminiti, kia pai rawa ai.
22 Ko Kenania ano hoki, ko te upoko
o nga Riwaiti, hei whakahua: i whaka-
ako ano ia ki te whakahua waiata; he
mohio hoki ia.
23 Ko Perekia raua ko Erekana nga
kai tiaki tatau mo te aaka.
24 Ko nga tohunga ano hoki ko He-
pania, ko Iohapata, ko Netaneere, ko
Amahai, ko Hakaraia, ko Penaia, ko
Erietere, hei whakatangi i nga tētere ki
mua i te aaka o te Atua. Ko Opere-
eroma ano hoki raua ko Iahia nga kai
tiaki tatau mo te aaka.
25 ¶ Na, haere ana a Rawiri ratou ko
nga kaumatua o Iharaira ko nga ranga-
tira o nga mano ki te kawe mai i te aaka
o te kawenata o Ihowa i te whare o
Opere-eroma, he *mahi* koa *na ratou*.
26 Na, i te Atua ka riro mai nei hei
noa mo nga Riwaiti, mo nga kai amo o
te aaka o te kawenata o Ihowa, ka patua
te whakahere e ratou, e whitu nga puru,
e whitu nga hipi toa.
27 Na, he koroka rinena pai te kakahu
o Rawiri, o nga Riwaiti katoa ano hoki
i amohia ai te aaka, o nga kai waiata, o
Kenania ano o te rangatira o te whaka-
hua waiata, o nga kai waiata. He
epora rinena ano hoki to Rawiri.
28 Na, kei te kawe a Iharaira katoa i
te aaka o te kawenata o Ihowa, me te
hamama ano ratou, me te tangi ano te
korenete, te tētere, te himipora: pakū
ana te rongo o nga hatere o nga hāpa.
29 ¶ Na, te taenga mai o te aaka o te
kawenata o Ihowa ki te pa o Rawiri, ka
titiro mai a Mikara tamahine a Haora i
te matapihi, a ka kite i a Kingi Rawiri
e kanikani ana, e takaro ana: na, ka
whakahawea mai ia ki a ia i roto i tona
ngakau.

UPOKO 16.

HEOI kawea mai ana e ratou te
aaka o te Atua, whakaturia ana
ki waenganui o te teneti i whakaarahia
e Rawiri mona, tukua mai ana e ratou
nga tahunga tinana, me nga whakama-
rietanga ki te aroaro o te Atua.
2 A ka mutu ta Rawiri whakaeke i
nga tahunga tinana, me nga whakama-
rietanga, na, ka manaakitia e ia te iwi i
runga i te ingoa o Ihowa.
3 A, i tuwhaina ano e ia ma nga ta-
ngata katoa o Iharaira, ma te tane, ma
te wahine, kotahi rohi taro ma tenei, ma
tenei, tetahi wahi kikokiko, me tetahi
oko *waina*.
4 I whakaritea ano hoki e ia etahi o
nga Riwaiti hei minita ki mua i te aaka
o Ihowa, hei whakamahara, hei whaka-
whetai, hei whakamoemiti ki a Ihowa
Atua o Iharaira.
5 Ko Ahapa hei tuatahi; i muri i a ia
ko Hakaraia, ko Teiere, ko Hemiramoto,
ko Tehiere, ko Matitia, ko Eriapa, ko
Penaia, ko Opere-eroma: ko Teiere hoki
ki nga hatere ki nga hāpa, a, ko Ahapa
hei whakatangi i nga himipora:
6 Ko Penaia ano hoki raua ko Taha-
tiere, ko nga tohunga, kia tūturu tonu
ta raua mau i nga tētere ki mua i te
aaka o te kawenata o te Atua.
7 ¶ I reira ano i taua rangi ka homai
e Rawiri i te tuatahi *tenei waiata*, he
whakamoemiti mo Ihowa, ki te ringa o
Ahapa ratou ko ona teina.
8 Whakawhetai atu ki a Ihowa, kara-
nga atu ki tona ingoa, whakapuakina
ana mahi ki waenganui o nga iwi.
9 Waiata atu ki a ia, himene atu ki a
ia, korerotia ana mahi whakamiharo
katoa.
10 Kia whakamanamana koutou ki
tona ingoa tapu: kia hari nga ngakau o
te hunga e rapu ana i a Ihowa.
11 Rapua a Ihowa, me tona kaha;
rapua tonutia tona mata.
12 Maharatia ana mahi whakamiharo
i mahi ai ia, ana merekara, me nga
whakariteritenga a tona mangai;
13 E nga uri o Iharaira, o tana pono-
nga, e nga tamariki a Hakopa ana i
whiriwhiri ai.
14 Ko ia a Ihowa ko to tatou Atua;
kei te whenua katoa ana whakari-
teritenga.
15 Maharatia tonutia tana kawenata,
te kupu i kiia iho e ia ki te mano o nga
whakatupuranga.
16 Ki tana i whakarite ai ki a Ape-
rahama, ki tana oati hoki ki a Ihaka;
17 A whakapumautia iho hei tikanga
ki a Hakopa, hei kawenata mau tonu
hoki ki a Iharaira.
18 I a ia ra i mea, Ka hoatu e ahau ki
a koe te whenua o Kanaana, hei wahi
pumau mo koutou,
19 I te mea he hunga torutoru kou-
tou, he iti rawa, he manene hoki ki
reira.
20 I a ratou e haereere ana i tenei iwi

ki tera atu iwi, i tetahi rangatiratanga
ki tetahi iwi ke;
21 Kihai ratou i tukua e ia kia tuki-
notia e te tangata: ae, he whakaaro ki
a ratou i riria ai e ia nga kingi.
22 *I mea ia*, Kei pa koutou ki aku i
whakawahi ai, kei kino hoki ki aku
poropiti.
23 Waiata, e te whenua katoa, ki a
Ihowa, kauwhautia tana whakaoranga
i tena rangi, i tena rangi.
24 Whakapuakina tona kororia i wae-
nganui i nga tauiwi, ana mahi whaka-
miharo i waenganui i nga iwi katoa.
25 E nui ana hoki a Ihowa, kia nui te
whakamoemiti *ki a ia*; kia wehingia
nuitia atu ia i nga atua katoa.
26 He whakapakoko hoki nga atua
katoa o nga iwi: na Ihowa ia i hanga
nga rangi.
27 He honore, he kingitanga kei tona
aroaro; kei tona wahi te kaha me te
koa.
28 Tukua atu ki a Ihowa, e nga hapu
o nga iwi, tukua atu ki a Ihowa te ko-
roria me te kaha.
29 Tukua atu ki a Ihowa te kororia *e
tika ana mo* tona ingoa: maua mai he
whakahere, a haere mai ki tona aroaro:
koropiko atu ki a Ihowa i roto i te ataa-
huatanga o te tapu.
30 Kia wehi ra ki tona aroaro, e te
whenua katoa: e u ano te ao, tē taea te
whakanekeneke.
31 Kia hari nga rangi, kia koa ano
hoki te whenua, kia mea ratou i roto i
nga iwi, Ko Ihowa te kingi.
32 Kia haruru te moana, me nga mea
e hua ana i roto, kia koa te mara, me
nga mea katoa i runga.
33 Ko reira hamama ai i te hari nga
rakau o te ngahere i te aroaro o Ihowa:
e haere mai ana hoki ia ki te whakarite
whakawa mo te whenua.
34 Whakawhetai atu ki a Ihowa, e
pai ana hoki ia, e pumau tonu ana hoki
tana mahi tohu.
35 Mea atu hoki, Whakaorangia ma-
tou, e te Atua o to matou whakaoranga,
kohikohia mai ano hoki matou, whaka-
orangia matou i nga tauiwi, kia whaka-
whetai atu ai matou ki tou ingoa tapu,
kia whakamanamana ai ki tou whaka-
moemititanga.
36 Kia whakapaingia a Ihowa Atua o
Iharaira ake nei ake nei, Na, ka mea
te iwi katoa, Amine, a whakamoemiti
ana ratou ki a Ihowa.
37 ¶ Na, ka waiho e ia i reira i mua
i te aaka o te kawenata o Ihowa a Ahapa
ratou ko ona teina, hei minita tonu ki
mua i te aaka i nga meatanga o tenei ra,
o tenei ra.
38 Ko Opere-eroma ano hoki me o
ratou teina, e ono tekau ma waru; ko
Opere-eroma hoki ko te tama a Ieru-
tunu, raua ko Hoha hei kai tiaki tatau;
39 Ko Haroko ano hoki ko te tohunga,
ratou ko ona teina ko nga tohunga ki
mua i te tapenakara o Ihowa i te wahi
tiketike i Kipeono,
40 Hei whakaeke tonu i nga tahunga
tinana ma Ihowa ki runga ki te aata
tahunga tinana i te ata, i te ahiahi, *hei
mea* i nga mea katoa i tuhituhia ki te
ture a Ihowa i whakahaua na e ia ki a
Iharaira.
41 Na, hei hoa mo ratou a Hemana
raua ko Ierutunu, me era atu i whiri-
whiria, i whakahuatia nei nga ingoa,
hei whakawhetai atu ki a Ihowa, no te
mea e pumau tonu ana tana mahi tohu.
42 Hei hoa hoki mo ratou a Hemana
raua ko Ierutunu, i a raua ano etahi
tētere, etahi himipora, ma nga kai wha-
katangi, me nga mea rangi waiata ano
hoki a te Atua. Ko nga tamariki ano
hoki a Ierutunu hei kai tiaki kuwaha.
43 Na, haere ana te iwi katoa ki tona
whare, ki tona whare, a, hoki ana a Ra-
wiri ki te manaaki i tona whare.

UPOKO 17.

AI a Rawiri e noho ana i tona
whare, ka mea a Rawiri ki a Na-
tana poropiti, Na, kei te noho nei ahau i
roto i te whare hita, ko te aaka ia o te
kawenata a Ihowa kei raro i nga
kakahu.
2 Ano ra ko Natana ki a Rawiri, Mea-
tia nga mea katoa i roto i tou ngakau;
kei a koe hoki te Atua.
3 ¶ Na, i taua po ano ka puta mai te
kupu a te Atua ki a Natana, ka mea,
4 Haere, mea atu ki taku pononga ki
a Rawiri, ko te kupu tenei a Ihowa, E
kore e hangā e koe he whare hei noho-
anga moku.
5 Kahore nei hoki ahau i noho i roto i
te whare no te rangi ano i kawea mai ai
e ahau a Iharaira, a taea noatia tenei
ra; heoi he noho haere taku i tetahi
teneti ki tetahi teneti, i tetahi tapenakara
ki tetahi tapenakara.
6 I oku haererenga katoatanga i roto i
a Iharaira katoa i puaki ranei tetahi
kupu aku ki tetahi o nga kai whakarite-
rite o Iharaira i whakaritea e ahau hei
hepara mo toku iwi? i mea ranei *ahau*,
He aha koutou tē hanga ai i te whare
hita moku?

7 Na, kia penei to ki atu aianei ki taku
pononga ki a Rawiri, Ko te kupu tenei
a Ihowa o nga mano, Naku koe i tango
mai i roto i te nohoanga hipi, i te whai
hipi, hei rangatira mo toku iwi mo Iharaira.
8 A, i a koe ahau i o haerenga katoatanga; hautopea atu ana e ahau ou hoa
riri katoa i tou aroaro; a, meinga ana
koe e ahau hei ingoa, hei pera ano
me te ingoa o nga mea nunui o te
whenua.
9 Na, maku ano e whakarite he wahi
mo toku iwi mo Iharaira; ka whakatokia ano hoki ratou e ahau kia noho ki
to ratou ake, e kore ano ratou e ngaueue
a muri ake nei. E kore ano hoki ratou
e pehia ki raro i muri nei e nga tamariki
a te kino; e kore e pera me to mua.
10 Me to te wa ano hoki i whakaritea
ai e ahau nga kai whakarite whakawa
mo toku iwi mo Iharaira. Ka pehia
ano hoki e ahau ki raro ou hoa riri katoa.
Na, ko taku kupu ano tenei ki a koe,
Ma Ihowa e hanga he whare mou.
11 ¶ A ka tutuki ou ra, a ka haere
koe ki ou mātua, na, ka whakaarahia e
ahau i muri i a koe tou whanau i roto i
o tama, ka whakapumautia ano hoki e
ahau tona kingitanga.
12 Mana e hanga he whare moku, a
ka whakapumautia e ahau tona torona,
a, ake ake ake.
13 Ko ahau hei matua ki a ia, ko ia
hei tamaiti ki a au, e kore ano e mutu
toku aroha ki a ia, e kore e pera me
toku i mutu ki tera i mua na i a koe.
14 Ka tūturu tonu hoki ia ki toku
whare, ki toku kingitanga, a ake ake
ake: ka mau tonu ano tona torona, a,
ake nei ake nei.
15 Rite tonu ki enei kupu katoa, ki
tenei putanga katoa ano hoki, nga kupu
a Natana ki a Rawiri.
16 ¶ Katahi ka haere atu a Kingi
Rawiri, a, noho ana i te aroaro o Ihowa,
ka mea, Ko wai ahau, e Ihowa, e
te Atua, he aha hoki toku whare, i kawea mai ai ahau e koe ki tenei wahi?
17 He mea iti ano hoki tenei ki tau
titiro iho, e te Atua; kua korerotia nei
hoki e koe te whare o to pononga, a tau
tini noa atu. Kua titiro mai ano koe ki a
au, ano he tangata nui rawa, e Ihowa, e
te Atua.
18 Ko te aha ake hei *korerotanga* ma
Rawiri ki a koe mo te honore i to pononga? e mohio ana hoki koe ki to pononga.
19 He whakaaro ki to pononga, e
Ihowa, rite tonu ano hoki ki ta tou ngakau, i mea ai koe i enei mea nui katoa,
i whakakitea mai ai *enei* mea nui katoa.
20 Kahore he rite mou, e Ihowa, kahore atu hoki he atua, ko koe anake; e
rite tonu ana ki nga mea katoa i rongo
ai o matou taringa.
21 Ko tehea iwi hoki o te whenua hei
rite mo tou iwi mo Iharaira, i haere nei
te Atua ki te hoko hei iwi mana ake, kia
meinga ai he ingoa mou, he nui, e wehingia ana, i te mea ka peia atu nga
tauiwi i te aroaro o tou iwi i hokona nei
e koe i roto i Ihipa?
22 Kua meinga nei hoki e koe tou iwi
a Iharaira hei iwi mou, a, ake ake ake:
me koe hoki, e Ihowa hei Atua mo
ratou.
23 Na, whakamanā aianei, e Ihowa,
te kupu i korerotia e koe mo to pononga,
mo tona whare hoki, a ake ake ake,
meatia ano hoki tau i korero ai.
24 Kia whakamanā ano, kia whakanuia ai tou ingoa, a, ake ake ake, kia
korerotia ai, Ko Ihowa o nga mano te
Atua o Iharaira, hei Atua ano ki a Iharaira. A, kia tūturu tonu te whare o to
pononga, o Rawiri, ki tou aroaro.
25 Nau nei hoki, e toku Atua, i whakapuaki mai ki to pononga, ka hangā
e koe he whare mona: koia *te ngakau* o
to pononga i anga ai ki te inoi ki tou
aroaro.
26 Na, ko koe ano, e Ihowa, te Atua,
a kua korerotia mai e koe tenei mea pai
ki to pononga.
27 Na, kia pai koe ki te manaaki i te
whare o to pononga, kia pumau tonu ai ki
tou aroaro: ko koe hoki hei manaaki,
e Ihowa, a ka manaakitia, ake ake ake.

UPOKO 18.

NA, muri iho i tenei ka patua nga
Pirihitini e Rawiri, hinga ana
ratou i a ia; tangohia mai ana e ia a
Kata me ona pa ririki i te ringa o nga
Pirihitini.
2 I patua ano e ia a Moapa: na, kua
waiho nga Moapi hei pononga ma Rawiri, a homai ana he hakari e ratou.
3 ¶ I patua ano hoki e Rawiri a Hararetere kingi o Topa a tae noa ki Hamata, i tona haerenga ki te whakapumau
i tana rohe ki Awa Uparati.
4 Na, kotahi mano o ana hariata i riro
mai i a Rawiri, e whitu mano ano hoki
o nga hoia eke hoiho, e rua tekau mano
o nga tangata haere i raro. I whakatongongea ano e Rawiri nga *hoiho* katoa
o nga hariata: ko tahi ia rau o aua hariata i whakatoea e ia.

5 A, te haerenga mai o nga Hiriani o Ramahiku ki te whakauru i a Hararetere kingi o Topa, na, patua iho e Rawiri o nga Hiriani e rua tekau ma rua mano tangata.
6 I whakanohoia ano e Rawiri *etahi hoia pupuri* ki Hiria i Ramahiku: a ka waiho nga Hiriani hei pononga homai hakari ma Rawiri. Na, whakaorangia ana a Rawiri e Ihowa i ana haerenga katoatanga.
7 I tangohia ano e Rawiri nga whakangungu-rakau koura o nga tangata o Hararetere, a kawea mai ana ki Hiruharama.
8 A, nui whakaharahara te parahi i tangohia mai e Rawiri i roto i Tipihata, i Kunu, i nga pa o Hararetere; no reira te moana parahi, nga pou, me nga oko parahi i hangā nei e Horomona.
9 ¶ A, te rongonga o Tohu kingi o Hamata kua patua e Rawiri te ope katoa a Hararetere kingi o Topa;
10 Na, ka tonoa mai e ia a Hatorama tana tamaiti ki a Kingi Rawiri ki te oha ki a ia, ki te manaaki hoki i a ia, mona i whawhai ki a Hararetere, i patu hoki i a ia: (he hoa riri hoki a Hararetere no Tohu :) hei *mau mai* ano hoki i nga tu oko katoa, i nga mea koura, i nga mea hiriwa, i nga mea parahi.
11 Whakatapua ake ano hoki era e Kingi Rawiri ma Ihowa hei tapiri mo te hiriwa, mo te koura, i maua mai e ia i enei iwi katoa; i nga Eromi, i nga Moapi, i nga tamariki a Amona, i nga Pirihitini, i nga Amareki.
12 I patua ano hoki e Apihai tama a Teruia etahi o nga Eromi ki te raorao tote, kotahi tekau ma waru nga mano.
13 ¶ I whakanohoia ano e ia etahi hoia pupuri ki Eroma: a ka meinga nga Eromi katoa hei pononga ma Rawiri. A, whakaorangia ana a Rawiri e Ihowa i ana haerenga katoatanga.
14 Na, ko Rawiri te kingi o Iharaira katoa; i mahi ano ia i te whakarite whakawa, i te tika mo tona iwi katoa.
15 A, ko Ioapa tama a Teruia te rangatira ope, ko Iehohapata tama a Ahiruru te kai whakamaharahara.
16 Ko Haroko tama a Ahitupu raua ko Apimereke tama a Apiatara nga tohunga; ko Hawaha hoki te kai tuhituhi.
17 A, ko Penaia tama a Iehoiara te rangatira mo nga Kereti, mo nga Pereti; ko nga tama ia a Rawiri nga tino rangatira i te taha o te kingi.

UPOKO 19.

NA, i muri i tenei ka mate a Nahaha te kingi o nga tamariki a Amona, a, ko tana tama te kingi i muri i a ia.
2 Katahi ka mea a Rawiri, Ka puta taku aroha ki a Hanunu tama a Nahaha; i puta mai hoki te aroha o tona pāpā ki a au. Na, ka ungā e Rawiri etahi tangata ki te whakamarie i a ia mo tona pāpā. Na, kua tae mai nga tangata a Rawiri ki te whenua o nga tamariki a Amona ki a Hanunu ki te whakamarie i a ia.
3 Na, ka mea mai nga rangatira o nga tamariki a Amona ki a Hanunu, Ki tau whakaaro he whakahonore na Rawiri i tou pāpā i tonoa mai ai e ia nga kai whakamarie ki a koe? he teka ianei he titiro, he whakangaro, he tutei i te whenua te mea i haere mai ai ana tangata ki a koe?
4 Na, ka mau a Hanunu ki nga tangata a Rawiri, heua ana ratou e ia, tapahia ana hoki e ia o ratou kakahu ki waenga, i te ritenga iho o o ratou papa, a, tonoa atu ana ratou.
5 Na ka haere mai etahi, ka korero ki a Rawiri i te meatanga ki aua tangata. Na, ka tono tangata ia ki te whakatau i a ratou; he nui hoki te whakama o aua tangata. I mea ano te kingi, Hei Heriko koutou noho ai, kia tupu ra ano o koutou pahau, *ko reira* hoki mai ai.
6 ¶ A, te kitenga o nga tamariki a Amona e piro ana ratou ki a Rawiri. Na, ka homai e Hanunu ratou ko nga tamariki a Amona etahi taranata hiriwa kotahi mano kia kawea mai hei utu hariata, kai eke hoiho, i Mehopotamia, i Hiria-maaka, i Topa.
7 Na, e toru tekau ma rua nga mano hariata i utua e ratou, me te kingi ano hoki o Maaka ratou ko ana tangata; a, haere mai ana ratou, noho ana ki mua i Merepa. A, i huihui mai ano nga tamariki a Amona i o ratou pa, haere mai ana ki te whawhai.
8 Te rongonga o Rawiri, na ka tonoa e ia a Ioapa ratou ko te ope katoa, ara nga tangata marohirohi.
9 Na, ka puta mai nga tamariki a Amona ki waho, a, whakatakotoria ana o ratou ngohi ki te kuwaha o te pa. Na, nga kingi i haere mai nei, he mea motu ke ratou i te parae.
10 A, te kitenga o Ioapa e akina ana a mua, a muri ona e te hoa riri, ka whiriwhiria e ia etahi i roto i te hunga whiri-

whiri katoa o Iharaira, a, whakaritea ana e ia hei tu i nga Hiriani:
11 Ko te nuinga atu hoki o te iwi i tukua e ia ki te ringaringa o Apihai, o tona teina, a ka whakatikaia ratou e ratou hei tu i nga tamariki a Amona.
12 I mea ano ia, Ki te kaha nga Hiriani i a au, me awhina mai ahau e koe; a, ki te kaha nga tamariki a Amona i a koe, me awhina atu koe e ahau.
13 Kia maia, kia maia tatou; me whakaaro ki to tatou iwi, ki nga pa o to tatou Atua, a, ma Ihowa e mea te mea e pai ana ki tana titiro iho.
14 A, te whakatatanga o Ioapa ratou ko tona nuinga ki te whawhai ki nga Hiriani, na, rere ana ratou i tona aroaro.
15 A, te kitenga o nga tamariki a Amona kua rere nga Hiriani, na, ka rere ano ratou i te aroaro o tona teina, o Apihai, a, haere ana ki roto ki te pa. Na, haere mai ana a Ioapa ki Hiruharama.
16 ¶ A, te kitenga o nga Hiriani kua patua ratou e Iharaira, ka tono tangata atu ratou ki te tiki i nga Hiriani i tera taha o te awa: a, ko Topaka rangatira o te ope a Harareteere *i haere* mai i mua i a ratou.
17 A, ka korerotia ki a Rawiri, na, ka huihuia e ia a Iharaira katoa, a, whiti ana ki tera taha o Horano, whakaekea mai ana ratou e ia, whakatikaia ana e ia nga ngohi hei tu i a ratou. Na, ka oti nga ngohi te whakatika e Rawiri hei tu i nga Hiriani, a whawhai ana ratou ki a ia.
18 Na, ka rere nga Hiriani i te aroaro o Iharaira, a, patua iho o nga Hiriani e Rawiri e whitu mano *nga tangata* o nga hariata, e wha tekau mano ano hoki nga tangata haere i raro; i patua ano hoki e ia a Topaka te rangatira ope.
19 A, te kitenga o nga tangata a Hararetere kua patua ratou e Iharaira, na, ka houhia e ratou te rongo ki a Rawiri, a ka meinga hei tangata māna: kihai hoki nga Hiriani i pai ki te awhina i nga tamariki a Amona i muri iho.

UPOKO 20.

A TE takanga mai o te tau, te wa, ano e haere ai nga kingi *ki te whawhai*, na, ka arahina atu he taua maia e Ioapa; a, huna iho e ratou te whenua o nga tamariki a Amona; haere mai ana ratou, kei te whakapae i Rapa. Ko Rawiri ia i noho ki Hiruharama. Na, ka patua a Rapa e Ioapa, whakangaromia ana e ia.
2 Tangohia mai ana e Rawiri te karauna o to ratou kingi i tona mātenga, tona taimaha i kitea e ia, kotahi taranata koura, he kohatu utu nui ano hoki o taua *karauna;* potaea iho ki te mātenga o Rawiri. I whakaputaina mai ano hoki e ia nga taonga o te pa, tona tini noa iho.
3 Na, nga tangata i roto, whakaputaina mai ana e ia ki waho, a haehaea iho ratou e ia ki nga kani, ki nga harou rino, ki nga toki. Ko ta Rawiri tenei i mea ai ki nga pa katoa o nga tamariki a Amona. Na, hoki ana a Rawiri ratou ko te iwi katoa ki Hiruharama.
4 ¶ A, muri iho ka tupu te whawhai ki nga Pirihitini ki Ketere. I reira ano ta Hipekai Huhati patunga i a Hipai, he uri no Rapa. Na, kua riro ratou ki raro.
5 Na ka whawhai ano ki nga Pirihitini, a, patua iho e Erehanana tama a Iaare a Rahami teina o Koriata o Kata,—te kakau o tana taoroa, rite tonu ki te rakau a te kai whatu.
6 A, i whawhai ano ki Kata. Na, ko tetahi tangata roa, e rua tekau ma wha nei ona maikara, takiono, takiono; he uri ano hoki ia no Rapa.
7 I tana whakataranga i a Iharaira, na, patua ana ia e Honatana tama a Himea tuakana o Rawiri.
8 I whanau enei a Rapa ki Kata, a, hinga ana i te ringa o Rawiri, i te ringa ano hoki o ana tangata.

UPOKO 21.

NA, ka tu ake a Hatana hei hoa riri mo Iharaira, a ka whakahihiri ia i a Rawiri ki te tatau i a Iharaira.
2 Na, ko te kianga atu a Rawiri ki a Ioapa ratou ko nga rangatira o te iwi, Tikina taua a Iharaira, o Peere-hepa atu ano a tae noa ki Rana, ka kawe mai ai i to ratou tokomahatanga ki a au, kia mohio ai ahau.
3 Ano ra ko Ioapa, Ma Ihowa e tapiri mai a muri o tona iwi ki nga rau e rite ana ki a ratou e *noho* nei, otiia e toku ariki, e te kingi, ehara ianei ratou katoa i te pononga na toku ariki? He aha ra tenei i whaia ai e toku ariki? he aha i waiho ai hei take he mo Iharaira?
4 Heoi kaha tonu ta te kingi kupu i ta Ioapa. Na, ka turia atu e Ioapa, haereerea ana e ia a Iharaira katoa; kua tae ki Hiruharama.
5 ¶ Na, ka homai e Ioapa te tokomahatanga o te iwi i taua ki a Rawiri. Na, a Iharaira katoa, he mano nga mano

me nga mano kotahi rau, he hunga unu hoari; na, a Hura, e wha rau e whitu tekau mano nga tangata unu hoari.
6 Ko Riwai ia raua ko Peniamine, kihai i taua e ia i roto i a ratou; he mea whakarihariha hoki ki a Ioapa te kupu a te kingi.
7 Na, ka riri te Atua ki tenei mea, a patua ana a Iharaira e ia.
8 Na, ka mea a Rawiri ki a Ihowa, Nui atu toku hara i a au i mea i tenei mea: na, tena, kia whakarerea noatia iho te he a to pononga, nui whakaharahara hoki toku kuaretanga.
9 ¶ Katahi ka puta mai te kupu a Ihowa ki ta Rawiri matakite, ki a Kara; i ki ia,
10 Haere, ki atu ki a Rawiri, mea atu, Ko te kupu tenei a Ihowa, E toru enei mea ka whakaaria atu nei e ahau ki a koe, whiriwhiria tetahi o enei mau, a ka meatia e ahau ki a koe.
11 Na, te taenga mai o Kara ki a Rawiri, ka mea ki a ia, Ko te kupu tenei a Ihowa, Whiriwhiria mau,
12 Kia toru ranei nga tau mate-kai; kia toru ranei nga marama e whakangaromia ai koe i te aroaro o ou hoa riri, kia mau ano hoki *koe* i te hoari a ou hoa whawhai; ko te hoari ranei o Ihowa, kia toru nga ra, ara, te mate uruta ki te whenua, me te anahera ano a Ihowa e whakangaro ana, puta noa i nga rohe katoa o Iharaira. Na, whakaaroa e koe te kupu e whakahokia atu e ahau ki toku kai tono mai.
13 Ano ra ko Rawiri ki a Kara, Hē noa iho aku whakaaro; na, kia taka ahau ki roto ki te ringa o Ihowa, he nui hoki ana mahi aroha; kaua hoki ahau e taka ki roto ki te ringa tangata.
14 ¶ Na, whakapangia atu ana e Ihowa he mate uruta ki a Iharaira: a, hinga iho o Iharaira e whitu tekau mano tangata.
15 A, i tonoa ano e te Atua he anahera ki Hiruharama whakangaro ai; a, i a ia e whakangaro ana, ka titiro mai a Ihowa, na, ka puta ke ta Ihowa whakaaro mo te kino, a ka mea ki te anahera e whakangaro ana, Kua nui: kati tou ringa. Na, tu ana te anahera a Ihowa i te patunga witi a Oronana Iepuhi.
16 Na, te marangatanga ake o nga kanohi o Rawiri, ka kite i te anahera a Ihowa e tu ana i te takiwa o te whenua, o te rangi, me tana hoari, unu rawa, i tona ringa; e totoro mai ana ki runga i Hiruharama. Na, takoto tapapa ana a Rawiri ratou ko nga kaumatua, he mea hipoki ki te kakahu taratara.
17 Na, ko te meatanga atu a Rawiri ki te Atua, He teka ianei naku i ki kia taua te iwi? Ko au tenei te mea i hara, i mahi nei i te he; ko enei hipi ia i aha ratou? E Ihowa, e toku Atua, kia pa ra tou ringa ki a au, ki te whare ano hoki o toku pāpā; kauaka ia ki tou iwi, hei whiu mo ratou.
18 Na, ka korero mai te anahera a Ihowa ki a Kara kia mea atu ia ki a Rawiri, kia haere a Rawiri ki runga, ki te whakaara i tetahi aata ki a Ihowa ki te patunga witi a Oronana Iepuhi.
19 Na, haere ana a Rawiri ki runga i te korerotanga mai a Kara i korerotia mai nei e ia i runga i te ingoa o Ihowa.
20 Na, te tahuritanga ake o Oronana, ka kite i te anahera. Na, piri ana ia, ratou ko ana tama tokowha. Na, i te patu witi a Oronana.
21 Na, ka haere mai a Rawiri ki a Oronana, a, te tirohanga atu a Oronana, ka kite i a Rawiri. Na, puta mai ana ia i roto i te patunga witi, piko ana ia ki a Rawiri, tapapa ana ki te whenua.
22 Na, ko te meatanga a Rawiri ki a Oronana, Homai ki a au te wahi i tenei patunga witi, kia hangā ai e ahau he aata ki a Ihowa; kia tino rite te utu ka homai ai e koe ki a au, kia mutu ai te whiunga o te iwi.
23 Katahi a Oronana ka mea ki a Rawiri, Me tango mau, a ma toku ariki ma te kingi e mea te mea e pai ana ki tana titiro iho; Nana, me hoatu e ahau ki a koe nga kau hei tahunga tinana, me nga patu witi hei wahie, me te witi ano hei whakahere totc-kore; me hoatu katoa e ahau.
24 Na, ko te meatanga a Kingi Rawiri ki a Oronona, Kahore, engari me hoko e ahau kia rite ano nga utu; e kore hoki tau e tangohia e ahau ma Ihowa, e kore ano hoki e whakaekea nga mea kihai i utua hei tahunga tinana.
25 Na, e ono rau nga hekere koura, he mea pauna, i hoatu e Rawiri ki a Oronana mo *taua* wahi.
26 A, hangā ana e Rawiri he aata ki reira ma Ihowa, whakaekea ana e ia etahi tahunga tinana, me etahi whakamarietanga, a karanga ana ki a Ihowa. Na, ka whakahokia mai tana i te rangi, he ahi ki runga ki te aata tahunga tinana.
27 Na, ka korero a Ihowa ki te anahera, a whakahokia ana e ia tana hoari ki tona takotoranga.
28 ¶ I taua wa ano, i te kitenga o Rawiri kua whakarongo mai a Ihowa ki a ia i te patunga witi a Oronana Ie-

puhi, ka mea patunga tapu ia ki
reira.
29 Na, te tapenakara o Ihowa i hangā
nei e Mohi ki te koraha, me te aata ta-
hunga tinana, kei te wahi tiketike i Ki-
peono era i taua wa.
30 Kihai ia a Rawiri i ahei te haere ki
mua o taua *aata* ki te rapu i ta te
Atua; i wehi hoki ia i te hoari a te ana-
hera a Ihowa.

UPOKO 22.

NA ka ki a Rawiri, Ko te whare tenei
o Ihowa, o te Atua, ko te aata ta-
hunga tinana ano tenei ma Iharaira.
2 I mea ano a Rawiri kia huihuia mai
nga tangata iwi ke o te whenua o Iha-
raira; i whakaritea ano hoki e ia he kai
hahau hei hahau mai i etahi kohatu
tarai, hei hanga mo te whare o te Atua.
3 I mahia mai ano e Rawiri he rino,
tona nui na, hei whao mo nga tatau o
nga kuwaha, mo nga hononga ano hoki,
me te parahi ano, he nui noa atu, kihai
i paunatia.
4 Me nga rakau, he hita, kihai i taua,
he maha hoki nga rakau, nga hita, i
kawea mai e nga tangata o Hairona, o
Taira, ki a Rawiri.
5 Na, ka mea a Rawiri, he taitamariki
taku tamaiti a Horomona, he mea nga-
wari, a, te whare e hangā mo Ihowa,
kia nui whakaharahara te ingoa, te ko-
roria, puta noa i nga whenua katoa.
Me timata e ahau te mahi mea mai mo
reira. Na, he maha nga mea kua pae
i a Rawiri, i te mea kahore ano ia i
mate noa.
6 ¶ Katahi ia ka karanga i tana ta-
maiti i a Horomona, a, whakahaua ana
e ia kia hangā te whare o Ihowa Atua
o Iharaira.
7 I mea ano a Rawiri ki a Horomona,
E taku tamaiti, ko ahau nei, i whai
ngakau ahau ki te hanga i te whare mo
te ingoa o Ihowa, o toku Atua.
8 Na, ko te putanga mai o te kupu a
Ihowa ki a au; i mea mai, He nui nga
toto i whakahekea e koe; he nui ano
hoki nga whawhai i whawhai ai koe.
E kore e hangā e koe he whare mo
toku ingoa; he nui hoki nga toto i
whakahekea e koe ki te whenua ki toku
aroaro.
9 Nana, ka whanau he tamaiti mau.
He tangata ata noho ia; ka meinga ano
ia e ahau kia ata noho i ona hoa riri i
tetahi taha, i tetahi taha: tona ingoa ko
Horomona: ka hoatu ano hoki e ahau
te rongo mau, me te rangimarie, ki a
Iharaira i ona ra.
10 Mana e hanga te whare mo toku
ingoa; ko ia hei tamaiti ki a au, a ko
ahau hei pāpā ki a ia. Ka whakapu-
mautia ano hoki e ahau te torona o
tona kingitanga ki a Iharaira, a, ake
ake ake.
11 Na, e taku tamaiti, kia noho a
Ihowa ki a koe, kia kake koe, kia ha-
ngā ano e koe te whare o Ihowa, o tou
Atua, kia rite ano ki tana kupu mou.
12 Kia homai ano ia e Ihowa he nga-
kau whakaaro, he mohiotanga, ki a koe,
kia whakahaua e ia ki a koe he tikanga
mo Iharaira, kia puritia ai e koe te ture
a Ihowa, a tou Atua,
13 Ko reira ano koe kake ai, ki te
puritia e koe, ki te mahia, nga tikanga,
me nga whakariteritenga i whakahaua
e Ihowa ki a Mohi, hei mea ki a Iha-
raira. Kia kaha, kia maia; kaua e
wehi, kaua e pawera.
14 Nana, i a au e rawa-kore nei, kua
pae i a au he koura mo te whare o
Ihowa, kotahi rau mano nga taranata;
he hiriwa ano hoki, kotahi mano nga
mano o nga taranata; me te parahi, me
te rino, e kore e taea te tatau, he nui
hoki; me nga rakau, me nga kohatu,
kua pae i a au. Mau ano e tapiri mai
etahi ki era.
15 Kei a koe ano hoki tona tini o nga
kai mahi, o nga kai hahau, o nga kai
mahi i te kohatu, i te rakau, me nga
mea mohio katoa ki nga mahi katoa.
16 E kore e taea te tatau te koura, te
hiriwa, te parahi, te rino. Whakatika,
e mahi, a hei hoa a Ihowa mou
17 ¶ A, i whakahau ano a Rawiri i
nga rangatira katoa o Iharaira kia uru
ratou ki te *mahi* a tana tamaiti, a Horo-
mona,
18 He teka ianei ko Ihowa ko to kou-
tou Atua hei hoa mo koutou, a, kua
meinga ano koutou kia ata noho i tetahi
taha, i tetahi taha; kua homai hoki e ia
nga tangata o te whenua ki toku ringa;
a, kua taea te whenua te pehi i te aroaro
o Ihowa, i te aroaro ano hoki o tona
iwi.
19 Na, tukua atu o koutou ngakau, o
koutou wairua, ki te rapu i a Ihowa, i to
koutou Atua. Whakatika ra ki te ha-
nga i te wahi tapu o te Atua, o Ihowa,
ki te kawe mai ano hoki i te aaka o te
kawenata o Ihowa, me nga oko tapu a
te Atua, ki te whare ka hangā nei mo
te ingoa o Ihowa.

UPOKO 23.

NA, kua koroheketia a Rawiri, kua rite ona tau, a, meinga ana e ia tana tamaiti a Horomona hei kingi mo Iharaira.

2 ¶ I huihuia mai ano hoki e ia nga rangatira katoa o Iharaira, ratou ko nga tohunga, ko nga Riwaiti.

3 Na, ka taua nga Riwaiti, nga mea e toru tekau, he maha atu ranei, o ratou tau. Na, to ratou tokomahatanga, he mea tatau a tangata tonu, e toru tekau ma waru nga mano.

4 O enei, e rua tekau ma wha nga mano hei whakahohoro i te mahinga o te whare o Ihowa; na, nga rangatira, nga kai whakarite tikanga, e ono nga mano.

5 Na, e wha nga mano hei kai tiaki kuwaha, a, e wha nga mano hei whakamoemiti ki a Ihowa i runga i nga mea whakatangi i hangā, *e ai ta Rawiri*, e ahau hei mea whakamoemiti.

6 A, wehea atu ana ratou e Rawiri, tenei wehenga, tenei wehenga, ki roto ki nga tamariki a Riwai, ki a Kerehona, ki a Kohata, ki a Merari.

7 ¶ O nga Kerehoni, ko Raarana, ko Himei.

8 Nga tamariki a Raarana; te upoko ko Tehiere, ko Tetama, ko Hoere, tokotoru.

9 Nga tamariki a Himei; ko Heromiti, ko Hatiere, ko Harana, tokotoru. Ko nga upoko enei o nga mātua o Raarana.

10 Na, nga tamariki a Himei; ko Iahata, ko Tina, ko Ieuhu, ko Peria. Enei tokowha he tamariki na Himei.

11 Ko Iahata te upoko, ko Tita te tuarua: na, kihai i tokomaha nga tama a Ieuhu raua ko Peria, a, hei whare matua raua, kotahi ano tauanga.

12 ¶ Nga tamariki a Kohata; ko Amarama, ko Itihara, ko Heperona, ko Utiere, tokowha.

13 Nga tamariki a Amarama; ko Arona raua ko Mohi. Na, i motuhia atu a Arona hei whakatapu i nga mea tapu rawa, a ia me ana tamariki, ake ake ake, hei tahu whakakakara ki te aroaro o Ihowa, hei minita ki a ia, hei manaaki ano hoki i runga i tona ingoa, a, ake ake ake.

14 Na, a Mohi te tangata a te Atua, no te iwi o Riwai te karangatanga a ana tama.

15 Nga tamariki a Mohi; ko Kerehoma, ko Erietere.

16 O nga tamariki a Kerehoma, ko Hepuere te upoko.

17 Na, nga tamariki a Erietere; ko Rehapia te upoko. A kahore atu he tama a Erietere. He tokomaha rawa ia nga tama a Rehapia.

18 O nga tamariki a Itihara; ko Heromiti te upoko.

19 O nga tamariki a Heperona; ko Teria te upoko, ko Amaria te tuarua, ko Tahatiere te tuatoru, ko Tekameama te tuawha.

20 O nga tamariki a Utiere; ko Mika te upoko, ko Ihiia te tuarua.

21 ¶ Nga tamariki a Merari; ko Mahari, ko Muhi. Nga tamariki a Mahari; ko Ereatara, ko Kihi.

22 Na ka mate a Ereatara; kahore ana tama; engari he tamahine: a, riro ana ratou i o ratou tungane, i nga tama a Kihi.

23 Nga tama a Muhi; ko Mahari, ko Erere, ko Teremoto, tokotoru.

24 ¶ Ko nga tamariki enei a Riwai puta noa i nga whare o o ratou mātua; *ara*, nga upoko o nga mātua, i te mea e taua ana o ratou ingoa, tenei tangata, tenei tangata i mahia ai nga mahi, ara, nga meatanga ki te whare o Ihowa, te hunga, e rua tekau, he maha atu hoki o ratou tau.

25 I mea hoki a Rawiri, Kua meinga nei e Ihowa Atua o Iharaira tona iwi kia okioki, a ka noho tonu ratou ki Hiruharama:

26 Me nga Riwaiti hoki, heoi ano ta ratou amohanga i te tapenakara, me ona mea katoa mo nga mahi ki reira.

27 Na nga kupu whakamutunga hoki a Rawiri i taua ai nga Riwaiti e rua nei tekau, he maha atu hoki, o ratou tau.

28 Te turanga hoki mo ratou, kei te taha o nga tama a Arona, mo nga mahi o te whare o Ihowa i nga marae, i nga ruma, i te purenga o nga mea tapu katoa, i te meatanga o te mahi o te whare o te Atua;

29 Ara, o te taro aroaro, o te paraoa mo te whakahere toto-kore, o nga keke rewena-kore, o te mea *i tunua* ki te paraharaha, o te mea ano hoki i paraipanatia, o nga mea katoa ano hoki e mehuatia ana, e ruritia ana;

30 Hei tu i tenei ata, i tenei ata, ki te whakawhetai, ki te whakamoemiti ki a Ihowa; kia pera ano hoki i te ahiahi;

31 Hei whakaeke mo nga tahunga tinana katoa ma Ihowa i nga hapati, i nga marama hou, i nga hakari i whakaritea; he mea tatau tonu *ratou*, rite

tonu ki te tikanga i whakaritea ki a
ratou, i te aroaro tonu o Ihowa.
32 Ko ratou ano hei tiaki i nga mea o
te tapenakara o te whakaminenga, hei
tiaki ano i te wahi tapu, hei tiaki ano
hoki i nga mea o o ratou tuakana o nga
tamariki a Arona, i te mea e mahi ana i
nga mea o te whare o Ihowa.

UPOKO 24.

NA, nga wehenga o nga tamariki a
Arona. Nga tamariki a Arona, ko
Natapa, ko Apihu, ko Ereatara, ko Itamara.
2 A, i mate a Natapa raua ko Apihu
ki te aroaro o to raua pāpā; kahore
hoki a raua tama: a, ko Ereatara raua
ko Itamara hei tohunga.
3 Na, ka wehea raua e Rawiri, a Haroko
o nga tama a Ereatara, a Ahimereke
o nga tama a Itamara, he mea
whakarite ki nga tikanga ma raua mo a
raua mahi.
4 Na, kua kitea he tokomaha rawa
nga tino tangata o nga tama a Ereatara
i o nga tama o Itamara; a, ko to ratou
wehenga *tenei.* O nga tama a Ereatara
kotahi tekau ma ono nga tino tangata o
te whare o *o ratou* mātua; a, o nga
tama a Itamara, o te whare o o ratou
mātua, tokowaru.
5 Ko to ratou wehenga tenei, he mea
mea ki te rota, enei hui tahi ki era; no
nga tama hoki a Ereatara, no nga tama
ano a Itamara nga rangatira o te wahi
tapu, me nga rangatira o te *whare* o te
Atua.
6 He mea tuhituhi ano ratou na Hemaia
karaipi tama a Netaneere, *he tangata*
no nga Riwaiti, ki te aroaro o te
kingi, o nga rangatira, o Haroko tohunga
raua ko Ahimereke tama a Apiatara,
ki te *aroaro* ano o nga upoko o
nga mātua o nga tohunga, o nga Riwaiti:
kotahi whare matua i riro mai
mo Ereatara, a *kotahi* i riro mai mo
Itamara.
7 Na, te putanga mai o te rota tuatahi,
no Tehoiaripi; te tuarua no Iraia,
8 Te tuatoru no Harimi, te tuawha no
Heorimi,
9 Te tuarima no Marakia, te tuaono
no Miiamini,
10 Te tuawhitu no Hakoto, te tuawaru
no Apia,
11 Te tuaiwa no Hehua, te tekau no
Hekania,
12 Te tekau ma tahi no Eriahipi, te
tekau ma rua no Iakimi,
13 Te tekau ma toru no Hupa, te tekau
ma wha no Iehepeapa,
14 Te tekau ma rima no Pirika, te
tekau ma ono no Imere,
15 Te tekau ma whitu no Hetiri, te
tekau ma waru no Apahehe,
16 Te tekau ma iwa no Petahia, te rua
tekau no Ehekiere,
17 Te rua tekau ma tahi no Iakini, te
rua tekau ma rua no Kamuru,
18 Te rua tekau ma toru no Teraia, te
rua tekau ma wha no Maatia.
19 Ko nga tikanga enei ma ratou mo
a ratou mahi, mo te haere ki roto ki te
whare o Ihowa, he mea rite tonu ki nga
ritenga ma ratou; te kai whakamahi,
ko to ratou pāpā ko Arona, he pera ano
me ta Ihowa Atua o Iharaira i whakahau
ai ki a ia.
20 ¶ Na, era atu o nga tamariki a
Riwai: o nga tama a Amarama; ko
Hupaere: o nga tama a Hupaere; ko
Iehereia.
21 Na, a Rehapia: o nga tama a Rehapia;
te tuatahi, ko Ihiia.
22 O nga Itihari; ko Heremoto: o
nga tama a Heremoto; ko Iahata.
23 Na, nga tama *a Heperona*; ko
Teria *te tuatahi,* ko Amaria te tuarua,
ko Tahatiere te tuatoru, ko Tekameama
te tuawha.
24 *O* nga tama a Utiere; ko Mika: o
nga tama a Mika; ko Hamiri.
25 Te teina o Mika; ko Ihiia: o nga
tama a Ihiia; ko Hakaraia.
26 Nga tama a Merari; ko Mahari,
ko Muhi: nga tama a Taatia; ko Peno.
27 Nga tama a Merari raua ko Taatia;
ko Peno, ko Hohama, ko Takuru, ko
Ipiri.
28 Na Mahari, ko Ereatara; a kahore
a tenei tama.
29 Na, a Kihi; te tama a Kihi, ko
Ierameere.
30 Nga tama ano hoki a Muhi; ko
Mahari, ko Erere, ko Terimoto. Ko
nga tama enei a nga Riwaiti, no nga
whare ano o o ratou mātua.
31 I maka rota ano enei i te ritenga
atu ano o o ratou tuakana, o nga tama a
Arona, i te aroaro o Kingi Rawiri, o
Haroko ano hoki raua ko Ahimereke, o
nga upoko ano o nga mātua, o nga tohunga,
o nga Riwaiti, ara, o nga tino
mātua i te ritenga atu ano o o ratou
teina.

UPOKO 25.

I WEHEA mai ano *etahi* e Rawiri ratou
ko nga rangatira ope mo te mahi

a nga tama a Ahapa ratou ko Hemana
ko Ierutunu, hei poropiti i runga i nga
hāpa, i nga hatere, i nga himipora.
Na, ko te tokomahatanga tenei o nga
kai mahi mo ta ratou mahi.
2 No nga tamariki a Ahapa, ko Takuru,
ko Hohepa, ko Netania, ko Atarera; te
kai whakamahi mo nga tamariki a
Ahapa, ko Ahapa; rite tahi ki ta te
kingi tikanga tana poropititanga.
3 A Ierutunu: nga tama a Ierutunu;
ko Keraria, ko Teri, ko Ihaia, ko Haha-
pia, ko Matitia, tokoono: ko to ratou
pāpā ko Ierutunu to ratou kai whaka-
mahi. I poropiti ia i runga i te hāpa,
i whakawhetai, i whakamoemiti ki a
Ihowa.
4 A Hemana: nga tama a Hemana;
ko Pukia, ko Matania, ko Utiere, ko
Hepuere, ko Terimoto, ko Hanania, ko
Hanani, ko Eriata, ko Kirarati, ko Ro-
mamatietere, ko Iohopekaha, ko Maroti,
ko Hotiri, ko Mahatioto.
5 Enei katoa he tama na Hemana, na
te matakite a te kingi, mo nga mea a te
Atua, hei hapai i te haona. Na, homai
ana e te Atua ki a Hemana kotahi tekau
ma wha nga tama, tokotoru nga tama-
hine.
6 Enei katoa he mea whakamahi na to
ratou pāpā ki te waiata *i roto i* te whare
o Ihowa i runga i nga himipora, i nga
hatere, i nga hāpa, hei mahi ki te
whare o te Atua, hei pera ano me ta te
kingi i ki ai ki a Ahapa, ki a Ierutunu,
ki a Hemana.
7 Na, te tokomahatanga o ratou, o o
ratou teina ano hoki, i whakaakona ki
nga waiata a Ihowa, te hunga mohio
katoa, e rua rau e waru tekau ma
waru.
8 ¶ A, i maka ano ratou i te rota,
tenei tiakanga i te ritenga mai ano o
tenei *tiakanga*, te iti, te rahi, te kai wha-
kaako raua ko te akonga.
9 Na, te putanga mai o te rota tuatahi
no Ahapa, no Hohepa: te tuarua no
Keraria; tekau ma rua ratou ko ona
teina, ko ana tama.
10 Te tuatoru no Takuru: tekau ma
rua ratou ko ana tama, ko ona teina.
11 Te tuawha no Itiri; tekau ma rua
ratou ko ana tama, ko ona teina.
12 Te tuarima no Netania; tekau ma
rua ratou ko ana tama, ko ona teina.
13 Te tuaono no Pukia; tekau ma
rua ratou ko ana tama, ko ona teina,
14 Te tuawhitu no Teharera; tekau
ma rua ratou ko ana tama, ko ona teina.
15 Te tuawaru no Ihaia; tekau ma
rua ratou ko ana tama, ko ona teina.
16 Te tuaiwa no Matania; tekau ma
rua ratou ko ana tama, ko ona teina.
17 Te tekau no Himei; tekau ma rua
ratou ko ana tama, ko ona teina.
18 Te tekau ma tahi no Atareere;
tekau ma rua ratou ko ana tama, ko ona
teina.
19 Te tekau ma rua no Hahapia; te-
kau ma rua ratou ko ana tama, ko ona
teina.
20 Te tekau ma toru no Hupaere; te-
kau ma rua ratou ko ana tama, ko ona
teina.
21 Te tekau ma wha no Matitia; te-
kau ma rua ratou ko ana tama, ko ona
teina.
22 Te tekau ma rima no Teremoto;
tekau ma rua ratou ko ana tama, ko ona
teina.
23 Te tekau ma ono no Hanania; te-
kau ma rua ratou ko ana tama, ko ona
teina.
24 Te tekau ma whitu no Iohopekaha;
tekau ma rua ratou ko ana tama, ko ona
teina.
25 Te tekau ma waru no Hanani; te-
kau ma rua ratou ko ana tama, ko ona
teina.
26 Te tekau ma iwa no Maroti; te-
kau ma rua ratou ko ana tama, ko ona
teina.
27 Te rua tekau no Eriata; tekau
ma rua ratou ko ana tama, ko ona
teina.
28 Te rua tekau ma tahi no Hotiri;
tekau ma rua ratou ko ana tama, ko ona
teina.
29 Te rua tekau ma rua no Kirarati;
tekau ma rua ratou ko ana tama, ko ona
teina.
30 Te rua tekau ma toru no Mahatioto;
tekau ma rua ratou ko ana tama, ko ona
teina.
31 Te rua tekau ma wha no Roma-
mati-etere; tekau ma rua ratou ko ana
tama, ko ona teina.

UPOKO 26.

NA, nga wehenga o nga kai tiaki
kuwaha; No nga Korohi a Mehe-
remia tama a Kore, no nga tama a
Ahapa.
2 A, nga tama a Meheremia, ko Ha-
karaia te matamua, ko Teriaere te tua-
rua, ko Teparia te tuatoru, ko Iataniere
te tuawha,
3 Ko Erama te tuarima, ko Iehoha-
nana te tuaono, ko Eiioenai te tuawhitu.
4 Nga tama ano hoki a Opere-eroma;

ko Hemaia te matamua, ko Iehotapara
te tuarua, ko Ioaha te tuatoru, ko Ha-
kara te tuawha, ko Netaneere te tuarima,
5 Ko Amiere te tuaono, ko Ihakara te
tuawhitu, ko Peurutai te tuawaru; he
mea manaaki hoki ia na Ihowa.
6 A, i whanau ano he tamariki ma
tana tama ma Hemaia, ko ratou he ra-
ngatira mo te whare o to ratou pāpā:
he hunga marohirohi hoki ratou, he toa.
7 Nga tama a Hemaia; ko Otoni, ko
Repaere, ko Opere, ko Eretapara; he
hunga marohirohi ano o ratou teina a
Erihu raua ko Hemakia.
8 Enei katoa o nga tama a Opere-eroma,
ratou ko a ratou tamariki, ko o ratou
teina, he kaha ki te mahi, e ono tekau
ma rua; na Opere-eroma.
9 Na, he tama ano a Meheremia, he
teina, he hunga marohirohi, kotahi tekau
ma waru.
10 He tamariki ano a Hoha o nga ta-
mariki a Merari; Ko Himiri te upoko,
(ahakoa ehara ia i te matamua, i meinga
ano ia hei upoko e tona pāpā;)
11 Ko Hirikia te tuarua, ko Teparia te
tuatoru, ko Hakaraia te tuawha. Nga
tama katoa, me nga teina o Hoha, ko-
tahi tekau ma toru.
12 I roto i enei nga wehenga o nga
kai tiaki kuwaha, *ara*, i roto i nga tino
tangata, tenei tiakanga i te ritenga mai
o tenei tiakanga, hei minita i roto i te
whare o Ihowa.
13 ¶ I maka rota ano ratou, te iti, te
rahi, he mea i rite ki te whare o o ratou
mātua, mo tenei kuwaha, mo tenei
kuwaha.
14 Na, i taka mai te rota mo te taha ki
te rawhiti ki a Heremia. Katahi ka
makā e ratou te rota a tana tama a
Hakaraia, he tangata mohio *ia* ki te
whakatakoto whakaaro, a, ko te rota mo
te taha ki te nota i puta ake mana.
15 Ki a Opere-eroma te taha ki te
tonga; a, ki ana tama ko te whare
huihui.
16 Ki a Tupimi raua ko Hoha te taha
ki te hauauru, me te kuwaha Harekete,
i te huarahi e piki atu ai, tenei tiakanga
i te ritenga mai o tenei tiakanga.
17 Tokoono nga Riwaiti i te taha ki te
rawhiti, tokowha i te taha ki te nota i
tenei ra, i tenei ra, tokowha i te taha ki
te tonga i tenei ra, i tenei ra, a, ki *te
whare* huihui tokorua, tokorua.
18 I Parapara i te taha ki te hauauru,
tokowha ki te huarahi, tokorua ki Para-
para.
19 Ko nga wehenga enei o nga
kai tiaki kuwaha i roto i nga tama-
riki a Kore, i nga tamariki ano a
Merari.
20 ¶ Na, o nga Riwaiti, ko Ahia ki
nga taonga o te whare o Ihowa, ki nga
taonga hoki kua oti te whakatapu.
21 Nga tamariki a Raarana; nga ta-
mariki a Raarana Kerehoni, nga tino
mātua, *ara*, o Raarana Kerehoni, ko
Tehieri.
22 Nga tamariki a Tehieri; ko Tetama,
ko tona teina ko Hoere, *ki a ratou* nei
nga taonga o te whare o Ihowa.
23 No nga Amarami *enei*, ratou ko nga
Itihari, ko nga Heperoni, ko nga Utieri.
24 Na, ko Hepuere tama a Kerehoma
tama a Mohi te rangatira mo nga tao-
nga.
25 A, ona teina i te taha ki a Erietere;
ko tana tama ko Rehapia, ko tana tama
ko Ihaia, ko tana tama ko Iorama, ko
tana tama ko Tikiri, ko tana tama ko
Heromiti.
26 Ko tenei Heromiti, ratou ko ona
teina, nga rangatira mo nga taonga
katoa, mo nga mea i whakatapua, i
whakatapua nei e Kingi Rawiri ratou
ko nga tino mātua, ko nga rangatira o
nga mano, o nga rau, me nga rangatira
ope.
27 Ko etahi o nga taonga parakete i
riro pārau mai, he mea whakatapu na
ratou kia mau tonu ai *nga mahi* o te
whare o Ihowa.
28 Na, nga mea katoa i whakatapua e
Hamuera matakite, ratou ko Haora tama
a Kihi, ko Apanere tama a Nere, ko
Ioapa tama a Teruia, e te hunga katoa
ano hoki i whakatapua ai tetahi mea, i
raro *era* i te ringa o Heromiti ratou ko
ona teina.
29 ¶ O nga Itihari, ko Kenania ratou
ko ana tama mo nga mahinga o waho
ki a Iharaira, hei rangatira, hei kai wha-
karite whakawa.
30 O nga Heperoni, ko Hahapia ratou
ko ona teina, he hunga marohirohi, ko-
tahi mano e whitu rau, hei rangatira i
roto i te hunga o Iharaira i tenei taha o
Horano whaka-te-hauauru, i nga mini-
tatanga katoa ki a Ihowa, i nga mahi
ano hoki a te kingi.
31 I roto i nga Heperoni ko Teriia te
upoko, *ara*, i roto i nga Heperoni, i ru-
nga ano i nga whakatupuranga o ona
mātua. I te wha tekau o nga tau o te
kingitanga o Rawiri i rapua ratou, a,
kua kitea etahi tangata marohirohi i roto
i a ratou, he toa, ki Iatere o Kireara.
32 Na, ona teina, he hunga toa, e rua
mano e whitu rau, he upoko no nga mā-
tua; meinga ana ratou e Kingi Rawiri

hei rangatira mo nga Reupeni, mo nga Kari, mo tetahi tānga o te iwi o Manahe, mo nga mea katoa a te Atua, mo nga mea ano hoki a te kingi.

UPOKO 27.

NA, nga tamariki a Iharaira, to ratou tokomahatanga, nga tino mātua, me nga rangatira o nga mano, o nga rau, me o ratou rangatira i mahi nei ki te kingi i nga mea katoa a nga wehenga i haere mai nei, i haere atu ranei, i tenei marama, i tenei marama, i nga marama katoa o te tau; e rua tekau ma wha nga mano o te wehenga kotahi.
2 Te rangatira o te wehenga tuatahi o te marama tuatahi, ko Iahopeama tama a Tapariere. E rua tekau ma wha nga mano i roto i tana wehenga.
3 No nga tamariki a Perete te rangatira o nga rangatira katoa o te ope mo te marama tuatahi.
4 Te rangatira o te wehenga mo te rua o nga marama, ko Rorai Ahohi; ko Mikiroto ano te rangatira o tona wehenga. E rua tekau ma wha ano hoki nga mano i tona wehenga.
5 Te tuatoru o nga rangatira ope, mo te toru o nga marama, ko Pēnaia tama a Iehoiara, he tohunga nui; a, e rua tekau ma wha nga mano o tona wehenga.
6 Ko taua Penaia tenei i nui nei i roto i te toru tekau, nui atu hoki i te toru tekau. I roto ano tana tama a Amitapara i tona wehenga.
7 Te tuawha o nga *rangatira*, mo te wha o nga marama, ko Atahere teina o Ioapa, me tana tama ano me Teparia i muri i a ia. Na, e rua tekau ma wha nga mano i roto i tona wehenga.
8 Te tuarima o nga rangatira, mo te rima o nga marama, ko Hamahutu Itirahi. Na, e rua tekau ma wha nga mano i roto i tona wehenga.
9 Te tuaono o nga *rangatira*, mo te ono o nga marama, ko Ira tama a Ikehe Tekoi. Na, e rua tekau ma wha nga mano i roto i tona wehenga.
10 Te tuawhitu o nga *rangatira*, mo te whitu o nga marama, ko Herete Peroni, no nga tamariki a Eperaima. Na, e rua tekau ma wha nga mano i roto i tona wehenga.
11 Te tuawaru o nga *rangatira*, mo te waru o nga marama, ko Hipekai Huhati, no nga Tarahi. Na, e rua tekau ma wha nga mano i roto i tona wehenga.
12 Te tuaiwa o nga *rangatira*, mo te iwa o nga marama, ko Apietere Anatoti, no nga Peniamine. Na, e rua tekau ma wha nga mano i tona wehenga.
13 Te tekau o nga *rangatira*, mo te tekau o nga marama, ko Maharai Netopati, no nga Tarahi. Na, e rua tekau ma wha nga mano i tona wehenga.
14 Te tekau ma tahi o nga *rangatira*, mo te tekau ma tahi o nga marama, ko Penaia Piratoni, no nga tamariki a Eperaima. Na, e rua tekau ma wha nga mano i tona wehenga.
15 Te tekau ma rua o nga *rangatira*, mo te tekau ma rua o nga marama, ko Hererai Netopati, no Otoniere. Na, e rua tekau ma wha nga mano i tona wehenga.
16 ¶ Tenei ano nga rangatira o nga iwi o Iharaira. Te rangatira o nga Reupeni, ko Erietere tama a Tikiri: o nga Himeoni, ko Hepatia tama a Maaka:
17 O nga Riwaiti, ko Hahapia tama a Kemuere: o nga Aroni, ko Haroko:
18 O Hura, ko Erihu, no nga tuakana o Rawiri: o Ihakara, ko Omori tama a Mikaera:
19 O Hepuruna, ko Ihimaia tama a Oparia; o Napatari ko Terimoto tama a Atariere:
20 O nga tamariki a Eperaima, ko Hohea tama a Atatia: o tetahi tānga o te iwi o Manahe, ko Hoere tama a Peraia:
21 O tera tānga o te iwi o Manahe i Kireara, ko Iro tama a Hakaraia: O Peniamine, ko Taahiere tama a Apanere:
22 O Rana, ko Atareere tama a Ierohama. Ko nga rangatira enei o nga iwi o Iharaira.
23 ¶ Kihai ia i taua e Rawiri te hunga e rua tekau, he iti iho hoki, nga tau; i mea hoki a Ihowa, ka whakanuia e ia a Iharaira kia rite ki nga whetu o te rangi.
24 Na Ioapa tama a Teruia i timata te tatau. Otiia kihai i oti i a ia; no te mea i pa mai he riri mo tenei mea ki a Iharaira; kihai hoki te tokomahatanga i uru ki roto ki te tauanga o nga meatanga o nga ra o Kingi Rawiri.
25 ¶ Na, te rangatira o nga taonga o te kingi, ko Atamawete tama a Ariere: a, te rangatira o nga whare taonga i nga mara, i nga pa, i nga pa koraha, i nga taumaihi, ko Honatana tama a Utia.
26 A, te rangatira o nga kai mahi o te mara, i mahia ai te oneone, ko Eteri tama a Kerupu.
27 Na, mo nga mara waina ko Himei Ramati. Te rangatira mo nga mea o nga mara waina *e kawea ana* ki nga toa waina, ko Tapari Hipini.
28 Mo nga oriwa, me nga hikamora

nga raorao, ko Paara-hanana Kereri;
mo nga toa hinu, ko Ioaha.
29 Mo nga kau e haereere ana i Haro-
no, ko Hitirai Haroni. A, mo nga kau i
nga mānia, ko Hapata tama a Ararai.
30 Mo nga kamera, ko Opiri Ihimeeri.
Mo nga kaihe, ko Iehereia Meronoti.
31 Mo nga hipi, ko Iatiti Hakari.
Enei katoa he rangatira no nga taonga o
Kingi Rawiri.
32 Na, a Honatana matua kēkē o Ra-
wiri, he kai whakatakoto whakaaro ia,
he tangata mohio, he karaipi. Ko Te-
hiere ano hoki tama a Hakamoni hei
hoa mo nga tama a te kingi.
33 Ko Ahitopere te kai whakatakoto
whakaaro a te kingi. Ko Huhai Araki
he hoa no te kingi.
34 I muri i a Ahitopere, ko Iehoiara
tama a Penaia, ko Apiatara hoki. A,
te rangatira ope o te kingi, ko Ioapa.

UPOKO 28.

NA, ka whakaminea mai e Rawiri
nga rangatira katoa o Iharaira, nga
rangatira o nga iwi, nga rangatira o nga
wehenga i mahi nei ki te kingi, me nga
rangatira mano, ratou ko nga rangatira
rau, ko nga rangatira ano hoki o nga
taonga, o nga kararehe a te kingi, a ana
tamariki ano hoki, ratou ko *era atu*
rangatira, a te hunga marohirohi, ratou
ko nga tangata maia katoa, ki Hiru-
harama.
2 Na, ka tu nga waewae o Kingi Ra-
wiri ki runga, a ka korero ia, Whaka-
rongo mai, e aku tuakana, e aku teina,
e toku iwi. He ngakau toku ki te ha-
nga i tetahi whare hei okiokinga mo te
aaka o te kawenata a Ihowa, hei turanga
waewae ano hoki mo to tatou Atua, kua
rite ano hoki aku mea hei hanga.
3 Heoi kua ki mai nei te Atua ki a au,
E kore e hangā e koe he whare mo
toku ingoa; he tangata whawhai hoki
koe, kua whakaheke toto ano hoki koe.
4 Otiia kua whiriwhiria nei ahau e
Ihowa Atua o Iharaira i roto i te whare
katoa o toku pāpā hei kingi mo Iharaira,
a, ake ake ake. Kua whiriwhiria nei
hoki e ia a Hura hei rangatira; me te
whare ano o toku pāpā i roto i te whare
o Hura; i whakapai ano ia ki a au i
roto i nga tama a toku pāpā, a, meinga
ana ahau hei kingi mo Iharaira katoa.
5 A, tana i whiriwhiri ai o aku tama-
riki katoa, (he tokomaha hoki nga tama-
riki i homai nei e Ihowa ki a au.) ko
taku tamaiti ko Horomona hei noho ki
runga ki te torona o te kingitanga o
Ihowa ki a Iharaira.
6 I mea mai ano ia ki a au, Ko Horo-
mona ko to tamaiti, mana e hanga toku
whare, me oku marae; kua oti hoki ia
te whiriwhiri e ahau hei tamaiti maku,
a, ko ahau hei pāpā ki a ia.
7 Ka whakapumautia ano hoki e ahau
tona kingitanga ake ake ake, ki te mau
tana mahi i aku whakahaunga, i aku
whakariteritenga, ki te penei ano me
tenei inaianei.
8 Na, i te mea e titiro mai nei a Iha-
raira katoa, *ara*, a ta Ihowa whakami-
nenga, i to tatou Atua ano hoki e wha-
karongo mai nei, puritia, rapua nga
whakahaunga katoa a Ihowa, a to tatou
Atua, kia riro ai te whenua pai i a kou-
tou, a, whakarere tonu iho e koutou mo
a koutou tamariki i muri i a koutou,
ake ake ake.
9 ¶ Me koe hoki, e taku tamaiti, e
Horomona, kia mohio koe ki te Atua o
tou pāpā, kia tapatahi hoki te ngakau,
kia hihiko te wairua e mahi ai koe ki
a ia, e rapua ana hoki e Ihowa *nga mea*
o nga ngakau katoa, a, e mohiotia ana e
ia nga tokonga katoatanga ake o nga
whakaaro. Ki te rapua ia e koe, ka
kitea ia, a ki te whakarerea ia e koe, ka
peia koe e ia, a, ake ake ake.
10 Na, kia mahara, kua whiriwhiria
nei hoki koe e Ihowa hei hanga i te
whare mo te wahi tapu: kia kaha ki te
mahi.
11 ¶ Katahi ka homai e Kingi Rawiri
ki tana tamaiti ki a Horomona te tauira
mo te whakamahau, mo nga whare ano
o reira, mo ona whare taonga, mo ona
ruma o runga, mo ona ruma ano hoki i
roto, mo te wahi ano mo te taupoki
whakamarietanga.
12 Me te tauira ano mo nga mea ka-
toa a te wairua i a ia, mo nga marae o
te whare o Ihowa, mo nga ruma katoa
ano hoki i tetahi taha, i tetahi taha, mo
nga whare taonga o te whare o te Atua,
mo nga whare taonga mo nga mea kua
oti te whakatapu.
13 Mo nga wehenga o nga tohunga, o
nga Riwaiti, mo nga meatanga katoata-
nga o te mahi ki te whare o Ihowa, mo
nga oko katoa hei mea mahi ki te whare
o Ihowa.
14 Me te koura ano, he mea pauna,
mo nga mea koura, mo nga mea katoa o
tenei mahi, o tenei mahi; *he hiriwa ano*
mo nga mea hiriwa katoa, he mea pa-
una, mo nga mea katoa o tenei mahi, o
tenei mahi.
15 Rite tonu te taimaha mo nga tura-

nga-rama koura, me o ratou rama
koura; he mea pauna mo tenei turanga,
mo tenei turanga, mo o ratou rama ano
hoki: he mea pauna ano mo nga turanga
hiriwa, mo te turanga, me ona
rama, he mea whakarite ki te mahi mo
tenei turanga, mo tenei turanga.
16 I paunatia mai ano e ia te koura
mo nga tepu taro aroaro, mo tenei tepu,
mo tenei tepu; me te hiriwa ano hoki
mo nga tepu hiriwa:
17 Me te koura para-kore mo nga marau,
mo nga peihana, mo nga kapa: mo
nga pāta koura ano hoki, he mea pauna
mo tenei pāta, mo tenei pāta; *me te hiriwa
ano,* he mea pauna, mo nga pāta
hiriwa katoa.
18 Mo te aata tahu whakakakakara ano
hoki he koura para-kore, he mea pauna;
he koura ano hoki mo te tauira o te
hariata o nga kerupima e roha nei *nga
parirau* hei hipoki mo te aaka o te kawenata
o Ihowa.
19 Tenei katoa, (*e ai ta Rawiri,*) he
mea tuhituhi, he mea whakaatu mai na
Ihowa ki a au; i runga hoki i a au *tona*
ringa, *ara,* nga meatanga katoa o tenei
tauira.
20 I mea ano a Rawiri ki tana tamaiti
ki a Horomona, Kia kaha, kia maia,
mahia, kaua e wehi, kaua e pawera; kei
a koe na hoki a Ihowa te Atua, *ara,*
toku Atua. E kore ia e whakarere i a
koe, e kore ano koe e mahue i a ia, kia
oti ra ano nga meatanga katoa o te mahi
ki te whare o Ihowa.
21 Nana, nga wehenga o nga tohunga,
o nga Riwaiti, *kei a koe ratou* mo nga
mahi katoa ki te whare o te Atua: kei
a koe ano hoki, mo nga meatanga katoa,
nga tangata mohio katoa e hihiko
noa ana, mo nga mahi katoa; me nga
rangatira ano, me te iwi katoa ano hoki;
ngawari tonu ratou ki o kupu katoa.

UPOKO 29.

I MEA ano a Kingi Rawiri ki te whakaminenga
katoa, Taku tamaiti a
Horomona, te mea kotahi i whiriwhiria
nei e te Atua, he tamariki ia, he mea
ngawari, he nui ano hoki te mahi;
ehara hoki i te whare mo te tangata;
engari mo Ihowa, mo te Atua.
2 Na, kua whakapaua nei e ahau oku
uaua ki te mahi mea mai mo te whare
o toku Atua, te koura *mo nga mea* koura,
te hiriwa mo *nga mea* hiriwa, te parahi
mo *nga mea* parahi, te rino mo *nga
mea* rino, te rakau mo *nga mea* rakau,
nga kohatu onika, *nga kohatu* e whakanohoia
ana, nga kohatu kanapa, me nga
mea kakano whakauru, nga kohatu utu
nui katoa, me nga kohatu maperi, tona
tini.
3 Tenei ano etahi, he pai tonu hoki
noku ki te whare o toku Atua: naku
ake tenei, he koura, he hiriwa ka hoatu
nei mo te whare o toku Atua, hei tapiri
mo nga mea katoa kua oti nei i a au te
mahi mai mo te whare tapu,
4 E toru mano nga taranata koura, no
te koura o Opira, e whitu mano nga
taranata hiriwa, he mea para-kore, hei
kopaki mo nga taha o nga whare:
5 Te koura mo *nga mea* koura, te hiriwa
mo *nga mea* hiriwa, mo nga mea
katoa e mahia e nga ringaringa o nga
kai mahi. A, ko wai e hihiko noa mai
ana inaianei ki te whakamotuhake i
tana mahi ma Ihowa?
6 ¶ Na, hihiko tonu nga rangatira o
nga mātua, me nga rangatira o nga iwi
o Iharaira, nga rangatira o nga mano,
o nga rau, ratou ko nga rangatira o te
mahi a te kingi.
7 A, homai ana e ratou mo te mahi ki
te whare o te Atua he koura, e rima
mano nga taranata, tekau mano nga
tarami, he hiriwa, kotahi tekau mano
nga taranata, he parahi, kotahi tekau
ma waru nga mano taranata, he rino,
kotahi rau mano o nga taranata.
8 Na, te hunga i kitea nei ki a ratou
etahi kohatu *pai,* homai ana e ratou ki
roto ki nga taonga o te whare o Ihowa,
he mea mea na te ringa o Tehiere Kerehoni.
9 Na, ka koa te iwi, i a ratou ka hihiko
noa nei; he tapatahi hoki te ngakau
i hihiko noa mai ai ratou ki ta
Ihowa *mahi:* nui atu hoki te koa i koa
ai a Kingi Rawiri.
10 ¶ Na, ka whakapai a Rawiri i a
Ihowa i te tirohanga a te whakaminenga
katoa. I mea a Rawiri, Kia whakapaingia
koe, e Ihowa, e te Atua o to
matou matua o Iharaira, he mea no tua
whakarere, a ake tonu atu.
11 Nou hoki, e Ihowa, te nui, te mana,
te kororia, te wikitoria, te honore; *nou*
hoki nga mea katoa i te rangi, i te whenua,
nou te rangatiratanga, e Ihowa;
he tiketike noa ake hoki koe, hei upoko
mo te katoa.
12 Nau nga taonga, me te honore, ko
koe hoki hei kingi mo te katoa; kei
tou ringa te kaha me te mana; ma
tou ringa ano hoki e homai te nui, me
te kaha, mo te katoa.
13 Na, tenei matou, e to matou Atua,

te whakawhetai atu nei ki a koe, te whakamoemiti atu nei ki tou ingoa kororia.
14 He aha hoki ahau? he aha hoki
toku iwi, i whai kaha ai matou, i penei ai te hihiko? nau hoki nga mea katoa, a, na tou ringa ta matou ka hoatu nei ki a koe.
15 He manene hoki matou i tou aro-
aro, he noho noa iho, he pera ano me o matou mātua; rite tonu ki te atarangi o matou ra i runga i te whenua; kahore hoki he tūturutanga.
16 E Ihowa, e to matou Atua, tenei
puranga katoa kua pae nei i a matou hei hanga i tetahi whare mou mo tou ingoa tapu, na tou ringa enei, nau hoki te katoa.
17 Na, kua mohio nei ahau, e toku
Atua, e whakamatautauria ana te ngakau e koe, e manako ana hoki koe ki te tika. Ko au nei, he tika toku ngakau i meatia noatia mai ai e ahau enei mea katoa; a, tenei au te koa nei i taku kitenga i tou iwi i konei e hihiko ana ki tau *mahi*.
18 E Ihowa, e te Atua o Aperahama,
o Ihaka, o Iharaira, o o matou mātua, kia mau tenei ake nei ake nei i roto i nga tokonga ake o nga whakaaro o te ngakau o tou iwi, whakaangahia hoki o ratou ngakau ki a koe.
19 Ki taku tamaiti hoki ki a Horo-
mona, homai he ngakau tapatahi, kia puritia ai e ia au whakahaunga, au whakaaturanga, au tikanga, kia oti katoa ano hoki i a ia; kia hangā hoki te whare, mo reira nei nga mea kua pae nei i a au.
20 ¶ Na, ko te meatanga ake a Rawiri
ki te whakaminenga katoa, Tena, whakapaingia a Ihowa to koutou Atua. Na, kei te whakapai te whakaminenga katoa ki a Ihowa ki te Atua o o ratou mātua, tuohu ana ratou, piko iho ana ki a Ihowa, ki te kingi hoki.
21 I patu ano ratou i nga patunga tapu
ki a Ihowa, i whakaeke i nga tahunga tinana ki a Ihowa i te aonga ake o taua ra; kotahi mano nga puru, kotahi mano nga hipi toa, kotahi mano nga reme, me o ratou ringihanga, me nga patunga tapu, tona tini, hei mea 'mo Iharaira katoa.
22 Na, kai ana ratou, inu ana i te aro-
aro o Ihowa i taua ra, he nui te koa. A ka tuaruatia ano ta ratou whakakingitanga i a Horomona tamaiti a Rawiri; whakawahia ana ano ia e ratou hei mea ki a Ihowa, hei rangatira; a ko Haroko hei tohunga.
23 Na, kua noho a Horomona ki runga
ki te torona o Ihowa, hei kingi i muri i tona pāpā, i a Rawiri, a, kake ana; rongo tonu ano hoki ki a ia a Iharaira katoa.
24 Na, nga rangatira katoa, me te
hunga marohirohi, ratou ko nga tama katoa a Kingi Rawiri, ngawari noa iho ratou ki te kingi, ki a Horomona.
25 A, whakanuia rawatia ake a Horo-
mona e Ihowa i te tirohanga o Iharaira katoa, homai ana ano e ia ki a ia he kororia whakakingi, kahore nei he rite i nga kingi katoa o Iharaira i mua i a ia.
26 ¶ Heoi ko Rawiri tama a Hehe te
kingi o Iharaira katoa.
27 Na, nga ra i kingi ai ia ki a Iharai-
ra, e wha tekau nga tau; e whitu nga tau i kingi ai ia ki Heperona, a, e toru tekau ma toru nga tau i kingi ai ki Hiruharama.
28 Na, kua mate ia, he pai tona koro-
heketanga, hira noa iho ona ra, ona taonga, tona kororia; a, ko tana tama ko Horomona te kingi i muri i a ia.
29 Na, nga mahi a Kingi Rawiri, o
mua, o muri, nana, kua oti te tuhituhi ki nga kupu a Hamuera matakite, ki nga kupu ano a Natana poropiti, ki nga kupu ano hoki a Kara matakite,
30 Me tona kingitanga katoa, me tona
maia, me nga wa i puta mai ki a ia, ki a Iharaira, ki nga rangatiratanga katoa o nga whenua.

KO TE PUKAPUKA TUARUA
O
NGA WHAKAPAPA.

UPOKO 1.

NA, kua u a Horomona tama a Rawiri ki tona rangatiratanga; i a ia ano hoki a Ihowa tona Atua, whakanuia rawatia ake ana ia e ia.
2 Katahi a Horomona ka korero ki a Iharaira katoa, ki nga rangatira o nga mano, o nga rau, ki nga kai whakarite whakawa, ki nga kawana katoa ano hoki o Iharaira katoa, ki nga mea nui o nga mātua.
3 Na, haere ana a Horomona, ratou ko te whakaminenga katoa ki te wahi tiketike i Kipeono; i reira hoki te tapenakara o te whakaminenga o te Atua, i hangā nei e Mohi, e te pononga a te Atua, ki te koraha.
4 Ko te aaka ia a te Atua, i kawea mai tera e Rawiri i Kiriata-tearimi *ki te wahi* i whakapaia e Rawiri: i whakaturia hoki e ia he teneti mo taua *aaka* ki Hiruharama.
5 Na, te aata parahi i hangā e Petareere tama a Uri, tama a Huru, whakaturia ana tera e ia ki mua i te tapenakara o Ihowa: a, rapua ana he tikanga i reira e Horomona ratou ko te whakaminenga.
6 Na, haere ana a Horomona ki reira ki te aata parahi i te aroaro o Ihowa, ki tera i te tapenakara o te whakaminenga, a, whakaekea ana e ia ki reira kotahi mano nga tahunga tinana.
7 ¶ I taua po ka puta mai te Atua ki a Horomona, a ka mea ki a ia, Inoi mai ki a au ko te aha kia hoatu e ahau ki a koe.
8 Na, ko te meatanga atu a Horomona ki te Atua, Nui atu te aroha i whakaputaina e koe ki toku pāpā ki a Rawiri; a, meinga ana ahau e koe hei kingi i muri i a ia.
9 Na, e Ihowa, e te Atua, whakamanā to kupu ki toku pāpā, ki a Rawiri; kua meinga nei hoki ahau e koe hei kingi
mo te iwi e rite ana ki te onepu o te whenua te tini.
10 Na, homai ki a au he ngakau mahara, he mohio tanga, mo taku haere atu, haere mai i te aroaro o tenei iwi: ko wai hoki hei whakarite whakawa mo tenei iwi nui ou?
11 Ano ra ko te Atua ki a Horomona, Na, ko ta tou ngakau tenei, kihai hoki koe i tono ki te taonga mou, ki te rawa, ki te kororia, ki ou hoa riri ranei kia whakamatea, kihai hoki koe i tono kia maha ou rangi; heoi tau i tono ai, he ngakau mahara, he mohiotanga, kia whakarite whakawa ai koe mo toku iwi, kua oti na koe te mea e ahau hei kingi mo ratou.
12 Tenei ka hoatu nei ki a koe he ngakau mahara, he mohiotanga. Ka hoatu ano e ahau ki a koe he taonga, he rawa, he kororia; kahore i rite to nga kingi i mua i a koe, e kore ano hoki e rite i muri i a koe.
13 Katahi ka haere mai a Horomona i te wahi tiketike i Kipeono ki Hiruharama, i mua i te tapenakara o te whakaminenga, a kingi ana ki Hiruharama.
14 Na, ka huihuia mai he hariata e Horomona, me etahi kai eke hoiho; kotahi mano e wha rau ona hariata, kotahi tekau ma rua mano ona kai eke hoiho, waiho iho e ia ki nga pa hariata, ki te kingi ano hoki ki Hiruharama.
15 Na, ka meinga e te kingi te hiriwa me te koura o Hiruharama kia rite ki nga kohatu; i meinga ano e ia nga hita kia rite ki nga hikamora i te raorao te tini.
16 A i kawea mai ano he hoiho mo Horomona i Ihipa, he miro ano hoki: rite tonu te utu i riro mai ai te miro i nga kai hoko a te kingi.
17 Na, e ono rau nga *hekere* hiriwa i riro mai ai te hariata, i puta mai ai i Ihipa, a, o te hoiho, kotahi rau e rima tekau. Ko ratou ano hoki hei kawe *hoiho* mai mo nga kingi katoa o nga Hiti, mo nga kingi ano hoki o Hiria.

UPOKO 2.

NA, ka mea a Horomona kia hangā
he whare mo te ingoa o Ihowa, he
whare ano hoki mo tona kingitanga.
2 Na, ka taua atu e Horomona e whitu
tekau nga mano tangata hei kai pikau,
a, e waru tekau nga mano hei tua i ru-
nga i te maunga, me nga kai tirotiro
i a ratou e toru nga mano e ono nga
rau.
3 ¶ Katahi a Horomona ka unga ta-
ngata ki a Hurama kingi o Taira hei ki
atu, Kia rite ki tau i mea ai ki toku
pāpā ki a Rawiri; i ungā mai hoki e
koe he hita kia kawea mai mana, hei
hanga i tetahi whare mona hei nohoa-
nga.
4 Nana, ka hangā e ahau he whare
mo te ingoa o Ihowa, o toku Atua, ka
whakatapua mana, hei tahunga mo te
whakakakakara reka ki tona aroaro; mo
te taro aroaro tūturu, mo nga tahunga
tinana o te ata, o te ahiahi, o nga hapa-
ti, o nga kowhititanga marama, o nga
hakari o Ihowa, o to matou Atua. He
tikanga tenei ake ake ake ma Iharaira.
5 Na, he nui te whare ka hangā nei e
ahau; he nui hoki to matou Atua i nga
atua katoa.
6 Otiia ko wai e ahei te hanga i tetahi
whare mona? kahore nei hoki e nui te
rangi me te rangi o nga rangi hei noho-
anga mona. Ko wai hoki ahau hei ha-
nga whare mona? Heoi ra hei tahu
whakakakakara ki tona aroaro.
7 Tena, ungā mai ki au tetahi ta-
ngata e mohio ana ki te mahi i te koura,
i te hiriwa, i te parahi, i te rino, i te
mea papura, whero, pūru, e mohio ana
ki te tuhi whakairo, hei hoa mo te hu-
nga mohio i a au nei, i a Hura, i Hiru-
harama, mo te hunga i meatia e toku
pāpā e Rawiri.
8 Ungā ano kia kawea mai ki a au
he hita rakau, he kauri, he aramuka i
Repanona: e matau ana hoki ahau he
hunga mohio o tangata ki te tapahi ra-
kau i Repanona. Na, ko aku tangata
hei hoa mo o tangata,
9 Hei whakapai rakau mai maku, kia
maha; no te mea he nui te whare ka
hangā nei e ahau, he mea ka miha-
rotia.
10 Nana, taku e hoatu ai ki o tangata,
ki nga kai tarai, ki nga kai tapahi i nga
rakau, he witi, he mea patu, e rua tekau
mano nga mehua, he parei e rua tekau
mano nga mehua, he waina e rua tekau
mano nga pati, he hinu e rua tekau
mano nga pati.
11 ¶ Na, ka mea mai a Hurama kingi
o Taira, he mea tuhituhi nana, tukua
mai ana e ia ki a Horomona, He aroha
no Ihowa ki tona iwi i homai ai koe e
ia hei kingi mo ratou.
12 I mea ano a Hurama, Kia wha
kapaingia a Ihowa Atua o Iharaira, nana
nei i hanga te rangi me te whenua,
nana *hoki* i homai ki a Kingi Rawiri he
tamaiti ngarahu tika, e hua ana āna
whakaaro, tona mohiotanga, hei hanga
i te whare mo Ihowa, i te whare ano mo
tona kingitanga.
13 Na, kua ungā atu nei e ahau te-
tahi tangata whakaaro, e hua ana tona
mohiotanga, na toku pāpā, na Hurama.
14 He tama na tetahi wahine o nga
tamahine a Rana, na, tona pāpā, he ta-
ngata no Taira, he mea mohio ki te
mahi koura, hiriwa, parahi, rino, ko-
hatu, rakau, papura, pūru, rinena pai,
whero, ki te tuhi ano i nga whakairo
katoa, ki te whakatauira i nga whaka-
aro katoa e hoatu ki a ia, hei hoa mo au
mea mohio: mo nga mea mohio ano
hoki a toku ariki a Rawiri, a tou pāpā.
15 Na, te witi, te parei, te hinu, te
waina, i korerotia mai ra e toku ariki,
mana e homai ki ana ponoga.
16 A, ma matou e tapahi atu he rakau i
Repanona, āu e mea ai māu: ka whaka-
tere atu ai ki a koe i te moana ki Hopa,
a mau e taritari atu ki Hiruharama.
17 ¶ Na, ka taua e Horomona nga
tangata iwi ke i te whenua o Iharaira i
muri iho i te tauanga i taua ai ratou e
tona pāpā e Rawiri; a ka kitea kotahi
rau e rima tekau ma toru nga mano e
ono nga rau.
18 A ka meinga etahi o ratou e ia, e
whitu tekau nga mano, hei kai pikau, a,
e waru tekau nga mano hei tarai i runga
i te maunga, e toru nga mano e ono rau
hei kai tirotiro, hei whakamahi i te iwi.

UPOKO 3.

NA, ka timata a Horomona te hanga
i te whare o Ihowa ki Hiruharama
ki Maunga Moria, ki te wahi i puta mai
ai *a Ihowa* ki tona pāpā, ki a Rawiri, ki
te wahi i whakapaia e Rawiri ki te pa-
tunga witi a Oronana Iepuhi.
2 No te rua o *nga ra* o te rua o nga
marama i timata ai ia te hanga, no te
wha o nga tau o tona kingitanga.
3 ¶ Ko nga mea enei i whakaakona ai
a Horomona mo te hanganga o te whare

o te Atua. Te roa, (ko nga whatianga o te ruri tuatahi,) e ono tekau nga whatianga; a, te whanui, e rua tekau nga whatianga.
4 A, te whakamahau i te aronga o te whare, tona roa, ko te whanui o te whare, e rua tekau nga whatianga; na, te tiketike, kotahi rau e rua tekau: he mea whakakikorua ano e ia a roto ki te koura para-kore.
5 Na, te whare nui, he mea hipoki nana ki te rakau, ki te kauri, whakakikoruatia ana e ia ki te koura pai, whakanohoia iho hoki e ia he nikau, he mekameka.
6 He mea whakapaipai hoki nana te whare ki nga kohatu utu nui, kia ahua pai ai. He koura hoki; no Parawaima te koura.
7 Whakakikoruatia iho ano hoki e ia te whare, nga kurupae, nga pou, ona taha, me ona tatau, ki te koura; tuhia iho hoki e ia he kerupima ki nga taha.
8 I hangā ano e ia te whare tapu rawa; tona roa, ko te whanui o te whare; e rua tekau nga whatianga; tona whanui e rua tekau nga whatianga. Whakakikoruatia iho e ia ki te koura pai, e ono rau nga taranata.
9 Na, te taimaha o nga whao, e rima tekau nga hekere koura. I whakakikoruatia ano hoki e ia nga ruma o runga ki te koura.
10 I hangā ano e ia i roto i te whare tino tapu e rua nga kerupima, he mea mahi ki te purupuru; whakakikoruatia iho ki te koura.
11 ¶ Na, nga parirau o nga kerupima, e rua tekau nga whatianga te roa: te parirau kotahi, e rima nga whatianga, pa tonu ki te taha o te whare; a, tetahi parirau, e rima *ano* nga whatianga, pa tonu ki te parirau o tera kerupa.
12 A, te parirau o tera kerupa, e rima nga whatianga, pa tonu ki te taha o te whare: tetahi parirau, e rima *ano* nga whatianga, he mea ungutu atu ki te parirau o tera kerupa.
13 Na, roha tonu nga parirau o enei kerupima, e rua tekau nga whatianga. Tu ana o raua waewae ki runga; i anga *ano* o raua kanohi ki roto.
14 ¶ I hangā ano e ia te arai ki te *mea* pūru, papura, whero, ki te rinena pai ano hoki; mahia iho hoki e ia ki nga kerupima.
15 I hangā ano e ia etahi pou e rua ki mua i te whare, e toru tekau ma rima nga whatianga te roa, a, e rima nga whatianga o te whakapaipai i runga i tetahi, i tetahi.
16 I hangā ano e ia he mekameka, *he pera* ano me o te ahurewa, whakanohoia iho ki nga pito ki runga o nga pou. I hangā ano e ia etahi pamekaranate kotahi rau, whakanohoia iho ki nga mekameka.
17 Heoi whakaturia ana e ia aua pou ki te aronga o te temepara, kotahi ki te taha ki matau, kotahi ki te taha ki maui, a, huaina iho e ia te ingoa o tera ki matau ko Iakini, a te ingoa o tera ki maui, ko Poaha.

UPOKO 4.

I HANGĀ ano e ia te aata parahi, e rua tekau nga whatianga tona roa, a, e rua tekau nga whatianga tona whanui, kotahi tekau hoki nga whatianga tona tiketike.
2 ¶ I hangā ano e ia tetahi moana, he mea whakarewa, tekau nga whatianga o tetahi pareparenga ki tetahi pareparenga, he mea porotaka, e rima whatianga tona tiketike: e toru tekau nga whatianga o te aho i paea ai.
3 A, i raro i taua mea ko etahi mea e rite ana ki te kau, a taka noa, taka noa: kotahi tekau ki te whatianga; i te taha o te moana, a taka noa, taka noa. E rua nga rarangi o nga kau i whakarewaina, i taua mea ano e whakarewaina ana.
4 I runga i nga kau kotahi tekau ma rua taua *moana* e tu ana, e toru e anga ana ki te nota, e toru e anga ana ki te hauauru, e toru e anga ana ki te tonga, e toru e anga ana ki te rawhiti: na, i runga i aua *kau* te moana; a, i anga whakaroto a muri katoa o ratou.
5 A, he whanuitanga ringaringa tona matotoru, rite tonu te hanganga o tona niao ki to te niao o te kapa, he puawai rengarenga ona, e toru mano nga pati o roto o taua *moana* ina ki.
6 I hangā ano e ia etahi oko horoi kotahi tekau, a whakaturia ana e rima ki te taha ki matau, e rima ki te taha ki maui, hei mea horoi. Ko nga mea i whakaekea e ratou hei tahunga tinana i horoia e ratou ki aua mea; ko te moana ia hei mea horoi ma nga tohunga.
7 I hangā ano e ia nga turanga rama koura kotahi tekau, he mea i rite tonu ki te tikanga mo aua mea, whakaturia ana e ia ki te temepara; e rima ki matau, e rima ki maui.
8 I hangā ano e ia nga tepu kotahi tekau, whakaturia ana e ia ki te temepara, e rima ki matau, e rima ki maui. I hangā ano e ia nga peihana koura kotahi rau.

9 ¶ I hangā ano e ia te marae mo
nga tohunga, me te marae nui, me nga
tatau mo te marae; whakakikoruatia
iho e ia nga tatau o aua wahi ki te parahi.
10 Na, te moana, whakatakotoria ana
e ia ki te taha ki matau o te pito ki te
rawhiti, ki te ritenga atu o te tonga.
11 I hangā ano e Hurama nga pāta,
nga koko pungarehu, nga peihana. Na,
kua oti i a Hurama te mahi i waiho hei
mahinga mana mo Kingi Horomona i
roto i te whare o te Atua.
12 *Ara*, nga pou e rua, me nga mea
tuā peihana nei, nga whakapaipai e rua
i te pito ki runga o nga pou e rua, nga
kupenga e rua hei kopaki mo nga peiana e rua o nga whakapaipai i te pito
ki runga o nga pou;
13 Me nga pamekaranete e wha nga
rau i nga kupenga e rua; e rua nga
rarangi pamekaranete i tetahi kupenga
hei kopaki mo nga peihana e rua o nga
whakapaipai i nga pou.
14 I hangā ano e ia nga turanga; i
hangā ano nga oko horoi i runga i nga
turanga.
15 Kotahi te moana, a, tekau ma rua
nga kau i raro i taua moana.
16 Nga pāta ano hoki, me nga koko
pungarehu, me nga marau, me o ratou mea katoa, i hangā era e tona
pāpā, e Hurama, ma Kingi Horomona
mo te whare o Ihowa, kanapa tonu te
parahi.
17 I whakarewaina aua mea e te
kingi ki te mānia o Horano, ki te wahi
onematua i te takiwa o Hukota, o Tererata.
18 Heoi hangā ana e Horomona enei
oko katoa, he tini noa iho; kihai hoki i
kitea te taimaha o te parahi.
19 ¶ I hangā ano e Horomona nga
oko katoa, mo te whare o te Atua, me te
aata koura, me nga tepu, hei takotoranga mo te taro aroaro;
20 Me nga turanga rama, me o ratou
rama e tahuna nei ki mua i te ahurewa,
(ko te tikanga hoki tena;) he mea parakore te koura.
21 Ko nga puawai, ko nga rama, ko
nga kokopi, he mea koura era, he koura
pai rawa;
22 Me nga kuku, me nga peihana, me
nga koko, me nga tahu-kakara, he mea
para-kore te koura; me te tapokoranga
atu ki te whare, ona tatau o roto ki te
wahi tino tapu, me nga tatau o te whare
o te temepara, he mea koura.

UPOKO 5.

NA, kua oti katoa te mahi i mahia e
Horomona mo te whare o Ihowa.
A ka kawea mai e Horomona nga mea
i whakatapua e tona pāpā, e Rawiri: na,
te hiriwa, te koura, nga oko katoa, hoatu
ana e ia ki roto ki nga taonga o te
whare o te Atua.
2 ¶ Katahi ka huihuia mai e Horomona nga kaumatua o Iharaira, ratou ko
nga upoko katoa o nga iwi, nga rangatira o nga mātua o nga tamariki a Iharaira, ki Hiruharama ki te mau ake i te
aaka o te kawenata o Ihowa i roto i te
pa o Rawiri, ara, i Hiona.
3 Na, ka huihuia mai ki te kingi nga
tangata katoa o Iharaira i te hakari i te
whitu o nga marama.
4 Te haerenga mai o nga kaumatua
katoa o Iharaira, na, ka hapainga ake te
aaka e nga Riwaiti.
5 Kawea mai ana e ratou te aaka, me
te tapenakara o te whakaminenga, me
nga oko tapu katoa i roto i te tapenakara; kawea mai ana aua mea e nga
tohunga ratou ko nga Riwaiti.
6 Katahi a Kingi Horomona ratou ko
te huihui katoa o Iharaira i huihui mai
nei ki a ia ki mua i te aaka, ka patu i
nga hipi, i nga kau, e kore nei e taea te
korero, te tatau ranei, i te tini.
7 A, na nga tohunga i kawe te aaka o
te kawenata a Ihowa ki tona wahi, ki te
ahurewa o te whare, ki te wahi tino
tapu, ki raro i nga parirau o nga kerupima.
8 A, roha tonu nga parirau o nga kerupima ki runga i te wahi i te aaka, a,
hipokina iho a runga o te aaka, me ona
amo, e nga kerupima.
9 A, i whakapurerotia mai e ratou nga
amo, kia kitea mai ai i te aaka nga pito
o nga amo i te ritenga atu o te ahurewa;
otiia kihai i kitea ki waho; a, kei reira
na ano *aua mea*, a tae noa ki tenei ra.
10 Kahore he mea i roto i te aaka, ko
nga papa e rua anake i whaowhina nei
ki reira e Mohi i Horepa i ta Ihowa
whakaritenga *kawenata* ki nga tamariki a Iharaira i to ratou putanga mai i
Ihipa.
11 ¶ A, te putanga mai o nga tohunga
i roto i te *wahi* tapu, (i whakatapua hoki
nga tohunga katoa i kitea ki reira; kihai hoki nga tikanga mo nga wehenga i
mau i *taua ra*.
12 Na, nga Riwaiti, nga kai waiata,
era katoa i a Ahapa, i a Hemana, i a
Ierutunu, me a ratou tamariki, me o

ratou teina, he rinena ma o ratou kakahu; he himipora ano hoki ā ratou, he hatere, he hāpa; tu ana ratou ki te taha ki te rawhiti o te aata, ratou ko nga tohunga kotahi rau e rua tekau e whakatangi ana i nga tētere.)
13 Na, me te mea kotahi tonu nga kai whakatangi tētere, nga kai waiata, ki te mea i te reo kotahi kia rangona, ara, te whakamoemiti, te whakawhetai ki a Ihowa; a ka whakarahia *to ratou* reo, me to nga tētere, me to nga himipora, me to nga mea rangi waiata, ka whakamoemiti ki a Ihowa, (no te mea e pai ana ia e mau tonu ana hoki tana mahi tohu, ake ake ake :) na, kua ki te whare i te kapua, *ara*, te whare o Ihowa;
14 A kihai i ahei i nga tohunga te tu ki te minita, i te kapua hoki; i ki hoki te whare o te Atua i te kororia o Ihowa.

UPOKO 6.

KATAHI ka mea a Horomona, I mea a Ihowa, ka noho ia ki te pouri nui.
2 Kua oti nei i a au te hanga he whare hei nohoanga mou, he kāinga pumau mou mo ake tonu atu.
3 Na, ka tahuri mai te aroaro o te kingi, a, manaakitia ana e ia te huihui katoa o Iharaira, me te tu ano tera te huihui katoa o Iharaira.
4 I mea ia, Kia whakapaingia a Ihowa te Atua o Iharaira, na tona mangai nei te kupu ki toku pāpā, ki a Rawiri, a, kua rite nei i tona ringa; i mea hoki ia,
5 Kihai i whiriwhiria e ahau he pa i roto i nga iwi katoa o Iharaira e hangā ai he whare hei waihotanga iho mo toku ingoa, no te ra iho ano o taku whakaputanga mai i toku iwi i te whenua o Ihipa; kihai ano i whiriwhiria e ahau tetahi tangata hei rangatira mo toku iwi mo Iharaira:
6 Heoi kua whiriwhiria nei e ahau a Hiruharama hei waihotanga iho mo toku ingoa; kua whiriwhiria ano e ahau a Rawiri hei rangatira mo toku iwi, mo Iharaira.
7 Na, i whai ngakau ano toku pāpā a Rawiri ki te hanga whare mo te ingoa o Ihowa, o te Atua o Iharaira.
8 Na, ko te meatanga mai a Ihowa ki a Rawiri ki toku pāpā, Taua whakaaro a tou ngakau kia hangā he whare mo toku ingoa, pai tonu tau, ara, te whakaaro a tou ngakau.
9 Otiia e kore taua whare e hangā e koe: engari to tama e puta mai i tou hope, mana e hanga te whare mo toku ingoa.
10 Na, kua mana nei i a Ihowa tana kupu i korero ai ia; a, kua ara tenei ahau i muri i a Rawiri, i toku pāpā, a, noho ana i runga i te torona o Iharaira, pera ana me ta Ihowa i korero ai, a, hangā ana e ahau he whare mo te ingoa o Ihowa, o te Atua o Iharaira.
11 A, whakatakotoria ana e ahau ki reira te aaka i te kawenata a Ihowa i whakaritea e ia ki nga tamariki a Iharaira.
12 ¶ Na, ka tu ia ki mua i te aata a Ihowa, i te aroaro o te huihui katoa o Iharaira, a, wherahia atu ana ona ringa.
13 I hangā hoki e Horomona he turanga parahi, e rima nga whatianga te roa, a, e rima nga whatianga te whanui, e toru nga whatianga te tiketike, a, whakaturia ana ki waenganui o te marae. Tu ana ia ki runga ki taua mea, na, kua tuturu ona turi i te aroaro o te whakaminenga katoa o Iharaira, wherahia atu ana ona ringa whaka-te-rangi.
14 Na, ko tana meatanga ake, E Ihowa, e te Atua o Iharaira, kahore he Atua hei rite mou i te rangi, i te whenua; e pupuri nei i te kawenata me te aroha ki o pononga, ina whakapaua o ratou ngakau ki te haere i tou aroaro.
15 Mau tonu hoki i a koe nga mea i korerotia e koe ki to pononga ki toku pāpā ki a Rawiri; i korerotia nei e tou mangai ki a ia, a, kua rite nei i tou ringa; koia ano tenei inaianei.
16 Na, kia mau, e Ihowa, e te Atua o Iharaira, aianei tau i korero ai ki to pononga ki toku pāpā, ki a Rawiri, i a koe i ki ra, E kore e whakakorea he tangata māu i toku aroaro hei noho ki runga ki te torona o Iharaira; ki te mahara raia o tamariki ki to ratou ara, ki te haere ratou i runga i taku ture, ki te pera ano me koe na i haere i toku aroaro.
17 Na, kia mana aianei, e Ihowa, e te Atua o Iharaira, au kupu i korero ai koe ki to pononga, ki a Rawiri.
18 Otiia he pono ranei, tera ranei te Atua e noho ki nga tangata ki runga ki te whenua? nana, kahore e nui hei nohoanga mou te rangi me te rangi o nga rangi; a, he aha ra tenei whare kua oti nei i a au te hanga?
19 He aha koa ra, kia anga mai koe ki te inoi a to pononga, ki tana karanga, e Ihowa, e toku Atua, whakarongo ki te karanga, ki te inoi e inoi atu nei to pononga ki tou aroaro.
20 Kia titiro mai ou kanohi ki tenei whare i te po, i te ao, ki te wahi i ki ai

koe, Ko reira hei waihotanga iho mo tou ingoa; whakarongo hoki ki te inoi e inoi ai to pononga ki te ritenga mai o tenei wahi.
21 Kia rongo hoki koe ki nga karanga a to pononga, a tou iwi hoki a Iharaira, ina inoi ki te ritenga mai o tenei wahi; na, kia rongo koe i te wahi e noho na koe, i te rangi, a ka rongo, murua ta *ratou kino*.
22 ¶ Ki te hara tetahi tangata ki tona hoa, a ka meinga he oati hei oati māna, a ka tae mai te oati ki mua i tou aata i tenei whare,
23 Na, mau e whakarongo mai i te rangi, e mahi, e whakarite te whakawa a o pononga, mau e utu te tangata he, e mea iho tona ara ki runga ki tona mahunga, mau ano e whakatika ta te tika, e hoatu ki a ia nga mea e rite ana ki tona tika.
24 ¶ Ki te patua ano hoki tou iwi a Iharaira e te hoa riri, mo ratou i hara ki a koe, a ka hoki mai ki a koe, ka whakaae ki tou ingoa, ka inoi, ka karanga ki tou aroaro i roto i tenei whare:
25 Na, mau e whakarongo mai i nga rangi, e muru te hara o tou iwi o Iharaira, e whakahoki mai ano ratou ki te whenua i hoatu e koe ki a ratou ko o ratou mātua.
26 ¶ Ki te tutakina te rangi, a kahore he ua; mo ratou i hara ki a koe, a ka inoi ratou ki te ritenga mai o tenei wahi, ka whakaae ki tou ingoa, ka tahuri mai i to ratou hara, no ratou ka whakawhiua e koe:
27 Na, mau e whakarongo mai i te rangi, e muru te hara o o pononga, o tou iwi hoki o Iharaira, mau hoki ratou e whakaako ki te ara pai e haere ai ratou, e homai ano hoki he ua ki tou whenua i homai nei e koe hei kāinga pumau mo tou iwi.
28 ¶ Ki te mea he mate-kai to te whenua, he mate uruta, ki te mea he ngingiotanga, he kokatanga *no te kai*, he mawhitiwhiti ranei, he whe ranei; ki te whakapaea ranei ratou e o ratou hoa riri ki te whenua i o ratou kuwaha; ki te pa mai tetahi whiu, tetahi mate turoro ranei:
29 Ki te mea he inoi, he karanga ranei na tetahi tangata, na tou iwi katoa ranei, na Iharaira, ina mohio tenei tangata, tenei tangata, ki tona pouri, ki tona whiu, a ka wherahia mai ona ringa ki te ritenga mai o tenei whare:
30 Na, mau e whakarongo mai i te rangi i tou nohoanga, e muru te he, e hoatu ki nga tangata nga mea e rite ana ki nga huarahi katoa o tenei, o tenei; e mohio ana hoki koe ki tona ngakau; (ko koe anake nei hoki te mohio ana ki nga ngakau o nga tamariki a te tangata:)
31 Kia wehi ai ratou i a koe, kia haere ai i ou huarahi i nga ra katoa e ora ai ratou i runga i te mata o te whenua i homai nei e koe ki o matou mātua.
32 ¶ Na, te tangata iwi ke, ehara nei i tou iwi i a Iharaira, a ka tae mai i te whenua mamao, he whakaaro ki tou ingoa nui, ki tou ringa kaha, ki tou tākakau kua oti te whakamaro, a ka haere mai, ka inoi ki te ritenga mai o tenei whare;
33 Mau e whakarongo mai i nga rangi i tou wahi e noho na koe, e mea nga mea katoa i karanga ai te tangata iwi ke ki a koe: kia mohio ai nga iwi katoa o te whenua ki tou ingoa, kia wehi ai i a koe, kia pera ai me tou iwi me Iharaira; kia mohio ai hoki kua oti tou ingoa te karanga ki runga ki tenei whare kua oti nei i a au te hanga.
34 Ki te haere atu tou iwi ki te whawhai ki ona hoa riri i te ara e tonoa ai ratou e koe, a ka inoi mai ki a koe ki te ritenga mai o tenei pa kua whiriwhiria nei e koe, o te whare ano hoki kua hangā nei e ahau mo tou ingoa:
35 Na, mau e whakarongo mai i nga rangi ki ta ratou inoi, ki ta ratou karanga, e whakatika hoki ta ratou.
36 Ki te hara ratou ki a koe, (kahore hoki he tangata i hapa i te hara,) a ka riri koe ki a ratou, ka tuku i a ratou ki te hoa whawhai, a ka whakarautia atu ratou hei whakarau ki tetahi whenua e mamao atu ana, e tata ana ranei;
37 Na, ki te hoki ake to ratou mahara i te whenua i whakarautia atu ai ratou, a ka ripeneta ratou, ka inoi ki a koe i te whenua i whakarautia atu ai, ka mea, Kua hara matou, kua parori ke ta matou mahi, kua kino matou;
38 A ka tahuri mai o ratou ngakau katoa, o ratou wairua katoa, ki a koe i te whenua o to ratou whakaraunga i whakarautia atu ai ratou, a ka inoi mai ratou ki te ritenga mai o to ratou nei whenua i homai e koe ki o ratou mātua, o te pa ano hoki i whiriwhiria nei e koe, o tenei whare ano i hangā nei e ahau mo tou ingoa:
39 Na, mau e whakarongo mai i nga rangi, i tou wahi e noho na koe, ki ta ratou inoi, ki a ratou karanga, mau hoki e whakatika ta ratou, me muru hoki e koe te he o tou iwi i hara nei ki a koe.
40 Na, e taku Atua, kia titiro mai ra ou kanohi, kia whakarongo mai ou

taringa ki te inoi e inoia ana i tenei
wahi.
41 Na, e ara, e Ihowa, e te Atua, ki
roto ki tou okiokinga, a koe ano, me te
aaka o tou kaha: kia whakakakahuria
o tohunga, e Ihowa, e te Atua, ki te
whakaoranga; kia koa ano hoki to hu-
nga tapu ki te pai.
42 E Ihowa, e te Atua, kaua e wha-
kahokia te kanohi o tau i whakawahi
ai; maharatia nga mahi atawhai i to
pononga i a Rawiri.

UPOKO 7.

ATE mutunga o ta Horomona inoi,
, ka heke iho te ahi i te rangi; pau
ake te tahunga tinana, me nga patunga
tapu; a, ki tonu te whare i te kororia o
Ihowa.
2 A, kihai i ahei i nga tohunga te
haere mai ki te whare o Ihowa: ki tonu
hoki te whare o Ihowa i te kororia o
Ihowa.
3 A, te kitenga o nga tamariki katoa a
Iharaira i te heketanga iho o te ahi, i te
kororia ano hoki o Ihowa i runga i te
whare, na, kua piko iho o ratou kanohi
ki te whenua ki runga ki nga papa, a
koropiko ana ratou, whakamoemiti ana
ki a Ihowa, no te mea e pai ana ia, a, e
mau tonu ana tana mahi tohu.
4 ¶ Na, kei te patu te kingi ratou ko
te iwi katoa i nga patunga tapu ki te
aroaro o Ihowa.
5 Te patunga tapu i patua e Kingi
Horomona, e rua tekau ma rua mano
nga kau, kotahi rau e rua tekau mano
nga hipi. Na, kua taia te kawa o te
whare o te Atua e te kingi ratou ko te
iwi katoa.
6 Tu ana tera nga tohunga ki ā ratou
mahi, ratou ko nga Riwaiti *e mau ana* i
nga mea rangi waiata a Ihowa i hangā
nei e Kingi Rawiri hei whakawhetai ki
a Ihowa, (no te mea e mau tonu ana
tana mahi tohu,) i nga wa e meinga ai
ratou e Rawiri hei kai whakamoemiti
mana. Na, whakatangi ana nga tohu-
nga i nga tētere ki to ratou aroaro, me
te tu ano a Iharaira katoa.
7 I whakatapua ano hoki e Horomona
a waenganui o te marae i mua i te whare
o Ihowa; i tukua hoki e ia ki reira nga
tahunga tinana, me te ngako o nga
whakamarietanga: he iti hoki no te
aata parahi i hangā e Horomona hei
meatanga mo nga tahunga tinana, mo
nga whakahere toto-kore, mo nga ngako.
8 ¶ I whakaritea ano hoki te hakari
i taua wa e Horomona ratou ko Iharaira
katoa, e whitu nga ra, nui atu te huihui,
no te haerenga atu ki Hamata tae noa
ki te awa o Ihipa.
9 Na, i te waru o nga ra he huihuinga
nui na ratou: e whitu noki nga ra i taia
ai e ratou te kawa o te aata, a, e whitu
nga ra o te hakari.
10 I te rua tekau ma toru o nga ra o
te whitu o nga marama ka ungā atu e
ia te iwi ki o ratou teneti, koa tonu *ratou*,
pai tonu nga ngakau i te pai i meinga e
Ihowa ki a Rawiri, ki a Horomona, ki
tona iwi ano hoki ki a Iharaira.
11 Na, kua oti i a Horomona te whare
o Ihowa, me te whare o te kingi, na,
nga mea katoa i puta mai ki te ngakau
o Horomona kia mahia i roto i te whare
o Ihowa, ki tona whare ake ano hoki,
oti pai ana i a ia.
12 ¶ Na, ka puta mai a Ihowa ki a
Horomona i te po, a ka mea ki a ia, Kua
rongo ahau i to inoi, kua whiriwhiria
ano e ahau tenei wahi maku, hei whare
patunga tapu.
13 Ki te tutakina e ahau te rangi, a
kahore he ua, ki te whakahaua ranei e
ahau nga mawhitiwhiti kia kai i te
whenua, ki te ungā ranei e ahau tetahi
mate uruta ki roto ki toku iwi;
14 Heoi ki te whakaiti toku iwi i a
ratou, (he mea karanga nei hoki ratou ki
toku ingoa,) ki te inoi mai, a ka rapu
i toku mata, ka tahuri mai i o ratou ara
he; katahi ahau ka whakarongo mai
i te rangi, ka muru i to ratou hara,
ka whakaora i te mate o to ratou
whenua.
15 Ko tenei ka titiro mai oku kanohi,
ka tahuri mai ano oku taringa ki nga
mea e inoia ana ki tenei wahi.
16 He mea whiriwhiri nei hoki, he
mea whakatapu naku inaianei tenei
whare, hei waihotanga iho mo toku
ingoa, a, ake ake ake; ko reira ano hoki
oku kanohi, me toku ngakau, i nga ra
katoa.
17 Na, ko koe, ki te rite tou haere ki
toku aroaro ki te haere o to pāpā, o Ra-
wiri, ki te mahia nga mea katoa i wha-
kahaua atu nei e ahau ki a koe, ki te
puritia e koe aku tikanga me aku wha-
karitenga,
18 Katahi ahau ka whakapumau i te
torona o tou kingitanga, ka pera ano
me taku kawenata ki to pāpā ki a Ra-
wiri, *i a au* ra i mea, E kore e whaka-
korea he tangata mau hei kawana mo
Iharaira.
19 Tena ko tenei ka tahuri atu koutou
a ka whakarere i aku tikanga, me aku

whakahaunga ka hoatu nei e ahauki to
koutou aroaro, a ka haere koutou, ka
mahi ki nga atua ke, ka koropiko hoki
ki a ratou;
20 Katahi o ratou pakiaka ka unuhia
ake e ahau i toku oneone i hoatu nei e
ahau ki a ratou, a, tenei whare i whaka-
tapua nei e ahau mo toku ingoa, ka aki-
ritia atu e ahau i toku aroaro, a ka mei-
nga hei whakatauki, hei taunutanga i
roto i nga iwi katoa.
21 Na, tenei whare e tiketike nei, ka
ai hei miharotanga ma nga tangata katoa
e haere ana i tona taha; a ka mea ratou,
Na te aha tenei mea i meatia ai e Ihowa
ki tenei whenua, ki tenei whare?
22 Na, ka korerotia mai, Mo ratou i
whakarere i a Ihowa i te Atua o o ratou
mātua i whakaputa mai nei i a ratou i
te whenua o Ihipa, mo ratou i tango ki
nga atua ke, a koropiko ana ki a ratou,
mahi ana ki a ratou: no reira i kawea
mai ai e ia tenei he katoa ki a ratou.

UPOKO 8.

NA, i te mutunga o nga tau e rua
tekau i hangā ai e Horomona te
whare o Ihowa, me tona whare ano
hoki.
2 Na, nga pa i homai e Hurama ki a
Horomona, hangā ana aua *pa* e Horo-
mona, whakanohoia ana e ia nga tama-
riki a Iharaira ki reira.
3 Na, haere ana a Horomona ki Ha-
mata-topa, hinga ana a reira i a ia.
4 I hangā ano e ia a Taramoro i te
koraha, me nga pa taonga katoa i ha-
ngā nei e ia ki Hamata.
5 I hangā ano e ia a Pete-horono ki
runga, me Pete-horono ano ki raro; he
pa kapi tonu i te taiepa, i nga keti, i nga
tutaki.
6 Me Paarata, me nga pa taonga katoa
a Horomona, me nga pa hariata, me nga
pa hoia eke hoiho, me nga mea katoa
i hiahia ai a Horomona kia hangā
ki Hiruharama, ki Repanona, ki te
whenua katoa o tona kingitanga.
7 ¶ Te hunga katoa i mahue o nga
Hiti o nga Amori, o nga Perihi, o nga
Hiwi, o nga Iepuhi, ehara nei i a Iha-
raira,
8 Ko a ratou tamariki i toe nei i muri
i a ratou ki te whenua, he mea kihai i
ngaro i nga tamariki a Iharaira, meinga
ana ratou e Horomona hei homai takoha,
a mohoa noa nei.
9 Na, nga tamariki a Iharaira, kihai a
Horomona i mea i etahi o ratou hei po-
nonga mo tana mahi; engari hei tangata
whawhai ratou, hei rangatira mo ana ra-
ngatira, hei rangatira ano mo ana ha-
riata, mo ona hoia eke hoiho.
10 Ko nga rangatira ano enei o nga
kai tohutohu a Kingi Horomona, e rua
rau e rima tekau, hei rangatira mo te
iwi.
11 ¶ A, i kawea mai ano e Horomona
te tamahine a Parao i roto i te pa o Ra-
wiri ki te whare i hangā e ia mona. I
mea hoki ia, Kaua taku wahine e noho
ki te whare o Rawiri kingi o Iharaira;
e tapu ana hoki *nga wahi* i tae atu ai te
aaka o Ihowa.
12 ¶ Katahi ka whakaekea e Horo-
mona nga tahunga tinana ma Ihowa ki
runga ki te aata o Ihowa i hangā nei e
ia ki mua i te whakamahau,
13 Te mea o tenei ra, o tenei ra; rite
tonu te whakaeke ki ta Mohi i whaka-
hau ai, i nga hapati, i nga kowhititanga
marama, i nga hakari nui, e toru nga
meatanga i te tau, *ara*, i te hakari taro
rewena-kore, i te hakari o nga wiki,
i te hakari whare tihokahoka.
14 ¶ I whakatikaia ano e ia ta tona
pāpā, ta Rawiri i whakarite ai, ko nga
wehenga o nga tohunga ki ta ratou
mahi, a, ko nga Riwaiti ki nga mea hei
maharatanga iho ma ratou, ki te wha-
kamoemiti, ki te minita ki te aroaro o
nga tohunga, ki nga meatanga o tenei
ra, o tenei ra: ko nga kai tiaki kuwaha
ano hoki, o ratou wehenga ki tenei ku-
waha, ki tenei kuwaha; ko te mea hoki
tena i whakahaua e Rawiri e ta te Atua
tangata.
15 Kihai hoki i mahue i a ratou te
whakahau a te kingi ki nga tohunga, ki
nga Riwaiti, mo nga mea katoa, mo nga
taonga ano hoki.
16 Na, kua rite noa ake i a Horomona
te mahi katoa, i mua ake ano i te rangi
i whakaturia ai te whare o Ihowa, a oti
noa. Na, kua tino oti te whare o
Ihowa.
17 ¶ Katahi ka haere a Horomona
ki Ehiono-kepere, ki Eroto ano hoki
ki te taha o te moana i te whenua o
Eroma.
18 Na, ka ungā mai ana tangata e
Hurama ki a ia hei kawe mai i nga kai-
puke, me etahi tangata e mohio ana ki
te moana, a, rere ana ratou ko nga ta-
ngata o Horomona ki Opira, tangohia
mai ana e ratou he koura e wha rau e
rima tekau nga taranata, kawea mai ana
e ratou ki a Kingi Horomona.

UPOKO 9.

A TE rongonga o te Kuini o Hepa ki a, te rongo o Horomona, ka haere mai ia ki te whakamatau i a Horomona ki nga kupu pakeke ki Hiruharama. Nui atu hoki te tira, he kamera ano hoki e waha ana i nga mea kakara, i tona nui o te koura, i te kohatu utu nui. A, tona taenga mai ki a Horomona, ka korerotia e ia ki a ia nga mea katoa i roto i tona ngakau.

2 A, whakaaturia ana e Horomona ki a ia te tikanga o ana kupu katoa, kahore he kupu i ngaro i a Horomona, i kore te whakaatu ki a ia.

3 A, te kitenga o te Kuini o Hepa i te mohiotanga o Horomona, i te whare ano hoki i hangā e ia,

4 I te kai o tana tepu, i te nohoanga iho o ana tangata, i te turanga o ana kai mahi, i o ratou kakahu, i ona kai riringi waina, me o ratou kakahu, i tona pikitanga i piki atu ai ia ki te whare o Ihowa, na, kore ake he wairua i roto i a ia.

5 Na, ko tana meatanga atu ki te kingi, Pono tonu nga mea i rongo ai ahau i toku whenua mo au korero, mo tou mohiotanga.

6 Heoi kihai ahau i whakapono ki ā ratou korero, a tae noa mai ahau, kite noa oku kanohi. Nana, kihai te hawhe o te nui o tou mohiotanga i korerotia mai ki a au: nui atu tau i te rongo i rongo ai ahau.

7 Ano te hari o o tangata, te hari o o pononga nei e tu tonu nei i tou aroaro, e whakarongo nei ki tou mohiotanga!

8 Kia whakapaingia a Ihowa tou Atua i whakaahureka mai nei ki a koe, i homai nei i a koe ki runga ki tona torona, hei kingi ma Ihowa, ma tou Atua; he aroha no tou Atua ki a Iharaira, he mea ano kia whakapumautia ai ratou ake ake ake, koia koe i meinga ai e ia hei kingi mo ratou, hei mahi i te whakarite whakawa, i te tika.

9 Na, homai ana e ia ki te kingi kotahi rau e rua tekau nga taranata koura, tona tini ano hoki o nga mea kakara, me nga kohatu utu nui; kahore ano hoki he mea kakara hei rite mo enei i homai nei e te Kuini o Hepa ki a Kingi Horomona.

10 Na, nga tangata o Hurama, ratou ko nga tangata o Horomona, i kawea mai ai te koura i Opira, i kawea mai ano e ratou nga rakau aramuka, me nga kohatu utu nui.

11 Na, ka hangā aua rakau aramuka e te kingi hei huarahi ki te whare o Ihowa, ki te whare ano hoki o te kingi, hei hāpa ano hoki, hei hatere, hei mea ma nga kai waiata: kahore ano hoki i kitea he pera i mua i te whenua o Hura.

12 Na, ka homai e Kingi Horomona ki te kuini o Hepa nga mea katoa i pai ai ia, ana hoki i tono ai, ki runga ake i nga mea i kawea mai e ia ki te kingi. Katahi ia ka tahuri, a, haere ana ratou ko ana tangata ki tona whenua.

13 ¶ Na, te taimaha o te koura i tae mai ki a Horomona i te tau kotahi, e ono rau e ono tekau ma ono nga taranata koura.

14 Tera ano etahi atu, ko nga mea i kawea mai e nga kai rapu taonga, e nga kai hokohoko. I kawea mai ano he koura, he hiriwa, e nga kingi katoa o Arapia, e nga kawana o te whenua, ki a Horomona.

15 ¶ Na, ka hangā e Kingi Horomona etahi pukupuku, e rua nga rau, he mea patu te koura; e ono rau nga *hekere* o te koura patu i meatia ki te pukupuku kotahi.

16 Me etahi pukupuku iti iho, e toru nga rau, he mea patu ano te koura: e toru rau nga *hekere* koura i meatia ki te pukupuku kotahi: a, whakatakotoria ana aua mea e te kingi ki te whare o te ngahere o Repanona.

17 I hangā ano hoki e te kingi tetahi torona nui ki te rei, whakakikoruatia iho e ia ki te koura para-kore.

18 A, e ono nga kaupae ki te torona, me te turanga waewae ano, he mea koura, he mea hono ki te torona, me nga okiokinga ano i te wahi e nohoia ana, i tetahi taha, i tetahi taha, a, e rua nga raiona e tu ana i te taha o nga okiokinga.

19 Kotahi tekau ma rua hoki nga raiona i reira e tu ana i tetahi taha, i tetahi taha, i runga i nga kaupae e ono. Kahore he mea pera i hangā i tetahi atu rangatiratanga.

20 ¶ Na, nga oko inu katoa a Kingi Horomona, he koura kau; me nga oko katoa o te whare o te ngahere o Repanona, he koura para-kore; kahore he mea hiriwa; kihai tera i kiia he mea nui i nga ra o Horomona.

21 I rere hoki nga kaipuke a te kingi ki Tarahihi i roto i o nga tangata a Hurama: kotahi te ūnga mai i nga tau e toru o nga kaipuke o Tarahihi, hei kawe mai i te koura, i te hiriwa, i te rei, i nga api, me nga pikoki.

22 Na, nui atu a Kingi Horomona i

nga kingi katoa o te whenua, te whai
taonga, te mohio.
23 ¶ I whaia mai ano a Horomona e
nga kingi katoa o te whenua, kia rongo
ai ratou i tona mohiotanga i homai nei
e te Atua ki tona ngakau;
24 Me te kawe mai ano ratou i tana
hakari, i tana hakari, i nga oko hiriwa, i
nga oko koura, i nga kakahu, i nga
mea mo te whawhai, i nga mea kakara,
i nga hoiho, i nga muera, he mea tatau
a tau tonu.
25 ¶ Na, e wha mano nga turanga a
Horomona mo nga hoiho, mo nga ha-
riata, tekau ma rua mano ano hoki nga
kai noho hoiho, waiho ana e ia ki nga
pa hariata, ki te kingi ano hoki ki Hiru-
harama.
26 ¶ Na, ko ia hei kingi mo nga ki-
ngi katoa, o te awa atu, a tae noa ki te
whenua o nga Pirihitini, ki te rohe ra
ano ki Ihipa.
27 Na, meinga ana te hiriwa o Hiru-
harama e te kingi kia rite ki nga ko-
hatu; i meinga ano hoki e ia nga hita
kia rite ki nga hikamora i te raorao te
tini.
28 A, i kawea mai ano he hoiho mo
Horomona i Ihipa, i nga whenua katoa
ano hoki.
29 ¶ Na, era atu meatanga a Horo-
mona, o mua, o muri, kahore ianei i
tuhituhia ki te pukapuka a Natana po-
ropiti, ki te poropitanga ano hoki a
Ahia Hironi, ki nga kitenga ano o Iro
matakite i nga mea mo Ieropoama tama
a Nepata?
30 Na, te kingitanga o Horomona ki
Hiruharama, ki a Iharaira katoa ano
hoki, e wha tekau nga tau.
31 Na, kua moe a Horomona ki ona
mātua, a, tanumia ana ki te pa o tona
pāpā o Rawiri, a, ko tana tama ko Re-
hopoama hei kingi i muri i a ia.

UPOKO 10.

NA ka haere a Rehopoama ki He-
keme: kua tae mai hoki a Iharaira
katoa ki Hekeme ki te whakakingi i
a ia.
2 A, te rongonga o Ieropoama tama a
Nepata; i Ihipa na ano hoki ia, (i rere
hoki ia ki reira i te aroaro o Kingi Ho-
romona,) na, hoki mai ana a Ieropoama
i Ihipa;
3 Na, ka tono tangata atu ratou ki te
tiki i a ia. A ka haere a Ieropoama ra-
tou ko Iharaira katoa, ka korero ki a
Rehopoama, ka mea,
4 He pakeke te ioka i meatia e to pāpā
ki a matou: na, mau e whakamāmā ake
te mahi pakeke a tou pāpā, me tana
ioka taimaha i meatia e ia ki a matou, a
ka mahi matou ki a koe.
5 Na, ko tana meatanga atu ki a ratou,
Kia toru ake ra, ka hoki mai koutou ki
a au. Na, haere ana te iwi.
6 ¶ Katahi ka runanga a Kingi Reho-
poama ki nga kaumatua i tu i te aroaro
o tona pāpā, o Horomona, i a ia i te ora,
ka mea, Tena koa ki ta koutou whaka-
aro te kupu hei whakahokinga atu
maku ki tenei iwi?
7 Na, ka korero mai ratou ki a ia, ka
mea, Ki te mea ka pai tau ki tenei iwi,
a ka whakamanawareka koe i a ratou, a
ka pai nga korero e korerotia e koe ki a
ratou, na, ko ratou hei pononga mau i
nga ra katoa.
8 Heoi whakarerea ake e ia te whaka-
aro i whakatakotoria mai mana e nga
kaumatua, a, runanga ana ki nga tai-
tamariki i kaumatua ngatahi nei me ia,
i tu nei ki tona aroaro.
9 I mea ia ki a ratou, Ki ta koutou
whakaaro me pehea te kupu e whaka-
hoki atu ai tatou ki tenei hunga i korero
mai nei ki a au, i mea mai nei, Whaka-
māmākia ake te ioka i meatia mai e to
pāpā ki a matou?
10 Na, ko te meatanga atu ki a ia a
nga taitamariki i kaumatua ngatahi nei
me ia, ka mea atu, Kia penei to ki atu
ki tenei hunga i korero mai ra ki a koe,
i mea ra, I whakataimahatia e to pāpā
to matou ioka, na, kia māmā mai tau ki
a matou, kia penei to ki atu ki a ratou,
Taku *maihao* iti, ka nui atu i te hope o
toku pāpā.
11 Na, i whakawahā e toku pāpā he
ioka taimaha ki a koutou; me tapiri ia
e ahau tetahi atu mea ki to koutou ioka;
he wepu ta toku pāpā hei whiu mo kou-
tou; taku ia he kopiona.
12 ¶ Na, kua tae mai a Ieropoama ra-
tou ko te iwi katoa ki a Rehopoama i te
toru o nga ra; ko ta te kingi hoki tena
i korero ai, i a ia ra i mea, Hoki mai ki
a au i te toru o nga ra.
13 A, pakeke tonu ta te kingi i wha-
kahoki mai ai; whakarerea ake e Reho-
poama te whakaaro a nga kaumatua.
14 A, rite tonu ki ta nga taitamariki
whakaaro tana i korero ai ki a ratou: i
mea ia, I whakataimahatia to koutou
ioka e toku pāpā; me tapiri atu ano ia
e ahau tetahi atu wahi: he wepu ta
toku pāpā hei whiu mo koutou; taku ia
he kopiona.
15 Heoi kihai i whakarongo te kingi

ki ta te iwi; na te Atua hoki te take,
kia mana ai tana kupu i korero ai a
Ihowa, i whakapuakina mai nei e Ahia
Hironi ki a Ieropoama tama a Nepata.
16 ¶ A, te kitenga o Iharaira katoa
kihai te kingi i whakarongo ki ta ratou,
na, ka whakahokia mai e te iwi ki te
kingi; ka mea ratou, Ko te aha ianei
ta matou wahi i roto i a Rawiri? kahore
nei hoki o tatou wahi tupu i roto i te
tama a Hehe: ki o koutou teneti, e
Iharaira! na, kia whai kanohi koe ki
tou whare, e Rawiri! Na, haere ana a
Iharaira katoa ki tona teneti, ki tona
teneti.
17 Ko nga tamariki ia a Iharaira e
noho ana ki nga pa o Hura, ko Rehopo-
ama hei kingi mo ratou.
18 Na, ka tono a Kingi Rehopoama i
te rangatira takoha, i a Hatorama; a,
akina ana ia e nga tamariki a Iharaira
ki te kohatu, a mate iho ia. Na, hohoro
tonu te eke o Kingi Rehopoama ki runga
ki tona hariata, a, rere ana ki Hiru-
harama.
19 Na, whakatangata ke ana a Iha-
raira ki te whare o Rawiri, a taea noatia
tenei ra.

UPOKO 11.

NA, kua tae a Rehopoama ki Hiru-
harama, a huihuia ana e ia te
whare o Hura, raua ko Peniamine, kotahi
rau e waru tekau nga mano; he hunga
whiriwhiri, he hunga whawhai, hei
whawhai ki a Iharaira, kia hoki ai te
kingitanga ki a Rehopoama.
2 Na, ko te putanga mai o te kupu a
Ihowa ki a Hemaia tangata a te Atua;
i mea ia,
3 Korero atu ki a Rehopoama tama a
Horomona kingi o Hura, ki a Iharaira
katoa ano hoki i a Hura, i a Peniamine,
mea atu,
4 Ko te kupu tenei a Ihowa, Kei ha-
ere koutou ki runga, kei whawhai kou-
tou ki o koutou tuakana. Hoki atu
koutou ki tona whare, ki tona whare;
naku hoki tenei mea. Na, rongo tonu
ratou ki nga kupu a Ihowa, a hoki ana,
kihai i haere ki te whawhai ki a Iero-
poama.
5 ¶ Na, ka noho a Rehopoama ki Hi-
ruharama, a hangā ana e ia etahi pa
tiaki ki Hura.
6 Nana hoki i hanga a Pete-rehema, a
Etema, a Tekoa,
7 A Pete-turu, a Hoko, a Aturama,
8 A Kata, a Mareha, a Tiwhi,
9 A Aroraima, a Rakihi, a Ateka,
10 A Toraha, a Atarono, a Heperona.
I Hura enei raua ko Peniamine, he pa
taiepa.
11 I hangā ano e ia kia kaha etahi pa
taiepa, whakawhiwhi rawa ki te ranga-
tira mo roto, ki tona nui ano hoki o te
kai, o te hinu, o te waina,
12 Ki nga pukupuku, ki nga tao ano
hoki i roto i tenei pa, i tenei pa; no ka
tino kaha rawa; i a ia hoki a Hura raua
ko Peniamine.
13 ¶ Na, nga tohunga me nga Riwaiti
puta noa i a Iharaira, haere mai ana
ratou ki a ia i o ratou rohe katoa.
14 I whakarerea hoki e nga Riwaiti o
ratou wahi i nga pa, me o ratou kāinga
ake, a, haere ana ki Hura, ki Hiruhara-
ma: i peia hoki ratou e Ieropoama ratou
ko ana tama, kei mahi tohunga ratou ki
a Ihowa.
15 I whakaritea ano e ia etahi tohunga
māna ki nga wahi tiketike, ki nga re-
wera, ki nga kuao kau i hangā e ia.
16 Na, i muri i a ratou ko te hunga o
nga iwi katoa o Iharaira i homai nei i o
ratou ngakau ki te rapu i a Ihowa Atua
o Iharaira, haere mai ana ratou ki Hiru-
harama ki te mea patunga tapu ki a
Ihowa, ki te Atua o o ratou mātua.
17 Na, he mea whakau ratou i te ki-
ngitanga o Hura, he whakakaha hoki i
a Rehopoama tama a Horomona, e toru
nga tau: e toru hoki nga tau i haere ai
ratou i te ara o Rawiri raua ko Horo-
mona.
18 ¶ Na, ka tangohia e Rehopoama
hei wahine mana a Maharata tamahine
a Terimoto tama a Rawiri, raua ko Api-
haira tamahine a Eriapa tama a Hehe;
19 Na, ana tamariki i whanau i tenei;
ko Ieuhu, ko Hemaria, ko Tahama.
20 A, i muri i tenei wahine ka tango-
hia e ia ko Maaka tamahine a Apoha-
rama. Na, ana tamariki i whanau i
tenei; ko Apia, ko Atai, ko Tita, ko
Heromiti.
21 Na, ko Maaka tamahine a Apoha-
rama ta Rehopoama i matenui ai o ana
wahine katoa, o ana wahine iti ano
hoki: kotahi tekau ma waru hoki nga
wahine i tangohia e ia, e ono tekau nga
wahine iti; a, e rua tekau ma waru ana
tamariki i whanau, e ono tekau nga
tamahine.
22 Na, ka meinga e Rehopoama ko
Apia tama a Maaka hei upoko, hei ra-
ngatira, i roto i ona tuakana, teina; ko
ia hoki tana i mea ai hei kingi.
23 Na, ka mahi tupato ia, a, whaka
mararatia atu ana e ia ana tamariki ki

nga whenua katoa o Hura, o Peniamine, ki nga pa taiepa katoa: nui atu hoki te kai i hoatu e ia ki a ratou. Hiahia tonu ano ia kia tokomaha ana wahine.

UPOKO 12.

NAWAI a, ka u te kingitanga o Rehopoama, a ka whai kaha ia, whakarerea ake e ia te ture a Ihowa, e ratou tahi ano ia ko Iharaira katoa.
2 Na, i te rima o nga tau o Kingi Rehopoama ka haere mai a Hihaka kingi o Ihipa ki Hiruharama; kua whakakeke nei hoki ratou ki a Ihowa.
3 Kotahi tekau ma rua rau ana hariata, e ono tekau mano nga hoia eke hoiho, kahore hoki he tauanga o te hunga i haere tahi mai i a ia i Ihipa; ko nga Rupimi, ko nga Hukiimi ko nga Etiopiana.
4 Na, kua riro i a ia nga pa taiepa o Hura, a, haere mai ana ki Hiruharama.
5 ¶ Katahi a Hemaia poropiti ka haere mai ki a Rehopoama, ki nga rangatira o Hura i huihui mai nei ki Hiruharama i te wehi i a Hihaka, a ka mea ki a ratou, Ko te kupu tenei a Ihowa. Na koutou ahau i whakarere, na, ka whakarerea atu koutou e ahau ki te ringa o Hihaka.
6 Na, ko te whakaitinga o nga rangatira o Iharaira ratou ko te kingi i a ratou, ka mea, He tika ta Ihowa.
7 A, te kitenga o Ihowa kua whakaiti ratou i a ratou, ka puta mai te kupu a Ihowa ki a Hemaia; i mea ia, Kua whakaiti nei ratou i a ratou, e kore ratou e hunā e ahau; ka hoatu ano e ahau ki a ratou he oranga, he mea iti nei; e kore ano hoki taku riri e ringitia ki Hiruharama e te ringa o Hihaka.
8 Otiia ka meinga ratou hei pononga mana, a ka mohio ratou ki taku mahi, ki te mahi ano hoki a nga kingitanga o nga whenua.
9 Na, haere mai ana a Hihaka kingi o Ihipa ki Hiruharama, tangohia ana e ia nga taonga o te whare o Ihowa, me nga taonga o te whare o te kingi: riro katoa ana i a ia: tangohia ana ano e ia nga pukupuku koura i hangā nei e Horomona.
10 Katahi ka hangā e Kingi Rehopoama etahi pukupuku parahi hei whakakapi mo era, a, tukua atu ana e ia ki te ringaringa o te rangatira o nga kai tiaki, i tiaki nei i te tatau o te whare o te kingi.
11 Na, i te wa e haere ai te kingi ki te whare o Ihowa, ka haere mai nga kai tiaki ki te tiki mai, a, whakahokia atu ana e ratou ki te whare o nga kai tiaki.
12 Na, i a ia ka whakaiti nei i a ia, ka tahuri atu te riri a Ihowa i a ia, kihai hoki ia i mea kia whakangaromia rawatia ai: he pai ano hoki nga meatanga ki a Hura.
13 ¶ Na, kua u a Kingi Rehopoama ki Hiruharama hei kingi: e wha tekau ma tahi hoki nga tau o Rehopoama i a ia ka meinga hei kingi, a, kotahi tekau ma whitu nga tau i kingi ai ia ki Hiruharama, ki te pa i whiriwhiria e Ihowa i roto i nga iwi katoa o Iharaira hei waihotanga iho mo tona ingoa. Na, te ingoa o tona whaea ko Naama, he Amoni.
14 He kino ano hoki tana mahi; kihai hoki i whakatikaia e ia tona ngakau ki te rapu i a Ihowa.
15 Na, nga meatanga a Rehopoama, o mua, o muri, kahore ianei i tuhituhia ki te pukapuka a Hemaia poropiti, ki ta Iro matakite ano hoki, kei reira nei nga korero whakapapa? Na, he whawhai ano ta Rehopoama raua ko Ieropoama ki a raua i nga ra katoa.
16 Na, kua moe a Rehopoama ki ona mātua, a, tanumia iho ki te pa o Rawiri, a, ko Apia ko tana tama hei kingi i muri i a ia.

UPOKO 13.

NO te tekau ma waru o nga tau o Kingi Ieropoama i kingi ai a Apia ki a Hura.
2 A, e toru nga tau i kingi ai ia ki Hiruharama. Na, te ingoa o tona whaea ko Mikaia, he tamahine na Uriere o Kipea. A, he whawhai ano ta Apia raua ko Ieropoama ki a raua.
3 Na, ka whakatikaia nga ngohi e Apia; tana ope, he hunga maia mo te whawhai, e wha rau nga mano, he hunga whiriwhiri. I whakatikaia ano e Ieropoama *ana* ngohi hei whawhai ki a ia; e waru rau mano ana, he hunga whiriwhiri, he marohirohi, he toa.
4 ¶ Na, ka whakatika a Apia ki runga ki Maunga Temaraima, ki tera i Maunga Eperaima, a ka mea, Whakarongo mai ki a au, e Ieropoama, ratou ko Iharaira katoa.
5 Kaua ranei koutou e mohio, he mea homai na Ihowa Atua o Iharaira te kingitanga o Iharaira ki a Rawiri, he mea oti tonu mai ki a ia, ratou ko ana tama, i runga ano i te kawenata tote?
6 Na, te whakatikanga ake o Iero-

poama tama a Nepata, he pononga ano
na Horomona tama a Rawiri, kei te
whakakeke ki tona ariki.
7 Na, ko te huihuinga mai o etahi
tangata wairangi, he tamariki na Periara,
ki a ia, kua whai kaha ratou ki te tutu ki
a Rehopoama tama a Horomona, i te
mea he taitamariki a Rehopoama, e
ngawari ana tona ngakau, a kihai i kaha
i a ratou.
8 Na, e mea ana tena koutou kia whaka-
tenetene koutou ki te kingitanga o Ihowa
i te ringaringa o nga tama a Rawiri; he
nui ano hoki to koutou huihui, he kuao
kau koura ano hoki o koutou, he mea
hanga na Ieropoama hei atua mo
koutou.
9 He teka ianei kua peia e koutou nga
tohunga o Ihowa, nga tama a Arona,
ratou ko nga Riwaiti; a, whakatohu-
ngatia ana e koutou etahi tohunga, pera
ana *koutou* me nga iwi o nga whenua?
Na, te tangata e haere mai ana ki te
whakatohunga i a ia ki te puru, ki te
tamaiti a te kau, ki nga hipi toa e
whitu, hei tohunga ano ia mo nga mea
ehara nei i te atua.
10 Ko matou ia, ko Ihowa to matou
Atua, kihai hoki matou i whakarere i a
ia. Na, nga tohunga e minita nei ki a
Ihowa, he tama ratou na Arona; kei *ta
ratou* mahi ano hoki nga Riwaiti.
11 Kei te tahu ano ratou i nga tahu-
nga tinana ki a Ihowa i tenei ata, i tenei
ata, i tenei ahiahi, i tenei ahiahi, i te
whakakakara reka ano hoki; *kei te mea*
ano i te taro aroaro ki runga ki te tepu
para-kore, i te turanga rama koura ano
hoki, me ona rama, hei tahu i tenei
ahiahi, i tenei ahiahi. E mau ana ano
hoki i a matou nga mea a Ihowa a to
matou Atua; ko koutou ia kua whaka-
rere i a ia.
12 Na, tenei kei a matou te Atua hei
rangatira, me ona tohunga ano, me nga
tētere tangi nui, hei whakatangi i te
whawhai ki a koutou. E nga tamariki a
Iharaira, kaua e whawhai ki a Ihowa ki
te Atua o o koutou mātua; e kore hoki e
taea e koutou.
13 ¶ Na ka meinga e Ieropoama he
pehipehi kia haere awhio atu ki muri i a
ratou. Na, ko ratou ki te aroaro o
Hura, a ko te pehipehi ki muri i a ratou.
14 Te tahuritanga mai o Hura, na, e
tauria mai ana a mua, a muri o ratou.
Na, karanga ana ratou ki a Ihowa, a,
whakatangi ana nga tohunga i nga
tētere.
15 Katahi ka hamama nga tangata o
Hura. A, te hamamatanga o nga
tangata o Hura, na, patua iho e te Atua
a Ieropoama ratou ko Iharaira katoa i
te aroaro o Apia ratou ko Hura.
16 Na, rere ana nga tamariki a Iha-
raira i te aroaro o Hura, a, homai ana
ratou e te Atua ki o ratou ringa.
17 Patua iho ratou e Apia ratou ko
tona iwi, he nui te parekura. Na,
hinga ana o Iharaira, he mea patu, e
rima rau mano, he hunga whiriwhiri.
18 Na, kua riro ki raro nga tamariki a
Iharaira i taua wa; a ka kaha nga
tamariki a Hura, no ratou i okioki ki a
Ihowa ki te Atua o o ratou mātua.
19 Ka, ka whaia a Ieropoama e Apia,
a ka riro mai etahi o ana pa i a ia, a
Pete-ere me ona pa ririki, a Tehana me
ona pa ririki, a Eperaina me ona pa ririki.
20 A, kihai a Ieropoama i whai kaha
ano i nga ra o Apia, a, patua ana ia e
Ihowa, mate ake.
21 ¶ Na, ka kaha haere a Apia. I
tangohia ano hoki e ia etahi wahine
mana kotahi tekau ma wha, a whanau
ake, e rua tekau ma rua nga tamariki
tane, kotahi tekau ma ono nga kotiro.
22 Na, era atu meatanga a Apia, me
ona ara, me ana kupu, kei te tuhituhi i
roto i nga korero a Iro poropiti.

UPOKO 14.

NA, kua moe a Apia ki ona mātua, a,
tanumia iho ki te pa o Rawiri. Na,
ko Aha ko tana tama te kingi i muri i a
ia. I ona ra i ata takoto te whenua,
kotahi tekau nga tau.
2 Na, he pai, he tika, nga mahi a Aha
ki te titiro a Ihowa, a tona Atua.
3 I whakakahoretia hoki e ia nga aata
o nga *atua* ke, me nga wahi tiketike: i
wawahia hoki e ia nga pou karakia-
tanga; tuakina ana e ia nga ngahere
4 I mea ano ia ki a Hura kia rapu
ratou i a Ihowa i te Atua o o ratou
mātua, kia mahia ano hoki te ture me te
whakahaunga.
5 I whakakahoretia atu ano hoki e ia i
roto i nga pa katoa o Hura nga wahi
tiketike, me nga whakapakoko: a, i ata
takoto te kingitanga i tona aroaro.
6 ¶ I hangā ano e ia etahi pa taiepa
ki Hura; i ata takoto hoki te whe-
nua, kahore hoki ona whawhai, i aua
tau; na Ihowa hoki ia i mea kia whai
tānga manawa.
7 Koia ia i mea ai ki a Hura, Tatou ka
hanga i enei pa, i te taiepa hoki, a taka
noa, i nga pourewa, i nga tatau, i nga
tutaki, i te mea kei to tatou nei aroaro te

whenua: i rapua hoki e tatou a Ihowa
to tatou Atua; rapua ana ia e tatou, na,
kua meinga nei e ia kia ta o tatou
manawa i tetahi taha, i tetahi taha. Na,
hangā ana e ratou, a oti pai ana ta
ratou.
8 Na, he hoia ano ā Aha, he hunga
hapai i te whakangungu rakau, i te
matia; o Hura, e toru rau nga mano; o
Peniamine, he hunga hapai i te puku-
puku, he hunga kukume kopere, e rua
rau e waru tekau nga mano; he hunga
marohirohi enei katoa, he toa.
9 ¶ Na, ko te haerenga mai o Tera
o Etiopia ki a ratou, tana ope kotahi
mano nga mano, e toru rau nga hariata.
Haere mai ana ia ki Mareha.
10 Katahi ka puta mai a Aha ki te tu
i a ia, a, whakatakotoria ana e raua a
raua ngohi ki Raorao Tepata, ki Mareha.
11 Na, ko te karangatanga a Aha ki a
Ihowa, ki tona Atua; i mea ia, E Ihowa,
he mea noa iho ki a koe te piki turanga,
ahakoa nui, ahakoa he hunga kahore he
kaha. Awhinatia mai matou e Ihowa, e
to matou Atua; ko koe hoki to matou
okiokinga atu; nou hoki te ingoa i haere
mai ai matou ki tenei huihuinga tangata.
E Ihowa, ko koe to matou Atua; kei
pehia tau e te tangata.
12 Na, patua iho nga Etiopiana e
Ihowa i te aroaro o Aha, i te aroaro ano
hoki o Hura. Na, rere ana nga Etio-
piana.
13 Na, ka whaia ratou e Aha ratou
ko ana tangata, a tae noa ki Kerara.
Na, kua hinga nga Etiopiana, kahore
hoki he whakaoranga ake mo ratou; i
whati hoki ratou i te aroaro o Ihowa, i
te aroaro ano hoki o tana ope; a, nui atu
nga taonga parakete i riro mai i a ratou.
14 Patua iho ano hoki e ratou nga pa
katoa i Kerara i tetahi taha, i tetahi
taha; i runga hoki i a ratou te wehi o
Ihowa. Pahuatia ana e ratou nga pa
katoa; he nui whakaharahara hoki te
taonga i roto.
15 I patua ano hoki e ratou nga teneti
o nga kararehe; tangohia ana e ratou
nga hipi, me nga kamera, tona tini; a
hoki ana ki Hiruharama.

UPOKO 15.

NA, kua tae iho te wairua o Ihowa
ki runga ki a Ataria tama a Orere.
2 Na, ko tana haerenga atu ki te wha-
katau i a Aha, ka mea ki a ia, Whaka-
rongo mai ki a au, e Aha ratou ko Hura
katoa, ko Peniamine; Kei a koutou a
Ihowa i te mea ko koutou kei a ia. Ki
te rapua hoki ia e koutou, e kitea ano ia
e koutou. Ki te whakarerea ano ia e
koutou ka whakarerea ano koutou e ia.
3 Na, ka maha nei nga ra kahore nei
te Atua pono i a Iharaira, kahore he
tohunga hei whakaako, kahore he ture.
4 Heoi i a ratou i te mate, ka tahuri
ratou ki a Ihowa Atua o Iharaira, rapu
ana ratou i a ia, a kitea ana ia e ratou.
5 Kahore hoki he maunga rongo i aua
wa, e haere atu ai tetahi, e haere mai ai
ranei; he nui hoki nga whakararuraru o
nga tangata katoa o nga whenua.
6 I tukitukia hoki tetahi iwi e tetahi
iwi, tetahi pa e tetahi pa; na te Atua
hoki ratou i whakararu ki nga aitua katoa.
7 Ko koutou ia, kia kaha; kaua o
koutou ringa e whakangoikore, no te mea
ka whai utu ano ta koutou mahi.
8 Te rongonga o Aha i enei kupu, i te
poropititanga ano hoki a Orere poropiti,
ka maia. Whakakahoretia atu ana e ia
nga whakapakoko whakarihariha puta
noa i te whenua o Hura raua ko Penia-
mine, i nga pa ano hoki o Maunga
Eperaima i riro mai i a ia. I whaka-
houtia ano hoki e ia te aata i mua i te
whakamahau o Ihowa.
9 Huihuia mai ana ano e ia a Hura
katoa raua ko Peniamine, me nga ma-
nene e noho ana i a ratou o roto o
Eperaima, o Manahe, o Himeona: i papa-
horo mai hoki enei ki a ia, tona tini, i
roto i a Iharaira, i to ratou kitenga kei a
ia a Ihowa tona Atua.
10 Na, huihui mai ana ratou ki Hiru-
harama i te toru o nga marama o te
tekau ma rima o nga tau o te kingitanga
o Aha.
11 Patua iho e ratou i taua wa ano hei
whakahere ma Ihowa etahi o nga mea i
riro mai i a ratou i te parekura, e whitu
rau nga kau, a, e whitu mano nga hipi.
12 Na, ka uru ratou ki te kawenata
kia whakapaua o ratou ngakau o ratou
wairua ki te rapu i a Ihowa, i te Atua o o
ratou mātua.
13 A, te tangata e kore e rapu i a
Ihowa Atua o Iharaira, kia whakamatea,
ahakoa iti, ahakoa rahi, ahakoa tane,
ahakoa wahine.
14 Nui atu to ratou reo ki te oati ki a
Ihowa; hamama ana, tangi ana nga
tētere me nga koronete.
15 Na, koa katoa a Hura ki taua oati;
i whakapaua hoki o ratou ngakau ki te
oati; riro pu ano hoki to ratou hiahia ki
te rapu i a ia. A, i kitea ano ia e ratou,
a ka meinga e Ihowa kia ta o ratou
manawa i tetahi taha, i tetahi taha.

16 ¶ Ko Maaka ano hoki ko te whaea
o Kingi Aha, whakamutua ake e ia tona
kuinitanga, mona i hanga i te whaka-
pakoko ki te ngahere; tapahia iho hoki
e Aha tana whakapakoko, tukia ana kia
ririki, tahuna ake ki te taha o Awa
Kitirono.
17 Otiia kihai i whakakorea nga wahi
tiketike i roto i a Iharaira. He ahakoa
ra, i tapatahi ano te ngakau o Aha i ona
ra katoa.
18 ¶ I kawea hoki e ia ki te whare o
te Atua nga mea i whakatapua e tona
pāpā, me nga mea i whakatapua e ia
ano, te hiriwa, te koura, me nga oko.
19 Na, kore ake he whawhai, a tae
noa ki te toru tekau ma rima o nga tau
o te kingitanga o Aha.

UPOKO 16.

I TE toru tekau ma ono o nga tau o te
kingitanga o Aha ka haere mai a
Paaha kingi o Iharaira, ki Hura, a,
hangā ana a Rama e ia, kia kaua ai
tetahi e tukua kia haere atu ranei, kia
haere mai ranei ki a Aha kingi o Hura.
2 Na, tangohia katoatia ana e Aha te
hiriwa me te koura i roto i nga taonga o
te whare o Ihowa, o te whare ano hoki o
te kingi, a hoatu ana e ia kia kawea ki a
Pene-harara kingi o Hiria, i Ramahiku
hoki ia e noho ana; i mea ia,
3 He kawenata ta taua, he pera ano
me ta toku pāpā raua ko to pāpā:
nana, te hiriwa, te koura i hoatu na e
ahau kia kawea ki a koe. Haere, wha-
katakā to kawenata ki a Paaha kingi o
Iharaira, kia haere atu ai ia i toku taha.
4 Na, rongo tonu a Pene-harara ki a Ki-
ngi Aha, a, tonoa ana e ia nga rangatira
o ana ope ki nga pa o Iharaira; patua iho
e ratou a Iiono, a Rana, a Apere-maima,
me nga pa taonga katoa o Napatari.
5 A ka rongo a Paaha, na, mutu ake
tana hanga i Rama, heoi ano tana ma-
hinga.
6 Katahi a Kingi Aha ka tiki i a Hura
katoa, a, taria atu ana e ratou nga
kohatu o Rama, me nga rakau o reira i
hangā nei e Paaha, a hungā ana ki aua
mea a Kepa raua ko Mitipa.
7 ¶ I taua wa ano ka haere a Hanani
te matakite ki a Aha kingi o Hura, a ka
mea ki a ia, Kua okioki na koe ki te
kingi o Hiria; kihai hoki koe i okioki ki
a Ihowa ki tou Atua, mo reira ka ma-
whiti atu te ope o te kingi o Hiria i roto
i tou ringa.
8 Nga Etiopiana, nga Rupimi, he teka
ianei he ope nui ratou, he maha noa atu
ano hoki o ratou hariata, o ratou kai
eke hoiho? heoi tou okiokinga atu ki a
Ihowa, homai ana ratou e ia ki tou
ringa.
9 E kopikopiko ana hoki nga kanohi o
Ihowa i te whenua katoa, a hei hoa
kaha ia mo te hunga e tapatahi ana o
ratou ngakau ki a ia. He mahi kuare
tenei nau; na, ka whai pakanga koe i
nga wa e takoto ake nei.
10 Na, ka riri a Aha ki taua matakite,
a, hoatu ana e ia ki te whare herehere;
he riri hoki nona ki a ia mo tenei mea.
I tukinotia ano hoki e Aha *etahi* o te iwi
i taua wa.
11 ¶ Na, nga meatanga a Aha, o te
timatanga, o muri ano hoki, kua oti te
tuhituhi ki te pukapuka o nga kingi o
Hura, o Iharaira.
12 Na, he mate to Aha i ona waewae
i te toru tekau ma iwa o nga tau o tona
kingitanga, a tino nui noa tona mate.
I tona matenga ano hoki kihai ia i rapu i
ta Ihowa, engari i ta nga rata.
13 ¶ Na, kua moe a Aha ki ona mātua;
i mate hoki i te wha tekau ma tahi o nga
tau o tona kingitanga.
14 A, tanumia iho ki nga urupa i keria e
ia mona ki te pa o Rawiri, whakatakotoria
iho ki tetahi takotoranga e ki tonu ana
i nga mea kakara, i nga tini mea whaka-
ranu, he mea hanga na te kai whaka-
ranu. He nui whakaharahara ano hoki
te tahunga i tahuna mona.

UPOKO 17.

NA, ko Iehohapata ko tana tama hei
kingi i muri i a ia, a ka tupu tona
kaha ki te whawhai ki a Iharaira.
2 I whakanohoia ano e ia he hoia ki
nga pa taiepa katoa o Hura; whakano-
hoia ana ano e ia he hoia tiaki ki te
whenua o Hura, ki nga pa ano o Epe-
raima i tangohia nei e tona pāpā, e
Aha.
3 Na, i a Iehohapata ano a Ihowa; no
te mea i haere ia i nga ara tuatahi o
tona pāpā, o Rawiri, kihai hoki i rapu i
ta nga Paara;
4 Heoi rapua ana e ia ta te Atua o
tona pāpā, haere ana ia i runga i ana
whakahaunga; kihai *tana* i rite ki te
mahi a Iharaira.
5 Mo reira whakatuturutia ana e Ihowa
te kingitanga ki tona ringa; a, i homai
ano he hakari e Hura katoa ki a Ieho-
hapata; he nui hoki ona taonga, tona
kororia.

6 I nui ano hoki tona ngakau i runga
i nga ara o Ihowa: i whakakahoretia
atu ano hoki e ia nga wahi tiketike, me
nga ngahere i roto i a Hura.
7 ¶ Na, i te toru o nga tau o tona ki-
ngitanga ka tono tangata ia ki ana ra-
ngatira, ki a Pene-haira, ki a Oparia, ki
a Tekaria, ki a Netaneere, ki a Mikaia,
kia whakaako i roto i nga pa o Hura.
8 A, hei hoa mo ratou ko nga Riwaiti,
ko Hemaia, ko Netania, ko Teparia, ko
Atahere, ko Hemiramoto, ko Honatana,
ko Aronia, ko Topia, ko Topoaronia, he
Riwaiti *ratou*; a, hei hoa mo ratou ko
Erihama, ko Iehorama, he tohunga *enei*.
9 Na, kei te whakaako ratou i roto i a
Hura: i a ratou ano hoki te pukapuka
o te ture a Ihowa; i haereerea ano hoki
e ratou nga pa katoa o Hura, a taka
noa, whakaako ai i te iwi.
10 ¶ A, i runga te wehi o Ihowa i nga
kingitanga katoa o nga whenua i tetahi
taha o Hura i tetahi taha; a, kihai ra-
tou i whawhai ki a Iehohapata.
11 I mauria mai ano e *etahi* o nga
Pirihitini he hakari ki a Iehohapata, me
te hiriwa hei takoha. I kawea mai ano
hoki e nga Arapi he hipi ki a ia, e whitu
mano, e whitu rau nga hipi toa, me nga
koati toa e whitu nga mano e whitu
nga rau.
12 ¶ Na, ka tino nui haere a Iehoha-
pata. I hanga hoki etahi taumaihi e
ia ki Hura, me etahi pa taonga.
13 Na, he nui tana mahi ki nga pa o
Hura; a, nga tangata whawhai, nga
toa marohirohi, i Hiruharama *ratou*.
14 Ko to ratou tokomahatanga ano
tenei, he mea whakarite ki te whare o o
ratou mātua: O Hura, ko nga ranga-
tira mano; ko Arana te rangatira, a,
ona hoa, e toru rau mano nga toa maro-
hirohi.
15 Na, i tona taha ko Iehohanana, ko te
rangatira; a, ona hoa e rua rau e waru
tekau nga mano.
16 A, i to tera taha, ko Amahia tama
a Tikiri; he mea hihiko noa mai ia ki a
Ihowa; ona hoa e rua rau mano nga
toa marohirohi.
17 Na, o Peniamine; ko Eriara, he
toa marohirohi ia, a, ona hoa, he hunga
hapai i te kopere, i te whakangungu ra-
kau, e rua rau nga mano.
18 Na, i tona taha ko Iehotapara; a,
ona hoa, kotahi rau e waru tekau nga
mano, he hunga rite rawa i te patu mo
te whawhai.
19 I mahi enei ki te kingi, ratou ano
ko a te kingi i whakanoho ai ki nga pa
taiepa puta noa i a Hura.

UPOKO 18.

NA, nui atu nga taonga me te koro-
ria o Iehohapata; a, i uru ano
raua ko Ahapa ki te marenatanga.
2 Na, i te mutunga o etahi tau ka
haere atu ia ki a Ahapa ki Hamaria.
A, he tini nga hipi me nga kau i patua
e Ahapa ma ratou ko ona hoa. Na, kei
te kukume ia i a ia kia haere *tahi raua*
ki Ramoto-kireara.
3 I mea ano a Ahapa kingi o Iharaira
ki a Iehohapata kingi o Hura, Kia haere
taua ki Ramoto-kireara? Ano ra ko
tera ki a ia, Ahau, a koe, rite tonu *taua;*
toku iwi, tou iwi, rite tonu; hei hoa ano
matou mou ki te pakanga.
4 ¶ I mea mai ano a Iehohapata ki te
kingi o Iharaira, Tena, rapua aianei tetahi
kupu i a Ihowa.
5 Katahi ka huihuia nga poropiti e te
kingi o Iharaira, e wha rau *aua* tangata.
Na, ko tana meatanga atu ki a ratou,
Me haere ranei matou ki Ramoto-kireara
ki te whawhai, kauaka ranei? Ano ra
ko ratou; Haere; ma te Atua hoki e
hoatu ki te ringa o te kingi.
6 Na, ko te meatanga mai a Iehoha-
pata, Kahore ranei tetahi atu, he poro-
piti na Ihowa, hei rapunga atu ma
tatou?
7 Ano ra ko te kingi o Iharaira ki a
Iehohapata, Tenei ano hoki tetahi ta-
ngata, hei rapunga atu ma tatou i ta
Ihowa; otiia e kino ana ahau ki a ia;
no te mea kahore ana poripiti pai moku;
he kino kau *tana* i nga ra katoa; ko
Mikaia hoki ko te tama a Imira. Na, ka
mea mai a Iehohapata, Kaua e pena mai
te kupu a te kingi.
8 Katahi te kingi o Iharaira ka kara-
nga atu ki tetahi o nga rangatira, ka
mea, Kia hohoro mai a Mikaia tama
a Imira.
9 Na, i runga i tona torona, i tona
torona, te kingi o Iharaira raua ko Ieho-
hapata kingi o Hura e noho ana, oti
rawa *o raua* kakahu te kakahu, i te
wahi takoto kau raua e noho ana, i te
kuwaha o te keti o Hamaria, me te
poropiti ano nga poropiti katoa i to raua
aroaro.
10 Na, kua oti i a Terekia tama a
Kenaana etahi haona rino te hanga
mana. Ko tana kupu ano tenei, Ko te
kupu tenei a Ihowa, Ka werohia nga
Hiriani e koe ki enei, a poto noa.
11 Me nga poropiti katoa ano hoki,
pena tonu ta ratou poropiti: i mea ratou,
Haere atu ki Ramoto-kireara, kia taea

hoki tau; kua homai hoki e Ihowa ki te ringa o te kingi.

12 A, i korero ano te karere i haere nei ki te tiki i a Mikaia; i mea ki a ia, Nana, nga kupu a nga poropiti ki te kingi kotahi tonu te mangai mo te pai; na, kia rite to kupu ki ta tetahi o ratou, kia pai o korero.

13 Na, ko te meatanga a Mikaia, E ora ana a Ihowa, ina, ko ta toku Atua e korero mai ai ki a au, ko taku tena e korero ai.

14 A, tona taenga mai ki te kingi, ka mea te kingi ki a ia, E Mikaia, me haere ranei matou ki Ramoto-kireara ki te whawhai, kaua ranei? Ano ra ko tera ki a ia, Haere, kia taea hoki ta koutou; ka hoatu hoki ratou ki to koutou ringa.

15 Na, ko te meatanga mai a te kingi ki a ia, Kia hia ianei aku whakaoatitanga i a koe kia kati āu e korero mai ai ki a au i runga i te ingoa o Ihowa, ko te mea pono anake?

16 Katahi tera ka ki atu, I kite ahau i a Iharaira katoa e marara noa ana i runga i nga maunga, koia ano kei nga hipi kahore nei o ratou kai tiaki: a, i mea ano a Ihowa, Kahore o enei ariki: kia hoki marie atu ratou ia tangata, ia tangata, ki o ratou whare.

17 Na, ko te meatanga ake a te kingi o Iharaira ki a Iehohapata, Kahore ianei ahau i ki atu ki a koe, E kore e pai tana poropititanga moku; engari he kino?

18 Katahi tera ka ki atu, Mo reira, whakarongo mai ki te kupu a Ihowa, I kite ahau i a Ihowa e noho ana i runga i tona torona, i te mano katoa ano hoki o te rangi e tu ana i tona taha ki matau, i tona taha ki maui.

19 Na, ko te meatanga iho a Ihowa, Ko wai hei whakapati i a Ahapa kingi o Iharaira kia haere atu ai ia, kia hinga ai ki Ramoto-kireara? Heoi puta ke ta tenei kupu, puta ke ta tenei kupu?

20 Na, ko te putanga mai o tetahi wairua, tu ana i te aroaro o Ihowa, ka mea, Maku ia e whakapati. A ka mea a Ihowa ki a ia, Me pehea?

21 Ano ra ko tera, Me haere atu ahau, a, hei wairua teka ahau i roto i nga mangai o ana poropiti katoa. Na, ko tana meatanga mai, Mau ia e whakapati, ka taea ano hoki e koe. Haere, meatia tau na.

22 Na, kua hoatu inaianei e Ihowa he wairua teka ki te mangai o enei poropiti au, kua kino ano hoki ta Ihowa korero mou.

23 Katahi ka whakatata mai a Terekia tama a Kenaana, a, patua ana e ia te paparinga o Mikaia, ka mea, I na hea te haerenga atu o te Wairua o Ihowa i a au ki a koe, korero ai?

24 Ano ra ko Mikaia, Tera koe e kite i te ra e haere ai koe ki tetahi ruma i roto rawa piri ai.

25 Katahi te kingi o Iharaira ka mea, Kawea atu a Mikaia, whakahokia ki a Amono rangatira o te pa, ki a Ioaha ano hoki ki te tama a te kingi:

26 Ki atu hoki, Ko te kupu tenei a te kingi, Hoatu tenei *tangata* ki roto ki te whare herehere, whangaia ano hoki ki te taro o te tangihanga, ki te wai o te tangihanga, kia hoki mai ra ano ahau i runga i te rangimarie.

27 Ano ra ko Mikaia, Ki te hoki mai koe i runga i te rangimarie, ehara ahau i te kai whakapuaki i ā Ihowa korero. I mea ano ia, Whakarongo mai, e nga iwi katoa.

28 Na, haere ana te kingi o Iharaira raua ko Iehohapata kingi o Hura ki runga ki Ramoto-kireara.

29 Na, ko te meatanga mai a te kingi o Iharaira ki a Iehohapata, Me whakaputa ke toku ahua, ka haere ki te whawhai; ko koe ia kakahuria ou kakahu. Na, whakaputa ke ana te kingi o Iharaira i tona ahua, a, haere ana raua ki te whawhai.

30 Kua oti ano ana rangatira hariata te whakahau e te kingi o Hiria; i mea ia, Kaua e whawhai ki te iti, ki te rahi; engari ki te kingi anake o Iharaira.

31 A, te kitenga o nga rangatira o nga hariata i a Iehohapata, ka mea ratou, Ko te kingi o Iharaira tenei. Na, kua mui mai ratou ki a ia ki te whawhai *ki a ia.* Na, ko te karangatanga o Iehohapata. A ka awhinatia mai ia e Ihowa; na te Atua hoki ratou i mea *kia whakarere* i a ia.

32 A, te kitenga o nga rangatira o nga hariata ehara ia i te kingi o Iharaira, hoki ana ratou i te whai i a ia.

33 Na, ka kumea te kopere e tetahi tangata, he mea noa iho, tu tonu atu te kingi o Iharaira i waenga pu o te hononga iho o te pukupuku. Katahi tera ka mea atu ki te kai arataki o tana hariata, Tahuri tou ringa; kawea atu ahau i roto i te ope; kua tu hoki ahau.

34 Na, ka rahi haere te whawhai i taua ra; a, i whakamanawanui te kingi o Iharaira, i tu atu ki nga Hiriani i runga i te hariata, a ahiahi noa: a, i te rerenga o te ra ka mate.

UPOKO 19.

NA, hoki marie ana a Iehohapata ki tona whare ki Hiruharama.
2 A ka puta mai te matakite, a Iehu tama a Hanani, ki te whakatau i a ia, ka mea ki a Kingi Iehohapata, Me awhina ianei e koe te tangata kino, me aroha ano ki te hunga e kino ana ki a Ihowa? Na, he riri *tenei* mou, he mea no te aroaro o Ihowa.
3 Otiia kua kitea etahi mea pai au. I whakakahoretia atu hoki e koe nga ngahere i te whenua; i whakaanga ano hoki i tou ngakau ki te rapu i te Atua.
4 Na, noho ana a Iehohapata ki Hiruharama, a ka haere atu ano ia puta noa i te iwi, i Peere-hepa atu ano, a tae noa ki Maunga Eperaima, ki te whakahoki mai i a ratou ki a Ihowa, ki te Atua o o ratou mātua.
5 ¶ I whakaritea ano hoki e ia he kai whakarite whakawa mo te whenua ki nga pa taiepa katoa o Hura, ki tenei pa, ki tenei pa.
6 I mea ano ia ki nga kai whakarite whakawa, Kia whai mahara koutou ki ta koutou e mea ai; ehara hoki ta koutou whakarite whakawa i te mea ki te tangata, engari ki a Ihowa; kei a koutou ano ia i te mea e whakarite whakawa ana.
7 Na, kia tau te wehi o Ihowa ki runga i a koutou, kia mau hoki ki te mahi; kahore hoki o to tatou Atua, o Ihowa, whakahaere he, kahore he whakanui i te tangata, kahore he tango utu.
8 ¶ I whakaritea ano hoki e Iehohapata ki Hiruharama *etahi* o nga Riwaiti, o nga tohunga, o nga upoko o nga mātua o Iharaira, mo ta Ihowa whakarite whakawa, mo nga tautohetohenga, i to ratou hokinga ki Hiruharama.
9 I whakahau ano ia i a ratou, i mea, Meatia tenei e koutou i runga i te wehi o Ihowa, i te pono, i te ngakau tapatahi.
10 Ki te tae mai tetahi tautohetohenga ki a koutou, he meatanga na o koutou teina e noho ana i o ratou pa, he toto aha ranei, he toto aha ranei, he ture ranei, he whakaritenga ranei, na he whakahaunga ranei, he tikanga ranei, ka whakatupato koutou i a ratou kia kaua ratou e hara ki a Ihowa, kei takoto he riri mo koutou, mo o koutou tuakana, teina. Meatia tenei, a, e kore koutou e whai hara.
11 Nana, ko Amaria ko te tino tohunga hei upoko mo koutou i nga mea katoa a Ihowa; a, ko Teparia tama a Ihimaera, rangatira o te whare o Hura, mo nga mea katoa a te kingi: ko nga Riwaiti ano hoki hei rangatira i to koutou aroaro. Kia maia ki te mahi, a, ko Ihowa hei hoa mo te pai.

UPOKO 20.

NA, i muri i tenei ka haere mai nga tamariki a Moapa, ratou ko nga tamariki a Amona, a hei hoa mo ratou *etahi atu* ehara nei i te Amoni, ki te whawhai ki a Iehohapata.
2 Na, ka haere mai etahi, ka korero ki a Iehohapata, ka mea, he ope nui tenei te haere mai nei ki a koe i tera taha o te moana, i Hiria. Nana, kei Hatetono-tamara ratou, ara, kei Ene-keri.
3 Na, ka wehi a Iehohapata, a ka tahuri tona aroaro ki te rapu i a Ihowa: i karangatia ano hoki e ia he noho puku puta noa i a Hura.
4 Na, ka huihuia mai a Hura ki te rapu i ta Ihowa. I haere mai ano hoki ratou i nga pa katoa o Hura ki te rapu i ta Ihowa.
5 ¶ Na, ka tu a Iehohapata i roto i te huihui o Hura raua ko Hiruharama i te whare o Ihowa, i mua i te marae hou,
6 A ka mea, E Ihowa, e te Atua o o matou mātua, he teka ianei ko koe te Atua i te rangi, ko koe hoki te kai whakahaere tikanga mo nga kingitanga katoa o nga tauiwi; kei tou ringa ano hoki te kaha me te marohirohitanga; kahore hoki he hoa riri mou.
7 He teka ianei ko koe to matou Atua i peia ai nga tangata o tenei whenua i te aroaro o tou iwi, o Iharaira, a, homai ana e koe ki nga uri o Aperahama, o tou hoa aroha, a, ake ake ake.
8 Na, noho ana ratou ki konei; hangā ana e ratou ki konei he wahi tapu mo tou ingoa; i mea hoki ratou,
9 Ki te puta mai he aitua ki a matou, he hoari, he whakawakanga, he mate uruta, he mate-kai ranei, a ka tu matou ki te aronga o tenei whare, ki tou aroaro, (kei tenei whare hoki tou ingoa,) a ka karanga ki a koe, i a matou ka mate nei, na, mau e whakarongo mai, e whakaora.
10 Na, tenei nga tamariki a Amona raua ko Moapa, me Maunga Heira ano hoki, kihai nei i hoatu e koe ki a Iharaira kia whakaekea e ratou i to ratou haerenga mai i te whenua o Ihipa; (i peka ke atu hoki ratou i a ratou, kihai hoki i huna i a ratou.)

11 Nana, ko ta ratou utu tenei ki a
matou. E haere mai ana hoki ratou ki
te pei i a matou i tou kāinga tupu i
homai nei e koe hei kāinga tupu mo
matou.
12 E to matou Atua, e kore ianei koe
e whakarite whakawa ki a ratou? ka-
hore hoki o matou kaha i te aroaro o
tenei ope kua tae mai nei ki a matou;
kahore hoki matou e mohio me aha ma-
tou. Otiia e anga ana o matou kanohi
ki a koe.
13 Tu tonu ano hoki a Hura katoa ki
te aroaro o Ihowa, a ratou kohunga-
hunga ano hoki, a ratou wahine, me a
ratou tamariki.
14 ¶ Na, ko Tahatiere tama a Haka-
raia, tama a Penaia, tama a Teiere, tama
a Matania, he Riwaiti, no nga tama a
Ahapa, puta mai ana te wairua o Ihowa
ki runga ki a ia i waenganui o te wha-
kaminenga.
15 Na, ko tana meatanga mai, Wha-
karongo mai, e Hura katoa, ratou ko
nga tangata o Hiruharama, me *koe* ano
hoki, e Kingi Iehohapata, Ko te kupu
tenei a Ihowa ki a koutou, Kaua koutou
e wehi, kaua e pawera ki tenei ope nui.
No te mea ehara i a koutou te whawhai,
engari na te Atua.
16 Heke atu koutou apopo ki te tu i
a ratou. Nana, kei te piki mai ratou
i te pikitanga i Titi, a ka kite koutou i a
ratou i te pito o te awaawa, i te ritenga
atu o te koraha o Ieruere.
17 Kahore he rawa e whawhai ai
koutou aianei. Tu tonu koutou, ka
matakitaki atu i ta Ihowa whakaoranga
mo koutou, e Hura, raua ko Hiruha-
rama. Kaua e wehi, kaua e pawera.
Apopo ka haere atu koutou ki to ratou
aroaro; a ko Ihowa hei hoa mo koutou.
18 Na, piko tonu iho te kanohi o Ieho-
hapata ki te whenua. A, takoto ana a
Hura katoa, ratou ko nga tangata o
Hiruharama, ki te aroaro o Ihowa, koro-
piko ana ki a Ihowa.
19 Na, ko te whakatikanga ake o nga
Riwaiti, o nga tamariki a nga Kohati,
o nga tamariki a nga Korohi; kei te
whakamoemiti ki a Ihowa Atua o Iha-
raira; he nui whakaharahara te reo.
20 ¶ Na, ka maranga wawe ratou i te
ata, a ka haere atu ki te koraha o Tekoa;
a, i a ratou e haere atu ana, ka tu a
Iehohapata, ka mea, Whakarongo, e
Hura, ratou ko nga tangata o Hiruha-
rama, Whakapono atu ki ta Ihowa, ki ta
to koutou Atua, a ka u koutou; wha-
kapono ki ta ana poropiti, a ka kake
koutou.
21 Katahi ia ka whakatakoto whaka-
aro ki te iwi, a, whakaritea ana e ia
etahi hei waiata ki a Ihowa, hei whaka-
moemiti hoki ki te ataahuatanga o te
tapu, i a ratou e haere ana i mua i te
ope, hei mea ano hoki, Whakamoemiti
atu ki a Ihowa, e mau tonu ana hoki
tana mahi tohu.
22 ¶ Na, ka timata nei ratou te wai-
ata, te whakamoemiti, ka whakatako-
toria e Ihowa etahi pehipehi mo nga
tamariki a Amona, a Moapa, ratou ko o
Maunga Heira i haere mai nei ki te
whawhai ki a Hura; a ka patua ratou.
23 I whakatika mai hoki nga tama-
riki a Amona raua ko Moapa ki nga
tangata o Maunga Heira, ki te huna,
ki te whakangaro i a ratou; a ka poto
i a ratou nga tangata o Heira, na, kua
piri mai tenei tangata, ki tenei tangata,
hei whakangaro i a ratou whakaratou.
24 A, te haerenga atu o Hura ki te
pourewa i te koraha, te tirohanga atu
ki te ope, nana, o ratou tinana e takoto
ana i runga i te whenua, kihai tetahi i
ora.
25 Na, te haerenga atu o Iehohapata
ratou ko tona iwi ki te tango i nga
taonga, he tini nga taonga i kitea ki a
ratou, me nga tupapaku, me nga mea e
matenuitia ana; huia mai ana mo ratou;
kihai i taea te pikau; na, e toru o ratou
ra e tango ana ratou i nga taonga, i te
tini hoki.
26 A, i te wha o nga ra ka huihui
ratou ki Raorao Peraka: i whakapai
hoki ratou ki a Ihowa ki reira; koia
i tapā ai te ingoa o taua wahi, Ko
Raorao Peraka, *e mau nei ano*, a tae noa
ki tenei ra.
27 Na, hoki ana nga tangata katoa o
Hura, o Hiruharama, me Iehohapata
ano i mua i a ratou; hoki koa ana ki
Hiruharama; na Ihowa hoki ratou i
mea kia koa ki o ratou hoa riri.
28 Na, haere mai ana ki Hiruharama,
me te *tangi* ano nga hatere, nga hāpa,
nga tētere, ki te whare o Ihowa.
29 Heoi tau ana te wehi o te Atua ki
runga ki nga kingitanga katoa o nga
whenua i to ratou rongonga ai kua
whawhai a Ihowa ki nga hoa riri o
Iharaira.
30 Na, ata takoto ana te kingitanga o
Iehohapata, kua meinga hoki ia e tona
Atua kia whai tānga manawa i tetahi
taha, i tetahi taha.
31 ¶ Heoi kingi ana a Iehohapata ki
a Hura. E toru tekau ma rima ona tau
i tona kingitanga ai; a, e rua tekau ma
rima nga tau i kingi ai ia ki Hiruharama.

Na, te ingoa o tona whaea ko Atupa, he
tamahine na Hirihi.
32 I haere ano hoki ia i runga i te ara
o tona pāpā, o Aha, kihai hoki i mahue i
a ia; i mahia e ia te mea e tika ana ki
te titiro a Ihowa.
33 Otiia kihai nga wahi tiketike i
whakakahoretia; kiano hoki te iwi i
whakaanga i o ratou ngakau ki te Atua
o o ratou mātua.
34 Na, era atu meatanga a Iehohapata,
o mua, me o muri, nana, kei te tuhituhi i
roto i te pukapuka a Iehu tama a Hanani,
a tera ra i korerotia i roto i te pukapuka
o nga kingi o Iharaira.
35 ¶ I muri i tenei ka huihuia nga
whakaaro e Iehohapata kingi o Hura
raua ko Ahatia kingi o Iharaira; he
kino rawa ano hoki nga mahi a tenei.
36 I huihuia hoki a raua whakaaro
kia hangā etahi kaipuke hei rere ki
Tarahihi. Na, hangā ana e raua he
kaipuke ki Ehiono-kapere.
37 Katahi a Erietere tama a Rorawa o
Mareha ka poropiti i te he mo Iehohapata,
ka mea, Kua huihuia na ā korua
whakaaro ko Ahatia, mo reira kua
pakaru o mahi i a Ihowa. Na, kua
pakaru nga kaipuke, a kihai i ahei te
rere ki Tarahihi.

UPOKO 21.

NA, kua moe a Iehohapata ki ona
mātua, kua tanumia ki ona mātua
ki te pa o Rawiri, a, ko Iehorama ko
tana tama te kingi i muri i a ia.
2 He teina ano ona, he tama na
Iehohapata, ko Ataria, ko Tehiere, ko
Hakaraia, ko Ataria, ko Mikaera, ko
Hepatia. Enei katoa he tama na Iehohapata
kingi o Iharaira.
3 I homai hoki etahi hakari nui e to
ratou pāpā ki a ratou, he hiriwa, he
koura, he taonga utu nui, me nga pa
taiepa i Hura: ko te kingitanga ia i
hoatu e ia ki a Iehorama; no te mea ko
te matamua ia.
4 A, te whakatikanga ake o Iehorama
ki runga ki te kingitanga o tona
pāpā, a ka whai kaha ia, na, patua iho
e ia ona teina katoa ki te hoari, me etahi
ano o nga rangatira o Iharaira,
5 ¶ E toru tekau ma rua nga tau o
Iehorama i tona kingitanga ai, a, e
waru nga tau i kingi ai ia ki Hiruharama.
6 Na, haere ana ia i te ara o nga kingi
o Iharaira, pera ana ano ia me ta te
whare o Ahapa i mea ai; he wahine
hoki nana te tamahine a Ahapa; heoi
he kino tana mahi ki te titiro a Ihowa.
7 Otiia kihai i pai a Ihowa ki te whakangaro
i te whare o Rawiri: i whakaaro
ki te kawenata i whakaritea e ia ki
a Rawiri, ki tana hoki i ki ai, Ka hoatu
he rama ki a ia, ratou ko ana tama, i
nga ra katoa.
8 ¶ I ona ra ka maunu mai a Eroma
i raro i te ringa o Hura, a, whakakingitia
ake e ratou he kingi mo ratou.
9 Na, haere atu ana a Iehorama ratou
ko ana rangatira, me ana hariata katoa.
Na, maranga ana ia i te po, a, patua iho
e ia nga Eromi i karapotia ai ia, ratou
ko nga rangatira o nga hariata.
10 Heoi kua maunu atu nga Eromi i
raro i te ringa o Hura, a taea noatia
tenei ra. I maunu mai ano a Ripina i
taua wa i raro i tona ringa, nona hoki i
whakarere i a Ihowa, i te Atua o ona
mātua.
11 I hangā ano e ia he wahi tiketike
ki nga Maunga o Hura, a, meinga ana e
ia nga tangata o Hiruharama kia puremu,
kumea ana ano e ia a Hura *ki
taua mahi.*
12 ¶ Na, kua tae mai ki a ia he mea
i tuhituhia e Iraia poropiti, hei ki mai,
Ko te kupu tenei a Ihowa, a te Atua o
tou pāpā o Rawiri. Na, kihai koe i haere
i nga ara o tou pāpā, o Iehohapata, i nga
ara ano o Aha kingi o Hura.
13 Heoi haere ana koe i te ara o nga
kingi o Iharaira, a, meinga ana e koe a
Hura, ratou ko nga tangata o Hiruharama,
kia puremu, kia rite ano ki nga
puremutanga o te whare o Ahapa; patua
iho ano e koe ou teina o te whare o tou
pāpā, he hunga i pai ake i a koe.
14 Nana, he nui te whiunga e whiua
ai e Ihowa tou iwi, o tamariki, o wahine,
me ou rawa katoa.
15 A, tera e nui ou mate, he mate no
ou whekau, no ka puta mai ki waho ou
whekau i te mate i tenei ra, i tenei ra.
16 ¶ I whakaarahia ake ano e Ihowa
hei whawhai ki a Iehorama te wairua o
nga Pirihitini, o nga Arapi ano i tata ki
nga Etiopiana.
17 Na, ka whakaekea mai a Hura e
ratou; kua pakaru ki roto, kahakina ake
e ratou nga taonga katoa i rokohanga
mai ki roto ki te whare o te kingi, ana
tamariki ano hoki, me ana wahine,
kihai tetahi tamaiti ana i mahue, ko
Iehoahata anake, ko te iti rawa o ana
tama.
18 ¶ I muri i tenei katoa patua iho e
Ihowa ona whekau; he mate kihai i
taea te rongoa.

19 A ka maha nga ra, ka taea te
mutunga o nga tau e rua, ka puta mai
ona whekau ki waho, he meatanga hoki
na tona mate, a, mate iho ia, he kino ona
mate; kahore hoki he tahunga mona i
tahuna e tona iwi, kihai i pera me *era* i
tahuna mo ona mātua.
20 E toru tekau ma rua ona tau i tona
kingitanga ai, a, e waru nga tau i kingi
ai ia ki Hiruharama. Heoi kihai ia i
matenuitia i tona haerenga; a, kihai i
tanumia ki nga tanumanga o nga kingi,
engari ki te pa o Rawiri.

UPOKO 22.

A whakakingitia ana a Ahatia e nga
tangata o Hiruharama i muri i a
ia; ko tana tama o muri rawa *ia:* i
patua hoki nga tuakana katoa e te taua
i haere mai nei i nga Arapi ki te puni.
Na, ko Ahatia hei kingi ko te tama a
Iehorama kingi o Hura.
2 E wha tekau ma rua nga tau o
Ahatia i tona kingitanga ai, a, kotahi te
tau i kingi ai ia ki Hiruharama. Na, te
ingoa o tona whaea ko Ataria, he tama-
hine na Omori.
3 I haere ano ia i nga ara o te whare o
Ahapa: ko tona whaea hoki tana kai
whakatakoto whakaaro mo nga mahi he.
4 I mahia ano e ia te kino ki te titiro a
Ihowa, i pera ano me te whare o Ahapa.
Ko ratou hoki ana kai whakatakoto wha-
kaaro i muri i te matenga o tona pāpā,
hei whakangaromanga ano mona.
5 ¶ Na, haere ana ia i runga i ta ratou
whakaaro. I haere tahi ano raua ko
Iehorama tama a Ahapa kingi o Iha-
raira ki te whawhai ki a Hataere kingi
o Hiria ki Ramoto-kireara. Na, kua tu a
Iorama i nga Hiriani,
6 A, hoki ana ki Ietereere kia rongo-
atia nga tūnga i tu ai ia ki Rama, i tona
whawhaitanga ki a Hataere kingi o
Hiria. Na, ko te haerenga mai o Ataria
tama a Iehorama kingi o Hura kia kite
i a Iehorama tama a Ahapa ki Ietereere,
e mate ana hoki ia.
7 Na, na te Atua te whakangaroma-
nga o Ahatia, i a ia ra i haere ki a
Iorama. Tona taenga hoki, ka puta
mai raua ko Iehorama ki te tu i a Iehu
tama a Nimihi, i whakawahia nei e
Ihowa hei hatepe atu i te whare o
Ahapa.
8 A, i a Iehu e whakarite whakawa
ana ki te whare o Ahapa, ka tutaki ia
ki nga rangatira o Hura, ratou ko nga
tama a nga tuakana o Ahatia, he tangata
hoki ratou na Ahatia: patua iho ratou
e ia.
9 Na, ka rapua ano a Ahatia e ia, a ka
mau i a ratou; i te piri hoki ia i roto i
Hamaria. Na, ka kawea mai ia ki a
Iehu, a, whakamatea iho e ratou, tanu-
mia iho; i ki hoki ratou, he tama ia na
Iehohapata, na te tangata i whakapaua
nei tona ngakau ki te rapu i a Ihowa.
Na, kore ake he kaha o te whare o Ahatia
ki te pupuri i te kingitanga.
10 ¶ A, te kitenga o Ataria whaea o
Ahatia, kua mate tana tamaiti, na,
whakatika ana ia, a whakangaromia
ana e ia nga uri kingi katoa o te whare
o Hura.
11 Heoi kua tango a Iehohapeata tama-
hine a te kingi i a Ioaha, i te tamaiti a
Ahatia, tahaetia atu ana ia i roto i nga
tamariki a te kingi i whakamatea ra,
kawea atu ana raua ko tona kai hiki ki
te whare-moenga. Na, hunā ana ia e
Iehohapeata tamahine a Kingi Ieho-
rama, wahine a Iehoiara tohunga (he tua-
hine ano ia no Ahatia,) tē kitea e Ataria,
i kore ai e whakamatea.
12 Na, i a ratou ia e huna ana i roto i
te whare o te Atua, e ono nga tau; a, ko
Ataria te kuini o te whenua.

UPOKO 23.

NA, i te whitu o nga tau ka whaka-
nuia e Iehoiara he kaha mona; i
riro mai hoki i a ia nga rangatira rau, a
Ataria tama a Ierohama, a Ihimaera tama
a Iehohanana, a Ataria tama a Opere, a
Maaheia tama a Araia, a Erihapata tama
a Tikiri, hei hoa mona, mea rawa ki te
kawenata.
2 Na, haereerea ana e ratou a Hura, a
taka noa, huihuia mai ana e ratou nga
Riwaiti i roto i nga pa katoa o Hura,
ratou ko nga upoko o nga mātua o Iha-
raira, a, haere mai ana ratou ki Hiruha-
rama.
3 Katahi te whakaminenga katoa ka
whakarite kawenata i roto i te whare o
te Atua ki te kingi. I mea ano ia ki a
ratou, Nana, hei kingi ano te tamaiti a te
kingi, hei pera ano me ta Ihowa i korero
ai mo nga tama a Rawiri.
4 Ko tenei ta koutou e mea ai, Ko te
tuatoru o nga wehenga o koutou e haere
mai ana i te hapati, *ara,* o nga tohunga,
o nga Riwaiti, hei kai tiaki *ratou* mo
nga kuwaha.
5 Ko tetahi o nga wehenga e toru hei
te whare o te kingi; a, ko tetahi o nga
wehenga e toru hei te kuwaha o te tura-

nga; ko te iwi katoa ano hoki hei nga
marae o te whare o Ihowa.
6 Kaua hoki tetahi e haere ki roto ki
te whare o Ihowa, ko nga tohunga
anake, ratou ko te hunga o nga Riwaiti
e minita ana. Ko ratou e haere ki roto,
no te mea e tapu ana ratou. Ko te iwi
katoa ano hoki hei tiaki i nga mea a
Ihowa.
7 Na, me karapoti te kingi e nga
Riwaiti i tetahi taha, i tetahi taha; hei
tona ringa ano hoki te patu a tenei, a
tenei; a, ki te haere tetahi ki roto ki te
whare, me whakamate. Hei te taha
ano hoki koutou o te kingi i tona haere-
nga atu, i tona haerenga mai.
8 Na, ka meatia e nga Riwaiti ratou
ko Hura katoa nga mea katoa i whaka-
haua e Iehoiara tohunga, a ka mau
ratou ki ana tangata, ki ana tangata, ki
nga mea e haere ana ki roto i te hapati, ki
te hunga ano hoki e haere ana ki waho i
te hapati; kihai hoki a Iehoiara te tohu-
nga i tuku i nga wehenga kia haere.
9 A, i homai ano e Iehoiara tohunga
ki nga rangatira rau nga tao, nga puku-
puku, me nga whakapuru tao a Kingi
Rawiri; i roto hoki aua *mea* i te whare
o te Atua.
10 I whakaturia ano e ia te iwi katoa,
me a ratou patu ano i te ringa o tenei, o
tenei, i te koki ki matau o te whare, tae
noa ki te koki ki maui o te whare, i nga
taha o te aata, o te whare, hei karapoti
mo te kingi.
11 Katahi ka kawea mai e ratou te
tama a te kingi, potaea iho ki a ia te
karauna; a, *homai ana* te whakaatura-
nga *ki a ia*. Na, whakakingitia ana ia
e ratou, i whakawahia ano ia e Iehoiara
ratou ko ana tama, me ta ratou karanga
ano, Kia ora te kingi.
12 ¶ A, te rongonga o Ataria i te nge
o te iwi e rere ana, e whakamoemiti ana
ki te kingi, na ka haere mai ia ki te iwi
ki te whare o Ihowa.
13 Heoi tana tirohanga mai, na, ko te
kingi e tu ana i te taha o tona pou i te
tomokanga atu, ko nga rangatira ano
me nga tētere i te taha o te kingi, me te
iwi katoa ano hoki o te whenua e koa
ana, e whakatangi ana i nga tētere, me
nga kai waiata e mea ana i nga mea
rangi waiata, me nga kai whakaako ki
te whakamoemiti. Na, kei te haehae a
Ataria i ona kakahu, ka karanga ake,
He hē! he hē, te whakatakotoria nei.
14 Katahi a Iehoiara tohunga ka kawe
mai i nga rangatira rau, i nga kai tohu-
tohu i te ope ki waho; a ka mea ki a
ratou, Kawea atu ki waho i nga rarangi,
a, te tangata e haere ana i muri i a ia,
me whakamate ki te hoari: i ki hoki te
tohunga, Kaua ia e whakamatea i roto i
te whare o Ihowa.
15 Na, ka pa o ratou ringa ki a ia, a,
tona taenga atu ki te tomokanga atu o
te kuwaha hoiho i te taha o te whare o
te kingi, whakamatea iho ia ki reira e
ratou.
16 ¶ Katahi ka whakaritea e Iehoiara
he kawenata, he mea nana, na te iwi
katoa, ratou ko te kingi, kia meinga
ratou hei iwi mo Ihowa.
17 Na, haere ana te iwi katoa ki te
whare o Paara, wahia iho e ratou; mo-
ngamonga noa i a ratou ana aata, ona
ahua; patua iho hoki e ratou a Matana
tohunga o Paara ki mua i nga aata.
18 I whakarite kai tirotiro ano hoki a
Iehoiara mo te whare o Ihowa, he mea
tuku atu ki nga tohunga, ki nga Riwaiti,
i wehea nei e Rawiri ki roto ki te whare
o Ihowa hei whakaeke i nga tahunga
tinana a Ihowa, ko te mea hoki ia i
tuhituhia i roto i te ture a Mohi; me te
koa ano *ratou*, me te waiata; ko ta Ra-
wiri hoki ia i whakarite ai.
19 I whakaturia ano e ia he kai tiaki
kuwaha mo nga kuwaha o te whare o
Ihowa, kei haere ki roto te tangata e poke
ana i tetahi mea.
20 I tikina ano hoki e ia nga ranga-
tira rau, nga tangata nunui, ratou ko
nga kawana o te iwi, ko te iwi katoa
ano hoki o te whenua, a, kawea ana e
ratou te kingi ki raro i te whare o Ihowa,
haere mai ana na to runga kuwaha ki te
whare o te kingi. Whakanohoia ana e
ratou te kingi ki te torona o te kingi-
tanga.
21 Na, koa tonu te iwi katoa o te whe-
nua, a, marire noa iho te pa, i a Ataria
ka whakamatea nei e ratou ki te hoari.

UPOKO 24.

E WHITU nga tau o Ioaha i a ia ka
kingi nei; a, e wha tekau nga tau
i kingi ai ia ki Hiruharama. Na, te
ingoa o tona whaea, ko Tipia, no Peere-
hepa.
2 Na, he tika nga mahi a Ioaha ki te
titiro a Ihowa i nga ra katoa o te tohu-
nga, o Iehoiara.
3 A, i tangohia mai ano etahi wahine
mana e Iehoiara, tokorua; a ka whanau
ana tamariki, ana tamahine.
4 ¶ I muri i tenei ka whai ngakau a
Ioaha ki te whakahou i te whare o Ihowa.
5 A ka oti nga tohunga ratou ko nga

Riwaiti te huihui mai e ia, ka mea ia ki
a ratou, Haere atu koutou ki nga pa o
Hura, ki te kohikohi moni mai i a Iha-
raira katoa hei whakahou i te whare o
to koutou Atua, he mea mea i tenei tau,
i tenei tau; ma koutou hoki e whaka-
hohoro *taua* mahi. Heoi kihai i wha-
kahohorotia e nga Riwaiti.
6 Katahi te kingi ka karanga ki a Ie-
hoiara, ko te upoko hoki *ia*, a ka mea ki
a ia, He aha koe tē mea ai ki nga Riwai-
ti kia kawea mai i roto i a Hura, i Hiru-
harama, te mea i kohikohia, ta Mohi ta
te pononga o Ihowa, ratou ko te whaka-
minenga o Iharaira *i ki ai* mo te tapena-
kara o te whakaaturanga?
7 Na nga tama hoki a taua wahine
kino a Ataria i wahi te whare o te Atua;
a, nga mea tapu katoa o te whare o
Ihowa, meinga ana e ratou mo nga
Paara.
8 Katahi te kingi ka korero mai, a ka
hangā e ratou he pouaka, whakaturia
ana ki waho, ki te kuwaha o te whare o
Ihowa.
9 A ka karanga ano ratou puta noa i a
Hura, i Hiruharama, kia kawea mai ki a
Ihowa te kohikohi *i whakaritea* e Mohi,
e ta te Atua pononga, ki a Iharaira i te
koraha.
10 Na, koa tonu nga rangatira katoa
ratou ko te iwi katoa, a kawea mai ana e
ratou, makā ana e ratou ki roto ki te
pouaka, a rite noa.
11 A, te wa i kawea mai ai te pouaka
e ratou, *ara*, e nga Riwaiti ki te whare
takoha o te kingi; na, ta ratou tiro-
hanga iho, kua rahi te moni, ka haere
mai te kai tuhituhi a te kingi, raua ko
tetahi tangata a te tino tohunga, a, ri-
ngitia ana e raua nga mea i roto i te
pouaka, na, ka hapainga ano e raua,
whakahokia atu ana ki tona wahi. Pena
tonu ratou i ia ra, i ia ra, a, nui atu te
moni i kohikohia e ratou.
12 A, homai ana e te kingi raua ko
Iehoiara ki nga kai hanga o nga mea i
mahia o te whare o Ihowa; hei utu i
nga kai mahi kohatu, i nga kamura, hei
whakahou i te whare o Ihowa, ki nga
kai mahi ano hoki i te rino, i te parahi,
hei hanga mo te whare o Ihowa.
13 Na, ka mahi nga kai mahi, a ka
oti te mahi i a ratou; na, kua meinga e
ratou kia rite ki to mua turanga te tu o
te whare o te Atua, kia kaha ano hoki.
14 A ka oti nei i a ratou, ka kawea
mai e ratou te toenga o te moni ki te
aroaro o te kingi raua ko Iehoiara, a ka
waiho hei hanga i etahi oko mo te whare
o Ihowa, i nga oko minita, i nga mea
mo nga patunga tapu, i nga koko, i nga
oko koura, hiriwa; a, he whakaeke tonu
ta ratou i nga tahunga tinana i roto i te
whare o Ihowa i nga ra katoa a Iehoiara.
15 ¶ Na, kua koroheketia a Iehoiara,
kua maha ona ra, a ka mate: kotahi
rau e toru tekau ona tau i tona matenga
ai.
16 A, tanumia ana ia e ratou ki roto
ki te pa o Rawiri ki te taha o nga ki-
ngi; no te mea i pai tana mahi ki a Iha-
raira, ki te Atua, ki tona whare ano hoki.
17 Na, i muri nei i te matenga o Ieho-
iara ka haere mai nga rangatira o Hura,
a ka piko iho ki te kingi; na, rongo
tonu te kingi ki a ratou.
18 Na, whakarerea ake e ratou te
whare o Ihowa, o te Atua o o ratou mā-
tua, mahi ana ratou ki nga ngahere, ki
nga whakapakoko. Na, kua takoto he
riri ki a Hura, ki Hiruharama, mo tenei
he o ratou.
19 Heoi unga mai ana e ia nga poro-
piti ki a ratou hei whakahoki i a ratou
ki a Ihowa, a, kauwhau ana ratou ki a
ratou. Heoi kihai ratou i whakarongo
mai.
20 Na, kua tau te wairua o te Atua ki
runga ki te tohunga, ki a Hakaraia tama
a Iehoiara; a ka tu ia ki runga i te iwi,
ka mea ki a ratou, Ko te kupu tenei a
te Atua, He aha koutou ka takahi ai i
nga whakahaunga a Ihowa? ma konei
hoki ka kore ai koutou e kake. Kua
whakarerea nei e koutou a Ihowa, na,
ka whakarerea ano koutou e ia.
21 Na, ka whakatupuria e ratou he hē
mona, a, akina ana ia e ratou ki te ko-
hatu, (ko ta te kingi hoki tena i wha-
kahau ai,) ki te marae o te whare o
Ihowa.
22 Kihai hoki a Kingi Ioaha i mahara
ki te aroha i whakaputaina e tona pāpā
e Iehoiara ki a ia: heoi patua ana e ia
tana tamaiti. A, i tona matenga ai, ka
mea ia, Ma Ihowa e titiro mai, e rapu
he utu.
23 ¶ Na, taka rawa ake te tau, ka
whakaekea mai ia e te taua o Hiria; a,
haere mai ana ratou ki a Hura, ki Hiru-
harama; whakangaromia ana e ratou
nga rangatira katoa o te iwi i roto i te
iwi, ungā ana e ratou o ratou taonga
katoa kia kawea ki te kingi o Ramahiku.
24 He torutoru hoki nga tangata o te
taua o nga Hiriani i haere mai nei; a
hoatu ana e Ihowa te ope nui whakahara-
hara ki o ratou ringa, mo ratou i whaka-
rere i a Ihowa, i te Atua o o ratou mātua.
Heoi whakaputaina mai ana e ratou he
whakawakanga ki a Ioaha.

25 A, to ratou haerenga atu i a ia,
(whakarerea iho hoki ia e ratou, he nui
ona mate,) ka whakatupuria he hē mona
e ona tangata, mo nga toto hoki o nga
tama a Iehoiara tohunga; patua iho ia i
runga i tona moenga, a mate iho, tanu-
mia iho e ratou ki roto i te pa o Rawiri;
otiia kihai i tanumia ki roto ki nga ta-
numanga o nga kingi.
26 Ko nga kai whakatupu ano tenei i
te hē mona; Ko Tapara, he tama na te-
tahi wahine o Amona, na Himeata, ko
Iehotapara ano hoki, he tama na tetahi
wahine o Moapa, na Timiriti.
27 ¶ Na, ana tama, me te nui o nga
pikaunga *i whakaritea* mana, me te ha-
nganga i te whare o te Atua, nana, kei
te tuhituhi i roto i nga korero o te puka-
puka o nga kingi; a ko tana tama ko
Amatia te kingi i muri i a ia.

UPOKO 25.

E RUA tekau ma rima nga tau o
Amatia i tona kingitanga ai, a, e
rua tekau ma iwa nga tau i kingi ai ia
ki Hiruharama. Na, te ingoa o tona
whaea, ko Iehoarana, no Hiruharama.
2 A, he tika tana mahi ki ta Ihowa
titiro; kihai ia i tapatahi te ngakau.
3 ¶ A ka pumau tona kingitanga, na,
patua iho e ia ana tangata i patu nei i
tona pāpā i te kingi.
4 Ko a raua tama ia kihai i whaka-
matea e ia; engari i rite tana ki te mea
i tuhituhia i roto i te ture i te pukapuka
a Mohi, ki ta Ihowa i whakahau ra, i ki
ra, Kaua nga mātua e mate mo ta nga
tamariki; kaua hoki nga tamariki e
mate mo ta nga mātua; engari mate
iho tenei mo tana hara, tenei mo tana
hara.
5 ¶ Na, ka huihuia mai a Hura e
Amatia, a, meinga ana ratou e ia hei ra-
ngatira mo nga mano, hei rangatira mo
nga rau, he mea whakarite tonu ki nga
whare o *o ratou* mātua, puta noa i a
Hura raua ko Peniamine. Na, ka taua
ratou e ia, te hunga e rua tekau, he
maha ake hoki, nga tau, a ka kitea e
toru rau mano ratou, whiriwhiri rawa,
he hunga haere ki te whawhai, he hu-
nga hapai i te tao, i te whakangungu
rakau.
6 Na, utua ana e ia etahi o Iharaira,
kotahi rau nga mano, he hunga maro-
hirohi, he maia, kotahi rau nga taranata
hiriwa.
7 Na, ko te haerenga mai o tetahi ta-
ngata a te Atua ki a ia, ka mea, E te
kingi, kaua te taua a Iharaira e haere
tahi koutou, no te mea kahore a Ihowa
i a Iharaira, *ara*, i nga tamariki katoa a
Eperaima.
8 Na, ki te haere koe, e mahi, kia kaha
ki te whawhai; ma Ihowa ano koe e
turaki i te aroaro o te hoa riri; he
kaha hoki to te Atua ki te awhina, ki te
turaki.
9 Na, ko te kianga atu a Amatia ki te
tangata a te Atua, Ha, me pehea nga ta-
ranata kotahi rau i hoatu e ahau ki te
taua a Iharaira? Ano ra ko te tangata
a te Atua, Rahi ake i tenei ta Ihowa hei
homai ki a koe.
10 Katahi ratou ka wehea atu e Ama-
tia, ara, te taua i haere mai ki a ia i
Eperaima, kia haere ai ratou ki to ratou
wahi. Na, mura rawa ta ratou riri ki a
Hura, a, hoki ana ratou ki to ratou wahi,
mura tonu hoki te riri.
11 ¶ Na, ka whakakaha a Amatia i a
ia, a, arahina atu ana e ia tona iwi, haere
ana ki Raorao Tote, patua iho e ia nga
tamariki a Heira, kotahi tekau nga
mano.
12 Na, *era* atu mano, kotahi tekau, i
ora nei, whakarautia ana ratou e nga
tamariki a Hura, kawea ana ki te tihi o
te kamaka, makā atu ana e ratou i te
tihi o te kamaka, a mongamonga noa
ratou katoa.
13 ¶ Na, nga tangata o te taua i wha-
kahokia atu nei e Amatia, kei haere tahi
ratou ki te whawhai, whakaekea ana e
ratou nga pa o Hura, o Hamaria mai
ano, a tae noa ki Pete-horono, patua iho
etahi o ratou, e toru nga mano, nui atu
hoki te taonga i pahuatia e ratou.
14 A, i muri nei i te hokinga mai o
Amatia i te patunga i nga Eromi, a ka
kawea mai ano e ia nga atua o nga ta-
mariki a Heira, na, ka whakaturia aua
atua e ia hei atua mona, koropiko ana ia
ki mua i a ratou, tahuna ana e ia he
whakakakara ki a ratou.
15 Katahi ka mura te riri a Ihowa ki a
Amatia, a, ungā mai ana e ia he poro-
piti ki a ia, hei ki mai ki a ia, He aha
koe i rapu ai i ta nga atua o te iwi *na?*
kihai na hoki to ratou iwi i whakaora-
ngia e ratou i tou ringa.
16 Na, tuna korerotanga atu ki a ia,
ka mea *te kingi* ki a ia, Kua waiho ranei
koe hei kai whakatakoto whakaaro mo
te kingi? Kati tau; mo te aha koe kia
patua? Na, mutu ake ta te poropiti;
otiia i ki ano ia, E mohio ana ano ahau
kua takoto ta te Atua whakaaro kia
whakangaromia koe, mo to meatanga i
tenei, mou hoki kihai i whakarongo ki
taku whakaaro.

17 ¶ Katahi a Amatia kingi o Hura
ka whakatakoto whakaaro, a, unga ta-
ngata atu ana ia ki a Ioaha tama a Ieho-
ahata tama a Iehu kingi o Iharaira, hei
ki atu, Tena, taua ka titiro ki o taua
kanohi.
18 Na, ka unga tangata atu a Ioaha
kingi o Iharaira ki a Amatia kingi o
Hura, hei ki atu, I tono karere atu te
tataramoa i Repanona ki te hita i Repa-
nona, hei ki atu, Homai to tamahine hei
wahine ma taku tamaiti. Na, ko te hae-
renga atu o tetahi kirehe i Repanona,
takahia iho e ia taua tataramoa.
19 E ki ana koe, kua patua na e koe
nga Eromi; a, kua whakanekehia ake
koe e tou ngakau kia whakapehapeha.
E noho ra ki tou whare: he aha koe ka
whakapataritari ai e kino ai koe, e hinga
ai koutou tahi ko Hura?
20 Heoi kihai a Amatia i rongo; he
mea hoki tenei na te Atua, kia hoatu ai
ratou e ia ki te ringa *o o ratou hoa riri*, mo
ratou i rapu tikanga i nga atua o Eroma.
21 Na, haere mai ana a Ioaha kingi o
Iharaira, a ka titiro raua ko Amatia
kingi o Hura ki o raua kanohi ki Pete-
hemehe o Hura?
22 Na, kua patua a Hura i te aroaro o
Iharaira, a, rere ana ratou ki tona teneti,
ki tona teneti.
23 A, i mau ano a Amatia kingi o
Hura, tama a Ioaha, tama a Iehoahata i
a Ioaha kingi o Iharaira ki Pete-hemehe,
a, kawea mai ana ia ki Hiruharama, wa-
wahia ana e ia te taiepa o Hiruharama, i
te kuwaha atu ano o Eperaima, taea noa-
tia te kuwaha o te koki, e wha rau nga
whatianga.
24 Na, te koura katoa, te hiriwa, me
nga oko katoa i kitea ki te whare o te
Atua, ki a Opere-eroma, me nga taonga
ano o te whare o te kingi, me etahi ta-
ngata hei mea kia mau ai te pai, *tango-
hia ake e ia*, a, hoki ana ki Hamaria.
25 ¶ A, tekau ma rima nga tau i ki-
ngi ai a Amatia tama a Ioaha kingi o
Hura i muri i te matenga o Ioaha tama
a Iehoahata kingi o Iharaira.
26 Na, era atu meatanga a Amatia, o
mua me o muri, nana, kahore ianei i
tuhituhia ki te pukapuka o nga kingi
o Hura, o Iharaira?
27 ¶ Na, no muri nei i te wa i mahue
ai i a Amatia te whai i a Ihowa, ka
whakatupuria he hē mona ki Hiruha-
rama, a, rere ana ia ki Rakihi. Na, ka
unga tangata atu ratou ki te whai i a ia
ki Rakihi, a, whakamatea iho ia ki
reira.
28 A, kawea mai ana ia e ratou i ru-
nga i nga hoiho, tanumia ana ia e ratou
ki te taha o ona mātua ki te pa o Hura.

UPOKO 26.

KATAHI te iwi katoa o Hura ka
mau ki a Utia, kotahi tekau ma
ono nei ona tau, a, meinga ana ia e ratou
hei kingi i muri i tona pāpā i a Amatia.
2 Na tenei i hanga Eroto, a, whaka-
hokia mai ana ki a Hura, i muri iho i te
moenga o te kingi ki ona mātua.
3 Kotahi tekau ma ono nga tau o Utia
i tona kingitanga ai; a, e rima tekau
ma rua nga tau i kingi ai ia ki Hiruha-
rama. Na, te ingoa o tona whaea, ko
Iekoria, no Hiruharama.
4 I tika ano tana mahi ki te titiro a
Ihowa, i rite ki nga mea katoa i mea ai
tona pāpā a Amatia.
5 I rapua ano e ia ta te Atua i nga ra
o Hakaraia; he tangata ano tenei i mo-
hio i nga whakakitenga mai a te Atua.
Na, i nga ra i rapua ai e ia ta Ihowa, ka
meinga ia e te Atua kia kake.
6 I haere atu ano ia ki te whawhai ki
nga Pirihitini, a, wawahia ana e ia te tai-
epa o Kata, me te taiepa o Iapane, me
te taiepa o Aharoro; i hangā ano e ia
etahi pa ki nga taha o Aharoro, ki roto
ano i nga Pirihitini.
7 A, i awhinatia mai ano ia e te Atua i
te whawhai ki nga Pirihitini, ki nga
Arapi i noho ki Kuru-paara, ratou ko
nga Meunimi.
8 A, homai ana e nga Amoni he ha-
kari ki a Utia; paku ana hoki tona ing-
oa a tae noa ki Ihipa; he nui whaka-
harahara hoki tona kaha.
9 I hangā ano e Utia etahi pourewa
ki Hiruharama ki te kuwaha i te koko-
nga, ki te kuwaha i te raorao, ki te koki
o te taiepa, he mea hanga hoki nana kia
kaha.
10 I hangā ano e ia etahi pourewa ki
te koraha, a, keria ana e ia etahi poka
wai, he maha: he tini hoki ana kara-
rehe i te raorao, i te mānia, me nga kai
mahi whenua, i nga maunga, i Maunga
Karamere ano hoki, me nga kai mahi
waina: he tangata ahu whenua hoki ia.
11 He ope ano hoki ta Utia, he hunga
whawhai, i haere a ropu atu nei ki te
whawhai, he mea whakarite tonu ki te
tokomahatanga i to ratou tauanga e
Teiere kai tuhituhi raua ko te kawana
ko Maaheia. Te kai arahi, ko Hana-
nia ko *tetahi* o nga rangatira a te kingi.
12 Te tokomahatanga katoa o nga
upoko o nga mātua o nga toa marohi-
rohi, e rua nga mano e ono nga rau.

13 Na, te ope hei arahi ma ratou, e
toru rau nga mano e whitu nga mano e
rima nga rau, he hunga i kaha rawa ta
ratou whawhai, hei tuara mo te kingi ki
te hoa riri.
14 Kua pae noa ake i a Utia he wha-
kangungu rakau mo ratou puta noa i te
ope, he tao, he potae, he pukupuku, he
kopere, he kotaha *hei piu* kohatu.
15 I hangā ano e ia etahi mea ki Hi-
ruharama, he mea whakaaro na nga ta-
ngata mohio, hei mea mo runga i nga
pourewa i nga koki, hei kopere i nga
pere, i nga kohatu nui. A, paku ana
tona ingoa ki tawhiti; he hanga wha-
kamiharo hoki tona awhinatanga mai, a
kaha noa iho ia.
16 ¶ Otiia i a ia ka kaha nei, ka wha-
kakake tona ngakau, na, whakanga-
romia ana ia: i takahia hoki e ia ta
Ihowa, ta tona Atua, a, haere ana ki te
temepara o Ihowa, ki te tahu whakaka-
kara ki runga ki te aata whakakakara.
17 Na, ka haere atu i muri i a ia a
Ataria te tohunga, ratou ko etahi tohu-
nga o Ihowa, e waru tekau, he hunga
maia.
18 Na, ka turia atu a Utia te kingi e
ratou, a ka mea ratou ki a ia, E kore e
tika mau, e Utia, te tahu whakakakara
ki a Ihowa; engari ma nga tohunga, ma
nga tamariki a Arona, i whakatapua nei
hei tahu whakakakara. Haere atu i
roto i te wahi tapu; kua he hoki koe;
ehara hoki i te mea e whai kororia ai
koe i te Atua, i a Ihowa.
19 Te tino riringa a Utia; i tona ringa
ana hoki he tahu-kakara hei tahu wha-
kakakara; a, i a ia e riri ana ki nga tohu-
nga, ka puta ake te repera i tona rae i
te aroaro o nga tohunga i roto i te
whare o Ihowa, i te taha o te aata tahu
whakakakara.
20 Te tahuritanga mai o te tino tohu-
nga, o Ataria, ratou ko nga tohunga
katoa ki a ia, nana, he repera tera kei
tona rae, peia atu ana ia e ratou i reira;
ko ia ano hoki i hohoro te haere atu, no
te mea kua pakia ia e Ihowa.
21 Na, he repera a Utia te kingi, a
taea noatia te ra i mate ai ia, a noho ana
i te whare motuhake, he repera *hoki ia*,
he mea momotu atu hoki i roto i te
whare o Ihowa, a, ko tana tama ko Io-
tama hei rangatira mo te whare o te
kingi, hei kai whakarite whakawa mo
te iwi o te whenua.
22 ¶ Na, era atu meatanga a Utia, o
mua, o muri, kua oti te tuhituhi e Ihaia
poropiti tama a Amoho.
23 Na, kua moe a Utia ki ona mātua,
a, tanumia iho ki ona mātua ki te mara
i te tanumanga o nga kingi; i mea hoki
ratou, He repera ia; a, ko tana tama
ko Iotama hei kingi i muri i a ia.

UPOKO 27.

E RUA tekau ma rima nga tau o
Iotama i tona kingitanga ai, a, ko-
tahi tekau ma ono nga tau i kingi ai ia
ki Hiruharama. Na, te ingoa o tona
whaea ko Ieruha, he tamahine na Ha-
roko.
2 A, he tika tana mahi ki ta Ihowa ti-
tiro, i rite ki nga mea katoa i mea ai a
Utia tona pāpā. Otiia kihai i tapoko ki
roto i te temepara o Ihowa. I mahi ano
hoki te iwi i te hē.
3 Nana i hanga to runga kuwaha o te
whare o Ihowa; he nui ano hoki te wahi
i hangā e ia ki runga ki te taiepa i
Opere,
4 I hangā ano hoki e ia etahi pa ki
nga maunga o Hura; hangā ana ano
e ia etahi taumaihi, etahi pourewa ki
nga ngahere.
5 ¶ I whawhai ano ia ki te kingi o
nga tamariki a Amona, a taea ana ratou
e ia. A, homai ana e nga tamariki a
Amona ki a ia i taua tau kotahi rau nga
taranata hiriwa, tekau mano mehua witi,
he parei ano hoki tekau nga mano. Ko
nga utu enei i homai e nga tamariki a
Amona ki a ia i te rua o nga tau, i te
toru ano hoki.
6 Na, ka kaha haere a Iotama, no te
mea i whakatikaia e ia ona huarahi i te
aroaro o Ihowa, o tona Atua.
7 ¶ Na, era atu meatanga a Iotama,
me ana whawhai katoa, me ona huarahi,
nana, kua oti te tuhituhi ki te pukapuka
o nga kingi o Iharaira raua ko Hura.
8 E rua tekau ma rima ona tau i tona
kingitanga ai, a, tekau ma ono nga tau
i kingi ai ia ki Hiruharama.
9 ¶ Na, kua moe a Iotama ki ona mā-
tua, a, tanumia iho ki te pa o Rawiri, a,
ko tana tama ko Ahata te kingi i muri i
a ia.

UPOKO 28.

E RUA tekau nga tau o Ahata i tona
kingitanga ai, a, tekau ma ono nga
tau i kingi ai ia ki Hiruharama: kihai
hoki ia i mahi i te tika ki ta Ihowa
titiro, kihai i pera me tona pāpā me
Rawiri.
2 I haere hoki ia i nga ara o nga kingi
o Iharaira, i hanga ano hoki i etahi
whakapakoko whakarewa ma nga Paara.

3 I tahu whakakakara ano ia ki te rao-
rao o te tama a Hinomo, tahuna ana ano
e ia ana tamariki ki te ahi; rite tonu
tana ki nga mea whakarihariha a nga
iwi i peia nei e Ihowa i te aroaro o nga
tamariki a Iharaira.
4 I patu whakahere ano ia, i tahu wha-
kakakara ki runga ki nga wahi tiketike,
ki nga pukepuke, ki raro ano hoki i nga
rakau kouru nui katoa.
5 Na, tukua atu ana ia e Ihowa e tona
Atua ki te ringaringa o te kingi o Hiria;
a, patua ana ia e ratou, he tini ano hoki
nga pārau o ratou i whakaraua atu e
ratou, kawea atu ana ki Ramahiku. I
tukua atu ano hoki ia ki te ringaringa o
te kingi o Iharaira, patua iho e ia, he
nui te parekura.
6 ¶ Kotahi hoki te rau e rua tekau
mano i patua e Peka tama a Remaria ki
Hura i te ra kotahi, he hunga maia
katoa; mo ratou i whakarere i a Ihowa,
i te Atua o o ratou mātua.
7 I patua ano hoki tetahi tangata ma-
rohirohi o Eperaima e Tikiri, a Maaheia
tama a te kingi, a Atarikama ano hoki,
rangatira o te whare me Erekana tuarua
o te kingi.
8 Whakaraua atu ana e nga tamariki
a Iharaira e rua rau mano o o ratou tua-
kana, teina, nga wahine, nga tamariki,
nga tamahine, nui atu ano hoki o ratou
taonga i pahuatia e ratou; kawea atu
ana e ratou nga taonga ki Hamaria.
9 Na, he poropiti ano to Ihowa kei
reira, ko Orere tona ingoa, a ka puta
mai ia ki te whakatau i te taua e haere
mai ana ki Hamaria, ka mea ki a ratou,
Nana, he riri na Ihowa na te Atua o o
koutou mātua ki a Hura i homai ai ratou
e ia ki o koutou ringa; patua iho e
koutou, tutuki noa te riri ki te rangi.
10 Heoi i mea na koutou kia pehia ki
raro nga tamariki o Hura, o Hiruharama,
hei pononga tane, hei pononga wahine
ma koutou; na, he teka ianei kei a kou-
tou, ina, kei a koutou ano, he hē ki a
Ihowa ki to koutou Atua?
11 Na, whakarongo mai ki a au, wha-
kahokia atu nga whakarau i whakaraua
mai e koutou i roto i o koutou tuakana,
teina; no te mea kei te mura te riri a
Ihowa, a to koutou Atua, ki a koutou.
12 Katahi ka whakatika mai etahi o
nga upoko o nga tamariki a Eperaima,
a Ataria tama a Iehohanana, a Perekia
tama a Mehire-moto, a Hetekia tama a
Harumu, ratou ko Amaha tama a Ha-
rarai, hei riri i te hunga i haere mai nei
i te whawhai.
13 A ka mea ki a ratou, E kore e ka-
wea mai e koutou nga whakarau ki ko-
nei: kua hē nei hoki tatou ki a Ihowa,
a, e mea ana koutou kia whakanekehia
ake to tatou hara, to tatou hē: he nui
hoki to tatou hē, a, he riri tenei te mura
nei ki a Iharaira.
14 Na, whakarerea iho e nga tangata i
nga patu nga whakarau, me nga taonga
i te aroaro o nga rangatira ratou ko te
huihui katoa.
15 Katahi ka whakatika nga tangata i
karangatia nei o ratou ingoa, ka mau ki
nga whakarau, whakakakakahuria ana e
ratou ki nga taonga nga mea kakahu
kore o ratou; whakakakakahuria ana e
ratou, whakawhiwhi rawa ki te hu, ho-
mai ana he mea hei kai, hei inu, whaka-
wahia ana e ratou, kawea ana nga mea
kaha-kore katoa o ratou i runga i nga
kaihe, a tae noa ki Heriko ki te pa nikau
ki o ratou tuakana, teina. Na, hoki ana
ratou ki Hamaria.
16 ¶ I taua wa ka unga tangata atu a
Kingi Ahata ki nga kingi o Ahiria kia
awhinatia mai ia.
17 No te mea kua tae mai ano nga
Eromi; patua iho e ratou a Hura, wha-
karaua atu ana etahi whakarau.
18 Kua whakaekea mai ano hoki e nga
Pirihitini nga pa o te raorao, o te taha
ki te tonga o Hura, a, riro mai ana i a
ratou a Pete-hemehe, a Atarono, a Ke-
reroto, a Hoko me ona pa ririki, a Timina
me ona pa ririki, a Kimito me ona pa
ririki: nohoia iho e ratou.
19 Na Ihowa hoki i whakaiti a Hura,
mo ta Ahata hoki, mo ta te kingi o Iha-
raira, nana hoki a Hura i tu tahanga ai,
nui atu hoki tona he ki a Ihowa.
20 Na, ka haere mai a Tirikata-piri-
nehere kingi o Ahiria ki a ia, ka whaka-
raruraru i a ia, kihai hoki i whakakaha
i a ia.
21 I tangohia mai hoki e Ahata tetahi
wahi *i roto i* te whare o Ihowa, i te
whare ano hoki o te kingi ratou ko nga
rangatira, a hoatu ana ki te kingi o
Ahiria; kihai ano hoki tera i awhina
i a ia.
22 ¶ Heoi i te wa ano i hē ai ia, ka
tohe ano ia ki te hē ki a Ihowa, taua
kingi Ahata ra.
23 I patu whakahere hoki ia ki nga
atua o Ramahiku i patu nei i a ia; i ki
hoki ia, Ko nga atua o nga kingi o
Hiria kei te awhina i a ratou, na, me
patu whakahere ano ahau ki a ratou, a
ko ratou hei awhina moku. Heoi ko
ratou ano hei whakangoikore i a ia,
ratou ko Iharaira katoa.
24 Na, ka huihuia e Ahata nga oko o

te whare o te Atua, tapatapahia ana e ia
nga oko o te whare o te Atua, a tutakina
ana e ia nga tatau o te whare o Ihowa.
I hangā ano e ia etahi aata mana ki
nga koki katoa o Hiruharama.
25 I hangā ano e ia ki tenei pa, ki
tenei pa, o Hura etahi wahi tiketike hei
tahu whakakakara ki nga atua ke, wha-
kapataritaria ana e ia a Ihowa te Atua o
ona mātua.
26 ¶ Na, era atu meatanga ana, ana
meatanga katoa o mua, o muri, nana,
kua oti te tuhituhi ki te pukapuka o nga
kingi o Hura raua ko Iharaira.
27 Na, kua moe a Ahata ki ona mātua,
a, tanumia iho ki te pa ki Hiruharama;
otiia kihai i kawea ki nga tanumanga o
nga kingi o Iharaira; a, ko Hetekia ko
tana tama te kingi i muri i a ia.

UPOKO 29.

E RUA tekau ma rima nga tau o
Hetekia i tona kingitanga ai, a, e
rua tekau ma iwa nga tau i kingi ai ia
ki Hiruharama. Na, te ingoa o tona
whaea ko Apia, he tamahine na Ha-
karaia.
2 A, he tika tana mahi ki ta Ihowa
titiro, i rite ki nga mea katoa i mea ai
tona pāpā a Rawiri.
3 ¶ I te tuatahi o nga tau o tona ki-
ngitanga ai, i te marama tuatahi, ka
uakina e ia nga tatau o te whare o
Ihowa, hangā ana e ia kia pai.
4 I kawea mai ano e ia nga tohunga
ratou ko nga Riwaiti, huihui rawa ratou
ki te huarahi ki te rawhiti.
5 Na, ko tana meatanga atu ki a ratou,
Whakarongo mai, e nga Riwaiti, wha-
katapua koutou, whakatapua hoki te
whare o Ihowa, o te Atua o o koutou
mātua, maua mai hoki te mea poke i
roto i te wahi tapu.
6 I hē hoki o tatou mātua, i mahi i te
kino ki te titiro mai a Ihowa a to tatou
Atua. Whakarerea ake ia e ratou, ta-
huri ke atu ana o ratou aroaro i te tape-
nakara o Ihowa; hurihia ake e ratou
ko o ratou tuara.
7 Ko nga tatau ano hoki o te whaka-
mahau, i tutakina e ratou; tineia iho
e ratou nga rama, kihai hoki he whaka-
kakara i tahuna e ratou; kahore ano
hoki he tahunga tinana i whakaekea e
ratou i roto i te wahi tapu ki te Atua o
Iharaira.
8 Koia te riri a Ihowa i anga mai ai
ki a Hura raua ko Hiruharama, a, tukua
atu ana ratou e ia ki te raruraru, hei
mea e miharotia, e whakahīa mai, hei
penei ano me ta o koutou kanohi e kite
nei.
9 Na, kua hinga nei o tatou mātua i
te hoari; ko te mea ano tenei i whaka-
rautia ai a tatou tamariki, a tatou tama-
hine, me a tatou wahine.
10 Na, ko ta toku ngakau tenei, kia
whakaritea he kawenata ki a Ihowa
Atua o Iharaira, kia tahuri atu ai i a ta-
tou tana riri e mura nei.
11 E aku tamariki, kaua koutou e ma-
ngere, he mea whiriwhiri nei hoki kou-
tou na Ihowa hei tu ki tona aroaro, hei
mahi ki a ia, hei minita ki a ia, hei tahu
whakakakara.
12 ¶ Katahi ka whakatika nga Ri-
waiti, a Mahata tama a Amahai, a Hoere
tama a Ataria, no nga tama a nga Ko-
hati: a, o nga tama a Merari, ko Kihi
tama a Apari, ko Ataria tama a Iehare-
reere: a, o nga Kerehoni, ko Ioaha tama
a Tima, ko Erena tama a Ioaha:
13 Na, o nga tama a Eritapana, ko
Himiri, ko Teiere: a, o nga tama a
Ahapa, ko Hakaraia, ko Matania;
14 Na, o nga tama a Hemana, ko Te-
hiere, ko Himei: a, o nga tama a Ieru-
tunu, ko Hemaia, ko Utiere.
15 Na, huihuia ana e ratou o ratou tu-
akana, teina, kei te whakatapu ratou i a
ratou, haere mai ana hei whakaritenga
mo ta te kingi whakahau, mo ta Ihowa
i ki ai, haere ana ratou ki te pure i te
whare o Ihowa.
16 Na, haere ana nga tohunga ki roto
rawa i te whare o Ihowa ki te tahi i te
poke, a whakaputaina mai ana e ratou ki
waho nga mea poke katoa i kitea i roto
i te temepara o Ihowa ki te marae o te
whare o Ihowa. Na, tangohia atu ana
e nga Riwaiti, kawea atu ana ki waho
ki Awa Kitirono.
17 No te ra tuatahi o te marama tua-
tahi i timata ai ratou te whakatapu, a,
no te waru o nga ra o te marama i tae
ai ratou ki te whakamahau o Ihowa.
Na, whakatapua ana e ratou te whare o
Ihowa, e waru nga ra; a, no te tekau
ma ono o nga ra o te marama tuatahi i
oti ai.
18 Na, haere mai ana ratou ki roto ki
te kingi, ki a Hetekia, a ka mea, Kua ta-
hia e matou te poke o te whare o Ihowa,
te aata tahunga tinana, me ona mea
katoa, te tepu taro aroaro, me ona mea
katoa.
19 Na, nga oko katoa i akiritia atu e
Kingi Ahata i tona kingitanga, i tona
heanga ra, kua oti i a matou te whaka-
pai, te whakatapu. Nana, aua mea ra
kei te aronga o te aata o Ihowa.

20 ¶ Heoi kua maranga wawe a Ki-
ngi Hetekia i te ata, huihuia ana e ia
nga rangatira o te pa, haere ana ia ki
runga ki te whare o Ihowa.
21 A ka kawea mai e ratou nga puru
e whitu, nga hipi toa e whitu, nga reme
e whitu, nga koati toa e whitu, hei wha-
kahere hara mo te kingitanga, mo te
wahi tapu, mo Hura, Na, kiia atu ana e
ia nga tohunga nga tama a Arona kia
whakaekea ki runga ki te aata o Ihowa.
22 Na, patua ana e ratou nga kau, a ka
riro mai nga toto i nga tohunga, ta-
uhiuhia atu ana e ratou ki te aata. I
patua ano e ratou nga hipi toa, tauhi-
uhia atu ana nga toto ki te aata. Patua
ana ano e ratou nga reme, a, tauhiuhia
ana nga toto ki te aata.
23 Katahi ka kawea mai e ratou nga
koati toa hei whakahere hara ki te aro-
aro o te kingi ratou ko te whakamine-
nga, pokia iho o ratou ringa ki runga ki
a ratou.
24 Katahi ka patua e nga tohunga,
whakaherea ana o ratou toto mo nga
hara ki runga ki te aata, hei whakama-
rietanga mo Iharaira katoa: na te kingi
hoki i ki mo Iharaira katoa te tahunga
tinana me te whakahere hara.
25 I whakaturia ano hoki e ia nga Ri-
waiti ki te whare o Ihowa, he himipora
ano ā ratou, he hatere, he hāpa; ko ta
Rawiri hoki ia i whakahau ai, ratou ko
Kara ko te matakite a te kingi, ko Na-
tana poropiti ano hoki: na Ihowa hoki te
whakahau, he mea whakapuaki mai na
ana poropiti.
26 Tu ana tera nga Riwaiti, kei a ra-
tou ano hoki nga mea *whakatangi* a Ra-
wiri, me nga tohunga ano, he hunga
mau tētere.
27 Katahi a Hetekia ka ki atu kia
whakaekea te tahunga tinana ki runga
ki te aata. Na, i te wa i timata ai te
tahunga tinana, ka timataia ano te
waiata a Ihowa, me nga tētere, me nga
mea *whakatangi* ano a Rawiri kingi o
Iharaira.
28 Na, koropiko katoa ana te whaka-
minenga, waiata ana nga kai wai-
ata, whakatangihia ana nga tētere:
ko tenei katoa, a, mutu noa te wha-
kaeke.
29 A, te mutunga o te whakaeke, ka
tuohu te kingi ratou ko ona hoa katoa
i reira, a koropiko ana.
30 I ki mai ano a Kingi Hetekia, ratou
ko nga rangatira, ki nga Riwaiti kia
whakamoemiti ki a Ihowa; hei nga
kupu ano a Rawiri raua ko Ahapa ma-
takite. Na, kei te whakamoemiti ratou;
koa tonu; tuohu ana ratou, koropiko ana
ano.
31 Katahi a Hetekia ka oho mai, ka
mea, Na, kua whakatapua nei koutou
ki a Ihowa, neke mai, kawea mai nga
patunga tapu, me nga whakawhetainga
ki te whare o Ihowa. Na, kei te kawe
mai te whakaminenga i nga patunga
tapu, i nga whakawhetainga, a, he tahu-
nga tinana ano ta nga ngakau hihiko
katoa.
32 Na, te maha o nga tahunga tinana
i kawea mai nei e te whakaminenga, e
whitu tekau nga kau, kotahi rau nga
hipi toa, e rua rau nga reme. Enei
katoa hei tahunga tinana ki a Ihowa.
33 Na, nga mea i whakatapua, e ono
rau nga kau, e toru mano nga hipi.
34 Otiia he torutoru nga tohunga, kihai
hoki i kaha ki te tihore i nga tahunga
tinana katoa. Na, ka pikitia mai ratou
e o ratou teina, e nga Riwaiti, a oti noa
te mahi, kia oti ra ano te whakatapu o
etahi atu tohunga; engari hoki nga
Riwaiti i nga tohunga, i tika o ratou
ngakau ki te whakatapu i a ratou.
35 He tini ano hoki nga tahunga ti-
nana, me te ngako ano o nga whaka-
marietanga, me nga ranginanga ano mo
nga tahunga tinana. Na, kua oti te
mahi o te whare o Ihowa te whakatika.
36 Na, koa tonu a Hetekia ratou ko te
iwi katoa, no te mea kua oti te iwi te
whakaanga mai e te Atua; he mea oho
tata hoki tenei.

UPOKO 30.

KATAHI a Hetekia ka tono tangata
atu ki a Iharaira katoa raua ko
Hura; i tuhituhia ano e ia he pukapuka
ki a Eperaima raua ko Manahe kia
haere mai ki te whare o Ihowa ki Hiru-
harama, kia whakaritea te kapenga a
Ihowa Atua o Iharaira.
2 Kua oti hoki te whakaaro te whaka-
takoto e te kingi, ratou ko ona ranga-
tira, ko te whakaminenga katoa i Hiruha-
rama, kia whakaritea te kapenga i te rua
o nga marama.
3 Kihai hoki i ahei te whakarite i taua
wa, no te mea kiano i ata rite te whaka-
tapu o nga tohunga; kiano hoki te iwi i
huihui ki Hiruharama.
4 A, tika tonu taua mea ki te titiro a te
kingi, ki te titiro ano hoki a te whaka-
minenga katoa.
5 Na, ka whakatakotoria e ratou te
korero kia karangatia nuitia puta noa
a Iharaira katoa, i Peere-hepa atu, a tae

noa ki Rana, kia haere mai ratou ki te
whakarite i te kapenga a Ihowa Atua o
Iharaira ki Hiruharama: nonamata riro
ra ano hoki te korenga o ta ratou wha-
karitenga i te mea i tuhituhia.
6 Na, haere ana nga kai kawe i nga
pukapuka a te kingi ratou ko ana ranga-
tira puta noa i a Iharaira raua ko Hura,
pera ana ratou me ta te kingi i whaka-
hau ai; hei ki atu, E nga tamariki a
Iharaira, hoki mai ki a Ihowa ki te Atua
o Aperahama, o Ihaka, o Iharaira, a ka
hoki mai ia ki nga morehu o koutou i
mawhiti mai nei i roto i te ringa o nga
kingi o Ahiria.
7 Kaua hoki koutou e rite ki o koutou
mātua, ki o koutou tuakana, teina, i hē
nei ki a Ihowa, ki te Atua o o ratou
mātua; na, tukua atu ana ratou e ia ki
te whakangaromanga; koia ano tena ka
kitea na e koutou.
8 Na, kaua e whakapakeketia o koutou
kaki, kei rite ki o koutou mātua. Tukua
mai te ringa ki a Ihowa; haere mai ki
tona wahi tapu i whakatapua nei e ia
mo ake tonu atu: e mahi ki a Ihowa, ki
to koutou Atua, a ka tahuri atu i a kou-
tou tana riri e mura nei.
9 Ki te tahuri hoki koutou ki a Ihowa,
ka tohungia o koutou tuakana, teina, me
a koutou tamariki e nga tangata nana
ratou i whakarau, a ka hoki mai ratou ki
tenei whenua; he atawhai hoki, he mahi
tohu ta Ihowa, ta to koutou Atua; e kore
hoki tona mata e tahuri atu i a koutou,
ki te hoki mai koutou ki a ia.
10 Na, haere atu ana nga kai kawe
pukapuka i tenei pa ki tenei pa puta noa
i te whenua o Eperaima, o Manahe, a
tae noa ki Hepuruna. Heoi kataina iho
ratou, tawaia iho.
11 Otiia i whakaiti ano etahi tangata o
Ahera, o Manahe, o Hepuruna, i a ratou,
a haere mai ana ki Hiruharama.
12 I runga ano hoki i a Hura te ringa
o te Atua hei homai i te ngakau kotahi
ki a ratou, e mahi ai ratou i ta te kingi
ratou ko nga rangatira i whakahau ai,
ara, i ta Ihowa i ki ai.
13 ¶ Na, he nui te iwi i huihui mai ki
Hiruharama ki te whakarite i te hakari o
te taro rewena-kore i te rua o nga
marama, nui whakaharahara te whaka-
minenga.
14 Na, whakatika ana ratou, a, tangohia
atu ana e ratou nga aata i Hiruharama,
tangohia atu ana ano e ratou nga aata
tahu whakakakara, a, makā atu ana ki
Awa Kitirono.
15 Katahi ka patua e ratou te kapenga
i te tekau ma wha o te rua o nga mara-
ma A, i whakama ano nga tohunga
ratou ko nga Riwaiti, a, whakatapua
ana ratou e ratou ano, kawea mai ana e
ratou etahi tahunga tinana ki te whare
o Ihowa.
16 A, tu ana ratou i to ratou turanga,
i te wahi i whakaritea mo ratou, he mea
i rite tonu ki te ture a Mohi, a ta te Atua
tangata: ko nga tohunga hei tauhi i nga
toto, ko nga Riwaiti hei homai.
17 He tokomaha hoki i roto i te wha-
kaminenga kihai nei i whakatapu i a
ratou: na, ko nga Riwaiti hei patu i
nga kapenga ma te hunga katoa kihai
i purea, hei whakatapu i a ratou ki a
Ihowa.
18 He tokomaha hoki o te iwi, *ara*, he
tokomaha no Eperaima, no Manahe, no
Ihakara, no Hepuruna, kihai i pure i a
ratou, heoi kai ana ratou i te kapenga, he
mea kihai i rite ki ta te tuhituhi. Otiia
i inoi a Hetekia mo ratou, i mea, Ma
Ihowa, (he pai nei hoki ia,) e muru te
hē o nga tangata katoa.
19 E whakapai ana i o ratou ngakau
ki te rapu i te Atua, i a Ihowa, i te Atua
o o ratou mātua, ko te purenga ia o
te wahi tapu kahore ano kia rite noa i a
ratou.
20 Na, ka whakarongo mai a Ihowa
ki a Hetekia, a whakaorangia ana e ia te
iwi.
21 Heoi whakaritea ana e nga tamariki
a Iharaira i kitea ki Hiruharama te ha-
kari taro rewena-kore, e whitu nga ra,
nui atu te koa; whakamoemititia ana a
Ihowa e nga Riwaiti ratou ko nga tohu-
nga i tenei ra, i tenei ra, i runga i nga
mea tangi nui, he mea ki a Ihowa.
22 A, i whakamarie ano a Hetekia i
nga ngakau o nga Riwaiti katoa i wha-
kaako nei i te matauranga pai ki a
Ihowa, a kai ana ratou *i te kai* o taua
hakari, e whitu nga ra, patua ana e
ratou nga patunga tapu, nga whakama-
rietanga, whaki ana ratou ki a Ihowa, ki
te Atua o o ratou mātua.
23 Katahi ka whakatakotoria te wha-
kaaro e te whakaminenga katoa, kia
whakaritea etahi atu ra e whitu. Na,
koa ana *ratou* i a ratou e whakarite ana
i aua rangi e whitu.
24 I homai hoki e Hetekia ki te wha-
kaminenga etahi puru kotahi mano,
etahi hipi e whitu nga mano; a, i homai
ano e nga rangatira ki te whakaminenga
etahi puru kotahi mano, etahi hipi tekau
nga mano. He tokomaha ano hoki nga
tohunga i whakatapu i a ratou.
25 Na, koa tonu te whakaminenga
katoa o Hura, ratou ko nga tohunga

ko nga Riwaiti, ko te whakaminenga
katoa ano hoki i haere mai nei i a
Iharaira me nga manene i haere mai
nei i te whenua o Iharaira, ki Hura
noho ai.
26 Na, he nui te koa o Hiruharama,
no te mea no nga rangi ano o Horo-
mona tama a Rawiri kingi o Iharaira
kahore he penei me tenei i Hiruha-
rama.
27 ¶ Na, whakatika ana nga tohunga
nga Riwaiti, a, manaakitia ana e ratou
te iwi. A, i rangona mai ano to ratou
reo, i tae atu ano hoki ta ratou inoi ki
tona nohoanga tapu ki te rangi.

UPOKO 31.

TE otinga o tenei katoa, ka haere atu
a Iharaira katoa i reira ki nga pa o
Hura, a, pakarua ana e ratou nga pou
karakiatanga, tuaina ana e ratou nga
ngahere, whakahoroa ana e ratou nga
wahi tiketike me nga aata puta noa i
Hura, i Peniamine, i Eperaima, i Ma-
nahe, a poto noa. Na, hoki ana nga
tamariki katoa a Iharaira ki tona
kāinga, ki tona kāinga ki o ratou pa.
2 ¶ I whakaritea ano hoki e Hetekia
nga wehenga o nga tohunga ratou ko
nga Riwaiti, ara, o ratou wehenga ano,
he mea rite tonu ki te mahi a tenei, a
tenei, ko nga tohunga ratou ko nga
Riwaiti ki nga tahunga tinana, ki nga
whakamarietanga, hei minita, hei wha-
kawhetai, hei whakamoemiti i roto i nga
kuwaha o nga nohoanga o Ihowa.
3 *I whakaritea* ano e ia ta te kingi
wahi i roto i ona taonga mo nga tahu-
nga tinana, *ara*, mo nga tahunga tinana
o te ata, o te ahiahi, mo nga tahunga
tinana mo nga hapati, mo nga kowhiti-
tanga marama, mo nga wa i whakaritea;
he mea rite tonu ki te mea i tuhituhia
ki te ture a Ihowa.
4 I mea ano ia ki te iwi, ki nga tangata
o Hiruharama, kia homai te wahi ma nga
tohunga ratou ko nga Riwaiti, kia u ai
ratou ki te ture a Ihowa.
5 ¶ Puaki kau te kupu, ka kawea
nuitia mai e nga tamariki a Iharaira nga
matamua o te witi, o te waina, o te hinu,
o te honi, me nga hua katoa ano hoki o te
mara; tona nui ano hoki o te whaka-
tekau o *nga mea* katoa i kawea mai e
ratou.
6 Na, nga tamariki a Iharaira, a Hura,
e noho ana i nga pa o Hura, i kawea
mai ano e ratou te whakatekau o nga
kau, o nga hipi, me te whakatekau o
nga mea tapu i whakatapua nei ma
Ihowa ma to ratou Atua, homai ana e
ratou tenei puranga, tenei puranga.
7 No te toru o nga marama i timata ai
ta ratou whakatu i nga puranga, no te
whitu o nga marama i mutu ai.
8 Katahi ka haere mai a Hetekia ratou
ko nga rangatira kia kite i nga puranga,
a, whakapai ana ratou i a Ihowa, i tona
iwi ano hoki i a Iharaira.
9 Katahi ka uia nga tohunga ratou
ko nga Riwaiti e Hetekia mo nga pu-
ranga.
10 Na, ka korero mai ki a ia a Ataria
te tino tohunga, no te whare o Haroko,
ka mea mai, No te timatanga o ta ratou
kawe mai i nga whakahere ki te whare
o Ihowa, ka kai matou, ka makona, nui
atu hoki te toenga; e manaakitia ana
hoki tona iwi e Ihowa. Na, te toenga,
ko tenei haupuranga nui nei.
11 Katahi a Hetekia ka ki kia whaka-
paia etahi ruma ki te whare o Ihowa.
Na, whakapaia ana e ratou.
12 A, kawea atu ana e ratou ki roto
nga whakahere, nga whakatekau, nga
mea i whakatapua; pono tonu ta ratou:
te kai tiaki o aua mea, ko Konania
Riwaiti; tona tuarua, ko tona teina ko
Himei.
13 Mo Tehiere ano hoki, ko Atatia, ko
Nahata, ko Atahere, ko Terimoto, ko
Iotapara, ko Eriere, ko Ihimakia, ko
Mahata, ko Penaia hei kai tirotiro, i
raro ano i a Konania raua ko tona teina
ko Himei, he mea ki mai na Kingi He-
tekia raua ko Ataria ko te rangatira o te
whare o te Atua.
14 Na, ko Kore tama a Imina Riwaiti
kai tiaki o te kuwaha ki te rawhiti, hei
kai tiaki mo nga mea homai noa o te
Atua, hei tuwha i nga whakahere o
Ihowa, i nga mea tapu rawa ano hoki.
15 Na, i tona taha ko Erena, ko Minia-
mini, ko Hehua, ko Hemaia, ko Amaria,
ko Hekania, i roto i nga pa o nga tohu-
nga, ki *ta ratou* mahi tūturu ano, hei
tuwha mai ma o ratou tuakana, teina,
ma nga wehenga, ma te rahi, ma te iti.
16 Huihuia atu ki to ratou pukapuka
whakapapa ki to nga tane, ki to nga
mea e toru, he maha atu ano hoki nga
tau, ma te hunga katoa e haere ana ki
roto ki te whare o Ihowa, te mea mo
tenei ra, mo tenei ra, mo ta ratou mahi,
puta noa i o ratou tiakanga, i o ratou
wehenga;
17 Ki o te pukapuka whakapapa o nga
tohunga puta noa i nga whare o o ra-
tou mātua, ratou ko nga Riwaiti, ki te
hunga e rua tekau, e maha atu hoki

nga tau, puta noa i o ratou tiakanga, i o ratou wehenga;
18 Ki o te pukapuka whakapapa ano o a ratou kohungahunga katoa, o a ratou wahine, o a ratou tamariki, o a ratou tamahine, puta noa i te whakaminenga katoa; i runga hoki i te tapu ta ratou whakatapunga i a ratou ki ta ratou mahi tūturu:
19 Ki nga tamariki ano hoki a Arona, ki nga tohunga i nga mara i waho ake o o ratou pa, o tenei pa, o tenei pa, a puta noa, ki nga tangata kua oti o ratou ingoa te whakahua, hei homai i ta ratou wahi ano ki nga tane katoa i roto i nga tohunga, ki te hunga katoa ano hoki i roto i nga Riwaiti kua oti te whakapapa.
20 ¶ Ko ta Hetekia mahi tenei puta noa i a Hura; mahia ana e ia te pai, te tika, me te pono i te aroaro o Ihowa o tona Atua.
21 I nga meatanga katoatanga, i a ia ka anga nei ki nga mahi o te whare o te Atua, ki te ture, ki nga whakahaunga, a ka rapu i tona Atua, i whakapaua atu tona ngakau ki te mahi, a oti pai ana tana.

UPOKO 32.

I MURI iho i enei mea, i te mea ka ata takoto, ka haere mai a Henakeripi kingi o Ahiria, tae tonu mai ki Hura, whakapaea ana e ia nga pa taiepa; i mea hoki ia kia wahia atu ki a ia.
2 A, te kitenga o Hetekia kua tae mai a Henakeripi, a, e anga mai ana ki te whawhai ki Hiruharama,
3 Na, ka whakatakoto whakaaro ratou ko ana rangatira, ko ana tangata marohirohi, kia purua nga wai o nga puna i waho o te pa; a, ko ratou hei hoa mahi mona.
4 Na, nui atu te iwi i huihui mai, a, purua ana e ratou nga puna katoa, me te awa e rere ana i waenganui o te whenua; i ki hoki ratou, Kia haere mai koia nga kingi o Ahiria, a kia nui te wai e kitea e ratou?
5 I whakanuia ano hoki e ia tona kaha, a, hangā ana e ia te taiepa katoa i pakaru, a, eke noa ki nga pourewa; me tetahi atu taiepa ano i waho, whakakahangia ana ano e ia a Miro i te pa o Rawiri: he tini ano hoki nga pere me nga whakangungu rakau i hangā e ia.
6 I whakaritea ano e ia he rangatira whawhai mo te iwi; a, huihuia mai ana ratou ki a ia ki te huarahi o te kuwaha o te pa. Na, ka korero whakamarie atu ia ki a ratou, ka mea,
7 Kia kaha, kia maia, kaua e wehi, kaua e pawera ki te kingi o Ahiria, ki tana ope katoa: hira ake hoki ta tatou i tana.
8 Tana, he ringa kikokiko; ta tatou ia, ko Ihowa ko to tatou Atua hei awhina mai mo tatou, hei whawhai i ta tatou whawhai. Na, okioki tonu atu te iwi ki nga kupu a Hetekia kingi o Hura.
9 ¶ I muri i tenei ka ungā mai āna tangata e Henakeripi kingi o Ahiria ki Hiruharama: (ko ia ano i te whakapae i Rakihi, a, ko tona kingitanga katoa hei hoa mona;) hei mea ki a Hetekia kingi o Hura, ki a Hura katoa ano hoki i Hiruharama.
10 Ko te kupu tenei a Henakeripi kingi o Ahiria, E whakawhirinaki atu ana koutou ki te aha, i a koutou ka noho i roto i te wahi taiepa i Hiruharama?
11 He teka ianei he whakapati ta Hetekia i a koutou, he mea kia tukua atu ai koutou ki te mate i te kore kai i te kore wai, i a ia e ki ra, Tera tatou e whakaorangia e Ihowa e to tatou Atua i te ringa o te kingi o Ahiria?
12 He teka ianei na taua Hetekia nei i whakakore ona wahi tiketike, me ona aata, a ki ana ia ki a Hura raua ko Hiruharama, mea ana, Hei mua i te aata kotahi koutou koropiko ai, ki runga ano i tenei koutou tahu ai i te whakakakara.
13 Kahore ranei koutou e mohio ki nga mea i mea ai ahau me oku mātua ano hoki, ki nga iwi katoa o nga whenua nei? i taea ranei e nga atua o nga iwi o aua whenua te whakaora to ratou whenua i toku ringa?
14 Ko wai o nga atua o enei iwi i hunā nei e oku mātua i kaha ki te whakaora i tona iwi i roto i toku ringa, e kaha ai to koutou Atua ki te whakaora i a koutou i roto i toku ringa?
15 Na, kei tinihangatia koutou e Hetekia, kei whakapati hoki ia i a koutou, kei pera me tana na; kaua hoki e whakapono atu ki a ia; no te mea kihai i kaha tetahi atua o nga iwi o nga kingitanga katoa ki te whakaora i tona iwi i roto i toku ringa, i te ringa ano hoki o oku mātua; e kore rawa ano hoki to koutou Atua e whakaora i a koutou i roto i toku ringa.
16 Tera atu ano hoki ta ana tangata i korero kino ai mo te Atua, mo Ihowa, mo tana tangata ano, mo Hetekia.

17 I tuhituhia mai ano e ia etahi
pukapuka hei whakorekore mo Ihowa
Atua o Iharaira, hei korero kino mona;
i ki ia, Kihai nei nga atua o nga iwi o
nga whenua i kaha ki te whakaora i o
ratou iwi i roto i toku ringa, e kore ano
hoki te Atua o Hetekia e whakaora i
tona iwi i roto i toku ringa.
18 Na, nui atu ta ratou karanga i te
reo Hurai ki te iwi o Hiruharama i
runga i te taiepa hei whakawehi i a
ratou, hei whakararuraru i a ratou, he
mea kia riro mai ai i a ratou te pa.
19 Na, ta ratou korero mo te Atua o
Hiruharama, rite tonu ki ta ratou mo
nga atua o nga iwi o te whenua, he
mahi nei hoki *enei* na nga ringa o te
tangata.
20 Na, kei te inoi, kei te karanga ki te
rangi a Kingi Hetekia raua ko te poro-
piti ko Ihaia tama a Amoho, he meata-
nga hoki *na raua* ki tenei.
21 ¶ Na, ko te tukunga mai a Ihowa i te
anahera, hautopea atu ana e ia nga toa
marohirohi katoa, ratou ko nga rangatira,
ko nga tangata nunui, i roto i te puni o te
kingi o Ahiria. Na, hoki ana ia ki tona
whenua; whakama ana tona mata.
Haere mai ana ia ki te whare o tona
atua, na, patua iho ia i reira ki te hoari
e te hunga i puta mai i roto i ona
whekau.
22 Heoi whakaorangia ake a Hetekia
ratou ko nga tangata o Hiruharama e
Ihowa i te ringa o Henakeripi kingi o
Ahiria, i te ringa ano hoki o *era atu*
katoa, a, arahina ana ratou e ia i tetahi
taha, i tetahi taha.
23 He tokomaha ano hoki ki te kawe
mai i te hakari ki a Ihowa ki Hiruha-
rama, i nga mea utu nui ano hoki ki a
Hetekia kingi o Hura; na, kake tonu
ake ia i reira i te tirohanga mai a nga
iwi katoa.
24 ¶ I aua rangi ka mate a Hetekia,
whano marere. Na, ko tana inoinga ki
a Ihowa, a ka korero mai tera ki a ia,
ka homai ano i te tohu ki a ia.
25 Otiia kihai i rite ki te atawhainga
ki a ia ta Hetekia i utu atu ai: i wha-
kakake hoki tona ngakau; na, kua ta-
koto mai he riri mona, mo Hura, mo
Hiruharama.
26 Otiia i whakaiti ano a Hetekia i a
ia, mo tona ngakau i whakakake ra, a
ia, me nga tangata ano o Hiruharama, a
kihai te riri a Ihowa i puta mai ki a
ratou i nga ra o Hetekia.
27 ¶ Na, nui whakaharahara te taonga
me te kororia i a Hetekia: a, hangā ana
e ia nga toa taonga mo te hiriwa, mo te
koura, mo nga kohatu utu nui, mo nga
mea kakara, mo nga whakangungu
rakau, mo nga mea katoa ano hoki e
matenuitia ana,
28 Me nga toa mo nga hua o te witi, o
te waina, o te hinu, me nga taiepa mo ia
kararehe, mo ia kararehe, me nga taiepa
ano mo nga kahui *hipi*.
29 I hangā ano e ia etahi pa mona,
he tini ano hoki nga kahui o nga hipi, o
nga kau; he nui whakaharahara hoki te
taonga i homai e te Atua ki a ia.
30 Na taua Hetekia ano hoki i puru to
runga putanga mai o te wai o Kihona;
whakatikaia tonutia mai e ia ki te taha
ki te hauauru o te pa o Rawiri. Oti
pai ana hoki i a Hetekia ana mahi katoa.
31 ¶ I te meatanga ia ki nga karere a
nga rangatira o Papurona i unga mai
nei ki a ia ki te ui ki te merekara i puta
ki te whenua, i mahue atu ia i te Atua,
kia whakamatauria ai ia, kia mohiotia
ai nga mea katoa i roto i tona ngakau.
32 ¶ Na, era atu meatanga a Hetekia,
me ana mahi atawhai, nana, kua oti te
tuhituhi ki te whakakitenga ki a Ihaia
poropiti tama a Amoho, ki te pukapuka
ano hoki o nga kingi o Hura raua ko
Iharaira.
33 Na, kua moe a Hetekia ki ona
mātua, a, tanumia iho ki to runga rawa
o nga urupa o nga tamariki a Rawiri:
a, i tona matenga ka whakakororiatia ia
e Hura katoa, ratou ko nga tangata o
Hiruharama; a, ko tana tama ko Manahe
te kingi i muri i a ia.

UPOKO 33.

TEKAU ma rua nga tau o Manahe i
tona kingitanga ai, a, e rima tekau
ma rima nga tau i kingi ai ia ki Hiru-
harama.
2 A, he kino tana mahi ki te titiro a
Ihowa, i rite ki nga mea whakariha-
riha a nga iwi i peia nei e Ihowa i te
aroaro o nga tamariki a Iharaira.
3 ¶ Hangā ana ano e ia nga wahi
tiketike i wahia iho e tona pāpā, e Hete-
kia: whakaarahia ake ana e ia nga aata
ki nga Paara, meatia ana e ia he nga-
here; koropiko ana ia ki te ope katoa o
te rangi, mahi ana ki a ratou.
4 Hangā ana ano e ia etahi aata ki te
whare o Ihowa, ki ta Ihowa i ki ra, Ko
Hiruharama hei waihotanga mo toku
ingoa, ake ake ake.
5 Hangā ana ano e ia etahi aata ma te
ope katoa o te rangi ki nga marae e rua
o te whare o Ihowa.

6 Meatia ana e ia ana tamariki kia tika na waenganui i te ahi i te raorao o te tama a Hinomo, rapua ana e ia he tohu i nga kapua, i nga nakahi; kei te makutu ano ia, kei te whai ki nga atua maori, ki nga mata maori: nui atu tana kino i mahi ai ki te titiro iho a Ihowa, hei whakapataritari mona.

7 I whakaturia ano e ia te whakapakoko, te ahua i hangā e ia, ki te whare o te Atua, ki ta te Atua i ki ra ki a Rawiri raua ko tana tama ko Horomona, Hei tenei whare, hei Hiruharama i whiriwhiria nei e ahau i roto i nga iwi katoa o Iharaira ahau waiho ai i toku ingoa, a, ake ake ake.

8 Heoi ano hoki aku whakanekehanga i te waewae o Iharaira i te whenua i whakaritea e ahau mo o koutou mātua; kia mau raia ratou ki te mahi i nga mea katoa i whakahaua e ahau ki a ratou, kia rite ki te ture katoa, ki nga tikanga, ki nga whakariteritenga i whakapuakina nei e Mohi.

9 Heoi whakapeaua ketia ana e Manahe a Hura ratou ko nga tangata o Hiruharama kia nui atu ta ratou mahi kino i ta nga iwi i hunā nei e Ihowa i te aroaro o nga tamariki a Iharaira.

10 I korero ano hoki a Ihowa ki a Manahe ratou ko tona iwi; heoi kihai ratou i whakarongo mai.

11 ¶ Katahi ka kawea mai e Ihowa ki runga ki a ratou nga rangatira o te ope o te kingi o Ahiria; a ka mau i a ratou a Manahe i roto i nga tataramoa; herea iho e ratou ki nga mekameka, kawea atu ana ki Papurona.

12 Na, i a ia i te he, ka inoi ia ki a Ihowa, ki tona Atua, ka whakaiti rawa i a ia i te aroaro o te Atua o ona mātua.

13 Inoi ana ia ki a ia; a ka tahuri mai tera ki a ia, ka whakarongo hoki ki tana inoi. Na, ka whakahokia mai ia ki Hiruharama ki tona kingitanga, a ka mohio a Manahe ko Ihowa te Atua.

14 I muri i tenei ka hangā e ia he taiepa i waho o te pa o Rawiri, i te taha ki te hauauru o Kihona, ki te awaawa, a tae noa ki te tomokanga atu i te kuwaha ika, ki Opere, a whawhe noa, hangā ana e ia kia tiketike whakaharahara. I whakanohoia ano e ia etahi rangatira taua ki nga pa taiepa katoa o Hura.

15 Whakakahoretia atu ana ano e ia nga atua ke, me te whakapakoko i roto i te whare o Ihowa, me nga aata katoa ano hoki i hangā nei e ia ki te maunga o te whare o Ihowa, ki Hiruharama; akiritia atu ana e ia ki waho o te pa.

16 I hangā ano e ia te aata o Ihowa; patua iho e ia ki runga nga whakahere whakamarietanga, nga whakawhetainga, a, ki atu ana ia ki a Hura kia mahi ki a Ihowa, ki te Atua o Iharaira.

17 I patu whakahere ano ia te iwi i runga i nga wahi tiketike; otiia ki a Ihowa, ki to ratou Atua anake.

18 ¶ Na, era atu meatanga a Manahe, me tana inoi ki tona Atua, me nga korero a nga matakite i korero nei ki a ia i runga i te ingoa o Ihowa Atua o Iharaira, nana, kei roto i nga pukapuka o nga kingi o Iharaira.

19 Na, tana inoi, me *ta te Atua* tahuritanga ki a ia, me tona hara katoa, me tona he, me nga wahi i hangā ai e ia nga wahi tiketike, i whakaturia ai e ia nga ngahere, me nga whakapakoko i te mea kiano ia i whakaiti i a ia, nana, kei te tuhituhi i roto i nga korero a nga matakite.

20 ¶ Na, kua moe a Manahe ki ona mātua, a, tanumia iho ki tona whare, a, ko tana tama ko Amono te kingi i muri i a ia.

21 ¶ E rua tekau ma rua nga tau o Amono i tona kingitanga ai, a, e rua nga tau i kingi ai ia ki Hiruharama.

22 A he kino tana mahi ki ta Ihowa titiro, i rite ki ta tona pāpā, ki ta Manahe i mea ai: i patu whakahere hoki a Amono ki nga whakapakoko katoa i hangā e tona pāpā, e Manahe, a mahi ana ki a ratou.

23 Kihai hoki i whakaiti i a ia ki te aroaro o Ihowa, kihai i pera me tona pāpā me Manahe i whakaiti nei; heoi nui noa atu te he o Amono.

24 Na, kua whakatupuria he hē mona e ana tangata; patua iho ia i roto i tona whare.

25 ¶ A patua iho e te iwi o te whenua nga tangata katoa i whakatupuria ai te he mo Kingi Amono; a ka meinga e te iwi o te whenua tana tama a Hohia hei kingi i muri i a ia.

UPOKO 34.

E WARU nga tau o Hohia i tona kingitanga ai, a, e toru tekau ma tahi nga tau i kingi ai ia ki Hiruharama.

2 A, tika tonu tana mahi ki te titiro a Ihowa: i haere hoki ia i runga i nga ara o tona tupuna, o Rawiri; kihai hoki i peka atu ki matau, ki maui.

3 ¶ I te waru hoki o nga tau o tona kingitanga, i te mea he taitamariki ano ia, ka timata ia te rapu i te Atua o tona

tupuna, o Rawiri; a, i te tekau ma rua o
nga tau ka timata ia te tahi atu i te poke
o Hura raua ko Hiruharama, ara, i nga
wahi tiketike, i nga ngahere, i nga wha-
kapakoko whaowhao, i nga whakapa-
koko whakarewa.
4 Wahia iho ano hoki e ratou nga aata
o nga Paara i tona aroaro, tapahia ana e
ia nga whakapakoko o runga ake o aua
aata, mongamonga noa i a ia nga nga-
here, nga whakapakoko whaowhao, me
nga whakapakoko whakarewa, tukia ana
e ia kia ririki, ruia atu ana ki runga ki
nga urupa o te hunga i patu whakahere
ki a ratou.
5 Tahuna ana ano e ia nga wheua o
nga tohunga ki runga ki o ratou aata, a
tahia ana e ia te poke o Hura, o Hiru-
harama.
6 Pera ana ano ia i nga pa o Manahe,
o Eperaima, o Himeona, a tae noa ki
Napatari, he mea mea ki ā ratou kara-
one, a puta noa, puta noa.
7 A ka oti i a ia nga aata me nga nga-
here te wahi iho, me nga whakapakoko
whaowhao ano te tuki kia ririki; a, ka
poto ano nga whakapakoko te tapatapahi
puta noa i te whenua o Iharaira, na,
hoki ana ia ki Hiruharama.
8 Na, i te tekau ma waru o nga tau o
tona kingitanga, i te mea ka oti nei te
poke o te whenua, o te whare, te tahi,
ka ungā atu e ia a Hapana tama a
Ataria, ratou ko Maaheia kawana o te
pa, ko te kai whakamahara ko Ioaha
tama a Iehoahata, ki te hanga i te whare
o Ihowa o tona Atua kia pai.
9 Na, haere mai ana ratou ki a Hirikia
tohunga nui, a, homai ana e ratou te
moni i kawea mai ki te whare o te Atua,
ta nga Riwaiti, ta nga kai tiaki o nga
tatau, i kohikohi mai ai i roto i te ringa
o Manahe, o Eperaima, i nga morehu
katoa ano hoki o Iharaira, i a Hura katoa,
i a Peniamine, i te mea ka hoki mai
ratou ki Hiruharama.
10 A, na ratou i hoatu ki te ringa o
nga kai mahi i tohutohu nei i te whare
o Ihowa, a, hoatu ana e enei ki nga kai
mahi i mahi nei i te whare o Ihowa, hei
hanga i nga pakaru, hei whakapai i te
whare.
11 I hoatu hoki e ratou ki nga kamura,
ki nga kai hanga, hei hoko i nga kohatu
tarai, i nga rakau mo nga hononga, hei
whakanoho rakau ano hoki ki nga whare
i kore nei i nga kingi o Hura.
12 A, pono tonu te mahinga a aua ta-
ngata i te mahi; na, nga kai tohutohu i
a ratou, ko Iahata, ko Oparia, he Riwaiti,
no nga tama a Merari; ratou ko Haka-
raia, ko Mehurama, no nga tama a nga
Kohati, hei whakahohoro; me *etahi atu
ano o* nga Riwaiti, te hunga mohio katoa
ki nga mea waiata.
13 Ko *ratou* ano hei rangatira mo nga
kai pikau, hei kai tirotiro ano hoki mo
te hunga katoa e mahi ana i tenei mahi
ranei, i tera mahi ranei; ko etahi ano o
nga Riwaiti hei karaipi, hei kai tohu-
tohu, hei kai tiaki kuwaha.
14 ¶ Na, i ta ratou maunga atu i te
moni i kawea mai nei ki te whare o
Ihowa, ka kitea e te tohunga e Hirikia
te pukapuka o te ture a Ihowa i homai
nei e Mohi.
15 Na, ko te ohonga mai o Hirikia, ka
mea ki a Hapana karaipi, Kua kitea e
ahau te pukapuka o te ture i roto i te
whare o Ihowa. A, homai ana te puka-
puka e Hirikia ki a Hapana.
16 A, na Hapana i kawe te pukapuka
ki te kingi. I whakahokia mai ano e ia
te korero ki te kingi; i mea ia, Nga
mea katoa i homai ki te ringa o o pono-
nga, e meatia ana e ratou.
17 I ringitia hoki e ratou te moni i
kitea i roto i te whare o Ihowa, a, hoatu
ana ki te ringa o nga kai tirotiro, ki te
ringa ano hoki o nga kai mahi.
18 I korero mai ano a Hapana karaipi
ki te kingi, i mea, Kua homai he puka-
puka ki a au e Hirikia tohunga. A
korerotia ana e Hapana i te aroaro o te
kingi.
19 A, te rongonga o te kingi i nga
kupu o te ture, haea ana e ia ona kakahu.
20 Katahi te kingi ka whakahau atu
ki a Hirikia, ratou ko Ahikama tama a
Hapana, ko Aparono tama a Mika, ko
Hapana karaipi, ko Ahaia ko tetahi ta-
ngata a te kingi, ka mea,
21 Haere, ui atu ki a Ihowa moku, mo
nga morehu ano o Iharaira, o Hura, ara,
te tikanga o nga kupu o te pukapuka
kua kitea nei: he nui hoki te riri a
Ihowa kua ringitia nei ki a tatou, no te
mea kihai o tatou mātua i pupuri i te
kupu a Ihowa, kihai i mahi i nga mea
katoa i tuhituhia ki tenei pukapuka.
22 Na, haere ana a Hirikia, ratou ko ā
te kingi *i whakarite ai*, ki a Hurura ki
te wahine poropiti, he wahine *ia* na Ha-
rumu na te kai tiaki kakahu, he tama
hoki *tera* na Tikiwata tama a Ilaharaha:
i Hiruharama hoki taua *wahine* e noho
ana, i te wahi tuarua. Na, korerotia ana
enei mea e ratou ki a ia.
23 ¶ Na, ko tana meatanga mai, Ko
te korero tenei a Ihowa Atua o Iharaira,
Mea atu ki te tangata nana koutou i
tono mai ki a au,

24 Ko ta Ihowa kupu tenei, Tenei au
te kawe atu nei i te kino mo tenei wahi,
mo nga tangata ano hoki o konei, *ara*,
nga kanga katoa kua oti na te tuhituhi
ki te pukapuka i korerotia ra i te aroaro
o te kingi o Hura;
25 Mo ratou i whakarere i a au, i tahu
whakakakakara hoki ki nga atua ke, hei
whakapataritari i a au ki nga mahi katoa
a o ratou ringa; koia taku riri ka ri-
ngitia ai ki tenei wahi; e kore ano e
tineia.
26 Na, kia penei ta koutou ki atu ki te
kingi o Hura, nāna nei koutou i tono
mai ki te ui ki a Ihowa, Ko te kupu
tenei a Ihowa Atua o Iharaira, Na, nga
kupu i rongo ra koe,
27 E whakaaro ana *ahau* e ngawari
ana tou ngakau, a, kua whakaiti koe i a
koe ki te aroaro o te Atua; i tou rongo-
nga ki ana kupu mo tenei wahi, mo ona
tangata ano hoki, na, whakaiti ana koe
i a koe ki toku aroaro, haehae ana i ou
kakahu, tangi ana ki toku aroaro; kua
whakarongo ano ahau, e ai ta Ihowa,
28 Nana, ka huihuia atu koe e ahau ki
ou mātua, ka huihuia atu koe ki tou ta-
numanga i runga i te rangimarie; e
kore ano hoki ou kanohi e kite i nga
kino katoa e kawea mai e ahau ki tenei
wahi, ki nga tangata ano o konei. Na,
whakahokia ana te korero e ratou ki te
kingi.
29 ¶ Katahi te kingi ka tono tangata
atu, a, huihuia mai ana e ia nga kau-
matua katoa o Hura, o Hiruharama.
30 Na, haere ana te kingi ki te whare
o Ihowa, ratou tahi ko nga tangata
katoa o Hura, ko nga tangata ano hoki
o Hiruharama, me nga tohunga, me nga
Riwaiti, me te iwi katoa, te rahi, te iti.
Katahi ka korerotia e ia ki o ratou tari-
nga nga kupu katoa o te pukapuka o
te kawenata i kitea nei ki te whare o
Ihowa.
31 Na, tu ana te kingi ki tona turanga,
a, whakaritea ana e ia he kawenata ki
te aroaro o Ihowa, ara, kia whakapaua
tona ngakau, tona wairua ki te whai ki
a Ihowa, ki te pupuri i ana whakahau-
nga, i ana whakaaturanga, i ana tikanga,
ki te whakamana ano i nga kupu o te
kawenata kua tuhituhia nei ki tenei
pukapuka.
32 I whakaturia ano e ia te hunga
katoa i kitea ki Hiruharama, ki Penia-
mine. Na, ka mahia e nga tangata o
Hiruharama nga mea o te kawenata a
te Atua, a te Atua o o ratou mātua.
33 I whakakahoretia ano hoki e Hohia
nga mea whakarihariha katoa o nga
whenua katoa i nga tamariki a Iharaira;
a, whakamahia ana e ia nga tangata
katoa i kitea ki a Iharaira, kia mahi
ki a Ihowa, ki to ratou Atua. I ona ra
katoa kihai i mahue i a ratou te whai i
a Ihowa, i te Atua o o ratou mātua.

UPOKO 35.

AI whakaritea ano e Hohia te ka-
penga ki Hiruharama hei mea ki a
Ihowa; patua ana e ratou te kapenga
i te tekau ma wha *o nga ra* o te marama
tuatahi.
2 I whakaturia ano e ia nga tohunga
ki o ratou tiakanga, i whakatenatena ano
hoki i a ratou ki nga mahi o te whare o
Ihowa.
3 I mea ano hoki ia ki nga Riwaiti, ki
nga kai whakaako o Iharaira katoa, he
hunga hoki i tapu ki a Ihowa, Whaka-
takotoria te aaka tapu ki te whare i
hangā e Horomona tama a Rawiri,
kingi o Iharaira: e kore e waiho hei
pikaunga ma o koutou pokohiwi; me
mahi koutou aianei ki a Ihowa, ki to
koutou Atua, ki tona iwi ano hoki, ki a
Iharaira.
4 Kia ata rite koutou, tenei whare, tenei
whare o o koutou mātua, i o koutou
wehenga ano, kia rite ki te mea i tuhi-
tuhia e Rawiri kingi o Iharaira, ki te
mea ano hoki i tuhituhia e tana tamaiti
e Horomona.
5 Me tu hoki koutou ki te wahi tapu;
kia rite ano nga wehenga o nga whare
o nga mtāua o o koutou tuakana, teina,
o nga tamariki o te iwi, me te wehenga
ano o nga whare o nga Riwaiti.
6 Ka patu ai i te kapenga, ka whaka-
tapu ai i a koutou, ka whakapai ano
hoki i o koutou tuakana, teina, kia rite
ai ta ratou mahi ki ta Ihowa kupu i
whakapuakina e Mohi.
7 A, i homai ano e Hohia ki te iwi,
etahi reme, etahi kuao koati no roto i
te kahui, enei katoa mo nga kapenga,
hei mea ma te hunga katoa i reira: e
toru tekau mano te maha, e toru mano
nga puru. No nga taonga enei o te kingi.
8 A, i hihiko ano ona rangatira ki te
homai ki te iwi, ki nga tohunga, ki nga
Riwaiti; ko nga rangatira o te whare o
te Atua, ko Hirikia, ko Hakaraia, ko
Tehiere, homai ana e enei ki nga tohu-
nga, *o etahi kararehe* hei mea kapenga,
e rua mano e ono rau, a e toru rau nga
puru.
9 Ko ona teina ano hoki ko Konania,
ko Hemaia, ko Netaneere, me nga ra-
ngatira ano o nga Riwaiti, me Hahapia,

ratou ko Teiere, ko Iotapara, homai ana
e ratou ki nga Riwaiti hei mea kapenga,
e rima mano *o etahi kararehe*, a, e rima
rau nga puru.
10 Na, kua rite *nga mea mo* te mahi,
kua tu ano hoki nga tohunga ki o ratou
turanga, me nga Riwaiti ano, tenei wehenga,
tenei wehenga o ratou, hei whakarite
mo ta te kingi i whakahau ai.
11 Katahi ka patua e ratou te kapenga,
tauhiuhia atu ana nga toto e nga ringa o
nga tohunga; a, na nga Riwaiti i tihore.
12 I tangohia atu ano hoki e ratou nga
tahunga tinana, kia hoatu ai *he mea* e
ratou ki nga wehenga o nga whare o
nga mātua o te iwi, hei whakahere ki a
Ihowa, kia rite ai ki te mea i tuhituhia
ki te pukapuka a Mohi: pena ana ano
ratou ki nga kau.
13 A, tunua ana e ratou te kapenga ki
te ahi, rite tonu *ta ratou* ki te tikanga.
Ko *era atu* mea tapu ia i kohuatia e
ratou ki nga kohua, ki nga pāta, ki
nga hopane, a, hohoro tonu te tuwha
ma te iwi katoa.
14 A, muri iho ka takā e ratou ma
ratou ko nga tohunga; i runga tonu
hoki nga tohunga nga tama a Arona i
te whakaeke i nga tahunga tinana, i te
ngako, a po noa; no reira ko nga Riwaiti
hei taka ma ratou tahi ko nga tohunga
ko nga tama a Arona.
15 I to ratou turanga ano nga kai
waiata, nga tamariki a Ahapa, ko ta
Rawiri hoki ia i whakahau ai, ratou ko
Ahapa, ko Hemana, ko Ierutunu matakite
o te kingi. Na, nga kai tiaki kuwaha
i tenei kuwaha, i tenei kuwaha
ratou; kihai hoki i ahei kia mahue ta
ratou mahi; a ko o ratou tuakana, ko
nga Riwaiti hei taka ma ratou.
16 Na, oti ake te mahi katoa ki a
Ihowa i taua rangi ano, ara, te whakarite
i te kapenga, me te whakaeke ano
i nga tahunga tinana ki runga ki te aata
a Ihowa, te pera ano me ta Kingi Hohia
i whakahau ai.
17 Na, ka whakaritea te kapenga e
nga tamariki a Iharaira i kitea ki reira
i taua wa, me te hakari taro rewenakore,
e whitu nga ra.
18 Kahore hoki he kapenga hei rite
mo tera i meatia i roto i a Iharaira, no
nga rangi ano o Hamuera poropiti: kahore
hoki he kapenga i meatia e nga
kingi katoa o Iharaira hei rite mo ta
Hohia i mea ai, ratou ko nga tohunga,
ko nga Riwaiti, ko Hura katoa, ratou
ko te hunga o Iharaira i reira, me nga
tangata ano o Hiruharama.
19 No te tekau ma waru o nga tau o
te kingitanga o Hohia i meatia ai tenei
kapenga.
20 ¶ I muri i tenei katoa, i te mea ka
oti i a Hohia te temepara te whakapai,
ka haere mai a Neko kingi o Ihipa ki te
tatau ki Karakemihi i te taha o Uparati,
a, puta mai ana a Hohia ki te tu i a ia.
21 Katahi tera ka tono tangata mai ki
a ia, hei mea mai, Ko te aha ta taua, e
te kingi o Hura? ehara taku inaianei i
te mea ki a koe; engari ki te whare ka
whawhaitia nei e ahau; kua mea nei
hoki te Atua ki a au kia hohoro taku.
Kei pokanoa koe ki ta te Atua; kei a au
hoki ia, kei whakangaro ia i a koe.
22 Heoi kihai te mata o Hohia i tahuri
atu i a ia. Whakaahua ke ana ia i a ia
ano, he mea kia whawhai raua; kihai
ano hoki i whakarongo ki nga kupu a
Neko, he mea no roto mai i te mangai o
te Atua; a, haere ana ki te whawhai ki
te raorao iMekiro.
23 Katahi ka kopere mai nga kai kopere
ki a Kingi Hohia. A ka mea te
kingi ki ana tangata, Kawea atu ahau;
he nui rawa hoki toku tūnga.
24 Na, ka tangohia ia e ana tangata i
runga i te hariata, a, utaina atu ana ki
runga ki te tuarua o ana hariata, kawea
atu ana e ratou ki Hiruharama, a, mate
iho ia: na, tanumia ana ia i roto i nga
urupa o ona mātua. A, tangihia ana a
Hohia e Hura katoa ratou ko Hiruharama.
25 ¶ A, i waiatatia ano e Heremaia he
apakura mo Hohia; i korerotia ano hoki
a Hohia e nga kai waiata, e nga tane, e
nga wahine, i a ratou apakura, a taea
noatia tenei ra; waiho iho ano hoki e
ratou hei tikanga ma Iharaira. Nana,
kei roto na i nga tangi whakaoriori.
26 Na, era atu meatanga a Hohia, me
ana mahi atawhai, he mea i rite tonu ki
nga mea i tuhituhia ki te ture a Ihowa,
27 Ana meatanga, o mua, o muri, nana,
kei te tuhituhi i roto i te pukapuka o
nga kingi o Iharaira, o Hura.

UPOKO 36.

KATAHI ka mau te iwi o te whenua
ki a Iehoahata tama a Hohia, a,
meinga ana ia e ratou hei kingi i muri i
tona pāpā ki Hiruharama.
2 E rua tekau ma toru nga tau o Iehoahata
i tona kingitanga ai, a, e toru
nga marama i kingi ai ia ki Hiruharama.
3 Na, ka whakatakā ia e te kingi o
Ihipa i Hiruharama; a, tangohia ana e

tera i taua whenua, hei utu he, kotahi rau nga taranata hiriwa me te taranata koura.

4 I meinga ano tona tuakana a Eriakimi e te kingi o Ihipa hei kingi mo Hura, mo Hiruharama: whakawhitia ketia ake tona ingoa ko Iehoiakimi. Na, tangohia atu ana to tenei teina, a Iehoahata, e Neko, kawea atu ana e ia ki Ihipa.

5 ¶ E rua tekau ma rima nga tau o Iehoiakimi i tona kingitanga ai, a, kotahi tekau ma tahi nga tau i kingi ai ia ki Hiruharama; he kino ano hoki tana mahi ki te titiro a Ihowa, a tona Atua.

6 Heoi whakaekea mai ana ia e Nepukaneha kingi o Papurona, herea iho ki nga mekameka, he mea kia kawea ia ki Papurona.

7 I tangohia atu ano e Nepukaneha nga oko o te whare o Ihowa ki Papurona, hoatu ana e ia ki roto ki tona temepara i Papurona.

8 Na, era atu meatanga a Iehoiakimi, me ana mea whakarihariha i mea ai, me ana tikanga i kitea, nana, kei te tuhituhi i roto i te pukapuka o nga kingi o Iharaira raua ko Hura: a, ko tana tama ko Iehoiakini hei kingi i muri i a ia.

9 ¶ E waru nga tau o Iehoiakini i tona kingitanga ai, e toru nga marama tekau nga ra i kingi ai ia ki Hiruharama. He kino ano hoki tana mahi ki ta Ihowa titiro.

10 Na, i te takanga o te tau, ka tono tangata mai a Kingi Nepukaneha, a, kawea atu ana ia ki Papurona, me nga oko papai ano hoki o te whare o Ihowa; a, meinga ana e ia tona tuakana a Terekia hei kingi mo Hura, mo Hiruharama.

11 ¶ E rua tekau ma tahi nga tau o Terekia i tona kingitanga ai, a, kotahi tekau ma tahi nga tau i kingi ai ia ki Hiruharama.

12 A, he kino tana mahi ki te titiro a Ihowa, a tona Atua; kihai hoki ia i whakaiti i a ia i te aroaro o te poropiti o Heremaia *e korero mai ana* i ta te mangai o Ihowa.

13 I whakakeke ano hoki ia ki a Kingi Nepukaneha, nana nei ia i whakaoati ki te Atua; heoi whakamarokia ana e ia tona kaki, whakapakeketia ana e ia tona ngakau, kihai i tahuri atu ki a Ihowa, ki te Atua o Iharaira.

14 ¶ Me nga rangatira ano hoki o nga tohunga, o te iwi, nui noa atu ta ratou kino; i rite tonu ki nga mea whakarihariha katoa o nga tauiwi; whakapokea iho ano hoki e ratou te whare o Ihowa i whakatapua nei e ia ki Hiruharama.

15 A, i ungā mai ano e Ihowa, e te Atua o o ratou mātua ana karere ki a ratou hei whakapuaki *i tana kupu;* maranga wawe ana ia ki te tono, he tohu hoki nana i tona iwi, i tona nohoanga.

16 Heoi tawaia iho e ratou nga karere a te Atua, whakahaweatia ana āna kupu, tukinotia ana āna poropiti, a ara noa te riri a Ihowa ki tona iwi; a, kahore noa iho he whakaoranga.

17 Na, kawea mai ana e ia te kingi o nga Karari ki a ratou, a, patua iho e ia a ratou taitamariki ki te hoari i roto i te whare o to ratou wahi tapu; kihai i tohungia e ia te taitama, te kotiro, te kaumatua, te koroheke tuara-piko; hoatu katoa ana e ia ki tona ringa.

18 Na, nga oko katoa o te whare o te Atua, nga mea nui, nga mea iti, nga taonga o te whare o Ihowa, me nga taonga o te kingi ratou ko ona rangatira; kawea katoatia ana e ia ki Papurona.

19 Tahuna ake e ratou te whare o te Atua, wahia iho e ratou te taiepa o Hiruharama, tahuna ana e ratou nga whare papai katoa ki te ahi, ngaro rawa i a ratou nga oko katoa e matenuitia ana.

20 Whakahekea atu ana hoki e ia te hunga i toe i te hoari ki Papurona, a, hei pononga ratou mana, ma ana tamariki, a taea noatia te kingitanga o Pahia.

21 Hei whakaritenga mo te kupu a Ihowa i whakapuakina e Heremaia; kia koa ra ano te whenua i ona hapati: he hapati hoki āna i nga ra katoa o te whakangaromanga; kia rite ra ano nga tau e whitu tekau.

22 Na, i te tuatahi o nga tau o Hairuha kingi o Pahia ka whakamanā te kupu a Ihowa i whakapuakina e Heremaia, ka whakaohokia e Ihowa te wairua o Hairuha kingi o Pahia. Na, ka tukua atu e tera tana karanga puta noa i tona kingitanga; he mea tuhituhi ano nana; i mea ia,

23 Ko te kupu tenei a Hairuha kingi o Pahia, Kua oti nga kingitanga katoa o te whenua te homai ki a au e Ihowa, e te Atua o nga rangi; kua whakahaua mai ano hoki ahau e ia kia hangā he whare mona ki Hiruharama, ki tera i Hura. Ko wai *tenei* o koutou o tona iwi katoa? Ko Ihowa ko tona Atua hei hoa mona, a, mana e haere.

KO ETERA.

UPOKO 1.

NA, i te tuatahi o nga tau o Hairuha
kingi o Pahia, ka whakamanā te
kupu a Ihowa i whakapuakina e Here-
maia, ka whakaohokia e Ihowa te wai-
rua o Hairuha kingi o Pahia. Na, ka
tukua atu e tera tana karanga puta noa
i tona kingitanga; he mea tuhituhi ano
nana; i mea ia,
2 Ko te kupu tenei a Hairuha kingi o
Pahia, Kua oti nga kingitanga katoa o
te whenua te homai ki a au e Ihowa, e
te Atua o nga rangi; kua whakahaua
mai ano hoki ahau e ia kia hangā he
whare mona ki Hiruharama, ki tera i
Hura.
3 Ko wai *tenei* o koutou o tona iwi
katoa? Ko tona Atua hei hoa mona;
kia haere atu hoki ia ki Hiruharama, ki
tera i Hura, ki te hanga i te whare o
Ihowa Atua o Iharaira, ko ia nei te
Atua, kei Hiruharama ano ia.
4 Na, ki te mea kua mahue tetahi ki
te wahi i noho ai ia, ma nga tangata o
tona wahi ia e whakaneke ake ki te
hiriwa, ki te koura, ki te taonga, ki nga
kararehe, hei tapiri mo nga mea homai
noa mo te whare o te Atua *e noho nei* ki
Hiruharama.
5 ¶ Na, ka whakatika ake nga upoko
o nga mātua o Hura raua ko Peniamine,
ratou ko nga tohunga, ko nga Riwaiti,
ko te hunga katoa i whakaohokia nei o
ratou wairua e te Atua, ka mea ki te
haere ki te hanga i te whare o Ihowa e
noho nei ki Hiruharama.
6 Na, ka whakakahangia o ratou ringa
e nga tangata katoa i tetahi taha, i tetahi
taha o ratou, ka meatia mai nga oko
hiriwa, he koura, he taonga, he kara-
rehe, me nga mea utu nui, he mea ta-
piri mai ki nga mea homai noa katoa.
7 ¶ A, i whakaputaina mai ano ki
waho e Kingi Hairuha nga oko o te
whare o Ihowa i kawea atu nei e Nepu-
kaneha i Hiruharama, i meatia atu nei
e ia ki roto ki te whare o ona atua.
8 I whakaputaina mai ano enei e Hai-
ruha kingi o Pahia, he mea mea mai na
Mitirerata na te kai tiaki taonga, taua
atu ana e ia ki a Hehepatara rangatira o
Hura.
9 Ko te māha ano tenei o aua mea: E
toru tekau nga peihana koura, kotahi
mano nga peihana hiriwa, e rua tekau
ma iwa nga maripi,
10 E toru tekau nga hāka koura;
nga hāka hiriwa, he *ahua* ke, e wha
rau kotahi tekau; etahi oko ke, kotahi
mano.
11 Nga oko katoa, nga mea koura,
nga mea hiriwa, e rima mano e wha
rau. Ko enei katoa i kawea atu e He-
hepatara i te kawenga atu o nga wha-
karau i Papurona ki Hiruharama.

UPOKO 2.

NA, ko nga tamariki enei o te ka-
wanatanga i haere atu i roto i nga
whakarau, i te hunga i whakahekea atu
nei, i era i whakahekea atu e Nepuka-
neha kingi o Papurona ki Papurona:
na, hoki mai ana ratou ki Hiruharama
ki Hura, ki tona pa, ki tona pa.
2 Haere tahi mai ana ratou ko Teru-
papere; Ko Hehua, ko Nehemia, ko
Heraia, ko Reeraia, ko Mororekai, ko
Pirihana, ko Mitipara, ko Pikiwai, ko
Rehumu, ko Paana. Te tokomahatanga
o nga tangata o te iwi o Iharaira:
3 Nga tamariki a Paroho, e rua nga
mano kotahi rau e whitu tekau ma
rua.
4 Nga tamariki a Hepatia, e toru rau
e whitu tekau ma rua.
5 Nga tamariki a Araha, e whitu rau
e whitu tekau ma rima.
6 Nga tamariki a Pahata-moapa, no
nga tamariki a Hehua a Ioapa, e rua
mano e waru rau kotahi tekau ma rua.
7 Nga tamariki a Erama, kotahi mano
e rua rau e rima tekau ma wha.
8 Nga tamariki a Tatu, e iwa rau e
wha tekau ma rima.
9 Nga tamariki a Takai, e whitu rau e
ono tekau.
10 Nga tamariki a Pani, e ono rau e
wha tekau ma rua.
11 Nga tamariki a Pepai, e ono rau e
rua tekau ma toru.

12 Nga tamariki a Atakara, kotahi
mano e rua rau e rua tekau ma rua.
13 Nga tamariki a Aronikama, e ona
rau e ono tekau ma ono.
14 Nga tamariki a Pikiwai, e rua
mano e rima tekau ma ono.
15 Nga tamariki a Arini, e wha rau e
rima tekau ma wha.
16 Nga tamariki a Atere a Hetekia, e
iwa tekau ma waru.
17 Nga tamariki a Petai, e toru rau e
rua tekau ma toru.
18 Nga tamariki a Ioraha, kotahi rau
kotahi tekau ma rua.
19 Nga tamariki a Hahumu, e rua rau
e rua tekau ma toru.
20 Nga tamariki a Kipara, e iwa tekau
ma rima.
21 Nga tamariki a Pete-rehema, kotahi rau e rua tekau ma toru.
22 Nga tangata o Netopa, e rima tekau ma ono.
23 Nga tangata o Anatoto, kotahi rau
e rua tekau ma waru.
24 Nga tamariki a Atamawete, e wha
tekau ma rua.
25 Nga tamariki a Kiriata-arimi, a
Kepira, a Peeroto, e whitu rau e wha
tekau ma toru.
26 Nga tamariki a Rama, a Kapa, e
ono rau e rua tekau ma tahi.
27 Nga tangata o Mikimaha, kotahi
rau e rua tekau ma rua.
28 Nga tangata o Pete-ere, o Hai, e
rua rau e rua tekau ma toru.
29 Nga tamariki a Nepo, e rima tekau
ma rua.
30 Nga tamariki a Makapihi, kotahi
rau e rima tekau ma ono.
31 Nga tamariki a tetahi atu Erama,
kotahi mano e rua rau e rima tekau
ma wha.
32 Nga tamariki a Harimi, e toru rau
e rua tekau.
33 Nga tamariki a Roro, a Hariri,
a Ono, e whitu rau e rua tekau ma
rima.
34 Nga tamariki a Heriko, e toru rau
e wha tekau ma rima.
35 Nga tamariki a Henaa, e toru mano
e ono rau e toru tekau.
36 ¶ Nga tohunga: Ko nga tamariki
a Ieraia, o te whare o Hehua, e iwa rau
e whitu tekau ma toru;
37 Ko nga tamariki a Imere, kotahi
mano e rima tekau ma rua.
38 Ko nga tamariki a Pahuru, kotahi
mano e rua rau e wha tekau ma whitu.
39 Ko nga tamariki a Harimi, kotahi
mano kotahi tekau ma whitu.
40 ¶ Nga Riwaiti: Ko nga tamariki
a Hehua, a Karamiere; no nga tamariki
a Horawia, e whitu tekau ma wha.
41 ¶ Nga kai waiata: Ko nga tamariki a Ahapa, kotahi rau e rua tekau
ma waru.
42 ¶ Nga tamariki a nga kai tiaki
kuwaha: Ko nga tamariki a Harumu,
ko nga tamariki a Atere, ko nga tamariki a Taramono, ko nga tamariki a
Akupu, ko nga tamariki a Hatita, ko
nga tamariki a Hopai: huihuia kotahi
rau e toru tekau ma iwa.
43 ¶ Nga Netinimi: Ko nga tamariki
a Tiha, ko nga tamariki a Hahupa, ko
nga tamariki a Tapaoto,
44 Ko nga tamariki a Keroho, ko nga
tamariki a Hiaha, ko nga tamariki a
Parono,
45 Ko nga tamariki a Repana, ko nga
tamariki a Hakapa, ko nga tamariki a
Akupu,
46 Ko nga tamariki a Hakapa, ko nga
tamariki a Haramai, ko nga tamariki a
Hanana,
47 Ko nga tamariki a Kirere, ko nga
tamariki a Kahara, ko nga tamariki a
Reaia,
48 Ko nga tamariki a Retini, ko nga
tamariki a Nekora, ko nga tamariki a
Katama,
49 Ko nga tamariki a Uha, ko nga
tamiriki a Pahea, ko nga tamariki a
Pehai,
50 Ko nga tamariki a Ahana, ko nga
tamariki a Meunimi, ko nga tamariki a
Nepuhimi,
51 Ko nga tamariki a Pakapuku, ko
nga tamariki a Hakupa, ko nga tamariki
a Harahuru,
52 Ko nga tamariki a Patarutu, ko nga
tamariki a Mehira, ko nga tamariki a
Haraha,
53 Ko nga tamariki a Parakoho, ko nga
tamariki a Hihera, ko nga tamariki a
Tamaha,
54 Ko nga tamariki a Netia, ko nga
tamariki a Hatipa.
55 ¶ Nga tamariki a nga tangata a
Horomona: Ko nga tamariki a Hotai,
ko nga tamariki a Hoperete, ko nga
tamariki a Perura,
56 Ko nga tamariki a Taara, ko nga
tamariki a Tarakono, ko nga tamariki a
Kirere,
57 Ko nga tamariki a Hepatia, ko nga
tamariki a Hatira, ko nga tamariki a
Pokerete o Tepaimi, ko nga tamariki a
Ami.
58 Nga Netinimi katoa, ratou ko nga
tamariki a nga tangata a Horomona, e
toru nga rau e iwa tekau ma rua.

59 Na, ko nga mea enei i haere atu i Tere-mera, i Tere-hareha, i Kerupu, i Arana, i Imere; otiia kihai i taea e ratou te whakaatu te whare o o ratou pāpā, me to ratou kawai, no Iharaira ranei ratou.
60 Ko nga tamariki a Teraia, ko nga tamariki a Topia, ko nga tamariki a Nekora, e ono rau e rima tekau ma rua.
61 ¶ Na, o nga tamariki a nga tohunga: ko nga tamariki a Hapaia, ko nga tamariki a Koto, ko nga tamariki a Paratirai; i tangohia hoki e ia tetahi o nga tamahine a Paratirai Kireari hei wahine mana, na, kua karangatia nei to ratou ingoa ki a ia.
62 I rapua e enei to ratou pukapuka whakapapa, ara, to te hunga whakapapa tupuna, heoi kihai i kitea: na, he poke ratou, mutu ake to ratou tohungatanga.
63 Katahi te kawana ka mea ki a ratou, kia kaua ratou e kai i nga mea tapu rawa, kia ara ake ra ano tetahi tohunga kei a ia nga Urimi me nga Tumimi.
64 ¶ Te huihui katoa, rupeke rupeke, e wha tekau ma rua mano e toru rau e ono tekau.
65 Tera atu ano etahi, ko a ratou pononga tane me a ratou pononga wahine: e whitu mano enei e toru rau e toru tekau ma whitu; a, e rua rau nga kai waiata, he tane, he wahine, i roto i a ratou.
66 O ratou hoiho e whitu rau e toru tekau ma ono; o ratou muera e rua rau e wha tekau ma rima.
67 O ratou kamera e wha rau e toru tekau ma rima; nga kaihe e ono mano e whitu rau e rua tekau.
68 ¶ Na, etahi o nga upoko o nga mātua, i to ratou haerenga mai ki te whare o Ihowa i Hiruharama, hihiko tonu ratou ki te homai mea hei whakatu mo te whare o te Atua ki tona wahi.
69 Rite tonu ki o ratou rawa nga mea i homai e ratou ki roto ki nga taonga mo te mahi, e ono tekau ma tahi mano nga moni koura, e rima nga mano o nga pauna hiriwa, me nga kakahu mo nga tohunga kotahi te rau.
70 Na noho ana nga tohunga, me nga Riwaiti, me etahi o te iwi, me nga kai waiata, me nga kai tiaki kuwaha, me nga Netinimi ki o ratou pa, me Iharaira katoa ano hoki ki o ratou pa.

UPOKO 3.

NA, kua taka mai te whitu o nga marama, a kei nga pa ano nga tamariki a Iharaira, na, me te mea he tangata kotahi te iwi ki te huihui mai ki Hiruharama.
2 Na, ko te turanga ki runga o Hehua tama a Iohereke, ratou ko ona teina ko nga tohunga, ko Terupapere ano hoki tama a Hearatiere, me ona teina, a, hangā ana e ratou te aata o te Atua o Iharaiara, hei whakaekenga atu mo nga tahunga tinana, kia rite ai ki te mea i tuhituhia ki te ture a Mohi, a ta te Atua tangata.
3 Na, whakaturia ana e ratou te aata ki tona turanga, no te mea i wehi ratou i nga tangata o aua whenua. Whakaekea atu ana hoki e ratou ki runga nga tahunga tinana ki a Ihowa, nga tahunga tinana o te ata, o te ahiahi.
4 I whakaritea ano hoki e ratou te hakari tihokahoka, tera i tuhituhia ra; i *whakaeke* ano i nga tahunga tinana o tenei ra, o tenei ra, rite tonu te maha, rite tonu nga tikanga, ko nga mea ano mo tenei ra i tenei ra.
5 A, muri iho ko nga tahunga tinana tūturu, ko o nga kowhititanga marama, ko o nga wa katoa i whakaritea e Ihowa, he mea whakatapu *nana*, me a te hunga katoa i whakahere noa mai i te whakahere ki a Ihowa.
6 No te ra tuatahi o te whitu o nga marama i timata ai ratou te whakaeke nga tahunga tinana ki a Ihowa. Kahore ano ia te turanga mo te temepara o Ihowa kia takoto noa.
7 Na, ka homai e ratou he hiriwa ki nga kai mahi kohatu, ki nga kamura, me etahi mea hei kai, hei inu, me te hinu ma nga Haironi, ma nga Tairani, hei mea mo etahi rakau hita kia kawea mai i Repanona ki te moana ki Hopa, kia rite ai ki te kupu homai a Hairuha kingi o Pahia ki a ratou.
8 ¶ Na, i te rua o nga tau o to ratou taenga mai ki te whare o te Atua ki Hiruharama, i te rua o nga marama, ka timata a Terupapere tama a Hearatiere, ratou ko Hehua tama a Iohereke, ko era atu ano hoki o o ratou teina, o nga tohunga, o nga Riwaiti, me te hunga katoa i haere mai i roto i te whakaraunga ki Hiruharama. I whakaritea ano e raua nga Riwaiti, te hunga e rua tekau, he maha atu ranei, o ratou tau, hei whakahoboro i te mahinga o te whare o Ihowa.
9 I tu ano hoki a Hehua, ratou ko ana

tama, ko ona teina, a Karamiere ratou ko ana tama, ko nga tama ano a Hura, ano kotahi tonu *tangata ratou*, hei whakahohoro i nga kai mahi o te whare o te Atua: nga tama a Henarara, ratou ko a ratou tama, ko o ratou teina ko nga Riwaiti.

10 Na, i te whakatakotoranga a nga kai mahi i te turanga temepara o Ihowa, ka whakaturia e ratou nga tohunga, kakahu rawa nga kakahu, he tētere ano kei a ratou, me nga Riwaiti ano hoki nga tama a Ahapa e mau himipora ana, hei whakamoemiti mo Ihowa, hei pera ano me ta Rawiri kingi o Iharaira i whakarite ai.

11 Na, ka waiata ratou, ka whakamoemiti, ka whakawhetai atu ki a Ihowa, no te mea e pai ana ia, a, e mau tonu ana tana mahi tohu ki a Iharaira. Na, hamama katoa ana te iwi, he nui te hamamatanga; ka whakamoemiti atu ki a Ihowa, no te mea ka whakatakotoria nei te turanga o te whare o Ihowa.

12 Na, he tokomaha o nga tohunga, ratou ko nga Riwaiti, ko nga upoko o nga mātua, he koroheke nei ratou, a i kite ano i te whare tuatahi; te hanganga o te turanga mo tenei whare ki to ratou aroaro, tangi ana ratou, he nui te reo; he rahi ano ia te reo o etahi, he tokomaha, ki te hamama i te koa.

13 Na kihai te reo o te hamama koa i taea e te iwi te wehe i roto i te reo o te iwi e tangi ana: he nui hoki te hamamatanga i hamama ai te iwi, a ka rangona mai te reo i tawhiti.

UPOKO 4.

NA, te rongonga o nga hoa riri o Hura raua ko Peniamine e hangā ana e te hunga i whakaraua atu nei te temepara o Ihowa Atua o Iharaira.

2 Na, ko to ratou haerenga mai ki a Terupapere, ki nga upoko ana hoki o nga mātua, ka mea ki a ratou, Kia hanga tahi tatou; e rapu ana hoki matou i to koutou Atua, e pena ana me koutou; he patu whakahere tonu hoki ta matou ki a ia, no nga rangi ano o Etara-harono, o te kingi o Ahiria, i kawea mai ai matou ki konei.

3 Katahi a Terupapere, ratou ko Hehua, ko era atu o nga upoko o nga matua o Iharaira ka mea ki a ratou, Kahore he ahatanga a koutou ki a matou e hangā ai e koutou te whare mo to matou Atua, engari ma matou tahi e hanga, hei mea ki a Ihowa Atua o Iharaira; kia rite ai ki ta Kingi Hairuha, ki ta te kingi o Pahia, i whakahau mai ai ki a matou.

4 Na, ka whakawarea nga ringa o te iwi o Hura e te iwi o te whenua, whakararurarua ana ratou kei hanga *ratou.*

5 I utua ano e ratou etahi kai whakapuaki korero hei whakakahore mo ta ratou whakaaro i nga ra katoa a Hairuha kingi o Pahia, a tae noa ki te kingitanga o Tariuha kingi o Pahia.

6 I te kingitanga ano hoki o Ahahueruha, i te timatanga o tona kingitanga, ka tuhituhia atu e ratou ke kupu whakahe mo nga tangata o Hura, o Hiruharama.

7 ¶ I nga ra ano hoki o Arataherehe ka tuhituhi atu a Pihirama, a Mitirerata, a Tapeere ratou ko era atu o o ratou hoa ki a Aratahereh kingi o Pahia. Na, te tuhituhinga o te pukapuka, no Hiria nga reta; no Hiria ano hoki te whakamaoritanga.

8 Na Rehumu na te kai tiaki o nga ture raua ko Himihai ko te kai tuhituhi i tuhituhi atu te pukapuka whakahe mo Hiruharama ki a Aratahereh ki te kingi, koia tenei.

9 Na, *kei te tuhituhi* a Rehumu te kai tiaki ture, a Himihai te kai tuhituhi, ratou ko era atu o o ratou hoa, nga Rinai, nga Aparahataki, nga Taraperi, nga Aparahi, nga Arakewi; nga tangata o Papurona, nga Huhanaki, nga Rehawi, nga Erami,

10 Me era atu ano o nga iwi i whakahekea mai e Ahanapere e taua tangata nui, ingoa nui, a whakanohoia ana e ia ki nga pa o Hamaria, me era atu ano i tenei taha o te awa, i taua wa nei ano.

11 ¶ Ko nga kupu tenei o te pukapuka i tukua atu e ratou ki a ia, ara, ki a Kingi Aratahereh, Na o pononga na nga tangata i tenei taha o te awa, i taua wa nei ano.

12 Kia mohiotia tenei e te kingi, ko nga Hurai i haere mai i tou taha ki a matou, kua tae ki Hiruharama, kei te hanga ratou i taua pa tutu, kino; kua whakaturia e ratou nga taiepa, kua oti ano hoki nga turanga te honohono.

13 Na, kia mohiotia tenei e te kingi, ki te hangā tenei pa, ki te whakaturia *ano* te taiepa, e kore e homai e ratou nga takoha taonga, nga takoha tangata, nga takoha huarahi: penei ka hē i a koe nga moni a nga kingi.

14 Na, no te whare o te kingi ta matou kai, e kore ano hoki e tika kia titiro atu

matou ki te kingi e whakaititia ana, koia matou ka unga tangata atu nei kia mohio ai te kingi.
15 Kia rapu ai *tetahi* i roto i te pukapuka whakamahara a ou mātua, kia kite ai koe i roto i te pukapuka whakamahara, kia mohio ai, he pa tutu tenei pa, e he ana ki nga kingi, ki nga whenua, he whakaoho whakakeke ta ratou i reira i mua: ko te mea ano tenei i whakangaromia ai tenei pa.
16 Me whakaatu tenei e matou ki te kingi, ara, Ki te hangā tenei pa, a ka whakaturia ona taiepa, na, kahore he wahi mou i tenei taha o te awa.
17 *Na*, ka tukua mai he kupu e te kingi ki a Rehumu ki te kai tiaki ture, ratou ko Himihai ko te kai tuhituhi, ko era atu ano o o raua hoa e noho ana i Hamaria, ki era atu ano hoki i tenei taha o te awa, Kia ora, i taua wa nei ano hoki.
18 Kua ata korerotia ki toku aroaro te pukapuka i tukua mai e koutou ki a matou.
19 Na, kua whakahau nei ahau, a kua rapua, kua kitea he pa whakakeke tena i mua ki nga kingi; he mahi tutu, he mahi whakakeke ta reira.
20 He nui ano hoki nga kingi o Hiruharama i kingi ki nga *whenua* katoa i tena taha o te awa; i hoatu ano hoki nga takoha taonga, nga takoha tangata, nga takoha huarahi ki a ratou.
21 Na, kiia e korua kia whakamutua te mahi a ena tangata, kia kaua hoki tena pa e hangā, kia hoatu ra ano e ahau tetahi *atu* ture.
22 Na, kia tupato kei mangere korua ki tenei mea: me tuku koia te he kia tupu hei he mo nga kingi?
23 ¶ Heoi, te korerotanga o nga kupu o te pukapuka a Kingi Arataherehe ki te aroaro o Rehumu, o Himihai kai tuhituhi, ratou ko o ratou hoa, hohoro tonu atu ratou ki Hiruharama ki nga Hurai, na, uaua tonu te ringa i whakamutua ai ta ratou.
24 Na, kua mutu te mahi o te whare o te Atua i Hiruharama. Mutu ake, a taea noatia te rua o nga tau o te kingitanga o Tariuha kingi o Pahia.

UPOKO 5.

KATAHI nga poropiti, a Hakai poropiti, raua ko Hakaraia, tama a Iro, ka poropiti ki nga Hurai i Hura, i Hiruharama, i runga i te ingoa o te Atua o Iharaira, he mea hoki ki a ratou.
2 Na, ko te marangatanga ake o Terupapere tama a Hearatiere, raua ko Hehua tama a Iohereke, timataia ana e raua te hanga i te whare o te Atua i Hiruharama: i a raua ano hoki nga poropiti o te Atua hei hoa mo raua.
3 ¶ I taua wa ano ka tae mai ki a ratou a Tatanai kawana o tenei taha o te awa, raua ko Hetara-potonai, me o raua hoa, a ka mea ki a ratou, Na wai koutou i whakahau kia hangā tenei whare, kia whakaotia tenei taiepa?
4 Na, he penei ta matou kupu ki a ratou, Ko wai nga ingoa o nga kai hanga o tenei whare?
5 Heoi i runga i nga kaumatua o nga Hurai te kanohi o to ratou Atua, i kore ai ta ratou i whakamutua, kia tae atu ra ano taua mea ki a Tariuha: katahi ka whakahokia mai e ratou te kupu mo tenei mea, he mea tuhituhi.
6 ¶ Ko nga kupu *tenei* o te pukapuka i tukua atu e Tatanai, e te kawana o tenei taha o te awa, raua ko Hetarapotonai, me ona hoa, me nga Aparahaki i tenei taha o te awa, ki a Kingi Tariuha.
7 I tukua atu e ratou he pukapuka ki a ia; a, ko nga mea tenei i tuhituhia; Ki a Kingi Tariuha. Tena nga pai katoa.
8 Kia mohiotia tenei e te kingi, I haere atu matou ki te whenua o Hura, ki te whare o te Atua nui e hangā mai nei ki nga kohatu nui, a, e whakatakotoria ana he rakau ki nga taha: hohoro tonu, tere tonu tenei mahi a o ratou ringaringa.
9 Katahi matou ka ui atu ki aua kaumatua; he penei ta matou kupu ki a ratou, Na wai koutou i whakahau kia hangā tenei whare, kia whakaotia enei taiepa?
10 I uia ano e matou o ratou ingoa, kia whakaaturia atu ai ki a koe, kia tuhituhia ai e matou nga ingoa o o ratou tino tangata.
11 Na, ko ta ratou kupu tenei i whakahokia mai ki a matou, He pononga matou na te Atua o te rangi, o te whenua, a, e hanga ana i te whare i hangā i mua noa atu, ka maha nei nga tau; he nui te kingi o Iharaira nana nei i hanga, i whakaoti.
12 Heoi, i te mea ka whakaoho o matou mātua i te Atua o te rangi kia riri, ka hoatu ratou e ia ki te ringa o Nepukaneha Karari kingi o Papurona: nana tenei whare i wahi, a whakaraua atu ana e ia te iwi ki Papurona.
13 I te tuatahi ia o nga tau o Hairuha

kingi o Papurona, ka whakapuakina he
tikanga e Kingi Hairuha kia hangā
tenei whare o te Atua.
14 Na, nga oko, nga mea koura, hiriwa, o te whare o te Atua, i tangohia nei e Nepukaneha i roto i te temepara i Hiruharama, a, kawea atu ana e ia ki te temepara o Papurona, i tangohia mai ano era e Kingi Hairuha i roto i te temepara o Papurona, a, hoatu ana ki *tetahi tangata*, tona ingoa ko Hehepatara, i meinga nei e ia hei kawana.
15 I mea ano ia ki a ia, Tangohia atu enei mea, haere, kawea atu ki te temepara i Hiruharama; kia hangā hoki te whare o te Atua ki tona wahi.
16 Na, ko te haerenga mai o taua Hehepatara, whakatakotoria ana e ia te turanga mo te whare o te Atua i Hiruharama: ko te hanganga ano tenei o *te temepara*, o reira na ano, a mohoa noa nei; heoi kahore ano kia oti noa.
17 Na, ki te mea e pai ana ki ta te kingi, kia rapu *tetahi* i roto i te whare taonga o te kingi i kona i Papurona, koia ranei? i whakatakotoria ranei he tikanga e Kingi Hairuha kia hangā tenei whare o te Atua ki Hiruharama? kia meatia mai ano hoki e te kingi tana e pai ai mo tenei mea ki a matou.

UPOKO 6.

KATAHI ka whakapuakina e Tariuha he tikanga, a ka rapua i roto i te whare pukapuka, kei reira nei nga taonga e rongoa ana i Papurona.
2 Na, kua kitea ki Akameta, i roto i te whare kingi i te whenua o nga Meri, he pukapuka, me tetahi kupu whakamahara i tuhituhia ki roto; koia tenei:
3 I te tuatahi o nga tau o Kingi Hairuha i whakapuakina he tikanga e Kingi Hairuha mo te whare o te Atua i Hiruharama, Kia hangā te whare, te wahi e patu ai ratou i nga patunga tapu, kia u ano hoki te whakatakoto o nga turanga; kia ono tekau whatianga tona tiketike, kia ono tekau whatianga tona whanui.
4 Kia toru nga rarangi o nga kohatu nui, kia kotahi hoki rarangi o te rakau hou: me hoatu ano nga utu i roto i te whare o te kingi.
5 Me whakahoki ano hoki nga oko, nga mea koura, nga mea hiriwa, o te whare o te Atua, i tangohia mai nei e Nepukaneha i roto i te temepara i Hiruharama, a kawea mai ana e ia ki Papurona; me kawe atu ano ki te temepara i Hiruharama, ki tona wahi, ki tona wahi, ka whakatakoto ai ki te whare o te Atua.
6 Na, e Tatanai, e te kawana i tera taha o te awa, e Hetara-potonai, me o koutou hoa me nga Aparahaki, i tera taha o te awa, kia matara mai koutou i reira.
7 Waiho noa iho te mahinga o tena whare o te Atua. Ma te kawana o nga Hurai, ratou ko nga kaumatua o nga Hurai, e hanga tena whare o te Atua ki tona wahi.
8 Tenei ano hoki tetahi tikanga aku mo ta koutou e mea ai ki nga kaumatua o ena Hurai, hei mea mo te hanganga o tenei whare o te Atua: Me hoatu etahi o nga taonga o te kingi, o te takoha i tera taha o te awa, ki ena tangata, hei utu mea, kei whakawarea ratou.
9 Na, nga mea e kore ana i a ratou, nga kuao puru, nga hipi toa, nga reme hei tahunga tinana ma te Atua o te rangi, te witi, te tote, te waina, te hinu, nga mea e whakaritea e nga tohunga i Hiruharama, kei mahue te hoatu ki a ratou i tena ra, i tena ra.
10 Kia whakaherea atu ai e ratou etahi whakahere kakara ki te Atua o te rangi, kia inoi ano hoki mo te kingi ratou ko ana tama, kia ora.
11 Ko taku tikanga ano tenei, Ki te whakaputaia ketia tenei kupu e tetahi, kia unuhia mai he rakau i roto i tona whare, a ka oti te whakatu, me tarona ia ki runga; kia meinga ano hoki tona whare hei puranga paru hei utu mo taua *mahi*.
12 Na, ma te Atua nana nei i mea kia noho tona ingoa ki reira, e huna nga kingi katoa, me nga iwi, ina totoro mai o ratou ringa ki te whakaputa ke, ki te whakangaro i tena whare o te Atua i Hiruharama. Naku na Tariuha te tikanga i whakatakoto; kia hohoro te meatanga.
13 ¶ Katahi a Tatanai te kawana o tenei taha o te awa, a Hetara-potonai me o raua hoa, ka pera me ta Kingi Tariuha i mea mai ai; hohoro tonu ta ratou meatanga.
14 Na, kei te hanga nga kaumatua o nga Hurai; tika tonu ta ratou, he mea na te poropititanga a Hakai poropiti, raua ko Hakaraia tama a Iro. Heoi hanga ana ratou, a oti ake; i rite tonu ki te whakahaunga a te Atua o Iharaira, ki te whakahaunga a Hairuha, a Tariuha, a Arataherehe kingi o Pahia.
15 No te toru o nga ra o te marama Arara i oti ai tenei whare, ko te ono

ano ia o nga tau o te kingitanga o Kingi
Tariuha.
16 ¶ Na, nga tamariki a Iharaira, nga
tohunga, nga Riwaiti, me era atu o nga
tamariki o te whakaraunga, taia ana e
ratou te kawa o tenei whare o te Atua;
koa tonu hoki ratou.
17 Whakaherea ana e ratou i te tainga
o te kawa o tenei whare o te Atua, ko-
tahi rau nga puru, e rua rau nga hipi
toa, e wha rau nga reme; a hei whaka-
here hara mo Iharaira katoa, kotahi
tekau ma rua nga koati toa, he mea
whakarite ki te maha o nga iwi o Iha-
raira.
18 I whakaturia ano hoki e ratou nga
tohunga, tenei wehenga, tenei wehenga,
me nga Riwai ano hoki tenei ropu, te-
nei ropu, mo nga mahi ki te Atua i Hi-
ruharama; he mea whakarite ki te mea
i tuhituhia ki te pukapuka a Mohi.
19 I te tekau ma wha o te marama
tuatahi ka whakarite nga tamariki o te
whakaraunga i te kapenga.
20 I purea hoki nga tohunga, ratou
tahi ko nga Riwaiti, he mea pure ratou
katoa, a, patua ana e ratou te kapenga
ma nga tamariki katoa o te whakarau-
nga, ma o ratou tuakana, ma nga tohu-
nga, ma ratou ake ano hoki.
21 I kai ano hoki nga tamariki a Iha-
raira i hoki mai nei i te whakaraunga,
me te hunga katoa i mawehe mai nei
ki a ratou i roto i te poke o nga iwi o te
whenua, ki te rapu i a Ihowa, i te Atua
o Iharaira.
22 I whakaritea ano e ratou te hakari
o te taro rewena-kore, e whitu nga ra,
koa tonu ano hoki ratou. Na Ihowa
hoki ratou i mea kia koa, nana hoki i
whakaanga mai te ngakau o te kingi o
Ahiria ki a ratou, i whakakaha ai ia i o
ratou ringaringa ki te mahi i te whare
o te Atua, o te Atua o Iharaira.

UPOKO 7.

I MURI iho i enei mea, i te kingita-
nga o Arataherehe kingi o Pahia,
na, ko Etera tama a Heraia, tama a
Ataria, tama a Hirikia,
2 Tama a Harumu, tama a Haroko,
tama a Ahitupu,
3 Tama a Amaria, tama a Ataria, tama
a Meraioto,
4 Tama a Terahia, tama a Uti, tama a
Puki,
5 Tama a Apihua, tama a Pinehaha,
tama a Ereatara, tama a Arona a te tino
tohunga:
6 I haere mai tenei Etera i Papurona.
He karaipi hohoro ano ia ki te ture a
Mohi i homai nei e Ihowa, e te Atua o
Iharaira. I runga ano i a ia te ringa o
Ihowa, o tona Atua, a hoatu ana e te
kingi ki a ia nga mea katoa i tonoa e ia.
7 I haere mai ano hoki etahi o nga
tamariki a Iharaira, o nga tohunga ano
hoki, o nga Riwaiti, o nga kai waiata, o
nga kai tiaki keti, o nga Netinimi, ki
Hiruharama i te whitu o nga tau o
Kingi Arataherehe.
8 Na, kua tae mai ia ki Hiruharama i
te rima o nga marama o te whitu o nga
tau o te kingi.
9 No te tuatahi hoki *o nga ra* o te ma-
rama tuatahi i timata ai ia te haere mai
i Papurona, a, no te tuatahi *o nga ra* o
te rima o nga marama i tae mai ai ki
Hiruharama, i runga hoki i a ia te ringa
pai o tona Atua.
10 I whakatikaia hoki e Etera tona
ngakau, mea *tonu ia* kia rapua te ture a
Ihowa, kia mahia ano hoki, kia whaka-
akona ano a Iharaira ki nga tikanga me
nga whakaritenga whakawa.
11 ¶ Na, ko nga kupu tenei o te pu-
kapuka i hoatu e Kingi Arataherehe ki
te tohunga, ki a Etera; he karaipi ano
ia, he karaipi no nga kupu o nga wha-
kahaunga a Ihowa, no ana tikanga ano
hoki ki a Iharaira.
12 Na Arataherehe kingi o nga kingi
ki te tohunga, ki a Etera, ki te karaipi o
te ture a te Atua o te rangi: kia mau
pu *te rongo*, i taua wa nei ano.
13 Ko taku tikanga tenei ka whaka-
takotoria atu nei; Na, te hunga katoa o
te iwi o Iharaira, o ona tohunga ano
hoki, o nga Riwaiti i toku kingitanga e
whai ngakau ana kia haere ki Hiruha-
rama, me haere tahi ano koutou.
14 He mea unga na hoki koe na te
kingi, ratou ko ona kai whakatakoto
whakaaro tokowhitu, ki te ui i nga mea
o Hura, o Hiruharama, kia rite ai ki te
ture a tou Atua i tou ringa na.
15 Ki te kawe ano hoki i te hiriwa, i te
koura i hoatu noa atu nei e te kingi,
ratou ko ona kai whakatakoto whakaaro
ki te Atua o Iharaira, kei Hiruharama
nei tona nohoanga,
16 I te hiriwa katoa ano hoki, me te
koura e kitea e koe ki te kawanatanga
katoa o Papurona, i nga mea homai noa
ano hoki a te iwi, a nga tohunga, a te
hunga e homai noa mai ana mo te whare
o to ratou Atua i Hiruharama.
17 Kia hohoro ai te hoko e koe ki
tenei moni nga puru, nga hipi toa, nga
reme, nga whakahere toto-kore, me nga

ringihanga o aua *mea*, ka whakaeke ai
ki runga ki te aata o te whare o to kou-
tou Atua i Hiruharama.
18 Na, ta koutou ko ou teina e pai ai
hei meatanga mo te toenga o te hiriwa,
o te koura, meatia e koutou kia rite ki
ta to koutou Atua e pai ai.
19 Na, nga oko ka hoatu nei ki a koe
mo nga mahi o te whare o tou Atua, me
hoatu e koe ki te aroaro o te Atua i Hi-
ruharama.
20 Na, era atu mea e meatia ana mo te
whare o tou Atua, a ka hoatu ano e
koe, hoatu i roto i to te kingi whare
taonga.
21 Na, tenei ahau a Kingi Arataherehe
te whakatakoto nei i te tikanga ki nga
kai tiaki taonga katoa i tera taha o te
awa, na, nga mea katoa e tonoa i a kou-
tou e Etera tohunga, e te karaipi o te
ture o te Atua o te rangi, kia hohoro te
meatia.
22 Ahakoa kotahi rau nga taranata
hiriwa, ahakoa kotahi rau nga mehua
witi, ahakoa kotahi rau nga pati waina,
ahakoa kotahi rau nga pati hinu; me te
tote ano, e kore *tona taimaha* e tuhi-
tuhia.
23 Nga mea katoa e kiia mai ana e te
Atua o te rangi, me ata mahi marie
mo te whare o te Atua o te rangi: he
aha hoki i whai take ai, e riria mai ai
te kingitanga o te kingi, ratou ko ana
tama?
24 Kia mohio mai ano hoki koutou,
Ko nga tohunga katoa, ko nga Riwaiti,
ko nga kai waiata, ko nga kai tiaki keti,
ko nga Netinimi, ko nga kai mahi o
tenei whare o te Atua, e kore e tika kia
tangohia he takoha taonga, he takoha
tangata, he takoha huarahi i a ratou.
25 Na, mau ano, e Etera, (kei a koe
na hoki to te Atua mohiotanga,) mau e
whakarite nga kai whakarite whakawa,
nga kai whakarongo totohe, hei whaka-
rite whakawa mo nga iwi katoa i tera
taha o te awa, hei te hunga katoa e mo-
hio ana ki nga ture a tou Atua: na, te
hunga kahore e mohio, ma koutou e
whakaako.
26 Na, te tangata e kore e mahi i te
ture a tou Atua, i te ture ano hoki a te
kingi, kia hohoro te whakapa o te whiu
ki a ia, te whakamate ranei, te pei atu
ranei he whenua ke, me tango ranei ana
taonga, me here ranei.
27 ¶ Kia whakapaingia a Ihowa te
Atua o o tatou mātua, nana nei i homai
te whakaaro penei ki roto ki te ngakau
o te kingi, ara, kia whakapaipaia te
whare o Ihowa i Hiruharama;
28 Nana hoki i whakaputa aroha mai
ki a au i te aroaro o te kingi, ratou ko
ana kai whakatakoto whakaaro, o nga
rangatira rarahi ano hoki a te kingi.
Na, kua whai kaha ahau; i runga hoki
i a au te ringa o Ihowa, o toku Atua. Na,
ka huihuia e ahau etahi tino tangata i
roto i a Iharaira, hei hoa haere moku ki
runga.

UPOKO 8.

NA, ko nga upoko enei o o ratou mā-
tua, ko nga whakapaparanga ano
enei o te hunga i haere hei hoa moku i
Papurona, i te kingitanga o Kingi Arata-
herehe.
2 O nga tama a Pinehaha; ko Kere-
homa: o nga tama a Itamara; ko Ra-
niera: o nga tama a Rawiri; ko Ha-
tuhu.
3 O nga tama a Hekania, o nga tama
a Paroho; ko Hakaraia: na, nga tane i
taua ngatahitia me ia, he mea whaka-
papa, kotahi rau e rima tekau.
4 O nga tama a Pahata-moapa; ko
Erihoenai tama a Terahia; na, ona hoa,
e rua rau nga tane.
5 O nga tama a Hekania; ko te tama
a Tahatiere; na, ona hoa, e toru rau nga
tane.
6 O nga tama ano hoki a Arini; ko
Epere tama a Honatana; a, ona hoa, e
rima tekau nga tane.
7 Na, o nga tama a Erama, ko Ihaia
tama a Ataria; a, ona hoa, e whitu
tekau nga tane,
8 O nga tama a Hepatia; ko Teparia
tama a Mikaera; a, ona hoa, e waru
tekau nga tane.
9 O nga tama a Ioapa; ko Oparia tama
a Tehiere; a, ona hoa, e rua rau kotahi
tekau ma waru nga tane,
10 O nga tama a Heromiti; ko te tama
a Tohipia; a, ona hoa, kotahi rau e ono
tekau nga tane.
11 O nga tama a Pepai; ko Hakaraia
tama a Pepai; a, ona hoa, e rua tekau
ma waru nga tane.
12 Na, o nga tama a Atakara; ko Io-
hanana tama a Hakatana; a, ona hoa,
kotahi rau kotahi tekau nga tane.
13 Na, o nga tama whakamutunga a
Aronikama; ko o ratou ingoa enei; ko
Eriperete, ko Teiere, ko Hemaia; a, o
ratou hoa, e ono tekau nga tane.
14 O nga tama ano a Pikiwai; ko
Utai, ko Tapuru; a, o ratou hoa, e whitu
tekau nga tane.
15 Na, ka huihuia ratou e ahau ki te
awa e rere ana ki Ahawa, a, noho ana i

reira e toru nga ra; a, taku tirohanga
iho i te iwi, i nga tohunga, na, kihai
tetahi o nga tama a Riwai i kitea e ahau
ki reira.
16 Katahi ahau ka tono kia tikina a
Erietere, a Ariere, a Hemaia, a Erena-
tana, a Iaripi, a Erenatana, a Natana, a
Hakaraia, a Mehurama, he upoko enei;
a Toiaripi ano hoki, a Erenatana, he
hunga whai whakaaro.
17 Na, ka ungā atu ratou e ahau ki a
Iro, ki te upoko o te kāinga o Kahipia, i
hoatu ano e ahau etahi kupu ma o ratou
mangai, ta ratou e ki atu ai ki a Iro,
ratou ko ona teina ko nga Netinimi i te
kāinga i Kahipia, kia kawea mai ai e
ratou he minita ki a matou mo te whare
o to tatou Atua.
18 Na, i runga i a matou te ringaringa
pai o to matou Atua, a ka kawea mai
e ratou ki a matou he tangata whai
whakaaro, no nga tama a Mahari, tama
a Riwai, tama a Iharaira; a Herepia
ano hoki ratou ko ana tama, ko ona tua-
kana, teina, kotahi tekau ma waru;
19 Ratou ko Hahapia, a, hei hoa mona
ko Ihaia, no nga tama a Merari, ona
tuakana, teina, me a ratou tama, e rua
tekau;
20 O nga Netinimi ano hoki i whaka-
ritea nei e Rawiri ratou ko nga ranga-
tira, mo nga mahi a nga Riwaiti e rua
rau e rua tekau nga Netinimi; he mea
whakahua katoa o ratou ingoa.
21 ¶ Katahi ka karangatia e ahau he
noho puku ki reira ki te taha o Awa
Ahawa, kia whakaiti ai matou i a matou
ki te aroaro o to matou Atua, kia rapua
ai e matou i a ia te ara tika mo matou,
mo a matou tamariki, mo a matou taonga
katoa.
22 I whakama hoki ahau, tē tonoa ai
e ahau *tetahi* ropu hoia me etahi kai eke
hoiho, hei tuara mo matou ki te hoa riri
i te ara: i korero hoki matou ki te kingi,
i mea, Kei runga te ringa o to matou
Atua i te hunga katoa e rapu ana i a ia,
hei pai *mo ratou*, a ka whawhai tona
kaha, me tana riri, ki te hunga katoa e
whakarere ana i a ia.
23 Na, noho puku ana matou, rapua
ana e matou he tikanga i to matou Atua
mo tenei mea, a, tahuri mai ana ia ki a
matou.
24 ¶ Katahi ka motuhia mai e ahau
etahi o nga tohunga kotahi tekau ma
rua, a Herepia, a Hahapia, ratou ko o
ratou teina kotahi tekau.
25 Na, paunatia atu ana e ahau te
hiriwa, te koura, me nga oko, te whaka-
here ki te whare o to matou Atua i ho-
mai nei e te kingi ratou ko ona kai whu-
katakoto whakaaro, ko ana rangatira, e
Iharaira katoa ano hoki i reira.
26 I paunatia ano e ahau ki o ratou
ringa te hiriwa e ono rau e rima tekau
nga taranata, nga oko hiriwa kotahi rau
nga taranata, kotahi te rau o nga tara-
nata koura.
27 Me nga peihana koura e rua tekau,
kotahi mano tarami te taimaha, e rua
nga oko kapa, pai tonu, rite tonu ki te
koura te utu nui.
28 I mea ano ahau ki a ratou, He tapu
koutou ki a Ihowa; e tapu ana hoki nga
oko; he mea whakahere noa ake ano
hoki te hiriwa me te koura ma Ihowa
ma te Atua o o koutou mātua.
29 Matapoporetia iho e koutou, tiakina,
kia paunatia ra ano e koutou ki te aro-
aro o nga rangatira, o nga tohunga, o
nga Riwaiti, o nga rangatira ano hoki
o nga mātua o Iharaira, ki Hiruharama,
i roto i nga ruma o te whare o Ihowa.
30 Na, kua riro mai i nga tohunga, i
nga Riwaiti, te taimaha o te hiriwa, o te
koura, o nga oko, kia kawea ai e ratou
ki Hiruharama, ki te whare o to tatou
Atua.
31 ¶ Na, ka turia atu e matou i Awa
Ahawa i te tekau ma rua *o nga ra* o te
marama tuatahi, ka haere ki Hiruha-
rama. I runga hoki i a matou te ringa
o to matou Atua, a, whakaorangia ana
matou e ia i te ringa o te hoa riri, o te
kai whanga i te huarahi.
32 Na, kua tae matou ki Hiruharama,
a, noho ana i reira, e toru nga ra.
33 ¶ I te wha o nga ra, na ko taua
hiriwa, koura, me nga oko, ka paunatia
i roto i te whare o to tatou Atua e te
ringaringa o Meremoto tama a Uria, ko
te tohunga nei *ia*, a, hei hoa mona a
Ereatara tama a Pinehaha; i a raua ano
hoki a Iotapara tama a Hehua, raua ko
Noaria tama a Pinui, no nga Riwaiti.
34 He mea tatau, he mea pauna, tenei,
tenei; i tuhituhia ano hoki nga taimaha
katoa i taua wa ra ano.
35 *Na*, te hunga i haere mai nei i te
whakaraunga, nga tamariki o te hunga
i whakaraua atu, whakaherea atu ana e
ratou nga tahunga tinana ma te Atua o
Iharaira, kotahi tekau ma rua nga puru,
he mea mo Iharaira katoa, e iwa tekau
ma ono nga hipi toa, e whitu tekau ma
whitu nga reme, tekau ma rua nga koati
toa, hei whakahere hara: tenei katoa hei
tahunga tinana ki a Ihowa.
36 ¶ Na, ka hoatu e ratou nga ture a
te kingi ki nga kawana nui a te kingi,
ki nga kawana iti ano hoki i tenei taha

o te awa; a, ko ratou hei whakaneke ake i ta te iwi, i te whare ano hoki o te Atua.

UPOKO 9.

AKA oti enei mea, ka haere mai nga rangatira ki a au, ka mea, Kihai te iwi o Iharaira, ratou ko nga tohunga, ko nga Riwaiti, i momotu mai i a ratou i roto i nga iwi o nga whenua; rite tonu *ta ratou* ki nga mea whakarihariha a era, a nga Kanaani, a nga Hiti, a nga Perihi, a nga Iepuhi, a nga Amoni, a nga Moapi, a nga Ihipiana, a nga Amori.
2 Kua tangohia hoki e ratou etahi o a ratou tamahine ma ratou, ma a ratou tamariki. Na, kua whakawhenumitia te momo tapu ki roto ki nga iwi o *aua* whenua. Nui noa ake te ringaringa o nga rangatira, o nga tino tangata, ki tenei he.
3 Na, taku rongonga i tenei, haea ana e ahau toku kakahu me toku koroka, hutihutia ana e ahau nga huruhuru o toku mātenga, o oku pahau, a noho ana, miharo ana.
4 Katahi ka huihui mai ki a au te hunga katoa i wehi i nga meatanga a te Atua o Iharaira, he mea mo te he a te hunga i whakaraua atu: i te noho hoki ahau, miharo tonu, a taea noatia to te ahiahi whakahere.
5 ¶ Na, i to te ahiahi whakahere ka ara ake ahau i toku pouritanga; haea iho ano e ahau toku kakahu me toku koroka, piko iho ana ahau i runga i oku turi, whewhera tonu oku ringa ki a Ihowa ki toku Atua.
6 Na, ko taku meatanga atu, E toku Atua, E whakama ana ahau, numinumi kau ana ahau, tē ara atu ai toku mata ki a koe, e toku Atua. Kua tetere rawa hoki o matou he ki runga ake i o matou mahunga; nui atu to matou pokanga ketanga, a tutuki noa ki te rangi.
7 Nui atu to matou pokanga ketanga, no nga rangi ra ano o o matou mātua, a taea noatia tenei ra: na o matou he ano hoki i hoatu ai matou, o matou kingi, o matou tohunga, ki te ringaringa o nga kingi o nga whenua, ki te hoari, ki te whakaraunga, hei pahuatanga, a whakama iho te mata, koia ano tenei inaianei.
8 Na, he iti nei tenei wahi i whakaputaina mai ai he atawhai e Ihowa e to matou Atua, kia toe ai etahi morehu o matou; kia homai ai ki a matou he titi ki tona wahi tapu, kia whakamāramatia ai o matou kanohi e to matou Atua, kia homai ai ano hoki ki a matou he oranga ngakau, he mea iti nei, i a matou nei i te herehere.
9 He pononga hoki matou; heoi i a matou nei i te herehere kihai matou i mahue i to matou Atua: na, whakaputaina mai ana e ia he aroha ki a matou i te aroaro o nga kingi o Pahia, i homai ai he oranga ngakau ki a matou, i whakaarahia ai te whare o to matou Atua, i hangā ai ona wahi kua ururuatia, i homai ai he taiepa ki a matou ki Hura, ki Hiruharama.
10 Na, kia pehea he kupu ma matou, e to matou Atua, i muri i tenei? kua whakarerea hoki e matou au whakahaunga,
11 I whakahaua mai e koe, he mea whakapuaki na o pononga, na nga poropiti: i ki mai hoki *koe*, Te whenua ka haere atu nei koutou ki reira tango ai, he whenua poke tera i nga poke o nga iwi o nga whenua, i ā ratou mea whakarihariha, i ki ai ia wahi, ia wahi, i to ratou poke.
12 Na, kaua a koutou tamahine e hoatu ma a ratou tamariki, kaua ano hoki a ratou tamahine e tangohia mai ma a koutou tamariki; kaua ano hoki e whai kia mau te rongo ki a ratou, kia whai pai ranei ratou, a, ake ake ake; kia kaha ai koutou, kia kai ai hoki koutou i nga mea pai o te whenua, a, waiho iho hei kāinga mo a koutou tamariki, ake tonu atu.
13 Na, kua pa mai enei mea kātoa ki a matou mo a matou mahi he, mo te nui o to matou pokanga ketanga; he iti iho na hoki i o matou hē au whiu, e te Atua, i a matou, a, homai ana e koe tenei whakaoranga ki a matou.
14 Ki te anga matou ki te takahi i o tikanga, ki te marenatia ki nga iwi nana enei mea whakarihariha, e kore ianei koe e riri ki a matou, a, poto noa *matou*, kore noa he morehu, he oranga?
15 E Ihowa, e te Atua o Iharaira, e tika ana tau; e toe nei hoki matou, he oranga, koia ano tenei inaianei. Nana, tenei matou kei tou aroaro, me o matou he ano hoki: na tenei hoki matou tē tu ai ki tou aroaro.

UPOKO 10.

KA mutu te inoi a Etera, me tana whakinga hara, tona tangi, me tona takoto ki mua i te whare o te Atua, na, ko te huihuinga mai ki a ia o te whakaminenga nui whakaharahara i roto

i a Iharaira, nga tane, nga wahine, nga
tamariki: nui atu hoki te tangi i tangi
ai te iwi.
2 Na, ka oho mai a Hekania tama a
Tehiere, ko tetahi nei *ia* o nga tama a
Erama, ka mea ki a Etera, Kua he ma-
tou ki to tatou Atua, kua tango i nga
wahine ke, i ā nga iwi o te whenua.
Tenei ano ia he mea e mārama ai nga
whakaaro a Iharaira ki tenei mea.
3 Na, kia whakaritea he kawenata ki
to tatou Atua, kia whakarerea *aua* wa-
hine katoa me a ratou tamariki, kia rite
ai ki te whakaaro i whakatakotoria e toku
ariki, e te hunga ano hoki e wehi ana i
te whakahaunga a to tatou Atua: kia
rite ano hoki te meatanga ki ta te ture.
4 Whakatika, mau hoki tenei mahi;
a ko matou hei hoa mou: Kia uaua,
meatia.
5 Na, ka whakatika a Etera, a whaka-
oatitia ana e ia nga rangatira o nga to-
hunga, o nga Riwaiti, o Iharaira katoa
ano hoki, kia meatia tenei mea e ratou.
A oati ana ratou.
6 ¶ Katahi a Etera ka whakatika atu
i mua i te whare o te Atua, a, haere ana
ki te ruma o Iehohanana tama a Eriahipi.
A, tona taenga ki reira, kihai ia i kai
taro, kihai i inu wai; e pouri ana hoki
ki te he a te hunga i whakaraua atu
nei.
7 Katahi ratou ka karanga nui, puta
noa i Hura, i Hiruharama, ki nga tama-
riki katoa o te whakaraunga, kia huihui
mai ratou ki Hiruharama.
8 Na, te tangata e kore e tae mai i nga
ra e toru, i ta nga rangatira ratou ko nga
kaumatua i whakaaro ai, ka tukua putia
ona rawa katoa, a ka motuhia atu ia i
roto i te whakaminenga o nga wha-
karau.
9 ¶ Na, ko te huihuinga mai o nga
tangata katoa o Hura raua ko Penia-
mine ki Hiruharama i roto i aua ra e
toru i te iwa o nga marama, i te rua
tekau o nga *ra* o te marama. Na, noho
ana te iwi katoa i te huarahi o te whare
o te Atua; wiri ana ratou, e whakaaro
ana hoki ki tenei mea, he nui ano hoki
te ua.
10 Na, ko te whakatikanga ake o Etera
o te tohunga, ka mea ki a ratou, Kua he
koutou, kua marenatia ki nga wahine ke,
na, kua neke ake te he o Iharaira.
11 Na, whakina atu nga he ki a Ihowa
ki te Atua o o koutou mātua, meatia
hoki tana i pai ai, motuhia mai koutou i
roto i nga iwi o te whenua, i nga wahine
ke ano hoki.
12 Na, ka whakahokia mai e te iwi
katoa, he nui o ratou reo ki te mea mai,
Ka rite ki tau kupu ta matou e mea
ai.
13 Otiia he tokomaha te iwi, he wa ua
nui hoki tenei; e kore ano matou e kaha
ki te tu i waho, ehara ano tenei i te mahi
mo te ra kotahi, mo nga *ra* e rua ranei:
he tokomaha hoki matou te hunga kua
he i tenei mea.
14 Na, kia tu o tatou rangatira o te
huihui katoa, a, kia haere mai i nga wa
e whakaritea te hunga katoa kua mare-
natia ki nga wahine ke i roto i o tatou
pa, ratou ko nga kaumatua o tenei pa, o
tenei pa, me nga kai whakarite whaka-
wa o reira, kia tahuri atu ra ano i a tatou
te riri a to tatou Atua e mura nei mo
tenei mea.
15 ¶ Ko Honatana anake tama a Ata-
here raua ko Tahatia tama a Tikiwa i
whakaritea mo tenei mea; a, hei hoa
mo raua a Mehurama raua ko Hapetai
Riwaiti.
16 Na, ka meatia tenei e nga tamariki
o te whakaraunga. A ka wehea mai a
Etera tohunga, ratou ko etahi tangata, ko
nga upoko o nga mātua o tenei whare, o
tenei whare, o o ratou mātua, he mea ka-
ranga rawa o ratou ingoa, a, noho ana i
te ra tuatahi o te tekau o nga marama
hei rapu i te tikanga o tenei mea.
17 Poto rawa ake nga tangata katoa i
marenatia ki nga wahine ke, ko te ra
tuatahi o te tuatahi o nga marama.
18 ¶ Na, kua mau etahi o nga tama a
nga tohunga he mea marena ki nga
wahine ke, no nga tama a Hehua tama
a Iohereke ratou ko ona teina; ara, a
Maaheia, a Erietere, a Iaripi, a Keraria.
19 Na, ka tukua mai e ratou o ratou
ringaringa, he mea mo a ratou wahine
kia whakarerea; a ka he nei ratou, ka
homai ano e ratou he hipi toa no te ka-
hui mo ta ratou he.
20 Na, o nga tama a Imere; ko Ha-
nani, ko Teparia.
21 A, o nga tama a Harimi; ko Maa-
heia, ko Iraia, ko Hemaia, ko Tehiere,
ko Utia.
22 O nga tama a Pahuru; ko Erioe-
nai, ko Maaheia, ko Ihimaera, ko Neta-
neere, ko Hotapara, ko Ereaha.
23 O nga Riwaiti ano hoki; ko Hota-
para, ko Himei, ko Keraia, (ara, ko
Kerita,) ko Petahia, ko Hura, ko Erie-
tere.
24 O nga kai waiata ano hoki; ko
Eriahipi; o nga kai tiaki kuwaha ano
hoki; ko Harumu, ko Tereme, ko Uri.
25 Na, o Iharaira: o nga tama a Pa-
roho: ko Ramia, ko Tetia, ko Marakia,

ko Miamini, ko Ereatara, ko Marakia, ko Penaia.
26 O nga tama a Erama; ko Matania, ko Hakaraia, ko Tehiere, ko Apari, ko Teremoto, ko Iraia.
27 O nga tama a Tatu; ko Erioenai, ko Eriahipi, ko Matania, ko Teremoto, ko Tapara, ko Atita.
28 O nga tama ano hoki a Pepai; ko Iehohanana, ko Hanania, ko Tapai, ko Atarai.
29 O nga tama ano a Pani; ko Mehurama, ko Maruku, ko Araia, ko Iahupu, ko Heara, ko Ramoto.
30 O nga tama a Pahata-moapa; ko Arana, ko Kerara, ko Penaia, ko Maaheia, ko Matania, ko Petareere, ko Pinui, ko Manahe.
31 O nga tama a Harimi; ko Erietere, ko Ihiia, ko Marakia, ko Hemaia, ko Himeona,
32 Ko Peniamine, ko Maruku, ko Hemaria.
33 O nga tama a Hahumu; ko Matenai, ko Matata, ko Tapara, ko Eriperete, ko Teremai, ko Manahe, ko Himei.
34 O nga tama a Pani; ko Maarai, ko Amarama, ko Uere.
35 Ko Penaia, ko Pereia, ko Keru,
36 Ko Wania, ko Meremoto, ko Eriahipi,
37 Ko Matania, ko Matenai, ko Taahau,
38 Ko Pani, ko Pinui, ko Himei,
39 Ko Heremia, ko Natana, ko Araia,
40 Ko Makanarepai, ko Hahai, ko Harai,
41 Ko Atareere, ko Heremia, ko Hemaria,
42 Ko Harumu, ko Amaria, ko Hohepa.
43 O nga tama a Nepo; ko Teiere, ko Matitia, ko Tapara, ko Tepina, ko Iarau, ko Hoere, ko Penaia,
44 Enei katoa, he hunga kua tango i nga wahine ke, kei etahi ano hoki o ratou he wahine kua whanau tamariki.

KO NEHEMIA.

UPOKO 1.

NGA kupu a Nehemia tama a Hakaria. Na, i a Marama Kihireu i te rua tekau o nga tau, i a au ano i Huhana i te whare kingi.
2 Ka tae mai a Hanani, tetahi o oku teina, ratou ko etahi tangata o Hura. Na, ka uia ratou e ahau ki nga Hurai i mawhiti, i mahue nei, o nga whakarau, ki Hiruharama ano hoki.
3 Na, ko ta ratou kianga mai ki a au, Nga oranga i mahue i roto i nga whakarau i reira i *taua* kawanatanga, he nui te he, te whakahaweatanga i a ratou: te taiepa o Hiruharama kua pakarukaru; kua wera hoki ona kēti i te ahi.
4 ¶ Na, taku rongonga i enei kupu, noho ana ahau, tangi ana, pouri ana *a taka noa etahi* ra, noho puku ana ahau, inoi ana ki te aroaro o te Atua o nga rangi.
5 I mea hoki ahau, Aue, e Ihowa, e te Atua o te rangi, ko te Atua nui hoki *ia* e wehingia ana, e pupuri nei i te kawenata, me te atawhai mo te hunga e aroha ana ki a ia, a e pupuri ana i ana whakahaunga:
6 Tena, kia tahuri mai tou taringa, kia titiro mai ano hoki ou kanohi; whakarangona mai te inoi a to pononga, e inoi atu nei ahau ki tou aroaro i te ao, i te po, mo o pononga, mo nga tamariki a Iharaira; *i a au* ano e whaki atu nei i nga hara o nga tamariki a Iharaira i hara ai matou ki a koe; ko ahau me te whare ano o toku pāpā, kua hara matou.
7 Hē rawa ta matou mahi ki a koe, kihai hoki i puritia e matou nga whakahaunga, nga tikanga, me nga whakaritenga i whakahaua e koe ki to pononga ki a Mohi.
8 Tena, maharatia te kupu i whakahaua e koe ki to pononga ki a Mohi, ki *to* kianga ra, Ki te poka ke ta koutou, ka whakamararatia atu koutou e ahau ki roto ki nga iwi.
9 Na, ki te tahuri mai koutou ki a au, a ka pupuri i aku whakahaunga, ka mahia hoki e koutou, ahakoa i peia atu etahi o koutou ki te pito whakamutunga o te rangi, ka kohikohia mai ratou e ahau i reira, ka kawea mai ano ki te wahi i whiriwhiria e ahau kia noho toku ingoa ki reira.

10 Ko o pononga ano hoki ratou, ko tou iwi i hokona e koe, ara, e tou kaha nui, e tou ringa kaha.

11 Tena, e te Ariki, tahuri mai tou taringa ki te inoi a to pononga, ki te inoi hoki a o pononga e mea nei kia wehi i tou ingoa: kia tika ra ta to pononga aianei, homai hoki ki a ia kia atawhaitia e tenei tangata. Ko au hoki te kai riringi waina a te kingi.

UPOKO 2.

HEOI i a Marama Nihana i te rua tekau o nga tau o Kingi Aratahererehe, na, he waina kei tona aroaro: a ka hapainga ake e ahau te waina, hoatu ana e ahau ki te kingi; kahore ano hoki ahau i pouri i mua ki tona aroaro.

2 Na, ko te meatanga mai a te kingi ki a au, He aha tou kanohi i pouri ai; kahore nei hoki ou mate? ehara tenei i te mea ke atu i te pouritanga ngakau. Na, nui whakaharahara toku wehi.

3 Ano ra ko ahau ki te kingi, Kia ora tonu te kingi, He aha toku mata i kore ai e pouri, i te mea kua ururuatia te pa, te whare o nga tanumanga o oku mātua, a kua pau ona kēti i te ahi.

4 Ano ra ko te kingi ki a au, He aha te mea ka tonoa nei e koe. Na, ko taku inoinga atu ki te Atua o te rangi.

5 Katahi ahau ka ki atu ki te kingi, Ki te mea e pai ana ki te kingi, ki te mea hoki e paingia ana to pononga i tou aroaro, kia ungā ahau e koe ki Hura ki te pa o nga tanumanga o oku mātua, kia hangā ai e ahau.

6 Na, ko te meatanga mai a te kingi ki a au, (i tona taha ano hoki te kuini e noho ana,) Kia pehea te roa ou ka haere nei, ahea ano hoki koe hoki mai ai? Na, kua pai ki te aroaro o te kingi, a, ungā ana ahau e ia, a ka whakaritea ano e ahau he wa ki a ia.

7 I mea ano ahau ki te kingi, Ki te mea e pai ana ki te kingi, kia homai ki a au etahi pukapuka ki nga kawana i tera taha o te awa, kia kawea ai ahau e ratou, a tae noa ki Hura,

8 Me tetahi pukapuka ki a Ahapa, kai tiaki o te ngahere a te kingi, kia homai e ia etahi rakau ki a au hei hanga mo nga rakau o nga kēti o te nohoanga rangatira i te whare, mo te taiepa hoki o te pa, mo te whare ano hoki e haere atu ai ahau. Na, ka homai e te kingi ki a au: i rite tonu ki ta te ringa pai o toku Atua i runga i a au.

9 ¶ Na, ko taku haerenga mai ki nga kawana i tenei taha o te awa; hoatu ana e ahau nga pukapuka a te kingi ki a ratou. I ungā mai ano hoki e te kingi etahi rangatira hoia, me etahi hoia eke hoiho hei hoa moku.

10 A, te rongonga a Hanaparata Horoni raua ko te pononga ko Topia Amoni, na, nui rawa te kino i kino ai taua mea ki a raua; no te mea kua tae mai he tangata hei rapu i te pai mo nga tamariki a Iharaira.

11 Na, kua tae ahau ki Hiruharama, a, e toru oku ra ki reira.

12 Na, ka maranga ahau i te po, matou ko etahi tangata torutoru hei hoa moku; kihai hoki i korerotia e ahau ki tetahi tangata ta toku Atua i homai ai ki toku ngakau kia meatia ki Hiruharama: kahore ano hoki oku kararehe; heoi ano ko te kararehe i eke mai ai ahau.

13 I haere atu ano hoki ahau i te po i te kuwaha o te raorao, ki te ritenga atu ano o te puna tarakona, ki te kuwaha paru ano hoki, a, tirotirohia iho e ahau nga taiepa o Hiruharama kua pakaru nei, me ona kēti kua pau nei i te ahi.

14 Katahi ahau ka haere atu ki te kuwaha o te puna, ki te poka wai ano hoki a te kingi, heoi kahore he wahi e haere atu ai te kararehe e waha ana i a au.

15 Na, piki ana ahau i te awaawa i te po, tirotirohia ana e ahau te taiepa. Na, tahuri mai ana ahau, tomo ana na te kuwaha o te raorao, hoki mai ana.

16 Kihai hoki nga rangatira i mohio e haere ana ranei ahau ki hea, he aha ranei taku e mea nei; kahore ano kia korerotia noatia e ahau ki nga Hurai, ki nga tohunga, ki nga tino tangata, ki nga rangatira, ki tera atu hunga ano hoki i mahi nei i nga mahi.

17 ¶ Na, ko taku meatanga atu ki a ratou, Ka kite koutou i te nui o tenei aitua i a tatou nei, ko Hiruharama kua ururuatia, ko ona kēti kua wera i te ahi. Haere mai, tatou ka hanga i te taiepa o Hiruharama; kei waiho tonu tatou hei tawainga.

18 Katahi ka korerotia e ahau ki a ratou te ringa pai o toku Atua i runga nei i a au, me nga kupu ano a te kingi i korerotia mai e ia ki a au. Na, ko ta ratou meatanga mai, Tatou ka whakatika, ka hanga. Na, kei te whakakaha ratou i o ratou ringa mo *tenei mahi* pai.

19 A, te rongonga o Hanaparata Horoni, ratou ko te pononga ko Topia Amoni, ko Keheme o Arapia, ka whakahi mai ratou ki a matou, ka whakahawea ki a matou, ka mea, He aha tenei

mea ka meatia nei e koutou? ka whaka-
keke ranei koutou ki te kingi?
20 Na, ka whakahokia atu e ahau he
kupu ki a ratou, a ka mea ki a ratou, Te
Atua o te rangi, mana e tika ai ta ma-
tou. Na, ka whakatika matou ana ta-
ngata, ka hanga. Kahore ia o koutou
wahi, tikanga, maharatanga ranei, i roto
i Hiruharama.

UPOKO 3.

NA, ko te whakatikanga ake o Eria-
hipi, o te tino tohunga, ratou ko
ona teina ko nga tohunga: kei te hanga
ratou i te kuwaha hipi; whakatapua ana
e ratou, whakaturia ana e ratou ona
tatau tae noa ki te pourewa o Meaha,
whakatapua ana e ratou tae noa ki te
pourewa o Hananeere.
2 I tona taha ko nga tangata o Heriko
e hanga ana. I to ratou taha ko Takuru
tama a Imiri.
3 Na, te kuwaha ika, he mea hanga
tera na nga tama a Hahenaa: na ratou
i whakanoho ona rakau, i whakatu
hoki ona tatau, ona raka, me ona tutaki.
4 I to ratou taha kei te hanga ko
Meremoto, tama a Uria, tama a Koto. I
to ratou taha kei te hanga ko Mehurama
tama a Perekia tama a Mehetapeere. I
to ratou taha kei te hanga ko Haroko
tama a Paana.
5 I to ratou taha kei te hanga ko nga
Tekoi. Kihai ia o ratou tangata nunui
i tuku mai i o ratou kaki ki te mahi a to
ratou Ariki.
6 I hangā ano hoki te kuwaha tawhito
e Ioiara tama a Pahea, raua ko Mehu-
rama tama a Pehoreia: na raua ona
rakau i whakanoho, na raua ano i wha-
katu ona tatau, me ona raka, me ona
tutaki.
7 I to raua taha kei te hanga ko Mera-
tia Kipeoni, ko Tarono Meronoti, ko nga
tangata o Kipeono, o Mitipa, tae noa ki
te torona o te kawana o tenei taha o te
awa.
8 I tona taha kei te hanga ko Utiere
tama a Harahaia, no nga kai mahi koura.
I tona taha kei te hanga ko Hanania
tama a tetahi kai whakaranu. Na, oti
ake i a ratou a Hiruharama, tae noa ki
te taiepa nui.
9 I to ratou taha kei te hanga ko Re-
paia tama a Huru rangatira o te hawhe
o nga wahi o Hiruharama.
10 I to ratou taha kei te hanga ko
Ieraia tama a Harumapa, a te ritenga
atu ano o tona whare. I tona taha
kei te hanga ko Hatuhu tama a Haha-
pania.
11 Ko Marakia tama a Harimi, ko
Hahupu tama a Pahata-moapa, kei te
hanga i tera atu wahi, i te pourewa ano
hoki i nga oumu.
12 I tona taha kei te hanga ko Harumu
tama a Harohehe rangatira o te hawhe
o nga wahi o Hiruharama, a ia me ana
tamahine.
13 Te kuwaha o te raorao, he mea
hanga na Hanunu ratou ko nga tangata
o Tanoa. Na ratou i hanga, na ratou
ano i whakatu ona tatau, ona raka, me
ona tutaki, kotahi muno ano hoki nga
whatianga o te taiepa, a tae noa ki te
kuwaha paru.
14 He mea hanga ia te kuwaha paru
na Marakia tama a Rekapa, rangatira o
tetahi wahi o Pete-hakereme: nana i ha-
nga, nana ano i whakatu ona tatau, ona
raka, me ona tutaki.
15 Te kuwaha i te puna, he mea hanga
tera na Harunu tama a Koro-hote ra-
ngatira o tetahi wahi o Mitipa; nana
i hanga, nana ano i hipoki, nana i wha-
katu ona tatau, ona raka, ona tutaki,
me te taiepa i te poka wai i Hiroa i
te taha o te kāri a te kingi, a tae noa
ki nga kaupae e heke iho ana i te pa o
Rawiri.
16 I muri i a ia kei te hanga ko Nehe-
mia tama a Atapuku, rangatira o te
hawhe o nga wahi o Pete-turu, tae noa
ki te ritenga atu o nga tanumanga o
Rawiri, ki te poka wai i hangā, ki te
whare ano hoki o te hunga nunui.
17 I muri i a ia kei te hanga ko nga
Riwaiti, ko Rehumu tama a Pani. I
tona taha kei te hanga ko Hahapia ra-
ngatira o te kawhe o nga wahi o Keira,
i tona wahi ano.
18 I muri i a ia kei te hanga ko o
ratou teina, ko Pawai tama a Henarara
rangatira o te hawhe o nga wahi o
Keira.
19 I tona taha kei te hanga ko Etere
tama a Hehua, rangatira o Mitipa, i te-
tahi atu wahi i te ritenga atu o te haere-
nga ki runga ki te takotoranga mea
whawhai i te koki *o te taiepa.*
20 I muri i a ia ko Paruku tama a
Tapai, uaua rawa tana hanga i tetahi atu
wahi, i te koki *o te taiepa*, a tae noa ki
te tatau o te whare o Eriahipi, o te tino
tohunga.
21 I muri i a ia ka hanga ko Mere-
moto, tama a Uria, tama a Koto, i tetahi
atu wahi, i te tatau atu ano o te whare o
Eriahipi, a tae noa ki te pito o te whare
o Eriahipi.

22 I muri i a ia kei te hanga ko nga
tohunga, ko nga tangata i te mānia.
23 I muri i a ia kei te hanga ko Penia-
mine raua ko Hahupu, i te ritenga mai
ano o to raua whare. I muri i a ia kei
te hanga ko Ataria tama a Maaheia
tama a Anania i te taha ano ki tona
whare.
24 I muri i a ia kei te hanga ko Pinui
tama a Henarara i tetahi atu wahi, i te
whare atu ano o Ataria, a tae noa ki
te koki *o te taiepa, ara,* ki te pikonga
atu.
25 Ko Parara tama a Utai i te ritenga
atu o te koki *o te taiepa,* o te pourewa
ano hoki e purero mai ana ki waho i to
runga whare o te kingi, i te taha o te
marae o te whare herehere. I muri i a
ia ko Peraia tama a Paroho.
26 Ko nga Netinimi ano hoki i noho
ra ki Opere, a tae noa ki te ritenga atu o
te kuwaha wai, ki te taha ki te rawhiti,
ki te pourewa ano hoki e purero mai
ana ki waho.
27 I muri i a ia kei te hanga ko nga
Tekoi i tetahi atu wahi, i te ritenga mai
ano o te pourewa nui e purero atu ana
ki waho, a tae noa ki te taiepa o Opere.
28 Ko to runga ake o te kuwaha hoiho
ta nga tohunga i hanga ai, i te ritenga
mai ano o te whare o tenei tangata, o
tenei tangata.
29 I muri i a ratou kei te hanga ko
Haroko tama a Imere i te ritenga mai
ano o tona whare. I muri ano hoki i a
ia kei te hanga ko Hemaia tama a He-
kania, kai tiaki o te kuwaha ki te ra-
whiti.
30 I muri i a ia kei te hanga ko Ha-
nania tama a Heremia, raua ko Hanunu
ko te tama tuaono a Tarapa, i tetahi atu
wahi. I muri i a ia kei te hanga ko
Mehurama tama a Perekia i te ritenga
atu ano o tona ruma.
31 I muri i a ia kei te hanga ko Mara-
kia tama a te kai mahi koura, a tae noa
ki te wahi i nga Netinimi, i nga kai ho-
kohoko, i te ritenga atu ano o te kuwaha
Mipikara, ki te pikitanga atu ano hoki
i te koki.
32 Na, te takiwa o te pikitanga i te
koki tae noa ki te kuwaha hipi, he mea
hanga tera na nga kai mahi koura, na
nga kai hokohoko.

UPOKO 4.

NA, te rongonga o Hanaparata, kei
te hanga matou i te taiepa, ka riri
ia, nui atu te whakatakariri, ka whaka-
hi mai ki nga Hurai.
2 Na, ka korero ia i te aroaro o ona
teina, o te ope ano hoki o Hamaria, ka
mea, E aha ana enei Hurai kaha-kore? e
hanga pa ranei ratou? e mea patunga
tapu ranei ratou? e oti ranei i a ratou i
te ra kotahi? e whakaorangia ake ranei
e ratou nga kohatu i roto i nga puranga
paru kua oti na te tahu?
3 Na, kei tona taha a Topia Amoni, a
ka mea ia, Taua mea na hoki e hangā
na e ratou, ki te piki atu tetahi pokiha,
ka pakaru ta ratou taiepa kohatu.
4 Whakarongo mai, e to matou Atua,
e whakahaweatia ana hoki matou, wha-
kahokia iho ano hoki ta ratou taunuta-
nga ki runga ki to ratou upoko;
hoatu ano ratou hei taonga parakete
ki te whenua e whakaraua ai ratou.
5 Kei hipokina ano hoki ta ratou he,
kaua ano to ratou hara e murua atu i
tou aroaro; mo ratou i whakapataritari
i te aroaro o nga kai hanga.
6 Na, hangā ana e matou te taiepa, a
ka honoa te taiepa katoa; ko te hawhe
ano o tona *tiketike:* he ngakau hoki to
te iwi ki te mahi.
7 ¶ A, te rongonga o Hanaparata, o
Topia, o nga Arapi, o nga Amoni, o
nga Aharori, kua neke ake, kua oti nga
taiepa o Hiruharama, a, kua timata nga
wahi pakaru te kapi, na nui atu ta ratou
riri.
8 Na ka whakatupu ngatahi ratou ka-
toa i te hē, kia haere mai ki te whawhai
ki Hiruharama, whakaware ai.
9 Heoi inoi ana matou ki to matou
Atua, whakaturia ana e matou etahi kai
tiaki, hei mea ki a ratou, i te ao, i te po,
i te wehi hoki i a ratou.
10 Na, ka mea mai a Hura, Kua hemo
te kaha o nga kai pikau, e nui ana hoki
te paru; e kore matou e kaha ki te
hanga i te taiepa.
11 I mea ano o matou hoa riri, E kore
ratou e mohio, e kore e kite, kia tae atu
ra ano tatou ki waenganui i a ratou, ko
reira tatou tukituki ai i a ratou, whaka-
mutu ai hoki i te mahi.
12 Na, te taenga mai o nga Hurai e
noho ana i to ratou taha, tekau a ratou
meatanga mai ki a matou, Nga wahi
katoa e hoki mai ai koutou ki a matou,
kei reira ano ratou.
13 ¶ Na, whakaturia ana e ahau ki nga
wahi o raro, ki tua mai o te taiepa, ki
nga wahi tiketike ano hoki, whakaturia
ana e ahau te iwi, tenei hapu, tenei hapu
o ratou, i a ratou ano ā ratou hoari, ā
ratou tao, ā ratou kopere.
14 Na, ka titiro ahau, a ka whakatika
ki runga, ka mea ki nga rangatira, ki

nga tangata nunui, ki era atu ano o te
iwi, Kaua e wehi ki a ratou. Kia ma-
hara ki te Ariki ki te mea nui e wehi-
ngia ana, ka whawhai kia ora ai o kou-
tou tuakana, teina, ā koutou tamariki, ā
koutou tamahine, ā koutou wahine, me
o koutou whare.
15 A, te rongonga o o matou hoa riri
kua mohiotia tera e matou, a, kua wha-
katakā e te Atua a ratou whakaaro, na,
hoki ana matou katoa ki te taiepa ki
tana mahi, ki tana mahi.
16 No taua rangi ano ko tetahi tānga
o aku tangata hei mahi i te mahi, a ko
tetahi tānga o ratou hei pupuri i nga
tao, i nga whakangungu rakau, i nga
kopere, i nga pukupuku, i muri hoki
nga rangatira i te whare katoa o Hura.
17 Ko nga kai hanga i te taiepa, me
nga kai waha i nga pikaunga, me nga
kai whakawaha, kotahi te ringa o tenei,
o tenei, ki te mahi i te mahi, a kotahi
hei pupuri i te patu.
18 Na, nga kai hanga, whitiki rawa
tana hoari ki tona taha, ki tona taha;
na, hanga ana ratou: i toku taha ano
hoki ko te kai whakatangi tētere.
19 ¶ I mea atu ano ahau ki nga ra-
ngatira, ki nga tangata nunui, ki era
atu ano hoki o te iwi, He nui te mahi,
he tatahi noa atu, kua tohatoha noa atu
ano tatou ki te taiepa, matara noa atu
tetahi i tetahi.
20 Te wahi e rongo ai koutou i te ta-
ngi o te tētere, me huihui koutou ki a
matou ki reira: ma to tatou Atua ta
tatou pakanga.
21 Na, mahia ana e matou te mahi, a,
ko tetahi tānga ki te pupuri tao, no te
huakanga ake ano o te ata, a, puta noa
mai nga whetu.
22 I mea ano hoki ahau ki te iwi i
taua wa, Kia moe tenei tangata, tenei
tangata, me tana pononga ano, ki roto
ki Hiruharama, a ka ai ratou hei kai
tiaki mo tatou i te po, hei mahi ano
hoki i te awatea.
23 Na, ahau, aku teina, aku pononga,
me nga kai tiaki i whai mai nei i a au,
kihai i whakarerea atu o matou kakahu.
Mau tonu te patu a tenei a tenei *i te
haerenga* ki te wai.

UPOKO 5.

NA, nui atu te karanga a te iwi, ra-
tou ko a ratou wahine, he whaka-
he mo o ratou tuakana, teina, mo nga
Hurai.
2 I reira hoki etahi e mea ana, Ko ma-
tou, ko a matou tamariki, me a matou
tamahine, he tokomaha, a, hokoa ana e
matou he witi, kia kai ai matou, kia
ora ai.
3 I reira hoki etahi e ki ana, Kua
waiho o matou whenua, a matou māra
waina, o matou whare hei taunaha, kia
riro mai ai he witi mo te mate-kai.
4 Me etahi hoki e ki ana, Kua riro
mai he moni tarewa i a matou hei ta-
koha ma te kingi; ko o matou whenua,
ko o matou māra waina te tarewatanga.
5 Na, rite tonu o matou kikokiko ki
nga kikokiko o o matou tuakana; rite
tonu a matou tamariki ki a ratou tama-
riki: nana, e whakaponongatia ana e
matou a matou tamariki me a matou
tamahine hei pononga, kua oti ano hoki
etahi o a matou tamahine te mea hei po-
nonga, kahore hoki a matou mea hei
whakahoki mai i a ratou; no te mea kei
nga tangata ke o matou whenua, a ma-
tou māra waina.
6 ¶ Na, nui atu taku riri i taku rongo-
nga ai i ta ratou karanga, i enei kupu.
7 Na, ka whakaaroaroa e toku ngakau
i roto i a au, a ka riria e ahau nga ra-
ngatira me nga tangata rarahi; i ki atu
hoki ahau ki a ratou, E tangohia ana e
koutou he moni whakatuputupu i tona
teina, i tona teina. Na, nui atu taku
huihui hei whakahe mo ratou.
8 I mea ano ahau ki a ratou, Kua poto
ta matou hei whakahoki mai i o tatou
teina i nga Hurai, kua oti nei te hoko ki
nga tauiwi, a ka hokona atu ano ranei e
koutou o koutou tuakana, teina? ka ho-
kona ranei ratou ki a tatou? Heoi
whakarongo kau ana ratou, kihai hoki
i kitea he kupu ma ratou.
9 I mea ano ahau, Ehara tena i te mea
pai e meatia na e koutou; kaua ianei
koutou e haere i runga i te wehi ki to
tatou Atua? kaua ranei e whakaaro ki
te tawainga mai a o tatou hoa riri, a
nga tauiwi?
10 Na, ahau, oku teina, me aku ta-
ngata, e tika ano me i tangohia e matou
he hiriwa, he witi, i a ratou. Tena ra,
kia whakarerea atu e tatou tenei mahi
tango i te moni whakatuputupu.
11 Tena, whakahokia atu ki a ratou i
tenei ra nei ano o ratou whenua, a ratou
māra waina, māra oriwa, me o ratou
whare, me te wahi whakarau o te moni,
o te witi, o te waina, o te hinu, e tango-
hia nei e koutou i a ratou.
12 Na, ko ta ratou kianga mai, Me
whakahoki atu ano e matou, e kore ano
hoki e tonoa atu e matou: ka rite ta
matou e mea ai ki tau i ki mai na. Ka-

tahi ka karangatia e ahau nga tohunga, a ka meinga ratou e ahau kia oati, ka rite ki tenei kupu ta ratou e mea ai.
13 I ruperupea ano e ahau te uma o toku, me taku ki atu ano, Te tangata e kore e whakamana i tenei kupu, kia penei ta Ihowa ruperupenga i a ia i roto i tona whare, i tona mauiui; kia rite ano ia ki tenei, te ruperupe, te takoto kau. A ka ki mai te huihui katoa, Amine, ka whakamoemiti atu ano ratou ki a Ihowa. Na, pera tonu te mahi a te iwi katoa.
14 ¶ No te ra ano hoki i kiia mai ai ahau hei kawana mo ratou ki te whenua o Hura, no te rua tekau o nga tau, a tae noa ki te toru tekau ma rua o nga tau o Kingi Arataherehe, kotahi tekau ma rua nga tau, kahore ahau, oku teina ranei, i kai i te taro kawana.
15 Na, nga kawana o mua, era i mua i a au, he taimaha ta ratou ki te iwi: i tangohia hoki e ratou he taro, he waina, i a ratou, me etahi hekere hiriwa e wha tekau; i whakatupu rangatira ano hoki a ratou tangata ki te iwi, kihai ia ahau i pera, i wehi hoki ki te Atua.
16 I uaua tonu ano hoki ahau ki te mahi i tenei taiepa, kihai hoki matou i hoko whenua mo matou; i huihuia atu ano hoki aku tangata katoa ki reira ki te mahi.
17 Kotahi rau e rima tekau ano hoki i taku tepu, no nga Hurai, no nga rangatira, me era atu ano hoki i haere mai nei ki a matou i roto i nga iwi i tetahi taha o matou, i tetahi taha.
18 Na, nga mea i takā *maku* i te ra kotahi, kotahi puru, e ono nga hipi, he mea pai; i takā ano hoki etahi manu maku, a ka tekau nga ra, na, ko nga tu waina katoa, tona nui. Na, ahakoa ko tenei katoa, kihai ahau i mea ki te taro kawana; he taimaha rawa hoki te mahi a tenei iwi.
19 Kia mahara mai ki a au, e toku Atua, mo te pai, *kia rite* ki aku mea katoa i mea ai ahau ki tenei iwi.

UPOKO 6.

A TE rongonga o Hanaparata, ratou, ko Topia, ko Keheme Arapi, ko era atu ano hoki o o matou hoa riri, kua hanga e ahau te taiepa, a kahore he wahi pakaru i mahue: kahore ano ia kia oti noa i a au nga tatau te whakatu ki nga kuwaha.
2 Na ka unga tangata mai a Hanaparata raua ko Keheme ki a au, ka mea, Haere mai, tatou ka komiti *ki tetahi o* nga pa ririki i te mānia i Ono: i mea hoki raua kia meatia mai he hē ki a au.
3 Katahi ahau ka unga tangata atu hei ki atu, He nui te mahi e mahi nei ahau; e kore e ahei kia heke atu ahau. Kia whakamutua hei aha te mahi? ka whakarerea nei hoki e ahau, ki te heke atu ahau ki a korua?
4 Na, e wha a raua tononga tangata mai ki a au, ko taua tikanga na ano; heoi whakahokia atu ana e ahau ko aua kupu ra ano ki a raua.
5 Katahi a Hanaparata ka unga mai i tana tangata ki a au, ko te rima *ia* o nga ngarenga mai, ko taua tikanga ano hoki, he pukapuka tuwhera ano kei roto i tona ringa.
6 Ko te mea tenei i tuhituhia ki taua *pukapuka*, Kua paku te rongo ki nga tauiwi, a, e ki ana a Kahamu, tenei koutou ko nga Hurai te mea nei kia whakakeke: koia i hangā ai e koe te taiepa, kia meinga ai koe hei kingi mo ratou; ko ta nga korero hoki tenei.
7 Kua whakaturia ano hoki e koe etahi poropiti hei karanga i a koe ki Hiruharama, hei ki, Kua whai kingi a Hura. Na, ka whakaaturia atu enei kupu ki te kingi. Tena, haere mai, kia korerorero taua.
8 Katahi ahau ka unga tangata atu ki a ia, hei ki atu, Ehara kau enei mea kua korerotia mai na e koe; he mea tito noa hoki na tou ngakau ake.
9 Ta ratou katoa hoki, he whakawehi i a matou; i mea ratou, Tera o ratou ringaringa e whakawarea ki te mahi, e kore ai e mahia. Na, *e te Atua*, whakakahangia oku ringaringa.
10 Katahi ahau ka haere ki te whare o Hemaia tama a Teraia, tama a Mehetapeere, he mea tutaki hoki ia ki roto; a ka mea ia, Kia runanga tatou ki te whare o te Atua ki roto i te temepara, kia tutakina hoki e tatou nga tatau o te temepara; tera hoki ratou e haere mai ki te patu i a koe; ina, ko a te po ratou haere mai ai ki te patu i a koe.
11 Na, ko taku meatanga atu, Tera ranei e oma te tangata e rite ana ki a au nei? ko wai hoki o te hunga e rite ana ki a au e haere ki roto ki te temepara, kia ora ai. E kore ahau e tae.
12 Katahi ahau ka mahara iho ehara ia i te mea unga mai na te Atua, heoi hei he moku tana kupu i poropiti ai: he mea utu hoki ia na Topia raua ko Hanaparata.
13 I utua ai ia, kia wehi ai ahau, a ka pera, ka hara; kia whai mea ai ra-

tou hei ingoa kino, hei tawainga ma ra-
tou ki a au.
14 Kia mahara, e toku Atua, ki a To-
pia raua ko Hanaparata, ki enei mahi a
raua, ki a Noaria ki te poropiti wahine,
ki era atu ano hoki o nga poropiti i mea
nei ki te whakawehi i a au.
15 ¶ Na, kua oti te taiepa i te rua
tekau ma rima o Eruru; e rima tekau
ma rua nga ra.
16 A, te rongonga o o matou hoa riri
katoa, te kitenga o nga tauiwi i tetahi
taha o matou, i tetahi taha, te tino hoki-
nga iho o o ratou whakaaro: i kite hoki
ratou he mea mahi tenei mahi e to ma-
tou Atua.
17 ¶ He tini ano hoki nga pukapuka
a nga rangatira o Hura i aua ra i tae ki
a Topia, me a Topia ano hoki i tae mai
ki a ratou.
18 He tokomaha hoki i Hura i oati ki
a ia; he hunaonga hoki ia no Hekania
tama a Araha; a, i tango ano tana
tama a Iehohanana i te tamahine a Me-
hurama tama a Perekia.
19 I korerotia mai ano hoki e ratou
ana mahi pai ki toku aroaro: i kawea
ano e ratou aku kupu ki a ia. *Heoi* tu-
kua mai ana e Topia etahi pukapuka
hei whakawehi i a au.

UPOKO 7.

NAWAI a, kua oti te taiepa te ha-
nga, kua whakaturia nga tatau,
kua whakaritea ano hoki nga kai tiaki
kuwaha, nga kai waiata, me nga Ri-
waiti.
2 Katahi ka tukua atu e ahau nga ti-
kanga mo Hiruharama ki toku teina ki
a Hanani, raua ko Hanania ko te ranga-
tira o te whare rangatira: he tangata
pono hoki ia, a nui atu i to te tokomaha
tona wehi ki te Atua.
3 I ki ano hoki ahau ki a raua, Kaua
e whakatuwheratia nga kuwaha o Hi-
ruharama, kia mahana ra ano te ra; a,
i a raua ano e tu ana, kia tutakina nga
kēti, kia whakarawatia ano hoki. Me
whakarite ano hoki he kai tiaki i roto i
nga tangata o Hiruharama, tenei tanga-
ta ki tana wahi e tiaki ai, ki te ritenga
atu ano hoki o tona whare, o tona whare.
4 Na he wharahi, he nui te pa, he to-
rutoru ia nga tangata o roto; kahore
ano hoki nga whare kia hangā.
5 ¶ Na, ka homai e toku Atua ki roto
ki toku ngakau kia huihuia e ahau nga
rangatira, ratou ko nga tangata rarahi,
me te iwi ano hoki, kia whakapapā ai
ratou. I kitea hoki e ahau he pukapuka
whakapapa o te hunga i haere mai i te
timatanga; i kitea ano e ahau he mea i
tuhituhia ki roto.
6 Ko nga tamariki enei o te kawanata-
nga i haere mai nei i te whakaraunga,
no te hunga i whakahekea atu, no era i
whakahekea atu e Nepukaneha kingi o
Papurona, a hoki mai ana ki Hiruha-
rama, ki Hura; ki tona pa, ki tona pa.
7 I haere mai nei ratou ko Terupapere,
ko Hehua, ko Nehemia, ko Ataria, ko
Raamia, ko Nahamani, ko Mororekai,
ko Pirihana, ko Mihiperete, ko Pikiwai,
ko Nehumu, ko Paana. Ko te tokoma-
hatanga *tenei* o nga tangata o te iwi o
Iharaira.
8 Nga tamariki a Paroho, e rua mano
kotahi rau e whitu tekau ma rua.
9 Nga tamariki a Hepatia, e toru rau e
whitu tekau ma rua.
10 Nga tamariki a Araha, e ono rau e
rima tekau ma rua.
11 Nga tamariki a Pahata-moapa, no
nga tamariki a Hehua raua ko Ioapa, e
rua mano e waru rau kotahi tekau ma
waru.
12 Nga tamariki a Erama, kotahi
mano e rua rau e rima tekau ma wha.
13 Nga tamariki a Tatu, e waru rau e
wha tekau ma rima.
14 Nga tamariki a Takai, e whitu rau
e ono tekau.
15 Nga tamariki a Pinui, e ono rau e
wha tekau ma waru.
16 Nga tamariki a Pepai, e ono rau e
rua tekau ma waru.
17 Nga tamariki a Atakara, e rua
mano e toru rau e rua tekau ma rua.
18 Nga tamariki a Aronikama, e ono
rau e ono tekau ma whitu.
19 Nga tamariki a Pikiwai, e rua mano
e ono tekau ma whitu.
20 Nga tamariki a Arini, e ono rau e
rima tekau ma rima.
21 Nga tamariki a Atere a Hetekia, e
iwa tekau ma waru.
22 Nga tamariki a Hahumu, e toru rau
e rua tekau ma waru.
23 Nga tamariki a Petai, e toru rau e
rua tekau ma wha.
24 Nga tamariki a Haripi, kotahi rau
kotahi tekau ma rua.
25 Nga tamariki a Kipeono, e iwa te-
kau ma rima.
26 Nga tangata o Pete-rehema, o
Netopa, kotahi rau e waru tekau ma
waru.
27 Nga tangata o Anatoto, kotahi rau e
rua tekau ma waru.
28 Nga tangata o Pete-atamawete, e
wha tekau ma rua.

29 Nga tangata o Kiriata-tearimi, o
Kepira, o Peeroto, e whitu rau e wha te-
kau ma toru.
30 Nga tangata o Rama, o Kapa, e ono
rau e rua tekau ma tahi.
31 Nga tangata o Mikimaha, kotahi
rau e rua tekau ma rua.
32 Nga tangata o Pete-ere, o Hai, ko-
tahi rau e rua tekau ma toru.
33 Nga tangata o tera atu Nepo, e rima
tekau ma rua.
34 Nga tamariki a tera atu Erama,
kotahi mano e rua rau e rima tekau ma
wha.
35 Nga tamariki a Harimi, e toru rau e
rua tekau.
36 Nga tamariki a Heriko, e toru rau e
wha tekau ma rima.
37 Nga tamariki a Roro, a Hariri, a
Ono, e whitu rau e rua tekau ma tahi.
38 Nga tamariki a Henaa, e toru mano
e iwa rau e toru tekau.
39 ¶ Nga tohunga: Ko nga tamariki
a Ieraia, no te whare o Hehua, e iwa rau
e whitu tekau ma toru.
40 Ko nga tamariki a Imere, kotahi
mano e rima tekau ma rua.
41 Ko nga tamariki a Pahuru, kotahi
mano e rua rau e wha tekau ma whitu.
42 Ko nga tamariki a Harimi, kotahi
mano kotahi tekau ma whitu.
43 ¶ Nga Riwaiti: Ko nga tamariki a
Hehua, a Karamiere, no nga tamariki ano
hoki a Horewa, e whitu tekau ma wha.
44 ¶ Nga kai waiata: Ko nga tama-
riki a Ahapa, kotahi rau e wha tekau ma
waru.
45 ¶ Nga kai tiaki kuwaha: Ko nga
tamariki a Harumu, ko nga tamariki a
Atere, ko nga tamariki a Taramono, ko
nga tamariki a Akupu, ko nga tamariki
a Hatita, ko nga tamariki a Hopai, ko-
tahi rau e toru tekau ma waru.
46 ¶ Nga Netinimi: Ko nga tamariki
a Tiha, ko nga tamariki a Hahupa, ko
nga tamariki a Tapaoto,
47 Ko nga tamariki a Keroho, ko nga
tamariki a Hia, ko nga tamariki a Pa-
rono,
48 Ko nga tamariki a Repana, ko nga
tamariki a Hakapa, ko nga tamariki a
Haramai.
49 Ko nga tamariki a Hanana, ko nga
tamariki a Kirere, ko nga tamariki a
Kahara,
50 Ko nga tamariki a Reaia, ko nga
tamariki a Retini, ko nga tamariki a
Nekora,
51 Ko nga tamariki a Katama, ko nga
tamariki a Uha, ko nga tamariki a
Pahea,
52 Ko nga tamariki a Pehai, ko nga ta-
mariki a Meunimi, ko nga tamariki a
Nepihehimi,
53 Ko nga tamariki a Pakapuku, ko
nga tamariki a Hakupa, ko nga tama-
riki a Harahuru,
54 Ko nga tamariki a Patariti, ko nga
tamariki a Mehira, ko nga tamariki a
Haraha,
55 Ko nga tamariki a Parakoho, ko
nga tamariki a Hihera, ko nga tamariki
a Tamaha,
56 Ko nga tamariki a Netia, ko nga
tamariki a Hatipa.
57 ¶ Ko nga tamariki a nga pononga
a Horomona: ko nga tamariki a Hotai,
ko nga tamariki a Hoperete, ko nga ta-
mariki a Perira,
58 Ko nga tamariki a Taara, ko nga
tamariki a Tarakono, ko nga tamariki a
Kirere,
59 Ko nga tamariki a Hepatia, ko nga
tamariki a Hatiri, ko nga tamariki a
Pokerete o Tepaimi, ko nga tamariki a
Amono.
60 Nga Netinimi katoa, ratou ko nga
tamariki a nga pononga a Horomona, e
toru rau e iwa tekau ma rua.
61 Me enei ano hoki i haere mai nei i
Tere-mera i Tere-hareha, i Kerupu, i
Arono, i Imere: otiia kihai i taea e
ratou te whakaatu te whare o o ratou
pāpā, to ratou kawei, no Iharaira ranei
ratou.
62 Ara, nga tamariki a Teraia, nga ta-
mariki a Topia, nga tamariki a Nekora,
e ono rau e wha tekau ma rua.
63 ¶ A, o nga tohunga: ko nga tama-
riki a Hapaia, ko nga tamariki a Koto,
ko nga tamariki a Paratirai: i tango nei
hoki ia i tetahi o nga tamahine a Para-
tirai Kireari hei wahine mana, a ka ka-
rangatia to ratou ingoa ki a ia.
64 I rapua e enei te whakapapa o o
ratou tupuna *i roto* i te hunga i whaka-
papā nei o ratou; heoi kihai i kitea: na,
he poke ratou, mutu ake to ratou tohu-
ngatanga,
65 Katahi te kawana ka mea ki a ra-
tou, kia kaua ratou e kai i nga mea tapu
rawa, kia ara ake ra ano tetahi tohunga,
kei a ia nga Urimi me nga Tumimi.
66 ¶ Te whakaminenga katoa, ki te
huihuia, e wha tekau ma rua nga mano,
e toru rau e ono tekau.
67 Tera ano etahi, ko a ratou pononga
tane, me a ratou pononga wahine, e
whitu nga mano o enei e toru rau e toru
tekau ma whitu: i a ratou ano hoki
etahi tangata me etahi wahine hei wai-
ata, e rua rau e wha tekau ma rima.

68 O ratou hoiho, e whitu rau e toru
tekau ma ono: o ratou muera, e rua rau
e wha tekau ma rima.
69 E wha rau e toru tekau ma rima
nga kamera: nga kaihe, e ono mano e
whitu rau e rua tekau.
70 ¶ Na, i homai ano e etahi o nga
ariki o nga mātua *he mea* mo te mahi.
Ta te kawana i homai ai ki roto ki nga
taonga, kotahi mano nga moni koura,
e rima tekau nga peihana, e rima rau
e toru tekau nga kakahu tohunga.
71 I homai ano e etahi o nga ariki o
nga mātua ki roto ki nga taonga mo te
mahi e rua tekau mano nga moni koura,
e rua mano e rua rau nga pauna hiriwa.
72 Na, nga mea i homai e te nuinga o
te iwi, e rua tekau mano nga moni
koura, e rua mano nga pauna hiriwa, e
ono tekau ma whitu nga kakahu tohunga.
73 Na, noho ana nga tohunga i o ratou pa, me nga Riwaiti ano hoki, ratou
ko nga kai tiaki kuwaha, ko nga kai
waiata, ko etahi o te iwi, ko nga Netinimi, ko Iharaira katoa; a, te takanga
mai o te whitu o nga marama, *e noho
ana* nga tamariki a Iharaira i o ratou pa.

UPOKO 8.

NA, ka huihui mai te iwi katoa, ano
he tangata kotahi, ki te huarahi i
te kuwaha wai, a ka mea ki a Etera karaipi kia mauria mai te pukapuka o te
ture a Mohi, o tera i whakahaua mai e
Ihowa ki a Iharaira.
2 Na, ka mauria mai e Etera tohunga
te ture ki te aroaro o te whakaminenga,
o te tane, o te wahine, o te hunga katoa
e mohio ana ki te whakarongo, i te ra
tuatahi o te whitu o nga marama.
3 Na, ka korerotia taua *pukapuka* e ia
i te ahunga mai o te ara i te aronga atu
o te kuwaha wai, i te ata iho ano, a taea
noatia a waenganui o te ra, i te aroaro o
nga tane, o nga wahine, o te hunga whai
whakaaro. Na, *tau* tonu mai nga taringa o te iwi katoa ki te pukapuka o te
ture.
4 I te tu ano hoki a Etera karaipi i
runga i te turanga rakau i hangā nei e
ratou hei mea pera, me te tu ano a Matitia, a Hema, a Anaia, a Uria, a Hirikia, a Maaheia ki tona taha ki matau;
a, i tona taha ki maui, ko Peraia, ko
Mihaera, ko Marakia, ko Hahumu, ko
Hahaparana, ko Hakaraia, ko Mehurama.
5 Na, wherahia ana e Etera te pukapuka i te aroaro o te iwi katoa, i runga
hoki ia i te iwi katoa, a i tana wherahanga, tu ana te iwi katoa ki runga.
6 Na, ka whakapai atu a Etera ki a
Ihowa ki te Atua nui; a ka whakahokia
mai e te iwi katoa, Amine, Amine, me
te ara ano o ratou ringa ki runga: na,
tuohu ana ratou, koropiko ana ki a
Ihowa, me te *ahu* ano nga kanohi ki te
whenua.
7 Ko Hehua ano hoki, ko Pani, ko
Herepia, ko Iamini, ko Akupu, ko Hapetai, ko Horiia, ko Maaheia, ko Kerita,
ko Ataria, ko Iotapara, ko Hanana, ko
Peraia, me nga Riwaiti, kei te mea
ratou i te iwi kia mohio i te ture: tu
tonu hoki tera te iwi.
8 A, mārama tonu ta ratou korerotanga i te pukapuka o te ture, me te whakaatu ano i nga tikanga, me te mea ano
i a ratou kia mohio ki te korerotanga.
9 Na ka mea a Nehemia, ko ia hoki te
kawana, ratou ko Etera, he tohunga nei
ia, he karaipi, ratou ko nga Riwaiti i
whakaako nei i te iwi, ki te iwi katoa,
He ra tapu tenei no Ihowa no to koutou
Atua; kaua e tangi, kaua e pouri. I te
tangi hoki te iwi katoa i to ratou rongonga ai i nga kupu o te ture.
10 I mea ano ia ki a ratou, Haere koutou, e kai i nga mea momona, inumia
nga mea reka, hoatu ano hoki etahi
wahi kia kawea ma te hunga kahore
nei i takā he mea ma ratou; he ra tapu
hoki *tenei* no to tatou Ariki; kaua hoki
e pouri; kei te koa hoki ki a Ihowa he
kaha mo koutou.
11 I whakamarie ano hoki nga Riwaiti i te iwi katoa, i mea, Whakarongoa; e tapu ana hoki te ra nei, kaua
hoki e pouri.
12 Na, haere ana te iwi katoa ki te
kai, ki te inu, ki te hoatu i etahi wahi
ma etahi, ki te whakanui hoki i te hari,
no ratou ka mohio ki nga kupu i whakapuakina nei ki a ratou.
13 ¶ Na, i te rua o nga ra ka huihui
mai nga ariki o nga mātua o te iwi katoa, ratou ko nga tohunga, ko nga Riwaiti, ki a Etera karaipi, kia mohiotia
ai nga kupu o te ture.
14 Na, ka kitea e ratou he mea i tuhituhia ki roto ki te ture i whakahaua e
Ihowa, ki ta Mohi i whakapuaki ai, ara,
kia noho nga tamariki a Iharaira ki nga
tihokahoka i te hakari i te whitu o nga
marama.
15 Kia karanga nui hoki ratou kia
pakū te reo ki o ratou pa katoa, ki Hiruharama ano hoki, kia mea *ratou*, Haere
ki te maunga, tikina atu nga rau oriwa,

nga rau o nga rakau hinu, nga rau ma-
rita, nga rau nikau, nga rau o nga rakau
rau maha, hei hanga mo nga tihoka-
hoka, kia rite ai ki te mea i tuhituhia.
16 ¶ Na, kua puta te iwi ki waho, kei
te tiki, hangā ana e ratou he tihoka-
hoka mo ratou ki runga ki te tuanui o
te whare o tenei tangata, o tenei tangata,
ki o ratou marae, ki nga marae ano hoki
o te whare o te Atua, ki te huarahi o te
kuwaha wai, ki te huarahi o te kuwaha
Eperaima.
17 Na, kua hangā he tihokahoka e te
whakaminenga katoa o te hunga i hoki
mai i te whakarau, a noho ana i raro i
nga tihokahoka: kihai hoki nga tama-
riki a Iharaira i pera, o nga rangi ra ano
i a Hehua tama a Nunu, a taea noatia
taua ra. A nui whakaharahara te koa.
18 I korerotia ano hoki e ia te puka-
puka o te ture a te Atua i tenei ra, i
tenei ra, i te ra tuatahi ano, a tae noa
ki te ra whakamutunga. Na, e whitu
nga ra i whakarite ai ratou i te hakari,
a, i te waru o nga ra ko te huihuinga
nui, ko te mea i whakaritea.

UPOKO 9.

I TE rua tekau ma wha o nga ra o
tenei marama ka huihui mai nga
tamariki a Iharaira, noho puku ana, he
taratara ano hoki nga kakahu, he one-
one ano kei runga i a ratou.
2 Na, ka wehea mai nga uri o Iharaira
i roto i nga tangata ke katoa: tu ana
ratou, whakina ana e ratou o ratou hara,
me nga kino a o ratou mātua.
3 Tu ana ratou i to ratou wahi; a, i
tetahi o nga wehenga e wha o te ra ka
korerotia e ratou te pukapuka o te ture
a Ihowa a to ratou Atua, *i tetahi atu
ano* o nga wehenga e wha *o te ra* ka
whaki atu ratou, ka koropiko atu ki a
Ihowa ki to ratou Atua.
4 ¶ Katahi ka whakatika ki runga ki
te turanga, etahi Riwaiti, ko Hehua, ko
Pani, ko Karamiere, ko Hepania, ko
Puni, ko Herepia, ko Pani, ko Kenani;
nui atu to ratou reo ki te karanga ki a
Ihowa ki to ratou Atua.
5 Na, ko te meatanga a nga Riwaiti, a
Hehua, a Karamiere, a Pani, a Haha-
pania, a Herepia, a Horiia, a Hepania,
a Petahia, Whakatika, whakapai atu ki
a Ihowa ki to koutou Atua, a, ake ake
ake: kia whakapaingia ano hoki tou
ingoa kororia e whakanuia nei ki runga
ake i nga whakapainga, i nga whaka-
moemititanga katoa.
6 Ko koe, ina, ko koe anake a Ihowa;
nau i hanga te rangi, te rangi o nga
rangi, me o reira tini mea, te whenua,
me nga mea katoa i runga, nga moana,
me nga mea katoa i roto, ko koe hoki
te kai whakaora o aua mea katoa, e
koropiko ana hoki te ope o te rangi ki a
koe.
7 Ko koe a Ihowa te Atua; nau i
whiriwhiri a Aperama, a, kawea mai
ana e koe i Uru o nga Karari, huaina
iho e koe tona ingoa ko Aperahama.
8 I kitea hoki e koe he ngakau pono
tona ki tou aroaro, na, whakaritea ana
e koe he kawenata ki a ia, he mea kia
homai te whenua o nga Kanaani, o nga
Hiti, o nga Amori, o nga Perihi, o nga
Iepuhi, o nga Kirikahi, kia homai ki
ona uri. Na, kua mana nei i a koe o
kupu; e tika ana hoki koe.
9 I kitea ano e koe te tukinotanga o
o matou mātua i Ihipa, i whakarongo
ano hoki ki ta ratou karanga i te Moana
whero:
10 Na, homai ana e koe nga tohu me
nga merekara, he meatanga ki a Parao
ratou ko ana tangata katoa, ko te iwi
katoa ano hoki o tona whenua: i mohio
hoki koe ki ta ratou whakakake ki a
ratou. Na, kua whai ingoa koe; koia
ano tenei inaianei.
11 I wahia ano hoki e koe te moana
ki to ratou aroaro, a, whiti ana ratou i
te wahi maroke i waenganui o te moana.
Tena ko nga kai aru i a ratou, makā
ana e koe ki nga rire, ano he kohatu
ratou i nga wai kaha.
12 I arahina ano hoki ratou e koe ki te
pou kapua i te awatea, ki te pou ahi ano
hoki i te po, hei whakamārama i to ratou
ara e haere ai ratou.
13 I heke iho ano koe ki runga ki
Maunga Hinai, a korero mai ana ki a
ratou i runga i te rangi; homai ana e
koe ki a ratou nga whakariteritenga tika,
me nga ture pono, nga tikanga, me nga
whakahaunga pai.
14 I whakaaturia ano e koe tou hapati
tapu ki a ratou; i whakahaua iho
ano hoki e koe nga whakahaunga, nga
tikanga, nga ture ki a ratou, he mea
whakapuaki mai na to pononga na
Mohi.
15 I homai ano e koe he taro i te
rangi mo to ratou mate-kai; i wkaka-
putaina mai he wai i te kohatu mo to
ratou mate-wai; i ki mai ano ki a ratou
kia haere ratou ki te tango i te whenua
i oati ai koe ka hoatu ki a ratou.
16 Heoi ka whakakake ratou, o matou
mātua, ka whakapakeke i o ratou kaki,

kihai hoki i whakarongo ki au whakahaunga.

17 Na, kihai ratou i whakaae kia whakarongo, kihai i mahara ki au merekara i mahia e koe i roto i a ratou, heoi kua pakeke o ratou kaki, whakakeke ana ratou, whakaritea ana e ratou he rangatira, kia hoki ai ratou ki ta ratou mahi pononga. Ko koe ia he Atua muru hara, he tohu tangata, e atawhai ana, e puhoi ana ki te riri, e nui ana te aroha, a kihai i whakarere i a ratou.

18 I ta ratou hanganga ano hoki i te kuao kau, i te mea whakarewa, i ta ratou kianga, Ko tou Atua tenei i kawea mai ai koe i Ihipa, a nui atu a ratou whakapataritaringa,

19 He maha ano ia au mahi aroha, a kihai koe i whakarere i a ratou i te koraha; kihai ratou i mahue i te pou kapua i te awatea, hei arahi i a ratou i te ara, i te pou ahi ano hoki i te po, hei whakamārama i a ratou, i te huarahi ano hoki e haere ai ratou.

20 I homai ano e koe tou wairua pai hei whakaako i a ratou, kihai hoki to mana i kaiponuhia ki o ratou mangai: i homai ano e koe he wai ki a ratou mo to ratou mate-wai.

21 E wha tekau nga tau i atawhaitia ai ratou e koe i te koraha, *a* kihai ratou i hapa ki tetahi mea; kihai o ratou kakahu i tawhitotia, kihai ano hoki o ratou waewae i pupuhi.

22 I homai ano e koe nga kingitanga me nga iwi ki a ratou, a wehewehea atu ana ratou ki nga kokonga: na, kua riro mai i a ratou te whenua o Hihona, te whenua o te kingi o Hehepona, me te whenua o Oka kingi o Pahana.

23 I whakanuia ano e koe a ratou tamariki kia rite ki nga whetu o te rangi, a kawea mai ana ratou ki te whenua i ki ai koe ki o ratou mātua ka haere ratou ki reira tango ai.

24 Na, haere mai ana nga tamariki, riro ana te whenua i a ratou, a pehia ana e koe ki to ratou aroaro nga tangata whenua, nga Kanaani, komai ana e koe ki o ratou ringaringa, ratou, o ratou kingi, me nga iwi o te whenua, kia meatia ki a ratou ta ratou i pai ai.

25 Na, kua riro i a ratou nga pa kaha, me te oneone momona, kua whiwhi ano hoki ki nga whare e ki tonu ana i nga mea pai katoa, ki nga poka wai kua oti te keri, ki nga māra waina, oriwa, ki nga rakau *hei* kai, tona tini, a kai ana ratou, ka makona, kua whai kiko, a, koa ana ratou ki te nui o au mea pai.

26 Na, ka tutū ratou, a ka whakakeke ki a koe, makā ana e ratou to ture ki muri ki o ratou tuara, patua iho e ratou o poropiti i whakaatu tikanga nei ki a ratou, kia tahuri ai ratou ki a koe; nui atu a ratou whakapataritaringa.

27 Na, hoatu ana ratou e koe ki te ringaringa o o ratou hoa riri, a whakatoia iho ratou e ratou; heoi i nga wa i mate ai ratou, i karanga ratou ki a koe; a, whakarongo mai ana koe i te rangi, he maha hoki o mahi aroha, homai ana e koe he kai whakaora ki a ratou, i ora ai ratou i te ringaringa o o ratou hoa riri.

28 A ka whai tānga manawa nei ratou, kei te mahi ano ratou i te kino ki tou aroaro: na, whakarerea atu ana ratou e koe ki te ringaringa o o ratou hoa riri, a ko era hei rangatira mo ratou. Na, ka hoki mai ratou, ka karanga ki a koe, a ka whakarongo mai koe i te rangi; rite tonu *tau* ki au mahi aroha, a, he maha nga wa i whakaorangia ai ratou e koe;

29 I whakaatu tikanga ano koe ki a ratou, kia hoki mai ai ratou ki to ture, heoi whakakake ana ratou, kihai hoki i whakarongo ki o whakahaunga; na, ka hara ki o whakariteritenga, (he mea enei e ora ai te tangata, ki te mahia e ia;) whakahokia mai ana e ratou te pokohiwi, whakapakeketia ana o ratou kaki, kihai hoki i rongo.

30 He maha ano nga tau i kukume roa ai koe ki a ratou, i whakaatu tikanga ai ki a ratou, he mea na tou wairua i roto i o poropiti, heoi kihai i tahuri mai o ratou taringa, na, hoatu ana ratou e koe ki te ringaringa o nga iwi o nga whenua.

31 He nui ia no tou aroha, tē whakapotoa rawatia ai ratou e koe, tē whakarerea ai ratou; he Atua atawhai hoki koe, he *Atua* aroha.

32 Na, e to matou Atua, e te Atua nui, e te *Atua* kaha, e wehingia ana, e pupuri nei i te kawenata, i te mahi tohu, kei iti ki tau titiro iho te he katoa i pa mai nei ki a matou, ki o matou kingi, ki o matou rangatira, ki o matou tohunga, ki o matou poropiti, ki o matou mātua, ki tou iwi katoa, o nga ra iho ano o nga kingi o Ahiria, a tae noa ki tenei ra.

33 Tika tonu ia tau, nga mea katoa i takina mai nei ki a matou; he pono hoki tau mahi, ko ta matou ia e kino ana.

34 O matou kingi, o matou rangatira, o matou tohunga, o matou mātua, kihai i mahia e ratou tau ture, kihai hoki i tahuri mai ki o whakahaunga, ki o wha-

kaaturanga i whakaaturia e koe ki a
ratou.
35 I te mea kei a ratou te kingi-
tanga, me tou pai nui i hoatu nei e koe
ki a ratou, me te whenua nui, *whenua*
momona, i hoatu nei e koe ki to ratou
aroaro, kihai ratou i mahi ki a koe,
kihai hoki i tahuri mai i a ratou mahi
kino.
36 Nana, he pononga nei matou inaia-
nei; a, te whenua i homai e koe ki o
matou mātua, a, ko ratou hei kai i ona
hua, me ona pai, nana he pononga ma-
tou i taua *whenua* nei.
37 A, nui atu ona hua ma nga kingi
i meinga nei e koe hei kingi mo matou,
no te mea i hara matou; he rangatira
ano ratou no o matou tinana, no a ma-
tou kararehe, he pera ano me ta ratou
i pai ai; nui atu hoki te he i a matou
nei.
38 He whakaaro na matou ki tenei
katoa i whakarite ai matou i te *kawe-
nata* pono, tuhituhi rawa, hīritia iho e o
matou rangatira, e *o matou* Riwaiti, e *o
matou* tohunga.

UPOKO 10.

NA, te hunga nana i hīri, ko te
kawana ko Nehemia tama a Ha-
karia, ko Terekia,
2 Ko Heraia, ko Ataria, ko Heremaia,
3 Ko Pahuru, ko Amaria, ko Marakia,
4 Ko Hatuhu, ko Hepania, ko Maruku,
5 Ko Harimi, ko Meremoto, ko Opa-
ria,
6 Ko Raniera, ko Kinetono, ko Pa-
ruku,
7 Ko Mehurama, ko Apia, ko Miia-
mini,
8 Ko Maatia, ko Pirikai, ko Hemaia:
ko nga tohunga enei.
9 Me nga Riwaiti; ko Hehua tama a
Atania, ko Pinui, no nga tama a Hena-
rara, ko Karamiere.
10 Me o ratou teina; Ko Hepania,
ko Horiia, ko Kerita, ko Peraia, ko Ha-
nana,
11 Ko Mika, ko Rehopo, ko Hahapia,
12 Ko Takuru, ko Herepia, ko Hepa-
nia,
13 Ko Horiia, ko Pani, ko Peninu.
14 Ko nga rangatira o te iwi; Ko Pa-
roho, ko Pahata-moapa, ko Erama, ko
Tatu, ko Pāni,
15 Ko Puni, ko Atakara, ko Pepai,
16 Ko Aronia, ko Pikiwai, ko Arini,
17 Ko Atere, ko Hetekia, ko Aturu,
18 Ko Horiia, ko Hahumu, ko Petai,
19 Ko Haripi, ko Anatoto, ko Nepai,
20 Ko Makapiaha, ko Mehurama, ko
Hetiri,
21 Ko Mehetapeere, ko Haroko, ko
Tarua,
22 Ko Peratia, ko Hanana, ko Anaia,
23 Ko Hohea, ko Hanania, ko Ha-
hupu,
24 Ko Harohehe, ko Pireha, ko Ho-
peke,
25 Ko Rehumu, ko Hahapana, ko
Maaheia,
26 Ko Ahia, ko Hanana, ko Anana,
27 Ko Maruku, ko Harimi, ko Paana.
28 ¶ Na, era atu o te iwi, nga tohu-
nga, nga Riwaiti, nga kai tiaki kuwaha,
nga kai waiata, nga Netinimi, me te
hunga katoa i wehewehea mai i roto i
nga iwi o nga whenua ki te ture a te
Atua, a ratou wahine, a ratou tamariki,
a ratou tamahine, te hunga katoa i mo-
hio, i whai whakaaro;
29 Piri tonu ratou ki o ratou tuakana,
teina, ki o ratou rangatira, a uru ana ki
te kanga, ki te oati, kia haere i runga i
te ture a te Atua i homai nei e ia; (he
mea whakapuaki mai na Mohi pononga
a te Atua,) kia puritia hoki, kia mahia
nga whakahaunga katoa a Ihowa a to
matou Ariki, ana whakariteritenga, me
ana tikanga;
30 Kia kaua hoki e hoatu a matou
tamahine ma nga iwi o te whenua, kia
kaua e tangohia a ratou tamahine ma a
matou tamariki:
31 A, ki te kawea mai e nga iwi o te
whenua etahi taonga, tetahi kai ranei i
te ra hapati hei hoko, kaua e hokona e
matou ta ratou mea i te hapati, i te ra
tapu ranei; me whakarere noa iho ano
hoki e matou te whitu o nga tau, kaua
hoki e tohea tetahi moni tarewa.
32 I whakaturia ano e matou he tika-
nga ma matou kia hoatu e matou te
toru o nga wahi o te hekere i te tau
mo te mahi o te whare o to matou
Atua.
33 Mo te taro aroaro, mo te whakahere
toto-kore tūturu, mo nga tahunga tinana
tūturu o nga hapati, o nga kowhititanga
marama, mo nga hakari tūturu, mo nga
mea tapu, mo nga whakahere hara, hei
mea whakamarietanga mo Iharaira; mo
te mahi katoa ano hoki o te whare o to
matou Atua.
34 I maka rota ano matou he mea na
nga tohunga, na nga Riwaiti, na te iwi,
mo te whakahere rakau kia kawea ki te
whare o to matou Atua; he mea whaka-
rite tonu ki nga whare o o matou mātua,
i nga wa i whakaritea o tenei tau, o tenei

tau, hei wahie ki runga ki te aata o
Ihowa o to matou Atua, kia rite ai ki te
mea i tuhituhia ki te ture;
35 Mo nga mea matamua ano hoki o
to matou oneone, me nga matamua ano
o nga hua katoa o nga rakau katoa, kia
kawea i tenei tau, i tenei tau, ki te
whare o Ihowa;
36 Mo nga matamua ano o a matou
tamariki, o a matou kararehe, kia peratia
me te mea i tuhituhia ki te ture, mo nga
matamua ano o a matou kau, o a matou
hipi, kia kawea ki te whare o to matou
Atua, ki nga tohunga e minita nei i te
whare o to matou Atua:
37 Kia kawea ano e matou nga mata-
mua o a matou paraoa pokepoke, me a
matou whakahere, me nga hua o nga
rakau katoa, o te waina, o te hinu, ki
nga tohunga, ki nga ruma o te whare
o to matou Atua; me nga whakatekau
o nga hua o to matou oneone ki nga
Riwaiti, kia riro ai i aua Riwaiti nga
whakatekau i nga pa katoa e ngaki ai
matou.
38 Na, ko te tohunga ko te tama a
Arona hei hoa mo nga Riwaiti, ina ta-
ngo nga Riwaiti i nga whakatekau; a
me mau e nga Riwaiti nga whakatekau
o nga whakatekau ki te whare o to
matou Atua, ki nga ruma, ki te whare
taonga.
39 Me mau mai hoki e nga tamariki a
Iharaira, ratou ko nga tamariki a Riwai,
nga whakahere, ara, te witi, te waina
hou, te hinu, ki nga ruma; kei reira
hoki nga oko o te wahi tapu, me nga
tohunga hei minita, ratou ko nga kai
tiaki kuwaha, ko nga kai waiata; e kore
hoki e whakarerea e matou te whare o to
matou Atua.

UPOKO 11.

NA, i noho nga rangatira o te iwi ki
Hiruharama, a, i maka rota te
nuinga atu o te iwi mo te tangata ko-
tahi i roto i te tekau kia kawea ki
Hiruharama, ki te pa tapu, noho ai, a
ko te tokoiwa ki *era atu* pa.
2 A, he mea manaaki na te iwi nga
tangata katoa i hihiko noa ake ki te
noho ki Hiruharama.
3 ¶ Na, ko nga ariki enei o te kawa-
natanga i noho ki Hiruharama: i nga
pa ia o Hura i noho ratou i tona wahi, i
tona wahi, i o ratou pa, *ara*, a Iharaira,
nga tohunga, nga Riwaiti, nga Netini-
mi, ratou ko nga tamariki a nga pono-
nga a Horomona.
4 Na, i noho ki Hiruharama etahi o
nga tamariki a Hura, ratou ko etahi o
nga tamariki a Peniamine. No nga
tamariki a Hura; ko Ataia tama a Utia,
tama a Hakaraia, tama a Amaria, tama
a Hepatia, tama a Maharareere, no nga
tamariki a Perete;
5 Ko Maaheia tama a Paruku, tama a
Koro-hote, tama a Hataia, tama a Araia,
tama a Toiaripi, tama a Hakaraia, tama
a Hironi.
6 Nga tamariki katoa a Perete i noho
ki Hiruharama e wha rau e ono tekau
ma waru, he hunga maia.
7 Na, ko nga tama enei a Peniamine;
ko Haru tama a Mehurama, tama a
Toere, tama a Peraia, tama a Koraia,
tama a Maaheia, tama a Itiere, tama a
Ihaia.
8 A, i muri i a ia, ko Kapai, ko Harai,
e iwi rau e rua tekau ma waru.
9 Na, ko Hoere tama a Tikiri hei
kai tirotiro mo ratou; ko Hura hoki
tama a Henua te tuarua o nga rangatira
o te pa.
10 O nga tohunga: ko Ieraia tama a
Toiaripi, ko Iakini.
11 Ko Heraia tama a Hirikia, tama a
Mehurama, tama a Haroko, tama a Me-
raioto, tama a Ahitupu, hei rangatira mo
te whare o te Atua.
12 Na, o ratou teina i mahi nei i te
mahi o te whare, e waru rau e rua tekau
ma rua: me Araia ano tama a Ierohama,
tama a Peraria, tama a Amati, tama
a Hakaraia, tama a Pahuru, tama a
Marakia,
13 Me ona teina ano hoki, me nga
ariki o nga mātua; e rua rau e wha
tekau ma rua: ko Amahai tama a Ata-
reere, tama a Ahatai, tama a Mehire-
moto, tama a Imere,
14 Me o ratou teina, he marohirohi, he
maia, kotahi rau e rua tekau ma waru:
a, to ratou kai tirotiro, ko Tapariere
tama a *tetahi* o nga tangata nunui.
15 O nga Riwaiti ano hoki: ko He-
maia tama a Hahupu, tama a Atarikama,
tama a Hahapia tama a Puni.
16 Ko Hapetai, ko Itopara, no nga
ariki o nga Riwaiti, nga kai tirotiro o te
mahi i waho o te whare o te Atua.
17 Ko Matania tama a Mika, tama a
Tapari, tama a Ahapa, te tino tangata
hei timata i te whakamoemiti i te mea
e karakia ana: ko Pakapukia ano hoki
ko te tuarua i roto i ona teina, raua ko
Apara tama a Hamua, tama a Karara,
tama a Ierutunu.
18 Nga Riwaiti katoa i te pa tapu, e
rua nga rau e waru tekau ma wha.

19 Na, nga kai tiaki kuwaha, a Akupu,
a Taramono, me o ratou teina i tiakina
ai nga kuwaha, kotahi rau e whitu tekau
ma rua.
20 ¶ Na, era atu o Iharaira, o nga
tohunga, o nga Riwaiti, kei nga pa
katoa ratou o Hura, kei tona wahi, kei
tona wahi.
21 I noho ia nga Netinimi ki Opere: a,
ko Tiha raua ko Kihipa nga kai tirotiro
o nga Netinimi.
22 Na, te kai tirotiro o nga Riwaiti i
Hiruharama, ko Uti tama a Pani, tama a
Hahapia, tama a Matania, tama a Mika
O nga tama a Ahapa, ko nga kai waiata
nga kai tirotiro o te mahi i te whare o te
Atua.
23 Na te kingi hoki te tikanga mo
ratou, kia tūturu te wahi ma nga kai
waiata, he mea tatau a rangi tonu.
24 Na, ko Petahia tama a Mehetapeere,
no nga tamariki a Tera tama a
Hura, i to te kingi taha ia i nga mea
katoa a te iwi.
25 Na, nga kāinga koraha me o ratou
mara, i noho *etahi* o nga tamariki a
Hura ki Kiriata-arapa, ki ona pa ririki,
ki Ripono me ona pa ririki ki Tekapateere,
me ona kāinga koraha,
26 Ki Hehua, ki Morara, ki Peteparete,
27 Ki Hatara-huara, ki Peerehepa, me
ona pa ririki,
28 Ki Tikiraka, ki Mekona, me ona pa
ririki,
29 Ki Ene-rimono, ki Toraha, ki Iaramuta,
30 *Ki* Tanoa, *ki* Aturama, me o raua
kāinga koraha, ki Rakihi, me o reira
mara, ki Ateka, me ona pa ririki. Na,
to ratou nohoanga, kei Peere-hepa, a tae
noa ki Raorao Hinomo.
31 Na, nga tamariki a Peniamine,
era i Kepa, *i noho ratou* ki Mikimaha,
ki Aiia, ki Pete-ere, ki o ratou pa
ririki.
32 Ki Anatoto, ki Nopo, ki Anania,
33 Ki Hatoro, ki Rama, ki Kitaima,
34 Ki Hariri, ki Tepoimi, ki Neparata,
35 Ki Roro, ki Ono, ki te raorao Karahimi.
36 Na, kei a Hura, kei a Peniamine,
etahi tānga o nga Riwaiti.

UPOKO 12.

NA, ko nga tohunga enei, me nga
Riwaiti, i haere tahi mai nei ratou
ko Terupapere tama a Hearatiere, ko
Hehua: *ara*, ko Heraia, ko Heremaia,
ko Etera,
2 Ko Amaria, ka Maruku, ko Hatuhu,
3 Ko Hekania, ko Rehumu, ko Meremoto,
4 Ko Iro, ko Kinetoto, ko Apia,
5 Ko Miamini, ko Maaria, ko Pirika,
6 Ko Hemaia, ko Toiaripi, ko Ieraia,
7 Ko Haru, ko Amoko, ko Hirikia,
ko Ieraia. Ko nga ariki enei o nga
tohunga, o o ratou teina hoki, i nga ra o
Hehua.
8 Na, nga Riwaiti; ko Hehua, ko
Pinui, ko Karamiere, ko Herepia, ko
Hura, ko Matania, kei a ia nei te tikanga
mo te whakawhetai, kei a ia, ratou
ko ona teina.
9 Na, ko Pakapukia raua ko Uni, o
ratou teina, kei to ratou aroaro i nga
tiakanga.
10 ¶ Na, whanau ake ta Hehua; ko
Ioiakimi; whanau ake ta Ioiakimi, ko
Eriahipi; whanau ake ta Eriahipi, ko
Ioiara.
11 Whanau ake ta Ioiara, ko Honatana;
whanau ake ta Honatana, ko
Tarua.
12 Na, nga tohunga i nga ra o Ioiakimi,
ko nga ariki o nga mātua; ta
Heraia, ko Meraia; ta Heremaia, ko
Hanania;
13 Ta Etera, ko Mehurama; ta Ama
ria, ko Iehohanana;
14 Ta Meriku, ko Honatana; ta Hepania,
ko Hohepa;
15 Ta Harimi, ko Arana; ta Meraioto,
ko Herekai;
16 Ta Iro, ko Hakaraia; ta Kinetono,
ko Mehurama;
17 Ta Apia, ko Tikiri; ta Miniamini,
ta Moaria, ko Piritai;
18 Ta Pirika, ko Hamua; ta Hemaia,
ko Honatana;
19 Ta Toiaripi, ko Matenai; ta Ieraia,
ko Uti;
20 Ta Harai, ko Karai; ta Amoko, ko
Epere;
21 Ta Hirikia, ko Hahapia; ta Ieraia,
ko Netaneere.
22 ¶ Nga Riwaiti i nga ra o Eriahipi,
o Ioiara, o Iohanana, o Tarua, he mea
tuhituhi ratou hei ariki mo nga mātua:
me nga tohunga ano hoki, a tae noa ki
te kingitanga o Tariuha o Pahia.
23 Nga tamariki a Riwai, nga ariki o
nga mātua, he mea tuhituhi ratou ki te
pukapuka o nga ra, a tae noa ki nga ra
o Iohanana tama a Eriahipi.
24 Me nga ariki ano o nga Riwaiti;

ko Hahapia, ko Herepia, ko Hehua tama a Karamiere, me o ratou teina ano i te ritenga mai o ratou, hei whakamoemiti, hei whakawhetai; ko te mea hoki ia i whakahaua e ta te Atua tangata e Rawiri, tenei tiakanga i te ritenga mai o tenei tiakanga.

25 Ko Matania, ko Pakapukia, ko Oparia, ko Mehurama, ko Taramono, ko Akupu nga kai tiaki kuwaha, hei tiaki i nga whare huihuinga i nga kuwaha.

26 No nga ra enei o Ioiakimi tama a Hehua tama a Iohereke no nga ra ano hoki o Nehemia kawana, o Etera tohunga, *ara*, o te karaipi.

27 ¶ I te tāinga ano hoki o te kawa o te taiepa o Hiruharama, i rapua e ratou nga Riwaiti i roto i o ratou wahi katoa, i mea kia kawea ratou ki Hiruharama, kia taia hoki te kawa i runga i te koa, i te whakawhetai, i te waiata, i nga himipora, i nga hatere, i nga hāpa.

28 I huihui mai ano nga tama a nga kai waiata i te mānia i nga taha katoa o Hiruharama, i nga kāinga koraha ano hoki o Netopati;

29 I te whare ano o Kirikara, i nga māra ano o Kepa, o Atamawete; i hangā hoki e nga kai waiata he kāinga koraha mo ratou ki nga taha katoa o Hiruharama.

30 Na, kei te pure nga tohunga ratou ko nga Riwaiti i a ratou; kei te pure hoki i te iwi, i nga kuwaha, i te taiepa.

31 Katahi ka kawea mai e ahau nga rangatira o Hura ki runga ki te taiepa, a whakaritea ana e ahau kia rua nga *ropu* nui hei whakawhetai; *kotahi* hei haere ki matau i runga i te taiepa whaka-te-kēti puranga paru:

32 A, i muri i a ratou ka haere ko Hohaia ratou ko tetahi tānga o nga rangatira o Hura,

33 Ko Ataria, ko Etera, ko Mehurama,

34 Ko Hura, ko Peniamine, ko Hemaia, ko Heremaia,

35 Ratou ko *etahi* o nga tama a nga tohunga e mau tētere ana; ko Hakaraia tama a Honatana, tama a Hemaia, tama a Matania, tama a Mikaia, tama a Takuru, tama a Ahapa:

36 Me ona teina, ko Hemaia, ko Atareere ko Mirarai, ko Kirarai, ko Maai, ko Netaneere, ko Hura, ko Hanani, e mau ana i nga mea whakatangi a ta te Atua tangata a Rawiri: ko Etera karaipi ano hoki kei to ratou aroaro.

37 Na, i te kēti o te puna wai, i te ritenga mai ano o ratou, ka haere atu ratou i nga pikitanga o te pa o Rawiri, i te pinakitanga atu o te taiepa i runga i te whare o Rawiri, tae noa ki te kēti wai ki te rawhiti.

38 Na, tera atu *ropu o nga kai* whakawhetai i haere atu i te ritenga atu *o ratou*, me ahau i muri i a ratou, me tetahi tānga o te iwi i runga i te taiepa, i tera taha o te taumaihi oumu, tae noa ki te taiepa nui:

39 I runga hoki i te kēti Eperaima, i te kēti tawhito, i te kēti ika ano hoki, i te taumaihi ano hoki o Hananeere, i te taumaihi ano o Meaha, tae noa ki te kēti hipi: a, tu tonu ratou ki te kēti i te whare herehere.

40 Na, tu ana nga *ropu* e rua o nga kai whakawhetai ki te whare o te Atua, matou tahi ko tetahi tānga o nga rangatira,

41 Ko nga tohunga; Ko Eriakimi, ko Maaheia, ko Miniamini, ko Mikaia, ko Erioenai, ko Hakaraia, ko Hanania, e mau tētere ana;

42 Ko Maaheia, ko Hemaia, ko Ereatara, ko Uti, ko Iehohanana, ko Marakia, ko Erama, ko Etere. Na, nui atu te waiata a nga kai waiata, ratou ko Itirahia ko *to ratou* kai tohutohu.

43 He nui ano nga patunga tapu i patua e ratou i taua rangi, a koa ana ratou: he nui hoki te koa i meinga ai ratou e te Atua kia koa. I koa hoki nga wahine ratou ko nga tamariki, no ka rangona mai te koa o Hiruharama i tawhiti.

44 ¶ I whakaritea ano i taua wa etahi kai tirotiro o nga ruma mo nga taonga, mo nga whakahere, mo nga hua matamua, me nga whakatekau; ma ratou e kohikohi mai ki reira i roto i nga māra o nga pa nga wahi i *whakaritea* e te ture ma nga tohunga ratou ko nga Riwaiti: i koa hoki a Hura ki nga tohunga, ki nga Riwaiti, ki nga mea e minita ana.

45 Na, kei te tiaki nga kai waiata ratou ko nga kai tiaki keti i nga mea a to ratou Atua; kei te tiaki hoki i te purenga; rite tonu ta ratou ki te whakahau a Rawiri raua ko tana tama ko Horomona.

46 No nga ra hoki o Rawiri raua ko Ahapa, no namata iho, nga rangatira mo nga kai waiata, mo nga waiata whakamoemiti, whakawhetai ki te Atua.

47 I nga ra hoki o Terupapere, i nga ra ano hoki o Nehemia, i homai e Iharaira katoa nga wahi ma nga kai waiata, ma nga kai tiaki kuwaha, te wahi mo tenei ra, mo tenei ra: i whakatapua ano e ratou *nga mea tapu* ma nga Riwaiti; a, ko nga Riwaiti hei whakatapu ma nga tamariki a Arona.

UPOKO 13.

I TAUA rangi ano i korerotia i roto i te pukapuka a Mohi me te whakarongo ano te iwi, a ka kitea te mea i tuhituhia ki reira kia kaua te Amoni me te Moapi e tapoko ki roto ki te whakaminenga a te Atua, a, ake ake;
2 No te mea kihai i maua e ratou he taro, he wai, hei tukunga mai mo nga tamariki a Iharaira: na, utua ana e ratou a Paraama hei hoa riri mo ratou, hei kanga mo ratou: heoi whakaputaina ketia ake e to tatou Atua te kanga hei manaakitanga.
3 Na, to ratou rongonga i te ture, ka wehea atu e ratou nga whakauru katoa i roto i a Iharaira.
4 ¶ Na, i mua ake o tenei ko Eriahipi, tohunga, kai tiaki i te ruma o te whare o to tatou Atua, he whanaunga ano no Topia,
5 Whakapaia ana e tenei he ruma nui mona, te wahi i reira nei i mua e rongoa ana nga whakahere toto-kore, te parakihe, nga oko, me te whakatekau o te witi, o te waina hou, o te hinu, te mea i kiia iho *ma* nga Riwaiti, ratou ko nga kai waiata ko nga kai tiaki tatau, me nga whakahere i nga tohunga.
6 Na, i tenei katoa kahore ahau i Hiruharama; no te toru tekau ma rua nei hoki o nga tau o Arataherehe kingi o Papurona i tae atu ai ahau ki te kingi, a, maha noa nga rangi, ka whakaaetia mai ahau e te kingi.
7 Na, taku taenga mai ki Hiruharama, taku mohiotanga ki te mea kino i mea ai a Eriahipi he whakaaro ki a Topia, i a ia i whakapai nei i tetahi ruma mona i nga marae o te whare o te Atua;
8 Na, kino rawa ki a au; akiritia atu ana e ahau nga mea katoa o te whare o Topia i roto i taua ruma.
9 Katahi ahau ka korero atu; a, purea ana e ratou nga ruma. Na, whakahokia atu ana e ahau ki reira nga oko o te whare o te Atua, nga whakahere toto-kore me te parakihe.
10 ¶ A, i kite ano ahau kihai nga wahi ma nga Riwaiti i hoatu, na, oma ana ratou ki tāna mara, ki tāna mara, nga Riwaiti, nga kai waiata i mahia ai te mahi.
11 Na, whawhaitia iho e ahau nga rangatira; i mea ano ahau, He aha i whakarerea ai te whare o te Atua? Na, huihuia mai ana ratou e ahau, whakaturia ana ki to ratou turanga.
12 Na, kei te kawe mai ano a Hura katoa i nga whakatekau o te witi, o te waina hou, o te hinu, ki nga whare taonga.
13 Na, aku i mea ai hei kai tiaki mo nga taonga, ko Heremia tohunga, ko Haroko karaipi, a, o nga Riwaiti, ko Peraia; i to ratou taha ko Hanana tama a Takuru tama a Matania: i kiia hoki ratou he hunga pono; a, ta ratou, he tuwha mea ma o ratou tuakana, teina.
14 Kia mahara, e toku Atua, ki tenei mea aku, kaua hoki e horoia atu tenei tikanga pai aku i whakaputaina nei e ahau ki te whare o toku Atua, ki nga mahi titiro ano hoki o reira.
15 ¶ I aua rangi ano ka kitea e ahau *etahi* i roto i a Hura e takahi ana i nga takahanga waina i te hapati, e kawe mai ana i nga paihere witi, e whakawaha ana i nga kaihe; me te waina ano, me nga karepe, me nga piki, me nga pikaunga katoa, he mea kawe mai na ratou ki Hiruharama i te ra o te hapati. Na, whakaaturia atu ana e ahau *to ratou* he i te ra i hoko ai ratou i te kai.
16 I reira ano hoki e noho ana etahi tangata o Taira, he kai kawe mai i nga ika, i nga mea hoko katoa, a, hokona ana e ratou i te hapati ki nga tamariki o Hura, i roto ano hoki i Hiruharama.
17 Na, whawhaitia iho e ahau nga rangatira o Hura. I mea ahau ki a ratou, He aha tenei mea kino e mea nei koutou, i a koutou ka whakapoke nei i te ra hapati?
18 Kahore ianei o koutou mātua i penei, a, kawea mai ana e to tatou Atua tenei kino katoa ki runga ki a tatou, ki runga ano hoki i tenei pa? Na, ko koutou ano hei whakaneke ake i te riri mo Iharaira, i te mea ka whakapokea nei te hapati.
19 Na, pouriuri kau nga kuwaha o Hiruharama i mua ake o te hapati, ka korerotia atu e ahau, a, tutakina ana e ratou nga kēti. I mea ano ahau kia kaua e whakatuwheratia, kia taka ra ano te hapati: i whakaturia ano e ahau etahi o aku tangata ki nga kuwaha, kei kawea mai ki roto he pikaunga i te ra o te hapati.
20 Na, kotahi, e rua nga moenga o nga tangata i nga taonga, o nga kai hoko i nga tini mea i waho o Hiruharama.
21 Katahi ahau ka whakaatu i to ratou he, a ka mea ki a ratou, He aha koutou i moe ai i te aronga o te taiepa? Ki te pena ano koutou, ka totoro atu toku ringa ki a koutou. No taua rangi ano i kore ai ta ratou haere mai i te hapati.

22 I ki atu ano ahau ki nga Riwaiti
kia purea ratou, kia haere mai hoki ratou ki te tiaki i nga kuwaha hei whakatapu mo te ra hapati. Maharatia ano tenei aku, e toku Atua; tohungia hoki ahau, kia rite ki te nui o to atawhai.
23 ¶ I aua rangi ano ka kite ahau i etahi Hurai kei a ratou e noho ana etahi wahine no Aharoro, no Amona, no Moapa.
24 A ratou tamariki ano hoki, tetahi wahi o te reo no Aharoro, kihai ratou i mohio ki to nga Hurai reo; heoi i rite ki te reo o tetahi iwi, o tetahi iwi.
25 Na, whawhaitia iho ratou e ahau, kangā iho ratou e ahau, patua ana etahi o ratou, hutihutia ana o ratou makawe, whakaoatitia ana ratou e ahau ki te Atua, Kaua e hoatu ā koutou tamahine ki ā ratou tamariki, kaua ano hoki e tangohia mai ā ratou tamahine ma ā koutou tamariki, ma koutou ranei.
26 He teka ianei na enei mea i hara ai a Horomona kingi o Iharaira? he maha nei nga iwi, heoi kahore o ratou kingi hei rite mona, he mea aroha nei ia na tona Atua, a, meinga ana e te Atua hei kingi mo Iharaira katoa: ko ia ano hoki i meinga e nga wahine ke kia hara.
27 Na, me whakarongo ano ranei matou ki a koutou, me mahi katoa ranei tenei hē nui, me mahi tutū ranei ki to tatou Atua, me marena ranei nga wahine ke?
28 Na, he hunaonga na Hanaparata Horoni *tetahi* o nga tama a Ioiara tama a Eriahipi a te tino tohunga; na, peia atu ana ia e ahau i toku taha.
29 Kia mahara koe ki a ratou, e toku Atua, mo ratou i whakapoke i te tohungatanga, i te kawenata ano o te tohungatanga, o nga Riwaiti ano hoki.
30 Na, kua ma ratou i a au i te poke o nga tangata ke, whakaritea ana hoki e au te mahi tiaki a nga tohunga, a nga Riwaiti, te mahi a tenei, a tenei,
31 Me *te tikanga ano* mo te whakahere wahie i nga wa i whakaritea; mo nga matamua ano hoki. Maharatia mai ahau e toku Atua mo te pai.

KO EHETERE.

UPOKO 1.

NA, i nga ra o Ahahueruha, (ara, o Ahahueruha i kingi nei i Inia, a tae noa ki Etiopia, kotahi rau e rua tekau ma whitu nga kawanatanga :)
2 I aua ra, i te mea e ata noho ana a Kingi Ahahueruha i runga i te torona o tona kingitanga i Huhana i te whare kingi,
3 I te toru o nga tau o tona kingitanga ka tukua e ia he hakari ma ona rangatira katoa, ratou ko ana tangata; i tona aroaro ano te hunga nunui o Pahia, o Meria, nga tangata rarahi, ratou ko nga rangatira o nga kawanatanga:
4 I te mea e whakakitea ana e ia te taonga *me* te kororia o tona kingitanga, *tona* honore, me tona ataahua nui, he maha nga ra, kotahi rau e waru tekau nga ra.
5 Na, te takanga o aua ra, ka tukua he hakari e te kingi ma te iwi katoa i reira i Huhana i te whare kingi, ma te rahi, ma te iti, e whitu nga ra, i te marae i te kari i te whare o te kingi.
6 *Nga hipoki* he mea ma, he kerīni, he pūru; nga aho he rinena pai, he mea papura, nga mowhiti i mau ai he hiriwa; nga pou he mapere; nga takotoranga he koura, he hiriwa; a, te papa o raro he mapere whero, pounamu, ma, mangu.
7 Nga kapa inu ano hoki ma ratou he oko koura; rere ke tonu ano hoki te ahua o tenei oko, o tenei oko; tona nui ano hoki o te waina kingi, rite tonu ki to te kingi tikanga.
8 I rite ano hoki te inumanga ki te ture, kahore he tohe, na te kingi hoki taua tikanga i whakatakoto ki nga rangatira katoa o tona whare, ko ta te tangata i pai ai ko tana tera e mea ai.
9 I tukua ano hoki e te kuini e Wahati he hakari ma nga wahine i roto i te whare kingi o Kingi Ahahueruha.
10 ¶ I te whitu o nga ra, i te mea e koa ana te ngakau o te kingi i te waina, ka mea ia ki a Mehumana, ratou ko

Pitita, ko Harapona, ko Pikita, ko Apakata, ko Tetara, ko Karakaha, ki nga rangatira ruma tokowhitu i mahi nei i te aroaro o Kingi Ahahueruha,

11 Kia kawea mai te kuini a Wahati ki te aroaro o te kingi; kia mau ano hoki ki a ia te karauna kuini, kia whakakitea atu ai tona ataahua ki nga iwi, ki nga rangatira: he pai hoki tona ahua.

12 Heoi kihai a Kuini Wahati i pai kia haere mai i ta te kingi kupu i korerotia atu e ana rangatira ruma. Na, whakatakariri rawa te kingi, a mura ana tona riri i roto i a ia.

13 ¶ Katahi te kingi ka korero ki nga tangata whai waakaaro i mohio nei ki nga taima, (ko ta te kingi tikanga hoki ia, he mea mea ki te aroaro o te hunga katoa e mohio ana ki te ture, ki te whakarite tikanga;)

14 Ko Karahena hoki i tata ki a ia, ko Hetara, ko Aramata, ko Tarahihi, ko Merehe, ko Marahena, ko Memukana, ara, nga rangatira tokowhitu o Pahia, o Meria, i kite nei i te mata o te kingi, a, i noho hei tuatahi i te kingitanga;

15 Ki ta te ture, ko te aha kia meatia ki te kuini, ki a Wahati, mona kihai i whakarite i te kupu a Kingi Ahahueruha i kawea atu e nga rangatira ruma?

16 Na, ko te meatanga mai a Memukana i te aroaro o te kingi ratou ko nga rangatira, Ehara i te mea hē ki te kingi anake ta Kuini Wahati; ki nga rangatira katoa ano ia, ki nga iwi katoa o nga kawanatanga katoa o Kingi Ahahueruha.

17 Ka haere hoki te rongo o te kuini ki nga wahine katoa, a ka whakahawea o ratou kanohi ki ā ratou tane, ina ka korerotia, I mea a Kingi Ahahueruha kia kawea mai a Kuini Wahati ki tona aroaro, a kihai tera i haere mai.

18 *Ka pena* ano aianei te kupu a nga wahine rangatira o Pahia, o Meria, ki nga rangatira katoa a te kingi, ina rongo ratou ki te mahi a te kuini. Na, nui atu te whakahawea me te riri.

19 Ki te mea e pai ana ki ta te kingi, kia puta he kupu kingi i tona aroaro, kia tuhituhia hoki ki roto ki nga ture o nga Pahi, o nga Meri, kei taka, ara, kia kaua a Wahati e haere mai ki te aroaro o Kingi Ahahueruha, ko tona kuinitanga ano hoki kia hoatu e te kingi ki tetahi atu e pai ake ana i a ia.

20 A ka rangona ta te kingi tikanga e whakatakoto ai ia puta noa i tona kingitanga, (he nui hoki ia,) katahi nga wahine katoa ka whakahonore i ā ratou tane, i te mea iti, i te mea rahi.

21 Na, pai tonu te kupu ki te whakaaro a te kingi, ratou ko nga rangatira; a, rite tonu ki te kupu a Memukana ta te kingi i mea ai.

22 Na, tukua atu ana e ia etahi pukapuka ki nga kawanatanga katoa a te kingi, ki tenei kawanatanga, ki tenei kawanatanga, he mea whakarite ki to reira tikanga mo te tuhituhi, ki tenei iwi, ki tenei iwi, he mea whakarite ki to reira reo, ara, ko nga tane katoa hei rangatira i roto i o ratou whare; kia korerotia ano hoki i te reo o to reira iwi.

UPOKO 2.

I MURI iho i enei mea, a ka marie iho te riri a Kingi Ahahueruha, ka mahara ia ki a Wahati, ki tana i mea ai, ki te mea hoki i whakaritea mona.

2 Na, ka mea nga tangata a te kingi i mahi nei ki a ia, Kia rapua mai etahi kotiro ahua pai ma te kingi.

3 Kia whakaritea hoki e te kingi etahi kai titiro puta noa i nga kawanatanga o tona kingitanga, a ma ratou e huihui mai nga kotiro ahua pai, nga wahina, ki Huhana, ki te whare kingi, ki te whare wahine, ki a Heke ki ta te kingi rangatira ruma, ko *ia* nei te kai tiaki o nga wahine; kia hoatu ano hoki nga mea hei tahi mo to ratou poke.

4 Na, te kotiro e pai ki ta te kingi titiro, ko ia hei kuini i muri i a Wahati. Na, pai tonu taua mea ki te whakaaro a te kingi, a pera ana ano ia.

5 ¶ I Huhana i te whare kingi tetahi tangata, he Hurai, tona ingoa ko Mororekai, he tama na Haira, tama a Himei, tama a Kihi, he tangata no Peniamine.

6 He mea whakaheke mai i Hiruharama i roto i te whakahekenga i whakahekea mai ai a Hekonia kingi o Hura, i tera i whakahekea mai e Nepukaneha kingi o Papurona.

7 Na, he mea atawhai nana a Haraha, ara, a Ehetere te tamahine a tona matua keke; no te mea kahore ona pāpā, ona whaea, a, nui atu te ataahua o taua kotiro, he pai te ahua; i te matenga hoki o tona pāpā, o tona whaea, ka tangohia ia e Mororekai hei tamahine mana.

8 ¶ A ka rangona te kupu a te kingi, me tana ture, a ka maha ano nga kotiro ka huihuia ki Huhana ki te whare kingi ki te ringa o Hekai, na, ka tangohia ano hoki a Ehetere ki te whare o te kingi ki te ringa o Hekai kai tiaki wahine.

9 Na, he pai taua kotiro ki tana titiro, ka atawhaitia mai ano e ia; i homai wawe mai ano hoki e ia nga mea hei tahi mo tona poke, me era atu mea ano mana, me nga kotiro tokowhitu ano i tika nei kia hoatu ki a ia, no roto ano i te whare o te kingi: i whakanohoia ano hoki ia ratou ko ana kotiro ki te wahi pai rawa o te whare wahine.

10 Kihai i whakaaturia e Ehetere tona iwi me ona whanaunga; na Mororekai hoki i ako ki a ia kia kaua e whakaaturia.

11 Na, i tenei ra, i tenei ra, ka haere a Mororekai ki mua i te marae o te whare wahine kia mohio ai ia kei te pai ranei a Ehetere, ko te aha hoki e meatia ki a ia.

12 ¶ Ano ka rite te wa mo tenei kotiro, mo tenei kotiro, e haere ai ki a Kingi Ahahueruha i te mea ka taka ona marama kotahi tekau ma rua, ko te ritenga hoki ia mo nga wahine, (ko reira hoki rite ai nga ra mo te tahi o to ratou poke, e ono nga marama o te hinu maira, a, e ono nga marama o nga mea kakara, o *era* atu mea ano hoki e tahia ai te poke o nga wahine;)

13 Ko te tikanga tenei mo te haerenga atu o tetahi kotiro ki te kingi; ko nga mea katoa i hiahia ai ia, i hoatu ki a ia, a ka riro atu ano i a ia i roto i te whare wahine ki te whare o te kingi.

14 I haere mai ia i te ahiahi, a i te ata ka hoki ki to nga wahine whare tuarua, ki te ringa o Haahakata, o to te kingi rangatira ruma, ko ia nei te kai tiaki o nga wahine iti; heoi ano ona haerenga mai ki te kingi, kia hiahia ra ano te kingi ki a ia, kia whakahuatia ano hoki tona ingoa.

15 ¶ A ka rite te wa e haere atu ai ki te kingi a Ehetere tamahine a Apihaira, a te matua kēkē o Mororekai, (he mea tango nei hoki ia na tenei hei tamahine mana,) kihai tera i mea ki tetahi mea mana, heoi ano ko ta Hekai i whakarite ai, ko *ia* nei to te kingi rangatira ruma, me te kai tiaki o nga wahine. Na, ahuareka rawa a Ehetere ki te titiro mai a te hunga katoa i kite i a ia.

16 He mea tango atu a Ehetere ki a Kingi Ahahueruha ki tona whare kingi i te tekau o nga marama, (ko Tepete hoki taua marama,) i te whitu o nga tau o tona kingitanga.

17 Na, to te kingi aroha ki a Ehetere, nui atu i tona ki nga wahine katoa, ahuareka tonu ia, manakohia rawatia ana ia e ia i nga wahina katoa, potaea ana e ia te karauna kuini ki tona mahunga, meinga ana ia e ia hei kuini i muri i a Wahati.

18 Katahi ka tukua e te kingi he hakari nui ma ana rangatira katoa ratou ko ana tangata, te hakari hoki a Ehetere; i whakangawaritia ano hoki e ia nga mea ki nga kawanatanga, a, homai ana etahi hakari e ia, he mea i rite ki ta te kingi tikanga.

19 Na, i te rua o nga huihuinga mai o nga wahina, kei te noho a Mororekai i te kuwaha o te kingi.

20 Kihai ano i whakaaturia e Ehetere ona whanaunga me tona iwi; ko ta Mororekai hoki tera i ako atu ai ki a ia; a, i whakarite ano a Ehetere i te kupu a Mororekai, i pera ano me ia e whakatupuria ake ana i tona whare.

21 ¶ I aua ra, i te mea e noho ana a Mororekai i te kuwaha o te kingi, ka riri a Pikitana raua ko Terehe, tokorua o nga rangatira ruma o te kingi, he kai tiaki i te tatau, a ka whai kia pa te ringa ki a Kingi Ahahueruha.

22 Na, kua mohiotia taua mea e Mororekai, a ka whakaaturia e ia ki a Ehetere, ki te kuini; korerotia atu ana e Ehetere ki te kingi i runga ano i te ingoa o Mororekai.

23 Na, ka uiuia taua mea, a ka kitea. Katahi raua ka taronatia ki runga ki te rakau, a ka tuhituhia *taua mea* ki te pukapuka o nga meatanga o nga ra i te aroaro o te kingi.

UPOKO 3.

I MURI iho i tenei mea ka whakanuia e Kingi Ahahueruha a Hamana tama a Hamerata Akaki, hapainga ana ia ki runga, whakanekehia ake ana tona torona ki runga ake i o nga rangatira katoa e noho ana i a ia.

2 Na, kei te tuohu, kei te koropiko ki a Hamana nga tangata katoa a te kingi i te kuwaha o te kingi; ko ta te kingi whakahau hoki tena mona. Ko Mororekai ia kihai i tuohu, kihai i piko.

3 Na, ko te meatanga mai a nga tangata a te kingi i te kuwaha o te kingi ki a Mororekai, He aha koe i takahi ai i ta te kingi whakahau?

4 Korero noa ratou ki a ia i ia rangi, i ia rangi, heoi kihai ia i whakarongo ki a ratou. Na, korerotia atu ana e ratou ki a Hamana, kia kitea ai e u ranei nga mea a Mororekai. I whakaaturia mai hoki e ia ki a ratou he Hurai ia.

5 A, te kitenga o Hamana kihai a

Mororekai i tuohu, kihai i piko ki a ia, na, ki tonu a Hamana i te riri.
6 I whakaparahako ano ia tana whakaaro ki te whakapa i te ringa ki a Mororekai anake, kua oti hoki te korero ki a ia te iwi o Mororekai; na, ka whai a Hamana kia whakangaromia nga Hurai katoa i te kingitanga katoa o Ahahueruha, *ara*, te iwi o Mororekai.
7 ¶ I te marama tuatahi, ara, i a Marama Nihana, i te tekau ma rua o nga tau o Kingi Ahahueruha, ka makā e ratou te Puri, ara, te rota ki te aroaro o Hamana i tenei ra, i tenei ra, i tenei marama, i tenei marama, a, te tekau ma rua ra ano, ara, a Marama Arara.
8 ¶ Na, ko te meatanga atu a Hamana ki a Kingi Ahahueruha, Kotahi tenei iwi he mea pakarukaru, marara noa atu i roto i nga iwi o nga kawanatanga katoa o tou kingitanga, a, e rere ke ana a ratou ture i a nga iwi katoa; kahore hoki ratou e whakarite i nga ture a te kingi. Na, ehara i te mea pai mo te kingi kia tukua ta ratou.
9 Ki te mea e pai ana ki ta te kingi, me tuhituhi atu kia whakangaromia ratou, a, kia kotahi mano taranata hiriwa, e paunatia atu e ahau ki nga ringa o nga kai mahi i tenei mahi, kia kawea mai ki nga whare taonga a te kingi.
10 Katahi ka unuhia mai e te kingi tona mowhiti i tona ringa, a, hoatu ana ki a Hamana tama a Hamerata Akaki, ki te hoa riri o nga Hurai
11 I mea mai ano te kingi ki a Hamana, Me hoatu te hiriwa ki a koe, me te iwi ano, kia meatia ki a ratou nga mea e pai ana ki tau titiro.
12 Na, ka karangatia nga karaipi a te kingi i te tahi tekau ma toru o nga ra o te tahi o nga marama, a ka tuhituhia nga mea katoa i whakahaua e Hamana ki nga kawana a te kingi, ratou ko nga kawana iti o tenei kawanatanga, o tenei kawanatanga, ki nga rangatira ano hoki o tenei iwi, o tenei iwi, o tenei kawanatanga, o tenei kawanatanga, he mea whakarite ki to reira tuhituhi, ki tenei iwi, ki tenei iwi, he mea whakarite ki to reira reo; i tuhituhia i runga i te ingoa o Kingi Ahahueruha, hīri rawa ki te mowhiti a te kingi.
13 Na, ka tukua nga pukapuka kia kawea e nga kai kawe pukapuka ki nga kawanatanga katoa o te kingi, kia whakangaromia, kia patua, kia hunā nga Hurai katoa, te taitamariki, me te koroheke, nga kohungahunga, me nga wahine, kia kotahi tonu te rangi, i te tekau ma toru o nga ra o te tekau ma rua o nga marama, ara, o Marama Arara; kia pahuatia ano hoki o ratou taonga.
14 I whakakitea nuitia ki nga iwi katoa nga korero i tuhituhia mo te ture kia hoatu ki nga kawanatanga katoa, kia tatanga ai ratou i taua ra.
15 Haere ana nga kai kawe pukapuka, he mea whakahohoro e te kupu a te kingi, i hoatu ano te ture i Huhana i te whare kingi. Na, noho ana te kingi raua ko Hamana ki te inu; raruraru tonu ia te pa a Huhana.

UPOKO 4.

TE mohiotanga o Mororekai ki nga mea katoa i meatia, na, haehaea ana e Mororekai ona kakahu, kei te kakahu ia i te kakahu taratara, kei te mea ano hoki i te pungarehu *ki a ia.* Te tino haerenga ki waenganui o te pa, he nui, he tiwerawera te tangi.
2 Na, haere ana ia ki mua i te kuwaha o te kingi; e kore hoki e ahei kia haere ki roto i te kuwaha o te kingi ki te mea he taratara te kakahu.
3 I nga kawanatanga katoa ano hoki, i nga wahi i tae atu ai te kupu a te kingi me tana ture, nui atu te tangi a nga Hurai, te noho puku, te aue, me te uhunga: he tokomaha ano hoki he kakahu taratara to ratou whariki, he pungarehu.
4 ¶ Na, kua tae mai nga kotiro a Ehetere, me ana rangatira ruma, kei te whakaatu ki a ia. Na, mamae whakaharahara te kuini. Hoatu ana e ia he kakahu kia kawea hei kakahu mo Mororekai, kia tangohia mai ano hoki ona kakahu taratara i a ia: heoi kihai ia i tango atu.
5 Katahi a Ehetere ka karanga ki a Hataka, ki tetahi o nga rangatira ruma a te kingi i whakaritea nei e ia kia tu ki tona aroaro, a ka whakahau i a ia kia mohiotia nga mea a Mororekai, he aha ra tenei mea, na te aha hoki.
6 Na, haere atu ana a Hataka ki a Mororekai ki te waharoa o te pa, ara, ki te aronga o te kuwaha o te kingi.
7 A, whakaaturia mai ana ki a ia e Mororekai nga mea katoa i pa ki a ia, me te korero ano o te moni i kiia e Hamana kia paunatia e ia ki roto ki nga whare taonga o te kingi hei mea mo nga Hurai kia whakangaromia.
8 I homai ano e ia ki a ia nga korero o te ture i tuhituhia, i homai nei i Huhana hei whakangaro mo ratou, a mana e whakakite atu ki a Ehetere, e whaka-

atu ki a ia, mana hoki ia e whakahau
kia haere ki te kingi wawao ai; kia
rapua hoki i tona aroaro he mea mo tona
iwi.
9 Na, haere mai ana a Hataka, whaka-
aturia mai ana e ia ki a Ehetere nga
kupu a Mororekai;
10 ¶ Na, ka korero ano a Ehetere ki a
Hataka, a, whakahaua ana e ia ki a ia
he kupu ki a Mororekai;
11 E mohio ana nga tangata katoa a
te kingi, me te iwi o nga kawanatanga
o te kingi, Ko nga tangata katoa, aha-
koa tane, ahakoa wahine, e haere mai
ana ki to roto marae ki te kingi, i te
mea kihai i karangatia, kotahi tonu tana
ture, kia whakamatea, ki te kahore e
torona mai e te kingi te hepeta koura ki
a ia kia ora ai. Ko au ia, ka toru tekau
enei ra oku kihai i karangatia kia haere
atu ki te kingi.
12 Na, korerotia atu ana e ratou ki a
Mororekai nga kupu a Ehetere.
13 Katahi a Mororekai ka ki atu kia
wkakahokia *tenei kupu* ki a Ehetere,
Kei mea koe kei roto koe i te whare o te
kingi, a, e nui atu tou oranga i to nga
Hurai katoa.
14 Ki te wahangu rawa hoki koe, i
tenei wa, tera e puta ake he tānga
manawa, he whakaoranga mo nga Hu-
rai i tetahi atu wahi. Na, ko koe, ko te
whare ano hoki o tou pāpā, ka ngaro:
ko wai hoki ka mohio hei mea pea mo
te wa penei i tae ai koe ki te kingi-
tanga?
15 ¶ Na, ka ki atu a Ehetere kia
whakahokia e ratou *tenei* kupu ki a
Mororekai,
16 Tikina, huihuia nga Hurai katoa
e kitea ki Huhana, ka noho puku ai
koutou, hei mea moku; kaua hoki e
kai, kaua e inu, kia toru nga ra, i te po,
i te ao. Ko matou ano ko aku kotiro
ka noho puku ano; ko reira ahau haere
atu ai ki te kingi; he mea kahore nei e
rite ki te ture. A, ki te mea ka hunā
ahau, ka hunā ahau.
17 Na, haere ana a Mororekai, meatia
ana e ia nga mea katoa i whakahaua
mai ki a ia e Ehetere.

UPOKO 5

NA, i te toru o nga ra ka kakahuria
ona *kakahu* kuini e Ehetere, a, tu
ana i to roto marae i te whare o te
kingi, i te ritenga atu ano o te whare
o te kingi; ko te kingi hoki e noho
ana i runga i te torona o tona kingita-
nga i te whare kingi, i te ritenga mai
ano o te tatau o te whare.
2 A, te kitenga o te kingi i a Ehetere i
te kuini e tu ana i te marae, ka mana-
kohia mai ia e ia, a ka torona mai e te
kingi te hepeta koura i tona ringa ki
a Ehetere. Na, ka whakatata atu a
Ehetere, a ka pa atu ki te pito o te
hepeta.
3 Na, ko te meatanga mai a te kingi
ki a ia, He aha to mea, e te kuini, e
Ehetere? he aha hoki te mea e tonoa nei
e koe? ahakoa ko te hawhe o te kingi-
tanga, ka hoatu ki a koe.
4 Ano ra ko Ehetere, Ki te mea e pai
ana ki ta te kingi, kia haere mai te
kingi raua ko Hamana aianei ki te ha-
kari kua oti i a au te taka mana.
5 Ano ra ko te kingi, Whakahohorotia
a Hamana e koutou kia meatia ai e ia ta
Ehetere i ki ai. Na, haere ana te kingi
raua ko Hamana ki te hakari kua oti nei
te taka e Ehetere.
6 ¶ A, i ki atu ano te kingi ki a
Ehetere i te mea e inu waina ana, He
aha tau e mea nei mau? ka hoatu ano
ki a koe: he aha hoki tau e tono nei?
Ahakoa ko te hawhe o te kingitanga, ka
meatia.
7 Na, ko te whakahokinga mai a
Ehetere, ka mea, Taku i mea ai maku,
taku i tono ai,
8 Ki te mea kua manakohia mai ahau
e te kingi, ki te mea e pai ana ki ta te
kingi kia homai taku i mea ai maku, kia
meatia taku i tono ai, kia haere mai te
kingi raua ko Hamana ki te hakari e
takā e ahau ma raua; a, apopo ka wha-
karitea e ahau te kupu a te kingi.
9 ¶ Na, puta mai ana a Hamana i
taua rangi, koa ana, pai ana te ngakau.
Heoi te kitenga o Hamana i a Mororekai
i te kuwaha o te kingi, a kihai tera i wha-
katika, i oraora ki a ia, na, ki tonu a
Hamana i te riri ki a Mororekai.
10 Otiia i whakamanawanui ano a
Hamana; a, te taenga atu ki tona
whare, ka tono *tangata* atu ia ki te
tiki i ona hoa, ratou ko tana wahine
ko Herehe.
11 A, korerotia atu ana e Hamana ki
a ratou te kororia o ona taonga, te toko-
maha o ana tamariki, me a te kingi
whakanuinga katoatanga i a ia, me tana
whakanekehanga i a ia ki runga ake
i nga rangatira, i nga tangata a te
kingi.
12 I mea ano a Hamana, He pono
kihai tetahi i tukua atu e te kuini e
Ehetere hei hoa mo te kingi ki te
hakari i takā e ia ko ahau anake; kua

kiia mai ano hoki ahau hei hoa atu mo te kingi ki a ia apopo.
13 Heoi kahore he pai o tenei katoa ki a au i nga wa katoa e kite ai ahau i te Hurai i a Mororekai e noho ana i te kuwaha o te kingi.
14 ¶ Na, ko te kianga mai a tana wahine a Herehe, ratou ko ona hoa katoa ki a ia, Kia hangā he tarawa, kia rima tekau nga whatianga te tiketike, a, i te ata māu e ki atu ki te kingi kia taronatia a Mororekai ki runga; katahi koe ka koa, *a* ka haere tahi korua ko te kingi ki te hakari. Na, pai tonu taua kupu ki a Hamana, a ka meinga e ia kia hangā taua tarawa.

UPOKO 6.

I TAUA po kihai i moe te kingi, a ka mea ia kia kawea mai te pukapuka whakamahara ki nga meatanga o nga ra. Na, ka korerotia ki te aroaro o te kingi.
2 Na, ka kitea kua oti te tuhituhi ta Mororekai whakaaturanga i ta Pikitana raua ko Terehe, i ta nga rangatira ruma tokorua a te kingi; he kai tiaki *enei* i te tatau, a, i whai kia pa te ringa ki a Kingi Ahahueruha.
3 Na, ko te meatanga mai a te kingi, He aha te honore, te kororia, i whiwhi ai a Mororekai mo tenei? Ano ra ko nga tangata a te kingi i mahi nei ki a ia, Kihai tetahi mea i meatia ki a ia.
4 ¶ Katahi te kingi ka mea ake, Ko wai kei te marae? Na, ko te putanga mai o Hamana ki to waho marae o te whare o te kingi, hei ki mai ki te kingi, kia taronatia a Mororekai ki runga ki te tarawa kua oti te hanga mona.
5 Na, ko te meatanga mai a nga tangata a te kingi ki a ia, Ko Hamana tenei e tu nei i te marae. Ano ra ko te kingi, Kia haere mai ia.
6 Te haerenga mai o Hamana, ka mea te kingi ki a ia, Ko te aha kia meatia ki ta te kingi tangata e pai ai kia whakahonoretia? Na, ko te meatanga ake a Hamana i roto i tona ngakau, Ko wai atu i a au ta te kingi e pai ai kia whakahonoretia?
7 Na, ko te meatanga mai a Hamana ki te kingi, Ta te kingi tangata e pai ai kia whakahonoretia,
8 Me kawe mai nga kakahu kingi, e kakahu nei te kingi, me te hoiho ano e ekengia ana e te kingi, me te karauna kingi e potaea ana ki tona mātenga;
9 Katahi ka hoatu taua kakahu me te hoiho ki te ringa o tetahi o nga tino rangatira a te kingi; na, ka whakakakahuria atu e ratou ki te tangata e pai ai te kingi kia whakahonoretia, ka arahi ai i a ia i runga i te hoiho i te waharoa o te pa, ka karanga ai ki tona aroaro, Ka peneitia te tangata e pai ai te kingi kia whakahonoretia.
10 Na, ko te meatanga mai a te kingi ki a Hamana, Kia hohoro to tiki i te kakahu me te hoiho, i tau i ki ra, ka pera ai ki a Mororekai ki te Hurai e noho ra i te kuwaha o te kingi. Kei taka tetahi kupu o nga mea katoa i korerotia mai e koe.
11 Katahi ka tikina e Hamana te kakahu, me te hoiho, a, whakakakahuria ana e ia a Mororekai, arahina ana ia e ia i runga i te hoiho i te waharoa o te pa, me te karanga ano i tona aroaro, Ka peneitia te tangata e pai ai te kingi kia whakahonoretia.
12 ¶ Na, hoki ana a Mororekai ki te kuwaha o te kingi, ko Hamana ia i hohoro ki tona whare, pouri tonu, hipoki rawa te mahunga.
13 Na, ka korerotia e Hamana ki tana wahine ki a Herehe, ratou ko ona hoa katoa nga mea katoa i pa mai ki a ia. Katahi ana tangata mohio, ratou ko tana wahine ko Herehe, ka mea ki a ia, Ki te mea no nga uri o nga Hurai a Mororekai, tera kua timata na koe te hinga i tona aroaro, e kore koe e kaha i a ia, engari ka hinga rawa koe i tona aroaro.
14 I a ratou ano e korero ana ki a ia, ka tae mai nga rangatira ruma o te kingi, porangi tonu, he mea kia arahina ai e ratou a Hamana ki te hakari i takā nei e Ehetere.

UPOKO 7.

NA, kua tae mai te kingi raua ko Hamana ki te hakari, ki te kuini ki a Ehetere.
2 A ka mea mai ano te kingi ki a Ehetere i te rua o nga ra, i te mea e inu waina ana, He aha tau e mea nei mau, e Kuini Ehetere? Ka hoatu hoki ki a koe. He aha hoki tau e tono ai? Ahakoa ko te hawhe o te kingitanga, ka meatia.
3 Na, ko te whakahokinga mai a Kuini Ehetere, ka mea, Ki te mea kua manakohia mai ahau e koe, e te kingi, a ki te mea e pai ana ki ta te kingi; taku e mea ai maku, ko ahau kia whakaorangia; taku e tono nei maku, ko toku iwi.

4 Kua oti hoki matou, ahau me toku
iwi, te hoko kia whakangaromia, kia
patua, kia hunā. Na, me i hokona
matou hei pononga tane, hei pononga
wahine, kua whakarongo puku ahau:
e kore ano ia e rite i te hoa riri nga mea
a te kingi ka maumauria nei.
5 ¶ Na, ka utua mai e Kingi Ahahue-
ruha, ka mea ki a Kuini Ehetere, Ko
wai ra? Kei hea ra te tangata i poka-
noa nei tona ngakau ki te mea i tenei
mea?
6 Ano ra ko Ehetere, Te hoa riri, te
hoa whawhai, ko tenei Hamana kino
nei. Na, mataku ana a Hamana i te
aroaro o te kingi raua ko te kuini.
7 ¶ Na, whakatika ana te kingi, i te
inumanga waina, he riri hoki nona, a
haere ana ki te kāri o te whare. Ko
Hamana ano hoki, tu tonu ki te inoi ki
a Kuini Ehetere mona kia whakaora-
ngia: i kite hoki ia kua takoto te he
mona i te kingi.
8 Na, te hokinga mai o te kingi i te
kari o te whare ki te whare inu waina,
ko Hamana kua takoto ki runga ki te
takotoranga o Ehetere. Na, ko te mea-
tanga ake a te kingi, E takotoria ano
ranei e ia te kuini i toku aroaro i te
whare? Te putanga mai o te kupu i
te mangai o te kingi, ka hipokina e ra-
tou te mata o Hamana.
9 Na, ko te meatanga mai a Harapona
a tetahi o nga rangatira ruma i te aro-
aro o te kingi, Tera ano hoki te tarawa
e rima tekau nga whatianga te tiketike,
he mea i hangā e Hamana mo Moro-
rekai, (nana nei te kupu pai mo nga
mea a te kingi,) te tu na i te whare o
Hamana. Ano ra ko te kingi, Tarona-
tia ia ki runga.
10 Na, taronatia ana e ratou a Hama-
na ki runga ki te tarawa i oti ra i a ia
mo Mororekai, a ka mariri iho te riri a
te kingi.

UPOKO 8.

I TAUA ra ano ka homai e te kingi e
Ahahueruha ki a Kuini Ehetere te
whare o Hamana, o te hoa riri o nga
Hurai. A ka haere mai a Mororekai ki
te aroaro o te kingi, na Ehetere hoki i
whakaatu he whanaunga ia nona.
2 I unuhia ano hoki e te kingi tona
mowhiti i tangohia mai nei e ia i a Ha-
mana, a, hoatu ana ki a Mororekai; a,
i whakanohoia ano a Mororekai e Ehe-
tere ki te whare o Hamana.
3 ¶ A, i korero ano a Ehetere ki te
aroaro o te kingi, me te takoto ano ia ki
ona waewae, me te tangi ano, i inoi ki
a ia kia karohia atu te kino a Hamana
Akaki, me te whakaaro i whakaaro ai
ia mo nga Hurai.
4 Katahi ka torona mai te hepeta
koura e te kingi ki a Ehetere; a ka
whakatika a Ehetere, ka tu ki te aroaro
o te kingi.
5 Na, ko tana meatanga atu, Ki te
mea e pai ana ki te kingi, ki te mea ano
hoki e manakohia mai ana ahau e ia, ki
te mea e tika ana tenei mea ki ta te
kingi whakaaro, ki te mea e pai ana
ahau ki tana titiro mai, me tuhituhi atu
kia whakatakā nga pukapuka i whaka-
aroa e Hamana tama a Hamerata Akaki,
ana i tuhituhi ai kia hunā nga Hurai i
nga kawanatanga katoa a te kingi.
6 Me pehea hoki e ahei ai ahau te ti-
tiro atu ki te he e pa mai ana ki toku
iwi? me pehea hoki e ahei ai ahau te
titiro atu ki te hunanga o oku whanau-
nga?
7 ¶ Ano ra ko Kingi Ahahueruha ki
a Kuini Ehetere raua ko Mororekai
Hurai, Nana, kua oti te hoatu e ahau ki
a Ehetere te whare o Hamana; kua oti
ano tera te tarona ki runga ki te rakau
mo tona ringa i totoro mai ki nga Hu-
rai.
8 Ma korua ano e tuhituhi ta korua i
kite ai e pai ana mo nga Hurai, i runga
i te ingoa o te kingi, hīri rawa ki te
mowhiti o te kingi: he tuhituhi hoki i
tuhituhia i runga i te ingoa o te kingi,
a, i hīritia ki te mowhiti o te kingi, e
kore e whakatakā.
9 Katahi ka karangatia nga karaipi o
te kingi i taua wa i te toru o nga ma-
rama, ara, i a Marama Hiwana, i te rua
tekau ma toru o nga ra, a ka tuhituhia
nga mea katoa i whakahau ai a Moro-
rekai ki nga Hurai, ki nga kawana, ra-
tou ko nga kawana iti, ko nga rangatira
ano o nga kawanatanga, o Inia mai ano,
a tae noa ki Etiopia, kotahi rau e rua te-
kau ma whitu nga kawanatanga; ki te-
nei kawanatanga, ki tenei kawanatanga,
he mea whakarite tonu ki ta ratou tuhi-
tuhi; ki tenei iwi, ki tenei iwi, he mea
whakarite ano ki to ratou reo; ki nga
Hurai ano hoki, he mea whakarite ki ta
ratou tuhituhi, ki to ratou reo.
10 Tuhituhi ana ia i runga i te ingoa
o Kingi Ahahueruha, hīri rawa ki te
mowhiti o te kingi, ungā ana e ia nga
pukapuka kia maua e nga kai kawe
pukapuka i runga i nga hoiho, e nga
tangata ano e wahā ana e nga muera,
e nga kamera, e nga kuao o nga kamera
tere.

11 A, i roto i enei ta te kingi tukunga
atu i nga Hurai o nga pa katoa kia hui-
hui, kia tu ki runga, kia ora ai ratou,
kia whakangaro, kia patu, kia huna i
nga ope katoa o te iwi o te kawanata-
nga e tauria ai ratou, nga kohungahu-
nga, nga wahine; a, ko o ratou taonga
ano kia pahuatia,
12 I te rangi kotahi ano, i nga kawa-
natanga katoa o Kingi Ahahueruha, i te
tekau ma toru ano o nga ra o te tekau
ma rua o nga marama, ara, o Marama
Arara.
13 I whakapuakina ki nga iwi katoa,
nga kupu i tuhituhia mo te ture kia
whakatakotoria i nga kawanatanga ka-
toa, he mea, kia hihiko ai nga Hurai i
taua rangi ki te rapu utu i o ratou hoa
riri.
14 Haere ana nga kai kawe pukapuka,
he mea waha e nga muera, e nga ka-
mera, he mea whakatatutatu, he mea
whakahohoro e te kupu a te kingi. A,
homai ano te ture i Huhana i te whare
kingi.
15 ¶ Na, haere mai ana a Mororekai
i te aroaro o te kingi, tona kakahu, ko
to te kingi, he pūru, he ma, he nui
ano hoki te karauna koura, tetahi ka-
kahu hoki he rinena pai, he papura.
Na, koa ana, hari ana te pa a Huhana.
16 He māramatanga ano hoki to nga
Hurai, he hari, he koa, he honore.
17 I nga kawanatanga katoa ano hoki,
i nga pa katoa ano hoki, i nga wahi i
tae atu ai te kupu a te kingi me tana
ture, he hari, he koa to nga Hurai, he
kai hakari, he rangi pai. He tokomaha
ano hoki o nga iwi o te whenua i wha-
ka-hurai; i tau hoki te wehi o nga Hu-
rai ki runga i a ratou.

UPOKO 9.

NA, i te tekau ma rua o nga mara-
ma, ara, i a Marama Arara, i te
tekau ma toru o nga ra o taua *marama*,
i te mea ka tata te mahia te kupu a te
kingi, me tana ture, i te ra ano i ki ai
nga hoa riri o nga Hurai ka taea e ra-
tou; (otiia i puta ke ano, no te mea i
taea e nga Hurai te hunga i kino ki a
ratou;)
2 Ka huihui nga Hurai ki o ratou pa
puta noa i nga kawanatanga katoa a
Kingi Ahahueruha, he mea kia pa ai
nga ringa ki te hunga e whai ana kia
mate ratou; a, kihai tetahi tangata i tu
ki to ratou aroaro; kua tau hoki to ra-
tou wehi ki runga ki nga iwi katoa.
3 A, ko nga rangatira katoa o nga
kawanatanga, ratou ko nga kawana, ko
nga kawana iti, ko nga kai mahi ano i
te mahi a te kingi, hei awhina i nga
Hurai; no te mea kua tau te wehi o
Mororekai ki runga ki a ratou.
4 He nui hoki a Mororekai i roto i te
whare o te kingi, a, i paku ano tona
rongo ki nga kawanatanga katoa: kua
nui haere hoki taua tangata a Moro-
rekai.
5 Na, patua iho e nga Hurai o ratou
hoa riri katoa, he patunga ki te hoari,
he parekura, he whakangaromanga;
meatia ana e ratou ta ratou i pai ai ki
te hunga i kino ki a ratou.
6 I Huhana ano hoki i te whare kingi
e rima rau nga tangata i patua, i wha-
kangaromia e nga Hurai.
7 Ko Parahanarata ano hoki, ko Rara-
pono, ko Ahapata,
8 Ko Porata, ko Araria, ko Arirata,
9 Ko Paramahata, ko Arihai, ko Ari-
rai, ko Waietata,
10 Ko nga tama kotahi tekau a Ha-
mana tama a Hamerata, a te hoa riri o
nga Hurai, patua iho e ratou; kihai ia
o ratou ringa i pa ki nga taonga.
11 I taua rangi ka kawea mai ki te
kingi te tokomaha o te hunga i patua
ki Huhana ki te whare kingi.
12 ¶ Na, ko te meatanga atu a te
kingi ki a Kuini Ehetere, E rima rau
nga tangata kua patua nei e nga Hurai,
huna rawa ki Huhana ki te whare kingi,
me nga tamariki kotahi tekau ano hoki
a Hamana; i pehea ra ratou i era atu
kawanatanga o te kingi? he aha hoki
tau e mea nei mau? ka hoatu hoki ki a
koe. He aha ake tau e tono ai? a ka
meatia.
13 Ano ra ko Ehetere, Ki te mea e pai
ana ki te kingi, kia tukua ano hoki nga
Hurai i Huhana apopo kia mea i nga
mea o te ture o tenei ra, kia whakairihia
ano nga tama kotahi tekau a Hamana
ki runga ki te rakau.
14 Na, ka mea te kingi kia meatia
tenei, a ka homai te ture i Huhana.
Na, whakairihia ana e ratou nga tama
kotahi tekau a Hamana.
15 I huihui ano hoki nga Hurai i Hu-
hana i te tekau ma wha o nga ra o
Marama Arara, a, e toru rau nga ta-
ngata i patua e ratou i Huhana; kihai
ia o ratou ringa i pa atu ki nga taonga.
16 Na, era atu Hurai o nga kawanata-
nga o te kingi, i huihui ratou, a tu ana ki
runga, kia ora ai ratou. Na, ka ta o
ratou manawa i o ratou hoa riri, a,
patua iho e ratou o te hunga i kino ki a

ratou e whitu tekau ma rima nga mano; kihai ano ia o ratou ringa i pa atu ki nga taonga,
17 I te tekau ma toru ano o nga ra o Marama Arara; i te tekau ma wha ano hoki ka ta te manawa, waiho iho e ratou hei rangi mo te kai hakari, mo te hari.
18 Ko nga Hurai i Huhana, i huihui ratou i te tekau ma toru o nga ra o taua *marama,* i te tekau ma wha ano, a, no te tekau ma rima i ta ai o ratou manawa; waiho iho e ratou hei ra mo te kai hakari, mo te hari.
19 No reira nga Hurai e noho ana i nga pa koraha, i nga pa taiepa-kore, i mea ai ko te tekau ma wha o nga ra o Marama Arara *hei ra* mo te hari, mo te kai hakari, hei rangi pai, e tukua atu ai e ratou he tahua ki tetahi, ki tetahi.
20 ¶ Na, ka tuhituhia e Mororekai enei mea katoa, a, tukua atu ana e ia nga pukapuka ki nga Hurai katoa o nga kawanatanga katoa o Kingi Ahahueruha, ki nga mea e tata ana, ki nga mea i tawhiti,
21 Kia whakapumautia *te tikanga* ma ratou, kia whakaritea e ratou te tekau ma wha o nga ra o Marama Arara, me te tekau ma rima ano o nga ra o taua *marama,* i ia tau, i ia tau,
22 Kia rite ki nga ra i ta ai te manawa o nga Hurai i o ratou hoa riri, ki te marama ano hoki i puta ke ai to ratou tangihanga hei haringa, to ratou pouritanga hei rangi pai, kia meinga hei ra kai hakari, hei ra hari, e tukua atu ai etahi wahi ma tetahi, ma tetahi, me etahi mea ano ma nga rawa-kore.
23 A, i whakaae ano nga Hurai kia mahia nga mea i timataia nei e ratou, nga mea ano hoki i tuhituhia mai e Mororekai ki a ratou.
24 He mea mo ta Hamana tama a Hamerata Akaki; ko te hoa riri nei *ia* o nga Hurai katoa; whakaaroa ana e ia he hē mo nga Hurai, kia hunā ratou; a makā ana e ia he puri, ara, he rota mo ratou kia whakamotitia, kia hunā.
25 A, te taenga atu o *Ehetere* ki te aroaro o te kingi, ka ki mai ia, (he mea pukapuka nana,) kia hoki te whakaaro kino i whakaaroa e ia mo nga Hurai ki runga ki tona pane ake, a taronatia ana ia, ratou ko ana tama, ki runga ki te tarawa.
26 No reira i karangatia ai aua ra e ratou ko Purimi, no te ingoa nei, no Puri. No reira ano, no nga kupu katoa o tenei pukapuka, no ta ratou ano i kite ai o tenei mea, no nga mea ano i pa mai ki a ratou,
27 I whakapumau ai nga Hurai i te tikanga, i whakaae ano hei mea ma ratou, ma o ratou uri, ma te hunga ano hoki e honoa ki a ratou, hei mea hoki e kore e whakatakā, kia whakaritea e ratou enei rangi e rua, kia pera ano ratou, me te mea i tuhituhia, i te wa ano e tika ai i tenei tau, i tenei tau.
28 Kia maharatia ano hoki enei rangi, kia mahia e nga whakatupuranga katoa, e nga hapu katoa, e nga kawanatanga katoa, e nga pa katoa, kia kaua ano hoki enei ra o Purimi e ngaro i roto i nga Hurai, me te maharatanga ano ki aua *ra* kia kaua e mahue i o ratou uri.
29 A, i tuhituhi ano a Kuini Ehetere ta Apihaira tamahine, a Mororekai Hurai ano hoki, whakapau rawa ano hoki o raua mana, kia whakapumautia tenei pukapuka tuarua o Purimi.
30 I tukua atu ano e ia he pukapuka ki nga Hurai katoa, ki nga kawanatanga kotahi rau e rua tekau ma whitu o te kingitanga o Ahahueruha, no te rangimarie nga kupu, no te pono.
31 Kia whakapumautia enei ra o Purimi, i nga wa e tika ai, kia pera ano ratou me ta Mororekai Hurai raua ko Kuini Ehetere i whakatakoto ai ma ratou; me ta ratou ano i whakatakoto ai hei tikanga ma ratou, ma o ratou uri, *ara,* nga meatanga i te noho puku, i ta ratou tangihanga.
32 Heoi whakapumautia ana enei meatanga Purimi e te kupu a Ehetere, tuhituhia iho ki te pukapuka.

UPOKO 10.

I WHAKARITEA ano hoki e Kingi Ahahueruha he takoha ma te whenua, ma nga motu ano o te moana.
2 Na, nga meatanga katoa o tona kaha, o tona nui, me te korero o te nui o Mororekai i whakanuia nei e te kingi, kihai ianei i tuhituhia ki te pukapuka o nga meatanga o nga ra o nga kingi o Meria raua ko Pahia?
3 Ko Mororekai Hurai hoki te tuarua o Kingi Ahahueruha, he nui ano *ia* i roto i nga Hurai, he matenuitanga na te mano tini o ona tuakana, teina; he rapu tonu tana i te pai mo tona iwi, he korero ano i te ata noho ki ona uri katoa.

KO HOPA.

UPOKO 1.

I TE whenua o Uhu tetahi tangata i mua, ko Hopa tona ingoa; he tangata tapatahi ano ia, he tika, i wehi i te Atua, i mawehe atu i te kino.
2 Na, ana tamariki, tokowhitu nga tama, tokotoru nga tamahine.
3 Ana kararehe hoki, e whitu mano nga hipi, a e toru mano nga kamera, me nga kau, e rima rau nga ioka, me nga kaihe uha e rima rau, he tini noa atu ano nga pononga; nui atu hoki taua tangata i nga tangata katoa o te rawhiti.
4 Na, haere ana ana tama, takā ana e ratou he hakari i *o ratou* whare, he rangi ano to tenei, he rangi ano to tenei; i tukua ano he karere hei karanga i o ratou tuahine tokotoru kia kai, kia inu tahi ratou.
5 A, ka taka nga ra o *ta ratou* kai hakari, ka unga tangata mai a Hopa, a whakatapua ana ratou, maranga wawe ana ia i te ata, whakaekea ana e ia nga tahunga tinana, rite tonu ki a ratou katoa te maha; i mea hoki a Hopa, Tera pea kua hara aku tamariki, a kua kanga ki te Atua i roto i o ratou ngakau. Ko ta Hopa mahi tenei i nga ra katoa.
6 Na, i tetahi ano o *aua* ra ka haere mai nga tama a te Atua, he mea kia tu ai ratou ki to Ihowa aroaro, a haere mai ana ano a Hatana i roto i a ratou.
7 Na, ko te meatanga mai a Ihowa ki a Hatana, I haere mai koe i hea? Ano ra ko Hatana ki a Ihowa, i ki mai, I te kopikopiko, i te haereere i te whenua.
8 Ano ra ko Ihowa ki a Hatana. Kua mahara iho ranei to ngakau ki taku tangata ki a Hopa, kahore he rite mona i te whenua, he tangata *ngakau* tapatahi, he tika, e wehi ana i te Atua, e mawehe atu ana i te kino?
9 Ano ra ko Hatana ki a Ihowa; i mea ia, He wehi noa ianei to Hopa i te Atua?
10 He teka ianei kua oti ia, tona whare, me ana mea katoa te karapoti e koe ki te taiepa, kua manaakitia e koe te mahi a ona ringa, a kua nui haere ana kararehe i runga i te whenua?
11 Engari torona atu ra tou ringa, pa atu ki ana mea katoa; ina, ka kanga ia ki a koe ki tou aroaro.
12 Ano ra ko Ihowa ki a Hatana, Nana, ana mea katoa kei tou ringa, kaua ia tou ringa e totoro atu ki a ia. Na, haere mai ana a Hatana i te aroaro o Ihowa.
13 Na, i tetahi o nga ra i te mea e kai ana ana tama, ana tamahine, e inu waina ana i roto i te whare o to ratou tuakana.
14 Na, ka haere mai tetahi karere ki a Hopa, ka mea, I te parau nga kau, me te kai ano nga kaihe i to ratou taha:
15 Na, ko te kokiritanga mai o nga Hapeana, kahakina atu ana ratou; nga tangata hoki, patua iho e ratou ki te mata o te hoari; a ko ahau anake kua mawhiti mai, toku kotahi nei, hei korero ki a koe.
16 I tenei ano e korero ana, ka puta mai ano tetahi, a ka mea, Kua taka iho he ahi na te Atua i runga i te rangi, a toro ana i roto i nga hipi, i nga tangata, a pau noa, a ko ahau anake kua mawhiti mai, toku kotahi, hei korero ki a koe.
17 I tenei ano e korero ana, ka tae mai ano tetahi, ka mea, Wehea ake e nga Karari e toru nga matua, huaki mai ana ki nga kamera, kahakina atu ana e ratou; ko nga tangata patua iho e ratou ki te mata o te hoari, a ko ahau anake kua mawhiti mai, toku kotahi, hei korero ki a koe.
18 I tenei ano e korero ana, ka tae mai ano tetahi, ka mea. O tama, o tamahine, i te kai, i te inu waina i roto i te whare o to ratou tuakana;
19 Na, ko te putanga mai o tetahi hau nui i te koraha, pa pu ki nga koki e wha o te whare, hinga ana ki runga ki nga taitamariki; mate ake ratou; a ko ahau anake kua mawhiti mai, toku kotahi, hei korero ki a koe.
20 Heoi, whakatika ana a Hopa. Haea ana e ia tona koroka. Heua ana tona mahunga. Takoto ana ki runga ki te whenua; koropiko ana.
21 Na, ko tana meatanga ake, I puta tahanga mai ahau i roto i te kopu o toku whaea, a ka hoki tahanga ano ki reira. Na Ihowa i homai: na Ihowa i tango. Kia whakapaingia te ingoa o Ihowa.
22 I tenei katoa kihai a Hopa i hara, kihai ano hoki i whakakuare ki ta te Atua.

UPOKO 2.

NA, he rangi ano ka haere mai nga
tama a te Atua, ka tu ki te aroaro o
Ihowa. A ka haere mai ano a Hatana i
roto i a ratou ki te aroaro o Ihowa tu ai.
2 Na, ko te meatanga mai a Ihowa ki
a Hatana, I haere mai koe i hea? Ano
ra ko Hatana ki a Ihowa, i mea ia, I
te kopikopiko, i te haereere i te whenua.
3 Katahi a Ihowa ka mea mai ki a Hatana,
Kua mahara iho ranei tou ngakau
ki taku tangata ki a Hopa; kahore he
rite mona i te whenua, he tangata ngakau
tapatahi, he tika, e wehi ana i te
Atua, e mawehe atu ana i te kino? u
tonu ano hoki tona tapatahitanga. Heoi
e whakaoho ana koe i a au ki te he
mona, kia whakangaromia pakupakutia
ia.
4 Na, ka whakahokia mai e Hatana ki
a Ihowa; i mea ia, He kiri mo te kiri;
ko nga mea katoa hoki a te tangata ka
hoatu hei utu mona kia ora.
5 Engari kia totoro atu tou ringa, kia
pa atu ki tona wheua, ki ona kikokiko,
ina, ka kanga ia i a koe ki tou aroaro.
6 Na, ko te meatanga mai a Ihowa ki
a Hatana, Nana, kei tou ringa ia: otiia
kia tupato kei mate rawa ia.
7 ¶ Te tino haerenga mai o Hatana i
te aroaro o Ihowa; patua iho e ia a Hopa
ki nga whewhe kino i te kapu ano o tona
waewae, a tae noa ki tona tumuaki.
8 Na, ka mau ia ki tetahi maramara
rīhi hei waru i a ia, a noho ana i roto i te
pungarehu.
9 ¶ Katahi tana wahine ka mea ki a ia.
Kia pehea ake te roa o te u o tou tapatahitanga?
kangā te Atua, kia mate
koe.
10 Ano ra ko ia ki a ia, Rite tonu to
kupu ki te kupu a tetahi o nga wahine
kuare. Ha! kia whiwhi tatou ki te pai
i te Atua, a kia kaua tatou e whiwhi ki
te kino? I tenei katoa kihai i hara nga
ngutu o Hopa.
11 Na, ka rongo etahi hoa o Hopa, tokotoru,
ki tenei he katoa i pa mai nei ki
a ia, haere mai ana ratou i tona wahi, i
tona wahi, a Eripata Temani, a Pirirara
Huhi, a Topara Naamati, he mea whakarite
hoki na ratou ki a ratou ano
kia haere mai ki te tangi ki a ia, ki te
whakamarie i a ia.
12 Na, te marangatanga o o ratou kanohi
i tawhiti, kihai ratou i mohio ki a
ia. Heoi kua ara to ratou reo, tangi ana
ratou: haea ana e ratou tona koroka,
tona koroka, *meatia* iho e ratou he puehu
ki runga ki o ratou mahunga, he
mea akiri atu whaka-te-rangi.
13 Na, noho ana ratou i tona taha ki te
whenua, e whitu nga ra, e whitu nga po,
kihai hoki i puaki te kupu a tetahi ki a
ia: i kite hoki ratou he nui rawa *tona*
pouri.

UPOKO 3.

I MURI i tenei ka puaki te mangai o
Hopa, a ka kangā e ia tona ra.
2 I oho mai hoki a Hopa, i mea,
3 Kia ngaro te ra i whanau ai ahau, te
po i korerotia ai, He tamāroa kei roto i
te kopu.
4 Waiho taua ra mo te pouri; kaua e
tirohia mai i runga e te Atua; kaua
hoki e whitingia mai e te māramatanga.
5 Kia poke i te pouri, i te atarangi o te
mate; kia taungia iho e te kapua; kia
whakawehia ano hoki e te mangu o te
rangi.
6 Taua po, kia mau pu i te pouri; kei
honoa ki nga ra o te tau; kei huihuia
atu ina taua nga marama.
7 Nana, kia mokemoke taua po, kaua
te reo koa e uru ki roto.
8 Kia kangā hoki e te hunga kanga
rangi, e te hunga mohio ki te whakaara
Rewiatana.
9 Kia pouri nga whetu o tona kakaraungitanga;
kia tatari ki te māramatanga,
a kahore noa iho; kei kite hoki i te takiritanga
ata.
10 Mona kihai i tutaki i nga tatau o te
kopu o toku *whaea*, kihai i huna i te
mauiui kei kitea e ahau.
11 He aha ahau tē mate ai i te kopu?
tē hemo ai i te putanga mai ano i te
puku.
12 He aha i rite wawe ai nga turi
moku, me nga u ano hei ngote maku.
13 Me i pena, kua ata takoto ahau, tē
ai he whakaohooho, moe ana ahau: katahi
au ka whai okiokinga,
14 I roto i nga kingi, i nga kai whakatakoto
whakaaro o te whenua i hanga
nei i nga wahi mokemoke mo ratou,
15 I roto ranei i nga rangatira whai
koura, o ratou nei whare ki tonu i te
hiriwa:
16 Kua kahore noa iho ranei, kua pera
me te mate-roto e ngaro nei, me nga
kohungahunga kahore nei e kite i te
māramatanga.
17 Mutu ake i reira te whakararuraru
a te hunga kino; okioki ana i reira te
hunga kua mauiui nga uaua.
18 Ata noho ana nga herehere i

reira, tē rongo i te reo o te kai tu-
kino.
19 Te iti, te rahi, kei reira; kahore
hoki o te pononga rangatira.
20 He aha te māramatanga i homai ai
ki te tangata he nui nei tona mate?
te ora ki te tangata kua kawa te wairua?
21 E tumanako tonu nei ki te mate,
heoi kahore noa iho; nui atu ta ratou i
ta te keri i nga taonga huna.
22 Hari whakaharahara ana ratou, koa
ana, ina kitea te urupa.
23 *He aha ano te māramatanga i ho-
mai ai* ki te tangata kua hunā nei tona
ara, kua oti nei te tutakitaki mai e te
Atua?
24 Kiano hoki ahau i kai, kua tae mai
taku aue: ano he wai oku hamamata-
nga e ringitia ana.
25 No te mea kua tae mai ki a au te
mea whakawehi i wehi ai ahau; taku i
pawera ai kua pa mai ki a au.
26 Kahore oku humarie, kahore oku
ata noho, ehara i te mea e okioki ana;
na, kua puta mai te raruraru.

UPOKO 4.

KATAHI a Eripata Temani ka oho
mai, ka mea,
2 Ki te anga matou ki te korero ki a
koe, e pouri ranei koe? otira e taea e
wai te pehi te kupu?
3 Nana, he tokomaha i whakaakona e
koe: nau hoki i whakakaha nga ringa
kaha-kore.
4 Ara ana i o kupu te tangata e hinga
ana; nau hoki i kaha ai nga turi kua
piko.
5 Heoi te taenga mai nei ki a koe,
pouri ana koe; te pānga ki a koe, oho-
rere ana koe.
6 He teka ianei *kei* to wehi he okioki-
nga whakaaro mou? *kei* te tapatahi ano
hoki o ou huarahi he tumanakohanga
mau?
7 Maharatia ra ko wai o nga tangata
hara-kore i hunā? i whakangaromia
ranei ki hea te hunga tika?
8 Ko taku ano tenei i kite ai. Nga kai
parau o te he, nga kai rui i te he, ko taua
mea ra ano ta ratou e kokoti ai.
9 Hunā ana ratou e to te Atua ma-
nawa, moti iho ratou i te hau o tona po-
ngaponga.
10 Te hamamatanga o te raiona, te reo
o te raiona tutu, nga niho o nga kuao
raiona, whati ana.
11 Ngaro ana te raiona katua i te kore kai,
marara noa atu nga kuao a te raiona.
12 I kawea pukutia mai ano he korero
ki a au, ngoto ana tetahi wahi iti ki toku
taringa.
13 I nga whakaaroaronga, he mea na
nga kitenga o te po, i te mea ka au iho
te moe o nga tangata,
14 Ka pa mai te wehi ki a au, me te
ihiihi, a wiri ana oku wheua katoa.
15 Na, ka tika atu he wairua i toku
aroaro, tutututu ana nga huruhuru o
toku kikokiko.
16 Tu ana, heoi kihai ahau i mohio ki
tona mata; he ahua te mea i toku aro-
aro. Tu puku ana; na, ka rongo ahau i
te reo *e ki ana*,
17 He nui atu ranei te tika o te ta-
ngata i to te Atua? e nui atu ranei i to
tona kai hanga te ma o te tangata?
18 Nana, kahore ia e whakawhirinaki
ki ana pononga; a ki tana, he hē kei ana
anahera.
19 Tera atu to te hunga, no te paru nei
nga whare e noho nei ratou, kei te
puehu nei to ratou turanga; monga-
monga kau ratou i te aroaro o te pure-
hurehu.
20 Kurukurua iho ratou i te takiwa o
te ata, o te ahiahi; hunā rawatia ana
ratou, kahore hoki e maharatia mai.
21 E kore ianei to ratou nui i nui ai
ratou e riro? mate ana ratou, kahore
hoki he matauranga.

UPOKO 5.

TENA ra, karanga, ka whakahoki
kupu mai ranei tetahi ki a koe; ka
anga atu ano koe ki a wai o te hunga
tapu?
2 E patua ana hoki te kuare e te ari-
tarita, e whakamatea ana te whakaaro-
kore e te hae.
3 I kite ahau i te kuare e hou ana ona
pakiaka; kitea rawatia ake kua kangā
e ahau tona nohoanga.
4 Kei tawhiti atu āna tama i te oranga,
mongamonga noa ratou i te kuwaha,
kahore hoki he kai whakaora.
5 Ana hua, ka kainga e te tangata kai-
kore, ka tangohia mai ano e ia i roto ano
i nga tataramoa, ka pau ano hoki o
ratou rawa i te kai pahua.
6 Na, e kore te he e puta ake i te puehu,
e kore ano te raruraru e tupu ake i te
oneone;
7 Hei mea ano ia mo te raruraru te
tangata ina whanau; tona rite kei nga
korakora e rere nei whakarunga.
8 Ko au ia ka rapu i ta te Atua; me
tuku atu taku korero ki te Atua,
9 E mahi nei i nga mea nui e kore e

taea te rapu atu, i nga mea whakamiharo e kore nei e taea te tatau;
10 E homai nei i te ua ki te mata o te whenua, e unga nei i te wai ki te mata o nga parae;
11 E whakanoho nei i te hunga iti ki te wahi tiketike, a whakanekehia ake ana te hunga pouri ki te ora;
12 E whakataka nei i nga whakaaro a te hunga tinihanga, kore ake e mahia e o ratou ringaringa *ta ratou* i mea ia.
13 Te hunga whakaaro, mau ana i a ia i runga ano i to ratou tinihanga; nga whakaaro a te hunga kotiti ke, porahurahu kau ana.
14 I te awatea nei, tutaki ana ratou ki te pouri; whawha ana ratou i te poutumarotanga, ano ko te po.
15 Otiia e whakaorangia ana e ia te rawa-kore i te hoari, i to ratou mangai, i te ringaringa ano o te tangata kaha.
16 Ka ai ano he tumanakohanga atu ma te ware; kokopi tonu ia te mangai o te kino.
17 Nana, ka hari te tangata e akona mai ana e te Atua. Na, kaua e whakahawea ki ta te Kaha-rawa papaki.
18 He whakamamae hoki tana, he takai ano; e patu ana ia, a ko ona ringa ano hei whakaora.
19 E ono nga matenga ka whakaorangia ano koe e ia; ahakoa e whitu, e kore te he e pa ki a koe.
20 I te mate-kai ka hokona koe e ia kei mate; i te tatauranga ano, kei pangia e te hoari.
21 Ka hunā koe kei whiua e te arero, e kore ano hoki koe e wehi i te whakangaromanga ina tae mai.
22 E kata ano koe ki te whakangaromanga raua ko te hemo kai; e kore ano hoki koe e wehi i nga kirehe o te whenua.
23 No te mea ka takoto to kawenata ki nga kohatu o te parae; ka mau ano hoki ta koutou rongo ko nga kirehe o te parae.
24 Ka mohio ano koe kei runga i te whenua-rangatira to tapenakara, ka haereere ano koe ki to nohoanga, tē ai he hara.
25 Ka mohio ano koe he nui ou uri, he pera ano tou whanau me te tarutaru o te whenua.
26 Ka ata rite ou tau ina tae koe ki te urupa, ka pera ano me te puranga witi e kake ake ana i tona wa e rite ai.
27 Nana, tenei, he mea rapu na matou, ko te mea tika hoki ia, whakarangona mai, ka mohio iho hei pai mou.

UPOKO 6.

KATAHI ka whakahokia mai e Hopa; i mea ia,
2 Aue, me i ata paunatia toku mamae, me i huihuia, me i whakairihia toku aitua ki runga ki te pauna.
3 He taimaha hoki aianei i te onepu o te moana, i horomia ai aku kupu.
4 Kei roto hoki i a au nga pere a te Kaha-rawa; inumia ake toku wairua e ta ratou riri: rarangi tonu nga whakawehi a te Atua hei hoa riri moku.
5 E tangi ano ranei te kaihe mohoao i te mea kei te tarutaru *ia?* e tangi ano ranei te kau i te mea e kai ana?
6 He mea kahore nei ona reka, e taea ranei te kai ki te kahore he tote? he reka ranei te whakakahukahu o te hua manu?
7 Nga mea kihai nei toku ngakau i pai kia pa atu, ko enei mea whakapouri hei kai maku.
8 Aue, me i riro mai taku i tono atu ai, me i homai e te Atua taku e tumanako atu nei.
9 Me i pai te Atua kia whakangaromia ahau, kia tukua mai tona ringa hei hatepe atu i a au.
10 Penei kua whai whakamarietanga ano ahau, kua wharikarika ano ahau i runga i te mamae: kaua *ahau* e tohungia e ia; kihai hoki nga kupu a te Mea Tapu i hunā e ahau.
11 He aha toku kaha, e whai tumanakohanga atu ai ahau? he aha hoki toku mutunga, e roa ai ahau ki te ora?
12 He kaha kohatu ranei toku kaha? he parahi ranei oku kikokiko?
13 Kahore ranei he awhinatanga moku i roto i a au? kua oti ano ranei nga whakaaro te pei i roto i a au?
14 Ki te mamae te ngakau o tetahi, *e puta mai* te aroha o tona hoa; tena ko tenei kua mahue i a ia te wehi i a te Kaha-rawa.
15 He mahi tinihanga ta oku teina, he pera ano me te awa; rere ana ratou ano he waipuke no nga awaawa,
16 Kua mangu nei i te hukapapa, ngaro ana te hukarere i roto.
17 I te wa e mahana ai, ka memeha atu; i te weraweratanga, moti iho ratou i to ratou wahi.
18 Ngau ke ana o ratou huarahi e rere ai; riro ana ratou ki te kore, a ngaro iho.
19 E tirotirohia ana e nga tira o Tema; tatari ana nga tangata haere o Hepa ki a ratou.

20 Whakama ana ratou mo ratou i
whakamanawa atu *ki reira;* te haerenga
mai ki aua *awa,* kanakana kau
ana.
21 Na, he kahore noa iho koutou.
Kua kite nei koutou *i a au* kua monga-
monga noa, a wehi ana.
22 I mea ranei ahau, Mauria mai ki a
au, homai hoki tetahi wahi o o koutou
rawa hei hakari maku?
23 *I mea* ranei, Whakaorangia ahau i
te ringa o te hoa riri; hokona ahau i
roto i te ringa o te kai tukino?
24 Whakaakona mai ahau, a ka wha-
karongo puku ahau; whakaaturia mai
ki a au te mea i he ai ahau.
25 Ano te kaha o nga kupu tika!
ko te aha ia te riria ana e a koutou
kupu?
26 E mea ana ranei koutou kia riria
nga kupu? he hau kau nei hoki nga
korero a te tangata kua pau ana wha-
kaaro.
27 Ae ra, e taupokina ana e koutou te
pani, e keria ana e koutou *te rua* mo to
koutou hoa.
28 Na, whakaae mai, titiro mai ki a
au; ka kitea hoki e koutou ki te mea he
korero teka taku.
29 Tena ra, tahuri mai; kaua hoki te
he e waiho, ina, tahuri mai ano, ko reira
au tika ai.
30 He hē koia kei toku arero? e kore
ranei toku hinengaro e mohio ki nga
mea kino?

UPOKO 7.

HE teka ranei kua takoto te wa mo
te tangata i runga i te whenua,
a e rite ana ona ra ki nga ra o te kai
mahi?
2 E hiahia ana te pononga ki te atarangi,
te kai mahi ano hoki, tumanako
tonu ki te *utu* mo tana mahi.
3 Me au hoki, te wahi moku ko nga
marama horihori, he mauiui nga po kua
oti nei te whakarite moku.
4 Ka takoto ahau, ka mea ahau, A
hea ahau ara ai, a hea te po pahemo
atu ai? heoi he tahurihuri kau taku, a
ao noa.
5 Te kakahu mo oku kikokiko, he ku-
tukutu he pokuru oneone. Toku kiri,
ngatata kau, whakarihariha kau.
6 Oku ra, nui atu te tere i te rakau a
te kai whatu; pau ake, tē ai he tumana-
kohanga atu.
7 Kia mahara he hau oku ra; heoi ano
kitenga o toku kanohi i te pai,
8 Te kanohi e kite ana i a au, heoi ano
ana tirohanga mai ki a au. Kei runga i
a au ou kanohi, a moti iho ahau.
9 Memeha atu te kapua, ngaro atu: he
pera ano te tangata e haere ana ki te
urupa; e kore e haere ake.
10 E kore ia e hoki mai ano ki tona
whare, e kore ano hoki tona wahi e ma-
hara ki a ia i muri.
11 Na, e kore e kaiponuhia e ahau
toku mangai; ka korero ahau i toku
wairua e mamae nei, ka tangi i te kawa
o toku ngakau.
12 He moana ranei ahau, he tohora, i
mea ai koe i te kai tirotiro moku?
13 Ki te mea ahau, Kei toku moenga
ahau te marie ai, ma toku takotoranga e
whakamāma toku tangihanga.
14 Na, ka whakawehia ahau e koe ki
nga moe, ka meinga kia ihiihi ki nga
mea e puta mai ana.
15 A, ki ta toku wairua he pai te
tarona; pai ake te mate moku i te
ora.
16 Whakarihariha ana ahau; kaua
ahau e ora tonu. Waiho noa iho ahau,
he mea teka noa oku ra.
17 He aha te tangata, i whakanuia
ai ia e koe? i anga mai ai tou ngakau
ki a ia?
18 I tirotiro ai koe i a ia i tenei ata, i
tenei ata, i honohono ai to whakamatau-
tau i a ia?
19 Kia pehea ake te roa ou kahore
nei e tahuri atu i a au, oku kahore nei
e waiho noa iho e koe, kia horomia ai
toku huwhare?
20 Kua hara ahau; kia aha atu ahau
ki a koe, e te kai tiaki o nga tangata?
He aha ahau i waiho ai e koe hei
patunga mau? a taimaha iho ahau ki a
au ano.
21 He aha koe tē whakarere noa ai i
toku he, tē whakapahemo ai i toku kino?
akuanei hoki ahau moe ai ki te puehu, a
ka rapu koe i a au i te ata, heoi kahore
noa iho ahau.

UPOKO 8.

KATAHI ka whakahokia mai e Piri-
rara Huhi; i mea ia,
2 Kia pehea ake te roa o to korero-
tanga i enei mea, ka *rite tonu* ranei
nga kupu a tou mangai ki te hau
kaha?
3 E whakaparori ke ranei te Atua i te
whakarite whakawa? e whakaparori ke
ranei te Kaharawa i te tika?
4 Ki te mea i hara o tamariki ki a ia,

a kua makā atu ratou e ia hei utu mo
to ratou he;
5 Ki te rapu wawe koe i te Atua, a ka
inoi ki a te Kaharawa;
6 Ki te mea he ma koe, he tika, ina, ka
ara ake ia ki a koe aianei, ka manaakitia
ano e ia te nohoanga o to tika.
7 Ahakoa i iti to timatanga, e nui noa
atu tou whakamutunga.
8 Tena ra, ui atu ki to mua whakatu-
puranga; anga atu hoki ki o ratou
mātua rapu ai.
9 Nonanahi nei hoki tatou, kahore hoki
e mohio; he atarangi nei hoki o tatou ra
i runga i te whenua.
10 E kore ranei ratou e whakaako i a
koe, e korero ki a koe; *e kore* ranei e
puaki mai he kupu i o ratou ngakau?
11 E tupu ranei te wiwi i te mea ka-
hore he repo? e nui ranei te raupo ki te
kahore he wai?
12 I te mea e kaiota tonu ana, a kihai
i tapahia, kua maroke i mua ake i nga
otaota katoa.
13 Ka pera ano nga huarahi o te hu-
nga katoa e wareware ana ki te Atua, a
ka riro ki te kore ta te tangata ngutu
kau i tumanako atu ai.
14 Ka motuhia atu tana i whakamana-
wa atu ai, ko te whare hoki o te punga-
werewere hei tumanakohanga atu mana.
15 Ka okioki atu ia ki tona whare;
heoi e kore e tu: u, tonu tana pupuri
atu, otiia e kore e mau.
16 E matomato ana i te mea kahore
nei te ra, a e wana ana tona peka i tana
kāri.
17 Kapi tonu te puranga i ona pakiaka,
e kitea ana e ia te wahi kamaka.
18 Ki te whakamotitia iho ia i tona
wahi, ka whakakahore taua *wahi* ki a
ia, *ka mea*, Kahore ahau i kite i a koe.
19 Ko te hari tenei o tona ara, a ka
tupu ake etahi atu i roto i te puehu.
20 Nana, e kore te Atua e whakaka-
hore ki te tangata tika, e kore ano hoki e
puritia e ia te ringa o nga tangata kino.
21 Tera ano tou mangai ka whakakiia
e ia ki te kata, ou ngutu ano hoki ki te
hamama.
22 He whakama te kakahu mo te
hunga e kino ana ki a koe, a ka kahore
noa iho te tapenakara o te hunga kino.

UPOKO 9.

KATAHI ka whakahokia mai e Hopa;
i mea ia,
2 E mohiotia ana ano tenei e ahau;
ma te aha ia ka tika ai te tangata ki ta
te Atua?

3 Ki te pai ia ki te totohe ki a ia, ka-
hore he mea kotahi o te mano e wha-
kahoki kupu ai ia ki a ia.
4 He ngakau mohio ia, pakari tonu
tona kaha: ko wai e pakeke ki a ia: a e
whai pai?
5 E nekehia ana e ia nga maunga, tē
mohio ano ratou; hurihia ake e ia i a ia
e riri ana.
6 E whakangaueuetia ana e ia te whe-
nua, *e nekehia atu* ana i tona wahi; wiri
ana ona pou.
7 E korero nei ki te ra, a kore ake
e whiti; hiritia putia iho e ia nga
whetu.
8 Ko ia nei anake hei hora i nga
rangi, hei takahi i runga i nga huamo o
te moana.
9 Nana nei i hanga a Aketura, a Tau-
toru, a Matariki, me nga ruma i te
tonga.
10 Mahia ana e ia nga mea nui, e kore
nei e taea te rapu atu, me nga mea
whakamiharo, e kore nei e taea te
tatau,
11 Nana, tata tonu ia ki a au i tona
haerenga atu, a kahore ahau e kite;
kua pahemo atu, a kihai ahau i matau
ki a ia.
12 Nana, ka tango ia, ma wai ia e
whakahoki atu? ko wai hei ki atu ki a
ia, E aha ana koe?
13 Ki te kahore te Atua e whakahoki
iho i tana riri, ka piko ki raro i a ia nga
kai awhina whakapehapeha,
14 A, kia whakahoki kupu ano ahau
ki a ia! kia whiriwhiri kupu ano maku
ki a ia!
15 Ahakoa he tika ahau, e kore ahau e
whakahoki kupu atu; *engari* ka inoi
ahau ki toku kai whakarite whakawa.
16 Ki te mea i karanga atu ahau, a
kua whakahoki mai ia i te kupu ki a au,
kihai ahau i whakaae atu kua whakara-
ngona mai e ia toku reo.
17 E aki ana hoki ia i a au ki te tupu-
hi, e whakanui pakupaku ana hoki i oku
'mate.
18 Kahore ahau e tukua e ia kia ta
toku manawa; heoi whakakiia ana e ia
toku wairua ki te kawa.
19 Nana, ki te mea he kaha *taku e
whakaaro ai*, ko ia ra hoki te mea; a,
ki te mea he whakarite whakawa, ko
wai ra hei whakatakoto i te whakawa-
kanga maku?
20 Ki te whakatika ahau i a au ano,
ma toku mangai ahau e whakahe: *ki te
mea ahau* he tikanga tapatahi taku, ma
taua *mangai* ano e whakaatu toku ngau-
nga ketanga.

21 *Ahakoa* i tika ahau, e kore ahau e
mohio ki toku wairua; ka whakahawea
ano ahau ki toku ora.
22 Ko tetahi mea tenei, koia i korerotia
ai e ahau, E whakamotitia ana e ia te
tapatahi me te kino.
23 Na, ka whakamate tata nei te whiu,
he kata tana ki te whakamatautauranga
o te hunga hara-kore.
24 Kua hoatu te whenua ki te ringa
o te tangata kino; e taupokina ana e
ia nga mata o ona kai whakarite wha-
kawa. Ki te kahore, kei hea, ko wai
hoki ia?
25 Na, te hohoro o oku ra, nui atu i to
te kai kawe pukapuka; e rere ana, kahore
hoki e kite i te pai.
26 Kua pahemo atu, kua pera ano me
nga kaipuke tere, me te ekara ano e
kokiri iho ana ki *tana* kai.
27 Ki te mea ahau, Ka wareware ahau
ki taku tangi, ka mahue toku pouri, a ka
mārama:
28 Na, ka wehi ahau i oku mamae
katoa; e mohio ana ahau e kore ahau e
whakaharakoretia e koe.
29 *Ki te mea* e kino ana ahau, he
aha ahau i whakangenge kau ai i a
au?
30 Ki te horoi ahau i a au ki te huka-
rere, a ka meinga oku ringa kia ma
rawa;
31 Katahi ahau ka rumakina e koe
ki te poka, a whakarihariha mai ana oku
kakahu ki a au.
32 Ehara hoki *ia* i te tangata, i te penei
me au nei, e whakahoki kupu atu ai ahau
ki a ia, e haere tahi ai maua ki te wha-
karite whakawa.
33 Kahore he kai whakatikatika mo ta
maua, *kahore* he tangata hei whakapa i
tona ringa ki runga ki a maua.
34 Kia nekehia atu tana patu i a au;
kaua hoki tana wehi e whakawehi i
a au.
35 *Katahi* ahau ka korero, a e kore e
wehi i a ia. Kahore ia ahau e pera
inaianei.

UPOKO 10.

KUA hoha toku wairua ki toku ora,
ka whakarerea mai e ahau taku
tangi maku; ka korero ahau i toku nga-
kau e pouri nei.
2 Ka mea atu ahau ki te Atua, Kaua
ahau e whakahengia; whakakitea mai
ki a au, Na te aha koe i totohe ai ki a au.
3 He mea pai ranei kia tukino koe, kia
whakahawea ki te mahi a ou ringa, a kia
whiti ki runga ki te whakaaro a hunga
kino?
4 He kanohi kikokiko ranei ou? he
penei ranei to titiro me ta te tangata
titiro?
5 E rite ana ranei ou ra ki o te tangata
rā? e rite ana ranei ou tau ki o te ta-
ngata rā,
6 I uiuia ai e koe toku kino, i rapua ai
e koe toku hara?
7 E mohio ana ano koe ehara ahau i te
mea he, a kahore ano tetahi hei wha-
kaora i roto i tou ringa.
8 Na, ou ringa ahau i mahi, i hanga,
he mea hono marie i tetahi taha, i tetahi
taha, a e horomitia nei ahau e koe.
9 Kia mahara nau ahau i hanga, he
mea whakarite ki te paru, a ka whaka-
hokia nei ahau e koe ki te puehu.
10 He teka ianei he mea riringi ahau
nau ano he waiu, whakamarokia ana
ahau e koe ano he waiu maro?
11 Whakakakahuria ana ahau e koe ki
te kiri, ki te kikokiko, taiepatia ana ahau
e koe ki te wheua, ki te uaua.
12 Whakawhiwhia ana ahau e koe ki
te ora, ki te atawhai, a he tirotirohanga
mai nau i mau ai toku wairua.
13 Heoi hunā ana ano enei mea e koe
i roto i tou ngakau: e mohio ana ano
ahau kei a koe ano tenei.
14 Ki te hara ahau, ka maharatia mai
ahau e koe; e kore ano hoki koe e wha-
kakahore ki taku he.
15 Ki te he ahau, aue toku mate! ki
te tika, e kore e ara toku mahunga; kī
tonu ahau i te pororaru; tena ra, titiro
mai ki toku matenga;
16 Kua neke ake nei; e whaia ana
ahau e koe ano he raiona, a he mea ano,
miharotia ana to hanga ki a au.
17 E whakahoutia ana e koe o kai
whakaatu i oku he, e whakanuia ana
hoki e koe to riri ki a au; ko nga puta-
nga ketanga, ko te whawhai hei pehi
i au.
18 He aha ra ahau i whakaputaina mai
ai e koe i roto i te kopu? Aue! me i
hemo ahau, a kihai tetahi kanohi i kite
i a au!
19 Penei kei te kahore noa iho he rite
moku, kua mauria atu ahau i te kopu ki
te urupa.
20 He teka ranei he torutoru oku ra?
Kati ra, waiho noa iho ahau, kia mā-
rama iti ake ai ahau.
21 Keiwha haere ahau *ki te wahi* e
kore nei ahau e hoki mai, ki te whenua
o te pouri, o te atarangi o te mate;
22 Ki te whenua pouri, koia rawa ano
te pouri! me te atarangi o te mate,

kahore nei o reira tikanga; tona mūramatanga, koia ano te pouri!

UPOKO 11.

KATAHI ka whakahokia mai e Topara Naamati; i mea ia,
2 Kaua ianei he kupu e whakahokia ki nga kupu maha, a, e whakatikaia ranei te tangata ngutu *hohoro?*
3 Ma o kupu horihori ranei e whakarongo puku ai nga tangata; a kaua ranei tetahi e mea i a koe kia whakama, ina tawai koe?
4 Kua mea na hoki koe, He tika taku whakaakoranga, e ma ana ahau ki tau titiro mai.
5 Aue, me i korero te Atua, me i puaki mai ona ngutu ki a koe!
6 Me i whakaaturia mai e ia ki a koe nga mea ngaro o te matauranga, ara, kei tua atu i enei etahi atu. Kia mohio ano hoki koe he iti iho i ou he ta te Atua e tango nei i a koe.
7 Whakatakina atu e koe te Atua, e kitea ano ranei e koe? E tino kitea rawatia ranei e koe te Kaha-rawa?
8 Kei te rangi te tiketike; ka pehea koe? hohonu iho i te reinga; ko te aha e mohiotia e koe?
9 Tona rūri, roa atu i te whenua; whanui atu i te moana.
10 Ki te mea ka whakaputaina ketia e ia, ka tutakina atu ranei, ka huihuia ranei, ma wai tana e whakahoki?
11 E mohio ana hoki ia ki nga tangata teka noa; e kite ana ano ia i te he, a e kore ianei e whakaaroa e ia?
12 Na, te mea whakaaro-kore nei, te tangata, whakatangata mohio noa ia i a ia, heoi he kuao kaihe mohoao te tangata i tona whanautanga ai.
13 Ki te whakatikaia atu e koe to ngakau, a ka wherahia atu o ringa ki a ia;
14 Ki te mea he hē kei tou ringa, whakamataratia atu, kaua hoki te kino e noho ki ou tapenakara.
15 Ko reira ano ara ai tou mata, tē ai he tongi; ka u hoki koe, tē ai he wehi:
16 E wareware hoki koe ki te mauiui, ka rite ki te wai e rere ana to maharatanga ake.
17 Nga wa i a koe, nui atu te mārama i to te ra e tu tonu ana; ka whiti koe, ka rite ki te ata.
18 Ka tatu o whakaaro, no te mea ka whai tumanakohanga atu; ka keri ano koe, a ka takoto marire.
19 E tapapa iho ano koe, tē ai he kai whakawehi; he tokomaha ano hoki e whai kia paingia e koe.
20 Ka hemo ia nga kanohi o te hunga kino, kore ake he rerenga; ta ratou e tumanako atu ai, *ano* ko te manawa e hangia atu ana.

UPOKO 12.

NA, ko te whakahokinga mai a Hopa; i mea ia,
2 Tika rawa, ko koutou nga tangata, a ka kotahi ano te matenga o koutou, o te whakaaro nui.
3 Kei a au ano hoki he ngakau, he pera ano me o koutou, kihai ahau i hoki iho i a koutou: ko wai ra te he ana ki ena?
4 Toku rite kei te tangata e kataina ana e tona hoa; kei te karanga ia ki te Atua, a whakarongo mai ana tera ki a ia: e kataina mai ana te mea tika, te ngakau tapatahi.
5 Ki te whakaaro a te tangata kahore nei ona whakaohooho he rama e whakahaweatia ana te tangata kua tata ona waewae te paheke.
6 Kei runga i te whenua-rangatira nga tapenakara o te hunga pahua, wehi-kore noa iho te hunga e whakapataritari ana ki te Atua; he ope noa mai nei hoki ta te Atua ki o ratou ringaringa.
7 Tena ra, ui atu ki nga kararehe, ma ratou koe e whakaako; ki nga manu o te rangi, ma ratou e korero ki a koe.
8 Korero atu ranei e koe ki te whenua, a mana koe e whakaako; ka whakaaturia mai ano hoki ki a koe e nga ika o te moana.
9 Ko wai i kore te mohio ki enei mea katoa, ara, he mea mahi tenei na te ringa o Ihowa?
10 Kei tona ringa nei te wairua o nga mea ora katoa, te manawa hoki o nga kikokiko tangata katoa.
11 He teka ianei e whakamatauria ana nga kupu e te taringa? e kitea ana te reka o tana kai e te waha?
12 Kei nga kaumatua nga whakaaro nui; kei te roa o nga ra te matauranga.
13 Kei a ia nga whakaaro nui, te kaha; kei a ia nga tikanga pai, me te matauranga.
14 Nana, e wawahia ana e ia, kore iho e hangā; e tutakina mai ana e ia te tangata, kahore hoki he putanga.
15 Nana, e purua atu ana e ia nga wai, a kua maroke; e tukua atu ana ano, a ka hurihia te whenua.
16 Kei a ia te kaha me te whakaaro

tika; te tangata tinihanga, te tangata e
tinihangatia ana, nāna.
17 E kahakina atu ana e ia nga kai
whakatakoto whakaaro, he mea pahua;
whakakuaretia iho e ia nga kai whakarite
whakawa.
18 Te mana o nga kingi, wetekina ake
e ia, herea iho e ia o ratou hope ki te
whitiki.
19 E kahakina atu ana e ia nga rangatira
he mea pahua, hurihia ake e ia nga
mea kaha.
20 Whakakorea ake e ia he kupu ma
te hunga ngakau pono, riro ana i a ia
nga mahara o nga kaumatua.
21 E ringitia ana e ia te whakahawea
ki runga ki nga rangatira, e wetekina
ana e ia te whitiki o te hunga kaha.
22 E hurahia mai ana e ia nga mea
hohonu i roto i te pouri, whakaputaina
mai ana e ia te atarangi o te mate ki te
māramatanga.
23 E whakanuia ana e ia nga iwi,
hunā iho ano ratou e ia: tohatoha noa
atu i a ia nga iwi, a whakahokia mai
ana ano ratou e ia kia iti.
24 Whakakorea ake e ia he ngakau
mo nga rangatira o te iwi o te whenua;
whakapohehetia ake ratou e ia i te wahi
ururua kahore nei he ara.
25 Whawha ana ratou i te pouri, kahore
hoki he māramatanga, kotitititi ke
ana ratou, ano he tangata e haurangi
ana.

UPOKO 13.

NANA, kua kitea katoatia *tenei* e toku
kanohi, kua rongo toku taringa,
kua mohio.
2 To koutou mohiotanga, toku mohiotanga
ano hoki, rite tahi; kahore hoki
ahau i hoki iho i a koutou.
3 Ina, e whai kupu ano ahau ki a te
Kaha-rawa, minamina tonu ahau ki te
korerorero ki te Atua.
4 Ko koutou ia, he hunga tito i te teka,
he rata horihori noa koutou katoa.
5 Te pai, me i mutu rawa a koutou
korero! ko to koutou whakaaro nui
hoki *tena*.
6 Tena ra, whakarongo mai ki taku
tautohetohenga, maharatia iho nga
whawhaitanga o oku ngutu.
7 Ka whakatikatika koutou i ta te Atua
kia kino koia te kupu? ka whakatika
koutou i tana, kia tinihanga ianei nga
korero?
8 Ka whakapai kanohi koia koutou ki
a ia? ma koutou ranei ta te Atua tautohe?
9 E pai ana ranei kia rapua ta koutou
e ia? e maminga ranei koutou ki a ia, e
pera ranei me tetahi tangata ka maminga
nei ki tetahi?
10 Takoto rawa tana whakahe mo
koutou, ki te whakapai puku koutou i
te kanohi.
11 E kore ranei koutou e mataku ki
tona nui? e kore ranei te wehi ki a ia e
tau ki runga ki a koutou?
12 Nga maharatanga ki a koutou rite
tonu ki te pungarehu; o koutou tinana,
ano he tinana paru.
13 Whakarongoa; *kati* te mea ki a
au; ka korero hoki ahau, ahakoa pa
mai te aha ki a au.
14 He aha oku kikokiko i mau ai e
ahau i roto i oku niho? *he aha* toku
wairua i waiho ai e ahau i roto i toku
ringa?
15 Ahakoa whakamate noa ia i a au
ka whakawhirinaki ano ahau ki a ia: ka
tohea ia e ahau te tika o toku ara ki
tona aroaro.
16 Ko ia ano hoki hei oranga moku;
e kore hoki te ngutu kau e tae ki tona
aroaro.
17 Ata whakarongo mai ki aku korero,
kia anga mai o koutou taringa ki taku e
whakapuaki atu nei.
18 Na, kua oti nei *taku korero* mo te
whakawa te whakatakoto atu; e mohio
ana ano ahau tera ahau e whakatikaia.
19 Ko wai hei totohe ki a au? Ki te
whakarongo puku hoki ahau aianei, ka
hemo ahau.
20 Kaua raia enei mea e rua e meatia
mai e koe ki a au; katahi au ka kore e
piri atu kei kitea e koe.
21 Kia matara atu to ringa i a au;
kaua hoki ahau e whakawehia e te
mataku ki a koe.
22 Ko reira, mau e karanga, a maku e
whakao atu; maku ranei e korero, a
mau e whakahoki mai te kupu ki a au.
23 Ka hia aku kino, oku hara? whakakitea
mai ki a au toku he me toku
hara.
24 He aha tou mata i hunā ai e koe?
he aha ahau i kiia ai e koe he hoa riri?
25 E whatiia ranei e koe te pakawha
e puhia haeretia ana? e whaia ranei e
koe te papapa maroke?
26 Kei te tuhituhi na hoki koe i nga
mea kawa moku, e mea ana hoki koe
kia riro mai i a au nga he o toku taitamarikitanga.
27 Karapitia iho e koe oku waewae ki
te rakau, he mea titiro iho nau oku ara
katoa, tuhia iho e koe nga rekereke o
oku waewae.

28 Ko ia hoki, memeha noa iho ia, ano
he mea pirau, ano he kakahu e kainga
ana e te purehurehu.

UPOKO 14.

TE tangata i whanau i te wahine, he
torutoru nei *ona* ra; ki tonu ano i
te raruraru.
2 Ano he puawai ia e puta mai ana, e
kotia iho ana: rere ana ia, ano he atarangi,
kahore hoki he tumautanga.
3 E titiro mai ano ranei ou kanohi ki
te penei? e mea ranei koe i a au kia
whakawa taua ki a taua?
4 Ko wai hei homai i te mea ma i roto
i te mea poke? Hore rawa.
5 Kua rite na hoki nga ra mona: kei a
koe te maha o ona marama. Takoto
rawa i a koe te tikanga mona, a e kore
ia e whiti ki tua.
6 Kati te titiro mai ki a ia, kia ai he
pariratanga, kia ata tutuki ai tona ra,
rite tonu na hoki *ia* ki te kai mahi.
7 Ka ai hoki he whakaaronga ki te
rakau i tapahia, tera ano e pariri, e kore
ano hoki tona wana e mutu.
8 Ahakoa kua tawhitotia tona pakiaka
ki te whenua, a kua mate tona take i
roto i te puehu;
9 Heoi kua haunga i te wai, ka pihi,
ka whai peka, ko ta te mea tupu hanga
hoki ia.
10 Te tangata ia mate iho ia, marere
noa iho; hemo ana te tangata, a, kei
hea?
11 Nga wai o te moana ka kore, te awa
ka mimiti, ka maroke.
12 Te tangata hoki, takoto ana ia, a
kahore ona whakatikanga ake: kahore
he marangatanga ake mo ratou, a kia
kore ra ano nga rangi; e kore ano hoki
ratou e ara i to ratou moe.
13 Aue, me i hunā ahau e koe i roto i
te rua, me i waiho au kia ngaro ana, kia
hoki ra ano to riri; me i rohea mai e
koe tetahi wa moku, a ka mahara mai
ano ki a au!
14 Ki te mate te tangata, e ora ano
ranei ia? i nga ra katoa o te wa i whakaritea
moku ka tatari ahau, kia tae mai
ra ano he putanga ketanga moku.
15 Tera koe e karanga mai, a ka whakao
atu ahau ki a koe; ka matenui mai
ano koe ki te mahi a ou ringaringa.
16 Inaianei hoki e taua ana e koe oku
hikoinga. He teka ianei e matatau tonu
mai ana koe ki toku hara?
17 Hīri rawa toku he ki roto ki te
putea, tuitui rawa e koe toku kino.
18 He maunga ano hoki, horo ana,
memeha ake, a, neke mai ana te toka i
tona wahi.
19 E kai ana te wai i nga kohatu; e
horoia atu ana e koe nga mea e tupu
ana i te puehu o te whenua; ngaro iho
ano i a koe ta te tangata i tumanako
atu ai.
20 Taea ana ia e koe, oti tonu atu, a
haere ana ia; puta ke ana i a koe tona
mata, na, kei te unga atu koe i a ia kia
haere.
21 Te whakahonoretanga o ana tama,
kahore e mohiotia e ia; ka hoki iho
ratou hei ware, heoi kahore tetahi aha
o ratou e maharatia e ia.
22 E mamae ano ia te kikokiko o tona
tinana, a ka tangi tona wairua i roto i
a ia.

UPOKO 15.

KATAHI ka whakahokia mai e Eripata
Temani; i mea ia.
2 Ko te hau kau koia te matauranga
e whakapuakina mai e te tangata whakaaro;
kia whakakiia ano ranei e ia
tona kopu ki te marangai?
3 Tana mea hei ako mai ko nga kupu
hua-kore, ko nga korero kahore nei e
whai tikanga?
4 Kua akiritia na hoki e koe te wehi;
kei te kaiponu ano koe i te inoi ki te
aroaro o te Atua.
5 Na, kei te whakapuaki tou mangai
i tou kino, kua whiriwhiria ano hoki e
koe te arero o te hunga tinihanga.
6 Ehara i a au, na tou mangai i hopu
to kino; ko ou ngutu ano hei whakaatu
i tou he.
7 Ko koe ianei te tangata tuatahi kua
whanau? he mea hanga ranei koe no
mua atu i nga pukepuke?
8 I rongo ranei koe i ta te Atua whakaaro
puku? kua motuhia atu ranei
nga mahara ki a koe *anake?*
9 Ko te aha te mohiotia ana e koe, a
kahore e mohiotia e matou? ko *tehea*
whakaaro ano hoki au kahore nei i a
matou?
10 Nga hina, nga koroheke, kei a
matou ano, kaumatua rawa ake i tou
pāpā.
11 Ki tau he mea iti ā te Atua whakamarietanga?
kei a koe ranei tetahi mea
huna?
12 He aha koe i kahakina atu ai e tou
ngakau? he aha hoki o kanohi i hinana
ai,
13 I tahuri mai ai tou wairua ki te

whakahe i te Atua, i puaki mai ai *ena*
kupu i tou mangai?
14 He aha te tangata, e ma ai ia? te
whanau ranei o te wahine, i tika ai?
15 Nana, kahore ia e whakawhirinaki
ki ana mea tapu; kahore hoki nga
rangi e ma ki tana titiro.
16 Tera noa ake ia te whakarihariha,
te poke, o te tangata e inu nei i te kino
ano he wai.
17 Maku e whakaatu ki a koe, whakarongo
mai ki a au; kua kitea hoki
tenei e ahau, a me korero atu;
18 He mea korero mai na nga mohio,
he whakarerenga iho na o ratou mātua:
kihai hoki i hunā e ratou:
19 Ki a ratou nei anake te homaitanga
o te whenua; kihai hoki te tangata ke
i tika i waenganui i a ratou.
20 E whakamamae ana te tangata
kino i nga ra katoa, kei te ngaro ano
hoki te maha o nga tau o te kai tukino.
21 He reo whakawehi kei roto i ona
taringa; a i te mea e mau nei ano te
rongo, ka haere mai te kai whakangaro
ki a ia.
22 Kahore āna whakaaetanga ake tera
ia ka hoki ake i te pouri, e whanga ana
ano hoki te hoari ki a ia.
23 E kopikopiko noa ana ia ki te taro
mana: Kei hea ra? e mohio ana ia kua
tata ki tona ringa te ra o te pouritanga.
24 Ko te ngakau mamae, me te tumatatenga,
hei kai whakawehi i a ia; ka
kaha ake raua i a ia, me te mea he
kingi kua rite ana mea mo te whawhai.
25 No te mea i totoro mai tona ringa
ki te whawhai ki te Atua, a i whakakaha
i a ia ki te whawhai ki a te Kaharawa.
26 Torere mai ana ia ki runga ki a ia;
ki runga ki te kaki, ki runga ki nga
puku matotoru o ana whakangungu
rakau.
27 Ahakoa i kopakina tona mata e
tona ngako, e tupu ana te ngako o tona
hope,
28 Heoi ko nga pa i whakangaromia
hei nohoanga mona, me nga whare kahore
e nohoia, meake nei waiho hei
puranga,
29 E kore ia e whai taonga, e kore ano
ona rawa e mau, e kore ano hoki te
mana o aua mea e roa ki runga ki te
whenua.
30 E kore ia e riro mai i roto i te
pouri, ona peka ka maroke i te mura,
ka riro atu ano ia i te manawa o tona
mangai.
31 Kei whakawhirinaki te tangata e
tinihangatia ana ki te mea teka noa; no
te mea ko te mea teka noa hei utu ki
a ia.
32 E kore tona ra e taea, kua rite; e
kore ano hoki tona peka e whai rau.
33 Ka peratia ona karepe kaiota me o
te waina ka aia atu e ia; ka makā ona
puawai, me te mea no te oriwa.
34 Ka mokemoke hoki nga whakaminenga
o te hunga ngutu kau, ka pau
hoki i te ahi nga tapenakara i nga utu
whakapati.
35 He mahi nanakia te mea i hapu ki
roto ki a ia, whanau ake he mea teka
noa; ko o ratou kopu ano hei hanga
mai i te tinihanga.

UPOKO 16.

ANO ra ko Hopa; i ki mai ia,
2 Ka maha nga mea pena kua
rangona nei e ahau: he kai whakamarie
whakararuraru koutou katoa.
3 E whai mutunga ranei nga kupu
tikanga-kore? na te aha ranei i maia ai
koe ki te whakahoki kupu?
4 E rite ana ano hoki ahau ki a koutou
te whai korero: me i penei to koutou
wairua me toku wairua, hono tonu
aku kupu ki a koutou, ka oioi ano toku
upoko ki a koutou.
5 E whakakaha ano *ia* toku mangai
i a koutou, ka ai ano hoki te oraoranga
o oku ngutu hei pehi i to *koutou mamae.*
6 Ahakoa korero ahau, kahore toku
pouri e iti iho; ki te mutu taku, ko
tehea wahi o toku *mamae* ka taharahara
iho?
7 Inaianei ano kua meinga ahau e ia
kia ruha: moti iho i a koe toku whakaminenga
katoa.
8 Nau ahau i korukoru ai; ko *enei*
ano hei kai whakaatu *i toku he:* e whakatika
mai ana ano hoki toku hirokitanga
i roto i a au ki te whakapuaki i
toku he.
9 Haehaea ana *ahau* e ia i a ia e riri
ana, e kino ana ia ki a au, pakiri ana
ona niho ki a au; e whakakoi mai ana
toku hoa riri i ona kanohi ki a au.
10 Hamama mai ana o ratou mangai
ki a au, whakahawea mai ana, kei te
papaki ratou i toku paparinga, huihui
ana ratou kia kotahi hei whawhai ki
a au.
11 Kua tukua atu ahau e te Atua ki
te hunga he, whakarerea putia atu ana
ahau ki nga ringa o te hunga kino.

12 I runga ahau i te whenua rangatira; heoi kei te wawahi ia i a au; kua mau ia ki toku kaki, kei te rureruro i a au, whakaturia ana ahau e ia hei koperenga pere mana.
13 Karapotia ana ahau e ana kai kopere, motumotuhia ana e ia oku whatumanawa, kahore hoki e tohungia; ringitia ana e ia toku au ki te whenua.
14 He mea wawahi ahau nana, tenei wahanga aki iho ki runga ki tera wahanga, ano he tangata kaha ia e rere mai ana ki runga ki a au.
15 Tuituia ana e ahau te kakahu taratara mo toku kiri, whakaititia iho e ahau toku haona ki te puehu.
16 Waikorohuhu noa iho toku mata i te tangihanga, kei runga i oku kamo te atarangi o te mate.
17 Ehara i te mea he whakahaere he kei oku ringa; e ma ana ano taku inoi.
18 Kaua, e te whenua, e hipokina oku toto, kei whai wahi ano hoki taku karanga.
19 Kei te rangi nei ano inaianei te kai whakaatu o taku, kei te wahi i runga toku kai titiro.
20 E tawai mai ana oku hoa ki a au, maturuturu tonu ia nga *roimata* o toku kanohi ki te Atua.
21 Aue, me i tika ma te tangata te totohe ki te Atua, te pera me ta te tama a te tangata ki tona hoa!
22 Kia taka mai nga tau torutoru ake nei, ka riro au i te ara e kore ai ahau e hoki mai.

UPOKO 17.

KUA pirau toku manawa, moti rawa oku ra, kua *rite* nga urupa moku.
2 He teka ianei he hunga tawai *enei* kei a au? a kei roto tonu toku kanohi i ā ratou whakakarangirangitanga?
3 Tena ra, whakatakotoria, kia takoto a taua moni whakakapi turanga; ko wai hei papaki i toku ringa?
4 Kua hunā hoki e koe o ratou ngakau kei mohio; no reira ano e kore koe o whakaneke ake i a ratou.
5 Te tangata e korero whakapati ana ki *ona* hoa, ka hemo nga kanohi o ana tamariki.
6 Kua meinga ahau e ia hei whakatauki ma nga iwi; i mua ano hei timipera ahau.
7 Kua atarua toku kanohi i te tangihanga, rite tonu ki te atarangi oku wahi katoa.
8 Ka miharo te hunga tika ki tenei, a ka whakaoho te tangata hara-kore i a ia ano hei whakahe i te ngutu kau.
9 Ka mau ano hoki te tangata tika ki tona ara, te tangata ringa ma ano hoki, ka neke ake te kaha.
10 Ko koutou katoa ia, tahuri, anga mai nei, kihai hoki tetahi tangata mahara i kitea e ahau i roto i a koutou.
11 Kua pahemo oku ra, motumotuhia ake aku whakaaro i whakatakoto ai, nga taonga o toku ngakau.
12 Ko te po kua meinga hei ao; poto kau nei te māramatanga, he mea na te pouritanga.
13 Ki te whanga atu ahau, ko te urupa hei whare moku, he mea whariki naku toku moenga ki te pouritanga.
14 Taku karanga ki te pirau, Ko toku pāpā koe: ki te iro, Toku whaea, toku tuahine!
15 Kei hea ra he tumanakohanga atu maku? taku e tumanako atu ai ko wai e kite?
16 Ka riro ki raro ki nga taha o te rua, ka okioki ngatahi ano matou ki te puehu.

UPOKO 18.

ANO ra ko Pirirara Huhi; i mea ia,
2 Ko ahea ra ano whai mutunga ai a koutou korero? kia whai mahara mai, a muri iho ka korero matou.
3 He aha matou i kiia ai he kararehe, i waiho ai hei mea poke ki ta koutou titiro mai?
4 Haea iho ana ia e ia ano, i a ia e riri ana. Māu koia ka mahue ai te whenua, ka nekehia mai ai te toka i tona wahi?
5 E pirau ano hoki te rama a te hunga kino, e kore hoki te mura o tana ahi e mārama.
6 He pouri te māramatanga mo roto i tona tapenakara, ka pirau ano hoki tana rama i runga i a ia.
7 Ka whakakikitia mai nga takahanga o tona kaha, ka kokiritia iho ano ia e tana whakaaro ake.
8 No te mea ka makū ia e ona waewae ake ki te kupenga, ka haere hoki ia i runga i te reti.
9 Ka mau tona rekereke i te mahanga, ka kaha mai te kai pahua ki a ia.
10 Kei te huna ki te whenua te aho mona, te rore hoki mona ki te huarahi.
11 He whakamataku i nga taha katoa hei mea i a ia kia wehi, kia rererere noa ona waewae.
12 Ka hemo tona kaha i te kai, a ka tata te whakangaromanga ki tona taha.

13 Ka pau te kaha o tona kiri, ka pau
tona kaha i te matamua o te mate.
14 Ka huarangā atu tana i tumanoko
atu ai i roto i tona tapenakara, a, ka
kawea atu ia ki te kingi o nga whaka-
mataku.
15 Ko te kai noho ano tera mo tona
tapenakara, he *tapenakara* hoki ehara
nei i a ia; ka ruia te whanariki ki tona
kāinga.
16 Ka maroke ake ona pakiaka i raro,
a i runga ka tapahia tona manga.
17 Ka ngaro atu te maharatanga ki a
ia i runga i te whenua; e kore ano ia e
whai ingoa i te huanui.
18 Ka peia atu ano ia i roto i te māra-
matanga ki te pouritanga, ka atiatia atu
hoki i te ao.
19 Kahore ana tama, kahore ona mo-
kopuna i roto i tona iwi; kore ake he
morehu o ona nohoanga.
20 Miharo ana ki tona ra te hunga i
muri *i a ia,* te hunga ano hoki i mua,
i mau ano to ratou wehi.
21 Ko nga nohoanga enei o te tangata
kino, ko te wahi hoki tenei *o te tangata*
kahore e mohio ki te Atua.

UPOKO 19.

ANO ra ko Hopa; i mea ia,
2 Kia pehea ake te roa o ta kou-
tou whakapouritanga i toku wairua, o
ta koutou wawahanga i a au ki nga
kupu?
3 Ka tekau enei tawainga a koutou ki
a au, kahore o koutou whakama i a
koutou ka aki tonu nei i a au.
4 Ki te mea ano hoki kua he ahau, kei
a au ano toku he e takoto ana.
5 Ki te mea ka whakatangata nui mai
ano koutou ki a au, a ka kauwhau mai
i toku tawainga ki a au;
6 Kia mohio ra koutou na te Atua
ahau i whakaparori ke, he mea hao mai
ahau nana ki tana kupenga.
7 Nana, e tangi ana ahau i te mahi
nanakia, heoi kahore he kupu ki a au;
e karanga ana ahau, otiia kahore he
whakarite whakawa.
8 Kua tutakina mai e ia toku ara, tē
puta atu ahau; tukua iho ana e ia te
pouri ki oku huarahi.
9 Toku kororia huia atu ana e ia; ta-
ngohia ana e ia te karauna i toku ma-
hunga.
10 Wawahia ana ahau e ia i nga taha
katoa, kua riro ahau; taku i tumanako
atu ai huarangā atu ana e ia ano he
rakau.
11 Kua mura mai tana riri ki a au; e
kiia ana ahau e ia he hoa riri nona.
12 E haere ngatahi mai ana āna taua,
e whakaneke ake ana i to ratou ara ki
a au, kei te whakapae i toku tapenakara
i tetahi taha, i tetahi taha.
13 Kua meinga e ia oku teina kia ma-
tara atu i a au; aku i mohio ai kua
tangatakētia ratou ki a au.
14 Oku hoa tata, mutu pu ta ratou;
oku hoa ake, kua wareware ratou ki
a au.
15 Te hunga e noho ana i toku whare,
me aku pononga wahine, kiia iho ahau
e ratou he tangata ke; he tangata no
nga whenua ahau ki ta ratou titiro
mai.
16 I karanga atu ahau ki taku pono-
nga, heoi kihai ia i korero mai; inoi
ana toku mangai ki a ia.
17 Toku manawa, e hengia mai ana e
taku wahine, i a au ano e karanga ana,
e whakahua ana i nga tamariki a toku
tinana.
18 Nga tamariki ano hoki, whakaha-
wea mai ana ratou ki a au; toku wha-
katikanga ake, kei te korero whakahe
ratou moku.
19 E whakarihariha mai ana ki a au
oku takahoa katoa, aku i aroha ai kua
ahua ke ratou ki a au.
20 Piri tonu toku iwi ki toku kiri, ki
oku kikokiko, a ora ake oku, ko te kiri
kau o oku niho.
21 Tohungia mai au, tohungia mai au,
e oku hoa; kua pa mai hoki te ringa o
te Atua ki a au.
22 He aha koutou i tukino ai i a au, i
pera ai me te Atua? tē makona koutou
i oku kikokiko.
23 Aue, me i tuhituhia aku kupu!
Aue, me i haea ki te pukapuka!
24 Me i whaoa ki te kamaka, he mea
mea ki te pene rino ki te matā, hei mea
mo a mua noa atu.
25 E mohio ana hoki ahau kei te ora
toku kai hoko, a i nga *wa* i muri nei ka
tu ia ki runga ki te whenua;
26 A *ahakoa* i muri i toku kiri ka pau
tenei *tinana,* ka titiro atu ano ahau i
roto ano i toku kikokiko ki te Atua.
27 E titiro atu ano ahau ki a ia, ahau
nei ano; ma oku kanohi, e kore ano e
waiho ma te tangata ke e matakitaki
atu; pau rawa oku whatumanawa i roto
i a au.
28 Tē ki koutou, He aha tatou i tukino
ai i a ia, kua kitea hoki te take o te mea
i roto i a au?
29 Kia wehi koutou kei mate i te ho-
ari; no te mea he whiunga ki te hoari

kei roto i te riri, e mohio ai koutou he whakarite whakawa ano *tenei.*

UPOKO 20.

ANO ra ko Topara Naamati; i mea ia,
2 Na kona oku whakaaro i whakahoki kupu ake ai i roto i ahau; na reira ano ahau i hohoro ai.
3 I rongo ahau i te whakatupehupehu, i te whakahe ki a au, a na te wairua o toku ngakau mahara taku kupu hei whakahokinga atu.
4 *Kahore* ranei koe i mohio ki tenei i mua noa atu, i te wa ra ano i whakanohoia ai te tangata ki runga ki te whenua;
5 He poto te whakamanamananga o te hunga kino; nonaianei kau nei te hari o te ngutu kau?
6 Ahakoa kake noa ia, *eke* noa ki nga rangi, a pa atu tona mahunga ki nga kapua;
7 Ka memeha atu ano ia a ake ake, ka pera ano me tona paru: te hunga i kite i a ia, ka mea, Kei hea ia?
8 Ka rere atu ia ano he moe, e kore ano hoki e kitea: ka aia atu, ano he rekanga kanohi o te po.
9 Te kanohi i kite i a ia e kore ano hoki e kite, heoi ano tirohanga mai *a* tona wahi ki a ia.
10 E whakamanawareka ana tamariki i nga rawa-kore, ma ona ringa ano e whakahoki mai o ratou rawa.
11 Ka ki ona wheua i *te he* o tona tamarikitanga; ka takoto tahi ano taua *he* ki a ia i roto i te puehu.
12 Ahakoa i reka te kino i roto i tona mangai, *a* i hunā ano e ia i raro i tona arero;
13 *Ahakoa* manawapatia noatia e ia, a kahore e mahue i a ia, heoi pupuri tonu ia i roto i tona mangai,
14 Ka puta ke tana kai i roto i ona whekau, hei au ahipi i roto i a ia.
15 I horomia e ia nga taonga, ka ruakina mai ano e ia; ma te Atua e akiri mai i roto i tona kopu.
16 Ka ngotea e ia te huwhare whakamate o nga ahipi; ka mate ano ia i te arero o te waipera.
17 E kore ia e kite i nga manga wai, i nga waipuke, i nga awa honi, *i nga awa* pata.
18 Tana i mahi ai ka whakahokia mai e ia, e kore ano hoki e horomia e ia; ka rite ki ona taonga te utu ka homai e ia; e kore ano ia e koa *ki reira.*
19 Mona i tukino i nga rawa-kore, whakarerea iho; tangohia ana e ia he whare kihai i hangā e ia.
20 E kore ia e kite i te tatutanga i roto i tona kopu, e kore ano hoki etahi o nga mea i hiahiatia e ia e mau ki a ia.
21 Kahore he toenga o tana kai, no reira e kore tetahi mea pai ona e mau.
22 Tino maha nga ana mea, ka rawakore ano ia; ka tae mai ki a ia nga ringa katoa o te hunga ngakau he.
23 I a ia e whakaki ana i tona kopu, ka ungā mai e *te Atua* te mura o tana riri ki runga ki a ia, ka whakauaina iho ki a ia, i a ia ano e kai ana.
24 Ka rere atu ia i te patu rino, ka tu i te kopere parahi, puta pu.
25 E unuhia ana, kua puta mai i roto i te tinana, *ina,* puta mai ana te mea wheriko i roto i tona au: kua *tau* nga wehi ki a ia.
26 Nga pouritanga katoa, huna rawa ki roto ki ona wahi ngaro; ka kainga ia e te ahi kihai i puhia, a ka he te morehu o tona tapenakara.
27 Ka whakakitea mai tona he e nga rangi; ka whakatika mai ano te whenua ki a ia.
28 Nga hua o tona whare ka riro: ka rere, ano he wai, *ona mea* i te ra e riri ai ia.
29 Ko ta te Atua wahi tenei ma te tangata kino, ko te taonga tupu i kiia e te Atua mona.

UPOKO 21.

ANO ra ko Hopa; i mea ia,
2 Ata whakarongo mai ki taku kupu, a hei tenei he kupu whakamarie ma koutou.
3 Tukua ahau kia korero; a ka mutu aku korero, tawai tonu koutou.
4 Ahau nei, ki te tangata koia taku tangi? a me he mea *ki te tangata,* he aha taku wairua tē pouri ai?
5 Titiro mai ki a au, miharo ai; kopania atu te ringa ki te mangai.
6 Mahara kau au, ka wehi ahau, mau pu te wehi o oku kikokiko.
7 Na te aha te hunga kino i ora ai, i koroheke ai? marohirohi ana to ratou kaha.
8 Pumau tonu o ratou uri ki to ratou aroaro, ki to ratou taha ano, o ratou whanau ano kei ta ratou tirohanga atu.
9 O ratou whare kei runga i te rangimarie, kahore he wehi, kahore hoki ā te Atua patu ki a ratou.
10 E kaha ana tana puru ki te ekeeke, kahore hoki e he; ka whanau tana kau, kahore hoki he whakatahe.

11 E tukua mai ana e ratou a ratou
kohungahunga ano he kahui hipi, e
pekepeke ana a ratou tamariki.
12 He hunga hapai ratou i te timipera,
i te hāpa, e koa ana ki te tangi o te
okana.
13 O ratou ra pau tonu i runga i te
ahuareka, kitea rawatia ake kua heke ki
te rua.
14 Koia ratou ka mea ai ki te Atua,
Mawehe atu i a matou; kahore hoki o
matou hiahia kia matau atu ki ou huarahi.
15 He aha a te Runga-rawa, e mahi ai
matou ki a ia? he aha hoki te rawa ki a
matou ki te inoi matou ki a ia?
16 Nana kahore he pai mo ratou i o
ratou ringaringa ake: matara atu i a au
te whakaaro a te hunga kino.
17 Ano te maha o nga matenga o te
rama o te hunga kino, o nga pānga
mai ano hoki o to ratou whakangaromanga ki a ratou! E tuwhaina mai e *te
Atua* nga mamae i a ia e riri ana.
18 Ka rite ratou ki te kakau witi i mua
i te hau, ki te papapa e kahakina atu
ana e te paroro.
19 Ka rongoatia atu e te Atua tona
kino hei mea mo ana tamariki; ka utua
tana, a ka mohio ia.
20 E kite ano ona kanohi i tona hunanga, a ka inumia e ia te riri a te Kaharawa.
21 He aha hoki tana manakohanga atu
ki tona whare i muri i a ia; ka poroa
hoki ona marama i waenga.
22 E whakaako ianei *tetahi* i te Atua
ki te matauranga? ko te kai whakarite
hoki ia i te whakawa mo te hunga
whakakake.
23 Tenei tangata, mate iho ia, pakari
rawa ano hoki ona kaha, ata takoto ana
ana mea katoa, kahore hoki he raruraru.
24 Ki tonu ona u i te waiu, a e makuku ana ona wheua i te hinu.
25 Mate iho hoki tera tangata, kawa
tonu tona wairua, kahore hoki he pai hei
kai mana.
26 Ka takoto ngatahi raua ki te puehu,
a ko te iro hei hipoki mo raua.
27 Nana, e mohio ana ahau ki ā koutou
whakaaro, ki ta koutou ngarahu nanakia ano hoki moku.
28 E ki ana hoki koutou, Kei hea te
whare o te rangatira? kei hea hoki te
tapenakara, nga nohoanga o te hunga
kino?
29 Kahore ianei koutou i ui ki te hunga
e haere atu ana i te ara? kahore ranei
koutou i mohio ki ā ratou tohu?
30 Kei te rongoa nei hoki te tangata
kino mo te ra o te whakangaromanga;
ka whakaputaina mai ratou i te ra o te
riri.
31 Ko wai e whakaatu i tona ara ki
tona aroaro? ko wai hoki hei homai i te
utu mo tana mahi ki a ia.
32 Heoi ka kawea ia ki te urupa; kei
te puranga he wahi mona.
33 Ka reka ki a ia nga pokuru o te
awaawa, ka whai mai ano hoki nga tangata katoa i a ia; e kore nei hoki e
taea te tatau te hunga i mua i a ia.
34 He pehea ra ta koutou whakamarie
tinihanga i a au, e toe na hoki te he i
roto i ā koutou kupu e whakahoki mai
na?

UPOKO 22.

ANO ra ko Eripata Temani; i mea ia,
2 E whai pai ano ranei te Atua
i te tangata, e pera ano me te tangata e
whai pai ana i a ia ano ki te mea he
ngakau mohio tona?
3 He oranga ngakau ranei tou tika ki
a te Kaha rawa? hei taonga ranei *ki a ia*
tou ara ki te meinga e koe kia tino
tika?
4 E wehi ranei ia i a koe, e tautohetohe
ki a koe? e anga mai ranei ia ki to whakawakanga?
5 He teka ianei he nui tou he? kahore
hoki he pito whakamutunga o o kino?
6 I tangohia noatia hoki e koe te mea
a tou teina hei taunaha, huia ana e koe
nga kakahu o te hunga e noho tahanga
ana.
7 Kihai i whakainumia e koe te hunga
ngenge ki te wai; kaiponuhia ana e
koe he taro ki te hunga e mate-kai ana.
8 Te tangata marohirohi, i a ia te
whenua; te kanohi nunui, noho ana ia i
reira.
9 Nga pouaru, unga rawakoretia atu
ana e koe, whatiwhatiia ana nga ringaringa o nga pani.
10 No reira karapotia putia ana koe e
nga mahanga, raruraru ana koe i te
wehi pa whakarere;
11 I te pouri ranei, tē kite ai koe; a
nui atu te wai te taupoki na i a koe.
12 He teka ianei kei te wahi tiketike
o te rangi te Atua? tirohia atu ano hoki
a runga o nga whetu, to ratou teitei.
13 A e mea na koe, Ma te aha te Atua
ka mohio ai? e puta mai ranei tana
whakarite whakawa i roto i te kapua
pouri?
14 Tona wahi ngaro ko nga kapua
matotoru, tē kite ia; kei te taiawhio ano
ia i nga rangi.

15 Kua whakaaroa ranei e koe te ara
o mua i haerea e nga tangata kino?
16 I memeha atu nei i te mea kahore i
rite nga ra; hurihia ana to ratou tu-
ranga e te waipuke?
17 I mea nei ki te Atua, Mawehe atu i
a matou: he mahi aha hoki ta te Kaha-
rawa ki a ratou?
18 Otiia i whakakiia ano e ia o ratou
whare ki nga mea pai: matara atu i a
au te whakaaro a te hunga kino.
19 E kite ana te hunga tika, a koa
ana: kataina iho ratou e te hunga hara-
kore.
20 Na, kahore to matou rawa kia wha-
kangaromia; pau ake ia i te ahi te
toenga o ratou.
21 Waiho ia hei hoa mou, katahi koe
ka ata noho; ma reira ka tae mai ai te
pai ki a koe.
22 Tahuri mai ra ki te ture a tona
mangai, rongoatia ana kupu ki roto ki
tou ngakau.
23 Ki te hoki mai koe ki a te Kaha-
rawa, tera koe ka hangā, ka nekehia
atu e koe te kino i ou tapenakara.
24 Katahi ka purangatia e koe te koura
ano he puehu, te *koura* o Opira ano ko
nga kohatu o nga awa.
25 Ko te Kaha-rawa ano hei koura
mou, nui noa ake ano hoki te hiriwa
mou.
26 Ko reira hoki koe ahuareka ai ki a
te Kaha-rawa, a ka ara ake tou mata ki
te Atua.
27 Ka inoi ano koe ki a ia, a ka wha-
karongo mai ia ki a koe. Ka whaka-
manā ano e koe o kupu taurangi.
28 Ka whakatakotoria ano e koe he
tikanga, a ka pumau tau, ka whiti ano
te māramatanga ki runga ki ou huarahi.
29 I nga wa o te whakaitinga, ka ki
koe, *Tenei ano* he whakaarahanga ake;
ka whakaorangia ano e ia te ngakau
whakaiti.
30 Mana ka ora ai te motu o te hara-
kore; ma te ma ano o ou ringa ka ora
ai.

UPOKO 23.

ANO ra ko Hopa; i mea ia,
2 I tenei rangi nei ano e ngau
kino ana taku tangi, toku patunga, nui
noa atu i toku auetanga te taimaha.
3 Aue, me i mohio ahau ki te wahi e
kite ai ahau i a ia! ka tae atu ahau ki
tona nohoanga.
4 Ka ata whakatakotoria e ahau aku
korero ki tona aroaro, ka whakakiia
toku mangai ki nga kupu tautohe-
tohe.
5 Ka mohio ahau ki nga kupu e wha-
kahokia mai e ia ki a au, ka whakaaroa
tana e mea mai ai ki a au.
6 E whakaputaina mai ranei tona kaha
nui ina tautohetohe ki a au? Kahore,
engari ka whai whakaaro mai ia ki a au.
7 Ko reira te tangata tika tautohetohe
ai ki a ia; a ora tonu ake ahau i toku
kai whakarite whakawa.
8 Nana, haere ana ahau ki mua, a
kahore nei ia; ki muri, heoi kahore
ahau e mohio ki a ia.
9 Ki maui, ki te wahi e mahi ai ia,
heoi kahore ahau e kite *i a ia;* e huna
ana ia i a ia ano i te taha ki matau, tē
kite ahau *i a ia.*
10 E mohio ana hoki ia ki te ara e
anga atu ai ahau: ka oti ahau te titiro
iho e ia, ano he koura ahau i toku puta-
nga mai.
11 Mau pu ona takahanga i toku wae-
wae, u pu ahau ki tona ara, kihai hoki i
peka atu.
12 Kihai hoki i mahue i a au te wha-
kahau a ona ngutu: nga kupu a tona
mangai, rongoa rawa ki a au, nui atu i
taku wahi ake.
13 Ko ia, kotahi tonu tana *whakaaro,*
ma wai hoki tana e whakahoki? ko ta
tona ngakau hoki i hiahia ake ai e
meatia ana e ia.
14 E whakaotia ana hoki e ia *nga mea*
i whakaritea moku, he maha ano hoki
ana *mahi* pera.
15 Koia ahau i ohorore ai i tona aro-
aro: ka whakaaroaro ahau, ka wehi
ahau i a ia.
16 Ngohe noa nei hoki toku ngakau i
te Atua, ohorere ana ahau i a te Kaha-
rawa.
17 Kihai nei hoki ia i whakangaro i a
au i mua o te pouri, kihai nei i hipokina
e ia te pouri i toku aroaro.

UPOKO 24.

KAHORE nei i ngaro nga wa i a te
Kaha rawa, a he aha te hunga e
matau ana ki a ia tē kite ai i ona ra?
2 He whakaneke atu ta *etahi* i nga
rohe, e kahakina ana e ratou nga kahui,
kainga iho e ratou.
3 E arahina atu ana e ratou te kaihe a
nga pani, e tangohia ana hei taunaha te
kau a te pouaru.
4 Whakaririoia ketia ana e ratou nga
rawa-kore i te ara: huihui atu ana nga
ware o te whenua ki te piri.
5 Nana, *rite tonu* ratou ki te kaihe

mohoao i te koraha, haere atu ana ki ta
ratou mahi: moata tonu ratou ki te
pahua: hei kai te koraha ma ratou, ma
a ratou tamariki.
6 E kotia ana e ratou tana witi, tana
witi, i te mara, no te he ano hoki nga
waina e kohia ana e ratou.
7 Te hunga kakahu-kore e meinga
ana e ratou kia moe tahanga; kahore
hoki he hipoki i te maeke.
8 Maku iho ratou i te awha o nga
maunga, a ka kore nei he rerenga, awhi
ana ratou i te kamaka.
9 E tangohia mai ana e ratou te pani
i te u, e tango ana ano i ta te rawa-kore
taunaha.
10 E mea ana ratou i te kakahu-kore
kia kopikopiko tahanga, e tangohia ana
e ratou te paihere *kai* a te hunga mate
hia-kai,
11 E hanga nei i te hinu i roto i o
ratou taiepa, e takahi nei *i* a ratou poka
waina, a he mate-wai ano to ratou.
12 E aue ana nga tangata i roto i te
pa, e karanga ana hoki te wairua o te
hunga i patua, kahore ano ia ā te Atua
whakakuare *ki a ratou.*
13 No te hunga ratou e whakakeke
ana ki te māramatanga; kahore o ratou
mohiotanga ki ona ara, e kore ano ratou
e noho ki ona huarahi.
14 E maranga ana te kai kohuru i te
mea ka mārama, patua iho e ia te ware
me te rawa-kore; i te po ano ka ahua
tahae ia.
15 E tatari ana te kanohi o te tangata
puremu kia nehunehu iho; e mea ana,
E kore te kanohi e kite i a au: e huna
ana ia i tona mata.
16 E keria ana e ratou i te pouri nga
whare i whaitohungia e ratou i te awa-
tea ma ratou: kahore ratou e mohio ki
te māramatanga.
17 Ki ta ratou hoki e rite ana te ata ki
te atarangi o te mate: ki te mohiotia
mai *ratou*, he wehi no te atarangi o te
mate *to ratou.*
18 Tere tonu ia, ano he wai, he mea
kanga ta ratou wahi i runga i te whe-
nua: e kore ia e anga mai ki te ara ki
nga mara waina.
19 Ka riro nga wai o te hukarere i te
wai-kore, i te mahana, te hunga hara *ano
hoki* i te rua tupapaku.
20 Ka wareware te kopu ki a ia, he
kai reka ia ma te iro; e kore ia e ma-
haratia i muri iho; ka whati ano hoki
te kino ano he rakau.
21 E tukinotia ana e ia te pakoko ki-
hai nei i whanau; kahore hoki ana
mahi pai ki te pouaru.
22 E kumea mai ana nga marohirohi
e ia, he kaha hoki nona; tona whaka-
tikanga ake, kahore *he tangata* e u ki
te ora.
23 I homai ano ki a ia kia u te noho,
whakawhirinaki ai ia ki reira; otiia kei
runga i o ratou huarahi ona kanohi.
24 E whakanekehia ake ana ratou he
wahi iti nei; heoi kua kahore noa iho
ratou, memeha atu ratou; e kohia mai
ana ratou, e peratia ana me *era atu*
katoa; ano ko nga hua witi ratou e
tapahia ana.
25 Ki te mea he teka ano tenei, ko
wai hei whakateka ki a au, hei whaka-
kahore noa iho i taku korero?

UPOKO 25.

ANO ra ko Pirirara Huhi; i mea ia,
2 Kei a ia te kingitanga me te
wehi: ko ia hei hohou i te rongo i ona
wahi tiketike.
3 E taea ranei ana ope te tatau? ko
wai hoki i kore te whitingia e tona mā-
ramatanga?
4 A, ma te aha ra ta te tangata ka
whakatikaia mai ai e te Atua, ma te
aha ka ma ai te whanau o te wahine?
5 Nana, te marama, kahore ona tiaho-
tanga, kahore hoki nga whetu kia ma
ki tana titiro atu.
6 Tera noa atu ra to te tangata, he
kutukutu *nei ia*, to te tama ano a te
tangata, he iro *nei hoki ia.*

UPOKO 26.

ANO ra ko Hopa; i mea ia,
2 He hapai pehea ra tau i *te ta-
ngata* kahore nei ona kaha? he whaka-
ora *pehea* tau i te ringa ngoi-kore?
3 Ka tae to whakatakoto whakaaro
ma te tangata kahore nei ona matauran-
nga! nui atu to whakaaturanga i te
whakaaro tika.
4 I puaki ki a wai o kupu? no wai te
wairua i puta mai ra i a koe?
5 E wiri ana nga tupapaku i raro i te
wai, me nga mea ano e noho ana i
reira.
6 E takoto kau ana te reinga i tona
aroaro, kahore hoki he hipoki mo te
whakangaromanga.
7 E horahia atu ana e ia te taha ki te
hau-raro ki runga ki te wahi takoto
kau, whakairihia ana e ia te whenua ki
runga ki te kahore noa iho.
8 E takaia ana e ia nga wai ki roto ki

ana kapua matotoru, kahore hoki te
kapua e pakaru i a ratou.
9 E kaiponuhia atu ana e ia a mua o
tona torona, horahia ana e ia tona kapua
ki runga.
10 He mea karapoti nana nga wai,
rohe rawa, a kia mutu ra ano te māra-
matanga me te pouritanga.
11 Wiri ana nga pou o te rangi, mi-
haro ana ki tana whakatupehupehu-
nga.
12 Ko tona kaha hei wahi i te moana,
marū ana te whakakake i tona matau-
ranga.
13 He mea whakapaipai nga rangi na
tona wairua; na tona ringa i hanga
taua mea kopikopiko te nakahi.
14 Na, he pito enei no ona ara, ano te
iti o te wahi ona e rangona ana! Ko
wai hoki ka matau ki te whatitiri o tona
kaha?

UPOKO 27.

I KORERO tonu ano a Hopa i tana
kupu whakarite; i mea,
2 Kei te ora te Atua, nana nei i whaka-
kahore he whakarite whakawa moku;
te Kaha-rawa, nana nei i whakakawa
toku wairua;
3 I nga wa katoa e ta ai toku manawa,
e mau ai te wairua o te Atua i roto i
oku pongaponga;
4 E kore oku ngutu e korero kino, e
kore te hianga e puaki i toku arero.
5 Aue! kia whakatikaia ta koutou e
ahau! e kore e whakarerea atu e ahau
toku ngakau tapatahi, a mate noa.
6 Ka mau taku pupuri ki toku tika, e
kore e tukua atu e ahau: i ahau ano e
ora nei e kore toku ngakau e whakahe
ki a au.
7 Kia rite toku hoa riri ki te tangata
kino; te tangata e whakatika mai ana
ki au, kia rite ia ki te tangata hara.
8 He aha hoki ta te ngutu kau e tu-
manako atu ai, ina whai rawa ia, ki te
mea ka tangohia atu tona wairua e te
Atua?
9 E rongo ranei te Atua ki tana tangi
ina pa mai te he ki a ia?
10 E ahuareka ranei ia ki a te Kaha-
rawa? e karanga ranei ia ki te Atua i
nga wa katoa?
11 Ka whakaakona koutou e ahau ki
te ringa o te Atua; e kore e hunā e
ahau nga mea e *takoto* mai nei i a te
Kaha-rawa.
12 Nana, kua kite katoa koutou; a na
te aha koutou i riro rawa ai i tenei mahi
wairangi?

13 Ko ta te Atua wahi tenei ma te
tangata kino, te mea e whakarerea iho
ma nga kai tukino, ta te Kaha-rawa e
riro mai i a ratou.
14 Ki te mea ka tokomaha ana tama-
riki, *hei mea ratou* ma te hoari; e kore
ano hoki ona uri e makona i te taro.
15 Ona morehu ka tanumia ki te
mate: e kore ano hoki ana pouaru e
tangi.
16 Mana e amene mai te hiriwa ano
he puehu, a, pae tonu te kakahu *mona*
ano he paru;
17 E pae ano i a ia, otiia ka kakahuria
e te tangata tika, ka wehewehea hoki
te hiriwa e te tangata hara-kore.
18 Ka rite tana hanga i tona whare ki
ta te purehurehu, tona rite kei te whare
tihokahoka e hangā ana e te kai tiaki.
19 Ka takoto te tangata taonga, otiia
e kore e kohia *ki te urupa*; te tiroha-
nga ake a ona kanohi, na kua kahore
noa iho ia.
20 Rite tonu ki te wai nga whakawehi
e mau ai ia, tahaetia ana ia e te paroro
i te po.
21 Ka kahakina atu ia e te marangai,
a riro ana ia: ka aia atu ano ia i tona
wahi e te tupuhi.
22 Ka akiri mai hoki *te Atua* ki a ia, e
kore ano *ia* e tohungia; mea tonu ia kia
rere mai i roto i tona ringa.
23 Ka papaki mai nga ringa o *nga
tangata* ki a ia, ka whakahi mai hoki
ki a ia, a *maunu* mai ana ia i tona
wahi.

UPOKO 28.

HE rua to te hiriwa e puta mai ai,
he wahi ano to te koura e wha-
karewaina ai.
2 He mea tango te rino no roto i te
whenua; no te kamaka te parahi, he
mea whakarewa.
3 E whakatakotoria ana e ia he mu-
tunga mo te pouritanga, e rapua ana e
ia nga tino tutukitanga atu, nga kohatu
o te pouri, o te atarangi ano o te mate.
4 E pakaru mai ana te awa i te taha
o te tangata e noho ana; *nga wai* i wa-
reware i te waewae, kua mimiti, kua
rere atu i te tangata.
5 Te whenua, e puta mai ana he taro
i roto i a ia: a e hurihia ake ana a raro
iho anō he ahi.
6 Hei wahi mo nga hapira ona ko-
hatu, he puehu koura ano hoki tona.
7 He ara ano *tena* kahore ano i mohio-
tia e te manu, kiano i kitea e te kanohi
o te whatura.

8 Kahore nga kuao o te raiona kia ta-
kahi i taua *ara*, kahore hoki a reira e
haerea e te raiona tutu.
9 E pa atu ana tona ringa ki te kiri-
paka; hurihia ake ana e ia nga take o
nga maunga.
10 E tapahia ana e ia nga awa i roto i
nga kamaka, a e kite ana tona kanohi i
nga mea utu nui katoa.
11 E herea ana e ia nga awa kei ma-
turuturu, e whakaputa mai ana hoki i
nga mea ngaro ki te māramatanga.
12 E kitea ia ki hea te whakaaro nui?
kei hea hoki te wahi o te matauranga?
13 E kore te tangata e mohio ki ona
utu, e kore ano taua *hanga* e kitea ki
te whenua o te ora.
14 E ki ake ana te rire, Kahore i a au; e
ki mai ana ano te moana, Kahore i a au.
15 E kore e hokona ki te koura, e kore
ano hoki e taea te pauna te hiriwa hei
utu mona.
16 E kore e taea te whakarite ki te
koura o Opira, ki te onika utu nui, ki te
hapira.
17 E kore e taea te whakarite ki te
koura, ki te kohatu piata: *e kore* e ho-
kona ki nga oko koura para-kore.
18 E kore e whakahuatia nga mea nui
rawa, nga peara ranei; hira ake hoki te
utu o te whakaaro nui i to nga rupi.
19 E kore te topaha o Etiopia e rite ki
a ia, e kore te koura para-kore e tau hei
utu.
20 Ka haere mai ra i hea te whakaaro
nui? kei hea hoki te wahi o te matau-
ranga?
21 He mea huna atu na hoki i nga
kanohi o nga mea ora katoa, ngaro rawa
i nga manu o te rangi.
22 E ki ake ana te whakangaromanga
raua ko te mate, I rongo o maua taringa
ki tona rongo.
23 E mohio ana te Atua ki tona ara,
kua kite ano ia i tona wahi.
24 E titiro ana hoki ia ki nga pito o
te whenua, e kite ana ia i *nga mea* i raro
i te rangi, a puta noa.
25 I a ia e mea ana i te whakataimaha
mo te hau, e mehua ana i nga wai ki te
mehua,
26 I a ia e whakatakoto ana i te ti-
kanga mo te ua, i te huarahi mo te uira
o te whatitiri,
27 Ka kitea e ia i reira, a whakapua-
kina mai ana; i hangā ano e ia kia pai,
a ata whakaaroa mai ana e ia.
28 I mea mai ano ia ki te tangata, Na,
te wehi ki te Ariki, ko te whakaaro nui
tena; ko te whakarere atu hoki i te
kino te matauranga.

UPOKO 29.

I KORERO tonu ano a Hopa i tana
kupu whakarite, i mea,
2 Aue me i rite ki nga marama o mua,
ki nga ra i tiaki ai te Atua i a au!
3 I te mea e tiaho mai ana tana rama
ki runga ki toku mātenga, a na tana
whakamāramatanga ahau i haere ai i te
pouritanga;
4 Me i pera ano me ahau i nga ra o
toku tamarikitanga, i te mea kei runga
ta te Atua whakaaro puku i toku tape-
nakara!
5 I te mea e noho ana ano a te Kaha-
rawa i a au, a, kei tetahi taha oku aku
tamariki, kei tetahi taha;
6 I au i horoi i oku takahanga ki te
pata, a rere mai ana nga awa hinu ki a
au i roto i te kohatu.
7 I toku haerenga atu a puta noa i te
pa ki te kuwaha, a whakapai ana i te
nohoanga moku i te waharoa!
8 Te kitenga o nga taitamariki i a au,
piri ana ratou: whakatika ana nga ko-
roheke, tu ana ki runga.
9 Mutu ake te korero a nga tino ta-
ngata, kua kopania te ringa ki o ratou
mangai.
10 Ngaro ana te reo o nga rangatira,
piri ana o ratou arero ki o ratou ngao.
11 Te rongonga o te taringa, kiia
tonutia ahau he hari; te kitenga o te
kanohi, whakaae mai ana ki aku
mahi.
12 Naku hoki i whakaora te rawa-kore
i a ia e karanga ana, te pani, me te ta-
ngata ano kahore nei ona kai awhina.
13 I tau ki runga ki a au te manaaki-
tanga a te tangata e tata ana ki te wha-
kangaromanga; koa ana i au te ngakau
o te pouaru.
14 I kakahuria e ahau te tika, a ko
tera hei kakahu moku: hei koroka, hei
karauna, taku whakarite whakawa.
15 Hei kanohi ahau ki te matapo, hei
waewae ki te kopa.
16 He matua ahau ki nga rawa-kore,
a i ata rapua ano e ahau te tikanga o te
totohe kihai i matauria e ahau.
17 Wawahia ana e ahau nga kauae o
te tangata kino, takiritia mai ana e ahau
tana mea pahua i roto i ona niho.
18 Na ko taku meatanga ake, Tera
ahau e mate i roto i toku ohanga; ka
rite ki te onepu te maha o oku ra.
19 Toku pakiaka tautoro tonu ki nga
wai, a i te po tau ana te tomairangi ki
runga ki toku peka.
20 Hou tonu toku kororia i kororiatia

ai ahau, a hoki ake ana te *kaha* o toku
kopere i toku ringa.
21 I whakarongo mai *nga tangata* ki
a au, i tatari, whakarongo puku ana
ratou i a au e whakatakoto whakaaro
ana.
22 I muri i aku kupu kihai ratou i
whakahoki kupu; maturuturu iho ana
aku korero ki runga ki a ratou.
23 I taria mai ahau e ratou ano ko
te ua, hamama mai ana o ratou mangai,
me te mea ano *e tatari ana* ratou ki te
ua o muri.
24 Ki te mea i kata atu ahau ki a ratou,
kihai i whakaponohia e ratou; kihai
hoki ratou i whakataka i te māramata-
nga o toku mata.
25 Naku to ratou ara i whiriwhiri, a
noho ana ahau hei rangatira, noho ana
ahau anō he kingi i roto i te ope; i rite
ahau ki te kai wkakamarie o te hunga
e tangi ana.

UPOKO 30.

INAIANEI ia e kataina mai ana ahau
e te hunga e tamariki rawa ana i a
au, e te hunga e kore nei ahau e wha-
kaae kia uru o ratou mātua ki roto ki
nga kuri o toku kahui.
2 Te kaha ano hoki o o ratou ringa-
ringa, hei aha maku tena? he hanga
pirau nei hoki to ratou koroheketanga?
3 He hunga mokemoke i mua, na te
rawa-kore hoki, na te hemo-kai; rere ana
ratou i mua ake nei ki te koraha, ki te
wahi tuhea, ki te ururua.
4 He hutihuti nei ta ratou i nga marou
i roto i nga rakau ririki, i nga pakiaka
ano hoki o nga hunipa hei kai ma
ratou.
5 He mea pei atu ratou i roto i *nga
tangata;* i karangarangatia ratou ano he
tahae.
6 Noho rawa atu i nga kapiti, i nga
awaawa, i nga ana o te whenua, i nga
kamaka.
7 Tangi a kaihe ana ratou i roto i nga
rakau ririki; huihuia ana ratou ki roto
ki nga ongaonga,
8 He tamariki na te kuare, he hunga
ingoa kore, he hunga i patua atu i runga
i te whenua.
9 Inaianei ia kua waiho ahau hei wai-
ata ma ratou, hei whakatauki ano ahau
ma ratou.
10 E whakarihariha mai ana ratou ki a
au, e neke rawa atu ana i a au; kahore
e kaiponuhia mai e ratou te huwhare ki
toku mata.

11 E whakaaro ana kua oti taku aho
te wewete mai e ia, a e whakatupuria
kinotia ana ahau e ia, koia i tukua mai
ai e ratou te paraire i toku aroaro.
12 I te taha ki matau ka ara nga tai-
tamariki; taia ana e ratou oku wae-
wae, e whakanekehia ake ana e ratou
nga ara o o ratou whakangaromanga ki
a au.
13 E wawahi ana ratou i toku ara, e
whakatupu ana i te he moku; kahore
he hoa mahi mo ratou.
14 Rite tonu ki te wai nui e pakaru
mai ana to ratou haerenga mai: i taua
whakangaromanga nei, huri mai ana
ratou ki *runga ki a au:*
15 Kua tahuri mai nga whakawehi ki
a au: e aru ana i toku wairua ano he
hau: te whakahauora moku, pahemo ke
ana ano he kapua.
16 Inaianei ano kua maringi toku wai-
rua i roto i a au; mau pu ahau i nga ra
o te tangihanga.
17 I te po e werohia ana oku wheua i
roto i a au; kahore hoki he okiokinga
mo oku uaua.
18 He kaha nui no *toku mate* i ahua ke
ai toku kakahu: e awhi nei i a au, e
penei ana me te remu o toku koti.
19 Kua makā ahau e ia ki te paru,
kua rite ahau ki te puehu, ki te punga-
rehu.
20 E tangi ana ahau ki a koe, heoi
kahore koe e whakao mai ki a au; e tu
ana ahau, heoi *kahore* koe e whai wha-
kaaro mai ki a au.
21 Kua puta ke tau mahi ki a au,
kua nanakia; hei hoa riri to ringa kaha
ki a au.
22 Kua hapainga ake nei ahau e koe
ki te hau; meinga ana tera e koe hei
hoiho moku, a moti ake i a koe toku
mana.
23 E mohio ana hoki ahau tera ahau
e whakahokia iho e koe ki te mate, ki
te whare i whakaritea mo te hunga ora
katoa.
24 E kore ano ia tona ringa e totoro
iho ki te urupa; he tangi ano ranei ta
ratou i to reira whakangaromanga?
25 Kihai ianei ahau i tangi ki te tanga-
ta he mate nei tona? *kihai ranei* toku
wairua i pouri ki te rawa-kore?
26 Na, tatari ana ahau ki te pai, heoi
kua tae mai te kino; tumanako atu ana
ahau ki te māramatanga, heoi kua tae
mai te pouri.
27 Oku whekau, *me te mea* e koropupu
ana, tē ata takoto; haukotia mai ana
ahau e nga ra o te tangihanga.
28 I haereere pouri ahau, kahore hoki

he ra; taku whakatikanga ake i roto i te
whakaminenga, tangi ana ahau.
29 Hei teina ahau ki nga tarakona, hei
hoa mo nga ruru.
30 Toku kiri o toku tinana mangu
tonu; wera ana oku wheua i te mahana.
31 Hei mea mo te tangihanga taku
hāpa, mo te reo o te hunga e uhunga
ana taku okana.

UPOKO 31.

KUA oti te kawenata te whakarite e
ahau ki oku kanohi kia whakaaro-
aro ahau hei aha ki te kotiro?
2 A he aha ta te Atua e tuwha mai
ai i runga? he aha ta te Kaha-rawa tao-
nga tupu i te wahi tiketike?
3 He teka ianei he whakangaromanga
mo te tangata kino? he whiu e rere ke
ana mo nga kai mahi o te he?
4 He teka ranei e kitea ana e ia oku
ara? e taua ana e ia oku hikoinga
katoa.
5 Ki te mea i runga i te tekateka noa
toku haere, a i hohoro toku waewae ki
te tinihanga;
6 Kia paunatia ahau i runga i te pauna
tika, kia mohio ai te Atua ki toku tapa-
tahitanga.
7 Ki te mea i kotiti ke toku hikoinga i
te ara, a i whai toku ngakau i oku kano-
hi, i piri ai te he ki oku ringa;
8 Na, ko ahau hei whakato, a ma
tetahi atu e kai; kia rangā atu ano hoki
oku uri.
9 Ki te mea i whakawairangitia toku
ngakau e te wahine, a i whanga ahau ki
te tatau o toku hoa;
10 Kia huri paraoa taku wahine ma
tetahi atu, kia piko iho ano hoki te
tangata ke ki runga i a ia.
11 He kino rawa hoki tera; he hē ano
ki ta nga kai whakarite whakawa.
12 He ahi hoki tera e kai ana, a taea
noatia te whakangaromanga, a poto iho
aku hua, a nga pakiaka ra ano.
13 Ki te mea i whakahaweatia e ahau
te whakawa a taku pononga tane, a taku
pononga wahine, i a raua e totohe ana
ki a au;
14 Ka pehea ra ahau ina whakatika te
Atua? he aha taku kupu e whakahoki
atu ai ki a ia ina tae mai ia ki te
titiro?
15 He teka ranei na toku kai hanga
ano ia i hanga i roto i te kopu? a nana
ano maua i whai ahua ai i roto i aua
puku na ano?
16 Ki te mea i kaiponuhia e ahau ta
nga rawa-kore i hiahia ai, a meinga ana e
ahau nga kanohi o te pouaru kia pau *i te
minamina;*
17 Ki te mea ranei i kainga taku mara-
mara e toku kotahi, a kihai te pani i kai
i tetahi wahi o taua *kai;*
18 (He mea whakatupu ia naku no
toku taitamarikitanga ra ano me te mea
ko tona pāpā *ahau:* te *pouaru* he mea
arahi naku no te kopu ra ano o toku
whaea;)
19 Ki te mea i kite ahau i tetahi
e tata ana ki te mate, he kore no
te kakahu, a kahore he uhi mo te
rawa-kore;
20 Ki te mea kihai tona hope i whaka-
pai ki a au, a kihai ia i mahana i nga
huruhuru o taku kahui;
21 Ki te mea i ara toku ringa hei pehi
i te pani, i toku kitenga he awhina tera
moku kei te kuwaha;
22 Kia marere atu toku ringaringa i
roto i te peke, kia whati te tākakau o
toku ringa.
23 Ko ta te Atua whakangaromanga
hoki taku i wehi ai; kihai hoki ahau i
marohirohi ake i tona nui.
24 Ki te mea i u atu taku whakaaro
ki te koura, a i mea ahau ki te koura
para-kore, *Ko koe* taku e whakawhiri-
naki atu ai;
25 Ki te mea i koa ahau no te mea
kua maha oku rawa, a he nui ta toku
ringa i whiwhi ai;
26 Ki te mea i titiro atu ahau ki te ra e
whiti ana, ki te marama ranei he mea
ataahua nei ina haere;
27 Na, ka kumea pukutia atu toku
ngakau, a ka kihitia toku ringa e toku
mangai:
28 He kino ano tenei ki ta te kai wha-
karite whakawa: he whakakahoretanga
hoki naku ki te Atua i runga.
29 I koa ranei ahau ki te whakanga-
romanga o te tangata i kino ki a au, i
ara ranei ki runga i te pānga mai o te
he ki a ia?
30 Kihai ra hoki ahau i tuku i toku
mangai kia hara, *kihai* i whai kia ka-
ngā tona wairua.
31 Kihai ranei nga tangata o toku
tapenakara i mea, Tena koa te tangata
kihai nei i makona i tana kikokiko?
32 Kihai te manene i moe i waho. I
whakatuwheratia ano e ahau oku tatau
ki te tangata haere.
33 I pera ranei ahau me Arama? i
hipoki i oku he? i huna ranei i toku
kino ki roto ki toku uma?
34 I wehi koia ahau i te huihui nui? i
mataku ranei ki te whakahawea o nga

hapu, a whakarongo kau ana, kihai hoki
i puta ki waho?
35 Aue, me i whakarongo mai tetahi
ki a au! Nana, taku i hiahia ai, kia
utua mai taku kupu e te Kaha-rawa,
kia tuhituhia hoki he pukapuka e taku
hoa riri.
36 Ina, kua amohia e ahau i runga i
toku pokohiwi, kua herea hei karauna
moku.
37 Kua whakaaturia e ahau ki a ia
te maha o oku hikoinga, rite tonu ki
to te rangatira toku whakatatanga atu
ki a ia.
38 Ki te tangi taku oneone, he wha-
kahe i a au, ki te uru ano ona moa ki
te aue,
39 Ki te mea i kainga e ahau ona hua
he mea kihai i utua; ki te mea ranei i
meinga e ahau ona ariki kia mate,
40 Kia riro pu te witi i te tataramoa, te
parei i te otaota kino. Heoi ano nga
korero a Hopa.

UPOKO 32.

HEOI mutu ake te whakahoki kupu
a enei tangata tokotoru ki a Hopa,
no te mea he tika ia ki tana whakaaro
iho.
2 Na mura tonu te riri a Erihu tama a
Parakere Puti, no nga whanaunga o
Rame: mura ana tana riri ki a Hopa,
no te mea ki tana he tika rawa ia i te
Atua.
3 I mura ano tana riri ki ona hoa
tokotoru, no te mea kihai i kitea e ratou
he kupu hei whakahokinga atu, heoi kei
te whakahe ano ratou i a Hopa.
4 Na, i tatari a Erihu kia mutu ra ano
nga korero a Hopa; no te mea he kau-
matua rawa ratou i a ia.
5 Na, te kitenga o Erihu kahore he
kupu i nga mangai o *aua* tangata toko-
toru hei whakahokinga atu, mura ana
tana riri.
6 Na, ka oho mai a Erihu tama a
Parakere Puti, ka mea, He taitamariki
ahau, ko koutou ia he koroheke rawa;
koia ahau i hopohopo ai, i wehi ai ki
te whakaatu i taku whakaaro ki a
koutou.
7 I mea ahau, Ma nga ra te korero, ma
nga tau kua maha e whakaatu mai te
whakaaro nui.
8 Otiia he wairua ano to te tangata: na
te manawa ano o te Kaha-rawa ratou i
whai mahara ai.
9 Nga tangata nunui, kahore he wha-
kaaro nui o ratou *katoa;* nga kaumatua, e
kore ratou *katoa* e matau ki te whakarite
whakawa.
10 Koia ahau i mea ai, Whakarongo
ki a au; me whakakite ano e ahau taku
whakaaro.
11 Nana, i tatari ahau ki ā koutou
kupu; i whai taringa atu ki ā koutou
whakaaro mohio i a koutou e rapu kupu
ana.
12 Nana, mahara tonu atu ahau ki a
koutou, a kihai tetahi o koutou i wha-
kaatu i te he o Hopa, i whakahoki kupu
atu ranei ki ana korero.
13 Kei mea koutou, Kua kitea e matou
te matauranga. Na te Atua ia i turaki,
ehara i te tangata.
14 Na kihai i whakatikaia mai e ia ana
kupu ki a au; e kore ano e whakahokia
atu e ahau he kupu *pera* me a koutou ki
a ia.
15 Porahurahu kau ana ratou, kore ake
a ratou kupu i whakahoki atu ai; mutu
ake a ratou korero.
16 Tatari noa ahau, a kihai nei ratou i
korero; heoi tu ana ratou, kahore ake a
ratou kupu i whakahoki atu ai;
17 Me korero atu ano hoki e ahau
aku kupu, maku ano e whakaatu taku
whakaaro.
18 Ki tonu hoki ahau i te korero,
e akiakina ana ahau e te wairua i roto i
a au.
19 Nana, toku kopu, rite tonu ki te
waina kahore nei ona putanga; ki nga
ipu hou ka tata nei te pakaru.
20 Me korero ahau, kia ta ai toku ma-
nawa: ka puaki toku mangai, ka wha-
kahoki kupu atu ahau.
21 Kaua ano ahau e whakapai ki te
kanohi tangata kaua ahau e whakapati i
te tangata.
22 Kahore hoki ahau e mohio ki te
whakapati; *penei* kua riro wawe ahau i
toku Kai-hanga.

UPOKO 33.

TENA ra, whakarongo mai, e Hopa,
ki aku korero, kia whai taringa mai
koe ki aku kupu katoa.
2 Nana, kua puaki nei toku mangai,
kei te korero toku arero i roto i toku
mangai.
3 He mea tika, no roto i toku ngakau
aku kupu, ka mārama ano hoki te korero-
tanga a oku ngutu i te matauranga.
4 He mea hanga ahau na te Wairua o
te Atua; na te manawa o te Kaha-rawa
ahau i whai ora ai.
5 Ki te taea e koe te whakahoki kupu

mai ki a au, whakatikaia o *korero* ki
toku aroaro, e tu ki runga.
6 Nana, kei to te Atua wahi nei ahau,
ko tau hoki tena i pai ai: he paru nei
ano ahau, he mea hanga hoki.
7 Nana, e kore te wehi ki a au e wha-
kawehi i a koe; e kore ano hoki toku
ringa e taimaha iho ki a koe.
8 He pono kua mea mai koe ki oku
taringa, i a au ano i whakarongo atu nei
ki tou reo e korero ana,
9 E ma ana ahau, kahore oku he: he
hara-kore ahau, kahore aku kino.
10 Na, e rapu ana ia i te take riri ki
a au, e kiia ana ahau e ia he hoa riri
nona.
11 Kua oti oku waewae te karapiti e ia
ki te rakau, e ata titiro ana ia ki aku
hikoinga katoa.
12 Nana, ehara tenei mea au i te mea
tika; me whawhati e ahau to kupu; nui
atu hoki te Atua i te tangata.
13 He aha koe i totohe ai ki a ia? e
kore hoki e korerotia e ia te tikanga o
tetahi o ana meatanga.
14 Kotahi hoki, e rua a te Atua kore-
rotanga, *otiia* kahore e maharatia mai e
te tangata.
15 I te moe, i te putanga moemoea
mai o te po, ina au iho te moe o te
tangata, i nga moenga i runga i te tako-
toranga;
16 Ko reira ia whakapuare ai i nga
taringa o nga tangata, hīri ai i te ako mo
ratou.
17 He mea kia whakanekehia atu ai
e ia te tangata i *tana* mahi, kia hipo-
kina ai ano hoki te whakapehapeha o te
tangata.
18 E puritia ana e ia tona wairua kei
tae ki te rua, tona ora kei riro i te
hoari.
19 E whiua ana hoki ia ki te mamae i
runga i tona moenga, ona wheua maha
ki te *mamae* kaha.
20 A whakarihariha noa tona ora ki
te taro, tona wairua ki te kai e minami-
natia ana.
21 E honia atu ona kiko, a kore noa e
kitea, purero mai ana ona wheua kihai
nei i kitea i mua.
22 E whakatata ana tona wairua ki te
rua, tona ora ki nga kai whakamate.
23 Ki te mea he karere tera kei a ia,
he kai whakaatu tikanga, tetahi i roto
i te mano, hei whakaatu i tona tika ki
te tangata:
24 Katahi ia ka tohu i a ia, a ka mea,
Whakaorangia ia kei heke ki te rua; kua
kitea hoki e ahau he utu.
25 Tona kiri, nui atu te ngawari i to te
tamaiti: ka hoki iho ia ki nga ra o tona
tamarikitanga.
26 Ka inoi ia ki te Atua, a ka manako
tera ki a ia; ka kite ano ia i tona mata i
runga i te koa; ka whakahokia mai e ia
tona tika ki te tangata.
27 E titiro mai ana ia ki nga tangata,
a ki te mea *tetahi,* Kua hara ahau, wha-
kaparoritia ake e ahau te tika, a kahore
he painga ki a au;
28 Ka whakaorangia e ia tona wairua
kei riro ki te rua, a e kite tona ora i te
māramatanga.
29 Nana, he maha nga meatanga a te
Atua i enei mea katoa ki te tangata,
30 He mea kia hoki mai ai tona
wairua i roto i te rua, kia whakamā-
ramatia ai ki te māramatanga o te
ora.
31 Kia whai whakaaro mai, e Hopa.
Whakarongo mai ki a au. Kati tau, a
ka korero atu ahau.
32 Ki te mea he kupu tau, utua mai
taku. Korero, ko taku hoki i pai ai kia
whakatikaia tau.
33 Ki te kahore, whakarongo mai ki a
au, Kati tau, a maku koe e whakaako ki
te whakaaro nui.

UPOKO 34.

I KORERO tonu mai a Erihu, i
mea,
2 Whakarongo mai ki aku kupu, e te
hunga whakaaro nui, kia whai taringa
mai ki a au, e te hunga mohio.
3 E whakamatau ana hoki te taringa i
nga kupu, e pera ana hoki me ta te ma-
ngai meatanga iho ki te reka o te kai.
4 Ta tatou e whiriwhiri ai ma tatou ko
te whakarite whakawa; kia mohiotia
ano hoki e tatou, e tenei e tenei, ko te
aha te mea pai.
5 Kua mea nei hoki a Hopa, He tika
taku, kua whakapeaua ketia hoki e te
Atua te whakawa moku.
6 Kei a au nei te tika, a kia whakaka-
horetia e ahau? kahore he hē, heoi e
kore toku werohanga e mahu.
7 Ko wai te tangata i rite ki a Hopa,
me te mea he wai te tawai e inumia ana
e ia?
8 Kua uru nei ki te tira o nga kai
mahi o te he, a e haere tahi ana me nga
tangata kino.
9 Kua mea nei, Kahore he painga
ki te tangata ki te ahuareka atu ia ki te
Atua.
10 Na, whakarongo mai ki a au, e
nga tangata ngakau mohio. Aue, kia

kino koia te Atua! kia he a te Kaha-
rawa!
11 Ka utua hoki e ia te tangata mo
tana mahi, ka rite hoki ki to te tangata
ara nga mea e whakawhiwhia mai e ia
ki a ia.
12 Tika rawa, e kore te Atua e kino, e
kore ano hoki a te Kaha-rawa e whaka-
puta ke i te whakarite whakawa.
13 Na wai ia i mea hei kai tirotiro mo
te whenua? na wai hoki i whakatakoto
nga tikanga mo te ao katoa?
14 Ki te anga mai tona ngakau ki te
tangata, ki te kohia atu e ia ki a ia tona
wairua me tona manawa;
15 Ka hemo ngatahi nga kikokiko
katoa, a ka hoki te tangata ki te
puehu.
16 Na ki te mea he ngakau mohio
tou, whakarongo mai ki tenei; kia whai
taringa mai ki toku reo e korero atu
nei.
17 Ki te mea e kino ana tetahi ki te
whakahaere tikanga e whai kingitanga
ranei ia? e whakakino ranei koe ki te
mea tika rawa?
18 *He mea pai* ranei te ki atu ki te
kingi, Ko Periara? ki nga rangatira,
He kino?
19 *A kia pera ano ranei ki a ia?* e
kore nei hoki ia e whakapai ki te kanohi
o nga rangatira, te tangata rawa e kore
e hohoro i te rawa-kore te mohiotia e ia,
he mea mahi nei hoki ratou katoa na
ona ringa.
20 Kihai i aha kua mate ratou, i wae-
nganui po ka wiri te iwi, ka pahemo
atu; kua riro te hunga nunui; kahore
hoki he ringaringa.
21 Kei runga hoki i nga ara o te ta-
ngata ona kanohi, e kitea ana hoki e ia
ona hikoinga katoa.
22 Kahore he pouri, kahore he atara-
ngi o te mate e piri ai nga kai mahi i te
kino.
23 E kore hoki e nui atu *i te tika* te
mea e whakawaha e ia ki te tangata;
e anga ai ia ki te whakawa i te Atua.
24 Ka wawahia e ia nga tangata nunui,
tē taea te tatau, a whakaturia ake etahi
atu i muri i a ratou.
25 E mohio ana hoki ia ki ā ratou
mahi, na, hurihia ake ratou e ia i te po,
a mongamonga noa ratou.
26 Hei hunga kino ratou, pakia iho
ratou e ia i te tirohanga mai ano a te
tangata.
27 Mo ratou i tahuri atu i te whai
i a ia, kihai hoki i whakaaro ki tetahi o
ana ara:
28 A meinga ana e ratou kia tae atu te
tangi o te rawa-kore ki a ia; e whakaro-
ngo ana ano ia ki te tangi o nga tangata
e tukinotia ana.
29 Ki te meinga e ia kia ata noho, ko
wai hei whakararuraru? ka hunā *tona*
mata, ko wai e kite i a ia? kotahi tonu
te meatanga ki te iwi, ki te tangata.
30 Kore ake te ngutu kau e whai
kingitanga, kore ake te iwi e mahanga-
tia.
31 He mea tika ano hoki te ki atu ki
te Atua, Kua pehia nei ahau *e te whiu,*
e kore ahau e mahi i te he *i muri nei.*
32 Te mea kihai i kitea e ahau mau e
whakaatu mai ki a au; ki te mea i mahi
ahau i te he, ka mutu taku.
33 Kia rite koia ki tau e pai ai? wha-
kakino noa koe, whakapai noa koe, mana
te whakautu, kahore hoki aku. Na, mau
e korero mai tau i mohio ai.
34 Kia korero mai nga tangata ngakau
mahara ki a au; kia whakarongo mai te
tangata whakaaro nui ki a au.
35 Kahore he matauranga o Hopa i a
ia i korero ra, kahore hoki he mahara i
roto i ana kupu.
36 He pai ki a au me i whakamatau-
tauria a Hopa, a te mutunga ra ano, mo
ana kupu i whakahokia mai nei e ia, he
mea i rite ki a nga tangata kino.
37 E tapiritia iho ana hoki e ia te tutu
ki runga ki tona hara, kei te papaki ia
i ona ringa i waenganui i a tatou; wha-
kanuia ana e ia ana kupu ki te Atua.

UPOKO 35.

I KORERO ano a Erihu, i mea,
2 Ki tau whakaaro he tika ranei
tenei, tau e ki na, Nui atu toku tika i to
te Atua?
3 Kua mea mai na hoki koe, He aha te
rawa ki a koe? He aha te painga ki a
au, *ki te mea ka horoia atu* toku hara?
4 Maku e whakahoki atu he kupu
ki a koe, ki a koutou tahi ano ko ou
hoa.
5 Kia matatau atu to titiro ki nga
rangi; matakitakina atu hoki nga kapua
e tiketike ake na i a koe.
6 Ki te hara koe, ka ahatia ia e to
mahi; ki te whakanuia o mahi tutu, e
aha ana ranei koe ki a ia?
7 Ki te mea he tika tau, ko te aha e
homai ana e koe ki a ia? ko te aha ranei
a to ringa e riro mai ana i a ia?
8 To kino, he mea ano ki te tangata, ki
te pena me koe na; to tika he mea ano
ki te tama a te tangata.
9 He maha no nga tukinotanga i mea

ai ratou i *te tangata* kia tangi; aue ana
ratou i te ringaringa o te hunga nui.
10 Kahore hoki tetahi e mea ana, Kei
hea toku kai hanga, te Atua e homai nei
i nga waiata i te po?
11 He nui atu nei hoki tana whakaako
ki a tatou i tana ki nga kararehe o te
whenua; nana hoki i nui ai o tatou ma-
hara i o nga manu o te rangi.
12 Karanga ana ratou i reira, heoi ka-
hore he kupu e whakahokia mai, he
mea na te whakapehapeha o te hunga
kino.
13 He pono e kore te tekateka noa e
whakarangona mai e te Atua, e kore
ano hoki e tirohia mai e te Kaha-rawa.
14 Ahakoa mea noa koe e kore koe e
kite i a ia, kei tona aroaro ano te wha-
karite whakawa. Na, whakawhirinaki
atu ki a ia.
15 Na, kihai nei ia i tae mai i runga
i tana riri, kihai ano hoki i mohio mai
ki te nui whakaharahara *o te he*.
16 Koia i puaki ai te mangai o Hopa,
he mea horihori kau nei: kahore he
matauranga o nga kupu e whakamaha-
tia nei e ia.

UPOKO 36.

I MEA mai ano hoki a Erihu,
2 Tukua ahau, kia iti nei, a ka wha-
kakitea atu e ahau ki a koe, he kupu
ano enei *aku* mo ta te Atua.
3 Ka tikina atu e ahau toku mohiota-
nga i tawhiti, ka whakatikaia e ahau ta
toku Kai-hanga.
4 E kore rawa hoki aku kupu e teka:
tenei kei a koe te tangata kua tino nui
tona matauranga.
5 Nana, he pakari te Atua, e kore ano
ia e whakahawea: pakari tonu *tona*
kaha, *tona* matauranga.
6 E kore te tangata kino e whakaora-
ngia e ia; mana te hunga rawa-kore e
whiwhi ai ki nga mea tika.
7 E kore e mutu tana titiro ki te ta-
ngata tika: kei runga ngatahi ratou ko
nga kingi i te torona; ka whakapumau-
tia ano ratou e ia, a, ake ake, ka wha-
kanekehia ake ano hoki ratou.
8 Ki te mea kua herea ratou ki nga
mekameka, mau pu i nga rahiri, ara,
i nga mate,
9 Na, ka whakakitea mai e ia ki a
ratou ta ratou mahi, me a ratou hē kua
neke rawa ake nei.
10 Ka whakapuaretia e ia o ratou ta-
ringa ki te ako, a ka ki mai kia hoki
atu ratou i te kino.
11 Ki te whakarongo mai ratou, a ka
mahi, ka pau o ratou ra i runga i te pai,
o ratou tau i runga i nga ahuareka.
12 A ki te kore ratou e whakarongo,
ka ngaro ratou i te hoari, hemo iho
ratou, kahore hoki he matauranga.
13 Nga ngakau ngutu kau ia, puranga
rawa i a ratou te riri; kahore o ratou
tangi ina herea ratou e ia.
14 Ka mate ratou i te taitamarikita-
nga, a i roto to ratou ora i te hunga
poke.
15 Tana, he whakaora i te rawa-kore
ina mate, e whakapuaretia ana e ia o
ratou taringa ina tukinotia.
16 Me koe ano, kua riro mai ano koe
i a ia i roto i te kuititanga, *ki* te wahi
whanui, kahore nei he kuititanga; a, ki
tonu i te ngako te mea e whakatakoto-
ria ki runga ki to tepu.
17 Ko tenei kua rite i a koe te tikanga
o te tangata kino; a mau pu koe i nga
tikanga, i te whakarite whakawa.
18 He riri nei tenei: kei riro koe i te
whiu, na, ahakoa nui te utu, e kore e
taea e koe te karo.
19 E whakaaroa ranei ou rawa? ka-
hore, *ahakoa* koura, me nga kaha katoa
e u ana.
20 Kaua e hiahiatia te po, *te wa* e riro
ai nga tangata i runga i to ratou wahi.
21 Kia tupato, kaua e tahuri ki te
kino; ki tau hoki he pai ake tenei i nga
mate.
22 Nana, te Atua, ko tona kaha hei
whakanui. Ko wai te kai whakaako
hei rite mona?
23 Ko wai te kai tohutohu i te ara
mona? Ko wai hei mea, Kua he to
mahi?
24 Kia mahara kia whakanuia e koe
tana mahi, e tirohia nei e nga tangata,
25 E kitea nei e nga tangata katoa; e
matakitakina mai nei e te tangata i ta-
whiti.
26 Nana, he nui te Atua, e kore ano e
mohiotia e tatou; e kore ano hoki te
maha o ona tau e taea te rapu atu.
27 Ko ia nei hei whakaririki i nga
pata wai; rite tonu ki tona kohu te ua
e ringitia mai ana.
28 He mea tuku mai na nga kapua, e
maturuturu nui mai ana ki runga ki te
tangata.
29 E mohiotia ano ranei e tetahi nga
horahanga o te kapua, te ngangau o
tona tapenakara?
30 Nana, e horahia ana e ia tona mā-
ramatanga ki runga ki taua *kapua*, e
hipokina ana hoki e ia te takere o te
moana.

31 Ko ana mea hoki ena hei whakarite whakawa mo nga iwi, nui tonu te kai e homai ana e ia.
32 E hipokina ana e ia ki ona ringa te uira, a whakahaua iho e ia te wahi e pa atu ai.
33 Hei kai whakaatu i a ia tona harurutanga, he riri rongoa rawa mo te kino.

UPOKO 37.

NA konei ano hoki, wiri ana toku ngakau, maunu atu ana i tona wahi.
2 Ata whakarangona atu tona reo e papā ana, te pakutanga e puta mai ana i tona mangai.
3 E whakatikaia atu ana e ia ki nga wahi katoa i raro i te rangi, tona uira ano hoki ki nga pito o te whenua.
4 I muri i taua mea ka hamama te reo, papā ana te whatitiri, nui whakaharahara tona reo; e kore hoki ia e pupuri roa i era, ka rangona hoki tona reo.
5 To te Atua whatitiri he reo whakamiharo: nui atu ana mahi, e kore hoki e mohiotia.
6 E ki atu ana hoki ia ki te hukarere, Hei runga koe i te whenua; ki te ua punehunehu ano hoki, raua ko te ua ta o tona kaha.
7 Hiritia ake e ia nga ringaringa o nga tangata katoa; kia mohio ai nga tangata katoa ki tana mahi.
8 Me nga kirehe ano hoki, haere ana ratou ki nga piringa, noho ana i o ratou nohoanga.
9 No te tonga te putanga mai o te tupuhi; no te hauraro te matao.
10 Na te manawa o te Atua i homai te huka; a kuiti iho nga wai whanui.
11 E whakamakuku ana ano ia i te kapua, a pangoro noa, pakarukaru ana te kapua i tona māramatanga.
12 E whakakopikopikoa ana ano, a tawhio noa, he mea hoki na ana whakaaro: hei mea i nga mea katoa e whakahaua atu ana e ia ki runga ki te mata o te ao, *ara*, o te whenua.
13 E meinga ana e ia kia kitea mai hei whiu, hei mea ranei mo tona whenua, hei atawhaitanga ranei.
14 Kia whai taringa mai ki tenei, e Hopa: tu marie, ka whakaaro ki nga mea whakamiharo a te Atua.
15 E mohio ana ranei koe ki ta te Atua meatanga i enei mea, ki tana meatanga kia puta te māramatanga o tona kapua?
16 E mohio ana ranei koe ki nga paünatanga o nga kapua, ki nga mahi whakamiharo a te mea kua tino nui tona matauranga?
17 Ki ou kakahu nei ka mahana ina whakamarietia e ia te whenua ki te tonga?
18 Ko tona hoa ranei koe ki te whakatakoto i te rangi hei papa tupu ano he whakaata whakarewa?
19 Whakaaturia mai ki a matou ta matou e korero ai ki a ia; e kore e tika ta matou whakatakoto *o te* korero i te pouri.
20 E korerotia ranei ki a ia kei te korero tenei ahau? Ki te korero te tangata, ina ka horomia.
21 Na, inaianei e kore *nga tangata* e titiro atu ki te māramatanga e wheriko *mai* nei i te rangi, i te mea ka tika atu te hau hei whakawatea.
22 *Ano* he koura te haerenga mai i te nota. Kei te Atua te kororia whakawehi.
23 Te Kaha-rawa, e kore ia e taea te whakataki atu e tatou: hira rawa tona kaha, tana whakarite whakawa, nui atu te tika: e kore ia e tukino.
24 Na, kia wehi nga tangata i a ia; e kore ia e whai whakaaro ki nga ngakau mohio katoa.

UPOKO 38.

KATAHI a Ihowa ka whakahoki kupu mai ki a Hopa i roto i te tukauati, a ka mea,
2 Ko wai tenei e whakapouri nei i nga whakaaro, a kahore ano he matauranga o ana kupu?
3 Tena ra, whitikiria tou hope, whakatangata, a maku e ui atu ki a koe, mau hoki e whakaatu mai ki a au.
4 I hea koe i a au e whakatakoto ana i te turanga o te whenua? Korerotia mai ki te mea e mohio ana koe ki te whakaaro.
5 He mea ruri ia na wai? ki te mea e mohio ana koe: na wai hoki i whakamaro te aho ki runga?
6 I whakaukia ona turanga ki runga ki te aha? na wai hoki i whakatakoto tona kohatu kokonga.
7 I te mea i waiata ngatahi nga whetu o te ata, a i hamama i te koa nga tamariki katoa a te Atua?
8 Na *wai* hoki i tutaki atu te moana ki nga tatau, i a ia e puta mai ana, *me te mea* e whanau mai ana i roto i te kopu?

9 I a au ra i mea i te kapua hei ka-
kahu mona, i te pouri kerekere hei
popoki mona,
10 A whakapuakina ana e ahau taku
tikanga mona, mea rawa ki nga tutaki,
ki nga tatau,
11 Me taku ki atu ano, Ka taea mai a
konei e koe, a heoi ano, ka mau hoki ki
konei ou ngaru whakakake?
12 Ko koe koia, i ou ra nei, te kai
whakahau i te ata; nau ranei te puao-
tanga i mohio ai ki tona wahi;
13 Kia hopukia atu e ia nga pito o te
whenua, a ruperupea ake nga tangata
kino i roto?
14 Kua ahua ke, kua pera ano me te paru
i te hiri: tu ake ana raua ano he ka-
kahu.
15 E kaiponuhia ana hoki to ratou
māramatanga ki te hunga kino, whati
iho te ringa whakakake.
16 Kua tae atu ranei koe ki nga mata-
puna o te moana? kua whakatakina
haeretia ranei e koe te rire?
17 I whakapuaretia ranei ki a koe nga
kuwaha o te mate? i kite ranei koe i
nga kuwaha o te atarangi o te mate?
18 Kua oti ranei te whakaaro e koe
te whanuitanga o te whenua? Korero-
tia mai, ki te mea kua mohiotia katoatia
e koe.
19 Kei tehea ara te nohoanga o te mā-
ramatanga?—te pouritanga hoki, kei
hea tona wahi?
20 Kia kawea atu ai e koe ki tona
rohe, a mohio iho koe ki nga huarahi
ki tona whare?
21 I mohio ai *pea* koe nou i whanau
i taua wa, he maha hoki no ou ra.
22 I tae atu ranei koe ki nga taonga
o te hukarere? i kite ranei i nga taonga
o te whatu,
23 I aku i rongoa ai mo te wa o te
he, mo te ra o te tatauranga, o te paka-
nga?
24 Tena koa, te ara i marara atu ai te
māramatanga, i pakaru atu ai te mara-
ngai ki runga ki te whenua?
25 Na wai i wehe he awa mo te
waipuke, he ara mo te uira o te whati-
tiri;
26 Kia ua ai ki te whenua, *ki te wahi*
kahore nei he tangata, *ki* te koraha
tangata-kore?
27 Hei whakamakona i te tuhea, i te
ururua; hei mea kia pariri te tupu o te
otaota hou?
28 He matua tane ano ranei to te ua?
i whanau ranei i a wai nga pata o te
tomairangi?
29 I puta mai i roto i to wai kopu te
tio? te huka o te rangi, he whanau tena
na wai?
30 Me te mea he kohatu e whaka-
ngaro ana i te wai; riro pu te mata o
te rire.
31 E taea ranei e koe te here nga ahua-
reka o Matariki, te wewete ranei nga
here o Tautoru?
32 E whakaputaina mai ranei e koe a
Mataroto i tona wa, e arahina mai ranei
a Aketura ratou ko ana tama?
33 E mohio ana ranei koe ki nga ti-
kanga o te rangi? mau ranei e whai
mana ai ki runga ki te whenua?
34 E ara ranei tou reo ki nga kapua,
a nui atu te wai e taupokina ai koe?
35 Mau ranei nga uira e unga atu, a
haere ana ratou, me ta ratou ki mai ano
ki a koe, Tenei matou?
36 Na wai i whakanoho nga whaka-
aro nui ki nga wahi o roto? na wai i
homai nga mahara ki te ngakau?
37 Ko wai te mea whakaaro nui hei
tatau i nga kapua? ko wai hei whaka-
mutu i ta nga ipu o te rangi;
38 Ina ka papatupu te puehu *ano* he
mea whakarewa, a ka piri nga pokuru
ki a ratou ano?
39 Mau ranei e hopu he kai ma te rai-
ona? mau e nui ai he oranga mo nga
kuao raiona?
40 Ina tapapa iho ratou *i o ratou* no-
hoanga, ina noho i te piringa whanga
atu ai?
41 Na wai i rite ai tana kai ma te ra-
wena, ina tangi ana pi ki te Atua, *ina*
kopikopiko ratou i te kore kai?

UPOKO 39.

E MOHIOTIA ana ranei e koe te
wa e whanau ai nga koati ka-
maka? e kitea putia ana ranei e koe te
wa e whakamamae ai nga hāta?
2 E taua ano ranei e koe nga marama
e rite ana i a ratou? e mohio ana ranei
koe ki te wa e whanau ai ratou?
3 Tuohu ana ratou, kua puta mai a
ratou kuao, akiritia mai ana e ratou o
ratou mea whakapouri.
4 E ahua pai ana a ratou kuao, e neke
ake ana i te parae; haere ana ratou,
kore ake e hoki mai ki a ratou.
5 Na wai i tuku te kaihe mohoao kia
haere noa atu; nga here o te kaihe mo-
hoao, na wai i wewete?
6 Te whare i whakaritea nei e ahau
mona, ko te koraha: ona nohoanga ko
te wahi titohea.
7 Whakahaweatia iho e ia te ngangau

o te pa; e kore ia e rongo ki te *reo* o te
kai akiaki.
8 Tana wahi kai kei nga maunga noa
atu, e rapua ana e ia nga mea matomato
katoa.
9 E pai ranei te unikanga kia mahi ki
a koe? kei to takotoranga kai ranei he
moenga mona?
10 E herea ranei e koe te unikanga ki
tona taura i te awa parautanga? e raka-
rakatia ranei e ia nga raorao me tana
whai ano i a koe?
11 E whakawhirinaki atu ranei koe ki
a ia, no te mea e nui ana tona kaha? e
whakarerea atu ranei e koe to mahi
mana?
12 E whakapono atu ranei koe mana
o hua e whakahoki mai, mana e kohi-
kohi mai *ki* to patunga witi?
13 Te parirau o nga moa, whakamana-
mana ana! koia ano kei nga hou, kei nga
raukura o te tāka.
14 E whakarerea ana e ia ona hua ki
te whenua, whakamahanatia iho e ia ki
te puehu,
15 Wareware ake ia tera pea e pehia e
te waewae, e takahia ranei e te kirehe
o te parae.
16 He mea pakeke ia ki ana pi, me te
mea *ehara* i a ia, maumauria ake tana
mahi, kahore he manawapa.
17 No te mea i whakakahoretia e te
Atua he ngakau mahara mona, kihai
hoki i tuwhaina mai he whakaaro ki
a ia.
18 I te wa e maranga ai ia ki runga,
whakahaweatia iho e ia te hoiho raua
ko tona kai eke.
19 Nau ranei i hoatu te kaha ki te
hoiho? nau te whatitiri i mea iho hei
kakahu mo tona kaki?
20 Nau ranei ia i mea kia ohooho, kia
pera me te mawhitiwhiti? he hanga
whakawehi te kororia o tona whengu.
21 Tana *takatakahi, me te mea* e keri
ana i te raorao; koa tonu ia ki *tona*
kaha; tika tonu atu ia ki nga patu.
22 Whakahawea ana ia ki te wehi,
kahore ona mataku; e kore ano ia e
hoki mai i te hoari.
23 Haruru ana te papapere i tona
taha, te tao e wheriko tonu ana, me te
timata.
24 Takare tonu, ngana tonu ia, *me te*
mea e horomia ana e ia te whenua: e
kore ano ia e whakapono ko te tangi
tera o te tētere.
25 Tana ki ake i roto i nga tētere, Ha,
ha! I tawhiti ano ka hongia mai e ia
te pakanga, te whatitiri o nga rangatira,
me te hamamatanga.
26 He mohiotanga nou i rere ai te
kāhu, i roha ai ona parirau, i anga ai
whaka-te-tonga?
27 Nau te kupu i kake atu ai te ekara?
i hangā ai e ia tona ohanga ki te wahi
tiketike?
28 Noho ana ia i runga i te kamaka,
tona kāinga kei te kamaka keokeo, kei
te pa kaha.
29 A rapua mai ana e ia he kai i reira;
e kite atu ona kanohi ki tawhiti.
30 Horomititia ake ano hoki nga toto
e ana pi; a, te wahi i nga tupapaku,
kei reira ano ia.

UPOKO 40.

I KORERO mai ano a Ihowa ki a
Hopa, i mea,
2 E tohutohu mai ano ranei te tangata
e totohe ana ki a te Kaharawa? kia ko-
rerotia mai tenei e te tangata e whaka-
tupehupehu ana ki te Atua.
3 Ano ra ko Hopa ki a Ihowa; i
mea ia.
4 Nana, he kino au. Ko te aha taku
e whakahoki atu ai ki a koe? ka kopa-
nia toku ringa ki toku mangai.
5 Kotahi taku korerotanga; otiia e
kore ahau e whai kupu atu: e rua ano;
otiia kahore ake aku.
6 Ano ra ko Ihowa mai ki a Hopa i
roto i te tukauati; i mea ia,
7 Tena ra, whakatangata, whitikiria
tou hope, a ka ui atu ahau ki a koe,
mau ano e whakaatu mai ki a au.
8 Me whakakahore ano ranei e koe
taku whakarite whakawa? me whakahe
ki a au kia whakatikaia ai tau?
9 E rite ana ranei tou ringa ki to te
Atua? he reo whatitiri ranei tou, he
pera me tona?
10 Tena ra meatia iho te whakakingi,
te whakakororia, hei whakapaipai mou?
kakahuria hoki te honore, te ataahuata-
nga.
11 Kia tohatoha noa atu te aritarita-
tanga o to riri; tirohia atu nga mea
whakakake katoa, whakaititia iho.
12 Titiro atu ki nga mea whakakake
katoa, whakapikoa iho; takahia iho ano
hoki te hunga kino i to ratou wahi
ano.
13 Huihuia atu ratou, hunā ki te
puehu, herea o ratou mata ki te wahi
ngaro.
14 Ko reira ano ahau whakaae ai ki a
koe ma tou ringa matau koe e whaka-
ora.
15 ¶ Na, whakaaroa a Pehemoto he

mea hanga ngatahi korua naku; e kai
ra i te tarutaru, ano he kau.
16 Nana, tona kaha kei tona hope,
tona pakaritanga kei nga auau o tona
kopu.
17 Tona hiawero, ano he hita e ta-
whiria ana e ia: powhiwhiwhiwhi tonu
nga uaua o tona huwha.
18 Ona wheua, ano he korere parahi;
ona wheua, he poro rino.
19 Ko ia te tino mea nui o nga ara a
te Atua: ko tona kai hanga ano hei
whakapa i tana hoari *ki a ia.*
20 He pono ko nga maunga hei homai
kai mana; kei reira ano hoki e takaro
ana nga kirehe katoa o te parae.
21 Tona takotoranga, kei raro i nga
rakau kouru nui, kei te wahi ngaro kei
te kakaho, kei te repo.
22 Hei taupoki mona te whakamaru-
maru o nga rakau kouru nui, kei tetahi
taha ona, kei tetahi taha, nga wirou o te
wa.
23 Nana, aki noa mai te waipuke. e
kore ia e potatutatu; u tonu tana wha-
kaaro ahakoa. kokiri noa mai ai a Ho-
rano ki tona mangai.
24 Titiro tonu atu ia, tatari tonu atu:
i roto ano i nga rore, puta tonu atu
tona ihu.

UPOKO 41.

E TAEA ranei a Rewiatana te ku-
kume mai e koe ki te matau?
tona arero ranei ki te aho i tukua iho
e koe?
2 E whakanohoia ranei e koe te aho
ki tona ihu? e pokaia ranei e koe tona
kauae ki te koikoi?
3 E maha ranei ana inoinga ki a koe?
e korero ngawari mai ranei ia ki a
koe?
4 E whakarite kawenata ranei ia ki a
koe? e riro mai ranei ia i a koe hei po-
nonga oti tonu mai?
5 Ka rite ranei ia ki te manu hei mea
takaro mau? e herea ranei ia e koe hei
mea ma o kotiro?
6 E waiho ranei ia hei kai ma nga
hoa? e wehewehea atu ranei ma nga
kai hokohoko?
7 E kapi ranei tona kiri i o tao? tona
pane i nga wero ika?
8 Kia pa atu to ringa ki a ia, kore ake
o maharatanga ki te whawhai.
9 He teka noa nga meatanga kia *patua*
ia, ko te kitenga kautanga i a ia hei
turaki *i te tangata.*
10 Kahore he tangata maia hei whaka-
oho i a ia: ko wai hoki e tu ki toku
aroaro?
11 Na wai te mea kua takoto wawe ki
a au mo taku utu atu? puta noa i raro i
nga rangi, naku *katoa.*
12 E kore e hunā e ahau te korero
mo ona wahi, mo tona kaha, mo te pai
hoki o tona hanganga.
13 Ma wai e hura a waho o tona ka-
kahu? ko wai e haere atu me tana pa-
raire rere rua ki a ia?
14 Ma wai e whakapuare nga tatau o
tona mangai? he wehi kei ona niho, a
taka noa.
15 Tana e whakamanamana ai, ko ona
unahi; tutaki rawa, he hīri piri tonu.
16 Tata tonu tetahi ki tetahi, e kore
hoki te hau e puta i waenga.
17 Piri tonu ratou ki a ratou ano, mau
tonu, e kore ano e taea te wehe.
18 Ka tihe ia, puta ana te mārama-
tanga; ona kanohi hoki, rite tonu ki nga
kamo o te ata.
19 Puta mai ana nga rama mura i roto
i tona mangai, mokowhiti mai ana nga
korakora ahi.
20 Puta mai ana te paowa i roto i ona
pongaponga, me te mea no te kohua, no
te paera ranei i te mea e koropupu ana.
21 Ngiha ana nga waro i tona manawa,
puta mai ana te mura i roto i tona
mangai.
22 Kei tona kaki te kaha e noho ana, a
mokowhiti ana te pawera i tona aroaro.
23 Ona kikokiko e tawerewere ra, piri
tonu, maro tonu i tona taha, e kore e
taea te whakaara ake.
24 Maro tonu tona ngakau anō he
kamaka, maro tonu anō ko tetahi ma-
ramara no to raro *kohatu o te huri.*
25 Ka maranga ia, ka wehi nga ta-
ngata nui: pohehe ana ratou i *a ratou* e
whati ana.
26 E kore e u te hoari a te tangata e
whai mai ana i a ia, te tao, te pere, te
pukupuku.
27 Ki tana whakaaro he kakau witi te
rino, he rakau popopopo te parahi.
28 E kore ia e oma i te pere, puta ke
ana ki tana nga kohatu o te kotaha hei
papapa.
29 Kiia ake e ia nga kokiri hei papapa,
he kata tonu tana ki te tao e wiriwiri
ana.
30 He kohatu koikoi kei raro i a ia, he
mea koi ana e whariki ai ki runga ki te
paru.
31 Koropupu ana i a ia te rire ano he
kohua, e meinga ana e ia te moana kia
rite ki te hinu whakawahi.
32 Mārama tonu te huarahi i muri i a

ia; ki *ta te tangata* whakaaro he hina te moana.
33 I runga i te whenua nei kahore he mea hanga hei rite mona, he mea kahore nei ona wehi.
34 He titiro atu tana ki nga mea tiketike katoa: hei kingi ia mo nga tamariki katoa a te whakapehapeha.

UPOKO 42.

ANO ra ko Hopa ki a Ihowa; i mea ia,
2 E mohio ana ano ahau e taea ano nga mea katoa e koe, a e kore tetahi whakaaro au e taea te pehi.
3 Ko wai tenei e whakapouri nei i nga whakaaro, a kahore nei he matauranga? Na reira korerotia ana e ahau nga mea kihai i mohiotia e ahau, nga mea whakamiharo e kore nei e taea, e kore e matauria e ahau.
4 Tena ra, whakarongo mai, a ka korero atu ahau; ka ui atu ahau ki a koe, a mau e whakaatu mai ki a au.
5 I rongo ahau ki a koe i mua, he rongo na te taringa, tena ko tenei ka kite nei toku kanohi i a koe.
6 Na whakarihariha ana ahau *ki a au ano,* ripeneta ana i roto i te puehu, i te pungarehu.
7 ¶ Heoi i te mutunga o ta Ihowa korerotanga i enei kupu ki a Hopa, na, ka mea a Ihowa ki a Eripata Temani, Kua mura taku riri ki a koutou ko ou hoa tokorua, no te mea kihai i tika a koutou korero moku, kihai i rite ki ta taku pononga ki ta Hopa.
8 Na, tikina atu etahi puru ma koutou kia whitu, kia whitu ano nga hipi toa, haere hoki ki taku pononga ki a Hopa, ka whakaeke ai i etahi tahunga tinana hei mea mo koutou, a ma taku pononga ma Hopa e inoi mo koutou; ka manako atu hoki ahau ki a ia; kei *rite ki ta koutou* wairangi taku e mea ai ki a koutou, kihai hoki i tika a koutou korero moku, *kihai* i rite ki ta taku pononga ki ta Hopa.
9 Na, haere ana a Eripata Temani, a Pirirara Huhi, a Topara Naamati, a meatia ana e ratou ta Ihowa i korero ai ki a ratou. I manako mai ano hoki a Ihowa ki a Hopa.
10 I whakaputaina ketia ano hoki e Ihowa te whakaraunga o Hopa, i a ia i inoi ra mo ona hoa. Na, nga mea katoa i a Hopa i mua, whakanekehia ake ana e Ihowa kia pera atu ano te maha.
11 A i haere mai ano ona tuakana, (teina) katoa, ratou ko ona tuahine katoa me te hunga katoa i mohio ki a ia i mua hei hoa mona, ki te kai taro i roto i tona whare: tangi ana ki a ia, whakamarie ana i a ia mo te he katoa i kawea mai nei e Ihowa ki runga ki a ia; a homai ana ki a ia e tenei, e tenei, tetahi moni me tetahi whakakai koura, he mea na tenei, na tenei.
12 Na, manaakitia ana a Hopa e Ihowa i te whakamutunga, nui atu i to te timatanga, a kotahi tekau ma wha mano ana hipi, e ono mano nga kamera, kotahi mano topu nga kau, kotahi mano nga kaihe uha.
13 Tokowhitu ano ana tama, tokotoru nga tamahine.
14 A tapā iho e ia te ingoa o te tuatahi ko Temima, te ingoa o te tuarua ko Ketia, te ingoa o te tuatoru ko Kerenehapuku.
15 A kihai i kitea he wahine hei rite mo nga tamahine a Hopa te ataahua puta noa i te whenua katoa; a i homai ano e to ratou pāpā he wahi mo ratou i waenganui i o ratou tungane.
16 A i ora ano a Hopa i muri i tenei, kotahi rau e wha tekau nga tau, i kite ano ia i ana tamariki, i nga tamariki ano hoki a ana tamariki, e wha nga whakatupuranga.
17 Katahi a Hopa ka mate, he koroheke, he maha hoki ona ra.

KO NGA WAIATA A RAWIRI.

WAIATA 1.

KA hari te tangata kahore nei e haere i te whakaaro o te tangata kino, kahore ano hoki e tu i te ara o te hunga hara, kahore ano e noho i te nohoanga o te hunga whakahi.

2 Engari ko te ture a Ihowa tana e whakaahuareka ai; kei tona ture ano hoki ana whakaaro i te ao i te po.

3 E rite hoki ia ki te rakau i whakatokia ki te taha o nga awa wai, e whai hua nei i te po e hua ai: e kore tona rau e memenge; a ka pono ana mea katoa e mea ai ia.

4 E kore e pena nga tangata kino: engari ka rite ki te papapa e puhia haeretia ana e te hau.

5 Ae ra, e kore e tu te hunga kino i te whakawakanga, me te hunga hara hoki i te whakaminenga o te hunga tika.

6 No te mea hoki e matau ana a Ihowa ki te huarahi o te hunga tika: ko te huarahi ia o te hunga kino e ngaro.

WAIATA 2.

HE aha ka nana ai nga tauiwi, ka whakaaro horihori ai nga iwi?

2 Whakatika mai ana nga kingi o te whenua, runanga tahi ana hoki nga ariki, ki te whawhai ki a Ihowa, ki tana tangata hoki i whakawahi ai.

3 Kia motumotuhia e tatou a raua here, kia akiritia ano hoki a raua taura i a tatou,

4 Kei te rangi ia e noho ana, ka kata ia: ka whakahi mai te Ariki ki a ratou.

5 Na, ka korero ia ki a ratou me te riri ano, ka tino weriweri hoki, ka whakaohorere i a ratou.

6 Ahakoa ra ka whakawahia e ahau taku kingi ki runga ki taku maunga tapu ki Hiona.

7 Maku e whakapuaki te kupu, kua mea mai a Ihowa ki a au, Ko koe taku Tama, nonaianei koe i whakatupuria ai e ahau.

8 Inoi mai ki a au, a ka hoatu e ahau ki a koe nga tauiwi hei kainga mou, me nga topito o te whenua hei nohoanga tupu mou.

9 Ka wawahi koe i a ratou ki te whiu rino, mongamonga noa ratou i a koe, ano he oko na te kai hanga rihi.

10 Na, kia mahara ra, e nga kingi: kia akona, e nga kai whakarite whakawa o te whenua.

11 Mahi ki a Ihowa i runga i wehi, kia hari me te wiri.

12 Kihitia te Tamaiti kei riri ia, a ka mate atu koutou *i* te ara, ina toro tetahi wahi o tona riri. Ka hari katoa te hunga e whakawhirinaki atu ana ki a ia.

WAIATA 3.

He himene na Rawiri, i tona omanga atu i tana tamaiti i a Apohorama.

E IHOWA, ano te tini o oku hoa riri, he tokomaha te hunga e whakatika mai ana ki a au.

2 He tokomaha te mea ana ki toku wairua, Hore rawa he whakaoranga mona i te Atua. Hera.

3 Ko koe ia, e Ihowa, hei whakangungu rakau moku, hei kororia moku, me te kai whakaara i toku mahunga.

4 I karanga atu toku reo ki a Ihowa: a whakahoki kupu mai ana ia ki a au i tana maunga tapu. Hera.

5 I takoto iho ahau, i moe; i ara ake ano; na Ihowa hoki ahau i whakamau ake.

6 E kore ahau e mataku i nga mano tini o te iwi: e karapoti nei i a au.

7 Whakatika, e Ihowa; whakaorangia ahau, e toku Atua: nau hoki i patu te kauae o oku hoa riri katoa; mangungu noa i a koe nga niho o te hunga kino.

8 Na Ihowa te whakaoranga: kei runga i to iwi to manaakitanga. Hera.

WAIATA 4.

Ki te tino kai whakatangi Nekinoto. He himene na Rawiri.

WHAKAHOKIA mai he kupu ki a au, e te Atua o toku tika, ina

karanga atu ahau: *i a au* i te pouri i whakanuia ahau e koe; kia atawhai koe ki a au, whakarongo mai ki taku inoi.
2 E nga tamariki a te tangata, kia pehea te roa o ta koutou *meatanga* i toku kororia hei whakama, o ta koutou arohatanga ki te horihori, o ta koutou whainga atu ki te teka? Hera.
3 Otiia kia mohio koutou he mea momotu ke na Ihowa te tangata tapu mana: e whakarongo a Ihowa ua karanga atu ahau ki a ia.
4 Kia oho koutou, a kaua e hara: korerorero iho koutou ki o koutou ngakau i runga i o koutou moenga, me te ata takoto ano. Hera.
5 Patua nga whakahere o te tika, me te okioki ano ki a Ihowa.
6 He tokomaha te mea ana, Ma wai e whakakite te pai ki a matou? Kia ara, e Ihowa, te māramatanga o to mata ki runga ki a matou.
7 Hira ake te hari i homai e koe ki roto ki toku ngakau i to te wa i hua ai a ratou witi, to ratou waina.
8 Ka takoto marire ahau, a moe tonu iho: ko koe anake hoki, e Ihowa, hei mea kia au taku noho.

WAIATA 5.

Ki te tino kai whakatangi Nehiroto. He himene na Rawiri.

KIA tahuri mai to taringa, e Ihowa, ki aku kupu, kia mohio mai koe ki taku whakaaroaronga.
2 Whakarongo mai ki te reo o taku karanga, e toku Kingi, e toku Atua, he inoi atu hoki taku ki a koe.
3 E rongo koe ki toku reo, e Ihowa, i te ata; i te ata ano ka whakatikaia atu e ahau *taku inoi* ki a koe, a ka titiro matatau atu.
4 Ehara hoki koe i te Atua e pai ana ki te hara, e kore te kino e noho ki a koe.
5 E kore te hunga wairangi e tu ki to aroaro: e kinongia ana e koe nga kai mahi katoa i te kino.
6 E whakangaromia e koe te hunga korero teka; e whakarihariha ana a Ihowa ki te tangata *toto*, ki te tangata hianga.
7 Ko au ia ka haere i runga i te tini o au atawhainga *ki* to whare: ka koropiko atu ahau ki te ritenga mai o to temepara tapu, me te wehi ano ki a koe.
8 E Ihowa, arahina ahau i runga i to tika, he hoa riri hoki oku; whakatikaia to ara i mua i a au.
9 Kahore hoki he pono i o ratou mangai; he kino kau a roto i a ratou; he urupa puare noa o ratou korokoro; e patipati ana o ratou arero.
10 Whakangaromia ratou, e te Atua; kia hinga ratou i ā ratou whakaaro; peia atu ratou me a ratou tini mahi tutu; mo ratou i whakakeke ki a koe.
11 Otiia kia hari katoa te hunga e whakawhirinaki atu ana ki a koe: kia hamama tonu ratou i te koa, mo ratou e hipokina iho nei e koe; kia whakamanamana ano hoki ki a koe te hunga e aroha ana ki to ingoa.
12 No te mea ka manaakitia e koe, e Ihowa, te tangata tika; me he whakangungu rakau te manakohanga mai e karapotia ai ia e koe.

WAIATA 6.

Ki te tino kai whakatangi Nekinoto, he mea Heminiti. He himene na Rawiri.

E IHOWA, kaua e whakatupehupehu mai ki ahau, ina riri koe, kaua ano hoki ahau e pakia ina arita mai koe.
2 E Ihowa, tohungia ahau; e ngoikore ana hoki ahau: rongoatia ahau, e Ihowa, e ohooho ana hoki oku wheua.
3 E ohooho noa iho ana hoki toku wairua: ko koe ia, e Ihowa, kia pehea atu te roa?
4 Hoki mai, e Ihowa, kia mokowhiti atu toku wairua: kia mahara ki to aroha, a whakaorangia ahau.
5 Kahore hoki he maharatanga ki a koe ina mate: ko wai hei whakawhetai atu ki a koe i roto i te rua?
6 Mauiui iho ahau i taku auetanga; e mānu ana toku moenga i a au i te roa o te po; e whakamakukuria ana e ahau taku takotoranga ki aku roimata.
7 Pakoko kau taku kanohi i te tangihanga; kua ahua koroheke i oku hoa riri katoa.
8 Mawehe atu i a au, e nga kai mahi katoa i te kino; kua rongo nei hoki a Ihowa i te reo o taku tangihanga.
9 Kua rongo a Ihowa ki taku inoi; ka manako mai a Ihowa ki taku karakia.
10 Kia whakama, kia pokaikaha noa iho oku hoa riri katoa: kia hoki ratou, kia pa whakarere atu te whakama.

WAIATA 7.

He hikaiono na Rawiri, tana i waiata ai ki a Ihowa mo nga kupu a Kuhu Peniamine.

E IHOWA, e toku Atua, kei a koe taku whakawhirinakitanga: kia ora ahau i te hunga katoa e tukino ana i a au, kia mokowhiti atu hoki ahau:
2 Kei hahae ia i toku wairua, ano he raiona, a titaritari noa, i te mea kahore he tangata hei arai atu.
3 E Ihowa, e toku Atua, ki te mea naku tena mahi, ki te mea he hara kei oku ringaringa;
4 Ki te mea i whakahokia e ahau he kino ki te tangata kua mau nei ta maua rongo; (i whakaora nei hoki ahau i te tangata i kino noa mai ki a au:)
5 Kia arumia toku wairua e te hoa riri, a kia mau; kia takahia hoki taku ora e ia ki te whenua, kia whakatakotoria ano toku kororia ki roto ki te puehu. Hera.
9 E Ihowa, whakatika, kia riri koe, ara ake, e nana nei hoki oku hoa whawhai: kia oho ake hoki koe ki a au ki te whakawa i kiia e koe.
7 Penei ka karapotia koe e te whakaminenga o nga iwi: kia mahara ki a ratou, a hoki atu ano ki runga.
8 Ma Ihowa e whakarite whakawa mo te iwi; kia rite, e Ihowa, tau whakarite whakawa moku ki taku mahi tika, ki te tapatahitanga hoki o aku whakaaro.
9 Kia whakamutua ra te kino o te hunga kino; whakaukia hoki te tangata tika: e whakamatautau ana hoki te Atua tika i nga ngakau, i nga whatumanawa.
10 Kei te Atua taku whakangungu rakau, mana e whakaora te hunga ngakau tika.
11 Ka whakarite whakawa te Atua mo te tangata tika, a e kore e riri i tenei ra, i tenei ra.
12 Ki te kore ia e tahuri, ka whakakoia e ia tana hoari; kua whakapikoa e ia tana kopere, a oti rawa te whakapai.
13 Oti rawa ano hoki ana mea whakamate te whakapai e ia; kua whakatikaia mai e ia ana pere ki te hunga tukino.
14 Nana, he kino te mea e whakamamae nei ia; he mahi nanakia te mea i hapu ki roto ki a ia a whanau ake he teka.
15 I pokaia e ia he poka he mea keri nana, na, taka iho ia ki roto ki te rua i mahia e ia.
16 Ka hoki mai tana whakaaro nanakia ki runga ki tona mahunga, a ka tau iho tana mahi tukino ki runga ki tona tumuaki.
17 Ka rite ki tona tika taku whakamoemiti ki a Ihowa: ka himene atu hoki ahau ki te ingoa o Ihowa, o te Runga-rawa.

WAIATA 8.

Ki te tino kai whakatangi Ketiti. He himene na Rawiri.

E IHOWA, e to matou Ariki, ano te nui o to ingoa i te whenua katoa! pakū ana i a koe to kororia ki runga ake i nga rangi!
2 U pu i a koe te kaha o te mangai o nga kohungahunga o nga mea ngote u, hei mea mo ou hoa riri, hei pehi mo te hoa riri, mo te kai rapu utu.
3 Ka titiro atu ahau ki o rangi, ki te mahi a ou maihao, ki te marama me nga whetu, i hangā nei e koe.
4 He aha te tangata i maharatia mai ai e koe? te tama ranei a te tangata i tirohia ai ia e koe?
5 Nohinohi nei te wahi i whakaititia iho ai ia e koe i nga anahera, karaunatia ana ia e koe ki te kororia, ki te honore.
6 Waiho iho e koe hei kingi mo nga mahi a ou ringa; kua waiho e koe nga mea katoa i raro i ona waewae.
7 Nga hipi katoa me nga puru, nga kirehe katoa ano hoki o te parae.
8 Te manu o te rangi, me te ika o te moana, e tere nei i nga ara o nga moana.
9 E Ihowa, e to matou Ariki, ano te nui o to ingoa i te whenua katoa!

WAIATA 9.

Ki te tino kai whakatangi Mutu-rapena. He himene na Rawiri.

KA whakapaua toku ngakau, e Ihowa, ki te whakamoemiti ki a koe, ka korerotia e ahau au mahi whakamiharo katoa.
2 Ka koa ahau ka whakamanamana ki a koe, ka himene atu ahau ki to ingoa, e te Rungarawa.
3 I te hokinga whakamuri o oku hoa riri, tūtūki ana ratou, ngaro iho i to aroaro.
4 Nau hoki i whakatika aku korero me taku whakawa; i runga koe i te torona e noho ana, e whakariterite tika ana.
5 Kua whakatupehupehu atu koe ki

nga tauiwi, hunā ana e koe te tangata
kino, horoia atu ana to ratou ingoa ake
ake.
6 Te hoa riri, mutu pu ratou, he wha-
kangaromanga oti tonu iho: kua hunā
ano hoki e koe nga pa, ngaro iho te
whakamaharatanga atu.
7 Ko Ihowa ia e pumau ana ake ake:
kua whakapaia e ia tona torona mo te
whakarite whakawa.
8 A e whakarite whakawa ia mo te
ao i runga i te tika, ka whakatakoto
tikanga ia mo nga iwi i runga i te
pono.
9 Hei pa teko ano a Ihowa mo te
tangata e tukinotia ana, hei pa teko i
nga wa o te he.
10 A ka whakawhirinaki ki a koe te
hunga e matau ana ki to ingoa: no te
mea hoki e kore e whakarerea e koe,
e Ihowa, te hunga e rapu ana i a koe.
11 Himene atu ki a Ihowa, e noho nei
i Hiona: whakapuakina i waenganui i
nga iwi ana mahi.
12 Ka whakataki toto ia, ka mahara ia
ki a ratou: e kore e wareware i a ia te
karanga a te hunga iti.
13 Tohungia ahau, e Ihowa; titiro mai
ki taku mate i te hunga e kino mai ana
ki a au, e te kai whakaara i a au i nga
tatau o te mate:
14 Kia whakakitea katoatia ai e ahau o
whakamoemititanga i nga tatau o te
tamahine o Hiona: ka hari atu ahau ki
tau whakaoranga.
15 Kua tapoko nga tauiwi ki te rua i
keria e ratou: kua mau to ratou waewae
i roto i te kupenga i hunā e ratou.
16 E matauria ana a Ihowa ki te wha-
kawakanga e whakaritea ana e ia: he
mahanga mo te tangata kino te mahi a
ona ringa. Hikaiono. Hera.
17 Ka whakaangā ketia nga tangata
kino ki te reinga, me nga iwi katoa e
wareware ana ki te Atua.
18 E kore hoki e warewarea tonutia
te tangata rawa-kore: e kore e taka tonu
atu ta te hunga iti i tumanako atu ai.
19 E ara, E Ihowa, kei riro i ta te tanga-
ta: kia whakaritea mai te whakawa o nga
tauiwi i to aroaro.
20 E Ihowa, meinga ratou kia wehi:
kia matau ai nga tauiwi he tangata *nei
ano* ratou. Hera.

WAIATA 10.

HE aha koe ka tu mai ai i tawhiti, e
Ihowa? ka whakangarongaro ai
i nga wa o te he?
2 E whakakake ana te tangata kino, e
tukino ana i te tangata iti: kia hopukina
ratou ki roto i nga whakaaro i whakaaro
ai ratou.
3 E whakapehapeha ana hoki te tangata
kino ki te hiahia o tona ngakau, e wha-
kapai ana hoki ki te apo taonga, e wha-
kahawea ana ki a Ihowa.
4 E kore te tangata kino e rapu i *te
Atua*, he whakapehapeha hoki no tona
mata: kahore te Atua i roto i tetahi o
ona whakaaro.
5 Whanoke tonu āna ara i nga wa
katoa; kei runga noa ake au whakarite-
ritenga tē kitea e ia, he mea whakatupe-
reru e ia ona hoa riri katoa.
6 E mea ana i roto i tona ngakau, E
kore ahau e whakakorikoria. Kahore
hoki he hē moku ake ake.
7 Kī tonu tona mangai i te kanga, i te
hianga, i te patipati: kei raro iho i tona
arero te nanakia me te teka.
8 E noho ana ia, e whanga ana i nga
pa koraha: e kohurutia ana e ia te
hunga hara-kore i nga wahi ngaro; e
matatau ana ona kanohi ki te hunga
rawa-kore.
9 E whanga puku ana ia me he raiona
i tona kuhunga: e whanga ana kia
hopukia te tangata iti: e hopukia ana e ia
te tangata iti, ua kumea ki roto ki tana
kupenga.
10 Kupapa ana ia, piko iho ana, kia
hinga ai te hunga rawa-kore i ana mea
kaha.
11 E mea ana i roto i tona ngakau, Ka
wareware te Atua: e huna ana ia i tona
mata, e kore ia e kite ake tonu atu.
12 Whakatika, e Ihowa, e te Atua,
takiritia to ringa: kaua e wareware ki te
hunga iti.
13 He aha te tangata kino ka whaka-
hawea ai ki te Atua? kua mea ia i roto i
tona ngakau, E kore tenei e whakatakina
e koe.
14 Kua kite koe; e tirohia iho nei hoki
e koe te mahi nanakia me te whakatoi, a
ka utua e to ringaringa: e tuku atu ana
te rawa-kore i a ia ano ki a koe; ko koe
hei tuara mo te pani.
15 Whatiia te ringaringa o te tangata
kino, o te tangata nanakia: whakatakina
tona kino, kia kahore ra ano e kitea e
koe.
16 Ko Ihowa te Kingi ake ake: kua
kahore ke nga tauiwi i tona whenua.
17 E Ihowa, kua whakarongo koe ki
te hiahia o te hunga whakaiti: mau ano
o ratou ngakau e whakapai, ka tahuri
mai ano to taringa ki te whakarongo:
18 Ki te whakarite whakawa mo te

pani mo te tangata e tukinotia ana, kei anga ano te tangata o te whenua, kei tukino.

WAIATA 11.

Ki te tino kai whakatangi. Na Rawiri.

KO Ihowa taku e whakawhirinaki ai: he aha koutou ka mea ai ki toku wairua, Rere *a* manu atu ki to koutou maunga?

2 Nana, kua whakapikoa te kopere e te hunga kino, e whakatikaia ana a ratou pere ki te aho, hei perenga pukutanga atu ma ratou ki te hunga ngakau tika.

3 Ki te wawahia nga turanga ake, me pehea te tangata tika?

4 Kei tona temepara tapu a Ihowa, kei te rangi ano te torona a Ihowa: e titiro ana ona kanohi, e whakamatautau ana ona kamo i nga tamariki a te tangata.

5 E whakamatautau ana a Ihowa i te tangata tika: a e kinongia ana e tona wairua te tangata kino me te tangata e aroha ana ki te tutu.

6 Ka uaina e ia ki runga ki te hunga kino he mahanga, he ahi, he whanariki, me te awha tuaikerekere: ko te wahi *tena* mo to ratou kapa.

7 No te mea hoki he tika a Ihowa, a e aroha ana ki te tika; e titiro mai ana ona kanohi ki te tangata tika.

WAIATA 12.

Ki te tino kai whakatangi Heminiti. He himene na Rawiri.

WHAKAORANGIA, e Ihowa; ka mutu hoki nga tangata tapu; ka taweke atu te hunga pono i roto i nga tamariki a te tangata.

2 E korero teka ana ratou ki tetahi, ki tetahi; he ngutu patipati, he ngakau rua o ratou ina korero.

3 Ka hatepea e Ihowa nga ngutu patipati katoa, *me* te arero e korero whakapehapeha ana.

4 E mea nei, Ma o tatou arero tatou ka kake ai; no tatou ano o tatou ngutu, ko wai hei ariki mo tatou?

5 E tukinotia nei te hunga iti, e aue nei te hunga rawa-kore, ka whakatika ahau aianei, e ai ta Ihowa, ka whakanohoia ia e ahau ki te wahi e ora ai ia *i te tangata* e whakatupereru ana ki a ia.

6 He kupu poke-kore nga kupu a Ihowa: he hiriwa i whakakoraa nei te para i roto i te oumu whenua, he mea tuku whitu.

7 Ka tiakina ratou e koe, e Ihowa, ka whakaorangia ratou i tenei whakatupuranga ake tonu atu.

8 E haereere noa ana nga tangata kino i tetahi taha, i tetahi taha, i te hunga hē rawa e whakateiteitia ana.

WAIATA 13.

Ki te tino kai whakatangi. He himene na Rawiri.

KIA pehea te roa o to warewarenga ki a au, e Ihowa? mo ake tonu atu ranei? kia pehea te roa o to hunanga i to mata ki a au?

2 Kia pehea te roa o taku whakaaroarongа i roto i toku wairua, o te pouri i roto i toku ngakau i tenei ra, i tenei ra? kia pehea te roa o te whakakake mai a toku hoa riri ki a au?

3 Titiro mai, whakahokia mai he kupu ki a au, e Ihowa, e toku Atua: whakamāramatia oku kanohi, kei moe ahau, kei mate.

4 Kei mea mai taku hoa riri, Kua taea ia e ahau: kei whakamanamana mai oku hoa riri, ina whakakorikoria ahau.

5 Ko ahau ia e whakawhirinaki atu ana ki tau mahi tohu: ka whakamanamana toku ngakau ki tau whakaoranga.

6 Ka waiata atu ahau ki a Ihowa, mona i atawhai mai ki a au.

WAIATA 14.

Ki te tino kai whakatangi. Na Rawiri.

E MEA ana te wairangi i roto i tona ngakau, Kahore he Atua. Kua hē ratou, he mea whakahouhou a ratou mahi, kahore tetahi e mahi ana i te pai.

2 I titiro iho a Ihowa i te rangi ki nga tamariki a te tangata, kia kite me kahore tetahi e mahara ana, e rapu ana i te Atua.

3 Kua peka ke katoa ratou, kua pirau tahi: kahore tetahi e mahi ana i te pai, kahore kia kotahi.

4 E kore ranei e mohio nga kai mahi katoa o te kino? e kai nei i taku iwi, me te mea e kai taro ana, a kahore e karanga ki a Ihowa.

5 Wehi noa iho ratou i reira: i roto hoki te Atua i te whakatupuranga o te hunga tika.

6 Meinga ana e koutou te whakaaro o te hunga iti hei whakama, no te mea ko Ihowa tona piringa.

7 Aue, me i puta mai te whakaoranga o Iharaira i Hiona! ka whakahokia mai e Ihowa tona iwi e whakaponongatia nei, ka whakamanamana a Hakopa, ka hari a Iharaira.

WAIATA 15.

He himene na Rawiri.

E IHOWA, ko wai e noho ki to tapenakara? ko wai e noho ki to maunga tapu?

2 Ko ia ano e tapatahi ana te haere, e tika ana hoki te mahi, a e korero pōno ana i roto i tona ngakau.

3 Kahore nei e ngau tuara tona arero, kahore e kino te mahi ki tana hoa, kahore ano hoki e anga e whakahe i tana hoa.

4 E whakahengia ana te tangata kino e ona kanohi, a e whakahonoretia ana e ia te hunga e wehi ana ki a Ihowa. A ahakoa mate noa ia i tana oati, kahore e whakapaheketia e ia.

5 Kahore e tuku atu i tana moni hei moni whakatuputupu; kahore hoki e tango i te moni hei utu mate mo te tangata hara-kore.

6 Ki te penei te mahi a tetahi tangata, e kore ia e whakakorikoria ake ake ake.

WAIATA 16.

He Mikitana na Rawiri.

TIAKINA ahau, e te Atua: e whakawhirinaki atu nei hoki ahau ki a koe.

2 I mea ahau ki a Ihowa, Ko koe taku Ariki, kahore e *tata* toku pai ki a koe.

3 *Engari* ki te hunga tapu i runga i te whenua, ratou ko te hunga pai rawa, *kua ahu* katoa atu taku ahuarekatanga ki a ratou.

4 Ka whakanuia nga mamae o te hunga e hohoro atu ana ki te *atua* ke: e kore e ringihia e au a ratou ringihanga toto, e kore ano hoki o ratou ingoa e whakahuatia e oku ngutu.

5 Ko Ihowa te wahi i wehea mai moku, me taku kapa hoki, ko koe te kai whakapumau i taku rota.

6 Kua takoto aku aho ki runga ki nga wahi ahuareka, ina he wahi pai toku.

7 Ka whakapaingia e ahau a Ihowa, i whakamahara nei i a au: ka whakaako ano hoki oku whatumanawa i a au i te po.

8 Ka waiho tonu e ahau a Ihowa ki toku aroaro: kei taku ringa matau nei ia, a e kore au e whakakorikoria.

9 Koia i koa ai toku ngakau, i whakamanamana ai toku kororia, i takoto tumanako ai ano hoki oku kikokiko.

10 No te mea hoki e kore e waiho e koe toku wairua i te reinga, e kore e tukua e koe to MEA TAPU kia kite i te pirau.

11 Ka whakakitea mai e koe ki a au te huarahi o te ora; kei to aroaro te haringa nui, kei to ringaringa matau nga mea ahuareka e kore nei e mutu.

WAIATA 17.

He inoi na Rawiri.

WHAKARONGO ki te tika, e Ihowa, tahuri mai ki taku karanga, kia titaha mai to taringa ki taku inoi, ehara nei i te ngutu tinihanga *nana i whakahua.*

2 Kia puta mai te whakaritenga o taku whakawakanga i to aroaro; tirohia mai e o kanohi te mea e rite ana.

3 Kua whakamatautauria e koe toku ngakau; kua tirotirohia iho ahau e koe i te po; kua whakamatautau koe i a au, a kahore he mea i kitea e koe; e mea ana ahau kia kaua e hara toku mangai.

4 Nga mahi nei a te tangata, ko nga kupu a to mangai taku mea hei pa mai *ki a au* i nga ara o te kai whakangaro.

5 Whakaukia aku hikoinga ki o ara, kei paheke aku takahanga.

6 E karanga atu nei ahau ki a koe, no te mea ka whakahoki kupu mai koe, e te Atua, ki a au: whakatitahatia mai to taringa ki a au, whakarongo ki taku kupu.

7 Meinga kia miharotia āu mahi aroha, ko koe nei hoki ko to ringaringa matau te kai whakaora mo te hunga e whakawhirinaki atu ana ki a koe, i te hunga e whakatika mai ana.

8 Tiakina ahau, ano ko te whatu o te kanohi, hunā ahau ki raro i te taumarumarutanga o ou pakau,

9 I te hunga kino e tukino nei i a au, i aku hoa riri whakamate e karapoti nei i a au.

10 E kopakia ana ratou e o ratou ngako: e korero whakapehapeha ana o ratou mangai.

11 Tenei o matou hikoinga te karapotia
nei e ratou: matatau tonu iho o ratou
kanohi ki raro ki te whenua.
12 E rite ana ratou ki te raiona e
hiahia ana ki te hopu kai, ki te kuao
raiona ano hoki e noho ana i nga wahi
ngaro.
13 E ara, e Ihowa haukotia tona aro-
aro, turakina iho ia ki raro, whakaora-
ngia toku wairua i te tangata kino, *ara*,
i to hoari.
14 I nga tangata, *ara* i to ringaringa, e
Ihowa, i nga tangata o te ao: kei tenei
ora nei to ratou wahi, a e whakakiia
ana o ratou kopu e koe ki to *taonga*
huna: e kikī ana ratou i te tamariki,
whakarerea iho nga toenga o o ratou
taonga ki ā ratou kohungahunga.
15 Ko au, e kite ano ahau i to mata
i runga i te tika, a ma te rite ki a
koe ka tatu ai taku ngakau ina ara ake
ahau.

WAIATA 18.

Ki te tino kai whakatangi. He himene na te pononga a Ihowa, na Rawiri. Nana i whakahua nga kupu o tenei waiata ki a Ihowa i te ra i whakaorangia ai ia i te ringa o ona hoa riri katoa, i te ringa ano o Haora. I mea ano ia.

KA aroha ahau ki a koe, e Ihowa, e
toku kaha.
2 Ko Ihowa toku teko, me taku pou-
rewa, toku kai whakaora ano hoki; toku
Atua, toku kamaka, e whakawhirinaki
atu ai ahau; taku whakangungu rakau,
me te haona o toku whakaoranga, me
toku pa tiketike.
3 Ka karanga atu ahau ki a Ihowa, e
tika nei kia whakamoemititia: a ka ora i
aku hoa riri.
4 I karapotia mai ahau e nga whaka-
wiringa a te mate, a whakawehia ana
ahau e nga waipuke o te kino.
5 I karapotia mai ahau e nga whaka-
wiringa a te reinga, i haukotia e nga
mahanga a te mate.
6 I karanga atu ahau ki a Ihowa i toku
paweratanga, i hamama atu hoki ki toku
Atua: i whakarongo mai ia ki toku reo
i roto i tona temepara, i tae atu ano taku
hamamatanga ki tona aroaro, ki ona
taringa.
7 Na, ka ngaueue te whenua, ka ru,
wiri ana nga putake o nga maunga, nga-
ueue ana i tana riri.
8 I kake atu he paowa i ona pongaponga,
a kai ana te kapura o roto o tona mangai,
ngiha noa nga waro.
9 I whakapingoretia e ia nga rangi,
a heke iho ana, a i raro te pouri i ona
waewae.
10 I eke ia ki runga i te kerupa, a
rere ana: i rere ia i runga i nga parirau
o te hau.
11 I meinga e ia te pouri hei wahi
ngaro mona; ko nga wai pouri tona
teneti i tetahi taha ona, i tetahi taha, me
nga kapua matotoru o te rangi.
12 I rere atu ona kapua matotoru i te
wherikotanga o tona aroaro: te whatu,
me nga waro kapura.
13 I papā ano hoki te whatitiri a
Ihowa i nga rangi, a puaki ana te
reo o te Runga-rawa; he whatu, he
waro kapura.
14 I kokiritia e ia ana pere, a marara
ana ratou: i koperea mai hoki e ia nga
uira, a whati ana ratou.
15 Katahi ka kitea nga whakatakere o
nga wai, a ka takoto kau nga putake o te
ao i to whakatupehupehunga, e Ihowa, i
te whengunga o te manawa o ou ponga-
ponga.
16 I tono karere mai ia i runga, ka mau
ki a au; toia ake ana ahau e ia i roto i
nga wai maha.
17 Nana ahau i whakaora i taku hoa
riri kaha, i te hunga ano hoki e kino mai
ana ki a au; no te mea he kaha rawa
ratou i a au.
18 I huakina tatatia mai ahau e ratou
i te ra o toku matenga; ko Ihowa ia
toku whakawhirinakitanga.
19 I whakaputaina mai ahau e ia ki te
wahi nui, i whakaorangia ahau e ia; no
te mea hoki i whakaahuareka mai ia ki
a au.
20 Rite tonu ki taku mahi tika ta
Ihowa utu ki a au: rite tonu ki te ma o
oku ringa tana i whakahoki mai ai ki
a au.
21 Moku i pupuri i nga ara o Ihowa, a
kihai i he, i whakarere i toku Atua.
22 Kei mua tonu hoki i a au ana
whakariteritenga katoa, kihai ano hoki
i whakamataratia atu i a au ana tika-
nga.
23 Tapatahi tonu hoki toku whakaaro
ki tona aroaro, a i tiaki ano ahau i a au
kei kino.
24 Na, ka homai e Ihowa he utu ki
a au, he mea rite tonu ki toku tika,
ki te ma o oku ringaringa i tona
aroaro.
25 He tangata atawhai, ka atawhai
hoki koe; he tangata tika, ka tika hoki
koe.

26 He tangata ma, ka ma hoki koe; he
tangata whakakeke, ka whakakeke hoki
tau mahi.
27 E whakaorangia hoki e koe te iwi
ngakau mamae; ka whakahokia iho
ano e koe ki raro nga kanohi whakakake.
28 Mau hoki e whakau taku rama: ma
Ihowa, ma toku Atua, e whakamārama
toku pouritanga.
29 Nau hoki ahau i rere ai na waenganui atu i te ropu: na toku Atua hoki i
pekea ai e au te taiepa.
30 Te Atua, tika tonu tana ara: e parakore ana te kupu a te Atua, he whakangungu rakau ia ki te hunga katoa e
whakawhirinaki atu ana ki a ia.
31 Ko wai oti te Atua, ki te kahore a
Ihowa? ko wai hoki he kamaka, ki te
kahore to tatou Atua?
32 Ko te Atua hei whitiki i a au ki
te kaha, hei mea ano kia tino tika taku
ara.
33 Ko ia hei mea i oku waewae kia rite
ki o nga hāta: mana hoki ahau e whakatu
ki runga ki oku wahi tiketike.
34 Ko ia hei whakaako i oku ringaringa
ki te whawhai, a whati ana te kopere
parahi i oku ringa.
35 Kua homai ano hoki e koe ki a au te
whakangungu rakau o to whakaoranga:
puritia ana ahau e to ringaringa matau,
whakanuia ana e to whakaaro mahaki.
36 I whakanuia e koe aku takahanga i
raro i a au; tē paheke oku waewae.
37 I arumia e ahau oku hoa riri, mau
iho ratou i a au; kihai ano hoki ahau i
tahuri mai, a ngaro noa ratou.
38 Mongamonga noa ratou i a au,
kihai ano i kaha te whakatika ake:
hinga ana ratou ki raro i oku waewae.
39 Nau hoki ahau i whitiki ki te kaha
mo te whawhai: piko ana i a koe ki raro
i a au te hunga e whakatika mai ana ki
a au.
40 I homai ano e koe ki a au nga kaki
o oku hoa riri: hunā iho e ahau te hunga
i kino mai ki a au.
41 I karanga ratou, heoi kahore he kai
whakaora: ki a Ihowa, otira kihai i
whakahoki kupu mai ki a ratou.
42 Na, ka tukia ratou e ahau a rite noa
ratou ki te puehu e puhia ana e te hau:
akiritia atu ana ratou ki waho, ano he
paru no te huarahi.
43 Kua whakaorangia ahau e koe i
nga ngangautanga a te iwi; kua meinga ahau e koe hei rangatira mo nga
tauiwi: hei apa moku te iwi kahore nei
i matauria e ahau.
44 Kia rongo kau te taringa ki a au,
ka kakama tonu mai ratou ki a au;
nga tangata iwi ke ngohe kau ki
a au.
45 Ka memeha haere nga tangata iwi
ke: ka puta wehi mai hoki i roto i o
ratou kuhunga.
46 E ora ana a Ihowa, kia whakapaingia hoki toku kamaka, kia whakanuia ano hoki te Atua o toku whakaoranga.
47 Ko te Atua toku kai rapu utu:
mana e pehi iho nga iwi ki raro i a au.
48 Nana ahau i mawhiti mai ai i oku
hoa riri, ae ra mau ahau e mea kia teitei
ake i te hunga e whakatika mai ana ki
a au; kua whakaorangia ahau e koe i te
tangata tutu.
49 Mo konei ka whakawhetai atu ai
ahau ki a koe, e Ihowa, i waenganui
i nga tauiwi: ka himene ano ahau ki to
ingoa.
50 He nui nei tana whakaoranga i tona
Kingi; e whakaputa aroha ana ia ki tana
tangata i whakawahi ai, ki a Rawiri
ratou ko ona uri ake ake ake.

WAIATA 19.

Ki te tino kai whakatangi. He himene na Rawiri.

E KOREROTIA ana e nga rangi te
kororia o te Atua; a e whakaaturia ana e te kikorangi te mahi a ona
ringa.
2 E puaki mai ana te reo o tena rangi, o
tena rangi, e whakaatu mohiotanga mai
ana hoki tena po, tena po.
3 Kahore he hamumutanga, kahore he
kupu, kahore e rangona to ratou reo.
4 Kua puta atu ta ratou aho ki te whenua katoa, a ratou kupu, a, te pito ra ano
o te ao. Whakaturia ana e ia ki reira
te tapenakara mo te ra;
5 A e puta mai ana ia me he tane
marena hou i tona whare moenga, whakaī ana ia, pera ana me te tangata kaha
e mea ana ki te oma whakataetae.
6 Tona putanga mai kei tetahi pito o
te rangi, a whawhe noa ki tetahi pito:
kahore hoki tetahi mea e ngaro i tona
mahanatanga.
7 Tapatahi tonu te ture a Ihowa, he
mea whakatahuri i te wairua: pono
tonu nga whakaaturanga a Ihowa, e
whakawhaiwhakaaro ana i te kuare.
8 E tika ana nga akoranga a Ihowa, e
whakahari ana i te ngakau, e ma ana te
whakahaunga a Ihowa, e whakamārama
ana i nga kanohi.

9 E ma ana te wehi ki a Ihowa, e pumau tonu ana ake ake: e pono ana nga whakaritenga whakawa a Ihowa, tika kau ano hoki.

10 Engari ena e hiahiatia ana i te koura, ae, i te tino koura ahakoa maha: reka atu i te honi, i te maturuturunga iho o nga honikoma.

11 Na ena ano hoki to pononga i whakatupato; a he nui te utu ki te puritia ena mea.

12 Ko wai e matau ana ki ona hē? whakamakia atu oku hara puku.

13 Puritia ano to pononga kei riro i nga hara whakakake, hei rangatira moku: ko reira au tu tika ai, a ka watea i te hē nui.

14 Kia manakohia nga kupu a toku mangai: me nga whakaaro a toku ngakau i tou aroaro, e Ihowa, e toku kamaka, e toku kai hoko.

WAIATA 20.

Ki te tino kai whakatangi. He himene na Rawiri.

MA Ihowa e whakahoki mai he kupu ki a koe i te ra o te hē; ma te ingoa o te Atua o Hakopa koe e tiaki;

2 Mana e tono mai he awhina mou i roto i te wahi tapu, e whakau mai hoki koe i Hiona;

3 Mana e mahara mai ki o whakahere katoa, e manako mai hoki ki o tahunga tinana. Hera.

4 Mana e homai ki a koe ta to ngakau e mea ai, e whakamana katoa hoki tau e wawata ai.

5 Ka hari matou ki to whakaoranga. ka whakatu hoki i o matou kara i runga i te ingoa o to matou Atua: ma Ihowa e whakarite au inoi katoa.

6 Katahi au ka matau e whakaora ana a Ihowa i tana tangata i whakawahi ai, ka whakahoki kupu mai ia ki a ia i runga i tona rangi tapu, me te kaha ano tona ringaringa matau ki te whakaora.

7 Ko etahi e *whakawhirinaki* ana ki nga hariata, ko etahi ki nga hoiho: ko matou ia ka mahara ki te ingoa o Ihowa, o to matou Atua.

8 Kua piko iho ratou, kua hinga: ko matou ia kua ara ake, kua tu ki runga.

9 Whakaorangia te Kingi, e Ihowa: kia whakahoki kupu mai ia i te ra e karanga atu ai matou.

WAIATA 21.

Ki te tino kai whakatangi. He himene na Rawiri.

KA hari te Kingi ki tou kaha, e Ihowa; ano te nui o tona whakamanamana ki tau whakaoranga!

2 Kua homai e koe ki a ia ta tona ngakau i hiahia ai; kihai ano i kaiponuhia e koe ta ona ngutu i inoi ai. Hera.

3 Kei mua neï hoki koe i a ia e homai ana i nga manaakitanga papai; karaunatia ana e koe tona mahunga ki te tino koura.

4 He ora tana i inoi ai i a koe, a kua homai e koe ki a ia, he roa noa atu nga ra ake ake.

5 He nui tona kororia i tau whakaoranga: taupokina ana ia e koe ki te honore, ki te kororia.

6 Nau hoki ia i mea kia manaakitia rawatia ake ake: whakaharitia ana ia e koe ki te koa o to mata.

7 E whakawhirinaki ana hoki te Kingi ki a Ihowa; e kore ano ia e whakangaueuetia, he atawhai hoki no te Runga-rawa.

8 Ka mau i to ringa o hoa riri katoa: ka mau i to ringa matau te hunga e kino ana ki a koe.

9 Ka meinga ratou e koe, kia rite ki te oumu kapura i te wa e riri ai koe: e horomia ratou e Ihowa ina weriweri ia, a ma te kapura ratou e kai.

10 Ka whakamotitia atu e koe o ratou hua i runga i te whenua, o ratou uri i waenganui o nga tamariki a te tangata.

11 No te mea he kino ta ratou i whakatakoto ai mou, he mahi nanakia ta ratou i whakaaro ai, kihai nei i taea e ratou.

12 Mo reira ka meinga e koe kia tahuri o ratou tuara, ina whakatikaia e koe *o pere* i runga i o aho ki o ratou mata.

13 Ka whakanuia koe, e Ihowa, i runga i to kaha: ka waiata matou, ka himene atu ki tou nui.

WAIATA 22.

Ki te tino kai whakatangi Airete Tahara. He himene na Rawiri.

E TOKU ATUA, e toku Atua, he aha koe i whakarere ai i a au? *he aha* i matara atu ai ki te whaka-

ora i a au, ki nga kupu o toku hamama-
tanga?
2 E toku Atua, e karanga atu nei
ahau i te awatea, heoi kahore koe e
rongo mai, i te po ano kahore hoki e
wahangu.
3 Otiia e tapu ana koe, e noho nei
i roto i nga whakamoemititanga a Iha-
raira.
4 I whakawhirinaki o matou mātua
ki a koe, i whakawhirinaki ratou, a
whakaorangia ana ratou e koe.
5 I karanga atu ratou ki a koe, a wha-
kaorangia ake, i whakawhirinaki ratou
ki a koe, a kihai i whakama.
6 Ko au ia he toke, ehara hoki i te tanga-
ta: e tawaia ana e te tangata, e whaka-
haweatia ana e te iwi.
7 Kataina iho ahau e te hunga katoa
e kite ana i a au, kō ana o ratou ngutu,
oioi ana o ratou mātenga, e ki mai
ana,
8 I whakawhirinaki ia ki a Ihowa, kia
whakaorangia ai e ia, mana ia e whaka-
ora, ina hoki ia ka pai atu ki a ia.
9 Nau ia ahau i whakawhanau mai i
roto i te kopu, i mea hoki kia tuma-
nako atu ahau, i a au ano i nga u o toku
whaea.
10 He mea whakarere atu ahau i runga
i a koe no te kopu mai ano; ko koe ano
toku Atua no te kopu mai ano o toku
whaea.
11 Kei mamao atu koe i a au, e tata
ana hoki te hē, kahore hoki he kai awhi-
na mai.
12 He tini nga puru e karapoti nei i a
au: e whakapaea ana ahau e nga mea
kaha o Pahana.
13 E hamama mai ana o ratou mangai
ki a au, me te mea he raiona e haehae
ana, e hamama ana.
14 E ringihia ana ahau, ano he wai,
kua takoki katoa oku iwi; me te ware pi
toku ngakau, e rewa ana i waenganui i
oku whekau.
15 Kua maroke toku kaha, ano he ma-
ramara rīhi, piri tonu toku arero ki oku
kauae; kua whakatakotoria ano au e koe
ki roto ki te puehu o te mate.
16 E karapotia nei hoki ahau e nga
kirehe, e muia ana ahau e te whakami-
nenga o nga tangata hara: e pokaia
ana e ratou oku ringaringa me oku
waewae.
17 E taea e au te tatau oku iwi katoa:
e titiro mai ana, e matakitaki mai ana ki
a au.
18 E wehewehea ana oku kakahu mo
ratou, e maka rota ana mo toku weru-
weru.
19 Kaua ra ia koe e matara atu, e
Ihowa, e toku kaha, hohoro mai hei
awhina moku.
20 Whakaorangia toku wairua i te
hoari, taku hoki e matenui nei i te
kuri.
21 Whakaorangia ahau i te mangai
o te raiona: whakarongo mai hoki
ki a au, *kei mate* i nga haona o nga
unikanga.
22 Ka korerotia e ahau to ingoa ki aku
teina, ka whakamoemititia koe e ahau i
waenganui i te whakaminenga.
23 E te hunga e wehi ana ki a Ihowa,
whakamoemiti atu ki a ia; whakako-
roriatia ia, e te uri katoa o Hakopa,
kia wehi hoki ki a ia, e te uri katoa o
Iharaira.
24 Mona hoki kihai i whakahawea,
kihai i whakarihariha ki te auetanga
o te ngakau mamae; kihai ano hoki
i huna i tona mata ki a ia, engari i
tana karangatanga ki a ia i whakarongo
mai ia.
25 Ko koe taku e whakamoemiti ai
i waenganui o te whakaminenga nui,
ka whakamanā e au aku kupu taurangi
ki te aroaro o te hunga e wehi ana ki
a ia.
26 Ka kai te hunga mahaki, a ka mako-
na: ka whakamoemiti ki a Ihowa te
hunga e rapu ana ki a ia; ka ora tonu o
koutou ngakau.
27 E mahara nga pito katoa o te
whenua, a ka tahuri ki a Ihowa: ka
koropiko ano nga hapu katoa o nga iwi
ki to aroaro.
28 No Ihowa hoki te rangatiratanga,
ko ia ano te Kawana i waenganui o
nga iwi.
29 Ka kai, a ka koropiko ki a ia nga
tangata tetere katoa o te whenua: ka
tuohu iho ki tona aroaro te hunga katoa
e heke atu ana ki te puehu; e kore hoki
e ahei i tetahi te whakaora tona wairua.
30 Tera e mahi tetahi uri ki a ia; ka
waiho ki te Ariki hei whakatupuranga.
31 E haere mai ratou, e kauwhau i
tona tika ki te iwi e whanau a mua, He
meatanga tenei nana.

WAIATA 23.

He himene na Rawiri.

KO Ihowa toku hepara; e kore ahau e
hapa.
2 Ko ia hei mea kia takoto ahau i nga
wahi tarutaru hou: e arahī ana ia i a au
i te taha o nga wai ata rere.

3 Ko ia hei whakahoki ake i toku wairua: e arahi ana ia i a au i nga ara o te tika, he whakaaro hoki ki tona ingoa.
4 Ae, ahakoa haere ahau i te awaawa o te atarangi o te mate, kahore he kino e wehi ai ahau: no te mea kei taku taha koe; ko to rakau ko to tokotoko ko ena heioranga ngakau mo ku.
5 E taka ana e koe he tepara ki toku aroaro i te tirohanga a oku hoa riri, e whakawahia ana e koe toku mātenga ki te hinu, purena tonu taku kapa.
6 He pono e aru i a au te pai me te atawhai i nga ra katoa e ora ai ahau, a ka noho ahau ki te whare o Ihowa ake tonu atu.

WAIATA 24.

He himene na Rawiri.

NO Ihowa te whenua, me ona tini mea, te ao, me nga tangata e noho ana i runga.
2 He mea whakatu hoki nana ki runga ki nga moana, he mea whakau ki runga ki nga roma.
3 Ko wai e eke ki runga ki te maunga o Ihowa? ko wai ranei e tu ki tona wahi tapu?
4 Ko te tangata e ma ana nga ringaringa, e hara-kore ana tona ngakau, kahore nei i ara ake tona wairua ki te horihori, kahore ano hoki i oati teka.
5 Ka riro mai i a ia te manaakitanga a Ihowa, me te tika a te Atua o tona whakaoranga.
6 Ko te whakatupuranga tenei o te hunga e rapu ana ki a ia, e rapu nei i to mata, e Hakopa. Hera.
7 Kia ara ake o koutou mātenga, e nga tatau, kia whakaarahia ake ano hoki koutou, e nga tatau onamata; a ka tomo atu te Kingi o te kororia.
8 Ko wai tenei Kingi kororia? ko Ihowa ko te kaha, ko te marohirohi, ko Ihowa ko te marohirohi ki te whawhai.
9 Kia ara ake o koutou mātenga, e nga tatau, kia whakaarahia ake ano hoki koutou, e nga tatau onamata, a ka tomo atu te Kingi o te kororia.
10 Ko wai tenei Kingi kororia? ko Ihowa o nga mano, ko ia te Kingi kororia. Hera.

WAIATA 25.

Na Rawiri.

KA ara atu nei toku wairua ki a koe, e Ihowa.

2 E toku Atua, e whakawhirinaki atu ana ahau ki a koe: kei whakama ahau, aua oku hoa riri e tukua kia whakaputa mai ki a au.
3 Ae, aua tetahi o te hunga e tatari ana ki a koe e tukua kia whakama: kia whakama te hunga e tinihanga noa ana.
4 Whakakitea mai ki a au o ara, e Ihowa; whakaakona ahau ki o huarahi.
5 Arahina ahau i tou pono, whakaakona hoki ahau: ko koe hoki te Atua o toku whakaoranga; pau noa te ra i a au e tatari nei ki a koe.
6 E Ihowa, kia mahara ki āu mahi tohu, ki āu mahi aroha; nonamata riro hoki ena.
7 Kaua e maharatia nga ara o taku taitamarikitanga, me aku kino: mahara mai koe ki a au, e Ihowa, kia rite ki tau mahi tohu, kia whakaaro ki to pai.
8 E pai ana, e tika ana a Ihowa, a ka whakaakona e ia te hunga hara ki te huarahi.
9 Ka arahina e ia te hunga mahaki i runga i te whakarite whakawa: ka akona hoki e ia te hunga mahaki ki tona ara.
10 He mahi tohu, he pono nga ara katoa o Ihowa ki te hunga e whakarite ana i tana kawenata me ana whakaaturanga.
11 Kia mahara ki to ingoa, e Ihowa, a murua taku kino, he nui nei hoki.
12 Ko wai te tangata e wehi ana ki a Ihowa? ka whakaako ia i a ia ki te ara e pai ai ia.
13 Ka noho tona wairua i runga i te pai, a ka riro mai te whenua i tona uri.
14 Kei te hunga e wehi ana i a ia te mea ngaro a Ihowa; a mana e whakakite ki a ratou tana kawenata.
15 E tau tonu ana oku kanohi ki a Ihowa; mana hoki e unu ake oku waewae i te kupenga.
16 Tahuri mai ki a au, tohungia hoki ahau; e mokemoke ana hoki ahau, e mamae ana te ngakau.
17 Kua whakanuia nga whakapawera o toku ngakau: whakaputaina atu ahau i roto i nga mea e pehi nei i a au.
18 Tirohia mai toku mate me toku mamae, a murua katoatia oku hara.
19 Tirohia mai oku hoa riri, he tokomaha hoki ratou: a he nanakia te kino e kino nei ratou ki a au.
20 Tiakina toku wairua, a whakaorangia ahau: kei whakama ahau; e whakawhirinaki atu ana hoki ahau ki a koe.

21 Tukua ma te ngakau tapatahi, ma
te tika ahau e tiaki; e tumanako atu
ana hoki ahau ki a koe.
22 Hokona, e te Atua, a Iharaira i roto
i ona whakapawera katoa.

WAIATA 26.

Na Rawiri.

WHAKARITEA toku whakawa, e
Ihowa, e haere ana hoki ahau i te
tapatahitanga o toku ngakau: e whaka-
whirinaki atu ana hoki ahau ki a Ihowa,
a e kore e paheke.
2 Tirohia iho ahau, e Ihowa, whakama-
tauria ahau, kia kitea oku whatumanawa
me toku ngakau.
3 Kei mua hoki to atawhai i oku ka-
nohi; a e haere ana ahau i tou pono.
4 Kahore ahau i noho tahi ki nga
tangata horihori; e kore ano hoki ahau
e tomo tahi me nga tangata tinihanga.
5 Kino tonu ahau ki te whakaminenga
o nga kai mahi i te hē, e kore ano ahau
e noho tahi ki te hunga kino.
6 Ka horoia e ahau oku ringaringa ki
te harakoretanga, ka taiawhio ai i to
aata, e Ihowa;
7 A ka rangona toku reo e whakamoe-
miti ana, e whakapuaki ana i au mahi
whakamiharo katoa.
8 E Ihowa, e aroha ana ahau ki to
whare nohoanga, ki te wahi hoki e nohoia
ana e to honore.
9 Kei huia toku wairua ki roto ki te
hunga hara, me toku ora ki roto ki te
hunga toto.
10 He mahi nanakia hoki ta o ratou
ringaringa; kī tonu ano hoki o ratou
ringaringa matau i te utu whakapati.
11 Ko ahau ia, ka haere i toku tapata-
hitanga: hokoa ahau, tohungia hoki ahau.
12 E tu ana toku waewae i te wahi
tika: ka whakapaingia a Ihowa e ahau i
roto i nga whakaminenga.

WAIATA 27.

Na Rawiri.

KO IHOWA toku māramatanga me
toku whakaoranga; kia wehi ahau
i a wai? ko Ihowa te kaha o toku ora;
ko wai taku e mataku ai?
2 I te whakatatanga mai o te hunga
kino, o oku hoa riri, o oku hoa whainga,
ki te kai i oku kikokiko, tūtuki ana ratou,
hinga ana.
3 Ahakoa whakapae noa te ope i a au
e kore toku ngakau e wehi: ahakoa ara
noa te pakanga ki a au, ma tenei ka au
ai ahau
4 Kotahi taku mea i inoi ai ahau i a
Ihowa, a ko taku tena e rapu ai: kia
noho i te whare o Ihowa i nga ra katoa
e ora ai ahau, kia kite ai ahau i te ata-
ahuatanga o Ihowa, a kia ui i roto i tona
temepara.
5 Ka hunā hoki ahau e ia ki tona teneti
i te ra o te hē, ka kuhua ahau e ia ki
roto ki te wahi ngaro i tona tapenakara,
ka whakanohoia ahau e ia ki runga ki te
kohatu.
6 Na, aianei ka whakateiteitia ake toku
mahunga ki runga ake i oku hoa riri,
e karapoti nei i a au; a ka patua e ahau i
roto i tona tapenakara nga whakahere
hari; ka waiata ahau, ae ka himene atu
ki a Ihowa.
7 Whakarongo mai, ki toku reo, e Ihowa,
ua karanga atu ahau; tohungia ahau,
whakahokia mai hoki he kupu ki a au.
8 E toku ngakau, kua mea mai ia ki a
koe, Rapua e koutou toku mata: ka rapu
ahau i to mata, e Ihowa.
9 Kaua to mata e hunā ki a au, kaua
to pononga e whakapeaua atu ua riri
koe: ko koe toku kai awhina, kei
mahue ahau i a koe, kei whakarerea
e koe, e te Atua o toku whakaoranga.
10 Ki te whakarearea ahau e toku
pāpā, e toku whaea, ko Ihowa hei tuku-
nga atu moku.
11 E Ihowa, whakaakona ahau ki to
ara; arahina ahau i te ara tika, he hoa
riri hoki oku.
12 Kaua ahau e tukua atu ki te hiahia
o oku hoa riri; kua whakatika mai hoki
ki a au nga kai whakapae teka, me te
hunga manawa nanakia.
13 Ahakoa ra e whakapono ana ahau,
tera au e kite i te pai o te Atua i te
whenua o te ora.
14 Tāria a Ihowa: kia maia, a mana
e whakakaha to ngakau; ina tāria a
Ihowa.

WAIATA 28.

Na Rawiri.

KA karanga au ki a koe, e Ihowa, e
toku kohatu, kaua e wahangu ki
a au, ta te mea ki te wahangu mai koe
ki a au, ka rite ahau ki te hunga e heke
atu ana ki te poka.
2 Whakarongo mai ki te reo o aku
inoi, ua karanga atu ahau ki a koe, ina
totoro atu oku ringaringa ki to ahurewa
tapu.

3 Kaua ahau e kumea tahitia atu,
me te hunga he, me nga kai mahi i te
kino, he marie a ratou kupu ki o ratou
hoa, he kino ia kei roto i o ratou
ngakau.
4 Kia rite ki ā ratou mahi tau e hoatu
ai ki a ratou, ki te kino ano hoki o a
ratou hanga. Kia rite ki nga mahi a o
ratou ringaringa tau e hoatu ai ki a
ratou, whakahokia ta ratou utu ki a
ratou.
5 Na kahore nei ratou e whakaaro ki
nga mahi a Ihowa, ki nga meatanga a
ona ringaringa, mo reira ka whakahoroa
iho ratou e ia, e kore ano hoki e whaka-
turia ake.
5 Kia whakapaingia a Ihowa mona i
whakarongo mai ki toku reo inoi.
7 Ko Ihowa toku kaha, me toku wha-
kangungu rakau; i whakawhirinaki atu
toku ngakau ki a ia, a awhinatia mai
ana ahau: koia i hari ai toku ngakau,
i whakamoemiti ai hoki taku waiata ki
a ia.
8 Ko Ihowa to ratou kaha, ko ia ano te
kaha whakaora o tana tangata i whaka-
wahi ai.
9 Whakaorangia to iwi, manaakitia to
kāinga tupu: whangainga hoki ratou,
whakaarahia tonutia ake ake.

WAIATA 29.

He himene na Rawiri.

HOATU ki a Ihowa, e te hunga
nunui, hoatu ki a Ihowa te kororia
me te kaha.
2 Hoatu ki a Ihowa te kororia e rite
ana mo tona ingoa, koropiko atu ki a
Ihowa i roto i te ataahuatanga o te
tapu.
3 Kei runga te reo o Ihowa i nga wai:
e papā ana te whatitiri a te Atua o te
kororia: kei runga a Ihowa i nga wai
maha.
4 Kaha tonu te reo o Ihowa; kororia
tonu te reo o Ihowa.
5 Mongamonga noa nga hita i te reo o
Ihowa; ina, mongamonga noa i a Ihowa
nga hita o Repanona.
6 Ko ia hei mea i a ratou kia moko-
whiti, ano he kuao kau: a Repanona
raua ko Hiriona, ano he kuao unika-
nga.
7 E wehewehe ana te reo o Ihowa i
nga mura ahi.
8 Wiri ana te koraha i te reo o Ihowa:
wiri ana i a Ihowa te koraha o Ka-
rehe.
9 Whanau ana nga hāta i te reo o
Ihowa, tihorea ana nga ngahere: e
korerotia ana hoki *tona* kororia i tona
temepara e nga tangata katoa.
10 E noho ana a Ihowa i runga i te wai-
puke; ae, e noho ana a Ihowa hei Kingi
ake ake.
11 Ka homai e Ihowa he kaha ki tona
hunga; he rongo mau ta Ihowa mana-
akitanga mo tona iwi.

WAIATA 30.

He himene, he waiata mo te tainga o te
kawa o te whare o Rawiri.

KA whakanui ahau i a koe, e Ihowa;
nau hoki ahau i hapai ake, a kihai
i tukua oku hoa riri kia hari mai ki
a au.
2 E Ihowa, e toku Atua, i karanga atu
ahau ki a koe, a kore ake toku mate i a
koe.
3 E Ihowa, nau i whakaputa ake toku
wairua i roto i te rua tupapaku; nau
ahau i whakaora ake kei heke atu ki te
poka.
4 Himene atu ki a Ihowa, e tona hunga
tapu, whakawhetai atu hoki ina mahara
ki tona tapu.
5 He iti hoki te wahi e riri ai ia; he
oranga ki te manakohia mai e ia: e
tau iho te tangi i te ahiahi, a i te ata he
hari.
6 I mea ahau i taku wa i kake ai, E
kore au e whakangaueuetia a muri ake
nei.
7 He manakohanga mai nau, e Ihowa,
i whakaungia ai e koe te tu o taku
maunga: i hunā e koe to mata, a wha-
kararua noatia iho ahau.
8 E Ihowa, i karanga atu ahau ki a
koe, i inoi atu hoki ki a Ihowa.
9 He aha te painga o oku toto, ina heke
atu ahau ki te poka? Ma te puehu koia
koe e whakamoemiti? mana oti e wha-
kapuaki to pono?
10 Whakarongo, E Ihowa, tohungia
hoki ahau: e Ihowa, ko koe ano hei
awhina moku.
11 Kua whakaputaina ketia e koe
taku tangihanga hei kanikaninga: kua
wetekina atu e koe toku kakahu tara-
tara, a whikitiria ana ahau e koe ki te
koa.
12 Hei mea e himene atu ai toku
kororia ki a koe, kore ake e wahangu.
E Ihowa, e toku Atua, ka whakawhetai
atu ahau ki a koe ake ake ake.

WAIATA 31.

Ki te tino kai whakatangi. He himene na Rawiri.

E IHOWA, ko koe taku e whakawhirinaki atu nei; kei whakama ahau ake ake: whakaorangia ahau, he tika nei hoki koe.
2 Anga mai tou taringa ki a au; hohoro te whakaora i a au: kia ai koe hei kohatu kaha moku, hei whare tiaki moku.
3 Ko koe hoki toku kohatu me toku pa: na, kia mahara ki tou ingoa, a arahina ahau, tohutohungia hoki ahau.
4 Whakaputaina ake ahau i roto i te kupenga i hunā e ratou moku; ko koe hoki toku kaha.
5 Tenei toku wairua te tukua atu nei e ahau ki to ringaringa; nau ahau i hoko, e Ihowa, e te Atua o te pono.
6 E kino ana ahau ki te hunga e whakaaro ana ki nga mea tekateka noa; e whakawhirinaki ana hoki ahau ki a Ihowa.
7 Ka whakamanamana ahau, ka hari ki tou atawhai; mou hoki i titiro mai ki taku tangihanga; i matau hoki koe ki toku wairua i nga wa o te hē.
8 A kihai i *tukua* kia kopia ahau ki roto ki te ringaringa o te hoa riri: kua whakaturia e koe oku waewae ki te wahi nui.
9 Tohungia ahau, e Ihowa, kei te he hoki ahau, pakoko kau toku mata i te pouri, toku wairua me toku kopu.
10 Ka hemo nei hoki toku ora i te tangihanga, me aku tau i te aue; poto iho toku kaha i toku he, kurupopo ana oku iwi.
11 He tawainga ahau na oku hoa riri katoa; ko te tino mahi ia tena a oku hoa noho tata, he mea wehi ahau na nga tangata i mohio ki a au: te kitenga o etahi i a au i waho, rere ana ratou i a au.
12 Kua warewaretia ahau me te tupapaku *kua ngaro* atu i te ngakau, kua rite ahau ki te oko pakaru.
13 I rongo hoki ahau i te ngaungatuaratanga a te tini; i karopotia ahau e te wehi: i a ratou e runanga ana ki te he moku, i mea ratou, kia whakamatea ahau.
14 Otiia e whakawhirinaki ana ahau ki a koe, e Ihowa: e mea nei ahau, Ko koe ano toku Atua.
15 Kei tou ringaringa oku taima, whakaorangia ahau i nga ringaringa o oku hoa riri, i te hunga hoki e tukino ana i a au.
16 Kia whiti iho tou mata ki to pononga; whakaorangia ahau he mahi tohu hoki tau.
17 Kei whakama ahau, e Ihowa; kua karanga atu hoki ahau ki a koe: kia whakama te hunga kino, kia takoto puku i roto i te rūa tupapaku.
18 Whakamutua te korero a nga ngutu teka, he kino nei a ratou korero mo te tangata tika; na to ratou whakapehapeha hoki, na to ratou whakahihi.
19 Ano te nui o tau pai i rongoatia atu e koe mo te hunga e wehi ana ki a koe, i mahia nei e koe mo te hunga e whakawhirinaki ana ki a koe i te aroaro o nga tamariki a te tangata!
20 Ka hunā ratou e koe ki te wahi ngaro i tou aroaro i te whakapakari a te tangata; ka hunā ratou e koe ki roto ki te teneti, *kei tata* ki te ngangautanga a nga arero.
21 Kia whakapaingia a Ihowa, mona i mea kia miharotia tana mahi tohu ki a au i te pa kaha.
22 I ki hoki ahau i taku potatutatunga, kua motuhia atu ahau i mua i ou kanohi: ahakoa ra i rongo mai ano koe ki toku reo inoi i taku karangatanga atu ki a koe.
23 Arohaina a Ihowa, e tona hunga tapu katoa: e tiakina ana *hoki* e Ihowa te hunga pono, a he nui tana utu ki te kai mahi whakapehapeha.
24 Kia maia, a mana e whakakaha o koutou ngakau, e te hunga katoa e tumanako atu ana ki a Ihowa.

WAIATA 32.

Na Rawiri: he Makiri.

KA hari te tangata kua oti tana mahi tutu te muru, tona hara te hipoki.
2 Ka hari te tangata kahore nei e whakairia e Ihowa he hara ki a ia, a kahore he hianga i tona wairua.
3 I a au kihai i kuihi, ngahengahe kau oku iwi i taku auetanga i te ra roa.
4 No te mea i taimaha iho tou ringa ki runga ki a au i te ao, i te po; kua riro toku makukutanga, kua rite ki te maroketanga o te raumati. Hera.
5 I whakina e ahau toku hara ki a koe, kihai hoki i huna i taku kino. I mea ahau, Ka whakina aku mahi tutu ki a Ihowa; a murua ana e koe te kino o toku hara. Hera.
6 Mo konei ka inoi atu ki a koe nga

tangata tapu katoa i te wa e kitea ai koe: he pono ka ngawha nga wai nui, e kore e tata mai ki a ia.
7 Ko koe toku piringa; mau ahau e whakaora i te pouri, mau ahau e karapoti ki nga waiata whakaora. Hera.
8 Ka tohutohungia koe e ahau, ka whakaakona koe ki te ara e haere ai koe; ma toku kanohi koe e arahi.
9 Kei rite koutou ki te hoiho, ki te muera ranei, kahore nei he matauranga; he mea kuku nei o raua kauae ki te paraire, ki te moka, ki te kore e tata mai ki a koe.
10 He tini nga mea whakapouri mo te tangata hara: te tangata ia e whakawhirinaki ana ki a Ihowa, ka karapotia ia e te atawhai.
11 Kia koa ki a Ihowa, whakamanamana, e te hunga tika: kia hari, hamama, e te hunga ngakau tika katoa.

WAIATA 33.

KIA hari ki a Ihowa, e te hunga tika: he mea ataahua te whakamoemiti ma te hunga tutika.
2 Whakamoemiti atu ki a Ihowa i runga i te hāpa; himene atu ki a ia i runga i te hatere kotahi nei tekau nga aho.
3 Waiatatia atu ki a ia he waiata hou: kia tika te whakatangi, kia nui te reo.
4 No te mea e tika ana te kupu a Ihowa, a kei runga i te pono ana mahi katoa.
5 E paingia ana e ia te tika me te whakarite whakawa: e ki ana te whenua i te atawhai a Ihowa.
6 Na te kupu a Ihowa nga rangi i hanga, me nga mano katoa ano hoki o reira na te ha o tona mangai.
7 He mea huihui mai e ia nga wai o te moana, ano he puranga; he mea whawhao e ia te rire ki nga whare toa.
8 Kia wehi te whenua katoa ki a Ihowa; kia ohooho hoki nga tangata katoa o te ao ki a ia.
9 I ki hoki ia a kua oti: i whakahau atu ia, a tu tonu iho.
10 E whakatakā iho ana e Ihowa te whakaaro a nga tauiwi: e whakakahoretia ana e ia nga meatanga a nga iwi.
11 Te whakaaro a Ihowa, tu tonu ake ake; nga meatanga a tona ngakau kei tena whakatupuranga, kei tena whakatupuranga.
12 Ka hari te iwi no ratou nei Atua a Ihowa, te iwi kua whiriwhiria e ia hei taonga tupu mona.
13 E titiro iho ana a Ihowa i te rangi; e kite ana ia i nga tama katoa a te tangata.
14 Kei tona wahi nohoanga ia e matakitaki iho ana ki nga tangata katoa o te whenua.
15 Rite tonu tana hanganga i o ratou ngakau, e mohiotia ana e ia a ratou mahi katoa.
16 E kore tetahi kingi e ora i te nui o te ope, e kore e ora te tangata marohirohi i te nui o te kaha.
17 He mea teka te hoiho hei whakaora, e hara ano tona kaha nui i te mea e mawhiti ai.
18 Nana, kei runga i te hunga e wehi ana i a ia te kanohi o Ihowa, kei te hunga e tumanako atu ana ki tana mahi tohu.
19 Hei whakaora i o ratou wairua kei mate, hei mea i a ratou kia ora i te wa o te hemo-kai.
20 E tatari ana o tatou wairua ki a Ihowa; ko ia to tatou kai awhina, me to tatou whakangungu rakau.
21 Hari tonu nei o tatou ngakau ki a ia; no tatou hoki i whakawhirinaki atu ki tona ingoa tapu.
22 E Ihowa, hei runga i a matou tau mahi tohu; kia rite hoki ki ta matou tumanakotanga atu ki a koe.

WAIATA 34.

Na Rawiri, i tona ahua i rere ke ra i te aroaro o Apimereke; na peia ana ia, a haere ana.

KA whakapaingia e ahau a Ihowa i nga wa katoa; he whakamoemiti tonu ta toku mangai ki a ia.
2 Ka whakamanamana toku wairua ki a Ihowa: ka rongo te hunga mahaki, a ka hari.
3 Kia whakanui tahi tatou i a Ihowa, kia whakateitei tahi hoki i tona ingoa.
4 I rapu ahau i a Ihowa, a rongo mai ana ia ki a au, whakaorangia ana hoki ahau e ia i oku wehi katoa.
5 I titiro atu ratou ki a ia, a kua mārama: kihai ano o ratou mata i whakama.
6 I karanga atu tenei tangata iti, a whakarongo mai ana a Ihowa, whakaora ana i a ia i ona pouritanga katoa.
7 E noho ana te anahera a Ihowa i tetahi taha, i tetahi taha, o te hunga e wehi ana i a ia, a e whakaora ana i a ratou.

8 Whakamatauria, kia kite ai koutou i
te pai o Ihowa: ka hari te tangata e
whakawhirinaki ana ki a ia.
9 Kia wehi ki a Ihowa, e tona hunga
tapu: e kore hoki e hapa nga tangata e
wehi ana i a ia.
10 E hapa nga kuao raiona, e mate
i te kai: te hunga ia e rapu ana ki a
Ihowa, e kore ratou e hapa i tetahi
mea pai.
11 Haere mai, e nga tamariki, whaka-
rongo ki a au: maku koutou e ako kia
wehi ki a Ihowa.
12 Ko wai te tangata e hiahia ana ki te
ora, e whai ana kia maha nga ra, kia
kite i te pai?
13 Tiakina tou arero kei kino, ou ngutu
kei korero hianga.
14 Mawehe atu i te kino, mahia te pai;
rapua te ata noho, whaia atu hoki.
15 E tau ana nga kanohi o Ihowa ki te
hunga tika; me ona taringa ki ta ratou
karanga.
16 E hē ana te mata o Ihowa ki nga
kai mahi kino, hei hatepe atu i a ratou i
te whenua kei maharatia.
17 E karanga ana *te hunga tika*, a e
whakarongo mai ana a Ihowa: whakao-
rangia ana ratou e ia i o ratou whakapa-
wera katoa.
18 E tata ana a Ihowa ki te hunga
ngakau marū: ka whakaorangia ano e ia
te hunga wairua iro.
19 He tini nga mate o te tangata tika:
otira e whakaorangia ana ia e Ihowa i
roto i te katoa.
20 E tiakina ana e ia ona wheua katoa:
e kore tetahi e whati.
21 Ka whakamatea te tangata hara e te
kino; a ka he te hunga e kino ana ki te
tangata tika.
22 E hokona ana e Ihowa nga wairua
o ana pononga, e kore ano e he tetahi
o te hunga e whakawhirinaki atu ana
ki a ia.

WAIATA 35.

Na Rawiri.

WHAKAWAKIA, e Ihowa, te hunga
e whakawa ana i a au, whawhaitia
te hunga e whawhai mai nei ki a au.
2 Kia mau ki te whakangungu rakau,
ki te puapua; whakatika ake hei awhina
moku.
3 Unuhia te tao, araia te ara o te
hunga e tukino nei i ahau: ki mai ki
toku wairua, Ko au to whakaoranga.
4 Kia whakama, kia numinumi, te
hunga e whai ana kia whakamatea ahau:
kia whakahokia ki muri, kia whakapo-
auautia te hunga e whakatakoto ana i te
kino moku.
5 Kia rite ratou ki te papapa e puhia
ana e te hau; a kia turakina ratou e te
anahera a Ihowa.
6 Kia pouri to ratou ara, kia paheke-
heke: kia whaia ano ratou e te anahera a
Ihowa.
7 Kahore hoki he rawa i hunā ai e
ratou te poka o ta ratou kupenga moku,
ta ratou i keri take-kore nei kia mate ai
ahau,
8 Kia rokohanga poauautia ia e te wha-
kangaromanga; kia mau ano ko ia i tana
kupenga i huna ai: kia taka ia ki taua
tino whakangaromanga.
9 A ka koa toku wairua ki a Ihowa, ka
hari ki tana whakaoranga.
10 Ka ki katoa ake oku wheua, e
Ihowa, ko wai te rite ana ki a koe, e
whakaorangia ana hoki te iti i te tangata
e kaha ake ana i a ia, ae, te iti, te rawa-
kore i tona kai pahua?
11 I whakatika mai nga kai whakapae
teka: whakawakia ana ahau mo nga
mea kihai nei au i matau atu.
12 I utua mai e ratou taku pai ki te
kino, a whakatupu pani ana toku wai-
rua.
13 Tena ko ahau, i a ratou e mate ana,
he kahu taratara toku, whakawaikauere
ana ahau i toku wairua, kihai i kai: a
hoki mai ana taku inoi ki toku uma.
14 Toku ahua me te mea he whanau-
nga ia, he teina noku: kupapa noa iho
ahau, me te mea he tangata e tangi ana
ki tona whaea.
15 I toku paheketanga ia koa ana
ratou, huihui ana; huihui ana nga
tangata kino noa iho hei hoa riri moku,
kihai ano ahau i mohio; haehae ana
ratou i a au, kihai hoki i mutu.
16 I roto ratou i nga tangata tinihanga,
i nga kai whakakata o nga hakari, tetea
mai ana o ratou niho ki a au.
17 E te Ariki, kia pehea te roa o tau
titiro kau mai? whakaorangia toku wai-
rua i a ratou whakangaromanga, taku e
aroha nei i nga raiona.
18 Ka whakawhetai atu ahau ki a koe
i roto i te whakaminenga nui, ka whaka-
moemiti atu ki a koe i roto i te iwi
kaha.
19 Kei hari mai ki a au aku hoa riri
pokanoa; kei whakakini mai nga kanohi
o te hunga e kino pakupaku mai ana ki
a au.
20 Ehara hoki ta ratou i te korero mo
te rangimarie; heoi kei te whakatakoto

i te mea tinihanga mo te hunga ata noho o te whenua.

21 Ina, hamama mai ana o ratou mangai ki a au, e ki mai ana, Ha, ha, kua kite o matou kanohi.

22 Kua kite koe, e Ihowa: kaua ra e wahangu, e te Ariki, kei matara atu koe i a au.

23 Oho ake, e ara hoki ki te whakarite i taku whakawa, ki taku tautohetohe, e toku Atua, e toku Ariki.

24 Kia rite ki tou tika taku whakawakanga, e Ihowa, e toku Atua: kei koa mai ano ratou ki a au.

25 Kei mea ratou i roto i o ratou ngakau, Ha, ko ta matou tena i pai ai: kei mea ratou, Kua horomia ia e tatou.

26 Kia whakama, kia numinumi ngatahi, te hunga e koa mai ana ina he ahau: kia whakakakahuria ki te whakama, ki te numinumi, te hunga e whakakake mai ana ki a au.

27 Kia hamama i te hari, kia koa te hunga e pai mai ana ki taku mahi tika: ae, kia mea tonu ratou, Kia whakanuia a Ihowa e whakapai nei ki te oranga o tana pononga.

28 A ka korerotia e toku arero tau mahi tika, me te whakamoemititanga ki a koe i te ra roa.

WAIATA 36.

Ki te tino kai whakatangi. Na te pononga a Ihowa, na Rawiri.

E MEA ana te mahi kino a te tangata hara i roto i toku ngakau, kahore he wehi ki te Atua i mua i ona kanohi.

2 E whakapai ana hoki ona kanohi ake a ia ano, a kitea noatia iho te kino o tona hara.

3 He kino nga kupu a tona mangai, he rauhanga hoki, kua mahue i a ia te mahara, te mahi i te pai.

4 He mahi nanakia tana e whakaaro ai i runga i tona moenga; ehara i te pai te huarahi e turia ana e ia, kahore ona whakarihariha ki te kino.

5 Kei nga rangi, e Ihowa, tau mahi tohu: a tutuki noa atu to pono ki nga kapua.

6 Rite tonu tou tika ki nga maunga nui; he rire whakaharahara au whakaritenga whakawa: ko koe, e Ihowa, te kai whakaora i te tangata, i te kararehe.

7 Ano te pai o tou aroha, e te Atua: koia nga tama a te tangata ka okioki ai i raro i te taumarumarutanga iho o ou pakau.

8 Ka makona ratou i nga mea momona o tou whare: ka whakainumia ano e koe ki te awa o au mea whakahari.

9 Kei a koe hoki te puna o te ora; ma to māramatanga ka kite ai matou i te māramatanga.

10 Kia roa tou arohatanga ki te hunga e matau ana ki a koe, tou tika hoki ki te hunga ngakau tika.

11 Kei puta mai ki a au te waewae whakapakari; kei turakina ahau e te ringa o te hunga hara.

12 Hinga iho i reira te kai mahi i te kino: kua turakina iho ratou, tē ahei te ara ake.

WAIATA 37.

Na Rawiri.

KAUA e mamae atu ki te hunga kino, kaua e hae atu ki nga kai mahi i te hara.

2 No te mea ka hohoro ratou te kotia, te peratia me te tarutaru, a ka memenge me he otaota hou.

3 Whakawhirinaki ki a Ihowa, mahia te pai; a ka noho koe ki te whenua, ka ata kai marie hoki.

4 Whakaahuareka atu ki a Ihowa, a ka homai e ia ki a koe ta to ngakau i hiahia ai.

5 Tukua atu to ara ki a Ihowa; whakawhirinaki atu hoki ki a ia, a mana e mahi.

6 Mana hoki e whakaputa mai tou tika, ano he māramatanga, te whakaritenga hoki o tau whakawakanga me te mea ko te ra e tu ana.

7 Okioki ki a Ihowa, tatari marie ki a ia: kei mamae atu koe ki te tangata e hohoro ana i tana ara, ki te tangata e taea ana e ia nga whakaaro kino.

8 Kati te riri, whakarerea hoki te arita; kei mamae koe, kei mahi i te kino.

9 No te mea ka hatepea atu te hunga kino: te hunga ia e tatari ana ki a Ihowa, ka riro i a ratou te whenua.

10 Kia potopoto ake nei hoki, a ka kore noa iho te hunga kino: ae ra, ka ata tirohia e koe tona wahi, a kore kau noa iho.

11 Otira ka riro mai te whenua i te hunga mahaki; a ka hari ratou i te roa o te ata noho.

12 E whakangarahu ana te tangata kino mo te tangata tika: pakari ana ona niho ki a ia.

13 Ka kata te Ariki ki a ia, no te mea ka kite ia e tata ana tona ra.

14 Kua unuhia te hoari e te hunga hara, kua piko ta ratou kopere, hei turaki i te

rawa-kore, hei kohuru i te hunga e tika
ana i te ara.
15 Ka tapoko atu ta ratou hoari ki
o ratou ngakau: a ka whatiia a ratou
kopere.
16 Engari te wahi iti a te tangata tika
i nga taonga o nga tangata hara toko-
maha.
17 Ka whatiia hoki nga ringaringa o te
hunga hara: u tonu ia i a Ihowa te
hunga tika.
18 E matau ana a Ihowa ki nga ra o
te hunga tika: a ka pumau to ratou
kāinga ake ake.
19 E kore ratou e whakama i te wa o
te he, ka makona ano ratou i nga ra o
te hemo-kai.
20 Ka ngaro ia te hunga hara, a ka
rite nga hoa riri a Ihowa ki te ngako
reme: ka mahea atu ratou; ka mahea
atu me he paowa.
21 E tango ana te tangata hara i te
taonga tarewa, kahore hoki ana utu mai:
te tangata tika ia he aroha tana, he
homai.
22 Ka riro mai hoki te whenua i āna e
manaaki ai; ka hatapea atu ano āna e
kanga ai.
23 E whakatikaia ana nga hikoinga o
te tangata tika e Ihowa: e whakaahua-
reka ana ano ia ki tona ara.
24 Ahakoa hinga ia, e kore ia e tino
takoto rawa; no te mea e whakamaua
ake ana tona ringaringa e Ihowa.
25 He tamariki ahau i mua, a kua
koroheketia nei, heoi, kahore ahau i kite
i te tangata tika e whakarerea ana, i ona
uri hoki e pinono turo ana.
26 He atawhai tonu tana, he ohaoha:
ka manaakitia ano hoki ona uri.
27 Whakarerea te kino, mahia te pai,
ka noho tonu ai.
28 No te mea e aroha ana a Ihowa ki
te whakarite whakawa: e kore ano e
whakarerea tona hunga tapu e ia; e
tiakina tonutia ana ratou ake ake; otiia
ka hatepea atu nga uri o te hunga
hara.
29 Ka riro mai te whenua i te hunga
tika, ka nohoia hoki a reira e ratou ake
ake.
30 He kupu mohio ta te mangai o te
tangata tika; he whakarite whakawa
ano ta tona arero e korero ai.
31 Kei tona ngakau te ture a tona
Atua; e kore e paheke tetahi o ona
hikoinga.
32 E tau mai ana te titiro a te tangata
hara ki te tangata tika, a e whai ana kia
whakamatea ia.
33 E kore ia e waiho atu ki tona ringa-
ringa e Ihowa: e kore ano hoki ia e
whakahe i a ia ina whakawakia.
34 Tāria a Ihowa, kia mau ki tona ara,
a ka whakanuia koe e ia, ka whakawhi-
whia hoki ki te whenua: e hatepea atu
te hunga hara, ka kite koe.
35 I kite ahau i te tangata hara e kake
ana, e tautorotoro ana me te puriri
matomato.
36 Heoi, pahure noa atu ia, a, kore
kau noa iho; ae, i rapua ia e ahau, a
kihai i kitea.
37 Maharatia te tangata tika, tiro-
hia iho te tangata tutika; no te mea
he marietanga te tukunga iho ki tena
tangata.
38 Ka ngaro ngatahi ia te hunga kino:
te tukunga iho ki te hunga kino, ka
hatepea atu ratou.
39 Na Ihowa ia te whakaoranga o te
hunga tika: ko ia to ratou kaha i te wa
o te he.
40 Ma Ihowa ratou e awhina, ko ia
hoki hei tauarai mo ratou: ko ia hei
tauarai mo ratou ki te hunga kino, a ka
whakaorangia ano ratou e ia, mo ratou
ka whakawhirinaki atu ki a ia.

WAIATA 38.

He himene na Rawiri, hei whakama-
hara.

E IHOWA, kaua e whakatupehupehu
mai ki a au ina riri koe, kaua ano
hoki ahau e pakia ina arita mai koe.
2 Titi tonu hoki au pere ki a au: kaha
rawa te pehanga a tou ringa ki a au.
3 Kahore he wahi ora o oku kikokiko,
na to riri hoki: kahore ano e ata takoto
oku wheua, noku i hara nei.
4 Kua taupokina iho hoki toku mahu-
nga e oku kino: ano he pikaunga taimaha
e pehi rawa ana i a au.
5 E piro ana oku whiunga, kua pirau
i taku mahi poauau.
6 E whakawiria ana ahau; piko rawa;
e tangi haere ana i te roa o te ra.
7 Kua kapi toku hope i te mate wha-
kariharihа: kahore hoki he wahi ora o
oku kikokiko.
8 Kua kore oku kaha, marū rawa ahau:
aue ana ahau i te mamae o toku ngakau.
9 E te Ariki, kei to aroaro aku hiahia
katoa; kahore hoki e ngaro i a koe taku
auetanga.
10 Kihakiha kau toku ngakau, kua
hemo toku kaha: me te māramatanga
o oku kanohi, kua kore hoki tena mea
oku.

11 Matara noa atu i toku mate te turanga mai o nga tangata i aroha mai ki a au, o oku hoa hoki; i tawhiti ano oku whanaunga e tu ke mai ana.
12 E whakatakoto mahanga ana *moku* te hunga e whai ana i a au kia whakamatea; he nanakia ano nga kupu a te hunga e rapu ana i te he moku; he whakaaro tinihanga ano hoki a ratou i te roa o te ra.
13 Ko au ia, i rite ki te turi, kihai i rongo, i rite ano hoki ki te tangata wahangu, kahore nei e hamumu tona mangai.
14 Na, rite tonu ahau ki te tangata kahore nei e rongo, kahore nei he whakatupehupehu i tona mangai.
15 E tumanako atu nei hoki ahau ki a koe, e Ihowa: ka whakahoki kupu mai ano koe, e te Ariki, e toku Atua.
16 I mea hoki ahau, Kei koa mai ratou ki a au: ka paheke toku waewae, ka whakahihi mai ratou ki a au.
17 Meake hoki au kopa, kei mua ano i a au aku mea whakapouri.
18 Ka whaki atu hoki ahau i taku kino, ka pouri mo toku hara.
19 Oku hoa riri ia hauhau tonu, kaha tonu; kua tokomaha ano te hunga e kino noa mai ana ki a au.
20 He hoa riri ano ki a au te hunga e utu ana i te pai ki te kino: moku e whai ana i te pai.
21 Kaua ahau e whakarerea, e Ihowa, e toku Atua, kei mamao atu koe i a au.
22 Hohoro mai koe ki te awhina i a au: e te Ariki, e toku whakaoranga.

WAIATA 39.

Ki te tino kai whakatangi, ki a Ierutunu. He himene na Rawiri.

I MEA ahau, Ka ata whakaaro ahau ki aku huarahi, kei hara toku arero; ka tiakina toku mangai, paraire rawa, i te mea kei toku aroaro te tangata kino.
2 I whakamoroki ahau, i wahangu, kihai i puaki taku kupu, ahakoa pai; a ka oho toku mamae.
3 Werawera ana toku ngakau i roto i a au, i a au e whakaaro ana ka kā te ahi, a ka korero toku arero.
4 E Ihowa, meinga ahau kia matau ki toku mutunga, ki te maha hoki o oku ra, ehia ranei: kia matau ai ahau he mea memeha noa ahau.
5 Titiro hoki, kua whakaritea nei e koe oku ra, ano he whanuitanga ringaringa; he kahore noa iho ano oku tau i tou aroaro: ahakoa u noa te tu o nga tangata katoa, he mea memeha kau. Hera.
6 He pono kei roto i te atarangi te tangata e kopikopiko noa ana; he pono e ohorere noa ana ratou: e ami ana ia i te taonga, a kahore e matau ma wai ranei e kohi.
7 Na, he aha taku e tatari atu nei, e te Ariki? ko koe taku e tumanako atu ai.
8 Whakaorangia ahau i aku mahi tutu katoa: kaua ahau e waiho hei tawainga ma te wairangi.
9 Wahangu ana ahau, kihai i kuihi toku mangai: he meatanga hoki tenei nau.
10 Nekehia atu i a au tau whiu: ka ngaro ahau i te pakinga a to ringa.
11 Ka pakia e koe te tangata, ka whakatupehupehutia mo te hara, ka meinga e koe tona ataahuatanga kia memeha, kia pera me te purehurehu: he pono he mea teka noa nga tangata katoa. Hera.
12 Whakarongo ki taku inoi, e Ihowa, kia titaha mai tou taringa ki taku karanga; kei wahangu koe ki aku roimata: he heke hoki ahau nau, he manene, he pera me oku mātua katoa.
13 Kia ata hanga mai ki a au, kia ta ai toku manawa, keiwha haere atu ahau i konei, a ka kahore noa iho.

WAIATA 40.

Ki te tino kai whakatangi. He himene na Rawiri.

I TATARI marie ahau ki a Ihowa: a anga mai ana ia ki a au, whakarongo mai ana ki taku karanga.
2 Nana ano hoki ahau i tango ake i te poka whakamataku, i roto i te paru taoruoru; a whakaturia ana e ia oku waewae ki runga ki te kohatu, whakaukia ana e ia aku hikoinga.
3 A homai ana e ia he waiata hou ki toku mangai, he whakamoemiti ki to tatou Atua: he tokomaha e kite, a ka wehi, ka whakawhirinaki ai ki a Ihowa.
4 Ka hari te tangata kua waiho nei e ia a Ihowa hei whakawhirinakitanga mona: a kahore e tahuri atu ki te hunga whakakake, ki te hunga hoki e peka atu ana ki te teka.
5 E Ihowa, e toku Atua, he tini au mahi whakamiharo i mahia e koe, me au whakaaro ki a matou; e kore e taea te korero whakatepe atu ki a koe: me i mea ahau kia whakakitea, kia korerotia, e kore e taea te tatau.

6 Kihai i matenuitia e koe te patunga tapu, me te whakahere; pokaia ana e koe oku taringa: kihai koe i mea mai ki te tahunga tinana me te whakahere hara.

7 Na, ko taku meatanga atu, Tenei au te haere atu nei: kei roto i te pukapuka te tuhituhinga moku.

8 Ko taku pai ko te mea i tau e pai ai, e toku Atua: ae ra, kei roto i toku ngakau tau ture.

9 Kua kauwhautia e ahau te tika i roto i te whakaminenga nui: nana, kihai i kopia oku ngutu, tena koe te matau ana, e Ihowa.

10 Kihai i hipokina e ahau tou tika i roto i toku ngakau; kua korerotia e ahau to pono me tau whakaoranga: kihai i hunā e ahau to aroha me to pono i te whakaminenga nui.

11 Kei kaiponuhia mai tou aroha ki a au, e Ihowa: ma to atawhai me to pono ahau e tiaki i nga wa katoa.

12 Ta te mea kua karapotia ahau e nga kino e kore e taea te tatau: mau pu ahau i aku kino, tē ahei te titiro ake; he tini ke i nga makawe o toku mātenga: a hemo iho toku ngakau.

13 Kia pai koe, e Ihowa, ki te whakaora i a au; e Ihowa, hohoro ki te awhina i a au.

14 Kia whakama kia pororaru ngatahi te hunga e rapu ana i toku wairua kia whakamatea: kia whakahokia ki muri, kia whakama hoki te hunga e hiahia ana kia he ahau.

15 Kia hunā, hei utu mo to ratou whakama te hunga e mea mai ana ki a au, Ha, ha.

16 Kia hari, kia koa ki a koe te hunga katoa e rapu ana i a koe; kia mea tonu te hunga e pai ana ki tau whakaoranga, Kia whakanuia a Ihowa.

17 Ko au ia, he iti, he rawa-kore; heoi e whakaaro mai ana ano te Ariki ki a au: ko koe toku awhina, me toku kai whakaora; kaua ra e whakaroa, e toku Atua.

WAIATA 41.

Ki te tino kai whakatangi. He himene na Rawiri.

KA hari te tangata e whakaaro ana ki te rawa-kore; e whakaorangia ia e Ihowa i te wa o te he.

2 Ma Ihowa ia e tiaki, e whakaora; ka whakaharitia ia i runga i te whenua: e kore ano hoki e tukua atu e koe ki nga hiahia o ona hoa riri.

3 Ma Ihowa ia e whakakaha, i a ia e whakaruhi ana i runga i te moenga: mau ano e whakapai katoa tona moenga i a ia e mate ana.

4 I mea ahau, E Ihowa, tohungia ahau; rongoatia toku wairua; kua hara hoki ahau ki a koe.

5 He kino te korero a oku hoa riri moku, Ahea ranei ia mate ai, pirau ai tona ingoa?

6 A ki te haere mai ia kia kite *i a au*, ka korero horihori ia: e ami mai ana tona ngakau i te kino mana; tona putanga atu ki waho, korerotia ana e ia.

7 E kowhetewhete ana moku te hunga katoa e kino mai ana ki a au; e whakatakoto ana ratou i te kino moku.

8 E ai ta ratou, E piri ana te mate kino ki a ia; a ka takoto na ia, heoi ano tona aranga ake.

9 Ae, ko toku hoa ake ano, i whakawhirinaki ai ahau, i kai nei i taku taro, kua hiki ake tona rekereke ki a au.

10 Ko koe ia, e Ihowa, kia aroha mai ki a au: a whakaarahia ake ahau, kia utua ai ratou e ahau.

11 No konei ahau i matau ai e pai mai ana koe ki a au, no te mea kahore toku hoa riri e whakamanamana mai ki a au.

12 Ko au ia, mau ahau e whakamau ake i runga i toku ngakau tapatahi: mau hoki au e whakatu ki tou aroaro ake tonu atu.

13 Kia whakapaingia a Ihowa Atua o Iharaira inamata riro ano, ake tonu atu ano hoki. Amine, ae Amine.

WAIATA 42.

Ki te tino kai whakatangi. He Makiri, ma nga tama a Koraha.

RITE tonu ki te hāta e kihakiha nei ki nga manga wai toku ngakau e kihakiha nei ki a koe, e te Atua.

2 E hiainu ana toku wairua ki te Atua, ki te Atua ora: ahea ahau tae atu ai, puta atu ai ki te aroaro o te Atua?

3 Ko oku roimata taku kai i te ao, i te po, i a ratou e mea tonu mai nei ki a au, Kei hea tou Atua?

4 Ka mahara ahau ki enei mea, me te wai toku ngakau e maringa ana i roto i a au: i haere hoki ahau i roto i te huihui, i haere tahi matou ki te whare o te Atua, me te reo o te hari, o te whakamoemiti, me te huihui e mea hakari ana.

5 He aha koe i piko iho ai, e toku wai-

rua? i ohorere ai hoki i roto i a au? tumanako atu ki te Atua; tera ano ahau e whakawhetai atu ki a ia, mo te whakaoranga a tona mata.

6 E toku Atua, e piko iho ana toku wairua i roto i ahau: koia ahau ka mahara ai ki a koe i te whenua o Horano, o nga Heremoni, i Maunga Mitara.

7 Rarā ana tetahi rire ki tetahi rire i te haruru tanga o au awhiowhio wai: tika ana au ngaru katoa me au tuatea i runga i a au.

8 *Ahakoa ra* e whakahaua mai ano e Ihowa tona atawhai i te 'awatea; a he waiata taku ki a ia i te po, he inoi ki te Atua o taku ora.

9 Ka mea atu ahau ki te Atua, E toku kohatu, He aha koe i wareware ai ki a au? he aha ahau ka haere pouri ai i te tukinotanga a te hoa riri?

10 Ano he hoari i roto i oku wheua te tawainga a oku hoa riri: i a ratou e mea mai nei ki a au i nga ra katoa, Kei hea tou Atua?

11 He aha koe i piko iho ai, e toku wairua? he aha hoki koe i ohorere ai i roto i a au? tumanako atu ki te Atua: tera ano ahau e whakawhetai atu ki a ia, ko ia nei te ora o toku mata, me toku Atua.

WAIATA 43.

E TE Atua, whakaritea taku whakawa, whakatikaia aku korero ki te iwi atua-kore: whakaorangia ahau i te tangata tinihanga e mahi nei i te hē.

2 Ko koe hoki te Atua o toku kaha: he aha ahau ka pangā nei e koe? he aha ahau ka haere pouri ai i te tukinotanga a te hoa riri?

3 Tonoa mai e koe to mārama me to pono hei arahi i a au; hei kawe i a au ki tou maunga tapu, ki o tapenakara.

4 A ka haere ahau ki te aata o te Atua, ki te Atua, ki taku hari nui: ae, ka whakamoemiti atu ahau ki a koe, e te Atua, e taku Atua, i runga i te hāpa.

5 He aha koe i piko iho ai, e toku wairua? he aha hoki koe i ohorere ai i roto i a au? tumanako atu ki te Atua: tera ano ahau e whakawhetai atu ki a ia, ko ia nei te ora o toku mata, me toku Atua.

WAIATA 44.

Ki te tino kai whakatangi, ma nga tamariki a Koraha. He Makiri.

E TE Atua, kua rongo o matou taringa, kua korerotia mai ki a matou e o matou mātua, nga mahi i mahia e koe i o ratou ra, i nga ra o mua.

2 To pananga i nga tauiwi ki tou ringaringa, to whakatokanga hoki i a ratou, to whakawhiunga i te iwi, me to peinga i a ratou.

3 Ehara hoki i te mea, na ta ratou hoari i whiwhi ai ratou ki te whenua, ehara to ratou tākakau i te mea i ora ai ratou: engari na tou ringaringa matau, na tou tākakau hoki, na te māramatanga ano hoki o tou mata, he pai hoki nou ki a ratou.

4 E te Atua, ko koe toku Kingi: whakahaua mai he whakaoranga mo Hakopa.

5 Māu ka turaki ai matou i o matou hoa riri; ma tou ingoa ka takahia iho ai e matou te hunga e whakatika mai ana ki a matou.

6 E kore hoki ahau e whakawhirinaki atu ki taku kopere: e kore ano hoki taku hoari e whakaora i a au.

7 Nau hoki matou i whakaora i o matou hoa riri: nau ano i whakama ai te hunga i kino mai ki a matou.

8 Ko te Atua ta matou e whakamanamana atu ai i te roa o te ra: ka whakamoemiti atu ano matou ki tou ingoa ake ake ake. Hera.

9 Otira kua pangā nei matou e koe, kua meinga kia whakama: kahore hoki koe kia haere tahi atu me a matou taua.

10 Kua meinga matou kia hoki whakamuri mai i te hoa riri; kei te pahua ano i etahi ma ratou te hunga e kino mai ana ki a matou.

11 Kua hoatu matou e koe ano he hipi e kainga ana: kua whakamararatia hoki matou ki roto ki nga tauiwi.

12 E hokona ana e koe tou iwi, a hore he utu: kahore ano hoki koe e whai rawa i te utu mo ratou.

13 E meinga ana matou e koe hei tawainga ma o matou hoa kāinga; hei whakahaweatanga, hei whakakatanga mai ma te hunga i tetahi taha, i tetahi taha o matou.

14 E meinga ana matou hei whakatauki ma nga tauiwi; hei rūrūnga mātenga ma nga iwi.

15 Kei mua tonu i a au toku numinumitanga; kua taupokina ahau e te whakama o toku mata;

16 I te reo o te kai tawai, o te kai kohukohu; i te hoa riri, me te kai rapu utu.

17 Kua pa katoa tenei ki a matou; ahakoa ra kahore ano matou i wareware ki a koe, kihai ano hoki i teka ki to kawenata.

18 Kahore o matou ngakau i tahuri whakamuri; kihai ano hoki o matou hikoinga i peka atu i to ara;
19 I to matou marunga i a koe i te wahi o nga tarakona; a taupoki rawa ki te atarangi o te mate.
20 Mehemea kua wareware matou ki te ingoa o to matou Atua, kua whakamārokia ranei o matou ringaringa ki te atua ke;
21 E kore ranei tenei e ata tirohia mai e te Atua? e matau ana hoki ia ki nga mea ngaro o te ngakau.
22 Mou nei hoki matou i patua ai i te ra roa nei: kiia iho matou, He hipi e patua ana.
23 E ara, he aha koe ka moe ai, e te Ariki? whakatika, kaua matou e pangā tonutia.
24 He aha koe ka huna ai i tou mata? ka wareware ai ki ta matou tangihanga, ki to matou tukinotanga?
25 Kua piko nei hoki o matou wairua ki raro ki te puehu; piri rawa o matou kopu ki te whenua.
26 E ara, hei awhina mai i a matou; kia mahara ki tou aroha, a hokoa matou.

WAIATA 45.

Ki te tino kai whakatangi. He Hohanimi ma nga tamariki a Koraha. He Makiri, he waiata aroha.

E PUPUKE ake ana te mea pai i roto i toku ngakau: ka korerotia e ahau aku i tito ai mo te kingi: he pene toku arero na te kai tuhituhi hohoro.
2 Engari koe e ataahua ana i nga tamariki a te tangata: kua ringihia ou ngutu ki te ahuareka, no reira i manaakitia ai koe e te Atua ake ake ake.
3 Whitikiria to hoari ki to huwha, e te Nui-rawa, to kororia me to honore.
4 Aratakina hoki to hoiho i runga i to honore, i runga i te kaha, hei mea hoki mo te pono, mo te mahaki, mo te tika, a ma to ringaringa matau koe e whakaako ki nga mea whakamataku.
5 E koi ana au pere ki nga ngakau o nga hoa riri o te kingi: a ka hinga nga iwi ki raro i a koe.
6 E pumau ana, e te Atua, tou torona ake ake: he hepeta tika te hepeta o tou kingitanga.
7 E arohaina ana e koe te tika, a e kinongia ana te hara: no reira, nui atu i to ou hoa te whakawahinga a te Atua, a tou Atua i a koe ki te hinu o te hari.
8 He maira kau ou kakahu, he aroa, he kahia i roto i nga whare rei, na ena koe i koa ai.
9 Kei roto i au wahine honore nga tamahine kingi; kei to ringaringa matau te kuini e tu ana, he mea whakakakahu ki te koura o Opira.
10 Whakarongo, e ko, titiro atu hoki, tahuri iho to taringa: a kia wareware koe ki to iwi, ki te whare ano hoki o to pāpā.
11 Penei ka matenuitia e te kingi tou ataahua: ko ia hoki tou Ariki; a me koropiko koe ki a ia.
12 A ko reira ano te tamahine o Taira me te ohaohatanga: ka whai ano nga tangata taonga o te iwi kia manakohia e koe.
13 Kei roto te tamahine o te kingi he kororia kau, he mea whakairo ki te koura tona kakahu.
14 He mea whakapaipai ki te ngira tona kakahu e kawea mai ai ia ki te kingi: ka arahina mai ki a koe nga wahina ona takahoa e whai ana i a ia.
15 Ka kawea mai ratou me te hari me te koa, ka tomo atu ratou ki te whare o te kingi.
16 Ko o tamariki hei whakakapi mo o mātua: a ka meinga ratou e koe hei kawana mo te whenua katoa.
17 Ka meinga e ahau tou ingoa kia maharatia e nga whakatupuranga katoa: ma reira ano hoki koe ka whakamoemititia ai e nga iwi a ake ake.

WAIATA 46.

Ki te tino kai whakatangi, ma nga tama a Koraha. He waiata Aramoto.

KO te Atua to tatou piringa me to tatou kaha; he kai awhina e tino tata ana i nga wa o te he.
2 No reira kore ake to tatou wehi, ahakoa nekehia te whenua, ahakoa kahakina nga maunga ki waenga moana.
3 *Ahakoa* rarā, taupatupatu noa ona wai, *ahakoa* wiri nga maunga i tona huamotanga. Hera.
4 Tenei te awa, ko ona manga hei whakahari i te pa o te Atua, i te wahi tapu o nga tapenakara o te Runga-rawa.
5 Kei waenganui ona te Atua, e kore ia e whakakorikoria: ma te Atua ia e awhina i te putanga mai ano o te ata.
6 I nana nga tauiwi, i whakakorikoria nga rangatiratanga; puaki ana tona reo, rewa ana te whenua.

7 Kei a tatou a Ihowa o nga mano, ko te Atua o Hakopa to tatou piringa. Hera.
8 Haere mai, tirohia nga mahi a Ihowa, nga whakangaromanga i whakaputaina e ia ki te whenua.
9 E whakamutua ana e ia nga whainga a te pito ra ano o te whenua: whati ana i a ia te kopere, poro pu te tao, tahuna ake e ia te hariata ki te kapura.
10 Kia ata noho, a kia matau ko ahau ano te Atua; e whakanuia ahau i waenganui i nga tauiwi, e whakanuia ahau i te whenua.
11 Kei a tatou a Ihowa o nga mano: ko te Atua o Hakopa to tatou piringa. Hera.

WAIATA 47.

Ki te tino kai whakatangi. He himene ma nga tama a Koraha.

PAKIA o koutou ringa, e nga iwi katoa: hamama atu ki te Atua, kia hari te reo.
2 No te mea he wehi a Ihowa o runga rawa, he Kingi nui no te whenua katoa.
3 Nana i riro mai ai nga iwi ki raro i a tatou, me nga tautāngata ki raro ki o tatou waewae.
4 Nana i whiriwhiri to tatou nohoanga mo tatou, te mea pai rawa o Hakopa, o tana i aroha ai. Hera.
5 Kua kake atu te Atua i roto i te hamamatanga, a Ihowa i roto i te tangi o te tētere.
6 Himene atu ki te Atua, himene atu; himene atu ki to tatou Kingi, himene atu.
7 Ko te Atua hoki te Kingi o te whenua katoa: himene atu i runga i te mohio.
8 Ko te Atua te kingi o nga tauiwi: e noho ana te Atua i runga i te torona o tona tapu.
9 Kua huihui mai nga rangatira o nga iwi, o te iwi o te Atua o Aperahama: na te Atua hoki nga whakangungu rakau o te whenua; kua whakanuia rawatia ia.

WAIATA 48.

He waiata, he himene ma nga tama a Koraha.

E NUI ana a Ihowa, kia nui hoki te whakamoemiti ki a ia i te pa o to tatou Atua, i te maunga o tona tapu.
2 He turanga ataahua a Maunga Hiona, ko ta te ao katoa e koa ai: kei te taha ki te nota te pa o te Kingi nui.
3 E matauria ana te Atua i roto i ona whare papai hei piringa.
4 Na, huihui tahi mai ana nga kingi, haere tahi atu ana ratou.
5 I kite ratou, miharo iho; raruraru ana, hohoro tonu atu.
6 Pa ana te wehi ki a ratou i reira, te mamae, ano he wahine e whanau ana.
7 E wahia ana e koe nga kaipuke o Tarahihi ki te hau ita.
8 Rite tonu ki ta matou i rongo ai, ta matou i kite ai i roto i te pa o Ihowa o nga mano, i te pa o to tatou Atua: ma te Atua e whakapumau ake ake. Hera.
9 I whakaaroaro matou ki tou atawhai, e te Atua, i waenganui o tou temepara.
10 E te Atua, rite tahi ki tou ingoa te whakamoemiti mou, tae noa atu ki nga pito o te whenua: kī tonu tou ringaringa matau i te tika.
11 Kia hari a maunga Hiona, kia koa nga tamahine a Hura i au whakaritenga whakawa.
12 Taiawhiotia a Hiona, haere, a kopiko noa mai: tāua ona pourewa.
13 Maharatia ona pekerangi, tirohia iho ona whare papai; hei korerotanga ma koutou ki anei ake whakatupuranga.
14 Ko tenei Atua hoki te Atua mo tatou ake ake ake: ko ia hei kai arahi i a tatou, a mate noa.

WAIATA 49.

Ki te tino kai whakatangi. He himene ma nga tama a Koraha.

WHAKARONGO ki tenei, e nga iwi katoa: tahuri mai o koutou taringa, e nga tangata katoa o te ao.
2 E nga tangata iti, ratou tahi ko nga tangata rahi, e te tangata taonga raua ko te rawa-kore.
3 Ka whakapuakina atu he matauranga e toku mangai: a he ata ngarahu te whakaaro a toku ngakau.
4 Ka whakatitaha atu ahau i toku taringa ki te kupu whakarite; ka puaki taku pepeha i runga i te hāpa.
5 Kia wehi au ki te aha i nga ra o te kino, ina karapotia ahau e te kino o aku kai turaki?

6 Te hunga e whakawhirinaki ana ki o
ratou taonga, e whakamanamana ana ki
te nui o o ratou rawa;
7 E kore tetahi o ratou e ahei te hoko
i tana teina, te hoatu ranei i tetahi utu
mona ki te Atua;
8 (He nui hoki te utu mo o ratou
wairua, a me whakarere atu ake ake
ake;)
9 Kia ora tonu ai ia ake ake: kia kaua
e kite i te pirau.
10 E kite ana hoki ia e matemate ana
nga tangata whakaaro nui, e ngaro nga-
tahi ana te poauau me te whakaaro-kore,
a mahue iho o ratou taonga ki etahi atu.
11 Ki ta ratou whakaaro puku, tera e
pumau tonu o ratou whare, me o ratou
nohoanga, ki nga whakatupuranga katoa:
huaina iho ana o ratou whenua ki o ratou
ingoa.
12 Heoi kahore e pumau tonu te tangata
e whakahonoretia ana: tona rite kei nga
kararehe e matemate nei.
13 Ko to ratou nei poauautanga to ratou
ara: heoi e whakapai ana to ratou uri ki
a ratou korero. Hera.
14 E whakatakotoria ana ratou ki te
rua tupapaku, ano he hipi; ko te mate hei
hepara mo ratou, a hei rangatira te hunga
tika mo ratou i te ata; ka memeha ano to
ratou ataahuatanga; ko te rua hei whare
mo ratou.
15 Ma te Atua ia toku wairua e hoko
mai i roto i te rua: ko ia hoki hei tuku-
nga atu moku. Hera.
16 Kaua koe e wehi ua whai taonga te
tangata, ina nui haere te kororia o tana
whare;
17 Kahore hoki ana mea e mau atu ai
ia ina mate; e kore tona kororia e heke
atu i muri i a ia.
18 He aha ia tē whakapai noa ai i
tona wairua i a ia e ora ana? a ka wha-
kamoemititia koe, ua pai au mahi ki a
koe ano.
19 Ka haere atu ia ki te whakatupura-
nga o ona tupuna: e kore ratou e kite i
te māramatanga ake ake.
20 Te tangata e whakahonoretia ana, a
kahore e whai whakaaro, kei nga kara-
rehe matemate tona rite.

WAIATA 50.

He himene na Ahapa.

KUA puaki te kupu a te Atua kaha,
a Ihowa, a karangatia ana e
ia te whenua i te putanga mai o te
ra, tae noa atu ano ki tona torengitanga.
2 Kua tiaho mai te Atua i roto i Hiona,
i te tino o te ataahuatanga.
3 Ka haere mai to tatou Atua, e kore
ano e wahangu: ka kai te kapura i tona
aroaro, a ka hukerikeri te awha ki tetahi
taha ona, ki tetahi taha.
4 Ka karangatia e ia nga rangi i runga,
me te whenua hoki, ki te whakaritenga
whakawa mo tona iwi.
5 Huihuia mai ki a au toku hunga
tapu, te hunga i whakarite kawenata ki
a au i runga i te patunga tapu.
6 A ma nga rangi e whakakite tona
tika: ko te Atua ake nei hoki te kai
whakariterite whakawa. Hera.
7 Whakarongo, e aku tangata, a ka
korero atu ahau, e Iharaira, a ka whaka-
atu atu ahau ki a koe; Ko ahau te Atua,
ko tou Atua.
8 E kore ahau e riri atu ki a koe
mo au patunga tapu, mo au tahunga
tinana ranei, kia meatia tonutia ki toku
aroaro.
9 E kore ahau e tango i tetahi puru i
roto i to whare, i etahi koati toa i roto i
o taiepa.
10 Naku nei hoki nga kirehe katoa o
te ngahere, nga kararehe i runga i te
mano o nga pukepuke.
11 E matau ana ahau ki nga manu
katoa o nga maunga; naku ano nga
kirehe o te parae.
12 Me he mate hiakai toku, e kore ahau
e korero atu ki a koe: noku nei hoki te
ao, me ona tini mea.
13 E kai koia ahau i nga kikokiko o
nga puru? e inu ranei i nga toto o nga
koati?
14 Ko te whakawhetai hei patunga
tapu mau ki te Atua; whakamana
hoki au kupu taurangi ki a te Runga-
rawa.
15 A karanga mai ki a au i te ra o te
he: maku koe e whakaora, a ka whaka-
kororiatia ahau e koe.
16 Ki te tangata hara ia ka mea te
Atua; He aha mau te whakapuaki i aku
tikanga, te whakahua ranei i taku kawe-
nata e tou mangai?
17 Kua kino nei hoki koe kia akona,
a e akiri ana i aku kupu ki muri i a
koe.
18 I to kitenga i te tahae, na whakaae
ana koe ki a ia; a whai tahi ana me te
hunga puremu.
19 Kua tukua e koe to mangai ki te
kino; a e tito hianga ana to arero.
20 Noho ana koe, a korerotia kinotia
ana e koe to teina: ngauatuaratia ana e
koe te tamaiti a to whaea.
21 Ko āu mahi enei, a wahangu tonu

ahau; i mea koe he pena pu ahau me koe: ka riria koe e ahau, ka whakararangitia ano aua mea ki to aroaro.
22 Na, whakaaroa tenei, e te hunga kua wareware ki te Atua; kei haehaea e ahau, a kahore he kai whakaora.
23 Ko te whakamoemiti te patunga tapu e whai kororia ai ahau: a ka whakakitea e ahau te whakaoranga a te Atua ki te tangata e tika ana tana whakahaere.

WAIATA 51.

Ki te tino kai whakatangi. He himene na Rawiri, i te taenga atu o Natana poropiti ki a ia, mo tona haerenga ki a Pate-hepa.

TOHUNGIA ahau, e te Atua, kia rite ki tou atawhai: kia rite ki tou aroha nui te murunga o oku hara.
2 Horoia rawatia taku kino: kia ma hoki toku hara.
3 E whaki ana hoki ahau i aku mahi tutu: kei toku aroaro tonu toku hara.
4 He hara ki a koe, ki a koe anake, toku; i meatia ano tenei hē ki tou aroaro; i tika ai koe i to korerotanga, i ma ai hoki i to whakaritenga whakawa.
5 Na, i whakaahuatia ahau i roto i te kino, i runga ano i te hara toku whakahaputanga ki roto ki toku whaea.
6 Na, ko tau e matenui ai ko te pono i nga wahi o roto, a ka whakaakona oku wahi ngaro e koe ki te whakaaro nui.
7 Purea ahau ki te hihopa, a ka ma ahau; horoia ahau, a ka ma ke atu i te hukarere.
8 Kia rongo ahau i te hari, i te koa, a ka whakamanamana nga iwi i whatiia nei e koe.
9 Hunā tou mata ki oku hara; a murua katoatia aku kino.
10 Hangā, e te Atua, he ngakau ma ki roto ki a au: whakahoutia hoki ki roto ki a au he wairua tika.
11 Kaua ahau e makā atu i tou aroaro; kaua hoki tou wairua tapu e tangohia i a au.
12 Whakahokia mai ki a au te hari o tau whakaoranga: tautokona ake hoki ahau ki tou wairua kakama.
13 *Ko reira* ahau whakaako ai i ou ara ki te hunga tutu; a ka tahuri mai te hunga hara ki a koe.
14 Whakaorangia ahau i te hara toto, e te Atua, e te Atua o toku whakaoranga, a ka waiatatia āu mahi tika e toku arero.
15 Whakatuwheratia oku ngutu, e te Ariki; a ka puaki i toku mangai te whakamoemiti ki a koe.
16 Kahore nei hoki koe e aro ki te patunga tapu; penei kua hoatu e ahau, kahore koe e whakaahuareka ki te tahunga tinana.
17 Nga patunga tapu ma te Atua he wairua maru: e kore koe e whakahawea e te Atua, ki te ngakau maru, ki te ngakau iro.
18 Kia pai tau e mea ai, kia manako hoki koe, ki Hiona: hangā nga taiepa o Hiruharama.
19 Ko reira koe pai ai ki nga patunga tapu o te tika, ki nga tahunga tinana, he mea whakaeke katoa: ko reira ratou whakaeke ai i nga puru ki runga ki to aata.

WAIATA 52.

Ki te tino kai whakatangi. He Makari; na Rawiri, i a Roeke Eromi i haere atu, i whakaatu ki a Haora, i mea ki a ia, Kua tae a Rawiri ki te whare o Ahimereke.

HE aha koe ka whakapakari ai ki te kino, e te tangata nui? e pumau tonu ana te atawhai o te Atua.
2 E whakatakoto ana to arero i nga mea nanakia, e mahi hianga ana, ano he heu koi.
3 E arohaina rawatia ana e koe te kino i te pai, te teka i te korero tika. Hera.
4 E te arero hianga, e arohaina ana e koe nga kupu horomiti katoa.
5 Ka wawahi ano hoki te Atua i a koe ake tonu atu; ka tangohia atu koe e ia, ka takiritia atu i tou nohoanga, ka hutia atu hoki koe i te whenua o te ora. Hera.
6 E kite hoki te hunga tika, a ka wehi; ka kata hoki ki a ia.
7 Nene, te tangata kihai nei i waiho e ia te Atua hei kaha mona; heoi, whakawhirinaki ana ia ki te tini o ana taonga, whakapakari ana i runga i tana mahi kino.
8 Ko au ia e rite ana ki te oriwa matomato i roto i te whare o te Atua: ka whakawhirinaki ahau ki te mahi tohu a te Atua, ake ake ake.
9 Ka whakamoemiti tonu ahau ki a koe, nau hoki tenei i mea: ka tumanako atu ano ki tou ingoa; he mea pai hoki ki te aroaro o to hunga tapu.

WAIATA 53.

Ki te tino kai whakatangi Maharata. He Makiri, Na Rawiri.

E MEA ana te wairangi i roto i tona ngakau, Kahore he Atua. Kua pirau ratou, he kino whakahouhou ta ratou mahi; kahore tetahi e mahi ana i te pai.
2 I titiro iho te Atua i te rangi ki nga tamariki a te tangata, kia kite me kahore tetahi e mahara ana, e rapu ana i te Atua.
3 Kua hoki ki muri katoa ratou, kua pirau tahi: kahore tetahi e mahi ana i te pai, kahore kia kotahi.
4 E kore ranei e mohio nga kai mahi o te kino? e kai nei i taku iwi, me te mea e kai taro ana; kahore e karanga ki te Atua.
5 Wehi noa iho ratou i reira, i te wahi kahore he wehi, no te mea kua titaritaria e te Atua nga iwi o te tangata i whakapaea ai koe: kua whakama ratou i a koe; no te mea kua whakahaweatia ratou e te Atua.
6 Aue, me i puta mai te whakaoranga o Iharaira i Hiona! ka whakahokia mai e te Atua tona iwi e whakaponongatia nei, ka whakamanamana a Hakopa, ka hari a Iharaira.

WAIATA 54.

Ki te tino kai whakatangi Nekinoto. He Makiri, na Rawiri i te haerenga mai o nga Tepimi ki a Haora, kī ai, He teka ianei kei a matou a Rawiri e piri ana?

E TE Atua, kia whakaorangia ahau e tou ingoa; kia whakaritea hoki toku whakawakanga e tou kaha.
2 E te Atua, whakarongo mai ki taku inoi, tahuri mai tou taringa ki nga kupu a toku mangai.
3 No te mea kua whakatika mai nga tangata iwi ke ki a au, a e whaia ana ahau kia whakamatea e te hunga tukino, kihai i waiho e ratou te Atua ki to ratou aroaro. Hera.
4 Tenei te Atua hei kai awhina moku; kei roto te Ariki i te hunga e tautoko ake ana i toku wairua.
5 Mana e utu te kino a oku hoa riri: hunā ratou, he pono nei hoki koe.
6 Ka kakama ahau ki te mea patunga tapu ki a koe, ka whakamoemiti atu ki tou ingoa, e Ihowa: he mea pai hoki.
7 Kua whakaorangia hoki ahau e ia i roto i nga he katoa: a kua titiro toku kanohi ki oku hoa riri.

WAIATA 55.

Ki te tino kai whakatangi Nekinoto. He Makiri, na Rawiri.

E TE Atua, tahuri mai tou taringa ki taku inoi: kei whakangaro atu koe, ina tangi atu ahau.
2 Anga mai ki a au, whakahokia mai hoki he kupu ki a au: pokaikaha noa iho ahau i a au e tangi nei, e hamama nei;
3 I te reo hoki o te hoa riri, i te tukinotanga a te tangata kino: no te mea e utaina ana e ratou te hara ki runga ki a au, a e kino ana ki a au, e riri ana.
4 Mamae pu toku ngakau i roto i a au: kua taka ki runga ki a au nga wehi whakamate.
5 Kua pa ki a au te mataku me te wiri: a ngaro iho ahau i te ihiihi.
6 Na, ko taku meatanga atu, Aue, tē whai pakau ahau me he kukupa; penei ka rere atu ahau, a ka whai okiokinga.
7 Katahi au ka rere atu ki tawhiti; a noho rawa atu i te koraha. Hera.
8 Ka hohoro taku rere atu i te hau, i te awha.
9 Whakangaromia, e te Ariki, wehea o ratou arero; kua kitea hoki e ahau te tukinotanga, me te tutu o roto o te pa.
10 Haereere ana ratou i te ao, i te po, i runga i ona taiepa, a tawhio noa: he kino kei roto, he tangi hoki.
11 He hara kei waenganui ona: kahore ona ara e mahue i te tinihanga, i te hianga.
12 Ehara hoki i te hoa riri nana ahau i tawai; penei e taea e ahau te whakaririka: ehara hoki i te hoa whawhai noku i whakakake mai ki a au; penei kua piri atu ahau, kei kitea e ia.
13 Nau ia, na te tangata i rite ki a au, na toku takahoa, na taku i mohio ai.
14 Ahuareka tonu ta taua korerorero; haere tahi ana hoki taua i roto i te ropu ki te whare o te Atua.
15 Kia mau ratou i te mate, kia heke ora atu ki te rua tupapaku: he hara hoki kei o ratou nohoanga, kei waenganui i a ratou.
16 Ko ahau, ka karanga atu ahau

ki te Atua: a ma Ihowa ahau e whakaora.
17 I te ahiahi, i te ata, i te poutumarotanga hoki, ka inoi ahau, ka tangi atu hoki: a ka whakarongo mai ia ki toku reo.
18 Whakaorangia mai ana e ia toku wairua ki runga ki te rangimarie; i a au e whakaekea ana: he tokomaha hoki oku hoa.
19 Ka whakarongo mai te Atua, no tua iho nei tana nohoanga, a ka whakawhiu i a ratou. Hera. Kahore o ratou whakawhitiwhitinga, koia ratou tē wehi ai i te Atua.
20 Kua totoro atu ona ringa ki te hunga kua mau nei ta ratou rongo ki a ia; kua whakatakā e ia tana kawenata.
21 Maeneene atu tona mangai i te pata, he whawhai ia kei roto i tona ngakau: ngawari atu āna kupu i te hinu, kaore, he hoari kua oti te unu.
22 Makā atu ki runga ki a Ihowa to pikaunga, a mana koe e whakau ake: e kore e tukua e ia te hunga tika kia whakangaueuetia ake ake.
23 Māu ia ratou e mea, e te Atua, kia heke iho ki te poka o te mate: e kore nga tangata toto, nga tangata hianga e tutuki ki te hawhe o o ratou ra; ko au ia ka whakawhirinaki atu ki a koe.

WAIATA 56.

Ki te tino kai whakatangi Ionata-eremerekokime. Na Rawiri. He Mikitama, i a ia ka mau i nga Pirihitini ki Kata.

TOHUNGIA ahau e te Atua, ka horomia hoki ahau e te tangata: e tukino ana ia ki a au i tenei ra, i tenei ra, i a ia e ngangare tonu nei.
2 E whai ana oku hoa riri i tenei ra, i tenei ra, kia horomia au; he tokomaha nei hoki, e te Rungarawa, e whawhai mai ana ki a au.
3 Ka whakawhirinaki atu ahau ki a koe i te wa e mataku ai ahau.
4 Ka whakamoemiti au ki te Atua ki tana kupu: e whakawhirinaki atu ana ahau ki te Atua, e kore ahau e wehi ki ta te kikokiko e mea ai ki a au.
5 E whakariroia ketia ana e ratou aku kupu i nga ra katoa; heoi ano ta ratou e whakaaro ai ko te kino moku.
6 E huihui ana ratou, e piri ana: e titiro matatau ana ratou ki aku hikoinga, i a ratou e whanga nei kia patua ahau.
7 Ma te hara koia ratou ka mawhiti ai? kia riri koe, e te Atua, whakatakā iho hoki nga iwi.
8 E tāua ana e koe oku kopikopikotanga: rongoatia oku roimata ki roto ki to ipu: kahore ianei ena mea i to pukapuka?
9 I te wa e tangi atu ai ahau ka whakahokia ki muri oku hoa riri: ka matau ahau ki tenei; no te mea kei a au te Atua.
10 Ma te Atua ahau ka whakamoemiti ai ki *tana* kupu; ma Ihowa ahau ka whakamoemiti ai ki *tana* kupu.
11 E whakawhirinaki atu ana ahau ki te Atua: e kore ahau e wehi ki ta te tangata e mea ai ki a au.
12 Kei a au nga kupu taurangi ki a koe, e te Atua: me tuku atu e ahau nga whakamoemiti ki a koe.
13 Nau hoki taku wairua i whakaora kei mate: e kore ianei *koe e whakau* i oku waewae kei paheke, kia haere ai ahau i te aroaro o te Atua i roto i te māramatanga o te hunga ora?

WAIATA 57.

Ki te tino kai whakatangi, ko Ara-takiti. He Mikitama. Na Rawiri, i tona rerenga i a Haora i a ia nei i roto i te ana.

TOHUNGIA ahau, e te Atua, tohungia ahau, e whakawhirinaki ana hoki toku wairua ki a koe: ae, ka piri ahau ki raro ki te taumarumarutanga o ou pakau, kia pahemo ra ano *enei* mate.
2 Ka karanga atu ahau ki te Atua o runga rawa, ki te Atua e oti ai aku mea katoa.
3 Ka ungā mai e ia he kai whakaora moku i runga i te rangi; ka whakahēngia e ia te tangata e mea ana kia horomia ahau.' Ka ungā mai e te Atua tana mahi tohu me tana pono.
4 Kei waenganui toku wairua i nga raiona: e takoto ana ahau i waenganui i te hunga e whakakapura ana; i nga tama hoki a te tangata, he tao nei o ratou niho, he pere, a he hoari koi o ratou arero.
5 Kia whakanuia koe, e te Atua, ki runga ake i nga rangi: hei runga atu i te whenua katoa tou kororia.
6 Kua whakatakotoria e ratou he kupenga mo oku takahanga, kua piko iho toku wairua: kua keria e ratou he poka

ki toku aroaro, a taka iho ko ratou ano
ki roto. Hera.
7 Pumau tonu toku ngakau, e te Atua,
pumau tonu toku ngakau: ka waiata
ahau, ka himene atu.
8 E ara, e toku kororia; e ara, e te
hatere me te hāpa: ka ara wawe ano
ahau.
9 Ka whakamoemiti ahau ki a koe, e
te Ariki, i waenganui i te iwi; ka hi-
mene atu ki a koe i waenganui i nga
tauiwi.
10 E nui ana hoki tau mahi tohu, a tu-
tuki noa ki nga rangi, me to pono a tu-
tuki noa ki nga kapua.
11 Kia whakanuia koe e te Atua, ki
runga atu i nga rangi: hei runga atu
i te whenua katoa tou kororia.

WAIATA 58.

Ki te tino kai whakatangi, ko Ara-takiti.
He Mikitama. Na Rawiri.

HE korero pono ano ranei ta koutou
e te whakaminenga? e tika ana
ranei ta koutou whakarite whakawa, e
nga tamariki a te tangata?
2 He pono, e mahia ana e koutou te
hara i roto i te ngakau, e paunatia ana
e koutou te tutū a o koutou ringaringa i
runga i te whenua.
3 Ka whakatangatakētia te hunga hara
no te kopu mai ano; whanau kau mai
ratou kua kotiti ke, kua korero teka.
4 E rite ana ta ratou riri ki te riri a te
nakahi, e rite ana ki te neke turi e puru
nei i tona taringa;
5 E kore nei e whakarongo ki te reo o
te kai whakawai, ahakoa tino matau ia
ki te whakawai.
6 Whatiia, e te Atua, o ratou niho i
roto i o ratou mangai: kowhakia, e
Ihowa, nga niho nunui o nga kuao
raiona.
7 Kia mimiti ratou, ano he wai e heke
atu ana: ka whakatikaia ana pere, kia
rite ki te mea kua poutoa.
8 Kia whakakahoretia ratou, ano he
ngata e memeha nei: kia rite ratou ki
te mea mate roto a te wahine, kaua ano
ratou e kite i te ra.
9 E kore e tukua kia rongo a koutou
kohua i nga tataramoa: ka kahakina
ratou e ia i roto i te awhiowhio, te mea
kaiota, te mea e wera ana.
10 Ka hari te tangata tika ua kite ia
i te utu: ka horoia e ia ona waewae ki
nga toto o te tangata hara.
11 A ka mea te tangata, Koia rawa
ano, ka whai utu te tangata tika: ina
he Atua ano tenei e whakarite whakawa
ana mo te whenua.

WAIATA 59.

Ki te tino kai whakatangi, ko Ara-takiti.
He Mikitama, na Rawiri, i a Haora i
tono tangata atu ra, a tiakina ana e
ratou te whare hei whakamate mona.

WHAKAORANGIA ahau, e toku
Atua, i oku hoa riri: araia atu i a
au te hunga e whakatika mai ana ki a au.
2 Whakaorangia ahau i nga kai mahi
i te kino: kia ora ahau i te hunga toto.
3 Kei te whanga nei hoki ratou kia
patua ahau: e whakamine mai ana te
hunga kaha ki te whawhai ki a au; ka-
hore nei ano oku tutū, kahore oku hara,
e Ihowa.
4 Hore *aku* kino, oma ana ratou, kei te
takataka: e ara hei awhina moku, titiro
mai hoki.
5 Ae ra, maranga, e Ihowa, e te Atua
o nga mano, e te Atua o Iharaira, tiro-
hia iho nga tauiwi katoa: kaua e to-
hungia tetahi o nga kai mahi i te kino.
Hera.
6 Hoki ana ratou i te ahiahi: kei te
tau, ano he kuri, taiawhiotia ana e ratou
te pa.
7 Nana kei te kupa o ratou mangai, he
hoari kei o ratou ngutu: ki ta ratou, ko
wai hei whakarongo mai?
8 Tāu ia, e Ihowa, he kata ki a ratou:
hei tawainga mau nga tauiwi katoa.
9 E toku kaha, ka tatari atu ahau ki a
koe: ko te Atua hoki toku pa.
10 Kei mua i a au toku Atua aroha:
ma te Atua ahau ka titiro ai ki oku hoa
riri.
11 Kaua ratou e whakamatea, kei ware-
ware oku tangata: kia whakamararatia
ratou e tou kaha; whakatakā iho ratou,
e te Ariki, e to matou whakangungu
rakau.
12 Utua te hara o to ratou mangai, nga
kupu a o ratou ngutu, kia hopukia hoki
ratou i runga i to ratou whakakake, hei
utu ano mo te kanga hoki, mo nga mea
teka e korero nei ratou.
13 Whakamotitia ratou i runga i te
riri, kia kahore ai ratou: a kia matau
ratou ko te Atua te Kawana o Hakopa
puta noa ki nga pito o te whenua. Hera.
14 Hoki ana ratou i te ahiahi: kei te
tau, ano he kuri, taiawhiotia ana e
ratou te pa.
15 Kia kopikopiko noa ratou ki te rapu

kai: a, te korenga e makona ngengere tonu iho.
16 Ko ahau ia ka waiatatia e ahau tou kaha; ae, i te ata ka hamamatia e ahau tau mahi tohu: ko koe hoki toku pa, me *toku* piringa i te ra o taku pouritanga.
17 Ka himene atu ahau ki a koe, e toku kaha: ko te Atua nei hoki toku pa, toku Atua aroha.

WAIATA 60.

Ki te tino kai whakatangi. He mea Huhana-erutu. He Mikitama, na Rawiri, hei whakaako. No tana whawhaitanga ki Mehopotamia, ki nga Hiriani ano o Topa. Na, hoki ana a Ioapa, a patua ana e ia a Eroma ki te raorao tote, kotahi tekau ma rua nga mano.

E TE Atua, kua pangā matou e koe, kua oti matou te whakamarara e koe, kua riri koe; tahuri mai ano ki a matou.
2 Wiri ana te whenua i a koe; kua ngatata i a koe: whakakapia ona wahi pakaru; e ru ana hoki.
3 He mea pakeke kua whakakitea mai e koe ki to iwi, kua oti matou te whakainu e koe ki te waina e wiri ai.
4 Kua homai e koe he kara ki te hunga e wehi ana i a koe: kia whakakitea hei mea mo te pono; Hera.
5 Hei mea e mawhiti ai tau e aroha ai: whakaorangia ki tou ringaringa matau, whakahokia mai hoki he kupu ki ahau.
6 Kua korero te Atua i runga i tona tapu; ka hari ahau, ka kotikoti i Hekeme, ka roherohe hoki i Raorao Hukoto.
7 Noku Kireara, noku ano a Manahe, ko Eperaima ano hoki te kaha o toku mātenga; ko Hura taku kai whakatakoto ture;
8 Ko Moapa toku oko horoi; ka makā e au taku hu ki runga ki Eroma: e Pirihitia, kia whakamanamana mai koe ki a au.
9 Ma wai ahau e kawe atu ki roto ki te pa kaha? ma wai ahau e arahi atu ki roto ki Eroma?
10 E kore oti ranei koe, e te Atua? kua pangā nei hoki matou e koe: kahore ano hoki koe, e te Atua, e haere tahi atu me a matou taua?
11 Homai ki a matou he awhina kei mate; he teka noa hoki te whakaoranga a te tangata.
12 Ma te Atua tatou ka toa ai: mana hoki e takahi ki raro o tatou hoa whawhai.

WAIATA 61.

Ki te tino kai whakatangi Nekina. Na Rawiri.

WHAKARONGO, e te Atua, ki taku karanga: tahuri mai ki taku inoi.
2 Ka karanga atu ahau ki a koe i te pito o te whenua: ina pehia iho toku ngakau: arahina atu ahau ki te kohatu e tiketike ake ana i a au.
3 Hei piringi hoki koe moku: hei pa kaha i te hoa riri.
4 Ka noho ahau ki tou tapenakara ake ake, ka okioki atu ki ou pakau hei piringa. Hera.
5 Kua rongo nei hoki koe, e te Atua, i aku kupu taurangi, kua homai e koe te wahi o te hunga e wehi ana ki tou ingoa.
6 Ka whakaraneatia e koe nga ra o te kingi: ona tau a tera whakatupuranga, ki tera whakatupuranga.
7 E noho ia i te aroaro o te Atua ake ake: whakaritea mai he aroha, he pono, hei tiaki i a ia.
8 Penei ka himene atu ahau ki tou ingoa ake ake: ka whakamanā e au aku kupu taurangi i tenei ra, i tenei ra.

WAIATA 62.

Ki te tino kai whakatangi, ki a Ierutunu. He himene na Rawiri.

HE pono tatari ana toku wairua ki te Atua: kei a ia te whakaoranga moku.
2 Ko ia anake toku kohatu me toku whakaoranga, toku pa hoki, e kore e nui toku ngaueuetanga.
3 Kia pehea te roa o ta koutou tatauranga ki te tangata? ka patua koutou katoa; ka rite ki te taiepa kua wharara, ki te wawa oioi noa.
4 Heoi ano ta ratou e runanga ai ko te turaki i a ia i tona wahi teitei: e whakaahuareka ana ratou ki te teka; e manaaki ana o ratou mangai, a e kanga ana a roto i a ratou. Hera.
5 Tatari marie, e toku wairua, ki te Atua anake: ko ia anake taku e tumanako atu nei.
6 Ko ia anake toku kohatu, me toku whakaoranga, toku pa hoki; e kore ahau e whakangaueuetia.

7 Kei te Atua te whakaoranga moku, te kororia ano moku; kei te Atua te kohatu o toku kaha, me toku piringa.
8 Whakawhirinaki atu ki a ia i nga wa katoa; ringihia, e te iwi, o koutou ngakau ki tona aroaro: hei piriuga mo tatou te Atua. Hera.
9 He pono he mea memeha noa nga ware, he teka noa nga rangatira: ki te paunatia ratou, māmā noa ake ratou tahi i te horihori.
10 Kaua e whakawhirinaki ki te tukino, kei wairangi hoki ki te pahua: ki te tini haere nga taonga, kei whakamanawa atu o koutou ngakau *ki reira*.
11 Kotahi korerotanga a te Atua, ka rua oku rongonga i tenei, No te Atua te kaha.
12 Nau ano hoki, e te Ariki, te mahi tohu: rite tonu hoki ki tana mahi tau utu ki te tangata.

WAIATA 63.

He himene na Rawiri, i a ia i te koraha o Hura.

E TE Atua, noku koe Atua: ka moata taku rapu i a koe. E hiainu ana toku wairua ki a koe, e hiahia ana oku kokokiko ki a koe: i te whenua maroke, hiainu, kahore nei he wai.
2 Kia kite i tou kaha, i tou kororia; me au nei i kite i a koe i te wahi tapu.
3 Pai atu tou aroha i te ora: mo reira ka whakamoemiti oku ngutu ki a koe.
4 Jna ka whakapai atu ahau ki a koe i a au ano e ora nei; ka torona atu oku ringaringa ki tou ingoa.
5 Ka makona toku wairua, ano i te hinu wheua, i te ngako, a ka hari oku ngutu ina whakamoemiti atu taku mangai ki a koe.
6 Ina mahara ahau ki a koe i runga i toku moenga, ina whakaaro ki a koe i nga mataaratanga o te po.
7 Ko koe toku kai awhina: na ka hari ahau ki te taumarumarutanga iho o ou pakau.
8 Piri tonu toku wairua ki a koe: e tautoko ake ana tou ringa matau i a au.
9 Te hunga e whai ana i a au kia whakamatea, ka riro ratou ki nga wahi o raro rawa o te whenua.
10 Ka hinga ratou i te hoari; hei wahi ratou ma nga pokiha.

11 Tena ko te kingi, ka hari ia ki te Atua; ka whakamanamana nga tangata katoa ko ia nei ta ratou oati: a ka kopia te mangai o te hunga katoa e korero teka ana.

WAIATA 64.

Ki te tino kai whakatangi. He himene na Rawiri.

WHAKARONGO, e te Atua, ki toku reo ina inoi ahau, tiakina toku ora i te hoa riri e wehingia nei.
2 Hunā ahau, *kei taea* e te whakaaro a te hunga kino, e te ngangau a nga kai mahi i te hara;
3 E whakakoi nei i o ratou arero, ano he hoari, e whakatika nei i ā ratou pere, i nga kupu kino hoki,
4 Hei koperenga pukutanga ma ratou ki te tangata tika; kitea rawatia ake kua kopere ki a ia, kahore hoki he wehi.
5 E whakamaia ana ratou i a ratou ano ki te mea kino; e runanga ana kia whakatakotoria pukutia nga rore, e mea ana, Ko wai e kite i a ratou?
6 E rapu hara ana ratou; e ata rapua marietia ana: e hohonu ana hoki a roto me te ngakau o ia tangata, o ia tangata.
7 Ma te Atua ia e kopere atu he pere ki a ratou: kitea rawatia ake kua tu.
8 Na, ka taka iho i a ratou o ratou arero ki runga ki a ratou; a ka oma katoa te hunga e kite i a ratou.
9 Ka wehi katoa ano hoki nga tangata, ka whakapuaki i te mahi a te Atua: ka ata maharatia hoki e ratou tana mahi.
10 Ka koa te tangata tika ki a Ihowa, ka whakawhirinaki atu hoki ki a ia: ka whakamanamana ano te hunga ngakau tika katoa.

WAIATA 65.

Ki te tino kai whakatangi. He himene, he waiata na Rawiri.

E TARIA ana koe, e te Atua, e te whakamoemiti i Hiona: a ka whakamanā te kupu taurangi ki a koe.
2 E te kai whakarongo inoi, e haere katoa mai nga kikokiko ki a koe.
3 E kaha ake ana i a au nga kino: a matou mahi tutu, māu ena e hipoki.
4 Ka hari *te tangata* e whiriwhiria e koe, e meatia e koe kia tata atu, kia noho i roto i ou marae: ka makona

matou i te pai o tou whare, o tou temepara tapu.
5 He mea whakawehi, he tapu, tau utu kupu ki a matou, e te Atua o to matou whakaoranga, e te okiokinga o nga pito katoa o te whenua, o te moana, o te hunga hoki o tawhiti.
6 E whakau nei i nga maunga, he kaha hoki nona; tona whitiki nei he kaha.
7 E whakamarie nei i te harurutanga o nga moana, i te harurutanga o o ratou ngaru, me te ngangau o nga iwi.
8 Ka wehi ano ki āu tohu te hunga e noho ana i nga pito rawa: hari ana i a koe nga putake o te ata, o te ahiahi.
9 E tirotirohia mai ana e koe te whenua, e whakamakukuria ana, e whakamomonatia nuitia ana e koe ki te awa o te Atua, e ki nei i te wai: oti rawa ake te whakapai e koe, kua rite mai i a koe he witi mo aua *wahi.*
10 Makuku rawa i a koe ona moa, pe ana i a koe ona awaawa: e whakangawaritia ana e koe ki nga ua: e manaakitia ana e koe tona pihinga ake.
11 E karaunatia ana e koe te tau ki tou pai; e maturuturu ana hoki te momonatanga o o huarahi.
12 E maturuturu ana *ki runga* ki nga wahi kai o te koraha: a whitikiria ana nga pukepuke ki te koa.
13 He hipi te kakahu o nga wahi kai; ngaro ana nga raorao i te witi; hamama ana ratou i te hari, waiata ana.

WAIATA 66.

Ki te tino kai whakatangi. He himene, he waiata.

HAMAMA, e nga whenua katoa, ki te Atua:
2 Himenetia te kororia o tona ingoa, meinga kia kororiatia te whakamoemititanga ki a ia.
3 Mea atu ki te Atua, Ano te wehi o au mahi! Nui tonu tou kaha i ngohengohe ai ou hoa riri ki a koe.
4 E koropiko katoa te whenua ki a koe; ka himene atu ki a koe; ka himene ratou ki tou ingoa. Hera.
5 Haere mai kia kite i nga mahi a te Atua: mataku rawa tana mahi ki nga tamariki a te tangata.
6 Nana i mea te moana hei tuawhenua: haere a waewae ana ratou ra roto i te roma; hari ana matou ki a ia i reira.
7 Tona kawanatanga, tūturu tonu i runga i tona kaha; e titiro ana ona kanohi ki nga tauiwi; kei whakakake te hunga tutu. Hera.
8 Whakapaingia to tatou Atua, e nga iwi; kia rangona te reo whakamoemiti ki a ia.
9 Nana nei hoki i mau ai to tatou wairua ki te ora, kahore hoki e tukua e ia o tatou waewae kia nekehia.
10 Kua whakamatautauria hoki matou e koe, e te Atua: whakarewaia ana matou e koe, ano he hiriwa e whakarewaia ana.
11 Kua kawea nei matou e koe ki roto ki te kupenga: whakapikaua ana e koe te mea whakaaue ki runga ki o matou hope.
12 I meinga ano e koe o matou upoko kia ekengia hoihotia e te tangata; i ra roto matou i te kapura, i te wai: heoi whakaputaina mai ana matou e koe ki te wahi momona.
13 Ka tomo atu ahau me nga tahunga tinana ki tou whare; ka whakamana ahau i aku kupu taurangi ki a koe,
14 *Era* i puaki i oku ngutu, i korerotia e toku mangai i a au e pouri ana.
15 Ka whakaekea atu e ahau mau nga mea momona hei tahunga tinana, ngatahi ano me te mea kakara; ka tukua e au nga hipi toa, nga puru me nga koati. Hera.
16 Haere mai, whakarongo, e koutou katoa e wehi ana ki te Atua, a maku e whakapuaki atu tana i mea ai ki toku wairua.
17 I tangi atu toku mangai ki a ia: i whakanuia ano ia e toku arero.
18 Ki te whakaaroa e ahau te hara i toku ngakau: e kore te Ariki e whakarongo mai.
19 *Nei ra* he pono kua whakarongo mai te Atua ki a au, kua tahuri mai ia ki toku reo inoi.
20 Kia whakapaingia te Atua, kihai nei i whakapeau ke i taku inoi, i tona atawhai hoki ki a au.

WAIATA 67.

Ki te tino kai whakatangi Nekinoto. He himene, he waiata.

MA te Atua tatou e atawhai, mana tatou e manaaki; mana e mea kia tiaho mai tona mata ki a tatou; Hera.
2 Kia matauria ai to ara ki runga ki te whenua, tau whakaoranga i roto i nga tauiwi katoa.

3 Kia whakamoemiti nga iwi ki a koe, e te Atua, kia whakamoemiti nga iwi katoa ki a koe.
4 Kia koa nga tauiwi, kia waiata i te hari: no te mea hoki ka tika tau whakaritenga whakawa mo nga iwi, a ka kawana koe i nga tauiwi o te whenua. Hera.
5 Kia whakamoemiti nga iwi ki a koe, e te Atua, kia whakamoemiti nga iwi katoa ki a koe.
6 Ka tuku mai te whenua i ona hua; a ka manaaki te Atua, to tatou Atua, i a tatou.
7 Ka manaaki te Atua i a tatou; a ka wehi nga pito katoa o te whenua i a ia.

WAIATA 68.

Ki te tino kai whakatangi. He himene, he waiata na Rawiri.

KIA ara te Atua, kia whakamarara-tia ona hoa riri: kia whati hoki i tona aroaro te hunga e kino ana ki a ia.
2 Aia atu ratou e koe, peratia me te paowa e aia ana: kia rite ki te ware pi e rewa ana i te kapura, te ngaromanga o te hunga kino i te aroaro o te Atua.
3 Kia koa ia te hunga tika; kia hari ratou i te aroaro o te Atua: ae ra, kia tino hari pu ratou.
4 Waiata atu ki te Atua, himenetia tona ingoa; e ekengia ana e ia nga rangi hei hariata, whakanuia ia, ara, tona ingoa a IHA, kia hari hoki ki tona aroaro.
5 Hei matua mo nga pani, hei kai whakarite whakawa mo nga pouaru, te Atua i tona nohoanga tapu.
6 E whakanohoia ana e te Atua te hunga mokemoke ki te whare; e whakaputaina mai ana e ia te hunga kua oti te here ki nga mekameka: te hunga tutu ia e noho i te *wahi* wai-kore.
7 E te Atua, i tou haerenga atu i mua i to iwi: i to haerenga i te koraha; Hera:
8 I wiri te whenua, i tuturu iho ano nga rangi i te aroaro o te Atua, me taua Hinai ano i te aroaro o te Atua, o te Atua o Iharaira.
9 I taia mai, e koe, e te Atua, he ua nui; a i tou kāinga e ruwha ana ka whakaukia e koe.
10 I noho to whakaminenga ki reira: na tou pai, e te Atua, i mea kai ai koe ma te hunga rawa-kore.
11 Te homaitanga o te kupu a te Ariki: he nui te ope hei whakapuaki.
12 Whati rawa nga kingi o nga taua: te wahine i noho i te whare nana i tuwha nga parakete.
13 Ahakoa takoto noa koutou i waenganui i nga turanga kohua, e *rite koutou* ki te kukupa kua paparuatia nei nga pakau ki te hiriwa, ona hou ano hoki ki te koura whero.
14 I ta te Kaha-rawa whakamararatanga i nga kingi i taua wahi, koia ano kei te hukarere o Taramona *te ma*.
15 Kei Maunga Pahana te rite o te maunga o te Atua; he maunga tiketike me Maunga Pahana.
16 He aha koutou ka mokowhiti ai, e nga maunga tiketike? ko te maunga tenei e hiahiatia nei e te Atua kia nohoia e ia: ae, ka nohoia e Ihowa ake ake.
17 Nga hariata o te Atua, e rua tekau mano, mano mano iho; kei roto i a ratou te Ariki, *me* te *mea ko* Hinai, ko te wahi tapu.
18 Kua kake atu koe ki runga, kua whakaraua e koe te whakaraunga: kua riro mai i a koe nga ohaohatanga mo te tangata; ae, mo te hunga tutu ano hoki, kia noho ai a Ihowa te Atua *i waenganui i a ratou.*
19 Kia whakapaingia te Ariki, e whakawaha nei i a tatou ki nga mea papai i tenei ra, i tenei ra, te Atua o to tatou whakaoranga. Hera.
20 Ko to tatou Atua te Atua o te whakaoranga: na Ihowa ano, na te Ariki, nga putanga ake i te mate.
21 Ka maru ia i te Atua te mātenga o ona hoa riri: me te tumuaki huruhuru o te tangata e haere tonu ana i roto i ana kino.
22 I mea te Ariki, Ka whakahokia mai ano e ahau i Pahana, ka whakahokia mai ano e ahau toku iwi i nga rire o te moana.
23 Kia toua ai tou waewae ki nga toto o ou hoa riri, me nga arero o o kuri ki taua mea ra ano.
24 I kite ratou, e te Atua, i o haerenga, i nga haerenga o toku Atua, o toku Kingi, i te wahi tapu.
25 I haere nga kai waiata i mua, i muri mai ko nga kai whakatangi, i waenganui ko nga kotiro e patupatu ana i nga timipera.
26 Whakapaingia te Atua i roto i nga whakaminenga, te Ariki *hoki*, e nga mea i puta mai i te matapuna o Iharaira.
27 Ko Peniamine tena ko te tamaiti o

muri rawa, ko to ratou ariki, nga rangatira o Hura, *me* to ratou ropu, nga rangatira o Hepurona, me nga rangatira o Napatari.
28 Kua oti he kaha mou te whakahau iho e tou Atua: whakaukia, e te Atua, tau i mea ai mo matou.
29 Ka maua mai e nga kingi nga hakari ki a koe, hei mea mo to temepara i Hiruharama.
30 Riria nga kirehe o nga kakaho, te huinga o nga puru, me nga kuao kau, ara, te iwi, kia whakangohengohe mai ra ano ratou, me te kawe mai ano i nga pihi hiriwa: whakamararatia nga iwi e whakaahuareka ana ki te whainga.
31 E puta mai nga rangatira i Ihipa: meake whakamarokia e Etiopia ona ringaringa ki te Atua.
32 Waiata atu ki te Atua, e nga rangatiratanga o te whenua: himene atu ki te Ariki; Hera.
33 Ki a ia nei ko tona hariata ko nga rangi o nga rangi onamata: na, ka puaki tona reo, he reo kaha.
34 Waiho te kaha i te Atua, kei runga nei i a Iharaira tana mahi rangatira: kei nga kapua hoki tona kaha.
35 Ka wehingia atu koe, e te Atua, i roto i o wahi tapu: ko te Atua o Iharaira te kai homai i te kaha, i te mana, ki te iwi. Whakapaingia te Atua.

WAIATA 69.

Ki te tino kai whakatangi Hohanimi. Na Rawiri.

WHAKAORANGIA ahau e te Atua, ka tae mai hoki nga wai ki roto ki toku wairua.
2 Ka tapoko ahau ki te oru hohonu, ki te wahi kahore nei he tūnga: kua tae ahau ki nga wai hohonu, ngaro iho ahau i nga waipuke.
3 Kua ruwha nei ahau i taku tangihanga; kua maroke toku korokoro: pakoko kau oku kanohi i a au e tatari atu nei ki toku Atua.
4 Tini kei nga makawe o toku mātenga te hunga e kino noa mai ana ki a au: he kaha rawa te hunga e mauahara noa mai ana ki a au, e mea nei kia whakamatea ahau; utua ana e ahau i reira nga mea kihai i tangohia e ahau.
5 E te Atua, e matau ana koe ki toku kuwaretanga; kahore hoki toku hara e ngaro ki a koe.
6 E te Ariki, e Ihowa o nga mano, kaua te hunga e tatari ana ki a koe, e tukua kia whakama i a au: e te Atua o Iharaira, kei numinumi kau i a au te hunga e rapu ana ki a koe.
7 Mou hoki ahau i waiho ai hei tawainga: ngaro iho toku mata i te whakama.
8 Kua tangata-ketia ahau ki oku hoa ake: hei tangata noa atu ano ahau ki nga tamariki a toku whaea.
9 Ka pau hoki ahau i te aroha ki to whare; kua tau iho ano ki a au nga tawainga a te hunga e tawai ana ki a koe.
10 I a au i tangi, i whakatiki i toku wairua, na, hei tawainga tena moku.
11 I kakahu hoki ahau i te kakahu taratara moku, i waiho ano hei whakatauki ma ratou.
12 Kei te korero kino moku te hunga e noho ana i te kuwaha: hei waiatatanga ano ahau ma te hunga haurangi *waina.*
13 Ko ahau ia, ki a koe taku inoi, e Ihowa, i te wa e manakohia ai: whakahokia mai he kupu ki a au, e te Atua, i runga i te nui o tou aroha, o te pono o tau whakaoranga.
14 Whakaorangia ahau i roto i te oru, kaua ahau e tukua kia tapoko: kia ora ahau i te hunga e kino mai ana ki a au, i nga wai hohonu ano hoki.
15 Kei whakangaromia ahau e te waipuke, kei horomia ano ahau e te rire; kei kopia ano te waha o te poka ki runga i a au.
16 E Ihowa whakahokia mai he kupu ki a au; e pai ana hoki tou atawhai: tahuri mai ki a au, kia rite ki te nui o o arohatanga.
17 A kaua e hunā tou mata ki to pononga; e pouri ana hoki ahau: hohoro te whakahoki kupu mai ki a au.
18 Whakatata mai ki toku wairua, hokona: whakaorangia ahau, e mahi nei oku hoa riri.
19 E matau ana koe ki toku tawainga, ki toku whakama, me toku numinumitanga: kei to aroaro oku hoa riri katoa.
20 Maru noa toku ngakau i te tawainga; a pouri noa iho ahau: i titiro ahau ki tetahi hei aroha mai, a kore ake; ki nga kai whakamarie hoki, a kihai i kitea e ahau.
21 I homai e ratou he au hei kai maku: i taku mate-waitanga ano i whakainumia ahau e ratou ki te winika.
22 Kia whakatupu mahanga ta ratou tepara i to ratou aroaro: hei rore hoki i to ratou wa e kake ai.
23 Kia whakapouritia o ratou kanohi,

kei kite ratou: kia wiri tonu hoki o
ratou hope.
24 Kia pakaru atu to riri ki a ratou,
kia mau hoki ratou i to arita, i to weri-
weri.
25 Kia ururuatia to ratou nohoanga:
kaua tetahi e noho ki o ratou teneti.
26 Mo ratou i tukino *i te tangata* i
whiua nei e koe; a korerotia ana e ratou
nga mea whakamamae mo te hunga i
werohia e koe.
27 Tapiritia atu he kino ki runga ki ta
ratou kino; kaua hoki ratou e tukua kia
tomo atu ki tou tika.
28 Kia murua atu ratou i te pukapuka
o te ora, kaua ano hoki e tuhituhia ki
roto ki te hunga tika.
29 Ko au ia e rawa-kore ana, e pouri
ana; kia whakateiteitia ake ahau, e te
Atua, e tau whakaoranga.
30 Ka whakamoemiti taku waiata ki te
ingoa o te Atua, ka whakanui ano taku
whakawhetainga i a ia.
31 Pai rawa tenei ki a Ihowa i te puru,
i te kau, i te mea whai haona, whai
maikuku.
32 E kite te hunga mahaki, a ka hari:
ka ora ano o koutou ngakau, e te hunga
e rapu nei i te Atua.
33 No te mea ka rongo mai a Ihowa
ki te hunga rawa-kore, e kore ano e wha-
kahawea ki ona herehere.
34 Kia whakamoemiti te rangi me te
whenua ki a ia, nga moana, me nga mea
katoa e tere ana i roto.
35 No te mea tera e whakaorangia e
te Atua a Hiona, ka hangā ano e ia nga
pa o Hura; a ka noho ratou ki reira, ka
riro mai hoki a reira i a ratou.
36 Ka nohoia ano hoki a reira e nga
uri o ana pononga: hei kāinga tupu ano
hoki a reira mo te hunga e aroha ana ki
tona ingoa.

WAIATA 70.

Ki te tino kai whakatangi. Na Rawiri,
hei whakamahara.

KIA *pai koe*, e te Atua, ki te whaka-
ora i a au: e Ihowa, hohoro ki te
awhina i a au.
2 Kia whakama, kia pororaru ngatahi
te hunga e rapu ana i toku wairua kia
whakamatea: kia whakahokia ki muri,
kia whakama hoki te hunga e hiahia ana
kia he ahau.
3 Kia huna, hei utu mo to ratou wha-
kama, te hunga e mea mai ana ki a au,
Ha, ha.
4 Kia hari, kia koa, ki a koe, te hunga
katoa e rapu ana i a koe; kia mea tonu
te hunga e pai ana ki tau whakaoranga,
Kia whakanuia, a Ihowa.
5 Ko au ia, he iti, he rawa-kore; hohoro
mai, e te Atua, ki a au: ko koe toku
awhina, me toku kai whakaora; kaua ra
e whakaroa, e Ihowa.

WAIATA 71.

KO koe taku e whakawhirinaki ai e
Ihowa: kei whakama ahau ake
ake.
2 Whakaorangia ahau, i runga i tou
tika, kia mawhiti atu ano ahau: tahuri
mai tou taringa ki a au, whakaorangia
hoki ahau.
3 Kia ai koe hei teko e noho ai ahau,
hei hokihokinga tonutanga atu *maku:*
kua kiia iho ahau e koe kia whakaora-
ngia: ko koe nei hoki toku kohatu me
toku pourewa.
4 Whakaorangia ahau, e toku Atua, i
te ringaringa o te tangata kino, i te
ringaringa o te tangata mahara-kore, o te
tangata nanakia.
5 Ko koe nei hoki, e te Ariki, e Ihowa,
taku e tumanako atu nei, taku e whaka-
whirinaki atu nei no toku taitamarikita-
nga ake ano.
6 Nau ahau i tautoko ake no te kopu
mai ano; nau ahau i tango mai i roto i
nga whekau o toku whaea; ko koe taku
e whakamoemiti tonu atu ai.
7 He miharotanga ahau na te tini; ko
koe ia toku piringa kaha.
8 Kīa ki toku mangai i te whakamoe-
miti ki a koe, i tou honore hoki i te roa o
te ra.
9 Kaua ahau e pangā atu a te wa o te
koroheketanga, kaua ahau e whakarerea
ina hemo toku kaha.
10 E korerotia kinotia ana hoki ahau
e oku hoa riri, a e runanga tahi ana te
hunga e whanga ana kia whakamatea
ahau.
11 E mea ana, Kua whakarerea ia e te
Atua: whaia, hopukia; kahore hoki
tetahi hei whakaora.
12 E te Atua, kei matara atu koe i a
au: e toku Atua, hohoro mai ki te awhi-
na i a au.
13 Kia whakama, kia pau, nga hoa riri
o toku wairua: kia hipokina ki te tawai-
nga, ki te whakama, te hunga e rapu ana
i te hē moku.
14 Ko au ia ka tumanako tonu atu: ka
hono tonu ano hoki te whakamoemiti
atu ki a koe.

15 Ma toku mangai e whakakite atu
tou tika, tau whakaoranga i te roa o
te ra; kahore hoki ahau e mohio ehia
ranei.
16 Ka haere ahau i runga i te kaha o te
Ariki, o Ihowa, ka whakahuatia e ahau
tou tika, tou anake.
17 E te Atua, he mea whakaako ahau
nau, no toku tamarikitanga ake ano; a
he whakapuaki taku i āu mahi whaka-
miharo, a, mohoa noa nei.
18 Na, kaua ahau e whakarerea, e te
Atua, a koroheke noa, hina noa ahau, kia
whakakitea ra ano e ahau tou kaha ki
tenei whakatupuranga, tou nui ki nga
tangata katoa e puta mai amua.
19 Kei runga rawa ano hoki tou tika,
e te Atua, he nui nei hoki au mahi:
e te Atua, ko wai te rite ana ki a
koe?
20 He nui, he kino nga pouritanga
ngakau i whakakitea mai e koe ki a au;
tera ano koe ka whakahauora i a au, ka
whakahoki ake ano hoki i a au i nga
wahi hohonu o te whenua.
21 Ka whakaraneatia e koe toku nui:
ka karapotia hoki ahau e koe ki te wha-
kamarietanga.
22 Ka whakamoemiti ano hoki ahau ki
a koe i runga i te hatere, *ara*, ki tou
pono, e toku Atua: ka himene atu ahau
ki a koe i runga i te hāpa, e te mea Tapu
o Iharaira.
23 Ka tino hari oku ngutu ua himene
atu ahau ki a koe: me toku wairua ano
i hokoa nei e koe.
24 Ka korerotia ano hoki e toku arero
tou tika i te roa o te ra: kua whakama
nei hoki, kua numinumi kau te hunga i
rapu i te he moku.

WAIATA 72.

Na Horomona.

E TE Atua, homai au whakariterite-
nga ki te kingi, me tou tika ki te
tamaiti a te kingi.
2 Mana e whakawa tou iwi i runga i te
tika, ou rawa-kore i runga i te whakarite
whakawa.
3 Ka kawea mai e nga maunga te
rongo mau ki te iwi, e nga pukepuke
hoki i runga i te tika.
4 Ka whakarite whakawa ia mo nga
ware o te iwi: ka whakaorangia e ia nga
tamariki a te rawa-kore; mongamonga
noa i a ia te kai tukino.
5 Rite tahi ki te mau o te ra, o te mara-
ma, te roa o to ratou wehi ki a koe, a
tena whakatupuranga, tena whakatupu-
ranga.
6 E heke iho ia, ano he ua ki runga ki
te kotinga tarutaru, me nga ua e whaka-
makuku nei i te whenua.
7 Ka tupu te tangata tika i ona ra.
Tona roa ano hoki o te ata noho, a kore
noa te marama.
8 Ka kingi atu ia i tenei moana, a tae
noa ki tetahi moana, i te awa, a, nga pito
atu ano o te whenua.
9 Ka piko iho ki tona aroaro te hunga o
te koraha: a ka mitimiti ona hoa riri i te
puehu.
10 Ka maua mai he hakari e nga
kingi o Tarahihi, o nga motu: ka
kawea mai he tahua e nga kingi o Hepa,
o Tepa.
11 Ae, ka koropiko nga kingi katoa
ki a ia: ka mahi nga iwi katoa ki
a ia.
12 Mana hoki e whakaora te rawa-kore
ua tangi atu, te ware hoki me te tangata
kahore ona kai awhina.
13 E tohu ia i te tangata iti, i te rawa-
kore; ka ora ano i a ia nga wairua o nga
rawa-kore.
14 Ka hokona e ia to ratou wairua i
roto i te hangarau, i te tutu, a he mea utu
nui o ratou toto ki tana titiro.
15 A e ora ia, ka hoatu ano ki a ia he
koura no Hepa: ka tukua tonutia hoki
te inoi mona; ka whakapaingia ia i tenei
ra, i tenei ra.
16 He kutanga witi tera i runga i te
whenua, i runga i te tihi o nga maunga;
oioi ana ona hua, ano ra ko Repanona, a
ka rite te tupu o nga tangata o te pa ki
to te tarutaru o te whenua.
17 Ka mau tonu tona ingoa ake ake;
ka rite ano tona ingoa ki te ra te pumau:
kei roto i a ia te manaakitanga; ka kore-
rotia tona koa e nga iwi katoa.
18 Ka whakapaingia a Ihowa te Atua,
te Atua o Iharaira: ko ia nei anake hei
mahi i nga mahi whakamiharo;
19 Kia whakapaingia ano tona ingoa
kororia mo ake tonu atu; kia ki katoa
hoki te whenua i tona kororia. Amine,
ae Amine.
20 Ko te mutunga tenei o nga inoi a
Rawiri, tama a Hehe.

WAIATA 73.

He himene na Ahapa.

HE pono e pai ana te Atua ki a Iha-
raira, ki te hunga ngakau ma.
2 Ko ahau ia, wahi iti kua tapepa oku

waewae: me i kotahi kua paheke aku takahanga.
3 I hae hoki ahau ki te hunga kuare, i taku kitenga i te tangata hara e kake ana.
4 Kahore hoki he whakawiringa a te mate i a ratou: a e maro ana o ratou uaua.
5 Kahore nga mea whakapouri tangata e pa ki a ratou; kahore ano hoki ratou e whiua tahitia me te mano o te tangata.
6 No reira, anō he hei te whakakake e awhi nei i a ratou, anō he kakahu te tutu e hipokina nei ratou.
7 Pupuhi ana o ratou kanohi i te ngako: he nui rawa nga whakaaro a o ratou ngakau.
8 E whakahi ana ratou, e korero kino ana mo te whakatoi: kei runga noa ake a ratou korero.
9 Tutuki tonu o ratou mangai ki nga rangi: e kopikopiko ana hoki o ratou arero i runga i te whenua.
10 Koia tona iwi i hoki mai ai ki konei: a e whakawiria mai ana he wai mo ratou, kī tonu te kapa.
11 E mea ana ratou, Ma te aha e matau ai te Atua? he matauranga koia to te Rungarawa?
12 Na, ko te hunga kino tenei, e kake nei i te ao, e hua nei o ratou taonga.
13 He pono he maumau taku whakamakanga i toku ngakau, taku horoinga hoki i oku ringaringa ki te harakoretanga.
14 E whiua ana hoki ahau i te roa o te ra, e pakia ana i tenei ata, i tenei ata.
15 Ki te mea ahau, Ka penei taku korero, na, e tinihanga ana ahau ki te whakatupuranga o o tamariki.
16 I taku meatanga kia matauria tenei, ka kite ahau he mahi whakauaua.
17 Tae noa ahau ki te wahi tapu o te Atua, katahi au ka mohio ki to ratou mutunga iho.
18 He pono i whakaturia ratou e koe ki nga wahi pahekeheke; i whakatakā iho ratou e koe ki te whakangaromanga.
19 Ano te pānga whakareretanga o to ratou hunanga: kua tino pau rawa ratou i nga wehi.
20 Ka rite ki te rekanga kanohi, ina ara ake te tangata, tāu whakahaweatanga ki to ratou ahua, e te Ariki, ina ara ake koe.
21 Na, mamae noa iho toku ngakau, a hukihuki ana oku whatumanawa.
22 He whakaaro-kore hoki ahau, he kuare: me te mea he kirehe ahau i tou aroaro.
23 Ahakoa ra kei a koe tonu ahau; e puritia ana e koe toku ringaringa matau.
24 Ma to whakaaro ahau e arahi; muri iho ka riro ahau i a koe ki te kororia.
25 Ko wai hoki toku i te rangi aua koe? kahore atu hoki aku i te whenua e hiahia ai, ko koe anake.
26 Hemo iho oku kikokiko me toku ngakau: ko te Atua ia te kaha o toku ngakau, me toku wahi ake ake.
27 Na, te hunga e mamao atu ana i a koe ka mate ratou: ka whakangaromia e koe te hunga puremu katoa e whakarere nei i a koe.
28 Ko ahau ia he pai ano ki a au te whakatata ki te Atua: kua waiho e ahau te Ariki, a Ihowa, hei whakawhirinakitanga moku, ka whakapuakina ano e ahau au mahi katoa.

WAIATA 74.

He Makiri na Ahapa.

E TE Atua, he aha i pangā ai matou e koe ake ake? *he aha* i pongere ai to riri ki nga hipi o to parae?
2 Mahara ki to whakaminenga i hokoa nei e koe i mua, ki te iwi o tou kāinga tupu, i utua e koe; ki tenei maunga Hiona i nohoia nei e koe.
3 Hiki ake ou waewae ki nga whakangaromanga e mau tonu nei, ki nga mahi kino katoa a te hoa riri i te wahi tapu.
4 E hamama ana ou hoa riri i waenganui i o whakaminenga, e whakaturia ana e ratou a ratou tohu hei tohu.
5 I whai ingoa ai te tangata i mua, na te hapai titaha ki nga rakau pururu.
6 Inaianei ia e pakarua ana e ratou ona mea whakairo, a poto ake, ki nga titaha, ki nga hama.
7 Kua toua tou wahi tapu e ratou ki te kapura, noa iho i a ratou te nohoanga o tou ingoa; kei te whenua *e takoto ana.*
8 I mea o ratou ngakau, Me whakangaro ratou, a poto ake: kua tahuna e ratou nga whare huihui katoa o te Atua i te whenua.
9 Kahore matou e kite i o matou tohu, kahore atu he poropiti, kahore hoki tetahi o matou e matau ana kia pehea ake te roa.

10 E te Atua, kia pehea ake te roa o te tawainga a te hoa riri? ka kohukohu ranei te hoa riri ki tou ingoa ake ake?
11 He aha i pepeke atu ai tou ringa, tou ringa matau hoki? unuhia ake i roto i tou uma.
12 Ko te Atua hoki toku Kingi o tua iho, e mahi whakaora ana i waenganui i te whenua.
13 Nau, na tou kaha i wawae te moana: pakaru ana i a koe nga mātenga o nga tarakona i nga wai.
14 Mongamonga noa i a koe nga mātenga o rewiatana: a hoatu ana ia e koe hei kai ma te iwi o te koraha.
15 I wahia e koe te puna me te roma; mimiti ake i a koe nga awa nunui.
16 Nau te ao, nau hoki te po; nau i whiti ai te māramatanga me te ra.
17 Nau i whakatu nga rohe katoa o te whenua: te raumati me te hotoke, he mea whakarite ena nau.
18 Kia mahara ki tenei, kua tawai te hoa riri, e Ihowa: kua kohukohu ano te hunga poauau ki tou ingoa.
19 Kaua e tukua atu te wairua o to kukupa ki te kirehe: kei wareware tonu ki te whakaminenga o o rawa-kore.
20 Whakaaroa te kawenata; kua kikī hoki nga wahi pouri o te whenua i nga nohoanga nanakia.
21 Kei hoki whakama te tangata e tukinotia ana: kia whakamoemititia tou ingoa e te ware, e te rawa-kore.
22 E ara, e te Atua, tohea to tohe: mahara ki ta te tangata poauau tawainga ki a koe i nga ra katoa.
23 Kei wareware ki te reo o ou hoa riri: e kake tonu ana te ngangau a te hunga e whakatika mai ana ki a koe.

WAIATA 75.

Ki te tino kai whakatangi. Ko Aratakiti. He himene, he waiata na Ahapa.

WHAKAWHETAI tonu matou ki a koe, e te Atua, whakawhetai tonu: e whakapuakina mai nei hoki e āu mahi whakamiharo e tata ana tou ingoa.
2 Ka tae mai ki a au te whakaminenga, ka tika taku whakarite whakawa.
3 Kuteretere noa iho te whenua, me ona tangata katoa; naku ona pou i u ai. Hera.
4 I mea ahau ki nga wairangi, Kati ra te wairangi; ki te hunga hara ano hoki, Kaua e ara te haona.
5 Kaua to koutou haona e ara ki runga: *kati* te whakamaro i te kaki ina korero.
6 No te mea hoki kahore he aranga i te ita, kahore i te hauauru, kahore hoki i te tonga.
7 Ko te Atua hoki te Kai whakarite whakawa; ko tenei e whakaititia iho ana e ia, ko tera e whakaarahia ake ana.
8 No te mea hoki he kapa kei te ringaringa o Ihowa, whero tonu te waina; ki tonu, whakananu rawa, hei ringihanga mai mana: ko nga nganga ia, ma te hunga kino katoa o te whenua e tatau, e inu.
9 Ko au ia ka kauwhau tonu: ka himene atu ahau ki te Atua o Hakopa.
10 Ka kotia katoatia ano hoki e ahau nga haona o te hunga hara: ka whakaarahia ake nga haona o te tangata tika.

WAIATA 76.

Ki te tino kai whakatangi Nekinoto. He himene, he waiata na Ahapa.

E MATAURIA ana te Atua i roto i a Hura, e nui ana tona ingoa i roto i a Iharaira.
2 Kei Harema ano hoki tona tapenakara; kei Hiona ano tona nohoanga.
3 I whati ano i a ia i reira nga pere o te kopere, te whakangungu rakau, te hoari, me *nga mea mo* te whawhai. Hera.
4 Tera atu tou kororia, tou nui, i to nga maunga kirehe.
5 Kua pahuatia te hunga ngakau toa, moe ana ratou i ta ratou moe; kihai ano i whai ringaringa tetahi o nga marohirohi.
6 Na to whakatupehupehu, e te Atua o Hakopa, i parangia ai te hariata me te hoiho e te moe.
7 Ko koe, ina, ko koe te mea e wehingia; kowai hoki e tu ki tou aroaro ina riri koe?
8 Nau i rangona iho ai te whakarite whakawa i te rangi: wehi ana te whenua, whakaririka kau ana,
9 I te aranga ake o te Atua ki te whakarite whakawa, ki te whakaora i te hunga mahaki katoa o te whenua. Hera.
10 He pono ka whai kororia koe i te riri a te tangata: a mau ano e pehi te toenga o te riri.
11 Whakapuakina mai te kupu tau-

rangi ki a Ihowa, ki to koutou Atua, whakamanā hoki, e te hunga katoa i tetahi taha ona, i tetahi taha: mauria mai he hakari ki a ia, ka tika hoki te wehi ki a ia.
12 Mana e whawhati te wairua o nga rangatira: e matakuria ana ia e nga kingi o te whenua.

WAIATA 77.

Ki te tino kai whakatangi, ki a Ierutunu
He himene na Ahapa.

I PA toku reo ki te Atua, i karanga ano toku reo ki te Atua, a tahuri mai ana tona taringa ki a au.
2 I rapu ahau ki te Ariki i te ra o taku pouritanga: muro tonu toku ringa i te po, kihai ano hoki i pepeke; kihai toku wairua i pai kia whakamarietia.
3 I mahara ahau ki te Atua, a i pouri: i whakaaroaro, a ngaro iho toku wairua. Hera.
4 E puritia ana e koe oku kanohi kia mataara tonu; e pouri ana ahau, tē ahei te korero.
5 Ka whakaaroa e ahau nga ra onamata, nga tau o tua iho.
6 E mahara ana ahau ki taku waiata i te po, e korerorero ana ki toku ngakau, a e rapurapu ana toku wairua.
7 Tera ranei te Ariki e panga tonu ake ake? a heoi ano ranei ana manakohanga mai?
8 Kua kahore ranei tana mahi tohu mo ake tonu atu? kua pahika ke ranei *tana* kupu, a, tera whakatupuranga, tera whakatupuranga.
9 Kua wareware ranei te Atua ki te atawhai? kua riri ranei ia, a tutakina atu ana e ia tona aroha?
10 Na, ka mea ahau, Ko taku ngoikoretanga tenei: *otira ka mahara ahau* ki nga tau o te ringaringa matau o te Runga-rawa.
11 Ka mahara ahau ki nga mahi a Ihowa; ae ra, ka mahara ahau ki au mea whakamiharo o tua iho.
12 Ka whakaaro hoki ahau ki au meatanga katoa, ka korerotia e ahau au mahi.
13 E te Atua, kei te wahi tapu tou ara: ko wai te Atua hei rite mo to tatou Atua te nui?
14 Ko koe te Atua e mahi nei i nga mea whakamiharo: kua whakapuakina e koe tou kaha i waenganui o nga iwi.
15 Hokona ana e tou ringaringa tou iwi, nga tamariki a Hakopa raua ko Hohepa.
16 I kite nga wai i a koe, e te Atua, i kite nga wai i a koe, mataku ana: i oho ano nga rire.
17 Ringitia mai ana he wai e nga kapua, puaki ana te haruru o nga rangi: rererere ana au pere.
18 I roto i te awhiowhio te haruru o to whatitiri: mārama noa te ao i nga uira; wiri ana te whenua, oioi ana.
19 I te moana tou ara, i nga wai nui ano hoki tou huarahi, e kore ano hoki e kitea ou takahanga.
20 He mea arahi e koe tou iwi, ano he kahui na te ringaringa o Mohi raua ko Arona.

WAIATA 78.

He Makiri na Ahapa.

KIA anga mai te taringa, e toku iwi, ki taku ture: tahuri mai o koutou taringa ki nga kupu a toku mangai.
2 Ka puaki te kupu whakarite a toku mangai, ka korerotia e ahau nga mea ngaro onamata,
3 Nga mea i rongo nei, i matau nei tatou, i korero ai hoki o tatou mātua ki a tatou.
4 E kore e hunā e matou i ā ratou tamariki: me whakakite ki to muri whakatupuranga nga whakamoemititanga ki a Ihowa, me tona kaha, me ana mahi whakamiharo i mea ai ia.
5 I whakapumautia hoki e ia he whakaaturanga i roto i a Hakopa, i whakatakotoria ano hoki he ture i roto i a Iharaira: a whakahaua mai ana e ia o tatou tupuna, kia whakaakona mai ki ā ratou tamariki.
6 Kia matauria ai e to muri whakatupuranga, e nga tamariki e whanau, e ara ake a mua: mo ta ratou whakaatu atu ki ā ratou tamariki.
7 Kia u ai ta ratou tumanakotanga atu ki te Atua, kei wareware hoki ki nga mahi a te Atua: engari kia mau i a ratou ana whakahaunga.
8 Kei rite hoki ki o ratou tupuna, ki te whakatupuranga whakakeke, tutu, ki te whakatupuranga kihai nei i whakatikatika i to ratou ngakau, kihai hoki i u to ratou wairua ki te Atua.
9 He hunga mau patu nga tamariki a Eperaima, he hunga hapai kopere, heoi tahuri ana ratou i te ra o te tatauranga.
10 Kihai i puritia e ratou te kawenata a

te Atua; kihai ano i pai ki te haere i
tana ture;
11 Heoi, wareware ake i a ratou ana
mahi, me ana mea whakamiharo i wha-
kakitea e ia ki a ratou.
12 He mea whakamiharo ana mahi i te
aroaro o o ratou tupuna, i te whenua i
Ihipa, i te parae o Toana.
13 Tapahia ana e ia te moana, a meinga
ana ratou kia whiti atu: tu ake i a ia nga
wai, ano he puranga.
14 He mea arahi ratou e ia i te awatea
ki te kapua: i te roa hoki o te po ki te
māramatanga o te ahi.
15 I wahia e ia nga kohatu i te koraha;
a me te mea no nga rire nui tana wai hei
inu ma ratou.
16 Puta mai ana i a ia he awa i roto i te
kamaka: heke ana nga wai, ano he wai-
puke.
17 Heoi ka hara ano ratou ki a ia:
whakatoi ana ki a te Runga-rawa i te ko-
raha.
18 Na, kei te whakamatautau ratou i te
Atua i roto i o ratou ngakau, kei te inoi
kai ma o ratou hiahia.
19 I korero kino ano hoki ratou ki te
Atua, i mea; E ahei ranei i te Atua te
taka he tepara ki te koraha?
20 Titiro hoki, tana patunga i te ko-
hatu, na, ka pakaru mai te wai, a puke
ana nga awa: e taea ano hoki ranei e ia
te homai taro, e pae ranei i a ia he kiko-
kiko ma tana iwi?
21 A, te rongonga o Ihowa, na ka
riri: a toro ana te kapura ki a Hakopa,
puta ake ana te riri ki a Iharaira;
22 Mo ratou kihai i whakapono ki te
Atua, kihai ano i whakawhirinaki ki tana
whakaoranga:
23 Nana nei hoki i whakahau nga kapua
i runga, i whakatuwhera hoki nga tatau
o te rangi.
24 A whakauaina iho e ia te mana ki
runga ki a ratou hei kai; homai ana
hoki e ia te witi o te rangi ma ra-
tou.
25 Kai ana te tangata i ta te anahera
kai: i tonoa mai e ia he kai ma ratou, a
makona noa.
26 I whakaohokia e ia te hau ita i te
rangi: i takina mai ano te tonga i runga
i tona kaha.
27 A whakauaina iho e ia te kikokiko
ki runga ki a ratou, ano he puehu; me
te manu whai huruhuru, ano he one no
te moana.
28 A whakangahorotia iho e ia ki wae-
nganui i to ratou puni: ki o ratou nohoa-
nga, a tawhio noa.
29 Na, kai ana ratou, tino makona; i
kawea mai hoki e ia ki a ratou ta ratou
i hiahia ai:
30 Kihai ratou i ngaruru ki ta ratou i
hiahia ai; a i te kai ano i o ratou
mangai,
31 Na, ka pa te riri a te Atua ki a
ratou, a patua iho e ia te hunga tetere o
ratou; piko ana i a ia nga tangata papai
o Iharaira.
32 Ahakoa pa katoa tenei, i hara tonu
ano ratou, kihai ano i whakapono ki ana
mahi whakamiharo.
33 No reira o ratou ra i whakapaua ai
e ia ki te horihori, o ratou tau ano hoki
ki te potatutatu.
34 Ka patua ratou e ia, na, ka rapu
ratou i a ia, a ka hoki mai, ka ui wawe
ki te Atua.
35 Ka mahara hoki ko te Atua to ratou
kohatu, ko te Atua o runga rawa to ratou
kai hoko.
36 Heoi kei te patipati o ratou mangai
ki a ia, a teka ana o ratou arero ki
a ia.
37 Kihai hoki o ratou ngakau i tika ki
a ia; kihai ano ratou i u ki tana kawe-
nata.
38 Ko ia ra tena, he mea aroha hoki ia,
hipokina ana e ia to ratou hara, kihai
ano ratou i whakangaromia e ia: ae
ra, he maha ana whakahokinga iho i
tana riri, a kihai i whakaohokia katoatia
tana riri.
39 I mahara hoki ia he kikokiko nei ano
ratou: he hau e pahure atu ana, a e kore
e hoki mai.
40 Ano te tini o a ratou whakatoinga
i a ia i te koraha, o a ratou whakakapouri-
tanga i a ia i te tahora!
41 Hoki whakamuri ana ratou, whaka-
matautau ana i te Atua: whakatoia ana
e ratou te Mea Tapu o Iharaira.
42 Kihai ratou i mahara ki tona ringa-
ringa, ki te ra i whakaorangia ai ratou e
ia i te hoa riri;
43 Ki tana meatanga i ana tohu ki
Ihipa, i ana merekara ki te parae o
Toana.
44 I puta ke ai i a ia o ratou awa
hei toto, me o ratou manga wai, tē inu
ai ratou.
45 I tonoa ai e ia nga huihuinga namu
ki a ratou, a pau iho ratou; me nga
poroka, i hunā ai ratou.
46 A hoatu ana e ia o ratou hua ki te
moka; me to ratou mauiui ki te mawhiti-
whiti.
47 Whakamatea ana e ia a ratou waina
ki te whatu, me a ratou rakau hika-
mora ki te haupapa.
48 Tukua ana e ia a ratou kararehe ma

te whatu, me a ratou kahui ma nga uira.

49 Tukua whakareretia iho e ia ki runga ki a ratou te muranga o tana riri, aritarita, whakatakariri, me te raruraru; a ungā ana e ia he anahera kino *ki waenganui i a ratou.*

50 A whakatikaia ana e ia he ara mo tana riri; kihai nei i tohungia o ratou wairua kei mate: heoi tukua atu ana e ia to ratou ora ki te mate uruta.

51 A patua iho e ia nga whanau matamua i Ihipa, te muanga o *to ratou* kaha, i nga tapenakara o Hama.

52 A meinga ana e ia ona tangata kia haere atu, ano he hipi; arahina ana ratou e ia i te koraha, ano he kahui.

53 Na, ka arahina marietia ratou e ia, tē wehi ratou: o ratou hoa riri ia taupokina iho e te moana.

54 Na, ka kawea ratou e ia ki te rohe o tana wahi tapu, ki tenei maunga, i hokoa nei e tona ringa matau.

55 Peia ana e ia nga tauiwi i to ratou aroaro: a wehea ana e ia he kāinga mo ratou ki te aho, whakanohoia iho nga hapu o Iharaira ki o ratou teneti.

56 Heoi ka whakamatautauria, ka whakatoia e ratou te Atua o runga rawa; kihai hoki i puritia e ratou ana whakaaturanga;

57 A hoki whakamuri ana ratou, mahi hianga ana, pera ana me o ratou mātua: he parori ke ratou, he pera me te kopere tinihanga.

58 I whakapouritia ano ia e ratou ki o ratou wahi tiketike: i meinga ki o ratou whakapakoko kia hae.

59 Te rongonga o te Atua, ka riri; ka tino whakarihariha hoki ki a Iharaira.

60 A mahue ake i a ia te tapenakara o Hiro, te teneti i noho ai ia i waenganui i nga tangata.

61 A tukua atu ana e ia tona kaha hei whakarau, me tona kororia ki te ringaringa o te hoa riri.

62 I tukua atu ano e ia tana iwi ma te hoari; a i riri ki tona kāinga tupu.

63 Pau ake a ratou taitamariki i te ahi; kihai ano hoki a ratou kotiro i marenatia atu.

64 I hinga o ratou tohunga i te hoari; kihai hoki i tangi a ratou pouaru.

65 Na, ka maranga ake te Ariki, ano ra me tetahi i te moe, me te tangata kaha e hamama ana i te waina.

66 A patua iho e ia a muri o ona hoa riri, meinga ana ratou e ia hei taunutanga mo a mua tonu atu.

67 I whakakahore ano hoki ia ki te tapenakara o Hohepa: a kihai i whiriwhiri i te hapu o Eperaima.

68 Heoi ko te hapu o Hura tana i whiriwhiri ai, ko maunga Hiona tana i aroha ai.

69 A whakaturia ana e ia tana wahi tapu kia pera me nga *whare* tiketike; me te whenua i whakapumautia e ia mo ake tonu atu.

70 I whiriwhiria ano hoki e ia a Rawiri tana pononga: he mea tango mai nana i nga kāinga hipi.

71 Kawea mai ana ia i te whai i nga hipi whaerēre, ki te whangai i a Hakopa, i tana iwi, i a Iharaira hoki, i tona kāinga tupu.

72 A rite tonu ki te tapatahitanga o tona ngakau tana whangainga i a ratou: he arahi mohio hoki ta tona ringa i a ratou.

WAIATA 79.

He himene na Ahapa.

E TE Atua, kua tae mai nga tauiwi ki tou kāinga tupu, kua whakanoatia e ratou tou temepara tapu, kua waiho a Hiruharama e ratou kia puranga kau ana.

2 Ko nga tinana mate o o pononga kua hoatu e ratou hei kai ma nga manu o te rangi, te kikokiko o tou hunga tapu ma nga kirehe o te whenua.

3 O ratou toto ringihia ake e ratou, ano he wai, ki nga taha o Hiruharama; kahore hoki he tangata hei tanu.

4 Kua waiho matou hei tawainga ma o matou hoa, hei taunutanga, hei whakakatanga ma te hunga i tetahi taha, i tetahi taha o matou.

5 Kia pehea te roa, e Ihowa? e riri tonu ranei koe ake ake? e ngiha tonu ranei tou hae me he kapura?

6 Ringihia iho to riri ki runga ki nga tauiwi kahore nei e matau ki a koe, ki nga rangatiratanga ano hoki kahore nei e karanga ki tou ingoa.

7 Kua pau hoki a Hakopa i a ratou, kua whakaururuatia tona kāinga noho.

8 Kaua ra e maharatia a matou kino o mua, kia hohoro tou aroha ki mua i a matou; kua whakaititia rawatia hoki matou.

9 Awhinatia, matou, e te Atua o to matou whakaoranga, kia whakakororiatia ai tou ingoa: whakaorangia matou, hipokina hoki o matou hara, kia mahara hoki ki tou ingoa.

10 Mo te aha nga tauiwi kia mea, Kei
hea to ratou Atua? kia kite atu matou e
matauria ana ia e nga tauiwi ki te whakatakinga i te toto o o pononga i whakahekea nei.
11 Kia puta ake ki tou aroaro te auetanga a te herehere: kia rite ki te nui o tou kaha tau whakaoranga i te hunga e meatia ana kia whakamatea.
12 Takiwhitutia atu te utu e hoatu e koe ki nga uma o o matou hoa mo ta ratou tawainga, e tawai nei ratou ki a koe, e te Ariki.
13 Penei ka whakawhetai atu matou tou iwi, nga hipi hoki e hepara nei koe, ki a koe ake ake: ka whakakitea atu e matou te whakamoemiti atu ki a koe, a, tena whakatupuranga, tena whakatupuranga.

WAIATA 80.

Ki te tino kai whakatangi Hohanimi-Erutu. He himene na Ahapa.

TAHURI mai tou taringa, e te Hepara o Iharaira, e arahi nei i a Hohepa, ano he kahui hipi, e noho mai nei i waenganui i nga kerupima; whiti mai.
2 Whakaohoohokia tou kaha i te aroaro o Eperaima, o Peniamini, o Manahe: a haere mai ki te whakaora i a matou.
3 Whakahokia ake matou, e te Atua: kia mārama mai tou mata, a ka ora matou.
4 E Ihowa, e te Atua o nga mano, kia pehea ake te roa o tau riri ki te inoi a tou iwi?
5 E whangainga mai ana e koe he roimata hei taro ma ratou, he nui hoki te mehua roimata e homai nei e koe kia inumia e ratou.
6 Kua meinga nei matou hei totohetanga ma o matou hoa, a e kataina ana matou e o matou hoa riri.
7 Whakahokia ake matou, e te Atua o nga mano; kia mārama mai hoki tou mata, a ka ora matou.
8 I maua mai e koe he waina i Ihipa: ka oti i a koe nga tauiwi te panga, na, whakatokia iho e koe.
9 I whakapaia e koe he *tūnga* mona, i mea ano kia hou ona pakiaka, a ka kapi te whenua.
10 Taumarumaru ana tona ata ki runga ki nga pukepuke, ona manga ki nga hita nunui.
11 I tautotoro atu ona manga ki te moana, ona rārā ki te awa.
12 He aha koe i pakarukaru ai i ona taiepa, i kowhakiwhakia ai ia e nga tangata katoa e tika ana i te ara?
13 Mongamonga noa i te poaka toa o te ngahere, e kainga ana e te kirehe mohoao o te parae.
14 Hoki mai ra, e te Atua o nga mano: titiro iho i te rangi, kia kite mai koe, haereere mai hoki ki tenei waina;
15 Ki te rakau i whakatokia e tou ringa matau, ki te manga hoki i whakakahangia e koe mau.
16 Kua pau i te ahi, kua poutokia; ngaro iho ratou i te riri o tou mata.
17 Waiho tou ringa i runga i te tangata o tou ringa matau, i te tama a te tangata i whakakahangia e koe mau.
18 Penei e kore matou e hoki atu i a koe: whakahauorangia matou, a ka karanga atu matou ki tou ingoa.
19 Whakahokia ake matou, e Ihowa, e te Atua o nga mano; kia mārama mai tou mata, a ka ora matou.

WAIATA 81.

Ki te tino kai whakatangi Kititi. Na Ahapa.

KIA kaha te waiata ki te Atua, ki to tatou kaha: kia hari te hamama ki te Atua o Hakopa.
2 Whakahuatia te himene, maua mai ki konei te timipera, te hāpa reka me te hatere.
3 Whakatangihia te tētere i te kohititanga o te marama, i te ra i whakaritea, i to tatou ra hakari.
4 Ko te tikanga hoki tenei ma Iharaira, he mea whakarite mai na te Atua o Hakopa.
5 I whakatakotoria tenei e ia ma Hohepa *hei* whakaaturanga, i tona haerenga atu i runga i te whenua o Ihipa: i a au i rongo i te reo kihai i matauria e ahau.
6 I tangohia mai e ahau tona pokohiwi i te pikaunga: whakarerea ake e ona ringaringa nga pāta.
7 I karanga mai koe ki a au i te pouritanga, whakaorangia ake koe e ahau; i whakahoki kupu atu ahau ki a koe i te wahi ngaro o te whatitiri; whakamatautauria ana koe e ahau ki nga wai o Meripa. Hera.
8 Whakarongo, e taku iwi, a ka whakaatu atu au ki a koe: e Iharaira, ki te whakarongo mai koe ki a au;
9 Aua tetahi atua ke i roto i a koe;

kaua ano hoki koe e koropiko ki tetahi atua ke.
10 Ko ahau a Ihowa, ko tou Atua, i arahina mai ai koe i te whenua o Ihipa: kia nui te kowheratanga o tou mangai, a maku e whakaki.
11 Heoi kihai taku iwi i pai kia whakarongo mai ki toku reo; kihai ano hoki a Iharaira i aro mai ki a au.
12 Na tukua atu ana ratou e ahau ki te maro o o ratou ngakau: a haere ana ratou i runga i ā ratou whakaaro.
13 Aue, tē whakarongo taku iwi ki a au! tē haere a Iharaira i oku ara!
14 Penei e kore e aha kua whati i a au te tara o o ratou hoa riri: kua tahuri atu ano toku ringa ki o ratou hoa riri.
15 Te hunga e kino ana ki a Ihowa kua ngohengohe ki a ia: ko to ratou taima ia kua mau tonu.
16 Kua whangainga hoki ratou e ia ki te witi pai rawa, kua whakamakonatia ano koe e ahau ki te honi i roto i te kohatu.

WAIATA 82.

He himene na Ahapa.

ETU ana te Atua i roto i te whakaminenga o te hunga nunui, e whakarite whakawa ana i waenganui i nga atua.
2 Kia pehea ake te roa o ta koutou whakarite hē i te whakawa, o ta koutou whakapai atu ki nga kanohi o te hunga kino. Hera.
3 Whakatikaia ta te ware, ta te pani: kia tika te whakariterite mo te ngakau mamae, mo te rawa-kore.
4 Whakaorangia te ware me te rawakore; araia atu i a ratou te ringaringa o te hunga kino.
5 Kahore o ratou matauranga, kahore hoki ratou e mahara; e haere ana ratou i te pouri: e oioi ana nga turanga katoa o te whenua.
6 I mea ahau, He atua koutou, he tamariki katoa na te Runga-rawa.
7 Otira ka pera koutou me te tangata, ka mate; ka hinga, ka pera me tetahi o nga pirinihа.
8 E ara, e te Atua whakawakia te whenua: mou hoki nga tauiwi katoa.

WAIATA 83.

He waiata, he himene, na Ahapa.

ETE Atua, kei wahangu koe, kei whakarongo puku, kei ata noho, e te Atua.
2 He mea hoki, tenei ou hoa riri te ngangau nei, a kua ara ake nga mātenga o te hunga e kino ana ki a koe.
3 Kua ata ngarahu ratou ki tou iwi, e whakatakoto korero ana hoki ratou mo au mea huna.
4 E ki nei ratou, Tena, tatou ka huna i a ratou, kia kore ai tena iwi; kia kaua ai hoki e maharatia te ingoa o Iharaira a muri ake nei.
5 Kotahi nei hoki o ratou ngakau i a ratou e runanga ana: kua huihuia a ratou whakaaro ki te kino ki a koe.
6 Nga tapenakara o Eroma, o nga Ihimeeri, o Moapa me nga Hakarini;
7 A Kepara, a Amono, a Amareke, nga Pirihitini, me nga tangata o Taira;
8 Kua uru atu ano hoki a Ahuru ki roto ki a ratou: hei awhina ratou mo nga tamariki a Rota. Hera.
9 Penatia ratou e koe me nga Miriani, me Hihera: me Iapini, i Awa Kihono:
10 I mate nei ki Ene-roro, i waiho nei hei whakawairakau mo te whenua.
11 Kia rite o ratou rangatira ki a Orepe raua ko Teepe, o ratou ariki katoa hoki ki a Tepa raua ko Taramuna.
12 Mo ratou i mea, Tatou ka tango i nga kāinga o te Atua mo tatou.
13 E toku Atua, kia rite ratou ki te wīra, ki te papapa e puhia ana e te hau;
14 Kia rite ki te ahi e kai ana i te ngahere, ki te mura hoki e toro ai nga maunga,
15 Te whainga a to awha i a ratou, to whakaohoreretanga ano hoki i a ratou ki to paroro.
16 Kia kapi o ratou kanohi i te whakama: kia rapu ai ratou ki tou ingoa, e Ihowa.
17 Kia whakama, kia ohorere ratou ake ake; kia numinumi ratou, kia ngaro hoki.
18 Kia matau ai te tangata, nou anake te ingoa, a Ihowa; kei runga ake ano koe i te whenua katoa.

WAIATA 84.

Ki te tino kai whakatangi Kititi. He himene ma nga tamariki a Koraha.

ANO te ataahua o ou tapenakara, e Ihowa o nga mano!
2 E hiahia ana toku wairua, ae e hemo ana ki nga marae o Ihowa: e tangi ana toku ngakau, me oku kikokiko ki te Atua ora.
3 Me te pihoihoi hoki kua kite i tetahi

whare, me te warou ano i tetahi ohanga
mona, hei takotoranga mo ana pi, ara, i
ou aata, e Ihowa o nga mano, e toku
Kingi, e toku Atua.
4 Ka hari te hunga e noho ana i tou
whare: he whakamoemiti tonu ta ratou
ki a koe. Hera.
5 Ka hari te tangata ko tona kaha nei
kei a koe: kei roto i o ratou ngakau nga
huarahi *ki reira*.
6 Ka haere ratou ra te raorao o Paka,
ka meinga e ratou hei puna: ngaro iho
ano hoki nga poka i te ua.
7 Ka haere atu ratou i te kaha ki te
kaha; ka kitea ratou ki te aroaro o te
Atua i Hiona.
8 E Ihowa, e te Atua o nga mano,
whakarongo ki taku inoi: tahuri mai
tou taringa, e te Atua o Hakopa Hera.
9 Titiro mai, e te Atua, e to matou
whakangungu rakau: tirohia iho hoki
te mata o to tangata i whakawahi ai.
10 No te mea, he ra kotahi i ou whare,
pai atu i nga ra kotahi mano: te tiaki
tatau i te whare o toku Atua, pai atu
ki a au i te noho ki nga teneti o te
kino.
11 He ra hoki a Ihowa te Atua, he
whakangungu rakau: ka homai e Ihowa
te atawhai me te kororia; e kore e kaipo-
nuhia mai e ia tetahi mea pai ki te hunga
e tapatahi ana te haere.
12 E Ihowa o nga mano, ka hari te
tangata e whakawhirinaki atu ana ki a
koe.

WAIATA 85.

Ki te tino kai whakatangi. He himene
ma nga tama a Koraha.

EIHOWA, kua aro mai koe ki tou
whenua, kua whakahokia mai e
koe a Hakopa i whakaponongatia nei.
2 Kua murua e koe te kino a tou iwi,
kua hipokina e koe o ratou hara katoa.
Hera.
3 Kua whakakahoretia katoatia e koe to
weriweri; kua tahuri atu koe i te arita-
ritatanga o to riri.
4 Whakahokia ake matou, e te Atua o
to matou whakaoranga: kia mutu hoki to
riri ki a matou.
5 E riri ranei koe ki a matou ake
ake? e mauahara tonu ranei koe, a
tena whakatupuranga, tena whakatupu-
ranga?
6 E kore ianei koe e whakahoki ake i a
matou ki te ora: kia hari ai tou iwi ki a
koe?
7 E Ihowa, whakakitea mai tau mahi
tohu ki a matou: tukua mai hoki ki a
matou tau whakaoranga.
8 Ka whakarongo atu ahau ki ta te
Atua, ki ta Ihowa e korero ai: no te mea
hoki mo te rongo mau āna korero ki tona
iwi, ki tona hunga tapu hoki; kaua ia
ratou e hoki atu ki te wairangi.
9 He pono e tata ana tana whakaora-
nga ki te hunga e wehi ana i a ia, kia
noho ai te kororia ki to tatou whenua.
10 Kua tutaki te mahi tohu raua ko te
pono: kua kihi ki a raua te tika me te
rongo mau.
11 E tupu ake te pono i te whenua, a
e titiro iho te tika i te rangi.
12 Ae, ka homai e Ihowa te pai: a ka
tukua mai ona hua e to tatou whenua.
13 Ka haere te tika ki mua i a ia, hei
whakatu i a tatou ki te ara o ana hikoinga.

WAIATA 86.

He inoi na Rawiri.

WHAKATITAHATIA iho tou ta-
ringa, e Ihowa, whakahokia mai
he kupu ki a au; he ware hoki ahau, he
rawa-kore.
2 Tiakina toku wairua; e tapu ana
hoki ahau; mau, e toku Atua, e whaka-
ora to pononga e whakawhirinaki atu
nei ki a koe.
3 Tohungia ahau, e te Ariki: e kara-
nga atu nei hoki ahau ki a koe i nga ra
katoa.
4 Whakaharitia te wairua o to pono-
nga; ka ara atu nei hoki toku wairua, e
te Ariki, ki a koe.
5 E pai ana hoki koe, e te Ariki, e nga-
wari ana: e ranea ana hoki tau mahi
tohu ki te hunga katoa e karanga atu
ana ki a koe.
6 Tahuri mai tou taringa, e Ihowa, ki
taku inoi: whakarongo mai hoki ki toku
reo karakia.
7 Ka karanga atu ahau ki a koe i te ra
o toku pouritanga: e whakahoki kupu
mai hoki koe ki a au.
8 Kahore he rite mou, e te Ariki, i roto
i nga atua: kahore hoki he rite mo au
mahi.
9 Ka haere mai nga iwi katoa i hangā
e koe, a ka koropiko ki tou aroaro, e te
Ariki, ka whakakororia hoki i tou ingoa.
10 E nui ana hoki koe, a e mahi ana i
nga mea whakamiharo: ko koe anake te
Atua.
11 Whakaakona ahau ki to ara, e
Ihowa; ka haere ahau i runga i to
pono: whakatapatahitia toku ngakau,
ki te wehi i tou ingoa.

12 Ka whakamoemiti katoa toku ngakau ki a koe, e te Ariki, e toku Atua: ka whakakororia ano i tou ingoa ake ake.

13 E nui ana hoki tau mahi tohu ki a au: a kua whakaorangia e koe toku wairua i te reinga i raro riro.

14 E te Atua, kua whakatika mai ki a au te hunga whakakake: kua whai mai ano te huihuinga o te hunga tutu kia whakamatea ahau; kahore ano hoki koe e waiho i to ratou aroaro.

15 Ko koe ia, e te Ariki, he Atua atawhai, he Atua tohu tangata: e puhoi ana ki te riri, e hua ana te mahi tohu me te pono.

16 Tahuri mai ki a au, tohungia hoki ahau: homai tou kaha ki to pononga, whakaorangia te tamaiti a to pononga wahine.

17 Whakakitea mai ki a au he tohu mo te pai: kia kite ai te hunga e kino ana ki a au, kia whakama ai: nou i awhina mai, e Ihowa, i ahau, i whakamarie hoki i a au.

WAIATA 87.

He himene, he waiata ma nga tama a Koraha.

KEI nga maunga tapu tona turanga:

2 E arohaina rawatia ana e Ihowa nga kuwaha o Hiona i nga nohoanga katoa o Hakopa.

3 He mea kororia nga mea e korerotia ana mou, e te pa o te Atua.

4 Ka korerotia atu e ahau a Rahapa raua ko Papurona ki te hunga e matau ana ki a au: na, ko Pirihitia, ko Taira, ko Etiopia, i whanau tenei ki reira.

5 Ko te kupu hoki tenei mo Hiona, i whanau tenei tangata me tera tangata ki reira: ma te Runga-rawa pu ano ia e whakapumau.

6 Ka korerotia e Ihowa, ina tuhituhia nga iwi: i whanau tenei ki reira. Hera.

7 Ko ta nga kai waiata, me ta nga kai whakatangi putorino tenei: kei a koe oku puna katoa.

WAIATA 88.

He waiata, he himene ma nga tama a Koraha. Ki te tino kai whakatangi o Maharata Reanoto. He Makiri na Hemana Eterahi.

E IHOWA, e te Atua o toku whakaoranga, he tangi atu taku ki tou aroaro i te ao, i te po.

2 Kia tae atu taku inoi ki tou aroaro: whakatitahatia mai to taringa ki taku tangi.

3 Kua ki hoki toku wairua i te pouri, a e whakatata ana toku ora ki te rua tupapaku.

4 Kua tāua tahitia ahau me te hunga e heke atu ana ki te rua; e rite ana ahau ki te tangata kahore *ona* kaha.

5 E takoto noa ana ahau i roto i nga tupapaku, e rite ana ki nga tangata i patua e takoto ana i te urupa, kahore nei e maharatia e koe i muri iho, he mea momotu ke atu na tou ringa.

6 Kua whakatakotoria ahau e koe ki te rua i raro riro, ki te pouritanga, ki nga rire.

7 E pehia ana ahau e tou riri, e pakia ana hoki e koe ki au ngaru katoa. Hera.

8 Kua whakamataratia atu e koe i a au oku hoa: kua meinga ahau e koe hei mea whakarihariha ki a ratou: kua uakina mai ahau, a kahore hoki e puta atu ki waho.

9 Kua he oku kanohi i te tangihanga: e Ihowa, e karanga atu ana ahau ki a koe i nga ra katoa, kua torona atu oku ringaringa ki a koe.

10 Tera ranei koe e mahi merekara ki nga tupapaku? e ara ake koia nga tupapaku ki te whakamoemiti atu ki a koe? Hera.

11 Ka kauwhautia ranei tou aroha i roto i te urupa? tou pono i roto i te whakangaromanga?

12 E matauria koia au mea whakamiharo i roto i te pouri? tou tika i te whenua o te warewaretanga?

13 Heoi, taku nei he karanga ki a koe, e Ihowa: i te ata ano ka tae taku inoi ki tou aroaro.

14 He aha e Ihowa, i pangā ai toku wairua e koe? *he aha* i huna ai to mata ki a au?

15 No taku tamarikitanga ake ano i pakia ai ahau, i whakahemohemo ai: e pehia ana ahau e au whakawehi, a, potatutatu noa iho.

16 E tika ana to riri ki runga i a au: ngaro iho ahau i au mea whakawehi.

17 Ano he wai ratou e karapoti nei i a au i nga ra katoa: rupeke ana ratou ki te mui mai ki a au.

18 Kua whakamataratia atu e koe i a au te tangata hei aroha mai, me oku hoa, kei te pouritanga oku hoa ake.

WAIATA 89

He Makiri na Etana Eterahi.

KA waiatatia e ahau nga mahi tohu a Ihowa ake ake: ka whakapuakina e toku mangai tou pono ki nga whakatupuranga katoa.
2 I mea hoki ahau, Ka whakaturia ake te mahi tohu mo amua tonu atu: ka whakapumautia e koe tou pono ki nga tino rangi.
3 Kua whakarite kawenata ahau ki taku i whiriwhiri ai: kua oati ki taku pononga, ki a Rawiri.
4 Ka whakapumautia e ahau ou uri ake ake: ka hangā ake tou torona, a, tena whakatupuranga, tena whakatupuranga. Hera.
5 Ka whakamoemiti ano hoki nga rangi, e Ihowa, ki au mahi whakamiharo; ki tou pono hoki i roto i te whakaminenga o te hunga tapu.
6 Ko wai hoki i nga rangi hei rite mo Ihowa? ko wai i roto i nga tamariki a te hunga nunui e rite ana ki a Ihowa?
7 E tika ana kia nui te wehi ki te Atua i roto i te whakaminenga o te hunga tapu: kia hopohopo hoki ki a ia te hunga katoa i tetahi taha ona, i tetahi taha.
8 E Ihowa, e te Atua o nga mano, kei hea he Ihowa hei rite mou te kaha? hei rite ranei mo tou pono i tetahi taha ou, i tetahi taha?
9 Ko koe te kingi o te huamo o te moana: ka oho ona ngaru, ko koe hei whakamarino.
10 Mongamonga noa i a koe a Rahapa, ano he tangata i patua: kua whakamararatia e koe ou hoa riri ki to ringa kaha.
11 Nou nga rangi, nou ano hoki te whenua: te ao me nga mea e hua ana i runga, nau ena i whakapumau.
12 Te nota me te tonga nau ena i hanga: ka hari a Taporo raua ko Heremona ki tou ingoa.
13 He tākakau marohirohi tou: e kaha ana tou ringa, kei runga tonu tou matau.
14 Ko te tika me te whakarite whakawa te turanga o tou torona: e haere te mahi tohu me te pono i mua i tou aroaro.
15 Ka hari te iwi e mohio ana ki te tangi whakahari: e haere ratou, e Ihowa, i te māramatanga o tou mata.
16 E hari ratou ki tou ingoa i te roa o te ra: a ma tou tika ka kake ai ratou.
17 Ko koe hoki te kororia o to ratou kaha: ma to manakohanga mai ano ka ara ai to matou haona.
18 Ko Ihowa hoki to matou whakangungu rakau: a hei kingi mo tatou te Mea Tapu o Iharaira.
19 I korero moemoea mai koe i reira ki to Mea Tapu, i mea: Kua hoatu e ahau he kaha ki runga ki tetahi tangata marohirohi; kua whakanuia e ahau tetahi i whiriwhiria i roto i te iwi.
20 Kua kitea e ahau taku pononga a Rawiri: kua whakawahia ia e ahau ki taku hinu tapu:
21 Ka u atu toku ringa hei awhina mona: ma toku tākakau ano hoki ia e whakakaha.
22 E kore te hoa riri e whai wahi ki a ia: e kore ano hoki te tama a te kino e tukino i a ia.
23 Maku ano hoki e tukituki ona hoa riri ki tona aroaro: ka whiua ano e ahau te hunga e kino ana ki a ia.
24 Otira ka mau ki a ia taku pono me taku mahi tohu: a ma toku ingoa ka ara ai tona haona.
25 Maku tona ringaringa ka pa atu ai ki te moana: tona matau ki nga awa.
26 Ka karanga mai ia ki a au, Ko koe toku Pāpā, toku Atua, te kohatu o toku whakaoranga.
27 Ka waiho ano hoki ia hei matamua maku ki runga ake i nga kingi o te whenua.
28 Ka rongoatia ake e ahau taku mahi tohu mona ake tonu atu: ka mau tonu ano taku kawenata ki a ia.
29 Ka whakatupuria e ahau ona uri ake tonu atu, a ka rite tona torona ki nga ra o te rangi.
30 Ki te mea ka whakarerea e ana tamariki taku ture, a kahore e haere i aku whakariteritenga;
31 Ki te takahi ratou i aku tikanga; a kahore e pupuri i aku whakahaunga;
32 Katahi ka whaia ta ratou mahi tutu e taku rakau, ā ratou kino e nga whiu.
33 Ahakoa ra e kore e whakamutua taku aroha ki a ia, e kore ano hoki taku pono e he.
34 E kore taku kawenata e takahia e ahau, e kore ano hoki e whakaputaia ketia te mea i puta atu i oku ngutu.
35 Kotahi aku oatitanga i toku tapu, E kore ahau e teka ki a Rawiri.
36 Ka mau tonu tona uri ake ake; a e rite tona torona ki te ra i toku aroaro.
37 E rite tona pumautanga ki to te marama ake ake: hei kai whakaatu pono ano hoki i runga i te rangi. Hera.
38 Na kua panga nei koe, kua whaka-

rihariha, kua riri ki tau i whakawahi ai.
39 Kua whakakahoretia e koe te kawenata o to pononga: noa iho i a koe tona karauna; *kua whakatakā hoki* ki te whenua.
40 Kua whakahoroa katoatia e koe ana taiepa: kua meinga kia pakarukarua ona pa kaha.
41 E pahua ana i a ia nga tangata katoa e tika ana i te ara: he tawainga ia na ona hoa tata.
42 Kua ara i a koe te ringaringa matau o ona hoa whawhai: kua meinga e koe kia hari ona hoa whawhai katoa.
43 Ngore noa i a koe te mata o tana hoari: kihai ano hoki koe i tautoko i a ia ki te tatauranga.
44 Kua whakamutua e koe tona kororia: kua pangā nei e koe tona torona ki raro ki te whenua.
45 Kua whakaporoa e koe nga ra o tona taitamarikitanga: kua hipokina ia e koe ki te whakama. Hera.
46 Kia pehea te roa, e Ihowa? ka whakangarongaro atu ranei koe, ake tonu atu? ka toro ranei tau riri, ano he ahi?
47 Kia mahara ki a au he mea memeha noa: he aha i hangā ai e koe nga tangata katoa hei kore noa iho?
48 Ko wai tena tangata e ora nei, a e kore e kite i te mate? e mawhiti koia i a ia tona wairua i te kaha o te rua tupapaku. Hera.
49 E te Ariki, kei hea o arohatanga o mua i oatitia e koe ki a Rawiri i runga i tou pono?
50 Maharatia ra, e te Ariki, te tawainga ki o pononga, ki a au e mau nei i roto i toku uma te tawai a te hunga nunui katoa:
51 Ara, te tawai a ou hoa riri, e Ihowa, e tawai nei ki nga hikoinga o to tangata i whakawahi ai.
52 Kia whakapaingia a Ihowa ake ake. Amine, ae Amine.

WAIATA 90.

He waiata na Mohi tangata a te Atua.

E TE Ariki, ko koe to matou nohoanga, i tera whakatupuranga, i tera whakatupuranga.
2 Kahore ano i whanau noa nga maunga, *kahore* i hangā e koe te whenua me te ao, ko koe ano te Atua no tua whakarere, a ake tonu atu.
3 E whakahokia ana e koe te tangata kia mongamonga noa, a, e mea ana, Hoki atu, e nga tamariki a te tangata.
4 Ki tau titiro hoki, e rite ana nga tau kotahi mano ki te rangi onanahi, kua pahure atu nei, ki te mataaratanga hoki i te po.
5 Me te mea na te waipuke tau kahakinga i a ratou, he moe ratou: i te ata, ano he tarutaru e tupu ana.
6 I te ata e tupu ana, e pihi ana: i te ahiahi kua kotia, kua maroke.
7 Kua hemo nei hoki matou i tau riri: ka ohorere hoki i to aritatanga.
8 Kua makā e koe a matou kino ki tou aroaro, ā matou mea huna ki te māramatanga o tou mata.
9 Ka pau o matou ra katoa, me te riri ano koe: ka hemo ake o matou tau, ano he korero e korerotia ana.
10 Nga ra o o matou tau e whitu tekau tau; a ki te whai kaha, a ka waru tekau nga tau; heoi he mahi mauiui, he pouri to ratou kaha; ka hohoro hoki te hatepea atu, a ka rere atu matou.
11 Ko wai te matau ana ki te kaha o tau riri? rite pu ano ki te wehi ki a koe tau riri.
12 Akona matou ki te tatau i o matou ra, kia anga ai te ngakau ki te whakaaro.
13 Hoki mai, e Ihowa, kia pehea ake te roa? a kia puta ke he whakaaro mau ki o pononga.
14 Kia na wawe matou i tau mahi tohu: kia hari ai matou, kia koa ai, i o matou ra katoa.
15 Whakaharitia matou, kia rite ki nga ra i whakawhiua ai matou e koe, ki nga tau i kite ai matou i te kino.
16 Kia puta mai tau mahi ki o pononga, me tou kororia ki ā ratou tamariki.
17 A hei runga i a matou te ataahuatanga o Ihowa, o to matou Atua: whakapumautia ano ki a matou, te mahi a o matou ringaringa, ae ra, te mahi a o matou ringaringa, whakapumautia e koe.

WAIATA 91.

TE tangata kei te wahi ngaro o te Runga-rawa tona kāinga, ka noho ia i raro i te taumarumarutanga o te Kaharawa.
2 Ka kiia e ahau a Ihowa, Ko Ia toku piringa, me toku pa, toku Atua, ka whakawhirinaki atu ahau ki a ia.
3 He pono mana koe e whakaora i te

mahanga a te kai hopu manu, i te mate
nanakia.
4 Ka hipokina koe e ia ki ona hou, a ka
piri koe ki raro i ona pakau: ko tana
pono hei puapua *mou,* hei whakangungu
rakau.
5 E kore koe e wehi i te mea whaka-
mataku i te po: i te pere e rere ana i te
awatea.
6 I te mate uruta e rere ana i te pouri:
i te whakangaromanga e whakangaro
ana i te poutumarotanga.
7 He mano te hinga ki tou taha, tekau
hoki nga mano ki tou ringa matau; heoi
e koro e tata ki a koe.
8 Ka titiro kau atu ou kanohi: ka ma-
takitaki ki te utu mo te hunga kino.
9 No te mea kua waiho e koe a Ihowa
toku piringa nei, te Runga-rawa, hei no-
hoanga mou.
10 Kahore he kino e pa ki a koe, ka-
hore ano hoki he whiunga e tata ki tou
whare.
11 Ka korerotia iho hoki koe e ia ki
ana anahera kia tiakina koe i o ara
katoa.
12 Ma ratou koe e hiki ake ki o ratou
ringaringa, kei tūtuki tou waewae ki te
kohatu.
13 Ka haere koe i runga i te raiona, i
te neke, ka takahi ki runga i te kuao
raiona, i te tarakona.
14 Ka whakaora au i a ia, mona i aroha
mai ki a au; maku ia e whakateitei ake,
mona i matau ki toku ingoa.
15 Ka karanga mai ia ki a au, a ka
whakahoki kupu atu ahau ki a ia: ka tata
au ki a ia i te wa o te he; maku ia e
whakaora, maku ano hoki ia e whaka-
honore.
16 Ka whakaroaina e ahau ona ra, a
na noa ia: ka whakakitea hoki taku
whakaoranga ki a ia.

WAIATA 92.

He himene, he waiata mo te ra Hapati.

HE mea pai te whakawhetai atu ki a
Ihowa, te himene atu ki tou ingoa,
e te Runga-rawa.
2 Te whakakite atu i tou atawhai i te
ata, i to pono i nga po katoa;
3 I runga i te aho-tekau, i te hatere, i
te hāpa tangi reka.
4 Nau hoki ahau, e Ihowa, i whaka-
hari ki tau mahi: ka whakamanamana
ahau ki nga meatanga a ou ringa.
5 Ano te nui o au mahi, e Ihowa! ho-
honu rawa au whakaaro.
6 Te tangata poauau kahore ia e matau,
kahore ano hoki tenei e mohiotia e te
kuare.
7 Ka pihi ake nga tangata whakaaro-
kore, ano he tarutaru, a ka tupu nga kai
mahi katoa o te kino: he mea *tena* kia
whakangaromia ai ratou ake ake;
8 Ko koe ia, e Ihowa, hei runga rawa
ake ake.
9 Na, ou hoa whawhai, e Ihowa, na,
ou hoa whawhai ka ngaro ratou; ka
whakamararatia katoatia nga kai mahi
i te kino.
10 Ka whakaarahia ake ano e koe
taku haona, kia rite ki to te unikanga;
ka whakawahia ahau ki te hinu hou.
11 A ka titiro atu oku kanohi ki oku
hoa riri: ka rongo hoki oku taringa i
te matenga o te hunga kino e whaka-
tika mai ana ki a au.
12 Ka rite te tupu o te tangata tika ki
to te nikau; ka rite tona nui ki to te hita
i Repanona.
13 Te hunga i whakatokia ki te whare
o Ihowa: ka tupu ki nga marae o to
tatou Atua.
14 Ka pihi tonu ratou ua hina: ka
tetere ratou, ka matomato.
15 Hei whakakite atu e tika ana a
Ihowa: ko ia toku kohatu, kahore hoki
ana he.

WAIATA 93.

KO Ihowa te Kingi, he kororia tona
kakahu; to Ihowa kakahu he kaha,
tana hoki e whitiki ai ki a ia: kua
whakaukia e ia te ao, tē taea te neke-
neke.
2 No mua iho tou torona i whakapu-
mautia ai: nonamata riro koe.
3 Ka whakaarahia e nga roma, e Ihowa,
ka whakaarahia e nga roma to ratou reo;
ka ara nga ngaru o nga roma.
4 Kei runga a Ihowa: e kaha ana ia i
nga reo o nga wai maha, i nga tuātea
nunui o te moana.
5 Pono tono au whakaaturanga: ko te
tapu te mea pai mo tou whare, e Ihowa,
ake ake.

WAIATA 94.

E IHOWA, e te Atua, e te Kai rapu
utu; e te Atua, e te Kai rapu utu,
whiti mai.
2 Maranga ake, e te Kai whakarite
whakawa mo te whenua: whakahokia
atu he utu ki te hunga whakakake.
3 E Ihowa, te hunga kino nei, kia

pehea ake te roa, te hunga kino nei, kia pehea ake te roa o ta ratou whakamanamana?
4 O te puakanga o a ratou kupu maro? o te whakaputa o nga kai mahi katoa i te kino?
5 Mongamonga noa tou iwi i a ratou, e Ihowa: e tukinotia ana e ratou tou kāinga tupu.
6 E patua ana e ratou te pouaru raua ko te manene: e kohuru ana i nga pani.
7 A e mea ana, E kore a Ihowa e kite; e kore ano hoki e maharatia mai e te Atua o Hakopa.
8 Kia matau ra, e nga tangata poauau o te iwi: ahea ano hoki koutou whai mahara ai, e te hunga kuare?
9 Te kai whakato o te taringa e kore ranei ia e rongo? te kai hanga o te kanohi e kore ianei ia e kite?
10 Te kai papaki o nga iwi e kore ianei ia e papaki? te kai whakaako i te tangata kia mohio e kore ianei ia e mohio?
11 E matau ana a Ihowa ki nga whakaaro a te tangata: he mea teka noa.
12 Ka hari te tangata e pakia ana e koe, e Ihowa: e whakaakona ana i roto i to ture;
13 Kia marie ai tona ngakau i a koe i i nga ra o te hē, a keria noatia iho te poka mo te tangata kino.
14 E kore hoki a Ihowa e panga i tana iwi, e kore ano hoki e whakarerea e ia tona kāinga tupu.
15 Engari e hoki mai te whakarite whakawa ki te tika: a e arumia e nga tangata ngakau tika katoa.
16 Ko wai toku hei whakatika ake ki te hunga kino? ko wai toku hei tu i nga kai mahi i te hara?
17 Me kaua a Ihowa hei awhina moku, kihai i aha kua noho kupu-kore toku wairua.
18 I taku meatanga, Ka paheke toku waewae, na tau mahi tohu, e Ihowa, ahau i tautoko ake.
19 I te tini o aku whakaaronga i roto i a au hei oranga ngakau moku au whakamarietanga.
20 Tera ranei e huihuia ki a koe te torona o te kino: e whakatakoto nei i te mahi nanakia hei ture?
21 E muia ana e ratou te wairua o te tangata tika, a e mea ana, kia heke te toto hara-kore.
22 Ko Ihowa ia toku pa teko: ko toku Atua hoki hei kohatu piringa moku.
23 A mana e whakahoki to ratou kino ki runga ki a ratou, e whakangaro hoki ratou i roto i o ratou kino: ma Ihowa, ma to tatou Atua ratou e whakangaro.

WAIATA 95.

TENA, kia waiata tatou ki a Ihowa: kia hari te hamama ki te kamaka o to tatou whakaoranga.
2 Kia haere tatou me te whakawhetai atu ki tona aroaro: kia ngahau hoki a tatou himene ki a ia.
3 No te mea he Atua nui a Ihowa, he Kingi nui hoki i nga atua katoa.
4 Kei tona ringa nga wahi hohonu o te whenua: a nona nga maunga teitei.
5 Nana te moana, nana ano i hanga, a na ona ringa i whai ahua ai te *whenua* maroke.
6 Haere mai tatou, kia koropiko, kia tuohu: kia tukua nga turi ki te aroaro o Ihowa, o to tatou Kai hanga.
7 Ko ia hoki to tatou Atua; a ko tatou tana iwi e hepara ai, me nga hipi a tona ringa.
8 Ki te rongo koutou ki tona reo aianei, kaua e whakapakeketia o koutou ngakau: kei pera me o te whakatoinga, me o te ra o te whakamatautauranga i te koraha;
9 I a au i whakamatautauria e o koutou mātua, i ata mohiotia i to ratou kitenga ano hoki i aku mahi.
10 E wha tekau nga tau i hoha ai ahau ki *tenei* whakatupuranga, na, ka mea ahau; He iwi ngakau kotiti ke raua, kahore hoki ratou e mohio ki aku ara.
11 No reira i riri ai ahau, i oati ai hoki; e kore ratou e tae ki taku okiokinga.

WAIATA 96

WAIATATIA he waiata hou ki a Ihowa: waiata atu, e te whenua katoa, ki a Ihowa.
2 Waiata atu ki a Ihowa, whakapaingia tona ingoa: whakakitea atu tana whakaoranga i tenei ra, i tenei ra.
3 Whakapuakina tana kororia i waenganui i nga tauiwi, ana mahi whakamiharo i waenganui i nga iwi katoa.
4 E nui ana hoki a Ihowa, a e tika ana kia nui te whakamoemiti ki a ia: kia wehingia nuitia atu ia i nga atua katoa.
5 He whakapakoko hoki nga atua katoa a nga iwi: na Ihowa ia i hanga nga rangi.
6 He honore, he kororia kei tona aroaro: kei tana wahi tapu te kaha me te ataahuatanga.

7 Waiho atu i a Ihowa, e nga hapu katoa o nga iwi: waiho atu i a Ihowa te kororia me te kaha.
8 Waiho atu i a Ihowa te kororia e tika ana mo tona ingoa: maua mai he whakahere, haere mai hoki ki ona marae.
9 Koropiko atu ki a Ihowa i roto i te ataahuatanga o te tapu: kia wehi ra ki tona aroaro, e te whenua katoa.
10 Mea atu i waenganui o nga tauiwi, e kingi ana a Ihowa: ka whakaukia ano hoki te whenua, tē taea te whakangaueue; ka tika tana whakarite whakawa mo nga iwi.
11 Kia hari nga rangi, kia koa ano hoki te whenua, kia haruru te moana, me nga mea e hua ana i roto.
12 Kia hari te mara, me nga mea katoa i runga: ko reira ano koa ai nga rakau katoa o te ngahere ki te aroaro o Ihowa.
13 E haere mai ana hoki ia, e haere mai ana hoki ia ki te whakarite whakawa mo te whenua: ka whakarite whakawa ia mo te ao i runga i te tika, mo nga iwi hoki i runga i tana pono.

WAIATA 97.

KO Ihowa te Kingi, kia hari te whenua, kia koa nga tini motu.
2 Kei tetahi ona, kei tetahi taha, te kapua me te pouri: he tika, he whakarite whakawa, te turanga o tona torona.
3 E toro atu ana te kapura i tona aroaro: a pau ake ona hoa riri, a, taka noa, taka noa.
4 Mārama tonu te ao i ana uira: i kite te whenua, a wiri ana.
5 Rewa noa nga maunga, ano he ware pi i te aroaro o Ihowa, i te aroaro o te Ariki o te whenua katoa.
6 E whakapuakina ana e nga rangi tona tika: a e kitea ana e nga iwi katoa tona kororia.
7 Kia whakama katoa te hunga e mahi ana ki nga whakapakoko, e whakamanamana ana ki nga atua horihori: koropiko atu ki a ia, e nga atua katoa.
8 I rongo a Hiona, a koa ana: whakamanamana ana nga tamahine hoki o Hura, e Ihowa, ki au whakariteritenga whakawa.
9 Ko koe hoki, e Ihowa, kei runga noa ake i te whenua katoa: kua whakanuia koe ki runga noa ake i nga atua katoa.
10 E te hunga katoa e aroha ana ki a Ihowa, kinongia te hē: e tiakina ana e ia nga wairua o tona hunga tapu; e whakaorangia ana ratou e ia i roto i nga ringaringa o te hunga kino.
11 Kua oti te māramatanga te whakato mo te tangata pai: me te koa hoki mo te hunga ngakau tika.
12 Kia hari ki a Ihowa, e te hunga pai: kia whakamoemiti ano ina mahara ki tona tapu.

WAIATA 98.

He himene.

WAIATATIA ki a Ihowa he waiata hou; he mahi whakamiharo hoki ana: na tona ringa matau, na tona ringa tapu, i taea ai e ia te whakaora.
2 Kua whakakitea mai e Ihowa tana whakaoranga, kua whakapuakina e ia tona tika ki te aroaro o nga tauiwi.
3 Kua mahara ia ki tana mahi tohu me tana pono ki te whare o Iharaira; a kua kite nga pito katoa o te whenua i te whakaoranga a to tatou Atua.
4 Kia hari te hamama, e te whenua katoa, ki a Ihowa: hamama, kia hari, himene atu.
5 Himene atu ki a Ihowa i runga i te hāpa, i runga i te hāpa, me te himene ano te reo.
6 I runga i nga tētere, i te tangi ano o te korenete: kia hari te hamama ki te aroaro o Ihowa, o te Kingi.
7 Kia haruru te moana, me nga mea e hua ana i roto, te ao, me ona tangata e noho ana i runga.
8 Kia papaki nga ringaringa o nga roma, kia hari tahi nga pukepuke ki te aroaro o Ihowa: e haere mai ana hoki ia ki te whakarite whakawa mo te whenua.
9 Ka whakariterite ia mo te ao i runga i te tika: mo nga iwi hoki i runga i te pono.

WAIATA 99

KO Ihowa te Kingi; kia wiri nga iwi: e noho ana ia *i waenganui* i nga kerupima; kia ngaueue te whenua.
2 E nui ana a Ihowa i Hiona: kei runga ake ano ia i nga iwi katoa.
3 Kia whakamoemiti ratou ki tou ingoa: he nui, he mea wehi, he tapu hoki.
4 E aroha ana ano hoki te kaha o te Kingi ki te whakarite whakawa; ko koe hei whakapumau i te pono: he whakarite whakawa, he pai tau mahi i roto i a Hakopa.
5 Whakanuia, a Ihowa to tatou Atua:

koropiko atu hoki ki tona turanga waewae, e tapu ana hoki ia.
6 Ko Mohi raua ko Arona i roto i ana
tohunga, me Hamuera hoki i roto i te hunga e karanga ana ki tona ingoa: i karanga atu ratou ki a Ihowa, a whakahoki kupu mai ana ia ki a ratou.
7 I korero mai ia ki a ratou i roto i te
pou kapua: i pupuri ratou i ana whakaaturanga, me te tikanga i whakatakotoria e ia ki a ratou.
8 E Ihowa, e to matou Atua, i whaka-
hoki kupu mai koe ki a ratou: he Atua tohu koe i a ratou, otiia i rapu utu ano koe mo a ratou mahi.
9 Whakanuia a Ihowa to tatou Atua, a
koropiko atu ki tana maunga tapu: e tapu ana hoki a Ihowa to tatou Atua.

WAIATA 100.

He himene whakamoemiti.

KIA hari te hamama ki a Ihowa, e nga whenua katoa:
2 Mahi atu ki a Ihowa i runga i te
koa, waiata haere ki tona aroaro.
3 Kia matau ki a Ihowa ko ia te Atua:
nana tatou i hanga, ehara hoki i a tatou; ko tatou tana iwi, me ana hipi e hepara ai.
4 Tomokia ona tatau i runga i te wha-
kawhetai, ona marae i runga i te whakamoemiti: whakawhetai atu ki a ia, whakapaingia tona ingoa.
5 E pai ana hoki a Ihowa, pumau tonu
tana mahi tohu: a kei tena whakatupuranga, kei tena whakatupuranga tana pono.

WAIATA 101.

He himene na Rawiri.

KA waiatatia e ahau te mahi tohu, me te whakarite whakawa: ka himene atu ki a koe, e Ihowa.
2 Ka ata ngarahu ahau i taku mahi, i
runga i te ara tika. Ahea koe haere mai ai ki a au? Ka haereere ahau i roto i toku whare i runga i te ngakau tapatahi.
3 E kore te mea kino e waiho e ahau
i mua i oku kanohi; e kino ana ahau ki te hunga e peka ke ana te mahi: e kore e piri ki a au.
4 Me mawehe atu te ngakau parori ke
i a au: e kore ahau e mohio ki te tangata kino.
5 Te tangata e ngautuara puku ana ki
tona hoa, ka ngaro ia i a au: e kore ahau e aro atu ki te tangata kanohi whakakake, ki te tangata ngakau whakapakari.
6 Kei runga i nga mea pono o te whe-
nua oku kanohi, a ka noho ratou ki a au: te tangata e haere ana i te ara tika, ka mahi tena ki a au.
7 E kore e noho i roto i toku whare te
kai mahi hianga: e kore e tu ki toku aroaro te tangata korero teka.
8 Ka whakangaromia wawetia e ahau
nga tangata kino katoa o te whenua: ka hatepea ano hoki i roto i te pa o Ihowa nga kai mahi katoa i te kino.

WAIATA 102.

He inoi na te ngakau mamae, i a ia e pehia iho ana, a maringi a wai ana tana tangi ki te aroaro o Ihowa.

WHAKARONGO, e Ihowa, ki taku inoi: kia puta atu hoki taku tangi ki a koe.
2 Kaua e hunā tou mata ki a au i te ra
e pouri ai ahau; whakatitahatia mai tou taringa ki a au: hohoro te whakahoki kupu mai ki a au i te ra e karanga atu ai ahau.
3 Ka memeha atu hoki oku ra, ano he
paoa: wera iho oku iwi ano he mounga.
4 Kua pakia toku ngakau, kua meme-
nge, ano he tarutaru; i wareware ai ahau ki te kai i taku taro.
5 Piri tonu oku iwi ki toku kiri i toku
reo aue.
6 E rite ana ahau ki te perikana i te
koraha, ki te koukou i te wahi mokemoke.
7 Mataara tonu ahau; toku rite kei te
pihoihoi mokemoke i runga i te tuanui.
8 E tawai mai ana okū hoa riri ki a au
i te ra roa; kua oati ano ki te he moku te hunga e haurangi mai ana ki a au.
9 Kainga ana e ahau te pungarehu,
ano he taro: whakananua iho taku wai ki te roimata;
10 I to riri hoki, i to weriweri; nau
hoki ahau i hapai ake, a taia iho ano ahau e koe.
11 E rite ana oku ra ki te atarangi e
whakawairua kau ana: a kua memenge ahau, ano he tarutaru.
12 Ko koe ia, e Ihowa, te ora tonu ake
ake, me te maharatanga ki a koe, a, tera whakatupuranga tera whakatupuranga
Tera koe e whakatika, e aroha ki a

Hiona; kua taka mai hoki te wa, te tino wa, hei atawhainga atu i a ia.
14 E manakohia ana hoki e o ponongaona kohatu, a e awangawanga ana ki tona puehu.
15 Penei ka wehingia te ingoa o Ihowa e nga tauiwi, tou kororia hoki e nga kingi katoa o te whenua.
16 Kei te hanganga a Ihowa i a Hiona te kitea ai tona kororia.
17 Ka tahuri ia ki te inoi a te rawakore: e kore ano e whakahawea ki ta ratou inoi.
18 Ka tuhituhia tenei mo to muri whakatupuranga: a ka whakamoemiti ki a Ihowa te iwi meake hangā.
19 Mona i titiro mai i te tiketike o tona wahi tapu: i titiro iho a Ihowa i runga i te rangi ki te whenua.
20 Ki te whakarongo ki te aue a te herehere, ki te wewete i te hunga kua motuhia mo te mate.
21 Kia whakapuakina ai te ingoa o Ihowa i Hiona: me te whakamoemiti atu ki a ia i Hiruharama;
22 I te huihuinga mai o nga iwi, o nga kingitanga, ki te mahi ki a Ihowa.
23 Whakangoikoretia iho e ia toku kaha i te ara: whakatorutorua ana e ia oku ra.
24 I mea ahau, E toku Atua, kaua ahau e tangohia i waenganui o oku ra: kei tera whakatupuranga, kei tera whakatupuranga ou tau.
25 Nonamata te whenua i whakaturia ai e koe, a he mahi nga rangi na ou ringa.
26 Ko era e hemo atu, ko koe ia e mau tonu: ka tawhitotia katoatia ano hoki me he weweru; ka whakaputaia ketia e koe, ano he kakahu, ae ra, ka whakaputaia ketia.
27 Ko koe tonu koe, kahore hoki he mutunga o ou tau.
28 Ka whai nohoanga nga tamariki a o ponongo, ka whakapumautia ano o ratou uri ki tou aroaro.

WAIATA 103.

Na Rawiri.

WHAKAPAINGIA a Ihowa, e toku wairua, me tona ingoa tapu hoki, e nga mea katoa i roto i a au.
2 Whakapaingia a Ihowa e toku wairua, kei wareware hoki ki ana ohaohatanga katoa.
3 Ko ia te muru nei i o kino katoa, te rongoa nei i o mate katoa.
4 Ko ia te hoko nei i to ora kei whakangaromia, te karauna nei i a koe ki te atawhai, ki te aroha.
5 Nana nei i makona ai tou mangai i nga mea papai; i hou ai to taitamarikitanga, i rite ai ki to te ekara.
6 E whakaputaina ana e Ihowa he tika, he whakarite whakawa mo te hunga katoa e tukinotia ana.
7 I whakaakona e ia ana ara ki a Mohi, ana mahi ki nga tamariki a Iharaira.
8 He aroha, he atawhai a Ihowa, e puhoi ana ki te riri, e rahi ana tana mahi tohu.
9 E kore ia e whakatupehupehu tonu, e kore ano hoki e mauahara ake ake.
10 Kihai i rite ki o tatou hara ana meatanga mai ki a tatou: kihai ano hoki i rite ki ā tatou kino āna utu mai ki a tatou.
11 E rite ana hoki ki te rangi e tiketike ake ana i te whenua, pera tonu te nui o tana mahi tohu ki te hunga e wehi ana i a ia.
12 E matara ana te ita i te weta, pera tonu tana whakamataratanga atu i ā tatou kino i a tatou.
13 E aroha ana te matua ki *ana* tamariki, pera tonu to Ihowa aroha ki te hunga e wehi ana i a ia.
14 E matau ana hoki ia ki to tatou ahua, e mahara ana he puehu tatou.
15 Te tangata, rite tonu ona ra ki te tarutaru: me te puawai o te mara tona ngawhatanga.
16 E ra rungatia ana hoki e te hau, a kua kahore; kahore hoki e mohiotia e tona wahi i muri iho.
17 Tena ko te mahi tohu a Ihowa ki te hunga e wehi ana a ia, no tua whakarere, a, amua tonu atu: me tona tika hoki ki nga uri o nga tamariki;
18 Ki te hunga e pupuri ana i tana kawenata, ki te hunga ano hoki e mahara ana ki ana akoranga kia mahia.
19 Kua oti i a Ihowa tona torona te whakatu ki nga rangi; a e kawanatia ana nga mea katoa e tona kingitanga.
20 Whakapaingia a Ihowa e ana anahera, e hira nei te kaha, e whakarite nei i tana kupu, e whakarongo nei ki tona reo ina korero.
21 Whakapaingia a Ihowa, e ona mano katoa, e ana minita e mahi nei i tana e pai ai.
22 Whakapaingia a Ihowa, e ana mahi katoa i nga wahi katoa o tana kingitanga: whakapaingia a Ihowa, e toku wairua.

WAIATA 104.

WHAKAPAINGIA a Ihowa, e toku wairua: E Ihowa, e toku Atua, e tino nui ana koe; he honore, he kororia o kakahu.
2 E roropi mai nei i te māramatanga, ano he kakahu ki a ia, e hora nei i nga rangi, ano he kakahu tauarai.
3 E whakanoho nei i ona ruma ki nga wai: e mea nei i nga kapua hei hariata mona: e haere ana i runga i nga pakau o te hau.
4 E mea nei i nga hau hei anahera mana, i te mura ahi hei kai mahi mana.
5 Nana nei i whakatu te whenua ki runga ki ona turanga, kei nekenekehia ake ake.
6 Nau ano i hipoki ki te rire, hei kakahu: tu ake nga wai i runga ake i nga maunga.
7 I to whakatupehupehunga rere ana ratou: hohoro tonu atu i te reo o to whatitiri.
8 Puke ake ana nga maunga: wharuarua iho nga awaawa ki te wahi i whakaritea e koe mo ratou.
9 Kua whakatakotoria e koe he rohe kei koni mai, kei hoki mai hei taupoki mo te whenua.
10 Ko ia te kai tono i nga puna ki roto ki nga awaawa, e rere nei i roto i nga puke.
11 Hei wai ma nga kirehe katoa o te parae: na noa te mate-wai o nga kaihe mohoao.
12 Kei reira nga nohoanga o nga manu o te rangi, e korihi nei i roto i nga manga.
13 E whakamakukuria iho ana e ia nga puke i runga i ona ruma: ka makona te whenua i nga hua o au mahi.
14 Ko ia hei whakatupu i te tarutaru ma te kararehe, i te otaota hoki hei mahinga ma te tangata;
15 Kia whakaputaina ake ai he taro i roto i te whenua, me te waina hoki hei whakahari i te ngakau o te tangata, me te hinu e towahiwahi ai tona mata, me te taro ano hei whakakaha i te ngakau o te tangata.
16 Ki tonu i te wai nga rakau a Ihowa, nga hita o Repanona i whakatokia e ia.
17 Hangā ake e nga manu nga ohanga ki reira: te tāka, ko nga kauri tona whare.
18 Hei piringa nga puke tiketike mo nga koati mohoao: nga kohatu mo nga rapeti.
19 I hangā e ia te marama hei tohu taima: e matau ana te ra ki tona torengitanga.
20 Ko koe hei whakapouri, a kua po: na ngoki mai ana nga kirehe katoa o te ngahere.
21 Nga kuao raiona ngengere ana ratou, he mea kai, he rapu kai ma ratou i te Atua.
22 Te putanga o te ra, huihui ana ratou, takoto ana i o ratou kuhunga.
23 Haere ana te tangata ki ana hanga, ki tana mahi, a, ahiahi noa.
24 Ano te tini o au mahi, e Ihowa! he mohio rawa to mahinga i aua mea katoa; ki tonu te whenua i au taonga.
25 Me tenei moana nui tuauriuri: kei reira nei nga mea ngokingoki, e kore e taea te tatau, nga kirehe nonohi me nga *kirehe* nui.
26 Kei reira nga kaipuke e teretere ana: kei reira taua rewiatana i hangā e koe hei takaro ki reira.
27 E tatari katoa ana enei ki a koe, kia hoatu e koe te kai ma ratou i te wa e tika ai.
28 Tau e hoatu ai ma ratou kohikohia ana e ratou: te wherahanga o tou ringa, makona tonu ratou i te pai.
29 Te hunanga o tou mata potatutatu ana ratou: ka kapohia e koe to ratou manawa, ka marere ratou, a ka hoki ano ki to ratou puehu.
30 To tononga mai i tou wairua kua hangā ratou; a whakahoutia ana e koe te mata o te whenua.
31 Ka whai kororia a Ihowa ake ake, ka hari a Ihowa ki ana mahi.
32 Tana tirohanga iho ki te whenua ru ana: kua pa ia ki nga puke, na, pongere ana.
33 Ka waiata atu ahau ki a Ihowa i a au ano e ora ana: ka himene atu ki toku Atua i a au ano i te ao nei.
34 Ka reka toku whakaaronga ki a ia, ka hari ahau ki a Ihowa.
35 Kia whakamotitia atu nga kai mahi hara i runga i te whenua a kahore noa te hunga kino: Whakapaingia, e toku wairua, a Ihowa; whakamoemititia e koutou a Ihowa.

WAIATA 105.

WHAKAWHETAI atu ki a Ihowa, karanga atu ki tona ingoa: wha-

kapuakina āna mahi ki waenganui o
nga iwi.
2 Waiata atu ki a ia, himene atu ki a
ia: korerotia ana mahi whakamiharo
katoa.
3 Kia whakamanamana koutou ki tona
ingoa tapu: kia hari nga ngakau o te
hunga e rapu ana i a Ihowa.
4 Rapua a Ihowa, me tona kaha: rapua
tonutia tona mata.
5 Maharatia ana mahi whakamiharo i
mahi ai ia; ana merekara, me nga wha-
kariteritenga a tona mangai,
6 E nga uri o Aperahama, o tana pono-
nga, e nga tamariki a Hakopa, e ana i
whiriwhiri ai.
7 Ko Ihowa ia ko to tatou Atua;
kei te whenua katoa ana whakariterite-
nga.
8 Mahara tonu ia ki tana kawenata,
a tuku iho tuku iho, ki te kupu i kiia
iho e ia ki te mano o nga whakatupu-
ranga.
9 Ki tana i whakarite ai ki a Apera-
hama, ki tana oati hoki ki a Ihaka;
10 A whakapumautia iho e ia hei tika-
nga ki a Hakopa, hei kawenata mau
tonu hoki ki a Iharaira.
11 I a ia ra i mea, Ka hoatu e ahau ki
a koe te whenua o Kanaana, hei wahi
pumau mo koutou.
12 I te mea he hunga torutoru ratou:
he iti rawa, he manene ano ki reira.
13 I a ratou e haereere ana i tenei iwi ki
tera atu iwi, i tetahi rangatiratanga ki
tetahi iwi ke;
14 Kihai ratou i tukua e ia kia tukinotia
e te tangata: he whakaaro ano ki a
ratou i riria ai e ia nga kingi.
15 *I mea ia,* Kei pa koutou ki taku i
whakawahi ai: kei kino hoki ki aku
poropiti.
16 I karangatia ano hoki e ia te mate
kai ki te whenua: whati ana i a ia nga
tokotoko katoa, ara, te taro.
17 I tonoa e ia he tangata ki mua i
a ratou, a Hohepa, i hokoa nei hei
pononga:
18 I whakamamaetia nei ona waewae
ki te mekameka: takoto ana ia i te
rino;
19 A puta noa mai tana kupu: wha-
kamatamatauria ana ia e te kupu a
Ihowa.
20 I tono mai te kingi, a wetekina
ana ia; te kingi o nga iwi, a tukua
ana ia.
21 A meinga ana ia hei ariki mo tona
whare, hei rangatira mo ona taonga
katoa;
22 Hei herehere i ona rangatira ua pai
ia, hei ako hoki i ona kaumatua kia
whakaaro.
23 I haere mai ano hoki a Iharaira ki
Ihipa: a noho ana a Hakopa ki te whe-
nua o Hama.
24 Na ka tino whakanuia e ia tona iwi:
a ka meinga ratou kia kaha i o ratou
hoa riri.
25 I whakakoarotia e ia o ratou ngakau
kia kino ki tona iwi, kia mahi hianga ki
ana pononga.
26 I tonoa mai e ia a Mohi tana pono-
nga, raua ko Arona, ko tana i whiri-
whiri ai.
27 Whakaputaina ana e raua ana tohu
i waenganui i a ratou, me nga merekara
i te whenua o Hama.
28 I tonoa mai e ia te pouritanga, a kua
pouri: kihai ano ratou i whakakeke mai
ki tana kupu.
29 I whakaputaia ketia e ia o ratou
wai hei toto; a mate ake i a ia a ratou
ngohi.
30 I whakangahue ake to ratou whenua
i nga poroka, i roto i nga whare moenga
o o ratou kingi.
31 I ki ia, a puta mai ana nga huihui-
nga namu: *me* nga kutu i o ratou kāi-
nga katoa.
32 I tukua iho e ia ki a ratou te whatu
hei ua, me te ahi mura, ki to ratou
whenua.
33 I pakia ano hoki e ia a ratou waina,
me a ratou piki; a whatiwhatīa ana e ia
nga rakau o o ratou kāinga.
34 I ki ia, a kua puta mai te mawhiti-
whiti, me te moka, tē taea te tatau.
35 A kainga katoatia nga otaota o to
ratou whenua; pau ake nga hua o to
ratou oneone.
36 I whakamatea katoatia ano hoki e ia
nga matamua o to ratou whenua, te
muanga o to ratou kaha.
37 A whakaputaina mai ana ratou e ia,
me te whai hiriwa, me te whai koura ano
ratou, kahore hoki he tangata hurorirori
i roto i o ratou iwi.
38 I hari a Ihipa i to ratou haerenga
atu; i mau hoki to ratou wehi ki a
ratou.
39 I horahia e ia te kapua hei hipoki,
me te ahi hoki hei whakamārama i te po.
40 I inoi ratou, a kawea mai ana e ia
te koitareke; a ka makona ratou i te
taro o te rangi.
41 I wahia e ia te kohatu, a ka pakaru
mai nga wai: rere ana i nga wahi
maroke, koia ano kei te awa.
42 I mahara hoki ia ki tana kupu
tapu, ki a Aperahama ano hoki, ki tana
pononga.

43 I whakaputaina mai ano e ia tona iwi i runga i te hari, ana i whiriwhiri ai i runga i te koa.
44 A hoatu ana e ia ki a ratou nga whenua o nga tauiwi: a riro mai ana i a ratou nga mauiuitanga a te iwi;
45 Kia puritia ai e ratou ana tikanga, kia whakarite ai hoki i ana ture. Whakamoemititia a Ihowa.

WAIATA 106.

WHAKAMOEMITITIA a Ihowa, Whakawhetai atu ki a Ihowa; e pai ana hoki ia: a e pumau tonu ana tana mahi tonu.
2 Ma wai e korero nga mahi nui a Ihowa: e whakakite katoa nga whakamoemiti ki a ia?
3 Ka hari te hunga e mau ana ki te whakarite whakawa; *me* te kai mahi i te tika i nga wa katoa.
4 Maharatia mai au, e Ihowa, kia rite ki to manakohanga mai ki tou iwi: tirotirohia mai ahau i runga i to whakaoranga.
5 Kia kite ai ahau i te pai o au i whiriwhiri ai: kia koa ai, koa tahi me tou iwi; kia whakamanamana tahi ai me tou kāinga tupu.
6 Kua hara tahi matou me o matou mātua: kua kino matou, kua he.
7 Kihai o matou mātua i matau ki au mea whakamiharo i Ihipa, kihai i maharatia e ratou te tini o au arohatanga: heoi whakatoi ana ratou *ki a ia* i te moana, *ae,* i te moana Whero.
8 Heoi whakaorangia ana ratou e ia, he whakaaro hoki ki tona ingoa, kia mohiotia ai tona kaha.
9 I riria ano e ia te moana Whero, a kua maroke: na, arahina ana ratou e ia i nga rire, ano ko waenga koraha.
10 Na, whakaorangia ake ratou e ia i te ringaringa o te tangata i kino *ki a ratou;* a hokoa ana ratou i roto i te ringaringa o te hoa riri.
11 A taupokina ana e nga wai o ratou hoa riri, tē toe tetahi o ratou.
12 Na, whakapono ana ratou ki ana kupu: a waiatatia ana e ratou te whakamoemiti ki a ia.
13 Hohoro tonu ano to ratou wareware ki ana mahi: kihai i taria e ratou tana whakaaro.
14 Na, ko te hiahiatanga i hiahia ai ratou i te koraha; a whakamatautau ana ratou i te Atua i te koraha.
15 Na, ka tukua atu e ia ki a ratou ta ratou i inoi ai: otiia i tonoa mai e ia he hirokitanga ki to ratou wairua.
16 I hae hoki ratou ki a Mohi i te puni, ki a Arona ano, ki te tangata tapu a Ihowa.
17 Te hamamatanga o te whenua, na horomia ana a Ratana; a taupokina iho te ropu o Apirama.
18 A mura ana te ahi i to ratou ropu; wera ana i te mura te hunga kino.
19 I hangā e ratou he kuao kau ki Horepa, a koropiko ana ki te whakapakoko i whakarewaina.
20 Na, whakaputaia ketia ana to ratou kororia kia rite ki te puru kai tarutaru.
21 Wareware ake i a ratou te Atua to ratou Kai whakaora, i mahi nei i nga mea nunui ki Ihipa,
22 I nga mahi whakamiharo ki te whenua o Hama, i nga mea whakamataku ki te Moana Whero.
23 Na, ka mea ia, kia whakangaromia ratou, kaua a Mohi tana i whiriwhiri ai te tu ki tona aroaro i te takiwa, hei arai i tana riri, kei ngaro *ratou.*
24 I whakakino ano ratou ki te whenua ahuareka, kihai i whakapono ki tana kupu.
25 Heoi amuamu ana i roto i o ratou teneti, kihai i whakarongo ki te reo o Ihowa.
26 Na, ka takiritia tona ringa ki a ratou, ki te turaki i a ratou i te koraha;
27 Ki te turaki i o ratou uri ki roto ki nga iwi: ki te whakamarara i a ratou ki nga whenua.
28 I whakauru ano ratou ki roto ki a Paara-peoro: a kai ana i nga patunga tapu ma nga mea mate.
29 Na, ka riri ia i a ratou hanga, a ka pakaru mai te mate ki a ratou.
30 Na, ko te whakatikanga ake o Pinehaha, ki te whakaputa whakawa: a mutu iho te mate.
31 A ka waiho *tena mahi* hei tika mona ki nga whakatupuranga katoa, ake ake.
32 I whakapataritari ano ratou i a ia ki nga wai o te totohetanga; a hē ana a Mohi i a ratou.
33 Na ratou hoki i whakatoi tona wairua, i he ai te kupu a ona ngutu.
34 Kihai ratou i whakangaro i nga iwi i kiia mai e Ihowa ki a ratou;
35 Heoi uru ana ki roto ki nga tauiwi, a ako ana i ā ratou mahi.
36 I mahi hoki ratou ki ā ratou whakapakoko, a ka mahangatia e aua mea.

37 Ae, i patua e ratou a ratou tamariki me a ratou tamahine ma nga atua maori;
38 I whakahekea hoki nga toto harakore, nga toto o a ratou tamariki, o a ratou tamahine i patua nei e ratou ma nga whakapakoko o Kanaana; a poke iho te whenua i nga toto.
39 Na, poke iho ratou i ā ratou mahi: a puremu atu ana ratou ki ā ratou mahi.
40 Na, ka mura te riri a Ihowa ki tona iwi: a whakariharihangia ana e ia tona kāinga tupu.
41 A tukua ana ratou e ia ki nga ringaringa o nga tauiwi; a ka waiho te hunga i kino ki a ratou hei kingi mo ratou.
42 Na ka tukinotia ratou e o ratou hoa riri: ka pehia e o ratou ringaringa.
43 He maha ana whakaoranga i a ratou: ko ratou ia i whakatoi i a ia ki ā ratou whakaaro, a ka whakaititia iho ratou mo ta ratou kino.
44 Ahakoa ra, i titiro ia ki to ratou matenga, i tona rongonga ai i ta ratou tangi.
45 I mahara ano ki tana kawenata ki a ratou, a rite tonu ki te tini o ana mahi aroha te putanga ketanga o ana whakaaro:
46 I meinga hoki ratou e ia kia arohaina e te hunga katoa i whakaraua atu ai ratou.
47 Whakaorangia matou, e Ihowa, e to matou Atua, kohikohia atu ano hoki matou i roto i nga tauiwi: kia whakawetai atu ai ki tou ingoa tapu, kia whakamanamana ai ki to whakamoemititanga.
48 Kia whakapaingia a Ihowa Atua o Iharaira i tua whakarere ano, a, ake ake ake: a kia mea katoa te iwi, Amine. Whakamoemititia a Ihowa.

WAIATA 107.

WHAKAWHETAI atu ki a Ihowa, e pai ana hoki ia: e pumau tonu ana hoki tana mahi tohu.
2 Kia *pena* ano te korero a te hunga i hokoa e Ihowa, i hokoa nei e ia i roto i te ringa o te hoa riri.
3 I kohikohia mai hoki i nga whenua, i te ita, i te hauauru; i te nota, i te tonga.
4 I haereere ratou i te koraha i te wahi mokemoke, tē kitea he huarahi ki tetahi pa hei nohoanga.
5 I mate-kai ratou, i mate-wai: hemo noa to ratou wairua i roto i a ratou.
6 Na, ka tangi atu ratou ki a Ihowa i to ratou pouritanga: a ka whakaorangia ratou e ia i o ratou mate.
7 A arahina ana ratou e ia ra te ara tika; kia haere atu ki te pa hei nohoanga.
8 Kia whakapaingia a Ihowa mo tona atawhai me ana mahi whakamiharo ki nga tamariki a te tangata.
9 E whakamakonatia ana hoki e ia te wairua hiahia: te wairua hiakai, whakakiia ana e ia ki te mea pai.
10 Te hunga i noho i te pouri, i te atarangi o te mate: he mea here ki te mamae, ki te rino;
11 Mo ratou i tutu ki nga kupu a te Atua, i whakahawea hoki ki te whakaaro a te Runga-rawa;
12 Koia i pehia iho ai e ia o ratou ngakau ki te mamahi: hinga iho ratou, kahore hoki he kai awhina.
13 Na, ka tangi atu ratou ki a Ihowa i to ratou pouritanga; a whakaorangia ake ratou e ia i o ratou mate.
14 Whakaputaina mai ana ratou e ia i roto i te pouri, i te atarangi o te mate; motumotuhia ana o ratou here.
15 Kia whakapaingia a Ihowa mo tona atawhai, me ana mahi whakamiharo ki nga tamariki a te tangata.
16 Kua pakarukarua hoki e ia nga tatau parahi: kua tapahia e ia nga tutaki rino.
17 Te hunga kuare, na a ratou mahi tutu, na a ratou kino, i pakia ai ratou.
18 Whakarihariha ana o ratou wairua ki nga kai katoa; a ka whakatata ratou ki nga kuwaha o te mate.
19 Na, ka tangi atu ratou ki a Ihowa i to ratou pouritanga, a whakaorangia ake e ia i o ratou mate.
20 Tonoa mai ana e ia tana kupu, a rongoatia ana ratou: whakaorangia ake ratou i roto i o ratou whakangaromanga.
21 Kia whakapaingia a Ihowa mo tana atawhai, me ana mahi whakamiharo ki nga tamariki a te tangata.
22 Kia tukua ano hoki e ratou te whakahere, ara, te whakamoemiti; kia whakapuaki hoki i ana mahi me te hari ano.
23 Te hunga e haere ana ki raro ki te moana, ki runga ki nga kaipuke, e whai mahi ana i runga i nga wai nunui;
24 Ko ratou e kite i nga mahi a Ihowa, me ana mahi whakamiharo i te rire.

25 Kiia iho hoki e ia, kua oho te
hau awha, hei whakahuamo i ona
ngaru.
26 Ka kake ratou ki runga ki te rangi,
ka heke ki raro ki te rire: ngohe noa o
ratou wairua i te pawera.
27 Anininini ana ratou, hurorirori noa,
ano he tangata e haurangi ana; a pau
katoa a ratou whakaaro.
28 Na, ka tangi atu ratou ki a Ihowa
i to ratou pouritanga: a ka whakaora-
ngia e ia i o ratou mate.
29 Mariri noa iho te awha i a ia: a
marino kau ona ngaru.
30 Na, ka koa ratou, no te mea ka
marie: a ka kawea mai ratou e ia ki te
turanga i hiahia ai ratou.
31 Kia whakapaingia a Ihowa mo tana
atawhai: me ana mahi whakamiharo ki
nga tamariki a te tangata.
32 Kia whakanui hoki ratou i a ia i
roto i te whakaminenga o te iwi; kia
whakamoemiti hoki ki a ia i roto i te
nohoanga kaumatua.
33 Ko ia hei mea i nga awa hei kora-
ha, nga puputanga wai hei oneone
maroke.
34 Me te whenua whai hua, kia tito-
hea, mo te hara o te hunga e noho ana i
reira.
35 Ko ia hei mea i te koraha hei haro-
toroto wai, i te whenua maroke hoki hei
puputanga wai.
36 A whakanohoia iho e ia te hunga
mate-kai ki reira: hanga ai i tetahi pa
hei nohoanga;
37 Hei rui i nga mara, hei whakato i
nga mara waina, e tupu mai ai, e maha
ai nga hua.
38 Ko ia ano hoki hei manaaki i a
ratou, no ka nui rawa; kahore hoki
e tukua kia torutoru haere a ratou kara-
rehe.
39 Na kua iti haere ratou, kua piko
iho i te tukino, i te he, i te pouri;
40 E ringitia ana e ia te whakahawea
ki runga ki nga rangatira: e meinga ana
kia hehe i roto i te ururua, i te wahi
kahore nei he ara;
41 E whakateitei ake ana ano ia i te
rawa-kore ki runga ake i te tangihanga,
e mea ana i ona hapu kia rite ki te kahui
hipi.
42 Ka kite nga tangata tika, a ka hari,
nga he katoa ano hoki kopia ake te
mangai.
43 Ko wai te tangata whakaaro nui, e
mahara ana hoki ki enei mea? ka mohio
ano ratou ki te aroha o Ihowa.

WAIATA 108.

He waiata, he himene na Rawiri.

PUMAU tonu toku ngakau, e te Atua,
pumau tonu toku ngakau: ka wai-
ata ahau, ka himene atu, ae ra, toku
kororia ano.
2 E ara, e te hatere, e te hāpa: kā ara
wawe ano hoki ahau.
3 Ka whakamoemiti ahau ki a koe,
e Ihowa i waenganui i te iwi: ka
himene atu ki a koe i waenganui i nga
tauiwi.
4 E nui ana hoki tau mahi tohu, a
tutūki noa ki nga rangi, tou pono a
tutūki noa ki nga kapua.
5 Kia whakanuia koe, e te Atua, ki
runga atu i nga rangi: hei runga atu i
te whenua katoa tou kororia.
6 Kia mawhiti tau e pai ai: whakao-
rangia ki tou ringaringa matau, whaka-
hokia mai hoki he kupu ki a au.
7 Kua korero te Atua i runga i tona
tapu: ka hari ahau, ka kotikoti i
Hekeme, ka roherohe hoki i Raorao
Hukoto.
8 Noku Kireara, noku ano a Manahe:
ko Eperaima ano hoki te kaha o toku
mātenga.
9 Ko Hura taku kai whakatakoto
ture, ko Moapa taku oko horoi; ka makā
e au taku hu ki runga ki a Eroma:
ka whakamanamana ahau i runga i Piri-
hitia.
10 Ma wai ahau e kawe atu ki roto ki
te pa kaha? ma wai ahau e arahi atu ki
roto ki Eroma?
11 E kore oti ranei koe, e te Atua, kua
pangā nei hoki matou e koe, kahore ano
hoki koe, e te Atua, e haere tahi atu me
a matou taua?
12 Homai ki a matou he awhina, kei
mate: he teka noa hoki te whakaora-
nga a te tangata:
13 Ma te Atua tatou ka toa ai: mana
hoki e takahi ki raro o tatou hoa wha-
whai.

WAIATA 109.

Ki te tino kai whakatangi. He himene
na Rawiri.

E TE Atua, e whakamoemiti atu nei
ahau, kei wahangu koe:
2 Kua puaki hoki te mangai o te ta-
ngata kino, me te mangai o te tangata
tinihanga, ki te he moku. He teka

o ratou arero, e korero nei i te kino moku.
3 Kei tetahi taha oku a ratou kupu mauahara, kei tetahi taha, a e whawhai pakupaku mai ana ratou ki a au.
4 Ta ratou utu mo taku aroha he riri ki a au: ko ahau ia, *he inoi taku.*
5 E homai ana hoki e ratou ki a au he kino mo te pai, he mauahara mo taku aroha atu.
6 Meinga te tangata kino hei rangatira mona; kia tu a Hatana ki tona ringa matau.
7 Kia tau te he ki a ia, ina whakawakia: kia waiho ano tana inoi hei hara.
8 Kia torutoru ona ra; kia riro tana mahi tirotiro i tetahi atu.
9 Kia pania ana tamariki, kia pouarutia ano tana wahine.
10 Kia kopikopiko tonu ana tamariki, pinono ai: kia rapu kai hoki ratou i o ratou wahi mokemoke.
11 Kia haoa e te kai tuku moni ana mea katoa; kia pahuatia hoki e nga tangata iwi ke ana mauiuitanga.
12 Kei mau te aroha o tetahi ki a ia: kei atawhai hoki tetahi i ana tamariki pani.
13 Kia hatepea putia atu ona uri: a i to muri whakatupuranga kia horoia atu o ratou ingoa.
14 Kia maharatia e Ihowa te kino o ona mātua: kei murua hoki te hara o tona whaea.
15 Kia mau tonu ki te aroaro o Ihowa: kia hatepea atu ai e ia te maharatanga ki a ratou i runga i te whenua.
16 Mona kihai i mahara ki te mahi tohu: heoi tukino ana ia i te ware, i te rawa-kore, mate iho i a ia te hunga ngakau maru.
17 I pai nei ia ki te kanga, kia tae mai ano ki a ia: kihai i aro ki te manaaki, kia mamao ano hoki tena i a ia.
18 I kakahu ia i te kanga ki a ia, ano ko tona kakahu: kia tae mai ano tena ki roto ki a ia, ano he wai, me te hinu hoki ki roto ki ona wheua.
19 Waiho ki a ia hei kakahu hipoki mona, hei whitiki hoki e whitikiria tonutia ai ia.
20 Na, hei utu tena ma Ihowa ki oku hoa riri, ki te hunga hoki e korerotia kinotia nei toku wairua.
21 Ko koe ia, e Ihowa, e te Ariki, kia whakaaro ki tou ingoa, kia puta hoki tau mahi maku: whakaorangia ahau, e pai ana hoki tau mahi tohu.
22 He ware hoki ahau, he rawa-kore, kua mamae hoki toku ngakau i roto i a au.
23 Ka riro ahau me te atarangi e whakawairua kau ana: e peipeia ana ahau me he mawhitiwhiti.
24 Hurorirori kau oku turi i te noho puku; a e kohia ana te ngako o oku kikokiko.
25 Kua waiho ahau hei tawainga ma ratou: ta ratou kitenga i a au, oioi ana o ratou mātenga.
26 Awhinatia mai ahau, e Ihowa, e toku Atua: kia rite ki tou aroha tau whakaoranga i a au.
27 Kia matau ai ratou ko tou ringaringa tenei: nau tenei, e Ihowa, i mea.
28 Ma ratou e kanga, mau ia e manaaki: kia whakama ratou ina whakatika; a kia hari to pononga.
29 Kia whakakakahuria oku hoa riri ki te whakama, a kia hipokina mai to ratou numinumitanga hei koroka mo ratou.
30 Ka tino whakawhetai atu toku mangai ki a Ihowa, ka whakamoemiti atu ano ahau ki a ia i waenganui o te mano.
31 E tu hoki ia ki te ringaringa matau o te rawa-kore, hei whakaora i a ia i te hunga e whakahe ana i tona wairua.

WAIATA 110.

He himene na Rawiri.

I MEA a Ihowa ki toku Ariki: Hei toku ringaringa matau koe noho ai, kia meinga ra ano e ahau ou hoa riri hei turanga waewae mou.
2 Ma Ihowa e tono mai te tokotoko o tou kaha i roto i Hiona: hei rangatira koe i waenganui i ou hoa riri.
3 Ka kakama tou iwi i te ra e toa ai koe i roto i nga ataahuatanga o te tapu: *hira* ake ki a koe te tomairangi, *ara,* to whanau, i to te kopu o te ata.
4 Kua oati a Ihowa, e kore ano e puta ke tana whakaaro; Hei tohunga koe ake ake, no te tikanga o Merekihereke.
5 Kei tou ringaringa matau te Ariki, *a* ka maru i a ia nga kingi i te ra e riri ai ia.
6 E whakariterite whakawa ia mo nga tauiwi; e whakakapia e ia *nga whenua* ki nga tupapaku: ka maru i a ia nga upoko o nga whenua maha.

7 Ka inu wai ia i te awa o te huarahi; a ka ara ake tona mahunga.

WAIATA 111.

WHAKAMOEMITITIA a Ihowa. Ka whakapaua toku ngakau ki te whakawhetai atu ki a Ihowa, i te runanga o te hunga tika, i te whakaminenga.

2 He nui nga mahi a Ihowa; e whakatakina ana e te hunga katoa e manako atu ana ki aua mea.

3 He mea honore, he mea kororia tana mahi: tu tonu tona tika ake ake.

4 Kua meinga e ia kia maharatia ana mahi whakamiharo: he atawhai a Ihowa, he aroha.

5 E homai ana e ia he kai ma te hunga e wehi ana ki a ia: mahara tonu ia ki tana kawenata.

6 Kua whakakitea e ia ki tana iwi te kaha o ana mahi, i tana hoatutanga i nga tauiwi hei kāinga tupu.

7 He pono, he whakarite whakawa nga mahi a ona ringaringa: he pono katoa ana akoranga.

8 E u tonu ana ake ake: e mahia ana i runga i te pono, i te tika.

9 I tonoa mai e ia he whakaoranga mo tana iwi: kua kiia iho e ia tana kawenata mo ake tonu atu; e tapu ana, e wehingia ana tona Ingoa.

10 Te timatanga o te whakaaro nui he wehi ki a Ihowa: he ngarahu pai to te hunga katoa e mahi ana i aua mea; ka mau te whakamoemiti ki a ia, ake ake ake.

WAIATA 112.

WHAKAMOEMITITIA a Ihowa. Ka hari te tangata e wehi ana i a Ihowa, e aro nui ana ki ana whakahaunga.

2 E nui ona uri ki runga ki te whenua; ka manaakitia te whakatupuranga o te hunga tika.

3 Ka whai rawa, ka whai taonga tona whare: ka pumau tonu ano tana tika ake ake.

4 Ka kokiri ake te māramatanga i roto i te pouri ki te hunga tika: he atawhai ia, he aroha, he tika.

5 He atawhai te tangata pai, he ohaoha: ka u ana kupu i te whakawakanga.

6 He pono e kore ia e ngaueue ake ake: ka maharatia tonutia te tangata tika ake ake.

7 E kore ia e mataku i te rongo kino: e u tonu ana tona ngakau, e whakawhirinaki ana ki a Ihowa.

8 Ka u tona ngakau, e kore ia e wehi, kia titiro ra ano ia ki ona hoa riri.

9 Kua tuwha e ia, kua hoatu ki te hunga rawa-kore: e pumau tonu ana tona tika ake ake; ka ara tona haona i runga i te kororia.

10 Ka kite te tangata kino, a ka pouri; ka pakiri ona niho, a ka memeha atu ia: to te hunga kino hiahia he kore.

WAIATA 113.

WHAKAMOEMITITIA a Ihowa. Whakamoemititia, e nga pononga a Ihowa: whakamoemititia te ingoa o Ihowa.

2 Kia whakapaingia te ingoa o Ihowa aianei, a, ake ake ake.

3 Kia whakamoemititia te ingoa o Ihowa: i te putanga mai o te ra, a, tae noa atu ki tona torengitanga.

4 Kei runga rawa a Ihowa i nga iwi katoa: kei runga atu i nga rangi tona kororia.

5 Ko wai te rite ana ki a Ihowa, ki to tatou Atua, e noho nei i runga,

6 E whakaiti nei i a ia, e titiro iho nei ki te rangi, ki te whenua.

7 E whakaara ake nei i te iti i roto i te puehu, e whakateitei ake nei i te rawakore i roto i te puranga paru;

8 A whakanohoia ana e ia ki roto ki nga rangatira, ki nga rangatira o tana iwi.

9 Nana hoki te pakoko i whai whare ai; he whaerēre e koa ana ki ana tamariki. Whakamoemititia a Ihowa.

WAIATA 114.

I TE putanga mai o Iharaira i Ihipa, o te whare o Hakopa i roto i te iwi reo ke,

2 Ko Hura tona wahi tapu, ko Iharaira hoki tona ragatiratanga.

3 I kite te moana, a, whati ana: i hoki ki muri a Horano.

4 Pekepeke ana nga maunga, ano he hipi toa, nga pukepuke, ano he reme.

5 I ahatia koe, e te moana, i whati ai koe? e Horano, i hoki ai koe ki muri?

6 E nga maunga, i pekepeke ai koutou, ano he hipi toa? e nga pukepuke, ano he reme?

7 Kia wiri e te whenua, i te aroaro o te Ariki; i te aroaro o te Atua o Hakopa;
8 I meinga ai te toka hei harotoroto wai; te kiripaka hei puna wai.

WAIATA 115.

AUA ki a matou, e Ihowa, aua ki a matou, engari me hoatu te kororia ki tou ingoa: whakaaroa tou aroha, tou pono.
2 Mo te aha nga tauiwi kia mea: Kei hea ianei to ratou Atua?
3 Kei te rangi ra to matou Atua: kua meatia e ia nga mea katoa i pai ai ia.
4 He hiriwa a ratou whakapakoko, he koura, he mahi na nga ringaringa o te tangata.
5 He mangai o ratou, a kahore e korero: he kanohi o ratou, a kahore e kite.
6 He taringa o ratou, a kahore e rongo: he ihu o ratou, a kahore e hongi.
7 He ringaringa o ratou, a kahore e whawha; he waewae o ratou, a kahore ratou e haere: kahore hoki o ratou korokoro e korero.
8 Rite tonu ki a ratou o ratou kai hanga, me te hunga katoa e whakawhirinaki ana ki a ratou.
9 E Iharaira, whakawhirinaki atu ki a Ihowa: ko ia to ratou kai awhina, me to ratou whakangungu rakau.
10 E te whare o Arona, whakawhirinaki atu ki a Ihowa: ko ia to ratou kai awhina, me to ratou whakangungu rakau.
11 E te hunga e wehi ana i a Ihowa, whakawhirinaki atu ki a Ihowa: ko ia to ratou kai awhina, me to ratou whakangungu rakau.
12 E mahara ana a Ihowa ki a tatou, mana tatou e manaaki: mana e manaaki te whare o Iharaira, mana e manaaki te whare o Arona.
13 Ka manaakitia e ia te hunga e wehi ana i a Ihowa, te iti me te rahi.
14 Ka tapiritia mai ano e Ihowa ki a koutou, ki a koutou tahi ko a koutou tamariki.
15 He manaakitanga koutou na Ihowa, na te kai hanga o te rangi, o te whenua.
16 No Ihowa nga rangi, ae ra, nga rangi: na, te whenua he mea homai nana ki nga tamariki a te tangata.
17 E kore nga tupapaku e whakamoemiti atu ki a Ihowa: me te hunga katoa ano e heke atu ana ki te wahangutanga.
18 Ko matou ia ka whakapai atu ki a Ihowa: aianei, a, ake ake ake. Whakamoemititia a Ihowa.

WAIATA 116.

E AROHA ana ahau ki a Ihowa: mona i whakarongo mai ki toku reo, ki aku inoi.
2 I tahuri mai tona taringa ki a au: mo reira ka karanga ahau ki a ia i a au nei i te ora.
3 I karapotia ahau e nga whakawiringa a te mate: mau pu ahau i nga mamae o te reinga.
4 I kite ahau i te pawera, i te pouri; na, ko taku karangatanga atu ki te ingoa o Ihowa; Tena ra, e Ihowa, whakaorangia toku wairua.
5 He atawhai ta Ihowa, he tika: ae, he aroha to tatou Atua.
6 E tiakina ana e Ihowa te hunga kuare: i whakaititia iho ahau, a nana ahau i whakaora.
7 Hoki atu, e toku wairua, ki tou okiokinga; kua atawhaitia hoki koe e Ihowa.
8 Nau hoki toku wairua i whakaora kei mate, oku kanohi kei whai roimata, oku waewae kei paheke.
9 Tera au e haereere ki te aroaro o Ihowa i te whenua o te ora.
10 I whakapono ahau, koia ahau i korero ai: i nui toku whakawhiunga.
11 I mea ahau i taku potatutatunga: He teka kau nga tangata katoa.
12 He aha taku e whakahoki atu ai ki a Ihowa mo ana atawhainga katoa ki a au?
13 Ka mau ahau ki te kapa o te whakaoranga, ka karanga hoki ki te ingoa o Ihowa.
14 Ka whakamanā e ahau aku kupu taurangi ki a Ihowa i te aroaro o tona iwi katoa.
15 He mea utu nui ki ta Ihowa titiro te matenga o tona hunga tapu.
16 E Ihowa, he pono ko ahau to pononga, ko ahau ano to pononga, ko te tamaiti a to pononga wahine; nau i wewete oku here.
17 Ka tukua atu e ahau te patunga tapu, ara, te whakawhetai: ka karanga ano ki te ingoa o Ihowa.
18 Ka whakamanā e ahau aku kupu taurangi ki a Ihowa ki te aroaro o tona iwi katoa,
19 Ki nga marae o te whare o Ihowa, ki waenganui ou, e Hiruharama. Whakamoemititia a Ihowa.

WAIATA 117.

WHAKAMOEMITITIA a Ihowa, e nga tauiwi katoa: whakamoemititia ia, e nga iwi katoa.

2 E nui ana hoki tana mahi tohu ki a tatou: e mau ana hoki te pono o Ihowa ake ake. Whakamoemititia a Ihowa.

WAIATA 118.

WHAKAWHETAI atu ki a Ihowa; e pai ana hoki ia, e pumau tonu ana hoki tona mahi tohu.

2 Kia mea a Iharaira, e pumau tonu ana tana mahi tohu.

3 Kia mea te whare o Arona, e pumau tonu ana tana mahi tohu.

4 Kia mea te hunga e wehi ana i a Ihowa, e pumau tonu ana tana mahi tohu.

5 I karanga atu ahau ki a Ihowa i roto i te pouri: i whakahoki kupu mai a Ihowa ki a au, *i whakatu hoki* i a au ki te whai whanui.

6 Kei toku taha a Ihowa; e kore ahau e wehi: he aha ta te tangata e mea ai ki a au?

7 Ko Ihowa kei roto i oku kai awhina: a ka titiro atu ahau ki te hunga e kino mai ana ki a au.

8 Te whakawhirinaki ki a Ihowa pai atu i te whakaaro atu ki te tangata.

9 Te whakawhirinaki ki a Ihowa pai atu i te okioki ki nga rangatira.

10 I karapotia ahau e nga iwi katoa: heoi whakangaromia ana ratou e ahau i runga i te ingoa o Ihowa.

11 I karapotia ahau e ratou: ae, i karapotia mai ahau e ratou: heoi whakangaromia ana ratou e ahau i runga i te ingoa o Ihowa.

12 Me te mea he pi ratou e mui mai ana ki ahau; kua pirau ratou, ano he ahi tataramoa: i whakangaromia hoki ratou e ahau i runga i te ingoa o Ihowa.

13 Kaha pu tau turaki i a au, kia hinga ai ahau: na Ihowa ia ahau i awhina mai.

14 Ko Ihowa toku kaha, me toku himene, ko ia ano hoki toku whakaoranga.

15 He reo hari, he *reo* whakaoranga, kei nga tapenakara o te hunga tika: e maia ana nga mahi a te ringaringa matau o Ihowa.

16 Kua whakanuia te ringaringa matau o Ihowa: e maia ana nga mahi a te ringaringa matau o Ihowa.

17 E kore ahau e mate, tera ahau e ora, hei whakapuaki i nga mahi a Ihowa.

18 I pakia rawatia ahau e Ihowa: otiia kihai ahau i tukua e ia kia mate.

19 Whakatuwheratia ki a au nga kuwaha o te tika: ka tomo atu ahau ki roto, ka whakamoemiti atu ki a Ihowa.

20 Ko te kuwaha tenei o Ihowa: ka tomo te hunga tika ra reira.

21 Ka whakamoemiti atu ahau ki a koe: mou i whakahoki kupu mai ki a au, mou hoki i whakaora i a au.

22 Te kohatu i kapea e nga kai hanga, kua meinga hei upoko mo te kokonga.

23 Na Ihowa tenei: he mea miharo ki o tatou kanohi.

24 Ko te ra tenei i hangā e Ihowa: kia whakamanamana, kia koa tatou i tenei.

25 Whakaorangia ra e Ihowa: tena ra, e Ihowa, meinga kia kake matou.

26 Kia whakapaingia te tangata e haere mai ana i runga i te ingoa o Ihowa: kua whakapaingia koutou e matou i roto i te whare o Ihowa.

27 Ko te Atua a Ihowa i mārama ai tatou: herea te patunga tapu ki nga aho, ki nga haona o te aata.

28 Ko koe toku Atua, maku koe e whakamoemiti: toku Atua, maku koe e whakanui.

29 Whakawhetai atu ki a Ihowa; e pai ana hoki ia: a e pumau tonu ana tana mahi tohu.

WAIATA 119.

KA hari te hunga e tapatahi ana i te ara, e haere nei i te ture a Ihowa.

2 Ka hari te hunga e whakarite ana i ana whakaaturanga; a e whakapaua ana o ratou ngakau ki te rapu i a ia.

3 E kore ano hoki ratou e mahi i te kino; e haere ana ratou i ona ara.

4 Kua oti matou te whakahau e koe kia ata pupuri i au akoranga.

5 Aue, me i whakatikaia taku ara ki te pupuri i au tikanga!

6 Ko reira au ka kore ai e whakama: i a au ka whai whakaaro atu nei ki au whakahaunga katoa.

7 Ka whakamoemiti ahau ki a koe i runga i te ngakau tika, ina ako ahau i au whakariteritenga tika.

8 Ka puritia e ahau au tikanga: kaua ahau e whakarerea rawatia.

MA te aha ka whakama ai te taitamariki i tona ara? kia rite ki to kupu tana whakamaharatanga iho.

10 Kua whakapaua e au toku ngakau ki te rapu i a koe: kei kotiti ke ahau i au whakahaunga.

11 Kua hunā e ahau tau kupu ki roto ki toku ngakau, kei hara ahau ki a koe.

12 E Ihowa, ka whakapaingia koe: whakaakona ahau ki au tikanga.

13 Ka whakapuakina e oku ngutu: nga whakariteritenga katoa a tou mangai.

14 Toku koa i te ara o au whakaaturanga, me te mea no nga taonga katoa.

15 Ka whakaaroaro ahau ki au akoranga, a ka whai mahara ki ou huarahi.

16 He oranga ngakau ki a au o tikanga: e kore ahau e wareware ki tau kupu.

KIA atawhai ki to pononga; kia ora ai ahau, kia puritia ai hoki tau kupu.

18 Whakatirohia oku kanohi kia kite ai ahau i nga mea whakamiharo i roto i to ture.

19 He manene ahau i runga i te whenua: kaua au whakahaunga e hunā ki a au.

20 Ka ngaro toku wairua i te matenuitanga atu ki au whakariteritenga i nga wa katoa.

21 Kua riria e koe te hunga whakakake kua oti nei te kanga, e kotiti ke nei i au whakahaunga.

22 Parea atu i a au te tawai me te whakahawea: kua whakaritea hoki e ahau au whakaaturanga.

23 I noho ano hoki nga rangatira ki te korero kino moku: e whakaaro ana to pononga ki o tikanga.

24 Ko āu whakaaturanga ano hoki toku oranga ngakau, me oku hoa whakatakoto whakaaro.

PIRI tonu toku wairua ki te puehu: kia rite ki to kupu to whakahauoranga i a au.

26 I whakaaturia e ahau oku ara, a whakahoki kupu mai ana koe ki a au: whakaakona ahau ki o tikanga.

27 Whakamatauria ahau ki te ara o au akoranga, a ka korerotia e ahau au mea whakamiharo.

28 E maturuturu iho ana toku wairua i te pouri: kia rite ki tau kupu tau whakaunga ake i a au.

29 Whakamataratia atu i a au te ara teka: kia atawhai mai hoki, a homai to ture.

30 Kua whiriwhiria e ahau te ara o te pono: ka waiho e ahau au whakaritenga whakawa ki toku aroaro.

31 Piri tonu ahau ki au whakaaturanga: e Ihowa, kei whakama ahau.

32 Ka oma ahau i te ara o au whakahaunga, ina whakanuia e koe toku ngakau.

E IHOWA, whakaakona ahau ki te ara o au tikanga: a ka whakaritea e ahau taea noatia te mutunga.

34 Whakamatauria ahau, a ka puritia e ahau tau ture; ae, ka whakapaua toku ngakau ki te whakarite atu.

35 Arahina ahau i te ara o au whakahaunga; ko taku hoki tena e whakaahuareka atu nei.

36 Whakaangā toku ngakau ki au whakaaturanga; kaua hoki ki te apo.

37 Whakatahuritia ketia oku kanohi kei kite i te horihori: whakahauorangia ahau i to ara.

38 Whakapumautia to kupu ki to pononga, e wehi nei ki a koe.

39 Kia pahure atu toku tawainga, e wehi nei ahau: e pai ana hoki au whakariteritenga whakawa.

40 Tenei ahau te matenui atu nei ki au akoranga: whakahauorangia ahau i runga i tou tika.

KIA puta mai ano hoki āu mahi tohu ki a au, e Ihowa: ara, to whakaoranga, kia rite ki to kupu.

42 Penei ka whai kupu ahau ki toku kai tawai: noku ka whakawhirinaki atu ki tau kupu.

43 Kaua e tangohia rawatia i toku mangai te kupu o te pono: e tumanako atu nei hoki ahau ki o whakaritenga whakawa.

44 Penei ka puritia e ahau tau ture, ake ake.

45 Ka haereere noa atu ano ahau; e rapua ana hoki e ahau au akoranga.

46 Ka korerotia ano hoki e ahau au whakaaturanga ki te aroaro o nga kingi, e kore ano e whakama.

47 Ka waiho ano e ahau hei oranga ngakau moku āu whakahaunga e aroha nei au.

48 Ka torona atu ano oku ringaringa ki au whakahaunga e aroha nei ahau, ka whakaaroaro ano ki au tikanga.

MAHARATIA te kupu ki to pononga, i meinga nei e koe hei tumanakotanga atu maku.
50 Ko toku oranga ngakau tenei i a au
e tangi nei: na to kupu nei hoki ahau i
whakahauora.
51 Nui rawa te whakahi ki a au o te
hunga whakakake: kihai ahau i peka ke
atu i to ture.
52 I mahara ahau ki au whakariteritenga whakawa, e Ihowa, o tua iho; a
marie ana toku ngakau.
53 Ma pu ahau i te pahunu: kua whakarerea hoki to ture e te hunga kino.
54 Hei himene maku au tikanga i
te whare o toku nohoanga manenetanga.
55 I mahara ahau ki tou ingoa i te po
e Ihowa: a puritia ana e ahau to
ture.
56 I a au tenei, noku i whakarite i
o akoranga.

E IHOWA, ko koe toku wahi: kua mea nei ahau kia whakaritea e ahau
au kupu.
58 I whakapaua toku ngakau ki te inoi
atu ki a koe kia pai mai: kia rite ki to
kupu to mahi tohu ki a au.
59 I whakaaro ahau ki oku ara: a
anga ana oku waewae ki au whakaaturanga.
60 I hohoro ahau, a kihai i whakaroa ki te whakarite i o whakahaunga.
61 Karapotia putia ahau e nga ropu o
te hunga kino: kihai ia ahau i wareware
ki to ture.
62 I waenganui po ka ara ahau ki te
whakawhetai atu ki a koe mo au whakariteritenga tika.
63 He hoa ahau no te hunga katoa e
wehi ana i a koe: no te hunga ano e
pupuri ana i au akoranga.
64 E Ihowa, e ki ana te whenua i tau
mahi tohu: whakaakona ahau ki o
tikanga.

PAI rawa tau hanga ki to pononga, e Ihowa; rite tonu ki to kupu.
66 Whakaakona ahau ki te ngarahu
pai, ki te matauranga: kua whakapono
hoki ahau ki o whakahaunga.
67 I a au kiano i whakawhiua, i he
ahau: tena ko tenei ka puritia e ahau to
kupu.
68 E pai ana koe, a he pai o mahi:
whakaakona ahau ki o tikanga.
69 Kua titoa e te hunga whakakake he
teka moku: ka whakapaua toku ngakau
ki te whakarite i o akoranga.
70 He ngako rawa o ratou ngakau, koia
ano kei te taupa: ko ahau, he oranga
ngakau ki a au tau ture.
71 Marie ano ahau kia pehia e te pouri;
i ako ai ahau i o tikanga.
72 Ki a au, poka ke atu te pai o te ture
a to mangai i nga mano o te koura, o te
hiriwa.

NA ou ringaringa ahau i hanga, i whakawhaiahua: whakamatauria
ahau, kia ako ai ahau ki o whakahaunga.
74 Kia hari te hunga e wehi ana i a
koe ina kite i a au: noku i tumanako
atu ki to kupu.
75 E Ihowa, e matau ana ahau he tika
o whakaritenga whakawa; a he pono
nou i pehia ai toku ngakau e koe.
76 Tena ra, waiho tau mahi tohu hei
whakamarie moku; kia rite ki to kupu
mai ki to pononga.
77 Kia puta mai ki a au āu mahi aroha,
kia ora ai ahau; ko tau ture hoki toku
oranga ngakau.
78 Kia whakama te hunga whakakake;
no te mea kahore he rawa i he ai ta
ratou hanga ki a au: ko ahau *ia* ka
whakaaroaro ki au akoranga.
79 Kia anga mai ki a au te hunga e
wehi ana ki a koe: me te hunga e mohio
ana ki au whakaaturanga.
80 Kia tapatahi toku ngakau ki au
tikanga; kei whakama ahau.

E MATE nui ana toku wairua ki tau whakaoranga: ka tumanako atu
ahau ki tau kupu.
82 Matawaia ana oku kanohi he meatanga ki tau kupu, e mea ana, Ahea koe
whakamarie ai i toku ngakau?
83 Kua rite nei hoki ahau ki te koki
i roto i paoa: he ahakoa e kore ahau e
wareware ki au tikanga.
84 Ehia nga ra o to pononga? ahea
koe whakarite whakawa ai ki te hunga
e tukino nei i ahau?
85 Kua keri poka te hunga whakakake
moku; he mea hoki kahore e rite ki tau
ture.
86 Pono tonu ana au whakahaunga
katoa: e tukino pakupaku ana ratou ki
a au; awhinatia mai ahau e koe.
87 Wahi iti kua moti ahau i a ratou i
runga i te whenua: otira kihai i mahue
i a au āu akoranga.
88 Kia rite ki tou aroha to whakahauoranga i a au: a ka puritia e ahau nga
whakaaturanga a tou mangai.

PUMAU tonu to kupu, e Ihowa, i runga i te rangi.
90 Kei tera whakatupuranga, kei tera whakatupuranga tou pono: whakaungia ana e koe te whenua, a e tu nei ano.
91 E tu nei ano inaianei, pera tonu me tau i whakarite ai: he pononga katoa hoki ena mea nau.
92 Me kaua tau ture hei oranga mo toku ngakau, kua ngaro ahau i reira i taku auetanga.
93 E kore ahau e wareware ki au akoranga ake ake, kua whakahauorangia hoki ahau e koe ki ena mea.
94 Nau ahau, mau ahau e whakaora: kua rapua hoki e ahau au akoranga.
95 Kua whangā nei ahau e te hunga kino kia whakamatea: ka whakaaro ahau ki au whakaaturanga.
96 Kua kitea e ahau te mutunga o nga mea tino tika katoa: he nui rawa ia tau ture.

ANO toku aroha ki to ture! ko taku tena e whakaaroaro ai i te roa o te ra.
98 Nau, i hira ake ai aku whakaaro i a oku hoa riri, na o whakahaunga e piri tonu nei ki a au.
99 Nui atu oku mahara i o oku kai whakaako katoa: noku i whakaaroaro nei ki o whakaaturanga.
100 Tera atu toku mohiotanga i to nga kaumatua: no te mea e whakaritea ana e ahau au akoranga.
101 Kua kaiponuhia mai e ahau oku waewae i nga ara kino katoa, kia pupuri ai ahau i tau kupu.
102 Kihai ahau i whakarere i au whakaritenga whakawa; nau hoki ahau i ako.
103 Ano te reka o au kupu ki toku ngao; nui atu i te honi ki toku mangai.
104 Na o akoranga ahau i whai mohio ai: na reira ahau i kino ai ki nga ara teka katoa.

HE rama to kupu ki oku waewae, he māramatanga ki toku ara.
106 Kua oati ahau, a ka whakamanā ano e ahau: kia puritia e ahau au whakariteritenga tika.
107 He nui te mamae o toku ngakau: e Ihowa, whakahauorangia ahau; kia rite ki to kupu.
108 Manakohia mai, e Ihowa, nga ohaohatanga a toku mangai, whakaakona hoki ahau ki au whakaritenga whakawa.
109 Kei toku ringaringa tonu toku wairua: heoi, kahore ahau e wareware ki tau ture.
110 Kua whakatakotoria e te hunga kino he mahanga moku: heoi kahore ahau i peka ke atu i au akoranga.
111 Ka waiho e ahau au whakaaturanga hei kāinga tupu moku ake ake: ko toku koanga ngakau hoki ena.
112 Ka whakaangā e ahau toku ngakau ki te mahi tonu i au tikanga: a te mutunga *ra ano*.

E WHAKAKINO ana ahau ki nga whakaaro *teka;* ko tau ture ia taku e aroha ai.
114 Ko koe toku piringa me toku whakangungu rakau: e tumanako atu ana ahau ki to kupu.
115 Mawehe atu i a au, e te hunga kino; ka whakaritea hoki e ahau nga whakahaunga a toku Atua.
116 Kia rite ki tau kupu tau tautokonga ake i a au, kia ora ai ahau: kaua hoki ahau e tukua kia whakama ki taku e tumanako atu nei.
117 Puritia ake ahau, kia ora ai ahau: a ka whai whakaaro tonu ahau ki o tikanga.
118 Kua takahia e koe ki raro te hunga katoa e kotiti ke ana i o tikanga; he horihori hoki ta ratou tinihanga.
119 Ka whakakahoretia e koe te hunga kino katoa o te whenua, *ano* he para matā: koia ahau i aroha ai ki o whakaaturanga.
120 Wiri tonu oku kikokiko i te wehi ki a koe; e mataku ana hoki ahau ki o whakaritenga whakawa.

HE whakarite whakawa, he tika taku mahi: kaua ahau e tukua atu ki oku kai tukino.
122 Ko koe hei whakakapi mo to pononga mo te pai: kei tukinotia ahau e te hunga whakakake.
123 Matawaia ana oku kanohi i te mea-tanga ki tau whakaoranga, ki te kupu ano hoki o to tika.
124 Kia rite ki to aroha to mahi ki to pononga: whakaakona hoki ahau ki o tikanga.
125 Ko ahau to pononga; whakawhaimaharatia mai ahau, kia matau ai ahau ki au whakaaturanga.
126 Kua rite te wa hei mahinga ma Ihowa; kua whakakahoretia hoki e ratou to ture.
127 No reira i arohaina rawatia ai e ahau au whakahaunga i te koura, ae, i te tino koura.
128 No reira tika tonu ki a au o akora-

nga katoa *mo nga mea* katoa: kino iho ano ahau ki nga ara teka katoa.

HE mea whakamiharo au whakaaturanga: koia ka whakaritea ai e toku wairua.
130 He mea whakamārama te whakapuakanga o au kupu, he mea whakawhaimahara i nga kuare.
131 I hamama toku mangai, i kihakiha: he matenui hoki noku ki au whakahaunga.
132 Titiro mai ki a au, tohungia hoki ahau: kia rite ki tau hanga ki te hunga e aroha ana ki tou ingoa.
133 Whakatikaia aku hikoinga ki runga i tau kupu: kaua hoki tetahi he e tukua hei rangatira moku.
134 Whakaorangia ahau i te tukinotanga a te tangata: a ka puritia e ahau o akoranga.
135 Kia mārama mai tou mata ki to pononga: whakaakona hoki ahau ki au tikanga.
136 Heke noa nga awa wai o oku kanohi; no te mea kahore e puritia e ratou tau ture.

E TIKA ana koe, e Ihowa, a e tika ana au whakaritenga whakawa.
138 He tika, he pono rawa au whakaaturanga i whakahaua mai e koe.
139 Ka ngaro ahau i toku ngakau whakapuke, mo au kupu ka wareware nei i oku hoa riri.
140 Hore rawa he para o to kupu: koia i arohaina ai e to pononga.
141 He iti ahau, e whakahaweatia ana: heoi kahore e wareware ki au akoranga.
142 He tika pumau tonu tou tika; a he pono tau ture.
143 Kua pa mai ki ahau te pouri me te mamae: ko āu whakahaunga ia toku oranga ngakau.
144 Pumau tonu te tika o au whakaaturanga: whakawhaimaharatia mai ahau; a ka ora ahau.

I WHAKAPAUA toku ngakau ki te karanga; whakahokia mai he kupu ki a au, e Ihowa; ka whakaritea e ahau au tikanga.
146 I karanga atu ahau ki a koe: whakaorangia ahau, a ka puritia e ahau au whakaaturanga.
147 Kiano te ata i puao noa, kua karanga ahau: i tumanako atu ahau ki tau kupu.
148 I hohoro oku kanohi i nga mataaratanga ki te whakaaroaro ki tau kupu.
149 Whakarongo ki toku reo, kia rite ki tou aroha: kia rite, e Ihowa, ki to whakaritenga whakawa to whakahauoranga i a au.
150 E whakatata mai ana te hunga, e whai ana i te mahi nanakia: kei tawhiti atu ratou i tau ture.
151 E tata ana koe, e Ihowa: he pono katoa ano hoki au whakahaunga.
152 Nonamata ahau i matau ai ki au whakaaturanga, he mea whakapumau nau no tua whakarere.

WHAKAAROA toku matenga, a whakaorangia ahau: kahore hoki ahau e wareware ki tau ture.
154 Whakatikaia taku whakawakanga, whakaorangia hoki ahau: kia rite ki to kupu to whakahauoranga i a au.
155 Kei tawhiti atu i te hunga kino te whakaoranga: kahore hoki ratou e rapu ki au tikanga.
156 E Ihowa, e nui ana au mahi tohu: kia rite ki au whakaritenga whakawa to whakahauoranga i a au.
157 He tokomaha oku kai tukino, me oku hoa riri: kahore ahau e peka atu i au whakaaturanga.
158 I kite ahau i nga kai mahi i te kino, a pouri iho ahau: no ratou kahore e whakarite i tau kupu.
159 Tirohia mai toku aroha ki au akoranga: kia rite ki tou aroha, e Ihowa, tau whakahauoranga i a au.
160 Pono tonu tau kupu *no* te timatanga *ra ano*: pumau katoa ano hoki au whakariteritenga tika ake ake.

HORE he rawa i tukinotia ai ahau e nga rangatira: heoi e wehi ana toku ngakau i tau kupu.
162 Hari tonu ahau ki tau kupu: ano he tangata kua whiwhi ki te taonga nui.
163 E kino ana ahau, e whakarihariha ana ki te korero teka: ko tau ture taku i aroha ai.
164 Takiwhitu aku whakamoemititanga ki a koe i te ra tahi mo au whakariteritenga tika.
165 He marietanga nui to te hunga e aroha ana ki tau ture: e kore hoki o ratou waewae e tūtuki.
166 E tumanako atu ana ahau ki tau whakaoranga, e Ihowa, e mahi ana hoki i au whakahaunga.
167 Kua puritia e toku wairua au wha-

kaaturanga, ae, e arohaina nuitia ana e ahau.
168 Kua puritia e ahau au akoranga me au whakaaturanga: kei tou aroaro hoki oku ara katoa.

KIA tata atu taku tangi ki to aroaro, e Ihowa: kia rite ki to kupu to whakawhaimaharatanga i a au.
170 Kia tae atu taku inoi ki tou aroaro: kia rite ki tau kupu tau whakaoranga i a au.
171 Ka whakapuaki whakamoemiti oku ngutu: ua oti ahau te whakaako e koe ki o tikanga.
172 Ma toku arero e korero to kupu: he tika hoki au whakahaunga katoa.
173 Kia awhinatia mai ahau e tou ringaringa: kua whiriwhiria hoki e ahau au akoranga.
174 E matenui atu ana ahau ki tau whakaoranga, e Ihowa: ko tau ture hoki toku oranga ngakau.
175 Kia ora toku wairua, a ka whakamoemiti atu ki a koe: kia awhinatia mai hoki ahau e au whakaritenga whakawa.
176 Kua kotiti ke ahau me te hipi ngaro: rapua to pononga, e kore hoki ahau e wareware ki au whakahaunga.

WAIATA 120.

He waiata; he pikitanga.

I TANGI atu ahau ki a Ihowa i toku matenga; a i whakahoki kupu mai ia ki a au.
2 E Ihowa, whakaorangia toku wairua i te ngutu teka, i te arero hianga.
3 Ko te aha e hoatu ki a koe? ko te aha hoki e tapiritia atu mau, e te arero hianga?
4 Ko nga pere koi a te hunga nunui, me nga waro hunipa.
5 Aue, toku mate, to te manene i Meheke, toku hoki e noho nei i nga teneti o Kerara!
6 Ka roa te nohoanga tahitanga o toku wairua ki te tangata e kino ana ki te rangimarie.
7 Mo te ata noho ahau, a ka korero ahau, ka anga ratou ka whawhai.

WAIATA 121.

He waiata; he pikitanga.

KA anga atu oku kanohi ki nga maunga no reira nei te awhina moku.
2 No Ihowa te awhina moku, no te kai hanga o te rangi me te whenua.
3 E kore ia e tuku i tou waewae kia nekehia; e kore tou kai tiaki e moe.
4 Ina, e kore te kai tiaki o Iharaira e parangia, e moe.
5 Ko Ihowa tou kai tiaki, ko Ihowa tou whakamarumaru i tou ringa matau.
6 E kore koe e pakia e te ra i te awatea, e te marama ranei i te po.
7 Ma Ihowa koe e tiaki i roto i nga kino katoa; mana e tiaki tou wairua.
8 Ma Ihowa e tiaki to haerenga atu, me to haerenga mai aianei, a, ake tonu atu.

WAIATA 122.

He waiata; he pikitanga. Na Rawiri.

KOA tonu ahau i ta ratou meatanga mai ki a au: Tatou ka haere atu ki te whare o Ihowa.
2 E tu o matou waewae ki roto i ou tatau, e Hiruharama.
3 Te hanganga o Hiruharama: rite tonu ki to te pa kua tuhonohonoa ki a ia ano.
4 Haereere ana ki reira nga iwi, nga iwi o Ihowa, ki to Iharaira whakaaturanga, ki te whakawhetai ki te ingoa o Ihowa.
5 Kua whakaturia hoki ki reira nga torona whakarite whakawa, nga torona o te whare o Rawiri.
6 Inoia he marietanga mo Hiruharama: ka whai pai te hunga e aroha ana ki a koe.
7 Kia mau te rongo ki roto ki ou taiepa, me te pai ki roto ki ou whare kingi.
8 He mea mo aku teina, mo oku hoa, taku e mea nei, Kia mau te rongo ki roto ki a koe.
9 He whakaaro ki te whare o Ihowa, o to tatou Atua, i rapu ai au i te pai mou.

WAIATA 123.

He waiata; he pikitanga.

TENEI oku kanohi te anga atu nei ki a koe, e noho mai nei i nga rangi.
2 Na, nga kanohi o nga pononga e anga ana ki te ringaringa o o ratou rangatira, nga kanohi o te kotiro ki

te ringaringa o tona rangatira wahine: pena tonu o matou kanohi ki a Ihowa, ki to matou Atua, kia tohu ra ano ia i a matou.
3 Tohungia matou, e Ihowa, tohungia matou: kua tino kapi hoki matou i te whakahawea.
4 Kapi tonu to matou wairua i te whakahi a te hunga e noho noa ana, i te whakahawea a te hunga whakakake.

WAIATA 124.

He waiata; he pikitanga. Na Rawiri.

ME kaua a Ihowa i a tatou, he kī tenei ma Iharaira:
2 Me kaua a Ihowa i a tatou, i te whakatikanga mai o te tangata ki a tatou;
3 Penei kua horomia oratia tatou e ratou i te muranga o ta ratou riri ki a tatou.
4 Kua ngaro tatou i nga wai, kua taupokina o tatou wairua e te ia.
5 Penei kua taupokina o tatou wairua e nga wai whakakake.
6 Kia whakapaingia a Ihowa kihai nei i tuku atu i a tatou hei ngaunga ma o ratou niho.
7 Kua mawhiti mai o tatou wairua, me te manu i roto i te mahanga a nga kai hopu; kua motu te mahanga, a mawhiti mai ana tatou.
8 Kei te ingoa o Ihowa he awhina mo tatou, kei te kai hanga i te rangi me te whenua.

WAIATA 125.

He waiata; he pikitanga.

TE hunga e whakawhirinaki ana ki a Ihowa ka rite ki maunga Hiona, e kore nei e taea te whakaugaueue, e pumau tonu ana ake ake.
2 E karapotia ana a Hiruharama e nga maunga, me tona iwi ano hoki e karapotia ana e Ihowa inaianei, a ake tonu atu.
3 E kore hoki te tokotoko a te whakaaro-kore e waiho tonu i runga i te wahi o te hunga tika: kei totoro te ringa o te hunga tika ki te kino.
4 Kia pai tau mahi, e Ihowa, ki te hunga pai, ki te hunga ano hoki e tika ana o ratou ngakau.
5 Te hunga ia e peka ke ana ki o ratou ara kopikopiko, ma Ihowa ratou e arahi tahi atu me nga kai mahi i te kino; ka mau ia te rongo ki a Iharaira.

WAIATA 126.

He waiata; he pikitanga.

I TA Ihowa whakahokinga mai i nga pononga o Hiona i rite matou ki te hunga e moehewa ana.
2 Katahi to matou mangai ka ki i te kata, to matou arero hoki i te waiata: katahi ka korerotia i roto i nga tauiwi, He nui nga mahi a Ihowa ki a ratou.
3 He mea nui ā Ihowa i mea ai mo tatou, a e koa ana tatou.
4 E Ihowa, whakahokia atu matou i te whakaraunga: kia pera me nga awa o te tonga.
5 Te hunga e rui ana i runga i nga roimata ka kokoti i runga i te hari.
6 Te tangata e haere tangi atu ana me te kawe ano i nga purapura hei whakatokanga, he pono ka hoki hari mai ia me te kawe mai ano i ana paihere.

WAIATA 127.

He waiata; he pikitanga. Na Horomona.

KI te kore e hangā e Ihowa te whare, he maumau mahi ta nga kai hanga. Ki te kore e tiakina e Ihowa te pa, maumau mataara noa te kai tiaki.
2 He maumau ta koutou ara wawe, ta koutou noho roa *i te po*, ta koutou kai i te taro o te mauiui: mana nei hoki e homai te moe ki tana e aroha ai.
3 Na, he taonga pumau na Ihowa nga tamariki, ko nga hua ano o te kopu *tana* utu.
4 E rite ana ki nga pere i te ringaringa o te tangata kaha te whanau o te taitamarikitanga.
5 Ka hari te tangata kua ki nei tana papa-pere i a ratou: e kore ratou e whakama, engari ka korero ratou ki nga hoa riri i te kuwaha.

WAIATA 128.

He waiata; he pikitanga.

KA hari nga tangata katoa e wehi ana i a Ihowa: e haere ana i ona ara.

2 E kai hoki koe i te mahinga a ou
ringaringa: e hari koe, a ka tau te pai
ki a koe.
3 E rite to wahine ki te waina hua
i nga taha o tou whare: o tamariki
ki nga mahuri oriwa, i nga taha o to
tepara.
4 Na, he pera te manaakitanga mo te
tangata e wehi ana i a Ihowa.
5 Ka manaakitia mai koe e Ihowa i
Hiona; a e kite koe i te pai o Hiruha-
rama i nga ra katoa e ora ai koe.
6 Ae, e kite koe i nga tamariki a o
tamariki: me te rongo e mau ana ki a
Iharaira.

WAIATA 129.

He waiata; he pikitanga.

HE ki tenei ma Iharaira; Ka maha a
ratou tukinotanga i a au o toku
tamarikitanga ake.
2 Ka maha a ratou tukinotanga i a au
o toku tamarikitanga ake; heoi kihai
ahau i taea e ratou.
3 I parautia toku tuara e nga kai parau;
he roa a ratou parautanga.
4 He tika ta Ihowa: motu pu i a ia
nga aho a te hunga kino.
5 Kia whakama, kia whakahokia ki
muri, te hunga katoa e kino nei ki a
Hiona.
6 Kia rite ratou ki te tarutaru i nga
tuanui, e memenge nei i te mea kiano i
tupu ake.
7 A, e kore e ki te ringaringa o te kai
kokoti, te uma hoki o te kai paihere.
8 E kore ano te hunga e haere ana i te
taha e mea, Kia tau ki a koutou te mana-
akitanga a Ihowa: e manaaki atu nei
matou ki a koutou i runga i te ingoa o
Ihowa.

WAIATA 130.

He waiata; he pikitanga.

I KARANGA atu ahau ki a koe, e
Ihowa i roto i nga hohonu.
2 E te Ariki, whakarongo mai ki toku
reo: kia anga mai ou taringa ki toku
reo inoi.
3 Me i maharatia e koe nga kino, e
Ihowa, ko wai, e te Ariki, e tu?
4 Otira he muru hara tau, e wehingia
ai koe.
5 E tatari ana ahau ki a Ihowa; e
tatari ana toku wairua: e tumanako atu
ana hoki ahau ki tana kupu.
6 Te tāringa o toku wairua ki te Ariki
nui atu i to te hunga e whanga ana ki
te ata; ae, i to te hunga e whanga ana
ki te ata.
7 Kia tumanako atu a Iharaira ki a
Ihowa, kei a Ihowa hoki te mahi tohu;
kei a ia te hokonga nui.
8 A mana a Iharaira e hoko i roto i ana
hara katoa.

WAIATA 131.

He waiata; he pikitanga. Na Rawiri.

E IHOWA, ehara toku i te ngakau
whakapehapeha: ehara ano hoki
oku i te kanohi whakakake. Kahore hoki
ahau e rahurahu ki nga mea nui, e kore
nei e taea e ahau.
2 He pono rite tonu taku whakahaere,
me te mahaki o toku wairua, ki to te
tamaiti katahi nei ka whakarerea te
u o tona whaea: e rite ana toku wairua
ki te tamaiti katahi nei ka whakarerea
te u.
3 Kia tumanako atu a Iharaira ki a
Ihowa: aianei, a, ake tonu atu.

WAIATA 132.

He waiata; he pikitanga.

E IHOWA, maharatia a Rawiri, me
ona mamaetanga ngakau katoa;
2 Tana oatitanga ki a Ihowa, tana
kupu taurangi ki te Mea Nui o Ha-
kopa.
3 E kore rawa ahau e tae atu ki toku
whare e noho ai au, e eke ranei ki runga
ki toku moenga;
4 E kore ahau e tuku i oku kanohi kia
moe, i oku kamo kia nenewha;
5 Kia kitea ra ano e ahau he wahi mo
Ihowa, he nohoanga mo te Mea Nui o
Hakopa.
6 Na, i rangona e matou ki Eparata, i
kitea ki nga mara o te ngahere.
7 Ka haere atu matou ki roto ki ona
tapenakara; ka koropiko ki tona turanga
waewae.
8 E ara, e Ihowa, ki roto ki tou oki-
okinga, a koe, me te aaka o tou kaha.
9 Kia whakakakahuria o tohunga kara-
kia ki te tika; kia hamama to hunga tapu
i te hari.
10 Kia whakaaro koe ki a Rawiri, ki to
pononga: kaua e whakapeaua atu te mata
o tau i whakawahi ai.
11 Kua oati pono a Ihowa ki a Rawiri,
e kore ano hoki ia e tahuri ke atu i

tena; Ka whakanohoia e ahau tetahi hua o tou kopu ki runga ki tou torona.
12 Ki te puritia e o tamariki taku kawenata, me taku whakaaturanga e ako ai ahau ki a ratou, ka noho ano hoki a ratou tamariki ki runga ki tou torona ake ake.
13 Kua whiriwhiria hoki e Ihowa a Hiona; kua hiahiatia e ia hei nohoanga mona.
14 Ko toku okiokinga tenei ake ake; ko konei ahau noho ai, kua hiahiatia hoki e ahau.
15 Ka manaakitia rawatia e ahau tana kai; ka whakamakonatia e ahau ona rawa-kore ki te taro.
16 Ka whakakakahuria ano hoki e ahau ona tohunga ki te whakaoranga; a ka hamama tona hunga tapu i te hari.
17 Ka meinga e ahau kia pihi ki reira te haona o Rawiri: kua whakapaia e ahau he rama mo taku i whakawahi ai.
18 Ka whakakakahuria e ahau ona hoa riri ki te whakama; a ka matomato tona karauna i runga i a ia.

WAIATA 133.

He waiata; he pikitanga. Na Rawiri.

NA, ano te pai, ano te ahuareka o te nohoanga o nga teina o nga tuakana i runga i te whakaaro tahi!
2 Tona rite kei te hinu utu nui i runga i te upoko, i heke iho nei ki te pahau, ae, ki te pahau o Arona; i heke iho nei ki nga remu o ona kakahu.
3 Kei te tomairangi ano o Heremona, kei tera i heke iho ki runga ki nga maunga o Hiona: i whakahaua iho hoki e Ihowa te manaakitanga mo reira, te ora mo ake tonu atu.

WAIATA 134.

He waiata; he pikitanga.

NA, whakapaingia a Ihowa, e nga pononga katoa a Ihowa, e tu nei i te whare o Ihowa i te po.
2 Torona ake o koutou ringaringa i te wahi tapu, whakapaingia hoki a Ihowa.
3 Ma Ihowa, ma te kai hanga o te rangi me te whenua e manaaki mai koe i roto i Hiona.

WAIATA 135.

WHAKAMOEMITITIA a Ihowa, whakamoemititia te ingoa o Ihowa, whakamoemititia, e nga pononga a Ihowa;
2 E te hunga e tu ana i roto i te whare o Ihowa, i nga marae o te whare o to tatou Atua.
3 Whakamoemititia a Ihowa; he pai hoki a Ihowa; himene atu ki tona ingoa; he mea ahuareka hoki tena.
4 Kua whiriwhiria hoki e Ihowa a Hakopa mona, a Iharaira hei tino taonga mona.
5 E matau ana hoki ahau e nui ana a Ihowa: kei runga atu hoki to tatou Ariki i nga atua katoa.
6 Kua oti i a Ihowa ana mea katoa i pai ai, i te rangi, i te whenua, i nga moana, i nga wahi hohonu katoa.
7 Nana i pupu ake ai nga kohu i nga pito o te whenua: i hangā e ia nga uira mo te ua; e whakaputaina mai ana e ia te hau i roto i ona whare taonga.
8 Nana nei i patu nga whanau matamua o Ihipa, a te tangata, a te kararehe.
9 I tono nga tohu, me nga merekara ki waenganui ou, e Ihipa: ki runga ki a Parao ratou ko ana pononga katoa.
10 Nana i patu nga iwi nunui, i whakamate hoki nga kingi rahi;
11 A Hihono kingi o nga Amori, raua ko Oka kingi o Pahana, me nga rangatiratanga katoa o Kanaana;
12 A homai ana e ia to ratou whenua hei kāinga pumau, hei kāinga pumau mo Iharaira, mo tana iwi.
13 E Ihowa, pumau tonu tou ingoa, me to maharatanga, e Ihowa, ki tera whakatupuranga, ki tera whakatupuranga.
14 No te mea hoki ka whakarite whakawa a Ihowa mo tana iwi; a ka puta ke mai tana whakaaro ki ana pononga.
15 He hiriwa, he koura nga whakapakoko a nga tauiwi, he mahi na nga ringaringa o te tangata.
16 He mangai o ratou, a, kahore e korero: he kanohi o ratou, a, kahore e kite.
17 He taringa o ratou, a, kahore e rongo; kahore ano hoki he manawa i o ratou mangai.
18 Rite tonu ki a ratou o ratou kai

hanga; me nga tangata katoa e whakawhirinaki atu ana ki a ratou.
19 Whakapaingia a Ihowa, e te whare o Iharaira; whakapaingia a Ihowa, e te whare o Arona.
20 Whakapaingia a Ihowa, e te whare o Riwai; whakapaingia a Ihowa, e te hunga katoa e wehi ana i a Ihowa.
21 Kia whakapaingia a Ihowa i roto i Hiona, e noho nei i Hiruharama. Whakapaingia a Ihowa.

WAIATA 136.

WHAKAWHETAI atu ki a Ihowa, he pai hoki ia: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu.
2 Whakawhetai atu ki te Atua o nga atua: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu.
3 Whakawhetai atu ki te Ariki o nga ariki: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu.
4 E mahi nei tona kotahi i nga merekara nunui: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu.
5 I tohunga rawa nei ki te hanga i nga rangi: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu.
6 I whakatakoto nei i te whenua ki runga ki nga wai: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu.
7 Ki te kai hanga i nga whakamārama nui: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu;
8 I te ra hei tohutohu i te awatea: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu;
9 I te marama me nga whetu hei tohutohu i te po: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu.
10 Ki te kai patu i Ihipa, ara, i a ratou whanau matamua: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu;
11 A arahina mai ana a Iharaira i waenganui i a ratou: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu;
12 I runga i te ringaringa kaha, i te tākakau kua oti te whakamaro: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu.
13 I tapahi nei i te moana Whero a motu rawa: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu.
14 A meinga ana e ia a Iharaira kia haere atu ra waenganui: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu.
15 A hurihia ana a Parao me ana mano ki te moana Whero: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu.
16 I arahi nei i tana iwi ra te koraha: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu.
17 I patu nei i nga kingi nunui: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu;
18 A whakamatea ana e ia nga kingi rongo nui: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu;
19 A Hihono kingi o nga Amori: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu;
20 Raua ko Oka kingi o Pahana: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu;
21 A hoatu ana e ia to ratou whenua hei kāinga pumau: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu;
22 Hei kāinga pumau mo Iharaira, mo tana pononga: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu.
23 I mahara nei ki a tatou i to tatou itinga: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu;
24 A whakaorangia ana tatou i o tatou hoa riri: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu.
25 Ko ia te kai hoatu i te kai ma nga kikokiko katoa: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu.
26 Whakawhetai atu ki te Atua o te rangi: e mau tonu ana hoki tana mahi tohu.

WAIATA 137.

NGA wai o Papurona, noho ana tatou i reira, tangi ana, i to tatou maharatanga ki Hiona.
2 Whakatarea ake e tatou a tatou hāpa ki runga ki nga wirou i waenganui o reira.
3 No te mea i tono i reira o tatou kai herehere i tetahi waiata i a tatou; me o tatou kai tukino i te hari, *i ki mai* Waiatatia mai ma matou tetahi o nga waiata o Hiona.
4 Ma te aha matou ka waiata ai i te waiata a Ihowa i te whenua ke?
5 Ki te wareware ahau ki a koe, e Hiruharama, kia wareware toku ringaringa matau ki tana mahi.
6 Ki te kore ahau e mahara ki a koe, kia piri toku arero ki taku ngao: ki te kore ahau e whakanui i Hiruharama ki runga ake i taku mea i tino hari ai.
7 E Ihowa, maharatia nga tamariki o Eroma i te ra o Hiruharama; ta ratou meatanga, Whakahoroa, whakahoroa, a taea noatia iho tona turanga.
8 E te tamahine o Papurona, meake nei whakangaromia, ka hari te tangata e whakahoki atu ana i to utu ki a koe mo tau i mea mai ai ki a matou.

9 Ka hari te tangata e hopu ana, e ta ana i o tamariki ki te kohatu.

WAIATA 138.

Na Rawiri.

KA whakapaua toku ngakau ki te whakawhetai ki a koe: ka himene atu ahau ki a koe i te aroaro o nga atua.

2 Ka koropiko atu ahau ki te ritenga mai o to temepara tapu, a ka whakamoemiti atu ki tou ingoa, mo tou aroha me tou pono: mou i whakanui i to kupu ki runga ake i tou ingoa katoa.

3 I whakahoki kupu mai koe ki a au i te ra i karanga atu ai ahau: a whakakahangia ana e koe toku wairua ki te kaha.

4 Ka whakamoemiti nga kingi katoa o te whenua ki a koe, e Ihowa, ua rongo ratou ki nga kupu a tou mangai.

5 Ae, e waiata ratou ki nga ara o Ihowa: he nui hoki te kororia o Ihowa.

6 Ahakoa kei runga rawa a Ihowa, e titiro ana ano ia ki te *ngakau* ngohe: tena ko te tangata whakakake, i tawhiti ano kua matauria e ia.

7 Ahakoa haere ahau i waenganui o te he, mau ahau e whakahauora: ka totoro mai tou ringaringa ki te riri a oku hoa whawhai, ma tou ringaringa matau ano ahau e whakaora.

8 Ma Ihowa e whakaoti aku mea: e Ihowa, *e mau ana* tau mahi tohu ake ake; kaua e whakarerea nga mahi a ou ringa.

WAIATA 139.

Ki te tino kai whakatangi. He himene na Rawiri.

E IHOWA, kua tirotirohia mai ahau, kua mohiotia ano hoki e koe:

2 E matau ana koe ki 'aku nohoanga iho, ki aku whakatikanga ake; e mohio ana koe ki oku whakaaro i tawhiti.

3 Toku ara, me taku takotoranga iho kitea putia iho e koe: oku huarahi katoa matau tonu i a koe.

4 Kahore rawa hoki he kupu i toku arero, i toe i a koe te mohio, e Ihowa.

5 Kua hangū a muri, a mua, oku e koe: kua pa mai ano tou ringa ki a au.

6 He mea whakamiharo rawa, kei tawhiti atu hoki i a au, *tenei* matauranga: kei runga noa atu, e kore e taea atu e ahau.

7 Me haere ahau ki hea i tou Wairua? me oma ranei ki hea i tou aroaro?

8 Ki te kake atu ahau ki te rangi, kei reira koe: ki te wharikitia e ahau taku moenga i roto i te rua tupapaku, na, kei reira ano koe.

9 Ki te tango ahau ki nga pakau o te ata: a noho ana i te whakamutunga mai o te moana;

10 Kei reira ano hoki tou ringaringa hei arataki i a au, to ringaringa matau hei pupuru i a au.

11 Ki te mea ahau, Tera ahau e ngaro i te pouri; na kua mārama te po i tetahi taha oku, i tetahi taha.

12 Ae, e kore te pouri e pouri ki a koe, engari rite tahi te po me te ao te mārama: ki a koe rite tahi te pouritanga me te māramatanga.

13 I a koe hoki oku whatumanawa: nau hoki ahau i hipoki i roto i te kopu o toku whaea.

14 Ka whakawhetai atu ahau ki a koe; he mea whakawehi, he mea whakamiharo toku hanganga; he mahi whakamiharo au mahi, mohio rawa ano hoki toku wairua ki *tena*.

15 Kihai i ngaro oku wahi i a koe, i a au e hangū ana i roto i te wahi ngaro, e ata whakairohia ana i raro rawa i te whenua.

16 I kite ou kanohi i a au kahore ano kia ahua noa: i tuhituhia katoatia ano hohi *oku wahi* ki to pukapuka i nga rangi i whakaahua ai, i te mea kahore ano tetahi i oti noa.

17 Ano te nui o au whakaaro ki a au, e te Atua; koia ano te ranea, ina hui huia!

18 *Ki te* tāua e ahau, maha atu i nga onepu: ka oho ake ahau, kei a koe tonu ahau.

19 He pono ka patua e koe, e te Atua, te tangata kino: mawehe atu i a au, e nga tangata toto.

20 Mo te kino hoki o a ratou kupu mou: e whakahuatia noatia ana e ou hoa riri *tou ingoa*.

21 E Ihowa, e kore ianei ahau e kino ki te hunga e kino ana ki a koe? e whakarihariha hoki ki te hunga e whakatika mai ana ki a koe?

22 He tino kino taku kino ki a ratou: waiho iho ratou e ahau hei hoa riri moku.

23 Tirohia iho ahau, e te Atua kia matau mai hoki koe ki toku ngakau: whakamatautauria ahau, kia matau mai hoki koe ki oku whakaaro.

24 Kia kite me kahore aku ara kino: ka arahi ai i a au i te ara pumau.

WAIATA 140.

Ki te tino kai whakatangi. He himene na Rawiri.

WHAKAORANGIA ahau, e Ihowa, i te tangata kino: araia atu i a au te tangata tutu.
2 E whakaaro kino nei i *o ratou* ngakau: e whakamine ana *ki te* whawhai i nga ra katoa.
3 Kua whakakoia o ratou arero, ano he nakahi: kei raro iho i o ratou ngutu te wai whakamate o nga neke. Hera.
4 Tiakina ahau, e Ihowa, i nga ringaringa o te hunga kino: araia atu i a au te tangata tutu kua mea nei kia turakina aku hikoinga.
5 Kua hunā te mahanga, me nga aho moku e te hunga whakakake; kua horahia e ratou he kupenga ki te taha o te ara: kua whakapikoa e ratou he rore moku.
6 I mea ahau ki a Ihowa, Ko koe toku Atua: whakarongo, e Ihowa, ki toku reo inoi.
7 E Ihowa, e te Ariki, e te kaha o toku whakaoranga, nau i hipoki toku upoko i te ra o te tatauranga.
8 Aua e whakaaetia, e Ihowa, nga hiahia o te tangata kino: kei taea tana whakaaro; *kei* whakakake ratou. Hera.
9 Na, te mahunga o te hunga e whakapae nei i a au, kia hipokina ratou e te kino o o ratou ngutu.
10 Kia taka iho nga waro mura ki runga ki a ratou: kia pangā ratou ki te ahi; ki roto ki nga poka hohonu, kei whakatika ake ano ratou.
11 Kei whakapumautia ki runga ki te whenua te tangata korero kino: ma te kino e whai te tangata tutu, a ngaro noa.
12 E matau ana ano ahau ma Ihowa e tohe te whakawa a te tangata e tukinotia ana, te mea e rite ana ma nga rawakore.
13 He pono ka whakawhetai te hunga pai ki tou ingoa: ka noho te hunga tika ki tou aroaro.

WAIATA 141.

He himene na Rawiri.

E IHOWA, e tangi atu nei ahau ki a koe; hohoro mai ki a au: whakarongo ki toku reo ua karanga atu ahau ki a koe.
2 Kia whakatikaia atu taku inoi ki tou aroaro, hei whakakakara, te toronga atu hoki o oku ringaringa ano ko te whakahere o te ahiahi.
3 Kia tiakina toku mangai, e Ihowa: tiakina te tatau o oku ngutu.
4 Kaua e whakaangahia toku ngakau ki te mea kino, ki te mahi i nga mahi whakaaro-kore i roto i nga kai mahi i te kino: kaua ano hoki ahau e kai i ā ratou mea papai.
5 Ma te tangata tika ahau e patu: he mahi aroha *tena;* mana ahau e riri; he hinu pai e kore ai toku upoko e ngawha: heoi ka inoi ano ahau ina he ratou.
6 Ka turakina o ratou kai whakarite whakawa i nga wahi kohatu: e rongo ratou i aku kupu; e reka ana hoki.
7 Kua titaritaria o matou wheua ki te waha o te rua tupapaku: me te mea e tātā ana, e wawahi ana te tangata i te wahie i runga i te whenua.
8 Otiia e tau ana oku kanohi, e Ihowa, e te Ariki, ki a koe: kei a koe toku whakawhirinakitanga; kaua toku wairua e waiho pani.
9 Tiakina ahau kei mau i nga mahanga i whakatakotoria e ratou moku, i nga rore a nga kai mahi kino.
10 Kia taka te hunga kino ki roto ki ā ratou kupenga: ko ahau ia mawhiti tonu ake.

WAIATA 142.

He makiri na Rawiri; he inoi i a ia i roto i te ana.

I KARANGA atu toku reo ki a Ihowa; i inoi atu toku reo ki a Ihowa.
2 Maringi a wai ana taku tangi ki tona aroaro: a whakaaturia atu ana e ahau toku matenga ki tona aroaro.
3 I te ngaromanga o toku wairua i roto i a au i matau koe ki taku ara: whakatakotoria pukutia ana e ratou te mahanga moku i te ara i haere ai ahau.
4 I titiro ahau ki te taha ki matau, kia kite ai: heoi kahore tetahi i matau ki a au; kahore he piringa moku; kahore tetahi e mahara ana ki toku wairua.
5 I karanga atu ahau ki a koe, e Ihowa: i mea, Ko koe toku piringa, toku wahi i te whenua o te ora.
6 Tahuri mai ki taku karanga: kua whakaititia rawatia hoki ahau: whaka-

orangia ahau i oku kai tukino: he kaha rawa hoki ratou i a au.
7 Whakaputaina atu toku wairua i te whare herehere, kia whakamoemiti ai ahau ki tou ingoa: ka karapotia mai ahau e te hunga tika; nou ka atawhai nei i a au.

WAIATA 143.

He himene na Rawiri.

E IHOWA, whakarongo mai ki taku inoi, kia titaha mai tou taringa ki aku inoi: whakahokia mai he kupu ki a au i runga i tou pono, i runga i tou tika.
2 A kaua e anga e whakawa ki to pononga: ki tau titiro hoki e kore tetahi mea ora e whakatikaia.
3 Kua tukinotia hoki toku wairua e te hoa riri; patua iho e ia toku ora ki raro ki te whenua: meinga ana ahau e ia kia noho i te pouri, kia rite ki nga tupapaku onamata.
4 Na reira i ngaro ai toku wairua i roto i a au: moti rawa toku ngakau i roto i a au.
5 E mahara ana ahau ki nga ra onamata; e whakaaro ana ki au mahi katoa, e whakaaroaro ana ki nga meatanga a ou ringaringa.
6 Totoro tonu oku ringaringa ki a koe: e hiainu ana toku wairua ki a koe, ano he whenua mate-wai. Hera.
7 Hohoro te whakahoki kupu mai ki a au, e Ihowa, ka hemo toku wairua: kei huna tou mata ki a au; kei rite ahau ki te hunga e heke atu ana ki te poka.
8 Meinga ahau kia rongo i tou aroha i te ata, e whakawhirinaki atu ana hoki ahau ki a koe: meinga ahau kia matau ki te huarahi e haere ai ahau; kua ara atu nei hoki toku wairua ki a koe.
9 Whakaorangia ahau, e Ihowa, i oku hoa riri: ka kuhu atu nei ahau ki roto ki a koe.
10 Whakaakona ahau ki te mea i tau e pai ai; ko koe hoki toku Atua: e pai ana tou Wairua; arahina atu ahau ki te whenua o te tika.
11 E Ihowa, whakahauorangia ahau; kia whakaaro hoki ki tou ingoa, kia whakaaro ki tou tika, a whakaputaina ake toku wairua i roto i te pouri.
12 Kia aroha mai hoki koe, a hunā oku hoa riri: whakangaromia katoatia ano hoki nga kai tukino o toku wairua: ko ahau hoki to pononga.

WAIATA 144.

Na Rawiri.

KIA whakapaingia a Ihowa toku kaha: e whakaako nei i aku ringaringa ki te whawhai, i oku maihao ki te tatau.
2 Te atawhai moku, toku pa, toku pourewa, me toku kai whakaora; toku whakangungu rakau, taku e whakawhirinaki ai; te kai pehi ano o taku iwi ki raro i a au.
3 E Ihowa, he aha te tangata i maharatia mai ai e koe? te tama ranei a te tangata, i whakaaroa ai e koe?
4 Te rite o te tangata kei te mea memeha noa: ona ra me te mea he atarangi e rere atu ana.
5 Whakapikoa iho ou rangi e Ihowa, a heke iho: pa atu ki nga maunga, a ka pongere.
6 Kokiritia mai he uira hei whakamarara i a ratou: koperea mai o pere, hei whakangaro i a ratou.
7 Torona iho tou ringaringa i runga: tangohia atu ahau, whakaorangia ahau i nga wai nunui, i te ringaringa o nga tamariki ke;
8 E korero teka nei o ratou mangai, a he ringaringa matau teka o ratou ringaringa matau.
9 Ka waiatatia atu e ahau he waiata hou ki a koe, e te Atua: ka himene atu ahau ki a koe i runga i te hatere, i te aho-tekau.
10 Ko ia te kai homai i te whakaoranga ki nga kingi, te kai whakaora i a Rawiri i tana pononga i te hoari whakamate.
11 Tangohia atu ahau, whakaorangia hoki i nga ringaringa o nga tamariki he, e korero teka nei o ratou mangai, a he ringaringa matau teka o ratou ringaringa matau.
12 Kia rite ai a matou tamariki i to ratou taitamarikitanga ki nga mahuri e tupu ake ana, a matou tamahine ki nga kohatu kokonga, whakapaipai rawa, *me te mea* he whare rangatira te tauira.
13 Kia ki ai a matou toa, mo te tiki noa atu i tena mea, i tena mea: kia mano, kia tini ai nga hua o a matou hipi i o matou parae.
14 Kia nunui ai a matou kau; kore iho he pakarutanga mai ki roto: kahore hoki he whatinga atu ki waho; kahore he auetanga i o matou huarahi.
15 Ka hari te iwi e pena ana: ae, ka

hari ano te iwi ko to ratou Atua ko Ihowa.

WAIATA 145.

Na Rawiri, he whakamoemiti.

KA whakanui ahau i a koe, e taku Atua, e te Kingi: ka whakapaingia ano hoki e ahau tou ingoa ake ake.

2 Ka whakapai atu ahau ki a koe i nga ra katoa: ka whakamoemiti hoki ki tou ingoa ake ake.

3 E nui ana a Ihowa, kia nui ano te whakamoemiti ki a ia: e kore e taea tona nui te whakaaro.

4 Ma tetahi whakatupuranga e whakamoemiti au mahi, tae noa atu ki tetahi whakatupuranga; e korero hoki au mahi nunui.

5 Ka korerotia e ahau te kororia, te honore o tou nui, me au mahi whakamiharo.

6 Ka korerotia ano te kaha o au mahi whakamataku: maku ano e korero tou nui.

7 Ka whakapuakina e ratou te maharatanga ki te nui o tou pai: ka waiatatia ano tou tika.

8 He atawhai a Ihowa, he aroha: e puhoi ana ki te riri, e nui ana tana mahi tohu.

9 E pai ana a Ihowa ki nga mea katoa; kei runga ano tona aroha i ana mahi katoa.

10 E whakamoemititia ana koe, e Ihowa, e au mahi katoa: e whakapaingia ana e tou hunga tapu.

11 Ma ratou e korero te kororia o tou kingitanga, e kauwhau hoki tou kaha.

12 Kia mohiotia ai e nga tama a te tangata ana mahi nui, me te kororia ingoa nui o tona kingitanga.

13 He kingitanga mutunga-kore tou kingitanga; i puta noa atu i nga whakatupuranga katoa tou rangatiratanga.

14 E tautokona ana e Ihowa te hunga katoa e hinga ana: e whakaarahia ake ana hoki e ia te hunga katoa kua whakapikoa iho.

15 E tatari ana ki a koe nga kanohi o te katoa: a e hoatu ana e koe ta ratou kai ki a ratou i te wa e tika ai.

16 Te whakatuwheratanga o tou ringaringa: makona tonu i a koe te hiahia o nga mea ora katoa.

17 E tika ana nga ara katoa a Ihowa: e tapu ana hoki ana mahi katoa.

18 E tata ana a Ihowa ki te hunga katoa e karanga atu ana ki a ia: ki te hunga katoa e karanga pono atu ana ki a ia.

19 Ka whakamana e ia te hiahia o te hunga e wehi ana i a ia: e whakarongo hoki ia ki ta ratou tangi, a ka whakaora i a ratou.

20 Ko Ihowa hei tiaki i te hunga katoa e aroha ana ki a ia: te hunga kino katoa ia e whakangaromia e ia.

21 Ma toku mangai e korero te whakamoemiti ki a Ihowa: kia whakapai ano hoki nga kikokiko katoa ki tona ingoa tapu ake ake.

WAIATA 146.

WHAKAMOEMITITIA a Ihowa. E toku wairua, whakamoemititia a Ihowa:

2 I a au e ora nei ka whakamoemititia a Ihowa; ka himene atu ahau ki toku Atua i a au ano i te ao nei.

3 Kei whakawhirinaki atu ki nga rangatira, ki te tama a te tangata, kahore nei ona kaha.

4 Te putanga atu o tona wairua, hoki ana ia ki tona oneone; kore iho ana whakaaro i taua ra pu ano.

5 Ka hari te tangata ko tona kai awhina ko te Atua o Hakopa: ko tana e tumanako atu ai ko Ihowa ko tona Atua.

6 Ko te kai hanga o te rangi, o te whenua, o te moana, me nga mea katoa o reira, e pupuri nei i te pono ake ake.

7 Ko ia nei te kai whakarite whakawa mo te hunga e tukinotia ana: ko ia hei whangai i te hunga mate hia-kai. Ko Ihowa hei wewete i nga herehere:

8 Ko Ihowa hei whakatitiro i nga matapo. Ko Ihowa hei whakaara i te hunga kua whakapikoa iho: e aroha ana a Ihowa ki te hunga tika.

9 Ko Ihowa hei tiaki i nga manene; ko ia hei tautoko i te pani, i te pouaru: ko te ara ia o te hunga kino, ka whakapārōritia e ia.

10 Ko Ihowa hei kingi ake ake, ae, tou Atua, e Hiona, tae noa atu ki nga whakatupuranga katoa: Whakamoemititia a Ihowa.

WAIATA 147.

WHAKAMOEMITITIA a Ihowa; he mea pai hoki te himene atu ki

to tatou Atua: he mea pai ahuareka hoki; e ataahua ana te whakamoemiti.
2 Ko Ihowa hei hanga i Hiruharama: mana hoki nga whati o Iharaira e kohikohi.
3 Ko ia hei rongoa i te hunga ngakau maru: mana e takai o ratou wahi mamae.
4 E tāua ana e ia nga whetu te maha: e huaina ana hoki e ia nga ingoa.
5 He nui to tatou Ariki, he nui tona kaha: e kore e taea tona matauranga te whakaaro.
6 Ko Ihowa te kai whakaara ake i te hunga mahāki: ka turakina e ia te hunga kino ki raro ki te whenua.
7 Waiata whakawhetai atu ki a Ihowa: himene atu i runga i te hāpa ki to tatou Atua.
8 Ko ia te kai uwhi i te rangi ki nga kapua, te kai hanga i te ua mo te whenua: e whakatupu ana ia i te tarutaru ki runga ki nga maunga.
9 E hoatu ana e ia he kai ma te kirehe: ma nga pi rawena ina tangi.
10 E kore ia e ahuareka ki te kaha o te hoiho: e kore ia e manako mai ki nga waewae o te tangata.
11 E manako mai ana a Ihowa ki te hunga e wehi ana i a ia, ki te hunga e tumanako atu ana ki tona aroha.
12 Whakamoemititia a Ihowa, e Hiruharama: whakamoemititia tou Atua, e Hiona.
13 Nana nei hoki i whakakaha nga tutaki o ou tatau: manaakitia ana e ia au tamariki i roto i a koe.
14 Nana ano i mau ai te rongo i roto i o rohe: nana koe i makona ai i te witi pai rawa.
15 Tukua mai ana e ia tana kupu ki te whenua: e tino horo ana te rere o tana kupu.
16 E homai ana e ia te hukarere, ano he huruhuru hipi: e whakatitaritaria ana te haupapa, ano he pungarehu.
17 Makā mai ana e ia tana hauhunga, ano he maramara: ko wai e tu i mua i tana matao?
18 E tukua mai ana e ia tana kupu, hei whakarewa i aua mea: ka meinga tana hau kia pupuhi, rere ana nga wai.
19 E whakakitea ana e ia tana kupu ki a Hakopa, ana tikanga, me ana whakaritenga whakawa ki a Iharaira.
20 Kahore i pena tana hanga ki tetahi iwi: kihai ano hoki ana whakaritenga whakawa i mohiotia e ratou. Whakamoemititia a Ihowa.

WAIATA 148.

WHAKAMOEMITITIA a Ihowa. Whakamoemititia a Ihowa i runga i nga rangi: wkakamoemititia ia i nga wahi tiketike.
2 Whakamoemititia ia, e ana anahera katoa: whakamoemititia ia, e ana mano whaioio.
3 Whakamoemititia ia, e te ra, e te marama: whakamoemititia ia, e nga whetu whakamārama katoa.
4 Whakamoemititia ia, e nga rangi o nga rangi, e nga wai hoki o runga atu i nga rangi.
5 Kia whakamoemititia e ratou te ingoa o Ihowa: nana hoki i whakahau mai, a kua hangā.
6 Nana hoki aua mea i whakapumau ake ake: i whakatakotoria e ia he tikanga e kore e taka.
7 Whakamoemititia a Ihowa, i runga i te whenua, e nga tarakona, me nga rire katoa;
8 E te kapura, e te whatu; e te hukarere, e nga kohu; me te awha e whakarite nei i tana kupu;
9 E nga maunga, me nga puke katoa; e nga rakau hua, me nga hita katoa;
10 E nga kirehe, me nga kararehe katoa; e nga mea ngokingoki, e nga manu whai pakau.
11 E nga kingi o te whenua, me nga iwi katoa; e nga rangatira, me nga kai whakarite whakawa katoa o te whenua.
12 E nga taitamariki, e nga taitamahine; e nga koroheke ratou ko nga tamariki:
13 Kia whakamoemititia e ratou te ingoa o Ihowa: nona anake hoki te ingoa e nui ana; kei runga ake i te whenua, i te rangi, tona kororia.
14 Ko ia hoki te kai whakaara o te haona o tona iwi; e whakamoemititia ana e ona tangata tapu katoa, e nga tamariki a Iharaira, e te iwi e tata ana ki a ia. Whakamoemititia a Ihowa.

WAIATA 149.

WHAKAMOEMITITIA a Ihowa. Waiatatia atu ki a Ihowa he waiata hou, *me te* whakamoemiti ki a ia i te whakaminenga a te hunga tapu.
2 Kia hari a Iharaira ki tona kai hanga:

kia koa nga tamariki o Hiona ki to ratou
Kingi.
3 Kia whakamoemiti ratou ki tona
ingoa me te kanikani ano: kia himene
atu ki a ia i runga i te timipera, i te
hāpa.
4 E manako mai ana hoki a Ihowa ki
tana iwi: mana e whakaataahua te
hunga mahaki ki te whakaoranga.
5 Kia koa te hunga tapu i runga i te
kororia: kia hamama ratou i te hari i
runga i o ratou moenga.
6 Kia whai whakamoemiti o ratou ma-
ngai ki te Atua, kia whai hoari koinga-
rua o ratou ringaringa;
7 Hei rapu utu i nga tauiwi, hei whiu
i nga iwi;
8 Hei herehere i o ratou kingi ki nga
mekameka, me o ratou tangata nunui ki
nga here rino.
9 Hei whakaputa ki a ratou i te wha-
kariteritenga kua oti te tuhituhi: no
tona hunga tapu katoa tenei honore.
Whakamoemititia a Ihowa.

WAIATA 150.

WHAKAMOEMITITIA a Ihowa.
Whakamoemititia te Atua i tana
wahi tapu: whakamoemititia ia i te
kikorangi o tona kaha.
2 Whakamoemititia ia mo ana mahi
nunui: kia rite ki te hira o tona nui
te whakamoemiti ki a ia.
3 Whakamoemititia ia i runga i te
tangi o te tētere: whakamoemititia ia i
runga i te hatere, i te hāpa.
4 Whakamoemititia ia i runga i te
timipera, i te kanikani: whakamoemi-
titia ia i runga i nga mea aho, me nga
okana.
5 Whakamoemititia ia i runga i nga
himipora tangi pai: whakamoemititia
ia i runga i nga himipora tangi nui.
6 E nga mea katoa e whai manawa
ana, whakamoemititia a Ihowa. Wha-
kamoemititia a Ihowa.

KO NGA

WHAKATAUKI.

UPOKO 1.

NGA whakatauki a Horomona tama
a Rawiri, kingi o Iharaira;
2 E mohiotia ai te whakaaro nui, te
ako, e kitea ai nga kupu o te matau-
ranga.
3 E riro mai ai te akoranga a te ngakau
mahara, te tika, te whakarite whakawa,
te mea ano e rite ana.
4 Hei hoatu i te ngakau tupato ki nga
kuare, i te matauranga me te ngarahu pai
ki te taitamariki.
5 Ta te tangata whakaaro nui, he wha-
karongo kia maha ai ana kupu mohio, te
tangata tupato, ka whiwhi ia ki nga
whakaaro mohio:
6 E mohio ai ia ki te whakatauki
me tona tikanga, ki nga kupu a nga
mea whakaaro nui, me a ratou korero
whakapeka.
7 ¶ Ko te wehi ki a Ihowa te timata-
nga o te matauranga; e whakahawea
ana te whakaaro-kore ki te whakaaro
nui, ki te ako.
8 Whakarongo, e taku tamaiti, ki te
ako a tou pāpā, kaua hoki e whakarerea
te ture a tou whaea.
9 A ka waiho hei whakapaipai ataahua
mo tou mātenga, hei mekameka whaka-
paipai mo tou kaki.
10 ¶ E taku tamaiti, ki te whakawaia
koe e te hunga hara, kaua e whakaae
atu.
11 Ki te mea ratou, Tatou ka haere,
ka whakapapa atu, ka *whakaheke* toto;
kia whanga puku tatou, he mea take-
kore, mo te tangata hara-kore:
12 Ka horomia oratia ratou e tatou, ka
peratia me ta te rua tupapaku, ka riro
tinana ratou, ka pera me te hunga e
heke atu ana ki te poka:
13 Ka kitea e tatou nga taonga utu nui
katoa, ka whakakiia o tatou whare ki ta
tatou e pahua ai:

14 Makā mai tau wahi ki roto ki
ta matou; kia kotahi te putea ma tatou
katoa.
15 E taku tamaiti, kaua e haere tahi
koutou i te ara; kaiponuhia mai tou wae-
wae ki to ratou huarahi.
16 E rere ana hoki o ratou waewae ki
te kino, e hohoro ana ki te whakaheke
toto.
17 He pono he mea maumau te hora
o te kupenga ki te tirohanga a tetahi
manu.
18 Ko ratou, he *whakaheke* i o ratou
toto ano i whakapapa ai ratou, he wha-
kamate i a ratou ano i piri ai ratou.
19 Ka pena ano nga huarahi o te hunga
katoa e apo ana i te taonga, *ara*, i te kai
whakamate o ona rangatira.
20 ¶ E karanga ana te whakaaro
nui i waho, e puaki ana tona reo i nga
waharoa.
21 E karanga ana ia i nga wahi nui o
nga whakaminenga, i nga wahi tuwhera
o nga kuwaha: e korero ana ia i ana
korero i roto i te pa,
22 E te hunga kuare, kia pehea ake te
roa o to koutou aroha ki te kuaretanga?
e hiahia *tonu* ranei te hunga whakahi
ki to ratou whakahi? e whakakino *tonu*
ranei te hunga wairangi ki te matau-
ranga?
23 Tahuri mai ki taku ako. Na, ka
ringitia atu e ahau toku wairua ki a
koutou, ka whakaaturia atu aku kupu ki
a koutou.
24 ¶ Na, i karanga atu ahau, heoi
kihai koutou i pai mai, i totoro atu
toku ringa, a kihai tetahi i whai whaka-
aro mai;
25 Heoi whakakahoretia iho e koutou
taku whakaaro katoa, kihai hoki koutou
i aro mai ki taku ako.
26 No reira ka kata ano ahau ki to
koutou aitua, ka tawai atu ina pa mai te
pawera ki a koutou;
27 Ina tae mai to koutou pawera ano
he whakangaromanga, a ka pa mai to
koutou aitua ano he paroro; ina tae
mai te he me te ngakau mamae ki a
koutou.
28 Ko reira ratou karanga ai ki a au,
a e kore ahau e whakao atu; ka rapu
wawe ratou i a au, otiia e kore ahau e
kitea e ratou:
29 Mo ratou i kino ki te matauranga;
kihai hoki i whiriwhiria e ratou te wehi
ki a Ihowa;
30 Kihai i aro mai ki aku whakaaro;
whakahawea ana ratou ki taku kupu
riri katoa.
31 Na ka kainga e ratou nga hua o to
ratou ara, ka whakakiia ano hoki ki
nga mea i titoa e ratou.
32 Ko te tahuritanga atu hoki o nga
kuare hei patu i a ratou; ko te ngakau
tatu ano hoki o nga wairangi hei huna
i a ratou.
33 Te tangata ia e rongo ana ki a au,
ka au tana noho, ka atea ano hoki i te
wehi ki te kino.

UPOKO 2.

E TAKU tamaiti, ki te tango koe i
aku kupu, ki te hunā aku whaka-
haunga ki roto ki a koe;
2 A ka tahuri tou taringa ki te whaka-
aro nui, ka anga ano tou ngakau ki te
matauranga;
3 Ki te mea ka karangarangatia e koe
te matauranga, *a* ka puaki tou reo ki te
ngakau mohio;
4 Ki te rapua ia e koe ano he hiriwa,
ka kimihia, ano he taonga huna;
5 Ko reira koe matau ai ki te wehi
o Ihowa, kite ai i te mohiotanga ki te
Atua.
6 Ma Ihowa hoki e homai te whakaaro
nui; no tona mangai te matauranga me
te ngakau mohio.
7 E rongoatia ana e ia te whakaaro nui
ma te hunga tika; he whakangungu
rakau ia mo te hunga e tapatahi ana te
whakahaere.
8 E tiakina ana e ia nga huarahi o te
whakarite whakawa; e whai whaka-
aro ana ki te huarahi o tona hunga
tapu.
9 Ko reira koe mohio ai ki te tika,
ki te whakarite whakawa, ki te mea
ano e rite ana, ki nga huarahi pai
katoa.
10 ¶ Ki te tae atu te whakaaro nui ki
roto ki tou ngakau, a ka reka te matau-
ranga ki tou wairua,
11 Ka ai te ngarahu pai hei pupuri
i a koe, te ngakau mohio hei tiaki i a
koe;
12 Hei kukume mai i a koe kei tata ki
te ara o te tangata kino, ki te tangata e
puta ke ana āna korero;
13 Ki te hunga e whakarere nei i nga
ara o te tika, e haere ana i nga ara o te
pouri.
14 Koa tonu ratou, i a ratou e mahi
ana i te kino, he oranga ngakau ki
a ratou nga tikanga parori ke a te
kino;
15 He ara kopikopiko o ratou, he wha-
noke *ratou* i o ratou huarahi:
16 Ka ora ano koe i te wahine ke, i

te wahine ke, he kupu whakapati nei āna;
17 Kua whakarerea nei e ia te kai arahi o tona tamahinetanga, kua wareware ki te kawenata o tona Atua.
18 E heke atu ana hoki tona whare ki te mate, ona huarahi ki nga tupapaku.
19 Te hunga katoa e haere atu ana ki a ia e kore e hoki mai; e kore ano e mau i a ratou nga ara o te ora.
20 A ka haere ano koe i nga ara o nga tangata pai, ka mau ano koe ki nga ara o te hunga tika.
21 Ka noho hoki te hunga tika ki te whenua, ko te hunga ngakau tapatahi ano hoki e mahue ki reira.
22 Ka hatepea atu ia te hunga kino i runga i te whenua; ka hutia atu ano hoki te hunga poka ke i reira.

UPOKO 3.

E TAKU tamaiti, kei wareware koe ki taku ture; kia puritia hoki aku whakahaunga e tou ngakau.
2 Ma enei hoki ka tapiritia mai ai nga ra roa mau, nga tau maha, me te ata noho.
3 Kei whakarerea koe e te atawhai me te pono, heia ki tou kaki; tuhituhia iho, ko tou ngakau ano hei papa.
4 Penei ka whiwhi koe ki te atawhai, me te matauranga pai i te aroaro o te Atua, o te tangata.
5 Whakapaua atu tou ngakau ki te whakawhirinaki atu ki a Ihowa, kaua hoki e okioki atu ki tou matauranga ake.
6 I ou ara katoa whakaaro atu ki a ia, a mana e whakatika ou huarahi.
7 Kei whakaaro iho koe ki a koe he mohio koe; wehingia a Ihowa, mawehe atu i te kino.
8 Ma reira ka whai ora ai tou pito, ka makuku ai ou wheua.
9 Kia whai kororia a Ihowa i ou rawa, i nga matamua ano hoki o o hua katoa.
10 A ka ki o toa i nga mea maha, ka pakaru ano hoki o rua waina i te waina.
11 E taku tamaiti, kaua e whakahawea ki ta Ihowa papaki, kei ngakau-kore ano koe ina riria e ia.
12 Ka riria hoki e Ihowa *te he o* tana e aroha ai, ka pera *tana* me ta te matua ki te tamaiti e matenuitia ana e ia.
13 Ka hari te tangata kua kitea nei e ia te whakaaro nui, me te tangata ano kua whiwhi ki te matauranga.
14 Pai atu hoki te hokohoko o tera i to te hiriwa e hokohokona nei, ona hua i te koura para-kore.
15 Nui atu ona utu i o nga rupi; e kore ano hoki nga mea katoa e minaminatia e koe e rite ki a ia.
16 Kei tona ringa matau nga ra roa; kei tona maui nga taonga me te kororia.
17 Ona huarahi he huarahi ahuareka, ona ara katoa he rangimarie.
18 Ko te rakau ia o te ora ki te hunga e u ana ki a ia; ka hari te tangata e pupuri ana i a ia.
19 He nui ta Ihowa whakaaro i whakaturia ai e ia te whenua; tana whakapumautanga i nga rangi he meatanga na te mohio.
20 He mohio nona i pakaru ai nga rire, i maturuturu ai te tomairangi o nga kapua.
21 E taku tamaiti, kei kotiti ke atu era i ou kanohi, puritia te whakaaro nui me te ngarahu pai.
22 Kei ena he oranga mo tou wairua, he whakapaipai ano mo tou kaki.
23 Penei ka haere koe i tou ara, tē ai he wehi, e kore ano hoki tou waewae e tūtuki.
24 Ka takoto koe, e kore koe e wehi, ina, ka takoto koe, ka reka ano to moe.
25 Kaua e wehi i te mataku huaki tata, i te whakangaromanga ranei o te hunga kino ina pa mai.
26 Ko Ihowa hoki hei okiokinga atu mou, a mana e tiaki tou waewae kei mau.
27 Kaua e kaiponuhia te pai ki te hunga i tika nei ma ratou, i nga wa e whai rawa ai tou ringa hei meatanga.
28 Kaua e mea ki tou hoa, Haere, ka hoki mai ai, a apopo ka hoatu e ahau, ki te mea kei a koe ano te mea e takoto ana.
29 Kei whakatakoto koe i te kino mo tou hoa, kei te noho hu na hoki ia i tou taha.
30 Kei whawhai pokanoa koe ki te tangata, ki te mea kahore ana mahi kino ki a koe.
31 Kei hae koe ki te tangata nanakia, kaua hoki e whiriwhiria tetahi o ona ara.
32 He mea whakarihariha hoki te whanoke ki a Ihowa; kei te hunga tika ia tana whakaaro ngaro.
33 He kanga na Ihowa kei roto i te whare o te tangata kino, he mea mana-

aki ia nana te nohoanga o te hunga
tika.
34 He pono ka whakahi ia ki te hunga
whakahi, ka puta ia tana atawhai ki te
hunga whakaiti.
35 Te wahi pumau mo te hunga wha-
kaaro nui, he kororia; to te kake ia o
nga wairangi he whakama.

UPOKO 4.

WHAKARONGO, e nga tamariki,
ki te whakaako a te matua, tahuri
mai hoki kia matauria ai nga whakaaro
mohio.
2 He pai hoki te kupu mohio ka hoatu
nei e ahau ki a koutou, kaua taku ture e
whakarerea.
3 Ko te tamaiti hoki ahau a toku pāpā,
he ngawari, he mea matenui na toku
whaea.
4 I whakaako ano ia i a au, i mea mai
ki a au, Kia puritia aku kupu e tou nga-
kau; kia mau ki aku whakahau, a, e ora
koe.
5 Tau taonga e mea ai mau ko te
whakaaro nui; tau e mea ai mau ko
te matauranga; kaua e wareware; kaua
hoki e neke atu i nga kupu a toku
mangai.
6 Kaua e whakarerea, a mana koe e
tiaki; arohaina, a mana koe e mau ai.
7 Te tino mea, ko te whakaaro nui; tau
e mea ai mau ko te whakaaro nui: a i o
whiwhinga katoatanga, kia whiwhi koe
ki te matauranga.
8 Whakanuia e koe, a mana koe ka kake
ai; ka whakahonore ia i a koe ki te
awhitia ia e koe.
9 Ka homai e ia he whakapaipai ata-
ahua ki tou mahunga, ka potaea ano koe
e ia ki te karauna honore.
10 Whakarongo, e taku tamaiti, maha-
ratia aku kupu, a he maha nga tau e ora
ai koe.
11 He mea whakaako koe naku ki te
ara o te whakaaro nui; he mea arahi koe
naku i nga ara tika.
12 Ka haere koe, e kore ou takahanga
e whakakikītia mai; ki te rere koe, e
kore koe e tūtuki.
13 Kia mau ki te ako, kaua e tukua
atu; matapoporetia iho, ko tou oranga
hoki ia.
14 Kaua e haere i te ara o te hunga
kino, kaua hoki e takahia te huarahi o
te hunga he.
15 Anga ke atu, kaua e tika na reira;
peka atu i taua *ara*, haere tonu atu.
16 E kore hoki ratou e moe, ki te kore
e oti tetahi mahi hē ma ratou; riro rawa
to ratou moe, ki te kahore *tetahi tangata*
e hinga i a ratou.
17 No te kino hoki te taro e kainga
ana e ratou, no te nanakia te waina e
inumia ana e ratou.
18 Te huarahi ia o te hunga tika, koia
ano kei te māramatanga e whiti ana,
neke tonu ake tona māramatanga, a taea
noatia te tino ra.
19 Te ara o te hunga kino, rite tonu
ki te pouri; e kore ratou e mohio ki te
mea i tūtuki ai o ratou *waewae*.
20 E taku tamaiti, tahuri mai ki aku
kupu; anga mai to taringa ki aku
korero.
21 Kei kotiti ke atu enei i ou kano-
hi; puritia i waenganui o tou nga-
kau.
22 He oranga enei mo te hunga i
kitea ai, he rongoa mo o ratou kikokiko
katoa.
23 Kia pau ou mahara ki te tiaki i tou
ngakau; no reira hoki nga putanga mai
o te ora.
24 Whakarerea atu te mangai wha-
noke, kia matara atu ano hoki i a koe
nga ngutu tutu.
25 Kia hangai tonu atu te titiro a ou
kanohi; kia titiro atu ou kamo ki mua i
a koe.
26 Ata whakaaroa te huarahi o ou wae-
wae, kia u ano hoki ou ara katoa.
27 Kaua e peka atu ki matau, ki maui;
kia anga atu tou waewae i te kino.

UPOKO 5.

E TAKU tamaiti, tahuri mai ki aku
whakaaro nui, kia anga mai tou
taringa ki toku matauranga.
2 Kia u ai koe ki te ngarahu pai, kia
mau ai te matauranga i ou ngutu.
3 Nga ngutu hoki o te wahine he,
hoia ano kei te maturuturunga iho o te
honikoma, ngawari iho tona mangai i te
hinu.
4 He kawa rawa hoki tona whakamu-
tunga i te womawori, he koi, ano he
hoari matarua.
5 Ona waewae e heke atu ana ki te
mate, mau pu te reinga i ona takaha-
nga.
6 He mea tana kei whakaaroa e koe te
huarahi ki te ora, he kotiti ke ona ara,
tē mohiotia e koe.
7 Na, whakarongo mai, e nga tama-
riki, ki a au, kei mahue nga kupu a toku
mangai.
8 Kia matara atu tou ara i a ia, kaua

hoki e whakatata atu ki te tatau o tona
whare.
9 Kei hoatu e koe tou honore ki nga
tangata ke, ou tau ki te hunga nana-
kia.
10 Kei makona nga tangata ke i tou
kaha, kei *riro* o mauiwi ki te whare o te
tangata ke;
11 A ka tangi koe i te whakamutu-
nga, ina poto ou kikokiko me tou
tinana.
12 A ka mea, Katae taku kino ki te
ako; katae te whakahawea o toku nga-
kau ki te tohutohu!
13 Kihai hoki ahau i whakarongo ki
te reo o oku kai whakaako, kihai toku
taringa i anga ki te hunga e tohutohu
ana i a au.
14 Wahi iti kei nga kino katoa ahau i
waenganui o te whakaminenga o te
huihui.
15 Inumia he wai i roto i tou rua ake,
me nga wai ano e rere ana i roto i tou
poka.
16 Kia tohatoha noa atu o puna wai,
nga awa wai i nga huarahi.
17 Kia motuhia mai ano hoki ko āu
anake, kaua ano nga tangata ke e waiho
hei hoa mou.
18 Kia manaakitia to puna wai: kia
koa ano koe ki te wahine o to taitamari-
kitanga.
19 *Kia rite ia* ki taua mea ahuareka
ki te hāta, ki te mea ataahua ki te ana-
terope; kia makona koe i ona u i nga
wa katoa, kia matenuitia tonutia e koe
tona aroha.
20 He aha hoki koe i matenui ai, e
taku tamaiti, ki tetahi atu wahine? i
awhi ai i te uma o te wahine ke?
21 Kei mua hoki i nga kanohi o Ihowa
nga ara o te tangata, a e whakaaroa ana
e ia ona haerenga katoa.
22 Ko ona kino ano hei hopu i te
tangata kino, hei taura ona hara e mau
ai ia.
23 Ka mate ia, he mea kihai i whaka-
akona, ka pohehe ano hoki i te nui o tona
wairangi.

UPOKO 6.

E TAKU tamaiti, ki te mea ko tau
hei whakakapi mo ta tou hoa, ki
te mea kua papaki tou ringa ki to te
tangata ke,
2 Kua oti koe te mahanga e nga kupu
a tou mangai, kua mau koe i nga kupu
a tou mangai,
3 Na, ko tau ra tenei e mea ai, e taku
tamaiti, kia ora ai koe, he mea hoki kua
tae atu koe ki roto ki te ringa o tou hoa;
haere, whakaititia koe, kia mau tou hoa i
a koe.
4 Kei tukua iho te moe ki ou kanohi;
kei tunewha ou kamo.
5 Whakaorangia koe ano he anaterope
i roto i te ringa, ano he manu i roto i te
ringa o te kai hopu,
6 Haere ki te popokorua, e te tangata
mangere, matakitakina iho ona ara, kia
nui ai ou whakaaro:
7 Kahore nei ona kai tohutohu, ona kai
tirotiro, ona rangatira,
8 Heoi e mahi kai ana mana i te rau-
mati, e kohikohi ana i te kai mana i te
kotinga witi.
9 Kia pehea ake te roa o to takoto, e te
tangata mangere? ahea koe maranga ai
i to moe?
10 Kia iti ake nei te wahi e parangia
ai, kia iti ake nei te moe, kia iti ake te
awhinga o nga ringaringa *i a koe* e
takoto na.
11 Na ka rite ki te tangata e haere ana
te putanga mai o te muhore ki a koe,
tou rawa-kore, ano he tangata he patu
nei tana.
12 Te tangata kino, te tangata he,
whanoke tonu tona mangai i a ia e
haereere ana!
13 E whakakini mai ana ona kanohi,
e korero mai ana ona waewae, e ako mai
ana ona maihao.
14 Kei roto te whanoke i tona ngakau,
e whakatakoto ana ia i te kino i nga wa
katoa, e rui ana ia i te ngangare.
15 Mo reira ka huaki tata mai te aitua
ki a ia; e kore e aha ka whatiia ia, tē
taea te rongoa.
16 Enei mea e ono he mea kino ki a
Ihowa; e whitu hoki nga mea e whaka-
riharihangia ana e ia.
17 Te kanohi whakakake, te arero
teka, nga ringa whakaheke i te toto
hara-kore,
18 Te ngakau e whakatakoto ana i nga
whakaaro kino, nga waewae e hohoro
ana te rere ki te kino,
19 Te kai whakaatu teka e korero teka
ana, te tangata e rui ana i te ngangare
ma nga tuakana, ma nga teina.
20 Puritia, e taku tamaiti, te whakahau
a tou pāpā, kaua hoki e whakarerea te
ture a tou whaea.
21 Kia mau tonu te takai ki tou ngakau,
heia ki tou kaki.
22 Ko tou kai arahi ano tera ina haere
koe, mana koe e tiaki ina takoto koe,
ka korero mai ano ki a koe, ina ara
koe.

23 Hei rama hoki te whakahau, hei
mūramatanga te ture; hei ara ano ki
te ora nga riringa e whakaako mai
ana.
24 Hei tiaki i a koe kei *he* i te wahine
kino, i te whakapati a te arero o te wahine ke.
25 Kei hiahia koe ki tona ataahua i
roto i tou ngakau, kei mau ano koe i ona
kamo.
26 He wahine puremu hoki, heoi ano
te *kai e mahue* ko tetahi wahi taro; te
wahine moe ke, tana e whai ai ko te
wairua utu nui.
27 Ki te tango te tangata i te ahi ki
roto ki tona uma, e kore ranei ona
kakahu e wera?
28 Ki te haere te tangata i runga i
nga waro mura, e kore ranei ona waewae e wera?
29 Ka pera ano te tangata e haere
ana ki te wahine a tona hoa; e kore e
watea i te he te tangata e pa ana ki
a ia.
30 E kore e whakahaweatia te tahae,
ki te tahaetia e ia nga mea e makona ai
tona hiahia ina hiakai ia.
31 Ki te kitea ia, kia takiwhitu ana
utu; me homai e ia nga rawa katoa o
tona whare.
32 Te tangata *ia* e puremu ana ki te
wahine, kahore ona ngakau: te tangata
e pera ana, kei te whakangaro ia i tona
wairua.
33 He patu, he whakama te wahi mona, e kore ano tona ingoa kino e taea
te horoi.
34 He riri nui hoki na te tangata te
hae, e kore ano e tohungia e ia i te ra
rapu utu.
35 E kore ia e manako mai ki tetahi
utu; e kore ia e pai mai, ahakoa nui
noa to hakari.

UPOKO 7.

E TAKU tamaiti, puritia aku kupu,
hunā hoki aku whakahau ki roto
i a koe.
2 Puritia aku whakahau, a e ora; taku
ture, ano ko te whatupango o tou kanohi.
3 Herea ki ou maihao, tuhituhia, ko
tou ngakau ano hei papa.
4 Ki atu ki te whakaaro nui, He tuahine koe noku; karangatia hoki te matauranga he whanaunga.
5 Kia ai enei hei tiaki i a koe kei *he* i te
wahine ke, i te wahine ke, he korero
whakapati nei ana.
6 I titiro atu hoki ahau i te matapihi o
toku whare i roto i oku kaho,
7 I matakitaki hoki ki nga kuare, i
kite i tetahi tamaiti ngakau-kore i roto
i nga taitamariki,
8 E haere ana i te ara i te wahi e piko
atu ai ki a ia; haere ana ia i te ara ki
tona whare.
9 I te kakarauritanga, i te ahiahi o te ra,
i te mea ka po rawa, i te mea ka pouri
kerekere;
10 Na, kua tutaki tetahi wahine ki a
ia, he kakahu puremu tona, he ngakau
hianga.
11 He mangai nui ia, he tohe; haereere tonu ia, e kore e noho ki te
whare.
12 He wa ano kei roto, he wa ano
kei nga ara, whanga ana ia i nga koki
katoa.
13 Na hopukia atu ana ia e ia, kei te
kihi i a ia, u tonu tona mata e mea ana
ki a ia,
14 He patunga whakamarietanga aku:
no naianei i whakamanā ai e ahau aku
kupu taurangi.
15 Koia ahau i haere mai ai ki te whakatau i a koe, ki te ata rapu i a koe, a
tupono atu nei ahau ki a koe.
16 Taku moenga, whakapaipai rawa
ki te kaitaka, ki nga mea whakairo, ki
te rinena pai o Ihipa.
17 Kakara tonu ano toku moenga, he
mea mea naku ki te maira, ki te aroe,
ki te hinamona.
18 Haere mai, kia whaowhina taua ki
te aroha, a ao noa, kia ora te ngakau i te
aroha.
19 Kahore hoki *taku* tane i te whare:
kua riro ia, he roa te ara.
20 I maua atu ano e ia he putea moni i
tona ringa; ka hoki mai ano i te kowhititanga o te marama.
21 Kumea ana ia e ia, he maha hoki
no ana korero; akina ana ia e ana ngutu
whakapati.
22 Haere tonu atu ia i muri i a ia, ano
he kau e haere ana kia patua, ano he
kuare *ina haere* ki nga rakau here waewae e whiua ai te he;
23 A, tu noa tona ate i te tao; rite
tonu *ia* ki te manu e hohoro ana ki te
mahanga, tē mohio he matenga mona
tera.
24 Na, whakarongo mai ki a au, e nga
tamariki, maharatia nga kupu a toku
mangai.
25 Kei peau ke atu tou ngakau ki
ona ara, kei kotiti ke atu ki ona huarahi.
26 He tokomaha hoki nga tangata i

tu, i hinga i a ia; he tokomaha ano te
hunga kaha i patua e ia.
27 He huarahi tona whare ki te reinga,
e anga ana ki raro ki nga ruma o te
mate.

UPOKO 8.

HE teka ianei kei te karanga te whakaaro nui, kua puaki ano te reo o te
matauranga?
2 I runga i nga wahi tiketike tona
turanga, i te ara i waenganui i nga
huarahi.
3 Hamama ana ia i te taha o nga
kuwaha, i te ngutu o te pa, i te tomokanga atu i nga kēti.
4 Ki a koutou, e nga tangata, taku
karanga, ki nga tama ano a te tangata
toku reo.
5 E nga kuare, kia matau koutou ki te
ngarahu tupato, e nga wairangi, kia
mohio te ngakau.
6 Whakarongo mai; ka korerotia hoki
e ahau nga mea pai rawa; ta oku
ngutu e whakapuaki ai ko nga mea e
rite ana.
7 He pono hoki te korero a toku mangai, he mea whakarihariha ano te kino
ki oku ngutu.
8 Kei runga i te tika nga kupu katoa a
toku mangai; kahore he whakakeke, he
whanoke, i roto.
9 Enei katoa he mārama ki te tangata
e matau ana, he tika ki te hunga i kitea
ai te mohiotanga.
10 Manakohia mai taku ako, ehara te
hiriwa; engari te matauranga i te koura
pai rawa.
11 Pai atu hoki te whakaaro nui i nga
rupi; e kore hoki e tau hei rite mona nga
mea katoa e minaminatia ana.
12 Ko au ko te whakaaro nui te hoa
noho o te whakahaere tupato, e kitea
ana ano e ahau te mohiotanga ki nga
mahi tohunga.
13 Te wehi ki a Ihowa *koia tena* ko te
kino ki te he: e kino ana ahau ki te
whakapehapeha, ki te whakakake, ki te
ara he, ki te mangai whanoke.
14 Te whakaaro tika, te whakaaro nui,
naku; ko au te matauranga; kei a au
te kaha.
15 Naku nga kingi i kingi ai, *naku*
nga rangatira i whakatakoto ai i te
tika.
16 Naku i whai rangatiratanga ai
nga rangatira, nga tangata nunui, nga
kai whakarite whakawa katoa o te
whenua.
17 E arohaina ana e ahau te hunga e
aroha ana ki a au; te hunga hoki e
rapu wawe ana i a au, e kite ratou i
a au.
18 He taonga, he kororia kei a au, he
rawa mau tonu, he tika.
19 Pai atu oku hua i te koura, ae ra, i
te koura para-kore; nga mea e puta ana
i roto i a au, pai atu i te hiriwa e whiriwhiria ana.
20 Kei nga ara o te tika ahau e haere
ana, kei waenganui i nga huarahi o te
whakarite whakawa.
21 Maku e mea te hunga e aroha
ana ki a au kia whiwhi ki te rawa,
ka whakakiia ano e ahau o ratou toa
taonga.
22 I a Ihowa ahau, no te timatanga ra
ano o ona ara, no mua atu i ana mahi,
nonamata riro.
23 Nonamata riro ahau i whakaritea ai,
no te timatanga, no mua atu i te whenua.
24 I te mea kahore ano nga rire, kua
whanau ahau, i te mea kiano nga puna i
whai wai.
25 No mua atu i te whakaunga o nga
maunga, no mua i nga pukepuke toku
whanautanga:
26 I te mea kahore ano i hangā
noatia e ia te whenua, me nga parae
me nga wahi tiketike o te puehu o
te ao.
27 I tana whakapainga i nga rangi, i
reira ano ahau: i tana whakaritenga i te
awhi mo te mata o te rire;
28 I tana whakapumautanga i nga
kapua i runga; i tana whakakahanga i
nga puna o te rire;
29 I tana whakatakotoranga i tana
tikanga mo te moana kei takahia tana
kupu e nga wai; i tana whakaritenga i
nga turanga o te whenua:
30 I reira ahau i tona taha, he mea
whakatupu, he ahuarekatanga ano ahau
nana i tenei ra, i tenei ra, e koa ana i
nga wa katoa i tona aroaro:
31 E koa ana ki te ao, *ara*, ki tona
whenua; aku ano i ahuareka atu ai ko
nga tamariki a te tangata.
32 Tena ra, e nga tamariki, whakarongo mai ki a au; ka hari hoki te hunga
e pupuri ana i oku ara.
33 Whakarongo mai ki te ako, kia whai
whakaaro ai koutou; kaua hoki e paoaongia.
34 Ka hari te tangata e whakarongo
ana ki a au, e whanga ana ki aku tatau
i tenei ra, i tenei ra, e tiaki ana i nga pou
o oku kuwaha.
35 Te tangata hoki e kite ana i a au, e

kite ana i te ora, ka whiwhi ano ia ki ta Ihowa manako mai.

36 Te tangata ia e hara ana ki a au, he mahi nanakia tana ki tona wairua ake; te hunga katoa e kino ana ki a au, e aroha ana ki te mate.

UPOKO 9.

KUA oti i te whakaaro nui tetahi whare mona te hanga, e whitu nga pou kua oti te tarai e ia.

2 Kua oti ana kararehe te patu e ia, whakananu rawa tana waina, kua oti ano tana tepu te whakapai.

3 Kua unga mai e ia ana kotiro, e karanga ana ia i runga i nga wahi tiketike rawa o te pa.

4 Ki te mea he kuare tetahi, me peka mai ia ki konei: te tangata mahara-kore, ko tana kupu tenei ki a ia,

5 Haere mai, kainga taku taro, inumia hoki te waina kua oti nei te whakananu e ahau.

6 Whakarerea atu te hunga kuare, kia ora ai koutou, haere hoki i te ara o te matauranga.

7 Te tangata e ako ana i te tangata whakahi, he whakama te riro mai mana; te tangata e riri atu ana ki te tangata kino, ka *whakapiritia* mai ano he hē ki a ia.

8 Kaua e riria te tangata whakahi, kei kino ia ki a koe: riria te tangata whakaaro nui, a ka aroha ia ki a koe.

9 Hoatu *te mohiotanga* ki te tangata whakaaro nui, a ka neke ake ana whakaaro; whakaakona te tangata tika, a ka maha ake ana kupu mohio.

10 Te timatanga o te whakaaro nui ko te wehi ki a Ihowa; he matauranga hoki te mohiotanga ki nga mea tapu.

11 Maku hoki ka maha ai ou ra, maku ka neke ake ai nga tau e ora ai koe,

12 Ki te nui au whakaaro, mau ano au whakaaro nui; ki te whakahi koe, mau anake to pikaunga.

13 He wahine wairangi, he mangai nui *ia;* he kuare ia, kahore ona mohiotanga ki te aha, ki te aha.

14 Noho ana ia i te kuwaha o tona whare i runga i te nohoanga i nga wahi tiketike o te pa.

15 He mea kia karanga atu ai ia ki nga tangata e haere ana i te ara, e maro tonu ana o ratou huarahi,

16 Ki te mea he kuare tetahi, mana e peka mai ki konei; he tangata whakaaro-kore, ko tana kupu *tenei* ki a ia,

17 He reka nga wai i tahaetia, he ahuareka ano te taro e *kainga* pukutia ana.

18 Tē mohio taua *tangata* kei reira nga tupapaku, kei nga wahi hohonu o te reinga te hunga i karangatia e ia

UPOKO 10.

NGA whakatauki a Horomona. He whakaaro nui te tamaiti, ka koa te pāpā; he whakapouri ia mo tona whaea te tamaiti kuare.

2 Kahore he rawa o nga taonga o te kino, kei te tika ia te oranga ake i te mate.

3 E kore a Ihowa e tuku i te wairua o te tangata tika kia hemo kai; ka aia atu ano e ia te rawa o te hunga kino.

4 Ka rawa-kore te tangata ki te mea he ringa ngoi-kore tona ki te mahi; ma te ringa kakama ia e hua ai te taonga.

5 Te tangata e kohikohi ana i te raumati, he tamaiti mahara ia; te tangata e moe ana i te kotingi witi, he tamaiti tera e hua ai te whakama.

6 Kei runga nga manaakitanga i te mahunga o te tangata tika; tena ko te mangai o te hunga kino, ka taupokina tera e te mahi nanakia.

7 Te maharatanga ki te tangata tika, hei mea tera mo te manaakitanga; ka pirau ia te ingoa o te hunga kino.

8 To te ngakau whakaaro, he tahuri mai ki te whakahau; te ngutu wairangi ia ka hinga.

9 Te tangata haere tika, he haere ora tana; ka mohiotia ia te tangata he huarahi parori ke ana.

10 Te tangata he whakakini ana ona kanohi, he pouri tana e homai ai; ka hinga ano te ngutu wairangi.

11 Hei puna ora te mangai o te tangata tika; tena ko te mangai o te hunga kino, ka taupokina tera e te mahi nanakia.

12 To te mauahara he whakaoho i nga totohe; to te aroha he hipoki i nga he katoa.

13 E kitea te whakaaro nui ki nga ngutu o te tangata matau, ko te rakau ia te mea mo te tuara o te ngakau-kore.

14 Ta te hunga whakaaro nui he rongoa i te matauranga, e tata ana ia te mangai o te kuare ki te whakangaromanga.

15 To te tangata taonga pa kaha ko

ona rawa; hei whakangaromanga ia mo
nga rawa-kore to ratou rawa-kore.
16 *Te tukunga iho* o te mahi o te ta-
ngata tika he ora; to nga hua ia o te
kino he hara.
17 Kei te ara ki te ora te tangata e
pupuri ana i te kupu ako; te tangata
ia e kore e pai kia riria tona he, ka kotiti
ke ia.
18 Te tangata ngutu teka e hipoki
nei i te mauahara, te tangata kua puaki
tana kupu ngautuara, he kuare ngatahi
raua.
19 E kore nga kupu maha e hapa i te
kino; he mahara nui ia te tangata he
ngutu kokopi nei ona.
20 He hiriwa e whiriwhiria ana te
arero o te tangata tika. Te ngakau o te
hunga kino, ano te iti!
21 He tokomaha e whangaia ana e nga
ngutu o te tangata tika, ka mate ia te
hunga kuare, he kore hoki no te ngakau
mahara.
22 Ta Ihowa manaaki, ma reira e
hua ai te taonga, kahore ano hoki
he whakapouritanga e tapiritia mai
e ia.
23 Hei mahi takaro ma te wairangi te
whakatoi; kei te tangata matau ia te
whakaaro nui.
24 Ta te tangata kino i wehi ai ka tae
mai ano ki a ia; ka homai ano hoki ta te
hunga tika i hiahia ai.
25 Ka rite ki te tukauati kua pahemo
te korenga o te hunga kino; tena ko
te tangata tika he turanga mau tonu
tera.
26 Te winika ki nga niho, te paowa ki
nga kanohi, pera tonu te mangere ki ona
kai unga mai.
27 Ma te wehi ki a Ihowa e maha ake
ai nga ra; ka whakatorutorua ia nga tau
o te hunga kino.
28 Tumanako atu te hunga tika, koa
iho, tumanako atu te hunga kino, ngaro
iho.
29 He kaha mo te tangata tika to Ihowa
ara; he whakangaromanga ia mo nga
kai mahi i te kino.
30 E kore te tangata tika e whaka-
ngaueuetia, a ake ake; te hunga kino
ia, e kore e nohoia e ratou te whenua.
31 Te mangai o te tangata tika hua ana
te whakaaro nui; ka tapahia ia te arero
whanoke.
32 E mohio ana nga ngutu o te ta-
ngata tika ki nga mea ka manakohia;
he whanoke ia to te mangai o te hunga
kino.

UPOKO 11.

HE mea whakarihariha ki a Ihowa
te pauna hē; he taimaha tika tana
i pai ai.
2 Ka tae mai te whakapehapeha, ka
tae mai ano te whakama; kei te hunga
whakaiti ia te whakaaro nui.
3 Ko to ratou ngakau tapatahi ano hei
arahi i te hunga tika; ka ai ano te wha-
noke o te hunga poka ke hei whakangaro
mo ratou.
4 E kore te taonga e whai mana i te
ra o te riri: kei te tika ia he oranga ake
i te mate.
5 Ma te tika o te ngakau tapatahi ka
tika ai tona ara; ka hinga ia te tangata
kino i runga i tona kino.
6 Ma te tika o te hunga tika ka mawhiti
ai ratou; ka mau ia te hunga poka ke i
runga i *to ratou* kino.
7 I te matenga o te tangata kino, kore
iho ana mea i tumanako atu ai; kahore
noa iho ano hoki he tumanakohanga atu
ma te hunga he.
8 Ka mawhiti mai te tangata tika i
roto i te raru, a ka riro mai te tangata
kino hei whakakapi mo tona tura-
nga.
9 Hei huna mo tona hoa te mangai o te
ngutu kau; na, ma te mohio te hunga
tika ka mawhiti ai.
10 Ka hari te pa ki te pai o te hunga
tika, a ka tangi te oi ki te whakangaro-
manga o te hunga kino.
11 Ma te manaakitanga o te hunga
tika ka kake ai te pa, ka pakaru ia i te
mangai o te hunga kino.
12 Ta te tangata mahara-kore he wha-
kahawea ki tona hoa; te tangata matau
ia, whakarongo puku ana.
13 Te tangata kopikopiko ki te kawe
korero, ka whakapuakina e ia nga mea
ngaro; ta te wairua pono ia he hipoki i
te korero.
14 Ki te kahore he whakaaro i puaki
mai, ka hinga te iwi; he ora hoki
kei nga kai whakatakoto whakaaro toko-
maha.
15 Ka mamae te tangata ko tana nei
hei whakakapi mo ta te tangata ke; kei
te ora ia te tangata e kino ana ki te wha-
kakapi turanga.
16 Ka mau te kororia i te wahine tika-
nga pai; ka mau ano nga taonga i nga
tangata kaha.
17 He atawhai i tona wairua ta te
tangata atawhai, a he whakararu i ona
kikokiko ta te tangata nanakia.
18 Ta te tangata kino mahi he mahi i

te teka; kei te takoto ia te utu mo te kai whakato i te tika.
19 To te tika he ora; waihoki to te tangata e whai ana i te kino, ko te mate mona.
20 Ta Ihowa e whakarihariha ai he ngakau whanoke; tana e ahuareka ai ko te hunga e tika ana te ara.
21 Ahakoa awhi nga ringa ki a raua, e kore te tangata kino e whakaharakoretia; ka mawhiti ano te uri o te hunga tika.
22 Rite tonu ki te whakakai koura i te ihu o te poaka te wahine ataahua kahore nei ona ngarahu pai.
23 Ta te hunga tika e minamina ai he pai anake; tumanako iho te hunga kino, ko te riri.
24 Ta tetahi he rui, heoi e tapiritia mai ana, ta tetahi he kaiponu i te mea tika, a, rawa-kore noa iho.
25 Te wairua ohaoha ka momona, te tangata e whakamakuku ana, ka whakamakukuria ano ia.
26 Te tangata e kaiponu ana i te witi, ka kangā tera e te nuinga; ka *tau* ia te manaakitanga ki runga ki te mahunga o te tangata e hoko ana.
27 Te tangata e rapu marie ana i te pai, ka whiwhi ano ki te whakapai: te tangata e rapu ano i te kino, ka tae mai ano ki a ia.
28 Te tangata e whakawhirinaki ana ki ona taonga, ka taka: na, te hunga tika ka rite to ratou tupu ki to te rau rakau.
29 Te tangata e whakararu ana i tona whare, he hau te taonga e whakarerea iho mona: hei pononga ano te kuare ma te ngakau whakaaro nui.
30 *No* te rakau o te ora nga hua o te tangata tika: he whakaaro nui ano te tangata hopu wairua.
31 Nana, he utu ano to te tangata tika i runga i te whenua; nui atu to te tangata kino raua ko te tangata hara.

UPOKO 12.

TE tangata e aroha ana ki te kupu ako e aroha ana ki te matauranga; na, te tangata e kore e pai kia riria tona he, he poauau tera.
2 Te tangata pai ka whiwhi ki ta Ihowa whakapai, ka whakahengia ano hoki e ia te tangata ngarahu kino.
3 E kore ta te tangata e u i te kino: na, te pakiaka o te hunga tika, e kore tera e whakakorikoria.
4 He wahine e u ana tona pai, hei karauna tera ki tona tane, tena ko te wahine i whakama ai ia, hei pirau tera i roto i ona wheua.
5 To nga whakaaro o te hunga tika he whakarite whakawa, to nga whakaaro o te hunga kino he tinihanga.
6 Nga kupu a te hunga kino mo te whanga atu i te toto: ma te mangai ia o te hunga tika ratou ka ora ai.
7 Ka hurihia iho te hunga kino, a kore iho; te whare ia o te hunga tika ka tu tonu.
8 Ka rite ki tona ngarahu te whakamoemiti mo te tangata; te ngakau parori ke ia ka whakahaweatia.
9 He tangata e whakahaweatia ana, a he pononga ano tana, engari rawa ia i te tangata e whakanui ana i a ia, a kahore ana kai.
10 Te tangata tika e whakaaro ana *ia* ki te ora o tana kararahe, he nanakia ia nga mahi atawhai o te hunga kino.
11 Te tangata e mahi ana i tona oneone ka makona i te taro, tena ko te tangata e whai ana i te hunga tekateka noa, kahore ona ngakau.
12 Ta te tangata kino e minamina ai ko te kupenga a te hunga kino; e whai hua ana ia te pakiaka o te hunga tika.
13 Ka mau te tangata kino i te pokanga ketanga o ona ngutu, ka puta mai ia te tangata tika i roto i te raru.
14 Ma nga hua o tona mangai ka makona ai te tangata i te pai; ka riro mai ano i te tangata nga utu o ta ona ringaringa.
15 Tika kau ki ona kanohi ake te ara o te kuare; he whakaaro nui ia to te tangata e whakarongo ana ki te kupu whakatupato.
16 Te kuare, e mohiotia wawetia ana tana riri: e hipokina ana ia te whakama e te tangata ngarahu tupato.
17 Ta te tangata korero pono he whakapuaki i te tika; ta te kai whakaatu teka ia he tinihanga.
18 He tangata ano ko ana korero kei nga werohanga a te hoari; he rongoa ia te arero o te hunga whakaaro nui.
19 Ka u tonu te ngutu pono a ake ake ake; mo anaianei kau ia te arero teka.
20 He kino kei roto i te ngakau o nga kai tito i te kino; he koa ia to nga kai whakatakoto korero e mau ai te rongo.
21 E kore tetahi kino e pa ki te tangata tika; engari te hunga kino ka ki i te kino.
22 He mea whakarihariha na Ihowa

nga ngutu teka; tana e ahuareka atu ai
ko nga kai mahi i te pono.
23 Ta te tangata ngarahu tupato he
hipoki i te matauranga; na, e karanga-
tia nuitia ana te kuaretanga e te ngakau
o nga kuare.
24 Mo te ringa o te hunga uaua
te kingitanga, hei homai takoha ia te
mangere.
25 Ma te pouri i roto i te ngakau o te
tangata e piko ai ia: ma te kupu pai ia
ka mārama ai.
26 Hira ake te tangata tika i tona hoa;
te hunga kino ia ka whakapohehetia e to
ratou ara ano.
27 Kahore he tununga ma te tangata
mangere i tana mea i hopu ai; he utu
nui ia nga rawa o te tangata uaua.
28 He ora kei te ara o te tika; kahore
hoki he mate i *tona* ara e haere ai.

UPOKO 13.

KA *whakarongo* te tamaiti whakaaro
nui ki te ako a tona pāpā: na, te
tangata whakahi e kore ia e whakarongo
ki te kupu riri.
2 He pai kei nga hua o te mangai hei
kai ma te tangata; ma te wairua ia o te
hunga poka ke, ko te tutu.
3 Te tangata e tiaki ana i tona mangai
e tiaki ana i tona wairua: te tangata e
hamama nui ana ona ngutu, ko te wha-
kangaromanga mona.
4 E hiahia ana te wairua o te tangata
mangere, a kahore he mea mana; en-
gari te wairua o nga uaua ka momona.
5 E kino ana te tangata tika ki te
korero teka; na, te tangata kino he mea
whakarihariha, a whakama noa iho.
6 Ko te tika hei kai tiaki mo te tangata
e tapatahi ana te ara; ka whakatakā ano
te tangata kino e te hara.
7 Tetahi tangata kei te amene taonga
mona, heoi kahore rawa he mea i a ia:
tetahi tangata kei te whakarawa-kore i a
ia, heoi nui atu ona rawa.
8 Nga utu mo te tangata kia ora, ko
ona rawa; tena ko te rawa-kore, ekore ia
e rongo i te riri.
9 He koa to te māramatanga o te hunga
tika, ka keto ia te rama o te hunga kino.
10 Heoi ano ta te whakapehapeha he
totohe; he whakaaro nui ia to te hunga
i nga kupu tika.
11 Nga taonga o te tekateka noa ka iti
haere: te tangata e kohikohi ana, he
mea na te ringa, ka maha ana.
12 Ki te roa te mea e tumanakohia atu
apa, ka mate te ngakau; te taenga mai
o te mea i hiahiatia, ko te rakau tena o
te ora.
13 Te tangata e whakahawea ana ki te
kupu, ka ngaro ia; te tangata e wehi
ana i te whakahau, engari tera ka whi-
whi ki te utu.
14 Te ture o te whakaaro nui, ko te
puna tera o te ora e neke atu ai *te ta-
ngata* i nga reti o te mate.
15 To te ngarahu pai he homai ata-
whai; ko taikaha ia te ara o te hunga
poka ke.
16 He mahi mohio ta nga tangata tu-
pato katoa; ta te wairangi ia he hora nui
atu i te kuaretanga.
17 Ka hinga te karere kino i te kino;
te karere pono ia, *ano* he rongoa.
18 He rawa-kore, he whakama mo te
tangata kahore e pai ki te ako; tena ko
te tangata e whai mahara mai ana ina
riria tona he, ka whakahonoretia tera.
19 Te hiahia kua rite ka reka ki te
wairua; ta nga kuare ia e whakarihariha
ai he whakarere i te kino.
20 Te hoa haere o te hunga whakaaro
nui ka whai whakaaro: te hoa o nga
kuare ka mamae.
21 Ka whai te kino i te hunga hara;
te utu ia ki te hunga tika he pai.
22 He whakarerenga iho ta te tangata
pai mo nga tamariki a nga tamariki; kei
te rongoa ano mo te tangata tika nga
taonga o te tangata hara.
23 He nui te kai i te ngakinga a te
hunga rawa-kore; ko etahi ia e ngaro
ana i te kore o te tikanga pai.
24 Te tangata e kaiponu ana i tana
whiu, e kino ana ia ki tana tamaiti; te
tangata e aroha ana ki a ia, ka papaki
wawe i a ia.
25 Kai ana te tangata tika, makona
ana tona wairua; ka hapa ia te kopu o
te hunga kino.

UPOKO 14.

TA *te* wahine whakaaro nui he hanga
i tona whare; ta te wairangi, ko
ona ringa nei ano hei wahi iho.
2 Te tangata e haere ana i runga i tona
tika, e wehi ana i a Ihowa; te tangata
he parori ke ana ara e whakahawea ana
ki a ia.
3 He patu whakapehapeha kei te ma-
ngai o te wairangi, ma nga ngutu ia o te
hunga whakaaro nui ratou ka ora ai.
4 Ki te kahore he kau, ka ma te tako-
toranga kai; ma te kaha ano o te kau ka
nui ai nga hua.
5 E kore te kai whakaatu pono e teka;

ka puaki ia te teka i te kai whakaatu teka.

6 Ta te tangata whakahi, he rapu i te whakaaro nui, heoi kahore noa iho; ki te tangata matau ia he mea māmā te matauranga.

7 Haere atu i te aroaro o te tangata kuare, ina kahore e kitea e koe he ngutu matau *ona*.

8 To te whakaaro nui o te tangata ngarahu pai, he matau i tona ara; to te wairangi o nga kuare, he tinihanga.

9 Ta te hunga wairangi he kata ki te he; na, i roto i te hunga tika ko te aroha.

10 E mohio ana te ngakau ki te mamae o tona wairua ake, e kore ano hoki tona koa e pikitia e te tangata ke.

11 Ka whakangaromia te whare o te hunga kino; ka tupu ia te tapenakara o te hunga tika.

12 He huarahi ano tera e tika ana ki ta te tangata titiro; tona mutunga ia ko nga huarahi ki te mate.

13 Kei te kata nei ano kua mamae te ngakau, a, te mutunga o taua koa he pouri.

14 Te ngakau tahuri ke, ka makona ia i ona ara ake; me te tangata pai ano i tana ake ano.

15 Ta te kuare he whakapono atu ki nga kupu katoa; e ata whakaaro ana ia te tangata tupato ki tana hikoinga.

16 To te tangata whakaaro nui he wehi, he neke atu i te kino; to te kuare he rupahu, he tohe.

17 Te tangata riri wawe he mahi wairangi tana; ka kinongia ano hoki te tangata ngarahu he.

18 He wairangi te whakarerenga iho mo nga kuare; te hunga tupato ia ka karapotia ki te matauranga.

19 He piko iho ta te hunga kino ki te aroaro o te hunga pai; ta te hunga hē ano hoki ki nga kuwaha o te tangata tika.

20 E kinongia ana te rawa-kore e tona hoa ake nei ano; he tokomaha ia nga tangata e aroha ana ki te tangata taonga.

21 Te tangata e whakahawea ana ki tona hoa, he hara tona; tena ko te tangata e atawhai ana ki nga ware, ka hari ia.

22 He teka ianei e kotiti ke ana nga kai hanga i te kino? nga kai hanga ia i te pai ko te atawhai me te pono.

23 E whai hua ana nga mauiuitanga katoa; he rawa-kore ia te tukunga iho o te korero a nga ngutu.

24 Hei karauna o ratou taonga mo te hunga whakaaro nui: he wairangi ia te wairangi o nga kuare.

25 Ka ora nga wairua i te kai whakaatu pono, he korero teka ia ta te mea tinihanga.

26 U tonu, kaha tonu te whakaaro ina wehi ki a Ihowa; ka whai rerenga atu ano hoki ana tamariki.

27 He puna ora te wehi ki a Ihowa e mahue ai nga reti o te mate.

28 Ma te nui o te iwi ka whai honore ai te kingi; ma te kore o te iwi ka taka ai te rangatira.

29 He matauranga nui to te tangata manawanui; te tangata riri wawe, e whakaneke ake ana ia i te wairangi.

30 He ora ki nga kikokiko te ngakau ora; he pirau ia te hae ki nga wheua.

31 Te tangata e tukino ana i te ware, he tawai tana ki tona kai hanga; te tangata e whakahonore ana i a ia, ka atawhai ki te rawa-kore.

32 E turakina iho ana te tangata kino i runga i tona he; erangi te tangata tika ka whai tumanakohanga i tona matenga.

33 Ka ata tau iho te whakaaro nui i roto i te ngakau o te tangata matau; e mohiotia ana hoki a waenganui o nga kuare.

34 Ma te tika ka kake ai te iwi; ma te hara ia ka ingoa kino ai nga iwi.

35 Ka manako mai te kingi ki te pononga mahara; ka anga mai ano tana whakatakariri ki te tangata i puta mai ai te whakama.

UPOKO 15.

MA te kupu ngawari e kaupare atu te whakatakariri; ma te kupu whakapouri ano e whakaoho te riri.

2 He pai ta te arero o te hunga whakaaro nui whakahaere i te matauranga: he wairangi ano hoki te whakapuakina mai ana e te mangai o te hunga kuare.

3 Kei nga wahi katoa nga kanohi o Ihowa e titiro ana ki te hunga kino, ki te hunga pai.

4 Te arero tikanga pai, ko te rakau *ia* o te ora; tena ko te mea whanoke he wawahi wairua *tena*.

5 Whakahawea tonu te wairangi ki te ako a tona pāpā; he tupato ia te tangata e mahara mai ana ina riria te he.

6 He nui te taonga i roto i te whare o te tangata tika: he raruraru ia kei roto i nga mea hua o te tangata kino.

7 E ruia ana te matauranga e nga ngutu o te hunga whakaaro nui: kahore ia he pena a te ngakau o nga kuare.

8 He mea whakarihariha ki a Ihowa te whakahere a te hunga kino; ko te

inoi ia a te hunga tika tana e manako
mai ai.
9 He mea whakarihariha ki a Ihowa
te huarahi o te tangata kino; ko te ta-
ngata ia e whai ana i te tika tana e
aroha ai.
10 He mea kino te ako ki te tangata e
whakarere ana i te ara; te tangata e
kino ana ina riria *tona he* ka mate.
11 Kei te aroaro o Ihowa te reinga me
te whakangaromanga; ae ra, me nga
ngakau ano hoki o nga tamariki a te
tangata.
12 E kore te tangata whakahi e aroha
ki te tangata e riria ai tona he; e kore
ano ia e haere ki te hunga whakaaro nui.
13 Ma te koa o te ngakau ka pai ai te
mata; ma te pouri ano o te ngakau ka
maru ai te wairua.
14 E rapu ana te ngakau mohio i te
matauranga; ta te mangai ia o nga
kuare e kai ai ko te wairangi.
15 He kino nga ra katoa o te tangata
pouri. Te tangata i te ngakau mārama
he hakari mau tonu tana.
16 He pai iti i kinakitia ki te wehi ki
a Ihowa, nui atu i nga taonga maha i
kinakitia ki te raruraru.
17 He puwha hei tina, a ko te aroha
hei kinaki, pai atu i te kau whangai e
kinakitia ana ki te mauahara.
18 Ta te tangata riri he whakaoho i te
tautohe; ta te tangata manawanui he
pehi i te pakanga.
19 Te ara o te tangata mangere, ano
he taiepa tataramoa: he huarahi nui noa
atu ia to te hunga tika.
20 He whakaaro nui te tamaiti, ka koa
te pāpā; ta te tangata kuare ia he wha-
kahawea ki tona whaea.
21 Ki te mahara-kore he mea whaka-
hari te wairangi; he tika ia te haere a
te tangata matau.
22 Ki te kahore he runanga, ka taka
nga whakaaro: ma te tokomaha ia o
nga kai whakatakoto whakaaro ka mau ai.
23 Kei ta tona mangai i whakahoki atu
ai he koa mo te tangata: te kupu i te
wa i tika ai, ano te pai!
24 Te ara ki te ora o te tangata matau
e anga ana ki runga, he mea kia mahue
ai i a ia te reinga o raro.
25 Ka whakangaromia e Ihowa te whare
o te hunga whakakake: ka whakapu-
mautia ano e ia te rohe a te pouaru.
26 He mea whakarihariha ki a Ihowa
nga whakaaro a te tangata kino; he
ahuareka ia nga kupu a te hunga ma.
27 Te tangata apo taonga raruraru ana
i a ia tona whare, te tangata e kino ana
ki nga mea homai noa, ka ora ia.
28 Ta te ngakau o te tangata tika, he
whakaaro ki te kupu hei whakahokinga
mai; he kino ia nga mea e whakapua-
kina mai ana e te mangai o te hunga
kino.
29 E matara atu ana a Ihowa i te
hunga kino: na, e whakarongo ana ia
ki te inoi a te hunga tika.
30 Ma te māramatanga o nga kanohi
ka koa ai te ngakau; ma te rongo pai ka
momona ai nga wheua.
31 Te taringa e whakarongo ana ki te
whakatupato e ora ai, tona nohoanga kei
roto i te hunga whakaaro nui.
32 Te tangata kahore e pai ki te ako e
whakahawea ana ki tona wairua; te
tangata e whakarongo ana ina riria tona
he ka whiwhi ia ki te ngakau mahara.
33 To te wehi ki a Ihowa he ako e
whai whakaaro ai; i mua hoki i te
honore ko te ngakau whakaiti.

UPOKO 16.

NGA tikanga o te ngakau i roto i te
tangata me te kupu e whakahokia
mai e te arero, na Ihowa *era*.
2 He ma nga ara katoa o te tangata ki
ona kanohi ake; e paunatia ana ia e
Ihowa nga wairua.
3 Whakatakā atu o mahi ki runga ki
a Ihowa, a ka whakapumautia au wha-
kaaro.
4 He mea hanga na Ihowa nga mea
katoa mona ake, me te tangata kino nei
ano mo te ra o te kino.
5 He mea whakarihariha na Ihowa
nga tangata nga ngakau whakakake katoa;
ahakoa awhi nga ringa ki a raua e kore
ia e whakaharakoretia.
6 Ko te mahi tohu tangata me te pono
hei pure mo te kino; ma te wehi hoki
ki a Ihowa ka mawehe atu ai te tangata
i te kino.
7 Ki te paingia e Ihowa nga ara o te
tangata, ka meinga e ia ko ona hoa riri
nei ano kia mau te rongo ki a ia.
8 Te mea iti i runga i te tika pai atu
i nga hua maha ki te kahore he tikanga.
9 Ta te ngakau o te tangata he wha-
kaaro ki tona ara; ta Ihowa ia he wha-
katika i tana hikoinga.
10 He kupu poropiti kei nga ngutu o te
kingi; e kore tona mangai e poka ke
ina whakarite whakawa.
11 Te taimaha *tika*, te pauna tika, na
Ihowa; he mahi nana nga kohatu katoa
o te putea.
12 He mea whakarihariha ki nga kingi
te mahi i te kino; na te tika hoki i u
ai te torona.

13 He mea ahuareka ki nga kingi nga ngutu tika: e aroha ana hoki ratou ki te tangata e korero tika ana.
14 He karere mo te mate te riri a te kingi: ka whakamarietia e te tangata whakaaro nui.
15 He ora kei te māramatanga o te mata o te kingi: tana manakohanga mai ka rite ki te kapua o to muri ua.
16 Te whiwhi ki te whakaaro nui, ano te pai! *pai* atu i te koura. Ko te whiwhi hoki ki te matauranga te mea e hiahiatia nuitia atu i te hiriwa.
17 To te hunga tika huarahi he mawehe atu i te kino: te tangata e mau ana i a ia tona ara, ka mau ano i a ia tona wairua.
18 I mua ake o te whakangaromanga ko te whakakake, i mua ake hoki i te takanga ko te wairua whakapehapeha.
19 Te ngakau whakaiti, a ko te hunga iti ano hei hoa, pai atu i te uru ki ta te hunga whakakake tuwhanga i nga taonga.
20 Te tangata e mahi mohio ana i tetahi mea, ka kite ia i te pai: na, te tangata e whakawhirinaki ana ki a Ihowa, ka hari ia.
21 Ka karangatia te ngakau whakaaro nui he matau; ma te reka ano o nga ngutu ka neke ake ai te mohio.
22 Te tangata i te matauranga ka ai tera hei puna ora mona; he wairangi ia te ako i nga wairangi.
23 Ka whakaakona tona mangai e te ngakau o te tangata whakaaro nui: ma konei ano ka nui ai te kupu mohio o ona ngutu.
24 He honikoma nga kupu ahuareka, he reka ki te wairua, he rongoa ki te wheua.
25 He huarahi ano tera e tika ana ki ta te tangata titiro iho; tona mutunga ia ko nga huarahi ki te mate.
26 Te tangata e mahi ana, e mahi ana mona ake; no te mea e akiakina ana ia e tona mangai.
27 E keria ana te kino e te tangata kino, he ahi hoki e ka ana kei ona ngutu.
28 He rui totohe ta te tangata whanoke; ta te tangata kawe korero he wehewehe i nga hoa tupu.
29 Ta te tangata nanakia he whakawai i tona hoa, a kawea ana e ia ki te ara kahore i pai.
30 E whakamoe ana ia i ana kanohi he mea kia whakaaroa ai e ia nga mea whanoke; e ornora ana ona ngutu, te otinga o tana he kino.
31 He karauna kororia te mahunga hina *ki te mea* ka kitea i runga i te ara o te tika.
32 Engari rawa te tangata manawanui i te tangata kaha, te tangata e pehia ana e ia tona wairua i te tangata i horo ai te pa.
33 E makā ana te rota ki roto ki te kokorutanga o te kakahu; kei a Ihowa ia te tikanga katoa.

UPOKO 17.

TE maramara *kai*, te mea maroke, a, tona kinaki ko te ata noho, engari tera i te whare e ki ana i nga patunga tapu *e kinakitia ana* ki te ngangare.
2 Hei rangatira te pononga mahara mo te tamaiti i puta mai ai te whakama; ka wehea mai ano e ia tetahi wahi mona i roto i ta nga teina.
3 Ko te oko tahu para mo te hiriwa, ko te oumu mo te koura; ko Ihowa ia hei whakamatau mo nga ngakau.
4 E whakarongo ana te kai mahi i te he ki te ngutu kino; e whai taringa mai ana te tangata korero teka ki te arero kino.
5 Te tangata e taunu ana ki te rawakore e tawai ana ki tona kai hanga: te tangata e koa ana ki nga aitua, e kore ia e whakaharakoretia.
6 Hei karauna mo nga koroheke nga tamariki a nga tamariki: na, te kororia o nga tamariki ko o ratou mātua.
7 E kore te ngutu korero nui e tau ki te kuare: hore rawa ano hoki te ngutu teka ki te rangatira.
8 Te tangata i te mea homai noa mai, he kohatu whakapaipai tera ki tana titiro iho; te tahuritanga ake ki te aha ranei, ki te aha ranei, ka mana.
9 Te tangata e hipoki ana i te he e whai ana i te aroha; na, te kai kawe korero e wehewehea ana e ia nga hoa tupu.
10 Te ngotonga o te kupu riri ki roto ki te tangata matau, nui atu i to nga whiu kotahi rau ki roto ki te whakaarokore.
11 He whakakeke kau ta te tangata kino e whai ai; na, he nanakia te karere e tukua ki a ia.
12 Kia tutaki ki te tangata te pea kua tangohia nei ana kuao; pai atu i te whakaaro-kore i a ia e wairangi ana.
13 Te tangata e homai ana i te kino hei utu mo te pai, e kore te kino e neke atu i tona whare.
14 Te timatanga o te totohe, ano he tangata e tuku ana i te wai kia rere. Na, whakarerea atu te ngangare i te mea kahore ano *koe* kia uru noa.

15 Te kai whakatikatika i te tangata kino, te kai whakahe i te tangata tika, he mea whakarihariha ki a Ihowa raua e rua.
16 Hei aha te utu i te ringa o te whakaaro-kore hei hoko i te whakaaro nui, kahore nei hoki *ona* ngakau?
17 E aroha ana te hoa i nga wa katoa; na, te teina, te tuakana, i whanau tera hei mea mo nga matenga.
18 Ta te tangata ngakau-kore he papaki ringaringa; kua waiho hei whakakapi turanga i te aroaro o tona hoa.
19 He aroha ki te kino to te tangata e aroha ana ki te ngangare; te tangata e whakaneke ake ana i tona kuwaha e rapu ana i te whakangaromanga.
20 Te ngakau parori ke, e kore e kite i te pai; te tangata he whanoke tona arero, ka taka ki te kino.
21 I whanau he whakaaro-kore ma tetahi tangata, hei whakapouri tera mona: e kore ano hoki e koa te pāpā o te poauau.
22 He pai nga hanga o te ngakau koa, *koia ano* kei te rongoa; ki te maru te wairua, ka maroke nga wheua.
23 E tangohia ana te moni whakapati e te tangata kino i roto i te uma, he mea kia whakariroia ketia ai e ia nga ara o te whakarite whakawa.
24 Kei mua nga whakaaro nui i te tangata matau, kei nga pito ia o te whenua nga kanohi o te whakaaro-kore.
25 Hei whakapouri mo tona pāpā te tamaiti whakaaro-kore, hei whakakawa ngakau ano hoki ki tona whaea.
26 E hara ano hoki i te mea pai kia whiua te tangata tika, kia patua *ranei* nga rangatira mo te tika.
27 Te tangata kua whiwhi ki te matauranga ka kaiponuhia e ia ana kupu; he pai rawa ano hoki te wairua o te tangata matau.
28 Te wairangi nei ano, *ki te whakarongo puku*, ka kiia he tangata whakaaro nui: te tangata ngutu kokopi ka *kiia* he tangata matau.

UPOKO 18.

HE hiahia no te tangata i mawehe atu ai ia, i rapu ai, i pa atu ai ki nga matauranga katoa.
2 Kahore o te whakaaro-kore whakapai ki te matauranga; engari kia whakakitea atu e ia tona ngakau.
3 I te taenga mai o te tangata kino, ka tae mai ano te whakahawea, me te ingoa kino ano hei hoa mo te whakama.
4 He wai hohonu nga kupu a te mangai o te tangata, te puna o te whakaaro nui, *ano* he awa e rere ana.
5 E hara i te pai te whakapai atu ki te kanohi o te tangata kino, te whakariro ke i ta te tangata tika ina whakarite whakawa.
6 To nga ngutu o te whakaaro-kore he anga ki te totohe, e karangarangatia ana ano hoki he whiu e tona mangai.
7 Hei whakangaromanga mona te mangai o te whakaaro-kore; hei rore ano hoki ona ngutu mo tona wairua.
8 Nga kupu a te kawe korero ano he patunga; tae tonu iho ki nga wahi o roto rawa o te kopu.
9 Te tangata ano hoki e mangere ana ki tana mahi, hei teina ia ki te tangata maumau.
10 Hei pourewa kaha te ingoa o Ihowa; rere ana te tangata tika ki reira, a ora ake.
11 Ko nga rawa o te tangata taonga hei pa kaha mona, hei taiepa tiketike ano hoki ki tana whakaaro iho.
12 I mua ake o te wkakangaromanga ka whakakake te ngakau o te tangata; i mua ake ano hoki o te honore ko te ngakau whakaiti.
13 Te tangata e whakahoki kupu ana i te mea kahore ano ia i rongo noa, he mahi wairangi tera nana, he hanga whakama.
14 E whakamanawanui te wairua o te tangata ki tona mate; tena ko te wairua maru, ko wai e kaha ki tera?
15 Ka whiwhi te ngakau matau ki te mohiotanga; e rapu ana hoki te taringa o te hunga whakaaro nui ki te mohiotanga.
16 Ma te mea homai noa a te tangata ka watea ai he wahi mona, ka kawea ano ia e tera ki te aroaro o nga tangata nui.
17 Te tangata nana te *kupu* tuatahi i te whakawakanga nana te tika; te haerenga mai o tona hoa, kei te rapu i te tikanga o tana.
18 Ma te rota e mutu ai nga tautohe, hei tauarai ano tera i waenganui o te hunga kaha.
19 He tuakana, teina ranei, i whakatakariritia, *pakeke atu ia* i te pa kaha; a raua ngangare ano hoki koia ano kei te tutaki tatau o te whare rangatira.
20 Ka makona te kopu o te tangata i nga hua o tona mangai, ka makona ia i nga hua o ona ngutu.
21 Kei te arero te tikanga o te mate o te ora: te hunga e aroha ana ki tera ka kai i ona hua.
22 Te tangata kua kite i te wahine

mana, kua kite i te pai, kua whiwhi ano hoki ki ta Ihowa whakapai.
23 He korero *tuā* inoi ta te rawa-kore; he kaha ta te tangata toanga e whakahoki mai ai.
24 Te tangata he hoa aroha nei ona, me whakatangata aroha ano ia; tera ano ia te hoa aroha, nui atu i to te tuakana, i to te teina, tona piri mai.

UPOKO 19.

TE rawa-kore e haere ana i runga i tona tapatahitanga, engari ia *i te tangata* he whanoke ona ngutu, a he whakaaro-kore ano ia.
2 Ehara ano hoki i te mea pai kia kaua he matauranga mo te wairua; te tangata ano hoki e hohoro ana ona waewae, ka hara.
3 E whakaparoritia ana to te tangata ara e tona wairangi: e riri ana ano tona ngakau ki a Ihowa.
4 Ma te rawa ka tokomaha ai nga hoa aroha: e wehea atu ana ia te rawa-kore i tona hoa aroha.
5 E kore te kai whakapae teka e whakaharakoretia; e kore ano e mawhiti te tangata korero teka.
6 He tokomaha hei whakamarie i te rangatira; he hoa aroha ano hoki nga tangata katoa no te tangata e homai mea ana.
7 E kino ana nga teina katoa o te rawa-kore ki a ia; ona hoa ano hoki, matara noa atu ratou i a ia; whai noa ia, korero noa ia, *heoi* kahore noa iho ratou.
8 Te tangata e mea ana ki te ngakau mahara mona, e aroha ana ia ki tona wairua: te tangata e pupuri ana i te matauranga, ka tutaki ia ki te pai.
9 E kore te kai whakapae teka e whakaharakoretia; ka ngaro ano te tangata korero teka.
10 E kore e tau te ngakau koa ki te whakaaro-kore; me te pononga ano hei rangatira mo nga rangatira.
11 Te tangata ngarahu tupato ka pupuri ia i tana riri; a hei whakakororia mona te whakarere noa iho i te he.
12 Te riri a te kingi, rite tonu ki te hamamatanga o te raiona, tana manako mai, ano ko te tomairangi i runga i te tarutaru.
13 Hei he mo tona pāpā te tamaiti whakaaro-kore: me nga ngangaretanga ano hoki a te wahine, ano he matuturu e pupututu tonu ana.
14 He whare, he taonga, no nga mātua era, na Ihowa ia te hoa wahine mahara.
15 Ma te mangere ka au ai te moe; ka mate-kai ano hoki te wairua o te rora.
16 Te tangata e pupuri ana i te whakahaunga e pupuri ana i tona wairua, te tangata e whakahawea ana ki ona ara, ka mate.
17 Te ohaoha ki te rawa-kore, e whakatarewa moni ana ia ki a Ihowa; ka utua ano tana mahi atawhai.
18 Pakia to tamaiti i te wa e takoto ai he whakaaro *mona;* kaua hoki tou ngakau e manawapa ina tangi ia.
19 He tangata riri nui ka pangia e te he: ki te whakaora hoki koe *i a ia*, ka maha ano o whakaoranga.
20 Whakarongo ki te kupu tohutohu, tahuri mai hoki ki te ako, kia nui ai ou whakaaro i tou mutunga iho.
21 He maha nga whakaaro i roto i te ngakau o te tangata; e tu tonu ano ia ta Ihowa tikanga.
22 Ta te tangata e hiahia ai ko te mahi atawhai mana, engari ano hoki te rawa-kore i te tangata korero teka.
23 Ko te wehi ki a Ihowa *te ara* ki te ora; te tangata *e pera ana* ka noho makona; e kore tetahi he e pa ki a ia.
24 E kuhua ana tona ringa e te tangata mangere ki te uma, e kore ano e whakahokia mai e ia ki tona mangai.
25 Pakia te tangata whakahi, a ka tupato nga kuare: riria te tangata mahara ina he, a ka mohio ia ki te matauranga.
26 Te tangata i pau ai nga mea a tona pāpā, *a* e peia ana e ia tona whaea, he tamaiti ia e puta ai te whakama me te ingoa kino.
27 Kati, e taku tamaiti, te whakarongo ki te ako e kotiti ke atu ai *koe* i nga kupu o te matauranga.
28 Ta te kai whakaatu he, he whakahi ki te whakarite whakawa; e horomia ana hoki te kino e te mangai o te hunga kino.
29 Kua rite nga whakarite whakawa mo te hunga whakahi, me nga whiu ano mo te tuara o nga whakaaro-kore.

UPOKO 20.

TA te waina he whakahi, ta te wai kaha he ngangau. Te hunga katoa e whakapohehetia ana e tera, kahore o ratou whakaaro nui.
2 Ano he raiona e tangi ana te wehi o te kingi: te tangata e whakaoho ana i a ia kia riri, e hara ana ki tona wairua ake.
3 He whakahonore mo te tangata te whakarere ngangare; ta nga wairangi katoa ia he poka noa atu.

4 Ta te mangere he mea ki te maeke,
kore ake e parau; tera ia ka pakiki *kai*
mana i te kotinga witi, a kahore noa
iho.
5 He wai hohonu te whakaaro i roto i
te ngakau o te tangata; e utuhia ano ia
e te tangata matau.
6 Ta te tini o te tangata he kauwhau
i tana atawhai, i tana atawhai; ko wai ia
e kite i te tangata pono?
7 Ta te tangata tika he haere i runga i
tona tapatahitanga: ka manaakitia ana
tamariki i muri i a ia.
8 Te kingi e noho ana i runga i te
torona whakarite whakawa, titaritaria
ana e ona kanohi nga he katoa.
9 Ko wai e mea, Kua ma i ahau toku
ngakau, kua tahia atu oku hara?
10 Nga pauna rere ke, nga mehua rere
ke, tetahi, tetahi he mea whakarihariha
ki a Ihowa.
11 He tamaiti nei ano ka mohiotia ia
ki ana hanga, he ma ranei, he tika ranei
tana mahi.
12 Te taringa rongo, te kanohi titiro,
he mea hanga raua e rua na Ihowa.
13 Kaua e matenuitia te moe, kei ra-
wakoretia koe; titiro mai ou kanohi, *a* ka
makona koe i te taro.
14 Ehara, ehara, e ai ta te kai hoko.
Tona haerenga atu, kei te whakamana-
mana.
15 He koura tena, he tini nga rupi; he
taonga utu nui ia nga ngutu o te matau-
ranga.
16 Tangohia te kakahu o te kai wha-
kakapi mo te tangata ke; tona taunaha
ano hoki mo ta te wahine ke.
17 Ka reka ki te tangata te taro o te
teka; muri iho ia ka ki tona mangai i te
kirikiri.
18 Ma te runanga ka u ai nga wha-
kaaro; kia takoto ano hoki nga tikanga
ka anga ai koe ki te whawhai.
19 Te tangata e kopikopiko ana ki te
kawe korero, ka whakapuakina e ia nga
mea ngaro; na kaua e tatatata atu ki te
tangata e whakapati ana ona ngutu.
20 Te tangata e kanga ana i tona pāpā,
i tona whaea, ka tineia tona rama, nui
atu hoki te pouri.
21 I te timatanga e hohoro mai *pea* te
taonga, e kore ia tona mutunga e wha-
kapaingia.
22 Kaua e mea, Ka utua e ahau te kino:
taria ta Ihowa, a kei a ia he oranga
mou.
23 He mea whakarihariha ki a Ihowa
nga taimaha rere ke; e kore ano te
pauna tinihanga e pai.
24 Na Ihowa nga haereerenga o te
tangata; ma te aha ano hoki te tangata
ka matau ai ki tona ara?
25 Hei rore mo te tangata te kai i te
mea tapu, te uiui ano hoki i muri i nga
kupu taurangi.
26 Ka titaritaria e te kingi whakaaro
nui te hunga kino, ka hurihuria ano e ia
te wīra ki runga ki a ratou.
27 He rama na Ihowa te manawa o te
tangata, e rapu ana i nga mea katoa i
roto rawa i te kopu.
28 Hei kai tiaki mo te kingi te atawhai
me te pono; e tautokona ake ana hoki
tona torona e te atawhai.
29 To nga taitamariki kororia ko to
ratou kaha; to nga kaumatua ataahua
ano hoki ko te hina.
30 E tahia ana te kino e te karawarawa
o te whiunga; ko *ta* nga whiu ano *tena*
ki nga wahi o roto rawa o te kopu.

UPOKO 21.

ANO he awa wai te ngakau o te
kingi i roto i te ringa o Ihowa; e
whakaangahia ana e ia ki nga mea katoa
e pai ai ia.
2 Nga ara katoa o te tangata, tika kau
ki ona kanohi ake; ta Ihowa ia he pauna
i nga ngakau.
3 Te mahi i te tika, i te whakarite
whakawa, ki ta Ihowa, pai atu *tena* i te
patunga tapu.
4 Nga kanohi whakakake, te ngakau
whakapehapeha, te rama o te hunga
kino, he hara *kau*.
5 Te *tukunga* iho o nga whakaaro o te
uaua he *taonga* e hua ana; to te hunga
takare katoa ia he muhore kau.
6 Nga taonga i mahia mai e te arero
teka he horihori tena e akina noatia ana,
he mea na te hunga e rapu ana i te mate.
7 Ka ai te mahi pahua a te hunga kino
hei whakangaro i a ratou, mo ratou
kahore e pai ki te whakarite whakawa.
8 He kopikopiko, he rere ke te ara o te
tangata, tena ko te tangata ma, he tika
tana mahi.
9 Te kokonga o te tuanui, pai atu tera
hei nohoanga i te whare nui o te wahine
ngangare.
10 Ta te wairua o te tangata kino he
hiahia ki te kino; e kore ona kanohi e
manako ki tona hoa.
11 Ki te whiua te tangata whakahi, ka
whai whakaaro te kuare; ki te whakaa-
kona ano hoki te tangata whakaaro nui,
ka whiwhi ia ki te matauranga.
12 Ka ata whakaaroa e te tangata tika
te whare o te tangata kino; ka whaka-

takā ano te hunga kino mo *to ratou* kino.
13 Te tangata e puru ana i tona taringa ki te karanga a te rawa-kore, ka karanga ano ia, e kore ano e whakarangona mai.
14 Ma te mea homai puku ka marie ai te riri, ma te moni whakapati ano hoki i roto i te uma *ka marie* ai te aritarita kaha.
15 He mahi koa na te tangata tika te whakarite whakawa; mo nga kai mahi ia o te kino, ko te whakangaromanga.
16 Te tangata e kotiti atu ana i te huarahi o te mahara, ka noho ia i te whakaminenga o nga tupapaku.
17 Te tangata ko tana i pai ai ko nga ahuareka, ka rawa-kore ia, te tangata e pai *tonu* ana ki te waina, ki te hinu, e kore ia e whai taonga.
18 Hei utu te tangata kino mo te tangata tika, te poka ke hoki mo te hunga tika.
19 Te noho i te koraha engari tera i te noho tahi ki te wahine he ngangare, he riri nei tana.
20 Kei te nohoanga o te tangata whakaaro nui te taonga e matenuitia ana, me te hinu; na, te wairangi, maumauria ake e ia.
21 Te tangata e whai ana i te tika, i te atawhai, ka whiwhi ia ki te ora, ki te tika, ki te honore.
22 Ka pikitia e te tangata whakaaro nui te pa o nga marohirohi, ka taka ano i a ia te kaha i whakawhirinaki ai ratou.
23 Te tangata e tiaki ana i tona mangai, i tona arero, e tiaki ana i tona wairua kei raru.
24 He whakahi, he whakapehapeha, he whakakake, te ingoa o te tangata kei runga nei i te riri, i te whakapehapeha tana mahi.
25 Ka mate te mangere i tona hiahia ano; e kore hoki ona ringaringa e pai ki te mahi.
26 Hiahia tonu ia, a pau noa te ra; ta te tangata tika ia he homai, kahore hoki ana kaiponu.
27 He mea whakarihariha te whakahere a te hunga kino; tera noa ake *ina* he te whakaaro i kawea mai ai.
28 Ka ngaro te kai whakaatu teka; na, te tangata whakarongo, he korero tonu tana.
29 Te tangata kino, mau tonu tona mata: na, te tangata tika, he whakatika tana i tona ara.
30 I to Ihowa aroaro kahore he whakaaro nui, kahore he matauranga, kahore he kupu mohio.
31 Kua rite noa ake te hoiho mo te ra o te whawhai; kei a Ihowa ia te whakaoranga.

UPOKO 22.

ENGARI te ingoa pai e whiriwhiria rawatia i nga taonga nui, me te manakohanga pai i te hiriwa, i te koura.
2 Te tangata taonga me te rawa-kore tutaki ana raua ki a raua: ko Ihowa te kai hanga o ratou katoa.
3 Te tangata tupato, ka kitea atu e ia te he, a piri ana: nga kuare, haere tonu atu, mamae tonu atu.
4 To te mahaki, to te wehi ki a Ihowa, he taonga, he honore, he ora.
5 He tataramoa, he mahanga kei te huarahi o te whanoke: ki te tiaki te tangata i tona wairua, ka matara atu ia i enei.
6 Whakatupuria ake te tamaiti i te ara e haere ai ia, a ka kaumatua, e kore e mahue i a ia.
7 Hei kai whakatakoto tikanga te tangata taonga mo nga rawa-kore; te tangata hoki i te nama hei pononga *ia* ma te tangata nana i whakatarewa mai.
8 Te kai rui o te kino, ka kotia e ia te he, ka kahore noa iho ano hoki te patu o tana riri.
9 Te kanohi ohaoha, ka manaakitia tera; e hoatu ana hoki e ia tetahi wahi o tana taro ma te rawa-kore.
10 Peia atu te tangata whakahi, a ka riro te ngangare, ka mutu ano hoki te totohe me te whakahawea.
11 Te tangata ko tana e matenui ai ko te ngakau kia ma, hei hoa te kingi mona; he ahuareka *hoki* no ona ngutu.
12 E tiakina ana te matauranga e nga kanohi o Ihowa, e whakatakā ana hoki e ia nga kupu a te poka ke.
13 He raiona kei waho, e ai ta te mangere, ka whakamatea ahau ki waenganui i nga huarahi.
14 He poka hohonu te mangai o te wahine ke, ta Ihowa tangata e riri ai ka taka ki roto.
15 Paihere rawa te wairangi i roto i te ngakau o te tamaiti: ma te rakau whiu e matara atu ai i a ia.
16 Te tangata e tukino ana i te rawakore, he mea kia maha ai he mea mana, te tangata ano e hoatu mea ana ki te tangata taonga, ko te rawa-kore kau mo *raua*.
17 Anga mai to taringa, whakarongo hoki ki nga kupu a te hunga whakaaro nui, kia tahuri mai hoki to ngakau ki toku matauranga.

18 Ka ahuareka hoki, ki te puritia e
koe i roto i tou kopu, ka pai ano hoki
ma ou ngutu.
19 He mea *tenei*, kia okioki atu ai
koe ki a Ihowa; whakakitea atu ana
e ahau ki a koe i tenei ra, ki a koe na
ano.
20 He teka ianei hira rawa nga mea
kua tuhituhia atu nei e ahau ki a koe, he
kupu ako, he kupu mohio,
21 Kia mohio ai koe ki te tika o nga
kupu o te pono, kia whakahokia ai e
koe he kupu pono ki te hunga e ngare
ana i a koe?
22 Kaua e pahuatia te rawa-kore, he
whakaaro hoki nau ki tona rawa-kore;
kaua hoki e whakatupuria kinotia te
tangata iti ki te kuwaha.
23 No te mea ka tohea e Ihowa ta
ratou tohe, ka pahuatia ano hoki e ia
te wairua o te hunga e pahua ana i a
ratou.
24 Kei waiho koe hei hoa mo te tangata
riri, kaua hoki korua ko te tangata ari-
tarita e haere tahi;
25 Kei akona e koe ona ara, a ka
riro mai i a koe he mahanga mo tou
wairua.
26 Kei uru koe ki roto ki nga kai
papaki ringa, ki nga kai whakakapi tura-
nga mo te moni tarewa.
27 Ki te kahore au mea hei utu, hei
aha i tangohia ai to moenga i raro i a
koe?
28 Kaua e whakanekehia atu te rohe
tawhito i whakatakotoria e ou mā-
tua.
29 Kua kitea ranei e koe he tangata e
uaua ana ki tana mahi. Ka tu ia ki te
aroaro o nga kingi: e kore ia e tu ki te
aroaro o nga ware.

UPOKO 23.

KI te noho korua ko te rangatira ki
te kai, ata whakaaroa marietia nga
mea i tou aroaro:
2 Whakapakia he maripi ki tou koro-
koro, ki te mea he tangata kakai koe.
3 Kei hiahia koe ki ana mea reka: he
kai tinihanga hoki tera.
4 Kaua e taruke ki te mea taonga:
kati to mea atu ki to matauranga.
5 E anga ranei ou kanohi ki taua mea
korekore nei? Tona mea whai pirirau
hoki he *taonga*, koia ano kei te ekara,
rere ana whaka-te-rangi.
6 Kaua e kainga te kai a te tangata
kanohi kino, kei minamina hoki koe ki
ana mea reka:
7 Na, tana e whakaaro ai i roto i tona
ngakau, pera tonu ia. Tana kupu ki a
koe, E kai, e inu, kahore ia ona ngakau
ki a koe.
8 To kongakonga i kainga e koe, ka
ruakina ano e koe, ka maumauria ano
hoki o kupu reka.
9 Kaua e korero ki nga taringa o te
kuare; ka whakahawea hoki ia ki o
kupu mohio.
10 Kei whakanekehia e koe te rohe
tawhito; kei haere koe ki nga mara a
te pani.
11 No te mea e kaha ana to ratou kai
whakaora, ka tohea e ia ta ratou tohe ki
a koe.
12 Anga atu tou ngakau ki te ako,
me ou taringa ki nga kupu o te matau-
ranga.
13 Kaua e kaiponuhia te whiu ki te
tamaiti: ki te patua hoki ia e koe ki te
rakau, e kore ia e mate.
14 Me patu ano ia e koe ki te rakau,
kia whakaorangia ai e koe tona wairua i
te reinga.
15 E taku tamaiti, ki te mea ka nui
nga whakaaro a tou ngakau, ka koa
toku ngakau, ae ra, ahau ano.
16 Ka hari ano hoki oku whatuma-
nawa, ina korero ou ngutu i nga mea
tika.
17 Kei hae tou ngakau ki te hunga
hara: engari kia wehi *koe* ki a Ihowa, a
pau noa te ra.
18 Kua rite rawa hoki he mutunga; e
kore ano hoki tau i tumanako atu ai e
hatepea atu.
19 Whakarongo ra, e taku tamaiti, kia
nui ano ou whakaaro; whakatikaia ano
hoki tou ngakau i te ara.
20 Kei uru koe ki roto ki te hunga
iinu waina, ki te hunga kakai kiko-
kiko.
21 No te mea ka rawakoretia te tangata
kakai, te tangata iinu; he tawhetawhe
hoki ta te momoe kakahu mo te *ta-
ngata*.
22 Whakarongo ki tou pāpā i whanau
ai koe, kaua hoki e whakahawea ki tou
whaea ina ruruhitia.
23 Hokona te pono, kaua hoki e wha-
kawhitiwhitia; te whakaaro nui ano, te
ako ano hoki, me te matauranga.
24 Nui atu te koa o te pāpā o te ta-
ngata tika; i whanau he tamaiti whaka-
aro nui ma tetahi tangata, ka hari ia ki
a ia.
25 Ka hari tou pāpā raua ko tou
whaea, ina, ka koa te wahine i whanau
ai koe.
26 Homai, e taku tamaiti, to ngakau

ki a au, kia manako ano hoki ou kanohi
ki oku ara.
27 No te mea he rua hohonu te wahine
puremu, he poka kuiti ano te wahine
ke.
28 Me te mea he taonga hei pahuata-
nga te whangā ana e ia, e whakatoko-
mahatia ana e ia nga kai poka ke i roto
i nga tangata.
29 Ko wai e aue? Ko wai e tangi?
Ko wai e totohe? Ko wai e ngangautia?
Ko wai e maru, he mea take-kore? Ko
wai e whero tonu ona kanohi?
30 Te hunga ra e noho roa ana ki te
waina, te hunga e haere ana ki te rapu i
te waina whakaranu.
31 Kaua e titiro atu ki te waina i
te mea e whero ana, ina puta mai tona
kara i roto i te kapa, ina tika tona
haere.
32 Tona tukunga iho, ano he nakahi
e ngau ana; koia ano kei te wero a te
neke.
33 E kite ano ou kanohi i nga wahine
ke, ka puta ke ano hoki nga kupu a tou
ngakau.
34 Ka rite ano koe ki te tangata e
takoto ana i waenganui o te moana, ki
te tangata ranei e takoto ana i te pito ki
runga o te rewa.
35 *Ka ki ake ano koe*, Patua ana ahau
e ratou, kihai hoki ahau i mamae; tuki-
tukia ana ahau e ratou, kihai ano ahau i
mohio ake: ahea ahau ara ake ai? Ka
rapua ano hoki e ahau.

UPOKO 24.

KEI hae atu koe ki te hunga kino,
kei hiahia ano koe kia waiho hei
hoa mo ratou.
2 No te mea he whakangaromanga
ta to ratou ngakau e whakaaro ai, he
mahi nanakia ta o ratou ngutu e korero
ai.
3 Ma te whakaaro nui ka hangā ai
te whare, ma te matauranga ano hoki ka
u ai.
4 Ma te mohiotanga ano hoki ka ki ai
nga ruma i nga taonga utu nui katoa, i
nga mea ahuareka.
5 He kaha te tangata whakaaro nui,
he whakanui kaha ta te tangata mohio.
6 Kia ata whakaaroa marietia ano
hoki, ka anga ai koe ki tau whawhai;
kei te tokomaha ano hoki o nga kai
whakatakoto whakaaro te oranga.
7 Tiketike rawa atu te whakaaro nui i
te wairangi, e kore tona mangai e kuihi
i te kuwaha.
8 Te tangata e whakaaro ana ki te kino,
ka karangatia ia he whanoke.
9 He hara te whakaaroaronga ki te
mea wairangi, he mea whakarihariha ano
ki te tangata te tangata whakahi.
10 Ki te ngoi-kore koe i te ra o te he, he
iti tou kaha.
11 Ki te kore koe e pai ki te whakaora
i te hunga e kawea ana kia whakama-
tea, i te hunga ano e meatia ana kia
patua;
12 Ki te mea koe, Nana, kihai i mohio-
tia e matou; e kore ianei te kai pauna
ngakau e whakaaro? Te kai tiaki o to
wairua, e kore ranei ia e mohio? E
kore ranei e homai e ia ki te tangata
nga mea e rite ana ki tana mahi?
13 Kainga, e taku tamaiti, te honi, he
mea pai hoki; me nga mea ano e matu-
ruturu ana, he mea reka nei hoki ki to
mangai;
14 Ka pena ano hoki ki tou wairua te
matauranga o te whakaaro nui: ki te
mea ka kitea e koe, he tukunga iho ano
hoki tona, e kore ano hoki tau i tuma-
nako atu ai e hatepea atu.
15 Kei whanga atu, e te tangata kino,
ki te nohoanga o te tangata tika, kei
tukino koe ki tona takotoranga.
16 Ahakoa e whitu hinganga o te ta-
ngata tika, ka ara ano, ka taka atu ia te
hunga kino ki te he.
17 Ki te hinga tou hoa riri kei koa koe,
kei whakamanamana ano hoki tou nga-
kau ina taka ia:
18 Kei kite a Ihowa, a ka he ki tana
titiro iho, a ka tahuri atu tana riri i
a ia.
19 Kei mamae atu koe ki te hunga
he, kei hae ano hoki ki te hunga
kino.
20 Kahore hoki he mutunga *pai* o
ta te he; ka keto te rama a te hunga
kino.
21 E wehi koe, e taku tamaiti, ki a
Ihowa, ki te kingi; kaua hoki e uru ki
roto ki te hunga e mea ana ki te whaka-
puta ke.
22 No te mea ka puta tata te aitua mo
ratou; ko wai hoki ka mohio ki te wha-
kangaromanga o raua tokorua?
23 He mea ano hoki enei ma te hunga
whakaaro nui. E hara i te mea pai kia
whakaaro ki te kanohi tangata i te mea
ka whakarite whakawa.
24 Te tangata e mea ana ki te tangata
kino, He tika koe; ka kanga nga iwi
ki a ia, ka whakarihariha nga tauiwi ki
a ia.
25 He ngakau koa ia to te hunga
e riria ai *tana he*. ka tae iho ano hoki

te manaakitanga pai ki runga ki a ratou.

26 Ka kihitia nga ngutu o te tangata e whakahoki mai ana i nga kupu tika.

27 Kia takoto pai to mahi i waho, kia rite ano hoki hei meatanga mau i te mara; muri iho ka hangā e koe to whare.

28 Kei riro koe hei kai whakaatu he mo tou hoa, i te mea kahore he take; kei tinihanga ou ngutu.

29 Kei mea koe, Ka meatia ano e ahau ki a ia tana i mea ai ki a au: ka rite ki ta te tangata mahi taku e whakahoki atu ai ki a ia.

30 I haere ahau i te taha o te mara a te mangere, i te taha ano o te mara waina o te tangata kahore ona ngakau.

31 Na, kua tupuria katoatia e te tataramoa, kapi tonu taua mara i te ongaonga, tona taiepa kohatu kua oti te wahi.

32 Katahi ahau ka titiro, ka anga atu toku ngakau, ka matakitaki atu, a ka riro mai he kupu ako moku.

33 Kia iti ake nei te wahi e parangia ai, kia iti ake nei te moe, kia iti ake te awhinga o nga ringaringa *i a koe* e takoto na.

34 Na ka rite ki te tangata e haere ana te putanga mai o te muhore ki a koe; tou rawa-kore ano he tangata he patu nei tana.

UPOKO 25.

HE whakatauki ano hoki enei na Horomona i tuhituhia nei e nga tangata a Hetekia kingi o Hura.

2 To te Atua whakakororia, he huna mea; to nga kingi whakakororia, he rapu mea.

3 To te rangi he tiketike, to te whenua he hohonu, e kore ano hoki to te ngakau o nga kingi e taea te rapu atu.

4 Whakakorea atu te para o te hiriwa, a ka puta mai he oko ma te kai tahi para.

5 Whakakorea atu te tangata kino i te aroaro o te kingi, a ka u tona torona i runga i te tika.

6 Kei whakanui ake koe i a koe ki te aroaro o te kingi, kei tu hoki ki te wahi o nga metararahi.

7 He pai hoki ki te ki atu *tetahi* ki a koe, Haere mai ki runga nei, kei whakahokia iho hoki koe i te aroaro o te rangatira i kitea nei e ou kanohi.

8 Kei puta wawe atu koe ki te whawhai, kei *kore e kitea* e koe tau e mea ai i tona mutunga iho, ina meinga koe e tou hoa kia whakama.

9 Tohea ta korua totohe ko tou hoa; kaua hoki e whakaaturia atu te kupu ngaro ki tetahi atu:

10 Kei meinga koe e te tangata e rongo ana kia whakama a kore ake e mutu te korero kino mou.

11 He kupu i tika te korerotanga atu, *tona rite* kei nga aporo koura i whakanohoia ki nga whakaahua hiriwa.

12 He whakakai koura, he whakapaipai koura para-kore ki te taringa rongo, te tangata whakaaro nui ina riria e ia te he.

13 Rite tonu ki te matao o te hukarere i te kotinga witi te karere pono ki ona kai ngare, ka ora ano hoki i a ia te ngakau o ona ariki.

14 Ko nga kapua me te hau ua-kore *hei ritenga* mo te tangata e whakamanamana ana ki *tana* hakari horihori.

15 Ma te ata hanga ka whakaae mai ai te kingi, ma te arero ngawari ano hoki ka mangungu ai te wheua.

16 Kua kitea ranei he honi e koe? Kainga te wahi e pai ana mau, kei ki rawa koe i taua mea, a ruakina mai ana e koe.

17 Kei hokihoki tonu tou waewae ki te whare o tou hoa, kei hoha ia ki a koe, a ka kino ki a koe.

18 Te kai whakaatu, he teka nei tana korero mo tona hoa, *te rite mona*, ko te patu, ko te hoari, ko te pere koi.

19 He niho whati, he waewae kua takoki, te *rite* o te tangata e whakawhirinaki ana ki te tangata tinihanga i te wa o te raru.

20 Te tangata e waiata ana ki te ngakau pouri, *tona rite* kei te tangata tango kakahu i te rangi maeke, kei te winika ano hoki i *ringitia* ki runga ki te hora.

21 Ki te mate-kai tou hoa riri, whangaia ki te taro; ki te mate-wai, whakainumia ki te wai.

22 Ka purangatia hoki e koe nga waro kapura ki runga ki tona mahunga, a ka utua tau e Ihowa.

23 Ta te hau nota he whakatupu i te ua, ta te arero ngautuara he kanohi riri.

24 Te kokonga o te tuanui, pai atu i te noho tahi raua ko te wahine ngangare i roto i te whare nui.

25 He rongo pai no te whenua tawhiti, rite tonu ki ta te wai matao ki te wairua mate-wai.

26 He manawa whenua i takataka-

hia, he puna paru te rite o te tangata
tika e hinga ana i te aroaro o te tangata
kino.
27 E kore te honi e pai, ki te nui te
kainga: te rapu ano hoki i to ratou ake
kororia ehara i te kororia.
28 Te tangata e kore nei e pehi i tona
wairua, *tona rite* kei te pa kua pakaru,
kahore ona taiepa.

UPOKO 26.

E KORE e pai te honore mo te wai-
rangi, tona rite, kei te hukarere i
te raumati, kei te ua i te kotinga witi.
2 Te kanga pokanoa, tona rite, kei te
manu kopikopiko, kei te warou e rere-
rere ana; e kore e tau.
3 Mo te hoihoi ko te whiu, mo te kaihe
ko te paraire, ko te rakau ano hoki mo
te tuara o nga wairangi.
4 Kei rite ki tana whakaaro-kore tau
kupu ki te wairangi; he mea kei rite ano
hoki koe ki a ia.
5 Kia rite ki tona whakaaro-kore to
kupu ki te wairangi, kei mea ake ia he
whakaaro nui ia.
6 E tapahia ana nga waewae, e inumia
ana te he e te tangata e tuku ana i nga
korero kia kawea e te wairangi.
7 He hapai puhoi to nga wae o te toti-
toti: he pera ano te whakatauki i te ma-
ngai o nga wairangi.
8 Te tangata e takai ana i te kohatu
ki roto ki te kotaha, tona rite kei te
tangata e whakakororia ana i te waira-
ngi.
9 Ka wero ake te tataramoa i te ringa-
ringa o te tangata e haurangi ana i te
waina, me te whakatauki ano i roto i te
mangai o nga wairangi.
10 Te *Atua* nui, te kai hanga o nga
mea katoa, ka utua e ia ta te wairangi,
ka utua e ia ta nga kai poka ke.
11 E tahuri atu ana te kuri ki tana
ruaki, te wairangi ano hoki e hoki ana
ki tona poauau.
12 Ka kite ranei koe i te tangata e mea
ake ana ki a ia he whakaaro nui? Engari
ta te wairangi, ki ta te whakaaro iho, ka
rahi ake i tana.
13 Ki ta te mangere ki ake he raiona
kei te ara, he raiona kei nga waha-
roa.
14 E kongangengangea ana te tatau,
me te mau ano ki ona inihi: he pera
ano te mangere i runga i tona moe-
nga.
15 E kuhua ana e te mangere tona
ringa ki te umu, kahore hoki ona
ngakau ki te whakahoki mai ki tona
mangai.
16 Ki ta te mangere, nui atu ona wha-
kaaro i o nga tangata tokowhitu e wha-
kaatu mai ana i te tikanga.
17 Te tangata e haere noa atu ana,
a ka pokanoa atu ki te whawhai kihai
nei i *anga* mai ki a ia, *tona rite* kei te
tangata e hopu atu ana i nga taringa o
te kuri.
18 Rite tonu ki te haurangi e kokiri-
kiri ana i nga mea mura, i nga pere, i te
mate,
19 Te tangata e tinihanga ana ki tona
hoa, a e mea ana, He teka ianei, he
takaro taku?
20 Ki te kahore he wahie, ka mate te
ahi, ki te kahore ano hoki he kai kawe
korero, ka mutu te ngangare.
21 Ma nga waro nga waro mura,
ma nga wahie te ahi; ma te tangata
totohe ano hoki te ngangare e wha-
kau.
22 Nga kupu a te kawe korero, ano he
patunga, tae tonu iho ki nga wahi o roto
rawa o te kopu.
23 He ngutu e wera ana, he ngakau e
kino ana, *tona rite,* kei te maramara
rihi i whakakikoruatia ki te para hi-
riwa.
24 E whakaahua ke ana nga ngutu o
te tangata mauahara, e rongoatia ana e
ia te tinihanga ki roto ki a ia.
25 Ki te ngawari tona reo, kaua e
whakapono ki a ia; e whitu hoki nga
mea whakarihariha i roto i tona nga-
kau.
26 Hei hipoki te tinihanga mo *tona*
mauahara; ka hurahia atu tona kino i
roto i te whakaminenga.
27 Te tangata i keria ai te rua, ka
taka ano ki roto; ki te whakataka he
kohatu e tetahi, ka hoki mai ano ki
a ia.
28 E kino ana te arero teka ki ana i
kuru ai; ta te mangai whakapati e mahi
ai ko te turaki.

UPOKO 27.

KEI whakamanamana koe ki te rangi
apopo; e kore hoki koe e mohio ko
te aha e puta mai i roto i te ra.
2 Ma te tangata te whakamoemiti mou,
kaua tou mangai ake, ma te tangata ke,
kaua ou ngutu.
3 E taimaha ana te kohatu, e taimaha
ana ano te onepu; taimaha rawa ia i a
raua te riri a te whakaaro-kore.
4 He mea nanakia te riri, he rutaki

te aritarita; ko wai ia e tu ki mua i te hae?
5 Te riri matanui i te he, engari tera i te aroha huna.
6 Nga patu a te hoa aroha he mea na te pono, hono tonu ia nga kihi a te hoa riri.
7 He wairua i makona ka ngarurutia e ia te honi e maturuturu ana; he wairua e hiakai ana, reka kau nga mea kawa katoa.
8 Rite tonu ki te manu e atiutiu noa atu ana i tona kohanga te tangata e atiutiu noa atu ana i tona wahi.
9 He whakahari ngakau te hinu me te whakakakara; me nga ahuareka ano hoki o tona hoa, *ara*, nga tikanga e whakatakotoria mai ana e tona ngakau.
10 Kei whakarerea e koe tou hoa aroha, me te hoa ano o tou pāpā, kaua ano hoki e haere ki te whare o tou tuakana i te ra i mate ai koe: engari rawa te hoa i tata i te tuakana i tawhiti.
11 E taku tamaiti, kia nui ou whakaaro, a ka koa toku ngakau, ka whakahoki kupu ano hoki ahau ki te hunga e tawai ana ki a au.
12 Te tangata tupato, ka kitea atu e ia te he, a piri ana; nga kuare, haere tonu atu, mamae tonu atu.
13 Tangohia te kakahu o te kai whakakapi mo te tangata ke; tona taunaha ano hoki mo ta te wahine ke.
14 Te tangata e maranga ana i te atatu, he nui ano tona reo ki te manaaki i tona hoa, ka kiia tana he kanga.
15 He maturuturu e puputu tonu ana i te rangi ua, he wahine ngangare, rite tonu raua.
16 Ka taea ia te huna, ka hunā ano te hau, me te hinu ano i tona ringa matau e whakaatu nei *i a ia*.
17 Ko te rino hei whakakoi mo te rino, me te tangata ano hoki hei whakakoi i te mata o tona hoa.
18 Te kai tiaki o te piki, ka kai ano ia i ona hua: ka whakahonoretia ano hoki te tangata e whakaaro ana ki tona rangatira.
19 I te wai e rite ana te kanohi ki te kanohi; ka pena ano to te tangata ngakau ki to te tangata.
20 Te reinga, te whakangaromanga, e kore e makona; e kore ano nga kanohi o te tangata e makona.
21 Mo te hiriwa ko te oko tahu para, mo te koura ko te oumu; mo te tangata ko te mangai e whakamoemiti ana ki a ia.
22 Ahakoa i tukia e koe te whakaaro-kore ki te tuki ki te kumete, i roto i te witi, e kore tona whakaaro-kore e riro.
23 Kia ata mohiotia e koe te ahua o o hipi; anga atu tou ngakau ki nga kahui;
24 E kore hoki nga taonga e mau tonu; e *tuturu tonu* ianei te karauna, a tera whakatupuranga tera whakatupuranga?
25 Ka puta te tarutaru, e kitea ana te tupu hou, a e kohikohia ana nga otaota o nga maunga:
26 Hei mea kakahu mou nga reme, a hei utu nga koati mo te mara;
27 Ka nui ano te waiu koati hei kai mau, hei kai ma to whare, hei oranga ano hoki mo o kotiro.

WAIATA 28.

E RERE ana nga tangata kino i te mea kahore he kai whai: te tangata tika ia, ano he raiona te maia.
2 He hē no te whenua i tokomaha ai ona rangatira; na, kia ai he tangata e mahara ana, e matau ana, ka mau roa nga tikanga.
3 He rawa-kore e tukino ana i nga ware, *tona rite* kei te ua ta i kore ai te kai.
4 Te hunga e whakarere ana i te ture, he whakamoemiti ta ratou ki te tangata kino: ta nga kai pupuri ia o te ture he ngangere ki a ratou.
5 E kore nga tangata kino e mohio ki te whakarite whakawa: te hunga ia e rapu ana i a Ihowa, ka mohio ratou ki nga mea katoa.
6 Te rawa-kore e haere ana i runga i tona tapatahitanga, engari ia i te tangata he taonga nei ona, a he parori ke ano *ona* ara.
7 Te tangata e pupuri ana i te ture, he tamaiti mohio ia; te hoa ia o te hunga kakai, ka whakama tona pāpā i a ia.
8 Ki te mea i whakanuia e tetahi ona rawa, he moni whakatupu, he utu i whakanekehia ake, e kohia ana e ia aua *taonga* mo te tangata e atawhaitia ai te rawa-kore.
9 Te tangata e tahuri ke ana tona taringa, a kahore e rongo ki te ture, tana inoi nei ano he mea whakarihariha.
10 Te tangata e whakariro ke ana i te hunga tika ki te ara he, ka taka ano ia ki roto ki tana poka: he pai ia te taonga mo te hunga ngakau tapatahi.
11 Te tangata taonga, he nui ana whakaaro ki tana mahara iho, ka rapua ia tana e te rawa-kore i mohio.

 UU 2

12 Nui atu te ataahua ina koa te hunga
tika; ka ara ia te hunga kino, ka hunā te
tangata.
13 Te tangata e hipoki ana i ona he,
e kore tana e kake: te tangata ia e
whaki ana, a e whakarere ana, ka tohu-
ngia.
14 Ka hari te tangata e wehi tonu
ana: te tangata ia e whakapakeke ana i
tona ngakau, ka taka ki te kino.
15 Kei te raiona e tangi ana, kei te pea e
kopikopiko ana *te rite* mo te tangata
kino ina kingi ki te iwi rawa-kore.
16 Nui atu ano hoki te tukino a te
rangatira whakaaro-kore: te tangata e
kino ana ki te apo ka roa *ona* ra.
17 Te kai tukino, i mea nei ki te toto o
te tangata, ka rere ia ki te rua; kaua
tetahi e pupuri i a ia.
18 Te tangata e tapatahi ana te haere,
ka ora: te tangata e parori ke ana nga
ara, taka tonu iho.
19 Te tangata e ngaki ana i tona one-
one, ka makona i te taro: te tangata e
whai ana i te hunga wairangi, ka nui
tana rawa-kore.
20 Te tangata pono, ka nui nga mana-
akitanga mona: te tangata e takare ana
ki te mea taonga, e kore ia e watea i
te he.
21 Te whakaaro ki te tangata, ehara
tera i te mea pai: kia kotahi hoki te
kongakonga taro ka he te tangata *pera*.
22 Te tangata e takare tonu ana ki te
taonga, he kanohi kino tona; e kore hoki
ia e whakaaro ka tae mai te kore o te
rawa ki a ia.
23 Te tangata i riria ai te he o tetahi, i te
mutunga nui atu te manakohanga ki a
ia i to te tangata i whakapati nei *tona*
arero.
24 Te tangata e tahae ana i nga mea a
tona papa, a tona whaea, a e ki ake ana,
Ehara i te hē, he hoa ia no te kai wha-
kangaro.
25 Ta te ngakau whakakake he wha-
kapatari pakanga; te tangata ia e okioki
ana ki a Ihowa ka tetere.
26 He kuare te tangata e whakawhiri-
naki ana ki tona ngakau; na, te tangata
e haere ana i runga i te whakaaro nui,
ka mawhiti ia.
27 Te tangata e hoatu ana ki te rawa-
kore, e kore ia e hapa: na, te tangata e
huna ana i ona kanohi, ka maha nga
kanga *mona*.
28 Ka ara te hunga kino, ka piri te
tangata: na, ki te ngaro ratou, ka toko-
maha te hunga tika.

UPOKO 29.

TE tangata he maha nei nga riringa
i tona he, a ka whakapakeke i tona
kaki, e kore e aha ka whatiia ia, tē taea
te rongoa.
2 Ka whakanuia te hunga tika, ka koa
te iwi; ka kingi te tangata kino, ka
aue te iwi.
3 Te tangata e pai ana ki te whakaaro
nui, ka koa tona pāpā; te hoa ia o
nga wahine puremu, he maumau taonga
tana.
4 Ma te whakarite whakawa a te kingi
e mau ai te whenua, ka he ia i te tangata
e tango ana i nga mea homai noa.
5 Te tangata e whakapati ana ki tona
hoa, he whakatakoto tana i te kupenga
mo ona waewae.
6 Ka ai te he o te tangata kino hei
rore; te tangata tika ia he waiata tana,
he koa.
7 Te tangata tika, e maharatia ana e ia
te whakawa a nga rawa-kore; te tangata
kino, kahore ana meatanga ake kia mo-
hiotia e ia.
8 Ma nga tangata whakahi ka maha-
ngatia ai te pa, ta te hunga whakaaro
nui ia, he whakatahuri atu i te riri.
9 Ki te totohe te tangata whakaaro nui
ki te tangata whakaaro-kore, ahakoa
rupahu, ahakoa kata, kahore he mutu-
nga.
10 Te hunga whakaheke toto, e maua-
hara ana ratou ki te tangata i te ngakau
tapatahi: te hunga tika ia ka whai ratou
kia whakaorangia.
11 E whakaputaina mai ana e te wai-
rangi tona ngakau katoa; ta te whaka-
aro nui ia he pehi mo a muri.
12 Te rangatira e whakaaro ana ki
nga korero teka, he kino katoa ana
tangata.
13 E tutakitaki ana te rawa-kore raua
ko te tangata tinihanga ki a raua; ko
Ihowa te kai whakamārama o nga kanohi
o raua tokorua.
14 Te kingi, he pono nei tana whaka-
rite whakawa mo nga rawa-kore, ka
whakapumautia tona torona, a ake, ake,
ake.
15 Te whiu, te riri i te he, he mea
homai era i te whakaaro nui: tena ko te
tamaiti i waiho noa iho, ka whakama i a
ia tona whaea.
16 Ka tokomaha te hunga kino, ka nui
te he: ka kite ia te hunga tika i to ratou
takanga.
17 Riria te he o to tamaiti, a ka ai ia
hei whakaokioki i a koe; he ahuareka

ano hoki nga mea e homai e ia ki tou wairua.
18 Ki te kahore he whakakitenga, ka he te iwi; te kai pupuri ia o te ture, ka hari ia.
19 E hara te kupu i te mea hei riri mo te he o te pononga; e matau ana hoki ia, a e kore e whakahokia mai te kupu.
20 Ka kite ranei koe i te tangata e porangi ana ki te korero? Ki ta te whakaaro ka rahi ake ta te wairangi mahi i tana.
21 Ki te mea he whakatarapi nga tikanga i whakatupuria ai te pononga i tona tamarikitanga, i tona mutunga iho ka waiho ia hei tamaiti tupu.
22 He whakaoho whawhai ta te tangata riri; he nui hoki te he o te tangata aritarita.
23 Ka whakaititia iho te tangata e te whakapehapeha; ka tautokona ake ia te wairua whakakake-kore e te honore.
24 Ki te uru te tangata ki ta te tahae, e kino ana ia ki tona wairua; e rongo ana ia i te kanga, heoi kahore e whakaaturia e ia.
25 Ka ai te wehi tangata hei rore: te tangata ia e whakawhirinaki ana ki a Ihowa ka whakanekehia ake.
26 He tokomaha e whai ana kia paingia mai e te rangatira; na Ihowa ia te whakarite whakawa mo te tangata.
27 He mea whakarihariha ki te hunga tika te tangata whakahaere he; he mea whakarihariha ano hoki ki te tangata kino te tangata e tika ana *tona* ara.

UPOKO 30.

KO nga kupu *enei* a Akuru tama a Iakehe, ko te poropititanga: i korero taua tangata ki a Itiere, ki a Itiere raua ko Ukara,
2 He pono ko ahau te mea poauau rawa o nga tangata, kahore hoki he matauranga tangata i roto i a au.
3 Kihai hoki ahau i whakaakona ki te whakaaro nui, kihai ano i mohio ki nga mea tapu.
4 Ko wai i piki atu ki te rangi, a heke mai ana ano? Na wai i kohi te hau ki roto ki ona ringa? Na wai i takai nga wai ki roto ki te kakahu? Na wai i whakapumau nga pito katoa o te whenua? Ko wai tona ingoa? Ko wai ano hoki te ingoa o tana tamaiti, ki te mea e mohiotia ana e koe?
5 Nga kupu katoa a te Atua kahore he para: he whakangungu rakau ia ki te hunga katoa e whakawhirinaki ana ki a ia.
6 Kaua e tapiritia atu e koe etahi kupu ki ana, kei riria e ia to he, a ka mau koe e korero teka ana.
7 E rua enei mea ka inoia nei e ahau i a koe; kaua enei e kaiponuhia ki a au i te mea kahore nei ahau kia mate noa:
8 Whakamataratia atu i a au te horihori me te korero teka; kaua e homai te rawa-kore ki a au, kaua te taonga; hei te mea e rite ana he kai maku:
9 Kei makona ahau, a ka whakakahore *ki a koe*, ka mea, Ko wai a Ihowa? kei rawa-kore, a ka tahae, ka whakahua noa hoki i te ingoa o toku Atua.
10 Kaua e korerotia e koe te pononga ki tona ariki, kei kanga ia i a koe, a ko koe e he.
11 Tetahi o nga whakatupuranga, he kanga ta ratou ki to ratou pāpā, kahore hoki e manaaki i to ratou whaea.
12 Tetahi whakatupuranga, e ma ana ki ta ratou whakaaro iho; heoi kahore to ratou paru kia horoia atu.
13 Tetahi whakatupuranga, ano te whakakake o o ratou kanohi! Kua ara o ratou kamo.
14 Tetahi whakatupuranga, ano he hoari o ratou niho, o ratou niho pūrakau, ano he maripi, hei kai i te hunga iti i runga i te whenua, i te hunga rawa-kore i roto i nga tangata.
15 E rua nga tamahine a te ngata, *ta raua karanga*, Homai, homai. E toru enei mea e kore e makona; e wha ano nga mea e kore e ki ake, Kati ano.
16 Ko te rua tupapaku, ko te kopu pakoko, ko te whenua kihai i pukuwaitia, ko te ahi e kore nei e ki ake, Kati ano.
17 Te kanohi e whakahi ana ki *tona* pāpā, a hei whakahaweatanga mana te rongo ki *tona* whaea, ka tikarohia e nga raweni o te awaawa, ka kainga e nga pi ekara.
18 E toru enei mea whakamiharo e ngaro ana i a au, e wha hoki kahore e mohiotia e ahau:
19 Ko te huarahi o te ekara i te rangi; ko te huarahi o te nakahi i runga i te kamaka; ko te huarahi o te kaipuke i waenga moana; ko te huarahi o te tangata ki te kotiro.
20 He pera ano te ara o te wahine puremu; kai ana ia, horoia ana e ia tona mangai, ki tonu ake ia, Kahore aku mahi he.
21 E toru enei mea e raruraru nei te

whenua, e wha ano hoki, he mea e kore
e manawanuitia.
22 Ko te pononga ina whakakingitia?
ko te kuare ina makona i te taro;
23 Ko te wahine kino ina whai hoa;
ko te pononga wahine ina ka whakarerea
iho mana nga mea a tona rangatira
wahine.
24 E wha enei mea iti o te whenua, he
nui noa atu ia nga whakaaro.
25 Ko nga popokorua ehara nei i te iwi
kaha, heoi e mea ana i te kai ma ratou i
te raumati;
26 Ko nga hawhana, he iwi kaha-kore,
heoi e hanga ana i o ratou whare ki te
kamaka;
27 Kahore he kingi o nga mawhiti-
whiti, heoi haere ropu ana ratou katoa;
28 Te pungawerewere, ko ona peke hei
pupuri mana, kei roto ano ia i nga whare
kingi.
29 E toru enei mea e pai ana te hikoi, e
wha ano hoki e pai ana te haere:
30 Ko te raiona, ko te mea kaha rawa
ia o nga kararehe, e kore ano hoki e
tahuri mai i te aroaro o tetahi;
31 Ko te hoiho, ko te koati toa, ko te
kingi e kore nei *tetahi* e whakatika mai
ki a ia.
32 Ki te mea he mahi kuare tau i a koe
i whakaneke ake i a koe, ki te mea ranei
i whakaaro kino koe, *kopania* atu tou
ringa ki tou mangai.
33 He pono ki te akina te waiu, ka puta
mai he pata; ki te akina te ihu ka puta
mai he toto; ki te akina ano te riri, ka
puta mai he whawhai.

UPOKO 31.

KO nga kupu *enei* a Kingi Remuere,
ko te poropititanga i whakaakona
ai ia e tona whaea.
2 He aha, e taku tamaiti? He aha, e
te tamaiti a toku kopu? He aha, e te
tamaiti a aku kupu taurangi?
3 Kaua e hoatu tou kaha ki nga wahine,
ou ara ki te mea whakangaro o nga
kingi.
4 E kore nga kingi, e Remuere, e kore
nga kingi e pai hei inu waina; ehara ano
hoki te hiahia ki te wai kaha i te mahi
rangatira.
5 Kei inu, kei wareware ki nga tikanga,
a puta ke ana te whakarite i te whakawa
o te tangata e tukinotia ana.
6 Hoatu te wai kaha ma te tangata e
tata ana te marere, te waina ki nga wai-
rua pouri.
7 Kia inu ai ia, kia wareware ki tona
rawa-kore, a kore ake ona maharatanga
ki ona mate.
8 Kia puaki to mangai mo te wahangu
i te whakawakanga o te hunga katoa e
kiia ana mo te mate.
9 Kia puaki to mangai, whakaritea te
whakawa i runga i te tika, tohea te tohe
a te ware, a te rawa-kore.
10 ¶ Ko wai e kite i te wahine e u ana
tona pai? ona utu kei tawhiti atu i to
nga rupi.
11 Ka whakawhirinaki atu te ngakau o
tona tahu ki a ia, kahore hoki ana mea-
tanga ake ki nga taonga pahua.
12 He pai tana e mea ai ki a ia,
kahore hoki he kino, i nga ra katoa e
ora ai ia.
13 Tana, he rapu huruhuru hipi, *he*
rapu muka, a ko tona ngakau, ko ona
ringa, kei te mahi.
14 Tona rite kei nga kaipuke o nga
kai hokohoko; e kawea mai ana e ia tana
kai i tawhiti.
15 I te mea e po ana ano ka maranga
ia, a hoatu ana e ia he kai ma tona
whare, he wahi e rite ana ma ana kotiro.
16 E whakaaroa ana e ia he mara, a
hokona ana e ia, whakatokia ana e ia he
mara waina, he mea mea ki nga hua a
ona ringa.
17 Ko te kaha tana whitiki mo tona
hope, ka puta te kaha o ona tākakau.
18 Ka kite ia he pai tana i hokohoko
ai: e kore tona rama e mate i te
po.
19 Ka totoro atu ona ringa ki te huri
miro, ka puritia te pou muka e ona
ringa.
20 Ka wherahia atu tona ringa ki te
ware, ka totoro atu ona ringa ki te rawa-
kore.
21 E kore ia e wehi kei *mate* tona
whare i te hukarere; no te mea takirua
tonu nga kakahu o nga tangata katoa o
tona whare.
22 Oti ake i a ia he kaitaka mona;
he rinena pai, he papura ona kakahu.
23 E mohiotia ana tona tahu i nga
kuwaha, ina noho tahi ia ki nga kauma-
tua o te whenua.
24 E hangā ana e ia he rinena pai, a
hokona atu ana; e hoatu ana e ia he
whitiki ki nga kai hoko.
25 He kaha, he honore ona kakahu, ka
koa ano ia i nga wa i muri.
26 He nui ana whakaaro ina puaki
tona mangai; kei tona arero te ture o te
atawhai.
27 Ka ata tirohia iho e ia nga ara o
tona whare, e kore ano hoki ia e kai i te
taro o te mangere.

28 Ka whakatika ana tamariki he kupu manaaki ano ta ratou mona, tona tahu, ka whakamoemiti ano ia ki a ia.
29 He tokomaha nga kotiro i u te pai o ta ratou mahi; hira ake ia tau i ā ratou katoa.
30 He mea teka noa te manako, he mea horihori te ataahua: tena ko te wahine e wehi ana i a Ihowa ko ia e whakamoemititia.
31 Hoatu ki a ia nga hua o ona ringa, ko ana mahi ano hei whakamoemiti ki a ia i nga kuwaha.

KO TE

KAI KAUWHAU.

UPOKO 1.

NGA kupu a te Kai Kauwhau, *ara* a te tama a Rawiri, i kingi nei ki Hiruharama.
2 He tino horihori rawa, e ai ta te Kai kauwhau, he tino horihori rawa; he horihori katoa.
3 He aha te pai ki te tangata o tona mauiui katoa e mauiui ai ia i raro i te ra?
4 Ko tenei whakatupuranga e haere atu ana, ko tera whakatupuranga e haere mai ana: te whenua ia, mau tonu.
5 E whiti ana te ra, e heke atu ana te ra, hohoro tonu atu ki tona wahi i whiti mai ai.
6 E anga ana te hau ki te tonga; na, kua taka, kei te nota, he hanga takataka tonu tana; kua hoki mai ano te hau, he takataka hoki nana.
7 E rere ana nga awa katoa ki te moana, heoi kahore e ki te moana: te wahi i rere mai ai nga awa, ka hoki ano ratou ki reira.
8 Mauiui rawa nga mea katoa, e kore e taea e te tangata te korero: e kore te kanohi e makona i te matakitakinga atu, e kore ano hoki te taringa e ki i te mea e whakarongo atu ana.
9 To mua mea hei mea ano aianei, te mea hoki i mahia i mua ka mahia ano aianei; kahore hoki he mea hou i raro i te ra.
10 He mea ranei tenei e ki ai tetahi, Titiro, he mea hou tenei? He mea ia no nga wa o mua, no era i mua atu i a tatou.
11 Kahore he maharatanga ki nga mea o mua; nga mea ano hoki o muri ake e kore era e maharatia e te hunga o muri iho.
12 ¶ He kingi ahau te Kai kauwhau no Iharaira i Hiruharama.
13 Na, ka anga toku ngakau ki te whakaaro nui hei rapu, hei kimi i nga mea katoa e mahia ana i raro i te rangi: na te Atua tenei whakararuraru kino i homai ki nga tamariki a te tangata hei whakararu i a ratou.
14 Kua kite ahau i nga mea katoa e mahia ana i raro i te ra. Nana, he horihori katoa, he pouritanga wairua.
15 Te mea piko e kore e taea te whakatika: nga mea i koha tetahi wahi e kore e taea te tatau.
16 I korerorero ano ahau ki toku ngakau, i mea, Nana, kua nui nei ahau, kua neke ake oku whakaaro ki runga ake i o te hunga katoa i mua i a au i Hiruharama: he maha ano nga mea kua kitea nei e toku ngakau, he whakaaro nui, he matauranga.
17 I tukua ano e ahau toku ngakau ki te mohio i nga whakaaro nui, ki te mohio ano i te haurangi, i te wairangi: kua kite ahau he pouritanga wairua ano hoki tenei.
18 Ma te nui hoki o te whakaaro ka nui ai te pouri: te tangata hoki e whakaneke ake ana i te matauranga e whakaneke ake ana i te mamae.

UPOKO 2.

I MEA ahau i roto i toku ngakau, Tena ra, ka whakamatauria koe e ahau ki te koa; na, te pai ra mau. Nana, he horihori ano hoki tenei.

2 Te kata, kiia iho e ahau he haurangi;
te koa, he mahi aha tana?
3 I whai ahau i roto i toku ngakau
kia tukua putia toku tinana ki te waina,
hei runga ano ia i te whakaaro nui te
whakahaere a toku ngakau; kia mau
pu ano hoki i a au te wairangi, kia kitea
ra ano e ahau he aha ra tena mea pai a
nga tamariki a te tangata e mahia nei e
ratou i raro i te rangi i nga ra katoa e
ora nei ratou.
4 I whakanuia e ahau aku mahi, i hangā
e ahau etahi whare moku, i whakatokia
e ahau etahi mara waina maku.
5 I hangā e ahau etahi kāri maku, me
etahi mara rakau, whakatokia iho e ahau
ki reira nga tu rakau katoa e whai hua
ano.
6 I hangā e ahau nga poka wai maku
hei whakamakuku i te ngahere i tupu ai
nga rakau.
7 He pononga tane aku, he pononga
wahine, me nga pononga ano i whanau
ki te whare, he tini ano hoki aku kau,
aku hipi, maha atu i ā te hunga katoa
i mua i a au i Hiruharama.
8 I amenea mai ano hoki e ahau he
hiriwa, he koura maku, me to nga kingi
taonga ake ano, me to nga kawanatanga;
i meatia mai ano e ahau nga kai waiata
tane, me nga kai waiata wahine, me nga
ahuareka ano a nga tamariki a te tangata,
nga tini tu mea whakatangi.
9 Heoi kua nui noa atu ahau, neke ake
ana aku i ā te hunga katoa i mua ake i
a au i Hiruharama, me te mau ano hoki
aku whakaaro nui.
10 Nga mea katoa ano hoki i hiahiatia
e oku kanohi, kihai i kaiponuhia e ahau
ki a raua, kihai ano i pehia e ahau toku
ngakau i te meatanga atu ki tetahi
whakahari; i hari hoki toku ngakau
i oku ruhatanga katoa, ko te wahi hoki
tenei ki a au o oku ruhatanga katoa.
11 A i whakaaroa ano e ahau aku
mahi katoa i mahia e oku ringa, me te
ruhatanga i ruha ai ahau i te mahinga;
nana, he horihori katoa, he pouritanga
wairua, kahore hoki he hua pai i raro i
te ra.
12 ¶ I anga ano ahau ki te matakitaki
atu ki te whakaaro nui, ki te haurangi,
ki te wairangi: he aha hoki ta te tangata
e mea ai ina haere mai i muri i te kingi?
ko te mea hoki kua oti noa ake.
13 Katahi ahau ka kite, hira ake te
whakaaro nui i te wairangi; he peru
hoki me te māramatanga e hira ake ana
i te pouritanga.
14 Te tangata whakaaro nui, kei tona
mahunga ona kanohi, kei te pouri ia te
wairangi e haere ana: heoi i kite ano
hoki ahau kotahi tonu te mea e pa ana
ki a ratou katoa.
15 Katahi ahau ka ki ake i roto i toku
ngakau: Te mea i pa atu ki te wairangi
e pa ana ano ki a au; he aha hoki aku
whakaaro i nui ake ai? Na ko taku
kianga ake i roto i toku ngakau, He mea
horihori ano hoki tenei.
16 No te mea kahore he maharatanga
ki te tangata whakaaro nui raua ko te
wairangi, a, ake, ake, ake; nga mea
katoa hoki onaianei ka wareware i nga
ra e haere ake nei. He pehea ra te ma-
tenga o te tangata whakaaro nui?—raua
tahi ano ko te wairangi.
17 Na kua kino ahau ki te ora; no te
mea he hē ki a au te mahi e mahia ana
i raro i te ra: he horihori katoa hoki, he
pouritanga wairua.
18 ¶ I kino ano hoki ahau ki toku
mauiui i mauiui ai ahau i raro i te ra:
no te mea ka mahue iho i a au ma te
tangata i muri i a au.
19 Ko wai hoki e mohio ana he tangata
whakaaro nui ia, he wairangi ranei?
Heoi kei a ia te tikanga mo oku mauiui
katoa i mauiui ai ahau, i nui ai ano hoki
oku whakaaro i raro i te ra. He mea
horihori ano hoki tenei.
20 Na ka anga au ka mea kia whaka-
parahako toku ngakau ki te mauiui ka-
toa i mauiui ai ahau i raro i te ra.
21 He tangata hoki tenei kei runga
nei i te whakaaro nui tana mahi, kei
runga i te matauranga, kei runga i te
tika; heoi ka tukua atu e ia hei wahi
ma te tangata kihai nei i mahi. He mea
horihori ano hoki tenei, he hē nui.
22 He aha hoki te tukunga iho ki te
tangata o tona mauiui katoa, o te pouri-
tanga o tona ngakau i mauiui ai ia i
raro i te ra?
23 He pouri hoki ona ra katoa, he nga-
kau mamae tona raruraru, e kore ano
hoki tona ngakau e okioki i te po. He
mea horihori ano hoki tenei.
24 ¶ Kahore he pai ma te tangata hei
rite mo te kai, mo te inu, mo te whaka-
kite mai ano hoki i te pai ki tona wairua
i roto i tona mauiui katoa. I kite ano
hoki ahau i tenei, no te ringaringa o te
Atua tenei.
25 Kowai hoki hei rite moku ina kai,
ko wai hoki e nui atu ana tona hohoro
ki te kai?
26 Ki te tangata hoki e pai ana ki to
te Atua aroaro e homai ana e ia nga
whakaaro nui, te matauranga me te koa;
ki te tangata hara ia e homai ana e ia
he raruraru, ara, he kohikohi, he amene

mea mai hei hoatutanga mana ki te tangata e pai ana ki to te Atua aroaro. He mea horihori ano hoki tenei, he pouritanga wairua.

UPOKO 3.

KUA takoto te taima mo nga mea katoa, me te wa ano mo nga meatanga katoa i raro i te rangi.

2 He wa e whanau ai, he wa e mate ai; he wa e whakato ai, he wa e hutia atu ai te mea i whakatokia;

3 He wa e patu ai, he wa e rongoa ai; he wa e wawahi iho ai, he wa e hanga ai;

4 He wa e tangi ai, he wa e kata ai, he wa e aue ai, he wa e kanikani ai;

5 He wa e akiritia atu ai nga kohatu, he wa he kohikohia ai nga kohatu; he wa e awhi ai, he wa e kore ai e awhi;

6 He wa e rapu ai, he wa e ngaro ai; he wa e tiaki ai, he wa e akiri atu ai;

7 He wa e haehae ai, he wa e tuitui ai; he wa e whakarongo puku ai, he wa e korero ai;

8 He wa e aroha ai, he wa e mauahara ai; he wa e whawhai ai, he wa e mau ai te rongo.

9 He aha te painga ki te kai mahi i tana mea i mauiui ai ia?

10 Kua kite ahau i te raruraru e homai ana e te Atua ki nga tamariki a te tangata hei whakararu i a ratou.

11 Ana katoa i hanga ai, ataahua tonu i tona wa ano: i tukua mai ano hoki e ia te ao ki o ratou ngakau, tē kitea e tetahi tangata te mahi e mahia nei e te Atua i te timatanga, a taea noatia te mutunga.

12 E mohio ana tenei ahau kahore o aua mea pai, ko te ngakau anake kia koa, kia mahia ano hoki he pai e ia i a ia i te ora.

13 Na, ko nga tangata katoa kia kai, kia inu, kia kite ano hoki i te pai o to ratou mauiui katoa, he mea homai tenei na te Atua.

14 E mohio ana ahau ko nga mea katoa e hangā ana e te Atua, ka mau tonu a ake ake: e kore tetahi mea e honoa mai, e kore ano hoki tetahi wahi e riro: e meatia ana hoki tenei e te Atua kia wehi ai *nga tangata* i a ia.

15 To mua mea koia ano tenei inaianei; na, nga mea e puta mai amua kua puta noa ake, a e rapua ana e te Atua te mea onamata.

16 ¶ I kitea ano e ahau i raro i te ra te wahi whakarite whakawa, kei reira ano te kino; te wahi hoki o te tika, kei reira ano te kino.

17 I ki ake ahau i roto i toku ngakau, Tera e whakawakia e te Atua te tangata tika raua ko te tangata kino: no te mea kua takoto te wa i reira mo nga meatanga katoa, mo nga mahi katoa.

18 I mea ahau i roto i toku ngakau ki nga mea a nga tamariki a te tangata, he mea na te Atua hei whakaatu i a ratou, kia kite ai ratou he kararehe ano hoki ratou.

19 Te mea hoki e pa ana ki nga tamariki a te tangata e pa ana ano ki nga kararehe; kotahi tonu te mea e pa ana ki a ratou; te matenga o tetahi rite tonu ki te matenga o tetahi; kotahi tonu ano manawa o ratou katoa; kihai ano te tangata i hipa ake i te kararehe; he mea horihori hoki te katoa.

20 E haere ana te katoa ki te wahi kotahi; no te puehu nei te katoa; ka hoki ano te katoa ki te puehu.

21 Ko wai e matau ana ki te wairua o nga tamariki a te tangata e haere nei ki runga, ki te wairua ano hoki o te kararehe e heke iho nei ki raro ki te whenua?

22 Na ka kite ahau kahore he pai e nui atu ana i tenei, ara, kia koa te tangata ki ana mahi; ko te wahi hoki ia mana: ma wai hoki ia e mea kia kite i nga mea e puta mai i muri i a ia?

UPOKO 4.

NA ka tahuri ahau, a ka titiro atu ki nga tukinotanga katoa e mahia nei i raro i te ra: na ko nga roimata o te hunga i tukinotia, kahore hoki o ratou kai whakamarie; he kaha ano hoki kei te ringaringa o o ratou kai tukino; heoi kahore o ratou kai whakamarie.

2 Na, taku whakamoemiti ki te hunga mate, kua mate noa ake, nui atu i taku ki te hunga ora e ora tonu nei.

3 Pai atu ia i a raua te tangata kahore ano i whanau noa, kahore ano i kite noa i te mahi hē e mahia nei i raro i te ra.

4 ¶ I kite ano ahau i te mauiui katoa, i nga mahi tika katoa, he mea hoki tenei e hae mai ai te tangata ki tona hoa. He mea horihori ano hoki tenei, he pouritanga wairua.

5 Te wairangi, kei te awhi ona ringaringa *i a ia,* a kainga ana e ia ona kikokiko ake.

6 I ki te ringa *i runga* i te ata noho, pai atu i nga ringa e rua e ki ana, *ki te mea* he ruha, he pouritanga wairua.

7 ¶ Katahi ahau ka tahuri, a ka titiro ki te horihori i raro i te ra.

8 He tangata kotahi tera, kahore hoki he tokorua, kahore ano hoki ana tama, ona tuakana, teina ranei, heoi hahore he mutunga o tana mahi katoa; e kore ano tona kanohi e makona i nga taonga, kahore hoki *ana ki ake*, Ki a wai taku whakaaro i a au ka mahi nei, ka whakatiki nei i toku wairua ki te pai? He mea horihori ano tenei, he raruraru kino.

9 ¶ Erangi te tokorua i te kotahi; no te mea ka whiwhi raua ki te utu pai i ta raua mahi.

10 Ki te mea hoki ka hinga tetahi, ma tona hoa ia e whakaara ake: aue te mate mo te kotahi, ina hinga, ki te kahore te whakatokorua hei whakaara ake i a ia!

11 Ki te takoto tahi ano nga tokorua, ka mahana raua; he tangata kotahi ia, ma te aha ka mahana ai?

12 Ki te kaha rawa tetahi i a ia, ka maia te tokorua ki a ia, e kore ano hoki te aho tuatoru e motu wawe.

13 ¶ Te tamaiti rawa-kore, he nui nei ana whakaaro, pai atu ia i te kingi kua koroheketia, a e wairangi ana ano, kua kore nei tona mohiotanga ina whakatupatoria.

14 I puta mai hoki *tera* i roto i te whare herehere, a' whakakingitia ake; *tenei* ia i whanau i tona kingitanga ka rawakoretia.

15 I kite ahau i te hunga ora e haere nei i raro i te ra, hei hoa mo taua tamaiti mo te tuarua ka whakatika nei i muri i tera.

16 Kahore he mutunga o te hunga katoa, *ae ra*, o te hunga i mua i a ratou; e kore ano hoki o muri iho e koa ki a ia. He mea horihori ano hoki tenei, he pouritanga wairua.

UPOKO 5.

TIAKINA tou waewae, ina haere koe ki te whare o te Atua, kia kakama ano ki te whakarongo, engari tera i te hoatu i te patunga tapu a nga wairangi: kahore hoki ratou e mohio he mahi kino ta ratou.

2 Kei porahurahu tou mangai, kei hohoro hoki te puaki o tetahi kupu a tou ngakau i te aroaro o te Atua; no te mea kei te rangi te Atua, a ko koe kei runga i te whenua: mo reira kia torutoru o kupu.

3 Ka puta mai hoki te rekanga kanohi ina nui te raruraru; a e mohiotia ana te reo o te wairangi ki te maha o nga kupu.

4 Ki te kiia taurangitia e koe tetahi mea ma te Atua, kei whakaroa koe ki te whakamana; e kore hoki ia e pai ki nga wairangi: whakamanā e' koe tau i ki taurangi ai.

5 Ki te mea kahore o ki taurangi, pai atu tera i to kupu taurangi kihai nei i whakamanā e koe.

6 Kei tukua e koe to mangai kia mea hara mo ou kikokiko; kaua hoki e ki ki te aroaro o te anahera, He pohehetanga; kia riri te Atua ki tou reo hei aha, a he iho i a ia te mahi a ou ringaringa?

7 He *maha* hoki nga horihori i roto i nga rekanga kanohi maha, i roto ano i nga korero maha; na, tau ra, ko te wehi i te Atua.

8 ¶ Ki te kite koe i te rawa-kore e tukinotia ana, a e kahakina ketia ana te whakarite whakawa raua ko te tika i te kawanatanga, kaua e miharo ki taua mea: no te mea e maharatia atu ana e tetahi e tiketike ake ana i nga mea tiketike; tenei ano hoki tetahi e tiketike ake ana i a ratou.

9 ¶ Ma te katoa ano hoki nga hua o te whenua; e mahia ana ano e te mara he mea ma te kingi.

10 Te tangata e aroha ana ki te hiriwa e kore e makona i te hiriwa, me te tangata ano hoki e whai ana ki nga mea maha, ki nga hua. He mea horihori ano tenei.

11 Ki te maha nga mea pai, ka tokomaha ano nga tangata hei kai: he aha hoki te pai ki nga tangata nana aua mea? Ko te matakitaki kau atu a ona kanohi.

12 Ahakoa iti, ahakoa nui te kai a te kai mahi, ka reka ano tana moe; te tangata taonga ia, e kore ia e tukua e ana mea maha kia moe.

13 He hē ngau kino tenei i kitea nei e ahau i raro i te ra, he taonga e puritia ana e nga tangata nana, hei he ano mo ratou.

14 Ka pau hoki aua taonga i te raruraru kino: ka whanau ano tana tamaiti, a kahore he mea i tona ringaringa.

15 Ka rite ki tona haerenga mai i te kopu o tona whaea, ka hoki tahanga ano ia; tona haerenga atu ka rite ki tona haerenga mai, e kore ano e riro i a ia tetahi wahi o tana mahi hei maunga atu ma tona ringaringa.

16 He hē ngau kino ano hoki tenei, ara, ko tona haerenga atu ka rite i nga mea katoa ki tona haerenga mai: he

aha hoki te pai ki a ia? tana hoki i mahi
ai hei hau.
17 I ona ra katoa ano hoki e kai pouri
ana ia, he nui hoki te mamae ngakau,
me te riri, ina mate ia.
18 Nana, taku i kite ai, He mea pai,
he mea ataahua te kai, te inu, kia kite
ano i te pai o tona mauiui katoa i mauiui
ai ia i raro i te ra i nga ra katoa e ora
ai ia, e homai nei e te Atua ki a ia; nana
hoki tena wahi.
19 Nga tangata katoa ano hoki kua
homai nei e te Atua ki a ratou nga tao-
nga, nga rawa, kua tukua mai ano hoki
ki a ratou te tikanga mo te kai i tetahi
wahi o aua mea, mo te tango i te wahi
ma ratou, kia koa ano hoki ki to ratou
mauiui; he mea homai tenei na te Atua.
20 E kore hoki e nui tana maharatanga
ki nga ra i ora ai ia; no te mea he koa
mo tona ngakau ta te Atua i whakahoki
mai ai ki tana.

UPOKO 6.

TETAHI he i kitea e ahau i raro i te
ra, he mea nui ano i roto i nga ta-
ngata:
2 He tangata i homai nei e te Atua ki
a ia nga taonga, nga rawa, he kororia,
kihai ano hoki tona wairua i hapa ki
tetahi mea i hiahia ai ia, heoi kihai i
tukua mai e te Atua ki a ia te tikanga
mo te kai i tetahi wahi o aua mea, no te
mea hoki e kainga ana e te tangata ke.
He mea horihori tenei, he mate kino.
3 ¶ Ki te mea ka kotahi rau nga ta-
mariki a tetahi tangata, a he maha nga
tau e ora ai ia, maha atu nga ra o ona
tau, a kahore tona wairua i makona i te
pai, kahore ano hoki ia e whai tanuma-
nga, e mea ana ahau tera noa atu te pai
o te mate-roto i tona.
4 I haere mai hoki ia i runga i te hori-
hori, a haere atu ana i runga i te pouri,
ka taupokina ano hoki tona ingoa e te
pouri.
5 Kihai ano hoki ia i kite i te ra, kihai
ano i mohio ki *tetahi mea;* nui atu to
tenei okiokinga i to tera.
6 ¶ Ahakoa kotahi mano topu nga tau
i ora ai ia, heoi kahore he pai i kitea e
ia. He teka ianei e haere ana te katoa
ki te wahi kotahi?
7 Nga mea katoa i mauiui ai te tangata,
hei mea ano mo tona mangai; e kore
ano hoki tona wairua e makona.
8 He aha hoki ta te tangata whakaaro
nui e hira ake ana i ta te wairangi? He
aha hoki ta te ware, e mohio nei ki te
haere i te aroaro o te hunga ora?
9 ¶ Te tirohanga atu a te kanohi, pai
atu i te hiahia haereere: he mea horihori
ano hoki tenei, he pouritanga wairua.
10 To enei wa kua oti noa ake te hua ki
te ingoa, e mohiotia ana ano hoki he
tangata: e kore ano ia e tau hei totohe
ki te mea e kaha atu ana i a ia.
11 ¶ Ka maha nei nga mea hei wha-
kanui i te horihori, he aha te painga ki
te tangata?
12 Ko wai hoki e mohio ana he aha te pai
ki te tangata *i a ia* nei i te ora, i nga ra
katoa o tona oranga horihori, e rite nei
ki te atarangi i a ia e mahi nei? Ko wai
hoki hei whakaatu ki te tangata ko te
aha e puta mai i muri i a ia i raro i te ra?

UPOKO 7.

TE ingoa pai, pai atu i te hinu pai;
te ra o te matenga pai atu i te ra o
tona whanautanga.
2 ¶ Te haere ki te whare tangihanga,
pai atu i te haere ki te whare hakari; ko
te mutunga hoki ia o nga tangata katoa;
a ka rongoatia ano e te tangata ora ki
roto ki tona ngakau.
3 Te ngakau mamae pai atu i te kata;
ma te pouri hoki o te mata ka pai ai te
ngakau.
4 Kei te whare tangihanga te ngakau
o te hunga whakaaro nui; kei te whare
ia o te kata te ngakau o nga wairangi.
5 Te whakarongo ina riria te he e te
tangata whakaaro nui, pai atu tera i ta
te tangata e whakarongo ana ki te wai-
ata a nga wairangi.
6 Rite tonu hoki ki te papātanga o nga
tataramoa i raro i te kohua te kata o te
wairangi. He mea horihori ano hoki
tenei.
7 ¶ He pono ma te tukino ka haurangi
ai te tangata, ma te mea homai noa ano
hoki ka kore ai te ngakau.
8 Te mutunga o te mea, pai atu i tona
timatanga: pai atu te wairua manawa-
nui i te wairua whakakake.
9 Kei oho tou wairua, kei riri, kei roto
hoki i te uma o nga wairangi te riri e
noho ana.
10 Kaua e mea, He aha nga rangi o
mua i pai ai i enei? Kahore hoki he
whakaaro nui ou i ui ai koe ki tena.
11 ¶ Pai tonu te whakaaro nui, ano
he kainga tupu, he taonga ano ia ki te
hunga e kite ana i te ra.
12 Hei whakamarumaru iho te wha-
kaaro nui, hei whakamarumaru te moni:
te pai ia o te matauranga *koia tenei,* ka
ora i te whakaaro nui nga tangata nana.
13 Whakaaroa ta te Atua mahi: ko

hoki hei mea kia tika, tana i mea ai kia
hapa?
14 I te ra pai kia koa, a, i te ra kino,
whakaaro: kua meinga ano hoki e te
Atua tetahi kia rite ki tetahi, he mea
kei kitea e te tangata tetahi mea i muri
i a ia.
15 I kitea e ahau nga mea katoa i nga
ra oku i te horihori; he tangata tika
tetahi, ngaro iho ia i tona tika; he ta-
ngata kino tetahi, roa noa iho ia *i te ao* i
runga i tona kino.
16 Kaua e whakanuia rawatia tou ti-
ka; kaua ano hoki e whakanuia rawatia
ou whakaaro: he aha koe e whakangaro
ai i a koe?
17 Kaua e whakanuia rawatia tou kino,
kaua ano hoki e wairangi: kia mate
koe hei aha, i te mea kahore ano tou wa
kia rite noa?
18 He pai ki te puritia tenei *kupu* e
koe; kaua hoki tou ringa e puhoi ki
tera; te tangata hoki e wehi ana i te
Atua ka puta mai i roto i era katoa.
19 Te whakaaro nui, rahi atu tona
kaha mo te tangata whakaaro i to nga
rangatira kotahi tekau i roto i te pa.
20 Kahore hoki he tangata tika i te
whenua e mahi ana i te pai, a kahore
ona hara.
21 Kaua ano hoki e whakarongo atu
ki nga mea katoa e korerotia ana; kei
rongo koe ki to pononga e kanga ana i
a koe.
22 He maha hoki nga wa i mohio ai
tou ngakau i kanga ano koe i etahi atu.
23 ¶ I whakamatauria e ahau tenei
katoa, he mea whakaaro marie; i mea
ahau ka whakanuia e ahau aku whaka-
aro; heoi matara noa atu tenei i a au.
24 Te mea i tawhiti, a e hohonu rawa
ana, ko wai e kite?
25 I anga toku ngakau, i mea kia mo-
hio, kia kimihia, kia rapua nga whaka-
aro nui me nga tikanga, kia mohio ano
hoki ki te kino o te wairangi, o te
poauau, o te haurangi:
26 A ka kite ahau kawa atu i te mate
te wahine, he rore nei he kupenga tona
ngakau, *a* he rahiri ona ringaringa; te
tangata e paingia ana e te Atua ka ma-
whiti mai i a ia; te tangata hara ia ka
mau i a ia.
27 Nana, kua kitea tenei e ahau, e ai
ta te kai-kauwhau, he mea *whakarite*
tetahi ki tetahi, kia kitea ai te tikanga:
28 He mea e rapua nei ano e toku
wairua, a kahore ano i kitea e ahau:
kotahi te tangata i kitea e ahau i roto i te
mano; na, i roto i enei katoa kahore ahau
i kite i tetahi wahine.
29 Nana, ko tenei anake i kitea e ahau,
ara, i tika te tangata i ta te Atua hanga-
nga ai, heoi he maha nga tikanga i rapua
e ratou.

UPOKO 8.

KO wai hei rite mo te tangata whaka-
aro nui? Ko wai hoki e mohio ana
ki te tikanga o tetahi mea? Ka ai te
whakaaro nui o te tangata hei whakamā-
rama mo tona mata, ka puta ke ano hoki
te taikaha o tona mata.
2 Ko taku *tenei*, Puritia te kupu a te
kingi, me whakaaro ano hoki ki ta te
Atua oati.
3 Kei mea wawe ake koe ki te haere
atu i tona aroaro; kaua ano hoki e tu ki
te mea kino; ka oti hoki i a ia nga mea
katoa e pai ai ia.
4 Te wahi i te kupu a te kingi, kei reira
te kaha. Ko wai hoki hei mea ki a ia,
E aha ana koe?
5 Te kai pupuri o te whakahau, e kore
ia e mohio ki te mea he. E mohio ana
te ngakau o te whakaaro nui ki te wa,
ki te tikanga.
6 No te mea he wa to nga meatanga
katoa, he tikanga ano; koia te he o te
tangata i nui ai ki runga ki a ia.
7 E kore hoki ia e mohio, ko te aha e
puta mai amua: ma wai hoki e whaka-
atu ki a ia te peheatanga o te putanga
mai?
8 Kahore he tangata e whai mana ana
ki te wairua ki te pupuri i te wairua;
kahore hoki he mana i te ra o te mate: i
taua pakanga ano hoki e kore tetahi e
tukua atu; e kore ano te kino e whaka-
ora i ona ariki.
9 I kite ahau i tenei katoa, i anga ano
toku ngakau ki nga meatanga katoa e
meatia ana i raro i te ra; he wa ano ka
kingi tetahi tangata ki tetahi tangata hei
he ano mona.
10 I kite ano ahau i reira i te hunga
kino e tanumia ana, he hunga i haere
mai i haere atu i te wahi o te tapu;
heoi kua warewaretia ratou e te pa i pera
ai ratou. He mea horihori ano hoki
tenei:
11 He kore no te hohoro o te whakaoti
o te kupu whiu mo te mahi he, koia i ki
tonu ai te ngakau o nga tamariki a te
tangata i te mahi he.
12 ¶ Ahakoa he rau nga mahi he a te
tangata hara, a ka roa ona *ra;* heoi e
mohio ana ano ahau, ka pai te tukunga
iho ki te hunga e wehi ana i te Atua, e
wehi nei i tona aroaro.

13 E kore ano e pai te tukunga iho ki
te tangata kino, e kore ano e roa ona ra,
he atarangi nei te rite; mona kihai i wehi
i te aroaro o te Atua.
14 He mea horihori tenei e mahia nei i
runga i te whenua, ara, he hunga tika
enei, a, te mea e pa ana ki a ratou, rite
tonu ki *to* te mahi a te hunga kino: he
hunga kino ano enei, a, te mea e pa ana
ki a ratou, rite tonu ki *to* te mahi a te
hunga tika. I ki ahau he mea horihori
ano hoki tenei.
15 Katahi ahau ka whakamoemiti atu
ki te koa; no te mea kahore he mea pai
ake ma te tangata i raro i te ra ko te kai
anake, ko te inu, ko te koa: ko tera
hoki e mau ki a ia i roto i tona mauiui i
nga ra e ora ai ia, i homai nei e te Atua ki
a ia i raro i te ra.
16 ¶ I taku tukunga atu i toku nga-
kau kia mohio i te whakaaro nui, kia
kite i te raruraru e mahia nei i runga i
te whenua: (i te ao nei hoki, i te po
kahore ona kanohi e kite i te moe,)
17 I kite ano ahau i te mahi katoa a te
Atua, ara, e kore e ahei i te tangata te
rapu te mahi e mahia ana i raro i te ra:
ahakoa mauiui noa te tangata i te rapu-
nga, e kore e kitea e ia: ae ra ahakoa
mea noa te tangata whakaaro nui kia
mohiotia e ia, e kore e taea e ia te rapu.

UPOKO 9.

NA, tenei katoa he mea whakaaro na
toku ngakau; me whakaatu tenei
katoa, ara, ko te hunga tika, ko te hunga
whakaaro nui, me a ratou mahi, kei
roto i te ringa o te Atua: e kore tetahi
tangata e mohio he aroha ranei, he kino
ranei kei roto i nga mea katoa i to ratou
aroaro.
2 Nga mea katoa ki nga tangata katoa
rite tonu; kotahi tonu te mea e pa ana
ki te tangata tika, ki te tangata kino; ki
te pai, ki te ma, ki te poke; ki te tangata
i te patunga tapu, ki te tangata kahore
nei ana patunga tapu: te tangata pai
rite tonu ki te tangata hara, te tangata
e oati ana, ki te tangata e wehi ana i te
oati.
3 He hē tenei i roto i nga mea katoa
e meatia ana i raro i te ra, kotahi tonu
te mea e pa ana ki te katoa; te ngakau
ano hoki o nga tamariki a te tangata ki
tonu i te kino; kei roto hoki te haura-
ngi i o ratou ngakau i a ratou nei i te
ora; a, muri iho *ka riro ratou* ki nga
tupapaku.
4 ¶ Te tangata hoki kei roto nei ia i te
hunga ora katoa, ka ai he tumanakoha-
nga mana: pai atu hoki te kuri ora i te
raiona mate.
5 E mohio ana hoki te hunga ora tera
ratou e mate: nga tupapaku ia, kahore o
ratou mohiotanga ki tetahi mea, kahore
ake hoki he utu i a ratou; ka ware-
waretia hoki te maharatanga ki a ratou.
6 To ratou aroha ano hoki, ta ratou riri,
ta ratou hae, kua kore noa ake; kahore
hoki he wahi i a ratou, a ake, ake, ake,
o nga mea katoa e meatia ana i raro i
te ra.
7 ¶ Haere, kainga to kai i runga i te
hari, inumia hoki to waina, kia koa te
ngakau; no te mea kua manako te Atua
inaianei ki to mahi.
8 I nga wa katoa kia ma ou kakahu:
kaua hoki e whakakahoretia te hinu mo
tou mahunga.
9 Kia ora tou ngakau ki to hoa wahine
e aroha na koe i nga ra katoa o tou ora-
nga horihori, i homai nei ki a koe i raro
i te ra, i nga ra katoa o tou horihori: ko
te wahi hoki ia mau i *tenei* ao, i tou
mauiui ano hoki e mauiui na koe i raro
i te ra.
10 Nga mea katoa e kitea e tou ringa-
ringa kia mahia, kia puta tou uaua ki te
mahi, kahore hoki he mahi, kahore he
tikanga, kahore he matauranga, kahore
he whakaaro nui i te rua tupapaku, i te
wahi ka haere atu na koe ki reira.
11 ¶ I tahuri ano ahau, a i kite i raro
i te ra, te hunga tere, kahore ratou e tae
ki te oma; te hunga marohirohi, kahore
e riro i a ratou te tahuna; e kore ano e
riro te taro i te hunga whakaaro nui, te
taonga i te hunga mohio, te manako i te
hunga matau; engari no te katoa nga wa
tika me nga mea tupono noa mai.
12 E kore ano hoki te tangata e mohio
ki te wa mona: ko nga ika e haoa ana
ki te kupenga nanakia, ko nga manu ka
mau i te mahanga; rite tonu ki a ratou
nga tamariki a te tangata e mahangatia
nei i te wa o te he e puta whakarere mai
ana ki a ratou.
13 ¶ I kitea ano e ahau tenei whaka-
aro nui i raro i te ra, a he mea nui ano
ia ki a au:
14 He pa iti, he torutoru ano nga ta-
ngata i roto; heoi, te haerenga mai o
tetahi kingi nui ki reira whakapaea ana
e ia, hangā ana e ia tetahi pourewa nui
hei tatau atu ki reira.
15 Na, kua kitea tetahi tangata rawa-
kore i roto, he nui nei ana whakaaro, a
nana, na ana whakaaro nui i ora ai te
pa; heoi kihai tetahi tangata i mahara
ki taua tangata rawa-kore.

16 Na, ko taku kianga ake, Engari rawa te whakaaro nui i te kaha: heoi whakahaweatia iho nga whakaaro nui o te rawa-kore, kihai hoki ana kupu i whakarangona.

17 Nga kupu a te hunga whakaaro nui, engari *era* i te hamamatanga a te rangatira o nga wairangi, ka ata whakarangona *hoki*.

18 Pai atu te whakaaro nui i nga mea mo te whawhai: a kotahi te tangata hara, he nui te pai e he ana i a ia.

UPOKO 10.

MA nga ngaro mate ka piro whakahouhou ai te hinu a te kai whakananu, *ka pera* ano te tangata kua ingoa-nuitia ona whakaaro me tona honore, ki te mea he wairangi tona, ahakoa iti.

2 Kei tona ringa matau te ngakau o te tangata whakaaro nui; kei tona maui ia te ngakau o te wairangi.

3 Ka haere ano hoki te wairangi i te ara, kahore ona mahara; e ki ake ana hoki ia ki te katoa he wairangi ia.

4 Ki te ara ake te wairua o te rangatira, he riri ki a koe, kaua tou wahi e whakarerea; ka ai hoki te whakangawari hei whakamarie mo nga hara nui.

5 Tenei tetahi kino i kitea e ahau i raro i te ra, e rite tonu ana ki te he i puta mai i te rangatira;

6 Te wairangi e whakanohoia ana ki runga ki nga wahi tiketike rawa, a ko nga tangata taonga e noho ana i te wahi i raro.

7 I kite ahau i nga kai mahi i runga i nga hoiho, a ko nga rangatira e haere ana, ano he kai mahi, i runga i te whenua.

8 Te tangata e keri ana i te rua, ka taka ano ki roto; te tangata e wahi ana i te taiepa, ka ngaua ano ia e te nakahi.

9 Te tangata e hapai atu ana i nga kohatu, ka mamae ano i reira; te tangata e tātā ana i te rakau, ka ora noa ano i reira.

10 Ki te mea he puhuki te rino, a kahore e whakakoia e ia te mata, kia nui ake ano tona kaha; he pai ia nga whakaaro nui hei whakatikatika.

11 He pono ka ngau te nakahi, ki te kahore e whakawaia, e kore ano hoki e hipa ake te arero kapetau.

12 Ataahua tonu nga kupu a te mangai o te tangata whakaaro nui; te wairangi ia ka horomia ia e ona ngutu.

13 Te timatanga o nga kupu a tona mangai he wairangi; te mutunga ano o tana korero, he haurangi, he hē.

14 He maha ano hoki nga kupu a te wairangi: e kore te tangata e mohio ko te aha e puta mai a mua. Na, nga mea e puta mai i muri i a ia, ma wai ra e whakaatu ki a ia?

15 Hoha iho nga wairangi i tana mahi i tana mahi: e kore nei hoki ia e matau ki te haere ki te pa.

16 ¶ Aue te mate mou, e te whenua he tamaiti nei tou kingi, a e kai ana o rangatira i te ata!

17 Ka hari koe, e te whenua, he tamaiti nei no nga rangatira tou kingi, a e kai ana o rangatira i te wa e tika ai, hei mea whakakaha, ehara i te mea hei whakahaurangi.

18 ¶ Ma te mangere ka pirau ai te whare; ma te ngoi-kore ano o nga ringa ka tuturu ai te whare.

19 ¶ Hei mea mo te kata te hakari i tukua ai, he mea whakahari ano te waina; otiia, ka rite nga mea katoa i te hiriwa.

20 ¶ I o whakaaro nei ano kaua e kangā te kingi; kaua hoki e kangā te tangata taonga i roto i tou whare moenga: no te mea ka kawea te reo e tetahi manu o te rangi, ka korerotia hoki *taua* mea e tetahi mea whai parirau.

UPOKO 11.

MAKĀ to taro ki te mata o nga wai; kia maha hoki nga ra ka kitea ano e koe.

2 Hoatu tetahi wahi ma te tokowhitu, ma te tokowaru ano hoki; e kore hoki koe e mohio ko tehea kino e puta mai ki runga ki te whenua.

3 Ki te ki nga kapua i te ua, ka ringitia ki runga ki te whenua: ki te hinga ano te rakau ki te tonga, ki te nota ranei, te wahi e hinga ai te rakau, ko reira ano ia takoto ai.

4 Te tangata e whai mahara ana ki te hau, e kore ia e rui; te tangata titiro kapua e kore ia e kokoti.

5 Na, kahore koe e mohio ki te huarahi o te wairua ki te *tupu* ranei o nga wheua i roto i te kopu o te wahine hapu; e kore ano e mohiotia e koe te mahi a te Atua, a te kai mahi o nga mea katoa.

6 I te ata ruia to purapura, i te ahiahi ano hoki kaua e kaiponuhia to ringaringa; e kore hoki koe e mohio ko tenei

ranei e tika, ko tera ranei, ko raua ranei e rua ka pai ngatahi.

7 ¶ Ahuareka tonu te māramatanga, pai tonu hoki ki nga kanohi te titiro atu ki te ra.

8 Ki te mea he maha nga tau e ora ai te tangata, a ka koa i aua *tau* katoa, kia mahara ano ia ki nga ra o te pouritanga; he maha hoki. Nga mea e haere ake ana he horihori katoa.

9 ¶ Kia koa, e te taitamariki, ki to taitamarikitanga, kia whakahari ano hoki to ngakau i a koe i nga ra o to taitamarikitanga, haere ano i nga ara o tou ngakau, i te tirohanga ano a ou kanohi: otiia kia mohio ano koe, he mea enei katoa e riro ai koe i te Atua ki te whakawakanga.

10 Na, kia matara atu te riri i tou ngakau, whakanekehia atu ano hoki te kino i tou kikokiko: he mea horihori nei hoki te tamarikitanga, me te taitamarikitanga.

UPOKO 12.

KIA mahara ra ki tou Kai hanga i nga ra o to tamarikitanga, i te mea kahore ano kia tae noa mai nga ra o te kino, a kahore ano kia tata mai nga tau e ki ai koe, Kahore aku ahuareka ki enei *tau;*

2 I te mea kahore ano kia pouri noa te ra, te māramatanga, te marama, me nga whetu, a kahore ano kia hoki mai nga kapua i muri i te ua:

3 I te ra e wiri ai nga kai tiaki o te whare, a ka piko iho nga tangata marohirohi, ka mutu ano hoki ta nga kai huri, no te mea he torutoru ratou, ka pouri ano hoki nga mea e titiro mai nei i nga matapihi,

4 *I te mea* ano ka tutakina nga tatau i nga huarahi, a ka iti iho te haruru o te huri, ka ara ia i te tangi o te manu, ka whakahokia iho ano hoki ki raro nga kotiro katoa o te waiata;

5 Mataku noa iho ano hoki ratou i te mea tiketike, he wehi ano kei te huarahi, ka tupu ano te aramona, ka taimaha ano hoki te mawhitiwhiti, ka iti haere te hiahia; ka haere nei hoki te tangata ki tona whare tūturu; a ka haereere nga kai tangi i nga huarahi.

6 I te mea kahore ano kia mawheto, noa te aho hiriwa, a ka pakaru te oko koura, ka pakaru ano hoki te hāka ki te puna, ka pakaru ano te wīra ki te poka wai.

7 Na, hoki ana te puehu ki te whenua, ki te pera ano me ia i mua, a hoki ana ano te wairua ki te Atua nana nei i homai.

8 He horihori, he tino horihori, e ai ta te kai kauwhau; he horihori tē katoa.

9 Na, no te mea he mea whakaaro nui te kai kauwhau, koia i whakaakona ai ano hoki e ia te iwi ki te matauranga; tana hoki he whakaaro marie, he rapu, he ata whakatakoto i nga whakatauki maha.

10 I whai te kai kauwhau kia kitea nga kupu ahuareka: he mea tika ano te mea i tuhituhia, he kupu pono.

11 Nga kupu a te hunga whakaaro nui koia ano kei nga werowero, kei nga whao i titia e nga kai huihui, he mea i homai e te hepara kotahi.

12 Kia ai ano hoki enei hei whakatupato i a koe, e taku tamaiti; te tuhituhi i nga pukapuka maha kahore he mutunga; te korerotanga nui ano hoki he hanga whakamauiui i te kikokiko.

13 Kia whakarongo atu tatou ki te whakamutunga o te mea katoa: E wehi ki te Atua, puritia ana whakahaunga: ko nga mea katoa hoki tenei ma te tangata.

14 No te mea ka whakawakia nga mahi katoa e te Atua, te mea huna ano hoki, ahakoa pai, ahakoa kino.

TE WAIATA

A HOROMONA.

UPOKO 1.

TE waiata o nga waiata, ta Horo-
mona.
2 Kia kihitia ahau e ia, hei nga kihi
ano o tona mangai: pai atu hoki tou
aroha i te waina.
3 He kakara no ou hinu papai, (tou
ingoa, ano he hinu kua oti te riringi,)
na reira i aroha ai nga wahina ki a koe.
4 Kumea ahau, ka rere atu matou, ka
whai i a koe: kua oti ahau te kawe e te
kingi ki ona ruma: ka koa matou, ka
hari ki a koe. Engari tou aroha i te
waina hei maharatanga atu ma matou:
ka aroha te hunga tika ki a koe.
5 He mangu ahau, otiia he ataahua
ano, e nga tamahine o Hiruharama, rite
tonu ano ki nga teneti o Kerara, ki nga
kakahu tauarai o Horomona.
6 Kaua e titiro mai ki a au no te mea
he mangu ahau, no te mea i titiro mai
te ra ki a au. I riri ki a au nga tama-
riki a toku whaea, meinga ana ahau e
ratou hei kai tiaki mo nga mara waina.
Taku mara, taku ake, kihai i tiakina e
ahau.
7 Whakaaturia mai ki a au, e ta toku
wairua e aroha atu ai, ko hea koe wha-
ngai ai, ko hea koe mea ai *i to' kahui*
kia takoto i te poutumarotanga; he aha
hoki te rawa e peka atu ai ahau ki nga
kahui a o hoa?
8 ¶ Ki te kore koe e mohio, e te ata-
ahua rawa o nga wahine, haere atu i
runga i nga takahanga o nga hipi, ka
whangai i o kuao koati i te taha o nga
nohoanga o nga hepara.
9 Ki taku, rite tonu koe, e taku e
aroha nei, ki nga hoiho o nga hariata o
Parao.
10 Ataahua tonu ou paparinga i nga
rarangi *peara*, tou kaki i nga mekameka
koura.
11 Ka hangā e matou etahi tupare
koura mou, he mea titi ki te hiriwa.
12 ¶ I te kingi ano i tona tepu, ka
puta te kakara o toku nara.
13 Hei paihere maira ki a au taku e
aroha nei, i te po roa ka takoto ia i wae-
nganui i oku u.
14 He tautau kamapia naku taku e
aroha nei, i nga mara waina o Enekeri.
15 Nana, ataahua tonu koe, e taku e
aroha nei; nana, ataahua tonu koe; no
nga kukupa ou kanohi.
16 Nana, ataahua tonu koe, e taku e
aroha nei, ahuareka tonu; matomato
tonu ano hoki to taua moenga.
17 He hita nga kurupae o to taua
whare, he kauri nga heke.

UPOKO 2.

HE puawai ahau no Harono, he
rengarenga no nga awaawa.
2 Rite tonu ki te rengarenga i roto
i nga tataramoa taku e aroha nei i roto
i nga tamahine.
3 Rite tonu ki te aporo i roto i nga
rakau o te ngahere taku e aroha nei i
roto i nga tamariki; ahuareka tonu ki
a au te noho i raro i tona taumarumu-
runga iho; reka tonu hoki ona hua ki
toku ngao.
4 I kawea atu ahau e ia ki tona whare
waina, tona kara ano hoki i runga i a au
he aroha.
5 Whakakahangia ake ahau ki nga ka-
pa waina, whakahauorangia ahau ki nga
aporo; e mate ana hoki ahau i te aroha.
6 Kei raro i toku mahunga tona maui,
e awhi ana tona matau i a au.
7 He tohe tenei naku ki a koutou, e
nga tamahine o Hiruharama, i te aroaro
ano o nga aneterope, o nga hāta o te
parae, kaua e whakaohokia, kaua e
whakaarahia taku e aroha nei, a kia
pai ra ano ia.
8 ¶ Te reo ra o taku e aroha nei! Nana,
te haere nei ia, e tupekepeke ana i runga
i nga maunga, e mokowhiti ana i runga
i nga pukepuke.
9 Rite tonu taku e aroha nei ki te ane-
terope, ki te kuao hāta ranei: tenei ia
te tu mai nei i tera taha o to matou
taiepa, e matakitaki mai ana i nga ma-

tapihi, *ano* he puawai i roto i te mea
ripekapeka.
10 I korero mai taku e aroha nei, i mea
mai ki a au, E ara, e taku hoa, e taku
mea ataahua, haere mai hoki.
11 Kua pahemo nei hoki te hotoke,
kua mao, kua kore te ua;
12 Kua puta nga puawai ki runga ki te
whenua, kua tata te wa e korihi ai *nga
manu*, a e rangona ana te reo o te
kukupa ki to tatou whenua.
13 Kua kopuku nga hua hou o te piki,
a e kakara mai ana nga waina, *me o
ratou* karepe hou. Maranga, e taku
hoa, e taku mea ataahua, haere mai
hoki.
14 ¶ E taku kukupa i roto i nga ka-
piti o te kamaka, i te wahi ngaro o te
pikitanga, kia kite ahau i tou ahua, kia
rongo ahau i tou reo; he reka hoki tou
reo, he ataahua tou ahua.
15 Hopukia mai ma taua nga pokiha,
nga pokiha iti e kino ai a taua waina;
he karepe hou hoki kei a taua waina.
16 ¶ Kei a au taku e aroha nei, kei a
ia ano hoki ahau: e whangai ana ia i
roto i nga rengarenga.
17 I te mea kiano i whai hau noa te
ra, a kiano i rere noa nga atarangi, ta-
huri mai, e taku e aroha nei; kia rite ki
te aneterope, ki te kuao hāta, i runga
i nga maunga o Petere.

UPOKO 3.

I RUNGA i taku moenga i te po i
rapua e ahau ta toku wairua i aroha
ai: i rapua e ahau, heoi kihai i kitea e
ahau.
2 Ka whakatika ahau aianei, ka kopi-
kopiko i roto i te pa, i nga huarahi, i
nga waharoa, ka rapu i ta toku wairua i
aroha ai: rapua ana ia e ahau, heoi
kihai i kitea.
3 I tutaki ki a au nga kai tiaki e kopi-
kopiko nei i roto i te pa: *ano ra ko
ahau*, I kite ranei koutou i ta toku wai-
rua e aroha ai?
4 Pahemo kau atu ratou, kua tutaki
ahau ki ta toku wairua e aroha ai. Kei
te pupuri ahau i a ia; kihai hoki ia i tu-
kua atu e ahau: kawea tonutia atu ia e
ahau ki te whare o toku whaea, ki te
ruma o te wahine i whanau ai ahau.
5 He tohe tenei naku kia koutou, e nga
tamahine o Hiruharama, i te aroaro o
nga aneterope, o nga hāta o te parae,
kaua e whakaoho, kaua e whakaara i
taku e aroha ai, kia pai ra ano ia.
6 ¶ Ko wai tenei e haere mai nei i te
koraha, ano ko nga pou paowa, kakara
tonu i te maira, i te parakihe, i nga pue-
hu katoa a te kai hoko?
7 Nana, tona moenga, ara, to Horo-
mona; e toru tekau nga tangata maro-
hirohi i tetahi taha, i tetahi taha, no nga
marohirohi o Iharaira.
8 He hunga mau hoari ratou katoa, he
mea whakaako ki te whawhai; kei tona
huwha ano te hoari a tenei, a tenei, i te
wehi hoki i te po.
9 I hangā e Kingi Horomona he ha-
riata mona, no Repanona te rakau.
10 Nga pou o taua mea he mea hanga
nana ki te hiriwa, he koura a raro, he
papura tona hipoki iho, he mea whariki
a waenganui ki te aroha, mo nga tama-
hine o Hiruharama.
11 Haere atu, e nga tamahine o Hiona,
tirohia atu a Kingi Horomona, me te
karauna ano i karaunatia ai ia e tona
whaea i te ra o tona marenatanga, i te
ra ano hoki i koa ai tona ngakau.

UPOKO 4.

NANA, he ataahua koe, e taku hoa,
nana, he ataahua koe, no nga ku-
kupa ou kanohi i roto i ou makawe:
tou mahunga, koia ano kei te kahui
koati e kai ana i runga i Maunga Ki-
reara.
2 Ou niho, ano he kahui kua oti te
kutikuti, i haere mai i te horoi; rite
katoa ratou i te māhanga, kahore hoki
he mea pakoro i roto i a ratou.
3 Ou ngutu, ano he aho ngangana,
ahuareka tonu to korero: rite tonu ki
tetahi wahi o te pamekaranete ou rahi-
rahinga i roto i ou makawe.
4 Rite tonu tou kaki ki te pourewa o
Rawiri, he mea i hangā hei iringa mo
nga patu, kei reira nei nga whakangu-
ngu rakau kotahi mano e iri ana, he
whakapuru tao te katoa na te hunga
marohirohi.
5 Ou u e rua rite tonu ki nga kuao
aneterope e rua, he māhanga, e kai ana
i roto i nga rengarenga.
6 I te mea kiano i whai hau noa, a
kiano i rere noa nga atarangi, ka haere
ahau ki te maunga maira, ki te puke-
puke parakihe.
7 Ataahua katoa koe, e taku hoa; ka-
hore hoki ou koha.
8 ¶ Taua ka haere atu i Repanona, e
taku hoa, taua i Repanona: matakitaki
atu ai i te tihi o Amana, i te tihi o He-
niri raua ko Heremona, i te nohoanga

o nga raiona, i nga maunga o nga reparo.

9 Riro pu toku ngakau i a koe, e *taku* tuahine, e *taku* hoa: riro pu toku ngakau i tetahi o ou kanohi i tetahi o nga mekameka whakapaipai o tou kaki.

10 Ano te ataahua o tou aroha, e taku tuahine, e taku hoa! Ano te pai o tou aroha! nui atu i te waina: te kakara ano o ou hinu nui atu i nga kinaki kakara katoa.

11 He honi *kei* ou ngutu, e taku hoa, e maturuturu ana; he honi, he waiu kei raro i tou arero: te kakara ano o ou kakahu, koia ano kei te kakara o Repanona!

12 He kāri kua oti te tutaki taku tuahine, taku hoa, he manawa whenua kua oti te tutaki, he puna kua oti te hīri.

13 He kāri pamekaranete nga mea e wana pa i a koe, he pai rawa ano hoki nga hua, he kamapia, he nara,

14 He nara, he hapirone, he karamu, he hinamona, me nga rakau parakihe katoa; he maira, he aroe, me nga mea nui katoa o nga kinaki kakara.

15 He puna no nga kāri, he poka wai ora, he awa ano hoki no Repanona.

16 ¶ E ara, e te hau nota; haere mai hoki, e te tonga: pupuhi mai ki taku kari, kia rere atu ai nga kinaki kakara. Kia haere mai taku i aroha ai ki tana kari, ki te kai i ana hua pai.

UPOKO 5.

KUA tae mai ahau ki taku kari, e taku tuahine, e *taku* hoa; kua oti taku maira me taku kinaki kakara te kohi, kua kainga e ahau taku honikoma me taku honi; kua inumia e ahau taku waina me taku waiu. E kai, e *oku* hoa, e inu, ina, kia nui te inu, e oku hoa aroha.

2 ¶ E moe ana ahau, ko taku ngakau ia e ara ana. Ko te reo *tenei* o taku e aroha nei e patuki ana, *e mea ana,* Te tatau ki a au, e taku tuahine, e taku hoa, e taku kukupa, e taku mea pai rawa; kapi tonu hoki toku mahunga i te tomairangi, oku makawe ano hoki i nga pata o te po.

3 Kua oti toku koti te unu e au: me pehea e kakahuria ai ano? Kua oti oku waewae te horoi, kia whakaparua ano koia e ahau?

4 I kuhua mai tona ringa e taku e aroha nei i te kohao o te tatau, a oho ana oku whekau ki a ia.

5 I ara atu ahau ki te uaki i te tatau ki taku i aroha ai; maturuturu ana te maira i oku ringaringa, te maira reka i oku maihao ki runga ki nga puritanga o te tutaki.

6 Uakina ana e ahau ki taku i aroha ai, heoi kua kore taku i aroha ai, kua haere atu: taku wairua riro pu i tana kupu: i rapu ahau i a ia; heoi kihai i kitea; i karangatia atu ia e ahau, kihai ano ia i whakahoki kupu mai.

7 I tutaki ki a au nga kai tiaki e kopikopiko nei i te pa; patua ana ahau e ratou, mamae ana ahau i a ratou; tangohia ana toku arai i a au e nga kai tiaki o nga taiepa.

8 He tohe atu tenei naku ki a koutou, e nga tamahine o Hiruharama, ki te tutaki koutou ki taku e aroha nei, ki atu ki a ia, e mate ana ahau i te aroha.

9 ¶ E te ataahua rawa o nga wahine, he aha te nuinga ake o tau i aroha ai i *tetahi atu* e arohaina ana? He aha te nuinga ake o tau i aroha ai i *tetahi atu* e arohaina ana, i pena ai to tohe ki a matou?

10 He ma taku i aroha ai, he kiri whewhero, nui atu i nga mano kotahi tekau.

11 He tino koura, he mea para-kore tona mahunga, he mawhatu ona makawe, mangu tonu, ano he rawena.

12 Ona kanohi kei o nga kukupa i te taha o nga awa wai, he mea horoi ki te waiu, pai rawa te whakanoho.

13 Ona paparinga ano he tupuranga kinaki kakara, ano he puawai pai; ona ngutu, me te mea he maira reka e maturuturu iho ana i nga rengarenga.

14 Ona ringa, *ano* he mowhiti koura kua oti nei he perira te whakanoho ki roto: tona kopu, te *rite, kei* te rei pai rawa, he mea whakakikorua ki nga hapira.

15 Ona waewae, rite tonu ki nga pou mapere, he mea whakatu ki runga ki nga turanga koura pai rawa; tona ahua koia ano kei a Repanona, pai rawa, me nga hita.

16 *Te mea a* tona mangai reka rawa; ahuareka katoa ia. Ko taku tenei i aroha ai, ko toku hoa ano tenei, e nga tamahine o Hiruharama.

UPOKO 6.

I HAERE whakahea tau e aroha na, e te ataahua rawa o nga wahine? I anga whakahea tau e aroha na? Ma tatou tahi hoki ia e rapu.

2 Kua riro taku e aroha nei ki raro ki

tona kāri, ki nga tupuranga o nga kinaki kakara, ki nga kāri kai ai, ki te kohi i nga rengarenga.
3 Kei taku e aroha nei ahau, kei a au ano taku e aroha nei: e kai ana ia i roto i nga rengarenga.
4 ¶ Ataahua tonu koe, e taku hoa, he pera ano me Tirita; ahuareka rawa koe, pera tonu me Hiruharama; whakawehi rawa, koia ano kei nga kara *o te ope*.
5 Tahuri atu ou kanohi i a au, ka riro hoki ahau i a raua; ou makawe, koia ano kei te kahui koati e kai ana i Kirearn.
6 Ou niho, ano he kahui hipi e haere mai ana i te horoi, rite katoa i te māhanga, kahore hoki he pakoro i roto i a ratou.
7 Rite tonu ki tetahi wahi o te pamekaranete ou rahirahinga i roto i ou makawe.
8 E ono tekau enei kuini, e waru tekau nga wahine iti, me nga wahina e kore e taea te tatau.
9 He mea kotahi taku kukupa, taku mea pai rawa, ko ia anake ta tona whaea, he mea i paingia rawatia e te wahine i whanau ai ia: i kite nga tamahine, kei te manaaki i a ia, nga kuini, me nga wahine iti, whakamoemiti ana ratou ki a ia.
10 ¶ Ko wai tenei e matakitaki mai nei, ano ko te ata, ataahua tonu, ano ko te marama, mārama rawa, koia ano kei te ra, whakawehi rawa, me te mea ko nga kara *o te ope?*
11 I haere atu ahau ki te kāri naiti, kia kite i nga hua o te awaawa; kia kite e tupu ana ranei te waina, e kopuku ana ranei nga pamekaranete.
12 Mohio rawa ake ahau kua meinga ahau e toku wairua kia rite ki nga hariata o Aminaripi.
13 Hoki mai, hoki mai, e Hurami, hoki mai, hoki mai, kia matakitaki atu ai matou ki a koe. He aha ta koutou e kite ai i a Hurami? Me te mea he ropu no nga ope e rua.

UPOKO 7.

ANO te ataahua o ou waewae i *ou* hu, e te tamahine a te rangatira? nga hononga o ou humu, koia ano kei o nga peara, he mea hanga na nga ringaringa o te kai mahi mohio.
2 Tou pito, koia ano kei te kapa porotaka kihai i hapa i te mea whakaranu, tou kopu, ano he puranga witi kua oti te karapoti ki nga rengarenga,
3 Ou u e rua, ano ko nga kuao anetelope e rua, he māhanga:
4 Tou kaki, ano he pourewa rei; ou kanohi, ano ko nga roto wai i Hehepona i te kuwaha o Pete-rapimi; tou ihu, ano ko te pourewa o Repanona e titiro atu nei ki Ramahiku.
5 Tou mahunga, rite tonu ki Karamere, te makawe o tou mahunga ki te papura a te kingi kua oti nei te herehere ki nga whakamahau.
6 Ano te ataahua, ano te pai ou, e te mea e arohaina ana, ahuareka tonu!
7 Rite tonu *koe* ki te nikau i a koe e tu nei, ou u ki nga tautau *karepe*.
8 I mea ahau ka pikitia e ahau te nikau, ka hopukia atu e ahau ona manga. Akuanei ou u rite ai ki nga tautau o te waina, te haunga o to ihu ki to nga aporo:
9 Tou ngao, ano he waina pai ma taku e aroha nei, he mea e tika ana te haere, e mea ana i nga ngutu o te hunga e moe ana kia korero.
10 ¶ Kei taku e aroha nei ahau; ko ahau ano tana e hiahia ai.
11 Haere mai, e taku e aroha nei, taua ka haere atu ki te parae, ka moe taua ki nga pa ririki.
12 Kia moata to taua maranga atu ki nga mara waina; kia kite ai taua, e tupu ana ranei te waina, kua puta ranei te karepe hou, e kopuku ana ranei nga pamekarenete; ko reira hoatu ai e ahau toku aroha ki a koe.
13 E kakara mai ana nga manitareki, kei o taua kuwaha ano hoki nga mea pai whakaharahara katoa, nga mea hou nga mea tawhito, he mea rongoa naku mau, e taku e aroha nei.

UPOKO 8.

AUE me i rite koe ki taku tungane i ngote nei i nga u o taku whaea! taku kitenga i a koe i waho ka kihitia koe e ahau, e kore ano ahau e whakahaweatia.
2 Ka aratakina koe e ahau, ka kawea ki te whare o toku whaea, ko ia ano hei whakaako i a au; ka whakainumia koe e ahau ki te waina whakaranu ki te wai o taku pamekaranete.
3 Ko tona maui ki raro i toku mātenga, ko tona matau ki te awhi i a au.
4 He tohe atu tenei naku ki a koutou, e nga tamahine o Hiruharama, kaua e whakaohokia, kaua e whakaarahia *taku* e aroha nei, kia pai ra ano ia.
5 Ko wai tenei e haere mai nei i te ko-

raha e taupuhipuhi nei ki ana i aroha
ai? Naku koe i whakaara ake i raro i
te aporo: ko te wahi tena i puta mai ai
koe i roto i tou whaea; i puta mai ano
koe i reira i roto i te wahine i whanau
ai koe.
6 ¶ Waiho ahau hei hīri ki tou ngakau, hei hīri ki tou ringaringa; rite tahi
hoki ki to te mate te kaha o te aroha,
nanakia tonu te hae, ano ko te urupa, he
ngarahu ahi ona ngarahu, nui atu tona
mura.
7 Nui te wai, e kore te aroha e taea te
tinei, e kore ano e ngaro i nga awa.
Ahakoa i hoatu e te tangata nga rawa
katoa o tona whare mo te aroha, ka tino
whakahaweatia rawatia.
8 ¶ He teina nohinohi to matou, kahore ano hoki ona u. Me pehea matou ki
to matou teina i te ra e korerotia ai ia?
9 Ki te mea he taiepa ia, ka hangā
e tatou he whare ki runga ki a ia, he
mea hiriwa: ki te mea he tatau, ka whakakopakina ia e tatou ki nga papa hita.
10 He taiepa ahau, oku u, ano he
pourewa; no reira, ki tana titiro mai, i
rite ahau ki tetahi e manakohia ana.
11 He mara waina ta Horomona i Para-hamono, tukua atu ana e ia te mara
ki nga kai tiaki; kotahi mano nga hiriwa i kawea mai e tenei, e tenei hei utu
mo ona hua.
12 Kei toku aroaro taku mara, taku
ake. Kotahi mano mau, e Horomona,
kia rua rau ma nga kai tiaki o ona hua.
13 E koe e noho nei i nga kāri, e whakarongo ana nga hoa ki tou reo: kia
rongo ra ahau.
14 ¶ Kia hohoro, e taku e aroha nei,
kia rite ki te aneterope ki te kuao hāta
i runga i nga maunga kinaki kakara.

KO

IHAIA.

UPOKO 1.

TE kitenga i kite ai a Ihaia tama a
Amoho, he mea mo Hura, mo Hiruharama, i nga ra o *enei* kingi o Hura, o
Utia, o Iotama, o Ahata, o Hetekia.
2 Whakarongo, e nga rangi, kia whai
taringa mai hoki, e te whenua; he korero hoki na Ihowa, I atawhai, i whakatupu tamariki ahau, na, kua whakakeke
nei ratou ki a au.
3 E mohio ana te kau ki tona ariki, te
kaihe ki te takotoranga kai a tona rangatira: a Iharaira, kahore ia e mohio;
taku iwi, kahore ratou e whakaaro.
4 Aue, e te iwi hara, e te hunga e taimaha ana i te kino, he uri no nga kai
mahi i te he, he tamariki whakangau ke,
kua whakarerea e ratou a Ihowa, kua
whakahawea ki te Mea Tapu o Iharaira,
kua riro ke whakamuri.
5 ¶ Kia patua ano hoki koutou hei
aha? ka tutu ano hoki koutou: kei te
mate katoa te mahunga; te ngakau katoa whakaruhi rawa.
6 Kahore ona wahi ora, o te kapu ano
o te waewae, a tae noa ki te mahunga;
he patunga *kautanga,* he karawarawa,
he whiunga kua pirau, kihai i romia,
kihai i takaia, kihai ano hoki i whakangawaritia ki te hinu.
7 To koutou whenua kua ururuatia, o
koutou pa kua wera i te ahi, to koutou
oneone e kainga ana e nga tangata ke i
to koutou aroaro, ururua rawa, koia ano
kei ta nga tangata ke whakangaromanga.
8 Na, mahue iho te tamahine a Hiona,
ano he tihokahoka i te mara waina, ano
he wharau i te mara kukuma, ano he pa
e whakapaea ana.
9 Me i kahore a Ihowa o nga mano te
whakatoe i tetahi toenga nohinohi rawa
nei ki a tatou, kua rite tatou ki Horoma,
kua pera ano me Komora.
10 ¶ Whakarongo ki te kupu a Ihowa,
e nga rangatira o Horoma; kia whai
taringa mai ki te ture a to tatou Atua, e
te iwi o Komora.
11 Hei aha maku a koutou patunga
maha? e ai ta Ihowa: kua makona ahau
i nga tahunga o nga tinana o nga hipi
toa, i te ngako o nga mea momona

kahore hoki aku manakohanga atu ki te
toto o nga puru, o nga reme, o nga koati
toa.
12 Ka haere mai koutou, ka puta ki
toku aroaro, ko wai i ki atu ki tenei
mea a o koutou ringa kia takahia aku
marae?
13 Kati te mau mai i nga whakahere
horihori: te whakakakara, he mea wha-
kariharika ki a au: te kohititanga ma-
rama, te hapati, te karangatanga o te
whakaminenga, e kore e manawanuitia
e ahau; he mea kino, ae ra, te huihui
nui.
14 O koutou kohititanga marama, o
koutou whakaminenga, kino rawa ki
toku ngakau, he mea whakararu ki a
au, he hanga whakahoha.
15 Na, ka wherahia mai o koutou ri-
nga, ka hunā e ahau oku kanohi ki a
koutou; ka whakanuia ano hoki e kou-
tou te inoi, e kore ahau e rongo; e
kapi ana o koutou ringa i te toto.
16 Horoia koutou, kia ma; whakarerea
atu te kino o a koutou hanga i mua i
oku kanohi; kati te mahi kino;
17 Akona te mahi pai; rapua te wha-
karite whakawa; whakatikaia ta te ta-
ngata e tukinotia ana; whakaritea te
whakawa a te pani; tohea ta te pou-
aru.
18 Tena ra, tatou ka korerorero, e ai
ta Ihowa; ahakoa i rite o koutou hara
ki te mea ngangana, ka pera ano me te
hukarere te ma; ahakoa i whero me te
mea whakawhero, ka rite ano ki te
huruhuru hipi.
19 Ki te mea ka pai koutou, a ka
rongo, ka kai koutou i nga mea pai o te
whenua;
20 Ki te whakakahore koutou, a ka
tutu, ka pau koutou i te hoari; kua ko-
rero mai hoki te mangai o Ihowa.
21 ¶ Aue! kua puremu te pa pono!
i mua e ki ana i te whakarite whakawa,
he nohoanga ia no te tika; inaiainei no
nga kai kohuru.
22 Kua whakapara to hiriwa; to waina,
he mea whakaranu ki te wai:
23 Ou rangatira he hunga whakakeke,
he hoa ratou no te hunga tahae; ratou
katoa e whakapai ana ki te moni whaka-
pati; e whai ana i te utu; kahore ratou
e whakarite whakawa mo te pani; e
kore ano te tohe a te pouaru e tae ki a
ratou.
24 Mo reira, e ai ta te Ariki, ta Ihowa
o nga mano, ta te Mea nui o Iharaira,
Ha! ka whai whakamarietanga ahau i
oku hoariri, ka riro mai he utu i oku hoa
whawhai.
25 Ka tahuri atu ano toku ringa ki a
koe, a ka tahia atu e ahau tou para, ka
wehea katoatia atu ano tou tine:
26 Ka whakahokia mai ano hoki e
ahau o kai whakarite whakawa kia rite
ki o mua, me o kai whakatakoto whaka-
aro, kia rite ki o te timatanga; muri iho
ka karangatia koe, Ko te pa tika, ko te
pa pono.
27 Ka hokona a Hiona i runga i te
whakarite whakawa, me te hunga ano
ona e tahuri mai ana i runga i te tika.
28 ¶ A ka huihuia kia kotahi te
whakangaromanga o te hunga poka
ke, o te hunga hara. Te hunga hoki e
whakarere ana i a Ihowa, ka moti
ratou.
29 Ka whakama hoki ratou i nga oki
i matenuitia e koutou, numinumi kau
koutou i nga kāri i whiriwhiria e kou-
tou.
30 Ka rite hoki koutou ki te oki kua
memenge ona rau, ki te kāri ano hoki
kahore nei ona wai.
31 A hei muka te mea kaha, hei kora-
kora ano tana mahi; na ka ngiha nga-
tahi raua, kahore hoki he tangata hei
tinei.

UPOKO 2.

TE mea i kitea e Ihaia tama a Amoho
mo Hura raua ko Hiruharama.
2 Na, tenei ake kei nga ra whakamu-
tunga ka whakapumautia te maunga i to
Ihowa whare ki te tihi o nga maunga,
ka whakanekehia ake ano ki runga i nga
pukepuke; a ka rere nga iwi katoa ki
reira.
3 Ka haere hoki nga iwi maha, ka
mea, Haere mai, tatou ka haere ki
runga ki te maunga o Ihowa, ki te
whare o te Atua o Hakopa: kia wha-
kaakona ai tatou e ia ki ona ara; ka
haere hoki tatou i ona huarahi; no te
mea ka puta mai te ture i Hiona, me te
kupu a Ihowa i Hiruharama.
4 Ka whakarite hoki ia i nga wha-
kawa a nga iwi, ka riria ano e ia nga
iwi maha: na ka patupatua e ratou a
ratou hoari hei hea parau, a ratou tao
hei tapahi manga; e kore tetahi iwi e
hapai hoari ki tetahi iwi, heoi ano ta
ratou ako ki te whawhai.
5 E te whare o Hakopa, tena tatou
ka haere i to Ihowa māramatanga.
6 ¶ Kua whakarerea nei e koe tou iwi
te whare o Hakopa, no te mea ka maha
a ratou mea o te ita, a he tohunga maori
ano ratou, he pera ano me nga Pirihitini,

e ahuareka ana hoki ki nga tamariki a
nga tangata ke.
7 A, kī noa iho to ratou whenua i
te hiriwa, i te koura, kahore hoki he
mutunga o o ratou taonga: kapi tonu
ano hoki to ratou whenua i te hoiho,
kahore hoki he mutunga o o ratou hari-
ata.
8 Kī tonu ano hoki to ratou whenua i
nga whakapakoko; e koropiko ana ratou
ki te mahi a o ratou ringaringa, ki ta o
ratou maihao i hanga ai.
9 A, e koropiko ana te ware, e whakaiti
ana hoki te tangata nui i a ia ano; mo
reira kaua ratou e tohungia.
10 ¶ Haere ki roto ki te kamaka, e piri
ki te puehu, i te wehi ki a Ihowa, i te
kororia o tona nui.
11 Ka whakaititia nga kanohi whaka-
pehapeha o te tangata, ka whakapikoa
iho ano hoki te whakakake o nga tanga-
ta, a ko Ihowa anake e whakanuia i taua
rangi.
12 No te mea ka tae iho te ra o Ihowa
o nga mano ki runga ki te hunga wha-
kapehapeha, ki te hunga whakakake
katoa, ki runga ano hoki i te hunga
katoa kua neke ake, a ka whakaititia
iho ratou:
13 Ki nga hita katoa ano o Repanona
kua tiketike, kua neke ake, ki nga oki
katoa ano o Pahana.
14 Ki nga maunga tiketike katoa,
ki nga pukepuke katoa kua purero ki
runga:
15 Ki runga ano i nga pourewa tike-
tike katoa, ki nga taiepa kaha katoa ano
hoki,
16 Ki runga ano i nga kaipuke katoa o
Tarahihi, ki runga ano i nga whakaahua
katoa e minaminatia ana.
17 A, e whakapikoa iho to te tangata
whakapehapeha, e whakaititia iho ano
hoki te whakakake o nga tangata, ko
Ihowa anake hoki e whakanuia i taua
rangi.
18 Ka whakakahoretia rawatia ano hoki
e ia nga whakapakoko.
19 A, ka haere ratou ki nga ana o nga
kamaka, ki nga rua o te whenua, i te
wehi ki a Ihowa, i te kororia o tona nui,
ina whakatika ia ki te whakawehi i te
whenua.
20 I taua rangi ano ka akiritia atu e te
tangata ana whakapakoko hiriwa me ana
whakapakoko koura i hangā nei e ia mana
hei koropikotanga atu, ki nga kiore, ki
nga pekapeka;
21 Haere ai ki nga kapiti o nga kohatu,
ki nga tihi o nga kamaka, i te wehi ki
a Ihowa, i te kororia o tona nui, ina
whakatika ia ki te whakawehi i te whe-
nua.
22 Kati ta koutou mea ki te tangata
kei ona pongaponga nei tona manawa:
kia pehea hoki te whakaaro ki a ia?

UPOKO 3.

NO te mea tenei te Ariki, a Ihowa o
nga mano te whakakahore atu nei i
te titoko, i te tokotoko o Hiruharama, o
Hura, i te titoko taro katoa, i te tokotoko
wai katoa,
2 I te marohirohi, i te tangata mo
te pakanga, i te kai whakarite wha-
kawa, i te poropiti, i te tohunga, i te
kaumatua,
3 I te rangatira rima tekau, i te tangata
nui, i te kai whakatakoto whakaaro, i
te kai mahi mohio, i te mea matau ki te
taki.
4 Ka hoatu ano e ahau nga tamariki hei
rangatira mo ratou, ko nga kohunga-
hunga ano hei kingi mo ratou.
5 Ka tukinotia ano hoki te iwi, tetahi
tangata e tetahi tangata, te tangata e
tona hoa tata ano; ka whakahihi ano
hoki te tamariki ki te kaumatua, *ka
anga mai* ano te mea e whakahawea-
tia ana ki te tangata e whakahonoretia
ana.
6 E mau hoki te tangata ki tona tua-
kana, o te whare ano o tona pāpā, *a ka
mea,* He kakahu tou; hei rangatira
koe mo matou, a hei raro ano i tou ringa
tenei whakatakanga.
7 I taua rangi ano ka karanga nui ia, ka
mea, E kore ahau e waiho hei kai takai;
kahore hoki he taro i toku whare, kahore
he kakahu: kaua ahau e meinga hei
rangatira mo te iwi.
8 Kua taka hoki a Hiruharama, kua
hinga a Hura; kua whawhai nei hoki to
ratou arero, me a ratou mahi, ki a Ihowa,
whakapataritari ai i nga kanohi o tona
kororia.
9 ¶ Ko te titiro mai hoki a o ratou
kanohi hei kai whakaatu mo to ratou he;
e whakapuaki ana ano ratou i to ratou
hara, e pera ana me Horoma, kahore e
hunā e ratou. Aue, te mate mo o ratou
wairua! ta ratou utu hoki ki a ratou
ano, ko te kino.
10 Mea atu ki te tangata tika, Ko te pai
mona; ka kainga hoki e ratou nga hua o
a ratou mahi.
11 Aue te mate mo te tangata kino, ko
te he *mona:* ka riro hoki i a ia te utu o
ta ona ringa.
12 ¶ Toku iwi, o ratou kai tukino ko

nga tamariki, ko nga wahine ano hoki hei kingi mo ratou. E toku iwi, ko ou kai arahi hei whakapohehe *i a koe;* kore ake i a ratou te tikanga o o huarahi.
13 Kua whakatika ake a Ihowa ki te totohe, kua tu ki te whakawa i nga iwi.
14 Ka timata ta Ihowa whakawa i nga kaumatua o tona iwi, i ona rangatira ano hoki; kua pau hoki i a koutou te mara waina, kei roto i o koutou whare nga mea i pahuatia atu i nga rawa-kore.
15 He aha koutou i kuru ai i toku iwi?—nga kanohi o nga rawa-kore, *me te mea* kua hurihia e koutou ki te huri, e ai ta te Ariki, ta Ihowa o nga mano.
16 ¶ I ki mai ano a Ihowa, Na, kua whakapehapeha nei nga tamahine o Hiona, maro tonu te kaki ina haere, takataka ana nga karu, ririki rawa nga hikoi, tatangi ana nga waewae:
17 Mo reira ka whakangaua e te Ariki ki te patito te tumuaki o nga tamahine o Hiona, ka takoto kau ano hoki i a Ihowa o ratou wahi ngaro.
18 I taua rangi ano ka whakakahoretia e te Ariki te ataahua o nga mea tatangi *o nga waewae,* o nga whakapaipai ripekapeka, o nga mea ano e rite ana ki te marama.
19 Nga mekameka, nga poroporo, me nga arai kanohi,
20 Nga potae, nga whakapaipai o nga waewae, nga whitiki, nga pounamu hongihongi, me nga whakakai,
21 Nga mowhiti, nga whakapaipai o te ihu,
22 Nga kakahu whakapaipai, nga koroka, nga kakahu o waho ake, me nga pukoro,
23 Nga whakaata, me te rinena pai, nga potae, me nga arai whakapaipai.
24 Na, he kakara pai i mua, puta ake ana he piro; kahore he whitiki, he tawhetawhe kau; kahore he mahunga hanga pai, he pakira kau; kahore he tatua whakapaipai, he kakahu taratara kau i whitikiria mai; he weranga, kahore hoki he ataahua.
25 Ka hinga o tangata i te hoari, ou marohirohi i te whawhaitanga.
26 Ka tangi, ka aue ona kuwaha, a ka noho mokemoke ia ki te whenua.

UPOKO 4.

E MAU ano nga wahine tokowhitu ki te tangata kotahi i taua ra, a ka mea, Ko ta matou taro ano hei kai ma matou, ko o matou kakahu ano hei kakahu mo matou, ko tou ingoa anake kia karangatia ki a matou, kia mutu ai to matou ingoa kino.
2 I taua rangi ano he ataahua te peka o Ihowa, kororia rawa, me nga hua ano o te whenua he neke rawa ake, he pai, hei mea ma nga morehu o Iharaira.
3 Na, te tangata i toe ki Hiona, i mahue ki Hiruharama, ka karangatia ia he tapu, nga tangata katoa kua oti te tuhituhi ki roto ki te hunga ora i Hiruharama:
4 Ina oti te paru o nga tamahine o Hiona te horoi atu e te Ariki, ina tahia atu ano e ia nga toto o Hiruharama i roto i a ia, he mea mea nana ki te wairua whakawa, ki te wairua tahu.
5 Ka hangā ano hoki e Ihowa ki runga ki nga nohoanga katoa o Maunga Hiona, ki runga ano i ona huihuinga, he kapua, he paowa, i te ra, a he mura ahi e wheriko tonu ana i te po; no te mea ka whai taupoki a runga katoa o te kororia.
6 A ka ai ano he tihokahoka hei whakamarumaru i te ra mo te werawera, hei rerenga atu, hei whakaruru mo te tupuhi, mo te ua.

UPOKO 5.

NA, me waiata e ahau aianei te waiata a taku i aroha ai ki taku i aroha ai, he mea mo tana mara waina. He mara waina ta taku e aroha nei i tetahi pukepuke momona.
2 Na taiepatia ana e ia, kohikohia ana e ia nga kohatu o reira, whakatokia iho e ia ki te waina pai rawa, hangā ana e ia he pourewa ki waenganui, keria ana ano e ia he poka waina ki reira: a tona tāringa atu kia whai karepe, na he karepe maori ona hua.
3 Na, e te hunga e noho ana i Hiruharama, ratou ko nga tangata o Hura, whakaritea ta maua whakawa ko taku mara waina.
4 Ko te aha ake kia meatia e ahau ki taku mara, ko te aha kua mahue i a au te mahi ki reira? he aha ra i taku tāringa atu kia hua nga karepe, i puta ake ai ko nga karepe maori?
5 Na, tena, maku e whakakite atu ki a koutou taku o mea ai ki taku mara waina, Ka tangohia atu e ahau tona taiepa tataramoa, a ka kainga noatia iho; ka wa-

wahia ano hoki tona taiepa, a ka taka-
takahia.
6 Ka meinga ano e ahau hei ururua, e
kore e tapatapahia, e kore e ngakia:
engari ka puta ake te tataramoa me
te tumatakuru: ka ako atu ano ahau
ki nga kapua kia kaua te ua e ua ki
reira.
7 Na, te mara waina o Ihowa o nga
mano, ko te whare o Iharaira; ko
nga tangata ano o Hura tana mea
ahuareka i whakatongia e ia; heoi tana
tāringa atu ki te whakarite whakawa,
na, ko te tukino, ki te tika, na ko te
aue.
8 ¶ Aue te mate o te hunga e hono ana
i tetahi whare ki tetahi whare, e wha-
kapiri mai nei i tetahi mara ki tetahi
mara, a kore noa he wahi, he mea kia
noho ai koutou, ko koutou anake, i wae-
nganui i te whenua.
9 Ko ta Ihowa o nga mano *tenei* ki oku
taringa, He pono, tini nga whare, moke-
moke kau; nui, pai, kahore he tangata
hei noho.
10 No te mea kotahi tekau nga eka o te
mara waina, maea ake kotahi tonu te
pāti: i ki te homa i te purapura, maea
ake kotahi te epa.
11 ¶ Aue te mate mo te hunga e
maranga wawe ana i te ata ki te whai
i te wai kaha, na, roa iho ta ratou i te
po, mumura tonu ano hoki ratou i te
waina.
12 Kei ā ratou hakari ano hoki te
hāpa me te hatere, te timipera, te puto-
rino, me te waina; heoi kahore a ratou
maharatanga atu ki te mahi a Ihowa,
kahore hoki he whakaaro ki te mahi a
ona ringa.
13 ¶ Mo reira ka riro toku iwi i te
pārau, kahore hoki he matauranga; o
ratou tangata ingoa nui ano hoki, ka
hemo i te kai; to ratou mano tini, maroke
rawa te *mangai* i te mate-wai.
14 Na reira te reinga i whakanui ai i a
ia, nui noa atu te hamamatanga o tona
mangai; na, heke atu ana ki reira to
ratou kororia, o ratou mano tini, to ratou
ngangau, me te tangata ano e whakama-
namana ana.
15 Ka whakapikoa iho ano hoki te ware,
ka whakaititia ano te tangata nui, ka
whakahokia iho ano nga kanohi o te
hunga whakakake.
16 A ka whakanekehia ake a Ihowa o
nga mano i runga i te whakarite wha-
kawa, ka whakatapua ano te Atua tapu i
runga i te tika.
17 Ko reira ano nga reme kai ai i ta
ratou wahi e ki ake ai, ka kainga ano e
nga mea ke nga wahi o te hunga tetere
kua ururuatia nei.
18 Aue te mate mo te hunga e kumea
mai ana e ratou te he ki nga aho horihori,
te hara ano hoki me te mea ki nga taura
o te kāta:
19 E mea nei, Kia hihiko ia, kia hohoro
tana mahi, kia kite atu ai matou: kia
tata mai ano hoki, kia tae mai te wha-
kaaro a te Mea Tapu o Iharaira, kia
mohio ai matou.
20 ¶ Aue te mate mo te hunga e mea
nei ki te kino, He pai, a ki te pai, He
kino; e mea nei i te pouritanga hei
māramatanga, a i te māramatanga hei
pouritanga, e mea nei i te kawa hei reka,
a i te reka hei kawa.
21 Aue te mate mo te hunga he nui
nei o ratou whakaaro ki ta ratou titiro
iho, he hunga mohio ano ratou ki ta
ratou whakaaro iho.
22 Aue te mate mo te hunga e kaha
ana ki te inu waina, he hunga uaua ano
ki te whakaranu i te wai kaha:
23 E whakatikatika nei ki ta te tangata
hē, he whakaaro ki te utu; a whaka-
kahoretia iho e ratou te tika o te hunga
tika.
24 Mo reira ka rite ki te kainga o te
kakau witi e te arero o te ahi, ki te
papapa ano hoki kua pau i te mura; ka
rite ano to ratou pakiaka ki te pirau, ka
rere to ratou puawai ki runga *ano he*
puehu; mo ratou i whakakahore ki te
ture a Ihowa o nga mano, i whakahawea
ano hoki ki te kupu a te Mea Tapu o
Iharaira.
25 Na reira te riri a Ihowa i mura ai
ki tona iwi; maro tonu mai tona ringa
ki te whawhai ki a ratou; patua iho ratou
e ia; ngaueue ana nga maunga; o ratou
tinana ano hoki ano he paru i waenganui
o nga huarahi. Na, ahakoa ko tenei
katoa, e kore tana riri e tahuri atu, maro
tonu mai tona ringa.
26 ¶ Ka whakaarahia ano hoki e ia he
kara ki nga iwi i tawhiti; ka whiowhio
ano ki a ratou ki te pito o te whenua.
Nana, hohoro tonu, kakama tonu, ta
ratou haere mai.
27 E kore tetahi o ratou e ngenge,
e kore e tapepa te waewae; e kore
tetahi e parangia, e kore e moe, e kore
te whitiki o o ratou hope e mawheto,
e kore ano te here o o ratou hu e motu.
28 A ratou pere, koi tonu, he mea piko
katoa a ratou kopere, nga waewae o o
ratou hoiho ka kiia he kiripaka, o ratou
wīra he awhiowhio:
29 To ratou hamama, koia ano kei to
te raiona, ka hamama ratou, ano he kuao

raiona, ka ngengere, ka hopukina atu
ta ratou tupapaku, kawhakina tonutia
atu, kahore hoki he tangata hei whakaora.
30 Ka ngengere mai ano ratou ki a
ratou i taua ra, me te mea ko te moana e
haruru ana: a, te tirohanga atu ki te
whenua, nana, he pouri, he tuatea, kua
pouri ano hoki te māramatanga i ona
rangi.

UPOKO 6.

I TE tau i mate ai a Kingi Utia i kite
ano ahau i te Ariki e noho ana i
runga i te torona, he tiketike, he mea
whakaneke rawa ake ki runga, ki tonu
ano hoki te temepara i te remu o tona.
2 I runga nga herapima e tu ana, e ono
nga parirau o tetahi, e ono nga parirau o
tetahi, e rua hei hipoki i tona mata, e
rua hei hipoki i ona waewae, e rua hei
rere mana.
3 A, i karanga mai ratou tetahi ki
tetahi, i mea, He tapu, he tapu, he tapu,
a Ihowa o nga mano, ki katoa te whenua
i tona kororia.
4 I oioi ano hoki nga pou o nga tatau
i te reo o tera i karanga ra, ki tonu ano
hoki te whare i te paowa.
5 ¶ Na, ko taku kianga ake, Aue te
mate moku; ka ngaro hoki ahau, he
tangata ngutu poke hoki ahau, a e noho
ana i waenganui i te iwi ngutu poke;
kua kite nei hoki oku kanohi i te kingi,
i a Ihowa o nga mano.
6 Na, ko te rerenga mai o tetahi o nga
herapima ki a au, i tona ringa ano tetahi
waro mura, he mea tango ki te kokopi i
runga i te aata.
7 Whakapangia mai ana e ia ki toku
mangai, me tana ki mai ano, Nana, kua
pa tenei ki ou ngutu, na, kua riro tou he,
kua murua tou hara.
8 Na, ka rongo ahau i te reo o te Ariki
e mea ana, Ko wai taku e unga atu ai,
ko wai ta tatou hei haere? Ano ra ko
ahau, Tenei ahau, ngarea ahau.
9 ¶ Ano ra ko ia, Haere, mea atu ki
tenei iwi, Rongo noa koutou, e kore
e matau; titiro noa koutou, e kore e
kite.
10 Meinga te ngakau o tenei iwi kia
ngako, o ratou taringa kia taimaha,
whakamoea o ratou kanohi; kei kite o
ratou kanohi, kei rongo o ratou taringa,
kei matau o ratou ngakau, a ka
tahuri, ka whakaorangia ano hoki e
ahau.
11 Ano ra ko ahau, E te Ariki, kia
pehea te roa? Na ko tana meatanga
mai, Kia ururuatia ra ano nga pa, a
kore noa he tangata hei noho, kia kore
ra ano he tangata mo roto i nga whare,
kia tino ururuatia rawatia ano hoki te
whenua,
12 Kia whakamataratia ra ano e Ihowa
nga tangata, a ka nui te whakarerenga i
waenganui i te whenua.
13 ¶ Ka *mau* ano ia he whakatekau i
roto i a ia, a ka tuaruatia ano ona kainga,
ka rite ki te teiri, ki te oki, i te mea ka
horo *nga rau, a* kei roto ano te uho i
a raua, *na,* hei uho ano mona te uri
tapu.

UPOKO 7.

NA, i nga ra o Ahata tama a Iotama,
tama a Utia, kingi o Hura ka haere
mai a Retini kingi o Hiria raua ko Peka
tama a Remaria kingi o Iharaira ki
Hiruharama tatau ai ki reira; kihai
ia a reira i taea e raua i te whawhaitanga.
2 A, te korerotanga mai o te kupu ki
te whare o Rawiri, Ko Hiria kei te okioki
atu ki Eperaima. Na, kapakapa ana
tona ngakau, me te ngakau ano o tona
iwi, me te mea ko nga rakau o te ngahere
e oioi ana i te hau.
3 Katahi a Ihowa ka mea ki a Ihaia,
Tena, haere atu ki te whakatau i a Ahata,
korua ko to tama ko Heara-tahupu ki te
pito o te awa-keri o to runga puna-wai,
ki te huarahi o te mara o te kai horoi
kakahu;
4 Ka mea atu ki a ia, Kia mahara, kia
ata noho, kaua e wehi, kaua hoki tou
ngakau e pawera ki nga pito e rua o enei
ngotungotu e paowa nei, ki te riri nui a
Retini ratou ko Hiria, ki te tama ano a
Remaria.
5 Na, kua whakaaroa nei e Hiria,
ratou ko Eperaima, ko te tama a Remaria,
he kino mou, kua mea nei ratou,
6 Tatou ka haere ki a Hura whakatupu
kino ai i a ia, me wawahi mai ano tetahi
wahi ma tatou, me whakakingi ano tetahi
kingi i waenganui i a ia, ara, te tama a
Tapeara:
7 Ko te kupu tenei a te Ariki, a Ihowa,
E kore e tu, e kore ano e taea.
8 Na, te upoko o Hiria ko Ramahiku,
a, te upoko o Ramahiku ko Retini; na,
i enei tau e ono tekau ma rima ka
pakarukaru a Eperaima, kore ake *tena*
iwi.
9 Ko Hamaria ano hoki te upoko o
Eperaima, a, te upoko o Hamaria ko

te tama a Remaria. Ki te kore koutou e whakapono, e kore ano ta koutou e u.
10 ¶ Na ka korero mai ano a Ihowa ki a Ahata, a ka mea,
11 Inoia tetahi tohu mau i a Ihowa, i tou Atua; inoia he mea i te hohonu, i te wahi tiketike ranei i runga.
12 Ano ra ko Ahata, E kore au e inoi, e kore ano e whakamatautau i a Ihowa.
13 Katahi tera ka ki mai, Tena, whakarongo, e te whare o Rawiri, He mea iti ianei ki a koutou kia hoha nga tangata i ta koutou? me mea ano ranei e koutou toku Atua kia hoha?
14 Mo reira ma te Ariki ano e hoatu he tohu ki a koutou, Nana, ka hapu he wahina, ka whanau hoki he tamaiti, a ka huaina e ia tona ingoa ko Emanuera.
15 He pata, he honi, hei kai mana, *a* mohio noa ia ki te paopao ki te kino, ki te whiriwhiri i te pai.
16 No te mea mohio rawa ake te tamaiti ki te paopao ki te kino, ki te whiriwhiri i te pai, kua mahue te whenua e whakariharihangia nei e koe i ona kingi e rua.
17 ¶ Tera e kawea mai e Ihowa ki a koe, ki tou iwi, ki te whare o tou pāpā nga ra kihai nei i tae mai, no te rangi ra ano i mawehe atu ai a Eperaima i roto i a Hura, ara, te kingi o Ahiria.
18 Na, i taua rangi ano ka whiowhio atu a Ihowa ki te ngaro i te wahi whakamutunga mai o nga awa o Ihipa, ki te pi ano hoki i te whenua o Ahiria.
19 A ka rere mai ratou, ka tau katoa ratou ki nga awaawa ka ururuatia nei, ki nga rua o nga kamaka, ki nga tataramoa katoa, ki nga urupuia rakau katoa.
20 I taua rangi ano ka heua e te Ariki ki te heu i utua, ki te hunga i tera taha o te awa, *ara*, ki te kingi o Ahiria, te mahunga me te huruhuru o nga waewae, ka pau ano hoki te pahau.
21 Na, i taua rangi ano ka atawhaitia e te tangata he kuao kau me nga hipi e rua;
22 A he nui te waiu e tukua mai e ratou, no ka kai pata ia: ka kainga hoki he pata, he honi e te hunga katoa ka mahue ki te whenua.
23 A i taua rangi ano, na, nga wahi katoa i reira nei nga waina kotahi mano, a, te utu kotahi mano nga hiriwa, hei *wahi* ano tera mo nga tataramoa, mo nga tumatakuru.
24 He pere, he kopere a nga tangata ina haere ki reira; no te mea ka riro katoa te whenua i te tataramoa, i te tumatakuru.
25 Na, nga maunga katoa e ngakia ana ki te karaone, e kore e tae ki reira te wehi o te tataramoa, o te tumatakuru; engari he wahi tera e tukua ai nga kau, e takahi ai nga hipi.

UPOKO 8.

I KI mai ano hoki a Ihowa ki a au, Tikina atu tetahi pukapuka nui mau, tuhituhia ki roto te mea mo Mahere-harara-ha-paha ki te pene a te tangata.
2 Katahi ahau ka mea i etahi kai whakaatu pono hei whakaatu mo taku, *ara*, i a Uria tohunga raua ko Tekaria tama a Teperekia.
3 Na, ko taku haerenga atu ki roto ki te poropiti wahine, kua hapu, whanau ake he tamaiti. Katahi a Ihowa ka ki mai ki a au, Karangatia tona ingoa ko Mahere-harara-ha-paha.
4 No te mea mohio rawa ake te tamaiti ki te karanga, E toku pāpā, e toku whaea, ka riro nga taonga o Ramahiku, me nga mea parakete o Hamaria i te aroaro o te kingi o Ahiria.
5 ¶ A i korero mai ano hoki a Ihowa ki a au, i mea,
6 Na, kua paopao nei tenei iwi ki nga wai ata rere o Hiroa, a e koa ana ki a Retini raua ko te tama a Remaria;
7 Na, tenei te takina mai nei e te Ariki nga wai o te awa ki runga ki a ratou, he kaha, he nui, *ara*, te kingi o Ahiria, me tona kororia katoa: ka ngawha ano ia ki runga i ona parengarenga katoa, ka pari ano hoki ki runga i ona tahatika katoa:
8 Ka huri atu ano ki runga ki a Hura, taupoki iho, koni tonu atu, pa noa atu ki te kaki; a ka roha ona parirau, ka kapi te whanuitanga o tou whenua, e Emanuera.
9 ¶ Huihui koutou, e nga iwi, ka pakaru ano hoki koutou, kia whai taringa mai ano hoki koutou, e te hunga katoa o nga whenua i tawhiti; whitikiria koutou, a ka pakaru koutou; whitikiria koutou, a ka pakaru koutou.
10 Whakatakotoria he whakaaro, a ka taka noa iho, korerotia te kupu, e kore ano e tu; kei a matou nei hoki te Atua.
11 ¶ Ko ta Ihowa korero hoki tenei ki a au, he meatanga mai i runga i te ringa kaha, me tana whakaako ano i a

au kia kaua e haere i te ara o tenei iwi; i
ki mai,
12 Kaua e ki, He hē te whakatakotoria
nei i nga mea katoa e ki atu ai tenei iwi,
He hē te whakatakotoria nei; kaua hoki
e wehi i ta ratou e wehi ai, kaua ano e
pawera.
13 Ko Ihowa o nga mano, ko ia ta
koutou e whakatapu ai, ko ia ta koutou
e wehi ai, ko ia ta koutou e pawera
ai.
14 A ka ai ia hei wahi tapu; hei kohatu
tūtukitanga waewae ia, hei kamaka e
hinga ai nga whare e rua o Iharaira, hei
rore ano hoki, hei mahanga ki nga tangata
o Hiruharama.
15 He tokomaha ano hoki o ratou e
tūtuki te waewae, e hinga, pakaru iho,
mahangatia ake, mau tonu iho.
16 Takaia te whakaaturanga, hīritia te
ture i roto i aku akonga.
17 Ka tatari ano ahau ki a Ihowa
e huna nei i tona mata ki te whare o
Hakopa, ka tumanako atu ano hoki ki
a ia.
18 Nana, ko matou ko nga tamariki i
homai nei e Ihowa ki a au hei tohu, hei
mea whakamiharo i roto i a Iharaira, he
mea na Ihowa o nga mano e noho nei i
Maunga Hiona.
19 ¶ Na, ki te mea mai ratou ki a koutou,
Me rapu tikanga koutou i te hunga
he atua maori nei o ratou, i nga matakite,
i te hunga e kowhetewhete ana, e
ngunguru ana: kaua ianei te iwi e
rapu tikanga ki to ratou Atua? kei nga
mea mate ianei *te korero* mo nga mea
ora?
20 Kei te ture, kei te whakaaturanga:
ki te kore e rite ta ratou korero ki tenei
kupu, ina, kahore he māramatanga i roto
i a ratou.
21 A ka tika ano ratou na reira, ruha
noa iho, e mate ana i te kai, a i a ratou
ka mate nei i te kai, ka tupu te riri, a ka
kanga ratou ki to ratou kingi, ki to ratou
Atua, ka titiro ano whakarunga.
22 A to ratou tirohanga atu ki te whenua,
na, he whakapawera, he pouri, he
mamae whakapouri, ka aia atu ano hoki
ratou ki te pouri.

UPOKO 9.

E KORE ano ia e pouri tonu te *whenua*
i mamae nei; i te wa i mua i
whakaititia e ia te whenua o Hepuruna, te
whenua o Napatari: i te whakamutunga
ia ka whakakororiatia i te ara o te moana, i
tera taha o Horano, i Kariri o nga tauiwi.
2 Te hunga i haereere i te pouritanga,
kua kite ratou i te māramatanga nui,
nga tangata e noho ana i te whenua i te
atarangi o te mate, kua puta ake te māramatanga
ki a ratou.
3 Kua whakatokomahatia e koe te iwi,
whakanuia ana e koe he koa mona; koa
noa iho ratou ki tou aroaro, me te mea e
koa ana ki te kotinga witi, e whakamanamana
ana ranei ki nga taonga parakete
e wehewehea ana.
4 Whati pu hoki i a koe te ioka o tana
kawenga, te rakau whiu mo tona pokohiwi,
te rakau a tona kai whakatupu
kino, koia ano kei to te ra i a Miriana.
5 Nga tatauranga katoa hoki a te kai
tatau he ngangau, he kakahu i whakatakatakā
ki te toto; ko *tenei* ia hei tahunga,
hei kai ma te ahi.
6 Kua whanau nei hoki he tamaiti ma
tatou, kua homai he tamaiti ki a tatou,
a ki runga ki tona pokohiwi te rangatiratanga;
na, te ingoa e karangatia ki
a ia Ko Whakamiharo, ko Kai whakatakoto
whakaaro, ko te Atua kaha rawa,
ko te Matua o nga wa mutunga-kore, ko
te Rangatira o te Rongo mau.
7 *Tona* kingitanga, te mau o tana rongo,
ka nui haere, hore rawa he mutunga, ki
runga ano ki te torona o Rawiri, ki runga
i tona rangatiratanga, a u noa, mau noa
i runga i te whakarite whakawa, i runga
i te tika inaianei, a ake tonu atu. Ka oti
tenei i te ngakau whakapuke o Ihowa o
nga mano.
8 ¶ I ungā atu e te Ariki he kupu
ki a Hakopa, a tau tonu atu ki a Iharaira.
9 A ka mohio te iwi katoa, a Eperaima
ratou ko te tangata o Hamaria, he whakapehapeha
nei, he ngakau nui nei to
ratou ki te ki mai,
10 Kua horo nga pereki, a ma tatou e
hanga ki nga kohatu tarai; kua oti nga
hikamora te tapahi, ka puta ke i a matou
hei hita.
11 Na ka whakaarahia e Ihowa nga
hoa riri o Retini ki a ia, ka oho mai ano
hoki i a ia ona hoa whawhai.
12 Ko nga Hiriana ki mua, ko nga
Pirihitini ki muri, a hamama tonu mai
ratou ki te kai i a Iharaira. Ahakoa ko
tenei katoa e kore tana riri e tahuri atu,
maro tonu tona ringa.
13 ¶ No te mea kihai te iwi i tahuri
mai ki to ratou kai whiu, kihai ano i
rapu i a Ihowa o nga mano.
14 Mo reira ka tapahia mai e Ihowa
i a Iharaira te upoko me te hiawero,
te peka me te wiwi, kotahi tonu te
rangi.

15 Te kaumatua me te tangata ingoa
nui, ko ia te upoko; te poropiti whaka-
ako teka, ko ia te hiawero.
16 Ko nga kai arahi hoki o tenei iwi hei
whakapohehe *i a ratou*, a, ngaro iho *te*
hunga e arahina ana e ratou.
17 No reira kahore o te Ariki koa ki
ā ratou taitamariki, e kore ano e tohu-
ngia e ia a ratou pani, me a ratou pouaru;
no te mea he ngutu kau ratou katoa, he
kai mahi i te kino, he wairangi te korero
a nga mangai katoa. Ahakoa ko tenei
katoa, e kore tana riri e tahuri atu, maro
tonu tona ringa.
18 ¶ No te mea ka ngiha te kino, ano
he ahi: ka pau i a ia nga tataramoa me
nga tumatakuru, ka ka ano hoki ki roto
ki nga rakau pururu o te ngahere, ka
rere whakarunga ano hoki, ka pera me
te paowa e kake ana.
19 Na te riri a Ihowa o nga mano i
pouri ai te whenua; hei kai ano te iwi
ma te ahi; e kore tona tuakana, tona
teina e tohungia e tetahi tangata.
20 Ka tapahia mai ano e ia mana i te
taha ki matau, a ka mate-kai ano; ka
kai ano i te taha ki maui, e kore ano
ratou e makona: ka kainga e ratou te
kikokiko o tona ringaringa, o tona ringa-
ringa;
21 Ta Manahe ko Eperaima, ta Epe-
raima ko Manahe, ta raua tahi ko Hura.
Ahakoa ko tenei katoa, e kore tana riri
e tahuri atu, maro tonu tona ringa.

UPOKO 10.

AUE te mate mo te hunga e wha-
katakoto ana i nga tikanga he, mo
nga kai tuhituhi ano hoki e tuhituhi nei i
te mea nanakia;
2 Hei whakapeau ke i te whakarite
whakawa mo nga rawa-kore, hei tango
noa iho i te mea e tika ana ma nga ware
o toku iwi, hei mea kia ai nga pouaru
hei taonga ma ratou, kia pahuatia ai ano
hoki nga pani e ratou!
3 Ka pehea ra koutou i te ra o te tiro-
hanga mai, o te whakangaromanga ka
pa mai i tawhiti? ka rere koutou ki a wai
hei awhina mai, ka waiho ano to koutou
kororia ki hea?
4 Ka kore nei au, ka piko iho ratou ki
raro i nga herehere, ka hinga ki raro i
te hunga i patua. Ahakoa ko tenei
katoa, e kore tana riri e tahuri ke, maro
tonu tona ringa.
5 ¶ Ou, e te Ahiriana, *ko ia* nei te
rakau a taku riri, na, taku whakataka-
riri te whiu i roto i o ratou ringa.
6 Ka ungā atu ia e ahau ki te iwi
ngutu kau, he hē mo te iwi o taku riri
taku e whakahau ai ki a ia, kia tangohia
nga mea parakete, kia pahuatia nga
taonga, kia meinga ano ratou hei taka-
hanga, hei pera me te paru o nga huarahi.
7 Kahore ia ana whakaaro penei, kihai
hoki tona ngakau i mea ki te penei;
engari he whakangaro ta tona ngakau,
kia kaua ano hoki e torutoru nga iwi e
hatepea atu e ia.
8 E ki ana hoki ia, He teka ianei he
kingi katoa aku rangatira?
9 He teka ianei e rite ana a Karano ki
Karakemihi, e rite ana a Hamata ki Ara-
para, e rite ana a Hamaria ki Rama-
hiku?
10 Ka rite ki nga kingitanga o nga
whakapakoko i tupono mai ki toku
ringa; nui atu nei hoki o ratou whaka-
pakoko i o Hiruharama, i o Hamaria;
11 E kore ianei taku e mea ai ki Hiru-
harama me ona whakapakoko e rite ki
taku i mea ai ki Hamaria me ona wha-
kapakoko?
12 Na, tenei ake, kia oti i te Ariki tana
mahi katoa ki Maunga Hiona, ki Hiru-
harama, ka whiua e ahau nga hua o te
ngakau nui o te kingi o Ahiria, me te
kororia ano o ona kanohi whakakake.
13 E ki ana hoki ia, He kaha no toku
ringa i oti ai *tenei* i a au, he nui no oku
whakaaro, he tangata whai mahara hoki
ahau: whakanekehia ana hoki e ahau
nga rohe a nga iwi, o ratou taonga pa-
huatia ana e ahau; koia ano kei ta te
tangata kaha taku whakahoki iho i nga
tangata e noho ana *i reira*.
14 Na, ano he kohanga nga taonga o
nga iwi i tupono mai ki toku ringa: i
rite hoki taku ki te kohinga i nga hua
manu kua mahue; kohikohia ana e ahau
te whenua katoa, kihai hoki i oraora te
parirau o tetahi, kihai i hamama te ma-
ngai, kihai i piipi.
15 E whakahihi ranei te titaha ki te
tangata nana nei ia i whakamahi ki te
hahau? e whakakake ranei te kani ki
te tangata nana nei ia i kani ai? penei
ko te patupatu hei whakawiriwiri i tona
kai hapai; a to te tokotoko kai hapai ko ia
ake ano; kore ake *tona tikanga* rakau.
16 Mo reira ka ungā mai e te Ariki, e te
Ariki o nga mano, te hirokitanga ki ona
mea momona, a ka kā ake a raro o tona
kororia, he mea whakau nana, koia ano
kei te kā o te ahi.
17 A hei ahi te māramatanga o Iha-
raira; tona tapu ano hoki hei mura, a
ka wera ona tumatakuru, ona tataramoa,
pau ake i te rangi kotahi.
18 Ka pau ano hoki te kororia o tona

ngahere, o tona mara momona, te wairua, te tinana: a te otinga, me te mea kua ngohe te ngakau o te kai hapai kara.
19 Na, nga toenga o nga rakau o tona ngahere, he torutoru, ma te tamaiti ano e tuhituhi.
20 ¶ I taua rangi ano ka whakamutua e nga toenga o Iharaira ratou ko nga morehu o te whare o Hakopa ta ratou okioki atu ki to ratou kai whiu; engari ka okioki pono atu ratou ki a Ihowa, ki te Mea Tapu o Iharaira.
21 Tera te toenga, te toenga o Hakopa, e hoki mai ki te Atua Kaha rawa.
22 No te mea ahakoa i rite tou iwi a Iharaira ki te onepu o te moana, he toenga o ratou e hoki mai: te whakaotinga i whakaritea, *me te mea* he waipuke tona tika.
23 Ka oti ra hoki, ka mahia ano hoki e te Ariki, e Ihowa o nga mano, te mea i whakaritea ki waenganui i te whenua katoa.
24 ¶ No reira tenei kupu a te Ariki, a Ihowa o nga mano, E taku iwi e noho nei i Hiona, kaua e wehi i te Ahiriana: e patu ano ia i a koe ki te rakau, e hapainga mai ano e ia tona tokotoko ki a koe, e pera tana me ta Ihipa.
25 He wahi iti rawa nei hoki, a ka poroa te riri, taku whakatakariri, i a ratou ka whakangaromia nei.
26 Ka oho ano hoki i a Ihowa o nga mano he whiu mona, he pera ano me te patunga o Miriana ki te kamaka ki Orepe, *ka rite* ano ki tana tokotoko i runga i te moana; ina, ka pera tana hapai me *tera* i Ihipa.
27 Na, i taua rangi ano ka riro atu tana pikaunga i to pokohiwi, me tana ioka i tou kaki, ka kore noa iho ano hoki te ioka i te hinu.
28 Kua tae mai ki Aiata, kua pahemo atu ki Mikirono; ana mea rongoatia ake e ia ki Mikimaha:
29 Kei tenei taha ratou o te whakawhitinga, hei puni a Kepa mo ratou, pawera noa iho a Rama, kua rere a Kipea o Haora.
30 Kia nui tou reo, e te tamahine o Karimi, whakarongo mai, e Raihi. He mate tou, e Anatoto!
31 Kua whati a Maramena, kua putere atu nga tangata o Kepimi.
32 I te mea e awatea ana ano ka tu ia ki Nopo, ka rūrū tona ringa ki te maunga o te tamahine o Hiona, ki te pukepuke i Hiruharama.
33 Tera te Ariki a Ihowa o nga mano e tapahi i te peka, nui atu hoki te wehi: ka tuaina ano nga mea e tiketike ana ki runga, ka whakaititia iho ano hoki nga mea whakakake.
34 Ka tuaina ano e ia nga rakau pururu o te ngahere ki te rino, ka hinga ano hoki a Repanona i te mea nui.

UPOKO 11.

A KA puta ake he wana i te take i a Hehe, ka tupu ake ano he Peka i roto i ona pakiaka.
2 Ka noho hoki te wairua o Ihowa ki runga ki a ia, te wairua o te whakaaro nui, o te matauranga, te wairua o te whakatakoto whakaaro, o te kaha, te wairua o te mohiotanga, o te wehi ki a Ihowa;
3 Hei mea i a ia kia whai whakaaro i runga i te wehi ki a Ihowa: e kore ano ia e whakarite whakawa i runga i ta ona kanohi e kite ai, e kore ano e whakaaro ki ta ona taringa e rongo ai, ina riria e ia te he.
4 Engari ka whakarite whakawa ia mo nga rawa-kore i runga i te tika, i runga ano i te tika tana riri i te he, he whakaaro nana ki te hunga mahaki o te whenua; he whiu na tona mangai tana patu mo te whenua, ka whakamatea ano e ia te tangata kino ki te manawa o ona ngutu.
5 A hei whitiki te tika mo tona hope, hei whitiki ano te pono mo ona whatumanawa.
6 Ka noho tahi ano te wuruhi raua ko te reme, ka takoto tahi te reparo raua ko te kuao koati; te kuao kau, te kuao raiona, te mea momona, kotahi ano ropu, a he tamaiti ririki mana ratou e arahi.
7 Ka kai ano te kau raua ko te pea, ka takoto tahi ano hoki a raua kuao: ka rite ano te raiona ki te kau, ka kai i te kakau witi.
8 Ka takaro ano te tamaiti ngote u i runga i te rua o te ahipi, a ka pa atu te ringa o te tamaiti kua whakamutua te kai u ki te nohoanga o te neke.
9 E kore ratou e tukino, e kore ano e whakamate puta noa i toku maunga tapu: no te mea ka kapi te whenua i te matauranga ki a Ihowa, ano ko nga wai e taupoki nei i te moana.
10 ¶ I taua rangi ano, na, ko tetahi pakiaka o Hehe, ka tu hei kara ki nga iwi, ka rapua mai e nga tauiwi, tona okiokinga ano hoki kororia rawa.
11 I taua rangi ano ka anga mai ano te ringa o te Ariki, he mea kia tuaruatia

ai nga rironga mai o nga morehu o tona
iwi e mahue i Ahiria, i Ihipa, i Patoro,
i Kuhu, i Erama, i Hinara, i Hamata,
i nga motu ano o te moana.
12 Ka whakaturia ano e ia he kara ki
nga iwi, a ka huihuia mai te hunga o
Iharaira i peia atu, ka whakaminea mai
ano nga mea o Hura i marara atu i nga
pito e wha o te whenua.
13 Ka riro ano te hae o Eperaima, ka
hatepea atu ano hoki nga hoa riri o
Hura: e kore a Eperaima e hae ki a
Hura, e kore ano hoki a Hura e whaka-
toi ki a Eperaima.
14 Engari ka rere ratou i runga i nga
pokohiwi o nga Pirihitini ki te taha ki te
hauauru, ka pahuatia ngatahitia e ratou
te hunga o te rawhiti, ka pa o ratou
ringa ki runga ki a Eroma raua ko Mo-
apa, ka whakarongo mai ano nga tama-
riki a Amono ki a ratou.
15 Ka whakangaromia ano hoki e Iho-
wa, te arero o te moana i Ihipa, he nui
ano tana hau ina rūrū tona ringa ki
runga ki te awa, ina patua e ia, me ona
awa ano e whitu, a ka haere *maroke* atu
nga mea whai hu.
16 A ka takoto he ara *haerenga* mai
i Ahiria mo nga morehu o tona iwi ka
mahue; ka rite ano ki to Iharaira i te ra
i haere mai ai ia i te whenua o Ihipa.

UPOKO 12.

I TAUA rangi ano ka mea koe, Ka
whakamoemiti atu ahau ki a koe, e
Ihowa: ahakoa i riri koe ki a au, kua
tahuri atu to riri, a kei te whakamarie
koe i a au.
2 Nana, ko te Atua toku whakaoranga,
ka whakawhirinaki ahau, e kore ano e
wehi; ko Ihowa hoki toku kaha, taku
waiata, ko ia ano hoki hei whakaoranga
moku.
3 Na, ka koa koutou, ka utu wai ano
hoki i roto i nga puna o te whakao-
ranga;
4 Ka mea ano hoki i taua ra, Whaka-
moemitia a Ihowa, karanga atu ki tona
ingoa, kia mohiotia ana mahi i roto i
nga iwi; kauwhautia atu kua oti tona
ingoa te whakaneke ake.
5 Waiata atu ki a Ihowa, he nui noa
atu hoki ana mahi: e mohiotia ana tenei
puta noa i te ao.
6 Hamama, kia nui te reo, e te wahine
e noho ana i Hiona, e nui ana hoki te
Mea Tapu o Iharaira i roto i a koe.

UPOKO 13.

TE poropititanga mo Papurona i
kitea e Ihaia tama a Amoho.
2 Ki runga ki te maunga tiketike tu
ai te kara, kia rahi te reo ki a ratou,
tawhiritia atu te ringa kia haere mai ai
ratou ki roto ki nga kuwaha o nga
rangatira.
3 Kua oti aku i whakatapu ai te wha-
kahau, kua karangatia ano hoki e ahau
aku marohirohi ki taku riri, ara, te hu-
nga e koa ana ki toku nui.
4 Te haruru o te huihui i runga i nga
maunga, tona rite kei to te iwi nui, he
haruru, he ngangau no te huihui o nga
kingitanga o nga iwi: e whakahaerea
ana e Ihowa o nga mano te ope mo te
whawhai.
5 Te haere mai nei ratou i tawhiti, i te
pito o te rangi, a Ihowa, ratou ko nga
patu a tana riri, ki te whakangaro i te
whenua katoa!
6 ¶ E aue koutou, kua tata hoki te ra
o Ihowa. Tera e puta mai, ano he wha-
kangaromanga na te Kaha rawa.
7 Ngoi-kore iho nga ringaringa katoa,
ngohe noa iho nga ngakau katoa o nga
tangata.
8 Ka ohorere ano ratou: mau pu ratou
i nga mamae, i nga whakapouri; to ra-
tou mamae koia ano kei to te wahine e
whakawhanau ana: miharo ana ratou
tetahi ki tetahi, o ratou mata, *ano* he
mura ahi.
9 Nana, te haere mai nei te ra o Ihowa,
he nanakia, he riri, he whakatakariri e
mura ana, hei whakauruurua i te whe-
nua, ka whakangaromia atu ano hoki
e ia o reira tangata hara.
10 Na, nga whetu o te rangi, o reira
whetu nui ano hoki, kore ake to ratou
māramatanga, pouri noa iho te ra i tona
haerenga mai, kore ake e titi te atarau.
11 Ka whiua ano hoki e ahau te kino
o te ao, te hunga kino ano hoki, mo to
ratou he, ka mutu ano i a au te whaka-
pehapeha o te hunga whakakake, ka
whakahokia iho ano ki raro te whakape-
hapeha o te hunga tukino.
12 Ka meinga ano e ahau kia nui atu
te utu mo te tangata i to te koura pai;
ae ra, he tangata, kia nui atu i to te
koura para-kore o Opira.
13 Na, ka whakaoioia e ahau nga ra-
ngi, ka ruperupea atu ano hoki te whe-
nua i tona wahi, he riri na Ihowa o nga
mano, he ra ano e mura ai tana riri.
14 A ka rite ki te aneterope e whaia
ana, ki nga hipi ano hoki kahore nei o
ratou kai huihui, ka tahuri atu ratou ki

tona iwi, ki tona iwi, ka rere ki tona
whenua, ki tona whenua.
15 Te hunga katoa e kitea ana, ka
werohia, te hunga katoa e uru ana ki
roto ki a ratou, ka hinga i te hoari.
16 Ka taia iho hoki a ratou kohunga-
hunga i ta ratou tirohanga atu, ka pa-
huatia o ratou whare, ka moea ano hoki
a ratou wahine.
17 Tenei au te whakaoho atu nei i
nga Meri ki a ratou, he hunga e kore nei
e whakaaro ki te hiriwa; na, te koura, e
kore e matenuitia e ratou.
18 Ka taia iho ano hoki nga taitama-
riki e a ratou kopere; e kore ano e
tohungia e ratou nga hua o te kopu; e
kore o ratou kanohi e manawapa ki nga
tamariki.
19 ¶ Na, Papurona nei, te mea ata-
ahua o nga kingitanga, te kororia nui
whakaharahara o nga Karari, tona rite
kei ta te Atua hurihanga i a Horoma
raua ko Komora.
20 E kore e nohoia, a, ake ake, e kore e
waiho hei kāinga, a, tena whakatupura-
nga, tena whakatupuranga; e kore ano e
whakaturia e te Arapi tona teneti ki
reira, e kore ano a reira e takotoria e nga
hepara.
21 Engari hei takotoranga a reira mo
nga kuri mohoao o te koraha, ka ki ano
o ratou whare i nga kararehe kino, hei
nohoanga ano a reira mo nga tamahine
a te ruru, ka tupekepeke ano nga mea
ahua koati ki reira.
22 Ka tangi ano hoki nga kuri mohoao
i roto i o ratou whare kingi, me nga
tarakona i roto i o ratou whare ataahua:
kua tata mai ano hoki tona wa, e kore
ano ona ra e roa.

UPOKO 14.

NO te mea ka aroha a Ihowa ki a
Hakopa, tera ano a Iharaira ka
whiriwhiria ano e ia; ka meinga ano
ratou kia ata noho ki to ratou oneone;
ka piri mai ano te tangata ke ki a ratou,
ka uru ano hoki ki roto ki te whare o
Hakopa.
2 A e tango ano nga iwi i a ratou,
e kawe i a ratou ki to ratou wahi, riro
tonu iho ratou i te whare o Iharaira
hei pononga tane, hei pononga wahine
i te oneone a Ihowa: a hei whakarau
ma ratou o ratou kai whakarau, ko
ratou ano hei rangatira mo o ratou kai
tukino.
3 I taua rangi ano ka meinga koe e
Ihowa kia okioki i tou pouritanga, i tou
wehi, i te mahi pakeke ano hoki i wha-
kamahia ai koe.
4 ¶ Ko reira ano maranga ai tenei
waiata au mo te kingi o Papurona, ka mea
hoki koe, Anana! mutu pu te kai tukino,
mutu pu ta te pa koura!
5 Whati ana i a Ihowa te tokotoko o te
hunga kino, te hepeta o nga kingi.
6 Te kai patu o nga iwi, he riri nei
tana, he patu kihai i mutu, i runga nei i
te riri tana kawanatanga i nga iwi, ko ia
ano e whakatupuria kinotia ana, kahore
he kai araarai.
7 Kua whai okiokinga, kua ata noho
te whenua katoa, pakaru mai ana te
waiata.
8 Nga kauri ano hoki, koa noa iho
ratou ki a koe, *me* nga hita ano o Repa-
nona; *e hi mai ana*, No tou takotora-
nga i kore ai te kai tapahi e haere mai
ki a matou.
9 Te reinga i raro, oho ana i a koe, he
tutakitanga ki a koe i to taenga atu; he
meatanga ki a koe i whakaarahia ai e ia
nga tupapaku katoa, nga mea nui o
te whenua; maranga ana i a ia nga
kingi katoa o nga iwi i runga i o ratou
torona.
10 Kei te korero nei ratou katoa ki a
koe,—ta ratou kupu, Ko koe ano hoki?—
kua ngoi-kore ano koe? kua penei ranei
me matou; kua rite koe ki a matou?
11 Kua oti tou kororia te whakahoki
iho ki te urupa, me te rangi ano o o ha-
tere: te whariki mou ko te kutukutu, te
hipoki mou ko nga toke.
12 Anana! taka iho ana koe, e Tawera,
e te tama a te ata, tapahia iho ana koe,
e te kai whakangoikore o nga iwi!
13 Nau hoki i mea i roto i tou ngakau,
Ka piki ahau ki runga ki te rangi, ka
whakanekehia ake e ahau toku torona
ki runga i nga whetu a te Atua, ka noho
ano ahau ki te maunga o te whakaminc-
nga, ki nga taha ki te nota.
14 Ka pikitia e ahau nga wahi tiketike
o nga kapua; ka rite ahau ki a te Nui
rawa.
15 Heoi kua whakahokia na koe ki te
reinga, ki nga taha o te rua.
16 Te hunga e kite i a koe, matatau
tonu mai ta ratou titiro ki a koe, me ta
ratou ata whakaaroaro ano, Ko te tangata
ianei tenei i wiri ai te whenua, i ngaueue
ai nga rangatiratanga;
17 I mea nei i te ao hei koraha, wahia
ana e ia ona pa; kihai i whakapuaretia
te whare o ana herehere?
18 Nga kingi o nga iwi, ratou katoa
takoto ana i tona whare, i tona whare, i
runga i te kororia.

19 Ko koe ia he mea maka mai i roto
i tou urupa, ano he peka e whakariha-
rihangia ana, *ano* he kakahu no te
hunga i patua, i werohia ki te hoari, e
haere ana ki raro ki nga kohatu o te
rua; ano he tinana i takatakahia e te
waewae.
20 E kore te tanumanga mou e hui-
huia ki to ratou, mou i whakangaro i tou
whenua, i patu i tou iwi: e kore te uri o
nga kai mahi kino e whai ingoa, ake ake
ake.
21 Kia takoto tata te whakamate mo
ana tamariki, mo te he hoki o o ratou
mātua; kei kake ratou, kei riro ano i a
ratou te whenua, kei kapi te mata o te
ao i o ratou pa.
22 Ka whakatika atu hoki ahau ki a
ratou, e ai ta Ihowa o nga mano, ka
tapahia atu ano hoki e ahau te ingoa me
te toenga o Papurona, te tamaiti me te
iramutu, e ai ta Ihowa.
23 Ka meinga ano a reira e ahau hei
kāinga mo te matuku; hei harotoroto
wai, ka purumatia ano e ahau ki te
puruma o te whakangaromanga, e ai ta
Ihowa o nga mano.
24 ¶ Kua oati a Ihowa o nga mano,
kua mea, Ina, taku i whakaaro ai, kei
tena ano te otinga; taku i whakatakoto
ai, u tonu.
25 Ara, mo te Ahiriana ka whati i a
au ki toku whenua, ka takatakahia ano
hoki i runga i oku maunga: ko reira tana
ioka marere atu ai i runga i a ratou; ka
marere ano hoki tana pikaunga i runga i
o ratou pokohiwi.
26 Ko te whakaaro tenei ka whakata-
kotoria nei mo te whenua katoa, ko te
ringa ano tenei ka whakamarokia atu nei
ki nga iwi katoa.
27 Kua whakatakotoria hoki e Ihowa o
nga mano, a ma wai e whakataka? kua
whakamarokia tona ringaringa, a ko wai
hei mea kia pepeke?
28 No te tau i mate ai a Kingi Ahata
tenei poropititanga.
29 ¶ Kei koa koe, e Pirihitia katoa,
no te mea kua whati te rakau a te kai
whiu i a koe: tera hoki e puta ake te
neke i roto i te pakiaka o te nakahi, a,
tona hua ko te nakahi tuaahi nei e rere
ana.
30 A ka kai nga matamua a nga ware,
ka takoto ano nga rawa-kore, tē ai he
wehi; ka whakamatea ano e ahau tou
pakiaka ki te hemo kai, mana hoki ou
morehu e patu.
31 E aue, e te kuwaha; hamama, e te
pa; harotu kau koe, e Pirihitia katoa: e
puta mai hoki he paowa i te nota: e
kore tetahi e *puta* kotahi mai i te wa i
whakaritea mona.
32 He aha ra te kupu e whakahokia
atu ki nga karere o te iwi? Ara na
Ihowa a Hiona i whakatu a ka wha-
kawhirinaki nga rawa-kore o tona iwi ki
reira.

UPOKO 15.

TE poropititanga mo Moapa. Kua
whakangaromia nei a Ara o Moapa
i te po, kahore he reo; kua whakangaro-
mia nei a Kiri o Moapa i te po, kahore
he reo.
2 Kua riro ki runga ki Paiti, ki Ripo-
no, ki nga wahi tiketike tangi ai, ka
auetia e Moapa a Nepo raua ko Merepa,
he mea moremore katoa o ratou ma-
hunga, tapahi rawa nga kumikumi
katoa.
3 O ratou whitiki i o ratou huarahi he
kakahu taratara: ka aue ratou katoa i
runga i o ratou whare, i o ratou waharoa
ano hoki, nui atu te tangi.
4 Ka hamama ano a Hehepona, raua
ko Ereare: ka rangona mai to ratou reo
i Iahata: no reira hamama ana nga
mau patu a Moapa; kino iho ia ki te
ora.
5 E tangi ana toku ngakau ki a Moapa;
rere ana ona whati ki Toara, *kei* te kau
tau-toru *te rite:* he tangi nei hoki ta
ratou i te pikitangi ki Ruhiti, i te mea e
piki ana ratou i reira; i te huarahi hoki
ki Horonaimi ka pa ta ratou karanga o te
whakangaromanga.
6 No te mea ka tangata-koretia nga
wai o Nimirimi: kua maroke hoki te
tarutaru, kua kore te otaota, kahore he
mea e tupu ana.
7 Na, a ratou mea maha, me a ratou
mea i te rongoa, ka kawea atu e ratou ki
te awa i nga wirou.
8 No te mea kua taiawhiotia nga rohe
o Moapa e te karanga; tae tonu atu tona
aue ki Ekeraima, tona aue ki Peere-
rimi.
9 Ka ki hoki nga wai o Rimono i te
toto; tera atu hoki taku e whakapa atu
ai ki Rimono, ko nga raiona ki nga
oranga o Moapa, ki nga morehu ano o
te whenua.

UPOKO 16.

UNGĀ atu he reme ki te rangatira o
te whenua, i Hera ki te koraha,
tae noa ki te maunga o te tamahine a
Hiona.

2 Kei te manu haereere noa hoki, he
mea maka mai i roto i te kohanga, te rite
o nga tamahine a Moapa i nga whitinga
atu i Aranono.
3 Whakatakotoria he whakaaro, mahia
he whakarite whakawa, kia rite ki te po
to whakamarumarunga iho i te poutu-
marotanga; hunā te hunga i peia atu,
kaua e whakaaturia atu te tangata e
atiutiu noa ana.
4 Kia noho, e Moapa, ki a koe aku
tangata e peia ana, ko koe ano hei piri-
nga mo ratou kei mate i te kai pahua:
kua kore hoki te kai whakate, mutu
pu ta te kai pahua, kua poto atu nga
kai whakatupu-kino i runga i te whe-
nua.
5 A ka whakapumautia te torona i
runga i te tohu-tangata: ka nohoia iho
ano hoki e ia i runga i te pono i roto
ano i te tapenakara o Rawiri, a, tana, he
whakarite whakawa, he rapu i te tika-
nga o te whakawa, he whakahohoro i te
tika.
6 ¶ Kua rongo tatou ki te whakakake
o Moapa; nui atu tona whakakake; ki
tona whakapehapeha, ki tona whakaka-
ke, ki tana riri; kahore he tikanga i ana
korero teka.
7 Mo reira ka aue a Moapa ki a Moapa,
ka aue katoa, ka ngungurutia e koutou
nga turanga o Kiri-harehete; he tika
rawa kua patua *ratou*.
8 Kua kore hoki te kaha o nga mara o
Hehepono, o te waina ano o Hipima, he
mea whatiwhati na nga rangatira o nga
iwi ona waina pai rawa i tae atu nei ki
Iatere, i kopikopiko i te koraha: i totoro
tonu ona peka, i whiti ki tera taha o te
moana.
9 ¶ Mo reira ka tangihia e ahau te
waina o Hipima, kei te tangihanga
mo Iatere *te rite:* ka whakamakuku
ahau i a koe ki oku roimata, e Hehe-
pona, e Ereare; kua kore hoki te hama-
matanga mo o hua raumati mo to tapa-
hanga witi.
10 Kua whakakahoretia ano hoki te
hari, me te koa ano i te mara momona;
kahore hoki he waiata i nga mara waina,
kahore he hamamatanga; e kore nga
kai takahi e takahi waina i *ā ratou* poka
waina; kua whakamutua e ahau *to
ratou* hamamatanga.
11 Na reira, ano he hāpa oku whekau
e tangi ana ki a Moapa, a roto ano i a
au ki Kiri-harehe.
12 ¶ A, te otinga, ka kitea kua hoha
a Moapa i runga i te wahi tiketike, na,
ka haere atu ki tona wahi tapu inoi ai;
heoi e kore tana e taea.
13 Ko te kupu tenei i korerotia e Iho-
wa mo Moapa i mua.
14 Kua korero ano a Ihowa inaianei,
kua mea, Kia toru nga tau, (nga tau
ano o te kai mahi,) a ka whakahaweatia
te kororia o Moapa, me taua mano tini
ano hoki, a he iti rawa te toenga, he
kaha-kore.

UPOKO 17.

TE poropititanga mo Ramahiku. Na-
na, kua whakakahoretia a Rama-
hiku hei pa e puranga kau ana.
2 Kua mahue nga pa o Aroere; mo
nga kahui era, ka takoto ratou, tē ai he
kai whakawehi.
3 Ka whakakorea ano hoki he pa kaha
mo Eperaima, he kingitanga ano hoki
mo Ramahiku, mo te toenga ano o Hi-
ria: ka rite ratou ki te kororia o nga ta-
mariki a Iharaira, e ai ta Ihowa o nga
mano.
4 I taua rangi anó ka whakaititia te
kororia o Hakopa, ka hiroki haere ano
hoki te ngako o ona kikokiko.
5 Ka rite ano hoki ki ta te kai tapahi
kohikohinga i te witi, ki te tapahanga
ano a tona ringa i nga hua witi, ka rite
ki te hamunga o nga hua witi i te raorao
i Repaima.
6 ¶ Otiia e toe ano etahi karepe hei
hamunga; ka rite ki te ruiruinga o te
oriwa; e rua, e toru nga oriwa i te pito
o to runga rawa peka, e wha, e rima
i te peka i waho rawa, i te mea whai
hua, e ai ta Ihowa, ta te Atua o Iha-
raira.
7 I taua rangi ka titiro te tangata ki
tona Kai hanga, ka anga ano ona kanohi
ki te Mea Tapu o Iharaira.
8 E kore ano e titiro atu ki nga aata i
hangā nei e ona ringaringa, e kore hoki
e anga atu ki te mea i mahia e ona mai-
hao, ki nga ngahere, ki nga whakapa-
koko.
9 ¶ I taua rangi ka rite ona pa kaha
ki te rakau i whakarerea, ki te peka ano
hoki o runga i whakarerea nei i te aro-
aro o nga tamariki a Iharaira; na, ko
te whakangaromanga.
10 Na, kua wareware nei koe ki te Atua
o tou whakaoranga, a kihai i mahara ki
te kamaka o tou kaha, mo reira ka wha-
katupuria e koe nga mea ataahua, ka
whakatokia ano hoki ki nga peka ke:
11 I te awatea ka meinga e koe to rakau
kia tupu, i tē ata matomato tonu tau i
whakato ai: i te kotinga witi he pura-

nga kau, i te ra o te pouri, o te mamae nui whakaharahara.
12 ¶ Aue, te huihui nui o nga iwi maha! to ratou ngangau, ano he haruru no nga moana, te nge ano hoki o nga iwi! to ratou nge, koia ano kei te turituri o nga wai nui.
13 Me te mea ko te turituri o nga wai maha te nge o nga iwi; otiia ka riria ratou, a ka rere ki tawhiti, ka whaia ano hoki, ano he papapa no nga maunga i te upoko o te hau, ano he mea porotaka e aia ana e te tukauati.
14 I te ahiahi, na, ko te pawera; kiano i puao kua kore ia. Ko te wahi tenei ma te hunga e pahua ana i a tatou, ko te mea tenei e wehea ma te hunga e muru ana i a tatou.

UPOKO 18.

AUE, te whenua, taumarumaru tonu nei nga parirau, i tera taha o nga awa o Etiopia!
2 Tana nei, he unga karere i runga i te moana, a, o ratou kaipuke i runga i nga wai, he kakaho: *tana kupu*, Haere, e te hunga tere, e nga karere, ki tetahi iwi he mea kukume kia roa, waru rawa, ki te iwi i wehingia i to ratou timatanga iho a mohoa noa nei; ki te iwi he mahi ruri nei, he takatakahi nei tana, tona whenua whakahaweatia iho e nga awa.
3 E nga tangata katoa o te ao, e te hunga e noho ana i te whenua, titiro mai, ina whakaarahia e ia te kara ki runga ki nga maunga; whakarongo mai, ina whakatangihia e ia te tētere.
4 Ko ta Ihowa kupu hoki tenei ki a au, Ka ata noho ahau, ka titiro atu ano hoki ki toku nohoanga; ka rite ahau ki te mahana i te mea ka mahea, ka rite ki te kapua tomairangi i te mahanatanga o te kotinga witi.
5 E kore hoki e taea te kotinga witi; kia tino nui te kopuku, kia puta ke ano hoki te puawai he karepe e neke ake ana ki te maoa, na, ka hatepea atu e ia nga rārā ki te tapahi peka, ka tangohia ano hoki, ka tapahia nga manga.
6 Ka waiho ngatahi ratou ma nga manu o nga maunga, ma nga kararehe o te whenua: ta te manu ano i te raumati ko ratou; ta nga kararehe katoa ano hoki o te whenua i te hotoke ko ratou.
7 ¶ I taua wa ano ka maua mai he hakari ki a Ihowa o nga mano, he mea na te iwi i kumea kia roa, waru rawa, na te iwi i wehingia i to ratou timatanga iho, a mohoa noa nei, na te iwi he mahi ruri nei, he takatakahi nei tana, tona whenua whakahaweatia iho e nga awa, ki te wahi o te ingoa o Ihowa o nga mano ki Maunga Hiona.

UPOKO 19.

TE poropititanga mo Ihipa. Tenei a Ihowa te rere mai nei i runga i te kapua tere, tae tonu atu ki Ihipa, a ka oho ano nga whakapakoko o Ihipa i tona aroaro, ngohe noa iho te ngakau o Ihipa i waenganui ona.
2 Ka whakaangahia ano e ahau nga Ihipiana ki nga Ihipiana, a ka whawhai ratou ki tona teina, ki tona tuakana, ki tona hoa, ki tona hoa, te pa ki te pa, te kingitanga ki te kingitanga.
3 Ka kahore noa iho ano hoki te wairua o Ihipa i waenganui i a ia, ka pau ano i a au ana whakaaro: a ka rapua e ratou he tikanga i nga whakapakoko, i nga tohunga whakamarie, i te hunga he atua maori nei o ratou, i nga matakite.
4 Ka tukua putia atu ano hoki e ahau nga Ihipiana ki te ringaringa o te rangatira pakeke; he kingi kaha ano te kingi mo ratou, e ai ta te Ariki, ta Ihowa o nga mano.
5 Ka kore haere ano nga wai o te moana, ka maroke ano hoki, ka mimiti te awa.
6 Pirau rawa nga awa; mimiti kau, maroke iho nga manga i waiho nei hei taiepa, mate ake nga kakaho me nga raupo.
7 Nga otaota i te taha o nga manga, i nga puaha o nga manga, me nga mea katoa i whakatokia ki te taha o nga manga, ka maroke, aia noatia atu, kore noa iho.
8 Ka tangi ano nga kai hi ika, ka aue te hunga katoa e maka ana i te matau ki te awa, ka pouri ano nga kai whewhera o nga kupenga ki runga ki nga wai.
9 Numinumi kau ano hoki nga kai mahi o te muka pai, ratou ko nga kai whatu o nga mea ma.
10 Ona turanga, mongamonga noa, nga kai mahi katoa o nga awa, o nga roto ika.
11 ¶ He pono he wairangi nga rangatira o Toana, he poauau nga whakaaro o nga kai whakatakoto whakaaro mohio a Parao. He pehea ra ta koutou ki atu ki a Parao, He tama ahau na te hunga whakaaro nui, he tama na nga kingi onamata?
12 Keihea ratou? keihea o tangata

whakaaro nui? ma ratou ano e whakaatu
ki a koe, ma ratou e mohio ta Ihowa o
nga mano i whakatakoto ai mo Ihipa.
13 Kua whakakuaretia nga rangatira
o Toana, kua tinihangatia nga rangatira
o Nopo; pohehe iho a Ihipa i a ratou,
ko ratou na ano nga okiokinga o nga
iwi o reira.
14 Kua oti i a Ihowa te wairua whanoke te konatu ki waenganui o reira, a
ka whakapohehetia e ratou a Ihipa i ana
mahi katoa, koia ano kei te tangata haurangi e kotiti ke ana, e ruaki ana,
15 Ka kahore noa iho ano hoki he
mahi ma Ihipa, hei mahinga ma te
upoko, ma te hiawero, ma te manga, ma
te wiwi.
16 I taua rangi ano ka rite a Ihipa ki
nga wahine: ka wehi, ka pawera i te
mea ka rūrū te ringaringa o Ihowa o
nga mano; ka rūrū hoki *tona ringa* ki
runga ki tera *wahi*.
17 A ka ai te whenua o Hura hei whakawehi mo Ihipa. Nga tangata katoa
e whakahua ana i a ia, ka wehi i roto i
a ratou, i te whakaaro hoki a Ihowa o nga
mano e whakatakotoria nei e ia mo reira.
18 ¶ I taua rangi e rima nga pa i te
whenua o Ihipa, to ratou reo ko te reo
o Kanaana; ko Ihowa o nga mano ta
ratou e oati ai; ko tetahi e karangatia,
Ko te pa o te whakangaromanga.
19 I taua rangi ka tu te aata a Ihowa
i waenganui o te whenua o Ihipa, me te
pou ano i te taha o to reira rohe, he mea
ki a Ihowa.
20 A hei tohu ano tera, hei kai whakaatu mo Ihowa o nga mano i te whenua o Ihipa: ka karanga hoki ratou ki
a Ihowa, he mea na nga kai tukino, a ka
ungā mai e ia he kai whakaora ki a ratou,
tona nui na; a mana ratou e whakaora.
21 A ka mohiotia a Ihowa e Ihipa, ka
mohiotia hoki a Ihowa e nga Ihipiana i
taua rangi, ka mahia ano hoki e ratou te
patunga tapu me te whakahere; ka
puaki ano hoki ta ratou kupu taurangi
ki a Ihowa, a ka mana ano i a ratou.
22 Ka whiua ano hoki a Ihipa e Ihowa, ka whiua, ka rongoatia ano e ia: a
ka hoki mai ratou ki a Ihowa, ka tahuri
ano ia ki ta ratou inoi, ka rongoa i a
ratou.
23 ¶ I taua rangi ka takoto he huarahi i Ihipa ki Ahiria, a ka tae atu te
Ahiriana ki Ihipa, te Ihipiana ano hoki
ki Ahiria, a ka mahi ngatahi te Ihipiana
raua ko te Ahiriana.
24 I taua rangi ano hei tuatoru a Iharaira mo Ihipa, mo Ahiria, hei manaakitanga i waenganui o te whenua.
25 E manaakitia ano ratou e Ihowa o
nga mano, e ki ia, Kia manaakitia a
Ihipa toku iwi, a Ahiria te mahi a oku
ringaringa, a Iharaira ano hoki toku
kāinga tupu.

UPOKO 20.

I TE tau i haere mai ai a Taratana ki
Aharoro, (i a ia ra i ungā mai e Harakono kingi o Ahiria,) i tana whawhaitanga atu ki Aharoro, a horo ana a reira i
a ia;
2 I taua wa ka korero mai a Ihowa, he
mea whakapuaki mai na Ihaia tama a
Amoho, i ki mai, Wetekina atu te kakahu taratara i tou hope, whakarerea atu
ano hoki nga hu i tou waewae. Na, pera
ana ia, haere tahanga ana, kahore hoki
he hu.
3 Na, ko te meatanga mai a Ihowa,
Ka toru enei tau o taku pononga, o Ihaia,
e haere tahanga ana, kahore hoki he hu,
hei tohu, hei mea whakamiharo ki a
Ihipa raua ko Etiopia;
4 Ka pena ano ta te kingi o Ahiria
arahi i nga Ihipiana hei pārau, i nga
Etiopiana hei whakarau, nga taitamariki,
nga kaumatua; kahore he kakahu, kahore he hu, takoto kau ana nga papa,
whakama iho a Ihipa.
5 Ka wehi ano ratou, ka whakama ki
a Etiopia ki ta ratou i tumanako atu ai,
ki a Ihipa ano hoki ki to ratou kororia.
6 A e mea ano te tangata o tenei motu
i taua rangi, Nana, ko ta tatou tenei i
tumanako atu ai, ta tatou i rere atu ai
kia ora ai tatou i te kingi o Ahiria: a
ma te aha tatou ka mawhiti atu ai?

UPOKO 21.

TE poropititanga mo te koraha o te
moana. Ka rite ki nga paroro i te
tonga e pupuhi ana tona haerenga mai
i te koraha i te whenua e wehingia
ana.
2 He kino rawa te whakakitenga kua
whakaaturia mai nei ki a au; kei te
tinihanga te tangata tinihanga, kei te
pahua te kai pahua. Whakaekea, e Erama; whakapaea, e Meria; mutu pu i a
au nga auetanga katoa o reira.
3 No reira ki tonu toku hope i te mamae, whakawiri rawa nga mea e ngau
nei i a au, ano ko te whakawiringa o te
wahine e whakawhanau ana: piko ana
ahau i te rongonga ai, ohorere ana i te
kitenga ai.

4 Pohehe ana toku ngakau, wehi iho
ahau, pawera iho, te po i ahuareka atu
ai ahau, puta ke ana hei mea whakama-
taku ki a au.
5 Whakapaia te tepu, tirotiro atu *i
runga* i te whare tutei, e kai, e inu: wha-
katika, e nga rangatira, pania te whaka-
ngungu rakau.
6 Ko ta te Ariki kupu hoki tenei ki
a au, Tikina, whakaturia he kai tutei,
mana e whakaatu mai tana e kite ai.
7 Na, ka kitea atu e ia he hariata, *me*
nga tangata eke hoiho tokorua, he hari-
ata kaihe, he hariata kamera; ata wha-
karongo marie ana ia.
8 Katahi tera ka karanga mai, *ano* he
raiona, Kei runga ahau, e toku Ariki, i te
whare tutei e tu tonu ana i te awatea;
pau katoa ano nga po i a au e tu nei i taku
mahi tiaki.
9 Nana, tenei te haere mai nei tetahi
hariata tangata, me nga kai eke hoiho
tokorua. Na ka oho mai ano ia, ka mea,
Kua horo a Papurona, kua horo; nga
whakapakoko katoa ano hoki o ona atua
wawahia iho e ia ki te whenua.
10 E taku patunga witi, e te witi o
taku patunga, taku i rongo ai ki a
Ihowa o nga mano, ki te Atua o Ihara-
ira, te whakaaturia atu nei e ahau ki a
koutou.
11 ¶ Te poropititanga mo Ruma. E
karanga mai ana ia ki a au i Heira, E te
kai tiaki, ko te aha i te po? E te kai
tiaki, ko te aha i te po?
12 Ta te kai tiaki i ki mai ai, Kei te
haere mai te ata raua ko te po: ki te uia
e koutou, e ui: hoki mai, haere mai.
13 ¶ Te poropititanga mo Arapia. Kei
te ngahere i Arapia he nohoanga mo
koutou i te po, e nga tira-haere o Rera-
nimi.
14 Kawea he wai, e nga tangata o te
whenua o Temana ki te whakatau atu i
te tangata e mate-wai ana; hohoro atu
ki te tangata e rere ana, me tetahi taro
ano mana.
15 Ka rere mai hoki ratou i nga hoari,
i te hoari kua oti te unu, i te kopere ano
hoki kua oti te whakapiko, i te nui ano o
te whawhai.
16 Ko ta te Ariki kupu hoki tenei
ki a au, Kia kotahi te tau, (te tau ano o
te kai mahi,) a ka poto katoa te kororia
o Kerara.
17 Na, nga morehu, te tokomahatanga
o nga kai kopere, o nga mea marohirohi
o nga tamariki a Kerara, ka torutoru
ratou; ko te kupu hoki tenei a Ihowa
Atua o Iharaira.

UPOKO 22.

TE poropititanga mo te raorao o te
whakakitenga. He aha ra nou, i
piki katoa ai koe ki runga ki nga tua-
nui?
2 Ki tonu koe i te nge; he pa turituri, he
pa koa: ou tangata i patua ehara i te
mea patu na te hoari, ehara i te hunga i
mate i te whawhaitanga.
3 Rere ngatahi ana ou rangatira katoa,
herea iho ratou e nga kai kopere, te hu-
nga katoa i kitea i roto i a koe, herea
ngatahitia ana ratou, te hunga i rere mai
i tawhiti.
4 Koia ahau i mea ai, Kati te titiro mai
ki a au, ka nui taku tangi, kaua e tohe ki
te whakamarie i a au mo te pahuatanga
o te tamahine a toku iwi.
5 He rangi raruraru hoki tenei, he
takahanga, he pokaikaha, he mea na te
Ariki, na Ihowa o nga mano, i te raorao
o te whakakitenga, he pakaruhanga i
te taiepa, he karangatanga atu ki nga
maunga.
6 Ta Erama, he mau i te papa pere, me
nga hariata tangata, *me* nga hoia eke
hoiho; ta Kiri he whakaputa mai i te
whakangungu rakau ki waho.
7 Ka kapi ano hoki ou raorao pai rawa
i nga hariata, ka tu ano nga rarangi o
nga hoia eke hoiho ki te kuwaha.
8 ¶ Ka whakakitea ano e ia te hipoki
o Hura; ka titiro ano hoki koe i taua
rangi ki nga patu o te whare o te nga-
here.
9 Ka kite ano hoki koutou i nga pa-
karu o te pa o Rawiri he maha, ka kohi-
kohia ano e koutou nga wai o to raro
poka.
10 A, taua ana e koutou nga whare o
Hiruharama; wawahia ana e koutou nga
whare hei hanga mo te taiepa.
11 Ka hangā ano e koutou he awa ki
waenganui i nga taiepa e rua mo nga
wai o te poka tawhito, kahore ia o kou-
tou whakaaro ki te kai mahi o tena mea,
kahore hoki e titiro atu ki tona kai hanga
o mua noa atu.
12 Heoi, te karangatanga a te Ariki a
Ihowa o nga mano i taua rangi ki te
tangi, ki te aue, ki te moremore, ki te
whitiki i te kakahu taratara:
13 Na, ko te koa, ko te hari, ko te patu
i nga kau, ko te patu i nga hipi, ko
te kai kikokiko, ko te inu waina; kia
kai tatou, kia inu; apopo hoki tatou
mate ai.
14 Ka tahi a Ihowa o nga mano ka

whakaatu mai ki oku taringa, E kore
rawa tenei hē o koutou e murua, a mate
noa koutou, e ai ta te Ariki, ta Ihowa o
nga mano.
15 ¶ Ko te kupu tenei a te Ariki, a
Ihowa o nga mano, Haere mai, haere
ki tenei kai tiaki o nga moni, ki a He-
pena ki te rangatira o te whare, *mea*
atu,
16 He aha tau i konei? ko wai hoki
tau i konei, i haua ai e koe he tanuma-
nga mou ki konei? Te kai hahau *nei* o
te tanumanga mona i te wahi tiketike!
taraia ana e ia he nohoanga mona ki te
kamaka!
17 Nana, ka peia atu koe e Ihowa, he
nui te peinga, ka taupokina rawatia ano
hoki koe.
18 Kaha rawa tana piu i a koe, piua
tonutia atu, ano he mea porotaka, ki te
whenua nui, mate atu ki reira; i taua
wahi ano ka ai nga hariata o tou koro-
ria hei mea e whakama ai te whare o tou
ariki.
19 Ka peia atu hoki koe e ahau i tou
turanga, ka turakina atu ano koe e ia i
tou wahi.
20 ¶ I taua rangi ano ka karangatia e
ahau taku pononga a Eriakimi tama a
Hirikia:
21 Ka whakakakahuria ano ia e ahau
ki tou kakahu, ka whakakahangia ano
hoki ki tou whitiki, ka hoatu ano tou
kawanatanga ki tona ringa: a hei matua
ia ki te tangata o Hiruharama, ki te
whare ano o Hura.
22 Ka waiho ano e ahau te ki o te
whare o Rawiri ki runga ki tona poko-
hiwi; na, mana e whakatuwhera, a
kahore he tangata hei tutaki; mana e
tutaki, a kahore he tangata hei whaka-
tuwhera.
23 Ka titia hoki ia e ahau ano he titi ki
te wahi mau, a hei torona kororia ia ki te
whare o tona pāpā.
24 Ka whakairihia ano e ratou ki runga
ki a ia te kororia katoa o te whare o tona
pāpā, nga uri, nga whanau, nga oko ririki
katoa, ara, nga oko hei peihana, me nga
oko katoa ano hei hāka.
25 I taua rangi, e ai ta Ihowa o nga
mano, ka nekehia atu te titi i titia nei ki
te wahi mau, ka tapahia, ka marere ki
raro; ka motuhia atu ano hoki te mea e
iri ana i runga: na Ihowa nei hoki te
kupu.

UPOKO 23.

TE poropititanga mo Taira. E aue, e
nga kaipuke o Tarahihi, mona kua
whakamotitia, kahore he whare, kahore
he tapokoranga atu: no te whenua o
Kitimi te korero ki a ratou.
2 Whakarongoa, e nga tangata o te
motu; kua ki na koe i ta nga kai hoko-
hoko o Hirona e rere nei i te moana.
3 Kei nga wai nui, kei nga purapura o
Hihoro, kei te tapahanga witi o te awa,
ona hua; ko ia ano te kai hokohoko ki
nga iwi.
4 Kia whakama koe, e Hirona, kua
korero hoki te moana, te kaha o te
moana kua mea, Kahore oku mamae
hapu, kahore hoki ahau e whanau, ka-
hore e atawhai tamariki, kahore e wha-
katupu kotiro.
5 Ka *tae atu* te rongo ki Ihipa, ka ma-
mae ratou i te rongonga ai ki Taira.
6 Whakawhiti atu ki Tarahihi; e aue, e
nga tangata o te motu.
7 Ko to koutou *pa* koa ianei tenei, kua
tu noa ake nei, no nga rangi ano ona-
mata? ko ona waewae ano hei kawe i a
ia ki tawhiti noho ai.
8 Na wai i whakatakoto tenei whakaaro
mo Taira, mo te kai whakakarauna, he
rangatira nei ona kai hokohoko; ona kai
whakawhitiwhiti taonga ko nga metara-
rahi o te whenua?
9 Na Ihowa o nga mano i whakatakoto,
hei whakapoke i te whakapehapeha o
nga mea ataahua katoa, hei mea kia
whakahaweatia nga metararahi o te
whenua.
10 Tika atu na waenganui i tou whenua,
ano he awa, e te tamahine o Tarahihi:
kore ake he kaha.
11 Kua totoro atu tona ringa ki runga
ki te moana, whakaoioia ana e ia nga
rangatiratanga. Na Ihowa te whakahau
mo te pa hokohoko, kia whakangaromia
ona *wahi* kaha.
12 Kua mea ano ia, Kati rawa tou koa,
e te wahina e tukinotia nei, e te tamahine
a Hirona: whakatika, whakawhiti atu
ki Kitimi; kahore ano hoki he okiokinga
mou i reira.
13 Nana, te whenua o nga Karari, he
kahore noa iho tenei iwi i mua, whakatu-
ria ake e te Ahiriana mo te hunga e
noho ana i te koraha, whakaarahia ana
e ratou ona pourewa, tu ana i a ratou ona
whare kingi, kua meinga nei e ia kia
wahia iho.
14 E aue, e nga kaipuke o Tarahihi, kua
whakakorea hoki to koutou kaha.
15 I taua rangi ano ka warewaretia a
Taira, e whitu tekau nga tau, (nga ra ano
o te kingi kotahi:) i te mutunga o nga
tau e whitu tekau ka rite ta Taira ki te
waiata a te wahine puremu.

16 E mau ki te hāpa, taiawhiotia te
pa, e te wahine puremu i warewaretia
nei, kia pai te waiata, kia maha nga waiata, kia maharatia ai koe.
17 ¶ Na, i te mutunga o nga tau e
whitu tekau ka tirohia mai a Taira e
Ihowa, a ka hoki ia ki tana utu, ka puremu ano hoki ki nga kingitanga katoa o
te whenua i runga i te mata o te oneone.
18 Na, ana mea hokohoko, me ana utu,
he tapu ki a Ihowa, e kore e whaowhina
ki te toa, e kore ano e rongoatia; engari
ma te hunga e noho ana i te aroaro o
Ihowa ana mea hokohoko, a ka makona
ratou i te kai, ka roa ano hoki te mau o
te kakahu.

UPOKO 24.

NANA, kua moti i a Ihowa ta te
whenua, takoto kau ana, porohurihia ake e ia, ona tangata marara ana i
a ia.
2 A ka rite te iwi ki te tohunga, te
pononga ki tona ariki, te pononga wahine ki tona rangatira wahine, te tangata
i utua ai te taonga ki te tangata i a ia
nei te utu, te kai whakatarewa mai ki te
tangata i te mea nama, te tangata i te
moni whakatuputupu ki te tangata nana
nei i homai ki a ia.
3 Ka whakamotitia rawatia ta te whenua, ka pahuatia rawatia: kua korerotia
mai hoki e Ihowa tenei kupu.
4 E tangi ana te whenua, ngohe noa
iho; kaha-kore kau te ao, ngohe noa
iho; harotu kau te hunga rarahi o te
whenua.
5 Kua poke ano te whenua i raro i ona
tangata, kua takahia hoki e ratou nga
ture, whakaputaina ketia ake e ratou te
tikanga i whakatakotoria; whakatakā ana
e ratou te kawenata onamata.
6 Na reira i kainga ai te whenua e te
kanga, mokemoke iho ona tangata; na
reira i wera ai nga tangata o te whenua,
a he torutoru te hunga i toe.
7 E tangi ana te waina hou, kua kahakore te waina; kei te aue te hunga ngakau koa katoa.
8 Ka mutu te koa o nga timipera, kua
kore te nge o te hunga e hari ana; mutu
ake te koa o te hāpa.
9 Kore ake ta ratou waiata i te mea e
inu waina ana; ka kawa te wai kaha ki
te hunga e inu ana.
10 Kua pakaru te pa tikanga-kore, tutaki rawa nga whare katoa, tē ai he
tomokanga atu.
11 He karangatanga ki te waina *mo
ratou* kei nga huarahi; kua pouri katoa
te koa, kua whakarautia atu te koa o te
whenua.
12 Mahue iho ki te pa ko te ururua;
te kuwaha, he mea patu ki te whakangaromanga.
13 ¶ Ka penei te hanga i waenganui i te whenua i roto i nga iwi, kei
te ruiruinga o te oriwa te rite, kei te
hamunga o nga karepe ina mutu te
whawhaki.
14 Ka ara to ratou reo, ka waiata ratou,
i te nui hoki o Ihowa, ka hamama mai
ratou i te moana.
15 Na, whakakororiatia a Ihowa i nga
awaawa, te ingoa o Ihowa Atua o Iharaira, i nga motu o te moana.
16 ¶ I te pito rawa o te whenua e
rangona mai ana nga waiata e tatou, he
kororia ki te tangata tika. Katahi au ka
ki ake, Toku kiko-koré! toku kiko-kore!
aue te mate i a au! he mahi tinihanga
ta te hunga tinihanga, nui atu te tinihanga o te hunga tinihanga.
17 Ko te wehi, ko te rua, ko te rore,
kei a koe, e te tangata o te whenua.
18 Na, te tangata i rere mai i te ngangau o te wehi, ka taka ano ia ki te rua,
a, te tangata e puta ake ana i roto i te
rua, ka mau i te rore; kua puare hoki
nga matapihi o runga, a e ru ana nga
turanga o te whenua.
19 Hehe rawa te whenua, pakarukaru
noa iho te whenua, ngaueue kau te
whenua.
20 Hurorirori kau te whenua ano he
haurangi, neke ke ana, me te mea he
whare tira; ka taimaha iho hoki tona
he ki runga ki a ia, ka hinga, a heoi ano
ona aranga ki runga.
21 I taua rangi ano ka whiua e Ihowa
te ope o te hunga kua neke ake, me
nga kingi ano o te whenua i runga i te
whenua.
22 Ka huihuia ano hoki ratou, *ka peratia* me nga herehere e huihuia ana ki te
rua, ka tutakina ano hoki ki te whare
herehere, a ka maha nga ra ka tirohia
iho ratou.
23 Ko reira ano te marama numinumi
kau ai, ka whakama ano hoki te ra, ina
kingi a Ihowa o nga mano ki runga ki
Maunga Hiona, ki Hiruharama, ki te
aroaro ano hoki o ona kaumatua i runga
i te kororia.

UPOKO 25.

E IHOWA, ko koe toku Atua, ka
whakanuia koe e ahau, ka whaka-

moemititia e ahau tou ingoa, he mahi
whakamiharo hoki āu; *o* whakaaro i
whakatakotoria i mua noa atu, pono kau,
tika kau.
2 Kua meinga hoki e koe te pa hei
puranga; te pa kaha, wahia iho, te
whare kingi o nga tangata ke, kore iho
tera pa; e kore e hangā, a ake ake
ake.
3 No reira, ka whakakororiatia koe e
te iwi kaha, ka wehi te pa o te iwi nana-
kia i a koe.
4 Hei kaha hoki koe mo te ware, hei
kaha mo te rawa-kore i tona heanga, hei
whakaruru kei mate i te tupuhi, hei
whakahauhau mo te werawera, ina rite
te hau o te hunga nanakia ki te tupuhi
e aki mai ana ki te taiepa.
5 Ka rite ki te mahana i te wahi maro-
ke te ngangau o nga tangata ke, ka wha-
kahokia iho nei e koe, *ae ra,* ki te maha-
na i nga wa e whakamarumarua ana e te
kapua: ka whakahokia iho ki raro te
peka o te hunga nanakia.
6 ¶ A ka tukua ano e Ihowa o nga
mano he hakari ma nga iwi katoa ki
runga ki tenei maunga, he mea momona,
he waina nganga hei hakari, he mea
momona, ki tonu i te hinu wheua, he
waina nganga, tatari rawa.
7 Ka whakakahoretia ano hoki e ia i
runga i tenei maunga a waho o te hipo-
ki kua oti nei te hipoki ki nga iwi katoa,
me te taupoki ano kua oti nei te taupoki
ki nga tauiwi katoa.
8 Ka horomia e ia te mate i runga i te
wikitoria, ka horoia atu ano hoki e te
Ariki e Ihowa nga roimata o nga kanohi
katoa, ka whakakahoretia atu ano e ia
te whakahaweatanga ki tona iwi puta
noa i te ao: na Ihowa nei hoki te
kupu.
9 ¶ Ko te kupu ano tenei i taua rangi,
Nana, ko to tatou Atua tenei, i tatari
atu nei tatou ki a ia, a ka ora ano tatou i
a ia: ko Ihowa tenei, i tatari tatou ki
a ia, ka hari tatou, ka koa ki tana wha-
kaoranga.
10 No te mea ka okioki te ringaringa o
Ihowa ki runga ki tenei maunga, a ka
takatakahia a Moapa ki raro i a ia, ka
peratia me te kakau witi e takatakahia
ana i te puranga paru.
11 Ka wherahia ano hoki ona ringa i
roto i a ratou, ka pera ano ia me te kai
kaukau e whewhera ana ina kaukau;
ka whakahokia iho ano hoki e ia to ratou
whakapehapeha, me nga taonga parakete
o o ratou ringaringa.
12 Na, te pa kaha, te pourewa tiketike,
ou taiepa, ka whakaititia iho e ia, tako-
to rawa, pa rawa ki te whenua, *ae ra,* ki
te puehu.

UPOKO 26.

I TAUA rangi ka waiatatia tenei wai-
ata i te whenua o Hura. He pa
kaha to tatou; ka whakaritea e *te
Atua* te whakaoranga hei taiepa, hei
pekerangi.
2 Whakatuwheratia nga kuwaha, kia
tomo atu ai te iwi tika e pupuri ana i te
pono.
3 Te tangata e u ana tana whakaaro *ki
a koe* ka mau, mau rawa i a koe i runga
i te rangimarie; nona hoki i whakawhi-
rinaki ki a koe.
4 Whakawhirinaki atu ki a Ihowa, a
ake ake ake, no te mea kei a IHA, kei a
Ihowa, te kaha mau tonu.
5 ¶ Ka whakahokia iho hoki e ia te
hunga e noho ana i runga, te pa tike-
tike takoto rawa i a ia, takoto rawa ki
runga ki te whenua, pa rawa ki te
puehu:
6 Takahia iho e te waewae, e nga wae-
wae o nga rawa-kore, e nga takahanga
o nga ware.
7 Te huarahi o te tangata tika, tika
tonu; e whakaaroa ana e koe, e te Mea
tika, te ara o te tangata tika.
8 Kei te ara nei ano matou o au wha-
karitenga whakawa, e tatari atu ana ki a
koe, e Ihowa; ko tou ingoa ko te maha-
ratanga atu ano ki a koe ta o matou wai-
rua e minamina atu nei.
9 Minamina tonu ahau, toku ngakau,
ki a koe i te po; ae ra, ka moata ahau,
toku wairua, ki te rapu i a koe; no te
mea i nga wa *e puta ai* au whakaritenga
whakawa ki te whenua, ka akona te tika
e nga tangata o te ao.
10 Atawhaitia iho te tangata kino, e
kore ano ia e ako i te tika; i te whenua o
te tika ka he ano tana mahi, e kore ano
ia e titiro atu ki te nui o Ihowa.
11 E Ihowa, ka ara tou ringa ki runga,
e kore ratou e kite; otiia e kite ano ratou,
a ka whakama mo *to ratou* hae ki te iwi,
ko te ahi ano hoki a ou hoa riri hei kai i
a ratou.
12 ¶ Ka whakaritea e koe, e Ihowa, he
rangimarie mo matou, nau nei hoki i
mahi a matou mahi katoa ma matou.
13 E Ihowa, e to matou Atua, o matou
rangatira he ariki *ke,* ehara i te mea ko
koe; mau anake ia matou ka mahara ai
ki tou ingoa.
14 Kua mate ratou, e kore ratou e ora;
he tupapaku ratou, e kore ratou e mara-

nga ki runga: na, kua tirohia nei ratou
e koe, whakangaromia iho e koe, hunā
katoatia ana e koe te maharatanga atu
ki a ratou.
15 Kua whakaraneatia e koe te iwi, e
Ihowa, kua whakaraneatia e koe te iwi:
kua whai kororia koe: nau hoki *taua iwi*
i riro ai ki tawhiti ki nga pito katoa o te
whenua.
16 E Ihowa, i te rarunga i haereere
ratou ki a koe, ringitia ana ta ratou inoi
ki a koe i te mea e papaki ana koe i a
ratou.
17 Te wahine hapu, ka tata ia te wha-
nau, whakamamae ana ia, aue ana ia i
ona mamae; pera tonu matou i tou aro-
aro, e Ihowa.
18 I hapu matou, i mamae matou, wha-
nau ake, me te mea ko te hau, kihai i oti
i a matou he whakaoranga i runga i te
whenua; kihai ano i hinga nga tangata
o te ao.
19 Ka ora ou tangata mate, ka ara tahi
ratou ko toku tinana mate. Maranga,
waiata, e te hunga kei te puehu nei to
koutou kāinga; no te mea kei te tomai-
rangi o nga otaota te rite o tou tomaira-
ngi; ka whanau ake ano nga tupapaku
i te whenua.
20 ¶ Haere, e toku iwi, tomo atu ki
roto ki ou ruma, tutakina ano hoki ou
tatau i muri i a koe; e piri, he wahi
iti kau nei, kia pahemo ra ano te riri.
21 No te mea tenei a Ihowa te puta
mai nei i tona wahi ki te whiu i te he o
te tangata o te whenua; ka whakakitea
mai ano hoki ona toto e te whenua; e
kore ano hoki e hipokina e ia i muri nei
tona hunga i patua.

UPOKO 27.

I TAUA ra he maro, he nui, he kaha,
te hoari e patua ai e Ihowa a Rewia-
tana te nakahi kaha a Rewiatana te
nakahi kopikopiko, ka tukitukia ano
hoki e ia te tarakona i te moana.
2 I taua rangi waiatatia atu e koutou
ki a ia, He mara waina whero.
3 Ko ahau ko Ihowa hei tiaki i a ia,
hono tonu taku whakamakuku i a ia;
ka tiakina ia e ahau i te po, i te ao, kei
tukinotia.
4 Kahore he riri i a au; ko wai hei mea
i te tataramoa, i te tumatakuru, hei wha-
whai ki a au? ka tika tonu atu ahau i
waenga, tahuna ngatahitia ake e ahau.
5 Kia hopukia mai ranei e ia toku kaha,
kia houhia ai te rongo ki a au; ka houhia
ano tana rongo ki a au.
6 Ka meinga e ia nga uri o Hakopa kia
whai pakiaka: ka whai puawai, ka kopu-
ku ano hoki a Iharaira, ka kapi ano hoki
te mata o te ao katoa i ona hua.
7 ¶ I rite ranei tana patu i a ia ki
tana patunga i ona kai patu? i rite ranei
tona whakamatenga ki te whakamate-
nga o ona kai whakamate?
8 He mea ata mehua tau ngangare ki
a ia i te mea ka tukua atu e koe; ka wha-
kamarietia e ia tana hau kaha i te ra o
te hau ita.
9 Na, ko tenei hei muru atu i te he o
Hakopa; ko nga hua katoa ano enei hei
whakakahore i tona hara; ina meinga e
ia nga kohatu katoa o te aata kia rite ki
nga kohatu taioma, kurukuru rawa, e
kore nga ngahere me nga whakapakoko
e ara ki runga.
10 Otiia ka mokemoke te pa taiepa,
ka mahue te kāinga, ka waiho hei
koraha: kai ana te kuao kau i reira,
takoto ana i reira, pau ake i a ia ona
manga.
11 Ka maroke ona peka, ka whatiia
atu: ka haere mai nga wahine, tahuna
ana e ratou ki te ahi; ehara hoki ia i te
iwi e whai mahara ana: no reira e kore
ratou e tohungia e to ratou kai hanga, e
kore ano to ratou kai whakaahua e aroha
ki a ratou.
12 ¶ I taua rangi ano ka taia nga hua
e Ihowa i te takere o te awa, a tae noa ki
te awa o Ihipa, ka kohikohia ano hoki
koutou, e nga tamariki a Iharaira, he
mea taki kotahi nei.
13 I taua rangi ano ka whakatangihia
te tētere nui, a ka haere mai te hunga i
tata te ngaro i te whenua o Ahiria, me te
hunga i te whenua o Ihipa i peia atu, a
ka koropiko ratou ki a Ihowa ki te mau-
nga tapu ki Hiruharama.

UPOKO 28.

AUE te he mo te karauna whakape-
hapeha, mo te hunga haurangi o
Eperaima, *rite tonu* ki te puawai kua
memenge tona ataahua whakakororia,
tera i te wahi ki runga o te awaawa mo-
mona o te hunga kua hinga i te waina.
2 Nana, he mea kaha, he mea pakari
ta te Ariki nei, koia ano kei te awha
whatu, kei te tupuhi e wawahi ana, kei
te waipuke, he wai nui e ngawha atu
ana, ka taia iho ano e *tona* ringa ki te
whenua.
3 Ka takahia e nga waewae te karauna
whakapehapeha o te hunga haurangi o
Eperaima.

4 A he puawai kua memenge tona
ataahua whakakororia i te wahi ki runga
o te awaawa momona, tona rite kei te
hua matamua i te mea kahore nei te rau-
mati; te kitenga atu a te tangata i kitea
ai, i te mea kei tona ringa nei ano, horo-
mia ake e ia.
5 ¶ I taua rangi ano ko Ihowa o
nga mano hei karauna ataahua, hei
potae whakakororia ki nga morehu o
tona iwi.
6 Hei wairua whakarite whakawa ki
te tangata e noho ana ki te whakarite
whakawa, hei kaha ano mo te hunga e
whakahoki ana i te whawhai ki te ku-
waha.
7 ¶ Kua pohehe ano hoki enei i te wai-
na, na te wai kaha ratou i kotiti ke ai; te
tohunga, te poropiti, pohehe ana raua i
te wai kaha, horomia ana raua e te waina,
kotiti ke ana i te wai kaha, he titiro hē ta
raua, e nekeneke ana ta raua whakarite
whakawa.
8 Ki tonu hoki nga tepu katoa i
te ruaki, i te paru, kahore he wahi *ma*.
9 ¶ Ko wai e whakaakona e ia ki te
matauranga? ko wai e meinga e ia kia
mohio ki te kupu? ko te hunga kua wha-
kamutua ta ratou kai waiu, kua tangohia
mai i nga u.
10 He whakahau nei hoki tenei i runga
i te whakahau, he whakahau i runga i
te whakahau, he ako i runga i te ako, he
ako i runga i te ako; tenei wahi iti, tenei
wahi iti.
11 He nanunanu hoki te ngutu, e rere
ke ana te reo, e korero ai ia ki tenei
iwi.
12 I tana kianga atu ki a ratou, Ko te
okiokinga tenei e meinga ai e koutou
nga mauiui kia okioki; ko te tānga
manawa ano tenei: na, kihai ratou i pai
ki te whakarongo mai.
13 Na, ta Ihowa kupu ki a ratou he
whakahau i runga i te whakahau, he
whakahau i runga i te whakahau; he
ako i runga i te ako, he ako i runga i te
ako; tenei wahi iti, tera wahi iti: te tuku-
nga iho ka haere atu ratou, ka hinga ki
muri, ka wawahia, ka mahangatia, ka
mau.
14 ¶ Mo reira whakarongo mai ki te
kupu a Ihowa, e te hunga whakahi,
e nga rangatira o tenei iwi i Hiruha-
rama.
15 Na, kua mea na koutou, Kua wha-
karite kawenata matou ki te mate; kua
rite nga ritenga a te reinga i a matou; te
whiu *i rite nei* ki te waipuke, ki te tika
atu i waenga, ekore e tae mai ki a matou;
no te mea kua oti te teka te mea e matou
hei whakawhirinakitanga, ka piri ano
matou ki roto ki te horihori.
16 ¶ Na, ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa, Nana, tenei ahau te whakatakoto
nei i te kohatu ki Hiona hei turanga, he
kohatu kua oti te whakamatautau, mo
te kokonga, he mea utu nui, he turanga
u: te tangata e whakapono ana e kore e
potatutatu.
17 Ka whakatakotoria ano hoki e ahau
te tikanga o te whakawa, mea rawa ki
te aho, me te tika ano, paramu rawa: a
ka tahia atu te whakawhirinakitanga
teka e te whatu, ka huri ano hoki nga
wai ki runga ki te piringa.
18 ¶ Ka whakatakā ano hoki ta kou-
tou kawenata ki te mate; e kore ano e
tu ta koutou i whakarite ai ki te reinga;
te whiu i rite nei ki te waipuke, ki te
tika atu i waenga, ka waiho koutou hei
takahanga mana.
19 I te wa e haere atu ai taua *whiu*, ka
riro koutou i a ia: ka haere atu hoki i
tenei ata, i tenei ata, i te ao, i te po, a hei
pouritanga ngakau te mohiotanga kau-
tanga ki te kupu.
20 He poto hoki te moenga, e kore e
wharoro te tangata, he ririki te hipoki, e
kore e taea te roropi mai.
21 No te mea ka rite ki *tera* i Maunga
Peratimi to Ihowa whakatikanga ake,
kei tera i te raorao i Kipeono te rite o
tana riri, he meatanga i tana mea, i tana
mea e rere ke nei, he mahinga i tana
mahi, i tana mahi rere ke nei.
22 Na, kati ra ta koutou whakahi, kei
whakaukia o koutou here: kua rongo nei
hoki ahau ki te Ariki ki a Ihowa o nga
mano ki te whakaotinga, ki te mea i wha-
karitea mo te whenua katoa.
23 ¶ Kia whai taringa mai kou-
tou, whakarongo hoki ki toku reo;
mahara mai, whakarongo mai ki taku
korero.
24 Ta te kai parau koia i nga ra
katoa he parau, whakato tonu iho? he
whakatuwhera *tonu* ranei tana, he
wawahi i nga pokurukuru o tona one-
one?
25 Ka oti i a ia te mata o taua *mara* te
mea kia rite, e kore ianei ia e maka atu
i te pi, e whakato i te kumine, e rui i te
witi i te mea nui rawa, i te parei i wha-
karitea, me te rai ano, ki te wahi mo
tetahi, mo tetahi?
26 Ko tona Atua hoki hei whakaako i
a ia ki te tikanga pai, hei tohutohu ano
i a ia.
27 E kore hoki nga pi e patua ki te
koneke, e kore ano te wira kāta e hu-
rihia ki runga ki te kumine; engari e

patua ana nga pi ki te rakau, nga kumine ano hoki ki te patupatu.
28 *Te witi* hei taro e kurua ana, e kore
hoki e patua tonutia e ia, e wahia ranei
ki te wira o tana kāta, e tukia ranei e
ana tangata hoiho kia ririki.
29 E puta mai ana hoki tenei i a Ihowa o nga mano, he mea whakamiharo nei ana whakaaro, he nui ano ana tikanga.

UPOKO 29.

AUE te mate mo Ariere, mo Ariere, mo te pa i noho ai a Rawiri! tapiritia iho tetahi tau ki tetahi tau, kia patua e ratou nga patunga tapu.
2 Otiia ka whakapouritia ano e ahau a
Ariere, a ka pouri, ka tangi: ki taku ka rite ano ki Ariere.
3 Ka nohoia atu ano koe e ahau, a ka-
rapoi noa; ka whakapaea ano koe e ahau ki te parepare, ka ara ano i a au nga taiepa hei tatauranga atu ki a koe.
4 Ka whakahokia iho ano hoki koe,
ka korero ake i te whenua; ka iti ano tō kupu i roto i te puehu, ka rite ano tou reo ki to te tangata i te atua maori, he mea *puta* ake i te whenua, ka kowhetewhete ake ano hoki to kupu i roto i te puehu.
5 Ka rite ano o tangata ke e tokomaha
nei ki te puehu ririki; me te hunga nanakia ano e tokomaha nei, ki te papapa e rere atu ana: na, kitea rawatia ake ka oti tata.
6 Ka pa mai ta Ihowa o nga mano ki
a koe, he whatitiri, he ru, he reo nui, he paroro, he tupuhi, he mura ahi e kai ana.
7 ¶ A ka rite ki te moe, ki te rekanga
kanohi o te po nga iwi maha katoa e whawhai ana ki Ariere, ara, te hunga katoa e ngangare ana ki a ia ki tona pa, e whakatupu kino ana i a ia.
8 Ka rite ano ki te tangata mate-kai
e moe ana, na, kei te kai ia; heoi te ohonga ake e takoto kau ana tona wairua: ka rite ano ki te tangata mate wai e moe ana, na, kei te inu ia; te ohonga ake, kahore he kaha, kei te hiahia ano tona wairua: ko te rite tera o nga iwi maha katoa e whawhai ana ki Maunga Hiona.
9 ¶ Tu tonu koutou, miharo ai; ha-
mama, hamama: kua haurangi ratou, ehara ia i te haurangi waina; hurorirori kau ana ratou, kahore ano ia he wai kaha.
10 No te mea kua ringitia atu e Ihowa
te wairua o te moe au tonu ki runga ki a koutou; kua oti ano o koutou kanohi te whakamoe e ia: nga poropiti, o koutou rangatira, nga matakite, taupoki rawa.
11 Na, i roto i a koutou rite tonu te
whakakitenga mai a te katoa ki nga kupu o te pukapuka kua oti te hiri, a te hoatutanga ki te mea mātau ki te korero pukapuka, te kianga atu, Tena ra, korerotia tenei, ka ki ake ia, E kore e ahei; kua oti na hoki te hiri.
12 Katahi ka hoatu taua pukapuka ki
te mea kahore nei e mātau ki te korero pukapuka; na ko te kianga atu, Tena ra korerotia tenei. Ano ra ko ia, E kore ahau e matau ki te korero.
13 ¶ Na, ko te kianga ake tenei a te
Ariki, Te iwi nei, ko o ratou mangai hei whakatata mai, ko o ratou ngutu hei whakahonore i a au; matara noa atu ia i a au o ratou ngakau; a to ratou wehi ki a au he mea whakaako e ta nga tangata tohutohu.
14 Na, tenei tetahi ake mahi whaka-
miharo aku ki tenei iwi, miharo, miharo whakaharahara; ka whakamotitia hoki nga whakaaro a o ratou mea whakaaro nui, ka ngaro ano hoki te matauranga o o ratou mea mohio.
15 Aue te mate mo te hunga e whai
ana i te wahi hohonu, kia ngaro ai ta ratou whakaaro i a Ihowa; kei te pouritanga ano hoki a ratou mahi, e mea ana hoki ratou, Ko wai e kite i a tatou? ko wai hoki e matau ki a tatou?
16 He pono ka kiia ta koutou huri-
hanga ake *o nga mea* he paru na te kai hanga rihi: e ki ake ano ranei te mahi ki tona kai hanga, Kihai ahau i hangā e ia? e mea ake ranei te mea i mahia ki tona kai mahi, Kahore ona matauranga?
17 He teka ranei he iti rawa nei te
takiwa, a ka puta ke a Repanona hei mara whai hua, ka kiia ano hoki te mara whai hua hei ngahere?
18 ¶ I taua rangi ka rongo nga turi
i nga kupu o te pukapuka, ka kite ano nga kanohi o nga matapo i roto i te pouri kerekere.
19 Ka neke ake ano hoki te hari o te
hunga mahaki ki a Ihowa, ka koa ano nga tangata rawa-kore ki te Mea Tapu o Iharaira.
20 Kua moti hoki te tangata nanakia,
te tangata whakahi kua poto; kua hatepea atu ano hoki te hunga katoa e whanga ana ki te kino:
21 Ta ratou nei, Kia kotahi te kupu,
kua hara te tangata; te kai riri o te he i te kuwaha mahangatia ana e ratou;

kahore he rawa i whakapeaua ketia ai e
ratou te tangata tika.
22 Na, ko te kupu tenei a Ihowa, nana
nei a Aperahama i hoko, mo te whare o
Hakopa, E kore a Hakopa e whakama
aianei, e kore ano e kōmā tona mata
aianei.
23 Engari tona kitenga i ana tamariki,
i te mahi a oku ringaringa, i roto i a ia,
ka whakatapua e ratou toku ingoa, ka
whakatapua ano e ratou te Mea Tapu
o Hakopa, ka wehi ano hoki ki te Atua
o Iharaira.
24 Ka mohiotia ano te matauranga e
te hunga wairua kotiti ke, a ka akona
te kupu mohio e te hunga amuamu.

UPOKO 30.

AUE te mate mo nga tamariki wha-
kakeke, e ai ta Ihowa, e hanga
whakaaro nei, otiia ehara i te mea naku,
e hipoki nei i te hipoki, ehara ia i te
mea na toku wairua, he mea kia taparua
iho ai e ratou he hara ki runga ki te
hara:
2 Kua riro atu nei, kua haere ki raro
ki Ihipa, kahore hoki e ui tikanga ki
toku mangai; hei kaha hoki mo ratou
te kaha o Parao, a e mea ana kia wha-
kawhirinaki atu ki te taumarumarunga
iho o Ihipa.
3 Mo reira hei mea whakama ki a
koutou te kaha o Parao, hei mea ano e
numinumi ai koutou te whakawhirina-
kitanga ki te taumarumarunga iho o
Ihipa.
4 I Toana hoki ana rangatira, i tae
mai ano ana karere ki Hanehe.
5 Whakama katoa ratou ki te iwi ka-
hore nei a ratou pai mo ratou, kahore
he awhina mai, kahore he pai; engari
he whakama, he ingoa kino.
6 Te poropititanga mo nga kararehe o
te tonga i te whenua o te raruraru, o te
ngakau mamae, no reira nei te kuao
raiona me te raiona katua, te waipera,
me te nakahi tua-ahi nei e rere ana, ka
kawea atu e ratou o ratou rawa i runga
i nga pokohiwi o nga kuao kaihe, o ra-
tou taonga ano hoki i runga i nga puku
o nga kamera ki te iwi kahore nei a
ratou pai *mo ratou*.
7 Na, ta Ihipa awhina he horihori, he
kore noa iho; no reira taku karanga
nei mo tenei, Te kaha mo ratou ko te
noho.
8 ¶ Na, haere, tuhituhia ki te papa ki
to ratou aroaro, taia iho hoki ki te
pukapuka; me waiho ano tena i nga
rangi i muri hei kai whakaatu, a ake
ake ake.
9 No te mea he tutu tenei iwi, he ta-
mariki korero teka, he tamariki e kore
e pai ki te whakarongo ki te ture a
Ihowa:
10 Ta ratou nei kupu ki nga matakite,
Kaua e kite; ki nga poropiti ano hoki,
Kaua e poropititia mai ki a matou nga
mea tika; kia ngawari a koutou korero
ki a matou, hei nga mea tinihanga he
poropititanga ma koutou:
11 Peka atu i te ara, whakarerea te
huarahi, kati ta te Mea Tapu o Iharaira
te mea mai ki to matou aroaro.
12 Na, ko te kupu tenei a te Mea
Tapu o Iharaira, Kua paopao na koutou
ki tenei kupu, kua okioki ano ki te
tukino, ki te whanoke, u tonu atu ki
reira:
13 Na, te tukunga iho o tenei he ki a
koutou ka rite ki te pakaru o te taiepa
tiketike, meake nei hinga, he mea kua
puku, kitea rawatia ake kua puta wha-
karere tona pakaru.
14 Ka wahia ano hoki e ia; tona rite
kei te oko a te kai hanga rihi e wahia
ana, mongamonga noa; e kore e to-
hungia, e kore ano e kitea he maramara
i a ia ka pakaru nei hei tango ahi mai i
roto i nga ngarahu, hei utu wai ake
ranei i te poka.
15 Ko te kupu hoki tenei a te Ariki, a
Ihowa, a te Mea Tapu o Iharaira, Ma te
tahuri, ma te humarie ka ora ai koutou;
kei te ata noho, kei te whakawirinaki he
kaha mo koutou; heoi kihai koutou i
pai.
16 Na kei te mea mai koutou, Kahore,
engari me rere matou i runga i nga
hoiho: mo reira ka rere ano koutou:
Ka eke ano matou ki runga ki te mea
tere; mo reira ka tere ano te hunga e
whai ana i a koutou.
17 Te mano kotahi ka rere i te riri a
te tangata kotahi; ka rere koutou i te
riri a te tokorima; a ka mahue koutou
ano he pou kara i runga i te tihi o te
maunga, ano he kara i runga i te puke-
puke.
18 ¶ Na konei ano a Ihowa i tatari ai,
he mea kia atawhaitia ai koutou e ia,
na konei ano ia i whakanekehia ake ai,
kia tohungia ai koutou e ia: he Atua
whakarite whakawa hoki a Ihowa, ka
hari te hunga katoa e tatari ana ki a ia.
19 Tera hoki te iwi e noho ki Hiona,
ki Hiruharama, mutu ake to tangi: ka
nui tona aroha ki a koe, ki tou reo e
tangi ana; ka rongo ia ki a koe, ka
whakao mai ia ki a koe.

20 *Ahakoa* i homai e te Ariki hei taro
ma koutou ko te ngakau mamae, a hei
wai ko te tukinotanga, e kore ano ou
kai whakaako e riro ki nga kokonga;
engari ka kite ou kanohi i ou kai whakaako.
21 Ka rongo ano hoki ou taringa i te
kupu i muri i a koe e mea ana, Ko te
ara tenei. Na konei atu, ina tahuri
atu koutou ki matau, ina tahuri ki maui.
22 Ka whakapokea ano hoki e koutou
te kopaki o o whakapakoko hiriwa, me
te whakapaipai ano o o whakapakoko
koura whakarewa: ka rukerukea atu e
koe, ano he kakahu i te toto paheke, ka
mea atu koe ki taua mea, Haere atu.
23 A ka homai e ia he ua ki to purapura, e whakatokia e koe ki te oneone,
he taro ano, he hua no te oneone, a ka
whai ngako ka nui taua mea: i taua
rangi ano he nui nga parae e kai ai o
kararehe.
24 A, nga kau, me nga kuao kaihe e
mahi ana i te oneone, ka kai i te kai pai,
he mea i whakarererea ki te koko, ki te
whakarerere witi.
25 A, i runga i nga maunga tiketike
katoa, i nga pukepuke ikeike katoa, ka
rere nga awa me nga manga wai i te
ra o te parekura nui, ina hinga nga pourewa.
26 Te māramatanga ano hoki o te
marama ka rite ki te māramatanga o te
ra, te māramatanga ano o te ra, e whitu
ona whakanekehanga ake, ka rite ki te
māramatanga o nga rangi e whitu, i te
rangi e takaia ai e Ihowa te pakaru o
tona iwi, ina rongoatia e ia te patunga i
patua ai ratou.
27 ¶ Nana, kei te haere mai te ingoa
o Ihowa i tawhiti, ka tonu tana riri, he
taimaha te pikaunga; ki tonu ona
ngutu i te riri, tona arero koia ano kei
te ahi e kai ana:
28 Tona manawa, ano he awa e ngawhā ana, to nga kaki; nga iwi, tātari
rawa, ko te horihori hei tātari: nga
kauae ano hoki o nga iwi *mea rawa* ki
te paraire, hei whakapohehe i a ratou.
29 Ka waiata koutou, me te mea ko te
po e mahia ai te hakari tapu, ka koa te
ngakau, ano ko tetahi tangata e haere
ana me tana putorino, a e haere ana ki
te maunga o Ihowa, ki te Kamaka a
Iharaira.
30 Ka meinga ano e Ihowa kia rangona tona reo kororia, kia kitea te tatutanga iho o tona ringa, te whakatakariri *i a ia* e riri ana, te mura o te ahi e
kai ana, te titaritari, te tupuhi, me te
whatu *tua*kohatu nei.
31 Ma te reo hoki o Ihowa ka pakaru
ai te Ahiriana i whiu nei ki te rakau.
32 Na, i nga wahi katoa e tika atu ai
te tokotoko i whakaritea, ta Ihowa hoki
e mea ai kia u atu ki a ia, ko nga timipera, ko nga hāpa: he whawhai whakangaueue hoki tana whawhai atu ki a
ratou.
33 No mua iho hoki a Topete i whakaritea ai; ae ra kua rite mo te kingi;
kua oti te whakahohonu, te whakanui: tona puranga he ahi, he wahie, he
nui, ko te manawa o Ihowa, ano he awa
whanariki, hei whakangiha.

UPOKO 31.

AUE te mate mo te hunga e haere
ana ki raro ki Ihipa ki te *tiki* whakauru, e okioki atu ana ki nga hoiho, e
whakawhirinaki atu ana ki nga hariata,
no te mea he maha; ki nga kai eke
hoiho ano hoki, no te mea e nui ana te
kaha, a kahore e titiro atu ki te Mea
Tapu o Iharaira, kahore hoki e rapu tikanga ki a Ihowa!
2 Otiia he whakaaro nui ano ia, ka takina mai ano te kino e ia, e kore ano
hoki ana kupu e puta ke: engari ka
whakatika ia ki te whare o nga kai
mahi o te kino, mo nga whakauru ano
o te hunga e mahi ana i te he.
3 Na, he tangata nei nga Ihipiana;
ehara hoki i te Atua; he kikokiko ano
hoki o ratou hoiho, ehara i te wairua.
Te whakamarokanga mai o to Ihowa
ringa, ka hinga te kai awhina, taka
tonu atu te tangata e awhinatia ana, he
iho ratou katoa.
4 Ko ta Ihowa kupu hoki tenei ki a
au, Ka rite ki te raiona, ki te kuao raiona e hamama ana ki tana tupapaku, i te
mea ka karangarangatia nga hepara
tokomaha ki a ia, kahore ona wehi ki to
ratou reo, e kore ano ia e whakaririka
ki to ratou ngangau: ka pera ano te
haerenga iho o Ihowa o nga mano ki
te whawhai, he whakaaro nana ki
Maunga Hiona, ki to reira pukepuke
ano hoki.
5 Ka rite ki nga manu e rere ana ta
Ihowa o nga mano tiaki i Hiruharama,
ka tiakina, ka whakaorangia, ka tika
atu ia na runga, ka araaraia e ia.
6 ¶ Tahuri mai ki a ia; hohonu iho
te tutu o nga tamariki a Iharaira ki a
ia.
7 I taua rangi hoki ka whakahawea te
tangata ki ana whakapakoko hiriwa, ki
ana whakapakoko koura, i hangā nei e

o koutou ringaringa ma koutou hei
hara.
8 ¶ Ka hinga ano te Ahiriana, ehara i
te tangata nana nei te hoari; ae ra,
ehara i te tangata nana te hoari e kainga
ai ia; ka rere atu ano ia i te mata o te
hoari, a ngohengohe iho ana taitama-
riki.
9 Ka mahue mai ano i a ia tona teko i
te wehi, ka mataku ano ona rangatira
ki te kara, e ai ta Ihowa, kei Maunga
Hiona nei tana ahi, kei Hiruharama
tana oumu.

UPOKO 32.

NANA, ka kingi te kingi i runga i
te tika ka whakahaere tikanga ano
nga rangatira i runga i te whakarite
whakawa.
2 A ka ai te tangata hei kuhunga atu
ina pa te hau, hei piringa kei mate i te
tupuhi, ka rite ki nga awa wai i te wahi
maroke, ki te ata o te kohatu nui i te
whenua ngaunga ra.
3 E kore ano hoki nga kanohi o te
hunga e kite ana e ataruatia, ka whaka-
rongo mai ano nga taringa o te hunga
e rongo ana.
4 Ka matauria ano te matauranga e te
ngakau o te hunga porangi, te arero na-
nunanu ano hoki ka hohoro tona reo te
mārama.
5 E kore te wairangi e karangatia i
muri he ohaoha, e kore ano te kaiponu
e kiia he atawhai.
6 No te mea he wairangi nga korero
a te wairangi, ka mahi ano hoki tona
ngakau i te kino, ka mahi tinihanga;
he mea puta ke tana korero ki a Ihowa,
whakarawakoretia iho e ia te wairua o
te mea mate-kai, moti ake i a ia he wai
mo te hunga mate-wai.
7 Nga mea mahi ano hoki a te kaipo-
nu he kino: e whakatakotoria ana e ia
nga whakaaro kino, nga korero teka e
he ai te hunga iti, i te mea e tika ana ano
nga korero a te rawa-kore.
8 He ohaoha ia nga whakaaro a te
ohaoha; ma nga mea ohaoha ano ia ka
u ai.
9 ¶ Whakatika, e nga wahine e noho
humarie ana; whakarongo mai ki toku
reo, e nga tamahine wehi-kore; kia
whai taringa mai koutou ki aku kupu.
10 He maha nga rangi, nga tau e ra-
ruraru ai koutou, e nga wahine wehi-
kore: no te mea ka kore te whawhaki
waina, e kore te kohikohinga e tae
mai.
11 E wiri, e nga wahine e noho hu-
marie ana; pokaikaha noa iho, e te
hunga wehi-kore; whakarerea nga ka-
kahu, noho tahanga, whitikiria he *ka-
kahu taratara* ki nga hope.
12 Ka tangi ratou ki nga u, ki nga
mara e minaminatia ana, ki te waina
hua.
13 Ka puta ake te tataramoa me te tu-
matakuru ki runga ki te oneone o toku
iwi, ina, ki runga ki nga whare koa ka-
toa o te pa koa:
14 No te mea ka mahue nga whare
kingi, ka whakarerea te pa tokomaha:
te puke me te pourewa ka waiho hei
ana, a ake ake ake, hei mea e koa ai
nga kaihe mohoao, hei wahi kai ma nga
kahui.
15 Kia ringitia mai ra ano i runga te
wairua ki a tatou, kia meinga ra ano
te koraha hei mara whai hua, kia kiia
ano hoki te mara whai hua he nga-
here.
16 Ko reira ano te whakarite whakawa
noho ai ki te koraha, a hei kāinga te
mara hua mo te tika.
17 Te mahi ano hoki a te tika he
rongo mau; te whakaotinga ano o te
tika he ata noho, he ngakau u, a ake
ake ake.
18 Ka noho ano toku iwi i te nohoanga
o te rongo mau, i nga kāinga ano hoki
e u ai te ngakau, i nga okiokinga hu-
marie.
19 Ina tarere iho te whatu ki runga
ki te ngahere, a ka papaku iho te pa i
te wahi papaku.
20 Ano te hari o koutou, o te hunga e
whakato ana ki te taha o nga wai katoa,
e tuku atu ano hoki i nga waewae o te
kau o te kaihe *ki reira!*

UPOKO 33.

AUE te mate mou e pahua nei, kihai
ano hoki koe i pahuatia; e tini-
hanga nei, a kihai ano koe i tinihanga-
tia! ka mutu to pahua, ka pahuatia ano
koe: ka mutu to tinihanga, ka tini-
hangatia koe.
2 Kia atawhai mai, e Ihowa, ki a ma-
tou; kua tatari nei matou ki a koe: ko
koe hei ringaringa mo ratou i tenei ata,
i tenei ata, hei whakaoranga ano hoki
mo matou i nga wa o te raru.
3 Te rongonga i te ngangau whati ana
nga iwi: tou aranga ki runga marara
ana nga iwi.
4 Te kohikohinga o o koutou taonga
ano he moka e kohi ana: ka rite ki e

rererere o te mawhitiwhiti tana kokiri-
hanga atu ki a ratou.
5 Ka whakanuia a Ihowa; kei runga
nei hoki tona nohoanga: kua oti a
Hiona te whakaki e ia ki te whakarite
whakawa, ki te tika.
6 Ko te whakaaro nui, ko te matau-
ranga, hei whakau mo nga wa i a koe,
hei whakaoranga kaha; ko te wehi ano
ki a Ihowa hei taonga mona.
7 Nana, ka tangi o ratou maia i waho;
nga karere hohou rongo, tiwerawera
ana te tangi.
8 Kua ururuatia nga ara, kua kore te
ara e haerea: kua whakapaheketia e ia
te kawenata, whakahaweatia iho e ia
nga pa, kihai te tangata i whakaarohia
e ia.
9 E tangi ana te whenua, ngohe noa
iho, kua whakama a Repanona, kua oti
te tua; a Harono rite tonu ki te koraha,
nga *hua* o Pahana, o Karamere, ruirui
rawa.
10 Katahi ahau ka whakatika, e ai ta
Ihowa, katahi ahau ka whakanuia, ka-
tahi ahau ka neke ake.
11 Ta koutou hapu he papapa, whanau
ake he kakau witi; to koutou manawa,
ka rite ki te ahi, ka kai i a koutou.
12 Ka rite ano nga iwi ki nga tahunga
kotakota, ka tahuna ki te ahi *ano* he ta-
taramoa kua oti te tapatapahi.
13 ¶ Whakarongo mai, e koutou o
tawhiti, ki taku i mea ai; e te hunga
e tata ana, kia mohio mai koutou ki
toku kaha.
14 Pawera noa iho nga tangata hara
i Hiona, mau pu te hunga ngutu kau i
te wehi. Ko wai o tatou e noho ki te
ahi e kai ana? ko wai e noho ki nga
tahunga e kore nei e mutu.
15 Te tangata e haere ana i runga i te
tika, a e tika ana ana korero, e whaka-
hawea ana ki nga taonga o te tukino, e
rukerukea ana e tona ringa te utu wha-
kapati, a e kore e puritia e ia; e purua
ana ona taringa kei rangona he korero
toto, e whakamoe ana i ona kanohi kei
kite i te kino;
16 Te nohoanga mo tera kei runga
rawa, tona piringa he pa teko; ka
homai he taro mana, ka pumau te wai
mona.
17 Ka kite ou kanohi i te kingi, he
mea ataahua tonu, ka matakitaki ano ki
te whenua tawhiti.
18 Ka whakaaroaroa te wehi e tou
ngakau, Kei hea te kai tuhituhi? Kei
hea te kai pauna? Kei hea te kai tatau
o nga pourewa?
19 E kore koe e kite i te iwi rupahu,
tona reo nei he pakeke, tē rangona e
koe; he nanunanu nei te arero, e kore e
matauria.
20 Titiro atu ki Hiona ki te pa o a
tatou hakari: ka kitea e ou kanohi a
Hiruharama te nohoanga humarie, te
tapenakara e kore e pakaru; e kore
tetahi o ona titi e nekehia atu, a ake
ake ake, e kore ano tetahi o ona taura e
motu.
21 Engari ko te Nui rawa ko Ihowa
hei wahi awa mo tatou ki reira, hei awa
nui; e kore ano te kaipuke e hoea ana,
e kore ano hoki te kaipuke nui e tika na
reira.
22 No te mea ko Ihowa to tatou kai
whakarite whakawa, ko Ihowa to tatou
kai whakatakoto tikanga, ko Ihowa to
tatou kingi, mana tatou e whakaora.
23 Kua tangoro kau ou puwhenua, tē
taea te turanga o to ratou rewa te
whakau, tē taea te ra te whewhera: na,
nui atu te taonga parakete e wehewehea
ana, pahuatia ana nga taonga pārau e
nga totitoti.
24 Kahore hoki he kianga ake a te
tangata whenua, He mate toku; te iwi
e noho ana i reira, ka murua *to ratou*
he.

UPOKO 34.

WHAKATATA mai, e nga iwi, kia
rongo ai koutou, kia whai taringa
mai koutou, e nga iwi: kia rongo te
whenua, me nga mea e hua ana i runga,
te ao, me nga mea katoa e puta mai ana
i roto i a ia.
2 Kei runga hoki i nga iwi katoa te
riri a Ihowa, tona weriweri kei runga i
a ratou ope katoa: whakangaromia
rawatia ana ratou e ia, tukua atu ana
ratou e ia kia patua.
3 Ka akiritia atu ano hoki o ratou
tupapaku i patua, puta ake ana to ratou
piro i o ratou tinana, rewa iho nga
maunga i o ratou toto.
4 Na, ka memeha nga ope katoa o te
rangi, nga rangi, koia ano kei te puka-
puka e pokaia ana: o ratou ope katoa ka
taka ki raro, koia ano kei te rau waina
ka marere nei, kei te *piki* e marere mai
ana i runga i te rakau piki.
5 Taku hoari hoki i te rangi ka nui
tana inumanga: nana, ka tae iho ki
runga ki a Eroma, ki runga hoki i te
iwi i kangā e ahau, ki te whakarite
whakawa.
6 Ki tonu te hoari a Ihowa i te toto;
kua momona i te ngako, i te toto o nga

reme, o nga koati, i te ngako o nga
whatukuhu o nga hipi toa; he patunga
tapu hoki ta Ihowa i Potora, he pare-
kura nui i te whenua o Eroma.
7 Ka haere tahi mai ano hoki i roto i
a ratou nga unikanga, nga puru, ratou
ko nga mea nui, ka makuku ano hoki
to ratou whenua i te toto, ka momona
ano to ratou puehu i te ngako.
8 Ko te ra hoki ia o ta Ihowa rapu
utu, ko te tau whakahokinga utu mo ta
Hiona totohe.
9 A ka puta ke ona awa hei kapia,
tona puehu hei whanariki; na, tona
whenua, he kapia e ka ana!
10 E kore e tineia i te po, i te ao, ka
kake tona paowa, ake ake ake: i tera
whakatupuranga, i tera whakatupuranga
he ururua kau; e kore tetahi tangata e
tika na reira, a ake tonu atu.
11 ¶ Ka riro ano a reira hei kāinga
mo te kawau, mo te matuku; ka noho
ano te ruru raua ko te raweni ki reira,
ka whakamarokia ano hoki e ia te taura
o te tikanga-kore ki runga, me nga
kohatu ano o te kore noa iho.
12 Ona metararahi kahore tetahi i
reira, hei karangatanga atu ma ratou
kia whakakingitia, ona rangatira katoa
ano hoki ka kore noa iho.
13 Ka tupu ake ano hoki nga tatara-
moa i ona whare kingi, nga ongaonga
me nga tumatakuru i ona pa kaha, a ka
waiho hei nohoanga mo nga tarakona,
hei marae mo nga ruru.
14 Nga kuri mohoao ano hoki o te
koraha ka tutaki ki o te motu, ka kara-
nga te mea ahua koati ki tona hoa; ka
takoto ano te mea haere po ki reira, ka
kitea ano hoki he okiokinga mona ki
reira.
15 Ka hangā ano tona kohanga e te
ruru ki reira, whanau iho, pehi tonu atu
i nga hua, whakamine mai ano ki raro i
tona taumarumarunga iho: ka huihui
ano ki reira nga whatura, ratou ko tana
tane, ko tana tane.
16 ¶ Rapua i roto i ta Ihowa puka-
puka, korerotia hoki, e kore tetahi o
enei e ngaro atu, e kore tetahi o enei e
hapa i te tane mana; na toku mangai
nei hoki te whakahau, ko tona wairua
ano hoki to ratou kai whakamine
mai.
17 Nana hoki i maka te rota mo ta
ratou, na tona ringa ano i wehewehe
taua *wahi* mo ratou, mea rawa ki te
aho: hei kāinga a reira mo ratou, a ake
ake, ka nohoia a reira e ratou i tena
whakatupuranga, i tena whakatupu-
ranga.

UPOKO 35.

KA koa te koraha me te wahi wai-
kore ki aua *mea*, ka hari ano te
titohea, koia ano kei te rengarenga te
whai puawai.
2 Nui atu te tupu, ka koa, ae ra, koa
ana, waiata ana: ka hoatu te kororia o
Repanona ki reira, te nui o Karamere, o
Harono, e kite ratou i te kororia o Ihowa,
i te nui o to tatou Atua.
3 ¶ Whakakahangia nga ringaringa
ngoi-kore, whakaungia nga turi huro-
rirori.
4 Mea atu ki te hunga ngakau potatu-
tatu, Kia kaha, kaua e wehi: Nana, ka
haere mai to koutou Atua, he rapu utu,
te Atua ki te whakahoki utu; ka haere
mai ano ia ki te whakaora i a koutou.
5 Ko reira nga kanohi o nga matapo
kite ai, a ka puare nga taringa o nga
turi.
6 Ko reira te kopa tupeke ai, ano he
hāta, ka waiata te arero whango; no te
mea ka pakaru mai nga wai i te koraha,
nga awa i te wahi titohea.
7 Na, te ngaunga ra ka waiho hei
harotoroto, te wahi maroke ano hei
puputanga wai; i te nohoanga o nga
tarakona, i te takotoranga o tetahi, o
tetahi ko te tarutaru, ko te kakaho, ko te
wiwi.
8 Ka whai huanui ano a reira, me
tetahi ara, ka karangatia hoki, Ko te ara
o te tapu; e kore te poke e haere i reira;
engari ka waiho mo ratou; te tangata
haere ara, ahakoa he wairangi, e kore e
he *ki reira*.
9 Kahore o reira raiona, e kore ano
tetahi kararehe kai kino e tika na reira,
e kore e kitea ki reira; engari ka
haereere *ki reira* te hunga i hokona.
10 Na, ā Ihowa i hoko ai ka hoki mai,
ka haere mai i runga i te waiata ki
Hiona: i runga i o ratou mahunga ko
te haringa e kore e mutu: ka whiwhi
ratou ki te koa, ki te hari, a rere ana te
pouri me te aue.

UPOKO 36.

NA, no te tekau ma wha o nga tau o
Kingi Hetekia ka whakaekea mai
nga pa taiepa katoa o Hura e Hena-
keripi kingi o Ahiria, a riro ana i a
ia.
2 Na ka tonoa mai e te kingi o Ahiria
a Rapahake i Rakihi ki a kingi Hetekia
ki Hiruharama; he nui ano hoki te ope.

Na, tu ana ia, ki te awa-keri o to runga puna-wai, ki te huarahi o te mara o te kai horoi kakahu.

3 Katahi ka puta ki a ia a Eriakimi tama a Hirikia te rangatira o te whare, ratou ko Hepena ko te kai tuhituhi, ko Ioaha tama a Ahapa kai whakamahara.

4 ¶ Na, ko te meatanga a Rapahake ki a ratou, Tena, mea atu ki a Hetekia, Ko te kupu tenei a te kingi nui, a te kingi o Ahiria, He aha tenei whakawhirinakitanga e whakawhirinaki atu nei koe?

5 *E mea na koe*, (otiia he mea kau na te ngutu,) Ki taku ki he ngarahu tika, he kaha *toku* mo te whawhai. Na, ko wai to whakawhirinakitanga, i whakakeke ai koe ki a au?

6 Na, e whakawhirinaki atu na koe ki tena kakaho whati hei tokotoko, ki a Ihipa; ki te pehia iho e te tangata, ka ngoto ki roto ki tona ringa, na kua tu. Ka pera ano a Parao kingi o Ihipa ki te hunga katoa e okioki atu ana ki a ia.

7 Na, ki te mea koe ki a au, Ko Ihowa ko to matou Atua ta matou e whakawhirinaki atu nei: he teka ianei nana nga wahi tiketike, me nga aata i whakakahoretia atu nei e Hetekia, a, mea ana ia ki a Hura raua ko Hiruharama, Hei mua i tenei aata koutou koropiko ai?

8 Na, tena ra, homai aianei nga utu pupuri ki toku ariki ki te kingi o Ahiria, a ka hoatu e ahau etahi hoiho ki a koe, kia rua nga mano, ki te taea e koe te whakanoho kai eke ki runga ki a ratou.

9 A me pehea e hoki ai i a koe te kanohi o tetahi rangatira, o tetahi o nga iti rawa o nga pononga a toku ariki; i a koe ka whakawhirinaki ki Ihipa ki te hariata, ki nga kai eke hoiho mau?

10 I ngaro ranei a Ihowa i toku haerenga mai ki te huna i tenei whenua? I mea mai a Ihowa ki a au, Haere atu ki tera whenua huna ai.

11 ¶ Na, ko te meatanga atu a Eriakimi ratou ko Hepena, ko Ioaha, ki a Rapahake, Tena, korero Hiriana mai ki o pononga; e mohiotia ana hoki *tena reo* e matou; kaua hoki e korero reo Hurai mai ki a matou, i te mea e whakarongo ana te iwi nei i runga i te taiepa.

12 ¶ Ano ra ko Rapahake, I tonoa mai ranei ahau e toku ariki ki tou ariki, ki a koe ranei, hei korero i enei kupu? he teka ianei ki nga tangata e noho ana i runga i te taiepa, kia kainga e ratou to ratou paru, kia inumia ano hoki to ratou pi, *ara*, e koutou tahi?

13 Na, tu ana a Rapahake, a nui atu tona reo ki te karanga i te reo o nga Hurai; ka mea, Whakarongo mai ki nga kupu a te kingi nui, a te kingi o Ahiria.

14 Ko te kupu tenei a te kingi, Kei tinihangatia koutou e Hetekia; e kore hoki koutou e taea e ia te whakaora.

15 Kei meinga ano hoki koutou e Hetekia kia whakawhirinaki atu ki a Ihowa, i a ia ka ki ra, Tera tatou ka whakaorangia e Ihowa; e kore ano hoki tenei pa e tukua atu ki te ringa o te kingi o Ahiria.

16 Kaua e whakarongo ki a Hetekia; ko te kupu hoki tenei a te kingi o Ahiria, Whakaritea mai *he kawenata* ki a au *i runga i* te hakari; haere mai hoki ki waho ki a au; ka kai ai koutou i *nga hua* o tana waina, o tana waina, o tana piki, o tana piki, ka inu ano hoki i te wai o tana puna, o tana puna:

17 Kia tae atu ra ano ahau ki te tiki i a koutou ki te whenua e penei ana me to koutou nei whenua, ki te whenua witi, waina, ki te whenua taro, mara waina.

18 Kei whakapatia koutou e Hetekia, i a ia e mea na, Ma Ihowa tatou e whakaora. I whakaorangia ranei e tetahi o nga atua o nga tauiwi tona whenua i te ringa o te kingi o Ahiria?

19 Keihea nga atua o Hamata, o Arapara? keihea nga atua o Heparawaimi? i whakaorangia ranei e ratou a Hamaria i roto i toku ringa?

20 Na wai o nga atua katoa o enei whenua i whakaora to ratou whenua i roto i toku ringa, e whakaorangia ai e Ihowa a Hiruharama i roto i toku ringa?

21 Heoi whakarongo kau ana ratou, kihai hoki i whakahoki kupu atu ki a ia; ko ta te kingi hoki tena i whakaako ai; i ki ia, Kaua e whakahoki kupu atu ki a ia.

22 ¶ Na, haere ana a Eriakimi tama a Hirikia rangatira o te whare, ratou ko Hepena kai tuhituhi, ko Ioaha tama a Ahapa kai whakamahara, ki a Hetekia, he mea haehae o ratou kakahu, a, korerotia atu ana e ratou ki a ia nga kupu a Rapahake.

UPOKO 37.

NA, te rongonga o Kingi Hetekia, haea ana e ia ona kakahu, kei te

hipoki i a ia ki te kakahu taratara, a haere ana ki te whare o Ihowa.
2 I tonoa ano hoki e ia a Eriakimi rangatira o te whare, ratou ko Hepena kai tuhituhi, ko nga kaumatua o nga tohunga, he mea hipoki ki te kakahu taratara, ki a Ihaia poropiti tama a Amoho.
3 Na, ko ta ratou kianga mai ki a ia, Ko te kupu tenei a Hetekia, Tenei ra, he ra no te he, no te whakatuma, no te kohukohunga; kua taea hoki te whanautanga o nga tamariki, heoi kahore he kaha e whanau ai.
4 Tera pea a Ihowa tou Atua ka rongo ki nga kupu a Rapahake i tonoa mai nei e tona ariki e te kingi o Ahiria hei whakorekore ki te Atua ora; a ka riri mai ki nga kupu i rongo ai a Ihowa tou Atua. Na, kia ara to inoi mo nga toenga e rokohanga iho.
5 Te haerenga atu o nga tangata a Kingi Hetekia ki a Ihaia,
6 ¶ Ka mea a Ihaia ki a ratou, Kia penei ta koutou ki atu ki to koutou ariki, Ko te kupu tenei a Ihowa, Kaua e wehi i nga kupu i rongo ra koe, ki era i kohukohu mai ra nga tangata o te kingi o Ahiria ki a au.
7 Na, ka tonoa atu e ahau he wairua ki a ia, a ka rongo ia i tetahi rongo, ka hoki ki tona whenua; ka meinga ano hoki ia e ahau kia hinga i te hoari i tona whenua.
8 ¶ Na, hoki ana a Rapahake, a rokohanga atu e ia e whawhai ana te kingi o Ahiria ki Ripina: i rongo hoki ia kua hapainga mai e ia i Rakihi.
9 A, tona rongonga ki a Tirihaka kingi o Etiopia, ki te korero, Kei te haere mai ia ki te whawhai ki a koe, tona rongonga ka tono tangata ano hoki ia ki a Hetekia, ka ki atu,
10 Kia penei ta koutou ki atu ki a Hetekia kingi o Hura, mea atu, Kei tinihangatia koe e tou Atua, e tau e okioki atu na koe, i a ia e ki ra, E kore a Hiruharama e hoatu ki te ringa o te kingi o Ahiria.
11 Nana, kua rongo na koe ki ta nga kingi o Ahiria i mea ai ki nga whenua katoa, ki ta ratou hunanga rawatanga i a ratou: a, e whakaorangia ranei koe?
12 Nga atua o nga tauiwi i hunā e oku mātua, i whakaora ranei ratou i a ratou, i Kotana, i Harana, i Retepe, me nga tamariki ano o Erene, era i Terahara?
13 Keihea te kingi o Hamata, te kingi o Arapara, te kingi o te pa o Heperawaimi, o Hena, o Iwi?
14 ¶ Te tangohanga mai a Hetekia i te pukapuka i roto i nga ringa o nga karere, korerotia ana e ia. Na, haere ana a Hetekia ki runga ki te whare o Ihowa, wherahia ana e ia ki te aroaro o Ihowa.
15 Na, ko te inoinga atu a Hetekia ki a Ihowa; i mea ia,
16 E Ihowa o nga mano, Atua o Iharaira, e noho na i *waenganui* o nga kerupima, ko koe te Atua, ko koe anake, o nga kingitanga katoa o te whenua; nau i hanga te rangi me te whenua.
17 Tahuri mai tou taringa, e Ihowa, whakarongo mai. Titiro mai ou kanohi e Ihowa, kia kite koe, kia rongo ki nga kupu katoa a Henakeripi, ki tana i tono mai ai hei whakorekore mo te Atua ora.
18 E tika ana ano, e Ihowa, kua kore i nga kingi o Ahiria nga iwi katoa, me o ratou whenua,
19 Kua tukua ano hoki e ratou o ratou atua ki te ahi; no te mea ehara ratou i te atua; engari he mahi na te ringa tangata, he rakau, he kohatu; koia i hunā ai e ratou.
20 Tena ra, whakaorangia matou aianei, e Ihowa, e to matou Atua, i roto i tona ringa, kia mohio ai nga kingitanga katoa o te whenua ko koe a Ihowa, ko koe anake.
21 ¶ Katahi a Ihaia tama a Amoho ka tono tangata mai ki a Hetekia, hei mea mai, Ko te kupu tenei a Ihowa Atua o Iharaira, Tau i inoi mai na koe ki au mo Henakeripi kingi o Ahiria;
22 Ko ta Ihowa kupu tenei i korero ai mona; Kua whakahawea te tamahine wahina a Hiona ki a koe; kataina iho koe e ia; oioi ana te mahunga o te tamahine a Hiruharama ki a koe.
23 Ko wai tau i whakorekore ra, i kohukohu ra? ki a wai tou reo i whakarahia ra, tou kanohi i kake ra ki runga?—ki te Mea Tapu o Iharaira.
24 Meatia ana e koe o karere hei whakorekore mo te Ariki; e mea mai na koe, Kua kake ahau, me aku tini hariata, ki runga ki nga wahi tiketike o nga maunga, ki nga taha o Repanona; ka tuakina ano e ahau nga hita roroa o reira, me o reira kauri papai: ka tae ano ahau ki te wahi tiketike o tona wahi whakamutunga mai, ki te ngahere o tona Karamere.
25 Keria ana e ahau, inu wai ana ahau, maroke ake i te kapu o toku waewae nga awa katoa o nga wahi e whakapaea ana.
26 Kahore ranei koe i rongo i mua noa atu, naku tena i mea,—i nga ra o na

mata naku tena i hanga? Katahi nei
ka whakaputaina atu e ahau, a ka waiho
na koe hei mea i nga pa taiepa hei pura-
nga rukerukenga.
27 Koia i iti ai te kaha o o reira tanga-
ta; wehi ana ratou, porahurahu kau ana;
rite tonu ratou ki te tarutaru o te parae,
ki te otaota matomato, ki te taru i runga
i nga tuanui, ki *te witi* i ngingio i te mea
kiano i tupu noa.
28 Na, tou nohoanga iho, tou haere-
nga atu, tou haerenga mai matau tonu
i a au, me to nananga ano hoki ki
a au.
29 Na kua tae ake nei ki oku taringa
to nananga ki a au, me to riri; mo reira
ka kuhua e ahau taku matau ki tou
ihu, taku paraire ki ou ngutu; a ka
whakahokia koe na te ara i haere mai
na koe.
30 A, ko te tohu tenei ki a koe, I *tenei*
tau ka kai koutou i nga mea tupu noa
ake, a, i te rua o nga tau ko nga tupu
noa ake o te *tau;* na, hei te toru o nga
tau koutou whakato ai, kokoti ai, wha-
kato ai i nga mara waina, kai ai i nga
hua o aua *mara.*
31 Na, tera e hou ano hoki whakararo
nga pakiaka o nga oranga i mawhiti o te
whare o Hura, ka hua ano hoki nga hua
whakarunga.
32 No te mea tera e puta ake he toenga
i Hiruharama, nga oranga i Maunga Hi-
ona. E taea tenei e te ngakau nui o
Ihowa o nga mano.
33 Na, ko ta Ihowa kupu tenei mo te
kingi o Ahiria, E kore ia e haere mai ki
tenei pa, e kore ano hoki e perea mai he
pere e ia ki konei, e kore ano e maua
mai e ia he whakangungu rakau ki
mua i tenei *pa,* e opehia ranei he puke
hei whawhaitanga ki konei.
34 Te ara i haere mai ai ia, ka hoki ia
ma reira: e kore ano ia e tae mai ki
tenei pa, e ai ta Ihowa.
35 Ka tiakina hoki e ahau tenei pa,
ka whakaorangia; he whakaaro ki a
au, ki taku pononga ano hoki ki a
Rawiri.
36 ¶ Katahi ka puta atu te anahera a
Ihowa, a, patua iho e ia i te puni o nga
Ahiriana kotahi rau e waru tekau ma
rima nga mano: a, te marangatanga ake
i te ata, nana, o ratou tinana! he tupa-
paku katoa ratou.
37 Na, turia atu ana e Henakeripi
kingi o Ahiria, haere ana, hoki ana,
noho rawa atu kei Ninewe.
38 A, i a ia e koropiko ana i roto i te
whare o tona atua, o Nitiroko, patua iho
ia e ana tama, e Ararameke raua ko
Haretere, ki te hoari; mawhiti tonu atu
raua ki te whenua o Ararata, a, ko Etara-
harona ko tana tama te kingi i muri i
a ia.

UPOKO 38.

I AUA ra ka mate a Hetekia, me ka-
hore ka marere. Na, ko te haerenga
mai o Ihaia poropiti tama a Amoha ki
a ia, ka mea ki a ia. Ko te kupu
tenei a Ihowa, Whakahaua iho tou
whare, no te mea ka mate koe, e kore e
ora.
2 Te tino tahuritanga atu o te mata
o Hetekia ki te pakitara, ka inoi ki a
Ihowa,
3 Ka mea, Tena ra, e Ihowa, kia ma-
hara ra ki aku haereerenga i tou aroaro
i runga i te pono, i te ngakau tapatahi,
ki taku meatanga i te pai ki tau titiro
iho. Na, tangi ana a Hetekia; nui atu
te tangi.
4 ¶ Na ka puta mai te kupu a Ihowa
ki a Ihaia, ka mea,
5 Haere, mea atu ki a Hetekia, Ko te
kupu tenei a Ihowa Atua o Rawiri, o
tou tupuna, Kua whakarangona mai
tau inoi e ahau, kua kitea e ahau
ou roimata: nana, ka tapiritia ano e
ahau ou ra ki nga tau kotahi tekau ma
rima.
6 Ka whakaorangia ano koe, me tenei
pa, e ahau, i te ringa o te kingi o Ahiria;
ka tiakina ano hoki e ahau tenei pa;
7 Ko te tohu ano tenei a Ihowa ki a
koe mo te kupu i korero ai ia ka oti i a
Ihowa:
8 Nana, ka whakahokia ake e ahau te
atarangi i nga nekehanga i heke atu ai
i runga i te whakaatu haora a Ahata;
kia tekau nga nekehanga whakamuri.
Na, kotahi tekau nga nekehanga i hoki
ake ai te ra, no nga nekehanga ano i
heke iho ai.
9 ¶ Te tuhituhinga a Hetekia kingi o
Hura, i a ia i mate ra, a ora ake ana i
tona mate.
10 I mea ahau i te mea ka poroa putia
oku ra, Tera ahau e haere ki nga kuwaha
o te rua tupapaku, ka whakakahoretia
nga toenga o oku tau.
11 I ki ahau, E kore ahau e kite i a
Ihowa, i a Ihowa i runga i te whenua o
te hunga ora; heoi ano aku tirohanga
atu ki te tangata, ki te hunga ano hoki
e noho ana i te ao.
12 Te whakatupuranga i a au nei kua
riro, mahue iho ahau, ano he teneti no
te hepara, taku motuhanga atu i toku

ora rite tonu ki ta te kai whatu kakahu;
tapahia mai ana ahau e ia i roto i nga
miro: i te ao, i te po mutu pu taku i a
koe.
13 I whakaaroaro ahau, a taea noatia te
ata, tera tana e rite ki ta te raiona, ka
wawahia e ia oku iwi katoa; i te ao, i te
po mutu pu taku i a koe.
14 Taku tangi, rite tonu ki ta te kareni,
ki ta te warou, me te mea he kukupa
ahau e tangi ana; matawaia ana oku
kanohi i te *tirohanga* whakarunga. E
Ihowa, e tukinotia ana ahau, pikitia
toku turanga.
15 Kia pehea he kupu maku? Nana
i korero mai ki a au, nana ano i mahi; i
oku tau katoa ka ata haere ahau i runga
i te kawa o toku wairua.
16 E te Ariki, kei enei mea te ora,
kei enei mea katoa ano hoki te ora o
tou wairua. Tera ano ahau ka wha-
kahokia ake e koe ki te ora, a ka ora
ahau.
17 Nana, i runga ake o te rongo mau
nui atu te kawa ki a au; otiia kua aroha
nei koe ki toku wairua, a *whakaorangia*
ake ahau i roto i te rua whakamoti: kua
oti nei hoki oku hara katoa te maka e
koe ki muri i tou tuara.
18 E kore hoki te rua tupapaku e wha-
kawhetai ki a koe, e kore te mate e
whakamoemiti ki a koe; te hunga e heke
atu ana ki te rua kahore o ratou tumana-
kohanga atu ki te pono.
19 Te tangata ora, te tangata ora,
mana te whakawhetai ki a koe, te penei
ano me taku nei i tenei ra: tera to
pono ka whakakitea e te matua ki nga
tamariki.
20 I tata mai a Ihowa ki te whakaora i
a au, mo reira ka waiatatia e ahau aku
waiata i nga ra katoa e ora ai ahau i roto
ano i te whare o Ihowa.
21 I ki hoki a Ihaia, Tikina he papa
piki, whakapiritia atu ki te whewhe, a
ka ora ia.
22 I ki ano hoki a Hetekia, He aha te
tohu moku ka haere nei ki runga ki te
whare o Ihowa.

UPOKO 39.

ITAUA wa ka tukua mai he pukapuka
me tetahi hakari ki a Hetekia e Mero-
raka-pararana, tama a Pararana kingi o
Papurona; no te mea i rongo ia, kei te
mate ia a kua ora.
2 A, koa tonu a Hetekia ki a ratou,
whakakitea ana e ia ki a ratou te whare
o ana mea papai, te hiriwa, te koura, nga
kinaki kakara, te hinu pai, me te whare
katoa o ana mea mo te whawhai, me
nga mea katoa i rokohanga ki roto ki
ona taonga: kahore tetahi mea o tona
whare, o tona kingitanga katoa, i kore te
whakakitea atu e Hetekia ki a ratou.
3 ¶ Katahi a Ihaia poropiti ka haere
mai ki a Kingi Hetekia, ka mea ki a ia,
I pehea mai enei tangata? i haere mai
hoki ratou ihea ki a koe? Ano ra ko
Hetekia, I haere mai ratou i te whenua
hoi ki a au, i Papurona.
4 Ano ra ko tera, Ko ehea mea i kitea
e ratou i roto i tou whare? Ka mea
atu a Hetekia, Kua kitea e ratou nga
mea katoa i roto i toku whare. Kahore
tetahi mea i roto i oku taonga i kore te
whakakitea atu e ahau ki a ratou.
5 Na, ko te meatanga mai a Ihaia ki a
Hetekia, Whakarongo mai ki te kupu a
Ihowa o nga mano.
6 Nana, kei te haere mai nga ra e
kawea ai ki Papurona nga mea katoa o
tou whare, me nga mea kua rongoatia
nei e ou mātua a taea noatia tenei ra;
e kore tetahi mea e mahue, e ai ta
Ihowa.
7 Ka tangohia atu ano hoki e ratou
etahi o o tamariki e puta mai i roto i
a koe, e whanau nei mau; a hei unaka
ratou i roto i te whare o te kingi o
Papurona.*
8 Ano ra ko Hetekia ki a Ihaia, Pai
tonu te kupu a Ihowa i korerotia mai na
e koe. I mea hoki ia, Ka mau hoki te
rongo, me te pono i oku ra.

UPOKO 40.

WHAKAMARIETIA, whakamarie-
tia toku iwi, e ai ta to koutou
Atua.
2 Korero atu ki te ngakau o Hiruha-
rama, karanga atu ki a ia, kua mutu
tana whawhaitanga, kua manakohia *tana*
mo tana he: i haere rua mai hoki ta te
ringa o Ihowa ki a ia hei utu mo ona
hara katoa.
3 ¶ He reo no tetahi e karanga ana i
te koraha, Whakapaia te huarahi o Iho-
wa, whakatikaia i te titohea he ara nui
mo to tatou Atua.
4 Ko nga raorao katoa ka whakaneke-
hia ake, ko nga maunga katoa me nga
pukepuke ka whakapapakutia iho, ko nga
wahi kopikopiko ka meinga kia tika, nga
wahi taratara kia papatairite.
5 Ka whakapuakina mai ano te kororia
o Ihowa, a ka kite ngatahi nga kikokiko
katoa: he mea korero mai nei hoki tenei
na te mangai o Ihowa.

6 I mea mai te reo, Karanga. A ka
mea ia, Ko te aha kia karangatia e ahau?
He tarutaru nga kikokiko katoa, tona pai
katoa ano hoki rite tonu ki te puawai o
te mara.
7 Ko te tarutaru ka maroke, ko te pua-
wai ka memenge, no te mea e hangia
atu ana e te wairua o Ihowa: he pono
he tarutaru te iwi.
8 Ko te tarutaru e maroke, ko te pua-
wai e memenge; te kupu ia a to tatou
Atua ka tu tonu.
9 ¶ E Hiona, e te kai kawe o te rongo
pai, e piki ki runga ki te maunga tike-
tike; whakarahia tou reo, kia kaha, e
Hiruharama, e te kai kawe o te rongo
pai; whakarahia, kaua e wehi: mea atu
ki nga pa o Hura, Nana, to koutou Atua.
10 Nana, ka haere mai te Ariki a Iho-
wa i runga i te kaha, ka whakahaerea
ano hoki tona kingitanga e tona ringa-
ringa: na, te utu mona kei a ia ano, kei
tona aroaro ano hoki tana mahi.
11 Ka rite ki ta te hepara tana whangai
i tana kahui, ka whakaminea mai e ia
nga reme ki tona ringaringa, ka hikitia
ki tona uma, ka ata arahina nga mea e
hapu ana.
12 ¶ Na wai i mehua nga wai ki te
kapu o tona ringa, he whangānga ringa-
ringa ano hoki tana ruri mo nga rangi,
whaowhina ake e ia te puehu o te whe-
nua ki te mehua, nga maunga paunatia
ana e ia ki te pauna ringaringa, nga
pukepuke ki te pauna papa?
13 Na wai i whakatikatika ta te Wai-
rua o Ihowa? ko wai ranei tana kai
whakatakoto whakaaro hei whakaako i
a ia?
14 Ko wai tona hoa whakatakoto wha-
kaaro hei tohutohu i a ia, hei whakaako
i a ia, ki te ara o te whakarite whakawa,
hei whakaako i a ia ki te matauranga,
hei whakakite mai i te ara o te mohiota-
nga ki a ia?
15 Nana, nga iwi, ano he 'pata wai i
roto i te pēre! ki ta te whakaaro iho he
puehu ririki ratou i te pauna; nana, nga
motu, maua ake e ia, he mea ririki rawa
te rite.
16 E kore ano e ranea a Repanona mo
te ahi, me nga kararehe ano o reira, e
kore e ranea hei tahunga tinana.
17 Nga iwi katoa, he kore noa iho i
tona aroaro; iti iho ratou i te kahore; he
horihori kau ki tana whakaaro iho.
18 Ka whakaritea ano e koutou te
Atua ki a wai? he aha hoki te ahua e
whakaahuatia ai ia e koutou?
19 E whakarewaina ana he whakapa-
koko e te kai mahi, whakakikoruatia
iho e te kai tahu ki te koura, hanga ana
e ia nga mekameka hiriwa.
20 He rawa-kore nei ia, kahore ana
whakahere, *heoi* whiriwhiria ana e ia he
rakau e kore e pirau, rapua ana e ia he
kai mahi mohio mana hei hanga mai i
tetahi whakapakoko, e kore e nekeneke-
hia.
21 Kahore ianei koutou i mohio? ka-
hore koutou i rongo? kahore ianei i
korerotia mai ki a koutou i te timatanga?
kahore ianei koutou i mātau i nga
whakaturanga ra ano o te whenua?
22 Ko ia te noho ana i runga i te
whenua porotaka; o reira tangata ano
hoki, ano he mawhitiwhiti; nga rangi
horahia atu ana e ia, ano he kakahu
tauarai, horahia atu ana e ia ano he
teneti hei nohoanga:
23 Nga rangatira whakahokia iho e ia
ki te kahore; nga kai whakarite wha-
kawa o te whenua meinga ana e ia hei
mea horihori noa iho.
24 Ae ra, e kore ratou e whakatokia, e
kore ano ratou e waiho hei purapura, e
kore ano to ratou take e whai pakiaka ki
runga ki te whenua: ka pupuhi atu ano
ia ki a ratou, a ka maroke ratou; ka rite
ano ratou ki te kakau witi, ka kawhakina
e te paroro.
25 Na, ki ta koutou, kei to wai he ahua
moku? ka rite ranei ahau *ki a wai?* e ai
ta te Mea Tapu.
26 E ara o koutou kanohi ki runga
titiro ai, na wai enei mea i hanga, na wai
o ratou mano i whakaputa mai he mea
tatau tonu: karangatia ana e ia nga
ingoa o ratou katoa, he nui hoki no
tona marohirohi; e kore tetahi e ngaro
atu.
27 He aha koe i korero ai, e Hakopa, i
mea ai, e Iharaira, Kua huna toku ara
ki a Ihowa, kua riro atu ta toku Atua
whakarite whakawa moku?
28 ¶ Kahore koe i mohio? kahore koe
i rongo, ko te Atua onamata, ko Ihowa
ko te kai hanga o nga pito o te whenua,
e kore ia e ngenge, e kore ia e mauiui?
e kore tona matauranga e taea te rapu
atu.
29 E homai ana e ia he kaha ki te
hunga ngenge; e whakanuia ana e ia
nga mea ngoi-kore.
30 E ngenge nga taitamariki, e mauiui,
nga taitama papai hinga rawa:
31 Tena ko te hunga e tatari ana ki a
Ihowa, puta ke ana he kaha mo ratou;
kake ana ratou ki runga; nga parirau,
koia ano kei o nga ekara; ka rere ratou,
a e kore e mauiui, ka haere, a e kore e
ngenge.

UPOKO 41.

WHAKARONGOA i toku aroaro, e
nga motu; kia puta ke ano hoki
he kaha mo nga iwi: me neke mai
ratou; ko reira ratou korero ai: tatou
tahi me whakatata ki te whakarite wha
kawa.
2 Na wai te tangata tika i whakaara
mai i te rawhiti? *na wai* ia i karanga
ki tona waewae? homai ana e ia nga iwi
ki tona aroaro, meinga ana ia e ia hei
rangatira mo nga kingi, homai ana
ratou e ia ano he puehu ki tana hoari,
ano he kakau witi e aia ana, ki tana
kopere.
3 Whaia ana ratou e ia, whiti ora mai
ana ia i te ara kihai nei i haerea e ona
waewae.
4 Ko wai te kai mahi o *tenei? ko wai*
te kai whakaoti? ko wai te kai karanga
o nga whakatupuranga i te timatanga?
ko ahau ko Ihowa, ko te timatanga, ko
to te whakamutunga ano hoki; ko au ra.
5 I kite nga motu, a wehi ana, pawera
noa iho nga pito o te whenua, whaka-
tata mai ana, haere mai ana.
6 Uru ana ratou ki te mahi a tona hoa,
a tona hoa, me ta ratou ki mai ano ki
tona tuakana, ki tona teina, Kia maia.
7 Na, kei te whakatenatena te kamura
i te kai tahu koura, te kai whakamaenene
ki te hama i te tangata e patu ana ki te
paepae, tana kupu,—Me whakapiri, kua
pai; na, whakaukia ana e ia ki nga
whao, tē taea te whakanekeneke.
8 Ko taku pononga ia koe, e Iharaira,
ko Hakopa, ko taku i whiriwhiri ai,
ko te uri o taku i aroha ai, o Apera-
hama;
9 Ko taku ano i tango mai ai i nga
pito o te whenua; he mea karanga nei
hoki koe naku i roto i ona metararahi,
taku kupu hoki ki a koe, Ko koe taku
pononga; he mea whiriwhiri koe naku,
kahore aku whakorekore ki a koe.
10 ¶ Kaua e wehi; kei a koe nei hoki
ahau; kaua ano e tirotiro; ko au nei
hoki tou Atua: maku koe e whakakaha,
ae ra, maku koe e awhina atu, ka tau-
tokona ake ano hoki koe e te ringa
matau o toku tika.
11 Nana, ka whakama, ka numinumi
kau te hunga katoa e riri ana ki a koe:
ka rite ratou ki te kahore; ka ngaro te
hunga e ngangare ana ki a koe.
12 Ka rapua ratou, ou hoa riri, e koe,
a e kore e kitea; te hunga i whawhai ki
a koe ka rite ki te kahore, ki te moti noa
iho.
13 No te mea ko ahau ko Ihowa ko
tou Atua kei te pupuri i tou ringaringa
matau, kei te mea atu nei ki a koe,
Kaua e wehi; ko ahau hei whakauru
mou.
14 Kaua e wehi, e te kutukutu, e
Hakopa, e nga tangata o Iharaira; maku
koe e awhina, e ai ta Ihowa, ta tou kai
hoko, ta te Mea Tapu o Iharaira.
15 Nana, kua meinga koe e ahau hei
patu witi, koi tonu, hou tonu, he niho
nei ona: ka patua e koe nga maunga, a
ngotangota noa, nga pukepuke ka
meinga e koe kia rite ki te papapa.
16 Rererere ana ratou i a koe, kaha-
kina tonutia atu e te hau, titaritaria ake
ratou e te paroro: ko koe ia ka hari ki a
Ihowa, ka whakamanamana ano ki te
Mea Tapu o Iharaira.
17 Nga ware, nga rawa-kore, kei te
rapu wai ratou, a kahore kau, hē ake o
ratou arero i te mate-wai: ka whaka-
rongo ahau a Ihowa ki ta ratou; e kore
ahau te Atua o Iharaira e whakarere i a
ratou.
18 Ka whakapuaretia e au he awa ki
runga ki nga wahi tiketike, he puna wai
i waenganui i nga raorao; ka meinga e
ahau te koraha hei harotoroto wai, me te
whenua maroke hei pūpūtanga wai.
19 Ka whakawhiwhia e ahau te koraha
ki te hita, ki te kohai, ki te ramarama,
ki te rakau hinu; ka tu i a au te kauri ki
te titohea, te rimu, ratou tahi ano ko te
ake.
20 Kia kite ai ratou, kia mohio ai, kia
mahara iho ai, kia matau ngatahi ai
ratou, he mea mahi tenei na te ringa o
Ihowa; na te Mea Tapu o Iharaira tenei
i hanga.
21 Kawea mai ta koutou totohe, e ai ta
Ihowa; whakaputaina mai a koutou
kupu kaha, e ai ta te Kingi o Ha-
kopa.
22 Kia whakaputaina mai e ratou, kia
whakaaturia mai ano hoki ki a tatou nga
mea meake pono mai: nga mea o te
tuatahi, he pehea ranei, me whakaatu
mai e ratou, kia maharatia iho ai e tatou,
kia mohiotia ai o muri iho; kia korerotia
mai ranei e ratou nga mea e puta mai a
mua.
23 Whakaaturia nga mea e haere ake
ana i muri, kia mohio ai matou he atua
koutou: tena ra, mahia he pai, he kino
ranei, kia matakitaki atu ai matou, kia
kite ngatahi ai.
24 Nana, iti iho koutou i te kahore, ta
koutou mahi ano hoki i te kore rawa, he
mea whakarihariha te tangata nana kou-
tou i whiriwhiri.

25 Kua oho mai i a au tetahi i te nota. ka haere mai ano ia: ka karanga ano ia ki toku ingoa i te rawhiti ra ano: tona taenga mai ki nga rangatira, me te mea he paru pokepoke *ratou*, ka rite ano ia ki te kai hanga rihi e takatakahi ana i te paru.

26 Na wai i whakaatu mai i te timatanga, kia mohio ai tatou? na wai i nga wa o namata, mo ta tatou ki ake, E tika ana ia? ae ra, kihai i whakaaturia e tetahi, ae ra, kihai i korerotia mai e tetahi, kihai ano hoki tetahi i rongo i ā koutou korero.

27 Ta te tuatahi *kupu* ki Hiona, Nana, tenei ratou: ka hoatu hoki e ahau ki Hiruharama he kai kawe i te rongo pai.

28 I titiro atu hoki ahau, a kahore he tangata; na i roto i enei katoa kahore he kai whakatakoto whakaaro hei whakahoki kupu mai i taku uinga atu ki a ratou.

29 Nana, ratou katoa he horihori kau; he kore noa iho ā ratou mahi: o ratou whakapakoko whakarewa he hau, he mea tikanga-kore.

UPOKO 42.

NANA, taku pononga e tautokona ake nei e ahau, taku i whiriwhiri ai, ahuareka tonu toku ngakau *ki a ia*; ka waiho e ahau taku wairua ki runga ki a ia; mana e whakapuaki te whakawa ki nga tauiwi.

2 E kore ia e hamama, e kore ano e ara, e kore e rangona tona reo i te ara.

3 Te kakaho i kope e kore e whatiia porokeretia e ia; e kore ano te muka e whakapaowa ana e tineia e ia: ka whakapuakina e ia te whakarite whakawa i runga i te pono.

4 E kore ia e ngoi-kore, e kore e whati tona ngakau, kia takoto ra ano i a ia te whakarite whakawa ki te whenua: ka tatari ano nga motu ki tana ture.

5 ¶ Ko te kupu tenei a te Atua, a Ihowa nāna nei nga rangi i hanga, i hora, nāna nei i takoto ai te whenua me nga mea ano e puta mai ana i reira, nāna nei i homai he manawa ki o reira tangata, me te wairua ano ki te hunga e haereere ana i reira:

6 He mea karanga koe naku na Ihowa i runga i te tika, maku ano tou ringa e pupuri, maku koe e tiaki, ka hoatu ano koe e ahau hei kawenata ki te iwi, hei māramatanga mo nga Tauiwi;

7 Hei whakatitiro i nga kanohi matapo, hei whakaputa mai i nga herehere i roto i te whare e tutaki tonu ana, te hunga e noho ana i te pouri, i roto i te whare herehere.

8 Ko Ihowa ahau: ko toku ingoa tena: e kore ano e tukua atu e ahau toku kororia ki tetahi atu, toku whakamoemiti ki nga whakapakoko.

9 Nana, kua puta mai nga mea o mua, he mea hou enei e whakaaturia atu nei e ahau: i te mea kahore ano kia pihi noa ka korerotia atu nei e ahau ki a koutou.

10 Waiatatia atu ki a Ihowa he waiata hou, me te whakamoemiti ano ki a ia i te pito o te whenua, e te hunga e haere ana ki raro ki te moana, e o reira tini mea, e nga motu, me nga tangata ano e noho ana i reira.

11 Kia nui *te reo* o te koraha, o nga pa ano o reira, o nga kāinga e nohoia ana e Kerara, kia waiata nga tangata o te kamaka, kia hamama ratou i runga i te tihi o nga maunga.

12 Kia whakakororiatia a Ihowa e ratou, kia kauwhautia te whakamoemiti ki a ia i nga motu.

13 Ka puta mai a Ihowa, te ahua kei to te tangata marohirohi, kei to te tangata whawhai; ka whakaoho i te hae, ka hamama, ae ra, ka ngengere; ka kaha noa atu i ona hoa riri.

14 Ka roa nei taku whakamorokitanga, i whakarongo puku ahau, whakakoromaki tonu; *katahi* au ka aue, ka pera me te wahine e whanau ana; ka whakangaro ahau, pau tonu ake i a au.

15 Ka whakaururuatia e ahau nga maunga me nga pukepuke, ka maroke ano i a au nga otaota katoa o reira; ka meinga nga awa hei motu, ka maroke ano i a au nga harotoroto.

16 Ka kawea ano e ahau nga matapo i te ara kihai i mohiotia e ratou, ka arahina e ahau i nga huarahi kihai nei ratou i mohio, ka meinga te pouritanga hei māramatanga i to ratou aroaro, me nga wahi kopikopiko kia tika. Ka meatia enei mea e ahau ki a ratou, e kore ano ahau e whakarere i a ratou.

17 ¶ Ka hoki ratou ki muri, nui atu to ratou whakama, to te hunga e whakawhirinaki ana ki nga whakapakoko, e mea ana ki te mea whakarewa, Ko koutou o matou atua.

18 Whakarongo, e nga turi, titiro mai e nga matapo, kia kite ai *koutou*.

19 Ko wai atu te matapo? ko taku pononga nei anake; ko wai te turi hei rite mo taku pononga i unga ā atu nei e ahau? ko wai te matapo hei rite mo te

tangata tino tika? te matapo hei rite mo
ta Ihowa pononga?
20 He maha nga mea e kitea atu ana,
heoi kahore koe e mahara iho; e whaka-
puare ana i nga taringa, heoi kahore ia e
rongo.
21 Pai tonu mai a Ihowa, he whakaaro
ki tana tika; ka whakanuia e ia te ture,
ka whakahonoretia.
22 Tenei iwi ia he pahuatanga, he
taonga pārau; he mea mahanga ratou
katoa i roto i nga rua, ngaro tonu i roto
i nga whare herehere; hei pahuatanga
ratou, kahore hoki he kai whakaora:
hei taonga pārau; kahore hoki he tanga-
ta e ki ana, Whakahokia.
23 Ko wai i roto i a koutou e whai
taringa ki tenei? *ko wai* e mahara mai, e
whakarongo mai, mo nga wa hoki o
muri?
24 Na wai a Hakopa i tuku atu hei
taonga pārau? a Iharaira hoki hei
meatanga ma nga kai pahua? he teka
ianei na Ihowa? kua hara nei hoki
tatou ki a ia, kihai hoki ratou i pai kia
haere i ana huarahi, kihai i whakarongo
ki tana ture.
25 No reira ringitia ana e ia tana riri,
tana weriweri ki runga ki a ia, me te
pakanga kaha ano hoki; wera ana ia i
tetahi taha, i tetahi taha, tē mohio ia;
tahuna ana ia, heoi kihai tona ngakau i
mahara iho.

UPOKO 43.

NA, inaianei ko te kupu tenei a Ihowa,
a tou kai hanga, e Hakopa, a tou
kai whakaahua, e Iharaira, Kaua e wehi:
kua oti nei hoki koe te hoko e au,
kua karangatia e ahau tou ingoa; naku
koe.
2 Ka haere koe i roto i te wai, ko ahau
hei hoa mou; i nga awa ano hoki, e kore
e huri mai ki runga i a koe; ki te haere
koe i roto i te ahi, e kore koe e wera, e
kore ano te mura e ka mai ki a koe.
3 Ko Ihowa hoki ahau, ko tou Atua,
ko te Mea Tapu o Iharaira, ko tou Kai
whakaora: i hoatu e ahau a Ihipa hei
utu mou, a Etiopia raua ko Tepa hei
whakakapi mo tou turanga.
4 He taonga nui koe ki taku titiro, na
reira koe i whakahonoretia ai, aroha atu
ana ahau ki a koe, hoatu ana e ahau he
tangata hei whakakapi mo to turanga,
me nga iwi ano hei utu mou kia
ora.
5 Kaua e wehi: kei a koe nei hoki
ahau: ka kawea mai e ahau ou uri i te
rawhiti, ka kohikohia mai ano hoki koe
i te hauauru.
6 Ka mea atu ahau ki te nota, Homai,
ki te tonga ano hoki, Kaua e kaiponuhia:
kawea mai aku tamariki i tawhiti, aku
tamahine i te pito o te whenua;
7 Te hunga katoa i karangatia nei
toku ingoa ki a ratou: naku hoki ratou
i hanga hei whakakororia moku, naku
ratou i whakaahua, naku hoki ratou i
mahi.
8 ¶ Whakaputaina mai te hunga mata-
po, he kanohi nei o ratou, nga turi ano
hoki he taringa nei o ratou.
9 Kia huihui mai nga iwi katoa, kia
rupeke tahi mai nga tauiwi: ko wai i
roto i a ratou hei whakaatu i tenei, hei
korero mai i nga mea o mua ki a tatou?
kia homai e ratou o ratou kai whakaatu,
kia whakatikaia atu ai ta ratou: ma
ratou ranei e whakarongo, e mea mai,
He pono.
10 Ko koutou hei whakaatu mo taku,
e ai ta Ihowa, me taku pononga ano
hoki i whiriwhiria e ahau, kia mohio ai
koutou, kia whakapono ai ki taku, kia
mātau ai ko au ia, kahore he atua i wha-
kaahuatia i mua atu i a au, kahore hoki
tetahi i muri i a au.
11 Ko au, ko au a Ihowa; kahore atu
hoki he kai whakaora, ko ahau anake.
12 Naku i whakaatu, naku hoki i wha-
kaora, naku ano i korero atu, i te mea
kahore he *atua* ke i roto i a koutou: na,
ko koutou hei kai whakaatu mo taku, e
ai ta Ihowa, ko te Atua ahau.
13 Ae ra, i te mea kahore ano he ra ko
au tenei; e kore hoki tetahi e whakaora
ake i roto i toku ringa: maku e mahi,
ko wai hoki hei pehi iho?
14 ¶ Ko te kupu tenei a Ihowa, a to
koutou kai hoko, a te Mea Tapu o Iha-
raira, He whakaaro ki a koutou i unga
tangata ai ahau ki Papurona, riro ana i
a au o ratou tutaki katoa ki raro, me nga
Karari ano hoki kei nga kaipuke nei to
ratou hamamatanga.
15 Ko Ihowa ahau, ko to koutou Mea
Tapu, ko te kai hanga o Iharaira, ko to
koutou Kingi.
16 Ko te kupu tenei a Ihowa nana nei
i homai te ara i te moana, te huarahi i
roto i nga wai kaha;
17 Nana nei i whakaputa mai te hari-
ata, te hoiho, te ope, me te kaha, Ta-
koto tahi ana ratou, tē ara ki runga:
kua keto ratou, kua tineia, ano he
muka,
18 ¶ Kaua koutou e mahara ki nga
mea o mua; nga mea o namata kaua e
whakaaroa.

19 Tenei au te mahi nei i te mea hou;
akuanei te tupu ai: e kore ranei e mo-
hiotia e koutou? ka oti i a au he ara
i te koraha me nga awa ano i te titohea.
20 Ka whakakororiatia ahau e nga
kararehe o te parae, e nga tarakona, e
nga ruru: no te mea ka hoatu e ahau he
wai i te koraha, nga awa i te titohea,
hei inu ma toku iwi, ma taku i whiri-
whiri ai.
21 Tenei iwi, he mea whakaahua e
ahau maku, ma ratou e kauwhau atu te
whakamoemiti ki a au.
22 ¶ Na, kihai nei koe i karanga ki a
au, e Hakopa; kua hoha ano hoki koe
ki a au, e Iharaira.
23 Kihai i kawea mai e koe ki a au o
hipi hei tahunga tinana; kihai ano ahau
i whakakororiatia ki o patunga tapu,
kahore aku whakamahi i a koe ki te
whakahere, kihai ano koe i ngenge i
te meatanga i te whakakakara.
24 Kihai i hokona e koe he kakaho
reka maku ki te moni, kihai hoki ahau i
makona i te ngako o o patunga tapu;
engari i whakamahia ahau e koe ki ou
hara, mauiui ana ahau i o mahi he.
25 Ko ahau, ko ahau, te kai muru atu
i ou he, he whakaaro ano ki a au; e
kore ano ou hara e maharatia e ahau.
26 Whakamaharatia mai ahau, Tatou
ka whakawa ki a tatou ano; korerotia e
koe, kia whakatikaia ai tau.
27 Tou pāpā tuatahi, i hara ia; ou kai
whakaako, whakakeke mai ana ratou ki
a au.
28 No reira whakapokea iho e ahau
nga rangatira o te wahi tapu, a hoatu
ana e ahau a Hakopa ki te kanga, a Iha-
raira ki nga tawai.

UPOKO 44.

NA, whakarongo mai, e taku pononga,
e Hakopa, e Iharaira, e taku i whi-
riwhiri ai.
2 Ko te kupu tenei a Ihowa a tou kai
hanga, nana nei koe i whakaahua i roto
i te kopu, mana nei koe e awhina, Kaua
e wehi, e Hakopa, e taku pononga, e
Iehuruna, e taku i whiriwhiri ai.
3 No te mea ka ringitia e ahau he wai
ki runga ki te tangata e mate-wai ana,
me nga awa ano ki runga ki te wahi
maroke: ka ringitia e ahau toku wai-
rua ki runga ki ou uri, taku mana-
akitanga ano hoki ki runga ki tou
whanau.
4 A ka tupu ratou, *me te mea* i waenga
taru, ano he wirou i te taha o nga rere-
nga wai.
5 Ka ki ake tenei, Na Ihowa ahau;
tetahi atu, karangatia ana e ia ko Hako-
pa hei ingoa mona; tetahi atu, tuhituhi
ana tona ringa ki a Ihowa, whaka-
huatia ake e ia ko Iharaira hei ingoa
mona.
6 Ko te kupu tenei a Ihowa, a te Kingi
o Iharaira, a tona kai hoko ano, a Ihowa
o nga mano, Ko ahau te tuatahi, ko
ahau ano te whakamutunga; kahore
atu ano hoki he atua, ko ahau anake.
7 Ko wai hoki hei rite moku, hei kara-
nga, hei whakaatu mai? *ko wai* ano taku
hei whakahaere mea, o te wa ra ano i
whakaritea ai e ahau te iwi onamata? ma
ratou ano e whakaatu ki a ratou nga mea
meake puta mai, me nga mea ano e puta
mai amua.
8 Kaua e wehi, kaua e pawera: kihai
ianei i korerotia e ahau ki a koe i reira?
i whakaaturia atu ano e ahau: ko koutou
ano hei kai whakaatu mo taku. Tera
atu ano ranei tetahi atua ke? ko au
anake hoki: kahore hoki he atua: ka-
hore ahau e mohio ki *tetahi*.
9 ¶ Nga kai whakaahua o te whaka-
pakoko, he horihori katoa ratou; kahore
hoki he painga o a ratou mea ahuareka:
ko ratou ano hei kai whakaatu mo ta
ratou; kahore ratou e kite, kahore ratou
e mohio, e whakama ai ratou.
10 Ko wai te kai whakaahua o tetahi
atua, te kai whakarewa ranei o te wha-
kapakoko kahore nei ona painga?
11 Nana, ona hoa katoa, ka whakama
ratou: nga kai mahi ano, he tangata nei
ratou: kia huihuia mai ratou katoa,
tu ai; ka wehi, ka whakama ngatahi
ratou.
12 E mahia ana e te parakemete ki te
kokopi i roto i nga waro, whakaahuatia
ana e ia ki nga hama, puta ana te kaha
o tona ringa ki te mahi i taua mea; ka
hemo ano ia i te kai, kore noa iho he
kaha; kahore e inu i te wai, mauiui noa
iho.
13 Te kamura, whakamarokia mai ana
e ia te ruri, tuhia iho e ia ki te aho,
mahia ana e ia ki nga waru; tuhia ana
e ia ki te kapihu, mahia ana e ia kia rite
ki te ahua o te tangata, ki te ataahua
ano o te tangata; hei mea mo roto i te
whare.
14 Tuakina ana e ia he hita mana,
tikina ana e ia te kaiperi, me te oki i
whakapakaritia nei e ia mana i roto
i nga rakau o te ngahere; whakatokia
ana e ia te ahe hei whakatupu ma
te ua.
15 Katahi ka waiho hei wahie ma te
tangata: ka tangohia hoki e ia tetahi

wahi hei whakamahana i a ia; ina, whakaungia ana e ia, hei tunu taro; na, kei te hanga ano ia i tetahi atua, koropikoria atu ana e ia; mahia ana e ia hei whakapakoko, tapapa tonu atu ki reira.
16 Tetahi wahi o taua *rakau*, e tahuna ana e ia ki te ahi, tetahi wahi, hei mea i te kikokiko hei kai mana; tunua ana e ia *tana* e tunu ai, a ka makona: ae ra, ka mahana ano ia, a ka mea, Ha, kua mahana ahau, kua kite i te ahi.
17 Te toenga, hangā ake e ia hei atua, hei whakapakoko mona: tapapa atu ana ia, koropiko atu ana, inoi atu ana ki taua mea,--tana ki ake,--Whakaorangia ahau; ko koe nei hoki toku atua.
18 Kahore ratou e mohio, kahore ano hoki o ratou mahara; no te mea kua araia e ia o ratou kanohi kei kite ratou, o ratou ngakau kei mātau.
19 Kahore hoki e anga iho te ngakau o tetahi, kahore he mohiotanga, kahore he maharatanga, e ki ake ai ia, Ko tetahi wahi o tenei i tahuna e ahau ki te ahi, i tunua ano e ahau he taro ki ona ngarahu, tunua ana e ahau he kikokiko, kainga ake e ahau; a kia meinga e ahau te toenga o taua *rakau* hei mea whakarihariha? me tapapa atu ranei ahau ki te take o te rakau?
20 Taua kai, he pungarehu; kua tinihangatia tona ngakau, a, ngau ke ana ia, tē whakaora ia i tona wairua, tē ki ake ranei, he teka ranei he korero teka kei toku ringa matau?
21 ¶ Kia mahara koe ki enei, e Hakopa, e Iharaira; he pononga hoki koe naku; naku koe i whai ahua ai, he pononga hoki koe naku: e Iharaira, e kore koe e wareware i a au.
22 O he murua ake e ahau, me te mea he kapua matotoru, o hara me te mea he kapua: hoki mai ki a au; naku hoki koe i hoko.
23 Waiata, e nga rangi, he mahi hoki tenei na Ihowa. Hamama, e nga wahi o raro rawa o te whenua. Kia pakaru mai ta koutou waiata, e nga maunga, e te ngahere, me nga rakau katoa o reira; no te mea kua oti a Hakopa te hoko e Ihowa, kua whai kororia ia i a Iharaira.
24 Ko te kupu tenei a Ihowa, a tou kai hoko, nana nei koe i whai ahua ai no roto mai ano i te kopu, Ko ahau a Ihowa, ko te kai hanga o nga mea katoa, naku anake nga rangi i hora, na toku kotahi i takoto ai te whenua.
25 Nga tohu a te hunga korero teka he ana i a ia, nga tohunga tuahu whakahaurangitia ana e ia; te hunga whakaaro nui, whakahokia ana e ia ki muri, to ratou matauranga, whapoauautia iho.
26 Mana pu i a ia te kupu a tana pononga, te whakaaro a ana karere rite rawa i a ia; tana kupu ki Hiruharama, Ka nohoia koe; ki nga pa ano hoki o Hura, Ka hangā koutou; maku ano e whakaara ona wahi kua ururuatia.
27 Tana kupu ki te rire, Kia mimiti; maku ano e whakamaroke ou awa;
28 Tana kupu mo Hairuha, He hepara naku, ka rite ano i a ia taku katoa i pai ai; mana hoki e ki ki Hiruharama, Ka hangā koe; ki te temepara, Ka whakatakotoria ou turanga.

UPOKO 45.

KO te kupu tenei a Ihowa ki tana i whakawahi ai, ki a Hairuha, he mea pupuri nei naku tona ringa matau, kia pehia ai e ia nga iwi ki raro i a ia; maku ano e wewete *to* nga hope o nga kingi; nga tatau rererua whakapuaretia ake i tona aroaro; e kore ano nga kuwaha e tutakina.
2 Ko ahau e haere i mua i a koe, ki te whakatikatika i nga wahi kopikopiko: nga tatau parahi ka pakaru i a au; ka tapahia ano hoki e ahau nga tutaki rino.
3 Ka hoatu ano e ahau ki a koe nga taonga o te pouritanga, me nga mea huna o nga wahi ngaro, kia mohio ai koe ko ahau a Ihowa e whakahua atu nei i tou ingoa; ko te Atua o Iharaira.
4 He whakaaro*na ku* ki taku pononga ki a Hakopa, ki a Iharaira ano hoki, ki taku i whiriwhiri ai, na reira koe, tou ingoa, i karangatia ai e ahau: whakahuatia ana e ahau tou ingoa i te mea kahore ano koe kia mohio ki a au.
5 ¶ Ko au a Ihowa, kahore atu hoki; kahore ke atu he atua, ko ahau anake: naku koe i whitiki, i te mea kihai koe i mohio ki a au:
6 Kia mohio ai te hunga i te rawhiti, me o te hauauru, kahore atu, ko ahau anake. Ko ahau a Ihowa, kahore atu hoki i tai atu.
7 Naku te māramatanga i whai ahua ai, naku i hanga te pouritanga; ko ahau te kai hohou rongo, te kai hanga ano o te kino: ko ahau, ko Ihowa te kai mahi o enei mea katoa.
8 Maturuturu iho, e nga rangi i runga; kia ringitia mai ano hoki he tika e nga kapua; kia puare te whenua, kia hua te whakaoranga, kia wana ngatahi ano

hoki te tika; naku na Ihowa taua *mea* i
hanga.
9 Aue te mate mo te tangata e totohe
ana ki tona Kai whakaahua! Ma nga
maramara-rihi *te totohe* ki nga marama-
ra-rihi o te oneone. E mea ake ranei te
paru ki tona kai whakaahua, He aha tau
e mahi? *e mea* ranei tau i hanga ai,
Kahore ona ringa?
10 Aue te mate mo te tangata e mea
ana ki *tona* pāpā, He aha tau kua wha-
nau nei? ki te wahine ranei, He tamaiti
aha tau?
11 Ko te kupu tenei a Ihowa, a te Mea
Tapu o Iharaira, a tona Kai whakaahua
ano hoki, Uia mai ki a au nga *meatanga*
ki aku tamariki, nga mea e puta mai a
mua, whakahaua mai ahau ki te mahi a
oku ringa.
12 Naku i mahi te whenua; nga ta-
ngata ano hoki o reira, naku i hanga:
naku, na oku ringaringa i hora nga rangi;
o ratou mano katoa he mea whakahau
naku.
13 Naku ia i whakaara ake i runga ano
i te tika, maku ano hoki e whakatikatika
ona huarahi katoa: ko ia ano hei hanga
mo toku pa, hei tuku i aku pārau kia
haere, kahore ano hoki he utu, kahore
he moni whakapati, e ai ta Ihowa o nga
mano.
14 Ko te kupu tenei a Ihowa, Nga
mauiui o Ihipa nga taonga hokohoko o
Etiopia, o *aua* tangata roroa, o nga Tape-
ani, ka tae mai ki a koe, a ka riro i a
koe; ka whai mai ratou i a koe; ka tae
mekameka mai ratou, a ka piko iho ki a
koe, ka *tuā* inoi ano hoki ki a koe,
ka mea, He pono kei roto i a koe te
Atua, kahore atu hoki, kahore he
atua.
15 He pono he Atua koe e whakangaro
ana i a koe, e te Atua o Iharaira, e te
Kai whakaora.
16 Ka whakama, ae ra, ka numinumi
kau ratou katoa; ka riro ngatahi atu ki
te whakama nga kai mahi o nga wha-
kapakoko.
17 A Iharaira, ka ora ratou i roto i a
Ihowa, mau tonu to ratou whakaoranga.
E kore koutou e whakama, e kore e nu-
minumi, a, ake, ake, ake.
18 Ko te kupu hoki tenei a Ihowa, a
te kai hanga o nga rangi, Nana na te
Atua i whakawhaiahua te whenua, nana
i mahi, nana i whakapumau, kihai i
hanga tikangakoretia e ia; i whaka-
whaiahuatia ano e ia hei nohoanga. Ko
ahau a Ihowa, kahore atu hoki.
19 Kihai ahau i korero i te wahi ngaro,
i te wahi pouri o te whenua; kihai ahau
i mea ki te uri o Hakopa, Rapua ahau,
he mea noa iho. Taku korero, ta Ihowa,
kei runga i te tika, e whakaaturia atu
ana e ahau nga mea e rite ana.
20 ¶ Huihui koutou, haere mai, wha-
katata ngatahi mai koutou, e nga oranga
o nga iwi: kahore he mohiotanga o te
hunga e mau ana i te rakau o ta ratou
whakapakoko, e inoi atu ana ki te atua
e kore nei e whakaora.
21 Whakaaturia atu e koutou, kawea
mai kia tata, kia whakatakoto whakaaro
ngatahi ratou: na wai tenei i korero i
mua riro, na *wai* i whakaatu i nga wa o
namata? He teka ianei naku na Ihowa?
Kakore atu hoki he atua, ko ahau anake;
he Atua tika, he kai whakaora; kahore
atu, ko ahau anake.
22 Tahuri mai ki a au, kia ora ai kou-
tou, e nga pito katoa o te whenua: ko
ahau hoki te Atua, kahore atu.
23 Kua waiho ahau e ahau ano hei
oati; kua puta atu te kupu i toku ma-
ngai i runga i te tika, e kore ano e hoki
mai, ara, ka tuturi nga turi katoa ki a
au, ka oati mai ano hoki nga arero
katoa.
24 Tera rawa te tangata ka ki ake,
Kei a Ihowa he tika moku, he kaha;
ka haere mai *nga tangata* ki a ia; ka
whakama ano hoki te hunga e riri ana
ki a ia.
25 Ma Ihowa ka tika ai, ka whaka-
manamana ai te uri katoa o Iharaira.

UPOKO 46.

KUA piko a Pere, kua tuohu a Nepo;
kei runga i nga kirehe, i nga ka-
rarehe a ratou whakapakoko: he tai-
maha a koutou kawenga, rorotu tonu,
ki *aua kararehe* mauiui *ra*.
2 Tuohu ana ratou, piko ngatahi ana;
kihai i taea e ratou te whakahoki mai i
te pikaunga, heoi ko ratou nei ano ka
riro hei pārau.
3 ¶ Whakarongo mai ki a au, e te
whare o Hakopa, e nga morehu katoa
ano hoki o te whare o Iharaira, he mea
waha nei koutou naku no te kopu mai
ano, he mea pikau no roto mai ra ano
i te puku.
4 Tae noa atu ki to koutou koroheke-
tanga ko au tenei, ka pikaua ano koutou
e ahau, a hina noa: naku i mahi, maku
ano e mau, maku ano e pikau, maku ano
e whakaora.
5 ¶ Ki ta koutou kei to wai he ahua
moku? ko wai e rite ana ki a au? me
whakarite ahau ki a wai, e kotahi ai to
maua ahua?

6 E ringitia mai ana e ratou he koura i te pēke, e paunatia ana he hiriwa i te pauna, kei te utu ratou i te kai tahu koura, a hangā ake e ia hei atua; tapapa atu ana ratou, koropiko tonu atu.

7 Amohia ana ia e ratou i runga i te pokohiwi, pikaua ana ia, kua waiho e ratou ki tona wahi, tu ana ia, tē taea te nekeneke atu i tona wahi: ka karanga ano hoki *tetahi* ki a ia, heoi e kore ia e whakahoki kupu mai, e kore e whakaora i a ia i roto i tona mate.

8 Mahara ki tenei, whakatangata, whakahokia mai ki te ngakau, e te hunga poka ke.

9 Maharatia nga mea tuatahi o namata: ko au hoki te Atua, kahore atu; *ko au* te Atua, kahore hoki tetahi hei rite moku;

10 I te timatanga ano i whakaaturia atu e ahau nga mea o te whakamutunga, a, i tau ke ko nga mea kahore ano kia meatia;—taku kupu ra,—Te whakaaro i whakatakotoria e ahau mau tonu, ka oti ano i a au taku katoa i pai ai.

11 Ka karangatia hoki e ahau he manu kai kino i te rawhiti, te tangata kei a ia taku whakaaro i te whenua tawhiti: ina, kua korerotia nei e ahau, ka whakaputaina mai ano e ahau; kua takoto i a au, ka oti ano i a au.

12 ¶ Whakarongo mai ki a au, e te hunga ngakau pakari, e matara atu ana i te tika:

13 Ka kawea mai e ahau taku tika kia tata; e kore e matara atu; e kore ano taku whakaoranga e roa atu; ka whakawhiwhia ano hoki e ahau a Hiona ki te whakaoranga mo toku kororia, mo Iharaira.

UPOKO 47.

HAERE iho, e noho ki te puehu, e te tamahine wahina a Papurona: e noho ki te whenua; kahore he torona, e te tamahine a nga Karari; e kore hoki koe e karangatia i muri he mea kiri angiangi, he mea whakatarapi.

2 E mau ki nga kohatu mira, hurihia he paraoa: kia takoto kau o makawe, huhua ake te waewae, kia takoto kau te huha; e whiti i nga awa.

3 Ka kitea ou *wahi* e takoto tahanga ana, ka kitea atu ano hoki to mea e whakama ai koe: ka rapu utu ahau, e kore ano e *rite ki* ta te tangata taku tutakitanga *ki a koe*.

4 To tatou kai hoko, ko Ihowa o nga mano; tona ingoa ko te Mea Tapu o Iharaira.

5 E noho kupu-kore, haere ki te pouri, e te tamahine a nga Karari: e kore hoki koe e karangatia i muri, Ko te wahine rangatira o nga kingitanga.

6 ¶ I riri ahau ki taku iwi, i whakapokea taku kāinga tupu; tukua atu ana e ahau ki tou ringa; kihai i puta tou aroha ki a ratou, whakataimahatia rawatia iho e koe to ioka ki te kaumatua.

7 ¶ I mea ano koe, Hei wahine rangatira ahau ake, ake, ake: kihai noa iho tou ngakau i mea ki enei mea; kihai koe i mahara ki tona mutunga.

8 Na, whakarongo aianei ki tenei, e te wahine e whai na i nga ahuareka, e noho wehi-kore na, e mea na i roto i tou ngakau, Tenei ahau, kahore atu hoki, ko ahau anake; e kore ahau e noho pouaru, e kore ahau e mohio ki te matenga o nga tamariki.

9 Ka pa whakarere mai enei mea e rua ki a koe i te rangi kotahi, te matenga o nga tamariki, te pouarutanga; nui whakaharahara aua *mate* ina pa mai ki a koe, mo te nui o au mahi makutu, mou i kaha rawa ki te whaiwhaia.

10 ¶ I whakawhirinaki hoki koe ki to kino, i mea, Kahore he kai titiro moku: ou whakaaro nui me to mohiotanga, na ena koe i whakangau ke; i mea hoki koe i roto i tou ngakau, Ko au *tenei*, kahore atu hoki, ko au anake.

11 ¶ Mo reira ka tae mai te kino ki a koe, e kore tona putanga mai e mohiotia e koe, ka taka mai ano te he ki a koe; e kore e taea e koe te karo; ka tae hohoro mai ano ki a koe te whakangaromanga, e kore e mohiotia e koe.

12 Tena ra, e tu, me o whaiwhaia, me o makutu maha, i mahia ra e koe i to tamarikitanga ake, me kahore koe e whai pai, me kahore tau e taea.

13 Kua hoha koe i te maha o nga whakaaro i whakatakotoria e koe. Tena ra, kia tu nga kai whakaaro ki nga rangi, nga kai titiro ki nga whetu, nga mea mohio ki nga marama, kia whakaorangia koe e ratou i nga mea meake tae mai ki a koe.

14 Nana, ka rite ratou ki te kakau witi, ka wera ratou i te ahi; e kore ratou e whakaora i a ratou ano i te ngaunga a te ahi: kahore he ngarahu hei whakamahana, *kahore* he ahi hei painatanga atu.

15 Ka pera ano ki a koe te hunga i mahi tahi ra koutou, te hunga i hokohoko ki a koe i to taitamarikitanga ake ano, ka kotiti atu ratou ki tona wahi, ki tona wahi; kahore hoki he kai whakaora mou.

UPOKO 48.

WHAKARONGO ki tenei, e te whare o Hakopa, e te hunga kua karangatia nei ko Iharaira hei ingoa mo koutou, kua puta ake nei i roto i nga wai o Hura, e whakaoati ana i te ingoa o Ihowa, e whakahua ana i te Atua o Iharaira, ehara *ia* i te mea i runga i te pono, i runga i te tika.
2 Ki ta ratou hoki e karanga ai, no te pa tapu ratou, e okioki atu ana hoki ki te Atua o Iharaira; Ko Ihowa o nga mano tona ingoa.
3 He mea whakaatu naku no namata nga mea o mua; i puta atu ano hoki aua *mea* i toku mangai, he mea korero atu naku; kitea rawatia ake kua mahia e ahau, kua puta.
4 I mohio hoki ahau he pakeke koe, he uaua rino ano hoki to kaki, he parahi to rae.
5 No namata i whakaaturia atu ai e ahau ki a koe; kahore ano kia puta noa kua korerotia atu e ahau ki a koe: kei ki koe, Na taku whakapakoko ena i mahi, he mea whakahau enei na te mea i whaowhaoa e ahau, na te mea i whakarewaia e ahau.
6 Kua rongo koe, tirohia iho tenei katoa: a e kore ianei e whakaaturia atu e koutou? Ka oti nei te korero atu e ahau ki a koe nga mea hou, *he mea* i muri i tenei wa, he mea rongoa atu, kihai i mohiotia e koe.
7 He mea hanga aua mea no naianei, kahore hoki i namata; i mua ake ano o *tenei* ra kihai i rangona e koutou; kei ki koe, Nana, i mohiotia ano e ahau.
8 Kihai ano hoki koe i rongo, kihai ano i mohio, kihai tou taringa i whakapuaretia i namata: i mohio hoki ahau tera koe e mahi tinihanga; no te kopu ano hoki koe i karangatia ai, He poka ke.
9 ¶ Ka whakaaro ahau ki toku ingoa, a ka aweke taku riri; ka whakaaro ki te whakamoemititanga ki a au, a ka pehi i taku ki a koe, kei hatepea atu koe.
10 Kua oti tou para te tahu e au, ehara ia i te mea hei hiriwa; he mea whiriwhiri koe naku i roto i te oumu, i te tangihanga.
11 He whakaaro ki a au, he whakaaro ki a au, i meatia ai *tenei* e ahau: kia whakapokea koia *toku ingoa?* ekore ano toku kororia e hoatu e ahau ki tetahi atu.
12 ¶ Whakarongo mai ki a au, e Hakopa, e Iharaira ano hoki, e taku i karanga ai; ko au ia, ko au te tuatahi, ko ahau ano hoki te whakamutunga.
13 He mea whakatu ano hoki te whenua na toku ringaringa, na toku matau nga rangi i whangāngā: ki te karangatia atu ratou e ahau, ka tu ngatahi ratou.
14 Huihui mai, e koutou katoa, whakarongo hoki; na wai o ratou enei mea i whakaatu? He mea aroha ia na Ihowa ka oti i a ia tana i pai ai ki Papurona, ka pa iho ano hoki tona ringa ki nga Karari.
15 Naku, naku te kupu, ae ra, he mea karanga ia naku, naku ia i kawe mai, ka tika ano i a ia tana ara.
16 ¶ Awhitia mai ki a au, whakarongo ki tenei; taku no te timatanga ra ano ehara i te korero puku: i nga wa ano o aua *mea*, i reira ano ahau: na, i naianei na te Ariki, na Ihowa, ahau i unga mai, na tona Wairua ano hoki.
17 Ko te kupu tenei a Ihowa, a to kai hoko, a te Mea Tapu o Iharaira, Ko ahau a Ihowa ko tou Atua e whakaako nei i a koe ki te mea pai mou, e arahi nei i a koe i te ara e haere ai koe.
18 Aue me i whakarongo koe ki aku whakahau, ina, kua rite ki te awa te mau o te rongo ki a koe; to tika koia ano kei nga ngaru o te moana.
19 Kua rite ano hoki ou uri ki te onepu; nga whanau o ou whekau kei te kirikiri o reira te rite; tona ingoa kihai i hatepea atu, kihai i whakangaromia i toku aroaro.
20 ¶ Haere atu i roto i Papurona, rere atu i roto i nga Karari; kia waiata te reo i a koutou e whakaatu atu ana; korerotia tenei, whakapuakina atu ki te pito o te whenua; ki atu, Kua oti i a Ihowa tana pononga a Hakopa te hoko.
21 Kihai ano ratou i mate-wai i a ia e arahi ana i a ratou i nga koraha; i meinga e ia te wai mo ratou kia rere i roto i te kamaka: i wahia e ia te kamaka, a pupu mai ana te wai.
22 Kahore he maunga rongo ki te hunga kino, e ai ta Ihowa.

UPOKO 49.

WHAKARONGO mai, e nga motu, ki a au; kia whai whakaaro mai, e nga iwi o tawhiti; na Ihowa ahau i karanga no te kopu mai ano; no nga whekau o toku whaea i whakahua ai ia i toku ingoa.
2 A waiho iho e ia toku mangai hei

hoari koi; hunā ana ahau e ia ki te tau-
marumarunga iho o tona ringa; a mei-
nga ana ahau e ia hei pere kua oti te
oro; kuhua ana ahau e ia ki tana papa
pere.
3 I mea ano ia ki a au, Ko koe taku
pononga, e Iharaira, mau ka whakakoro-
riatia ai ahau.
4 Ko au ia i mea, Maumau mauiui
noa ahau, he kore noa iho, he mea teka-
teka noa i whakapaua ai e ahau toku
kaha; ra ia, kei a Ihowa he whakarite
whakawa moku, kei taku Atua hoki taku
mahi.
5 ¶ Na, akuanei, e ai ta Ihowa, nana
nei ahau i whakaahua i te kopu hei
tangata mana, hei whakahoki mai i a
Hakopa ki a ia, kia kohikohia ai a Iha-
raira ki a ia, a ka whakanuia ahau ki te
aroaro o Ihowa, ko toku Atua hoki hei
kaha moku.
6 I mea hoki ia, He mea nohinohi
kia waiho koe hei tangata maku, hei
whakaara i nga iwi o Hakopa, hei wha-
kahoki mai ano hoki i nga oranga o Iha-
raira: ka hoatu ano koe e ahau hei
mārama ki nga tauiwi, kia ai koe hei
whakaoranga maku, a puta noa i te pito
o te ao.
7 He penei te kupu a Ihowa, a te Kai
hoko o Iharaira, a tona Mea Tapu hoki, ki
a ia e whakahaweatia ana tona wairua,
ki a ia e whakariharihangia ana e te
iwi, ki te pononga o nga ariki; ka kite
nga kingi, ka whakatika ano, ka koro-
piko hoki nga rangatira; he mea hoki na
Ihowa, e pono ana hoki ia, na te Mea
Tapu o Iharaira; nana hoki koe i whiri-
whiri.
8 He penei te kupu a Ihowa: No te ra
manakohanga atu i whakao ai ahau ki a
koe, no te ra whakaora hoki i awhinatia
ai koe e ahau; maku ano koe e tiaki,
ka hoatu ano koe e ahau hei kawenata
mo te iwi, hei whakaara i te ao, hei
mea kia nohoia nga kāinga tupu kua
ururuatia.
9 Hei mea ki nga herehere, Haere
koutou; ki te hunga i te pouri, Puta mai
koutou: ka kai ratou ki nga huarahi,
ka ai hoki he wahi kai ma ratou ki nga
pukepuke katoa.
10 E kore ratou e mate-kai, ekore ano
e mate-wai, e kore hoki te werawera, te
ra ranei, e pakakinakina ki a ratou; ta
te mea ko ia e aroha ana ki a ratou hei
arahi i a ratou; mana hoki ratou e arahi
ki nga puna wai.
11 A ka waiho e ahau oku maunga
katoa hei ara, ka whakateiteitia hoki oku
u an .
12 Nana! ka haere mai enei i tawhiti;
Titiro ra! ena hoki i te nota, i te *taha*
hoki *ki* te hauauru, ena hoki i te whenua
o Hinimi.
13 ¶ Waiata, e nga rangi; kia hari
hoki, e te whenua; kia pakaru mai ki
waho ta koutou waiata, e nga maunga:
ka whakamarie hoki a Ihowa i tona iwi,
ka aroha hoki ki ona kua tukinotia nei.
14 Otiia i mea a Hiona, Kua whaka-
rerea ahau e Ihowa, kua wareware ahau
i taku Ariki.
15 Tera ranei e wareware i te wahine
tana kohungahunga, a kore ake ona aroha
ki te tamaiti a tona kopu? E wareware
ano ratou: ko au nei, e kore au e ware-
ware ki a koe.
16 Nana! kua taia koe e ahau ki nga
kapu o *oku* ringa; kei toku aroaro tonu
ou taiepa.
17 Ka hohoro o tamariki; ka haere atu
i roto i a koe ou kai wawahi, ou kai
whakamoti.
18 ¶ Tahuri ake ou kanohi, a, karapoi
noa, titiro atu hoki; ka huihui katoa ena,
ka haere mai ki a koe. E ora ana
ahau, e ai ta Ihowa, ina, ka kakahu
koe i a ratou, ano he mea whakapai-
pai, ka herehere hoki i a ratou *ki a koe*,
kei nga *mea* o te wahine marena hou te
rite.
19 Ta te mea hoki, akuanei kikī ai i te
tini o nga tangata hei noho ou wahi uru-
rua, ou wahi kua tuheatia, me te whenua
hoki i huna ai koe; a ka matara atu ou
kai whakamoti.
20 O tamariki i whakakorea mau, tera
ano ratou e mea ki o taringa, E kikī ana
te wahi nei moku: whakawateatia atu,
kia noho ai ahau.
21 A, ka mea koe i roto i to ngakau,
Na wai enei i whanau ai ki a au, he uri-
kore nei hoki ahau, he moke, he pārau,
he whati? na wai ra enei i whakatupu
ake: Titiro ra, i waiho mokemoke ahau;
enei, *i hea* ra enei?
22 Ko te kupu tenei a te Ariki, a Ihowa,
Nana! ka ara atu taku ringaringa ki
nga tauiwi, ka tu hoki taku kara ki nga
iwi: a ka maua mai e ratou o tamariki,
awhi rawa ki o ratou uma, ka kawea mai
hoki o tamahine ki runga i o ratou poko-
hiwi.
23 A, hei matua atawhai mou nga
kingi, ko o ratou kuini hoki hei kai wha-
kangote mou: ka piko iho ratou ki a koe
tapapa rawa ki te whenua, ka mitimiti
hoki i te puehu o ou waewae; a, ka mo-
hio koe ko ahau a Ihowa; ekore hoki te
hunga e tatari mai ana ki a au e wha-
kama.

24 ¶ Tera ranei e tangohia nga taonga pārau i te tangata kaha, e whakaorangia ranei te tangata kua tika nei tona herehērenga?
25 Na, ko te kupu tenei a Ihowa, Ina, ka tangohia mai nga herehere a te tangata kaha, ka whakahokia mai ano nga taonga pārau o te nanakia: ka ngangare ano hoki ahau ki te tangata e ngangare ana ki a koe, ka whakaora hoki i o tamariki.
26 A ka whangaia atu e ahau to ratou kikokiko ano ma o kai whakatupu kino; ka haurangi ano ratou i o ratou toto, me te mea na te waina hou; a ka mohio nga kikokiko katoa ko Ihowa ahau e whakaora nei i a koe, ko tou kai hoko hoki, ko te Mea nui o Hakopa.

UPOKO 50.

KO te kupu tenei a Ihowa, Kei hea ianei te pukapuka whakarere o to koutou whaea, kua mahue nei i a au? Ko wai ranei te tangata, i a au ana moni, i hokona atu ai koutou e ahau ki a ia? Nana, he kino no koutou i hokona atu ai koutou e koutou ano, na a koutou mahi whanoke ano hoki i whakarerea ai to koutou whaea.
2 Na te aha i taku haerenga mai i kore ai te tangata, *he aha* i taku karangatanga mai i kore ai tetahi e oho ake? kua mutua koia toku ringaringa, tē tau ai te araarai? kua kore ranei he kaha moku hei whakaora? Nana, maku, ma taku kupu riri, ka maroke ai te moana, ka meinga ai hoki nga awa hei koraha: piro ana o ratou ika i te wai-kore, ka mate hoki i te mate-wai.
3 Taku, he whakakakahu i nga rangi ki te mangumangu, he mea i te kakahu taratara hei uhi mo ratou.
4 Kua homai ki a au, e te Ariki, e Ihowa, he arero mātau, kia mohio ai ahau ki te ata ngarahu atu i nga korero ki te tangata e mauiui ana. E whakaara ana ia i tenei ata, i tenei ata; e whakaara ana i taku taringa ki te whakarongo atu, kia pera me ta te hunga mohio.
5 ¶ Kua oti te whakatuwhera e te Ariki e Ihowa taku taringa, kihai hoki ahau i i tutū, kihai i hoki whakamuri.
6 Tukua atu ana e ahau taku tuara ki nga kai whiu, oku paparinga hoki ki nga kai hutihuti; ko toku kanohi kihai i hunā atu, kei whakama, kei tuwhaina.
7 ¶ No te mea ka tapiritia mai a muri i a au e te Ariki, e Ihowa; koia ahau tē whakama ai; koia i waiho ai e ahau toku kanohi hei kiripaka; e mohio ana ano ahau e kore ahau e whakama.
8 E tata ana te kai whakatikatika moku, ko wai hei whawhai ki a au? kia tu ngatahi taua: ko wai hei whakawa moku? kia tata mai ki a au.
9 Nana, ko te Ariki ko Ihowa, hei awhina moku; ko wai hei whakahe i a au? Nana, ka tawhitotia katoatia ratou, ano he kakahu; ka pau ratou i te purehurehu.
10 ¶ Ko wai o koutou e wehi ana i a Ihowa, e whakarongo ana ki te reo a tana pononga, e haere ana i roto i te pouri, kahore hoki he whakamārama? Kia okioki atu ia ki te ingoa o Ihowa, kia taupuhipuhi atu hoki ki tona Atua.
11 Nana, e koutou katoa e tahu ana i te ahi, e whitiki ana i a *koutou* ki nga mumura; haere i te māramatanga o ta koutou ahi, i nga mumura hoki i whakangihaia ra e koutou. Tenei ta toku ringa mo koutou, ka takoto iho koutou me te tangi ano.

UPOKO 51.

WHAKARONGO mai ki a au, e koutou e whai ana i te tika, e rapu ana i a Ihowa; titiro atu ki te kohatu i haua mai ai koutou, ki te poka i te rua i keria mai ai koutou.
2 Titiro atu ki a Aperahama, ki to koutou matua, ki a Hera hoki i whanau ai koutou: he kotahi hoki ia, karangatia ana ia e ahau, manaakitia ana ia; whakanuia ana ia.
3 Ta te mea, ka whakamarie a Ihowa i a Hiona: ka whakamarie ia i ona wahi katoa ka ururuatia, ka mea hoki i tona wahi koraha kia rite ki Erena, i tona wahi titohea kia rite ki te kāri a Ihowa; he koa, he hari, ka kitea i roto, he whakawhetai, me te reo hoki e waiata ana.
4 ¶ Whakarongo mai ki a au, e oku tangata, kia whai taringa mai hoki ki a au, e toku iwi: ka puta atu hoki he ture i roto i a au, ka takoto ano hoki i a au taku whakawakanga hei whakamāramatanga mo nga iwi.
5 Ka tata mai taku tika; kua puta atu taku whakaoranga, ma oku ringaringa ano e whakariterite whakawa mo nga iwi: ka tatari mai ki a au nga motu, ka okioki ano ratou ki toku ringaringa.
6 Anga ake o koutou kanohi ki nga rangi, tirohia iho hoki te whenua i raro;

ka memeha atu hoki nga rangi, ano he
paowa, ka tawhitotia ano hoki te whenua,
me he kakahu, te hunga ano hoki e noho
ana i reira ka pena ano te mate: taku
whakaoranga ia ka mau tonu; e kore ano
taku tika e heke.
7 ¶ Whakarongo mai ki a au, e koutou
e mohio ana ki te tika, e te hunga kei o
koutou nei ngakau taku ture; kei wehi
koutou i te tawai a te tangata, kei numi-
numi hoki i ā ratou taunutanga.
8 Ka kai hoki te purehurehu i a ratou,
ano me he kakahu, a ka pau ratou, ano
he huruhuru hipi i te huhu: ka mau tonu
ia taku tika, taku whakaoranga ano hoki,
a, tera whakapaparanga.
9 ¶ Maranga, maranga, kakahuria te
kaha, e te ringaringa o Ihowa! maranga,
kia rite ki nga rangi o mua ra, o nga
whakatupuranga o namata. Ehara oti i
a koe nana i kokoti a Rahapa, i patu te
tarakona?
10 Ehara oti i a koe nana i whaka-
maroke te moana, nga wai o te rire
whakaharahara? nga wai hohonu o te
moana waiho ake e koe hei huarahi
haerenga atu mo te hunga kua oti te
hoko.
11 Na, ā Ihowa i hoko ai ka hoki mai,
ka haere mai ki Hiona, me te waiata ano
ratou: i runga i o ratou mahunga he
hari e kore e mutu: ka whiwhi ratou ki
te koa, ki te hari; a rere ana te pouri
me te aue.
12 Ko ahau, *ina*, maku koutou e wha-
kamarie; ko wai koe, e wehi na koe i
te tangata e matemate nei, i te tama ano
a te tangata ka meinga nei hei tarutaru;
13 A, ka wareware ki a Ihowa, nana
koe i hanga, nana nga rangi i hora,
nana i whakatakoto te turanga mo te
whenua, a pawera tonu koe i nga ra
katoa i te riri o te kai whakawhiu, me te
mea e anga mai ana ia ki te whakamate?
a, kei hea ano te riri o te kai whaka-
whiu?
14 Takare tonu te herehere kia wete-
kina atu, kia kaua hoki ia e mate ki roto
ki te poka, kia kaua ano e whakakorea
he taro mana:
15 Ko Ihowa ia ahau, ko tou Atua,
i wawahi nei i te moana, i ona ngaru e
hamama ana: ko Ihowa o nga mano
tona ingoa.
16 A ka hoatu nei e ahau aku kupu
ki roto ki tou mangai; ka taupokina ano
koe e ahau, ka taumarumarua iho e toku
ringaringa, kia whakatokia ai nga rangi,
kia whakatakotoria ai hoki te turanga mo
te whenua, hei mea hoki ki a Hiona, Ko
koe taku iwi.
17 ¶ Maranga, maranga, whakatika, e
Hiruharama, i whakainumia nei e te
ringaringa o Ihowa ki te kapa o tana riri:
kua inu koe i nga nganga o te kapa wiri,
he mea tatau nau.
18 Kahore kau tetahi hei tautiti i a ia
o nga tamariki katoa i whanau i roto i
a ia; kahore hoki tetahi o nga tamariki
i atawhaitia ra e ia hei pupuri atu i tona
ringaringa.
19 Ka rua enei mea ka pono nei ki a
koe; ko wai hei tangi ki a koe? ko te
whakangaromanga, ko te wawahanga,
ko te mate-kai, ko te hoari: ko wai toku
hei whakamarie i a koe?
20 Kua hemo o tamariki; e takoto ana
ratou i te ahunga mai o nga huarahi
katoa, ano he puru mohoao i roto i te
kupenga; kī tonu i te riri o Ihowa, i te
whakatupehupehu o tou Atua.
21 ¶ Mo reira, whakarongo mai ki
tenei, e koe kua tukinotia nei; e hau-
rangi ana hoki, raia, ehara i te *haurangi*
waina.
22 Ko te kupu tenei a tou Ariki a
Ihowa, a tou Atua hoki, e whakatika
ana i ta tona iwi ina whakawakia, Nana,
ka tangohia e ahau te kapa wiri i to
ringaringa, nga nganga o te kapa o taku
riri; e kore e inumia ano e koe a muri
ake nei.
23 A, ka hoatu e ahau ki te ringa-
ringa o te hunga e whakatupu kino
nei i a koe, i mea ra ki to wairua, Piko
iho nei, kia haere atu ai matou; na kua
waiho e koe to tinana hei whenua,
hei huarahi atu mo te hunga i haere
atu ra.

UPOKO 52.

MARANGA, maranga; kakahuria to
kaha, e Hiona; kakahuria o kahu
whakapaipai, e Hiruharama, e te pa
tapu! no te mea heoi ano haerenga
mai ki a koe o te mea kokoti-kore, o te
mea poke.
2 Ruperupea atu te puehu i a koe,
whakatika ake, noho iho, e Hiruharama:
wetekina atu nga here i tou kaki, e te
tamahine herehere o Hiona.
3 Ko te kupu hoki tenei a Ihowa, Kua
hokona kautia atu koutou e koutou ano;
na, ehara i te moni mana koutou e wha-
kahoki mai.
4 Ta te mea hoki ko te kupu tenei a te
Ariki, a Ihowa, I haere atu toku iwi ki
Ihipa i mua, ki reira noho ai; na, kahore
he rawa i whakatupuria kinotia ai ratou
e te Ahiriana.

5 Na, he aha ra taku i konei, e ai
ta Ihowa; ka kahakina kautia atu nei
hoki toku iwi, tangi aue ana ratou i o
ratou rangatira, e ai ta Ihowa, a, wha-
kahaweatia tonutia ana toku ingoa i tenei
ra, i tenei ra.
6 Mo konei ka mohio toku iwi ki toku
ingoa: mo konei *ka mohio ratou* i taua
ra ko ahau te korero nei, nana, ko au
nei.
7 ¶ Ano te ahuareka o nga waewae i
runga i nga maunga o te kai kawe i te
rongo pai, e kauwhau ana i te maunga
rongo; e kawe mai ana i te rongo wha-
kahari o te pai, e kauwhau ana i te ora-
nga; e mea ana ki a Hiona, Ka kingi
tou Atua!
8 Ka whakanuia te reo o o tutei;
ka waiata ngatahi ano to ratou reo; no
te mea ka kite atu ratou he kanohi, he
kanohi, ua whakahoki a Ihowa i a
Hiona.
9 ¶ Hamama, waiata ngatahi koutou, e
nga wahi o Hiruharama kua ururuatia;
kua whakamarie hoki a Ihowa i tona iwi,
kua hoko i Hiruharama.
10 Kua huhu te ringa tapu o Ihowa ki
te aroaro o nga tauiwi katoa, a, ka kite
nga pito katoa o te ao i te whakaoranga
a to tatou Atua.
11 ¶ Maunu, maunu, haere atu i reira:
kaua e pa atu ki te mea poke: haere atu i
roto i a ia; kia ma koutou, e nga kai
mau o nga oko a Ihowa.
12 Ta te mea hoki, e kore koutou e
haere potatutatu atu, e kore ano hoki e
tuāwhati ta koutou haere; no te mea ka
haere a Ihowa i to koutou aroaro; ko
te Atua hoki o Iharaira hei hiku mo
koutou.
13 ¶ Nana, ka mahi tupato taku ta-
ngata, ka whakatiketikea, ka whakanuia,
ka whakakakea rawatia.
14 I miharo te tini ki a koe, (i kino
iho hoki tona kanohi i to te tangata,
tona ahua i to nga tamariki a te ta-
ngata;)
15 Waihoki ka tauhiuhia e ia nga iwi
maha; kopi tonu te mangai o nga kingi
ki a ia; no te mea ko nga mea kihai i
korerotia ki a ratou ka kitea, ko nga
mea hoki kihai i rangona ka wha-
kaaroaroa.

UPOKO 53.

KO wai i whakapono ki ta matou
korero; i whakaaturia ranei ki a
wai te ringaringa o Ihowa?

2 Ka tupu ake hoki ia ki tona aroaro
ano he rakau wana, me te pakiaka hoki
i te oneone maroke; kahore ona ahua-
reka, kahore hoki he painga; a, ka titiro
atu tatou ki a ia, tē ai he ataahuatanga e
minamina atu ai tatou ki a ia.
3 I whakahengia, i whakakahoretia ia
e te tangata; he tangata pouri, kua
mohio hoki ki te tangi: a, i ahua huna
tatou i o tatou kanohi ki a ia; i whaka-
kahoretia, kihai hoki tatou i whakaaro
ki a ia.
4 ¶ He pono, nana o tatou mate i
pikau, nana hoki i waha o tatou pouri-
tanga: ko tatou ia i mea, i tukitukia, i
patua ia e te Atua, i whakawhiua.
5 Kaore, i werohia ia mo o tatou he, i
tukitukia ia mo a tatou kino: nona te
whiunga *i mau ai* to tatou rongo, kei
ona karawarawa hoki he rongoa mo
tatou.
6 Tatou katoa, ano he hipi, i marara
ke, i anga atu tatou ki tona ara, ki tona
ara; na Ihowa ia i mea kia tau iho ki a
ia te kino o tatou katoa.
7 I tukinotia ia, i whakawhiua; heoi
kihai i kuihi tona mangai: ano he reme
i arahina atu ia kia patua, a me te hipi
ano i te aroaro o ona kai kutikuti e
wahangu ana, kihai hoki i kuihi tona
waha.
8 Tukinotia ana, whakawakia iho,
tangohia atu ana ia: ma wai hoki tona
whakatupuranga e korero? no te mea i
wehea atu ia i te ao ora; he mahi hē na
toku iwi i patua ai ia.
9 A ka whakaritea hei te hunga kino
he urupa mona, heoi i te tangata taonga
ia i tona matenga; no te mea kahore ana
mahi tutū, kahore ano hoki he tinihanga
i tona mangai.
10 ¶ A, i pai ano a Ihowa kia patua ia;
a, mamae ana ia. Na, ka waiho e koe
tona wairua hei whakahere mo te kino,
ka kite ia i tona uri, ka whakaroa i ona
ra, a ko ta Ihowa i pai ai ka ata oti i a
ia.
11 Ka kite ia i ta tona wairua i uaua
ai, a tatu ana te ngakau: ma te mohio
ki a ia ka whakatikaia ai te tini e taku
pononga tika; mana hoki o ratou kino
e waha.
12 Mo reira ka hoatu e ahau he wahi
mona i roto i o te hunga nui, a ka tu
ngatahi ia me te hunga kaha i nga
taonga: no te mea kua ringitia e ia tona
wairua ki te mate; a, i taua ngatahitia
me te hunga kino; nana hoki nga hara
o te tini i waha, nana ano i wawao te
hunga he.

UPOKO 54.

WAIATA, e te pakoko kahore ano i
whanau; kia pakaru mai te
waiata ki waho, hamama, e koe kahore
ano kia mamae i te whanautanga: he
tini hoki nga tamariki a te mea whaka-
rere i nga tamariki a te mea whai hoa, e
ai ta Ihowa.
2 Kia rahi atu te turanga mo to teneti;
kia maro hoki nga uhi o ou nohoanga:
aua e kaiponuhia; kia roa o taura, kia u
hoki o poupou.
3 Ta te mea hoki ka tohatoha noa atu
koe ki matau, ki maui; a ka riro mai nga
tauiwi i ou uri; ma ratou ano ka nohoia
ai nga pa kua-ururuatia.
4 Kaua e wehi; ta te mea e kore koe e
whakama; kaua ano hoki e numinumi,
ta te mea e kore koe e whakama; no te
mea ka wareware i a koe te whakama o
to tamahinetanga; a heoi ano mahara-
tanga ki te ingoa kino o tou pouaru-
tanga.
5 Ta te mea ko tou kai hanga tou
tahu; ko Ihowa o nga mano tona ingoa;
ko te Mea Tapu hoki o Iharaira tou Kai
whakaora; ko te Atua o te whenua
katoa ka huaina ki a ia.
6 No te mea kua karanga a Ihowa ki a
koe, ano he wahine kua oti te whakarere,
kua pouri hoki tona ngakau, me te hoa
wahine taitamariki hoki, i a koe i wha-
karerea ra, e ai ta tou Atua.
7 He nohinohi te wahi i mahue ai koe i
a au; he nui ia nga atawhainga e kohi-
kohi ai ahau i a koe.
8 He iti te riri, wahi iti nei hoki i
ngaro atu ai toku kanohi i a koe; e mau
tonu ana ia te aroha e aroha ai ahau ki a
koe; e ai ta Ihowa, ta tou Kai whaka-
ora.
9 He penei hoki tenei ki a au me nga
wai i a Noa; i a au ra i oati atu, e kore e
hurihia ano te whenua e nga wai i a
Noa: waihoki ka oati nei au, e kore ahau
e riri ki a koe, e kore ano e whakatupe-
hupehu ki a koe.
10 Ta te mea hoki ko nga maunga ka
riro ke, ko nga pukepuke hoki ka
nekehia atu; tena ko toku aroha e kore
e rere ke i a koe, e kore ano e nekehia
ketia te kawenata *e mau ai* taku rongo;
e ai ta Ihowa e atawhai nei i a koe.
11 ¶ E koe, kua whakawhiua nei, kua
puhia nei e te awha! kahore ano i wha-
kamarietia, nana, maku ou kohatu e
whakatakoto, he pai hoki te kakano;
ka hangā ano e ahau ou turanga ki te
hapira.
12 Ka hangā ano e ahau ou matapahi
ki te akate, ou tatau hoki ki te karapa-
naka, ou rohe katoa ano ki nga kohatu
whakapaipai.
13 A ka whakaakona katoatia o tama-
riki e Ihowa; ka nui hoki te rangimarie
ki o tamariki.
14 Ka whakaturia koe ki runga ki te
tika, ka whakamataratia atu i a koe te
tukino; e kore hoki koe e wehi; e
kore ano hoki te pawera e tata mai ki a
koe.
15 Nana, huihui noa ratou, ehara ia i
te mea naku: te tangata e huihui mai
ana ki te whawhai ki a koe ka papahoro
mai ki a koe.
16 Nana, naku i hanga te parakemete
e pupuhi ana i nga waro i roto i te ahi, e
mau mai ana hoki i te mea hei mahi
mana: naku hoki te kai huna i hanga
hei whakamoti.
17 ¶ E kore tetahi patu e hangā ana
mou e marohirohi: nga arero katoa e
whakatika mai ana ki a koe ki te wha-
kawa, mau ano e whakahe. Ko ta nga
pononga a Ihowa tenei, tuku iho, tuku
iho; naku hoki ratou i tika ai, e ai ta
Ihowa.

UPOKO 55.

E! e nga tangata katoa e mate-wai
ana, haere mai ki nga wai! me te
tangata ano hoki kahore ana moni;
haere mai ra koutou, hokona, kainga!
Haere mai hoki, hokona he waina,
he waiu; kaua he moni, kaua he
utu.
2 He aha ra i hokona atu ai e koutou
te moni mo nga mea ehara i te taro, to
koutou uaua hoki mo nga mea e kore ai
koutou e makona? ata whakarongo mai
ki a au, a kainga te mea pai; kia ora
hoki o koutou wairua i nga mea mo-
mona.
3 Tahuri mai o koutou taringa, haere
mai hoki ki a au; whakarongo mai, a,
ka ora o koutou wairua, a, maku e
whakarite ki a koutou he kawenata mau
tonu, ara, nga atawhainga pono i a
Rawiri.
4 Nana, kua waiho ia e ahau hei kai
whakaatu ki nga iwi, hei rangatira, hei
kai whakahau mo nga tauiwi.
5 Nana, ka karanga koe i te iwi kihai
i mohiotia e koe; ka rere mai ano ki a
koe nga iwi kahore i mohio ki a koe; na
Ihowa hoki, na tou Atua, na te Mea
Tapu ano o Iharaira, nana hoki koe i
whakanui.

6 ¶ Rapua a Ihowa i tona kitenga ai; karangatia atu kei tata ana ia:
7 Kia whakarere te tangata kino i tona ara, te tangata mahi he hoki i ana whakaaro; kia hoki mai ano ki a Ihowa, a, ka aroha ia ki a ia; ki to tatou Atua hoki, he nui rawa hoki tana mahi tohu.
8 ¶ Ehara hoki aku whakaaro, i ā koutou whakaaro, oku huarahi i o koutou huarahi, e ai ta Ihowa.
9 Ta te mea e ikeike ake ana te rangi i te whenua, waihoki ko aku huarahi e ikeike ake ana i ā koutou huarahi, aku whakaaro i ā koutou whakaaro.
10 Ka rite hoki ki te ua raua ko te hukarere e rere iho ana i te rangi, a, e kore ano e hoki whakareira; engari e whakamakūkū ana i te whenua, e mea ana kia whai hua, kia pihi ake, kia homai ano he purapura ma te kai whakato, he taro ma te tangata e kai ana.
11 Ka pena ano taku kupu e puta atu ana i toku mangai: e kore e hoki kau mai ki a au; engari ka meatia taku i pai ai, ka taea hoki taku i unga atu ai.
12 Ta te mea, ka haere atu koutou me te hari ano, ka arahina atu i runga i te rangimarie: ka pakaru mai te waiata a nga maunga, a nga pukepuke, i to koutou aroaro, ka papaki ringaringa ano hoki nga rakau katoa o te whenua.
13 He tataramoa i mua, puta ake ana he kauri; he tumatakuru i mua, ka puta ake he ramarama: a ka waiho hei ingoa ki a Ihowa, hei tohu mo amua tonu atu, e kore e memeha.

UPOKO 56.

KO te kupu tenei a Ihowa, Puritia te whakarite whakawa, mahia te tika; no te mea ka tata he putanga mai mo taku whakaoranga, he whakakitenga mo taku tika.
2 Ka hari te tangata nana tenei mahi, te tama ano hoki a te tangata e hopukia atu ana tenei e ia, e puritia ana e ia te hapati, a e kore e whakapokea, e tiakina ana hoki e ia tona ringa kei mahia tetahi he.
3 Kaua hoki te tama a te tangata ke, kua honoa nei ki a Ihowa, e korero, e mea, Kua wehea rawatia atu ahau e Ihowa i roto i tona iwi; kaua ano hoki te unaka e ki, Nana, he rakau maroke ahau.
4 Ko ta Ihowa kupu hoki tenei ki nga unaka e pupuri ana i aku hapati, e whiriwhiri ana i nga mea e paingia ana e ahau, a e hopu mai ana i taku kawenata;
5 Ka hoatu ano e ahau he wahi ki a ratou i roto i toku whare, i roto ano i oku taiepa, he ingoa ano hoki e pai ake ana i o nga tamariki, i o nga tamahine; he ingoa mau tonu taku e hoatu ai ki a ratou, he mea e kore e hatepea atu.
6 Nga tamariki ano hoki a te tangata ke, kua oti te hono ki a Ihowa, he mea kia mahi ai ratou ki a ia, kia aroha ano hoki ki te ingoa o Ihowa, kia waiho hei pononga mana; te hunga katoa e pupuri ana i te hapati, e kore e whakapokea e ratou, a e hopukia mai ana e ratou taku kawenata;
7 Ka kawea ratou e ahau ki taku maunga tapu, ka whakahari ano hoki ahau i a ratou i roto i toku whare inoi; ka manakohia a ratou tahunga tinana, me a ratou patunga tapu i runga i taku aata; no te mea ka karangatia toku whare, He whare inoi mo nga iwi katoa.
8 He kupu tenei na te Ariki na Ihowa, na te kai kohikohi mai o te hunga o Iharaira i peia atu, Ka kohikohia atu ano hoki e ahau ki a ia etahi hei tapiri mo era kua oti te kohikohi atu ki a ia.
9 E nga kirehe katoa o te parae, haere mai ki te kai, e nga kirehe katoa o te ngahere.
10 ¶ Ona kai tutei, matapo katoa ratou, kahore ratou e mohio, he kuri reo-kore ratou, e kore e tau, he momoe, he takoto, e matenui ana ki te moe.
11 He kuri hiahia taikaha ratou, e kore e mohio ki te makona; he hepara ratou e kore e ngoto te matauranga: anga katoa ana ratou ki tana ara, ki tana ara, ki te mea taonga mona i tona wahi, i tona wahi.
12 *Ta ratou ki*, Haere mai, maku e tiki he waina, kia nui ano ta tatou inu i te wai kaha; a ka rite te rangi apopo ki tenei ra, ka nui noa atu ano hoki.

UPOKO 57.

KA riro ki te kore te tangata tika, a kahore e maharatia iho e te ngakau o tatahi tangata: e tangohia atu ana hoki te hunga tohu tangata, tē mahara tetahi, e tangohia atu ana te tangata tika kei kite i te he e *haere mai ana*.
2 Ka haere ia i runga i te rangimarie, ka okioki ratou ki runga ki o ratou takotoranga, *tetahi, tetahi*, haere tonu i runga i tana whakaaro tapatahi.

3 Ko koutou ia, awhitia mai ki konei,
e nga tamariki a te wahine makutu, e
nga uri o te tangata puremu, o te wahine
puremu.
4 He takaro ta koutou ki a wai? ki a
wai te hamama nui o o koutou mangai,
te whetero roa o te arero? He teka ianei
he whanau koutou no te poka ke, he uri
no te teka?
5 *Ano* he ahi to koutou hiahia ki nga
whakapakoko i raro i nga rakau kouru
nui katoa, i a koutou ka patu tamariki
ra i nga awaawa, i raro i nga pari
kohatu?
6 Kei nga kohatu maenene o te awa
tau wahi; ko ena, ko ena te rota i a koe-
ringitia ana e koe he ringihanga ki ena,
whakaekea atu ana e koe he whakahere.
E marie ranei ahau ki ena mea?
7 I runga i te maunga tiketike, purero
rawa ki runga, i hangā e koe to takoto-
ranga, piki ana ano koe ki reira ki te mea
patunga tapu.
8 Kua oti ano hoki tou whakamahara
te whakatu e koe ki tua o te tatau o nga
pou: ehara hoki i a au nana koe i hura,
piki ana koe ki runga; whakanuia ana e
koe to takotoranga, whakaritea ana e
koe he *kawenata* ki a ratou; i matenui-
tia ano hoki e koe to ratou takotoranga
i te wahi i kite ai koe.
9 I haere atu ano koe ki te kingi, mea
rawa ki te hinu, whakanuia ana e koe o
hinu whakaranu; ungā ana e koe o
karere ki tawhiti, whakaititia ana koe e
koe ano ki raro rawa ki te reinga.
10 Mauiui ana koe i te nui o to ara, tē
ki koe, Kahore he whakawhirinakitanga
mo te whakaaro: kua kitea e koe te ora-
nga o to ringa, koia koe tē pouri ai.
11 I pawera koe, i wehi koe i a wai, i
korero teka ai koe, i kore ai koe e mahara
ki a au, i kore ai tou ngakau e mea
mai? kihai ianei ahau i whakarongo
puku i mua ra ano, a kahore ou wehi ki
a au?
12 Maku e whakaatu to tika, me o
mahi; e kore hoki koe e whai pai i aua
mea.
13 Ka tangi koe, ma o huihui koe e
whakaora; otiia ka kahakina katoatia
ratou e te hau; ka *riro* ratou i te hori-
hori: te tangata ia e whakawhirinaki ana
ki a au, nana te whenua, ka riro hoki i a
ia toku maunga tapu;
14 Ka ki ano ia, Opehia ake, opehia
ake, whakapaia te ara, hapainga atu
te tutukitanga waewae i te ara o toku
iwi.
15 Ko te kupu hoki tenei a te Mea
tiketike o runga rawa, tona kāinga nei
kei nga wa o namata; tona ingoa ko
Tapu; Te wahi e noho nei au kei te tike-
tike, kei te tapu, kei te tangata ano hoki
he maru rawa nei tona ngakau, kahore he
whakakake, hei whakahauora i te wairua
o te hunga whakakake-kore, hei whaka-
hauora i te ngakau o nga mea kua maru.
16 E kore hoki ahau e whawhai a ake
ake ake, e kore ano e mau tonu taku
riri: pena ka pehia rawatia te wairua i
toku aroaro, me nga manawa i hangā e
ahau.
17 He hē no tona apo taonga i riri ai
ahau, i patu ai i a ia; i huna ahau i a au,
i riri, a haere kotiti ke ana ia i runga i te
ara o tona ngakau.
18 Kua kite ahau i ana ara, ka rongoatia
ano ia e ahau: ka arahi ano ahau i a ia,
ka whakahoki atu ano hoki i nga whaka-
marietanga ki a ia, ki ona tangata ano
hoki e tangi ana.
19 Ko au te kai hanga o nga hua o
nga ngutu; Ka mau, ka mau te rongo
ki te hunga i tawhiti, ki te hunga i
tata, e ai ta Ihowa; maku ano ia e
rongoa.
20 Te hunga kino ia rite tonu ratou ki
te moana ina akina *e te hau*, e kore nei e
marino; heoi kei te ā mai ona wai i te
puehu, i te paru.
21 Kahore he maunga rongo ki te
hunga kino, e ai ta toku Atua.

UPOKO 58.

KIA rahi te karanga, kaua e kaiponu-
hia, kia rite ki te tētere te nui o tou
reo, whakaaturia atu ki toku iwi to
ratou pokanga ketanga, o ratou hara ki
te whare o Hakopa.
2 He rapu ano ia ta ratou i a au i tenei
ra, i tenei ra, e ahuareka ana hoki ratou
ki te mohiotanga ki oku ara, me te mea
he iwi ratou e mahi ana i te tika, a kihai
i whakarere i te whakaritenga a tona
Atua: e ui mai ana ratou ki a au ki nga
whakaritenga o te tika, e ahuareka ana ki
te whakatata mai ki te Atua.
3 *Ta ratou ki*, He aha matou i noho
puku ai, a kahore koe e titiro mai? wha-
kapouritia ana e matou o matou wairua,
tē mohio mai koe. Nana, i te ra e noho
puku ai koutou e kitea ana e koutou te
ahuareka, e akiakina ana hoki e koutou
a koutou mea whakamauiui katoa.
4 Nana, ta koutou noho puku hei mea
totohe, hei mea ngangare, kino iho, moto
iho: kei rite ta koutou noho puku ki to
tenei ra, kei meinga to koutou reo kia
rangona i runga.

5 Ko taku noho puku ianei tenei i whi-
riwhiri ai ahau? he rangi hei whakapou-
ritanga ma te tangata i tona wairua? he
tuohutanga koia no te mahunga o te ta-
ngata, ano he kakaho? he wharikitanga i
te kakahu taratara, i te pungarehu, *ki
raro i a ia?* E karangatia ranei tenei e
koe he noho puku, he rangi e manakohia
ana e Ihowa?
6 He teka ianei ko te noho puku tenei i
whiriwhiria e ahau? kia whakatangoro-
tia nga here a te kino, kia wetekina
nga paihere o te ioka, kia tukua te
hunga e tukinotia ana kia haere noa
atu, kia wawahia ano hoki nga ioka
katoa?
7 He teka ianei ko te tuwha atu i to
taro ma te tangata e mate ana i te kai?
nga rawa-kore, nga ngakau mamae, kia
kawea *ratou* ki te whare? kia hipo-
kina ano hoki te tangata e tu tahanga
ana, ina kitea atu e koe? kia kaua ano
koe e huna i a koe *kei kitea* e ou kiko-
kiko ake?
8 Ko reira to māramatanga puta mai
ai, ano ko te puaotanga, ka hohoro ano
hoki ou mate te mahu: ka haere to tika
ki mua i a koe, ko te kororia ano o Ihowa
hei hiku mou.
9 Ko reira koe karanga ai, a ka wha-
kao atu a Ihowa; ka tangi koe, a ka
mea ia, Tenei ahau. Ki te whakarerea
atu e koe te ioka i waenganui i a koe, te
kokirihanga atu o te maihao, me te ko-
rero horihori;
10 Ki te mea ano ka whai ngakau koe
ki te tangata mate-kai, a ka makona i a
koe te wairua e pehia ana e te mamae,
ko reira to māramatanga puta ai i roto i
te pouritanga, ka rite hoki to pouritanga
ki te poutumarotanga:
11 Ka arahina tonutia ano hoki koe e
Ihowa, ka makona ano to wairua i a ia i
nga wa mate-wai, ka whakamomonatia
ano hoki o wheua, a ka rite koe ki te
kāri kua oti te whakamakūkū, ki te wai
e pupu ake ana, e kore nei ona wai e
tinihanga.
12 Ka hangā ano hoki e ou *uri* nga
wahi kua ururuatia noatia ake, ka ara ano
i a koe nga turanga o nga whakapapara-
nga maha, a ka karangatia koe, Ko te
kai hanga o te taiepa pakaru, ko te kai
whakahou o *nga wahi i* nga ara hei no-
hoanga.
13 Ki te mea ka tahuri atu tou waewae
i te hapati, i te meatanga i tau i pai ai i
taku rangi tapu, a ka karangatia e koe te
hapati he ahuareka, he tapu no Ihowa,
he mea honore, a ka whakahonoretia ia e
koe, ka kore hoki e mahi i au ara ake, e
kite i au ake e ahuareka ai, e korero i o
korero ake:
14 Katahi koe ka whai oranga ngakau
i roto i a Ihowa; ka meinga ano hoki
e ahau nga wahi tiketike o te whenua
hei hoiho mou, ka whangaia ano koe e
ahau ki te wahi tupu a to pāpā, a Hako-
pa: na te mangai nei hoki o Ihowa te
kupu.

UPOKO 59.

NANA, kihai i mutua te ringaringa o
Ihowa, tē tau ai te whakaora; kihai
ano hoki i taimaha tona taringa, tē wha-
karongo ai ia.
2 Engari na o koutou he i wehe koutou
ko to koutou Atua, na o koutou hara ano
hoki i hunā ai tona mata ki a koutou, tē
whakarongo ai ia.
3 Kua poke hoki o koutou ringa i te
toto, o koutou maihao i te he; o koutou
ngutu kei te korero teka, o koutou arero
kei te whakapuaki i te whanoke.
4 Kahore he karangatanga atu ki te
tika, kahore he tohe ki te pono; ko te
horihori to ratou okiokinga atu, e korero
teka ana ratoa; to ratou hapu he nanakia,
te whanautanga ake he kino.
5 E whakawhanautia ana e ratou nga
hua o te neke, e hangā ana e ratou te
whare pungawerewere: te tangata e
kai ana i ā ratou hua ka mate, a ki te
pehia iho tetahi, ka puta ake he wai-
pera.
6 E kore o ratou whare pungawerewere
e tau hei kakahu, e kore ano ratou e
whai hipoki i ā ratou mahi: a ratou mahi
he mahi na te kino, he mahi nanakia ano
hoki kei o ratou ringa.
7 E rere ana o ratou waewae ki te kino,
e hohoro ana hoki ratou ki te whaka-
heke i te toto hara-kore: a ratou whaka-
aro he whakaaro ki te kino, he whaka-
moti, he wawahi kei o ratou huarahi.
8 Kahore o ratou matauranga ki te
huarahi o te rangimarie, kahore hoki
he whakarite whakawa i o ratou ara,
o ratou huarahi, whakakopikopikoa ake
e ratou: te hunga katoa e haere ana
na reira, e kore e mohio ki te rangi-
marie.
9 No reira matara noa atu te whaka-
rite whakawa i a tatou, tē mau tatou i te
tika: e taria atu ana e tatou te māra-
matanga, na ko te pouritanga, te wheri-
kotanga, *na*, kei te haere nei tatou i te
pouritanga.
10 Ano he matapo tatou e whawha
noa ana i te taiepa: me te mea kahore

he kanohi i whawha noa ai tatou; i
te poutumarotanga e tūtuki ana o tatou
waewae ano ko te po; i nga wahi kua
ururuatia rite tonu tatou ki te hunga kua
mate.
11 Kei te ngengere tatou katoa ano he
pea; to tatou rite kei te kukupa e tumu-
tumu tonu ana. E tatari atu ana tatou
ki te whakarite whakawa, heoi kua ka-
hore; ki te whakaoranga, kei tawhiti
atu i a tatou.
12 Kua nui hoki o matou pokanga-
ketanga i to aroaro, e whakaatu ana
hoki o matou hara i ta matou he; kei a
matou nei hoki o matou pokanga-keta-
nga, o matou kino, e mohiotia ana era e
matou;
13 He poka ke, he korero teka ki a
Ihowa, he peka atu i te whai i to matou
Atua, he whanoke nga korero, he wha-
kakeke; kua hapu, kua puaki i roto i te
ngakau nga kupu teka.
14 Kua tahuri atu nei hoki ki muri te
whakarite whakawa; te tika tu mai ana
i tawhiti; kua hinga hoki te pono i te
waharoa, kahore hoki he tomokanga
atu mo te whakahaere tika.
15 Kua kore ano te pono, a, te tangata
e whakarerea ana e ia te kino, ka waiho
hei taonga pārau. Na, te kitenga o
Ihowa, ka kino ki tana titiro iho,
no te mea kahore he whakarite wha-
kawa.
16 Na, titiro rawa mai ia kahore he
tangata, miharo ana ia no te mea kahore
he kai wawao; na, kua meinga e tona
ringaringa he whakaoranga mona; tona
tika, na tera ia i tautoko ake.
17 I kakahuria hoki e ia te tika hei
pukupuku, ko te whakaoranga ano hoki
hei potae ki tona mahunga; kakahuria
ana hoki e ia nga kakahu o te rapu
utu hei kakahu, ropia mai ana te hae hei
koroka.
18 Tana utu ka rite ki *ā ratou* mahi, he
riri ki ona hoa whawhai, he utu ki ona
hoa riri; ki nga motu ano ka homai e ia
he utu.
19 Na, ka wehingia te ingoa o Ihowa i
te hauauru, tona kororia ano hoki i te
rawhiti. Ka tae mai te hoa riri, ano he
awa, ka ara i te Wairua o Ihowa te kara
whawhai ki a ia.
20 ¶ A, ka haere mai te Kai hoko ki
Hiona, ki te hunga ano hoki i roto i a
Hakopa e tahuri atu ana i te pokanga-
ketanga, e ai ta Ihowa.
21 Ko au nei, ko taku kawenata tenei
ki a ratou, e ai ta Ihowa, Taku wairua
i a koe na, me aku kupu i hoatu e ahau
ki to mangai, e kore e neke atu i tou
mangai, i te mangai ano hoki o ou uri, i
te mangai ano o nga uri o ou uri, e ai ta
Ihowa, inaianei, a ake tonu atu.

UPOKO 60.

E ARA, kia mārama; kua tae mai
hoki to māramatanga, kua whiti
ano te kororia o Ihowa ki runga ki a
koe.
2 No te mea tera e hipokina te whenua
e te pouri, nga iwi e te pouri kerekere:
ka whiti mai ia a Ihowa ki runga ki a
koe, ka kitea hoki ki runga ki a koe tona
kororia.
3 A ka haere mai nga tauiwi ki tou
māramatanga, nga kingi ki o hihi, ina
whiti mai.
4 Kia ara o kanohi i tetahi taha, i tetahi
taha, titiro atu hoki; kei te huihui
ratou katoa, e haere mai ana ki a koe;
ka haere mai o tama i tawhiti, ka wha-
katupuria ano hoki o tamahine ki *to*
taha.
5 Ka kite koe i reira, ka rere a wai
ano hoki, ka wehi ano to ngakau, ka
nui; no te mea ka tahuri mai ki a
koe nga mea maha o te moana, ka
tae mai ano ki a koe nga ope o nga
tauiwi.
6 Ka kapi koe i nga kamera, he tini, i
nga kamera tere o Miriana, o Epa; ka
haere mai era katoa i Hepa: ka maua
mai e ratou he koura, he whakakakara;
ka kauwhautia ano hoki e ratou nga
whakamoemiti ki a Ihowa.
7 Ka huihuia mai nga hipi katoa o
Kerara ki a koe, hei kai mahi mau nga
hipi toa o Nepaioto: ka manakohia ratou
ina eke ki runga ki taku aata, ka whaka-
kororiatia ano hoki e ahau te whare o
toku kororia.
8 Ko wai enei e rite nei ki te kapua i a
ratou e rere ana, ano he kukupa, ki o ratou
matapihi?
9 He pono ka tatari nga motu ki a au,
nga kaipuke ano hoki o Tarahihi i te
tuatahi, ki te kawe mai i o tama i ta-
whiti: ko ratou, ko ta ratou hiriwa, ko
ta ratou koura, hei mea ki te ingoa o
Ihowa, o tou Atua, ki te Mea Tapu o
Iharaira, ka oti hoki koe te whakakoro-
ria e ia.
10 Ka hangā ano hoki o taiepa e nga
tama a te tangata ke, ko o ratou kingi
ano hei kai mahi mau: he riri hoki noku
i patu ai ahau i a koe, a he manako-
hanga atu naku i atawhai ai ahau i a
koe.
11 Ka tuwhera tonu ano hoki o kuwaha;

i te ao, i te po; e kore e tutakina, he mea
kia kuwea mai ai nga ope o nga Tauiwi
ki a koe, kia arahina mai ai ano hoki o
ratou kingi.
12 Te iwi hoki, me te kingitanga, e
kore e mahi ki a koe, ka ngaro ratou, ina,
ka moti rawa *aua* iwi.
13 Ka tae mai te kororia o Repanona ki
a koe, te kauri, te rimu, me te ake, hei
whakapaipai mo te wahi i toku kāinga
tapu; ka whakakororiatia ano hoki e
ahau te wahi o oku waewae.
14 Ka haere mai ano hoki, ka piko
iho ki a koe nga tama a ou kai tukino,
ka piko iho ano te hunga katoa i wha-
kahawea ki a koe ki nga kapu o ou wae-
wae, a ka karangatia koe, Ko te pa o
Ihowa, Ko te Hiona o te Mea Tapu o
Iharaira.
15 He mea whakarere nei koe i mua,
he mea i kinongia, kahore hoki tetahi
kia haere i waenganui *i a koe*, na ka
meinga koe e ahau hei mea nui e
mau tonu ana, he koanga ngakau ki
tera whakatupuranga, ki tera whakatu-
puranga.
16 Ka ngotea ano hoki e koe te waiu o
nga tauiwi, ka ngotea ano te u o nga
kingi: ka mohio ano hoki koe ko ahau
ko Ihowa tou Kai whakaora, tou Kai
hoko, te Mea nui o Hakopa.
17 Te parahi ka whakaputaina ketia
e ahau hei koura, te rino ka whakaputa-
ina ketia hei hiriwa, ka puta ke te rakau
hei parahi, ka puta ke nga kohatu hei
rino; ou kai tohutohu ano hoki ka mei-
nga e ahau he rongo e mau ana, ou kai
akiaki he tika.
18 E kore e rangona i muri te mahi
nanakia ki tou whenua, te whakamoti, te
wawahi ki o rohe; ka karangatia ano
hoki o taiepa Ko te Whakaoranga, o
kuwaha Ko te Whakamoemiti.
19 E kore te ra e waiho i muri hei
whakamārama mou i te awatea; na,
te marama e tiaho nei, e kore tera e
whakamārama i a koe; engari ko Ihowa
hei whakamārama mou, ake ake ake,
ko tou Atua hoki hei whakakororia i a
koe.
20 Heoi ano hekenga o tou ra, e kore
ano to marama e pewa, no te mea ko
Ihowa hei whakamārama mou e mau
tonu ana, ka mutu ano hoki nga ra o to
tangihanga.
21 Tou iwi ano hoki, he tika to ratou
katoa, ka pumau tonu ki a ratou te
whenua, he peka whakato naku, he
mahi na oku ringa, kia whai kororia ai
ahau.
22 To te mea nohinohi putanga ake
he mano, to te mea iti he iwi kaha:
maku ma Ihowa e whakahohoro i tona
wa e rite ai.

UPOKO 61.

KEI runga i a au te Wairua o te
Ariki o Ihowa; na Ihowa nei
hoki ahau i whakawahi hei kauwhau i
te rongo pai ki te hunga mahaki, kua
ungā mai ahau e ia ki te takai i te hu-
nga ngakau maru, ki te kauwhau ki
nga whakarau kia haere noa, ki nga
herehere, Kua tuwhera te whare here-
here:
2 Kia karangatia te tau manakohanga
atu o Ihowa, te ra rapu utu o to tatou
Atua; kia whakamarietia te hunga katoa
e tangi ana.
3 Kia whakatakotoria he tikanga mo
te hunga katoa o Hiona e tangi ana, kia
whakaputaia ketia o ratou pungarehu
hei ataahua, te tangihanga ano hei hinu
koa, te wairua pouri hei kakahu whaka-
moemiti; a ka karangatia ratou he rakau
na te tika, he mea whakato na Ihowa,
kia whai kororia ai ia.
4 Ka hangā ano hoki e ratou nga wahi
kua ururuatia noatia ake, ka ara i a
ratou nga wahi kua kore rawa i mua,
ka whakahoutia e ratou nga pa kua
ururuatia, nga mea kua kore i era wha-
katupuranga noa atu.
5 A ka tu nga tangata ke, ka whangai
i a koutou hipi, ko nga tama ano a te
tangata ke hei kai parau ma koutou, hei
kai tiaki waina ma koutou.
6 Ko koutou ia ka karangatia Ko nga
Tohunga o Ihowa, ka korerotia koutou
Ko nga Minita a to tatou Atua: ko nga
taonga o nga Tauiwi hei kai ma koutou,
ko to ratou kororia hei whakamanama-
nanga ma koutou.
7 ¶ Mo to koutou whakamātanga e
rua nga whakautu ki a koutou; mo te
numinuminga kautanga ka koa ratou ki
ta ratou wahi: ae ra, i to ratou whe-
nua ano ka haere rua mai nga mea ma
ratou, ka mau tonu ano hoki to ratou
koa.
8 No te mea hoki e aroha ana ahau a
Ihowa ki te whakarite whakawa, e kinō
ana ahau ki te pahua, ki te whakahaere
he; ka hoatu ano e ahau i runga i te
pono ta ratou i mahi ai, ka whakaritea
ano hoki e ahau he kawenata mau tonu
ki a ratou.
9 Ka matauria ano hoki to ratou uri i
roto i nga Tauiwi, o ratou whanau ano i
roto i nga iwi: te hunga katoa e kite

ana i a ratou ka mohio ki a ratou he uri
ratou no ta Ihowa i manaaki ai.
10 Ka nui toku koa ki a Ihowa, ka
whakamanamana toku wairua ki toku
Atua, no te mea kua oti ahau te whaka-
kakahu e ia ki te whakaoranga hei ka-
kahu, ropia mai ana e ia te tika ki a au
hei koroka; kei ta te tane marena hou
whakapaipai i a ia ki nga mea whaka-
ataahua te rite, kei ta te wahine marena
hou whakapaipai *i a ia* ki ana mea.
11 Ka rite hoki ki ta te whenua e mea
nei i tana tupu kia kokiri ake, ki ta te
kāri ano hoki e mea nei i nga mea kua
whakatokia ki reira kia tupu, ka pena
ano ta te Ariki ta Ihowa, ka meinga e
ia te tika me te whakamoemiti kia tupu
ki te aroaro o nga iwi katoa.

UPOKO 62.

HE whakaaro ki Hiona i kore ai ahau
e noho hu, he whakaaro hoki ki
Hiruharama tē ata noho ai ahau, kia puta
mai ra ano tona tika ano he kanapatanga,
tona whakaoranga ano he rama e ka
ana.
2 A ka kite nga Tauiwi i to tika, nga
kingi katoa i to kororia; a he ingoa hou
e karangatia ki a koe, he mea whaka-
hua na te mangai o Ihowa.
3 Hei karauna ataahua ano hoki koe i
te ringaringa o Ihowa, hei potae kingi i
te ringa o tou Atua.
4 E kore koe e kiia a muri ake nei, He
mea whakarere; heoi ano kianga o to
whenua, he ururua; no te mea ka kara-
ngatia koe, Ko Hepeti-pa, to whenua,
Ko Peura: no te mea ka ahuareka a
Ihowa ki a koe, a ka whai tahu to
whenua.
5 No te mea *ka rite* ki te marenatanga
o te taitamariki ki te wahina; *ka pena*
ano te marenatanga o o tamariki ki a
koe; kei te koa hoki o te tane marena
hou ki te wahine marena hou te rite o te
koa o tou Atua ki a koe.
6 Kua oti he kai tiaki te whakarite e
ahau ki ou taiepa, e Hiruharama; e kore
e whakamutua ta ratou kīkī i tetahi ra, i
tetahi po. E nga kai whakahua o to
Ihowa ingoa, kei whakarongo puku
koutou,
7 Kaua hoki e whakamutua ta koutou
ki a ia, kia whakapumautia ra ano a
Hiruharama e ia, kia meinga ra ano hei
whakamoemititanga i runga i te whe-
nua.
8 Kua oatitia e Ihowa tona ringa ma-
tau, tona tākakau kaha, E kore e hoatu
e ahau to witi a muri ake nei hei kai ma
o hoa riri, e kore ano nga tamariki a te
tangata ke e inu i to waina i mauiui ai
koe:
9 Engari nga tangata nana i whawhaki,
ma ratou ano e kai, whakamoemiti tonu
atu ki a Ihowa: nga tangata nana i
kohikohi mai, ka inumia ano e ratou ki
nga marae o toku tapu.
10 Tika atu, tika atu ma nga kuwaha;
whakapaia te ara o te iwi; opehia ake,
opehia ake te huanui; kohikohia atu nga
kamaka; whakaarahia te kara ki nga
iwi.
11 Nana, kua korero a Ihowa ki te
pito o te whenua, Mea atu ki te tama-
hine a Hiona, Nana, tou whakaoranga
te haere mai nei! nana, kei a ia tona
utu, kei tona aroaro ano tana mahi.
12 A ka karangatia ratou, Ko te iwi
tapu, Ko ta Ihowa i hoko ai; ka kara-
ngatia ano koe, He mea i rapua, he pa
kahore i mahue.

UPOKO 63.

KO wai tenei e haere mai nei i
Eroma, i Potora, oti rawa nga
kakahu te rongoa? tenei he kororia rawa
nei ona kakahu, e haere ana i runga i te
nui o tona kaha? Ko au e korero atu
nei i runga i te tika, ko te mea kaha ki
te whakaora.
2 He aha i whero ai ou kakahu? i rite
ai o weweru ki o te kai takahi i te taka-
hanga waina?
3 Na toku kotahi te takahanga waina i
takahi, kahore hoki he tangata o te iwi
hei hoa moku: takahia iho ratou e ahau,
he riri naku; takatakahia ana ratou e
ahau i a au e weriweri ana; patī ana o
ratou toto ki oku weruweru, whakapo-
kea iho e ahau toku kakahu katoa.
4 Kei roto hoki i toku ngakau te ra o
te rapu utu; kua tae mai ano hoki te
tau o aku i hoko ai.
5 Titiro rawa atu ahau, na, kahore he
kai awhina, miharo ana ahau no te mea
kahore he kai tautoko ake: na kua mea-
tia e toku tākakau he whakaoranga
moku; toku weriweri, na tera ahau i
tautoko ake.
6 Ka takahia ano hoki e ahau nga iwi
i a au e riri nei; i a au ano e weriweri
ana ka whakahaurangitia ratou e ahau,
ka riro ano i a au to ratou kaha ki raro
ki te whenua.
7 Ka whakahuatia e ahau nga mahi
aroha a Ihowa, nga whakamoemiti ki a
Ihowa, ka rite ki nga mea i homai e

Ihowa ki a tatou, ki te nui hoki o te pai
ki te whare o Iharaira i homai nei e ia
ki a ratou; he mea i rite tonu ki ana
mahi tohu tangata, ki te nui ano hoki o
ana mahi aroha.
8 I mea hoki ia, He pono, ko toku iwi
ratou, he tamariki e kore e korero teka:
na, kua meinga ia hei Kai whakaora mo
ratou.
9 I o ratou pouritanga-ngakau katoa i
pouri ano ia, whakaorangia ake ana ratou
e te anahera o tona aroaro; he aroha
nona, he mahi tohu tangata i hoko ai
ia i a ratou, hikitia ana ratou e ia, wha-
kahaereerea ana ratou e ia i nga ra katoa
o namata.
10 Heoi whakakeke ana ratou, whaka-
pouritia iho e ratou tona Wairua Tapu.
Na, ka puta ke ia hei hoa riri mo ratou,
kei te whawhai ano ia ki a ratou.
11 Otiia i mahara ano ia ki nga ra o
mua, ki a Mohi, ki tona iwi, *i mea ia*,
Kei hea te kai kawe mai o ratou, o te
kai whangai ano o tana kahui i te
moana? kei hea te kai whakanoho o
tona Wairua Tapu ki roto ki a ia?
12 I arahi nei *i a ratou*, he meatanga
na te ringa matau o Mohi, na tona tā-
kakau kororia, wahia ana e ia nga wai i
to ratou aroaro, hei mea i tetahi ingoa
mona e mau tonu ana.
13 I arahi nei i a ratou i waenganui o
te moana, ano he hoiho i te koraha, tē
hinga ratou?
14 Kei te kararehe e haere ana ki raro
ki te awaawa te rite, *pera tonu* ta te
Wairua o Ihowa meatanga i a ia kia
okioki: pera tonu to arahanga i to iwi,
i whai ingoa kororia ai koe.
15 Titiro mai i runga i te rangi, mata-
kitaki mai i runga i te nohoanga o to
tapu, o tou kororia: kei hea tou ngakau
nui, me to kaha, te ohoohonga o ou
whekau, o o mahi tohu ki a au? kua
pehia iho ranei?
16 He pono ko koe to matou pāpā, ka-
hore nei hoki a Aperahama e mohio ki a
matou, kahore ano hoki a Iharaira e
mahara ki a matou: ko koe, e Ihowa, to
matou pāpā, to matou kai hoko; no na-
mata tou ingoa.
17 Na te aha koe, e Ihowa, i mea ai i
a matou kia kotiti atu i o ara, whaka-
pakeketia iho e koe o matou ngakau kia
kaua e wehi ki a koe. Hoki mai, kia
mahara ki o pononga ki nga hapu o tou
kāinga pumau.
18 He iti nei te wahi i mau ai *taua
kāinga* ki te iwi o tou tapu: e takata-
kahia ana to wahi tapu e o matou hoa
riri.
19 *Nau* matou: kihai koe i kingi ki a
ratou i mua, kihai to ingoa i karangatia
ki a ratou.

UPOKO 64.

AUE, me i haehae koe i nga rangi,
me i heke iho, me i rere *a wai* nga
maunga i tou aroaro!
2 Kia rite ki te ngiha o te ahi whaka-
rewa, koropupu ana nga wai i te ahi;
kia mohiotia ai tou ingoa e ou hoa riri,
kia wiri ai nga iwi i to aroaro!
3 I to meatanga i nga mea wehi kihai
nei i whakaaroa e matou, i heke iho
koe, rere *a wai* ana nga maunga i to
aroaro.
4 Kahore hoki kia rangona noatia i
mua, kihai i mohiotia e te taringa, kihai
hoki te kanohi i kite, e te Atua, ko koe
anake, i nga mea kua oti i a ia mo te
tangata e tatari ana ki a ia.
5 Tau, he whakatau ki te tangata e
koa ana, a e mahi ana i te tika, *ki te
hunga* kei o ara nei *ratou, a* e mahara
ana ki a koe. Nana, i riri na koe, he
hara hoki no matou ki aua *ara*, no mua
ra ano; heoi kua whakaorangia nei
matou.
6 Matou katoa ia kei te mea poke te
rite, a matou tika katoa me te mea he
kakahu rukenga, kua memenge nei ma-
tou katoa ano he rau rakau; kei te hau
te rite o a matou kino e kahaki nei i a
matou.
7 Kahore hoki he tangata e karanga
ana ki to ingoa, e whakaoho ana i a ia
kia hopukia atu koe e ia: kua hunā nei
hoki e koe to mata ki a matou, a ka riro
matou i o matou he ki te kore.
8 Na, inaianei, e Ihowa, ko koe to
matou pāpā, ko matou te paru, ko koe
to matou kai pokepoke, he mahi hoki
matou katoa na to ringaringa.
9 Kaua, e Ihowa, e whakanuia rawatia
te riri, kaua hoki e mahara tonu ki te
kino. Nana, titiro mai ra, he iwi matou
katoa nou.
10 He koraha kau o pa tapu, he ko-
raha a Hiona, kua ururuatia a Hiru-
harama.
11 To matou whare tapu, to matou
mea whakakororia, te wahi i whakamoe-
miti ai o matou mātua ki a koe, kua
waiho hei kānga ma te ahi, moti iho a
matou mea matenui katoa.
12 Ka whakamanawanui ranei koe, e
Ihowa, ki enei mea, ka whakarongo
puku ranei koe, ka nui rawa ranei to
whakatupukino i a matou?

UPOKO 65.

E RAPUA ana ahau e te hunga kihai
nei i ui ki a au, e kitea ana ahau e
te hunga kihai nei i kimi i a au: i mea
ahau, Tenei ahau, tenei ahau, ki te iwi
kihai nei i karangatia toku ingoa *ki a
ratou*.
2 Tuwhera tonu oku ringa i te ra roa
nei ki te iwi tutu e haere nei i te ara
kahore i pai, e whai ana i ā ratou wha-
kaaro ake,
3 Ki te iwi he whakapataritari tonu
nei ta ratou ki a au ki toku aroaro, he
patu whakahere i roto i nga kāri, he
tahu whakakakara ki runga ki nga *aata*
pereki;
4 E noho nei i nga urupa, e moe ana i
roto i nga whare tupapaku, e kai ana i
te kikokiko poaka, a he hupa no nga
mea whakarihariha kei roto i ā ratou
oko.
5 Ta ratou kupu, Tu atu, kaua e wha-
katata mai ki a au; he tapu rawa hoki
ahau i a koe. He paowa enei ki toku
ihu, he ahi e ka ana, a pau noa te ra.
6 Nana, kua oti te tuhituhi ki toku
aroaro; e kore ahau e whakarongo puku;
ka utua e ahau, ka utua ki roto ki o
ratou uma,
7 O koutou kino, huihuia atu ki nga
kino o o koutou mātua, e ai ta Ihowa, i
tahu whakakakara nei ki runga ki nga
maunga, whakaititia iho ana hoki ahau
e ratou i runga i nga pukepuke: mo
reira ka mehuatia atu e ahau ta ratou
mahi o mua ki roto ki to ratou uma.
8 Ko te kupu tenei a Ihowa, Ka rite
ki te waina hou e kitea ana i roto i te
tautau, a ka mea *te tangata* Kaua e
whakakorea; he manaakitanga hoki kei
roto, ka pera ano taku e mea ai, he
whakaaro ki aku pononga, kei kore ratou
katoa.
9 Ka whakaputaina ake ano e ahau
he uri i roto i a Hakopa, a, i roto i a
Hura, he tangata mana nei oku mau-
nga: ka riro ano hoki a reira i aku i
whiriwhiri ai, ka noho aku pononga ki
reira.
10 A hei puninga a Harono mo nga
hipi, hei tapapatanga te raorao i Akoro
mo nga kau a toku iwi i rapu nei i
a au.
11 Ko koutou ia kua whakarere i a
Ihowa, kua wareware ki toku maunga
tapu, kua whakapaia e koutou he tepu
ma Kare, whakakiia mai ana e koutou he
ringihanga ki a Meni.
12 Mo reira ka taua atu koutou e ahau
ma te hoari, ka tuohu koutou katoa, ka
tukitukia: no te mea i karanga atu
ahau, a kihai koutou i whakao mai,
i korero atu ahau, a kihai koutou i
whakarongo; heoi mahia ana e koutou
te kino ki taku tirohanga atu, whiri-
whiria ana e koutou te mea kihai i pai-
ngia e ahau.
13 Na, ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa, Nana, aku pononga, ka kai ratou,
ko koutou ia ka mate-kai: nana, aku
pononga, ka inu ratou, ko koutou ia ka
mate-wai; nana, aku pononga, ka koa
ratou, ko koutou ia ka whakama:
14 Nana, aku pononga, ka waiata ratou,
he koa no te ngakau, ko koutou ia ka
tangi i te pouri o te ngakau, ka aue, ka
marū hoki te wairua.
15 Ka waiho ano e koutou to koutou
ingoa hei kanga ma aku i whiriwhiri
ai; ka whakamatea ano hoki koutou
e te Ariki e Ihowa, ka karangatia
ano hoki e ia he ingoa ke ki ana pono-
nga:
16 A, te tangata o te whenua e manaaki
ana i a ia ano, ka manaaki i a ia i
runga i te Atua o te pono; te tangata
hoki o te whenua e oati ana, ko te Atua
o te pono hei oati mana; no te mea ka
warewaretia nga raru o mua; no te
mea hoki ka hunā atu aua *mea* i oku
kanohi.
17 Tenei hoki au kei te hanga i te rangi
hou, i te whenua hou; e kore ano hoki o
mua e maharatia, e kore ano e puta ake
i roto i te ngakau.
18 Engari ka koa koutou, ka whaka-
manamana ki taku e hanga nei, ake
ake ake, no te mea tenei au te hanga
nei i Hiruharama hei whakamanama-
nanga, i tona iwi ano hoki hei koanga
ngakau.
19 Ka whakamanamana ano ahau ki
Hiruharama, ka koa ki toku iwi: e
kore ano e rangona i muri te reo e
tangi ana, te reo e aue ana i roto i
a ia.
20 Kahore o reira kohungahunga *he
torutoru* nei *ona* ra, ake ake ake,
kahore he koroheke kihai i rite ona
ra; no te mea kotahi rau nga tau o
te taitamariki i tona matenga ai; te
tangata hara ia, kotahi rau nei ona tau,
ka kangā.
21 Ka hanga whare ano hoki ratou,
nohoia iho, ka whakatokia nga mara
waina, ka kainga ano nga hua.
22 E kore e hangā e ratou hei nohoa-
nga iho mo te tangata ke, e kore e wha-
katokia hei kai ma tetahi atu tangata:
no te mea ka rite nga ra o toku iwi ki

nga ra o te rakau, a ka tawhitotia ki
aku i whiriwhiri ai te mahi a o ratou
ringaringa.
23 E kore ratou e mauiui noa, e kore
ano e pawera, ina whanau; no te mea he
uri ratou no a Ihowa i manaaki ai, ratou
tahi ano ko to ratou whanau.
24 Kahore ano ratou kia karanga
noa, kua whakao atu ahau; i a ratou
ano e korero ana, ka whakarongo atu
ahau.
25 Te wuruhi, te reme, ka kai tahi
raua; te raiona, ka rite *ia* ki te kau, ka
kai kakau witi; te nakahi, ko te puehu
hei kai mana. E kore ratou e tukino, e
whakamate, puta noa i toku maunga
tapu, e ai ta Ihowa.

UPOKO 66.

KO te kupu tenei a Ihowa, Ko te
rangi toku torona, ko te whenua
toku turanga waewae: kei hea te whare
ka hangā nei e koutou moku? kei
hea hoki te wahi hei okiokinga moku?
2 Enei mea katoa hoki he mea hanga
na toku ringa, a e mau nei ano enei mea
katoa, e ai ta Ihowa; ko tenei ia taku e
titiro atu ai, ko te tangata e iti ana, kua
maru te wairua, a e wiri ana ki taku
kupu.
3 Te tangata e patu ana i te kau, *me te
mea* e tukituki ana i te tangata; te ta-
ngata he reme nei tana patunga tapu, *me
te mea* he kaki kuri e poutoa ana e ia;
te tangata e whakaeke ana i te whaka-
here, *me te mea e whakaeke ana* i te toto
poaka; te tangata e tahu ana i te wha-
kakakara, *me te mea* e manaaki ana i te
whakapakoko. Ae ra, kua whiriwhiria
e ratou ā ratou ara, e ahuareka ana hoki
to ratou wairua ki ā ratou mea whakari-
hariha.
4 Ka whiriwhiria ano hoki e ahau ā
ratou whakaaro horihori, ka kawea atu
ano e ahau ā ratou i wehi ai ki runga ki
a ratou; no te mea i karanga atu ahau, a
kihai tetahi i whakao mai, i korero atu
ahau, a kihai ratou i rongo; heoi mahia
ana e ratou te kino i taku tirohanga atu,
a whiriwhiria ana e ratou te mea kihai i
paingia atu e ahau.
5 Whakarongo mai ki te kupu a Ihowa,
e te hunga e wiri ana ki tana kupu; O
koutou tuakana i kino ra ki a koutou, a
i pei i a koutou, he whakaaro ki toku
ingoa, i mea ratou, Kia whakakororiatia
a Ihowa: ka puta atu ano ia hei ora-
nga ngakau mo koutou; a ko ratou e
whakama.
6 He reo, he ngangau, kei te pa, he
reo kei te temepara, ko te reo o Ihowa
e whakahoki ana i te utu ki ona hoa
riri.
7 Kiano i whakamamae, kua whanau;
kiano i pa atu ona mamae, kua puta he
tamaiti tane.
8 Ko wai i rongo i te penei? ko wai i
kite i nga mea penei? E whakamamae
ranei te whenua i te ra kotahi? e whanau
ranei te iwi i te meatanga kotahi? wha-
kamamae kau hoki a Hiona, kua whanau
ana tamariki.
9 Tera ranei e meinga e ahau kia taka
te ara, a kia kaua e whanau? e ai ta
Ihowa; ka meinga ranei e ahau kia
whanau, a kopia iho *te kopu*? e ai ta tou
Atua.
10 Kia koa tahi me Hiruharama, wha-
kamanamana ki a ia, e te hunga katoa
e aroha ana ki a ia; kia hari tahi me ia,
kia hari, e te hunga katoa e tangi ana ki
a ia.
11 He mea hoki ka ngote koutou, a
ka makona i te u, ara, i ana whaka-
marietanga, he mea hoki ka whakatētē
koutou, ka ora te ngakau ki te nui o
tona kororia.
12 Ko te kupu hoki tenei a Ihowa,
Nana, ano he awa te rangimarie ka
horahia atu e ahau ki a ia; ano he wai-
puke te kororia o nga Tauiwi: ko reira
koutou ngote ai, ka hikitia koutou ki
ona taha, ka poipoia ki runga ki ona
turi.
13 Ka rite ano hoki ki te tangata e wha-
kamarietia ana e tona whaea, ka whaka-
marie ano ahau i a koutou; ka whai
whakamarietanga ano hoki koutou i roto
i Hiruharama.
14 Ka kite koutou i tenei, ka koa o kou-
tou ngakau; o koutou wheua, koia ano
kei te otaota te tupu; a ka mohiotia te
ringaringa o Ihowa ki ana pononga, tana
riri ki ona hoa riri.
15 No te mea tenei a Ihowa ka haere
mai nei i roto i te ahi, ona hariata ano
hoki koia ano kei te tukauati; ki te tuku
atu i tana riri i runga i te weriweri, i
tana whakatupehupehu i roto i nga mura
ahi.
16 No te mea he ahi ta Ihowa, me tana
hoari ano, ina totohe ia ki nga kikokiko
katoa, ka tokomaha ano hoki nga tupa-
paku a Ihowa.
17 Te hunga e whakatapu ana i a ratou,
e pure ana i a ratou i roto i nga kāri, e
whai ana i a Akara i waenganui o te
hunga e kai ana i te kikokiko poaka, i te
mea whakarihariha, i te kiore, ka pau
ngatahi ratou, e ai ta Ihowa.

18 *E mohio ana* hoki ahau ki ā ratou
mahi, ki ā ratou whakaaro. Tenei ake
ka huihuia mai e ahau nga iwi katoa,
nga reo, a ka haere mai ratou, ka kite i
toku kororia.
19 Ka meinga ano e ahau he tohu i
roto i a ratou, ka ungā ano e ahau ā
ratou morehu ki nga iwi, ki Tarahihi, ki
Puru, ki Ruru, ki te hunga kukume kopere,
ki Tupara, ki Iawana, ki nga motu
i tawhiti kihai nei i rongo i te rongo ki a
au, kihai ano i kite i toku kororia; a ka
whakaaturia e ratou toku kororia i roto i
nga Tauiwi.
20 Ka kawea mai ano e ratou o koutou
teina i roto i nga iwi katoa hei whakahere
ki a Ihowa, i runga i nga hoiho, i
runga i nga hariata, i runga i nga amo,
i runga i nga muera, i runga i nga kamera
tere, ki toku maunga tapu ki Hiruharama,
e ai ta Ihowa; ka rite ki ta nga
tamariki a Iharaira e kawe nei i te whakahere
i roto i te oko ma ki te whare o
Ihowa.
21 Ka tangohia ano hoki e ahau etahi
o ratou hei tohunga, hei Riwaiti, e ai ta
Ihowa.
22 Ka rite hoki ki te rangi hou, ki te
whenua hou, ka hangā nei e ahau, *a* ka
pumau tonu ki toku aroaro, e ai ta Ihowa;
ka pera ano te pumau o to koutou
uri, o to koutou ingoa.
23 A tenei ake ka haere mai nga
kikokiko katoa i tenei marama, i tenei
marama, i tenei hapati, i tenei hapati,
ki te koropiko ki toku aroaro, e ai ta
Ihowa.
24 A ka haere atu ratou, ka matakitaki
ki nga tinana o nga tangata i he nei ki a
au: e kore hoki to ratou kutukutu e
mate, e kore ano to ratou ahi e tineia, a
hei mea whakarihariha ratou ki nga
kikokiko katoa.

KO

HEREMAIA.

UPOKO 1.

NGA kupu a Heremaia tama a Hirikia,
ko tetahi nei *ia* o nga tohunga i
Anatoto i te whenua o Peniamine.
2 I puta mai hoki te kupu a Ihowa ki a
ia i nga ra o Hohia tama a Amono, kingi
o Hura, i te tekau ma toru o nga tau o
tona kingitanga.
3 I puta mai ano hoki i nga ra o Iehoiakimi
tama a Hohia kingi o Hura, a
taka noa te tekau ma tahi o nga tau o
Terekia tama a Hohia kingi o Hura, taea
noatia te whakaraunga atu o Hiruharama
i te rima o nga marama.
4 I puta mai ano te kupu a Ihowa ki a
au, i mea,
5 Kiano koe i hangā e ahau i roto i te
kopu, kua mohio ahau ki a koe, kiano
koe i puta mai i roto i te puku, kua
whakatapua koe e ahau, a whakaritea
ana koe e ahau hei poropiti ki nga
iwi.
6 Na, ko taku kianga atu, Aue, e taku
Ariki, e Ihowa, nana, kahore ahau e
mohio ki te korero, he tamariki nei hoki
ahau.
7 Ano ra ko Ihowa ki a au, Kaua e
mea, He tamariki ahau: no te mea me
haere koe ki te hunga katoa e ungā atu
ai koe e ahau, me korero ano e koe nga
mea katoa e whakahaua atu e ahau ki a
koe.
8 Kaua e wehi i a ratou; kei a koe
hoki ahau hei whakaora i a koe, e ai ta
Ihowa.
9 Na ka totoro mai te ringa o Ihowa,
a ka pa ki toku mangai. I mea mai
ano a Ihowa ki a au, Nana, kua hoatu
nei e ahau aku kupu ki roto ki tou
mangai.
10 Mau e whakaaro kua waiho nei koe
e ahau hei whakatakoto tikanga ki nga
iwi, ki nga kingitanga, hei unu atu, hei
wahi iho, hei whakangaro, hei turaki
iho, hei hanga, hei whakato.
11 ¶ I puta mai ano te kupu a Ihowa

ki a au, i mea, He aha te mea e kitea ana
o koe, e Heremaia? Ano ra ko ahau, He
peka aramona taku e kite nei.
12 Ano ra ko Ihowa ki a au, Ka pai
to tirohanga atu; no te mea ka whakahohorotia e ahau taku kupu, ka
mahia.
13 Na, ko te rua o nga putanga o te kupu
a Ihowa ki a au; i mea ia, He aha te mea
e kitea ana e koe? Ano ra ko ahau, He
kohua e koropupu ana taku e kite ai, e
anga mai ana i te nota.
14 Na, ko te meatanga mai a Ihowa ki
a au, Ka puta mai i te nota he kino mo
nga tangata katoa o te whenua.
15 Tenei hoki ahau te karanga atu nei
ki nga hapu katoa o nga kingitanga o te
nota, e ai ta Ihowa, a ka haere mai ratou,
ka whakaturia hoki e ratou tona torona,
tona torona, ki te tomokanga atu i nga
kuwaha o Hiruharama, ki ona taiepa
katoa, a karapoi noa, ki nga pa katoa ano
hoki o Hura.
16 Ka whakapuakina atu ano hoki e
ahau aku whakawakanga ki a ratou mo
a ratou kino katoa, ara, mo ratou i whakarere i a au, a i tahu whakakakara ki
nga atua ke, koropiko tonu atu ki nga
mahi a o ratou ringaringa.
17 ¶ Na, ko koe, whitikiria tou hope,
whakatika, korerotia atu ki a ratou nga
mea katoa e whakahaua atu e ahau ki
a koe; aua e wehi i a ratou, kei meinga
koe e ahau kia numinumi kau ki to ratou
aroaro.
18 Na, tenei ahau te mea nei i a koe i
tenei ra hei pa kua oti te taiepa, nei pou
rino, hei taiepa parahi ki te whenua katoa, ki nga kingi o Hura, ki ona rangatira, ki ona tohunga, ki te iwi ano hoki
o te whenua.
19 A ka whawhai ratou ki a koe, otira
e kore koe e taea e ratou; no te mea kei
a koe ahau, e ai ta Ihowa, hei whakaora
i a koe.

UPOKO 2.

I PUTA mai ano te kupu a Ihowa ki a
au, i mea,
2 Haere, karanga atu ki nga taringa o
Hiruharama, mea atu, Ko te kupu tenei
a Ihowa, E mahara ana ahau ki a koe,
ki te mahi pai a tou tamarikitanga, ki te
aroha i tou marenatanga, i a koe i aru i
a au i te koraha, i te whenua kihai i
whakatokia.
3 He tapu a Iharaira ki a Ihowa, ko
nga matamua ia o ona hua: te hunga
katoa e kai ana i a ia he hē to ratou; ka pa te kino ki a ratou, e ai ta
Ihowa.
4 Whakarongo ki te kupu a Ihowa,
e te whare o Hakopa, e nga hapu
katoa ano hoki o te whare o Iharaira.
5 ¶ Ko te kupu tenei a Ihowa, He
aha toku kino i mau i o koutou mātua,
i matara atu ai ratou i a au, i whai
ai ratou i te horihori, a horihori iho
ratou?
6 Kahore noa iho a ratou kianga ake,
Keihea a Ihowa, nāna nei tatou i kawe
mai i te whenua o Ihipa, nāna nei tatou
i arahi i te koraha, i te whenua titohea, i
te *whenua* rua, i te whenua o te matewai, o te atarangi o te mate, i te whenua
kihai i haerea e te tangata, kihai ano i
nohoia e te tangata?
7 Naku nei hoki koutou i kawe mai
ki te whenua hua maha, ki te kai i ona
hua, i ona mea pai ano hoki. Na, to
koutou taenga mai, kei te whakapoke
koutou i toku whenua, meinga ana e
koutou toku wahi tupu hei mea whakarihariha.
8 Kahore he kianga ake a nga tohunga,
Keihea a Ihowa; nga kai rahurahu o te
ture, kahore ratou i matau ki a au; kua
he ano nga hepara ki a au; nga poropiti,
na Paara nga tikanga i poropiti ai ratou,
whaia ana e ratou nga mea kahore nei he
painga.
9 ¶ Mo reira ka totohe ano ahau ki a
koutou, e ai ta Ihowa, ka totohe ano
hoki ahau ki nga tamariki a a koutou
tamariki.
10 Tena ra, whiti atu ki nga motu o
Kitimi, titiro ai, unga tangata ano hoki
ki Kerara, whakaaroa marietia kia kite
ai koutou kua whai rite ranei tenei
mea.
11 I whakaputaina ketia ranei *ona* atua
e tetahi iwi? (ehara nei ano hoki ena i
te atua) Na, toku iwi, to ratou kororia,
puta ke ana i a ratou hei mea kahore ona
painga.
12 Miharo mai, e nga rangi, ki tenei,
kia nui te wehi, kia ngaro noa iho, e ai ta
Ihowa.
13 Ka rua hoki nga he ka mahia nei e
toku iwi, Ko ahau ko te puna o nga wai
ora kua mahue i a ratou, haua iho e ratou
etahi poka he poka pakaru, e kore nei e
mau te wai ki roto.
14 ¶ He pononga ranei a Iharaira? he
taurereka whakatupu ianei ia? he aha ia
i pahuahuatia ai?
15 I ngengere atu nga raiona ki a ia;
puta atu ana to ratou tangi, meinga ana
e ratou tona whenua kia ururuatia; wera

ake ona pa, kahore hoki he tangata hei
noho.
16 I pakaru ano hoki tou tumuaki i nga
tamariki o Nopo, o Tahapanehe.
17 He teka ianei nau tenei i mahi ki
a koe, nau hoki i whakarere a Ihowa
tou Atua, i a ia e arahi ana i a koe i te
ara?
18 Tena ra, ko te aha mau i te ara ki
Ihipa i inu ai koe i nga wai o Hihoro? he
aha ranei mau i te ara ki Ahiria, i inu ai
koe i nga wai o te awa?
19 Ko to he ano hei riri i tau, ko o
tahuritanga ketanga ano hei papaki i
a koe. Kia mohio koe, kia kite he kino,
he kawa, kei to whakarerenga i a Ihowa
i tou Atua, kahore hoki ou wehi ki a
au, e ai ta te Ariki ta Ihowa o nga
mano.
20 ¶ I wahia hoki tou ioka e ahau
i mua, motumotuhia ana e ahau ou here,
a ki mai ana koe, E kore ahau e poka
ke; heoi kei runga koe i nga pukepuke
tiketike katoa, kei raro ano i nga rakau
kouru nui katoa, e kotiti ke ana, e pure-
mu ana.
21 He waina pai ano koe i taku wha-
katokanga ai i a koe, he momo i pai
katoa. Na te aha ra koe i puta ke ai
ki a au, he mea kua heke te tupu, he
waina ke?
22 Ahakoa i horoi koe i a koe ki te
hora, a nui noa to hopi, e mau ana ano to
he ki toku aroaro, e ai ta te Ariki ta
Ihowa.
23 He pehea to ki, Kahore oku poke,
kihai ahau i whai i a Paarimi? Tirohia
iho ou huarahi i te raorao, kia mohio
koe ki au mahi. *Tou rite, kei* te
kamera tere, kopikopiko tonu ona hua-
rahi;
24 *Kei* te kaihe mohoao kua mohio
ki te koraha; he hiahia no tona ngakau
i hongihongi ai ia ki te hau; i tona wa
e kite ai ko wai hei whakahoki atu i a
ia? e kore e ngenge tetahi kai rapu i a
ia; i tona marama ano ka tutaki ratou
ki a ia.
25 Kaiponuhia tou waewae, kei riro te
hu, tou korokoro hoki kei mate i te
wai. Na, kei te mea mai koe, Kua
he: kahore; he tangata ke hoki aku i
aroha atu ai, a ko ratou taku e whai
atu ai.
26 Ka whakama te tahae ina mau, ka
pena ano te whare o Iharaira; ka wha-
kama, ratou ko o ratou kingi, ko o ratou
rangatira, ko o ratou tohunga, ko o ratou
poropiti,
27 I a ratou e mea na ki te rakau, Ko
koe toku pāpā; ki te kamaka, I whanau
ahau i roto i a koe, hurihia ake e ratou
ko te kohamo ki a au, kahore hoki te
aroaro: heoi i te wa e he ai ratou, ka ki
mai ratou, Whakatika ki te whakaora i
a matou.
28 Keihea ra ou atua i hanga e koe mou?
kia whakatika ratou, ki te mea ka ora
koe i a ratou i te wa e he ai koe: rite
tonu hoki ki ou pa te maha o ou atua, e
Hura.
29 He aha te mea e totohe ai koutou ki
a au? kua poka ke te mahi a koutou
katoa ki a au, e ai ta Ihowa.
30 Maumau whiu noa ahau i ā koutou
tamariki; kihai ratou i anga mai ki te
ako: ko ta koutou hoari hei kai i ā kou-
tou poropiti, hei pera ano me ta te raiona
kai kino.
31 ¶ E te whakatupuranga nei, wha-
kaaroa e koutou te kupu a Ihowa, He
koraha ranei ahau ki a Iharaira? he
whenua pouri? he aha toku iwi i mea
ai, Kei a matou te rangatiratanga, heoi
ano o matou taenga atu ki a koe?
32 E wareware ranei te kotiro ki ana
whakapaipai, te wahine marena hou ki
ana whitiki? taku iwi ia kua wareware
ratou ki a au, e kore nga ra e taea te
tatau.
33 He aha koe i whakapai ai i tou ara
hei rapunga mau i te aroha? Na, kei te
whakaako ano koe i nga mea kino ki ou
huarahi.
34 Kua kitea ano hoki ki nga remu
o ou *kakahu* te toto o nga wairua, o nga
ware hara-kore. E hara i te rapu puku i
kitea ai e ahau, engari i runga i enei
katoa.
35 Heoi kei te ki na koe, He hara-kore
nei ahau; tera tana riri e tahuri atu i
a au. Nana, ka whakawa ahau i a koe,
mo to kianga, Kahore oku hara.
36 He aha koe i kopikopiko rawa ai,
i mea ai kia pokaia ketia he ara mau?
Ka whakama ano koe ki a Ihipa, ka
pera ano me koe i whakama ra ki a
Ahiria.
37 Ina, ka haere atu ano koe i reira, i
runga ano ou ringa i tou mātenga, no te
mea kua whakaparahako a Ihowa ki ou
whakawhirinakitanga, e kore ano koe e
whai wahi i ena.

UPOKO 3.

E KOREROTIA ana, ki te whakare-
rea e te tangata tana wahine, a ka
haere atu ia i tona taha, ka riro i te tane
ke, e hoki atu ano ranei ia ki a ia? E
kore ianei taua whenua e poke rawa?

ko koe ia kua puremu ki nga hoa tokomaha: na, hoki mai ki a au, e ai ta Ihowa.
2 Kia ara ake ou kanohi ki nga pukepuke, tirohia atu, ko tehea te wahi kihai na koe i puremutia. Nohoia atu ana ratou e koe i nga huarahi, pera ana koe me te Arapi i te koraha, a poke iho i a koe te whenua i ou puremutanga, i to mahi kino.
3 Na reira i kaiponuhia ai nga ua, kahore hoki he ua o muri; kei a koe hoki te rae o te wahine puremu, e whakakahore ana koe ki te whakama.
4 E kore ianei koe e karanga ki a au i nga wa a muri nei, E toku pāpā, ko koe te kai arahi o toku tamarikitanga?
5 E mau ranei *tana riri*, a ake ake? E whakapumautia tonutia ranei e ia? Nana, tau i korero ai, i mahi ai, ko nga kino i taea e koe.
6 ¶ I ki mai ano a Ihowa ki a au i nga ra o Kingi Hohia, Kua kite ranei koe i nga mahi a Iharaira tahuri ke, i ana haereerenga ki runga ki nga maunga tiketike katoa, ki raro i nga rakau kouru nui katoa, ki reira puremu atu ai?
7 I mea ano ahau i muri i tana meatanga i enei mea katoa, Hoki mai ki a au; heoi kihai ia i hoki mai, me te titiro atu ano tona teina tinihanga a Hura.
8 I kite ano ahau, na, ka takoto katoa nei nga take, ara, nga puremutanga a Iharaira tahuri ke, *a* ka unga atu ia e au, ka hoatu ano hoki e ahau te pukapuka whakarere ki a ia, na, kihai tona teina a Hura tinihanga i wehi, heoi haere ana ia, puremu ana ano ia.
9 Na, te otinga, kua poke te whenua i te rongo o tana puremutanga, puremu ana ia ki te kohatu, ki te rakau.
10 Na, ahakoa ko tenei katoa, kihai i whakapaua te ngakau o tona teina tinihanga, o Hura, ki te hoki mai ki a au; he mea teka kau, e ai ta Ihowa.
11 Na, ko te meatanga mai a Ihowa ki a au, A Iharaira tahuri ke, nui atu tana whakatikanga i a ia i ta Hura, i ta *te mea* tinihanga.
12 ¶ Haere, karangatia atu enei kupu whaka-te-nota, mea atu, Hoki mai, e Iharaira tahuri ke, e ai ta Ihowa; *a*, e kore ahau e mea i taku riri kia tau ki a koutou; he atawhai hoki ahau, e ai ta Ihowa, e kore ahau e mauahara tonu.
13 Whakina kautia mai to he, ara, kua kino koe ki a Ihowa ki tou Atua, kua whakamararatia atu e koe ou ara ki nga tangata ke i raro i nga rakau kouru nui katoa, kihai ano i whakarongo ki toku reo, e ai ta Ihowa.
14 Tahuri mai, e nga tamariki tahuri ke, e ai ta Ihowa, kua marenatia hoki koutou e au, a ka tangohia koutou e ahau, tetahi i roto i te pa, tokorua hoki i roto i te hapu, ka kawea ano koutou e ahau ki Hiona.
15 A ka hoatu e ahau he hepara mo koutou, aku i pai ai, ka whangaia ano koutou e ratou ki te matauranga, ki te whakaaro pai.
16 A tenei ake, i te wa ano e nui ai, e hua ai, koutou ki te whenua i aua ra, e ai ta Ihowa, heoi ano a ratou kianga ake, Ko te āka o te kawenata o Ihowa; e kore ano e puta ake ki te ngakau; e kore hoki e maharatia taua mea e ratou, e kore ano ratou e haereere *ki reira*, kahore hoki he mahinga *pera* i muri iho.
17 I taua wa ano ka karangatia a Hiruharama, Ko te torona o Ihowa; ka huihuia ano hoki nga iwi katoa ki reira, ki te ingoa o Ihowa, ki Hiruharama, a heoi ano ta ratou haere i runga i te maro o o ratou ngakau kino.
18 I aua ra ka haere tahi te whare o Hura raua ko te whare o Iharaira, ka huihuia ano to ratou haere mai i te whenua ki te nota, ki te whenua i hoatu e ahau hei kāinga tupu ki o koutou mātua.
19 I mea ano hoki ahau, Me pehea e oti ai koe te whakauru e ahau ki nga tamariki, e hoatu ai e ahau ki a koe te whenua e minaminatia ana, te kāinga tupu, te wahi ataahua o nga mano o nga iwi? i mea ano ahau, Ka karangatia ahau e koe, E taku pāpā, e kore ano koe e tahuri atu i te whai i a au.
20 ¶ Rite rawa ki ta te wahine tinihanga i whakarere i tona tahu ta koutou mahi tinihanga ki a au, e te whare o Iharaira, e ai ta Ihowa.
21 I rangona he reo i runga i nga wahi tiketike, he tangi, he inoi, na nga tamariki a Iharaira, mo ratou i whakaparori ke i to ratou ara, wareware ake i a ratou a Ihowa to ratou Atua.
22 Hoki mai, e nga tamariki tahuri ke, maku e rongoa o koutou tahuritanga ketanga. Tenei matou te haere atu nei ki a koe; ko koe hoki a Ihowa to matou Atua.
23 He pono he hori noa iho nga pukepuke, me te tini o nga maunga: tika rawa kei a Ihowa kei to tatou Atua te whakaoranga mo Iharaira.
24 Kua pau hoki i te whakama te mauiui o o tatou mātua, no to tatou

tamarikitanga ake ano, a ratou hipi, a ratou kau, a ratou tamariki, me a ratou tamahine.
25 E takoto ana tatou i runga i to tatou whakama, e taupokina ana hoki e to tatou matangerengeretanga: kua hara hoki tatou ki a Ihowa ki to tatou Atua, tatou, o tatou matua, no to tatou tamarikitanga ake ano, a mohoa noa nei, kihai hoki i whakarongo ki te reo o Ihowa o to tatou Atua.

UPOKO 4.

KI te mea ka hoki mai koe, e Iharaira, e ai ta Ihowa, hoki mai ki a au; ki te whakarerea atu ano hoki e koe o mea whakarihariha i toku aroaro, e kore koe e neke atu.
2 Ka oati ano koe, Kei te ora a Ihowa i runga i te pono, i te wkakarite whakawa, i te tika, mana hoki nga iwi ka whakapai ai ki a ratou ano, ka whakamanamana ano ratou ki a ia.
3 ¶ Ko te kupu hoki tenei a Ihowa ki nga tangata o Hura, o Hiruharama, Ngakia ta koutou patohe: kaua hoki e whakato ki roto ki nga tataramoa.
4 Kotia hoki koutou hei mea ki a Ihowa, whakarerea hoki nga kiri matamata o o koutou ngakau, e nga tangata o Hura, e te hunga ano e noho ana i Hiruharama; kei puta atu taku riri, ano he ahi, a ngiha ana, e kore ano e tineia, he mea hoki mo te kino o a koutou mahi.
5 Karangatia i roto i a Hura, kia rongo a Hiruharama, mea atu, Whakatangihia te tētere ki te whenua: karanga atu, huihui, mea atu, Whakamine mai koutou, tatou ka haere ki nga pa taiepa.
6 Whakaarahia te kara ki te ritenga atu o Hiona, putere atu koutou, kaua e tu; no te mea ka kawea mai e ahau he kino i te nota, he whatianga nui.
7 Kei te haere mai te raiona i tona urupuia rakau, kei te ara ano te kai whakangaro o nga tauiwi; kua puta mai ia i tona wahi ki te whakangaro i tou whenua; ka ururuatia ou pa, kahore he tangata hei noho.
8 Mo konei whitikiria he kakahu taratara ki a koutou; e tangi, e aue, no te mea e kore te muranga o ta Ihowa riri e tahuri atu i a tatou.
9 I taua rangi ano, e ai ta Ihowa, ka pirau te ngakau o te kingi, me te ngakau ano o nga rangatira, a ka miharo nga tohunga; nga poropiti ano hoki ketekete kau ana.
10 Ano ra ko ahau, Aue, e te Ariki, e Ihowa, kua pohehe rawa i a koe tenei iwi, a Hiruharama ano hoki i te kupu nei, Ka mau te rongo ki a koutou. Na, kua pa atu te hoari ki te wairua.
11 I taua wa ano ka korerotia ki tenei iwi, ki Hiruharama ano hoki, He hau maroke no nga wahi tiketike i te koraha e tika mai ana ki te tamahine a toku iwi, ehara i te mea hei whakarererere *witi*, hei tahi papapa ranei.
12 He hau nui no aua *wahi* ka tae mai ki a au. Akuanei ahau whakapuaki ai i te whakawa mo ratou.
13 Nana, tona haerenga mai ka rite ki nga kapua, rite tonu ano ona hariata ki te tukauati, he tere rawa ona hoiho i nga ekara. Aue te mate mo tatou! ka pahuatia hoki tatou.
14 Horoia atu te kino o tou ngakau, e Hiruharama, kia ora ai koe. Kia pehea te roa o te nohoanga o o whakaaro kino i roto i a koe?
15 No te mea e whakaatu mai ana te reo i Rana, e mea ana hoki i te kino kia rangona mai i Maunga Eperaima.
16 Korero atu ki nga iwi, Nana, kia rangona te he mo Hiruharama; kei te haere mai nga kai tiaki i te whenua tawhiti, ka puaki to ratou reo mo nga pa o Hura.
17 Ta ratou ki a ia rite tonu ki ta nga kai tiaki o te mara i tetahi taha, i tetahi taha, mona i tutu ki a au, e ai ta Ihowa.
18 Na tou ara, na to mahi, enei i pa ai ki a koe, nou tenei he, he kawa hoki, kua pa hoki ki tou ngakau.
19 ¶ Oku whekau, oku whekau! mamae pu a roto o toku ngakau, oho ana toku ngakau i roto i a au, e kore ahau e whakarongo puku; kua rongo hoki koe, e toku wairua, ki te tangi o te tētere, ki te hamamatanga o te whawhai.
20 He whakangaromanga hono iho ki te whakangaromanga te karangatia mai nei; kua pahuatia katoatia hoki te whenua, kitea rawatia ake kua pahuatia oku teneti, mea kau iho ko oku kakahu tauarai.
21 Kia pehea ake te roa o taku tirohanga atu ki te kara, o taku rongonga i te tangi o te tētere?
22 He wairangi hoki toku iwi, kahore ratou e mohio ki a au: he tamariki kuare ratou, kahore o ratou matauranga, e mohio ana ratou ki te mahi kino; ki te mahi pai ia kahore he matauranga.
23 I titiro atu ahau ki te whenua, na, kahore he ahua, e takoto kau ana, ki nga

rangi ano hoki, na, kahore o reira māramatanga.
24 I titiro atu ahau ki nga maunga, na, e ngaueue ana, nga pukepuke katoa ano hoki e ohooho ana.
25 I titiro atu ahau, a kahore he tangata, nga manu katoa ano hoki o te rangi kua rere atu.
26 I titiro atu ahau, na, he koraha kau te mara momona, kua pakaru ano hoki ona pa katoa i te aroaro o Ihowa, i te muranga ano o tana riri.
27 Ko te kupu hoki tenei a Ihowa, Ka ururua katoa te whenua, otiia e kore e whakapaua rawatia e ahau.
28 Mo konei ka tangi te whenua, ka mangu ano hoki te rangi i runga: no te mea kua korero nei au, kua takoto taku whakaaro, e kore ano e puta ke taku, e kore hoki ahau e tahuri atu i tena.
29 Ka whati katoa te pa i te reo o nga hoia eke hoiho, o nga kai kopere, ka haere ratou ki roto ki nga urupuia rakau, ka piki ki runga ki nga kamaka: ka mahue katoa nga pa, e kore hoki tetahi tangata e noho ki roto.
30 A ka oti koe te pahua, ka pehea koe? Ahakoa kakahu noa koe i te ngangana, ahakoa whakapaipai noa koe i a koe ki nga whakapaipai koura, ahakoa haehae noa koe i ou kanohi, mea rawa ki te pukepoto; maumau mea noa koe i a koe kia ahua pai, ka whakahawea ki a koe te hunga i aroha ki a koe, ka whai kia whakamatea koe.
31 I rongo hoki ahau i tetahi reo, me te mea no te wahine e whanau ana, he mamae, me te mea ko tana matamua e puta mai ana; no te tamahine a Hiona te reo i a ia e tangi whakahotuhotu ana, whewhera tonu ona ringaringa, *karanga tonu ia*, Aue te mate i a au! kua hoha hoki toku wairua i nga kai whakamate.

UPOKO 5.

KOPIKOPIKO atu i nga ara o Hiruharama, tirohia atu kia mohio ai koutou, rapua i nga waharoa o reira, me kahore koutou e kite i tetahi tangata, he tangata ranei tera e whakarite whakawa ana, e rapu ana i te pono; a ka murua e ahau nga he o reira.
2 Na, ahakoa mea noa ratou, Kei te ora a Ihowa; he pono he oati teka ta ratou.
3 He teka ianei, e Ihowa, kei runga ou kanohi i te pono; i whiua ratou e koe, heoi kihai i pouri; moti iho ratou i a koe, *heoi* kahore ratou i pai kia anga mai ki te whakaakoranga; kua meinga e ratou o ratou mata kia maro atu i te kohatu, kahore ratou e pai ki te hoki mai.
4 Koia ahau i mea ai, He pono he rawa-kore enei, he kuare, kahore hoki ratou e mohio ki te huarahi o Ihowa, ki te whakaritenga whakawa a to ratou Atua,
5 Ka haere atu ahau ki nga tangata rahi, ka korero ki a ratou; e mohio ana hoki ratou ki te ara o Ihowa, ki te whakarite whakawa a to ratou Atua: heoi ko ratou tahi ki te wawahi i te ioka, motuhia ana nga here e ratou.
6 Mo reira ka whakamatea ratou e te raiona i roto i te ngahere, ka pahuatia ano hoki e te wuruhi o nga ahiahi, ka tuteia o ratou pa e te reparo: te hunga katoa e puta mai ana ki waho ka haehaea; no te mea he maha o ratou pokanga ketanga, kua tini o ratou tahuritanga ketanga.
7 ¶ Me pehea e murua ai e ahau tenei he ou? kua whakarere nei o tamariki i a au, oatitia ana e ratou nga mea ehara nei i te Atua; to ratou makonatanga i taku *kai*, na, kei te puremu ratou, ropu tonu ratou i roto i nga whare o nga wahine puremu.
8 To ratou *rite* kei nga hoiho whangai i te ata: e tangi atu ana ki te wahine a tona hoa, a tona hoa.
9 E kore ianei ahau e whai mahara atu ki enei mea? e ai ta Ihowa: e kore ianei toku wairua e rapu utu i te iwi penei?
10 Haere ki runga ki ona taiepa wawahi ai; otiia kaua e whakapaua rawatia; whakakahoretia atu ona pekerangi; ehara hoki ena i a Ihowa.
11 He nui hoki te tinihanga o te whare o Iharaira raua ko te whare o Hura ki a au, e ai ta Ihowa.
12 E whakakahore ana ratou ki ta Ihowa, e ki ana, E hara i a ia; e kore ano te he e tae mai ki a tatou; e kore ano tatou e kite i te hoari, i te hemo-kai.
13 Nga poropiti ano hoki he hau kau, kahore hoki he kupu i a ratou: ko enei mea ka pa ki a ratou.
14 Na reira tenei kupu a Ihowa a te Atua o nga mano, Mo ta koutou korerotanga i tena kupu, tenei au te mea nei i aku kupu i roto i tou mangai hei ahi, ko tenei iwi hoki hei rakau, a ka pau ratou.
15 Tenei au te kawe atu nei i tetahi iwi o tawhiti ki a koutou, e te whare o Iharaira, e ai ta Ihowa; he iwi kaha ia, he iwi no namata riro, he iwi e kore nei

koe e mohio ki tona reo, e kore ano e rongo ki tana e korero ai.
16 He urupa puare tana papa pere, he marohirohi katoa ratou.
17 A ka pau i a ia o hua e kotia ana, me to taro, nga kai a o tamariki, a o tamahine, ka pau i a ia o hipi me o kau, ka pau i a ia o waina me o piki; ka whakarawakoretia ano e ia ki te hoari ou pa kaha, āu i whakawhirinaki atu ai.
18 I aua rangi ano hoki, e ai ta Ihowa, e kore e whakapaua rawatia taku ki a koutou.
19 ¶ Na, ki te ki mai koutou a mua, He aha a Ihowa to tatou Atua i mea ai i enei mea katoa ki a tatou? ko reira koe ki atu ai ki a ratou, I whakarerea nei hoki ahau e koutou, a mahi ana koutou ki nga atua ke i to koutou whenua, waihoki me mahi ano koutou ki nga tangata ke i te whenua ehara nei i a koutou.
20 Whakaaturia tenei i roto i te whare o Hakopa, kia rangona ano hoki i roto i a Hura; mea atu,
21 Tena, whakarongo ki tenei, e te iwi wairangi kahore nei he ngakau, he kanohi nei o ratou, heoi kahore e kite, he taringa o ratou, a kahore e rongo.
22 Kahore ranei o koutou wehi ki a au? e ai ta Ihowa, e kore ianei koutou e hopohopo ki toku aroaro? naku nei hoki i mea te onepu hei rohe ki te moana, he tikanga mau tonu, e kore ano e koni mai: ahakoa ngana noa ona ngaru, e kore e taea ta ratou; hamama noa, e kore ano e koni mai.
23 Tenei iwi ia, he tutu, he whakakeke o ratou ngakau; kua peka ke atu ratou, kua riro.
24 Kahore hoki a ratou kianga ake i roto i o ratou ngakau, Tena, kia wehi tatou ki a Ihowa ki to tatou Atua, ko ia nei te kai homai i te ua, i to muri, i te wa e tika ai, nana nei i mau ai ki a tatou nga wiki i whakaritea mo te kotinga witi.
25 ¶ Na o koutou he enei i puta ke ai, ko o koutou hara ano hei kaiponu atu i te pai mo koutou.
26 E kitea ana hoki nga tangata kino i roto i toku iwi: titiro matatau mai ana ratou, Me te mea he kai hopu manu e kupapa ana; kei te whakatakoto mahanga ratou, kei te hopu tangata.
27 Kei te whare manu e ki ana i nga manu te rite o o ratou whare e ki tonu nei i te tinihanga: na reira ratou i nui ai, i whai taonga ai.
28 Tetere tonu ratou, towahiwahi tonu, kua neke rawa ake ta ratou, i nga mahi a te hunga kino, kahore a ratou whakarite whakawa i nga whakawakanga a te pani, heoi kake tonu ratou, kahore hoki e whakatikaia e ratou te whakawa a nga rawa-kore.
29 E kore ranei ahau e whai mahara atu ki enei mea? e ai ta Ihowa; e kore ranei toku wairua e rapu utu i te iwi penei?
30 ¶ Whakamiharo rawa, whakawehi rawa te mea e meatia ana ki te whenua;
31 E poropiti teka ana nga poropiti; na ratou ano i riro ai te rangatiratanga i nga tohunga; a pai tonu atu toku iwi ki te pena. Na, ka pehea ra koutou i tona tukunga iho?

UPOKO 6.

PUTERE atu, e nga tamariki a Peniamine, i roto i Hiruharama, whakatangihia hoki te tētere ki Tekoa, kokiritia ake te ahi tohu ki Pete-hakereme: he kino hoki te puta mai nei i te nota, he whakangaromanga nui.
2 Ki taku e rite ana te tamahine a Hiona ki te wahine ataahua, ki te mea whakatarapi.
3 Te haerenga mai o nga hepara, me a ratou kahui ki a ia; whakaturia ana e ratou *o ratou* teneti ki tetahi taha ona, ki tetahi taha; kai ana ratou ki tona wahi, ki tona wahi.
4 Kia rite *nga mea* mo te whawhai ki a ia; whakatika, kia whakaekea atu e tatou i te poutumarotanga. Aue te mate mo tatou! kua tawharara hoki te ra, kua whakawairua kau ano hoki nga atarangi o te ahiahi.
5 Maranga, kia whakaekea atu e tatou i te po, kia wawahia ano e tatou ona whare kingi.
6 ¶ Ko te kupu hoki tenei a Ihowa o nga mano, Tuaina he rakau, haupuria ake he pukepuke hei whawhaitanga atu ki Hiruharama; ko te pa tenei e whiua; he tukino kau tana i roto i a ia.
7 Rite tonu ki te pukenga ake o te wai o te puna te pukenga ake o tona kino: he tukino, he pahua te rangona ana i roto i a ia; kei toku aroaro tonu te ngakau pouri, me nga patunga.
8 E ako, e Hiruharama, kei puta ke taku ngakau ki a koe, kei meinga koe e ahau kia ururuatia, he whenua kahore e nohoia.
9 ¶ Ko te kupu tenei a Ihowa o nga mano, Ka ata hamua marietia e ratou nga toenga o Iharaira, ano he waina; kia rite *tau* ki ta te kai kohi karepe,

whakahokia iho to ringa ki roto ki nga
kete.
10 Ki a wai ra taku korero, taku wha-
kaatu tikanga, e rongo ai ratou? nana,
he mea kokoti-kore to ratou taringa, tē
whakarongo ai ratou: nana, hei tawainga
ma ratou te kupu a Ihowa, kahore e
arongia atu e ratou.
11 Na, kī tonu ahau i te riri a Ihowa;
ruha iho ahau i a au e pehi iho nei: ka
ringitia atu ki runga ki te kohungahunga
i waho, ki te whakaminenga ano o nga
taitamariki, hui katoa: no te mea ka ho-
pukia te tane raua ko te wahine, te ko-
roheke raua ko te *tangata* kua maha
ona ra.
12 Ka riro ke o ratou whare i etahi
atu, nga mara ngatahi ano ko nga wahi-
ne: no te mea ka totoro atu toku ringa
ki nga tangata o te whenua, e ai ta
Ihowa.
13 Te mea iti o ratou, te mea nui, ra-
tou katoa, kei runga i te apo: te poro-
piti, te tohunga, ratou katoa kei te mahi
teka.
14 Ta ratou rongoatanga ano i te pa-
karu o te tamahine a toku iwi he hanga
noa iho; e ki ana, Ka mau te rongo, ka
mau te rongo; i te mea kahore nei he
maunga rongo.
15 I whakama ranei ratou i a ratou e
mahi ana i nga mea whakarihariha? hore
rawa o ratou whakama, kahore hoki ā
ratou meatanga ake ki te numinumi:
mo reira ka hinga ratou i roto i te hunga
e hinga ana: i te wa e whiu ai ahau i
a ratou, ka taka ratou, e ai ta Ihowa.
16 Ko te kupu tenei a Ihowa, E tu
koutou ki nga huarahi, tirohia atu, ui
atu ki nga huarahi tawhito, keihea te
huarahi pai, ka haere i reira, a ka kite
koutou i te tānga manawa mo o koutou
wairua. Heoi e ki mai ana ratou, E kore
matou e haere.
17 I whakaturia ano e ahau etahi kai
tutei ma koutou, *i mea ahau*, Whakarongo
atu ki te tangi o te tētere. Heoi e ki
mai ana ratou, E kore matou e whaka-
rongo.
18 ¶ Mo reira, whakarongo, e nga iwi,
kia mohio ano koe, e te huihui, ki nga
mea mo ratou.
19 Whakarongo, e te whenua: tenei
au te kawe atu nei i te kino mo tenei
iwi, i nga hua o a ratou whakaaro, mo
ratou kihai i whakarongo ki aku korero;
taku ture ano hoki, whakaparahakotia
ake e ratou.
20 Hei aha te whakakakara i tae mai
ai ki a au i Hepa, te kakaho reka i te
whenua tawhiti? e kore ā koutou ta-
hunga tinana e arongia atu, e kore ano
a koutou patunga tapu e reka ki a au.
21 Mo reira ko te kupu tenei a Ihowa,
Tenei au te whakatakoto nei i nga tūtu-
kinga waewae ki mua i tenei iwi, e hinga
ngatahi ai nga mātua, nga tamariki; ka
ngaro te tangata noho tata raua ko tona
hoa.
22 Ko te kupu tenei a Ihowa, Tenei te
haere mai nei he iwi i te whenua ki te
nota, ka whakaarahia mai ano hoki he
iwi nui i nga taha o te whenua.
23 He kopere, he tao, ta ratou e pupuri
ai, he nanakia ratou, e kore ano e tohu
tangata; to ratou reo, ano ko te moana
e haruru ana; i runga i nga hoiho e
noho ana, whakararangi rawa, me te
mea he tangata e mea ana ki te whawhai
ki a koe, e te tamahine a Hiona.
24 Kua rongo matou ki tona rongo;
ngoi-kore iho o matou ringa, mau pu
matou i te pawera, i te mamae, me te
mea ko tetahi wahine e whanau ana.
25 Kei puta atu ki te mara, kaua hoki
e haere i te ara; kei nga taha katoa hoki
te hoari a te hoa riri, me te wehi.
26 ¶ E te tamahine a toku iwi, whiti-
kiria te kakahu taratara, ka takaoriori ki
te pungarehu; kia rite ki te tangihanga
ki te tamaiti huatahi *to tangi* ki a koe,
kia tiwerawera te tangi: no te mea ki-
hai i aha kua tae mai te kai pahua ki a
tatou.
27 Kua oti koe te mea e au hei poure-
wa, hei pa kaha, i roto i toku iwi, kia mo-
hio ai koe, kia whakamatau ai koe i to
ratou ara.
28 Tutu rawa ratou katoa, ta ratou i a
ratou e haereere ana he ngau-tuara: he
parahi *ratou*, he rino; he hunga wha-
kangau ke ratou katoa.
29 Kua wera te pupuhi ahi, kua pau te
mata i te ahi, maumau whakarewa noa
te kai-tahi para: kahore nei hoki te
hunga kino kia unuhia atu.
30 He hiriwa i whakaparahakotia e
karangatia ki a ratou, no te mea kua
whakaparahako nei a Ihowa ki a ratou.

UPOKO 7.

TE kupu i a Heremaia, he mea na
Ihowa; i ki mai *ia*,
2 E tu ki te kuwaha o te whare o Iho-
wa, ka karanga i tenei kupu ki reira, ka
mea atu, Whakarongo ki te kupu a Iho-
wa, e Hura katoa e tomo ana ki roto ki
enei kuwaha ki te koropiko ki a Ihowa.
3 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga ma-
no, a te Atua o Iharaira, Whakapaia o

koutou ara me a koutou mahi, a ka mei-
nga koutou e ahau kia noho ki tenei
wahi.
4 Kei whakawhirinaki atu koutou ki
nga kupu teka noa, kei ki, Ko te teme-
para o Ihowa, Ko te temepara o Ihowa,
Ko te temepara o Ihowa enei.
5 Na, ki te whakapaia rawatia e koutou
a koutou ara, me a koutou mahi, ki te
mea ka tika rawa ta koutou whakarite i te
whakawa a te tangata raua ko tona hoa;
6 Ki te kore koutou e tukino i te mane-
ne, i te pani, i te pouaru, a kahore e wha-
kahekea e koutou nga toto o te hara-kore
ki tenei wahi, kahore hoki e haere e whai
i nga atua ke hei he mo koutou:
7 Katahi au ka mea i a koutou kia noho
ki tenei wahi ki te whenua i hoatu e
ahau ki o koutou mātua, a ake ake ake.
8 ¶ Nana, kei te whakawhirinaki na
koutou ki nga kupu teka, kahore nei he
painga.
9 E tahae ranei koutou, e patu tanga-
ta, e puremu? e oati teka ranei koutou?
e tahu whakakakara ranei ki a Paara, e
whai ranei i nga atua ke kihai i matau-
ria e koutou;
10 A ka haere mai, ka tu ki toku aroaro
i tenei whare kua karangatia nei ki toku
ingoa, ka mea, Kua whakaorangia ma-
tou, a ka mahia e matou enei mea wha-
karihariha katoa?
11 Ki ta koutou titiro kua waiho koia
hei ana mo nga kai pahua tenei whare
kua karangatia nei ki toku ingoa? Na-
na, kua kite ano ahau, e ai ta Ihowa.
12 Na, haere ra koutou ki toku wahi i
Hiro, ki te wahi i whakanohoia mataa-
titia ai e ahau toku ingoa, tirohia atu
taku i mea ai ki reira mo te kino a toku
iwi, a Iharaira.
13 Na, inaianei i ta koutou meatanga i
enei mea katoa, e ai ta Ihowa, i korero
ano ahau ki a koutou; maranga wawe
ana ahau, korero ana, heoi kihai koutou
i whakarongo mai; karanga ana ahau
ki a koutou, a kihai koutou i whakahoki
kupu mai;
14 Na, taku e mea ai ki *tenei* whare i
karangatia nei ki toku ingoa, ki ta kou-
tou e whahawhirinaki atu nei, ki te wahi
ano hoki i hoatu nei e ahau ki a koutou
ki o koutou mātua, ka rite ki taku i mea
ai ki Hiro.
15 Ka akiritia atu ano hoki koutou e
ahau i toku aroaro, ka peratia me taku
akiritanga i o koutou teina katoa, i nga
uri katoa o Eperaima.
16 Na, kaua koe e inoi mo tenei iwi;
kei ara hoki tetahi tangi, tetahi kupu
wawao āu mo ratou, kaua hoki ahau e
whakamarietia, no te mea e kore ahau e
whakarongo ki a koe.
17 ¶ Kahore ianei koe i kite i ta ratou
e mea nei i nga pa o Hura, i nga huarahi
ano o Hiruharama?
18 Ko nga tamariki kei te kohikohi
wahie, ko nga mātua kei te whakau i te
ahi, ko nga wahine kei te pokepoke i te
paraoa hei hanga i etahi keke, he mea
ki te kuini o te rangi, riringi tonu iho i
nga ringihanga ki nga atua ke, hei wha-
kapataritari i a au.
19 He whakapataritari ranei ta ratou
ki a au, e ai ta Ihowa: he teka ianei ki
a ratou ano, a whakama iho o ratou
mata?
20 Na, ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa, Nana, ka ringitia taku riri, taku
aritarita, ki runga ki tenei wahi, ki runga
ki te tangata, ki runga ki te kararehe,
ki te rakau o te mara, ki nga hua o te
oneone, a ka ngiha, e kore ano e tineia.
21 ¶ Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, a te Atua o Iharaira; A koutou
tahunga tinana tapiritia iho ki runga ki
ā koutou patunga tapu, kainga hoki he
kikokiko.
22 Kihai hoki ahau i korero ki o kou-
tou mātua, kihai i whakahau i a ratou i
te ra i kawea mai ai ratou e ahau i te
whenua o Ihipa, kia meatia nga tahunga
tinana me nga patunga tapu.
23 Engari ko te kupu tenei i whaka-
haua e ahau ki a ratou; i ki *ahau*, Wha-
karongo ki toku reo, a hei Atua ahau
mo koutou, ko koutou hoki hei iwi moku,
me haere ano hoki koutou i runga i te ara
katoa ka whakahaua atu nei e ahau ki a
koutou, kia whiwhi ai koutou ki te pai.
24 Heoi kihai ratou i whakarongo, ki-
hai ano hoki i tahuri mai to ratou taringa;
na haere ana ratou i nga whakaaro, i
nga tikanga pakeke o o ratou ngakau
kino; ta ratou he anga ki muri, kihai
hoki i anga ki mua.
25 No te rangi ra ano i haere mai ai o
koutou mātua i te whenua o Ihipa taku
tononga atu i aku pononga katoa, i nga
poropiti ki a koutou, maranga wawe ana
ahau i tenei ra, i tenei ra, ungā ana ratou
e ahau.
26 Heoi kihai ratou i whakarongo ki a
au, kihai ano i tahuri mai to ratou ta-
ringa; na, whakapakeketia ana e ratou
to ratou kaki: kino iho ta ratou i ta o
ratou mātua.
27 Na, mau e korero atu enei kupu
katoa ki a ratou, e kore ia ratou e rongo
ki a koe: karanga atu ki a ratou; e ko-
re ano ia ratou e whakahoki kupu mai
ki a koe.

28 Engari me ki atu e koe ki a ratou,
He iwi tenei e kore e whakarongo ki te
reo o Ihowa o tona Atua, e kore ano e
pai kia riria te he: kua kore te pono,
kua kotia atu i roto i to ratou mangai.
29 Waruhia ou makawe, *E Hiruharama*, makā atu, anga atu ki te tangi ki
runga ki nga wahi tiketike; kua whakaparuhakotia nei hoki e Ihowa, kua
whakarerea te whakatupuranga i riri
ai ia.
30 He kino hoki te mahi a nga tamariki a Hura ki taku titiro iho, e ai ta
Ihowa; whakaturia ake e ratou a ratou
mea whakarihariha ki te whare kua karangatia nei ki toku ingoa, whakapokea
iho *e ratou*.
31 Hangā ake e ratou nga wahi tiketike o Topete, o tera i te raorao o te tama
a Hinomo, hei tahunga mo a ratou tamariki, mo a ratou tamahine, ki te ahi, he
mea kihai nei i whakahaua atu e ahau,
kihai ano hoki i puta ake i roto i toku
ngakau.
32 ¶ Mo reira, na, kei te haere mai
nga ra, e ai ta Ihowa, e kore ai e karangatia i muri, Ko Topete, ko te raorao o
te tama a Hinomo; engari ko te raorao
i te parekura: ka tanu tangata hoki
ratou ki Topete, a kia kore ra ano he
wahi.
33 A ka waiho nga tinana o tenei iwi
hei kai ma nga manu o te rangi, ma te
kararehe o te whenua; kahore hoki he
kai whakawehi atu.
34 Ka whakamutua ano e ahau i roto i
nga pa o Hura, i nga huarahi ano o Hiruharama, te reo koa, te reo hari, te reo
o te tane marena hou, te reo o te wahine
marena hou: no te mea ka ururuatia te
whenua.

UPOKO 8.

I TAUA wa ano, e ai ta Ihowa, ka
whakaputaina mai e ratou ki waho
nga wheua o nga kingi o Hura, me nga
wheua o ona rangatira, me nga wheua o
nga tohunga, me nga wheua o nga poropiti, me nga wheua o nga tangata o
Hiruharama i roto i o ratou tanumanga.
2 Ka titaritaria atu ano hoki e ratou
ki mua i te ra, i te marama, i te mano
katoa o te rangi, i ā ratou i aroha ai, i
mahi atu ai, i whai atu ai, i rapu ai, i
koropiko atu ai: e kore e kohikohia, e
kore e tanumia; ka waiho hei whakawairakau ki runga ki te mata o te oneone.
3 A pai ake te mate i te ora ki ta nga
morehu katoa, ki ta nga toenga o tenei
hapu kino e toe ki nga wahi katoa e peia
atu ai ratou e ahau, e ai ta Ihowa o nga
mano.
4 ¶ Mea atu ano ki a ratou, Ko te
kupu tenei a Ihowa, Ka hinga ranei ratou, a kore ake e ara? ka tahuri atu
ranei ia, a kore ake e tahuri mai?
5 He aha tenei iwi o Hiruharama i
tahuri ke ai, a mau tonu iho te tahuri
ke? e hopukia atu ana e ratou te tinihanga, kahore e pai ki te hoki mai.
6 I whakarongo atu ahau, i rongo ano,
kihai i tika a ratou korero, kihai tetahi
i ripeneta ki tana kino, kihai i mea, He
aha taku i mea ai? anga ana te katoa ki
tana oma, ki tana oma, pera ana me te
hoiho e kokiri atu ana ki te tatauranga.
7 Te tāka nei ano i te rangi, e mohio
ana ana ia ki nga wa i whakaritea mona,
te kukupa ano hoki, te kareni, me te
warou, mahara tonu ratou ki te wa e
haere mai ai ratou; taku iwi ia kahore
ratou e mohio ki ta Ihowa i whakarite ai.
8 He pehea ta koutou e ki ra, He
hunga whakaaro nui tatou, kei a tatou
ano te ture a Ihowa? Nana, maumau
mahi noa ia; *ta* te pene a nga kai tuhituhi he maumau.
9 Te hunga whakaaro nui, whakama
ana ratou, wehi noa iho ratou, hopukia iho; nana, kua whakaparahako nei
ratou ki te kupu a Ihowa, a he pehea
te whakaaro nui i roto i a ratou?
10 Mo reira ka hoatu e ahau a ratou
wahine ma nga tangata ke, a ratou
mara ki nga tangata mona te wahi;
no te mea, te iti, te rahi, ratou katoa,
kei te apo mea ma ratou; te poropiti,
te tohunga, ratou katoa, kei te mahi
teka.
11 Ta ratou rongoatanga ano hoki i
te pakaru o te tamahine a toku iwi
he mea hangareka noa iho, e mea ana,
Ka mau te rongo, ka mau te rongo; i
te mea kahore he maunga rongo.
12 I whakama ranei ratou i ta ratou
mahinga i te mea whakarihariha? Hore
rawa o ratou whakama; kahore hoki
ratou e mohio ki te numinumi: mo
reira ka hinga ratou i roto i te hunga
e hinga ana; i te wa e whiua ai ratou,
ka tūtuki o ratou waewae, e ai ta Ihowa.
13 Ka moti rawa ratou i a au, e ai
ta Ihowa: kahore he karepe mo te
waina, kahore he piki mo te piki; ka
memenge ano te rau; *nga mea* ano hoki
e hoatu e ahau ki a ratou, ka pahemo
atu.

14 He aha tatou i noho tonu ai? hui-
hui koutou, kia haere tatou ki nga pa
kaha, ki reira whakamoroki kau ai: no
te mea kua kore i a Ihowa i to tatou
Atua he kupu ma tatou, whakainumia
ana tatou e ia ki te wai kawa; no te
mea kua hara tatou ki a Ihowa.
15 Tatari noa tatou ki te rongo mau;
heoi kahore he pai; ki te wa e ora ai nga
mate, na ko te raruraru.
16 I rangona atu i Rana te whengu o
ona hoiho; ngateri ana te whenua katoa
i te reo o ana mea kaha e hamama ana;
to ratou haerenga mai, pau ake i a ratou
te whenua me ona mea maha, te pa me
nga tangata ano o roto.
17 No te mea tenei au ka ngare atu
nei i nga nakahi ki a koutou, i nga neke
e kore nei e whakawaia; a ka ngau ra-
tou i a koutou, e ai ta Ihowa.
18 I taku meatanga ki te whakamarie
i a au, i te mea ka pouri nei, kore noa
iho toku ngakau i roto i a au.
19 Nana, he reo tangi no te tamahine
a toku iwi, he meatanga ki te hunga i te
whenua tawhiti! He teka ianei kei roto
a Ihowa i Hiona? he teka ianei kei roto
tona kingi i a ia? He aha ratou i whaka-
pataritari ai i a au ki ā ratou whakapa-
koko, ki nga horihori a te tangata ke?
20 Kua pahemo te kotinga witi, kua
taka te raumati; ko tatou, kahore he
whakaoranga mo tatou.
21 He mamae atu ki te tamahine a to-
ku iwi i mamae ai ahau, mangu iho
ahau, mau pu ahau i te miharo.
22 Kahore ianei he pāma i Kireara?
Kahore ianei o reira rata? he aha ra te
tamahine a toku iwi tē neke ake ai ki te
ora?

UPOKO 9.

AUE, me he wai toku mahunga! me
he puna roimata oku kanohi, kia
tangihia ai e ahau nga tupapaku o te ta-
mahine a toku iwi i te ao, i te po!
2 Aue, me he tihokahoka na te tira
haere toku i te koraha! kia whakarerea
ai e ahau toku iwi, kia haere atu ai ahau
i roto i a ratou; he hunga puremu katoa
nei hoki ratou, he huihuinga no te hunga
tinihanga.
3 *Me te mea* he kopere na ratou o ra-
tou arero e whakapikoa ana e ratou *hei
mea* mo te korero teka; kahore ia o ratou
maia mo te pono i runga i te whenua;
engari e koni atu ana i te kino ki te kino,
kahore hoki o ratou mohiotanga ki a au,
e ai ta Ihowa.
4 Kia tupato koutou i o koutou hoa, e
tenei, e tenei, kaua hoki e whakawhiri-
naki ki tetahi tuakana, ki tetahi teina:
no te mea he maminga rawa ta nga
tuakana, ta nga teina katoa; kei runga
ano hoki i te ngau-tuara te haere o nga
hoa katoa.
5 Ka tinihangatia e ratou tona hoa, tona
hoa, kahore hoki he pono o te korero;
kua whakaakona e ratou o ratou arero
ki te korero teka; mahi he ana ratou, a
hoha noa.
6 Kei waenga tinihanga koe e noho
ana: na te tinihanga ratou tē pai ai ki
te mohio ki a au, e ai ta Ihowa.
7 Na ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Nana, ka whakarewa ahau i a
ratou, ka whakamatau i a ratou; me pe-
hea hoki ahau, ko te tamahine nei ia a
toku iwi?
8 *Ano* he pere kua koperea atu to ratou
arero, he korero tinihanga tana: kei
tona mangai te kupu pai ki tona hoa; to
roto iho i a ia he whanga *mona*.
9 E kore ianei ahau e whiu i a ratou
mo enei mea? e ai ta Ihowa; e kore
ianei toku wairua e rapu utu i te iwi
penei?
10 He whakaaro ki nga maunga i ara
ai taku tangi, taku aue, he whakaaro ki
nga puninga o te koraha *taku* uhunga;
no te mea kua wera, kahore tetahi ta-
ngata e tika na reira, kahore e rangona te
reo o nga kararehe; nga manu o te rangi,
nga kararehe, putere atu ana ratou, kua
riro.
11 Ka meinga ano e ahau a Hiruhara-
ma hei puranga, hei nohoanga mo nga
tarakona, ka meinga ano e ahau nga pa
o Hura kia ururuatia, tē ai he tangata
hei noho.
12 Ko wai te tangata whakaaro nui e
matau ana ki tenei? i korerotia ano hoki
ki a wai e te mangai o Ihowa? mana e
whakaatu mai, he aha ra te whenua i
whakangaromia ai, i wera ai, ano ko te
koraha, kahore he tangata e tika ana i
reira?
13 Ano ra ko Ihowa, Mo ratou i wha-
karere i taku ture i hoatu e ahau ki to
ratou aroaro, a kihai i whakarongo ki
toku reo, kihai i haere i taua *ara*.
14 Na, haere ana ratou i nga tikanga
maro o o ratou ngakau; kei te whai i a
Paarimi i whakaakona nei e o ratou mā-
tua ki a ratou.
15 Na, ko te kianga mai a Ihowa o
nga mano a te Atua o Iharaira, Tenei au
te whangai nei i a ratou, i tenei iwi, ki
te womawori, te whakainu nei i a ratou
ki te wai kawa.

16 Ka whakamararatia ano ratou e
ahau ki roto ki nga iwi kihai nei i mo-
hiotia e ratou, e o ratou mātua: ka ungā
atu ano e ahau te hoari hei whai i a ra-
tou, a poto noa ratou i a au.
17 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Whakaaroa e koutou, karangatia
hoki nga wahine tangi kia haere mai;
unga tangata ano hoki ki nga wahine
whakaaro nui kia haere mai.
18 Kia hohoro ano te ara o ta ratou
tangi mo tatou, kia tarere ai nga roimata
o o tatou kanohi, kia maturuturu iho ai
nga wai o o tatou kamo.
19 No te mea e rangona ana te reo
tangi i Hiona, Ano to tatou pahuatanga!
Nui atu to tatou whakama, no te mea
kua mahue i a tatou te whenua, no te
mea kua akiritia mai *tatou* e o tatou
nohoanga.
20 Whakarongo ra ia, e nga wahine, ki
te kupu a Ihowa, kia riro atu ano te kupu
a tona mangai i o koutou taringa; whakaa-
kona ano hoki a koutou tamahine ki te ta-
ngi, nga hoa o tenei, o tenei, ki te uhunga.
21 No te mea kua tae ake te mate ki
roto ki o tatou matapihi, kua tomo ki
roto ki o tatou whare kingi, hautepe atu
ai i nga kohungahunga i waho, i nga
taitamariki ano hoki i nga huanui.
22 Korero, Ko te kupu tenei a Ihowa,
Tera nga tinana o nga tangata e hinga,
ano he whakawairakau ki runga ki te
mata o te mara, ano he kutanga *witi* i
muri i te kai tapahi, a, kahore he kai
kohi.
23 ¶ Ko te kupu tenei a Ihowa, Kaua
te tangata whakaaro nui e whakamana-
mana ki tana whakaaro nui, kaua hoki
te marohirohi e whakamanamana ki tona
marohirohi; kaua te tangata taonga e
whakamanamana ki ona taonga.
24 Engari ko tenei hei whakamanama-
nanga ma te tangata whakamanamana,
ara, kua whai whakaaro ia, kua mohio
ki a au ko Ihowa ahau, ko te kai mahi o te
mahi tohu, o te whakarite whakawa, o
te tika i runga i te whenua: ko aku hoki
enei e whakaahuareka atu ai, e ai ta
Ihowa.
25 Nana, kei te haere mai nga ra, e ai
ta Ihowa, e whiua ai e ahau te hunga
katoa i kotia, ratou ko te hunga kihai i
kotia;
26 Ko Ihipa, ko Hura, ko Eroma, ko
nga tamariki a Amono, ko Moapa, ko te
hunga katoa i nga pito whakamutunga e
noho ana i te koraha: he mea kokoti-
kore hoki enei iwi katoa; te whare katoa
ano hoki o Iharaira, he mea kokoti-kore
te ngakau.

UPOKO 10.

WHAKARONGO ki te kupu kua kore-
rotia nei e Ihowa mo koutou, e te
whare o Iharaira:
2 Ko te kupu tenei a Ihowa, Kaua e
akona te ara o nga tauiwi, kaua ano hoki
e wehi i nga tohu o te rangi; e wehi ana
hoki nga tauiwi i aua *mea*.
3 He mea teka noa hoki nga tikanga a
nga iwi: e tapahia ana hoki *e tetahi* he
rakau i roto i te ngahere, he mea mahi
na nga ringa o te kai mahi, ki te titaha.
4 Kei te whakapaipai ratou i taua *mea*
ki te hiriwa, ki te koura, whakamau rawa
ki nga titi, ki nga hama, tē taea te wha-
kakorikori.
5 Tika tonu aua *mea*, me he nikau,
kahore ia he kupu; me amo, he kore no
ratou e haere. Kaua e wehi i a ratou,
no te mea e kore e taea e ratou te kino,
kahore hoki he meatanga ma ratou i te
pai.
6 Kahore rawa he rite mou, e Ihowa;
he nui koe, he nui ano to ingoa i runga
i te kaha.
7 Ko wai e kore e wehi i a koe, e te
Kingi o nga iwi? he mea tika hoki tena
ki a koe: no te mea i roto i nga tangata
whakaaro nui katoa o nga iwi, i roto i o
ratou kingitanga katoa, kahore he rite
mou.
8 Huihuia ratou, he poauau kau, he
wairangi: te rakau, he whakaakoranga
tera ki nga mea horihori.
9 E maua mai ana he hiriwa kua oti te
whakaparaharaha i Tarahihi, me te koura
i Upata, he mahi na te kai mahi, na nga
ringa ano o te kai whakarewa: he ma-
ngumangu, he papura o ratou kakahu;
he mea mahi te katoa na te hunga wha-
kaaro nui.
10 Ko Ihowa ia te Atua pono, ko ia te
Atua ora, te kingi e pumau tonu ana; ka
riri ia, ka wiri te whenua, e kore ano
nga iwi e kaha ake, ina aritarita ia.
11 Kia penei ta koutou ki atu ki a ratou,
Nga atua kihai nei i hanga i te rangi, i
te whenua, ka ngaro ratou i runga i te
whenua, i raro atu ano hoki i enei rangi.
12 *Nāna* i hanga te whenua, na tona
kaha hoki; te ao he mea whakapumau
na ona whakaaro nui; nga rangi he mea
hora na tona matauranga.
13 Ka puaki tona reo, he haruru wai
kei nga rangi, e meinga ana e ia nga
kohu kia pūpū ake i te pito o te whenua;
e hangā ana e ia nga uira me te ua, e
whakaputaina mai ana te hau i roto i ona
taonga.
14 Poauau kau nga tangata katoa i *te*

ratou i mohio ai: nga kai whakarewa
katoa whakama iho i te whakapakoko:
he mea teka hoki tana i whakarewa ai,
kahore hoki he wairua i roto i a ratou.
15 He horihori kau ratou, he mahi
pohehe; i te wa e pa atu ai ia ki a ratou,
ka ngaro ratou.
16 Kahore e rite ki era te wahi i a Ha-
kopa: ko ia hoki te kai whakaahua o nga
mea katoa, ko Iharaira ano hoki te iwi o
tona kāinga tupu, ko Ihowa o nga mano
tona ingoa.
17 Kohikohia atu o mea i te whenua, e
te wahine e noho ana i te pa kaha.
18 Ko te kupu hoki tenei a Ihowa,
Tenei ahau te piupiu atu nei i nga tanga-
ta o te whenua i tenei wa, te whaka-
tupu kino nei hoki i a ratou, kia kitea
ai e ratou.
19 Aue te mate i a au, mamae rawa
toku marutanga: otiia kua mea nei ahau,
He pono ko toku mate tenei, a me wha-
kamanawanui.
20 Kua pahuatia toku teneti, aku aho
motumotu katoa: kua riro atu aku ta-
mariki i toku taha, kua kore: kahore ake
he tangata hei whakamaro i taku teneti,
hei whakaara i oku kakahu tauarai.
21 Kua poauau nei hoki nga hepara;
kihai a Ihowa i rapua e ratou; no reira
e kore e tika ta ratou, ka whakamararatia
ano hoki a ratou kahui katoa.
22 Nana, te haere mai nei te reo o nga
korero, nui atu te whakaohooho, he mea
ahu mai i te whenua ki te nota, hei mea
i nga pa o Hura hei ururua, hei nohoa-
nga mo nga tarakona.
23 E mohio ana ano ahau, e Ihowa,
kahore o te tangata ara i a ia ake ano:
te tangata e haereere nei, e kore ia *e tau*
hei whakatikatika i ona hikoinga.
24 Pakia ahau, e Ihowa, me te whaka-
riterite ano ia; kauaka ina riri koe, kei
kahore ahau i a koe.
25 Ringitia atu to riri ki runga ki nga
tauiwi kahore nei o ratou matauranga
ki a koe, ki runga ano i nga hapu kahore
nei e karanga ki to ingoa, mo Hakopa
ka pau i a ratou, pau rawa, moti rawa,
tona nohoanga ano hoki whakaururuatia
ana e ratou.

UPOKO 11.

TE kupu i pa mai ki a Heremaia he
mea na Ihowa; i ki ia,
2 Whakarongo koutou ki nga kupu o
tenei kawenata, korero atu ano hoki ki
nga tangata o Hura ratou ko te hunga e
noho ana i Hiruharama.
3 Mea atu hoki ki a ratou, Ko te kupu
tenei a Ihowa Atua o Iharaira, Ka ka-
ngā te tangata e kore e whakarongo ki
nga kupu o tenei kawenata,
4 I whakahaua atu nei e ahau ki o
koutou mātua i te ra i kawea mai ai ra-
tou e ahau i te whenua o Ihipa, i roto i
te oumu rino, i a au i ki ra, Whakarongo
ki toku reo, mahia hoki aua *mea*, kia rite
ki nga mea katoa i whakahaua e ahau
ki a koutou; a ka waiho koutou hei
iwi moku, ko ahau hoki hei Atua mo
koutou.
5 Kia whakamanā ai e ahau te oati i
oatitia e ahau ki o koutou mātua, kia
hoatu ki a ratou he whenua e rerengia
ana e te waiu, e te honi, me tenei inai-
anei. Na, ko taku whakahokinga atu,
taku meatanga atu, Koia ano tena, e
Ihowa.
6 Katahi a Ihowa ka ki mai ki a au,
Karangatia atu enei kupu katoa ki nga
pa o Hura, ki nga huarahi ano o Hiruha-
rama, mea atu, Whakarongo ki nga kupu
o tenei kawenata, mahia hoki.
7 I tino whakatupato hoki ahau i o
koutou mātua i te ra i kawea mai ai ra-
tou e ahau i te whenua o Ihipa, a taea
noatia tenei ra, maranga wawe ana ahau,
whakatupato ana; taku kupu,—Whaka-
rongo ki toku reo.
8 Heoi kihai ratou i whakarongo, kihai
hoki i tahuri mai o ratou taringa; na,
haere ana ratou ia tangata, ia tangata, i
runga i nga tikanga pakeke a tona nga-
kau kino: mo reira ka takina mai e ahau
ki runga ki a ratou nga kupu katoa o
tenei kawenata i whakahaua atu nei e
ahau kia mahia, a kihai nei i mahia e
ratou.
9 I mea mai ano a Ihowa ki a au, Kua
kitea te he e whakatakotoria ana e nga
tangata o Hura ratou ko te hunga e noho
ana i Hiruharama.
10 Kua hokia e ratou nga he o o ratou
mātua o mua, kihai nei i pa ki te wha-
karongo ki aku kupu, haere ana ratou ki
te whai i nga atua ke, mahi tonu atu ki
a ratou: kua whakatakā e te whare o
Iharaira ratou ko te whare o Hura taku
kawenata i whakaritea e ahau ki o ratou
mātua.
11 Mo reira ko te kupu tenei a Ihowa,
Tenei te takina atu nei e ahau ki runga
ki a ratou he hē e kore e taea e ratou te
mawhiti atu; ka karanga ano ratou ki a
au, otiia e kore ahau e whakarongo ki a
ratou.
12 A ka haere ano nga pa o Hura me
nga tangata ano o Hiruharama, ka ka-
ranga ki nga atua i tahu nei ratou i te
whakakakara ki a ratou: hore rawa ia a

ratou whakaoranga i a ratou i te wa e raru ai ratou.

13 I *rite* hoki ou atua, e Hura, ki ou pa te maha; me nga aata ano i hangā e koutou ma taua *mea* whakama, *rite tonu* ki nga huarahi o Hiruharama te maha, *ara,* nga aata tahu whakakakara ki a Paara.

14 Na, kaua koe e inoi mo tenei iwi, kei ara hoki tetahi tangi, tetahi kupu wawao au mo ratou; no te mea e kore ahau e whakarongo i te wa e karanga ai ratou ki a au, ina raru ratou.

15 He aha ta taku wahine aroha i roto i toku whare, kua mahia nei hoki e ia nga whakaaro he, he tokomaha nga *hoa*: kua whakakorea atu ano hoki te kikokiko tapu i tou *kāinga*? i to mahinga i te kino, na, kei te whakamanamana koe.

16 He oriwa matomato, he ataahua, he mea hua pai rawa te ingoa i karangatia e Ihowa ki a koe: nui atu te reo ngangau i tahuna ai e ia te ahi mona, kua whatiwhatia ona manga.

17 Kua korerotia nei hoki e Ihowa o nga mano, e to kai whakato, he hē mou, hei utu mo te kino o te whare o Iharaira, raua ko te whare o Hura i mahia nei e ratou hei he mo ratou, hei whakapatari i a au, i a ratou ka tahu whakakakara nei ki a Paara.

18 ¶ I meinga ano ahau e Ihowa kia mohio, a mohio ana ahau: i whakakitea mai ano e koe ki a au a ratou mahi.

19 Ko au ia i rite ki te reme, ki te kau ranei, e arahina ana kia patua; kihai hoki ahau i mohio, e hanga whakaaro ana ratou moku, *e mea ana,* Kia whakakahoretia e tatou te rakau me ona hua ano, kia tapahia atu ano hoki ia e tatou i runga i te whenua o te hunga ora, a kore ake he maharatanga atu ki tona ingoa.

20 Tena, e Ihowa o nga mano, kei runga nei hoki i te tika to whakarite whakawa, e whakamatau ana koe i nga whatumanawa, i te ngakau, kia kite ahau i to rapunga utu i a ratou: kua whakakitea atu nei hoki e ahau taku totohe ki a koe.

21 Na, ko te kupu tenei a Ihowa mo nga tangata o Anatoto e whai nei kia whakamatea koe, e mea nei, Kaua e poropiti i runga i te ingoa o Ihowa, kei mate koe i to matou ringaringa:

22 Mo reira ko te kupu tenei a Ihowa o nga mano, Tenei au te whiu nei i a ratou: ka mate nga taitamariki i te hoari; a ratou tamariki, a ratou tamahine, ka mate i te hemo-kai.

23 E kore ratou e whai morehu; no te mea ka kawea atu e ahau he kino ki nga tangata o Anatoto, *ara,* te tau, e whiua ai ratou.

UPOKO 12.

TIKA tonu koe, e Ihowa, ina totohe ahau ki a koe: otiia kia korerotia e ahau *o* whakaritenga whakawa ki a koe: He aha i whai pai ai te ara o te hunga kino? *he aha* i noho humarie ai te hunga katoa he nui rawa nei ta ratou tinihanga?

2 Whakatongia ana ratou e koe, kua whai pakiaka ano hoki ratou, e neke ake ana, e hua ana hoki: i o ratou mangai e tata ana koe; i o ratou whatumanawa ia kei tawhiti koe.

3 Otiia e mohio ana koe ki a au, e Ihowa, kua kite koe i a au, e whakamatautau ana hoki koe i toku ngakau ki a koe: takiritia mai ratou, ano he hipi e patua ana, motuhia atu ratou mo te ra o te parekura.

4 Kia pehea te roa o te whenua ka tangi nei, o te otaota ano hoki o nga mara katoa ka maroke nei, i te kino o nga tangata e noho ana i reira? kua poto nga kararehe me nga manu; mo ratou hoki i ki, E kore ia e kite i to tatou mutunga iho.

5 ¶ Ki te mea i rere koe i roto i te hunga haere i raro, a ka ngenge, ka pehea ra to whakataetae ki nga hoiho? a ki te mea *i ngenge koe* i te whenua rangatira, i tau i whakawhirinaki atu ai, ka pehea ra koe, ina ngawha a Horano?

6 Ko o tuakana nei hoki, ko o teina, me te whare ano o to pāpā, ko ratou kei te tinihanga ki a koe, ko ratou ano kei te karanga i te hui ki te whai i a koe. Kaua e whakapono atu ki ta ratou, ina korero pai mai ratou ki a koe.

7 ¶ Kua mahue i a au toku whare, whakarerea ake toku kāinga pumau; tukua atu ana e ahau te wahine i arohaina e toku wairua ki te ringaringa o ona hoa riri.

8 Toku kāinga tupu, ki a au, tona rite kei te raiona i roto i te ngahere: hamama mai ana ia ki a au, na reira kino iho ahau ki a ia.

9 Toku kāinga tupu, ki a au, *tona rite kei* te manu kotingotingo; hei hoa riri mona nga manu i tetahi taha, i tetahi taha; haere mai koutou, huihuia mai nga kirehe katoa o te parae, haere mai ki te kai.

10 Nga hepara tokomaha nei, moti ake i a ratou taku mara waina, takatakahia ana e ratou toku wahi, meinga ana e ratou taku wahi i matenui ai hei koraha, ururua rawa.

11 Kua meinga e ratou hei ururua, a, i
a ia e ururua nei, tangi ana ia ki a au;
kua ururua katoa te whenua, no te mea
kahore he tangata e mahara iho ana tona
ngakau.
12 Kua tae mai nga kai pahua ki runga
ki nga wahi tiketike katoa o te koraha:
no te mea ka kai te hoari a Ihowa i tetahi
pito o te whenua, a tae noa ki tetahi
pito o te whenua: ki nga kikokiko katoa
kahore he maunga rongo.
13 He witi ta ratou i rui ai, he tataramoa
ta ratou e kokoti ai; mamae ana
ratou, a kahore he painga ki a ratou: ka
whakama ano koutou ki ā koutou hua i te
riri a Ihowa ka mura nei.
14 ¶ Ko te kupu tenei a Ihowa mo
oku hoa tata katoa e kino nei, kua pa
nei ki te wahi tupu i hoatu e ahau mo
taku iwi, mo Iharaira, Tenei au te huhuti
atu nei i a ratou i runga i to ratou whenua,
ka hutia atu ano hoki e ahau te
whare o Hura i waenganui i a ratou.
15 A, tenei ake, kia mutu taku huhuti
atu i a ratou, ka hoki atu ahau, ka aroha
ki a ratou, ka whakahoki atu ano i a ratou
ki tona wahi, ki tona wahi, ki tona
whenua, ki tona whenua.
16 A tenei ake, ki te ako marie ratou i
nga ara o toku iwi, a ka oatitia toku ingoa,
ara, E ora ana a Ihowa; ki te pera ratou
me ratou i whakaako ra i toku iwi
kia oatitia a Paara, na, ka hangā ratou
ki waenganui i toku iwi.
17 Tena ko tenei e kore ratou e rongo,
katahi taua iwi ka hutia rawatia atu e
ahau, ka whakangaromia, e ai ta Ihowa.

UPOKO 13.

KO te kupu tenei a Ihowa ki a au,
Tikina, kia riro mai i a koe tetahi
whitiki rinena mou, ka whitiki ai ki to
hope; kaua hoki e tukua ki te wai.
2 Na, kua riro mai i a au tetahi whitiki,
ta Ihowa i ki ai, whitikiria iho e
ahau ki toku hope.
3 Na, ko te rua o nga putanga mai o te
kupu a Ihowa ki a au; i mea ia,
4 E mau ki te whitiki i riro mai na i a
koe, ki tera i tou hope, ka whakatika,
ka haere ki Uparati, ka huna atu ki roto
ki tetahi rua i te kamaka.
5 Na haere ana ahau, hunā atu ana
taua mea e ahau ki Uparati, pera tonu
ahau me ta Ihowa i whakahau ai ki a
au.
6 A ka maha nga rangi ka taka, ka ki
mai a Ihowa ki a au, Whakatika, haere
ki Uparati, tikina atu i reira te whitiki
i whakahau ai ahau ki a koe kia hunā ki
reira.
7 Na ko taku haerenga atu ki Uparati,
kei te keri ahau, tangohia mai ana e ahau
te whitiki i te wahi i hunā atu ai e ahau:
na, kua kino te whitiki, kihai i pai mo
tetahi mea.
8 Na ko te putanga mai o te kupu a
Ihowa ki a au; i mea ia,
9 Ko te kupu tenei a Ihowa, Ka pena
ano taku whakakinonga i te whakapehapeha
o Hura, i te whakapehapeha nui
ano hoki o Hiruharama.
10 Tenei iwi kino e kore nei e pai ki te
whakarongo ki aku kupu, a e haere ana
i runga i nga tikanga pakeke a o ratou
ngakau, e whai ana i nga atua ke, e mahi
ana, e koropiko atu ana ki a ratou, ka
rite ratou ki tenei whitiki e kore nei e
pai mo tetahi mea.
11 I piri hoki te whitiki ki te hope o te
tangata, pena tonu taku meatanga i te
whare katoa o Iharaira me te whare katoa
ano o Hura kia piri ki a au, e ai ta Ihowa,
kia waiho ai ratou hei iwi moku, hei
ingoa, hei whakamoemititanga, hei kororia;
heoi kihai ratou i rongo.
12 ¶ Na, me korero atu e koe tenei
kupu ki a ratou, Ko te kupu tenei a Ihowa
a te Atua o Iharaira, Ka whakakīa
katoatia nga pounamu ki te waina: a e
mea ano ratou ki a koe, Kihai ianei matou
i tino mohio ka whakakīa katoatia
nga pounamu ki te waina?
13 Ko reira koe mea atu ai ki a ratou,
Ko te kupu tenei a Ihowa, Tenei au te
whakaki nei i nga tangata katoa o tenei
whenua, ara, nga kingi e noho ana i runga
i te torona o Rawiri, ratou ko nga
tohunga, ko nga poropiti, ko nga tangata
katoa ano o Hiruharama ki te haurangitanga.
14 Ka akina atu ano ratou e ahau tetahi
ki tetahi, nga mātua ngatahi ano ko
nga tamariki, e ai ta Ihowa, e kore e tohungia
e ahau, e kore e manawapatia, e
kore e arohaina; engari ka whakangaromia
ratou.
15 ¶ Whakarongo, tahuri mai hoki
nga taringa; kaua e whakapehapeha;
na Ihowa hoki te kupu.
16 Whakakororiatia to koutou Atua a
Ihowa i te mea kiano ia i whakapouri
noa, i te mea ano hoki kiano o koutou
waewae i tūtuki i runga i nga maunga
pouri; a, i a koutou e tatari atu nei ki
te māramatanga, kua puta ke i a ia ko te
atarangi o te mate, meinga iho e ia kia
pouri kerekere.
17 Tena ko tenei e kore koutou e rongo,
ka tangi toku wairua i nga wahi ngaro

ki *to koutou* whakapehapeha: nui atu
ano te tangi o toku kanohi, tarere iho
ano nga roimata; no te mea ka whaka-
rautia te kahui a Ihowa.
18 Mea atu ki te kingi raua ko te kui-
ni, Whakaititia korua, e noho: no te
mea ka riro iho o korua whakapaipai
māhunga, te karauna o to korua ko-
roria.
19 Ka tutakina nga pa o te tonga, ka-
hore he kai whakatuwhera, ka whaka-
rautia katoatia atu a Hura, poto rawa ki
te whakarau.
20 E ara o koutou kanohi, tirohia atu
te hunga e haere mai ana i te nota: kei-
hea te kahui i hoatu ki a koe? to kahui
ataahua na?
21 Ka pehea to kupu ina whiu ia i a
koe? nau hoki ratou i whakaako hei ari-
ki, hei rangatira mou. E kore ianei koe
e mau pu i te mamae, ano he wahine e
whakawhanau ana?
22 ¶ Na, ki te mea koe i roto i tou
ngakau, He aha enei mea i pa mai ai ki
a au? Na te nui o to kino i hurahia ai te
remu o tou, i whakatupuria kinotia ai o
rekereke.
23 E taea ranei e te Etiopiana te wha-
kaputa ke tona kiri, e te reparo ranei to-
na kotingotingo? *e kore* ano e taea te
mahi pai e koutou kua taunga nei ki te
mahi kino.
24 Ka titaritaria ano ratou e ahau, ano
he papapa e rere ana i runga i te hau o
te koraha.
25 Ko te rota tena mau, ko te wahi i
ruritia atu e ahau mou, e ai ta Ihowa;
mou i wareware ki a au, i whakawhiri-
naki atu ki te teka.
26 Ka humenea ake ano hoki e ahau o
remu ki runga ki to mata, a ka kitea atu
to mea e whakama ai koe.
27 O puremutanga, to tangi *a* hoiho,
te whakaaroaronga ki to moepuku, o mea
whakarihariha i runga i nga pukepuke,
i te parae, kua kitea e ahau. Aue te
mate mou, e Hiruharama! e kore ianei
koe e purea? ahea rawa ra ano?

UPOKO 14.

TE kupu a Ihowa i puta mai ki a He-
remaia, he mea mo te mate-waita-
nga.
2 Kei te tangi a Hura, ngohe kau ona
kuwaha, kua mangu, kua *takoto* ki te
whenua, kua kake ano te aue o Hiruha-
rama ki runga.
3 Na, ka unga atu o ratou ariki i
a ratou tamariki ririki ki te wai.
To ratou haerenga atu ki nga poka,
kihai i kitea he wai; hoki mai ana,
a ratou oko takoto kau ana, whakama
ana ratou, numinumi kau ana, hipoki
rawa o ratou māhunga.
4 Ngatata kau hoki te oneone, kahore
hoki he ua ki runga ki te whenua, wha-
kama iho nga kai parau, hipokina ana e
ratou o ratou māhunga.
5 Te hāta ano hoki, whanau ana ia i
waenga parae, whakarerea ake e ia; no
te mea kahore he tarutaru.
6 Nga kaihe mohoao ano hoki, tu ana
ratou i runga i nga wahi tiketike, ho-
ngia atu ana e ratou te hau, ano he tara-
kona; matawaia ana o ratou kanohi, no
te mea kahore he otaota.
7 ¶ E Ihowa, ahakoa whakaatu noa o
matou kino i ta matou he, mau e mahi,
kia mahara hoki ki to ingoa: kua tini
nei hoki o matou tahuritanga ketanga,
kua hara matou ki a koe.
8 *Ko koe* ta Iharaira e tumanako atu
ai; e te kai whakaora i te wa o te raru,
he aha koe i whakatangata ke ai i runga i
te whenua, *he aha* i rite ai ki te tangata
haere e peka atu ana ki tetahi moenga
mona i te po?
9 He aha koe i rite ai ki tetahi tangata
e ketekete kau ana, ki tetahi tangata
marohirohi e kore nei e kaha ki te wha-
kaora? kei waenganui ano ia koe i a
matou, e Ihowa, kua karangatia ano ho-
ki to ingoa ki a matou; kaua matou e
whakarerea.
10 ¶ Ko te kupu tenei a Ihowa mo
tenei iwi, Pena tonu to ratou pai ki te
kopikopiko, kihai i kaiponuhia o ratou
waewae; na, e kore a Ihowa e manako
ki a ratou, ka mahara ia ki ta ratou he,
ka whiua ano e ia o ratou hara.
11 I mea mai ano a Ihowa ki a au,
Kaua e inoi mo tenei iwi, ki te pai *mo
ratou.*
12 Ka noho puku ratou i te kai, e kore
ahau e whakarongo ki ta ratou karanga,
ka whakaekea ano hoki e ratou te tahu-
nga tinana me te whakahere, e kore ahau
e manako ki a ratou; engari ka poto
ratou i a au, i te hoari, i te hemo-kai, i te
mate uruta.
13 ¶ Ano ra ko au atu, Aue, e te Ari-
ki, e Ihowa, nana, ko nga poropiti te mea
atu nei ki a ratou, E kore koutou e kite
i te hoari, e kore ano te hemo-kai e pa ki
a koutou; engari maku e mea kia tūtu-
ru rawa te mau o te rongo ki a koutou i
tenei wahi.
14 Ano ra ko Ihowa ki a au, Kei te po-
ropiti nga poropiti i te mea teka i runga
i toku ingoa, kihai ano ratou i unga atu

e ahau; kihai ratou i whakahaua e ahau,
kihai ahau i korero ki a ratou: he kitenga teka ta ratou e poropiti ra ki a koutou, he whakaaro ki nga tohu, he mea horihori, he mea tinihanga na o ratou ngakau.
15 Mo reira ko te kupu tenei a Ihowa
mo nga poropiti e poropiti nei i runga i toku ingoa, he hunga kihai i unga atu e ahau, i a ratou e mea nei, E kore te hoari, te hemo-kai ranei e pa ki tenei whenua, Ka poto atu ena poropiti i te hoari, i te hemo-kai.
16 Ta ratou iwi ano hoki i poropiti
atu ai ratou ki a ratou, ka akiritia atu ki nga huarahi o Hiruharama i te ngaunga a te hemo-kai, a te hoari, kahore hoki he tangata hei tanu i a ratou, i a ratou ko a ratou wahine, ko a ratou tamahine: no te mea ka ringitia atu e ahau ta ratou kino ki runga ki a ratou.
17 ¶ Na, me korero atu e koe tenei ku-
pu ki a ratou; Kia tarere iho nga roimata o oku kanohi i te po, i te ao, kaua hoki e mutu; no te mea he nui te pakaru i pakaru ai te tamahine a toku iwi, mamae rawa te patunga.
18 Ki te haere atu ahau ki te parae,
nana, ko nga tupapaku a te hoari! ki te tomo ahau ki roto ki te pa, nana, ko te hunga e mate ana i te hemo-kai! nga poropiti nei hoki, nga tohunga ano hoki, kei te kopikopiko ratou ki te whenua kahore nei e mohiotia e ratou.
19 Kua whakaparahako rawa ranei koe
ki a Hura? kua whakarihariha ranei to wairua ki Hiona? He aha koe i patu ai i a matou, tē ai he mahunga mo o matou mate? tatari noa matou ki te rongo mau, heoi kahore he pai; ki te wa e mahu ai, na, ko te raruraru.
20 Tenei matou, e Ihowa, te whaki nei
i ta matou kino, i te he a o matou mātua; kua hara hoki matou ki a koe.
21 Kaua e whakarihariha mai, whakaa-
ro ki tou ingoa, kaua e whakaititia te torona o to kororia; kia mahara, kaua e whakatakā to kawenata ki a matou.
22 Kei roto ranei i nga mea horihori a
nga tauiwi tetahi kai whakaputa mai mo te ua? ma nga rangi ranei e homai nga ua? he teka ianei ko koe, e Ihowa, e to matou Atua? no reira matou ka tatari atu nei ki a koe, nau hoki i hanga enei mea katoa.

UPOKO 15.

NA, ko te meatanga mai a Ihowa ki a au, Ahakoa i tu a Mohi raua ko Hamuera ki toku aroaro, e kore ahau e whai ngakau ki tenei iwi. Makā atu *ratou* i toku aroaro, kia haere atu hoki ratou.
2 Na, ki te mea mai ratou ki a koe, Me
haere matou ki hea? katahi koe ka mea atu ki a ratou, Ko te kupu tenei a Ihowa, Nga mea mo te mate ki te mate; nga mea mo te hoari ki te hoari; nga mea mo te hemo-kai ki te hemo-kai; nga mea mo te whakarau ki te whakarau.
3 E wha hoki nga tu mea e whakari-
tea e ahau mo ratou, e ai ta Ihowa: ko te hoari hei whakamate, ko nga kuri hei haehae, ko nga manu o te rangi, me nga kararehe ano o te whenua, hei kai, hei whakamoti.
4 Ka tukua atu ano ratou e ahau kia
kawea atu ki nga kingitanga katoa o te whenua mo ta Manahe tama a Hetekia kingi o Hura, mo nga mea i meatia e ia ki Hiruharama.
5 Ko wai hoki e tohu i a koe, e Hiru-
harama? ko wai e tangi ki a koe? ko wai e peka atu ki te ui, kei te ora ranei koe.?
6 Kua whakarerea ahau e koe, e ai ta
Ihowa, kua riro koe ki muri: na, ka totoro atu toku ringaringa ki runga ki a koe, a ka whakamotitia koe; kua hoha ahau ki te ripeneta.
7 Ka whakarererere ano hoki ahau i a
ratou ki te whakarererere witi i nga kuwaha o te whenua; ka kore i a au *a ratou* tamariki, ka whakangaromia e ahau toku iwi, *mo* ratou kahore e tahuri mai i o ratou ara.
8 A ratou pouaru i toku aroaro kua to-
komaha atu i te onepu o nga moana: kua kawea atu e ahau ki a ratou, hei hoa riri mo te whaea, he taitamariki e pahua ana i te awatea, ka meinga e ahau kia pa whakarere atu te pawera me te tumatatenga ki a ia.
9 Ngohe kau te wahine ka tokowhitu
nei ana tamariki; kua hemo tona wairua; kua rere tona ra i te mea ko te awatea nei ano, whakama ana ia, numinumi kau ana; ka tukua atu ano hoki e ahau o ratou morehu ki te hoari i te aroaro o o ratou hoa riri, e ai ta Ihowa.
10 ¶ Aue toku mate, e toku whaea, i
whanau hoki ahau i roto i a koe he tangata totohe, he tangata ngangare ki te whenua katoa! kihai ahau i whakatarewa atu i te moni whakatuputupu, kihai ano hoki te moni whakatuputupu i whakatarewaina mai ki a au; *heoi* kei te kanga ratou katoa i a au.
11 I mea mai a Ihowa, He pono ka
pai te tukunga iho ki a koe; he pono ka

meinga e ahau te hoa riri kia atawhai ki a koe i te wa o te he, i te wa o te mamae.
12 E wahi ranei te rino i te rino o te nota, i te parahi?
13 Ka hoatu e ahau ou rawa me ou taonga hei taonga parakete, kahore hoki he utu, mo o hara katoa hoki i o rohe katoa.
14 Ka meinga ano *koe* e ahau kia haere tahi koutou ko o hoa riri ki te whenua kihai i mohiotia e koe; no te mea ka ngiha te ahi i a au e riri nei, kā tonu atu ki a koutou.
15 ¶ E Ihowa, e mohio ana koe, mahara mai ki a au, tirotirohia mai ahau, rapua he utu mo toku matenga i oku kai tukino; kei tangohia atu ahau e koe i runga i to manawanui: kia mohio koe, na tau ra ahau i tawaia ai.
16 I kitea o kupu, a kainga ake e ahau, ki a au hei whakakoa, hei whakahari o kupu mo toku ngakau: kua karangatia hoki to ingoa ki a au, e Ihowa, e te Atua o nga mano.
17 Kihai ahau i noho i roto i te whakaminenga o te hunga whakahi, kihai i whakamanamana atu; he whakaaro ki to ringa i noho mokemoke ai ahau; kua whakakīa nei hoki ahau e koe ki te riri.
18 He aha toku mamae i mau tonu ai? *he aha* toku patunga tē mahu ai, tē pai ai ki te rongoa? ka rite rawa ranei ki ta te tangata korero teka tau ki a au, he wai e kore e mau?
19 ¶ Mo reira ko te kupu tenei a Ihowa, Ki te hoki mai koe, na, ka whakahokia koe e ahau, *a* ka tu koe ki toku aroaro; ki te tangohia ano hoki e koe te mea utu nui i roto i te mea kino, ka rite koe ki toku mangai. Ko ratou e hoki mai ki a koe, kaua ano koe e hoki atu ki a ratou.
20 Ka meinga ano koe e ahau hei taiepa parahi ki tenei iwi, kaha rawa, a ka whawhai ratou ki a koe; otiia e kore e kaha i a koe; no te mea kei a koe ahau, hei whakaora i a koe, kia mawhiti mai ai koe, e ai ta Ihowa.
21 Ka meinga ano koe e ahau kia mawhiti mai i roto i te ringa o te hunga kino, ka hokona ano hoki koe e ahau i roto i te ringa o te hunga nanakia.

UPOKO 16.

AI PUTA mai ano te kupu a Ihowa ki a au, i mea ia,
2 Kaua koe e moe hoa, me whakakahore ano hoki he tamariki, he tamahine mau i tenei wahi.
3 Ko te kupu hoki tenei a Ihowa mo nga tamariki, mo nga tamahine ka whanau ki tenei wahi, mo o ratou whaea ano hoki i whanau ai ratou, mo o ratou pāpā ano, na ratou nei aua tamariki i tenei whenua;
4 Kino rawa nga mate e mate ai ratou, e kore ratou e tangihia, e kore ano e tanumia; ka waiho ratou hei whakawairakau i runga i te mata o te oneone: ka poto atu ratou i te hoari, i te hemo-kai; o ratou tinana ano hoki hei kai ma nga manu o te rangi, ma nga kararehe o te whenua.
5 Ko te kupu hoki tenei a Ihowa, Kaua e tomo ki roto ki te whare o te tangihanga, kaua hoki koe e haere atu ki te tangi, ki te uhunga i a ratou: no te mea kua kore i a au taku rangimarietanga mo tenei iwi, e ai ta Ihowa, ara, te aroha noa, me nga mahi atawhai.
6 Ka mate ano hoki nga mea nui, ratou ko nga mea iti, ki tenei whenua; e kore ratou e tanumia, e kore ano ratou e tangihia; kahore hoki he haehaenga mo ratou, kahore he moremorenga mā hunga:
7 E kore ano e tuwhaina mai *te taro* ma ratou hei whakamarie i tetahi i te tangihanga mo te tupapaku; e kore ano e homai ki a ratou te kapa whakamarie kia inumia, ina mea ki tona pāpā, ki tona whaea.
8 Kaua ano hoki koe e tomo ki roto ki te whare hakari noho tahi ai koutou, kai ai, inu ai ranei.
9 No te mea ko te kupu tenei a Ihowa o nga mano, a te Atua o Iharaira, Nana, ka whakamutua e ahau i tenei wahi i to koutou tirohanga i o koutou ra, te reo koa, te reo hari, te reo o te tane marena hou, me te reo o te wahine marena hou.
10 ¶ Na, korerotia atu e koe enei kupu katoa ki tenei iwi, a ka mea ratou ki a koe, Na te aha tenei kino nui katoa i korerotia mai ai e Ihowa ki a matou? he aha hoki to matou he? he aha ano hoki to matou hara i hara ai matou ki a Ihowa ki to matou Atua?
11 Katahi koe ka mea ki a ratou, No te mea i whakarerea ahau e o koutou mātua, e ai ta Ihowa, a haere ana ratou ki te whai i nga atua ke, mahi tonu atu ki a ratou, koropiko atu ana ki a ratou; ko au hoki, whakarerea ake e ratou, kihai hoki taku ture i puritia e ratou.
12 Ko koutou ano hoki, kino atu ta koutou mahi i ta o koutou mātua, kei te whai na hoki koutou i nga tikanga pakeke o tona ngakau kino, o tona ngakau kino, kore ake te rongo ki a au.

13 Na, ka akiritia atu koutou e ahau i
tenei whenua ki tetahi whenua kihai i
mohiotia e koutou ko o koutou mātua, a
ka mahi koutou ki reira ki nga atua ke
i te ao, i te po, e kore ano e whakaputai-
na atu e ahau he aroha ki a koutou.
14 ¶ Na, kei te haere ake nei nga ra,
e ai ta Ihowa, e kore ai e korerotia, E
ora ana a Ihowa nana nei i kawe mai nga
tamariki a Iharaira i te whenua o Ihipa;
15 Engari, E ora ana a Ihowa nana nei
i kawe mai nga tamariki a Iharaira i te
whenua ki te nota, i nga whenua katoa
ano hoki i peia atu ai ratou e ia: ka wha-
kahokia mai ano hoki ratou e ahau ki to
ratou whenua i hoatu e ahau ki o ratou
mātua.
16 ¶ Nana, ka tikina atu e ahau nga
kai hī ika, he tokomaha, e ai ta Ihowa,
a ka hia ratou e ratou; muri iho ka ti-
kina e ahau nga kai whai mohoao, he
tokomaha, a ka whaia ratou i runga i nga
maunga katoa, i runga i nga pukepuke
katoa, i roto ano hoki i nga rua o nga
kamaka.
17 No te mea kei runga oku kanohi i
o ratou ara katoa; kahore e huna atu i
toku mata, kahore ano hoki ta ratou he
i ngaro atu i taku tirohanga.
18 Na, ka matua rite i a au nga utu e
rua mo to ratou he, mo to ratou hara;
mo ratou i whakapoke i toku whenua, i
whakaki ano hoki i toku wahi tupu ki
nga tinana o a ratou mea whakarihariha,
o a ratou mea anuanu.
19 E Ihowa, e toku kaha, e toku wha-
kapakari, e toku rerenga atu i te wa o
te matenga, tera e haere mai nga Taui-
wi i nga pito o te whenua ki a koe, a ka
mea, He pono teka kau nga mea i wha-
karerea iho ma o tatou mātua, he hori-
hori, he mea kahore nei he painga.
20 E hanga ranei te tangata i etahi
atua mona, ehara nei i te Atua?
21 Mo reira ka meinga ratou e ahau
kia mohio i tenei wa, ka meinga ratou
e ahau kia mohio ki toku ringa, ki toku
marohirohitanga; a ka mohio ratou, ko
Ihowa toku ingoa.

UPOKO 17.

KUA oti te hara o Hura te tuhituhi
ki te pene rino, ki te mata o te rai-
mona, whaowhao rawa ki te papa, *ara*,
ki o ratou ngakau, ki nga haona ano hoki
o o koutou aata;
2 I a ratou tamariki ka mahara nei ki
o ratou aata, ki a ratou ngahere i te taha
o nga rakau kouru nui, i runga i nga
pukepuke tiketike.
3 E taku maunga i te parae, ka hoatu
e ahau ou rawa, ou taonga katoa, kia
pahuatia, me o wahi tiketike nga mea
mo te hara, puta noa i o rohe katoa.
4 Ka whakamutua ano hoki tau, tau
ra, i to kāinga tupu i hoatu e ahau ki a
koe, a ka meinga koe e ahau kia mahi
ki o hoa riri ki te whenua kihai i mohio-
tia e koe; no te mea kua ngiha i a kou-
tou he ahi i a au e riri ana, tona ka, mau
tonu.
5 ¶ Ko te kupu tenei a Ihowa, Ka
kangā te tangata e whakawhirinaki ana
ki te tangata, a e mea ana i te kikokiko
hei ringaringa mona, e kotiti atu ana
hoki tona ngakau i a Ihowa.
6 Ka rite ano ia ki te kahikatoa i te
koraha, e kore ano e kite i te putanga
mai o te pai; engari ko nga wahi wai-
kore o te koraha hei kāinga mona, he
whenua tote, e kore nei e nohoia.
7 Ka manaakitia te tangata e whaka-
whirinaki atu ana ki a Ihowa, ko Ihowa
ano hoki tana e tumanako atu ai.
8 Ka rite ano ia ki te rakau i whaka-
tokia ki te taha o nga wai, e totoro atu
ana ona pakiaka ki te awa, e kore ano e
kite i te putanga mai o te mahana, ma-
tomato tonu tona rau, e kore e manuka-
nuka i te tau raki, e kore ano hoki e
mutu tona whai hua.
9 ¶ Te tinihanga o te ngakau, nui atu
i nga mea katoa, kino rawa: e mohiotia
ranei e wai?
10 Taku, ta Ihowa, he rapu i ta te nga-
kau, he whakamatautau i nga whatu-
manawa, he mea kia hoatu ai ki tenei,
ki tenei, nga mea e rite ana ki tana ara
ake, ki nga hua ano hoki o ana mahi.
11 Ta te patiri, he pehi *i nga hua*, kore
ake e paopao, *ka pena* ano te tangata e
mahi ana i te taonga, kahore noa iho ia
he tikanga; i waenganui o ona ra ka
mahue i a ia, wairangi noa iho ia i tona
mutunga iho.
12 ¶ He tiketike, he torona kororia no
te timatanga iho ra ano, to tatou wahi tapu.
13 E Ihowa, e ta Iharaira e tumanako
atu nei, ka whakama te hunga katoa e
whakarere ana i a koe. Ka tuhituhia
ki te whenua te hunga e kotiti atu ana i
a au, mo ratou i whakarere i te puna-wai
ora, i a Ihowa.
14 Rongoatia ahau, e Ihowa, a ka ma-
hu toku mate; whakaorangia ahau, a ka
ora au: ko koe hoki taku e whakamoe-
miti ai.
15 ¶ Nana, kei te ki mai ratou ki a au,
Keihea te kupu a Ihowa? tena ra, kia
puta mai.
16 Na, ahau nei, kihai ahau i hohoro

atu i te mahi hepara i muri i a koe, ki-
hai ano hoki ahau i hiahia ki te ra o te
mamae; e mohio ana ano koe: *tika tonu* i
to aroaro te mea i puta atu i oku ngutu.
17 Kei waiho koe hei whakawehi mo-
ku: ko koe hoki taku e tumanako atu ai
i te ra o te he.
18 Kia whakama te hunga e tukino ana
i a au, kaua hoki ahau e whakama: kia
wehi ratou, kaua hoki ahau e wehi:
kawea atu te ra o te kino ki runga ki
a ratou, kia rua ano hoki nga wawa-
hanga e wahia ai ratou e koe.
19 ¶ I penei mai ta Ihowa kupu ki a
au, Haere, e tu ki te kuwaha o nga ta-
mariki a te iwi, ki te wahi e tomo ai nga
kingi o Hura, e haere atu ai, ki nga ku-
waha katoa ano hoki o Hiruharama;
20 Ka mea atu ki a ratou, Whakarongo
mai ki te kupu a Ihowa, e nga kingi o
Hura, e Hura katoa, e nga tangata ka-
toa ano hoki o Hiruharama e tomo ana
ki roto ki enei kuwaha:
21 Ko te kupu tenei a Ihowa, Kia tu-
pato koutou, kaua he kawenga e wahā i
te ra hapati, kaua ano e maua i nga ku-
waha o Hiruharama.
22 Kaua ano hoki e whakaputaina atu
he kawenga i roto i o koutou whare i te
ra hapati, kaua ano e mahia tetahi
mahi; engari me whakatapu te ra ha-
pati, kia rite ki taku i whakahau ai ki o
koutou mātua.
23 Heoi kihai ratou i whakarongo, ki-
hai ano i tahuri mai o ratou taringa, na,
whakapakeketia ana e ratou o ratou kaki,
kahore noa iho e rongo, kahore noa iho
e manako mai ki te whakatupato.
24 Na, ki te ata whakarongo koutou
ki a au, e ai ta Ihowa, a e kore e mau i
te kawenga i nga kuwaha o tenei pa i te
ra o te hapati, engari e whakatapu ana i
te ra hapati, a e kore e mahia tetahi
mahi i reira,
25 Katahi ka tomo ki roto ki nga ku-
waha o tenei pa nga kingi me nga ra-
ngatira, he hunga e noho ana i runga i
te torona o Rawiri, e eke ana ki runga
ki nga hariata, ki nga hoiho, ratou, a
ratou rangatira, me nga tangata ano o
Hura, me te hunga ano e noho ana i
Hiruharama; ka tūturu ano hoki tenei
pa, a ake ake ake.
26 A ka haere mai *nga tangata* i nga
pa o Hura, i nga taha ano o Hiruharama,
i te whenua o Peniamine, i te mania, i
te maunga, i te tonga, ka maua mai he
tahunga tinana, he patunga tapu, he
whakahere, he whakakakara, ka maua
mai ano he whakawhetainga, ki te whare
o Ihowa.
27 Tena ko tenei e kore koutou e wha-
karongo ki taku, kia whakatapua te ra
hapati, kia kaua hoki e maua he kawe-
nga, a ka tomo ki roto ki nga kuwaha
o Hiruharama i te ra hapati, katahi ka
ngiha i a au he ahi i nga kuwaha o reira,
a ka pau nga whare kingi o Hiruhara-
ma, e kore ano e tineia.

UPOKO 18.

TE kupu i puta mai ki a Heremaia,
he mea na Ihowa; i ki ia,
2 Whakatika, haere ki raro ki te whare
o te kai hanga rihi, a ka meinga koe e
ahau i reira kia rongo i aku kupu.
3 Katahi ahau ka haere ki raro ki te
whare o te kai hanga rihi, na, kei te
mahi ia i tetahi mahi i runga i nga
wira.
4 Na, te oko i hangā nei e ia ki te paru
kua he i roto i te ringa o te kai hanga
rihi: katahi ka hangā ano e ia tetahi
atu oko ki taua mea, ta te kai hanga rihi
i kite ai e tika ana kia hangā.
5 Na, ko te putanga mai o te kupu a
Ihowa ki a au; i mea ia,
6 E kore ianei e ahei i a au te mea i ta
tenei kai hanga rihi ki a koutou, e te
whare o Iharaira? e ai ta Ihowa. Nana,
te paru i roto i te ringa o te kai hanga
rihi, ko to koutou rite tena i roto i toku
ringa, e te whare o Iharaira.
7 I te wa e korero ai ahau mo tetahi
iwi, mo tetahi kingitanga, kia unuhia
atu, kia wahia iho, kia whakangaro-
mia;
8 Ki te tahuri mai taua iwi i korerotia
ra e ahau i ta ratou kino, ka ripeneta
ahau ki te kino i whakaaro ai ahau kia
meatia ki a ratou.
9 Na, i te wa e korerotia ai e ahau
tetahi iwi, tetahi kingitanga ranei, kia
hangā, kia whakatokia,
10 Ki te mahi ratou i te kino ki taku
titiro atu, a ka kore e whakarongo ki
toku reo; ka ripeneta ahau ki te pai i
mea nei ahau hei pai mo ratou.
11 ¶ Na, tena, korero atu ra ki nga
tangata o Hura ki te hunga ano hoki e
noho ana i Hiruharama; ki atu, Ko te
kupu tenei a Ihowa; Nana, tenei ahau
te hanga nei i te kino mo koutou, te
whakatakoto whakaaro nei mo koutou.
Tena ra, hoki mai koutou i tona ara kino,
i tona ara kino, kia pai ano hoki a koutou
ara, a koutou mahi.
12 Na, ko ta ratou kianga mai, Kua
he; engari ka whaia e matou ta matou i
whakaaro ai; ka mahia ano hoki e matou

nga tikanga pakeke a tona ngakau kino,
a tona ngakau kino.
13 No reira tenei kupu a Ihowa, Tena
ra, ui atu ki nga iwi, Ko wai i rongo i
nga mea penei? he hanga whakawehi
rawa te mahi a te wahina a Iharaira.
14 E whakarerea ranei te hukarere o
Repanona e puta mai ana i roto i te kohatu o te parae? e mahue ranei nga wai
matao e rere mai ana i te wahi ke?
15 Kua wareware nei hoki toku iwi ki
a au; kei te tahu whakakakakara ratou ki
te horihori; kua meinga ano e ratou kia
tūtuki nga waewae i o ratou ara *ehara
nei* i nga huarahi o mua; haere ana i
nga huarahi, i te ara kihai i opehia ake;
16 A meinga iho e ratou to ratou whenua hei ururua, hei mea e whakahīa
mai, a ake ake ake; ka miharo katoa
nga tangata e tika ana na reira, oioi ana
tona māhunga.
17 Me te mea na te hau ita taku titaritaringa atu i a ratou i te aroaro o te hoa
riri; e kore e whakakitea atu e ahau te
kanohi ki a ratou, engari te tuara i te ra
o to ratou aitua.
18 ¶ Na, ko ta ratou kianga ake, Haere
mai, tatou ka whakatakoto whakaaro mo
Heremaia; e kore hoki e whakakahoretia
rawatia he ture ma te tohunga, he whakaaro ma te tangata whakaaro nui, he
kupu ranei ma te poropiti. Haere mai,
tatou ka patu i a ia ki te arero; kaua
hoki tatou e whakarongo atu ki tetahi o
ana kupu.
19 Kia whai whakaaro mai koe ki a au,
e Ihowa; whakarongo hoki ki te reo o
te hunga e totohe ana ki a au.
20 E utua ranei te pai ki te kino? kua
keria nei hoki e ratou he rua moku kia
mate. Kia mahara, i tu ahau ki tou
aroaro ki te korero i te pai mo ratou, ki
te whakatahuri atu ano hoki i to riri i a
ratou.
21 Mo reira hoatu a ratou tamariki ki
te hemo-kai, kia whakahekea ano hoki o
ratou *toto* e te mata o te hoari: a ratou
wahine kia whakatamarikikoretia, kia
tukitukia o ratou tangata, a mate rawa,
kia patua ano o ratou taitamariki ki te
hoari i te whawhaitanga.
22 Kia rangona he tangi i roto i o ratou
whare, ina kawea mai e koe he ope ki a
ratou, he mea huaki tata; mo ratou i
keri i te rua hei hopu i a au, mo ratou i
huna i nga rore mo oku waewae.
23 Na, kua mohio na koe, e Ihowa, ki
ā ratou whakaaro katoa moku kia whakamatea; kaua he whakamarietanga e
meatia mo to ratou he; kaua ano hoki
to ratou hara e murua atu i to aroaro,
kia whakatakā ano ratou i tou aroaro;
ko tau tenei e mea ai ki a ratou i te wa
e riri ai koe.

UPOKO 19.

KO te kupu tenei a Ihowa, Tikina
tetahi pounamu oneone a te kai
hanga rihi, *tikina atu* ano etahi o nga
kaumatua o te iwi, me etahi kaumatua o
nga tohunga;
2 Ka haere atu ki te raorao o te tama a
Hinomo, ki tera i te tomokanga ki te
kuwaha i te taha ki te rawhiti, me karanga ano e koe ki reira nga kupu e korerotia e ahau ki a koe,
3 Me ki atu, Whakarongo ki te kupu a
Ihowa, e nga kingi o Hura, e te hunga e
noho ana i Hiruharama, Ko te kupu tenei a Ihowa o nga mano, Atua o Iharaira; Tenei au te kawe mai nei i te kino
ki tenei wahi; nga tangata katoa e rongo ana, paorooro ana o ratou taringa.
4 Kua whakarere nei ratou i a au, kua
whakatangatakaetia e ratou tenei wahi,
kua tahu whakakakakara ki konei ki nga
atua ke kihai nei i mohiotia e ratou, e o
ratou mātua, e nga kingi o Hura; a whakakīa ana e ratou tenei wahi ki te toto o
te hunga hara-kore;
5 Kua hangā nei ano e ratou nga wahi
tiketike o Paara, tahuna ake e ratou a
ratou tamariki ki te ahi hei tahunga tinana ki a Paara, he mea kihai i whakahaua atu e ahau, kihai i korerotia e ahau,
kihai ano i puta ake i roto i toku ngakau.
6 Mo reira, tenei nga ra te haere mai
nei, e ai ta Ihowa, e kore ai tenei wahi e
karangatia, Ko Topete, Ko te raorao o te
tama a Hinomo; engari Ko te raorao o
te parekura.
7 Ka he ano hoki i a au te whakaaro a
Hura raua ko Hiruharama ki tenei wahi,
ka meinga ano ratou kia hinga i te hoari
i te aroaro o o ratou hoa riri, i te ringa
ano o te hunga e whai ana kia whakamatea ratou, ka hoatu ano hoki e ahau o
ratou tinana hei kai ma te manu o te rangi, ma te kararehe o te whenua.
8 Ka meinga ano tenei pa hei ururua,
hei whakahīanga mai: nga tangata katoa e haere ana i konei ka miharo, ka
whakahī atu ki ona patunga katoa.
9 Ka meinga ano ratou e ahau kia
kai i nga kikokiko o a ratou tamariki, i
nga kikokiko ano hoki o a ratou tamahine, ka kainga ano e ratou nga kikokiko
o tona hoa tata, o tona hoa tata, i te whakapaenga, i te kopaninga, e kopania ai
ratou e o ratou hoa riri, e te hunga

ano hoki e whai ana kia whakamatea
ratou.
10 Katahi ka wahia e koe te pounamu
i te tirohanga mai a nga tangata ka haere
tahi atu na koutou.
11 Me ki atu ano e koe ki a ratou, Ko
te kupu tenei a Ihowa o nga mano, Ka
penei taku wawahi i tenei iwi, i tenei pa,
ka rite ki te wahanga o te oko a te kai
hanga rihi e kore rawa nei e taea te ho-
nohono: ka tanumia ano hoki *ratou* ki
Topete, a kia kore ra ano he wahi hei ta-
numanga.
12 Ko taku tenei e mea ai ki tenei wahi,
e ai ta Ihowa, ki ona tangata ano hoki,
kia meinga ra ano tenei pa kia rite ki
Topete.
13 Ka whakapokea ano hoki nga whare
o Hiruharama, me nga whare o nga ki-
ngi o Hura, ka rite ki *tenei* wahi, ki To-
pete; he mea mo nga whare katoa i tahu
whakakakara ai ratou i runga i nga tua-
nui ki te ope katoa o te rangi, i ringitia
ai ano e ratou nga ringihanga ki nga
atua ke.
14 Katahi ka haere mai a Heremaia i
Topete i te wahi i ungā atu ai ia e Ihowa
ki te poropiti, a tu ana i te marae o te
whare o Ihowa; na, ko tana kianga atu
ki te iwi katoa,
15 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Atua o Iharaira, Nana, ka kawea
mai e ahau ki runga ki tenei pa, ki ona
pa katoa ano hoki, te kino katoa i kore-
rotia e ahau mo konei, mo ratou i wha-
kapakeke i o ratou kaki, a kihai i wha-
karongo ki aku kupu.

UPOKO 20.

NA, ka rongo a Pahuru tama a Imere
tohunga, tino kawana o te whare o
Ihowa, kua poropititia enei kupu e Here-
maia.
2 Katahi a Pahuru ka patu i a Heremaia
poropiti, makā ana ia e ia ki te here wae-
wae i to runga kuwaha o Peniamine, ki
tera i te whare o Ihowa.
3 Na, i te aonga ake ka whakaputaina
mai a Heremaia e Pahuru i roto i te here
waewae. A ka mea a Heremaia ki a ia,
Ehara a Pahuru i te ingoa i karangatia e
Ihowa ki a koe; engari Ko Makoro-mi-
hapipi.
4 No te mea ko te kupu tenei a Ihowa,
Nana, ka meinga koe e ahau hei whaka-
wehi mou, mo te hunga katoa ano hoki
e aroha ana ki a koe: ka hinga ratou i te
hoari a o ratou hoa riri, me te titiro atu
ano o kanohi: ka hoatu ano hoki e ahau
a Hura katoa ki te ringaringa o te kingi
o Papurona, a mana ratou e whakarau
atu ki Papurona, mana hoki ratou e patu
ki te hoari.
5 Ka hoatu ano e ahau te kaha katoa o
tenei pa, me ana mauiui katoa, me ana
mea utu nui katoa, me nga taonga katoa
o nga kingi o Hura, ka hoatu e ahau ki
te ringaringa o o ratou hoa riri, a ka pa-
huatia e ratou, ka tangohia, ka maua ano
ki Papurona.
6 Na, ko koe, e Pahuru, koutou ko nga
tangata katoa e noho ana i roto i to wha-
re, ka riro koutou ki te whakaraunga: ka
tae ano koe ki Papurona, mate atu ki
reira, tanumia atu ki reira, koutou ko o
hoa aroha katoa, i poropiti teka atu ai
koe.
7 ¶ E Ihowa, nau ahau i akiaki, a
taea ana ahau e te akiaki: kua kaha ra-
wa koe i a au, kua taea tau: kua waiho
nei ahau hei whakakatanga i nga ra
katoa; kei te whakahī mai te katoa ki
a au.
8 I te mea hoki ka korero nei ahau, ka
hamama atu ahau, ka karangatia ano e
ahau te mahi nanakia me te pahua; no
te mea kua waiho nei te kupu a Ihowa
hei tawainga moku, hei whakakatanga,
i tenei ra, i tenei ra.
9 Na, ko taku kianga ake, E kore ia e
whakahuatia e ahau, e kore ano ahau e
korero i runga i tona ingoa i nga wa e
takoto ake nei. Heoi rite tonu *tana kupu*
i roto i toku ngakau ki te ahi e ka ana,
he mea tutaki iho ki roto ki oku wheua;
ruha iho ahau i a au e pehi ana, kihai i
taea.
10 ¶ I rongo hoki ahau i te korero
whakahe mai a nga tangata tokomaha, i
nga taha katoa te wehi. Whakaaturia, *e
ai ta ratou*, a ka whakaaturia atu e ma-
tou. Oku hoa ake ano kei te whanga
katoa ratou ki a au kia totitoti, *e mea
ana*, Tera pea ia e ahei te whakawai, a
ka taea ia e tatou, ka whiwhi ano hoki
tatou ki te utu i a ia.
11 Kei a au ia a Ihowa, ano he maro-
hirohi e nui rawa ana te kaha; no reira
ka tūtuki nga waewae o oku kai tukino,
e kore ano ta ratou e taea: nui whaka-
harahara to ratou whakama; e kore hoki
ta ratou e oti pai; to ratou whakama, e
mau tonu nei, e kore e wareware.
12 Na, e Ihowa o nga mano, ko *koe* te
kai whakamatautau o te *tangata* tika, e
kite ana koe i nga whatumanawa, i te
ngakau, kia kite ahau i to utu ki a ratou;
kua whakakitea atu nei hoki e ahau ki a
koe taku totohe.
13 Waiata atu ki a Ihowa, whakamoe-

mititia a Ihowa; kua whakaorangia nei
hoki e ia te wairua o te rawa-kore i te ringaringa o nga kai mahi i te kino.
14 ¶ Kia kangā te rangi i whanau ai
ahau; kaua e whakapaingia te ra i puta
mai ai ahau i roto i toku whaea.
15 Kia kangā te tangata i korero ki
toku pāpā, i mea, Kua whanau to tamaiti, he tane; a meinga ana e ia kia nui
te koa.
16 Kia rite taua tangata ki nga pa i
hurihia e Ihowa, kihai ano hoki i ripenetatia atu e ia: kia rangona ano e ia te
karanga i te ata, te hamamatanga i te
wa o te poutumarotanga.
17 No te mea kihai ahau i whakamatea e ia i te *putanga* mai ano i te kopu;
ko toku whaea ranei hei urupa moku,
kia mau tonu ranei te hapu o tona kopu.
18 He aha ahau i puta mai ai i te kopu kia kite i te raruraru, i te mauiui, kia
poto ano hoki oku rangi i runga i te
whakama?

UPOKO 21.

TE kupu i puta mai ki a Heremaia, he
mea na Ihowa, i te ngarenga mai a
Kingi Terekia i a Pahuru tama a Merekia, ratou ko Tepania tama a Maaheia
tohunga ki a ia, hei ki atu,
2 Tena ra, rapua tetahi tikanga i a
Ihowa ma tatou; kei te whawhai nei hoki a Nepukararetara kingi o Papurona
ki a tatou. Tera pea ta Ihowa mahi ki
a tatou e rite ki ana mea whakamiharo
katoa, a ka haere atu ia i to tatou *wahi*.
3 ¶ Na, ko te kianga atu a Heremaia
ki a ratou, Ko ta koutou tenei e korero
ai ki a Terekia:
4 Ko te kupu tenei a Ihowa, Atua o
Iharaira, Nana, ka whakahokia atu e ahau nga patu mo te whawhai i roto i o
koutou ringaringa, a koutou mo te whawhai ki te kingi o Papurona, ki nga Karari, e whakapae mai nei i a koutou i
waho o te taiepa, ka huihuia ano hoki
ratou e ahau ki waenganui o tenei pa.
5 Ko ahau nei ano hei whawhai kia
koutou, maro tonu te ringaringa, kaha
tonu te tākakau, i runga i te riri, i te
weriweri, i te aritarita nui.
6 Ka patua ano e ahau nga tangata o
tenei pa, te tangata, te kararehe: he nui
te mate uruta e mate ai ratou.
7 Muri iho, e ai ta Ihowa, ka hoatu e
ahau a Terekia kingi o Hura ratou ko
ana tangata, ko te iwi me te hunga ano
i roto i tenei pa e toe i te mate uruta, i
te hoari, i te hemo-kai, ki te ringaringa o
Nepukararetara kingi o Papurona, ki te
ringaringa o o ratou hoa whawhai, ki te
ringaringa ano o te hunga e whai ana
kia whakamatea ratou: a ka patua ratou
e ia ki te mata o te hoari, e kore ratou e
tohungia e ia, e kore e manawapatia, e
kore e arohaina.
8 ¶ Me ki atu ano e koe ki tenei iwi,
Ko te kupu tenei a Ihowa, Tenei au te
whakatakoto nei i te huarahi ki te ora ki
to koutou aroaro, me te huarahi ano ki
te mate.
9 Te tangata e noho ana i tenei pa, ka
mate i te hoari, i te hemo-kai, i te mate
uruta; na, te tangata e haere atu ana, a
ka riro i nga Karari e whakapae nei i a
koutou, ka ora ia, a, tona oranga nei hei
taonga parakete ki a ia.
10 No te mea kua u atu nei toku mata
ki tenei pa hei kino, kahore hoki he pai,
e ai ta Ihowa: ka hoatu ki te ringaringa
o te kingi o Papurona, a ka tahuna e ia
ki te ahi.
11 ¶ Na, te mea mo te whare o te kingi o Hura, whakarongo ki te kupu a
Ihowa;
12 E te whare o Rawiri, ko te kupu
tenei a Ihowa, Whakaritea te whakawa
i te ata; te tangata hoki e pahuatia ana
whakaorangia ake *ia* i roto i te ringa o
te kai tukino: kei puta atu taku riri ano
he ahi, a, ka kā, tē taea te tinei, mo te
kino hoki o a koutou mahi.
13 Nana, hei hoa riri ahau mou, e te
wahine e noho ra i te raorao, i te kamaka o te wahi papatairite, e ai ta Ihowa;
na koutou hoki te kupu, Ko wai e haere
mai ki a tatou? ko wai e tomo ki roto
ki o tatou nohoanga?
14 Otiia ka rite ki nga hua o a koutou
mahi taku whiu i a koutou, e ai ta Ihowa, ka ngiha ano i a au he ahi i to kona
ngahere, e pau ai nga mea katoa, a taka
noa, taka noa.

UPOKO 22.

KO te kupu tenei a Ihowa, Haere ki
raro ki te whare o te kingi o Hura,
ka korero i tenei kupu ki reira,
2 Mea atu, Whakarongo ki te kupu a
Ihowa, e te kingi o Hura, e noho na i
runga i te torona o Rawiri, koutou ko o
tangata ko to iwi e tomo ana ki roto ki
enei kuwaha;
3 Ko te kupu tenei a Ihowa, Whakaritea te whakawa, kia tika, whakaorangia
te tangata e pahuatia ana i roto i te ringa o te kai tukino: kaua e whakatetetetea, kaua e whakatupuria kinotia te

manene, te pani, te pouaru, kaua ano hoki
e whakahekea te toto hara-kore ki tenei
wahi.
4 No te mea ki te mahia marietia tenei
mea e koutou, katahi ka tomo ki roto ki
nga kuwaha o tenei whare nga kingi e
noho ana i runga i te torona o Rawiri, e
eke ana ki runga ki nga hariata, ki nga
hoiho, a ia, ana tangata, me tona iwi.
5 Tena ko tenei e kore koutou e whaka-
rongo ki enei kupu, hei oati tenei ahau
ki a au ano, e ai ta Ihowa, ka takoto kau
noa iho tenei whare.
6 No te mea ko te kupu tenei a Ihowa
mo te whare o te kingi o Hura, Ko Ki-
reara koe ki a au, ko te tihi o Repanona;
heoi tera rawa koe ka meinga e ahau hei
koraha, hei pa e kore e nohoia.
7 Ka rite ano i a au nga kai whaka-
ngaro mou, rite rawa ratou i tana patu, i
tana patu: a ka tuaina e ratou o hita papai,
ka makā ki runga ki te ahi.
8 He maha ano hoki nga iwi e haere i
te taha o tenei pa, e mea ki tona hoa, ki
tona hoa, Na te aha tenei i meatia ai e
Ihowa ki tenei pa nui?
9 Katahi ratou ka ki ake, Mo ratou i
whakarere i te kawenata o Ihowa o to
ratou Atua, a koropiko ana ki nga atua
ke, mahi atu ana ki a ratou.
10 ¶ Kaua e tangihia te tupapaku,
kaua hoki ia e uhungatia. Kia nui te
tangi mo te tangata e haere atu ana; no
te mea e kore ia e hoki mai i muri, e
kore ano e kite i te whenua i whanau ai ia.
11 No te mea ko te kupu tenei a Ihowa
mo Harumu tama a Hohia, kingi o Hura,
i kingi nei i muri i tona pāpā, i a Hohia,
a haere atu ana i tenei wahi; E kore ia
e hoki mai ki konei, a ake ake ake:
12 Engari, te wahi i whakaraua atu ai
ia, ka mate ia ki reira; e kore ano ia e kite
i tenei whenua, a ake ake.
13 ¶ Aue te mate mo te tangata ka-
hore nei e tika ina hangā e ia tona whare,
kahore ano hoki he whakarite whakawa,
ina *mahia* e ia ona ruma; e whakamahi
ana i tona hoa, he mea utu-kore, a ka-
hore e hoatu ta tana mahi ki a ia;
14 E mea ana, Ka hangā e ahau he
whare nui moku, he tiketike nga ruma,
pokaia ana he matapihi i roto; he hita
te hipoki, pania ana e ia ki te whero
pai.
15 E kingi ranei koe, no te mea e wha-
kataetae ana koe ki nga hita? kihai ianei
to pāpā i kai, i inu, i whakarite i te
whakawa, i te tika? na, he pai tana i
reira?
16 I whakaritea e ia te whakawa a te
ware, a te rawa-kore; he pai tana i reira:
he teka ianei ko te mohiotanga tenei ki a
au? e ai ta Ihowa.
17 Kahore hoki ou kanohi, ou ngakau
mo tetahi mea ke atu, ko to apo anake,
ko te whakaheke i te toto hara-kore, ko
te tukino, ko te tutu, hei mahi *mau*.
18 Mo reira ko ta Ihowa kupu tenei mo
Iehoiakimi tama a Hohia kingi o Hura,
Kahore he tangi mona, Aue, e toku tua-
kana! aue e te tuahine! kahore he tangi
mona, Aue, te ariki! Aue, tona ko-
roria!
19 He tanumanga kaihe te tanumanga
mona, ka toia, ka makā atu ki waho noa
atu i nga kuwaha o Hiruharama.
20 ¶ E piki i Repanona tangi ai, kia
puaki ano hoki tou reo i Pahana, e tangi
ano i nga taha *katoa*; kua mongamonga
noa nei hoki te hunga katoa i aroha ki a
koe.
21 I korero ahau ki a koe i tou rangi-
marietanga, a i mea koe, E kore ahau e
rongo. Ko to tikanga tenei no to tai-
tamarikitanga ake, kihai hoki koe i wha-
karongo ki toku reo.
22 Ka kainga e te hau o hepara katoa,
ka riro hoki te hunga i arohaina ai koe
ki te whakaraunga, katahi rawa koe ka
whakama, ka numinumi kau ki to kino
katoa.
23 E te wahine e noho na i Repanona,
e hanga na i to kohanga ki nga hita, ano
te nui o tou ataahua ina tae mai nga
mamae ki a koe, nga mamae e rite ana
ki o te wahine e whanau ana!
24 E ora ana ahau, e ai ta Ihowa, aha-
koa he ringi i runga i toku ringa matau a
Konia tama a Iehoiakimi kingi o Hura,
ka unuhia atu koe e ahau i reira;
25 Ka hoatu ano koe e ahau ki te ri-
ngaringa o te hunga e whai ana kia wha-
kamatea koe, ki te ringa ano o te hunga
e wehi na koe i to ratou mata, ki te ri-
ngaringa hoki o Nepukararetara kingi o
Papurona, ki te ringaringa ano o nga
Karari.
26 Ka akiritia atu ano koe e ahau, me
to whaea ano i whanau ai koe, ki te-
tahi atu whenua ehara nei i te wahi i
whanau ai koutou, a ka mate koutou
ki reira.
27 Na, te whenua, i okaka tonu ai o
ratou ngakau kia hoki ki reira, e kore
ratou e hoki ki reira.
28 Tenei tangata a Konia, he whaka-
pakoko ranei ia e whakahaweatia ana,
he mea pakaru? he oko ranei ia e kore e
matenuitia? he aha ratou i akiritia atu
ai, ratou ano ko ona uri? kua makā atu
nei ratou ki te whenua kihai i mohiotia
e ratou.

29 E te whenua, e te whenua, e te whenua, whakarongo ki te kupu a Ihowa.

30 Ko te kupu tenei a Ihowa, Tuhituhia tenei tangata he uri-kore, he tangata e kôre e oti pai tana i nga ra e *ora* ai ia: e kore hoki e oti pai ta tetahi o ona uri e noho ana i runga i te torona o Rawiri, e kingi ana i nga ra e takoto ake nei i roto i a Hura.

UPOKO 23.

AUE te mate mo nga hepara e whakakorekore nei, e whakamarara nei i nga hipi o taku parae, e ai ta Ihowa.

2 Mo reira ko te kupu tenei a Ihowa Atua o Iharaira mo nga hepara e whangai nei i taku iwi, Whakamararatia ana e koutou aku hipi, aia atu ana ratou, kihai hoki i tirotirohia e koutou. Tenei au te whiu nei i a koutou mo te kino o a koutou mahi, e ai ta Ihowa.

3 A ka huihuia mai e ahau nga toenga o aku hipi i nga whenua katoa i peia atu ai ratou e ahau, ka whakahokia mai ano ratou ki o ratou puninga, a ka hua ratou, ka tini.

4 Ka whakaarahia ano e ahau he hepara mo ratou hei whangai i a ratou, e kore ano ratou e wehi i nga wa i muri nei, e kore e pawera, e kore ano tetahi e ngaro atu, e ai ta Ihowa.

5 Nana, kei te haere mai nga ra, e ai ta Ihowa, e whakaarahia ai e ahau he Manga tika ma Rawiri, ka kingi ano tetahi kingi, ka kake ki runga, ka whakarite ano hoki i te whakawa i te tika ki runga ki te whenua.

6 I ona ra ka whakaorangia a Hura, ka noho humarie ano hoki a Iharaira, ko te ingoa ano tenei e karangatia ki a ia, Ko IHOWA, KO TO TATOU TIKA.

7 No reira, tenei nga ra te haere mai nei, e ai ta Ihowa, e kore ai e korerotia, E ora ana a Ihowa nana nei i kawe mai nga tamariki a Iharaira i te whenua o Ihipa;

8 Engari, E ora ana a Ihowa nana nei i kawe mai, nana nei i arahi mai nga uri o te whare o Iharaira i te whenua ki te nota, i nga whenua katoa ano hoki i peia atu ai ratou e ahau; ka noho ano hoki ratou ki to ratou oneone.

9 ¶ Maru noa iho toku ngakau i roto i a au, i te whakaaro hoki ki nga poropiti, wiri ana oku wheua katoa; kua rite ahau ki te tangata e haurangi ana, ki te tangata kua taea e te waina, he whakaaro hoki ki a Ihowa, he whakaaro ano hoki ki ana kupu tapu.

10 No te mea kua kapi te whenua i nga tangata puremu, no te mea e tangi ana te whenua i te kanga, kua maroke nga wahi kai o te koraha; ta ratou oma ano hoki he kino, to ratou kaha kahore i tika.

11 No te mea te poropiti, te tohunga, kua poke ngatahi raua: i roto ano hoki i toku whare kua kitea e ahau to ratou kino, e ai ta Ihowa.

12 Mo reira to ratou ara hei mea e pahekeheke ai ratou i roto i te pouri: ka aia atu ratou, hinga tonu atu ki reira; no te mea ka kawea atu e ahau he kino ki runga ki a ratou, *ara*, te tau e tirotirohia ai ratou, e ai ta Ihowa.

13 I kitea ano e ahau te mahi wairangi a nga poropiti o Hamaria; na Paara ta ratou poropititanga, a whakapohehetia ana e ratou toku iwi a Iharaira.

14 Kua kitea ano hoki e ahau te mahi whakawehi rawa a nga poropiti o Hiruharama, *ara*, te puremu, te haere i runga i te teka; e whakakahangia ana hoki e ratou nga ringaringa o nga kai mahi kino, tē tahuri mai ai tetahi i tana kino; ki a au rite tonu ratou katoa ki Horoma; nga tangata ano hoki o reira, koia ano kei o Komora.

15 Mo reira ko te kupu tenei a Ihowa o nga mano mo nga poropiti, Tenei au te whangai nei i a ratou ki te womawori, te whakainu nei i a ratou ki te wai kawa: no te mea no nga poropiti o Hiruharama te putanga atu o te tinihanga puta noa i te whenua.

16 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga mano, Kei whakarongo koutou ki nga kupu a nga poropiti e poropiti na ki a koutou: e whakawairangitia ana koutou e ratou; he kitenga na o ratou ngakau ake ta ratou e korero na, ehara i te mea na te mangai o Ihowa.

17 E mea tonu ana ratou ki te hunga e whakahawea ana ki a au, Kua ki mai a Ihowa, Ka mau te rongo ki a koutou; ki te hunga katoa ano hoki e haere ana i runga i nga tikanga pakeke o o ratou ngakau, e mea ana ratou, E kore te kino e tae mai ki a koutou.

18 Ko wai hoki i tu i runga i to Ihowa whakaaro? ko wai i kite, i whakarongo ki tana kupu? ko wai i mahara atu, i whakarongo atu ki tana kupu?

19 Nana, kua puta atu te tukauati i a Ihowa, *koia ano* te riri! he tukauati kino whakaharahara, aki pu atu ki runga ki te mahunga o nga kai mahi i te kino.

20 E kore e hoki iho ta Ihowa riri, kia oti ra ano, kia whakapumautia ra ano e ia nga whakaaro a tona ngakau: i nga

ra whakamutunga ka ata whakaaroa marietia e koutou.
21 Kihai ahau i unga atu i enei poropiti,
heoi rere ana ratou; kihai ahau i korero
ki a ratou, heoi kei te poropiti ratou.
22 Na, ki te mea i tu ratou i runga i
taku whakaaro, a i mea i toku iwi kia
whakarongo ki aku kupu, katahi ratou
ka whakahokia mai e ratou i to ratou ara
kino, i te kino ano o a ratou mahi.
23 He Atua tata ianei ahau, e ai ta
Ihowa, a ehara i te Atua i tawhiti?
24 E huna ranei tetahi tangata i a ia ki
nga wahi ngaro kia kore ai ia e kitea e
ahau? e ai ta Ihowa. He teka ianei kapi
tonu i a au te rangi me te whenua? e ai
ta Ihowa.
25 Kua rongo ahau i nga kupu a nga
poropiti e poropiti teka na i runga i toku
ingoa, e mea na, He moe naku, he moe
naku.
26 Kia pehea te roa o te mau o *tenei* i
roto i te ngakau o nga poropiti e poropiti
teka na? na, ko te tinihanga o to ratou
ngakau ta ratou e poropiti ra.
27 Ki ta ratou e whakaaro nei, ma a
ratou moe e korerotia nei e ratou ki tona
hoa, ki tona hoa, ka meinga ai toku iwi
kia wareware ki toku ingoa, kia pera ano
me o ratou mātua i wareware nei ki toku
ingoa, i mea nei ki a Paara.
28 Te poropiti he moe nei tana, kia korerotia mai e ia te moe; te tangata hoki
i a ia taku kupu, kia pono tana korerotanga i taku kupu. He aha ta te papapa i
roto i te witi? e ai ta Ihowa.
29 He teka ianei e rite ana taku kupu
ki te ahi, e ai ta Ihowa; ki te hama ano
hoki e wahi nei i te kamaka, a mongamonga noa?
30 Mo reira, na, hei hoa riri ahau mo
nga poropiti, e ai ta Ihowa, e tahaetia
ana hoki e ratou aku kupu i tona hoa, i
tona hoa.
31 Nana, hei hoa riri ahau mo nga poropiti, e ai ta Ihowa, mo te hunga kua
anga nei o ratou arero, kua ki nei, E mea
ana ia.
32 Nana, hei hoa riri ahau, e ai ta Ihowa, mo te hunga e poropiti ana i nga
moe teka, a korerotia mai ana e ratou,
whakapohehetia ana e ratou toku iwi ki
a ratou korero teka, ki a ratou mahi wairangi: kihai nei hoki ahau i unga i a
ratou, kihai ano i whakahau i a ratou:
mo reira hore rawa he painga a ratou mo
tenei iwi, e ai ta Ihowa.
33 ¶ Ki te ui mai tenei iwi ki a koe, te
poropiti, te tohunga ranei, ki te mea mai,
Tena koa ta Ihowa pikaunga? katahi
koe ka ki atu ki a ratou, Tehea pikaunga? ka mahue ra koutou i a au, e ai ta
Ihowa.
34 Na, te poropiti, te tohunga, te iwi
ranei, e mea ana, He pikaunga na Ihowa,
ka whiua e ahau taua tangata, ratou ko
tona whare.
35 Ko te kupu tenei ma koutou ki tona
hoa, ki tona hoa, ki tona teina, ki tona
tuakana, Tena koa te kupu i whakahokia
mai e Ihowa? i pehea mai ano a
Ihowa?
36 Kati ano ta koutou whakahua i te
pikaunga a Ihowa; no te mea hei pikaunga tana kupu, tana kupu, ma tenei tangata, ma tenei tangata; mo koutou i
whakaputa ke i nga kupu a te Atua ora,
a Ihowa o nga mano, a to tatou Atua.
37 Ko tau tenei e korero ai ki te poropiti, Tena koa te kupu i whakahokia mai
e Ihowa ki a koe? ko tenei ranei, I pehea
mai a Ihowa?
38 Tena ko tenei ka ki mai na koutou,
Te pikaunga a Ihowa; mo reira ko te
kupu tenei a Ihowa; Mo ta koutou korerotanga i tena kupu, i Te pikaunga a
Ihowa, i a au ra i unga tangata ki a
koutou, i mea atu, Kaua e ki, Ko te
pikaunga a Ihowa;
39 Mo reira, na, ka wareware rawa
ahau, ae ra, ahau ki a koutou, ka whakarere ano hoki ahau i a koutou, i te pa
ano hoki i hoatu e ahau ki a koutou ko
o koutou mātua, *ka akiritia* atu ano *koutou* i toku aroaro.
40 Ka utaina ano e ahau he ingoa kino
ki runga ki a koutou, he mea mau tonu,
he whakama ano hoki e mau tonu ana, e
kore e wareware.

UPOKO 24.

I WHAKAKITE mai a Ihowa ki a au, na, e rua nga kete piki i whakaturia ki mua i te temepara o Ihowa i muri iho i ta Nepukararetara kingi o Papurona whakaraunga atu i a Hekonia tama a Iehoiakimi kingi o Hura, ratou ko nga rangatira o Hura, ko nga kamura, ko nga parakemete i Hiruharama, i tana kawenga atu i a ratou ki Papurona.
2 Pai rawa nga piki o tetahi kete, rite
tonu ki nga piki matamua: na, nga piki
o tetahi kete, kino rawa, e kore hoki e
kainga i te kino.
3 Na, ko te meatanga mai a Ihowa ki
a au, He aha te mea e kitea ana e koe, e
Heremaia? Ano ra ko ahau, He piki;
nga piki pai, pai whakaharahara; me
nga mea kino, kino whakaharahara, e
kore e kainga i te kino

4 ¶ Na, ko te putanga mai o te kupu
a Ihowa ki a au; i mea ia,
5 Ko te kupu tenei a Ihowa Atua o
Iharaira, Ka rite ki enei piki pai taku
mohiotanga atu ki te hunga o Hura i
whakaraua atu nei, enei i ungā atu nei e
ahau i tenei wahi ki te whenua o nga
Karari, hei pai *mo ratou.*
6 Ka matatau tonu atu ano hoki oku
kanohi ki a ratou mo te pai, ka whaka-
hokia mai ano hoki ratou e ahau ki tenei
whenua; ka hangā ano ratou e ahau, e
kore ano e wahia iho; ka whakatokia ra-
tou e ahau, e kore ano hoki e hutia atu.
7 Ka hoatu ano e ahau ki a ratou he
ngakau mohio ki a au, ara, ko Ihowa
ahau; ka waiho ano ratou hei iwi moku,
ko ahau hoki hei Atua mo ratou: no te
mea ka whakapaua o ratou ngakau ki te
hoki mai ki a au.
8 ¶ Na, nga piki kino, e kore nei e
kainga i te kino; he pono ko te kupu
tenei a Ihowa, Ka pena ano taku hoatu-
tanga i a Terekia kingi o Hura, ratou ko
ona rangatira, ko nga morehu ano hoki
o Hiruharama e mahue ki tenei whenua,
e noho ana hoki i te whenua o Ihipa:
9 Ka hoatu ano ratou e ahau kia kawea
ki nga kingitanga katoa o te whenua,
hei he *mo ratou;* hei ingoa kino ano
hoki, hei whakatauki, hei taunutanga, hei
kanga, i nga wahi katoa e peia atu ai
ratou e ahau.
10 Ka ungā atu ano hoki e ahau te
hoari ki a ratou, te hemo-kai, te mate
uruta, kia poto atu ra ano ratou i runga
i te whenua i hoatu e ahau ki a ratou ko
o ratou mātua.

UPOKO 25.

TE kupu i puta mai ki a Heremaia mo
te iwi katoa o Hura i te wha o nga
tau o Iehoiakimi tama a Hohia kingi o
Hura, ara, i te tuatahi o nga tau o Ne-
pukararetara kingi o Papurona:
2 Ta Heremaia poropiti hoki i korero
ai, ki te iwi katoa o Hura, ki nga ta-
ngata katoa ano hoki o Hiruharama; i
ki ia,
3 No te tekau ma toru o nga tau o
Hohia tama a Amono kingi o Hura, a
tae noa ki tenei ra, ki te rua tekau ma
toru o nga tau, te putanga mai o te kupu
a Ihowa ki a au, a korerotia atu ana e
ahau ki a koutou; moata tonu taku ma-
ranga atu, taku korero atu; heoi kihai
koutou i whakarongo mai.
4 I ungā mai ano e Ihowa ana pono-
nga katoa ki a koutou, nga poropiti,
moata tonu tana maranga, tana unga
atu; heoi kihai koutou i whakarongo,
kihai ano o koutou taringa i anga mai ki
te whakarongo.
5 I mea *ratou*, Tahuri mai ra koutou,
e tera tangata, e tera tangata, i tana ara
kino, i te kino ano hoki o a koutou mahi;
e noho hoki ki te oneone i homai e Ihowa
ki a koutou ko o koutou mātua, a ake
ake ake.
6 Kaua hoki e whaia nga atua ke,
kaua e mahi ki a ratou, kaua e koro-
piko ki a ratou, kaua hoki ahau e wha-
kapataritaria ki te mahi a o koutou ri-
ngaringa, a e kore koutou e he i a au.
7 Heoi kihai koutou i whakarongo ki a
au, e ai ta Ihowa; he mea kia whakapa-
taritaria ai ahau ki te mahi a o koutou
ringaringa, hei he ano mo koutou
8 ¶ Mo reira ko te kupu tenei a Ihowa
o nga mano, Na, kihai na koutou i wha-
karongo ki aku kupu,
9 Tenei ahau ka unga tangata atu ki
te tiki i nga hapu katoa o te nota, e ai
ta Ihowa, ratou ko taku pononga ko
Nepukararetara kingi o Papurona, a ka
kawea mai ratou e ahau ki tenei whenua
ki ona tangata ano hoki, ki enei iwi
katoa ano hoki, a tawhio noa, ka wha-
kangaromia rawatia ano hoki ratou e
ahau, ka meinga ano ratou hei miharo-
tanga, hei whakahīanga atu; mau tonu
te ururua.
10 Ka whakakahoretia ano hoki e ahau
i roto i a ratou te reo koa, te reo hari, te
reo o te tane marena hou, te reo o te
wahine marena hou, te haruru o nga
kohatu mira, te māramatanga ano hoki
o te rama.
11 A ka waiho tenei whenua katoa hei
ururua, hei miharotanga, ka mahi ano
hoki enei iwi ki te kingi o Papurona, e
whitu tekau nga tau.
12 ¶ A ka rite nga tau e whitu tekau, ka
whiua e ahau te kingi o Papurona me
taua iwi ano hoki, e ai ta Ihowa, mo ta
ratou kino; te whenua ano hoki o nga
Karari, ka meinga ano a reira e ahau
hei whakangaromanga a ake ake ake.
13 Ka kawea mai ano e ahau ki runga
ki taua whenua aku kupu katoa i kore-
rotia e ahau mo reira, nga mea katoa
kua oti te tuhituhi ki tenei pukapuka, ta
Heremaia i poropiti ai mo aua iwi katoa.
14 No te mea he maha nga iwi, he nui
hoki nga kingi e whakamahi i a ratou,
ae ra, i a ratou, a ka rite ki ā ratou ha-
nga, ki te mahi ano a o ratou ringa taku
utu ki a ratou.
15 ¶ Ko te kupu hoki tenei a Ihowa
Atua o Iharaira ki a au, Tangohia te

kapa waina o tenei riri i roto i toku ringa,
whakainumia atu ma nga iwi katoa ka
ungā atu nei koe e ahau ki a ratou.
16 A ka inu ratou, ka hurorirori, ka
haurangi i te hoari e ungā atu e ahau ki
waenganui i a ratou.
17 Katahi au ka tango i te kapa i roto
i te ringa o Ihowa, whakainumia atu
ana e ahau ma nga iwi katoa i ungā atu
nei ahau e Ihowa ki a ratou:
18 Ma Hiruharama, ma nga pa o Hura,
ma ona kingi, ma ona rangatira; kia
meinga ai ratou hei ururua, hei miharo-
tanga atu, hei whakahīanga atu, hei
kanga, hei penei ano me to tenei ra;
19 Ma Parao kingi o Ihipa, ratou ko
ana tangata, ko ona rangatira, ko tona
iwi katoa;
29 Ma nga whakauru katoa, ma nga
kingi katoa o te whenua o Uhu, ma nga
kingi katoa o te whenua o nga Pirihitini,
ma Ahakerono, ma Kaha, ma Ekerono,
ma nga morehu ano o Aharoro:
21 Ma Eroma, ma Moapa, ma nga ta-
mariki a Amono;
22 Ma nga kingi katoa o Taira, ma
nga kingi katoa o Hairona, ma nga
kingi o nga motu i tera taha o te mo-
ana;
23 Ma Rerana, ma Tema, ma Putu,
ma te hunga katoa i nga pito whakamu-
tunga,
24 Ma nga kingi katoa o Arapia, ratou
ko nga kingi katoa o nga whakauru, e
noho ana i te koraha;
25 Ma nga kingi katoa o Timiri, ratou
ko nga kingi katoa o Erama, ko nga
kingi katoa o nga Meri;
26 Ma nga kingi katoa ano hoki o te
nota, ma nga mea e tata ana, ma nga
mea i tawhiti, ma tetahi, ma tetahi, ma
nga kingitanga katoa ano hoki o te ao, i
te mata o te oneone: ka inu ano hoki te
kingi o Hehaka i muri i a ratou.
27 Me ki atu ano e koe ki a ratou, Ko
te kupu tenei a Ihowa o nga mano Atua
o Iharaira, Inumia, a haurangi iho,
ruaki, hinga ki raro, kaua hoki e ara ki
runga, i te hoari hoki e ungā atu e ahau
ki waenganui i a koutou.
28 Na, ki te kore ratou e pa ki te tango
i te kapa i roto i to ringa kia inumia,
katahi koe ka mea atu ki a ratou, Ko te
kupu tenei a Ihowa o nga mano, Me inu
ano e koutou.
29 No te mea, na, te pa i karangatia
nei toku ingoa ki reira, ka timata ahau
te whakatupu kino: ko koutou hoki, e
whakaharakoretia rawatia ranei koutou?
e kore koutou e whakaharakoretia; no
te mea ka karangatia e ahau he hoari ki
runga ki nga tangata katoa o te whenua,
e ai ta Ihowa o nga mano.
30 Mo reira me poropiti atu e koe enei
kupu katoa ki a ratou, me ki atu ki a
ratou, Ka hamama mai a Ihowa; ka nui
tona hamama ki tona kāinga; i te wahi
tiketike, ka puaki mai tona hamama i
tona kāinga tapu, ka rite *tona* hamama ki
to nga kai takahi karepe, ka karanga ia
ki nga tangata katoa o te whenua.
31 Ka paku te ngangau ki te pito o te
whenua; no te mea he totohe ta Ihowa
ki nga iwi, ka whakawakia e ia nga ki-
kokiko katoa; te hunga kino, ka tukua
atu ratou e ia ki te hoari, e ai ta Ihowa.
32 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Nana, ka puta atu he kino i tetahi
iwi ki tetahi iwi, he nui hoki te tukauati
e whakaohokia mai i nga taha o te
whenua.
33 Na, nga tupapaku a Ihowa i taua
rangi ka takoto i tetahi pito o te whenua
tae noa ki tetahi pito o te whenua: e
kore e tangihia, e kore ano e kohikohia,
e kore ano hoki e tanumia; hei whaka-
wairakau ratou ki runga ki te mata o te
oneone.
34 ¶ E aue, e nga hepara, hamama,
titakataka *ki te pungarehu*, e nga meta-
rarahi o te kahui: no te mea kua rite
nga ra mo koutou kia tukitukia, kia
whakamararatia; a ka taka koutou, ka
rite ki te oko e matenuitia ana.
35 Ka kore noa iho ano hoki he rere-
nga ma nga hepara, kahore he mawhiti-
tanga atu ma nga metararahi o te kahui.
36 Ka hamama te reo o nga hepara, ka
aue nga metararahi o te kahui: no te
mea e pahuatia ana e Ihowa ta ratou
haerenga hipi.
37 Ka whakamotitia ano hoki nga no-
hoanga humarie, no te mea ka mura te
riri a Ihowa.
38 Ka rite ia ki te raiona kua mahue
nei tona kuhunga; ka ururuatia hoki to
ratou whenua, i te taikaha o te kai tu-
kino, i te muranga ano hoki o tana riri.

UPOKO 26.

I TE timatanga o te kingitanga o Ie-
hoiakimi tama a Hohia kingi o Hura,
ka puta mai tenei kupu i a Ihowa; i
mea ia,
2 Ko te kupu tenei a Ihowa, E tu ki te
marae o te whare o Ihowa, korerotia atu
ki nga pa katoa o Hura e haere mai ana
ki te koropiko i roto i te whare o Ihowa
nga kupu katoa e whakahaua atu nei e
ahau ki a koe kia korerotia atu ki a

ratou; kaua tetahi kupu e kaiponuhia
atu:
3 Me kahore ratou e whakarongo, e
tahuri mai ia tangata, ia tangata, i o ra-
tou ara kino, a ka ripeneta ahau ki te
kino e mea nei ahau kia meatia ki a ra-
tou mo te kino o a ratou mahi.
4 Kia penei ano to ki atu ki a ratou,
Ko te kupu tenei a Ihowa, Ki te kahore
koutou e whakarongo ki a au, ara, e
haere i runga i taku ture i hoatu e ahau
ki to koutou aroaro,
5 E whakarongo ano ki nga kupu a
aku pononga, a nga poropiti i unga atu
nei e ahau ki a koutou, i a au i maranga
wawe ra, i unga atu i a *ratou*, a kihai na
koutou i whakarongo mai;
6 Na ka meinga e ahau tenei whare
kia rite ki Hiro, ka meinga ano e ahau
tenei pa hei kanga ma nga iwi katoa o
te whenua.
7 A, te rongonga o nga tohunga, o nga
poropiti, ratou ko te iwi katoa i a Here-
maia e korero ana i enei kupu i te whare
o Ihowa.
8 ¶ Na, te mutunga o ta Heremaia
korerotanga i nga mea katoa i whaka-
haua ai ia e Ihowa kia korerotia ki te iwi
katoa, na, ka hopukia atu ia e nga tohunga
ratou ko nga poropiti, ko te iwi katoa
a ka ki mai *ratou*, Ko te mate kau
mou.
9 He aha koe i poropiti ai i runga i te
ingoa o Ihowa? he aha koe i ki ai, Ka
rite tenei whare ki Hiro, ka ururuatia
ano hoki tenei pa, tē ai he tangata hei
noho? Na, ko te huihuinga mai o te
iwi katoa ki a Heremaia ki te whare o
Ihowa.
10 ¶ A, te rongonga o nga rangatira
o Hura ki enei mea, na haere mai ana
ratou i te whare o te kingi ki te whare
o Ihowa, a noho ana i te kuwaha o te
kēti hou o te *whare* o Ihowa.
11 Na, ko te korerotanga a nga to-
hunga ratou ko nga poropiti ki nga ra-
ngatira ratou ko te iwi katoa; i ki mai
ratou, Ka tika te mate mo tenei tangata,
kua poropiti hoki ia i te he mo tenei pa;
kua rongo na hoki o koutou taringa.
12 ¶ Na, ko te kianga mai a Here-
maia ki nga rangatira katoa, ratou ko te
iwi katoa, i ki mai *ia*, Na Ihowa ahau i
unga mai ki te poropiti i nga kupu katoa
i rongo ra koutou mo tenei whare, mo
tenei pa.
13 Na, tena, kia pai o koutou ara, a
koutou mahi, whakarongo hoki ki te reo
o Ihowa o to koutou Atua, a ka ripeneta
a Ihowa ki te kino i korerotia e ia mo
koutou.
14 Ko au nei kei roto nei ahau i to
koutou ringaringa, ma koutou e mea
mai ki a au te mea e pai ana, e rite ana
ki ta koutou titiro iho.
15 Otiia kia tino mohio koutou ki te
whakamate koutou i a au, ka heke i a
koutou he toto hara-kore ki runga ki a
koutou, ki tenei pa ano hoki, ki ona ta-
ngata ano hoki, no te mea he pono ta
Ihowa ngarenga i a au ki a koutou ki
te korero i enei kupu katoa ki o koutou
taringa.
16 ¶ Na, ko te kianga ake a nga ra-
ngatira, ratou ko te iwi katoa ki nga to-
hunga ratou ko nga poropiti, Kahore he
take e mate ai tenei tangata; engari kua
korero mai ia ki a tatou i runga i te
ingoa o Ihowa o to tatou Atua.
17 I whakatika ano etahi o nga kau-
matua o te whenua, i korero atu ki te
huihui katoa o te iwi, i mea,
18 I poropoti a Mika Morahati i nga-
ra o Hetekia kingi o Hura, i korero ki te
iwi katoa o Hura, i mea, Ko te kupu
tenei a Ihowa o nga mano, Ka parautia
a Hiona, ka rite ki te mara, hei puranga
ano hoki a Hiruharama, ka rite ano hoki
te maunga o te whare ki nga wahi tike-
tike o te ngahere.
19 I anga ranei a Hetekia kingi o Hura
ratou ko Hura katoa, ki te whakamate i
a ia? he teka ianei i wehi ia i a Ihowa,
a inoi ana ki te mata o Ihowa, a ripeneta
ana a Ihowa ki te kino i korerotia e ia
mo ratou? Na, tatou nei, he nui te
kino e meatia ana e tatou ki o tatou
wairua.
20 Na, i poropiti ano hoki tetahi ta-
ngata i runga i te ingoa o Ihowa, a
Uriia tama a Hemaia o Kiriata-tearimi;
i poropititia e ia he hē mo tenei pa, mo
tenei whenua, he penei ano me nga kupu
katoa a Heremaia.
21 A, te rongonga o kingi Iehoiakimi
ratou ko ana metararahi, ko nga ranga-
tira katoa, i ana kupu, ka whai te kingi
kia whakamatea ia, a, te rongonga o
Uriia, ka wehi, ka rere, a haere ana ki
Ihipa.
22 Na, ungā atu ana e Iehoiakimi etahi
tangata ki Ihipa, a Erenatana tama a
Akaporo, ratou ko ona hoa ki Ihipa.
23 Na, tikina atu ana e ratou a Uriia i
Ihipa, kawea mai ana ki a kingi Iehoia-
kimi; patua iho e ia ki te hoari, makā
atu ana e ia tona tinana ki nga tanuma-
nga o nga tamariki a te iwi.
24 I a Heremaia ano ia te ringaringa o
Ahikama tama a Hapana, i kore ai ia e
tukua atu ki te ringaringa o te iwi kia
whakamatea.

UPOKO 27.

I TE timatanga o te kingitanga o Iehoiakimi tama a Hohia kingi o Hura ka puta mai tenei kupu a Ihowa ki a Heremaia, i mea ia,
2 Ko te kupu tenei a Ihowa ki a au, Hangā etahi here, etahi ioka mou; ka whakanoho ai ki runga ki to kaki.
3 Ungā atu hoki kia kawea ki te kingi o Eroma, ki te kingi o Moapa, ki te kingi o nga tamariki a Amono, ki te kingi ano o Taira, ki te kingi ano hoki o Hairona: ma nga karere e haere mai ana ki Hiruharama ki a Terekia kingi o Hura e mau.
4 Me whakahau ano ratou e koe kia ki atu ki o ratou ariki, Ko te kupu tenei a Ihowa o nga mano Atua o Iharaira, Kia penei ta koutou ki atu ki o koutou ariki,
5 Naku i hanga te whenua, te tangata, me te kararehe i runga i te mata o te whenua, he meatanga na toku kaha nui, na toku ringa kua oti te whakamaro; a hoatu ana e ahau ki te tangata i whakatikaia atu e oku kanohi.
6 Na, inaianei kua oti te hoatu e ahau enei whenua katoa ki te ringaringa o taku pononga, o Nepukaneha kingi o Papurona, kua hoatu ano hoki e ahau nga kirehe o te parae ki a ia kia whakamahia e ia.
7 Ka mahi ano hoki nga iwi katoa ki a ia, ki tana tama, ki te tama ano a tana tama, kia taka ra ano te tino wa o tona whenua. No reira he tini nga iwi, he nui nga kingi, e whakamahi i a ia.
8 Na, te iwi, te kingitanga, e kore e mahi ki a ia ki a Nepukaneha kingi o Papurona, a e kore e tukua mai o ratou kaki ki raro i te ioka o te kingi o Papurona, ka whiua e ahau taua iwi, e ai ta Ihowa, ki te hoari, ki te hemo-kai, ki te mate uruta, kia moti ra ano ratou i tona ringa.
9 Na, kaua koutou e whakarongo ki o koutou poropiti, ki o koutou tohunga tuāhu, ki o koutou moemoea, ki o koutou tohunga kapua, ki o koutou tohunga makutu, e korero na ki a koutou, e mea na, E kore koutou e mahi ki te kingi o Papurona:
10 No te mea e poropiti teka ana ratou ki a koutou, he mea kia matara atu ai koutou i to koutou oneone, kia peia atu hoki koutou e ahau, kia ngaro ai ano hoki koutou.
11 Na, te iwi e tukua mai o ratou kaki ki te ioka o te kingi o Papurona, a ka mahi ki a ia, ka waiho ratou e ahau ki to ratou oneone, e ai ta Ihowa, a ka ngakia e ratou, ka noho ano hoki ratou ki reira.
12 ¶ Na, rite tonu ki enei kupu katoa taku i korero ai ki a Terekia kingi o Hura, i mea *ahau*, Tukua atu o koutou kaki ki te ioka o te kingi o Papurona; e mahi ki a ia ratou ko tona iwi, kia ora ai koutou.
13 Kia mate koutou hei aha, koutou ko to iwi i te hoari, i te hemo-kai, i te mate uruta, i ta Ihowa i ki ai mo te iwi e kore nei e mahi ki te kingi o Papurona?
14 Kaua hoki e whakarongo atu ki nga kupu a nga poropiti e korero na ki a koutou, e mea na, E kore koutou e mahi ki te kingi o Papurona: e poropiti teka ana hoki ratou ki a koutou.
15 Kihai nei hoki ahau i unga i a ratou, e ai ta Ihowa, na, kei te poropiti teka ratou i runga i toku ingoa, he mea kia peia atu ai koutou e ahau, kia ngaro ai koutou, koutou ko nga poropiti e poropiti na ki a koutou.
16 I korero ano ahau ki nga tohunga, ki tenei iwi katoa, i mea, Ko te kupu tenei a Ihowa, Kei whakarongo koutou ki nga kupu a o koutou poropiti e poropiti na ki a koutou, e mea na, Tenei ka tata te whakahokinga mai o nga oko o te whare o Ihowa i Papurona: he poropiti teka hoki ta ratou ki a koutou.
17 Kei whakarongo ki a ratou; e mahi ki te kingi o Papurona, kia ora ai koutou: kia ururuatia tenei pa hei aha?
18 Na, ki te mea he poropiti ratou, ki te mea kei a ratou te kupu a Ihowa, ma ratou e inoi ki a Ihowa o nga mano kia kaua nga oko kua mahue nei ki te whare o Ihowa, ki te whare ano hoki o te kingi o Hura, ki Hiruharama, e tae ki Papurona.
19 ¶ Ko te kupu nei hoki tenei a Ihowa o nga mano mo nga pou, mo te moana; mo nga turanga, mo nga toenga o nga oko kua mahue nei ki tenei pa.
20 Kihai nei i riro i a Nepukaneha kingi o Papurona i tana whakaraunga atu i a Hekonia tama a Iehoiakimi kingi o Hura i roto i Hiruharama ki Papurona, ratou ko nga rangatira katoa o Hura, o Hiruharama;
21 Ina, ko te kupu tenei a Ihowa o nga mano, Atua o Iharaira, mo nga oko ka mahue nei ki te whare o Ihowa ki te whare ano hoki o te kingi o Hura, ki Hiruharama ano hoki;
21 Ka tae aua *mea* ki Papurona, ka takoto ano ki reira, taea noatia te ra e pa atu ai ahau ki a ratou, e ai ta Ihowa;

katahi ka kawea mai e ahau, ka whaka-
hokia mai ano ki tenei wahi.

UPOKO 28.

I TAUA tau ano, i te timatanga o te
kingitanga o Terekia kingi o Hura i
te wha o nga tau, i te rima o nga mara-
ma ka korero mai ki a au i roto i te
whare o Ihowa a Hanania tama a Aturu
poropiti, he tangata no Kipeono, me te
titiro mai ano nga tohunga ratou ko te
iwi katoa; i mea mai ia,
2 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga ma-
no, Atua o Iharaira, e ki ana ia, Kua
whati i a au te ioka a te kingi o Pa-
purona.
3 E kore e rite nga ra o nga tau e rua,
ka whakahokia mai e ahau ki tenei wahi
nga oko katoa o te whare o Ihowa i ta-
ngohia atu e Nepukaneha kingi o Papu-
rona i tenei wahi, i kawea atu e ia ki
Papurona:
4 Na, a Hekonia tama a Iehoiakimi ki-
ngi o Hura, ratou ko nga whakaraunga
katoa o Hura i haere atu nei ki Papuro-
na, ka whakahokia mai e ahau ki tenei
wahi, e ai ta Ihowa: no te mea ka wha-
ti i a au te ioka a te kingi o Papurona.
5 ¶ Na, ko te korerotanga atu a He-
remaia poropiti ki a Hanania poropiti i
te tirohanga mai ano a nga tohunga, i te
tirohanga mai ano a te iwi katoa e tu
ana i te whare o Ihowa,
6 I ki atu ano a Heremaia poropiti,
Amine: kia pena mai ano a Ihowa: kia
whakamanā ano e Ihowa o kupu i poro-
pititia na e koe mo nga oko o te whare o
Ihowa mo nga whakarau katoa ano hoki,
ka whakahokia mai i Papurona ki tenei
wahi.
7 Otiia kia rongo mai ano koe ki tenei
kupu e korerotia atu nei e ahau ki o tari-
nga, ki nga taringa ano o te iwi katoa;
8 Nga poropiti i mua atu i a au, i mua
atu i a koe, i mua noa atu, i poropititia
ano e ratou he hē mo nga whenua maha,
mo nga kingitanga nui, he whawhai,
he kino, he mate uruta.
9 Te poropiti e poropiti ana i te rongo
mau, ki te whakaritea te kupu a te po-
ropiti, ka mohiotia taua poropiti he mea
unga pono mai ia na Ihowa.
10 ¶ Katahi ka tangohia atu e Hana-
nia poropiti te ioka i te kaki o Heremaia
poropiti, wahia ana e ia.
11 I korero ano a Hanania poropiti i
te aroaro o te iwi katoa, i mea, Ko te
kupu tenei a Ihowa, Ka peneitia e ahau
te ioka o Nepukaneha kingi o Papurona
i roto i nga ra o nga tau e rua, ka wahia
atu i te kaki o nga iwi katoa. Na, haere
ana a Heremaia poropiti i tona ara.
12 ¶ Na, ka puta mai te kupu a Iho-
wa ki a Heremaia i muri iho i ta Hana-
nia poropiti wāhanga i te ioka i te kaki
o Heremaia poropiti; i ki mai ia,
13 Haere, korero atu ki a Hanania,
mea atu, Ko te kupu tenei a Ihowa, Kua
wahia na e koe nga ioka rakau; na, me
hanga e koe etahi ioka rino hei whaka-
kapi mo ena.
14 No te mea ko te kupu tenei a Ihowa
o nga mano, Atua o Iharaira, Kua oti
tetahi ioka rino te whakanoho atu e ahau
ki te kaki o enei iwi katoa, a ka mahi
ratou ki a Nepukaneha kingi o Papu-
rona: ina, ka mahi ano ratou ki a ia;
kua hoatu ano e ahau nga kirehe o te
parae ki a ia.
15 ¶ Na, ko te meatanga atu a Here-
maia poropiti ki a Hanania poropiti,
Whakarongo mai ra, e Hanania, Kihai
koe i unga e Ihowa, na, kua mea nei
koe i tenei iwi kia whakawhirinaki atu
ki te teka.
16 Mo reira ko te kupu tenei a Ihowa,
Nana, ka makā atu koe e ahau i runga i
te mata o te oneone; i tenei tau ano ka
mate koe, no te mea he tutu tau korero
mo nga mea a Ihowa.
17 Na, i taua tau ano ka mate a Ha-
nania poropiti i te whitu o nga marama.

UPOKO 29.

KO nga kupu enei o te pukapuka i
tukua atu e Heremaia poropiti i
Hiruharama ki nga morehu o nga kau-
matua i whakaraua atu nei, ratou ko nga
tohunga, ko nga poropiti, ko te iwi katoa
i whakaraua atu e Nepukaneha i Hiru-
harama ki Papurona;
2 (I muri iho i te haerenga atu o
Kingi Hekonia i Hiruharama, ratou ko
te kuini, ko nga unaka, ko nga rangatira
o Hura, o Hiruharama, me nga kamura
ano, ratou ko nga parakemete.)
3 He mea kawe na Eraha tama a Ha-
pana, raua ko Kemaria tama a Hirikia
(he mea unga ano enei na Terekia kingi
o Hura ki Papurona ki a Nepukaneha
kingi o Papurona;) i mea ia,
4 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Atua o Iharaira, ki nga whakarau
katoa, i whakaraua atu nei e ahau i Hi-
ruharama ki Papurona,
5 Hangā he whare hei nohoanga mo
koutou, whakatokia ano hoki etahi kāri,
ka kai i nga hua.

6 Marenatia he wahine, kia whanau
ano hoki he tamariki, he tamahine, ma
koutou, kia marenatia ano hoki a koutou
tamariki, tukua ano a koutou tamahine
ki te tane, kia whanau ano he tamariki,
he tamahine, i a ratou, kia tini ai koutou
ki reira, kei torutoru.
7 Rapua hoki he maunga rongo mo te
pa kua whakaraua atu na koutou e ahau
ki reira, inoi hoki ki a Ihowa mo reira;
no te mea ma te mau o to kona rongo
ka mau ai to koutou rongo.
8 ¶ No te mea ko te kupu tenei a
Ihowa o nga mano, Atua o Iharaira, Kei
tinihangatia koutou e a koutou poropiti,
e a koutou tohunga tuāhu, i roto na i a
koutou, kei whakarongo ano hoki ki a
koutou moe e meinga na e koutou kia
moea.
9 No te mea e poropiti teka ana ratou
ki a koutou i runga i toku ingoa; ehara
ratou i te mea unga atu naku, e ai ta
Ihowa.
10 ¶ No te mea ko te kupu tenei a
Ihowa, Ka rite nga tau e whitu tekau ki
Papurona, ka tirohia iho koutou e ahau;
ka whakamanā ano e ahau taku kupu
pai ki a koutou, mo koutou kia whaka-
hokia mai ki tenei wahi.
11 E mohio ana hoki ahau ki nga
whakaaro e whakaaro nei ahau ki a kou-
tou, e ai ta Ihowa, he whakaaro mo te
rongo mau, ehara i te mea mo te kino, a
ka hoatu ki a koutou te mutunga e
tumanakohia atu ana.
12 Ko reira koutou karanga ai ki a au,
ka haere ano koutou ka inoi ki a au, a
ka whakarongo ahau ki a koutou.
13 Ka rapua ano ahau e koutou, ka
kitea ano hoki e koutou, ina pau katoa o
koutou ngakau ki te rapu i a au.
14 Ka kitea ano ahau e koutou, e ai ta
Ihowa, ka whakatahuritia atu ano e ahau
to koutou whakaraunga, ka kohikohia
ano hoki koutou e ahau, i roto i nga iwi
katoa, i nga wahi katoa i peia atu ai
koutou e ahau, e ai ta Ihowa; ka wha
kahokia mai ano koutou ki te wahi i
whakaraua atu ai koutou e ahau.
15 ¶ Na, ta koutou e ki ra, Kua wha-
kaarahia ake e Ihowa etahi poropiti mo
tatou i Papurona,
16 Ko te kupu tenei a Ihowa mo te
kingi e noho ana i runga i te torona o
Rawiri, mo te iwi katoa ano hoki e noho
ana i tenei pa, mo o koutou teina kihai
nei i haere tahi koutou i te whakaraunga;
17 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Tenei au te unga atu nei i te
hoari, i te hemo-kai, i te mate uruta, ki
runga ki a ratou, a ka meinga ratou
e ahau kia rite ki nga piki kino e kore
nei e kainga i te kino.
18 Ka whaia ano ratou e taku hoari, e
te hemo-kai, e te mate uruta, ka tukua
atu ano ratou e ahau kia kawea ki nga
kingitanga katoa o te whenua, *a* hei
kanga *ratou*, hei miharotanga, hei wha-
kahīanga atu, hei ingoa kino, i roto i
nga iwi katoa e peia atu ai ratou e ahau:
19 Mo ratou kihai i whakarongo ki aku
kupu, e ai ta Ihowa, ki aku i ungā atu
ra e ahau kia kawea e aku pononga, e
nga poropiti; moata tonu taku maranga
ki te unga atu i *a ratou*; heoi kihai
koutou i whakarongo, e ai ta Ihowa.
20 ¶ Na, whakarongo mai ki te kupu a
Ihowa, e nga whakarau katoa i ungā atu
e ahau i Hiruharama ki Papurona;
21 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Atua o Iharaira, mo Ahapa tama
a Koraira, mo Terekia ano hoki tama a
Maaheia, e poropiti teka na ki a koutou
i runga i toku ingoa, Tenei au te hoatu
nei i a raua ki te ringaringa o Nepuka-
raretara kingi o Papurona, a ka tuki-
tukia raua e ia ki to koutou aroaro.
22 A ka ai raua hei kanga ma nga
whakarau katoa o Hura i Papurona,
ka korerotia, Kia meinga koe e Ihowa
kia rite ki a Terekia raua ko Ahapa, i
tunua nei e te kingi o Papurona ki te
ahi;
23 Mo ta raua mahi poauau i roto i a
Iharaira, mo ta raua puremutanga ki
nga wahine a o raua hoa, mo ta raua
korerotanga ano i nga kupu teka i runga
i toku ingoa; he mea kihai i whakahaua
atu e ahau ki a raua; kua mohio ahau,
hei kai whakaatu ano *ahau*, e ai ta
Ihowa.
24 ¶ Me korero ano e koe ki a He-
maia Neherami, me ki atu,
25 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Atua o Iharaira, e mea ana ia, Na,
kua tukua na e koe etahi pukapuka i
runga i tou ingoa ki te iwi katoa i Hiru-
harama, ki te tohunga ano hoki ki a
Tepania tama a Maaheia, ratou ko nga
tohunga katoa, kua mea na koe,
26 Kua oti koe te mea e Ihowa hei
tohunga i muri i a Iehoiara tohunga,
hei kai tirotiro ano koutou i roto i te
whare o Ihowa mo te tangata katoa e
haurangi ana, e whakaporopiti ana i a
ia, kia makā e koe ki te whare herehere,
ki nga here waewae.
27 Na, he aha ra tē riria ai e koe a
Heremaia Anatoti e poropiti na ki a
koutou?
28 Kua tukua mai nei hoki e ia *he
kupu* ki a matou i Papurona nei, e mea

ana ia, Ka roa tenei *whakaraunga*: hanga whare hei nohoanga mo koutou, Whakatokia etahi kāri, kainga hoki nga hua.
29 Na, ka korerotia atu tenei pukapuka e Tepania tohunga ki nga taringa o Heremaia poropiti.
30 ¶ Katahi ka puta mai te kupu a Ihowa ki a Heremaia, i ki ia,
31 Ungā atu he *kupu* ki nga whakarau katoa, mea atu, Ko te kupu tenei a Ihowa mo Hemaia Neherami, Kua poropiti na a Hemaia ki a koutou, a kihai ano ia i ungā atu e ahau; kua meinga ano koutou e ia kia whakawhirinaki atu ki te teka,
32 Mo reira ko te kupu tenei a Ihowa, Nana, ka whiua e ahau a Hemaia Neherami ratou ko ona uri, kore iho he tangata mona hei noho i roto i tenei iwi, e kore ano ia e kite i te pai e mahia e ahau ki taku iwi, e ai ta Ihowa, mo tana kupu tutu mo nga mea a Ihowa.

UPOKO 30.

TE kupu i puta mai ki a Heremaia, he mea na Ihowa; i ki mai ia,
2 Ko te kupu tenei a Ihowa Atua o Iharaira, e mea ana ia, Tuhituhia ki te pukapuka nga kupu katoa i korerotia e ahau ki a koe.
3 No te mea, tenei te haere mai nei nga ra, e ai ta Ihowa, e whakahokia mai ai e ahau taku iwi a Iharaira raua ko Hura, i whakaraua nei, e ai ta Ihowa; ka whakahokia mai ano ki te whenua i hoatu e ahau ki o ratou mātua, a ka riro a reira i a ratou.
4 ¶ Ko nga kupu ano enei i korerotia e Ihowa mo Iharaira raua ko Hura;
5 Ko te kupu hoki tenei a Ihowa, Kua rongo tatou i te reo; he wiri, he wehi, ehara i te rongo mau.
6 Tena ra, ui atu, kia kite ai koutou, e whanau tamariki ranei te tane? Na te aha ahau i kite ai i nga tangata katoa ko o ratou ringa kei o ratou hope, koia ano kei te wahine e whanau ana, kua puta ke ano hoki nga kanohi katoa, kua kōmā.
7 Aue! he nui hoki taua rangi, kahore ona rite: he wa ngakau mamae mo Hakopa: otiia ka ora ano ia i taua *mamae*.
8 Na, i taua rangi ano, e ai ta Ihowa o nga mano, ka wahia e ahau tana ioka i to kaki, ka motuhia ano hoki e ahau ou here, e kore ano ia e whakamahia e nga tangata ke i muri iho:
9 A ka mahi ratou ki a Ihowa ki to ratou Atua, ki a Rawiri ano hoki ki to ratou kingi e whakaarahia ake e ahau mo ratou.
10 ¶ Na, kaua e wehi, e taku pononga, e Hakopa, e ai ta Ihowa, kaua hoki e pawera, e Iharaira; no te mea tenei ahau te whakaora mai nei i a koe i tawhiti, i ou uri ano hoki i te whenua i whakaraua atu ai ratou, a ka hoki mai a Hakopa, ka ata noho, ka whai tānga manawa, tē ai he kai whakawehi.
11 No te mea hei hoa ahau mou, e ai ta Ihowa, hei whakaora i a koe: ka poto rawa hoki i a au nga iwi katoa kua whakamararatia atu na koe ki reira, otiia e kore koe e poto rawa i a au; engari ka pakia koe e ahau, he mea whakarite marie atu, e kore ia koe e tino whakaharakoretia rawatia.
12 Ko te kupu hoki tenei a Ihowa, E kore tou pakaru e mahu, mamae rawa tou marutanga.
13 Kahore he kai tohe i tau, kia takaia ai koe: kahore ou rongoa whakamahu.
14 Te hunga katoa i aroha ki a koe kua wareware ki a koe; kahore ratou e rapu i a koe; no te mea he patu na te hoa riri taku patunga i a koe; na te tangata nanakia ano hoki te whiu; he nui hoki no to kino; he maha no ou hara.
15 He aha koe i tangi ai ki to pakaru? e kore to mamae e taea te rongoa, i te nui hoki o to kino: he maha no ou hara i meinga ai e ahau enei mea ki a koe.
16 Na, te hunga katoa e kai ana i a koe, ka kainga ratou; ou hoa riri katoa ano hoki ka riro ratou katoa ki te whakaraunga; te hunga e pahua ana i a koe ka pahuatia ratou; ka tukua atu ano hoki e ahau hei taonga pārau te hunga katoa e muru ana i a koe.
17 Ka whakanekehia ake hoki koe e ahau ki te ora, ka rongoatia ano e ahau ou marutanga, e ai ta Ihowa; mou i karangatia, He Peinga, *mo te kupu nei*, Ko Hiona tenei e kore nei e rapua e te tangata.
18 ¶ Ko te kupu tenei a Ihowa, Nana, ka whakatahuritia atu e ahau te whakaraunga o nga teneti o Hakopa, ka aroha atu ano ahau ki ona nohoanga; a ka hangā te pa ki runga ki tona puranga, ka whakapumautia ano hoki nga tikanga o te whare kingi.
19 Ka puta mai ano hoki i reira te whakamoemiti, me te reo kata, ka whakanuia ano hoki ratou e ahau, e kore ano ratou e torutoru: ka whakakororiatia ratou, e kore ano ratou e iti.
20 Ka rite ano hoki a ratou tamariki ki o mua; ka whakapumautia ano to ratou whakaminenga ki toku aroaro; a ka

whiua e ahau ona kai whakatupukino
katoa.
21 To ratou metararahi ano ko tetahi
ano o ratou, ka puta ake ano to ratou ka-
wana i roto i a ratou; ka meinga ano ia
e ahau kia whakatata mai, a ka haere
mai ia ki a au: ko wai hoki tenei kua
whakatuturutia nei e ia tona ngakau ki
te haere mai ki a au? e ai ta Ihowa.
22 A hei iwi koutou moku, ko au hoki
hei Atua mo koutou.
23 Nana, te tukauati a Ihowa te puta
mai nei i runga i te riri, he tukauati e mau
tonu ana, aki pu atu ki runga ki te mā-
hunga o te hunga kino.
24 E kore e tahuri atu te riri a Ihowa
e mura nei, kia oti ra ano i a ia, kia wha-
kapumautia ra ano e ia nga whakaaro a
tona ngakau; i nga ra whakamutunga
ka whakaaroa e koutou.

UPOKO 31.

I TAUA wa ano, e ai ta Ihowa, ka
waiho ahau hei Atua mo nga hapu
katoa o Iharaira, a ko ratou hei iwi
moku.
2 Ko te kupu tenei a Ihowa, Te iwi i
toe i te hoari, i manakohia ratou i te ko-
raha; ara, a Iharaira, i a au ra i haere
atu ki te mea tānga manawa mona.
3 I puta mai a Ihowa ki a au i mua
noa atu, *i mea*, Na, mau tonu te aroha i
aroha ai ahau ki a koe, no reira te ata-
whai i kukume ai ahau i a koe.
4 Tera ano koe ka hangā e ahau, ina,
ka hangā koe, e te wahine o Iharaira, tera
ano koe ka whakapaipaia ki o timipera,
a ka haere atu koe, kanikani tonu, i roto
i te hunga koa.
5 Tera ano koe ka whakato i nga mara
waina ki runga ki nga maunga o Hama-
ria; ka whakato nga kai whakato, a ka
noa ano hei *kai* ma ratou.
6 No te mea kua rite te ra e karanga
ai nga kai tiaki i runga i Maunga Epe-
raima, Whakatika, tatou ka haere ki ru-
nga ki Hiona ki a Ihowa ki to tatou
Atua.
7 No te mea ko te kupu tenei a Ihowa,
Waiata i te koa ki a Hakopa, hamama i
roto i nga iwi rangatira, korerotia atu,
whakamoemititia, mea atu, Whakaora-
ngia, e Ihowa, tou iwi, nga toenga o
Iharaira.
8 Nana, ka kawea mai ratou e ahau i
te whenua ki te nota, ka kohikohia mai
ano hoki i nga taha o te whenua, ratou
tahi ko nga matapo, ko nga kopa, ko te
wahine e hapu ana, me te wahine ano e
whakamamae ana, he nui te huihui e
hoki mai ki konei.
9 He tangi ta ratou ina haere mai, ka
arahina ano ratou e ahau i runga i te inoi,
ka meinga ratou e ahau kia haere i te
taha o nga awa wai, he tika ano te ara;
e kore o ratou waewae e tūtuki i reira;
no te mea ko au hei pāpā mo Iharaira,
ko Eperaima ano hei matamua ki a au.
10 ¶ Whakarongo ki te kupu a Ihowa,
e nga iwi, korerotia hoki ki nga motu o
tawhiti, mea atu, Te kai titaritari o Iha-
raira, mana ratou e kohikohi, mana ra-
tou e tiaki, ka rite tana ki ta te hepara
ki tana kahui.
11 Kua hokona nei hoki a Hakopa e
Ihowa; utua ana ia, tangohia mai ana i
roto i te ringa o te mea i kaha rawa i
a ia.
12 Mo reira ka haere mai ratou, ka
waiata i te wahi tiketike o Hiona, ka
rere *a wai* ano hoki ki te pai o Ihowa,
ki te witi, ki te waina, ki te hinu, ki nga
kuao a nga hipi, a nga kau, ka rite ano
hoki o ratou wairua ki te kāri kua oti te
whakamakuku, a heoi ano to ratou
tangihanga.
13 Katahi te wahina ka koa ki te kani-
kani, nga taitamariki ngatahi ano ko
nga kaumatua, no te mea ka puta ke i a
au to ratou tangi hei koa, ka whakama-
rietia ano hoki ratou, ka whakaharitia,
i a ratou e mamae ana.
14 Ka whaowhina ano e ahau te wai-
rua o nga tohunga ki te ngako, ka ma-
kona ano hoki toku iwi i toku pai, e ai
ta Ihowa.
15 ¶ Ko te kupu tenei a Ihowa, I ra-
ngona he reo ki Rama, he uhunga, he
tangi, tiwerawera ana, a Rahera e tangi
ana ki ana tamariki, a kihai i pai kia
whakamarietia mo ana tamariki, kua ka-
hore nei.
16 Ko te kupu tenei a Ihowa, Whaka-
mutua te tangi o tou reo, nga roimata o
ou kanohi; no te mea ka whai utu to
mahi, e ai ta Ihowa, a ka hoki mai ratou
i te whenua o te hoa riri.
17 Ka whai tumanakohanga ata hoki
to whakamutunga, e ai ta Ihowa, ka
hoki mai nga tamariki ki ta ratou rohe.
18 He pono kua rongo ahau i ta Epe-
raima tangi ki a ia, Kua pakia nei ahau
e koe, kua pakia ahau; toku rite kei te
kau kihai i whakaakona: mau ahau e
whakatahuri, a ka tahuri ahau; ko koe
nei hoki a Ihowa toku Atua.
19 He pono i muri i toku tahuritanga
i ripeneta ahau; i muri ano i toku wha-
kaakoranga i papaki ahau i *toku* huha,
i whakama ahau, i numinumi kau ano

hoki; no te mea e wahā ana e ahau te
ingoa kino o toku taitamarikitanga.
20 He tamaiti matenui ianei a Eperai-
ma naku? he tamaiti ahuareka ianei?
no taku korerotanga hoki i te he mona
mau tonu taku maharahara ki a ia; na
reira oku whekau i oho ai ki a ia, tera
ano ia ka tohungia e ahau, e ai ta Ihowa.
21 Whakaturia ake etahi tohu huarahi
mau, hangā etahi puranga tiketike, kia
anga to ngakau ki te huanui, ki te ara i
haere ai koe: hoki mai, e te wahina a
Iharaira, hoki mai ki enei pa ou.
22 ¶ Kia pehea te roa o to kopikopiko,
e te tamahine tahurihuri ke? ka hangā
nei hoki e Ihowa he mea hou ki runga
ki te whenua, he tangata *i roto i* te
wahine karapoti pu.
23 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Atua o Iharaira, Tera ano tenei
kupu ka korerotia e ratou ki te whenua
o Hura, ki ona pa ano hoki, ina whaka-
tahuritia atu e ahau to ratou whakarau-
nga, Kia manaakitia koe, e te nohoanga
o te tika, e te maunga tapu.
24 A ka noho ki Hura na ano, ki ona
pa ano hoki, hui katoa, nga kai ngaki
whenua, me te hunga ano e haere tahi
ana me nga kahui.
25 Ka whaowhina nei hoki e ahau te
wairua ruha, ka whakakīa ano hoki nga
wairua katoa e pouri ana.
26 I maranga ahau i konei, taku
tirohanga atu, na, he reka ki a au taku
moe.
27 ¶ Nana, kei te haere mai nga ra, e
ai ta Ihowa, e whakatokia ai e ahau
te whare o Iharaira me te whare ano o
Hura, ko te tangata hei purapura, ko te
kararehe hei purapura.
28 Na, tenei ake ka rite ki taku tiroti-
rohanga atu ki a ratou i mua, he mea kia
hutia atu, kia wahia iho, kia turakina
ki raro, kia whakangaromia, kia whaka-
tupuria kinotia, ka pena ano taku tirotiro
i a ratou, he mea kia hangā, kia whaka-
tokia, e ai ta Ihowa.
29 I aua rangi ano ka mutu te ki ake,
I kai nga mātua i nga karepe kaiota, a
monianià ana nga niho o nga tamariki.
30 Engari ka mate tenei tangata, tenei
tangata, i runga i tana kino, i tana kino;
te tangata e kai ana i te karepe kaiota,
ko ona niho ano e moniania.
31 ¶ Nana, kei te haere mai nga ra, e
ai ta Ihowa, e whakaritea ai e ahau he
kawenata hou ki te whare o Iharaira, ki
te whare ano o Hura.
32 E kore e rite ki te kawenata i wha-
karitea e ahau ki o ratou mātua i te ra i
puritia ai e ahau o ratou ringaringa, a
kawea mai ana ratou i te whenua o Ihipa;
i a ratou ra i whakataka i taku kawenata,
i a au ano i waiho hei tahu marena mo
ratou, e ai ta Ihowa.
33 Engari ko te kawenata tenei e wha-
karitea e ahau ki te whare o Iharaira i
muri i aua rangi, e ai ta Ihowa, Ka hoa-
tu e ahau taku ture ki o ratou wahi i
roto, ka tuhituhia ano hoki ki o ratou
ngakau, a ko ahau hei Atua mo ratou,
ko ratou ano hei iwi moku.
34 I muri nei kahore he whakaako a
tetahi tangata i tona hoa tata, a tetahi
tangata ranei i tona teina, *kahore* he ki
atu, Kia mohio koutou ki a Ihowa; no
te mea ka mohio ratou katoa, te iti, te
rahi, ki a au, e ai ta Ihowa, no te mea ka
whakarerea noatia e ahau ta ratou kino,
a heoi ano aku maharatanga atu ki to
ratou hara.
35 ¶ Ko te kupu tenei a Ihowa nana
nei i homai te ra hei whakamārama i te
awatea, me nga tikanga o te marama, o
nga whetu, hei whakamārama i te po,
ko ia nei te kai wahi o te moana i te mea
e haruru ana ona ngaru, Ko Ihowa o
nga mano tona ingoa.
36 Ki te neke atu enei tikanga i toku
aroaro, e ai ta Ihowa, ko reira ano ka
kore te uri o Iharaira hei iwi i toku aro-
aro a ake ake ake.
37 Ko te kupu tenei a Ihowa, Ki te mea
ka taea nga rangi i runga te ruri, ki
te mea ano ka taea nga turanga o te
whenua i raro te rapu atu, katahi ano
ahau ka whakaparahako ki nga uri ka-
toa o Iharaira mo nga mea katoa i ma-
hia e ratou, e ai ta Ihowa.
38 ¶ Nana, kei te haere mai nga ra, e
ai ta Ihowa, e hangā ai te pa hei mea ki
a Ihowa, i te pourewa atu ano o Hana-
neere tae noa ki te kuwaha o te koki.
39 Tera ano hoki te aho ruri ka tae atu
ki tona ritenga atu, ki te pukepuke ki
Karepe, taiawhio tonu atu ki Koata.
40 Na, te raorao katoa i nga tupapaku,
i nga pungarehu, me nga mara katoa, a
tae noa ki te awa, ki Kitirono, ki te koki
i te kuwaha hoiho, ki te taha ki te ra-
whiti, tapu katoa ki a Ihowa; e kore e
hutia atu, e kore ano e wahia iho a
ake ake.

UPOKO 32.

TE kupu i puta mai ki a Heremaia, he
mea na Ihowa, i te tekau o nga tau
o Terekia kingi o Hura, ara, i te tekau
ma waru o nga tau o Nepukararetara.
2 I taua wa hoki e whakapaea ana a

Hirubarama e te taua a te kingi o Papu-
rona; kua oti ano hoki a Heremaia poro-
piti te tutaki atu ki roto ki te marae o te
whare herehere i te whare o te kingi o
Hura.
3 Na Terekia hoki, na te kingi o Hura,
ia i tutaki atu; i mea ia, He aha koe i
poropiti ai, i ki ai, Ko te kupu tenei a
Ihowa, Nana, ka hoatu e ahau tenei pa
ki te ringaringa o te kingi o Papurona,
a ka horo i a ia.
4 A Terekia ano hoki kingi o Hura, e
kore ia e mawhiti atu i te ringaringa o
nga Karari; no te mea ka tukua putia
atu ia ki te ringaringa o te kingi o Pa-
purona, a ka korero ano ia ki a ia he
mangai, he mangai, e kite ano hoki ona
kanohi i ona kanohi.
5 Ka arahina ano hoki e ia a Terekia ki
Papurona, a ki reira ia noho ai, kia tiro-
tiro ra ano ahau i a ia, e ai ta Ihowa:
ahakoa whawhai koutou ki nga Karari,
e kore ta koutou e taea.
6 ¶ Na, ko te kianga ake a Heremaia,
I puta mai te kupu a Ihowa ki a au; i
mea ia,
7 Tera e tae mai ki a koe a Hanameere
tama a Harumu a tou matua kēkē, a ka
mea, Mau e hoko taku mara i Anatoto;
kei a koe na hoki te tikanga mo te hoko
kia hoki ai, mau e hoko.
8 Na, ka haere mai ki a au a Hanameere
tama a toku matua kēkē, ka pera ano me
ta Ihowa i ki ai, ki te marae o te whare
herehere, a ka mea ki a au, Tena, hokona
e koe taku mara i Anatoto i te whenua
o Peniamine; kei a koe hoki te tikanga
o taua wahi, mau ano e hoko kia hoki
atu ai; hokona mau. Na, mohio tonu
iho ahau, he mea tena na Ihowa.
9 Katahi ka hokona e ahau te mara a
Hanameere tama a toku matua kēkē, tera
i Anatoto, paunatia ana e ahau te moni
mana, tekau ma whitu nga hekere hiriwa.
10 Tuhituhi rawa ki te pukapuka e
ahau, hiri rawa, whakarite rawa nga kai
titiro, paunatia iho e ahau te hiriwa ki
te pauna.
11 Katahi ahau ka mau ki te pukapuka
o te hokonga, ki te mea hiri *i rite* nei ki
ta te ture, ki ta nga tikanga, ki te mea
ano hoki e takoto kau ana.
12 A hoatu ana e ahau te pukapuka o
te hokonga ki a Paruku tama a Neria,
tama a Maaheia i te tirohanga mai ano a
Hanameere *tama* a toku matua kēkē, i
te tirohanga mai ano a nga kai titiro, i
tuhituhia ai te pukapuka o te hokonga, i
te tirohanga ano a nga Hurai katoa, e
noho ana i te marae o te whare here-
here.
13 ¶ Na, ko taku whakahaunga atu ki
a Paruku i te tirohanga mai a ratou ka-
toa; i mea ahau,
14 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Atua o Iharaira, Maua atu enei
pukapuka, tenei pukapuka o te hokonga,
te mea hiri, tenei pukapuka ano hoki e
takoto kau ana, whaowhina ki te oko
oneone, kia maha ai nga ra e mau ai.
15 No te mea ko te kupu tenei a Ihowa
o nga mano, Atua o Iharaira, Tera ano
ka hokohokona nga whare, nga mara,
me nga mara waina ano hoki ki tenei
whenua.
16 ¶ Katahi ahau ka inoi atu ki a Ihowa
i muri iho i taku hoatutanga i te puka-
puka o te hokonga ki a Paruku tama a
Neria; i mea ahau,
17 Aue, e te Ariki, e Ihowa, nana, nau
i hanga te rangi me te whenua, he kaha
nui nou, he ringa kua oti te whakamaro,
kahore he mea e pakeke ki a koe.
18 He mahi aroha tau ki nga mano, e
utua ana e koe te kino o nga mātua ki
roto ki te uma o a ratou tamariki i muri
i a ratou: tona ingoa, Ko te Atua nui, ko
te Marohirohi, ko Ihowa o nga mano,
19 Ko te Nui ki te whakaaro, ko te
Kaha ki te mahi; e tirotiro ana hoki o
kanohi ki nga huarahi katoa o nga ta-
mariki a te tangata, he mea kia rite ai ki
tana ara ake, ki nga hua o ana mahi, nga
mea ka hoatu ki tenei tangata, ki tenei
tangata:
20 Nau i homai nga tohu me nga mea
whakamiharo ki te whenua o Ihipa, a
taea noatia tenei ra, ki roto ano hoki ki
a Iharaira, ki *era atu* tangata; a meinga
ana e koe he ingoa mou me tenei ina-
ianei.
21 A, kawea mai ana e koe to iwi a
Iharaira i te whenua o Ihipa i runga i
nga tohu, i nga mea whakamiharo, i te
ringa kaha ano hoki, i te tākakau kua
oti te whakamaro, i te wehi nui;
22 A, homai ana e koe ki a ratou tenei
whenua i oati ai koe ki o ratou mātua ka
hoatu ki a ratou, he whenua e rerengia
ana e te waiu, e te honi.
23 Na, haere mai ana ratou, a riro ana
a konei i a ratou; heoi kihai ratou i wha-
karongo ki tou reo, kihai hoki i haere i
runga i tou ture: nga mea katoa i wha-
kahaua e koe ki a ratou kia mahia kihai
i mahia, na, meinga ana e koe tenei kino
katoa kia pa ki a ratou.
24 Nana, kua tae mai ki te pa nga puke
e horo ai, a kua hoatu ano e koe te pa ki
te ringaringa o nga Karari e whawhai
nei ki konei, he meatanga na te hoari, na
te hemo-kai, na te mate uruta. Na, tau

i korero ra, kua rite; nana, kua kite ano
hoki koe.
25 Heoi kua mea mai na koe, e te Ariki,
e Ihowa, ki a au, Hokona te mara mau
ki te hiriwa, whakaritea ano hoki nga
kai titiro; i te mea kua hoatu nei te pa
ki te ringaringa o nga Karari.
26 ¶ Na, ko te putanga mai o te kupu
a Ihowa ki a Heremaia; i ki ia,
27 Nana, ko ahau a Ihowa, ko te Atua
o nga kikokiko katoa: tera ranei tetahi
mea e pakeke ki a au?
28 No reira ko te kupu tenei a Ihowa,
Nana, ka hoatu e ahau tenei pa ki te
ringaringa o nga Karari, ki te ringaringa
ano o Nepukararetara kingi o Papurona,
a ka horo i a ia:
29 A ka haere mai nga Karari e whawhai
nei ki tenei pa, ka tungia hoki e
ratou tenei pa ki te ahi, ka wera ano i a
ratou, me nga whare ano i tahu whakakakara
ai ratou i runga i nga tuanui ki
a Paara, i ringitia ai hoki nga ringihanga
ki nga atua ke, hei whakapataritari
i a au.
30 Ta nga tamariki a Iharaira hoki
ratou ko nga tamariki a Hura he mahi
kau i te kino ki taku titiro, no to ratou
tamarikitanga ake ano: he whakapataritari
kau ano ta nga tamariki a Iharaira
i a au ki te mahi hoki a o ratou ringaringa,
e ai te Ihowa.
31 I runga hoki i taku riri, i runga i
taku weriweri tenei pa hei whakaoho i a
au, no te rangi ano i hangā ai, a tae noa
mai ki tenei ra, kia nekehia atu ra ano i
toku aroaro.
32 Mo te kino katoa o nga tamariki a
Iharaira, ratou ko nga tamariki a Hura,
i mahia nei e ratou hei whakapataritari i
a au, e ratou ko o ratou kingi, ko o ratou
rangatira, ko o ratou tohunga, ko o ratou
poropiti, ko nga tangata o Hura, ko te hunga
ano e noho ana i Hiruharama.
33 Hurihia ake ano hoki e ratou te kohamo,
kahore te kanohi ki a au; taku
ano he whakaako *i a ratou* moata tonu
taku maranga ki te whakaako i a ratou,
a kihai ano ratou i whakarongo, i manako
mai ki te ako.
34 Heoi whakaturia ana e ratou a ratou
mea whakarihariha ki te whare i karangatia
nei toku ingoa ki reira, whakapokea
iho e ratou.
35 A hangā ana e ratou nga wahi tiketike
o Paara, era i te raorao o te tama a
Hinomo, *hei wahi* e meinga ai e ratou a
ratou tamariki, a ratou tamahine, kia tika
i roto i te ahi ki a Moreke, he mea kihai
i whakahaua atu e ahau; kihai ano i
puta ake i roto i toku ngakau kia mahia
tenei mea whakarihariha, hei mea e hara
ai a Hura.
36 ¶ Mo reira ko te kupu tenei inaianei
a Ihowa Atua o Iharaira mo tenei pa e ki
na koutou, Ka tukua atu ki te ringaringa
o te kingi o Papurona, mea rawa ki te
hoari, ki te hemo-kai, ki te mate uruta;
37 Nana, ka kohikohia ratou e ahau i
nga whenua katoa i peia atu nei ratou e
ahau ki reira, i a au e riri ana, e weriweri
ana, i te aritarita e nui ana; ka
whakahokia mai ano ratou e ahau ki tenei
wahi, a ka meinga ratou kia noho
humarie.
38 A ko ratou hei iwi ki a au, ko au
hoki hei Atua mo ratou.
39 Ka hoatu ano hoki e ahau he ngakau
kotahi ki a ratou, he ara kotahi, kia wehi
ai ratou i a au i nga ra katoa; hei pai
mo ratou, mo a ratou tamariki ano hoki
i muri i a ratou.
40 Ka whakaritea ano e ahau he kawenata
mau tonu ki a ratou, he mea e kore
e whakatahuritia atu e ahau i a ratou, ara,
kia mahia he pai ki a ratou; ka hoatu
ano hoki e ahau toku wehi ki roto ki o
ratou ngakau, kei whakarere ratou i
a au.
41 Ka koa ano hoki ahau i *taku* meatanga
i te pai ki a ratou, ka whakapaua
ano toku ngakau, ka whakapaua toku
wairua ki te whakato i a ratou ki tenei
whenua i runga i te pono.
42 No te mea ko te kupu tenei a Ihowa,
Na, i mua i kawea mai e ahau tenei kino
nui katoa ki runga ki tenei iwi, waihoki
ka kawea mai e ahau ki runga ki a ratou
te pai katoa i korerotia e ahau mo
ratou.
43 Ka hokohokona ano hoki he mara
ki tenei whenua e ki na koutou, Ka
ururuatia, tē ai he tangata, he kararehe;
ka hoatu ki te ringaringa o nga Karari.
44 Ka hokona nga mara ki te moni,
ka tuhituhia ano hoki he pukapuka, ka
hiritia, ka whakaritea nga kai titiro ki
te whenua o Peniamine, ki nga taha o
Hiruharama, ki nga pa ano hoki o Hura,
ki nga pa o nga maunga, ki nga pa o
nga raorao, ki nga pa o te taha ki te
tonga; ka whakatahuritia atu hoki e
ahau to ratou whakaraunga, e ai ta
Ihowa.

UPOKO 33.

NA, ko te rua o nga putanga o te kupu
a Ihowa ki a Heremaia, i a ia ano
kua tutakina atu ki roto ki te marae o te
whare herehere; i ki ia;
2 Ko te kupu tenei a Ihowa nana nei

tena i mahi, a Ihowa nana nei i whakaahua, i pumau ai, ko Ihowa tona ingoa;
3 Karanga mai ki a au, a ka whakao atu ahau ki a koe; he nui, he pakeke nga mea e whakakitea e ahau ki a koe, he mea kihai i mohiotia e koe.
4 No te mea ko te kupu tenei a Ihowa Atua o Iharaira, mo nga whare o tenei pa, mo nga whare ano o nga kingi o Hura ka oti nei te wahi iho e nga puke, e te hoari;
5 E haere mai ana ratou ki te whawhai ki nga Karari, ki te whakaki ano ia i aua *wahi* ki nga tinana mate o nga tangata i patua e ahau i a au e riri ana, e weriweri ana, o te hunga no ratou nga kino katoa i hunā ai e ahau toku mata ki tenei pa.
6 Nana, ka whakanekehia ake tenei *pa* e ahau ki te ora, ki te mahu; ka rongoatia hoki ratou e ahau, nui atu hoki te rangimarie me te pono e whakakitea e ahau ki a ratou.
7 Ka whakatahuritia atu ano e ahau te whakaraunga o Hura me te whakaraunga ano o Iharaira, a ka hangā ratou e ahau, koia ano kei to te timatanga.
8 Ka purea ano hoki e ahau to ratou kino katoa i hara ai ratou ki a au, ka murua ano e ahau o ratou kino katoa i hara ai ratou ki a au, i poka ke ai ta ratou mahi ki a au.
9 ¶ A hei ingoa koa tenei moku, hei whakamoemititanga, hei kororia, ki ta nga iwi katoa o te whenua e rongo ana ki nga pai katoa e meatia e ahau ki a ratou, a ka wehi ratou, ka wiri i te pai katoa, i te rangimarie katoa, e meatia e ahau ki konei.
10 Ko te kupu tenei a Ihowa, Tera ano ka rangona ki tenei wahi e ki na koutou, Ka ururuatia, kahore he tangata, kahore he kararehe, ki nga pa ano o Hura, ki nga huarahi o Hiruharama e mokemoke nei, tē ai he tangata, tē ai he kai noho, tē ai he kararehe,
11 Te reo koa, te reo hari, te reo o te tane marena hou, te reo o te wahine marena hou, te reo o te hunga e ki ana, Whakawhetai atu ki a Ihowa o nga mano; no te mea e pai ana a Ihowa, e mau tonu ana hoki tana mahi tohu: o te hunga ano e kawe mai ana i nga whakawhetainga ki te whare o Ihowa. No te mea ka whakatahuritia atu e ahau te whakaraunga o te whenua, ka rite ano ki to te timatanga, e ai ta Ihowa.
12 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga mano, Tenei wahi kua ururuatia nei, kahore he tangata, kahore he kararehe, ona pa katoa ano hoki, ka nohoia ano e nga hepara e mea ana i nga hipi kia takoto.
13 I nga pa o nga maunga, i nga pa o te mānia, i nga pa o te taha ki te tonga; i te whenua o Peniamine, i nga taha o Hiruharama, i nga pa ano o Hura, ka haere atu ano nga hipi amua i raro i nga ringaringa o te kai tatau, e ai ta Ihowa.
14 Nana, kei te haere mai nga ra, e ai ta Ihowa, e whakamanā ai e ahau te kupu pai i korerotia e ahau mo te whare o Iharaira, mo te whare ano o Hura.
15 ¶ I aua rangi ano, i taua wa ano, ka meinga e ahau tetahi manga a Rawiri kia tupu, he mea tika, a ka mahia e ia te whakarite whakawa me te tika ki runga ki te whenua.
16 I aua rangi ka whakaorangia a Hura, ka noho humarie ano hoki a Hiruharama; a ko te ingoa tenei e karangatia ki a ia, Ko Ihowa, ko to tatou tika.
17 ¶ No te mea ko te kupu tenei a Ihowa, E kore e whakakorea he tangata ma Rawiri hei noho ki runga ki te torona o te whare o Iharaira.
18 E kore ano e whakakorea atu i toku aroaro he tangata ma nga tohunga, ma nga Riwaiti, hei whakaeke i nga tahunga tinana, hei tahu i nga whakahere toto-kore, hei mahi i te patunga tapu i tena rangi, i tena rangi.
19 ¶ A i puta mai ano te kupu a Ihowa ki a Heremaia; i ki ia,
20 Ko te kupu tenei a Ihowa, Ki te taea e koutou te whakataka taku kawenata o te awatea, me taku kawenata ano o te po, a ka kore te ao, te po, i o raua wa e tika ai,
21 Ka whakatakā ano taku kawenata ki taku pononga, ki a Rawiri, a ka kore he tamaiti mana hei kingi ki runga ki tona torona; *taku* ano ki aku minita, ki nga Riwaiti, ki nga tohunga.
22 E kore nei te ope o te rangi e taea te tatau, e kore ano te onepu o te moana e taea te mehua, ka pena ano taku whakanuinga i nga uri o taku pononga o Rawiri, i nga Riwaiti ano hoki e minita nei ki a au.
23 A i puta mai ano te kupu a Ihowa ki a Heremaia; i mea ia,
24 Kahore ranei koe i mahara ki ta tenei iwi e korero nei, ki ta ratou e mea ra, Nga hapu e rua i whiriwhiria ra e Ihowa, kua paopaongia ratou e ia? Na, whakahaweatia iho e ratou toku iwi; i to ratou aroaro kua kore tenei iwi, a ake ake ake.
25 Ko te kupu tenei a Ihowa, Ki te mea kahore aku kawenata ki te ao, ki te po, *a* ehara nga tikanga o te rangi, o te whenua, i te mea whakatakoto naku;
26 Katahi ka paopaongia e ahau nga

uri o Hakopa, raua ko taku pononga ko
Rawiri, a, e kore e tangohia mai tetahi o
ona uri hei kai whakahaere tikanga mo
nga uri o Aperahama, o Ihaka, o Ha-
kopa: ka whakatahuritia atu nei hoki e
ahau to ratou whakaraunga, ka tohungia
ano hoki ratou e ahau.

UPOKO 34.

TE kupu i puta mai ki a Heremaia,
he mea na Ihowa, i a Nepukaneha
kingi o Papurona ratou ko tana ope
katoa, ko nga kingitanga katoa o te
whenua, āna i kingi ai ia, me nga iwi
katoa, e whawhai ana ki Hiruharama
ratou ko ona pa katoa; i mea ia,
2 Ko te kupu tenei a Ihowa Atua o
Iharaira, Haere, korero atu ki a Terekia
kingi o Hura, mea atu ki a ia, Ko te
kupu tenei a Ihowa, Nana, ka hoatu e
ahau tenei pa ki te ringaringa o te kingi
o Papurona, a ka tahuna e ia ki te ahi.
3 E kore ano koe e mawhiti mai i roto
i tona ringa, engari ka mau pu koe, ka
tukua atu ano koe ki roto ki tona ringa-
ringa; a ka kite o kanohi i nga kanohi
o te kingi o Papurona, ka korero ano
hoki tona mangai ki tou mangai, ka tae
ano koe ki Papurona.
4 Whakarongo ano hoki ki te kupu a
Ihowa, e Terekia kingi o Hura; Ko te
kupu tenei a Ihowa mou, E kore koe e
mate i te hoari;
5 Engari ka mate koe i runga i te
rangimarie. Na, nga tahunga o ou mā-
tua, o nga kingi o mua, i mua ra i a koe,
ka pena ano he tahunga mou; ta ratou
tangi ano mou, Aue, e te Ariki! naku
nei hoki te kupu i korero, e ai ta Ihowa,
6 I korerotia ano e Heremaia poropiti
enei kupu katoa ki a Terekia kingi o
Hura i Hiruharama,
7 I te mea e whawhai ana te ope o te
kingi o Papurona ki Hiruharama, ki nga
pa katoa ano hoki o Hura i mahue, ki
Rakihi, ki Ateka: ko enei hoki o nga
pa o Hura i mahue, he pa taiepa.
8 ¶ Te kupu i puta mai ki a Heremaia,
he mea na Ihowa, i muri iho i ta Kingi
Terekia whakaritenga kawenata ki te
hunga katoa i Hiruharama, kia kara-
ngatia atu te haere noa ki a ratou;
9 Kia tukua e tenei tangata, e tenei ta-
ngata, tana pononga tane, tana pononga
wahine, *ki te mea* he tane no nga Hiperu,
he wahine ranei no nga Hiperu, kia
haere noa atu; kia kaua tetahi tangata
e whakamahi i a ratou, *ara*, i tona teina,
i te Hurai.
10 A, te rongonga o nga rangatira
katoa, ratou ko te iwi katoa i uru nei ki
te kawenata, kia tukua e tenei tangata, e
tenei tangata tana pononga tane, tana
pononga wahine kia haere noa atu, kia
kaua ratou e whakamahia i muri, na,
rongo tonu ratou, a tukua atu ana e
ratou.
11 Na, muri iho hoki atu ana ratou,
whakahokia mai ana e ratou nga pono-
nga tane, nga pononga wahine i tukua
nei e ratou kia haere noa atu, whakatau-
rerekatia iho ratou hei pononga tane,
hei pononga wahine.
12 ¶ Na, ko te putanga o te kupu a
Ihowa ki a Heremaia, he mea na Ihowa;
i ki ia,
13 Ko te kupu tenei a Ihowa Atua o
Iharaira, I whakaritea e ahau he kawe-
nata ki o koutou mātua i te ra i kawea
mai ai ratou e ahau i te whenua o Ihipa,
i te whare pononga; i mea ahau,
14 I te mutunga o nga tau e whitu me
tuku e koutou tona tuakana, tona teina,
ki te mea he Hiperu i hokona ki a koe;
na, e ono nga tau i mahi ai ki a koe, ka
tukua ia e koe kia haere noa atu i tou
taha. Heoi kihai o koutou mātua i wha-
karongo ki a au, Kihai ano o ratou tari-
nga i anga mai.
15 Na, i tahuri nei koutou i tenei ra,
i mahi i te mea e tika ana ki taku titiro
atu, i karangatia he haere noa atu e tera
tangata, e tera tangata, ki tona hoa, ki tona
hoa, i whakaritea ano hoki he kawenata
ki toku aroaro i roto i te whare kua
karangatia nei toku ingoa ki reira;
16 Heoi hoki ana koutou, whakapokea
ana e koutou toku ingoa, whakahokia
mai ana e koutou tana pononga tane, tana
pononga wahine i tukua ra e koutou kia
haere noa atu ki ta ratou i pai ai, wha-
kataurerekatia iho ratou e koutou hei
pononga tane, hei pononga wahine ma
koutou.
17 Mo reira ko te kupu tenei a Ihowa,
Kihai na koutou i whakarongo ki a au,
kihai i karanga i te haere noa atu ki tona
teina, ki tona tuakana, ki tona hoa, ki
tona hoa: nana, ka karangatia e ahau ki
a koutou he haere noa atu, e ai ta Ihowa,
ma te hoari, ma te mate uruta, ma te
hemo-kai, a ka meinga koutou e ahau kia
kawea ki nga kingitanga katoa o te
whenua.
18 Ka hoatu ano e ahau nga tangata i
whakataka nei i taku kawenata, a kihai
i whakamana i nga kupu o te kawenata
i whakaritea e ratou ki toku aroaro, i a
ratou i tapahi i te kuao kau kia rua, a
haere ana i te takiwa i ona wahi,

19 Nga rangatira o Hura, nga rangatira o Hiruharama, nga unaka, nga tohunga, me te iwi katoa ano o te whenua i haere nei i te takiwa i nga wahi o te kuao kau;
20 Ka hoatu ano ratou e ahau ki te ringaringa o o ratou hoa riri, ki te ringaringa ano hoki o te hunga e whai ana kia whakamatea ratou, a ka ai o ratou tinana hei kai ma nga manu o te rangi, ma te kararehe ano o te whenua.
21 A ka hoatu ano e ahau a Terekia kingi o Hura, ratou ko ona rangatira, ki te ringaringa o o ratou hoa riri, ki te ringaringa ano o te hunga e whai ana kia whakamatea ratou, ki te ringaringa ano hoki o te ope o te kingi o Papurona i haere atu nei i a koutou.
22 Nana, maku e whakahau atu, e ai ta Ihowa; ka whakahokia mai ano ratou e ahau ki tenei pa, a ka whawhai ratou ki konei, ka horo ano hoki i a ratou, ka tahuna ki te ahi; ka meinga ano hoki e ahau nga pa o Hura kia ururuatia, tē ai he tangata hei noho.

UPOKO 35.

TE kupu i puta mai ki a Heremaia, he mea na Ihowa, i nga ra o Iehoiakimi tama a Hohia kingi o Hura; i mea ia,
2 Haere ki te whare o nga Rekapi, ka korero ki a ratou, ka kawe mai i a ratou ki te whare o Ihowa ki tetahi o nga ruma, ka whakainu i a ratou ki te waina.
3 Katahi ka tikina atu e ahau a Iaatania tama a Heremaia, tama a Hapatinia, ratou ko ona teina, ko ana tamariki katoa, ko te whare katoa ano hoki o nga Rekapi;
4 A kawea mai ana ratou e ahau ki te whare o Ihowa, ki te ruma o nga tama a Hanana tama a Ikiraria, a tetahi tangata a te Atua, ki tera i te taha o te ruma o nga rangatira, i runga ake i te ruma o te kai tiaki o te tatau, o Maaheia tama a Harumu:
5 A whakatakotoria atu ana e ahau etahi pāta ki te aroaro o nga tamariki o te whare o nga Rekapi, ki tonu i te waina, me etahi kapa. Na, ko taku meatanga atu ki a ratou, Inumia he waina.
6 Ano ra ko ratou, E kore matou e inu waina; i ako mai nei hoki to matou pāpā a Ionarapa tama a Rekapa ki a matou, i mea, Kei inu waina koutou, koutou ko a koutou tamariki, a ake ake ake.
7 Kaua ano hoki koutou e hanga whare, kaua e whakatokia he purapura, kaua ano hoki e whakatokia he mara waina, kaua ano he pena ma koutou; engari, i o koutou ra katoa, me noho koutou i roto i te teneti, kia maha ai nga ra e ora ai koutou ki runga ki te mata o te oneone e noho manene nei koutou.
8 Na, rongo tonu matou ki te reo o to matou pāpā, o Ionarapa tama a Rekapa, ki nga mea katoa i whakahau mai ai ia ki a matou, ara, kia kaua e inu waina i o matou ra katoa, matou, a matou wahine, a matou tamariki, a matou tamahine;
9 Kia kaua ano hoki e hanga whare hei nohoanga iho mo matou: kahore ano hoki a matou mara waina, mara *ke* ranei, kahore ano he purapura;
10 Na, o matou nohoanga iho he teneti, rongo tonu matou, mahia ana e matou nga mea katoa i whakahaua mai e to matou pāpā, e Ionarapa, ki a matou.
11 Na, i te mea ka whakaekea mai te whenua e Nepukararetara kingi o Papurona, ka mea matou, Haere mai, tatou ka haere ki Hiruharama, kei mate i te ope a nga Karari, i te ope ano a nga Hiriana. Na, noho ana matou i Hiruharama.
12 ¶ Na, ko te putanga o te kupu a Ihowa ki a Heremaia; i mea ia,
13 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga mano, Atua o Iharaira; Haere, mea atu ki nga tangata o Hura, ki te hunga ano hoki e noho ana i Hiruharama, E kore ianei koutou e manako mai ki te ako, e whakarongo ki aku kupu, e ai ta Ihowa?
14 Kua whakaritea nei nga kupu a Ionarapa tama a Rekapa, ana i whakahau ai ki ana tamariki kia kaua e inu waina; kihai hoki ratou i inu, a taea noatia tenei ra; rongo tonu ratou ki te ako a to ratou pāpā: ko au ia, i korero ahau ki a koutou; maranga wawe ana ahau, korero ana; heoi kihai koutou i whakarongo ki a au.
15 I ungā atu ano e ahau aku pononga katoa nga poropiti, maranga wawe ana ahau, ungā ana ratou e ahau; i mea ahau, Tahuri mai ra, e tera tangata, e tera tangata, i o koutou ara kino, kia pai ano hoki a koutou mahi, kaua hoki e whaia nga atua ke; kaua e mahi ki a ratou, e noho hoki ki te whenua i hoatu e ahau ki a koutou ko o koutou mātua; heoi kihai i anga mai o koutou taringa, kihai ano koutou i whakarongo ki a au.
16 Na, kua whakamanā nei e nga tama a Ionarapa tama a Rekapa te ako a to ratou pāpā i ako atu ai ia ki a ratou; tenei iwi ia, kihai ratou i whakarongo ki a au:
17 Mo reira ko te kupu tenei a Ihowa

Atua o nga mano, Atua o Iharaira, Nana,
ka kawea mai e ahau ki a Hura, ki te
hunga ano hoki e noho ana i Hiruharama,
nga kino katoa i korerotia e ahau mo
ratou: no te mea i korero atu ahau ki a
ratou, a kihai ratou i whakarongo mai,
i karanga ahau ki a ratou, a kihai ratou
i whakao mai.
18 ¶ I mea ano a Heremaia ki te whare
o nga Rekapi, Ko te kupu tenei a Ihowa
o nga mano, Atua o Iharaira, Na, i whakarongo
na koutou ki te ako a to koutou
pāpā a Ionarapa, i pupuri hoki i ana ako
katoa, i mahi i nga mea katoa i akona
mai e ia ki a koutou.
19 Mo reira ko te kupu tenei a Ihowa
o nga mano, Atua o Iharaira, E kore e
whakakorea he tangata ma Ionarapa
tama a Rekapa, hei tu ki toku aroaro i
nga ra katoa.

UPOKO 36.

NA, i te wha o nga tau o Iehoiakimi
tama a Hohia kingi o Hura, ka puta
mai tenei kupu ki a Heremaia, he mea
na Ihowa, i mea ia,
2 Tikina tetahi pukapuka māu, ka tuhituhi
ai ki reira i nga kupu katoa i korerotia
e ahau ki a koe mo Iharaira, mo
Hura, mo nga iwi katoa, o te rangi ra ano i
korero ai ahau ki a koe, o nga rangi ano
i a Hohia, a tae noa iho ki tenei ra.
3 Tera pea te whare o Hura e whakarongo
ki te kino katoa e whakaaro nei
ahau kia meatia ki a ratou, a ka tahuri
mai ia tangata, ia tangata, i ā ratou ara
kino, a ka murua e ahau to ratou he, to
ratou hara.
4 Katahi a Heremaia ka karanga atu
ki a Paruku, tama a Neria: a ko Paruku
ki te tuhituhi ki te pukapuka, ko Heremaia
hei korero i nga kupu katoa a Ihowa
i korerotia e ia ki a ia.
5 Na, ka whakahau atu a Heremaia i a
Paruku, ka mea, Kua tutakina nei ahau;
e kore e ahei i a au te haere ki te whare
o Ihowa.
6 Engari mau e haere, e korero te pukapuka
i tuhituhia e koe, taku i korero
ai, nga kupu a Ihowa ki nga taringa o
te iwi i roto i te whare o Ihowa i te ra
noho puku: me korero ano e koe ki nga
taringa o Hura katoa e haere mai ana i
roto i o ratou pa.
7 Tera pea ta ratou inoi e tae atu ki te
aroaro o Ihowa, a ka hoki mai ratou i
tana ara kino, i tana ara kino: he nui
hoki te riri, te weriweri, i korerotia e
Ihowa mo tenei iwi.
8 Na, meatia ana e Paruku tama a
Neria nga mea katoa i whakahaua ai ia
e Heremaia poropiti, korerotia ana e ia i
roto i te pukapuka nga kupu a Ihowa i
roto ano i te whare o Ihowa.
9 Na, i te rima o nga tau o Iehoiakimi
tama a Hohia kingi o Hura, i te iwa o
nga marama, ka karangatia e ratou he
noho puku ki te aroaro o Ihowa ma te
iwi katoa i Hiruharama, ma te iwi katoa
i haere mai i roto i nga pa o Hura ki
Hiruharama.
10 Katahi ka korerotia e Paruku i roto
i te pukapuka nga kupu a Heremaia i
roto i te whare o Ihowa, i roto i te ruma
o te kai tuhituhi, o Kemaria tama a Hapana,
i to runga marae, i te kuwaha o te
keti hou o te whare o Ihowa, me te
whakarongo ano te iwi katoa.
11 ¶ Te rongonga o Mikaia tama a Kemaria,
tama a Hapana, ki nga kupu katoa
a Ihowa i roto i te pukapuka,
12 Na, ka haere ia ki raro ki te whare
o te kingi ki te ruma o te kai tuhituhi, a
i reira nga rangatira katoa e noho ana,
a Erihama kai tuhituhi, ratou ko Teraia
tama a Hemaia, ko Erenatana tama a
Akaporo, ko Kemaria tama a Hapana,
ko Terekia tama a Hanania, ko nga
rangatira katoa ano hoki.
13 A whakaaturia atu ana e Mikaia ki
a ratou nga kupu katoa i rongo ai ia i te
korerotanga a Paruku i te pukapuka ki
nga taringa o te iwi.
14 Katahi nga rangatira katoa ka unga
atu i a Iehuri, tama a Netania, tama a
Heremia, tama a Kuhi, ki a Paruku, hei
mea atu, Te pukapuka i korerotia e koe
ki nga taringa o te iwi, mauria mai i tou
ringaringa, haere mai hoki. Na, mauria
ana e Paruku tama a Neria te pukapuka
i tona ringa, a haere mai ana ki a ratou.
15 Na, ko ta ratou meatanga atu ki a
ia, Tena ra, e noho, korerotia mai hoki
ki o matou taringa. Na, korerotia atu
ana e Paruku ki o ratou taringa.
16 A to ratou rongonga ki nga kupu
katoa, wehi ana ratou, tenei tangata,
tenei tangata, a ka mea ki a Paruku, Ka
korerotia marietia atu enei kupu katoa e
matou ki te kingi.
17 A i ui ano ratou ki a Paruku, i mea,
Tena koa, whakaaturia mai ki a matou,
I pehea to tuhituhinga i enei kupu katoa
a tona mangai?
18 Ano ra hoki ko Paruku ki a ratou,
Na tona mangai enei kupu katoa i korero
ki a au, a tuhituhia iho e ahau ki te
mangumangu ki roto ki te pukapuka.
19 Katahi nga rangatira ka ki atu ki a
Paruku; Haere atu ki te piri, korua ko

Heremaia, kaua hoki tetahi tangata e
mohio keihea korua.
20 ¶ Na, haere ana ratou ki te kingi
ki te marae; i waiho ano ia e ratou te
pukapuka i te ruma o Erihama kai tuhi-
tuhi, a korerotia atu ana e ratou nga
kupu katoa ki nga taringa o te kingi.
21 Katahi ka unga atu a Iehuri e te
kingi ki te tiki i te pukapuka. Na,
tikina atu ana e ia i roto i te ruma o
Erihama kai tuhituhi; a korerotia atu
ana e Iehuri ki nga taringa o te kingi,
ki nga taringa ano hoki o nga rangatira
katoa e tu ana i te taha o te kingi.
22 Na, i te noho te kingi i te whare
hotoke i te iwa o nga marama, a i te
kānga ahi *te ahi* e ka ana i tona aroaro.
23 Na, e toru, e wha nga wharangi i
korerotia e Iehuri, haehaea ana e ia ki te
maripi a te kai tuhituhi, makā atu ana e
ia ki te ahi i te kānga ahi, a pau katoa
te pukapuka i te ahi i te kānga ahi.
24 Kahore hoki he wehi, kahore he
haehae o nga kakahu o te kingi ratou ko
ana tangata e whakarongo ana ki enei
kupu katoa.
25 I tohe ano ia a Erenatana, ratou ko
Teraia, ko Kemaria, ki te kingi kia kaua
e tahuna te pukapuka; heoi kihai ia i
whakarongo ki a ratou.
26 Katahi te kingi ka whakahau i a
Ierameere tama a Hamereke, ratou ko
Heraia tama a Atariere, ko Heremia
tama a Apareere kia hopukia a Paruku
kai tuhituhi, raua ko Heremaia poropiti;
na Ihowa ia raua i huna.
27 ¶ A i puta mai ano te kupu a Ihowa
ki a Heremaia i muri iho i ta te kingi
tahunga i te pukapuka, i nga kupu ano
i tuhituhia e Paruku, i ā Heremaia ra i
korero ai; i mea ia,
28 Tikina atu ano hoki tetahi atu pu-
kapuka, tuhituhia ki reira nga kupu
katoa o mua, o te pukapuka tuatahi i
tahuna e Iehoiakimi kingi o Hura.
29 Na, te kupu māu ki a Iehoiakimi
kingi o Hura, Ko te kupu tenei a Ihowa,
I tahuna ra e koe tenei pukapuka, i ki
koe, Na te aha tenei i tuhituhia ai e koe
ki konei? he aha koe i ki ai, Tera te
kingi o Papurona ka haere mai, ka wha-
kangaro i tenei whenua, ka moti ano
hoki i a ia nga tangata me nga kararehe
o konei?
30 Mo reira ko te kupu tenei a Ihowa
mo Iehoiakimi kingi o Hura; E kore ia
e whai tangata hei noho ki runga ki te
torona o Rawiri, ka makā atu ano hoki
tona tinana ki te werawera i te awatea,
ki te huka i te po.
31 Ka whiua ano hoki ia e ahau, ratou
ko ona uri, ko ana tangata, mo ta ratou
he, ka kawea mai ano hoki e ahau ki
runga ki a ratou, ki runga ki te hunga
e noho ana i Hiruharama, ki runga ki
nga tangata o Hura, te kino katoa i ko-
rerotia e ahau mo ratou, a kihai nei
ratou i whakarongo mai.
32 ¶ Katahi ka tikina atu tetahi atu
pukapuka e Heremaia, a hoatu ana e
ia ki te kai tuhituhi ki a Paruku tama
a Neria, a tuhituhia iho e ia ki reira ta
Heremaia i korero ai, nga kupu katoa o
te pukapuka i tahuna e Iehoiakimi kingi
o Hura ki te ahi: he tini ano hoki nga
kupu pena i tapiritia iho ki runga ki aua
kupu.

UPOKO 37.

NA, kua kingi a Kingi Terekia tama
a Hohia i muri i a Konia tama a
Iehoiakimi; he mea whakakingi ia na
Nepukararetara kingi o Papurona ki te
whenua o Hura.
2 A, kihai ia i whakarongo, ratou ko
ana tangata, ko te iwi ano o te whenua,
ki nga kupu a Ihowa i korerotia e Here-
maia poropiti.
3 Na, ka unga mai a Kingi Terekia i a
Iehukara tama a Heremia raua ko Te-
pania tama a Maaheia tohunga ki a
Heremaia poropiti, hei ki atu, Tena ra,
inoi mo tatou ki a Ihowa ki to tatou
Atua.
4 A, i haere mai, i haere atu a Here-
maia i roto i te iwi; kahore ano i makā
e ratou ki te whare herehere.
5 Na, kua puta mai te taua a Parao i
Ihipa; a, te rongonga o nga Karari i
whakapae ra i Hiruharama i to ratou
rongo, na, haere atu ana ratou i Hiru-
harama.
6 ¶ Na, ko te putanga mai o te kupu
a Ihowa ki a Heremaia poropiti; i mea
ia,
7 Ko te kupu tenei a Ihowa Atua o
Iharaira, Kia penei ta korua ki atu ki te
kingi o Hura, i unga mai nei i a ko-
rua ki te rapu tikanga i a au; Nana,
te ope a Parao i puta mai ra hei awhina
mo koutou, ka hoki ki tona whenua, ki
Ihipa.
8 A ka hoki mai ano nga Karari, ka
tatau ki tenei pa, ka horo ano hoki i a
ratou, ka tahuna ki te ahi.
9 Ko te kupu tenei a Ihowa, Kei tini-
hangatia koutou e o koutou ngakau, kei
mea, Ka haere rawa atu nga Karari i a
tatou; no te mea e kore ratou e haere.
10 Na, ahakoa i patua e koutou te ope

katoa a nga Karari e tatau na ki a kou-
tou, a toe ake o ratou ko etahi tangata i
werowerohia, ka whakatika ano ratou i
tona teneti, i tona teneti, ka tahu i tenei
pa ki te ahi.
11 ¶ Na, i te whatinga atu o te ope a
nga Karari i Hiruharama i te wehi ki
te ope a Parao,
12 Ka puta atu a Heremaia i roto i
Hiruharama, he haerenga hoki nona ki
te whenua o Peniamine kia wehea atu ai
ia i reira i roto i te iwi.
13 A, i a ia i te kuwaha o Peniamine,
na, i reira tetahi rangatira tiaki, tona
ingoa, ko Iriia, he tama na Heremia
tama a Hanania; heoi hopukia ana a
Heremaia poropiti e ia, me tana ki mai
ano, E tahuti atu ana koe ki nga Ka-
rari.
14 Na, ko te kianga atu a Heremaia,
He teka, kahore aku tahuti ki nga Ka-
rari. Heoi kihai ia i whakarongo ki
tana: na, hopukia atu ana a Heremaia
e Iriia, kawea atu ana e ia ki nga ra-
ngatira.
15 Na, ka riri nga rangatira ki a He-
remaia, whiua ana ia e ratou, tukua atu
ana ia ki te whare herehere ki te whare
o Honatana kai tuhituhi: kua waiho
hoki tena e ratou hei whare herehere.
16 ¶ Te taenga atu o Heremaia ki roto
ki te whare herehere, ki roto ki nga
ruma, a ka maha nga rangi e noho ana
a Heremaia ki reira;
17 Katahi a Kingi Terekia ka unga
tangata mai ki te tiki i a ia. Na, ka ui
puku mai te kingi ki a ia, i roto i tona
whare, a ka mea, He kupu ranei tena na
Ihowa? Na, ko te kianga mai a Here-
maia, Tenei ano: I ki ano ia, Ka hoatu
koe ki te ringaringa o te kingi o Pa-
purona.
18 I ki ano a Heremaia ki a Kingi
Terekia, He aha toku hara ki a koe, ki o
tangata, ki tenei iwi, i tukua ai ahau e
koutou ki te whare herehere?
19 Na, kei hea a koutou poropiti i po-
ropiti ra ki a koutou, i mea ra, E kore
te kingi o Papurona e tae mai ki a kou-
tou, ki tenei whenua ranei?
20 Na, tena ra, whakarongo, e taku
ariki, e te kingi, kia tae atu taku inoi ki
to aroaro; kaua hoki ahau e whaka-
hokia ki te whare o Honatana kai tuhi-
tuhi, kei mate ahau ki reira.
21 Katahi a Kingi Terekia ka whaka-
hau kia kawea a Heremaia ki te marae
o te whare herehere, kia hoatu ano he
rohi taro mana i tenei ra, i tenei ra, he
mea *tiki atu* i te huarahi o nga kai tunu
taro, a kia pau ra ano te taro katoa o te
pa. Na, noho ana a Heremaia i te
marae o te whare herehere.

UPOKO 38.

AI RONGO a Hepatia tama a Ma-
tana, ratou ko Keraria tama a Pa-
huru, ko Iukara tama a Heremia, ko
Pahuru tama a Marakia, i nga kupu i
korerotia e Heremaia ki te iwi katoa, i a
ia i ki ra,
2 Ko te kupu tenei a Ihowa, Te ta-
ngata e noho ana i tenei pa ka mate i te
hoari, i te hemo-kai, i te mate uruta: na,
te tangata e haere atu ana ki nga Ka-
rari, ka ora; hei taonga pārau ano tona
wairua ki a ia, ka ora ano ia.
3 Ko te kupu tenei a Ihowa, Tera rawa
tenei pa ka hoatu ki te ringaringa o te
ope a te kingi o Papurona, a ka horo i a
ia.
4 Na, ko te kianga mai a nga ranga-
tira ki te kingi, Me whakamate ra tenei
tangata; ma taua penei hoki ka ngoi-
kore ai nga ringaringa o nga tangata
whawhai kua toe ki te pa nei, me nga
ringaringa ano o te iwi katoa, i a ia
ka korero nei i enei kupu ki a ratou:
ehara hoki ta tenei tangata i te rapu pai
mo tenei iwi, engari he kino.
5 Na, ko te kianga mai a Kingi Tere-
kia, Nana, kei to koutou ringaringa ia, e
kore hoki e ahei i te kingi te whakahe i
ta koutou.
6 Na ka mau ratou ki a Heremaia, a
makā ana ia e ratou ki te poka o Mara-
kia tama a Hamereke, ki tera i te marae
o te whare herehere; he mea tuku atu
a Heremaia na ratou ki nga taura. Na,
kahore he wai i roto i te poka; engari
he oru, a tapoko ana a Heremaia ki te
oru.
7 ¶ Na, kua rongo a Epere-mereke
Etiopiana, (he unaka hoki ia i roto i te
whare o te kingi,) kua tukua e ratou a
Heremaia ki te poka; Na, i te noho ano
te kingi i te kuwaha o Peniamine.
8 Katahi a Epere-mereke ka haere atu
i roto i te whare o te kingi, ka korero
atu ki te kingi, ka mea atu,
9 E taku ariki, e te kingi, He kino
nga mea katoa e mea nei enei tangata
ki a Heremaia poropiti i maka nei e ratou
ki te poka; i a ia hoki e noho mai nei ka
mate ia i te hemo-kai, kahore atu hoki
he taro i te pa.
10 Katahi te kingi ka whakahau i a
Epere-mereke Etiopiana, ka mea atu,
Kawea atu etahi tangata i konei, kia
toru tekau, ka tango ake i a Heremaia

poropiti i roto i te poka, i te mea kahore
ano ia kia mate noa.
11 Na kua mau a Epere-mereke ki nga
tangata hei hoa mona, a haere ana ki te
whare o te kingi ki raro i te whare tao-
nga, tangohia mai ana e ia i reira etahi
pakarukaru tawhito, etahi tawhetawhe
pirau: tukua atu ana e ia ki nga taura
ki a Heremaia ki roto ki te poka.
12 Katahi a Epere-mereke Etiopiana
ka ki atu ki a Heremaia, Tena whakano-
hoia iho nga pakarukaru, nga tawhe-
tawhe ki raro i ou peke, ki roto atu i nga
taura. A ka oti tena te mea e Here-
maia.
13 Na, ka hutia ake e ratou a Here-
maia ki nga taura, whakaputaina ake
ana ia i roto i te poka. Na, ka noho a
Heremaia ki te marae o te whare here-
here.
14 ¶ Katahi a Kingi Terekia ka unga
tangata mai ki te tiki i a Heremaia po-
ropiti ki a ia, ki te tuatoru o nga tapo-
koranga atu o te whare o Ihowa. Na,
ko te kianga mai a te kingi ki a Here-
maia, Me ui atu e au tetahi kupu ki a
koe; kaua tetahi mea e hunā ki a au.
15 Ano ra hoki ko Heremaia ki a Te-
rekia, Ki te whakaaturia atu e ahau ki a
koe, he teka ianei ko te whakamate kau
tau moku? a ki te whakatakotoria atu e
ahau he whakaaro ki a koe, e kore koe e
whakarongo ki a au.
16 Katahi a Kingi Terekia ka oati
puku atu ki a Heremaia, ka mea atu, E
ora ana a Ihowa, nāna nei tenei wairua i
hanga mo tatou, e kore ahau e whaka-
mate i a koe, e kore ano koe e tukua e
ahau ki te ringaringa o enei tangata e
whai nei kia whakamatea koe.
17 Na, ko te kianga mai a Heremaia
ki a Terekia, Ko te kupu tenei a Ihowa,
Atua o nga mano, Atua o Iharaira, Ki
te haere marie atu koe ki nga rangatira
o te kingi o Papurona, ka ora tou
wairua, e kore ano tenei pa e wera i te
ahi; engari ka ora koe, koutou ko tou
whare.
18 Tena ko tenei e kore koe e haere atu
ki nga rangatira o te kingi o Papurona,
katahi ka hoatu tenei pa ki te ringaringa
o nga Karari, a ka tahuna e ratou ki te
ahi: e kore ano koe e mawhiti mai i
roto i o ratou ringaringa.
19 Na, ko te kianga mai a Kingi Tere-
kia ki a Heremaia, E wehi ana ahau i
nga Hurai i papahoro atu ki nga Karari,
kei tukua ahau e ratou ki o ratou ringa-
ringa, kei whakatupuria kinotia ahau e
ratou.
20 Ano ra ko Heremaia, E kore *koe* e
tukua atu e ratou. Tena, whakarongo ki
te reo o Ihowa e korerotia atu nei e ahau
ki a koe, kia whai pai ai koe, kia ora ai
tou wairua.
21 Na, ki te kore koe e pai ki te haere
atu, ko te kupu tenei i whakakitea mai e
Ihowa ki a au:
22 Na, nga wahine katoa e mahue ki
te whare o te kingi o Hura ka whakapu-
taina mai ki waho ki nga rangatira o te
kingi o Papurona, a ka mea ratou, I
tohea koe e ou hoa aroha, a riro ana koe
i ta ratou: kua tapoko o waewae ki te
paru, kua hoki ki muri.
23 O wahine katoa ano, me o tamariki,
ka whakaputaina ki waho ki nga Karari:
e kore ano koe e mawhiti i roto i o ratou
ringa; engari ka mau koe i te ringa o te
kingi o Papurona, a ka meinga ano e koe
kia tahuna tenei pa ki te ahi.
24 ¶ Na, ko te kianga mai a Terekia
ki a Heremaia, Kei mohiotia enei kupu e
tetahi tangata, a e kore koe e mate.
25 Na, ki te rongo nga rangatira kua
korero ahau ki a koe, a ka tae mai ki a
koe, ka mea ki a koe, Tena ra, whakaa-
turia ki a matou, He aha to korero ki te
kingi; kaua e hunā ki a matou, a e kore
matou e whakamate i a koe: i pehea mai
ano hoki te kupu a te kingi ki a koe?
26 Katahi koe ka mea atu ki a ratou, I
te kawe atu ahau i taku inoi ki te kingi
kia kaua ahau e whakahokia atu ki te
whare o Honatana ki reira mate ai.
27 Na, ka haere mai nga rangatira
katoa ki a Heremaia, a ka ui ki a ia; a
korerotia atu ana e ia ki a ratou enei
kupu katoa i whakahaua mai e te kingi;
a whakarongo puku ana ratou ki a ia,
kihai hoki taua mea i rangona.
28 Na, noho ana a Heremaia i roto i te
marae o te whare herehere, a taea noatia
te ra i horo ai a Hiruharama, a *i reira*
ano ia i te horonga o Hiruharama.

UPOKO 39.

I TE IWA o nga tau o Terekia kingi
o Hura, i te tekau o nga marama, ka
haere mai a Nepukararetara kingi o
Papurona ratou ko tana ope katoa ki
Hiruharama, a whakapaea ana a reira e
ratou.
2 I te tekau ma tahi o nga tau o Tere-
kia, i te wha o nga marama, i te iwa *o
nga ra* o te marama ka pakaru te pa.
3 Na, ka haere mai nga rangatira katoa
o te kingi o Papurona, a noho ana i to
waenga kuwaha, a Nerekara-haretere, a
Hamakara-nepo, a Harahekimi, a Rapa-

hari, a Nerekara-haretere, a Rapa-maka,
ratou ko era atu o nga rangatira o te
kingi o Papurona.
4 ¶ Na, ka kitea ratou e Terekia kingi
o Hura ratou ko nga tangata whawhai
katoa, na, rere ana ratou, puta atu ana i
roto i te pa i te po, i te huarahi i te kāri
a te kingi, i te kuwaha i waenganui i nga
taiepa e rua: i te huarahi o te māния
tona putanga atu.
5 Katahi ka whaia atu ratou e te ope,
e nga Karari, a ka mau a Terekia ki nga
mānia i Heriko. Na, hopukia atu ana ia
e ratou, kawea atu ana ki a Nepukaneha
kingi o Papurona ki Ripira i te whenua
o Hamata: a korerotia ana e ia te tika-
nga mo tona whakawakanga.
6 Katahi ka tukitukia e te kingi o Pa-
purona nga tamariki a Terekia ki tona
aroaro ki Ripira: i tukitukia ano hoki
nga rangatira katoa o Hura e te kingi o
Papurona.
7 Nga kanohi ano hoki o Terekia wha-
kamatapotia iho e ia, herea iho ia ki nga
mekameka parahi, kawea atu ana ki Pa-
purona.
8 ¶ Na, te whare o te kingi, nga
whare ano hoki o te iwi, tahuna ake e
nga Karari ki te ahi, i wahia iho ano
hoki e ratou nga taiepa o Hiruharama.
9 Na, era atu o te iwi i mahue ki te
pa, me te hunga ano i papahoro atu, i
taka atu ra ki a ia, me era atu ano o te
iwi i mahue, whakaraua atu ana ratou e
Neputara-arana, rangatira o nga kai tiaki,
ki Papurona.
10 Otiia i mahue ano i a Neputara-
arana, rangatira o nga kai tiaki, nga
ware o te iwi, kahore nei o ratou rawa,
ki te whenua o Hura, a hoatu ana e ia
etahi mara waina, etahi mara *ke* ki a
ratou i taua rangi.
11 ¶ A i whakatakoto tikanga ano a
Nepukararetara kingi o Papurona mo
Heremaia ki a Neputara-arana rangatira
o nga kai tiaki; i mea ia,
12 Tikina atu ia; kia mau ano to tiro-
tiro i a ia; kaua hoki tetahi kino e mea-
tia ki a ia; engari ko tana e ki mai ai
ki a koe, ko tau tena e mea ai ki a ia.
13 Katahi ka unga tangata atu a Ne-
putara-arana rangatira o nga kai tiaki,
ratou ko Nepuhahapana, ko Rapa-hari,
ko Nerekara-haretere, ko Rapa-maka, ra-
tou ko nga rangatira katoa o te kingi o
Papurona;
14 Unga tangata atu ana ratou, a tiki-
na atu ana e ratou a Heremaia i roto i te
marae o te whare herehere. Na, tukua
atu ana ia e ratou ki a Keraria tama a
Akikama tama a Hapana kia kawea ki
te whare: na, noho ana ia i waenganui
i te iwi.
15 ¶ Na, i puta mai te kupu a Ihowa
ki a Heremaia, i a ia e here ana i roto i
te marae o te whare herehere; i mea ia,
16 Haere, korero atu ki a Epere-mereke
Etiopiana, mea atu, Ko te kupu tenei a
Ihowa o nga mano, Atua o Iharaira,
Tenei au te taki mai nei i aku kupu ki
runga ki tenei pa, hei kino, ehara ano
hoki i te mea hei pai; ka tae atu ano ki
tou aroaro i taua rangi.
17 Otiia ka whakaorangia koe e ahau
i taua ra, e ai ta Ihowa: e kore ano koe
e tukua atu ki te ringaringa o te hunga
e wehi na koe.
18 Engari ka whakaorangia rawatia
koe e ahau, e kore ano koe e hinga i te
hoari, a hei taonga parakete tou wairua
ki a koe; mou i whakawhirinaki ki a
au, e ai ta Ihowa.

UPOKO 40.

TE kupu i puta mai ki a Heremaia,
he mea na Ihowa, i muri i ta Ne-
putara-arana rangatira o nga kai tiaki
tukunga i a ia kia haere i Rama, i tana
tikinga atu ra i a ia, i te mea kei te here
ia, mea rawa ki nga mekameka, i roto i
nga whakarau katoa o Hiruharama raua
ko Hura, i whakaraua atu nei ki Papu-
rona.
2 Na, ka mau te rangatira o nga kai
tiaki ki a Heremaia, a ka mea ki a ia,
Na Ihowa na tou Atua tenei kino i ko-
rero mo tenei wahi.
3 Na, kua takina mai nei e Ihowa, kua
oti i a ia tana i korero ai; mo koutou i
hara ki a Ihowa, a kihai i whakarongo
ki tona reo. No reira tenei mea i pa atu
ai ki a koutou.
4 Na, ka wetekina atu nei koe e ahau i
tenei ra, ara, nga mekameka i ou ringa.
Ki te mea e pai ana ki tau titiro iho kia
haere tahi taua ki Papurona, haere mai;
a ka mau tonu taku tirotiro i a koe: na,
ki te mea e kino ana ki tau titiro kia
haere tahi taua ki Papurona, kauaka:
tirohia iho, kei to aroaro te whenua
katoa: na, te wahi e pai ana, e tika ana
ki tau titiro hei haerenga atu mau, haere
ki reira.
5 Kiano ia i hoki noa, *ka mea tera,*
Hoki atu ano ki a Keraria tama a Ahi-
kama tama a Hapana, kua meinga hoki
ia e te kingi o Papurona hei kawana mo
nga pa o Hura, me noho hoki ki a ia i
roto i te iwi; mau ranei e haere ki te
wahi e tika ana ki tau titiro kia haere

atu. Na, ka hcatu he o mona e te ra-
ngatira o nga kai tiaki, me tetahi hakari
ano hoki, a tukua ana ia kia haere.
6 Katahi a Heremaia ka haere atu ki a
Keraria tama a Ahikama ki Mitipa; a
noho ana ki a ia i roto i te iwi i mahue
ki te whenua.
7 ¶ A, te rongonga o nga rangatira
katoa o nga ope i nga parae, ratou ko a
ratou tangata, kua oti a Kararia tama a
Ahikama te mea hei kawana mo te whe-
nua e te kingi o Papurona, a, i a ia ano
nga tikanga mo nga tane, mo nga wa-
hine, mo nga tamariki, mo nga rawa-kore
o te whenua, mo te hunga kihai i wha-
karaua atu ki Papurona;
8 Na, ka haere mai ratou ki a Keraria
ki Mitipa, ara, a Ihimaera tama a Neta-
nia, ratou ko nga tama a Karea, ko Ho-
hanana, ko Honatana, ko Heraia tama a
Tanahumete, ko nga tama a Epai Neto-
pati, ko Hetania tama a tetahi Maakati,
enei, me a ratou tangata.
9 A ka oati a Keraria tama a Ahikama,
tama a Hapana, ki a ratou ko a ratou
tangata, ka mea, Kaua e wehi ki te mahi
ki nga Karari. E noho ki te whenua, e
mahi ki te kingi o Papurona, a ka whai
pai koutou.
10 Ko au hoki, nana, he noho taku nei
ki Mitipa, he mahi ki nga Karari e haere
mai ana ki a tatou: ko koutou ia, kohi-
kohia nga waina me nga hua raumati,
me te hinu, whaowhina ki roto ki a kou-
tou oko, e noho ano hoki ki a koutou pa
i riro ra i a koutou.
11 Te rongonga ano hoki o nga Hurai
katoa i Moapa, i roto ano hoki i nga ta-
mariki a Amono, i Eroma, era atu ano i
nga whenua katoa, kua whakatoea etahi
o Hura e te kingi o Papurona, a kua
meinga ano e ia a Keraria tama a Ahi-
kama tama a Hapana, hei kawana mo
ratou;
12 Na, ka hoki mai nga Hurai katoa i
nga wahi katoa i peia atu ai ratou, a
haere mai ana ki te whenua o Hura ki a
Keraria ki Mitipa, a kohikohia ana e
ratou nga waina me nga hua raumati,
tona nui na.
13 ¶ I haere mai ano hoki a Hohanana
tama a Karea, ratou ko nga rangatira
katoa o nga ope i nga parae ki a Keraria
ki Mitipa,
14 I mea ki a ia, E mohio ana ranei
koe kua ungā mai a Ihimaera tama a
Netania e Paarihi kingi o nga tamariki
a Amono ki te whakamate i a koe? Heoi
kihai a Keraria tama a Ahikama i wha-
kapono ki ta ratou.
15 I korero puku mai ano a Hohanana
tama a Karea ki a Keraria ki Mitipa, i
mea, Ka haere au, ne? ki te patu i a
Ihimaera tama a Netania, e kore ano e
mohiotia e tetahi tangata. Kia patua
koe hei aha? pena ka marara noa iho
nga Hurai katoa kua huihui mai nei ki
a koe, moti iho nga morehu o Hura.
16 Ano ra ko Keraria tama a Ahikama
ki a Hohanana tama a Karea, Kaua tenei
mea e meatia e koe; he teka hoki to ko-
rero mo Ihimaera.

UPOKO 41.

NA, i te whitu o nga marama ka hae-
re mai a Ihimaera tama a Netania
tama a Erihama, he uri kingi, ratou ko
nga rangatira a te kingi, kotahi tekau
ona hoa, ki a Keraria tama a Ahikama
ki Mitipa. Na, kei te kai taro ratou tahi
ki reira ki Mitipa.
2 Na, te whakatikanga ake o Ihimaera
tama a Netania, ratou ko ona hoa kotahi
tekau, patua iho e ratou a Keraria tama
a Ahikama tama a Hapana ki te hoari,
mate rawa, tera i meinga e te kingi o
Papurona hei kawana mo te whenua.
3 Na, nga Hurai katoa, nga hoa ona, o
Keraria, i Mitipa, ratou ko nga Karari i
kitea ki reira, nga tangata whawhai, pa-
tua iho e Ihimaera.
4 Na, i te rua o nga ra i muri i tana
whakamatenga i a Keraria, a kihai i
mohiotia e tetahi tangata,
5 Ka haere mai etahi tangata i Hekeme,
i Hiro, i Hamaria, e waru tekau nga
tangata, heu rawa o ratou pahau, haehae
rawa nga kakahu, he mea haehae ano
hoki ratou, me te whakahere, me te
whakakakara ano i o ratou ringaringa hei
tapaenga atu ki te whare o Ihowa.
6 Na, ka haere atu a Ihimaera tama a
Netania i roto i Mitipa ki te whakatau i
a ratou, tangi haere ana ia; a, tana tu-
takitanga atu ki a ratou, ka mea ia ki a
ratou, Haere mai ki a Keraria tama a
Ahikama.
7 Na, to ratou taenga mai ki roto ki te
pa, patua iho ratou e Ihimaera tama
a Natania, *makā atu ana* ia e ratou ko
ona hoa ki roto ki te poka.
8 Na, tekau nga tangata i kitea i roto i
a ratou e ki mai ana ki a Ihimaera, Kaua
matou e whakamatea; he taonga hoki a
matou kei te parae, he witi, he parei, he
hinu, he honi. Na, mutu ake tana; kihai
hoki ratou i whakamatea e ia i roto i o
ratou teina.
9 Na, te rua i makā ai e Ihimaera nga
tinana katoa o nga tangata i patua nei e

ia ki te taha o Keraria, ko tera i hangā e
Kingi Aha i te wehi ki a Paaha kingi o
Iharaira. Whakakīa ana taua *poka* e
Ihimaera tama a Netania ki te hunga i
patua.
10 Na, whakaraua atu ana e Ihimaera
nga morehu katoa o te iwi i Mitipa, nga
tamahine a te kingi, me nga morehu
katoa i Mitipa, te hunga i meinga nei a
Keraria tama a Ahikama hei kawana mo
ratou e Neputara-arana rangatira o nga
kai tiaki; whakaraua atu ana ratou e
Ihimaera tama a Netania, a haere ana
ia, whiti atu ana ki nga tamariki a
Amono.
11 ¶ A, te rongonga o Hohanana tama
a Karea, ratou ko nga rangatira katoa o
nga ope *e noho ana* i a ia, ki te kino
katoa i oti i a Ihimaera tama a Netania,
12 Na, ka tango ratou i nga tangata
katoa, a haere ana ki te whawhai ki a
Ihimaera tama a Netania; kitea rawatia
atu kei nga wai nui i Kipeono.
13 Te hunga katoa i a Ihimaera, to
ratou kitenga i a Hohanana tama a Karea,
i ona hoa ano hoki, i nga rangatira
katoa o nga ope, na, ka koa ratou.
14 Te tino tahuritanga mai o te hunga
katoa i whakaraua atu e Ihimaera, i
Mitipa, hoki mai ana, haere ana ki a
Hohanana tama a Karea.
15 Ko Ihimaera ia tama a Netania i
mawhiti atu, ratou ko nga tangata tokowaru,
i te aroaro o Hohanana, a haere
ana ki nga tamariki a Amono.
16 Na, ka tango a Hohanana tama a
Karea, ratou ko ona hoa, ko nga rangatira
katoa o nga ope, i nga morehu katoa
o te iwi, i era o Mitipa i whakahokia mai
e ia i a Ihimaera tama a Netania, i muri
iho i tana patunga i a Keraria tama a
Ahikama, *ara*, nga marohirohi, nga tangata
whawhai, nga wahine, nga tamariki,
nga unaka, i whakahokia mai e ia
i Kipeono.
17 A haere ana, noho ana i nga nohoanga
a Kimihama i te taha o Peterehema,
he mea kia haere ai ratou ki
Ihipa;
18 I te wehi ki nga Karari; i wehi
hoki ratou i a ratou, mo te patunga a
Ihimaera tama a Netania i a Keraria
tama a Ahikama, i meinga nei e te
kingi o Papurona hei kawana mo te
whenua.

UPOKO 42.

KATAHI ka haere mai nga rangatira
katoa o nga ope, ratou ko Hohanana
tama a Karea, ko Tetania tama a
Hohaia, ko te iwi katoa, te iti, te rahi.
2 A ka mea ki a Heremaia poropiti,
Tena, kia puta atu ta matou inoi ki to
aroaro; mau ano e inoi mo matou ki a
Ihowa ki tou Atua mo enei morehu kātoa;
he torutoru hoki o tatou ka toe nei
i roto i te tokomaha; ka kite mai nei
hoki o kanohi i a matou:
3 Kia whakaaturia mai ano e Ihowa e
tou Atua ki a matou te ara e haere ai
matou, te mea e mahi ai matou.
4 Na, ko te kianga mai a Heremaia
poropiti ki a ratou, Kua rongo atu ahau,
Nana, ka inoi tenei ahau ki a Ihowa ki
to koutou Atua, ka pena ano me ta koutou
i ki mai na, a nga kupu katoa e whakahokia
mai e Ihowa ki a koutou, ka
whakaaturia e ahau ki a koutou; e kore
tetahi kupu e kaiponuhia e ahau ki a
koutou.
5 Katahi ratou ka ki mai ki a Heremaia,
Ko Ihowa hei kai whakaatu pono,
hei *kai whakaatu* tika, mo ta tatou, me
kahore e rite ta matou e mea ai ki nga
kupu katoa e ungā mai ai koe e Ihowa
e tou Atua ki a matou.
6 Ahakoa pai, ahakoa kino, ka whakarongo
matou ki te reo o Ihowa o to
tatou Atua, ka ungā atu nei koe e matou
ki a ia; kia whai pai ai matou, i a matou
ka whakarongo nei ki te reo o Ihowa o
to tatou Atua.
7 ¶ Na, i te mutunga o nga ra kotahi
tekau ka puta mai te kupu a Ihowa ki a
Heremaia.
8 Katahi tera ka karanga atu ki a Hohanana
tama a Karea, ratou ko ona hoa,
ko nga rangatira katoa o nga ope, ki te
iwi katoa ano hoki, ki te iti, ki te rahi,
9 A ka mea ki a ratou, Ko te kupu
tenei a Ihowa Atua o Iharaira, kua ungā
atu nei ahau e koutou ki a ia, ki te kawe
atu i ta koutou inoi ki tona aroaro;
10 Ki te tahuri koutou, a ka noho ki
tenei whenua, katahi ahau ka hanga i a
koutou, e kore ano *koutou* e wahia iho,
ka whakatokia ano hoki koutou, e kore
ano koutou e hutia atu: no te mea e
ripeneta ana ahau ki te kino kua oti nei
i a au te mea ki a koutou.
11 Kaua e wehi ki te kingi o Papurona
ki ta koutou e wehi na: kaua e wehi ki
a ia, e ai ta Ihowa; no te mea kei a koutou
ahau kei whakaora i a koutou, hei
tango mai i a koutou i roto i tona ringaringa.
12 Ka puta atu ano hoki aku mahi
atawhai ki a koutou, a ka atawhai ia i a
koutou, ka whakahoki ano i a koutou ki
to koutou oneone.

13 ¶ Tena ko tenei ka mea koutou, E
kore matou e noho ki tenei whenua, a
kahore e rongo ki te reo o Ihowa o to
koutou Atua,
14 Ka mea, Kahore: engari me haere
tatou ki te whenua o Ihipa, ki te wahi e
kore nei matou e kite i te whawhai, e
kore ano e rongo i te tangi o te tētere, e
kore ano e hiakai taro; a hei reira tatou
noho ai.
15 Na, kia rongo mai koutou aianei, e
nga morehu o Hura, ki te kupu a Ihowa,
Ko te kupu tenei a Ihowa o nga mano,
Atua o Iharaira, Ki te mea ka anga tonu
o koutou kanohi ki te haere ki Ihipa, a
ka haere koutou ki reira noho ai;
16 Na, ka mau koutou ki reira ki te
whenua o Ihipa i te hoari e wehi na
koutou, ka whaia ano hoki koutou e te
hemo-kai e wehi na koutou, ki reira ki
te whenua o Ihipa; a ka mate ki reira.
17 Na, nga tangata katoa e anga ana o
ratou kanohi ki te haere ki Ihipa ki
reira noho ai, ka mate i te hoari, i te he-
mo-kai, i te mate uruta, e kore tetahi o
ratou e toe, e mawhiti i roto i te kino e
takina e ahau ki runga ki a ratou.
18 No te mea ko te kupu tenei a Ihowa
o nga mano, Atua o Iharaira, Ka rite ki
taku ringihanga i taku riri, i taku weri-
weri, ki runga ki nga tangata o Hiruha-
rama, ka pena ano taku ringihanga atu i
taku weriweri ki runga ki a koutou, ina
tae koutou ki Ihipa: a hei kanga kou-
tou, hei miharotanga, hei kohukohunga,
hei ingoa kino; e kore ano koutou e kite
i tenei wahi i nga wa i muri.
19 ¶ Kua puaki ta Ihowa kupu mo
koutou, E nga morehu o Hura, kaua e
haere ki Ihipa: kia tino mohio koutou
kua oti te whakaatu e ahau ki a koutou
i tenei ra.
20 I tinihanga hoki koutou i roto i o
koutou ngakau, i a koutou ra i unga i a
au ki a Ihowa ki to koutou Atua, i a
koutou i ki ra, Inoi mo matou ki a
Ihowa ki to tatou Atua; a, nga mea
katoa e korerotia mai e Ihowa e to tatou
Atua, mau e whakaatu mai ki a matou,
a ka mahia e matou.
21 Heoi kua whakaaturia atu nei e
ahau i tenei ra ki a koutou, a kihai kou-
tou i whakarongo ki te reo o Ihowa o to
koutou Atua, ki nga mea katoa ano hoki
i ungā mai ai ahau ki a koutou.
22 Ko tenei kia tino mohio koutou,
tera koutou e mate i te hoari, i te hemo-
kai, i te mate uruta, ki te wahi i pai ai
koutou kia haere ki reira noho ai.

UPOKO 43.

AKA poto katoa i a Heremaia te ko-
rero ki te iwi katoa nga kupu a
Ihowa a to ratou Atua i ungā mai ai ia
e Ihowa e to ratou Atua ki a ratou, ara,
enei kupu katoa ki te iwi katoa,
2 Na, ka korero mai a Ataria tama a
Hohaia, ratou ko Hohanana tama a Ka-
rea, ko nga tangata whakapehapeha ka-
toa, ka mea ki a Heremaia, E korero
teka ana koe; kihai a Ihowa to tatou
Atua i unga mai i a koe hei mea mai,
Kaua koutou e haere ki Ihipa noho ai.
3 Engari he mea whakaki koe na Pa-
ruku tama a Neria, ki te he mo matou,
kia tukua ai matou ki te ringaringa o
nga Karari, kia whakamatea ai matou,
kia whakaraua atu ai ano matou ki Pa-
purona.
4 Na, kihai a Hohanana tama a Karea,
ratou ko nga rangatira katoa o nga ope,
ko te iwi katoa ano hoki i whakarongo
ki te reo o Ihowa, kihai i noho ki te
whenua o Hura.
5 Na, ka mau a Hohanana tama a
Karea ratou ko nga rangatira katoa o nga
ope ki nga morehu katoa o Hura i hoki
mai nei i nga iwi katoa, i peia atu ai
ratou, ki te whenua o Hura noho ai;
6 Ki nga tane, ki nga wahine, ki nga
tamariki, ki nga tamahine ano a te
kingi, ki nga tangata katoa i waiho nei
e Neputara-arana rangatira o nga kai
tiaki ki a Kerariа tama a Ahikama tama
a Hapana, ratou ko Heremaia poropiti,
ko Paruku tama a Neria.
7 A haere ana ki te whenua o Ihipa;
kihai hoki ratou i whakarongo ki te reo
o Ihowa. Na, ka tae ratou ki Taha-
panehe.
8 ¶ Na, ko te putanga mai o te kupu
a Ihowa ki a Heremaia ki Tahapanehe;
i mea ia,
9 Maua atu etahi kohatu nui i tou
ringa, hunā ki roto ki te paru ki te
tahunga pereki, ki tera i te kuwaha o te
whare o Parao, i Tahapanehe; kia kite
mai ano nga tangata o Hura.
10 Mea atu ano ki a ratou, Ko te kupu
tenei a Ihowa o nga mano, Atua o Iha-
raira; Tenei au ka unga tangata nei ki
te tiki i taku pononga i a Nepukarare-
tara kingi o Papurona, ka tu ano i a au
tona torona ki runga ki enei kohatu
kua hunā nei e ahau, ka horahia ano
hoki e ia ana kakahu whakapaipai ki
runga.
11 Ka tae mai ano ia, ka patu i te
whenua o Ihipa, ka *tukua atu* ano nga
mea mo te mate ki te mate, nga mea mo

te whakarau ki te whakarau, nga mea
ma te hoari ki te hoari.
12 Ka ngiha ano i a au he ahi i roto i
nga whare o nga atua o Ihipa; ka
tahuna ano hoki ratou e ia, ka wha-
karaua atu ratou, ka kakahuria ano e
ia te whenua o Ihipa, me te mea he
hepara e kakahu ana i tona kakahu;
haere tonu atu ano ia i reira i runga i
te rangimarie.
13 Ka wawahia ano hoki e ia nga
whakapakoko o Pete-hemehe, o tenei i
Ihipa nei, ka tahuna ano e ia ki te ahi
nga whare o nga atua o Ihipa.

UPOKO 44.

TE kupu i puta mai ki a Heremaia
mo nga Hurai katoa e noho ana i te
whenua o Ihipa, e noho ana i Mikiroro,
i Tahapanehe, i Nopo, i te whenua ano o
Patoro; i mea ia,
2 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Atua o Iharaira, Kua kite kou-
tou i te kino katoa i takina mai nei e
ahau ki runga ki Hiruharama, ki nga pa
katoa ano hoki o Hura, na, kua uru-
ruatia inaianei, kahore hoki he tangata e
noho ana i roto;
3 Mo ta ratou kino i mahia e ratou,
mo te whakapataritaringa i a au, mo te
haerenga ki te tahu whakakakara, ki te
mahi ki nga atua ke kihai nei ratou i
mohio, ratou, koutou, o koutou mātua
ranei.
4 Na, i ungā mai ano e ahau aku po-
nonga katoa, nga poropiti, ki a kou-
tou, maranga wawe ana ahau ki te unga
i a ratou; i mea ahau, Kaua e mahia
tenei mea whakarihariha e kino atu nei
ahau.
5 Heoi kihai ratou i whakarongo, kihai
ano i tahuri mai o ratou taringa, kihai i
hoki atu i ta ratou kino, ara, i te tahu
whakakakara ki nga atua ke.
6 Na, kua ringitia atu nei taku weri-
weri, taku riri, ngiha tonu atu ki roto ki
nga pa o Hura, ki nga huarahi o Hiru-
harama, waiho tonu iho hei ururua, hei
tuhea, koia ano tenei inaianei.
7 Na, ko te kupu tenei inaianei a
Ihowa Atua o nga mano, Atua o Iha-
raira, He aha *tenei* kino nui i mahia
ai e koutou mo o koutou wairua? ka
hatepea atu hoki i roto i a koutou nga
tane, nga wahine, te kohungahunga, te
mea ngote u, i roto i a Hura, kore iho
he toenga o koutou e mahue.
8 He whakapataritari hoki ta koutou i
a au ki nga mahi a o koutou ringaringa,
i a koutou ka tahu whakakakara nei k
nga atua ke ki te whenua o Ihipa, kua
haere atu na koutou ki reira noho ai; te
otinga, ka hatepea atu koutou e koutou
ano, ka waiho koutou hei kanga, hei
ingoa kino, i roto i nga iwi katoa o te
whenua.
9 Kua wareware ranei koutou ki te
kino o o koutou mātua, ki te kino o nga
kingi o Hura, ki te kino o a ratou wa-
hine, ki o koutou kino, ki te kino o a
koutou wahine i mahia nei e ratou ki te
whenua o Hura, ki nga huarahi o Hiru-
harama?
10 Kihai ratou i kuru iho i a ratou ano,
a taea noatia tenei ra, kihai ano i wehi,
kihai ano i haere i runga i taku ture, i
runga i aku tikanga i hoatu e ahau ki to
koutou aroaro, ki te aroaro ano o o kou-
tou mātua.
11 ¶ Mo reira ko te kupu tenei a
Ihowa o nga mano, Atua o Iharaira,
Tenei toku mata te anga atu nei ki a
koutou mo te kino, he hatepe atu i a
Hura katoa.
12 Ka tikina ano e ahau nga morehu
o Hura kua anga nei o ratou mata ki te
haere ki te whenua o Ihipa ki reira noho
ai, a ka poto ratou katoa, ka hinga ki
te whenua o Ihipa; ka poto ratou i te
hoari, i te hemo-kai; ka mate ratou, te
iti, te rahi, i te hoari, i te hemo-kai, ka
waiho ratou hei kanga, hei miharotanga,
hei kohukohunga, hei ingoa kino.
13 Ka whiua ano hoki e ahau te hunga
e noho ana i te whenua o Ihipa, ka rite
ano ki taku whiunga i Hiruharama ki te
hoari, ki te hemo-kai, ki te mate uruta.
14 E kore ano tetahi o nga morehu o
Hura i haere atu nei ki te whenua o
Ihipa noho ai, e mawhiti, e toe, hei hoki
atu ki te whenua o Hura, ki te wahi e
hiahia nei ratou kia hoki atu ki reira
noho ai: e kore hoki ratou e hoki, ko te
hunga anake e mawhiti atu.
15 ¶ Katahi ka whakahokia mai ki a
Heremaia e nga tangata katoa i mohio
kua tahu whakakakara a ratou wahine
ki nga atua ke, e nga wahine katoa ano
hoki e tu mai ana, he nui te huihui, e te
iwi katoa ano hoki e noho ana i te whe-
nua o Ihipa, i Patoro; i mea ratou,
16 Te kupu kua korerotia mai na e
koe ki a matou i runga i te ingoa o
Ihowa, e kore matou e whakarongo ki a
koe.
17 Engari ka mahia marietia e matou
nga mea katoa i puaki i o matou mangai,
ka tahuna he whakakakara ki te kuini o
te rangi, ka ringitia ano he ringihanga
ki a ia, ka pera ano matou me ta matou,

me ta o mātou matua, me ta o matou
kingi, me ta o matou rangatira i roto i
nga pa o Hura, i nga huarahi o Hiruha-
rama; i makona hoki matou *i reira* i te
taro; i pai ano, a kihai i kite i te he.
18 Na, no te mutunga o ta matou tahu
whakakakakara ki te kuini o te rangi, o ta
matou ringihanga ano hoki i nga ringi-
hanga ki a ia, i kore ai nga mea katoa
ma matou, a poto iho matou i te hoari, i
te hemo-kai.
19 Na, i a matou e tahu whakakakakara
ana ki te kuini o te rangi, a e riringi ana
i nga ringihanga ki a ia, i ngaro atu
ranei a matou tane i a matou e hanga
ana i nga keke mana, hei karakiatanga
atu ki a ia, i a matou ano e riringi ana i
nga ringihanga?
20 ¶ Ano ra hoki ko Heremaia ki te
iwi katoa, ki nga tane, ki nga wahine,
ki te iwi katoa i whakahoki mai nei i
taua kupu ki ia; i mea ia,
21 Te whakakakakara i tahuna ra e kou-
tou ki nga pa o Hura, ki nga huarahi o
Hiruharama, e koutou, e o koutou mā-
tua, e o koutou kingi, e o koutou ranga-
tira, e te iwi o te whenua, kihai ianei
ena mea i maharatia e Ihowa? *kihai
ianei* i puta ake ki tona ngakau?
22 A, tē ahei a Ihowa te whakamana-
wanui tonu i te kino o a koutou hanga, i
nga mea whakarihariha i mahia e kou-
tou; na, kua ururuatia to koutou whe-
nua, kua waiho hei miharotanga, hei
kohukohunga, tē ai he tangata hei noho,
koia ano tenei inaianei.
23 Mo ta koutou tahunga i te whaka-
kakara, mo ta koutou haranga ki a Iho-
wa, i a koutou kihai i whakarongo ki te
reo o Ihowa, kihai hoki i haere i runga
i tana ture, i runga i ana tikanga, i runga
i ana whakaaturanga; mo reira i tutaki
ai tenei he ki a koutou, koia ano tenei
inaianei.
24 I mea ano a Heremaia ki te iwi
katoa, ki nga wahine katoa ano hoki,
Whakarongo ki te kupu a Ihowa, e
Hura katoa i te whenua nei o Ihipa.
25 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Atua o Iharaira; e ki ana ia,
Koutou, me a koutou wahine, kua korero
o koutou mangai, kua rite ano hoki i o
koutou ringa te kupu, Ka mahia marietia
e matou a matou kupu taurangi i kore-
rotia e matou, ara, kia tahuna he whaka-
kakara ki te kuini o te rangi, kia ringitia
ano hoki he ringihanga ki a ia: ka ma-
na rawa i a koutou a koutou kupu tau-
rangi; ka mahia marietia ano hoki e
koutou a koutou kupu taurangi.
26 Mo reira whakarongo ki te kupu a
Ihowa, e Hura katoa e noho nei i te
whenua o Ihipa, Nana, ka oatitia nei e
ahau toku ingoa nui, e ai ta Ihowa, e
kore toku ingoa e whakahuatia a muri
nei e te mangai o tetahi tangata o Hura,
i te whenua katoa o Ihipa, e kore e kīa,
Kei te ora te Ariki a Ihowa.
27 Tenei au te tirotiro nei i a ratou hei
mea mo te kino, ehara i te mea hei pai:
nga tangata katoa ano hoki o Hura i
te whenua o Ihipa ka poto i te hoari, i te
hemo-kai, a moti noa ratou.
28 Na, nga oranga i te hoari ka hoki
atu i te whenua o Ihipa ki te whenua o
Hura, he hunga torutoru, a ka mohio
nga morehu katoa o Hura i haere nei ki
te whenua o Ihipa noho ai, ko ta wai
kupu e tu, ko taku ranei, ko ta ratou
ranei.
29 ¶ A ko te tohu tenei ki a koutou, e
ai ta Ihowa, mo koutou ka whiua e ahau
ki tenei wahi, kia mohio ai koutou ka mau
tonu aku kupu ki te kino mo koutou.
30 Ko te kupu tenei a Ihowa, Tenei
ahau ka hoatu nei i a Parao-hopora kingi
o Ihipa ki te ringaringa o ona hoa riri, ki
te ringaringa ano o te hunga e whai
ana kia whakamatea ia; ka rite ano ki
taku hoatutanga i a Terekia kingi o Hu-
ra ki te ringaringa o Nepukararetara
kingi o Papurona, o tona hoa riri i whai
nei kia whakamatea ia.

UPOKO 45.

TE kupu i korerotia e Heremaia poro-
piti ki a Paruku tama a Neria i tana
tuhituhinga i enei kupu ki te pukapuka,
i ā Heremaia ra i korero ai i te wha o
nga tau o Iehoiakimi tama a Hohia ki-
ngi o Hura; i ki ia,
2 Ko te kupu tenei a Ihowa Atua o
Iharaira mou, e Paruku;
3 I mea koe, Aue toku mate! kua ta-
piritia mai hoki e Ihowa toku ngakau
pouri ki te tangihanga; mauiui noa iho
ahau i toku auetanga, kihai i kitea he
pariratanga.
4 ¶ Ko tau tenei e ki atu ai ki a ia, Ko
te kupu tenei a Ihowa, Nana, taku i
hanga ai ka wahia iho ano e ahau; taku
i whakato ai ka hutia atu ano e ahau,
ara, tenei whenua katoa.
5 E rapu ana ranei koe i nga mea nui
mau? kaua e rapua; no te mea tenei ahau
te kawe atu nei i te kino mo nga kiko-
kiko katoa, e ai ta Ihowa; ka hoatu ano
ia e ahau tou wairua ki a koe hei taonga
parakete i nga wahi katoa e haere atu ai
koe.

UPOKO 46.

TE kupu a Ihowa i puta mai ki a Heremaia poropiti mo nga iwi;
2 Mo Ihipa, mo te ope a Parao-neko kingi o Ihipa, mo tera i te awa i Uparati, i Karakemiki, i patua ra e Nepukararetara kingi o Papurona i te wha o nga tau o Iehoiakimi tama a Hohia kingi o Hura.
3 Whakapaia te whakangungu rakau, te puapua, whakatata atu ki te whawhai.
4 Whakanohoia nga hoiho, e eke, e nga kai eke hoiho; tu tonu koutou me o *koutou* potae ano; whakakanapatia nga tao, kakahuria nga pukupuku.
5 He aha ahau i kite ai i a ratou e pawera tonu ana, e hoki ana ki muri? o ratou marohirohi, tukituki rawa; kua whati noa atu; kihai hoki i tahurihuri: kei nga taha katoa te wehi, e ai ta Ihowa.
6 Kaua te mea tere e oma; kaua ano te marohirohi e mawhiti atu. Ka tūtuki o ratou waewae, ka hinga ratou ki te taha ki te nota, ki te taha o te awa o Uparati.
7 Ko wai tenei e haere mai nei, ano he waipuke? oho ana ona wai, ano ko nga awa.
8 I haere mai a Ihipa, ano he waipuke; oho ana ona wai, ano ko nga awa, tana ki, Ka haere atu ahau, ka taupokina te whenua; ka ngaro i a au te pa me ona tangata.
9 Haere mai, e nga hoiho; e ngana, e nga hariata; kia puta mai nga marohirohi, nga Etiopiana, nga Ripiana e rahurahu nei i te whakangungu rakau; nga Ririana ano hoki e rahurahu nei, e whakapiko nei i te kopere.
10 Na te Ariki hoki na Ihowa o nga mano tenei rangi, he rangi rapu utu, e whai utu ai ia i ona hoa riri; a ka kai te hoari, ka makona, makūkū rawa o ratou toto; no te mea he patunga tapu ta te Ariki ta Ihowa o nga mano i te whenua ki te nota, i te taha o te awa o Uparati.
11 Haere ki runga ki Kireara, tikina he pama, e te wahina, e te tamahine a Ihipa: maumau whakamaha noa koe i nga rongoa; kahore hoki he oranga mou.
12 Kua rongo nga iwi ki tou whakama, kua paku to karanga ki nga whenua: kua tūtuki nei hoki te waewae o te marohirohi ki te marohirohi, hinga ngatahi ana raua tokorua.
13 ¶ Te kupu i korerotia e Ihowa ki a Heremaia poropiti, mo ta Nepukararetara kingi o Papurona haerenga mai ki te patu i te whenua o Ihipa.
14 Kauwhautia atu ki Ihipa, korerotia ano ki Mikiroro, korerotia ano hoki ki Nopo, ki Tahapanehe: mea atu, E tu, kia tumatohi; no te mea ka kai te hoari i tetahi taha ou, i tetahi taha.
15 He aha o maia i kahakina atu ai? kihai ratou i tu; na Ihowa hoki ratou i ā atu.
16 Kua whakatokomahatia e ia te hunga e hinga ana, hinga ana ano ratou i tona hoa, i tona hoa: i ki ano ratou, Whakatika, tatou ka hoki ki to tatou iwi, ki te whenua i whanau ai tatou, i te wehi ki te hoari tukino.
17 I karanga ratou i reira, He turituri kau a Parao kingi o Ihipa, kua pahemo te wa i whakaritea.
18 E ora ana ahau, e ai ta te kingi, ko Ihowa nei o nga mano tona ingoa, Kei Taporo i roto i nga maunga, kei Karamere ano hoki i te moana te rite o tona haerenga mai.
19 Mahia nga mea mou mo te whakaraunga, e te tamahine e noho ana i Ihipa; no te mea ka ururuatia a Nopo, ka wera, tē ai he tangata hei noho.
20 He kuao kau, ataahua tonu, a Ihipa; *otiia* kei te haere mai te whakangaromanga, kei te haere mai i te nota.
21 Ana tangata i utu ai ano hoki, rite tonu ratou i roto i a ia ki nga kau momona; ko ratou ano hoki kua tahuri atu; oma ngatahi ana ratou; kihai i tu; no te mea kua tae mai te ra o to ratou aitua ki a ratou, te wa e whiua ai.
22 Tona reo, ka rite te puakanga atu ki to te nakahi; no te mea he taua ta ratou ina haere, ka haere mai ano ratou me nga titaha ano ki a ia, ka rite ki nga kai tapahi rakau.
23 Ka tuakina ratou, e ai ta Ihowa, tona ngahere e kore nei te *mutunga* e taea te rapu atu; no te mea he tini ke ratou i te mawhitiwhiti, a e kore e taea te tatau.
24 Ka whakama te tamahine a Ihipa, ka tukua atu ki roto ki te ringaringa o te iwi ki te nota.
25 E mea ana a Ihowa o nga mano, Atua o Iharaira; Nana, ka whiua e ahau te mano tini o No, a Parao, a Ihipa me o reira atua, me o reira kingi; a Parao ano, ratou ko te hunga e whakawhirinaki atu ana ki a ia:
26 Ka hoatu ano ratou e ahau ki te ringaringa o te hunga e whai ana kia whakamatea ratou, ki te ringaringa ano o Nepukararetara kingi o Papurona, ki

te ringaringa ano o ana tangata, a muri
iho ka nohoia, ka pera ano me nga rangi
o mua, e ai ta Ihowa.
27 ¶ Ko koe ia, kaua e wehi, e taku
pononga, e Hakopa, kaua ano e pawera,
e Iharaira; no te mea tenei ahau te wha-
kaora mai nei i a koe i tawhiti, i ou uri
ano hoki i te whenua i whakaraua ai
ratou, a ka hoki mai a Hakopa, ka ata
noho, ka whai tānga manawa, tē ai he
kai whakawehi.
28 Kaua koe e wehi, e taku pononga,
e Hakopa, e ai ta Ihowa: kei a koe nei
hoki ahau; ka poto rawa hoki i a au nga
iwi katoa kua peia atu nei koe e ahau ki
reira, otiia e kore koe e poto rawa i a au,
engari ka pakia koe e ahau, he mea wha-
karite marie atu, e kore ia koe e tino
whakaharakoretia rawatia.

UPOKO 47.

TE kupu a Ihowa i puta mai ki a He-
remaia poropiti mo nga Pirihitini i
te mea kahore ano a Parao i patu noa i
Kaha.
2 Ko te kupu tenei a Ihowa, Nana, te
puta mai nei nga wai i te nota! ka mei-
nga hei waipuke e ngawha ana, ka huri
ano hoki ki runga ki te whenua, ki nga
mea katoa ano o reira, ki te pa, ki nga
tangata ano hoki e noho ana i roto, a ka
hamama nga tangata, ka aue ano hoki
te hunga katoa e noho ana i te
whenua.
3 Haruru ana te takahanga o nga ma-
timati o ona *hoiho* kaha, wiri ana te *whe-
nua* i ona hariata, ngateri ana i ona wīra;
kore iho nga mātua e tahurihuri ki nga
tamariki i te ngoi-kore o nga ringa-
ringa;
4 No te mea kei te haere mai te ra e
pahuatia ai nga Pihiritini katoa, e hate-
pea atu ai nga kai awhina katoa kua
mahue nei o Taira, o Hairona, ka pahua-
tia nei hoki e Ihowa nga Pirihitini, nga
toenga o te whenua o Kapatoro.
5 Kua tae te pakira ki runga ki Kaha;
kua whakangaromia a Abakerono, me
te toenga ano o to ratou awaawa: kia
pehea te roa o to haehaenga i a koe?
6 E te hoari a Ihowa, kia pehea te roa
ou ka kore nei e ata takoto? hoki atu ki
roto ki to kopaki okioki ai, kati tau.
7 Me pehea e ata takoto ai, kua wha-
kahaua nei hoki ia e Ihowa ki te he mo
Ahakerono, mo te tahatika ano o te moa-
na? kua oti ia te whakarite mo reira.

UPOKO 48.

KO te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Atua o Iharaira, mo Moa-
pa; Aue te mate mo Nepo! ka pahuatia
hoki: kua whakama, kua horo Kiriatai-
ma, kua whakama, kua pawera Mihi-
kapa.
2 Kahore ake he whakamoemititanga
mo Moapa: i Hehepono ratou e wha-
kaaro ana ki te kino mona, Haere mai,
tatou ka hatepe atu i a ia, kia kore ai
tena iwi. Ka whakamotitia ano hoki
koe, e Maramene; ka aru te hoari i a
koe.
3 *Ka puta* mai i Horonaima te reo e
aue ana; he pahuatanga, he whakanga-
romanga nui.
4 Ka pakaru a Moapa, kua meinga te
aue e ona mea nohinohi kia rangona.
5 I te pikinga atu hoki ki Ruhiti hono
tonu te tangi e kake atu ana: i te heke-
tanga atu hoki ki Horonaima e rangona
ana e nga hoa riri te tangi ki te whaka-
ngaromanga.
6 E rere, kahakina koutou kia ora ai;
kia rite ki te kahikatoa i te koraha.
7 ¶ Nau ra i whakawhirinaki ki o
mahi, ki o taonga, i horo ai ano hoki
koe: ka riro ano a Kemoho i te whaka-
raunga, ratou tahi ano ko ona tohunga,
ko ona rangatira.
8 Ka tae mai ano hoki te kai pahua ki
nga pa katoa; e kore ano tetahi pa e
ora, ka ngaro ano te raorao, ka hunā ano
hoki te wahi papatairite, ka pera ano me
ta Ihowa i korero ai.
9 Hoatu he parirau ki a Moapa, kia
rere atu ai, kia puta atu ai; no te mea
ka ururuatia ona pa; tē ai he tangata
hei noho ki reira.
10 He kanga mo te tangata e mahi ti-
nihanga ana i ta Ihowa mahi, he kanga
mo te tangata e kore nei e tukua atu e ia
tana hoari ki te toto.
11 ¶ I runga i te rangimarie a Moapa
no tona tamarikitanga ake ano, ata takoto
ana ia i runga i ona nganga, kihai ano i
ringitia atu i roto i tetahi oko ki tetahi
oko, kihai ano hoki i riro i te whakarau;
no reira mau tonu tona reka, kihai hoki
tona kakara i puta ke.
12 Mo reira kei te haere mai tenei nga
ra, e ai ta Ihowa, e unga atu ai ahau i te
hunga haereere noa ki a ia, a ka meinga
ia e ratou kia haereere noa; ka riugitia
atu ano hoki e ratou nga mea o ana oko;
a ratou pounamu, mongamonga noa i a
ratou.
13 A ka whakama a Moapa ki a Ke-

moho, ka pera ano me te whare o Iharaira i whakama ki Pete-ere, ki ta ratou i whakawhirinaki atu ai.
14 He pehea ta koutou e ki ra, He marohirohi tatou, he uaua ki te whawhai?
15 Kua pahuatia a Moapa, kua riro atu *i roto i* ona pa, ana taitamariki, nga mea i whiriwhiria, kua riro ratou ki te patunga, e ai ta te kingi, ko Ihowa nei o nga mano tona ingoa.
16 Ka tata te aitua o Moapa te puta; te he mona hohoro tonu.
17 Tangihia ia, e te hunga katoa i tetahi taha ona, i tetahi taha; e te hunga katoa e mohio ana ki tona ingoa, ki ake, Ano te whatinga o te rakau kaha, o te tokotoko ataahua!
18 Heke iho i runga i tou kororia, e noho ki runga ki te mate-wai, e te tamahine e noho na i Ripono; no te mea kua tae ake te kai pahua o Moapa ki a koe, ka kore i a ia ou pa kaha.
19 E tu ki te ara titiro ai, e te wahine e noho ana i Aroere, ui atu ki te tangata e rere ana, ki te wahine kua mawhiti, mea atu, He aha te mea?
20 Kua whakama a Moapa, kua pakaru hoki: e aue, e tangi; korerotia ki Aranono, kua oti a Moapa te pahua.
21 Kua tae atu ano hoki te whakarite whakawa ki runga ki te māniа, ki Horono, ki Iahata, ki Mepaata,
22 Ki Ripono, ki Nepo, ki Pete-ripirataima,
23 Ki Kiriataima, ki Pete-kamuru, ki Pete-meono,
24 Ki Kerioto, ki Potora, ki nga pa katoa o te whenua o Moapa, ki nga mea i tawhiti, ki nga mea e tata ana.
25 Kua oti te haona o Moapa te pouto atu, kua whati tona ringa, e ai ta Ihowa.
26 ¶ Whakahaurangitia ia: mona i whakakake ki a Ihowa. Ka titakataka ano a Moapa i roto i tona ruaki, ka waiho ano hoki ia hei katanga mai.
27 He teka ianei i waiho a Iharaira hei katanga mai mau? i kitea ranei ia i roto i nga tahae? i to korerotanga na hoki i te mea mona, oraora tonu koe i te koa.
28 E nga tangata o Moapa, whakarerea nga pa, e noho ki te kamaka, kia rite ki te kukupa e hanga nei i tana ohanga ki nga taha o te kuwaha o te rua.
29 Kua rongo tatou i te whakapehapeha o Moapa, (nui atu tona whakapehapeha,) i tona whakakake, i tona whakapehapeha, i te nekehanga ake ano hoki i tona ngakau.
30 E mohio ana ahau ki tana riri, e ai ta Ihowa, otiia kahore he tikanga i ana korero teka, e kore tena e taea e ia.
31 Mo reira ka tangi ahau ki a Moapa, ka aue ahau ki a Moapa katoa; ka ngungurutia e *toku ngakau* nga tangata o Kiri-herehe.
32 E te waina o Hipima, ka tangihia koe e ahau, ka rite ki te tangihanga mo Iatere: kua whiti o peka ki tera taha o te moana, kua tae ki te moana o Iatere: kua kokiri atu te kai pahua ki o hua raumati, ki to kohikohinga waina.
33 Kua whakakahoretia ano hoki te koa, me te whakamanamana, i te mara momona, i te whenua ano o Moapa; kua whakamutua ano hoki e ahau he waina mo nga takahanga waina: e kore tetahi e hamama, e takatakahi; *to ratou* hamama ehara i te hamama.
34 No te auetanga i Hehepono tae noa ki Ereare, ki Iahata, te puakanga o to ratou reo, no Toara tae noa ki Horonaimi; kei te kau tautoru *te rite:* no te mea ka tangata-koretia ano hoki nga wai o Nimirimi.
35 Ka whakamutua ano e ahau i roto i a Moapa ta te tangata e whakaeke whakahere ana ki runga ki nga wahi tiketike, e ai ta Ihowa, ta te tangata ano hoki e tahu whakakakara ana ki ona atua.
36 No reira, ano he putorino toku ngakau e tangi ana ki a Moapa, ano e putorino toku ngakau e tangi ana ki nga tangata i Kiri-herehe; no te mea kua moti nga taonga i mahia e ia.
37 He mea moremore katoa hoki nga māhunga; nga kumikumi katoa tapahi rawa; he haehaenga kei nga ringaringa katoa, he kakahu taratara kei nga hope.
38 Te tangi, horapa tonu atu ki nga tuanui katoa o Moapa, ki ona waharoa ano hoki; no te mea kua pakaru a Moapa i a au, kua rite ki te oko e kore e manakohia, e ai ta Ihowa.
39 Ta ratou aue,—Ano te wawahanga! —Taukiri, e! kua tahuri mai te tuara o Moapa i te whakama; kua waiho ano hoki a Moapa hei katanga mai, hei whakawehi ki te hunga i tetahi taha ona, i tetahi taha.
40 No te mea ko te kupu tenei a Ihowa, Nana, ka rite tana rere ki ta te ekara, ka roha ano hoki ona parirau ki runga ki Moapa.
41 Kua horo Kerioto, kua riro nga pourewa; nga ngakau o nga marohirohi o Moapa i taua rangi, koia ano kei te ngakau o te wahine e whakamamae ana.
42 Ka hunā ano a Moapa, ka kore *tena* iwi, mona i whakakake ki a Ihowa.
43 Ko te wehi, ko te rua, ko te rore,

kea a koe, e te tangata e noho ana i
Moapa, e ai ta Ihowa.
44 Na, te tangata i rere mai i te wehi,
ka taka ki te rua; a te tangata e puta
ake ana i roto i te rua, ka mau i te rore:
no te mea ka kawea atu e ahau ki runga
ki a ia, ara, ki a Moapa te tau e tiro-
tirohia ai ratou, e ai ta Ihowa.
45 Te hunga i rere, tu ana ratou i raro
i te taumarumarunga iho o Hehepono,
he whakaaro hoki ki te kaha: otiia tera
e puta mai he ahi i roto i Hehepono, he
mura ano hoki i roto i Hihono, a ka pau
tetahi pito o Moapa, te tumuaki o nga
tamariki a te ngangau.
46 Aue te mate mou, e Moapa! ka
hunā te iwi o Kemoho: ka riro nei hoki
o tamariki hei whakarau, o tamahine
ano hei whakarau.
47 ¶ Otiia ka whakatahuritia atu ano
e ahau te whakaraunga o Moapa i
nga ra whakamutunga, e ai ta Ihowa.
Heoi ano te whakaritenga whakawa mo
Moapa.

UPOKO 49.

KO te kupu tenei a Ihowa mo nga
tamariki a Amono, Kahore ianei ā
Iharaira tamariki? kahore ona tangata
hei whakarerenga iho mo ana taonga?
He aha *ra* a Kara i riro ai i a Mara-
komo? he aha tona iwi i noho ai ki roto
ki ona pa?
2 Mo reira, tenei nga ra te haere mai
nei, e ai ta Ihowa, e meinga ai e ahau te
hamamatanga o te whawhai kia rangona
ki Rapa o nga tamariki a Amono, a ka
waiho hei puranga kua ururuatia, ka
wera ano hohi ana tamahine i te ahi; a
ka riro i a Iharaira nga taonga a te
hunga i a ratou nei āna i mua, e ai ta
Ihowa.
3 E aue, e Hehepono, kua pahuatia
hoki a Ae: hamama e nga tamahine a
Rapa; whitikiria te kakahu taratara,
e tangi, kopikopiko ano hoki ki te taha
o nga taiepa; no te mea ka riro a Mara-
komo i te whakaraunga, ona tohunga,
ngatahi ano ko ona rangatira.
4 He aha koe i whakamanamana ai ki
nga raorao? ka rere *a wai* to raorao, e te
tamahine tahurihuri ke, e whakawhiri-
naki nei ki ona taonga, *e mea nei,* Ko
wai e haere mai ki a au?
5 Tenei au te taki mai nei i te wehi ki
runga ki a koe, e ai ta te Ariki, ta Ihowa
o nga mano, he mea na te hunga katoa
i tetahi taha ou, i tetahi taha; a ka aia
atu koutou, tenei tangata, tenei tangata,
i te wahi e rite tonu mai ana ki a ia;
kahore hoki he kai kohikohi mo te
tangata e kopikopi noa ana.
6 A, muri iho ka whakatahuritia atu e
ahau te whakaraunga o nga tamariki a
Amono, e ai ta Ihowa.
7 ¶ Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano mo Eroma, Kahore atu ranei he
whakaaro nui i Temana? kua moti ianei
te whakahaere korero a nga mea mohio?
kua poto ranei a ratou whakaaro nui?
8 E rere koutou, tahuri atu, hei roto
riro he nohoanga mo koutou, e nga
tangata o Rerana; no te mea ka takina
atu e ahau te aitua o Ehau ki runga ki a
ia, i te wa e tirotirohia ai ia e ahau.
9 Ki te mea kua tae mai nga kai kohi-
kohi karepe ki a koe, e kore ianei e ma-
hue i a ratou etahi karepe hei hamunga?
ki te mea he kai tahae i te po, ka wha-
kakorekorea e ratou, a kia maha ra ano
ma ratou.
10 Ahau ia, kua hurahia e ahau *to*
Ehau, kua takoto kau i a au ona wahi
ngaro, tē ahei ia te huna i a ia: kua oti
ona uri te pahua, ona teina, ona hoa
tata, kua kore noa iho ano hoki ia.
11 Waiho o pani, maku e whakaora; o
pouaru ano hoki, kia whakawhirinaki
ratou ki a au.
12 Ko te kupu hoki tenei a Ihowa,
Nana, te hunga kihai nei i takoto te
tikanga kia inumia te kapa e ratou, inu-
mia putia ake e ratou; a ko koe ranei te
mea e whakaharakoretia rawatia? e kore
koe e whakaharakoretia; engari ka inu-
mia rawatia ano e koe.
13 No te mea kua waiho ahau e ahau
ano hei oati, e ai ta Ihowa, ka ururuatia
a Potora, ka waiho hei ingoa kino, hei
koraha, hei kanga, ka waiho ano hoki ona
pa katoa hei koraha, a, ake ake ake.
14 Kua rangona e ahau he korero i a
Ihowa, kua oti ano hoki te karere te
tuku atu ki nga tauiwi, *hei ki atu,* Hui-
hui mai, haere mai hoki ki a ia, whaka-
tika ano hoki ki te whawhai.
15 No te mea, na, ka meinga koe e
ahau kia iti i roto i nga tauiwi, kia wha-
kahaweatia i roto i nga tangata.
16 He hanga whakawehi koe i pohe-
wahewa ai koe, he whakakake ano hoki
no to ngakau, e koe e noho na i nga ka-
piti o te kohatu, e pupuri na i te wahi
tiketike o te pukepuke: ahakoa whaka-
nekehia ake e koe to kohanga, *a* kua
rite ki *to* te ekara, ka whakahokia iho
ano koe e ahau i reira, e ai ta Ihowa.
17 Ka ururuatia ano hoki a Eroma:
nga tangata e tika ana na reira, ka mi-
haro, ka hi mai ki ona whiunga katoa.
18 Ka rite ki te hurihanga o Horoma o

Komora, o nga *pa* ano i tata ki reira, e ai ta Ihowa, e kore tetahi tangata e whai kāinga ki reira, e kore ano te tama a te tangata e noho ki reira.

19 Nana, ka rite ia ki te raiona e haere ake ana i te ngawhatanga o Horano ki te nohoanga o te tangata kaha; na, kitea rawatia ake ka meinga ia e ahau kia rere atu i reira, a ko wai te mea *i* whiriwhiria e whakaritea e ahau hei rangatira mona? ko wai hoki e rite ana ki a au? ko wai hei whakawa i a au? ko wai ano te hepara e tu ki toku aroaro?

20 Na, whakarongo ki te tikanga a Ihowa i whakatakotoria nei e ia mo Eroma; ki ana whakaaro ano hoki i whakaaroa e ia mo nga tangata o Temana: He pono ka toia mai ratou e nga mea iti o te kahui; he pono ka huihuia e ia te whakangaromanga o ratou, o o ratou kāinga.

21 Oho ana te whenua i te haruru o to ratou hinganga: te hamama! e rangona mai tona ngangau i te Moana Whero.

22 Nana, ka rite tona haerenga mai, tona rere, ki to te ekara; ka roha ano hoki ona parirau ki runga ki Potora, ka rite ano hoki te ngakau o nga marohirohi o Eroma i taua rangi ki te ngakau o te wahine e whakamamae ana.

23 ¶ Mo Ramahiku. Kua whakama a Hamata, raua ko Arapara: no te mea kua rangonga e ratou he rongo kino: harotu kau ratou; he tangihanga kei te moana, kahore e marino.

24 Kua ngoi-kore a Ramahiku, kua anga ki te rere, mau pu ano hoki ia i te wehi, mau pu ia i te raru, i te mamae, me te mea he wahine e whanau ana.

25 Taukiri e! kihai i mahue te pa e whakamoemititia ana, te pa i koa ai ahau!

26 Heoi hinga ana āna taitamariki i ona waharoa, moti pu nga tangata whawhai katoa i taua rangi, e ai ta Ihowa o nga mano.

27 Ka kā ano i a au he ahi i roto i te taiepa o Ramahiku, a ka pau nga whare kingi o Pene-harara.

28 ¶ Mo Kerara, mo nga kingitanga ano hoki o Hatoro e patua e Nepukararetara kingi o Papurona, ko te kupu tenei a Ihowa; Whakatika, whakaekea a Kerara, pahuatia nga tangata o te rawhiti.

29 Ka tangohia e ratou o ratou teneti, a ratou hipi; ka riro i a ratou o ratou kakahu arai, a ratou oko katoa, o ratou kamera; ka karanga ano ratou ki a ratou, He wehi kei nga taha katoa.

30 ¶ E rere, haere rawa atu, kei roto riro he nohoanga mo koutou, e nga tangata o Hatoro, e ai ta Ihowa; kua takoto hoki ta Nepukararetara kingi o Papurona tikanga mo koutou, kua whakaaroa ano e ia he whakaaro mo koutou.

31 Whakatika, whakaekea te iwi i te whenua rangatira, e noho wehi-kore noa iho na, e ai ta Ihowa, kahore nei o ratou keti, kahore o ratou tutaki, e noho ana ko ia anake.

32 A ka pahuatia a ratou kamera; hei taonga pārau ano a ratou kararehe maha; ka titaritaria atu ano hoki e ahau ki nga hau katoa te hunga i nga pito whakamutunga; ka takina mai ano e ahau te aitua mo ratou i nga taha katoa o reira, e ai ta Ihowa.

33 A hei nohoanga a Hatoro mo nga tarakona, hei ururua, a ake ake ake: e kore tetahi tangata e whai kāinga ki reira, e kore ano te tama a te tangata e noho ki reira.

34 ¶ Te kupu a Ihowa i puta mai ki a Heremaia poropiti mo Erama i te timatanga o te kingitanga o Terekia kingi o Hura; i mea *ia*,

35 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga mano, Tenei au te whawhati nei i te kopere a Erama, i te mea nui rawa o to ratou kaha.

36 Ka takina atu ano e ahau nga hau e wha i nga pito e wha o te rangi ki runga ki Erama; ka titaritaria atu ano ratou e ahau ki aua hau katoa, kahore hoki he iwi e kore te taea atu e te hunga o Erama ka peia atu nei.

37 Ka meinga hoki e ahau a Erama kia wehi i te aroaro o ona hoa riri, i te aroaro ano o te hunga e whai ana kia whakamatea ratou: ka takina atu ano e ahau he kino ki runga ki a ratou, taku riri e mura ana, e ai ta Ihowa, ka ungā atu ano e ahau te hoari ki muri i a ratou, a kia poto ra ano ratou i a au.

38 Ka whakaturia ano hoki e ahau taku torona ki Erama, ka whakakahoretia atu ano e ahau to reira kingi, ratou ko nga rangatira, e ai ta Ihowa.

39 ¶ I nga ra whakamutunga ia ka whakatahuritia atu e ahau te whakaraunga o Erama, e ai ta Ihowa.

UPOKO 50.

TE kupu i korerotia e Ihowa mo Papurona, mo te whenua o nga Karari, he mea whakapuaki na Heremaia poropiti.

2 Kauwhautia atu i roto i nga tauiwi, korerotia, whakaarahia ano te kara, korerotia, kaua e huna, mea atu, Kua horo

a Papurona, kua whakama a Pere, a
Meroraka mongamonga noa, kua wha-
kama ona whakapakoko, kua monga-
monga noa ona whakaahua.
3 No te mea kei te haere mai he iwi ki
a ia i te nota, mana e mea tona whenua
hei ururua, e kore ano tetahi e noho ki
reira; te tangata, te kararehe, ka heke
atu ratou, ka haere.
4 ¶ I aua ra, i taua wa ano hoki, e ai
ta Ihowa, ka haere mai nga tamariki a
Iharaira ratou tahi ano ko nga tamariki
a Hura, he haere tangi ta ratou: ka
haere ratou, ka rapu i a Ihowa i to ratou
Atua.
5 Ka uia e ratou te huarahi ki Hiona,
me te anga ano o ratou kanohi ki reira,
ka mea ratou, Haere mai tatou, kia ho-
noa hoki tatou ki a Ihowa, i runga i te
kawenata e mau tonu ana, e kore e wa-
rewaretia.
6 He hipi ngaro toku iwi, na o ratou
hepara ratou i kotiti ke ai, na ratou ano
ratou i tahuri ke ai *i runga* i nga maunga,
haere atu ana ratou i te maunga ki te
pukepuke, kua wareware ratou ki to ra-
tou takotoranga.
7 E kainga ana ratou e te hunga katoa
e kite ana i a ratou, a e ki ana o ratou
hoa riri, Kahore o tatou he, kua hara nei
hoki ratou ki a Ihowa, ki te nohoanga o
te tika, ki a Ihowa, ki ta o ratou mātua
i tumanako atu ai.
8 Haere atu i roto i Papurona, heke
atu i te whenua o nga Karari, kia rite
ano hoki ki nga koati toa i mua i te
kahui.
9 ¶ No te mea tenei ka whakaarahia e
ahau, ka whakaekea atu hoki ki Papu-
rona he huihuinga no nga iwi nui no te
whenua ki te nota: ka takoto ano o ra-
tou mātua hei whawhai ki a ia, ka horo
ia i reira; a ratou pere ka rite ki ā te
marohirohi mohio; e kore tetahi e hoki
kau mai.
10 A ka pahuatia a Karari; ka tatu te
ngakau o te hunga katoa e pahua ana i
a ia, e ai ta Ihowa.
11 Mo koutou ra i koa, mo koutou i
whakamanamana, e nga kai pahua o
toku kāinga tupu, mo koutou kua tetere,
kua pera me te kuao kau i te tarutaru, a
me te mea he puru koutou e hamama
ana.
12 Ka nui te whakama o to koutou
whaea, matangerengere ana te wahine i
whanau ai koutou: nana, hei koraha,
hei wahi wai-kore, hei ururua to muri
rawa o nga iwi.
13 He riri no Ihowa i kore ai e nohoia,
engari hei ururua katoa a reira: te ta-
ngata e tika ana na Papurona ka miha-
ro, ka hi mai ki ona whiunga katoa.
14 Kia takoto o koutou matua hei tatau
ki Papurona, ki tetahi taha, ki tetahi
taha, e nga kai whakapiko kopere katoa,
kopere atu ki a ia, kaua nga pere e kai-
ponuhia: kua hara hoki ia ki a Ihowa.
15 Hamama ki a ia i tetahi taha, i teta-
hi taha: e tukua mai ana e ia tona ri-
ngaringa: kua hinga ona turanga, kua
oti ona taiepa te wahi iho, he rapunga
utu hoki na Ihowa. Rapua he utu i a
ia. Ta koutou e mea ai ki a ia kia rite
ki tana i mea ai.
16 Hatepea atu te kai rui i roto i Papu-
rona, te kai rahurahu ano hoki o te toro-
naihi i te wa e kotia ai te witi. Ka wehi
ratou i te hoari tukino, a ka tahuri atu
ki tona iwi, ki tona iwi, ka rere atu ratou
ki tona whenua, ki tona whenua.
17 ¶ He hipi a Iharaira kua marara
noa atu, he mea ā atu ia na nga raiona,
i te tuatahi na te kingi o Ahiria ia i kai,
i te whakamutunga na tenei Nepukara-
retara kingi o Papurona ona wheua i
wahi.
18 Mo reira ko te kupu tenei a Ihowa
o nga mano, Atua o Iharaira; Nana, ka
whiua e ahau te kingi o Papurona me
tona whenua, ka pera ano me taku whiu-
nga i te kingi o Ahiria.
19 Ka whakahokia mai ano hoki a Iha-
raira e ahau ki tona kāinga, a ka kai ia
ki runga ki Karamere, ki Pahana, ka
makona ano hoki tona wairua ki runga
ki Maunga Eperaima, ki Kireara.
20 I aua rangi ano i taua wa ano hoki,
e ai ta Ihowa, ka rapua te he o Iharaira,
a ka kahore noa iho; nga hara ano hoki
o Hura, a e kore e kitea; no te mea ka
murua e ahau te kino o te hunga ka
whakatoea nei e ahau.
21 ¶ Haere atu ki te whenua o te hu-
nga whakakeke, ki reira tatau ai, ki nga
tangata ano hoki o te whiunga; whaka-
motitia, whakangaromia rawatia, whaia
ratou, e ai ta Ihowa, mahia ano hoki
nga mea katoa i whakahaua e ahau ki a
koe.
22 He ngangau whawhai kei te whe-
nua, he wawahanga nui.
23 Taukiri, e! kua poutoa, kua wawa-
hia te hama o te ao katoa! taukiri e!
kua waiho a Papurona hei ururua i roto
i nga tauiwi!
24 I whakatakotoria atu e ahau te ma-
hanga mou, a mau tonu atu koe, e Pa-
purona, kihai ano hoki koe i mohio; i
kitea atu koe, i hopukia atu ano hoki;
mou i whakapatari pakanga ki a Ihowa.
25 Kua puare i a Ihowa tona whare

taonga, whakaputaina mai ana e ia nga
patu a tana riri: ko te mahi hoki tenei
a te Ariki a Ihowa o nga mano, i te
whenua o nga Karari.
26 Haere mai ki a ia i te pito rawa,
whakapuaretia ona toa: opehia ake hei
puranga, whakangaromia rawatia; kei
mahue tetahi wahi ona.
27 Patua ana puru katoa; kia haere
ratou ki raro ki te patunga. Aue te
mate mo ratou! kua tae mai nei hoki to
ratou ra, te wa e whiua ai ratou.
28 He reo no te hunga e rere mai ana,
kua mawhiti mai i te whenua o Papuro-
na, e korerotia ana e ratou ki Hiona te
rapu utu a Ihowa a to tatou Atua, te ra-
punga utu mo tona temepara.
29 Karangarangatia nga kai kopere ki
Papurona; e te hunga katoa e whakapi-
ko ana i te kopere, whakapaea tena pa, a
karapoi noa; kei mawhiti atu tetahi;
utua tana mahi; kia rite ki nga mea ka-
toa i mea ai ia, ta koutou e mea ai ki a
ia, mona i whakapehapeha ki a Ihowa,
ki te Mea Tapu o Iharaira.
30 Mo reira ka hinga ana taitamariki i
ona waharoa; ana tangata whawhai ano
hoki ka moti pu i taua rangi, e ai ta
Ihowa.
31 Nana, hei hoa riri ahau mou, e te
mea whakakake, e ai ta te Ariki ta Iho-
wa o nga mano; kua tae mai nei hoki
tou rangi, te wa e whiua ai koe.
32 A ka tūtuki nga waewae o te mea
whakapehapeha, ka hinga, kahore he kai
whakaara mona, ka ngiha ano i a au te
ahi i roto i ona pa, a ka pau nga mea
katoa i tetahi taha ona, i tetahi taha.
33 ¶ Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, I tukinotia nga tamariki o Iharai-
ra, ratou tahi ano ko nga tamariki a
Hura, puritia iho ratou e o ratou kai
whakarau, kihai i pai ki te tuku atu i a
ratou.
34 He kaha to ratou kai hoko; ko Iho-
wa o nga mano tona ingoa: ka tohea
rawatia e ia ta ratou tohe, a ka ata tako-
to te whenua, ka oho ano hoki i a ia nga
tangata o Papurona.
35 ¶ Kei runga i nga Karari te hoari,
e ai ta Ihowa, kei runga ano i nga ta-
ngata o Papurona, kei runga i ona ra-
ngatira, kei runga ano i ona mea wha-
kaaro nui.
36 Kei runga te hoari i te hunga kore-
ro teka, a ka wairangi noa iho ratou:
kei runga te hoari i ana marohirohi, a ka
pawera ratou.
37 Kei runga te hoari i o ratou hoiho,
kei runga i o ratou hariata, kei runga
ano hoki i nga whakauru katoa i roto i
a ia, a ka rite ratou ki nga wahine; kei
runga te hoari i ona taonga, a ka pa-
huatia.
38 He mimiti kei runga i ona wai, a ka
maroke: no te mea ko te whenua ia o
nga whakapakoko, a e haurangi ana ra-
tou ki ā ratou *atua* whakawehi.
39 Mo reira ka noho tahi nga mohoao
o te koraha ki o nga motu, ka noho ano
nga tamahine a te ruru ki reira: e kore
ano a reira e nohoia, a, ake, ake, ake, ka-
hore hoki he kāinga ki reira, a, tera wha-
katupuranga, tera whakatupuranga.
40 Ka rite ki ta te Atua hurihanga i
Horoma raua ko Komora, i *nga pa* ano i
tata ki reira, e ai ta Ihowa; e kore te
tangata e noho ki reira, e kore ano te
tama a te tangata e whai kāinga ki
reira.
41 Nana, kei te haere mai he iwi i te
nota, he iwi nui ano hoki; he tokomaha
ano nga kingi e maranga i nga taha o te
whenua.
42 He kopere, he tao, ta ratou e pupuri
ai, he nanakia ratou, e kore e tohu ta-
ngata; to ratou reo, ano ko te moana e
haruru ana, i runga i nga hoiho e noho
ana, whakararangi rawa, ano he tangata
e mea ana ki te whawhai, hei tatau ki a
koe, e te tamahine a Papurona.
43 Te rongonga o te kingi o Papurona
i to ratou rongo, ngoi-kore noa iho ona
ringa; mau pu ia i te pawera, i te ma-
mae, me te mea ko tetahi wahine e wha-
nau ana.
44 Nana, ka rite ia ki te raiona e haere
ake ana i te ngawhatanga o Horano ki
te nohoanga o te tangata kaha; na, ki-
tea rawatia ake ka meinga ratou e ahau
kia rere atu i reira: a ko wai te mea i
whiriwhiria e whakaritea e ahau hei ra-
ngatira mona? ko wai e rite ana ki a au?
ko wai hoki hei whakawa i a au? ko wai
ano te hepara e tu ki toku aroaro?
45 Na, whakarongo ki te tikanga a Iho-
wa i whakatakotoria nei e ia mo Papu-
rona, ki ana whakaaro ano hoki i wha-
kaaroa e ia mo te whenua o nga Karari,
He pono ka toia mai ratou e nga mea iti
o te kahui: he pono ka huihuia atu e ia
te whakangaromanga o ratou, o to ratou
kāinga.
46 Ngateri ana te whenua i te haruru
o to Papurona horonga, e rangona
ana te hamamatanga i roto i nga
iwi.

UPOKO 51.

KO te kupu tenei a Ihowa, Tenei ka
ara i a au he hau whakamoti mo

Papurona, mo te hunga ano hoki e noho
ana i roto i nga tangata e whakatika mai
ana ki te ngangare ki a au.
2 Ka ungā ano e ahau nga kai titaritari
ki Papurona, a ka titaritaria e ratou, ka
meinga tona whenua kia takoto kau: no
te mea ka tatau ratou ki a ia i tetahi
taha, i tetahi taha, i te ra o te he.
3 Kia whakapikoa tana kopere e te kai
kopere ki te tangata e kopere ana, ki te
tangata ano hoki he pukupuku tona i
tona aranga ki runga; kaua ano ana
taitamariki e tohungia; whakangaromia
rawatia tana ope katoa.
4 Na, ka hinga nga tupapaku ki te
whenua o nga Karari, te hunga i wero-
hia ki ona huarahi.
5 Kahore hoki he whakarerenga o
Iharaira, o Hura ranei, e tona Atua, e
Ihowa o nga mano; i kapi ano ia to ra-
tou whenua i te hara ki te Mea Tapu o
Iharaira.
6 Rere atu i roto i Papurona, kia ma-
whiti mai te wairua o ia tangata, o ia ta-
ngata; kei hatepea atu koutou i roto i
tona he; no te mea ko te wa tenei o ta
Ihowa rapu utu; ka rite tana utu ki a ia.
7 He kapa koura a Papurona i roto i te
ringa o Ihowa, whakahaurangitia ana e
ia te whenua katoa: kua inumia tona
waina e nga iwi; na reira nga iwi i hau-
rangi ai.
8 Kitea rawatia ake kua taka a Papu-
rona, kua pakaru: e tangi ki a ia, e mau
ki te pama mo tona mamae, me kahore
ia e taea te rongoa.
9 He rongoa ta matou mo Papurona,
heoi kihai ia i ora; kia whakarerea atu
ia e tatou, kia haere tatou ki tona whe-
nua, ki tona whenua; no te mea kua tu-
tuki atu te whakaritenga o tona whaka-
wakanga ki te rangi, kua neke ake ki
nga kapua.
10 Kua whakaputaina ta tatou tika e
Ihowa. Haere mai, kia korerotia e tatou
ki Hiona te mahi a Ihowa a to tatou
Atua.
11 Whakakanapatia nga pere, kia rite
nga whakangungu rakau: kua oho i a
Ihowa te wairua o nga kingi o nga
Meri; he tikanga hoki tana mo Papuro-
na kia whakangaromia; no te mea he
rapunga utu tenei na Ihowa, he rapunga
utu mo tona temepara.
12 Whakaarahia te kara ki nga taiepa
o Papurona, whakakahangia nga kai tia-
ki, whakaritea nga kai tiaki, whakata-
kotoria nga pehipehi: no te mea kua
whakaaroa e Ihowa, kua mahia ano hoki
e ia tana i korero ai mo nga tangata o
Papurona.

13 E te wahine e noho na i runga i nga
wai maha, he maha nei o taonga, kua
tae mai to whakamutunga, he ruri mo to
apo taonga.
14 Kua oatitia tona oranga e Ihowa o
nga mano, Ina, ka whakakīa koe e ahau
ki te tangata, kei te tatarakihi te rite, a
ka hamama ratou ki a koe.
15 *Nāna* i hanga te whenua, na tona
kaha hoki; te ao he mea whakapumau
na ona whakaaro nui; nga rangi he mea
hora na tona matauranga.
16 Kia puaki *tona* reo, he haruru wai
kei te rangi; e meinga ana e ia nga
kohu kia pupu ake i nga pito o te whe-
nua: e hangā ana e ia nga uira me te
ua, e whakaputaina mai ana te hau i roto
i ona taonga.
17 Poauau kau nga tangata katoa i *ta
ratou* i mohio ai; nga kai whakarewa
katoa whakama iho i te whakapakoko:
he mea teka hoki tana i whakarewa ai,
kahore he manawa i roto i a ratou.
18 He horihori kau ratou, he mahi po-
hehe; i te wa e pa atu ai ia ki a ratou,
ka ngaro ratou.
19 Kahore e rite ki era te wahi i a Ha-
kopa: ko ia hoki te kai whakaahua o
nga mea katoa, ko *Iharaira* ano hoki te
iwi o tona kāinga tupu; ko Ihowa o nga
mano tona ingoa.
20 Hei patu wawahi koe maku, hei
patu mo te whawhai: hei kai wawahi
hoki koe maku mo nga iwi, hei kai wha-
kamoti maku mo nga kingitanga;
21 Hei kai wawahi ano koe maku mo
te hoiho, mo te tangata ano i runga i a
ia: hei kai wawahi koe maku mo te ha-
riata, mo te tangata ano e noho ana i
runga.
22 Hei kai wawahi koe maku mo te
tangata, mo te wahine; hei kai wawahi
koe maku mo te koroheke, mo te tamari-
ki; hei kai wawahi koe maku mo te
taitamariki, mo te taitamahine;
23 Hei kai wawahi koe maku mo te
hepara, mo tona kahui; hei kai wawahi
koe maku mo te kai parau, mo ana kau
ano hoki kua oti te ioka; hei kai wawa-
hi koe maku mo nga rangatira, mo nga
ariki.
24 Ka utua ano e ahau a Papurona,
me nga tangata katoa o Karari mo ta
ratou kino katoa i mea ai ratou ki Hiona
i ta koutou tirohanga atu, e ai ta Ihowa.
25 Nana, hei hoa riri tenei ahau mou,
e te maunga whakamoti, e ai ta Ihowa,
i a koe e whakamoti na i nga whenua
katoa, ka whakamarokia atu ano toku
ringaringa ki a koe, ka hurihia atu ano
hoki koe e ahau i runga i nga kamaka,

a ka meinga koe e ahau hei maunga
kua oti te tahu.
26 E kore tetahi kohatu e tangohia
mai i a koe mo te kokonga, tetahi ko-
hatu ranei hei turanga; engari mo te
kahore noa iho koe, a ake, ake, ake, e ai
ta Ihowa.
27 Whakaarahia te kara ki te whenua,
whakatangihia te tētere i roto i nga iwi,
kia rite mai nga iwi hei whawhai ki a
ia, karangarangatia ki a ia nga kingita-
nga o Ararata, o Mini, o Ahakenaha:
whakaritea he rangatira mona, meinga
nga hoiho kia haere mai, ano he tatara-
kihi huruhuru.
28 Kia rite mai nga iwi, nga kingi
ano hoki o nga Meri, hei whawhai ki a
ia, o ratou rangatira, o ratou ariki, me
te whenua katoa ano o tona kingitanga.
29 Ka wiri ano hoki te whenua, ka
mamae; no te mea ka rite nga whaka-
aro katoa a Ihowa mo Papurona, ka
meinga te whenua o Papurona hei uru-
rua, tē ai he tangata hei noho.
30 Ka mutu te whawhai a nga maro-
hirohi o Papurona; kei te noho ratou i
roto i o ratou pourewa, kua kore to ratou
kaha, kua rite ratou ki nga wahine: kua
wera o reira nohoanga, kua whati o
reira tutaki.
31 Kei te rere, tutaki pu tetahi kai
korero ki tetahi kai korero, tutaki pu
tetahi kai whakaatu ki tetahi kai wha-
kaatu, hei whakaatu ki te kingi o Papu-
rona kua horo tona pa i te pito.
32 Kua riro ano hoki nga whitinga,
kua wera nga kakaho i te ahi, kua wehi
noa iho nga tangata whawhai.
33 No te mea ko te kupu tenei a Ihowa
o nga mano, Atua o Iharaira, E rite ana
te tamahine a Papurona ki te patunga
witi, ko te wa tenei e patua ai; kia iti
ake te wahi, a ka taea te wa o tona koti-
nga witi.
34 Na Nepukararetara kingi o Papu-
rona ahau i kai; mongamonga noa ahau
i a ia, kua oti ahau te mea e ia hei oko
takoto kau, horomia ake ahau e ia, rite
tonu *tana* ki ta te tarakona; whakakīa
ana e ia tona kopu ki aku mea ahuareka,
peia ana ahau e ia.
35 Hei runga i Papurona te tukinota-
nga ki a au, ki oku kikokiko ano hoki, e
ai ta te wahine o Hiona, hei runga i nga
tangata o Karari oku toto, e ai ta Hiru-
harama.
36 Na, ko te kupu tenei a Ihowa, Tenei
au te tohe nei i to tohe, te rapu nei i
nga utu mou; ka maroke ano i a au
tona moana, ka mimiti ona puna.
37 A ka waiho a Papurona hei pura-
nga, hei nohoanga mo nga tarakona, hei
miharotanga, hei whakahīnga atu, tē ai
he tangata hei noho.
38 Ka hamama ngatahi ratou, ano he
raiona, ano he kuao raiona ratou e nga-
ngara ana.
39 I to ratou werawaeratanga ka takā e
ahau nga hakari ma ratou, ka whaka-
haurangitia ano ratou e ahau, whaka-
manamana tonu iho ratou, moe tonu
iho, he moe au tonu; e kore ano ratou
e maranga, e ai ta Ihowa.
40 Ka riro iho ratou i a au ki raro, ano
he reme e patua ana; ano he hipi toa i
huihuia atu ki nga koati toa.
41 Taukiri e, kua horo a Hehaka! kua
riro te whakamoemititanga o te whenua
katoa. Taukiri e, kua waiho a Papu-
rona hei miharotanga i roto i nga iwi!
42 Kua puta ake te moana ki Papu-
rona, kua taupokina ia e ona ngaru maha.
43 Kua moti ona pa, he whenua wai-
kore, he ururua, he whenua e kore e no-
hoia e tetahi tangata, e kore ano *tetahi*
tama a te tangata e tika na reira.
44 Ka whiua ano e ahau a Pere i Pa-
purona, ka whakaputaina mai ano e ahau
i roto i tona mangai te mea i horomia
e ia, e kore ano nga iwi e rere a wai mai
ki a ia a mua, ka hinga ano hoki te
taiepa o Papurona.
45 Puta mai, e toku iwi, i roto i a ia,
kia kahakina atu koutou e tera tangata,
e tera tangata, kei mate i te muranga o
ta Ihowa riri.
46 Kei hopī ano hoki o koutou ngakau,
kaua e wehi, ki te rongo ka rangona nei
ki te whenua; no te mea ka tae mai he
rongo i tetahi tau, a i muri i tena ko
tetahi rongo i tetahi *atu* tau, me te tu-
kino ano i te whenua, he rangatira e
whakatika mai ana ki te rangatira.
47 Na, kei te haere mai nga ra e whiua
ai e ahau nga whakapakoko o Papurona;
a ka whakama katoa tona whenua, ka
hinga ano hoki ona tupapaku i roto i a ia.
48 A ka waiata te rangi, te whenua, me
nga mea katoa i reira ki Papurona: no
te mea ka haere mai nga kai pahua i te
nota ki a ia, e ai ta Ihowa.
49 Na Papurona hoki i mea nga tupa-
paku o Iharaira kia hinga, waihoki ka
hinga ano ki Papurona nga tupapaku o
te whenua katoa.
50 E te hunga kua mawhiti atu i te
hoari, haere atu, kaua e tu: mahara ki
a Ihowa i tawhiti; kia puta ake ano
hoki a Hiruharama ki o koutou ngakau.
51 Porahurahu kau ana matou, mo
matou i rongo i te tawai; kua taupokina
o matou mata e te whakama: no te mea

kua tae atu nga tautangata ki nga wahi
tapu o te whare o Ihowa.
52 Mo reira kei te haere mai nga ra, e
ai ta Ihowa, e whiua ai e ahau ona wha-
kapakoko, a i tona whenua katoa ka aue
te hunga i werohia.
53 Ahakoa i kake atu a Papurona ki
runga ki te rangi, ahakoa i hangā e ia
tona wahi tiketike kaha kia u rawa, e
tae atu ano i a au nga kai pahua ki a ia,
e ai ta Ihowa.
54 He reo te hamama mai nei i Papu-
rona, he wawahanga nui kei te whenua
o nga Karari:
55 No te mea kua oti a Papurona te
pahua e Ihowa, kua whakakorea ano e ia
te nge nui; ka hamama o ratou ngaru,
ano he wai nui, ka puta te haruru o to
ratou reo:
56 Kua tae mai nei hoki te kai pahua
ki a ia, ki Papurona, kua mau ano hoki
ona marohirohi, whati katoa a ratou ko-
pere: no te mea ka tino takoto rawa te utu
a Ihowa, a te Atua o te whakahoki utu.
57 Ka whakahaurangitia ano e ahau
ona rangatira, ona mea whakaaro nui,
ona ariki, ona kawana, ona marohirohi,
a ka moe ratou, he moe au tonu, e kore
ano e maranga, e ai ta te Kingi, tona
ingoa nei, ko Ihowa o nga mano.
58 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Ka tino pakaru rawa nga taiepa
wharahi o Papurona, ka wera ano hoki
ona kuwaha tiketike i te ahi; ka mauiui
kau noa iho ano hoki nga iwi, nga ta-
ngata ano i roto i te ahi, ruha noa iho.
59 ¶ Te kupu i whakahaua e Here-
maia poropiti ki a Heraia tama a Neria
tama a Mahaheia i to raua haerenga ta-
hitanga atu ko Terekia kingi o Hura ki
Papurona i te wha o nga tau o tona
kingitanga. He rangatira ata noho ano
a Heraia.
60 Na, tuhituhia iho e Heremaia ki te
pukapuka te kino katoa meake puta mai
ki Papurona, enei kupu katoa kua tuhi-
tuhia nei mo Papurona.
61 I mea ano a Heremaia ki a Heraia,
E tae koe ki Papurona, a ka kite, ka
korero i enei kupu katoa;
62 Katahi koe ka ki ake, E Ihowa, kua
korerotia tenei wahi e koe kia hatepea
atu, kia kaua hoki tetahi e noho ki konei,
tetahi tangata, tetahi kararehe; engari
me waiho tonu hei ururua.
63 Na, ka poto tenei pukapuka te ko-
rero e koe, herea iho tetahi kohatu, ka
makā atu ki waenganui o Uparati.
64 Mea atu hoki, Ka rite ki tenei te to-
tohutanga o Papurona, e kore ano e puea
i roto i te kino e takina mai e ahau ki
runga ki a ia: a ka ruha ratou. I mutu
ki konei nga kupu a Heremaia.

UPOKO 52.

E RUA tekau ma tahi nga tau o Te-
rekia i tona kingitanga; a kotahi
tekau ma tahi nga tau i kingi ai ia ki
Hiruharama. Na, te ingoa o tona whaea
ko Hamutara, he tamahine na Heremaia
o Ripina.
2 A i kino tana mahi ki te titiro a
Ihowa; i rite ki nga mea katoa i mea ai
a Iehoiakimi.
3 No reira i a Ihowa ka riri nei ka puta
te *aitua* ki Hiruharama, ki a Hura, a
makā noatia atu ratou i tona aroaro;
whakakeke ana a Terekia ki te kingi o
Papurona.
4 ¶ Na, i te iwa o nga tau o tona ki-
ngitanga, i te tekau o nga marama, i te
tekau *o nga ra* o te marama, ka tae mai
a Nepukararetara kingi o Papurona, a
ia me tana ope katoa ki Hiruharama.
Na, nohoia mai ana a reira e ia, a hangā
ana e ratou etahi taumaihi ki tetahi taha,
ki tetahi taha, hei whawhaitanga ki reira.
5 Na, ka whakapaea te pa, a tae noa ki te
tekau ma tahi o nga tau o Kingi Terekia.
6 I te wha o nga marama, i te iwa o te
marama he nui te mate-kai o te pa; ka-
hore hoki he taro ma nga tangata o te
whenua.
7 Na, kua pakaru te pa, rere ana nga
tangata whawhai katoa, puta mai ana
ratou i roto i te pa, i te po, na te ara o
te kuwaha i waenganui o nga taiepa e
rua, na tera i te kāri a te kingi; (i te-
tahi taha ano hoki nga Karari o te pa, i
tetahi taha;) a haere ana i te ara o te
mānia.
8 ¶ Katahi te kingi ka whaia e te ope,
e nga Karari, a hopukia ana e ratou a
Terekia ki nga mānia i Heriko; i marara
noa atu hoki tana ope katoa i tona taha.
9 Ka mau nei te kingi i a ratou, kawea
ana ia e ratou ki te kingi o Papurona ki
Ripira i te whenua o Hamata; a kore-
rotia ana e ia te whakawakanga mona.
10 Katahi ka tukitukia e te kingi o
Papurona nga tamariki a Terekia ki
tana tirohanga iho ano: i tukitukia ano
hoki nga rangatira katoa o Hura e ia ki
Ripira.
11 Nga kanohi ano hoki e rua o Tere-
kia whakamatapotia ana e ia: herea ana
ia e te kingi o Papurona ki nga meka-
meka parahi, kawea atu ana ki Papu-
rona, makā atu ana ki te whare herehere,
a taea noatia te ra i mate ai ia.

12 ¶ I te rima o nga marama, i te te-
kau o nga ra o te marama, (ko te tekau
ma iwa hoki ia o nga tau o Kingi Nepu-
kararetara kingi o Papurona,) ka haere
mai a Neputara-arana rangatira o nga
kai tiaki, he tangata tu ki te aroaro o te
kingi o Papurona, ki Hiruharama.
13 ¶ Na, tahuna ake e ia te whare o
Ihowa, te whare o te kingi, nga whare
katoa o Hiruharama; nga whare katoa
ano o te *hunga* nunui, tahuna ana e ia
ki te ahi.
14 Wahia iho ano hoki te taiepa katoa
o Hiruharama, a whawhe noa, e te ope
katoa a nga Karari, e ta te rangatira o
nga kai tiaki.
15 A, i whakahekea atu ano e Nepu-
tara-arana rangatira o nga kai tiaki etahi
o nga rawa-kore o te iwi, me era atu ano
o te iwi i mahue ki te pa, me te hunga i
papahoro atu, i taka atu ki te kingi o
Papurona, me era atu o taua huihuinga
tangata.
16 I mahue ia i a Neputara-arana ranga-
tira o nga kai tiaki etahi o nga rawa-kore
o te whenua hei kai mahi waina, hei pa-
ruauru.
17 Na, nga pou parahi i te whare o
Ihowa, me nga turanga, me te moana
parahi i te whare o Ihowa, wawahia ana
e nga Karari, a maua atu ana e ratou te
parahi o aua mea ki Papurona.
18 Me nga pāta, me nga koko punga-
rehu, me nga kutikuti rama, me nga
peihana, me nga koko, me nga oko
parahi katoa mo a ratou mahi *tapu*,
tangohia ake e ratou.
19 Nga oko ano hoki, nga takotoranga
ahi ano hoki, nga peihana, nga pāta,
nga turanga rama, nga koko, nga kapa,
nga aha aha koura, nga aha aha hiriwa,
tangohia ake e te rangatira o nga kai tiaki.
20 Nga pou e rua, kotahi moana,
kotahi tekau ma rua nga puru parahi i
raro i nga turanga, i hanga e Horomona
mo te whare o Ihowa. Kahore he pau-
natanga o te parahi o enei oko katoa.
21 Na, nga pou, kotahi tekau ma waru
whatianga te roa o te pou kotahi; a
tekau ma rua nga whatianga o te aho
hei pae mona; na, tona matotoru, e
wha nga ringaringa: he mea tuwhera o
roto.
22 He parahi te whakapaipai o runga,
a e rima nga whatianga te roa o te wha-
kapaipai kotahi: he parahi katoa ano
hoki te mea i whiria, me nga pomeka-
ranete i tetahi taha o te whakapaipai, i
tetahi taha. Rite tonu hoki ki enei o te
rua o nga pou, me nga pomekaranete ano.
23 Na, e iwa tekau ma ono nga pome-
karanete o te taha kotahi; nga pomeka-
ranete katoa i te mea i whiria, kotahi te
rau, a whawhe noa.
24 ¶ I tangohia ano hoki e te rangatira
o nga kai tiaki a Heraia te tino tohunga,
ratou ko te tohunga tuarua ko Tepania,
ko nga kai tiaki tokotoru o te kuwaha.
25 I tangohia ano hoki e ia i roto i te
pa tetahi unaka, te rangatira o nga ta-
ngata whawhai, tokowhitu ano hoki no
te aroaro pu ake o te kingi, he hunga i
rokohanga ki roto ki te pa, me te kai
tuhituhi a te rangatira ope, te kai huihui
i nga tangata o te whenua, e ono tekau
ano hoki nga tangata o te iwi o te
whenua, he hunga i rokohanga e ia ki
roto ki te pa.
26 Na, ka mau a Neputara-arana ra-
ngatira o nga kai tiaki ki a ratou, kawea
ana ratou ki te kingi o Papurona ki
Ripira.
27 Na, patua iho ratou e te kingi o Pa-
purona, whakamatea iho ki Ripira ki te
whenua o Hamata. Heoi whakahekea
atu ana a Hura i tona oneone.
28 Ko te hunga tenei i whakaraua atu
e Nepukararetara: i te whitu o nga tau,
e toru mano e rua tekau ma toru nga
Hurai:
29 I te tekau ma waru o nga tau o
Nepukararetara, e waru rau e toru tekau
ma rua nga tangata i whakaraua atu e
ia i Hiruharama.
30 I te rua tekau ma toru o nga tau o
Nepukararetara, e whitu rau e wha
tekau ma rima nga tangata o nga Hurai,
i whakaraua atu e Neputara-arana ranga-
tira o nga kai tiaki: ana tangata katoa,
e wha mano e ono rau.
31 ¶ Na, i te toru tekau ma whitu o
nga tau o te whakahekenga atu o Iehoi-
akimi kingi o Hura, i te tekau ma rua o
nga marama i te rua tekau ma rima *o
nga ra* o te marama, ka whakaarahia e
Ewiri-meroraka kingi o Papurona, i te
tau i kingi ai ia, te māhunga o Iehoia-
kimi kingi o Hura, whakaputaina mai
ana ia e ia i roto i te whare herehere.
32 A he pai ana korero ki a ia, nekehia
ake ana e ia tona torona ki runga ake i
te torona o nga kingi i tona taha i Papu-
rona.
33 Nga kakahu i herea ai ia whaka-
riroia ketia ake e ia; a kai taro tonu
ana ia i tona aroaro i nga ra katoa i ora
ai ia.
34 Na, tana kai he kai i homai tonu
mai maua e te kingi o Papurona, he
mea mo tenei ra, mo tenei ra, a taea
noatia te ra o tona matenga, i nga ra
katoa i ora ai ia.

KO NGA TANGI

A HEREMAIA.

UPOKO 1.

TAUKIRI e! kua noho mokemoke te
pa i ki nei i te tangata! kua rite ia
ki te pouaru; te mea i nui nei i roto i
nga iwi, te rangatira i roto i nga ka-
wanatanga, kua waiho hei kai homai
takoha.
2 Nui atu tana tangi i te po; kei ona
pāpāringa ona roimata: te hunga katoa
i aroha ki a ia, kahore o ratou kai wha-
kamarie mona; kua tinihanga ona hoa
ki a ia, hei hoa riri ratou mona.
3 Kua whakaraua atu a Hura i roto i
te tangihanga, i roto i te whakamahinga
nui: kei te noho ia i roto i nga tauiwi,
kahore e kitea he tānga manawa: hopu-
kia ana ia e ona kai whai i roto i nga
wahi kuiti.
4 Kei te tangi nga huarahi o Hiona, no
te mea kahore he tangata e haere mai
ana ki nga hakari nui, kua ururuatia
ona kuwaha katoa, e aue ana āna to-
hunga, āna wahina kei te pouri; ko ia,
mamae noa iho ia.
5 Ko ona hoa riri hei tino tangata, kei
te noho humarie ona hoa whawhai; no
te mea kua whiua ia e Ihowa mo ona hē
maha: kua riro ana tamariki hei pārau
i te aroaro o te hoa riri.
6 Kua riro katoa te ataahua o te tama-
hine a Hiona, kua rite ona rangatira ki
nga hātu kihai i tutaki ki te wahi kai;
haere kaha-kore ana ratou i te aroaro o
te kai whai.
7 I nga ra o tona tangihanga, o ona
aitua i mahara a Hiruharama ki ana
ahuareka katoa o nga ra o mua, i te
takanga o tana iwi ki roto ki te ringa-
ringa o te hoa riri, a kahore he kai
awhina mai mona: te kitenga o nga
hoa riri i a ia, kata ana ratou ki ana
hapati.
8 Nui atu te hara o Hiruharama; na
reira ia i whakakopikopikoa ai; te hu-
nga katoa i whakahonore i a ia, kua
whakahawea ki a ia: no te mea kua
kite nei ratou i a ia e noho tahanga ana:
kei te aue ia, kei te hoki ki muri.
9 Kei ona kurupatu tona poke, kahore
ona mahara ki tona whakamutunga,
na, he hanga whakamiharo tona he-
ketanga iho; kahore he kai whaka-
marie mona. E Ihowa, titiro mai ki
toku mate: kua whakanui hoki te hoa
riri *i a ia.*
10 Kua wherahia atu te ringaringa o
te hoa riri ki runga ki ana mea ahua-
reka katoa; kua kitea nei hoki e ia nga
iwi e haere mai ana ki tona wahi tapu,
era i ako ra koe kia kaua ratou e uru ki
roto ki to whakaminenga.
11 Kei te aue tona iwi katoa; kei te
rapu taro ratou, e hoatu ana e ratou a
ratou mea ahuareka hei utu kai, hei wha-
kahauora ake mo te wairua. Titiro
mai, e Ihowa, whakaaro mai, e whaka-
haweatia ana hoki ahau.
12 ¶ He kahore noa iho ianei tenei ki
a koutou, e te hunga e haere nei i te
ara? whakaaro mai, titiro mai, e rite
ana ranei tetahi mamae ki toku mamae,
e mahia nei moku, ki ta Ihowa nei whiu
moku i te ra i mura ai tana riri?
13 Kua ungā mai nei e ia he ahi i ru-
nga ki roto ki oku wheua, riro tonu atu
i taua *ahi*, kua horahia e ia he kupenga
mo oku waewae, kua whakahokia ahau
ki muri; kua tukua ahau e ia ki te
kahore noa iho, ki te whakaruhi, a pau
noa te ra.
14 Te ioka o oku hē herea iho e tona
ringa, whiri rawa, kua eke ake ki runga
ki toku kaki: kua he i a ia toku kaha,
kua tukua ahau e te Ariki ki roto ki nga
ringaringa *o te tangata, a* kahore oku
kaha ki te whakatika ake.
15 Kua takatakahia e te Ariki oku ma-
rohirohi katoa i roto i a au, kua kara-
ngatia atu e ia he huihuinga tangata ki
a au hei wawahi i aku taitamariki, kua
takatakahia e te Ariki te tamahine wa-
hina a Hura, ano he takahanga waina.

16 Na enei mea ahau i tangi ai: toku kanohi, tarere ana te wai o toku kanohi; no te mea kei tawhiti atu i a au te kai whakamarie hei whakahauora ake i toku wairua; aku tamariki kei te noho kau noa iho, no te mea kua kaha te hoa riri.
17 Kua wherahia atu ona ringaringa e Hiona, *a* kahore he kai whakamarie mona: na Ihowa te whakahau mo Hakopa, kia karapotia ia e ona hoa riri: kua rite a Hiruharama i roto i a ratou ki te wahine e paheke ana.
18 ¶ Tika tonu ta Ihowa; i whakakeke atu hoki ahau ki tana kupu. Tena, whakarongo mai, e nga iwi katoa, titiro mai hoki ki toku mamae; kua riro aku wahina, aku taitamariki, i te whakaraunga.
19 I karanga atu ahau ki te hunga i aroha ki a au, *heoi* kei te tinihanga ratou ki a au; oku tohunga, oku kaumatua, hemo noa iho ratou i roto i te pa, i a ratou e rapu kai ana ma ratou hei whakahauora ake i o ratou wairua.
20 Titiro mai, e Ihowa, he mamae hoki toku, e ohooho ana oku whekau; toku ngakau hurikiko ana i roto i a au: he nui noa atu hoki toku whakakeke: i waho ko te hoari ki te whakamoti, i roto kei te mate te rite.
21 Kua rongo ratou kei te aue ahau, tē ai he kai whakamarie moku. Kua rongo oku hoa riri katoa ki toku matenga, koa ana ratou ki to meatanga *i tenei:* e kawea mai ano e koe te ra i karangatia e koe, a ka rite ratou ki a au.
22 Kia tae atu to ratou kino katoa ki to aroaro: meatia ano hoki ki a ratou tau i mea mai ai ki a au mo aku hē katoa: ka maha nei hoki oku auetanga; toku ngakau whakaruhi rawa.

UPOKO 2.

TAUKIRI e! kua taupokina e te Ariki te tamahine a Hiona ki te kapua, i a ia e riri ana, kua makā iho ano e ia te ataahuatanga o Iharaira i runga i te rangi ki te whenua; kihai ano ia i mahara ki tona turanga waewae i te ra i riri ai ia!
2 Kua horomia e te Ariki nga nohoanga katoa o Hakopa, kihai hoki i tohungia e ia: wahia iho e ia nga pa kaha o te tamahine a Hura i a ia e aritarita ana; kua meinga ratou e ia kia pa ki te whenua; kua whakapokea e ia te kingitanga me ona rangatira.
3 Poutoa katoatia atu ana e ia te haona o Iharaira i tana riri e mura ana; whakahokia mai ana e ia ki muri tona ringa matau i te aroaro o te hoa riri, ngiha mai ana ia ki a Hakopa, ano he mura ahi e kai ana i tetahi taha, i tetahi taha.
4 Kua whakapikoa mai e ia tana kopere, koia ano kei ta te hoa riri; tona ringa matau i a ia i tu ra, rite tonu ki to te hoa whawhai, tukitukia ana e ia te hunga katoa i ahuareka mai ki te titiro atu i roto i te tapenakara o te tamahine a Hiona; ano he ahi tana riri e ringitia mai ana e ia.
5 I rite te Ariki ki te hoa riri, horomia ake e ia a Iharaira, horomia ake e ia ona whare kingi katoa; moti iho i a ia ona pa taiepa, whakanuia ana e ia te tangi me te aue i roto i te tamahine a Hura.
6 Kua takiritia atu ano e ia tona taiepa, ano he *taiepa* kāri: moti iho i a ia ona wahi whakaminenga: kua meinga e Ihowa nga hakari nui me nga hapati kia warewaretia i roto i Hiona, whakahaweatia iho e ia te kingi raua ko te tohunga i tana riri e aritarita ana.
7 Kua pangā atu e te Ariki tana aata, kua whakakahoretia tana wahi tapu, tukua atu ana e ia nga taiepa o o reira whare kingi ki roto ki te ringaringa o te hoa riri, hamama ana ratou i roto i te whare o Ihowa, me te mea ko te ra o te hakari nui.
8 He whakaaro ta Ihowa mo te whakamoti i te taiepa o te tamahine a Hiona; kua oti te aho te whakamaro atu e ia, kahore ano tona ringa i pepeke, whakangaro tonu ia; na reira tangi ana i a ia te pekerangi me te taiepa; raua ngatahi ngohe kau.
9 Kua tapokopoko ona keti ki roto ki te whenua, kua kore i a ia, kua whati ona tutaki, kei roto tona kingi me ona rangatira i nga tauiwi: kore ake he ture; kahore hoki he putanga mai o Ihowa kia kitea e ana poropiti.
10 Kei runga i te whenua nga kaumatua o te tamahine a Hiona e noho ana, whakarongo kau ana, opehia ake e ratou he puehu ki runga ki o ratou māhunga, whitiki rawa te kakahu taratara; nga wahina o Hiruharama, tuohu tonu o ratou māhunga ki te whenua.
11 Whakaruhi rawa oku kanohi i nga roimata, e ohooho ana oku whekau, kua maringi toku ate ki runga ki te whenua, he meatanga ki te wawahanga o te tamahine a toku iwi; no te mea e hemo ana nga kohungahunga me nga mea ngote u i nga huarahi o te pa.
12 Ta ratou ki ake ki o ratou whaea, Keihea he witi, he waina? i a ratou e

hemo ana, e pera ana me te hunga kua
patua ki nga huarahi o te pa, maringi
tonu atu o ratou wairua ki nga uma o o
ratou whaea.
13 Ko te aha e waiho e ahau hei kai
whakaatu ki a koe? ko te aha e waiho e
ahau hei ahua mou, e te tamahine a Hi-
ruharama? taku rite mou ko te aha, hei
whakamarietanga maku i a koe, e te ta-
mahine wahina a Hiona? he nui hoki to
pakaru, koia ano kei te moana; ko wai
hei rongoa¶ a koe?
14 Nga mea i kitea e o poropiti mou,
he teka, he mea tikanga-kore; kihai
ano i hurahia atu e ratou tou he, e tahu-
ri atu ai to whakaraunga; heoi ano ta
ratou i kite ai mou he poropititanga teka,
he mea hei pana atu *i a koe*.
15 Kei te papaki ringa ki a koe te hu-
nga katoa e tika ana i te ara, e hi mai
ana, oioi ana o ratou māhunga ki te ta-
mahine a Hiruharama; *ta ratou kupu*,
Ko te pa ianei tenei i korerotia nei, Ko
te tino ataahua rawa, e koa ai te whenua
katoa?
16 Hamama tonu mai ki a koe nga
mangai o o hoa riri katoa, e hi mai ana,
pakiri ana o ratou niho: e mea ana, Kua
horomia *ia* e tatou: ko te rangi pu ano
tenei i taria atu e tatou, kua tupono mai
ki a tatou, kua kitea e tatou.
17 Kua oti i a Ihowa tana i whakaaro
ai, kua whakaritea tana kupu i whaka-
haua e ia i nga rangi o mua: wahia iho
e ia, kihai hoki i tohungia; kua meinga
e ia te hoa riri kia koa ki a koe, kua ara
i a ia te haona o o hoa riri.
18 I karanga o ratou ngakau ki te Ari-
ki, E te taiepa o te tamahine a Hiona,
kia rere iho nga roimata, ano he awa, i
te ao, i te po: kei whakata koe, kei mutu
ta te whatu o to kanohi.
19 Maranga, hamama i te po: i te ti-
matanga o nga mataaratanga ringitia
atu tou ngakau ano he wai ki mua i to
te Ariki aroaro, kia ara ake o ringaringa
ki a ia, kia ora ai o kohungahunga e
hemo nei i te kai i te ahunga mai o nga
huarahi katoa.
20 ¶ Titiro mai, e Ihowa, whakaaroa
ko wai i peneitia e koe? E kai ranei nga
wahine i o ratou hua, i nga kohungahu-
nga ano e hikitia ana? kia patua koia te
tohunga me te poropiti ki te wahi tapu o
te Ariki?
21 Kei te takoto te taitamariki raua ko
te koroheke i runga i te whenua i nga
huarahi, kua hinga aku wahina, aku tai-
tamariki, i te hoari, he mea whakamate
nau i te ra i riri ai koe; tukitukia ana e
koe, kihai hoki i tohungia.
22 Me te mea he karangatanga nau i
te ra nui oku whakawehi i tetahi taha, i
tetahi taha; kihai hoki tetahi i mawhiti,
i toe, i te ra i riri ai a Ihowa; aku i hiki
ai i whakatupu ai, poto ake i toku hoa
riri.

UPOKO 3.

KO au te tangata kua kite i te ngakau
pouri, he mea na te rakau o tana
riri.
2 I arahina ahau e ia, i kawea ki te
pouritanga, kahore hoki he māramata-
nga.
3 He pono kua tahuri mai ia ki a au,
kua anga mai tona ringa *ki a au*, a pau
noa te ra.
4 Kua meinga nei e ia oku kikokiko
me toku kiri *kia rite* ki o te koroheke,
mangungu kau i a ia oku wheua.
5 Kua hangā he mea e ia hei whawhaita-
nga ki a au, karapotia ana ahau ki te
wai kawa, ki te raruraru.
6 Kua meinga ahau e ia kia noho ki
nga wahi pouri kia pera me te hunga
kua mate noa ake.
7 Kua oti ahau te taiepa mai e ia, tē
puta atu ahau, kua meinga e ia toku me-
kameka kia taimaha.
8 I taku karangatanga atu ano hoki, i
taku hamamatanga atu, i araia mai e ia
toku inoi.
9 Kua oti ano hoki oku ara te taiepa
mai e ia ki nga kohatu tarai, whakako-
pikopikoa ake e ia oku ara.
10 *I rite* ia ki te pea e whanga ana ki
a au, ki te raiona i nga wahi ngaro.
11 Whakangaua ketia ana e ia oku ara,
haehaea putia iho ahau, meinga ana ahau
e ia kia noho kau noa iho.
12 Kua whakapikoa e ia tana kopere,
a whakaturia ake ahau e ia hei kopere-
nga pere.
13 Kua meinga e ia nga pere o tana
papa pere kia ngoto ki roto ki oku wha-
tumanawa.
14 Kua waiho ahau hei katanga mai
ma toku iwi katoa, hei waiata ma ratou
a pau noa te ra.
15 Kua whakakīa ahau e ia ki nga
mea kawa, whakainumia rawatia ana
ahau e ia ki te womawori.
16 Whatiwhatīa ana hoki e ia oku niho
ki nga kirikiri, hipokina ana ahau e ia
ki te pungarehu.
17 Kua pangā atu e koe toku wairua
kei tata ki te rangimarie, kua wareware
ahau ki te pai.
18 Ki tonu ake ahau, Kua kore he pu-

mautanga moku, kahore he tumanako-
hanga atu maku ki a Ihowa,
19 *I a au* ka mahara nei ki toku nga-
kau mamae, ki toku pouri, ki te woma-
wori, ki te wai kawa.
20 Maharahara tonu toku wairua, piko
tonu iho i roto i a au.
21 E whakahokia ake ana tenei e ahau
ki toku ngakau, i tumanako ai ahau.
22 ¶ He mahi tohu na Ihowa tē poto
ai tatou; e kore hoki ana mahi aroha
e mutu.
23 I tenei ata, i tenei ata, e hou tonu
ana, he nui to pono.
24 Ko Ihowa te wahi maku, e ai ta
toku wairua, no reira ka tumanako atu
ahau ki a ia.
25 E pai ana a Ihowa ki te hunga e
tumanako atu ana ki a ia, ki te wairua e
rapu ana i a ia.
26 He pai ano kia tumanako atu te ta-
ngata, kia tatari marie atu ano hoki ki
ta Ihowa whakaoranga.
27 He mea pai ano mo te tangata kia
amohia e ia te ioka i tona tamarikitanga.
28 E noho ana ia ko tona kotahi, e
whakarongo puku ana, nona hoki i amo.
29 E tukua iho ana e ia tona mangai
ki te puehu, me kahore he tumanakoha-
nga atu.
30 E tukua atu ana e ia tona pāpāringa
ki te tangata e papaki ana i a ia: kapi
tonu ia i te tawai.
31 E kore hoki e mau tonu ta Ihowa
panga:
32 Ahakoa whakapouri ia, ka aroha
ano ia, ka rite ano ki te nui o tana mahi
tohu.
33 Kahore hoki ona ngakau whiu,
whakapouri ranei, i nga tamariki a te
tangata.
34 Te kuru i nga herehere katoa o te
whenua ki raro i ona waewae,
35 Te whakapeau ke i ta te tangata ina
whakaritea te whakawa i te aroaro o te
Runga-rawa,
36 Te whakariro ke i ta te tangata ina
totohe, e kore tena e whakapaingia mai
e te Ariki.
37 ¶ Ko wai tenei hei ki mai, a ka oti,
i te mea kihai i whakahaua mai e te
Ariki?
38 He teka ianei e puta mai ana te
kino raua ko te pai i roto i te mangai o
te Runga-rawa?
39 He aha te tangata ora, i amuamu
ai, te tangata ina *whiua* ona hara?
40 Kia rapua, kia kimihia atu o tatou
ara, kia tahuri atu ano hoki ki a Ihowa.
41 Kia ara atu o tatou ngakau me *o ta-
tou* ringa ki te Atua i te rangi.
42 I he matou, i whakakeke atu; ki-
hai ano koe i muru *i to matou* he.
43 Kua hipokina nei e koe ki te riri,
tukinotia ana matou e koe: tukitukia
ana e koe, kihai ano i tohungia e koe.
44 Hipokina ana e koe he kapua ki a
koe, kei puta atu *ta matou* inoi.
45 Kua meinga matou e koe hei paru
tahinga, hei mea e akiritia atu ana i roto
i nga iwi.
46 Kua hamama mai nga mangai o o
matou hoa riri katoa ki a matou.
47 Ko te wehi, ko te rua, kei a matou,
te whakamoti me te wawahi.
48 Kei te tarere nei nga awa wai i to-
ku kanohi, mo te wawahanga hoki o te
tamahine a toku iwi.
49 Maturuturu ana te wai i toku kano-
hi, kahore hoki e mutu, tē ai he parira-
tanga,
50 Kia titiro mai ra ano a Ihowa, kia
kite mai ra ano ia i runga i te rangi.
51 E meatia iho ana toku ngakau e
toku kanohi, he whakaaro hoki ki nga
tamahine katoa o toku pa.
52 Ano he manu ahau e whaia tonutia
ana e oku hoa riri, he mea take-kore.
53 Ngaro iho i a ratou toku ora i roto i
te poka, kua makā e ratou he kohatu ki
runga ki a au.
54 Rere ana nga wai i runga i toku
māhunga: i mea ahau, Ka motuhia atu
ahau.
55 ¶ I karanga ahau ki tou ingoa, e
Ihowa, i roto i te poka i raro.
56 Kua rongo nei koe ki toku reo;
kaua e hunā tou taringa ki te tūnga o
toku manawa, ki taku karanga.
57 I whakatata mai koe i te ra i kara-
nga atu ai ahau ki a koe, i ki mai koe,
Kaua e wehi.
58 Kua tohea e koe, e te Ariki, nga
tohe a toku wairua, kua hokona e koe
toku ora.
59 Kua kite koe, e Ihowa, i te he i
mahia ki a au: mau e whakarite toku
whakawakanga.
60 Kua kite koe i to ratou mauahara
katoa, i ā ratou whakaaro katoa
moku.
61 Kua rongo koe ki ta ratou tawai, e
Ihowa, ki ā ratou whakaaro katoa
moku;
62 Ki nga ngutu o te hunga e whaka-
tika mai ana ki a au, ki ta ratou tikanga
moku, a pau noa te ra.
63 Tirohia mai to ratou nohoanga iho,
to ratou whakatikanga ake; ko au te
waiatatia nei e ratou.
64 Hoatu he utu ki a ratou, e Ihowa,
kia rite ki te mahi a o ratou ringaringa.

65 Hoatu ki a ratou he ngakau pakeke,
to kanga ki a ratou.
66 Whaia ratou i runga i te riri, whakangaromia atu ratou i raro i nga rangi o Ihowa.

UPOKO 4.

TAUKIRI e, kua pouriuri te koura!
kua puta ke te koura para-kore, te
koura pai! kua ringitia nga kohatu o te
wahi tapu ki te ahunga mai o nga huarahi katoa.
2 Nga tamariki a Hiona, nga mea papai, i rite nei ki te koura para-kore, taukiri e, kua kīa ratou he hāka oneone, he mea hanga na nga ringa o te kai pokepoke.
3 Nga tohora nei, e tukua ana te u e ratou, e whakangotea ana e ratou a ratou kuao: te tamahine a toku iwi, he nanakia, kua rite ki nga moa o te koraha.
4 Te arero o te tamaiti ngote u, piri tonu ki tona ngao i te mate-wai, e tono ana nga kohungahunga ki te taro ma ratou, kahore he tangata hei wawahi atu ma ratou.
5 Te hunga i kai i nga mea papai, kei te noho kau noa iho ratou i nga ara: te hunga he kakahu ngangana nei o ratou i a ratou e whakatupuria ana, kei te awhi ratou i nga puranga paru.
6 Te whiu o te he o te tamahine a toku iwi nui atu i to te hara o Horoma i hurihia i mua, he mea pa whakarere, kihai ano hoki tetahi ringaringa kia u iho ki a ia.
7 Ona Natari i mua pai atu i te hukarere te poke-kore, ma atu i te waiu, whewhero ake o ratou tinana i nga rupi, he hapaira ratou kua oti te whakaahua.
8 *Inaianei* mangu iho to ratou kanohi i te ngarahu; e kore e mohiotia i nga huarahi, piri tonu o ratou kiri ki o ratou wheua, kua maroke, kua rite ki te rakau.
9 Te hunga i patua e te hoari pai ake to ratou i to te hunga i patua e te hemokai; no te mea ka honia noatia enei, ka werohia putia e *te kore* o nga hua o te mara.
10 Nga wahine, te hunga aroha, kei te kohua o ratou ringa i ā ratou tamariki: hei kai era ma ratou i te wawahanga o te tamahine a toku iwi.
11 Kua whakapaua atu e Ihowa tana weriweri, kua ringitia mai e ia tana riri nui; kua ka te ahi ki Hiona, pau tonu ake ona turanga.
12 Kihai i whakapono mai nga kingi o te whenua, ratou ko nga tangata katoa o te ao, kua tae te hoa riri, te hoa whawhai, ki nga kuwaha o Hiruharama.
13 ¶ He hara no ona poropiti, he hē no ona tohunga i whakaheke nei i nga toto o te hunga tika ki waenganui ona;
14 I kopikopiko ai ratou *ano* he matapo i nga huarahi; kua pokė ratou i te toto, tē pa atu ai *nga tangata* ki o ratou kakahu.
15 I karanga ratou ki a ratou; Haere atu, e poke ana; haere atu, haere atu, kei pa atu. I to ratou whatinga, i a ratou e atiutiu noa atu ana, i ki *nga tangata* i roto i nga tauiwi, Kahore he nohoanga iho mo ratou i muri nei.
16 Kua wehewehea ratou e te riri a Ihowa: e kore ia e titiro ki a ratou i muri nei: kihai ratou i whakaaro ki nga kanohi o nga tohunga, kihai i manako ki nga kaumatua.
17 I a tatou ano i te *ora*, matawaia ana o tatou kanohi ki te awhina mo tatou, he mea teka kau *ia*, i ta tatou tirohanga atu i tirohia atu e tatou he iwi e kore e whakaora.
18 E whaia ana e ratou o tatou hikoinga, tē haere ai tatou i o tatou waharoa: kua tata to tatou whakamutunga, kua rite o tatou ra; no te mea kua tae mai to tatou whakamutunga.
19 Nui atu te tere o o tatou kai whai i to nga ekara o te rangi: i arumia tatou e ratou i runga i nga maunga; i whanga mai ano ratou ki a tatou i te koraha.
20 Te manawa o o tatou pongaponga, ta Ihowa i whakawahi ai, kua mau ki roto ki ā ratou rua, ta tatou i ki ra, Ma tona taumurumarunga iho ka ora ai tatou i roto i nga tauiwi.
21 ¶ Kia hari, kia koa, e te tamahine a Eroma e noho na i te whenua o Uhu; ka tae atu ano te kapa ki a koe; ka haurangi koe, ka whakarere ano koe i o kakahu.
22 ¶ Kua rite te whiu mo to he, e te tamahine a Hiona; heoi ano tana whakaraunga atu i a koe: ka whiua e ia to he, e te tamahine a Eroma, ka hurahia ano e ia o hara.

UPOKO 5.

KIA mahara, e Ihowa, ki te mea kua
pa mai nei ki a matou: tirohia
mai, kia kite ai koe i to matou ingoa kino.
2 Kua riro to matou wahi tupu i nga tangata ke, o matou whare i nga tautangata.

3 He pani matou, kahore he matua, he
pouara o matou whaea.
4 Na te moni matou i inu ai i te wai;
a matou wahie he mea hoko.
5 E whakatupuria kinotia ana o matou
kaki; e mauiui ana matou, kahore he
tānga manawa mo matou.
6 Kua hoatu o matou ringaringa ki
nga Ihipiana, ki nga Ahiriana, kia ma-
kona ai matou i te taro.
7 I hara o matou mātua, a kua kore;
kei te pikau nei matou i o ratou he.
8 O matou rangatira ko nga pononga;
kahore he kai whakaora *mo matou* i roto
i o ratou ringaringa.
9 Tata tonu matou ki te mate ina tiki
taro ma matou, i te hoari hoki i te ko-
raha.
10 Ka tonu o matou kiri me te mea he
oumu i te akinga ano a te hemo-kai.
11 Taea ana e ratou nga wahine o Hio-
na, nga wahina i nga pa o Hura.
12 Nga rangatira taronatia ake e o ra-
tou ringaringa; kihai nga kanohi o nga
kaumatua i whakahonoretia.
13 Kua tangohia nei e ratou nga taita-
mariki hei huri; hinga ana nga tamari-
ki i nga *pikaunga* wahie.
14 Nga kaumatua i nga kuwaha kua
kore, *me* te waiata ano a nga taitama-
riki.
15 Kua mutu te koa o o matou ngakau,
kua puta ke ta matou kanikani hei ta-
ngihanga.
16 Kua taka te karauna o to matou
māhunga; aue, te mate mo matou! kua
hara hoki matou.
17 Na reira whakaruhi noa iho o ma-
tou ngakau, na reira pouriuri ana o ma-
tou kanohi.
18 Na te maunga hoki o Hiona kua
ururuatia nei, e haerererea nei e nga
pokiha.
19 Tūturu tonu to noho, e Ihowa; to
torona kei tera whakatupuranga, kei tera
whakatupuranga.
20 He aha koe i wareware tonu ai ki a
matou? *he aha* koe i whakarere ai i a
matou, a roa noa iho nga ra?
21 Whakatahuritia atu matou ki a koe,
e Ihowa, a ka tahuri matou: whaka-
houtia o matou ra, kia rite ki o mua.
22 E tino whakakahore rawa oti koe
ki a matou? e nui noa atu ranei to riri
ki a matou?

KO

EHEKIERE.

UPOKO 1.

NA, i te toru tekau o nga tau i te
wha *o nga marama* i te rima *o
nga ra* o te marama i roto ahau i nga
whakarau i te taha o te awa o Kepara,
na, ka puare nga rangi, a ka kite ahau i
nga putanga mai o te Atua.
2 I te rima *o nga ra* o te marama, ara, i
te rima o nga tau o to Kingi Iehoiakini
whakaraunga,
3 Ka tika tonu mai te kupu a Ihowa ki
a Ehekiere tohunga tama a Puti i te
whenua o nga Karari ki te taha o te awa
o Kepara; a i runga te ringa o Ihowa i a
ia i reira.
4 ¶ Na, taku tirohanga atu, nana, ko
te tukauati e puta mai ana i te nota, he
kapua nui, he ahi e hoki iho ana ki roto
ki a ia ano, wheriko tonu i tetahi taha, i
tetahi taha, a i waenganui, i rite ki te
kara o te amipere, i waenganui ano i te
ahi.
5 Na, i waenganui o taua *ahi* ko te
ahua o nga mea ora e wha. Ko to ratou
ahua ano tenei; i rite ratou ki te
tangata.
6 Na, e wha nga mata o tetahi, o tetahi
o ratou, e wha nga parirau o tetahi, o
tetahi.
7 O ratou waewae ano hoki he waewae
e tika tonu ana, te kapu ano hoki o o
ratou waewae rite tonu ki te kapu o te

waewae o te kuao kau, wheriko tonu,
rite tonu ki te kanapatanga o te parahi
kua oti te oro.
8 He ringaringa tangata ano o ratou i
raro i o ratou parirau, i o ratou taha e
wha: ratou tokowha rite tonu i nga
kanohi, i nga parirau.
9 I piri tonu o ratou parirau tetahi ki
tetahi; kihai ratou i tahuri i a ratou e
haere ana; i tika tonu atu tetahi, tetahi.
10 Na, te ahua o o ratou mata; he
mata tangata o ratou tokowha, he mata
raiona i te taha ki matau; a he mata kau
i te taha ki maui o ratou tokowha; he
mata ekara ano hoki o ratou tokowha.
11 Ko o ratou mata enei: na, i roha
whakarunga o ratou parirau: o te mea
kotahi e rua nga parirau e piri ana
tetahi ki *to* tetahi, a e rua hei hipoki mo
o ratou tinana.
12 A i tika tonu atu ratou tetahi, tetahi:
te wahi hei haerenga atu ma te wairua,
haere ana ratou ki reira: kihai ratou i
tahuri i a ratou e haere ana.
13 Na, te rite o aua mea ora, to ratou
ahua, koia ano kei nga ngarahu ahi i te
mea e ka ana, kei te ahua ano o nga
rama: i haereere taua *mea* i roto i aua
mea ora, mura tonu te ahi, i puta mai
ano he uira i roto i te ahi.
14 Na, aua mea ora, te oma, te hokinga,
rite tonu te ahua ki to te hikonga uira.
15 ¶ Na, i taku tirohanga atu ki nga
mea ora, nana, ko tetahi wīra i runga i
te whenua i te taha o nga mea ora, me
ona mata e wha.
16 Te ahua o nga wīra, me to ratou
mahinga, rite tonu te kara ki to te
perira: rite tonu aua *wira* e wha; to
ratou ahua, to ratou mahinga, me te mea
he wīra i roto i te wīra.
17 I to ratou haerenga i haere o ratou
taha e wha; kihai ratou i tahuri i a ratou
e haere ana.
18 Na, o ratou awhi, tiketike rawa, he
hanga whakawehi, kapi tonu ano hoki i
te kanohi o ratou awhi i tetahi taha, i
tetahi taha, o ratou e wha.
19 Na, i te haerenga o nga mea ora i
haere ano nga wīra i to ratou taha; a
ka ara nga mea ora i runga i te whenua,
ka ara ano nga wīra.
20 Te wahi hei haerenga atu ma te
wairua, i haere ano ratou ki reira, *i mea*
ano *to ratou* wairua kia haere ratou ki
reira; i ara ano nga wīra ki runga i to
ratou ritenga atu: no te mea i roto i nga
wīra te wairua o te mea ora.
21 I haere era, ka haere *enei*, i tu era,
ka tu *enei;* a ka ara ake era i runga i te
whenua, ka ara ano nga wīra i to ratou
ritenga atu; no te mea kei roto te wairua
o te mea ora i nga wīra.
22 Na, te ahua o te kikorangi i runga
i nga mahunga o te mea ora, rite tonu
te kāra ki to te karahi e wehingia ana,
he mea hora atu i runga i o ratou
māhunga i te taha ki runga.
23 Na, i raro i te kikorangi o ratou
parirau, maro tonu, anga tonu mai tetahi
ki tetahi: o te mea kotahi e rua hei
hipoki i tetahi taha, a o te mea kotahi
ano e rua hei hipoki i tera taha o o ratou
tinana.
24 A i a ratou e haere ana, i rongo
ahau i te haruru o o ratou parirau me te
mea ko te haruru o nga wai maha, me
te mea ano ko te reo o te Kaha-rawa, he
reo e korero ana, ano he reo no te ope:
i nga wa i tu ai ratou i tukua iho o ratou
parirau.
25 I puta iho ano hoki he reo i te
kikorangi i runga i o ratou māhunga, i
te mea ka tu ratou, a ka tukua iho o
ratou parirau.
26 ¶ Na, i runga i te kikorangi i runga
i o ratou māhunga ko te ahua o tetahi
torona e rite ana ki te kohatu hapaira:
a i runga i te ahua o te torona ko tetahi
ahua e rite ana ki to te tangata i runga i
taua *torona* i te taha ki runga.
27 I kite atu ano ahau me te mea no te
amipere te kara, he mea i rite ki te ahua
o te ahi i roto, a taka noa, taka noa; i te
ahua o tona hope, a haere whakarunga,
a i te ahua ano o tona hope, a haere
whakararo, i kite atu ahau me te mea ko
te ahua o te ahi, wheriko tonu, i tetahi
taha, i tetahi taha.
28 Rite tonu ki te ahua o te kopere i
te kapua i te rangi ua te ahua o te
wherikotanga, a taka noa: Ko te ahua
tena, ko te ritenga o te kororia o Ihowa.
A, taku kitenga atu, tapapa ana ahau ki
raro; na, ka rongo ahau i te reo o tetahi
e korero ana.

UPOKO 2.

NA, ko tana meatanga mai ki a au, E
te tama a te tangata, e tu o waewae
ki runga, a ka korero ahau ki a koe.
2 Na, kua tae mai te wairua ki roto ki
a au i tana korerotanga ki a au, i tana
meatanga kia tu oku waewae ki runga, i
taku rongonga ano i a ia e korero mai
ana ki a au.
3 Na, ko tana meatanga mai ki a au,
E te tama a te tangata, ka ungā atu koe
e ahau ki nga tamariki a Iharaira, ki te
iwi whakakeke kua whakakeke nei ki a

au; ko ratou ko o ratou mātua kua tutu
ki a au, a taea noatia tenei ra nei ano.
4 He tamariki tohe hoki ratou, he
ngakau pakeke. Ka ungā atu koe e
ahau ki a ratou, a me ki atu e koe ki a
ratou, Ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa.
5 Na, ko ratou, ahakoa rongo, ahakoa
kore e rongo, (he whare whakakeke
hoki ratou,) ka mohio i roto i a ratou te
poropiti e noho ana.
6 ¶ Na, ko koe, e te tama a te tangata,
kaua e wehi i a ratou, kaua e wehi i ā
ratou kupu; ahakoa e meatia ana koe e
nga tataramoa, e nga tumatakuru, a e
noho ana koe i roto i nga kopiona;
kaua e wehi i ā ratou kupu; kaua hoki
e pairi ina titiro mai ratou; he whare
whakakeke hoki ratou.
7 Me korero ano e koe aku kupu ki a
ratou, ma ratou e whakarongo, ma ratou
ranei e kore e whakarongo: nui atu hoki
to ratou whakakeke.
8 Ko koe ia, e te tama a te tangata,
whakarongo mai ki taku e mea atu nei
ki a koe; Kaua koe e whakakeke, kei
rite koe ki taua whare whakakeke:
hamama to mangai, kainga hoki te mea
ka hoatu nei e ahau ki a koe.
9 ¶ Na, taku tirohanga atu, nana, ko
tetahi ringaringa e totoro mai ana ki a
au me te pupuri ano i tetahi pokai
pukapuka.
10 Na, wherahia ana e ia taua *pukapuka*
ki toku aroaro, a he mea tuhituhi a roto,
a waho: te mea i tuhituhia ki reira he
tangi, he uhunga, he aue.

UPOKO 3.

NA, ko tana kianga mai ki a au, E
te tama a te tangata, tau i kite ai
kainga, kainga tenei pukapuka, ka haere
ka korero atu ki te whare o Iharaira.
2 Na, kua hamama toku mangai, a
meinga ana ahau e ia kia kai i taua
pukapuka.
3 I mea mai ano ia ki a au, E te tama
a te tangata, kia kai to kopu, kia ki ano
hoki tou puku i tenei pukapuka ka hoatu
nei e ahau ki a koe. Katahi ka kainga
atu e ahau, a ano he honi taua mea i
roto i toku mangai te reka.
4 ¶ Na, ko tana meatanga mai ki a au,
E te tama a te tangata, haere koe, e tae
ki te whare o Iharaira, korerotia atu aku
kupu ki a ratou.
5 Ehara hoki i te mea e ungā atu ana
koe ki te iwi he pakeke tona reo, e ngaro
ana āna korero; *engari* ki te whare o
Iharaira.
6 Ehara i te mea e maha ana nga iwi
e pakeke ana te reo, e ngaro ana nga
korero, he hunga e kore nei a ratou
kupu e rangona e koe. He pono me i
ungā atu koe e ahau ki a ratou, kua
whakarongo ratou ki a koe.
7 Na, e kore te whare o Iharaira e pai
ki te whakarongo ki a koe; no te mea
e kore ratou e pai ki te whakarongo ki a
au; he rae pakeke hoki to te whare
katoa o Iharaira, he ngakau pakeke.
8 Nana, kua oti to mata te mea e ahau
kia pakeke ki o ratou mata; to rae ano
hoki kia pakeke ki o ratou rae.
9 Kua oti to rae te mea e ahau kia rite
ki te raimona e pakeke atu ana i te
kiripaka: kaua e wehi i a ratou, kaua
hoki e pairi ina titiro mai ratou, he
whare whakakeke hoki ratou.
10 I mea mai ano ia ki a au, E te tama
a te tangata, Aku kupu katoa ka korerotia
e ahau ki a koe rongoatia ki roto ki to
ngakau, whakarangona mai ano e ou
taringa.
11 Na, haere, e tae ki nga whakarau
ki nga tamariki a to iwi, korero atu ki a
ratou, mea atu, Ko te kupu tenei a te
Ariki a Ihowa; ma ratou e whakarongo,
ma ratou ranei e kore e whakarongo.
12 Na, kua hapainga ake ahau e te
wairua, a ka rangona e ahau i muri i a
au he reo, he haruru nui *e mea ana*, Kia
whakapaingia te kororia o Ihowa i tona
wahi.
13 *I rongo* ano ahau i te haruru o nga
parirau o nga mea ora e pa ana tetahi ki
tetahi, i te haruru ano o nga wira i to
ratou ritenga atu, me *tetahi atu* haruru,
nui atu te ngateritanga.
14 Na, ka hapainga ahau e te wairua,
kahakina ana ahau e ia, a haere matakawa
ana ahau, mura tonu taku riri; otiia i
kaha ano te ringaringa o Ihowa ki runga
ki a au.
15 ¶ Na, haere ana ahau ki nga
whakarau i Tere-apipi, ki era e noho ana
i te awa i Kepara, noho ana ahau i te
wahi i noho ai ratou, e whitu nga rangi
oku e noho ketekete ana i roto i a ratou.
16 Na, i te mutunga o nga rangi e
whitu, ka puta mai te kupu a Ihowa ki
a au, i mea ia,
17 E te tama a te tangata, kua oti koe
te mea e ahau hei kai tutei ma te whare
o Iharaira. Na, whakarongo ki te kupu
a toku mangai, a ko koe hei kai
whakatupato maku i a ratou
18 Ki te mea atu ahau ki te tangata
kino, Ko te mate kau mou, a ka kore koe
e whakatupato i a ia, ka kore e korero, e
whakatupato i taua tangata kino ki tona

ara kino kia ora ai ia; ka mate taua tangata kino i runga i tona he, a ka rapua e ahau he *utu* mo ona toto i tou ringaringa.
19 Ki te whakatupato ia koe i taua tangata kino, a ka kore ia e tahuri mai i tona kino, i tona ara kino, ka mate ia i runga i tona he; ka ora mai ano ia i a koe tou wairua.
20 Na, ki te tahuri atu te tangata tika i tana tika, a ka mahia e ia te kino, a ka hoatu e ahau he tūtukitanga waewae ki tona aroaro, ka mate ia: kihai na hoki koe i whakatupato i a ia, ka mate ia i runga i tona hara, e kore ano tana tika i mahia e ia e maharatia, ka rapua ano e ahau he *utu* mo ona toto i tou ringaringa.
21 Na, ki te whakatupato koe i te tangata tika kia kaua te tangata tika e hara, a ka kore ia e hara, ka ora ia, nona hoki ka oti te whakatupato, a ka ora mai to wairua i a koe.
22 ¶ Na, kua tae iho te ringa o Ihowa ki runga ki a au, a ka mea ia ki a au, Whakatika, haere ki te mānia, a ka korero ahau ki a koe ki reira.
23 Na, whakatika ana ahau, a haere ana ki te mānia: na, ko te kororia o Ihowa i reira e tu ana, rite tonu ki te kororia i kitea e ahau ki te awa ki Kepara, a tapapa atu ana ahau.
24 Katahi ka uru te wairua ki roto ki a au, a ka meinga e ia oku waewae kia tu ki runga: na, ka korero mai ia ki a au, a ka mea ki a au, Haere, tutakina atu koe ki roto ki to whare.
25 Na, ko koe, e te tama a te tangata, nana, ka meatia iho e ratou he here ki a koe, a ka herea koe ki aua *here*, e kore ano koe e puta mai ki roto ki a ratou.
26 Ka meinga ano e ahau to arero kia piri ki to ngao, a ka reo-koretia koe, e kore ano koe e waiho hei kai riri mo to ratou he; no te mea he whare whakakeke ratou.
27 Na, i te wa e korero ai ahau ki a koe, ka whakatuwheratia e ahau to mangai, a ka mea koe ki a ratou, Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa, Te tangata e rongo ana, mana e whakarongo; te tangata e kore e rongo, kaua ia e whakarongo: he whare whakakeke hoki ratou.

UPOKO 4.

NA, ko koe, e te tama a te tangata, tikina tetahi pereki mau, whakatakotoria ki tou aroaro, ka tuhituhi ai i te pa, i Hiruharama, ki runga.
2 Whakāpaea atu ano hoki taua mea e koe, hangā he taumaihi hei whakapae mona, haupuria ake he pukepuke hei whakapae mona, hangā he nohoanga taua, hei whawhai ki reira, hangā hoki nga mea wawahi mona, a taka noa.
3 Tikina atu ano hoki tetahi rino paraharaha mau, whakaturia ake hei taiepa rino ki waenganui ou, o te pa, kia anga atu ano to mata ki reira, a ka whakapaea, me whakapae atu hoki e koe. Hei tohu tenei ki te whare o Iharaira.
4 Me takoto ano hoki koe ki to taha ki maui, ka uta ai i te kino o te whare o Iharaira ki runga ki taua *taha:* to wahanga i to ratou kino *ka rite* ki te maha o nga ra e takoto ai koe ki taua *taha.*
5 Kua oti hoki i a au nga tau o to ratou kino te uta atu ki runga ki a koe, kei te maha o nga ra te ritenga; e toru rau e iwa tekau nga ra, na, ka wahā e koe te he o te whare o Iharaira.
6 A ka poto enei i a koe, me takoto ano koe ki to taha ki matau, a e wha tekau nga ra e wahā ai e koe te he o te whare o Hura: taku i whakarite ai ki a koe, he ra mo te tau, he ra mo te tau.
7 Anga atu ano to kanohi ki te whakapae i Hiruharama, me huhu ano to ringa, ka poropiti i te he mo reira.
8 Ka meatia ano koe e ahau ki nga here, a e kore koe e huri atu i tetahi taha ou ki tetahi taha ou, kia poto ra ano i a koe o ra whakapae.
9 ¶ Tikina atu hoki tetahi witi mau, tetahi parei, etahi pini, etahi mirete, etahi rai, ka maka atu ki roto ki te oko kotahi, ka hanga i tetahi taro mau, *me whakaaro* ki te maha o nga ra e takoto ai koe ki tou taha, e toru rau e iwa tekau nga ra e kainga ai taua mea e koe.
10 Me pauna ano to kai e kainga e koe, kia rua tekau nga hekere i te ra kotahi; me kai e koe i tenei wa, i tenei wa.
11 Me mehua ano te wai e inumia e koe; ko te wahi whakaono o te hini, me inu e koe i tenei wa, i tenei wa.
12 Na, to kainga i taua mea, *whakaritea ki te kainga* i nga keke parei, me tunu ano e koe ki te paru e puta mai ana i roto i te tangata ki to ratou aroaro.
13 I ki mai ano a Ihowa, Ka pena ano te kai a nga tamariki a Iharaira i ta ratou taro poke i roto i nga Tauiwi e peia atu ai ratou e ahau.
14 Na, ko taku kianga ake, Aue, e te Ariki, e Ihowa! nana, kihai toku wairua i poke, kihai ano ahau i kai i te mea mate maori, i te mea i haea, o taku tamarikitanga ano a mohoa noa nei, kihai ano tetahi kikokiko whakarihariha i tapoko ki roto ki toku mangai.

15 Na, ko tana meatanga mai ki a au,
Titiro mai, kua hoatu e ahau te paru kau
hei whakarite mo te paru tangata, a mau
e tunu to taro ki aua mea.
16 Na, ko tana meatanga mai ki a au,
E te tama a te tangata, kua oti te wha-
whati e ahau te tokotoko, ara, te taro i
Hiruharama; a ta ratou taro e kai ai he
mea pauna, i runga ano i te manukanu-
ka; he mea mehua ano te wai, ka inu-
mia e ratou i runga i te ketekete:
17 He mea kia kore ai he taro, he wai,
ma ratou, ketekete iho tetahi ki te-
tahi, memeha noa iho i runga i to
ratou he.

UPOKO 5.

NA, ko koe, e te tama a te tangata,
tikina he maripi koi mau, tikina
tetahi heu a te kai heu mau, ka whaka-
haere ai ki runga ki to māhunga, ki to
pahau ano hoki: katahi ka tikina atu e
koe etahi pauna hei pauna mau, a ka
wehewehea e koe nga *makawe*.
2 Te whakatoru o nga wahi me tahu e
koe ki te ahi ki waenganui o te pa, ina
rite nga ra o te whakapaenga: na, ka
mau koe ki te whakatoru o nga wahi, ka
hahau atu ki te maripi i tetahi taha ona,
i tetahi taha: a te whakatoru o nga
wahi me titaritari atu e koe ki te hau:
ka maunu atu ano i a au te hoari hei
whai i a ratou.
3 Me tango mai ano e koe etahi o aua
makawe kia torutoru, ka takai ki roto ki
nga pito o tou.
4 Me tango ano hoki e koe etahi o aua
makawe ano, ka maka ki waenganui o
te ahi, ka tahu ai ki te ahi; *no te mea*
ka puta mai i reira he ahi ki te whare
katoa o Iharaira.
5 ¶ Ko te kupu tenei a te Ariki, a Iho-
wa, Ko Hiruharama tenei: he mea wha-
katu ia naku ki waenga o nga iwi, o nga
whenua ano hoki i tetahi taha ona, i te-
tahi taha.
6 A whakangaua ketia ake e ia aku
whakaritenga whakawa hei kino; nui
atu *tana* i ta nga iwi; *tana* hoki ki aku
tikanga, nui atu i ta nga whenua i tetahi
taha ona, i tetahi taha: kua paopao nei
hoki ratou ki aku whakaritenga whaka-
wa, ki aku tikanga; kihai i waiho hei
huarahi ma ratou.
7 Mo reira ko te kupu tenei a te Ariki
a Ihowa, Na, kua maha noa ake nei ta
koutou i ta nga iwi i tetahi taha o kou-
tou, i tetahi taha, kihai koutou i haere i
runga i aku tikanga, kihai i mahi i aku
whakaritenga whakawa, kihai ano i rite
ta koutou mahi ki nga whakaritenga
whakawa a nga iwi i tetahi taha o kou-
tou, i tetahi taha;
8 Mo reira ko te kupu tenei a te Ariki
a Ihowa, Nana, ahau nei, hei hoa riri
ano hoki ahau mou, a ka mahia e ahau
he whakaritenga whakawa i waenganui
ou i te tirohanga ano a nga iwi.
9 Ka mahia ano hoki e ahau i roto i a
koe nga mea kihai i mahia e ahau i mua,
e kore he mea pena e mahia e ahau a
mua; mo o mea whakarihariha katoa
hoki.
10 A ka kai nga mātua i nga tamariki
i roto i a koe, ka kai ano nga tamariki i
o ratou mātua, ka mahia ano e ahau he
whakaritenga whakawa i roto i a koe, ka
titaritaria atu ano e ahau o morehu katoa
ki nga hau katoa.
11 Na, e ora ana ahau, e ai ta te Ariki
ta Ihowa, kua whakapokea nei e koe
toku wahi tapu ki o mea whakarihariha
katoa, ki o mea anuanu katoa, mo reira
ka whakaititia *koe* e ahau; e kore toku
kanohi e manawapa, e kore ano ahau e
tohu.
12 ¶ Ka mate te whakatoru o nga
wahi ou i te mate uruta, ka poto atu
hoki i te hemo-kai i roto i a koe; a ka
hinga te whakatoru o nga wahi ou i te
hoari i tetahi taha ou, i tetahi taha: na,
te whakatoru o nga wahi, ka titaritaria
atu e ahau ki nga hau katoa, ka maunu
atu ano i a au te hoari hei whai i a
ratou.
13 Na, ka whakapaua atu taku riri, ka
meinga ano e ahau kia tau iho taku we-
riweri ki runga ki a ratou, ka whai wha-
kamarietanga ano hoki ahau; a ka mohio
ratou ko ahau a Ihowa te korero atu nei
i runga i toku hae, ina whakapaua atu
e ahau taku weriweri ki runga ki a
ratou.
14 Ka meinga ano koe e ahau hei uru-
rua, hei ingoa kino i roto i nga iwi i te-
tahi taha ou, i tetahi taha, i te tirohanga
ano o nga tangata katoa e haere atu
ana.
15 A ka waiho a kona hei ingoa kino,
hei tawainga, hei mea e ako ai, e miharo
ai nga iwi i tetahi taha ou, i tetahi taha,
ina mahia e ahau nga whakaritenga
whakawa ki a koe i runga i te riri, i
runga i te weriweri, i runga i nga wha-
katupehupehunga e whakatakariri rawa
ana. Naku na Ihowa te kupu.
16 Ina ungā atu e ahau ki a ratou nga
pere kino, ara, te hemo-kai, hei whaka-
moti *i a ratou*, aku ra e tukua atu e ahau
hei whakamoti i a koutou; ka whakanuia

ano hoki e ahau to koutou hemo-kai, ka
whati ano i a au to koutou tokotoko, *ara*,
te taro.
17 Ka ungā atu ano e ahau te hemo-kai
ki a koutou, me nga kirehe kino, a ka
poto i a ratou o tamariki; ka tika atu
ano hoki te mate uruta me te *whaka-*
heke toto i waenganui i a koe; ka kawea
atu ano hoki e ahau te hoari ki a koe.
Naku na Ihowa te kupu.

UPOKO 6.

I PUTA mai ano te kupu a Ihowa ki
a au, i mea ia,
2 E te tama a te tangata, anga atu to
mata ki nga maunga o Iharaira, ka po-
ropiti ai i te he mo ratou.
3 Me ki atu e koe, E nga maunga o
Iharaira, whakarongo ki te kupu a te
Ariki a Ihowa; Ko te kupu tenei a te
Ariki a Ihowa ki nga maunga, ki nga
pukepuke, ki nga awa, ki nga raorao;
Tenei au te kawe atu nei i te hoari ki
runga ki a koutou, a ka kore i a au a
koutou wahi tiketike.
4 Ka ururuatia ano hoki a koutou aata,
ka pākarua a koutou whakapakoko, ka
hinga ano i a au o koutou tupapaku, he
mea patu ki mua i ā koutou whakapa-
koko.
5 Ka takoto ano i a au nga tinana o
nga tamariki a Iharaira ki mua i ā ratou
whakapakoko; ka titaritaria ano hoki e
ahau o koutou wheua ki ā koutou aata,
a taka noa, taka noa.
6 I o koutou nohoanga katoa ka uru-
ruatia nga pa, ka mokemoke ano hoki
nga wahi tiketike, he mea kia ururuatia
ai a koutou aata, kia mokemoke ai; ka
pākarua ano hoki a koutou whakapakoko,
mutu ake ta ratou; ka poutoa ano a
koutou whakapakoko, ka kore noa iho
ano hoki a koutou mahi.
7 Ka hinga ano te tupapaku i roto i a
koutou; a ka mohio koutou ko ahau a
Ihowa.
8 ¶ Ka toe ano ia i a au etahi, kia
mawhiti mai ai etahi o koutou i te hoari
i roto i nga iwi, ina titaritaria atu kou-
tou ki nga whenua.
9 Na, te hunga o koutou e mawhiti
mai, ka mahara ratou ki a au i roto i nga
iwi e whakaraua atu ai ratou, ina whati
i a au o ratou ngakau puremu i whaka-
rere nei i a au, me o ratou kanohi puremu
ano hoki e whai nei i ā ratou whakapa-
koko; a anuanu iho ratou ki a ratou ano
mo nga kino i mahia nei e ratou, mo o
ratou mea whakarihariha katoa.
10 Ka mohio ano hoki ratou ko ahau a
Ihowa; ehara ano hoki taku i te mea
noa iho i taku kianga atu ka mahia tenei
kino ki a ratou.
11 ¶ Ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa, Pakia tou ringa, takahi iho to
waewae, me te ki ake ano, Aue te mate
mo nga kino whakarihariha katoa a te
whare o Iharaira! ka hinga hoki ratou i
te hoari, i te hemo-kai, i te mate uruta.
12 Te tangata i tawhiti ka mate
i te mate uruta; te tangata e tata ana
ka hinga i te hoari; te tangata e toe
ana, a e whakapaea ana, ka mate i te
hemo-kai: ka whakapaua hoki e ahau
taku riri ki a ratou.
13 A, ka mohio koutou ko ahau a Ihowa,
ina patua ratou i waenganui o a ratou
whakapakoko i tetahi taha o a ratou aata,
i tetahi taha, i runga i nga pukepuke
tiketike katoa, i runga i nga tihi katoa o
nga maunga, i raro ano i nga rakau kouru
nui katoa, i raro i nga oki katoa e maha
ana nga rau, i te wahi i tukua atu ai e
ratou te kakara reka ki o ratou whaka-
pakoko katoa.
14 Ka whakamarokia atu ano e ahau
toku ringaringa ki a ratou, a ka meinga
te whenua kia ururuatia, ae ra, ururua
rawa i te koraha e anga ana ki Ripirata,
puta noa i o ratou nohoanga: a ka mo-
hio ratou ko Ihowa ahau.

UPOKO 7.

I PUTA mai ano te kupu a Ihowa ki
a au; i mea,
2 Na, e te tama a te tangata, ko te ku-
pu tenei a te Ariki a Ihowa ki te oneone
o Iharaira; He whakamutunga! kua
tae mai te whakamutunga ki nga pito e
wha o te whenua.
3 Ko anaianei te whakamutunga mou.
ka ungā atu ano e ahau taku riri ki
runga ki a koe; ka rite ano ki o huara-
hi taku whakarite i te whakawa mou, ka
tukua ano e ahau o mea whakarihariha
katoa ki runga ki a koe.
4 E kore ano toku kanohi e manawapa
ki a koe, e kore ano ahau e tohu: engari
ka hoatu e ahau te *utu* o ou ara ki a koe;
ka mau ano hoki o mea whakarihariha
ki roto i a koe, a ka mohio koutou ko
Ihowa ahau.
5 Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa;
He kino! he kino kotahi! nana, te haere
mai nei.
6 Kua tae mai te whakamutunga! kua
tae mai te whakamutunga! e whanga
mai ana ki a koe; nana, kua tae mai.

7 Kua tae mai te puaotanga ki a koe, e
te tangata o te whenua, kua tae mai te
wa, kua tata te ra o te raruraru, ehara
ano i te parikarangaranga no nga maunga.
8 Akuanei ka tata te ringitia atu e ahau
taku weriweri ki runga ki a koe, ka
whakapaua atu ano e ahau taku riri ki a
koe; ka rite ano ki o huarahi taku whakarite i te whakawa mou, ka hoatu ano e
ahau he *utu* ki a koe mo o mea whakarihariha katoa.
9 E kore ano toku kanohi e manawapa,
e kore ano hoki ahau e tohu; ka rite ki
o huarahi taku e hoatu ai ki a koe, ka
mau ano o mea whakarihariha ki waenganui i a koe, a ka mohio koutou ko
ahau, ko Ihowa, te kai whiu.
10 Nana, te ra, nana, kua tae mai, kua
puta te ata, kua puawai te tokotoko, kua
kopuku te whakapehapeha.
11 Kua neke ake te mahi nanakia, kua
waiho hei tokotoko mo te kino: e kore *e
toe* tetahi o ratou, tetahi o to ratou mano,
tetahi ranei o o ratou mea nge *nui;* e
kore ano ratou e tangihia.
12 Kua tae mai te wa, kua tata te ra;
kaua te kai hoko e koa; kaua ano hoki
te tangata nana te mea i hokoa e pouri:
no te mea *ka pa* te riri ki runga ki tona
mano katoa.
13 No te mea ahakoa i te ora ratou, e
kore te tangata i te utu e hoki atu ki te
mea i hokona; mo ona mano katoa hoki
te whakakitenga mai; e kore ratou e
hoki, e kore ano tetahi e whai kaha i
runga i tona he i a ia nei i te ora.
14 Kua whakatangihia e ratou te tētere,
kia takatu ai te katoa; heoi kahore he
tangata e haere ana ki te whawhai; no te
mea kei runga taku riri i ona mano katoa.
15 I waho ko te hoari, i roto ko te mate
uruta, ko te hemo-kai. Te tangata i
te parae ka mate i te hoari; te tangata i
te pa ka pau i te hemo-kai, i te mate
uruta.
16 Nga morehu o ratou, ka mawhiti,
ka noho ki runga ki nga maunga, ka
rite ratou ki nga kukupa o nga awaawa,
tumutumu katoa ratou i runga i tona he,
i tona he.
17 Ngoi-kore katoa nga ringaringa, nga
turi katoa kei te wai te rite.
18 Ka whitikiria ano hoki e ratou te
kakahu taratara ki a ratou, ka taupokina
ano hoki ratou e te wehi, he whakama
kei nga mata katoa, i runga i o ratou
māhunga katoa ko te pakira.
19 Ka makā e ratou ta ratou hiriwa ki
nga huarahi, ka waiho ano hoki ta ratou
koura hei mea poke; e kore ta ratou
hiriwa, ta ratou koura, e tau hei whakaora i a ratou i te ra o ta Ihowa whakatakariri; e kore e makona o ratou
wairua i ta ratou, e kore ano e ki o ratou
puku; no te mea ko te tūtukitanga waewae ia i he ai ratou.
20 Na, te ataahua o tona whakapaipai,
he mea whakatu nana ki runga ki te
kororia: heoi hangā ana e ratou nga
ahua o a ratou mea anuanu, o a ratou
mea whakarihariha, ki taua mea: no
reira meinga iho e ahau taua mea hei
mea poke ki a ratou.
21 Ka tukua atu ano hoki e ahau hei
taonga parakete ki te ringaringa o nga
tangata ke, ki nga tangata kino ano hoki
o te whenua, hei taonga pārau, a ka
whakapokea e ratou.
22 Ka tahuri atu ano hoki toku mata i
a ratou, a ka whakapokea e ratou toku
wahi ngaro; ka tae mai ano hoki nga
kai wawahi ki reira whakapoke ai.
23 Hangā he mekameka: kua ki hoki
te whenua i nga he toto; ki tonu hoki te
pa i te mahi nanakia.
24 Ka kawea mai ano e ahau nga tauiwi
kino rawa, a ka riro o ratou whare i a
ratou: ka mutu ano i a au te whakapehapeha o te hunga kaha, ka whakapokea
ano hoki o ratou wahi tapu.
25 Kei te haere mai te whakangaromanga; ka rapua ano hoki e ratou te
rangimarie; heoi kahore noa iho.
26 Ka tae mai te aitua ki runga ki te
aitua, te rongo ki runga ki te rongo; a
ka rapua e ratou ta te poropiti whakakitenga; heoi ka whakakahoretia he ture
ma te tohunga, he whakaaro ma nga
kaumatua.
27 Ka tangi ano te kingi, ko te whakangaromanga ano hoki te kakahu mo nga
rangatira, ka ohooho ano nga ringaringa
o te iwi o te whenua; ka rite ki o ratou
ara taku e mea ai ki a ratou, kei a ratou
ritenga ano hoki he ritenga mo taku
whakawa i a ratou; a ka mohio ratou
ko ahau a Ihowa.

UPOKO 8.

NA, i te ono o nga tau, i te ono o nga
marama, i te rima *o nga ra* o te
marama, e noho ana ahau i roto i toku
whare, me te noho ano nga kaumatua o
Hura i toku aroaro. Na, ko te taunga
iho i reira o te ringa o te Ariki o Ihowa
ki runga ki a au.
2 A, taku tirohanga atu, na, ko tetahi
ahua me he mea he ahi ki te titiro atu;
i tona hope a haere-whakararo, he ahi ki

te titiro atu; i tona hope ano, a haere
whakarunga, he wherikotanga ki te
titiro atu, he mea e rite ana te kara ki to
te amipere.
3 Na, kua totoro mai te ahua o te
ringaringa, a hopukia ana ahau e ia i
tetahi o nga makawe o toku mātenga:
katahi ahau ka hapainga atu e te wairua
ki waenganui o te whenua, o te rangi, a
kawea ana ahau e ia ki Hiruharama, he
whakakitenga hoki na te Atua, ki te ku-
waha o to roto keti e anga ana ki te
nota; kei reira nei te nohoanga o te
whakapakoko o te hae, e puta ai te hae.
4 Na, i reira ano te kororia o te Atua
o Iharaira, he pera ano me te kitenga i
kitea nei e ahau i te mānia.
5 Na, ko tana meatanga mai ki a au,
E te tama a te tangata, tena ra, anga atu
o kanohi whaka-te-ara ki te nota. Ka-
tahi ka anga atu oku kanohi whaka-te-
ara ki te nota, nana, i te taha ki te nota,
i te kuwaha o te aata, ko tenei whakapa-
koko o te hae i te tomokanga atu.
6 I mea mai ano ia ki a au, E te tama
a te tangata, ka kite ranei koe i ta ratou
e mea nei? i nga mea whakarihariha
nui e mahia nei e te whare o Iharaira ki
konei, e matara atu ai ahau i toku wahi
tapu? otiia tahuri atu ano koe kia kite ai
koe i etahi mea whakarihariha e nui atu
ana.
7 ¶ Katahi ahau ka kawea e ia ki te
kuwaha o te marae. Na, taku tirohanga
atu, nana, ko tetahi puta i te taiepa.
8 Na, ko tana meatanga mai ki a au,
E te tama a te tangata, tena, keria te
taiepa: a taku keringa i te taiepa, na, ko
tetahi kuwaha.
9 Katahi tera ka mea mai ki a au,
Haere ki roto, kia kite ai koe i nga mea
whakarihariha, i nga mea kino e mahia
nei e ratou ki konei.
10 Na, haere ana ahau ki roto, a taku
tirohanga atu, na, ko nga ahua katoa o
nga mea ngokingoki, o nga kararehe
whakarihariha ano hoki, me nga whaka-
pakoko katoa o te whare o Iharaira, tuhi-
tuhi rawa ki te taha *o te whare*, a taka
noa, taka noa.
11 A e whitu tekau nga tangata, no
nga kaumatua o te whare o Iharaira, me
Taatania ano tama a Hapana e tu ana i
waenganui i a ratou, tu ana tera ratou i
mua i aua mea, me tana tahu whakaka-
kara ano hoki i te ringa o tenei, o tenei,
a *me te mea* he kapua matotoru te wha-
kakakara e kake ana ki runga.
12 Na, ko tana meatanga mai ki a au,
Ka kite ranei koe, e te tama a te tangata,
i ta nga kaumatua o te whare o Iharaira
e mea na i te pouri, ia tangata, ia tangata,
i ona whare whakaahua? e ki ana hoki
ratou, E kore a Ihowa e kite i a tatou;
kua mahue te whenua i a Ihowa.
13 ¶ I mea mai ano ia ki a au, Tena
ano, tahuri atu, kia kite ai koe i nga mea
whakarihariha nui e mahia nei e ratou.
14 Katahi ahau ka kawea e ia ki te
kuwaha o te keti o te whare o Ihowa, e
anga ana whaka-te-nota, na, ko etahi
wahine e noho ana i reira, e tangi ana ki
a Tamutu.
15 ¶ Na, ko tana meatanga mai ki a
au, Ka kite ranei koe, e te tama a te
tangata? Tena ano, tahuri atu, kia kite
ai koe i etahi mea whakarihariha e nui
atu ana i enei.
16 Na, ka kawea ahau e ia ki to roto
marae o te whare o Ihowa; na, i te ku-
waha o te temepara o Ihowa, i te takiwa
o te whakamahau o te aata, ko etahi
tangata, ki te whakaaro iho e rua tekau
ma rima, ko o ratou tuara e anga ana ki
te temepara o Ihowa, ko o ratou mata ki
te rawhiti, a e koropiko atu ana ki te ra
ki te taha ki te rawhiti.
17 ¶ Na, ko tana meatanga mai ki a
au, Ka kite ranei koe, e te tama a te
tangata? He mea māmā noa ake ianei
tenei ki te whare o Hura kia mahia e
ratou nga mea whakarihariha e mahia
nei e ratou ki konei? na ratou hoki i
kapi ai te whenua i te mahi nanakia, a
hoki mai ana ratou ki te whakapataritari
i a au: nana, kei te whakapa ano ratou
i te manga ki o ratou ihu.
18 Na, ka mahi ano hoki ahau i runga
i te weriweri; e kore toku kanohi e ma-
nawapa, e kore ano ahau e tohu, ahakoa
nui to ratou reo e karanga ai ratou ki oku
taringa, e kore ahau e whakarongo ki a
ratou.

UPOKO 9.

I KARANGA ano ia ki oku taringa,
he nui te reo, i mea, Kia whakatata
mai nga kai tirotiro o te pa, me tana
patu wawahi ano i te ringa o tenei, o
tenei.
2 Na, tokoono nga tangata e haere mai
ana i te ara o to runga kuwaha e anga
ana ki te nota, me tana patu wawahi ano
i te ringa o tenei, o tenei: tetahi tangata
ano i roto i a ratou he rinena tona ka-
kahu, he pounamu na te kai tuhituhi
ano hoki i tona taha. Heoi haere mai
ana ratou, tu ana i te taha o te aata
parahi.
3 Na, te kororia o te Atua o Iharaira,

tona taunga nei i mua i runga i te kerupa, kua kake ki runga ki te korupe o te whare. Katahi tera ka karanga ki te tangata he rinena nei tona kakahu, ki tera kei tona taha nei te pounamu a te kai tuhituhi;
4 I mea hoki a Ihowa ki a ia, E tika na waenganui i te pa, na waenga i Hiruharama, ka whakapiri i te tohu ki nga rae o nga tangata e aue ana, e tangi ana, he whakaaro ki nga mea whakarihariha katoa e mahia ana i waenganui o konei.
5 ¶ I mea ano ia ki era atu, me te whakarongo atu ano ahau, E tika na waenganui o te pa i muri i a ia patu ai: kaua o koutou kanohi e manawapa, kaua e tohungia.
6 Patua kia ngaro te kaumatua, te taitamariki, te kotiro, te kohungahunga, me nga wahine; kaua ia e tata atu ki tetahi tangata i a ia nei te tohu; me timata ano ki toku wahi tapu. Na, kua timata ratou ki nga kaumatua i te aronga o te whare.
7 I mea ano ia ki a ratou, Whakapokea te whare, whakakīa ano hoki nga marae ki nga tupapaku: haere atu. Heoi haere ana ratou, na, kei te patu ratou i roto i te pa.
8 ¶ Na, i a ratou e patu ana i a ratou, a ka mahue ahau, ka takoto tapapa atu ahau, ka karanga, ka mea, Aue, e te Ariki, e Ihowa! ka whakangaromia ranei e koe nga morehu katoa o Iharaira, i te mea ka ringitia atu nei e koe to weriweri ki runga ki Hiruharama?
9 Ano ra ko ia ki a au, Ka nui te he o te whare o Iharaira raua ko Hura, nui whakaharahara, kua ki hoki te whenua i te toto, kua ki ano te pa i te whanoke: e mea ana hoki ratou, Kua mahue te whenua i a Ihowa, e kore ano a Ihowa e kite.
10 Na, ahau ano hoki, e kore toku kanohi e manawapa, e kore ano ahau e tohu; ka hoatu e ahau te utu o to ratou ara ki runga ki to ratou māhunga.
11 Na, te tangata i te kakahu rinena, tera kei tona taha ra te pounamu mangumangu, korerotia atu ana e ia taua mea, i ki ia, Kua oti i a au tau i whakahau ra ki a au.

UPOKO 10.

NA, taku tirohanga atu, nana, i te kikorangi, i runga ake i te māhunga o nga kerupima, ka kitea i runga i a ratou me te mea ko te kohatu hapaira, rite tonu ki te ahua o te torona ki te titiro atu.
2 Na, ka korero atu ia ki te tangata i te kakahu rinena, i mea atu ia, Tomo atu ki waenganui o nga wira, ki raro i te kerupa, whakakīa to ringaringa ki nga waro ahi i waenganui i nga kerupima, ka rui atu ki runga ki te pa. Na, haere atu ana ia me te titiro atu ano ahau.
3 Na, tu tonu nga kerupima i te taha ki matau o te whare, i te haerenga atu o taua tangata; ki tonu hoki to roto marae i te kapua.
4 Katahi ka kake atu te kororia o Ihowa i te kerupa ki te korupe o te whare, ki tonu iho te whare i te kapua, ki tonu hoki te marae i te kanapatanga o to Ihowa kororia.
5 A i rangona mai te haruru o nga parirau o nga kerupima i te marae ano o waho, me te mea ko te reo o te Atua Kaha-rawa ina korero.
6 Na, i tana whakahaunga atu i te tangata i te kakahu rinena, i tana meatanga atu, Tikina atu he ahi i roto i nga wira, i roto i nga kerupima; katahi tera ka haere atu ka tu ki te taha o nga wira.
7 Na, ka totoro atu te ringaringa o tetahi kerupa i roto i nga kerupima ki te ahi i waenganui i nga kerupima, hapainga mai ana e ia, hoatu ana ki nga ringaringa o *tera* i te kakahu rinena. Na, tangohia ana e ia, a haere ana.
8 ¶ I kitea atu ano hoki te ahua o te ringaringa tangata i nga kerupima i raro i o ratou parirau.
9 A i kitea atu ano e ahau, na, e wha nga wira i te taha o nga kerupima, kotahi te wira i te taha o te kerupa kotahi, kotahi te wira i te taha o te kerupa kotahi. Na, te ahua o nga wira koia ano kei te kara o *taua* kohatu *nei*, o te perira.
10 Na, ki te tirohia atu aua mea, kotahi ano te ahua o ratou e wha, me te mea ano kotahi te wira i roto i te wira.
11 I to ratou haerenga i haere ratou i o ratou taha e wha; kihai ratou i tahuri i a ratou i haere ra; na, te wahi i anga atu ai te mātenga, whai tonu atu ratou ki reira; kihai ratou i tahuri i a ratou i haere ra.
12 Na, o ratou tinana katoa, o ratou tuara, o ratou ringaringa, o ratou parirau, me nga wira ano, kapi tonu i te kanohi, a taka noa, takâ noa, *ara*, nga wira i a ratou tokowha.
13 Na, nga wira ra, i a au ano e whakarongo ana, ka pa te karanga ki a ratou, Hurihuri,

14 Na, e wha nga mata o tetahi, o
tetahi, *o ratou*; te mata tuatahi he mata
kerupa, te mata tuarua he mata tangata,
te tuatoru he mata raiona, te tuawha he
mata ekara.
15 I whakanekehia ano hoki nga keru-
pima ki runga. Ko te mea ora tenei i
kitea e ahau ki te awa, ki Kepara.
16 Na, i te haerenga o nga kerupima,
i haere ano nga wira i to ratou taha, a
ka ara ake nga parirau o nga kerupima,
he mea kia maiangi ake ai ratou ki
runga atu i te whenua, kihai ano aua
wira i tahuri ke i to ratou taha.
17 Ka tu *era*, ka tu enei; ka maiangi
era ki runga, ka maiangi ano enei ki
runga; no te mea i roto i a ratou te
wairua o te mea ora.
18 Na, kua riro atu te kororia o Ihowa
i runga i te korupe o te whare, tau tonu
iho ki runga ki nga kerupima.
19 Katahi ka ara nga parirau o nga
kerupima, maiangi atu ana ratou i runga
i te whenua, me te titiro atu ano ahau:
i to ratou taha ano nga wira i to ratou
haerenga atu, a tu ana *tenei tenei* i te
kuwaha o te keti o te whare o Ihowa i
te taha ki te rawhiti; i runga ano i
a ratou te kororia o te Atua o Iharaira i
te taha ki runga.
20 Ko te mea ora tenei i kitea e ahau i
raro i te Atua o Iharaira i te awa, i Ke-
para; i mohio ano hoki ahau ko nga ke-
rupima ena.
21 E wha nga mata o tenei, o tenei, e
wha ano nga parirau o tenei, o tenei; i
raro ano i o ratou parirau te ahua o nga
ringaringa o te tangata.
22 Na, te ahua o o ratou mata ko aua
mata na ano i kitea e ahau ki te awa, ki
Kepara, ko o ratou ahua ko ratou na
ano hoki; i tika tonu atu ratou tetahi,
tetahi.

UPOKO 11.

I HAPAINGA ake ano ahau e te
Wairua, a kawea ana e ia ki te keti
o te whare o Ihowa ki te taha ki te ra-
whiti, ki tera e anga ra ki te rawhiti.
Na, i te kuwaha o te keti e rua tekau
ma rima nga tangata; i kitea ano e ahau
i roto i a ratou a Taatania tama a Aturu
raua ko Peratia tama a Penaia, he ra-
ngatira no te iwi.
2 Na, ko tana meatanga mai ki a au, E
te tama a te tangata, ko nga tangata
enei e whakaaro ana i te kino, e wha-
katakoto ana i te tikanga he i roto i
tenei pa.
3 Ko ta ratou ki tenei, Kahore i tata:
kia hanga whare tatou, ko tenei *pa* te
kohua, ko tatou te kikokiko.
4 Mo reira poropititia te he mo ratou;
poropititia, e te tama a te tangata.
5 Katahi ka tau iho te wairua o Ihowa
ki runga ki a au, a ka mea ki a au, Ki
atu, Ko te kupu tenei a Ihowa, Ko ta
koutou korero tenei, e te whare o Iha-
raira; na, nga mea e puta ake ana i roto
i o koutou wairua, mohio tonu ahau.
6 Kua whakatokomahatia e koutou o
koutou tupapaku ki tenei pa, kua wha-
kakia ano hoki e koutou ona huarahi ki
nga tupapaku.
7 Na, ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa, A koutou tupapaku kua hinga
nei i a koutou ki waenganui o tenei *pa*,
ko ratou te kikokiko, ko tenei *pa* hei
kohua: ko koutou ia ka whakaputaina
atu e ahau i waenganui o konei.
8 I wehi koutou i te hoari, ka kawea
mai ano hoki e ahau te hoari ki runga
ki a koutou, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
9 Ka whakaputaina atu ano hoki
koutou e ahau i waenganui o konei, ka
hoatu ano koutou e ahau ki te ringaringa
o nga tangata ke, ka mahia ano e ahau
nga whakawakanga i waenganui i a
koutou.
10 Ka hinga koutou i te hoari, ka
whakawakia koutou e ahau ki te rohe a
Iharaira, a ka mohio koutou ko Ihowa
ahau.
11 Ehara a konei i te kohua mo kou-
tou; ehara ano hoki koutou i te kiko-
kiko mo roto; ka whakawakia koutou e
ahau ki te rohe a Iharaira.
12 A ka mohio koutou ko ahau a
Ihowa, nāna nei nga tikanga kihai nei i
haerea e koutou, nana ano nga whaka-
riteritenga kihai nei i mahia e koutou;
heoi rite tonu a koutou mahi ki nga
whakariteritenga a nga iwi i tetahi taha
o koutou, i tetahi taha o koutou.
13 ¶ Na, i a au e poropiti atu ana, ka
mate a Peratia tama a Penaia. Na,
tapapa tonu atu ahau, he nui toku reo
ki te karanga atu, i mea ahau, Aue, e
te Ariki, e Ihowa! ka poto rawa ranei i
a koe nga morehu o Iharaira?
14 Katahi ka puta mai te kupu a
Ihowa ki a au; i mea ia,
15 E te tama a te tangata, O tuakana,
o teina, o whanaunga, te whare katoa
ano hoki o Iharaira rupeke rupeke, kua
ki mai nga tangata o Hiruharama ki a
ratou, Kia matara atu koutou i a Ihowa:
kua homai tenei whenua ki a matou hei
kāinga tupu.
16 Mo reira me ki atu e koe, Ko te

kupu tenei a te Ariki a Ihowa, Ahakoa
i makā atu ratou e ahau ki tawhiti ki
roto ki nga iwi, ahakoa i whakamara-
ratia atu ratou e ahau ki nga whenua,
ka ai ano ia ahau hei wahi tapu nohinohi
mo ratou i nga whenua e tae atu ai
ratou.
17 Mo reira me ki atu e koe, Ko te
kupu tenei a te Ariki a Ihowa, Ka kohi-
kohia mai ano koutou e ahau i roto i
nga iwi, ka huihuia mai ano hoki koutou
i nga whenua i whakamararatia atu ai
koutou, ka hoatu ano e ahau te oneone
o Iharaira ki a koutou.
18 Ka tae atu ano hoki ratou ki reira,
ka whakakahoretia atu ano e ratou nga
mea whakarihariha katoa o reira, me
nga mea whakaanuanu ano o reira.
19 Ka hoatu ano e ahau he ngakau
kotahi ki a ratou, ka hoatu ano he wai-
rua hou ki roto ki a koutou, ka maunu
atu ano i a au te ngakau kohatu i roto i
o ratou kikokiko, a ka hoatu he ngakau
kikokiko ki a ratou:
20 Kia haere ai ratou i runga i aku
tikanga, kia puritia ai aku whakariteri-
tenga, mahia iho; a waiho tonu iho
ratou hei iwi moku, ko ahau ano hoki
hei Atua mo ratou.
21 Na, *te hunga* kei te whai nei o
ratou ngakau i te ngakau o a ratou mea
whakarihariha, o a ratou mea anuanu,
ka utua e ahau o ratou ara ki runga ki o
ratou māhunga, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
22 ¶ Katahi ka ara ake nga parirau o
nga kerupima, me nga wira ano i to
ratou taha; i runga ano hoki te kororia
o te Atua o Iharaira i a ratou, i te
taha ki runga.
23 Na, ka kake atu te kororia o Ihowa
i roto i te pa, tu rawa atu ki runga ki te
maunga ki te taha ki te rawhiti o te pa.
24 ¶ Muri iho ka hapainga atu ahau e
te Wairua, a kawea atu ana ahau e ia ki
Karari ki nga whakarau, he mea wha-
kakitenga, he mea na te Wairua o te
Atua. Katahi ka kake atu i a au te
whakakitenga i kitea e ahau.
25 Na, korerotia atu ana e ahau ki nga
whakarau nga mea katoa i whakakitea
mai ki a au e Ihowa.

UPOKO 12.

I PUTA mai ano te kupu a Ihowa ki
a au, i mea ia,
2 E te tama a te tangata, kei te noho
koe i waenganui i te whare whakakeke,
he kanohi nei o ratou hei titiro atu,
heoi kahore ratou e titiro, he taringa o
ratou hei whakarongo, heoi kahore ratou
e rongo; no te mea he whare whaka-
keke ratou.
3 Na, whakapaingia etahi mea mau, e
te tama a te tangata, mo te heke, ka
heke i te awatea i ta ratou tirohanga
mai ano; me heke atu i to wahi ki te-
tahi atu wahi i ta ratou tirohanga mai
ano; tera pea ratou e mahara iho, he
whare whakakeke ia ratou.
4 Whakaputaina mai ano au mea ki
waho i te awatea i ta ratou tirohanga
mai ano, kia rite ki nga mea a te heke:
me haere atu koe i te ahiahi i ta ratou
tirohanga mai ano, kia rite ki te haere-
nga atu o te heke,
5 Pokaia e koe te taiepa i ta ratou tiro-
hanga mai ano: na reiratia ano to ka-
wenga.
6 I a ratou e titiro mai ana, amohia
atu i runga i *to* pokohiwi, me mau atu i
te kakarauritanga; to mata, hipoki
rawa, kei kite koe i te whenua; no te
mea ka hoatu nei koe e ahau hei tohu ki
te whare o Iharaira.
7 Na, mahia ana e ahau nga mea i
whakahaua mai ai ahau; whakaputaina
atu ana e ahau aku mea i te awatea, nga
mea a te heke, a i te ahiahi ka pokaia e
ahau te taiepa he mea mea na toku
ringaringa; i te kakarauritanga ka
whakaputaina atu e ahau aua mea, he
mea amo i runga i te pokohiwi i ta
ratou tirohanga mai ano.
8 ¶ Na, i te ata ka puta mai te kupu a
Ihowa ki a au; i mea ia,
9 E te tama a te tangata, kihai ianei te
whare o Iharaira, te whare whakakeke,
i mea ki a koe, E aha ana koe?
10 Ki atu ki a ratou, Ko te kupu tenei
a te Ariki a Ihowa; *Mo* te rangatira i
Hiruharama tenei pikaunga, mo te
whare katoa ano hoki i Iharaira i roto i
a ratou.
11 Ki atu, Hei tohu ahau ki a koutou,
Taku i mea nei ka meatia ki a ratou;
ka heke atu ratou, ka riro i te whaka-
raunga.
12 Te rangatira i roto i a ratou ka amo
mea ano ia i runga i *tona* pokohiwi i te
kakarauritanga, ka haere atu; ka pokaia
e ratou te taiepa hei whakaputanga atu
mo nga mea, tona mata hipoki rawa, kei
kite ona kanohi i te whenua.
13 Ka taupokina ano ia e ahau ki taku
kupenga, ka mau i taku rore, ka kawea
ano ia e ahau ki Papurona ki te whenua
o nga Karari, e kore ano ia e kite i
reira, otiia ka mate ia ki reira.
14 Na, te hunga i tetahi taha ona, i
tetahi taha, hei awhina mai, ratou ko ona

ropu katoa, ka ruiruia atu e ahau ki nga
hau katoa; ka maunu ano i a au te
hoari hei whai i a ratou.
15 A ka mohio ratou ko Ihowa ahau,
ina whakamararatia atu ratou e ahau ki
roto ki nga tauiwi, ina ruiruia atu ratou
e ahau ki nga whenua.
16 Ka whakatoea ano ia etahi o ratou
e ahau, he hunga torutoru, kei mate i te
hoari, i te hemo-kai, i te mate uruta, hei
korero i ā ratou mea whakarihariha
katoa i roto i nga iwi ka haere atu nei
ratou ki reira, a ka mohio ratou ko
Ihowa ahau.
17 ¶ I puta mai ano te kupu a Ihowa
ki a au, i mea,
18 E te tama a te tangata, e wiri koe
ina kai i to taro, inumia hoki to wai i
runga i te ohooho, i te manukanuka.
19 Ki atu hoki ki te iwi o te whenua,
Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa mo
nga tangata o Hiruharama, mo te oneone
o Iharaira; Ka kainga e ratou ta ratou
taro i runga i te manukanuka, ka inumia
hoki ta ratou wai i runga i te miharo,
he mea kia kore rawa ai tona whenua,
me ona mea maha, mo te mahi nanakia
hoki a nga tangata katoa e noho ana i
reira.
20 Nga pa ano hoki e nohoia ana ka
waiho hei koraha, ka ururuatia ano te
whenua; a ka mohio koutou ko Ihowa
ahau.
21 ¶ A i puta mai ano te kupu a
Ihowa ki a au, i mea;
22 E te tama a te tangata, he aha tena
whakatauki a koutou i te oneone o Iha-
raira, te kupu ra, Ka roa nei nga ra,
kua kore ano hoki he whakakitenga
mai?
23 Mo reira ki atu e koe ki a ratou,
Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa;
Ka whakamutua e ahau tenei whaka-
tauki, e kore ano e whakataukitia e ra-
tou i muri ake nei i roto i a Iharaira;
mea atu ano ia ki a ratou, Ka tata nga
ra, me te meatanga ano o nga whaka-
kitenga katoa.
24 No te mea i muri nei kahore he
whakakitenga horihori, kahore he kupu
tinihanga a te tohunga maori i waenga-
nui i te whare o Iharaira.
25 No te mea ko Ihowa ahau; ka
korero ahau, a te kupu e korerotia e
ahau ka oti; e kore e kumea kia roa a
muri ake nei: no te mea i o koutou
rangi nei, e te whare whakakeke, ka
korerotia e ahau, ka mahia ano hoki te
kupu, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
26 ¶ A i puta mai ano te kupu a
Ihowa ki a au, i mea,
27 E te tama a te tangata, nana, e ki
ana te whare o Iharaira, Mo nga rangi
maha te whakakitenga e kitea nei e ia,
ko nga wa i tawhiti tana e poropiti nei.
28 Mo reira ki atu ki a ratou, Ko te
kupu tenei a te Ariki a Ihowa; E kore
tetahi o aku kupu e kumea kia roa a
muri nei; no te mea te kupu i korerotia
e ahau ka oti, e ai ta te Ariki ta Ihowa.

UPOKO 13.

A I PUTA mai ano te kupu a Ihowa
ki a au, i mea,
2 E te tama a te tangata, poropititia
he hē mo nga poropiti a Iharaira e po-
ropiti nei, mea atu hoki ki te hunga no
o ratou ngakau ta ratou e poropiti nei,
Whakarongo ki te kupu a Ihowa.
3 Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa;
Aue te mate mo nga poropiti wairangi,
e whai nei i o ratou wairua ake, i te *mea*
kihai i kitea e ratou!
4 Rite tonu o poropiti, e Iharaira, ki
nga pokiha i nga koraha.
5 Kihai koutou i haere ki nga wahi
pakaru, kihai ano i hanga i te taiepa mo
te whare o Iharaira, hei turanga i te
tatauranga i te ra o Ihowa.
6 He kitenga teka to ratou, he tuāhu
horihori, i a ratou e mea nei, E ki ana a
Ihowa, i te mea kihai nei a Ihowa i unga
i a ratou: heoi kua meinga nei e ratou
etahi atu kia tumanako atu ki ta ratou
whakamananga i te kupu.
7 He teka ianei he kitenga teka ta
koutou kitenga, he horihori te tuāhu i
korero ai koutou, i a koutou e ki ra, E
ki ana a Ihowa; a kihai nei ahau i ko-
rero?
8 Mo reira ko te kupu tenei a te Ariki
a Ihowa; Kua korero na koutou i te
teka, kua kite i te horihori, mo reira, he
hoa riri tenei ahau mo koutou, e ai ta te
Ariki, ta Ihowa.
9 Ka pa ano toku ringa ki nga poro-
piti he teka nei to ratou kitenga, ki nga
tohunga tuāhu horihori ano hoki; e kore
ratou e noho i te whakaminenga o toku
iwi, e kore ratou e tuhituhia ki te tuhi-
tuhinga o te whare o Iharaira, e kore
ano ratou e tae ki te oneone o Iharaira,
a ka mohio koutou ko ahau te Ariki a
Ihowa.
10 Mo ratou, ae ra, mo ratou i whaka-
pohehe i toku iwi, i mea, Ka mau te
rongo; i te mea kahore he maunga
rongo: na, ko tetahi kei te hanga i te
pakitara, a ko etahi atu hei pani ki te
paru kihai i konatunatua.

11 Mea atu ki nga kai pani o te *paru*
kihai i konatunatua, Tera e hinga; ka
puta te ua, he waipuke; ka taka iho
ano koutou, e nga nganga o te whatu;
ka wahia ano hoki e te hau, e te
paroro.
12 Nana, ka hinga te pakitara, e kore
ranei *tetahi* e mea mai ki a koutou, Kei
hea te paninga i pania ra e koutou?
13 Mo reira ko te kupu tenei a te Ariki
a Ihowa; Ina, ka wahia e ahau ki te
hau, ki te paroro, i a au e weriweri aña,
ka puta ano te ua, te waipuke, i a au e
riri ana, me nga nganga ano o te whatu
i a au e weriweri ana hei whakapoto
rawa.
14 Ka pakaru ano i a au te pakitara i
pania ra e koutou ki te *paru* kihai i ko-
natunatua; pa tonu iho ki te whenua,
ka whakakitea ano hoki ona turanga, a
ka hinga, ka poto ano koutou ki wae-
nganui o taua *pakitara*, a ka mohio
koutou ko ahau a Ihowa.
15 Ka whakapaua atu ano e ahau taku
weriweri ki te pakitara, ki te hunga
ano hoki nana i pani ki te *paru* kihai i
konatunatua, ka mea atu hoki ahau ki
a koutou, Kua kore te pakitara, kua
kore ano hoki te hunga nana i pani;
16 *Ara*, nga poropiti a Iharaira e po-
ropiti nei i te mea mo Hiruharama, a e
kite ana i te kitenga mona, i te rongo
mau, i te mea nei kahore he rongo mau,
e ai ta te Ariki ta Ihowa.
17 ¶ Na, ko koe, e te tama a te ta-
ngata, anga atu to mata ki nga tamahine
a to iwi e poropiti nei, he mea no o ratou
ngakau ake; poropititia ano hoki te he
mo ratou.
18 Me ki atu ano e koe, Ko te kupu
tenei a te Ariki a Ihowa; Aue te mate
mo nga wahine e tuitui ana i ngā uru-
nga ki nga tuke katoa, e hanga ana hoki
i nga arai mo nga māhunga o te roa, o
te poto, hei hopu wairua. E whaia ranei
e koutou nga wairua o toku iwi? e wha-
kaorangia ano ranei e koutou nga wairua
e haere mai ana ki a koutou?
19 E whakapoke ranei koutou i a au i
roto i toku iwi hei utu mo nga kutanga
parei, mo nga kongakonga taro, e wha-
kamate ranei i nga wairua e kore e tika
kia whakamatea, e whakaora i nga wai-
rua e kore e tika kia ora, i a koutou ka
korero teka na ki toku iwi e whakarongo
nei ki ā koutou korero teka?
20 Mo reira ko te kupu tenei a te Ariki
a Ihowa; Nana, e he ana ahau ki ā
koutou urunga i hopukia ai nga wairua
e koutou, i meinga ai kia rere, ka haea
atu ano hoki e ahau i o koutou ringari-
nga, ka tukua ano nga wairua kia haere,
a koutou wairua e whai ra, e mea ra kia
rere.
21 Ka haea atu ano e ahau a koutou
arai, ka whakaorangia ano hoki toku
iwi i roto i o koutou ringaringa, e kore
ano e waiho i o koutou ringaringa hei
whainga atu; a ka mohio koutou ko
Ihowa ahau.
22 Na, e whakapouritia ana e koutou
ki te kupu teka te ngakau o te tangata
tika, taku kihai nei i whakapouri; a
whakaungia ana nga ringaringa o te
tangata kino, i kore ai ia e tahuri mai i
tana ara kino, kia ora ai ia:
23 Mo reira e kore koutou e kite i *aua*
tekateka noa i muri ake nei, e kore ano
e kite tikanga ki ā koutou tuāhu; ka
whakaorangia hoki e ahau toku iwi i
roto i o koutou ringa; a ka mohio kou-
tou ko Ihowa ahau.

UPOKO 14.

NA, kua haere mai etahi tangata ki a
au, he kaumatua no Iharaira, noho
ana i toku aroaro.
2 Katahi ka puta mai te kupu a Ihowa
ki a au; i mea ia,
3 E te tama a te tangata, kua oti i
enei tangata a ratou whakapakoko te
whakaara ki o ratou ngakau, kua waiho
e ratou te tūtukitanga waewae, to ratou
he, ki mua i o ratou mata: kia rapua
mai koia e ratou he tikanga i a au?
4 Mo reira korero atu ki a ratou, mea
atu ki a ratou, Ko te kupu tenei a te
Ariki a Ihowa; Te tangata o te whare o
Iharaira e whakaara ana i ana whakapa-
koko ki tona ngakau, e whakatakoto
ana i te tūtukitanga waewae, i tona he,
ki mua i tona mata, a e haere mai ana ki
te poropiti; taku, ta Ihowa e whakahoki
atu ai ki taua tangata i haere mai ra, ka
rite ki te maha o ana whakapakoko.
5 Kia mau ai te whare o Iharaira i roto
i o ratou ngakau; kua tangata ke hoki
ratou katoa ki a au, na a ratou whakapa-
koko hoki.
6 ¶ Na, mea atu ki te whare o Iha-
raira, Ko te kupu tenei a te Ariki a Iho-
wa, Ripeneta, tahuri mai koutou i ā kou-
tou whakapakoko; tahuri mai ano hoki
o koutou mata i ā koutou mea whakari-
hariha katoa.
7 Na, te tangata o te whare o Iharaira,
te tautangata ano hoki e noho ana i roto i
a Iharaira, e whaka-tangata ke ana ki a
au, e whakaara ana i ana whakapakoko
ki tona ngakau, e whakatakoto ana i te

tūtukitanga waewae, i tona he, ki mua i
tona mata, a e haere mai ana ki te poro-
piti ki te rapu i taku tikanga i a ia, maku
ake ano ma Ihowa e whakahoki te kupu
ki a ia.
8 Ka u atu ano hoki toku mata ki taua
tangata, ka meinga ano ia e ahau hei
tohu, hei whakatauki, ka hatepea atu
ano ia e ahau i roto i toku iwi, a ka mo-
hio koutou ko Ihowa ahau.
9 Na, te poropiti i he i tana korerota-
nga i tetahi mea, naku na Ihowa taua
poropiti i he ai, ka pa atu ano toku ringa
ki a ia, ka whakangaromia ano hoki ia e
ahau i roto i toku iwi i a Iharaira.
10 Ka wahā ano e ratou to ratou he;
te he o te poropiti ka rite ki te he o te
tangata e rapu tikanga ana *i a ia*.
11 He mea kia kore ai te whare o Iha-
raira e kotiti atu i te whai i a au a muri
ake nei, kei poke ano hoki ratou a muri
ake nei i ā ratou pokanga ketanga katoa,
kia waiho ai hoki ratou hei iwi moku, a
ko ahau hei Atua mo ratou, e ai ta te
Ariki ta Ihowa.
12 ¶ A i puta mai ano te kupu a Iho-
wa ki a au, i mea,
13 E te tama a te tangata, ki te hara te
whenua ki a au, ki te nui rawa te he, ka
totoro atu toku ringa ki reira, a ka whati
i a au tona tokotoko, te taro; ka ungā
ano e ahau te hemo-kai ki reira, ka hate-
pea ano e ahau to reira tangata, to reira
kararehe,
14 Ahakoa ko enei tangata tokotoru,
ko Noa, ko Raniera, ko Hopa, i reira, ko
o ratou wairua ake e whakaorangia e ra-
tou e ta ratou tika, e ai ta te Ariki ta
Ihowa.
15 ¶ Ki te meinga e ahau nga kirehe
kino kia tika na waenganui i te whenua,
a ka kore i a ratou, ka whakamotitia ano,
kahore he tangata e haere ana *i reira* i
te wehi o nga kirehe:
16 *Ahakoa* ko enei tangata tokotoru i
reira, e ora ana ahau, e ai ta te Ariki ta
Ihowa, e kore e whakaorangia nga ta-
mariki, nga tamahine, e ratou; ko ratou
anake e ora, ka whakamotitia ia te
whenua.
17 Ki te kawea atu ranei e ahau te
hoari ki runga ki taua whenua, a ka
mea, E tika, e te hoari, na waenganui i
te whenua; a ka hatepea atu e ahau nga
tangata me nga kararehe o reira:
18 Ahakoa ko enei tangata tokotoru i
reira, e ora ana ahau, e ai ta te Ariki ta
Ihowa, e kore e whakaorangia nga ta-
mariki nga tamahine e ratou; ko ratou
anake e ora.
19 Ki te tukua atu ranei e ahau te ma-
te uruta ki taua whenua, a ka ringitia
atu e ahau taku weriweri ki runga ki
taua *wahi*, he mea toto, kia hatepea atu
ai nga tangata me nga kararehe o reira:
20 Ahakoa ko Noa, ko Raniera, ko
Hopa, i reira, e ora ana ahau, e ai ta te
Ariki ta Ihowa, e kore tetahi tamaiti, te-
tahi tamahine e whakaorangia e ratou;
ko ratou anake e ora i ta ratou tika.
21 No te mea ko te kupu tenei a te
Ariki a Ihowa, Tera noa ake ina tukua
atu e ahau aku whakawakanga kino e
wha, te hoari, te hemo-kai, te kirehe ki-
no, te mate uruta ki Hiruharama, hei
hatepe atu i nga tangata, i nga kararehe
o reira.
22 ¶ Otiia, nana, ka toe etahi morehu
i reira, a ka whakaputaina atu nga ta-
mariki, nga tamahine: nana, ka puta
atu ratou ki a koutou, a ka kite koutou
i ta ratou ara, i ā ratou mahi: ka whai
whakamarietanga ano mo te kino i ka-
wea e ahau ki Hiruharama, mo nga mea
katoa i kawea e ahau ki taua *wahi*.
23 Ka whai whakamarietanga ano kou-
tou i a ratou, ina kite koutou i ta ratou
ara, i ā ratou mahi: a ka mohio koutou,
na, taku mahinga i nga mea katoa i ma-
hia e ahau ki reira, ehara i te mea take-
kore, e ai ta te Ariki ta Ihowa.

UPOKO 15.

A I PUTA mai ano te kupu a Iho-
wa, ki a au; i mea,
2 E te tama a te tangata, he aha te
nuinga ake o taua rakau, o te waina, i
nga rakau katoa, o te manga ranei i roto
i nga rakau o te ngahere?
3 E tangohia mai ranei tetahi rakau o
reira hei mahinga i tetahi mahi? e ta-
ngohia ranei tetahi wahi o reira hei titi
whakairihanga mo tetahi mea?
4 Nana, e makā ana ki te ahi hei wahie;
pau ake i te ahi ona pito e rua, ka ana a
waenganui. E pai ana ranei mo tetahi
mahi?
5 Nana, i tona toitutanga kihai i pai
mo tetahi mahi: hore rawa ano ona pai
i muri ake nei mo tetahi mahi, i te mea
ka kainga nei e te ahi, a ka wera.
6 ¶ Na, ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa, Taua rakau, te waina i roto i nga
rakau o te ngahere, tera i tukua e ahau
hei kai ma te ahi, ka rite ki tera taku
tukunga atu i nga tangata o Hiruha-
rama.
7 Ka u atu ano toku mata hei he mo
ratou. Ka puta mai ratou i tetahi ahi,
ma tetahi ahi ratou e kai: a ka mohio

koutou ko ahau a Ihowa, ina u atu toku
mata ki te he mo ratou.
8 Ka meinga ano e ahau tenei whenua
hei ururua mo te he i he ai ratou, e ai ta
te Ariki ta Ihowa.

UPOKO 16.

I PUTA mai ano te kupu a Ihowa ki
a au, i mea,
2 E te tama a te tangata, meinga a
Hiruharama kia mohio ki ana mea wha-
karihariha.
3 Mea atu, Ko te kupu tenei a te Ariki
a Ihowa ki Hiruharama: to take, to
wahi i whanau ai koe, ko te whenua o
Kanaana: he Amori tou pāpā; tou whaea
he Hiti.
4 Na, i to whanautanga, i te ra i wha-
nau ai koe, kihai to uho i tapahia, kihai
ano koe i horoia ki te wai, kia ma ai, ki-
hai rawa ano koe i meatia ki te tote, ki-
hai rawa i takaia ki roto ki te popoki.
5 Kihai tetahi kanohi i aroha ki a koe,
kihai i meatia ki a koe tetahi o enei mea,
he mahi tohu ki a koe; heoi he mea
maka atu koe ki te mata o te parae, he
mea whakarihariha koe i te ra i whanau
ai koe.
6 ¶ Na, taku haerenga atu i to taha,
ka kite ahau i a koe e poke rawa ana i
ou toto: na, ko taku kianga atu ki a koe,
i a koe ano i ou toto, E ora; ae ra, i
mea ahau ki a koe, i a koe ano i ou toto,
E ora.
7 I meinga ano koe e ahau kia tini, kia
rite ki nga tupu o te mara; heoi kua
tokomaha koe, kua nui, kua tae ano koe
ki nga whakapaipai ataahua, kua pupuku
nga u, kua tupu o makawe; i mua hoki
e noho tahanga ana koe, kahore he ka-
kahu.
8 A, taku haerenga atu i tou taha, ka
kite ahau i a koe, na, he wa no te aroha
nga wa i a koe; na, hipokina iho e ahau
te remu o toku ki runga ki a koe, uhia
ana koe e ahau, i a *koe* e noho tahanga
ana, ae ra, oati ana ahau ki a koe, uru
ana taua ki te kawenata, e ai ta te Ariki
ta Ihowa, a riro mai ana koe i a au.
9 Na, horoia ana koe e ahau ki te wai;
ata horoia atu ana e ahau ou toto *i piri*
ki a koe; pania ana koe e ahau ki te
hinu.
10 Taku kakahu mou he mea whakairo;
aku hu mou he hiako pateri; taku whi-
tiki mou he rinena pai; hipokina ana
koe e ahau ki te hiraka.
11 He mea whakapaipai ano hoki koe
naku ki nga whakapaipai, whakanohoia
ana e ahau he poroporo ki o ringaringa,
he hei ki to kaki.
12 I kuhua ano e ahau te mowhiti ki
tou ihu, me nga whakakai ano ki ou ta-
ringa, me te karauna ataahua ano hoki
ki tou māhunga.
13 Na, kua oti koe te whakapaipai ki
te koura, ki te hiriwa; he rinena pai ano
hoki to kakahu, he hiraka, he mea wha-
kairo; i kai koe i te paraoa pai, i te honi,
i te hinu; nui whakaharahara tou ataa-
hua, kake ana koe hei kingitanga.
14 Paku ana to ingoa ki nga iwi, he
ataahua nou; i tino pai rawa hoki, he
honore hoki noku i tukua atu e ahau ki
a koe, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
15 ¶ Heoi whakawhirinaki ana koe ki
tou ataahua, puremu ana koe, he wha-
kaaro hoki nou ki to ingoa, ringitia ana
e koe o puremutanga ki nga tangata ka-
toa e haere atu ana i *tou* taha; i a ia
tena.
16 I tikina atu ano e koe etahi o o ka-
kahu, a mahia ana e koe au wahi tike-
tike, whakakotingotingo rawa, puremu
ana koe i runga i aua mea: e kore *nga
mea pena* e puta mai a mua, e kore ano
e pena.
17 I tikina atu ano e koe o mea wha-
kapaipai, he koura naku, he hiriwa naku,
aku ra i hoatu ki a koe, a hangā ana e
koe etahi whakapakoko tane mau, pure-
mu atu ana ki aua mea.
18 I tikina atu ano e koe o kakahu
whakairo, a hipokina ana e koe aua mea,
hoatu aua e koe taku hinu, me taku wha-
kakakara ki to ratou aroaro.
19 Taku kai ano hoki i hoatu e ahau ki
a koe, te paraoa pai, te hinu, te honi i
whangaia ai koe e ahau, hoatu ana ano
tera e koe ki to ratou aroaro hei kakara
reka; ko *to* tikanga tena, e ai ta te Ari-
ki ta Ihowa.
20 I tikina atu ano hoki o tamariki me
o tamahine, ā taua whanau, pareho ake.
He iti ianei o puremutanga,
21 Ara, to patunga i aku tamariki, to
hoatutanga i a ratou kia tika na roto i te
ahi, hei mea ki a ratou?
22 Na, i o mea whakarihariha katoa, i
o puremutanga, kihai koe i mahara ki
nga ra o to tamahinetanga, i a koe e
noho tahanga ana, kahore he kakahu, i
a koe i poke ra i ou toto.
23 Na, i muri i to he katoa, (aue te
mate mou, aue te mate mou! e ai ta te
Ariki ta Ihowa,)
24 Kei te hanga koe i te wahi ikeike
mau, mahia ana e koe te wahi tiketike
mau i nga waharoa katoa.
25 Kua hangā ano e koe to wahi tike-

tike ki nga ahunga katoa o nga huarahi, meinga ana e koe to ataahua kia whakariharihangia, whewhera tonu o waewae ki nga tangata katoa e haere ana i *tou* taha, whakamahā ana e koe o puremutanga.
26 A puremu ana koe ki nga Ihipiana, ki o hoa tata, he hunga kikokiko nui, whakamahā ana e koe o puremutanga, hei whakapataritari i a au.
27 Nana, na reira i totoro atu ai toku ringaringa ki a koe, whakaititia ana e ahau *nga kai* i rite mau, hoatu ana koe e ahau ki ta o hoa riri i pai ai, ki nga tamahine a nga Pirihitini e whakama nei ki to ara puremu.
28 I puremu ano koe ki nga Ahiriana, he kore hoki nou e makona; ina, puremu ana koe ki a ratou, a kihai ano koe i makona.
29 I whakamahā ano e koe o puremutanga ki te whenua o Kanaana, a Karari atu ra ano, heoi kihai ano koe i makona i tenei.
30 Ano te ngoi-kore o to ngakau, e ai ta te Ariki ta Ihowa, i to mahinga i enei mea katoa, he mahi na te wahine puremu, na te mea taikaha;
31 I to hanganga i to wahi ikeike ki te ahunga mai o nga huarahi katoa, i to mahinga i to wahi tiketike ki nga waharoa katoa; a kihai ano i rite ki ta te wahine puremu; e whakahawea ana hoki koe ki te utu;
32 *Engari e rite ana* ki te wahine moe hoa e puremu ana, e tuku mai ana i nga tangata ke ehara nei i te hoa nona!
33 E hoatu ana he mea ki nga wahine puremu katoa; tau ia he hoatu i o taonga ki te hunga katoa e aroha ana ki a koe, a utua ana ratou e koe, he mea kia haere mai ai ratou ki a koe i nga taha katoa ki o puremutanga.
34 Na, rere ke ana tau i ta *etahi* wahine i o puremutanga, kahore hoki te kai puremu e aru i a koe: i te mea ano hoki ka hoatu e koe he utu, a kahore he utu e homai ki a koe, na, ka rere ke tau.
35 ¶ Mo reira whakarongo, e te wahine puremu, ki te kupu a Ihowa,
36 Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa, Na, kua ringitia atu na e koe to parahi, kua kitea ano hoki koe e noho tahanga ana i o puremutanga ki te hunga i aroha ki a koe, ki o whakapakoko whakarihariha katoa ano hoki, he meatanga ki te toto o o tamariki i hoatu na e koe ki a ratou;
37 Mo reira, te hunga katoa i aroha ki a koe, au i ahuareka atu ai, ratou ko te hunga katoa i aroha ai koe, ko te hunga katoa ano hoki i kino ai koe, ina, ka huihuia mai ratou e ahau ki a koe i tetahi taha, i tetahi taha, ka whakakitea ano koe e ahau ki a ratou e noho tahanga ana, a ka kite ratou i ou wahi katoa e takoto kau ana.
38 Taku whakawakanga ano hoki i a koe ka rite ki te whakawakanga o nga wahine puremu, o nga wahine whakaheke toto; ka hoatu ano e ahau ki a koe he *whakaheke* toto, he weriweri, he hae.
39 Ka tukua atu ano koe e ahau ki to ratou ringa, a ka whakahoroa e ratou to wahi ikeike, ka wahia iho ano o wahi tiketike, ka huia atu ano e ratou ou kakahu, ka tangohia ano e ratou o mea whakapaipai, ka waiho ano hoki koe kia noho tahanga ana, kahore he kakahu.
40 Ka kawea mai ano e ratou he ropu hei whawhai ki a koe, a ka akina koe ki te kohatu, ka werohia ano hoki koe ki ā ratou hoari.
41 Ka tahuna ano e ratou o whare ki te ahi, ka mahia ano hoki nga whakaritenga whakawa ki a koe i te tirohanga mai a nga wahine tokomaha, a ka whakamutua e ahau o puremutanga, e kore ano he utu e homai e koe a muri ake nei.
42 Katahi ka marie iho taku riri ki a koe, ka tahuri atu ano hoki taku hae i a koe, a ka ata noho ahau, e kore ano e riri ki a koe a muri ake nei.
43 Kihai na koe i mahara ki nga ra o to taitamahinetanga, heoi whakaohokia ana ahau e koe ki enei mea katoa; mo reira, tenei ahau te hoatu nei i to tikanga ki runga ki *to* mahunga, e ai ta te Ariki ta Ihowa; e kore ano taua ritenga kino e mahia e koe ki runga ake i o mea whakarihariha katoa.
44 ¶ Nana, te hunga katoa e korero ana i nga whakatauki, ta ratou whakatauki mou ko te kupu nei, Te whaea, tana tamahine, rite tonu.
45 Ko koe te tamahine a to whaea, a te mea e whakarihariha nei ki tona tahu, ki ana tamariki; ko koe ano te teina o o tuakana i whakarihariha nei ki o raua tahu, ki a raua tamariki: he Hiti to koutou whaea, he Amori to koutou pāpā.
46 Na, to tuakana ko Hamaria, ratou ko ana tamahine e noho na i tou taha ki maui: a to teina e noho na i to taha ki matau ko Horoma ratou ko ana tamahine.
47 Heoi kihai koe i haere i runga i o raua ara, kihai ano to mahi i rite ki ā raua mea whakarihariha, he nohinohi hoki, he mea e whakaparahakotia ana, na, heke rawa iho to tupu i to raua i o ara katoa.

48 E ora ana ahau, e ai ta te Ariki ta
Ihowa, kihai te mahi a to teina a Horoma ratou ko ana tamahine i rite ki tau mahi, ki tau, ki ta o tamahine.
49 Nana, ko te he tenei o to teina, o
Horoma, he whakapehapeha i roto i a ia ratou ko ana tamahine, he makonatanga i te taro, he ngakau tatu i runga i te rangimarie, kihai ano ia i whakau ake i nga ringaringa o te ware, o te rawa-kore.
50 A, to ratou whakakaketanga, ta
ratou mahinga i te mea whakarihariha ki toku aroaro, na, peia ana ratou e ahau, (ko taku hoki ia i kite ake ai.)
51 Na, te hara o Hamaria kihai i rite
ki te hawhe o o hara, kua maha ke ano hoki au mea whakarihariha i a ratou, ka ai ano au mea whakarihariha katoa i mahia e koe hei whakatika mo ta to tuakana, mo ta to teina.
52 Nau ano hoki i whakarite te whaka-
wakanga o to teina, o to tuakana; me waha ano hoki e koe to whakama mo ou hara i meinga nei e koe kia nui atu te whakarihariha i o raua, nui atu to raua tika i tou; na, ka numinumi kau ano hoki koe, ka waha i to whakama; kua whakatikaia na hoki e koe ta to teina, ta to tuakana.
53 I te wa e whakatahuritia ai e ahau
to raua whakaraunga, te whakaraunga o Horoma ratou ko ana tamahine, me te whakaraunga ano o Hamaria ratou ko ana tamahine, ka *whakatahuritia* ano te whakaraunga o o whakarau i roto i a ratou.
54 Kia wahā ai e koe to whakama, kia
numinumi kau ai mo nga mea katoa i mea ai koe, i a koe na ka ai hei whakamarie mo ratou.
55 Ka hoki to teina, to tuakana, a Ho-
roma, ratou ko ana tamahine, ki to ratou tu o mua, a ka hoki a Hamaria ratou ko ana tamahine ki to ratou tu o mua, katahi koutou ko o tamahine ka hoki ki to koutou tu o mua.
56 Kihai na hoki to teina a Horoma i
rangona i roto i to mangai i te ra o to whakakake,
57 I te mea kiano to he i hurahia, *i te
mea kiano* i rite ki te wa o te tawainga a nga tamahine a Hiria ratou ko te hunga katoa i tetahi taha ona, i tetahi taha, ko nga tamahine *ano* a nga Pirihitini e whakahawea na ki a koe i tetahi taha, i tetahi taha.
58 Kua wahā na e koe to tikanga he,
me o mea whakarihariha, e ai ta Ihowa.
59 Ko te kupu hoki tenei a te Ariki a
Ihowa; Taku mahi ki a koe ka rite ki tau mahi; kua whakahawea na hoki koe ki te oati, whakatakā ana e koe te kawenata.
60 ¶ Otiia ka mahara ano ahau ki taku
kawenata ki a koe i nga ra o to taitamahinetanga, ka whakapumautia ano e ahau ki a koe he kawenata e mau tonu ana.
61 A ka mahara koe ki o ara, ka wha-
kama ano hoki, ina riro mai i a koe to tuakana, to teina, ina hoatu raua e ahau ki a koe hei tamahine, he mea ano kihai i kawenatatia e koe.
62 Ka whakapumautia ano e ahau taku
kawenata ki a koe, a ka mohio koe ko Ihowa ahau,
63 Kia mahara ai, kia numinumi kau
ai koe, kia kaua ai ano hoki e puaki to mangai i muri iho i to whakama, ina marie ahau ki a koe ki nga mea katoa i mea ai koe; e ai ta te Ariki ta Ihowa.

UPOKO 17.

I PUTA mai ano te kupu a Ihowa ki a au; i mea,
2 E te tama a te tangata, korerotia atu
tetahi kai, makā atu tetahi whakatauki ki te whare o Iharaira,
3 Mea atu, Ko te kupu tenei a te
Ariki a Ihowa; He ekara nui, he nui ano nga parirau, he roa nga hou, kapi tonu i te huruhuru, he mea kotingotingo, haere mai ana ia ki Repanona, tangohia ana e ia te manga o runga rawa o te hita.
4 Katohia ana e ia te pito o ona manga
ngawari, kawea atu ana ki te whenua hokohoko, waiho iho e ia i te pa o nga kai hokohoko.
5 I tikina atu ano e ia etahi o nga pu-
rapura o te whenua, whakatokia iho e ia ki te mara hua, kawea atu ana e ia ki te taha o nga wai maha, whakaturia ake hei wirou.
6 Na, te tupunga ake, he waina e tau-
torotoro ana, he papaku, ona manga anga tonu mai ki a ia, i raro ano i a ia ona pakiaka: na, ka whakawaina, ka tupu ona manga, ka totoro ona peka.
7 Na, ko tetahi atu ekara, he nui nga
parirau, he maha nga huruhuru, na kua anga mai nga pakiaka o tenei waina ki a ia; totoro mai ana ona manga ki a ia, kia whakamakukuria ai e ia i nga wahi i whakatokia ai.
8 He mea whakato ia ki te mara pai ki
te taha o nga wai nui, kia tupu ai nga manga, kia hua ai nga hua, kia tino pai ai *taua* waina:
9 Mea atu, Ko te kupu tenei a te Ariki

a Ihowa, E tupu ranei? e kore ianei e hutia atu e ia ona pakiaka? e kore ianei e tapahia atu ona hua, a ka maroke? ka maroke ano ona rau katoa e pihi mai ana, e kore ano hoki e nui te ringa, e kore e nui te iwi hei huaranga atu.

10 Na, whakatokia atu, e tupu ranei? e kore ianei e maroke rawa, ina pa atu te hau, te marangai, ki a ia? ka maroke ano i te tupuranga i pihi ake ai.

11 ¶ A, i puta mai ano te kupu a Ihowa ki a au, i mea,

12 Tena, mea atu ki te whare whakakeke, E kore ranei koutou e mohio ki te tikanga o enei mea? mea atu, Nana, kua tae mai te kingi o Papurona ki Hiruharama, a, tangohia atu ana e ia to reira kingi, ratou ko ona rangatira, kawea atu ana ratou e ia ki Papurona;

13 Na, kua mau ia ki te uri kingi, whakaritea ana e ia he kawenata ki a ia, whakaoatitia ana ia e ia; kua tangohia ano e ia te hunga nunui o te whenua;

14 Kia iti ai tana kingitanga, kia kaua ai e neke ake, a, he turanga mona, ko runga ano i te pupuri i tana kawenata.

15 Heoi whakakeke ana ia ki a ia, unga ana e ia ana karere ki Ihipa kia homai ai etahi hoiho ki a ia, etahi tangata ano hoki, he tokomaha. E tika ranei tana? e mawhiti ranei te kai mahi o enei mea? e whakatakā ranei e ia te kawenata, a mawhiti ake?

16 E ora ana ahau, e ai ta te Ariki ta Ihowa, ina, i te wahi ano o te kingi nana nei ia i whakakingi, nāna nei te oati i whakahaweatia e ia, nāna nei te kawenata i whakatakā e ia, i tona taha ano i waenganui o Papurona ka mate ia.

17 Na, ahakoa he nui te ope, he nui te huihui, kahore he wahi a Parao ki a ia i te whawhaitanga, i te mea ka haupuria ake he pukepuke, a ka hangā nga taumaihi e hatepea atu ai nga tangata tokomaha.

18 Whakahaweatia iho e ia te oati, whakatakā ana e ia te kawenata, i te mea nei ano kua hoatu e ia tona ringa, a kua mahia enei mea katoa: e kore ia e mawhiti.

19 Mo reira ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa; E ora ana ahau, ina, ka utua e ahau ki runga ki tona mātenga taku oati i whakahaweatia e ia, me taku kawenata ano i whakatakā nei e ia.

20 Ka horahia ano hoki e ahau taku kupenga ki runga ki a ia, a ka mau ia i taku rore, ka kawea ano ia e ahau ki Papurona, ka whakawakia ano hoki ia e ahau ki reira mo tona he i he ai ia ki a au.

21 Na, ona whati katoa, me ona ropu katoa, ka hinga ratou i te hoari, ka whakamararatia atu ano hoki nga morehu ki nga hau katoa; a ka mohio koutou naku na Ihowa te kupu.

22 ¶ Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa, Ka tangohia mai ano hoki e ahau tetahi wahi o to runga manga o te hita tiketike, a ka whakatupuria; ka katohia mai e ahau tetahi mea ngawari i te matamata o ona rārā hou, a ka whakatokia ki runga ki te maunga tiketike e purero ana ki runga:

23 Ka whakatokia ano e ahau ki te maunga tiketike o Iharaira, a ka wana ona manga, ka hua nga hua; te putanga he hita pai, ka noho ano hoki nga manu katoa, ia parirau, ia parirau, ki raro i a ia; ka noho ratou ki te taumarumarunga iho o ona manga.

24 A, ka mohio nga rakau katoa o te parae, naku na Ihowa i whakaiti te rakau tiketike, naku i tiketike ai te rakau papaku; naku i whakamaroke te rakau kaiota, naku hoki i tupu ai te rakau maroke: naku na Ihowa te kupu, naku ano i mahi.

UPOKO 18.

I PUTA mai ano te kupu a Ihowa ki a au, i mea,

2 He aha ra tenei whakatauki i whakataukitia ai e koutou mo te oneone o Iharaira? e ki ra hoki *koutou*, I kai nga mātua i nga karepe kaiota, a, maniania ana nga niho o nga tamariki,

3 E ora ana ahau, e ai ta te Ariki ta Ihowa, e kore tenei whakatauki e whakataukitia e koutou a muri ake i roto i a Iharaira.

4 Nana, nga wairua katoa naku, te wairua o te pāpā, pera tonu te wairua o te tamaiti, naku: te wairua e hara ana, ko tera e mate.

5 ¶ Na, ki te mea e tika ana tetahi tangata, a ka mahia e ia te mea e rite ana, e tika ana,

6 *Ki te mea* kihai ia i kai ki runga ki nga maunga, a kihai ona kanohi i anga ake ki nga whakapakoko o te whare o Iharaira, ki te mea kihai i poke i a ia te wahine a tona hoa, a kihai ia i whakatata atu ki te wahine e paheke ana,

7 Ki te mea kihai tetahi tangata i tukinotia e ia, ki te mea i whakahokia atu e ia tana taunaha ki te tangata i a ia nei ana moni, *ki te mea* kihai ia i pahua, ki te mea i homai e ia tana taro ma te tangata e hemo-kai ana, a i hipokina e ia

ki te kakahu te tangata e noho tahanga
ana;
8 *Ki te mea* kahore ana mea i hoatu
hei moni whakatuputupu, a kihai etahi
hua i riro mai i a ia, ki te mea i whaka-
hokia iho e ia tona ringa i te kino, a he
pono tana whakarite i te whakawakanga
a tetahi tangata ki tetahi tangata,
9 *Ki te mea* i haere ia i runga i aku
tikanga, pupuri tonu i aku whakariteri-
tenga, pono tonu te mahi, tika tonu tana,
ka ora ia, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
10 ¶ Ki te whanau tetahi tamaiti āna,
he tahae, he kai whakaheke toto, a ka
mahia e ia tetahi o enei mea,
11 Ka kore ano hoki e mahia e ia tetahi
o enei mea *pai*, engari e kai ana ki runga
ki nga maunga, e whakapoke ana i te
wahine a tona hoa,
12 E tukinotia ana e ia te ware raua
ko te rawa-kore, e pahua noa ana, a ka-
hore e whakahokia e ia te taunaha,
engari e anga ana ona kanohi ki nga
wha kapakoko, e mahi ana i te mea wha-
kariharih,
13 E hoatu ana i te moni whakatupu-
tupu, e tango ana i nga hua, e ora ranei
ia? e kore ia e ora, kua mahia e ia enei
mea whakarihariha katoa; ko te mate
kau mona, ki runga ano i a ia ona toto.
14 ¶ Na, ki te whanau tetahi tamaiti
a tenei, a ka kite ia i nga hara katoa i
mahia e tona pāpā, a ka mahara, ka kore
e mahi i te pena,
15 Kahore ia e kai ki runga ki nga
maunga, kahore hoki ona kanohi e anga
ki nga whakapakoko o te whare o Iha-
raira, kahore e whakapokea e ia te wa-
hine a tona hoa,
16 Kahore ana tukino i te tangata, ka-
hore e pupuri i te taunaha, kahore hoki
ana pahua, e hoatu ana e ia tana taro
ma te tangata e hemo-kai ana, e hipokina
ana hoki e ia ki te kakahu te tangata e
noho tahanga ana.
17 E whakakohia atu ana e ia tona ri-
nga i te ware, kahore hoki e tangohia e
ia te moni whakatuputupu, me nga hua,
e mahia ana e ia aku whakariteritenga,
e haere ana i runga i aku tikanga, e kore
tera e mate mo te he o tona pāpā; ka
ora ia.
18 Tona pāpā, he tukino noa iho tana,
he pahua noa iho i tona teina, kihai
hoki i pai nga mea i mahia e ia i roto i
tona iwi, na, ka mate ia i runga i tona
kino.
19 ¶ Heoi e mea na koutou, He aha ra
te tamaiti tē waha ai i te kino o te papa?
Ki te mahia e te tamaiti te mea e rite
ana, e tika ana, a ka puritia e ia aku
tikanga, ka mahia ano e ia, ina, ka
ora ia.
20 Te wairua e hara ana, ka mate
tera. E kore te tamaiti e waha i te
kino o te pāpā, e kore ano te pāpā e
waha i te kino o te tamaiti: ko runga
ano i a ia te tika o te tangata tika, te
tangata kino ano hoki ko runga ano i a
ia *tana* kino.
21 Ki te tahuri ia te tangata kino i ona
hara katoa i mahia e ia, a ka puritia e ia
aku tikanga katoa, ka mahia ano e ia te
mea e rite ana, e tika ana, ina, ka ora ano
ia, e kore ia e mate.
22 E kore tetahi o ona he i mahia e ia
e maharatia mai ki a ia; ka ora ia i tana
tika i mahia e ia.
23 Ko taku koanga ngakau ranei tena
ko te matenga o te tangata kino? e ai ta
te Ariki ta Ihowa; he teka ranei ko ia
kia tahuri mai i ona ara, kia ora?
24 ¶ Ki te tahuri atu ia te tangata tika
i tana tika, ki te mahia e ia te he, a ka
rite tana mahi ki nga mea whakariha-
riha katoa i mahia e te tangata kino, e
ora ranei ia? e kore ana tikanga katoa i
mahia e ia e maharatia; ka mate ia i
runga i tana kino i kino ai ia, i runga
ano i tona hara i hara ai ia.
25 ¶ Heoi kei te mea na koutou, Ka-
hore e rite te ara a te Ariki. Tena ra,
whakarongo mai, e te whare o Iharaira,
Kahore ranei taku ara e rite? he teka
ianei no koutou nga ara kahore e rite?
26 Ki te tahuri atu te tangata tika i
tana tika i mahia e ia, a ka mahi i te
kino, mate iho i runga i aua *mea*, e mate
ano ia mo tana kino i mahia e ia.
27 Ki te tahuri mai ano hoki te tangata
kino i tana kino i mahia e ia, a ka mahia
e ia te mea e rite ana, e tika ana, ka ora
ano i a ia tona wairua.
28 Nana hoki i whakaaro, a tahuri
mai ana i ona he katoa i mahia e ia;
ina, ka ora ia, e kore ia e mate.
29 Heoi kei te mea te whare o Iha-
raira, Kahore e rite te ara a te Ariki.
Kahore ranei aku ara e rite, e te whare
o Iharaira? he teka ianei no koutou nga
ara kahore e rite?
30 Ae ra, ka rite ki tona ara, ki tona
ara, taku whakawakanga i a koutou, e te
whare o Iharaira, e ai ta te Ariki ta
Ihowa. Ripeneta, tahuri mai hoki i o
koutou he katoa, a e kore te he e waiho
hei whakataka mo koutou.
31 ¶ Makā atu, kia matara atu i a
koutou a koutou he katoa i he ai koutou;
mahia hoki he ngakau hou, he wairua
hou mo koutou: kia mate hoki koutou
hei aha, e te whare o Iharaira?

32 Kahore hoki au e ahuareka atu ki te
matenga o te tangata e mate ana, e ai ta
te Ariki ta Ihowa: na, tahuri mai,
e ora.

UPOKO 19.

NA, whakahuatia he tangi mo nga
rangatira o Iharaira,
2 Mea atu hoki, He aha to whaea?
He raiona uha: i roto i nga raiona ia e
takoto ana, ana kuao he mea whakatupu
nana i roto i nga raiona,
3 Na, atawhaitia ake ana e ia tetahi o
ana kuao, kua rahi, kua ako ki te hopu
tupapaku mana; kua kai i te tangata.
4 I rongo ano nga iwi ki a ia; i mau
ia ki roto ki ta ratou poka, na, kawea
ana ia e ratou, mekameka rawa, ki te
whenua o Ihipa.
5 A ka kite tera kua tatari ia, a kua
kore tana i tumanako atu ai, na, ka mau
ia ki tetahi atu o ana kuao, meinga ana
ia e ia hei kuao rahi.
6 Na, kei te haereere tera i roto i nga
raiona, kua rahi, kua ako ki te hopu tu-
papaku mana; kua kai i te tangata.
7 I mohio ano ia ki o ratou whare
kingi, whakaururuatia ana e ia o ratou
pa, moti iho te whenua me ona tini mea
i te haruru o tona hamamatanga.
8 Katahi ia ka whakaekea e nga iwi o
nga kawanatanga i tetahi taha, i tetahi
taha, horahia ana e ratou he kupenga ki
runga ki a ia, kua mau ki roto ki ta
ratou poka.
9 Katahi ia ka tutakina atu, mea rawa
ki nga mekameka, a kawea ana ia ki te
kingi o Papurona, i kawea atu ia e ratou
ki nga pa kaha, kia kore ai tona reo e
rangona i muri ki runga ki nga maunga
o Iharaira.
10 I rite to whaea ki te waina, i te
mea he toto kei a koe, he mea whakato
ano ia ki te taha o nga wai: he mea
whai hua ia, he mea whai manga, he
maha hoki no nga wai.
11 He peka kaha ano hoki ana hei he-
peta mo nga kingi; purero tonu ia, roa
tonu, i roto i nga manga pururu, i kitea
atu ia e purero ana, me ona manga
maha ano hoki.
12 Heoi kua hutia atu ia i runga i te
weriweri, kua makā ki te whenua, ma-
roke ake i te hau, i te marangai, ona
hua: whatiwhatia ake ona peka kaha,
maroke ake, kainga ake e te ahi.
13 Na, inaianei kua oti ia te whakato
ki te koraha, ki te whenua maroke e
mate ana i te wai.
14 I puta mai ano he ahi i roto i tetahi
peka i roto i ona manga, pau ake ona
hua; kore ake ona peka kaha hei hepeta
kingi. He tangi tenei, ka waiho ano
hei tangi.

UPOKO 20.

NA, i te whitu o nga tau, i te rima o
nga marama, i te tekau *o nga ra* o
te marama, ka haere mai etahi o nga
kaumatua o Iharaira ki te rapu tikanga
i a Ihowa, a noho ana i toku aroaro.
2 Na, ko te putanga mai o te kupu a
Ihowa ki a au; i mea ia,
3 E te tama a te tangata, korero atu ki
nga kaumatua o Iharaira, mea atu ki a
ratou, Ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa; I haere mai ranei koutou ki te
rapu tikanga i a au? E ora ana ahau, e
kore au e pai kia rapua e koutou he tika-
nga i a au, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
4 E whakawa ranei koe i a ratou, e te
tama a te tangata, e whakawa ranei koe
i a ratou? kia mohio ratou ki nga mea
whakarihariha a o ratou mātua:
5 Mea atu hoki ki a ratou, Ko te kupu
tenei a te Ariki a Ihowa, I te rangi i
whiriwhiria ai e ahau a Iharaira, i toku
ringaringa ra i ara ki nga uri o te whare
o Hakopa, a whakakite atu ana ahau i a
au ki a ratou i te whenua o Ihipa, i toku
ringa i ara atu ra ki a ratou, i a au ra i
mea, Ko Ihowa ahau ko to koutou Atua;
6 I taua rangi ano i ara ai toku ringa
ki a ratou ki te tango mai i a ratou i te
whenua o Ihipa ki te whenua i tirohia e
ahau mo ratou, e rerengia ana e te waiu,
e te honi, ki te *wahi* ataahua rawa o nga
whenua katoa;
7 I mea atu ahau ki a ratou, Makā e
tera e tera nga mea whakarihariha o
ona kanohi; kaua hoki koutou e wha-
kapokea ki nga whakapakoko o Ihipa;
ko Ihowa ahau, ko to koutou Atua.
8 Na, kei te whakakeke ratou ki a au,
kihai hoki i pai ki te whakarongo ki a
au, kihai i makā atu e ratou nga mea
whakarihariha o nga kanohi o ia ta-
ngata, o ia tangata, kihai i whakarerea
e ratou nga whakapakoko o Ihipa: na,
ko taku meatanga ake kia ringitia atu
taku weriweri ki a ratou, kia whaka-
paua atu taku riri ki a ratou i waenganui
o te whenua o Ihipa.
9 Heoi mahi ana ahau, he whakaaro
ki toku ingoa, kei whakapokea i te tiro-
hanga mai a nga iwi i noho tahi nei
ratou, i meinga nei e ahau kia mohio ki
a au, i a ratou ra i kite, i a ratou e ta-
ngohia mai ana i te whenua o Ihipa.

10 ¶ Na, tangohia mai ana ratou e ahau i te whenua o Ihipa, kawea mai ana ratou ki te koraha.
11 I hoatu ano e ahau aku tikanga ki a ratou, i whakakitea atu ano ki a ratou aku whakariteritenga e ora ai te tangata ki te mahia e ia;
12 I hoatu ano e ahau aku hapati ki a ratou hei tohu ki a au, ki a ratou, kia mohio ai ratou ko ahau ko Ihowa to ratou kai whakatapu
13 Heoi kei te whakakeke te whare o Iharaira ki a au i te koraha; kihai ratou i haere i runga i aku tikanga, whakaparahako ana ratou ki aku whakaritenga e ora ai te tangata ki te mahia e ia; whakapokea rawatia ana e ratou aku hapati: na, ko taku meatanga ake kia ringitia atu taku weriweri ki runga ki a ratou i te koraha, kia moti ra ano ratou.
14 Heoi mahi ana ahau, he whakaaro ki toku ingoa, kei whakapokea i te tirohanga mai a nga iwi i kite nei i taku tangohanga mai i a ratou.
15 I ara ano ia toku ringa ki a ratou i te koraha, mo ratou e kore e kawea ki te whenua i hoatu e ahau, *ki te wahi* e rerengia ana e te waiu, e te honi, e ataahua rawa ana i nga whenua katoa;
16 Mo ratou i whakaparahako ki aku whakaritenga, a kihai i haere i runga i aku tikanga, aku hapati ano hoki whakapokea iho e ratou; he whai hoki no o ratou ngakau i ā ratou whakapakoko.
17 Heoi i tohungia ano ratou e toku kanohi, kihai i whakangaromia, kihai ano ahau i whakamoti i a ratou ki te koraha.
18 Engari i mea atu ahau ki ā ratou tamariki i te koraha, Kaua e haere i runga i nga tikanga a o koutou mātua, kaua ano e puritia a ratou whakaritenga, kei poke ano hoki koutou i ā ratou whakapakoko.
19 Ko Ihowa ahau, ko to koutou Atua: haere i runga i aku tikanga, puritia ano hoki aku whakaritenga, mahia;
20 Whakatapua ano hoki aku hapati, waiho hei tohu ki a au, ki a koutou, kia mohio ai koutou ko Ihowa ahau, ko to koutou Atua.
21 Na, kei te whakakeke nga tamariki ki a au, kihai ratou i haere i runga i aku tikanga, kihai hoki i pupuri i aku whakaritenga hei mahi ma ratou; (ki te mahia hoki ena e te tangata, ka ai hei oranga mona,) aku hapati ano hoki, whakapokea iho e ratou: na, ko taku kianga ake, kia ringitia atu taku weriweri ki runga ki a ratou, kia whakapaua atu ano hoki taku riri ki a ratou i te koraha.
22 Heoi whakahokia iho ana e ahau toku ringaringa, a mahi ana ahau me te whakaaro ano ki toku ingoa, kei poke i te tirohanga mai a nga iwi i kite nei i taku tangohanga mai i a ratou.
23 I ara ano toku ringa ki a ratou i te koraha, he mea hoki ka whakamararatia atu ratou ki roto ki nga tauiwi, ka titaritaria atu ki nga whenua;
24 Mo ratou kihai i mahi i aku whakaritenga; mo ratou ano i whakaparahako ki aku tikanga, na, whakapokea iho e ratou aku hapati, anga tonu ana o ratou kanohi ki nga whakapakoko o o ratou mātua.
25 Na, hoatu ana e ahau ki a ratou nga tikanga kahore i pai, me nga whakaritenga e kore ai ratou e ora.
26 I whakapokea ano ratou e ahau ki ā ratou mea homai noa, a meinga ana e ratou nga *tamariki* katoa e orokoputa mai ana i te kopu kia tika i roto *i te ahi*, he mea e meinga ai ratou e ahau kia noho kau noa iho, kia mohio ai ratou ko Ihowa ahau.
27 ¶ Mo reira korero atu ki te whare o Iharaira, e te tama a te tangata, mea atu ki a ratou, Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa, Tenei ano tetahi kohukohu a o koutou mātua ki a au, i a ratou i mahi nei i te he ki a au.
28 Ka oti ratou te kawe e ahau ki te whenua i ara ai toku ringa kia hoatu a reira ki a ratou, na, ta ratou kitenga i tetahi pukepuke tiketike, i tetahi rakau rau maha, na patua ana e ratou ki reira a ratou patunga tapu, tapaea ana e ratou ki reira te mea whakapataritari, ta ratou whakahere: mahia ana e ratou ta ratou whakakakara reka ki reira, ringitia ana e ratou ki reira a ratou ringihanga.
29 Na, ko taku meatanga atu ki a ratou, Ko tehea ta koutou pukepuke e haereere nei koutou? Na, ko Pama te ingoa i karangatia ki reira, a taea noatia tenei ra.
30 Mo reira mea atu ki te whare o Iharaira, Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa; Ka whakapokea ranei koutou i runga ano i nga ara o o koutou mātua? ka whai ranei koutou i ā ratou mea whakarihariha puremu ai?
31 I te mea hoki ka tapaea atu e koutou a koutou mea hoatu noa, a ka meinga a koutou tamariki kia tika na roto i te ahi, e whakapoke ana koutou i a koutou ano ki ā koutou whakapakoko katoa, a taea noatia tenei ra: a me rapu tikanga mai ranei i a au ma koutou, e te whare

o Iharaira? E ora ana ahau, e ai ta te
Ariki ta Ihowa, e kore ahau e pai kia
uia e koutou.
32 Na, te mea i puta ake ki roto ki o
koutou wairua e kore rawa e taea, ta
koutou e ki ra, Ka rite tatou ki nga tau-
iwi, ki nga hapu o nga whenua, ka
mahi ki te rakau, ki te kohatu.
33 ¶ E ora ana ahau, e ai ta te Ariki
ta Ihowa, ina, he ringa kaha toku, he
tākakau kua oti te whakamaro, he
weriweri kua oti te riringi atu, i a au
ka kawana nei i a koutou.
34 Ka tangohia mai ano koutou e ahau
i roto i nga iwi, ka huihuia mai ano hoki
koutou i nga whenua i whakamararatia
atu ai koutou, he meatanga na te ringa
kaha, na te tākakau kua oti te whaka-
maro, na te weriweri kua oti te riringi
atu.
35 Ka kawea atu ano koutou e ahau
ki te koraha o nga iwi, ka whakawakia
ano hoki koutou ki reira titiro atu, titiro
mai.
36 Ka rite ki taku whakawakanga i o
koutou mātua i te koraha o te whenua o
Ihipa; ka pena ano taku whakawaka-
nga i a koutou, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
37 Ka meinga ano koutou e ahau
kia tika i raro i te tokotoko, kia uru ano
hoki ki roto ki te here o te kawenata.
38 Ka tahia atu ano hoki e ahau i roto
i a koutou te hunga whakakeke, te hu-
nga hoki e tutu ana ki a au: ka tango-
hia mai ratou i te whenua e noho nei
ratou, e kore ano ratou e tae ki te oneone
o Iharaira: a ka mohio koutou ko Ihowa
ahau.
39 Na,—koutou, e te whare o Iharaira,
—ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa;
Haere, e mahi ki tana whakapakoko, ki
tana whakapakoko, i nga wa e takoto
ake nei, ki te kore nei koutou e rongo ki
a au: kaua ia toku ingoa tapu e whaka-
pokea i muri ki ā koutou mea homai
noa, ki ā koutou whakapakoko.
40 Taku maunga tapu hoki, te maunga
purero rawa o Iharaira, e ai ta te Ariki
ta Ihowa, ko te wahi tera e mahi ai te
whare katoa o Iharaira, ratou katoa i te
whenua, ki a au: ko te wahi tera e ma-
nako atu ai ahau ki a ratou, ko te wahi
ano tera e mea ake ai ahau ki ā koutou
whakahere maku, ki nga matamua o a
koutou mea e tapae mai ai, ki ā koutou
mea tapu katoa.
41 Ka manako ahau ki a koutou, ki ta
koutou whakakakāra reka ano, ina ta-
ngohia mai koutou e ahau i roto i nga
iwi, ina huihuia mai koutou i nga whe-
nua i whakamararatia atu ai koutou, a
ka ai koutou hei whakatapu moku i te
tirohanga mai a nga iwi.
42 Na, ka mohio koutou ko Ihowa
ahau, ina kawea koutou e ahau ki te
oneone o Iharaira, ki te whenua i ara ai
toku ringa kia hoatu a reira ki o koutou
mātua.
43 Ka mahara ano koutou i reira ki ā
koutou ara, ki ā koutou mahi katoa i
poke ai koutou; a ki ta koutou whakaaro
iho he mea whakarihariha koutou i ā
koutou kino katoa i mahia e koutou.
44 A ka mohio koutou ko Ihowa ahau,
i a au ka mahara nei ki toku ingoa, ina
mahi ahau ki a koutou, a kahore taku e
rite ki ā koutou ara kino, ki ā koutou
mahi he, e te whare o Iharaira, e ai ta
te Ariki ta Ihowa.
45 ¶ I puta mai ano te kupu a Ihowa
ki a au, i mea,
46 E te tama a te tangata, anga atu to
mata whaka-te-ara ki te tonga, kia ma-
turuturu atu ano *to kupu* ki te taha ki te
tonga, poropititia he hē mo te ngahere o
te parae ki te tonga.
47 Mea atu hoki ki te ngahere i te
tonga, Whakarongo mai ki te kupu a
Ihowa, Ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa, Tenei au te whakau nei i te
ahi i roto i a koe, a ka pau nga rakau
matomato katoa i roto i a koe, me nga
rakau maroke katoa ano hoki, e kore te
mura e tineia, ka mura tonu, ka wera
ano nga kanohi katoa i reira, i te tonga,
tae noa ki te nota.
48 A ka kite nga kikokiko katoa naku
na Ihowa i whakau: e kore e tineia.
49 Ano ra atu ko au, Aue, e te Ariki e
Ihowa! e mea ana ratou ki a au, He
teka ianei he korero whakatauki āna e
korero nei?

UPOKO 21.

I PUTA mai ano te kupu a Ihowa ki
a au, i mea,
2 E te tama a te tangata, anga atu to
mata ki Hiruharama, kia maturuturu
iho ano hoki to kupu ki nga wahi tapu,
poropititia he hē mo te oneone o Iha-
raira.
3 Mea atu hoki ki te oneone o Iharaira,
Ko te kupu tenei a Ihowa, Nana, hei hoa
riri ahau mou, ka maunu ano i a au
taku hoari i roto i tona takotoranga, ka
hatepea atu ano hoki e ahau te tangata
tika raua ko te tangata he i roto i a koe.
4 Na, ka hatepea atu e ahau i roto i a
koe te tangata tika raua ko te tangata he,
ka maunu mai ano taku hoari i roto i

tona takotoranga ki nga kikokiko katoa i
te taha ki te tonga, tae noa ki te nota.
5 A ka mohio nga kikokiko katoa,
naku na Ihowa i unu mai taku hoari i
roto i tona takotoranga: e kore ano e
hoki i muri iho.
6 Na, ko koe, e te tama a te tangata, e
aue, me te mea kua whati te hope; kia
nui noa atu to aue ki to ratou aroaro.
7 A ki te mea ratou ki a koe, He aha
koe i aue ai? katahi koe ka mea atu, Mo
te rongo; kei te haere mai hoki: a ngohengohe noa iho nga ngakau katoa, ngoikore katoa nga ringaringa, ka he ano
hoki nga wairua katoa, nga turi katoa
ano hoki kei te wai te rite: nana, te
haere mai nei, ka puta mai ano hoki, e
ai ta te Ariki ta Ihowa.
8 ¶ I puta mai ano te kupu a Ihowa
ki a au, i mea,
9 E te tama a te tangata, poropiti atu,
ki atu, Ko te kupu tenei a Ihowa, Ki
atu, He hoari, he hoari, whakakoi rawa,
oro rawa.
10 I whakakoia ai kia nui ai te parekura; i orohia ai kia kanapa ai. Kia koa
koia tatou? te tokotoko o taku tamaiti
whakahaweatia iho, *me* nga rakau katoa.
11 I hoatu ano e ia kia orohia, hei mea
e maua e te ringa: he hoari ia kua oti
te whakakoi, kua oti te oro, ka hoatu
ano ki te ringaringa o te kai patu.
12 E tangi, e aue, e te tama a te tangata: no te mea tera e pa mai ki toku
iwi, ki nga rangatira katoa o Iharaira:
he wehi, he mea na te hoari, ka pa ki
toku iwi: mo reira pakia iho *to* huha.
13 Hei whakamatau hoki ia, a ka pehea ra ki te whakahaweatia ano hoki te
tokotoko? ka kore kau noa iho, e ai ta
te Ariki ta Ihowa.
14 Na, e te tama a te tangata, poropiti
atu, pakia hoki o ringaringa, Tena ano
hoki, kia tuatorutia te hoari, te hoari nana
nga tupapaku; ko te hoari ia nana nga
tupapaku rarahi, tae tonu atu ki o ratou
ruma o roto rawa.
15 Kua oti te mata o te hoari te whakatika atu e ahau ki o ratou kuwaha
katoa, kia ngohengohe ai o ratou ngakau, kia maha ai o ratou whakatukanga:
aue! kua oti te whakakanapa, koi tonu,
hei mea mo te patu.
16 Anga atu ki tetahi taha ranei, ki tetahi taha ranei, ki matau ranei, ki maui
ranei, ki te wahi e u atu ai to mata.
17 Ka papaki ano oku ringaringa, ka
meinga ano hoki toku weriweri kia tau
iho: naku na Ihowa te kupu.
18 ¶ I puta mai ano hoki te kupu a
Ihowa ki a au, i mea,
19 Na, whakaritea e koe, e te tama a
te tangata, etahi ara mau kia rua, hei
haerenga mai mo te hoari a te kingi o
Papurona: ka puta mai raua e rua i te
whenua kotahi: whiriwhiria hoki tetahi
wahi, whiriwhiria i te ahunga mai o te
huarahi ki te pa.
20 Whakaritea he ara e haere mai ai
te hoari ki Rapata o nga Amoni, ki
Hura ano hoki, ki *era* i Hiruharama, i te
pa taiepa.
21 I tu hoki te kingi o Papurona ki te
pekanga o te ara, ki te ahunga mai o
nga ara e rua, ki te ui ki nga tuāhu: i
whakakoia ano e ia *ana* pere, i uia he
tikanga ki nga whakapakoko, i titiro atu
ia ki te ate.
22 I tona taha ki matau ko te tuāhu
mo Hiruharama, hei whakarite i nga
mea wawahi, hei mea e hamama ai te
mangai i te parekura, e whakarahia ai
te reo i te hamamatanga, hei whakarite
i nga mea wawahi mo nga kuwaha, kia
haupuria ake ano he pukepuke, kia hanga he taumaihi.
23 A ki ta ratou, ano he tuāhu teka
tena ki ta ratou titiro iho, ki ta te hunga
ra i oati i nga oati: otiia ka maharatia e
ia te kino, a ka mau ratou.
24 No reira ko te kupu tenei a te Ariki
a Ihowa, Na, kua meinga na e koutou
to koutou kino kia maharatia, i to koutou he ka hurahia, i o koutou hara ka
kitea i roto i ā koutou mahi katoa; na, e
maharatia ana koutou, mo reira ka mau
koutou i te ringaringa.
25 ¶ Na, ko koe, e te mea poke, e te
mea kino, e te kingi o Iharaira nou nei
te ra kua tae mai, te wa e mutu ai te he,
26 Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa, Whakarerea atu te potae, waiho atu
te karauna: e kore tenei e mau: te iti
whakanuia ake, te nui whakaititia iho.
27 Ka porohurihia e ahau, ka porohurihia, ka porohurihia, ka kore noa iho ano
hoki kia tae mai ra ano te tangata māna,
a maku e hoatu ki a ia.
28 ¶ Na, e te tama a te tangata, poropiti atu, mea atu, Ko te kupu tenei a te
Ariki a Ihowa mo nga Amoni, mo ta
ratou tawai; mea atu ano, Te hoari, te
hoari, kua oti te unu: oro rawa mo te
patu, kia kai ai, koia i kanapa ai:
29 I a ratou ka kite nei i te mea horihori mau, i ā ratou tuāhu ka teka nei ki
a koe, kia hoatu ai koe ki runga ki nga
kaki o te hunga i patua, o te hunga kino
kua tae mai nei to ratou ra, te wa e
mutu ai te kino.
30 Kia whakahokia koia e ahau ki tona
takotoranga? ka whakawakia koe e ahau

ki te wahi i hangā ai koe, ki te whenua
i tupu mai ai koe.
31 Ka ringitia ano e ahau taku whaka-
takariri ki runga ki a koe, ka pupuhi ano
ahau ki a koe i runga i te ahi, ara, i taku
riri; ka hoatu ano koe e ahau ki te ri-
ngaringa o nga tangata whakaaro-kore,
e mohio ana ki te whakangaro.
32 Ka waiho koe hei wahie mo te ahi;
ka heke ou toto ki waenganui o te whe-
nua; heoi ano maharatanga atu ki a
koe; naku hoki na Ihowa te kupu.

UPOKO 22.

I PUTA mai ano te kupu a Ihowa ki
a au, i mea,
2 E whakawa ranei koe, e te tama a te
tangata, e whakawa ranei koe i te pa
whakaheke toto? whakakitea ano ana
mea wakarihariha katoa ki a ia.
3 Mea atu hoki, Ko te kupu tenei a te
Ariki a Ihowa, E whakahekea ana he
toto e te pa i waenganui ona, he mea e
tae mai ai te wa mona, e hangā ana ano
e ia nga whakapakoko hei he mona, hei
whakapoke ano i a ia.
4 Kua he koe i o toto i whakahekea e
koe, kua poke i o whakapakoko i hangā
e koe, kua meinga ano e koe o ra kia
tata, kua tae ano koe ki o tau: na reira
koe i meinga ai e ahau hei tawainga ma
nga tauiwi, hei taunutanga ma nga whe-
nua katoa.
5 Te hunga e tata ana, te hunga ano e
matara atu ana i a koe, ka taunu ki a
koe ki te ingoa poke, ki te mea raruraru
nui.
6 Nana, nga rangatira o Iharaira, puta
ana nga uaua o tetahi, o tetahi, i roto i a
koe ki te whakaheke toto.
7 E whakahawea ana ratou ki te pāpā,
ki te whaea, i roto i a koe, he mahi wha-
katupu kino ta ratou ki te tautangata i
roto i a koe: e tukinotia ana e ratou te
pani me te pouaru i roto i a koe:
8 Aku mea tapu whakahaweatia iho e
koe, aku hapati whakanoatia ana e koe.
9 Kei roto i a koe nga tangata ngau
tuara, he mea kia whakahekea ai he
toto: i roto i a koe te kai ki runga ki
nga maunga: i roto i a koe te mahi pu-
remu.
10 I roto i a koe te hura i to te pāpā e
takoto tahanga ai: i roto i a koe te
whakaiti i te wahine poke i motuhia atu.
11 He mahi whakarihariha ano ta te-
tahi ki te wahine a tona hoa; ta tetahi
whakapokea iho, puremutia iho tana hu-
naonga; ta tetahi i roto i a koe, he wha-
kaiti i tona tuahine, i te tamahine a tona
pāpā.
12 I roto i a koe te tango i te utu wha-
kapati e whakahekea ai he toto; kua
tango koe i te moni whakatuputupu, i
nga hua ano hoki, kua haoa mai ano e
koe nga *taonga* a o hoa, he mea tukino,
kua wareware ano koe ki a au, e ai ta te
Ariki ta Ihowa.
13 ¶ Nana, kua pakia e ahau toku ri-
nga ki to hao taonga i hao ai koe, ki o
toto ano kua heke na i waenganui i a
koe.
14 E u ranei to ngakau, e pakari ranei
o ringa, i nga ra e mahi ai ahau ki a
koe? Naku na Ihowa te kupu, maku
ano e mahi.
15 Ka whakamararatia atu ano koe e
ahau ki roto ki nga tauiwi, ka titaritaria
hoki koe ki nga whenua, a ka poto i a
au to poke i roto i a koe.
16 Ka whakanoatia ano hoki koe e koe
ano i te tirohanga mai a nga iwi, a ka
mohio koe ko Ihowa ahau.
17 A i puta mai ano te kupu a Ihowa
ki a au, i mea,
18 E te tama a te tangata, ki a au, kua
rite te whare o Iharaira ki te para: he
parahi ratou katoa, he tine, he rino, he
matā i waenga oumu; he para hiriwa
ratou katoa.
19 No reira tenei kupu a te Ariki a
Ihowa; Na, he para nei koutou katoa,
na, tenei ahau te kohikohi nei i a koutou
ki waenganui o Hiruharama.
20 *Ka rite* ki te kohikohinga o te hi-
riwa, o te parahi, o te rino, o te matā, o
te tine ki waenganui o te oumu, puhia
tonutia atu te ahi ki runga hei whaka-
rewa; ka pena ano taku kohikohinga *i
a koe* i runga i taku riri, i taku weri-
weri, ka waiho ano *koutou* e ahau *ki
reira*, ka whakarewaina ano hoki kou-
tou.
21 Ina, ka whakaminea koutou e ahau,
ka pupuhi atu ano ahau ki a koutou i ru-
nga i te ahi, ara, i taku riri, a ka rewa
koutou i waenganui.
22 Ka rite ki te whakarewanga o te
hiriwa i roto i te oumu; ka pena ano to
koutou whakarewanga i waenganui o
taua *oumu*, a ka mohio koutou kua oti
taku weriweri te riringi atu e ahau e
Ihowa ki runga ki a koutou.
23 ¶ A i puta mai ano te kupu a Ihowa
ki a au, i mea,
24 E te tama a te tangata, mea atu ki
a ia, Ko koe te whenua kihai i purea,
kihai ano i whai ua i te ra o te whakata-
kariri.
25 E whakatakotoria ana he hē e ana

poropiti i waenganui i a ia, koia ano kei
te raiona mangai nui e haehae ana i te
tupapaku; kua pau nga wairua i a ratou;
kua riro i a ratou nga taonga me
nga mea utu nui; kua whakatokomahatia
e ratou ana pouaru i roto i a ia.
26 Kua whakatakā e ana tohunga taku
ture, whakanoatia ana e ratou aku mea
tapu: kihai i wehea mai e ratou te tapu
i te noa, kihai ano i whakakitea e ratou
te wehenga o te poke, o te ma; o ratou
kanohi hunā ake e ratou ki aku hapati,
a whakapokea ana ahau i roto i a ratou.
27 Ona rangatira i roto i a ia, rite tonu
ki nga wuruhi e haehae ana i te tupapaku,
he whakaheke toto, he whakangaro
wairua, kia riro mai ai he taonga.
28 Pania iho ano hoki ratou e ana poropiti
ki te paru kihai i konatunatua; he
moemoea horihori a ratou; he teka nga
korero a *aua* tohunga tuāhu ki a ratou,
i a *ratou* ka mea nei, Ko te kupu tenei a
te Ariki a Ihowa, i te mea ano kihai a
Ihowa, i korero.
29 Te iwi o te whenua, ta ratou, he
whakatupu-kino, he pahua, e tukinotia
ana e ratou te ware raua ko te rawa-kore:
e whakatupuria kinotia ana e ratou te
tautangata i te mea kahore nei he take.
30 I te rapu ano ahau i te tangata i
roto i a ratou hei hanga i te taiepa, hei
tu ki te wahi pakaru ki toku aroaro mo
te whenua, hei mea kei whakangaromia:
heoi kihai i kitea.
31 Na, ringitia ana e ahau taku whakatakariri
ki runga ki a ratou; whakapotoa
atu ana ratou e ahau ki te ahi a
taku riri: hoatu ana e ahau te utu o to
ratou ara ki runga ki o ratou māhunga,
e ai ta te Ariki ta Ihowa.

UPOKO 23.

I PUTA mai ano te kupu a Ihowa ki
a au, i mea,
2 E te tama a te tangata, tokorua nga
wahine i mua, he tamahine na te whaea
kotahi.
3 Heoi puremu ana ki Ihipa; puremu
ana i to raua tamarikitanga: i romia o
raua u ki reira, i mirimiria ki reira nga
matamata o to raua wahinatanga.
4 Na, o raua ingoa, to to mua ko Ahora,
to tona teina ko Ahoripa: i a au ano
hoki era, i whanau ano a raua tamariki, a
raua tamahine. Na, o raua ingoa, Ko
Hamaria a Ahora, ko Hiruharama a
Ahoripa.
5 Na, kua puremu a Ahora i te mea i a
au ano ia, minamina atu ana ki ana i aroha
atu ai, ki *ona* hoa tata, ki nga Ahiriana,
6 He pūru nei o ratou kakahu, he
ariki, he kawana, he taitamariki e minaminatia
ratou katoa, he tangata hoiho, e
eke ana ki runga ki nga hoiho.
7 Heoi kei te mahi puremu ia ki a
ratou, ki nga tangata papai o nga tamariki
o Ahiria, ki a ratou katoa, ki te hunga
katoa i minaminatia atu e ia; whakapokea
ana ia e ia ano ki ā ratou whakapakoko
katoa.
8 Kihai ano i mahue i a ia ana puremutanga
o Ihipa; i takoto hoki ratou ki
a ia i tona tamarikitanga, a mirimiria
ana e ratou nga matamata o tona wahinatanga,
ringitia ana e ratou a ratou
puremutanga ki runga ki a ia.
9 Na reira ia i tukua atu ai e ahau ki
te ringaringa o te hunga i arohaina e ia,
ki te ringa o nga tamariki o Ahiria, o ana
i minamina atu ai.
10 A hurahia ana ia e ratou kia noho
tahanga: tangohia ana e ratou ana tamariki,
ana tamahine, patua iho ia e ratou
ki te hoari, a whai ingoa ana ia i roto i
nga wahine, i nga whakawakanga hoki
i whakaritea e ratou ki a ia.
11 A, te kitenga o tona teina, o Ahoripa,
na, kua kino rawa i to tera tona
minamina atu, ona puremutanga ano hoki
i nga puremutunga a tona tuakana.
12 Minamina ana ia ki nga Ahiriana
ki ona hoa tata, ki nga ariki, ki nga kawana,
he pai rawa nei nga kakahu, he
tangata hoiho e eke ana ki runga ki nga
hoiho, ratou katoa he tamariki e minaminatia.
13 Na, ka kite ahau kua poke ia, kotahi
tonu te ara o raua tokorua,
14 Kua neke ake ano hoki ana puremutanga:
i tona kitenga hoki i nga
tangata kua oti te tuhituhi ki te pakitara,
i nga whakaahua a nga Karari, he mea
tuhituhi ki te whero pai,
15 He mea whitiki o ratou hope ki te
whitiki, o ratou māhunga, *mea rawa ki*
te kakahu kua oti te rongoa, he rangatira
ratou katoa ki te titiro atu; te ahua
kei to nga tamariki o Papurona, o Karari,
o te whenua i whanau ai ratou:
16 Na, te kitenga atu o ona kanohi i
a ratou, minamina tonu atu ia ki a ratou,
tukua atu ana e ia nga karere ki a ratou
ki Karari.
17 Na, te haerenga mai ki a ia o nga
tamariki o Papurona ki te moenga aroha,
whakapokea ana ia e ratou ki ā ratou
puremutanga: heoi ka whakapokea nei
e ratou, na, ngakau-kore noa iho ia ki a
ratou.
18 Na, ka whakakitea e ia ana puremutanga,
ka whakakitea ano ia e no o

tahanga ana: na, ngakau-kore noa iho ahau ki a ia, pera tonu me ahau i ngakau-kore ra ki tona tuakana.
19 Heoi whakanuia ana e ia ana puremutanga, maharahara ana ano ia ki nga ra o tona tamarikitanga i a ia i puremu ra ki te whenua o Ihipa.
20 I minamina hoki ia ki o ratou hoa puremu, he kikokiko kaihe nei o ratou kikokiko; a, te mea e tarere mai ana i roto i a ratou rite tonu ki te mea e tarere mai ana i roto i nga hoiho.
21 Na, kua hokia nei e koe nga tikanga puremu o to tamarikitanga i nga matamata ra o o u i mirimiria e nga Ihipiana, he meatanga ki nga u o to tamarikitanga.
22 ¶ Mo reira, e Ahoripa, ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa, Nana, ka ara i a au o hoa aroha hei hoa riri mou, era kua ngakau-kore na koe ki a ratou, ka kawea mai ano ratou e ahau ki a koe i nga taha katoa;
23 Nga tamariki o Papurona, ratou ko nga Karari katoa, a Pekoro, a Hoa, a Koa, ratou tahi ko nga tamariki katoa o Ahiria, he taitamariki e minaminatia ratou katoa, he ariki, he kawana, he rangatira, he rongo nui; eke katoa ana ratou ki runga ki nga hoiho.
24 A, ka haere mai ratou ki te whawhai ki a koe, he hariata ano a ratou, he kāta, he wīra, he whakaminenga iwi; rite rawa i a ratou te puapua, te whakangungu rakau, te potae, hei whawhai ki a koe i tetahi taha, i tetahi taha: ka tukua ano e ahau te whakarite whakawa ki to ratou aroaro, a ka rite ki ā ratou whakaritenga ta ratou whakarite whakawa mou.
25 Ka meinga ano e ahau kia anga atu toku hae ki a koe, a ka mahi ratou ki a koe i runga i te weriweri: ka riro ano to ihu i a ratou, me o taringa, ka hinga ano hoki o morehu i te hoari: ka tangohia atu e ratou o tamariki me o tamahine; ka pau ano hoki o morehu i te ahi.
26 Ka huia atu ano hoki e ratou o kakahu, ka tangohia ano e ratou o mea ataahua.
27 Na, ka meinga e ahau to tikanga puremu kia mutu, me to puremutanga ano i *timata* mai ra i te whenua o Ihipa: e kore o kanohi e ara atu ki aua mea, e kore ano koe e maharahara atu ki Ihipa a muri ake nei.
28 No te mea ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa; Tenei au ka hoatu nei i a koe ki roto ki te ringaringa o te hunga e kinongia na e koe, ki roto ki te ringaringa o te hunga kua ngakau-kore na koe ki a ratou.
29 Ka mahi ano hoki ratou i runga i te mauahara ki a koe, ka riro ano hoki o mauiwi katoa i a ratou, mahue iho koe i a ratou kahore he kakahu, noho tahanga ana: ka kitea hoki e takoto kau ana o puremutanga, to tikanga puremu me o puremutanga ano hoki.
30 Ka meatia enei mea e ahau ki a koe mo to whainga atu ki nga tauiwi puremu ai, mou i poke i ā ratou whakapakoko.
31 I haere koe i te ara o to tuakana; na, ka hoatu e ahau tana kapa ki to ringaringa.
32 Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa, Ka inumia e koe te kapa a to tuakana, aua noa iho ki raro, nui noa atu: ka ai koe hei whakakatanga mai, hei taunutanga; ranea rawa taua *kapa*.
33 Ka ki koe i te haurangi, i te pouri, i te kapa o te ketekete, o te whakangaromanga, i te kapa a to tuakana, a Hamaria.
34 Ka inumia ano e koe, tatau rawa, wawahi rawa i nga maramara, ka haea atu ano e koe o u: naku hoki te korero, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
35 Ina, ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa; na, kua wareware na koe ki a au, kua makā ano ahau e koe ki muri i to tuara, na, pikaua ano e koe to tikanga puremu me o puremutanga.
36 ¶ I mea mai ano a Ihowa ki a au; E te tama a te tangata, e whakawa ranei koe i a Ahora raua ko Ahoripa? whakakitea a raua mea whakarihariha ki a raua;
37 Ara, kua puremu raua, he toto ano kei o raua ringaringa, kua puremu ano raua ki ā raua whakapakoko, kua meinga ano hoki e raua a raua tamariki, aku i whanau nei i roto i a raua kia tika i roto i *te ahi*, pau tonu atu.
38 Ko tenei ano hoki ta raua i mea ai ki a au: I taua rangi ano whakapokea iho e raua toku wahi tapu, aku hapati ano hoki whakanoatia ake e raua.
39 I ta raua patunga hoki i ā raua tamariki hei mea ki ā raua whakapakoko, haere ana raua i taua rangi ano ki toku wahi tapu whakanoa ai; na, ko ta raua tena i mea ai i roto i toku whare.
40 I unga tangata atu ano hoki koutou ki te hunga haere mai i tawhiti, he hunga i ungā atu nei he karere ki a ratou; na, kua tae mai ratou; he meatanga ki a ratou i horoi ai koe i a koe, mea rawa i o kanohi ki te pukepoto, whakapaipai rawa i a koe ki nga whakapaipai;
41 Na, noho ana koe, he mea kororia

te moenga, te tepu whakapai rawa i tona
aronga atu, i runga ko taku whakaka-
kara, ko taku hinu, he mea whakatakoto
nau.
42 I a ia ano hoki te ngangau o te
mano tini i runga i te whenua rangatira:
i kawea mai ano hoki hei tapiri mo te
mano tangata nga Hapeani o te koraha,
te hunga i whakanoho nei i nga poro-
poro ki o raua ringaringa, te karauna
ataahua ano ki runga ki o raua māhu-
nga.
43 Na, ko taku meatanga atu ki *a ia*,
kua ruruhitia nei hoki ia, me tana pu-
remu ano, E puremu ano ranei ratou ki
a ia, me ia ano *ki a ratou?*
44 Heoi haere atu ana ratou ki a ia,
me te mea e haere ana ki te wahine pu-
remu: pera tonu ta ratou haere ki a
Ahora, ki a Ahoripa, ki nga wahine ti-
kanga puremu.
45 ¶ Na, nga tangata tika, ma ratou
raua e whakawa, ka rite ki te meatanga
ki nga wahine puremu, ka rite ki te
meatanga ki nga wahine whakaheke
toto; he wahine puremu hoki raua, he
toto kei o raua ringaringa.
46 Ko te kupu hoki tenei a te Ariki a
Ihowa; Ka kawea mai e ahau he wha-
kaminenga ki a raua, a ka meinga raua
e ahau kia whakanekehia atu, kia pa-
huatia.
47 Ka akina ano raua e te whakamine-
nga ki te kohatu, ka tapahia raua ki ā
ratou hoari; ka whakamatea a raua
tamariki, a raua tamahine, ka tahuna ano
hoki o raua whare ki te ahi.
48 Katahi ka whakamutua e ahau te
tikanga puremu o te whenua; a ka ako
nga wahine katoa kia kaua a ratou mahi
e rite ki a korua tikanga puremu.
49 Ka hoatu ano e ratou nga utu o ta
korua tikanga puremu ki a korua, a ka
pikaua e korua nga hara o o korua wha-
kapakoko: ka mohio ano hoki korua ko
ahau te Ariki, ko Ihowa.

UPOKO 24.

I PUTA mai ano te kupu a Ihowa ki
a au i te iwa o nga tau, i te tekau o
nga marama, i te tekau *o nga ra* o te
marama, i mea,
2 E te tama a te tangata, tuhituhia e
koe te ingoa o tenei ra, o tenei tino ra:
ko te tino ra tenei i anga nui atu ai te
Kingi o Papurona ki Hiruharama.
3 Korerotia hoki tetahi kupu whakarite
ki te whare whakakeke, mea atu ki a
ratou, Ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa; Whakaekea te kohua, whaka-
ekea, ringitia ano hoki he wai ki roto.
4 Kohikohia ano hoki ona wahi ki roto
nga wahi pai katoa, te huha, te peke'
whakakia ki nga wheua pai rawa.
5 Tikina te hipi pai rawa, me haupu
ano nga wheua ki raro i a ia, kia nui te
koropuputanga, kia kohuatia ano hoki e
ratou ona wheua ki roto.
6 ¶ Na, ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa, Aue te mate mo te pa toto, mo
te kohua kei roto nei i a ia tona huka,
kihai nei tona huka i riro atu i roto i a
ia! whakaputaina mai ki waho tenei
wahi ona, tenei wahi ona; kaua tetahi
rota ona e makā.
7 No te mea kei roto i a ia ana toto,
kua waiho e ia ki runga ki te tihi o te
kamaka; kihai i ringitia e ia ki runga
ki te whenua, kihai i hipokina ki te
puehu;
8 He mea kia puta ake ai te weriweri
ki te rapu utu; kua waiho e ahau ana
toto ki runga ki te tihi o te kamaka, kei
hipokina.
9 No reira tenei kupu a te Ariki a
Ihowa, Aue te mate mo te pa toto! ka
whakanuia ano e ahau tona puranga
wahie.
10 Purangatia te wahie, whakaungia
te ahi, kia poto rawa nga kiko; meatia
marietia ki te kinaki kakara, kia wera
ano hoki nga wheua.
11 Ka tu kau, whakaturia ki runga ki
ona ngarahu, kia mahana ai tona parahi,
kia wera ai, kia rewa ai tona poke i roto,
kia poto ai te huka.
12 Ka hoha i te mamahi, heoi kihai
tona huka nui i riro atu i roto i a ia:
ma te ahi ano tona huka.
13 Kei roto i to poke *to* tikanga pu-
remu: na, mea noa ahau i a koe kia
ma, a kihai koe i ma; mo reira e kore
to poke e whakamakia a muri ake nei,
kia meinga ra ano e ahau taku riri kia
tau iho ki runga ki a koe.
14 Naku na Ihowa te kupu: ka rite,
ka mahia ano e ahau, e kore taku e
taka, e kore ano ahau e manawapa, e
kore ano hoki ahau e ripeneta; ka rite
ki o ara, ka rite ano hoki ki o mahi ta
ratou whakarite whakawa mou, e ai ta
te Ariki ta Ihowa.
15 ¶ I puta mai ano te kupu a Ihowa
ki a au; i mea,
16 E te tama a te tangata, ka tangohia
mai e ahau i tou taha ta o kanohi i hia-
hia atu ai, ka whakapangia ki te mate:
kaua ano ia e uhungatia, kaua ano e
tangihia, kaua ano o roimata e puta.
17 Kati te tangi, kauaka he uhunga

tupapaku; herea to tupare ki runga i a
koe, hungia ano hoki ou hu ki o waewae,
kaua ano o ngutu e araia, kaua ano e
kainga te taro tangata.
18 Na, i korero ahau ki te iwi i te ata;
a i te ahiahi ka mate toku hoa wahine:
na, i te ata ka meatia e ahau te mea i
whakahaua mai ki a au.
19 ¶ Na, ko te meatanga mai a te iwi
ki a au, E kore ianei e korerotia mai e
koe ki a matou, he aha mo matou ena
mea e meatia na e koe?
20 Ano ra hoki ko ahau ki a ratou, I
puta mai te kupu a Ihowa ki a au, i mea,
21 Mea atu ki te whare o Iharaira, Ko
te kupu tenei a te Ariki a Ihowa; Tenei
au te whakapoke nei i taku wahi tapu, i
to koutou kaha whakaharahara, i ta o
koutou kanohi e hiahia nei, i te mea e
manawapatia ana e to koutou wairua:
na, a koutou tamariki, a koutou tamahine,
i mahue nei ki a koutou, ka hinga
ratou i te hoari.
22 A ta koutou e mea ai ka rite ki
taku i mea nei: e kore o *koutou* ngutu
e araia, e kore ano koutou e kai i te taro
tangata.
23 E mau ano o koutou tupare ki o
koutou māhunga, o koutou hu ano hoki
ki o koutou waewae; e kore koutou e
uhunga, e kore e tangi; engari ka memeha
atu koutou i runga i ā koutou he,
ka koingo ano hoki ki tetahi, ki tetahi.
24 A ka ai a Ehekiere hei tohu ki a
koutou: ka rite ki nga mea katoa i mea
ai ia ta koutou e mea ai: ka pa mai
tenei, ka mohio koutou ko te Ariki ahau,
ko Ihowa.
25 Na, ko koe, e te tama a te tangata,
he teka ianei i te ra e tangohia atu ai e
ahau to ratou kaha, to ratou koa whakakororia,
ta o ratou kanohi e hiahia ai,
ta o ratou ngakau e okaka tonu ai, a
ratou tamariki, a ratou tamahine,
26 I taua rangi ano ka haere mai te
mea i mawhiti ki a koe kia rongo ai *o*
taringa?
27 I taua rangi ano ka puaki to mangai
ki te tangata i mawhiti, a ka korero koe,
kore ake ou wahangu, ka ai hoki koe hei
tohu ki a ratou; a ka mohio ratou ko
Ihowa ahau.

UPOKO 25.

I PUTA mai ano te kupu a Ihowa ki a
au, i mea,
2 E te tama a te tangata, anga atu to
mata ki nga tamariki a Amono ka poropiti
i te he mo ratou.
3 Mea atu hoki ki nga tamariki a
Amono, Whakarongo mai ki te kupu a
te Ariki a Ihowa; Ko te kupu tenei a te
Ariki a Ihowa; Na, kua mea mai na
koe, Ha! ki toku wahi tapu i te mea e
whakapokea ana; ki te oneone ano o
Iharaira i te mea ka ururuatia, ki te
whare ano hoki o Hura i a ratou ka riro
ki te whakaraunga;
4 Mo reira, tenei ahau te hoatu nei i a
koe hei kāinga ki nga tamariki o te
rawhiti, a ka whakaturia e ratou o ratou
whare kingi ki a koe, ka hangā ano
hoki o ratou kāinga ki a koe: ka pau i a
ratou o hua, ka inumia e ratou to waiu.
5 Ka meinga ano e ahau a Rapa hei
kāinga kamera, me nga tamariki ano a
Amono hei tapapatanga hipi: a ka mohio
koutou ko Ihowa ahau.
6 Ko te kupu hoki tenei a te Ariki a
Ihowa, Na, kua papaki o ringa, kua takahi
to waewae, pau katoa to ngakau ki
te koa, he kino nou ki te whenua o
Iharaira.
7 Mo reira, na, ka whakamarokia atu
toku ringaringa ki a koe, a ka tukua atu
koe e ahau hei pahuatanga ma nga iwi,
ka hatepea atu ano hoki koe e ahau i
roto i nga iwi, ka hunā ano koe e
ahau i roto i nga whenua, ka whakangaromia
ano koe; a ka mohio koe ko
Ihowa ahau.
8 ¶ Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa,
Na, kua mea nei a Moapa raua ko
Heira, Nana, kua rite te whare o Hura
ki nga iwi katoa;
9 Mo reira tenei ahau te mea nei kia takoto
kau te taha o Moapa, *te takotoranga*
atu i nga pa, i ona pa i tona pito
whakamutunga mai, te kororia o te whenua,
a Pete-ietemoto, a Paara-meono, a
Kiriataima,
10 Ma nga tamariki o te rawhiti, ratou
ko nga tamariki a Amono; ka tukua
atu ano ratou e ahau hei kāinga tupu, e
kore ai e maharatia nga tamariki a
Amono i roto i nga iwi.
11 Ka mahia ano hoki e ahau nga whakarite
whakawa ki a Moapa; a ka mohio
ratou ko Ihowa ahau.
12 ¶ Ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa; na, kua mahia na e Eroma he
hē mo te whare o Hura, kua rapu utu,
kua nui ta ratou kino, kua rapu utu i a
ratou;
13 Mo reira ko te kupu tenei a te Ariki
a Ihowa; Ka whakamarokia atu ano
toku ringaringa ki a Eroma, ka hatepea
atu ano hoki nga tangata me nga kararehe
o reira; ka meinga ano e ahau te
ritenga atu o Temana hei ururua, ka

hinga ano hoki nga tangata o Rerana i
te hoari.
14 Ka tukua atu ano e au taku rapu
utu ki Eroma, ma taku iwi, ma Iharaira
e mahi; ka meatia ano e ratou i roto i
Eroma nga mea e rite ana ki taku riri,
ki taku weriweri; a ka mohio ratou ki
taku rapu utu, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
15 ¶ Ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa; Na, he rapu utu te mahi a nga
Pirihitini, he kino te ngakau i rapu utu
ai ratou, he mea kia ngaro, he mauahara
no mua;
16 Mo reira ko te kupu tenei a te Ariki
a Ihowa; Nana, ka whakamarokia atu e
ahau toku ringaringa ki runga ki nga
Pirihitini, a ka hatepea atu e ahau
nga Keretimi, ka hunā ano e ahau nga
morehu o te taha tai.
17 He nui hoki nga rapunga utu e mahia e ahau ki a ratou, weriweri rawa nga
whakatupehupehunga atu; a ka mohio
ratou ko ahau a Ihowa, ina tukua atu e
ahau taku rapu utu ki a ratou.

UPOKO 26.

NA, i te tekau ma tahi o nga tau, i te
tahi *o nga ra* o te marama, ka puta
mai te kupu a Ihowa ki a au; i mea ia,
2 E te tama a te tangata, kua mea na a
Taira ki Hiruharama, Ha, kua pakaru!
ko nga kuwaha *ano ia* o nga iwi: kua
anga mai ia ki a au; ka maha aku, i te
mea ka whakaururuatia nei ia.
3 Mo reira ko te kupu tenei a te Ariki
a Ihowa; Nana, hei hoa riri tenei ahau
mou, e Taira, a ka meinga e ahau nga
iwi maha kia eke mai ki a koe, kia pera
ano me te moana e mea nei i ona ngaru
kia eke ake.
4 A ka kore i a ratou nga taiepa o
Taira, ka pakaru ano hoki ona pourewa
i a ratou; ka tahia atu ano e ahau tona
puehu i runga i a ia, ka meinga ano ia e
ahau kia rite ki te tihi o te kamaka.
5 Ka waiho hei horahanga kupenga i
waenga moana: naku hoki te kupu, e
ai ta te Ariki ta Ihowa: ka waiho ano
hei pahuatanga ma nga iwi.
6 Na, ana tamahine i te mara, ka tukitukia ratou e te hoari; a ka mohio ratou
ko Ihowa ahau.
7 ¶ No te mea ko te kupu tenei a te
Ariki a Ihowa; Tenei te kawea atu nei
e ahau i te nota ki Taira a Nepukararetara kingi o Papurona, kingi o nga kingi,
me nga hoiho, me nga hariata, me nga
hoia eke hoiho, me te huihui, me te iwi
nui.
8 Ka patua e ia ki te hoari o tamahine
i te mara: ka hangā ano e ia he taumaihi hei tatauranga atu ki a koe, ka
haupuria ake ano he pukepuke hei tataurangа atu ki a koe, ka ara ano i a ia te
puapua ki a koe.
9 Ka whakaturia ano e ia nga mea
whawhai ki o taiepa, ka wahia ano hoki
e ia ou pourewa ki ana titaha.
10 He tini ke ana hoiho, a ka taupokina koe e to ratou puehu: o taiepa, oioi
rawa i te haruru o nga hoia eke hoiho, o
nga wira, o nga hariata, ina tomokia e
ia o kuwaha, ina pera *ia* me te hunga e
tomo ana ki roto ki te pa kua pakaru.
11 Ka takatakahia o huarahi katoa e
nga waewae o ana hoiho: ka tukitukia
e ia tou iwi ki te hoari, ka riro iho ano
hoki o pou kaha ki te whenua.
12 Ka pahuatia ano hoki e ratou o
taonga, a hei taonga parakete o mea
hokohoko: ka wahia iho ano hoki e ratou o taiepa, ka pakaru ano o whare e
matenuitia ana e koe: ka makā ano e
ratou o kohatu, o rakau, me to puehu,
ki te wai.
13 Ka mutu ano i a au te ngahau o o
waiata, e kore ano hoki te tangi o o
hāpa e rangona a muri ake nei.
14 A, ka meinga koe e ahau kia rite
ki te tihi o te kamaka: ka waiho koe
hei horahanga kupenga; e kore koe e
hangā a muri ake nei: naku hoki na
Ihowa te kupu, e ai ta te Ariki ta
Ihowa.
15 ¶ Ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa ki a Taira, E kore ianei nga
motu e wiri i te haruru o to hinganga,
ina aue te tangata i werohia, ina hinga
te parekura i roto i a koe?
16 Ko reira ano nga rangatira katoa
o te moana heke iho ai i runga i o ratou
torona; o ratou koroka whakarere rawa,
o ratou kakahu whakairo unu rawa: te
kakahu mo ratou ko te wiri; ka noho
ki runga ki te whenua, hono tonu te
wiri, ketekete tonu ki a koe.
17 Ka maranga ano ta ratou tangi ki
a koe, ka mea ratou ki a koe, Taukiri e,
kua ngaro koe, e te pa o te hunga rere
moana; e te pa ingoa-nui i kaha nei i
runga i te moana, a ia me ona tangata
ano, e mea nei i to ratou wehi kia pa atu
ki te hunga katoa e noho ana i reira!
18 Akuanei nga motu wiri ai i te ra
e hinga ai koe; ina, ka ohorere nga
motu o te moana i te mea ka riro nei
koe.
19 No te mea ko te kupu tenei a te
Ariki a Ihowa; I te wa e meinga ai koe
e ahau hei pa kua ururuatia, e rite ana

ki nga pa kahore e nohoia; i te wa e
kawea atu ai e ahau te rire ki runga
ki a koe, a ka taupokina koe e nga wai
nui;
20 I te wa ano e whakahokia iho ai
koe e ahau ki raro, i roto i te hunga e
heke atu ana ki te rua, i nga tangata ano
onamata, a ka meinga koe kia noho i
nga wahi o raro o te whenua, i nga wahi
mokemoke onamata, i roto i te hunga e
heke atu ana ki te poka, kore iho koe e
nohoia; a ka hoatu ano e ahau he koro-
ria ki te whenua o te hunga ora;
21 Ka meinga koe e ahau hei wehi, a
moti iho koe: ka rapua ano koe, a kore
noa iho e kitea, a ake ake ake, e ai ta te
Ariki ta Ihowa.

UPOKO 27.

I PUTA mai ano te kupu a Ihowa ki
a au, i mea,
2 Kia anga atu akuanei to tangi, e te
tama e te tangata, ki Taira;
3 Mea atu hoki ki Taira, Nou te kāi-
nga i te tapokoranga mai o te moana,
ko koe te kai hokohoko o nga iwi ki nga
motu maha, Ko te kupu tenei a te Ariki
a Ihowa; E Taira, kua mea na koe, Ko
au te mea ataahua rawa.
4 Kei waenga moana o rohe, oti rawa
koe te whakaataahua e o kai hanga.
5 No nga kauri o Heniri nga papa
katoa i hanga ai koe hei kaipuke; i tiki-
na atu ano e ratou he hita i Repanona
hei hanga rewa mou.
6 *No* nga oki o Pahana nga hoe i
hangā mou, o taumanu he mea hanga
ki te rei, he mea kua oti te whakano-
ho ki te ake i *kawea* mai i nga motu o
Kitimi.
7 He rinena pai, he mea whakairo no
Ihipa te mea i wherahia e koe hei ra
mou; te hipoki mou, he pūru, he papura
no nga motu o Eriha.
8 Ou kai whakatere ko nga tangata o
Hairona, o Arawara; o kai urunga ko o
tangata whakaaro nui i roto na i a koe,
e Taira.
9 I roto nga kaumatua o Kepara i a
koe, me nga tangata whakaaro nui o
reira ano hei kai mono mou: i a koe nga
kaipuke katoa o te moana, me o ratou
kai whakatere ano, hei hoko i o taonga.
10 I roto i to ope ko Pahia, ko Ruru,
ko Putu, he tangata whawhai nau: wha-
kairihia ake ana e ratou te puapua me te
potae i roto i a koe; he mea whakaho-
nore koe na ratou.
11 I runga i o taiepa nga tangata o
Arawara me to ope ano, a tawhio noa, i
roto i o pourewa nga Kamarimi: wha-
kairihia ana e ratou a ratou whakangu-
ngu rakau ki o taiepa a tawhio noa: oti
rawa koe te whakaataahua e ratou.
12 He kai hokohoko a Tarahihi ki a
koe, he nui hoki no *o* taonga katoa: ta
ratou i tuku ai i o hokohokonga he hiri-
wa, he rino, he tine, he matā.
13 Ko Tawana, ko Tupara, ko Me-
heke, he kai hokohoko ratou nau; ta
ratou i tuku ai i o kāinga hoko, he
tangata, he oko parahi.
14 Nga tangata o te whare o Tokara-
ma, ta ratou i tuku ai i o hokohokonga
he hoiho, he tangata eke hoiho, he
muera.
15 He kai hokohoko nau nga tangata
o Rerana, he maha nga motu i hokoho-
kona ai nga taonga e koe: kawea mai
ana e ratou he hakari ki a koe, he haona
rei, he eponi.
16 He kai hokohoko nau a Hiria, i te
nui hoki o o mahi: ta ratou i tuku ai i o
hokohokonga he emerara, he papura, he
mea whakairo, he rinena pai, he peara,
he akate.
17 Ko Hura, ko te whenua o Iharaira,
ko ratou o kai hokohoko: ta ratou i tuku
ai i o kāinga hoko he witi no Miniti, no
Panaka, he honi, he hinu, he pama.
18 He kai hokohoko nau a Ramahiku,
he nui no o mahi, he nui no nga taonga
katoa; ta *ratou*, he waina no Herepono,
he huruhuru hipi ma.
19 I tuku taonga a Rana, a Tawana,
a Meutara i roto i o hokohokonga; i to
kāinga hoko ko te rino kua oti te mahi,
ko te kahia, ko te kakaho pai.
20 Ko Rerana to kai hokohoko i nga
kakahu utu nui mo nga hariata.
21 Ko Arapia, ko nga rangatira katoa
o Kerara, i hokohokona o ratou taonga e
koe, nga reme, nga hipi toa, nga koati: ko
nga mea ena i hokohoko ai ratou ki a koe.
22 Nga kai hokohoko o Hepa, o Raa-
ma, he kai hokohoko ano ratou nau: ta
ratou i tuku ai i o hokohokonga ko nga
mea pai rawa o nga kinaki reka katoa,
ko nga kohatu utu nui katoa, ko te
koura.
23 Ko Harana, ko Kane, ko Erene, ko
nga kai hokohoko o Hepa, ko Ahuru, ko
Kirimara, he kai hokohoko nau.
24 Ko ratou hei hoko i nga mea pai
rawa ki a koe, i nga kakahu pūru, i te
mea whakairo, i nga pouaka kakahu pai,
he mea paihere ki nga aho, he hita, i
roto ano i o taonga hoko.
25 I waiatatia koe e nga kaipuke o
Tarahihi i to kāinga hoko: he maha

rawa o mea, a, nui atu tou kororia i
waenga moana.
26 ¶ I kawea koe e o kai hoe ki nga
wai maha: i pākarua koe e te hau, e
te marangai, i waenga moana.
27 O taonga, o hokohokonga, o whakawhitiwhitinga, o kai whakatere kaipuke, o kai urunga, o kai mono, me nga kai whakawhitiwhiti i o taonga, me o tangata whawhai katoa i roto i a koe, i roto ano i to whakaminenga katoa i waenganui i a koe,—ka taka ratou ki waenga moana i te ra e hinga ai koe.
28 Ka ngateri a waho o te pa i te ngangau, i te hamamatanga a o kai urunga.
29 Na, nga tangata katoa e rahurahu ana i te hoe, nga kai whakatere, nga kai urunga katoa o te moana,—ka mahuta mai ratou i runga i o ratou kaipuke, ka tu ki te tuawhenua.
30 Ka meinga ano e ratou to ratou reo mou kia rangona, tiwerawera ana ta ratou tangi, ka opehia ano e ratou he puehu ki o ratou māhunga, ka takaoriori ano hoki ratou ki te pungarehu.
31 Moremore rawa ratou i te whakaaro hoki ki a koe, he kakahu taratara te whitiki, mamae rawa te ngakau, tiwerawera te tangi e tangi ai ratou ki a koe.
32 I a ratou ano e tangi ana, ka maranga ta ratou tangi whakaoriori mou, ka uhunga ratou ki a koe, *ka mea*, Ko tehea *pa* i rite ki Taira, ki tenei i whakangaromia nei i waenga moana?
33 I te putanga atu o o taonga i nga moana, he maha nga iwi i makona i tau; i whai taonga nga kingi o te whenua i a koe, i te nui hoki o o taonga, o o rawa.
34 I te wa e pakaru ai koe i nga moana, i nga wahi hohonu o te moana, ka taka o rawa, me to whakaminenga katoa i waenganui i a koe.
35 Nga tangata katoa o nga motu, ketekete ana ratou ki a koe, nui atu te wehi o o ratou kingi, o ratou mata kohikohi ana.
36 Ka whakahi mai ki a koe nga kai hokohoko i roto i nga iwi; ka ai koe hei whakawehi; kore tonu ake koe.

UPOKO 28.

I PUTA mai ano te kupu a Ihowa ki a au, i mea,
2 E te tama a te tangata, mea atu ki te rangatira o Taira; Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa; Na, kua whakakake na tou ngakau, a kua mea na koe, He atua ahau, e noho ana i te nohoanga o te Atua i waenga moana; heoi he tangata nei ano koe, ehara i te atua, i te mea ka whai ake to ngakau ki to te Atua ngakau.
3 Nana, nui atu o whakaaro i o Raniera, kahore he mea ngaro e taea te huna i a koe.
4 He nui no o whakaaro, he matauranga nou i mahia ai e koe he taonga mou, i mahia ai e koe he koura, he hiriwa, ki roto ki o whare taonga.
5 He nui noa atu no o whakaaro, he hokohoko nau, i whakaraneatia ai e koe o rawa, a whakakake ana to ngakau i o rawa.
6 Mo reira ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa, Na, kua whai ake to ngakau ki to te Atua ngakau;
7 Mo reira, tenei ahau te kawe atu nei i nga tautangata ki a koe, te hunga nanakia rawa o nga iwi; a ka unuhia e ratou a ratou hoari, hei whawhai ki te ataahua o o whakaaro nui, ka whakapokea ano hoki e ratou to kanapatanga.
8 Ka whakahokia iho koe e ratou ki te poka, a, to matenga ko nga matenga o te hunga e patua ana i waenga moana.
9 E mea ake ano ranei koe ki te aroaro o to kai patu, Ko te Atua ahau? otiia hei tangata ano koe, e kore ano koe e whaka-atua i roto i te ringa o to kai patu.
10 To matenga ko nga matenga o te hunga kokoti-kore i te ringaringa o nga tautangata: naku hoki te kupu, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
11 ¶ I puta mai ano te kupu a Ihowa ki a au; i mea.
12 E te tama a te tangata, kia ara to tangi mo te kingi o Taira, mea atu hoki ki a ia, Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa; Kua oti te toitutanga te hiri e koe, ki tonu *koe* i nga whakaaro nui, he ataahua e rite rawa ana.
13 I Erena koe i te kāri a te Atua e noho ana; to hipoki ko nga kohatu utu nui katoa, ko te harariu, ko te topaha, ko te raimona, ko te perira, ko te onika, ko te ahapa, ko te hapaira, ko te emerara, ko te kapukara, ko te koura: i whakapaia ano te mahi o o timipera, o o putorino i roto i a koe i te ra i hangā ai koe.
14 Ko koe te herupa hipoki, te mea i whakawahia; naku ano koe i mea *hei pena:* i runga koe i te maunga tapu o te Atua; i haereere ano koe i roto i nga kohatu ahi.
15 Tapatahi tonu koe i o ara, i te ra ngi ra ano i hangā ai koe, a taea noatia te kitenga o te he i roto i a koe.
16 He nui no o hokohokonga i ki ai a roto i a koe i te tutu, a hara iho koe; mo

reira ka makā atu koe te mea poke e ahau i te maunga o te Atua: ka ngaro ano koe, e te kerupa hipoki, i roto i nga kohatu ahi.
17 Kua whakakake to ngakau ki to ataahua, na tou kanapatanga i he ai o whakaaro nui: ka pangā koe e ahau ki te whenua, ka tukua koe e ahau ki te aroaro o nga kingi, kia matakitaki ai ratou ki a koe.
18 Kua whakapokea e koe o wahi tapu ki te maha o o kino, ki te he, i a koe i hokohoko ra; mo reira ka whakaputaina mai e ahau he ahi i roto i a koe, hei kai i a koe, ka meinga ano koe e ahau hei pungarehu ki runga ki te whenua i te tirohanga mai a te hunga katoa e kite ana i a koe.
19 Te hunga katoa e mohio ana ki a koe i roto i nga iwi ka miharo ki a koe: ka ai koe hei whakawehi, kore tonu ake koe.
20 ¶ I puta mai ano te kupu a Ihowa ki a au; i mea,
21 E te tama a te tangata, anga atu to mata ki Hairona, poropititia hoki te he mo reira,
22 Mea atu, Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa; Nana, hei hoa riri ahau mou, e Hairona; ka whai kororia ano hoki ahau i roto i a koe: a ka mohio ratou ko Ihowa ahau, ina mahia e ahau nga whakaritenga whakawa i roto i a ia, ina ka whakatapua ahau i roto i a ia.
23 Ka ungā atu hoki e ahau te mate uruta ki a ia, me te toto ki ona huarahi; ka whakawakia ano hoki te hunga i werohia i roto i a ia; mea rawa ki te hoari i runga i a ia a tawhio noa; a ka mohio ratou ko Ihowa ahau.
24 ¶ Kahore hoki he tataramoa ngau a muri ake nei o te whare o Iharaira, kahore he tumatakuru whakamamae a te hunga katoa i tetahi taha o ratou, i tetahi taha, a te hunga ra i whakahawea ki a ratou; a ka mohio ratou ko te Ariki ahau ko Ihowa.
25 Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa; Ka oti te whare o Iharaira te kohikohi e ahau i roto i nga iwi i whakamararatia atu ai ratou, a ka oti ahau te whakatapu i runga i a ratou i te tirohanga mai a nga iwi, ko reira ratou noho ai ki to ratou oneone i hoatu e ahau ki taku pononga ki a Hakopa.
26 Ka noho ano ratou ki reira, tē ai he wehi, ka hanga whare ano ratou, ka whakato mara waina, ka ata noho ano hoki, ina mahia e ahau nga whakaritenga whakawa ki te hunga katoa i whakahawea ki a ratou i tetahi taha o ratou, i tetahi taha; a ka mohio ratou ko ahau a Ihowa, ko to ratou Atua.

UPOKO 29.

I TE tekau o nga tau, i te tekau o *nga marama*, i te tekau ma rua o nga ra o te marama, ka puta mai te kupu a Ihowa ki a au; i mea ia,
2 E te tama a te tangata, anga atu to mata ki a Parao kingi o Ihipa; poropititia he hē mona, mo Ihipa katoa ano hoki.
3 Korero, mea atu, Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa; Hei hoa riri tenei ahau mou, e Parao kingi o Ihipa, e te tarakona nui e takoto na i waenganui i ona awa; nana nei to kupu, Naku taku awa, naku ano i hanga hei mea maku.
4 Otiia ka makā e ahau nga matau ki ou kauae, ka meinga ano e ahau nga ika o te awa kia piri ki o unahi, ka tangohia mai ano koe e ahau i waenganui o o awa, ka piri ano hoki nga ika katoa o o awa ki o unahi.
5 Ka waiho ano koe e ahau, he mea *kua makā* atu ki te koraha, a koe me nga ika katoa o o awa, ka hinga koe ki runga ki te mata o te parae, e kore koe e kohikohia, e kore e whakaramemenetia: kua tukua atu koe e ahau hei kai ma te kirehe o te whenua, ma te manu o te rangi.
6 A ka mohio nga tangata katoa o Ihipa ko ahau a Ihowa; he kakaho hoki ratou kua waiho nei hei tokotoko mo te whare o Iharaira.
7 Te hopukanga atu a to ratou ringaringa i a koe, whati pu koe, haea ana e koe to ratou pokohiwi katoa: to ratou okiokinga ki runga ki a koe, whati pu koe, ho ake i a koe o ratou hope katoa.
8 ¶ Mo reira ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa; Tenei au te kawe atu nei i te hoari ki runga ki a koe, ka hatepea atu ano e ahau te tangata me te kararehe i roto i a koe.
9 Ka ururuatia ano hoki te whenua o Ihipa, ka tuheatia, a ka mohio ratou ko ahau a Ihowa: mona hoki i ki, Naku te awa, naku ano i hanga.
10 Mo reira, hei hoa riri tenei ahau mou, mo o awa, ka meinga ano e ahau te whenua o Ihipa kia ururua rawa, kia tuheatia, te *takotoranga* atu i Mikiroro, a, Hiene, tae noa ki te rohe ki Etiopia.
11 E kore tetahi waewae tangata e tika na reira, e kore ano te waewae kararehe e tika na reira, e wha tekau nga tau e kore ai a kona e nohoia.

12 Ka meinga ano e ahau te whenua
o Ihipa kia tuheatia i waenganui o nga
whenua tuhea, me ona pa ano i roto i
nga pa kua ururuatia, e wha tekau nga
tau e tuheatia ai: ka whakamararatia
ano e ahau nga Ihipiana ki roto ki nga iwi,
ka titaritaria atu ano hoki ki nga whenua.
13 ¶ Ko te kupu hoki tenei a te Ariki
a Ihowa, I te mutunga o nga tau e wha
tekau ka huihuia mai e ahau nga Ihipi-
ana i roto i nga iwi i whakamararatia
atu ai ratou.
14 Ka whakatahuritia atu ano e ahau
te whakaraunga o Ihipa, ka whakahokia
mai ano ratou e ahau ki te whenua o
Patoro, ki te whenua i tupu mai ai ratou,
a hei kingitanga iti ratou ki reira.
15 Ko te iti rawa ia i roto i nga kingi-
tanga, e kore ano e neke ake i muri nei
ki runga ake i nga iwi: maku hoki
ratou e whakaiti, e kore ai ratou e wha-
kahaere tikanga i roto i nga iwi.
16 E kore ano e waiho hei whakawhi-
rinakitanga mo te whare o Iharaira, hei
whakamahara ki te he, i a ratou ka titiro
atu nei ki a ratou; engari ka mohio
ratou ko te Ariki ahau ko Ihowa.
17 ¶ Na, i te rua tekau ma whitu o
nga tau, i te tuatahi o nga *marama*, i te
tuatahi o nga *ra* o te marama, ka puta
mai te kupu a Ihowa ki a au; i mea ia,
18 E te tama a te tangata, he nui te
mahi i whakamahia ai tana ope e Nepu-
kararetara kingi o Papurona ki Taira:
pakira katoa nga mātenga, pahore katoa
nga pokohiwi: kahore ano hoki he utu
i a ia, ratou ko tana ope mo Taira, mo
te mahi i mahi ai ia ki reira.
19 Mo reira ko te kupu tenei a te Ariki
a Ihowa; Nana, ka hoatu e ahau te
whenua o Ihipa ki a Nepukararetara
kingi o Papurona, a ka riro i a ia ona
mano, ka pahuatia ona taonga; ka mu-
rua ano hoki ana mea, a ko tena hei utu
ki tana ope.
20 Kua hoatu e ahau te whenua o Ihipa
ki a ia *hei utu* mo tana mahi i mahi ai
ia ki reira; ta ratou hoki i mahi ai, he
mea maku, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
21 ¶ I taua rangi ka meinga e ahau te
haona o te whare o Iharaira kia wana,
ka hoatu ano e ahau ki a koe he kuihi-
tanga mo *to* mangai i waenganui i a ra-
tou; a ka mohio ratou ko ahau a Ihowa.

UPOKO 30.

I PUTA mai ano te kupu a Ihowa ki a
au, i mea,
2 E te tama a te tangata, poropiti, mea
atu, Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa;
E aue koutou, Taukiri'e, taua rangi
nei!
3 Kua tata mai hoki te ra, te ra o
Ihowa kua tata mai, he rangi tuku pu,
ko te wa ia o nga iwi.
4 A ka tae mai te hoari ki Ihipa, ka
nui ano hoki te mamae o Etiopia, ina
hinga nga tupapaku ki Ihipa, ina riro i a
ratou ona mano, ina wahia iho ona turanga.
5 Ko Etiopia, ko Putu, ko Ruru, ko te
iwi whakauru katoa, ko Kupu, ko nga
tangata ano o te whenua o te kawenata,
ka hinga ngatahi ratou i te hoari.
6 Ko te kupu tenei a Ihowa; Ka hinga
ano nga kai awhina o Ihipa; ka riro iho
ano hoki te whakapehapeha o tona kaha;
ka hinga ratou i te hoari i reira, i Miki-
roro atu ano, a, Hiene atu ano, e ai ta te
Ariki ta Ihowa.
7 Ka noho kau noa iho ano hoki ratou
i waenganui o nga whenua tuhea, ka tu
ano hoki ona pa i waenganui i nga pa
kua ururuatia.
8 A ka mohio ratou ko Ihowa ahau,
ina tukua atu e ahau he ahi ki Ihipa, ina
whati ona kai awhina katoa.
9 I taua rangi ka haere atu nga karere
i toku aroaro i runga i nga kaipuke, ki
te whakawehi i nga Etiopiana kahore
nei e ohooho, ka nui ano hoki to ratou
mamae, ka rite ki to te ra o Ihipa: nana,
te haere mai nei!
10 Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa;
Ka meinga ano e ahau te ringaringa o
Nepukararetara kingi o Papurona, hei
whakamutu i nga mano tini o Ihipa.
11 Ka kawea mai ia, ratou ano ko tona
iwi, ko te hunga nanakia o nga iwi, ki
te huna i te whenua: ka maunu ano a
ratou hoari ki Ihipa, a ka kapi te whe-
nua i nga tupapaku.
12 Ka meinga ano nga awa e ahau kia
maroke, ka hokona atu ano te whenua
ki te ringaringa o te hunga kino: ka
whakaururuatia ano e ahau te whenua,
me ona tini mea, *mea rawa* ki te ringa-
ringa o nga tautangata: naku na Ihowa
te kupu.
13 Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa;
Ka whakangaromia ano hoki e ahau nga
whakapakoko, ka whakamutua ano hoki
nga whakaahua o Nopo; kore ake he
rangatira mo te whenua o Ihipa; ka
tukua atu ano hoki e ahau he wehi ki
runga ki te whenua o Ihipa.
14 Ka whakaururuatia ano e ahau a
Patoro, ka tukua atu ano hoki he ahi ki
Toana, ka mahia ano e ahau he whaka-
rite whakawa ki No.
15 Ka ringitia atu ano e ahau taku
weriweri ki runga ki Hini, ki to Ihipa

kaha; ka hatepea atu ano e ahau nga
mano tini o No.
16 Ka tukua atu ano e ahau he ahi ki
runga ki Ihipa; ka nui noa atu te ma-
mae o Hini, ka haehaea putia a No, ka
raruraru a Nopo i ia rangi, i ia rangi.
17 Nga taitamariki o Awene, o Pi-pe-
hete, ka hinga ratou i te hoari: ka riro
ano enei *pa* i te whakaraunga.
18 Ka whakapouritia ano te ra ki Te-
hapanehe, ina pakaru i a au nga ioka o
Ihipa ki reira: a ka mutu i roto i a ia te
whakapehapeha o tona kaha: ko ia ano
ka taupokina e te kapua, ka riro ano hoki
ana tamahine i te whakaraunga.
19 A ka mahia e ahau nga whakarite-
nga whakawa ki Ihipa, e mohio ai ratou
ko Ihowa ahau.
20 ¶ Na, i te tekau ma tahi o nga tau,
i te *marama* tuatahi, i te whitu o nga ra
o te marama, ka puta mai te kupu a
Ihowa ki a au; i mea ia,
21 E te tama a te tangata, kua whati i
a au te ringaringa o Parao kingi o Ihipa;
nana, e kore e takaia hei meatanga iho
mo te rongoa, e kore e meatia iho te
takai hei takai, kia kaha ai ki te pupuri
hoari.
22 Na, ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa; Nana, hei hoa riri ahau mo
Parao kingi o Ihipa, ka whati ano i a
au ona ringa, te mea kaha, te mea ano i
whati; ka meinga ano e ahau te hoari
kia marere i roto i tona ringa.
23 Ka whakamararatia ano e ahau nga
Ihipiana ki roto ki nga tauiwi, ka titari-
taria atu ano hoki ki nga whenua.
24 Ka whakakahangia ano e ahau nga
ringaringa o te kingi o Papurona, ka
hoatu ano hoki e ahau taku hoari ki
tona ringa: ka whati ia i a au nga ringa-
ringa o Parao, a no te tangata i werohia
nga aue e aue ai ia ki tona aroaro.
25 Ka whakakahangia ia e ahau nga
ringaringa o te kingi o Papurona; nga
ringaringa ia o Parao ka tukua iho; a
ka mohio ratou ko Ihowa ahau, ina
hoatu e ahau taku hoari ki te ringari-
nga o te kingi o Papurona, a ka wha-
katorona atu e ia ki runga ki te whenua
o Ihipa.
26 Ka whakamararatia atu ano hoki e
ahau nga Ihipiana ki roto ki nga iwi, ka
titaritaria ano ratou ki nga whenua; a
ka mohio ratou ko Ihowa ahau.

UPOKO 31.

I TE TEKAU ma tahi o nga tau, i te
toru o nga *marama*, i te tuatahi o
nga ra o te marama, ka puta mai te
kupu a Ihowa ki au; i mea ia,
2 E te tama a te tangata, mea atu ki a
Parao kingi o Ihipa, ratou ko ana mano
tini; I a koe e nui na ko wai to rite?
3 ¶ Nana, he hita te Ahiriana i Repa-
nona, he pai nga manga, pururu tonu,
marumaru tonu, roa rawa, purero rawa;
i roto ano tona kouru i nga manga pu-
ruru.
4 Nui tonu ia, na te wai hoki, roa tonu,
he mea na te wai hohonu, i rere hoki
ona awa i tetahi taha o ona mahuri, i te-
tahi taha; i tukua atu ano ana awa
ririki ki nga rakau katoa o te parae.
5 No reira roa rawa ia, purero rawa ki
runga ake i nga rakau katoa o te parae,
kua maha ano ona peka, kua roa ona
manga, he maha hoki no nga wai, i a ia
e kokiri ake ana.
6 I hangā o ratou ohanga e nga manu
katoa o te rangi ki ona peka, i whanau
ano hoki nga kirehe katoa o te parae ki
raro i ona manga, i noho ano nga iwi
nui katoa ki raro i tona taumarumarunga
iho.
7 Na, ataahua tonu ia, i a ia i nui ra, i
te roa hoki o ona manga, i te taha hoki o
nga wai nui tona pakiaka.
8 Kihai ia i ngaro i nga hita o to te
Atua kāri; kihai nga kauri i rite ki ona
peka, kihai ano nga hetenati i rite ki ona
manga; kahore he rakau o te kāri a te
Atua hei rite mona; i a ia i ataahua
tonu ra.
9 I meinga ia e ahau kia ataahua tonu
i te maha o ona manga: a hae mai ana
nga rakau katoa o Erena, i te kāri a te
Atua ki a ia.
10 ¶ Na, ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa; Na, kua tiketike na koe, kua
roa, a kokiri atu ana tona kouru ki roto
ki nga manga pururu, a, neke ake ana
tona ngakau i a ia i tiketike ra;
11 Mo reira ka tukua atu ia e ahau ki
te ringaringa o te mea kaha o nga taui-
wi; ka nui ta tera mahi ki a ia; he kino
nona i peia ai ia e ahau.
12 Heoi hatepea atu ana ia e nga tau-
tangata, e nga mea nanakia o nga iwi,
whakarerea iho; kua taka ona rārā ki
runga ki nga maunga, ki nga awaawa
katoa; kua whatiwhatia ano hoki ona
manga ki te taha o nga awa katoa o te
whenua; kua heke mai ano nga iwi
katoa o te whenua i tona taumaruma-
runga iho, whakarerea ake e ratou.
13 Kei runga i a ia, ina hinga, he kāi-
nga mo nga manu katoa o te rangi, ka
noho ano hoki nga kirehe katoa o te
parae ki runga ki ona manga;

14 He mea kei neke ake, kei purero ki
runga tetahi o nga rakau i te taha o nga
wai, kei kokiri ake ano hoki o ratou
kouru ki roto ki nga manga pururu, kei
tu hoki, kei teitei nga rakau katoa e inu
wai ana: kua tukua atu nei hoki ratou
katoa ki te mate, ki nga wahi o raro
rawa o te whenua, ki roto ki nga tama-
riki a te tangata, ki te hunga e heke atu
ana ki te rua.
15 Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa;
I te ra i heke atu ai ia ki te rua i meinga
ia e ahau kia tangihia; he whakaaro ki
a ia i hipokina ai e ahau te rire, i puritia
ai ona awa; nga wai nui mau rawa: a
meinga ana e ahau a Repanona kia tangi
ki a ia, nga rakau katoa ano hoki o te
parae ngohe kau ki a ia.
16 Ru ana nga iwi i te haruru o tona
hinganga, i taku makanga atu i a ia ki
raro ki te reinga, ratou tahi ano ko te
hunga e heke atu ana ki te rua: nga
rakau katoa ano hoki o Erena, nga mea
whiriwhiri, nga mea papai o Repanona,
nga mea katoa e inu ana i te wai, ka
whai whakamarietanga ratou i nga wahi
o raro rawa o te whenua.
17 I heke atu ano ratou hei hoa mona
ki te reinga, ki te *hunga* kua patua ki te
hoari; ratou ko te *hunga i waiho* nei
hei ringa mona, i noho nei i raro i tona
taumarumarunga iho i waenganui o nga
tauiwi.
18 ¶ Ko wai hei rite mou, te kororia,
te nui, i roto i nga rakau o Erena? heoi
ka makā ngatahitia koutou ko nga ra-
kau o Erena ki nga wahi o raro rawa o
te whenua: ka takoto koe i roto i te
hunga kokoti-kore, i roto i te hunga i
patua ki te hoari. Ko Parao tenei, ratou
ko ana mano tini katoa, e ai ta te Ariki
ta Ihowa.

UPOKO 32.

NA, i te tekau ma rua o nga tau,
i te tekau ma rua o nga mara-
ma, i te tuatahi o nga ra o te marama,
ka puta mai te kupu a Ihowa ki a au;
i mea ia,
2 E te tama a te tangata, kia ara
to tangi mo Parao kingi o Ihipa, mea
atu hoki ki a ia, To rite kei te kuao
raiona o nga iwi, e rite ana hoki koe ki
te tarakona i nga moana: i puta mai
ano koe i roto i o awa, whakaoraorangia
ana hoki e koe nga wai ki o waewae,
whakaparua ana e koe o ratou awa.
3 Ko te kupu tenei a te Ariki a Iho-
wa; Ka horahia atu ano e ahau taku
kupenga ki runga ki a koe, he huihui-
nga ano hoki no nga iwi maha; a ka
riro ake koe i taku kupenga.
4 Ka waiho ano hoki koe e ahau ki
runga ki te whenua, ka akiritia atu ano
koe ki te mata o te parae, maku ano hoki
e mea kia nohoia koe e nga manu katoa
o te rangi, kia makona ano hoki nga
kirehe o te whenua katoa i a koe.
5 Ka takoto ano i a au ou kikokiko
ki runga ki nga maunga, ka whaka-
kia ano hoki nga awaawa ki a koe e
tiketike na.
6 Ka whakamakukuria ano e ahau
ki ou toto te whenua e kau na koe, a
tutuki noa ki nga maunga; ka ki ano
hoki nga awa i a koe.
7 A ka oti koe te tinei e ahau, ka
hipokina e ahau te rangi, ka whakapou-
ritia ano hoki nga whetu o reira; ka
hipokina e ahau te ra ki te kapua, e
kore ano e titi te atarau.
8 Na, nga whakamārama katoa e mā-
rama mai nei te rangi, ka whakapouritia
ratou e ahau ki runga ki a koe, ka
hoatu ano e ahau he pouritanga ki
runga ki to whenua, e ai ta te Ariki ta
Ihowa.
9 He maha ano nga iwi e mamae o
ratou ngakau i a au, ina meinga e ahau
kia tae atu to wawahanga ki nga iwi, ki
nga whenua kihai i mohiotia e koe.
10 Ina, he maha nga iwi e meinga e
ahau kia ketekete ki a koe, ka nui ano
te wehi o o ratou kingi, ina whakaaro
ki a koe, ua ka wherikoriko taku hoari
ki to ratou aroaro; hono tonu ano hoki
to ratou wiri ia tangata, ia tangata, i te
wehi i a ia i te ra e hinga ai koe.
11 ¶ No te mea ko te kupu tenei a te
Ariki a Ihowa; Tera e tae mai te hoari
a te kingi o Papurona ki a koe.
12 Ka meinga e ahau o mano tini, te
hunga nanakia o nga iwi, ratou katoa,
kia hinga i nga hoari a nga marohirohi:
a ka pahuatia e ratou nga mea whakaī a
Ihipa, ka ngaro ano hoki o reira mano
tini katoa.
13 Ka whakangaromia ano e ahau o
reira kararehe i te taha o nga wai nunui
katoa; kahore ano hoki he waewae ta-
ngata hei whakaoraora i aua *wai* a muri
ake nei, kahore ano he waewae kararehe
hei whakaoraora.
14 Ko reira ahau mea ai i o ratou
wai kia hohonu, ka meinga ano e ahau
o ratou awa kia rite ki te hinu te rere, e
ai ta te Ariki ta Ihowa.
15 Kia meinga e ahau te whenua o
Ihipa hei ururua, a kore iho nga tini
mea o te whenua, kia patua ano e ahau

te hunga katoa e noho ana i reira, katahi
ratou ka mohio ko Ihowa ahau.
16 Ko te tangihanga tenei e tangihia
ai ia e ratou, ka tangihia ia e nga tama-
hine a nga iwi: ka tangihia ia e ratou,
ara, a Ihipa ratou ko ana mano tini, e
ai ta te Ariki ta Ihowa.
17 ¶ Na, i te tekau ma rua o nga tau,
i te tekau ma rima o nga ra o te mara-
ma, ka puta mai te kupu a Ihowa, ki a
au; i mea ia,
18 E te tama a te tangata, e aue ki te
mano tini o Ihipa, makā iho ano hoki
ratou, a ia, me nga tamahine ano a nga
iwi nunui, ki nga wahi o raro rawa o te
whenua, ratou tahi ano ko te hunga e
heke atu ana ki te rua.
19 He ataahua rawa koe i a wai? heke
iho, takoto tahi koutou ko te hunga
kokoti-kore.
20 Ka hinga ngatahi ratou ko te hu-
nga i patua ki te hoari: kua tukua atu
ia ki te hoari: toia atu me ona mano
tini katoa.
21 Ka korero mai nga tangata kaha
o nga marohirohi ki a ia i roto i te rei-
nga, ratou tahi ano ko ona kai awhina:
kua heke ratou ki raro, kei te takoto
ratou he hunga kokoti-kore, he mea patu
ki te hoari.
22 Kei reira ano a Ahuru ratou ko
tona whakaminenga katoa: ona uru-
pa, kei tetahi taha ona, kei tetahi taha;
he mea patu katoa, kua hinga i te
hoari.
23 Ona urupa ano hoki, he mea mahi
ki nga taha o te rua; tona whakami-
nenga ano hoki kei tetahi taha o tona
urupa, kei tetahi taha; he mea patu
katoa ratou, kua hinga i te hoari, te
hunga i puta ai te wehi ki te whenua o
te hunga ora.
24 Kei reira a Erama, ratou ko ana
mano tini i tetahi taha o tona urupa, i
tetahi taha, ratou katoa he mea patu,
kua hinga i te hoari, he hunga kua
heke kokoti-kore atu ki nga wahi o raro
rawa o te whenua, he hunga i mea i to
ratou wehi kia puta ki te whenua o te
hunga ora; heoi kei te waha ratou i to
ratou whakama, ratou tahi ano ko te
hunga e heke atu ana ki te rua.
25 Kua hangā te takotoranga mona
ki roto ki te hunga i patua, mo ratou
ano ko ana mano tini katoa: ona urupa
kei tetahi taha ona, kei tetahi taha; he
kokoti-kore ratou katoa, he mea patu ki
te hoari: ahakoa i puta to ratou wehi ki
te whenua o te hunga ora, heoi kua
wahā nei ano e ratou to ratou whakama
i roto i te hunga e heke atu ana ki te
rua: kua tukua atu ia ki roto ki te
hunga i patua.
26 Kei reira a Meheke, a Tupara, ra-
tou ko ana mano tini katoa; ona urupa
kei tetahi, taha, ona kei tetahi taha, he
mea kokoti-kore ratou katoa, he mea
patu ki te hoari; i puta ano hoki to ratou
wehi i mua ki te whenua o te hunga ora.
27 E kore ano ratou e takoto i roto i
nga marohirohi o nga kokoti-kore kua
hinga, kua heke ki te reinga me a ratou
patu ano o te whawhai: i whakatakoto-
ria ano e ratou a ratou hoari ki raro i o
ratou māhunga; otiia ka mau o ratou
kino ki o ratou wheua; ko te hunga ho-
ki tena i wehi ai nga marohirohi o te
whenua o te ora.
28 Ina, ka whati koe i roto i te hunga
kokoti-kore, ka takoto tahi hoki koutou
ko te hunga i patua ki te hoari.
29 Kei reira a Eroma, ona kingi, ona
rangatira katoa i tukua atu nei i runga i
to ratou marohirohi ki roto ki te hunga i
werohia e te hoari: ka takoto tahi ratou
ko nga kokoti-kore, ratou ano ko te
hunga e heke atu ana ki te rua.
30 Kei reira nga ariki o te nota, ratou
katoa, me nga Haironi katoa ano i heke
atu nei i roto i te hunga i patua i runga
ano i to ratou wehi; whakama iho ratou
ki to ratou marohirohi, a takoto kokoti-
kore ana ratou i roto i te hunga i patua
ki te hoari, me te waha ano ratou i to
ratou whakama i roto i te hunga e heke
atu ana ki te rua.
31 E kite a Parao i a ratou, a ka whai
whakamarietanga ki ana mano tini katoa,
i patua ki te hoari, a Parao, ratou ko
tona ope katoa, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
32 No te mea kua tukua atu e ahau
toku wehi ki te whenua o te hunga ora:
a ka whakatakotoria ia ki roto ki te
hunga kokoti-kore, ratou tahi ano ko te
hunga i patua ki te hoari, a Paroa ratou
ko ana mano tini, e ai ta te Ariki ta
Ihowa.

UPOKO 33.

I PUTA mai ano te kupu a Ihowa ki a
au, i mea,
2 E te tama a te tangata, korero atu ki
nga tamariki a to iwi, mea atu ki a ra-
tou, Ki te kawea atu e ahau te hoari ki
tetahi whenua, a ka mau nga tangata o
te whenua ki tetahi tangata o o ratou
rohe, ka whakaritea e ratou hei tutei.
3 Na, tona kitenga i te hoari e puta mai
ana ki te whenua, whakatangihia ana e
ia te tētere, hei whakatupato i te iwi;

4 A, te rongonga o tetahi tangata i te
tangi o te tētere, na, kahore ia e tupato;
a kua tae mai te hoari, kua riro ia, hei
runga ano i tona māhunga ona toto.
5 I rongo ia i te tangi o te tētere, a
kihai i tupato; ki runga ano i a ia ona
toto. Te tangata ia i tupato, ka ma-
whiti mai i a ia tona wairua.
6 Na, te tutei i kite i te hoari e puta
mai ana, a kihai i whakatangi i te tētere,
kihai i whakatupato i te iwi; a ka tae
mai te hoari, ka riro tetahi o ratou, ka
riro ia i runga i tona kino, otiia ka ra-
pua e ahau ona toto i te ringaringa o te
tutei.
7 ¶ Na, ko koe, e te tama a te tangata,
kua waiho koe e ahau hei tutei mo te
whare o Iharaira; a me whakarongo
koe ki te kupu a toku mangai, ko koe
ano taku hei whakatupato i a ratou.
8 Ki te mea atu ahau ki te tangata
kino, E te tangata kino, ko te mate kau
mou; ki te kore koe e korero, e whaka-
tupato i te tangata kino ki tana ara, ka
mate taua tangata kino i runga i tona
he; ka rapua ia e ahau ona toto i tou
ringa.
9 Tena ko tenei ka whakatupato koe i
te tangata kino ki tona ara, kia tahuri
mai ia i reira, a e kore ia e tahuri mai i
tona ara, ka mate ia i runga i tona kino,
ka ora mai ia i a koe tou wairua.
10 Na, e te tama a te tangata, korero
atu ki te whare o Iharaira, Ko ta koutou
kī tenei, e mea ana koutou, Ki te mea
kei runga i a matou o matou he, o ma-
tou hara, a ka memeha atu matou i
runga i aua *he*, ma te aha ra matou ka
ora ai?
11 Mea atu ki a ratou, E ora ana ahau,
e ai ta te Ariki ta Ihowa, kahore oku
ngakau koa ki te matenga o te tangata
kino; engari kia tahuri te tangata kino
i tona ara, kia ora: tahuri mai, tahuri
mai koutou i ā koutou ara kino; kia
mate hoki koutou hei aha, e te whare o
Iharaira?
12 Na, me ki atu e koe, e te tama a te
tangata, ki nga tamariki a tou iwi, E
kore te tika o te tangata tika e whakaora
i a ia i te ra e poka ke ai ia: me te kino
ano o te tangata kino e kore tera e wha-
kahinga i a ia i te ra e tahuri mai ai ia i
tana kino; e kore ano te tangata tika e
ora i tona tika i te ra e hara ai ia.
13 Ki te mea atu ahau ki te tangata
tika, ka ora ia, a ka whakawhirinaki atu
ia ki tona tika, ka mahi hoki i te he, e
kore hoki ana mahi tika katoa e maha-
ratia; engari ka mate ia i runga i tana
he i mahia e ia.
14 Ki te mea atu ano ahau ki te ta-
ngata kino, Ko te mate kau mou, a ka
tahuri mai ia i tona hara, ka mahi i te
mea e tika ana, e rite ana;
15 Ki te whakahokia mai te taunaha e
te tangata kino, *ki te* utua mai e ia te
mea i pahuatia e ia, *ki te* haere ia i runga
i nga tikanga o te ora; a ka kore e mahi
i te he, ka ora ano ia, e kore ia e mate.
16 E kore tetahi o ona hara i hara ai
ia e maharatia mai ki a ia: kua mahia
e ia te mea e tika ana, e rite ana, ka ora
ano ia.
17 ¶ Heoi kei te mea nga tamariki a
tou iwi, Kahore e rite te ara a te Ariki:
na, ratou nei, kahore to ratou ara e rite.
18 Ki te tahuri atu te tangata tika i
tana tika, a ka mahia e ia te he, ka mate
ano ia i aua *he*.
19 Ki te tahuri mai ano te tangata kino
i tana kino, a ka mahia e ia te mea e tika
ana, e rite ana, ka ai ena hei whakaora i
a ia.
20 ¶ Heoi kei te mea na koutou, Ka-
hore e rite te ara a te Ariki. E te whare
o Iharaira, ka rite ki tona ara, ki tona
ara, taku whakarite whakawa mo koutou.
21 ¶ Na, i te tekau ma rua o nga tau
o to matou whakaraunga, i te tekau o
nga *marama*, i te rima o nga ra o te
marama, ka tae mai ki a au tetahi o nga
oranga o Hiruharama, a ka mea, Kua
patua te pa.
22 Na, i pa mai ano te ringaringa o
Ihowa ki a au i te ahiahi i mua ake o te
taenga mai o taua oranga; meinga ana
e ia kia kuihi toku mangai, a tae noa
mai ia ki a au i te ata; na, kua meinga
e ia kia kuihi toku mangai, a kore ake
toku wahangu.
23 Na, ko te putanga o te kupu a
Ihowa ki a au; i ki ia,
24 E te tama a te tangata, te hunga e
noho ana i enei ururua i te whenua o
Iharaira, e korero ana ratou, e mea ana,
He kotahi a Aperahama, a riro ana i a
ia te whenua; tatou ia he tokomaha;
kua homai te whenua ki a tatou hei kāi-
nga tupu.
25 Mo reira ki atu ki a ratou, Ko te
kupu tenei a te Ariki a Ihowa; Ta kou-
tou kai, he mea kinaki ki te toto, e anga
ana hoki o koutou kanohi ki ā koutou
whakapakoko, e whakaheke toto ana
hoki koutou: a e mau ranei te whenua i
a koutou?
26 To koutou turanga ko a koutou
hoari, e mahia ana e koutou te mea wha-
kariharihā, e whakapokea ana e koutou
te wahine a tona hoa, a tona hoa: a e
mau ranei te whenua i a koutou?

27 Kia penei to ki atu ki a ratou, Ko
te kupu tenei a te Ariki a Ihowa; E ora
ana ahau, ina, ka hinga i te hoari te
hunga i nga ururua; na, te tangata i te
mata o te parae, ka hoatu ia e ahau hei
kai ma nga kirehe; a, te hunga i nga
taumaihi, i nga ana, ka mate ratou i te
mate uruta.
28 Ka meinga ano e ahau te whenua
kia ururuatia rawatia, a ka mutu te wha-
kapehapeha o tona kaha; ka ururuatia
ano hoki nga maunga o Iharaira, e kore
e haerea e te tangata.
29 A ka mohio ratou ko ahau a Ihowa,
ina meinga e ahau te whenua kia uru-
ruatia rawatia mo a ratou mea whaka-
rihariha katoa i mea ai ratou.
30 ¶ Na, e te tama a te tangata, e ko-
rerotia hetia ana koe e nga tamariki a
tou iwi i te taha o nga pakitara, i nga
tatau ano o nga whare, e korerorero ana
tetahi ki tetahi, ki tona hoa, ki tona hoa,
e mea ana, Tena, kia haere tatou, kia
rongo ai tatou i te kupu e puta mai ana
i a Ihowa.
31 To ratou haere mai ki a koe rite
tonu ki te haerenga mai o te iwi; to
ratou noho i tou aroaro *rite tonu ano ki*
to toku iwi; e whakarongo ana hoki
ratou ki o kupu, heoi kahore e mahia e
ratou: ko o ratou mangai hoki hei wha-
kaahuareka mai, ko o ratou ngakau kei
te whai i ta ratou apo taonga.
32 Nana, ki a ratou, e rite ana koe ki
te waiata ahuareka a te reo pai, a te ta-
ngata he pai te rangi o tana mea whaka-
tangi: e whakarongo ana hoki ratou ki o
kupu, heoi kahore e mahia e ratou.
33 Na, ka puta tenei, (ina, ka puta
ano,) ka mohio ratou, na, i roto i a ratou
te poropiti e noho ana.

UPOKO 34.

I PUTA mai ano te kupu a Ihowa ki
a au, i mea,
2 E te tama a te tangata, poropititia he
hē mo nga hepara o Iharaira, poropiti,
mea atu ki a ratou, Ko te kupu tenei a
te Ariki a Ihowa mo nga hepara; Aue,
te mate mo nga hepara o Iharaira, e
whangai nei i a ratou ano! He teka
ianei me whangai te kahui e nga
hepara?
3 E kainga ana te ngako e koutou, e
kakahuria ana e koutou te huruhuru, e
patua ana e koutou nga mea whangai;
nga hipi, kahore ratou e whangaia e
koutou.
4 Kihai i whakakahangia e koutou nga
turoro, kihai nga mea mate i rongoatia,
te mea i whati kihai i takaia, kihai ano i
whakahokia mai e koutou te mea i aia
atu, kihai i rapua te mea i ngaro; heoi
he taikaha, he nanakia, ta koutou whaka-
haere tikanga ki a ratou.
5 Na, marara noa atu ratou i te kore
hepara: riro ana hei kai ma nga kirehe
katoa o te parae, i a ratou i marara ra.
6 Atiutiu noa atu ana aku hipi i runga
i nga maunga katoa, i runga i nga puke-
puke tiketike katoa: marara noa atu aku
hipi i runga i te mata katoa o te whe-
nua, kahore hoki he tangata hei rapu,
hei whakataki.
7 Mo reira whakarongo mai, e nga
hepara, ki te kupu a Ihowa;
8 E ora ana ahau, e ai ta te Ariki ta
Ihowa, na, kua waiho nei aku hipi hei
taonga pārau, kua waiho ano aku hipi
hei kai ma nga kirehe katoa o te parae,
i te kore hepara, kihai nei hoki aku
hepara i rapu i aku hipi, heoi whangaia
ano ko ratou ano e nga hepara, kihai
ano i whangai i aku hipi;
9 Mo reira whakarongo, e nga hepara,
ki te kupu a Ihowa;
10 Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa;
Hei hoa riri tenei ahau mo nga hepara;
a ka rapu utu ahau mo aku hipi i o
ratou ringa, ka whakamutua ano e ahau
ta ratou whangai hipi; e kore ano nga
hepara e whangai i a ratou ano i muri
nei; ka whakaorangia mai ano e ahau
aku hipi i roto i o ratou mangai, kei
waiho hei kai ma ratou.
11 ¶ Ko te kupu hoki tenei a te Ariki
a Ihowa; Nana, ka rapu tenei ahau i
aku hipi, ka kimihia marietia.
12 Ka rite ki te kimihanga a te hepara
i tana kahui i te ra e tae ai ia ki roto ki
ana hipi kua tohatoha noa atu; ka pena
ano taku kimi i aku hipi, ka whakao-
rangia mai ano ratou e ahau i nga wahi
katoa i marara atu ai ratou i te ra tuku
pu, i te ra pouri.
13 Ka whakaputaina mai ano ratou e
ahau i roto i nga iwi, ka whakaminea
mai i nga whenua, ka kawea atu ano
ratou e ahau ki to ratou oneone, a ka
whangaia ratou e ahau ki runga ki nga
maunga o Iharaira, ki te taha o nga awa,
ki nga wahi katoa o te whenua e nohoia
ana.
14 Ka whangaia ratou e ahau i te
haerenga pai, a i runga i nga maunga
tiketike o Iharaira he puninga mo
ratou: ka takoto ratou ki reira ki te
puninga pai, ka kai ano hoki ratou i
runga i nga maunga o Iharaira i te hae-
renga momona.

15 Ko ahau hei whangai i aku hipi,
ko ahau ano hei mea i a ratou kia
takoto, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
16 Maku e rapu te mea i ngaro, maku
ano e whakahoki mai te mea i aia atu,
maku e takai te mea i whati, maku ano
e whakakaha te mea mate: na, te mea
momona, te mea kaha, ka ngaro i a au;
ka whangaia ratou e ahau i runga i te
whakarite whakawa.
17 Na, e koutou, e aku hipi, ko te
kupu tenei a te Ariki a Ihowa; Nana ka
whakaritea e ahau te whakawa a tetahi
hipi ki tetahi hipi, a nga hipi toa ano
hoki ratou ko nga koati toa.
18 He mea iti ianei ki a koutou ta
koutou kainga i nga haerenga pai, i
takahia ai e koutou te toenga o ta kou-
tou kai ki o koutou waewae? na, nga
wai hohonu, inumia ana e koutou, a
whakaparua ana e koutou te toenga ki
o koutou waewae.
19 Na, aku hipi, ta ratou kai ko nga
takahanga o o koutou waewae; ta ratou
e inu ai ko te mea i whakaparua e o
koutou waewae.
20 Mo reira ko te kupu tenei a te
Ariki a Ihowa ki a ratou; Tenei ahau,
maku ano e whakarite te whakawa a te
hipi momona raua ko te hipi hiroki.
21 ¶ Na, kua turaki nei o koutou
kaokao, o koutou peke, akina ana e kou-
tou nga mea mate ki o koutou haona, a
marara ake ratou i a koutou ki waho
noa atu;
22 Na, ka whakaora ahau i aku hipi, e
kore ano ratou e waiho i muri nei hei
pahuatanga; ka whakaritea ano e ahau
te whakawakanga a tetahi hipi ki tetahi
hipi.
23 Kotahi tonu ano te hepara e wha-
karitea e ahau mo ratou, a māna ratou e
whangai; ara, taku pononga a Rawiri;
māna ratou e whangai, a hei hepara ia
mo ratou.
24 Ko ahau ko Ihowa hei Atua mo
ratou, ko taku pononga ano hoki ko
Rawiri hei rangatira i roto i a ratou;
naku na Ihowa te kupu.
25 Ka whakaritea ano e ahau he ka-
wenata mo te rongo mau ki a ratou, ka
whakamutua ano hoki te noho o nga
kirehe kino ki te whenua; a ka noho
ratou ki te koraha, tē ai he wehi, ka
moe ano hoki ki nga ngahere.
26 Ka meinga ano ratou e ahau, me
nga wahi ano i toku pukepuke, a karapoi
noa, hei manaakitanga, ka heke ano
hoki te ua i te wa i tika ai; ka uaina
iho nga manaakitanga.
27 Ka hua ano hoki nga hua o te
rakau o te parae, ka tukua mai ano ona
mau e te whenua, ka noho humarie hoki
ratou ki to ratou whenua, ka mohio ano
hoki ko ahau a Ihowa, ina motu i a au
nga here o to ratou ioka, a ka riro mai
ratou i a au i roto i te ringa o o ratou
kai whakamahi.
28 E kore ano ratou e waiho i muri
nei hei pahuatanga ma nga iwi, e kore
ano ratou e kainga e te kirehe o te
whenua; engari ka noho humarie ratou,
tē ai he kai whakawehi.
29 A ka whakaarahia e ahau he ma-
huri whai ingoa ma ratou, e kore ano
ratou e riro i te hemo-kai i runga i te
whenua, e kore ano te whakama o nga
tauiwi e wahā e ratou a muri ake nei.
30 Na, ka mohio ratou ko ahau, ko
Ihowa, ko to ratou Atua, kei a ratou, ko
ratou ano hoki ko te whare o Iharaira he
iwi noku, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
31 Na, e koutou e aku hipi, e nga hipi
e whangaia ana e ahau, he tangata kou-
tou, ko ahau hoki to koutou Atua, e ai
ta te Ariki ta Ihowa.

UPOKO 35.

I PUTA mai ano te kupu a Ihowa ki
a au; i mea,
2 E te tama a te tangata, anga atu to
mata ki Maunga Heira, poropititia te he
mo reira.
3 Mea atu hoki ki a ia, Ko te kupu
tenei a te Ariki a Ihowa; Nana, hei hoa
riri ahau mou, e Maunga Heira, ka
whakamarokia ano hoki toku ringa ki
runga ki a koe, ka meinga ano koe e
ahau kia ururuatia rawatia.
4 Ka meinga e ahau o pa kia tuheatia,
ka ururuatia ano hoki koe, a ka mohio
koe ko Ihowa ahau.
5 Na, he riri mau tonu tau, a meinga
ana e koe nga tamariki a Iharaira kia
rere *a wai* i te kaha o te hoari i te wa o
to ratou aitua, i te wa i whai mutunga
ai to *ratou* kino.
6 Mo reira, e ora ana ahau, e ai ta te
Ariki ta Ihowa; Ka mahia koe e ahau
hei mea mo te toto, ka whaia ano hoki
koe e te toto; kihai na koe i kino ki te
toto, na ka whaia koe e te toto.
7 Na, ka meinga a Maunga Heira e
ahau kia ururuatia rawatia, ka hatepea
atu ano hoki e ahau te tangata e tika ana
na reira, te tangata ano e hoki mai ana.
8 Ka whakakapia ano hoki e ahau ona
maunga ki ona tupapaku. O pukepuke,
o awaawa, o awa katoa, ka hinga ki
reira te hunga i patua ki te hoari.

9 Ka meinga koe e ahau kia ururuatia,
a ake ake ake; e kore ano o pa e nohoia,
a ka mohio koutou ko Ihowa ahau.
10 Na, kua mea na koe, Enei iwi e
rua, enei whenua e rua, naku, ka mau
tonu hoki i a tatou; i te mea kei reira
nei ano a Ihowa:
11 Mo reira, e ora ana ahau, e ai ta te
Ariki ta Ihowa, ka rite taku mahi ki to
riri, ki to hae, i hae ai koe i a koe i
mauahara ra ki a ratou; a ka whakakitea atu ahau ki a ratou, ina
whakaritea e ahau te whakawakanga
mou.
12 Katahi koe ka mohio ko Ihowa
ahau, a kua rangona e ahau o mea
whakarihariha katoa i korerotia e koe
mo nga maunga o Iharaira, i a *koe* i ki
ra, Kua ururuatia, kua homai hei kai
ma tatou.
13 Ko te whakakake tenei o o koutou
mangai ki a au, whakamahā ana e koutou a koutou kupu moku: kua rongo
atu ahau.
14 Ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa; I te wa e koa ai te whenua
katoa, ka meinga koe e ahau kia ururuatia.
15 Ka rite ki to koa ki te kāinga tupu
o te whare o Iharaira, i te mea ka ururuatia, ka peratia ano koe e ahau: ka
ururuatia koe, e Maunga Heira, e Irumea katoa, *ae ra*, katoa; a ka mohio
ratou ko Ihowa ahau.

UPOKO 36.

NA, poropiti atu, e te tama a te
tangata, ki nga maunga o Iharaira,
mea atu, E nga maunga o Iharaira,
whakarongo ki te kupu a Ihowa.
2 Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa;
Na, kua mea nei te hoa riri ki a koutou,
Ha, kua riro mai ano hoki mo tatou
nga pukepuke o namata.
3 Mo reira, poropiti atu, mea atu, Ko
te kupu tenei a te Ariki a Ihowa; Na,
kua meinga na koutou kia tu kau, a horomia ana koutou i tetahi taha, i tetahi
taha, i riro ai koutou ma nga toenga o
nga iwi, i hapainga ake ai e nga ngutu
o nga arero kapetau, i korerotia kinotia
ai koutou e te iwi.
4 Mo reira, e nga maunga o Iharaira,
whakarongo ki te kupu a te Ariki a
Ihowa; Ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa, ki nga maunga, ki nga pukepuke, ki nga awa, ki nga awaawa, ki
nga ururua kua takoto kau, ki nga pa
kua mahue, kua riro nei hei pahuatanga,
hei katanga mai ma nga toenga o nga
iwi i tetahi taha, i tetahi taha;
5 Na, ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa, He pono he ahi taku hae i a au i
korero i te he mo nga toenga o nga iwi,
mo Irumea katoa ano hoki; mo ta ratou
meatanga i toku whenua hei kāinga mo
ratou, pau katoa hoki o ratou ngakau ki
te koa, kino tonu te hinengaro, he meatanga hoki kia peia atu, kia waiho hei
taonga pārau.
6 Na, poropititia te whenua o Iharaira,
ki atu ki nga maunga, ki nga pukepuke,
ki nga awa, ki nga awaawa, Ko te kupu
tenei a te Ariki a Ihowa; Nana, kua
korero ahau i runga i taku hae, i taku
weriweri, no te mea e wahā ana e koutou
te whakama o nga tauiwi.
7 Na, ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa; Kua ara toku ringa, He pono,
nga iwi i tetahi taha o koutou i tetahi
taha, ka wahā e ratou to ratou whakama.
8 ¶ Ko koutou ia, e nga maunga o
Iharaira, ka wana o koutou manga, ka
whai hua ano hoki koutou ma toku iwi
ma Iharaira; ka tata hoki ratou te puta.
9 No te mea, na, ka *aro* atu ahau ki a
koutou, ka tahuri atu ano ahau ki a
koutou, a ka ngakia koutou, ka whakatōkia.
10 Ka whakatokomahatia ano e ahau
nga tangata ki a koutou, te whare katoa
o Iharaira, ratou katoa, a ka nohoia nga
pa, ka hangā ano hoki nga wahi kua
ururuatia.
11 Ka whakatokomahatia ano e ahau
nga tangata ki a koutou, me nga kararehe ano, a ka tini ratou, ka hua, ka
meinga ano koutou e ahau kia nohoia,
kia pera me to mua, pai atu hoki i to o
koutou timatanga taku e mea ai *ki a
koutou:* a ka mohio koutou ko Ihowa
ahau.
12 Ka meinga ano koutou e ahau kia
haereerea e te tangata, e taku iwi, e
Iharaira; ka riro ano koe i a ratou, ka
waiho ano koe hei kāinga tupu mo
ratou, a heoi ano matenga o a ratou
tamariki i a koe.
13 Ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa; Na, kua korerotia nei koutou,
He kai tangata koe, *e te whenua*, e whakamate ana i nga tamariki a o iwi;
14 Na, e kore koe e kai tangata a muri
ake nei, e kore ano e hinga i a koe o iwi
a muri nei, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
15 E kore ahau e mea kia rangona i
roto i a koe te whakama o nga iwi a
muri nei, e kore ano e wahā e koe i nga
wa i muri te tawai a nga iwi, e kore ano

o iwi e hinga i a koe, a ake ake ake, e ai
ta te Ariki ta Ihowa.
16 ¶ A i puta mai ano te kupu a
Ihowa ki a au, i mea,
17 E te tama a te tangata, i te nohoa-
nga o te whare o Iharaira i to ratou
oneone, i whakapokea a reira e ratou ki
ta ratou ara, ki ā ratou mahi: to ratou
ara i toku aroaro rite tonu ki te poke o
te wahine e paheke ana.
18 Na, ringitia ana e ahau taku weri-
weri ki runga ki a ratou, mo te toto hoki
i ringitia e ratou ki runga ki te whenua,
mo a ratou whakapakoko ano hoki i
whakapokea ai a reira e ratou.
19 A whakamararatia atu ana ratou e
ahau ki roto ki nga iwi, titaritaria atu
ana ki nga whenua; rite tonu ki to
ratou ara, ki ā ratou mahi taku whakarite
whakawa mo ratou.
20 A to ratou taenga atu ki nga iwi i
haere atu ai ratou, na, whakanoatia ana
e ratou toku ingoa tapu, i a ratou i ki
mai ra ki a ratou, Ko te iwi tenei a
Ihowa, i haere mai ano ratou i tona
whenua.
21 ¶ Heoi i whai whakaaro ahau ki
toku ingoa tapu i whakanoatia nei e te
whare o Iharaira i roto i nga tauiwi i
haere atu ai ratou.
22 Mo reira, ki atu ki te whare o
Iharaira; Ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa; Ehara i te mea he whakaaro ki
a koutou i mea ai ahau *i tenei*, e te
whare o Iharaira; engari ki toku ingoa
tapu i whakanoatia nei e koutou i roto i
nga tauiwi i haere atu ai koutou.
23 Ka whakatapua ano e ahau toku
ingoa nui i whakanoatia nei i roto i nga
tauiwi, ta koutou ra i whakanoa i roto i
a ratou; a ka mohio nga tauiwi ko
Ihowa ahau; e ai ta te Ariki ta Ihowa,
ina whakatapua ahau i roto i a koutou i
to koutou aroaro.
24 Ka tangohia mai hoki koutou e
ahau i roto i nga tauiwi, ka whakaminea
mai ano koutou i nga whenua katoa, ka
kawea mai ano koutou e ahau ki to
koutou oneone.
25 ¶ Ka tāuhiuhia atu ano koutou e
ahau ki te wai ma, a ka ma koutou: ka
whakamākia koutou e ahau, *a* kore iho
o koutou poke katoa, a koutou whaka-
pakoko katoa.
26 Ka hoatu ano e ahau he ngakau
hou ki a koutou, ka hoatu ano e ahau he
wairua hou ki roto ki a koutou; ka
tangohia atu ano hoki e ahau te ngakau
kohatu i roto i o koutou kikokiko, a ka
hoatu he ngakau kikokiko ki a koutou.
27 Ka hoatu ano hoki e ahau toku
wairua ki roto ki a koutou, a ka meinga
koutou e ahau kia haere i runga i aku
tikanga, ka puritia ano hoki e koutou
aku whakariteritenga, ka mahia.
28 A ka noho koutou ki te whenua i
hoatu e ahau ki o koutou mātua, ko
koutou ano hoki hei iwi moku, a ko
ahau hei Atua mo koutou.
29 Ka whakaorangia ano koutou e ahau
i o koutou poke katoa: ka karangatia
atu ano hoki e ahau te witi, ka whaka-
mahā, e kore ano te hemo-kai e tukua
atu e ahau ki a koutou.
30 Ka whakamahā ano e ahau nga hua
o te rakau me nga mau ano o te mara, e
kore ai koutou e pangia e te tawai hemo-
kai a muri ake nei i roto i nga tauiwi.
31 Katahi koutou ka mahara ki o kou-
tou ara kino, ki ā koutou mahi kahore
nei e pai, a ki ta koutou titiro ake he
mea anuanu koutou mo a koutou kino,
mo a koutou mea whakarihariha.
32 Ehara i te mea he' whakaaro ki a
koutou i mea ai ahau *i tenei*, e ai ta te
Ariki ta Ihowa, kia mohio mai koutou:
kia whakama koutou, kia numinumi kau
ki ā koutou ara, e te whare o Iharaira.
33 Ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa; I te rangi e whakamākia atu ai
e ahau a koutou he katoa, ka whakano-
hoia ano koutou e ahau ki nga pa, a ka
hangā nga wahi kua ururuatia.
34 Na, te whenua i takoto kau ka nga-
kia; i mua hoki he ururua ki te titiro
mai a te hunga katoa e tika ana na reira.
35 A ka korerotia, Tenei whenua i ta-
koto kau ra, kua rite ki te kāri o Erena;
nga pa ano hoki kua ururuatia ra, era i
takoto kau ra, nga mea pakaru, kua oti
te taiepa, e nohoia ana.
36 A ka mohio nga iwi kua mahue i
tetahi taha o koutou, i tetahi taha, e
hangā ana e ahau e Ihowa nga wahi
kua pakaru, e whakatōkia ana e ahau
nga wahi e takoto kau ana: naku na
Ihowa te kupu, maku ano e mahi.
37 Ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa; Tenei ake ka uia mai tenei ki a
au e te whare o Iharaira, kia meatia ki
a ratou; ka whakatokomahatia ratou e
ahau, me te mea he kahui te tangata.
38 Ka rite ki te kahui tapu, ki te
kahui o Hiruharama i ana hakari nui;
ka pena ano nga pa kua ururuatia, ka
kapi i nga kahui tangata, a ka mohio
ratou ko Ihowa ahau.

UPOKO 37.

I PA iho te ringa o Ihowa ki runga ki
a au, a kawea ana ahau, he meatanga

na to Ihowa Wairua, tukua iho ana
ahau e ia ki waenganui o te raorao; na,
ki tonu a reira i te wheua.
2 Katahi ka whakahaereerea ahau e ia
ki te taha o aua *wheua*, a taka noa, taka
noa; na, he tini whakaharahara i runga
i te mata o te raorao, nana, he maroke
noa atu.
3 Na, ko tana meatanga mai ki a au,
E te tama a te tangata, e ora ranei enei
wheua? Ano ra atu ko ahau, E mohio
ana koe, e te Ariki e Ihowa.
4 Na, ko tana meatanga mai ki a au,
Poropiti atu ki enei wheua, mea atu ki a
ratou, E nga wheua maroke, whakarongo
ki te kupu a Ihowa.
5 Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa
ki enei wheua, Tenei au te kawe atu nei
i te manawa ki roto ki a koutou, a ka
ora koutou.
6 Ka tukua iho ano e ahau he uaua ki
runga ki a koutou, ka takaia atu ano
hoki koutou ki te kikokiko, ka hipokina
koutou ki te kiri, ka hoatu ano e ahau he
manawa ki roto ki a koutou, a ka ora kou-
tou, a ka mohio koutou ko ahau a Ihowa.
7 Na, poropititia ana e ahau te mea i
whakahaua mai ki a au; a i a au e po-
ropiti ana, na, ko tetahi haruru, na, ko
te oraoranga, a whakatata mai ana nga
wheua, tona wheua ki tona wheua.
8 Na, taku tirohanga atu, nana, kua
tae nga uaua me te kikokiko ki runga
ki a ratou, a i waho ake ko te kiri hei
hipoki mo ratou: kahore ia he manawa
i roto i a ratou.
9 Na, ko tana meatanga mai ki a au,
Poropiti atu ki te hau, poropiti atu, e te
tama a te tangata, mea atu hoki ki te
hau, Ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa; Haere mai, e te manawa, i nga
hau e wha, ha atu ki tenei hunga kua
oti nei te patu, kia ora ai ratou.
10 Katahi ka poropititia atu e ahau te
mea i whakahaua mai ki a au; na, ko te
taenga mai o te manawa ki roto ki a
ratou, kua ora, tu ana o ratou waewae ki
runga, he ope nui whakaharahara.
11 ¶ Na, ko tana meatanga mai ki a
au, E te tama a te tangata, enei wheua
ko te whare katoa o Iharaira: nana, kei
te ki ake ratou, Kua maroke o tatou
wheua, kua ngaro ta tatou i tumanako
atu ai; kua motuhia atu tatou.
12 Mo reira poropiti atu, ki atu ki a
ratou, Ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa; Nana, e toku iwi, ka whaka-
puaretia e ahau o koutou urupa, ka
whakaputaina ake ano koutou i roto i o
koutou urupa, ka kawea atu ano koutou
e ahau ki te oneone o Iharaira.
13 A ka mohio koutou ko Ihowa ahau,
ina whakapuaretia e ahau o koutou
urupa, e toku iwi, a ka whakaputaina
ake koutou e ahau i roto i o koutou
urupa,
14 Ina tukua atu e ahau toku wairua
ki roto ki a koutou, ina ora koutou, ina
whakanohoia koutou e ahau ki to koutou
oneone: ko reira koutou mohio ai naku
na Ihowa i korero, naku ano i mahi, e ai
ta Ihowa.
15 ¶ I puta mai ano te kupu a Ihowa
ki a au, i mea,
16 Na, e koe, e te tama a te tangata,
tikina atu tetahi rakau māu, tuhituhia
iho, *He mea* mo Hura, mo ona hoa ano
hoki, mo nga tamariki a Iharaira: katahi
ka tikina atu tetahi atu rakau e koe,
tuhituhia iho, *He mea* mo Hohepa, ko
te rakau a Eperaima, mo ona hoa ano
hoki mo te whare katoa o Iharaira.
17 Katahi ka huihuia raua e koe, tetahi
ki tetahi; a hei rakau kotahi raua i roto
i to ringaringa.
18 ¶ Na, ki te korero mai nga tama-
riki a toku iwi ki a koe, ki te mea mai,
E kore ianei e whakaaturia mai e koe
ki a matou he aha te tikanga o enei
mea āu?
19 Mea atu ki a ratou, Ko te kupu
tenei a te Ariki a Ihowa, Nana, ka mau
au ki te rakau a Hohepa, ki tera i te
ringaringa o Eperaima, ki ona hoa ano,
ki nga iwi o Iharaira, a ka huihuia atu
ki tera, ara, ki te rakau a Hura, ka mei-
nga hoki raua e ahau hei rakau kotahi,
a, ka kotahi tonu raua i roto i toku
ringa.
20 ¶ Na, hei roto ano i to ringaringa
nga rakau e tuhituhia e koe ki to ratou
aroaro.
21 Mea atu ano ki a ratou, Ko te kupu
tenei a te Ariki a Ihowa; Nana, ka ta-
ngohia mai e ahau nga tamariki a Iha-
raira, i roto i nga iwi i haere atu nei
ratou, ka kohikohia mai ano ratou i
tetahi taha, i tetahi taha, ka kawea atu
ano hoki ratou ki to ratou oneone.
22 Ka meinga ano ratou e ahau hei
iwi kotahi ki te whenua ki runga ki nga
maunga o Iharaira; kotahi tonu ano
hoki te kingi hei kingi mo ratou ka-
toa; kore ake o ratou iwi e rua i muri
nei, hore rawa ano hoki o ratou wehe-
nga a muri nei kia rua nga kingi-
tanga.
23 Kore ake ano hoki o ratou pokenga
i ā ratou whakapakoko, i ā ratou mea
whakarihariha, i ā ratou kino katoa:
engari ka whakaorangia mai ratou e
ahau i o ratou nohoanga katoa, i nga

wahi i hara ai ratou, ka purea ano hoki
ratou e ahau: ko ratou hoki hei iwi
moku, a ko ahau hei Atua mo ratou.
24 Ko taku pononga hoki ko Rawiri
hei kingi mo ratou; kotahi tonu hoki te
hepara mo ratou katoa: ka haere hoki
ratou i runga i aku whakariteritenga,
ka puritia ano aku tikanga e ratou, ka
mahia.
25 A ka noho ratou ki te whenua i
hoatu e ahau ki taku pononga ki a Ha-
kopa, ki te wahi i noho ai o koutou mā-
tua; ka noho ano ratou ki reira, ratou, a
ratou tamariki, me nga tamariki ano a a
ratou tamariki, a ake ake ake: a, ko
taku pononga ko Rawiri hei rangatira
mo ratou, a ake ake ake.
26 Ka whakaritea ano e ahau he kawe-
nata mo te rongo mau ki a ratou; hei
kawenata mau tonu tena ki a ratou, ka
whakanohoia ano ratou e ahau, ka wha-
kanuia ano hoki ratou, ka whakaturia
ano e ahau toku wahi tapu ki waenganui
i a ratou, a ake ake ake.
27 Ki a ratou ano hoki toku tapena-
kara: a ko ahau hei Atua ki a ratou, ko
ratou ano hei iwi moku.
28 A ka mohio nga tauiwi kei te wha-
katapu ahau a Ihowa i a Iharaira, i te
mea kei waenganui nei toku wahi tapu i
a ratou, a ake ake ake.

UPOKO 38.

I PUTA mai ano te kupu a Ihowa ki a
au, i mea,
2 E te tama a te tangata, anga atu to
mata ki Koko ki te whenua o Makoko, ki
te tino rangatira o Meheke, o Tupara,
poropititia hoki he hē mona;
3 Mea atu hoki, Ko te kupu tenei a te
Ariki a Ihowa; Nana, hei hoa riri tenei
ahau mou, e Koko, e te tino rangatira o
Meheke, o Tupara:
4 Ka whakatahuritia ano koe e ahau,
ka makā ano nga matau e ahau ki o
kauae, ka whakaputaina ano koe e ahau
ki waho, me to ope katoa, nga hoiho, me
nga kai eke hoiho ratou katoa, he pai
rawa nei o ratou kakahu, he whakami-
nenga nui, he puapua, he whakangungu
rakau *a ratou*, e rahurahu katoa ana
ratou i te hoari.
5 Hei hoa mo ratou a Pahia, a Etiopia,
a Putu; rite katoa ratou i te whakangu-
ngu rakau, i te potae whawhai:
6 A Komere, me ona ropu katoa, te
whare o Tokarama o nga taha ki te nota,
ratou ko ona ope katoa: koutou tahi ko
nga iwi maha.
7 Kia rite, kia rite nga mea māu, e
koe, me to whakaminenga katoa kua
whakamine mai nei ki a koe, ko koe ano
hoki hei kai tiaki mo ratou.
8 ¶ Ka maha nga rangi ka tikina atu
koe, ka tirohia: i nga tau whakamutunga
ka tae koe ki te whenua i whakahokia
mai i te hoari, i kohikohia mai i roto
i nga iwi maha, tatau ai ki nga maunga
o Iharaira kua waiho noa ake nei hei
ururua, i te mea ka oti te whakaputa
mai i roto i nga iwi, a e noho humarie
ana ratou katoa.
9 To whakaekenga mai, to haerenga
mai, rite tonu ki te paroro; ka rite koe
ki te kapua e taupoki ana i te whenua, a
koe, me o ropu katoa, koutou tahi ko
nga iwi maha.
10 Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa;
Na, i taua rangi ka puta ake nga mea ki
roto ki to ngakau, ka whakaaroa ano
hoki e koe he whakaaro hē:
11 A ka mea koe, Ka haere atu ahau
ki te whenua i nga pa taiepa-kore; ka
tae atu ahau ki te hunga e ata noho ana,
e noho humarie ana, ratou katoa i a ratou
e noho mai nei kahore he taiepa, kahore
hoki o ratou tutaki, kahore he keti,
12 Ki te pahua i nga taonga, ki te
tango i nga mea parakete; tahuri tonu
atu to ringa ki nga wahi ururua kua no-
hoia, ki te iwi ano hoki kua oti te kohi-
kohi mai i roto i nga tauiwi, a kua whi-
whi ki nga kararehe, ki nga taonga, a e
noho ana i waenganui o te whenua.
13 Ka mea a Hepa, a Rerana, ratou ko
nga kai hokohoko o Tarahihi, me nga
kuao raiona katoa ano o reira ki a koe,
Kua tae mai ranei koe ki te pahua tao-
nga? Kua whakaminea ranei e koe to
whakaminenga ki te tango i nga mea
parakete, ki te mau atu i te hiriwa, i te
koura, ki te tango atu i nga kararehe, i
nga taonga, ki te pahua i nga taonga
maha?
14 ¶ Mo reira poropiti atu, e te tama a
te tangata, mea atu ki a Koko, Ko te
kupu tenei a te Ariki a Ihowa, I te rangi
e noho humarie ai toku iwi a Iharaira,
e kore ianei e mohiotia e koe?
15 Tera ano koe ka haere mai i to wahi
i nga taha o te nota, koutou tahi ano ko
nga iwi maha, ratou katoa i runga i nga
hoiho, he whakaminenga nui, he ope
nui.
16 Ka whakaekea ano hoki e koe toku
iwi a Iharaira, me te mea he kapua e
taupoki ana i te whenua; ka oti tena i
nga rangi whakamutunga; ka kawea
atu ano koe e ahau ki toku whenua, kia
mohio ai nga tauiwi ki a au, ina ka wha-

katapua ahau i runga i a koe i ta ratou tirohanga ano, e Koko.
17 Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa; Ko koe ranei tena i korerotia e ahau, ara, e aku pononga, e nga poropiti o Iharaira, i nga ra o namata? i poropititia hoki e ratou i aua rangi, (he maha nga tau,) taku kawenga atu i a koe ki a ratou.
18 Na, i taua rangi, i te rangi e haere mai ai a Koko ki te whenua o Iharaira, e ai ta te Ariki ta Ihowa; ka puta ake ano toku weriweri ki toku mata.
19 Kua korero hoki ahau i runga i toku hae, i runga i te ahi a taku riri, He pono i taua rangi ka nui te ru ki te whenua o Iharaira.
20 A ka wiri nga ika o te moana ki toku aroaro, nga manu ano o te rangi, nga kirehe o te parae, nga mea ngokingoki katoa e ngokingoki ana i runga i te whenua, me nga tangata katoa ano hoki i runga i te mata o te whenua, ka turakina iho ano hoki nga maunga, ka hinga nga pikitanga, ka hinga ano hoki nga taiepa katoa ki te whenua.
31 Ka karangatia ano e ahau he hoari hei patu mona, puta noa i oku maunga katoa, e ai ta te Ariki ta Ihowa; te hoari a te tangata ka anga atu ki tona hoa.
22 Taku mea ano hei totohe ki a ia, he mate uruta, he toto; ka uaina iho ano e ahau he ua, he waipuke, he whatu nui, he ahi, he whanariki, ki runga ki a ia, ki runga ki ana ropu, ki runga ano ki nga iwi maha e *whai* ana i a ia.
23 Na, ka whakanui ahau i a au, ka whakatapu ano ahau i a au; ka mohiotia ano hoki ahau i te tirohanga mai a nga iwi maha, a ka mohio ratou ko Ihowa ahau.

UPOKO 39.

NA, e te tama a te tangata, poropititia he hē mo Koko, mea atu, Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa; Nana, hei hoa riri ahau mou e Koko, e te tino rangatira o Meheke, o Tupara:
2 Ka whakatahuritia atu ano koe e ahau, ka whakahaereerea, ka meinga ano koe kia haere mai i nga taha ki te nota, ka kawea ano koe e ahau ki nga maunga o Iharaira.
3 Ka patua atu ano e ahau to kopere i roto i to ringa maui, ka meinga ano hoki o pere kia marere i roto i to ringa matau.
4 Ka hinga koe ki runga ki nga maunga o Iharaira, a koe, me o ropu katoa, me nga iwi ano i a koe: ka hoatu koe e ahau hei kai ma nga manu kai kino o ia ahua, o ia ahua, ma nga kirehe ano hoki o te parae.
5 Ka hinga koe ki runga ki te mata o te parae: naku hoki te kupu, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
6 Ka tukua atu ano hoki e ahau he ahi ki a Makoko, ratou ko te hunga e noho humarie ana i nga motu, a ka mohio ratou ko Ihowa ahau.
7 A, ka meinga e ahau toku ingoa tapu kia mohiotia i roto i toku iwi, i a Iharaira, e kore ano e tukua e ahau kia whakapokea toku ingoa tapu a muri ake nei: a ka mohio nga tauiwi ko Ihowa ahau, ko te Mea Tapu i roto i a Iharaira.
8 ¶ Nana, kua tae mai, kua oti ano hoki, e ai ta te Ariki ta Ihowa; ko te rangi tenei i korerotia e ahau.
9 Ka puta atu ano hoki te hunga e noho ana i nga pa o Iharaira, a ka tahuna e ratou, ka wera ano i a ratou nga patu, nga whakangungu rakau, nga puapua, nga kopere, nga pere, nga hani, nga tao; nga tau e tahuna ai aua mea e ratou, e whitu.
10 E kore ano e maua mai e ratou he wahie i te parae, e kore ano e tapahia mai i nga ngahere; no te mea ka tahuna e ratou nga patu ki te ahi: ka pahuatia ano hoki e ratou o ratou kai pahua, ka murua ano hoki nga taonga o o ratou kai muru, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
11 ¶ Na, i taua rangi ka hoatu e ahau ki a Koko he wahi tanumanga ki reira i roto i a Iharaira, te raorao o nga tira-haere i te taha ki te rawhiti o te moana; kutia iho i reira nga ihu o nga tira-haere: ka tanumia ano hoki e ratou ki reira a Koko ratou ko ana mano tini: ka karangatia ano a reira, Ko te raorao o Hamono-Koko.
12 A, e whitu nga marama e tanumia ai ratou e te whare o Iharaira, kia watea ai te whenua.
13 Ina, ka tanumia *ratou* e te iwi katoa o te whenua; a hei ingoa nui ki a ratou te ra e whakakororiatia ai ahau, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
14 Ka wehea mai ano hoki e ratou etahi tangata, he mea tūturu, hei haere atu i runga i te whenua, hei hoa mo nga tira-haere ki te tanu i te hunga o ratou i toe i runga i te mata o te whenua, kia watea ai: i te mutunga o nga marama e whitu ka rapua e ratou.
15 Na, nga tira-haere e haere ana i te whenua, ka kite tetahi i te wheua tangata, ka hangā e ia tetahi tohu ki te taha o taua *wheua*, kia tanumia ra ano e nga kai tanu ki te raorao o Hamono-Koko.

16 Te ingoa ano hoki o te pa Ko Hamona. Na, ka watea te whenua.
17 Na, e koe, e te tama a te tangata, ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa; Mea atu ki nga manu o ia ahua, o ia ahua, ki nga kirehe katoa ano hoki o te parae, Huihui mai koutou, haere mai; whakamine mai i tetahi taha, i tetahi taha, ki taku patunga tapu e patua nei e ahau ma koutou, he patunga nui ki runga ki nga maunga o Iharaira, kia kai kikokiko ai, kia inu toto ai koutou.
18 Ka kai koutou i nga kikokiko o te hunga marohirohi, ka inumia ano nga toto o nga rangatira o te whenua, o nga hipi toa, o nga reme, o nga koati, o nga puru, he mea momona katoa no Pahana.
19 Ka kai kikokiko ano koutou, a makona noa koutou, ka inu toto ano koutou, a haurangi noa, he mea no taku patunga tapu e patua e ahau ma koutou.
20 Na, ka makona koutou i nga hoiho o taku tepu, i nga *hoiho* hariata, i nga marohirohi, i nga tangata whawhai katoa, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
21 Ka whakaputaina ano e ahau toku kororia ki roto ki nga tauiwi, a ka kite nga tauiwi katoa i taku whakaritenga whakawa e whakaritea e ahau, i toku ringa ano ka pa atu nei ki a ratou.
22 Ka mohio ano hoki te whare o Iharaira, ko Ihowa ahau, ko to ratou Atua, i taua rangi ano, a ake ake.
23 ¶ Ka mohio ano nga tauiwi, he hē no te whare o Iharaira i whakaraua atu ai ratou: he pokanga ketanga no ta ratou ki a au i hunā ai e ahau toku mata ki a ratou, i tukua atu ai ratou e ahau ki te ringaringa o o ratou hoa riri: a hinga ana ratou katoa i te hoari.
24 Taku i mea ai ki a ratou rite tonu ki to ratou poke, ki ā ratou pokanga ketanga, a hunā ana e ahau toku mata ki a ratou.
25 Na, ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa; Ka whakatahuritia e ahau aianei te whakaraunga o Hakopa, ka aroha atu ano ahau ki te whare katoa o Iharaira, ka hae ano hoki ahau, he whakaaro ki toku ingoa tapu;
26 Kia wahā ano ia e ratou to ratou whakama, me o ratou pokanga ketanga katoa i poka ke ai ta ratou ki a au, i a ratou e noho humarie ana i to ratou oneone, tē ai he tangata hei whakawehi.
27 Ka oti ratou te whakahoki mai e ahau i roto i nga iwi, a ka kohikohia mai ratou i nga whenua o o ratou hoa riri, ka whakatapua ano hoki ahau i runga i a ratou i te tirohanga mai a nga iwi maha;
28 Katahi ratou ka mohio ko Ihowa ahau, ko to ratou Atua, i mea nei kia whakaraua atu ratou ki roto ki nga tauiwi, i kohikohi ano hoki i a ratou ki to ratou oneone, a kahore noa iho tetahi o ratou i mahue i a au ki reira.
29 E kore ano e hunā e ahau toku mata a muri ake nei ki a ratou: kua ringitia hoki e ahau toku wairua ki runga ki te whare o Iharaira, e ai ta te Ariki ta Ihowa.

UPOKO 40.

I TE RUA tekau ma rima o nga tau o to matou whakaraunga, i te timatanga o te tau, i te tekau *o nga ra* o te marama, i te tekau ma wha o nga tau o te horonga o te pa, i taua tino rangi ano ka pa mai te ringa o Ihowa ki a au, a kawea atu ana ahau e ia ki reira.
2 Kawea ana ahau e ia, he whakakitenga hoki na te Atua, ki te whenua o Iharaira, whakanohoia ana ahau e ia ki runga ki tetahi maunga tiketike rawa, a i runga i taua *maunga* ko tetahi mea e rite ana ki te pa, kua oti te hanga, ki te taha ki te tonga.
3 Heoi kawea ana ahau e ia ki reira; na, ko tetahi tangata, toua ahua anō he parahi ki te titiro atu, he aho muka ano i roto i tona ringa, he kakaho ano hoki hei whangāngā; i te tu ano ia i te kuwaha.
4 Na, ko te meatanga mai a taua tangata ki a au, E te tama a te tangata, titiro mai o kanohi, whakarongo o taringa, tahuri mai ano to ngakau ki nga mea katoa e whakakitea atu e ahau ki a koe; i kawea mai hoki koe ki konei kia whakakitea atu ai *enei mea* ki a koe: whakaaturia atu ki te whare o Iharaira nga mea katoa e kite ai koe.
5 Na, ko tetahi taiepa i te taha ki waho o te whare, a taka noa, a i te ringaringa o taua tangata ko tetahi kakaho hei whangāngā, e ono nga whatianga, he *tino* whatianga, kotahi ano hoki te whanuitanga ringaringa. Na, kei te whangangā ia i te whanui o taua mea kua oti na te hanga, kotahi te kakaho; me te tiketike ano, kotahi te kakaho.
6 ¶ Na, ko tana taenga atu ki te kuwaha e anga ana whaka-te-rawhiti, kei te piki i ona kaupae, kei te whangāngā i te paepae o te kuwaha; tona whanui, kotahi te kakaho; i tetahi atu paepae ano hoki, kotahi te kakaho te whanui.
7 Na, te roa o te ruma kotahi, kotahi te kakaho; te whanui, kotahi ano kakaho; i te takiwa o nga ruma, e rima

nga whatianga: na, te paepae o te kuwaha i te whakamahau o te kuwaha i te taha ki roto, kotahi ano kakaho.
8 I whangangā ano e ia te whakamahau o te kuwaha, te taha ki roto, kotahi te kakaho.
9 I whangangā ano e ia te whakamahau o te kuwaha, e waru nga whatianga; ona pou ano hoki e rua nga whatianga: na, i te taha ki roto te whakamahau o te kuwaha.
10 Na, nga ruma o te kuwaha o te taha ki te rawhiti, e toru i tenei taha, e toru i tera taha, kotahi tonu te nui o ratou e toru: kotahi tonu ano hoki te nui o nga pou i tenei taha, i tera taha.
11 I whangangā ano e ia te whanui o te tapokoranga atu i te kuwaha, kotahi tekau nga whatianga; te roa o te kuwaha kotahi tekau ma toru nga whatianga.
12 Na, te taha ki mua i nga ruma, kotahi te whatianga; tetahi atu taha ano hoki kotahi te whatianga: nga ruma ano hoki e ono nga whatianga o tenei taha, e ono nga whatianga o tera taha.
13 I whangangā ano e ia te kuwaha i te tuanui o tetahi ruma, tae noa ki te tuanui o tetahi: e rua tekau ma rima nga whatianga te whanui, tetahi tatau anga tonu mai ki tetahi tatau.
14 I hangā ano e ia etahi pou, e ono tekau nga whatianga, tae noa ki te pou o te marae i tetahi taha, i tetahi taha o te kuwaha.
15 Na, te takiwa i te taha ki mua o te kuwaha e tapoko atu ai, tae noa ki te taha ki mua o te whakamahau o to roto kuwaha, e rima tekau nga whatianga.
16 Na, he matapihi kuiti o nga ruma, o o ratou pou ano hoki i roto i te kuwaha, a taka noa, o nga kokoru ano; he matapihi ano o nga taha ki roto, a taka noa, he nikau ano hoki kei tenei pou, kei tenei pou.
17 Katahi ahau ka kawea e ia ki to waho marae, na, he ruma kei reira, he whariki kohatu ano hoki, he mea i hangā mo te marae, a taka noa, taka noa: e toru tekau nga ruma i runga i te whariki kohatu.
18 Na, te whariki kohatu i te taha o nga kuwaha i te ritenga atu o te taha roa o nga kuwaha, ko to raro whariki tera.
19 Katahi ka whangangā e ia te whanui i te taha ki mua o to raro kuwaha, tae noa ki te taha ki mua o to roto marae, ki te taha ki waho; kotahi rau nga whatianga o te taha ki te rawhiti, o te taha ano ki te nota.
20 ¶ Na, te kuwaha o to waho marae e anga ana whaka-te-nota, i whangangā ano e ia tona roa, tona whanui.
21 Na, ona ruma, e toru i tenei taha, e toru i tera taha, ona pou ano hoki, ona kokoru ano hoki rite tonu te nui ki to te kuwaha tuatahi; e rima tekau nga whatianga te roa, e rua tekau ma rima nga whatianga te whanui.
22 Na, o ratou matapihi, o ratou kokoru, o ratou nikau, he mea whakarite ki te nui o te kuwaha e anga ana ki te rawhiti, e whitu ano nga kaupae i pikitia ai a reira; i mua ano i aua *ruma* o ratou kokoru.
23 A, i anga te kuwaha o to roto marae ki te kuwaha ki te taha ki te nota, ki *tera* ano i te taha ki te rawhiti; i whangangā ano e ia te takiwa o tetahi kuwaha, o tetahi kuwaha, kotahi rau nga whatianga.
24 ¶ Katahi ahau ka kawea e ia ki te taha ki te tonga, na, ko tetahi kuwaha i te taha ki te tonga. Na, ka whangangā e ia ona pou me ona kokoru, rite *tonu* ki enei kua oti nei te whanganga.
25 He matapihi ano o reira, i ona kokoru ano hoki, a taka noa, he pera ano me era matapihi; e rima tekau nga whatianga te roa, a e rua tekau ma rima nga whatianga te whanui.
26 E whitu ano hoki nga kaupae i pikitia ai, i mua ano i aua *ruma* o ratou kokoru; he nikau ano ona, tetahi i tetahi taha, tetahi i tetahi taha, ara, i ona pou.
27 Na, he kuwaha ano kei to roto marae i te taha ki te tonga: i whangangā ano e ia te takiwa o tetahi kuwaha, o tetahi kuwaha whaka-te-tonga, kotahi rau nga whatianga.
28 I kawea ano ahau e ia na te kuwaha ki te tonga ki to roto marae, a whangangā ana e ia te kuwaha ki te tonga, rite tonu ki enei kua oti nei te whanganga.
29 Me nga ruma ano o reira, me ona pou ano, me ona kokoru ano, rite tonu ki enei kua oti nei te whanganga: he matapihi ano o reira, o ona kokoru ano hoki, a taka noa, taka noa: e rima tekau nga whatianga tona roa, e rua tekau ma rima nga whatianga tona whanui.
30 Na, nga kokoru, a taka noa, e rua tekau ma rima nga whatianga te roa, e rima nga whatianga te whanui.
31 A, i anga ona kokoru ki to waho marae; he nikau ano o ona pou: e waru ano nga kaupae o te pikitanga atu ki reira.

32 ¶ I kawea ano ahau e ia ki to roto
marae ki te taha ki te rawhiti, a wha-
ngangā ana e ia te kuwaha : rite tonu ki
enei kua oti nei te whanganga.
33 Na, nga ruma o reira, ona pou, ona
kokoru, rite tonu ki enei kua oti nei te
whanganga : he matipihi ano o reira, o
nga kokoru ano hoki, a taka noa; e
rima tekau nga whatianga tona roa, e
rua tekau ma rima nga whatianga te
whanui.
34 I anga ano ona kokoru ki to waho
marae, he nikau ano kei ona pou i tenei
taha, i tera taha; e waru ano nga kaupae
o te pikitanga atu ki reira.
35 ¶ I kawea ano ahau e ia ki te ku-
waha ki te nota, a whangangā ana e ia,
rite tonu ki enei kua oti nei te wha-
nganga;
36 Ona ruma, ona pou, ona kokoru, me
ona matapihi ano, a taka noa: e rima te-
kau nga whatianga te roa, e rua tekau
ma rima whatianga te whanui.
37 I anga ano ona pou ki to waho ma-
rae; he nikau ano kei ona pou i tenei
taha, i tera taha : e waru ano nga kaupae
o te pikitanga atu ki reira.
38 Na, nga ruma, nga tapokoranga atu
ano ki reira, kei nga pou o nga kuwaha,
kei te wahi i horoia ai te tahunga tinana.
39 ¶ Na, i te whakamahau o te ku-
waha e rua nga tepu i tenei taha, e rua
nga tepu i tera taha, hei patunga mo te
tahunga tinana, mo te whakahere hara,
mo te whakahere mo te he.
40 I te taha ano ki waho e rua nga
tepu i te wahi e piki atu ai te tangata ki
te tapokoranga atu o te kuwaha ki te
nota; e rua ano nga tepu i tera taha, i te
whakamahau o te kuwaha.
41 E wha nga tepu i tenei taha, e wha
ano nga tepu i tera taha, i te taha o te
kuwaha; e waru nga tepu i patua ai nga
patunga tapu.
42 Na, he kohatu tarai nga tepu e wha
mo te tahunga tinana, kotahi te whatia-
nga me te hawhe te roa, kotahi ano wha-
tianga me te hawhe te whanui, kotahi
whatianga te tiketike : i whakatakotoria
e ratou ki runga ki enei nga mea i patua
ai e ratou, te tahunga tinana me te pa-
tunga tapu.
43 Kua oti ano hoki etahi matau te
whakanoho ki te taha ki roto, a taka
noa, kotahi ringaringa te whanui : a i
runga i nga tepu te kikokiko o te wha-
kahere.
44 ¶ Na, i waho o to roto kuwaha ko
nga ruma o nga kai waiata i to roto ma-
rae, ara, i tera i te taha o te kuwaha ki
te nota. I anga ano hoki aua *ruma*
ki te taha ki te tonga : i anga ano wha
ka-te-nota tetahi i te taha o te kuwaha ki
te rawhiti.
45 Na, ko tana meatanga mai ki a au,
Tenei ruma e anga nei ki te tonga, mo
nga tohunga, mo nga kai tiaki o nga
mea o te whare.
46 Na, te ruma e anga nei ki te nota,
mo nga tohunga, mo nga kai tiaki o nga
mea o te aata : ko nga tamariki enei a
Haroko i roto i nga tamariki a Riwai, e
whakatata mai ana ki a Ihowa ki te mi-
nita ki a ia.
47 Katahi ka whangangā e ia te marae,
kotahi rau nga whatianga te roa, kotahi
rau nga whatianga te whanui, e wha nga
taha; me te aata ano i mua i te whare.
48 Katahi ahau ka kawea e ia ki te
whakamahau o te whare: kei te wha-
nganga ia i *tenei* pou, i *tenei* pou o te
whakamahau, e rima nga whatianga i
tenei taha, e rima nga whatianga i tera
taha : na, te whanui o te kuwaha, e toru
nga whatianga i tenei taha, e toru nga
whatianga i tera taha.
49 Te roa o te whakamahau e rua tekau
nga whatianga; te whanui kotahi te-
kau ma tahi nga whatianga; *i kawea*
atu ano *ahau* e ia na nga kaupae i pikitia
atu ai a reira : a he pou *ke* ano era i te
taha o *era* pou, tetahi i tenei taha, tetahi
i tenei taha.

UPOKO 41.

MURI iho ka kawea ahau e ia ki te
temepara; kei te whanganga i nga
pou, e ono nga whatianga te whanui i
tetahi taha, a e ono nga whatianga te
whanui i tetahi taha, ko te whanui *ia*
o te tapenakara.
2 Na, te whanui o te tatau, kotahi te-
kau nga whatianga, a nga taha o te
tatau, e rima nga whatianga i tetahi taha,
e rima nga whatianga i tetahi taha; i
whangangā ano e ia to reira roa, e wha
tekau nga whatianga; te whanui e rua
tekau nga whatianga.
3 Katahi ia ka haere ki roto, kei te
whanganga i te pou o te tatau, e rua nga
whatianga; te tatau, e ono nga wha-
tianga; te whanui o te tatau e whitu
nga whatianga.
4 Heoi whangangā ana e ia to reira
roa, e rua tekau nga whatianga, te wha-
nui, e rua tekau nga whatianga i mua i
te temepara. Na ko tana meatanga mai
ki a au, Ko te wahi tino tapu tenei.
5 Muri iho ka whangangā e ia te taha
o te whare, e ono nga whatianga; me te

whanui ano o nga ruma i te taha, e wha
nga whatianga, i nga taha o te whare, a
taka noa, taka noa.
6 Na, nga ruma i te taha, e toru, tetahi
i runga i tetahi, e toru tekau ki te rarangi, i ngoto ano hoki ratou ki roto ki te
pakitara, ki to te whare, hei ruma mo
nga taha, a taka noa, kia u ai; kahore ia
he ūnga i te pakitara o te whare.
7 Na, ka nui haere, a whawhe noa
whakarunga ki nga ruma o te taha; i
haere tonu hoki whakarunga te karapotinga o te whare, a taka noa, taka noa:
no reira haere tonu te whanui o te whare
whakarunga, nui haere atu ana i to raro
rawa tae noa ki to runga, ki to waenga.
8 I kite ano ahau i te tiketike o te
whare, a whawhe noa: nga turanga o
nga ruma, kotahi tino kakaho e ono nei
ona whatianga nui.
9 Te matotoru o te pakitara, o tera mo
te ruma i waho, e rima nga whatianga;
a te wahi i mahue, ko to nga ruma, ko to
era i roto.
10 Na, he takiwa kei waenganui i nga
ruma, e rua tekau nga whatianga, i nga
taha katoa o te whare, a taka noa.
11 A i anga nga tatau o nga ruma ki
te wahi i mahue, tetahi tatau ki te nota,
tetahi tatau ki te tonga: a, te whanui o
te wahi i mahue e rima nga whatianga,
a tawhio noa.
12 Na, te whare i mua i te wahi motuhake i te pito ki te hauauru, e whitu
tekau nga whatianga te whanui: a e
rima nga whatianga te matotoru o te
taha o *taua* whare a tawhio noa; tona
roa e iwa tekau nga whatianga.
13 Na, ka whangangā e ia te whare,
kotahi rau nga whatianga te roa; te
wahi motuhake ano hoki, me taua
whare ano, me ona taha ano, kotahi rau
whatianga te roa;
14 Me te whanui ano o te aronga o te
whare, o te wahi motuhake ano hoki
whaka-te-rawhiti, kotahi rau nga whatianga.
15 I whangangā ano e ia te roa o te
whare i te ritenga mai o te wahi motuhake; i muri hoki tera i tenei, me ona
huarahi ano i tetahi taha, i tetahi taha,
kotahi rau nga whatianga, me te temepara ano i roto, me nga whakamahau
ano o te marae;
16 Nga pou tatau, nga matapihi kuiti,
me nga huarahi ano i o ratou whakapaparanga e toru, a taka noa i te
ritenga atu o te tatau, he mea paparua
ki te rakau, a taka noa, he mea mea atu
ano i te whenua tae noa ki nga matapihi;
he mea hipoki ano hoki nga matapihi;
17 Tae noa ki to runga ake i te tatau,
ki te whare i roto, ki to waho, i te taha
katoa, a tawhio noa, i roto, i waho, he
mea whanganga.
18 I mahia ano hoki ki reira nga
kerupima me nga nikau, he nikau i te
takiwa o tetahi kerupa, o tetahi kerupa;
a, e rua nga mata o te kerupa kotahi.
19 I anga te mata tangata ki te nikau
i tetahi taha, te mata ano o te raiona ki
te nikau i tetahi atu taha, i mahia tera
puta noa i te whare, a tawhio noa.
20 I te whenua, a tae noa ki runga ake
i te tatau te *timatanga atu* o nga kerupima, o nga nikau i hangā *ra*, i te taha
ano hoki o te temepara.
21 He taha-wha nga pou o te temepara,
me te aronga mai ano o te wahi tapu;
te ahua *o tetahi* rite tonu ki te ahua *o
tetahi*.
22 E toru nga whatianga te tiketike o
te aata rakau, tona roa e rua nga whatianga, na, ona koki, tona roa, ona taha,
he rakau. Na, ko tana kianga mai ki a
au, Ko te tepu tenei i te aroaro o Ihowa.
23 A, e rua nga tatau o te temepara o
te wahi tapu.
24 E rua ano nga taha o nga tatau, he
mea huri aua taha e rua; e rua *nga
taha* o tetahi tatau, e rua ano nga taha o
tetahi *tatau*.
25 I mahia ano hoki ki aua tatau o te
temepara etahi kerupima me etahi nikau,
he mea e rite tonu ana ki era i mahia ki
nga taha; he papa matotoru ano era i te
aronga o te whakamahau i te taha ki
waho.
26 He matapihi kuiti ano era, he nikau
i tetahi taha, i tetahi taha, i nga taha o te
whakamahau, *i* nga ruma ano o te taha
o te whare, *i* nga papa matotoru ano
hoki.

UPOKO 42.

KATAHI ahau ka kawea e ia ki to
waho marae, ki te ara ki te nota,
kawea ana ahau e ia ki te ruma i te
ritenga atu o te wahi motuhake, ki tera
i te aronga mai o te whare e anga ana
ki te nota.
2 I te ritenga atu o nga whatianga
kotahi rau ko to tatau ki te nota, e rima
tekau whatianga te whanui.
3 I te ritenga atu o nga *whatianga* e
rua tekau o to roto marae, i te ritenga
atu ano o te whariki kohatu i to waho
marae, ko tetahi huarahi e anga mai ana
ki tetahi huarahi, e toru nga *whakapaparanga*.
4 Na, i mua i nga ruma ko tetahi wahi

haereerenga kotahi tekau nga whatianga, he mea e anga ana whakaroto, kotahi te whatianga o te ara; i anga o raua tatau ki te nota.
5 Na, he poto nga ruma o runga: i tiketike ake hoki nga huarahi i enei, i o raro, i o waenganui ano hoki o te whare.
6 E toru hoki o ratou *whakapaparanga*, kahore ia o ratou pou pera me nga pou o nga marae: no reira i kuiti ai i o raro, i o waenganui, i te mea ka *anga ake* i te whenua.
7 Na, te taha i waho e anga mai ana ki nga ruma, ki to waho marae i te taha ki mua o nga ruma, tona roa e rima tekau nga whatianga.
8 E rima tekau hoki nga whatianga te roa o nga ruma i to waho marae: na, i mua i te temepara kotahi rau nga whatianga.
9 I raro ano i enei ruma te tapokoranga atu i te rawhiti, i te mea ka tapoko atu te tangata i to waho marae.
10 Nga ruma, no te matotorutanga o te taha o te marae i te taha ki te rawhiti i te ritenga atu o te wahi whakamotuhake, i te ritenga ake ano o te whare.
11 Na, te ara i mua i a ratou, rite tonu te ahua ki to nga ruma i anga ki te nota, rite tonu te roa, rite tonu te whanui: o ratou putanga atu ano hoki rite tonu ki o ratou tikanga, rite tonu ki o ratou tatau.
12 Rite tonu ano hoki ki nga tatau o nga ruma e anga ana ki te tonga te tatau i te ahunga mai o te ara, o te ara i mua tonu i te taiepa i te taha ki te rawhiti i te mea ka tomo tetahi ki roto.
13 ¶ Na, ko tana meatanga mai ki a au, Nga ruma ki te nota, nga ruma ki te tonga i mua i te wahi motuhake, he ruma tapu ena, ka kainga nga mea tapu rawa ki reira e nga tohunga e whakatata mai ana ki a Ihowa: me waiho ano e ratou i reira nga mea tapu rawa, me te whakahere toto-kore ano hoki, me te whakahere hara ano, me te whakahere ano mo te he: he tapu hoki taua wahi.
14 Ka tae nga tohunga ki roto, kaua ratou e haere atu i roto i te *wahi* tapu ki to waho marae; engari me waiho e ratou ki reira o ratou kakahu e minita ai ratou, he tapu hoki; me kakahu ano e ratou etahi atu kakahu, ka whakatata mai ai ratou *ki nga mea* ma te iwi.
15 Na, ka mutu tana whanganga i to roto whare, ka kawea atu ahau e ia ki te kuwaha e anga ana ki te rawhiti, whanganga ana e ia i tetahi taha, i tetahi taha.
16 I whangangā e ia ki te kakaho whanganga te taha ki te rawhiti, e rima rau nga kakaho, he mea mea ki te kakaho whanganga i tetahi taha, i tetahi taha.
17 I whangangā e ia te taha ki te nota, e rima rau nga kakaho, he mea mea ki te kakaho whanganga, i tetahi taha i tetahi taha.
18 I whangangā e ia te taha ki te tonga e rima rau nga kakaho, he mea mea ki te kakaho whanganga.
19 ¶ I tahuri atu ia ki te taha ki te hauauru, whangangā ana e ia, e rima rau nga kakaho, he mea mea ki te kakaho whanganga.
20 Whangangā ana a reira e ia i nga taha e wha: he taiepa tona, a tawhio noa, e rima rau *nga kakaho* te roa, e rima rau te whanui, hei wehe atu i te wahi tapu i te wahi noa.

UPOKO 43.

MURI iho ka kawea atu ahau e ia ki te kuwaha, ki te kuwaha e anga ana ki te rawhiti.
2 Na, ko te kororia o te Atua o Iharaira e puta mai ana i te ara ki te rawhiti, tona reo rite tonu ki te haruru o nga wai maha: mārama tonu te whenua i tona kororia.
3 Tona rite kei te ahua o te whakaputanga Atua i kitea e ahau, rite tonu ki te whakaputanga Atua i kitea e ahau i a au e haere ana ki te whakangaro i te pa, rite tonu ano hoki nga whakaputanga mai ki nga whakaputanga i kitea e ahau ki te awa ki Kepara: a takoto tapapa atu ana ahau.
4 Na, kua tae te kororia o Ihowa ki roto ki te whare; *i tika* na te ara o te kuwaha e anga ana ki te rawhiti.
5 Katahi ahau ka hapainga ake e te Wairua, kawea ana ahau e ia ki to roto marae. Na kua kī te whare i te kororia o Ihowa.
6 I rongo ano ahau i a ia e korero mai ana ki a au i roto i te whare: tu tonu ano hoki te tangata i toku taha.
7 ¶ Na, ko tana meatanga mai ki a au; E te tama a te tangata, Ko te wahi *tenei* i toku torona, ko te wahi ano i nga kapu o oku waewae, ko te wahi e noho nei ahau i waenganui o nga tamariki a Iharaira, a, ake, ake, e kore ano toku ingoa tapu e whakapokea i muri nei e te whare o Iharaira, e ratou, e o ratou kingi, ki a ratou puremutanga, ki nga tinana ranei o o ratou kingi i runga i o ratou wahi tiketike.
8 I ta ratou whakanohoanga i a ratou

paepae ki te taha o aku paepae, i a ratou
pou ano hoki ki te taha o aku pou, a ko
te taiepa *anake* hei wehe i a au, i a ratou,
i whakapokea e ratou toku ingoa tapu ki
a ratou mea whakarihariha i mahia nei
e ratou; a pau ake ratou i a au, i a au e
riri ana.
9 Na, kia wehea atu e ratou a ratou
mahi puremu me nga tinana o o ratou
kingi, kia matara atu ena i a au, a ka
noho ahau ki waenganui i a ratou, a ake
ake ake.
10 ¶ Na, e te tama a te tangata, whakakitea atu e koe te whare ki te whare
o Iharaira, kia whakama ai ratou ki o
ratou he; kia whanganga ano te tauira
e ratou.
11 A, ki te whakama ratou ki nga mea
katoa i mea ai ratou, whakakitea atu ki
a ratou te ahua o te whare, tona tikanga,
ona putanga atu, ona tapokoranga ki
roto, ona ahua katoa, ona ritenga katoa
ano hoki, me ona ahua katoa, me ona
ture katoa, tuhituhia ano hoki ki to
ratou aroaro, kia mau ai i a ratou tona
ahua katoa me ona ritenga katoa, kia
mahia ai ano hoki e ratou.
12 Ko te ture tenei o te whare; Kia
tapu rawa nga taha katoa i runga i te
tihi o te maunga, a tawhio noa. Nana,
ko te ture tenei o te whare.
13 ¶ Ko nga roa ano enei o te aata,
ara, nga whatianga: He tino whatianga,
he whatianga ringaringa ano kei roto i
te whatianga kotahi; na, a raro he
whatianga, te whanui he whatianga,
tona taha i tona niao he whanganga
ringaringa a tawhio noa: ko te wahi o
runga rawa tenei o te aata.
14 Na, te turanga i runga i te whenua,
haere ake ki to raro papa, e rua nga
whatianga, te whanui kotahi te whatianga; to te papa i raro tae noa ki te papa
nui e wha nga whatianga, te whanui
kotahi te whatianga.
15 Na, e wha nga whatianga o te
aata; kia wha ano nga haona i te aata,
he mea e anga ana whakarunga.
16 Kia tekau ma rua nga whatianga
te roa o te aata, kia tekau ma rua te
whanui, he taha-wha i ona taha e wha.
17 Na, te papa, kia tekau ma wha *nga
whatianga* te roa, kia tekau ma wha ano
te whanui o ona taha e wha: te niao i
tona taha hei te hawhe whatianga; tona
turanga, kia kotahi te whatianga, a tawhio noa: kia anga ano hoki tona pikitanga ki te rawhiti.
18 I ki mai ano ia ki a au, E te tama
a te tangata, Ko te kupu tenei a te Ariki
a Ihowa, Ko nga tikanga tenei o te aata
i te ra e hanga ai hei whakaekenga atu
mo te tahunga tinana, hei tauhiuhinga
atu ano hoki mo te toto.
19 Me hoatu ano e koe he puru, he
kuao, hei whakahere hara ki nga tohunga, ki nga Riwaiti, ki nga uri o Haroko,
e whakatata mai ana ki a au minita ai,
e ai ta te Ariki ta Ihowa.
20 Me tango ano e koe tetahi wahi o
ona toto, ka pani atu ki ona haona e
wha, ki nga koki e wha ano hoki o te
papa, ki te taha ano hoki a tawhio noa:
na ka purea taua aata e koe, ka meinga
kia ma.
21 Me tiki ano e koe te puru, te whakahere hara, a me tahu e ia ki te wahi o te
whare i whakaritea i waho o te wahi
tapu.
22 Na, i te rua o nga ra me whakahere
he puru, he kuao koati, he mea kohakore, hei whakahere hara, a ka purea te
aata, ka peratia me ta ratou purenga ki
te kau.
23 Ka oti te pure e koe, me whakahere
e koe he kuao kau, he mea koha-kore,
me tetahi hipi toa o te kahui, ki te mea
koha-kore.
24 Me whakahere e koe ki te aroaro o
Ihowa, me maka ano e nga tohunga he
tote ki runga, ka whakaeke atu ai hei
tahunga tinana ki a Ihowa.
25 E whitu nga rangi e meatia mai ai
e koe he hipi hei whakahere hara i tenei
ra, i tenei ra, me mea mai ano e ratou
he kuao puru, me tetahi hipi toa o te
kahui, he mea koha-kore.
26 E whitu nga ra e tahia ai e ratou te
poke o te aata, e purea ai; me whakatohunga ano ratou i a ratou ano.
27 A ka poto enei ra, na, i te waru o
nga ra, i o muri iho ano hoki, ka mahia
e nga tohunga a koutou tahunga tinana
ki runga ki te aata, me a koutou whakamarietanga ano: a ka manako ahau ki
a koutou, e ai ta te Ariki ta Ihowa.

UPOKO 44.

KATAHI ahau ka whakahokia mai
e ia na te ara o te kuwaha o to
waho wahi tapu e anga ana ki te rawhiti; na, kua oti te tutaki.
2 Na ko te meatanga mai a Ihowa ki
a au, Tenei kuwaha he mea tutaki tonu,
e kore e whakatuwheratia, e kore ano
tetahi tangata e tomo ma konei: no te
mea i na konei atu a Ihowa Atua o Iharaira; na reira i tutakina ai.
3 Mo te rangatira *tenei;* te rangatira,
ko ia e noho ki konei ki te kai taro ki te

aroaro o Ihowa, me tomo atu na te ara
o te whakamahau o *taua* kuwaha, a ka
puta atu ki waho, me na to reira ara ano.
4 ¶ Katahi ahau ka kawea atu e ia na
te ara o te kuwaha ki te nota ki te aro-
nga mai o te whare: na, taku tirohanga
atu, nana, kua ki te whare o Ihowa i te
kororia o Ihowa, a takoto tapapa ana
ahau.
5 Na, ko te kianga mai a Ihowa ki a
au, E te tama a te tangata anga mai to
ngakau, titiro mai hoki o kanohi, wha-
karongo ano o taringa, ki nga mea katoa
e korero ai ahau ki a koe mo nga tika-
nga katoa o te whare o Ihowa, mo nga
ture katoa ano o reira; ata mahara ano
ki te tomokanga atu ki te whare, ki nga
putanga katoa ano hoki i roto i te wahi
tapu.
6 Me ki atu ano e koe ki te hunga
whakakeke, ki te whare o Iharaira, Ko te
kupu tenei a te Ariki a Ihowa, Kati ra a
koutou mea whakarihariha, e te whare o
Iharaira.
7 Kua kawea na hoki e koutou nga
tau-tangata, he hunga kihai i kotia te
ngakau, kihai i kotia te kikokiko, ki
roto ki toku wahi tapu noho ai, hei wha-
kapoke mo reira, ara, mo toku whare, i
te mea e whakaherea ana e koutou taku
taro, te ngako, me te toto, a whakatakā
ana e ratou taku kawenata, he meatanga
ki ā koutou mea whakarihariha katoa.
8 Kihai ano i mau i a koutou te tiaki o
aku mea tapu: heoi whakaritea ana e
koutou a koutou ake kai tiaki mo aku
mea i roto i toku wahi tapu.
9 ¶ Ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa; Kaua tetahi tautangata kihai i
kotia te ngakau, kihai i kotia te kiko-
kiko, e tomo ki roto ki toku wahi tapu,
o nga tautangata katoa i roto i nga ta-
mariki a Iharaira.
10 Na, nga Riwaiti i mawehe atu ra i
a au, i te kotititanga ketanga atu o Iha-
raira, i a ratou i kotiti ke atu i a au, i
whai i ā ratou whakapakoko; ka wahā
ano e ratou ta ratou kino.
11 Otiia hei minita ano ratou i roto i
toku wahi tapu, hei tiaki i nga kuwaha
o te whare, hei minita ki te whare: ma
ratou e patu te tahunga tinana me te
patunga tapu a te iwi, me tu ano ratou
ki to ratou aroaro minita ai ki a ratou.
12 Ta ratou i mua he minita ki a ratou
i te aroaro o o ratou whakapakoko, a
meinga ana e ratou te whare o Iharaira
kia taka ki te kino; na reira i ara ai
toku ringaringa ki a ratou, e ai ta te
Ariki ta Ihowa; ka wahā ano e ratou to
ratou kino.

13 E kore ano ratou e whakatata mai
ki a au, hei tohunga maku, e kore ano e
whakatata mai ki tetahi o aku mea tapu
i te wahi tapu rawa: engari ka mau to
ratou whakama ki a ratou, me a ratou
mea whakarihariha i mahia e ratou.
14 Ka meinga ano ia ratou e ahau hei
kai tiaki mo nga mea o te whare, mo
nga mahi katoa o reira, mo nga mea
katoa ano hoki e meatia ki reira.
15 ¶ Engari *era* tohunga nga Ri-
waiti, nga tamariki a Haroko, i tiaki nei
i nga mea o taku wahi tapu, i nga tama-
riki a Iharaira i kotiti ke atu ra i a au,
ko ratou e whakatata mai ki a au, ki te
minita ki a au, ka tu ano ratou ki toku
aroaro hei whakahere i te ngako, i te toto,
ki a au, e ai ta te Ariki ta Ihowa:
16 Ko ratou e tomo ki roto ki toku
wahi tapu, ko ratou ano e whakatata mai
ki taku tepu hei minita ki a au, ma
ratou ano aku mea e tiaki.
17 ¶ A, ka tomo ratou ki roto ki nga
kuwaha o to roto marae, hei te kakahu
rinena he kakahu mo ratou; kaua hoki
tetahi mea huruhuru e mau ki a ratou, i
a ratou e minita ana, i roto i nga kuwaha
o to roto marae, i roto ano hoki i te
whare.
18 Mo o ratou māhunga ko nga potae
rinena, mo o ratou hope ko nga tarautete
rinena, kaua e whitikiria e ratou he mea
e heke ai te werawera.
19 Na, ka haere atu ratou ki to waho
marae, ki te marae i waho ki te iwi, me
unu o ratou kakahu i minita ai ratou, ka
waiho ki nga ruma tapu, me kakahu
ano hoki etahi atu kakahu; kaua hoki te
iwi e whakatapua e ratou ki o ratou ka-
kahu.
20 Kaua ano ratou e heu i o ratou mā-
hunga, kaua ano hoki nga makawe e
whakatupuria kia roa, ko te kutikuti
anake mo o ratou māhunga.
21 Kaua ano tetahi tohunga e inu
waina, ina haere ratou ki to roto marae.
22 Kaua ano ratou e tango i te pouaru,
i te mea ranei i whakarerea, hei wahine
ma ratou; na, ta ratou e tango ai ko te-
tahi o nga wahina o nga uri o te whare
o Iharaira, ko tetahi pouaru ranei a te-
tahi tohunga.
23 Me whakaako ano e ratou toku iwi
ki te wehe i te tapu, i te noa; me mea
ano kia mohiotia e ratou te poke me te
ma.
24 I te tautohetohenga ano hoki me tu
ratou hei whakarite i te whakawa; kia
rite ano a ratou whakaritenga ki aku
whakaritenga: me pupuri ano e ratou
aku ture, me aku tikanga i roto i aku

huihuinga katoa; me whakatapu ano e ratou aku hapati.
25 Kaua ano ratou e tae atu ki te tupapaku whakapoke ai i a ratou; e whakapoke ano ia ratou i a ratou ano mo te pāpā, mo te whaea, mo te tamaiti, mo te tamahine, mo te tuakana, (teina ranei,) mo te tuahine kahore nei ona tahu.
26 A ka oti ia te pure, me tatau kia whitu nga ra mona.
27 Na, te ra e haere ai ia ki roto ki te wahi tapu, ki to roto marae, ki te minita i roto i te wahi tapu, me whakahere e ia tana whakahere hara, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
28 A hei kāinga tupu tena ki a ratou: ko ahau hei kāinga tupu mo ratou, kaua hoki tetahi kāinga e hoatu ki a ratou i roto i a Iharaira: ko ahau hei kāinga mo ratou.
28 Ko te whakahere toto-kore, ko te whakahere hara, ko te whakahere mo te he, hei kai ma ratou; ma ratou ano hoki nga mea katoa i oti rawa mai i roto i a Iharaira.
30 Na, nga tuatahi o nga matamua katoa o nga mea katoa, me nga whakahere katoa o a koutou tini whakahere katoa, ma nga tohunga; me te tuatahi ano o ta koutou paraoa pokepoke, me hoatu e koutou ki te tohunga, kia meinga ai e ia te manaakitanga kia tau ki runga ki to whare.
31 Kaua te tohunga e kai i te mea i mate maori, i te mea ranei i haea, ahakoa manu, ahakoa kararehe.

UPOKO 45.

INGA wa ano hoki e wehea ai e koutou te whenua hei wahi tupu, me whakahere ano e koutou he whakahere ma Ihowa, me whakatapu tetahi wahi o te whenua: tona roa ko te roa o nga *kakaho* e rua tekau ma rima mano; te whanui kotahi tekau nga mano. Ka tapu tenei, ona taha katoa, a tawhio noa.
2 Waiho tetahi wahi o tenei kia rima rau te *roa* mo te wahi tapu, kia rima rau te *whanui*, he taha-wha, a tawhio noa, kia rima tekau ano hoki nga whatianga mo waho ake, a tawhio noa.
3 Me whangangā ano e koe tetahi wahi o tenei ka oti nei te whanganga, kia rua tekau ma rima mano te roa, kia tekau nga mano te whanui: a hei reira te wahi tapu, me te wahi tapu rawa ano.
4 Te wahi whenua ka oti nei te whakatapu, ma nga tohunga tera, ma nga minita o te wahi tapu e whakatata mai ana ki te minita ki a Ihowa: hei wahi ano tera mo o ratou whare, hei wahi tapu ano mo te wahi tapu.
5 Na, *tera,* e rua tekau ma rima mano nei te roa, tekau nga mano te whanui, mo nga Riwaiti ano hoki, mo nga minita o te whare, hei wahi mo ratou, mo nga ruma e rua tekau.
6 ¶ Me whakarite ano e koutou te wahi mo te pa, e rima mano te whanui, e rua tekau ma rima mano te roa, ki te taha o te wahi tapu ka whakaherea nei: mo te whare katoa o Iharaira tera.
7 ¶ Mo te rangatira ano *tetahi wahi* i tetahi taha, i tetahi taha o te wahi ka oti nei te whakatapu, a ka whakaherea nei; o te wahi ano hoki i te pa, i te ritenga ake o te wahi tapu ka whakaherea nei, i te ritenga ake ano o te wahi i te pa, i te taha ki te hauauru whaka-te-hauauru, i te taha ano ki te rawhiti whaka-te-rawhiti: kia rite ano te roa ki to tetahi o aua wahi, *me timata* i te rohe ki te hauauru a tae noa ki te rohe ki te rawhiti.
8 Kei te whenua te wahi mona i roto i a Iharaira: e kore ano oku rangatira e whakatupu kino i toku iwi a muri ake nei; me hoatu ano e ratou *te toenga* o te whenua ki te whare o Iharaira, ki tenei hapu, ki tenei hapu.
9 ¶ Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa, Kati ta koutou, e nga rangatira o Iharaira; whakarerea atu te tukino, te pahua, mahia te whakarite whakawa, me te tika, whakamutua a koutou peinga i toku iwi, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
10 Kia tika a koutou pauna, kia tika te epa, kia tika te pati.
11 Kia kotahi te mehua mo te epa, mo te pati, to te pati kia rite ki te whakatekau o nga wahi o te homa, ko te epa ano te whakatekau o nga wahi o te homa: te mehua mo taua mea ko te homa.
12 Kia rua tekau ano hoki nga kera o te hekere: o ta koutou mane kia rua tekau nga hekere, kia rua tekau ma rima nga hekere kia kotahi tekau ma rima nga hekere.
13 Ko te whakahere tenei e whakaherea e koutou; he witi ko te whakaono o nga wahi o to te homa epa; me homai ano he parei e koutou, te whakaono o nga wahi o to te homa epa.
14 Na, te tikanga mo te hinu, mo te pati hinu, *me whakahere e koutou* te whakatekau o nga wahi o te pati i roto i te mehua, he homa nei tana, ara, tekau nga pati; kotahi tekau hoki nga pati o te homa:
15 Kia kotahi ano reme i roto i te

kahui, i roto i nga rau e rua, he mea no nga haereerenga makūkū o Iharaira, hei whakahere toto-kore, hei tahunga tinana, hei whakamarietanga, hei mea whakamarietanga mo ratou, e ai ta te Ariki ta Ihowa.

16 Me hoatu tenei whakahere e te iwi katoa o te whenua ki te rangatira i roto i a Iharaira.

17 Na, ko tenei ta te rangatira, *he homai* i nga tahunga tinana, i nga whakahere toto-kore, i nga ringihanga, mo nga hakari, mo nga kowhititanga marama, mo nga hapati, mo nga huihuinga nui katoa o te whare o Iharaira: kia rite mai ano i a ia te whakahere hara, te whakahere toto-kore, te tahunga tinana, nga whakamarietanga, hei mea whakamarietanga mo te whare o Iharaira.

18 Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa; I te *marama* tuatahi, i te tuatahi ano o nga ra o te marama, me tiki atu e koe he puru kuao, ki te mea koha-kore, ka pure i te wahi tapu.

19 Me tango ano e te tohunga tetahi wahi o te toto o te whakahere hara, ka pani atu ki nga pou o te whare, ki nga koki ano e wha o te papa i te aata, ki nga pou ano o te kuwaha o to roto marae.

20 Ko tau ano tena e mea ai i te whitu *o nga ra* o te marama hei mea mo te tangata i te he, mo te kuare: a ka oti te whare te whakamarie e koutou.

21 I te *marama* tuatahi i te tekau ma wha o nga ra o te marama, me whakarite e koutou te kapenga, he hakari, e whitu nga ra; te taro hei kai, he mea rewena-kore.

22 Kia rite mai ano hoki i te rangatira i taua ra he puru hei whakahere hara mona, mo te iwi katoa o te whenua.

23 Kia rite mai ano i a ia i nga rangi e whitu o te hakari he tahunga tinana ma Ihowa, e whitu nga puru, e whitu nga hipi toa, he mea koha-kore i tenei ra, i tenei ra, i nga rangi e whitu, me tetahi kuao koati i tenei ra, i tenei ra, hei whakahere hara.

24 Kia rite mai ano i a ia he whakahere toto-kore, kotahi te puru kia kotahi ano te epa, kotahi te hipi toa kia kotahi ano epa, kotahi te epa kia kotahi hini hinu.

25 I te whitu *o nga marama* i te tekau ma rima o nga ra o te marama i te hakari, ka mahia mai e ia enei mea, kia whitu nga ra,—te whakahere hara, te tahunga tinana, te whakahere toto-kore, te hinu.

UPOKO 46.

KO TE KUPU tenei a te Ariki a Ihowa; Me tutaki te kuwaha o to roto marae e anga ana ki te rawhiti i nga rangi mahi e ono; kia tuwhera ia i te hapati, kia tuwhera ano i te ra e kowhiti ai te marama.

2 A ka tomo mai te rangatira i waho,—te ara, ko to te whakamahau o *taua* kuwaha, ka tu ai ki te pou o te kuwaha; katahi ka mahia e nga tohunga tana tahunga tinana, me ana whakamarietanga, hei te paepae ano o te kuwaha he koropikotanga mana: katahi ia ka puta atu ki waho; kauaka ia te kuwaha e tutakina, a ahiahi noa.

3 Hei te tatau ano o tenei kuwaha he koropikotanga ma te iwi o te whenua i nga hapati, i nga kowhititanga marama, ki te aroaro o Ihowa.

4 Na, te tahunga tinana e whakaherea e te rangatira ki a Ihowa i te ra hapati, e ono nga reme he mea koha-kore, he hipi toa, he mea koha-kore.

5 Te whakahere toto-kore, kotahi te hipi toa kia kotahi te epa, a to nga reme whakahere toto-kore, ko te mea e taea e ia te homai; kotahi te epa, kia kotahi ano hini hinu.

6 Na, i te ra e kowhiti ai te marama ko tetahi kuao puru, he mea koha-kore, e ono nga reme, kotahi te hipi toa, he mea koha-kore.

7 Kia rite mai ano i a ia he whakahere toto-kore, kotahi te puru, kia kotahi te epa; ka kotahi te hipi toa, kia kotahi te epa; to nga reme, ko ta tona ringa e tae atu ai; kotahi te epa kia kotahi ano hini hinu.

8 Na, e tomo te rangatira ki roto, me haere ia na te ara o te whakamahau o te kuwaha: kei to reira ara ano he haerenga atu mona.

9 ¶ Na, e tomo mai te iwi o te whenua ki te aroaro o Ihowa i nga hakari nui, te tangata i tomo mai na te ara o te kuwaha ki te nota ki te koropiko, kei te ara o te kuwaha ki te tonga, he putanga atu mona; a te tangata i tomo mai na te ara o te kuwaha ki te tonga, kei te ara o te kuwaha ki te nota he putanga atu mona: kaua ia e hoki atu na te ara o te kuwaha i tomo mai ai ia; engari me haere atu ia i tona ritenga atu.

10 Na, i waenganui i a ratou ko te rangatira; ka tomo ratou ki roto, ka tomo ano ia; a ka puta mai ratou ki waho, ka puta mai ano ia.

11 Na, te whakahere toto-kore i nga
hakari, i nga huihuinga nui, kotahi te
epa ki te puru, kotahi te epa ki te hipi
toa; a, to nga reme, ko te mea e taea e
ia te homai, kia kotahi te hini hinu ki
te epa.
12 Na, e mahia mai e te rangatira he
tahunga tinana, he mea hihiko noa mai,
etahi whakamarietanga ranei, he mea
hihiko noa mai, hei mea ki a Ihowa, me
whakatuwhera te kuwaha e anga ana ki
te rawhiti ki a ia, a ka mahia e ia tana
tahunga tinana, me ana whakamarieta-
nga, kia rite ki tana mahinga i te ra o
te hapati. Katahi ia ka puta ki waho,
a ka tutakina te kuwaha ina puta mai ia.
13 Me mahi e koe he tahunga tinana
ki a Ihowa i tenei ra, i tenei ra, he reme,
ki te tau tahi, ki te koha-kore: me mahi
e koe i tenei ata, i tenei ata.
14 Me tapiri ano e koe taua mea ki te
whakahere toto-kore i tenei ata, i tenei
ata, te whakaono o nga wahi o te epa,
me te whakatoru o nga wahi o te hini
hinu, hei whakaranu ki te paraoa, he
whakahere toto-kore ki a Ihowa, he mea
e tūturu ana tona tikanga, a ake ake
ake.
15 Ina, me mahi e ratou te reme, me
te whakahere toto-kore, me te hinu i
tenei ata, i tenei ata, hei tahunga tinana
e tūturu tonu ana.
16 ¶ Ko te kupu tenei a te Ariki a
Ihowa; Ki te homai e te rangatira
tetahi mea homai noa mai ki tetahi o
ana tamariki, ka riro tera i ana tama-
riki; mo ratou tera, a tuku iho, tuku
iho.
17 Tena ko tenei ka hoatu tetahi wahi
o tona kāinga tupu ki tetahi o ana po-
nonga, mana tera, a taea noatia te tau
haere noa; katahi ka hoki ki te ra-
ngatira: mo ana tamariki ano tona wahi
tupu hei wahi mo ratou.
18 Kaua ano te rangatira e tango i
tetahi wahi o to te iwi kāinga tupu, he
tukino nana, he pei atu i a ratou i o
ratou wahi: me homai e ia he wahi mo
ana tamariki i roto i tona wahi ake; kei
marara noa atu toku iwi i tona wahi, i
tona wahi.
19 ¶ Katahi ahau ka kawea atu e ia ki
roto, *i tika* na te tomokanga atu i te
taha o te kuwaha ki nga ruma tapu o
nga tohunga, ki era e anga ana whaka-
te-nota: na, ko tetahi wahi i reira i nga
taha e rua whaka-te-hauauru.
20 Na, ko tana meatanga mai ki a au,
Ko te wahi tenei e kohuatia ai e nga to-
hunga te whakahere mo te he, me te
whakahere hara, ka tunua ano e ratou
ki konei te whakahere toto-kore; kei
whakaputaina mai ki to waho marae, a
tapu tonu iho te iwi.
21 Katahi ahau ka kawea atu e ia ki
to waho marae; a ka meinga e ia kia
tika na nga kokonga e wha o te marae;
na, ko tetahi marae i tetahi kokonga, i
tetahi kokonga o te marae.
22 He marae kei nga kokonga e wha
o te marae, he mea hono mai, e wha
tekau nga *whatianga* te roa, e toru tekau
te whanui: enei kokonga e wha, rite
tonu te nui.
23 Na, he rarangi *whare* kei aua *marae*,
a taka noa, i aua *marae* e wha, a taka
noa; i mahia ano hoki etahi wahi mo
nga kohua i raro i nga rarangi, a taka
noa.
24 Na, ko tana meatanga mai ki a au,
Enei wahi, mo nga kai mahi o nga ko-
hua, ko nga wahi e kohuatia ai e nga
minita o te whare te patunga tapu a te
iwi.

UPOKO 47.

KATAHI ahau ka whakahokia e ia
ki te tatau o te whare; na, he wai
e pupu mai ana i raro i te paepae o te
whare ki te taha ki te rawhiti: e *anga*
ana hoki te aronga o te whare ki te
rawhiti, a i heke mai nga wai i raro i te
taha ki matau o te whare, i te taha ki te
tonga o te aata.
2 Katahi ahau ka arahina atu e ia i te
ara o te kuwaha ki te nota, a arahina
taiawhiotia ana ahau e ia na te ara o
waho ki to waho kuwaha, na te ara e
anga ana ki te rawhiti; na, ko nga wai
e rere ana i te taha ki matau.
3 Na, te haerenga atu o te tangata i
tona ringa nei te aho, ki te taha ki te
rawhiti, kotahi mano nga whatianga i
whangangā e ia, katahi ahau ka meinga
e ia kia tika na roto i nga wai; to nga
whatianga raparapa te wai.
4 I whangangā ano he mano e ia, a
meinga ana ahau e ia kia tika na roto i
nga wai; to nga turi te wai. I wha-
ngangā ano e ia he mano, a meinga ana
ahau e ia kia tika i waenga; to nga
hope te wai.
5 I whangangā ano e ia he mano; na,
he awa kihai i taea te whiti; kua neke
ake hoki nga wai, he wai e kauria, he
awa e kore e whitingia.
6 ¶ Na, ko tana meatanga mai ki a au;
Ka kite ranei koe, e te tama a te ta-
ngata? Katahi ahau ka arahina e ia,
ka whakahokia ki te parengarenga o te
awa.

7 Hoki rawa atu ahau, na, i te parengarenga o te awa tona tini o te rakau i tetahi taha, i tetahi aha.
8 Na, ko tana meatanga mai ki a au, E puta atu ana enei wai ki te wahi ki te rawhiti, ka rere ano ki raro ki te koraha, tae tonu atu ki te moana: te putanga atu ki te moana, ka ai hei rongoa mo nga wai.
9 Na, nga mea ora katoa e korikori ana, nga mea e tae atu ai nga awa, ka ora; ka maha noa atu ano hoki nga ika, no te mea ka tae atu enei wai ki reira: ka waimaoritia hoki; a ka ora nga mea katoa e tae atu ai te awa.
10 Na, ka tu nga kai hao ki tona taha, ki Ene-keri, a tae noa ki Ene-ekeraima, hei *wahi* raua e horahia ai nga kupenga; nga ika o aua wahi ka rite ki o ratou ahua, ka rite ki nga ika o te moana nui, he tini noa iho.
11 Na, e kore e whakawaimaoritia nga wahi oru o reira, me nga repo o reira; ka tukua atu ki te tote.
12 Na, ka tupu ki te taha o te awa ki tona parengarenga ki tetahi taha, ki tetahi taha, nga rakau kai katoa; e kore o ratou rau e memenge, e kore ano nga hua e pau; ona hua hou tonu i o ratou marama ano, no te mea i puta mai o ratou wai i te wahi tapu: na, hei kai ona hua, hei rongoa tona rau.
13 ¶ Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa; Ko te rohe tenei o te whenua ka riro nei i a koutou, he mea whakarite ki nga hapu kotahi tekau ma rua o Iharaira: kia *rua* nga wahi ma Hohepa.
14 Ka riro hoki a reira i a koutou, ta tetahi, ta tetahi, rite tonu: he *wahi* hoki ia i ara ai toku ringa kia hoatu a reira ki o koutou mātua: ina, ka taka mai ano tenei whenua ki a koutou hei kāinga tupu.
15 Ko te rohe ano tenei o te whenua i te taha ki te nota; ina *anga* mai i te moana nui i te ara ki Heterono, i te mea ka haere te tangata ki Terara;
16 Ko Hamata, ko Perota, ko Hipiraima i te takiwa o te rohe ki Ramahiku, o te rohe ki Hamata, ko Hatarahatikono i te taha o te rohe ki Haurana.
17 Na, te rohe, *i te mea ka anga mai* i te moana, ko Hatara-enana, ko te rohe ki Ramahiku, me te taha ano ki te nota whaka-te-nota, me te rohe ano ki Hamata. Ko te taha ki te nota hoki *tenei.*
18 Me whangangā ano e koutou te taha ki te rawhiti, *tera i* Haurana, i Ramahiku, i Kireara, i te whenua ano o Iharaira *i te taha* o Horano, i te rohe ano tae noa ki te moana ki te rawhiti. Na, ko te taha ki te rawhiti *tenei.*
19 Na, te taha ki te tonga whaka-te-tonga ka *takoto* atu i Tamara tae noa ki nga wai o te totohe i Karehe, ki te awa ki te moana nui. Na, ko te taha *tenei* ki te tonga whaka-te-tonga.
20 Na, te rohe ki te hauauru ko te moana nui, ka *takoto* atu i te rohe, a tae noa ki te ritenga atu o Hamata. Ko te taha tenei ki te hauauru.
21 Na, ka wehea e koutou tenei whenua mo koutou he mea whakarite ki nga hapu o Iharaira.
22 ¶ Ina, me wehe e koutou tenei *whenua,* hei kāinga tupu mo koutou, mo nga tautangata e noho ana i roto i a koutou, a ka whanau a ratou tamariki i roto i a koutou. Na, ki ta koutou kia rite ratou ki te tangata whenua i roto i nga tamariki a Iharaira; kia taka mai he wahi mo ratou i roto i a koutou i roto i nga hapu o Iharaira.
23 Na, te hapu e noho ai te tautangata, me hoatu e koutou he wahi mona ki reira, e ai ta te Ariki ta Ihowa.

UPOKO 48.

NA, ko nga ingoa enei o nga hapu. Kei te *takotoranga* atu i te pito ki te nota ki te taha o te huarahi ki Heterono, i te mea ka haere ki Hamata, kei Hatara-enana, kei te rohe ki Ramahiku ki te taha ki te nota, tae noa ki te taha o Hamata; (ko ona taha hoki enei ki te rawhiti, ki te hauauru;) he *wahi* mo Rana.
2 Na, hei te taha o te rohe ki a Rana, hei te *takotoranga* atu i te taha ki te rawhiti whaka-te-taha ki te hauauru, he *wahi mo* Ahere.
3 A hei te taha o te rohe ki a Ahere hei te *takotoranga* atu i te taha ki te rawhiti whaka-te-taha ki te hauauru he *wahi mo* Napatari.
4 Hei te taha ano o te rohe ki a Napatari, hei te *takotoranga* atu i te taha ki te rawhiti whaka-te-taha ki te hauauru he *wahi mo* Manahe.
5 Hei te taha ano o te rohe ki a Manahe, hei te *takotoranga* atu i te taha ki te rawhiti whaka-te-taha ki te hauauru, he *wahi mo* Eperaima.
6 Hei te taha ano o te rohe ki a Eperaima, hei te *takotoranga* atu i te taha ki te rawhiti whaka-te-hauauru, he *wahi mo* Reupene.

7 Hei te taha ano o te rohe ki a Reu-
pene, hei te *takotoranga* i te taha ki te
rawhiti whaka-te hauauru, he *wahi mo*
Hura.
8 ¶ Na, te whakahere e homai e kou-
tou, hei te taha tera o te rohe ki a Hura,
hei te takotoranga atu i te taha ki te
rawhiti whaka-te-hauauru, kia rua tekau
ma rima mano *kakaho* te whanui, kia
rite te roa ki to tetahi o *era atu* wahi, i
te takotoranga atu i te rawhiti whaka-
te-hauauru: a hei waenganui te wahi
tapu i taua *wahi.*
9 Te whakahere e homai e koutou ki
a Ihowa kia rua tekau ma rima mano te
roa, kia kotahi tekau mano te whanui.
10 Na, mo ratou, mo nga tohunga,
tenei whakahere tapu; ki te taha ki te
nota e rua tekau ma rima mano *te roa,*
a ki te taha ki te hauauru kotahi tekau
mano te whanui, ki te taha ki te ra-
whiti kotahi tekau mane te whanui, ki
te taha ki te tonga e rua tekau ma rima
mano te roa: a ki waenganui o reira
te wahi tapu o Ihowa.
11 Mo nga tohunga tera, mo nga ta-
mariki a Haroko, kua oti te whakatapu,
mo te hunga i tiaki i aku mea, a kihai
i kotiti ke atu i te kotititanga ketanga
atu a nga tamariki a Iharaira, kihai i
pera me nga Riwaiti i kotiti ke ra.
12 Na, hei wahi tapu rawa *tenei* wha-
kahere, te whenua ka homai nei ki a
ratou i te taha o to nga Riwaiti.
13 Na, i te ritenga ake o te rohe ki
nga tohunga, kia rua tekau ma rima
mano te roa o to nga Riwaiti; kia ko-
tahi tekau nga mano te whanui, te roa
katoa e rua tekau ma rima mano; te
whanui kotahi tekau nga mano.
14 Kaua ano hoki tetahi wahi o reira
e hokona, kaua ano nga hua matamua
o te whenua e whakawhitiwhitia, e
whakariroia ketia ranei: he tapu hoki *a
reira* ki a Ihowa.
15 ¶ Na, nga mano e rima o te wha-
nui i mahue i te ritenga ake o nga mano
e rua tekau ma rima, hei wahi noa tera
mo te pa, hei nohoanga, hei wahi i waho
ake *o te pa;* hei waenganui ano o reira
te pa.
16 Ko ona roa ano enei; to te taha ki
te nota e wha mano e rima rau, to te
taha ki te tonga e wha mano e rima rau,
to te taha ki te rawhiti e wha mano e
rima rau, to te taha ki te hauauru e wha
mano e rima rau.
17 Na, a waho ake o te pa, whaka-te-
nota e rua rau e rima tekau, whaka-te-
tonga e rua rau e rima tekau, wha-
ka-te-rawhiti e rua rau e rima tekau,
whaka-te-hauauru e rua rau e rima
tekau.
18 Na, te toenga, tona roa i te ritenga
ake o te *wahi* tapu i whakaherea, kotahi
tekau nga mano ki te rawhiti, kotahi
tekau nga mano ki te hauauru: na, *tera
wahi* hei te ritenga ake ano o te *wahi*
tapu i whakaherea; hei kai ano ona hua
ma nga kai mahi o te pa.
19 Na, nga kai mahi o te pa, me *haere*
mai ratou i nga hapu katoa o Iharaira
ki te mahi ki reira.
20 Kia rua tekau ma rima nga mano
tetahi taha o te whakahere katoa, kia
rua tekau ma rima mano ano tetahi
taha: kia wha nga taha o te whakahere
tapu e whakaherea e koutou, he mea
huihui atu ki te wahi mo te pa.
21 ¶ Na, mo te rangatira te toenga i
tetahi taha i tetahi taha o te whakahere
tapu, o te wahi ano i te pa, i te ritenga
ake ano o nga mano e rua tekau ma
rima i whakaherea nei, i te taha ki te
rawhiti, i te taha ano ki te hauauru, i te
ritenga ake ano o nga mano e rua
tekau ma rima whaka-te-taha ki te hau-
auru, i te ritenga ake ano o nga wahi
mo te rangatira: na, ko tena hei wha-
kahere tapu; a hei waenganui ano o
reira to te whare wahi tapu.
22 Na, te *takotoranga* atu i te wahi i
nga Riwaiti, i te wahi ano i te pa, tera i
waenganui, to te rangatira, i te takiwa
o te rohe ki a Hura o te rohe ano ki a
Peniamine, mo te rangatira tera.
23 Na, era atu o nga hapu, i te taha ki
te rawhiti, tae noa ki te taha ki te hau-
auru, *kia kotahi te wahi mo* Peniamine.
24 A, i te taha o to Peniamine, i te taha
ki te rawhiti, tae noa ki te taha ki te
hauauru, *kia kotahi te wahi mo* Hi-
meona.
25 Kei te taha ano o ta Himeona, kei
te taha ki te rawhiti, tae noa ki te taha
ki te hauauru, *he wahi mo* Ihakara.
26 Kei te taha ano o ta Ihakara, kei te
taha ki te rawhiti, tae noa ki te taha ki
te hauauru, *he wahi mo* Hepuruna.
27 Kei te taha ano o ta Hepuruna, kei
te taha ki te rawhiti, tae noa ki te taha
ki te hauauru, *he wahi mo* Kara.
28 Na, i te taha o ta Kara, i te taha ki
te tonga whaka-te-tonga ka takoto atu
te rohe i Tamara, *tae noa* ki nga wai o te
totohe i Karehe, ki te awa ki te moana
nui.
29 Ko te whenua tenei e wehea e kou-
tou hei wahi tupu mo nga hapu o Iha-
raira, ko o ratou wahi ano enei, e ai ta te
Ariki ta Ihowa.
30 ¶ Ko nga putanga atu ano enei o

te pa i te taha ki te nota, e wha mano e
rima rau te roa.
31 Nga kuwaha ano o te pa, nga ingoa,
ko o nga hapu o Iharaira: e toru nga
kuwaha o te taha ki te nota; tetahi ko
te kuwaha o Reupene, tetahi ko te ku-
waha o Hura, tetahi ko te kuwaha o Ri-
wai.
32 A, i te taha ki te rawhiti e wha nga
mano e rima nga rau: e toru ano nga
kuwaha; tetahi ko te kuwaha o Hohepa,
tetahi ko te kuwaha o Peniamine, tetahi
ko te kuwaha o Rana.
33 Na, te taha ki te tonga e wha mano
e rima rau te roa: e toru ano nga kuwa-
ha; tetahi ko te kuwaha o Himeona,
tetahi ko te kuwaha o Ihakara, tetahi ko
te kuwaha o Hepuruna.
34 I te taha ki te hauauru e wha mano
e rima rau, me o ratou kuwaha e toru
ano, tetahi ko te kuwaha o Kara, tetahi
ko te kuwaha o Ahere, tetahi ko te ku-
waha o Napatari.
35 Kotahi tekau ma waru nga mano ki
te taiawhiotia: na, te ingoa o te pa i taua
rangi tonu iho, Ko Ihowa kei reira.

KO

RANIERA.

UPOKO I.

I TE TORU o nga tau o te kingitanga
o Iehoiakimi kingi o Hura ka tae mai
a Nepukaneha kingi o Papurona ki Hi-
ruharama, whakapaea ana e ia.
2 Na, ka homai e te Ariki a Iehoiakimi
kingi o Hura ki tona ringaringa, me eta-
hi ano o nga oko o te whare o te Atua, a
kawea ana e ia ki te whenua o Hinara ki
te whare o tona atua; i kawea atu ano
nga oko e ia ki roto ki te whare taonga
o tona atua.
3 ¶ Na, ka ki mai te kingi ki a Aha-
penata rangatira o ana unaka kia kawea
mai etahi o nga tamariki a Iharaira, o
nga uri ano o te kingi, o nga rangatira
ano hoki;
4 Etahi tamariki kahore nei o ratou
koha, e pai ana te ahua, e mātau ana ki
nga whakaaro nui katoa, e mohio ana ki
nga tikanga, e mātau ana ki nga wha-
kaaro mohio, he hunga e pai ana hei tu
ki te whare o te kingi, he hunga e wha-
kaakona e ratou ki nga pukapuka, ki te
reo ano o nga Karari.
5 I whakaritea ano hoki e te kingi te-
tahi wahi o ta te kingi kai ma ratou; he
mea mo ia rangi, mo ia rangi, me tetahi
wahi ano o te waina i inumia e ia: nga
tau e whakatupuria ai ratou, e toru; a
ka taka, me tu ratou ki te aroaro o te
kingi.
6 Na, i roto i enei ko etahi o nga tama-
riki a Hura, ko Raniera, ko Hanania, ko
Mihaera, ko Ataria.
7 Na, ka tapā he ingoa mo ratou e te
rangatira unaka: tana *ingoa* mo Ranie-
ra, ko Peretehatara; tana mo Hanania,
ko Hataraka; mo Mihaera, ko Mehaka;
mo Ataria, ko Apere-neko.
8 ¶ Na, kua takoto ta Raniera wha-
kaaro i roto i tona ngakau, kia kaua ia e
poke i ta te kingi kai, i te waina ranei i
inumia e ia. Na, ka tono ia ki te ranga-
tira unaka kia kaua ia e whakapoke i a
ia.
9 Kua oti ano hoki a Raniera te mea e
te Atua kia manakohia, kia arohaina e te
rangatira unaka.
10 Na, ko te meatanga mai a te ranga-
tira unaka ki a Raniera, E wehi ana ahau
i toku ariki i te kingi, nāna nei hoki i
whakarite ta koutou e kai ai, ta koutou e
inu ai: hei aha hoki i tirohia mai ai e ia
o koutou mata e kino iho ana i o nga
tamariki e pena ana me koutou te kauma-
tua? pena ka tukua atu e koutou toku
upoko ki te kingi.
11 Ano ra hoki ko Raniera ki a Mere-
tara, ki ta te rangatira unaka i whakarite

ai hei kai tirotiro mo Raniera, ratou ko
Hanania, ko Mihaera, ko Ataria,
12 Tena ra, whakamātauria o pononga,
kia kotahi tekau nga ra, kia homai ano
hoki he pīni hei kai ma matou, he wai
ano hoki hei inu ma matou.
13 A, ka tirohia mai o matou mata i
tou aroaro, me te mata ano o nga taitamariki
e kai ana i te kai a te kingi, na,
kia rite ki tau e kite ai tau e mea ai ki o
pononga.
14 Na, ka whakaaetia e ia tenei mea a
ratou, a kotahi tekau nga ra i whakamātauria
ai ratou e ia.
15 Na, i te mutunga o nga ra kotahi
tekau ka kitea o ratou mata, pai atu, tetere
atu i o nga tamariki katoa i kai i ta
te kingi kai.
16 Katahi ka tangohia atu e Meretara
te wahi kai ma ratou, me te waina ano
hei inu ma ratou, a homai ana e ia he
pīni ma ratou.
17 ¶ Na, aua tamariki tokowha, i homai
e te Atua ki a ratou he matauranga,
he mohiotanga ki nga pukapuka katoa,
ki nga whakaaro nui: mohio tonu ano a
Raniera ki nga whakakitenga katoa, ki
nga moemoea.
18 Na, te takanga o nga ra i ki ai te
kingi kia kawea atu ratou, ka kawea atu
ratou e te rangatira unaka ki te aroaro o
Nepukaneha.
19 Na, ka korerorero te kingi ki a ratou,
a kihai i kitea tetahi o ratou e rite ana
ki a Raniera ratou ko Hanania, ko Mihaera,
ko Ataria: na, tu ana ratou i te
aroaro o te kingi.
20 Na, i nga mea katoa o te whakaaro
nui, o te matauranga i ui ai te kingi ki a
ratou, ka kitea e ia tekau noa atu to ratou
pai i to nga tohunga maori katoa, i to
nga kai titiro whetu puta noa i tona kingitanga.
21 I tutuki ano a Raniera ki te tuatahi
o nga tau o Kingi Hairuha.

UPOKO 2.

NA, i te rua o nga tau o te kingitanga
o Nepukaneha ka moea etahi
moe e Nepukaneha, raruraru tonu iho
tona wairua, kore ake tona moe.
2 Katahi te kingi ka ki atu kia karangatia
atu nga tohunga maori, nga kai
titiro whetu, nga tohunga makutu, nga
Karari, hei whakaatu i ana moe ki te kingi.
Na, haere mai ana ratou tu ana i
te aroaro o te kingi.
3 Na, ko te meatanga atu a te kingi ki
a ratou, Kua moea e ahau he moe, a raruraru
ana toku wairua, *e mea ana* kia
mohio i taua moe.
4 Na, ka korero Hiriana mai nga Karari
ki te kingi, E te kingi, kia ora tonu
koe: korerotia mai te moe ki o pononga,
a ma matou e whakaatu tona tikanga.
5 Ka whakahokia mai e te kingi, a ka
mea ki nga Karari, Kua ngaro taua mea
i a au: ki te kore e whakakitea mai e
koutou te moe me tona tikanga ano, ka
haehaea koutou, a ka meinga o koutou
whare hei puranga paru.
6 Na, ki te whakaaturia mai e koutou
te moe, me tona tikanga ano, katahi ka
riro aku hakari ma koutou, nga utu, me
te honore nui; na, whakaaturia mai te
moe ki a au me tona tikanga ano.
7 I whakahokia mai ano e ratou i mea,
Ma te kingi e korero mai te moe ki ana
pononga, a ma matou e whakaatu tona
tikanga.
8 I whakahokia atu e te kingi; i mea
ia, E mohio rawa ana ahau e whai ana
koutou kia roa, no te mea ka kite koutou
kua ngaro atu taua mea i a au.
9 Na, ki te kore e whakaaturia mai e
koutou te moe ki a au, kotahi tonu te
ture mo koutou; no te mea he teka, he
tinihanga nga kupu kua rite mai na i a
koutou hei korerotanga ki toku aroaro, a
kia puta ke ra ano te wa: na, korerotia
mai ra te moe ki a au, a ka mohio ahau
e taea ana ano e koutou te whakaatu tona
tikanga ki a au.
10 ¶ I whakahokia mai e nga Karari
ki te aroaro o te kingi, i mea ratou, Kahore
he tangata i runga i te whenua hei
whakaatu i te mea a te kingi: kahore
ano hoki he kingi, kahore he rangatira,
kahore he ariki, i ui i nga mea penei ki
tetahi tohunga maori, ki tetahi kai titiro
whetu, ki tetahi Karari ranei.
11 He mea nui rawa hoki tenei e uia
nei e te kingi, kahore atu hoki he kai
whakaatu ki te kingi, ko nga atua anake
ehara nei i te kikokiko to ratou nohoanga.
12 Na, ka riri te kingi, nui atu te whakatakariri,
kia iho e ia nga *tangata* whakaaro
nui katoa o Papurona kia whakangaromia.
13 Na, kua puta te ture kia patua nga
tangata whakaaro nui; a ka rapua a Raniera
ratou ko ona hoa kia patua.
14 ¶ Na, he mohio, he nui te whakaaro,
i oho mai ai a Raniera ki a Arioko, ki te
rangatira o nga kai tiaki o te kingi, i
puta mai nei ki te patu i nga tangata
whakaaro nui o Papurona.
15 I oho mai ia, i mea ki a Arioko, ki
ta te kingi rangatira, He aha i hohoro

mai ai te ture i te kingi? Katahi taua
mea ka whakaaturia mai e Arioko ki a
Raniera.
16 Na, ko te haerenga atu o Raniera
ki roto, mea atu ana ia ki te kingi kia
whakaritea mai e ia tetahi wa ki a ia, a
ka whakaaturia atu e ia te tikanga ki te
kingi.
17 Te tino haerenga o Raniera ki tona
whare, whakakitea atu ana e ia taua mea
ki ona hoa ki a Hanania, ratou ko Mi-
haera, ko Ataria:
18 Kia inoia ai e ratou etahi mahi tohu
i te Atua o te rangi, he mea mo tenei
mea ngaro; kei mate a Raniera, ratou
ko ona hoa, me era atu tangata whakaaro
nui o Papurona.
19 ¶ Na, kua whakapuakina mai taua
mea ngaro ki a Raniera, he mea moe-
moea i te po, a whakapai atu ana a Ra-
niera ki te Atua o te rangi.
20 I oho mai a Raniera, i mea, Kia
whakapaingia te ingoa o te Atua, a ake
ake ake, nona hoki te whakaaro nui me
te kaha.
21 E whakaputaina ketia ana hoki e ia
nga wa me nga ra: e whakakahoretia
ana e ia nga kingi, e whakaturia ana ano
nga kingi e ia: e homai ana e ia te wha-
kaaro nui ki te hunga whakaaro nui, te
mātauranga ano hoki ki te hunga e mā-
tau ana ki te whakaaro;
22 E whakapuakina mai ana e ia nga
mea hohonu, nga mea ngaro: e matau
ana ia ki nga mea o te pouritanga: kei
a ia te nohoanga o te māramatanga.
23 Whakawhetai tonu ahau ki a koe,
whakamoemiti tonu ki a koe, e te Atua
o oku mātua, nau nei hoki i homai nga
whakaaro nui me te kaha ki a au, a
whakaaturia mai ana e koe ki a au nga
mea i inoi ai matou ki a koe: kua wha-
kaaturia mai nei hoki e koe te mea a te
kingi ki a matou.
24 ¶ Na, haere ana a Raniera ki a Ari-
oko, ki ta te kingi i whakarite ai hei wha-
kangaro mo nga tangata whakaaro nui
o Papurona; haere atu ana ia, a ko tana
kupu tenei ki a ia, Kaua e whakangaro-
mia nga tangata whakaaro nui o Papu-
rona: kawea atu ahau ki te aroaro o te
kingi, a maku e whakakite atu te tika-
nga ki te kingi.
25 Na, hohoro tonu ta Arioko kawe atu
i a Raniera ki te aroaro o te kingi; ko
tana kupu ano tenei ki a ia, Kua kitea e
ahau he tangata i roto i nga whakarau o
Hura hei whakakite i te tikanga ki te
kingi.
26 Ka oho mai te kingi, a ka mea ki a
Raniera, tona ingoa nei ko Peretehatura;
E taea ranei e koe te whakaatu mai te
moe i kitea e ahau, me tona tikanga ano
ki a au?
27 Ka whakahokia mai e Raniera i te
aroaro o te kingi, a ka mea, E kore taua
mea ngaro i uia mai ra e te kingi e taea
te whakaatu e te hunga whakaaro nui, e
nga kai titiro whetu, e nga tohunga
maori, e nga tohunga tuāhu, ki te ki-
ngi;
28 Engari kei te rangi te Atua hei
whakaatu i nga mea ngaro; e whaka-
kitea mai ana e ia ki a Kingi Nepukaneha
nga mea e puta mai i nga ra whakamu-
tunga. Ko to moe tenei, me nga mea i
kitea e to māhunga i runga i to moenga;
29 Tau na, e te kingi, he whakaaro
nau i puta ake i runga i to moenga mo
nga mea e puta mai a mua: e whaka-
kitea mai ana ki a koe e te kai whakaatu
o nga mea ngaro, nga mea e puta mai a
mua.
30 Na, ahau nei, ehara i te mea he nui
atu oku whakaaro i o tetahi tangata ora,
i whakapuakina mai ai tenei mea ngaro
ki a au; engari kia whakakitea atu ai
tona tikanga ki te kingi, kia mohio ai
hoki koe ki nga whakaaro o to ngakau.
31 ¶ Titiro rawa atu koe, e te kingi,
na, ko tetahi whakapakoko nui. Taua
whakapakoko nui nei, nui atu te kanapa,
tu tonu ki to aroaro; he hanga whaka-
wehi rawa tona ahua.
32 Te pane o taua whakapakoko he
koura para-kore; tona uma, ona ringa-
ringa, he hiriwa; tona kopu, ona huha,
he parahi,
33 Ona waewae he rino, ona raparapa,
he rino tetahi wahi, he uku tetahi wahi.
34 Titiro tonu atu koe, na, ko tetahi
kohatu, he mea tapahi mai, kahore hoki
he ringaringa, aki tonu mai ki te whaka-
pakoko, ki ona raparapa, he rino nei *te-
tahi wahi*, he uku *tetahi wahi*, wahia
putia iho.
35 Na, mongamonga ngatahi te rino,
te uku, te parahi, te hiriwa, te koura,
kua rite ki te papapa o nga patunga witi
i te raumati; kahakina atu ana e te hau,
a kahore noa iho i kitea he wahi mo aua
mea. Na, te kohatu i akina ai te wha-
kapakoko, kua meinga hei maunga nui,
kapi ana te whenua katoa i a ia.
36 ¶ Ko te moe tenei. Na, me korero
atu tona tikanga e matou ki te aroaro o
te kingi.
37 Ko koe, e te kingi, te kingi o nga
kingi, kua homai hoki e te Atua o te
rangi he kingitanga ki a koe, he kaha,
he mana, he kororia.
38 Na, nga wahi katoa e nohoia ana

e nga tamariki a te tangata, nga kararehe o te parae, nga manu o te rangi, homai ana e ia ki tou ringaringa, kua oti ano koe te mea e ia hei rangatira mo ratou katoa. Ko koe taua pane koura.
39 Na, ka puta ake tetahi atu kingitanga i muri i a koe, iti iho i a koe, me tetahi atu, *ara*, te tuatoru o nga kingitanga, he parahi, a ka whakahaere tikanga tera mo te whenua katoa.
40 Na, te wha o nga kingitanga ka rite ki te rino te kaha: he mea wawahi hoki te rino, he mea hoki e taea ai e ia nga mea katoa: ka rite ano hoki ki ta te rino e wawahi nei i enei katoa tana wawahi, tana kuru.
41 Na, to kitenga, i nga raparapa, i nga matimati, he uku na te kai pokepoke tetahi wahi, he rino tetahi wahi, ka wehea te kingitanga; ka mau ano ia he kaha rino i roto, ka pera ano me te rino i kitea e koe e whakauruuru ana ki roto ki te uku paru na.
42 Na, nga matimati o nga raparapa ra, he rino nei tetahi wahi, he uku tetahi wahi, *ka pena* ano te kingitanga, ka kaha tetahi wahi, tetahi wahi he mea ngahorohoro.
43 Na, to kitenga i te rino e whakauru ana ki roto ki te uku paru na, ka whakauru ano ratou ki roto ki nga uri tangata: e kore ia e piri tetahi ki tetahi, ka rite ki te rino e kore nei e uru ki roto ki te uku.
44 Na, i nga ra o enei kingi, ka whakaturia e te Atua o te rangi he kingitanga e kore e ngaro. Na, e kore te kingitanga e waiho mo tetahi atu iwi; *engari* ko tera hei wahi, hei whakamoti i enei kingitanga katoa, ko ia ano ka tu tonu, a ake ake ake.
45 Na, i kite na koe he mea tapahi mai te kohatu i roto i te maunga, kahore hoki he ringaringa, a mongamonga noa i a ia te rino, te parahi, te uku, te hiriwa, te koura; e whakapuakina mai ana e te Atua nui ki te kingi nga mea e puta mai amua: na, tūturu rawa te moe, pumau tonu tona tikanga.
46 ¶ Te tino tapapatanga iho o Kingi Nepukaneha koropiko atu ana ki a Raniera, whakahaua tonutia iho e ia kia whakaherea he whakahere me nga whakakakara reka ki a ia.
47 I oho mai te kingi ki a Raniera, i mea, Tika rawa, ko tou Atua te Atua o nga atua, te Ariki o nga kingi, te kai whakapuaki o nga mea ngaro, ka taea nei hoki e koe te whakapuaki tenei mea ngaro.
48 Na, ka meinga a Raniera e te kingi hei tangata rahi, he maha ano nga hakari nui i homai e ia ki a ia, i waiho ano ia hei kawana mo te kawanatanga katoa o Papurona, hei tino kawana ano hoki mo nga tangata whakaaro nui katoa o Papurona.
49 Katahi a Raniera ka tono ki te kingi, a whakaritea ana e ia a Hataraka, a Mehaka, a Apere-neko hei kai tirotiro mo nga mea o te kawanatanga o Papurona: ko Raniera ia i noho ki te kuwaha o te kingi.

UPOKO 3.

IHANGĀ he whakapakoko koura e Kingi Nepukaneha, tona roa e ono tekau nga whatianga, tona whanui e ono nga whatianga: whakaturia ana e ia ki te mānia o Rura i to Papurona kawanatanga.
2 Katahi a Nepukaneha ka tono tangata atu ki te huihui mai i nga ariki, i nga kawana, i nga rangatira, i nga kai whakarite whakawa, i nga kai tiaki taonga, i nga kai whakatakoto whakaaro, i *era* atu rangatira, i nga kawana katoa ano hoki o nga kawanatanga, kia haere mai ki te tāinga o te kawa o te whakapakoko i whakaturia e Kingi Nepukaneha.
3 Katahi nga ariki, nga kawana, nga rangatira, nga kai whakarite whakawa, nga kai tiaki taonga, nga kai whakatakoto whakaaro, era atu rangatira, me nga kawana katoa o nga kawanatanga ka huihui mai ki te tāinga o te kawa o te whakapakoko kua oti nei te whakatu e Kingi Nepukaneha; na, tu ana ratou ki te aronga o te whakapakoko kua oti nei te whakatu e Nepukaneha.
4 Na, nui atu te karanga a te kai karanga, He whakahau tenei ki a koutou, e nga tangata, e nga iwi, e nga reo,
5 Ka rongo koutou i te tangi o te korenete, o te putorino, o te hāpa, o te hakaputa, o te hatere, o te taratimere, o nga mea tangi katoa, me takoto koutou, me koropiko ki te whakapakoko koura ka oti nei te whakatu e Kingi Nepukaneha.
6 Na, ki te kahore tetahi e takoto, e koropiko, i taua haora ano ka makā ia ki waenganui o te oumu he mura rawa nei te ngiha.
7 I taua wa tonu ano i te rongonga o te iwi katoa i te tangi o te korenete, o te putorino, o te hāpa, o te hakaputa, o te hatere, o nga mea tangi katoa, takoto tonu iho nga tangata katoa, nga iwi, nga reo, koropiko ana ki te whakapakoko

koura kua oti nei te whakatu e Kingi
Nepukaneha.
8 ¶ Na, i taua wa ano ka haere mai
etahi Karari, ka whakahe i nga Hurai,
9 I korero ratou, i mea ki a Kingi Nepukaneha, E te kingi, kia ora tonu
koe.
10 I whakatakotoria he ture e koe, e
te kingi, na, nga tangata katoa e rongo ana i te tangi o te koronete, o te putorino, o te hāpa, o te hakaputa, o te hatere, o te taratimere, o nga mea tangi katoa, kia takoto ratou, kia koropiko ki te whakapakoko koura.
11 A ki te kahore tetahi e takoto, e
koropiko, kia makā ia ki te oumu he mura rawa te ngiha.
12 He Hurai enei, he hunga i waiho e
koe hei kai tirotiro mo nga mea o te kawanatanga o Papurona, ko Hataraka, ko Mehaka, ko Apere-neko; kihai enei tangata i whakaaro ki a koe, e te kingi, e kore ratou e mahi ki o atua. e kore ano e koropiko ki te whakapakoko koura ka oti nei te whakatu e koe.
13 ¶ Na ka riri a Nepukaneha, weri-
weri ana: ki atu ana ia kia kawea mai a Hataraka, a Mehaka, a Apere-neko. Na kawea mai ana e ratou enei tangata ki te aroaro o te kingi.
14 I korero atu a Nepukaneha, i mea
ki a ratou, He pono ranei, e Hataraka, e Mehaka, e Apere-neko, kahore koutou e mahi ki oku atua, kahore e koropiko ki te whakapakoko koura ka oti nei te whakatu e ahau?
15 Na, ki te mea ka rite a koutou wha-
kaaro i te wa e rongo ai koutou i te tangi o te korenete, o te putorino, o te hāpa, o te hakaputa, o te hatere, o te taratimere, o nga mea tangi katoa, a ka takoto koutou, ka koropiko ki te whakapakoko i hangā e ahau; *e pai ana;* tena ko tenei e kore koutou e koropiko, ka makā koutou i taua haora ki roto ki te oumu he mura rawa tona ngiha, a ko wai te Atua hei whakaora i a koutou i roto i oku ringa?
16 I whakahokia mai e Hataraka, e
Mehaka, e Apere-neko, i mea ratou ki te kingi, E Nepukaneha, kahore a matou maharahara ki te whakahoki kupu atu ki a koe mo tenei mea.
17 Ki te penatia, e taea ano e to matou
Atua, e karakiatia nei e matou, te whakaora matou i roto i te oumu he mura rawa nei te ngiha, ina, ka whakaorangia ano matou e ia i roto i tou ringa, e te kingi.
18 A, ka kore, kia mohio koe, e te kingi,
e kore matou e mahi ki o atua, e kore ano e koropiko ki te whakapakoko koura kua oti na te whakatu e koe.
19 ¶ Na, ki tonu a Nepukaneha i te
whakatakariri, rere ke ana te ahua o tana mata ki a Hataraka, ratou ko Mehaka, ko Apere-neko: korero mai ana ia, whakahau mai ana kia whitu nga whakanekehanga ake o te hana o te oumu i to mua hana.
20 I whakahau ano ia i nga tangata
kaha rawa o tana ope kia herea a Hataraka, a Mehaka, a Apere-neko, kia makā *ratou* ki roto ki te oumu he mura rawa nei te ngiha.
21 Na, kua herea nei enei tangata, *i a*
ratou ano o ratou koti, o ratou kakahu o roto, o ratou potae, me era kakahu ano o ratou, kua makā ki roto ki te oumu he mura rawa nei tona ngiha.
22 Na, he kaha rawa ta te kingi wha-
kahau, nui rawa ano hoki te hahana o te ahi, aua tangata i hapainga ake ai a Hataraka, a Mehaka, a Apere-neko, mate iho ratou i te mura o te ahi.
23 Na, taka ana aua tangata tokotoru,
a Hataraka, a Mehaka, a Apere-neko, ki waenganui o te oumu he mura rawa nei tona ngiha.
24 Te tino miharotanga o Nepukaneha,
hohoro tonu tona whakatika ake, kei te korero, kei te mea ki ana kai whakatakoto whakaaro, He teka ianei tokotoru nga tangata i makā e tatou ki waenganui o te ahi? Ka whakahokia mai e ratou, a ka mea ki te kingi, He tika ano, e te kingi.
25 Ka whakahokia mai e ia a ka mea,
Nana, tokowha nga tangata e kitea nei e ahau, kahore he here, e haereere ana i waenganui o te ahi, kahore hoki e ahatia; na, te ahua o te tokowha kei to te Tama a te Atua.
26 ¶ Na, ko te whakatatanga mai o
Nepukaneha ki te kuwaha o te oumu he mura rawa nei te ngiha, kei te korero, kei te mea, E Hataraka, e Mehaka, e Apere-neko, e nga pononga o te Atua o runga rawa, puta mai, haere mai hoki. Katahi a Hataraka, ratou ko Mehaka, ko Apere-neko ka haere mai i waenganui i te ahi.
27 Na, te huihuinga o nga ariki, o
nga kawana, o nga rangatira, o nga kai whakatakoto whakaaro a te kingi, ka kite ratou i enei tangata, kihai nei te ahi i whai kaha ki o ratou tinana, kihai ano tetahi makawe o o ratou māhunga i mimingo, kihai ano o ratou koti i wera, kihai ano hoki te piro ahi i rere i runga i a ratou.
28 *Katahi* a Nepukaneha ka korero,

ka mea, Kia whakapaingia te Atua o
Hataraka, o Mehaka, o Apere-neko, nana
nei hoki i unga mai tana anahera, a
whakaorangia mai ana e ia ana pononga
i whakawhirinaki nei ki a ia, i whaka-
puta ke nei i te kupu a te kingi, a tukua
ana e ratou o ratou tinana, he mea kei
mahi ratou, kei koropiko ki tetahi atu
atua, *engari* ki to ratou Atua ana-
ke.
29 Na, ko taku ture tenei e whakata-
kotoria atu nei, na, nga tangata, te iwi,
te reo, he kupu kino nei tana mo te Atua
o Hataraka, o Mehaka, o Apere-neko, ka
haehaea ratou, a ka meinga o ratou
whare hei puranga paru: no te mea ka-
kore atu he atua e rite tana whakaora-
nga ki tenei.
30 I whakanekehia ake ano hoki a
Hataraka, a Mehaka, a Apere-neko e te
kingi i te kawanatanga o Papurona.

UPOKO 4.

NA Nepukaneha, na te kingi ki nga ta-
ngata katoa, ki nga iwi, ki nga reo e
noho ana i te whenua katoa; Kia wha-
kanuia to koutou rangimarie.
2 I mea ahau e pai ana kia whakaki-
tea atu nga tohu me nga mea whakami-
haro i mahia nei e te Atua o runga ki a
au.
3 Ano te nui o ana tohu! ano te nui
o ana mea whakamiharo! tona kingi-
tanga he kingitanga mau tonu, tona ka-
wanatanga kei tera whakatupuranga, kei
tera whakatupuranga.
4 ¶ I te ata noho ahau a Nepukaneha
i roto i toku whare, koa tonu i roto i
toku whare kingi:
5 Ka kite ahau i tetahi moe i wehi ai
ahau, raruraru ana ahau i nga whaka-
aro i runga i toku moenga, i nga mea ano
hoki i kitea e toku māhunga.
6 Na, kua puaki taku ture kia kawea
mai nga tangata whakaaro nui katoa o
Papurona ki toku aroaro, kia whakaki-
tea mai ai e ratou te tikanga o te moe
ki a au.
7 Na, te haerenga mai o nga tohunga
maori, o nga kai titiro whetu, o nga
Karari, ratou ko nga tohunga tuāhu,
korerotia atu ana e ahau te moe ki to
ratou aroaro: heoi kihai i whakaaturia
mai e ratou tona tikanga ki a au.
8 ¶ Nawai a, kua tae mai ki toku
aroaro a Raniera, tona ingoa nei ko Pe-
retehatara, he mea i rite ki te ingoa o
toku atua, he tangata kei a ia nei te
wairua o nga atua tapu, a korerotia atu
ana e ahau te moe ki tona aroaro; *i mea*
ahau,
9 E Peretehatara, e te rangatira o nga
tohunga maori, e mohio ana hoki ahau
kei a koe te wairua o nga atua tapu, e
kore ano koe e he ki tetahi mea ngaro,
whakaaturia mai ki a au nga mea i
puta mai, te moemoea i kite ai ahau, me
te tikanga ano o aua mea.
10 Ko nga mea enei i kitea e toku mā-
hunga i runga i toku moenga; titiro
rawa atu ahau, na, ko tetahi rakau i
waenganui o te whenua, nui atu tona
tiketike.
11 Kua tupu taua rakau, kua kaha,
roa tonu, tutuki tonu ki te rangi, he
mea hoki i kitea mai i nga pito o te
whenua katoa.
12 Ataahua tonu nga rau, he maha
nga hua, i runga i a ia he kai ma te ka-
toa: i whai taumarumarunga iho nga
kirehe o te parae i raro i a ia, i noho
ano hoki nga manu o te rangi i runga i
ona manga, i reira hoki nga kikokiko
katoa e kai ana.
13 I kite ahau i roto i nga mea i kitea
e toku māhunga i runga i toku moenga,
na, ko tetahi tutei, he mea tapu ano
hoki, e heke iho ana i runga i te rangi;
14 Nui atu tana karanga; i mea ia,
Tuaina te rakau, poutoutoa ona manga,
whakahoroa atu ona rau, titaritaria atu
ona hua; kia haere atu nga kararehe i
raro i a ia, me nga manu ano i ona
manga:
15 Me waiho ano ia te take o ona paki-
aka i te whenua, here rawa ki te rino, ki
te parahi, i roto i te taru hou o te parae;
kia maku ano i te tomairangi o te rangi;
na, te wahi mana kei ta nga kararehe,
kei te tarutaru o te whenua:
16 Kia puta ke tona ngakau tangata, a
kia hoatu he ngakau kararehe ki a ia,
kia whitu ano hoki ona wa e taka.
17 Tenei mea he mea whakatakoto na
nga tutei; he mea ki mai ano hoki na te
kupu a nga mea tapu: kia mohio ai te
hunga ora kei te whakahaere tikanga te
Runga-rawa i roto i te kingitanga o nga
tangata, a e hoatu ana e ia tana e pai ai,
e meinga ana hoki e ia nga ware rawa o
nga tangata hei rangatira mo reira.
18 Tenei moe, he mea kite naku na
Kingi Nepukaneha. Na, mau, e Perete-
hatara, e whakaatu mai tona tikanga,
kahore nei hoki i taea e nga tangata
whakaaro nui katoa o toku kingitanga
te whakaatu te tikanga ki a au; engari
koe he mea mana; kei roto na hoki i a
koe te wairua o nga atua tapu.
19 ¶ Na, ketekete kau ana a Raniera,

tona ingoa nei ko Peretehatara, kotahi
te haora, raru ana ia i ana whakaaro, Ka
korero mai te kingi, a ka mea, Kei raru-
raru koe, e Peretehatara, i te moe, i tona
tikanga ranei. Ka whakahokia mai e
Peretehatara, a ka mea, E toku ariki, kia
waiho tenei moe ma te hunga e kino
ana ki a koe, me tona tikanga ano mo o
hoa riri.
20 Te rakau i kite na koe, tera i tupu,
i kaha ra, i roa, a tutuki atu ana ki te
rangi, i kitea mai ano hoki e te whenua
katoa;
21 He ataahua nei ona rau, he maha
ano hoki ona hua, he kai ano hoki i ru-
nga ma te katoa, a noho ana nga kara-
hehe o te parae i raro i a ia, he nohoanga
ano hoki a runga i ona manga no nga
manu o te rangi:
22 Taua *rakau* na, ko koe, e te kingi,
kua tupu na hoki koe, kua kaha; kua
tupu na hoki tou nui, kua tutuki atu ki
te rangi, me to kingitanga ano ki te pito
o te whenua.
23 Na, te tutei ra i kitea e te kingi, te
mea tapu hoki i heke iho i te rangi, a i
mea, Tuaina te rakau, whakangaromia;
me waiho ano ia te take o ona pakiaka
ki te whenua, here rawa ki te rino, ki te
parahi, i te taru hou o te parae; kia
maku ano hoki koe i te tomairangi o te
rangi; a te wahi māna, hei ta nga ka-
rarehe o te parae, kia taka ra ano ona wa
e whitu;
24 Ko te tikanga tenei, E te kingi, ko
te ture ano tenei a te Runga-rawa ka
tae nei ki runga ki toku ariki, ki te
kingi:
25 Ara, kia aia atu koe i roto i nga ta-
ngata, a ki nga kararehe o te parae he
nohoanga mou, kia meinga ano koe kia
kai tarutaru, kia pera ano me nga kau,
kia maku ano hoki i te tomairangi o te
rangi, e whitu ano hoki nga wa ou ka
taka, kia mohio ra ano koe kei te wha-
kahaere tikanga a te Runga-rawa i roto
i te kingitanga o nga tangata, a e hoatu
ana e ia ki tana e pai ai.
26 Na, te kianga mai ra kia waiho te
take o nga pakiaka o te rakau: ka pu-
mau ki a koe to kingitanga, ina mohio
koe ko nga rangi hei whakahaere tika-
nga.
27 Na, kia manakohia mai taku wha-
kaaro e koe, e te kingi, kia whatia atu
ano hoki ou hara e te tika, *kia whatia*
ano o kino e te mahi tohu ki nga rawa-
kore, a tera pea e roa to ata noho.
28 ¶ I pa katoa mai tenei ki a Kingi
Nepukaneha.
29 I te mutunga o nga marama kotahi
tekau ma rua e haereere ana ia i te wha-
re kingi i te kingitanga o Papurona.
30 Ka korero te kingi, ka mea, He teka
ianei ko Papurona nui tenei i hanga e
ahau hei whare mo te kingitanga; he
nui no toku kaha, hei whakahonore ano
hoki mo toku kororia?
31 I te kupu ano i te mangai o te kingi
ka pa mai he reo no te rangi, E Kingi
Nepukaneha, he kupu tenei ki a koe, Ka
riro to kingitanga.
32 Ka aia atu ano koe i roto i nga ta-
ngata, a te kainga mou kei nga kararehe
o te parae: ka meinga koe kia kai taru-
taru, kia pera ano me nga kau, e whitu
nga wa ou ka taka, kia mohio ra ano koe
kei te whakahaere tikanga a te Runga-
rawa i roto i te kingitanga o nga tangata,
a e hoatu ana e ia ki tana e pai ai.
33 I taua haora ano ka rite taua mea
ki a Nepukaneha: na, ka aia atu ia i roto
i nga tangata, a kai tarutaru ana ia, pera
ana me nga kau, i maku ano hoki tona
tinana i te tomairangi o te rangi, tupu
noa iho ona huruhuru, kei *nga huruhuru*
ekara te rite, ona matikuku rite tonu ki
o te manu.
34 Na, i te mutunga o nga ra ka anga
ake nga kanohi oku, o Nepukaneha, ki te
rangi, a hoki mai ana toku ngakau
mahara ki a au, a whakapaingia ana a te
Runga-rawa e ahau, whakamoemiti atu
ana ahau, whakahonore ana i a ia, e ora
tonu ana hoki ia, he rangatiratanga mau
tonu ano hoki tona rangatiratanga, tona
kingitanga ano hoki kei tera whakatupu-
ranga, kei tera whakatupuranga.
35 Ki te whakaaro iho ano hoki he ka-
hore noa iho nga tangata katoa o te whe-
nua: a e mahia ana e ia tana e pai ai i
roto i te ope o te rangi, i nga tangata ano
hoki o te whenua; e kore ano tona ringa
e taea te pupuri e tetahi, kahore hoki he
kianga atu ki a ia, E aha ana koe?
36 I taua wa ano ka hoki mai oku ma-
hara ki a au, i hoki mai ano toku honore
me toku ahua rangatira ki a au, hei
whakakororia mo toku kingitanga; i
rapua mai ano ahau e oku kai whakata-
koto whakaaro, e oku ariki; na, ka u
ahau i roto i toku kingitanga, he nui
whakaharahara ano hoki te kororia i
whakanekehia ake moku.
37 Na, tenei ahau a Nepukaneha te
whakamoemiti, te whakanui, te whaka-
honore nei i te Kingi o te rangi, he pono
hoki ana mahi katoa, ana ara he whaka-
rite whakawa: te hunga ano hoki e haere
ana i runga i te whakapehapeha ka taea
ratou e ia te whakaiti.

UPOKO 5.

I TUKUA he hakari nui e Kingi Perehatara ma etahi o ana ariki, kotahi te mano, a inu waina ana ia i te aroaro o te mano.
2 I te mea e inu waina ana a Perehatara, ka ki ia kia kawea mai nga oko, nga mea koura, nga mea hiriwa, i tangohia mai e tona pāpā e Nepukaneha i roto i te temepera i Hiruharama, hei mea inu ma te kingi ratou ko ana rangatira, ko ana wahine, ko ana wahine hoahoa.
3 Na, ka kawea mai e ratou nga oko koura i tangohia mai i roto i te temepera o te whare o te Atua i Hiruharama; a hei mea inu ena ma te kingi, ratou ko ana ariki, ko ana wahine, ko ana wahine hoahoa.
4 Inu waina ana ratou, a whakamoemititia ana e ratou nga atua, nga mea koura, hiriwa, parahi, rino, rakau, kohatu.
5 ¶ I taua haora ano ka puta mai nga maihao o tetahi ringaringa tangata, kei te tuhituhi ki te ritenga ake o te turanga rama, ki te mea i pania ki te taha o te whare o te kingi: a ka kite te kingi i te wahi o te ringaringa i tuhituhia ai.
6 Na, kua puta ke te mata o te kingi, raruraru ana ia i ana whakaaro, a tangoro iho nga hononga o tona hope, kei te aki mai ano ona turi ki a raua.
7 Na, nui atu te karanga a te kingi kia kawea mai nga kai titiro whetu, nga Karari, nga tohunga tuāhu. I korero mai ano te kingi, i mea ki nga tangata whakaaro nui o Papurona, Te tangata e korerotia ai tenei tuhituhinga, a ka whakaaturia mai ano e ia tona tikanga ki a au, he ngangana te kakahu mona, na, mo tona kaki he mekameka koura, a ko ia ano hei rangatira tuatoru i te kingitanga.
8 Na, ko te haerenga mai o nga tangata whakaaro nui katoa a te kingi: heoi kihai i ahei te korero i te tuhituhinga, kihai ano i whakaaturia tona tikanga ki te kingi.
9 Na, nui atu te raruraru o Kingi Perehatara, kua puta ke tona mata, a miharo ana ana ariki.
10 ¶ Na, ka haere mai te kuini ki te whare hakari, he meatanga hoki ki nga kupu a te kingi ratou ko ana ariki: kaki taha korero mai te kuini, a ka mea, E te kingi, kia ora tonu koe: kei raruraru koe i o whakaaro, kei puta ke ano hoki to mata.
11 He tangata tenei i to kingitanga, kei a ia nei te wairua o nga atua tapu; i nga ra ano hoki o to pāpā i kitea te māramatanga, te mohio, me nga whakaaro nui i roto i a ia, he mea e rite tonu ana ki nga whakaaro nui o nga atua, a meinga ana ia e to pāpā, e Kingi Nepukaneha, ae ra, e to pāpā, e te kingi, hei rangatira mo nga tohunga maori, ratou ko nga kai titiro whetu, ko nga Karari, ko nga tohunga tuāhu:
12 Pai atu ra hoki te wairua i roto i taua Raniera i huaina nei e te kingi, Ko Peretehatara, he matauranga, he mohiotanga, he whakaatu i nga moe, he whakakite mai i nga kupu pakeke: tareka ana i a ia nga mea e mau ana. Na, kia karangatia a Raniera, a mana e whakakite mai te tikanga.
13 Katahi ka kawea mai a Raniera ki te aroaro o te kingi. *A* ka korero mai te kingi, ka mea ki a Raniera, Ko taua Raniera ranei koe, ko tera i roto i nga tamariki o nga whakarau o Hura, i kawea mai nei e te kingi e toku pāpā i Huria?
14 Kua rongo ahau ki a koe, kei roto i a koe te wairua o nga atua, a e kitea ana te māramatanga i roto i a koe, te matauranga, me nga whakaaro nui e pai rawa ana.
15 Na, kua kawea mai nei nga tangata whakaaro nui, nga kai titiro whetu, ki toku aroaro, kia korerotia ai e ratou tenei tuhituhinga, kia whakaaturia mai ai e ratou tona tikanga ki a au: heoi kihai i taea e ratou te whakaatu mai te tikanga o taua mea.
16 Kua rongo ano hoki ahau ki a koe, ka taea e koe te whakaatu tikanga, a ka tareka i a koe nga mea e mau ana. Na, ki te taea e koe te tuhituhinga te korero, a ka whakaaturia mai tona tikanga ki a au, he ngangana te kakahu mou, he mekameka koura ano *tenei* mo te kaki, ko koe ano hoki hei rangatira tuatoru i te kingitanga.
17 ¶ Na, ka whakahokia mai e Raniera, a ka mea ki te aroaro o te kingi, Mau ano au hakari, hoatu ano o utu ki tetahi atu; me korero ano ia e ahau te tuhituhinga ki te kingi, me whakaatu ano te tikanga ki a ia.
18 E te kingi, i homai e te Atua o runga rawa he kingitanga ki to pāpā ki a Nepukaneha, he nui, he kororia, he honore.
19 Na taua nui ano i homai ra e ia ki

a ia i wiri ai nga tangata katoa, nga iwi,
nga reo, i wehi ai i tona aroaro: āna i
pai ai whakamatea ana e ia, āna i pai ai
i whakaorangia e ia, āna i pai ai whaka-
turia ana e ia, āna i pai ai whakaititia
iho e ia.
20 A ka whakakake tona ngakau, ka
pakeke ano hoki tona hinengaro i runga
i te whakapehapeha, na, kua whakatakā
ia i runga i tona torona kingi, whakaka-
horetia iho tona kororia.
21 A aia atu ana ia i roto i nga tama-
riki a te tangata, kua meinga ano hoki
tona ngakau kia rite ki o nga kararehe;
i nga kaihe mohoao ano hoki tona noho-
anga, he mea whangai ano ia ki te taru-
taru, ano he kau; i maku ano hoki tona
tinana i te tomairangi o te rangi, a mohio
noa ia kei te whakahaere tikanga te Atua
o runga rawa i roto i te kingitanga o
nga tangata, a e whakaritea ana e ia
ma tana e pai ai.
22 Na, ko koe, ko tana tama, e Pere-
hatara, kihai i whakaititia e koe to nga-
kau, me te mohio ano koe ki tenei katoa;
23 Heoi whakakake ana koe ki te Ariki
o te rangi, kua oti ano hoki nga oko o
tona whare te kawe mai ki tou aroaro,
kua inu waina ano koe ki aua mea, kou-
tou ano ko o ariki, ko o wahine, ko o
wahine iti; kua whakamoemiti ano koe
ki nga atua, ki nga mea hiriwa, koura,
parahi, rino, rakau, kohatu, e kore nei e
kite, e kore e rongo, e kore e mohio:
na, te Atua kei tona ringa nei to manawa,
nana nei o huarahi katoa, kihai ia i
whakakororiatia e koe.
24 Katahi ka ungā atu te wahi o te
ringaringa i tona aroaro; na, kua oti
tenei mea te tuhituhi.
25 ¶ Na, ko te mea tenei i tuhituhia,
MENE, MENE, TEKERE, UPARA-
HINI.
26 Ko te tikanga tenei o te mea:
MENE; Kua oti to kingitanga te tatau
e te Atua, mutu pu i a ia.
27 TEKERE; Kua oti koe te pauna
ki te pauna, a kua kitea tou koha.
28 PEREHE; Kua oti to kingitanga
te wahi, kua hoatu ano hoki ki nga Meri,
ki nga Pahi.
29 Katahi a Perehatara ka whakahau,
a whakakakahuria ana a Raniera e ratou
ki te mea ngangana, *whakanohoia* ana
e ratou he mekameka koura ki tona kaki,
karangarangatia ana ia e ratou ko ia te
rangatira tuatoru o te kingitanga.
30 ¶ I taua po ano ka patua a Pere-
hatara kingi o nga Karari.
31 A riro ana te kingitanga i a Tariuha
Meri: ona tau e ona tekau ma rua.

UPOKO 6.

I PAI a Tariuha kia whakaritea
etahi ariki kotahi rau e rua tekau mo
te kingitanga, hei kawana mo te kingi-
tanga katoa;
2 A, e toru nga rangatira nui mo enei;
ko Raniera to ratou tuatahi. Me homai
e nga ariki nga korero ki enei, kei he
nga *mea* a te kingi.
3 Na, kua whakanuia tenei Raniera ki
runga ake i nga rangatira nui, i nga
ariki, no te mea he pai rawa te wairua i
roto i a ia, a i mea te kingi kia meinga
ia hei rangatira mo te kingitanga katoa.
4 ¶ Katahi nga rangatira nui ratou
ko nga ariki, ka rapu take mo Raniera i
roto i nga mea o te kingitanga; heoi
kihai i kitea e ratou tetahi take, tetahi
he; he mahi pono hoki tana, kahore
ano hoki ona kino, ona he.
5 Na, ko te meatanga ake a enei ta-
ngata, E kore e kitea e tatou he take
mo tenei Raniera, ki te kahore e kitea *he
mea* mona i roto i te ture a tona Atua.
6 Katahi enei rangatira nui ratou ko
nga ariki ka huihui mai ki te kingi; ko
ta ratou korero ano tenei ki a ia, E Ki-
ngi Tariuha, kia ora tonu koe.
7 Kua korerorero nga rangatira nui
katoa o te kingitanga, nga kawana,
ratou ko nga ariki, ko nga kai whaka-
takoto whakaaro, ko nga rangatira, kia
whakatakotoria he tikanga kingi, kia
whakapumautia he ture, ara, ki te inoia
he mea e tetahi ki tetahi Atua, tangata
ranei, a kia toru tekau ra ano nga ra,
he mea ehara *i te inoi* ki a koe, e te
kingi, kia makā atu ia ki te ana raiona.
8 Na, mau e whakapumau te ture, e
te kingi, whaitohungia hoki te mea i
tuhituhia, kei whakaputaina ketia, kia
rite ai ki te ture a nga Meri ratou ko
nga Pahi e kore nei e puta ke.
9 Na, whaitohungia ana e Kingi Ta-
riuha te mea i tuhituhia, me te ture.
10 ¶ Na, ka mohio a Raniera ka oti
taua mea i tuhituhia te whai tohu, haere
ana ia ki tona whare, ona matapihi tu-
whera tonu i roto i tona ruma ki te
ritenga atu o Hiruharama, e toru nga
tukunga o ona turi i te ra, inoi ana ia,
whakawhetai ana ki te aroaro o tona
Atua, pera ana me tana i mua.
11 Na, te huihuinga mai o enei tangata,
ka kitea a Raniera e karakia ana, e inoi
ana ki te aroaro o tona Atua.
12 Katahi ratou ka whakatata mai, a
ka korerotia te ture a te kingi ki te aro-
aro o te kingi, Kihai ianei i whaitohu-

ngia e koe he ture, na, nga tangata
katoa e inoi ana ki tetahi Atua, tangata
ranei, i enei rangi e toru tekau, he mea
ehara *i te inoi* ki a koe, e te kingi, ka
makā ki te ana raiona? Ka whakahokia
mai e te kingi, a ka mea, Pono tonu
taua mea ra, e rite ana ki te ture a nga
Meri ratou ko nga Pahi e kore nei e puta
ke.
13 Katahi ratou ka whakahoki mai, a
ka mea ki te aroaro o te kingi, Taua
Raniera o nga tamariki o nga whakarau
o Hura, kahore ana mahara ki a koe, e
te kingi, ki te ture ranei i whaito-
hungia e koe, heoi e toru ana inoinga
i te ra.
14 Na, te rongonga o te kingi i enei
kupu, nui atu tana whakahe ki a ia ake,
anga tonu mai tona ngakau ki a Rani-
era kia whakaorangia e ia: tohe ana
ia ki te whakaora i a ia, a to noa
te ra.
15 Na, ka huihui mai enei tangata ki
te kingi, a ka mea ki te kingi, Kia
mohio koe, e te kingi, ko te ture tenei a
nga Meri, a nga Pahi, E kore e whaka-
putaina ketia tetahi ture, tikanga ranei,
kua oti te whakapumau e te kingi.
16 Katahi te kingi ka whakahau, a
kawea atu ana a Raniera e ratou, makā
atu ana ki te ana raiona. I korero ano
te kingi, i mea ki a Raniera, Tou Atua
e mahi tonu na koe ki a ia, mana koe e
wkakaora.
17 Na, ka maua mai he kohatu, ka
whakatakotoria ki te kuwaha o te ana;
hiritia iho e te kingi ki tana ake hiri, ki
te hiri ano a ana ariki; kei puta ke te
tikanga mo Raniera.
18 ¶ Na, haere ana te kingi ki tona
whare, a pau noa taua po, kihai i kai,
kihai ano nga mea whakatangi i kawea
mai ki tona aroaro: a turere atu ana
tana moe.
19 Na, i te atatu ano ka maranga te
kingi, a hohoro tonu te haere ki te ana
raiona.
20 Tona taenga atu ki te ana, ka ka-
ranga ia ki a Raniera, tona reo me te
mea e tangi ana: i korero te kingi, i
mea ki a Raniera, E Raniera, e te po-
nonga o te Atua ora, e kaha ana ranei
to Atua e mahi tonu na koe ki a ia,
ki te whakaora i a koe kei mate i nga
raiona?
21 Na, ko te meatanga ake a Raniera
ki te kingi, E te kingi, kia ora tonu koe.
22 Kua tukua mai tana anahera e toku
Atua, a tutakina ana e ia nga mangai o
nga raiona, kei pa mai ki a au: no te
mea hoki kua kitea toku harakoretanga
i tona aroaro; kahore ano hoki aku
mahi he i tou aroaro, e te kingi.
23 Na, nui atu te koa o te kingi ki a
ia, kei te whakahau kia tangohia ake a
Raniera i roto i te ana. Na kua tango-
hia ake a Raniera i roto i te ana, kihai
rawa ano hoki i kitea tetahi ahatanga ki
a ia, mona hoki i whakapono ki tona Atua.
24 ¶ Na, ka whakahau te kingi, a ka
maua mai aua tangata i whakawa ra i a
Raniera, makā ana e ratou ki roto ki te
ana raiona, ratou, a ratou tamariki, a
ratou wahine, riro pu ratou i nga raiona,
a, wawahia ana e ratou o ratou wheua
katoa i te mea kiano i tatu noa ki raro o
te ana.
25 ¶ Katahi a Kingi Tariuha ka tuhi-
tuhi ki nga tangata katoa, ki nga iwi,
ki nga reo, e noho ana i te whenua
katoa; Kia whakanuia te rangimarie ki
a koutou.
26 Tenei au te whakatakoto tikanga
nei, Na, i nga kawanatanga katoa o toku
kingitanga kia wiri nga tangata, kia
wehi ki te aroaro o te Atua o Raniera:
ko ia hoki te Atua ora e pumau tonu
ana, a ake ake ake, ekore tona kingita-
nga e ngaro, tona kawanatanga ano
hoki, a, te mutunga ra ano.
27 Mana e whakaora, mana e mawhiti
ai; e mahia ana hoki e ia nga tohu me
nga mea whakamiharo i te rangi, i te
whenua, nana nei hoki a Raniera i ora
ai i te kaha o nga raiona.
28 Na, ka kake tenei Raniera i te ki-
ngitanga o Tariuha, i te kingitanga ano
hoki o Hairuha Pahi.

UPOKO 7.

I TE TUATAHI o nga tau o Pere-
hatara kingi o Papurona, ka moea
he moe e Raniera, i kitea ano he mea e
tona māhunga i runga i tona moenga:
na, tuhituhia ana e ia te moe, a korerotia
atu ana te tikanga o nga korero.
2 I korero a Raniera, i mea, I kite
ahau i roto i taku moe i te po, na, ko
nga hau e wha o te rangi e ngangare
ana i runga i te moana nui.
3 E wha ano hoki nga kararehe nui i
puta ake i te moana, rere ke tonu tetahi,
tetahi.
4 I rite te tuatahi ki te raiona, he pa-
rirau ekara ano hoki ona: titiro tonu
atu au, na, kua hutia atu ona parirau, a
kua ara atu ia i runga i te whenua, kua
meinga ano kia tu ona waewae, ano he
tangata; i homai ano hoki he ngakau
tangata ki a ia.
5 Na, ko tetahi atu kararehe, ko te

tuarua, kei te pea te rite, ara ana ia ko
tetahi taha ona, e toru ano hoki nga
rara i tona mangai i ona niho: a ka
mea ake ratou ki a ia; Whakatika, kia
nui te kikokiko e kainga e koe.
6 I muri i tenei ka titiro atu ahau, na,
ko tetahi atu, kei te reparo te rite, e wha
nga parirau o te manu i tona tuara; e
wha ano nga pane o taua kararehe, kua
tukua mai ano hoki te rangatiratanga ki
a ia.
7 I muri i tenei ka kite ahau i roto i
nga moemoea o te po, na, ko te tuawha
o nga kararehe, he hanga whakawehi,
he mea whakamataku, he kaha noa atu;
he niho rino ona, he mea nui; kei te
kai, kei te wawahi, a mongamonga noa,
te toenga takatakahia ana e ona wae-
wae: he mea rere ke ano i era atu ka-
rarehe katoa i mua i a ia, kotahi tekau
ano hoki ona haona.
8 I whakaaroa e ahau nga haona, na,
kua puta ake tetahi atu haona, he mea
nohinohi, i roto i a ratou, a i tona aroaro
e toru nga haona no era o mua, he mea
unu take atu: na, he kanohi i roto i taua
haona nei, he mea e rite ana ki nga ka-
nohi tangata, he mangai korero mea nui
ano hoki.
9 ¶ Titiro noa ahau, na, kua turakina
nga torona, kua noho ano hoki te Tuaiho
Onamata, tona kakahu ma tonu me he
hukarere, nga makawe o tona māhunga
kei te huruhuru hipi kua oti te whaka-
ma, tona torona he mura ahi, ona wira
he ahi e ka ana.
10 I pupū mai he awa ahi, i rere mai i
tona aroaro: mano iho, mano iho, ana kai
mahi, tini, tini whaioio e tu ana i tona
aroaro: kua noho te whakarite whaka-
wa, kua tuwhera nga pukapuka.
11 I titiro atu ano ahau i reira, he mea
hoki na te reo o nga kupu nui i korero-
tia e te haona: titiro tonu ahau, a wha-
kamatea noatia iho te kararehe, tona
tinana whakangaromia iho, tukua atu
ana ki te ahi e ka ana.
12 Era atu o nga kararehe, i whaka-
kahoretia to ratou kawanatanga: i tukua
atu ia ki a ratou he roa ki te ora, a *taka*
noa he wa, he taima.
13 I kite ano ahau i roto i nga moe-
moea o te po, na, ko *tetahi* e rite ana ki te
Tama a te tangata e haere mai ana me
nga kapua ano o te rangi, kua tae atu
ki te Tuaiho Onamata, kua kawea atu
ano hoki e ratou ki tona aroaro.
14 I tukua atu ano hoki ki a ia he ka-
wanatanga, he kororia, he kingitanga,
kia mahi ai nga tangata katoa, nga iwi,
nga reo, ki a ia: tona kawanatanga he
kawanatanga e mau tonu ana, e kore e
pahemo; e kore ano tona kingitanga e
ngaro.
15 ¶ Pouri tonu ahau a Raniera, ara,
toku wairua i waenganui i *toku* tinana,
raruraru ana ahau i nga mea i kitea e
toku māhunga.
16 Whakatata atu ana ahau ki tetahi o
te hunga e tu ana i reira, ui atu ana
ahau ki a ia ki te tika o tenei katoa. Na,
ka korerotia mai e ia ki a au, a ka mei-
nga ahau kia mohio ki te tikanga o nga
mea.
17 Enei kararehe nui, nga mea e wha
nei, e wha nga kingi e puta ake i roto i
te whenua.
18 Otiia ka riro te kingitanga i te hu-
nga tapu o te Runga-rawa, ka mau ano
hoki te kingitanga ki a ratou, a ake ake
ake.
19 Katahi ahau ka mea kia mohio ki
te tika o te wha o nga kararehe i rere ke
nei i era atu katoa, he nui whakahara-
hara nei te wehi, ona niho he rino, ona
maikuku he parahi, o *tera* i kai ra, i wa-
wahi ra a mongamonga noa, a takataka-
hia ana te toenga ki ona waewae;
20 O nga haona kotahi tekau ano hoki
i tona pane, o tera atu ano hoki i puta
ake ra, a taka ana etahi e toru i tona
aroaro, o taua haona ra he kanohi nei
ona, he mangai ano hoki e korero ana i
nga mea nui whakaharahara, o tera he
maia rawa tona ahua i to ona hoa.
21 I titiro atu ahau, na, kua whawhai
taua haona ki te hunga tapu, a taea ana
ratou e ia;
22 Taea noatia te taenga mai o te Tua-
iho Onamata, te homaitanga ano hoki o
te whakarite whakawa ki te hunga tapu
o te Runga-rawa; kia puta mai ano te
wa e riro ai te kingitanga i te hunga
tapu.
23 Ko tana kupu tenei, Te wha o nga
kararehe, ko te wha tera o nga kingita-
nga i runga i te whenua, ka rere ke ano
hoki i nga kingitanga katoa, ka pau i a
ia te whenua katoa, ka takatakahia
ano e ia, ka wawahia, a mongamonga
noa.
24 Na, nga haona kotahi tekau i tenei
kingitanga, kotahi tekau nga kingi e
ara; a ka ara ake ano tetahi i muri i a
ratou, ka rere ke ano ia i o mua, a e toru
nga kingi e taea e ia.
25 He *nui* ano ana kupu mo te Runga-
rawa, ka whakatupuria kinotia ano e ia
te hunga tapu o te Runga-rawa, ka mea
ano ia kia whakariroia ketia nga wa
me nga ture; ka tukua atu ano enei
ki roto ki tona ringaringa, kia taka ra

ano he wa, me etahi wa, me te wehenga
ano o nga wa.
26 Otiia ka noho te whakarite whaka-
wa, a ka whakakahoretia tona kingita-
nga, moti iho, ngaro iho, a taea noatia te
mutunga.
27 A ka hoatu te kingitanga, te kawa-
natanga, te nui ano hoki o te kingitanga
i raro i te rangi katoa ki nga tangata o
te hunga tapu o te Runga-rawa; tona
kingitanga he kingitanga mutunga-kore,
a ka mahi nga kawanatanga katoa, ka
whakarongo ki a ia.
28 I konei te mutunga o te mea. Na,
ahau, a Raniera, nui atu toku raruraru i
aku whakaaro, puta ke ana toku mata:
heoi puritia iho e ahau taua mea i roto
i toku ngakau.

UPOKO 8.

I TE TORU o nga tau o te kingita-
nga o Kingi Perehatara ka puta mai
ki a au he whakakitenga, ki a au hoki,
ki a Raniera, i muri iho i tera i whaka-
kitea mai ki a au i te timatanga.
2 I kite moemoea ano ahau: na, i toku
kitenga ai, i Huhana ahau i te kāinga
kingi, i tera i te kawanatanga i Erama:
na, ka kite moemoea ahau, i a au ano i
te taha o te awa o Urai.
3 Te marangatanga ake o oku kanohi,
ka kite ahau, na, ko tetahi hipi toa e tu ana
i te ritenga atu o te awa, e rua ano hoki
ona haona, roa noa atu ano hoki nga
haona ki runga, kei runga noa atu ia te-
tahi i tetahi: na, tera i purero ra, no
muri i puta ake ai.
4 I kite ano ahau i te hipi toa e aki
mai ana ki te taha ki te hauauru, ki te
nota, ki te tonga; a kore noa iho tetahi
kararehe i tu ki tona aroaro, kahore hoki
he tangata hei whakaora i roto i tono
ringaringa; heoi mahia ana e ia tana i
pai ai, a nui haere ana ia.
5 Na, i a au e whakaaroaro ana, na,
ko te putanga mai o tetahi koati toa i te
taha ki te hauauru i te mata o te whe-
nua katoa, kihai ano ia i pa ki te whe-
nua: he haona hoki e tirohia atu o te
koati i waenganui i ona kanohi.
6 Te tino haerenga mai ki te hipi toa
e rua nei ona haona, ki tera i kitea atu
e ahau e tu ana i te ritenga atu o te awa,
rere mai ana ia ki a ia, tona kaha weri-
weri tonu.
7 I kite ano ahau i a ia, whakatata
mai ana ki te hipi toa, whakatakariri
tonu ano hoki ia ki a ia, patua iho e ia
te hipi toa, whatia ana e ia ona haona
e rua, kahore hoki he kaha o te hipi toa
ki te tu ki tona aroaro; kei te turaki ia
i a ia ki te whenua, takatakahia ana ia e
ia; kahore ano hoki he kai whakaora
mo te hipi toa i roto i tona ringari-
nga.
8 Na, kua nui noa atu te koati toa,
kua kaha, na, ka whati te haona nui, a
e wha nga mea e tirohia atu i puta ake
i tona turanga, he mea e anga ana ki
nga hau e wha o te rangi.
9 Na, kua puta ake i roto i tetahi o
ratou tetahi haona nohinohi; na, kua
nui noa atu i te taha ki te tonga, ki te
rawhiti, ki te *whenua* ahuareka.
10 I nui haere ano, a tae tonu atu ki
te ope o te rangi; whakatakā ana e ia
ki te whenua etahi o te ope, o nga whe-
tu ano hoki, takatakahia ana e ia.
11 I tae atu ano tana whakanui i a ia
ki te rangatira o te ope, whakakorea iho
e ia te *patunga tapu*, te mea tūturu, tu-
rakina iho tona wahi tapu.
12 I homai ano hoki he ope ki a ia hei
whawhai ki te *patunga tapu* tūturu, na
te kino hoki, a turakina iho e ia te pono
ki te whenua; a mahi ana, kake ana.
13 ¶ I rongo ano ahau i tetahi *anahera*
tapu e korero ana, a ka korero mai tetahi
atu *anahera* tapu ki tera atu i korero
ra; Kia pehea te roa o te mea i puta
mai nei *mo* te *patunga tapu* tūturu, mo
te he whakangaro ano hoki e tukua atu
ai te wahi tapu me te ope kia takataka-
hia?
14 Na, ko tana meatanga mai ki a au,
Kia taka nga ra e rua mano e toru rau,
ko reira te wahi tapu purea ai.
15 ¶ Na, te kitenga oku, o Raniera, i
taua mea i puta mai ra, ka rapua e ahau te
tikanga, na, me te mea he ahua tangata
e tu ana i toku aroaro.
16 I rongo ano ahau i te reo tangata i
te takiwa o nga *tahatika* o Urai e kara-
nga ana, e mea ana, E Kapariera, mei-
nga tenei *tangata* kia mohio ki te mea i
puta atu ra.
17 Na, ka haere mai tera ki te wahi i
tu ai ahau, a tona taenga mai ka wehi
ahau, takoto tapapa ana ahau. Na, ko
tana meatanga mai ki a au, Kia mohio
koe, e te tama a te tangata: no nga wa
hoki o te mutunga *te wa o* te mea i puta
mai ra.
18 Na, i a ia e korero mai ana ki a au,
kua au taku moe i a au e tapapa atu ana
ki te whenua. Na, ka pa mai ia ki a au,
a ka meinga ahau e ia kia tu ki runga.
19 Katahi ia ka mea mai, Nana, me
whakaatu atu e ahau ki a koe nga mea
e puta mai i te whakamutunga iho o te

whakatakariri: no te mea ko a te wa i
whakaritea te mutunga.
20 Te hipi toa i kitea e koe i nga hao-
na *e rua*, ko nga kingi *era* o Meri, o Pahia.
21 Te koati huruhuru, ko te kingi *tera*
o Kariki: na, te haona nui i waenganui
i ona kanohi, ko te kingi tuatahi tera.
22 Na, te whatinga o tera, a e wha i
tu ki runga ki tona turanga, e wha nga
kingitanga e ara ake i roto i te iwi, e
kore ia e rite te kaha ki tona.
23 Na, i te whakamutunga o to ratou
kingitanga, i te mea ka rite ta nga kai
poka ke, ka ara ake he kingi he kanohi
hinana tona, e matau ana ki nga kupu
ngaro.
24 He nui ano hoki tona kaha, otiia eha-
ra i te mea na tona kaha ake: he hanga
whakamiharo ano hoki tana whakanga-
ro; ka kake ano hoki ia, ka mahi, ka
whakangaro ano i te hunga nui ratou ko
te iwi tapu.
25 Ma tana ngarahu mohio ano hoki
ka meinga ai e ia te tinihanga kia kake
i roto i tona ringaringa; ka whakanui
ano hoki ia *i a ia* i roto i tona ngakau, he
tokomaha ano e ngaro i a ia i runga i te
rangimarie: ka whakatika atu ano hoki
ia ki te rangatira o nga rangatira; otiia
ka wawahia ia, ehara ano i te mea na te
ringaringa.
26 Na, te mea i puta mai ra, to te
ahiahi, to te ata, tera i korerotia ra, pono
tonu: na, kopia atu te whakakitenga; he
mea hoki ia mo nga rangi maha.
27 Na, kua iwi-kore noa iho ahau a
Raniera, he *maha* ano hoki nga rangi
oku e mate ana; muri iho ka maranga
ahau, a mahia ana e ahau te mahi a te
kingi; miharo tonu ano hoki ahau ki te
mea i puta mai ra, kihai ia i matauria
e tetahi.

UPOKO 9.

I TE TUATAHI o nga tau o Tariuha
tama a Ahahueruha, he uri *ano hoki*
ia no nga Meri, whakakingitia ake ki te
kingitanga o nga Karari;
2 I te tuatahi o nga tau o tona kingi-
tanga ka kitea e ahau e Raniera i roto i
nga pukapuka te maha o nga tau i puta
mai ai te kupu a Ihowa ki a Heremaia
poropiti, ara, ka whakatutukitia e ia
nga tau e whitu tekau o te whakauru-
ruatanga o Hiruharama.
3 ¶ Na, ka anga atu toku mata ki te
Ariki ki te Atua; rapua ana e ahau i
runga i te karakia, i te inoi, i te noho pu-
ku, i te kakahu taratara, i te pungarehu.
4 Na, ka inoi ahau ki te Ariki ki toku
Atua, ka whaki atu, ka mea atu, E te
Ariki, e te Atua nui, e wehingia ana, e
pupuri nei i te kawenata, i te atawhai,
mo te hunga e aroha ana ki a ia, mo te
hunga ano hoki e pupuri ana i ana wha-
kahaunga;
5 Kua hara matou, kua mahi i te kino,
kua he, kua whakakeke, i a matou i
whakarere nei i o whakahaunga, i o ti-
kanga.
6 Kihai ano matou i whakarongo ki o
pononga, ki nga poropiti i korero nei i
runga i tou ingoa ki o matou kingi, ki o
mātou rangatira, ki o matou mātua, ki
te iwi katoa ano hoki o te whenua.
7 Kei a koe, e te Ariki, te tika; i a
matou ia ko te whakama o te mata, koia
ano tenei inaianei; i nga tangata ano o
Hura, ratou ko nga tangata o Hiruha-
rama, ko Iharaira katoa, ko nga mea e
tata ana, ko nga mea i tawhiti, i nga
whenua katoa i peia atu ai ratou e koe
mo to ratou heanga i he ai ratou ki a
koe.
8 E te Ariki, ta matou nei, ko te wha-
kama o te mata, ta o matou kingi ano
hoki, ta o matou rangatira, ta o matou
mātua; mo matou hoki i hara ki a koe.
9 Na te Ariki na to matou Atua nga
mahi tohu me nga murunga hara, ko
matou ia kua whakakeke ki a ia;
10 Kihai ano i whakarongo ki te reo o
Ihowa o to matou Atua, kihai i haere i
ana ture i whakatakotoria e ia ki to
matou aroaro, he mea mea mai na ana
pononga, na nga poropiti.
11 Kua poka ke ano hoki a Iharaira
katoa i ta to ture, kua whakarerea e
ratou, kihai i whakarongo ki tou reo;
koia i ringitia ai te kanga ki runga ki a
matou, me te oati ano i tuhituhia i roto
i te ture a Mohi pononga a te Atua, kua
hara hoki matou ki a ia.
12 Na, kua whakapumautia nei e ia
ana kupu i korerotia e ia mo matou, mo
o matou kai whakarite whakawa i wha-
karite nei i o matou whakawa, he nui te
kino kua kawea mai nei e ia ki runga ki
a matou: i raro nei hoki i te rangi katoa
kahore he rite mo te mea kua meatia
nei ki Hiruharama.
13 Ka rite ki te mea i tuhituhia ki te
ture a Mohi, kua tae katoa mai tenei
kino ki runga ki a matou: heoi kahore
a matou inoi ki te aroaro o Ihowa o to
matou Atua, mo matou kia tahuri atu i
o matou kino, kia mātau hoki ki to pono.
14 Na reira te kino i tirotirohia mai
ai e Ihowa, a kawea mai ana e ia ki ru-
nga ki a matou, tika tonu hoki ta Ihowa

ta to matou Atua i ana mahi katoa e
mahia ana e ia: kihai nei hoki matou i
whakarongo ki tona reo.
15 I te mea nei hoki, e te Ariki, e to
matou Atua, kua kawea mai nei e koe to
iwi i te whenua o Ihipa, i runga i te
ringa kaha, a ka mahia e koe he ingoa
mou, koia ano tenei inaianei, hara ana
matou, kino ana.
16 ¶ E te Ariki, kia rite ki au mahi
tika katoa; tena ra, kia tahuri atu to
riri, to weriweri, i to pa, i Hiruharama, i
to maunga tapu: he hara nei hoki no
matou, he kino no o matou mātua *i mei-
nga ai* a Hiruharama me to iwi hei ingoa
kino ki te hunga katoa i tetahi taha o
matou, i tetahi taha.
17 Na, whakarongo mai aianei, e to
matou Atua, ki te inoi a to pononga, ki
ana tangi, kia mārama mai ano hoki tou
mata ki to wahi tapu kua ururua nei,
me whakaaro ki te Ariki.
18 Kia anga mai, e toku Atua, to ta-
ringa, whakarongo hoki, titiro mai hoki
o kanohi, kia kitea ai e koe o matou ma-
tenga, me te pa ano kua karangatia nei
to ingoa ki reira: ehara hoki i te mea
he tika no matou i tukua atu ai e matou
a matou inoi ki tou aroaro, engari he
nui no o mahi tohu.
19 Whakarongo, e te Ariki; e te
Ariki, murua te he; e te Ariki, whaka-
rongo mai, e mahi, kaua e whakaroa,
kia mahara ano ki a koe, e toku Atua,
kua oti hoki to ingoa te karanga ki to
pa, ki to iwi ano hoki.
20 ¶ I a au ano e korero ana, e kara-
kia ana, e whaki ana i toku hara, i te
hara ano hoki o toku iwi o Iharaira, e
tuku ana i taku inoi ki te aroaro o
Ihowa o toku Atua mo te maunga tapu
o toku Atua;
21 I a au ano e korero ana, e karakia
ana, na, ko Kapariera, ko te tangata i
kitea e ahau i te whakakitenga i te ti-
matanga, tona rere he mea whakaho-
horo, kua pa mai ki a au i te wa o to te
ahiahi whakahere.
22 Na, ka whakaatu mai ia, a ka ko-
rero ki a au, ka mea, E Raniera, kua
puta mai nei ahau kia mohio ai koe, kia
mātau ai.
23 I te timatanga o o inoi i puta mai
te kupu, a kua tae mai ahau ki te wha-
kaatu; e arohaina nuitia ana hoki koe,
na, kia mohio koe ki te mea, whakaaroa
ano hoki te mea i puta mai ra.
24 E whitu tekau nga wiki kua oti te
whakarite mo to iwi, mo to pa tapu hoki,
e whakaotia ai te poka-ke, e whaka-
mutua ai nga hara, e oti ai te whakama-
rietanga mo te kino, e kawea mai ai te
tika e mau tonu ana, e hiritia ai te mea
i puta mai ra, me te poropititanga, e
whakawahia ai te Tapu-rawa.
25 Na, kia mohio koe, kia mātau, e
whitu nga wiki e ono tekau ma rua nga
wiki o te putanga atu o te kupu mo
Hiruharama kia whakahoutia, kia ha-
ngā, a tae noa ki te rangatira, ki a te
Mihaia: ka hangā ano te waharoa me
te taiepa, he raruraru ano hoki nga wa.
26 A, ka taka nga wiki e ono tekau
ma rua ka hatepea atu a te Mihaia,
ehara ano ia i te mea mona ake; ka
ngaro ano hoki i te iwi o te rangatira e
haere mai te pa me te wahi tapu, he
waipuke ano hoki to tona mutunga iho,
kua takoto ano hoki te tikanga mo nga
whakangaromanga, a taea noatia te mu-
tunga o te whawhaitanga.
27 Ka whakapumautia ano e ia te
kawenata ki etahi, he tokomaha, kotahi
ano te wiki: a i waenganui o te wiki
ka whakamutua e ia te patunga tapu
me te whakahere, a te horapatanga atu
o nga mea whakarihariha, na, ka wha-
kangaromia e ia, taea noatia te whaka-
otinga, kia ringitia ano hoki te mea kua
oti te whakarite ki runga ki te mea kua
oti te whakangaro.

UPOKO 10.

I TE TORU o nga tau o Hairuha
kingi o Pahia, i whakakitea mai he
mea ki a Raniera, nona nei te ingoa i
karangatia, ko Peretehatara, tika tonu
ano te kupu, he roa ia te mea i whaka-
ritea: i mātauria ano e ia te mea, i mā-
tauria ano hoki te mea i puta mai.
2 I aua rangi i te tangi ahau a Rani-
era, e toru nga tino wiki.
3 Kihai tetahi kai e minaminatia ana i
kainga e ahau, kihai ano te kikokiko, te
waina ranei, i tapoko ki roto ki toku
mangai, kihai rawa ano hoki ahau i
whakawahi i a au, a taka noa nga tino
wiki e toru.
4 Na, i te rua tekau ma wha o nga ra
o te marama tuatahi i te taha ahau o te
awa nui, ara, o Hirekere;
5 Na, te anganga ake o oku kanohi,
ka kite ahau, na, ko tetahi tangata he
kakahu rinena tona, tona hope he mea
whitiki ki te koura para-kore no Upu-
hata:
6 Tona tinana rite tonu ki te perira,
tona mata rite tonu ki te ahua o te uira,
ona kanohi kei nga rama ahi te rite, ona
ringaringa, ona waewae, rite tonu te

kara ki to te parahi kua oti te whaka-
kanapa, te reo o ana kupu, ano ko te reo
o te mano.
7 Ko ahau anake ko Raniera i kite i te
mea i puta mai ra: kihai hoki oku hoa
i kite i te mea i puta mai; engari i tau
te wiri nui ki runga ki a ratou, a rere
ana ratou ki te piri.
8 A, mahue iho ko ahau anake. Na
ka kite ahau i tenei mea nui; kihai ano
hoki i mahue tetahi kaha i roto i a au:
i puta ke hoki toku ataahua, kore iho,
kahore hoki he kaha i mau i a au.
9 I rongo ano ia ahau i te reo o ana
kupu: a, i taku rongonga ai i te reo o
ana kupu, na, i te moe ahau, au tonu,
me taku tapapa ano, toku mata anga
tonu ki te whenua.
10 ¶ Na, kua pa tetahi ringaringa ki
a au, a whakaarahia ana ahau ki runga
ki oku turi, ki *runga ano* i nga kapu o
oku ringaringa.
11 Na, ko tana meatanga mai ki a au,
E Raniera, e te tangata e arohaina
nuitia ana, kia mohio koe ki nga kupu
ka korerotia atu nei e ahau ki a koe, e
tu ano ki runga, kua ungā mai hoki
ahau inaianei ki a koe. Na, i tana
korerotanga mai i tenei kupu ki a au,
ka tu au, wiri tonu ano ahau.
12 Katahi tera ka ki mai ki a au, Kaua
e wehi, e Raniera, no te mea no te rangi
tuatahi ano i anga ai to ngakau ki te
mātau, ki te whakawhiu ano hoki i a
koe ki te aroaro o tou Atua, i rangona
ai o kupu, na o kupu ano hoki ahau i
haere mai ai.
13 Otiia i turia mai ahau e te ranga-
tira o nga kingitanga o Pahia, e rua
tekau ma tahi nga ra, na, kua tae mai a
Mikaera tetahi o nga tino rangatira hei
awhina moku, a noho ana ahau i reira i
nga kingi o Pahia.
14 Na, kua tae mai nei ahau kia mātau
ai koe ki nga mea e pa ki tou iwi i nga
ra whakamutunga: mo a nga rangi
hoki e takoto ake nei te mea i puta
mai ra.
15 Na, i a ia e korero mai ana i enei
kupu ki a au, ka anga atu toku mata ki
te whenua, kahore hoki aku kupu.
16 Na, kua pa mai *tetahi* ki oku ngutu,
tonu ahua kei to nga tama a te tangata:
katahi ka puaki toku mangai, a ka ko-
rero ahau, ka mea ki tera i tu ki toku
aroaro, E toku ariki, kua tahuri oku
pouritanga ngakau ki a au: na te mea
hoki i puta mai ra, kahore hoki he kaha
e mau ana i roto i a au.
17 Ma te aha hoki e ahei ai i te pono-
nga a tenei ariki oku te korero ki tenei
ariki oku? ko au nei hoki, kore tonu
iho he maunga o te kaha i roto i a au,
kihai ano i mahue he manawa i roto i
a au.
18 Na, kua pa mai ano tetahi ki a au,
tona ahua rite tonu ki to te tangata, a
whakakahangia ana ahau e ia.
19 I mea mai ano ia, Kaua e wehi, e
te tangata e arohaina nuitia ana, ka mau
te rongo ki a koe, kia kaha, ae ra, kia
kaha. Na, i a ia e korero ana ki a au,
kua kaha ahau. Na, ko taku meatanga
ake, Kia korero mai toku ariki; kua oti
nei hoki ahau te whakakaha e koe.
20 Katahi tera ka ki mai, E mohio ana
ranei koe ki te mea i haere mai ai ahau
ki a koe? na, akuanei ahau hoki atu ai
ki te whawhai ki te rangatira o Pahia.
Ka puta atu ahau, na, ka haere mai te
rangatira o Kariki.
21 Me whakaatu atu ano ia e ahau ki
a koe te mea i tuhituhia ki te karaipiture
pono: kahore hoki tetahi e whakakaha
ana i a ia ano hei hoa moku ki enei
mea, ko to koutou rangatira anake ko
Mikaera.

UPOKO 11.

I TU AKE ano ahau i te tau tuatahi o
Tariuha Meri, ahau nei ano ki te
whakau, ki te whakakaha i a ia.
2 Me whakaatu atu ano e ahau te pono
ki a koe, Nana, tera atu ano hoki etahi
kingi e toru e ara ake mo Pahia, ka nui
noa atu ano hoki nga taonga o te tuawha
i o te katoa; a i a ia ka kaha nei i ona
taonga, ka whakaohokia e ia te katoa ki
te whawhai ki te kingitanga o Kariki.
3 Ka tu ake ano hoki tetahi kingi ma-
rohirohi, he nui ano tona kingitanga e
kingi ai ia, ka mahia ano hoki e ia tana
e pai ai.
4 A, tona turanga ki runga, ka pakaru
tona kingitanga, ka wehewehea atu ano
hoki ki nga hau e wha o te rangi;
kahore ano hoki mo o muri i a ia, e kore
ano e rite ki tona kingitanga i kingi ai
ia; no te mea ka hutia atu tona kingi-
tanga, mo etahi atu ano *ia* ehara nei i
enei.
5 Na, ka kaha te kingi o te tonga, me
tetahi ano o ana rangatira; ka neke ake
ano tona kaha ki runga ake i to tera, ka
kingi ano hoki; he kingitanga nui tona
kingitanga.
6 Na, i te mutunga o nga tau ka honoa
raua, ka haere mai hoki te tamahine a
te kingi o te tonga ki te kingi o te nota
ki te whakarite tikanga: otiia e kore e

mau i *taua wahine* te kaha o te ringa; e
kore ano *te tane* e tu, tona ringaringa
ano hoki: heoi ka tukua atu te wahine,
me te hunga ano nana ia i kawe mai,
me te matua tane nana nei ia, me tona
kai whakakaha i *aua* wa.
7 Otiia tera e tu ake *tetahi* i tona wahi,
he manga no nga pakiaka o te wahine, a
ka haere mai, me te taua ano, ka tomo
ano ki roto ki te pa o te kingi o te nota,
ka mahi ano hoki i roto i a ratou, a ka
kaha tana:
8 Ka whakaraua ano hoki e ia o ratou
atua, o ratou rangatira, a ratou oko ano
hoki e matenuitia ana, nga mea hiriwa,
nga mea koura, ka kawea atu ki Ihipa;
nga tau ano hoki e tu ai ia *maha* ake i o
te kingi o te nota.
9 Ka haere mai ano te kingi o te tonga
ki *tona* kingitanga, ka hoki mai ki tona
whenua.
10 Heoi ka oho ana tamariki, ka hui-
huia he ope, he nui nga taua: na, ko te
tino haerenga mai o *tetahi*, kei te wai-
puke *te rite*, puta rawa atu: te hokinga
atu ka oho ano ia, a tae tonu atu ki to
tera pa.
11 Na, ka whakatakariri te kingi o te
tonga, a ka puta mai, ka whawhai ki a
ia, ki te kingi o te nota, he nui ano hoki
te ope e tu i tera; otiia ka hoatu te ope
ki roto ki tona ringaringa.
12 A ka riro te ope i a ia, ka kake
tona ngakau; he tini ano hoki nga mano
e whakatakā e ia: otiia e kore ia e whai
kaha.
13 No te mea ka hoki mai te kingi o
te nota, maha atu ano hoki i o mua te
ope e tu i a ia, ina, ka tae mai ia i te
mutunga o etahi tau, he nui tana ope, he
nui nga taonga.
14 I aua wa ano hoki he tokomaha e
whakatika ake ki te kingi o te tonga:
ka whakakake ano hoki nga tamariki
tutu o to iwi, he mea e pumau ai te mea
i puta mai; otiia ka taka ratou.
15 Na, ka haere mai te kingi o te nota;
ka haupuria ake ano he pukepuke e ia, a
ka riro i a ia nga pa he nui rawa nei te
taiepa: e kore ano nga ringaringa o te
tonga e u, e kore ano tana iwi i whiri-
whiri ai, kahore ano hoki he kaha e
u ai.
16 Heoi ka mahia e tenei ka haere mai
nei ki a ia tana e pai ai, e kore ano
tetahi e tu ki tona aroaro: na, ka tu ia
ki te whenua ataahua, a moti ake tera i
tona ringaringa.
17 Ka anga ano hoki tona mata, ka
mea kia haere mai ia i runga i te kaha o
tona kingitanga katoa, me te hunga
tika ano hei hoa mona; ko tana tenei e
mea ai: ka homai ano e ia ki a ia te
tamahine a nga wahine, he mea wha-
kangau ke nana: otiia e kore tera e tu
hei hoa mona, e kore ano e mahi i
tana.
18 Na, ka tahuri atu tona mata ki nga
motu, a he maha e riro i a ia: otiia ma
tetahi kingi e mea tana ingoa kino kia
mutu, he mea nana ake; te ingoa kino
mona kore rawa, *engari* ka meinga e ia
kia tahuri atu ki a ia.
19 Na, ka tahuri atu tona mata ki te
pa o tona whenua; otiia ka tūtuki ona
waewae, a ka hinga ia, kore ake e
kitea.
20 Katahi ka whakatika ki runga ki
tona wahi he kai tohe takoha i runga i
te kororia ano o te kingitanga: kia toru-
toru ia nga ra ka wahia ia, kahore ano
hoki he riri, kahore he whawhai.
21 Ka whakatika ake ano tetahi ta-
ngata e whakahaweatia ana ki runga ki
tona wahi, ehara ano hoki te kororia o
te rangatiratanga i te mea hoatu ki
a ia: ka ata haere mai ano ia, ma te
patipati ano hoki e riro ai i a ia te
kingitanga.
22 A ka taupokina ratou e nga ringa-
ringa o te waipuke i tona aroaro, monga-
monga noa ratou; me te rangatira ano
hoki o te kawenata.
23 I muri ano i tana whakaaetanga
korero ka mahi tinihanga ia: ka haere
mai hoki ia, a ka kaha, he torutoru ano
hoki ona tangata.
24 Ka tae atu ia ki nga *wahi* e ata noho
ana, ki nga *wahi* momona rawa o te ka-
wanatanga, ka mahia ano hoki e ia nga
mea kihai i mahia e ona mātua, e nga
mātua ano hoki o ona mātua; ka titari-
taria ano e ia nga mea parakete, nga
mea pahua, nga taonga, ki roto ki a
ratou: ka whakaaroa ano hoki e ia ana
whakaaro mo nga pa, a kia taka ra ano
tetahi taima.
25 Ka whakaohokia ano e ia tona kaha
me tona maia ki te whawhai ki te kingi
o te tonga, he nui te ope; ka oho ano
hoki te kingi o te tonga, ka whawhai,
he nui, he kaha wkakaharahara te
ope; otiia e kore ia e tu: no te
mea ka whakaaroa e ratou he whakaaro
mona.
26 Ina, ka pakaru ia i te hunga i kai i
tana wahi kai, te taua hoki a *tera* kei te
waipuke *te rite:* he tokomaha ano e
hinga, mate rawa.
27 Na, enei kingi tokorua, mo te kino
o raua ngakau; i te tepu kotahi ano
hoki ka korero teka raua; otiia ekore e

taea; no te mea mo a mua te mutunga, mo a te wa i whakaritea.

28 Katahi ia ka hoki ki tona whenua, he nui ano nga taonga; tona ngakau ano hoki mo te takahi i te kawenata tapu, ka mahi ano hoki ia, a ka hoki atu ki tona whenua.

29 I te wa i whakaritea ka hoki ia, a ka haere mai ki te tonga; otiia e kore e rite ki to mua, ki to muri ranei.

30 ¶ No te mea ka rere mai nga kaipuke o Kitimi ki te whawhai ki a ia. Na, ka pouri ia, a ka hoki, ka whakatakariri ano hoki ki te kawenata tapu; na ka mahi ia, a ka hoki, ka whai whakaaro ki te hunga i whakarerea ai te kawenata tapu.

31 Ka whakatika ano hoki etahi ringaringa, hei whakauru mona, ka whakapokea ano hoki te wahi tapu, te wahi kaha ka whakakahoretia ano hoki e ratou te patunga tapu, te mea tuturu, ka tu ano hoki i a ratou te mea whakarihariha, te mea whakangaro.

32 Na, te hunga e mahi kino ana ki te kawenata ka meinga e ia kia tinihanga, he mea whakapati nana: te hunga ia e mohio ana ki to ratou Atua, ka kaha ratou, ka mahi.

33 Na, te hunga e mātau ana i roto i te iwi, he tokomaha e whakaakona e ratou: he *maha* ano ia nga ra e hinga ai ratou i te hoari, i te mura, i te whakaraunga, i te pahua.

34 A ka hinga ratou, ka awhinatia mai ratou, he iti ia te awhina: he tokomaha ia e piri ki a ratou, he mea whakapati.

35 Ka hinga ano etahi o te hunga mātau, he mea e tahia ai to ratou para, e poke-kore ai, e ma ai *ratou*, a taea noatia te wa o te whakamutunga: mo a mua hoki *taua mea*, mo a te wa i whakaritea.

36 Ka mahia ano hoki e te kingi tana e pai ai, ka whakaneke ake ano hoki i a ia, ka whakanui i a ia ki runga ake i nga atua katoa, he kupu whakamiharo ano hoki āna mo te Atua o nga atua, ka kake ano ia, taea noatia te whakapotonga o te whakatakariri: ka mahia hoki te mea i whakaritea.

37 E kore ano ia e whai whakaaro ki te Atua o ona mātua, ki te matenuitanga wahine; e kore ano e whai whakaaro ki tetahi atua: no te mea ka whakanui ia i a ia ki runga ake i te katoa.

38 Otiia i tona wahi ano ka whakahonoretia e ia te Atua o nga wahi kaha, ae ra, ka whakahonoretia e ia te atua kihai i mohiotia e ona mātua ki te koura, ki te hiriwa, ki te kohatu utu nui, ki nga mea e matenuitia ana.

39 Ko tana tenei e mea ai i nga wahi kaha whakaharahara, tona hoa ko tetahi atua ke, he mea e whakaaetia e ia, whakanuia ake e ia ki te kororia: ka meinga ano hoki ratou e ia hei kawana mo nga tangata tokomaha, ka wehewehea ano hoki e ia te whenua hei mea taonga.

40 I nga wa ano hoki o te mutunga ka kokiri mai te kingi o te tonga ki a ia: kei te paroro te rite o te kokiritanga mai o te kingi o te nota ki a ia, o *ana* hariata, o ana kai eke hoiho, o ana kaipuke maha; ka tae atu ano ia ki nga whenua, me te mea he waipuke, a tika tonu atu.

41 Ka tae atu ano ia ki te whenua ataahua, a he maha nga *whenua* e hinga: ko enei ia e mawhiti mai i roto i tona ringaringa, ko Eroma, ko Moapa, ko nga upoko o nga tamariki a Amono.

42 Ka totoro atu ano hoki tona ringaringa ki nga whenua: e kore ano te whenua o Ihipa e mawhiti.

43 Ko ia ano hei rangatira mo nga taonga, ara, mo te koura, mo te hiriwa, mo nga mea katoa o Ihipa e matenuitia ana, ka whai ano hoki nga Rupimi ratou ko nga Etiopiana i ona takahanga.

44 Otiia ka raruraru ia i nga korero o te taha ki te ita, ki te nota, na, he nui te riri e puta mai ai ia, he tohomaha ano hoki āna e whakangaro ai, e huna ai.

45 Ka whakaturia ano hoki e ia nga tapenakara, ara, tona whare kingi, ki te takiwa o nga moana, ki te maunga tapu, ki te wahi ataahua; otiia ka tae ia ki tona mutunga, kahore hoki he awhina mona.

UPOKO 12.

I TAUA wa ano ka whakatika a Mikaera, te rangatira nui e tu nei hei hoa mo nga tamariki a to iwi; na, ko te wa o te raruraru, kahore ona rite o te timatanga ra ano o te whaiiwitanga, a taea noatia taua wa nei: i taua wa ano ka mawhiti to iwi, te hunga katoa e kitea kua oti te tuhituhi ki te pukapuka.

2 He tokomaha ano hoki o te hunga e moe ana i te puehu o te oneone e ara ake, etahi ki te oranga tonutanga, etahi ki te whakama, ki te whakarihariha mutunga-kore.

3 Na, te hunga e whai whakaaro ana, to ratou kanapatanga koia ano kei te

kanapatanga o te kikorangi, te hunga
ano hoki i anga ai nga tangata tokomaha
ki te tika, ka rite ratou ki nga whetu, a
ake ake ake.
4 Na, kopia atu nga kupu e koe, e
Raniera, hiritia ano hoki te pukapuka,
a taea noatia te mutunga: he tokomaha
e kopikopiko, ka nui haere ano te mā-
tauranga.
5 ¶ Katahi ahau a Raniera ka titiro
atu, na, ko etahi atu, tokorua, e tu ana
tetahi i tenei taha o te parenga o te
awa, tetahi i tera taha o te parenga o te
awa.
6 Na, ko te meatanga atu ki te tangata
i te kakahu rinena, ki tera i runga i nga
wai o te awa, Ko ahea ra ano te mutunga
o enei mea whakamiharo?
7 I rongo ano ahau i ta te tangata i te
kakahu rinena, i ta tera i runga i nga
wai o te awa, i te aranga o tona ringa
matau, o tona ringa maui whaka-te-
rangi, a oatitia ana e ia Te Mea e ora
tonu ana, ara, mo te wa kotahi, mo nga
wa, mo te hawhe ano hoki; a ka oti
tana titaritari i te kaha o te iwi tapu,
ka oti enei katoa.
8 Na, taku rongonga ai, kihai ahau i
mātau; na, ko taku meatanga ake, E
toku Ariki, he aha ra te mutunga o enei
mea?
9 Katahi tera ka ki mai, Haere, e
Raniera, kua oti hoki nga kupu te
kokopi atu, hiri rawa, a taea noatia te
mutunga.
10 He tokomaha e whakakorea to ratou
paru, e meinga kia ma, to ratou para
tahi rawa; ka mahi kino ia te hunga
kino, e kore ano tetahi o te hunga kino e
mātau; engari te hunga whai whakaaro
ka mātau ratou.
11 Na, te takiwa i te whakakahore-
tanga o te *patunga tapu* tūturu, o te
whakaturanga ano hoki o te mea wha-
karihariha, o te mea whakangaro, kotahi
mano e rua rau e iwa tekau nga ra.
12 Ka hari te tangata e tatari ana, a
ka tutuki atu ki nga ra kotahi mano e
toru rau e toru tekau ma rima.
13 Na, haere koe, kia taea ra ano te
mutunga; ka okioki hoki koe, ka tu ano
hoki ki runga ki to wahi i te mutunga o
nga ra.

KO

HOHEA.

UPOKO 1.

TE KUPU A IHOWA i puta mai ki
a Hohea tama a Peeri i nga ra o
enei kingi o Hura, o Utiia, o Iotama,
o Ahata, o Hetekia, i nga ra ano o Iero-
poama tama a Ioaha kingi o Iharaira.
2 Te timatanga o te kupu a Ihowa, he
mea korero na Hohea. I mea ano a
Ihowa ki a Hohea, Haere, tangohia mai
tetahi wahine mau, he mea puremu,
etahi tamariki ano hoki, he mea na te
puremu: he nui hoki te puremutanga i
puremu ai te whenua i te mea ka *wha-
karerea* nei a Ihowa.
3 Na, haere ana ia, tikina atu ana e ia
a Komere tamahine a Ripiraima. Na,
kua hapu tera, kua whanau ta raua
tamaiti.
4 Na ko te meatanga mai a Ihowa ki a
ia, Huaina tona ingoa, Ko Ietereere; no
te mea tenei ake ka rapu utu ahau mo te
toto o Ietereere i te whare o Iehu, ka
whakamutua ano e ahau te kingitanga o
te whare o Iharaira.
5 I taua rangi ano ka whati i a au te
kopere a Iharaira ki te raorao o Ietereere.
6 ¶ Na, kua hapu ano ia, whanau ake
he tamahine. A ka mea mai te *Atua* ki
a ia, Huaina tona ingoa, Ko Ro-ruhama:
no te mea e kore e atawhaitia e ahau te
whare o Iharaira a muri ake nei; engari
ka taweke rawa atu ratou i a au.
7 Engari te whare o Hura ka atawhai-
tia ratou e ahau, ka meinga ano e ahau
a Ihowa to ratou Atua hei whakaora i a
ratou; e kore e meinga e ahau te kopere,
te hoari, te whawhai, nga hoiho, nga

kai eke hoiho ranei hei whakaora i a
ratou.
8 ¶ A ka whakamutua e ia ta Ro-
ruhama kai u, ka hapu ia, a whanau ake
he tamaiti.
9 Na, ko te meatanga ake a *te Atua*,
Huaina tona ingoa Ko Ro-ami: ehara
hoki koutou i te iwi noku, ehara ano
hoki ahau i *te Atua* no koutou.
10 ¶ Ka rite ano ia te tokomahatanga
o nga tamariki a Iharaira ki te onepu o
te moana e kore nei e mehuatia, e kore e
taua; na, i te wahi i korerotia ai ki a
ratou, Ehara koutou i te iwi noku, ko
reira ano te kupu ki a ratou, He tama-
riki na te Atua ora.
11 Ko reira ano nga tamariki a Hura
ratou ko nga tamariki a Iharaira huihui
ngatahi ai, whakarite ai hoki i te upoko
kotahi mo ratou, ka haere mai ano ratou
i te whenua: no te mea he nui te ra
o Ietereere.

UPOKO 2.

TE KUPU ma koutou ki o koutou
tuakana, ki o koutou teina, Ko Ami;
ki o koutou tuahine, Ko Ruhama.
2 Whakawakia to koutou whaea, wha-
kawakia: ehara hoki ia i te wahine
naku, ehara ano hoki ahau i te tahu
nona: na, kia whakarerea atu e ia ana
puremutanga i tona aroaro, ana moe
tahae i waenga i ona u.
3 Kei tangohia ona e ahau, a ka noho
tahanga ia, kei meinga ano ia kia rite ki
te ra i whanau ai ia; kei meinga ia e
ahau kia rite ki te koraha, kei waiho ia
hei whenua wai-kore, a ka mate i te
mate-wai.
4 E kore ano ana tamariki e tohungia
e ahau; no te mea he tamariki ratou na
te puremu.
5 Kua puremu nei hoki to ratou whaea:
he mahi whakama ta te wahine i whanau
ai ratou: i mea hoki ia, Ka whaia e
ahau te hunga i aroha ki a au, i homai
nei i te taro maku, i te wai moku, i te
huruhuru hipi moku, i te muka maku, i
te hinu maku, i te mea ano hoki hei inu
maku.
6 ¶ Mo reira tenei au te tutaki nei i to
ara ki nga tataramoa, te hanga nei i te
taiepa, e kore ai ia e kite i ona huarahi.
7 Ka whaia ano e ia ana i aroha ai,
heoi e kore e mau i a ia; ka rapua ano
ratou e ia, otiia e kore e kitea: katahi ia
ka mea ake, Ka haere ahau ka hoki ki
taku tahu tuatahi; nui ake hoki to reira
pai ki a au i to naianei.
8 Kihai na hoki ia i mohio naku i
hoatu te witi ki a ia, me te waina, me te
hinu, naku ano i whakanui te hiriwa
mana, me te koura, *ta* ratou i mahi nei
hei mea ma Paara.
9 Mo reira ka hoki atu ahau, a ka
tangohia mai e ahau taku witi i tona wa
ano, me taku waina i tona wa ano, ka
riro mai ano i a au taku huruhuru hipi
me taku muka i hipokina ai ia, i a ia e
noho tahanga ana.
10 Na, akuanei ka whakakitea e ahau
tana mahi wairangi ki nga kanohi o ana
i aroha ai, e kore ano tetahi tangata e
whakaora i a ia i roto i toku ringaringa.
11 Ka whakamutua katoatia ano hoki
e ahau tona koa, ana rangi hakari, ana
kowhititanga marama, ana hapati, me
ana hakari nui katoa ano hoki.
12 Ka whakaururuatia ano hoki e ahau
ana waina, ana piki, era i ki ai ia, Ko
aku utu enei, he mea homai na aku i
aroha ai; ka meinga ano e ahau hei
ngahere, a ka kainga e te kirehe o te
parae.
13 Ka whiua ano ia e ahau mo nga ra
o Paarimi, mo era i tahu whakakakara
ai ia ki a ratou, a whakapaipai ana i a ia
ki ona whakakai, ki ana whakapaipai,
haere ana ki te whai i ana i aroha ai, a
wareware ake ki a au, e ai ta Ihowa.
14 ¶ Mo reira, nana, ka whakawaia ia
e ahau, ka kawea ano hoki ia e ahau ki
te koraha, ka korero whakamarie ano
hoki ahau ki a ia.
15 Ka hoatu ano hoki e ahau etahi
mara waina ki a ia i reira, me te raorao
o Akoro hei kuwaha mo te tumanako, a
ka waiata ia ki reira, ka pera ano me to
nga ra o tona tamarikitanga, me to te ra
ano hoki i haere mai ai ia i te whenua o
Ihipa.
16 Na, i taua rangi ano, e ai ta Ihowa,
ka karangatia ahau e koe, E Ihi, e kore
ano ahau e karangatia e koe, E Paari, a
muri ake nei.
17 No te mea ka tangohia mai e ahau
aua ingoa a Paarimi i roto i tona ma-
ngai, e kore ano hoki ratou, o ratou
ingoa, e maharatia a muri ake nei.
18 Ka whakaritea ano hoki e ahau i
taua rangi he kawenata, he *pai* mo ratou,
ki nga kirehe o te parae, ki nga manu o
te rangi, ki nga mea ngokingoki o te
oneone, ka whati ano i a au te kopere, te
hoari, te whawhai i runga i te whenua, a
ka meinga ratou e ahau kia au te takoto.
19 Ka taumautia ano koe e ahau maku,
a ake ake ake, ina, ka taumautia koe e
ahau maku i runga i te tika, i te wha-
karite whakawa, i te aroha, i te atawhai.

20 Ka taumautia ano koe maku i
runga i te pono, a ka mohio koe ki a
Ihowa.
21 I taua rangi ano ka whakarongo
ahau, e ai ta Ihowa, ka whakarongo
ahau ki nga rangi, a ka whakarongo
ratou ki te whenua;
22 Ka whakarongo ano te whenua ki
te witi, ki te waina, ki te hinu; a ka
whakarongo era ki a Ietereere.
23 Ka whakatokia ano hoki ia maku ki
te whenua, ka tohungia ano hoki e ahau
tenei kihai nei i tohungia, ka ki atu ano
hoki ahau ki te hunga e hara nei i te iwi
noku, Ko koe toku iwi, a ka mea tera,
Ko koe toku Atua.

UPOKO 3.

I MEA mai ano hoki a Ihowa ki a au,
Tena ano haere, arohaina tetahi wa-
hine e arohaina ana e *tona* hoa, he mea
puremu ano ia; kia rite ki te aroha o
Ihowa ki nga tamariki a Iharaira, e anga
atu nei ki nga atua ke, a e matenui ana
ki nga oko waina.
2 Na, ka hokona ia maku ki nga hiri-
wa kotahi tekau ma-rima, ki te homa
parei, me te hawhe homa parei:
3 A ka ki atu ki a ia, Kia maha nga
rangi e noho ai koe *he mea taumau*
maku; kaua e puremu, kaua ano e riro
i te tangata: ko au ano hoki hei hoa
mou.
4 He maha hoki nga rangi e noho ai
nga tamariki a Iharaira, kahore he kingi,
kahore he rangatira, kahore he patunga
tapu, kahore hoki he pou, kahore he
epora, kahore he terapimi.
5 Muri iho ka hoki mai nga tamariki a
Iharaira, ka rapu i a Ihowa i to ratou
Atua, i a Rawiri ano hoki i to ratou
kingi, a ka wehi ratou ki a Ihowa, ki
tana pai ano hoki i nga ra whakamu-
tunga.

UPOKO 4.

WHAKARONGO ki te kupu a Iho-
wa, e nga tamariki a Iharaira; he
whakawa hoki ta Ihowa mo nga tanga-
ta o te whenua, no te mea kahore he
pono, kahore hoki he tohu tangata,
kahore he mātauranga ki te Atua i te
whenua.
2 Te oatitanga! te korero teka! te
kohuru! te tahae! te puremu! pakaru
mai ana ratou; te toto, pa tonu ki te
toto.
3 Mo reira te whenua ka pouri, ona
tangata katoa ka tangi, me nga kirehe
ano hoki o te parae, me nga manu ano
hoki o te rangi; ka whakakorea ano
hoki nga ika o te moana.
4 Kaua ia tetahi tangata e whakawa, e
whakahe i tetahi tangata: e rite ana
hoki to iwi ki te hunga e totohe ana ki
te tohunga.
5 Mo reira ka hinga koe i te awatea,
me te poropiti ano ka hinga ngatahi
korua i te po, ka whakangaromia ano
hoki e ahau to whaea.
6 ¶ Ka ngaro toku iwi i te kore
mātauranga; kua paopao na koe ki te
mātauranga, na, ka whakaparahako ano
ahau ki a koe hei tohunga maku: kua
wareware na koe ki te ture a to Atua, ka
wareware ano hoki ahau ki o tamariki.
7 I te mea ka nui ratou, katahi ratou
ka hara ki a au: *na*, ka puta ke i a au
to ratou kororia hei whakama.
8 Te hara o toku iwi kainga ake e
ratou, o ratou ngakau anga tonu ki to
ratou he.
9 A ka rite te iwi ki te tohunga: ka
whiua ano hoki ratou e ahau mo o ratou
ara, ka utua ano hoki ratou e ahau mo a
ratou mahi.
10 Ka kai hoki ratou, a e kore e mako-
na: ka puremu ratou, a e kore e wha-
katokomahatia; mo ta ratou whakare-
renga i nga mahara ki a Ihowa.
11 Riro pu te ngakau i te puremu, i te
waina, i te waina hou.
12 ¶ E ui tikanga ana toku iwi ki ā
ratou rakau, ko to ratou tokotoko ano
hoki hei whakaatu tikanga ki a ratou:
kua whakapohehetia hoki ratou e te
wairua o te puremu, kua maunu atu
ano ratou i raro i to ratou Atua ki te
puremu.
13 E patu ana ratou i nga patunga
tapu i runga i nga tihi o nga maunga, e
tahu whakakakara ana i runga i nga
pukepuke, i raro i nga oki, i nga papirara,
i nga eremi, he pai hoki no te taumaru-
marunga iho o aua *rakau:* mo reira ka
moe puku a koutou tamahine, ka puremu
ano hoki o koutou hoa wahine.
14 E kore e whiua e ahau a koutou
tamahine ina moe puku, o koutou hoa
wahine ano hoki ina puremu; ko ratou
nei ano hoki he mea wehe atu ki nga
wahine puremu, ko ratou tahi ano ko
nga wahine puremu kei te mea patunga
tapu: mo reira ka hinga te iwi kahore
nei o ratou mātauranga.
15 ¶ Ahakoa puremu noa koe, e Iha-
raira, kaua a Hura e he; kaua ano kou-
tou e haere ki Kirikara, kaua ano hoki e

haere ki runga ki Pete-awene, kaua ano
e oati, Kei te ora a Ihowa.
16 Kei te whakangutungutu hoki a
Iharaira, tona rite kei te kau e whaka-
ngutungutu ana: akuanei ratou wha-
ngaia ai e Ihowa, peratia ai me te reme
i te wahi whanui.
17 Kua honoa a Eperaima ki nga wha-
kapakoko: tukua atu ki tana.
18 Te mea e inumia ana e ratou kua
kawa, he puremu tonu ta ratou; ta ona
rangatira e pai ai, ko te *kupu* Homai:—
he hanga whakama.
19 Kua oti ia te takai e te hau ki roto
ki ona parirau, ka whakama ano hoki
ratou ki a ratou patunga tapu.

UPOKO 5.

WHAKARONGO mai ki tenei, e
nga tohunga, mahara mai, e te
whare o Iharaira, kia whai taringa mai,
e te whare o te kingi; mo koutou hoki
te whakarite whakawa; no te mea kua
waiho koutou hei rore mo Mitipa, hei
kupenga kua oti te hora ki runga ki
Taporo.
2 Te patu a te hunga tutu, hohonu noa
iho, he kai riri ano hoki ahau i te he o
ratou katoa.
3 E mohio ana ahau ki a Eperaima,
kahore ano hoki a Iharaira e ngaro i a au,
kei te puremu nei hoki koe inaianei, e
Eperaima, kua poke a Iharaira.
4 Kahore e whakatikaia e ratou a ratou
mahi ki te hoki atu ki to ratou Atua;
kei roto hoki i a ratou te wairua o te
puremu, kahore ano hoki o ratou mohio-
tanga ki a Ihowa.
5 E whakaaturia ana ta Iharaira e *tona*
whakapehapeha ki tona aroaro ano: na,
ka hinga a Iharaira raua ko Eperaima i
runga i to raua he, me Hura ano hoki,
ka hinga ngatahi ratou.
6 Ka haere ratou me a ratou hipi me a
ratou kau ki te rapu i a Ihowa; heoi e
kore e kitea; kua mawehe atu ia i roto i
a ratou.
7 Kua tinihanga ratou ki a Ihowa: he
tamariki tangata ke hoki a ratou tama-
riki: akuanei ka pau ratou me a ratou
wahi i te marama kotahi.
8 Whakatangihia te korenete ki Kipea,
te tētere ki Rama: hamama i Pete-
awene i muri i a koe, e Peniamine,
9 Ka ururuatia a Eperaima i te ra e
riria ai te he: kua whakaaturia atu nei e
ahau i roto i nga hapu o Iharaira te mea
kua takoto rawa te putanga mai.
10 E rite ana nga rangatira o Hura ki
te hunga e whakaneke atu ana i te
rohe; ka rite ki te wai taku riri ka
ringitia atu nei ki a ratou.
11 E tukinotia ana, e whatīa ana a Epe-
raima i te whakaritenga whakawa, mona
i pai ki te whai i te whakahaunga.
12 Na, taku ki a Eperaima ka rite ki
ta te purehurehu, ka rite ano hoki ki te
pirau taku ki te whare o Hura.
13 I te wa i kitea ai tona mate e Epe-
raima, tona marutanga e Hura, na,
haere ana a Eperaima ki a Ahiria, tuku
tangata ana ia ki a Kingi Iarepe: heoi
kihai koutou i taea e ia te rongoa, kihai
ano tō koutou marutanga i ora i a
ia.
14 Ka rite hoki taku ki a Eperaima
ki ta te raiona, taku ki te whare o Hura
ka rite ki ta te kuao raiona: ka hae-
hae ahau, ina, ahau ano, a ka haere;
ka tangohia atu e ahau, kahore hoki he
kai whakaora.
15 ¶ Ka haere ahau ka hoki ki toku
wahi, kia whakaae ra ano ratou ki ta
ratou he, kia rapua ra ano toku mata e
ratou: i a ratou e mate ana, moata tonu
ta ratou rapu i a au.

UPOKO 6.

HAERE MAI, tatou ka hoki ki a
Ihowa: nana hoki i haehae, a
mana tatou e rongoa, nana i patu, mana
ano tatou e takai.
2 Kia rua nga ra ka whakaorangia
tatou e ia; i te toru ano hoki o nga ra
ka whakaarahia tatou e ia, a ka ora
tatou i tona aroaro.
3 Ko reira tatou mohio ai, ki te whaia
tonutia e tatou te mohiotanga ki a Iho-
wa: tona putanga ake tūturu tonu, koia
ano kei to te ata, tona taenga mai ki
a tatou rite tonu ki to te ua, ka rite ki
to muri, ki to mua ua *i runga* i te
whenua.
4 ¶ Me pehea koe e ahau, e Epe-
raima? Me pehea koe e ahau, e Hura?
rite tonu hoki to koutou aroha ki te
kapua o te ata, ki te tomairangi o te
atatu, kua riro.
5 Na reira taku hahaunga i a ratou ki
nga poropiti, tukitukia ana ratou e ahau
ki nga kupu a toku mangai: rite tonu
ano hoki o whakaritenga whakawa ki te
putanga ake o te māramatanga.
6 Ko taku hoki i pai ai ko te tohu-ta-
ngata, hāunga te patunga tapu; te mā-
tauranga ki te Atua, *pai* ake i nga ta-
hunga tinana.
7 Ta ratou nei, rite tonu ki ta Arama,

kua whakatakā e ratou te kawenata:
tinihanga ana ratou ki a au i reira.
8 He pa a Kireara no nga kai mahi o
te he, poke tonu i te toto.
9 Rite tonu hoki ki ta nga taua pahua
e whanga ana ki te tangata, ta te ropu o
nga tohunga kua ngakau tahi nei ki te
kohuru ki te huarahi; kei te mahi hoki
ratou i nga whakaaro he.
10 He hanga whakawehi taku i kite
ai ki te whare o Iharaira: he puremu-
tanga kei a Eperaima, kua poke a Iha-
raira.
11 Kua rite ano hoki i a ia he tapa-
hanga witi ki a koe, e Hura, i te mea e
whakatahuritia ana e ahau te whaka-
raunga o toku iwi.

UPOKO 7.

I TE MEA e rongoatia ana e ahau a
Iharaira, katahi ka kitea te he o
Eperaima, me nga kino ano a Hamaria:
he kai mahi hoki ratou i te teka; e
haere mai ana hoki te tahae ki roto, e
pahua ana hoki te taua i waho.
2 Kahore ano hoki a ratou meatanga
ake i roto i o ratou ngakau, kei te ma-
hara tenei ahau ki to ratou kino katoa:
kua karapotia ratou inaianei e a ratou
mahi; tenei ano kei toku aroaro.
3 E mea ana ratou i to ratou kino hei
whakahari i te kingi, i a ratou teka ano
hoki hei whakahari i nga rangatira.
4 He hunga puremu ratou katoa, e
rite ana ki te oumu kua oti te tahu e te
kai pokepoke taro, a mutu ake tana
whakaohooho i muri iho i tana pokepo-
kenga i te paraoa, kia rewenatia ra ano.
5 I te rangi o to tatou kingi i mate
nga rangatira i te ngaunga a te waina;
tona ringa, maro tonu i roto i te hunga
taunu.
6 Kua rite noa ake o ratou ngakau,
me te mea he oumu, i a ratou e whanga
ana: pau ake te po i ta ratou kai poke-
poke taro e moe ana; i te ata kā tonu
taua *oumu*, ano he mura ahi.
7 Werawera katoa ratou me he oumu,
pau ake i a ratou o ratou kai whakarite
whakawa; kua hinga katoa o ratou
kingi: kahore tetahi i roto i a ratou e
karanga ana ki a au.
8 A Eperaima, kua huihui atu ia ki
roto ki nga iwi: he keke a Eperaima
kihai i hurihia.
9 Kua pau tona kaha i nga tautangata,
heoi kahore ia e mohio: ina, kua wha-
kauruuru tona hina, a kahore ia e mohio.
10 E whakaaturia ana hoki ta Iha-
raira e *tona* whakapehapeha ki tona
aroaro: heoi kahore ratou e hoki ki a
Ihowa ki to ratou Atua, a ahakoa ko
tenei katoa, kahore ratou e rapu i a ia.
11 ¶ E rite ana hoki a Eperaima ki te
kukupa wairangi kahore nei ona nga-
kau: e karanga ana ratou ki Ihipa, e
haere ana ki Ahiria.
12 Ka haere ratou, ka potaea e ahau
taku kupenga ki runga ki a ratou: ka
rite ratou ki nga manu o te rangi, *i te
mea* ka riro ratou i a au ki raro; ka
whiua ratou e ahau, ka peratia me ta o
ratou whakaminenga i rongo ai.
13 Aue te mate mo ratou! kua rere
atu nei hoki ratou i a au: mo ratou ko
te whakangaromanga: mo ta ratou ta-
kahanga i taku: i hokona ano ratou e
ahau, heoi kei te korero ratou i nga
kupu teka moku.
14 Ehara ano hoki ta ratou tangi ki a
au i te mea na o ratou ngakau, i te mea
e aue ana ratou i runga i o ratou moe-
nga; he whakaaro ki te witi, ki te waina,
i huihui ai ratou; e whakakake ana *ano*
ratou ki a au.
15 Whiu noa ahau, whakakaha noa i o
ratou ringa, heoi kino tonu ta ratou
whakaaro moku.
16 E hoki ana ratou, ehara ia i te mea
ki a te Runga-rawa: to ratou rite kei te
kopere tinihanga: ka hinga o ratou ra-
ngatira i te hoari, he mea hoki na te riri
a to ratou arero: hei mea ano tenei e
kataina ai ratou ki te whenua o Ihipa.

UPOKO 8.

KI TO MANGAI te tētere. Ka rite
ia ki te ekara, ina whakaekea e ia
te whare o Ihowa, mo ratou i whaka-
taka i taku kawenata, i takahi i taku
ture.
2 Tera a Iharaira ka karanga mai ki a
au, E toku Atua, e mohio ana matou ki
a koe.
3 Kua akiritia atu te pai e Iharaira:
ka whaia ia e te hoa riri.
4 Ta ratou whakarite kingi ehara i te
mea naku, ta ratou whakarite rangatira
ehara i te mea i mohiotia e ahau: kua
hangā e ratou ta ratou hiriwa, ta ratou
koura, hei whakapakoko ma ratou, he
mea e hatepea atu ai ratou.
5 ¶ Kua akiritia atu *koe*, e Hamaria,
e to kuao kau; kua mura taku riri ki a
ratou: kia pehea ake te roa o koutou
kahore nei e tae ki te hara-kore?
6 Na Iharaira nei hoki taua *kuao* na,
he mea hanga na te kai mahi; na, ehara

ia i te Atua: engari ka pākarukarua te
kuao o Hamaria.
7 Na, ta ratou i whakato ai ko te hau,
ta ratou e kokoti ai ko te paroro: kahore
ona kakau: e kore te kopuku e whai
paraoa: ki te whai paraoa ano, ka horo-
mia ake e nga tautangata.
8 Kua horomia a Iharaira: akuanei ka
rite ratou i roto i nga tauiwi ki te oko
kihai i manakohia.
9 Kua riro hoki ratou ki Ahiria, he
kaihe mohoao, he moke ko ia anake: kua
utua e Eperaima etahi hei aroha mai.
10 Na, ahakoa utu noa ratou i roto i
nga iwi, ka kohikohia ano ratou e ahau
aianei, a ka tangi ratou, he wahi iti nei,
i te pikaunga a te kingi o nga ranga-
tira.
11 Kua whakamahā nei nga aata a
Eperaima hei mea hara, na, ka waiho
nga aata hei hara mona.
12 Tuhituhia atu ana e ahau ki a ia
nga mea nui a taku ture, a kua kīa nei
he mea ke.
13 E patu kikokiko ana ratou hei patu-
nga tapu, hei whakahere ki a au, kainga
ake e ratou, *heoi* kahore e manakohia e
Ihowa; akuanei ia mahara ai ki to ratou
he, whiu ai i o ratou hara: ka hoki ano
ratou ki Ihipa.
14 Kua wareware hoki a Iharaira ki
tona kai hanga, a hangā ana e ia etahi
temepara; kua whakamahā ano hoki
nga pa taiepa e Hura: otiia ka tukua
atu he ahi e ahau ki ona pa hei kai i ona
whare kingi.

UPOKO 9.

KEI KOA KOE, e Iharaira, kei wha-
kamanamana, kei pera me *era atu*
iwi; kua whakarerea na hoki e koe to
Atua, kua puremu, arohaina ana e koe
te utu i runga i nga patunga witi katoa.
2 E kore ratou e whangaia e te patu-
nga witi, e te poka waina, ka tinihanga
ano hoki tana waina hou.
3 E kore ratou e noho ki te whenua o
Ihowa; engari ka hoki a Eperaima ki
Ihipa; he mea poke ano hoki ta ratou e
kai ai ki Ahiria.
4 E kore e ringitia e ratou te waina hei
mea ki a Ihowa, e kore ano aua mea e
arongia e ia; a ratou patunga tapu, te
ritenga ki a ratou, hei te taro ma te
hunga e tangi tupapaku ana; ka poke
katoa te hunga e kai ana i taua mea: e
kore hoki ta ratou taro, te mea mo to
ratou wairua, e tae ki roto ki te whare o
Ihowa.
5 Ka pehea koutou i te rangi nui, i te
ra o ta Ihowa hakari?
6 No te mea, kua riro nei ratou, he
mea na te whakangaromanga: ka wha-
karamemenetia ratou e Ihipa, ka tanu-
mia ratou e Memepihi: nga *wahi* ahua-
reka o to ratou hiriwa ka riro i te
ongaonga, ka *tupu* te tararamoa ki o
ratou tapenakara.
7 Kua tae mai nga ra o te tirotiroha-
nga, kua tae mai nga ra whakautu; ka
mohio a Iharaira: he wairangi te poro-
piti, he haurangi te tangata i te wairua,
he nui hoki no to kino, he nui no te
mauahara.
8 Te kai tutei o Eperaima, i toku Atua
ia; te poropiti he mahanga ia na te kai
ahere manu i ona ara katoa, he mauaha-
ra i roto i te whare o tona Atua.
9 Kua heke to ratou tupu, a aua noa
iho ki raro, e rite ana ki nga ra i Kipea:
ka mahara ia ki to ratou he, ka tiro-
tirohia e ia o ratou hara.
10 Me te mea he karepe i te koraha
taku tutakitanga ki a Iharaira; toku
kitenga i o koutou mātua me te mea ko
te matamua o te piki i te mea katahi nei
ka hua; heoi haere ana ratou ki a
Paara-peoro, kua wehea atu ratou ki *taua*
hanga whakama, a *ratou* mea whakari-
hariha ano hoki rite tonu ki ta ratou i
aroha ai.
11 A Eperaima, ka rere a manu atu to
ratou kororia, i te whanautanga, i te
kopu, i te whakahaputanga.
12 Ahakoa whakatupu hoa ratou i ā
ratou tamariki, ka whakatamarikikoretia
ano ratou e au, a kore iho he tangata:
ina, aue te mate mo ratou ua mahue
ratou i a au.
13 A Eperaima, rite tonu ki taku kite-
nga i Taira, whakato rawa ki te wahi
pai: ka kawea mai ana tamariki e
Eperaima ki waho ki te kai kohuru.
14 Hoatu ki a ratou, e Ihowa: ko te
aha e hoatu e koe *ki a ratou?* hoatu ki a
ratou he kopu whakatahe, he u waiu-
kore.
15 Kei Kirikara to ratou kino katoa; a
kino iho ahau ki a ratou: ka he nei a
ratou mahi, ka peia atu ratou e ahau i
roto i toku whare; heoi ano oku aroha-
tanga atu ki a ratou: he hunga whaka-
keke o ratou rangatira katoa.
16 Kua patua a Eperaima, kua maroke
to ratou pakiaka, kore ake o ratou hua:
ae ra, ahakoa whanau noa ratou, ka
mate ano i a au te mea e matenuitia ana,
te hua o to ratou kopu.
17 Ka whakaparahako toku Atua ki a
ratou, mo ratou kihai i whakarongo ki a

ia: ka kopikopiko ano hoki ratou i roto i nga tauiwi.

UPOKO 10.

HE WAINA a Iharaira e tu kau ana, nga hua e hua ai ia māna ake: tana whakamahatanga i nga aata rite tonu ki te maha o ona hua, ta ratou hanganga i nga whakapakoko kia pai, rite tonu ki te pai o tona whenua.
2 Kua wehea o ratou ngakau, akuanei ka kitea to ratou he: ka wahia e ia a ratou aata, ka pahuatia o ratou whakapakoko.
3 Akuanei hoki ratou ki ai, Kahore he kingi mo tatou, no tatou hoki kihai nei i wehi ki a Ihowa: te kingi hoki, ko te aha tana mo tatou?
4 Kua korerotia etahi korero e ratou, oati teka ana ratou i te mea e whakarite kawenata ana: na reira rite tonu te tupu o te whakarite whakawa ki to te hemeroke i nga moa o te mara.
5 Wehi tonu nga tangata o Hamaria, he whakaaro ki nga kuao kau o Peteawene; ka tangihia tera e tona iwi, e ona tohunga ano hoki i whakamanamana nei ki a ia, ki tona kororia ano kua memeha atu nei i reira.
6 Ka kawea atu ano hoki taua mea ki Ahiria hei hakari ki a Kingi Iarepe: ka pa atu te whakama ki a Eperaima, ka whakama ano hoki a Iharaira ki tana whakaaro i whakatakoto ai.
7 A Hamaria, kua kore tona kingi, ano he huka i runga i te kare o te wai.
8 Ka whakakahoretia ano hoki nga wahi tiketike o Awene, te hara o Iharaira; ka puta ake te tataramoa me te tumatakuru ki runga ki o ratou aata, ka mea ano hoki ratou ki nga maunga, Taupokina matou; ki nga pukepuke ano hoki, E hinga ki runga ki a matou.
9 E Iharaira, he hara tau, nui atu i to nga rangi i Kipea: tu ana ratou i reira: kihai ratou i mau i te whawhaitanga i Kipea *i tera* ki nga tamariki o te kino.
10 Kei toku hiahia tenei, ara, kia whiua ratou e ahau; ka huihuia mai ano hoki nga iwi ki te whawhai ki a ratou, i te mea ka herea ratou ki a ratou parautanga e rua.
11 He kuao kau ano hoki a Eperaima kua oti te whakaako, pai tonu ia ki te takahi *witi;* ka tika atu ia ahau i runga i tona kaki pai: ka meinga e ahau he kai eke *mo* Eperaima; ko Hura ki te parau, ko Hakopa ki te wawahi i ana pokuru.
12 Whakatokia ta koutou i runga i te tika, tapahia i runga i te mahi tohu, mahia ta koutou patohe: ko te wa hoki tenei e rapua ai a Ihowa, kia tae mai ra ano ia, kia ringitia ano e ia te tika ki runga ki a koutou.
13 Ta koutou i parau ai ko te kino, ta koutou i kokoti ai ko te he, ta koutou kai ko nga hua o te teka: nau hoki i whakawhirinaki atu ki to ara, ki te tini o o tangata marohirohi.
14 Mo reira ka ara he ngangau i roto i o iwi, ka pahuatia ano hoki o pa taiepa katoa, ka rite ki ta Haramana pahuatanga i Pete-arapere i te ra o te whawhaitanga: te whaea, taia iho ki runga ki nga tamariki.
15 Ko ta Pete-ere tenei e mea ai ki a koutou, he nui hoki no to koutou kino: ka whakangaromia rawatia te kingi o Iharaira i te ata.

UPOKO 11.

I A IHARAIRA he taitamariki, i aroha ahau ki a ia, a, karangatia ana ahau taku tamaiti i Ihipa.
2 Ta ratou *mawehenga* atu i a ratou rite tonu ki ta ratou karangatanga i a ratou: i patu whakahere ano ratou ki a Paarimi, i tahu whakakakara ano hoki ki nga whakapakoko.
3 I whakaako ano ahau i a Eperaima ki te haere, me taku pupuri ano i o ratou ringaringa; heoi kihai ratou i mohio e rongoa ana ahau i a ratou.
4 He taura tangata aku ki te kukume i a ratou, he here aroha: taku hoki ki a ratou rite tonu ki ta te hunga e tango ana i te ioka i runga i o ratou kauae, i whakanekehia atu ano e ahau he kai ki a ratou.
5 ¶ E kore ia e hoki atu ki te whenua o Ihipa, engari ko te Ahiriana hei kingi mona, mo ratou kihai i pai ki te hoki.
6 Ka haua iho te hoari ki runga ki ona pa, whakamoti ai i ona manga, a pau ake, he mea hoki na a ratou whakaaro i whakatakoto ai.
7 Toku iwi ano hoki anga tonu ratou ki te tahuri ke atu i a au: ahakoa karangatia noatia ratou ki a te Rungarawa, kihai *ia* i whakanekehia ake e tetahi o ratou.
8 Me pehea koe ka hoatu ai e ahau, e Eperaima, me pehea ka tukua ai koe e ahau, e Iharaira? Me pehea ka meinga ai koe e ahau kia rite ki Arema? me pehea ka waiho ai koe kia rite ki Tepoimi? kua puta ke toku ngakau i roto

i a au, ngiha tahi ano oku ripeneta-
tanga.
9 E kore taku riri e mura nei e wha-
kaputaina atu e ahau, e kore ahau e
hoki atu ki te whakangaro i a Epera-
ima: ko te Atua hoki ahau, ehara i te
tangata, ko te Mea Tapu i waenganui i
a koe: e kore ano ahau e tomo ki roto
ki te pa.
10 Ka whaia e ratou a Ihowa: ka rite
tana hamama ki ta te raiona: ka ha-
mama ia, ka wiri mai nga tamariki i te
taha ki te hauauru.
11 Ka *rere* wiri mai ratou i Ihipa ano
he manu, i te whenua ano hoki o Ahiria
ano he kukupa: ka whakanohoia ano
hoki ratou e ahau ki o ratou whare, e ai
ta Ihowa.
12 Kua oti ahau te karapoti e Epe-
raima ki nga korero teka, e te whare o
Iharaira ki te tinihanga: engari a Hura
kei runga i ta te Atua tana whakahaere
tikanga; kei te hunga tapu ia, pono
tonu.

UPOKO 12.

TA EPERAIMA kai ko te hau, e
whaia ana e ia te marangai: i nga
ra katoa e whakanuia ana e ia te teka
me te whakangaromanga; e whakarite
ana hoki ratou i te kawenata ki te Ahi-
riana, e kawea ana hoki he hinu ki
Ihipa.
2 He whakawa ano hoki ta Ihowa ki a
Hura, ka utaina ano e ia ki runga ki a
Hakopa nga mea e rite ana ki ana ara;
ka rite ki ana mahi tana utu ki a ia.
3 ¶ I hopukia atu e ia te rekereke o
tona tuakana i roto i te kopu, na tona
kaha ano hoki i kaha ai ia ki te Atua.
4 I kaha ano hoki ia ki te anahera, a i
a ia te mutunga: tangi ana ia, inoi ana
ki a ia, i tutaki ia ki a ia *ki* Pete-ere, a
korero ana ia ki a tatou ki reira;
5 Ara, a Ihowa Atua o nga mano; ko
Ihowa tona maharatanga.
6 Na, tahuri atu ki tou Atua, puritia
te mahi tohu me te tika, tatari tonu ano
hoki ki tou Atua.
7 ¶ He kai hokohoko ia, kei tona ringa
te pauna tinihanga: e aroha ana ia ki te
tukino.
8 I mea ano a Eperaima, He ahakoa
ra kua whai taonga ahau, kua kitea e
ahau he rawa moku: i aku mahinga
katoa e kore e kitea e ratou he kino,
ara, he hara i roto i a au.
9 Na, ahau nei, a Ihowa tou Atua no
te whenuao Ihipa mai ra ano, tenei ake
ka meinga ano koe e ahau kia noho ki
roto ki nga tapenakara, kia pera ano me
to nga ra hakari nui.
10 I meinga ano e ahau nga poropiti
hei korero i aku korero, i whakamahā
ano hoki e ahau nga whakakitenga, he
tohu whakarite ano hoki aku, he mea
mahi na nga poropiti.
11 He hē ranei to Kireara? na, he
mea teka ratou, e patu kau ana ratou ki
Kirikara; ina, e rite ana a ratou aata ki
nga puranga i nga moa o nga mara.
12 I rere ano a Hakopa ki te whenua
o Hiria, i mahi ano hoki a Iharaira hei
utu hoa; hei utu hoa *mona* i tiaki hipi
ai ia.
13 Na Ihowa ano hoki i mea kia kawea
mai a Iharaira i Ihipa e te poropiti; na
te poropiti ano hoki ia i ora ai.
14 I whakapataritari a Eperaima ki *a
ia*, kawa rawa: mo reira ka waiho e ia
ona toto i runga i a ia, ka meinga ano
hoki tona ingoa kino. e tona Ariki kia
hoki atu ki a ia.

UPOKO 13.

I TE MEA e korero wiri ana a Epe-
raima ka whakaneke ake ia i a ia i
roto i a Iharaira; na, i tona heanga i a
Paara, ka mate.
2 Na, inaianei kua neke ake to ratou
hara, kua hangā ano hoki e ratou ta
ratou hiriwa hei whakapakoko whaka-
rewa ma ratou, me etahi whakapakoko
ano e rite ana ki ta ratou i mātau ai,
taua mea katoa he mahi na nga kai
mahi: e korerotia ana aua mea e ratou,
Me kihi nga kuao kau e nga tangata e
mea patunga tapu ana.
3 Mo reira ka rite ratou ki te kapua o
te ata, ki te tomairangi ano o te ata kua
kore, ka rite ki te papapa e aia atu ana
e te paroro i te patunga witi, ki te paowa
ano hoki o roto o te timera.
4 Ko ahau ano ia a Ihowa ko tou Atua
o te whenua mai ra ano o Ihipa, kaua
ano koe e mohio ki tetahi atua ko ahau
anake, kahore atu hoki he kai whakaora,
ko ahau anake.
5 ¶ I mohiotia koe e ahau i te koraha,
i te whenua kahore rawa nei he wai.
6 To ratou makonatanga rite tonu ki
te wahi i kai ai ratou; i makona ratou,
a whakakake ana o ratou ngakau; ware-
ware tonu iho ratou ki a au.
7 Na, taku ki a ratou ka rite ki ta te
raiona, taku titiro ki a ratou ka rite ki
ta te reparo i te ara.
8 Taku tutakitanga ki a ratou ka rite

ki ta te pea kua tangohia nei ana kuao,
ka haea ano hoki e ahau te taupa o o
ratou ngakau, taku kainga ano hoki
i a ratou i reira ka rite ki ta te
raiona, ka haehaea ratou e te kirehe o te
parae.
9 ¶ E Iharaira, nau ano koe i ngaro
ai; otiia kei a au he awhina mou.
10 Ko ahau hei kingi mou. Keihea
atu hei whakaora i a koe i roto i o pa
katoa, i o kai whakarite whakawa ano
hoki, i era i ki ra koe, Homai he kingi
me etahi rangatira ki a au.
11 I a au e riri ana i hoatu e
ahau he kingi ki a koe, a tangohia
atu ana ia e ahau i a au e whakatakariri
ana.
12 Te he o Eperaima takai rawa; tona
hara huna rawa.
13 Ka pa mai ki a ia nga mamae o te
wahine e whakamamae ana: he tamaiti
whakaaro-kore ia; he hē hoki tana
whakaroa *ki te wahi* e pakaru mai ai
nga tamariki.
14 Ka hokona ratou e ahau kei riro
ma te po, ka utua ratou e ahau kei
mate. E te mate, ko ahau hei mate
mou; E te urupa, maku koe e ngaro
ai: ka hunā atu te ripeneta i aku ka-
nohi.
15 ¶ Ahakoa i whai hua ia i roto i
ona tuakana, i ona teina, ka puta mai te
hau he marangai, ka pa mai ta Ihowa
hau i te koraha, a ka maroke tona ma-
tapuna, ka mimiti tona manawawhe-
nua: ka pahuatia e ia nga taonga o nga
oko katoa e matenuitia ana.
16 Ka ururuatia a Hamaria, mona i
whakakake ki tona Atua, ka hinga ra-
tou i te hoari, ka taia iho a ratou tama-
riki, ka haehaea ano hoki a ratou
wahine e hapu ana.

UPOKO 14.

HOKI MAI, e Iharaira, ki a Ihowa
ki tou Atua; kua taka hoki koe i
to he.
2 Tikina atu etahi kupu ma koutou,
tahuri mai hoki ki a Ihowa: mea atu ki
a ia, Whakakahoretia katoatia atu te he,
kia pai marie mai ano koe ki a matou, a
ka hoatu e matou nga kuao kau, ara, o
matou ngutu.
3 E kore matou e ora i a Ahuru; e
kore matou e eke hoiho, a heoi ano a
matou kianga atu ki te mahi a o matou
ringaringa, Ko o matou atua: e aro-
haina ana hoki te pani e koe.
4 ¶ Ka rongoatia e ahau to ratou ta-
huritanga kẹtanga, ka aroha ahau ki a
ratou, he mea utu-kore: no te mea kua
tahuri atu taku riri i a ia.
5 Taku ki a Iharaira ka rite ki te
tomairangi, ka rite tona tupu ki to te
rengarenga, te totoro o ona pakiaka ka
rite ki to Repanona.
6 Ka tautoro noa atu ona manga, ka
rite ano hoki tona ataahua ki *to* te ori-
wa, tona kakara ki to Repanona.
7 Te hunga e noho ana i raro i tona
taumarumarunga iho ka hoki mai: ka
ora ake ratou, ka pera me te witi, ka
rite to ratou tupu ki to te waina: tona
kakara ka rite ki to te waina o Repanona.
8 Tera a Eperaima *e ki,* Hei aha ake
maku nga whakapakoko? kua rongo
ahau ki a ia, kua kite i a ia; toku rite
kei te kauri matomato. Ka kitea ki a
au he hua mou.
9 Ko wai te mea whakaaro nui hei
mātau ki enei mea? ko wai te mea
tupato e mohiotia ai? tika tonu hoki
nga ara o Ihowa, a ka haere te hunga
tika i reira, ka taka ano hoki te hunga
he i reira.

KO

HOERE.

UPOKO 1.

TE KUPU a Ihowa i puta mai ki a Hoere tama a Petuere.
2 Whakarongo mai ki tenei, e nga kaumatua, kia whai taringa koutou, e nga tangata katoa o te whenua. I o koutou rangi ranei tenei, i nga rangi ranei o o koutou mātua?
3 Korerotia taua mea ki ā koutou tamariki, ma a koutou tamariki ano hoki *e korero* ki ā ratou tamariki, a ma a ratou tamariki *e korero* ki tetahi atu whakatupuranga.
4 Te toenga a te whangawhanga pau ake i te mawhitiwhiti; te toenga a te mawhitiwhiti pau ake i te tatarakihi: a te toenga a te tatarakihi pau ake i te moka.
5 E ara, e te hunga e haurangi ana i te waina, e tangi; e aue, e nga kai inu waina katoa, ki te waina hou kua whakakorea nei ma o koutou mangai.
6 Kei te haere mai tetahi iwi ki runga ki toku whenua, he kaha, e kore e taea te tatau, ona niho he niho raiona, he niho pūrakau ona no te raiona katua.
7 Kore ake i a ia taku waina, taku piki tihorea ake e ia: poto rawa te *peha* i a ia, akiri rawa; ona manga ma tonu.
8 ¶ E tangi, kia rite ki te tamahine kua oti te whitiki ki te kakahu taratara, ina tangi ki te makau o tona tamahinetanga.
9 Kua whakakahoretia te whakahere toto-kore me te ringihanga i roto i te whare o Ihowa; kei te tangi nga tohunga, nga minita a Ihowa.
10 Kua he te mara, kei te tangi te oneone; no te mea kua mate te witi: kua maroke te waina hou; kua kaha-kore te hinu.
11 Kia whakama koutou, e nga kai ngaki whenua, e aue, e nga kai mahi waina, he whakaaro ki te witi, ki te parei; kua kore nei hoki nga hua o te mara.
12 Kua maroke te waina, kua putokitoki te piki, te pamekaranete, te nikau ano hoki, te aporo, nga rakau katoa o te whenua, kua maroke: kua maroke nei hoki te koa i roto i nga tamariki a te tangata.
13 Tātuaina, e tangi, e nga tohunga, e aue, e nga minita o te aata: haere mai, hei te mea taratara he kakahu mo koutou i te po, e nga minita o toku Atua: kua kore nei hoki te whakahere toto-kore me te ringihanga i roto i te whare o to koutou Atua.
14 ¶ Whakatapua he noho puku, karangatia he huihuinga nui, whakaminea mai nga kaumatua, nga tangata katoa o te whenua, ki te whare o Ihowa o to koutou Atua, ka karanga atu ki a Ihowa.
15 Aue te mate o taua ra nei! kua tata hoki te ra o Ihowa, ka rite ano hoki tona putanga mai ki te whakangaromanga a te Kaha-rawa.
16 He teka ianei kua hatepea atu te kai i mua atu i o tatou kanohi, *me* te koa *ano hoki* raua ko te whakamanamana i roto i te whare o o tatou Atua?
17 Kua pirau te purapura i raro i nga pokurukuru, kua takoto kau nga whare kai, kua pakarukaru nga whare witi; no te mea kua ngingio te witi.
18 Ano te aue o nga kararehe! raruraru ana nga kahui kau i te kore wahi kai ma ratou; nga kahui hipi ano hoki hē noa iho.
19 E Ihowa, ka karanga atu ahau ki a koe: kua pau hoki i te ahi nga wahi kai o te koraha, kua wera i te mura nga rakau katoa o te parae.
20 Kei te tangi ano hoki nga kararehe o te parae ki a koe: no te mea kua maroke nga awa wai, kua pau hoki i te ahi nga wahi kai o te koraha.

UPOKO 2.

WHAKATANGIHIA te tētere ki Hiona, karangatia te whakaoho ki toku maunga tapu, kia wiri nga ta-

ngata katoa o te whenua: kei te haere
mai hoki te ra o Ihowa, kua tata mai
ano.
2 He ra pouri, he *ra* tuku pu, he ra
kapua, he pouri kerekere, ano ko te ata
kua horapa noa atu i runga i nga maunga:
he iwi e nui ana, e kaha ana;
kahore ona rite i mua, kahore ano hoki
he pera i nga wa i muri, *a* taea noatia
nga tau o era whakatupuranga, o era
whakatupuranga.
3 I mua i a ratou ko te ahi e kai ana,
i muri i a ratou ko te mura e ngiha ana;
i mua i a ratou ano ko te kari o Erena
te whenua, i muri i a ratou he taru-kore,
maroke rawa; ina, e kore tetahi
mea e puta i a ratou.
4 To ratou ahua kei to nga hoiho
ahua; to ratou oma ano hoki rite tonu
ki to nga kai eke hoiho.
5 To ratou mokowhiti rite tonu te
haruru ki to nga hariata i runga i nga
tihi o nga maunga, rite tonu ki te haruru
o te mura ahi e kai ana i te kakau
witi, ki te iwi kaha kua oti te whakararangi
mo te whawhai.
6 Ka mamae nga iwi i to ratou aroaro:
he amene mai i te mangu ta nga
kanohi katoa.
7 To ratou oma rite tonu ki to nga
marohirohi, ta ratou piki i te taiepa rite
tonu ki ta nga tangata whawhai; haere
tonu ratou i tona ara, i tona ara, e kore
o ratou huarahi e korara.
8 E kore tetahi e tutetute i tona hoa;
ka haere ratou i tona ara, i tona ara; a ka
hinga ratou ki runga ki te hoari, e kore
ratou e tu.
9 Ka kopikopiko ratou i roto i te pa;
ka oma ratou ki runga ki te taiepa; ka
piki ratou ki runga ki nga whare; ka
haere ratou ki roto ki nga matapihi,
ano he tahae.
10 Ru ana te whenua i to ratou aroaro,
wiri ana nga rangi: te ra raua ko te
marama pouri tonu, ka mutu ano te titi
o nga whetu.
11 Ka puaki ano hoki te reo o Ihowa
i te aroaro o tana ope: he nui whakaharahara
hoki no tana puni: he kaha
hoki ia e mahi nei i tana kupu: he nui
nei hoki te ra o Ihowa, he wehi rawa;
ko wai e kaha ake ki tena?
12 Na, tahuri mai ano hoki aianei, e
ai ta Ihowa, o koutou ngakau katoa i
runga ano i te noho puku, i te tangi, i
te aue:
13 Haea ano hoki o koutou ngakau,
hāunga o koutou kakahu, a tahuri mai
ki a Ihowa, ki to koutou Atua, he aroha
hoki tana, he mahi tohu, e aweke ana
ki te riri, he nui tona atawhai, e ripeneta
ana hoki ki te kino.
14 Ko wai e mohio ana *me kahore* ia
e tahuri, e ripeneta, a ka mahue he
manaakitanga i muri i a ia, *ara*, he
whakahere toto-kore, he ringihanga ma
Ihowa ma to koutou Atua?
15 ¶ Whakatangihia te tētere ki Hiona,
whakatapua he nohopuku, karangatia
he huihuinga nui.
16 Whakaminea mai te iwi, whakatapua
te whakaminenga, whakaramemenetia
mai nga kaumatua, whakaminea
mai nga tamariki, ratou ko nga mea
ngote u: kia puta mai te tane marena
hou i roto i tona ruma, te wahine marena
hou ano hoki i roto i tona whare
moenga.
17 Kia tangi nga tohunga, nga minita
o Ihowa, i te takiwa o te whakamahau,
o te aata, me ta ratou ki atu ano, Tohungia,
e Ihowa, to iwi, kaua ano hoki
to kāinga tupu e tukua ki te ingoa kino,
ara, ko nga tauiwi hei rangatira mo
ratou: kia korerotia hei aha i roto i
nga iwi, Keihea to ratou Atua?
18 ¶ Katahi ka hae a Ihowa ki tona
whenua, ka manawapa ano hoki ki tona
iwi.
19 A ka whakahokia mai e Ihowa,
ka ki mai ia ki tona iwi, Tenei ahau te
tuku atu nei i te witi ki a koutou, i te
waina, i te hinu, e makona ai koutou;
e kore ano koutou e tukua e ahau i
muri ake nei hei ingoa kino i roto i nga
tauiwi.
20 Ka meinga ano e ahau kia matara
atu i a koutou *te ope* o te nota, ka aia
atu ano ia e ahau ki te whenua waikore,
maroke rawa; tona mata *anga*
tonu ki te moana i te rawhiti, tona
tuara ki te moana whakamutunga, ka
puta ake ano hoki tona piro, ka puta
ake ano tona haunga kino, he nui hoki
no tana mahi.
21 ¶ Kaua e wehi, e te oneone; whakamanamana,
kia koa; no te mea he
nui te mahi a Ihowa.
22 Kaua e wehi, e nga kararehe o te
parae, ka pihi hoki nga tarutaru o te
koraha, kei te hua ano hoki nga hua o
te rakau, e tukua mai ano to ratou kaha
e te piki, e te waina.
23 Na, whakamanamana, e nga tamariki
a Hiona, kia koa ki a Ihowa ki to
koutou Atua, ka tika hoki tana homaitanga
i te ua ki a koutou, ka meinga
ano hoki e ia to mua ua, me to muri ua
ano, kia heke iho ma koutou i te *marama*
tuatahi.
24 Ka kapi ano hoki nga patunga witi

i te witi; te waina ano hoki me te hinu
o nga rua, purena tonu.
25 Ka utua ano hoki koutou mo nga
tau i kainga e te mawhitiwhiti, e te ta-
tarakihi, e te moka, e te whangawha-
nga, e taku ope nui i tukua atu e ahau
ki a koutou.
26 Ka kai noa atu ano hoki koutou,
ka makona, ka whakamoemiti ano hoki
ki te ingoa o Ihowa o to koutou Atua
mo tana mahi whakamiharo ki a kou-
tou: e kore ano toku iwi e whakama, a
ake ake ake.
27 Ka mohio ano koutou kei waenga
ahau i a Iharaira, ko ahau ano hoki a
Ihowa, ko to koutou Atua, kahore atu
ano hoki: e kore ano toku iwi e wha-
kama, a ake ake ake.
28 ¶ Na, tenei ake ka ringihia e ahau
taku wairua ki nga kikokiko katoa, a e
poropiti a koutou tamariki, a koutou ta-
mahine, ka moemoea o koutou kauma-
tua, ka kite ano hoki a koutou taitama-
riki i nga whakakitenga.
29 I aua ra ano hoki ka ringihia e
ahau toku wairua ki nga pononga tane,
ki nga pononga wahine.
30 Ka hoatu ano e ahau nga mea
whakamiharo i te rangi, i te whenua, he
toto, he kapura, he pou paowa.
31 Ka rere ke te ra, ka pouri, ka wha-
katoto te marama, i te mea kiano i puta
mai te ra nui, te *ra* wehi o Ihowa.
32 Na, te hunga katoa e karanga ana
ki te ingoa o Ihowa, ka mawhiti: no te
mea ka whai whakaoranga a Hiona, ka
pera ano me ta Ihowa i ki ai, a Hiruha-
rama ano hoki, me nga morehu ano e
karangatia ana e Ihowa.

UPOKO 3.

NO TE MEA, nana, i aua ra, i taua
wa ano hoki e whakahokia ai e
ahau te whakaraunga o Hura raua ko
Hiruharama,
2 Ka huihuia ano e ahau nga iwi katoa,
ka kawea ki raro ki te raorao o Ieho-
hapata, ka tohe ano hoki ahau ki a ratou
ki reira mo toku iwi, mo toku kāinga
tupu ano hoki, mo Iharaira i whakama-
raratia nei e ratou ki roto ki nga iwi, a
titoretorehia ana e ratou toku whenua;
3 A kokiritia ana e ratou te niu mo
toku iwi; hoatu ana e ratou te tamaiti
hei utu mo te wahine puremu, hokona
atu ana e ratou te kotiro ki te waina,
hei inu ma ratou.
4 He aha ano hoki ta koutou ki a au,
e Taira raua ko Hairona, e nga rohe
katoa o Parehetina? e homai ranei e
koutou he utu ki a au? na, ki te homai
e koutou he utu ki a au, hohoro tonu,
kakama tonu taku whakahoki atu i te
utu ki runga ki to koutou māhunga.
5 Mo koutou i tango i taku hiriwa, i
taku koura, a kawea ana e koutou aku
mea pai e matenuitia ana ki roto ki o
koutou temepara.
6 A, hokona atu ana e koutou nga
tamariki a Hura ratou ko nga tamariki
o Hiruharama ki nga tamariki a nga
Kariki, hei mea kia matara atu ai ratou
i ta ratou rohe.
7 Nana, ka ara mai ratou i a au i te
wahi i hokona atu ai ratou e koutou, ka
meinga ano e ahau kia hoki atu to kou-
tou utu ki runga ki o koutou māhunga.
8 Ka hokona atu ano e ahau a koutou
tamariki, a koutou tamahine, ki te ringa-
ringa o nga tamariki a Hura, a ma
ratou e hoko atu ki nga Hapeana, ki te
iwi i tawhiti: na Ihowa nei hoki te
kupu.
9 ¶ Karangatia tenei i roto i nga tau-
iwi; Kia rite *nga mea mo* te whawhai,
whakaohokia nga marohirohi, kia wha-
katata mai nga tangata whawhai katoa,
kia haere mai ratou.
10 Patupatua a koutou hea parau hei
hoari, a koutou toronaihi hei tao; me
ki ake e te ngoi-kore, Kua kaha ahau.
11 Huihui koutou, haere mai, e nga
tauiwi katoa, kia rupeke mai koutou i
tetahi taha, i tetahi taha: meinga o
marohirohi, e Ihowa, kia heke iho ki
reira.
12 Kia whakaohokia nga tauiwi, kia
haere hoki ratou ki te raorao o Iehoha-
pata: ka noho hoki ahau ki reira ki te
whakarite whakawa mo nga tauiwi
katoa i tetahi taha, i tetahi taha.
13 Tukua atu te toronaihi, kua pakari
hoki te witi: haere mai, heke atu, kua
ki hoki te poka waina; nga takotoranga
waina purena tonu; he nui nei hoki ta
ratou kino.
14 He tini whaioio i te raorao e takoto
rawa ai te tikanga; kua tata nei hoki te
ra o Ihowa i te raorao e takoto ai te
tikanga.
15 Ka pouri te ra raua ko te marama,
ka kore ano hoki te titi o nga whetu.
16 Ka hamama mai ano hoki a Ihowa
i Hiona, ka puaki mai ano hoki tona
reo i Hiruharama, a ka wiri nga rangi
me te whenua, ko Ihowa ia ta tona iwi
e tumanako atu ai, ko ia ano te kaha o
nga tamariki a Iharaira.
17 A ka mohio koutou ko Ihowa ahau,
ko to koutou Atua e noho nei i Hiona, i

toku maunga tapu: katahi a Hiruharama ka tapu, a heoi ano haereerenga o nga tautangata i taua *waki*.
18 ¶ I taua rangi ano ka maturuturu iho te waina hou o nga maunga, ka rerengia ano hoki nga pukepuke e te waiu, ka rere ano hoki nga wai o nga awa katoa o Hura, ka pupū mai ano hoki he puna i roto i te whare o Ihowa, e makūkū ai te raorao o Hitimi.
19 Ka waiho a Ihipa hei ururua, a Eroma hei koraha, ururua rawa, mo te mahi tutū *ki* nga tamariki a Hura, mo ta ratou whakahekenga i te toto harakore ki to ratou whenua.
20 Ka noho tonu ia a Hura, a Hiruharama ano hoki, a tera whakatupuranga, tera whakatupuranga.
21 Ka whakamākia atu ano hoki e ahau to ratou toto kihai i whakamākia e ahau: a ka noho a Ihowa ki Hiona.

KO

AMOHO.

UPOKO 1.

NGA KUPU a Amoho, a tetahi o nga kai tiaki hipi o Tekoa, tana i kite ai mo Iharaira i nga ra o Utia kingi o Hura, i nga ra ano hoki o Ieropoama tama a Ioaha kingi o Iharaira, e rua nga tau i mua ake o te ru.
2 I mea hoki ia, Ka hamama mai a Ihowa i Hiona, ka puaki mai ano hoki tona reo i Hiruharama; a ka tangi nga nohoanga o nga hepara, ka maroke ano hoki te tihi o Karamere.
3 Ko te kupu tenei a Ihowa, Ka toru nei, ka wha ano hoki, nga pokanga ketanga a Ramahiku, na, e kore e whakatahuritia atu e ahau *te whiu* mona; mo Kireara i patua-a-wititia nei e ratou ki nga patu rino:
4 Engari ka tukua atu e ahau he ahi ki te whare o Hataere, e pau ai nga whare kingi o Peneharara.
5 Ka whati ano hoki i a au te tutaki tatau o Ramahiku, ka hatepea atu ano hoki te tangata o Raorao Awene, te kai pupuri ano hoki o te hepeta o te whare o Erene: ka whakaraua atu ano hoki te iwi i Hiria, ki Kiri, e ai ta Ihowa.
6 ¶ Ko te kupu tenei a Ihowa, Ka toru nei nga pokanga ketanga a Kaha, ka wha ano hoki, na, e kore e whakatahuritia atu e ahau *te whiu* mona, mo ta ratou whakaraunga i nga whakarau katoa, tukua tonutia atu e ratou ki a Eroma.
7 Engari ka tukua atu e ahau he ahi ki te taiepa o Kaha, e pau ai ona whare kingi.
8 Ka hatepea atu ano hoki e ahau te tangata o Aharoro, te kai pupuri ano hoki i te hepeta i Ahakerono, ka tahuri atu ano toku ringa ki Ekerono, a ka ngaro nga morehu o nga Pirihitini, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
9 ¶ Ko te kupu tenei a Ihowa, Ka toru nei nga pokanga ketanga a Taira, ka wha ano hoki, na, e kore e whakatahuritia atu e ahau *te whiu* mona, mo ta ratou tukunga atu i nga whakarau katoa ki a Eroma, mo ratou kihai i mahara ki te kawenata a te tuakana ki te teina.
10 Engari ka tukua atu e ahau he ahi ki te taiepa o Taira, e pau ai ona whare kingi.
11 Ko te kupu tenei a te Ariki a Ihowa, Ka toru nei nga pokanga ketanga a Eroma, ka wha ano hoki, na, e kore e whakatahuritia atu e ahau *te whiu* mona, mo tana hoari i whai nei i tona teina, a kahore noa iho ona aroha, heoi haehae tonu tana riri, rongoa tonu ia i tana riri, a ake ake ake:
12 Engari ka tukua atu e ahau he ahi ki Temana, e pau ai nga whare kingi o Potora.
13 ¶ Ko te kupu tenei a Ihowa, ka toru nei, ka wha ano hoki, nga pokanga ketanga o nga tamariki a Amono, na, e kore e whakatahuritia atu e ahau *te whiu*

mona, na ratou hoki nga wahine hapu o
Kireara i ripiripi, he mea kia nui ai te
rohe ki a ratou.
14 Ka ngiha ano he ahi i a au ki runga
ki te taiepa o Rapa, e pau ai ona whare
kingi, i runga ano i te hamamatanga i
te ra o te whawhai, i te paroro ano hoki
i te ra o te tukauati.
15 Ka riro ano hoki to ratou kingi i te
whakaraunga, ratou tahi ko ana rangatira, e ai ta Ihowa.

UPOKO 2.

KO TE KUPU tenei a Ihowa; Ka
toru nei, ka wha ano hoki nga pokanga ketanga a Moapa, na, e kore e
whakatahuritia atu e ahau *te whiu* mona,
nana hoki i tahu nga wheua o te kingi o
Eroma hei kotakota.
2 Engari ka tukua atu e ahau he ahi
ki Moapa, e pau ai nga whare kingi o
Kirioto, a ka mate a Moapa i runga i te
ngangau, i te hamamatanga, i te tangi
o te tētere.
3 Ka hatepea atu ano hoki e ahau te
kai whakarite whakawa i roto i a ia, ka
patua ano ia e ahau, ratou tahi ano ko
nga rangatira katoa o reira, e ai ta Ihowa.
4 Ko te kupu tenei a Ihowa, Ka toru
nei, ka wha ano hoki nga pokanga ketanga a Hura, na, e kore e whakatahuritia
atu e ahau *te whiu* mona; na ratou hoki
i whakahawea ki te ture a Ihowa, kihai
ano ana tikanga i puritia e ratou, a kotiti ke ana ratou i a ratou korero teka, i
whaia nei e o ratou mātua.
5 Engari ka tukua atu e ahau he ahi
ki a Hura, e pau ai nga whare kingi o
Hiruharama.
6 ¶ Ko te kupu tenei a Ihowa, Ka toru
nei, ka wha ano hoki, nga pokanga ketanga a Iharaira, na, e kore e whakatahuritia atu e ahau *te whiu* mona; na
ratou hoki i hoko atu te tangata tika ki
te hiriwa, te rawa-kore ano hoki ki nga
hu e rua.
7 Kihakiha ana ratou, he meatanga ki
te puehu o te whenua i runga i te
māhunga o nga ware: te ara ano hoki
o te hunga mahaki whakapareritia ketia
ake e ratou: te tangata raua ko tona
pāpā, haere ana raua ki te kotiro kotahi,
hei whakapoke i toku ingoa tapu.
8 A takoto ana ratou i runga i nga
kakahu i homai hei taunaha ki te taha
o nga aata katoa, e inumia ana hoki e
ratou *i roto i* te whare o to ratou atua te
waina a te hunga i whakahengia i te
whakawakanga.
9 ¶ I whakangaromia ano ia e ahau te
Amori i to ratou aroaro, tona roa koia
ano kei te roa o nga hita, he mea kaha
ano ia, ano ko nga oki; heoi whakangaromia ana e ahau ona hua i runga, ona
pakiaka ano hoki i raro.
10 I kawea mai ano hoki koutou e
ahau i te whenua o Ihipa, a e wha tekau
nga tau i arahina ai koutou e ahau i te
koraha, he mea kia riro mai ai te whenua
o te Amori.
11 I whakaturia ano hoki e ahau etahi
o a koutou tamariki hei poropiti, etahi o
a koutou taitamariki hei Natari. He
teka ianei tenei, e nga tamariki a Iharaira? e ai ta Ihowa.
12 Heoi whakainumia ana e koutou
nga Natari ki te waina, a korero ana
koutou ki nga poropiti, ki atu ana, Kauā
e poropiti.
13 Nana, e pehia ana tenei ahau i raro
i a koutou, kei te pehanga o te kāta e
ki ana i nga paihere te rite.
14 Mo reira ka whakakahoretia te oma
o te tangata tere, e kore ano e u te kaha
o te tangata kaha, e kore ano te marohirohi e mawhiti mai i te mate;
15 E kore ano te kai pupuri o te kopere e tu, e kore ano te wae tere e mawhiti: e kore ano hoki te kai eke hoiho
e mawhiti mai i te mate.
16 Te ngakau maia ano hoki i roto i
nga marohirohi, ka oma tahanga atu i
taua ra, e ai ta Ihowa.

UPOKO 3.

WHAKARONGO ki tenei kupu i
korerotia e Ihowa mo koutou, e
nga tamariki a Iharaira, mo te hapu
katoa i kawea mai e ahau i te whenua o
Ihipa, kua ki mai ia,
2 Ko koutou anake taku i mohio ai o
nga hapu katoa o te ao: mo reira ka
whiua koutou e ahau mo o koutou he
katoa.
3 E haere tahi ano ranei te tokorua, ki
te kore e whakaae ki a raua?
4 E hamama ranei te raiona i te ngahere i te mea kahore ana tupapaku? e
puaki ranei te reo o te kuao raiona i
tona kuhunga, ki te kore tetahi mea e
mau i a ia?
5 E taka ranei te manu ki roto ki te
mahanga i runga i te whenua i te mea
kahore he ahere mona? e tangohia ake
ranei e tetahi te mahanga i runga i te
oneone, a hore rawa he mea e mau?
6 E tangi ranei te tētere ki te pa, a
kahore te iwi e wehi? e puta ake ranei

he kino i roto i te pa, a ehara i a Ihowa
nana i mahi?
7 He pono e kore te Ariki a Ihowa e
mahi *noa* iho i tetahi mea; engari ka
whakakitea e ia tana whakaaro puku ki
ana pononga, ki nga poropiti.
8 Kua hamama te raiona, ko wai e
kore e wehi? kua korero a Ihowa te
Ariki, ko wai e kore e poropiti?
9 ¶ Karanga nui atu i roto i nga whare
kingi o Aharoro, i roto i nga whare kingi
o te whenua o Ihipa, mea atu, Huihui
koutou ki runga ki nga maunga o
Hamaria, ka matakitaki ai ki nga
ngangau nui i waenga o reira, ki
nga tukinotanga ano hoki i waenga o
reira.
10 Kahore nei hoki ratou e mohio ki te
mahi i te tika, e ai ta Ihowa, e rongoatia
ana hoki e ratou te mahi tutū me te
pahua ki roto ki o ratou whare kingi.
11 Mo reira ko te kupu tenei a te Ariki
a Ihowa, He hoa riri! ka karapotia ano
hoki e ia te whenua, ka riro iho ano hoki
i a ia tou kaha, a ka pahuatia o whare
kingi.
12 Ko te kupu tenei a Ihowa, Ka rite
ki ta te hepara tangohanga mai i nga
waewae e rua i roto i te mangai o te
raiona, i tetahi wahi ranei o te taringa,
ka pena ano te tangohanga mai o nga
tamariki a Iharaira e noho ana i Hama-
ria i te pito o te moenga, i Ramahiku
ano hoki i te takotoranga.
13 Whakarongo, whakaaturia ano hoki
e koutou i roto i te whare o Hakopa, e
ai ta te Ariki ta Ihowa, ta te Atua o nga
mano.
14 Na, te ra e pa atu ai taku ki a Iha-
raira mo ana pokanga ketanga, ka pa
atu ano taku ki nga aata o Pete-ere, a
ka poutoa atu nga haona o te aata, ka
taka atu ki te whenua.
15 Ka patua ano hoki e ahau te whare
hotoke me te whare raumati, ka wha-
kakahoretia ano hoki nga whare rei, ka
whai mutunga ano hoki nga whare nui,
e ai ta Ihowa.

UPOKO 4.

WHAKARONGO ki tenei kupu, e
nga kau o Pahana, i te maunga
o Hamaria, e whakatupukino na i nga
ware, mongamonga noa i a ratou nga
rawa-kore, a e mea ana ki o ratou ariki,
Kawea mai, kia inu ai tatou.
2 Kua oatitia tona tapu e te Atua e
Ihowa, nana, kei te haere mai nga ra ki
a koutou, e riro ai koutou i a ia, mea
rawa ki nga matau, o koutou uri ano
hoki ki nga matau ika.
3 Ka haere atu ano koutou na nga pa-
karu, na nga wahi e rite mai ana ki te
aroaro o tenei, o tenei; ka akiritia ano
koutou ki te whare kingi, e ai ta Ihowa.
4 ¶ Haere mai ki Pete-ere, ki reira
poka ke ai, ki Kirikara whakanui ai i te
pokanga ketanga; kawea mai ano hoki
a koutou patunga tapu i tenei ata, i tenei
ata, a katou whakatekau i te toru o nga
tau.
5 Tapaea atu ano hoki he whakahere
whakawhetai, he mea kinaki ki te re-
wena, kauwhautia ano hoki, karanga-
rangatia nga whakahere noa ake: ko ta
koutou hoki tenei i pai ai, e nga tama-
riki a Iharaira, e ai ta te Ariki ta Ihowa.
6 ¶ I tukua atu ano e ahau he kai-
kore mo nga niho ki a koutou ki o kou-
tou pa katoa, he taro-kore ano hoki ki o
koutou wahi katoa; heoi kihai koutou i
tahuri mai ki a au, e ai ta Ihowa.
7 I kaiponuhia ano hoki e ahau te ua
ki a koutou i te mea kia toru ake ma-
rama ko te kotinga witi: i meinga ano
e ahau kia ua ki runga ki te pa kotahi,
a ki tetahi pa i mea ahau kia kaua e ua:
ko tetahi wahi i uaina, a, te wahi kihai
i uaina, maroke noa iho.
8 Na, kopiko atu ana etahi pa e rua, e
toru, ki te pa kotahi ki te inu wai, a kore
ake i makona: heoi kihai koutou i hoki
mai ki a au, e ai ta Ihowa.
9 I patua koutou e ahau ki te ngingio-
tanga, ki te kokatanga o te kai: nui noa
a koutou kāri, a koutou māra waina, a
koutou piki, a koutou oriwa, pau ake i
te whangawhanga: heoi kihai ano kou-
tou i hoki mai ki a au, e ai ta Ihowa.
10 I tukua atu e ahau te mate uruta
ki a koutou, he pera tonu me to Ihipa:
a koutou taitamariki he mea patu naku
ki te hoari, o koutou hoiho riro ana i a
au, a meinga ana e ahau te piro o to
koutou puni kia kake ake ki o koutou
ihu; heoi kihai ano koutou i hoki mai ki
a au, e ai ta Ihowa.
11 I hurihia *etahi* o koutou e ahau ki
raro, i peratia me ta te Atua hurihanga
i Horoma raua ko Komora, a rite tonu
koutou ki te mounga i tangohia mai i
roto i te weranga: heoi kihai ano koutou
i hoki mai ki a au, e ai ta Ihowa.
12 Mo reira ka meatia tenei e ahau ki
a koe, e Iharaira. Ka meinga nei tenei
e ahau ki a koe, na, kia rite ou mea, mo
te wa e tutaki ai koe ki to Atua, e Iha-
raira.
13 No te mea, na, te kai whakaahua o
nga maunga, te kai hanga o te hau, te

kai whakaatu mai ki te tangata o nga
mea e whakaaroa ana e ia, te kai mea i
te ata hei pouritanga, a e haere ana
i runga i nga wahi tiketike o te whenua,
ko Ihowa, ko te Atua o nga mano tona
ingoa.

UPOKO 5.

WHAKARONGO ki tenei kupu ka
maranga nei i a au mo koutou, he
tangi, e te whare o Iharaira.
2 Kua hinga, e kore e ara i muri, te
wahine a Iharaira, kua mahue i runga
i tona oneone, kahore he kai whakaara
mona.
3 No te mea ko te kupu tenei a te
Ariki a Ihowa; Te pa kotahi nei te
mano i te haerenga atu kotahi rau e toe,
a tera kotahi nei te rau i te haerenga
atu, kotahi tekau e toe ki te whare o
Iharaira.
4 ¶ Ko te kupu hoki tenei a Ihowa
ki te whare o Iharaira, Rapua ahau, kia
ora ai koutou.
5 Kaua ano hoki Pete-ere e rapua,
kaua ano e haere ki Kirikara, kaua ano
hoki e whiti atu ki Peere-hepa: no te
mea tera a Kirikara ka riro i te wha-
karaunga, a hei kore noa iho a Pete-
ere.
6 Rapua a Ihowa, a ka ora koutou,
kei toro atu ia, ano he ahi, i roto i te
whare o Hohepa, a pau noa, a kore noa
iho he kai tinei i roto i Pete-ere.
7 E te hunga e whakaputa ke ana i te
whakarite whakawa hei womawori, a e
whakarere atu ana i te tika i runga i te
whenua,
8 *Rapua* te kai hanga o nga whetu e
whitu, ratou ko Matariki; e riro ke ana
hoki i a ia te atarangi o te mate hei ata,
e whakapouritia ana e ia te ra hei po; e
karangatia ana e ia nga wai o te moana,
a ringitia ana e ia ki runga ki te mata o
te whenua: Ko Ihowa tona ingoa:
9 *Ko ia* hei whakakaha i te tangata e
pahuatia ana, hei whawhai ki te tangata
kaha, i whakaekea ai te pa taiepa e te
tangata i pahuatia.
10 E kinongia ana e ratou te tangata
i riria ai te he i te kuwaha, he mea wha-
karihariha ki a ratou te tangata korero
tika.
11 Na, kua takatakahia ra e koutou te
ware, a tangohia ana e koutou nga
pikaunga witi i a ia; mo reira he whare
kohatu tarai ta koutou i hanga ai, na, e
kore e nohoia e koutou; whakatokia
ana e koutou nga māra waina e mina-
minatia ana, otiia e kore te waina o aua
māra e inumia e koutou.
12 E mohiotia ana hoki e ahau te
maha o a koutou pokanga ketanga, me
o koutou hara kaha: e whakatupuria-
kinotia ana e ratou te tangata tika, e
tango ana ratou i te utu whakapati, e
whakangau ke ana ratou i ta te rawa-
kore i te kuwaha.
13 Mo reira ka whakarongo puku te
tangata tupato i taua wa; no te mea he
wa kino tera.
14 Rapua te pai, kauaka hoki te kino,
kia ora ai koutou: penei ko Ihowa
Atua o nga mano hei hoa mo koutou,
hei pena ano me ta koutou i ki ai.
15 Kinongia te kino, arohaina te pai,
whakapumautia ano hoki te whakarite
whakawa ki te kuwaha: tera pea a
Ihowa Atua o nga mano ka aroha ki te
toenga o Hohepa.
16 No reira tenei kupu a Ihowa Atua
o nga mano, a te Ariki, I nga waharoa
katoa ko te tangi, ka mea ano hoki ratou
i nga huarahi katoa, Aue! Aue! ka
karangatia ano hoki e ratou te kai ngaki
whenua ki te tangi, me te hunga mātau
ki te uhunga hei aue.
17 He aue i nga māra waina katoa:
ka tika atu hoki ahau i waenganui i a
koe, e ai ta Ihowa.
18 Aue te mate mo te hunga e hiahia
ana ki te ra o Ihowa. Hei aha ma kou-
tou? he pouritanga te ra o Ihowa, ehara
hoki i te māramatanga.
19 Ka rite ki to te tangata i rere atu i
te aroaro o te raiona, a, ka tutaki te pea
ki a ia; i haere ranei ki roto ki te whare,
a, okioki atu ana tona ringa ki te taha,
na, ngaua iho ia e te nakahi.
20 He teka ianei hei pouritanga te ra
o Ihowa, he mea mārama-kore? he
pouri kerekere, kahore hoki he ra
whiti?
21 ¶ Kino tonu ahau, whakarihariha
tonu ki ā koutou hakari, e kore ahau e
hongi atu ki ā koutou huihuinga nui.
22 Ahakoa whakaeke noa koutou i nga
tahunga tinana, i ā koutou whakahere
toto-kore ki a au, e kore e manakohia e
ahau: e kore ano e tirohia atu e ahau
nga whakamarietanga, ara, a koutou
mea momona.
23 Kia matara atu i a au te ngangau
o o waiata; e kore hoki ahau e whaka-
rongo ki te rangi o o hatere.
24 Engari kia huri mai te whakarite
whakawa, ano he wai, te tika ano hoki,
ano he awa nui.
25 I homai koia e koutou ki a au nga
patunga tapu me nga whakahere toto-

kore, e te whare o Iharaira, i te koraha,
i nga tau e wha tekau.
26 Engari i maua e koutou te tapena-
kara o to koutou Moroka, a Kiunu ano
hoki, o koutou whakapakoko, te whetu o
to koutou atua, ta koutou i hanga ai ma
koutou.
27 Na, ka meinga koutou e ahau kia
haere ki ko atu i Ramahiku, e ai ta
Ihowa nona nei te ingoa, Ko te Atua o
nga mano.

UPOKO 6.

AUE TE MATE mo te hunga e noho
humarie ana i Hiona, e whaka-
whirinaki atu ana ki te maunga o
Hamaria, e karangatia nei ko te tuatahi
o nga iwi, era i tae atu nei te whare o
Iharaira ki a ratou.
2 Haere tonu ki Karane titiro ai,
haere atu ano i reira ki Hamata-nui;
haere tonu atu i reira ki Kata o nga
Pirihitini: he pai atu ranei i enei kingi-
tanga? e nui atu ana ranei ta ratou rohe
i ta koutou rohe?
3 E te hunga e whakamatara atu ana
i te rangi kino, a e mea ana i te noho-
anga o te tutu kia tata mai;
4 E takoto ana i runga i nga moenga
rei, e wharoro ana i runga i o ratou
takotoranga; e kai ana i nga reme o te
kahui, i nga kuao kau ano hoki i wae-
nganui i te turanga-kau,
5 E waiata nei, a, no te hatere te
rangi, e whakaaroa ana hoki e ratou nga
mea whakatangi, e pera ana me Ra-
wiri;
6 E inu waina ana i roto i nga peiha-
na, a e whakawahi ana i a ratou ki nga
hinu pai whakaharahara, kahore ia o
ratou pouri mo te pakaru o Hohepa.
7 ¶ Mo reira ka whakaraua atu ratou
aianei, ratou tahi ano ko te hunga e
whakaraua ana i te tuatahi, ka whaka-
kahoretia ano hoki te hakari a te hunga
i wharoro ra.
8 Kua oatitia te Ariki a Ihowa e ia
ano, e ai ta Ihowa Atua o nga mano, E
whakarihariha ana ahau ki te nui o Ha-
kopa, e kino ana ahau ki ona whare
kingi: mo reira ka tukua atu e ahau te
pa me nga mea ano i roto.
9 Na, ki te toe nga tangata kotahi
tekau i roto i te whare kotahi, ka mate
ratou.
10 A, ka tangohia ake te tangata e
tona matua keke, e te tangata ano hoki
hei tahu i a ia, he mea kia kawea atu ai
nga wheua i roto i te whare, a ka mea
ki te tangata i nga taha o te whare, He
tangata ano ranei tera i a koe? a ka
mea ia, Kahore. Katahi tera ka ki mai,
Whakarongoa: e kore hoki e whaka-
huatia te ingoa o Ihowa.
11 No te mea, nana, kei te whakahau
a Ihowa, a ka patua e ia te whare, to te
mea nui he pakaru, to te whare iti he
ngatata.
12 ¶ E rere ranei nga hoiho i runga i
te kamaka? e parautia ranei *a reira* ki
nga kau? kua puta ke hoki i a koutou
te whakarite whakawa hei au, nga hua
ano hoki o te tika hei womawori;
13 E te hunga e koa ana ki te kahore
noa iho, e mea ana, He teka ianei kua
riro mai etahi haona i a tatou, he mea
na to tatou uaua?
14 Otiia, nana, ka ara i a au tetahi iwi
ki a koutou, e te whare o Iharaira, e ai
ta Ihowa Atua o nga mano, a ka wha-
katupuria kinotia koutou e ratou i te
tapokoranga atu ano ki Hamata, a tae
noa ki te awa i te koraha.

UPOKO 7.

KO TA TE ARIKI, ko ta Ihowa,
tenei i whakaatu mai ai ki a au,
nana, i hanga e ia he mawhitiwhiti i te
timatanga o te pihinga ake o to muri
tupu, nana, ko to muri tupu ia i muri
iho i a te kingi tapahanga.
2 Na, i te mutunga o ta ratou kainga i
te tarutaru o te whenua, ka mea atu
ahau, E te Ariki, e Ihowa, tena ra,
murua te he: ma wai hoki a Hakopa ka
ara ai? he iti nei hoki ia.
3 I ripeneta a Ihowa i tenei; E kore e
meatia, e ai tana, ta Ihowa.
4 ¶ Ko ta te Ariki, ko ta Ihowa tenei
i whakarite mai ai ki a au: Na, kua
karangatia e te Ariki e Ihowa he wha-
whai, he mea ahi, a pau ake te rire nui,
pau ake ano hoki tetahi wahi.
5 Na, ko taku meatanga atu, Kati ra,
e te Ariki, e Ihowa, ma wai hoki a
Hakopa ka ara ai? he iti nei hoki ia.
6 I ripeneta a Ihowa i tenei, E kore
ano tenei e meatia, e ai tana, ta te Ariki,
ta Ihowa.
7 ¶ I whakakitea mai tenei e ia ki a
au, Na, ko te Ariki e tu ana i runga i te
taiepa, *he mea paramu* ki te aho, me te
aho paramu ano i tona ringaringa.
8 Na, ko te meatanga mai a Ihowa ki
a au, Ko te aha e kitea ana e koe, e
Amoho? Ano ra ko au. He aho para-
mu. Katahi te Ariki ka ki mai, Nana,
ka iri i a au he aho paramu i waenga-

nui i toku iwi i a Iharaira: e kore e
whakarerea noatia iho *ta* ratou e ahau a
muri ake nei.
9 Ka ururuatia ano hoki nga wahi
tiketike o Ihaka, ka tuheatia ano nga
wahi tapu o Iharaira, ka whakatika atu
ano ahau, me te hoari ano ki te whare o
Ieropoama.
10 ¶ Na, ka unga tangata atu a Ama-
tia tohunga o Pete-ere ki a Ieropoama
kingi o Iharaira hei ki atu, Kua whaka-
takotoria e Amoho he hē mou i roto i te
whare o Iharaira, kahore he wahi o
tenei whenua mo ana kupu.
11 Ko te kupu hoki tenei a Amoho, Ka
mate a Ieropoama i te hoari, ka whaka-
raua rawatia atu ano hoki a Iharaira i
to ratou whenua.
12 I mea mai ano a Amatia ki a Amo-
ho, E te matakite, haere, e rere ki te
whenua o Hura, ki reira kai ai i te taro
māu, ki reira ano hoki poropiti ai.
13 Kati ano hoki to poropiti ki Pete-
ere: ko to te kingi wahi tapu hoki ia,
ko te whare ano hoki ia o te kingitanga.
14 ¶ Na, ka whakahokia atu e Amo-
ho, i mea ia ki a Amatia, Ehara ahau i
te poropiti, ehara ano hoki i te tama a
te poropiti; engari he kai tiaki kau
ahau, he kai kohikohi hikamora:
15 I tikina ake hoki ahau e Ihowa i te
mea e whai ana i nga hipi, i ki mai ano
hoki a Ihowa ki a au, Haere, poropiti
atu ki toku iwi, ki a Iharaira.
16 ¶ Na, whakarongo mai ki te kupu
a Ihowa, E mea na koe, Kaua e poropiti
ki a Iharaira, kei maturuturu iho ano *te-
tahi kupu* āu hei whakahe mo te whare
o Ihaka.
17 No reira ko te kupu tenei a Ihowa,
tera to wahine e puremu i roto i te pa,
ka hinga ano hoki o tamariki ratou ko o
tamahine i te hoari, ka wehewehea ano
hoki to oneone, mea rawa ki te aho; ka
mate ano hoki koe i runga i te oneone
poke, ka whakaraua rawatia atu ano
hoki a Iharaira i tona oneone.

UPOKO 8.

I WHAKAKITEA mai ano hoki te-
nei e te Ariki e Ihowa ki a au; na,
ko tetahi kete he hua raumati *ona.*
2 Na, ko tana meatanga mai, Ko te
aha te kitea ana e koe, e Amoho? Ano
ra atu ko au, He kete, he hua raumati
ona. Ano ra ko Ihowa ki a au, Kua tae
mai te mutunga ki toku iwi, ki a Iharai-
ra: e kore *ta* ratou e whakarerea kautia
e ahau a muri ake nei.
3 He aue ano hoki nga waiata o te
temepara i taua rangi, e ai ta te Ariki
ta Ihowa, ka maha nga tinana mate i
nga wahi katoa, ka akiritia pukutia atu.
4 ¶ Whakarongo ki tenei, e te hunga
i horomia ai te rawa-kore, he mea kia
whakakahoretia ai te hunga iti o te
whenua.
5 A, e ki ana, Ahea pahemo ai te
kowhititanga marama, kia hoko witi ai
tatou? te hapati ano hoki, kia whaka-
putaina atu ai te witi e tatou? te epa
whakaiti rawa, te hekere whakanui
rawa, te pauna whakangaua ketia ake,
he mea tinihanga.
6 Kia hokona ai e tatou nga ware ki te
hiriwa, te rawa-kore ki nga hu e rua;
na, te witi rukenga hokona ake e
tatou.
7 Kua oatitia e Ihowa te nui o Hako-
pa, E kore ahau e wareware ki tetahi o
a ratou mahi, a ake ake ake.
8 E kore ianei te whenua e wiri ki
tenei? *e kore* ianei te hunga katoa e
noho ana i reira e tangi? ka pari katoa
ake nei hoki, ano he waipuke; ka makā
atu, ka paremo, me te mea *na* te wai-
puke o Ihipa.
9 Na, i taua rangi ano, e ai ta te Ariki,
ta Ihowa, ka meinga e ahau te ra kia
toene i te awatea, ka whakapouritia ano
hoki e ahau te whenua i te mea e mā-
rama ana ano te ra:
10 Ka puta ke ano hoki i a au a kou-
tou hakari hei tangihanga, a koutou
waiata katoa ano hoki hei whakaoriori;
ka meatia ano e ahau te kakahu tara-
tara ki nga hope katoa, te pakira ano
hoki ki nga māhunga katoa; ka meinga
ano e ahau kia rite ki te tangihanga ki
te huatahi, tona mutunga ano hoki hei
ra mamae.
11 ¶ Nana, kei te haere mai nga ra, e
ai ta te Ariki ta Ihowa, e ungā atu ai e
ahau te hemo-kai ki te whenua, ehara i
te hemo-kai taro, ehara ano i te mate-
wai; engari he hiahia kia rongo i nga
kupu a Ihowa.
12 A ka atiutiu atu ratou i tetahi
moana ki tetahi moana, i te nota ki te
rawhiti, ka kopikopiko ratou, he rapu i
te kupu a Ihowa; heoi e kore e kitea.
13 I taua rangi ka hemo nga wahina
ataahua, ratou ko nga taitamariki, i te
mate-wai.
14 Na, te hunga e oatitia ana e ratou
te he o Hamaria, a e ki ana, Kei te ora
to Atua, e Rana; me *tenei,* Kei te ora
te tikanga o Peere-hepa; ka taka
ratou, e kore ano ratou e ara a muri ake
nei.

UPOKO 9.

I KITE AHAU i te Ariki e tu ana i runga i te aata. Na ko tana meatanga ake, Patua te korupe, kia oioi ai nga pou; kia maru ano hoki o ratou māhunga, o ratou katoa; maku ano hoki e tukituki nga whakamutunga o ratou ki te hoari: te tangata o ratou e oma ana e kore e puta; te tangata o ratou e puta ana, e kore e mawhiti.
2 Ahakoa keri noa ratou, a tae noa ki te reinga, ka tikina atu ratou e toku ringaringa i reira; ahakoa kake ratou ki te rangi, ka riro iho ano ratou i a au i reira.
3 Ahakoa piri ratou ki te tihi o Karamere, ka rapua ratou e ahau, ka tangohia mai i reira; ahakoa i hunā atu ratou, kei kitea e ahau, ki te takere o te moana, ka whakahaua e ahau te nakahi i reira, a ka ngau ia i a ratou.
4 Ahakoa haere ratou he pārau i te aroaro o o ratou hoa riri, ka whakahaua e ahau te hoari i reira hei tukituki i a ratou: ka u atu ano hoki oku kanohi ki a ratou mo te kino, kahore hoki he pai.
5 Ko te Ariki hoki ko Ihowa te pa ana ki te whenua, rewa tonu iho, tangi ana nga tangata katoa e noho ana i reira: ka pari katoa ake ano hoki, ano he waipuke; ka paremo ano hoki, me te mea *na* te waipuke o Ihipa.
6 Ko ia te hanga nei i ana ruma o runga ki te rangi, tu ana i a ia tana ope i runga i te whenua; ko ia te karanga nei ki nga wai o te moana, a ringitia ana e ia ki runga ki te mata o te whenua: ko Ihowa tona ingoa.
7 He teka ianei, ki taku e rite ana koutou ki nga tamariki a nga Etiopiana, e nga tamariki a Iharaira? e ai ta Ihowa. He teka ianei naku a Iharaira i kawe mai i te whenua o Ihipa? nga Pirihitini ano hoki i Kapatoro? nga Hiriana ano hoki i Kiri?
8 Nana, kei runga nga kanohi o te Ariki o Ihowa i te kingitanga hara, ka whakangaromia atu ano hoki e ahau i runga i te mata o te whenua; e kore ia e whakangaromia rawatia e ahau te whare o Hakopa, e ai ta Ihowa.
9 No te mea, tenei ahau te whakahau nei, ka tātaria ano hoki e ahau te whare o Iharaira ki roto ki nga iwi katoa, ka peratia me te *witi* e tātaria ana ki te tātari, e kore ano tetahi pata ririki e taka ki te whenua.
10 Ka mate i te hoari te hunga hara katoa o toku iwi, era e ki ra, E kore tatou e mau, e kore ano e haukotia e te kino.
11 ¶ I taua ra ka ara i a au te tapenakara o Rawiri kua hinga nei, ka tutakina ano e ahau ona wahi pakaru, ka ara ano i a au ona wahi i whakahoroa, ka hangā ano e ahau kia rite ki nga rangi o mua:
12 Kia riro ai i a ratou te toenga o Eroma, o nga iwi katoa ano hoki kua oti nei toku ingoa te karanga ki a ratou, e ai ta Ihowa, nana nei tenei mahi.
13 Nana, kei te haere mai nga ra, e ai ta Ihowa, e mau ai te kai kokoti *i te kai* parau, *e mau ai* ano hoki te kai whakato i nga purapura i te kai takahi o nga karepe, ka maturuturu ano te waina hou o nga maunga; nga pukepuke katoa ano hoki kuteretere noa iho.
14 Ka whakatahuritia atu ano hoki e ahau te whakaraunga o toku iwi, o Iharaira, a ka hangā e ratou nga pa kua ururuatia, nohoia iho; ka whakatokia ano hoki e ratou nga māra waina, ka inumia ano e ratou te waina o aua *māra*: ka mahi kāri ano ratou, ka kai ano hoki i nga hua o aua *kāri*.
15 Ka whakatokia ano ratou e ahau ki runga ki to ratou oneone; e kore ano ratou e unuhia atu i muri ake nei i to ratou oneone i hoatu e ahau ki a ratou, e ai ta Ihowa ta to Atua.

KO

OPARIA.

TE MEA i kitea e Oparia. Ko te
kupu tenei a te Ariki a Ihowa mo
Eroma, Kua rongo matou i tetahi kore-
ro, he mea na Ihowa, kua oti ano hoki
tetahi karere te unga atu ki nga tauiwi,
Whakatika, kia whakatika atu hoki ta-
tou ki a ia ki te whawhai.
2 Nana, kua oti koe te mea e ahau kia
ririki i roto i nga tauiwi: nui atu te
whakahawea ki a koe.
3 ¶ Kua oti koe te tinihanga e te
whakapehapeha o tou ngakau, e koe e
noho na i nga kapiti o te kamaka, kei
runga na tona nohoanga; e mea ana i
roto i tona ngakau, Ko wai hei whaka-
hoki iho i a au ki raro ki te whenua?
4 Ahakoa i rite to kakenga atu ki to
te ekara, ahakoa i hangā e koe to koha-
nga ki roto ki nga whetu, ka whakaho-
kia iho ano koe e ahau i reira, e ai ta
Ihowa.
5 Ki te mea kua tae atu nga kai tahae
ki a koe, nga kai pahua ranei i te po,
(taukiri e, to whakangaromanga!) e
kore ranei ratou e tahae, a kia maha ra
ano nga mea ma ratou? ki te mea i
haere mai nga kai whawhaki karepe ki
a koe, e kore ranei *etahi* karepe e whaka-
toea e ratou?
6 Taukiri e, te rapunga atu o *nga mea*
a Ehau! te kimihanga atu o ana mea
ngaro!
7 Nga tangata katoa o to kawenata,
kua riro koe i a ratou ki te rohe: nga
tangata i mau nei ta ratou rongo ki a
koe, kua tinihanga ratou ki a koe, a taea
ana koe e ratou; *te hunga i kai* i to taro
kua takoto i a ratou te he i raro i a koe:
kahore he matauranga i a ia.
8 He teka ianei, e ai ta Ihowa, ka wha-
kakahoretia e ahau i taua rangi nga ta-
ngata whakaaro nui i roto i Eroma, te
matauranga ano hoki o te maunga o
Ehau?
9 Ka wehi ano hoki o marohirohi, e
Temana, he mea e hatepea atu ai nga
tangata katoa o te maunga o Ehau, tu-
kituki rawa.
10 ¶ Ka taupokina koe e te whakama
hei utu mo *to* mahi tutū ki to teina ki
a Hakopa, ka hatepea atu ano hoki
koe, a ake ake ake.
11 I te ra i tu ai koe i te ritenga mai,
i te ra i whakaraua ai ona rawa e nga
tau tangata, a tapoko ana nga tangata
iwi ke ki roto ki ona kuwaha, kokiritia
ana e ratou nga niu mo Hiruharama, i
rite ano koe ki tetahi o ratou.
12 I *pai* me i kaua koe te titiro i te ra
o to teina, i te ra i whaka-tangata-ketia
ai ia, me i kaua ano koe te koa ki nga
tamariki a Hura, i te ra i whakangaro-
mia ai ratou; me i kaua ano te whaka-
nuia to mangai i te ra o te raru;
13 Me i kaua koe te tapoko atu ki roto
ki te kuwaha o toku iwi i te ra o to
ratou aitua; me i kaua ano koe te mata-
kitaki atu ki to ratou matenga i te ra o
to ratou aitua, me i kaua ano koe te pa
atu ki o ratou rawa i te ra o to ratou
aitua;
14 Me i kaua ano koe te tu ki te peka-
nga o te ara ki te hatepe atu i ona more-
hu; me i kaua ano te tukua atu e koe
ona oranga i te ra o te raru.
15 Kua tata hoki te ra o Ihowa ki nga
tauiwi katoa; tau i mea ai ka meatia
mai ano ki a koe; ka hoki mai to utu
ki runga ki to māhunga.
16 Ka rite hoki ki ta koutou inuma-
nga i runga i toku maunga; ka pena
ano te inu a nga tauiwi katoa, a ake nei
ake nei; ina, ka inu ratou, ka horomia
ano e ratou, a me te mea he kore rawa
nei ratou.
17 ¶ Ka whai whakaoranga ia a Mau-
nga Hiona, ka whai tapu ano hoki, ka
riro ano hoki o ratou wahi i te whare o
Hakopa.
18 Ka ai ano hoki te whare o Hapeka

hei ahi, te whare ano o Hohepa hei
mura, te whare ano hoki o Ehau hei
kakau witi, ka ngiha ano hoki ratou i
roto i a ratou, a pau ake ratou, kahore
ano hoki he morehu o te whare o Ehau:
na Ihowa nei hoki te kupu.
19 Ka riro ano hoki te maunga o Ehau
i te *hunga* o te tonga; nga Pirihitini
ano hoki i te *hunga* o te mānia; ka riro
ano i a ratou nga māra o Eperaima me
nga māra ano a Hamaria; ka *riro* ano
hoki Kireara i a Peniamine.
20 Na, nga whakarau o tenei ope, o
nga tamariki a Iharaira, *ka riro i a ratou*
to nga Kanaani, tae noa ki Harepata;
na, nga whakarau o Hiruharama, era i
Teparara, ka riro i a ratou nga pa o te
tonga.
21 Ka tae ake ano hoki nga kai wha-
kaora ki runga ki Maunga Hiona hei
whakarite i te whakawa mo te maunga
o Ehau; a ka riro i a Ihowa te kingi-
tanga.

KO

HONA.

UPOKO 1.

NA, i puta mai te kupu a Ihowa ki a
Hona, tama a Amitai, i mea,
2 Whakatika, haere ki Ninewe, ki taua
pa nui, karangatia atu hoki te he mona;
kua tae ake hoki to ratou kino ki toku
aroaro.
3 Ko Hona ia i whakatika, i rere
ki Tarahihi i te aroaro o Ihowa, haere
ana ia ki raro ki Hopa; a ka kitea e ia
tetahi kaipuke e rere ana ki Tarahihi,
ka hoatu e ia te utu mo te ekenga ki
runga, he mea kia rere ngatahi ai ratou
ki Tarahihi i te aroaro o Ihowa.
4 ¶ Na, ka tukua e Ihowa he hau nui
ki te moana, a he nui te awha i te moa-
na, no ka kia ka pakaru te kaipuke.
5 Na, ka wehi nga kai whakatere, ka
karanga ratou ki tona atua, ki tona atua,
a akiritia atu ana e ratou nga taonga o
runga o te kaipuke ki te moana kia
māmā ai i te mea ka *riro* aua mea. Ko
Hona ia kua riro ki raro ki nga taha o
te kaipuke, a takoto ana, au tonu tana
moe.
6 Na, ko te haerenga mai o te ranga-
tira o te kaipuke, ka ki mai ki a ia, He
aha tau e moe? maranga, karanga ki
tou Atua, me kahore tou Atua e whaka-
aro mai ki a tatou, kei ngaro tatou.
7 Na, ka mea ratou ki tona hoa, ki tona
hoa, Haere mai, kia makamaka rota ta-
tou, kia mohio ai tatou na wai te take i
pa ai tenei he ki a tatou. Na, kei te
makamaka rota, a ka tau te rota ki a
Hona.
8 Katahi ratou ka mea ki a ia, Tena ra,
whakaaturia ki a matou na wai te take i
pa ai tenei he ki a tatou? he mahi aha
tau? i haere mai ano hoki koe i hea?
Kohea to whenua? no tehea iwi ano
hoki koe?
9 Na, ko tana meatanga mai ki a ratou,
He Hiperu ahau, a e wehi ana i a Iho-
wa Atua o nga rangi, nana nei i hanga
te moana me te *whenua* maroke.
10 Na, nui atu te wehi i wehi ai aua
tangata, ka mea ratou ki a ia, He aha
tenei i meatia ai e koe? I mohio hoki
aua tangata e rere ana ia i te aroaro o
Ihowa, nana hoki i whakaatu ki a ratou.
11 ¶ Na, ko ta ratou meatanga ki a
ia, Me aha matou ki a koe, kia marino
ai te moana ki a tatou? e nui haere ana
hoki te ngaru o te moana.
12 Katahi tera ka mea ki a ratou, Ha-
painga ake ahau, makā hoki ahau ki te
moana, katahi ka marino te moana ki a
koutou; e mohio ana hoki ahau he wha-
kaaro ki a au i puta mai ai tenei paroro
ki a koutou.
13 Heoi hoe tonu aua tangata kia u ai
ki uta; otiia kihai i taea: e nui haere
ana hoki te ngaru o te moana hei arai i
a ratou.
14 Katahi aua tangata ka karanga ki
a Ihowa, a ka mea, Aue, e Ihowa, kaua
ra matou e whakangaromia hei utu mo

te matenga o tenei tangata: kaua ano
hoki e utaina te toto hara-kore ki runga
ki a matou: kua mahia na hoki e koe, e
Ihowa, tau i pai ai.
15 Na, hapainga ana a Hona e ratou,
makā atu ana ki te moana: a mutu ake
te riri o te moana.
16 Na, he nui te wehi i wehi ai aua
tangata i a Ihowa, patua iho e ratou he
patunga tapu ki a Ihowa, puaki ana
a ratou kupu taurangi.
17 ¶ Na, kua rite mai i a Ihowa tetahi
ika nui hei horo mo Hona. A e toru
nga ra, e toru nga po o Hona i roto i te
kopu o te ika.

UPOKO 2.

KATAHI a Hona ka inoi ki a Ihowa
ki tona Atua i roto i te kopu o te
ika,
2 I mea ia, I karanga atu ahau, he
ngakau mamae hoki noku, ki a Ihowa;
a whakao mai ana ia ki a au, i tangi
atu ahau i roto i te kopu o te po, a whakarongo
mai ana koe ki toku reo.
3 I makā hoki ahau e koe ki te rire,
ki waenga moana, a karapotia ana ahau
e nga roma, tika ana āu tuatea katoa
me āu ngaru i runga i a au.
4 Na, ko taku meatanga ake, Kua oti
ahau te pei atu i mua i o kanohi; tera
ano ia ahau ka titiro atu ki to temepara
tapu.
5 Karapotia ana ahau e te wai, *tae tonu*
iho ki te wairua; araia mai ana ahau e
te rire i tetahi taha, i tetahi taha; toku
māhunga he mea takatakai na te
rimu.
6 I haere ahau ki raro ki nga take o
nga maunga, i tetahi taha oku, i tetahi
taha, te whenua me ona tutaki, ake ake
ake; heoi whakaputaina ake ana e koe
toku ora i roto i te pirau, e Ihowa, e
toku Atua.
7 I te hemonga o toku wairua i roto i
a au i mahara ahau ki a Ihowa: i tae
atu ano taku inoi ki a koe ki to temepara
tapu.
8 Te hunga e pupuri ana i nga mea
tekateka noa e whakarerea ana e ratou
nga atawhaitanga mo ratou.
9 Ko au ia ka mea patunga tapu ki a
koe i runga i te reo whakawhetai; ka
whakamanā e ahau aku kupu taurangi.
Na Ihowa te whakaoranga.
10 ¶ I korero ano a Ihowa ki te ika,
a ka ruakina mai a Hona ki te wahi
maroke.

UPOKO 3.

NA, ka tuaruatia te putanga mai o
te kupu a Ihowa ki a Hona, i mea,
2 Whakatika, haere ki Ninewe, ki taua
pa nui, karangatia hoki ki reira te karangatanga
e korerotia e ahau ki a koe.
3 Na, whakatika ana a Hona, haere
ana ki Ninewe, pera ana me ta Ihowa i
korero ai. Na, he pa nui whakaharahara
a Ninewe, e toru nga rangi e haerea
ai.
4 Na, ka timata ta Hona haere ki roto
ki te pa, kotahi te rangi i haere ai,
kei te karanga ia, kei te mea, Kia wha
ake tekau nga ra, ka huribia a Ninewe.
5 ¶ A, whakapono tonu mai nga tangata
o Ninewe ki ta te Atua, karangatia
ana e ratou he noho-puku, he mea
taratara o ratou kakahu, o o ratou mea
rarahi, o o ratou mea iti.
6 Te taenga atu hoki o te kupu ki te
kingi o Ninewe, whakatika ana ia i
runga i tona torona, whakarerea atu ana
e ia tona koroka i kakahuria e ia, kei
te hipoki i a ia ki te kakahu taratara,
noho ana i runga i te pungarehu.
7 I meinga ano e ia kia karangatia te
korero i roto i Ninewe, he mea whakatakoto
na te kingi ratou ko ana metararahi,
i mea ia, Te tangata, te kararehe,
te kau, te hipi, kei pa kai ratou, me he
aha, me he aha, kei kai, kei inu wai:
8 Engari kia hipokina te tangata me
te kararehe ki te kakahu taratara, kia
kaha ano hoki ta ratou karanga ki te
Atua, kia hoki atu ano hoki nga tangata
i tana ara kino, i tana ara kino, i te tutū
ano hoki o o ratou ringaringa.
9 Ko wai ka tohu *tera pea* te Atua ka
tahuri, ka ripeneta, ka tahuri atu ano
hoki i te muranga o tana riri, a, e kore
tatou e ngaro?
10 ¶ A te kitenga a te Atua i ā ratou
mahi, kua tahuri atu ratou i to ratou ara
kino, na, ka ripeneta te Atua ki te kino
i kīa e ia kia meatia ki a ratou, kihai
hoki i meatia.

UPOKO 4.

NA, nui whakaharahara te he ki a
Hona, mura ana tana riri.
2 Te tino inoinga ki a Ihowa; i mea
ia, Aue, e Ihowa, he teka ianei ko taku
tenei i mea ai i a au ano i toku whenua?
No reira ahau i rere wawe ai ki Tarahihi;
i mohio hoki ahau he Atua atawhai
koe, he tohu tangata, e aweke ana

ki te riri, e nui ana te aroha, e ripeneta
ana ki te kino.
3 Na, tena ra, e Ihowa, kia mate ahau
inaianei; he pai atu hoki i te ora te mate
moku.
4 ¶ Ano ra hoki ko Ihowa, He mea
pai ranei kia riri koe?
5 Katahi a Hona ka puta mai i roto i
te pa, a noho ana i te taha ki te rawhiti
o te pa; kei te hanga i tetahi tihokahoka
mona ki reira, noho ana i raro i te tau-
marumarunga iho, kia kite ra ano ia ka
ahatia ranei te pa.
6 Na, kua rite i a Ihowa tetahi hue,
meinga ana e ia kia eke ki runga ki a
Hona, kia ai hei taumarumaru mo tona
māhunga, hei whakaora mona i roto i
tona mamae. Na, nui atu te koa o Ho-
na ki te hue.
7 Na, kua rite ano i te Atua he huhu
i te aonga ake o te ra, a ngaua iho e
tera te hue, na, kua maroke.
8 Na, i te whitinga o te ra kua rite
mai ano i te Atua tetahi hau kaha, he
marangai, aki tonu mai te ra ki runga
ki te māhunga o Hona, whakaruhiruhi
noa iho, a hiahia ana ia ki te mate, i mea
ano ia, He pai atu i te ora te mate
moku.
9 Na, ko te meatanga atu a te Atua ki
a Hona, He mea pai ranei kia riri koe
ki te hue? Ano ra ko ia, He mea pai
ano kia riri ahau, a mate noa.
10 Ano ra hoki ko Ihowa, I manawapa
koe ki te hue kihai na i mahia e koe,
kihai ano hoki i whakatupuria e koe,
kotahi ano te po i tupu ake ai, a kotahi
ano te po i kore ai,
11 A kaua ianei ahau e manawapa ki
Ninewe ki taua pa nui, he tokomaha
nei ona tangata i nga mano e ono tekau
topu, he hunga kahore nei e mohio ki o
ratou ringa matau ki o ratou ringa maui,
he maha ano hoki nga kararehe?

KO

MIKA.

UPOKO I.

TE KUPU A IHOWA i puta mai
ki a Mika Morahati i nga ra o *enei*
kingi o Hura, o Iotama, o Ahata, o He-
tekia, tana i kite ai mo Hamaria raua
ko Hiruharama.
2 Whakarongo, e nga iwi katoa, kia
whai taringa mai, e te whenua, me ona
tini mea, ko te Ariki ano hoki ko Ihowa
hei whakaatu i to koutou he, ko te Ari-
ki ano i tona temepara tapu.
3 Ko Ihowa hoki tenei te puta mai nei
i tona wahi, ka heke iho ano ia, ka ta-
kahi ki runga ki nga wahi tiketike o te
whenua.
4 Ka rewa ano hoki nga maunga i raro
i a ia, ka kohera ano hoki nga raorao
ano he wakiha i mua i te ahi, ano he
wai i ringitia ki te heketanga.
5 Mo te he o Hakopa tenei katoa, mo
nga hara ano hoki o te whare o Iharaira.
He aha te he o Hakopa? he teka ianei
ko Hamaria? He aha ano hoki nga
wahi tiketike o Hura? he teka ianei ko
Hiruharama?
6 Mo reira ka meinga e ahau a Hama-
ria kia rite ki te puranga o te māra, ki
nga whakatokanga o te māra waina; ka
ringitia atu ano e ahau ona kohatu ki te
raorao, ka hurahia ano e ahau ona tura-
nga.
7 Ka wawahia ona whakapakoko ka-
toa, ka tahuna ano hoki ona utu katoa
ki te ahi, ka meinga ano hoki e ahau
ona whakapakoko katoa kia tu kau noa
iho: no te mea he utu na te wahine
puremu i amenetia ai e ia, a ka hoki atu
ano ki te utu mo te wahine puremu.
8 Mo reira ka tangi ahau, ka aue, nga
kakahu whakarere rawa, ka haereere
tahanga ahau, ka rite taku tangi ki ta
nga tarakona, taku uhunga ki ta nga
tamahine a te ruru.
9 No te mea e kore tona mate e taea
te rongoa; no te mea kua tae ki Hura;
kua pa ia ki te kuwaha o toku iwi, ki
Hiruharama.
10 ¶ Kaua e whakaaturia ki Kata,

kaua rawa e tangi, titakataka i roto i te
puehu i te whare o Apara.
11 Haere tonu koutou, e te wahine e
noho ana i Hapiri, me te takoto kau ano
tau i whakama ai, kihai te wahine e
noho ana i Taanana i puta mai i te ta-
ngihanga o Pete-etere; ka riro mai i a
ia he turanga mona i a koutou.
12 I tatari marie hoki te wahine e noho
ana i Maroto ki te pai; heoi kua heke
iho he kino i a Ihowa ki te kuwaha o
Hirubarama.
13 Whakanohoia te muera ki te hariata,
e te wahine e noho ana i Rakihi. Ko ia
te timatanga o te hara o te tamahine o
Hiona: kua kitea na hoki nga he o
Iharaira i roto i a koe.
14 Mo reira ka hoatu e koe etahi hakari
ki Morebete-kata: hei korero teka nga
whare o Akatipi ki nga kingi o Iha-
raira.
15 Tenei ake ka kawea atu e ahau ki
a koe he tangata māna nga taonga, e te
wahine e noho ana i Mareha: ka tae
atu ano ia ki Aturama ki te kororia o
Iharaira.
16 Moremorea to māhunga, kutikutia,
he whakaaro ki o tamariki whakatarapi;
kia rite te nui o to pakira ki to te ekara;
kua *maweke* atu hoki ratou i a koe, kua
whakaraua.

UPOKO 2.

AUE te mate mo te hunga e wha-
kaaroa ana e ratou te he, a e mahi
ana i te kino i runga i o ratou moenga!
ka takiri te ata ka oti i a ratou, no te
mea kua whai kaha o ratou ringa hei
meatanga.
2 E hiahia ana ano ratou ki nga māra,
tangohia tonutia ake e ratou; ki nga
whare ano hoki, riro tonu atu i a ratou:
na, whakatupuria kinotia ana e ratou te
tangata me tona whare, te tangata me
tona wahi tupu,
3 No reira tenei kupu a Ihowa, Tenei
au te whakaaro nei i te kino mo tenei
hapu, e kore ano o koutou kaki e neke
mai i roto i taua *kino*; e kore ano kou-
tou e haere whakapehapeha: he kino
hoki tenei wa.
4 ¶ I taua rangi ka ara ake *i tetahi*
he whakatauki mo koutou, he nui noa
atu ano hoki te tangi e tangi ai, ka mea
ia, Kua pahuatia rawatia tatou: kua
puta ke i a ia te wahi a toku iwi. Tau-
kiri e, kua whakanekehia atu e ia i a
au! tahuri atu ana ia, wehea ana e ia a
tatou māra.
5 Mo reira kahore he tangata māu hei
maka i ta te rota taura i roto i te wha-
kaminenga a Ihowa.
6 *Ta ratou kupu,* Kaua e poropiti. Ka
poropiti ano ratou. E kore e poropiti
ki era: e kore te whakama e riro.
7 ¶ E koe e karangatia nei, Ko te
whare o Hakopa, kua iti ranei ta te
wairua o Ihowa? ko ana mahi ianei
enei? he teka ianei he pai te otinga o
aku kupu ki te tangata e tika ana te
haere?
8 No enei ra nei ano te whakatikanga
ake o toku iwi hei hoa riri: e huia ana
e koutou te koroka me te kakahu o te
hunga e haere wehi-kore noa atu ana, e
ngakau-kore ana ki te whawhai.
9 Kua oti nga wahine a toku iwi te
pei e koutou i roto i o ratou whare ahua-
reka; kua tangohia e koutou toku koro-
ria i ā ratou tamariki, a ake ake ake.
10 Whakatika, haere; ehara hoki tenei
i te okiokinga; kua poke nei hoki; he
kino whakaharahara te whakangaroma-
nga e whakangaromia ai *koutou.*
11 Na, he tangata e haere ana i runga
i te wairua teka, a, ka korero teka, *ka
mea,* Ka poropititia e ahau he waina ki
a koe, he wai kaha; ko ia te poropiti mo
tenei iwi.
12 ¶ Takoto rawa taku tikanga ko-
hikohi i a koe katoa, e Hakopa; takoto
rawa taku tikanga mo te whakarame-
mene i nga morehu o Iharaira; ka hui-
huia mai ratou e ahau, ka peratia me
nga hipi o Potora, me te kahui ano i
waenganui o to ratou taiepa: ka nui to
ratou nge, i te *tini* hoki o te tangata.
13 Kua tae ake te rorea i to ratou aro-
aro: kua pakaru mai ratou, kua tika i
roto i te kuwaha, kua pahemo atu: ka
tika ano hoki to ratou kingi i to ratou
aroaro, a Ihowa ano hoki i to ratou
upoko.

UPOKO 3.

I MEA ano ahau, Whakarongo ra,
e nga upoko o Hakopa, e nga ariki
o te whare o Iharaira; He teka ianei
ma koutou te mātauranga ki te whaka-
rite whakawa?
2 E kino ana hoki *ratou* ki te pai, e
aroha ana ki te kino, e tihorea ana e
ratou to ratou kiri i *piri* ki a ratou, to
ratou kikokiko ano hoki i *piri* ki o ratou
wheua;
3 E kai ana i nga kikokiko o toku
iwi; to ratou kiri e piri ana ki a ratou
tihorea ake e ratou; o ratou wheua ano
hoki wawahia ake e ratou, tapatapahi

rawa, ano he mea mo te kohua, ano he
kikokiko i roto i te kohua nui.
4 Ko reira ratou karanga ai ki a Iho-
wa; heoi e kore ia e whakahoki kupu
mai ki a ratou: ka hunā ano e ia tona
mata ki a ratou i taua wa, ka rite ki ta
ratou kino i mahia e ratou.
5 ¶ Ko te kupu tenei a Ihowa mo nga
poropiti e whakapohehe nei i toku iwi, e
ngau nei o ratou niho, a e karanga ana,
He rongo mau! a ki te kahore e hoatu
he mea e tetahi ki roto ki o ratou ma-
ngai, ka anga ratou ka whawhai ki
a ia.
6 No reira mo koutou ko te po, kahore
he whakakitenga; ka pouri ano koutou,
e kore ai koutou e kite tikanga, ka to
ano hoki te ra ki nga poropiti, ka pouri
ano hoki te ra ki a ratou.
7 Ka whakama ano nga matakite, nga
tohunga tuahu numinumi kau ana: ka
araia ano o ratou ngutu e ratou katoa;
no te mea kihai he kupu i whakahokia
mai e te Atua.
8 ¶ Otiia, pono tonu, kua ki ahau i te
kaha, he mea na te wairua o Ihowa, i
te whakarite whakawa ano hoki, i te
mana, he mea kia whakaaturia ai e ahau
tona pokanga ketanga ki a Hakopa,
tona hara ki a Iharaira.
9 Tena ra, whakarongo ki tenei, e nga
upoko o te whare o Hakopa, e nga ariki
o te whare o Iharaira, e whakarihariha
nei ki te whakarite whakawa, a te tika
whakapeaua ketia katoatia e ratou.
10 E hangā ana a Hiona e ratou ki te
toto, a Hiruharama ano hoki ki te he.
11 Ona upoko, na te utu whakapati ta
ratou whakarite whakawa, he whakaaro
ki te utu i whakaako ai ona tohunga,
ona poropiti na te hiriwa a ratou tikanga
i kite ai; kei te whakawhirinaki ia ratou
ki a Ihowa, e mea ana, He teka ianei
kei roto a Ihowa i a tatou? e kore tetahi
he e pa ki a tatou.
12 Mo reira ka parautia a Hiona, *ano*
he māra, he whakaaro hoki ki a koutou,
ka waiho ano hoki a Hiruharama hei
puranga, ka rite ano hoki te maunga o te
whare ki nga wahi tiketike o te nga-
here.

UPOKO 4.

NA, tenei ake kei nga ra whakamu-
tunga ka whakapumautia te mau-
nga i to Ihowa whare ki te tihi o nga
maunga, ka whakanekehia ake ano ki
runga i nga pukepuke, a ka rere nga
iwi ki reira.
2 Ka haere hoki nga iwi maha, ka mea,
Haere mai, tatou ka haere ki runga ki
te maunga o Ihowa, ki te whare o te
Atua o Hakopa, kia whakaakona ai
tatou ki ona ara, ka haere hoki tatou i
ona huarahi: no te mea ka puta mai te
ture i Hiona, me te kupu ano a Ihowa
i Hiruharama.
3 ¶ He maha ano nga iwi e whaka-
ritea e ia to ratou whakawa, ka riria ano
hoki te he o nga iwi kaha i tawhiti; a
ka patupatua e ratou a ratou hoari hei
hea parau, a ratou tao hei tapahi ma-
nga; e kore tetahi iwi e hapai hoari ki
tetahi iwi, a heoi ano ta ratou ako ki te
whawhai.
4 Engari ka noho ratou, ia tangata, ia
tangata, i raro i tana waina, i tana piki,
tē ai he kai whakawehi; na te mangai
hoki o Ihowa o nga mano te korero.
5 No te mea ka haere nga iwi katoa,
tenei tangata, tenei tangata, i runga i te
ingoa o tona Atua, me tatou ano hoki
ka haere i runga i te ingoa o Ihowa *o*
to tatou Atua, a ake ake ake.
6 I taua rangi, e ai ta Ihowa, ka hui-
huia mai e ahau te wahine e totitoti ana,
ka whakaminea mai ano e ahau te wa-
hine i peia atu, me ia ano i whakatupuria
kinotia e ahau;
7 Ka meinga ano e ahau te wahine e
totitoti ana hei morehu, te wahine ma-
kanga ano hoki hei iwi kaha: a ka ki-
ngi a Ihowa ki a ratou ki Maunga
Hiona inaianei, a ake tonu atu.
8 ¶ Na, e koe, e te pourewa o te ka-
hui, e te taumaihi o te tamahine o Hio-
na, ka tae mai ano ki a koe; ka tutuki
mai ano te kingitanga tuatahi, *ae ra*, te
kingitanga, ki te tamahine a Hiru-
harama.
9 Na, he aha koe i karanga nui ai?
kahore ianei he kingi i roto i a koe? kua
ngaro ranei to kai whakatakoto wha-
kaaro? mau pu na hoki koe i te mamae
me te mea he wahine e whanau ana.
10 Whakamamae, kia puta ki waho, e
te tamahine o Hiona, kia rite koe ki te
wahine e whanau ana: no te mea ka
anainei koe puta ai i roto i te pa, ka
noho ano hoki koe ki te parae, ka tae
ano koe ki Papurona; ka whakaorangia
koe i reira, ka hokona ano hoki koe i
reira e Ihowa i roto i te ringaringa o o
hoa riri.
11 Na, he maha nei nga iwi kua hui-
hui ki te whawhai ki a koe, e mea ana,
Whakapokea; kia titiro atu ano to tatou
kanohi ki Hiona.
12 Otiia kahore ratou e mātau ki nga
whakaaro o Ihowa, kahore ano hoki ra-

tou e mohio ki tana i whakatakoto ai:
ka kohikohia hoki ratou e ia ano he pai-
here ki te patunga witi.
13 Whakatika ki te patu witi, e te
tamahine o Hiona: ka meinga hoki e
ahau to haona hei rino, ka meinga ano
e ahau o matikuku hei parahi, a he
maha nga iwi e patua e koe a monga-
monga noa; ka whakatapua ano hoki e
ahau ma Ihowa nga mea i apohia mai e
ratou, o ratou rawa ano hoki ma te Ari-
ki o te whenua katoa.

UPOKO 5.

NA, huihui, e te tamahine a nga
ropu: kua oti tatou te whakapae e
ia: ka patua e ratou te pāpāringa o te
kai whakarite whakawa o Iharaira ki te
rakau.
2 Na, ko koe, e Peterehema Eperata,
ahakoa he iti i roto i nga mano o Hura,
e puta mai ano i roto i a koe tetahi
maku hei kawana mo Iharaira: ona
putanga atu no namata, no nga rangi o
tua iho.
3 No reira ratou ka tukua atu ai e ia,
kia taea ra ano te wa e whanau ai tenei
e whakamamae nei: ko reira nga toe-
nga o ona tuakana, o ona teina ka hoki
mai ki nga tamariki a Iharaira.
4 ¶ A ka tu ia, ka whangai hipi i
runga i te kaha o Ihowa, i runga i te
nui o te ingoa o Ihowa o tona Atua; a
ka noho ratou; no te mea ko akuanei ia
nui ai, a nga pito ra ano o te whenua.
5 A hei maunga rongo tenei tangata,
ina tae mai te Ahiriana ki to tatou
whenua: i te wa ano hoki e takahi ai ia
ki o tatou whare kingi, ka ara i a tatou
etahi hepara tokowhitu hei whawhai ki
a ia, me etahi rangatira o nga tangata
tokowaru.
6 Ka whakahaere tikanga ano hoki
ratou mo te whenua o Ahiria ki te hoari,
mo te whenua ano o Nimiroro i ona
tomokanga atu: na ka whakaorangia
tatou e ia i te Ahiriana, ina haere mai
ki to tatou whenua, ina takahi i roto i o
tatou rohe.
7 A ka rite nga toenga o Hakopa i
roto i nga iwi maha ki te tomairangi a
Ihowa, ki nga ua i runga i te tarutaru,
e kore nei e whanga ki te tangata, e
kore ano e tatari ki nga tama a te
tangata.
8 ¶ Na, nga toenga o Hakopa i roto i
nga tauiwi, i roto i nga iwi maha, ka
rite ki te raiona i roto i nga kararehe o
te ngahere, ki te kuao raiona i roto i nga
kahui hipi: ki te tika atu hoki ia i wae-
nga, ka takatakahi, ka haehae, kahore
hoki he kai whakaora.
9 Ka ara to ringa ki runga ki o hoa
riri, a ka hatepea atu o hoa riri katoa.
10 Na, i taua rangi ano, e ai ta Ihowa,
ka hatepea atu e ahau o hoiho i roto i a
koe, ka kore ano hoki i a au o hariata;
11 Ka kore ano hoki i a au nga pa o to
whenua, ka wawahia ano e au o pa kaha
katoa;
12 Ka hatepea atu ano e ahau nga
makutu i roto i to ringaringa, kahore
atu ano hoki he tohunga maori i roto i a
koe:
13 Ka hatepea atu e ahau o whakapa-
koko, me o pou whakaahua, i roto i a
koe; a e kore koe e koropiko i muri nei
ki te mahi a o ringaringa.
14 Ka hutia atu ano e ahau o ngahere
i roto i a koe; ka whakangaromia ano
hoki o pa.
15 Ka rapua ano e ahau he utu i nga
tauiwi i runga i te riri, i te weriweri, he
mea kihai i rangona e ratou i mua.

UPOKO 6.

TENA RA, whakarongo ki te kupu i
korerotia e Ihowa, Whakatika, to-
tohe ki nga maunga, kia rangona ano
hoki tou reo e nga pukepuke.
2 Whakarongo mai ki ta Ihowa totohe,
e nga maunga, e nga turanga kaha ano
hoki o te whenua: he totohe hoki ta
Ihowa ki tona iwi, ka riria ano hoki e ia
te he o Iharaira.
3 E toku iwi, i aha ahau ki a koe? he
ahatanga naku i hoha ai koe? Whakaa-
turia mai taku he.
4 Naku na hoki koe i kawe mai i te
whenua o Ihipa, naku ano koe i hoko i
roto i te whare pononga, a unga atu ana
e ahau a Mohi, ratou ko Arona, ko
Miriama.
5 Kia mahara, e toku iwi, ki te wha-
kaaro i whakatakotoria e Paraka kingi o
Moapa, ki te kupu ano hoki i whakaho-
kia mai ki a ia e Paarama tama a Peoro
i Hitimi, a tae noa ki Kirikara, kia mo-
hio ai koutou ki te tika a Ihowa.
6 ¶ He aha taku e haere ai ahau ki te
aroaro o Ihowa e piko ai ahau ki te Atua
i runga? he patunga tapu ranei te mea
e haere ai ahau ki tona aroaro, he kuao
kau ranei, he tau tahi?
7 E manako ranei a Ihowa ki nga
mano o nga hipi toa, ki nga tekau ranei
o nga mano o nga awa hinu? me hoatu
ranei e ahau taku matamua *hei utu* mo

toku pokanga ketanga, te hua o toku
kopu *mo* te hara o toku wairua?
8 E whakaaturia mai ana e ia, e te
tangata, ki a koe te mea pai; he aha
ake hoki ta Ihowa e rapu nei ki a koe?
he teka ianei ko te whakarite whakawa,
ko te pai ki te tohu tangata, ko te wha-
kaiti i a koe, ko te haere tahi i to
Atua?
9 E karanga ana te reo o Ihowa ki te
pa, ka kite ano hoki te *tangata* whakaaro
nui i to ingoa: whakarongo koutou ki
te whiu, ki te kai whakarite mai ano
hoki o te *whiu*.
10 ¶ He taonga ano ranei tera na te
poka ke i roto i te whare o te tangata
kino? me taua mea whakarihariha ano,
me te mehua iti?
11 Ki taku e ma ranei nga pauna kino,
te putea ranei i nga weiti tinihanga?
12 Ki tonu na hoki i te tutū ona tanga-
ta taonga, e korero teka ana hoki ona
tangata, a e tinihanga ana o ratou arero
i roto i o ratou mangai.
13 Mo reira ka meinga ano hoki *koe* e
ahau kia mate, he whiuwhiu hoki naku
i a koe, he meatanga hoki i a koe kia
mokemoke, hei utu mo ou hara.
14 Ka kai koe, e kore ano e makona, i
waenganui ano hoki i a koe to whaka-
itinga; ka hopukia atu ano e koe, heoi e
kore e ora i a koe; te mea ano i ora i a
koe ka hoatu e ahau ki te hoari.
15 Ka whakato koe, e kore ano ia koe
e kokoti; ka takahi oriwa koe, e kore
ano koe e whakawahi i a koe ki te
hinu; i te waina hou ano hoki, e kore
ano koe e inu i te waina.
16 ¶ No te mea e puritia ana nga
tikanga a Omori, me nga mahi katoa
ano hoki o te whare o Ahapa, a e haere
ana koutou i runga i ā ratou whakaaro;
he mea e meinga ai koe e ahau kia mo-
kemoke; nga tangata ano hoki o kona
hei whakahianga atu: ka mau ano hoki
ki a koutou te ingoa kino o toku iwi.

UPOKO 7.

AUE te mate i a au! e rite ana hoki
ahau ki nga kohikohinga o nga
hua raumati, ki nga hamunga i te mea
e whawhaki karepe ana: kahore he tau-
tau hei kai: hiahia tonu toku wairua ki
te hua matamua.
2 Ka ngaro atu te tangata tapu i
runga i te whenua: kahore hoki he
tangata tika i roto i nga tangata; ratou
katoa kei te whanga toto, e whaia ana e
ratou tona hoa, tona hoa, ki te kupenga.
3 E mahia marietia ana te kino e o
ratou ringaringa, me te tono utu ano te
rangatira raua ko te kai whakarite wha-
kawa; te tangata nui ano hoki kei te
korero i te mea nanakia a tona wairua:
na, whiria ake e ratou.
4 Te tangata pai o ratou, rite tonu ki
te tumatakuru: te mea tika, ano he
taiepa tataramoa: kei te haere mai te ra
o o tutei, *te ra* e whiua ai koe, ko
anaianei ratou pokaikaha ai.
5 Kaua e whakapono ki te hoa, kaua e
whakawhirinaki ki te kai arahi: kaipo-
nuhia nga tatau o to mangai ki te
wahine e takoto ana i to uma.
6 E whakahawea ana hoki te tamaiti
ki te pāpā, e whakatika mai ana te
kotiro ki tona whaea, te hunaonga ki
tona hungawai wahine, nga hoa riri o te
tangata ko nga tangata o tona whare.
7 Ko au ia ka titiro atu ki a Ihowa, ka
tatari ahau ki te Atua o toku whakaora-
nga: tera toku Atua e whakarongo ki a
au.
8 Kei koa mai ki a au, e toku hoa riri;
ki te hinga ahau, ka ara ano ahau; ki te
noho ahau i te pouri, ko Ihowa hei wha-
kamārama moku.
9 Ka wahā e ahau te riri a Ihowa, kua
hara nei hoki ahau ki a ia, kia tohea ra
ano e ia taku tohe, kia whakaritea ra
ano e ia taku whakawa: ka whakapu-
taina atu ahau e ia ki waho ki te māra-
matanga, *a* ka kite ahau i tona tika.
10 E kite toku hoa riri, a ka taupokina
e te whakama, tera i ki mai ra ki a au,
Kei hea a Ihowa tou Atua? e kite oku
kanohi i taua *wahine:* akuanei ia taka-
hia ai, peratia ai me te paru o nga
huarahi.
11 I te ra e hangā ai o taiepa, i taua
rangi ano ka matara atu te tikanga i
whakatakotoria.
12 I taua rangi ka haere mai ia, tae
tonu mai ki a koe i Ahiria, i nga pa
taiepa ano hoki, i te pa taiepa ano tae
noa ki te awa, i tetahi moana ki tetahi
moana, i tetahi maunga ki tetahi mau-
nga.
13 Ka ururuatia ano ia te whenua, he
mea na ona tangata, mo nga hua hoki o
a ratou mahi.
14 Whangaia ki to rakau to iwi, nga
hipi o to kāinga tupu e noho mokemoke
nei i te ngahere i waenganui o Kara-
mere: kia kai ratou ki Pahana, ki
Kireara, kia pera me nga rangi o mua.
15 Ka rite ki nga rangi i haere mai ai
koe i te whenua o Ihipa, ka whakakitea
e ahau nga mea whakamiharo ki a ia.
16 Ka kite nga iwi, a ka whakama ki

to ratou marohirohi katoa: ka kopania
te mangai ki te ringaringa, o ratou
taringa turi tonu.
17 Ka mitimiti ratou i te puehu, ano
he nakahi, ka oho mai ratou i roto i o
ratou rua, ano ko nga toke o te whenua;
ka wehi ratou ki a Ihowa ki to tatou
Atua, ka mataku ano hoki ki a koe.
18 Ko wai te Atua hei rite mou? e
murua ana hoki e ia te he, e whakarerea
noatia ana hoki e ia te pokanga ketanga
a nga morehu o tona wahi tupu? E
kore ia e kawe riri a ake ake ake, e nga-
kau nui ana hoki ia ki te tohu tangata.
19 Tera ia e tahuri, ka aroha ia ki a
tatou, ka pehia e ia o tatou kino, ka
pangā ano e koe o ratou hara ki nga
rire o te moana.
20 Ka whakamanā e koe *tau* ki a
Hakopa, te aroha ki a Aperahama, tau i
oati ai ki o matou mātua i nga rangi o
mua.

KO

NAHUMU.

UPOKO 1.

TE POROPITITANGA mo Ninewe.
Te pukapuka o te mea i kitea e
Nahumu Erekohi.
2 E hae ana te Atua, e rapu utu ana
hoki a Ihowa; e rapu utu ana a Ihowa,
e whakatakariri ana ia, ka rapu utu a
Ihowa i ona hoa riri; ka mauahara ano
ki ona hoa whawhai.
3 He aweke a Ihowa ki te riri, e nui
ana tona kaha, e kore rawa e whakaha-
rakoretia e ia te tangata hara. To Iho-
wa ara kei te tukauati, kei te paroro, ko
nga kapua te puehu o ona waewae.
4 Tana riringa ki te moana, maroke
tonu ake, nga awa katoa ano hoki ma-
roke ake i a ia: kahore he kaha o Pa-
hana, o Karamere, te puawai o Repanona
kaha-kore noa iho.
5 Wiri ana nga maunga i a ia, rewa
ana nga pukepuke, te whenua ngiha
tonu i tona aroaro, ae ra, te ao, me ona
tangata katoa.
6 Ko wai e tu i mua i tana whakata-
kariri? ko wai hoki e whakatika ake,
ina mura tana riri, kua oti tana weri-
weri te riringi atu, kei te ahi te rite,
nga kamaka wahia iho e ia.
7 E pai ana a Ihowa, he pa kaha ia i
te ra o te raru, e mohio ana hoki ia ki
te hunga e whakawhirinaki ana ki a ia.
8 Ka whakamotitia rawatia ano e ia to
reira wahi ki te waipuke e ngawha ana,
ka whaia ano hoki ona hoa riri e te
pouritanga.
9 Ko te aha ta koutou e whakaaro na
ki a Ihowa? ka whakamotitia rawatia
e ia, e kore e tuaruatia te putanga ake o
te aitua.
10 I te mea hoki e pokai tonu ana
ratou, *ano* he tataramoa, a, e haurangi
ana, *e rite ana* ki te hunga haurangi, ka
pau ratou, ano he kakau witi kua ma-
roke.
11 Kua puta mai i roto i a koe tetahi e
whakaaro ana i te he mo Ihowa, he kai
whakatakoto i te whakaaro kino.
12 Ko te kupu tenei a Ihowa, Ahakoa
ata noho ratou, a he tini ano ratou, ka
pera ano to ratou tapahanga atu, ina
tika atu ia i waenga. Ahakoa i whaka-
whiua koe e ahau, e kore koe e whaka-
whiua e ahau a muri ake nei.
13 Na, akuanei ka wahia atu e ahau
tana ioka i runga i a koe, ka motuhia
atu ano hoki e ahau o here.
14 He whakahau tenei na Ihowa mou,
ara, kia kaua e whakatōkia tetahi o to
ingoa a muri ake nei: ka hatepea atu e
ahau te whakapakoko tarai me te wha-
kapakoko whakarewa i roto i te whare o
ou atua: ka hangā e ahau he urupa
mou; no te mea he kino koe.
15 Nana, kei runga i nga maunga
nga waewae o te kai kawe i te korero
pai, o te kai kauwhau i te rongo mau.
Whakaritea o hakari, e Hura, whaka-
manā o kupu taurangi: no te mea heoi

ano haeretanga atu o te tangata kino i
waenga i a koe; kua hatepea rawatia
atu.

UPOKO 2.

KUA tae ake te kai wahi ki tou aro-
aro: tiakina te pa, tuteia te ara,
kia kaha *to* hope, kia u whakaharahara
to kaha.
2 No te mea kua whakatahuritia atu e
Ihowa te nui o Hakopa, kua rite ki te
nui o Iharaira: kua takoto kau nei hoki
ratou, he mea na nga kai whakatakoto
kau, kua he ano hoki a ratou manga
waina i a ratou.
3 Kua oti te whakangungu rakau a
ana morohirohi te whakawhero, he nga-
ngana te kakahu o nga maia: kei te ro-
herohe e mura ana te rite o nga hariata i
te ra e takatu ai ia, nga kauri wiri
rawa.
4 Nga hariata ngana tonu i nga hua-
rahi, ka tutetute ki a ratou ano i nga
waharoa; to ratou ahua kei to nga
roherohe, to ratou oma me he uira.
5 Ka korerorerotia e ia ana metara-
rahi; ka hinga ratou i a ratou e haere
ana; ka hohoro ratou ki to reira taiepa,
a ka rite te arai.
6 Ka whakatuwheratia nga kuwaha o
nga awa, ka papahoro te whare kingi.
7 Ka whakaraua atu ano hoki a Hu-
tapa, ka riro ake ia, ko ana pononga
wahine ano ki te arahi i a ia, te reo, koia
ano kei to nga kukupa, ko o ratou uma
ano hei timipera ma ratou.
8 To Ninewe rite o namata iho kei te
puna wai: heoi ka rere ratou, *Ta ratou
karanga*, E tu, e tu; heoi e kore tetahi
e tahuri mai.
9 Pahuatia te hiriwa, pahuatia te kou-
ra: kahore hoki he mutunga o nga rawa,
o te kororia, i roto i nga taonga ahuare-
ka katoa.
10 Kua takoto kau ia, kahore ana mea,
moti rawa, harotu kau te ngakau, kei te
aki ano nga turi ki a raua, he nui te ma-
mae o nga hope katoa, kei te amene mai
ano hoki nga mata o ratou katoa i te
pouri.
11 Keihea te nohoanga o nga raiona?
te wahi kai ano hoki a nga kuao raiona?
te wahi i haereere ai te raiona, *ara* te
raiona katua, me te kuao raiona, tē ai
he kai whakawehi?
12 I haehaea mai e te raiona ta ana
kuao i makona ai, notia ana e ia te kaki
hei mea ma ana raiona wahine, whaka-
kīa ana e ia ana rua ki nga kai, ona
nohoanga ki te mea haehae.
13 Nana, hei hoa riri tenei ahau, mou,
e ai ta Ihowa o nga mano, ka tahuna
ano e ahau ana hariata i roto i te paowa,
ka pau ano hoki o kuao raiona i te hoa-
ri: ka hatepea atu ano hoki e ahau i
runga i te whenua tau i haehae ai, e kore
ano te reo o o karere e rangona a muri
ake nei.

UPOKO 3.

AUE te mate mo te pa toto! kua ki
katoa i te teka, i te pahua, kahore
he mutunga o te muru taonga,
2 O te haruru o te whiu, o te haruru o
nga wira e ngateri ana, o nga hoiho e
takatakahi ana, o nga hariata e moko-
whitiwhiti ana.
3 E hapainga ake ana e te kai eke hoi-
ho te hoari, *tona rite kei* te mura, te tao
kanapa ano hoki, he tini ano hoki te
hunga ka tukitukia, maha noa iho nga
tupapaku, kahore hoki he mutunga o
nga tinana, tūtuki ana te waewae ki o
ratou tinana.
4 He mea na te maha o nga puremu-
tanga a te wahine ataahua i puremu nei,
a te rangatira o nga makutu, e hoko nei
i nga iwi ki ana puremutanga, i nga
hapu ano hoki ki ana mahi makutu.
5 Nana, hei hoa riri tenei ahau mou, e
ai ta Ihowa o nga mano, ka hurahia ano
e ahau nga remu o tou ki to aroaro, ka
whakakite ano ahau i a koe e noho taha-
nga ana ki nga iwi, me tou whakama
ano hoki ki nga kingitanga.
6 Ka makā atu ano e ahau nga
mea whakarihariha ki runga ki a
koe, ka whakaititia koe e ahau, ka mei-
nga ano koe e ahau hei tirohanga atu.
7 Te hunga katoa ano hoki e kite ana
i a koe ka rere atu i a koe, a ka mea,
Kua ururuatia a Ninewe; ko wai hei
tangi ki a ia? me rapu e ahau he kai
whakamarie mou kihea?
8 He pai ake ranei koe i No, i te wahi
i nui nei nga tangata, i tu nei i roto i
nga awa, he mea karapoti e te wai, tona
pekerangi ko te moana, no te moana ano
hoki tona taiepa?
9 Tona kaha ko Etiopia, ko Ihipa, ka-
hore hoki he mutunga; he awhina nou a
Putu, a Rupimi.
10 Heoi kua whakaraua atu ia, kua
riro ia hei pārau, ana kohungahunga ano
hoki taia iho i te ahunga mai o nga hua-
rahi katoa: i kokiritia ano hoki te niu e
ratou mo ona tangata nui, ona tangata
rarahi katoa here rawa ki nga meka-
meka.

11 Tera ano hoki koe ka haurangi: ka
ngaro atu ano koe, ka rapu kaha ano
koe i te wehi i te hoa riri.
12 O pa taiepa katoa *ka rite* ki te piki
he hua matamua nei ona: ki te whaka-
oioia, ka taka ki roto ki te mangai o te
tangata e kai ana.
13 Nana, he wahine o tangata i wae-
nganui i a koe: ka whakatuwheratia
nga kuwaha o to whenua ki o hoa riri:
ka pau o tutaki i te ahi.
14 Utuhia he wai mou mo te whaka-
paenga, whakakakahangia o pa taiepa:
haere ki te mahi paru, takatakahia te
mea pokepoke, kia u te tahunga pereki.
15 Ka pau koe i te ahi i reira, ka hate-
pea atu koe e te hoari, tana kai i
a koe ka rite ki ta te tatarakihi: whaka-
raneatia koe, kia rite ki te tatarakihi,
whakaraneatia koe, kia rite ki te ma-
whitiwhiti.
16 O kai hokohoko whakatokomahatia
ake e koe i nga whetu o te rangi: ta te
tatarakihi he pahua, a rere ana.
17 O *tangata* i te potae kingi, to ratou
rite kei te mawhitiwhiti, o rangatira
rite tonu ki nga mawhitiwhiti e noho
nei i nga taiepa i te rangi maeke, te
whitinga o te ra ka rere atu ratou, kahore
hoki e mohiotia te wahi e nohoia ana e
ratou.
18 Kei te moe o hepara, e te kingi o
Ahiria, te kāinga mo o metararahi *kei
te puehu*, kua marara atu to iwi ki runga
ki nga maunga, kahore hoki he kai
huihui.
19 Kahore he mahunga o to pakaru,
mamae rawa to marutanga: te hunga
katoa e rongo ana i te rongo ki a koe,
ka papaki o ratou ringaringa ki a koe:
i kore hoki ki a wai te pānga tonutanga
atu o to kino?

KO

HAPAKUKU.

UPOKO 1.

TE POROPITITANGA i kitea e Ha-
pakuku poropiti.
2 Kia pehea te roa, e Ihowa, o taku
tangi, a kahore koe e rongo? o taku
karangatanga atu ki a koe mo te tutu, a
kahore koe e whakaora?
3 He aha koe i whakakite mai ai i te
kino ki a au? he aha ahau i meinga ai e
koe kia kite i te mamae? he pahua hoki,
he tutū tenei kei toku aroaro, he kai
whakaoho ano enei i te totohe, i te nga-
ngare.
4 Na reira kaha-kore noa iho te ture,
kore tonu ake te putanga atu o te wha-
karite whakawa: no te mea e karapotia
ana te tangata tika e te tangata kino:
no reira, te putanga atu o te whakarite
whakawa, he mea parori ke.
5 ¶ Titiro atu ki nga tauiwi, mataki-
taki, kia nui te miharo; no te mea ka
mahia e ahau he mahi i o koutou ra, he
mea e kore e whakaponohia, ki te mea
ka korerotia atu.
6 No te mea tenei ka ara i a au nga
Karari, taua iwi nanakia, *taua iwi* e ta-
kare tonu ana, a ka haere atu ratou i te
whanuitanga o te whenua, kia riro
ai i a ratou nga kāinga ehara nei i
a ratou.
7 He hanga whakamataku ratou, he
mea wehi: no ratou ano te putanga ake
o te whakarite whakawa mo ratou, o
to ratou nui ano.
8 He tere rawa ano hoki o ratou hoiho
i nga reparo, he nanakia rawa i nga
wuruhi o te ahiahi: ka tohatoha noa
atu ano hoki o ratou kai eke hoiho, ka
haere mai ano o ratou kai eke hoiho i
tawhiti; ta ratou rere rite tonu ki to te
ekara e hohoro ana ki te kai.
9 Ratou katoa he mahi nanakia te mea
e haere mai ai, ano ko te marangai o
ratou kanohi e horo ana *i te whenua*,
me te mea he puehu nga whakarau ka
whakaramemenetia mai e ratou.

10 Ka taunu ano ratou ki nga kingi, hei whakakatanga mai ano hoki ma ratou nga rangatira: ka kata ratou ki nga pa taiepa katoa; ka opehia ake hoki he puehu e ratou, a riro tonu iho i a ratou.
11 Ko reira *tona* wairua puta ke ai, a ka tika tonu atu ia, ka mahi he; tenei kaha ona *kīa ake e ia* na tona atua.
12 ¶ He teka ianei no namata riro koe, e Ihowa, e toku Atua, e toku Mea Tapu? e kore matou e mate. Kua waiho ratou e koe, e Ihowa, mo te whakarite whakawa; kua whakapumautia ano ratou e koe, e te Kamaka, mo te whiu.
13 He kanohi ma rawa ou, e kore koe e titiro atu ki te kino, e kore ano e ahei kia matakitaki koe ki te kino: he aha koe i matakitaki ai ki te hunga tinihanga, i whakarongo puku ai i te mea ka horomia e te tangata kino te tangata e tika rawa ana i a ia?
14 *He aha* nga tangata i meinga ai e koe kia rite ki nga ika o te moana, ki nga mea ngokingoki kahore nei o ratou kai whakahaere tikanga?
15 E tangohia ake ana ratou katoa ki te matau, e riro mai ana i roto i ā ratou kukuti, e haoa ana ki ā ratou kupenga: na reira koa ana ratou, whakamanamana ana.
16 Koia ratou i mea ai ki ta ratou kukuti, a tahu whakakakara ana ratou ki ta ratou kupenga; no te mea na aua mea i whai ngako ai ta ratou wahi, i momona ai ta ratou kai.
17 He mea ano ranei tera e whakawateatia ai e ratou ta ratou kukuti, a kore iho e tohungia nga iwi e patua tonutia ana?

UPOKO 2.

KA TU ahau ki taku mahi tiaki, ka whakarite ano hoki i a au ki te taumaihi, ka tutei atu, ka titiro atu, ko te aha e kīa mai e ia ki a au, ko te aha ano hoki e whakahokia e ahau hei utu mo taku tautohetohenga.
2 Na, ka utua mai taku e Ihowa; i ki mai ia, Tuhituhia te whakakitenga, kia mārama rawa i runga i nga papa, kia tere ai te kai korero o taua mea.
3 No te mea tenei ake ko te mea i puta atu ra, kei te wa i whakaritea; kei te mutunga hoki te korero ai, e kore ano e teka: ahakoa roa, taria atu; no te mea kua takoto rawa he putanga atu mona; e kore e whakaroa.
4 Nana, kahore e tika i roto i a ia tona ngakau whakakake: ma te whakapono ia ka ora ai te tangata tika.
5 ¶ Ae ra hoki, kua he hoki ia i te waina, he tangata whakapehapeha, kahore e ata noho; tona hiahia whakanuia ake e ia, ano ko te po, kei te mate tona rite, e kore ano e makona, e whakaramemenetia ana hoki e ia nga iwi katoa ki a ia, e huihuia mai ana hoki nga tangata katoa ki a ia:
6 E kore ianei e whakahuatia e enei katoa he kupu whakatauki mona, he whakapeka taunu ano hoki mona, a ka mea, Aue te mate mo te tangata e whakanui ana i te *mea* ehara nei i a ia! he pehea ra te roa? mo te tangata ano hoki e haupu ake ana i te paru matotoru ki runga ki a ia!
7 E kore ianei e maranga tata ake nga kai ngau mou? *e kore ianei* e ara nga kai whakatoi i a koe, a ka waiho koe hei taonga pārau mo ratou?
8 He maha nga iwi i pahuatia e koe, na, ka pahuatia koe e nga toenga katoa o nga iwi, mo te toto hoki o te tangata, mo te mahi nanakia o te whenua, o te pa, o nga tangata katoa ano hoki i reira.
9 ¶ Aue te mate mo te tangata, he kino nei te apo i apo taonga ai ia mo tona whare, he mea kia tiketike ake ai tona kohanga, kia ora mai ai ia i te kaha o te kino!
10 Kua whakatakotoria e koe he whakaaro whakama mo tou whare i to hatepenga atu i nga iwi maha; kua hara ano hoki ki tou wairua ake.
11 Ka karanga mai hoki te kohatu i roto i te pakitara, ka whakahoki kupu mai ano te kurupae i roto i nga rakau.
12 ¶ Aue te mate mo te tangata e hanga ana i te pa ki nga toto, e whakau ana hoki i te pa ki te he!
13 He teka ianei na Ihowa o nga mano i mauiui ai nga tangata i roto i te ahi, i ruha ai nga iwi i te kahore noa iho?
14 No te mea ka kapi te whenua i te matauranga ki te kororia o Ihowa, ano ko nga wai e taupoki ana i te moana.
15 ¶ Aue te mate mo te tangata e mea ana i tona hoa kia inu, e whakaneke atu ana i to pounamu *ki a ia*, whakahaurangitia iho, kia titiro atu ai koe ki a ratou e takoto tahanga ana!
16 He whakama, ehara i te kororia, te mea i ngata ai to ngakau: inumia ano e koe, kia takoto kau ano hoki to kiri matamata: ka anga mai ki a koe te kapa a to Ihowa ringa matau, he hanga wha-

kama ano hoki te ruaki i runga i to ko-
roria.
17 No te mea ka taupokina koe e te
mahi tutū o Repanona, ka mataku ano
hoki ratou i te pahuatanga a nga kara-
rehe, mo te toto hoki o nga tangata, mo
te mahi tutū ano hoki o te whenua, o te
pa, o nga tangata ano hoki o reira.
18 ¶ He aha te painga o te whakapa-
koko i te mea kua oti ia te whaowhao e
tona kai hanga, o te whakapakoko wha-
karewa ano hoki, o te kai whakaako ano
ki te teka, i te mea ka whakawhirinaki
tona kai hanga ki tana mahi, i a ia ra i
hanga i nga whakapakoko reo-kore?
19 Aue te mate mo te tangata e mea
ana ki te rakau, Maranga; ki te kohatu
reo-kore, E ara, mana e whakaako! Nana,
kua oti te koura, te hiriwa, te whakapiri
ki a ia, kahore rawa ano hoki he wairua
i roto.
20 Kei tona temepara tapu ia a Ihowa.
Whakarongoa, e te whenua katoa, i tona
aroaro.

UPOKO 3.

HE INOI na Hapakuku poropiti, ko
Hikionoto te waiata.
2 E Ihowa, kua rongo ahau i to rongo,
wehi ana ahau: E Ihowa, kia ora to
mahi i waenganui o nga tau, kia mā-
tauria i waenganui o nga tau; i te mea
e riri ana mahara ki te tohu tangata.
3 I haere mai te Atua i Temana, te
Mea Tapu i Maunga Parana. Hera. Hei
hipoki tona kororia mo nga rangi; ki
tonu te whenua i te whakamoemiti ki
a ia.
4 Tona kanapatanga rite tonu ki to te
māramatanga, he haona ona no roto ano
no tona ringa: i reira ano te hunanga o
tona kaha.
5 I mua i a ia te mate urutu e haere
ana, i puta mai ano nga waro mura i
ona waewae.
6 Tu ana ia, a whangānga ana e ia te
whenua, i titiro ia, a titaritaria ana e ia
nga iwi, rererere ana nga maunga o
namata, piko ana nga pukepuke o mua:
ona ara he mea mau tonu.
7 I kitea e ahau nga teneti o Kuhana
i raro i te he, wiri ana nga pāpa arai o
te whenua o Miriana.
8 I whakatakariri ranei a Ihowa ki
nga awa? ki nga awa ranei to riri? ki
te moana ranei to riri? i haere ai koe i
runga i o hoiho, i o hariata whakaora?
9 Takoto kau rawa i a koe to kopere,
na nga oati hoki ki nga hapu, *na to*
kupu. Hera. Wahia ana e koe nga awa
o te whenua.
10 Te kitenga o nga maunga i a koe,
wiri ana, ngawha tonu atu te waipuke,
puaki ana te reo o te rire, ara ana ona
ringa ki runga.
11 Tu ana te ra me te marama i to
raua kāinga, haere ana ratou i te māra-
matanga o o pere, i te wherikotanga o
to tao kanapa.
12 Haereerea ana e koe te whenua i
runga i te whakatakariri, patua-a-wititia
ana e koe nga iwi i runga i te riri.
13 Puta mai ana koe ki te whakaora i
to iwi, ae ra, ki te whakaora, korua ano
ko tau i whakawahi ai; pakaru ana i a
koe te upoko o te whare o te hunga kino,
takoto kau ana te turanga, a taea noatia
iho te kaki. Hera.
14 Werohia ana e koe te upoko o ona
pa koraha ki ona tokotoko: ano he pa-
roro ratou e aki mai ana ki te titaritari i
a au, to ratou koanga ngakau he kai
puku i te rawa-kore.
15 Haere ano koe i waenga moana, o
hoiho ano hoki, i te haupuranga o nga
wai nui.
16 Taku rongonga, wiri ana toku kopu,
oraora ana oku ngutu i te reo: ngoto
ana te pirau ki roto ki oku wheua, a
wiri ana a roto i a au, he mea ia e whai
okiokinga ai ahau i te ra o te raru: i te
haerenga ake ki te iwi ki te kai whaka-
eke mo ratou.
17 ¶ Ahakoa kore te piki e kopuku,
kore nga waina te whai hua; *a* ka he
te mahi oriwa, kahore ano hoki nga mā-
ra e whai kai, nga hipi poto ake i roto i
nga taiepa, kahore hoki he kau i roto i
nga taiepa kau:
18 Ka koa ano ahau ki a Ihowa, ka
whakamanamana ki te Atua o toku
whakaoranga.
19 Ko Ihowa, ko toku Ariki, toku kaha,
ka meinga ano e ia oku waewae kia rite
ki o te hāta, ka meinga ano ahau e ia
kia takahi i runga i oku wahi tiketike.
Ki te tino kai waiata i runga i aku mea
whakatangi.

KO

TEPANIA.

UPOKO 1.

TE KUPU a Ihowa i puta mai ki a
Tepania tama a Kuhi, tama a Ke-
raria, tama a Amaria, tama a Hitikia, i
nga ra o Hohia tama a Amono, kingi o
Hura.
2 Tera ka whakapotoa rawatia atu e
ahau nga mea katoa i runga i te mata o
te oneone, e ai ta Ihowa.
3 Ka poto atu i a au te tangata, te kara-
rehe, ka poto atu i a au te manu o te rangi,
me te ika ano o te moana, nga tūtuki-
tanga waewae ano hoki ngatahi ano ko
te hunga kino; ka hatepea atu ano e
ahau te tangata i runga i te mata o te
oneone, e ai ta Ihowa.
4 Ka whakamarokia atu ano toku ri-
ngaringa ki runga ki a Hura, ki runga
ano i nga tangata katoa o Hiruharama,
ka hatepea atu e ahau i tenei wahi nga
toenga o Paara, te ingoa o nga Kemari-
mi, ratou ko nga tohunga;
5 Me te hunga ano e koropiko ana i
runga i nga tuanui ki te ope o te rangi,
ratou ko te hunga e koropiko ana, e oati
ana i a Ihowa, me te oati ano ratou i
a Marakama;
6 Me te hunga ano i tahuri atu nei i
te whai i a Ihowa, a kihai i ui ki a Iho-
wa, kihai ano i rapu i a ia.
7 Whakarongoa i te aroaro o te Ariki
o Ihowa, ka tata hoki te ra o Ihowa:
kua takoto hoki ta Ihowa patunga tapu,
kua rite he manuhiri mana.
8 Na, i te ra o ta Ihowa patunga tapu,
ka whiua e ahau nga rangatira, ratou
ko nga tamariki a te kingi, ko te hunga
katoa ano he kakahu ke o ratou.
9 I taua rangi ano ka whiua e ahau te
hunga katoa e tupekepeke ana i runga
i te paepae, a e whakaki ana i nga wha-
re o o ratou ariki ki te tinihanga.
10 I taua rangi ano, e ai ta Ihowa, ka
karanga te reo i te kuwaha ika, te aue
ano i te tuarua, he nui ano hoki te paka-
ru i nga pukepuke.
11 E aue, e nga tangata o Makateha,
kua moti hoki nga kai hokohoko katoa,
kua hatepea atu nga kai mau hiriwa
katoa.
12 I taua rangi ano ka rapua e ahau
ta Hiruharama, mea rawa ki nga rama,
ka whiua ano hoki e ahau nga tangata
kua totoka i runga i o ratou nganga, a e
mea ana i roto i o ratou ngakau, E kore
a Ihowa e mahi i te pai, e kore ano e
mahi i te kino.
13 Mo reira ka waiho o ratou rawa
hei taonga pārau, o ratou whare ano
hoki hei ururua: ka hanga whare ano
hoki ratou, a kore ake e nohoia e ratou,
ka whakatokia e ratou nga māra waina,
otiia e kore e inumia e ratou te waina o
aua *māra*.
14 Ka tata te ra nui o Ihowa, ka tata,
nui atu te hohoro, te reo o te ra o Iho-
wa: tera e nui noa atu te tangi o te
marohirohi i reira.
15 He ra riri taua ra, he ra mamae, he
pawera, he ra whakangaro, whakamoti,
he ra pouri, he mangu, he ra kapua, he
pouri kerekere.
16 Ko te ra *ia* o te tētere, o te wha-
kaoho ki nga pa taiepa, ki nga taumaihi
tiketike.
17 Ka mamae ano i a au nga ngakau
o nga tangata, ka rite ano hoki ratou ki
nga matapo ina haere, mo ratou i hara
ki a Ihowa: ka ringitia ano hoki o ra-
tou toto ano he puehu, o ratou kikokiko
ano hoki ano he paru.
18 E kore ano to ratou hiriwa, to ratou
koura, e tau hei whakaora i a ratou i te
ra o ta Ihowa riri; engari ka pau te
whenua katoa i te ahi, *ara* i tona hae;
he whakapotonga hoki, he mea hohoro
tonu ano, tana i nga tangata katoa o te
whenua.

UPOKO 2.

HUIHUI koutou, ae ra, huihui kou-
tou, e te iwi kahore e matenuitia;
2 I te mea kiano i whanau te tikanga
i whakatakotoria, *a kiano* te ra i pahemo
atu ano he papapa, i te mea kiano i tae
iho ki a koutou te muranga o ta Ihowa

riri, i te mea kiano i tae ki a koutou te
ra o ta Ihowa riri.
3 Rapua a Ihowa, e te hunga mahaki
katoa o te whenua, e te hunga i mahia
ai tana whakarite whakawa; rapua te
tika, rapua te tikanga mahaki: me ka-
hore koutou e ngaro atu i te ra o ta
Ihowa riri.
4 ¶ No te mea tera a Kaha ka mahue,
ka ururuatia ano hoki a Ahakerono: ka
peia atu a Aharoro i te poutumarotanga,
ka hutia atu ano hoki a Ekerono.
5 Aue te mate mo nga tangata i nga
tahatika o te moana, mo te iwi o nga
Kereti! ta Ihowa i korero ai, he hē mo
koutou; E Kanaana, e te whenua o nga
Pirihitini, ka whakangaromia ano koe e
ahau, kahore he tangata hei noho.
6 Ka waiho ano hoki te tahatika o te
moana hei kāinga, hei whare mo nga
hepara, hei taiepa hipi.
7 Ka waiho ano te tahatika mo nga
toenga o te whare o Hura; ka kai ratou
ki reira, ka takoto ratou i te ahiahi i
roto i nga whare o Ahakerono: no te
mea ka tirotirohia ratou e Ihowa e to
ratou Atua, a ka whakatahuritia atu e
ia to ratou whakaraunga.
8 ¶ Kua rongo ahau i ta Moapa tawai,
i te taunu ano hoki a nga tamariki a
Amono, i ta ratou tawai ki toku iwi, i ta
ratou whakanuinga *i a ratou*, he whaka-
tetenga ki ta ratou rohe.
9 Mo reira e ora ana ahau, e ai ta
Ihowa o nga mano, Atua o Iharaira, ka
rite a Moapa ki Horoma, nga tamariki
ano hoki a Amono ki Komora; hei tu-
puranga ongaonga, hei rua tote, hei
ururua, a ake ake ake: ma nga toenga
o toku iwi ratou e pahua, hei kāinga
tupu ano hoki ratou mo nga morehu o
oku tangata.
10 Hei utu tenei ki a ratou mo to
ratou whakapehapeha, mo ta ratou tawai,
mo ta ratou whakakake ki te iwi o
Ihowa o nga mano.
11 Ka wehingia a Ihowa e ratou, no
te mea ka hiroki i a ia nga atua katoa o
te whenua; ka koropiko ano hoki nga
tangata katoa ki a ia i tona wahi, i tona
wahi, *ara* nga motu katoa o nga tauiwi.
12 ¶ Ko koutou ano hoki, e nga Etio-
piana, ka werohia koutou ki taku hoari.
13 Ka whakamarokia atu ano tona
ringa ki te nota, a ka whakangaromia a
Ahiria e ia, ka meinga ano hoki a Ni-
newe hei ururua, kahore he wai, maroke
rawa.
14 Ka tapapa ano hoki nga kahui i
waenganui ona, nga kirehe katoa o nga
tauiwi; te kawau ano hoki raua ko te
matuku ka noho raua ki ona korupe, ka
puaki to *raua* reo i nga matapihi, ka
ururuatia nga kuwaha: no te mea ka
takoto kau nga mea hita i a ia.
15 Ko te pa whakamanamana tenei i
noho wehi-kore nei, i mea i roto i tona
ngakau, Ko ahau *tenei*, kahore atu hoki,
ko ahau anake: taukiri e, kua ururuatia,
he tapapatanga no nga kirehe! te hunga
katoa e tika ana na reira ka hi atu, o
ratou ringaringa patupatu ana.

UPOKO 3.

AUE TE MATE mo *tenei* kua paru
nei, kua poke, mo te pa tukino!
2 Kihai ia i whakarongo ki te reo,
kihai i pai kia riria te he; kihai i wha-
kawhirinaki ki a Ihowa; kihai i wha-
katata ki tona Atua.
3 He raiona e hamama ana ona ranga-
tira i roto i a ia, he wuruhi i te ahiahi
ona kai whakarite whakawa, kahore he
wawahi wheua ma ratou i te ata.
4 Ona poropiti, he wairangi, he hunga
tinihanga: kua whakapokea te wahi
tapu e ona tohunga, kua whakatakā e
ratou te ture.
5 He tika a Ihowa kei waenganui ia i
a ia; kahore ana mahi he: i tenei ata,
i tenei ata, e whakaputaina ana e ia tana
whakarite whakawa ki te māramatanga,
e kore tana e ngaro atu; e kore ia te
tangata whakahaere he e mohio ki te
whakama.
6 Kua 'oti nga iwi te hatepe atu e ahau;
tu kau ana o ratou taumaihi; kua uru-
rua i a au o ratou huarahi, kahore e
haerea: kua ngaro o ratou pa, e kore e
nohoia e te tangata.
7 I ki ahau, Tera koe e wehi i a au, ka
pai koe kia riria to he; penei kihai i
hatepea atu to ratou nohoanga, *kihai i
pera me* aku whiunga katoatanga i a
ratou: heoi moata tonu to ratou mara-
nga, hē iho i a ratou a ratou mahi katoa.
8 ¶ Mo reira tatari mai koutou ki a au,
e ai ta Ihowa, ki te ra e whakatika atu
ai ahau ki te taonga parakete: ko taku
tikanga hoki *tenei*, kia huihuia mai nga
tauiwi, kia whakaramemenetia mai nga
kingitanga, kia ringitia ki runga ki a
ratou taku riri, taku whakatakariri katoa,
mura tonu: ka pau hoki te whenua
katoa i te ahi, ara, i taku hae.
9 Ka hurihia atu hoki e ahau i reira
he reo tika ki nga iwi, e karanga ai
ratou katoa ki te ingoa o Ihowa, e ko-
tahi tonu ai te whakaaro e mahi ai ratou
ki a ia.

10 Ka kawea mai he whakahere ki a
au e te hunga e inoi ana ki a au, *ara*, e
te tamahine a aku whati, i tera taha o
nga awa o Etiopia.
11 I taua rangi e kore koe e whakama
ki tetahi o o mahi, o o he ki a au: no te
mea ka tangohia atu e ahau i roto i a
koe te hunga e whakamanamana ana ki
to whakapehapeha, e kore ano koe e
whakakake a muri ake nei i runga i
toku maunga tapu.
12 Ka whakatoea ano e ahau etahi i
roto i a koe, he ware, he rawa-kore, a ka
whakawhirinaki ratou ki te ingoa o
Ihowa.
13 E kore nga toenga o Iharaira e
mahi he, e korero teka ranei, e kore ano
e kitea he arero teka i roto i o ratou
mangai; ka kai hoki ratou, ka takoto,
tē ai he kai whakawehi.
14 ¶ Waiata, e te tamahine o Hiona;
hamama, e Iharaira; whakapaua te
ngakau ki te koa, ki te whakamanamana,
e te tamahine o Hiruharama.
15 Kua kore i a Ihowa nga whakarite
whakawa mou, kua peia e ia to hoa
riri; kei roto i a koe a Ihowa kingi o
Iharaira; e kore koe e kite i te kino a
muri ake nei.
16 Ko te korero tenei ki Hiruharama i
taua ra, Kaua e wehi; E Hiona, kei
ngoi-kore o ringaringa.
17 He nui a Ihowa tou Atua i roto i a
koe; mana e whakaora, ka koa ia, ka
hari ki a koe; ka ata noho ia i runga i
tona aroha, ka whakamanamana ia, ka
waiata ki a koe.
18 Ka whakaminea mai e ahau te hu-
nga e pouri ana ki te huihuinga nui,
era i roto i a koe, *era* e pikau na i tona
ingoa kino.
19 Nana, i taua wa, ka mahi ahau ki
te hunga katoa e whakatupukino ana i
a koe: ka whakaorangia ano e ahau te
wahine e totitoti ana, ka kohikohia mai
ano hoki te mea i peia atu, ka meinga
ano ratou e ahau hei whakamoemitita-
nga, hei ingoa i nga whenua katoa i
whakama ai ratou.
20 I taua wa ka kawea mai *ano* koutou
e ahau, i te wa e whakaminea mai ai
koutou e ahau: ka meinga hoki koutou
e ahau hei ingoa, hei whakamoemitita-
nga, i roto i nga iwi katoa o te whenua,
ina whakatahuritia atu e ahau to koutou
whakaraunga me te titiro ano koutou, e
ai ta Ihowa.

KO

HAKAI.

UPOKO 1.

I TE RUA o nga tau o Kingi Tariuha,
i te ono o nga marama, i te ra tua-
tahi o te marama ka puta mai te kupu a
Ihowa, he mea whakapuaki mai na
Hakai poropiti, ki a Terupapere tama a
Hearatiere, kawana o Hura, raua ko te
tino tohunga ko Hohua tama a Iohe-
reke; i mea ia,
2 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, e mea ana ia, E ki ana tenei iwi,
Kahore ano kia taea noatia te wa, te wa
e hangā ai to Ihowa whare.
3 Na, ka puta te kupu a Ihowa, he
mea whakapuaki na Hakai poropiti; i
ki ia,
4 Ko ta koutou wa ianei tenei, e mea
ma, e noho ai koutou i o koutou whare
kua oti nei to roto hipoki, i te mea kua
ururuatia tenei whare?
5 Na, ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Whakaaroa o koutou ara.
6 He nui ta koutou i whakato ai, he
iti ta koutou i mau mai ai; e kai ana,
heoi kahore e makona; e inu ana, tē
ngata te mate-wai; e kakahu ana i o
koutou, tē mahana tetahi; e riro mai
ana i te kai mahi te moni mo tana mahi,
a whaowhina ana e ia ki roto ki te putea
koputaputa.

7 ¶ Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Whakaaroa o koutou ara.
8 Pikitia te maunga, maua mai he rakau, hangā hoki te whare; a ka manakohia atu e ahau, ka whakakororiatia ano hoki ahau, e ai ta Ihowa.
9 Ki ta koutou i whakaaro ai ka maha, heoi kua iti, ta koutou kawenga mai ki te whare, na, kua pupuhia e ahau. Mo te aha? e ai ta Ihowa o nga mano, Mo toku whare kua ururuatia nei, a e rere na koutou ki tona whare, ki tona whare.
10 No reira i kaiponuhia ai te tomairangi o te rangi ki a koutou; no reira ano i kaiponuhia ai nga hua o te whenua.
11 A karangatia atu ana e ahau te korewai ki runga ki te whenua, ki runga ki nga maunga, ki runga ki te witi, ki runga ki te waina hou, ki runga ki te hinu, ki runga ki nga mea e puta mai ana i roto i te whenua, ki runga ki te tangata, ki runga ki te kararehe, ki runga ki nga mahi katoa a nga ringaringa.
12 ¶ A, te rongonga o Terupapere
tama a Hearatiere raua ko te tino tohunga ko Hohua tama a Iohereke, ratou ko nga morehu katoa o te iwi, ki te reo o Ihowa o to ratou Atua, ki nga kupu ano hoki a Hakai poropiti, mo nga mea i ungā mai ai ia e Ihowa e to ratou Atua, na, ka wehi te iwi i te aroaro o Ihowa.
13 Katahi a Hakai te karere a Ihowa,
i *a ia* nei nga kupu a Ihowa, ka korero ki te iwi, ka mea, Ko ahau hei hoa mo koutou, e ai ta Ihowa.
14 Na, ka whakaohokia e Ihowa te
wairua o Terupapere tama a Hearatiere, kawana o Hura, me te wairua ano o te tino tohunga, o Hohua tama a Iohereke, me te wairua o nga morehu katoa o te iwi, a haere mai ana ratou, mahia ana e ratou te mahi o te whare o Ihowa o nga mano, o to ratou Atua,
15 I te rua tekau ma wha o nga ra o
te ono o nga marama, i te rua o nga tau o Kingi Tariuha.

UPOKO 2.

I TE WHITU *o nga marama*, i te rua tekau ma tahi *o nga ra* o te marama, ka puta mai te kupu a Ihowa, he mea whakapuaki mai na Hakai poropiti; i ki ia,
2 Tena, korero atu ki a Terupapere
tama a Hearatiere kawana o Hura, raua ko te tino tohunga ko Hohua tama a Iohereke, ki nga morehu ano hoki o te iwi, mea atu,
3 Ko wai te morehu i roto i a koutou i
kite i tenei whare i tona kororia tuatahi? e pehea ana hoki ki ta koutou titiro inaianei? he teka ianei ki ta koutou titiro me te mea he kahore noa iho, ina whakaritea ki tera?
4 Na, kia kaha aianei, e Terupapere, e
ai ta Ihowa, kia kaha ano hoki, e te tino tohunga, e Hohua tama a Iohereke, kia kaha ano hoki, e te iwi katoa o te whenua, e ai ta Ihowa, e mahi; ko ahau hoki hei hoa mo koutou, e ai ta Ihowa o nga mano.
5 *Ka rite* ki te kupu i whakaritea e
ahau ki a koutou i to koutou haerenga mai i Ihipa; kei te tu hoki toku wairua i roto i a koutou; kaua e wehi.
6 No te mea ko te kupu tenei a Ihowa
o nga mano, Kia kotahi ake ano, he wahi iti nei, a ka whakaoioia e ahau te rangi me te whenua, te moana, me te wahi maroke.
7 Ka whakaoioia ano hoki e ahau nga
iwi katoa, a ka haere mai ta nga iwi katoa i matenui ai; ka whakakīa ano hoki e ahau tenei whare ki te kororia, e ai ta Ihowa o nga mano.
8 Naku te hiriwa, naku hoki te koura,
e ai ta Ihowa o nga mano.
9 Tera te kororia o tenei whare o muri
nei ka nui atu i to tera i mua, e ai ta Ihowa o nga mano: ka hoatu ano e ahau te rongo mau i tenei wahi, e ai ta Ihowa o nga mano.
10 ¶ I te rua tekau ma wha o nga *ra*
o te iwa o nga *marama*, i te rua o nga tau o Tariuha, ka puta mai te kupu a Ihowa, he mea whakapuaki mai na Hakai poropiti, i mea ia,
11 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Tena ra uia te ture ki nga tohunga, mea atu,
12 Ki te maua e tetahi tangata he ki-
kokiko tapu i te pito o tona kakahu, a ka pa *taua* pito ona ki tetahi taro, ki tetahi mea ranei e kohuatia ana, ki te waina, ki te hinu, ki tetahi kai ranei, e tapu ranei? Na ka whakahokia mai e nga tohunga a ka mea, Kahore.
13 Katahi a Hakai ka mea atu, Ki te
pa tetahi tangata i poke i te tupapaku ki tetahi o enei, e poke ranei? Na, ka whakahokia mai e nga tohunga; a ka mea, E poke ano.
14 Na ka oho mai a Hakai, a ka
mea, He pena ano enei tangata, he pena ano tenei iwi i toku aroaro, e ai ta Ihowa, he pena ano nga mahi katoa a o ratou ringaringa; nga mea

katoa e whakaherea ana e ratou, e
poke ana.
15 Na, tena ra, whakaaroa aianei i te-
nei ra, i era atu ano hoki, i te mea ka-
kore ano i whakatakotoria tetahi kohatu
ki runga ki tetahi kohatu i te temepara
o Ihowa:
16 *Timataia* i nga *ra* i haere ai te ta-
ngata ki te puranga e rua tekau nei ona
mehua, a kotahi tekau nei ano: *i te wa*
i haere ai tetahi ki te poka waina ki te
utu mai i etahi *oko* e rima tekau i roto
i te takotoranga waina, a e rua tekau
nei ano.
17 I patua koutou e ahau, nga mahi
katoa a o koutou ringaringa, ki te ngi-
ngiotanga, ki te kokatanga o te kai, ki
te whatu, a kihai ano koutou *i tahuri*
mai ki a au, e ai ta Ihowa.
18 Whakaaroa tenei rangi era atu ano
hoki, *timataia* i te rua tekau ma wha o
te iwa *o nga marama*, i te ra i whakata-
kotoria ai te turanga o te temepara o
Ihowa, whakaaroa.
19 Kei te whare witi ano ranei te pu-
rapura? ina, kahore ano te waina, te
piki, te pamekaranete, te oriwa, kia hua
noa; ka timata i tenei rangi taku ma-
naaki *i a koutou.*
20 ¶ I tuaruatia ano te putanga mai o
te kupu a Ihowa ki a Hakai i te rua
tekau ma wha o nga ra o te marama; i
mea ia,
21 Korero atu ki a Terupapere kawana
o Hura, mea atu, Ka whakaoioia e ahau
te rangi me te whenua.
22 Ka hurihia ake ano e ahau te toro-
na o nga kingitanga, ka ngaro ano i a
au te kaha o nga kingitanga o nga tau-
iwi; ka hurihia ake ano e ahau te ha-
riata, me ona kai eke; ka riro iho ano
hoki nga hoiho me o ratou kai eke,
ratou katoa i te hoari a tona tuakana, a
tona teina.
23 I taua rangi, e ai ta Ihowa o nga
mano, ka mau au ki a koe, e taku po-
nonga, e Terupapere, tama a Hearatiere,
e ai ta Ihowa, a ka meinga koe e ahau
hei hiri: no te mea kua oti koe te whi-
riwhiri e ahau, e ai ta Ihowa o nga
mano.

KO

HAKARAIA.

UPOKO 1.

I TE WARU o nga marama, i te rua
o nga tau o Tariuha, ka puta mai te
kupu a Ihowa ki a Hakaraia, tama a
Perekia, tama a Iro poropiti; i mea ia,
2 He nui whakaharahara ta Ihowa
riri ki o koutou mātua.
3 Na, mea atu ki a ratou, Ko te kupu
tenei a Ihowa o nga mano, Tahuri mai
ki a au, e ai ta Ihowa o nga mano, a ka
tahuri atu ahau ki a koutou, e ai ta
Ihowa o nga mano.
4 Kei rite koutou ki o koutou mātua;
i karanga ra hoki nga poropiti o mua ki
a ratou, i mea, Ko te kupu tenei a Iho-
wa o nga mano, Tena ra, tahuri mai i a
koutou ara kino, i a koutou mahi kino;
heoi kihai ratou i rongo, kihai ano hoki
i whai taringa mai ki a au, e ai ta
Ihowa.
5 O koutou mātua, kei hea ratou? nga
poropiti, e ora tonu ana ranei ratou?
6 Na, aku kupu me aku tikanga i
whakahaua e ahau ki aku pononga, ki
nga poropiti, kihai ianei o koutou mātua
i mau i era? a hoki mai ana, mea mai
ana, Ta Ihowa o nga mano i whakaaro
ai kia meatia ki a matou, he mea wha-
karite ki ā matou ara, ki ā matou mahi;
pera tonu tana ki a matou.
7 I te rua tekau ma wha o nga ra o te
tekau ma tahi o nga marama, ara, o te
marama Hepata, i te rua o nga tau o
Tariuha, ka puta mai te kupu a Ihowa
ki a Hakaraia tama a Perekia, tama a
Iro poropiti; i mea ia,
8 I titiro atu ahau i te po, na ko tetahi
tangata e noho ana i runga i te hoiho
whero, a tu ana ia i roto i nga ramara-
ma i te wharua, i muri ano i a ia ko
etahi hoiho, he whero, he kotingotingo,
he ma.

9 Katahi ahau ka mea atu, He aha
enei, e toku ariki? a ka mea mai ki a
au te anahera i korero mai ra ki a au,
Me whakakite atu e ahau ki a koe te
tikanga o enei mea.
10 Na, ka oho mai te tangata i tu i
roto i nga ramarama, a ka mea, Enei
he mea unga atu e Ihowa kia haereere i
te whenua.
11 Na, ka oho mai ratou ki te anahera
o Ihowa e tu ana i roto i nga ramarama,
a ka mea, I te haereere matou i te whe-
nua, nana, kei te ata noho te whenua
katoa, marie tonu.
12 Katahi ka oho mai te anahera a
Ihowa, a ka mea, E Ihowa o nga mano,
Kia pehea te roa ou ka kore nei e tohu
i Hiruharama, i nga pa ano hoki o
Hura, e mauaharatia nei e koe i enei
tau e whitu tekau?
13 Na, ka oho mai a Ihowa ki te ana-
hera i korero mai ki a au, he kupu pai,
he kupu whakamarie.
14 A ka mea ki a au te anahera i ko-
rero mai ki a au, Karanga, mea atu, Ko
te kupu tenei a Ihowa o nga mano, He
nui te hae i hae ai ahau ki Hiruharama,
ki Hiona.
15 He nui ano hoki te whakatakariri i
whakatakariri ai ahau ki nga iwi e noho
humarie ana: he iti nei hoki taku riri,
a whakakahangia ana e ratou te he.
16 Mo reira ko te kupu tenei a Ihowa;
Kua hoki atu ahau ki Hiruharama i
runga i te tohu tangata; ka hangā toku
whare ki reira, e ai ta Ihowa o nga
mano, ka whakamarokia ano hoki te
taura ki runga ki Hiruharama.
17 Karanga ano hoki, mea atu, Ko te
kupu tenei a Ihowa o nga mano, Tera
oku pa e rauroha noa atu i te pai; tera
ano hoki a Ihowa ka whakamarie i
Hiona, tera ano ia ka whiriwhiri i Hi-
ruharama.
18 Na, ka anga ake oku kanohi, a ka
kite ahau, nana, e wha nga haona.
19 Na, ko taku meatanga atu ki te
anahera i korero mai ki a au, He aha
enei? Ano ra ko ia ki a au, ko nga hao-
na enei nana i whakamarara a Hura, a
Iharaira, a Hiruharama.
20 Na ka whakakitea mai e Ihowa
etahi kamura ki a au, tokowha.
21 Katahi ahau ka mea atu, I haere
mai enei ki te mea i te aha? A ka ko-
rero tera, ka mea, Ko nga haona enei i
whakamarara nei i a Hura, a kahore
noa iho e ara te māhunga o tetahi ta-
ngata: kua tae mai ia enei ki te wha-
kawehi atu i a ratou, ki te pei atu i nga
haona o nga Tauiwi, o te hunga i ara te
haona ki te whenua o Hura, titaritari ai
i a ia.

UPOKO 2.

I ANGA ake ano oku kanohi, a ka
titiro atu, na, ko tetahi tangata, he
aho rūri i tona ringaringa.
2 Na, ko taku meatanga atu, E haere
ana koe kihea? A ka mea mai ia ki a
au, Ki te whangānga i Hiruharama, kia
kitea ai tona roa, tona whanui.
3 Na, ko te haerenga atu o te anahera
i korero ra ki a au, a ka puta mai ano
tetahi anahera ki te whakatau i a ia.
4 Na, ka ki mai tera ki a ia, Rere atu,
ka korero atu ki te tamaiti nei, mea atu,
Ka nohoia a Hiruharama, ka rite ki nga
pa taiepa-kore, i te tini o te tangata, o
nga kararehe i roto:
5 A hei taiepa ahi ahau, e ai ta Ihowa,
ki a ia, a karapoi noa; hei kororia ano
hoki ahau i roto i a ia.
6 ¶ Ou, ou, rere atu hoki i te whènua
o te nota, e ai ta Ihowa; kua whakama-
raratia atu hoki koutou e ahau, ano ko
nga hau e wha o te rangi, e ai ta Ihowa.
7 E Hiona, whakaorangia koe, e koe
e noho mai na *korua* ko te tamahine a
Papurona.
8 Ko te kupu hoki tenei a Ihowa o nga
mano; No muri nei i te kororia kua
ungā nei ahau e ia ki nga tauiwi i pahua
na i a koutou; te tangata hoki e pa ana
ki a koutou, e pa ana ki te whatupango
o tona kanohi.
9 Na, tenei ka ara toku ringa ki a
ratou, a hei taonga pārau ratou ma a
ratou pononga; a ka mohio koutou na
Ihowa o nga mano ahau i unga mai.
10 ¶ Waiata, kia koa, e te tamahine
a Hiona: no te mea tenei au te haere
atu nei, a ka noho ahau i roto i a koe, e
ai ta Ihowa.
11 A he maha nga iwi ka honoa ki a
Ihowa i taua rangi, ko ratou hoki hei
iwi moku, a ka noho ahau i roto i a koe,
ka mohio hoki koe na Ihowa o nga ma-
no ahau i unga mai ki a koe.
12 Ka riro ano hoki i a Ihowa a Hura
tona wahi tupu i runga i te whenua
tapu, tera ano hoki ia ka whiriwhiri i
Hiruharama.
13 Whakarongoa, e nga kikokiko ka-
toa, i te aroaro o Ihowa: kua whakao-
hokia mai hoki ia i tona kāinga tapu.

UPOKO 3.

I WHAKAKITEA mai ano e ia ki a
au a Hohua te tino tohunga e tu ana

i te aroaro o te anahera a Ihowa, me
Hatana ano hoki e tu ana i tona ringa
matau hei hoa riri mona.
2 Na, ko te kianga atu a Ihowa ki a
Hatana, Kia whakatupehupehu atu a
Ihowa ki a koe, e Hatana, kia whaka-
tupehupehu ano a Ihowa ki a koe, kua
whiriwhiria nei hoki e ia a Hiruharama:
he teka ianei he mounga tenei kua unu-
hia mai i roto i te ahi?
3 Na, he kakahu paru o Hohua, i a ia
i tu ra i te aroaro o te anahera.
4 Na, ka oho mai ia, a ka mea ki te
hunga e tu ana i tona aroaro; i mea ia,
Tangohia nga kakahu paru i a ia. Ka-
tahi ia ka mea ki a ia, Titiro, kua wha-
kapahemotia atu e ahau to he i runga i
a koe, kua oti ano koe te whakakakahu
e ahau ki tetahi kakahu ke.
5 I mea ano ahau, Potaea he potae
poke-kore ki tona māhunga. Na, potaea
ana e ratou he potae poke-kore ki runga
ki tona māhunga, a whakakakahuria
ana ia e ratou, me te tu ano te anahera
a Ihowa.
6 Katahi te anahera a Ihowa ka kau-
whau ki a Hohua, ka mea,
7 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Ki te haere koe i oku ara, ki te
puritia e koe aku mea, ka whakarite
whakawa ano koe mo toku whare, mau
ano e tiaki oku marae, ka hoatu ano e
ahau he haereerenga mau i roto i te
hunga e tu nei.
8 Tena ra, whakarongo, e Hohua, e te
tino tohunga, koutou ko o hoa e noho
na i to aroaro; he hunga hoki ratou e
miharotia ana: no te mea, nana, ka
kawea atu e ahau taku pononga te
MANGA.
9 No te mea, nana, te kohatu i wha-
katakotoria e ahau ki te aroaro o Hohua,
e whitu nga kanohi i runga i te kohatu
kotahi; tenei au te whaowhao nei i ona
whakairo, e ai ta Ihowa o nga mano, ka
riro ano hoki i a au te he o tenei whe-
nua i te ra kotahi.
10 I taua rangi, e ai ta Ihowa o nga
mano, ka karangatia e koutou tona hoa,
tona hoa, i raro i te waina, i raro ano i te
piki.

UPOKO 4.

NA, ka hoki mai te anahera i
korero ra ki a au, a whakaarahia
ana ahau e ia, peratia ana ahau me te
tangata e whakaarahia ana i a ia e moe
ana.
2 I mea ano ia ki a au, Ko te aha e
kitea ana e koe? Ano ra ko ahau, I te
titiro atu ahau, na, ko tetahi turanga
rama, he koura katoa, me tetahi peihana
i tona pito ki runga, e whitu ano hoki
ona rama, e whitu ano nga korere o nga
rama e whitu, i tona pito ki runga.
3 E rua ano hoki nga oriwa i tona
taha, tetahi i te taha ki matau, tetahi i
tona taha ki maui.
4 Katahi ahau ka oho atu, a ka mea
atu ki te anahera i korero mai ki a au, i
mea atu ahau, He aha enei, e toku
ariki?
5 Na, ka oho mai te anahera i korero
mai ra ki a au, a ka mea ki a au,
Kahore ranei koe e mohio ko te aha
enei? Ano ra ko ahau, Kahore, e toku
ariki.
6 Na ka oho mai ia, a ka mea ki a au;
i ki ia, Ko te kupu tenei a Ihowa, ki a
Terupapere, e ki ana, Ehara i te mea
ma te uaua, ma te kaha, engari ma toku
wairua, e ai ta Ihowa o nga mano.
7 Ko wai koe, e te maunga nui? I te
aroaro o Terupapere *ka meinga koe* kia
papatairite: ka whakaputaina ano e ia
te kohatu o runga rawa, me te pa ano
nga karanga, He pai, he pai mona.
8 I puta mai ano te kupu a Ihowa ki a
au, i mea,
9 Na nga ringaringa o Terupapere i
whakatakoto te turanga mo tenei whare,
ma ona ringa ano e whakaoti; a ka
mohio koe na Ihowa o nga mano ahau
i unga mai ki a koutou.
10 Ko wai hoki *tenei* i whakahawea
nei ki te ra o nga mea ririki? ka koa
ano ratou, a ka kite i te kohatu paramu,
i roto i te ringaringa o Terupapere, enei
e whitu; ko nga kanohi enei o Ihowa
e kopikopiko ana, a puta noa i te
whenua.
11 ¶ Katahi ahau ka whakahoki atu,
a ka mea ki a ia, He aha ena oriwa e
rua i te taha ki matau o te turanga
rama, i te taha ano ki maui?
12 I oho atu ano ahau, i mea ki a ia,
He aha nga manga oriwa e rua, e rua
nei o raua korere koura i rere atu ai te
hinu koura i roto i a raua?
13 Katahi tera ka korero mai ki a au,
ka mea, Kahore ranei koe e mohio ko te
aha enei? Ano ra ko ahau, Kahore, e
toku ariki.
14 Na, ka ki mai ia, Enei e rua ko
nga tangata kua oti te whakawahi, a e
tu ana i te taha o te Ariki o te whenua
katoa.

UPOKO 5.

NA, ka tahuri ahau, a ka ara ake
oku kanohi, taku tirohanga atu,

na, ko tetahi pukapuka e rere-a-manu
ana.
2 Na, ko tana meatanga mai ki a au,
Ko te aha e kitea ana e koe? Ano ra ko
ahau, He pukapuka e rere ana taku e
kite nei; tona roa e rua tekau nga wha-
tianga, tona whanui kotahi tekau nga
whatianga.
3 Katahi tera ka ki mai ki a au, Ko te
kanga tenei ka puta atu nei ki te mata o
te whenua katoa: nga tangata katoa
hoki e tahae ana ka hatapea atu i tenei
taha, ka rite ki *ta* tenei; a, nga tangata
katoa e oati teka ana, ka hatepea atu i
tera taha, ka rite ki *ta* tenei.
4 Maku ano e mea kia puta atu, e ai
ta Ihowa o nga mano, a ka uru ki roto
ki te whare o te tahae, ki roto ano ki te
whare o te tangata i oatitia tekatia ai
toku ingoa; ka mau ano hoki ki roto ki
tona whare, a ka pau, ona rakau ano
hoki, me ona kohatu ano.
5 ¶ Katahi ka puta atu te anahera i
korero ki a au, a ka mea ki a au, Tena
ra, e ara o kanohi, tirohia atu ko te aha
tenei ka puta nei.
6 Ano ra ko ahau, He aha tena? A
ka ki mai ia, He epa tenei e puta atu
ana. I ki mai ano ia, Ko to ratou ahua
tenei i te whenua katoa.
7 Na, ko tetahi taranata matā kua oti
te hapai ake: he wahine ano tenei te
noho nei i roto i te epa.
8 I ki mai ano ia, He kino tenei. Na,
kua makā e ia ki roto ki te epa, a makā
ana e ia te poro matā ki runga ki nga
ngutu o taua *epa*.
9 Na, kua anga ake oku kanohi, a ka
kite ahau, na, tokorua nga wahine e puta
mai ana, i roto ano te hau i o raua pa-
rirau; o raua parirau hoki koia ano kei
o te tāka: a hapainga ake ana e raua
te epa ki te takiwa o te whenua, o te
rangi.
10 Na, ko taku kianga atu ki te ana-
hera i korero mai ki a au, E maua ana e
enei te epa ki hea?
11 A, ka ki mai tera ki a au, Kia ha-
ngā ai he whare mona ki te whenua o
Hinara; ka whakapumautia ano hoki
ki reira, ka whakaturia ki runga ki tona
turanga.

UPOKO 6.

NA, ka tahuri ahau, a ka anga ake
oku kanohi: taku tirohanga, na,
e wha nga hariata e puta mai ana i te
takiwa i nga maunga e rua, na, nga
maunga he maunga parahi.
2 I te hariata tuatahi he whero nga
hoiho; a i te hariata tuarua he mangu
nga hoiho;
3 I te toru o nga hariata he ma nga
hoiho, a i te wha o nga hariata he ko-
tingotingo, he pakaka, nga hoiho.
4 Katahi ahau ka oho atu, a ka mea
atu ki te anahera i korero ki a au, He
aha enei, e toku ariki?
5 ¶ Na, ka whakahoki mai te anahera,
a ka mea ki a au, Ko nga wairua e wha
enei o te rangi, e haere atu ana i te tu i
te aroaro o te Ariki o te whenua katoa.
6 Nga hoiho mangu na, e haere atu
ana ratou ki te whenua ki te nota, ka
haere atu ano nga mea ma i muri i a
ratou; e haere atu ana hoki nga mea
kotingotingo ki te whenua ki te tonga.
7 I haere atu ano nga mea pakaka, i
whai kia haereere, kia kopikopiko i te
whenua: i mea ano ia, Haere koutou,
kopikopiko i te whenua. Na, kei te
kopikopiko ratou i te whenua.
8 Katahi tera ka karanga mai ki a au,
a ka korero ki a au, ka mea, Titiro, enei
kua puta atu nei ki te whenua ki te nota
kua marie i a ratou toku wairua i te
whenua ki te nota.
9 ¶ I puta mai ano te kupu a Ihowa
ki a au, i mea,
10 Tangohia *ta* nga whakarau, *tera* i
a Hererai, i a Topia, i a Ieraia, i era i
haere mai i Papurona, haere mai ano
koe i taua rangi ano, haere ki te whare
o Hohia tama a Tepania;
11 Me tiki ano e koe te hiriwa me te
koura, ka hanga i etahi karauna, potaea
tonutia atu ki runga ki te māhunga o
te tino tohunga, o Hohua tama a Iohe-
reke;
12 Me ki atu ano e koe ki a ia, me ko-
rero atu, Ko te kupu tenei a Ihowa o
nga mano, e ki ana, Nana, te tangata
ko tona ingoa nei ko te MANGA, ka
tupu ake ano ia i tona wahi, a mana e
hanga te temepara o Ihowa.
13 Mana ano e hanga te temepara o
Ihowa, ki runga ano hoki i a ia te ko-
roria; ka noho ano hoki ia, ka whaka-
haere tikanga i runga i tona torona;
hei tohunga ano ia i runga i tona to-
rona; he whakaaro ano hoki mo te rongo
mau ta raua.
14 Ka ai ano hoki nga karauna hei
whakamaharatanga ki a Hereme ratou
ko Topia, ko Ieraia, ko Hene tama a
Tepania, i roto i te temepara o Ihowa.
15 Ka haere mai ano te hunga i ta-
whiti, ka hanga i tetahi wahi o te teme-
para o Ihowa, a ka mohio koutou na
Ihowa o nga mano ahau i unga mai ki a

koutou. E puta mai ano *tenei*, ki te
ata whakarongo koutou ki te reo o Ihowa
o to koutou Atua.

UPOKO 7.

NA, i te wha o nga tau o Kingi Tariuha ka puta mai te kupu a
Ihowa ki a Hakaraia i te wha o nga *ra*
o te *marama*, ara, o Kihereu;
2 I te mea kua ungā atu a Heretere
raua ko Rekeme-mereke, me a raua tangata
ano, ki te whare o te Atua, ki te
inoi i te aroaro o Ihowa,
3 Hei korero *ano* ki nga tohunga i te
whare o Ihowa o nga mano, ratou ko
nga poropiti, hei mea atu, Me tangi
ranei ahau i te rima *o nga marama*, me
whakamotuhake ahau i a au, me pera
ranei me taku i mea ai i enei tau ka
maha?
4 ¶ Na, ka puta mai te kupu a Ihowa
o nga mano ki a au, i mea ia,
5 Korero atu ki nga tangata katoa o
te whenua, ratou ko nga tohunga, mea
atu, I a koutou i noho puku ra, i tangi,
i te rima, i te whitu o nga marama, i enei
tau e whitu tekau, he noho puku ranei
ta koutou ki a au? ki a au *koia?*
6 I a koutou i kai, i inu ra, he teka
ianei *ma koutou ano ta* koutou i kai ai,
i inu ai?
7 Ehara ianei enei i nga kupu i karangatia
mai e Ihowa, i era i whakapuakina
mai e nga poropiti o mua, i te
mea e nohoia ana a Hiruharama, a i
runga ano i te pai, me nga pa ano i
tetahi taha ona, i tetahi taha; i te mea
ano e nohoia ana te taha ki te tonga
raua ko te mānia?
8 ¶ I puta mai ano te kupu a Ihowa
ki a Hakaraia, i mea,
9 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, e mea ana, Kia pono te whakarite
o te whakawa, kia puta te aroha me te
tohu tangata ki tona tuakana, ki tona
teina.
10 Kaua ano e tukinotia te pouaru, te
pani, te manene, te ware; kaua ano
hoki e whakaaroa he kino i roto i o
koutou ngakau ki tona tuakana, ki tona
teina.
11 Heoi kihai ratou i pai ki te whakarongo,
whakahokia atu ana e ratou te
pokohiwi, o ratou taringa whakapuhoitia
iho e ratou, kei rongo ratou.
12 Kua meinga e ratou o ratou ngakau
kia rite ki te raimona, he mea kei rongo
ratou ki te ture, ki nga kupu ano hoki i
ungā atu e Ihowa o nga mano, he mea
na tona wairua i whakapuakina atu e
nga poropiti o mua; i puta atu ai he
riri nui i a Ihowa o nga mano.
13 Na, i tana karangatanga atu kihai
ratou i whakarongo, waihoki i ta ratou
karangatanga kihai ahau i whakarongo,
e ai ta Ihowa o nga mano:
14 A, aia atu ana ratou e taku paroro
ki nga iwi katoa kihai i mohiotia e ratou,
ururua iho te whenua i muri i a ratou,
tē haerea, tē hokia; na ratou hoki i mea
te whenua ahuareka kia ururuatia.

UPOKO 8.

I PUTA MAI ano te kupu a Ihowa o
nga mano, i mea,
2 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Nui atu te hae i hae ai ahau ki
Hiona, he nui hoki te riri i hae ai ahau
ki a ia.
3 Ko te kupu tenei a Ihowa; Kua
hoki atu nei ahau ki Hiona, kua noho
ano i roto i Hiruharama, a ka karangatia
a Hiruharama, Ko te pa pono, ko te
maunga o Ihowa o nga mano, ko te
maunga tapu.
4 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Tenei ake ka noho nga koroheke
me nga ruruhi ki nga waharoa o Hiruharama,
rite rawa te ringa o tenei, o tenei,
i te tokotoko, he maha hoki no nga tau.
5 Nga waharoa ano hoki o te pa kapi
tonu i nga tamariki, i nga kotiro, e takaro
ana i ona waharoa.
6 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano; Ki te mea i pakeke ki te titiro
iho a nga morehu o tenei uri i enei ra,
e pakeke ano ranei ki taku titiro iho, e
ai ta Ihowa o nga mano?
7 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Tenei au te whakaora mai nei i
toku iwi i te whenua ki te rawhiti, i te
whenua ano hoki ki te hauauru.
8 Ka kawea mai ano ratou e ahau, ka
noho ratou ki waenganui o Hiruharama,
a hei iwi ratou moku, ko au ano hoki
hei Atua mo ratou i runga i te pono, i
runga i te tika.
9 ¶ Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Kia kaha o koutou ringaringa, e
te hunga e rongo ana i enei ra ki enei
kupu i roto i nga mangai o nga poropiti
i *korero* i te ra i whakatakotoria ai te
turanga mo te whare o Ihowa o nga
mano, he mea kia hangā ai te temepara.
10 I mua hoki i enei ra kahore he utu
mo te mahi a te tangata, kahore he utu
mo ta te kararehe; kahore hoki he ata
noho mo te tangata i haere atu, mo te

tangata ano i haere mai, i te ngakau
mamae hoki; naku hoki i mea nga ta-
ngata katoa kia whawhai ki tona hoa,
ki tona hoa.
11 Na, e kore taku inaianei ki nga
morehu o tenei iwi e rite ki to nga rangi
o mua, e ai ta Ihowa o nga mano.
12 No te mea ka tupu te purapura, ka
tukua mai ona hua e te waina, ka tukua
mai ano ona mau e te whenua, ka homai
ano to ratou tomairangi e nga rangi;
maku ano e mea nga morehu o tenei
iwi kia whiwhi ki enei mea katoa.
13 Na, i mua hei kanga koutou i roto
i nga iwi, e te whare o Hura raua ko te
whare o Iharaira, ka pena ano taku
whakaoranga i a koutou, a hei manaa-
kitanga koutou: kaua e wehi, kia kaha
o koutou ringaringa.
14 Ko te kupu hoki tenei a Ihowa o
nga mano, Ka rite ki taku meatanga
kia whiua koutou i te whakapataritari-
nga a o koutou mātua ki a au, e ai ta
Ihowa o nga mano, a kihai ano ahau i
ripeneta:
15 Ka pera ano te hokinga ake o taku
whakaaro i enei rangi ki te pai kia
meatia ki Hiruharama, ki te whare ano
hoki o Hura: kaua e wehi.
16 ¶ Ko nga mea enei hei meatanga
ma koutou; Korerotia te pono ki tona
hoa, ki tona hoa, Kia pono te whakarite
o te whakawa: i o koutou kuwaha, hei te
whakarite whakawa ano e mau ai te rongo:
17 Kaua ano hoki e whakaaroa he
kino i roto i o koutou ngakau ki tona
hoa, ki tona hoa; kaua ano e arohaina
te oati teka; no te mea e kinongia ana
enei mea katoa e ahau, e ai ta Ihowa.
18 ¶ I puta mai ano te kupu a Ihowa
o nga mano ki a au: i mea ia,
19 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Te nohopuku o te wha *o nga
marama*, te nohopuku o te rima, te no-
hopuku o te whitu, te nohopuku o te
ngahuru, ka ai ena hei oranga ngakau
ki te whare o Hura, hei mea whaka-
hari, hei wa pai: na, arohaina te pono
raua ko te ata noho.
20 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, Tenei ake ka tae mai nga iwi,
nga tangata ano hoki o nga pa maha:
21 A, ka haere nga tangata o tetahi
pa ki tetahi atu, ka mea, Hapainga, kia
haere rawa atu tatou ki te inoi ki te
aroaro o Ihowa ki te rapu i a Ihowa o
nga mano: ka haere ano hoki ahau.
22 He tini ano hoki nga iwi, he kaha
nga tauiwi e haere mai ki te rapu i a
Ihowa o nga mano i Hiruharama, ki te
inoi ano hoki ki te aroaro o Ihowa.
23 Ko te kupu tenei a Ihowa o nga
mano, I aua rangi ka hopu atu nga ta-
ngata kotahi tekau, he hunga no nga
reo katoa o nga iwi, ka hopu atu ano
ratou i te remu o to tetahi Hurai, ka
mea, Kia haere tahi tatou; kua rongo
hoki matou kei a koutou te Atua.

UPOKO 9.

TE POROPITITANGA o te kupu a
Ihowa i te whenua o Hararaka.
Na, tona taunga atu ko Ramahiku; i te
mea *e anga ana* nga kanohi o te tangata
o nga hapu katoa ano o Iharaira ki a
Ihowa.
2 To Hamata rohe ano hoki kei reira,
to Taira, to Hairona to te *pa* whakaaro
nui.
3 I hanga ano e Taira he pa kaha
mona, i opehia ano e ia te hiriwa ano
ko te puehu, te koura para-kore ano ko
te paru o nga waharoa.
4 Nana, ma te Ariki ia e pei atu, ka
patua ano hoki e ia tona kaha i te mo-
ana; ka pau ano ia i te ahi.
5 Ka kite a Ahakerono, a ka wehi, a
Kaha ano hoki, a nui atu te mamae, me
Ekerono ano hoki; no te mea he wha-
kama to tana tumanakohanga atu; ka
ngaro atu ano hoki te kingi i roto i Kaha,
e kore ano a Ahakerono e nohoia.
6 Ka nohoia ano hoki a Aharoro e te
poriro, ka hatepea atu ano e ahau te
whakapehapeha o nga Pirihitini.
7 Ka kore ano i a au ana toto i roto i
tona mangai, ana mea whakarihariha
ano hoki i waenganui i ona niho: na, te
morehu, mo to tatou Atua ano ia, ka
rite ano ki te kawana i roto i a Hura,
ka rite ano a Ekerona ki te Tepuhi.
8 Ka nohoia ano hoki e ahau nga taha
o toku whare, he whakaaro ki te taua,
ki te tangata ano e tika ana na reira, ki
te tangata ano e hoki ana; e kore ano
te kai tukino e tika na waenga i a ratou
a muri ake nei: kua kite nei hoki oku
kanohi inaianei.
9 ¶ Kia nui te whakamanamana, e te
tamahine o Hiona, hamama, e te tama-
hine o Hiruharama, nana, to Kingi e
haere mai na ki a koe: he tika tona, he
whakaoranga, he ngakau mahaki tona,
e noho ana i runga i te kaihe, i runga
ano hoki i te kuao, i te tamaiti a te kaihe.
10 Ka hatepea atu ano e ahau te hari-
ata o Eperaima, me te hoiho ano o Hi-
ruharama; ka hatepea atu ano te kopere
o te whawhai: mo te rongo mau ano
ana kupu ki nga tauiwi; ka kingi ano

ia i tetahi moana, a tae noa ki tetahi
moana, i te awa, a tae noa ki nga pito o
te whenua.
11 Me koe ano hoki, na te toto o to
kawenata i ungā atu ai e ahau o here-
here i roto i te poka kahore nei ona wai.
12 ¶ Tahuri atu ki te pa kaha, e nga
herehere, *e te hunga* e tumanako ana:
i tenei rangi nei ano, me whakaatu atu e
ahau e rua aku whakautu ki a koe;
13 Ina whakapikoa e ahau a Hura
maku, ina whakanohoia te kopere a
Eperaima, ina oho ano i a au o tamariki,
e Hiona, ki te whawhai ki o tamariki, e
Kariki, a ka meinga koe e ahau kia rite
ki te hoari a te marohirohi.
14 A ka kitea a Ihowa i runga i a
ratou, ka puta atu ano hoki tana pere,
ano he uira: ka whakatangihia ano hoki
te tētere e te Ariki e Ihowa, a ka haere
ia i runga i nga tukauati o te tonga.
15 Ma Ihowa o nga mano ratou e
tiaki; a ka kai ratou, ka riro iho ano
hoki i a ratou nga kohatu o te kopere;
ka inu ano ratou, ka hamama me te mea
na te waina; ka whakakīa ano ratou
ano he peihana, ano ko nga koki o te
aata.
16 Ka whakaora ano hoki a Ihowa to
ratou Atua i a ratou i taua ra; he hipi
hoki no tona iwi: ka rite hoki ratou ki
nga kohatu o te karauna, ano he kara
i runga i tona whenua.
17 Na, koia ano tona pai, koia ano
tona ataahua! ka tupu ake nga tamariki
i te witi, nga kotiro i te waina hou.

UPOKO 10.

INOIA he ua i a Ihowa i te wa o to
muri ua; a ka hangā e Ihowa nga
kapua uira, he nui ano te ua e homai e
ia ki a ratou, he tarutaru ma tenei ta-
ngata, ma tenei tangata, i te mara.
2 He tekateka noa hoki te korero a
nga terapimi, he teka te mea i kitea e
nga tohunga, he horihori nga moe i
korerotia e ratou; he hanga noa iho ta
ratou whakamarie, no reira haere ana
ratou ano he kahui hipi; karangirangi
kau ana ratou i te kore hepara.
3 I mura taku riri ki nga hepara, i
whiua ano e ahau nga koati: kua tae
mai hoki a Ihowa o nga mano ki tana
kahui ki te whare o Hura, a meinga
ana ratou e ia hei hoiho kororia mona
i te tatauranga.
4 No roto i a ia te putanga ake o te
koki, no roto i a ia te whao, no roto i a
ia te kopere mo te tatauranga, no roto i
a ia nga kai akiaki katoa rupekerupeke.

5 ¶ A ka rite ratou ki nga marohirohi
e takatakahi ana i *o ratou hoa riri* i te
paru o nga waharoa i te mea e whawhai
ana: ka whawhai ano ratou, no te
mea kei a ratou a Ihowa, a ka wha-
kama nga kai eke hoiho.
6 Ka whakakahangia ano hoki e ahau te
whare o Hura, ka whakaorangia ano e
ahau te whare o Hohepa, ka whaka-
hokia ano ratou e ahau, ka meinga kia
noho; no te mea ka tohungia ratou e
ahau, a me te mea kihai ratou i peia e
ahau, ko ahau hoki ko Ihowa to ratou
Atua, ka whakao atu ano ahau ki a
ratou.
7 Ka rite ano hoki nga Eperaimi ki te
marohirohi, ka koa ano o ratou ngakau
me te mea na te waina: ka kite ano a
ratou tamariki, a ka koa; ka whaka-
manamana o ratou ngakau ki a Ihowa.
8 Ka whiowhio ahau ki a ratou, ka
huihuia mai ano ratou e ahau, kua ho-
kona hoki ratou e ahau; ka tini ano
hoki ratou, ka pera me ratou i tini ra.
9 Ka whakatōkia ano ratou e ahau ki
roto ki nga iwi, ka mahara ano ratou ki
a au i roto i te hunga i tawhiti, ka ora
tahi ano ratou me a ratou tamariki, a ka
hoki ano.
10 Ka whakahokia mai ano ratou e
ahau i te whenua o Ihipa, ka kuihuia
mai ano hoki ratou i Ahiria; ka kawea
ano ratou e ahau ki te whenua o Kire-
ara, ki Repanona ano hoki, tē kitea *he
wahi* mo ratou.
11 Ka tika atu ano hoki te whakapa-
wera i waenga moana, a ka patua nga
ngaru i te moana, ka maroke ano hoki
nga wahi hohonu o te awa, ka riro iho
ano hoki te whakapehapeha o Ahiria,
ka riro ke ano te hepeta o Ihipa.
12 Ka whakakahangia ano ratou e
ahau i runga i a Ihowa; ka haereere
ano ratou i runga i tona ingoa, e ai ta
Ihowa.

UPOKO 11.

WHAKATUWHERATIA o kuwa-
ha, e Repanona, kia kai ai te
ahi i o hita.
2 E aue, e te kauri; kua hinga hoki te
hita, kua pahuatia hoki nga metararahi,
e aue, e nga oki o Pahana, no te mea
kua riro iho te ngahere o te *wahi* taiepa.
3 ¶ Te reo o nga hepara e aue ana;
no te mea kua oti to ratou kororia te
pahua! Te reo o nga kuao raiona e
ngengere ana; no te mea kua oti te
whakapehapeha o Horano te pahua!

4 Ko te kupu tenei a Ihowa a toku
Atua, Whangaia nga hipi, nga mea e
patua ana.
5 E patua ana hoki e nga tangata nana,
kahore ano hoki a ratou whakahe ake
ki ta ratou: e ki ana hoki o ratou kai
hoko, Kia whakapaingia a Ihowa; kua
whiwhi hoki ahau ki te taonga: kahore
hoki he manawapa o o ratou hepara ki a
ratou.
6 E kore hoki ahau e manawapa ki
nga tangata o te whenua a muri ake nei,
e ai ta Ihowa: engari, na, ka tukua atu
e ahau nga tangata ki te ringaringa o
tona hoa, o tona hoa, ki te ringaringa
ano hoki o tona kingi; a ma ratou te
whenua e patu, e kore ano ahau e whakaora i roto i o ratou ringaringa.
7 Ka whangaia ano e ahau nga hipi e
patua ana, nga mea iti ano o te kahui.
I tikina ano e ahau etahi tokotoko e rua
maku, tapā iho e ahau tetahi Ko Ataahua, tetahi atu tapā iho e ahau, Ko Ngapaihere; kei te whangai ahau i nga
hipi.
8 He mea hatepe atu ano naku nga
hepara tokotoru i te marama kotahi, a
whakarihariha ana toku wairua ki a
ratou, o ratou wairua ano hoki whakarihariha ana ki a au.
9 Katahi ahau ka ki atu, E kore koutou
e whangaia e ahau: Te mea mo te
mate, kia mate, a te mea e hatepea kia
hatepea; kia kai ano hoki nga toenga i
nga kikokiko o tona hoa, o tona hoa.
10 ¶ Na, kua mau ahau ki taku tokotoko ki a Ataahua, tapahia putia ana e
ahau, he whakatakanga i taku kawenata
i whakaritea e ahau ki nga iwi katoa.
11 Na, kua whakatakā i taua rangi; a
mohio tonu iho nga mea iti o te kahui i
tatari ki a au, na Ihowa taua kupu.
12 I mea ano ahau ki a ratou, Ki te
mea e pai ana ki ta koutou titiro, homai
taku utu; a ki te kahore, kauaka. Na,
paunatia mai ana taku utu e ratou, e
toru tekau nga hiriwa.
13 Na, ko te kianga mai a Ihowa ki a
au, makā atu ki te kai hanga rihi te utu
pai i whakaritea moku e ratou. Na, ka
mau au ki nga hiriwa e toru tekau, a
makā atu ana e ahau ki te kai hanga
rihi ki te whare o Ihowa.
14 Katahi ka tapahia putia e ahau te
rua o oku tokotoko, ara, a Nga-paihere,
kia kore ai te tuakanatanga o Hura ki a
Iharaira.
15 ¶ I ki mai ano a Ihowa ki a au,
Tikina ano etahi mea a te hepara wairangi māu.
16 No te mea, na, ka ara i a au tetahi
hepara i te whenua, he tangata e kore e
tirotiro i nga mea ka motuhia atu, e
kore ano e rapu i te kuao, e kore ano e
rongoa i te mea he whati tona, e kore
ano e whangai i te mea e tu ana: engari
ka kainga e ia te kikokiko o te mea
momona, o ratou matikuku ano hoki
titaritari rawa e ia.
17 Aue te mate mo te hepara ko te
ahua kau tona, e whakarere ana i nga
hipi! *ka pa* te hoari ki tona ringaringa, ki tona kanohi matau ano: ka
memenge rawa tona ringaringa, ka
whakapouritia rawatia ana hoki tona
kanohi matau.

UPOKO 12.

TE POROPITITANGA, he kupu na
Ihowa mo Iharaira, e ai ta Ihowa,
nana nei nga rangi i hora, nana te
whenua i whakatu, a whakawhaiahuatia
ana e ia te wairua o te tangata i roto
i a ia.
2 Tenei au te mea nei i Hiruharama
hei kapa wiri ki nga iwi katoa i tetahi
taha, i tetahi taha; ka whawhai ano
hoki ki a Hura i te whakapaenga, ki
Hiruharama *ano hoki*.
3 Na, i taua rangi ano ka meinga e
ahau a Hiruharama hei kohatu taimaha
ki nga iwi katoa: te hunga katoa e
hapai ana ka poutoutokia rawatia, me
nga iwi katoa o te whenua e huihui
mai ana ki te whawhai ki a ia.
4 I taua rangi, e ai ta Ihowa, ka
patua e ahau ki te miharotanga nga
hoiho katoa, o ratou kai eke ano hoki
ki te haurangi: ka titiro matatau atu
ano hoki oku kanohi ki te whare o
Hura, ka patua ano e ahau nga hoiho
katoa o te iwi ki te matapotanga.
5 A ka mea nga rangatira o Hura i
roto i o ratou ngakau, Ko nga tangata
o Hiruharama hei kaha moku i runga
i to ratou Atua, i a Ihowa o nga mano.
6 ¶ I taua rangi ka meinga e ahau
nga rangatira o Hura kia rite ki te
kānga ahi i roto i nga rakau, kia rite
ano ki te rama ahi i roto i te paihere,
ka pau hoki i a ratou nga iwi katoa
i te taha matau, i te taha maui, a
karapoi noa; a tera a Hiruharama e
nohoia ano i runga i tona turanga, ara,
i Hiruharama.
7 Ka whakaora ano hoki a Ihowa i
nga teneti o Hura i te tuatahi, he mea
kei whakapehapeha te kororia o te whare o Rawiri, te kororia ranei o nga
tangata o Hiruharama ki a Hura.

8 I taua rangi ka tiakina e Ihowa
nga tangata o Hiruharama; a te tangata ngoi-kore i roto i a ratou ka rite i taua ra ki a Rawiri; ka rite ano hoki te whare o Rawiri ki te Atua, ki te anahera a Ihowa i to ratou aroaro.
9 ¶ I taua rangi ano ka whai ahau kia whakangaromia nga iwi katoa e haere mai ana ki te whawhai ki Hiruharama.
10 Ka ringitia ano e ahau te wairua o te aroha noa, o nga inoi ki runga ki nga tangata o Hiruharama, a ka titiro ratou ki a au ki ta ratou i wero ai, ka tangi ano ki a ia, me te mea e tangi ana ki te huatahi, ka pouri ano ki a ia, me te mea e pouri ana ki te tamaiti matamua.
11 I taua rangi ka nui te tangihanga i roto i Hiruharama, ka rite ki te tangihanga i Hararimono i te raorao o Mekirono.
12 A ka tangi te whenua, tenei hapu, tenei hapu, wehe rawa, te hapu o te whare o Rawiri wehe rawa, a ratou wahine wehe rawa, te hapu o te whare o Natana wehe rawa, me a ratou wahine ano, wehe rawa,
13 Te hapu o te whare o Riwai wehe rawa, a ratou wahine wehe rawa, te hapu o Himei, me a ratou wahine ano, wehe rawa,
14 Nga hapu katoa e toe ana, tenei hapu, tenei hapu, wehe rawa, me a ratou wahine ano, wehe rawa.

UPOKO 13.

I TAUA rangi ano ka tuwhera he puna mo te whare o Rawiri ratou ko nga tangata o Hiruharama, hei mea mo te hara, mo te poke.
2 ¶ I taua rangi ano, e ai ta Ihowa o nga mano, ka hatepea atu e ahau nga ingoa o nga whakapakoko i runga i te whenua; e kore ano e maharatia a muri ake nei, ka meinga ano e ahau nga poropiti, me te wairua poke ano, kia kore atu i runga i te whenua.
3 Na, tenei ake ki te poropiti tetahi tangata i muri ake nei, ka mea tona pāpā ki a ia, raua ko tona whaea i whanau ai ia, E kore koe e ora; kua korero teka hoki koe i runga i te ingoa o Ihowa: na, ka tu ia te wero e tona pāpā raua ko tona whaea i whanau ai ia, ina poropiti ia.
4 I taua rangi ano ka whakama nga poropiti, tenei tangata, tenei tangata, ki tana i kite ai, i te mea ka poropiti ia; e kore ano e kakahuria e ratou he kakahu huruhuru hei mea tinihanga.
5 A ka mea ano ia, Ehara ahau i te poropiti, he paruauru ahau, he mea whakaako hoki ahau na te tangata ki te atawhai kararehe no toku taitamarikitanga ake ano.
6 A hei kupu ano tenei ki a ia, He aha enei patunga i o ringaringa? a ka mea ia, Ko oku patunga i roto i te whare o oku hoa aroha.
7 ¶ E ara, e te hoari, ki toku hepara, ki te tangata i takahoatia ki a au, e ai ta Ihowa o nga mano, patua te hepara, kia marara ano hoki nga hipi; ka tahuri atu ano hoki toku ringaringa ki nga mea ririki.
8 Na, i te whenua katoa, e ai ta Ihowa, e rua nga wahi o reira ka hatepea atu, ka mate, ka toe ia te tuatoru o nga wahi o reira.
9 Ka kawea ano e ahau te tuatoru o nga wahi i roto i te ahi, ka tahia ano hoki te para, ka peratia me te hiriwa e tahia ana, ka whakamatautauria ano ratou e ahau, ka peratia me te koura; ka karanga ratou ki toku ingoa, a ka whakarongo ahau ki a ratou: *ka mea* ahau, He iwi ratou noku; a ka mea ratou, Ko Ihowa toku Atua.

UPOKO 14.

NANA, kei te haere mai te ra o Ihowa, a, ka wehewehea o taonga parakete i roto i a koe.
2 Ka huihuia ano hoki e ahau nga iwi katoa ki te whawhai ki Hiruharama, a ka horo te pa, ka pahuatia nga whare, ka moea nga wahine; a ko tetahi hawhe o te pa ka riro hei whakarau, e kore ano ia te toenga o te iwi e hatepea atu i roto i te pa.
3 Katahi a Ihowa ka haere atu, ka whawhai ki aua iwi, ka rite ki te ra i whawhai ai ia i te ra o te tatauranga.
4 ¶ Ka tu ano hoki ona waewae i taua ra ki runga ki Maunga Oriwa, ki tera i te ritenga atu o Hiruharama i te taha ki te rawhiti, a ka pakaru a Maunga Oriwa i waenganui ona, te taha ki te rawhiti te taha ano ki te hauauru, he nui noa atu te takiwa maunga, a ka neke atu tetahi hawhe o te maunga ki te nota, tetahi hawhe ona ki te tonga.
5 A ka oma atu koutou ki te takiwa o oku maunga; no te mea ka tutuki atu te takiwa o nga maunga ki Atara: na, ta koutou oma ka rite ki ta koutou omanga atu i te ru i nga ra o Utia kingi o

Hura: tera ano a Ihowa toku Atua e
haere mai, ko te hunga tapu katoa hei
hoa mou.
6 Na, i taua rangi e kore te māramatanga e mārama, *e kore ano* e pouri.
7 Erangi kotahi tonu taua rangi, he
mea e mohiotia ana e Ihowa, ehara i te
ra, ehara i te po: na, i nga wa o te
ahiahi ka mārama.
8 Na, i taua rangi ka puta atu he wai
ora i Hiruharama, tetahi hawhe ki te
moana i te aroaro, tetahi hawhe ki te
moana i te tuara: i te raumati taua
hanga, i te hotoke ano.
9 A ko Ihowa hei kingi mo te whenua
katoa: i taua rangi he kotahi a Ihowa,
tona ingoa ano he kotahi ano.
10 A hei mānia katoa te whenua, a
taka noa, i Kepa tae noa ki Rimono ki
te taha ki te tonga o Hiruharama: ka
neke ake ano hoki, ka nohoia ano i tona
wahi ano, i te kuwaha o Peniamine tae
noa ki te wahi i te kuwaha tuatahi, ki
te kuwaha i te koki, i te pourewa o
Hananeere tae noa ki nga poka waina a
te kingi.
11 Ka nohoia ano a reira, a heoi
ano whakangaromanga; ka noho ano
hoki a Hiruharama i runga i te rangimarie.
12 ¶ Ko te whiunga ano hoki tenei i
whiua ai e Ihowa nga iwi katoa i whawhai nei ki Hiruharama; Ka pirau o
ratou kikokiko i te mea e tu ana ano o
ratou waewae, ka pirau ano o ratou
kanohi i roto i nga pae, ka pirau ano o
ratou arero i roto i o ratou mangai.
13 I taua rangi ano he nui ta Ihowa
whakaoho i roto i a ratou; ka hopukia
atu ano e ratou te ringaringa o tona hoa,
o tona hoa, ka ara ake ano o ratou
ringaringa ki te ringaringa o tona hoa, o
tona hoa.
14 Tera ano a Hura ka whawhai ki
Hiruharama; ka huihuia mai ano hoki
nga rawa o nga iwi katoa i tetahi taha,
i tetahi taha, te koura, te hiriwa, nga
kakahu, nui whakaharahara.
15 A ka rite te whiunga o te hoiho, o
te muera, o te kamera, o te kaihe, o nga
kararehe katoa i roto i enei puni ki
tenei whiu.
16 ¶ Tenei ake, na, nga morehu
katoa o nga iwi katoa i haere mai ki
Hiruharama, ka haere mai ratou i ia
tau, i ia tau ki te koropiko ki te Kingi,
ki a Ihowa o nga mano, ki te whakarite
hoki i te hakari whare wharau.
17 Na, te tangata e kore e haere mai i
roto i nga hapu o te whenua ki Hiruharama ki te koropiko ki te Kingi, ki a
Ihowa o nga mano, kahore he ua mo
ratou.
18 A ki te kahore te hapu o Ihipa e
haere mai, e tae mai, te hunga kahore
nei o ratou *ua*, ka pa ano te whiu e
whiua ai e Ihowa nga iwi kahore nei
e haere mai ki te whakarite i te hakari
whare-wharau.
19 Ko te utu-hara tenei mo Ihipa, ko
te utu-hara ano ia mo nga iwi katoa e
kore e haere mai ki te whakarite i te
hakari o nga tapenakara.
20 ¶ I taua rangi ka piri ki nga pere
o nga hoiho, TAPU KI A IHOWA,
ka rite ano hoki nga pāta i roto i te
whare o Ihowa ki nga peihana i mua i
te aata.
21 Ina, nga pāta katoa i Hiruharama
i a Hura he tapu ki a Ihowa o nga
mano, a ka haere mai te hunga katoa e
patu whakahere ana, ka tango i etahi
hei kohua ma ratou: kahore ano hoki
he Kanaani a muri ake nei i roto
i te whare o Ihowa o nga mano i
taua ra.

KO

MARAKI.

UPOKO 1.

TE POROPITITANGA, he kupu na Ihowa ki a Iharaira, he mea whakapuaki na Maraki.
2 I aroha ahau ki a koutou, e ai ta
Ihowa, heoi e mea na koutou, He arohatanga ki te aha tau ki a matou? He
teka ianei he tuakana a Ehau no Hakopa? e ai ta Ihowa, heoi aroha ana ahau
ki a Hakopa,

3 A kinongia ana a Ehau e ahau, meinga ana e ahau ona maunga me tona kāinga tupu hei ururua mo nga tarakona o te koraha.

4 Kua mea na a Eroma, Kua rawakoretia nei tatou; otiia ka hoki tatou, ka hanga i nga wahi kua tuheatia; ko te kupu tenei a Ihowa o nga mano, Ma ratou e hanga, a maku e wahi iho; ka karangatia ano aua *wahi* e ratou, Ko te rohe kino, ko te iwi ano i whakatakariri ai a Ihowa, a ake ake ake.

5 E kite ano o koutou kanohi, a ka mea koutou, Kia whakanuia a Ihowa i runga atu i te rohe a Iharaira.

6 ¶ E whakahonoretia ana te pāpā e te tamaiti, tona ariki e te pononga: ki te mea he matua ahau, hei hea toku honore? ki te mea he ariki ahau, kei hea te wehi ki a au? e ai ta Ihowa o nga mano ki a koutou, e nga tohunga e whakahawea na ki toku ingoa, e mea na, He whakahaweatanga ki te aha ta matou ki to ingoa?

7 He taro poke ta koutou e tapae na i runga i toku aata, a, e mea na koutou, I whakapokea koe e matou ki te aha? I te mea ka kīa na e koutou te tepara a Ihowa, He hanga mo te whakahawea.

8 Ki te tapaea hoki e koutou te matapo hei patunga tapu, ehara ianei i te mea kino? ki te tapaea ano e koutou te mea totitoti, te mea mate, ehara ianei i te kino? tena koa, hoatu ki to kawana; e pai ranei ia ki a koe? e manako ranei ia ki a koe? e ai ta Ihowa o nga mano.

9 Na, tena ra, inoi atu ki te Atua kia atawhai ai ia i a tatou: na ta koutou mahi tenei: e manako ranei ia ki a koutou? e ai ta Ihowa o nga mano.

10 Ko wai ano i roto i a koutou e tutuki i nga tatau, *ki te kahore he utu?* ehara ano hoki ta koutou whakau ahi i runga i taku aata i te mea whakautukore. Kahore oku ngakau ki a koutou, e ai ta Ihowa o nga mano, e kore ano ahau e manako ki te whakahere a o koutou ringaringa.

11 No te mea tera e nui toku ingoa i roto i nga Tauiwi, i te whitinga o te ra, a tae noa ki tona torengitanga; ka tukua ano hoki he whakakakara ki toku ingoa i nga wahi katoa, me te whakahere poke-kore ano hoki; no te mea tera e nui toku ingoa i roto i nga Tauiwi, e ai ta Ihowa o nga mano.

12 ¶ Ko koutou ia kei te whakapoke i taua *ingoa*, i a koutou ka ki ra, Te tepara a Ihowa he poke; ona hua ano hoki, tana kai, he hanga mo te whakahawea.

13 I mea ano koutou, Nana, te whakahoha! whakatupererutia iho e koutou, e ai ta Ihowa o nga mano; a maua mai ana e koutou te mea i haehaea, te mea totitoti, te mea mate; na, kei te mau mai koutou i te whakahere: e manakohia ranei tenei mea a o koutou ringaringa? e ai ta Ihowa.

14 He kanga ia mo te tangata tinihanga, he toa nei tana i roto i tana kahui, na, ka puaki tana kī taurangi, a patua ana e ia te mea hē ma te Ariki; he Kingi nui hoki ahau, e ai ta Ihowa o nga mano, he hanga whakawehi ano toku ingoa i roto i nga tauiwi.

UPOKO 2.

NA, inaianei, he whakahau tenei mo koutou, e nga tohunga.

2 Ki te kore koutou e whakarongo, ki te kore e takoto i roto i o koutou ngakau kia homai he kororia ki toku ingoa, e ai ta Ihowa o nga mano, ina ka tukua atu e ahau he kanga ki a koutou, ka kangā ano e ahau o koutou manaakitanga: kua oti ano i a au te kanga, no te mea kihai i takoto i roto i o koutou ngakau.

3 Nana, ka riria e ahau ta koutou purapura, ka akiritia ano e ahau he paru *kararehe* ki o koutou mata, te paru o a koutou hakari, a ka riro ngatahi koutou me taua mea.

4 A ka mohio koutou naku tenei whakahau i unga atu ki a koutou, kia mau ai taku kawenata ki a Riwai, e ai ta Ihowa o nga mano.

5 I a ia taku kawenata mo te ora, mo te rongo mau; he mea hoatu ano naku ki a ia *mo* te wehi i wehi ai ia i a au, mona hoki i hopohopo ki toku ingoa.

6 I roto i tona mangai te ture o te pono, kihai ano hoki te he i kitea i *roto* i ona ngutu: i haere tahi ia i a au i runga i te rongo mau, i runga i te tika, he tokomaha ano hoki i whakatahuritia mai e ia i te kino.

7 Ko ta nga ngutu hoki o te tohunga he tiaki matauranga, ka rapua ano te ture i roto i tona mangai: ko te karere hoki ia a Ihowa o nga mano.

8 Ko koutou ia kua peka atu i te ara, kua meinga na e koutou te ture hei tūtukitanga waewae mo etahi, he tokomaha; hē iho i a koutou te kawenata ki a Riwai, e ai ta Ihowa o nga mano.

9 Na, kua meinga na koutou e ahau kia whakahaweatia, kia iti, i te aroaro o nga tangata katoa, kua rite ki ta koutou

kihai na i tiaki i oku ara, a i *nga mea o*
te ture he whakapai tangata ta koutou.
10 He teka ianei kotahi ano te pāpā o
tatou katoa? he teka ianei kotahi ano te
Atua nana tatou i hanga? he aha tatou
i tinihanga ai, te tuakana ki te teina, i
whakanoa ai i te kawenata ki o tatou
mātua?
11 ¶ Kua tinihanga a Hura, e mahia
ana hoki te mea whakarihariha i roto i
a Iharaira, i Hiruharama; kua noa hoki
i a Hura te tapu o Ihowa, tana hoki i
aroha ai, a marenatia ana mana te tama-
hine a te atua ke.
12 Ka hatepea atu e Ihowa te tangata
nana tenei mahi, te kai whakaako, te
akonga i roto i nga teneti o Hakopa,
ratou ano ko te kai tapae i te whakahere
ki a Ihowa o nga mano.
13 Na, ko ta koutou mahi tuarua
tenei, ara, te hipokinga i te aata o Ihowa
ki nga roimata, ki te tangihanga, ki te
aue; a kore tonu ake āna tahuritanga
mai ki te whakahere, kore ake āna ta-
ngo, āna manako ki *ta* to koutou ringa-
ringa.
14 Heoi e mea na koutou, Na te aha?
No te mea e whakaatu ana a Ihowa i
tāu ki te wahine o to taitamarikitanga i
tinihangatia ra e koe: ko to hoa ano
ia, ko te wahine ano o to kawenata.
15 Na, he teka ianei kotahi tana i ha-
nga ai? I a ia ano hoki te toenga iho o
te wairua. A na te aha i kotahi ai?
Kia rapua ai e ia he uri atua. Na, tia-
kina to koutou wairua, kaua hoki e
tinihanga ki te wahine o to taitamariki-
tanga.
16 No te mea e ki ana a Ihowa Atua o
Iharaira, e kino ana ia ki te whakarere:
e hipokina ana hoki e tetahi te tutū ki
tona kakahu, e ai ta Ihowa o nga mano:
na, tiakina to koutou wairua; kaua hoki
e tinihanga.
17 ¶ Kua whakahohatia e koutou a
Ihowa ki ā koutou kupu. A e mea na
koutou, I whakahohatia ia e matou ki
te aha? I a koutou ka ki na, He pai ki
te titiro a Ihowa nga tangata katoa e
mahi kino ana, e manako ana hoki ia ki
a ratou; Keihea oti te Atua o te wha-
karite whakawa?

UPOKO 3.

TENEI te ungā atu nei e ahau taku
karere, mana e whakapai te ara i
mua i a au, a kitea rawatia ake kua tae
te Ariki, e rapua nei e koutou, ki tona
temepara, te anahera o te kawenata, ta
koutou e ngakau nui na: nana, tera ia
ka haere mai, e ai ta Ihowa o nga
mano.
2 A ko wai e u *i* te ra e haere mai ai
ia? ko wai hoki e tu, ina puta mai ia?
e rite ana hoki ia ki te ahi a te kai tahi
para, ki te horoi ano hoki a te kai horoi:
3 Ka noho ano ia, ka rite ki te kai
tahi para ki te kai whakapai hiriwa, a
ka whakapaia e ia nga tamariki a Riwai,
ka whakahemokia to ratou para, ano he
koura, he hiriwa: kia tapaea ai e ratou
he whakahere ki a Ihowa i runga i te
tika.
4 Ko reira te whakahere a Hura raua
ko Hiruharama rekaina ai e Ihowa, ka
rite ki nga rangi o mua, ki nga tau o
namata.
5 Ka whakatata atu ano ahau ki a
koutou ki te whakarite whakawa; ka
hohoro ano ahau hei kai whakaatu i te
he o nga kai makutu, o te hunga pure-
mu, o nga kai oati teka, o te hunga ano
hoki e tahae ana i nga utu o te kai mahi,
i ta te pouaru, i ta te pani, e whakapeau
ke ana i ta te manene, a kahore e wehi i
a au, e ai ta Ihowa o nga mano.
6 Ko ahau hoki a Ihowa, kahore ahau
e puta ke; na reira koutou, e nga tama-
riki a Hakopa, i kore ai e pau.
7 No nga rangi ano o o koutou mātua
i whakarerea ai e koutou aku tikanga,
kihai ano i puritia e koutou. Hoki mai
ki a au, a ka hoki atu ahau ki a koutou,
e ai ta Ihowa o nga mano. Heoi kei te
mea na koutou, Kia pehea ta matou
hoki atu?
8 ¶ E tahae ranei te tangata i ta te
Atua? Heoi kua tahaetia taku e koutou.
A e mea na koutou, He pehea ta matou
tahae i tau? Ko nga whakatekau ra,
me nga whakahere.
9 Kua kangā, kua kangā koutou; na
koutou hoki taku i tahae, na tenei iwi
katoa.
10 Maua a koutou whakatekau katoa
ki roto ki te toa, kia whai kai ai toku
whare, waiho hoki tenei hei whakama-
tautau moku, e ai ta Ihowa o nga mano,
me kahore e tuwhera i a au nga mata-
pihi o te rangi ki a koutou, a ka ringitia
atu e ahau he manaakitanga ki runga
ki a koutou, a kia kore ra ano he tako-
toranga.
11 Ka whakaaro ano hoki ahau ki a
koutou, ka riria te kai whakapareho,
kei he i a ia nga hua o to koutou one-
one; e kore ano e marere noa nga hua
o ta koutou waina i te mura, e ai ta
Ihowa o nga mano.
12 A ki ta nga iwi katoa he manaaki-

tanga koutou: no te mea he whenua
ahuareka koutou, e ai ta Ihowa o nga
mano.
13 ¶ He kaha a koutou kupu ki a au,
e ai ta Ihowa. Heoi e ki na koutou, He
aha ta matou korero mou?
14 Kua ki na koutou, Kahore he hua
o te mahi ki te Atua: he aha hoki te
rawa o ta matou pupuri i ana mea, o ta
matou haere pouri ano hoki i te aroaro
o Ihowa o nga mano?
15 Na, inaianei ki ta matou ko te hu-
nga whakakake nga mea koa, ko nga
kai mahi ano hoki o te kino te hunga e
whakaturia ana, a, nga mea e mawhiti
ana, ko te hunga e whakamatautau ana
i te Atua.
16 ¶ Na, te hunga i wehi i a Ihowa,
kei te korerorero ratou ki tona hoa, ki
tona hoa, a ka tahuri a Ihowa, ka wha-
karongo: na, ka tuhituhia he pukapuka
whakamahara ki tona aroaro, mo te hu-
nga i wehi ki a Ihowa, a i whakaaro ki
tona ingoa.
17 Maku ano hoki ratou, e ai ta Ihowa
o nga mano, i te ra e mahia ai e ahau
aku taonga ake; ka manawapa ano
ahau ki a ratou, ka pera ano me te ta-
ngata e manawapa ana ki tana tamaiti
e mahi ana ki a ia.
18 Ko reira ano koutou hoki ai, kite
ai i te rerenga ketanga o ta te tangata
tika, o ta te tangata kino, o ta te tangata
e mahi ana ki te Atua, o ta te tangata
ano e kore nei e mahi ki a ia.

UPOKO 4.

TA TE MEA, na, kei te haere mai
te ra ka rite nei tona ngiha ki to
te oumu; a ka rite te hunga whakakake
katoa, te hunga katoa ano e mahi kino
ana ki te kakau witi: a ka tahuna ratou
e te ra meake nei puta, e ai ta Ihowa o
nga mano, a kore noa iho he pakiaka,
he manga, e mahue ki a ratou.
2 ¶ Ki a koutou ia e wehi na i toku
ingoa ka ara ake te ra o te tika, he wha-
kaora mate ano hoki i runga i ona pari-
rau, a ka puta mai koutou, ka momona,
ka rite ki nga kuao kau o te turanga-
kau.
3 Ka takatakahia ano hoki e koutou te
hunga kino; no te mea ka rite ratou ki
nga pungarehu i raro i nga kapu o o
koutou waewae i te rangi e mahi ai ahau,
e ai ta Ihowa o nga mano.
4 ¶ Kia mahara ki te ture a taku po-
nonga a Mohi, ki taku i whakahau ai
ki a ia i Horepa, he mea mo Iharaira
katoa, ki nga tikanga, ki nga whaka-
riteritenga.
5 ¶ Nana, ka ungā atu nei e ahau a
Iraia poropiti ki a koutou i mua i te tae-
nga mai o te ra nui o Ihowa, o te *ra*
whakamataku.
6 A ka whakatahuritia atu e ia nga
ngakau o nga mātua ki nga tamariki,
nga ngakau ano hoki o nga tamariki k
o ratou mātua, kei haere atu ahau, a
patua iho e ahau te whenua ki te kanga.

KO TE

KAWENATA HOU

A

TO TATOU ARIKI A TE KAI WHAKAORA

A IHU KARAITI.

HE MEA WHAKAMAORI MAI NO TE REO KARIKI.

RANANA:
HE MEA TA KI TE PEREHI A W. M. WATTS,
MA TE KOMITI TA PAIPERA MO INGARANI MO TE AO KATOA.
1868.

KO NGA

PUKAPUKA O TE KAWENATA HOU.

KO TE

RONGO PAI A MATIU.

UPOKO 1.

KO te pukapuka o te Whakatu-
puranga o Ihu Karaiti o te
tama a Rawiri, ko ia nei he tama na
Aperahama.
2 Whanau ake ta Aperahama ko
Ihaka; whanau ake ta Ihaka ko Ha-
kopa; whanau ake ta Hakopa ko
Hura ratou ko ona tuakana ko ona
teina;
3 Whanau ake ta Hura raua ko
Tamara, ko Parete raua ko Hara;
whanau ake ta Parete ko Heteromo;
whanau ake ta Heteromo ko Arame;
4 Whanau ake ta Arame ko Amina-
rapa; whanau ake ta Aminarapa ko
Nahona; whanau ake ta Nahona ko
Haramono;
5 Whanau ake ta Haramono raua
ko Rahapa, ko Poaha; whanau ake
ta Poaha raua ko Rutu, ko Opere;
whanau ake ta Opere ko Hehe;
6 Whanau ake ta Hehe ko Rawiri te
kingi; whanau ake ta kingi Rawiri
raua ko te wahine a Uria, ko Horo-
mona;
7 Whanau ake ta Horomona ko
Ropoama; whanau ake ta Ropoama
ko Apia; whanau ake ta Apia ko
Aha;
8 Whanau ake ta Aha ko Iohapata;
whanau ake ta Iohapata ko Iorama;
whanau ake ta Iorama ko Ohiaha;
9 Whanau ake ta Ohiaha ko Iotama;
whanau ake ta Iotama ko Ahaha; wha-
nau ake ta Ahaha ko Etekiaha;
10 Whanau ake ta Etekiaha ko
Manahe; whanau ake ta Manahe ko
Amono; whanau ake ta Amono ko
Hohaia;
11 Whanau ake ta Hohaia ko Heko-
niaha ratou ko ona teina, i te whakahe-
kenga atu ki Papurona:
12 A muri iho i te whakahekenga atu
ki Papurona, ka whanau ta Hekoniaha
ko Haratiere; whanau ake ta Haratiere
ko Toropapere;
13 Whanau ake ta Toropapere ko
Apiuru; whanau ake ta Apiuru ko
Eriakimi; whanau ake ta Eriakimi ko
Atoro;
14 Whanau ake ta Atoro ko Haroko;
whanau ake ta Haroko ko Akimi; wha-
nau ake ta Akimi ko Eriuru;
15 Whanau ake ta Eriuru ko Erea-
tara; whanau ake ta Ereatara ko
Matana; whanau ake ta Matana ko
Hakopa;
16 Whanau ake ta Hakopa ko Hohe-
pa ko te tahu o Meri; whanau ake *ta
Meri* ko Ihu, ko tona ingoa nei ko te
Karaiti.
17 Heoi nga whakatupuranga katoa o
Aperahama tae noa ki a Rawiri, tekau
ma wha nga whakatupuranga; o Ra-
wiri hoki tae noa ki te whakahekenga
atu ki Papurona, tekau ma wha nga
whakatupuranga; a no te whakaheke-
nga atu ki Papurona tae noa ki a te
Karaiti, tekau ma wha nga whakatu-
puranga.
18 ¶ Na, ko te whanautanga tenei o
Ihu Karaiti: he mea taumau a Meri
tona whaea ma Hohepa, a i te mea kiano
raua i tata noa ki a raua, ka kitea kua
hapū ia i te Wairua Tapu.
19 Otira he tangata tika a Hohepa
tona tahu, a kahore ona ngakau kia
whakakitea nuitia ia, ka mea kia whaka-
rerea pukutia.
20 Otiia i a ia e hurihuri ana i enei
mea, na, ka puta moemoea mai tetahi
anahera a te Ariki ki a ia, ka mea, E
Hohepa, e te tama a Rawiri, kaua
e hopohopo ki te tango i a Meri i tau
wahine: na te Wairua Tapu hoki tona
hapū.
21 A e whanau ia, he tamaiti, me
hua hoki e koe tona ingoa ko Ihu: no
te mea, māna e whakaora tona iwi i o
ratou hara.

22 Na, ka oti tenei katoa, katahi ka
rite ta te Ariki, i korerotia e te poropiti,
i mea ai ia,
23 Na, ka hapū te wahina, ka wha-
nau hoki he tamaiti, a ka huaina e ratou
tona ingoa ko Emanuera, (ko tona wha-
kamaoritanga tenei, Kei a tatou te
Atua.)
24 A, te aranga ake o Hohepa i te
moe, ka meatia e ia ta te anahera a te
Ariki i whakahau ai ki a ia, a tango
ana ia i tana wahine:
25 A kihai i mohio ki a ia whanau
noa tana tamaiti matamua: a huaina
ana e ia tona ingoa ko IHU.

UPOKO 2.

NA, i te mea kua whanau nei a
Ihu i Peterehema o Huria, i
nga ra o Kingi Herora, na, ka haere
mai etahi Maki i te rawhiti ki Hiruha-
rama,
2 Ka mea, Kei hea tenei kua whanau
nei hei kingi mo nga Hurai? i kite
hoki matou i tana whetu i te ra-
whiti, a ka tae mai nei ki te koropiko
ki a ia.
3 A, te rongonga o Kingi Herora,
ka ohorere ratou tahi ko Hiruharama
katoa.
4 Na, whakaminea katoatia ana e ia
nga tohunga nui, me nga Karaipi o te
iwi, a ka ui atu ki a ratou ki te wahi e
whanau ai a te Karaiti.
5 Ka mea mai ratou ki a ia, Ki Petere-
hema o Huria: ko ta te poropiti hoki
tenei i tuhituhi ai,
6 A ko koe, e Peterehema, whenua
o Hura, ehara rawa i te iti rawa i roto i
nga kawana o Hura: e puta mai hoki i
a koe he kawana, hei hepara mo toku
iwi mo Iharaira.
7 Na, ka oti nga Maki te karanga
puku e Herora, ka uia marietia ratou ki
te wa i puta mai ai te whetu.
8 A unga ana ratou e ia ki Petere-
hema, i mea ia, Haere, rapua marietia
te tamaiti; a ka kitea, ka whakahoki
mai i te korero ki a au, kia haere atu ai
hoki ahau ki te koropiko ki a ia.
9 Na, ka rongo ratou i ta te kingi, ka
haere; na, ko te whetu i kite ai ratou i
te rawhiti, e haere ana i mua i a ratou,
a tae noa mai, tu noa ki runga ake i te
takotoranga o te tamaiti.
10 A, to ratou kitenga i te whetu, na,
ko te tino haringa i hari ai.
11 ¶ A ka tae ki roto ki te whare, ka
kite i te tamaiti raua ko tona whaea ko
Meri, na, tapapa iho ana ratou, koro-
piko ana ki a ia: ano ka mawhera o
ratou taonga, ka hoatu etahi mea ki a ia,
he koura, he parakihe, he maira.
12 A i whakatupatoria ratou e te Atua,
he mea moemoea, kia kaua e hoki ki a
Herora, na, haere ana ki to ratou kāinga
he ara ke.
13 A ka riro atu ratou, na, ka puta
moemoea mai tetahi anahera a te Ariki
ki a Hohepa, ka mea, E ara, tangohia
te tamaiti raua ko tona whaea, e rere
ki Ihipa, a hei reira koe kia korero
atu ra ano ahau ki a koe: meake hoki
rapu a Herora i te tamaiti kia whaka-
ngaromia.
14 Na, ka ara ia, ka mau ki te tamaiti
raua ko tona whaea i te po, a haere ana
ki Ihipa:
15 A noho ana i reira, mate noa a
Herora: na, ka rite ta te Ariki i ko-
rerotia e te poropiti, i mea ai ia,
He mea karanga nāku taku tamaiti i
Ihipa.
16 ¶ A, te kitenga o Herora ka oti ia
te tinihanga e nga Maki, rahi rawa
tana riri, ka tono *tangata* atu, a patua
iho nga tamariki katoa, nga mea e rua
nei o ratou tau, me o muri iho, i Petere-
hema me nga wahi katoa o reira, he
mea whakarite ki te taima i uia marie-
tia atu e ia ki nga Maki.
17 Katahi ka rite ta Heremaia poro-
piti i korero ai, i mea ai,
18 I rangona he reo i Rama, he uhu-
nga, he tangi, he aue nui, ko Rahera e
tangi ana ki ana tamariki, a kihai i pai
kia whakamarietia, no te mea kua
kahore ratou.
19 ¶ Ano ka mate a Herora, na, ka
puta moemoea mai tetahi anahera a te
Ariki ki a Hohepa ki Ihipa,
20 Ka mea, Ara ake, tangohia te ta-
maiti raua ko tona whaea, a haere ki te
whenua o Iharaira: kua mate hoki te
hunga i whai kia patua te tamaiti.
21 A tona aranga ake, ka mau ki te
tamaiti raua ko tona whaea, ka haere ki
te whenua o Iharaira.
22 Otira ka rongo ia ko Arakarauha te
kingi o Huria i muri iho i tona matua i
a Herora, ka wehi ki te haere ki reira:
otiia i whakamaharatia ia e te Atua, he
mea moemoea, a haere ana ki nga wahi
o Kariri;
23 A ka tae mai ka noho ki tetahi pa,
ko Nahareta te ingoa: i rite ai ta nga
poropiti i mea ai, Me hua ia he tangata
no Nahareta.

UPOKO 3.

NA, i aua ra ka puta mai a Hoani Kai iriiri, ka kauwhau i te koraha o Huria,
2 Ka mea, Ripeneta, kua tata hoki te rangatiratanga o te rangi.
3 Ko ta Ihaia poropiti hoki tenei i korero ai, i mea ai, He reo no tetahi i te koraha e karanga ana, Whakapaia te huarahi o te Ariki, whakatikaia ona ara.
4 A te kakahu o taua Hoani he huruhuru kamera, he hiako hoki te whitiki o tona hope; a ko tana kai he mawhitiwhiti, he honi koraha.
5 Katahi ka haere atu ki a ia a Hiruharama, me Huria katoa, me nga kāinga katoa e tutata ana ki Horano,
6 A iriiria ana e ia ki Horano, me te whāki ano i o ratou hara.
7 ¶ A tona kitenga i te tini o nga Parihi me nga Haruki e haere mai ana ki tana iriiringa, ka mea ia ki a ratou, E te uri nakahi, na wai koutou i whakamahara kia rere i te riri meake puta mai?
8 Na, whakaputaia mai he hua e rite ana ki o te ripeneta.
9 A kei anga koutou, kei mea i roto i a koutou, Ko Aperahama to tatou matua: ko taku kupu hoki tenei ki a koutou, E ahei ana ano i te Atua te whakaara tamariki ake ma Aperahama i roto i enei kohatu.
10 Na, tenei ka pa te titaha ki te pakiaka o nga rakau: a ki te kahore tetahi rakau e hua i te hua pai, ka tuakina, ka makā ki te ahi.
11 Ko au nei, he iriiri taku i a koutou ki te wai, hei mea ripenetatanga: ko tenei ia e haere mai ana i muri i a au, nui atu tona mana i toku, e kore ahau e tau hei mau i ona hu: māna koutou e iriiri ki te Wairua Tapu me te kapura:
12 Ko tana mea tahi kei tona ringaringa, a e tino tahia e ia tana patunga witi, a e kohia ana witi ki roto ki te whare witi; tena ko te papapa e tahuna ki te kapura e kore e tineia.
13 ¶ I reira ka haere mai a Ihu i Kariri ki Horano ki a Hoani, kia iriiria e ia.
14 Otira ka whakakahore a Hoani ki a ia, ka mea, Ko te tikanga ra ko au kia iriiria e koe, a e haere mai ana koe ki a au?
15 Na, ka whakahokia mai e Ihu, a ka mea ki a ia, Tukua ra aianei; ko te tikanga hoki tenei ma taua kia whakarite i nga mea tika katoa. Na, tukua ana ia e ia.
16 Ano ka oti a Ihu te iriiri, tika tonu ake ia i te wai: na, ko te rangi ka tuwhera ki a ia, a ka kite ia i te Wairua o te Atua e heke iho ana me he kukupa, a tau ana ki runga ki a ia:
17 Na, ko tetahi reo no te rangi, e mea ana, Ko taku Tama tenei i aroha ai, ko taku i ahuareka atu ai.

UPOKO 4.

ME i reira ka arahina a Ihu e te Wairua ki te koraha, kia whakamatautauria e te rewera.
2 Ano ka wha tekau nga ra ka wha tekau nga po i noho puku ai, muri iho ka hiakai.
3 Na, ka tae mai te kai whakamatautau ki a ia, ka mea, Ki te mea ko koe te Tama a te Atua, kiia iho kia meinga enei kohatu hei taro.
4 Na, ka whakahokia atu e ia, a ka mea, Kua oti te tuhituhi, E kore e ora te tangata ki te taro kau, engari ki nga kupu katoa e puta mai ana i te mangai o te Atua.
5 Me i reira ka kawe te rewera i a ia ki te pa tapu, a whakaturia ana ia ki runga ki te keokeonga o te temepara,
6 A ka mea ki a ia, Ki te mea ko koe te Tama a te Atua, rere atu ki raro: kua oti hoki te tuhituhi, Ka korerotia iho koe e ia ki ana anahera; ma ratou koe e hiki ake ki *o ratou* ringaringa, kei tūtuki tou waewae ki te kohatu.
7 Mea atu ana a Ihu ki a ia, Ka oti ano hoki te tuhituhi, Kaua e whakamatautau ki te Ariki ki tou Atua.
8 Ka kawe ano hoki te rewera i a ia ki runga ki tetahi maunga tiketike rawa, a whakakitea katoatia ana ki a ia nga rangatiratanga o te ao, me te kororia o aua mea;
9 A mea mai ana ki a ia, Ko enei mea katoa e hoatu e ahau ki a koe, ki te tapapa iho koe ki te koropiko mai ki a au.
10 Na, ka mea a Ihu ki a ia, Haere atu, e Hatana; kua oti hoki te tuhituhi, Me koropiko koe ki te Ariki ki tou Atua; me mahi ano ki a ia anake.
11 Na, ka mahue ia i te rewera, a ka haere mai nga anahera ka mahi mea māna.
12 ¶ Ano ka rongo a Ihu kua tukua

a Hoani ki te whare herehere, ka haere
ia ki Kariri;
13 A ka mahue Nahareta i a ia, a
haere ana, ka noho ki Kaperenauma, ki
te taha o te moana, ki nga kaha o Hapu-
rona o Nepetarima:
14 I rite ai ta Ihaia poropiti i korero
ai, i mea ai,
15 Te whenua o Hapurona, me te
whenua o Nepetarima, i te ara o te
moana, i tera taha o Horano, Kariri o
nga tauiwi,
16 Te hunga i noho i te pouri, kua
kite ratou i te mārama nui; a ki te
hunga i noho i te wahi me te ātārangi
o te mate, kua puta ake te māramata-
nga ki a ratou.
17 ¶ No reira ano a Ihu i timata ai te
kauwhau, te mea, Ripeneta, kua tata
hoki te rangatiratanga o te rangi.
18 ¶ A i a Ihu e haere ana i te taha o te
moana o Kariri, ka kite ia i nga tāngata
tokorua, he tuakana, he teina, i a Haimo-
na, ko tona ingoa nei ko Pita, raua ko to-
na teina ko Anaru, e maka ana i te kupe-
nga ki te moana; he kai hao hoki raua.
19 Na, ka mea ia ki a raua, Arumia
mai au, a maku korua e mea hei kai hao
tangata.
20 A mahue ake i a raua nga kupe-
nga, a aru ana i a ia.
21 A, tona haerenga atu i reira, toko-
rua atu āna i kite ai, he tuakana, he
teina, ko Hemi *tama* a Heperi, raua ko
tona teina ko Hoani, i te kaipuke i a
Heperi i to raua matua, e ta ana i nga
korenga o a ratou kupenga; a karanga-
tia ana raua e ia.
22 Mahue tonu ake i a raua te kai-
puke me to raua matua, a aru ana i a ia.
23 ¶ Na, ka haereerea katoatia Kariri
e Ihu, whakaako ana i roto i o ratou
whare karakia, kauwhau ana i te rongo
pai o te rangatiratanga, me te whakaora
i nga mate katoa me nga turorotanga
katoa o te iwi.
24 A haere ana tona rongo puta noa i
Hiria: a kawea mai ana e ratou ki a ia
nga tāngata mate katoa e ngaua ana e
te tini o nga mate, o nga mamae, me te
hunga e nohoia ana e te rewera, me te
hunga haurangi, me nga pararutiki; a
whakaorangia ake ratou e ia.
25 A he tokomaha nga tāngata i aru i
a ia i Kariri, i Rekaporihi, i Hiruharama,
i Huria, i tera taha ano hoki o Horano.

UPOKO 5.

A TONA kitenga i te whakaminenga
tāngata, ka haere ia ki runga ki
te maunga: ano ka noho ia ka haere
mai ana akonga ki a ia:
2 Na, ka puaki tona mangai, a ka wha-
kaako ia i a ratou, ka mea,
3 Ka koa te hunga e rawakore ana te
wairua: no ratou hoki te rangatira-
tanga o te rangi.
4 Ka koa te hunga e tangi ana: ka
whakamarietia hoki ratou.
5 Ka koa te hunga ngakau māhaki:
ka riro mai hoki i a ratou te whenua.
6 Ka koa te hunga e hiakai ana, e
hiainu ana, ki te tika: e makona hoki
ratou.
7 Ka koa te hunga tohu *tangata:* e
tohungia hoki ratou.
8 Ka koa te hunga ngakau ma: e kite
hoki ratou i te Atua.
9 Ka koa te hunga hohou rongo: ka
huaina hoki ratou he tamariki na te
Atua.
10 Ka koa te hunga e whakatoia ana
mo te tika: no ratou hoki te rangatira-
tanga o te rangi.
11 Ka koa koutou ina tawai ratou i a
koutou, ina whakatoi, ina puaki i a ratou
nga kupu kino katoa mo koutou, he mea
teka, he whakaaro ki a au.
12 Kia hari, kia whakamanamana: e
rahi ana hoki te utu mo koutou i te
rangi: he penei hoki ta ratou whaka-
toinga i nga poropiti i mua i a koutou.
13 ¶ Ko koutou te tote o te whenua:
otira ki te hemo te ha o te tote, ma te
aha e whai tikanga tote ai? heoi ano
tona painga, na, ka akiritia ki waho, ka
takahia e nga tāngata.
14 Ko koutou te whakamārama o te
ao. E kore e ngaro te pa e tu ana i
runga i te maunga.
15 E kore ano hoki e tahuna te rama,
a e whakaturia ki raro o te mehua,
engari ki runga ki te turanga; a ka
tiaho ki nga tāngata katoa i roto i te
whare.
16 Kia tiaho raia to koutou mārama-
tanga ki te aroaro o nga tāngata, kia
kite ai ratou i ā koutou hanga pai, kia
whakakororia ai hoki i to koutou Matua
i te rangi.
17 ¶ Kei mea koutou i haere mai ahau
ki te whakakahore i te ture i nga poro-
piti ranei: kihai ahau i haere mai ki te
whakakahore, engari ki te whakatutuki.
18 He pono nei hoki taku e mea atu
nei ki a koutou, E kore tetahi tongi
tetahi tohu ranei o te ture e pahemo, a,
te pahemotanga ra ano o te rangi me te
whenua, *engari* kia rite katoa ra ano.
19 Na, ki te whakakahore tetahi i tetahi
mea iti rawa o enei kupu ako, a ka

akona e ia nga tāngata kia pera, ka kiia
ia ko te iti rawa i te rangatiratanga o te
rangi: a ki te whakaritea e tetahi, ki te
whakaakona, ka kiia ia he nui i te
rangatiratanga o te rangi.
20 Ko taku kupu hoki tenei ki a koutou, Ki te kore e nui ake ta koutou
mahi tika i ta nga Karaipi ratou ko nga
Parihi, e kore rawa koutou e tapoko atu
ki te rangatiratanga o te rangi.
21 ¶ Kua rongo koutou, i korerotia e
nga tupuna, Kaua e patu tangata; a ki
te patu tangata tetahi, ka tika te whakawakanga mona:
22 Na, ko taku kupu tenei ki a koutou,
Ki te riri noa tetahi ki tona teina, ka
tau te he ki a ia: a ki te mea tetahi ki
tona teina, Wairangi! ka tika kia komititia: na, ki te mea tetahi, Poauau! ka
tika mona te kapura o te reinga.
23 Na reira ki te mauria atu e koe to
whakahere ki te āta, a ka mahara i
reira i hara koe ki tou hoa;
24 Waiho to whakahere i reira i mua
o te āta, a haere, mātua houhia te rongo
ki tou teina, ka haere mai ai, ka mau
mai i to whakahere.
25 Kia hohoro te whakarite i ta korua
korero ko tou hoa tauwhāinga, i a korua
ano i te huarahi, kei tukua koe e te
hoa tauwhāinga ki te kai whakawa,
a ka tukua e te kai whakawa ki te
katipa, a ka makā koe ki te whare
herehere.
26 He pono taku e mea atu nei ki a
koe, E kore rawa koe e puta mai i reira,
kia utua mai ra ano te patene whakamutunga.
27 ¶ Kua rongo koutou, i korerotia e
nga tupuna, Kaua koe e puremu:
28 Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, Ki te titiro atu tetahi ki te wahine,
he hiahia atu ki a ia, kua puremu ke ki
a ia i roto i tona ngakau.
29 Ki te hē koe i tou kanohi matau,
hikarohia, makā atu: he nui ke hoki
te pai ki a koe ki te mate tetahi wahi
ou, a ka kore e makā tou tinana katoa
ki roto ki te reinga.
30 Ki te hē ano hoki koe i tou ringa
matau, poutoa, makā atu: he nui ke
hoki te pai ki a koe ki te mate tetahi
wahi ou, a ka kore e makā tou tinana
katoa ki roto ki te reinga.
31 I korerotia ano hoki, Ki te whakarere tetahi i tana wahine, me hoatu ki
a ia tetahi pukapuka whakarere:
32 Na, ko taku kupu tenei ki a koutou,
Ki te whakarere tetahi i tana wahine, a
ehara i te take puremu, e mea ana ia i
te wahine kia puremu: a ki te marena
tetahi i te wahine i whakarērea, e puremu ana ia.
33 ¶ Kua rongo ano hoki koutou, i
korerotia e nga tupuna, Kaua koe e oati
teka, engari me whakamana āu oati ki
te Ariki:
34 Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, Kaua rawa *tetahi mea* e oatitia;
kaua te rangi, ko to te Atua torona hoki ia:
35 Kaua hoki te whenua; no te mea
nona ia turanga waewae: kaua hoki a
Hiruharama; no te mea ko te pa ia o te
Kingi nui.
36 Kaua ano hoki e oatitia tou mātenga, e kore hoki e ahei i a koe te mea
kia ma tetahi makawe, kia mangu
ranei.
37 Erangi ko tenei hei kupu ma koutou, Ae, ae; Kahore, kahore: no te mea
ki te maha atu i ena, no te kino.
38 ¶ Kua rongo koutou i korerotia,
He kanohi mo te kanohi, he niho mo te
niho:
39 Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, Kaua e whakauaua atu ki te kino:
erangi ki te pakia tou paparinga matau
e tetahi, tahuri atu hoki tera ki a ia.
40 A ki te mea tetahi kia whakawakia
koe, a kia tangohia tou koti, tukua atu
hoki tou ngeri ki a ia.
41 A ki te tonoa koe e tetahi kia haere
ko tahi ano te maero, kia rua āu e haere
tahi ai me ia.
42 Hoatu ki te tangata e tono mea ana
i a koe, kaua ano e whakahokia atu te
tangata e mea ana ki te taonga tarewa i
a koe.
43 ¶ Kua rongo koutou i korerotia,
Kia aroha atu koe ki tou hoa tata, kia
kino hoki ki tou hoa whawhai:
44 Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, Arohaina atu o koutou hoa whawhai, manaakitia te hunga e kanga ana
i a koutou, kia pai te mahi ki te hunga
e kino ana ki a koutou, a inoi atu mo te
hunga e whakawhiu ana i a koutou, e
whakatoi ana i a koutou.
45 Kia whakatupu tamariki ai koutou
ki to koutou Matua i te rangi: e mea
nei hoki ia i tona ra kia whiti ki runga
ki te hunga kino ki te hunga pai, kia ua
hoki te ua ki runga ki te hunga tika ki
te hunga he.
46 Ki te aroha atu hoki koutou ki te
hunga e aroha mai ana ki a koutou, he
aha te utu e riro mai i a koutou? e kore
ianei hoki nga pupirikana e pena?
47 A ki te oha atu koutou ki o koutou
teina anake, nohea te nui o ta koutou
mahi? e kore ianei hoki e pena nga
pupirikana?

48 ¶ Na, kia tika koutou, kia pera me
to koutou Matua i te rangi e tika ana.

UPOKO 6.

KIA tupato kei atawhai koutou i te
rawakore i te aroaro o nga tāngata, hei tirohanga ma ratou: penei kahore he utu ki a koutou a to koutou Matua i te rangi.
2 Na, ka atawhai koe i te rawakore,
aua e whakatangihia te tētere i mua i a koe, kei pera me te hunga tinihanga i roto i nga whare karakia, i nga ara ano hoki, kia kororiatia ai ratou e nga tāngata. He pono taku e mea atu nei ki a koutou, Ka riro to ratou utu i a ratou.
3 Erangi ka atawhaitia e koe te rawa-
kore, kei mohio tou ringa maui ki ta tou ringa matau e mea ai;
4 Kia ngaro ai tau atawhainga rawa-
kore: a ko tou Matua e kite nei i te *wahi* ngaro, māna koe e utu nui.
5 ¶ A ka inoi koe, kaua e pera me te
hunga tinihanga: ko ta ratou hoki e pai ai ko te inoi tu i roto i nga whare karakia, i nga kokinga o nga huarahi, kia kitea ai ratou e nga tāngata. He pono taku e mea nei ki a koutou, Ka riro to ratou utu i a ratou.
6 Na, ka inoi koe, tomo atu ki tou
ruma i roto rawa, ano ka kati tou tatau, inoi atu ki tou Matua i te *wahi* ngaro; a ko tou Matua e kite nei i te *wahi* ngaro, māna koe e utu nui.
7 Na, ka inoi koutou, aua e whaka-
huatia noatia ko aua kupu ano, kei pera me nga tauiwi: ki ta ratou hoki ma nga kupu maha e whakarangona ai ratou.
8 Na, kei rite koutou ki a ratou: e
mātau ana hoki to koutou Matua ki nga mea e matea ana e koutou, i te mea kiano koutou i inoi noa ki a ia.
9 Na, kia penei ta koutou inoinga: E
to matou Matua i te rangi, Kia tapu tou ingoa.
10 Kia tae mai tou rangatiratanga.
Kia meatia tau e pai ai ki runga ki te whenua, kia rite ano ki to te rangi.
11 Homai ki a matou aianei he taro
ma matou mo tenei ra.
12 Murua o matou hara, me matou
hoki e muru nei i o te hunga e hara ana ki a matou.
13 Aua hoki matou e kawea kia wha-
kawaia; engari whakaorangia matou i te kino: Nou hoki te rangatiratanga, te kaha, me te kororia, ake ake ake. Amine.
14 Ki te whakarerea noatia iho hoki e
koutou nga he a nga tāngata, ka whakarerea noatia iho ano hoki a koutou e to koutou Matua i te rangi.
15 A ki te kore e whakarerea noatia
iho e koutou nga he a nga tāngata, e kore ano hoki e whakarerea noatia iho a koutou he e to koutou Matua.
16 ¶ A ka noho puku koutou, kei rite
ki te hunga tinihanga, kaua e whakapouruuru te kanohi; e whakaahua ke ana hoki ratou i o ratou kanohi, kia kitea ai e nga tāngata e noho puku ana ratou. He pono taku e mea atu nei ki a koutou, Ka riro to ratou utu i a ratou.
17 Engari ka noho puku koe, kaukau-
ria tou upoko, horoia hoki tou kanohi;
18 Kei kitea koe e nga tāngata e noho
puku ana, erangi e tou Matua i te *wahi* ngaro; a ko tou Matua e kite nei i te *wahi* ngaro, māna koe e utu nui.
19 ¶ Kaua e purangatia he taonga ma
koutou ki te whenua, ki te wahi e whakakinongia ana e te huhu, e te waikura, ki te wahi hoki e keri mai ai nga tahae, tahae ai.
20 Erangi purangatia ma koutou he
taonga ki te rangi, ki te wahi e kore ai e whakakino te huhu, te waikura, ki te wahi hoki e kore ai e keri nga tahae, tahae ai:
21 Ko te wahi hoki i o koutou taonga,
ko reira ano hoki o koutou ngakau.
22 Ko te kanohi te rama o te tinana:
na, ki te atea tou kanohi, e mārama katoa tou tinana.
23 Tena ki te kino tou kanohi, ka
pouri katoa tou tinana. Na, ki te pouri te māramatanga i roto i a koe, ano te nui o tena pouri!
24 ¶ Kahore he tangata e pono te
mahi ki nga rangatira tokorua: ka kino hoki ki tetahi, ka aroha ki tetahi, ka u ranei ki tetahi, a ka whakahawea ki tetahi. E kore e pono i a koutou te mahi ki te Atua, ki te taonga.
25 Koia ahau ka mea atu nei ki a
koutou, Kaua e manukanuka ki to koutou oranga, ki ta koutou e kai ai, ki ta koutou e inu ai; ki o koutou tinana ranei, ki ta koutou e kakahu ai. Ehara oti te oranga i te rahi atu i te kai, me te tinana i te kakahu?
26 Tirohia nga manu o te rangi: e
kore hoki e rui, e kore ano hoki e kokoti, e kohikohi ranei ki roto ki nga whare witi; heoi e whangainga ana ratou e to koutou Matua i te rangi. Ehara oti koutou i te mea pai ake i a ratou?
27 Ko wai o koutou e taea e ia te wha-
kaaro iho te hono atu *tetahi wahi* ki tona roa, kia kotahi te whatianga?

28 A he aha koutou i manukanuka ai ki te kakahu? Maharatia nga rengarenga o te whenua, te tupu; e kore nei e mahi, e kore nei ano hoki e miro:
29 Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, Kihai a Horomona, me tona kororia katoa, i rite ki tetahi o enei te whai kakahu.
30 Ha, ki te penei ta te Atua whakakakahuranga i te tarutaru o te whenua, e whakatarutaru nei inaianei, a apopo ka makā ki roto ki te oumu, e kore ianei tāna i a koutou e rahi ake, e te hunga whakapono iti?
31 Na, kaua ra e manukanuka, e mea, He aha ta tatou e kai ai? He aha ta tatou e inu ai? Me whakakakahu tatou ki te aha?
32 (Ko anei mea katoa nei hoki ta nga tauiwi e rapu ai:) e mātau ana hoki to koutou Matua i te rangi e matea ana e koutou anei mea katoa.
33 Engari mātua rapua te rangatiratanga o te Atua, me ana mea tika; a ka tapiritia mai enei mea katoa ma koutou.
34 Na, kaua ra e manukanuka ki o apopo: ma apopo hoki e manukanuka āna mea ake. Kāti ano i tona rangi ano ko te kino ona ake ano.

UPOKO 7.

KAUA e whakahe, kei whakahekia koutou.
2 Na, ko te whakahenga e whakahe ai koutou, hei whakahenga ano tena mo koutou: a ko te mehua e mehua ai koutou, hei mehua mai ano tena ki a koutou.
3 He aha hoki tau e titiro ki te otaota i roto i te kanohi o tou teina, tē mahara ki te kurupae i roto i tou kanohi?
4 Me pehea ranei to kupu ki tou teina, Iaua, kia kapea atu e ahau te otaota i tou kanohi; a he kurupae ano tena kei roto i tou kanohi?
5 E te tangata tinihanga, mātua kapea mai e koe te kurupae i tou kanohi; katahi koe ka mārama ki te kape i te otaota i roto i te kanohi o tou teina.
6 ¶ Kaua e hoatu te mea tapu ki nga kuri, kaua ano hoki e makā a koutou peara ki te aroaro o nga poaka, kei takatakahia e o ratou waewae, a ka tahuri mai ka haehae i a koutou.
7 ¶ Inoia, a ka hoatu ki a koutou; rapua, a ka kitea e koutou; patukia, a ka uakina ki a koutou:
8 Ta te mea ka whiwhi nga tāngata katoa ina inoi; ka kite ina rapu; ka uakina hoki ki te tangata e patuki ana.
9 Ko tehea tangata ranei o koutou, ki te inoi atu ki a ia tana tama ki tetahi taro, e hoatu ranei ki a ia he kohatu?
10 A ki te inoia he ika, e hoatu ranei ki a ia he nakahi?
11 Na e mātau na koutou te hunga kino ki te hoatu mea papai ki a koutou tamariki, a, tera noa ake te homaitanga o nga mea papai e to koutou Matua i te rangi ki te hunga e inoi ana ki a ia.
12 Na, nga mea katoa e pai ai koutou kia meatia e nga tāngata ki a koutou, meatia ano e koutou ki a ratou: ko ta te ture me ta nga poropiti hoki tenei.
13 ¶ Tomo atu ma te kuwaha kuiti: he wharahi hoki te kuwaha, he nui noa atu te ara e tika ana ki te whakangaromanga, a he tokomaha e haere ana ra reira:
14 E kuiti ana hoki te kuwaha, e kiki ana te ara e tika ana ki te ora, a he ruarua te hunga e kitea ai.
15 ¶ Na, kia tupato ki nga poropiti teka e haere mai nei ki a koutou he hipi te kakahu, ko roto ia he wuruhi kai kino.
16 Ma o ratou hua ka mohiotia ai ratou e koutou. E whakiia ana ranei te karepe i runga i te tataramoa, te piki ranei i runga i te tumatakuru?
17 Waihoki he hua ataahua nga hua o nga rakau pai katoa; he hua kino ia nga hua o te rakau kino.
18 E kore te rakau pai e ahei te hua i te hua kino, e kore ano hoki te rakau kino e hua i te hua ataahua.
19 Ka tuakina nga rakau katoa e kore e hua i te hua ataahua, ka makā hoki ki te ahi.
20 Ina, ma o ratou hua ka mohiotia ai ratou e koutou.
21 ¶ E kore e tomo atu ki roto ki te rangatiratanga o te rangi nga tāngata katoa e mea mai ana ki a au, E te Ariki, e te Ariki; engari ia e mea ana i ta toku Matua i te rangi i pai ai.
22 He tokomaha e mea mai ki a au i taua ra, E te Ariki, e te Ariki; kihai koia matou i poropiti i runga i tou ingoa? i pei rewera hoki i runga i tou ingoa? he tini hoki nga mahi nui i meatia e matou i runga i tou ingoa?
23 Ko reira ano hoki ahau mea atu ai ki a ratou, Kahore rawa ahau i mohio ki a koutou; mawehe atu i a au, e nga kai mahi i te tutū.
24 ¶ Na, nga tāngata katoa e rongo

ana ki enei kupu aku, a e mahia ana e
ratou, ka whakaritea e ahau ki te ta-
ngata mahara, i hanga i tona whare ki
runga ki te kamaka:
25 A ka ua te ua, ka puta nga wai-
puke, ka pupuhi nga hau, te tino aki-
nga mai ki taua whare; kihai hoki i
hinga: no te mea i hangā ki runga ki
te kamaka.
26 Me nga tāngata katoa hoki e ro-
ngo ana ki enei kupu aku, a kahore e
mahi, ka whakaritea ki te tangata wha-
kaaro kore, i hanga i tona whare ki ru-
nga ki te onepu:
27 Na, ka ua te ua, ka puta nga wai-
puke, ka pupuhi nga hau, a pa ana ki
taua whare; na, kua hinga: he rahi ano
hoki tona hinganga.
28 Ano ka mutu enei korero a Ihu, ka
miharo nga tāngata ki tana ako:
29 I rite hoki tana ako i a ratou ki ta
te tangata whai mana, kihai hoki i rite
ta nga Karaipi.

UPOKO 8.

ANO ka heke iho ia i te maunga, he
tini te tangata i aru i a ia.
2 Na, ka haere mai tetahi repera, ka
koropiko ki a ia, ka mea, E te Ariki, ki
te pai koe, e taea ahau e koe te mea kia
ma.
3 A ka totoro mai te ringa o Ihu,
ka pa ki a ia, ka mea, E pai ana ahau;
kia ma koe. A ma tonu iho tona re-
pera.
4 Katahi ka mea a Ihu ki a ia, Kia
mahara, kei korerotia e koe ki te ta-
ngata; erangi haere, kia kite te tohu-
nga i a koe, mauria atu hoki te whaka-
here i whakaritea e Mohi, hei mea
whakaatu ki a ratou.
5 ¶ Ano ka tae a Ihu ki Kaperenauma,
ka haere mai ki a ia tetahi keneturio, ka
inoi ki a ia,
6 Ka mea, E te Ariki, ko taku pono-
nga kei te whare e takoto ana, he para-
rutiki, e ngaua kinotia ana.
7 A ka mea a Ihu ki a ia, Ka haere
atu ahau ki te whakaora i a ia.
8 Na, ko te whakahokinga atu a te
keneturio, te meatanga atu, E te Ariki,
ehara ahau i te tikanga tangata e haere
ake ai koe ki raro i taku tuanui: engari
kia puaki kau mai to kupu, a ka ora
taku pononga.
9 He tangata hoki ahau e wha-
kahaua ana, he hoia ano aku hei wha-
kahaunga maku: ka mea atu ahau ki
tenei, Haere, na, ka haere ia; ki te-
tahi, Haere mai, a ka haere mai; ki
taku pononga hoki, Meatia tenei, a ka
meatia e ia.
10 A, te rongonga o Ihu, ka miharo,
a ka mea ki te hunga e aru mai ana,
He pono taku e mea atu nei ki a kou-
tou, Kahore ano ahau i kite noa i te
whakapono hei rite mo tenei te nui, i
roto i a Iharaira.
11 Ko taku kupu ano tenei ki a kou-
tou, He tokomaha e haere mai i te ra-
whiti, i te weta, a e noho tahi i a Apera-
hama, i a Ihaka, i a Hakopa, ki te ra-
ngatiratanga o te rangi.
12 Ko nga tamariki ia o te rangatira-
tanga ka makā ki te pouri i waho: ko
te wahi tera o te tangihanga me teteata-
nga o nga niho.
13 Na, ka mea mai a Ihu ki te kene-
turio, Haere, kia rite ki tou whakapono
te meatanga ki a koe. A ora ake tana
pononga i taua wa pu ano.
14 ¶ Ano ka tae a Ihu ki te whare o
Pita, ka kite ia i tona hungawai wahine,
e takoto mate ana he kiri ka.
15 Na, ka pa ia ki tona ringaringa,
mutu ake tona kiri ka: a ara ake ana ia
ki te taka mea ma ratou.
16 ¶ Na i te ahiahi he tokomaha te
hunga e nohoia ana e nga rewera i mau-
ria mai ki a ia: na, ka peia e tana ku-
pu nga wairua ki waho, a whakaorangia
ake e ia te hunga mate katoa:
17 I rite ai ta Ihaia poropiti i korero ai,
i mea ai, Nāna i tango o tatou ngoikore-
tanga, i waha *o tatou* mate.
18 ¶ A, te kitenga o Ihu he tini nga
tāngata e mui ana ki a ia, ka whakahau
ia kia whakawhiti atu ki tawahi.
19 A ka haere mai tetahi Karaipi, ka
mea ki a ia, E te Kai whakaako, ka aru
ahau i a koe ki nga wahi katoa e haere
ai koe.
20 A, ko te meatanga atu a Ihu ki a
ia, He rua o nga pokiha, he kowhanga
o nga manu o te rangi; tena ko te
Tama a te tangata kahore ona wahi e
takoto ai tona mātenga.
21 A i mea tetahi atu o ana akonga ki
a ia, E te Ariki, tukua ahau kia mātua
haere ki te tanu i toku pāpā.
22 Na, ka mea a Ihu ki a ia, Arumia
mai au: a waiho ma nga tupapaku e
tanu a ratou tupapaku.
23 ¶ Ano ka eke ia ki te kaipuke, ka
aru ana akonga i a ia.
24 Na, tutū rawa te puehu o te moana,
a ngaro iho te kaipuke i te ngaru: a i
te moe ano ia.
25 A ka haere mai ana akonga, ka
whakaara i a ia, ka mea, E te Ariki,
whakaorangia tatou, ka mate tatou.

26 A ka mea atu ia ki a ratou, He
aha ta koutou ē wehi, e te hunga
whakapono iti? Me i reira ka ara ia a
riria iho e ia te hau me te moana; a
marino noa iho.
27 A miharo noa nga tāngata, ka mea,
He tangata aha tenei, ina rongo rawa
te hau me te moana ki a ia!
28 ¶ Ano ka whiti ia ki tarawahi ki
te whenua o nga Kerekehini, ka tutaki ki
a ia nga tāngata tokorua e nohoia ana e
nga rewera, e haere mai ana i roto i nga
urupa, he hunga tutū rawa, tē taea taua
huarahi te haere e te tangata.
29 Na, ka karanga ake raua, ka mea,
He aha maua nāu, e Ihu, e te Tama a te
Atua? kua tae mai oti koe ki te wha-
kamamae i a māua i te mea kahore ano i
rite te taima?
30 A i tawhiti atu i a ratou tetahi ka-
hui poaka, e kai ana, he tini.
31 A ka inoi nga rewera ki a ia,
ka mea, Ki te pei koe i a matou, tu-
kua matou kia haere ki roto ki te kahui
poaka.
32 Na, ka mea ia ki a ratou, Haere.
A, to ratou putanga mai ki waho, haere
ana ki roto ki te kahui poaka; na, ko te
tino rerenga katoatanga o te kahui poaka
ra te pari ki te moana, a mate iho ki
roto ki te wai.
33 Na, ka whati nga kai whangai, a
haere ana ki te pa, korero ana i nga mea
katoa, me te *meatanga* ki te hunga i
nohoia e nga rewera.
34 Na, puta katoa mai ana te pa ki
waho ki te whakatau i a Ihu; a ka kite
i a ia, ka tohe kia haere atu ia i o ratou
wahi.

UPOKO 9.

NA, ka eke ia ki te kaipuke, ka
whiti ki tawahi, ka haere ki tona
pa.
2 Na, ka kawea mai e ratou ki a ia
tetahi pararutiki, e takoto ana i runga
i te moenga; a, te kitenga o Ihu i to
ratou whakapono, ka mea ia ki te para-
rutiki, E tama, kia maia; ka oti ou
hara te muru.
3 Na, ka mea etahi o nga Karaipi ki
a ratou ano, E kohukohu ana tenei ta-
ngata.
4 A ka kite a Ihu i o ratou whakaaro,
ka mea ia, He aha i kino ai nga wha-
kaaro o roto o o koutou ngakau?
5 Ko tehea hoki te mea takoto noa, ko
te mea, Ka oti ou hara te muru; ko te
mea ranei, Whakatika, haere?
6 Otira kia mātau ai koutou, he mana
muru hara to te Tama a te tangata i ru-
nga i te whenua, (katahi ia ka mea atu
ki te pararutiki,) Whakatika, tangohia
ake tou moenga, a haere ki tou
whare.
7 Na, whakatika ana ia, haere ana ki
tona whare.
8 A, te kitenga o nga tāngata, ka mi-
haro, ka whakakororia i te Atua i homai
ai tenei mana ki nga tāngata.
9 ¶ A i a Ihu e haere ana i reira,
ka kite ia i tetahi tangata, ko Matiu
te ingoa, e noho ana i te whare ta-
ngo moni; a ka mea ki a ia, Arumia
mai au. Na, whakatika ana ia, aru ana
i a ia.
10 ¶ A i a ia e noho ana i roto i te
whare, na, he tokomaha nga pupi-
rikana me nga tāngata hara i haere
mai, i noho tahi ki a Ihu ratou ko ana
akonga.
11 A te kitenga o nga Parihi, ka mea
ki ana akonga, He aha to koutou Kai
whakaako ka kai tahi ai me nga pupiri-
kana me nga tāngata hara?
12 Otira ka rongo a Ihu, ka mea ki a
ratou, Kahore he aha o nga tāngata ora
e meatia ai e te rata, engari o te hunga
e mate ana.
13 Na, haere koutou, akona te tikanga
o tenei, Ko tāku e pai ai ko te tohu
tangata, haunga te patunga tapu: ki-
hai hoki ahau i haere mai ki te karanga
i te hunga tika, engari i te hunga hara,
kia ripeneta.
14 ¶ Me i reira ka haere mai ki a ia
nga akonga a Hoani, ka mea, He aha
i maha ai o matou ko nga Parihi noho-
anga pukutanga, a kahore o akonga e
noho puku?
15 Na, ko te meatanga a Ihu ki a ra-
tou, E ahei ranei nga tamariki o te
whare marena te tangi, i te mea kei a
ratou te tāne marena hou? Na, tera e
tae mai nga ra, e tangohia ai te
tāne marena hou i a ratou, a ko reira
noho puku ai ratou.
16 E kore e makā e te tangata tetahi
wahi o te kahu hou hei papaki mo te
kahu tawhito, no te mea ka riro tetahi
wahi o taua kakahu i te whakakapi, a
ka nui rawa te pakaru.
17 E kore ano hoki e ringihia te waina
hou ki roto ki nga ipu tawhito: kei pa-
karu nga ipu, a ka maringi te waina,
kore ake nga ipu: erangi e ringihia ana
te waina hou ki roto ki nga ipu hou, a
ka ora e rua e rua.
18 ¶ I a ia e korero ana i enei mea ki
a ratou, na, ka haere mai tetahi ranga-

tira, ka koropiko ki a ia, ka mea, Tenei
kua marere taku tamahine : otira māu
e haere ake, e whakapa tou ringa ki a
ia, a ka ora.
19 Na, ka whakatika a Ihu ratou ko
ana akonga, a aru ana i a ia.
20 ¶ Na, ko te haerenga mai ki muri
i a ia o tetahi wahine, tekau ma rua
nga tau i mate ai i te pakaruhanga toto,
a pa ana ki te taniko o tona kakahu :
21 I mea hoki i roto i a ia, Kia pa
kau atu ahau ki tona kakahu, ka ora
ahau.
22 Na, ka tahuri a Ihu, a ka kite i
a ia, ka mea, Kia maia, e ko; na to
whakapono koe i ora ai. A ora ake te
wahine i taua wa ano.
23 ¶ A, te taenga atu o Ihu ki roto ki
te whare o te rangatira, a ka kite i nga
kai whakatangi putorino me nga tā-
ngata e ngangau ana,
24 Ka mea ia ki a ratou, Whakaatea :
kahore hoki i mate te kotiro, erangi e
moe ana. A kataina iho ia e ratou.
25 Heoi ka oti nga tāngata te pei ki
waho, ka tomo atu ia ki roto, ka mau ki
tona ringa, a ara ake ana te kotiro.
26 A pakū ana tenei rongo puta noa i
taua whenua.
27 ¶ A i a Ihu e haere atu ana i reira,
tokorua nga matapo i aru i a ia, ka kara-
nga ake, ka mea, E te tama a Rawiri,
kia aroha mai ki a maua.
28 A ka tapoko ia ki te whare, ka
haere mai nga matapo ki a ia: na, ka
mea a Ihu ki a raua, E whakapono ana
ranei korua e taea tenei e ahau? Ka
mea mai raua ki a ia, Ae, e te Ariki.
29 Me i reira ka pa ia ki o raua kano-
hi, ka mea, Kia rite ki to korua whaka-
pono te meatanga ki a korua.
30 Na, kua kite o raua kanohi; ka-
tahi ka whakatupato a Ihu i a raua,
ka mea, Kia mahara kei rangona e te
tangata.
31 Ko raua ia, te putanga atu ki waho,
korerotia nuitia ana ia puta noa i taua
whenua.
32 ¶ I to raua haerenga atu, na, ka
kawea mai ki a ia tetahi tangata waha-
ngu, he rewera tona.
33 A ka oti te rewera te pei, ka whai
reo te wahangu; a miharo ana te mano,
ka mea, Kahore ano i kitea te penei i
roto i a Iharaira.
34 Otira ka mea nga Parihi, Na te
rangatira o nga rewera tāna peinga re-
wera.
35 Na, ka haereerea e Ihu nga pa
katoa me nga kāinga koraha, a ka ako
i roto i o ratou whare karakia, ka kau-
whau i te rongo pai o te rangatiratanga,
me te whakaora i te tini o nga mate, me
te tini o nga turorotanga o te iwi.
36 ¶ A, tona kitenga i nga mano, ka
toko ake tona ngakau aroha ki a ratou,
e mauiui ana hoki ratou, e marara ke
ana, me he hipi hepara kore.
37 Katahi ia ka mea ki ana akonga,
Ko te kotinga e nui ana, ko nga kai
mahi e ruarua ana;
38 Na, inoi atu ki te Ariki nāna te
kotinga, kia tonoa mai e ia he kai mahi
ki tana kotinga.

UPOKO 10.

A KA oti te karanga e ia ana akonga
tekau ma rua, ka hoatu ki a ratou
he mana hei pei i nga wairua poke, hei
whakaora hoki i nga mate katoa me nga
turorotanga katoa.
2 Na, ko nga ingoa enei o nga apo-
toro kotahi tekau ma rua; Te tuatahi,
ko Haimona nona nei te ingoa ko Pita,
raua ko tona teina ko Anaru; ko Hemi
tama a Heperi, raua ko tona teina ko
Hoani;
3 Ko Piripi raua ko Patoromu; ko
Tamati raua ko Matiu te pupirikana;
ko Hemi *tama* a Arapiu; ko Repiu hoki,
nona nei te ingoa ko Tariu;
4 Ko Haimona Kananiti; ko Hura
Ikariote hoki, nāna nei ia i tuku.
5 Ko tenei tekau ma rua i tonoa e Ihu,
a ka ako ia i a ratou, ka mea, Kaua e
haere ki te huarahi o nga tauiwi, kaua
ano hoki e tomo ki tetahi pa o nga
Hamari:
6 Engari me haere ki nga hipi ngaro
o te whare o Iharaira.
7 A me kauwhau haere koutou, me ki
atu, Kua tata te rangatiratanga o te
rangi.
8 Whakaorangia nga turoro, whaka-
makia nga repera, whakaarahia nga
tupapaku, peia nga rewera; ka riro noa
atu nei i a koutou, me hoatu noa e koutou.
9 Kaua he koura ma koutou, kaua he
hiriwa, kaua he parahi ki roto ki o kou-
tou whitiki;
10 Kaua ano hoki he putea mo te ara;
kaua e takiruatia nga koti, kaua he hu,
kaua ano hoki he tokotoko; ka ea nei
hoki i te kai mahi tana kai.
11 A ka tomo koutou ki tetahi pa, ki
tetahi kāinga koraha ranei, uia atu, Ko
wai te tangata pai o reira? a hei reira
noho ai, a haere noa.
12 Ano ka tomo atu koutou ki tetahi
whare, me oha atu.

13 A ki te pai te whare, kia tau ta
koutou rangimarie ki reira; a ki te
kahore e pai, kia hoki mai ta koutou
rangimarie ki a koutou.
14 A ki te kahore tetahi e manako ki
a koutou, ki te kore e whakarongo ki ā
koutou kupu, ka haere koutou ki waho
o taua whare, o taua pa ranei, whaka-
ngahoroa atu te puehu o o koutou wae-
wae.
15 He pono taku e mea atu nei ki a
koutou, Erangi to te whenua o Horoma
raua ko Komora i te ra whakawa, e
māmā i to taua pa.
16 Nana, ka tonoa atu nei koutou e
ahau ano he hipi ki roto ki nga wuruhi:
na, kia rite ki te nakahi te mahara, kia
rite ki nga kukupa te kino kore.
17 Kia tupato ia i nga tāngata: e
tukua atu hoki koutou e ratou ki nga
runanga, a e whiua koutou i roto i o
ratou whare karakia;
18 A ka kawea koutou ki nga kawana,
ki nga kingi, mo te whakaaro ki a au,
hei mea whakaatu ki a ratou, ki nga
tauiwi hoki.
19 Ano ka tukua atu koutou e ratou,
kaua e manukanuka ki te pehea, ki te
aha, e korero ai koutou; ka hoatu hoki
ki a koutou i taua wa ano ta koutou e
korero ai.
20 Ehara hoki i a koutou māna nga
korero, engari ko te Wairua o to koutou
Matua hei korero i roto i a koutou.
21 Na, ka tukua te tuakana e te teina
ki te mate, te tamaiti hoki e te pāpā; ka
whakatika nga tamariki ki nga mātua,
ka mea kia whakamatea.
22 A ka kinongia koutou e nga tā-
ngata katoa he mea hoki mo toku ingoa;
ko te tangata ia e u ana a taea noatia te
mutunga, ka ora ia.
23 Na, ka whakatoia koutou i tenei pa,
rere atu ki tetahi atu: he pono hoki
taku e mea atu nei ki a koutou, E kore
e poto i a koutou nga pa o Iharaira te
haere, ko te Tama a te tangata kua tae
mai.
24 Kahore e nui ake te akonga i *tona*
kai whakaako, kahore hoki te pononga
e nui ake i tona rangatira.
25 Heoi ma te akonga ko ia kia rite
ki tona kai whakaako, ma te pononga
hoki kia rite ki tona rangatira. Ko te
rangatira o te whare i karangatia e
ratou ko Perehepura, tera noa ake nga
tāngata o tona whare *e karangatia.*
26 Na, kaua e wehi i a ratou: kahore
hoki te mea i hipokina e mahue te
hura; kahore hoki *te mea* i ngaro e
mahue te mohio.
27 Ko taku e korero nei ki a koutou i
te pouri, me korero e koutou i te māra-
matanga: ko ta o koutou taringa e
rongo ai, me kauwhau ki runga ki nga
whare.
28 Kaua hoki e wehingia te hunga e
whakamate nei i te tinana, a e kore e
ahei te whakamate i te wairua: engari
ko tenei ta koutou e wehi ai, ko ia e
kaha nei ki te whakangaro i te wairua
raua ko te tinana ki roto ki te reinga.
29 E kore ianei e hokona nga pihoihoi
e rua ki te patene kotahi? a, ki te
kahore to koutou Matua *e mea,* e kore
tetahi o raua e marere ki te whenua.
30 Na, ko nga makawe o o koutou
mātenga kua oti katoa te tatau.
31 Na, kaua e wehi; erangi ra koutou
i nga pihoihoi maha.
32 Na, ki te whakaae tetahi ki a au ki
te aroaro o nga tāngata, ka whakaaetia
hoki ia e ahau ki te aroaro o toku
Matua i te rangi.
33 A, ki te whakakahore tetahi ki a
au ki te aroaro o nga tāngata, ka wha-
kakahoretia hoki ia e ahau ki te aroaro
o toku Matua i te rangi.
34 Kei mea i haere mai ahau ki te
kawe mai i te rangimarie ki te whenua:
kihai ahau i haere mai ki te kawe mai i
te rangimarie, engari i te hoari.
35 I haere mai hoki ahau ki te mea
kia whawhai te tangata ki tona pāpā,
me te tamahine ki tona whaea, me te
hunaonga wahine ki tona hungawai
wahine.
36 A ko nga hoa riri o te tangata ko
nga tāngata o tona whare ake.
37 Ki te nui ake te aroha o tetahi
tangata ki *tona* pāpā, whaea ranei, a ka
iti ki a au, e kore ia e tikangatia maku;
a ki te nui ake te aroha o tetahi tangata
ki *tona* tama, tamahine ranei, a ka iti ki
a au, e kore ia e tikangatia maku.
38 A ki te kore tetahi e mau ki tana
ripeka, e aru i muri i a au, e kore ia e
tikangatia maku.
39 Te tangata i whiwhi ki te ora, e
mate ano ia: a ki te mate tetahi, mona
i whakaaro ki a au, ka whiwhi ano ia
ki te ora.
40 ¶ Ki te manako tetahi ki a koutou,
e manako ana ia ki a au, a ki te manako
tetahi ki a au, e manako ana ia ki toku
kai tono mai.
41 Ki te manako tetahi ki te poropiti i
runga i te ingoa o te poropiti, ka riro i a
ia te utu a te poropiti; a ki te manako
tetahi ki te tangata tika i runga i te
ingoa o te tangata tika, e riro i a ia te
utu a te tangata tika.

42 A ki te whakainumia e tetahi
tetahi o enei mea nonohi, ahakoa kotahi
ano te pāta *wai* matao, i runga i te
ingoa o te akonga, he pono taku e mea
nei ki a koutou, E kore rawa ia e hapa i
tana utu.

UPOKO 11.

AKA mutu ta Ihu whakarite korero
ki ana akonga kotahi tekau ma
rua, ka haere atu ia i reira ki te wha-
kaako ki te kauwhau ki o ratou pa.
2 ¶ A, te rongonga o Hoani i roto i te
whare herehere ki nga mahi a te Karaiti,
ka tonoa e ia etahi o ana akonga
tokorua,
3 Ka mea ki a ia, Ko koe ranei tera e
haere mai ana, me tatari ranei tatou ki
tetahi atu?
4 Na, ka whakahokia mai e Ihu, a ka
mea ki a raua, Haere, korerotia atu ki a
Hoani nga mea e rongo nei, e kite nei
korua:
5 Ko nga matapo e titiro ana, ko nga
kopa e haereere ana, ko nga repera e
meinga ana kia ma, ko nga turi e rongo
ana, ko nga tupapaku e whakaarahia
ana, a e kauwhautia ana te rongo pai ki
te hunga rawakore.
6 A ka koa te tangata e kore e he ki a
au.
7 ¶ A i a raua e haere ana, ka timata
a Ihu, a ka korerotia a Hoani ki te
mano, I haere koutou ki te koraha kia
kite i te aha? I te kakaho e whaka-
ngaueuetia ana e te hau?
8 Ano ra i haere koutou kia kite i te
aha? I te tangata he kakahu maeneene
ona? na, kei nga whare o nga kingi te
hunga i nga kakahu maeneene.
9 Ano ra i haere koutou kia kite i te
aha? I te poropiti? ae ra, ko taku kupu
tenei ki a koutou, tera atu ano i te
poropiti.
10 Ko ia hoki tenei mona te mea i
tuhituhia, Na, ka tonoa e ahau taku
karere ki mua i tou aroaro, māna e wha-
kapai tou ara ki mua i a koe.
11 He pono taku e mea nei ki a kou-
tou, Kahore ano i whakatika noa i roto i
nga whanau a te wahine he rahi ake i a
Hoani Kai iriiri: heoi rahi ake i a ia te
iti rawa i te rangatiratanga o te rangi.
12 A e tauria ana te rangatiratanga o
te rangi no nga ra iho ano o Hoani Kai
iriiri a mohoa noa nei, a e riro ana i te
hunga taikaha.
13 I poropiti hoki nga poropiti katoa
me te ture taea noatia a Hoani.
14 A ki te pai koutou ki te tango, ko
Iraia tenei i meinga e haere mai ana.
15 Ki te whai taringa tetahi hei wha-
karongo, kia rongo ia.
16 ¶ Otiia me whakarite e ahau tenei
whakatupuranga ki te aha? E rite ana
ki nga tamariki e noho ana i nga kāinga
hoko, a e karanga ana ki o ratou hoa,
17 E mea ana, Whakatangi noa matou
i te putorino ki a koutou, a kahore kou-
tou i kanikani mai; aue noa matou ki a
koutou, a kahore koutou i tangi mai.
18 I haere mai hoki a Hoani, a kihai i
kai, kihai i inu, heoi e mea ana ratou,
He rewera tona.
19 I haere mai te Tama a te tangata
me te kai me te inu, ka mea ratou, Na,
he tangata kakai, he tangata iinu waina,
he hoa no nga pupirikana me nga
tāngata hara. Otira e whakatikaia ana
te whakaaro nui e ana tamariki.
20 ¶ Katahi ia ka anga ka tawai ki
nga pa i meinga ai te maha o ana
merekara, mo ratou kihai i ripeneta:
21 Aue te mate mou, e Korahina! aue
te mate mou, e Petahaira! me i meatia
hoki ki Taira ki Hairona nga merekara
kua meatia nei ki a korua, kua ripeneta
ke raua, he taratara hoki te kakahu, *me
te noho ano* i te pungarehu.
22 Ko taku kupu ia tenei ki a koutou,
Erangi to Taira to Hairona e māmā i te
ra whakawa i to korua.
23 Me koe hoki, e Kapernauma, e
tiketike ake na, a tutuki noa ki te rangi,
ka whakatakā koe ki te reinga: me i
meatia hoki ki Horoma nga merekara
kua meatia nei ki a koe, kua tu tonu,
a taea noatia tenei ra.
24 Ko taku kupu ia tenei ki a koutou,
Erangi to te whenua o Horoma e māmā
i tou i te ra whakawa.
25 ¶ I taua wa ka oho atu a Ihu, ka
mea, He whakawhetai atu taku ki a
koe, e Pa, e te Ariki o te rangi o te
whenua, no te mea kua hunā e koe
enei mea i te hunga mātau, i te hunga
mahara, a hurahia atu ana ki nga
kohungahunga.
26 Ae ra, e Pa; i pai hoki te penei ki
tau titiro.
27 Kua tukua mai nga mea katoa ki
a au e toku Matua: kahore ano hoki
tetahi e mātau ki te Tama, ko te Matua
anake; kahore ano hoki tetahi e mātau
ki te Matua, ko te Tamaiti anake, me te
tangata hoki e pai ai te Tamaiti kia
hurahia atu ki a ia.
28 ¶ Haere mai ki ahau, e koutou
katoa e mauiui ana, e taimaha ana, a
maku koutou e whakaokioki.

29 Tangohia taku ioka ki runga ki a
koutou, kia whakaakona koutou e ahau;
he ngakau māhaki hoki toku, he nga-
kau papaku: a e whiwhi koutou ki te
okiokinga mo o koutou wairua.
30 He ngawari hoki taku ioka, he
māmā taku pikaunga.

UPOKO 12.

I TAUA wa e haere ana a Ihu i te
hapati ra waenga witi; a e mate
ana ana akonga i te hiakai, na, ka anga
ratou ka kakato i nga witi, ka kai.
2 A, te kitenga o nga Parihi, ka mea
ki a ia, Na, o akonga e mea ra i te mea
e kore e tika kia meatia i te hapati.
3 Ka mea mai ia ki a ratou, Kahore
koutou i kite i ta Rawiri i mea ai i a ia e
mate ana i te hiakai, ratou ko ona hoa;
4 I tona tomokanga ki te whare o te
Atua, i tana kainga i nga taro aroaro, i
nga mea kihai nei i tika kia kainga e ia,
e ona hoa ranei, engari ma nga tohunga
anake?
5 A kahore ano koutou i kite i roto i
te ture, e whakanoatia ana te hapati e
nga tohunga i roto i te temepara i nga
hapati, a kahore he hē?
6 Ko taku kupu ia tenei ki a koutou,
Kei konei ano tetahi e rahi atu ana i te
temepara.
7 Otiia me i mātau koutou ki tenei,
Ko taku e pai ai ko te tohu *tangata*,
haunga te patunga tapu, kahore koutou
i whakahe i te hunga hara kore.
8 Ko te Tama nei hoki a te tangata te
Ariki o te hapati.
9 ¶ A, tona haerenga atu i reira, ka
haere ia ki to ratou whare karakia:
10 Na, he tangata tera kua memenge
tona ringa. A ka ui atu ratou ki a ia,
ka mea, He mea tika ranei te whakaora
i te hapati? he mea hoki kia whaka-
pangia ai e ratou he hē ki a ia.
11 Na, ko tana meatanga atu ki a
ratou, Ko tehea tangata o koutou, ki te
mea kotahi ana hipi, a ka taka ki roto
ki te poka i te hapati, e kore ranei ia e
mau ki taua *hipi*, e hapai ake?
12 Na, tera atu to te tangata pai i to
te hipi. Ina, e tika ana ano te mahi
pai i nga hapati.
13 Me i reira ka mea atu ia ki taua
tangata, Torona mai tou ringa. A, te
toronga mai kua ora ano, kua pera me
tetahi.
14 ¶ Na, ka haere nga Parihi ki waho,
ka runanga mona ki te pehea e whaka-
matea ai ia e ratou.
15 Otira i mātau a Ihu, a haere atu
ana i reira: a he tini te tangata i aru i a
ia, a whakaorangia ana ratou katoa e
ia;
16 A i whakatupato ano ia i a ratou
kei whakakitea ia:
17 Na, ka rite ta Ihaia poropiti i
korero ai, i mea ai,
18 Na, taku pononga, tāku i whiri-
whiri ai; tāku i aroha ai, ta toku Wairua
i ahuareka atu ai: ka waiho e ahau toku
Wairua ki runga ki a ia, a māna e wha-
kapuaki te whakawa ki nga tauiwi.
19 E kore ia e totohe, e kore ia e
hāmama; e kore ano hoki e rangona
tona reo i nga ara;
20 E kore e whatiia porokeretia e ia te
kakaho i mangungu, e kore e tineia te
muka e whakapaoa ana; kia puta ra ano
i a ia te whakawa ki te wikitoria.
21 A ka tumanako atu nga tauiwi ki
tona ingoa.
22 ¶ Me i reira ka kawea mai ki a ia
he tangata e nohoia ana e te rewera, he
matapo, he wahangu: a whakaorangia
ana ia e ia, no ka korero ka kite taua
matapo *taua* wahangu.
23 A ka oho mauri nga tāngata katoa,
ka mea, Ehara ianei tenei i te Tama a
Rawiri?
24 A, te rongonga o nga Parihi, ka
mea, Ehara i a ia nāna i pei nga rewera
nei, engari na Perehepura na te ranga-
tira o nga rewera.
25 A i mātau a Ihu ki ā ratou whakaa-
ro, a ka mea ki a ratou, Ki te tahuri iho
tetahi rangatiratanga ki a ia ano, ka
kore; a ki te tahuri iho ki a ia ano
tetahi pa, tetahi whare ranei, e kore e
tu:
26 Na, ki te pei a Hatana i a Hatana
ano, e tahuri iho ana ki a ia ano; me
pehea e tu ai tona rangatiratanga?
27 A ki te mea na Perehepura taku
peinga rewera, na wai te peinga a a
koutou tamariki? na, ko ratou hei kai
whakahe mo koutou.
28 Tena ki te mea na te Wairua o te
Atua taku peinga rewera, ina, kua tae
noa mai te rangatiratanga o te Atua ki a
koutou.
29 Me pehea oti ka tomo ai te tangata
ki roto ki te whare o te tangata kaha, ka
pahua ai i ona taonga, ki te kore ia e
mātua here i taua tangata kaha? ko
reira pahua ai i tona whare.
30 Te tangata ehara i te hoa noku, he
hoa riri ia ki a au; te tangata kahore e
kohikohi tahi māua, e titaritari ana.
31 ¶ Koia ahau ka mea nei ki a kou-
tou, Ko nga hara katoa, me nga kohu-

kohu a nga tāngata e murua: tena ko
te kohukohunga ki te Wairua *Tapu* e
kore e murua.
32 A ki te korero whakahe tetahi mo
te Tama a te tangata, e murua tāna:
tena ki te korero whakahe tetahi mo te
Wairua Tapu, e kore e murua tāna i
tenei ao, e kore ano hoki i tera atu.
33 Meinga ranei te rakau kia pai, a pai
iho ona hua; meinga ranei te rakau kia
kino, a kino iho ona hua; ma nga hua
hoki ka mohiotia ai te rakau.
34 E te uri nakahi, me pehea ka korero
pai ai koutou te hunga kino? he purenatanga
hoki no te ngakau nga kupu a te
mangai.
35 Te tangata pai he pai āna e whakaputa
mai ai i roto i nga taonga pai o te
ngakau: te tangata kino hoki he kino
āna e whakaputa mai ai i roto i nga taonga
kino.
36 Na, ko taku kupu tenei ki a koutou,
Me korero e nga tāngata, i te ra whakawa,
te tikanga o nga kupu pokanoa katoa
e puaki i a ratou.
37 Ma āu kupu hoki koe ka whakatikaia
ai, ma āu kupu hoki koe ka whakahēngia
ai.
38 ¶ Me i reira ka ki atu etahi o nga
Karaipi o nga Parihi, ka mea, E te
Kai whakaako, e mea ana matou kia kite
i tetahi tohu āu.
39 Na, ka whakahokia atu e ia, ka mea
ki a ratou, E rapu ana te whakatupuranga
kino te *whakatupuranga* puremu ki
tetahi tohu; a e kore tetahi tohu e
hoatu ko te tohu anake o Hona poropiti:
40 E toru hoki nga ra o Hona e toru
nga po i roto i te kopu o te tohora;
waihoki ka toru nga ra ka toru nga po
o te Tama a te tangata ki te ngakau o te
whenua.
41 E whakatika ngatahi nga tāngata
o Ninewe me tenei whakatupuranga i
te whakawakanga, a e whakatau i te hē
ki a ratou: i ripeneta hoki ratou i te
kauwhautanga a Hona; a tenei ano
tetahi e nui atu ana i a Hona.
42 E whakatika ngatahi te kuini o te
tonga me tenei whakatupuranga i te
whakawakanga, a e whakatau i te hē ki
a ratou: i haere mai hoki ia i nga pito o
te whenua ki te whakarongo ki nga
whakaaro nui o Horomona; a tenei ano
tetahi e nui atu ana i a Horomona.
43 Ka puta mai te wairua poke i roto i
te tangata, ka haereere ra nga wahi maroke
rapu okiokinga ai, a tē kitea,
44 Ka mea ia, Ka hoki atu ahau ki
taku whare i puta mai ai ahau; a, te
taenga atu, rokohanga atu e takoto kau
ana, oti rawa te tahi, te whakapai.
45 Na, ka haere ia, ka tango i etahi
atu wairua tokowhitu, hei hoa mona, he
kino noa atu i a ia ano, a ka tomo atu
ratou ka noho i reira: a kino atu i te
timatanga te whakamutunga ki taua
tangata. Tera ano hoki e pera tenei
whakatupuranga kino.
46 ¶ I a ia ano e korero ana ki te
mano, na, ko *tona* whaea ratou ko ona
teina e tu ana i waho, e whai ana kia
korero ki a ia.
47 A ka mea tetahi ki a ia, Na, tou
whaea me ou teina te tu mai nei i waho,
e whai ana kia korero ki a koe.
48 Na, ko tana whakahokinga mai ka
mea ki te tangata i korero ki a ia, Ko
wai toku whaea? ko wai hoki oku
teina?
49 Na, ka torona atu tona ringa ki ana
akonga, a ka mea, Na, toku whaea, oku
teina!
50 Ki te meatia hoki e tetahi ta toku
Matua i te rangi e pai ai, hei teina ia ki
a au, hei tuahine, hei whaea.

UPOKO 13.

I TAUA ra ano i haere atu a Ihu i te
whare, a ka noho ki te taha o te
moana.
2 Na, he tini te tangata i huihui mai
ki a ia, a ka eke ia ki runga ki te
kaipuke noho ai; i te takutai ano hoki
nga mano katoa e tu ana.
3 A he maha ana korero ki a ratou, he
mea whakarite, i mea ia, Na, i haere atu
te kai rui ki te rui;
4 A i a ia e rui ana, ka ngahoro etahi *o
nga purapura* ki te taha o te ara, a, te
rerenga mai o nga manu, na, kainga ake:
5 Ko etahi i ngahoro ki nga *wahi* kamaka,
ki nga wahi kihai i nui te oneone:
na pihi tonu ake, kahore hoki i
hohonu te oneone;
6 A, te whitinga o te ra, ngaua iho; a,
no te mea kahore he putake, memenge
noa iho:
7 Ko etahi i ngahoro ki roto ki nga
tataramoa; a, te tupunga ake o nga
tataramoa, kōaoaotia ana *nga purapura*:
8 Ko etahi i ngahoro ki te oneone pai,
a ka hua, no etahi kotahi rau, no etahi
e ono tekau, no etahi e toru tekau.
9 Ki te whai taringa tetahi hei whakarongo,
kia rongo ia.
10 ¶ A ka haere mai nga akonga, ka
mea ki a ia, Na te aha koe i korero whakarite
tonu ai ki a ratou?

11 Na, ko tana whakahokinga atu ki
a ratou, ka mea atu, No te mea kua
hoatu ki a koutou te matauranga ki nga
mea ngaro o te rangatiratanga o te
rangi, ki a ratou ia kahore i hoatu.
12 Ki te whai mea hoki tetahi, ka
hoatu ano ki a ia, a ka maha atu ana:
a ki te kahore he mea a tetahi, ko ana
ake ka tangohia i a ia.
13 Na reira enei kupu whakarite aku
ki a ratou; no te mea kite rawa ratou, a
kahore e kite; rongo rawa, kahore e
rongo, kahore hoki e mātau.
14 A ka rite i a ratou te poropititanga
a Ihaia, e mea nei, Rongo noa koutou,
kahore e mātau; titiro noa koutou, kahore e kite:
15 Kua matotoru hoki te ngakau o tenei
iwi, kua puhoi nga taringa ki te whakarongo, ko nga kanohi kua oti te whakamoe e ratou; kei kite o ratou kanohi,
kei rongo nga taringa, a ka mātau te
ngakau, na, ka tahuri ratou, a ka whakaorangia e ahau.
16 Koa tonu ia o koutou kanohi, no te
mea ka kite; o koutou taringa hoki, no
te mea ka rongo.
17 He pono hoki taku e mea nei ki a
koutou, He tokomaha nga poropiti me
nga tāngata tika i hiahia kia kite i nga
mea e kite nei koutou, a kahore i kite;
kia rongo hoki i nga mea e rongo nei
koutou, a kahore i rongo.
18 ¶ Na, whakarongo mai ki te kupu
i whakaritea ki te kai rui.
19 Ki te rongo tetahi ki te kupu o te
rangatiratanga, a e kore e mātau, na, ka
haere mai te *wairua* kino, ka kapo i te
mea ka oti na te rui ki tona ngakau.
Ko te mea tenei i ruia ki te taha o te
ara.
20 Na, te mea i ruia ki nga *wahi* kohatu, ko te tangata i rongo ki te kupu,
a hohoro tonu te tango mai, hari tonu;
21 Otiia kahore ona pakiaka, he mea
nonaianei kau nei: a, te pānga mai o te
whakapawera, o te whakatoinga ranei,
mo te kupu, na, hē tonu iho.
22 Te mea hoki i ruia ki roto ki nga
tataramoa ko te tangata i rongo ki te
kupu; a, ko te whakaaroaronga ki
tenei ao, me te hangarau o nga taonga,
hei whakakoaoao i te kupu, a kore ake
he hua.
23 Na, te mea i ruia ki te oneone pai
ko te tangata e rongo ana i te kupu, a e
mātau ana; a ka whai hua, ea ake, no
tetahi kotahi rau, no tetahi e ono tekau,
no tetahi e toru tekau.
24 ¶ Tenei ake ano hoki tetahi kupu
whakarite i makā e ia ki a ratou, i mea
ia, E rite ana te rangatiratanga o te
rangi ki tetahi tangata i rui i te purapura pai ki tana māra:
25 A i nga tāngata e moe ana, ka
haere mai tona hoa riri, ruia iho he taru
kino ki waenga witi, a haere ana.
26 Ano ka pihi ake te rau, a ka hua,
katahi ka kitea ano hoki nga taru.
27 Na, ka haere mai nga pononga o
taua rangatira, ka mea ki a ia, E mara,
kihai ianei koe i rui i te purapura pai ki
to māra? No hea ra ona taru?
28 Na, ka kī atu ia ki a ratou, Na te
hoa riri tenei i mea. Katahi ka mea
nga pononga ki a ia, E pai ranei koe
kia haere matou ki te huhuti i aua
taru?
29 A ka mea ia, Kahore; kei hutia
ngatahitia ano hoki nga witi ina hutia
nga taru.
30 Tukua kia tupu tahi, a taea noatia
te kotinga: a i te wa o te kotinga ka
mea ahau ki nga kai kokoti, Mātua
hutia nga taru, ka paihere ai hei paihere
kia tahuna; ko te witi ia me kohi ki
taku whare witi.
31 ¶ Tenei ake ano hoki tetahi kupu
whakarite i makā atu e ia ki a ratou, i
mea ia, E rite ana te rangatiratanga o
te rangi ki te pua nani, i kawea e te
tangata, i ruia ki tana māra:
32 He iti rawa ia i nga purapura
katoa: a ka tupu, ko te nui rawa o nga
otaota, a whakarakau ana, no ka rere
mai nga manu o te rangi, ka noho ki
ona manga.
33 ¶ Tenei ake ano hoki tetahi kupu
whakarite i korerotia e ia ki a ratou, E
rite ana te rangatiratanga o te rangi ki
te rewena i tangohia e tetahi wahine,
a whaongia ana ki roto ki nga mehua
paraoa e toru, no ka rewenatia katoatia.
34 Ko anei mea katoa i korerotia e Ihu
ki nga tāngata, he mea whakarite; a
heoi ano āna kupu ki a ratou he kupu
whakarite anake:
35 I rite ai ta te poropiti i korero ai, i
mea ai, E puaki i taku mangai nga kupu
whakarite; ka korerotia e ahau nga mea
i ngaro no te timatanga ra ano o te ao.
36 ¶ Katahi ka tonoa e Ihu nga tāngata, ka haere ia ki te whare: a ka
haere mai ana akonga ki a ia, ka mea,
Whakaaturina mai ki a matou te kupu i
whakaritea ki nga taru i te māra.
37 Na, ka whakahokia mai e ia, a ka
mea ki a ratou, Te kai rui o te purapura
pai ko te Tama a te tangata;
38 Te māra ko te ao; te purapura pai
ko nga tamariki o te rangatiratanga; a,
nga taru ko nga tamariki a te kino;

39 Te hoa riri i ruia ai, ko te rewera;
te kotinga ko te mutunga o te ao; nga
kai kokoti ko nga anahera.
40 Na, e hutihutia ana nga taru e
tahuna ana ki te ahi; ka pera ano hoki i
te mutunga o tenei ao.
41 Ka tono te Tama a te tangata i ana
anahera, ki te huihui mai i roto i tona
rangatiratanga i nga mea katoa e tutuki
ai te waewae me nga kai mahi i te kino;
42 A ka makā e ratou ki roto ki te
oumu ahi; ko te wahi tera o te tangi-
hanga me te teteatanga o nga niho.
43 Ko reira te hunga tika whiti ai me
te ra, ki te rangatiratanga o to ratou
Matua. Ki te whai taringa tetahi hei
whakarongo, kia rongo ia.
44 ¶ Tenei hoki tetahi, e rite ana te
rangatiratanga o te rangi ki te taonga i
hunā ki te māra; a, te kitenga o tetahi
tangata, na, ka hunā e ia, a haere ana, he
koa hoki ki taua mea, na hokona ana
āna mea katoa, a hokona ana taua māra
māna.
45 ¶ Tenei hoki tetahi, e rite ana te
rangatiratanga o te rangi ki te kai ho-
kohoko, e rapu ana i nga peara papai:
46 A, tona kitenga i tetahi peara utu
nui, haere ana hokona ana āna mea katoa,
a hokona ana taua *peara* māna.
47 ¶ Tenei hoki tetahi, e rite ana te
rangatiratanga o te rangi ki te kupenga i
tukua ki te moana, a haoa ana *etahi* o
nga *ika* o ia ahua o ia ahua:
48 A ka ki, ka kumea e ratou ki uta, a
noho iho ana, kohikohia ana nga *ika*
papai ki nga kete, ko nga mea kikino
ia i akiritia ki waho.
49 Ka pera ano a te mutunga o te ao:
ka haere atu nga anahera, ka wehewehe
i te hunga kino i roto i te hunga tika,
50 A ka maka i a ratou ki roto ki te
oumu ahi: ko te wahi tera o te tangi-
hanga o te teteatanga o nga niho.
51 Ka mea mai a Ihu ki a ratou, Kua
mātau ranei koutou ki enei mea katoa?
Ka mea ratou ki a ia, Ae, e te Ariki.
52 Na, ko tana meatanga mai ki a
ratou, Koia nga Karaipi katoa, i akona
ki te rangatiratanga o te rangi, i rite ai
ki tetahi rangatira whare e whakaputa
mai ana i nga mea hou, i nga mea ta-
whito, i roto i tana toa.
53 ¶ A ka mutu enei kupu whakarite
a Ihu, ka haere atu ia i reira.
54 A ka tae ki tona kāinga tupu, ka
ako ia i a ratou i roto i to ratou whare
karakia, a miharo noa ratou, ka mea,
Nohea enei whakaaro nui me nga mere-
kara a tenei tangata?
55 Ehara ianei tenei i te tama a te ka-
mura? He teka ianei ko Meri te ingoa
o tona whaea? A ko Hemi, ratou ko
Hohi, ko Haimona, ko Hura, ona teina?
56 Me ona tuāhine hoki, kahore ianei
ratou katoa i a tatou nei? Nohea ra
enei mea katoa a tenei tangata?
57 Heoi ka hē ratou ki a ia. Otira ka
mea a Ihu ki a ratou, Kei tona kāinga
kei tona whare anake te poropiti hapa
ai i te honore.
58 A kihai i maha nga merekara i
meatia e ia ki reira, i to ratou whaka-
pono-kore hoki.

UPOKO 14.

I TAUA wa ano ka rongo a Herora
tetaraki ki te rongo o Ihu,
2 A ka mea ki ana pononga, Ko Ho-
ani Kai iriiri tenei; kua ara mai ia i te
hunga mate; a na reira i mahi ai nga
merekara i roto i a ia.
3 ¶ I hopukia hoki a Hoani e He-
rora, a hereherea ana e ia, a makā ana
ki te whare herehere, he mea hoki na
Heroriaha, na te wahine a tona teina a
Piripi.
4 Na Hoani hoki i mea *ki a ia*, E kore
e tika kia riro ia i a koe.
5 A i a ia e mea ana ki te whakamate
i a ia, ka wehi i te mano; ki ta ratou
hoki he poropiti ia.
6 Otira i te haringa i te ra whanauta-
nga o Herora, ka kanikani te tamahine
a Heroriaha i waenganui *i a ratou*, a ka
ahuareka mai a Herora.
7 Katahi ia ka mea ki a ia, oati rawa,
kia hoatu ki a ia tana mea e tono ai.
8 Na, he mea whakaki ia na tona
whaea, ka mea, Homai ki konei ki a au
ki runga ano i te rihi te mātenga o Ho-
ani Kai iriiri.
9 Heoi ra ka pouri te kingi: otiia
i whakaaro ia ki te oati, ki te hunga
hoki e noho tahi ana me *ia*, a ka mea kia
hoatu.
10 Na, ka tono tangata atu ia, a poutoa
ana te mātenga o Hoani i roto i te whare
herehere.
11 A i mauria mai tona mātenga i
runga i te rihi, i hoatu ki te kotiro: a
nāna i kawe atu ki tona whaea.
12 Na, ka haere mai ana akonga, ka ta-
ngo i te tinana, a tanumia ana e ratou, a
haere ana, korero atu ana ki a Ihu.
13 ¶ A, te rongonga o Ihu, ka haere
atu ia i reira ra te kaipuke ki te koraha
ki tetahi wahi motu ke: ano ka rongo te
mano, ka aru mai i a ia ra uta i roto i
nga pa.

14 A, ka puta atu a Ihu, ka kite i
te tini o te tangata, na, ka aroha ia ki a
ratou, a whakaorangia ana e ia o ratou
turoro.
15 ¶ Ano ka ahiahi, ka haere mai
ana akonga ki a ia, ka mea, He wahi
koraha tenei, kua heke noa atu ano
hoki te ra; tonoa atu te mano, kia haere
ai ratou ki nga kāinga, ki te hoko kai ma
ratou.
16 Ano ra ko Ihu ki a ratou, Kahore he
mea e haere ai ratou; ma koutou e hoa-
tu he kai ma ratou.
17 A ka mea ratou ki a ia, Heoi ano a
matou i konei, e rima nga taro, e rua
hoki nga ika.
18 Na, ka mea ia, Mauria mai ki konei
ki a au.
19 Na, ka mea ia ki nga tāngata kia
noho ki runga i te tarutaru, a ka mau ki
nga taro e rima, ki nga ika hoki e rua,
ka titiro atu ki runga ki te rangi, ka
whakapai, ka whawhati, a hoatu ana
e ia nga taro ki nga akonga, a na nga
akonga ki nga tāngata.
20 A kai katoa ana ratou, a ka makona:
a kotahi tekau ma rua nga kete i kohia
ake e ratou, ki tonu i nga whatiwhatinga
i toe.
21 A te hunga i kai, me te mea e rima
mano nga tāne haunga nga wāhine me
nga tamariki.
22 ¶ Na, akiaki tonu atu a Ihu i ana
akonga kia eke ki te kaipuke, kia wha-
kawhiti atu ki mua i a ia ki tawahi,
i a ia e tono ana i nga mano kia
haere.
23 A ka oti nga tāngata te tono, ka
kake ia ki runga ki te maunga ki te
wahi motu ke ki te inoi: na, kua ahiahi,
a ko ia anake i reira.
24 Na, tera te kaipuke te akina mai ra
e te ngaru i waenga moana: i hē hoki
te hau.
25 A, i te wha o nga mataarata-
nga o te po ka haere atu a Ihu ki a
ratou, i haere *maori* i runga i te mo-
ana.
26 A, te kitenga o nga akonga i
a ia e haere ana i runga i te moana,
ka ihiihi, ka mea, He wairua; a ka aue
i te wehi.
27 Na, kua hohoro te korero mai a Ihu
ki a ratou, te mea, Kia manawanui, ko
ahau tenei; aua e wehi.
28 Na, ka whakahoki atu a Pita ki a
ia, a ka mea, E te Ariki, ki te mea ko
koe tena, kiia mai ahau kia haere atu ki
a koe i runga i te wai.
29 Na, ko tana meatanga mai, Haere
mai. A ka marere atu a Pita i te kai-
puke, ka haere i runga i te wai, kia tae
atu ai ki a Ihu.
30 Otira ka kite ia i te hau e kaha ana,
ka wehi; a ka timata te totohu, ka
karanga ake, ka mea, Ahau, e te Ariki,
whakaorangia.
31 A hohoro tonu te toro mai te ringa
o Ihu, ka hopu i a ia, a ka mea ki a ia,
E te tangata whakapono iti, he aha koe i
ngakau rua ai?
32 Ano ka eke raua ki runga ki te
kaipuke, mutu pu te hau.
33 Na, ka haere mai te hunga i ru-
nga i te kaipuke, ka koropiko ki a ia,
ka mea, He pono ko koe te Tama a te
Atua.
34 ¶ A, to ratou whitinga atu, ka tae
ki te whenua o Kenehareta.
35 A ka mohio nga tāngata o taua
wahi ki a ia, ka tono tangata atu puta
noa i nga wahi tutata katoa o reira,
hei kawe mai i nga turoro katoa ki a
ia;
36 A ka inoi ki a ia kia pa kau atu
ratou ki te taniko o tona kakahu: a ora
ake nga tāngata katoa i pa atu.

UPOKO 15.

NA, ka haere mai ki a Ihu etahi
Karaipi me etahi Parihi o Hiru-
harama, ka mea,
2 He aha āu akonga ka takahi ai i te
whakarerenga iho a nga kaumatua?
Kahore hoki ratou e horoi i o ratou ri-
ngaringa ina kai taro.
3 Na, ka whakahokia e ia, ka mea ki a
ratou, Na te aha hoki i waiho ai e kou-
tou ta koutou whakarerenga iho hei ta-
kahi mo ta te Atua kupu ako?
4 I ki hoki te Atua, i mea, Whakaho-
noretia tou pāpā me tou whaea: à, ki te
kohukohua e tetahi *tona* pāpā, whaea
ranei, kia mate ia mate rawa.
5 Ko koutou ia hei mea, Ki te mea
tetahi ki tona pāpā ki tona whaea ranei,
Taku mea hei atawhainga mou kua
whakaherea;
6 Na, kaua ia e whakahonore i tona
pāpā i tona whaea. Heoi waiho ana e
koutou ta koutou whakarerenga iho hei
whakakahore i te kupu ako a te Atua.
7 E te hunga tinihanga, tika rawa
ta Ihaia i poropiti ai mo koutou, i mea
ai,
8 Te iwi nei, ko o ratou mangai hei
awhi mai ki ahau, ko nga ngutu hei
whakahonore moku; matara noa atu ia
i a au o ratou ngakau.
9 Maumau karakia noa ratou ki a

au, ko ta ratou nei hoki e whakaako ai
ko nga whakahaunga a te tangata.
10 ¶ A karangatia ana e ia te mano,
ka mea ki a ratou, Kia rongo, kia
mātau :
11 E kore te tangata e poke i te mea
e tapoko ana ki te mangai ; engari te
mea e puta mai ana i roto i te mangai,
ma tena e poke ai te tangata.
12 Me i reira ka haere mai ana akonga,
ka mea ki a ia, E mohio ana ranei koe i
hē nga Parihi i to ratou rongonga ai i
taua kupu ?
13 Na, ka whakahokia mai e ia, a
ka mea, Ka hutia nga mahuri katoa
kihai i whakatokia e toku Matua i te
rangi.
14 Waiho atu ratou : he matapo ra-
tou e arahi ana i te matapo. A ki te
arahina te matapo e te matapo, ka taka
tokorua tokorua ki te waikeri.
15 Ka whakahokia atu e Pita, a ka
mea ki a ia, Whakaaturia mai ki a
matou tenei kupu whakarite.
16 A ka mea mai a Ihu, E kuare ana
ano ranei koutou ?
17 Kiano koutou i mātau noa, ko nga
mea katoa e tapoko atu ana ki te ma-
ngai ka riro ki roto ki te kopu, a e
akiritia ana ki te poka ?
18 Tena ko nga mea e puta mai ana i
te mangai e haere ake ana i te ngakau ;
a ma ena e poke ai te tangata.
19 No roto hoki no te ngakau te puta-
nga ake o nga whakaaro kino, o nga
kohuru, o nga puremu, o nga moe puku,
o nga tahae, o nga whakapae teka, o
nga kohukohunga :
20 Ko nga mea enei e noa ai te ta-
ngata : tena ko te kai me nga ringari-
nga kihai i horoia, e kore te tangata e
noa i tena.
21 ¶ A ka haere atu a Ihu i reira,
ka anga atu ki nga wahi o Taira o
Hairona.
22 Na, ko te haerenga mai i aua wahi
o tetahi wahine, he Kanaani, ka kara-
nga ki a ia, ka mea, E te Ariki, e te
Tama a Rawiri, kia aroha mai ki a au ;
ko taku tamahine e ngaua kinotia ana e
te rewera.
23 A kahore ana kupu i whakahoki
atu ai ki a ia. Na, ka haere mai ana
akonga, ka ki atu ki a ia, ka mea,
Tonoa kia haere ; e karanga mai ana
hoki i muri i a tatou.
24 Otira ka whakahokia mai e ia, a
ka mea, Heoi nga mea i tonoa mai
ai ahau ko nga hipi ngaro o te whare
o Iharaira.
25 A ka haere mai tera, ka koropiko ki
a ia, ka mea, E te Ariki, kia puta tou
whakaaro ki a au.
26 Na, ka whakahokia atu e ia, a
ka mea, Ehara i te tika kia tangohia te
taro a nga tamariki, kia makā ma nga
kuri.
27 A ka mea tera, Ae ra, e te Ariki :
ahakoa ra e kai ana nga kuri i nga ko-
ngakonga e ngahoro iho ana i te tepara
a o ratou rangatira.
28 Katahi ka whakahokia mai e Ihu,
a ka mea ki a ia, E tai, nui atu tou
whakapono : waiho ano i tāu i pai ai.
A ora ake tana tamahine i taua wa pu
ano.
29 ¶ Na, ka whakatika atu a Ihu i
reira, ka haere ki te taha o te moana o
Kariri : a kake ana ki te maunga, noho
ana i reira.
30 A he tini nga tāngata i haere mai
ki a ia, i a ratou ano hoki nga kopa,
nga matapo, nga wahangu, nga mutu,
me te tini ke atu, a tukua iho e ratou
ki nga waewae o Ihu ; a whakaorangia
ana ratou e ia :
31 Miharo noa te mano i to ratou
kitenga ai i nga wahangu e korero
ana, i nga mutu e ora ana, i nga kopa e
haere ana, i nga matapo e titiro ana :
a whakakororiatia ana e ratou te Atua o
Iharaira.
32 ¶ Na, ka karangatia e Ihu ana
akonga, ka mea mai, E aroha ana ahau
ki nga tāngata ra, ka toru nei hoki o ra-
tou ra e noho ana ki a au, a kahore ā
ratou kai : a e kore ahau e pai kia tonoa
pukutia, kei hemo ki te ara.
33 Na, ko te meatanga mai a ana ako-
nga ki a ia, Nohea ā tatou taro i te
koraha, e makona ai tenei ope nui ?
34 Na, ka mea mai a Ihu ki a ratou,
E hia ā koutou taro ? Ka mea ratou,
E whitu, me nga ika nonohi, torutoru
nei.
35 Na, ka mea ia ki te mano kia noho
ki raro ki te whenua.
36 A ka mau ia ki nga taro e whitu,
ki nga ika, ka whakawhetai, ka wha-
whati, a hoatu ana e ia ki ana akonga, a
na nga akonga ki te mano.
37 A kai ana ratou katoa, a ka ma-
kona : a e whitu nga kete i kohia ake e
ratou, kī tonu i nga whatiwhatinga i toe.
38 A te hunga i kai e wha mano
nga tāne, haunga nga wāhine nga tama-
riki.
39 A ka oti te mano te tono atu e
ia, ka eke ia ki te kaipuke ; na kua u ki
nga wahi o Makarara.

UPOKO 16.

NA, ka haere mai nga Parihi me nga
Haruki, ka whakamātautau, ka
tono kia whakakitea e ia ki a ratou te-
tahi tohu i te rangi.
2 Na, ka whakahokia mai e ia, a ka
mea ki a ratou, Ka ahiahi, ka mea
koutou, He paki; ina e whero ana te
rangi.
3 A i te ata, He awhā aianei; e whero
ana te rangi, e tuku pu ana. E te hu-
nga tinihanga, e mātau ana koutou ki
te titiro ki te mata o te rangi; tē taea e
koutou nga tohu o nga taima?
4 E rapu tohu ana te whakatupuranga
kino, *te whakatupuranga* puremu; a
heoi ano nga tohu e hoatu ki a
ratou ko te tohu o Hona poropiti.
Na, whakarerea ana ratou e ia, a haere
ana.
5 ¶ A, te unga atu o ana akonga ki
tera taha, kua wareware ki te mau taro
atu.
6 Na, ka mea a Ihu ki a ratou, Kia
mahara kia tupato i te rewena a nga
Parihi a nga Haruki.
7 A ka korerorero ratou ki a ratou ano,
ka mea, No te mea kahore tatou i mau
taro mai.
8 A ka mohio a Ihu, ka mea mai ki a
ratou, He aha koutou ka korerorero
ai ki a koutou, e te hunga whakapono
iti, no te mea kihai i maua mai he taro
e koutou?
9 Kiano koutou i mātau noa, kiano
koutou i mahara ki nga taro e rima a
nga mano e rima, ki te maha hoki o nga
kete i riro i a koutou?
10 Ki nga taro hoki e whitu a nga
mano e wha, ki te maha ano hoki o nga
kete i riro i a koutou?
11 He aha koutou tē mātau ai, ehara i
te mea mo te taro taku i korero ai ki a
koutou, kia tupato i te rewena a nga
Parihi a nga Haruki?
12 Katahi ratou ka mātau kihai ia i
mea kia tupato i te rewena o te taro,
engari i te ako a nga Parihi a nga Ha-
ruki.
13 ¶ Ka tae atu a Ihu ki nga wahi o
Hiharia Piripai, ka ui ia ki ana akonga,
ka mea, Ko wai ra ahau te Tama a te ta-
ngata ki ta nga tāngata kī?
14 Na, ka mea ratou, Ki ta etahi ko
Hoani Kai iriiri: ki ta etahi ko Iraia;
ki ta etahi, ko Heremaia, ko tetahi ranei
o nga poropiti.
15 Ka mea ia ki a ratou, A ki ta kou-
tou kī ko wai ahau?
16 Na, ka whakahokia atu e Haimona
Pita, a ka mea, Ko te Karaiti koe, ko te
Tama a te Atua ora.
17 Na, ka whakahokia mai e Ihu, a
ka mea ki a ia, Ka koa koe, e Haimona
Parahona: ehara hoki i te kikokiko, i te
toto, nāna *tenei* i hura ki a koe, engari na
toku Matua i te rangi.
18 Na, ko taku kupu ano hoki tenei ki
a koe, Ko koe a Pita, a ka hangā e
ahau taku hahi ki runga ki tenei kama-
ka; e kore ano hoki e taea taua *hahi* e
nga kuwaha o te reinga.
19 A ka hoatu e ahau ki a koe nga ki
o te rangatiratanga o te rangi: a ko āu
e here ai i te whenua e herea ano i te
rangi: ko āu hoki e wewete ai i te
whenua e wetekia ano i te rangi.
20 Me i reira ka whakatupato ia i ana
akonga, kia kaua e korerotia e ratou ki
te tangata ko Ihu ia ko te Karaiti.
21 ¶ No reira ake ano i timata ai a Ihu
te whakaatu ki ana akonga, kua takoto
te tikanga kia haere ia ki Hiruharama,
a he maha *nga mamae* e mamae ai ia i
nga kaumatua, i nga tohunga nui, i nga
Karaipi, a ka whakamatea, a i te toru o
nga ra ka ara.
22 Na, ka mau a Pita ki a ia, ka anga
ka whakahe ki tāna, ka mea, Aue!
engari te atawhai i a koe, e te Ariki!
kauaka ra tenei e pa ki a koe.
23 Na, ka tahuri ia, ka mea ki a Pita,
Haere ki muri i a au, e Hatana: he
tūtukitanga waewae koe ki ahau: ka-
hore hoki ou ngakau ki nga mea a te
Atua, engari ki a te tangata.
24 ¶ Katahi a Ihu ka mea ki ana
akonga, Ki te mea tetahi kia haere mai
ki te whai i a au, me whakakahore e ia
tāna ake, a me amo tona ripeka, ka aru
ai i a au.
25 Ki te whai hoki tetahi kia ora, ka
mate ano ia; a ki te mate tetahi, mona
i whakaaro ki a au, ka kite ano ia i te
ora.
26 He aha hoki te pai ki te tangata,
ki te riro mai i a ia te ao katoa, a ka
kore he ora mona? He aha hoki ta te
tangata e hoatu ai hei utu mona kia
ora?
27 Ta te mea hoki tenei ake ka haere
mai te Tama a te tangata, ratou ko ana
anahera, i runga i te kororia o tona
Matua; a ko reira hoatu ai e ia ki tenei
tangata ki tenei tangata te utu o tāna
mahi.
28 He pono taku e mea atu nei ki a
koutou, Tenei ano etahi e tu nei e kore
e pāngia e te mate, kia kite ra ano i te
Tama a te tangata e haere mai ana i
runga i tona rangatiratanga.

UPOKO 17.

AKA pahure nga ra e ono, ka mau a
Ihu ki a Pita, ki a Hemi raua ko
tona teina ko Hoani, na, kawea ana
ratou e ia ki runga ki tetahi maunga
tiketike ki te wahi motu ke,
2 A ka puta ke tona ahua i to ratou
aroaro: a whiti tonu tona mata anō he
ra, ma tonu ano hoki ona kakahu anō
ko te māramatanga.
3 Na, ka kitea e ratou a Mohi raua ko
Iraia e korero ana ki a ia.
4 Katahi ka oho atu a Pita, ka mea ki
a Ihu, E te Ariki, he mea pai kia noho
tatou i konei: ki te pai koe, ma matou
e hanga etahi wharau ki konei kia toru;
kia kotahi mou, kia kotahi mo Mohi,
kia kotahi mo Iraia.
5 I a ia ano e korero ana, na, ka tauma-
rumarua iho ratou e te kapua mārama:
na, he reo no te kapua e mea ana, Ko
taku Tama tenei i aroha ai, ko taku i
ahuareka atu ai; whakarongo ki a ia.
6 Ano ka rongo nga akonga, ka takoto
tapapa ratou, a rahi atu to ratou ma-
taku.
7 Na, ka haere mai a Ihu, ka pa ki a
ratou, ka mea, Whakatika, kaua e wehi.
8 Ano ka ara ake o ratou kanohi, ka-
hore he tangata i kitea e ratou, ko Ihu
anake.
9 Na, i a ratou e heke iho ana i te
maunga, ka whakatupato a Ihu i a
ratou, ka mea, Kaua e korerotia ki te
tangata te mea i kitea nei, kia ara ake ra
ano te Tama a te tangata i te hunga
mate.
10 ¶ A ka ui ana akonga ki a ia, ka
mea, He aha nga Karaipi ka mea ai, ko
Iraia kia mātua puta mai?
11 Na, ka whakahokia mai e Ihu, a ka
mea ki a ratou, Ko Iraia e mātua puta
mai hei whakatika i nga mea katoa.
12 Ko taku ia tenei ki a koutou, Kua
tae noa mai a Iraia, a kihai ratou i mo-
hio ki a ia, heoi meatia ana e ratou ki a
ia ta ratou i pai ai. E pera ano hoki te
Tama a te tangata te mamae i a ratou.
13 Katahi ka mohio nga akonga ko
Hoani Kai iriiri tāna i korero ai ki a
ratou.
14 ¶ Ano ka tae atu ratou ki te mano,
ka haere mai ki a ia tetahi tangata, ka
tuturi nga turi ki a ia, ka mea,
15 E te Ariki, kia aroha ki taku ta-
maiti: he haurangi hoki ia, he kino
tona mamae: he maha hoki ona hi-
nganga ki te kapura, he maha ki te
wai.
16 A i kawea atu ia e ahau ki āu
akonga, heoi kihai ia i taea te whakaora
e ratou.
17 Na, ka oho mai a Ihu, ka mea, E
te uri whakapono-kore, parori ke, kia
pehea te roa o taku nohoanga ki a kou-
tou? Kia pehea te roa o taku mana-
wanuitanga ki a koutou? Kawea mai
ia ki konei ki a au.
18 Na, ka riria atu te rewera e Ihu; a
puta mai ana i roto i a ia; a ora ake te
tamaiti i taua wa pu ano.
19 Me i reira ka haere puku mai nga
akonga ki a Ihu, ka mea, He aha ra tē
ahei ai i a matou te pei i a ia ki waho?
20 Na, ka mea mai a Ihu ki a ratou, Na
to koutou whakapono kore: he pono
hoki taku e mea atu nei ki a koutou,
Ki te mea he whakapono to koutou,
pera me te pua nani *te rahi*, e mea atu
koutou ki tenei maunga, Neke atu i
konei ki tera wahi; a ka neke atu ano;
kahore hoki he mea e kore e taea e
koutou.
21 Otira e kore e puta noa mai te
pena, ma te inoi anake, ma te noho
puku.
22 ¶ A i a ratou e noho ana i Kariri,
ka mea a Ihu ki a ratou, Meake tukua
te Tama a te tangata ki nga ringaringa
o nga tāngata:
23 A ka whakamatea ia e ratou, a i te
toru o nga ra ka ara. A nui atu to
ratou pouri.
24 ¶ A, to ratou taenga atu ki Kape-
renauma, ka haere mai ki a Pita nga kai
kohikohi i te hawhe hekere, ka mea, E
kore ianei tou Kai whakaako e homai i
te hawhe hekere?
25 Ka mea ia, E hoatu ano. Ano ka
tapoko ia ki roto ki te whare, ko Ihu
kua korero ki a ia, kua mea, E pehea
ana to whakaaro, e Haimona? E ta-
ngohia ana nga takoha me nga moni e
nga kingi o te ao i ā wai? i ā ratou ake
tamariki, i ā nga tāngata ke ranei?
26 Ka mea atu a Pita ki a ia, I ā nga
tāngata ke ano. Na, ko te kianga mai
a Ihu ki a ia, Ha, pena ka haere noa nga
tamariki.
27 Ahakoa ra kei whakahe tatou i a
ratou, haere koe ki te moana, piua tetahi
matau, a ka eke te ika mātāmua, tango-
hia; na, ka whakatuwhera i tona mangai,
ka kite ai koe i tetahi moni: tangohia
tena, ka hoatu ki a ratou, hei mea moku,
mou

UPOKO 18.

I TAUA wa ano, ka haere mai nga
akonga ki a Ihu, ka mea, Ko wai te

nui rawa i te rangatiratanga o te rangi?
2 Na, ka karangatia e Ihu tetahi tamaiti nohinohi, a whakaturia ana e ia ki waenganui i a ratou,
3 Ka mea, He pono taku e mea atu nei ki a koutou, Ki te kore koutou e whakatahuritia, a e penei me nga tamariki nonohi, e kore koutou e tomo atu ki te rangatiratanga o te rangi.
4 Na, ki te whakaiti tetahi i a ia, a ka rite ki tenei tamaiti nohinohi, ko ia te nui rawa i te rangatiratanga o te rangi.
5 A ki te manako tetahi ki tetahi tamaiti nohinohi penei, he whakaaro hoki ki toku ingoa, e manako ana ki a au.
6 Tena ko tenei, ka hē i tetahi tangata tetahi o enei mea nonohi e whakapono nei ki a au, nui ke te pai ki a ia me i whakawerewerea ki tona kakī te kohatu mira kaihe, me i pungaia ia ki te rire o te moana.
7 ¶ Aue te mate mo te ao i nga take he! kua tino takoto rawa hoki he putanga mai mo nga take he; otiia aue te mate mo tera tangata e puta mai ai te take he!
8 Ki te hē koe i tou ringa, i tou waewae ranei, poutoa, makā atu: he nui ke hoki te pai ki a koe kia kopa koe, kia ringa mutu, ina tomo atu ki te ora, a kia kore e makā atu ki te ahi kā tonu me nga ringaringa e rua me nga waewae e rua.
9 Ki te hē hoki koe i tou kanohi, hikarohia, makā atu: he nui ke hoki te pai ki a koe kia kotahi tou kanohi, ina tomo atu ki te ora, a kia kore koe e makā atu ki te kapura o te reinga me te mau ano nga kanohi e rua.
10 ¶ Kia mahara kei whakahawea koutou ki tetahi o enei mea nohinohi; ko taku kupu hoki tenei ki a koutou, E titiro tonu ana o ratou anahera i te rangi ki te kanohi o toku Matua i te rangi.
11 I haere mai hoki te Tama a te tangata ki te whakaora i te mea i ngaro.
12 Ka pehea to koutou whakaaro? ki te mea he rau nga hipi a tetahi tangata, a ka kotiti ke tetahi o ratou, e kore ianei e waiho e ia nga tekau e iwa ma iwa, ka haere ma runga i nga maunga, rapu ai i te mea i kotiti ke?
13 A ki te kitea e ia, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, tera atu tona hari ki taua *hipi, i te hari* ki nga tekau e iwa ma iwa kihai i kotiti ke.
14 Waihoki kahore he ngakau o to koutou Matua i te rangi, kia ngaro tetahi o enei mea nonohi.
15 ¶ A ki te hara tou teina ki a koe, haere, korerotia atu tona hara ki a ia, korua anake: ki te whakarongo ia ki a koe, ka riro mai i a koe tou teina.
16 A ki te kore ia e whakarongo, kawea atu hei hoa mou kia kotahi kia tokorua ranei, kia mau ai nga kupu katoa i nga mangai o nga kai whakarongo tokorua tokotoru ranei.
17 A ki te pake ia ki a raua, korerotia atu ki te hahi: a ki te pake ano hoki ia ki te hahi, me waiho e koe hei tau tangata, hei pupirikana.
18 He pono taku e mea atu nei ki a koutou, Ko ā koutou e here ai i te whenua e herea ano ki te rangi: a ko ā koutou e wewete ai i te whenua e wetekia ano ki te rangi.
19 Tenei ano taku kupu ki a koutou, Ki te mea ka tokorua o koutou e rite tahi ana nga whakaaro i te whenua mo tetahi mea e inoi ai raua, e meinga ano mo raua e toku Matua i te rangi.
20 Na te wahi e whakaminea ai te hunga tokorua tokotoru ranei, hè whakaaro ki toku ingoa, kei reira ahau kei waenganui i a ratou.
21 ¶ Katahi ka haere mai a Pita ki a ia, ka mea, E te Ariki, kia hia nga haranga a toku teina ki a au, me taku whakarere noa iho *i tona hara?* kia whitu?
22 Ka mea mai a Ihu ki a ia, E kore ahau e mea atu ki a koe, Kia whitu: engari, Kia whitu tekau whitu.
23 ¶ Koia i whakaritea ai te rangatiratanga o te rangi ki tetahi kingi, i mea kia korerotia ki a ia ana moni e ana pononga.
24 A ka timata ia te ui, ka kawea mai ki a ia he tangata, tekau nga mano taranata i a ia.
25 A tē whai *rawa* ia hei utu, ka mea tona ariki kia hokoa ia, tana wahine, me āna tamariki, me ana taonga katoa, hei whakautu.
26 Na, ka tapapa iho taua pononga, ka koropiko ki a ia, ka mea, E te ariki, kia ata hanga ki a au, a ka utua katoatia e ahau ki a koe.
27 Na, ka oho i te aroha te ariki o taua pononga, tuku ana i a ia, a whakarerea noatia iho e ia ana moni tarewa.
28 Heoi, te putanga atu o taua pononga ki waho, ka kite i tetahi o ona hoa pononga, kotahi rau ana pene i a ia: na, hopukia ana e ia, a notia iho te kakī, me te ki atu ano, Utua mai taku nama.

29 Heoi, tapapa iho ana tona hoa po-
nonga ki ona waewae, ka inoi ki a ia,
ka mea, Kia ata hanga ki a au, a ka
utua katoatia e ahau ki a koe.
30 A kihai ia i pai: heoi haere ana,
maka ana i a ia ki te whare herehere, kia
utua *katoatia* ra ano te nama.
31 Na, te kitenga o ona hoa pononga i
taua meatanga, nui atu to ratou pouri, a
haere ana, whakaaturia mai ana ki to
ratou ariki nga mea katoa i meatia.
32 Katahi ka karanga tona ariki ki a
ia, ka mea ki a ia, Pononga kino, i
whakarerea noatia e ahau taua moni
tarewa katoa i a koe, nāu hoki i inoi
mai ki a au:
33 Ehara oti i te tika kia tohungia e
koe tou hoa pononga, me ahau hoki i
tohu i a koe?
34 Na, ka riri tona ariki, a tukua ana
ia ki nga kai whakamamae, kia utua
katoatia ra ano tana nama.
35 Tera ano e pera toku Matua i te
rangi ki a koutou, ki te kore e whakare-
rea noatia atu i roto i o koutou ngakau
nga he a te teina o tenei o tenei o
koutou.

UPOKO 19.

AKA mutu i a Ihu enei kupu, ka
turia atu e ia i Kariri, a ka tae mai
ki nga wahi o Huria, ki tawahi atu o
Horano;
2 A he tini te tangata i aru i a ia; a
whakaorangia ana ratou e ia i reira.
3 ¶ Na, ka haere mai nga Parihi ki a
ia, ki te whakamatautau i a ia, ka mea
ki a ia, He mea tika ranei kia whakare-
rea e te tangata tana wahine mo te tini o
te mea?
4 Na, ka whakahokia mai e ia, a ka
mea ki a ratou, Kiano koutou i kite noa,
i hangā raua e te kai hanga i te tima-
tanga he tāne he wahine,
5 A i mea ano ia, Mo konei ka mahue
i te tangata tona pāpā tona whaea, a ka
piri ki tana wahine: a hei kikokiko ko-
tahi raua tokorua?
6 Na, heoi ano to raua tokoruatanga,
engari kotahi ano kikokiko. Na, ko ā
te Atua i hono ai, kaua e wehea e te
tangata.
7 Ka mea mai ratou ki a ia, He aha ra
a Mohi i ako ai kia hoatu he pukapuka
whakarere, ka whakarere ai i a ia?
8 Ka mea mai ia ki a ratou, Na te
pakeke o o koutou ngakau i tukua ai
koutou e Mohi kia whakarere i ā koutou
wāhine: i te timatanga iho ra ano ia
kahore i pena.
9 A tenei taku kupu ki a koutou, Ki te
whakarere tetahi i tana wahine, a ehara
i te take puremu, a ka marenatia ki teta-
hi atu, e puremu ana ia: a ki te marena
tetahi i te wahine i whakarerea, e pure-
mu ana ia.
10 ¶ Ka mea mai ana akonga ki a ia,
Ki te penei te tikanga a te tangata ki
tana wahine, ehara te marena.
11 Otira ka mea ia ki a ratou, E kore
tenei kupu e rite i nga tāngata katoa,
engari *i te hunga* i hoatu ai.
12 He unaka hoki i pena ano i te wha-
nautanga mai i te kopu o *o ratou* whaea:
ko etahi unaka hoki, he mea whakauna-
ka na te tangata: ko etahi unaka hoki,
he mea whakaunaka na ratou ano, he
whakaaro hoki ki te rangatiratanga o te
rangi. Ki te taea tenei te whakarite e
tetahi, māna e whakarite.
13 ¶ I reira, ka kawea mai he tama-
riki nonohi ki a ia, kia whakapa ai ia i
ona ringaringa ki a ratou, a kia inoi: a
riria iho ratou e nga akonga.
14 Na, ko te kianga mai a Ihu, Tukua
mai nga tamariki nonohi, aua hoki e
araia atu ta ratou haere mai ki a au: no
nga penei hoki te rangatiratanga o te
rangi.
15 A whakapākia iho e ia ona ringa-
ringa ki a ratou, a haere atu ana i
reira.
16 Na, ko te haerenga mai o tetahi, ka
mea ki a ia, E te Kai whakaako pai, he
aha te mahi pai maku, e whiwhi ai ahau
ki te ora tonu?
17 Na, ko tana meatanga mai ki a ia,
He aha ahau i kiia ai e koe he pai? ka-
hore tetahi i pai, kotahi anake ko te
Atua: ki te mea koe kia tomo atu ki te
ora, whakaritea nga ture.
18 Ka mea ia ki a ia, Ehea? Na,
ka mea a Ihu, Kaua e patu tangata,
Kaua e puremu, Kaua e tahae, Kaua e
whakapae teka,
19 Whakahonoretia tou pāpā me tou
whaea: a, Kia aroha ki tou hoa tata anō
ko koe.
20 Ka mea atu taua taitamariki ki a
ia, Kua rite i a au enei mea katoa no
toku tamarikitanga: tena hoki tetahi
mea e hapa ana i a au?
21 Ka mea mai a Ihu ki a ia, Ki te
mea koe kia tino tika, haere, hokoa ou
taonga, ka hoatu ki nga rawa-kore, a e
whai taonga koe ki te rangi: a haere
mai i muri i a au.
22 Na, te rongonga o taua taitamariki
i taua kupu, haere pouri ana ia: he
maha hoki ona taonga.
23 ¶ Ka mea mai a Ihu ki ana akonga,

He pono taku kupu ki a koutou, E
tapoko whakauaua te tangata taonga ki
te rangatiratanga o te rangi.
24 Tenei ano hoki taku kupu ki a kou-
tou, Erangi te haere o te kamera ra te
kowhao o te ngira he mea takoto noa,
he *whakauaua* rawa ia te haere o te
tangata taonga ki roto ki te rangatira-
tanga o te Atua.
25 Ano ka rongo ana akonga, rahi
rawa to ratou miharo, ka mea, Ko wai
ra e ora?
26 Na, ka titiro mai a Ihu, ka mea ki
a ratou, Ki te tangata e kore tenei e
taea; ki te Atua ia e taea nga mea
katoa.
27 ¶ Katahi ka whakahokia atu e
Pita, a ka mea ki a ia, Na, kua mahue
nei i a matou nga mea katoa, kua aru
nei i a koe; he aha ra ma matou?
28 Na, ka ki mai a Ihu ki a ratou, He
pono taku e mea atu nei ki a koutou,
Ko koutou i aru nei i a au, ka taea te
whanautanga houtanga, te wa e noho ai
te Tama a te tangata ki runga ki te
torona o tana kororia, ka noho ano kou-
tou ki runga ki nga torona kotahi tekau
ma rua, ki te whakawa i nga iwi kotahi
tekau ma rua o Iharaira.
29 A ki te mea kua mahue i tetahi he
whare, he teina, he tuahine ranei, he
pāpā, he whaea, he wahine, he tamariki,
he māra, he whakaaro hoki nāna ki toku
ingoa, ka tātaki rau nga mea e riro mai
i a ia, a e whiwhi ano ia ki te oranga
mutunga kore.
30 He tokomaha ia o mua e waiho ki
muri; a ko o muri ki mua.

UPOKO 20.

TA te mea e rite ana te rangatirata-
nga o te rangi ki tetahi rangatira
whare i haere atu i te atatu ki te korero
kai mahi mo tana māra waina.
2 Ano ka oti te whakarite ki nga kai
mahi, kia kotahi ra he pene, tonoa ana
ratou e ia ki tana māra waina.
3 A, tona haerenga atu i te toru o nga
haora, ka kite i etahi atu e tu mangere
ana i te kāinga hoko,
4 A ka mea atu ki a ratou, Haere hoki
koutou ki te māra waina, a ka hoatu e
ahau ki a koutou te mea e tika ana.
Na, haere ana ratou.
5 I haere ano ia i te ono i te iwa o nga
haora, a pera ana ano hoki.
6 I te tekau ma tahi o nga haora ka
haere atu ano ia, ka kite i etahi atu e tu
mangere ana, a ka mea ki a ratou, He
aha ta koutou e tu mangere i konei i te
ra roa nei?
7 Ka mea ratou ki a ia, No te mea ra
kahore he tangata i korero i a matou *ki
te mahi.* Ka mea atu ia ki a ratou,
Haere ano hoki koutou ki te māra
waina; a ka riro i a koutou te mea e
tika ana.
8 Ano ka ahiahi, ka mea te rangatira
o te māra waina ki tana kai whakahau-
hau, Karangatia nga kai mahi, utua
hoki ratou, hei o muri timata ai puta
noa ki o mua.
9 A, te taenga mai o te hunga *i kore-
rotia* i te tekau ma tahi o nga haora,
kotahi te pene i riro i tetahi i tetahi.
10 Ka tae mai o mua, hua noa ratou
tera atu te mea e riro i a ratou; heoi
kotahi ano te pene i riro i tetahi i tetahi.
11 Ano ka riro i a ratou, ka amuamu
ki taua rangatira whare,
12 Ka mea, Kotahi te haora i mahi ai
enei o muri, a ka oti ratou te whakarite
ki a matou ki te hunga i pehia nei e te
taimaha e te tikākātanga o te ra.
13 A, ka whakahokia e ia, ka mea ki
tetahi o ratou, E hoa, kahore aku hē ki
a koe: kihai koe i whakarite ki a au me
pene?
14 Tangohia tau, a haere: e pai ana
ahau kia rite ki tau te mea e hoatu ki
tenei o muri.
15 Ehara ianei i te mea tika kia
meatia e ahau tāku e pai ai ki āku mea?
E kino ana oti tou kanohi no te mea e
pai ana ahau?
16 Heoi, ko o muri e meinga ki mua,
ko o mua ki muri: he tokomaha hoki e
karangatia ana, he ruarua ia e whiri-
whiria.
17 ¶ A i a Ihu e haere ana ki Hiru-
harama, *i a ratou* i te ara, ka kawea e
ia ana akonga kotahi tekau ma rua ki
tahaki, a ka mea ki a ratou,
18 Na, e haere ana tenei tatou ki
Hiruharama; a ka tukua atu te Tama a
te tangata ki nga tohunga nui, ki nga
Karaipi, a ka kiia e ratou kia whaka-
matea,
19 A ka tukua atu ia ki nga tauiwi kia
tawaia, kia whiua, kia ripekatia: a i te
toru o nga ra ka ara ake.
20 ¶ Me i reira ka tae mai ki a ia te
whaea o nga tamariki a Heperi, ratou
ko ana tamariki, a ka koropiko, ka inoi
ki tetahi mea i a ia.
21 Na, ka mea mai ia ki a ia, He hia-
hia aha tou? Ka mea atu ia ki a ia,
Whakaaetia mai anei tamariki tokorua
aku, kia noho, tetahi ki tou matau,
tetahi ki *tou* maui, i tou rangatiratanga.

22 Na, ko te whakahokinga mai a Ihu,
ka mea ia, Kahore korua e mohio ki ta
korua e inoi mai nei. E ahei ranei
korua te inu i te kapa meake inumia e
ahau, kia iriiria hoki ki te iriiringa ka
iriiria nei ahau? Ka mea raua ki a ia,
E ahei ano.
23 Ka mea ia ki a raua, E inu ano
korua i taku kapa, e iriiria ki te iriiri-
nga e iriiria ai ahau: ko te noho ia ki
toku matau, ki toku maui, ehara i ahau
māna e hoatu, engari *ka riro* i te hunga
i whakaritea nei e toku Matua mo
ratou.
24 Ano ka rangona e te tekau, ka
whakatakariri ratou ki aua hoa toko-
rua.
25 Otira ka karangatia ratou e Ihu, a
ka mea, E mātau ana koutou, ko nga
kawana o nga tauiwi hei whakatupu
rangatira ki a ratou, a ko nga tāngata
rarahi hei akiaki i a ratou.
26 E kore e pena i roto i a koutou:
engari ki te mea tetahi kia whakatupu
tangata rahi i roto i a koutou, me wha-
katupu kai mahi ia ma koutou;
27 A ki te mea tetahi kia whakatupu
tino tangata i roto i a koutou, me wha-
katupu pononga ano ia ma koutou:
28 Me te Tama hoki a te tangata kihai
nei i haere mai kia mahia he mea
māna, engari kia mahi ia, a kia tuku i a
ia kia mate hei whakautu mo nga
tāngata tokomaha.
29 A i a ratou e haere atu ana i Heriko,
he tini te tangata i aru i a ia.
30 ¶ Na, tokorua nga matapo e noho
ana i te taha o te ara, ka rongo raua ko
Ihu tera e haere atu ana, ka karanga
ake, ka mea, Kia aroha mai ki a maua,
e te Ariki, e te Tama a Rawiri.
31 A i riria raua e te mano, kia noho
puku: heoi rahi ake ta raua karanga,
ka mea, Kia aroha ki a maua, e te Ariki,
e te Tama a Rawiri.
32 Na, ka tu a Ihu, ka karanga ki a
raua, ka mea, Kia ahatia korua e ahau?
33 Ka mea raua ki a ia, E te Ariki,
kia kite o maua kanohi.
34 Na, ka aroha a Ihu, ka whakapa
atu ki o raua kanohi: a titiro tonu ake
o raua kanohi, a aru ana raua i a ia.

UPOKO 21.

ANO ka tata ratou ki Hiruharama, a
ka tae ki Petapaki, ki maunga
Oriwa, na, tokorua nga akonga i tonoa e
Ihu,
2 Ka mea ia ki a raua, Haere ki te
kāinga e anga mai ana ki a korua; na
ka kite tonu korua i tetahi kaihe e here
ana raua ko tana kuao: wetekia, ka
arahi mai ki a au.
3 A ki te kī mai tetahi tangata ki a
korua, ka mea atu, E mea ana te Ariki
ki a raua māna; na, ka tukua tonutia
mai raua e ia.
4 I meingatia katoatia tenei hei wha-
karitenga mo te *kupu* i korero ai te
poropiti, i mea ai,
5 Meinga atu ki te tamahine o Hiona,
Na, tou kingi e haere mai na ki a koe,
he ngakau māhaki tona, e noho ana i
runga i te kaihe, i te kuao hoki i te
tamaiti a te kaihe.
6 Na, haere ana nga akonga, meatia
ana ta Ihu i mea ai ki a raua,
7 Arahina mai ana te kaihe me te
kuao, a, wharikitia ana o raua kakahu
ki runga ki a raua, a whakanohoia ana
ia ki runga.
8 A he tini whakaharahara nga tāngata
ki te whariki i o ratou kakahu ki te
ara; ko etahi i tapahi manga mai i nga
rakau, a wharikitia ana ki te ara.
9 Ko nga mano i haere i mua, me te
hunga i haere i muri, kei te karanga,
kei te mea, Ohana ki te Tama a Rawiri:
Ka whakapaingia tenei e haere mai nei i
runga i te ingoa o te Ariki; Ohana i
runga rawa.
10 Ano ka tapoko mai ia ki Hiruhara-
ma, ka oho katoa te pa, ka mea, Ko wai
tenei?
11 Ka mea te mano, Ko Ihu tenei, ko
te poropiti o Nahareta o Kariri.
12 ¶ A ka tomo a Ihu ki te temepara
o te Atua, na, peia katoatia ana e ia te
hunga e hoko mai ana, e hoko atu ana i
roto i te temepara, a hurihia ake nga
tepara a nga kai whakawhitiwhiti moni,
me nga nohoanga o te hunga hoko
kukupa,
13 A ka mea ki a ratou, Kua oti te
tuhituhi, Ka karangatia toku whare he
whare inoi; heoi kua oti nei te mea e
koutou hei ana mo nga kai pahua.
14 A i haere mai ano ki a ia ki roto ki
te temepara nga matapo, me nga kopa;
a whakaorangia ake ratou e ia.
15 ¶ A, te kitenga o nga tohunga nui
me nga Karaipi i nga mea whakamiharo
i meatia e ia, me nga tamariki e kara-
nga ana i te temepara, e mea ana,
Ohana ki te Tama a Rawiri; ka wha-
katakariri ratou,
16 A ka mea ki a ia, E rongo ana koe
ki ta enei e mea nei? Ka mea mai a
Ihu ki a ratou, Ae ra; kiano koutou i
kite noa, Pumau tonu i a koe te wha-

kamoemiti a te waha o nga kohunga-
hunga me nga mea ngote u?
17 ¶ A ka mahue ratou i a ia, haere
ana ia ki waho o te pa ki Petani; a moe
ana i reira.
18 Na, i te ata, i a ia e hoki ana ki te
pa, ka hiakai ia.
19 A, tona kitenga i tetahi piki i te taha
o te ara, ka haere atu ia ki taua *rakau*,
heoi kihai i kitea tetahi mea i runga,
he rau anake; ka mea atu ia ki te
rakau, Kei whai hua koe a, ake ake
ake. A maroke tonu ake te piki.
20 A, te kitenga o nga akonga, ka
miharo, ka mea, Ano te hohoro o te ma-
roke o te piki nei!
21 Na, ka whakahokia mai e Ihu, a ka
mea ki a ratou, He pono taku e mea nei
ki a koutou, Me he mea he whakapono
to koutou, a e kore e ruarua, na, e kore
e meatia e koutou ko te penei anake ki
te piki nei, engari ahakoa mea noa kou-
tou ki tenei maunga, Kia rangā atu
koe, kia whakatakā hoki ki te moana;
ka meatia ano.
22 A ko nga mea katoa e tono ai kou-
tou ina inoi, ki te whakapono, ka riro
mai i a koutou.
23 ¶ A ka tae mai ia ki roto ki te
temepara, ka haere mai nga tohunga
nui me nga kaumatua o te iwi, i a ia
ano e ako ana, a ka mea, Tena koa, te
mana i meatia ai enei mea e koe? na
wai hoki i hoatu tenei mana ki a koe?
24 Na, ka whakahokia e Ihu, a ka
mea ki a ratou, Maku ano hoki e ui atu
ki a koutou kia kotahi kupu, ki te kore-
rotia mai e koutou ki a au, maku hoki e
korero ki a koutou te mana i mea ai
ahau i anei mea.
25 Te iriiringa a Hoani, no hea koia?
no te rangi, no nga tāngata ranei? A ka
korerorero ratou ki a ratou ano, ka mea,
Ki te mea tatou, No te rangi; e mea
mai ia ki a tatou, Ha, he aha koutou tē
whakapono ai ki a ia?
26 A, ki te mea tatou, No nga tāngata;
ka wehi tatou i te mano; ki ta ratou
katoa hoki he poropiti a Hoani.
27 Na, ka whakahokia mai e ratou ki
a Ihu, a ka mea, Kahore matou e mohio.
Na, ko tana meatanga mai ki a ratou, E
kore ano hoki e korerotia e ahau ki a
koutou te mana i mea ai ahau i anei
mea.
28 ¶ Na, e pehea ana ta koutou wha-
kaaro? Tokorua nga tamariki a tetahi
tangata; a ka haere ia ki to mua, ka
mea, E tama, haere ki te mahi aianei ki
taku māra waina.
29 Na, ka whakahokia mai e ia, a ka
mea, Kahore au e pai: otira i muri iho
ka puta ke tana whakaaro, a haere ana.
30 A tona haerenga ki te tokorua, ka
pera ano tana kupu. Na, ka whakaho-
kia mai e tera, a ka mea, E kara, *ka
haere* ahau: a kihai i tae.
31 Ko wai o taua tokorua i mea i ta
tona matua i pai ai? Ka mea mai ratou
ki a ia, Ko to mua. Ka mea mai a Ihu
ki a ratou, He pono taku e mea atu nei
ki a koutou, Ko nga pupirikana me nga
wāhine puremu e tika ana i mua i a
koutou ki te rangatiratanga o te Atua.
32 I haere mai hoki a Hoani ki a kou-
tou ra te ara o te tika, a kihai koutou i
whakapono ki a ia: tena ko nga pupi-
rikana me nga wāhine puremu i wha-
kapono ki a ia: ko koutou ia i to koutou
kitenga ai, kihai i puta ke a koutou
whakaaro i muri, kihai i whakapono ki
a ia.
33 ¶ Kia rongo ki tetahi atu kupu
whakarite: Ki tetahi rangatira i wha-
kato i te māra waina, a taiepatia ana, a
taka noa, keria ana e ia te takahanga
waina i roto, hangā ana tetahi whare
tiketike, tukua ana e ia ki nga kai mahi,
haere ana ia ki tawhiti:
34 Ano ka tata te po hua, ka tonoa e
ia ana pononga ki nga kai mahi, ki te
tiki i nga hua o reira.
35 Na, ka mau nga kai mahi ki ana
pononga, whiua ana tetahi, whakama-
tea ana tetahi, a akina ana tetahi ki te
kohatu.
36 Na, ka tonoa ano e ia etahi atu
pononga, he tokomaha atu i o mua:
heoi i peratia ano hoki ratou.
37 Na, muri rawa iho ka tono ia i tana
tamaiti ki a ratou, i mea ia, E hopohopo
ratou ki taku tamaiti.
38 A, te kitenga o nga kai mahi i te
tamaiti, ka mea ki a ratou ano, Ko te
tangata tenei mona te kāinga; tena,
tatou ka whakamate i a ia, ka tango i
tona kāinga.
39 Na, ka mau ratou ki a ia, makā
ana ki waho o te māra waina, a wha-
kamatea iho.
40 Na, ka tae mai te rangatira o te
māra waina, e aha ra ia ki ena kai
mahi?
41 Ka mea ratou ki a ia, He nanakia
rawa tana whakamatenga i taua hunga
nanakia; a ka tukua te māra waina ki
etahi atu kai mahi, ki te hunga e tukua
mai ai ki a ia nga hua i nga po *hua*
42 Ka mea mai a Ihu ki a ratou, Ki-
ano koutou i kite noa i roto i nga Ka-
raipiture, Ko te kohatu i kapea e nga
kai hanga, kua meinga tenei hei upoko

mo te kokonga: na te Ariki tenei, a he mea whakamiharo ki o tatou kanohi?
43 Koia ahau ka mea nei ki a koutou, Ka tangohia te rangatiratanga o te Atua i a koutou, a ka hoatu ki tetahi iwi no taua *rangatiratanga* nei o ratou hua.
44 A ki te hinga tetahi tangata ki runga ki tenei kohatu, na, mongamonga noa: ki te taka ia tenei ki runga ki tetahi tangata, na, ngotangota noa ia me he puehu.
45 A ka rongo nga tohunga nui me nga Parihi ki ana kupu whakarite, ka mohio ratou mo ratou ana korero.
46 Na, i a ratou e whai ana kia hopukia ia, ka wehi i te mano, ki ta ratou hoki he poropiti ia.

UPOKO 22.

AKA oho ake a Ihu, ka korero kupu whakarite mai ano ki a ratou, ka mea,
2 Ka rite te rangatiratanga o te rangi ki tetahi kingi, i whakatakoto marenatanga mo tana tama,
3 A tonoa atu ana āna pononga, hei karanga i te hunga i korerotia ki te marenatanga: heoi kihai ratou i pai kia haere atu.
4 Ka tono atu ano ia i ara atu pononga, ka mea, Mea atu ki te hunga i korerotia, Na, kua rite taku tina; kua oti aku puru aku mea momona te patu, a kua rite katoa nga mea: haere mai ki te marenatanga.
5 Otira i whakaparahakotia e ratou, haere ana ko tetahi ki tana māra, ko tetahi ki tana hokohoko.
6 Na hopukina ana āna pononga e nga mea i mahue, whakatupukinotia iho ratou, a whakamatea iho.
7 Na, te rongonga o taua kingi, ka riri: a tonoa atu ana āna taua, whakangaromia ana taua hunga kohuru, a tahuna ana to ratou pa.
8 Katahi ia ka mea ki ana pononga, E rite ana te marenatanga, ko te hunga ia i karangatia kihai i pai.
9 Haere ra koutou ki nga pekanga o nga ara, a tonoa mai ki te marenatanga te hunga katoa e kite ai koutou.
10 Na, ka haere atu aua pononga ki nga ara, a huihuia katoatia mai ana te hunga i kitea e ratou, te hunga kino, te hunga pai: na, ka kikī te marenatanga i nga manuhiri.
11 ¶ A, te tapokoranga mai o te kingi kia kite i nga manuhiri, ka kitea e ia i reira he tangata kahore nei ona kakahu marena:
12 A ka mea atu ki a ia, E hoa, he aha koe i tomo mai ai ki konei kahore nei hoki ou kahu marena? Heoi kihai ia i kuihi.
13 Na, ko te meatanga atu a te kingi ki nga kai mahi, Herea ona ringaringa, ona waewae, kawea atu, makā atu ki te pouri i waho rawa; ko te wahi tera o te tangihanga me te teteatanga o nga niho.
14 He tokomaha hoki e karangatia ana, he ruarua ia e whiriwhiria.
15 ¶ Me i reira ka haere atu nga Parihi, ka runanga ki te pehea e mau ai tetahi kupu āna.
16 A ka tonoa mai ki a ia ā ratou akonga, me nga tāngata whaka-Herora, hei mea, E te Kai whakaako, e mātau ana matou he kupu pono tau, a e whakaako ana koe i te huarahi o te Atua i runga i te pono, e kore ano hoki ta te tangata e whakaaroa e koe: e kore nei hoki koe e titiro ki te kanohi tangata.
17 Tena, korerotia mai ki a matou, E pehea ana to whakaaro? He mea tika ranei te hoatu takoha ki a Hiha, auaka ranei?
18 Otiia i mohio a Ihu ki ta ratou whakaaro kino, a ka mea mai, He aha ta koutou e whakamatautau na i a au, e te hunga tinihanga?
19 Tena koa, kia kite ahau i te moni takoha. A mauria mai ana e ratou ki a ia he pene.
20 Na, ko tana meatanga atu ki a ratou, No wai tenei ahua me te tuhituhinga?
21 Ka mea mai ratou ki a ia, No Hiha. Katahi ia ka mea ki a ratou, Hoatu ki a Hiha nga mea ā Hiha; ki te Atua ano hoki nga mea ā te Atua.
22 A ka rongo ratou, ka miharo; a mahue ake ia i a ratou, a haere ana.
23 ¶ I taua ra ano ka haere atu ki a ia nga Haruki, e mea nei kahore he aranga mai, ka ui ki a ia,
24 Ka mea, E te Kai whakaako, i mea a Mohi, Ki te mate te tangata, a kahore āna tamariki, ma tona teina e marena tana wahine, e whakatupu ake he uri mo tona tuakana.
25 Na, tokowhitu taua whanau i a matou, he tuakana he teina: te marenatanga o te tuatahi, ka mate, a hore ona uri, waiho iho tana wahine ma tona teina.
26 Me te tokorua ano hoki me te tokotoru, puta noa i te tokowhitu.
27 A, muri iho i a ratou katoa ka mate ano hoki te wahine.

28 Na, i te aranga mai, ma wai o te
tokowhitu te wahine? i a ratou katoa
nei hoki ia.
29 Na, ka whakahokia mai e Ihu, a
ka mea ki a ratou, E hē ana koutou, tē
mohio ki nga Karaipiture, ki te kaha
ano hoki o te Atua.
30 I te aranga mai hoki e kore ratou
e marena, e kore ano hoki e hoatu kia
marenatia, engari ka rite ki nga anahera
a te Atua i te rangi.
31 Na, te aranga o te hunga mate, kahore
ano koutou i kite i ta te Atua i korero
ai ki a koutou, i mea ai,
32 Ko ahau te Atua o Aperahama, te
Atua o Ihaka, te Atua o Hakopa? ehara
te Atua i te Atua no te hunga mate,
engari no te hunga ora.
33 Ano ka rongo te mano, ka miharo
ki tana ako.
34 ¶ Na, te rongonga o nga Parihi,
kua kopi i a ia te mangai o nga Haruki,
ka whakamine tahi ratou.
35 Na, ka ui mai tetahi o ratou, he kai
ako i te ture, ka whakamatautau i a ia,
ka mea,
36 E te Kai whakaako, ko tehea te
kupu nui o te ture?
37 Ka mea mai a Ihu ki a ia, Kia
whakapaua tou ngakau, tou wairua, tou
hinengaro, ki te aroha ki te Ariki ki tou
Atua.
38 Ko te tuatahi tenei, ko te kupu
nui.
39 E rite ana ano hoki te tuarua ki
tenei, Kia aroha koe ki tou hoa tata, ano
ko koe.
40 Kei runga i enei kupu e rua e iri
ana te ture katoa me nga poropiti.
41 ¶ A i nga Parihi e noho huihui
ana, ka ui mai a Ihu ki a ratou,
42 Ka mea, E pehea ana ā koutou
whakaaro ki a te Karaiti? Na wai
ia tamaiti? Ka mea ratou ki a ia, Na
Rawiri.
43 Ka mea ia ki a ratou, Na te aha
ra a Rawiri, i a ia *e nohoia ana* e te
Wairua, i karanga ai i a ia he Ariki? i
ki hoki ia,
44 I mea te Ariki ki toku Ariki, Hei
toku ringa matau koe noho ai, kia meinga
ra ano e ahau ou hoa riri hei turanga
waewae mou.
45 Na, ka karangatia nei ia e Rawiri
he Ariki, a na te aha i tama ai ki a
ia?
46 A, hore he tangata i ahei te whakahoki
kupu atu ki a ia, kihai rawa ano
hoki tetahi i maia ki te ui atu ki a ia i
taua ra iho ano.

UPOKO 23.

ME i reira ka korero a Ihu ki te mano,
ki āna akonga ano hoki,
2 Ka mea, Kei te nohoanga o Mohi
nga Karaipi ratou ko nga Parihi e noho
ana:
3 Nga mea katoa e mea ai ratou hei
pupuri ma koutou, puritia, mahia; kei
rite ia a koutou mahi ki ā ratou mahi:
ta ratou hoki he korero, kahore he
mahi.
4 E hereherea ana hoki e ratou nga
wahanga taimaha, he nanakia me ka
pikaua, a whakawahā iho ki runga ki
nga pokihiwi o nga tāngata; heoi kahore
ratou e pai kia whakakorikoria ki
tetahi o o ratou maihao.
5 Ko a ratou mahi katoa e meatia ana
hei matakitakinga ma nga tāngata: e
whakawhanuitia ana e ratou a ratou pairakere,
e whakanuia ana ano hoki nga
taniko o o ratou kakahu;
6 Ko ta ratou e rawe ai ko nga nohoanga
rangatira i nga hakari, me nga
nohoanga rangatira i nga whare karakia,
7 Me nga ohatanga i nga kāinga hoko,
kia karangatia ano hoki e nga tāngata,
E rapi, E rapi.
8 Otiia aua koutou e karangatia, E
rapi: kotahi hoki to koutou kai arahi,
ko te Karaiti; a he tuakana he teina
koutou katoa.
9 Kaua ano hoki *tetahi* e karangatia
hei matua mo koutou i runga i te whenua:
kotahi hoki to koutou Matua, ko
tera i te rangi.
10 Aua ano hoki koutou e karangatia
he kai arahi: kotahi ano hoki to koutou
kai arahi, ko te Karaiti.
11 Ko te nui rawa hoki o koutou, hei
kai mahi ia ma koutou.
12 Ki te whakahira hoki tetahi i a ia,
ka whakaititia; a ki te whakaiti tetahi i
a ia, ka whakahirangia.
13 ¶ Aue te mate mo koutou, e nga
Karaipi, e nga Parihi, e te hunga tinihanga!
e paia ana hoki e koutou te rangatiratanga
o te rangi ki te aroaro o
nga tāngata: kahore koutou e tomo,
kahore ano hoki e tukua te hunga e
tomo ana kia tapoko atu.
14 Aue te mate mo koutou, e nga
Karaipi, e nga Parihi, e te hunga tinihanga!
no te mea ka pau i a koutou nga
whare o nga pouaru, a e inoi roa ana, he
ahua kau: mo reira ra he nui rawa te
mate e pa ki a koutou.
15 Aue te mate mo koutou, e nga

Karaipi, e nga Parihi, e te hunga tiniha-
nga! e taiawhiotia ana hoki e koutou te
moana me te whenua, whakaporohiraiti
ai i tetahi, ano ka riro mai, ka meinga
ia e koutou hei tamaiti mo te reinga
kino noa atu i a koutou.
16 Aue te mate mo koutou, e nga kai
arahi matapo, e mea nei, Ki te oatitia te
whare tapu e tetahi, he mea noa ano;
otira ki te oatitia e tetahi te koura o te
whare tapu, ka mau tāna!
17 E nga kuare, e nga matapo:
ko tehea te mea nui, ko te koura,
ko te whare tapu ranei i tapu ai te
koura?
18 A, Ki te oatitia e tetahi te āta, he
mea noa ano: otira ki te oatitia te
whakahere i runga i *te āta*, ka mau
tāna.
19 E nga kuare, e nga matapo, ko tehea
te mea nui, ko te whakahere, ko te āta
ranei i tapu ai te whakahere?
20 Na, ki te oatitia e tetahi te āta, e
oatitia ana e ia tera mea, me nga mea
katoa i runga.
21 A, ki te oatitia e tetahi te whare
tapu, e oatitia ana e ia tera mea, me te
kai noho o roto.
22 A, ki te oatitia e tetahi te rangi, e
oatitia ana e ia te torona o te Atua, me
te kai noho o runga.
23 Aue te mate mo koutou, e nga
Karaipi, e nga Parihi, e te hunga ti-
nihanga! e hoatu ana hoki e kou-
tou te wahi whakatekau o te miniti, o
te anihi, o te kumine, a kapea ake nga
mea nui o te ture, te whakawa, te tohu
tangata, te whakapono: e tika ana
ano kia meatia enei, a kia kaua era e
kapea.
24 E nga kai arahi matapo, e tātari
nei i te waeroa, a horongia ake te ka-
mera.
25 Aue te mate mo koutou, e nga
Karaipi, e nga Parihi, e te hunga tiniha-
nga! e horoi nei i waho o te kapa, o
te pereti, ko roto ia e kī ana i te pahua, i
te taikaha.
26 E te Parihi matapo, mātua horoia
a roto o te kapa, o te pereti, kia ma ai
ano hoki a waho o aua mea.
27 Aue te mate mo koutou, e nga Ka-
raipi, e nga Parihi, e te hunga tiniha-
nga! e rite ana hoki koutou ki nga
urupa kua oti te pani ki te paru ma, he
mea ataahua nei a waho ki te titiro atu,
ko roto ia kī tonu i nga iwi tupapaku,
me nga mea poke katoa.
28 Me koutou ano hoki, ko waho te
tika ana ki ta te tangata titiro, ko roto ia
e kī ana i te tinihanga, i te kino.
29 Aue te mate mo koutou, e nga Ka-
raipi, e nga Parihi, e te hunga tiniha-
nga! ko koutou nei hoki hei hanga i
nga tanumanga o nga poropiti, hei
whakapaipai i nga urupa o nga tāngata
tika,
30 A e mea ana, Me he mea i nga
ra tatou o o tatou mātua, kihai tatou i
uru tahi me ratou ki te *whakaheke* i te
toto o nga poropiti.
31 Na, ka whakaatu nei koutou i a
koutou ano, ko koutou nga tamariki a te
hunga nana i patu nga poropiti.
32 Tena ra, kia kī i a koutou te mehua
a o koutou mātua.
33 E nga neke, e te uri nakahi, me
aha ka rere ai koutou i te ki tuku ki te
reinga?
34 ¶ Na, tenei au te tono nei i nga
poropiti ki a koutou, i nga tāngata ma-
hara, me nga Karaipi: a ko etahi o ra-
tou e whakamatea e koutou, e ripeka-
tia; ko etahi o ratou e whiua i roto i o
koutou whare karakia, e whāia hoki i
tetahi pa ki tetahi pa:
35 A ka utaina ki a koutou nga toto
katoa *o te hunga* tika i whakahekea ki
te whenua, no te toto o Apera, o te ta-
ngata tika, a tae noa ki te toto o Haka-
raia, o te tama a Parakaia, i kohurutia
e koutou i te takiwa o te whare tapu o
te āta.
36 He pono taku e mea atu nei ki a
koutou, Tera e pa mai anei mea katoa
ki tenei whakatupuranga.
37 E Hiruharama, e Hiruharama, e
whakamate nei i nga poropiti, e aki nei
ki te kamaka i te hunga e tonoa ana ki
a koe, ano te tini o aku meatanga kia
whakaminea o tamariki, kia peratia me
te heihei e whakamine nei i ana pi
ki raro i ona parirau, a kihai koutou i
pai!
38 Na, ka mahue atu ki a koutou to
koutou whare kia takoto noa ana.
39 Ko taku kupu hoki tenei ki a kou-
tou, E kore koutou e kite i a au a mua
ake nei, kia mea ra ano koutou, Ka
whakapaingia ia e haere mai ana i runga
i te ingoa o te Ariki.

UPOKO 24.

A, TE putanga mai o Ihu ki waho,
ka haere atu i te temepara: a ka
haere mai ana akonga kia whakakitea
ki a ia nga whare i hangā mo te teme-
para.
2 Na, ko te meatanga mai a Ihu ki a
ratou, Kahore ianei koutou e kite i anei

mea katoa? He pono taku e mea atu nei
ki a koutou, E kore e toe ki konei te-
tahi kohatu ki runga ki tetahi kohatu,
engari ka whakahoroa katoatia.
3 ¶ A, i a ia e noho ana i runga i
maunga Oriwa, ka haere puku mai nga
akonga ki a ia, ka mea, Korerotia mai
ki a matou, ko ahea enei mea? he aha
hoki te tohu o to haerenga mai, o te
mutunga hoki o te ao?
4 Na, ka whakahokia mai e Ihu, a ka
mea ki a ratou, Kia tupato kei mami-
ngatia koutou e te tangata.
5 He tokomaha hoki e haere mai i ru-
nga i toku ingoa, e mea, Ko te Karaiti
ahau, a he tokomaha e mamingatia.
6 A e rongo koutou ki nga pakanga,
ki nga rongo pakanga: kia tupato kei
ohorere koutou: ta te mea kua takoto
he putanga mai mo enei mea katoa, tai-
hoa ia te mutunga.
7 E whakatika mai hoki tetahi iwi ki
tetahi iwi, tetahi rangatiratanga hoki ki
tetahi rangatiratanga: a e puta nga
po mate kai, me nga mate uruta, me
nga ru, ki te tini o te wahi.
8 Otiia ko te timatanga enei mea katoa
o nga mamae.
9 Ko reira koutou tukua ai kia tukino-
tia, a e whakamatea koutou; e whaka-
kinongia e nga iwi katoa, he whakaaro
hoki ki toku ingoa.
10 Ko reira ano hoki he tokomaha e
hē, a ka tuku etahi i etahi, a ka kino
etahi ki etahi.
11 He tokomaha ano hoki nga poro-
piti teka e whakatika, a he tokomaha
e mamingatia e ratou.
12 A i te kino ka hua, ka matoke
haere te aroha o te tokomaha.
13 Ko te tangata ia e u ana, a taea
noatia te mutunga, ka ora ia.
14 A e kauwhautia tenei rongo pai o
te rangatiratanga, puta noa i te ao, hei
mea whakaatu ki nga iwi katoa; a ko
reira puta mai ai te mutunga.
15 A e kite koutou i te mea whakari-
hariha, i te mea whakangaro, ta Ra-
niera poropiti i korero ai, e tu ana i te
wahi tapu, (kia mātau te kai titiro puka-
puka:)
16 Ko reira kia rere te hunga i Huria
ki nga maunga:
17 Te tangata i runga i te whare, kei
heke iho ki te tiki mea i roto i tona
whare:
18 Kauaka ano hoki te tangata i te
māra e hoki ki te tiki i ona kakahu.
19 Aue te mate mo te hunga e hapū
ana, mo nga mea hoki e whangai ana
ki te u, i aua ra!
20 Ma koutou ia e inoi kei rokohanga
koutou e te whati i te hotoke, i te ha-
pati ranei:
21 No te mea ka nui te whakapawera
o reira, he mea kahore ona rite o te
timatanga ra ano o te ao, a mohoa noa
nei, e kore ano hoki e pera e takoto ake
nei.
22 A, me i kahore aua ra i poroa i
waenga, hore he kikokiko e ora: otira
ka whakaaroa te hunga i whiriwhiria, a
ka poroa aua ra.
23 Ki te mea tetahi ki a koutou i reira,
Na, tenei a te Karaiti, na, tera; aua e
whakaponohia.
24 E whakatika hoki nga Karaiti teka,
me nga poropiti teka, a ka hoatu e ratou
nga tohu nunui, me nga mea whakami-
haro; a me he mea e taea, ka mami-
ngatia ano hoki te hunga i whiriwhiria.
25 Na, kua korerotia wawetia nei e
ahau ki a koutou.
26 Na, ahakoa mea mai ratou ki a
koutou, Na, kei te koraha ia; aua e
haere atu: Na, kei nga ruma o roto
rawa; aua e whakaponohia.
27 Ka rite hoki ki te uira e puta
mai nei i te rawhiti, a hiko tonu atu ki
te weta, te haerenga mai o te Tama a te
tangata.
28 Ko te wahi hoki i te tupapaku, ko
reira ano hoki huihui ai nga kāhu.
29 ¶ A, muri tonu iho i te whaka-
pawera i aua ra ka whakapouritia te ra,
e kore ano hoki e titi te atarau, ka taka
iho nga whetu i te rangi, a ka ngaueue
nga mea kaha o nga rangi:
30 Ko reira ano hoki puta mai ai te
tohu o te Tama a te tangata i te rangi:
a ko reira nga iwi katoa o te whenua
tangi ai, a e kite ratou i te Tama a te
tangata e haere mai ana i runga i nga
kapua o te rangi me te kaha me te
kororia nui.
31 A e tonoa e ia ana anahera me te
tētere tangi nui, a ka huihuia e ratou
āna i whiriwhiri ai i nga hau e wha,
i etahi pito o te rangi puta noa i etahi
pito.
32 ¶ Na, kia akona koutou e te piki ki
tetahi kupu whakarite; I tona manga e
ngawari ana ano, a e puta ana nga rau,
ka mohio koutou ka tata te raumati:
33 Whaihoki ko koutou, ina kite i enei
mea katoa, ka mātau ka tata, kei nga
kuwaha.
34 He pono taku e mea atu nei ki a
koutou, E kore rawa tenei whakatupu-
ranga e pahemo, kia puta katoa ra ano
enei mea.
35 Ko te rangi me te whenua e

pahemo, ko aku kupu ia e kore e pahe-
mo.
36 ¶ Otira kahore tetahi tangata e
mohio ki taua ra, ki *taua* haora, kahore
nga anahera o te rangi, ko toku Matua
anake.
37 Ka rite hoki ki nga ra i a Noa te
haerenga mai o te Tama a te tangata.
38 Ka rite hoki ki ta ratou i nga ra i
mua atu o te waipuke, e kai ana ratou,
e inu ana, e marena ana, e hoatu ana kia
marenatia, a tae noa ki te ra i tomo ai a
Noa ki roto ki te āka,
39 A kahore ratou i mohio, a, pakaru
noa te waipuke, a kahakina katoatia ana
ratou; e pera ano hoki te haerenga mai
o te Tama a te tangata.
40 I taua wa tokorua ki te māra; kota-
hi e tangohia, kotahi e waiho.
41 Tokorua wāhine e huri ana i te
mira; kotahi e tangohia, kotahi e
waiho.
42 ¶ Kia mataara rapea: e kore hoki
koutou e mohio ki te haora e puta mai
ai to koutou Ariki.
43 Kia mohio ki tenei, me i mātau te
tangata o te whare ki te mataaratanga
e puta mai ai te tahae, kua mataara
ia, a kahore i tukua tona whare kia
pokaia.
44 Na, kia tatanga ano hoki koutou:
no te mea ka puta mai te Tama a te
tangata i te haora e kore ai koutou e
mahara.
45 Ko wai ra te pononga pono, *te pono-
nga* mahara, i meinga e tona ariki hei
rangatira mo ana tāngata, hei hoatu i te
kai ma ratou i te wa e tika ai?
46 Ka koa taua pononga, e rokohanga
e tona ariki, ina haere mai, e pera ana.
47 He pono taku e mea atu nei ki a
koutou, Ka meinga ia hei rangatira mo
ona taonga katoa.
48 Otira ki te mea taua pononga kino
i roto i tona ngakau, Ka roa te putanga
mai o toku ariki;
49 A ka anga ka patu i ona hoa pono-
nga, ka kai ka inu tahi me te hunga
haurangi;
50 E tae mai te ariki o taua pononga i
te ra e kore ai ia e mahara, i te haora e
kore ai ia e mohio,
51 A ka hatepea putia ia, ka meinga
mona wahi i roto i te hunga tinihanga:
ko te wahi tera o te tangihanga me te
teteatanga o nga niho.

UPOKO 25.

NA, ka rite te rangatiratanga o te
rangi ki nga wahina kotahi te-
kau, i mau i a ratou rama, a haere
ana ki te whakatau i te tāne marena
hou;
2 A tokorima o ratou he hunga mahara,
tokorima he kuare.
3 Te hunga kuare i mau i a ratou
rama, a kihai i mauria he hinu:
4 Te hunga mahara ia i mau hinu
atu i roto i a ratou ipu me a ratou
rama.
5 Ka whakaroa te tāne marena hou,
ka tunewha ratou katoa, ka moe.
6 A i waenganui po ka pa te karanga,
E, ka puta te tāne marena hou; haere
atu ki te whakatau i a ia.
7 Katahi ka ara katoa aua wahina, ka
whakapai i a ratou rama.
8 Na, ko te meatanga atu a te hunga
kuare ki te hunga mahara, Homai ki a
matou tetahi wahi o ta koutou hinu:
kua pirau hoki a matou rama.
9 Na, ko te whakahokinga mai a te
hunga mahara, ka mea, *Kahore;* kei
kore e ranea ma matou ma koutou:
engari me haere koutou ki nga kai
hoko, hoko ai *i tetahi* ma koutou.
10 A, to ratou haerenga atu ki te
hoko, ka tae mai te tāne marena hou;
a tomo tahi atu ana me ia ki te marena-
tanga te hunga kua ata rite: a tutakina
ana te tatau.
11 Muri iho ka tae mai era wahina, ka
mea, E te Ariki, e te Ariki, uakina ki a
matou.
12 Na, ka whakahokia mai e ia, a
ka mea, He pono taku e mea atu nei
ki a koutou, Kahore ahau e mohio ki a
koutou.
13 Kia mataara rapea koutou, e kore
hoki koutou e mohio ki te ra ki te hao-
ra, e puta mai ai te Tama a te tangata.
14 ¶ E rite ana hoki ki te tangata e
haere atu ana ki tawhiti, a karangatia
ana e ia ana pononga ake, a hoatu ana
ki a ratou ana taonga.
15 Ki tetahi i hoatu e ia e rima ta-
ranata, ki tetahi e rua, ki tetahi kotahi;
ki ia tangata ki ia tangata he mea
whakarite ki to ratou uaua; a haere
tonu ana ia.
16 Na, ko te haerenga o te tangata i
a ia nei nga taranata e rima, hokohokona
ana aua mea e ia, a riro mai ana i a ia e
rima atu nga taranata.
17 Pera tonu hoki te tangata i nga
mea e rua; e rua atu i riro mai i a
ia.
18 Te tangata ia i te mea kotahi haere
ana, kei te keri ki te whenua, a hunā
ana e ia te moni a tona ariki.
19 A, roa rawa iho ka puta te ariki o

aua pononga, ka korerotia ana moni e
ratou ki a ia.
20 Na, te haerenga mai o te tangata i
a ia nei nga taranata e rima, e rima atu
nga taranata i mauria mai e ia, a ka
mea, E te ariki, e rima au taranata i
homai ai ki a au : na, e rima atu nga
taranata kua riro mai i a au hei tapiri mo
era.
21 Ka mea tona ariki ki a ia, Pai rawa,
e te pononga pai, e *te pononga* pono;
pono tonu to mahi ki nga mea ruarua,
maku koe e mea hei rangatira mo nga
mea maha : uru mai koe ki te hari o
tou ariki,
22 Me ia ano hoki i a ia nei nga tara-
nata e rua, na, ka haere mai, ka mea, E
te ariki, e rua au taranata i homai ai ki
a au: na, e rua atu nga taranata kua
riro mai i a au hei tapiri mo era.
23 Ka mea tona ariki ki a ia, Pai rawa,
e te pononga pai, e *te pononga* pono ;
pono tonu to mahi ki nga mea ruarua,
maku koe e mea hei rangatira mo nga
mea maha: uru mai koe ki te hari o
tou ariki.
24 Na, te haerenga mai o te tangata i
a ia nei te taranata kotahi, ka mea, E te
ariki, i mātau ahau ki a koe he tangata
pakeke koe, e kokoti ana i te wahi kihai
i ruia e koe, e kohikohi ana i te wahi
kihai i whakatitaria e koe :
25 Na, ka wehi ahau, a haere ana,
huna ana i to taranata ki te whenua :
na, tau ra.
26 Na, ko te whakahokinga atu a tona
ariki, ka mea ki a ia, Pononga kino,
pononga mangere, i mātau koe e kokoti
ana ahau i te wahi kihai i ruia e ahau,
e kohikohi ana i te wahi kihai i whaka-
titaria e ahau :
27 I tika ano me i kawea e koe taku
moni ki nga kai whakawhitiwhiti moni,
a ka tae mai ahau, ka riro mai taku me
ona hua ano.
28 Ko tenei, tangohia te taranata i a
ia, hoatu ki tera i nga taranata kotahi
tekau.
29 Ki te whai mea hoki tetahi, ka ho-
atu ano ki a ia, a ka maha atu ana : a ki
te kahore he mea a tetahi, ko ana mea
ake ka tangohia i a ia.
30 A makā atu te pononga hua kore
ki te pouritanga i waho: ko te wahi
tera o te tangi me te teteatanga o nga
niho.
31 ¶ A te taenga mai o te Tama a te
tangata me tona kororia, ratou tahi
ko nga anahera tapu katoa, ko reira
ia noho ai ki runga ki te torona o tona
kororia :

32 A ka whakaminea ki tona aroaro
nga iwi katoa : a e wehea ratou e ia
etahi i etahi, ka peratia me te hepara e
wehe nei i nga hipi i nga koati :
33 A ka whakaturia e ia nga hipi
ki tona taha matau, me nga koati ki
maui.
34 Katahi te Kingi ka mea ki te hu-
nga i tona taha matau, Haere mai, e te
hunga whakapai a toku Matua, nohoia
te rangatiratanga kua rite noa ake mo
koutou no te orokohanganga ra ano o te
ao :
35 I mate hoki ahau i te hiakai, a wha-
ngainga ana ahau e koutou : i mate
wai ahau, a whakainumia ana e kou-
tou : he manene ahau, a whakamanu-
hiritia ana e koutou :
36 I tu tahanga, a whakakakahuria
ana e koutou : he turoro, a tirotirohia
ana ahau e koutou : i te whare here-
here ahau, a haere mai ana koutou ki a
au.
37 Na, ko te whakahokinga mai a te
hunga tika ki a ia, ka mea, E te Ariki,
nonahea matou i kite ai i a koe e hiakai
ana, a whangai ana i a koe? e mate ana
ranei i te wai, a whakainu ana *i a koe?*
38 Nonahea matou i kite ai i a koe e
manene ana, a whakamanuhiri ana *i a
koe?* e tu tahanga ana ranei, a whaka-
kakahu ana *i a koe?*
39 A nonahea matou i kite ai i a koe e
turoro ana, i te whare herehere ranei, a
haere atu ana ki a koe?
40 Ko reira whakahokia atu ai e te
Kingi, a ka mea ki a ratou, He pono
taku e mea nei ki a koutou, Ko ta kou-
tou i mea ai ki tetahi o aku teina iti
rawa nei, he meatanga ia ki a au.
41 Ko reira ia ki atu ai ki te hunga i te
taha ki maui, Mawehe atu i a au, e te
hunga ka oti nei te kanga, ki te ahi kā
tonu, kua kā noa ake nei mo te rewera
ratou ko ana anahera :
42 I mate hoki ahau i te hiakai, a ki-
hai i whangainga e koutou : i mate i te
wai, a kihai i whakainumia e koutou :
43 He manene ahau, a kihai i whaka-
manuhiritia e koutou : i tu tahanga, a
kihai i whakakakahuria e koutou : he tu-
roro ahau, i te whare herehere, a kihai
koutou i tirotiro i a au.
44 Ko reira ano hoki ratou whakahoki
mai ai ki a ia, mea ai, E te Ariki, nonahea
matou i kite ai i a koe e mate hiakai ana,
e mate wai ana, e manene ana, e tu taha-
nga ana, e turoro ana, i te whare herehere
ranei, a kihai i mahia he mea māu?
45 Ko reira whakahokia ai e ia ki a
ratou, a ka mea, He pono taku e mea

atu nei ki a koutou. I te mea kihai nei
i meatia e koutou ki tetahi o nga no-
nohi rawa nei, ina, kihai i meatia ki a au.
46 Na, ko anei e haere ki te whiunga
mutunga kore: ko te hunga tika ia ki te
ora tonu.

UPOKO 26.

AKA mutu i a Ihu anei korero ka-
toa, ka mea ia ki ana akonga,
2 E mātau ana koutou kia rua ake ra
ko te Kapenga, a ka tukua atu te Tama
a te tangata kia ripekatia.
3 Na, ka whakamine mai nga tohunga
nui, nga Karaipi, me nga kaumatua o te
iwi, ki te whare o te tino tohunga, ko
tona ingoa nei ko Kaiapa,
4 Ka whakatakoto korero ki tetahi
tinihanga e mau ai a Ihu, e whakamatea
ai.
5 I mea hoki ratou, Kauaka i te ha-
kari, kei ngangau te iwi.
6 ¶ Na, i a Ihu i Petani, i te whare o
Haimona repera,
7 Ka haere mai he wahine ki a ia me
tetahi pouaka kohatu *ki tonu* i te hinu
kakara utu nui, a ringihia ana ki runga
ki tona mātenga, i a ia e noho ana.
8 A, te kitenga o ana akonga, ka riri,
ka mea, Hei aha tenei maumau?
9 He nui hoki te utu me i hokona
tenei hinu kakara, na, ka hoatu ki te
hunga rawakore.
10 A i mohio a Ihu, a ka mea ki a
ratou, He aha ta koutou e whakapawe-
rawera i te wahine nei? he mahi pai
hoki tana i mea nei ki a au.
11 Kei a koutou tonu hoki te hunga
rawakore i nga wa katoa; tena ko ahau
e kore e noho tonu i a koutou.
12 I ringihia ai hoki tenei hinu kakara
ki toku tinana, he mea mo toku tanu-
manga.
13 He pono taku e mea nei ki a kou-
tou, Ko nga wahi o te ao katoa e kau-
whautia ai tenei rongo pai, ka korerotia
ano hoki ta tenei wahine i mea ai, hei
whakamaharatanga ki a ia.
14 ¶ Katahi ka haere tetahi o te tekau
ma rua, ko Hura Ikariote te ingoa, ki
nga tohunga nui,
15 Ka mea, He aha ta koutou e pai ai
kia homai ki a au, a maku ia e tuku atu
ki a koutou? A e toru tekau hiriwa a
ratou i whakarite ai ki a ia.
16 A no reira ake ano ia i rapu ai i te
wa pai e tukua ai ia.
17 ¶ Na, i te *ra* tuatahi o te taro
rewena-kore ka haere mai nga akonga
ki a Ihu, ka mea ki a ia, Kohea tau e
pai ai kia takā e matou te Kapenga hei
kai māu?
18 Na, ka mea ia, Haere ki te pa ki a
mea, ka mea atu ki a ia, E mea ana te
Kai whakaako, Ka tata taku taima; hei
a koe matou ko aku akonga mea ai i te
Kapenga.
19 Na, meatia ana e nga akonga ta Ihu
i whakarite ai ki a ratou; a takā ana e
ratou te Kapenga.
20 A ka ahiahi, ka noho ia me te
tekau ma rua.
21 A i a ratou e kai ana, ka mea ia,
He pono taku e mea nei ki a koutou, ma
tetahi o koutou ahau e tuku atu.
22 A pouri noa iho ratou, ka anga ka
korero takitahi atu ki a ia, Ko ahau
ranei, e te Ariki?
23 A ka whakahokia atu e ia, ka mea,
Ko te tangata e toutou tahi nei o maua
ringa ki te rihi, māna ahau e tuku.
24 E haere ana hoki te Tama a te
tangata, e pera ana me te mea i tuhi-
tuhia mona: otiia aue te mate mo te
tangata e tukua ai te Tama a te tangata!
he mea pai mo taua tangata me i kaua
ia e whanau.
25 Katahi a Hura, tona kai tuku, ka
oho mai, ka mea, E te Kai whakaako,
ko ahau koia? Ano ra ko ia ki a ia,
Kua korerotia mai na e koe.
26 ¶ A i a ratou e kai ana, ka mau a
Ihu ki te taro, a ka mutu te whakapai,
ka whawhati, na, ka hoatu ki nga ako-
nga, ka mea, Tangohia, kainga; ko
toku tinana tenei.
27 Na, ka mau ia ki te kapa, a ka
mutu te whakawhetai, ka hoatu ki a
ratou, ka mea, Inumia tetahi wahi o
tenei e koutou katoa;
28 Ko oku toto hoki enei, ko o te
kawenata hou, e whakahekea ana mo te
tini, hei murunga hara.
29 Na, ko taku kupu tenei ki a kou-
tou, E kore ahau e inu i tenei hua o te
waina a mua ake nei, kia taea ra ano
taua ra e inumia houtia ai e tatou i te
rangatiratanga o toku Matua.
30 ¶ Ano ka mutu ta ratou himene, ka
haere atu ki maunga Oriwa.
31 Katahi a Ihu ka mea ki a ratou,
Ka hē katoa koutou ki a au i tenei po:
kua oti hoki te tuhituhi, Ka patua e ahau
te hepara, a ka whakamararatia nga
hipi o te kahui.
32 Otira muri iho i toku aranga mai,
ka haere ahau ki mua i a koutou ki
Kariri.
33 Na, ka whakahokia mai e Pita, a
ka mea ki a ia, Ahakoa hē noa te katoa
ki a koe, e kore rawa ahau e hē.

34 Ka mea a Ihu ki a ia, He pono taku e mea nei ki a koe, Ko tenei po ano, i te mea kahore ano i tangi noa te tikaokao, ka toru āu whakakahoretanga ki a au.

35 Ka mea a Pita ki a ia, Ahakoa kua takoto te tikanga kia mate tahi taua, e kore ahau e whakakahore ki a koe. I pera ano hoki te kī a nga akonga katoa.

36 ¶ Na, ka haere ratou ko Ihu ki tetahi wahi, ko tona ingoa nei ko Kehemane, a ka mea ia ki nga akonga, Hei konei koutou noho ai, kia haere ahau ki koina inoi ai.

37 Na, ka mau ia ki a Pita ratou ko nga tamariki tokorua a Heperi, a ka timata te pouri, te tumatatenga.

38 Na, ka mea ia ki a ratou, Karapoti pu toku wairua i te pouri, tata pu ki te mate: hei konei koutou noho ai, kia mataara tahi tatou.

39 Heoi haere ana ia ki pahaki tata atu, takoto tapapa ana, ka inoi, ka mea, E toku Matua, ki te mea e ahei, kia pahemo ke atu tenei kapa i a au: otira kaua *e waiho* i taku e pai ai, engari i tāu.

40 A ka haere mai ia ki nga akonga, rokohanga mai e moe ana, na, ka mea ia ki a Pita, Ha, ko ta koutou tenei, tē mataara tahi tatou kia kotahi haora?

41 Kia mataara koutou, me te inoi, kei uru ki te whakamatautauranga. E hihiko ana te wairua, ko te kikokiko ia e ngoikore ana.

42 Ka haere atu ano ia, ko te rua *o ona hokinga*, ka inoi, ka mea, E toku Matua, ki te kore e ahei kia pahemo ke atu tenei kapa i a au, a me inu ano e ahau, waiho ano i tau i pai ai.

43 A, tona haerenga mai, na, rokohanga mai e moe ana ano ratou; i taimaha hoki o ratou kanohi.

44 Na, ka waiho ano ratou e ia, a haere ana ano, ka inoi, ko te toru *o nga inoinga*, me te whakahua ano i taua kupu ano.

45 Katahi ia ka haere mai ki ana akonga, ka mea ki a ratou, Moe tonu, takoto marie: na, ka tata te haora, a ka tukua te Tama a te tangata ki nga ringaringa o te hunga hara.

46 Maranga, ka haere tatou: nana, ka tata te kai tuku i a au.

47 ¶ A, i a ia ano e korero ana, na, ka tae mai a Hura, tetahi o te tekau ma rua, a he tini nga tāngata i a ia, me nga hoari, me nga patu, *he mea tono mai* na nga tohunga nui, na nga kaumatua o te iwi.

48 A kua oti tetahi tohu te whakarite ki a ratou e tona kai tuku, i mea ia, Na, taku tangata e kihi ai, koia tena: hopukia.

49 Na, tika tonu atu ia ki a Ihu, ka mea atu, Tena koe, e te Kai whakaako; a kihi ana i a ia.

50 Na, ko te meatanga atu a Ihu ki a ia, E hoa, i haere mai koe ki te aha? Me i reira ka haere mai ratou, ka pa o ratou ringaringa ki a Ihu, a hopukia ana ia.

51 Na, ka totoro te ringaringa o tetah o nga hoa o Ihu, a unuhia ana tana hoari, na, hāua iho te pononga o te tino tohunga, tapahia ana tona taringa.

52 Katahi ka mea a Ihu ki a ia, Whakahokia iho to hoari ki tona pukoro: ka mate hoki i te hoari te hunga hapai hoari.

53 E hua koe e kore e ahei i a au aianei te inoi ki toku Matua, a maha atu i nga rihiona anahera kotahi tekau ma rua āna e homai ai ki a au?

54 Nei ra, ma te aha ka rite ai ta nga Karaipiture, ara, ko tenei kia meatia?

55 I taua wa ano ka mea a Ihu ki nga mano, He tahae *ahau* i haere mai ai koutou me nga hoari me nga patu ki te hopu i a au? i a koutou ahau e noho ana i te temepara, e ako ana i tena ra i tena ra, a kihai koutou i hopu i a au.

56 Na, i meatia katoatia tenei hei whakaritenga mo nga Karaipiture a nga poropiti. Na, ka whakarere nga akonga katoa i a ia, a oma ana.

57 ¶ Katahi ka kawea a Ihu e nga kai hopu ki a Kaiapa, ki te tino tohunga, kei reira hoki nga Karaipi me nga kaumatua e huihui ana.

58 A i aru mai a Pita i a ia i tawhiti ki te whare o te tino tohunga, a tomo ana ki roto, noho tahi ana me nga kai mahi, kia kite i te mutunga.

59 Na, ka rapu nga tohunga nui, me nga kaumatua, me te runanga katoa, ki te whakapae teka mo Ihu, kia whakamate ai ratou i a ia:

60 Heoi kihai i kitea: he tokomaha hoki nga kai whakapae teka i haere mai, a kihai i kitea. Muri iho ka puta mai nga kai whakapae teka tokorua,

61 A ka mea, I mea ia, E taea e ahau te whakahoro te whare tapu o te Atua, a kia toru nga ra ka oti i a au te hanga.

62 Na, ka whakatika te tino tohunga, ka mea ki a ia, Kahore āu kupu? he aha ta enei e whakaatu mai nei mou?

63 Heoi kihai a Ihu i kuihi. No ka kī mai ano te tino tohunga, ka mea ki a ia, Ko te Atua ora taku whakaoati mou,

na, korero mai ki a matou, ko koe ranei
a te Karaiti te Tama a te Atua?
64 Ka mea atu a Ihu ki a ia, Kua
korerotia mai na e koe: tenei ano hoki
taku kupu ki a koutou, Tenei ake ka
kite koutou i te Tama a te tangata e
noho ana i te taha ki matau o te kaha, e
haere mai ana i runga i nga kapua o te
rangi.
65 Katahi ka haehae te tino tohunga i
ona kakahu, ka mea, Kua kohukohu;
hei aha atu ma tatou nga kai whakaatu?
Na, kua rongo nei koutou i tana kohu-
kohu.
66 E pehea ana a koutou whakaaro?
Na, ka whakahokia mai e ratou, ka
mea, Ka tika kia mate.
67 Na, ka tuwhaina tona mata e ratou,
ka kurua ia; a ko etahi i papaki *i a ia*,
68 I mea, Poropiti mai ki a matou, e
te Karaiti, Na wai koe i papaki?
69 ¶ Na, i waho a Pita e noho ana, i te
marae: a ka haere mai tetahi kotiro ki a
ia, ka mea, Ko koe hoki i a Ihu o
Kariri.
70 Otira ka whakakahore ia i te aro-
aro o ratou katoa, ka mea, Kahore ahau
e mohio ki tāu e ki mai na.
71 A ka riro atu ia ki waho ki te wha-
kamahau, ka kite ano tetahi atu *kotiro* i
a ia, a mea ana ki te hunga i reira, I a
Ihu o Nahareta ano hoki tenei.
72 A, ka whakakahore ano ia, me te
oati ano, Kahore ahau e mohio ki tena
tangata.
73 A, muri tata iho ka haere mai te
hunga e tu mai ana, ka mea ki a Pita,
Koia ano, no ratou ano hoki koe; na tou
reo hoki koe i kitea ai.
74 Katahi ia ka timata te kanga, te
oati, Kahore ra ahau e mohio ki tena
tangata. A tangi tonu iho te tikaokao.
75 Na, ka mahara a Pita ki ta Ihu
kupu i mea ai ki a ia, E kore e tangi te
tikaokao, ka toru āu whakakahoretanga
ki a au. Na, haere atu ana ia ki waho,
a nui atu tana tangi.

UPOKO 27.

AKA takiri te ata, ka runanga nga
tohunga nui katoa me nga kauma-
tua o te iwi mo Ihu kia whakamatea:
2 Ano ka oti ia te here, ka arahina atu,
a tukua atu ana ki a Ponotio Pirato, ki
te kawana.
3 ¶ A, te kitenga o Hura, o te kai
tuku i a ia, kua whakaaetia ia kia wha-
kamatea, ka puta ke tona whakaaro, a
whakahokia mai ana e ia nga hiriwa e
toru tekau ki nga tohunga nui, ratou ko
nga kaumatua,
4 Ka mea, Kua hara ahau i taku tuku-
nga i te toto hara kore. A ka mea
ratou, Hei aha ma matou? māu *tena* e
titiro.
5 Na, makā iho e ia nga hiriwa ki te
whare tapu, a puta atu ana ki waho,
haere ana, tarona ana i a ia.
6 Na, ka tango nga tohunga nui i nga
hiriwa, ka mea, E kore e tika kia
pangā enei ki te takotoranga moni, he
utu toto hoki.
7 Na, ka runanga ratou, a hokoa ana
ki aua mea te māra o te kai hanga rihi,
hei tanumanga mo nga manene.
8 Na reira hoki i huaina ai taua māra,
Ko te māra o te toto, a mohoa noa nei.
9 Katahi ka rite ta Heremaia poropiti i
korero ai, i mea ai, Tangohia ana e ratou
nga hiriwa e toru tekau, te utu mo te
tangata i whakaritea nei ona utu, i wha-
karitea nei nga utu e etahi o nga tama-
riki a Iharaira;
10 A hoatu ana mo te māra o te kai
hanga rihi; i pera ano me ta te Ariki i
whakarite mai ai ki a au.
11 Heoi i te tu tera a Ihu i te aroaro o
te kawana: a ka ui te kawana ki a ia,
ka mea, Ko koe ranei te Kingi o nga
Hurai? Ka mea atu a Ihu ki a ia, Kua
korerotia mai na e koe.
12 A ka whakapangia mai he hē ki a
ia e nga tohunga nui, ratou ko nga kau-
matua, kihai ia i whakahoki kupu atu.
13 Katahi ka mea a Pirato ki a ia, E
kore koe e rongo i te tini o nga mea e
korerotia mai nei e ratou mou?
14 Heoi kahore kia kotahi te kupu i
whakahokia atu e ia ki a ia; tino miharo
noa te kawana.
15 Na, ko ta te kawana tikanga i taua
hakari he tuku i tetahi herehere ki te
iwi, i ta ratou e pai ai.
16 A i reira ano i a ratou tetahi here-
here ingoa nui, ko Parapa te ingoa.
17 Ano ra ka mine mai ratou, ka mea
a Pirato ki a ratou, Ko wai ta koutou e
pai ai kia tukua atu e ahau ki a koutou?
ko Parapa, ko Ihu ranei e karangatia
nei ko te Karaiti?
18 I mahara hoki ia he hae no ratou i
tukua ai ia.
19 ¶ A i a ia e noho ana i runga i te
nohoanga whakawa, ka tono tangata
tana wahine ki a ia, ka mea mai, Kei
ahatia e koe taua tangata tika: he maha
hoki nga mea i pa moemoea mai ki a au
inaianei, he mea hoki mona.
20 Otiia i whakakiia te mano e nga
tohunga nui ratou ko nga kaumatua,

kia inoia a Parapa, a kia whakamatea a
Ihu.
21 Na, ka whakahokia mai e te kawa-
na, ka mea ia ki a ratou, Ko tehea o nga
tokorua ta koutou e pai ai kia tukua atu
e ahau ki a koutou? Ka mea ake ratou,
Ko Parapa.
22 Ka mea mai a Pirato ki a ratou,
Me aha oti e ahau a Ihu e karangatia
nei ko te Karaiti? Ka mea ake ratou
katoa ki a ia, Ripekatia.
23 Na, ka mea mai te kawana, He aha
koia tana kino i mea ai? Heoi nui noa
atu ta ratou hamama, ka mea, Ripe-
katia.
24 ¶ A, te kitenga o Pirato kahore ia
i whai wahi, engari ka nui atu te nga-
ngau, ka mau ia ki te wai, ka horoi i
ona ringaringa ki te aroaro o te mano,
ka mea, Kahore ahau e whai hara ki te
toto o tenei tangata tika: ma koutou
tena e titiro.
25 Na ko te whakahokinga mai a te
iwi katoa, ka mea, Hei runga ona toto i
a matou, me ā matou tamariki.
26 ¶ Na, ka tukua atu e ia a Parapa
ki a ratou: a ka oti a Ihu te whiu, ka
tukua atu kia ripekatia.
27 Katahi ka mauria a Ihu e nga hoia
o te kawana ki te whare whakawa, a
whakaminea mai ana ki a ia te hapu
katoa.
28 Na, ka tangohia e ratou ona kaka-
hu, a whakakakahuria ana ia ki te ka-
kahu whero.
29 ¶ Ano ka oti tetahi karauna tata-
ramoa te whiri, ka potaea ki tona mā-
tenga, me te kakaho ki tona *ringaringa*
matau: a ka tukua nga turi ki a ia, ka
taunu ki a ia, ka mea, Tena koe, e te
Kingi o nga Hurai!
30 A ka tuwhaina ia, ka mau ratou ki
te kakaho, a patua iho tona mātenga.
31 Na, ka mutu ta ratou tawainga ki a
ia, ka tangohia atu taua kakahu, whaka-
kakahuria atu ana ona ki a ia, a arahina
ana ia kia ripekatia.
32 A i a ratou e haere atu ana ki waho,
ka kitea e ratou he tangata no Hairini,
ko Haimona te ingoa: a meinga ana ia
e ratou kia amo i tona ripeka.
33 ¶ To ratou taenga atu ki te wahi e
karangatia nei ko Korokota, e karanga-
tia nei, ko te wahi anganga,
34 Ka hoatu e ratou he winika ki a ia
kia inumia, he mea whakananu ki te
au: a, tana whakamatauranga atu, kihai
i pai ki te inu.
35 A ka oti ia te ripeka, ka wehewe-
hea ona kakahu, he mea maka ki te
rota: i rite ai te kupu i korerotia e te
poropiti, I wehewehea oku kakahu mo
ratou, i maka rota hoki mo toku kakahu.
36 Na, noho ana ratou ki te tiaki i a ia
i reira.
37 A i whakanohoia ano e ratou ki
runga ake i tona mātenga te mea i wha-
kawakia ai ia, he mea tuhituhi, KO
IHU TENEI KO TE KINGI O NGA
HURAI.
38 Na, tokorua ano hoki nga tahae i
ripekatia ngatahitia me ia, kotahi ki
matau, kotahi ki maui.
39 ¶ A ka kohukohu ki a ia te hunga
e haere ana ra reira, me te oioi o ratou
mātenga,
40 Ka mea, Ko koe hei whakahoro i te
whare tapu, hei hanga ano i nga ra e
toru, whakaorangia koe e koe ano. Ki
te mea ko koe te Tama a te Atua, heke
iho i te ripeka.
41 I pena ano hoki te tawai a nga tohu-
nga nui, ratou ko nga Karaipi, ko nga
kaumatua, i mea ratou,
42 Ko era atu i whakaorangia e ia; tē
taea a ia ake te whakaora e ia. Ki te
mea ko ia te Kingi o Iharaira, kia heke
iho ia aianei i te ripeka, a ka whakapono
matou ki a ia.
43 I whakawhirinaki ia ki te Atua:
māna ia e whakaora aianei ki te pai ia
ki a ia: i mea hoki ia, Ko ahau te
Tama a te Atua.
44 Me nga tahae ano hoki i ripekatia
tahitia me ia, i pera ano hoki ta raua
tawai ki a ia.
45 Na, kua pouri a runga o te whenua
katoa, no te ono o nga haora a taea noa-
tia te iwa o nga haora.
46 A ka tata ki te iwa o nga haora, ka
karanga a Ihu, he nui te reo, ka mea,
Eri, Eri, rama hapakatani? ara, E toku
Atua, e toku Atua, he aha koe i whaka-
rere ai i a au?
47 A, te rongonga o etahi o te hunga e
tu ana i reira, ka mea, E karanga ana te
tangata nei ki a Iraia.
48 Na, kua rere tetahi o ratou, kua
mau ki te hautai, whakakiia ana ki te
winika, a whakanohoia ana ki runga
ki te kakaho, whakainumia atu ana
māna.
49 Ka mea ehinu, Kāti, kia kite tatou
e haere mai ranei a Iraia ki te whakaora
i a ia.
50 ¶ Na, ka karanga ano a Ihu, he
nui te reo, a tuku atu ana i tona wairua.
51 Na, te arai o te whare tapu kua
pakaru, e rua nga wahi, o runga a puta
noa ki raro; ru ana te whenua, pakaru
ana nga kamaka;
52 Tuwhera noa hoki nga urupa; a he

maha nga tinana i ara mai o te hunga
tapu kua moe;
53 A puta ake ana i nga urupa i muri
iho o tona aranga mai, haere ana ki roto
ki te pa tapu, he tokomaha hoki te hu-
nga i kitea ai ratou.
54 Na, te kitenga o te keneturio, me
ona hoa tiaki i a Ihu, i te ru, me nga
mea i meatia, nui atu to ratou wehi, ka
mea, He pono ko te Tama a te Atua
tenei.
55 A he tokomaha nga wāhine i reira
e matakitaki mai ana i tawhiti, nga mea
hoki i aru mai i a Ihu i Kariri, a i mahi
mea māna :
56 I roto i a ratou a Meri Makarini, a
Meri whaea o Hemi raua ko Hohi, me
te whaea hoki o nga tamariki a He-
peri.
57 ¶ A ka ahiahi, ka haere mai tetahi
tangata taonga nui o Arimatia ko Hohe-
pa te ingoa, ko ia ano hoki he akonga na
Ihu :
58 I haere ia ki a Pirato, a tonoa ana e
ia te tinana o Ihu. Na, ka mea a Pirato
kia hoatu te tinana.
59 Na, ka tango a Hohepa i te tinana,
a takaia ana e ia ki te rinena ma,
60 A whakatakotoria ana ki tana urupa
hou, i haua e ia ki roto ki te kamaka :
na, whakatakā atu ana e ia tetahi koha-
tu nui ki te kuwaha o te urupa, a haere
ana.
61 A i reira ano a Meri Makarini, me
tera Meri, e noho ana i te ritenga atu o
te tanumanga.
62 ¶ Na, i te aonga ake i muri i te ta-
kanga *hakari*, ka haere mai nga tohunga
nui me nga Parihi ki a Pirato,
63 Ka mea, E mara, e mahara ana
matou ki ta tera tangata tinihanga i mea
ai, i a ia ano i te ora, Kia taka nga ra e
toru ka ara ahau.
64 Na, whakahaua atu kia tiakina te
tanumanga, a tae noa ki te toru o nga
ra, kei haere atu ana akonga i te po, ta-
hae ai i a ia, a ka mea ki te iwi, Kua ara
i te hunga mate : penei kino atu i to mua
to muri hē.
65 Ka mea atu a Pirato ki a ratou, He
kai tiaki ano a koutou : haere, kia puta
a koutou whakaaro kei taea atu *ia*.
66 Na, haere ana ratou, hiritia ana te
kohatu, me *te whakanoho ano i* nga kai
tiaki, kei taea atu te tanumanga.

UPOKO 28.

I TE mutunga o te hapati i te mea
meake puao *te ra* tuatahi o te wiki,
ka haere a Meri Makarini me tera Meri
atu kia kite i te tanumanga.
2 Na, he nui te ru i puta mai: i heke
iho hoki tetahi anahera a te Ariki i te
rangi, a haere mai ana, whakatakā atu
ana e ia te kohatu i te kuwaha, a noho
ana i runga.
3 Tona ahua me te mea he uira, ma tonu
hoki tona kakahu, anō he hukarere:
4 A wiri noa iho nga kai tiaki i te wehi
ki a ia, whakatupu tupapaku ana.
5 Na, ka oho mai te anahera, ka mea
ki nga wāhine, Kei wehi korua : e mā-
tau ana hoki ahau, e rapu ana korua i a
Ihu i ripekatia.
6 Kahore ia i konei: kua ara hoki,
kua pera me tāna i mea ai. Haere
mai kia kite i te wahi i takoto ai te
Ariki.
7 A, hohoro te haere, korerotia atu ki
ana akonga, kua ara mai ia i te hunga
mate : na tena ia te haere atu na i mua i
a koutou ki Kariri; ko reira koutou kite
ai i a ia: na, kua korero atu nei ahau ki
a korua.
8 A hohoro tonu to raua haere mai i te
urupa, wehi ana, nui atu te koa, a oma
ana ki te korero ki ana akonga.
9 ¶ A i a raua e haere ana ki te korero
ki ana akonga, na, ko Ihu kua tutaki ki
a raua, kua mea, E ia ma. Na, ka haere
mai raua, ka pupuri i ona waewae, a ko-
ropiko ana ki a ia.
10 Katahi a Ihu ka mea ki a raua, Aua
e wehi : haere, korerotia atu ki aku teina
kia haere ki Kariri, ko reira hoki ratou
kite ai i a au.
11 ¶ A i a raua e haere ana, na, kua
tae atu etahi o nga kai tiaki ki te pa, kua
korero ki nga tohunga nui i nga mea
katoa i meatia.
12 Na, ka mine mai ratou ko nga kau-
matua, ka runanga, a he nui te moni i
hoatu e ratou ki nga hoia,
13 I mea hoki ratou, Me ki atu e kou-
tou, I haere mai ana akonga i te po, a
tahaetia ana ia, i a matou e moe ana.
14 A ki te tae te rongo o tenei ki te ka-
wana, ma matou ia e whakamarie, a ka-
hore he manukanuka mo koutou.
15 Na, ka tango ratou i nga moni, a
meinga ana nga mea i akona ai ratou :
heoi e korerotia ana ano tenei e nga Hurai
a taea noatia tenei ra.
16 ¶ Na, ka haere atu nga akonga te-
kau ma tahi ki Kariri, ki te maunga i
whakaritea e Ihu ki a ratou.
17 A, to ratou kitenga i a ia, ka koro-
piko ki a ia: ko etahi ia i ruarua.
18 ¶ Na, ka haere mai a Ihu, ka kore-
ro ki a ratou, ka mea, Kua tukua katoatia

mai ki a au te mana o te rangi o te whe-
nua.
19 Na, haere koutou, meinga hei akonga
nga iwi katoa, iriiria i runga i te ingoa o
te Matua, o te Tama, o te Wairua Tapu:
20 Akona ratou kia mau ki nga mea
katoa, i whakahaua atu e ahau ki a kou-
tou: na, ko au tena hei hoa mo koutou i
nga ra katoa, ā te mutunga ra ano o te
ao. Amine.

KO TE

RONGO PAI A MAKA.

UPOKO 1.

KO te timatanga o te rongo pai o Ihu
Karaiti, Tama a te Atua;
2 Ko te mea hoki ia i tuhituhia i roto i
nga poropiti, Na ka tonoa e ahau taku
karere i mua i tou aroaro, māna e wha-
kapai tou ara ki mua i a koe.
3 He reo no tetahi i te koraha e kara-
nga ana, Whakapaia te huarahi o te Ari-
ki, whakatikaia ona ara.
4 I te koraha a Hoani e iriiri ana, e
kauwhau ana i te iriiringa ripeneta hei
murunga hara.
5 Na, ka haere atu ki a ia te whenua
katoa o Huria, me nga tāngata o Hiru-
harama, a iriiria katoatia ana e ia ki te
awa o Horano, me te whāki ano i o ratou
hara.
6 Na, te kakahu o Hoani, he huruhuru
kamera, he hiako hoki te whitiki o tona
hope; a tana kai, he mawhitiwhiti, he
honi koraha;
7 A i kauwhau ano ia, i mea, Tenei te
haere mai nei i muri i a au tetahi e kaha
rawa ana i a au, e kore ahau e tau ki te
piko iho wewete ai i te here o ona hu.
8 Ko au nei, he iriiri taku i a koutou ki
te wai: māna ia koutou e iriiri ki te
Wairua Tapu.
9 A i aua ra, ka haere mai a Ihu i Na-
hareta o Kariri, a ka iriiria e Hoani ki
Horano.
10 A, i reira tonu iho, i a ia e haere
ake ana i te wai, ka kite ia i nga rangi e
tuwhera ana, me te Wairua, ano he
kukupa, e heke iho ana ki a ia:
11 A ka puta mai he reo no te rangi, *e
mea ana*, Ko koe taku Tama i aroha ai,
taku i ahuareka atu ai.
12 A i reira pu ano ka tonoa ia e te
Wairua ki te koraha.
13 A e wha tekau ona ra i reira i te
koraha e whakamatautauria ana e Ha-
tana; i roto ano i nga kararehe mohoao;
a ko nga anahera hei kai mahi māna.
14 Na, i muri iho i a Hoani i tukua *ki
te herehere*, ka haere a Ihu ki Kariri, ki
te kauwhau i te rongo pai o te rangatira-
tanga o te Atua,
15 A ka mea, Kua rite te taima, kua
tata hoki te rangatiratanga o te Atua:
ripeneta, whakaponohia te rongo pai.
16 Na, i a ia e haere ana i te taha o te
moana o Kariri, ka kite i a Haimona
raua ko Anaru tona teina e maka ana i
te kupenga ki te moana: he kai hao hoki
raua.
17 Na, ka mea a Ihu ki a raua, Haere
mai i muri i a au, a maku korua e mea
hei kai hao tangata.
18 A mahue tonu ake i a raua nga ku-
penga, aru ana i a ia.
19 A haere tata atu ana i reira, ka kite
ia i a Hemi *tama* a Heperi, raua ko
Hoani tona teina, i te kaipuke ano raua
e ta ana i nga korenga o a ratou ku-
penga.
20 Na, karanga tonu atu ia i a raua:
a mahue ake i a raua to raua matua a
Heperi i te kaipuke me nga kai mahi, a
haere ana i muri i a ia.
21 A ka tomo atu ratou ki Kaperenau-
ma; na, haere tonu atu ia i te hapati ki
te whare karakia, ka whakaako.
22 A miharo ana ratou ki tana ako: i
rite hoki tana ako i a ratou ki ta te ta-
ngata whai mana, kihai hoki i rite ki ta
nga Karaipi.
23 A i to ratou whare karakia tetahi
tangata, he wairua poke tona; a ka ka-
ranga ia,
24 Ka mea, Kāti ra, he aha matou nāu,
e Ihu o Nahareta? kua tae mai koe ki
te whakangaro i a matou? e mātau ana
ahau ki a koe, ko te Mea Tapu a te
Atua.
25 A riria iho ia e Ihu, ka mea ia,
Kāti te korero, puta mai hoki i roto i a ia.
26 Na, ka haehae te wairua kino i a ia,
nui atu hoki tona reo ki te karanga, a
puta mai ana i roto i a ia.

27 A miharo noa ratou katoa, uiui ana
ki a ratou ano, mea ana, He aha tenei?
he aha tenei whakaakoranga hou? mana
tonu nei hoki tana tono i nga wairua
poke, a rongo rawa ki a ia.
28 Na, pakū tonu atu tona rongo ki
nga wahi katoa e tata ana ki Kariri.
29 A, to ratou putanga mai i te whare
karakia, na, tomo tonu atu ratou ko
Hemi ko Hoani ki te whare o Haimona
raua ko Anaru.
30 A i te takoto te hungawai wahine o
Haimona, he kiri ka, a korerotia tonutia
ana e ratou ki a ia.
31 Na, tona taenga atu, ka mau ki
tona ringaringa, whakaarahia ana ia;
mutu ake tona kiri ka, takā ana e ia he
mea ma ratou.
32 Na, i te ahiahi, i te toenetanga o te
ra, ka mauria mai e ratou ki a ia nga
turoro katoa, me te hunga e nohoia ana
e nga rewera.
33 A huihui katoa mai ana te pa ki te
kuwaha.
34 A he tokomaha te hunga e ngaua
ana e te tini o nga mate i whakaorangia
e ia, he maha hoki nga rewera i peia;
kihai ano hoki i tukua nga rewera kia
korero, no te mea i mātau ratou ki a ia.
35 Na, i te atatu, i te mea e tino pouri
ana, ka ara ia, ka puta atu ki waho, ka
haere ki te wahi koraha, ki reira inoi ai.
36 Na, ka whai a Haimona ratou ko
ona hoa i a ia.
37 A ka kitea ia, ka mea ki a ia, E
rapu ana nga tāngata katoa i a koe.
38 Katahi ia ka mea ki a ratou, Tatou
ka haere ki nga kāinga tata, ki reira
ano hoki ahau kauwhau ai: ko taku
hoki tena i haere mai ai.
39 Na, ka kauwhau ia i roto i o ratou
whare karakia, puta noa i Kariri, ka pei
hoki i nga rewera ki waho.
40 A ka haere atu ki a ia tetahi repe-
ra, ka inoi ki a ia, te tukunga iho o nga
turi ki a ia, ka mea ki a ia, Ki te pai
koe, e taea ahau e koe te mea kia ma.
41 Na, ka aroha a Ihu, a ka totoro
mai tona ringa, ka pa ki a ia, ka mea ki
a ia, E pai ana ahau; kia ma koe.
42 A puaki kau mai tona reo, kua
kore tona repera, na, kua ma.
43 Na, ka whakatupato ia i a ia, a
tonoa tonutia atu ana;
44 I mea hoki ki a ia, Kei korerotia
tetahi mea ki te tangata: engari haere,
kia kite te tohunga i a koe, a mauria
atu mo tou whakamakanga nga mea i
whakaritea e Mohi, hei mea whakaatu
ki a ratou.
45 Heoi, tona putanga atu, ka anga ka
korero nui atu, ka whakapuakina taua
mea, a, kihai *a Ihu* i ahei te haere nui
atu ki roto ki te pa i muri iho, heoi
noho ana ia i waho i nga wahi koraha:
a haere mai ana ratou ki a ia i nga wahi
katoa.

UPOKO 2.

A MURI iho i etahi ra, ka tomo atu
ano ia ki Kaperenauma; a ka
rangona kei te whare ia.
2 Na, huihui tonu mai ana, he tini te
tangata, a kahore noa iho he wahi e o ai
ratou, hore rawa i te taha o te kuwaha:
a ka korerotia e ia te kupu ki a ratou.
3 A ka haere mai etahi ki a ia, me te
kawe mai i tetahi pararutiki, tokowha
ki te kauhoa mai.
4 A, tē taea e ratou te whakatata mai
ki a ia i te mano hoki, ka pokaia te
tuanui o te wahi i noho ai ia: a ka oti
te wawahi, tukua iho ana te moenga i
takoto ai te pararutiki.
5 A, te kitenga o Ihu i to ratou wha-
kapono, ka mea ia ki te pararutiki, E
tama, ka oti ou hara te muru.
6 Na, i reira etahi o nga Karaipi e
noho ana, e whakaaroaro ana i o ratou
ngakau,
7 Na te aha enei kupu kohukohu a
tenei tangata? ko wai hei muru hara?
Ko te Atua anake.
8 Na, mohio tonu mai a Ihu i roto i
tona wairua, e penei ana ā ratou wha-
kaaro i roto i a ratou, ka mea ia ki a
ratou, He aha koutou ka whakaaroaro
ai i enei mea i roto i o koutou ngakau?
9 Ko tehea te mea takoto noa, ko te
mea ki te pararutiki, Ka oti ou hara te
muru; ko te mea ranei, Whakatika,
tangohia ake tou moenga, haere?
10 Otira kia mātau ai koutou he mana
muru hara to te Tama a te tangata i
runga i te whenua, (ka mea ia ki te
pararutiki,)
11 Ko taku kupu tenei ki a koe, Wha-
katika, tangohia ake tou moenga, haere
ki tou whare.
12 Na, whakatika tonu ake ia, a ta-
ngohia ake ana tona moenga, haere atu
ana i te aroaro o ratou katoa: no ka mi-
haro ratou katoa, ka whakakororia i te
Atua, ka mea, Kahore ano tatou i kite
noa i te penei.
13 A puta mai ana ia haere ana ano i
te taha o te moana; na, ka tae mai te
mano katoa ki a ia, a ka whakaakona
ratou e ia.
14 A i a ia e haere atu ana, ka kite ia

i a Riwai *tama* a Arapiu e noho ana i te
whare tango moni, a ka mea ki a ia,
Arumia mai ahau. Na, whakatika ana
ia, a aru ana i a ia.
15 A i a ia e noho ana i tona whare,
he tokomaha nga pupirikana me nga
tāngata hara e noho tahi ana ki a Ihu
ratou ko ana akonga: he tokomaha hoki
ratou, a i aru i a ia.
16 A, te kitenga o nga Karaipi ratou
ko nga Parihi i a ia e kai tahi ana me
nga pupirikana me nga tāngata hara,
ka mea ki ana akonga, He aha ia ka
kai tahi ai, ka inu tahi ai, me nga pu-
pirikana me nga tāngata hara?
17 Otira ka rongo a Ihu, ka mea ki a
ratou, Kahore he aha o nga tāngata ora
e meatia ai e te rata, engari o te hunga
e mate ana: kihai hoki ahau i haere mai
ki te karanga i te hunga tika, engari i
te hunga hara, kia ripeneta.
18 A kei te noho puku nga akonga a
Hoani, ratou ko ā nga Parihi: a ka
haere mai ratou, ka mea ki a ia, He aha
nga akonga a Hoani me ā nga Parihi
ka noho puku ai, tena ko āu akonga
kahore e noho puku?
19 Na, ko te meatanga atu a Ihu ki a
ratou, E ahei ranei nga tamariki o te
whare marena te noho puku, i te mea
kei a ratou te tāne marena hou? e kore
ratou e ahei te noho puku, i nga wa kei
a ratou nei te tāne marena hou.
20 Na, tera e tae mai nga ra e tango-
hia ai te tāne marena hou i a ratou,
katahi ratou ka noho puku i aua ra.
21 E kore e tuia e te tangata *tetahi*
wahi o te kahu hou, hei papaki mo te
kahu tawhito; kei riro *tetahi wahi* o te
kahu tawhito i tona whakakapi hou, a
ka nui rawa te pakaru.
22 E kore ano hoki e ringihia e te
tangata te waina hou ki roto ki nga ipu
tawhito: kei pakaru nga ipu i te waina
hou, a ka maringi te waina, kore ake
nga ipu: engari me riringi te waina
hou ki nga ipu hou.
23 ¶ A i a ia e haere ana i waenga
witi i te hapati, ka anga ana akonga ka
kakato haere i nga puku witi.
24 Na, ka mea nga Parihi ki a ia, Na,
he aha ratou ka mea ai i te mea e kore
e tika i te hapati?
25 A ka mea ia ki a ratou, Kahore ano
koutou i kite noa i ta Rawiri i mea ai, i
a ia e ngaua ana e te hiakai, ratou ko
ona hoa?
26 I tana tomokanga ki te whare o te
Atua i nga ra o Apiata tohunga nui, a
kainga ana e ia nga taro aroaro, nga
mea kihai nei i tika kia kainga, ma nga
ohunga anake, a hoatu ana e ia ki ona
hoa?
27 A i mea ano ia ki a ratou, Hei mea
mo te tangata te hapati, ehara i te mea
ko te tangata mo te hapati:
28 Whaihoki ko te Tama a te tangata
te Ariki o te hapati.

UPOKO 3.

AKA tomo atu ano ia ki te whare
karakia; na, i reira tetahi tangata
kua memenge nei tona ringa.
2 A ka titiro pu ratou ki a ia, me kore
ia e whakaora i a ia i te hapati; he mea
hoki kia whakapangia ai e ratou he hē
ki a ia.
3 Na, ka mea ia ki te tangata i te
ringa memenge, Whakatika ki waenga-
nui.
4 Na, ko tana meatanga atu ki a
ratou, He mea tika ranei te mahi pai i
te hapati, te mahi kino ranei? te wha-
kaora ranei, te whakamate ranei? A
kahore ratou i kiki.
5 Na, ka tirotiro riri ia ki a ratou, he
pouri hoki mo te pakeke o o ratou nga-
kau, a ka mea ki taua tangata, Torona
mai tou ringa. A, te toronga mai o
tona ringa, kua ora, kua pera me tetahi.
6 A haere tonu atu nga Parihi ratou ko
nga tāngata whaka-Herora, ka runanga
mona, ki te pehea e whakamatea ai.
7 Na, ka haere atu a Ihu ratou ko ana
akonga ki te moana: a he nui te tanga-
ta i aru mai i a ia i Kariri, i Huria,
8 I Hiruharama, i Irumia, i tawahi
hoki o Horano; me te hunga hoki e
tata ana ki Taira ki Hairona, nui atu te
huihui; to ratou rongonga ki nga mea i
mea ai ia, haere mai ana ki a ia.
9 Na, ka mea ia ki ana akonga kia
tatatata tetahi kaipuke iti ki a ia, i te
mano hoki, kei tutetutea ia e ratou.
10 He tokomaha hoki i whakaorangia
e ia; no ka popō mai ki a ia te hunga
katoa e mate ana, kia pa ai ratou ki a
ia.
11 Me nga wairua poke hoki, to ratou
kitenga i a ia, takoto ana ki tona aroaro,
karanga ana, mea ana, Ko koe te Tama
a te Atua.
12 A he maha ana kupu ki a ratou kia
kaua ia e whakakitea e ratou.
13 Na, ka kake ia ki te maunga, a
karangatia ana ki a ia āna i pai ai: a ka
tae atu ratou ki a ia.
14 A kotahi tekau ma rua āna i wha-
karite ai hei hoa mona, hei tononga
hoki māna ki te kauwhau,

15 Kia whai mana hoki e ora ai nga
mate, e peia ai nga rewera:
16 A huaina iho e ia a Haimona ko
Pita;
17 Ko Hemi hoki *tama* a Heperi, raua
ko Hoani teina o Hemi; a huaina iho
raua ko Poaneki, ara, Ko nga tamariki
a te whatitiri:
18 Ko Anaru, ko Piripi, ko Patoromu,
ko Matiu, ko Tamati, ko Hemi *tama* a
Arapiu, ko Tariu, ko Haimona Ka-
naniti,
19 Ko Hura Ikariote hoki, nāna nei ia
i tuku: na, ka tae ratou ki te whare.
20 A ka huihui mai ano hoki te mano,
no kihai rawa ratou i ahei te kai taro.
21 Ano ka rongo ona hoa, ka haere ki
te pupuri i a ia: i mea hoki, E haura-
ngi ana ia.
22 ¶ Na, ka mea nga Karaipi i haere
mai i Hiruharama, Kei a ia a Perehe-
pura, a na te rangatira o nga rewera
tāna peinga rewera.
23 Na, ka karangatia ratou e ia, a ka
korero whakarite atu ki a ratou, Me
pehea a Hatana ka pei ai i a Hatana?
24 Ki te tahuri iho hoki tetahi ranga-
tiratanga ki a ia ano, e kore taua ranga-
tiratanga e tu.
25 Ki te tahuri iho hoki tetahi whare
ki a ia ano, e kore taua whare e tu.
26 A ki te whakatika mai a Hatana, a
ka tahuri iho ki a ia ano, e kore ia e tu,
engari he mutunga tona.
27 E kore te tangata e ahei te haere
ki roto ki te whare o te tangata kaha,
pahua ai i ona taonga, ki te kahore e
mātua herea te tangata kaha; ko reira
pahua ai i tona whare.
28 He pono taku e mea nei ki a kou-
tou, Ko nga hara katoa o nga tamariki
a nga tāngata e murua, me nga kohu-
kohunga e kohukohu ai ratou:
29 Tena ko te tangata e kohukohua ai
te Wairua Tapu, e kore e murua tona a
ake ake ake, engari ka tau te hē ki a ia
a ake, ake:
30 Mo ratou i ki, He wairua poke
tona.
31 ¶ A, te taenga mai o ona teina,
ratou ko tona whaea, ka tu i waho, a
tono tangata ana ki a ia ki te karanga i
a ia.
32 A e noho ana te mano i tetahi taha
ona, i tetahi taha, a ka mea ratou ki a
ia, Na, tou whaea me ou teina, kei
waho e rapu ana i a koe.
33 Na, ko tana whakahokinga mai ki
a ratou, ka mea, Ko wai toku whaea, ko
wai hoki oku teina?
34 Na, ka tirotiro ia ki te hunga e
noho ana i tetahi taha ona, i tetahi taha,
a ka mea, Na, toku whaea, oku teina!
35 Ki te meatia hoki e tetahi tā te
Atua i pai ai, hei teina ia ki a au, hei
tuahine, hei whaea.

UPOKO 4.

NA, ka timata ano ia te whakaako i
te taha o te moana: a he tini te
tangata i huihui ki a ia, no ka eke ia ki
runga ki te kaipuke, ka noho ki te mo-
ana; a i uta te mano katoa i te taha o
te moana.
2 A he maha ana mea i whakaako ai
ki a ratou, he mea whakarite, i mea
hoki ki a ratou, i a ia e ako ana,
3 Whakarongo; Na, i haere atu te kai
rui ki te rui:
4 A i a ia e rui ana, ka ngahoro etahi
ki te taha o te ara, a, te rerenga mai o
nga manu o te rangi, na, kainga ake.
5 Ko etahi i ngahoro ki te *wahi* kama-
ka, ki te *wahi* kihai i nui te oneone; a
pihi tonu ake, kahore hoki i hohonu te
oneone:
6 A, te whitinga o te ra, ngaua iho; a
no te mea kahore he putake, memenge
noa iho.
7 Ko etahi i ngahoro ki roto ki nga
tataramoa, a, te tupunga ake o nga
tataramoa, koaoaotia ana nga *purapura*,
a, kore ake he hua.
8 Ko etahi i ngahoro ki te oneone pai,
a whai hua ana; tona tupu! tona nui!
ea ake, no etahi e toru tekau, no etahi e
ono tekau, no etahi kotahi rau.
9 A i mea ano ia ki a ratou, Ki te
whai taringa tetahi hei whakarongo,
kia rongo ia.
10 Otira ka mahue ko ia anake, ka u
atu ki a ia ona hoa me te tekau ma rua
ki taua kupu whakarite.
11 Ka mea ia ki a ratou, Kua hoatu
ki a koutou te matauranga ki te mea
ngaro o te rangatiratanga o te Atua: ki
te hunga ia o waho e ra-rototia ana nga
mea katoa i te kupu whakarite:
12 Mo te titiro rawa mai o ratou, na, e
kore e kite; rongo rawa ratou, na, e
kore e mātau; kei tahuri ratou, a ka
murua o ratou hara.
13 I mea ano ia ki a ratou, E kore
ranei koutou e mātau ki tenei kupu
whakarite? a me pehea ka mātau ai
koutou ki nga kupu whakarite katoa?
14 ¶ Ko te kai rui e rui ana i te
kupu.
15 Ko nga mea enei i te taha o te ara,
i te wahi i ruia ai te kupu; a, to ratou

rongonga ai, na, haere tonu mai a Hatana, kapohia ake te kupu i ruia ki o ratou ngakau.
16 Ko nga mea ano hoki enei i ruia ki nga *wahi* kamaka; ko te hunga i to ratou rongonga ai i te kupu, hohoro tonu te tango, hari tonu;
17 Na, kahore o ratou pakiaka, he mea nonaianei kau nei: heoi, te pānga mai o te whakapawera o te whakatoinga ranei mo te kupu, hē tonu iho.
18 A ko nga mea enei i ruia ki roto ki nga tataramoa; ko nga mea i rongo ki te kupu,
19 Na, te putanga mai o te whakaaroaronga ki tenei ao, o te hangarau o nga taonga, o nga hiahia ki era atu mea, konoaotia iho te kupu, a kore ake he hua.
20 A ko nga mea enei i ruia ki te oneone pai; ko te hunga e rongo ana ki te kupu, a tango tonu mai, a whai hua ana, o etahi e toru tekau, o etahi e ono tekau, o etahi kotahi rau.
21 ¶ I mea ano ia ki a ratou, Ko raro koia i te mehua te rama whakaturia ai, ina mauria mai, ko raro ranei i te moenga? he teka ianei me whakatu ki runga ki te turanga?
22 E kore hoki tetahi mea i hunā e mahue te whakakite; kahore hoki tetahi mea i ngaro, ta te mea ka puta ki te māramatanga.
23 Ki te mea he taringa o tetahi hei whakarongo, kia rongo ia.
24 A i mea ano ia ki a ratou, Kia tupato ki ta koutou e rongo ai: ko te mehua hoki e mehua ai koutou, hei mehua ano tena ki a koutou: a ka tapiritia mai ano *he mea* ma koutou ma nga kai whakarongo.
25 Ki te whai mea hoki tetahi, ka hoatu ano ki a ia: a ki te kahore he mea a tetahi, ko āna ake ka tangohia i a ia.
26 ¶ A i mea ano ia, E rite ana te rangatiratanga o te rangi ki te tangata, i makā e ia te purapura ki te oneone;
27 A moe ana ara ana, i te po i te ao, me te tupu ano tera te purapura na, kua roa, tē matauria te peheatanga.
28 E hua ana hoki te whenua i tona kaha ake ano; ko te rau ki mua, ko reira te puku, muri iho ko te witi pakari i roto i te puku.
29 Otira ka rite nga hua, na, ka hohoro te tuku mai i tana toronaihi, kua taea hoki te kotinga.
30 ¶ A i mea ano ia, Me whakarite e tatou te rangatiratanga o te Atua ki te aha? he aha oti te kupu whakarite hei whakaritenga atu ma tatou?
31 E rite ana ki te pua nani, i tona whakatokanga ki te whenua, ko te iti rawa ia o nga purapura katoa i runga i te whenua:
32 A ka oti te whakato, ka tupu, ka nui atu i nga otaota katoa, a ka nui ona manga; no ka noho nga manu o te rangi i tona taumarumarutanga iho.
33 Na, he maha ana kupu whakarite pera i korerotia ai e ia te kupu ki a ratou, ā ratou hoki i ahei ai te whakarongo.
34 A heoi ano ana kupu ki a ratou he kupu whakarite anake: a ka mahue ko ratou anake, ka whakaaturia e ia nga mea katoa ki ana akonga.
35 A i mea ano ia ki a ratou i taua ra, i te mea ka ahiahi, Tatou ka whakawhiti atu ki tawahi.
36 Na, ka tono ratou i te mano kia haere, a ka kawe i a ia, i runga tonu ano hoki ia i te kaipuke. A i a ia ano hoki etahi atu kaipuke nonohi.
37 Na, ko te putanga mai o tetahi hau, he tupuhi, a eke ana nga ngaru ki runga ki te kaipuke, a tomo noa.
38 Na, i runga ia i tetahi urunga e moe ana, i te kei: a ka whakaara ratou i a ia, ka mea ki a ia, E te Kai whakaako, kahore o whakaaro ki a matou ka mate nei?
39 Na, ka ara ia, a riria iho e ia te hau, ka mea atu ki te moana, Kāti, whakamutua. Na, mariri iho te hau, a tino marino ana.
40 Katahi ia ka mea ki a ratou, He aha ta koutou e mataku nei? he aha koutou tē whakapono ai?
41 Na, ka mataku whakaharahara ratou, ka mea tetahi ki tetahi, He tangata aha tenei, ina rongo rawa te hau me te moana ki a ia?

UPOKO 5.

A TO ratou whitinga atu ki tera taha o te moana, ki te whenua o nga Kararini.
2 Na, mahuta kau atu i te kaipuke, ka tutaki ki a ia tetahi tangata i roto i nga urupa, he wairua poke tona,
3 Kei nga urupa nei tona nohoanga; a, ahakoa he mekameka, kihai ia i taea te here e tetahi tangata:
4 He maha hoki ona herenga ki nga here waewae, ki nga mekameka, heoi motumotuhia ana e ia nga mekameka, mongamonga noa ano hoki nga here waewae: a kihai tetahi tangata i ahei te whakamarie i a ia.

5 I nga urupa tonu ia, i nga maunga, i te po i te ao, e hamama ana, e haehae ana i a ia ki te kohatu.
6 A, tona kitenga i a Ihu i tawhiti, oma ana ia, koropiko ana ki a ia,
7 A he nui tona reo ki te karanga, ka mea, He aha maua nāu, e Ihu, e te Tama a te Atua i runga rawa? Ko te Atua taku whakaoati mou, na, kaua ahau e whakamamaetia.
8 He meatanga hoki nāna ki a ia, Puta mai i tenei tangata, e te wairua poke.
9 Na, ka ui atu ia ki a ia, Ko wai tou ingoa? A ka whakahokia mai e tera, ka mea, Ko Rihiona toku ingoa: he tokomaha hoki matou.
10 A, nui atu tana inoi ki a ia kia kaua ratou e tonoa i taua whenua.
11 Na, kei reira ano kei nga maunga tetahi kahui poaka e kai ana, tona tini.
12 Na, ka inoi nga rewera katoa ki a ia, ka mea, Tonoa matou ki nga poaka, kia tomo atu matou ki a ratou.
13 Na, tukua tonutia ana ratou e Ihu. Heoi, te putanga mai o nga wairua poke, ka tomo ki roto ki nga poaka: te tino rerenga o te kahui ra te pari ki te moana, (me te mea e rua nga mano;) a paremo iho ki te moana.
14 Na, whati ana nga kai whangai o nga poaka, a korerotia atu ana ki te pa, ki aua whenua. Na, ka puta mai ratou kia kite i taua mea kua meatia nei.
15 A, to ratou taenga mai ki a Ihu, ka kite i te tangata i nohoia nei e nga rewera, tera hoki i te rihiona, e noho ana, kua oti te whakakakahu, kua tika nga whakaaro; a ka mataku ratou.
16 A ka korerotia ki a ratou e te hunga i kite, te meatanga ki te tangata i nga rewera, ki nga poaka hoki.
17 Na, ka anga ratou ka tohe ki a ia kia haere atu i o ratou wahi.
18 Ano ka eke ia ki te kaipuke, ka inoi ki a ia te tangata i nga rewera, kia waiho ia hei hoa mona.
19 Otira kihai a Ihu i tuku i a ia, i mea hoki ki a ia, Haere ki tou whare, ki ou whanaunga, ka korero atu ki a ratou i nga mea nui i meinga nei e te Ariki ki a koe, tana atawhaitanga ano hoki i a koe.
20 Na, ka haere ia ka anga ka korero ki Rekaporihi, i nga mea nui i mea ai a Ihu ki a ia: a miharo ana nga tāngata katoa.
21 A, te whitinga atu ano o Ihu ki tawahi i runga i te kaipuke, he tini te tangata i huihui mai ki a ia: a i te taha ano ia o te moana.
22 Na, ko te haerenga mai o tetahi o nga rangatira o te whare karakia, ko Hairuha tona ingoa; a ka kite i a ia, ka takoto ki ona waewae,
23 A he nui tana inoi ki a ia, ka mea, E whakahemohemo ana taku tamahine nohinohi: kia haere ake koe ki te whakapa i ou ringaringa ki a ia kia ora ai; a ka ora.
24 Na, haere tahi ana raua; a he tini te tangata i aru i a ia, popō tonu ki a ia.
25 Na, ko tetahi wahine e mate ana i te pakaruhanga toto, tekau ma rua nga tau,
26 A he maha nga meatanga mai a nga rata tokomaha ki a ia, hemo noa ana rawa katoa, tē matūtū ake tetahi wahi, heoi kake haere ana *te mate*;
27 A, tona rongonga ki a Ihu, ka haere mai ki muri, i roto i te mano, a pa ana ki tona kakahu.
28 I mea hoki, Ahakoa pa kau ahau ki ona kakahu, ka ora ahau.
29 A mimiti tonu ake te puna o ona toto; no ka mahara a roto o tona tinana kua ora ia i te mate.
30 Na, mohio tonu a Ihu kua puta he mana i roto i a ia, ka tāhurihuri i roto i te mano, ka mea, Ko wai tenei kua pa nei ki oku kakahu?
31 A ka mea ana akonga ki a ia, E kite ana koe i te mano e popō nei ki a koe, a e mea ana koe, Ko wai tenei kua pa mai ki a au?
32 Heoi tirotiro ana ia kia kite i te wahine i mea nei i tenei mea.
33 Na, ka haere mai te wahine me te wehi me te wiri, i mahara hoki ki te mea i meatia ki a ia, a takoto ana ki tona aroaro, korerotia katoatia atu ana e ia te tikanga ki a ia.
34 Ano ra hoki ko *Ihu* ki a ia, E ko, na tou whakapono koe i ora ai; haere marie, kia ora koe i tou mate.
35 I a ia ano e korero ana, ka haere mai etahi *o nga tāngata* o te rangatira o te whare karakia, ka mea mai, Kua mate to tamahine: hei aha ake māu te whakararuraru i te Kai whakaako?
36 A, rongo kau a Ihu i te korerotanga o taua kupu, ka mea ia ki te rangatira o te whare karakia, Kaua e mataku, ko te whakapono ia kia whakapono.
37 A kihai tetahi tangata i tukua kia haere tahi me ia, ko Pita anake, ratou ko Hemi, ko Hoani teina o Hemi.

38 A, te taenga atu ki te whare o te rangatira o te whare karakia, a ka kite ia i te ngangau, i te nui hoki o te tangi o te aue a etahi.
39 Tona tomokanga atu ki roto, ka mea ia ki a ratou, He aha koutou ka ngangau ai, ka tangi ai? kahore te kotiro i mate, engari e moe ana.
40 Na, kataina iho ia e ratou. Heoi ka oti katoa te pei ki waho, ka mau ia ki te pāpā me te whaea o te kotiro, ratou ko ona hoa, a tomo atu ana ki te wahi i takoto ai te kotiro.
41 Na, ka mau ia ki te ringa o te kotiro, a ka mea ki a ia, Tarita kumi; ko tona whakamaoritanga tenei, E ko, ko taku kupu tenei ki a koe, E ara.
42 Na, whakatika tonu ake te kotiro, a haere ana; kotahi tekau ma rua hoki ona tau. Na, ko te tino miharotanga i miharo ai ratou.
43 A he nui tana whakatupatoranga i a ratou, kia kaua tenei e mohiotia e tetahi tangata; a ka kī atu kia homai he kai māna.

UPOKO 6.

AI haere atu ia i reira, a ka tae ki tona kāinga tupu; me te aru ano ana akonga i a ia.
2 A ka taka mai te hapati, ka anga ia ka whakaako i roto i te whare karakia; a he tokomaha i to ratou rongonga ai i miharo, i mea, Nohea anei mea a tenei tangata? a he matauranga aha tenei kua homai nei ki a ia, i oti ai anei merekara nunui i ona ringa?
3 Ehara ianei tenei i te kamura, i te tama a Meri, i te tuakana o Hemi, ratou ko Hohi, ko Hura, ko Haimona? a kahore ianei ona tuāhine i konei i a tatou? Heoi hē ana ratou ki a ia.
4 Otira ka mea a Ihu ki a ratou, Kei tona kāinga anake, kei ona whanaunga, kei tona whare, te poropiti hapa ai i te honore.
5 A kihai ia i ahei te mea i tetahi merekara ki reira, heoi ano ko te whakapa i ona ringa ki etahi tāngata ngoikore torutoru kia ora ai.
6 A miharo ana ia ki to ratou whakapono-kore. Na, haereerea ana e ia nga kāinga koraha, a tawhio noa, whakaako ai.
7 ¶ Katahi ia ka karanga i te tekau ma rua, a ka anga ka tono i a ratou tokorua tokorua; a hoatu ana ki a ratou he mana hei *pei i* nga wairua poke.
8 I mea ano ia ki a ratou kia kaua tetahi mea e mauria ki te ara, hei te tokotoko anake; kaua he putea, kaua he taro, kaua he moni mo roto i te whitiki:
9 Engari he parekereke, here rawa; kaua ano hoki e takiruatia nga koti hei kakahu.
10 A i mea ano ia ki a ratou, Ka tapoko koutou ki tetahi whare, hei reira koutou noho ai, a haere noa i reira.
11 A ki te kahore etahi e manako ki a koutou, ki te kore e whakarongo ki a koutou, ka haere atu i reira, whakangahorotia atu te puehu i raro i o koutou waewae hei mea whakaatu ki a ratou. He pono taku e mea nei ki a koutou, Erangi to Horoma to Komora i te ra whakawa e māmā i to taua pa.
12 Na, ka haere atu ratou, ka kauwhau kia ripeneta nga tāngata.
13 A he maha nga rewera i peia, he tokomaha ano hoki nga turoro i kaukauria ki te hinu, i whakaorangia.
14 A, te rongonga *ki a ia* o Kingi Herora, (kua nui haere hoki tona ingoa,) ka mea ia, Kua ara mai a Hoani Kaiiriiri i te hunga mate, a na reira i mahi ai nga merekara i roto i a ia.
15 Ka mea etahi, Ko Iraia ia. Ko etahi i mea, He poropiti ia, he pera ranei me tetahi o nga poropiti.
16 Heoi, te rongonga o Herora, ka mea ia, Ko Hoani tenei i poutoa e ahau te mātenga: kua ara ia i te hunga mate.
17 I tono tangata hoki taua Herora a hopukia ana a Hoani, a herea iho i te whare herehere, he mea hoki na Heroriaha, na te wahine a tona teina a Piripi: kua marenatia hoki e ia.
18 Na Hoani hoki i mea ki a Herora, E kore e tika kia riro i a koe te wahine a to teina.
19 Na, ka mauāhara a Heroriaha ki a ia, a ka mea kia whakamatea ia; heoi kihai i taea:
20 I hopohopo hoki a Herora ki a Hoani, i mahara hoki he tangata tika, he tapu, na, ka tiaki i a ia; a he maha ana mea i mea ai ia i tana rongonga ai ki a ia, i whakaahuareka ano hoki ki te whakarongo ki a ia.
21 A ka taka mai tetahi wa pai, i ta Herora takanga hapa i tona ra whanautanga ma ana tāngata nunui, ma nga rangatira hoia, ratou ko nga tino tangata o Kariri;
22 Na, te haerenga mai o te tamahine a taua Heroriaha ki roto, ka kanikani, a ka ahuareka a Herora, ratou ko te hunga e noho tahi ana, ka mea te kingi

ki te kotiro, Māu e tono ki a au ki tau e
pai ai, a ka hoatu e ahau ki a koe.
23 Na, ka oati ia ki a ia, Tāu e tono
mai ai ki ahau, ahakoa ko tetahi taha o
taku rangatiratanga, me hoatu e ahau ki
a koe.
24 Na, ka haere tera, ka korero ki tona
whaea, Me tono e au ki te aha? A ka
mea mai tera, Ki te mātenga o Hoani
Kai iriiri.
25 Na, hohoro tonu tona haere mai ki
roto ki te kingi, ka tono, ka mea, Tāku
i pai ai, kia homai e koe ki a au aianei
ano ko te mātenga o Hoani Kai iriiri ki
runga ki te rihi.
26 Heoi, pouri rawa te kingi; *otira* i
whakaaro ki te oati, ki te hunga hoki e
noho tahi ana me *ia*, a kihai i pai kia
whakakahoretia tāna.
27 Na, tonoa tonutia atu ana te kai
patu e te kingi, i mea hoki kia mauria
mai tona mātenga: a haere ana tera,
poutoa iho e ia tona mātenga i roto i te
whare herehere,
28 A mauria mai ana tona mātenga i
runga i te rihi, hoatu ana ki te
kotiro: a na te kotiro i hoatu ki tona
whaea.
29 Ano ka rongo ana akonga, ka haere
ka tango i te tinana, a whakatakotoria
ana e ratou ki roto ki te urupa.
30 Na, ka huihui mai nga apotoro
ki a Ihu, a korerotia ana e ratou ki a ia
nga mea katoa i mea ai ratou, i wha-
kaako ai.
31 Na, ka mea ia ki a ratou, Haere
mai koutou nei ano ki te koraha ki te
wahi motu ke, kia tā iho ai te manawa:
he tokomaha hoki e haere mai ana e
haere atu ana, no kihai rawa ratou i
watea ki te kai.
32 A haere puku ana ratou ki te ko-
raha ki tetahi wahi motu ke, ra te kai-
puke.
33 A i kite nga mano i to ratou haere-
nga, a he tokomaha i mātau ki a ia, na,
ka oma ra uta mai ki reira i roto i nga
pa katoa, a ko ratou kua tae, a huihui
mai ana ki a ia.
34 Ano ka puta a Ihu, a ka kite i te
tini o te tangata, ka aroha ki a ratou, no
te mea i rite ratou ki te hipi hepara-
kore: a ka anga ia ka ako i a ratou ki
nga mea maha.
35 Na, kua heke noa atu te ra, a ka
haere mai ana akonga ki a ia, ka mea,
He wahi koraha tenei, kua heke noa atu
ano hoki te ra:
36 Tonoa atu ratou kia haere ki nga
whenua ki nga kāinga koraha i tetahi
taha, i tetahi taha, ki te hoko taro ma
ratou: kahore hoki ā ratou meā hei
kai.
37 Na, ka whakahokia atu e ia, a ka
mea ki a ratou, Ma koutou e hoatu he
kai ma ratou. Ka mea mai ratou ki a
ia, Me haere oti matou ki te hoko taro
ki nga pene e rua rau, ka hoatu ai hei
kai ma ratou?
38 Ka mea ia ki a ratou, E hia ā kou-
tou taro? tikina tirohia. A ka mohio
ratou, na, ka mea, E rima, e rua hoki
nga ika.
39 Ka mea ia ki a ratou kia meinga
ratou katoa kia noho, he nohoanga he
nohoanga, ki runga ki te tarutaru.
40 Na, ka noho ratou, he rōpū he
rōpū, tataki rau tataki rima tekau.
41 A ka mau ia ki nga taro e rima ki
nga ika hoki e rua, a ka titiro atu ki
runga ki te rangi, ka whakapai, ka
whawhati i nga taro, a hoatu ana ki
ana akonga kia whakatakotoria atu ma
ratou; i tuwhaina ano hoki e ia nga
ika e rua ma ratou katoa.
42 A kai katoa ana ratou, a ka ma-
kona.
43 A kotahi tekau ma rua *nga kete* i
kohia ake e ratou, kī tonu i nga whati-
whatinga, i nga ika ano hoki.
44 A me te mea e rima mano nga tā-
ngata i kai taro ra.
45 A akiaki tonu iho ia i ana akonga
kia eke ki runga ki te kaipuke, kia
whakawhiti atu i mua *i a ia* ki tawahi
ki Petahaira, i a ia e tono ana i te mano
kia haere.
46 Na, ka mutu tana poroporoaki, ka
haere ia ki te maunga ki te inoi.
47 Na, kua ahiahi, a i waenga moana
te kaipuke, ko ia anake hoki i uta.
48 Na, ka kite ia i a ratou e ruwha ana
i te hoenga; i hē hoki ta ratou hau: a i
te wha o nga mataarahanga o te po, ka
haere atu ia ki a ratou, i haere *maori* i
runga i te moana, me te mea hoki ka pa-
hika ke i a ratou.
49 Ano ka kite ratou i a ia e haere ana
i runga i te moana, ka mea ratou, He
wairua! a ka aue:
50 I kite hoki ratou katoa i a ia, a ihiihi
ana. Na, ka hohoro ia te korero mai ki
a ratou, a ka mea ki a ratou, Kia mana-
wanui koutou: ko ahau tenei; kaua e
mataku.
51 Na, ka eke ia ki te kaipuke ki a
ratou; a mariri iho te hau: a nui wha-
kaharahara to ratou oho mauri, miharo
ana.
52 Kihai hoki ratou i mahara ki nga
taro: he pakeke hoki no o ratou nga-
kau.

53 A, to ratou whitinga atu, ka tae ki
te whenua o Kenehareta, a u ana ki
uta.
54 A, to ratou mahutatanga mai i te
kaipuke, mohio tonu atu ratou ki a ia,
55 A oma ana puta noa i taua whenua,
a tawhio noa, ka anga ka mau mai i
nga turoro i runga i nga moenga, ki te
wahi i rongo ai ratou kei reira ia.
56 A i ana haerenga katoatanga ki nga
kāinga koraha, ki nga pa, ki nga whenua
ranei, ka whakatakotoria nga turoro ki
nga kāinga hoko, ka inoi ki a ia kia
pa kau ratou ki te taniko o tona ka-
kahu: a ora ake nga tāngata katoa i pa
ki a ia.

UPOKO 7.

NA, ka huihui mai ki a ia nga Parihi,
me etahi o nga Karaipi, i haere mai
i Hiruharama.
2 A, to ratou kitenga i etahi o ana
akonga e kai taro ana me te noa ano
nga ringaringa, ara, kihai i horoia, ka
whakahe mai ratou.
3 E kore hoki e kai nga Parihi, me
nga Hurai katoa, ki te kahore i ata
horoia nga ringaringa, e pupuri ana
hoki i te whakarerenga iho a nga kau-
matua.
4 E kore ano ratou e kai *ina hoki mai* i
te kāinga hoko, ki te mea kahore i horoi.
He maha hoki era atu mea kua riro mai
kia puritia e ratou, nga horoinga o nga
kapa, o nga pāta, o nga mea parahi, o
nga nohoanga.
5 Katahi ka ui atu nga Parihi me nga
Karaipi ki a ia, He aha o akonga tē
haere ai i runga i te whakarerenga iho a
nga kaumatua, a kahore nei e horoi i
nga ringaringa ina kai taro?
6 Na, ka whakahokia atu e ia, a ka
mea ki a ratou, Tika rawa ta Ihaia i
poropiti ai mo koutou mo te hunga tini-
hanga, te mea hoki i tuhituhia, Te iwi
nei, ko nga ngutu nei hei whakahonore
i a au, matara noa atu ia i a au o ratou
ngakau.
7 Otira maumau karakia noa ratou ki a
au, ta ratou nei hoki e whakaako ai ko
nga whakahaunga a te tangata.
8 Kua whakarerea hoki e koutou ta te
Atua kupu ako, pupuri ai i te whakare-
renga iho a nga tāngata, i nga horoinga
o nga pāta, o nga kapa: he maha hoki
nga mea pena e meinga ana e kou-
tou.
9 I mea ano ia ki a ratou, Tena ra ta
koutou hanga ki te whakakahore i te
whakahaunga a te Atua, kia mau ai
koutou ki ta koutou whakarerenga iho.
10 I mea hoki a Mohi, Whakahonoretia
tou pāpā me tou whaea; a, Ki te kohu-
kohua e tetahi *tona* pāpā, whaea ranei,
kia mate ia mate rawa:
11 Ko koutou ia hei mea, Ki te mea
tetahi ki tona pāpā, ki tona whaea ranei,
Ko taku mea hei atawhainga mou, he
koropana, ara, he mea i whakaherea,
12 Na, heoi ano a koutou tukunga i a
ia, ki te mea i tetahi mea ma tona pāpā
ma tona whaea ranei;
13 Ka waiho nei e koutou ta koutou
whakarerenga iho, i whakarerea iho nei
e koutou, hei whakakahore mo ta te
Atua kupu: a he maha nga mea pena e
meinga ana e koutou.
14 ¶ Na, karangatia ana e ia te mano
katoa, a mea atu ana ki a ratou, Wha-
karongo mai koutou katoa, kia mātau
koutou:
15 Kahore he mea o waho o te tangata
ka tapoko nei ki roto ki a ia hei wha-
kanoa i a ia: engari nga mea e puta
mai ana i roto i a ia, ma enei e noa ai te
tangata.
16 Ki te whai taringa tetahi hei wha-
karongo, kia rongo ia.
17 Ano ka mawehe mai ia i te mano
ki roto ki te whare, ka ui mai ana
akonga ki a ia ki te tikanga o tena kupu
whakarite.
18 Na, ka mea ia ki a ratou, Ha, e
kuare ana ano hoki koutou? Kahore
koutou i mātau, na, nga mea katoa o
waho e tapoko nei ki roto ki te tangata,
e kore ia e noa i era;
19 No te mea e kore e tapoko ki roto
ki tona ngakau, engari ki te kopu, a
puta atu ano ki te poka, me te tahi ano
i nga kai katoa?
20 I mea ano ia, Ko te mea e puta ake
ana i te tangata, ma tera e noa ai te
tangata.
21 No roto hoki no te ngakau o nga
tāngata te putanga o nga whakaaro
kino, o nga puremu, o nga moe puku, o
nga kohuru,
22 O nga tahae, o nga hiahia apo, o
nga kino, o te tinihanga, o te hiahia
taikaha, o te kanohi kino, o te kohuko-
hu, o te whakapehapeha, o te waira-
ngi:
23 No roto te putanga ake o enei kino
katoa, a ma reira e noa ai te tangata.
24 ¶ Na, ka whakatika atu ia i reira,
ka haere ki nga wahi o Taira o Hairona,
a tomo ana ki roto ki tetahi whare, ki-
hai hoki ia i pai kia rongo tetahi tanga-
ta: otira kihai i ngaro.

25 I rongo hoki ki a ia tetahi wahine,
he wairua poke to tana kotiro, a haere
ana takoto ana ki ona waewae:
26 He wahine Kariki hoki ia, no Hai-
ropinihia tona iwi; ka inoi ki a ia kia
peia e ia te rewera i roto i tana kotiro.
27 Na, ko te meatanga atu a Ihu ki a
ia, Tukua kia mātua makona nga tama-
riki: e kore hoki e pai kia tangohia te
taro a nga tamariki, kia makā ma nga
kuri.
28 Na, ka whakahokia mai e ia, a ka
mea ki a ia, Ae ra, e te Ariki: ahakoa ra
e kai ana nga kuri i raro i te tepara i nga
kongakonga a nga tamariki.
29 Na, ko tana meatanga atu ki a ia,
Koia kei tena kupu, haere; kua puta
mai te rewera i roto i to kotiro.
30 A, tona haerenga ki tona whare,
na, rokohanga atu kua puta mai te re-
wera, a ko tana kotiro e takoto ana i
runga i te moenga.
¶ 31 A i hoki atu ano ia i nga wahi o
Taira, o Hairona, a haere ana ki te mo-
ana o Kariri, ra waenga o nga wahi o
Rekaporihi.
32 Na, ka mauria mai e ratou ki a ia
he turi e whango ana; ka tohe ki a ia
kia whakapākia iho tona ringa ki a ia.
33 Na, ka tangohia atu ia i roto i te
mano ki tahaki, a kuhua ana ona mai-
hao ki ona taringa, na ka tuwha atu, ka
whakapa atu ki tona arero;
34 Ka titiro atu ki te rangi, ka hotu
tona manawa, ka mea ki a ia, Epata,
ara, Kia puare.
35 Na, puare tonu iho ona taringa, a
korokoro noa ana te here o tona arero,
na, kua tika ana korero.
36 Katahi ia ka whakatupato i a ratou
kia kaua e korerotia ki te tangata: otira
whakatupato noa ia i a ratou, nui noa
atu ta ratou korero;
37 A tino miharo rawa ratou, ka mea,
Pai tonu tana meatanga i nga mea ka-
toa: e mea ana ia i nga turi kia rongo, i
nga reo kore kia korero.

UPOKO 8.

IAUA ra ano i te mano e nui rawa
ana, a kahore he kai ma ratou, ka
karanga a Ihu ki ana akonga, ka mea ki
a ratou,
2 E aroha ana ahau ki nga tāngata, ka
toru nei hoki o ratou ra e noho ana ki
a au, a kahore ā ratou kai:
3 A ki te tonoa pukutia ratou e ahau
ki o ratou whare, ka hemo ki te ara: i
haere mai hoki etahi o ratou i tawhiti.
4 Na, ka whakahokia mai ki a ia e ana
akonga, Me aha te tangata ka makona
ai enei i te taro i konei i te koraha?
5 Ka ui atu ia ki a ratou, E hia ā
koutou taro? Ka mea mai ratou, E
whitu.
6 Na, ka mea ia ki te mano kia noho
ki raro ki te whenua: a ka mau ki nga
taro e whitu, ka whakawhetai, ka wha-
whati, a hoatu ana e ia ki ana akonga
kia whakatakotoria; a whakatakotoria
ana e ratou ma te mano.
7 He ika ano ā ratou torutoru nei, he
mea nonohi: a ka mutu te whakapai,
ka mea kia whakatakotoria hoki era.
8 Na, kai ana ratou, a ka makona: a
kohia ake ana e ratou o nga whatiwha-
tinga i toe e whitu nga kete.
9 A me te mea e wha mano te hu-
nga i kai: a tonoa atu ana ratou e ia.
10 ¶ Na, eke tonu atu ia, ratou tahi
ko ana akonga, ki runga ki te kaipuke,
a ka tae atu ki nga wahi o Tarama-
nuta.
11 Na, ka haere mai nga Parihi, ka
anga ka totohe ki a ia, ka rapu tohu i a
ia i te rangi, hei whakamatautau mona.
12 Na, ka hotu tona wairua, ka mea
ia, He aha tenei whakatupuranga ka
rapu ai ki te tohu? he pono taku e mea
nei ki a koutou, E kore e hoatu he tohu
ki tenei whakatupuranga.
13 Na, mahue ake ratou i a ia, a eke
ana ano ia ki te kaipuke, rere ana ki
tera taha.
14 ¶ Na, i wareware ratou ki te mau
taro atu, a kotahi anake a ratou taro i te
kaipuke.
15 Na, ka whakatupato ia i a ratou, ka
mea, Kia mahara, kia tupato i te rewena
a nga Parihi, i te rewena hoki a He-
rora.
16 A ka korerorero ratou ki a ratou
ano, ka mea, No te mea kahore ā tatou
taro.
17 A ka mohio a Ihu, ka mea ki a ra-
tou, He aha koutou ka korerorero ai no
te mea kahore ā koutou taro? kiano
koutou i mātau noa, kiano i mahara? e
pakeke tonu ana ano ranei o koutou
ngakau?
18 He kanohi nei o koutou, a e kore
koutou e kite? he taringa nei o koutou,
a e kore koutou e rongo? e kore ano hoki
e mahara?
19 I a au i whatiwhati i nga taro e
rima ma nga mano e rima, e hia nga
kete kī o nga whatiwhatinga i kohia
ake e koutou? Ka mea mai ratou ki a
ia, Kotahi tekau ma rua.
20 I nga *taro* hoki e whitu ma nga

mano e wha, e hia nga kete kī o nga
whatiwhatinga i kohia ake e koutou?
Ka mea ratou, E whitu.
21 Na, ka mea ia ki a ratou, He aha
ina koutou tē mātau ai?
22 ¶ A, tona taenga mai ki Petahaira,
ka kawea mai e ratou he matapo ki a ia,
a ka inoi ki a ia kia whakapangia atu e
ia.
23 Na, ka mau ia ki te ringaringa o te
matapo, ka arahi i a ia ki waho o te kāi-
nga; ka tuwha atu hoki ki ona kanohi, a
whakapakia ana ona ringaringa ki a ia,
ka ui atu ki a ia me kore ia e kite i teta-
hi mea.
24 Na, ka titiro ake ia, ka mea, E kite
atu ana ahau i nga tāngata e haereere
ana me te mea he rakau.
25 Me i reira ka whakapakia ano nga
ringaringa ki ona kanohi, a ka mea i a
ia kia titiro mai: na, ka ora ano ia, a
ka mārama te titiro atu ki nga tāngata
katoa.
26 Na, ka tono atu ia i a ia ki tona
whare, ka mea atu, Kaua e tomo atu ki
te kāinga, kaua ano hoki e korerotia atu
ki tetahi i te kāinga.
27 ¶ Na, ka haere atu a Ihu, ratou ko
ana akonga, ki nga kāinga o Hiharia
Piripai: a i te ara ka ui atu ia ki ana
akonga, ka mea ki a ratou, Ki ta nga
tangata kī, ko wai ahau?
28 Na, ko ta ratou whakahokinga mai,
Ko Hoani Kai iriiri: ki ta etahi, ko
Iraia; a ki ta etahi, ko tetahi o nga
poropiti.
29 Na, ka mea ia ki a ratou, A ki ta
koutou kī, ko wai ahau? Na, ko te
whakahokinga mai a Pita, ka mea ki a
ia, Ko te Karaiti koe.
30 Na, ka whakatupato ia i a ratou,
kia kaua ia e korerotia ki tetahi ta-
ngata.
31 Katahi ia ka anga ka whakaako i a
ratou, kua takoto te tikanga kia maha
nga mamae o te Tama a te tangata,
kia whakakinongia hoki e nga kauma-
tua, e nga tohunga nui, e nga Karaipi,
a kia whakamatea, kia ara ano hoki ina
pahure nga ra e toru.
32 I korerotia nuitia ano hoki taua
kupu e ia. A ka mau a Pita ki a ia, ka
anga ka whakahe ki tana.
33 Otira ka tahuri ia ka titiro ki ana
akonga, ka whakahe ki ta Pita, ka
mea, Haere ki muri i a au, e Hatana:
kahore hoki ou ngakau ki nga mea a te
Atua, engari ki ā te tangata.
34 ¶ Na, ka karangatia e ia te mano,
ratou ko ana akonga, a ka mea ki a ra-
tou, Ki te mea tetahi tangata kia haere
mai ki te whai i a au, me whakakahore
e ia tāna ake, me amo tona ripeka, ka
aru i a au.
35 Ki te whai tetahi kia ora, ka mate
ano ia; a ki te mate tetahi, mona i wha-
kaaro ki a au, ki te rongo pai ano hoki,
ka ora ia.
36 He aha hoki te pai ki te tangata, ki
te riro mai i a ia te ao katoa, a ka kore
he ora mona?
37 He aha hoki ta te tangata e hoatu
ai hei utu mona kia ora?
38 Ki te whakama hoki tetahi ki a au
me aku korero, i tenei whakatupuranga
puremu, *i tenei whakatupuranga* kino;
ka whakama ano hoki te Tama a te ta-
ngata ki a ia, ina haere mai i runga i te
kororia o tona Matua, ratou ko nga ana-
hera tapu.

UPOKO 9.

I MEA ano hoki ia ki a ratou, He
pono taku e mea atu nei ki a koutou,
Tenei ano etahi o te hunga e tu nei, e
kore e pāngia e te mate, kia kite ra ano
i te rangatiratanga o te Atua e haere
mai ana i runga i te kaha.
2 ¶ A ka pahure nga ra e ono, ka
mau a Ihu ki a Pita, ki a Hemi, ki a
Hoani, na, kawea ana ratou e ia ki
runga ki tetahi maunga tiketike, ko
ratou anake: a ka puta ke tona ahua i
to ratou aroaro.
3 A kanapa tonu ona kakahu, ma tonu
me te hukarere; e kore e taea e te kai
horoi i runga i te whenua te mea kia
pera te ma.
4 Na, ka kitea e ratou a Iraia raua ko
Mohi: e korerorero ana hoki raua ki a
Ihu.
5 Na, ka oho atu a Pita, ka mea ki a
Ihu, E te Kai whakaako, he mea pai
kia noho tatou ki konei: na, kia hangā
e matou etahi wharau kia toru; kia ko-
tahi mou, kia kotahi mo Mohi, kia ko-
tahi mo Iraia.
6 Kahore hoki ia i mātau ki tana e
korero ai; i wehi hoki ratou.
7 A ko tetahi kapua e taumarumaru
ana ki runga ki a ratou: a ka puta mai
he reo i te kapua, e mea ana, Ko taku
Tama tenei i aroha ai; whakarongo ki
a ia.
8 A titiro rawa mai ratou ki tetahi
taha ki tetahi taha, kahore a ratou ta-
ngata i kite ai, ko ratou anake ko Ihu.
9 A i a ratou e heke iho ana i te mau-
nga, ka whakatupato ia i a ratou kia
kaua e korerotia ki te tangata ā ratou i

kite ai, kia ara ra ano te Tama a te tangata i te hunga mate.
10 A i puritia taua kupu e ratou, ka uiui ki a ratou ano, he aha ra te aranga ake i te hunga mate.
11 ¶ A ka ui mai ratou ki a ia, ka mea, He aha nga Karaipi ka mea ai, ko Iraia kia mātua puta mai?
12 Na, ka whakahokia atu e ia, a ka mea ki a ratou, E puta mai ana ano a Iraia ki mua, ki te whakatika i nga mea katoa; a kua oti ano te tuhituhi mo te Tama a te tangata, kia maha ona mamae, kia whakakahoretia.
13 Ko taku kupu ia tenei ki a koutou, Kua tae mai ano a Iraia, heoi meatia ana e ratou ki a ia ta ratou i pai ai, nga mea hoki i tuhituhia mona.
14 ¶ A, tona taenga atu ki nga akonga, ka kite ia he nui te tangata e karapoti ana i a ratou, me nga Karaipi e totohe ana ki a ratou.
15 A kite kau mai te mano katoa i a ia, ka miharo, a oma ana, oha ana ki a ia.
16 Na, ka ui atu ia ki nga Karaipi, He aha ta koutou e totohe na ki a ratou?
17 Na, ka whakahokia mai e tetahi i roto i te mano, ka mea, E te Kai whakaako, kua kawea mai e ahau taku tamaiti ki a koe, he wairua reo-kore tona;
18 A i nga wahi e hopu ai *te wairua* i a ia, ka taia iho: tutū ana te huka, tetea noa iho ona niho, a pakoko haere ana: i mea ano ahau ki āu akonga kia peia ia ki waho; heoi kihai i taea e ratou.
19 Na, ko tana whakahokinga atu ki a ia, ka mea, E te uri whakapono-kore, kia pehea te roa o taku nohoanga ki a koutou? kia pehea te roa o taku manawanuitanga ki a koutou? Kawea mai ki a au.
20 Na, kawea mai ana ia ki a ia: a, tona kitenga i a ia, na, haea tonutia iho ia e te wairua; a hinga ana ia ki te whenua, ka oke, ka huka.
21 Na, ka ui atu ia ki tona matua, Pehea te roa o tenei mea i a ia? Ka mea mai ia, No te tamarikitanga:
22 A he maha ana turakanga i a ia ki te kapura, ki te wai, kia mate ai: otira ki te taea e koe te aha ranei, arohaina mai maua, kia puta to whakaaro ki a maua.
23 Ka mea a Ihu ki a ia, Ki te taea e koe te whakapono, ka taea nga mea katoa e te tangata whakapono.
24 Na, karanga tonu mai te matua o te tamaiti, ka mea, me *te heke ano* nga roimata, E whakapono ana ahau, e te Ariki; kia puta to whakaaro ki taku whakapono-kore.
25 Na te kitenga o Ihu i te mano e oma mai ana, ka riria e ia te wairua poke, ka mea ki a ia, E te wairua reokore, turi, ko taku kī tenei ki a koe, Puta mai i roto i a ia, kaua ano hoki e tomo atu ki roto ki a ia a muri ake nei.
26 Na, hamama ana tera, a haehae noa iho i a ia, a puta mai ana ki waho: no ka pera *taua tangata* me te tupapaku, a he tokomaha i mea, Kua mate.
27 Na, ka mau a Ihu ki tona ringa, ka whakaara i a ia; a ka whakatika ia.
28 A ka tomo atu ia ki te whare, ka ui puku ana akonga ki a ia, He aha matou tē ahei ai te pei i a ia ki waho?
29 Ano ra ko ia ki a ratou, E kore e puta noa mai te pena, ma te inoi anake, ma te noho puku.
30 ¶ Na, ka hapainga atu e ratou i reira, a haere ana ra waenganui o Kariri; a kihai ia i pai kia rangona e tetahi.
31 Ko tana hoki tena i whakaako ai ki ana akonga, i mea ai ki a ratou, Ka tukua te Tama a te tangata ki nga ringa o nga tāngata, a ma ratou ia e whakamate; a ka oti ia te whakamate, ka ara ake i te toru o nga ra.
32 Na, kihai ratou i mātau ki taua kupu, a ka mataku ki te ui ki a ia.
33 ¶ Na, tona taenga mai ki Kaperenauma: a i a ia i roto i te whare, ka ui ia ki a ratou, He aha ta koutou i korerorero ai ki a koutou i te ara?
34 A kihai ratou i kīkī: ko ta ratou hoki i korerorero ai ki a ratou i te ara, ko wai e nui rawa.
35 Na, ka noho ia, a ka karanga i te tekau ma rua, ka mea ki a ratou, Ki te whai tetahi kia waiho ko ia hei mua, ka waiho ia hei muri i te katoa, hei kai mahi ma te katoa.
36 I mau ano ia ki tetahi tamaiti nohinohi, a whakaturia ana ki waenganui i a ratou: na, ka okooko i a ia, a ka mea ki a ratou,
37 Ki te manako tetahi ki tetahi o nga tamariki penei, he whakaaro hoki ki toku ingoa, e manako ana ia ki a au: a ki te manako tetahi ki a au, ehara ahau i tana i manako ai, engari ko toku kai tono mai.
38 ¶ Na, ka oho mai a Hoani ki a ia, ka mea, E te Kai whakaako, i kite matou i tetahi e pei rewera ana i runga i tou ingoa, a kahore e haere tahi nei me

tatou: na, riria iho e matou, mona kahore e haere tahi me tatou.
39 Na, ka mea a Ihu, Kaua ia e riria: ki te mea hoki noku te ingoa e mahi merekara ai tetahi, e kore e hohoro tana korero kino moku.
40 Ko ia hoki ehara i te hoa riri ki a tatou, no tatou ia.
41 Ki te whakainumia koutou e tetahi ki te kapa wai, he whakaaro ki toku ingoa, no te mea no te Karaiti koutou, he pono taku e mea nei ki a koutou, e kore ia e hapa i tana utu.
42 Na, ki te mea tetahi kia hē tetahi o enei mea nonohi e whakapono nei ki a au, nui ke te pai ki a ia ki te whakawewerewerea tetahi kohatu mira ki tona kakī, a ka makā ia ki te moana.
43 Na, ki te hē koe i tou ringaringa, poutoa: he nui ke hoki te pai ki a koe kia tomo mutu atu koe ki te ora, a kia kaua e haere me te mau ano nga ringaringa e rua ki te reinga, ki te kapura e kore e tineia:
44 Ki te wahi e kore ai e mate to ratou kutukutu, ki te kapura e kore e tineia.
45 Ki te hē ano koe i tou waewae, poutoa: he nui ke hoki te pai ki a koe kia tomo kopa atu koe ki te ora, a kia kaua e makā me te mau ano nga waewae e rua ki te reinga, ki te kapura hoki e kore tineia:
46 Ki te wahi e kore ai e mate to ratou kutukutu, ki te kapura e kore e tineia.
47 Ki te hē ano hoki koe i tou kanohi, makā atu: he mea pai hoki ki a koe kia tomo kanohi tahi ki te rangatiratanga o te Atua, a kia kaua koe e makā me nga kanohi e rua ki te kapura o te reinga:
48 Ki te wahi e kore ai e mate to ratou kutukutu, ki te kapura e kore e tineia.
49 Ta te mea ka totetia nga tāngata katoa ki te kapura, ka totetia ano hoki nga patunga tapu katoa ki te tote.
50 He mea pai te tote: otira ki te pirau te tote, ma te aha e whai tikanga tote ai? Kia whai tote i roto i a koutou, kia mau hoki te rongo a tetahi ki tetahi.

UPOKO 10.

NA, ka whakatika atu ia i reira, a haere ana ki nga wahi o Huria ra tera taha o Horano: na, ka huihui mai ano nga mano ki a ia; a ka whakaako ano hoki ia i a ratou, ko tana hanga hoki ia.
2 ¶ Na, ka haere mai nga Parihi, ka ui ki a ia, He mea tika ranei kia whakarere te tangata i *tana* wahine? he whakamatautau hoki mona.
3 Na, ka whakahokia atu e ia, a ka mea ki a ratou, He aha ta Mohi i mea ai ki a koutou?
4 Ka kī mai ratou, I tukua e Mohi kia tuhituhia he pukapuka whakarere, ka whakarere ai.
5 Na, ka whakahokia atu e Ihu, a ka mea ki a ratou, Na te pakeke o o koutou ngakau i tuhituhia ai e ia tenei kupu ako ki a koutou.
6 I te orokohanganga ia, i hangā raua e te Atua he tāne he wahine.
7 Mo konei ka mahue i te tangata tona pāpā me tona whaea, a ka piri ki tana wahine;
8 A hei kikokiko kotahi raua tokorua: na, heoi ano to raua tokoruatanga, engari kotahi ano kikokiko.
9 Na, ā te Atua i hono ai, kaua e wehea e te tangata.
10 A i te whare ka ui atu ano ana akonga ki a ia ki taua mea.
11 A ka mea ia ki a ratou, Ki te whakarere tetahi i tana wahine, a ka marena i tetahi atu, e puremu ana ia, e hara ana ki tera.
12 Ki te whakarere ano hoki te wahine i tana tāne, a ka marenatia ki tetahi atu, e puremu ana ia.
13 ¶ Na, ka kawea mai ki a ia etahi tamariki nonohi, kia pa atu ai ia ki a ratou: otira ka riria e nga akonga te hunga nāna i kawe mai.
14 A, te kitenga o Ihu, ka riri, a ka mea ki a ratou, Tukua nga tamariki nonohi kia haere mai ki a au, kaua hoki ratou e araia atu: no nga penei hoki te rangatiratanga o te Atua.
15 He pono taku e mea nei ki a koutou, Ki te kahore e rite te tango a tetahi i te rangatiratanga o te Atua ki ta te tamaiti nohinohi, e kore ia e tomo ki roto.
16 Na, okookona ana ratou e ia, whakapakia iho ona ringaringa ki a ratou, a manaakitia ana ratou.
17 ¶ Na, i a ia e haere atu ana i te huarahi, ka oma mai tetahi, tukua iho ana nga turi ki a ia, ka ui ki a ia, E te Kai whakaako pai, me aha ahau ka whiwhi ai ki te oranga tonutanga?
18 Na, ka mea a Ihu ki a ia, He aha ahau i kiia ai e koe he pai? kahore tetahi i pai, kotahi anake ko te Atua.
19 E mātau ana koe ki nga ture,

Kaua e puremu, Kaua e patu tangata,
Kaua e tahae, Kaua e whakapae teka,
Kaua e kaia, Whakahonoretia tou pāpā
me tou whaea.
20 Na, ka whakahokia mai e tera, a
ka mea ki a ia, E te Kai whakaako, kua
rite katoa enei mea i a au no toku tama-
rikitanga ake.
21 Na, ka titiro mai a Ihu ki a ia, ka
aroha ki a ia, ka mea ki a ia, Kotahi te
mea kahore nei i a koe: haere, hokona
ou mea, ka hoatu ki nga rawakore, a e
whai taonga koe ki te rangi: katahi ka
amo i te ripeka, ka aru i a au.
22 Otira i mamae ia ki taua kupu, a
haere pouri ana: he maha hoki ona
taonga.
23 ¶ Na, ka tirotiro mai a Ihu, ka
mea ki ana akonga, Anō te whakauaua
o te tapoko o te hunga taonga ki te
rangatiratanga o te Atua!
24 Na, ka miharo nga akonga ki ana
kupu. A ka whakahokia atu ano e
Ihu, ka mea ki a ratou, E tama ma, anō
te whakauaua o te tapoko ki to te Atua
rangatiratanga o te hunga e whakawhi-
rinaki ana ki nga taonga!
25 Erangi te haere o te kamera ra te
kowhao o te ngira he mea takoto noa,
he *whakauaua* rawa ia te haere o te
tangata taonga ki roto ki te rangatirata-
nga o te Atua.
26 Na, rahi rawa to ratou miharo, a
ka mea ki a ratou ano, Ko wai ra e
ora?
27 Na, ka titiro mai a Ihu ki a ratou,
ka mea, E kore tenei e taea e te tangata,
ki te Atua ia e taea ano: e taea hoki
nga mea katoa e te Atua.
28 ¶ Katahi ka anga a Pita ka mea ki
a ia, Na, kua mahue nei i a matou nga
mea katoa, kua aru nei i a koe.
29 Na, ka whakahokia mai e Ihu, a
ka mea, He pono taku e mea nei ki a
koutou, Ki te whakarerea e tetahi ta-
ngata, he whare, he teina, he tuāhine,
he pāpā, he whaea, he wahine, he ta-
mariki, he māra, he whakaaro hoki nāna
ki a au ki te rongo pai ano hoki,
30 Ina, tataki rau nga mea e riro mai
i a ia i tenei wa, he whare, he teina, he
tuāhine, he whaea, he tamariki, he māra,
me te whakatoinga; a i te ao meake
puta mai, he oranga tonutanga.
31 He tokomaha ia o mua e waiho ki
muri; a ko o muri ki mua.
32 ¶ Na, i te huarahi ratou e haere
ana ki Hiruharama; me te haere ano
a Ihu i mua i a ratou: na, e miharo ana
ratou; e aru mataku atu ana. Heoi ka
mau ano ia ki te tekau ma rua, ka anga
ka korero ki a ratou i nga mea meake pa
ki a ia,
33 Nana, e haere ana tenei tatou ki
Hiruharama; a ka tukua atu te Tama a
te tangata ki nga tohunga nui, ki nga
Karaipi; a ka kiia ia e ratou kia mate,
ka tukua hoki ia e ratou ki nga
tauiwi:
34 A ka tawaia ia, ka whiua, ka tu-
whaina, ka whakamatea: a i te toru o
nga ra ka ara.
35 ¶ Na, ka haere atu ki a ia a Hemi
raua ko Hoani, nga tamariki a Heperi,
ka mea, E te Kai whakaako, e mea ana
maua kia meatia e koe ta maua e
inoi ai.
36 Na, ka mea mai ia ki a raua, He
aha ta korua e mea ai kia meatia e
ahau ma korua?
37 Ka mea raua ki a ia, Tukua ki a
maua kia noho, tetahi ki tou matau,
tetahi ki tou maui, i tou kororia.
38 Na, ko te meatanga mai a Ihu ki a
raua, Kahore korua e mātau ki ta korua
e inoi nei; e ahei ranei korua te inu i te
kapa ka inumia nei e ahau? kia iriiria
ki te iriiringa ka iriiria nei ahau?
39 Ka mea raua ki a ia, E ahei ano.
Ka kī mai a Ihu ki a raua, E inu ano
korua i te kapa ka inumia e ahau; e
iriiria korua ki te iriiringa e iriiria ai
ahau:
40 Tena ko te noho ki taku matau, ki
taku maui, ehara i te mea maku e hoatu,
engari *ka riro* i te hunga i whakaritea
nei mo ratou.
41 A, te rongonga o te tekau, ka anga
ka riri ki a Hemi raua ko Hoani.
42 Na, ka karangatia ratou e Ihu, a
ka mea ia ki a ratou, E mahara ana
koutou, ko te hunga e kiia ana he
kawana no nga tauiwi, hei whakatupu
rangatira ki a ratou; a ko o ratou tā-
ngata rarahi hei akiaki i a ratou.
43 Otira e kore e pera i roto i a kou-
tou: engari ki te mea tetahi kia wha-
katupu tangata rahi i roto i a koutou,
me whakatupu kai mahi ia ma kou-
tou:
44 A ki te mea tetahi o koutou kia
whakatupu tino tangata, me whaka-
tupu pononga ia ma te katoa.
45 Kihai nei hoki te Tama a te tangata
i haere mai kia mahia he mea māna,
engari kia mahi ia, kia tuku hoki i a ia
kia mate hei utu mo nga tāngata toko-
maha.
46 ¶ Na, ka tae ratou ki Heriko: a i
a ia e haere atu ana i roto i Heriko,
ratou ko ana akonga, ko te mano tini, e
noho ana a Paratimiuha tama a Timiu-

ha, he matapo, i te taha o te ara, ki te
tono mea māna.
47 A, tona rongonga ko Ihu o Naha-
reta tena, ka anga ia ka karanga, ka
mea, E Ihu, e te Tama a Rawiri, kia
aroha ki a au.
48 A he tokomaha ki te riri i a ia kia
noho puku: heoi tino rahi ake tana
karanga, E te Tama a Rawiri, kia
aroha ki a au.
49 Na, ka tu a Ihu, ka mea kia kara-
ngatia ia. A karangatia ana e ratou te
matapo, ka mea ki a ia, Kia maia, wha-
katika; e karanga ana ia ki a koe.
50 Na, ka whakarerea e ia tona ka-
kahu, a whakatika ana, haere ana ki a
Ihu.
51 Na, ka oho mai a Ihu, ka mea ki a
ia, He aha tāu e hiahia na kia meatia e
ahau māu? Ka kī te matapo ki a ia,
E te Ariki, kia titiro ahau.
52 Ka mea mai a Ihu ki a ia, Haere;
na tou whakapono koe i ora ai. Na,
titiro tonu iho ia, a aru ana i a Ihu i te
ara.

UPOKO 11.

ANO ka tata ratou ki Hiruharama ki
Petapaki ki Petani, *a ka tae* ki
maunga Oriwa, tokorua ana akonga i
tonoa e ia,
2 I mea ano ia ki a raua, Haere ki te
kāinga e anga mai ana ki a korua: a
tomo kau atu ki reira, ka kite i tetahi
kuao e here ana, kahore ano kia nohoia
e te tangata; wetekina, arahina mai.
3 A ki te kī mai tetahi tangata ki a
korua, He aha tenei ka meinga ai e
korua? ka mea atu, E mea ana te Ariki
ki a ia māna; na, ka tukua tonutia mai
ki konei.
4 Na, haere ana raua, a ka kitea te
kuao e here ana ki te kuwaha i waho i
te pekanga o te ara; a wetekina mai
ana e raua.
5 A ka mea mai etahi o te hunga e tu
ana i reira ki a raua, He aha ta korua e
wewete na i te kuao?
6 Na, ka korerotia atu e raua ki a
ratou ta Ihu i mea ai: a tukua mai ana
raua e ratou.
7 A ka arahina te kuao ki a Ihu, na,
wharikitia ana o raua kakahu ki runga
ki a ia; a noho ana ia i runga.
8 Na, he tokomaha i whariki i o ratou
kakahu ki te ara: ko etahi i kokoti i
nga manga o nga rakau, a wharikitia
ana ki te ara.
9 Ko te hunga i haere i mua, me te
hunga i haere i muri, i karanga, i mea,
Ohana; Ka whakapaingia ia e haere
mai ana i runga i te ingoa o te Ariki:
10 Ka whakapaingia te rangatiratanga
nga o to tatou matua o Rawiri, e haere
mai ana i runga i te ingoa o te Ariki:
Ohana i runga rawa.
11 Na, ka tomo atu a Ihu ki Hiruha-
rama, ki roto hoki ki te temepara: a
tirotirohia iho e ia nga mea katoa, ko te
wa hoki ia o te ahiahi, na, haere ana ia
ratou tahi ko te tekau ma rua ki
Petani.
12 ¶ Na, i te aonga ake, i a ratou kua
riro mai i Petani, ka hiakai ia:
13 A, tona kitenga i tetahi piki i
tawhiti, he rau ona, ka haere atu, me
kore e kitea tetahi mea i runga: a, tona
taenga atu, kihai i kitea e ia tetahi mea,
he rau anake; ehara hoki i te po
piki.
14 Na, ka oho atu a Ihu, ka mea ki
taua *rakau*, Kaua rawa te tangata e kai
i tetahi hua ou ake tonu atu; me te
whakarongo ano ana akonga.
15 ¶ A ka tae mai ratou ki Hiruha-
rama: na, te tomokanga atu o Ihu ki
roto ki te temepara, ka anga ka pei ki
waho i te hunga e hoko atu ana e hoko
mai ana i roto i te temepara, a hurihia
ake nga tepara o nga kai whakawhiti-
whiti moni, me nga nohoanga o nga
kai hoko kukupa;
16 Kihai ano hoki i tukua kia kawea
tetahi oko e te tangata ra te temepara.
17 A i whakaako ia, i mea ki a ratou,
Kahore koia i tuhituhia, Ka karangatia
toku whare he whare inoi mo nga tau-
iwi katoa? otiia kua meinga nei e kou-
tou hei ana mo nga kai pahua.
18 A i rongo nga Karaipi me nga
tohunga nui, a ka rapu ki te peheata-
nga e whakamatea ai ia: i mataku hoki
ratou i a ia, no te mea i miharo te mano
katoa ki tana ako.
19 Ano ka ahiahi, ka haere atu ia ki
waho o te pa.
20 ¶ A i te atatu, i a ratou e haere
atu ana, ka kite i te piki kua maroke
ake i nga pakiaka.
21 Na, ka mahara a Pita, a ka mea ki
a ia, E te Kai whakaako, na, te piki i
kangā ra e koe kua maroke.
22 Na, ka whakahokia mai e Ihu, a
ka mea ki a ratou, Kia mau te whaka-
pono ki te Atua.
23 He pono hoki taku e mea nei ki a
koutou, Ki te mea tetahi ki tenei mau-
nga, Kia rangā atu koe, kia whaka-
takā ki te moana; a e kore e ruarua
tona ngakau, engari ka whakaponohia e

ia te putanga mai o nga mea i kiia e ia.;
ka whiwhi ano ia ki tana i mea ai.
24 Koia ahau ka mea nei ki a koutou,
Ko nga mea katoa e tono ai koutou ina
inoi, me whakapono ka riro i a koutou,
a ka whiwhi koutou.
25 A ka tu koutou ka karakia, ki te
mea he take riri to koutou ki tetahi,
murua: kia murua ai hoki o koutou hē
e to koutou Matua i te rangi.
26 Na, ki te kore koutou e muru, e
kore ano hoki to koutou Matua i te
rangi e muru i o koutou hē.
27 ¶ Na, ka haere mai ano ratou ki
Hiruharama: a i a ia e haereere ana i
te temepara, ka haere mai ki a ia nga
tohunga nui, me nga Karaipi, me nga
kaumatua,
28 A ka mea ki a ia, Tena, te mana i
meatia ai enei mea e koe? na wai hoki
tenei mana i hoatu ki a koe, i mea ai
koe i enei mea?
29 Na, ka whakahokia mai e Ihu, ka
mea ki a ratou, Maku ano hoki e ui ki a
koutou kia kotahi kupu, a ma koutou e
whakahoki mai ki a au, katahi ka kore-
rotia atu e ahau ki a koutou te mana i
mea ai ahau i enei mea.
30 Te iriiringa a Hoani, no te rangi,
no nga tāngata ranei? korerotia mai ki
a au.
31 A ka korerorero ratou ki a ratou
ano, ka mea, Ki te mea tatou, No te
rangi; e mea mai ia, Ha, he aha kou-
tou tē whakapono ai ki a ia?
32 A ki te mea tatou, No nga tāngata;
ka mataku ratou i te iwi: ki ta ratou
katoa hoki he poropiti pono a Hoani.
33 Na, ka whakahokia atu e ratou, ka
mea ki a Ihu, Kahore matou e kite.
Na, ko te whakahokinga mai a Ihu, ka
mea ki a ratou, E kore ano hoki e kore-
rotia e ahau ki a koutou te mana i mea
ai ahau i enei mea.

UPOKO 12.

NA, ka timataia e ia tetahi kupu
whakarite ki a ratou. I whaka-
tokia e tetahi tangata he māra waina, a
taiepatia ana ki te taiepa, na, ka keria
te takotoranga waina, a hangā ana te-
tahi whare tiketike, a tukua atu ana e
ia ki nga kai mahi, na, ko tona haere-
nga atu ki tawhiti.
2 A i te po i tika ai ka tonoa e ia he
pononga ki nga kai mahi, ki te tiki i
etahi hua o te māra waina i nga kai
mahi.
3 Na, ka mau ratou ki a ia, a whiua
ana, tonoa kautia atu ana.
4 Na, ka tonoa ano e ia ki a ratou
tetahi atu pononga; a ka akina ia e
ratou ki te kohatu, ngawha iho tona māte-
nga, a ka oti ia te tukino ka tonoa atu.
5 Na, ka tonoa ano e ia tetahi atu; a
whakamatea iho ia e ratou; me era atu,
tona tini, ko etahi i whiua, ko etahi i
whakamatea.
6 Na, kotahi ake ano tāna, he tamaiti
aroha nāna, a muri rawa iho ka tonoa
hoki ia ki a ratou, i mea ia, E hopo-
hopo ratou ki taku tamaiti.
7 Na, ka mea aua kai mahi ki a ratou
ano, Ko te tangata tenei mona te kāi-
nga; tena, tatou ka whakamate i a ia,
a mo tatou te kāinga.
8 Na, ka mau ratou ki a ia, whaka-
matea iho, a makā ana ki waho o te
māra waina.
9 Na, ka pehea te rangatira o te māra
waina? ka haere mai ia ka whakangaro
i nga kai mahi, a ka hoatu te māra
waina ki etahi atu.
10 Kahore koia koutou i kite i tenei
Karaipiture; Ko te kohatu i kapea e
nga kai hanga kua meinga hei upoko
mo te kokonga:
11 Na te Ariki tenei, a he mea wha-
kamiharo ki o tatou kanohi?
12 Na, ka whai ratou kia hopukina ia,
otiia i mataku i te mano: i mātau hoki
ratou mo ratou te kupu whakarite i ko-
rerotia nei e ia: na, whakarerea ana ia,
haere ana ratou.
13 ¶ Na, ka tonoa e ratou ki a ia
etahi o nga Parihi, ratou ko nga tāngata
whaka-Herora, hei hopu mo tetahi
kupu āna.
14 A, to ratou taenga mai, ka mea ki
a ia, E te Kai whakaako, e mātau ana
matou he kupu pono tāu, e kore ano
hoki ta te tangata e whakaaroa e koe:
e kore ano hoki koe e titiro ki te kanohi
tangata, engari e whakaako ana i te ara
o te Atua i runga i te pono. He mea
tika ranei te hoatu takoha ki a Hiha,
ehara ranei?
15 Me hoatu ranei e matou, kaua ranei
e hoatu? Otira i mohio ia ki ta ratou
tinihanga, a ka mea ki a ratou, He aha
koutou ka whakamatautau ai i a au?
mauria mai he pene ki a au, kia kite ai
ahau.
16 A mauria mai ana. Na, ko tana
meatanga ki a ratou, No wai tenei ahua
me te tuhituhinga? Ka mea ratou ki a
ia, No Hiha.
17 Na, ka whakahokia mai e Ihu, ka
mea ki a ratou, Hoatu ki a Hiha nga
mea a Hiha, ki te Atua ano hoki nga mea
a te Atua. A miharo ana ratou ki a ia.

18 ¶ Na, ka haere ki a ia nga Haruki
e mea nei kahore he aranga; ka ui ki a
ia, ka mea,
19 E te Kai whakaako, i tuhituhi a
Mohi ki a matou, Ki te mate te tuakana
o tetahi tangata, a ka waiho *tana*
wahine, kahore ano hoki he tamariki
hei waihotanga iho, me tango tana
wahine e tona teina, ka whakatupu uri
ai mo tona tuakana.
20 Na, tokowhitu taua whanau i mua,
he tuakana he teina: a ka tango to mua
i te wahine, a mate iho ia, kahore hoki
he uri hei waihotanga iho.
21 Katahi ka tango te tuarua i a ia, ka
mate, kahore ano hoki ona uri hei wai-
hotanga iho: pera tonu ano hoki te
tuatoru.
22 I tango ano hoki te tokowhitu i a
ia, a kahore o ratou uri hei waihotanga
iho: muri rawa iho ka mate ano hoki
te wahine.
23 Na, i te aranga, i te mea ka ara
ratou, ma wai o ratou te wahine? he
wahine hoki ia na ratou tokowhitu.
24 Na, ka whakahokia mai e Ihu, ka
mea ki a ratou, Ehara ianei tenei i te
mea i hē ai koutou, kahore nei hoki e
mohio ki nga Karaipiture, ki te kaha
hoki o te Atua?
25 I te mea hoki ka ara mai ratou i te
hunga mate, e kore e marena, e kore
ano hoki e hoatu kia marenatia; engari
ka rite ki nga anahera o te rangi.
26 Na, te hunga mate, to ratou ara-
nga mai; kahore koutou i kite i roto i te
pukapuka a Mohi, i ta te Atua i kī ai ki
a ia i tera i te rakau, i mea ai, Ko te
Atua ahau o Aperahama, ko te Atua o
Ihaka, ko te Atua o Hakopa?
27 Ehara ia i te Atua no te hunga
mate, engari he Atua no te hunga ora:
na, nui atu to koutou hē.
28 ¶ A, te haerenga mai o tetahi o
nga Karaipi, te rongonga ki a ratou e
totohe ana, a ka kite he pai tana wha-
kahokinga mai ki a ratou, ka ui ki a ia,
Ko tehea te tuatahi o nga ture katoa?
29 Na, ko te whakahokinga mai a Ihu
ki a ia, Te tuatahi o nga ture katoa,
Whakarongo, e Iharaira; Ko te Ariki
ko to tatou Atua he Ariki kotahi:
30 Kia whakapaua hoki tou ngakau,
tou wairua, tou hinengaro, tou kaha, ki
te aroha ki te Ariki ki tou Atua: ko te
ture tuatahi tenei.
31 A e rite ana ano hoki te tuarua, ko
ia tenei, Kia aroha koe ki tou hoa tata,
anō ko koe. Kahore he ture ke atu e
rahi ake ana i enei.
32 Na, ka mea te Karaipi ki a ia Ka
pai, e te Kai whakaako, he pono to
korero: no te mea kotahi ano te Atua;
a kahore atu tetahi ko ia anake:
33 A ko te whakapaunga atu o te nga-
kau, o te hinengaro, o te wairua, o te
kaha, ki te aroha atu ki a ia, me te
aroha atu ki *tona* hoa tata, anō ko ia,
nui atu tena i nga tahunga tinana me
nga patunga tapu katoa.
34 A, te kitenga o Ihu he kupu mohio
tana i whakahoki mai ai, ka mea ki a
ia, Kahore koe i matara atu i te ranga-
tiratanga o te Atua. A kihai tetahi
tangata i maia ki te ui atu ki a ia i muri
iho.
35 ¶ Na, ka kī mai a Ihu, ka mea, i a
ia e whakaako ana i roto i te temepara,
Na te aha nga Karaipi ka mea ai, he
tama na Rawiri a te Karaiti?
36 Na Rawiri ake hoki te kupu, *i a ia
e nohoia ana* e te Wairua Tapu, I mea
te Ariki ki toku Ariki, Hei taku ringa
matau koe noho ai, kia meinga ra ano e
ahau ou hoa riri hei turanga waewae
mou.
37 Na, ka karangatia nei ia e Rawiri
ake ano, He Ariki; a na hea ano ia i
tama ai ki a ia? A ahuareka ana te
mano tini ki te whakarongo ki a ia.
38 ¶ Na, i mea atu ano ia ki a ratou i
tana akoranga, Kia tupato ki nga Ka-
raipi, ko ta ratou e rawe ai ko nga ka-
kahu roroa ina haereere, me nga ohata-
nga i nga kāinga hoko,
39 Me nga nohoanga rangatira i nga
whare karakia, me nga nohoanga ra-
ngatira i nga hākari:
40 Ka pau nei i a ratou nga whare
o nga pouaru, a e inoi roa ana, he ahua
kau: he nui rawa te mate e pa ki enei.
41 ¶ A i te noho a Ihu i te ritenga atu
o te takotoranga moni, e matakitaki ana
ki te mano e panga moni ana ki te ta-
kotoranga moni: a he tokomaha nga
tāngata taonga, he maha hoki nga mea
i pangā e ratou.
42 Na, ko te haerenga mai o tetahi
pouaru rawakore, makā iho ana e ia
nga mea nohinohi e rua, kotahi ia pa-
tene.
43 Na, ka karangatia e ia ana akonga,
ka mea ki a ratou, He pono taku e mea
nei ki a koutou, Ko ta tenei pouaru ra-
wakore i maka ai, nui atu i ā ratou ka-
toa e maka na ki te takotoranga moni:
44 Ko ratou katoa hoki, he hira nei o
ratou, a makā ana ko tetahi wahi; ko
tenei ia he rawakore, a makā ana āna
mea katoa, *ara*, tona oranga katoa.

UPOKO 13.

A I a ia e haere atu ana i te temepara,
ka mea tetahi o ana akonga ki a
ia, E te Kai whakaako, nana, te tu o
nga whare!
2 Na, ka whakahokia mai e Ihu, ka
mea ki a ia, Ka kite koe i enei whare
nunui? e kore tetahi kohatu e waiho i
runga i tetahi kohatu, engari ka whaka-
horoa.
3 A i a ia e noho ana i maunga Oriwa
i te ritenga mai o te temepara, ka ui
puku atu ki a ia a Pita, a Hemi, a Hoani,
a Anaru,
4 Korerotia mai ki a matou, ko ahea
enei mea, a he aha te tohu ina tata enei
mea katoa te rite?
5 Na, ko te whakahokinga mai a Ihu
ki a ratou, ka anga ka korero, Kia
tupato kei mamingatia koutou e te ta-
ngata:
6 He tokomaha hoki e haere mai i ru-
nga i toku ingoa, e mea, Ko ahau *ia;* a
he tokomaha e mamingatia.
7 A e rongo koutou ki nga pakanga,
ki nga rongo pakanga, kei ohorere
koutou: kua takoto hoki he putanga
mai *mo aua mea;* taihoa ia te mu-
tunga.
8 E whakatika mai hoki tetahi iwi ki
tetahi iwi, tetahi rangatiratanga ki te-
tahi rangatiratanga: a he tini nga wahi
e puta ai te ru, ka puta ano hoki nga po
mate kai me nga whakaohooho: ko nga
timatanga enei o nga mamae.
9 ¶ Na, kia tupato koutou ki a kou-
tou: ka tukua hoki koutou ki nga ru-
nanga; ka whiua i roto i nga whare
karakia: a ka whakaturia ki te aroaro o
nga kawana, o nga kingi, mo te wha-
kaaro ki a au, hei mea whakaatu ki a
ratou.
10 Kua takoto ia te tikanga kia mātua
kauwhautia te rongo pai ki nga tauiwi
katoa.
11 A ka arahina koutou, ka tukua
atu, kaua e manukanuka wawe ki ta
koutou e korero ai, kaua ano hoki e ma-
harahara: engari te mea e hoatu ki a
koutou i taua haora, ko tena ta koutou
e korero ai: ehara i te mea ma kou-
tou nga korero, engari ma te Wairua
Tapu.
12 Na, ka tukua te tuakana e te teina
ki te mate, te tamaiti hoki e te pāpā; a
e whakatika nga tamariki ki nga mātua,
mea ai kia whakamatea.
13 A ka kinongia koutou e nga tāngata
katoa, he mea hoki mo toku ingoa:
te tangata ia e u ana, a taea noatia te
mutunga, ko tenei e ora.
14 ¶ A e kite koutou i te mea wha-
karihariha, i te mea whakangaro, i ta
Baniera poropiti i korero ai, e tu ana i te
wahi e kore e tika, (kia mātau te kai
titiro pukapuka,) ko reira me rere atu te
hunga i Huria ki nga maunga:
15 Te tangata hoki i runga i te whare
kei heke iho ki roto ki te whare, kei
tapoko ki te tiki i tetahi mea i roto i
tona whare:
16 Kaua ano hoki te tangata i te māra
e hoki mai ki muri, ki te tiki i tona
kakahu.
17 Aue te mate o te hunga e hapū ana,
o nga mea hoki e whangai ana ki te u,
i aua ra!
18 Ma koutou ia e inoi kei rokohanga
koutou e te whati i te hotoke.
19 He whakapawera hoki aua ra, ka-
hore ona rite o te orokohanganga ra
ano i hangā nei e te Atua, a mohoa
noa nei, kahore hoki he pera i muri
nei.
20 A me i kahore aua ra i poroa i
waenga e te Ariki, e kore tetahi kiko-
kiko e ora: otira ka whakaaroa te
hunga whiriwhiri i whiriwhiria e ia, a
ka poroa aua ra i waenga.
21 Ki te mea tetahi ki a koutou i reira,
Na, tenei a te Karaiti; Na, tera; kaua
e whakaponohia:
22 E whakatika hoki nga Karaiti teka,
me nga poropiti teka, a ka hoatu e ra-
tou nga tohu me nga mea whakamiharo,
a me i taea, ka mamingatia ano hoki te
hunga i whiriwhiria.
23 Kia tupato ra koutou: na, kua ko-
rerotia wawetia nei e ahau nga mea
katoa ki a koutou.
24 ¶ Na, i aua ra, muri iho i taua
whakapawera, ka whakapouritia te ra,
e kore ano hoki e titi te atarau.
25 Ka taka iho nga whetu o te ra-
ngi, a ka ngaueue nga mea kaha o nga
rangi.
26 Ko reira ano hoki kitea ai te Tama
a te tangata, e haere mai ana i runga
i nga kapua, me te kaha nui me te ko-
roria.
27 Ko reira ano ia tono ai i ana ana-
hera, a ka huihuia āna i whiriwhiri ai
i nga hau e wha, i te pito o te whenua
tae noa ki te pito o te rangi.
28 Na, kia akona koutou e te piki ki
tetahi kupu whakarite; I tona manga e
ngawari ana, a e puta ana nga rau,
ka mohio koutou ka tata te rau-
mati:
29 Whaihoki ko koutou, ina kite i

enei mea e puta mai ana, ka mātau ka
tata, kei nga kuwaha.
30 He pono taku e mea nei ki a
koutou, E kore tenei whakatupuranga
e pahemo, kia puta ra ano enei mea
katoa.
31 Ko te rangi me te whenua e pahe-
mo: ko aku kupu ia e kore e pahemo.
32 ¶ Otiia, kahore tetahi tangata e
mātau ki taua ra, ki taua haora, kahore
nga anahera o te rangi, kahore te Tama,
ko te Matua anake.
33 Kia tupato, kia mataara, me te inoi
ano: kahore hoki koutou e mātau ki te
wa, ko ahea ranei.
34 Ka rite hoki ki te tangata e haere
ana ki tawhiti, mahue iho i a ia tona
whare, a tukua iho e ia nga tikanga ki
ana pononga, tana mahi ma tetahi ma
tetahi, a ka whakahau iho ki te kai
tiaki tatau kia mataara.
35 Ae ra, kia mataara koutou: kahore
hoki koutou e mātau ki te wa e haere
mai ai te rangatira o te whare, ko te
ahiahi, ko waenganui po ranei, ko te ta-
ngi o te heihei, ko te atatu ranei:
36 Kei puta whakarere mai, a ka roko-
hanga mai koutou e ia e moe ana.
37 Na, taku ka mea atu nei ki a kou-
tou, e meatia ana ano ki te katoa, Kia
mataara.

UPOKO 14.

NA, kia rua ake nga ra ko te Kape-
nga, me *te hakari o* te taro rewe-
na-kore: a ka rapu nga tohunga nui me
nga Karaipi i tetahi tinihanga e mau ai
ia, e whakamatea ai.
2 I mea ano ratou, Kauaka i te hakari,
kei ngangau te iwi.
3 ¶ A i a ia i Petani i te whare o
Haimona repera, i a ia ano e noho
ana, ka haere mai tetahi wahine me
tetahi pouaka kohatu *kī tonu* i te hinu
kakara, he tino nara, he mea utu nui; a
wahia ana e ia te pouaka kohatu, ringi-
hia ana ki tona mātenga.
4 A i whakatakariri etahi i roto i a
ratou, i mea, Hei aha tenei maumau o
te hinu kakara?
5 Maha atu hoki i nga pene e toru rau
te utu, me i hokona tenei *hinu*, na, ka
hoatu ki te hunga rawakore. Na, ka
amuamu ratou ki a ia.
6 Ka mea atu a Ihu, Kāti ano u ana;
he aha ta koutou e whakapawerawera
i a ia? he mahi pai tana i mea nei ki a
au.
7 Kei a koutou tonu hoki te hunga ra-
wakore i nga wa katoa, a hei atawhainga
ratou ma koutou i nga wa e pai ai kou-
tou: e kore ia ahau e noho tonu ki a
koutou.
8 Ko tāna ake kua whakapaua mai e
ia: kua whakaaro wawe ia kia whaka-
wahia toku tinana mo te tanumanga.
9 He pono taku e mea nei ki a kou-
tou, Ko nga wahi o te ao katoa e kau-
whautia ai tenei rongo pai, ka korerotia
ano hoki ta tenei wahine i mea ai, hei
whakamaharatanga ki a ia.
10 ¶ Na, ka haere a Hura Ikariote,
tetahi o te tekau ma rua, ki nga tohu-
nga nui, ki te tuku i a ia ki a ratou.
11 Ano ka rongo ratou, ka hari, ka
whakaae kia hoatu he moni māna,
Na, ka rapu ia ki te wa pai e tukua
ai ia.
12 ¶ A i te ra tuatahi o te taro rewena-
kore, i te wa e patua ai e ratou te Kape-
nga, ka mea ana akonga ki a ia, Ko hea
koe pai ai kia haere matou ki te taka,
kia kai ai koe i te Kapenga?
13 A tokorua ana akonga i tonoa e ia,
ka mea ia ki a raua, Haere ki te pa, a ka
tutaki ki a korua he tangata e mau
ana i te kahaka wai: haere i muri i a
ia.
14 A ka mea atu ki te tangata o te
whare e tomo ai ia, E mea ana te Kai
whakaako, Kei hea te ruma e kai ai ma-
tou ko aku akonga i te Kapenga?
15 A ka whakaaturia e ia ki a korua
he ruma nui i runga, oti rawa te wha-
riki, te whakapai: hei reira taka ai ma
tatou.
16 Na, haere ana āna akonga, a, te
taenga atu ki te pa, ka kitea tana i
korero ai ki a raua: a, takā ana e raua
te Kapenga.
17 Ano ka ahiahi, ka haere atu ia me
te tekau ma rua.
18 I a ratou e noho ana, e kai ana, ka
mea a Ihu, He pono taku e mea nei ki
a koutou, Ko tetahi o koutou kei toku
taha nei e kai ana, māna ahau e tuku
atu.
19 Na, ka pa te pouri ki a ratou, ka kī
takitahi atu ki a ia, Ko ahau koia? me
tetahi atu, Ko ahau koia?
20 Na, ka whakahokia mai e ia, ka
mea ki a ratou, Ko tetahi o te tekau
ma rua ka toutou tahi nei māua ki te
rihi.
21 E haere ana te Tama a te tangata,
e pera ana me te mea i tuhituhia mona:
otiia aue te mate mo te tangata e
tukua ai te Tama a te tangata! he mea
pai mo taua tangata me i kaua ia e
whanau.

22 ¶ A i a ratou e kai ana, ka mau a
Ihu ki te taro, a ka mutu te whakapai,
ka whawhati, na, ka hoatu ki a ratou,
ka mea, Tangohia, kainga : ko toku ti-
nana tenei.
23 Na, ka mau ia ki te kapu, a ka mu-
tu te whakawhetai, ka hoatu ki a ratou :
a ka inumia e ratou katoa.
24 I mea ano ia ki a ratou, Ko oku
toto enei, ko o te kawenata hou, e wha-
kahekea ana mo te tini.
25 He pono taku e mea nei ki a kou-
tou, E kore ahau e inu i te hua o te
waina a mua ake nei, kia taea ra ano
taua ra e inumia houtia ai e ahau i te
rangatiratanga o te Atua.
26 ¶ Ano ka mutu ta ratou himene,
ka haere atu ki maunga Oriwa.
27 Katahi a Ihu ka mea ki a ratou,
Ka hē koutou katoa ki a au i tenei
po : kua oti hoki te tuhituhi, Ka patua
e ahau te hepara, a ka whakamararatia
nga hipi.
28 Otira muri iho i toku aranga mai,
ka haere ahau ki mua i a koutou ki
Kariri.
29 Ka mea a Pita ki a ia, Ahakoa hē
te katoa, e kore ra ahau *e hē*.
30 Na, ka mea mai a Ihu ki a ia, He
pono taku e mea atu nei ki a koe, Ko
akuanei, i tenei po ano, i te mea kahore
ano kia rua noa nga tangihanga o te
tikaokao, ka toru āu whakakahoretanga
ki a au.
31 Katahi ka tino nui rawa tana meata-
nga atu, Ahakoa kua takoto te tikanga
kia mate tahi taua, e kore ahau e wha-
kakahore ki a koe. I pera ano hoki te
korero ā ratou katoa.
32 To ratou taenga atu ki te wahi, ko
tona ingoa nei ko Kehemane ; ka mea
ia ki ana akonga, Hei konei koutou noho
ai, kia inoi ahau.
33 Na, ka mau ia ki a Pita, ratou ko
Hemi, ko Hoani, a ka timata te koera te
tumatatenga ;
34 Na, ka mea ia ki a ratou, Karapoti
pu toku wairua i te pouri, tata pu ki
te mate : hei konei koutou noho ai, kia
mataara.
35 Na, ka haere ia ki pahaki tata atu,
ka takoto ki te whenua, ka inoi, me
kahore e ahei kia pahemo atu tenei
haora i a ia.
36 A ka mea, E Apa, e Pa, ka taea e
koe nga mea katoa ; tangohia atu tenei
kapu i a au : otiia kaua *e waiho* i taku
e pai ai, engari i tau.
37 Na, ka haere mai ia, a rokohanga
mai e moe ana ratou, a ka mea ki a
Pita, E Haimona, e moe ana koe ? e
kore e taea e koe te mataara kia kotahi
haora ?
38 Kia mataara koutou, me te inoi,
kei uru ki te whakamatautauranga. E
hihiko ana te wairua, ko te kikokiko ia
e ngoikore ana.
39 Ka haere atu ano ia, ka inoi, ka
whakahua i taua kupu ano.
40 A, tona hokinga mai, rokohanga
mai ano e moe ana ratou, (i taimaha
hoki o ratou kanohi,) a kihai ratou i
mātau ki ta ratou e whakahoki atu ai ki
a ia.
41 Na, haere mai ana ano ia, ko te
toru o nga haerenga, a ka mea ki a
ratou, Moe tonu, takoto marire : heoi
ra, kua taea te haora ; na, ka tukua te
Tama a te tangata ki nga ringaringa o
te hunga hara.
42 Maranga, ka haere tatou ; na, ka
tata te kai tuku i a au.
43 ¶ A korero kau ia, kua puta mai
a Hura, tetahi o te tekau ma rua, a he
tini nga tāngata i a ia, me nga hoari, me
nga patu, *he mea tono mai* na nga to-
hunga nui, na nga Karaipi, na nga kau-
matua.
44 Na, kua oti tetahi tohu te whaka-
rite ki a ratou e tona kai tuku ; i mea
ia, Ko taku tangata e kihi ai, ko ia
tera ; hopukina, kia mau te arahi atu.
45 Na, tona taenga mai, tika tonu atu
ki a ia, ka mea, E te Kai whakaako, e te
Kai whakaako ; a kihi ana i a ia.
46 ¶ Na, ka pa o ratou ringaringa ki
a ia, a hopukina ana ia.
47 Na, ka unuhia he hoari e tetahi o te
hunga e tu ana i reira, a hāua iho e ia te
pononga o te tohunga nui, a tapahia
ana tona taringa.
48 Na, ka kī mai a Ihu, ka mea ki a
ratou, He tahae *ahau*, i haere mai ai
koutou me nga hoari me nga patu ki te
hopu i a au ?
49 I a koutou ahau e whakaako ana i
te temepara i tena ra i tena ra, a kihai
koutou i hopu i a au : otira kia rite nga
Karaipiture.
50 Na, whakarere ana ratou katoa i a
ia, a oma ana.
51 Na, ka arumia ia e tetahi taitama-
riki, heoi nei ona kakahu ko tetahi
rinena ; a ka hopukina atu ia e nga
taitamariki :
52 Na, ka mahue i a ia *te* rinena, a
oma tahanga ana i a ratou.
53 ¶ Katahi, ka kawea a Ihu e ra-
tou ki te tino tohunga : a kua huihui
mai ki a ia nga tohunga nui katoa, me
nga kaumatua, me nga Karaipi.
54 A i aru mai a Pita i a ia i tawhiti,

tae noa ki roto ki te whare o te tohunga
nui: a noho tahi ana me nga kai mahi,
pāinaina ai ki te taha o te ahi.
55 Na, i rapu nga tohunga nui me te
runanga katoa i te korero mo Ihu, e
whakamatea ai; heoi kihai i kitea.
56 He tokomaha hoki nga kai whaka-
pae teka mona, otiia kihai i rite a ratou
korero.
57 Na, ka whakatika etahi, ka whaka-
pae teka ki a ia, ka mea,
58 I rongo matou ki a ia e mea ana,
Maku e whakahoro tenei whare tapu i
hangā e te ringa, a kia toru nga ra ka
hangā e ahau tetahi atu, ehara i te
mea i hangā e te ringa.
59 Heoi kihai nei ano hoki i rite a ra-
tou korero.
60 Na, ka whakatika te tino tohunga i
waenganui, ka ui atu ki a Ihu, ka mea,
Kahore āu kupu? he aha ta enei e wha-
kaatu nei mou?
61 Heoi kihai i kuihi, kahore he kupu
i whakahokia mai e ia. Ka ui atu ano
te tino tohunga ki a ia, ka mea ki a ia,
Ko koe ranei a te Karaiti, te Tama Ana
e whakapaingia nei?
62 Ka mea mai a Ihu ki a ia, Ko ahau
ano *ia:* a tera koutou e kite i te Tama
a te tangata e noho ana i te ringa ma-
tau o te kaha, e haere mai ana i roto i
nga kapua o te rangi.
63 Katahi ka haehae te tino tohunga i
ona kakahu, ka mea, Hei aha atu ma
tatou nga kai whakaatu?
64 Kua rongo koutou ki te kohuko-
hunga: e pehea ana a koutou whakaaro?
Na, ka whakaae ratou katoa ka tika kia
mate.
65 Katahi ka anga etahi ka tuwha
ki a ia, ka arai i tona kanohi, ka
kuru i a ia, ka mea ki a ia, Poropiti
mai: i pahiatia ano hoki ia e nga
pononga.
66 ¶ A i a Pita i te whare i raro, ka
haere mai tetahi o nga kotiro a te to-
hunga nui:
67 A, tona kitenga i a Pita e pāinaina
ana, ka titiro atu ki a ia, ka mea, I a
Ihu o Nahareta ano hoki koe.
68 Na, ka whakakahore ia, ka mea, E
kore ahau e mātau, e kore ano hoki e
mahara ki tau korero. Haere ana ia
ki te whakamahau; a ka tangi te
tikaokao.
69 A ka kite ano te kotiro i a ia, ka
anga ka korero ki te hunga e tu tata
ana, No ratou hoki tenei.
70 Na, ka whakakahore ano ia. A
muri tata iho, ka korero atu ano ki a
Pita te hunga e tu tata ana, He pono
no ratou koe; no Kariri hoki koe, e rite
na hoki tou reo.
71 Katahi ia ka timata te kanga, te
oati, Kahore ahau e mātau ki tena ta-
ngata e korero na koutou.
72 Na, kua tuarua te tangihanga o te
tikaokao. A ka mahara a Pita ki te
kupu i korero ai a Ihu ki a ia, E kore e
tuaruatia nga tangihanga o te tikaokao,
ka toru āu whakakahoretanga ki a au.
A ka whakaaroa iho e ia, na, ka tangi.

UPOKO 15.

A MEA kau ake te ata ka runanga
nga tohunga nui, nga kaumatua,
nga Karaipi, me te runanga katoa, a ka
oti a Ihu te here, ka arahina atu, a tukua
atu ana ki a Pirato.
2 A ka ui atu a Pirato ki a ia, Ko koe
ranei te Kingi o nga Hurai? A ka
whakahokia mai e ia, ka mea ki a ia,
Kua korerotia mai na e koe.
3 A he maha nga mea i whakawakia
ai ia e nga tohunga nui.
4 Ka ui atu ano a Pirato ki a ia, ka
mea, Kahore āu kupu hei whakahoki-
nga mai? na, te tini o nga *kupu* e
korero nei ratou mou.
5 Heoi kahore ā Ihu kupu; no ka mi-
haro a Pirato.
6 Na, kotahi te herehere e tukua ana
ki a ratou i taua hakari, ta ratou e
inoi ai.
7 Na, i reira *tetahi* tangata ko Parapa
te ingoa, e here tahi ana me ona hoa
tutū, he hunga i patu tangata i te
ngangaretanga.
8 Na, ka karanga te mano, ka anga
ka tono *kia meatia e ia* tana i mea ai ki
a ratou i mua.
9 Na, ka whakahokia mai e Pirato ki
a ratou, ka mea, E pai ana ranei koutou
kia tukua e ahau ki a koutou te Kingi o
nga Hurai?
10 I mahara hoki ia he hae i tukua ai
ia e nga tohunga nui.
11 Na, ka whakahihiri nga tohunga
nui i te mano, engari ko Parapa kia
tukua ki a ratou.
12 A ka whakahokia mai ano e Pirato,
ka mea ki a ratou, He aha oti ta koutou
e pai ai kia meatia e ahau *ki tenei,* e
meinga nei e koutou ko te Kingi o nga
Hurai?
13 Ka karanga ano ratou, Ripekatia.
14 Na, ka kī mai a Pirato ki a ratou,
He aha koia tana kino i mea ai? Heoi
nui noa atu ta ratou hamama, Ripekatia
ia.

15 ¶ Na, ka mea a Pirato kia whaka-
manawarekatia te mano, a tukua ana e
ia a Parapa ki a ratou, a ka oti a Ihu te
whiu, ka tukua atu kia ripekatia.
16 Na, ka arahina ia e nga hoia ki te
marae, ara, ki te whare whakawa, a
karangarangatia ana te hapu katoa.
17 A ka whakakakahuria ia ki te *ka-*
kahu papura, a ka oti tetahi karauna
tataramoa te whiri, ka potaea ki a ia.
18 Na, ka anga ratou ka oha atu ki a
ia, Tena koe, e te Kingi o nga Hurai!
19 A patua ana e ratou tona mātenga
ki te kakaho, tuwha ana ki a ia, a ka
tukua nga turi ki a ia, ka koropiko ki
a ia.
20 Ano ka mutu ta ratou taunu ki a
ia, ka tangohia te *kahu* papura, a wha-
kakakahuria ana ia ki ona ake kakahu,
a arahina ana ia kia ripekatia.
21 Na, ka meinga e ratou tetahi ta-
ngata e tika ana na reira, a Haimona no
Hairini, kia amo i tona ripeka; i haere
mai ia i nga whenua, ko te pāpā o
Arehanera raua ko Rupuha.
22 Na, ka arahina ia ki tetahi wahi ki
Korokota, tona tikanga ina whakamao-
ritia, Ko te wahi anganga.
23 A hoatu ana ki a ia he waina, he
mea whakananu ki te maira, kia inu-
mia: otira kihai i tangohia e ia.
24 Na, ka oti ia te ripeka, ka wehewe-
hea ona kakahu, he mea maka ki te rota,
kia kitea ai ko te aha e riro i tetahi i
tetahi.
25 Na, ko te toru ia o nga haora, a ka
ripeka ratou i a ia.
26 I tuhituhia ano hoki ki runga te mea
i whakawakia ai ia, KO TE KINGI O
NGA HURAI.
27 A tokorua nga tahae i ripekatia
ngatahitia me ia; tetahi ki matau, tetahi
ki tona maui.
28 Na, ka rite te Karaipiture e mea
nei, I tāua ngatahitia ia me te hunga
hara.
29 A tawai ana ki a ia te hunga e
haereere ana i reira, me te oioi o ratou
mātenga, ka mea, Ha, ko koe hei wha-
kahoro i te whare tapu, hei hanga ano i
nga ra e toru,
30 Whakaorangia koe e koe ano, heke
iho hoki i te ripeka.
31 Me nga tohunga nui ano hoki, ra-
tou ko nga Karaipi, i tawai, i mea
tetahi ki tetahi, Ko era atu i whakao-
rangia e ia, tē taea a ia ake te whakaora
e ia.
32 Te Karaiti, te Kingi o Iharaira!
kia heke iho i te ripeka, kia kite ai
matou, kia whakapono ai. I tawai hoki
ki a ia, te hunga i ripekatia ngatahitia
me ia.
33 Ano ka taea te ono o nga haora, ka
pouri a runga o te whenua katoa, taea
noatia te iwa o nga haora.
34 A i te iwa o nga haora, ka karanga
a Ihu, he nui te reo, ka mea, Iroi, Iroi,
rama hapakatani? ko te tikanga tenei
ina whakamaoritia, E toku Atua, e toku
Atua, he aha koe i whakarere ai i a au?
35 A, te rongonga o etahi o te hunga
e tu ana i reira, ka mea, Nana, e kara-
nga ana ia ki a Iraia.
36 Na, ka oma tetahi, ka whakakī i
tetahi hautai ki te winika, a whakano-
hoia ana ki te kakaho ka whakainu atu
māna, ka mea, Kāti; kia kite tatou e
haere mai ranei a Iraia ki te tango i a ia
ki raro.
37 Na, he nui te reo i puaki i a Ihu, a
hemo ake.
38 Na, kua pakaru te arai o te whare
tapu, e rua nga wahi, o runga a puta
noa ki raro.
39 ¶ A, te kitenga o te keneturio e
tu ana, e anga mai ana ki a ia, i penei
tana karanga, a ka hemo, ka mea ia,
He pono ko te Tama a te Atua tenei
tangata.
40 I reira hoki etahi wāhine e ma-
takitaki mai ana i tawhiti: i roto i a
ratou a Meri Makarini, a Meri hoki
whaea o Hemi potopoto raua ko Hohi,
me Haromi hoki;
41 (Ara, nga wāhine i aru nei i a ia, i
a ia i Kariri, a i mahi mea māna;) he
tokomaha hoki era atu wāhine i haere
tahi mai me ia ki Hiruharama.
42 ¶ Na, kua tino ahiahi, ko te ra
takanga ano hoki ia, ara, ko to mua
ake i te hapati,
43 Na, haere ana a Hohepa o Ari-
matia, he rangatira runanga, he tangata
ano hoki e tatari ana ki te rangatira-
tanga o te Atua, haere maia ana ia ki a
Pirato, inoia ana te tinana o Ihu.
44 Na, ka miharo a Pirato, hua noa
kahore ano i mate: a karangatia ana e
ia te keneturio, ka ui atu ki a ia, Kua
mate noa ake ranei ia?
45 Ano ka rongo ki te keneturio, ka
hoatu te tinana ki a Hohepa.
46 A ka hokona e tera tetahi rinena, a
tangohia ana ia ki raro, takaia ana ki
te rinena, a whakatakotoria ana ia ki
roto ki te urupa i haua ki roto ki te
kamaka, a whakatakā atu ana he kohatu
ki te kuwaha o te urupa.
47 I kite ano a Meri Makarini, raua
ko Meri *whaea* o Hohi, i te wahi i wha-
katakotoria ai ia.

UPOKO 16.

A TE pahemotanga o te hapati, ka hokona etahi mea kakara e Meri Makarini, ratou ko Meri *whaea* o Hemi, ko Haromi hoki, mo ta ratou haere ki te whakawahi i a ia.
2 Na, i te atatu o te *ra* tuatahi o te wiki ka haere atu ratou ki te urupa i te putanga o te ra;
3 A ka mea ki a ratou ano, Ko wai ta tatou hei whakataka i te kohatu i te kuwaha o te urupa?
4 A ta ratou tirohanga atu, ka kite kua hurihia te kohatu: he mea nui whakaharahara ano hoki.
5 Ano ka tomo atu ratou ki roto ki te urupa, ka kite i tetahi taitamariki e noho ana ki matau, he kakahu ma tona; a ka koera ratou.
6 Na, ka mea ia ki a ratou, Kaua e koera: E rapu ana koutou i a Ihu o Nahareta i ripekatia: kua ara ia; kahore ia i konei: titiro mai ki te wahi i whakatakotoria ai ia.
7 Otira haere, korerotia atu ki ana akonga, ki a Pita hoki, e haere ana ia i mua i a koutou ki Kariri: ko reira koutou kite ai i a ia, ko tana hoki tena i mea ai ki a koutou.
8 A hohoro tonu ta ratou haere mai, oma mai ana i te urupa; i wiri hoki ratou, i koera: kihai rawa hoki i korero atu ki tetahi tangata; i wehi hoki.
9 ¶ A, te aranga ake *o Ihu* i te atatu i te *ra* tuatahi o te wiki, ka mātua puta ia ki a Meri Makarini, e whitu nei nga rewera i peia e ia i roto i a ia.
10 Haere ana tera, ka korero ki ana *akonga* ki mua, i a ratou e pouri ana, e tangi ana.
11 A, to ratou rongonga ai e ora ana ia, a kua kitea e ia, kihai ratou i whakapono.
12 ¶ Muri iho i enei mea ka puta ia, he ahua ke hoki tona, ki etahi atu o ratou tokorua, i a raua e haere ana, e anga ana ki nga whenua.
13 Na, ka haere raua, ka korero ki era atu: kihai ano hoki ta raua i whakaponohia.
14 ¶ Muri iho ka puta ia ki te tekau ma tahi, i a ratou e noho ana *ki te kai*, a riria iho e ia to ratou whakaponokore, me te pakeke o te ngakau, mo ratou kihai i whakapono ki te hunga i kite nei i a ia kua ara.
15 A ka mea ki a ratou, Haere koutou ki te ao katoa, kauwhautia te rongo pai ki nga tāngata katoa.
16 Ko ia e whakapono ana, a ka oti te iriiri, ka whakaorangia; na, te tangata e kore e whakapono, ka meinga kia mate.
17 A ka whai tahi enei tohu i te hunga e whakapono ana: Ma toku ingoa ratou ka pei rewera ai; ka korerotia ai e ratou nga reo hou;
18 Ka tango ake ai ratou i nga nakahi; a ki te inu ratou i tetahi mea whakamate, e kore e ahatia; ka pa iho o ratou ringaringa ki nga turoro, a ka ora.
19 ¶ Na, te mutunga o tana korerotanga ki a ratou, ka tangohia te Ariki ki te rangi, a noho ana ki te ringa matau o te Atua.
20 Na, haere ana ratou, kauwhau ana i nga wahi katoa, me te mahi tahi ano te Ariki, me te whakau i te kupu ki nga tohu e whai tahi ana. Amine.

KO TE

RONGO PAI A RUKA.

UPOKO 1.

NA, he tokomaha kua anga nei ki te whakahaere i te korero o nga mea kua tino whakaaetia nei i roto i a tatou,
2 He mea whakarite tonu ki nga tukunga mai ki a tatou ā nga kai titiro, ā nga kai mahi i te kupu, o te timatanga iho ano;
3 Koia ahau i mea ai kia ata whakatakina iho nga mea katoa i nga take mai ano, a kia tuhituhi whakatepe atu ki a koe, e Tiopira, e te tangata pai rawa,
4 Kia mātau ai koe ki te tūturutanga o nga mea i whakaakona ai koe.
5 ¶ No mua, no nga ra o Herora kingi o Huria, tetahi tohunga, ko Hakaraia te ingoa, no te wiki o Apia: ko tana wahine hoki no nga tamahine a Arona, tona ingoa ko Erihapeti.
6 A he hunga tika raua i te aroaro o te

Atua, kahore he hē o ta raua haere i
runga i nga kupu ako katoa me nga
tikanga a te Ariki.
7 Na, kahore ā raua tamariki, he pā-
koko hoki a Erihapeti, a kua maha haere
nga ra o tetahi o tetahi.
8 A kei nga mahi tohunga ia i te
aroaro o te Atua i te takanga mai o tana
wiki,
9 E whakarite ana i nga ritenga a nga
tohunga; ka taka mai mana te haere ki
roto ki te whare tapu o te Ariki, tahu ai
i te whakakakara.
10 Na, i waho te nuinga katoa o te iwi
e karakia ana, i te haora o *te tahunga* i
te whakakakara.
11 A ka kitea e ia tetahi anahera a
te Ariki, e tu ana ki matau o te āta
whakakakara.
12 Na, ka ohorere a Hakaraia i tona
kitenga ai, a tau ana te wehi ki a ia.
13 Na, ka mea mai te anahera ki a ia,
Kaua e mataku, e Hakaraia: kua ra-
ngona hoki to inoi; a ka whanau ta
korua tamaiti ko tāu wahine ko Eri-
hapeti; me hua ano hoki e koe tona
ingoa ko Hoani.
14 A ka hari, ka whakamanamana
koe; he tokomaha hoki e hari ki tona
whanautanga.
15 E nui hoki ia ki te aroaro o te
Ariki; kaua ano hoki ia e inu i te waina,
i te wai whakahaurangi ranei; a ka kī
ano ia i te Wairua Tapu, no te kopu mai
ano o tona whaea.
16 He tokomaha ano hoki o nga tama-
riki a Iharaira ka whakatahuritia e ia ki
te Ariki ki to ratou Atua.
17 A ka haere ano ia i tona aroaro i
runga i te wairua i te mana o Iraia, hei
whakatahuri i nga ngakau o nga mātua
ki nga tamariki, i te hunga turi ki
nga whakaaro o te hunga tika; kia
rite ai i a ia he hunga e ata rite ana mo
te Ariki.
18 Na, ko te meatanga atu a Haka-
raia ki te anahera, Ma te aha ka mātau
ai ahau ki tenei mea? he koroheke nei
hoki ahau, kua maha haere hoki nga
ra o taku wahine.
19 Na, ka whakahokia mai e te ana-
hera, ka mea ki a ia, Ko Kapariera
ahau, kei te aroaro o te Atua toku tu-
ranga; a kua tonoa mai nei ahau ki te
korero ki a koe, ki te whakapuaki i tenei
rongo pai ki a koe.
20 Nana, ka reokoretia koe, e kore
ano hoki e taea te whakapuaki kupu,
kia tae mai ra ano te ra e meatia ai
enei mea, mou kihai i whakapono ki aku
kupu, ka mana nei i te wa e rite ai.

21 A tatari tonu te iwi ki a Hakaraia,
me te miharo ano ki tona roa ki roto ki
te whare tapu.
22 A, tona putanga mai, kihai ia i
ahei te korero ki a ratou: a ka mahara
ratou, kua kite ia i tetahi putanga
atua i roto i te whare tapu: na, ka
tungou ia ki a ratou, a mau tonu iho
tona wahangu.
23 A ka rite nga ra hei minitatanga
māna, ka hoki atu ia ki tona whare.
24 ¶ Na, muri iho i aua ra ka hapū
tana wahine a Erihapeti, a e rima
nga marama i whakangaro ai ia i a ia, i
mea ia,
25 Ko ta te Ariki tenei i mea ai ki a au,
i nga ra i titiro mai ai ia, ki te wha-
kamutu i toku tawainga i roto i nga
tāngata.
26 ¶ Na, i te ono o nga marama ka
tonoa a Kapariera te anahera e te Atua ki
tetahi pa o Kariri, ko Nahareta te ingoa,
27 Ki tetahi wahina i taumautia ma
tetahi tangata ko Hohepa te ingoa, no
te whare o Rawiri; te ingoa o te wahina
ko Meri.
28 Na, te haerenga o te anahera ki
roto ki a ia, ka mea mai, Tena koe, e te
wahine kua manakohia nei; kei a koe
te Ariki: ko koe te manaakitia i roto i
nga wāhine.
29 A, tona kitenga i a ia, ka oho ki
tana kupu, ka whakaaroaro ki te tikanga
o tenei ohatanga.
30 Na, ka mea te anahera ki a ia, Kei
mataku koe, e Meri: kua paingia hoki
koe e te Atua.
31 Na, ka hapū tena koe, a ka whanau
he tamaiti, a me hua tona ingoa ko
IHU.
32 Ka nui ia, ka karangatia hoki ko te
Tama a te Runga Rawa: a ka hoatu ki
a ia e te Ariki e te Atua te torona o Ra-
wiri o tona pāpā:
33 A hei kingi ia mo te whare o Ha-
kopa ake ake ake; e kore ano hoki e
mutu tona rangatiratanga.
34 Na, ka mea a Meri ki te anahera,
E peheatia tenei, kahore nei hoki ahau e
mohio ki te tāne?
35 Na, ka whakahokia mai e te ana-
hera, a ka mea ki a ia, Ka tae mai te
Wairua Tapu ki runga ki a koe, a ka
taumarumaru iho te kaha o te Runga
rawa ki runga ki a koe: mo reira ano
hoki ka karangatia *tou* whanau tapu,
Ko te Tama a te Atua.
36 Na, kua hapū ano hoki tena a Eri-
hapeti tou teina he tamaiti, i tona ruru-
hitanga; a ko te ono tenei o nga
marama ona i karangatia nei he pākoko.

37 Kahore hoki he mea e kore te taea
e te Atua.
38 Ano ra ko Meri, Na, ko te pono-
nga a te Ariki; kia peratia ano ahau me
tau i korero ai. A mawehe atu ana te
anahera i a ia.
39 ¶ Na, ka whakatika a Meri i aua ra,
a haere kaika ana ki te whenua puke-
puke, ki tetahi pa o Hura;
40 A ka tomo atu ki te whare o
Hakaraia, ka oha atu ki a Erihapeti.
41 A, te rongonga o Erihapeti i te ohata-
nga a Meri, ka oho te tamaiti i roto i
tona kopū: na, kua kī a Erihapeti i te
Wairua Tapu;
42 A he nui tona reo ki te karanga, ka
mea, Ka manaakitia koe i roto i nga
wāhine, ka manaakitia ano hoki te hua
o tou kopū.
43 No hea hoki tenei ki a au, kia haere
mai te whaea o taku Ariki ki a au?
44 Na, pa kau mai te reo o to ohata-
nga ki oku taringa, ka oho te tamaiti i
taku kopū i te hari.
45 A ka koa ano ia e whakapono ana:
ka whakaritea hoki nga mea i korerotia
ki a ia e te Ariki.
46 ¶ Ka mea a Meri, Ka whakanui
toku wairua i te Ariki,
47 A e hari ana toku wairua ki te Atua
ki toku Kai whakaora;
48 Mona i titiro ki te iti o tana pono-
nga: ta te mea hoki katahi ahau ka
kiia e nga whakatupuranga katoa e
haere ake nei, he wahine hari.
49 He nui hoki nga mahi a te Mea
Kaha ki ahau; a e tapu ana tona ingoa.
50 He mahi tohu tana ki te hunga e
wehi ana ki a ia, ki tenei whakatupura-
nga ki tenei whakatupuranga.
51 Kua whakaputaina he kaha e ia,
ara, e tona ringaringa; nāna te hunga
whakakake i marara ai i te whakaaro o
o ratou ngakau.
52 Kua whakatakā e ia te hunga
kaha i nga nohoanga, a whakateiteitia
ake ana te hunga iti.
53 Kua whakakiia e ia te hunga mate
hiakai ki nga mea pai; a tonoa kautia
atu ana te hunga taonga.
54 Kua tautokona e ia a Iharaira tana
pononga, he whakamaharatanga hoki ki
tana mahi tohu;
55 Ki a Aperahama, ratou ko tona
whanau ake tonu atu, pera hoki me tana
i korero ai ki o tatou mātua.
56 A tata tonu ki te toru o nga mara-
ma i noho ai a Meri ki a ia, a hoki ana
ki tona whare.
57 ¶ A ka rite te taima o Erihapeti e
whanau ai; na, ka whanau he tamaiti.
58 A, te rongonga o te hunga e noho
tata ana, me ona whanaunga, kua wha-
kanuia e te Ariki tona aroha ki a ia; na,
ka hari tahi me ia.
59 A i te waru o nga ra ka haere mai
ratou ki te kokoti i te tamaiti; a huaina
ana e ratou, ko Hakaraia, ko te ingoa
hoki o tona pāpā.
60 Na, ka whakahokia mai e tona
whaea, ka mea, Kahore; engari me hua
ia ko Hoani.
61 Na, ko ta ratou meatanga ki a ia,
Ara, kahore tenei ingoa i huaina ki te-
tahi o ou whanaunga.
62 Na, ka tungou ratou ki tona pāpā,
ko wai tana e pai ai kia huaina ki a ia.
63 A ka mea ia ki tetahi papa tuhituhi,
a ka tuhituhi, ka mea, Ko Hoani hei
ingoa mona. A miharo ana ratou
katoa.
64 Na, ka whai reo tonu iho tona ma-
ngai, me tona arero, a ka korero ia, ka
whakapai atu ki te Atua.
65 A tau ana te wehi ki te hunga ka-
toa e noho tata ana ki a ratou: a ka
korerotia enei mea katoa puta noa i te
whenua pukepuke katoa o Huria.
66 Na, ka rongoatia *enei mea* ki roto
ki o ratou ngakau e te hunga katoa i
rangona ai, ka mea, He tamaiti aha
ianei tenei! I a ia ano hoki te ringari-
nga o te Ariki.
67 ¶ Na, kua kī a Hakaraia tona pāpā
i te Wairua Tapu, a ka poropiti, ka mea,
68 Kia whakapaingia te Ariki te Atua
o Iharaira; kua titiro mai hoki ia, kua
hoko i tona iwi,
69 A kua whakaarahia ake e ia he hao-
na whakaora mo tatou, i roto i te whare
o Rawiri o tana pononga;
70 Ko tana hoki ia i korerotia e te ma-
ngai o ana poropiti tapu, no te timata-
nga iho ano o te ao:
71 Hei whakaora *i a tatou* i o tatou
hoa whawai, i te ringaringa ano hoki
o te hunga katoa e kino ana ki a tatou;
72 Hei whakaputanga mo te mahi
tohu ki o tatou tupuna, hei whakamaha-
ratanga ki tana kawenata tapu;
73 Ki te oati i oati ai ia ki a Apera-
hama, ki to tatou tupuna,
74 Kia tukua mai e ia ki a tatou he
oranga i te ringaringa o o tatou hoa
whawhai; a kia mahi wehi kore atu ki
a ia,
75 I runga i te tapu, i te tika, ki tona
aroaro, i nga ra katoa e ora ai tatou.
76 A ko koe, e tama, ka karangatia ko
te poropiti a te Runga rawa: e haere
hoki koe i te aroaro o te Ariki, hei wha-
kapai i ona ara;

77 Hei whakamatau i tona iwi ki
te whakaoranga, i o ratou hara e murua
ana;
78 He mea hoki na te aroha na te
mahi tohu a to tatou Atua; na reira
hoki i puta mai ai te puaotanga o runga
ki a tatou,
79 Hei whakamārama i te hunga e
noho ana i te pouri, i te atarangi hoki o
te mate, hei whakatika i o tatou waewae
ki te huarahi o te rangimarie.
80 Na, ka tupu taua tamaiti, a ka
kaha haere tona wairua; a noho ana ia
i nga koraha, taea noatia te ra e whaka-
kitea ai ia ki a Iharaira.

UPOKO 2.

IAUA ra ka whakatakotoria mai he
tikanga e Hiha Akuhata, kia tuhitu-
hia te ao katoa.
2 No mua o te kawanatanga o Hairinia
i Hiria i meatia ai tenei tuhituhinga.
3 A ka haere nga tāngata katoa kia
tuhituhia, ia tangata ia tangata ki tona
pa ake ano.
4 A i haere atu ano a Hohepa i Ka-
riri, i te pa o Nahareta, ki Huria, ki te
pa o Rawiri, ko Peterehema te ingoa;
(no te mea no te whare ia no te kawei o
Rawiri:)
5 Kia tuhituhia ai raua ko Meri
tana wahine taumau, ko ia ano hoki e
hapū ana.
6 ¶ A, i a raua i reira, ka rite nga ra e
whanau ai ia.
7 Na, ka whanau tana tamaiti mata-
mua, a takaia ana e ia ki nga kakahu,
ka whakatakotoria ki te takotoranga kai
ma nga kararehe; no te mea kahore he
wahi mo ratou i te whare.
8 ¶ A i taua wahi etahi hepara e noho
koraha ana, e tiaki ana i ta ratou kahui
i te po.
9 Na, ko te putanga mai o tetahi
anahera a te Ariki ki a ratou, a whiti
mai ana te kororia o te Ariki ki a ratou,
a tawhio noa: a nui whakaharahara to
ratou wehi.
10 Na, ka mea mai te anahera ki a
ratou, Kaua e mataku: ta te mea he
kai kauwhau tenei ahau ki a koutou mo
te hari nui, meake puta mai ki te iwi
katoa.
11 No naianei hoki i whanau ai he Kai
whakaora mo koutou i te pa o Rawiri,
ara, a te Karaiti te Ariki.
12 A ko te tohu tenei ki a koutou; E
kite koutou i te tamaiti ka oti te takai ki
te kakahu, e takoto ana i te takotoranga
kai ma nga kararehe.
13 A kihai i aha ko te tini noa iho o te
ope o te rangi e noho tahi ana me taua
anahera, e whakamoemiti ana ki te Atua,
e mea ana,
14 *Kia whai* kororia te Atua i runga
rawa, kia mau te rongo ki runga ki te
whenua, me te whakaaro pai ki nga
tāngata.
15 A ka mawehe atu nga anahera i a
ratou ki te rangi, ka mea nga hepara
tetahi ki tetahi, Tatou ka haere ki Pe-
terehema, kia kite i tenei mea kua puta
mai nei, kua whakapuakina mai nei e
te Ariki ki a tatou.
16 Na, ka hohoro ratou te haere atu, a
ka kite i a Meri, i a Hohepa, i te tamaiti
ano hoki e takoto ana i te takotoranga
kai ma nga kararehe.
17 Ano ka kite, ka whakapuakina te
mea i korerotia ki a ratou mo tenei ta-
maiti.
18 A miharo ana nga kai whakarongo
katoa ki enei mea, i korerotia nei ki a
ratou e nga hepara.
19 Ko Meri ia i ata rongoa i enei
mea katoa, whakaaroaro ai i roto i tona
ngakau.
20 Na, ka hoki nga hepara, me te
whakakororia me te whakamoemiti ki
te Atua mo nga mea katoa i rongo nei i
kite nei ratou, i rite nei ki nga mea i
korerotia mai ki a ratou.
21 ¶ Ano ka rite nga ra e waru e
kotia ai te tamaiti, ka huaina tona
ingoa ko IHU, ko ta te anahera i
hua ai i te mea kahore ano i hapū tona
whaea.
22 A ka rite nga ra e purea ai te *whaea*,
e whakaritea ai te ture a Mohi, ka ka-
wea ia e ratou ki Hiruharama, kia ta-
paea atu ki te Ariki;
23 (Kia peratia me te mea i tuhituhia
ki te ture a te Ariki, Ko nga tāne katoa
e oroko puta mai i te kopū, e karangatia
e tapu ana ki te Ariki;)
24 Kia hoatu ano hoki he patunga
tapu, te mea i korerotia i roto i te ture a
te Ariki, Kia rua kukupa, kia rua ranei
pi kukupa.
25 ¶ Na, i Hiruharama tetahi tangata
ko Himiona te ingoa; he tangata tika,
he tangata whakaaro, e tatari ana ki te
whakaharinga o Iharaira: a kei runga
te Wairua Tapu i a ia.
26 Na, kua whakamaharatia mai ia
e te Wairua Tapu, e kore ia e kite i
te mate, kia kite ra ano ia i ta te Ariki
Karaiti.
27 Na, ka haere mai ia ki te temepara,
he meatanga na te Wairua: a i nga
mātua e mau mai ana i te tamaiti i a

Ihu, kia meatia ai e raua ki a ia ta te
ture i whakarite ai,
28 Ka tango hoki ia i a ia ki ona ri-
ngaringa, a ka whakapai atu ki te Atua,
ka mea,
29 Katahi, e te Ariki, ka tukua to po-
nonga kia haere i runga i te rangimarie,
ka pera me tau i korero ai:
30 Ka kite nei hoki oku kanohi i tau
whakaoranga.
31 Ka whakatakotoria nei e koe ki te
aroaro o nga iwi katoa;
32 Hei whakamārama e kite ai nga
tauiwi, hei kororia hoki mo tou iwi mo
Iharaira.
33 A miharo tonu a Hohepa raua ko
tona whaea ki nga kupu i korerotia
mona.
34 Na, ka manaaki a Himiona i a raua,
a ka mea ki a Meri ki tona whaea,
Nana, ka waiho tenei *tamaiti* hei taka-
nga, hei aranga, mo te tini o te tangata
i roto i a Iharaira; hei tohu hoki e
korerotia kinotia;
35 (Ae ra, ka tika atu ano te hoari, a
puta noa i tou ake wairua,) e hurahia ai
nga whakaaro o nga ngakau maha.
36 ¶ Me Ana hoki, he poropiti, he
tamahine na Panuera, no te iwi o
Ahera: kua maha haere ona ra, e whi-
tu nga tau o tona wahinatanga ake i
noho ai ia ki te tāne;
37 He pouaru, tata pu ki te waru
tekau ma wha ona tau; heoi kihai i
mahue i a ia te temepara; he karakia
tonu tāna, he noho puku, he inoi, i te
po i te ao.
38 Na, ka tae mai ia i taua haora ano,
ka whakawhetai ki te Ariki, a korero-
tia ana ia e ia ki te hunga katoa o Hiru-
harama e tatari ana ki te whakaora-
nga.
39 Ano ka oti nga mea katoa e rite
ana ki ta te ture a te Ariki, ka hoki atu
ratou ki Kariri, ki to ratou pa ki Naha-
reta.
40 Na, ka tupu te tamaiti, a ka kaha
haere tona wairua, ka kī i nga whaka-
aro nui: i a ia ano hoki to te Atua
aroha noa.
41 ¶ A i haere ona mātua i ia tau i ia
tau ki Hiruharama ki te hakari o te
Kapenga.
42 A ka tekau ma rua ona tau, ka
haere atu ratou ki Hiruharama i runga
i nga ritenga o te hākari:
43 A ka rite nga ra, i a raua e hoki
ana, ka noho te tamaiti a Ihu ki Hiru-
harama; kihai hoki a Hohepa raua ko
tona whaea i mohio.
44 I mea hoki raua kei roto ia i te tira,
na, ka haere, kotahi te ra ki te ara; a
ka rapu raua i a ia i roto i nga whanau-
nga, i ā raua tāngata hoki i mohio ai.
45 A, tē kitea ia, hoki ana ki Hiru-
harama, ki te rapu i a ia.
46 A, muri iho i nga ra e toru ka
kitea ia i roto i te temepara e noho ana,
i waenganui o nga kai whakaāko, e
whakarongo ana ki a ratou, e ui atu ana
ki a ratou.
47 A miharo katoa ki tona mataura-
nga, ki ana korero, te hunga i rongo ki
a ia.
48 Ano ka kite raua i a ia, ka tino
miharo: a ka mea tona whaea ki a ia,
E tama, he aha koe i penei mai ai ki a
maua? na, pouri noa iho maua ko to
pāpā, i a maua i rapu nei i a koe.
49 Ka mea mai ia ki a raua, He aha
korua i rapu ai i a au? kihai korua i
mahara, me mea ahau i nga mea a toku
Matua?
50 Heoi kihai raua i mātau ki te kupu
i korerotia e ia ki a raua.
51 ¶ Na, ka haere tahi atu ia me raua,
ka tae ki Nahareta, a ka ngohengohe
ki a raua; ko tona whaea ia i rongoa i
enei kupu katoa i roto i tona ngakau.
52 Na, ka kake haere a Ihu te wha-
kaaro nui, te kaumatua, ka paingia ano
hoki e te Atua e te tangata.

UPOKO 3.

NA, i te tekau ma rima o nga tau o
te rangatiratanga o Taipiria Hiha,
i a Ponotio Pirato e kawana ana i Huria,
i a Herora e tetaraki ana i Kariri, i tona
teina hoki i a Piripi e tetaraki ana i
Ituria, i te whenua hoki o Tarakonaiti,
a ko Rihania e tetaraki ana i Apirini,
2 Ko Anaha raua ko Kaiapa nga tohu-
nga nui, ka puta mai te kupu a te Atua
ki a Hoani tama a Hakaraia ki te ko-
raha.
3 Na, ka haere ia ki nga wahi katoa e
patata ana ki Horano, ka kauwhau i te
iriiri ripeneta hei murunga hara;
4 I pera ano ia me te mea i tuhituhia
ki te pukapuka o nga korero a Ihaia te
poropiti, i mea nei, He reo no tetahi i te
koraha e karanga ana, Whakapaia te
huarahi o te Ariki, whakatikaia ona
ara;
5 Ka whakakiia nga awaawa katoa, ka
tahoroa nga maunga me nga pukepuke
katoa; a e meinga kia tika nga *wahi*
kopikopiko, ko nga *wahi* taratara hei
ara maeneene;

6 A e kite nga kikokiko katoa i te
whakaoranga a te Atua.
7 Na, ka mea atu ia ki nga mano i
haere mai kia iriiria e ia, E te uri nakahi, na wai koutou i whakamahara kia
rere i te riri meake puta mai?
8 Na, whakaputaina mai nga hua e
rite ana ki o te ripeneta, a kei anga koutou kei mea i roto i a koutou, Ko Aperahama to tatou matua: ko taku kupu
hoki tenei ki a koutou, E ahei ana ano i
te Atua te whakaara tamariki ake ma
Aperahama i roto i enei kohatu.
9 Na, tenei ka pa te titaha ki te pakiaka o nga rakau: a ki te kahore tetahi
rakau e hua i te hua pai, ka tuakina, ka
makā ki te ahi.
10 Na, ka ui nga mano ki a ia, ka
mea, Me aha ra matou?
11 Na, ka whakahokia mai e ia, a ka
mea ki a ratou, Ko te tangata i nga koti
e rua, kia hoatu ki te tangata kahore
ona; me te tangata he kai tāna, kia
pera ano hoki.
12 Na, ka haere atu hoki nga pupirikana kia iriiria, a ka mea ki a ia, E te
kai whakaako, me aha matou?
13 Ka mea mai ia ki a ratou, Kei nui
ake i nga mea i whakaritea ma koutou
ta koutou e tango ai.
14 Ka ui atu ano hoki nga hoia ki a
ia, ka mea, Me aha hoki matou? Na,
ko tana meatanga mai ki a ratou, Kaua
e tukinotia tetahi, kaua e whakapae
teka; kāti ano ma koutou ko a koutou
utu.
15 ¶ Na, i te iwi e tatari ana, a e whakaaroaro katoa ana i roto i o ratou ngakau ki a Hoani, ko te Karaiti ia, kahore
ranei;
16 Ka kī mai a Hoani, ka mea ki a
ratou katoa, Ko ahau nei, he iriiri taku
i a koutou ki te wai; kei te haere mai
ia tetahi e kaha rawa ana i a au, e kore
ahau e tau hei wewete i te here o ona
hu: māna koutou e iriiri ki te Wairua
Tapu me te kapura:
17 Ko tana mea tahi kei tona ringaringa, a ka tino tahia e ia tana patunga
witi, e kohia ano e ia te witi ki roto ki
tana whare witi; ko te papapa ia e
tahuna ki te kapura e kore e tineia.
18 He maha atu ano hoki ana kupu
whakahau i kauwhau ai ia ki te iwi.
19 ¶ Otira i riria e ia a Herora tetaraki
mo Heroriaha wahine a Piripi a tona
teina, mo nga kino katoa hoki i meinga
e Heròra;
20 Na, i runga i era katoa, tutakina
ana e ia a Hoani ki te whare herehere.
21 A ka poto te iwi te iriiri, i a Ihu
ano hoki kua iriiria, a e inoi ana, ka
tuwhera te rangi,
22 Na, ka heke iho te Wairua Tapu ki
runga ki a ia, he ahua tinana ano hoki
tona, anō he kukupa, ka puta mai ano
he reo no te rangi, e mea ana, Ko koe
taku Tamaiti i aroha ai, taku i ahuareka
atu ai.
23 ¶ Na, a Ihu nei, e whakatatata ana
ona tau ki te toru tekau; a ki ta te
tangata kī, he tama ia na Hohepa, a ko
ia ta Hiri,
24 Ko *Hiri* ta Matata, ko ia ta Riwai,
ko ia ta Mereki, ko ia ta Iana, ko ia ta
Hohepa,
25 Ko *Hohepa* ta Matatiaha, ko ia ta
Amoha, ko ia ta Nauma, ko ia ta Eheri,
ko ia ta Nakai,
26 Ko *Nakai* ta Maata, ko ia ta Matatiaha, ko ia ta Hemei, ko ia ta Hohepa,
ko ia ta Hura,
27 Ko *Hura* ta Hoana, ko ia ta Reha,
ko ia ta Horopapere, ko ia ta Haratiere,
ko ia ta Neri,
28 Ko *Neri* ta Mereki, ko ia ta Ari,
ko ia ta Kohama, ko ia ta Eremorama,
ko ia ta Ere,
29 Ko *Ere* ta Hohe, ko ia ta Erietere,
ko ia ta Horimi, ko ia ta Matata, ko ia
ta Riwai,
30 Ko *Riwai* ta Himiona, ko ia ta
Hura, ko ia ta Hohepa, ko ia ta Honana,
ko ia ta Eriakimi,
31 Ko *Eriakimi* ta Merea, ko ia ta
Mainana, ko ia ta Matata, ko ia ta
Natana, ko ia ta Rawiri,
32 Ko *Rawiri* ta Hehe, ko ia ta
Opere, ko ia ta Poaha, ko ia ta Haramono, ko ia ta Nahona,
33 Ko *Nahona* ta Aminarapa, ko ia ta
Arame, ko ia ta Heteromo, ko ia ta
Parete, ko ia ta Hura,
34 Ko *Hura* ta Hakopa, ko ia ta Ihaka,
ko ia ta Aperahama, ko ia ta Tara, ko
ia ta Nahora,
35 Ko *Nahora* ta Haruki, ko ia ta
Rakau, ko ia ta Pereke, ko ia ta Epere,
ko ia ta Haraha,
36 Ko *Haraha* ta Kainana, ko ia ta
Arapahata, ko ia ta Hema, ko ia ta Noa,
ko ia ta Rameka,
37 Ko *Rameka* ta Matuhara, ko ia ta
Enoka, ko ia ta Iarere, ko ia ta Marereere, ko ia ta Kainana,
38 Ko *Kainana* ta Enoha, ko ia ta
Heta, ko ia ta Arama, ko ia ta te
Atua.

UPOKO 4.

NA, kī tonu a Ihu i te Wairua Tapu,
a hoki mai ana i Horano; na, ka
kawea ia e te Wairua ki te koraha,
2 A e wha tekau nga ra i whakama-
tautauria ai ia e te rewera. Kihai ano
hoki i kai i tetahi mea i aua ra: ka
pahemo, muri iho ka hiakai.
3 Na, ka mea te rewera ki a ia, Ki te
mea ko koe te Tama a te Atua, kiia iho
tenei kohatu kia meinga hei taro.
4 Na, ka whakahokia mai e Ihu ki a
ia, ka mea, Kua oti te tuhituhi, E kore
e ora te tangata ki te taro kau, engari
ki nga kupu katoa a te Atua.
5 Katahi te rewera ka kawe i a ia ki
runga ki tetahi maunga tiketike, a mea
kau iho kua whakakitea katoatia ki a ia
nga rangatiratanga katoa o te ao.
6 Ka mea te rewera ki a ia, Maku e
hoatu ki a koe tenei rangatiratanga
katoa, me te kororia o enei mea: kua
tukua mai hoki ki ahau; a ka hoatu e
ahau ki taku e pai ai.
7 Na, ki te koropiko mai koe ki toku
aroaro, mou katoa.
8 Na, ka whakahokia mai e Ihu ki a
ia, ka mea, Haere ki muri i a au, e
Hatana: kua oti hoki te tuhituhi, Me
koropiko koe ki te Ariki ki tou Atua,
me mahi ano ki a ia anake.
9 Na, ka kawea ia ki Hiruharama, a
whakaturia ana ki runga ki te keokeo-
nga o te temepara, a ka mea ki a ia,
Ki te mea ko koe te Tama a te Atua,
rere atu i konei ki raro:
10 Kua oti hoki te tuhituhi, Ka kore-
rotia iho koe e ia ki ana anahera kia
tiakina koe:
11 Ma ratou koe e hiki ake ki *o ratou*
ringaringa, kei tūtuki tou waewae ki te
kohatu.
12 Na, ka whakahokia mai e Ihu, ka
mea ki a ia, Kua takoto te korero, Aua
e whakamatautau ki te Ariki ki tou
Atua.
13 A ka mutu katoa te whakamatau-
tauranga a te rewera, ka mawehe atu i
a ia mo tetahi wahi.
14 ¶ Na, ka hoki a Ihu i runga i te
kaha o te Wairua ki Kariri: a haere
ana tona rongo, a puta noa i nga wahi
tata katoa.
15 A ka whakaako ia i roto i o ratou
whare karakia, me te whakakororia te
katoa ki a ia.
16 ¶ Na, ka haere atu ia ki Nahareta,
ki te wahi i whangainga ai ia: ka tomo
atu i te ra hapati ki te whare karakia,
ko tana hanga hoki ia, ka whakatika ki
te korero pukapuka.
17 A ka hoatu ki a ia te pukapuka a
Ihaia poropiti. Ano ka wherahia te
pukapuka, ka tupono ia ki te wahi i
tenei tuhituhinga,
18 Kei ahau te Wairua o te Ariki,
nāna nei hoki ahau i whakawahi, hei
kauwhau i te rongo pai ki te hunga
rawakore; kua tonoa mai ahau e ia ki
te whakaora i te hunga ngakau marū,
ki te kauwhau ki nga herehere kia
haere noa, ki nga matapo kia titiro, ki
te tuku i te hunga e kurua ana kia haere
noa atu,
19 Ki te kauwhau i te tau manakoha-
nga mai a te Ariki.
20 Na, ka kopia e ia te pukapuka, a
hoatu ana ki te kai tiaki, noho ana. A
matatau tonu mai ki a ia nga kanohi o
te hunga katoa i roto i te whare kara-
kia.
21 Katahi ia ka anga ka korero ki a
ratou, No naianei, i o koutou taringa *e*
whakarongo mai nei, i mana ai tenei
Karaipiture.
22 A i whakapai ratou katoa ki a ia,
miharo ki nga kupu pai i puta mai
tona mangai. Ka mea ratou, Ehara
ianei tenei i te tamaiti a Hohepa?
23 Ka mea mai ia ki a ratou, Tera
rawa e puaki mai i a koutou tenei kupu
whakarite ki a au, E rata, rongoa koe i
a koe ano: ko nga mea i rongo ai ma-
tou kua meinga ki Kaperenauma, mei-
nga hoki ki konei ki tou whenua.
24 A i mea ano ia, He pono taku e
mea nei ki a koutou, E kore te poropiti
e manakohia i tona ake whenua.
25 Otira he pono taku e mea atu nei
ki a koutou, He tokomaha nga pouaru i
roto i a Iharaira i nga ra i a Iraia, i te
rangi kua oti te kopani i nga tau e toru
i nga marama e ono, i te mate-kaitanga
nui o te whenua katoa;
26 Heoi kihai i tonoa a Iraia ki tetahi
o ratou, ki te wahine pouaru anake, ki
Harepata o Hairona.
27 He tokomaha hoki nga repera i
roto i a Iharaira, i nga ra o Eriha poro-
piti; a kihai tetahi o ratou i whakama-
kia, ko Naamana anake o Hiria.
28 A kī tonu i te riri te hunga katoa i
te whare karakia, i te rongonga ai ki
enei mea;
29 Na, ko to ratou whakatikanga ake,
ka maka i a ia ki waho o te pa, a arahi-
na ana ki te pari o te puke i hangā ai
to ratou pa, whakataka ai i a ia ki raro.
30 Otira i tika ia ra waenganui o ra-
tou, a haere ana,

31 A ka tae mai ki Kaperenauma, ki
tetahi pa o Kariri, ka whakaako hoki i a
ratou i nga hapati.
32 Na, ka miharo ratou ki tana ako: i
whai mana hoki tana kupu.
33 ¶ A i te whare karakia tetahi ta-
ngata he wairua rewera poke tona, a nui
atu tona reo ki te karanga,
34 Ka mea, Kāti ra; he aha matou
nāu, e Ihu o Nahareta? kua tae mai
koe ki te whakangaro i a matou? e
mohio ana ahau ki a koe; ko te Mea
Tapu a te Atua.
35 Na, riria iho ia e Ihu, ka mea ia,
Kāti to korero, puta mai hoki i roto i a
ia. Katahi te rewera ka turaki i a ia ki
waenganui, a puta mai ana i roto i a ia,
kihai hoki tera i ahatia.
36 Na, tau ana te miharo ki a ratou
katoa, a ka korerorero tetahi ki tetahi,
ka mea, He aha tenei kupu? mana tonu
nei hoki tana tono i nga wairua poke,
kaha tonu, a puta mai ana ki waho.
37 A pakū ana tona rongo puta noa i
nga wahi tutata katoa.
38 ¶ A, tona whakatikanga mai i te
whare karakia, tomo tonu atu ki te
whare o Haimona. Na, e mate ana te
hungawai wahine o Haimona, he nui te
kiri ka; a ka inoi ratou ki a ia mona.
39 Na, ka tu ia ki runga i a ia, a
riria iho te kiri ka; a mutu ake: na,
ara tonu ake ia kei te taka mea ma
ratou.
40 ¶ I te toenetanga o te ra, ka ka-
wea mai ki a ia e nga tāngata katoa
nga mea o ratou e mate ana i te tini o
nga mate; na, whakapakia iho e ia
ona ringaringa ki tenei ki tenei o ratou,
a ora ake ratou.
41 A he tokomaha te hunga i puta
mai nga rewera i roto i a ratou, i ka-
ranga hoki *aua wairua*, i mea, Ko koe
te Karaiti te Tama a te Atua. A riria
ana ratou e ia, kihai i tukua kia ko-
rero: i mātau hoki ratou ko te Ka-
raiti ia.
42 Ka ao te ra, ka puta atu ia, ka
haere ki tetahi wahi koraha: a ka rapu
nga mano i a ia, a ka tae atu ki a
ia, na, puritia ana ia, kei whakarerea
ratou e ia.
43 Ka mea atu ia ki a ratou, Me kau-
whau e ahau te rangatiratanga o te
Atua ki era atu pa ano hoki: koia hoki
ahau i tonoa mai ai.
44 A kauwhau ana ia i nga whare
karakia o Kariri.

UPOKO 5.

A I te mano e aki mai ana ki a ia ki
te whakarongo ki te kupu a te
Atua, na, e tu ana ia i te taha o te
roto o Kenehareta,
2 Na, ka kite ia i nga kaipuke e rua e
tu ana i te taha o te roto: ko nga kai
hao ia kua riro mai i runga, e horoi ana
i nga kupenga.
3 Na, ka eke ia ki tetahi o nga kai-
puke, ki to Haimona, ka mea ki a ia kia
neke atu ki waho tata. Na, noho ana
ia, whakaakona atu ana e ia te iwi i
runga i te kaipuke.
4 ¶ A ka mutu tana korero, ka mea
ia ki a Haimona, Neke atu ki te wahi
hohonu, ka tuku ai i ā koutou kupenga
ki te hao.
5 Na, ko te whakahokinga mai a Hai-
mona, ka mea ki a ia, E kara, mahi noa
matou i te po roa nei, tē mau tetahi:
heoi nau na te kupu, me tuku e ahau te
kupenga.
6 A, ta ratou meatanga i tenei, he
mano tini nga ika i mau i a ratou: a
ka whakapakaru ta ratou kupenga.
7 Na, ka tawhiri ratou ki o ratou hoa i
tera kaipuke, kia hoe mai hei hoa mo
ratou. A, to ratou taenga mai, wha-
kakiia ana nga kaipuke e rua, no ka
whakatotohu.
8 A, te kitenga o Haimona Pita, ka
hinga iho ki nga turi o Ihu, ka mea
atu, Mawehe atu i a au, e te Ariki; he
tangata hara hoki ahau.
9 Mau tonu hoki tona miharo me to
ona hoa katoa, ki te haonga o nga ika i
haoa nei e ratou:
10 To Hemi hoki raua ko Hoani, he
tamariki raua na Heperi, he hoa hoki
no Haimona. Na, ka mea mai a Ihu
ki a Haimona, Kaua e mataku; i enei
wa e takoto ake nei ka hao tangata koe.
11 A ka whakauria nga kaipuke ki
uta, mahue ake nga mea katoa i a ratou,
a aru ana i a ia.
12 ¶ A i a ia i tetahi o nga pa, na, ko
tetahi tangata e kapi ana i te repera: a,
tona kitenga i a Ihu, ka takoto tapapa,
ka inoi ki a ia, ka mea, E te Ariki, ki te
pai koe, e taea ahau e koe te mea kia
ma.
13 Na, ka totoro tona ringa, ka pa ki a
ia, ka mea, E pai ana ahau: kia ma
koe. A mutu tonu ake tona repera.
14 Na, ka whakatupato ia i a ia kia
kaua e korerotia ki te tangata: Engari
haere, kia kite te tohunga i a koe, ka-
wea atu hoki mo to whakamakanga nga

mea i whakaritea e Mohi, hei mea whakaatu ki a ratou.
15 Heoi tino pakū atu ana tona rongo: a he tini noa atu nga tāngata i huihui mai ki te whakarongo, kia whakaorangia hoki e ia o ratou ngoikoretanga.
16 ¶ Otira i haere puku atu ia ki te koraha ki te inoi.
17 A i tetahi o aua ra, e whakaako ana ia, me te noho ano nga Parihi me nga kai whakaako o te ture, i haere mai nei i nga kāinga katoa o Kariri, o Huria, o Hiruharama: a *i reira* ano te kaha o te Ariki hei whakaora i a ratou.
18 ¶ Na, ko etahi tāngata e kawe mai ana i tetahi tangata i runga i te moenga, he pararutiki: a mea noa ratou kia kawea ia ki roto, kia whakatakotoria ki tona aroaro.
19 A, tē kitea e ratou te peheatanga e kawea ai ia ki roto, i te mano hoki, ka kakea te whare, a tukua iho ana ia ra nga toetoe, me te moenga ano, ki waenganui ki te aroaro o Ihu.
20 A, tona kitenga i to ratou whakapono, ka mea ia ki a ia, E hoa, ka oti ou hara te muru.
21 Na, ka anga, ka korerorero nga Karaipi me nga Parihi, ka mea, Ko wai tenei nāna nga kupu kohukohu? Ko wai hei muru hara? ko te Atua anake.
22 Otira i mahara a Ihu ki ā ratou whakaaroaronga, a ka oho mai, ka mea ki a ratou, He aha ta koutou e whakaaroaro na i roto i o koutou ngakau?
23 Ko tehea te mea takoto noa, ko te mea, Ka oti ou hara te muru; ko te mea ranei, Whakatika, haere?
24 Otiia kia mātau ai koutou he mana muru hara to te Tama a te tangata i runga i te whenua, (ka mea ia ki te pararutiki,) Ko taku kupu tenei ki a koe, Whakatika, tangohia ake tou moenga, haere ki tou whare.
25 Na, whakatika tonu ake ia i to ratou aroaro, a tangohia ake ana te mea i takoto ai ia, haere ana ki tona whare, me te whakakororia i te Atua.
26 A miharo katoa ana ratou, ka whakakororia i te Atua, kī tonu hoki ratou i te mātaku, ka mea, Puta ke nga mea i kite nei tatou i naianei.
27 ¶ A, muri iho i enei mea, ka haere atu ia, a ka kite i tetahi pupirikana, ko Riwai te ingoa, e noho ana i te whare tango moni: a ka mea ki a ia, Arumia mai ahau.
28 Na, whakarerea ake e ia nga mea katoa, a whakatika ana, aru ana i a ia.
29 Na, ka takā e Riwai he hākari nui māna i tona whare: a he tokomaha nga pupirikana me nga tāngata ke i noho tahi ratou.
30 Na, ka amuamu o ratou Karaipi me nga Parihi ki ana akonga, ka mea, He aha koutou ka kai tahi ai ka inu tahi ai me nga pupirikana me nga tāngata hara?
31 Na, ka whakahokia mai e Ihu, a ka mea ki a ratou, Kahore he aha o nga tāngata ora e meatia ai e te rata, engari o te hunga e mate ana.
32 Kihai ahau i haere mai ki te karanga i te hunga tika, engari i te hunga hara, kia ripeneta.
33 ¶ Na, ka mea ratou ki a ia, He aha nga akonga a Hoani ka hono ai te noho puku, ka inoi ai, me nga *akonga* ano hoki a nga Parihi; ko āu ia e kai ana, e inu ana?
34 Na, ko tana meatanga mai ki a ratou, E taea ranei e koutou te mea kia noho puku nga tamariki o te whare marena, i te mea kei a ratou te tāne marena hou?
35 Na, tera e tae mai nga ra e tangohia ai te tāne marena hou i a ratou, katahi ratou ka noho puku i aua ra.
36 ¶ I korerotia ano hoki e ia tetahi kupu whakarite ki a ratou; E kore e makā e te tangata tetahi wahi o te kahu hou hei papaki mo te kahu tawhito; kei pakaru i te mea hou, a e kore te papaki i *tangohia* mai i te mea hou e u ki te mea tawhito.
37 E kore hoki te tangata e riringi i te waina hou ki nga ipu tawhito; kei pakaru nga ipu i te waina hou, na, ka maringi, a kore ake nga ipu.
38 Engari me riringi te waina hou ki nga ipu hou; a ora ake e rua e rua.
39 Ka inu hoki te tangata i te *waina* tawhito, e kore ia e hiahia wawe ki te mea hou: e mea hoki ia, Erangi te mea tawhito.

UPOKO 6.

NA, i te hapati tuatahi i muri iho i te ra tuarua, ka haere ia ra waenga witi; a katohia ana e ana akonga nga puku witi, kainga ake, he mea komukumuku ki nga ringaringa.
2 Ka mea etahi o nga Parihi ki a ratou, He aha koutou ka mea ai i te mea e kore e tika kia meatia i te hapati?
3 Na, ka whakahokia mai e Ihu, a

ka mea ki a ratou, Kahore ianei koutou i kite i ta Rawiri i mea ai, i a ia e mate ana i te hiakai, ratou ko ona hoa;
4 I tana tomokanga atu ki te whare o te Atua, a tangohia ana e ia nga taro aroaro, na, kainga ana e ia, hoatu ana hoki ki ona hoa; nga mea kihai nei i tika kia kainga, engari ma nga tohunga anake?
5 I mea ano ia ki a ratou, Ko te Tama a te tangata te Ariki ano hoki o te hapati.
6 A i tetahi atu hapati, ka tomo ia ki te whare karakia, ka whakaako: a kei reira tetahi tangata, ko tona ringaringa matau kua memenge.
7 A ka titiro pu nga Karaipi me nga Parihi ki a ia, me kore ia e whakaora i te hapati; kia ai hei whakawakanga mona.
8 Na, ka mahara ia ki ā ratou whakaaro, a ka mea ki te tangata i te ringaringa memenge, Whakatika, e tu ki waenganui. A whakatika ana ia, tu ana.
9 Katahi ka mea a Ihu ki a ratou, Maku e ui atu ki a koutou tetahi mea; He mea tika ranei te mahi pai i te hapati, te mahi kino ranei? te whakaora, te whakamate ranei?
10 Na, ka tirotiro ia ki a ratou katoa, a ka mea ki taua tangata, Torona mai to ringa. A pera ana ia: na, kua ora ano tona ringa, kua pera me tetahi.
11 Na, kī tonu ratou i te haurangi; a ka korerorero ki a ratou ano, me aha ranei a Ihu e ratou.
12 ¶ A i aua ra ka haere atu ia ki te maunga ki te inoi, a he inoi tonu tāna i te roa o te po ki te Atua.
13 A ka ao te ra, ka karangatia e ia ana akonga: a kotahi tekau ma rua o ratou āna i whiriwhiri ai, a huaina ana e ia hei apotoro;
14 Ko Haimona, (i huaina ano hoki ia ko Pita,) ko Anaru tona teina, ko Hemi raua ko Hoani, ko Piripi raua ko Patoromu,
15 Ko Matiu raua ko Tamati, ko Hemi *tama* a Arapiu, ko Haimona e karangatia nei ko Heroti,
16 Ko Hura *teina* o Hemi, ko Hura Ikariote hoki, ko ia ano hoki te kai tuku.
17 ¶ Na, ka heke iho ngatahi ratou, a tu ana ki te wahi raorao, ratou ko te ropu o ana akonga, me te huihuinga nui o te iwi i Huria katoa, i Hiruharama, i te taha hoki o te moana o Taira o Hairona, i haere mai nei ki te whakarongo ki a ia, kia whakaorangia hoki o ratou mate;
18 Me te hunga ano hoki e whakatoia ana e nga wairua poke: a whakaorangia ana ratou.
19 A i tohe te mano katoa kia pa atu ki a ia: i puta mai hoki he kaha i a ia, a whakaorangia ana ratou katoa.
20 ¶ Na, ka titiro atu ona kanohi ki ana akonga, a ka mea ia, Ka koa *koutou* nga rawakore: mo koutou hoki te rangatiratanga o te Atua.
21 Ka koa *koutou* e hiakai nei i naianei: ka makona hoki koutou. Ka koa *koutou* e tangi nei i naianei: e kata hoki koutou.
22 Ka koa koutou, ina kinongia e nga tāngata, ina wehewehea mai *i roto i a ratou*, ina tawaia, ina rukea atu to koutou ingoa, ano he mea kino, mo te whakaaro hoki ki te Tama a te tangata.
23 Kia hari koutou i taua ra, kia tupekepeke: ina hoki e nui to koutou utu i te rangi: i peneitia hoki nga poropiti e o ratou mātua.
24 Otira aue te mate mo koutou mo te hunga taonga! kua riro mai hoki i a koutou to koutou whakamarietanga.
25 Aue te mate mo koutou mo te hunga e makona ana! e mate hoki koutou i te hiakai. Aue te mate mo koutou mo te hunga e kata ana i naianei! ka aue hoki koutou, ka tangi.
26 Aue te mate mo koutou ua korerotia paitia koutou e nga tāngata katoa! i penei hoki o ratou mātua ki nga poropiti teka.
27 ¶ Na, ko taku kupu tenei ki a koutou e whakarongo mai nei, Arohaina atu o koutou hoa whawhai; kia pai te mahi ki te hunga e kino ana ki a koutou;
28 Manaakitia te hunga e kanga ana i a koutou, me inoi mo te hunga e whakawhiu ana i a koutou.
29 Na, ki te pakia tou paparinga e tetahi, tahuri atu hoki tetahi; a ki te tangohia tou ngeri e tetahi, kaua e kaiponuhia tou koti.
30 Hoatu ki nga tāngata katoa e inoi ana ki a koe; kaua ano hoki e tonoa o mea ki te tangohia e te tangata.
31 Ko ta koutou e pai ai kia meatia mai e nga tāngata ki a koutou, meatia ano hoki e koutou ki a ratou.
32 A ki te aroha koutou ki te hunga e aroha ana ki a koutou, kei hea he whakawhetai ki a koutou? e aroha ana hoki te hunga hara ki te hunga e aroha mai ana ki a ratou.

33 A ki te atawhai koutou i te hunga
e atawhai ana i a koutou, kei hea he
whakawhetai ki a koutou? e pena ana
ano hoki te hunga hara.
34 Ki te tuku moni hoki koutou ki te
hunga e mea ai koutou ka utua mai e
ratou, kei hea he whakawhetai ki a
koutou? e tuku moni ana hoki te hu-
nga hara ki te hunga hara, mo te pera
kia whakahokia mai ki a ratou.
35 Engari kia aroha ki o koutou hoa
whawhai, atawhaitia hoki, tukua atu te
moni, kaua ano hoki e whakaaro kia
utua mai ta koutou; a e rahi te utu ki
a koutou, ka whakatupu tamariki ano
hoki koutou ki a te Runga rawa: e
atawhai ana hoki ia i te hunga e kore e
whakawhetai, i te hunga kino.
36 Kia ngawari rapea koutou, kia
pera me to koutou Matua e ngawari
ana.
37 Kaua e whakawa, a e kore koutou
e whakawakia: kaua e whakahe, a e
kore koutou e whakahekia: houhia te
rongo, a e houhia ano te rongo ki a
koutou:
38 Hoatu, a ka homai ki a koutou; he
mehua pai, pehi rawa, oioi rawa, purena
tonu ta ratou e homai ai ki te koko-
rutanga o o koutou kakahu. Ko te
mehua hoki e mehua ai koutou, hei
mehua ano tena ki a koutou.
39 A ka puaki tana kupu whakarite
ki a ratou, E ahei ranei te matapo te
arahi i te matapo? e kore ranei e taka
tokorua ki te waikeri?
40 E kore te akonga e rahi ake i tona
kai whakaako: engari ka rite ano ki o
ratou kai whakaako nga tāngata katoa
kua tino pukengatia.
41 He aha tāu e titiro ki te otaota i roto
i te kanohi o to teina, tē kite i te ku-
rupae i tou ake kanohi?
42 E pehea ranei to korero ki to teina,
E *taku* teina, iaua, kia kapea atu e ahau
te otaota i roto i tou kanohi, tē kite i
te kurupae i roto i tou kanohi? E te
tangata tinihanga, kia mātua kapea atu
e koe te kurupae i roto i tou kanohi,
katahi koe ka mārama ki te kape i te
otaota i roto i te kanohi o tou teina.
43 E kore hoki te rakau ataahua e hua
i te hua kino; e kore ano hoki te rakau
kino e hua i te hua ataahua.
44 Ma ona hua ake nei hoki ka mohio-
tia ai tenei rakau tenei rakau. E kore
hoki e kohia nga piki i runga i nga
tataramoa, e kore ano hoki e whakiia te
karepe i runga i te tumatakuru.
45 He tangata pai, he pai tana e wha-
kaputa mai ai i roto i te taonga pai a
tona ngakau; he tangata kino, he kino
tana e whakaputa mai ai i roto i nga
taonga kino o tona ngakau: he purena-
tanga hoki no te ngakau nga kupu a te
mangai.
46 ¶ He aha koutou ka karanga ai ki
a au, E te Ariki, e te Ariki, tē mahi i
aku korero?
47 Na, te tangata e haere mai ana ki a
au, e rongo ana ki aku kupu, a e mahi
ana, maku e whakaatu ki a koutou he
ritenga aha tona:
48 Ka rite ia ki te tangata i hangā e
ia tetahi whare, i keri, i whakahohonu,
a whakatakoto ana i te turanga ki ru-
nga ki te kamaka: a, te putanga mai o
te waipuke, ka pakaru te roma ki taua
whare, heoi kihai i taea te whakanga-
ueue: no te mea i hangā ki runga ki
te kamaka.
49 Tena ko te tangata i rongo, a kihai
i mahi, ka rite ia ki te tangata i hanga
i tetahi whare ki runga ki te oneone, a
kahore he turanga: te pakarutanga mai
o te roma, na, hinga tonu iho; a nui atu
te pakarutanga a taua whare.

UPOKO 7.

ANO ka mutu enei kupu katoa āna,
me te whakarongo ano te iwi, ka
tomo atu ia ki Kaperenauma.
2 Na, e mate ana te pononga a tetahi
keneturio, meake marere, tana hoki i
mate-nui ai.
3 A, tona rongonga ki a Ihu, ka tonoa
ki a ia etahi kaumatua o nga Hurai, hei
mea ki a ia kia haere mai ki te whaka-
ora i tana pononga.
4 A, to ratou taenga mai ki a Ihu, he
kaha ta ratou inoi, ka mea, he pai *te ta-
ngata* e meatia ai tenei e ia:
5 E aroha ana hoki ia ki to tatou iwi,
nāna hoki i hanga te whare karakia mo
matou.
6 Na, haere tahi ana a Ihu me ratou.
A i a ia kahore nei i matara mai i te
whare, ka tono te keneturio i etahi hoa
ki a ia, ka mea ki a ia, E te Ariki, kei
maumau ngenge noa koe: ehara hoki
ahau i te tikanga tangata e haere ake ai
koe ki raro i toku tuanui:
7 Koia tē tae ai taku aro ki te haere
atu ki a koe: engari kia puaki mai tau
kupu, a ka ora taku pononga.
8 He tangata hoki ahau e whakahaua
ana, he hoia ano aku hei whakahaunga
maku, na, ka mea ahau ki tenei, Haere,
a ka haere; ki tetahi atu hoki, Haere
mai, a ka haere mai; ki taku pononga

ano hoki, Meatia tenei, a ka meatia
e ia.
9 Te rongonga o Ihu ki enei mea, ka
miharo ki a ia, a ka tahuri ka mea ki te
mano e aru ana i a ia, Ko taku kupu
tenei ki a koutou, kahore ano ahau i
kite i roto i a Iharaira i te whakapono
hei rite mo tenei te nui.
10 A, te hokinga atu ki te whare o te
hunga i tonoa, rokohanga atu kua ora te
pononga i mate.
11 ¶ A i te aonga ake, ka haere ia ki
tetahi pa, ko Naina te ingoa; a he toko-
maha o ana akonga i haere tahi me ia,
he nui hoki te tangata.
12 A ka whakatata ia ki te kuwaha o
te pa, na, he tupapaku tera e kauhoatia
mai ana, he huatahi na tona whaea, a ko
ia he pouaru: a he tokomaha nga tāngata
o te pa e *haere* tahi ana me ia.
13 A, te kitenga o te Ariki i a ia, ka
aroha ki a ia, ka mea ki a ia, Kaua e
tangi.
14 Na, ka haere mai ia, ka pa ki te
kauhoa: a, tu tonu nga kai kauhoa.
Na, ko tana meatanga mai, E tama, ko
taku kupu tenei ki a koe, E ara.
15 Na, ka noho te tupapaku ki runga,
ka anga ka korero. A hoatu ana ia e ia
ki tona whaea.
16 Na, ka tau te wehi ki a ratou
katoa: a ka whakakororia i te Atua, ka
mea, Kua puta ake i roto i a tatou he
poropiti nui; a, Kua titiro mai te Atua
ki tona iwi.
17 Na, haere ana tenei korero mona
puta noa i Huria, i nga wahi patata
katoa ano hoki.
18 ¶ A ka korerotia enei mea katoa ki
a Hoani e ana akonga.
19 Na, ka karangatia e Hoani etahi o
ana akonga tokorua, ka tonoa ki a
Ihu, mea ai, Ko koe ranei tera e haere
mai ana? me tatari ranei matou ki tetahi
atu?
20 A, te taenga mai o aua tāngata ki
a ia, ka mea, Kua tonoa mai maua e
Hoani Kai iriiri ki a koe, mea ai, Ko
koe ranei tera e haere mai ana? me
tatari ranei matou ki tetahi atu?
21 I taua wa pu ano he tokomaha te
hunga i whakaorangia e ia i nga tu-
rorotanga, i nga mate, i nga wairua
kino; a he tokomaha nga matapo i mei-
nga kia kite.
22 A ka whakahokia mai e Ihu, ka
mea ki a raua, Haere korerotia atu ki a
Hoani nga mea e kite nei e rongo nei
korua; ko nga matapo e titiro ana, ko
nga kopa e haereere ana, ko nga repera
kua ma, ko nga turi e rongo ana, ko nga
tupapaku e whakaarahia ana, e kau-
whautia ana te rongo pai ki te hunga
rawakore;
23 Na, ka koa te tangata e kore e hē
ki a au.
24 ¶ A, te rironga o nga karere a Ho-
ani, ka timata ia, a ka korerotia a Hoani
ki te mano, I haere atu koutou ki te ko-
raha kia kite i te aha? I te kakaho e
whakangaueuetia ana e te hau?
25 Ano ra, i haere koutou kia kite i te
aha? I te tangata he kakahu maeneene
ona? Na, kei nga whare kingi te hu-
nga i nga kakahu whakapaipai, i nga
kai papai.
26 Ano ra, i haere koutou kia kite i te
aha? I te poropiti? Ae ra, ko taku
kupu tenei ki a koutou, tera atu i te
poropiti.
27 Mona te mea kua tuhituhia nei, Na,
ka tonoa e ahau taku karere ki mua i
tou aroaro, māna e whakapai tou huara-
hi i mua i a koe.
28 Ko taku kupu hoki tenei ki a kou-
tou, Kahore he poropiti nui atu i a
Hoani Kai iriiri i roto i nga whanau
a nga wāhine: heoi rahi ake i a ia te
nohinohi rawa o te rangatiratanga o te
Atua.
29 Na, i whakatikaia ta te Atua e te
hunga katoa i rongo, e nga pupirikana
ano hoki, i iriiria hoki ki te iriiringa a
Hoani.
30 Ko nga Parihi ia, ratou ko nga kai
whakaako o te ture, i whakakahore ki ta
te Atua whakaaro ki a ratou, i a ratou
kihai nei i iriiria e ia.
31 ¶ A ka mea mai te Ariki, Me wha-
karite e ahau nga tāngata o tenei wha-
kapaparanga ki te aha? e rite ana ki te
aha?
32 E rite ana ki nga tamariki e noho
ana i te kāinga hoko, e karanga ana ki
a ratou ano, e mea ana, Whakatangi
noa matou i te putorino ki a koutou, a
kahore koutou i kanikani mai; aue noa
matou ki a koutou, na, kahore koutou i
tangi.
33 I haere mai hoki a Hoani Kai iri-
iri, a kihai i kai taro, kihai i inu waina;
heoi ka mea koutou, He rewera tona.
34 I haere mai te Tama a te tangata
me te kai me te inu; a ka mea koutou,
Na, he tangata kakai, he tangata iinu
waina, he hoa no nga pupirikana me nga
tāngata hara!
35 Otira e whakatikaia ana te whakaaro
nui e ana tamariki katoa.
36 ¶ Na, ka mea tetahi o nga Parihi
ki a ia kia kai tahi raua. A ka tomo atu
ia ki te whare o te Parihi, ka noho.

37 A ka mātau tetahi wahine hara o te
pa, kei te whare o te Parihi ia e noho
ana, na, ka kawea mai e ia tetahi pouaka
kohatu *e kī ana* i te hinu kakara,
38 A ka tu tangi ki muri i ona wae-
wae, ka anga ka whakamakuku i ona
waewae ki nga roimata, ka muru ki
nga makawe o tona mātenga, ka kihi i
ona waewae, ka whakawahi ki te hinu
kakara.
39 A, te kitenga o te Parihi i kara-
ngatia ai ia, ka korero i roto i a ia, ka
mea, Me he poropiti tenei, kua mātau
ia ki te wahine e pa nei ki a ia, tona
peheatanga: he wahine hara hoki.
40 Na, ka korero a Ihu, ka mea ki a
ia, E Haimona, he kupu taku ki a koe.
Ka mea ia, Korero, e te Kai whakaako.
41 Na, tokorua nga tāngata i a raua
te moni a tetahi kai tuku moni: e rima
rau nga pene i tetahi, e rima tekau i
tetahi.
42 A, tē whai mea raua hei whakautu
mai, whakarerea noatia ana e ia ki a
raua. Na, māu e korero mai, ko wai o
raua e tino nui tona aroha ki a ia.
43 Na, ka whakahokia atu e Haimona,
ka mea, Ki taku whakaaro, ko te tangata
nāna te mea nui i whakarerea noatia atu.
Na, ko tona meatanga mai ki a ia, Tika
tonu tāu.
44 Na, ka tahuri ia ki te wahine, a ka
mea ki a Haimona, E kite ana koe i
tenei wahine? I haere mai ahau ki
roto ki tou whare, kahore ano i homai e
koe he wai mo oku waewae: nāna ia i
whakamakuku oku waewae ki nga roi-
mata, a murua iho ki nga makawe o
tona mātenga.
45 Kihai koe i kihi i ahau: ko tenei
ia kahore ano i mutumutu te kihi i oku
waewae no taku taenga mai ra ano.
46 Kihai koe i whakawahi i toku
mātenga ki te hinu: na, whakawahia
ana e ia oku waewae ki te hinu ka-
kara.
47 Koia ahau ka mea nei ki a koe,
Kua murua ona tini hara; ina hoki
he nui tana aroha: otira i iti nga mea
o tetahi i murua, ka iti ano tona aroha.
48 A ka mea mai ia ki a ia, Kua murua
ou hara.
49 Na, ka anga ka korero *ona* hoa noho
ki a ratou ano, Ko wai tenei e muru nei
ano hoki i nga hara?
50 Na, ko tana meatanga mai ki te
wahine, Na to whakapono koe i ora ai;
haere marie.

UPOKO 8.

A MURI iho, ka haereere ano ia ki
nga pa ki nga kāinga, ka kau-
whau ka whakapuaki i te rongo pai o te
rangatiratanga o te Atua: i a ia hoki te
tekau ma rua,
2 Me etahi wāhine hoki kua oti nei te
whakaora i nga wairua kino, i nga ngoi-
koretanga, ko Meri e karangatia nei ko
Makarini, e whitu nei nga rewera i puta
mai i roto i a ia,
3 Ko Hoana hoki te wahine a Kuha,
a ta Herora kai whakahauhau, me Hu-
hana, me era atu tona tini, a na ratou
i mahi etahi o o ratou taonga hei mea
māna.
4 ¶ A ka tini nga tāngata ka huihui
mai, a ka tae mai ki a ia i tenei pa i te-
nei pa, ka korero kupu whakarite ia:
5 I haere atu te kai rui ki te rui i
tana purapura: a i a ia e rui ana, ka
ngahoro tetahi ki te taha o te ara; a
takahia ana, na, kainga ake e nga ma-
nu o te rangi.
6 Ko etahi i ngahoro ki runga ki te
toka; te tupunga ake, kua maroke,
kahore hoki he makuranga.
7 Ko etahi i ngahoro ki roto ki nga
tataramoa; a tupu tahi ana nga tatara-
moa, koaoaotia iho.
8 Ko etahi i ngahoro ki te oneone pai;
tupu ana, tatakirau ona hua. Ka mutu
enei korero, ka karanga ia, Ko ia he
taringa ona hei whakarongo, kia ro-
ngo ia.
9 Na, ka ui ana akonga ki a ia, ka
mea, He aha te tikanga o tenei kupu
whakarite?
10 Ka mea mai ia, Kua hoatu ki
a koutou te matauranga ki nga mea
ngaro o te rangatiratanga o te Atua:
ki era atu ia, he whakarite nga kupu:
kia kite ai ratou, a e kore e kite, kia
rongo ai, a kore ake e mātau.
11 Na, tenei te kupu whakarite: Ko te
purapura te kupu a te Atua.
12 Era i te huarahi, ko nga kai wha-
karongo; me i reira ka haere mai te
rewera, ka kapo i te kupu i roto i o
ratou ngakau, kei whakapono ratou, a
ka ora.
13 Era i runga i te toka ko te hunga e
tango nei i te kupu me te hari ano i to
ratou rongonga ai; kahore ia o ratou
pakiaka, whakapono ana ratou ehia ake
ano ra, a i te wa o te whakamatautau ka
mawehe atu.
14 Tera i ngahoro ki roto ki nga tata-
ramoa, ko te hunga e whakarongo ana,

a, te haerenga atu, ka koaoaotia e nga
whakaaroaronga, e nga taonga, e nga
whakaahuareka o te ao, a hore ake e
pakari o ratou hua.
15 Ko tera i te oneone pai, ko te hu-
nga e tika ana e pai ana te ngakau,
a, te rongonga i te kupu, ka pupuri,
a hua ana nga hua i runga i te mana-
wanui.
16 ¶ E kore e tahuna te rama e tetahi,
a e hipokina ki te oko, e waiho ranei i
raro i te moenga ; engari ka whakatu-
ria ki runga ki te turanga, kia kitea ai
te māramatanga e te hunga e tomo mai
ana.
17 E kore hoki tetahi mea i hunā, e
mahue te whakakite; e kore ano hoki
tetahi mea i ngaro, e mahue te mohio te
puta mai hoki ki te māramatanga.
18 Kia tupato ra ki ta koutou whakaro-
ngo: ki te whai mea hoki tetahi, ka
hoatu ano ki a ia; a ki te kahore he mea
a tetahi, ko te mea i kiia nāna ake, ka
tangohia i a ia.
19 ¶ Na, ka haere mai ki a ia tona
whaea me ona teina, a kihai ratou i
ahei te tutuki atu ki a ia, na te mano
hoki.
20 Na, ka korerotia ki a ia, ka mea
ratou, Tou whaea me ou teina te tu
mai nei i waho, e mea ana kia kite i a
koe.
21 Na, ka whakahokia mai e ia, a ka
mea ki a ratou, Ko toku whaea me oku
teina enei, e rongo nei e mahi nei i te
kupu a te Atua.
22 ¶ A i tetahi o aua ra, ka eke ia
ratou ko ana akonga ki te kaipuke:
a ka mea ki a ratou, Tatou ka whaka-
whiti ki tera taha o te roto. Na, rere
ana ratou.
23 A i a ratou e rere ana, ka moe ia:
na, ko te putanga mai o tetahi hau, he
tupuhi, ki te roto; a ka tomo ratou,
tata pu ki te tahuri.
24 Na, ka haere mai ratou, ka wha-
kaara i a ia, ka mea, E kara, e kara, ka
mate tatou. Na, ka ara ia, a riria ana e
ia te hau, me te ngaru o te moana: a
mutu iho, na, kua marino.
25 Na, ka mea ia ki a ratou, Kei
hea to koutou whakapono? Mataku
ana ratou, miharo ana, ka mea ki a
ratou ano, Ko wai ra tenei, ka tapa nei
ki nga hau ki te moana, a rongo rawa
ki a ia?
26 ¶ Na, ka rere atu ratou ki te whe-
nua o nga Kararini, ki tawahi atu o
Kariri.
27 A, tona haerenga atu ki uta, ka tu-
taki ki a ia he tangata no te pa, he re-
wera ona no mua ke, kahore nei ona
kakahu i kakahu ai, kihai ano hoki i
noho i roto i te whare, engari ki nga
urupa.
28 A, tona kitenga i a Ihu, ka karanga,
ka takoto ki tona aroaro, a he nui tona
reo ki te mea mai, He aha ahau nāu, e
Ihu, e te Tama a te Atua i runga rawa?
E, kaua ra ahau e whakamamaetia.
29 (Nāna hoki i mea ki te wairua
poke kia puta mai i taua tangata. He
maha hoki nga wa i hopukia ai ia e ia:
a e tiakina ana ia, he mea here ki nga
mekameka ki nga here waewae; heoi
motumotuhia ana e ia nga here, a aia
ana e te rewera ki te koraha.)
30 Na, ka ui mai a Ihu ki a ia, ka
mea, Ko wai tou ingoa? Ka mea ia, Ko
Rihiona: he tokomaha hoki nga rewera
i tomo ki roto ki a ia.
31 Katahi ka inoi ratou ki a ia kia
kaua ratou e tonoa e ia kia haere ki te
hohonu.
32 Na, kei reira ano tetahi kahui
poaka, he maha, e kai ana i runga i te
maunga: a ka inoi ratou ki a ia kia
tukua ratou kia tomo ki aua *poaka*. A
tukua ana ratou.
33 A, te putanga mai o aua rewera i
roto i te tangata, ka tomo atu ki roto ki
nga poaka: na, ko te tino rerenga o te
kahui ra te pari ki te moana, a paremo
iho.
34 Ano ka kite nga kai whangai i taua
mea i meatia, ka whati, ka haere ka
korero ki te pa, ki aua whenua hoki.
35 Na, ka haere mai ratou kia kite i
taua mea i meatia; a, to ratou taenga
atu ki a Ihu, ka kite i te tangata i puta
nei nga rewera i roto i a ia, kua oti te
whakakakahu, kua tika ona whakaaro,
e noho ana ki nga waewae o Ihu: a ka
mataku ratou.
36 A korerotia ana ki a ratou e te
hunga i kite, te whakaoranga o te ta-
ngata i nga rewera.
37 Na, ka mea te huihui katoa o nga
kāinga patata o nga Kararini kia ma-
wehe atu ia i a ratou; i mataku whaka-
harahara hoki ratou: a eke ana ia ki te
kaipuke, hoki ana.
38 Na, ka inoi ki a ia te tangata i puta
nei nga rewera i roto i a ia, kia meinga
hei hoa mona: heoi ka tono atu a Ihu i
a ia, ka mea,
39 Hoki atu ki tou whare, korerotia
nga mea nui kua meinga nei e te Atua
ki a koe. Na, haere ana ia, korerotia
ana ki te pa katoa nga mea nui i mea ai
a Ihu ki a ia.
40 A ka hoki a Ihu, ka koa te mano

ki tona taenga mai: e tatari ana hoki
ratou katoa ki a ia.
41 ¶ Na, ko te haerenga mai o tetahi
tangata ko Hairuha te ingoa, he rangatira
ano hoki ia no te whare karakia: a
takoto ana ki nga waewae o Ihu, ka inoi
ki a ia kia haere ki tona whare:
42 Kotahi ano tana tamahine, he huatahi,
kotahi nei tekau ma rua ona tau,
a e whakahemohemo ana. Na, i tona
haerenga, popō tonu nga mano ki a
ia.
43 ¶ Na, ko tetahi wahine e mate ana
i te pakaruhanga toto, tekau ma rua
nga tau, a poto katoa tona oranga ki
nga rata, kihai ano hoki i taea te whakaora
e tetahi,
44 Ka haere mai ia i muri, ka pa ki te
taniko o tona kakahu: a mutu iho te
rere o ona toto.
45 Na, ka mea a Ihu, Ko wai tenei
kua pa nei ki a au? Ano ka whakakahore
katoa, ka mea a Pita ratou ko ona
hoa, E kara, e pipiri ana nga mano ki a
koe, e tutetute ana, a e mea ana oti koe,
Ko wai tenei kua pa nei ki a au?
46 Otira i mea ano a Ihu, Kua pa mai
ano tetahi ki a au: e mahara ana hoki
ahau kua puta atu he mana i a au.
47 A, te kitenga o te wahine kihai ia i
ngaro, haere wiri mai ana, takoto ana i
tona aroaro, korerotia ana e ia ki a ia i
te aroaro o te iwi katoa te mea i pa ai ia
ki a ia, me te hohoro o tona oranga.
48 Na, ka mea ia ki a ia, Kia maia, e
ko: na to whakapono koe i ora ai;
haere marie.
49 ¶ I a ia ano e korero ana, ka haere
mai tetahi i *te whare* o te rangatira o te
whare karakia, ka mea ki a ia, Kua
mate to tamahine; kaua e whakararua
te Kai whakaako.
50 A, te rongonga o Ihu, ka whakahokia
mai e ia ki a ia, ka mea, Kaua e
mataku: ko te whakapono ia kia whakapono,
a ka ora.
51 A ka tomo ia ki roto ki te whare,
kihai tetahi tangata i tukua e ia kia
tapoko, ko Pita anake, ko Hemi, ko
Hoani, me te pāpā raua ko te whaea o
te kotiro.
52 A e tangi ana ratou katoa, e aue
ana mona. Na, ka mea ia, Kaua e
tangi; kahore ia i mate, engari e moe
ana.
53 A kataina iho ia e ratou, i mohio
hoki ratou kua mate ia.
54 Otira ka oti katoa te pei e ia ki
waho, ka mau ia ki tona ringaringa, ka
karanga, ka mea, E ko, e ara.
55 Na, hoki mai ana tona wairua, a
wakatika tonu ake ia: na, ka mea ia
kia hoatu he kai māna.
56 A, miharo tonu ona mātua: na, ka
whakatupato ia i a ratou kia kaua e
korerotia taua meatanga ki tetahi.

UPOKO 9.

NA, ka karangatia e ia ana akonga
kotahi tekau ma rua, a ka hoatu
ki a ratou he kaha, he mana, *e peia ai*
nga rewera katoa, e ora ai nga mate.
2 A tonoa ana ratou ki te kauwhau i
te rangatiratanga o te Atua, ki te whakaora
hoki i te hunga e mate ana.
3 A i mea ano ia ki a ratou, Kaua
tetahi mea e mauria ki te ara, kaua nga
tokotoko, kaua he putea, kaua he taro,
kaua he moni; kaua ano hoki e takiruatia
nga koti.
4 A ka tomo koutou ki tetahi whare,
hei reira noho ai, a haere noa i reira.
5 A ki te kahore etahi e manako ki a
koutou, ka haere koutou ki waho o taua
pa, na, te puehu nei ano o o koutou waewae
whakangahorotia atu, hei mea
whakaatu ki a ratou.
6 Na, to ratou rironga atu, ka haereerea
e ratou nga kāinga, ka kauwhau
i te rongo pai, ka whakaora i nga wahi
katoa.
7 ¶ A, te rongonga o Herora tetaraki
ki nga mea katoa i meinga e ia: ka
pohehe, no te mea ki ta etahi kī, kua
ara mai a Hoani i te hunga mate;
8 Ki ta etahi, kua puta mai a Iraia; ki
ta etahi, kua ara mai tetahi o nga poropiti
o namata.
9 Na, ka mea a Herora, Kua poutoa e
ahau te mātenga o Hoani: a ko wai
tenei mona nei enei korero ka rangona
nei e ahau? A ka whai kia kite i a ia.
10 ¶ Na, te hokinga mai o nga apotoro,
ka korerotia ki a ia nga mea katoa
i mea ai ratou. A ka tango ia i a ratou,
ka haere ki tetahi wahi motu ke, ki
tetahi koraha o te pa ko Petahaira nei
te ingoa.
11 Ano ka rongo te mano, ka aru i a
ia: na, ka pupuri ia i a ratou, ka korerotia
ki a ratou te rangatiratanga o te
Atua, whakaorangia ana hoki e ia te
hunga e mea ana kia rongoatia.
12 ¶ Na, kua titaha haere te ra, a ka
haere mai te tekau ma rua, ka mea ki a
ia, Tonoa atu te mano, kia haere ai ki
nga kāinga ki nga whenua i tetahi taha,
i tetahi tahi, moe ai, ki te mea kai hoki
ma ratou; he wahi koraha hoki tenei i a
tatou nei.
13 A ka mea ia ki a ratou, Ma koutou

e hoatu he kai ma ratou. Ka mea
ratou, Heoi ano ā matou e rima nga
taro e rua nga ika; ki te kahore matou
e haere ki te hoko kai ma tenei iwi
katoa.
14 A me te mea e rima mano nga
tāne. A ka mea ia ki ana akonga,
Meinga ratou kia noho, kia rima tekau
ki te nohoanga.
15 A pera ana ratou, meinga katoatia
ana kia noho.
16 Na, ka mau ia ki nga taro e rima,
ki nga ika e rua, ka titiro atu ki te
rangi, ka whakapai i aua mea, ka wha-
whati, ka hoatu ki nga akonga kia
whakatakotoria atu ma te mano.
17 Na, ka kai ratou, ka makona katoa:
a kotahi tekau ma rua nga kete i kohia
ake e ratou, he toenga na ratou no nga
whatiwhatinga.
18 ¶ A i a ia e inoi ana ko ia anake,
kei a ia ano nga akonga: na, ka ui ia
ki a ratou, ka mea, Ko wai ahau ki ta
nga tāngata kī?
19 Na, ka whakahokia atu e ratou, ka
mea, Ko Hoani Kai iriiri; ki ta etahi,
ko Iraia; na, ki ta etahi, kua ara mai
tetahi o nga poropiti o namata.
20 Na, ka mea mai ia ki a ratou, A ki
ta koutou kī, ko wai ahau? Ka whaka-
hokia atu e Pita, a ka mea, Ko te
Karaiti a te Atua.
21 Katahi ia ka whakatupato i a ratou,
ka kī mai kia kaua tenei e korerotia ki
te tangata;
22 I mea ano ia, Kua takoto te tikanga
kia maha nga mamae o te Tama a te
tangata, kia whakakinoa ano hoki ia e
nga kaumatua, e nga tohunga nui, e
nga Karaipi, kia whakamatea, a i te
toru o nga ra ka ara.
23 ¶ I mea ano ia ki a *ratou* katoa,
Ki te mea tetahi kia haere mai i muri i
a au, me whakakahore e ia tāna ake,
me amo tona ripeka i nga ra katoa, ka
aru ai i a au.
24 Ki te whai hoki tetahi kia ora, ka
mate ano ia: a ki te mate tetahi, mona i
whakaaro ki a au, ka ora ano ia.
25 He aha hoki te painga ki te tanga-
ta, ki te riro mai i a ia te ao katoa, a ko
ia ano ka ngaro, ka riro ranei i te hē?
26 Ta te mea ki te whakama tetahi ki
a au, me aku korero, ka whakama ano
hoki te Tama a te tangata ki a ia, ina
haere mai i runga i te kororia ona, o
tona Matua, o nga anahera tapu.
27 Na, he pono taku korero ki a kou-
tou, Tenei ano etahi o te hunga e tu nei
e kore e pangia e te mate, kia kite ra
ano i te rangatiratanga o te Atua.

28 ¶ A ka tata ki te waru o nga ra i
muri iho i enei korero, ka mau ia ki
a Pita ki a Hoani ki a Hemi, ka haere
atu ki runga ki te maunga ki te inoi.
29 A i tana inoinga, ka puta ke te
ahua o tona mata, a ma tonu tona
kakahu, kanapa tonu.
30 Na, tokorua nga tāngata e korero
tahi ana me ia, ko Mohi raua ko Iraia:
31 I puta kororia mai nei, a i korero
ki tona haerenga meake nei rite i a ia
ki Hiruharama.
32 A i pehia a Pita ratou ko ona hoa e
te moe: a, to ratou aranga ake, ka kite
i tona kororia, me nga tāngata tokorua e
tu tahi ana me ia.
33 A i a raua e mawehe atu ana i a ia,
ka mea a Pita ki a Ihu, E kara, he mea
pai kia noho tatou i konei: na, kia
hangā e matou etahi wharau kia toru;
kia kotahi mou, kia kotahi mo Mohi,
kia kotahi mo Iraia: tē mohio ia ki tana
i mea ai.
34 I a ia e korero ana i enei mea, ka
puta mai he kapua, a taumaru iho ana
ki a ratou: a mataku ana ratou i to
ratou haerenga ki roto ki te kapua.
35 Na, ka puta mai he reo i te kapua,
ka mea, Ko taku Tama tenei i aroha ai:
whakarongo ki a ia.
36 A, te mutunga o te reo, ko Ihu
anake i kitea. A whakarongo kau ana
ratou, kihai hoki i korerotia e ratou ki
te tangata i aua ra tetahi o nga mea i
kite ai ratou.
37 ¶ Na, i te aonga ake o te ra, i a
ratou kua tatū iho i runga i te maunga,
he tini te tangata i tutaki ki a ia.
38 Na, ka karanga mai tetahi tangata i
roto i te mano, ka mea, Tena koa, e te
Kai whakaako, titiro mai ki taku tamai-
ti: ko ia anake hoki tāku.
39 Na, te hopukanga a te wairua i a
ia, kihai i aha kua hamama; na, ka
haehae i a ia me te tutū ano te huka, a
marū iho ia, na, whakarere whakauaua
ana i a ia.
40 A, no te inoi ahau ki o akonga kia
peia ia ki waho: heoi kihai i taea e
ratou.
41 Na, ka whakahokia mai e Ihu, a
ka mea, E te uri whakapono-kore, pa-
rori ke, kia pehea te roa o taku nohoanga
ki a koutou, o taku manawanuitanga ki
a koutou? Kawea mai to tamaiti ki
konei.
42 Na, i a ia e haere mai ana, ka taia
iho ia e te rewera, haehaea iho. Na, ka
riria te wairua poke e Ihu, a whakaora-
ngia ana te tamaiti, hoatu ana ki tona
pāpā.

43 ¶ Oho mauri katoa ana ratou ki t e
nui o te Atua. A, i a ratou e miharo
ana ki nga mea katoa i meinga e Ihu,
ka mea ia ki ana akonga,
44 Rongoatia e koutou enei korero ki
roto ki o koutou taringa: meake hoki
tukua te Tama a te tangata ki nga
ringaringa o nga tāngata.
45 A kihai ratou i mohio ki tenei ku-
pu, kua ngaro hoki, kei kitea taua mea
e ratou: a ka mataku ratou ki te ui atu
ki a ia ki taua kupu.
46 ¶ Na, ka puta ake he korerorero i
roto i a ratou, ko wai o ratou e nui
rawa.
47 A ka kite a Ihu i te whakaaroaro-
nga o o ratou ngakau, ka mau ia ki
tetahi tamaiti, a whakaturia ana ki tona
aroaro,
48 Ka mea mai ki a ratou, Ki te ma-
nako tetahi ki tenei tamaiti, na te wha-
kaaro hoki ki toku ingoa, e manako ana
ia ki a au: a ki te manako tetahi ki a
au, e manako ana ia ki toku kai tono
mai: na, te iti rawa i roto i a koutou
katoa, ko ia hei mea nui.
49 ¶ Na, ka whakahokia atu e Hoani,
ka mea, E kara, i kite matou i tetahi e
pei rewera ana i runga i tou ingoa; a
riria iho e matou, mona kahore e haere
tahi me tatou.
50 A ka mea a Ihu ki a ia, Kaua e
riria: ki te mea hoki ehara tetahi i te
hoa whawhai no tatou, no tatou ano ia.
51 ¶ Ano ka rite nga ra mo tona ta-
ngohanga ki runga, māro pu tona kano-
hi ki te haere ki Hiruharama:
52 Na, ka tono ia i etahi karere ki mua
i tona aroaro: a ka haere ratou, ka
tomo ki tetahi kāinga o nga Hamari ki
te mea tukunga mai mona.
53 Heoi kihai era i manako ki a ia, e
anga ana hoki ona kanohi ki Hiruha-
rama.
54 A, te kitenga o ana akonga o Hemi
raua ko Hoani, ka mea raua, E te Ariki,
e pai ana ranei koe kia korerotia e maua
he kapura kia heke iho i te rangi, hei
whakangaro i a ratou, hei pera me ta
Iraia i mea ai?
55 A ka tahuri ia, ka riri ki a raua, ka
mea, Kahore korua i mātau noa no
tehea wairua korua.
56 Kihai hoki te Tama a te tangata i
haere mai ki te whakamate tangata,
engari ki te whakaora. A haere ana
ratou he kāinga ke.
57 ¶ A i a ratou e haere ana i te ara,
ka mea tetahi ki a ia, E te Ariki, ka
aru ahau i a koe ki nga wahi katoa e
haere ai koe.
58 Na, ko te meatanga mai a Ihu ki a
ia, He rua o nga pokihahe koha, nga o
nga manu o te rangi; tena ko te Tama
a te tangata hore ona wahi e takoto ai
tona mātenga.
59 Ka mea ia ki tetahi atu, Arumia
mai ahau. A ka mea ia, E te Ariki,
tukua ahau kia mātua haere ki te tanu i
toku pāpā.
60 Na, ka mea a Ihu ki a ia, Waiho
ma nga tupapaku e tanu o ratou tu-
papaku: ko koe ia me haere ki te kau-
whau i te rangatiratanga o te Atua.
61 Ka mea hoki tetahi atu, E te Ariki,
ka aru ahau i a koe; otira tukua ahau
kia mātua poroporoaki ki te hunga i
toku whare.
62 Na, ka mea a Ihu ki a ia, Ki te pa
te ringaringa o tetahi ki te parau, a ka
titiro ki muri, e kore ia e tau mo te
rangatiratanga o te Atua.

UPOKO 10.

NA, i muri iho i enei mea ka wha-
karitea ano hoki e te Ariki etahi
atu e whitu tekau, a tonoa ana ratou
takirua takirua ki mua i tona aroaro, ki
nga pa katoa ki nga wahi meake nei ia
haere ki reira.
2 I mea ano ia ki a ratou, Ko te ko-
tinga e nui ana, ko nga kai mahi ia e
ruarua ana: na, inoi atu ki te Ariki
nāna te kotinga, kia tonoa mai e ia he
kai mahi ki tana kotinga.
3 Haere: nana, ka tonoa nei koutou e
ahau, ano he reme ki waenganui o nga
wuruwhi.
4 Kaua e mauria he takotoranga moni,
kaua he putea, kaua ano hoki he hu:
kaua ano hoki e oha atu ki tetahi i te
huarahi.
5 A ka tomo koutou ki tetahi whare,
ka mātua mea atu, *Kia tau* te rangi-
marie ki tenei whare.
6 A ki te mea kei reira te tama a te
rangimarie, ka tau ta koutou rangi-
marie ki reira: ki te kahore, e hoki
mai ano ki a koutou.
7 Na, hei taua whare koutou noho
ai, ka kai ai ka inu ai i ta ratou e
homai ai: ka tika hoki te utu mo te
kai mahi. Kaua e haereere i *tenei*
whare ki *tera* whare.
8 A ka tomo koutou ki tetahi pa, a
ka manako mai ratou ki a koutou, kai-
nga nga mea e whakatakotoria ana ma
koutou:
9 Me whakaora te hunga mate o reira,
ka mea atu ki a ratou, Kua tata mai ki
a koutou te rangatiratanga o te Atua.

10 Tena ki te tomo koutou ki tetahi
pa, a e kore ratou e manako ki a koutou,
me haere atu ki nga huarahi o
reira, me ki atu,
11 Te puehu nei o to koutou pa e
piri nei ki a matou, tenei te mukua atu
nei e matou ki a koutou: otira kia
mohio koutou ki tenei, kua tata mai
ki a koutou te rangatiratanga o te
Atua.
12 Ko taku kupu tenei ki a koutou,
Engari to Horoma i taua ra e māmā i to
taua pa.
13 ¶ Aue te mate mou, e Korahina!
aue te mate mou, e Petahaira! me i
meatia hoki ki Taira ki Hairona nga
merekara kua meatia nei ki a korua,
kua ripeneta ke raua, he taratara hoki
te kakahu, me te noho i roto i te
pungarehu.
14 Otira erangi to Taira to Hairona i
te ra whakawa e māmā i to korua.
15 Me koe hoki, e Kaperenauma, e
ikeike na, a tutuki noa ki te rangi, ka
whakatakā koe ki te reinga.
16 Ki te whakarongo tetahi ki a koutou,
e whakarongo ana ia ki a au; a
ki te whakakahore tetahi ki a koutou, e
whakakahore ana ia ki a au; a ki te
whakakahore tetahi ki a au, e whakakahore
ana ki toku kai tono mai.
17 ¶ Na, ka hoki hari mai aua tekau
e whitu, ka mea, E te Ariki, nga
rewera na ano rongo tonu ki a matou,
he mea hoki na to ingoa.
18 A ka mea ia ki a ratou, I kite
ahau i a Hatana, ano he uira, e taka
iho ana i te rangi.
19 Na, ka hoatu nei e ahau ki a
koutou he mana e haere ai koutou i
runga i nga nakahi i nga kopiona, i te
kaha katoa ano hoki o te hoa whawhai:
a e kore rawa koutou e mate i tetahi
mea.
20 Otira kaua koutou e hari ki tenei,
ki nga wairua ka riro nei ki raro i a
koutou; ko ta koutou ia e tino hari
ai, ko o koutou ingoa kua oti te tuhituhi
ki te rangi.
21 ¶ I taua wa ano ka hari te wairua
o Ihu, a ka mea ia, Ka whakawhetai
atu ahau ki a koe, e Pa, e te Ariki o
te rangi o te whenua, kua hunā nei
hoki e koe enei mea i te hunga mātau
i te hunga mahara, a hurahia atu
ana ki nga kohungahunga: ae ra, e Pa,
i pai hoki te penei ki tau titiro.
22 Kua oti nga mea katoa te tuku
mai ki a au e toku Matua: e kore ano
hoki tetahi e mātau ki te Tama ko
wai ia, ko te Matua anake; ko wai
ranei te Matua, ko te Tama anake, me
te tangata ano hoki e pai ai te Tama
kia whakakitea ia.
23 ¶ Na, ka tahuri ia ki nga akonga,
ka mea puku atu, Ka hari nga kanohi
e kite ana i nga mea e kite nei
koutou:
24 Ko taku kupu hoki tenei ki a
koutou, he tokomaha nga poropiti me
nga kingi i hiahia kia kite i nga mea e
kite nei koutou, a kahore i kite; kia
rongo ano i nga mea e rongo nei koutou,
a kahore i rongo.
25 ¶ Na, ka whakatika tetahi kai
whakaako o te ture, ka whakamatautau
i a ia, ka mea, E te Kai whakaako,
me aha ahau ka whiwhi ai ki te oranga
tonutanga?
26 Ka mea mai ia ki a ia, He aha te
mea i tuhituhia ki te ture? ka pehea to
korerotanga?
27 Na, ka whakahokia atu e ia, ka
mea, Kia whakapaua tou ngakau, tou
wairua, tou kaha, tou hinengaro, ki
te aroha ki te Ariki ki tou Atua;
me aroha hoki ki tou hoa tata, ano
ko koe.
28 Ka mea mai ia ki a ia, Ka tika
to korero: meinga tenei, a ka ora
koe.
29 Na, ka mea ia kia whakatika i a
ia, a ka kī atu ki a Ihu, Ko wai ra taku
hoa tata?
30 Na, ka whakahokia mai e Ihu,
ka mea, I haere atu tetahi tangata i
Hiruharama ki Heriko, a ka tutaki ki
nga kai pahua, na, ka huia ona e
ratou, ka tukitukia ia, a haere ana,
whakarerea iho ia, me te mea kua
mate.
31 Na, ko tetahi tohunga e haere noa
ana i taua ara: a, tona kitenga i a ia,
ninihi ke atu ana na tahaki.
32 I pena hoki tetahi Riwaiti, tae kau
ki taua wahi, ka haere ka titiro, ninihi
ke atu ana na tahaki.
33 Na, ko tetahi Hamari e haere ana
ki nga whenua, te taenga mai ki a
ia, ka kite i a ia, ka aroha,
34 Na, ka haere atu, ka takai i ona
patunga, ringihia iho ki te hinu ki te
waina, ka whakanoho i a ia ki tona ake
kararehe, a kawea ana ia ki te whare
tira, atawhaitia ana ia.
35 I te aonga ake, i tona haerenga,
ka tangohia e ia nga pene e rua, a
hoatu ana ki te tangata i te whare,
ka mea ki a ia, Māu ia e tiaki; a ki
te maha atu āu mea e pau, maku koe e
utu ina hoki mai ahau.
36 Na, ki tau whakaaro, ko wai o

tenei tokotoru te hoa ona i tutaki nei
ki nga kai pahua?
37 Ka mea ia, Ko tera i atawhaitia
ai ia. Ka mea ano a Ihu ki a ia, Haere,
kia pera ano hoki tau mahi.
38 ¶ A i to ratou haerenga atu, ka
tomo ia ki tetahi kāinga: na, ko tetahi
wahine ko Māta te ingoa, i whakama-
nuhiri i a ia ki tona whare.
39 A he teina tona, ko Meri te ingoa,
na, ka noho ano tenei ki nga waewae o
Ihu, whakarongo ai ki tana kupu.
40 Na, raruraru noa iho a Māta i te
nui o te mahi tuari, a haere atu ana,
ka mea, E te Ariki, he mea noa oti
ki a koe kia waiho nei e toku teina
maku anake te tuari? na, korero atu
kia haere mai ia hei hoa moku.
41 Ka whakahokia atu e Ihu, ka mea
ki a ia, E Māta, e Māta, e manuka-
nuka ana koe e raruraru ana ki nga
mea maha:
42 Kotahi ia te mea e matea ana: a
kua whiriwhiria e Meri tena wahi pai, e
kore nei e tangohia i a ia.

UPOKO 11.

A I a ia e inoi ana i tetahi wahi, a
ka mutu, ka ki atu tetahi o ana
akonga ki a ia, E te Ariki, whakaakona
matou ki te inoi, me Hoani hoki i wha-
kaako i ana akonga.
2 Ka mea atu ia ki a ratou, Ka inoi
koutou, mea atu, E to matou Matua i te
rangi, Kia tapu tou ingoa Kia tae
mai tou rangatiratanga. Kia meatia
tau e pai ai ki runga ki te whenua, kia
rite ano ki to te rangi.
3 Homai ta matou taro ki a matou, to
tenei ra to tenei ra.
4 Murua o matou hara; e murua ana
hoki e matou o nga tāngata katoa e
hara ana ki a matou. Aua hoki matou
e kawea kia whakawaia; engari wha-
kaorangia matou i te kino.
5 I mea ano ia ki a ratou, Ko wai o
koutou ki te mea he hoa tona, a ka tae
atu ki a ia i waenganui po, ka mea ki a
ia, E hoa, homai ki a au etahi taro, kia
toru;
6 Kua tae mai hoki taku hoa ki a au i
te ara, a kahore aku mea e whakatakoto
ai ahau māna?
7 A ka whakahokia mai e tera i roto,
ka mea, Hoha ki, kāti ra: kua tutakina
noatia ake te tatau, a kei te moenga nei
matou ko aku tamariki; e kore e ahei
kia whakatika atu ahau ki te hoatu ki a
koe.
8 Ko taku kupu tenei ki a koutou,
Ahakoa kahore ia i whakatika ki te
hoatu ki a ia, no te mea he hoa nona,
ma tana tohe ano ka ara ake ai ia, ka
hoatu ai ki a ia i nga mea i tonoa e
ia.
9 A ko taku kupu ano tenei ki a
koutou, Inoia, a ka hoatu ki a koutou;
rapua, a ka kitea e koutou; patukia, a
ka uakina ki a koutou.
10 Ta te mea ka whiwhi nga tāngata
katoa ina inoi; ka kite ina rapu; a ka
uakina ki te tangata e patuki ana.
11 Ko tehea matua o koutou ki te
inoia e tana tamaiti tetahi taro, e hoatu
ranei ki a ia he kamaka? a *ki te inoia*
he ika, e hoatu ranei ki a ia he nakahi
hei ika?
12 A ki te inoia he hua manu, e hoatu
ranei ki a ia he kopiona?
13 Ki te mea ko koutou, te hunga
kino, e mātau ana ki te hoatu mea
papai ki a koutou tamariki: tera noa
ake te homaitanga o te Wairua Tapu e
to koutou Matua i te rangi ki te hunga
e inoi ana ki a ia.
14 ¶ Na, e pei rewera ana ia, he
wahangu ano hoki ia. A, te putanga
mai o te rewera ki waho, ka korero te
wahangu; a miharo ana te mano.
15 Na, ka mea etahi o ratou, Na te
rangatira o nga rewera na Perehepura
tāna peinga rewera.
16 Na, ka whakamatautau etahi, ka
mea ki tetahi tohu i a ia i te rangi.
17 Otiia i mātau ia ki ā ratou wha-
kaaro, a ka mea ki a ratou, Ki te tahuri
iho tetahi rangatiratanga ki a ia ano,
ka kore; a *ki te tahuri* tetahi whare
ki tetahi whare, ka hinga.
18 A ki te tahuri iho a Hatana ki a
ia ano, me pehea e tu ai tona rangatira-
tanga? e mea na hoki koutou, na Pere-
hepura taku peinga rewera.
19 Na, ki te mea na Perehepura taku
peinga rewera, na wai te peinga a a
koutou tamariki? mo konei hei kai
whakahe ratou mo koutou.
20 Tena ki te mea na te ringaringa o
te Atua taku peinga rewera, ina, kua
tae noa mai te rangatiratanga o te Atua
ki a koutou.
21 I te mea ka tiakina tona whare e te
tangata kaha, he patu nei tana, ka ata
takoto ona taonga:
22 Otira ki te puta mai tetahi e
kaha atu ana i a ia, a ka hinga tera,
na, ka tangohia ana patu i whakama-
nawa atu ai ia, ka tuwhatuwhaia ona
taonga.
23 Te tangata ehara i te hoa noku, he

hoa riri ia ki a au: te tangata kahore e kohikohi tahi maua, e titaritari ana.

24 Ka puta mai te wairua poke i roto i te tangata, ka haereere ia ra nga wahi wai kore rapu okiokinga ai; a, tē kitea, ka mea ia, Ka hoki atu ahau ki toku whare i puta mai ai ahau.

25 A, te taenga atu, rokohanga atu kua oti te puruma, te whakapaipai.

26 Na, ka haere ia, ka tango i etahi atu wairua tokowhitu, he kino atu i a ia ano; a tomo atu ana, noho ana i reira: a kino atu i te timatanga te whakamutunga o taua tangata.

27 ¶ A i a ia e korero ana i enei mea, ka karanga ake tetahi wahine i roto i te mano, ka mea ki a ia, Koa tonu te kopu i kawea ai koe, me nga u i ngotea e koe.

28 Ano ra hoki ko ia, Engari, koa tonu te hunga e whakarongo ana ki te kupu a te Atua, a e mahi ana.

29 ¶ Ano ka rupeke mai te mano, ka anga ia ka korero, He whakatupuranga kino tenei: e rapu ana ki tetahi tohu; a e kore tetahi tohu e hoatu, ko te tohu anake o Hona poropiti.

30 I waiho nei hoki a Hona hei tohu ki nga tāngata o Ninewe, ka pera ano hoki te Tama a te tangata ki tenei whakatupuranga.

31 Ka whakatika ngatahi te kuini o te tonga i te whakawakanga me nga tāngata o tenei whakatupuranga, a ka whakatau i te hē ki a ratou: i haere mai hoki ia i nga pito o te whenua ki te whakarongo ki te whakaaro nui o Horomona; a tenei ano tetahi e nui atu ana i a Horomona.

32 Ka whakatika ngatahi nga tāngata o Ninewe i te whakawakanga me tenei whakatupuranga, a ka whakatau i te hē ki a ratou: i ripeneta hoki ratou i te kauwhautanga a Hona; a tenei ano tetahi e nui atu ana i a Hona.

33 Ka tahuna te rama, e kore e waiho e te tangata ki te *wahi* ngaro, ki raro ranei i te puhera, engari ki runga ki te turanga, kia kitea ai te māramatanga e te hunga e tomo atu ana.

34 Ko te kanohi te rama o te tinana: na, ki te atea tou kanohi, ka mārama ano hoki tou tinana katoa; tena ki te kino, ka pouri ano hoki tou tinana.

35 Na, kia tupato kei pouri te māramatanga i roto i a koe.

36 Na, ki te mārama tou tinana katoa, a kahore ona wahi pouri, ka mārama katoa ano, me te mea ko te mura o te rama e whakamārama ana i a koe.

37 ¶ I a ia e korero ana, ka kiia ia e tetahi Parihi kia tina tahi raua: a ka haere ia ki roto, ka noho.

38 A, te kitenga o te Parihi, ka miharo, no te mea kahore ia e horoi i mua o te tina.

39 Ka mea mai te Ariki ki a ia, Tenei koutou, e nga Parihi, te horoi nei i waho o te kapa o te rihi; ko roto ia o koutou e kī ana i te pahua i te kino.

40 E te hunga kuare, kihai ianei i hangā a roto e te kai hanga o waho?

41 Engari hoatu nga mea o roto hei atawhainga mo nga rawakore; a ka ma nga mea katoa ki a koutou.

42 Na, aue te mate mo koutou, e nga Parihi! e hoatu ana hoki e koutou te wahi whakatekau o te miniti, o te ru, o nga otaota katoa, a kapea ake te whakaritenga whakawa me te aroha ki te Atua: e tika ana ano ko enei kia meatia, kia kaua ano hoki era e kapea.

43 Aue te mate mo koutou, e nga Parihi! ko ta koutou hoki e rawe ai ko nga nohoanga rangatira i nga whare karakia, me nga ohatanga hoki i nga kāinga hoko.

44 Aue te mate mo koutou, e nga Karaipi, e nga Parihi, e te hunga tinihanga! e rite ana koutou ki nga urupa e ngaro ana, a e kore e kitea e nga tāngata e haereere ana i runga.

45 Na, ka whakahokia atu e tetahi o nga kai whakaako o te ture, ka mea ki a ia, E te Kai whakaako, he whakahe ano hoki mo matou enei korero āu.

46 Na, ko tana meatanga mai, Aue te mate mo koutou ano hoki, e nga kai whakaako o te ture! e whakawaha ana hoki koutou i nga tāngata ki nga wahanga e taimaha rawa ana hei pikaunga, a e kore tetahi o o koutou matihao e pa atu ki aua wahanga.

47 Aue te mate mo koutou! ko koutou nei hoki hei hanga i nga urupa o nga poropiti, a na o koutou mātua ratou i whakamate.

48 Na, he kai whakaatu koutou he kai whakaae ki nga mahi a o koutou mātua: na ratou hoki ratou i whakamate, ko koutou hoki hei hanga i o ratou urupa.

49 Na konei ano hoki te matauranga o te Atua i mea ai, Maku e tono atu nga poropiti me nga apotoro ki a ratou, a ka whakamate, ka tukino ratou i etahi o ratou:

50 Kia rapua ai *he utu* i tenei whaka-

paparanga mo te toto o nga poropiti
katoa, i ringihia nei no te timatanga ra
ano o te ao;
51 No te toto o Apera, tae noa ki te
toto o Hakaraia i mate ki te takiwa o te
āta o te temepara: ae ra, ka mea atu
ahau ki a koutou, E rapua ano *he utu* i
tenei whakapaparanga.
52 Aue te mate mo koutou, e nga kai
whakaako o te ture! kua tangohia hoki
e koutou te kī o te matauranga: e kore
koutou e tomo atu ki roto, a e arai ana i
te hunga e tomo atu ana.
53 Na, i a ia e korero ana i enei mea ki
a ratou, ka timata nga Karaipi me
nga Parihi, a kaha rawa ta ratou tohe ki
a ia, he mea hoki kia maha atu ai ana
korero:
54 E whanga ana hoki mona, e whai
ana kia mau tetahi *kupu* a tona mangai,
he whakapa hē ma ratou ki a ia.

UPOKO 12.

NA, kei te huihui ano tera nga mano,
tona tini, no ka takatakahi i a
ratou ano, a ka anga ia ka mea ki ana
akonga, Ko tenei ta koutou e tupato
wawe ai, ko te rewena a nga Parihi, ara,
te tinihanga.
2 Kahore hoki he mea i hipokina e
mahue te hura; *kahore* hoki *tetahi mea*
ngaro e mahue te mohio.
3 Mo konei ko ta koutou e korero ai i
te pouri, ka rangona i te māramatanga;
a ko ta koutou e ki ai ki te taringa i nga
ruma i roto rawa, ka kauwhautia i runga
i nga whare.
4 Na, ko taku kupu tenei ki a koutou,
e oku hoa, Kaua e wehingia te hunga e
whakamate nei i te tinana, a, muri iho
kahore ake ā ratou e mea ai.
5 Engari maku e whakaatu ki a koutou
ta koutou e wehi ai: Wehingia ia kei
a ia nei te tikanga mo te maka ki te rei-
nga, i muri iho o tana whakamatenga;
ae ra hoki, ko taku kupu tenei ki a
koutou, Kia wehi ki a ia.
6 E kore ianei e hokona nga pihoihoi
e rima ki nga patene e rua? a e kore
tetahi o ratou e wareware i te Atua.
7 Heoi ko nga makawe nei ano o o
koutou mātenga oti katoa te tatau.
Kaua ra koutou e wehi: erangi koutou
i nga pihoihoi maha.
8 Ko taku kupu tenei ki a koutou, Ki
te whakaae tetahi ki a au ki te aroaro o
nga tāngata, ka whakaaetia ano ia e te
Tama a te tangata ki te aroaro o nga
anahera a te Atua:
9 A ki te whakakahore tetahi ki a au
ki te aroaro o nga tāngata, ka whakaka-
horetia ano ia ki te aroaro o nga anahera
a te Atua.
10 A ki te korero tetahi he whakahe
mo te Tama a te tangata, ka murua
tona hara: tena ko te tangata e kohu-
kohua ai te Wairua Tapu, e kore tana e
murua.
11 A ka kawea koutou ki nga whare
karakia, ki nga rangatira, ki te hunga
whai mana; kaua e manukanuka ki te
peheatanga ki te aha ranei e whakahoki
atu ai koutou, ki ta koutou ranei e ko-
rero ai.
12 Ma te Wairua Tapu hoki koutou e
ako i taua haora ano ki nga mea e tika
ana kia korerotia e koutou.
13 ¶ Na, ka mea tetahi i roto i te
mano ki a ia, E te Kai whakaako, mea
atu ki toku tuakana, kia kotia mai moku
tetahi wahi o te kāinga.
14 Na, ko tana meatanga mai ki a ia,
E te tangata nei, na wai ahau i mea hei
kai whakarite whakawa hei kai kokoti
mo koutou?
15 A i mea ano ia ki a ratou, Kia ma-
hara kia tupato ki te apo: ehara hoki te
hua o ona taonga i te mea e ora ai te ta-
ngata.
16 Na, ka korerotia e ia tetahi kupu
whakarite ki a ratou, ka mea, Hua rawa
te whenua o tetahi tangata taonga:
17 Na, ka whakaaroaro ia i roto i a
ia, ka mea, Me pehea ahau? kahore
hoki aku wahi e kohikohi ai ahau i aku
hua.
18 A ka mea ia, Tenei taku e mea ai:
ka wawāhia e ahau aku whare witi,
a ka hangā ano kia nui: a ka kohi-
kohia ki reira aku hua katoa, me aku
mea papai:
19 Katahi ahau ka mea ki toku wairua,
E *toku* wairua, ka maha o mea papai
kei te rongoa mo nga tau e maha; noho
noa iho, e kai, e inu, kia koa te ngakau.
20 Otiia ka mea te Atua ki a ia, Kuare,
ko a tenei po ano tangohia ai tou wairua
i a koe: a ma wai nga mea kua pae na
i a koe?
21 Ka penei ano hoki te tangata mona
ake ano nga taonga e meatia ana e ia, a
e kore e hua nga taonga whaka-te-Atua.
22 ¶ Na, ka mea ia ki ana akonga,
Koia ahau ka mea nei ki a koutou, Kaua
e manukanuka ki to koutou oranga, ki
ta koutou e kai ai; ki te tinana ano
hoki, ki ta koutou e kakahu ai.
23 Rahi atu te oranga i te kai, me te
tinana i te kakahu.
24 Whakaaroa nga pukeko: e kore

nei e whakato, e kore ano hoki e kokoti; kahore a ratou toa, kahore he whare witi; heoi e whangainga ana ratou e te Atua: tera noa ake to koutou nui i to nga manu.
25 Ko wai o koutou e taea e ia te whakaaro iho te hono atu tetahi wahi ki tona roa, kia kotahi te whatianga?
26 A ki te kore e taea e koutou te mea nohinohi rawa, he aha i manukanuka ai ki tetahi atu?
27 Maharatia nga rengarenga, to ratou tupu: e kore nei e mahi, e kore e miro; na, ko taku kupu tenei ki a koutou, Kihai a Horomona me tona kororia katoa i rite ki tetahi o enei te whai kakahu.
28 Na, ki te penei ta te Atua whakakakahuranga i te tarutaru, kei te parae nei i naianei, a apopo ka makā ki roto ki te oumu; tera noa ake tana i a koutou, e te hunga whakapono iti.
29 Kaua ra e rapu ki ta koutou e kai ai, ki ta koutou e inu ai, kaua e tirengi noa te whakaaro.
30 E rapu ana hoki nga iwi o te ao ki enei mea katoa: a e mahara ana to koutou Matua e matea ana e koutou enei mea.
31 Engari rapua te rangatiratanga o te Atua; a ka tapiritia mai enei mea katoa ma koutou.
32 Kaua e mataku, e te kahui nohinohi; kua pai hoki to koutou Matua ki te homai i te rangatiratanga ki a koutou.
33 ¶ Hokona o koutou taonga, hoatu he mea ma te hunga rawakore; hanga ma koutou he peke moni e kore e tawhitotia, he taonga ki te rangi e kore e memeha, ki te wahi e kore nei e tata atu te tahae, e kore ano hoki te huhu e kai.
34 Ko te wahi hoki i to koutou taonga. ko reira ano hoki o koutou ngakau.
35 Kia whitikiria o koutou hope, kia kā nga rama;
36 A, te rite mo koutou hei nga tāngata e tatari ana ki to ratou rangatira, ina hoki mai i te marenatanga; mo tona tae rawa mai patukituki ai, na, uaki tonu mai ratou ki a ia.
37 Ka koa nga pononga e rokohina mai e to ratou rangatira e mataara ana ina tae mai: he pono taku e mea nei ki a koutou, ka whitiki ia i a ia, a ka mea i a ratou kia noho, ka haere mai ki te mahi mea ma ratou.
38 A ki te haere mai ia i te rua o nga mataaratanga, ki te haere mai i te toru o nga mataaratanga, a ka rokohina *e* penei *ana* ano, ka koa aua pononga.
39 Otira kia mohio koutou ki tenei, me i mātau te tangata i te whare, ki te wa e haere mai ai te tahae, kua mataara ia, a kahore i tukua kia pokaia tona whare.
40 Kia tatanga ra koutou: no te mea e puta mai te Tama a te tangata i te haora e kore ai koutou e mahara.
41 ¶ Na, ka mea a Pita ki a ia, E te Ariki, mo matou tenei kupu whakarite e korero nei koe? mo te katoa ranei?
42 Na, ka mea te Ariki, Ko wai ra te tuari pono, mahara, e meinga e *tona* ariki hei rangatira mo ana tangata, hei hoatu i te mehua kai i te wa e tika ai?
43 Ka koa taua pononga, ki te rokohina e tona rangatira ina tae mai, e pena ana.
44 He pono taku e mea atu nei ki a koutou, ka meinga ia hei rangatira mo ana taonga katoa.
45 Otira ki te mea taua pononga i roto i tona ngakau, Ka roa te haerenga mai o toku ariki; a ka anga ka whiu i nga pononga tāne i nga pononga wāhine, ka kai, ka inu, ka haurangi;
46 Ka haere mai te rangatira o taua pononga i te ra e kore ai ia e mahara, i te haora e kore ai ia e mohio, a ka hautopea ia, ka meinga mona wahi i roto i te hunga whakapono-kore.
47 Na, te pononga i mahara ki ta tona rangatira i pai ai, a kihai i whakaaro wawe, kihai i mea i tana i pai ai, he maha nga whiu mona.
48 Tena ko ia kihai nei i mātau, a kua mea i nga mea e tika ai kia whiua, he torutoru nga whiu mona. He nui hoki te mea i hoatu ki tetahi tangata, he nui te mea e kiia kia homai e ia: a he nui te mea i tukua atu ki tetahi tangata, hira noa atu te mea e tonoa i a ia.
49 ¶ I haere mai ahau ki te maka kapura ki te whenua; a ko te aha taku e pai ai? kia tungia nei ano!
50 Otiia he iriiringa taku e iriiria ai ahau; a takare tonu ahau kia oti ra ano.
51 E mea ana ranei koutou, i haere mai ahau ki te homai i te rangimarie ki te whenua? Tenei taku kupu ki a koutou, Kahore; engari i te wehewehenga:
52 Ta te mea i nga ra e takoto ake nei ka tokorima i roto i te whare kotahi, ka tahuri ratou ki a ratou ano, tokotoru ki te tokorua, tokorua ki te tokotoru.
53 Tahuri iho ana ko te pāpā ki te tamaiti, ko te tamaiti ki te pāpā; te

whaea ki te tamahine, me te tamahine ki te whaea; te hungawai wahine ki tana hunaonga, me te hunaonga ki tona hungawai wahine.
54 ¶ A i mea ano ia ki nga mano, Ka kite koutou i te kapua e puta mai ana i te hauauru, na, mea tonu ake koutou, He ua te haere mai nei; a ko ia ano ia.
55 A *ka kite* i te tonga e pupuhi ana, ka mea koutou, Meake ko te werawera; a ko ia ano ia.
56 E te hunga tinihanga, e mātau ana koutou ki te titiro i te mata o te whenua o te rangi; he aha koutou tē titiro ai ki tenei taima?
57 He aha hoki koutou ake ano tē whakaaro ai i te mea tika?
58 ¶ I a korua ko tou hoa tauwhāinga e haere ana ki te kai whakarite whakawa, hei te huarahi ano kia kaha te mea kia tukua atu koe e ia: kei toia koe e ia ki te kai whakarite whakawa, a ka tukua koe e te kai whakarite whakawa ki te katipa, a ka makā koe e te katipa ki te whare herehere.
59 Ko taku kupu tenei ki a koe, E kore koe e puta mai i reira, kia poto ra ano nga moni iti rawa te utu mai e koe.

UPOKO 13.

I REIRA ano etahi i taua taima e korero ana ki a ia ki nga tāngata o Kariri, i whakananua nei o ratou toto e Pirato ki a ratou patunga tapu.
2 Na, ko te whakahokinga mai a Ihu, ka mea ki a ratou, E mea ana ranei koutou, he hara rawa aua tāngata o Kariri i nga tāngata katoa o Kariri, no te mea he pera o ratou mate?
3 Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, Kahore: engari ki te kore koutou e ripeneta, ka pera ano hoki koutou katoa te mate.
4 Me taua tekau hoki ma waru i horoa nei e te pourewa o Hiroama, a mate iho, e mea ana oti koutou, he hara rawa ratou i nga tāngata katoa e noho ana i Hiruharama?
5 Na, ko taku tenei ki a koutou, Kahore: engari ki te kore koutou e ripeneta, ka pera ano hoki koutou katoa te mate.
6 ¶ A i korerotia e ia tenei kupu whakarite; He piki ta tetahi tangata, he mea whakato ki tana māra waina; na, ka haere ia, ka rapu hua i runga, a kihai i kitea.
7 Katahi ia ka mea ki te kai mahi waina, Na, ka toru oku tau i haere mai nei ahau ki te rapu hua i runga i tenei piki, heoi kahore i kitea: tuakina; hei aha i maumauria ai hoki te whenua?
8 Na, ko ta tera whakahokinga mai, ka mea ki a ia, E te ariki, waiho ano hoki i tenei tau, kia keria ra ano e ahau nga taha, a kia makā he wairakau:
9 A ki te whai hua, *ka waiho:* ki te kahore, ka tuakina e koe.
10 ¶ A i roto ia i tetahi o nga whare karakia, e whakaako ana i te hapati.
11 Na, ko tetahi wahine, he wairua ngoikore tona, kotahi tekau ma waru nga tau, piko tonu, kihai rawa i ahei te whakatika ake.
12 A, te kitenga o Ihu i a ia, ka karanga mai, ka mea ki a ia, E kui, ka oti tou ngoikoretanga te wewete atu.
13 Na, whakapakia iho e ia ona ringa ki a ia: a kihai i aha kua tika, a whakakororia ana i te Atua.
14 Na, ka korero te rangatira o te whare karakia, i riri hoki mo Ihu i whakaora i te hapati, a ka mea ki te mano, E ono nga ra e tika ai te mahi: hei reira koutou haere mai ai kia whakaorangia, kauaka i te ra hapati.
15 Na, ka whakahokia mai e te Ariki ki a ia, ka mea, Tangata tinihanga, e kore ianei tenei tangata tenei tangata o koutou e wewete i tana kau i te hapati, i tana kaihe ranei, ka arahi atu ai i te turanga ki te whakainu?
16 A tenei tamahine nei a Aperahama, i herea nei e Hatana, kotahi tekau ma waru nga tau, kihai ianei i tika kia wetekina tenei here ona i te ra hapati?
17 Ano ka korerotia enei mea e ia, ka whakama katoa te hunga e whakahe ana ki a ia: a hari katoa te mano ki nga mea kororia katoa i meinga e ia.
18 ¶ Na, ka mea ia, E rite ana te rangatiratanga o te Atua ki te aha? a me whakarite e ahau ki te aha?
19 E rite ana ki te pua nani i kawea e te tangata, i ruia ki tana kari; a ka tupu, ka whakarakaunui; no ka noho nga manu o te rangi ki ona manga.
20 A i mea ano ia, Me whakarite e ahau te rangatiratanga o te Atua ki te aha?
21 E rite ana ki te rewena i tangohia e tetahi wahine, a whaongia ana ki roto ki nga mehua paraoa e toru, no ka rewenatia katoatia.
22 A ka haereerea e ia nga pa, nga kāinga koraha, whakaako ai, me te ahu atu ano ki Hiruharama.
23 ¶ Na, ka mea tetahi ki a ia, E te

 3 T

Ariki, he torutoru koia te hunga e ora?
Na, ko tana meatanga mai ki a ratou,
24 Kia kaha te tohe ki te tomo ma te
kuwaha kuiti: ko taku kupu hoki tenei
ki a koutou, he tokomaha e whai ki te
tomo, a e kore e taea.
25 Kia whakatika kau te tangata i te
whare, kia tutakina te tatau, katahi
koutou ka anga ka tu ki waho, ka
patuki ki te tatau, ka mea, E te Ariki,
e te Ariki, uakina ki a matou; na, ka
whakahokia mai e ia, a ka mea ki a
koutou, Kahore ahau i mohio ki a kou-
tou, no hea ranei;
26 Ko reira koutou timata ai te mea,
Kua kai matou kua inu ki tou aroaro, a
i whakaako ano koe i o matou huarahi.
27 A ka kī mai ano ia, Ka mea atu
ahau ki a koutou, kahore ahau i mātau
ki a koutou, no hea ranei; mawehe atu
i a au, e nga kai mahi katoa i te kino.
28 Ko te wa tena o te tangihanga me
te teteatanga o nga niho, ina kite kou-
tou i a Aperahama, i a Ihaka, i a Ha-
kopa, me nga poropiti katoa, kei te
rangatiratanga o te Atua, a ko koutou
kua makā ki waho.
29 A ka haere mai ratou i te rawhiti,
i te weta, i te nota, i te tonga, ka noho
ki te rangatiratanga o te Atua.
30 Na, tera etahi o muri e meinga ki
mua, me etahi o mua ki muri.
31 ¶ I taua ra ano ka tae mai etahi o
nga Parihi, ka mea ki a ia, Haere koe,
whakarerea a konei: e hiahia ana hoki
a Herora kia whakamatea koe.
32 A ka mea ia ki a ratou, Haere, mea
atu ki taua pokiha, Na, tenei ahau te
pei rewera nei, te mahi nei i te mahi
whakaora aianei, apopo, a i te toru *o
nga ra* ka oti taku.
33 Otiia me haereere ahau aianei,
apopo, a tahi ra: e kore hoki e ahei kia
mate he poropiti i waho o Hiruharama.
34 E Hiruharama, e Hiruharama, e
whakamate nei i nga poropiti, e aki nei
ki te kamaka i te hunga e tonoa ana ki
a koe; ano te tini o aku meatanga kia
whakaminea o tamariki, kia peratia me
te heihei *e whakamine* nei i ana pi ki
raro ki ona parirau, a kihai koutou i
pai!
35 Na, ka mahue atu ki a koutou to
koutou whare kia takoto noa ana: he
pono taku e mea atu nei ki a koutou, E
kore koutou e kite i a au, kia tae mai ra
ano *te ra* e mea ai koutou, Ka whaka-
paingia ia e haere mai ana i runga i te
ingoa o te Ariki.

UPOKO 14.

AI tona haerenga ki te whare o
tetahi o nga rangatira, he Parihi,
ki te kai taro i te hapati, na, titiro pu
mai ana ratou ki a ia.
2 Na, he tangata kopu tetere tera i
tona aroaro.
3 Na, ka oho mai a Ihu, ka korero ki
nga kai whakaako o te ture, ki nga
Parihi, ka mea, He mea tika ranei te
whakaora i te hapati?
4 A kihai ratou i kīkī. Na, ka mau
ia ki a ia, a whakaorangia ana, tukua
ana kia haere;
5 Na, ka whakahokia mai e ia ki a
ratou, ka mea, Ki te taka te kaihe, te
kau ranei, o tetahi o koutou ki te poka,
e kore ianei e hutia ake e ia i reira pu
ano i te ra hapati?
6 A kihai i taea e ratou te utu enei
kupu ana.
7 ¶ Na, ka korerotia e ia tetahi kupu
whakarite ki te hunga i karangatia, i
tona kitenga i a ratou e whiriwhiri ana
i nga nohoanga rangatira; i mea ia ki
a ratou,
8 Ki te karangatia koe e tetahi ki te
marenatanga, kaua e noho ki te nohoa-
nga rangatira; kei karangatia hoki e ia
tetahi e nui atu ana i a koe;
9 A ka haere mai te tangata i kara-
ngatia ai korua, ka mea ki a koe, Tukua
he nohoanga mo tenei; a ka whakama
koe, ka haere ki to muri nohoanga noho
ai.
10 Engari ka karangatia koe, haere, e
noho ki to muri nohoanga; mo te tae
rawa mai o te tangata nāna koe i kara-
nga, na, ka mea ia ki a koe, E hoa,
neke ake koe: ko reira hoki koe whai
kororia ai i te aroaro o nga tāngata e
noho tahi ana koutou.
11 Ki te whakanui hoki tetahi i a ia,
ka whakaititia; a ki te whakaiti tetahi i
a ia, ka whakanuia.
12 ¶ I mea ano ia ki te tangata nāna
nei ia i karanga, E taka koe i te tina, i
te hapa ranei, kaua e karangatia ou hoa,
kaua hoki ou teina, kaua hoki ou wha-
naunga, kaua ano hoki nga tāngata
taonga e noho tata ana; kei karangatia
ano hoki koe, a ka whai utu koe.
13 Engari ka tuku hakari koe, kara-
ngatia nga rawakore, nga ngongengenge-
nge, nga kopa, nga matapo:
14 A ka koa koe; kahore hoki a ratou
utu ki a koe: engari ka utua koe a te
aranga o te hunga tika.
15 ¶ Ano ka rongo ki enei mea tetahi

o te hunga e noho tahi ana ki te kai, ka mea ki a ia, Ka koa te tangata kai taro i te rangatiratanga o te Atua.
16 Na, ka mea ia ki a ia, I takā he hapa nui e tetahi tangata, a he tokomaha i karangatia:
17 A ka tonoa tana pononga i te haora o te hapa, hei mea ki te hunga i karangatia, Haere mai; kua rite nei hoki nga mea katoa.
18 Na, ka anga ratou katoa, ka whakakahore ngatahi. Ka mea to mua ki a ia, Kua hokona e ahau he māra, me haere ahau kia kite: e mea ana ahau ki a koe, kia tukua ahau kia whakakahore.
19 Na, ko te meatanga mai a tetahi, E rima takirua nga okiha kua hokona e ahau, ka haere ahau ki te whakamatau: e mea ana ahau ki a koe, kia tukua ahau kia whakakahore.
20 A i mea mai ano tetahi, Kua marenatia ahau ki te wahine, a he mea tenei e kore ai ahau e ahei te haere.
21 Na, te haerenga mai o taua pononga, ka korerotia enei mea ki tona rangatira. Na, ka riri te tangata i te whare, a ka mea ki tona pononga, Hohoro te haere ki nga ara ki nga huarahi o te pa, arahina mai ki konei nga rawakore, nga ngongengonge, nga kopa, me nga matapo.
22 Na, ka mea te pononga, E kara, kua rite tau i mea ai, a tenei ano he wahi *takoto noa*.
23 A ka mea te rangatira ki te pononga, Haere ki nga huarahi ki nga taiepa, toia hoki kia haere mai, kia kī ai toku whare.
24 Ko taku kupu hoki tenei ki a koutou, E kore tetahi o aua tāngata i karangatia ra e kai i taku hapa.
25 ¶ Na, he tini te tangata i haere tahi me ia: ka tahuri ia, ka mea ki a ratou,
26 Ki te haere mai tetahi ki a au, a ka kore e whakakino ki tona pāpā, whaea, wahine, tamariki, teina, tuahine, ae ra ki te ora ano hoki mona ake, e kore ia e ahei hei akonga maku.
27 A ki te kore tetahi e mau ki tona ripeka, e haere mai i muri i a au, e kore ia e ahei hei akonga maku.
28 Ko wai hoki o koutou, ki te mea ia ki te hanga taumaihi, e kore e mātua noho ki te tatau i nga utu, ara, e ranea ana ana mea hei whakaoti?
29 Kei whakatakoto rawa ake ia i te turanga, na, e kore e taea te whakaoti, ka tawai ki a ia te hunga katoa e titiro ana,
30 Ka mea, I timata te tangata nei te hanga whare, a kihai i taea te whakaoti.
31 Ko tehea kingi ranei e haere ana ki te whawhai ki tetahi atu kingi, a e kore e mātua noho, e whakaaro, e ahei ranei ia me nga mano kotahi tekau, te tu ki te riri i tetahi atu, e haere mai ana ki a ia me nga mano e rua tekau?
32 A ki te kahore, i a ia ano kei tawhiti, ka tukua he karere, ka mea kia houhia te rongo.
33 Whaihoki, ko nga tāngata katoa o koutou e kore e whakarere i a ratou mea katoa, e kore e ahei hei akonga maku.
34 ¶ He mea pai te tote: otira ki te hemo te ha o te tote, ma te aha ka whai ha ai?
35 E kore e pai mo te whenua, e kore ano hoki hei whakawairakau; a ka akiritia ki waho. Ko ia he taringa ona hei whakarongo, kia rongo ia.

UPOKO 15.

NA, ka whakatata ki a ia nga pupirikana katoa me nga tāngata hara, ki te whakarongo ki a ia.
2 A ka amuamu nga Parihi me nga Karaipi, ka mea, E manako ana tenei tangata ki nga tāngata hara, a e kai tahi ana me ratou.
3 ¶ Na, ka korerotia e ia tenei kupu whakarite ki a ratou, a ka mea,
4 Ko tehea tangata o koutou he rau ana hipi, a ka ngaro tetahi o ratou, e kore ianei e waiho e ia nga tekau e iwa ma iwa i te koraha, a ka haere ki taua mea i ngaro, kia kitea ra ano?
5 A ka kitea, ka waha i runga i ona pokowhiwhi, ka koa.
6 Ano ka tae ki te whare, ka karangatia ona hoa me nga tāngata e noho tata ana, ka mea ki a ratou, Kia hari tahi tatou; kua kitea hoki taku hipi i ngaro.
7 Ko taku kupu tenei ki a koutou, Ka pera ano i te rangi mo te tangata hara kotahi ina ripeneta, nui atu i te hari mo nga tāngata tika e iwa nei tekau ma iwa, kahore nei ā ratou mea e ripeneta ai.
8 ¶ Ko tehea wahine ranei, kotahi nei tekau ana moni, a ki te ngaro tetahi moni, e kore ianei ia e tahu i te rama, e puruma i te whare, e rapu marie, kia kitea ra ano?
9 Ano ka kitea, ka karangatia ona hoa me te hunga e noho tata ana, ka mea, Kia hari tahi tatou; kua kite hoki ahau i aku moni i ngaro.

10 Whaihoki, ko taku kupu tenei ki a
koutou, He hari ano kei te aroaro o nga
anahera o te Atua mo te tangata kino
kotahi ina ripeneta.
11 ¶ A i mea ano ia, Tokorua nga
tamariki a tetahi tangata:
12 A ka mea to muri o raua ki tona
pāpā, E pa, homai ki a au te wahi tao-
nga e wehea *e koe* moku. Na, ka
wehewehea e ia ki a raua tona oranga.
13 A kihai i maha nga ra, ka kohi-
kohia e te tamaiti o muri nga mea
katoa, a haere ana ki te whenua tawhiti,
maumauria ana ona taonga ki reira, he
tōreretanga ki te kino.
14 Ano ka poto ana mea katoa, ka
mate rawa taua whenua i te kai; a ka
timata ia te rawakore.
15 Na, ka haere ia ka noho ki tetahi o
nga tāngata o taua whenua; a ka tonoa
e ia ki ana māra ki te whangai poaka.
16 A i hiahia ia kia whakakiia tona
kopu ki nga hua e kainga ana e nga
poaka: heoi kihai i hoatu e tetahi
tangata ki a ia.
17 A, te hokinga ake o ona whakaaro,
ka mea ia, Ano te tini o nga kai mahi a
toku pāpā, he nui noa atu a ratou taro,
ko ahau ia, ka ngaro i te kai kore!
18 Ka whakatika atu ahau, ka haere
ki toku matua, ka mea atu ki a ia, E
pa, kua hara ahau ki te rangi, ki tou
aroaro ano hoki,
19 A heoi ano tikanga kia karangatia
ahau he tamaiti nāu: meinga ahau kia
rite ki tetahi o o kai mahi.
20 Na, ka whakatika ia, a haere ana
ki tona matua. Na, i a ia ano i tawhiti,
ka kite tona matua i a ia, ka aroha, ka
oma, hinga iho ki tona kakī, kihi ana i
a ia.
21 Na, ko te meatanga a te tamaiti ki
a ia, E pa, kua hara ahau ki te rangi,
ki tou aroaro ano hoki, a heoi ano tika-
nga kia karangatia ahau he tamaiti
nāu.
22 Na, ka mea te matua ki ona pono-
nga, Mauria mai tetahi kakahu, hei te
mea pai rawa, whakakakahuria atu ki a
ia; homai hoki he mowhiti mo tona
ringaringa, he hu hoki mo ona waewae:
23 Kawea mai ano hoki te kuao kau,
te mea whangai, patua; kia kai tatou,
kia koa te ngakau:
24 Ko tenei tamaiti hoki aku i mate, a
kua ora; i ngaro, a kua kitea. A ka
anga ratou ka koa.
25 Na, kei te māra tana tamaiti mata-
mua: a, tona haerenga mai, ka whaka-
tata ki te whare, ka rongo i te waiata i
te kanikaninga.
26 Na, karangatia ana e ia tetahi o
nga tāngata, ka ui atu, he aha ra enei
mea.
27 Na, ko ta tera meatanga mai ki a
ia, Kua tae mai to teina; a kua patua te
kuao momona a te kau e tou matua, no
te mea kua riro ora mai ia.
28 Na, ka riri ia, a kihai i pai kia
haere ki roto: me i reira ka haere tona
matua ki waho, ka tohe atu ki a ia.
29 Na, ka whakahokia atu e ia, ka
mea ki tona matua, Na, te tini o nga tau
i mahi nei ahau ki a koe, kahore rawa
hoki i takahi i to kupu: heoi kahore
rawa i homai e koe ki a au he kuao
koati, kia koa tahi ai ahau me oku hoa:
30 Tena ka tae mai nei tenei tamaiti
āu, i pau nei to oranga i a ia, ratou tahi
ko nga wāhine puremu, kua patua e
koe te kuao momona a te kau māna.
31 Na, ka mea tera ki a ia, E tama,
kei a au tonu koe, a māu ano aku mea
katoa.
32 He mea tika ano kia koa *tatou* kia
hari: i mate hoki to teina nei, a kua
ora; i ngaro, a kua kitea.

UPOKO 16.

A I mea ano ia ki ana akonga, No
mua tetahi tangata taonga, he
tuari taonga tona; a ka korerotia ia ki a
ia, e maumauria ana e ia ana mea.
2 Na, ka karangatia ia, a ka mea ki a
ia, He aha tenei e rangona nei e ahau
mou? korerotia mai te tikanga o nga
mea i tuaritia e koe; e kore hoki e ahei
kia waiho koe hei tuari.
3 Na, ko te meatanga a taua tuari i
roto i a ia, Me aha ahau? e tangohia
ana hoki i a au te tuaritanga e toku
ariki: e kore ahau e kaha ki te keri;
e whakama ana ahau ki te tono *mea
maku*.
4 E mohio ana ahau ki taku e mea ai,
mo toku peinga rawatanga atu i te
tuaritanga, ka ai o ratou whare hei
tukunga atu moku.
5 Na, ka karangatia e ia tenei tangata
tenei tangata o te hunga i a ratou nei
etahi mea a tona ariki, a ka mea ki te
tuatahi, E hia nga mea a toku ariki i a
koe?
6 Na, ka mea mai tera, Kotahi rau
nga mehua hinu. Na, ko tana mea-
tanga atu ki a ia, Tangohia to puka-
puka, hohoro te noho, tuhituhia e rima
tekau.
7 Katahi ia ka mea ki tetahi, E hia
hoki i a koe? Ka mea ia, Kotahi rau

nga mehua witi. Na, ka mea ia ki a
ia, Tangohia to pukapuka, tuhituhia e
waru tekau.
8 A ka whakamoemititia te tuari kino
e te ariki, mona i whai whakaaro:
engari hoki nga tamariki o tenei ao, i
to ratou whakapaparanga, e nui ana
te whakaaro i to nga tamariki o te
mārama.
9 Na, ko taku kupu tenei ki a kou-
tou, Waiho te taonga kino hei mea i
etahi hoa aroha mo koutou; mo te hē
rawa iho o koutou, ka ai he tukunga
atu mo koutou ki nga whare ora tonu.
10 Ko ia e pono ana i te mea nohi-
nohi rawa, e pono ano i te mea nui: a
ko ia e kore e tika i te mea nohinohi
rawa, e kore e tika i te mea nui.
11 Na, ki te kahore i pono ta koutou
mahi ki te taonga hē, ma wai e tuku
ki a koutou te *taonga* pono?
12 A ki te kahore koutou i pono i to
te tangata ke, ma wai e hoatu he mea
ma koutou ake ki a koutou?
13 ¶ E kore e ahei i tetahi tangata te
mahi ki nga rangatira tokorua: ka kino
hoki ki tetahi, ka aroha ki tetahi; ka u
ranei ki tetahi, a ka whakahawea ki
tetahi. E kore e ahei i a koutou te
mahi ki te Atua ki te taonga ano
hoki.
14 A i rongo ano nga Parihi ki enei
mea katoa, he hunga apoapo moni hoki
ratou: a ka whakahi ki a ia.
15 Na, ko tana meatanga mai ki a
ratou, Ko koutou te hunga e whakati-
katika ana i a koutou ano i te aroaro o
nga tāngata; ko te Atua ia e mātau
ana ki o koutou ngakau: ko te mea nui
hoki ki nga tāngata hei mea whakariha-
riha ki te aroaro o te Atua.
16 *I tutuki atu* te ture me nga poro-
piti ki a Hoani: no reira ake i kau-
whautia ai te rangatiratanga o te Atua,
a taruke ana nga tāngata katoa ki
roto.
17 Erangi te pahemotanga o te rangi
o te whenua e takoto noa ana, e kore ia
tetahi tohu o te ture e taka.
18 Ki te whakarere tetahi i tana wa-
hine, a ka marena i tetahi atu, e puremu
ana ia: a ki te marena tetahi i te wa-
hine kua whakarerea e te tangata, e
puremu ana ia.
19 ¶ I mua tetahi tangata taonga,
he kakahu papura ona, he rinena, i
kai ano i nga kai papai i nga ra
katoa:
20 Na, ko tetahi tangata rawakore ko
Raharuhi te ingoa, ka whakatakotoria
ki tona kuwaha, he tuwhenua,
21 A e hiahia ana kia whangainga ki
nga kongakonga e ngahoro iho ana i te
tepara a te tangata taonga: i haere mai
ano hoki nga kuri, a mitimiti ana i ona
mate.
22 Nawaia, ka mate te tangata rawa-
kore, a kawea ana e nga anahera ki te
uma o Aperahama: i mate ano hoki te
tangata taonga, a tanumia ana;
23 A tana tirohanga ake i te reinga, i
a ia e whakamamaetia ana, ka kite i a
Aperahama i tawhiti, me Raharuhi i
tona uma.
24 Na, ka karanga ia, ka mea, E pa, e
Aperahama, kia aroha ki a au, tonoa
mai hoki a Raharuhi ki te tou i te pito o
tana matihao ki te wai, hei whakamatao
i toku arero; e mamae ana hoki ahau i
tenei muramura.
25 Na, ka mea a Aperahama, E tama,
kia mahara kua riro i a koe āu mea
papai i tou oranga, i kino hoki nga mea
i a Raharuhi: na, ka whakamarietia nei
ia, a e whakamamaetia ana koe.
26 A haunga ano enei mea katoa, kua
oti te whakapumau tetahi tawha nui
ki te takiwa o koutou o matou: a ki
te mea etahi ki te whakawhiti atu i
konei ki a koutou, e kore e ahei; e
kore ano hoki e whiti mai i kona ki a
matou.
27 Ano ra ko tera, Koia ahau ka
mea nei ki a koe, e pa, kia tonoa ia ki te
whare o toku pāpā:
28 Tokorima hoki oku teina; kia ko-
rero ai ia ki a ratou, kei haere mai hoki
ratou ki tenei wahi mamae.
29 Ka mea mai a Aperahama ki a ia,
Kei a ratou a Mohi ratou ko nga poro-
piti; me whakarongo ki a ratou.
30 Ka mea atu ia, Kahore, e pa, e
Aperahama: engari ki te haere tetahi
ki a ratou o te hunga mate, ka ripeneta
ratou.
31 Na, ka mea mai tera ki a ia, Ki te
kore ratou e whakarongo ki a Mohi, ki
nga poropiti, e kore ano hoki e whakaae,
ahakoa ara atu te tangata i te hunga
mate.

UPOKO 17.

NA, ka mea ia ki nga akonga, E
kore e taea te whakakahore te
putanga mai o nga take hē: otiia
aue te mate mo te *tangata* e puta
mai ai!
2 E nui te pai ki a ia ki te whakawe-
rewerea ki tona kakī te kohatu mira
kaihe, kia makā hoki ia ki te moana, a

kia kaua ia e whakahe i tetahi o enei
mea nohinohi.
3 ¶ Kia tupato ki a koutou: Ki te
hara ki a koe tou teina, riria; a ki te
ripeneta, murua tāna.
4 A ki te whitu nga haranga ki a koe
i te ra tahi, a ka whitu ona hokinga ki
a koe i te ra tahi, a ka mea, E ripeneta
ana ahau; murua tāna.
5 A ka mea nga apotoro ki te Ariki,
Whakanuia to matou whakapono.
6 Na, ka mea te Ariki, Ki te mea he
whakapono to koutou, me te pua nani
te rahi, ka mea atu koutou ki tenei
hikamaina, Kia ranga atu koe, kia
whakatokia ki te moana; na, ka rongo
ki a koutou.
7 Na, ko wai o koutou he pononga
tana e parau ana, e tiaki ana ranei i nga
hipi, a, tona hokinga mai i te māra, ka
mea tonu atu ki a ia, Haere ake, e noho
ki te kai?
8 A e kore e mea ki a ia, Takā he
hapa maku, ka whitiki ai i a koe, ka
tuari mai ki a au, kia kai ahau kia inu;
a ka mutu enei mea, ka kai hoki koe, ka
inu?
9 E whakawhetai oti ia ki taua pono-
nga, mona i mea i nga mea i whaka-
haua ai ia? E mea ana ahau, Kahore.
10 Whaihoki ko koutou, ka oti nga
mea katoa i whakahaua ai koutou, me
kī atu, He pononga kino matou: ko ta
matou i mea ai, ko te mea kua takoto
nei te tikanga kia mahia e matou.
11 ¶ A i a ia e haere ana ki Hiruhara-
ma, ka haere ia ra waenganui o Hama-
ria, o Kariri.
12 A, i a ia e tomo ana ki tetahi kāi-
nga koraha, kotahi tekau nga tāngata i
tutaki ki a ia, he repera, na, ka tu mai
ratou i tawhiti:
13 A ka karanga, ka mea, E kara, e
Ihu, kia aroha ki a matou.
14 A, tona kitenga atu, ka mea ki a
ratou, Haere, kia kite nga tohunga i a
koutou. A i a ratou e haere ana, na, kua
ma.
15 A, te kitenga o tetahi o ratou, kua
ora ia, ka hoki mai, a he rahi tona reo
ki te whakakororia i te Atua,
16 A takoto tapapa ana ia ki ona wae-
wae, ka whakawhetai atu ki a ia: a no
Hamaria ia.
17 A ka oho mai a Ihu, ka mea, Kihai
ranei te tekau i whakaorangia? a kei
hea nga tokoiwa?
18 Heoi ano nga mea i kitea e hoki
mai ana ki te homai i te kororia ki te
Atua, ko tenei tangata iwi ke.
19 Na, ka mea ki a ia, Whakati-
ka, haere: na to whakapono koe i
ora ai.
20 ¶ A ka uia ia e nga Parihi, ko
ahea puta mai ai te rangatiratanga o te
Atua, na, ka whakahokia atu e ia ki a
ratou, ka mea, E kore e kitea te pu-
tanga mai o te rangatiratanga o te
Atua:
21 E kore ratou e mea, Na, tenei! na,
tera! kei roto hoki i a koutou te ranga-
tiratanga o te Atua.
22 A i mea ano ia ki nga akonga,
Tera e tae mai nga ra e hiahia ai koutou
kia kite i tetahi o nga ra o te Tama a te
tangata, a e kore e kite.
23 A e mea ratou ki a koutou, Na,
tenei; na, tera: kaua e haere atu, kaua
e aru atu.
24 Ka rite hoki ki te uira e hiko mai
ana i tetahi wahi i raro o te rangi; a
tiaho atu ana ki tetahi wahi i raro o te
rangi; e pera ano hoki te Tama a te
tangata i tona ra.
25 Otiia ko te tikanga tenei kia maha
nga mamae mona ki mua, kia whaka-
kinoa ano hoki e tenei whakapaparanga.
26 Ka rite hoki ki nga ra i a Noa nga
ra o te Tama a te tangata.
27 E kai ana ratou, e inu ana, e ma-
rena ana, e tukua ana ki te marena,
taea noatia te ra i tomo ai a Noa ki roto
ki te aka, a, te putanga o te waipuke,
na, ngaro katoa.
28 Ka rite ano hoki ki nga ra i a
Rota; e kai ana ratou, e inu ana, e
hoko mai ana, e hoko atu ana, e wha-
kato ana, e hanga whare ana;
29 A, te ra i puta ai a Rota i Horoma,
ka uaina he kapura he whanariki i te
rangi, na, ngaro katoa.
30 Ka pera ano i te ra e whakakitea
mai ai te Tama a te tangata.
31 I taua ra, kei runga tetahi i te
whare, me ona taonga hoki i roto i te
whare, kaua ia e heke iho ki te tiki i
aua mea: te tangata hoki i te māra,
kaua hoki ia e hoki atu ki nga mea o
muri.
32 Kia mahara ki te wahine a Rota.
33 Ki te whai tetahi kia ora ia, ka
mate ano ia; a ki te mate tetahi, ka ora
ano ia.
34 Ko taku kupu tenei ki a koutou,
I taua po tokorua i te moenga kotahi;
kotahi e tangohia, kotahi e waiho.
35 Tokorua nga wāhine e huri ana;
kotahi e tangohia, kotahi e waiho.
36 Tokorua nga tāngata i te māra; ko-
tahi e tangohia, kotahi e waiho.
37 Na, ka whakahokia atu e ratou, ka
mea ki a ia, Ko hea, e te Ariki? Ka

mea mai ia ki a ratou, Ko te wahi i te tupapaku, ko reira huihui ai nga ekara.

UPOKO 18.

NA, ka korero ia i tetahi kupu whakarite ki a ratou mo tenei, kia inoi tonu, kia kaua e ngoikore;

2 I mea ia, I tetahi pa tetahi kai whakarite whakawa, kihai nei i wehi ki te Atua, kihai ano hoki i hopohopo ki te tangata:

3 A i taua pa ano tetahi pouaru; na, ka haere mai ia ki a ia, ka mea, Whakatikaia taku whakawakanga i toku hoa tauwhāinga.

4 A roa iho kihai ia i pai: muri iho ka mea ia i roto i a ia, Ahakoa kahore ahau e wehi ki te Atua, e hopohopo ki te tangata:

5 Heoi ka raruraru ahau i te pouaru nei, na, ka whakatikaia e ahau tana whakawakanga, kei haere tonu mai, a taea noatia iho taku raru.

6 Ka mea te Ariki, Whakarongo ki ta te kai whakarite whakawa kino i mea ra.

7 A e kore ranei te Atua e whakatika i te whakawakanga a ana tāngata i whiriwhiri ai, e karanga nei ki a ia i te ao i te po, ahakoa whakaroa noa ia ki a ratou?

8 Ko taku kupu tenei ki a koutou, Ka hohoro ia te whakatika i ta ratou whakawakanga. Otira ka tae mai te Tama a te tangata, e rokohina mai ranei e ia he whakapono ki runga ki te whenua?

9 ¶ Ka korero ano ia i tenei kupu whakarite ki etahi i u pu o ratou whakaaro ki a ratou ano he tika, a i whakakorekore ki era atu:

10 Tokorua nga tāngata i haere atu ki te temepara ki te karakia; he Parihi tetahi, ko tetahi he pupirikana.

11 Tu ana te Parihi ko ia anake, ko tana karakia tenei, E te Atua, ka whakawhetai atu ahau ki a koe, no te mea kahore ahau e rite ki era atu tāngata, ki te hunga hao taonga, kino, puremu, moku hoki tē rite ki tenei pupirikana.

12 Takirua aku nohoanga pukutanga i te wiki, e hoatu ana e ahau te wahi whakatekau o aku mea katoa.

13 Ko te pupirikana ia i tu mai i tawhiti, kihai i mea kia anga ake ona kanohi ki te rangi, heoi patuki ana ki tona uma, ka mea, E te Atua, tohungia ahau te tangata hara.

14 Ko taku kupu tenei ki a koutou, Nui atu te tika o tenei i to tera, i te hokinga atu ki tona whare: ki te whakanui hoki tetahi i a ia, 'ka whakaititia; a ki te whakaiti tetahi i a ia, ka whakanuia.

15 Na, ka kawea mai e ratou ki a ia etahi tamariki nonohi, kia pa atu ai ia ki a ratou: a, te kitenga o *ana* akonga, ka riria atu ratou.

16 Otira ka karangatia ratou e Ihu, ka mea ia, Tukua nga tamariki nonohi kia haere mai ki a au, kaua hoki ratou e araia atu: no nga penei hoki te rangatiratanga o te Atua.

17 He pono taku e mea atu nei ki a koutou, Ki te kahore e rite te tangohanga a tetahi i te rangatiratanga o te Atua ki ta te tamaiti nohinohi, e kore rawa ia e tomo atu ki roto.

18 Na, ka ui atu tetahi rangatira ki a ia, ka mea, E te Kai whakaako pai, me aha ahau ka whiwhi ai ki te oranga tonutanga?

19 Na, ko te meatanga a Ihu ki a ia, He aha ahau i meinga ai e koe he pai? kahore tetahi i pai, kotahi anake, ko te Atua.

20 E mātau ana koe ki nga ture, Kaua e puremu, Kaua e patu tangata, Kaua e tahae, Kaua e whakapae teka, Whakahonoretia tou pāpā me tou whaea.

21 Na, ka mea ia, Kua rite i a au anei katoa no taku tamarikitanga ake.

22 A, te rongonga a Ihu ki enei mea, ka korero atu ki a ia, Kotahi te mea kahore e rite i a koe: hokona o mea katoa, ka tuwha atu ma nga rawakore, a e whai taonga koe ki te rangi: a haere mai i muri i a au.

23 Na, ka rongo ia ki enei mea, ka pouri rawa; he nui hoki ona taonga.

24 A ka kite a Ihu i a ia e pouri rawa ana, ka mea, Ano te whakauaua o te tapoko o te hunga taonga ki te rangatiratanga o te Atua!

25 Ta te mea, erangi te haere o te kamera ra te kowhao o te ngira e takoto noa ana, he *whakauaua* rawa ia te haere o te tangata taonga ki roto ki te rangatiratanga o te Atua.

26 Na, ka mea nga kai whakarongo, Ko wai ra e ora?

27 Ka mea ia, Ko nga mea e kore e taea e te tangata, e taea e te Atua.

28 A ka mea a Pita, Na, kua whakarerea nei e matou nga mea katoa, a aru ana i a koe.

29 Na, ka mea ia ki a ratou, He pono taku e mea atu nei ki a koutou, Ki te whakarerea e tetahi tangata he whare,

he matua, he tuakana, he wahine, he
tamariki, he whakaaro hoki nana ki te
rangatiratanga o te Atua,
30 Ina, tini atu nga mea e riro i a ia
i tenei wa, a i te ao meake puta mai ko
te oranga tonutanga.
31 ¶ A ka mau ia ki te tekau ma
rua, ka mea ki a ratou, Na, e haere ana
tenei tatou ki Hiruharama, a ka rite
katoa nga mea i tuhituhia e nga poro-
piti mo te Tama a te tangata.
32 Ka tukua hoki ia ki nga tauiwi, ka
tawaia, ka whakatupuria kinotia, ka
tuwhaina:
33 A ka oti ia te whiu, ka whakamatea:
a i te toru o nga ra ka ara.
34 A kihai ratou i mātau ki tetahi o
enei mea: a he mea huna ki a ratou
tenei kupu, kihai hoki ratou i mohio ki
nga mea i korerotia.
35 ¶ A i a ia e whakatata ana ki He-
riko, e noho ana tetahi matapo i te taha
o te huarahi ki te tono *mea mana*:
36 A, tana rongonga i te mano e haere
atu ana, ka ui atu, He aha tenei?
37 Ka mea ratou ki a ia, Ko Ihu o
Nahareta e haere atu ana.
38 Katahi ia ka karanga, ka mea, E
Ihu, e te Tama a Rawiri, kia aroha mai
ki a au.
39 Na, ka riria ia e te hunga i haere i
mua kia noho puku: heoi rahi noa ake
tana karanga, E te Tama a Rawiri, kia
aroha ki a au.
40 Na, ka tu a Ihu, ka mea kia ara-
hina mai ia ki a ia: ano ka tata, ka ui
atu ki a ia,
41 Ka mea, Kia ahatia koe e ahau?
Ka mea ia, E te Ariki, kia titiro ahau.
42 Ka mea a Ihu ki a ia, Titiro: na
tou whakapono koe i whakaora.
43 A titiro tonu ake ia, a aru ana i a
ia, me te whakakororia i te Atua: a, te
kitenga o te iwi katoa, ka whakamoemiti
ki te Atua.

UPOKO 19.

A KA tomo atu *a Ihu*, a tika atu ana
i waenganui o Heriko.
2 Na, ko tetahi tangata ko Hakiaha
te ingoa i karangatia ai, he rangatira
pupirikana, he tangata taonga ano
hoki:
3 I whai ia kia kite i a Ihu he pehea
ranei ia; heoi kihai i taea e ia i te mano,
he tangata poto hoki.
4 Na, ka oma ia ki mua, a kake ana ki
tetahi hikamora, kia kite i a ia: meake
hoki ia tika ra reira.
5 Ano ka tae a Ihu ki taua wahi, ka
titiro atu, ka kite i a ia, a ka mea ki a
ia, E Hakiaha, eahua, heke iho; me
noho hoki ahau ki tou whare aianei.
6 A hohoro tonu ia te heke iho,
koa tonu hoki ki a ia hei manuwhiri
māna.
7 Na, ka amuamu katoa nga tāngata i
kitea ai, ka mea, Kua riro ia ki te ta-
ngata hara noho ai.
8 Na, ka tu a Hakiaha, ka mea ki te
Ariki, E te Ariki, na, he hoatu taku i te
hawhe o aku taonga ki te hunga rawa-
kore: a ki te mea kua riro mai i a au te
mea a tetahi i te whakapae teka, ka
takiwhatia aku utu.
9 Na, ko te meatanga atu a Ihu ki a
ia, No naianei te oranga i tae mai ai ki
tenei whare, he tama nei hoki ia na
Aperahama.
10 I haere mai hoki te Tama a te ta-
ngata ki te rapu ki te whakaora i te mea
i ngaro.
11 A i a ratou e whakarongo ana ki
enei mea, ka korerotia ano hoki e ia
tetahi kupu whakarite, no te mea e tata
ana ia ki Hiruharama, a e mea ana
ratou, ko reira pu ano whakakitea mai
ai te rangatiratanga o te Atua.
12 Na, ka mea ia, I haere tetahi ra-
ngatira nui ki te whenua mamao, kia
riro mai ai i a ia tetahi rangatiratanga,
ka hoki mai ai.
13 A karangatia ana āna pononga
kotahi tekau, a kotahi tekau nga pauna
i hoatu e ia ki a ratou, ka mea ki a
ratou, Mahia *enei* kia hoki mai ra ano
ahau.
14 Otira i kino tona iwi ki a ia, ka
tono karere i muri i a ia, ka mea, E
kore matou e pai ki tenei hei kingi mo
matou.
15 A, tona hokinga mai, i te rironga
mai o te rangatiratanga i a ia, na, ka
mea kia karangatia ki a ia aua pononga,
i hoatu nei e ia te moni ki a ratou,
kia kite ai ia i ta tetahi i ta tetahi i
mahi ai.
16 Ka tae mai to mua, ka mea atu, E
te ariki, ka ngahuru nga pauna kua
mahia ki to pauna.
17 A ka mea atu ia ki a ia, Ka pai, e te
pononga pai: pono tonu tau mahi i te
mea nohinohi rawa, na, hei rangatira
koe mo nga pa kotahi tekau.
18 A, te haerenga mai o te tokorua,
ka mea, E te ariki, e rima nga pauna
kua mahia ki to pauna.
19 A ka mea ia ki tenei, Hei ranga-
tira ano hoki koe mo nga pa e rima.
20 Na, te haerenga mai o tetahi, ka

mea, E te ariki, na, to pauna; i te rongoa
hoki i a au i roto i te tauera:
21 I mataku hoki ahau ki a koe, no te
mea he tangata uaua koe: e tango ana
koe i te mea kihai i whakatakotoria iho
e koe, e kotikoti ana i te mea kihai i ruia
e koe.
22 Na, ko tana meatanga atu ki a ia,
Kei ta to mangai he whakahēanga maku
i a koe, e te pononga kino. I mohio
koe he tangata uaua ahau, e tango ana
i te mea kihai i whakatakotoria e ahau,
e kotikoti ana i te mea kihai i ruia e
ahau:
23 A he aha koe tē hoatu ai i taku
moni ki te takotoranga moni, penei kua
riro mai taua mea i a au, me *ona* hua
ano, i toku taenga mai?
24 Na, ka mea ia ki te hunga e tu
tata ana, Tangohia te pauna i a ia,
hoatu hoki ki tera i nga pauna kotahi
tekau.
25 (Ka mea ratou ki a ia, E te ariki,
kotahi nei tekau ana pauna.)
26 Ko taku kupu hoki tenei ki a kou-
tou, Ki te whai mea tetahi, ka hoatu ano
ki a ia; a ki te kahore he mea a tetahi,
ko ana mea ake ka tangohia i a ia.
27 Tena ko aua hoa riri oku kihai
nei i pai ki a au hei kingi mo ratou,
arahina mai ki konei, me patu ki toku
aroaro.
28 ¶ Ano ka mutu enei korero, ka
turia atu e ia ki mua, ka haere ki Hiru-
harama.
29 Ano ka tata ia ki Petapaki ki Pe-
tani, ki te maunga e karangatia nei ko
to nga Oriwa, na, tokorua ana akonga i
tonoa e ia,
30 I mea ia, Haere korua ki te kāinga
e anga mai ana *ki a korua;* ano ka
tomo atu, ka kite korua i tetahi kuao
kaihe e here ana, he mea kahore ano i
nohoia noatia e te tangata: wetekina,
arahina mai.
31 A ki te mea tetahi ki a korua, He
aha i wetekina ai e korua? kia penei ta
korua ki atu, E mea ana te Ariki ki a ia
māna.
32 Na, te haerenga atu o nga tāngata
i tonoa, rokohanga atu, rite tonu ki tana
i korero ai ki a raua.
33 Na, i a raua e wewete ana i te kuao,
ka mea ona rangatira ki a raua, He aha
korua ka wewete ai i te kuao na?
34 Na, ko ta raua meatanga atu, E
mea ana te Ariki ki a ia māna.
35 Na, ka arahina mai ia ki a Ihu: a
pangā iho e raua o raua kakahu ki ru-
nga ki te kuao, whakanohoia ana a Ihu
ki runga.
36 A i a ia e haere ana, ka wharikiria
o ratou kakahu ki te huarahi.
37 A, tona tatanga atu ki te heketa-
nga o maunga Oriwa, na, koa noa iho
te huihui katoa o nga akonga, ka anga
ka whakamoemiti ki te Atua, he nui
hoki te reo, mo nga merekara katoa i
kite ai ratou;
38 Ka mea, Ka whakapaingia te Ki-
ngi e haere mai ana i runga i te ingoa o
te Ariki: He rongo mau ki runga ki te
rangi, he kororia ki runga rawa.
39 Na, ka mea etahi o nga Parihi i
roto i te mano ki a ia, E te Kai whaka-
ako, riria o akonga.
40 Na, ka whakahokia atu e ia ka ko-
rero ki a ratou, Ko taku kupu tenei ki a
koutou, me i noho puku enei, kua kara-
nga ake nga kamaka.
41 ¶ Ano ka tata ia, a ka kite i te pa,
ka tangihia e ia,
42 Ka mea, Me i mohio koe, a koe
ano, ahakoa i tenei ra nei ano ou, ki nga
mea e mau ai tou rongo! ko tenei kua
huna atu i to tirohanga.
43 Tera hoki e tae mai nga ra ki a koe,
e hangā ai e ou hoa riri he parepare
mou a taka noa, a ka karapotia koe, ka
kopania hoki i nga taha katoa.
44 A ka whakahoroa koe ki raro, me o
tamariki i roto i a koe; e kore ano hoki
e waiho tetahi kamaka i runga i tetahi
kamaka i roto i a koe; no te mea kihai
koe i mātau ki te wa i tirohia ai koe.
45 A ka tomo ia ki te temepara, ka
anga ka pei ki waho i te hunga o reira
e hoko mai ana e hoko atu ana;
46 A ka mea ki a ratou, Kua oti te
tuhituhi, Ko toku whare hei whare inoi:
a kua meinga nei e koutou hei ana mo
nga kai pahua.
47 A whakaako ana ia i te temepara ia
ra ia ra. Otiia e rapu ana nga tohunga
nui me nga Karaipi me nga rangatira o
te iwi kia whakangaromia ia;
48 Heoi kihai i kitea ta ratou e mea ai:
no te mea e u ana nga tāngata katoa ki
a ia, e whakarongo ana.

UPOKO 20.

A I tetahi o aua ra, i a ia e whakaako
ana i te iwi i roto i te temepara, a
e kauwhau ana i te rongo pai, ka tae
mai nga tohunga nui, nga Karaipi, me
nga kaumatua ki *a ia,*
2 Ka korero ki a ia, ka mea, Korerotia
mai ki a matou te mana i mea ai koe i
enei mea? na wai hoki i hoatu tenei
mana ki a koe?

3 Ka whakahokia mai e ia, a ka mea
ki a ratou, Maku hoki e ui ki a koutou
kia kotahi kupu; a ma koutou e mea
mai ki a au:
4 Te iriiringa a Hoani, no te rangi
ranei, no nga tāngata ranei?
5 A ka korero ratou ki a ratou ano, ka
mea, Ki te mea tatou, No te rangi; ka
mea mai ia, Ha, he aha koutou tē wha-
kapono ai ki a ia?
6 A ki te mea tatou, No nga tāngata;
ka akina tatou e te iwi katoa ki te ka-
maka: e mea ana hoki ratou he poropiti
a Hoani.
7 Na, ka whakahokia mai e ratou, E
kore e kitea no hea ranei.
8 Na, ko te meatanga atu a Ihu ki a
ratou, E kore ano hoki e korerotia e
ahau ki a koutou te mana i mea ai ahau
i enei mea.
9 Na, ka anga ia ka korero i tenei
kupu whakarite ki te iwi; I whakatokia
tetahi māra waina e tetahi tangata, a
tukua ana ki nga kai mahi, a haere ana
ki tawhiti, a maha noa nga ra.
10 A i te po i tika ai ka tonoa he po-
nonga ki nga kai mahi, kia homai ai e
ratou ki a ia etahi o nga hua o te māra
waina: otira ka whiua ia e nga kai
mahi, whakahokia kautia ana.
11 Na, ka tonoa ano hoki e ia tetahi
atu pononga: a ka whiua ano hoki ia
e ratou, ka tukinotia, whakahokia kautia
ana.
12 Na, ka tonoa ano hoki tetahi e ia,
te tuatoru: a tukitukia ana ia e ratou,
makā ana ki waho.
13 Na, ka mea te rangatira o te māra
waina, Me pehea ahau? Ka tonoa taku
tama taku e aroha nei: tera pea ratou e
hopohopo *ki a ia* ina kite i a ia.
14 A, te kitenga o nga kai mahi i a ia,
ka korerorero ki a ratou ano, ka mea,
Ko te rangatira tenei mona te kāinga:
tena, tatou ka whakamate i a ia, kia riro
mai ai te kāinga mo tatou.
15 Na, makā ana ia ki waho o te
māra waina, whakamatea iho. Na,
ka aha te rangatira o te māra waina ki
a ratou?
16 Ka haere mai ia, ka whakangaro i
aua kai mahi, a ka hoatu te māra waina
ki etahi atu. A ka rongo ratou, ka mea,
Kauaka.
17 Ka titiro atu ia ki a ratou, ka mea,
He aha ra tenei kua oti te tuhituhi, Ko
te kohatu i kapea e nga kai hanga,
kua meinga tenei hei upoko mo te koko-
nga?
18 Na, ki te hinga tetahi ki runga ki
tenei kohatu, na, mongamonga noa; a
ki te hinga tenei ki runga ki tetahi, ngo-
tangota noa ia, ano he puehu.
19 ¶ Na, ka whai nga tohunga nui
me nga Karaipi kia hopukia ia i tana wa
ano; a ka mataku ratou i te iwi: i mo-
hio hoki ratou i korerotia e ia tenei kupu
whakarite mo ratou.
20 A ka ata tirohia ia e ratou, tonoa
mai ana he kai whakarongo, ko te ahua
kei to te hunga tika, hei hopu mo tana
korero, kia tukua ai ia ki te rangatirata-
nga ki te kaha o te kawana.
21 A ka ui atu ratou ki a ia, ka mea,
E te Kai whakaako, e mohio ana matou
he tika tau e korero nei e whakaako nei,
e kore ano hoki e manakohia e koe te
kanohi *tangata*, engari e whakaako
pono ana koe i te huarahi o te Atua:
22 He mea tika ranei te hoatu takoha
e matou ki a Hiha, kauaka ranei?
23 Otira i kitea e ia to ratou hianga,
a ka mea ki a ratou, He aha koutou ka
whakamatautau nei i a au?
24 Kia kite ahau i tetahi pene. No
wai tona ahua me te tuhituhinga? Na,
ka whakahokia mai e ratou, ka mea,
No Hiha.
25 Katahi ia ka mea ki a ratou,
Hoatu rapea ki a Hiha nga mea a
Hiha, ki te Atua ano hoki nga mea a te
Atua.
26 Heoi kihai i taea e ratou te hopu i
tetahi korero ana i te aroaro o te iwi:
na, ka miharo ratou ki tana kupu, a
whakarongo kau ana.
27 ¶ Na, ka tae mai etahi o nga Ha-
ruki e mea nei kahore he aranga mai;
ka ui ki a ia,
28 Ka mea, E te Kai whakaako, i
tuhituhi a Mohi ki a matou, Ki te mate
te tuakana o tetahi tangata, a he wahine
ano tana, a ka mate uri-kore ano ia, me
tango te wahine e tana teina, ka whaka-
tupu uri ai mo tana tuakana.
29 Na, tokowhitu taua whanau: ka ta-
ngo to mua i te wahine, a mate uri-kore
ana.
30 Na, ka tango te tokorua i te wahine,
a ka mate uri-kore ano ia.
31 Na, ka tango te tokotoru i a ia;
penei ana hoki nga tokowhitu: kahore
ā ratou tamariki i waiho ai, a mate iho
ratou.
32 Na, muri iho i te katoa ka mate
ano hoki te wahine.
33 Na, i te aranga mai ma wai o ratou
te wahine? he wahine hoki ia na te
tokowhitu.
34 Ka whakahokia mai e Ihu, ka mea
ki a ratou, E marena ana, e hoatu ana ki
te marena, nga tamariki o tenei ao:

35 Tena ko te hunga e paingia ana kia
whiwhi ki tera ao, ki te aranga mai ano
hoki i roto i te hunga mate, e kore e
marena, e kore ano hoki e hoatu ki te
marena:
36 E kore ano hoki ratou e ahei kia
mate: e rite ana hoki ki nga anahera;
he tamariki hoki ratou na te Atua, he
tamariki na te aranga mai.
37 Na, te aranga mai o te hunga mate,
kua whakakitea mai tena e Mohi i te
rakau, i te Ariki e korerotia ana e ia,
Ko te Atua o Aperahama, ko te Atua o
Ihaka, ko te Atua o Hakopa.
38 Ehara hoki ia i te Atua no te
hunga mate, engari no te hunga ora: e
ora katoa ana hoki i roto i a ia.
39 Na, ka whakahokia mai e etahi o
nga Karaipi, ka mea, E te Kai wha-
kaako, e pai ana to korero.
40 A kihai ratou i maia ki te ui atu
ano ki a ia ki tetahi mea.
41 ¶ Na, ka mea mai ia ki a ratou,
Na te aha ratou i mea ai he tamaiti na
Rawiri a te Karaiti?
42 Kua mea nei a Rawiri i te puka-
puka o nga waiata, I mea te Ariki ki
toku Ariki, Hei toku ringa matau koe
noho ai,
43 Kia meinga ra ano e ahau o hoa
riri he turanga waewae mou.
44 Na, ka karangatia nei ia e Rawiri
he Ariki, a na te aha i tama ai ki a ia?
45 ¶ A, i te iwi katoa e whakarongo
ana, ka mea ia ki ana akonga,
46 Kia tupato ki nga Karaipi, ko ta
ratou nei e rawe ai ko nga kakahu
roroa ina haereere ratou, a e whakapai
ana ki nga ohatanga i nga kāinga hoko,
me nga nohoanga rangatira i nga whare
karakia, me nga nohoanga rangatira i
nga hākari;
47 Pau ake hoki i a ratou nga whare
o nga pouaru, a e inoi roa ana, he ahua
kau: nui rawa te mate e pa ki a ratou.

UPOKO 21.

A TANA tirohanga ake, ka kite i
te hunga taonga, e maka ana i a
ratou *moni* hoatu noa ki te takotoranga
moni.
2 A ka kite ano hoki ia i tetahi pou-
aru rawakore, e maka ana i nga moni
nohinohi rawa e rua ki reira.
3 Na, ka mea ia, He pono taku e mea
atu nei ki a koutou, nui ke ta tenei pou-
aru rawakore i maka ai i ā ratou ka-
toa:
4 Ko ratou katoa hoki, e hira nei o
ratou, a makā ana ko tetahi wahi ki
roto ki nga mea ma te Atua: ko tenei
ia he rawakore, a makā ana e ia tona
oranga katoa.
5 ¶ A i etahi e korero ana ki te teme-
para, ka eti nei te whakapaipai ki nga
kohatu papai ki nga whakahere, ka mea
ia,
6 Na, enei mea e kite nei koutou, tera
e tae mai nga ra e kore ai e toe tetahi
kohatu i runga i tetahi kohatu, engari
ka whakahoroa.
7 Na, ka ui ratou ki a ia, ka mea, E
te Kai whakaako, ko ahea enei mea? a
he aha te tohu ina tata enei mea te
puta?
8 A ka mea ia, Kia mahara kei ma-
mingatia koutou: he tokomaha hoki e
haere mai i runga i toku ingoa, e mea,
Ko ahau *ia*; a kua tata te taima: na,
kei haere koutou i muri i a ratou.
9 Na, ka rongo koutou ki nga taua ki
nga whakaoho, kaua e mataku: kua
takoto hoki te tikanga mo enei mea kia
mātua puta mai; taihoa ia te whakamu-
tunga.
10 Katahi ia ka mea ki a ratou, Ka
whakatika tetahi iwi ki tetahi iwi,
tetahi rangatiratanga ki tetahi ranga-
tiratanga;
11 A e nui nga ru i te tini o nga wahi,
me nga wa o te mate kai, me nga mate
uruta; me nga mataku hoki, me nga
tohu nui o te rangi.
12 A ko mua ake i anei mea katoa pa
ai o ratou ringaringa ki a koutou, tukino
ai *i a koutou*, tuku ai ki nga whare
whakawa, ki nga whare herehere, he
mea arahi ki nga kingi ki nga kawana,
mo toku ingoa.
13 A ka waiho ki a koutou hei tohu
whakaatu.
14 Na, kia tūturu o koutou ngakau,
kia kaua e whakaaroa wawetia ta kou-
tou kupu e whakahoki atu ai:
15 Maku hoki e hoatu ki a koutou he
mangai he matauranga, e kore e taea te
whakakahore, te pehi, e o koutou hoa
whawhai katoa.
16 A ka tukua atu koutou e nga mā-
tua, e nga teina, e nga whanaunga, e
nga hoa; ka whakamatea ano hoki
etahi o koutou.
17 Ka kino ano hoki nga tāngata
katoa ki a koutou, he whakaaro ki toku
ingoa.
18 Otiia e kore e ngaro tetahi makawe
o o koutou upoko.
19 Ma te manawanui e mau ai o kou-
tou wairua.
20 Otira ka kite koutou i Hiruharama

e karapotia ana e nga taua, ko reira
koutou mohio ai, kua tata tona whaka-
ngaromanga.
21 Hei reira kia oma te hunga i Huria
ki nga maunga; me te hunga i wae-
nganui o reira kia haere atu; kei haere
hoki ki reira te hunga i nga tuawhenua.
22 Ko nga ra hoki enei o te rapunga
utu, e rite ai nga mea katoa kua oti te
tuhituhi.
23 Otira aue te mate o te hunga e
hapū ana, o nga mea e whangai ana ki
te u, i aua ra! e nui hoki te aitua ki te
whenua, me te riri ki tenei iwi.
24 A ka hinga ratou i te mata o te
hoari, ka riro pārau ki nga iwi katoa: a
ka takahia ano hoki Hiruharama e nga
tauiwi, kia rite ra ano nga wa o nga
tauiwi.
25 ¶ Na, ka whai tohu te ra, te ma-
rama, me nga whetu; a i runga i te
whenua he pawera no nga tauiwi, he
tumatatenga; me te haruru ano te
moana, te ngaru;
26 Ka hemo ano nga tāngata i te ma-
taku, i te tāringa atu ki nga mea e puta
mai ana ki te ao: e ngaueue hoki nga
mea kaha o nga rangi.
27 Ko reira ano hoki ratou kite ai i te
Tama a te tangata e haere mai ana i
runga i te kapua, me te kaha ano me te
kororia nui.
28 Ano ka timata enei mea te puta,
titiro ake, kia ara hoki o koutou māte-
nga; ka tata hoki to koutou whakaora-
nga.
29 Na, ka korerotia e ia tetahi kupu
whakarite ki a ratou; Titiro koutou ki
te piki, me nga rakau katoa;
30 I te mea e pihi ake ana, na, ka kite
koutou, ka mātau noa ake kua tata te
raumati.
31 Whaihoki, ko koutou, ina kite i enei
mea e puta mai ana, ka mātau kua tata
te rangatiratanga o te Atua.
32 He pono taku e mea atu nei ki a
koutou, E kore rawa e pahemo tenei
whakatupuranga, kia puta *enei* mea
katoa.
33 E pahemo te rangi me te whenua,
ko aku kupu ia e kore e pahemo.
34 ¶ Otira kia tupato ki a koutou ano,
kei taimaha o koutou ngakau i te kakai,
i te haurangi, i nga raruraru o te ao, a
ka puta whakarere mai taua ra ki a
koutou.
35 Ka puta mai hoki, ano he reti, ki
nga tāngata katoa e noho ana i te mata o
te whenua katoa.
36 Mo konei ra kia mataara, kia inoi
tonu, kia paingia ai koutou, kia wha-
kaorangia i enei mea katoa meake nei
puta, a kia tu i te aroaro o te Tama a te
tangata.
37 A i whakaako ia i te temepara i te
awatea; na, i te po ka haere, ka noho
ki te maunga i karangatia nei ko to nga
Oriwa.
38 A i haere katoa mai te iwi ki a ia i
te atatu ki te temepara, ki te whaka-
rongo ki a ia.

UPOKO 22.

NA, kua tata te hakari taro rewena-
kore, e karangatia nei ko te
Kapenga.
2 A ka rapu nga tohunga nui me nga
Karaipi ki te pehea e whakamate ai
ratou i a ia: i mataku hoki ratou i te
iwi.
3 ¶ Na, ka tapoko a Hatana ki a Hura,
ko tona ingoa nei ko Ikariote, ko ia nei
tetahi o te tekau ma rua.
4 A ka haere ia, ka korero ki nga
tohunga nui me nga rangatira hoia, ki
te pehea e tukua ai ia ki a ratou.
5 A ka hari ratou, ka whakaae ano
hoki kia hoatu he moni ki a ia.
6 Na, ka whakaae ia, a ka rapu i te
wa pai e tukua ai ia ki a ratou, i te mea
kahore he huihuinga tangata.
7 ¶ Na, ka tae mai te ra o te taro
rewena-kore, i tika nei kia patua te
Kapenga.
8 Ka tonoa e ia a Pita raua ko Hoani,
ka mea, Tikina, takā te Kapenga ma
tatou, kia kai ai tatou.
9 Na, ka mea raua ki a ia, Ko hea koe
pai ai kia takā e maua?
10 A ka mea ia ki a raua, Na, ka tomo
korua ki te pa, ka tutaki he tangata ki a
korua e mau ana i te kahaka wai; e aru
korua i a ia ki te whare e tomo ai ia.
11 Ka mea atu ki te tangata i te wha-
re, E mea ana te Kai whakaako ki a
koe, Kei hea te ruma e kai ai matou ko
aku akonga i te Kapenga?
12 A ka whakaaturia e ia ki a korua
he ruma nui i runga, oti rawa te wha-
riki: me taka e korua ki reira.
13 Na, haere ana, a rokohanga atu
rite tonu ki tana i korero ai ki a raua:
a takā ana e raua te Kapenga.
14 A ka rite te haora, ka noho ia,
ratou ko nga apotoro kotahi tekau ma
rua.
15 Na, ka mea ia ki a ratou, Nui atu
toku hiahia kia kai tahi tatou i tenei
Kapenga, i te mea kahore ano ahau i
mate noa:

16 Ko taku kupu hoki tenei ki a koutou, E kore ahau e kai i tenei a muri ake nei, kia tino rite ra ano i te rangatiratanga o te Atua.
17 Na, ka mau ia ki te kapa, ka mutu te whakawhetai, ka mea ia, Tangohia tenei, tuwhaina ma koutou:
18 Ko taku kupu hoki tenei ki a koutou, E kore ahau e inu i te hua o te waina, kia tae mai ra ano te rangatiratanga o te Atua.
19 ¶ Na, ka mau ia ki te taro, ka mutu te whakawhetai, ka whawhati, na, ka hoatu e ia ki a ratou, a ka mea, Ko toku tinana tenei e hoatu ana mo koutou: meinga tenei hei whakamaharatanga ki a au.
20 I peneitia ano hoki te kapa, i muri iho i te hapa, i mea ia, Ko tenei kapa te kawenata hou i runga i oku toto e ringihia ana mo koutou.
21 ¶ Otira, *tenei* kei ahau nei, kei te tepara, te ringaringa o te kai tuku i a au.
22 Na, e haere ana te Tama a te tangata, e pera ana me te mea i whakaritea: otira aue te mate mo te tangata e tukua ai ia!
23 Na, ka anga ratou ka rapu ki a ratou ano, ma wai o ratou tenei e mea.
24 ¶ A he tautotohe ano ta ratou, ko wai o ratou e meinga te tangata nui.
25 Na, ka mea ia ki a ratou, Ko nga kingi o nga tauiwi hei whakatupu rangatira ki a ratou; a e huaina ana o ratou kai akiaki, He hunga atawhai.
26 Otiia kaua koutou e pera: engari kia rite ki to muri rawa te mea nui o koutou: kia rite ano hoki te tino tangata ki te kai mahi.
27 Ko wai hoki te mea nui, ko ia e noho ana ki te kai, ko te kai mahi ranei? ehara ranei te tangata e noho ana ki te kai? tenei raia ahau i roto i a koutou te rite nei ki te kai mahi.
28 Na, ko koutou te hunga i noho tahi tatou i oku whakamatautauranga.
29 A ka whakarite ahau i te rangatiratanga mo koutou, ka pera ano me taku Matua i whakarite mai moku;
30 Kia kai ai kia inu ai koutou ki taku tepara i toku rangatiratanga, kia noho ai ano hoki ki runga ki nga torona, whakawa ai i nga iwi kotahi tekau ma rua o Iharaira.
31 ¶ Na, ka mea te Ariki, E Haimona, e Haimona, na, kua inoia koutou e Hatana kia tātaria, ano he witi:
32 Otiia kua inoi ahau mou, kei hemo tou whakapono: a ka tahuri mai koe, whakakahangia ou teina.
33 Na, ka mea tera ki a ia, E te Ariki, e pai ana ahau kia haere hei hoa mou ki te whare herehere, ki te mate ano hoki.
34 Ano ra ko ia, Tenei taku kupu ki a koe, e Pita, e kore te tikaokao e tangi aianei ka toru āu whakakahoretanga i tou matauranga ki a au.
35 I mea ano ia ki a ratou, I taku tononga i a koutou, a kahore a koutou pēke moni, kahore he putea, kahore he hu, i kore ranei tetahi mea ma koutou? Ka mea ratou, Kahore.
36 Ano ra ko ia ki a ratou, Tena ko tenei ki te mea he pēke moni to tetahi, mauria atu, me te putea ano hoki: me ia hoki kahore ana hoari, kia hokona tona kakahu, ka hoko ai i *tetahi*.
37 Ko taku kupu hoki tenei ki a koutou, Ko te tikanga tenei, kia rite ano hoki i a au te mea kua oti nei te tuhituhi, ara, Kua huihuia ia ki te hunga hara: he tutukitanga hoki to nga mea moku.
38 Na, ka mea ratou, E te Ariki, na, e rua enei hoari. A ka mea ia ki a ratou, Kāti ano.
39 ¶ Na, ka puta atu ia, ka haere ki maunga Oriwa, ko tana hanga hoki; me te aru ano ana akonga i a ia.
40 A, te taenga ki taua wahi, ka mea ia ki a ratou, Me inoi kei uru koutou ki te whakamatautauranga.
41 Na, ka mawehe atu ia i a ratou kei to te taunga kamaka *te mataratanga*, a ka tukua ona turi, ka inoi,
42 Ka mea, E Pa, ki te pai koe, tangohia atu tenei kapa i a au: otira kauaka e waiho i taku e pai ai, engari i tāu.
43 Na, ka puta mai ki a ia tetahi anahera i te rangi, e whakakaha ana i a ia.
44 A, uaua tonu tana inoi, me te mea e oke ana: a ko tona kakawa, ano he tepe toto e turuturu iho ana ki te whenua.
45 Na, ka ara ia i te inoi, a, te taenga atu ki ana akonga, rokohanga atu e moe ana ratou, he ngakau pouri hoki.
46 Na, ko tana meatanga mai ki a ratou, He aha koutou ka moe ai? Whakatika ki te inoi, kei uru koutou ki te whakamatautauranga.
47 ¶ A, i a ia e korero ana, na, ko te huihuinga tangata, me tera hoki i karangatia nei ko Hura, ko ia hoki tetahi o te tekau ma rua, e haere ana i mua i a ratou, na, ka whakatata mai ia ki a Ihu ki te kihi i a ia.
48 Ano ra ko Ihu ki a ia, E Hura, he

kihi tāu hei tuku mo te Tama a te tangata?
49 A, te kitenga o ona hoa i nga mea meake meatia, ka mea ratou ki a ia, E te Ariki, me patu ranei matou ki te hoari?
50 ¶ Na, hāua iho e tetahi o ratou te pononga o te tohunga nui, a tapahia ana tona taringa matau.
51 Na, ka oho mai a Ihu, ka mea, Kāti ra i tenei. A whakapakia ana tona taringa, na, kua ora ia.
52 Katahi ka mea a Ihu ki nga tohunga nui, ki nga rangatira o te temepara, ki nga kaumatua, i haere atu ki a ia, He tahae *ahau* i haere mai ai koutou me nga hoari me nga patu?
53 I a au e noho ana i a koutou i te temepara ia ra ia ra, kihai i totoro mai o koutou ringa ki a au: otira no koutou tenei haora, ko te kahanga ano hoki o te pouri.
54 ¶ Na, ka hopu ratou i a ia, ka arahi atu, a kawea ana ia e ratou ki roto ki te whare o te tino tohunga. Ko Pita ia i aru mai i tawhiti.
55 Ano ka oti i a ratou he kapura te tahu ki waenga marae, i a ratou e noho tahi ana, ka noho hoki a Pita i waenganui o ratou.
56 Na, ka kitea ia e tetahi kotiro, i a ia e noho ana i te kapura; a matatau tonu mai te titiro ki a ia, ka mea, I a ia ano hoki tenei.
57 Na, ka whakakahore ia ki a ia, ka mea, E ko, kahore ahau e mohio ki a ia.
58 A taro kau iho ka kite tetahi atu i a ia, ka mea, No ratou hoki koe. Na, ka mea a Pita, E mara, kahore.
59 A, me te mea kotahi te haora ki te takiwa, ka tohe ano tetahi atu, ka mea, He pono ra hoki i a ia ano hoki tenei: no Kariri hoki.
60 A ka mea a Pita, E mara, e kore ahau e mātau ki tau e mea. A i reira pu ano, i a ia e korero ana, ka tangi te tikaokao.
61 Na, ka tahuri te Ariki, ka titiro ki a Pita. A ka mahara a Pita ki te kupu a te Ariki, ki tana meatanga ki a ia, E kore e tangi te tikaokao ka toru āu whakakahoretanga ki a au.
62 Na, haere atu ana a Pita ki waho, a nui atu tana tangi.
63 ¶ Na, ka taunu nga kai pupuri o Ihu ki a ia, ka whiu.
64 A ka hipokina ia, ka pahiatia tona kanohi, ka ui atu ratou ki a ia, ka mea, Poropiti mai, na wai koe i papaki?
65 A he maha era atu kupu kino i korero ai ratou ki a ia.
66 ¶ Ano ka ao te ra, ka huihui nga kaumatua o te iwi, nga tohunga nui, me nga Karaipi, a arahina atu ana ia ki to ratou runanga, ka mea ratou,
67 Ko te Karaiti ranei koe? meinga mai ki a matou. Ano ra ko ia ki a ratou, Ki te korerotia atu e ahau ki a koutou, e kore koutou e whakapono;
68 A ki te ui atu ahau, e kore koutou e whakahoki kupu mai ki a au, e kore ano hoki e tuku *i a au* kia haere.
69 Tenei ake ka noho te Tama a te tangata ki matau o te kaha o te Atua.
70 Na, ka mea ratou katoa, Ko koe ranei te Tama a te Atua? Ano ra ko ia ki a ratou, Kua korerotia mai na e koutou ko ahau ia.
71 Na, ka mea ratou, Hei aha ake he kai whakaatu ma tatou? kua rongo nei hoki tatou ake i ta tona mangai.

UPOKO 23.

KATAHI ka whakatika to ratou huihui katoa, a arahina ana ia ki a Pirato.
2 Na, ka anga ratou ka whakapa hē ki a ia, ka mea, Kua mau i a matou tenei tangata e kukume ke ana i te iwi, e mea ana, kia kaua e hoatu te takoha ki a Hiha, e kī ana he kingi ia ko te Karaiti.
3 Na, ka ui a Pirato ki a ia, ka mea, Ko koe ranei te kingi o nga Hurai? Ka whakahokia mai e ia ki a ia, ka mea, Kua korerotia mai na e koe.
4 Na, ko te meatanga atu a Pirato ki nga tohunga nui ki nga mano, Kahore tetahi hē o tenei tangata i mau i a au.
5 A nui atu ta ratou tohe, ka mea, E whakahihiri ana ia i te iwi, e whakaako ana puta noa i Huria, no Kariri te timatanga, a taea noatia a konei.
6 A, te rongonga o Pirato ki Kariri, ka ui atu, No Kariri ranei tenei tangata?
7 A ka rongo ia no te rangatiratanga o Herora ia, ka tonoa ia ki a Herora, i Hiruharama hoki ia i aua ra.
8 ¶ A, te kitenga o Herora i a Ihu, nui rawa tona hari: no mua hoki tona hiahia kia kite i a ia, he maha hoki nga mea i rangona e ia mona; i mea hoki ia kia kite i tetahi tohu e meinga ana e ia.
9 Na, he maha nga kupu i ui ai ia ki a ia; heoi kahore kau he kupu i whakahokia mai e ia.

10 Na, tu ana nga tohunga nui me
nga Karaipi, a kaha rawa ta ratou whakapa hē ki a ia.
11 Na, whakakorekorea ana ia e Herora ratou ko ona hoia, na, ka taunu
ia ka whakakakahu i a ia ki te kahu
whakapaipai, a whakahokia atu ana ki a
Pirato.
12 ¶ I taua rangi ano ka houhia te
rongo a Pirato raua ko Herora: i mua
hoki e mauahara ana ki a raua.
13 ¶ Na, ka karangatia e Pirato nga
tohunga nui, nga rangatira, me te iwi
ano,
14 Ka mea ia ki a ratou, Kua kawea
mai nei e koutou tenei tangata ki a au,
me te kī ano kei te kukume ke ia i te
iwi: a ka oti nei ia te uiui e ahau i to
koutou aroaro, kihai i mau i a au tetahi
hē o tenei tangata i roto i nga mea i
whakapangia nei e koutou ki a ia:
15 Kihai ano hoki a Herora: i tonoa
hoki koutou e ahau ki a ia; a kahore
nei ana mahi e tika ai kia mate ia.
16 Na, maku ia e whiu, ka tuku atu
ai.
17 (Kua takoto hoki te tikanga kia
tukua atu tetahi ki a ratou i te hakari.)
18 Na, ka panui ratou ki te karanga,
ka mea, Whakamatea tenei, ko Parapa
te tuku mai ki a matou:
19 (Ko tenei hoki i makā ki te whare
herehere mo te nananga i nana ai ia i
roto i te pa, mo te patu tangata.)
20 Na, ka karanga mai ano a Pirato,
he mea hoki nāna kia tukua a Ihu.
21 Heoi karanga ana ratou, mea ana,
Ripekatia ia, ripekatia.
22 Ka mea mai ano ia ki a ratou,
ko te toru o nga meatanga, He aha
ra te kino i meinga e tenei tangata?
kahore ano i mau i a au tetahi hē ona e
mate ai: maku ia e whiu, ka tuku atu
ai.
23 Heoi nui atu o ratou reo ki te
tohe mai, ka tono kia ripekatia ia. A
riro rawa i nga reo o ratou ko nga
tohunga nui.
24 Na, ka ki a Pirato kia waiho i ta
ratou i tono ai.
25 Na, tukua ana ki a ratou te tangata i makā ki te whare herehere
mo te nananga mo te patu tangata,
ta ratou hoki i tono ai; ko Ihu ia i
tukua ki to ratou hiahia.
26 A i a ratou e arahi ana i a ia,
ka mau i a ratou a Haimona tetahi
tangata o Hairini, e haere mai ana i
nga whenua, a whakatakotoria ana ki
a ia te ripeka, kia amohia i muri i a
Ihu.
27 ¶ Na, he nui te huihuinga o te
iwi i aru i a ia, me nga wāhine hoki e
tangi ana, e aue ana ki a ia.
28 Na, ka tahuri a Ihu ki a ratou,
ka mea, E nga tamahine o Hiruharama,
kaua ahau e tangihia, engari me tangi
ki a koutou, ki a koutou tamariki ano
hoki.
29 Tera hoki e puta mai nga ra e mea
ai ratou, Koa tonu nga pākoko, me nga
kopu kahore ano i whanau, me nga u
kahore ano i ngotea.
30 Ko reira timata ai ratou te mea ki
nga maunga, Horo iho ki runga ki a
matou: ki nga pukepuke hoki, Hipokina
matou.
31 Ki te meinga hoki enei mea e ratou
ki te rakau kaimata, ka ahatia te rakau
maroke?
32 Na, tokorua ano hoki era, he hunga mahi kino, e arahina ngatahitia ana
ratou kia whakamatea.
33 A ka tae mai ratou ki te wahi e
karangatia nei ko Angaanga, ka ripeka i a ia ki reira, me aua kai mahi
kino, kotahi ki matau, kotahi ki
maui.
34 ¶ Na, ka mea a Ihu, E Pa, houhia te rongo ki a ratou: kahore hoki
ratou e mahara ki ta ratou e mea nei.
A wehewehea ana ona kakahu e ratou
he mea maka ki te rota.
35 Me te tu ano te iwi matakitaki ai.
Na, ka whakahi mai ratou tahi ko nga
rangatira, ka mea, Ko era atu i whakaorangia e ia; māna ano ia e whakaora, ki
te mea ko te Karaiti ia, ko ta te Atua i
whiriwhiri ai.
36 I taunu hoki nga hoia ki a ia, i
haere mai me te kawe mai i te winika ki
a ia,
37 Ka mea, Ki te mea ko koe te
kingi o nga Hurai, mau koe e
whakaora.
38 A ka tuhituhia te tuhituhinga ki
runga i a ia, no Kariki, no Roma, no
Hiperu nga reta, KO TE KINGI TENEI O NGA HURAI.
39 ¶ I kohukohu ano ki a ia tetahi o
nga kai mahi kino i iri ra, i mea, Ki te
mea ko koe te Karaiti, whakaorangia
koe, tatou hoki.
40 Na, ka whakahokia mai e tetahi,
ka riri ki a ia, ka mea, E kore ranei koe
e mataku ki te Atua, kei tenei mate tahi
nei hoki koe?
41 Ka tika raia to taua; ka whiwhi
hoki taua ki nga mea e tika mo a taua
hanga: ko tenei ia kahore ana mahi
hē.
42 Na, ko tana meatanga mai ki a

Ihu, E te Ariki, kia mahara koe ki a
au ina haere mai koe i runga i to
rangatiratanga.
43 Ano ra ko Ihu ki a ia, He pono
taku e mea atu nei ki a koe, Ko
aianei koe noho ai ki a au ki para-
raiha.
44 Na, kua tata ki te ono o nga haora,
a ka pouri a runga o te whenua katoa, a,
te iwa ra ano o nga haora.
45 I pouri ano te ra, i pakaru ano
hoki te arai o te whare tapu i wae-
nganui.
46 ¶ A nui atu te reo o Ihu ki te
karanga atu, i mea ia, E Pa, tenei
toku wairua ka tukua atu nei ki ou
ringa: ka mutu enei kupu, ka hemo.
47 Na, te kitenga o te keneturio i taua
mea, ka whakakororia ia i te Atua, ka
mea, He pono, he tangata tika tenei.
48 Me te hunga katoa hoki i huihui ki
taua matakitakinga, i to ratou kitenga i
aua mea i meatia, ka patuki ki o ratou
uma, a hoki ana.
49 A i te tu mai i tawhiti te hunga
katoa i mohio ki a ia, ratou ko nga
wāhine i aru mai i a ia i Kariri, e mata-
kitaki ana ki enei mea.
50 ¶ Na, *tera* tetahi tangata, ko Ho-
hepa te ingoa, he tangata noho runa-
nga; he tangata pai, he tangata tika:
51 (Kihai ano hoki i whakaae ki ta
ratou whakaaro, ki ta ratou mahi;)
no Arimatia ia, no tetahi pa o nga
Hurai: he tangata ano hoki ia e ta-
tari ana ki te rangatiratanga o te
Atua.
52 I haere atu ia ki a Pirato, a tonoa
ana e ia te tinana o Ihu.
53 Na, ka tangohia iho e ia taua *ti-
nana*, a takaia ana ki te rinena, ka
waiho ki te rua i haua ki roto ki te
kohatu, ki te wahi kahore i takotoria
noatia e te tangata.
54 Na, ko te ra takanga *hakari* ia, a
meake puao te hapati.
55 A i aru mai ano nga wāhine i haere
tahi mai nei me ia i Kariri, a kite ana i
te urupa, te whakatakotoranga ano hoki
o tona tinana.
56 Na, ka hoki ratou, ka mahi i nga
mea kakara me nga hinu; a noho
ana i te hapati, he whakaaro hoki ki
te ture.

UPOKO 24.

NA, i te *ra* tuatahi o te wiki, i te tino
ata po, ka haere mai ratou ki te
urupa ki te mau i nga mea kakara kua
mahia nei e ratou, ratou tahi ko etahi
atu.
2 A, rokohanga mai e ratou kua huri-
hia te kamaka i te urupa.
3 A, to ratou haerenga ki roto, kihai i
kitea te tinana o te Ariki o Ihu.
4 A, i a ratou e whakaaroaro ana ki
tenei, na, tokorua nga tāngata i puta
mai ki a ratou, uira tonu nga kakahu.
5 Na, i a ratou e mataku ana, a e
kupapa iho ana o ratou kanohi ki te
whenua, ka mea raua ki a ratou, He
aha koutou ka rapu ai i te tangata ora i
roto i te hunga mate?
6 Kahore ia i konei, otira kua ara: kia
mahara koutou ki tana i mea ai ki a
koutou i a ia i Kariri,
7 Ki tana meatanga, Kua takoto te
tikanga kia tukua te Tama a te tangata
ki nga ringa o te hunga hara kia ripe-
katia, a i te toru o nga ra ka ara.
8 Na, ka mahara ratou ki ana kupu;
9 A hoki atu ana i te urupa ka korero
i enei mea katoa ki te tekau ma tahi,
ratou ko era atu katoa.
10 Ko Meri Makarini ratou ko Hoana,
ko Meri *whaea* o Hemi, ko o ratou hoa
wāhine, nga kai korero o enei mea ki
nga apotoro.
11 A ki ta ratou whakaaro he mea tito
noa a ratou kupu, a kihai ratou i wha-
kaponohia.
12 Katahi ka whakatika a Pita, ka
oma ki te urupa; a, tona pikonga iho
ka kite ko nga kakahu takai anake e
takoto ana; a hoki ana me te miharo
ano i roto i a ia ki taua mea i meatia.
13 ¶ Na, tokorua o ratou e haere
ana i taua ra ki tetahi kāinga koraha,
e ono tekau o nga paronga te mata-
ratanga i Hiruharama, ko Emauha te
ingoa.
14 A e korerorero ana raua tetahi ki
tetahi ki enei mea katoa i meinga.
15 A i a raua e korerorero ana e uiui
ana ki a raua, na, ko Ihu ake ano kua
whakatata mai, a haere tahi ana ratou.
16 I puritia hoki o raua kanohi, i kore
ai raua e mohio ki a ia.
17 Na, ka mea ia ki a raua, He aha
enei kupu e korero nei korua ki a
korua, i a korua e haere nei, e ahua
pouri nei?
18 Na, ka whakahokia mai e tetahi,
ko Kereopa te ingoa, a ka mea ki a ia, I
Hiruharama koe e noho ana, a ko koe
anake kahore i mohio ki nga mea kua
meinga nei ki reira i enei ra?
19 Ka mea ia ki a raua, Ki ehea mea?
Ka mea raua ki a ia, Ki nga mea o Ihu
o Nahareta, he poropiti hoki ia, he kaha

tana mahi tana kupu, i te aroaro o te
Atua, o te iwi katoa:
20 Ki te tukunga hoki i a ia e nga
tohunga nui, e o matou rangatira hoki,
kia whakaaetia kia whakamatea, a ripe-
katia ana ia.
21 A i tumanako atu ano matou ki a ia
māna e whakaora a Iharaira: na, i te
taha ano o enei mea katoa, ko te toru
hoki tenei o nga ra i meinga ai enei mea.
22 A miharo noa iho matou ki etahi
wāhine a matou, i haere i te atatu ki te
urupa;
23 Heoi kihai i kitea tona tinana, a
haere mai ana ratou, ka mea, kua kitea
ano hoki e ratou he putanga anahera, i
mea mai nei kei te ora ia.
24 Na, ka haere atu etahi o o maua
hoa ki te urupa, a rokohanga atu, rite
tonu ki ta nga wāhine i korero ai: otira
kihai ia i kitea.
25 Na, ko tana meatanga mai ki a
raua, E te hunga whakaaro kore, nga-
kau puhoi ki te whakapono ki nga mea
katoa i korero ai nga poropiti:
26 Kahore ianei i takoto te tikanga
kia mate a te Karaiti i enei mea, a kia
tomo ki tana kororia?
27 Na, ka timata ia ki ta Mohi, ki ta
nga poropiti katoa, a whakaaturia ana
ki a raua nga mea mona o nga Karaipi-
ture katoa.
28 A ka tata ki te kāinga i haere ai
ratou: na, ka ahu atu ia, me te mea e
haere tonu ana ia.
29 Na, ka tohe raua ki a ia, ka mea
atu, E noho koe ki a maua: kua ahiahi
hoki, kua titaha hoki te ra. Na, ka
tomo atu ia, ka noho ki a raua.
30 A, tona nohoanga iho ki a raua ki
te kai, ka mau ia ki te taro, ka whaka-
pai, ka whawhati, a hoatu ana ki a raua.
31 Na, kua kite o raua kanohi, a ka
mohio ki a ia; a ngaro whakarere atu
ia i a raua.
32 A ka mea raua ki a raua, Kihai
koia o taua ngakau i mumura i roto i a
taua, i a ia e korero ana ki a taua i te
ara, e whakaatu ana i nga Karaipiture
ki a taua?
33 Na, ka whakatika raua i taua
haora ano, a hoki ana ki Hiruharama, a
rokohanga mai kua huihui te tekau ma
tahi me o ratou hoa,
34 A e mea ana, Koia rawa ano! kua
ara te Ariki, a kua puta mai ki a Hai-
mona.
35 Na, ka korerotia e raua nga meata-
nga i te ara, to raua mohiotanga hoki ki
a ia i te whatiwhatinga o te taro.
36 ¶ A, i a raua e korero ana i enei
mea, na, ko Ihu ake ano e tu ana i
waenganui o ratou, e mea ana ki a ra-
tou, *Kia tau* te rangimarietanga ki a
koutou.
37 Na, koera ana ratou, wehi tonu; i
mea hoki he wairua ta ratou i kite ai.
38 Na, ko tana meatanga atu ki a ra-
tou, He aha koutou ka pororaru ai? na
te aha hoki i puta ake ai nga whakaaro-
nga i roto i o koutou ngakau?
39 Tirohia oku ringaringa me oku
waewae, ko ahau ano ia: whawhakia
ahau, kia kite ai koutou; kahore hoki o
te wairua kikokiko, wheua ranei, me
oku e kitea nei e koutou.
40 Ano ka korerotia tenei, ka wha-
kakitea ki a ratou ona ringaringa me
ona waewae.
41 A i a ratou kahore nei i whakapono
i te hari, a e miharo ana, ka mea ia ki a
ratou, He kai ranei ta koutou i konei?
42 Ka hoatu e ratou ki a ia tetahi ika,
he mea tunu, me tetahi honikoma.
43 Na, ka tango ia, a kainga ake e ia i
to ratou aroaro.
44 I mea ano ia ki a ratou, Ko nga
kupu enei i korero ai ahau ki a koutou,
i a au ano i a koutou, me whakarite nga
mea katoa kua oti te tuhituhi i roto i te
ture a Mohi, i nga poropiti, i nga waiata,
moku.
45 Katahi ia ka whakamakoha i o
ratou hinengaro, kia mātau ai ki nga
Karaipiture,
46 A ka mea ki a ratou, Ko te mea
tenei i tuhituhia, ko te tikanga ano hoki
tenei, ko te Karaiti kia whakamamaetia,
kia ara ano i te hunga mate i te toru o
nga ra:
47 A kia kauwhautia te ripenetanga,
me te murunga hara i runga i tona
ingoa, ki nga tauiwi katoa, ki Hiruhara-
ma ano hoki timata ai.
48 Na, ko koutou hei kai whakaatu mo
enei mea.
49 ¶ A maku e tuku atu ki a koutou
te mea i korerotia i mua e toku Matua:
otiia kia noho koutou ki te pa ki Hiru-
harama, kia whiwhi ra ano koutou ki te
kaha i runga.
50 ¶ Na, arahina ana ratou e ia ki
waho ki Petani, na, kua ara ona ringa-
ringa, a whakapaingia ana ratou e ia.
51 A i a ia e whakapai ana i a ratou,
ka mawehe atu ia i a ratou, a kahakina
atu ana ki te rangi.
52 Na, ka koropiko ratou ki a ia, a hoki
ana ki Hiruharama, he nui hoki te koa:
53 A noho tonu ana ratou i te temepara,
me te whakamoemiti me te whakapai
atu ki te Atua. Amine.

KO TE

RONGO PAI A HOANI.

UPOKO 1.

I TE timatanga te Kupu, a i te Atua
te Kupu, ko te Atua ano hoki taua
Kupu.
2 I te Atua ano tenei *Kupu* i te timata-
nga.
3 Nāna nga mea katoa i hanga; a ka-
hore tetahi mea i kore te hanga e ia o
nga mea i hangā.
4 I a ia te ora; a ko te ora te mārama-
tanga mo nga tāngata.
5 I roto i te pouri te Māramatanga
e whiti ana; heoi kihai i mau i te
pouri.
6 ¶ I tonoa mai he tangata e te Atua,
ko Hoani tona ingoa.
7 I haere mai ia hei kai whakaatu, hei
whakaatu mo te Māramatanga, kia
meinga ai e ia nga tāngata katoa kia
whakapono.
8 Ehara ia i taua Māramatanga, enga-
ri hei kai whakaatu mo taua Māramata-
nga.
9 Ko te Māramatanga pono tera, e
mārama ai nga tāngata katoa e haere
mai ana ki te ao.
10 I te ao ia, i hangā ano e ia te ao, a
kihai te ao i mohio ki a ia.
11 I haere mai ia ki ona, a kihai ona i
manako ki a ia.
12 Tena ko te hunga i manako ki a ia,
i tukua mai e ia ki a ratou nga tikanga
e meinga ai ratou hei tamariki ma te
Atua, ki te hunga hoki e whakapono
ana ki tona ingoa:
13 Ki te hunga ehara nei i te toto,
ehara i te hiahia o te kikokiko, ehara i
te hiahia o te tangata, engari na te Atua
ratou i whanau ai.
14 A i whakakikokikotia te Kupu, a
noho ana i a matou, (a i kite ano matou
i tona kororia, he kororia e rite ana ki to
te Tamaiti kotahi a te Matua), ki tonu i
te aroha noa me te pono.
15 ¶ I korerotia ano ia e Hoani; i
karanga tera, i mea, Ko ia tenei i kore-
rotia ra e ahau, Ko ia e haere mai ana i
muri i a au e meinga ana ki mua i a au:
no mua hoki ia i a au.
16 A kua riro mai i a tatou katoa tetahi
wahi o tona raneatanga, te aroha noa
hoki hono iho ano ki te aroha noa.
17 I homai hoki e Mohi te ture, ko te
aroha noa me te pono i ahu mai i a Ihu
Karaiti.
18 Kahore ano tetahi i kite noa i te
Atua; ko te Tamaiti kotahi i te uma
o te Matua, nana *ia* i whakapuaki mai.
19 ¶ Na, ko te korero tenei a Hoani,
i te tononga mai o nga tohunga ratou
ko nga Riwaiti e nga Hurai i Hiruhara-
ma hei ui ki a ia, Ko wai koe?
20 Na, ka whakina atu e ia, kihai i
whakakahore, i whaki hoki, Ehara ahau
i a te Karaiti.
21 A ui atu ana ratou ki a ia, Ko wai
oti? Ko Iraia koe? Ka mea ia, Kahore.
Ko te poropiti oti koe? Ka whaka-
hokia mai e ia, Kahore.
22 Na, ka mea ratou ki a ia, Ko wai
koia koe? hei kupu whakahokinga atu
ma matou ki te hunga i tonoa mai ai
matou. E pehea ana koe ki a koe?
23 Ka mea ia, He reo ahau no tetahi e
karanga ana i te koraha, Whakatikaia te
huarahi o te Ariki; he pera ano me ta
Ihaia poropiti i mea ai.
24 A no nga Parihi te hunga i tonoa.
25 Na, ka ui atu ratou ki a ia, ka mea
ki a ia, Na te aha oti koe i iriiri ai, ki te
mea ehara koe i a te Karaiti, ehara i a
Iraia, ehara i te poropiti?
26 Na, ka whakahokia mai e Hoani
ki a ratou, ka mea, He iriiri taku ki te
wai: otiia tena te tu na i waenganui i a
koutou tetahi kahore e mohiotia e kou-
tou;
27 Ko ia tenei e haere mai ana i muri
i a au, no mua ia i a au; kahore hoki
ahau e tau hei wewete i te here o tona hu.
28 I meatia enei mea ki Petapara, ki
tawahi atu o Horano, ki te wahi i iriiri
ai a Hoani.
29 ¶ I te aonga ake ka kite a Hoani i
a Ihu e haere mai ana ki a ia, a ka mea,
Na, te Reme a te Atua, hei waha atu i
te hara o te ao!
30 Ko ia tenei i korero ai ahau, Kei te
haere mai i muri i a au tetahi tangata e
meinga ki mua i a au; no mua hoki ia
i a au.
31 A kahore ahau i mātau ki a ia

heoi ra hei whakakite i a ia ki Iharaira,
i haere mai ai ahau me taku iriiri ki te
wai.
32 Na, ka whakaatu a Hoani, ka mea,
I kite ahau i te Wairua e heke iho ana i
te rangi, ano he kukupa, a noho ana i
runga i a ia.
33 A kahore ahau i mātau ki a ia:
engari i ki mai ki a au te kai tono i a au
ki te iriiri ki te wai, Te tangata e kite ai
koe i te Wairua e heke iho ana, a e noho
ana ki runga ki a ia, ko ia tena te kai
iriiri ki te Wairua Tapu.
34 A kua kite ahau, kua whakaatu nei
hoki, ko te Tama tenei a te Atua.
35 ¶ I te aonga ake i te tu ano a
Hoani, me ana akonga tokorua;
36 Na, ka titiro atu ia ki a Ihu e
haere ana, a ka mea, Na, te Reme a te
Atua!
37 A ka rongo nga akonga tokorua ki
a ia e korero ana, a aru ana raua i a
Ihu.
38 A, te tahuritanga o Ihu, ka kite i a
raua e aru ana, ka mea ia ki a raua, E
rapu aha ana korua? Na, ko ta raua
meatanga atu ki a ia, E Rapi, (ko te
tikanga tenei ina whakamaoritia, E te
Kai whakaako,) kei hea tou kāinga?
39 Ka mea ia ki a rāua, Haere mai
kia kite. Haere atu ana raua, a ka kite
i tona wahi i noho ai, a noho ana i a
ia i taua ra: ko te tekau hoki ia o nga
haora.
40 Ko Anaru teina o Haimona Pita
tetahi o taua tokorua i rongo nei ki a
Hoani, a aru ana i a ia.
41 Ko ia kua kite wawe i tona tuakana
ake i a Haimona, ka mea ki a ia, Kua
kitea e maua te Mihaia, (ko te tikanga
tenei ina whakamaoritia, ko te Karaiti.)
42 Na, nana ia i arahi ki a Ihu. A
ka titiro a Ihu ki a ia, ka mea, Ko
Haimona koe tama a Hona: me hua
koe ko Kipa, (tona whakamaoritanga,
Ko te kohatu.)
43 ¶ I te aonga ake ka mea a Ihu kia
haere ki Kariri, a, tona kitenga i a Piri-
pi, ka mea ki a ia, Arumia mai ahau.
44 Na, no Petahaira a Piripi, no te pa
o Anaru raua ko Pita.
45 Ka kite a Piripi i a Natanahira,
ka mea ki a ia, Kua kitea e matou ta
Mohi i tuhituhi ai i roto i te ture, ta nga
poropiti na, a Ihu o Nahareta tama a
Hohepa.
46 Na, ka mea a Natanahira ki a ia,
E puta mai koia tetahi mea pai i Naha-
reta? Ka mea a Piripi ki a ia, Haere
mai kia kite.
47 A, te kitenga o Ihu i a Natanahira
e haere mai ana ki a ia, ka puaki tana
kupu mona, Na, te tino tangata o Iha-
raira, kahore ona tinihanga.
48 Ka mea a Natanahira ki a ia, No
hea koe i mātau mai ai ki a au? Ka
whakahokia mai e Ihu ki a ia, ka mea,
I te mea kiano koe i karangatia e Piripi,
i a koe ano i raro i te piki, i kite ahau
i a koe.
49 Na, ka whakahokia atu e Natana-
hira, ka mea ki a ia, E Rapi, ko koe
te Tama a te Atua, ko koe te Kingi o
Iharaira.
50 Na, ka whakahokia mai e Ihu, ka
mea ki a ia, No taku meatanga ki a koe,
I kite ahau i a koe i raro i te piki, i
whakapono ai koe? rahi atu i enei nga
mea e kitea e koe.
51 I mea ano ia ki a ia, He pono, he
pono tenei kupu aku ki a koutou, Tukua
atu koutou kite ai i te rangi e tuwhera
ana, i nga anahera ano hoki a te Atua e
piki atu ana e heke iho ana ki te Tama
a te tangata.

UPOKO 2.

NA, i te toru o nga ra he marenatanga
kei Kana o Kariri; a i reira ano te
whaea o Ihu:
2 A i karangatia ano a Ihu ratou ko
ana akonga ki te marenatanga.
3 A, te potonga o te waina, ka mea
te whaea o Ihu ki a ia, Kahore a ratou
waina.
4 Ka mea a Ihu ki a ia, Hei aha ma
taua, e tai? kahore ano kia taea noatia
taku haora.
5 Ka mea tona whaea ki nga kai
mahi, Ko tana e mea ai ki a koutou,
meatia.
6 A e ono nga ipu kohatu e tu ana i
reira, he tikanga na nga Hurai mo te
horoi, e rua e toru nga mehua o tetahi o
tetahi ina kī.
7 Ka mea a Ihu ki a ratou, Whakakiia
nga ipu ki te wai. A whakakiia ana e
ratou, purena noa.
8 Na, ka mea ia ki a ratou, Tena, utu
hia, kawea atu ki te rangatira o te hā-
kari. A kawea atu ana e ratou.
9 Ano ka whakamatautau te rangatira
o te hākari i te wai i whakawainatia, a
kihai i mohio no hea ranei; (ko nga
pononga ia i utuhia ai te wai i mohio;)
ka karanga te rangatira o te hākari ki
te tāne marena hou,
10 Ka mea ki a ia, E whakatakotoria
ana e nga tāngata katoa te waina pai i
te timatanga; a ka roa te inumanga,

mo reira te *waina* he iti iho nei te pai: ko koe *ia*, kua tohu i te waina pai mo konei.

11 I meatia tenei timatanga merekara e Ihu ki Kana o Kariri, a whakakitea ana e ia tona kororia; a whakapono ana ana akonga ki a ia.

12 ¶ Muri iho i tenei ka haere ia ki Kaperenauma, a ia, tona whaea, ona teina, me ana akonga: a kihai i maha nga ra i noho ai ratou ki reira.

13 ¶ Na, kua tata te Kapenga o nga Hurai, a ka haere a Ihu ki Hiruharama:

14 Na, rokohanga atu e ia kei roto i te temepara e noho ana nga kai hoko kau, hipi, kukupa, me nga kai whakawhitiwhiti moni.

15 A ka oti tetahi whiu te hanga e ia ki nga aho nonohi, na, whiua katoatia ana ratou e ia ki waho i te temepara, me nga hipi, me nga kau; a ringihia ana te moni a nga kai whakawhitiwhiti moni, hurihia ake nga tepara;

16 I mea ano ia ki nga kai hoko kukupa, Tangohia atu enei i konei; aua te whare o toku Matua e meinga hei whare hokohoko.

17 A ka mahara ana akonga ki te mea i tuhituhia, Ka pau ahau i te aroha ki tou whare.

18 ¶ Na, ka whakahokia atu e nga Hurai, ka mea ki a ia, He aha te tohu e whakakitea mai ana e koe ki a matou, ina koe ka mea i anei mea?

19 Na, ka whakahokia mai e Ihu, ka mea ki a ratou, Wawahia tenei whare tapu, a kia toru nga ra ka ara ano i a au.

20 Ano ra ko nga Hurai, E wha tekau ma ono nga tau i hangā ai tenei whare tapu, a e oti ranei te hanga e koe i nga ra e toru?

21 Otira ko te whare tapu o tona tinana tana i korero ai.

22 Na, tona aranga ake i te mate, ka mahara ana akonga ki tana korerotanga i tenei ki a ratou; a whakapono ana ki te Karaipiture, ki te kupu hoki i korerotia e Ihu.

23 ¶ Na, i a ia i Hiruharama i te Kapenga, i te hākari, he tokomaha i whakapono ki tona ingoa, i to ratou kitenga i ana merekara i meatia e ia.

24 Otira kihai a Ihu i tuku atu i a ia ki a ratou, i mohio hoki ia ki nga tāngata katoa.

25 A kahore ana meatanga kia whakaaturia mai te tangata e tetahi: i mātau hoki ia ki te mea i roto i te tangata.

UPOKO 3.

NA, he tangata tera no nga Parihi, ko Nikorima tona ingoa, he rangatira no nga Hurai:

2 I haere mai tenei ki a Ihu i te po, a ka mea ki a ia, E Rapi, e mātau ana matou i haere mai koe i te Atua hei kai whakaako, ina hoki e kore tetahi tangata e ahei te mea i anei merekara e meatia nei e koe, ki te kahore te Atua i a ia.

3 Ka whakahokia mai e Ihu, ka mea ki a ia, He pono, he pono taku e mea atu nei ki a koe, Ki te kahore te tangata e whanau hou, e kore ia e ahei te kite i te rangatiratanga o te Atua.

4 Ka mea a Nikorima ki a ia, Me pehea ka whanau ai te tangata i tona koroheketanga? e taea ranei te takirua o nga haerenga ki roto ki te kopu o tona whaea, whanau mai ai?

5 Ka whakahokia mai e Ihu, He pono, he pono taku e mea atu nei ki a koe, Ki te kahore te tangata e whanau i te wai, i te Wairua hoki, e kore ia e ahei te tomo ki roto ki te rangatiratanga o te Atua.

6 Ko ta te kikokiko e whanau ai he kikokiko; a ko ta te Wairua e whanau ai he wairua.

7 Aua ra e miharo ki taku i mea atu nei ki a koe, He mea tūturu tenei, ara, kia whanau hou koutou.

8 E pupuhi ana te hau ki tana wahi e pai ai, a ka rongo koe ki tona harurutanga, otiia e kore e mohiotia e koe te wahi i puta mai ai, e tae atu ai ranei: ko te ritenga tenei ki te hunga katoa ka whanau i te Wairua.

9 Ka whakahokia atu e Nikorima, ka mea ki a ia, Me pehea ka taea ai enei mea?

10 Ka whakahokia mai e Ihu, ka mea ki a ia, He kai whakaako koe no Iharaira, a kahore i mātau ki enei mea?

11 He pono, he pono taku e mea atu nei ki a koe, E korerotia ana e matou ta matou i mātau ai, a e whakaaturia atu ana ta matou i kite ai; heoi, e kore koutou e tango mai ki ta matou whakaaturanga.

12 Ki te mea kua korerotia e ahau ki a koutou nga mea o te whenua, a e kore koutou e whakapono, me pehea ka whakapono ai koutou ki te korerotia e ahau ki a koutou nga mea o te rangi?

13 Kahore hoki he tangata i kake noa ki runga ki te rangi, ko ia anake i heke iho i te rangi, ko te Tama a te

tangata, e noho mai nei ano hoki i te
rangi.
14 ¶ Ka rite hoki ki ta Mohi whakai-
ringa i te nakahi i te koraha; kua
takoto te tikanga kia pera ano te wha-
kairinga o te Tama a te tangata:
15 Kia kahore ai e mate te tangata e
whakapono ana ki a ia, engari kia whi-
whi ki te oranga tonutanga.
16 ¶ Koia ano te aroha o te Atua ki te
ao, homai ana e ia tana Tama kotahi,
kia kahore ai e mate te tangata e wha-
kapono ana ki a ia, engari kia whiwhi
ai ki te oranga tonutanga.
17 Kihai hoki te Atua i tono mai i
tana Tama ki te ao, ki te whakahē i te
ao; engari kia ora ai te ao i a ia.
18 ¶ Ko ia e whakapono ana ki a ia, e
kore e whakahengia: tena ko ia e
kore e whakapono, kua whakahengia
noatia ake, mona kihai i whakapono
ki te ingoa o te Tama kotahi a te
Atua.
19 A ko te whakahenga tenei, no te
mea kua tae mai nei te māramatanga ki
te ao, a nui atu to nga tāngata aroha ki
te pouri i to ratou ki te māramatanga,
he kino hoki no a ratou mahi.
20 E kino ana hoki ki te māramatanga
nga kai mahi katoa i te kino, e kore ano
hoki e haere mai ki te māramatanga,
kei whakakitea a ratou mahi.
21 Tena ko te kai mahi i te pono, e
haere mai ana ki te māramatanga,
kia kitea ai ana mahi, i mahia i roto i te
Atua.
22 ¶ A no muri iho i anei mea ka
haere a Ihu, ratou ko ana akonga, ki te
whenua o Huria; a noho tahi ana ratou
ki reira, me tana iriiri ano.
23 ¶ Na, i te iriiri ano hoki a Hoani
ki Enona, ki tetahi wahi e tata ana ki
Harema, no te mea he nui te wai o
reira: a ka haere mai ratou, ka iriiria.
24 Kahore hoki i pangā noatia a Hoa-
ni ki te whare herehere.
25 ¶ Na, ka totohe nga akonga a
Hoani ki nga Hurai ki te whakamakanga.
26 A ka haere mai ratou ki a Hoani,
ka mea ki a ia, E rapi, te tangata i tera
taha na korua i Horano, tau i whakaatu
mai na, nana, kei te iriiri ano ia, a e
haere ana te katoa ki a ia.
27 Ka whakahokia atu e Hoani, ka
mea, E kore tetahi mea e riro mai i te
tangata, ki te kore e homai ki a ia
i runga i te rangi.
28 Ko koutou hei kai whakaae ki a au
ki taku meatanga, Ehara ahau i a te
Karaiti, engari i tonoa mai ahau i mua i
a ia.
29 Te tangata i te wahine marena hou,
ko ia te tāne marena hou: na, te hoa o
te tāne marena hou, e tu ana, e whaka-
rongo ana ki a ia, ka hari pu ki te reo o
te tāne marena hou: na reira ano i tino
nui ai tenei hari oku.
30 Ko te tikanga tenei, ko ia kia nui
haere, ko ahau kia iti haere.
31 Ko ia e haere mai ana i runga kei
runga ake ia i te katoa: ko to te whenua
no te whenua ia, a no te whenua ana
korero: ko ia e haere mai ana i te
rangi, kei runga ake ia i te katoa.
32 A ko tana i kite ai, i rongo ai, ko ia
tana e whakaatu ai: e kore hoki tetahi
tangata e tango atu ki tana whakaatura-
nga.
33 Ki te manako tetahi ki tana wha-
kaaturanga, kua piri tana tohu ki te
pono o ta te Atua.
34 Ko ta te Atua i tono mai ai, e
korero ana ia i nga kupu a te Atua:
kahore hoki te Wairua e homai e te
Atua *ki a ia* i runga i te mehua.
35 E aroha ana te Matua ki te Tama,
a kua hoatu nga mea katoa ki tona
ringa.
36 Ko ia e whakapono ana ki te Tama,
he oranga tonutanga tana: a ko ia e
kore whakapono ki te Tama, e kore e
kite i te ora; engari ka mau tonu te
riri a te Atua ki a ia.

UPOKO 4.

ANO ka mohio te Ariki kua rongo
nga Parihi, ko nga akonga a Ihu i
mea ai, i iriiri ai, he tokomaha atu i a
Hoani.
2 (He ahakoa ra ehara i a Ihu nana i
iriiri, na ana akonga ia,)
3 Ka mahue Huria i a ia, a hoki ana
ano ki Kariri.
4 Na, te ara mona i tika na Hamaria.
5 A ka haere mai ia ki tetahi pa o
Hamaria, ko Haika te ingoa, e patata
ana ki te kāinga i hoatu e Hakopa ki
tana tamaiti ki a Hohepa.
6 A kei reira te puna a Hakopa. Na,
kua ngenge a Ihu i te haerenga, heoi
noho ana ia ki te taha o te puna: a
meake ko te ono o nga haora.
7 N, ka haere mai tetahi wahine o
Hamaria ki te utu wai: ka mea a Ihu
ki a ia, Homai he wai moku.
8 (Kua riro hoki ana akonga ki te pa,
ki te hoko kai.)
9 Na, ko te meatanga mai a te wahine
o Hamaria ki a ia, He aha koe ka tono
mai ai ki te wai i a au, ina he Hurai

koe, he wahine ahau no Hamaria? kahore hoki e tatatata nga Hurai ki nga Hamari.
10 Ka whakahokia mai e Ihu, ka mea ki a ia, Me i mātau koe ki ta te Atua e homai ai, ki tenei hoki e korero atu nei ki a koe, Homai he wai moku; penei kua tono mai koe ki a ia, a kua hoatu e ia te wai ora ki a koe.
11 Ka mea te wahine ki a ia, E kara, kahore au pēre, a e hohonu ana te puna: no hea tena wai ora āu?
12 He nui oti koe i to matou matua i a Hakopa, i homai ai te puna ki a matou, a inu ana ia i konei ratou ko ana tamariki, me ana kararehe?
13 Ka whakahokia mai e Ihu, ka mea ki a ia, E mate ano i te wai nga tāngata katoa e inu ana i tenei wai:
14 Tena ko te tangata e inu ana i te wai e hoatu e ahau ki a ia, e kore e mate i te wai a ake ake ake; engari te wai e hoatu e ahau ki a ia, hei puna wai i roto i a ia e pupu ake ana a te oranga tonutanga ra ano.
15 Ka mea te wahine ki a ia, E kara, homai ki a au tenei wai, kei mate ahau i te wai, kei haere mai hoki ki konei utu ai.
16 Ka mea a Ihu ki a ia, Tikina karangatia to tahu, ka hoki mai ai.
17 Ka whakahokia mai e te wahine, ka mea, Kahore oku tahu. Ka mea a Ihu ki a ia, He korero tika tau, Kahore oku tahu:
18 Ina hoki kua tokorima ou tahu; a ko ia i a koe nei ehara i te tahu nou: he pono tenei korero āu.
19 Ka mea te wahine ki a ia, E kara, e kite ana ahau he poropiti koe.
20 I karakia o matou mātua i runga i tenei maunga; a e mea ana koutou, ko Hiruharama te wahi e tika ai te karakia.
21 Ka mea a Ihu ki a ia, E tai, whakapono mai ki a au, meake puta mai te wa, e kore ai koutou e karakia ki te Matua i runga i tenei maunga, e kore ano hoki i Hiruharama.
22 E kore koutou e mohio ki ta koutou e karakia nei: e mātau ana matou ki ta matou e karakia nei: no nga Hurai nei hoki te ora.
23 Otira meake puta mai te wa, a tenei ano, e karakia ai nga kai karakia pono ki te Matua i runga i te wairua i te pono: e rapu ana hoki te Matua ki te pera hei karakia ki a ia.
24 He Wairua te Atua: a me karakia nga kai karakia ki a ia i runga i te wairua i te pono.
25 Ka mea te wahine ki a ia, E mātau ana ahau kei te haere mai a te Mihaia, (e karangatia nei ko te Karaiti;) ka tae mai ia, mana nga mea katoa e korero mai ki a tatou.
26 Ka mea a Ihu ki a ia, Ko ahau ano ia e korero atu nei ki a koe.
27 ¶ Na, ka puta mai i reira ana akonga, a ka miharo ki tana korerotanga ki te wahine: heoi kihai tetahi i mea, He aha tau e rapu? He aha koe ka korero ai ki a ia?
28 Na, ka whakarerea e te wahine tana ipu, a haere ana ki te pa, ka mea ki nga tāngata,
29 Haere mai, kia kite i te tangata i korerotia mai ai ki a au nga mea katoa i mea ai ahau: ehara oti tenei i a te Karaiti?
30 Me i reira ka puta ratou ki waho o te pa, a haere ana ki a ia.
31 ¶ A i taua takiwa ano ka tohe nga akonga ki a ia, ka mea, E te Kai whakaako, e kai ra.
32 Ka mea ia ki a ratou, He kai ano taku hei kai 'maku, e kore e kitea e koutou.
33 Na, ka mea nga akonga tetahi ki tetahi, I kawea mai ranei e tetahi he kai māna?
34 Ka mea a Ihu ki a ratou, Ko taku kai tenei, kia meatia e ahau ta toku kai tono e pai ai, kia whakaotia hoki tana mahi.
35 E kore ianei koutou e mea, Kia wha atu nga marama, a ka taea te kotinga? Nana, ko taku kupu tenei ki a koutou, Kia ara ake o koutou kanohi, tirohia nga māra; kua ma noa ake: ko te kotinga tenei.
36 A ka whiwhi te kai kokoti ki te utu, ka kohia ano hoki e ia nga hua mo te oranga tonutanga: kia hari tahi ai te kai rui raua ko te kai kokoti.
37 No konei hoki i pono ai taua ki, E rui ana tetahi, e kokoti ana tetahi.
38 I tonoa koutou e ahau ki te kokoti i te mea kihai i mahia e koutou: he tangata ke na ratou i mahi, a kua uru koutou ki a ratou mahi.
39 ¶ A he tokomaha nga Hamari o taua pa i whakapono ki a ia, mo te ki a te wahine i mea ra, I korerotia mai e ia ki a au nga mea katoa i mea ai ahau.
40 Ano ka tae mai nga Hamari ki a ia, ka mea ratou kia noho ia ki a ratou: a e rua nga ra i noho ai ia ki reira.
41 Na, hira noa ake nga tāngata i whakapono, he mea hoki na tana ake kupu;

42 I mea ano hoki ki te wahine, Ehara
i te mea na to kupu i whakapono ai
matou i naianei: kua rongo nei hoki
matou ake, a ka mātau, ko te Karaiti
pu tenei, ko te Kai whakaora o te ao.
43 ¶ Ka pahure nga ra e rua, ka
turia atu e ia i reira, a haere ana ki
Kariri.
44 I mea hoki a Ihu, Kahore he ho-
nore o te poropiti i tona kāinga ake.
45 A, tona taenga mai ki Kariri, ka
whakamanuhiritia ia e nga tāngata o
Kariri, i kite hoki ratou i nga mea
katoa i meatia e ia ki Hiruharama,
i te hākari: i haere hoki ratou ki te
hākari.
46 A ka tae mai ano a Ihu ki Kana o
Kariri, ki te wahi i meatia ai e ia te wai
hei waina. Na, ko tetahi tangata a te
kingi, kei Kaperenauma tana tamaiti e
mate ana.
47 Ano ka rongo ia kua tae mai a
Ihu i Huria ki Kariri, ka haere atu
ki a ia, ka inoi ki a ia kia haere ia ki
te whakaora i tana tamaiti: meake hoki
marere.
48 Na, ko te meatanga mai a Ihu ki a
ia, Ki te kahore koutou e kite i nga
tohu, i nga merekara, e kore koutou e
whakapono.
49 Ka mea te tangata a te kingi ki a
ia, E te Ariki, haere ake i te mea ka-
hore ano kia mate noa taku tamaiti.
50 Ka mea a Ihu ki a ia, Haere; kua
ora to tamaiti. Na, whakapono ana te
tangata ki te kupu i korerotia e Ihu ki a
ia, a haere ana.
51 A, i a ia ano e haere ana, ka tutaki
ana pononga ki a ia, ka korero, ka mea,
Kua ora to tamaiti.
52 Na, ka ui ia ki a ratou ki te haora
i matūtū ake ai ia. Ka mea ratou ki a
ia, No nanahi, no te whitu o nga haora,
i mutu ai tona kā.
53 Na, ka mohio te pāpā ko te tino
haora ia i mea ai a Ihu ki a ia, Kua ora
to tamaiti: a whakapono ana ia ratou
ko tona whare katoa.
54 Ko te rua ano hoki tenei o nga
merekara i meatia e Ihu, i muri i tana
haerenga mai i Huria ki Kariri.

UPOKO 5.

MURI iho i enei mea he hākari ta
nga Hurai; a haere ana a Ihu ki
Hiruharama.
2 Na, kei Hiruharama tetahi wai
kaukauranga kei te *tatau* hipi, tona
ingoa Hiperu ko Petehera; e rima ona
whakamahau.
3 Na, kei roto i enei e takoto ana tona
tini o nga turoro, o nga matapo, o nga
kopa, o nga memenge, e tatari ana ki te
pokarekarenga o te wai.
4 I heke iho hoki tetahi anahera i te
wa i rite ai ki te kaukauranga, whaka-
pokarekare ai i te wai: a ko ia kua tae
wawe i muri iho o te pokarekarenga o
te wai, i ora i tona mate, ahakoa he aha
he aha.
5 Na, kei reira tetahi tangata, e toru
tekau ma waru nga tau i mate ai.
6 A, te kitenga o Ihu i a ia e takoto
ana, a ka mātau ano ka roa ke nei te wa
ona *e mate ana*, ka mea ki a ia, E pai
ana ranei koe kia whakaorangia?
7 Ka whakahokia mai e taua turoro ki
a ia, E te Ariki, kahore aku tangata hei
tuku i a au ki te kaukauranga, ina wha-
kapokarekarea te wai: heoi i ahau e
haere atu ana, ka heke atu tetahi i mua
i a au.
8 Ka mea atu a Ihu ki a ia, Whaka-
tika, tangohia ake to moenga, haere.
9 A ora tonu ake taua tangata, heoi
tangohia ake ana e ia tona moenga,
haere ana: a ko te hapati taua ra.
10 ¶ Na, ka mea nga Hurai ki taua
tangata i whakaorangia, Ko te hapati
tenei: e kore e tika kia mauria e koe to
moenga.
11 Ka whakahokia mai e ia ki a ratou,
Te tangata i whakaorangia ai ahau,
nāna i mea mai ki a au, Tangohia ake
to moenga, haere.
12 Na, ka ui ratou ki a ia, Ko wai
tena tangata i mea mai na ki a koe,
Tangohia ake to moenga, haere?
13 Otiia kihai taua tangata i whakao-
rangia i mohio ko wai ia: i pahuhu atu
hoki a Ihu, he tokomaha hoki nga
tāngata i taua wahi.
14 Muri iho i enei mea ka kite a Ihu i
a ia i roto i te temepara, a ka mea ki a
ia, Na, ka oti nei koe te whakaora:
kāti te hara, kei kino rawa iho te mea e
pa mai ki a koe.
15 Haere ana taua tangata, korero ana
ki nga Hurai, Na Ihu ia i whakaora.
16 Koia nga Hurai i whai ai i a Ihu, i
mea ai kia whakamatea ia, mona i mea
i enei mea i te hapati.
17 ¶ Na, ka whakahokia e Ihu ki a
ratou, E mahi ana toku Matua a taea
noatia tenei ra; e mahi ana ano ahau.
18 Koia nga Hurai i tino whai rawa ai
kia patua ia, ehara hoki i te mea ko tana
takahanga anake i te hapati, engari
mona i mea ko te Atua tona Matua ake,
i mea e rite ana ia ki te Atua te nui.
19 ¶ Na, ka whakahokia mai e Ihu, a

ka mea ki a ratou, He pono, he pono
taku e mea atu nei ki a koutou, E kore
e taea e te Tama te mea tetahi mea, e ia
anake, engari nga mea e kite ai ia e
meatia ana e te Matua: ko tana hoki e
mea ai, e meatia ana ano hoki e te
Tama.
20 E aroha ana hoki te Matua ki te
Tama, a e whakakitea ana ki a ia nga
mea katoa e mea ai ia: a nui atu i anei
nga mahi e whakakitea mai e ia ki a ia,
kia miharo ai koutou.
21 Ko ta te Matua hoki, he whakaara
he whakaora i nga tupapaku; ka pera
ano te Tama, ka whakaora i ana e pai
ai.
22 E kore hoki te Matua e whakawa i
tetahi, engari kua tukua e ia nga wha-
kawakanga katoa ki te Tama:
23 Kia rite ai te whakahonore a nga
tāngata katoa i te Tama ki ta ratou
whakahonoretanga i te Matua. Ki te
kahore tetahi e whakahonore i te Tama,
e whakakahore ana ia i te honore mo te
Matua nana nei ia i tono mai.
24 He pono, he pono taku e mea atu
nei ki a koutou, Te tangata e rongo ana
ki taku korero, a e whakapono ana ki
toku kai tono mai, he oranga tonutanga
tona; e kore ano hoki ia e riro ki roto
ki te whakamatenga, engari kua whiti
atu i te mate ki te ora.
25 He pono, he pono taku e mea atu
nei ki a koutou, Meake puta mai te wa,
a tenei ano i naianei, e rongo ai nga
tupapaku i te reo o ta te Atua Tama: a,
te hunga e rongo ana ka ora.
26 Ta te mea he oranga to te Matua
kei roto i a ia; whaihoki kua hoatu e ia
ki te Tama, kia whai oranga i roto i a
ia;
27 A kua hoatu ano hoki ki a ia he
tikanga mo te whakawa, no te mea ko
ia te Tama a te tangata.
28 Kaua e miharo ki tenei: no te mea
meake puta mai te wa, e rongo ai i tona
reo nga tāngata katoa i roto i nga
urupa,
29 A ka puta mai; ko nga kai mahi o
te pai ki te aranga o te oranga; a ko
nga kai mahi o te kino, ki te aranga o te
whakawakanga.
30 E kore e ahei i a au te mea tetahi
mea e ahau anake: rite tonu taku wha-
kawa ki taku e rongo ai: a e tika ana
taku whakawa; e kore hoki ahau e rapu
i taku i pai ai, engari i ta te Matua i pai
ai, nāna nei au i tono mai.
31 ¶ Me he mea ko ahau hei wha-
kaatu i aku aha i aku aha, ehara taku i
te whakaatu pono.
32 Tera atu ano tetahi kai whakaatu
moku; a e mohio ana ahau he wha-
kaaturanga pono tāna e whakaatu nei
moku.
33 I tono tangata koutou ki a Hoani,
a i whakaaturia e ia te pono.
34 Kahore ahau e manako ki ta te
tangata whakaaturanga: engari e kore-
rotia ana e au anei mea kia ora ai kou-
tou.
35 He rama kā tera, he rama mārama
tonu: a he wa ano i pai ai koutou kia
hari ki tona māramatanga.
36 ¶ Otiia he kai whakaatu ano toku
nui atu i a Hoani: ko nga mahi hoki i
homai e te Matua kia whakaotia e ahau,
ko aua mahi e mahia nei e ahau, hei
whakaatu moku, i tonoa mai nei ahau e
te Matua.
37 Na, te Matua nana nei ahau i tono
mai, kua oti ahau te whakaatu e ia.
Kahore ano koutou i rongo noa ki
tona reo, kahore ano hoki i kite i tona
ahua.
38 Kahore ano hoki i mau tana kupu i
roto i a koutou; ina kahore ano koutou
i whakapono ki tenei i tonoa mai e ia.
39 ¶ Whakatakina nga tikanga o nga
Karaipiture; e mea ana hoki koutou
kei reira te oranga tonutanga mo kou-
tou: a ko enei hei kai whakaatu moku.
40 Heoi e kore koutou e pai kia haere
mai ki a au, kia whiwhi ai koutou ki te
ora.
41 ¶ Na, he kororia tangata, kahore
au e manako atu.
42 Na, kua mātau ahau ki a koutou,
kahore te aroha o te Atua i roto i a
koutou.
43 Kua tae mai nei ahau i runga i te
ingoa o toku Matua, a kahore nei kou-
tou e manako mai ki a au; ki te haere
mai tetahi i runga i tona ake ingoa, ka
manako koutou ki a ia.
44 Me pehea koutou ka whakapono ai,
i a koutou ka whakapai atu nei ki te
honore a koutou ki a koutou ano, a e
kore e rapu i te honore *e puta mai ana* i
te Atua anake?
45 ¶ Kei mea koutou e korerotia to
koutou hē e ahau ki te Matua: tera te
kai korero mo to koutou hē, ko Mohi ko
ta koutou e tumanako atu nei.
46 Me i whakapono hoki koutou ki a
Mohi, kua whakapono ano koutou ki a
au: tana hoki i tuhituhi ai he mea
moku.
47 Tena ko tenei e kore koutou e wha-
kapono ki ana i tuhituhi ai, ma te aha
ka whakapono ai koutou ki aku ko-
rero?

UPOKO 6.

MURI iho i anei mea ka whiti atu
a Ihu i te moana o Kariri, *ara*, i
to Taipiria.
2 A he tini nga tāngata i aru i a ia, i
kite hoki ratou i ana merekara i mea ai
ia ki nga turoro.
3 Na, ka haere atu a Ihu ki runga ki
te maunga, a noho ana i reira ratou ko
ana akonga.
4 A kua tata te Kapenga, te hākari a
nga Hurai.
5 ¶ Na, te marangatanga ake o nga
kanohi o Ihu, ka kite i te tini o te
tangata e haere mai ana ki a ia; ka mea
ia ki a Piripi, Ko hea tatou hoko ai i
etahi taro, kia kai ai enei?
6 I penei ai tana ki hei whakamatau
mona; i mohio hoki ia ki tana e mea ai.
7 Ka mea a Piripi ki a ia, E kore e
ranea ma ratou nga taro o nga pene e
rua rau, e kore e riro tetahi wahi iti i
tenei i tenei o ratou.
8 Ka mea tetahi o ana akonga ki a ia,
a Anaru teina o Haimona Pita,
9 He tamaiti tenei e rima ana taro
pare, e rua ika nonohi; heoi hei aha
enei ma tenei ope nui?
10 Na, ka mea a Ihu, Meinga nga
tāngata kia noho. He nui hoki te taru-
taru i taua wahi. Na, noho ana nga
tāngata ki raro, te tokomaha me te mea
e rima nga mano.
11 Na, ka mau a Ihu ki nga taro; a
ka mutu te whakawhetai, ka tuwha atu
ki nga akonga, a na nga akonga ki te
hunga i noho ra; me nga ika ano hoki,
ta ratou i pai ai.
12 Ano ka makona ratou, ka mea ia ki
ana akonga, Kohikohia nga toenga o
nga whatiwhatinga, kei maumauria
tetahi wahi.
13 Na, kohikohia ana e ratou, a wha-
kakiia ana nga kete tekau ma rua ki
nga whatiwhatinga o nga taro pare e
rima, ki nga toenga a nga tāngata i kai
ra.
14 A, te kitenga o aua tāngata i te
merekara i meatia e Ihu, ka mea ratou,
Ko ia ano tenei te poropiti e haere mai
ana ki te ao.
15 ¶ A i mahara a Ihu, meake ratou
haere mai ki te hopu i a ia kia kingitia
ai ia, na, haere ana ano hoki ia ki te
maunga, ko ia anake.
16 Ano ka ahiahi, ka haere ana ako-
nga ki te moana.
17 Na, ka eke ratou ki te kaipuke, ka
whakawhiti atu ki tera taha o te moana
ki Kaperenauma. A kua pouri noa ake,
kahore ano hoki a Ihu kia tae noa ki a
ratou.
18 Na, ko te turanga o te moana, he
nui hoki no te puhanga o te hau.
19 A, to ratou hoenga atu, e rua
tekau ma rima, e toru tekau ranei paro-
nga, ka kite i a Ihu e haere *maori* ana
i runga i te moana, a e whakatata mai
ana ki te kaipuke: na, ka mataku
ratou.
20 Na, ka mea ia ki a ratou, Ko ahau
tenei; aua e mataku.
21 Na, ka mea ratou kia eke ia ki te
kaipuke: a kihai i aha kua u te kaipuke
ki te wahi i hoe atu ai ratou.
22 ¶ I te aonga ake, ka mahara te
mano e tu ana i tera taha o te moana,
kahore he poti ke atu o reira, ko tera
anake i eke atu ai ana akonga, a kihai a
Ihu i eke tahi atu ratou ko ana akonga
ki te poti, engari ko ana akonga anake i
haere atu;
23 (He poti ke ra ia i u mai i Taipiria
ki pahaki atu o te wahi i kai taro ai ra-
tou, i muri iho i ta te Ariki whakawhe-
tainga:)
24 A, te kitenga o te mano kahore a
Ihu i reira, kahore ano hoki ana akonga,
ka eke ano hoki ratou ki nga kaipuke,
ka rere ki Kaperenauma ki te rapu i a
Ihu.
25 A, to ratou kitenga i a ia i tawahi
o te moana, ka mea ki a ia, E Rapi, no
nahea koe i tae mai ai ki konei?
26 Ka whakahokia atu e Ihu ki a
ratou, ka mea, He pono, he pono taku e
mea atu nei ki a koutou, Ehara i te mea
he kitenga no koutou i nga merekara i
rapu ai koutou i a au, engari no te mea
i kai koutou i nga taro, a ka makona.
27 Aua e mahia te kai memeha, engari
te kai e mau tonu ana a te oranga tonu-
tanga ra ano, ta te Tama hoki a te
tangata e homai ai ki a koutou: kua oti
hoki ia te whai tohu e te Atua e te
Matua.
28 Na, ka mea ratou ki a ia, Me aha
matou e mahi ai i nga mahi a te Atua?
29 Ka whakahokia mai e Ihu, a ka
mea ki a ratou, Ko ta te Atua mahi
tenei, kia whakapono koutou ki tana i
tono mai ai.
30 ¶ Na, ka mea ratou ki a ia, Ko
tehea tohu te meatia ana e koe kia kite
ai matou, kia whakapono ai ki a koe?
tena koa tau mahi?
31 I kai mana o tatou mātua i te ko-
raha; ko te mea hoki tena i tuhituhia, I
homai e ia he taro i te rangi hei kai ma
ratou.

32 Na, ko te meatanga atu a Ihu ki a
ratou, He pono, he pono taku e mea atu
nei ki a koutou, Ehara i a Mohi nana i
hoatu tena taro ki a koutou i te rangi;
engari tenei te hoatu nei te taro pono o
te rangi e toku Matua ki a koutou.
33 Ko te taro hoki a te Atua ko ia e
heke iho ana i te rangi, e homai ana
hoki i te oranga ki te ao.
34 Na, ka mea ratou ki a ia, E te
Ariki, homai tenei taro ki a matou i nga
wa katoa.
35 Ka mea a Ihu ki a ratou, Ko ahau
te taro o te ora: ki te haere mai tetahi
ki a au, e kore rawa ia e hiakai; ki te
whakapono hoki tetahi ki a au, mutu
ake tona mate wai.
36 Otira i mea atu ano ahau ki a kou-
tou, Kua kite hoki koutou i a au, a
kahore i whakapono.
37 Ko a te Matua e homai ai ki a au
ka haere katoa mai ki a au; a ki te
haere mai tetahi ki a au, e kore rawa e
pangā atu e ahau ki waho.
38 I heke iho hoki ahau i te rangi,
ehara i te mea hei mahi i taku i pai ai,
engari i ta toku kai tono mai i pai ai.
39 A ko ta te Matua i pai ai, nana nei
ahau i tono mai, koia tenei, kia kaua e
ngaro i a au tetahi wahi o nga mea
katoa i homai e ia ki a au; engari kia
whakaarahia ake e ahau a te ra whaka-
mutunga.
40 A ko te pai tenei a toku kai tono
mai, ko nga tāngata katoa e kite ana i te
Tama, a e whakapono ana ano ki a ia,
kia whiwhi ratou ki te oranga tonuta-
nga; maku ano hoki ratou e whakaara
ake a te ra whakamutunga.
41 Na, ka korero komuhumuhu nga
Hurai ki a ia, mona i mea, Ko ahau te
taro i heke iho i te rangi.
42 A ka mea ratou, Ehara oti tenei i a
Ihu tama a Hohepa, e mohio nei tatou
ki tona pāpā raua ko tona whaea? ha!
he pehea tana i ki nei, I heke iho ahau i
te rangi?
43 Na, ka whakahokia mai e Ihu, ka
mea ia ki a ratou, Kāti te komuhumuhu
i roto i a koutou.
44 Kahore he tangata e ahei te haere
mai ki a au, ki te kahore ia e kumea e
te Matua i tonoa mai ai ahau: a maku
ano ia e whakaara ake a te ra whaka-
mutunga.
45 ¶ Kua oti te tuhituhi i roto i nga
poropiti, A ka whakaakona katoatia
ratou e te Atua. Na, nga tāngata katoa
kua rongo ki te Matua, a kua akona, ka
haere mai ki a au.
46 Kahore hoki te tangata i kite i te
Matua; ko ia anake i puta mai i te
Atua, ko ia kua kite i te Matua.
47 He pono, he pono taku e mea
atu nei ki a koutou, Ki te whakapono
tetahi ki a au, he oranga tonutanga
tona.
48 Ko ahau te taro o te ora.
49 I kai mana o koutou mātua i te
koraha, a kua mate.
50 Ko te taro tenei e heke iho ana i te
rangi, kia kai ai te tangata i a ia, a kia
kaua e mate.
51 Ko ahau te taro ora i heke iho i te
rangi; ki te kai tetahi i tenei taro, e ora
tonu ia: a, te taro, e hoatu e ahau ko
oku kikokiko, e hoatu e ahau hei oranga
mo te ao.
52 Na, ka totohe nga Hurai tetahi ki
tetahi, ka mea, Me pehea e homai ai e
tenei tangata ona kikokiko kia kainga e
tatou?
53 Na, ko te meatanga atu a Ihu ki a
ratou, He pono, he pono taku e mea atu
nei ki a koutou, Ki *te kahore koutou* e
kai i nga kikokiko o te Tama a te ta-
ngata, e inu i ona toto, kahore he ora-
nga i roto i a koutou.
54 Ko ia e kai ana i oku kikokiko, a e
inu ana i oku toto, he oranga tonutanga
tona; a maku ia e whakaara ake a te ra
whakamutunga.
55 He kai pono hoki oku kikokiko, he
tino mea oku toto hei inumanga.
56 Ko ia e kai ana i oku kikokiko, a e
inu ana i oku toto, e noho ana i roto i a
au, me ahau hoki i roto i a ia.
57 Na te Matua ora hoki ahau i tono
mai, no te Matua ano hoki toku oranga:
whaihoki ki te kai tetahi i a au, kei a au
he oranga mona.
58 Ko te taro tenei i heke iho i te
rangi: e kore e pera me o koutou
mātua i kai mana nei, a kua mate:
ki te kai tetahi i tenei taro, e ora
tonu ia.
59 I korerotia enei mea e ia i roto i te
whare karakia, i a ia e whakaako ana i
Kaperenauma.
60 ¶ Na, he tokomaha o ana akonga i
te rongonga ai, i mea, He kupu pakeke
tenei; ko wai e ahei te whakarongo
atu?
61 A ka mohio a Ihu i roto i a ia, e
komuhumuhu ana ana akonga ki tenei,
ka mea ia ki a ratou, E hē ana koutou
ki tenei?
62 *Ka pehea* ra ki te mea ka kitea e
koutou te Tama a te tangata, e kake
atu ana ki te wahi i noho ai ia i
mua?
63 Ko te wairua te whakaora ana;

kahore a te kikokiko wahi: he wairua
he oranga nga kupu e korero atu nei
ahau ki a koutou.
64 Tenei ano ia etahi o koutou kahore
o ratou whakapono. I mātau hoki a
Ihu no te timatanga ano ki nga mea
kahore o ratou whakapono, ki te ta-
ngata ano hoki e tukua ai ia.
65 A ka mea ia, Na konei ahau i
mea atu ai ki a koutou, Kahore he
tangata e ahei te haere mai ki a au,
ki te kahore e hoatu ki a ia e toku
Matua.
66 ¶ I taua wa he tokomaha o ana
akonga ì hoki ki muri, a mutu ake ta
ratou haere tahi me ia.
67 Na, ka mea a Ihu ki te tekau ma
rua, E mea ana ano ranei koutou kia
haere?
68 Na, ka whakahokia atu e Haimona
Pita ki a ia, E te Ariki, me haere matou
ki a wai? kei a koe nga kupu o te oranga
tonutanga.
69 A kua whakapono matou, kua mā-
tau, ko te Karaiti koe, ko te Tama a te
Atua ora.
70 Ka whakahokia mai e Ihu ki a
ratou, He teka ianei kotahi tekau ma
rua koutou i whiriwhiria nei e ahau, a
he rewera tetahi o koutou?
71 Ko Hura Ikariote *tama* a Haimona
tana i korero ai: ko te tangata hoki ia
meake nei tuku i a ia; ko tetahi o te
tekau ma rua hoki ia.

UPOKO 7.

I MURI i enei mea ka haereere a Ihu
i Kariri: kahore hoki ia i pai ki te
haereere i Huria, e rapu ana hoki nga
Hurai kia whakamatea ia.
2 Na, kua tata ta nga Hurai hākari
hanga wharau.
3 Na, ka mea ona teina ki a ia, Haere
atu i konei, anga atu ki Huria, kia kite
ai ano hoki o akonga i au mahi e mahi
nei koe.
4 E kore hoki tetahi tangata e mea
huna i tetahi mea, ki te whai ia kia kitea
nuitia. Ki te mea koe i anei mea, kia
kite te ao i a koe.
5 Kihai hoki ona teina i whakapono ki
a ia.
6 Na, ka mea a Ihu ki a ratou, Ka-
hore ano kia taea noatia toku taima: ko
to koutou taima ia kei nga wa katoa.
7 E kore te ao e kino ki a koutou;
engari ka kino ki a au, no te mea e
whakaaturia ana e ahau e kino ana ana
mahi.
8 Haere koutou ki tenei hākari: e kore
ahau e haere wawe atu ki tenei hā-
kari; kahore hoki toku taima kia ata
rite noa.
9 A ka mutu tenei korero āna ki a
ratou, ka noho ia ki Kariri.
10 ¶ Ano ka riro atu ona teina, ka
haere atu ano hoki ia ki te hākari, ehara
i te mea whakakite nui, engari i tuā
huna.
11 A i rapu nga Hurai ki a ia i te
hākari, i mea, Kei hea ia?
12 A he nui te korero komuhumuhu
mona i roto i te mano: ko etahi i mea,
He tangata pai ia: ko etahi i mea,
Kahore; engari e whakapohehe ana ia i
te iwi.
13 Heoi kihai i puaki nui te kupu a
tetahi tangata mona, he wehi ki nga
Hurai.
14 ¶ Na, i waenganui o te hākari, ka
haere atu a Ihu ki roto ki te temepara
whakaako ai.
15 A ka miharo nga Hurai, ka mea,
Na te aha i hua ai te mohio o tenei
tangata, ehara nei hoki ia i te mea
whakaako?
16 Ka whakahokia mai e Ihu ki a
ratou, ka mea, Ehara i te mea naku
ake taku e whakaako nei, engari na
toku kai tono mai.
17 Ki te pai tetahi tangata ki te mea i
tana e pai ai, e mātau ia ki te whaka-
akoranga, no te Atua ranei, he korero
naku ake ranei.
18 Te tangata nāna ake tāna korero, e
whai ana ia i tona ake kororia: tena ki
te whai tetahi i te kororia o tona kai
tono, e pono ana ia, a kahore ona hē.
19 He teka ianei na Mohi te ture i
hoatu ki a koutou, a kahore e whaka-
ritea te ture e tetahi o koutou? He
aha koutou ka whai nei kia whakama-
tea ahau?
20 Na, ko te whakahokinga atu a te
mano, ka mea, He rewera tou: ko wai
te whai ana kia whakamatea koe?
21 Ka whakahokia mai e Ihu, ka mea
ki a ratou, Kotahi aku mahi i mahi ai,
a e miharotia ana e koutou katoa.
22 Na Mohi i homai te kotinga ki a
koutou; (ehara i te mea na Mohi ake,
engari na nga tupuna;) a e kokoti ana
koutou i te tangata i te hapati.
23 Ki te kotia te tangata i te hapati,
kei takahia te ture a Mohi; e riri ana
oti koutou ki a au, moku i whakaora
rawa i te tangata i te hapati?
24 Kaua e waiho te whakawakanga i
runga i ta te kanohi, engari kia tika ta
koutou whakaritenga whakawa.

25 Me i reira ka mea etahi o nga tāngata o Hiruharama, Ehara oti tenei i a ia, i whaia nei e ratou kia whakamatea?
26 Na, e korero nui nei ia, a kahore a ratou kupu ki a ia. E tino mātau ana ranei nga rangatira, ko te tino Karaiti tenei?
27 Otiia e mātau ana tatou ki te wahi i puta mai ai tenei: tena ka tae mai a te Karaiti, kahore he tangata e mātau ki te wahi e puta mai ai ia.
28 Na, ka karanga a Ihu i te temepara i a ia e whakaako ana, ka mea, E mātau ana koutou ki a au, e mātau ana ano hoki ki te wahi i haere mai ai ahau: ehara i a au ake taku haere mai; engari e pono ana te kai tono mai i a au; kahore nei ano koutou i mātau noa ki a ia.
29 E mātau ana ahau ki a ia; i puta mai hoki ahau i a ia, nāna ano ahau i tono mai.
30 A i whai ratou kia hopukia ia: otiia *k*ihai i pa te ringaringa o tetahi ki a ia, kahore hoki tona haora i taka noa.
31 A he tokomaha o te mano i whakapono ki a ia, i mea, Ka tae mai a te Karaiti, *tera* ranei e maha atu ana merekara e mea ai i a tenei e mea nei?
32 ¶ I rongo nga Parihi i te mano e korerorero ana i enei mea mona; na, ka tonoa e nga Parihi ratou ko nga tohunga nui nga katipa ki te hopu i a ia.
33 Na, ka mea a Ihu ki a ratou, He iti noa ake te wahi e noho ai au ki a koutou, katahi au ka hoki ki toku kai tono mai.
34 Tera koutou e rapu i a au, heoi e kore koutou e kite: e kore hoki koutou e ahei te haere ake ki te wahi e noho ai ahau.
35 Na, ka mea nga Hurai ki a ratou ano, E haere oti ia ki hea, e kore ai e kitea e tatou? e haere oti ia ki nga konene i roto i nga Kariki, ako ai i nga Kariki?
36 He ki aha tenei e ki mai nei ia, Tera koutou e rapu i a au, a e kore e kite: e kore hoki koutou e ahei te haere ake ki te wahi e noho ai ahau?
37 I te ra whakamutunga, i te *ra* nui o te hākari, i tu a Ihu, i karanga, i mea, Ki te mate wai tetahi, kia haere mai ia ki a au inu ai.
38 Ki te whakapono tetahi ki a au, ka rite ki ta te Karaipiture, ka rere mai nga awa wai ora i roto i tona kopu.
39 (I korerotia tenei e ia mo te Wairua, meake nei riro i te hunga e whakapono ana ki a ia; kahore hoki te Wairua Tapu kia tae noa mai; no te mea kiano a Ihu i whakakororiatia noatia.)
40 ¶ A he tokomaha o te mano i to ratou rongonga ai i *tenei* kupu, i mea, He pono ko te Poropiti tenei.
41 Ka mea etahi, Ko te Karaiti tenei. Ko etahi i mea, E puta mai ranei a te Karaiti i Kariri?
42 Kahore koia a te Karaipiture i mea, E puta mai a te Karaiti i te uri o Rawiri, i Peterehema, i te kāinga i noho ai a Rawiri?
43 Na, ka waiho ia hei take wehewehenga ma te mano.
44 Ko etahi o ratou i mea kia hopukia ia: otira kihai i pa nga ringa o tetahi ki a ia.
45 ¶ Na, ko te taenga atu o nga katipa ki nga tohunga nui ratou ko nga Parihi; ka mea atu enei ki a ratou, Na te aha ia tē kawea mai ai e koutou?
46 Ka whakahokia mai e *nga katipa*, Kahore rawa he tangata i rite ana korero ki a tenei tangata.
47 Na, ka pehia mai ta ratou e nga Parihi, Kua tinihangatia ano hoki koutou?
48 Kua whakapono koia tetahi o nga rangatira o nga Parihi ranei ki a ia?
49 Ko tenei hunga ia e kore nei e mātau ki te ture, ka oti ratou te kanga.
50 Ka mea a Nikorima ki a ratou, (tera hoki i haere po mai ki a ia, ko ia hoki tetahi o ratou,)
51 Ka whakahengia ranei te tangata e ta tatou ture, i te mea kahore ano i whakarongo noa ki a ia, i mātau hoki ki tana mahi?
52 Na, ka pehia mai e ratou, ka mea ki a ia, Ko koe hoki no Kariri? Mau e rapu, e titiro: kahore hoki kia ara noa mai tetahi poropiti i Kariri.
53 Na, hoki atu ana ratou ki tona whare ki tona whare.

UPOKO 8.

NA, ka haere a Ihu ki maunga Oriwa.
2 A i te atatu ka hoki atu ano ia ki te temepara, a tae katoa mai ana te iwi ki a ia; na, ka noho ia, ka whakaako i a ratou.
3 Katahi ka arahina mai ki a ia e nga Karaipi ratou ko nga Parihi tetahi wahine i hopukia e puremu ana; a whakaturia ana e ratou ki waenganui.
4 Ka mea ratou ki a ia, E te Kai wha-

kaako, i hopukia putia te wahine nei e puremu ana.
5 A i whakahau mai a Mohi ki a matou i roto i te ture, kia akina nga penei ki te kohatu: tena koa tau ki?
6 I penei mai ratou hei whakamatautau mona, kia whai take ai ratou e whakapangia ai he hē ki a ia. Ka piko a Ihu, a tuhituhi ana ki tona ringaringa ki te whenua.
7 A ka tohe tonu ratou ki te ui ki a ia, ka whakatika ake ia, ka mea ki a ratou, Te tangata o koutou kahore ana hara, māna te kohatu matamua e aki atu ki a ia.
8 Na, ka piko ano ia, ka tuhituhi ki te whenua.
9 A, to ratou rongonga ai, ka ngau o ratou hē i roto i o ratou ngakau, ka haere takitahi atu ki waho, na nga kaumatua i timata, a poto noa o muri rawa: a ko Ihu anake i mahue, me te wahine hoki e tu ana i waenganui.
10 A te marangatanga ake o Ihu, kahore ana tangata i kite ai, ko te wahine anake, na, ka mea ia ki a ia, E tai, kei hea aua kai whakapa hē ou? kahore ano ranei tetahi kia whakatau noa i te hē ki a koe?
11 Ano ra ko tera, Kahore, e te Ariki. Ka mea a Ihu ki a ia, Kahore ano hoki ahau e whakatau i te hē ki a koe: haere, kāti te hara.
12 ¶ I ki atu ano a Ihu ki a ratou, i mea, Ko ahau te whakamarama o te ao: ki te aru tetahi i a au, e kore ia e haere i te pouri, engari ka whiwhi ki te māramatanga o te ora.
13 Na, ka mea nga Parihi ki a ia, Ko koe ano tou kai whakaatu; ehara tau i te whakaaturanga pono.
14 Ka whakahokia mai e Ihu, a ka mea ki a ratou, Ahakoa ko ahau ano toku kai whakaatu, e pono ana taku whakaaturanga: no te mea e mātau ana ahau ki te wahi i haere mai ai ahau, ki te wahi hoki e haere atu nei ahau; ko koutou ia e kore e mātau ki te wahi i haere mai ai ahau, ki te wahi ano hoki e haere atu nei ahau.
15 Na te kikokiko ta koutou tikanga whakawa; e kore ahau e whakawa i tetahi.
16 A ki te whakawa ahau, e tika ana taku whakawa; ehara hoki i te mea ko ahau anake, engari ko maua ko te Matua nāna nei ahau i tono mai.
17 Kua oti ano hoki te tuhituhi i roto i ta koutou ture, E pono ana te whakaaturanga a nga tāngata tokorua.
18 Ko ahau hei kai whakaatu moku, a hei kai whakaatu ano moku te Matua nāna nei ahau i tono mai.
19 Na, ka mea ratou ki a ia, Kei hea tou Matua? Ka whakahokia mai e Ihu, Kahore koutou e mātau ki a au, kahore ano hoki ki toku Matua: me i mātau koutou ki a au, kua mātau ano hoki ki toku Matua.
20 I korerotia enei kupu e Ihu i te whare takotoranga taonga, i a ia e whakaako ana i roto i te temepara: a kahore tetahi i hopu i a ia; kiano hoki tona haora i taka noa.
21 Me i reira ka ki atu ano a Ihu ki a ratou, E haere atu ana ahau, a tera koutou e rapu i a au, e mate ano hoki i roto i to koutou hara: e kore koutou e ahei te haere ake ki te wahi e haere ai ahau.
22 Na, ka mea nga Hurai, E whakamate oti ia i a ia ano? ina ia ka mea mai, E kore koutou e ahei te haere ake ki te wahi e haere ai ahau.
23 Ano ra ko ia ki a ratou, No raro nei koutou; no runga ahau: no tenei ao ano koutou; ehara ahau i tenei ao.
24 Koia ahau i mea ai ki a koutou, E mate koutou i roto i o koutou hara: ki te kore hoki koutou e whakapono ko ahau *ia*, e mate koutou i roto i o koutou hara.
25 Katahi ratou ka mea ki a ia, Ko wai koe? Na, ka mea a Ihu ki a ratou, Ko taku ano i korero ai ki a koutou i te timatanga.
26 He maha aku mea mo koutou e korero ai, e whakawa ai: otira e pono ana toku kai tono mai; a e korerotia ana e ahau ki te ao nga mea i rongo ai ahau ki a ia.
27 Kihai ratou i mātau ko te Matua tana i korero ai ki a ratou.
28 Katahi a Ihu ka mea ki a ratou, Kia oti te Tama a te tangata te whakairi e koutou, ko reira koutou mātau ai ko ahau *ia*, a e kore e meatia tetahi mea e ahau ake; engari ko a toku Matua i whakaako mai ai ki a au, ko enei·aku e korero nei.
29 Kei a au nei ano hoki toku kai tono mai: kihai ahau i waiho e te Matua ko ahau anake; no te mea e mahi tonu ana ahau i nga mea e paingia ana e ia.
30 I a ia ano e korero ana i enei mea, he tokomaha i whakapono ki a ia.
31 ¶ Me i reira ka mea a Ihu ki nga Hurai i whakapono ki a ia, Ki te mau tonu koutou ki taku kupu, he tino akonga koutou naku;
32 A e mātau koutou ki te pono, ma

te pono ano hoki koutou ka rangatira
ai.
33 Ka whakahokia mai e ratou ki a ia,
He whanau matou no Aperahama, ka-
hore ano matou i waiho noa hei pono-
nga ma tetahi tangata: he aha tau e
mea, Ka whakarangatiratia koutou ?
34 Ka whakahokia mai e Ihu ki a
ratou, He pono, he pono taku e mea atu
nei ki a koutou, He pononga na te kino
nga kai mahi katoa o te kino.
35 E kore te pononga e noho tonu
i te whare: ko te Tamaiti *ia* e noho
tonu ana.
36 Na, i te mea ka whakarangatiratia
koutou e te Tamaiti, he tino rangatira
koutou.
37 E mātau ana ano ahau, he wha-
nau koutou no Aperahama; heoi e
whai ana koutou kia whakamatea ahau,
he kore hoki no taku kupu e mau i roto
i a koutou.
38 E korerotia ana e ahau taku i kite
ai ki toku Matua: a e mahi ana koutou
i ta koutou i kite ai ki to koutou matua.
39 Ka whakahokia mai e ratou, ka
mea ki a ia, Ko Aperahama to matou
matua. Ka mea a Ihu ki a ratou, Me
he tamariki koutou na Aperahama,
kua mahia e koutou nga mahi a Apera-
hama.
40 Tena ko tenei e whai ana koutou
kia whakamatea ahau, te tangata nāna
i korero te pono ki a koutou, taku hoki
i rongo ai ki te Atua: kihai a Aperaha-
ma i penei.
41 E mahi ana koutou i nga mahi a to
koutou matua. Katahi ratou ka mea
mai ki a ia, Kihai matou i whanau
poriro mai; kotahi to matou Matua, ko
te Atua.
42 Ka mea ano a Ihu ki a ratou, Me
he mea ko te Atua to koutou Matua, kua
aroha koutou ki a au: i haere mai hoki
ahau i te Atua, a kua tae mai nei; ki-
hai hoki ahau i haere noa mai, engari
nāna ahau i tono mai.
43 He aha ra koutou tē mātau ai ki
taku korero? no te mea e kore koutou e
ahei te whakarongo ki taku kupu.
44 Na to koutou matua koutou, na te
rewera, a e pai ana kia mea i ta to
koutou matua i hiahia ai. He kai
kohuru ia no te timatanga, a kihai i mau
ki te pono, no te mea kahore he pono
i roto i a ia. I te mea ka korero teka ia,
e korerotia ana e ia ana: he korero teka
hoki tana, ko te matua hoki ia o tena mea.
45 I taku korerotanga atu nei ano
hoki i te pono, kahore koutou e whaka-
pono mai ki a au.
46 Ko wai o koutou hei whakaatu he
hara toku? Ki te pono taku korero, he
aha koutou tē whakapono mai ai ki a
au?
47 E whakarongo ana te tangata a te
Atua ki nga korero a te Atua: koia
koutou tē whakarongo ai, no te mea
ehara koutou i te Atua.
48 Na, ka whakahokia atu e nga Hu-
rai, ka mea ki a ia, Kahore koia i tika
ta matou i mea ra, No Hamaria koe,
a he rewera tou?
49 Ka whakahokia mai e Ihu, Kahore
oku rewera; engari e whakahonore ana
ahau i toku Matua, ko koutou ia te wha-
kakahore ana i te honore moku.
50 Kahore aku whai atu i te kororia
moku: tera ano te kai whai, te kai
whakatikatika.
51 He pono, he pono taku e mea atu
nei ki a koutou, Ki te pupuri tetahi i
taku kupu, e kore ia e kite i te mate,
ake ake ake.
52 Ka mea ano nga Hurai *ki* a *ia*,
Katahi matou ka mohio he rewera tou.
Kua mate a Aperahama ratou ko nga
poropiti; a e mea ana koe, Ki te pupuri
tetahi i taku kupu, e kore ia e pangia e
mate, ake ake ake.
53 He nui oti koe i to matou matua
i a Aperahama kua mate nei? kua mate
ano hoki nga poropiti: ki tau ko wai
koe?
54 Ka whakahokia mai e Ihu, Ki te
whakahonore ahau i a au ano, he honore
noa toku: ko toku Matua hei whaka-
honore i a au; ko ta koutou e mea nei,
Ko ia to koutou Atua:
55 Heoi kahore koutou i mātau ki a ia;
ko ahau ia e mātau ana ki a ia: a ki te
mea ahau, E kore ahau e mātau ki a ia,
he tangata teka ahau, he pena ano me
koutou: otira e mātau ana ahau ki a ia,
a e pupuri ana i tana kupu.
56 I hari to koutou matua a Aperaha-
ma, mona ka kite i toku ra: i kite ia, a
koa ake.
57 Katahi ka mea nga Hurai ki a ia,
Kahore ano i rima tekau noa o tau, a
kua kite koe i a Aperahama?
58 Ka mea a Ihu ki a ratou, He pono,
he pono taku e mea atu nei ki a koutou,
Kahore ano a Aperahama kia whanau
noa, ko au tenei.
59 Na, ka mau ratou ki etahi kohatu
hei epa atu ki a ia: heoi huna ana a
Ihu i a ia, puta mai ana i roto i te
temepara na waenganui o ratou, a tika
tonu atu.

UPOKO 9.

NA, i a *Ihu* e haere ana, ka kite ia
i tetahi i matapo no *tona* whanau-
tanga mai ano.
2 Na, ka ui ana akonga ki a ia, ka
mea, E te Kai whakaako, ko wai i hara,
ko tenei, ko ona mātua ranei, i whanau
matapo mai ai ia?
3 Ka whakahokia mai e Ihu, Ehara i
te mea ko tenei kua hara, ko ona mātua
ranei: engari kia ai ia hei whakakitenga
atu mo nga mahi a te Atua.
4 Me mahi e ahau nga mahi a toku
kai tono mai i te mea e ao ana: meake
taea te po, e kore ai e taea te mahi e
tetahi tangata.
5 I te mea i a au i te ao nei, ko ahau
te māramatanga o te ao.
6 Ka mutu enei korero ana, ka tuwha
ia ki te whenua, a pokepokea ana tetahi
paru ki te huware, pania atu ana te
paru ki nga kanohi o te matapo,
7 Na, ka mea ki a ia, Haere ki te horoi
ki te kaukauranga i Hiroama, (ko
Tono te whakamaoritanga.) Na, haere
ana ia, horoi ana, a hoki titiro mai
ana.
8 ¶ Me i reira ka mea nga tāngata e
noho tata ana, ratou ko nga tāngata i
kitea ai tona matapotanga i mua, Ehara
ianei tenei i taua tangata i noho ra, i
tono *mea māna*?
9 Ka mea etahi, Ko ia tenei: ko etahi
i *mea*, Me ia ano hoki te ahua: ka mea
ia, Ko ahau ra hoki *ia*.
10 Katahi ratou ka mea ki a ia, Na te
aha ra i kite ai ou kanohi?
11 Ka whakahokia mai e ia, a ka mea,
Na tetahi tangata ko Ihu te ingoa i
pokepoke paru, a pania ana e ia ki oku
kanohi, ka mea mai ano ki a au, Haere
ki te kaukauranga i Hiroama horoi ai:
na, taku haerenga atu, taku horoinga,
kite ana ahau.
12 Na, ka mea ratou ki a ia, Kei
hea ia? Ka mea ia, E kore ahau e
mohio.
13 ¶ Ka kawea atu ki nga Parihi
taua tangata i matapo i mua ra.
14 A no te hapati i pokepokea ai e Ihu
te paru, i meinga ai hoki ona kanohi kia
kite.
15 Na, ka ui atu ano nga Parihi ki a
ia, ki te pehea i kite ai ia. Ka mea ia
ki a ratou, I pania e ia he paru ki oku
kanohi, na, horoi ana ahau, kite ana.
16 Na, ka mea etahi o nga Parihi,
Ehara tenei i te tangata na te Atua,
ina hoki tē whakarite ia i te hapati. Ka
mea etahi, Ma te aha e taea ai enei
merekara e te tangata hara? Na, ka
wehewehea ratou.
17 Ka mea atu ano ratou ki te matapo,
E pehea ana koe ki a ia, ki tana meata-
nga i ou kanohi kia kite? Ka mea ia,
He poropiti ia.
18 Heoi kahore nga Hurai i whaka-
pono i matapo taua tangata, a kua
meinga kia kite, karangatia noatia e
ratou nga mātua ona i meinga nei kia
kite.
19 Na, ka ui ratou ki a raua, ka mea,
Ko ta korua tamaiti tenei, e mea nei
korua i whanau matapo mai? na te aha
ra ia i titiro ai i naianei?
20 Ka whakahokia mai ki a ratou e
ona mātua, ka mea, E mohio ana ano
maua, ko ta maua tamaiti ano tenei, a i
whanau matapo mai ano:
21 Ko te mea ia i kite ai ia i naianei,
kahore i mohiotia e maua; kahore ano
hoki maua e mohio na wai i mea ona
kanohi kia kite: he kaumatua ia; ui
atu ki a ia: māna ia e korero.
22 I penei ona mātua, no te mea i
mataku raua i nga Hurai: kua takoto
noa ake hoki ta nga Hurai tikanga,
na, ki te whakaae tetahi, ko te Ka-
raiti ia, me pei ki waho o te whare ka-
rakia.
23 Koia ona mātua i mea ai, He kau-
matua ia; ui atu ki a ia.
24 Na, ka karangatia ano hoki e ratou
te tangata i matapo i mua ra, a ka mea
ki a ia, Hoatu te kororia ki te Atua; e
mātau ana matou he tangata hara
tenei.
25 Na, ka whakahokia mai e ia, a ka
mea, E kore ahau e mātau he tangata
hara ranei ia: kotahi ano taku e
mātau nei, i matapo ahau i mua, a kua
kite tenei.
26 Ka mea ano ratou ki a ia, I aha ia
ki a koe? I peheatia ou kanohi i mei-
nga ai e ia kia kite?
27 Ka whakahokia atu e ia ki a ratou,
Kua korerotia noatia ake e ahau ki a
koutou, a kihai koutou i whakarongo:
he aha ka hiahia ai koutou kia rongo
ano? e mea ana oti koutou kia meinga
hei akonga māna?
28 Na, whakahi ana ratou ki a ia, ka
mea, Ko koe tana akonga; ko matou ia
he akonga na Mohi.
29 E mātau ana matou i korero te
Atua ki a Mohi: ko tenei tangata ia
kahore matou e mātau ki *tona* wahi
haere mai ai.
30 Na, ko te whakahokinga atu a taua
tangata, ka mea ki a ratou, Ha! he mea

whakamiharo ra tenei, kahore koutou i
mātau ki *tona* wahi i haere mai ai,
heoi kua meinga e ia oku kanohi kia
kite.
31 E mātau ana ra tatou, e kore te
Atua e whakarongo ki nga tāngata
hara: tena ki te karakia tetahi ki te
Atua, a ka mea i tana e pai ai, ka rongo
a ki a ia.
32 Kahore rawa i rangona no te tima-
tanga ra ano o te ao, i whakatirohia e
tetahi nga kanohi o te tangata i whanau
matapo mai.
33 Ki te mea kihai i puta mai tenei
tangata i te Atua, e kore e taea e ia
tetahi mea.
34 Na, ka whakahokia mai e ratou, ka
mea ki a ia, I whanau pu koe i roto i
nga hara, a ko koe hei whakaako i a
matou? Na, peia ana ia e ratou ki
waho.
35 I rongo a Ihu kua oti ia te pei e
ratou ki waho; a, tona kitenga i a ia,
ka mea ki a ia, E whakapono ana ranei
koe ki te Tama a te Atua?
36 Ka whakahokia atu e ia, a ka mea,
Ko wai ia, e te Ariki, kia whakapono ai
ahau ki a ia?
37 Ka mea a Ihu ki a ia, Kua kite koe
i a ia, ko ia hoki tenei e korero atu nei
ki a koe.
38 Na, ko tana meatanga mai, E te
Ariki, e whakapono ana ahau. Na, ko-
ropiko ana ia ki a ia.
39 ¶ Katahi a Ihu ka mea, I haere
mai ahau ki tenei ao ki te whakarite
whakawa, he mea e kite ai te hunga
kahore nei i kite; e whakamatapotia
ai hoki te hunga e kite ana.
40 A, ka rangona enei mea e etahi o
nga Parihi e tu tahi ana me ia, ka mea
ratou ki a ia, E matapo ana ano ranei
matou?
41 Ka mea a Ihu ki a ratou, Me i
matapo koutou, kahore o koutou hara:
tena ka mea nei koutou, E kite ana
matou; na, e mau na to koutou
hara.

UPOKO 10.

HE pono, he pono taku e mea atu
nei ki a koutou, Ki te kahore te-
tahi e tomo ra te kuwaha ki te kāinga
hipi, a ka piki ke, he tahae ia, he ta-
ngata pahua.
2 Tena ko te tangata e tomo ana ra te
kuwaha, ko te hepara ia o nga hipi.
3 Ka uaki te kai tiaki tatau ki a ia; a
ka rongo nga hipi ki tona reo: na, ka
karangatia e ia ana hipi ake, to tenei
ingoa to tenei ingoa, a ka arahina ki
waho.
4 A ka oti ana ake hipi te tuku ki
waho, ka haere ia ki mua i a ratou, a ka
aru nga hipi i a ia: e mātau ana hoki
ratou ki tona reo.
5 E kore ia ratou e aru i te tauhou,
engari ka oma i a ia: e kore hoki e
mātau ki te reo o nga tauhou.
6 I korerotia tenei kupu wkakarite e
Ihu ki a ratou: heoi kihai ratou i mo-
hio ki nga mea i korerotia e ia ki a
ratou.
7 Na, ka mea ano a Ihu ki a ratou,
He pono, he pono taku e mea atu nei
ki a koutou, Ko ahau te tatau o nga
hipi.
8 He tahae, he kai pahua te hunga
katoa i haere mai i mua i a au: heoi
kihai nga hipi i whakarongo ki a
ratou.
9 Ko ahau te tatau: ki te waiho ahau
hei huarahi tomokanga atu ma tetahi, e
ora ia, a ka haere ki roto ka haere ki
waho, ka kite hoki i te kai.
10 Heoi ano ta te tahae e haere mai
ai, he tahae, he patu, he whakamoti
hoki: i haere mai ahau kia whiwhi ai
ratou ki te ora, ina, tona nui noa atu.
11 Ko ahau te hepara pai: he hepara
pai, ka tuku i a ia ano kia mate mo nga
hipi.
12 Tena ko te tangata e utua ana,
ehara nei i te hepara, ehara nei i a ia
nga hipi, tona kitenga i te wuruhi e
haere mai ana, whakarerea ake e ia nga
hipi, oma ana: na, ka hopukia ratou e
te wuruhi, a whakamararatia ana nga
hipi.
13 Ka oma te tangata e utua ana, no
te mea e utua ana ia, a kahore ana wha-
kaaro ki nga hipi.
14 Ko ahau te hepara pai, e mātau
ana hoki ki aku, a e matauria ana ahau
e aku,
15 Rite tonu ki to te Matua mataura-
nga ki a au, toku matauranga hoki ki
te Matua: e tuku ana ano hoki ahau i a
au ki te mate mo nga hipi.
16 He hipi atu ano aku, ehara nei i
tenei kāinga: me arahi mai ratou e
ahau, a ka rongo ratou ki toku reo; a e
whakakotahitia te kahui, kotahi ano
hoki hepara.
17 Koia te Matua ka aroha mai ai ki a
au, no te mea e tuku ana ahau i a au
kia mate, kia whakaora ake ai ano ahau
i a au.
18 Ehara i te mea ma tetahi tangata
ahau e whakamate, engari maku ano

ahau e tuku kia mate. Kei a au te tikanga mo te tuku atu, kei a au ano te tikanga mo te whakaora ano. Na toku Matua tenei ture kua riro mai nei i a au.

19 ¶ Katahi ka wehewehea nga Hurai, na enei kupu hoki.

20 He tokomaha o ratou i mea, He rewera tona, e haurangi ana; he aha koutou ka whakarongo ai ki a ia?

21 Ko etahi i mea, Ehara enei i nga kupu a te tangata e nohoia ana e te rewera. E ahei koia i te rewera te mea i nga kanohi o nga matapo kia kite?

22 ¶ A i Hiruharama ano tenei, i te hākari horohoronga, i te mea ko te hotoke.

23 E haereere ana a Ihu i te temepara i te whakamahau o Horomona.

24 Na, ka karapotia ia e nga Hurai, a ka mea ratou ki a ia, Kia pehea te roa o tau mahi whakaruarua i o matou ngakau? Ki te mea ko te Karaiti koe, korerotia nuitia mai ki a matou.

25 Ka whakahoki mai a Ihu ki a ratou, Kua korerotia e ahau ki a koutou, a e kore koutou e whakapono: ko nga mahi e mahi nei ahau i runga i te ingoa o toku Matua, ko enei hei kai whakaatu moku.

26 Otira e kore koutou e whakapono, no te mea ehara koutou i te hipi naku, ko taku hoki ia i mea ai ki a koutou.

27 E rongo ana aku hipi ki toku reo, a e mātau ana ahau ki a ratou, e aru ana hoki ratou i a au:

28 A e hoatu ana e ahau ki a ratou he oranga tonutanga; e kore ano hoki ratou e ngaro ake ake ake, e kore ano hoki tetahi e tango i a ratou i roto i toku ringa.

29 Nui atu i te katoa toku Matua, nana nei *ratou* i homai ki a au; e kore ano hoki *ratou* e taea e tetahi te tango i roto i te ringa o toku Matua.

30 Ko ahau ko te Matua, kotahi maua.

31 ¶ Katahi ka mau ano nga Hurai ki nga kohatu hei aki ki a ia.

32 Ka whakahokia mai e Ihu ki a ratou, He maha nga mahi pai kua whakakitea atu nei e ahau ki a koutou, he mea na toku Matua; mo tehea o aua mahi ka akina ai ahau e koutou?

33 Ka whakahokia atu e nga Hurai ki a ia, ka mea, Ehara te mahi pai i te mea e akina ai koe; engari mo te kohukohu; mo te mea hoki ko koe tangata nei ano, e whakaatua na i a koe.

34 Ka whakahokia mai e Ihu ki a ratou, Kahore ranei i tuhituhia i roto i ta koutou ture, Nāku i mea, He atua koutou?

35 Ki te huaina e ia he atua te hunga i tae mai nei te kupu a te Atua ki a ratou, a e kore e taea te whakakahore te Karaipiture;

36 E mea ana oti koutou ki ta te Matua i whakatapu ai, i tono mai ai hoki ki te ao, E kohukohu ana koe; noku i mea, Ko ahau te Tama a te Atua?

37 Ki te kore ahau e mahi i nga mahi a toku Matua, aua ahau e whakaponohia.

38 Tena ki te mahi ahau, ahakoa e kore koutou e whakapono ki a au, whakaponohia nga mahi: kia mātau ai koutou, kia whakapono ai, ko te Matua kei roto i a au, me ahau hoki kei roto i a ia.

39 Na, ka whai ano ratou kia hopukia ia: heoi puta atu ana ia i o ratou ringaringa;

40 Na, ka haere atu ano ia ki tera taha o Horano, ki te wahi i mātua iriiri ai a Hoani; a noho ana i reira.

41 A he tokomaha i haere atu ki a ia; i mea ratou, Kihai a Hoani i mahi i tetahi merekara: he pono ia nga mea katoa i korerotia e Hoani mo tenei.

42 A he tokomaha o reira i whakapono ki a ia.

UPOKO 11.

NA, kei te mate tetahi tangata, a Raharuhi o Petani kāinga o Meri raua ko Māta tona tuakana.

2 (Ko taua Meri ano ia nāna nei i whakawahi te Ariki ki te hinu, i muru hoki i ona waewae ki ona makawe; he tungane nona a Raharuhi i mate nei.)

3 Na, ka tono tangata mai nga tuāhine ki a ia, ka mea, E te Ariki, tenei kei te mate tau tangata e aroha nei.

4 Te rongonga o Ihu, ka mea ia, Ehara tenei i te mate e mate rawa ai ia, engari hei mea mo te kororia o te Atua; ma tenei hoki ka whai kororia ai te Tama a te Atua.

5 Na, i aroha a Ihu ki a Māta, raua ko tona teina, ki a Raharuhi hoki.

6 Ano ka rongo ia ki tona matenga, e rua ona ra i noho ai ki taua wahi ra ano.

7 Muri iho i tenei ka mea ia ki ana akonga, Tatou ka haere ano ki Huria.

8 Ka mea nga akonga ki a ia, E te Kai whakaako, i whai nga Hurai i mua tata ake nei kia akina koe ki te kohatu; a e haere atu ano koe ki reira?

9 Ka whakahokia mai e Ihu, He teka
ianei tekau ma rua nga haora o te ra?
Ki te haere tetahi i te awatea, e kore ia
e tutuki, no te mea e kite ana ia i te
māramatanga o tenei ao.
10 Tena ka haere tetahi i te po, ka
tutuki ia, no te mea kahore he whaka-
marama i roto i a ia.
11 Ka korerotia anei mea e ia: na,
muri iho ka mea ia ki a ratou, Kei te
moe to tatou hoa a Raharuhi; otiia ka
haere ahau ki te whakaara i a ia i te
moe.
12 Na, ko te meatanga mai a ana ako-
nga, E te Ariki, me he mea kei te moe
ia, e ora.
13 Kaore ko tona matenga ta Ihu i
korero ai: ko ratou ia i mea, mo te
takotoranga ina moe tana korero.
14 Katahī, ka mea nui atu a Ihu ki a
ratou, Kua mate a Raharuhi.
15 A e hari ana ahau, he whakaaro
hoki ki a koutou, no te mea kahore ahau
i reira, kia whakapono ai koutou; aha-
koa ra kia haere tatou ki a ia.
16 Na, ka mea a Tamati, e karangatia
nei ko Ririmu, ki ona hoa akonga, Kia
haere ano hoki tatou, kia mate tahi me
ia.
17 Na, te taenga atu o Ihu, rokohanga
atu kua wha ke ona ra i roto i te
urupa.
18 Na, e tata ana Petani ki Hiruhara-
ma, kotahi pea tekau ma rima paro-
nga:
19 A he tokomaha nga Hurai i tae
mai ki a Māta raua ko Meri, ki te wha-
kamarie i a raua mo to raua tungane.
20 A, te rongonga o Māta, tena a Ihu
te haere mai na, ka whakatau atu i a ia:
ko Meri ia i noho i roto i te whare.
21 Na, ka mea a Māta ki a Ihu, E te
Ariki, me i konei koe, kihai i mate toku
tungane.
22 Heoi e mātau ana ano ahau, ko tau
e inoi ai ki te Atua, e homai e te Atua
ki a koe.
23 Ka mea a Ihu ki a ia, E ara ake
ano to tungane.
24 Ka mea a Māta ki a ia, Ka mātau
ahau e ara ake ano ia i te aranga a te ra
whakamutunga.
25 Ka mea a Ihu ki a ia, Ko ahau te
aranga mai me te ora: ko ia e whaka-
pono ana ki a au, ahakoa kua mate, e
ora ano:
26 E kore ano hoki e mate ake ake
ake nga tāngata katoa e ora ana, a e
whakapono ana ki a au. E whakapono
ana ranei koe ki tenei?
27 Ka mea ia ki a ia, Ae, e te Ariki:
e whakapono ana ahau, ko te Karaiti
koe, ko te Tama a te Atua, e haere mai
ana ki te ao.
28 A ka mutu enei korero ana, ka
haere, ka karanga puku i tona teina i a
Meri, ka mea, Kua tae mai te Kai wha-
kaako, a e karanga ana ki a koe.
29 Ano ka rongo ia, hohoro tonu te
whakatika, a haere mai ana ki a ia.
30 Na, kahore ano a Ihu i tomo noa
ki roto ki te kāinga; heoi kei taua wahi
ano ia i tutaki ai a Māta ki a ia.
31 A, te kitenga o nga Hurai e noho
ana ki a ia i roto i te whare, e whaka-
marie ana i a ia, ka hohoro a Meri te
whakatika, te puta ki waho, ka aru
ratou i a ia, ka mea, E haere ana ia ki
te urupa, ki reira tangi ai.
32 Ano ka tae a Meri ki te wahi kei
reira nei a Ihu, a ka kite i a ia, ka
takoto ki ona waewae, ka mea ki a ia,
E te Ariki, me i konei koe, kihai i mate
toku tungane.
33 Ano ka kite a Ihu i a ia e tangi
ana, me nga Hurai i haere tahi mai me
ia e tangi ana, ka ngunguru ia, ara,
tona wairua, ka koingo,
34 A ka mea, I whakatakotoria ia e
koutou ki hea? Ka mea ratou ki a ia,
E te Ariki, haere mai kia kite.
35 Tangi ana a Ihu.
36 Na, ka mea nga Hurai, Nana,
tona aroha ki a ia!
37 Na, ka mea etahi o ratou, He kai
whakatitiro tenei i nga kanohi o te ma-
tapo, a kahore ranei i taea e ia te mea i
tenei tangata kia kaua e mate?
38 Na, ka ngunguru ano a Ihu i roto i
a ia, ka haere ki te urupa. He ana ia,
kua oti te pa ki te kohatu.
39 Ka mea a Ihu, Tangohia te kohatu.
Ka mea ki a ia a Māta tuahine o te
tupapaku, E te Ariki, kua piro noa ake
ia: ko te *po* wha hoki tenei.
40 Ano ra ko Ihu ki a ia, Kihai koia
ahau i mea ki a koe, Ki te whakapono
koe, e kite koe i te kororia o te Atua?
41 Na, ka tangohia e ratou te kohatu i
te wahi i takoto ai te tupapaku. Na,
ka ara ake nga kanohi o Ihu, ka mea ia,
E Pa, ko taku whakawhetai tenei ki a
koe, mou i whakarongo mai ki a au.
42 I mahara ano ahau e rongo tonu
ana koe ki a au: heoi he whakaaro ki
te hunga e tu mai nei i korero ai ahau,
kia whakapono ai ratou, nau ahau i
tono mai.
43 Ano ka penei tana ki atu, he nui
tona reo ki te karanga, E Raharuhi,
puta mai.
44 Na, ko te putanga mai o te tupapa-

ku, he mea here nga ringaringa me nga
waewae ki nga takai: he mea takai
tona mata ki te tauera. Ka mea a Ihu
ki a ratou, Wetekia, tukua kia haere.
45 Na, he tokomaha nga Hurai i
haere mai nei ki a Meri, a, to ratou kite-
nga i nga mea i mea ai a Ihu, ka wha-
kapono ki a ia.
46 Ko etahi o ratou i haere atu ki nga
Parihi, i korero ki a ratou i nga mea i
mea ai a Ihu.
47 ¶ Na, ka whakaminea he runanga
e nga tohunga nui ratou ko nga Parihi,
a ka mea, Kei te aha tatou nei? he ma-
ha hoki nga merekara e meatia nei e
tenei tangata.
48 Ki te penei ta tatou tuku i a ia, ka
whakapono katoa ki a ia: a ka haere
mai nga Roma, ka tango i to tatou
kāinga, i to tatou iwi.
49 Na, ko tetahi o ratou, ko Kaiapa,
ko te tohunga nui o ia tau, ka mea ki a
ratou, E kore koutou e mātau ki tetahi
mea,
50 Tē whakaaro, he pai ia mo tatou ki
te mate te tangata kotahi mo te iwi, a
kahore e ngaro te iwi katoa.
51 Na, ehara tenei korero i te mea
nāna ake: engari ko te tohunga nui ia
mo tera tau, a ka poropiti, kia mate a
Ihu mo taua iwi;
52 A haunga taua iwi anake, engari
kia whakaminea kia kotahi nga tama-
riki a te Atua kua marara noa atu.
53 No taua ra ake ano ka runanga
ratou kia whakamatea ia.
54 Koia i mutu ai te haere nui o Ihu i
roto i nga Hurai; otiia i haere atu i
reira ki te wahi e tata ana ki te koraha,
ki tetahi pa ko Eperaima te ingoa, a
noho ana i reira ratou ko ana akonga.
55 ¶ Na, kua tata te Kapenga a nga
Hurai: a he tokomaha i haere atu i
taua whenua i mua o te Kapenga ki
Hiruharama, ki te pure i a ratou.
56 Na, ka rapu ratou i a Ihu, a ka ko-
rerorero ki a ratou ano, i a ratou e tu
ana i te temepara, E pehea ana a koutou
whakaaro? e kore ranei ia e haere mai
ki te hākari?
57 Na, kua takoto te tikanga a nga
tohunga nui ratou ko nga Parihi, ki te
mātau tetahi tangata ki te wahi e noho
ai ia, me whakaatu, kia hopukia ai ia e
ratou.

UPOKO 12.

NA, e ono nga ra i mua ake o te Ka-
penga ka haere a Ihu ki Petani,
kei reira nei a Raharuhi i mate ra, i
whakaarahia ake nei e ia i te hunga
mate.
2 A taka ana e ratou he hapa māna ki
reira, ko Māta te kai taka: ko Raha-
ruhi tetahi o te hunga i noho tahi me
ia.
3 Na, ka mau a Meri ki tetahi pauna
hinu kakara, he tino nara, he mea utu
nui, a whakawahia ana e ia nga wae-
wae o Ihu, me te muru ano i ona wae-
wae ki ona makawe; kī noa te whare i
te kakara o te hinu.
4 Na, ka mea tetahi o ana akonga, a
Hura Ikariote *tama* a Haimona, tenei
meake nei tuku i a ia,
5 He aha tenei hinu tē hokoa ai ki nga
pene e toru rau, ka hoatu ai ki te hunga
rawakore?
6 I korerotia ai tenei e ia, ehara i te
mea he whakaaro nona ki te hunga
rawakore; erangi no te mea he tahae ia,
i a ia hoki te putea, ko ia hoki hei mau i
nga mea i whaongia *ki roto*.
7 Na, ko te meatanga a Ihu, Waiho ra
u ana: i tohungia tenei e ia mo te ra o
toku tanumanga.
8 Kei a koutou hoki nga rawakore i
nga wa katoa; ko au ia e kore e noho
tonu i a koutou.
9 He tokomaha nga tāngata o nga
Hurai i mātau, kei reira *a Ihu:* a
haere atu ana ratou, ehara i te mea mo
Ihu anake, erangi kia kite i a Raharuhi
ano hoki, i whakaarahia e ia i te mate.
10 ¶ Otira kua takoto te whakaaro a
nga tohunga nui kia whakamatea ano
hoki a Raharuhi;
11 Nana hoki i tokomaha ai nga Hurai
i haere, i whakapono ki a Ihu.
12 ¶ I te aonga ake ka rongo te mano
tini i haere mai nei ki te hākari, e haere
mai ana a Ihu ki Hiruharama,
13 Ka mau ratou ki nga manga nikau,
haere atu ana ki te whakatau i a ia, me
te karanga, Ohana: ka whakapaingia te
Kingi o Iharaira, e haere mai ana i
runga i te ingoa o te Ariki.
14 Ano ka kite a Ihu i tetahi kuao
kaihe, ka noho ia i runga; ka pera ano
me te mea i tuhituhia,
15 Kaua e mataku, e te tamahine o
Hiona: na, kei te haere mai tena tou
Kingi, e noho ana i runga i te kuao
kaihe.
16 Otiia kihai ana akonga i mātau
wawe ki anei mea: engari ka oti a Ihu
te whakakororia, katahi ratou ka ma-
hara kua tuhituhia enei mea mona, a
kua meinga ano enei mea e ratou ki a
ia.

17 I whakaae ano te hunga i tona
taha i tana karangatanga i a Raharuhi i
roto i te urupa, i tana whakaarahanga
hoki i a ia i te hunga mate.
18 Na konei hoki te mano i whakatau
atu ai i a ia, i rongo hoki ratou, kua
meinga tenei merekara e ia.
19 Na, ka mea nga Parihi ki a ratou
ano, Ka kite ranei koutou kahore a kou-
tou wahi? na, kua riro atu te ao ki te
whai i a ia.
20 ¶ Na, he Kariki etahi o te hunga i
haere mai ki te hākari ki te karakia:
21 A haere mai ana enei ki a Piripi o
Petahaira o Kariri, a ki atu ana ki a ia,
mea atu ana, E kara, e hiahia ana matou
kia kite i a Ihu.
22 Haere ana a Piripi, korero atu ana
ki a Anaru: na Anaru ano hoki raua ko
Piripi i korero ki a Ihu.
23 ¶ Ka ki mai a Ihu ki a raua, ka
mea, Kua tae mai te haora e whakako-
roriatia ai te Tama a te tangata.
24 He pono, he pono taku e mea atu
nei ki a koutou, Ki te kore tetahi pata
witi e marere ki te oneone, a e pirau, ka
takoto ko ia anake: tena ki te pirau, he
nui ona hua.
25 Ki te aroha tetahi ki te ora, ka mate
ano ia; a ki te kino tetahi ki te ora i
tenei ao, ka tūturu ki a ia te ora ake ake
ake.
26 Ki te mea tetahi ko ia hei kai mahi
maku, me aru mai ahau e ia: a, te wahi
e noho ai ahau, ko reira ano hoki taku
kai mahi: a ki te mahi tetahi i aku
mahi, ma toku Matua ia e whakaho-
nore.
27 Kua pouri tenei toku wairua; a kia
pehea atu ahau? E Pa, whakaorangia
ahau i tenei wa: otira ko te mea ano
tenei i haere mai ai ahau ki tenei wa.
28 E Pa, whakakororiatia tou ingoa.
Na, ka puta mai he reo i te rangi, Kua
whakakororiatia e ahau, a e whakakoro-
riatia ano.
29 A, te rongonga a nga tāngata e tu
ana *i reira,* ka mea, He whatitiri: ko
etahi i mea, Kua korero tetahi anahera
ki a ia.
30 Ka whakahokia mai e Ihu, ka mea,
Ehara tenei reo i puta mai nei i te mea
moku, engari mo koutou.
31 Ko aianei te whakawa mo tenei ao:
ko aianei maka ai te rangatira o tenei ao
ki waho.
32 A ki te whakairihia ake ahau ki
runga i te whenua, maku nga tāngata
katoa e kukume ki a au.
33 I penei atu ia hei whakaatu i te mate
e mate ai ia.
34 Ka whakahokia atu e te mano ki a
ia, Kua rongo matou ki ta te ture, e
ora tonu ana a te Karaiti: a he aha
tau e mea, Me whakairi te Tama a te
tangata? Ko wai koia tenei Tama a te
tangata?
35 Ano ra ko Ihu ki a ratou, He wahi
iti nei te maunga o te māramatanga i
roto i a koutou. Haere ra i te mea e
whai māramatanga ana koutou, kei ro-
kohina koutou e te pouri: ko ia hoki e
haere ana i te pouri e kore e kite i te
wahi e haere ai ia.
36 I te mea kei a koutou te mārama-
tanga, me whakapono ki te māramata-
nga, kia meinga ai koutou he tamariki
na te māramatanga. I korerotia e Ihu
enei mea, a haere ana, huna ana i a ia,
kei kitea e ratou.
37 ¶ Heoi ahakoa i meatia e ia aua
merekara e maha ki to ratou aroaro,
kihai ratou i whakapono ki a ia:
38 I rite ai te korero a Ihaia poropiti,
tana i mea ai, E te Ariki, ko wai i
whakapono ki ta matou korero? i wha-
kakitea hoki ki a wai te ringaringa o te
Ariki?
39 Koia hoki ratou tē ahei ai te
whakapono, e korero ana ano hoki a
Ihaia,
40 I whakamatapotia e ia o ratou ka-
nohi, i whakapakeketia o ratou ngakau;
kei kite nga kanohi, kei mātau hoki te
ngakau, kei tahuri ratou, a ka whakao-
rangia e ahau.
41 I korerotia enei mea e Ihaia, i te
wa i kite ai ia i tona kororia, i puaki ai
hoki tana kupu mona.
42 ¶ He ahakoa ra he tokomaha ano
hoki nga rangatira i whakapono ki a ia;
otira kihai i whakaae *ki a ia,* he wha-
kaaro hoki ki nga Parihi, kei peia ratou
ki waho o te whare karakia:
43 Ko ta te tangata honore hoki ta
ratou i rawe ai, a kapea ake ta te Atua
honore.
44 ¶ Na, ka karanga a Ihu, ka mea,
Ki te whakapono tetahi ki a au, ehara
ahau i tana i whakapono mai ai, engari
ko toku kai tono mai.
45 A ko ia e kite ana i a au, e kite ana
hoki i toku kai tono mai.
46 Kua tae mai nei ahau hei whaka-
marama mo te ao, kei noho i te pouri
tetahi e whakapono ana ki a au.
47 Na, ki te rongo tetahi ki aku kupu,
a e kore e whakapono, e kore ahau e
whakahe i a ia: kihai hoki ahau i haere
mai ki te whakahe i te ao, engari ki te
whakaora i te ao.
48 Ko ia e whakakahore ana ki a au, a

e kore e tango ki aku kupu, tena ano te
kai whakahe mona; te kupu i korerotia
e ahau, ko tena hei whakahe mona a te
ra whakamutunga.
49 No te mea ehara i a au ake aku
korero; engari na te Matua i tonoa
mai ai ahau, nana i tuku mai te ture ki
a au, mo taku e korero ai, mo taku e
ki ai.
50 A e mahara ana ano ahau he
oranga tonutanga tana ture: na, aku e
korero nei, rite tonu ki ta te Matua i
mea mai ai ki a au taku korero.

UPOKO 13.

NA, i mua ake o te hākari o te
Kapenga, ka mahara a Ihu kua
taka tana wa e haere atu ai ia i tenei
ao ki te Matua; aroha ana ia ki ona o
te ao nei, arohaina ana ratou taea noatia
te mutunga.
2 Na, te mutunga o te hapa, kua
whakamaharatia noatia ake ano hoki e
te rewera te ngakau o Hura Ikariote,
tama a Haimona, kia tukua ia;
3 A ka mahara ano a Ihu kua oti
nga mea katoa te homai e te Matua
ki ona ringa, a i haere mai ano ia
i te Atua, a e hoki atu ana ki te
Atua;
4 Ka whakatika ia i te hapa, ka wha-
karere i ona kakahu; ka mau ki te
tauera, ka whitiki i a ia.
5 Me i reira ka ringihia e ia he wai
ki te pehana, a ka anga ka horoi i
nga waewae o nga akonga, ka muru
hoki ki te tauera i whitikiria ai ia.
6 A, tona haerenga mai ki a Hai-
mona Pita; ka mea mai tera ki a ia,
E te Ariki, e horoi ana koe i oku
waewae?
7 Ka whakahokia mai e Ihu, ka mea
ki a ia, E kore koe e mātau aianei ki
taku e mea nei: otira e mātau koe a
mua ake nei.
8 Ka mea atu a Pita ki a ia, E kore
rawa koe e horoi i oku waewae. Ka
whakahokia mai e Ihu ki a ia, Ki te
kore ahau e horoi i a koe, kahore āu
wahi i roto i a au.
9 Ka mea a Haimona Pita ki a ia,
E te Ariki, aua ra ko oku waewae
anake, engari ko oku ringaringa me
toku mātenga ano hoki.
10 Ka mea a Ihu ki a ia, Ki te mea i
te horoi tetahi, kahore atu he aha mana,
ko te horoi anake i ona waewae, e ma
katoa ana hoki ia: a e ma ana ano
koutou; he teka ia te katoa.
11 I mohio hoki ia ki te tangata e
tukua ai ia; koia ia i mea ai, Kahore
koutou katoa i ma.
12 A ka oti o ratou waewae te horoi, a
ka mau ia ki ona kakahu, ka noho ano,
na, ka mea ki a ratou, E mātau ana
ranei koutou ki taku i mea nei ki a
koutou?
13 E karangatia ana ahau e koutou, E
te Kai whakaako, E te Ariki: a e tika
ana ano ta koutou korero; ko ahau hoki
ia.
14 Na, kua horoia nei o koutou wae-
wae e ahau e *to koutou* Ariki, e *to
koutou* Kai whakaako; me horoi ano
hoki e koutou nga waewae o tetahi o
tetahi.
15 Kua whakatakotoria atu nei hoki e
ahau he tauira ma koutou, kia rite ai ta
koutou mahi ki taku i mea nei ki a
koutou.
16 He pono, he pono taku e mea atu
nei ki a koutou, Kahore te pononga i nui
ake i tona rangatira; e kore ano hoki
te tangata i tonoa e nui atu i tona kai
tono.
17 Ki te mātau koutou ki enei mea, ka
koa ki te meatia e koutou.
18 ¶ Ehara taku i te korero mo kou-
tou katoa: e mātau ana ahau ki aku i
whiriwhiri ai: otira kia rite ai te Ka-
raipiture, Ko ia e kai taro tahi nei
maua kua hiki ake tona rekereke ki a
au.
19 Na, ka korerotia nei e ahau ki a
koutou i te mea kahore ano i puta noa,
mo te puta rawa mai, kia whakapono ai
koutou, ko ahau *ia*.
20 He pono, he pono taku e mea atu
nei ki a koutou, Ki te tango tetahi ki
taku e tono ai, e tango ana ia i a au; a
ki te tango tetahi i a au, e tango ana ki
toku kai tono mai.
21 Ano ka korerotia atu e Ihu enei
mea, ka pouri tona wairua, a ka korero
ia, ka mea, He pono, he pono taku e
mea nei ki a koutou, ma tetahi o koutou
ahau e tuku.
22 Na, ka titiro nga akonga tetahi ki
tetahi, ka pohehe, ko wai ranei tana i
korero ai.
23 Na, i te whakawhirinaki atu ki te
uma o Ihu tetahi o ana akonga, ta Ihu
hoki i aroha ai.
24 Na, ka tungou a Haimona Pita ki a
ia kia ui atu, ko wai ranei tana i korero
ai.
25 Na, ka takoto atu ia ki te uma o
Ihu, a ka mea ki a ia, E te Ariki, ko
wai koia?
26 Ka whakahokia mai e Ihu, Ko

te tangata e hoatu ai e ahau te mara-
mara taro ki a ia, ina toua iho e ahau.
Ano ka toua iho e ia te maramara taro,
ka hoatu ki a Hura Ikariote *tama* a
Haimona.
27 A muri iho i te maramara taro, ka
tomo a Hatana ki roto ki a ia. Na, ka
mea a Ihu ki a ia, Eahua te mea i tau e
mea ai.
28 Kahore ia tetahi o te hunga i taua
hapa ra i mātau mo te aha tenei i kore-
rotia nei e ia ki a ia.
29 I mea hoki etahi, no te mea i a
Hura te putea, koia a Ihu i mea ai
ki a ia, Hokoa nga mea ma tatou mo te
hākari; kia hoatu ranei tetahi mea ma
nga rawakore.
30 Na, ka tangohia e ia te maramara
taro, haere tonu atu ki waho: he po ano
hoki.
31 ¶ A, tona rironga atu ki waho, ka
mea a Ihu, Katahi te Tama a te ta-
ngata ka whakakororiatia, a ka whai
kororia ano te Atua i a ia.
32 Ki te whai kororia te Atua i a ia,
ka whai kororia ano ia i roto i te Atua
ake, ina ka hohoro ia te whakakororia e
ia.
33 E nga tamariki, poto kau nei taku
noho i a koutou. Tera koutou e rapu i
a au: a ko taku i mea ai ki nga Hurai,
E kore koutou e ahei te haere ake ki te
wahi e haere ai ahau; ko taku kupu
ano hoki tena ki a koutou.
34 He ture hou taku ka hoatu nei ki a
koutou, Kia aroha koutou tetahi ki te-
tahi; kia rite ki toku aroha ki a
koutou, whaihoki kia aroha koutou te-
tahi ki tetahi.
35 Ma konei ka mātau ai te katoa, he
akonga koutou naku, me ka aroha kou-
tou tetahi ki tetahi.
36 ¶ Ka mea a Haimona Pita ki a ia,
E te Ariki, e haere ana koe ki hea?
Ka whakahokia mai e Ihu ki a ia, E
kore koe e ahei te aru i a au aianei ki te
wahi e haere atu nei ahau; a mua ia
ka aru koe i a au.
37 Ka mea a Pita ki a ia, E te Ariki,
he aha ahau tē aru ai i a koe aianei nei
ano? Ka tuku ahau i a au kia mate, he
whakaaro naku ki a koe.
38 Ka whakahokia mai e Ihu ki a ia,
E tuku oti koe i a koe ki te mate,
he whakaaro nau ki a au? He pono,
he pono taku e mea atu nei ki a koe, E
kore e tangi te tikaokao, kia toru ra ano
āu whakakahoretanga ki a au.

UPOKO 14.

KEI pouri o koutou ngakau: e wha-
kapono ana koutou ki te Atua,
whakapono mai hoki ki a au.
2 He maha nga nohoanga i roto i te
whare o toku Matua: me he kahore,
kua korerotia e ahau ki a koutou. Ka
haere ahau ki te mea i tetahi wahi hei
tukunga ake mo koutou.
3 A ki te haere ahau, ki te mea wahi
hei tukunga ake mo koutou, ka haere
mai ano ahau, ki te tango i a koutou ki a
au; kia noho ai hoki koutou ki te wahi
e noho ai ahau.
4 Na, e mātau ana koutou ki te wahi e
haere atu nei ahau, e mātau ana ano hoki
ki te huarahi.
5 Ka mea a Tamati ki a ia, E te
Ariki, e kore matou e mātau ki te wahi
e haere nei koe; me pehea ka mātau ai
matou ki te huarahi?
6 Ka mea a Ihu ki a ia, Ko ahau te
huarahi, te pono, me te ora: e kore
rawa tetahi tangata e haere ake ki te
Matua, ki te kahore ahau.
7 Me i mātau koutou ki a au, kua
mātau ano hoki ki toku Matua: na, i
enei ake wa ka mohio koutou ki a ia,
kua kite ano hoki i a ia.
8 ¶ Ka mea a Piripi ki a ia, E te
Ariki, whakakitea mai te Matua ki a
matou, a ka tatu o matou *ngakau*.
9 Ka mea a Ihu ki a ia, Roa noa atu
taku nohoanga i a koutou, a kahore
ano koe i mātau noa ki a au, e
Piripi? Ko ia kua kite i a au kua
kite hoki i te Matua; a he aha koe ka
mea ai, Whakakitea mai te Matua ki a
matou?
10 E kore ianei koe e whakapono, ko
ahau kei roto i te Matua, a ko te
Matua kei roto i a au? ko nga kupu e
korero atu nei ahau ki a koutou, ehara
i te korero naku ake: engari na te
Matua e noho ana i roto i a au, ko ia
te mea ana i nga mahi.
11 Whakapono mai ki a au, kei roto
ahau i te Matua, a ko te Matua kei roto
i a au: a ki te kahore, whakaaro ki nga
mahi, ka whakapono ai ki a au.
12 He pono, he pono taku e mea atu
nei ki a koutou, Ki te whakapono tetahi
ki a au, ko nga mahi e mea nei ahau, e
meinga ano hoki e ia; a nui atu i enei
ana e mea ai; no te mea e haere atu
ana ahau ki toku Matua.
13 A ko ta koutou e inoi ai i runga i
toku ingoa, e meatia tenei e ahau, kia
whai kororia ai te Matua i te Tama.

14 Ki te inoia tetahi mea e koutou i runga i toku ingoa, maku e whakamana mai.
15 ¶ Ki te aroha koutou ki a au, kia mau ki aku ture.
16 A ka inoi atu ahau ki te Matua, a māna e homai ki a koutou tetahi atu Kai whakamarie, hei noho tonu ki a koutou;
17 Te Wairua o te pono; e kore nei e riro i te ao, no te mea e kore e kite i a ia, e kore ano hoki e mātau ki a ia: otira e mātau ana koutou ki a ia; kei a koutou hoki ia e noho ana, a ka noho ano i roto i a koutou.
18 E kore koutou e waiho pani e ahau: e haere mai ano ahau ki a koutou.
19 Taro ake a heoi ano kitenga o te ao i a au; ko koutou ia e kite i a au: e ora ana ahau, a ka ora ano hoki koutou.
20 A taua ra koutou mātau ai kei roto ahau i toku Matua, a ko koutou kei roto i a au, me ahau hoki kei roto i a koutou.
21 Te tangata kei a ia nei aku ture, a e puritia ana e ia, ko ia te aroha ana ki a au: a ki te aroha tetahi ki a au, ka arohaina ia e toku Matua, a ka aroha ano ahau ki a ia, ka whakaatu i a au ki a ia.
22 Ka mea atu a Hura ki a ia, haunga a Ikariote, E te Ariki, me pehea tau whakaaturanga i a koe ki a matou, a kahore ki te ao?
23 Ka whakahokia mai e Ihu, ka mea ki a ia, Ki te aroha tetahi ki a au, e puritia e ia taku kupu: a ka arohaina ia e toku Matua, ka haere atu maua ki a ia, ka noho tonu ki a ia.
24 Ki te kahore tetahi e aroha ki a au, e kore e puritia e ia aku kupu: na, ehara i a au ake te kupu e rongo nei koutou, engari na te Matua i tonoa mai ai ahau.
25 Kua korerotia nei e ahau anei mea ki a koutou, i a au e noho nei i a koutou.
26 Na, te Kai whakamarie, te Wairua Tapu, e tonoa mai e te Matua i runga i toku ingoa, māna koutou e whakaako ki nga mea katoa, māna koutou e whakamahara ki nga mea katoa kua korerotia nei e ahau ki a koutou.
27 He rangimarie taku e waiho nei ki a koutou, tenei taku rangimarie te hoatu nei e ahau ki a koutou; e kore e rite ki ta te ao hoatutanga taku hoatutanga ki a koutou. Kei pouri o koutou ngakau, kei mataku.
28 Kua rongo na koutou ki taku i mea ai ki a koutou, E haere ana ahau, a ka hoki mai ano ki a koutou. Me i aroha koutou ki a au, kua hari koutou, noku i mea, E haere ana ahau ki te Matua: e nui ana hoki toku Matua i a au.
29 Na, kua korero atu nei ahau ki a koutou, i te mea kahore ano i puta, mo te puta rawa mai, ka whakapono koutou.
30 E kore e maha ake aku korero ki a koutou: e haere mai ana hoki te ariki o tenei ao, a kahore ana wahi i roto i a au;
31 Otira kia mātau ai te ao, e aroha ana ahau ki te Matua; a ko ta te Matua i whakahau mai ai ki a au, ko taku tena e mea nei. Whakatika, ka haere atu tatou i konei.

UPOKO 15.

KO ahau te waina pono, ko toku Matua te kai mahi.
2 Ko nga manga katoa i roto i a au e kore e whai hua, e tangohia e ia: a nga *manga* katoa e whai hua ana, ka whakapaia e ia, kia maha atu ai ona hua.
3 Na, kua ma tenei koutou i te kupu i korerotia e ahau ki a koutou.
4 Kia u koutou ki roto ki a au, me ahau hoki i roto i a koutou. Ka rite hoki ki te manga e kore e whai hua ko ia anake, ki te kahore e u ki te waina; e kore ano hoki koutou, ki te kore e u ki roto ki a au.
5 Ko ahau te waina, ko koutou nga manga: ki te u tetahi ki roto ki a au, me ahau hoki i roto i a ia, ka maha o tera hua: ki te kahore hoki ahau, e kore tetahi mea e taea e koutou.
6 Ki te kore e u tetahi ki roto ki a au, ka makā atu ia, ano he manga, a ka maroke; na, ka kohikohia, ka makā ki te kapura, ka tahuna.
7 Ki te u koutou ki roto ki a au, a ka u ano aku kupu i roto i a koutou, e inoia e koutou ta koutou e pai ai, a ka meatia ma koutou.
8 Ka whakakororiatia toku Matua ki te penei, ki te whai hua maha koutou: a ka meinga koutou he akonga naku.
9 Rite tonu ki to te Matua aroha ki a au toku aroha ki a koutou: kia u koutou ki toku aroha.
10 Ki te pupuri koutou i aku ture, ka u koutou ki toku aroha: me ahau hoki kua pupuri nei i nga ture a toku Matua, a ka u nei ano ki tona aroha.

11 Kua korerotia anei mea e ahau ki
a koutou, kia pumau ai toku koa i roto
i a koutou, kia nui rawa ai ano hoki to
koutou koa.
12 Ko taku ture tenei, Kia aroha kou-
tou tetahi ki tetahi, me ahau hoki kua
aroha nei ki a koutou.
13 Kahore he aroha o tetahi i rahi ake
i tenei, ara, kia tuku te tangata i a ia
ano kia mate mo ona hoa.
14 Ko koutou oku hoa, ki te meatia
e koutou aku e whakahau nei ki a kou-
tou.
15 Heoi ano taku meatanga he pono-
nga koutou; e kore hoki te pononga e
mohio ki ta tona ariki e mea ai: engari
kua oti koutou te hua e au hei hoa; ko
aku mea katoa hoki i rongo ai ahau ki
toku Matua, kua oti te whakakite atu e
ahau ki a koutou.
16 Kahore koutou i whiriwhiri i a au,
engari naku koutou i whiriwhiri, a naku
ano koutou i mea, kia haere kia whai
hua, kia mau tonu hoki o koutou hua:
a ko ta koutou e inoi ai ki te Matua
i runga i toku ingoa, ka hoatu ki a
koutou.
17 Ko aku whakahaunga enei ki a
koutou, kia aroha koutou tetahi ki te-
tahi.
18 Ki te mea e kinongia ana koutou e
te ao, e mohio ana koutou i kinongia
ahau i mua i a koutou.
19 Ki te mea no te ao koutou, e aroha-
ina e te ao ona: tena ko tenei ehara nei
koutou i te ao, a naku ano koutou i
whiriwhiri i roto i te ao, koia te ao ka
kino ai ki a koutou.
20 Kia mahara ki te kupu i korero ai
ahau ki a koutou, E kore te pononga e
rahi ake i tona ariki. Ki te mea i wha-
katoia ahau e ratou, ka whakatoia ano
hoki koutou; ki te mea i pupuri ratou i
taku kupu, ka pupuri ano hoki ratou i ta
koutou.
21 Otira e meatia katoatia anei mea e
ratou ki a koutou he whakaaro hoki ki
toku ingoa, no te mea kahore ratou i
mohio ki toku kai tono mai.
22 Me i kaua ahau te haere mai, te
korero ki a ratou, penei kahore o ratou
hara: tena ko tenei kahore a ratou wha-
kaoraora mo to ratou hara.
23 Te tangata e whakakino ana ki
a au, e whakakino ana ano hoki ki toku
Matua.
24 Me i kaua te mahia e ahau i roto
i a ratou nga mahi kahore i mahia e
tetahi atu, penei kahore o ratou hara:
tena ko tenei kua kite ratou, kua whaka-
kino ano hoki ki a maua ko toku Matua.
25 *Ma tenei* ia ka rite ai te kupu i
tuhituhia ki ta ratou ture, Kua kino noa
ratou ki a au.
26 ¶ Otiia ka tae mai te Kai whaka-
marie e tonoa mai nei e ahau ki a kou-
tou i te Matua, te Wairua o te pono, e
puta mai ana i te Matua, ko ia hei kai
whakaatu moku:
27 Ko koutou ano hoki hei kai whaka-
atu, no te mea i ahau koutou no te
timatanga iho ra ano.

UPOKO 16.

KUA korerotia e ahau enei mea ki a
koutou, kei hē koutou.
2 Ka peia atu koutou i roto i nga
whare karakia; a meake puta te wa e
mea ai nga kai whakamate katoa i a
koutou, he mahi pai ta ratou ki te
Atua.
3 Na, e meatia enei mea ki a koutou,
no te mea kahore ratou i mohio ki te
Matua, kahore hoki ki a au.
4 Otiia kua korerotia anei mea e ahau
ki a koutou, mo te puta rawa mai o
taua wa, ka mahara koutou ki aua mea,
he mea korero naku ki a koutou. Na,
kihai enei mea i korerotia e ahau ki a
koutou i te timatanga, no te mea e noho
ana ahau i a koutou.
5 Na, e haere ana tenei ahau ki toku
kai tono mai; a kahore tetahi o koutou
i ui mai ki a au, Ko hea koe?
6 Otira i taku korerotanga nei i enei
mea ki a koutou, ka kī o koutou ngakau
i te pouri.
7 Na, he pono taku korero ki a koutou;
Nui atu te pai mo koutou ki te haere
ahau: ki te kahore hoki ahau e haere, e
kore te Kai whakamarie e tae mai ki a
koutou; a ki te haere ahau, maku ia e
tono mai ki a koutou.
8 Na, ka tae mai ia, māna e whakaatu
ki te ao te hara, te tika, me te wha-
kawa:
9 Te hara, mo ratou kahore e whaka-
pono ki a au;
10 Te tika, no te mea e haere ana ahau
ki toku Matua, a heoi ano to koutou
kitenga i a au;
11 Te whakawa, no te mea kua wha-
katikaia te whakawakanga mo te ra-
ngatira o tenei ao.
12 Tenei ake aku mea maha e korero
ai ahau ki a koutou, otiia e kore e taea e
koutou te mau aianei.
13 Na, ka tae mai ia, te Wairua o te
pono, māna koutou e arahi ki te pono
katoa: ehara hoki tana i te korero nāna

ake; engari ka korerotia e ia nga mea e rongo ai ia: māna hoki e whakakite mai ki a koutou nga mea e puta mai ana.

14 Ka whakakororiatia ahau e ia: ka tango hoki ia i aku mea, a ka whakaaturia atu ki a koutou.

15 Nga mea katoa a te Matua, naku: koia ahau i mea ai, ka tangohia e ia aku mea, a ka whakaaturia atu ki a koutou.

16 Taro ake a e kore koutou e kite i a au: a taro ake ano, ka kite koutou i a au, no te mea ka haere ahau ki te Matua.

17 Na, ka mea etahi o ana akonga tetahi ki tetahi, He aha tenei e mea mai nei ia ki a tatou, Taro ake a e kore koutou e kite i a au: taro ake ano ka kite ano koutou i a au: me tenei, No te mea e haere ana ahau ki te Matua?

18 Na, ka mea ratou, He aha tenei e mea mai nei ia, Taro ake? e kore tatou e mātau ki tana e mea mai nei.

19 A i mohio a Ihu e hiahia ana ratou ki te ui atu ki a ia, a ka mea ki a ratou, E rapu ana koutou ki a koutou ano ki taku i mea ra, Taro ake a e kore koutou e kite i a au: a, taro ake ano ka kite ano koutou i a au?

20 He pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, Ka tangi koutou, ka aue, ko te ao ia ka hari: e pouri ano koutou, otira ka meinga to koutou pouri hei haringa.

21 I te mea ka whakamamae te wahine, ka pouri, no te mea ka tae mai tona wa: ka whanau tana tamaiti, heoi ano maharatanga ki te mamae, i te hari hoki, no te mea ka whanau he tangata ki te ao.

22 Na, tenei koutou te pouri nei: e kite ano ia ahau i a koutou, a ka hari o koutou ngakau, e kore ano hoki e tangohia i a koutou to koutou hari e tetahi.

23 Na, i taua ra e kore koutou e ui ki tetahi mea i a au. He pono, he pono taku e mea atu nei ki a koutou, Ko a koutou e inoi atu ai ki te Matua i runga i toku ingoa, e homai e ia ki a koutou.

24 Kahore ano i inoia noatia e koutou tetahi mea i runga i toku ingoa: inoia, a ka whiwhi koutou, kia tino nui ai to koutou koa.

25 He mea whakarite taku korerotanga i enei mea ki a koutou: otiia meake puta te wa e kore ai ahau e korero kupu whakarite ki a koutou, engari ka korerotia nuitia e ahau nga mea a te Matua ki a koutou.

26 A taua ra ka inoi koutou i runga i toku ingoa; a e kore ahau e mea ki a koutou, e inoi atu ahau ki te Matua mo koutou:

27 E aroha ana hoki te Matua ake ano ki a koutou, mo koutou hoki i aroha ki a au, a i whakapono i haere mai ahau i te Atua.

28 I haere mai ahau i te Matua, a kua tae mai nei ki te ao: ka mahue ano hoki i a au te ao, a ka haere ki te Matua.

29 Ka mea atu ana akonga ki a ia, Na, ka korero nui tenei koe, ehara tau korero i te kupu whakarite.

30 Katahi matou ka mohio, tenei koe te mohio nei ki nga mea katoa, a e kore e mea ma tetahi e ui ki a koe: na konei matou i whakapono ai i haere mai koe i te Atua.

31 Ka whakahokia mai e Ihu ki a ratou, Katahi koutou ka whakapono?

32 Na, meake puta te wa, a kua puta nei ano, e whakamararatia ai koutou ki tana mea ki tana mea, a ka waiho ko ahau anake; otiia he teka ko ahau anake, no te mea kei a au nei te Matua.

33 Kua korerotia e ahau anei mea ki a koutou, kia whai marietanga ai koutou i roto i a au. Ta koutou i te ao nei, he matemate: otira kia maia; kua taea e ahau te ao.

UPOKO 17.

KA korerotia enei mea e Ihu, na, ka anga ake ona kanohi ki te rangi, ka mea, E Pa, kua taea te haora: whakakororiatia to Tamaiti, kia whakakororiatia ai ano hoki koe e to Tamaiti:

2 Kua tukua mai nei hoki e koe ki a ia nga tikanga mo nga kikokiko katoa, kia hoatu e ia te oranga tonutanga ki te hunga katoa kua homai nei e koe ki a ia.

3 A ko te oranga tonutanga tenei, kia mātau ratou ki a koe, *ko koe* anake te Atua pono, ki a Ihu Karaiti ano hoki i tonoa mai nei e koe.

4 Kua whakakororiatia koe e ahau i runga i te whenua: ka oti i a au te mahi i homai e koe kia mahia e ahau.

5 Na, kia whai kororia ahau aianei i a koe ake, e Pa; hei te kororia ano i kororiatia ai ahau i a koe i mua atu o te ao.

6 Kua whakapuakina e ahau tou ingoa ki nga tāngata i homai e koe ki a au i roto i te ao: nou ratou, nau ano hoki

ratou i homai ki a au; a kua puritia e ratou tau kupu.

7 Katahi ratou ka mātau nau ano nga mea katoa i homai nei e koe ki a au.

8 No te mea kua hoatu e ahau ki a ratou nga kupu i homai e koe ki a au; a kua tango ratou, kua tino mātau ano, i haere mai ahau i a koe, kua whakapono ano hoki ratou, nau ahau i tono mai.

9 Mo ratou taku inoi: kahore aku inoi mo te ao, engari mo āu i homai ai ki a au; nau hoki ratou.

10 Aku katoa, nau ano, naku hoki āu; a ka whai kororia ahau i a ratou.

11 Na, heoi ano taku noho i te ao; kei te ao nei ano enei, ko ahau ia ka haere atu ki a koe. E te Matua tapu, puritia i runga i tou ingoa te hunga kua homai e koe ki a au, kia kotahi ai ratou, me taua nei.

12 I ahau ano e noho ana i a ratou i te ao, i puritia ratou e ahau i runga i tou ingoa: kua tiakina e ahau āu i homai ai ki a au, a kahore tetahi o ratou i ngaro, ko te tamaiti anake o te ngaromanga; kia rite ai te Karaipiture.

13 Na, ka haere atu nei ahau ki a koe; a e korerotia ana e ahau enei mea i te ao nei, kia tino nui ai toku koa i roto i a ratou.

14 Kua hoatu e ahau tau kupu ki a ratou; a e kino ana te ao ki a ratou, no te mea ehara ratou i te ao, me ahau hoki ehara nei i te ao.

15 Kahore aku inoi kia tangohia atu ratou e koe i te ao, engari kia tiakina ratou e koe kei kino.

16 Ehara ratou i te ao, me ahau hoki ehara i te ao.

17 Whakatapua ratou e koe ki to pono: ko tau kupu te pono.

18 Nau ahau i tono mai ki te ao, me ahau hoki kua tono nei i a ratou ki te ao.

19 A he whakaaro ki a ratou i whakatapu ai ahau i a au, kia tapu ai hoki ratou i te pono.

20 Ehara taku i te inoi mo enei anake, engari mo te hunga e meinga e ta ratou kupu kia whakapono ki a au;

21 Kia kotahi ai ratou katoa; me koe hoki, e Pa, i roto i a au, me ahau ano hoki i roto i a koe, kia kotahi ai hoki ratou i roto i a taua: kia whakapono ai te ao, nau ahau i tono mai.

22 Kua hoatu ano hoki e ahau ki a ratou te kororia i homai e koe ki a au; kia kotahi ai ratou, me taua nei hoki he kotahi:

23 Ko ahau i roto i a ratou, ko koe hoki i roto i a au, kia tino tutuki ai ratou ki te kotahitanga: kia mohio ai ano hoki te ao, nau ahau i tono mai, a e rite ana tou aroha ki a ratou, ki tou aroha ki a au.

24 E Pa, e mea ana ahau kia noho tahi ki a au, ki te wahi e noho ai ahau, āu i homai ai ki a au; kia kite ai ratou i toku kororia kua homai nei e koe ki a au: no mua atu hoki i te hanganga o te ao tou aroha ki a au.

25 E te Matua tika, ahakoa te ao tē mohio ki a koe, e mohio ana ano ahau ki a koe, a kua mohio ano enei, nau ahau i tono mai.

26 Kua whakapuakina ano hoki tou ingoa e ahau ki a ratou, a ka whakapuakina ano: kia mau ai i roto i a ratou te aroha i arohaina ai ahau e koe, me ahau ano hoki i roto i a ratou.

UPOKO 18.

KA mutu enei korero a Ihu, ka haere atu ia, ratou ko ana akonga ki tera taha o te manga wai, ara o Kerono. Na, he kāri ano kei reira, a tapoko atu ana ia, ratou ko ana akonga.

2 I matauria ano hoki taua wahi e Hura, e te tangata e tukua ai ia: he maha hoki nga hokinga o Ihu, ratou ko ana akonga ki reira.

3 Na, ka hoatu ki a Hura tetahi matua me etahi katipa e nga tohunga nui, ratou ko nga Parihi, a haere mai ana ki reira, me nga roherohe, me nga rama, me nga patu.

4 A i mātau ano a Ihu ki nga mea katoa meake pa mai ki a ia, ka puta atu, ka mea ki a ratou, Ko wai ta koutou e rapu?

5 Ka whakahokia e ratou ki a ia, Ko Ihu o Nahareta. Ka mea a Ihu ki a ratou, Ko ahau *ia*. A, i te tu ane i roto i a ratou a Hura, tona kai tuku.

6 Na, tana korerotanga mai ki a ratou, Ko ahau *ia*, hoki ana ratou ki muri, hinga ana ki te whenua.

7 Na, ka ui mai ano ia ki a ratou, Ko wai ta koutou e rapu? Ka mea ratou, Ko Ihu o Nahareta.

8 Ka whakahokia mai e Ihu, Kua mea atu ahau ki a koutou, Ko ahau *ia*: ki te mea e rapu ana koutou i a au, tukua enei kia haere:

9 Kia rite ai te kupu i korerotia e ia,

Kahore i ngaro tetahi o te hunga i ho-
mai e koe ki a au.
10 Na, he hoari ta Haimona Pita,
unuhia ana e ia, a haua iho te pono-
nga a te tohunga nui, tapahia ana tana
taringa matau. Te ingoa o taua pono-
nga ko Maraku.
11 Ka mea a Ihu ki a Pita, Kuhua to
hoari ki te takotoranga: auaka ranei te
kapa i homai e toku Matua ki a au e
inumia e ahau?
12 Me i reira ka hopukina a Ihu e
taua matua, e te rangatira me nga ka-
tipa o nga Hurai, a hereherea ana ia.
13 Na, ka mātua kawea ia e ratou ki
a Anaha; ko ia hoki te hungawai o
Kaiapa, ko *Kaiapa* hoki te tohunga nui
mo ia tau.
14 Ko Kaiapa te kai whakatakoto i te
whakaaro ki nga Hurai, Nui atu te pai
ki te mate te tangata kotahi mo te
iwi.
15 ¶ Na, ka arumia a Ihu e Haimona
Pita, raua ko tetahi atu o nga akonga: i
mohiotia hoki taua akonga e te tohunga
nui, a tomo tahi atu ana me Ihu ki te
whare o te tohunga nui.
16 Ko Pita ia i tu i te kuwaha i waho.
Na, ka puta atu taua akonga i mohiotia
nei e te tohunga nui, ka korero atu ki te
kai tiaki o te tatau, a arahina ana a Pita
ki roto.
17 Na, ko te meatanga mai a te kotiro
tiaki o te tatau ki a Pita, Ehara ianei
koe i tetahi o nga akonga a tenei ta-
ngata? Ka mea mai ia, Ehara.
18 Na, i te tu tera nga pononga me
nga katipa, i whakaungia hoki e ratou
te kapura waro, i te makariri: a inaina
ana ratou: tu tahi ana ano hoki a Pita
me ratou, inaina ana.
19 ¶ Na, ka uia a Ihu e te tohunga nui
ki ana akonga, ki tana ako.
20 Ka whakahokia mai e Ihu ki a ia,
I korero nui ahau ki te ao; i ako tonu
ahau i roto i te whare karakia, i te teme-
para hoki, i te wahi i huihui tonu ai nga
Hurai; kahore ano hoki tetahi mea i
korerotia pukutia e ahau.
21 He aha koe ka ui mai ai ki a au?
ui atu ki te hunga i rongo ki taku i mea
atu ai ki a ratou: nana, e mohio ana
ratou ki aku i korero ai.
22 Tana korerotanga i enei *kupu*, ka
papaki i a Ihu tetahi o nga katipa i tu
ra, ka mea, E pena atu ana koe ki te
tohunga nui?
23 Ka whakahokia mai e Ihu ki a ia,
Ki te kino aku korero, whakaaturia te
kino: a ki te pai, he aha koe i papaki ai
i a au?
24 Na, ka tonoa hereheretia atu ia e
Anaha ki a Kaiapa tohunga nui.
25 A i te tu ano a Haimona Pita, e
inaina ana. Ka mea ratou ki a ia,
Ehara ianei koe i tetahi o ana akonga?
Ka whakakahore ia, ka mea, Ehara.
26 Ka mea tetahi o nga pononga a te
tohunga nui, he whanaunga nona i ta-
pahia nei te taringa e Pita, Kihai ianei
ahau i kite i a koe, korua tahi i te
kāri?
27 Na, ka whakakahore ano a Pita: a
tangi tonu iho te tikaokao.
28 ¶ Katahi ka arahina atu a Ihu e
ratou i a Kaiapa ki te whare whakawa:
a ka puao te ata; ko ratou ia kihai i
tomo atu ki te whare whakawa, kei
poke ratou; engari kia kai ai ratou i te
Kapenga.
29 Na, ka puta mai a Pirato ki a
ratou, ka mea, He aha ta koutou korero
whakawa mo tenei tangata?
30 Ka whakahokia atu e ratou, ka mea
ki a ia, Me i kaua ia te mahi i te kino,
kihai i kawea mai e matou ki a koe.
31 Na, ko te meatanga mai a Pirato
ki a ratou, Tangohia atu ia e koutou,
whakawakia, kei ta koutou te ture.
Ka ki mai nga Hurai ki a ia, E kore
e tika kia whakamatea tetahi tangata e
matou:
32 I rite ai hoki te kupu i korerotia e
Ihu, tana hoki i korero ai hei whakaatu
i te mate e mate ai ia.
33 Me i reira ka tomo atu ano a
Pirato ki te whare whakawa, a ka ka-
ranga i a Ihu, ka mea ki a ia, Ko koe
ranei te Kingi o nga Hurai?
34 Ka whakahokia mai e Ihu ki a ia,
Nau ake ano tenei kupu, he korero
ranei moku na te tangata ke ki a
koe?
35 Ka mea a Pirato, He Hurai koia
ahau? Na tou iwi, na nga tohunga nui
ano hoki, koe i kawe mai ki a au: i aha
koia koe?
36 Ka whakahokia mai e Ihu, Ehara
toku rangatiratanga i tenei ao: me he
mea no tenei ao toku rangatiratanga,
kua tatau aku pononga, kei tukua ahau
ki nga Hurai: tena ko tenei ehara toku
rangatiratanga i konei.
37 Na, ka mea a Pirato ki a ia, He
kingi oti koe? Ka whakahokia mai e
Ihu, Kua korerotia mai na e koe he
kingi ahau. Ko te mea tenei i whanau
ai ahau; na tenei hoki ahau i haere
mai ai ki te ao, hei kai whakaatu mo te
pono. E whakarongo ana ki toku reo
nga tāngata katoa o te pono.
38 Ka mea a Pirato ki a ia, He aha te

pono? A, te puakanga o tenei ki, hoki
atu ana ia ki waho ki nga Hurai, ka
mea ki a ratou, Kahore tetahi hē o
tenei tangata i mau i a au.
39 Otiia he ritenga tenei na koutou,
kia tukua atu e ahau ki a koutou tetahi
tangata i te Kapenga: na, e pai ana
ranei koutou kia tukua e ahau ki a
koutou te Kingi o nga Hurai?
40 Heoi karanga katoa ana ano ratou,
ka mea, Auaka tenei, engari a Parapa.
Na, he tahae a Parapa.

UPOKO 19.

KATAHI ka mau a Pirato ki a Ihu,
ka whiu *i a ia.*
2 A ka whiria e nga hoia tetahi ka-
rauna tataramoa, potaea ana ki tona mā-
tenga, whakakakahuria ana hoki ia ki te
kahu papura,
3 Na, ka mea ratou, Tena koe, e te
Kingi o nga Hurai! a pakia ana ia.
4 Ka haere atu ano a Pirato, ka mea
ki a ratou, Na, tenei te arahina atu nei e
ahau ki a koutou, kia mohio ai koutou,
kahore rawa i mau i a au tetahi hē
ona.
5 Na, ka puta a Ihu ki waho, me te
karauna tataramoa i runga i a ia, te
kakahu papura ano hoki. Ka mea *a
Pirato* ki a ratou, Na, te tangata nei!
6 A, te kitenga o nga tohunga nui
ratou ko nga katipa i a ia, ka karanga
ratou, ka mea, Ripekatia, ripekatia.
Ka ki atu a Pirato ki a ratou, Tangohia
atu ia e koutou, ripekatia: kahore hoki
i mau i a au tetahi hē ona.
7 Ka whakahokia mai e nga Hurai
ki a ia, He ture ta matou, a ki ta
matou ture, he mea tika kia mate
ia, mona i mea ko te Tama ia a te
Atua.
8 ¶ A, te rongonga o Pirato i tenei ki,
nui rawa tona wehi;
9 Ka tomo atu ano ia ki te whare
whakawa, a ka mea ki a Ihu, No hea
koe? Heoi kahore a Ihu kupu i wha-
kahoki mai ai ki a ia.
10 Na, ka mea a Pirato ki a ia, E
kore koe e korero mai ki a au? kahore
koe e mohio, kei a au te tikanga mo te
ripeka i a koe, kei a au ano te tikanga
mo te tuku i a koe kia haere?
11 Ka whakahokia mai e Ihu, Kahore
o tikanga ki a au, me kahore i homai
ki a koe i runga: koia i nui rawa ai te
hara o te kai tuku i a au ki a koe.
12 Na, i reira ake ano ka whai a
Pirato kia tukua atu ia kia haere:
otiia ka karanga nga Hurai, ka mea,
Ki te tukua tenei e koe, ehara koe i te
hoa no Hiha: ki te whakakingi tetahi
tangata i a ia, he whakakahore tana i
a Hiha.
13 ¶ Ano ka rongo a Pirato i tenei
korero, ka arahina e ia a Ihu ki waho, a
noho ana ki runga ki te nohoanga wha-
kawa, ki te wahi e karangatia nei ko te
Whariki kohatu, ki te reo Hiperu, ko
Kapata.
14 Ko te takanga ia o te Kapenga,
tata pu ki te ono o nga haora: a ka
mea ia ki nga Hurai, Na, to koutou
Kingi!
15 Na, ko ta ratou karangatanga mai,
Whakamatea, whakamatea, ripekatia.
Ka mea a Pirato ki a ratou, Kia ri-
peka koia ahau i to koutou Kingi?
Ka whakahokia mai e nga tohunga
nui, Kahore o matou kingi, ko Hiha
anake.
16 Katahi ia ka hoatu e ia ki a ratou
kia ripekatia. A ka mau ratou ki a
Ihu, ka arahi atu.
17 A amo ana ia i tona ripeka, haere
ana ki te wahi e karangatia nei ko te
wahi o te angānga, tona ingoa ki te reo
Hiperu, ko Korokota:
18 Na, ripekatia ana ia e ratou ki
reira, a ia me tera tokorua atu, kotahi ki
tetahi taha kotahi ki tetahi taha, ko Ihu
i waenganui.
19 ¶ Na, tuhituhia ana e Pirato te-
tahi ingoa, whakapiritia ana ki te ri-
peka. Ko te tuhituhinga tenei, KO
IHU O NAHARETA, KO TE KINGI
O NGA HURAI.
20 A he tokomaha nga Hurai i korero-
tia ai tenei ingoa: i tata hoki ki te pa te
wahi i ripekatia ai a Ihu: i tuhituhia
hoki ki te reo Hiperu, ki te reo Kariki,
ki te reo o Roma.
21 Na, ka mea nga tohunga nui o
nga Hurai ki a Pirato, Aua e tuhituhia,
Ko te Kingi o nga Hurai; engari,
Nāna i mea, Ko ahau te Kingi o nga
Hurai.
22 Ka whakahokia mai e Pirato, Ko
taku i tuhituhi ai kua tuhituhia.
23 ¶ A ka oti a Ihu te ripeka e
nga hoia, ka mau ratou ki ona kakahu,
wehea ake kia wha nga wahi, ki ia
hoia he wahi; me te koti ano hoki: na,
kahore he tuinga o te koti, he mea
whatu iho i runga a puta noa.
24 Na, ka mea ratou tetahi ki tetahi,
Kaua e haea e tatou, engari me maka
ki te rota *kia kitea ai*, mo wai ranei:
na, ka rite te Karaipiture e mea nei, I
wehewehea oku kakahu mo ratou, i

maka rota hoki mo toku weruweru.
Ko ta nga hoia tenei i mea ai.
25 ¶ Na, i te taha o te ripeka o Ihu
tona whaea e tu ana, ratou ko te teina
o tona whaea, ko Meri wahine o Ke-
reopa, ko Meri Makarini.
26 A, te kitenga o Ihu i tona whaea,
me te akonga hoki i aroha ai ia e tu
tahi ana, ka mea ia ki tona whaea, E
tai, nana, to tamaiti ra!
27 Katahi ia ka mea ki taua akonga,
Na, to whaea! No taua haora ake ano,
i tango ai taua akonga i a ia ki tona
whare.
28 ¶ Muri iho i tenei, ka mohio a
Ihu ka oti nga mea katoa, na, ka mea
ia, hei whakaritenga hoki mo te Karai-
piture, He mate wai toku.
29 Na, tera e tu ana tetahi oko, ki
tonu i te winika: a ka whakakiia e
ratou tetahi hautai ki te winika, wha-
kanohoia ana ki runga ki te hihopa,
hoatu ana ki tona mangai.
30 A, te inumanga nei o te winika e
Ihu, ka mea ia, Kua oti: na, ka tuohu
tona mātenga, tukua atu ana te wai-
rua.
31 ¶ Na, *i mea* nga Hurai, kia kaua e
mau nga tinana ki te ripeka i te hapati,
ko te takanga hoki ia, ko te ra nui hoki
taua hapati, ka mea ratou ki a Pirato
kia whatiia o ratou waewae, kia tango-
hia atu hoki.
32 Na, ka haere nga hoia, ka wha-
whati i nga waewae o to mua, me o
tera i ripekatia ngatahitia nei me ia.
33 A, to ratou taenga mai ki a Ihu, ka
kite kua mate noa ake ia, kihai i wha-
tiia e ratou ona waewae:
34 Engari i werohia tona kaokao e
tetahi o nga hoia ki te matia, a puta
tonu mai he toto he wai.
35 A ko te tangata i kitea ai, ko ia
ano te kai whakaatu, e pono ana ano
hoki tana whakaaturanga: a e mohio
ana ano ia he korero pono tana, he mea
ra kia whakapono ai koutou.
36 I meatia hoki enei mea, kia rite ai
te Karaipiture, E kore tetahi iwi ona e
whatiia.
37 A e mea ana ano tetahi atu Karai-
piture, Ka titiro ratou ki ta ratou i wero
ai.
38 ¶ Muri iho i enei mea, ka inoi a
Hohepa o Arimatia ki a Pirato kia
tangohia e ia te tinana o Ihu; he ako-
nga ia na Ihu, otiia he mea huna i te
wehi ki nga Hurai: a whakaae ana a
Pirato. Na, ka haere atu ia, ka tango i
te tinana o Ihu.
39 I haere mai ano hoki a Nikorima,
tera i haere ra i mua ki a Ihu i te po,
me te mau ano i te maira, i te aroa, he
mea whakananu, kia kotahi pea rau
pauna.
40 Na, ka tango raua i te tinana o Ihu,
takaia ana ki nga kakahu rinena me
nga mea kakara, ko ta nga Hurai rite-
nga hoki ia mo te tanu.
41 Na, he kāri kei te wahi i ripekatia
ai ia; a i roto i taua kāri tetahi urupa
hou, he mea kahore ano i takotoria noa-
tia e tetahi.
42 Na, ka whakatakotoria a Ihu e
raua ki reira, no te mea he *ra* takanga
ia no nga Hurai; a e tata ana te
urupa.

UPOKO 20.

I TE *ra* tuatahi o te wiki ka puta mai
a Meri Makarini ki te urupa i te
atatu, i te mea e pouri ana ano, a
ka kite i te kohatu kua tangohia atu i
te urupa.
2 Na, ka oma ia, ka haere ki a Haimo-
na Pita, raua ko tera akonga i aroha ai a
Ihu, a ka mea ki a raua, Kua tangohia e
ratou te Ariki i te urupa, a e kore matou
e mohio ki te wahi i waiho ai ia e
ratou.
3 Na, ka puta atu a Pita, me taua
akonga, ka haere ki te urupa.
4 A oma ngatahi ana raua: otiia i
horo tera akonga i a Pita, a ko ia kua
tae wawe ki te urupa.
5 Na, piko iho ana ia, ka kite i nga
takai rinena e takoto ana; heoi kihai i
tapoko atu ki roto.
6 Na, ka haere mai ano hoki a Haimo-
na Pita, i muri i a ia, a, tona tomoka-
nga ki te urupa, ka kite i nga takai
rinena e takoto ana,
7 Me te tauera i takaia ai tona māte-
nga, kihai i takoto tahi me nga takai
rinena, he mea whakakopa ia ki tetahi
wahi i tahaki ano.
8 Katahi ka tomo atu tera akonga, i
tae wawe mai nei ki te urupa, kite ana,
whakapono ana.
9 Kiano hoki ratou i mohio noa ki te
Karaipiture, Kua takoto te tikanga kia
ara ake ia i te hunga mate.
10 Na, hoki atu ana ano nga akonga
ki te kāinga.
11 ¶ Ko Meri ia tu tonu i waho o te
urupa tangi ai: a i a ia e tangi ana,
ka piko iho ki te urupa,
12 Ka kite i nga anahera tokorua, he
ma nga kakahu, e noho ana, ko tetahi
ki te mātenga, ko tetahi ki nga waewae,
i te wahi i takoto ai te tinana o Ihu.

13 A ka mea mai raua ki a ia, E tai,
he aha tau e tangi? Ka mea ia ki a
raua, Kua tangohia e ratou toku Ariki,
a e kore ahau e mātau ki te wahi i wha-
katakotoria ai ia.
14 A ka penei atu ana korero, ka
tahuri atu whakamuri, ka kite i a Ihu e
tu ana, otiia kihai i mohio ko Ihu ia.
15 Ka mea mai a Ihu ki a ia, E tai,
he aha tau e tangi? ko wai tau e rapu?
Hua noa ia ko te kai ngaki kāri, na, ko
tana meatanga ki a ia, E mara, ki te
mea kua mauria atu ia e koe, korerotia
mai ki a au te wahi i whakatakotoria ai
ia, a maku ia e tango atu.
16 Ka mea a Ihu ki a ia, E Meri. Ka
tahuri atu tera, ka mea ki a ia, E Ra-
poni; (ko te tikanga tenei, E te Kai
whakaako.)
17 Ka mea a Ihu ki a ia, Kei pa mai
koe ki a au; kiano hoki ahau i kake noa
ki toku Matua: engari haere ki oku
teina, ka mea ki a ratou, ka kake ahau
ki toku Matua, ki to koutou Matua; ki
toku Atua, ki to koutou Atua.
18 Haere ana a Meri Makarini, korero
atu ana ki nga akonga, kua kite ia i te
Ariki, a kua korerotia mai e ia enei mea
ki a ia.
19 ¶ A i taua ra tuatahi ano o te wiki
i te ahiahi, i nga tatau e kati ana o te
wahi i huihui ai nga akonga i te wehi i
nga Hurai, ka haere mai a Ihu, ka tu i
waenganui, a ka mea ki a ratou, *Kia
tau* te rangimarie ki a koutou.
20 A ka puaki tenei kupu āna, ka
whakakitea atu e ia ona ringaringa me
tona kaokao ki a ratou. Na, hari tonu
nga akonga, i to ratou kitenga i te
Ariki.
21 Ka mea ano a Ihu ki a ratou, *Kia
tau* te rangimarie ki a koutou: i tonoa
mai ahau e te Matua, a ka tonoa ano
hoki koutou e ahau.
22 Ka korerotia tenei, ka whakaha
mai ia, a ka mea ki a ratou, Kia riro
atu te Wairua Tapu i a koutou:
23 Ki te whakarerea noatia atu e kou-
tou nga hara o etahi tangata, ka whaka-
rerea o ratou; a ki te whakamaua o
etahi e koutou, ka mau ano.
24 ¶ Ko Tamati ia ko tetahi o te
tekau ma rua, tetahi o ona ingoa ko
Ririmu, kahore ia i a ratou i te taenga
mai o Ihu.
25 A, te meatanga a ara akonga ki a
ia, Kua kite matou i te Ariki; ka mea
ia ki a ratou, Ki te kahore ahau e kite i
te ngaunga a nga whao i ona ringa-
ringa, e kuhu i taku matihao ki te ngau-
nga a nga whao, e kuhu hoki i taku
ringaringa ki tana kaokao, e kore e
whakaponohia e ahau.
26 ¶ A ka pahemo ano nga ra e waru,
na, kei roto ano ana akonga, ratou ko
Tamati: ka haere mai a Ihu i te mea e
kati ana nga tatau, ka tu i waenganui,
ka mea, *Kia tau* te rangimarie ki a
koutou.
27 Katahi ia ka mea ki a Tamati, To-
rona mai to matihao, kia kite hoki koe i
oku ringaringa; torona mai hoki to
ringa, ka kuhu ki toku kaokao: aua e
whakateka, engari me whakapono.
28 Na, ka whakahokia mai e Tamati,
ka mea ki a ia, E toku Ariki, e toku
Atua.
29 Ka mea a Ihu ki a ia, No te kite-
nga i a au, i whakapono ai koe, e
Tamati: ka koa te hunga kahore i kite,
a kua whakapono.
30 ¶ A he maha atu ano hoki ara
tohu i oti i a Ihu, i te aroaro o ana
akonga, kahore nei i tuhituhia ki tenei
pukapuka:
31 Otiia kua tuhituhia enei, kia wha-
kapono ai koutou ko Ihu te Karaiti, ko
te Tama a te Atua; kia whiwhi ai hoki
ki te oranga i runga i tona ingoa, ina
whakapono koutou.

UPOKO 21.

MURI iho i enei mea ka whakakite a
Ihu i a ia ki nga akonga i te
moana o Taipiria; ko tana whakakite-
nga tenei:
2 E noho tahi ana a Haimona Pita, a
Tamati, ko Ririmu nei tona ingoa, a
Natanahira o Kana o Kariri, nga *tama-
riki* a Heperi, tokorua atu ano hoki o
ana akonga.
3 Ka mea a Haimona Pita ki a ratou,
Ka haere ahau ki te hao. Ka mea
ratou ki a ia, Tatou tahi te haere.
Haere ana ratou, a eke tonu atu ki
runga ki te kaipuke; a i taua po kihai i
mau tetahi mea.
4 Na, ka puao te ata, ka tu a Ihu ki
tatahi: otiia kihai nga akonga i mohio
ko Ihu ia.
5 Na, ko te meatanga mai a Ihu ki a
ratou, E tama ma, kahore a koutou kai?
Ka whakahokia mai e ratou ki a ia,
Kahore.
6 Ka mea atu ia ki a ratou, Maka te
kupenga ki te taha matau o te kaipuke,
a ka mau *etahi* i a koutou. Na, ta ratou
makanga atu, kihai i taea te kukume i
te tini o nga ika.
7 Katahi ka mea te akonga i aroha-

ngia e Ihu ki a Pita, Ko te Ariki. A,
te rongonga o Haimona Pita, ko te
Ariki, ka whitikiria tona kakahu, (e tu
kau ana hoki ia,) a rere ana ki te
moana.
8 Ko era akonga ia i hoe mai *i runga*
i te poti; (kihai hoki i mamao atu i te
whenua, me te mea e rua rau nga wha-
tianga,) e kukume ana i te kupenga me
nga ika.
9 A, to ratou uranga mai ki uta, ka
kite i te kapura waro e ka ana, me nga
ika e takoto ana i runga, me tetahi taro
hoki.
10 Ka mea a Ihu ki a ratou, Homai
etahi o nga ika kua mau na i a koutou.
11 Na, haere ana a Haimona Pita, a
kumea ana e ia te kupenga ki uta, kī
tonu i nga ika nunui, kotahi rau e rima
tekau ma toru: a ahakoa tini, kihai i
pakaru te kupenga.
12 Ka mea a Ihu ki a ratou, Haere
mai ki te kai. Heoi kihai tetahi o nga
akonga i maia ki te ui atu ki a ia, Ko
wai koe? i mohio hoki ko te Ariki.
13 Na, ka haere mai a Ihu, ka mau ki
te taro, a hoatu ana e ia ki a ratou, me
nga ika ano hoki.
14 Ko te toru tenei o nga putanga o
Ihu ki ana akonga, i muri iho i tona
aranga ake i te hunga mate.
15 ¶ A ka mutu ta ratou kai, ka mea
a Ihu ki a Haimona Pita, E Haimona,
tama a Hona, rahi atu ranei tou aroha
ki a au i to enei? Ka mea tera ki a ia,
Ae, e te Ariki; e mohio ana koe e aroha
ana ahau ki a koe. Ka mea mai ia ki a
ia, Whangainga aku reme.
16 Ka mea mai ano ia ki a ia, ko te
rua o nga meatanga mai, E Haimona,
tama a Hona, e aroha ana koe ki a au?
Ka mea tera ki a ia, Ae, e te Ariki; e
mohio ana koe e aroha ana ahau ki a
koe. Ka mea ia ki a ia, Whangainga
aku hipi.
17 Ka mea atu ia ki a ia, ko te toru o
nga meatanga atu, E Haimona, *tama* a
Hona, e aroha ana koe ki a au? Ka
pouri a Pita no te mea ka toru ana mea-
tanga ki a ia, E aroha ana koe ki a au?
Ka mea ano ki a ia, E te Ariki, e mohio
ana koe ki nga mea katoa; e mohio ana
koe e aroha ana ahau ki a koe. Ka mea
a Ihu ki a ia, Whangainga aku hipi.
18 He pono, he pono taku e mea atu
nei ki a koe, I to tamarikitanga, i whi-
tiki koe i a koe, i haere ki tau wahi i
pai ai: ka koroheketia koe, ka whaka-
marokia e koe o ringaringa, a he tanga-
ta ke māna koe e whitiki, e kawe ki te
wahi e kore ai koe e pai.
19 I korerotia tenei e ia, hei tohu mo
te mate e whakakororia ai ia i te Atua.
A ka puaki tenei kupu āna, ka mea ia
ki a ia, Haere mai i muri i a au.
20 A, te tahuritanga o Pita, ka kite i
te akonga i aroha ai a Ihu e aru mai
ana; tera hoki i whakawhirinaki ki
tona uma i te hapa, a i mea, E te Ariki,
ko wai te kai tuku mou?
21 A, te kitenga o Pita i a ia, ka mea
ki a Ihu, E te Ariki, e aha ra tenei?
22 Ka mea a Ihu ki a ia, Ki te pai
ahau kia noho tonu ia kia tae mai ra
ano ahau, hei aha mau? haere mai koe i
muri i a au.
23 Heoi ka puta atu tenei kupu ki nga
hoa, e kore taua akonga e mate: otiia
kihai a Ihu i mea ki a ia, E kore ia e
mate; engari, Ki te pai ahau kia noho
tonu ia kia tae mai ra ano ahau, hei aha
mau?
24 Ko taua akonga ano tenei e wha-
kaatu nei i enei mea, ko te kai tuhituhi
hoki ia i enei mea: a e mohio ana ano
matou e tika ana tana whakaaturanga.
25 Na, tera atu ano tona tini o nga
mea i mea ai a Ihu, me i tuhituhia ka-
toatia, e mea ana ahau, e kore te ao nei
ano e whai takotoranga mo nga puka-
puka e tuhituhia. Amine.

KO

NGA MAHI A NGA APOTORO.

UPOKO 1.

TO mua korero he mea tuhituhi naku,
e Tiopira, mo nga mea katoa i
timata ai a Ihu te mahi, te ako,
2 Taea noatia te ra i ako iho ai ia, he
mea na te Wairua Tapu, ki nga apotoro
i whiriwhiria e ia, a tangohia atu ana ki
runga :
3 He maha hoki nga tohu i whakakite
ora ai ia i a ia ki a ratou, i muri iho i
tona matenga ; e wha tekau ano nga ra
i kitea ai e ratou, i korerotia ai e ia nga
mea o te rangatiratanga o te Atua:
4 A ka huihui tahi ia me ratou, ka mea
atu ia kia kaua ratou e haere atu i Hi-
ruharama, otiia kia taria te mea i kore-
rotia i mua e te Matua, i rongo ra
koutou ki a au :
5 I iriiri hoki a Hoani ki te wai ; ko
koutou ia e kore e maha ake nga ra ka
iriiria ki te Wairua Tapu.
6 A ka tamene mai ratou, ka ui ki a
ia, ka mea, E te Ariki, ko te wa ianei
tenei e whakahoki ai koe i te rangatira-
tanga ki a Iharaira?
7 Na, ko tana meatanga ki a ratou, E
kore e riro i a koutou te mohiotanga ki
nga wa ki nga taima, kua waiho e te
Matua māna ake te tikanga.
8 Engari ka riro mai he kaha i a kou-
tou, i te haerenga mai o te Wairua Tapu
ki runga ki a koutou : a hei kai wha-
kaatu koutou moku ki Hiruharama, ki
Huria katoa, ki Hamaria hoki, a tae
noa ki te pito whakamutunga o te ao.
9 Ano ka mutu tana korero i enei mea,
i a ratou ano e titiro ana, ka tangohia
atu ia ; a toremi atu i to ratou tiroha-
nga ki roto ki te kapua.
10 A i a ratou e titiro matatau atu ana
ki te rangi, i a ia e haere ana, na,
tokorua nga tāngata e tu ana i to ratou
taha, he ma hoki nga kakahu ;
11 E mea mai ana, E nga tāngata o
Kariri, he aha ta koutou e tu e mataki-
taki atu na ki te rangi? ko tena Ihu
kua tangohia atu na i a koutou ki te
rangi, ka pera ano tona haerenga mai
me ia i tirohia atu na e koutou e haere
atu ana ki te rangi.
12 Na, hoki ana ratou ki Hiruharama
i te maunga e karangatia nei ko Oriwa,
he wahi tata ki Hiruharama, he haere-
nga hapati.
13 A ka tomo atu ratou, ka kake
atu ki tetahi ruma i runga, ki te wahi
i noho ai a Pita, a Hemi, a Hoani, a
Anaru, a Piripi, a Tamati, a Patoromu,
a Matiu, a Hemi *tama* a Arapiu, a Hai-
mona Heroti, a Hura *teina* o Hemi.
14 Anei katoa kotahi tonu te whakaaro
i u ai ki te inoi ki te karakia, me nga
wāhine, me to Ihu whaea me Meri, me
ona teina.
15 ¶ I aua ra ka whakatika a Pita i
waenganui o nga akonga, ka mea, (na,
te maha o nga ingoa ki te huihuia, ko-
tahi rau e rua tekau,)
16 E hoa ma, e *aku* teina, i tika ano
kia whakaritea tenei Karaipiture, ta te
Wairua Tapu i korerotia i mua e te ma-
ngai o Rawiri mo Hura, mo te kai arahi
o nga kai hopu i a Ihu.
17 I huihuia tahitia hoki ia ki a tatou,
i a ia ano hoki tetahi wahi o tenei
mahi.
18 Na, hokoa ana e taua tangata tetahi
wahi ki te utu o te kino ; a taka tupou
iho, koara pu i waenganui, pakaru katoa
ki waho ona whekau.
19 I rangona ano hoki e te hunga
katoa e noho ana i Hiruharama ; na
reira taua wahi i huaina ai, ko Akerama,
he *kupu* no to ratou reo mo tenei, Ko
te kāinga o te toto.
20 Kua oti hoki te tuhituhi ki te puka-
puka o nga waiata, Tukua kia ururuatia
tona nohoanga, kaua hoki tetahi e noho
ki reira ; a, Kia riro tana mahi tirotiro
i tetahi atu.
21 Na, ko te tikanga tenei, ko nga tā-
ngata i haere tahi nei tatou, i nga wa
katoa i haereere mai ai i haereere atu ai
a Ihu te Ariki i roto i a tatou,
22 Hei te iriiringa a Hoani timata ai, a
tae noa ki te ra i tangohia ake ai ia i a
tatou, me waiho tetahi o era hei hoa
mo tatou ki te whakaatu i tona aranga
mai.
23 A tokorua a ratou i whakarite ai, ko
Hohepa i karangatia nei ko Pahapa,

tetahi atu o ona ingoa ko Hutuba, raua ko Matiaha.
24 Na, ka inoi ratou, ka mea, Ko koe, e te Ariki, te mohio ana ki nga ngakau o te katoa, mau e whakakite ko wai o tenei tokorua tau i whiriwhiri ai,
25 Kia riro i a ia tetahi wahi o tenei mahi minita, o te apotorotanga, i taka nei a Hura, he mea kia haere ai ia ki tona wahi.
26 Na, ka hoatu e ratou o raua rota; a ka tau te rota ki a Matiaha; a uru ana ia ki roto ki nga Apotoro tekau ma tahi.

UPOKO 2.

AKA taka mai te ra o te Petekoha, e noho tahi ana ratou katoa, kotahi ano hoki te whakaaro.
2 Na, puta whakarere mai ana he harurutanga no te rangi, ano he hau whakaharahara e keri ana, a kī katoa te whare i noho ai ratou.
3 Heoi puta mai ana ki a ratou etahi arero he mea manganga, ano he ahi, a tau iho ana ki runga ki tetahi ki tetahi o ratou.
4 Na, kī katoa ratou i te Wairua Tapu, a ka timata te korero, rere ke ana nga reo, rite tonu ki ta te Wairua i hoatu ai ki a ratou kia korerotia.
5 A i Hiruharama e noho ana etahi Hurai, he hunga whakaaro, no nga iwi katoa i raro o te rangi.
6 Na, ka haere te rongo o tenei, ka whakarapopoto te mano, ka pororaru, no te mea ka rangona e tera e tera tona reo e korerotia ana e ratou.
7 Na, ka oho ratou katoa, ka miharo, ka mea tetahi ki tetahi, Na, ehara ianei enei katoa e korero nei i te hunga no Kariri?
8 A na te aha tatou ka rongo nei ia tangata ia tangata i o tatou reo o to tatou whanautanga?
9 Te hunga o Patia, o Miria, o Erama, nga mea e noho ana i Mehopotamia, i Huria, i Kaparokia, i Ponoto, i Ahia,
10 I Perukia, i Pamapuria, i Ihipa, i nga wahi o Ripia e patata ana ki Hairini, me nga manuhiri o Roma, nga Hurai, nga porohiraiti,
11 Nga Kariti, nga Arapi, e rongo ana tatou i a ratou e whakapuaki ana i nga mahi nui a te Atua, a no tatou ano nga reo.
12 A miharo katoa ana ratou, pohehe ana, ka mea tetahi ki tetahi, He aha tenei?
13 Ko etahi i whakamanumanu, i mea, E kī ana ratou i te waina reka.
14 ¶ Otira ka whakatika a Pita me te tekau ma tahi, ka karanga ake, ka mea ki a ratou, E nga tāngata o Huria, koutou katoa e noho ana i Hiruharama, kia mohio koutou ki tenei, kia whai taringa mai ki aku kupu:
15 Kahore hoki o enei haurangi me ta koutou e whakaaro nei, ko te toru hoki *tenei* o nga haora o te ra.
16 Engari ko te mea tenei i korerotia e Hoera poropiti;
17 A tenei ake kei nga ra whakamutunga, e ai ta te Atua; ka ringihia e ahau taku Wairua ki nga kikokiko katoa: a e poropiti a koutou tamariki, a koutou tamahine, e kite ano hoki a koutou taitamariki i nga kitenga, a ka moemoea o koutou kaumatua:
18 I aua ra ano hoki ka ringihia e ahau taku Wairua ki aku pononga tāne, ki aku pononga wāhine, a ka poropiti ratou:
19 Ka hoatu ano e ahau nga mea whakamiharo i te rangi i runga, me nga tohu ki te whenua i raro; he toto, he kapura, he paoa pongere:
20 Ko te ra ka rere ke ka pouri, ko te marama ka whakatoto, i te mea kiano i puta noa mai taua ra nui o te Ariki e rahi nei te rongo:
21 Na, ko reira ano ora ai te hunga katoa e karanga ana ki te ingoa o te Ariki.
22 E nga tāngata o Iharaira, kia rongo koutou ki enei kupu; Ko Ihu o Nahareta, he tangata i whakakitea nuitia e te Atua ki a koutou, i runga i nga merekara i nga mea whakamiharo i nga tohu, i mea te Atua kia mahia e ia i waenganui o koutou, e mahara ana ano ra koutou:
23 Ko tenei tangata i tukua atu, he whakaaro i whakatakotoria, he mea hoki i mohiotia noatia ake e te Atua, tangohia ana e koutou, whakamatea iho, he mea titi e nga ringaringa kino;
24 Na te Atua ia i whakaara ake, nāna i wewete nga mamae o te mate: no te mea e kore ia e taea te pupuri e taua *mate*.
25 Ko ta Rawiri korero hoki tenei mona, Kua kite noa ake ahau i te Ariki i mua tonu i toku aroaro; kei toku ringa matau nei ia; a e kore ahau e whakakorikoria:
26 Koia i koa ai toku ngakau, i whakamanamana ai hoki toku arero; e takoto tumanako ai ano hoki oku kikokiko:

27 No te mea e kore e waiho e koe
toku wairua i te po, e kore ano hoki e
tukua to Mea Tapu kia kite i te pirau.
28 Kua whakakitea mai e koe ki a au
nga huarahi o te ora; purena tonu toku
koa i tou aroaro.
29 E hoa ma, e *aku* teina, e tika ana
kia korerotia nuitia te tupuna a Rawiri
e ahau ki a koutou, kua mate
ia, kua tanumia, kei a tatou ano
hoki tona urupa, a taea noatia tenei
ra.
30 He poropiti ano hoki ia, a i mahara
ano kua oati te Atua i te oati ki
a ia, ka whakaputaina ake a te Karaiti
he hua no tona hope, he mea hoki no
te kikokiko, hei noho ki runga ki tona
torona;
31 I kite wawe ia *i tenei*, a korerotia
ana te aranga mai o te Karaiti, ara
tona wairua kihai i waiho i te po,
kihai ano hoki tona kikokiko i kite i te
pirau.
32 Kua whakaarahia ake tenei Ihu e
te Atua: ko matou katoa nga kai whakaatu.
33 Na, ka oti nei ia te whakaikeike e
te ringaringa matau o te Atua, a ka
homai ki a ia e te Matua te Wairua
Tapu i korerotia i mua, kua ringihia
mai e ia tenei, e kite nei e rongo nei
koutou.
34 Kahore hoki a Rawiri i kake ki runga
ki te rangi; heoi e mea ana ia, I
mea te Ariki ki toku Ariki, Hei toku ringa
matau koe noho ai,
35 Kia meinga ra ano e ahau ou hoa
riri hei turanga waewae mou.
36 Mo reira ra kia mātau pu te whare
katoa o Iharaira, kua meinga e te Atua
hei Ariki hei Karaiti, taua Ihu na ano i
ripekatia na e koutou.
37 ¶ To ratou rongonga ai, ka pawerawera
o ratou ngakau, a ka mea ki a
Pita ratou ko ara atu apotoro, E hoa ma,
e nga tuakana, me aha matou?
38 Na, ko te meatanga atu a Pita ki a
ratou, Ripeneta, kia iriiria tena tangata
tena tangata o koutou i runga i te ingoa
o Ihu Karaiti, hei murunga hara; a ka
riro mai i a koutou te homaitanga o te
Wairua Tapu.
39 Ki a koutou hoki ki a koutou tamariki
te kupu homai, ki te hunga katoa
ano hoki o tawhiti, ki nga mea e karanga
ai te Ariki to tatou Atua.
40 A he maha ke atu ara kupu i korero
ai, i kauwhau ai ia, i mea ia, Kia
ora koutou i tenei whakatupuranga
tutū.
41 ¶ Na, nga mea i tango hari i tana
kupu i iriiria, a tata tonu ki te toru o
nga mano nga wairua i honoa mai i
taua ra.
42 A u tonu ratou ki te ako a nga
apotoro, ki te whakaaro tahi, ki te whawhati
taro, ki nga inoinga.
43 A tau ana te wehi ki nga wairua
katoa; he maha hoki nga mea whakamiharo
me nga tohu i meinga e nga
apotoro.
44 I noho tahi ano te hunga whakapono
katoa, i huihuia katoatia ano hoki
a ratou mea;
45 A hokoa ana e ratou nga kāinga,
me nga taonga, a tuwhaina ana ma te
katoa, rite tonu ki te mate o tetahi o
tetahi.
46 Noho tonu ano hoki ratou i tenei ra
i tenei ra i te temepara, kotahi tonu
ano te ngakau, a whawhati taro ana i ia
whare i ia whare, kai ana i *a ratou* kai
i runga i te koa, i te ngakau tapatahi;
47 E whakamoemiti ana ki te Atua, e
paingia ana hoki e te iwi katoa. Honoa
ana hoki e te Ariki i nga ra katoa ki te
hahi te hunga e whakaorangia ana.

UPOKO 3.

NA, e haere tahi ana a Pita raua ko
Hoani ki te temepara i te haora
inoi i te iwa *o nga haora*.
2 Na, ka kawea mai tetahi tangata, he
kopa no te kopu mai ano o tona whaea,
he mea whakatakoto na ratou i nga ra
katoa ki te kuwaha o te temepara i
karangatia nei ko Ataahua, ki te tono
mea māna i te hunga e tomo atu ana ki
te temepara;
3 A, tona kitenga i a Pita raua ko Hoani,
meake tomo atu ki te temepara, ka
tono ia ki tetahi mea māna.
4 Na, ka titiro matatau mai a Pita
raua ko Hoani ki a ia, a ka mea, Titiro
mai ki a maua.
5 Na, ka tatari ake ia ki a raua, hua
noa, ka riro mai tetahi mea a raua
māna.
6 Ano ra ko Pita, Kahore aku hiriwa
aku koura; na, taku nei, me hoatu
tenei e ahau ki a koe: Whakatika i runga
i te ingoa o Ihu Karaiti o Nahareta,
haere.
7 Na, ko tana hopukanga atu i tona
ringa matau, kei te whakaara: na,
kaha tonu iho ona waewae me nga
pona.
8 Heoi, tana mokowhitinga ake, tu
ana, haere ana, tomo tahi ana me raua
ki roto ki te temepara, haere ana,

tupeke ana, whakamoemiti ana ki te Atua.

9 A ka kite te iwi katoa i a ia e haere ana, e whakamoemiti ana ki te Atua :

10 A ka mahara, ko ia ano tera i noho ki *te tono* mea māna ki te tatau Ataahua o te temepara: na, ka ohorere ratou, ka miharo ki taua mea i pa ki a ia.

11 A, i te kopa i whakaorangia nei e pupuri ana i a Pita raua ko Hoani, ka oma mai te iwi katoa ki a ratou ki te whakamahau i karangatia nei ko ta Horomona, rahi rawa te miharo.

12 ¶ A, te kitenga o Pita, ka mea atu ki te iwi, E nga tāngata o Iharaira, he aha ta koutou e miharo ki tenei? he aha hoki koutou ka titiro pu mai ai ki a maua, me te mea he mana no maua ake he ngakau karakia ranei i meatia ai tenei kia haere?

13 Na te Atua o Aperahama, o Ihaka, o Hakopa, na te Atua o o tatou mātua, i whakakororia tana Tama a Ihu; ta koutou i tuku na, i whakakahore na i te aroaro o Pirato, i a ia ra i mea kia tukua ia kia haere.

14 Heoi whakakahoretia ana e koutou te Mea Tapu, te Mea Tika, a inoia ana ko te tangata kohuru kia tukua ki a koutou;

15 A patua ana e koutou te take o te ora; na, kua whakaarahia nei ia e te Atua i te mate; a ko te kai whakaatu ano matou.

16 A na tona ingoa na te whakapono hoki ki tona ingoa i whakakaha tenei tangata, e kite nei e mātau nei koutou; ae, ko te whakapono ki a ia te mea nāna i hoatu tenei tino oranga ki a ia, i te aroaro o koutou katoa.

17 Na, e *aku* teina, e mahara ana ahau, na te kuare tena mahi a koutou, a o koutou rangatira hoki.

18 Heoi, nga mea a te Atua i whakakitea mai i mua, e nga mangai o ana poropiti katoa, mo te Karaiti kia whakamamaetia, kua rite enei i a ia.

19 ¶ Na, ripeneta ra koutou, tahuri hoki, kia murua ai o koutou hara, ina tae mai nga wa o te taanga manawa i te aroaro o te Ariki,

20 A ka tonoa e ia a Ihu Karaiti, i kauwhautia nei ki a koutou i mua :

21 Na, ka takoto nei te tikanga kia noho ia ki te rangi, kia tae mai ra ano nga wa o te whakahokinga o nga mea katoa, o ta te Atua i korerotia e nga mangai o ana poropiti tapu katoa, o te timatanga iho ra ano o te ao.

22 I mea ra hoki a Mohi ki nga tupuna, Ma te Ariki ma to koutou Atua e whakaara ake he poropiti mo koutou, i roto i o koutou teina, he penei ano me ahau te ahua; ko ia ta koutou e whakarongo ai i nga mea katoa e mea ai ia ki a koutou.

23 A tera nga wairua katoa e kore e whakarongo ki taua poropiti, ka whakamatea rawatia i roto i te iwi.

24 Na, nga poropiti katoa o Hamuera iho ano, me o muri nei, te hunga katoa i korero, i poropititia ano hoki enei ra e ratou.

25 Ko koutou nga tamariki a nga poropiti, o te kawenata ano hoki i whakatakotoria mai e te Atua ki o tatou tupuna, i a ia i mea ki a Aperahama, Ma tou uri ka manaakitia ai nga hapu katoa o te ao.

26 Ka oti nei tana Tamaiti a Ihu te whakaara e te Atua, ka mātua tonoa mai nei ia e ia ki a koutou, hei manaaki i a koutou, hei whakatahuri i tenei tangata i tenei tangata i o koutou hara.

UPOKO 4.

A I a raua e korero ana ki te iwi, ka whakaekea mai raua e nga tohunga, e te rangatira o te temepara, e nga Haruki,

2 I riri hoki no te mea e ako ana raua i te iwi, mo te kauwhautanga hoki i a Ihu, i te aranga mai i te mate.

3 Na, ka pa o ratou ringa ki a raua, a ka meinga kia tiakina kia ao ra ano te ra; no te mea kua ahiahi noa ake.

4 Ahakoa ra he tokomaha i whakapono o te hunga i rongo i te kupu; te tokomahatanga o nga tāngata, me te mea e rima nga mano.

5 ¶ Na, i te aonga ake, ka huihui o ratou rangatira, nga kaumatua, me nga Karaipi, ki Hiruharama,

6 Ratou ko Anaha ko te tohunga nui, ko Kaiapa, ko Hoani, ko Arehanera, me nga whanaunga katoa o te tohunga nui.

7 Ano ka whakaturia raua ki waenganui, ka ui atu, Tena koa te mana te ingoa i meatia ai tenei e korua?

8 A kī tonu a Pita i te Wairua Tapu, ka mea ki a ratou, E nga rangatira o te iwi, e nga kaumatua o Iharaira,

9 Ki te uia maua aianei ki te mahi pai ki te tangata ngoikore, ki te peheatanga i whakaorangia ai ia;

10 Kia mohio koutou katoa, me te iwi katoa ano hoki o Iharaira, na te ingoa o Ihu Karaiti o Nahareta i ripekatia na e

koutou, i whakaarahia ake ano hoki e te
Atua i te mate, nāna tenei i tu ora ai i
to koutou aroaro.
11 Ko te kohatu tenei i whakaka-
horetia e koutou, e nga kai hanga, a
kua meinga nei hei upoko mo te ko-
konga.
12 Kahore hoki he oranga i tetahi
ake: kahore hoki he ingoa ke atu i
raro o te rangi kua homai ki nga tā-
ngata, e ora ai tatou.
13 ¶ Na, ka kite ratou i te maia o
Pita raua ko Hoani, a ka mātau ehara i
te hunga korero pukapuka, a he hunga
ware, ka miharo ratou; ka mahara hoki
he hoa raua no Ihu.
14 A ka kite i te tangata i whakaora-
ngia e tu tahi ana ratou, kahore a ratou
kupu hei whakahoki atu.
15 Na, ka tono ratou i a raua kia
haere ki waho o te runanga, a ka kore-
rorero ki a ratou ano,
16 Ka mea, Me aha e tatou enei
tāngata? ka kite katoa hoki te hunga
e noho ana i Hiruharama, he mere-
kara ingoa nui kua meinga nei e raua;
e kore ano hoki e ahei te whakorekore e
tatou.
17 Otiia kaua e tukua kia horapa atu
ki roto ki te iwi; engari kia kaha ta
tatou whakawehi i a raua, kia kaua e
korerotia tenei ingoa ki tetahi tangata, i
nga wa e takoto ake nei.
18 A karangatia ana raua e ratou, ka
mea ki a raua, Kia kaua rawa e korero,
kia kaua e whakaako, i runga i te ingoa
o Ihu.
19 Na, ko te whakahokinga atu a
Pita raua ko Hoani ki a ratou, ka mea,
Whakaaroa e koutou, ka tika ranei ki te
aroaro o te Atua ko koutou kia whaka-
rangona, a kaua te Atua?
20 E kore hoki e ahei kia kaua e
korerotia e maua nga mea i kite ai, i
rongo ai matou.
21 Heoi whakawehi atu ana ano hoki
ratou ki a raua, a tukua ana kia haere,
kihai hoki i kitea te mea e whiua ai
raua, *i wehi hoki* i te iwi: i whakako-
roria katoa hoki i te Atua mo taua mea i
meatia.
22 No te mea kua wha tekau ke nga
tau o te tangata, i meinga nei ki a ia
tenei merekara whakaora.
23 ¶ A ka oti raua te tuku, ka haere
ki o raua hoa, a korerotia katoatia ana
nga mea i korero ai nga tohunga nui
me nga kaumatua ki a raua.
24 A, to ratou rongonga ai, ka ka-
ranga tahi ratou ki te Atua, ka mea, E
te Ariki, ko koe te Atua i hangā ai te
rangi me te whenua, te moana, me o
reira mea katoa:
25 Nau te kupu *i korerotia* e te ma-
ngai o tou pononga o Rawiri, He aha ka
nana ai nga tauiwi, ka whakaaro hori-
hori ai te iwi?
26 I whakatika mai nga kingi o te
whenua, i huihui ngatahi nga rangatira
ki te whawhai ki te Ariki raua ko tana
Karaiti.
27 He pono nei hoki te huihuinga o
Herora, o Ponotio Pirato, o nga tauiwi,
ratou ko te iwi o Iharaira, ki to Tamaiti
tapu ki a Ihu i whakawahia e koe,
28 Ki te mea i ta tou ringa, i ta tou
whakaaro, i whakatakoto ai i mua kia
meatia.
29 Na, titiro iho, e te Ariki, aianei ki
ā ratou kupu whakawehi: a tukua mai
ki o pononga kia tino maia te korero i
to kupu,
30 Whakamarokia mai tou ringaringa
ki te whakaora; a kia meatia nga tohu
me nga mea whakamiharo, i runga i te
ingoa o to Tamaiti tapu o Ihu.
31 ¶ Te mutunga o ta ratou inoi, ka
whakangaueuetia te wahi i whakamine
ai ratou; a kī katoa ana ratou i te
Wairua Tapu, na, maia noa iho ratou ki
te korero i te kupu a te Atua.
32 Kotahi ano ngakau, kotahi ano
wairua o te mano o te hunga whaka-
pono: kihai ano hoki tetahi i mea,
māna ake tetahi o ana taonga; heoi
he mea huihui noa iho a ratou mea
katoa.
33 A nui atu te kaha i whakapuakina
ai e nga apotoro te aranga mai o te
Ariki o Ihu; he nui ano hoki te aroha
noa i runga i a ratou katoa.
34 Kahore ano hoki tetahi o ratou i
rawakore: ko te hunga hoki he kāinga,
he whare o ratou, hokona ana e ratou, a
mauria mai ana nga utu o nga mea i
hokoa,
35 A whakatakotoria ana ki nga wae-
wae o nga apotoro: na, ka tuwhaina
atu ma ia tangata ma ia tangata, he
mea whakarite ki te mate o tetahi o
tetahi.
36 A ko Hohi i huaina e nga apotoro
ko Panapa, (ko te tikanga tenei ina
whakamaoritia, Ko te tama a te wha-
kamarietanga,) he Riwaiti, ko Kaiperu
tona kāinga,
37 He wahi kāinga tona, na hokoa
ana, a mauria mai ana nga moni, wha-
katakotoria ana ki nga waewae o nga
apotoro.

UPOKO 5.

NA, ka hokona he kāinga e tetahi tangata, ko Anania te ingoa, raua ko Hapaira ko tana wahine;
2 A wehea ketia atu ana e ia tetahi wahi o te utu, me te mohio ano tana wahine, ka mauria mai tetahi wahi, a whakatakotoria ana ki nga waewae o nga apotoro.
3 Na, ko te meatanga mai a Pita, E Anania, na te aha i whakakiia ai tou ngakau e Hatana kia teka koe ki te Wairua Tapu, a kia wehea atu tetahi wahi o te utu o te kāinga?
4 He teka ianei nou ake i te mea kahore ano i riro, a ka oti te hoko, i a koe ano te tikanga mo te pehea mo te pehea? na te aha tenei mea i whakaaroa ai i roto i tou ngakau? kihai koe i teka ki te tangata, engari ki te Atua.
5 A, te rongonga o Anania i enei kupu, hinga ana, mate rawa: a he nui te wehi i tau ki te hunga katoa i rongo i enei mea.
6 Na, ka whakatika nga taitamariki, takai ana i a ia, maua atu ana ki waho, tanumia ana.
7 A ka tata te takiwa ki te toru o nga haora, ka tomo mai ano hoki tana wahine, kihai i mohio ki taua meatanga.
8 Na, ko te meatanga atu a Pita ki a ia, Korero mai ki a au, ko nga utu tera i hokoa ai e korua te kāinga? Ka mea mai ia, Ae, koia tena.
9 Ka mea atu a Pita ki a ia, He aha korua i whakangakau tahi ai ki te whakamatautau i te Wairua o te Ariki? Nana, kei te kuwaha nga waewae o te hunga i tanumia ai to tāne, a ma ratou koe e kawe ki waho.
10 Na, hinga tonu iho ia ki ona waewae, mate rawa: a, te haerenga mai o nga taitamariki, rokohanga mai kua mate, na, kawea ana ki waho, tanumia ana ki te taha o tana tāne.
11 A nui atu te wehi o te hahi katoa, o te hunga katoa ano hoki i rangona ai enei mea.
12 ¶ A no nga apotoro nga ringaringa i meinga ai nga tohu maha, me nga mea whakamiharo, i roto i te iwi; (a i noho ano ratou katoa ki te whakamahau o Horomona, kotahi ano hoki te ngakau.
13 Kihai hoki tetahi o era atu i maia te uru ki roto ki a ratou: a whakanuia ana ratou e te iwi.
14 A nui atu te hunga whakapono i honoa ki te Ariki, tona tini o te tāne o te wāhine.)
15 I mauria atu ano hoki e ratou nga turoro ki nga ara, he mea whakatakoto ki runga ki nga moenga ki nga whariki, kia taumarumaru iho ai ko te atarangi kau o Pita ki tetahi o ratou, i a ia e haere ana.
16 A he tokomaha i huihui mai ki Hiruharama i roto i nga pa o tetahi taha o tetahi taha, me te mau mai ano i nga turoro, i te hunga ano hoki e whakatoia ana e nga wairua poke: a whakaorangia katoatia ana ratou.
17 ¶ Me i reira ka whakatika te tohunga nui, ratou ko ona hoa katoa, (te titorehanga ki nga Haruki,) kī tonu i te riri,
18 Ka pa o ratou ringaringa ki nga apotoro, a makā ana e ratou ki te whare herehere nui.
19 Otira na tetahi anahera o te Ariki i uaki nga tatau o te whare herehere i te po; arahina ana ratou e ia ki waho, ka mea ia,
20 Haere, e tu i roto i te temepara, ka korero ki te iwi i nga kupu katoa o tenei ora.
21 A, to ratou rongonga ai, tomo atu ana ki te temepara i te atatu, ako ana. Na, te haerenga mai o te tohunga nui, ratou ko ona hoa, huihuia ana e ratou te runanga me nga kaumatua katoa o nga tamariki a Iharaira, ka tono tangata atu ki te whare herehere hei tiki i a ratou.
22 A, te taenga atu o nga katipa, kihai ratou i kitea i roto i te whare herehere, na, ka hoki atu, ka korero,
23 Ka mea, Rokohina atu e matou e tutaki ana ano te whare herehere, u tonu, me nga kai tiaki e tu ana i waho mai o nga tatau: te whakapuaretanga, kahore kau i kitea tetahi i roto.
24 Ano ka rongo te tohunga, ratou ko te rangatira o te temepara, ko nga tohunga nui, ki enei kupu, ka pororaru ratou he aha ranei te tukunga iho o tena mea.
25 Na, ko te haerenga mai o tetahi, ka korero ki a ratou, ka mea, Na, te hunga i makā ra e koutou ki te whare herehere, e tu mai ra i te temepara, e ako ana i te iwi.
26 Katahi ka haere te rangatira, ratou ko nga katipa, a arahina mai ana ratou, he mea ata hanga: i wehi hoki i te iwi, kei akina ki te kohatu.
27 A ka oti ratou te arahi mai, ka wha-

katuria ki roto i te runanga: na, ka ui atu te tohunga nui ki a ratou,

28 Ka mea atu, Kihai koia matou i ata whakatupato i a koutou kia kaua e ako i runga i tenei ingoa? na, kua kī nei Hiruharama i ta koutou ako, a e mea ana koutou kia whakairia nga toto o tenei tangata ki a matou.

29 ¶ Na, ko te whakahokinga atu a Pita, ratou ko nga apotoro, ka mea, Erangi te whakarongo ki te Atua, kaua ki te tangata.

30 Na te Atua o o tatou tupuna i whakaara ake a Ihu, kua whakamatea na e koutou, e mea whakairi ki te rakau.

31 Kua oti tenei te whakanoho ki runga e te ringa matau o te Atua, hei Piriniha, hei Kai whakaora, hei homai i te ripeneta i te murunga hara ki a Iharaira.

32 A ko matou ana kai whakaatu i enei mea; ko te Wairua Tapu ano hoki, i homai e te Atua ki te hunga e rongo ana ki a ia.

33 ¶ A, to ratou rongonga ai, mamae pu ratou, a ka runanga kia whakamatea ratou.

34 Na, ka whakatika tetahi o nga Parihi i roto i te runanga, ko Kamariere te ingoa, he kai whakaako i te ture, he tangata e whakanuia ana e te iwi katoa, ka mea, kia nekehia atu nga apotoro ki waho tetahi wahi;

35 Na, ko tana meatanga ki a ratou, E nga tāngata o Iharaira, kia tupato ki ta koutou e mea ai ki enei tāngata.

36 I mua hoki i enei ra ka whakatika a Teura, me te ki ano, ko ia tetahi *tangata nui;* a tata tonu ki te wha o nga rau te tokomaha o nga tāngata i huihui ki a ia: na, marū iho ia; whakamararatia ake hoki te hunga katoa i rongo ki a ia, kore ake.

37 A muri iho ano i taua tangata, ka whakatika a Hura o Kariri i nga ra o te tuhituhinga, a he tini te tangata i kumea ki te whai i a ia; mate iho ano hoki ia; marara ake te hunga katoa i rongo ki a ia.

38 Na, ko taku kupu tenei ki a koutou, Kāti te mea ki enei tāngata, waiho; ki te mea hoki na te tangata tenei whakaaro, tenei mahi, tera e kahore noa iho:

39 Tena, na te Atua, e kore rawa e taea te whakakahore e koutou; kei kitea pea e whawhai ana koutou ki te Atua.

40 A rongo rawa ratou ki a ia: na, ka karanga ratou i nga apotoro, ka whiu, ka whakatupato, kia kaua e waiho te ingoa o Ihu hei korerotanga ma ratou, a tukua ana ratou kia haere.

41 ¶ Heoi haere hari atu ana ratou i te aroaro o te runanga, no te mea i paingia ratou kia whaikinotia mo tona ingoa.

42 A i tenei ra i tenei ra, hore rawa kia mutu ta ratou ako ta ratou kauwhau i a Ihu Karaiti, i roto i te temepara, i tenei whare i tenei whare.

UPOKO 6.

NA, i aua ra, i te mea ka tokomaha haere nga akonga, ka amuamu nga tāngata whaka-Kariki ki nga Hiperu, no te mea i hapa a ratou pouaru i nga mea i tuwhaina i tenei ra i tenei ra.

2 Katahi ka karangatia e te tekau ma rua te mano o nga akonga, ka mea atu, E kore e pai kia whakarerea e matou te kupu a te Atua, a ko te mahi tepara ma matou.

3 Na, tirohia iho, e nga teina, i roto i a koutou kia tokowhitu nga tāngata e korerotia paitia ana, e kī ana i te Wairua Tapu i te mahara, a ma matou ratou e whakarite iho mo tenei mahi.

4 Ko matou ia ka u tonu ki te inoi, ki te mahi i te kupu.

5 ¶ A pai katoa te mano ki taua korero: na, whiriwhiria ana e ratou a Tepene, he tangata e kī ana i te whakapono, i te Wairua Tapu, ratou ko Piripi, ko Porokoru, ko Nikanora, ko Timona, ko Paramena, ko Nikora he porohiraiti no Anatioka:

6 Na, whakaturia ana ratou ki te aroaro o nga apotoro: ka inoi era, ka whakapa i nga ringaringa ki a ratou.

7 Heoi tupu ana te kupu a te Atua; tino nui haere ana te tokomahatanga o nga akonga i Hiruharama; a he tokomaha nga tohunga i tahuri mai ki te whakapono.

8 A kī tonu a Tepene i te whakapono i te kaha, he nui hoki nga merekara me nga tohu i meatia e ia i roto i te iwi.

9 ¶ Na, ka whakatika etahi o te whakaminenga e karangatia nei, no nga Riperetini, me etahi o nga tāngata o Hairini, o Arehanaria, o te hunga hoki o Kirikia, o Ahia, totohe ai ki a Tepene.

10 A kihai i tau i a ratou te whakatae ki te mohio, ki te wairua i korero ai ia.

11 Na, ka whakaki ratou i tetahi tangata hei mea, I rongo matou i a ia e korero kohukohu ana mo Mohi, mo te Atua ano hoki.

12 A whakaohokia ana e ratou te iwi,
nga kaumatua, me nga Karaipi, na,
whakaekea ana ia e ratou, hopukia ana,
kawea ana ki te runanga.
13 A whakaturia ana e ratou etahi kai
whakapae teka hei mea, Kahore e mutu
te korero a tenei tangata i nga kupu
kohukohu mo tenei kāinga tapu, mo te
ture:
14 I rongo hoki matou ki a ia e mea
ana, Ma tenei Ihu o Nahareta e pākaru
te kāinga nei, e whakaputa ke nga rite-
nga i homai e Mohi ki a tatou.
15 A ka titiro pu atu ki a ia te hunga
katoa e noho ana i te runanga, ka kite i
tona mata, ano he mata anahera.

UPOKO 7.

KATAHI ka mea atu te tohunga
nui, He pono ranei enei mea?
2 Na, ko tana meatanga mai, E hoa
ma, e *aku* tuakana, e *aku* mātua, wha-
karongo; I puta mai te Atua o te
kororia ki to tatou matua ki a Aperaha-
ma, i a ia i Mehopotamia, i te mea
kiano i noho noa ki Karana,
3 I mea ki a ia, Haere atu i tou whe-
nua, i ou whanaunga, a haere mai ki te
whenua e whakakitea e ahau ki a koe.
4 Na, ko tana haerenga mai i te whe-
nua o nga Karari, noho ana ki Karana:
a, te matenga o tona pāpā, ka whaka-
hekea mai ia ki tenei whenua e noho
nei koutou.
5 A kihai i hoatu tetahi kāinga mona
i konei, kahore noa iho he turanga wae-
wae: heoi i mea mai ia, e homai a konei
hei kāinga mona, mo tona whanau ano
hoki i muri i a ia, i te mea kahore ano
ana tamariki.
6 I penei ano te korero a te Atua, e
noho manene tona whanau ki te whenua
ke: ka meinga hoki hei pononga, a e
wha rau o nga tau e tukinotia ai.
7 Na, te iwi e meinga ai ratou hei
pononga, ka whakawakia e ahau, e ai
ta te Atua: muri iho i tenei ka puta
mai ratou, a ka karakia i tenei wahi ki
a au.
8 A i hoatu ano e ia ki a ia te kawe-
nata o te kotinga: a whanau ake tana
tamaiti ko Ihaka, a i te tuawaru o nga
ra ka kotia; a na Ihaka a Hakopa; na
Hakopa hoki nga tupuna kotahi tekau
ma rua.
9 Na, ka hae nga tupuna, a hokoa ana
a Hohepa ki Ihipa: otira i a ia te
Atua;
10 Nāna ia i whakaora i ona matenga
katoa, a hoatu ana ki a ia he pai he
matauranga, i te aroaro o Parao kingi o
Ihipa; a meinga ana e tera hei kawana
mo Ihipa, mo tona whare katoa ano
hoki.
11 Na, ko te putanga mai o te mate
kai ki te whenua katoa o Ihipa, o
Kanana, he nui te mate: kihai rawa i
kitea he oranga e o tatou mātua.
12 Ano ka rongo a Hakopa, e whai
witi ana a Ihipa, ka mātua tonoa e ia o
tatou mātua.
13 A i te rua *o nga haerenga* ka wha-
kaaturia a Hohepa ki ana tuakana; a ka
kitea e Parao te iwi o Hohepa.
14 Na, ka tono tangata atu a Hohepa
ki te tiki i tona pāpā i a Hakopa, me
ana huānga katoa, e whitu tekau ma
rima nga wairua.
15 Na, ka haere atu a Hakopa ki
Ihipa, a ka mate, a ia, me o tatou
mātua.
16 Ka kawea ki Hikeme, ka whaka-
takotoria ki roto ki te urupa i hokoa e
Aperahama, he mea hoko ki te moni i
nga tamariki a Emora *pāpā* o Hikeme.
17 Ano ka tata te wa mo te mea i
korerotia i mua i oatitia e te Atua ki a
Aperahama, ka tupu te iwi, ka tini
haere ki Ihipa,
18 A whakatika noa tetahi atu kingi
kihai nei i mohio ki a Hohepa.
19 Tinihangatia ana e tenei to tatou
iwi, whakatupuria kinotia ana o tatou
mātua, meinga ana kia makā atu a
ratou tamariki kei ora.
20 I taua wa ka whanau a Mohi, he
mea ataahua ki te Atua, e toru nga
marama i whangainga ai ia i roto i te
whare o tona pāpā.
21 A ka oti ia te maka atu, ka tango-
hia ake e te tamahine a Parao, a ata-
whaitia ana hei tamaiti māna.
22 Na, ka whakaakona a Mohi ki nga
whakaaro mohio katoa o nga Ihipi,
kaha rawa te kupu, te mahi.
23 A ka tino wha tekau ona tau, ka
mea a roto o tona ngakau, kia kite ia i
ona tuakana, i nga tamariki a Iharaira.
24 A ka kite ia i tetahi e whakatupuria
kinotia ana, ka awhinatia mai e ia, a
rapua ana e ia he utu mo te mea i
tukinotia, patua iho e ia te Ihipi.
25 Hua noa e mohio ona tuakana,
nona te ringa e homai ai e te Atua te
whakaoranga mo ratou: heoi kihai
ratou i mohio.
26 Na, i te aonga ake ka puta ano ia
ki etahi e whawhai ana ki a raua, ka
tohe kia houhia ta raua rongo, ka mea,
E hoa ma, he teina he tuakana korua;
he aha tetahi ka kino ai ki tetahi?

27 Heoi turakina atu ana ia e te
tangata nona te hē ki tona hoa, i mea
mai, Na wai koe i mea hei rangatira
hei kai whakarite whakawa mo maua?
28 E mea ana koe ki te whakamate i a
au, me koe i whakamate i te Ihipi i
nanahi?
29 Na, ka oma a Mohi i taua korero, a
noho manene ana i te whenua o Miriana;
a whanau ana ki reira ana tamariki
tokorua.
30 A ka tino rite nga tekau e wha o
nga tau, ka puta mai ki a ia i te koraha
o maunga Hina tetahi anahera a te
Ariki, i roto i te mura ahi i te rakau.
31 A, te tirohanga atu a Mohi, ka
miharo ki taua mea i kitea ra: a i a ia
e whakatata ana ki te matakitaki, ka
puaki mai te reo o te Ariki ki a ia,
32 Ko ahau te Atua o ou mātua, te
Atua o Aperahama, te Atua o Ihaka, te
Atua o Hakopa. Heoi wiri noa a Mohi,
kihai i ngoto te titiro atu.
33 Na, ko te kianga atu a te Ariki ki
a ia, Wetekia nga hu o ou waewae: he
whenua tapu hoki te wahi e tu na koe.
34 Kua kite ahau, kua kite ahau i te
matenga o toku iwi i Ihipa, kua rongo
hoki i to ratou auetanga, a kua heke iho
nei ki te whakaora i a ratou. Na, haere
mai, me tono koe e ahau ki Ihipa.
35 Ko taua Mohi i whakakahoretia ra
e ratou, i mea ra ratou, Na wai koe i
mea hei rangatira hei kai whakarite
whakawa? ko ia ano i tonoa e te Atua
hei rangatira, hei kai whakaora, he mea
ki mai na te anahera i puta mai ki a ia i
roto i te rakau.
36 Nāna ratou i arahi mai ki waho, i
muri iho i tana mahinga i nga mea wha-
kamiharo i nga tohu ki te whenua o
Ihipa, ki te moana Whero, ki te koraha,
i nga tau e wha tekau.
37 ¶ Ko taua Mohi ano tenei nāna nei
i mea ki nga tamariki a Iharaira, Ma te
Ariki ma to koutou Atua e whakaara
ake he poropiti mo koutou, i roto i o
koutou teina, he penei ano me ahau; ko
ia ta koutou e rongo ai.
38 Ko ta te hahi tangata tenei i te
koraha, ko te hoa o te anahera i korero
ki a ia i maunga Hina, o o tatou mātua
ano hoki: i riro mai ano hoki i a ia nga
ture ora kia homai ki a tatou:
39 Kihai nei o tatou mātua i pai ki te
whakarongo ki a ia, heoi peia ana ia e
ratou, a hoki ana o ratou ngakau ki
Ihipa,
40 A mea ana ratou ki a Arona,
Hangā ma tatou etahi atua hei haere
ki mua i a tatou: ko tenei Mohi hoki i
arahina mai ai tatou i te whenua o
Ihipa, e kore tatou e mātau i ahatia
ranei.
41 Heoi hangā ana e ratou he kuao
kau i aua ra, a kawea atu ana he patu-
nga tapu ma taua whakapakoko, a koa
ana o ratou ngakau ki nga mahi a o
ratou ringaringa.
42 Na, ka tahuri te Atua, ka tukua
ratou kia karakia ki te ope o te rangi:
kia pera me *te mea* i tuhituhia ki te
pukapuka a nga poropiti, E te whare o
Iharaira, i homai koia e koutou ki a au
nga patunga tapu me nga whakahere,
i nga tau e wha tekau i te koraha?
43 Na, kua mau koutou ki te tapena-
kara a Moroka, ki te whetu o to koutou
Atua o Remapana, ki nga whakapakoko
i hangā e koutou hei koropikonga atu;
na, maku koutou e kawe atu ki ko atu i
Papurona.
44 I o tatou tupuna te tapenakara o te
whakaaturanga i te koraha, tana hoki i
whakarite ai, i mea ai ki a Mohi kia
hangā e ia, kia rite ki te ahua i kite ai
ia.
45 A, te rironga mai i o tatou tupuna,
na, mauria mai ana e ratou ko Hohua
ki te whenua o nga tauiwi, i peia nei e
te Atua i te aroaro o o tatou tupuna, a
taea noatia nga ra i a Rawiri;
46 Na, i paingia tera e te Atua, a ka
mea kia kitea tetahi tapenakara mo te
Atua o Hakopa.
47 Na Horomona ia i hanga he whare
mona.
48 He ahakoa e kore a te Runga rawa
e noho ki nga whare i hangā e te
ringa, ko ta te poropiti hoki tena i mea
ai,
49 Ko te rangi taku torona, ko te whe-
nua taku turanga waewae: he whare
pehea ta koutou e hanga ai moku? e ai
ta te Ariki: a ko tehea te wahi e okioki
ai ahau?
50 Ehara koia i toku ringaringa nana
enei mea katoa i hanga?
51 ¶ E te hunga kakī maro, kahore
nei i kotia te ngakau, te taringa, tutū
tonu koutou ki te Wairua Tapu: rite
tonu ta koutou ki ta o koutou tupuna.
52 Ko tehea o nga poropiti kihai i
whakatupuria kinotia e o koutou mā-
tua? a marū iho i a ratou te hunga i
poropititia ai te haerenga mai o te Tika:
ko koutou nei ona kai tuku, ona kai
whakamate:
53 Kua riro mai ano hoki i a koutou te
ture, he mea whakatakoto mai na nga
anahera, heoi kihai i mau i a koutou.
54 ¶ A, to ratou rongonga i enei mea,

mamae pu o ratou ngakau, tetea noa
iho nga niho ki a ia.
55 Otiia kī tonu ia i te Wairua Tapu, a
titiro pu atu ana ki te rangi, ka kite i te
kororia o te Atua, me Ihu e tu ana ki te
ringaringa matau o te Atua;
56 Na, ko tana kianga atu, Nana, ka
kite ahau i nga rangi e tuwhera ana, me
te Tama a te tangata e tu ana i te
ringaringa matau o te Atua.
57 Na, nui atu to ratou reo ki te ha-
mama, purua ana o ratou taringa, tahi
tonu te amohanga mai ki a ia,
58 Makā ana e ratou ki waho o te pa,
akina iho ki te kamaka: i whakatako-
toria ano hoki e nga kai whakaatu o
ratou kakahu ki nga waewae o tetahi
taitamariki, ko Haora te ingoa.
59 Heoi akina ana a Tepene ki te
kamaka e ratou, i a ia e karanga ana, e
mea ana, E te Ariki, e Ihu, tenei toku
wairua ki a koe.
60 Na, tukua ana e ia nga turi, a nui
atu tona reo ki te karanga, E te Ariki,
aua tenei hara e whakairia ki a ratou.
A, tana korerotanga i tenei, ka moe.

UPOKO 8.

A I whakaae ano a Haora ki tona
matenga. Na, he nui te whaka-
toinga o te hahi i Hiruharama i taua
wa: a marara katoa atu ana ratou, puta
noa i nga wahi o Huria, o Hamaria;
kahore ia nga apotoro.
2 A, na te hunga whakaaro a Tepene
i kawe atu, *i tanu*, he nui hoki te
tangihanga i tangihia ai ia e ratou.
3 Ko Haora ia, raru ana i a ia te hahi,
tomo ana ia ki roto ki tenei whare ki
tenei whare, toia ana nga tāngata nga
wāhine, a hoatu ana ki roto ki te whare
herehere.
4 Na, nga mea i marara atu, haere
noa atu ana ratou me te kauwhau i te
kupu.
5 I haere atu ano hoki a Piripi ki te
pa o Hamaria, a kauwhau ana i a te
Karaiti ki a ratou.
6 Na, kotahi ano te ngakau o nga
tāngata ki te whakarongo ki nga mea i
korero ai a Piripi, i a ratou e rongo ana
e kite ana i nga merekara i mea ai ia.
7 I puta mai hoki nga wairua poke i
roto i te tini e nohoia ana, he nui hoki
te reo ki te karanga: he tokomaha ano
hoki nga pararutiki, nga kopa, i wha-
kaorangia.
8 A, nui atu te hari o taua pa.
9 Na, ko tetahi tangata ko Haimona te
ingoa, e mahi makutu ana i mua i roto i
taua pa, e ki ana he tangata nui ia, a
miharo noa te iwi o Hamaria.
10 A i whakarongo katoa ki a ia te iti
te rahi, i mea, Ko te kaha nui o te Atua
tenei tangata.
11 I whakarongo ai ratou ki a ia, kua
roa ke hoki to ratou miharotanga ki ana
mahi makutu.
12 Ano ka whakapono ratou ki a
Piripi, e kauwhau ana i nga mea o te
rangatiratanga o te Atua, o te ingoa
hoki o Ihu Karaiti, ka iriiria ratou, nga
tāngata, nga wāhine.
13 Me Haimona ano hoki, i whaka-
pono ano ia, i iriiria, a u ana ki a Piripi;
a, tona kitenga i nga merekara, i nga
tohu nunui i meinga, ka miharo.
14 ¶ A ka rongo nga apotoro i Hiru-
harama, ko Hamaria kua tango i te
kupu a te Atua, ka tonoa ki a ratou a
Pita raua ko Hoani:
15 To raua taenga atu, ka inoi mo
ratou kia riro mai te Wairua Tapu i a
ratou:
16 (Kahore ano hoki ia i tau noa ki
tetahi o ratou: i iriiria kautia i runga i
te ingoa o te Ariki o Ihu.)
17 Me i reira ka whakapakia nga ri-
ngaringa ki a ratou, a ka riro mai te
Wairua Tapu.
18 ¶ A, te kitenga o Haimona, na te
pānga o nga ringaringa o nga apotoro i
hoatu ai te Wairua Tapu, ka mauria
mai he moni ki a ratou,
19 Ka mea ia, Homai hoki ki a au
tenei mana, kia riro mai ai te Wairua
Tapu ki te tangata e whakapakia atu e
oku ringaringa.
20 Na, ko te meatanga mai a Pita ki a
ia, Kia pirau ngatahi korua ko tou
moni, ina koe ka mea, ma te moni ka
whiwhi ai ki nga mea e homai ana e te
Atua.
21 Kahore he wahi mou kahore he
taunga mou ki tenei mea: kahore
hoki i tika tou ngakau i te aroaro o te
Atua.
22 Na, ripenetatia tenei kino au, inoi
atu ki te Atua, me kore e murua te
whakaaro a tou ngakau.
23 Kua kite hoki ahau i a koe, kei te
au kawa, kei te here o te kino.
24 Na, ko te whakahokinga mai a
Haimona, ka mea, Ma korua e inoi atu
moku ki te Ariki, kei pa mai ki a
au tetahi o nga mea kua korerotia na e
korua.
25 A ka mutu ta raua whakaatu, ta
raua kauwhau i te kupu a te Ariki, ka
hoki atu ki Hiruharama, a he maha nga

kainga o nga Hamari i kauwhautia ai e
raua te rongo pai.
26 ¶ Na, ka ki atu tetahi anahera o
te Ariki ki a Piripi, ka mea, Whakatika,
haere ki te tonga, ki te ara e maro atu
ana i Hiruharama ki Kaha; he wahi
koraha tena.
27 Whakatika ana ia, haere ana: na,
ko tetahi tangata o Itiopia, he unaka, he
tangata nui na Kanarahi kuini o nga
Itiopia, ko te kai tiaki ia o ana taonga
katoa, i haere mai ki Hiruharama ki te
karakia,
28 A e hoki ana, e noho ana i runga
i tona hariata, me te korero i a Ihaia
poropiti.
29 Na, ko te meatanga a te Wairua
ki a Piripi, Haere, awhitia atu ki te
hariata ra.
30 Heoi oma atu ana a Piripi, a ka ro-
ngo ki a ia e korero ana i a Ihaia poro-
piti, ka mea atu, E mātau ana ranei koe
ki tau e korero na?
31 Ano ra ko ia, Me pehea koia, ki te
kore tetahi e arataki i a au? Na, ka
mea ia ki a Piripi kia eke ki runga, noho
tahi ai raua.
32 A, te wahi o te Karaipiture i korero
nei ia, ko ia tenei, Ano he hipi i arahina
ia kia patua; a me te reme i te aroaro
o tona kai kukuti e wahangu ana, kihai
i kuihi tona waha:
33 I tona whakaitinga i whakakorea
he whakarite whakawa mona: ma wai
hoki tona whakatupuranga e korero?
kua tangohia hoki ia kei ora ki te
whenua.
34 Na, ka oho mai te unaka, ka mea
atu ki a Piripi, Tena koa, mo wai tenei
korero a te poropiti? mona ranei, mo te
tangata ke ranei?
35 Na, ka puaki te mangai o Piripi, a
ka timata i taua Karaipiture ano, kau-
whautia ana e ia a Ihu ki a ia.
36 A i raua e haere ana i te ara, ka
tae ki tetahi wai: a ka mea te unaka,
Na, he wai; he aha ahau tē iriiria ai?
37 Mea atu ana a Piripi, Ki te whaka-
pono katoa tou ngakau, e ahei ano. Na,
ka whakahokia mai e ia, a ka mea, E
whakapono ana ahau ko Ihu Karaiti te
Tama a te Atua.
38 Katahi tena ka mea kia tu te hari-
ata: a heke atu ana raua tokorua ki te
wai, a Piripi raua ko te unaka, a iriiria
ana ia e ia.
39 A, to raua haerenga ake i te wai,
kahakina atu ana a Piripi e te Wairua o
te Ariki, a heoi ano to te unaka ki-
tenga i a ia: na, haere hari ana ia i tona
ara.
40 Ko Piripi ia i kitea ki Ahota: na,
haereere ana ia ki te kauwhau ki nga
pa katoa, tae noa ki Hiharia.

UPOKO 9.

KO Haora ia, he whakawehi tonu, he
patu ta tona ngakau mo nga ako-
nga a te Ariki, a haere ana ki te tohunga
nui;
2 Kei te tono pukapuka i a ia ki nga
whakaminenga i Ramahiku, mo te tu-
taki rawa ake ki etahi tāngata e anga
penei ana, nga tāne, nga wāhine, ka
herea e ia, ka kawea ki Hiruharama.
3 I a ia ano e haere ana, a ka whaka-
tata ki Ramahiku; na, whiti whakarere
mai ana ki a ia he māramatanga no te
rangi:
4 Hinga ana ia ki te whenua, ka rongo
i tetahi reo e mea ana ki a ia, E Haora,
e Haora, he aha tau e whakatoi nei i a
au?
5 Ano ra ko ia, Ko wai koe, e te
Ariki? Ka mea atu te Ariki, Ko Ihu
ahau, e whakatoia nei e koe: ehara tau,
te whana ki nga koikoi.
6 Na, wiri ana ia, ihiihi ana, ka mea,
E te Ariki, kia aha ahau? Ano ra ko
te Ariki ki a ia, Whakatika, tomo atu
ki te pa, a ka korerotia ki a koe tau e
mea ai.
7 Na, nga tāngata i haere tahi na ia,
tu reo kore ana ratou, rongo kau ana ki
te reo, kahore i kitea he tangata.
8 A, te whakatikanga ake o Haora i te
whenua, te mawheratanga o ona kanohi,
hore rawa ana tāngata i kite ai: na, ka
arahina ringaringatia ia, a kawea ana ki
Ramahiku.
9 A e toru ona ra kihai ia i kite, kihai
i kai, kihai i inu.
10 ¶ Na, i Ramahiku tetahi akonga,
ko Anania te ingoa; a ka puta mai te
Ariki, ka mea ki a ia, E Anania. A ka
mea tera, Tenei ahau, e te Ariki.
11 Ano ra ko te Ariki ki a ia, Whaka-
tika, haere ki te ara e karangatia nei ko
te Tika, ka rapu i roto i te whare o
Hura ki *tetahi tangata* ko Haora te
ingoa, no Tarahu: kei te inoi hoki ia,
12 A kua kite moemoea i tetahi ta-
ngata, ko Anania te ingoa, e tomo mai
ana, e whakapa ana i *tona* ringaringa ki
a ia, kia kite ai.
13 Na, ko te whakahokinga mai a
Anania, E te Ariki, he tokomaha aku i
rongo ai ki tenei tangata, ki te nui o
ana kino i mea ai ki tou hunga tapu i
Hiruharama:

14 A tenei ano kei a ia he tikanga i nga tohunga nui, kia herea katoatia te hunga e karanga ana ki tou ingoa.

15 Heoi ka mea atu te Ariki ki a ia, Haere: he mea whiriwhiringa ia naku, hei mau mo toku ingoa ki te aroaro o nga tauiwi, o nga kingi, o nga tamariki a Iharaira:

16 Ka whakakitea atu hoki e ahau ki a ia nga mea nui e mamae ai ia mo toku ingoa.

17 Na, haere ana a Anania, tomo ana ki roto ki te whare; ka whakapa i ona ringaringa ki a ia, ka mea, E *taku* teina, e Haora, na te Ariki na Ihu i puta ra ki a koe i te ara i haere mai na koe, nāna ahau i tono mai, kia kite ai koe, kia kī ai hoki i te Wairua Tapu.

18 Na, marere tonu iho *etahi mea,* ano he unahi, i ona kanohi, a kite tonu ake ia, ka whakatika, ka iriiria.

19 Na, ka kai ia, ka whai kaha. Na, noho ana a Haora ki nga akonga i Ramahiku i etahi ra.

20 A kauwhautia tonutia atu e ia a te Karaiti i roto i nga whare karakia, ko ia te Tama a te Atua.

21 A miharo tonu te hunga katoa i rongo, ka mea, Ehara ianei tenei i te kai whakangaro o te hunga i karanga ki tenei ingoa i Hiruharama, a ko te mea ano tenei i haere mai ai ia, kia herea ratou, kia arahina ki nga tohunga nui?

22 Heoi ka kaha haere a Haora, a whakapororarutia ana e ia nga Hurai e noho ana i Ramahiku, i a ia e whakakite ana ko te Karaiti ano tenei.

23 ¶ A ka maha nga ra ka pahure, ka runanga nga Hurai kia whakamatea ia:

24 Heoi i mātau ano a Haora ki to ratou whakapapanga *mona.* A whanga tonu ratou ki nga tatau i te ao i te po, kia whakamatea ia.

25 Na, ka mau nga akonga ki a ia i te po, a tukua iho ana e ratou, ra te taiepa i roto i te kete.

26 A, te taenga atu o Haora ki Hiruharama, ka whai kia uru ki roto ki nga akonga: otiia i wehi katoa ratou i a ia, kihai i whakapono he akonga ia.

27 Na, ka tango a Panapa i a ia, a arahina ana ki nga apotoro, a korerotia ana e ia ki a ratou tona kitenga i te Ariki i te ara, tana korerotanga hoki ki a *ia*, tona maia hoki ki te kauwhau i Ramahiku i runga i te ingoa o Ihu.

28 Na, ka noho ia i a ratou, haereere atu ana haereere mai ana i Hiruharama.

29 A maia rawa ia te kauwhau i runga i te ingoa o te Ariki o Ihu, korero ana totohe ana ki nga tāngata whaka-Kariki: otiia ka whakangakau ratou kia whakamatea ia.

30 A ka mohio nga tuakana, ka arahina ia ki raro ki Hiharia, a tonoa ana ki Tarahu.

31 Na, ka whai taanga manawa nga hahi, puta noa i Huria, i Kariri, i Hamaria, tupu ana te whakaaro; a haere ana i runga i te wehi o te Ariki, i te whakamarietanga ano hoki a te Wairua Tapu, ka whakatokomahatia.

32 ¶ A i a Pita e haereere ana ki nga *kāinga* katoa, ka haere ki raro ki nga tāngata tapu e noho ana i Raira.

33 A ka kitea i reira tetahi tangata, ko Ainia te ingoa, e waru ona tau i takoto ai i runga i te moenga, he pararutiki.

34 Na, ko te meatanga atu a Pita ki a ia, E Ainia, ka ora koe i a Ihu Karaiti: whakatika, wharikitia tou moenga. Na, whakatika tonu ake ia.

35 A i kite katoa i a ia te hunga e noho ana i Raira, i Harona, a tahuri ana ki te Ariki.

36 ¶ Na, i Hopa ano tetahi akonga e noho ana, ko Tapita te ingoa, te whakamaoritanga, ko Roka: he mahi tonu ta taua wahine i nga mahi pai, he atawhai rawakore.

37 A i aua ra, ka turorotia ia, ka mate rawa: a ka oti ia te horoi e ratou, ka whakatakotoria ki to runga ruma.

38 Na, e tata ana Raira ki Hopa, a, te rongonga o nga akonga, kei reira a Pita, ka tonoa atu e ratou tokorua nga tāngata ki a ia hei mea, kia kaua ia e whakaroa atu ki te haere mai ki a ratou.

39 Na, whakatika ana a Pita, haere tahi ana ratou. Tona taenga mai, ka arahina ki te ruma i runga: a i tona taha e tu ana nga pouaru katoa, e tangi ana, e whakakite ana i nga koti i nga kakahu i hangā e Roka, i a ia e noho ana i a ratou.

40 Na, ka tonoa atu ratou katoa e Pita ki waho, ka tukua ona turi, ka inoi; na, tahuri ana ia ki te tupapaku, ka mea, E Tapita, e ara. Na, ka titiro ona kanohi: a ka kite i a Pita, ka noho ki runga.

41 Na, hoatu ana e ia *tona* ringa ki a ia, whakaarahia ana e ia, a ka oti te karanga nga tāngata tapu me nga pouaru, hoatu ora ana i a ia.

42 A ka rangona *tenei* puta noa i Hopa; he tokomaha hoki i whakapono ki te Ariki.

43 A he maha ona ra i noho ai ia

ki Hopa, ki a Haimona kai mahi hiako.

UPOKO 10.

NA, i Hiharia tetahi tangata ko
Koroniria te ingoa, he keneturio
no te pu i karangatia nei ko to Itari;
2 He tangata karakia ia, e wehi ana i
te Atua, ratou ko tona whare katoa, he
maha ana mahi atawhai ki te iwi, me
te inoi tonu ano ki te Atua.
3 I kite nui ia, i te mea ka tata ki te
iwa o nga haora o te ra, i tetahi anahera
a te Atua, he mea whakakite mai, e
haere mai ana ki a ia, e mea ana hoki ki
a ia, E Koroniria.
4 Na, ka titiro pu atu ia ki a ia, a ka
wehi, ka mea, He aha koia, e te ariki?
Ka ki mai tera ki a ia, Kua puta ake o
inoi me o mahi atawhai, hei whaka-
maharatanga ki te aroaro o te Atua.
5 Na, hei aianei ka tono tangata atu
ki Hopa, ki te tiki i a Haimona, te rua
nei o ona ingoa ko Pita:
6 He manuhiri ia na Haimona kai
mahi hiako, kei te taha nei o te moana
tona whare: māna e korero atu ki a koe
tau e mea ai.
7 A, te rironga o te anahera i korero
nei ki a Koroniria, tokorua ana tāngata
i karangatia e ia, me tetahi hoia karakia
no te hunga e piri tonu ana ki a ia;
8 A ka oti *enei* mea katoa te korero ki
a ratou, ka tonoa ratou e ia ki Hopa.
9 ¶ Na, i te aonga ake, i a ratou e
haere ana, a ka whakatata ki te pa, ka
kake a Pita ki runga ki te tuanui, i te
ono o nga haora, ki te inoi:
10 Na, ka nui tona mate kai, ka mea
ia ki te kai: otira, i a ratou e taka
ana, ka puta te ngakau matakite ki a
ia;
11 Na, ka kite i te rangi e mawhera
ana, me tetahi mea e heke iho ana ki
a ia, ano he kakahu nui, he mea here
i nga pito e wha, a tatu rawa ki raro ki
te whenua:
12 A i runga ano i taua mea nga mea
waewae wha katoa o te whenua, me
nga kararehe moho, me nga mea ngoki-
ngoki, me nga manu o te rangi.
13 Na, ko te putanga mai o te reo ki a
ia, E Pita, e ara; patua, e kai.
14 Na, ko te kianga atu a Pita, Kahore,
e te Ariki; kiano hoki ahau i kai i te
mea noa, i te mea poke.
15 Na, ka tuaruatia ano te reo ki a ia,
Ko ā te Atua i mea ai kia ma, aua e
whakanoatia e koe.
16 A ka toru nga meatanga o tenei:
ka whakahokia atu taua mea ki te ra-
ngi.
17 Heoi, i a Pita e whakaaroaro ana i
roto i a ia ki te tikanga o te mea i kitea
nei, na, ko nga tāngata i tonoa e Koro-
niria kua ui ki te whare o Haimona, a e
tu ana i te kuwaha,
18 E karanga ana, e ui ana, me kahore
he manuhiri i kona a Haimona, te rua
nei o ona ingoa ko Pita.
19 ¶ A, i a Pita e whakaaro ana ki
taua mea i kitea nei, ka mea te Wairua
ki a ia, Nana, tokotoru enei tāngata e
rapu nei ki a koe.
20 Na, whakatika, heke atu, haere
tahi koutou, kei ruarua koe; naku hoki
ratou i tono mai.
21 Na, ka haere iho a Pita ki aua
tāngata i tonoa mai ki a ia e Koroniria;
ka mea, Ko ahau tenei e rapua nei e
koutou: he aha tenei e tu nei koutou?
22 Na, ka mea ratou, Ko Koroniria ra
he keneturio, he tangata tika, e wehi
ana i te Atua, e korerotia paitia ana e te
iwi katoa o nga Hurai, kua whakama-
haratia ia e tetahi anahera tapu kia ti-
kina mai koe ki tona whare, kia rongo
ai ia ki etahi kupu i a koe.
23 Na, karangatia ana ratou e ia ki
roto hei manuhiri māna. A i te aonga
ake ka haere tahi ratou ko Pita; i haere
tahi ano hoki etahi teina no Hopa.
24 Na, i te aonga ake, ka tomo ratou
ki Hiharia. A e tatari ana a Koroniria
ki a ratou, kua oti hoki te huihui mai
ona whanaunga, me ona hoa tupu.
25 Na, i a Pita e tomo atu ana, ka tutaki
a Koroniria ki a ia, hinga ana ki *ona*
waewae, koropiko atu ana.
26 Otira ka whakaara a Pita i a ia,
ka mea, E tu ki runga; he tangata ano
hoki ahau.
27 Na, ka korerorero raua, a, te to-
mokanga ki roto, ka kite he tokomaha
kua mene mai.
28 Na, ko tana meatanga atu ki a
ratou, E mātau ana koutou e kore e
tika kia huihui te tangata o nga Hurai,
kia haere atu ranei ki te tangata iwi ke:
otiia kua whakakitea e te Atua ki a au
kia kaua e kiia te tangata he noa, he
poke.
29 Koia ahau i haere mai ai, tē whai
kupu i taku tikinga ake: na, ka ui nei
ahau, he aha te mea i tikina ake ai
ahau?
30 Ka mea atu a Koroniria, I te noho
puku ahau a taea noatia tenei haora, i te
wha o enei ra ka pahemo nei; a i te
iwa o nga haora, ka inoi ahau i roto

i toku whare; na, ko te turanga o te-
tahi tangata i toku aroaro, kanapa tonu
te kakahu,
31 Ka mea mai, E Koroniria, kua
rangona to inoi, e maharatia ana hoki
āu mahi atawhai i te aroaro o te
Atua.
32 Na, tonoa he tangata ki Hopa, ki
te tiki i a Haimona, te rua nei o ona
ingoa ko Pita; he manuhiri ia i roto i
te whare o Haimona kai mahi hiako, i
te taha o te moana; ka tae mai ia, māna
e korero ki a koe.
33 Na, tono tonu atu ahau ki a koe; a
tika tonu tau mahi, tou haerenga mai.
Na, tenei matou katoa kei te aroaro o te
Atua, whakarongo ai ki nga mea katoa
i whakaritea e te Atua ki a koe.
34 ¶ Na, ka puaki te mangai o Pita,
ka mea, He pono, ka kite ahau kahore a
te Atua whakapai kanohi.
35 Engari ki te wehi tetahi tangata o
nga tini iwi ki a ia, ki te mahi tika, ka
paingia e ia.
36 Te kupu i homai e ia kia whaka-
puakina ki nga tamariki a Iharaira, hei
kauwhau i te rongo ka mau i a Ihu
Karaiti: (ko ia te Ariki o te katoa:)
37 E mātau ana ano koutou ki taua
kupu, i kauwhautia nei puta noa i
Huria, no Kariri te timatanga, i muri
iho i te iriiringa i kauwhautia e Hoani;
38 He mea mo Ihu o Nahareta i wha-
kawahia nei e te Atua ki te Wairua
Tapu ki te kaha: a haereere ana ki te
mahi pai, ki te whakaora i te hunga
katoa i pehia e te rewera; no te mea i a
ia te Atua.
39 A ko matou nga kai whakaatu o
nga mea katoa, i mea ai ia ki te whenua
o nga Hurai, ki Hiruharama ano hoki;
a whakamatea ana ia e ratou, he mea
whakairi ki runga ki te rakau:
40 I whakaarahia ake tenei tangata e
te Atua i te toru o nga ra, a meinga ana
kia kitea nuitia;
41 Ehara i te mea e nga iwi katoa,
engari e nga kai whakaatu i whiriwhi-
ria e te Atua i mua, *ara* e matou i kai
tahi i inu tahi nei me ia, i muri iho i
tona aranga ake i te mate.
42 A i mea mai ano ia ki a matou
kia kauwhau ki te iwi, kia whakaatu
atu, ko ia ta te Atua i whakarite ai hei
Kai whakarite whakawa mo nga tā-
ngata ora, mo nga tāngata mate.
43 He kai whakaatu nga poropiti ka-
toa mona, ara ma tona ingoa ka whiwhi
ai ki te murunga hara nga tāngata ka-
toa e whakapono ana ki a ia.
44 ¶ I a Pita ano e korero ana i enei
kupu, ka tau iho te Wairua Tapu ki te
hunga katoa e whakarongo ana ki te
kupu.
45 A miharo ana te hunga whakapono
o te kotinga, nga mea i haere tahi mai i
a Pita, no te mea kua ringihia mai ano
hoki te Wairua Tapu, kua homai ki nga
tauiwi;
46 I rongo hoki ratou ki nga reo i
korero ai, i whakanui ai ratou i te Atua.
Katahi ka oho atu a Pita,
47 E ahei ano te whakakahore e tetahi
te wai, kei iriiria enei, kua whiwhi tahi
nei me tatou ki te Wairua Tapu?
48 Na, ka mea ia kia iriiria ratou i
runga i te ingoa o te Ariki. A ka tohe
ratou kia noho ia i etahi ra.

UPOKO 11.

A I rongo nga apotoro me nga tua-
kana i Huria, kua tango ano hoki
nga tauiwi ki te kupu a te Atua.
2 Na, te taenga atu o Pita ki Hiruha-
rama, ka whakawakia ia e te hunga o te
kotinga,
3 I mea ratou, I haere koe ki roto ki
nga tāngata kihai i kotia, a kai tahi ana
koutou.
4 Na, ka timata a Pita, ka korero wha-
katepe atu ki a ratou, ka mea,
5 I te pa ahau i Hopa e inoi ana: a
ka kite moemoea i tetahi whakakitenga,
ko tetahi mea e heke iho ana, ano he
kakahu nui, he mea tuku iho i te rangi
ki nga pito e wha; a tae tonu mai ki
a au:
6 A ka titiro pu atu ahau ki reira,
ka whakaaro ahau, a ka kitea nga mea
waewae wha o te whenua, me nga ka-
rarehe mohoao, me nga mea ngokingoki,
me nga manu o te rangi.
7 A ka rongo ano ahau i te reo e
mea mai ana ki a au, E ara, e Pita;
patua, e kai.
8 Heoi ka ki atu ahau, Kahore, e te
Ariki: kiano hoki tetahi mea e noa
ana e poke ana i tapoko noa ki toku
mangai.
9 Na, ka whakahokia mai ano e te reo
ki a au i te rangi, ko te rua o nga
meatanga, Ko ā te Atua i mea ai kia
ma, ana e whakanoatia e koe.
10 A ka toru nga meatanga o te-
nei: ka hutia katoatia ake ano ki te
rangi.
11 Na, i reira pu ano kua tae mai
nga tāngata tokotoru ki te whare i
noho ai ahau, he mea tono mai no
Hiharia ka i au.

12 Na, ka mea mai te Wairua ki a au
kia haere tahi matou, kia kaua ahau e
ruarua. I haere tahi ano hoki i a au
enei teina tokoono, a tomo ana matou ki
roto ki te whare o taua tangata :
13 Na, ka korerotia mai e ia ki a
matou tona kitenga i te anahera, i tona
whare e tu ana, e mea ana ki a ia,
Tonoa etahi tāngata ki Hopa, tikina a
Haimona, te rua nei o ona ingoa ko
Pita;
14 Māna e korero ki a koe etahi
kupu, e ora ai koutou ko tou whare
katoa.
15 A, taku timatanga ki te korero,
ka tau iho te Wairua Tapu ki a ratou,
ka pera ano me ia ki a tatou i te
timatanga.
16 Katahi ahau ka mahara ki te kupu
a te Ariki, ki tana i mea ai, I iriiri ra a
Hoani ki te wai; ko koutou ia ka iriiria
ki te Wairua Tapu.
17 Na, ka rite nei ta te Atua mea i
hoatu ai ki a ratou, ki tana nei ki a
tatou, ki te hunga kua whakapono ki
te Ariki ki a Ihu Karaiti; he aha ahau,
hei arai i ta te Atua?
18 Ano ka rongo ratou ki enei mea,
mutu pu ta ratou korero, heoi ka wha-
kakororia i te Atua, ka mea, Koia hoki,
kua homai e te Atua ki nga tauiwi te
ripeneta e ora ai.
19 ¶ Na, te hunga i whakamararatia i
te tukinotanga i puta ake i to Tepene,
haereere ana ratou, a tae noa ki Piniki,
ki Kaiperu, ki Anatioka, me te kauwhau
ano i te kupu ki nga Hurai anake,
kahore ki etahi atu.
20 Etahi tāngata hoki o ratou no
Kaiperu, no Hairini, a haere ana ki
Anatioka, korero ana ki nga tāngata
whaka-Kariki, kauwhau ana i te Ariki i
a Ihu.
21 A i a ratou te ringa o te Ariki:
he tokomaha rawa hoki i whakapono, i
tahuri ki te Ariki.
22 ¶ Na, te taenga atu o te rongo o
enei mea ki nga taringa o te hahi i
Hiruharama, ka tonoa e ratou a Panapa
kia haere ki Anatioka.
23 A, tona taenga atu, tona kitenga i
te aroha noa o te Atua, ka hari, ka wha-
kahau i a ratou katoa kia u te ngakau,
kia piri atu ki te Ariki.
24 He tangata pai hoki ia, ki tonu i te
Wairua Tapu i te whakapono: a he nui
te hunga i honoa ki te Ariki.
25 Me i reira ka haere atu a Panapa
ki Tarahu, ki te rapu i a Haora:
26 A, tona kitenga i a ia, ka kawea ia
ki Anatioka. A kotahi to raua tino tau i
huihui ai ki te hahi, he nui hoki te hunga
i whakaakona. A i mātua huaina nga
akonga he Karaitiana ki Anatioka.
27 ¶ I aua ra ka haere mai etahi poro-
piti i Hiruharama ki Anatioka.
28 A ka whakatika tetahi o ratou, ko
Akapu te ingoa, ka korero, *he mea
whakaako* e te Wairua, meake ko te
matenga nui i te hiakai pa ai ki te whe-
nua, a puta noa: i puta ano hoki tenei i
nga ra o Karauria Hiha.
29 Na, ka whakatakoto tikanga nga
akonga, ara nga mea i whai rawa, te-
nei tangata tenei tangata, kia tonoa he
mea ma nga tuakana e noho ana i
Huria:
30 I pera ano ratou, i mea kia kawea
ki nga kaumatua e nga ringa o Panapa
raua ko Haora.

UPOKO 12.

NA, i taua wa ano, ka totoro atu nga
ringa o kingi Herora ki te tukino i
etahi o te hahi.
2 A whakamatea ana e ia a Hemi tua-
kana o Hoani ki te hoari.
3 A, tona kitenga he mea pai ki nga
Hurai, ka anga ano ia, ka hopu ano hoki
i a Pita. (Ko nga ra ano ia o te taro
rewena-kore.)
4 Ano ka mau ia, ka makā ki te
whare herehere, a tukua ana ki nga
hoia kotahi tekau ma ono kia tiakina;
i mea, ko muri iho i te Kapenga ka
whakaputaina mai ia ki waho ki te
iwi.
5 Na, ka puritia a Pita ki roto ki te
whare herehere: otiia kihai i mutu-
mutu te inoi a te hahi ki te Atua
mona.
6 Ano ka tata ia te arahina ki waho e
Herora, i taua po e moe ana a Pita i
waenganui o nga hoia tokorua, he mea
here ki nga mekameka e rua: me nga
kai tiaki i te tatau, e tiaki ana i te whare
herehere.
7 Na, ko te turanga o tetahi anahera a
te Ariki ki *tona* taha, tiaho ana te
māramatanga i roto i te whare: na,
ka papaki ia i te kaokao o Pita, ka
whakaara i a ia, ka mea, E ara, ho-
horo. A marere iho ona mekameka i
nga ringa.
8 Na, ko te meatanga atu a te ana-
hera ki a ia, Whitikiria tou, herea ou
hu. A meinga ana e ia. Ka mea atu
ano ki a ia, Kakahuria tou kakahu,
haere mai i muri i a au.
9 Na, ka haere atu ia ki waho, ka aru

i a ia; a kihai i mahara he pono ta te
anahera i mea ai; hua noa he rekanga
kanohi tana i kite nei.
10 Ano ka mahue te tuatahi te tua-
rua o nga kai tiaki, ka tae ki te tatau
rino i te putanga atu ki te pa; tuwhera
noa ana ki a raua: puta ana raua ki
waho, haere ana, puta rawa i tetahi ara,
mawehe tonu atu te anahera i a ia.
11 A, te hokinga ake o nga whakaaro
o Pita, ka mea ia, Katahi ahau ka tino
mohio, kua tono mai te Ariki i tana
anahera, hei tango i a au i roto i te
ringa o Herora, i nga mea katoa ano
hoki e taria nei e te iwi o nga
Hurai.
12 Ano ka whakaaroa e ia, ka haere
atu ki te whare o Meri, whaea o Hoani,
te rua nei o ona ingoa ko Maka; he
tokomaha hoki kua huihui ki reira ki te
inoi.
13 A, te patukinga atu a Pita ki te
tatau o te whatitoka, ka tae mai he
kotiro ki te whakarongo, ko Rora te
ingoa.
14 Ano ka mohio ia ki te reo o Pita,
kihai i uakina te tatau i te hari, heoi
oma ana ki roto, ki te korero ki te tunga
mai o Pita i te tatau.
15 Na, ka mea ratou ki a ia, E haura-
ngi ana koe. Heoi ka tohe tonu ia he
pono. Na, ka mea ratou, Ko tona
anahera.
16 Me te patuki tonu ano tera a Pita:
a, ta ratou uakanga, ka kite i a ia, ka
miharo.
17 Na, ka pepehi atu tona ringa i a
ratou kia kaua e kuihi, ka korerotia
ki a ratou tona whakaputanga mai e
te Ariki i roto i te whare herehere. A
ka mea, Korerotia atu enei mea ki a
Hemi, ratou ko nga teina. Na, ka puta
atu ia, a haere ana he wahi ke.
18 Na, ka ao te ra, kihai i iti te
pororaru o nga hoia, i ahatia ranei a
Pita.
19 Na, ka rapu a Herora i a ia, a, tē
kitea, ka whakawa ia i nga kai tiaki,
a ka mea kia arahina ratou *kia patua*.
Na, haere atu ana ia i Huria ki raro ki
Hiharia noho ai.
20 ¶ A i nui ano te riri a Herora ki
te hunga o Taira, o Hairona: otira ka
puta ngatahi mai ratou ki a ia, a ka oti
a Parahitu te kai tiaki o te whare
moenga o te kingi te whakaki e ratou,
ka tono kia houhia te rongo; no to
te kingi whenua hoki nga kai o to
ratou.
21 A i tetahi ra i whakaritea, ka ka-
kahu a Herora i tetahi kakahu kingi,
ka noho ki runga ki te torona, a wha-
katu ana ki a ratou.
22 Na, ko te karangatanga a te hui-
hui, He reo atua, ehara i to te tangata.
23 A i reira pu ano ka patua ia e tetahi
anahera a te Ariki, no te mea kihai i
hoatu e ia te kororia ki te Atua: a
kainga ana ia e te kutukutu, hemo
ake.
24 ¶ Na, ka tupu te kupu a te Atua,
ka nui haere.
25 ¶ A ka hoki mai a Panapa raua
ko Haora i Hiruharama, i te otinga o
ta raua mahi, me te kawe mai i a
Hoani, te rua nei o ona ingoa ko
Maka.

UPOKO 13.

NA, i te hahi i Anatioka etahi po-
ropiti, me nga kai whakaako: ko
Panapa, ratou ko Himeona i karanga-
tia nei ko Nikera, ko Rukia no Hairini,
ko Manaena i noho tahi nei i a Herora
tetaraki, ko Haora.
2 A, i a ratou e karakia ana ki te
Ariki, e noho puku ana, ka mea te
Wairua Tapu, Motuhia mai ki a au a
Panapa raua ko Haora ki te mahi i
karangatia ai raua e ahau.
3 Na, ka noho puku ratou, ka inoi,
ka popoki iho o ratou ringaringa ki
runga ki a raua, a tonoa ana kia
haere.
4 ¶ Na, ka tonoa nei raua e te Wairua
Tapu, ka haere ki Herukia; a rere atu
ana i reira ki Kaiperu.
5 Na, i a raua i Harami, ka kauwhau-
tia e raua te kupu a te Atua i roto i
nga whare karakia o nga Hurai: i a
raua ano hoki a Hoani hei kai mahi.
6 A, to ratou putanga atu ki tera
taha o te motu ki Papaho, ka kitea
tetahi kai makutu, he poropiti teka, he
Hurai, ko Paraihu te ingoa:
7 I te tino kawana i a Herekiu Paora
ia e noho ana; he tangata whakaaro;
a karangatia ana e ia a Panapa raua
ko Haora, i hiahia kia rongo i te kupu
a te Atua.
8 Otira i tautohe ki a raua a Erima te
tangata makutu, (ko te whakamaori-
tanga hoki tenei a tona ingoa,) i mea
kia tahuri ke te tino kawana i te wha-
kapono.
9 Na, te tino tirohanga putanga ki a ia
a Haora, (ara a Paora,) kī tonu i te
Wairua Tapu,
10 Ka mea, Kī tonu koe i te tinihanga,
i nga tini mahi pokanoa; tama a te

rewera, hoa riri o nga mahi tika katoa!
e kore ianei e mutu to whakaputa ke i
nga ara tika a te Ariki?
11 Na, aianei *pa ai* te ringa o te
Ariki ki a koe, ka matapotia koe, e
kore e kite i te ra i tetahi wa. Na,
taka tonu iho ki a ia he kohu me te
pouri; a haereere noa ia ki te rapu kai
arahi.
12 A, te kitenga o te tino kawana i
taua meatanga, ka whakapono, i miharo
hoki ki te ako a te Ariki.
13 Na, ka rere atu a Paora ratou ko
ona hoa i Papaho, ka u ki Pereka i
Pamapuria: a whakarere ana a Hoani i
a raua, hoki ana ki Hiruharama.
14 ¶ Ko raua ia haere atu ana i Pere-
ka, tae tonu atu ki Anatioka i Pihiria, a
tomo atu ana ki te whare karakia i te ra
hapati, noho ana,
15 A ka mutu te korerotanga o te
ture me nga poropiti, ka tono tangata
mai nga rangatira o te whare karakia ki
a raua, ka mea, E hoa ma, e nga tua-
kana, ki te mea he kupu whakaako ta
korua ki te hunga nei, korerotia.
16 Na, ka tu a Paora ki runga, ka ta-
whiri tona ringaringa, ka mea, E nga
tāngata o Iharaira, e te hunga e wehi
ana ki te Atua, whakarongo mai.
17 Na te Atua o tenei iwi o Iharaira i
whiriwhiri o tatou mātua, a whakanuia
ana e ia tenei iwi, *i a ratou* e noho ma-
nene ana i te whenua o Ihipa, a i runga
tonu te ringa i arahina mai ai ratou e ia
i reira.
18 Na, tata tonu ki te wha tekau
nga tau i atawhaitia ai ratou e ia i te
koraha.
19 A ka whitu nga iwi ka ngaro i
a ia ki te whenua o Kanaana, ka wehe-
wehea e ia ki te rota to ratou whenua
mo ratou.
20 A, muri iho i enei mea, i te mea ka
tata ki nga tau e wha rau e rima tekau,
ka hoatu e ia he kai whakarite whakawa,
taea noatia a Hamuera poropiti.
21 Katahi ratou ka mea ki tetahi
kingi: a hoatu ana e te Atua ki a ra-
tou a Haora, tama a Kihi, he tangata
no te pu o Peniamine, a e wha tekau
nga tau.
22 A ka oti ia te whakataka, ka wha-
kaarahia ake a Rawiri hei kingi mo
ratou; i whakaaturia hoki ia e ia, i
korerotia, Kua kitea e ahau a Rawiri
tama a Hehe, he tangata e whakaaetia
ana e toku ngakau; ka meatia e ia nga
mea katoa e pai ai ahau.
23 He uri no tenei tangata, he Kai
whakaora mo Iharaira, a Ihu i whaka-
arahia nei e te Atua, ko tana hoki tena i
korero ai i mua:
24 No mua tata ano hoki i tona haere-
nga mai, te kauwhautanga a Hoani i
te iriiri ripeneta, ki te iwi katoa o Iha-
raira.
25 A ka tutuki a Hoani ki tona tutu-
kitanga, ka mea ia, Ko wai koia ahau ki
ta koutou whakaaro? ehara ra ahau *i a
ia*, engari tera te haere mai ana *tetahi*
i muri i a au, ko ona hu e kore ahau e
tau hei wewete.
26 E hoa ma, e *aku* tuakana, e nga
tamariki o te kawei o Aperahama, e te
hunga i roto i a koutou e wehi ana ki te
Atua, kua homai te kupu o tenei oranga
kia whakapuakina ki a koutou.
27 Kihai te hunga e noho ana i Hiru-
harama, me o ratou rangatira, i mohio
ki a ia, ki nga reo ano hoki o nga poro-
piti e korerotia ana i nga hapati katoa.
Na, kua rite i a ratou *aua reo*, i a ratou i
tuku *i a ia* kia whakamatea.
28 Ahakoa kihai i kitea e ratou he mea
e mate ai ia, ka tohe ratou ki a Pirato
kia whakamatea ia.
29 Ano ka rite katoa i a ratou nga mea
i tuhituhia mona, tangohia iho ana *ia* i
te rakau, whakatakotoria ana ki roto ki
te urupa.
30 Heoi na te Atua ia i whakaara ake
i te mate:
31 A he maha nga ra i kitea ai ia e te
hunga i haere tahi i a ia i Kariri ki Hi-
ruharama, ko ratou hoki hei kai whaka-
atu mona ki te iwi.
32 Na, he kauwhau tenei na maua i te
rongo pai ki a koutou, i te mea i korero-
tia i mua ki nga mātua,
33 Kua mana tenei i te Atua, hei mea
ma tatou, ma a ratou tamariki, i a ia i
whakaara nei i a Ihu; ko te mea hoki
tena i tuhituhia i te rua o nga waiata,
Ko koe taku Tama, no naianei koe i
whakatupuria ai e ahau.
34 Ko tana korero ano tenei mona i
whakaarahia nei e ia i te mate, tē hoki
ano ki te pirau i muri iho, Ka hoatu e
ahau ki a koutou nga mea tapu nga mea
pono o Rawiri.
35 Koia hoki ia i mea ai i tetahi atu
waiata, E kore koe e tuku i tou Mea
Tapu kia kite i te pirau.
36 Ko Rawiri hoki i mahi i ta te Atua
i pai ai i tona whakatupuranga ano, a
moe iho, whakatakotoria ana ki ona
mātua, kite ana i te pirau.
37 Ko tenei ia i whakaarahia ake nei e
te Atua, kihai ia i kite i te pirau.
38 ¶ Na, kia mohio koutou, e hoa ma,
e *aku* tuakana, na tenei tangata te

murunga hara e kauwhautia nei ki a
koutou;
39 A māna nga tangata katoa, e wha-
kapono ana, ka whakatikaia ai i nga
mea katoa, e kore nei koutou e whaka-
tikaia i runga i ta Mohi ture.
40 Na, kia mahara, kei pa ki a koutou
te mea i korerotia e nga poropiti;
41 Titiro mai, e te hunga whakaha-
wea, ka miharo ai, a whakangaromia
iho: ka mahia hoki e ahau he mahi i o
koutou ra, he mahi e kore e whakapo-
nohia e koutou, ahakoa whakapuakina e
te tangata ki a koutou.
42 A ka puta mai nga Hurai i roto i te
whare karakia, ka tohe nga tauiwi kia
kauwhautia ano aua kupu ki a ratou, i to
muri iho hapati.
43 Heoi ka pakarukaru te huihui, he
tokomaha nga Hurai me nga porohiraiti
karakia i aru i a Paora raua ko Panapa:
a ka korero raua ki a ratou, ka ako kia
mau tonu ratou ki te aroha noa o te
Atua.
44 ¶ Na, i to muri iho hapati, ka
huihui mai te pa, me te mea ko ratou
katoa, ki te whakarongo ki te kupu a te
Atua.
45 A, te kitenga o nga Hurai i nga
mano, ka ki ratou i te hae, ka whaka-
kahore ki nga mea i korerotia e Paora,
ka whakateka, ka kohukohu.
46 Katahi a Paora raua ko Panapa ka
korero maia atu, ka mea, I takoto te
tikanga kia mātua korerotia te kupu a
te Atua ki a koutou: na, ka peia nei e
koutou, ka whakaaro koutou e kore e
pai te oranga tonutanga mo koutou, na,
ka tahuri atu nei maua ki nga tauiwi.
47 I penei hoki te ako mai a te Ariki
ki a matou, Kua waiho koe e ahau hei
mārama ki nga tauiwi, kia ai koe
hei oranga puta noa i nga pito o te
whenua.
48 Na, te rongonga o nga tauiwi, ka
hari, ka whakakororia i te kupu a te
Ariki: a ka whakapono te hunga i rite
mo te oranga tonutanga.
49 A paku ana te kupu a te Ariki puta
noa i taua whenua.
50 Otira i whakaohokia nga wāhine
karakia e nga Hurai, me nga wāhine
rangatira, me nga tāngata nunui o te pa,
a ara ana i a ratou te whakatoinga mo
Paora raua ko Panapa, peia ana raua i o
ratou wahi.
51 Heoi ruia atu ana e raua te puehu o
o raua waewae ki a ratou, a haere ana
ki Ikoniuma.
52 Na, ki tonu nga akonga i te hari, i
te Wairua Tapu.

UPOKO 14.

NA, i Ikoniuma, ka haere tahi raua ki
roto ki te whare karakia o nga
Hurai, a ka korero, no ka whakapono
tona tini o nga Hurai o nga Kariki.
2 Na nga Hurai whakateka ia i wha-
kaoho i whakakino nga ngakau o nga
tauiwi ki nga teina.
3 Na, he nui te wa i noho ai raua, i
maia ai te korero i *nga mea a* te Ariki,
me te whakaae ano ia ki te kupu o tona
aroha noa, me te homai ano e ia nga
tohu me nga mea whakamiharo kia
meatia e o raua ringa.
4 Otiia i wehewehea nga tāngata o te
pa: ko etahi i u ki nga Hurai, ko etahi
ki nga apotoro.
5 A i nga tauiwi, ratou ko nga Hurai,
ko o ratou rangatira, e huaki mai ana
ki te whakatupu kino, ki te aki i a raua
ki te kohatu,
6 Ka tupato raua, a rere ana ki Raihi-
tara, ki Rerepe, ki nga pa o Raikaonia,
ki pahaki tata atu ano hoki:
7 A kauwhautia ana e raua te rongo
pai ki reira.
8 ¶ A i Raihitara e noho ana tetahi
tangata waewae ngoikore, he kopa no te
kopu mai o tona whaea, kahore i haere i
mua iho:
9 I rongo tenei i a Paora e korero
ana: a, te tirohanga putanga atu o tera
ki a ia, ka kite he whakapono tona e
ora ai;
10 He nui noa atu tona reo ki te ki
mai, E tu ou waewae ki runga. Na,
mokowhiti ake ana ia, haere ana.
11 A, te kitenga o nga tāngata i ta
Paora i mea ai, ka ara o ratou reo, to
Raikaonia, ka mea, Kua heke iho
nga atua ki a tatou, no nga tāngata te
ahua.
12 A huaina ana e ratou a Panapa ko
Hupita, a Paora ko Merekurai, no te
mea ko ia te pu korero.
13 Na, ka kawea mai e te tohunga o
Hupita, o tera i te ngutu o to ratou pa,
nga puru me nga tupare ki nga ku-
waha, a ka mea kia patua he whakahere
e ratou ko nga tāngata.
14 A, te rongonga o nga apotoro, o
Panapa raua ko Paora, ka haehae i o
raua kakahu, a rere ana ki roto ki nga
tāngata, ka karanga atu,
15 Ka mea, E mara ma, he aha koutou
ka mea ai i anei mea? He tāngata
hoki maua e rite tahi ana ki a koutou
te tu, a e kauwhau ana kia tahuri ke
koutou i enei mea tekateka noa ki te

Atua ora, nāna nei i hanga te rangi, me
te whenua, te moana, me o reira mea
katoa :
16 I nga whakatupuranga hoki kua
pahemo atu, i tukua e ia nga iwi katoa
kia haere i o ratou ara ake.
17 Otiia kihai i tukua e ia kia kahore
he kai whakaatu mona; i atawhai
hoki, i homai ano e ia ki a tatou te ua o
te rangi, me nga po hua, i makona ai o
tatou ngakau i te kai, i te koa.
18 A ka korerotia enei *kupu*, na, mutu
whakauaua i a raua *ta* nga tāngata
meatanga ki te patu whakahere ma
raua.
19 ¶ Na, ko te haerenga mai o etahi
Hurai i Anatioka, i Ikoniuma, ka wha-
kaki i te iwi, a akina ana a Paora ki te
kohatu, toia ana ki waho o te pa, hua
noa kua mate.
20 Otiia, i nga akonga e tu ana i tona
taha, ka whakatika ia, haere ana ki roto
ki te pa: a i te aonga ake ka haere
raua ko Panapa ki Rerepe.
21 Ano ka kauwhau raua i te rongo
pai ki taua pa, a ka tokomaha ka mei-
nga hei akonga, na, hoki ana raua ki
Raihitara, ki Ikoniuma, ki Anatioka,
22 Whakau ana i nga wairua o nga
akonga, whakahau ana *i a ratou* kia
mau tonu ki te whakapono, kua takoto
hoki te tikanga, me na runga i nga
matenga maha te ara atu mo tatou ki
te rangatiratanga o te Atua.
23 I whakarite ano hoki raua i nga
kaumatua mo ratou i tenei hahi i tenei
hahi, me te inoi ano raua, me te noho
puku, a tukua atu ana ratou ki te
Ariki i whakapono nei ratou.
24 Na, ka haere raua na waenganui o
Pihiria, tae tonu atu ki Pamapuria.
25 A ka oti te kauwhau e raua te
kupu ki Pereka, ka haere ki raro ki
Ataria :
26 A rere atu ana i reira ki Anatioka,
ki te wahi i tukua ai raua ki te aroha
noa o te Atua mo te mahi ka rite nei i a
raua.
27 Na, ka tae atu, ka huihuia te hahi,
ka korerotia nga mea i mahi tahi ai
te Atua me raua, ko tana uakanga
hoki i te tatau o te whakapono ki nga
tauiwi.
28 A kihai i iti te wa i noho ai raua i
reira ki nga akonga.

UPOKO 15.

NA, te taenga ake o etahi i Huria, ka
whakaako i nga teina, na, Ki te
kore koutou e kotia, kia rite ki ta Mohi,
e kore koutou e taea te whakaora.
2 Na, ka nui te whawhai te tautohe-
tohe a Paora raua ko Panapa ki a ratou,
ka whakaritea ko Paora ko Panapa ko
etahi atu hoki o ratou, kia haere ki nga
apotoro ki nga kaumatua ki Hiruhara-
ma, ki tenei tautohenga.
3 Heoi arahina ana ratou e te hahi,
haere ana ra Piniki, ra Hamaria, ka
korerotia te tahuritanga o nga tauiwi : a
nui atu te hari o nga teina katoa.
4 A, to raua taenga atu ki Hiruharama,
ka whakamanuhiritia e te hahi, e nga
apotoro hoki ratou ko nga kaumatua, ka
korerotia nga mea i mahi tahi ai te Atua
me raua.
5 Na, te whakatikanga o etahi tāngata
whakapono no te titorehanga ki nga
Parihi, ka mea, e tika ana kia kotia
ratou, kia mea atu hoki kia whakaritea
te ture a Mohi.
6 ¶ Na, ka huihui nga apotoro ratou
ko nga kaumatua ki te whakaaro ki
tenei mea.
7 A ka nui te tautohetohe, ka whaka-
tika a Pita, ka mea ki a ratou, E hoa
ma, e nga tuakana, ka mātau koutou,
noku te mangai i roto i a tatou i whiri-
whiria e te Atua i nga ra o mua hei mea
e rongo ai nga tauiwi ki te kupu o te
rongo pai, e whakapono ai hoki.
8 A na te Atua, e mātau nei ki nga
ngakau, i whakaae ki a ratou, i a ia i
hoatu i te Wairua Tapu ki a ratou, rite
tahi *ki tana* ki a tatou ;
9 A kahore i puta ke tona whakaaro
ki a tatou ki a ratou, i o ratou ngakau
kua ma i a ia i runga i te whakapono.
10 Ko tenei, he aha koutou ka whaka-
matautau ai i te Atua, i te mea ka wha-
katakotoria he ioka ki runga ki te kaki
o nga akonga, te mea kihai nei i taea
te mau e o tatou mātua e tatou hoki ?
11 Heoi ka whakapono nei tatou,
tera tatou e ora i runga i te aroha noa
o te Ariki o Ihu Karaiti, pera tahi me
ratou.
12 ¶ Na, noho puku ana te mano
katoa, whakarongo ana ki a Panapa
raua ko Paora, e korero ana i nga tohu
i nga mea whakamiharo, i mea ai te
Atua kia mahia e raua i roto i nga tau-
iwi.
13 ¶ A ka mutu ta raua, ka whaka-
hokia mai e Hemi, ka mea, E hoa ma, e
nga tuakana, whakarongo mai ki a au :
14 Kua korerotia e Himiona ta te
Atua tirohanga mai i mua, tana tango-
hanga i tetahi iwi i roto i nga tauiwi mo
tona ingoa.

15 A e rite ana ki tenei nga korero a
nga poropiti; i tuhituhia hoki,
16 I muri iho o enei mea ka hoki
ahau, ka hangā ano e ahau te tapena-
kara o Rawiri, kua hinga nei; a ka
hangā ano e ahau ona wahi kua horoa,
a ka whakaarahia ano:
17 Kia rapu ai nga toenga o nga
tāngata ki te Ariki, nga tauiwi katoa
hoki, i karangatia nei toku ingoa ki
runga ki a ratou, e ai ta te Ariki, e
mahia nei enei mea katoa.
18 E mohiotia ana e te Atua ana mahi
katoa no te timatanga ra ano o te ao.
19 Na, ko taku whakaaro tenei, kia
kaua e whakararua nga mea e tahuri
ana mai ki te Atua i roto i nga tauiwi:
20 Engari kia tuhituhi atu ki a ratou,
kia mawehe atu i nga pokenga a nga
whakapakoko, i te moe tahae, i te mea
kua notia te kakī, i te toto.
21 No nga whakatupuranga hoki o
mua nga kai kauwhau i a Mohi i tenei
pa i tenei pa, he mea korero i roto i nga
whare karakia i nga hapati katoa.
22 Katahi ka pai nga apotoro ratou ko
nga kaumatua me te hahi katoa, kia
whiriwhiria etahi tāngata i roto i a
ratou, ka tono ai kia haere hei hoa mo
Paora raua ko Panapa ki Anatioka; a
Hura i karangatia nei ko Pahapa, raua
ko Hira, he hunga ingoa nui i roto i
nga teina:
23 Ka tuhia hoki enei mea hei maura-
nga; Na nga apotoro ratou ko nga
kaumatua ko nga tuakana ki nga teina
i roto i nga tauiwi, i Anatioka, i Hiria,
i Kirikia; tena koutou:
24 Na, ka rongo nei matou, tera etahi
i haere atu nei i a matou, i whakararu i
a koutou ki nga korero, i whakapohehe
i o koutou ngakau, i mea, Kia kotia
koutou, kia whakaritea hoki te ture:
kahore nei hoki matou i korero ki a
ratou:
25 I a matou ka huihui i runga i te
ngakau tahi, i pai matou kia whiriwhi-
ria etahi tāngata, kia tonoa ki a koutou,
hei hoa mo a matou tangata e aroha nei,
mo Panapa raua ko Paora,
26 I tuku nei i a raua ki te mate hei
mea mo te ingoa o to tatou Ariki o Ihu
Karaiti.
27 Na, kua tonoa nei e matou a Hura
raua ko Hira, ma raua hoki e korero a
kupu atu aua mea ano.
28 I pai hoki ki te Wairua Tapu, ki a
matou hoki, kia kaua e whakatakotoria
ki a koutou tetahi atu whakataimaha, ko
enei mea tika anake;
29 Kia mawehe atu koutou i nga mea
e patua ana ma nga whakapakoko, i te
toto, i te mea kua notia te kakī, i te
moe tahae: ka tiakina koutou i enei
mea, ka pai ta koutou mahi. Kia ora
koutou.
30 A, to ratou tukunga atu, ka haere
ki Anatioka: na, ka huihuia te mano,
ka hoatu te pukapuka:
31 A ka oti te korero, ka koa ratou
mo te kupu whakahau.
32 Na, he maha nga kupu a Hura
raua ko Hira i whakahau ai, i whakau
ai i nga teina, he poropiti hoki raua.
33 A i a raua kua noho i tetahi wa, ka
tukua atu raua e nga teina i runga o te
rangimarie ki nga apotoro.
34 Heoi i pai a Hira kia noho ki reira.
35 I whakaroa hoki a Paora raua ko
Panapa ki Anatioka, e whakaako ana e
kauwhau ana i te kupu a te Ariki, ratou
tahi ko tera hunga tokomaha.
36 ¶ Na, muri iho i etahi ra ka ki atu
a Paora ki a Panapa, Taua ka hoki ka
tirotiro i o taua teina i nga pa katoa, i
kauwhautia ai e taua te kupu a te Ariki,
to ratou peheatanga.
37 A whakaaro ana a Panapa kia
mauria a Hoani hei hoa, e karangatia
nei ko Maka.
38 Otiia i mea a Paora e kore e pai kia
mauria hei hoa tenei tangata, i whaka-
rere nei i a raua i Pamapuria, kihai
hoki i haere tahi me raua ki te mahi.
39 Heoi, nui atu *to raua* ngangare, i
mawehe ai raua i a raua: a mauria ana
e Panapa a Maka, ka rere ki Kaiperu;
40 Na, tango ana a Paora i a Hira,
haere ana, i a ia kua tukua ki te aroha
noa o te Atua e nga teina.
41 A haere ana ia ra Hiria ra Kirikia,
whakau ana i nga hahi.

UPOKO 16.

NA, ka tae atu ia ki Rerepe ki Raihi-
tara: na, tera tetahi akonga ko
Timoti te ingoa, he tamaiti na tetahi
wahine whakapono, he Hurai, ko *tona*
pāpā he Kariki:
2 I pai te korero mona a nga teina i
Raihitara i Ikoniuma.
3 I mea a Paora kia haere ia hei hoa
mona; a tangohia ana ia, kotia ana, mo
nga Hurai e noho ana i aua wahi: i
mātau hoki ratou katoa he Kariki tona
pāpā.
4 A, to ratou haereerenga i nga pa, ka
tukua ki a ratou nga ture hei tikanga, i
whakaritea e nga apotoro e nga kauma-
tua i Hiruharama.

5 Na, ka whakaukia nga hahi ki te
whakapono, ka nui haere hoki i tenei ra
i tenei ra.
6 Na, haereere ana ratou i Pirikia, i te
whenua hoki o Karatia, ka araia ratou
e te Wairua Tapu kei korero i te kupu i
Ahia;
7 Te taenga atu ki Maihia, ka whaka-
matauria te haere ki Pitinia: heoi kihai
ratou i tukua e te Wairua.
8 Na, kapea ana Maihia, ka haere ki
Toroa.
9 A ka kitea e Paora tetahi mea i puta
mai i te po; He tangata no Makeronia
e tu ana, e tohe ana ki a ia, e mea ana,
Whiti mai ki Makeronia, whakaaro mai
ki a matou.
10 Ano ka kitea te mea i puta mai, ka
mea tonu matou kia haere atu ki Make-
ronia, ka whakaaro nei hoki matou, na
te Ariki matou i karanga ki te kauwhau
i te rongo pai ki a ratou.
11 Heoi, te rerenga atu i Toroa, ka
tika tonu matou ki Hamotarakia, ao ake
te ra ki Neapori;
12 I reira ano ki Piripai, ko te pa nui
ia o taua wahi o Makeronia, he koroni:
a noho ana matou i taua pa i etahi ra.
13 Na, i te ra hapati ka haere matou
ki waho o te pa ki te awa, ki te wahi e
huihuia ana ki te inoi; a ka noho ma-
tou, ka korero ki nga wāhine e huihui
ana.
14 ¶ Na, ka whakarongo tetahi wahine
ko Riria te ingoa, he kai hoko papura,
no te pa o Taiataira, he wahine karakia
ki te Atua: kua whakapuaretia tona
ngakau e te Ariki, i rongo ai ia ki nga
mea i korerotia e Paora.
15 Ano ka oti ia te iriiri, ratou ko *nga
mea o* tona whare, ka tohe ia, ka mea,
Ki te mea kua whakaaro koutou e pono
au ki te Ariki, tomo mai koutou, e noho
ki toku whare. Na, ka tohea matou
e ia.
16 ¶ Na, i a matou e haere ana ki te
inoi, ka tutaki mai ki a matou tetahi
kotiro, he wairua Whiro nei tona, ka
nui te utu i riro i a ia mo ana rangatira,
i a ia e poropiti ana:
17 Ka whai ia i a matou ko Paora,
ka karanga, ka mea, He pononga enei
tāngata no te Atua i runga rawa, e
whakapuakina ana e ratou te ara o te
oranga ki a tatou.
18 Na, he maha nga ra i mea ai ia i
tenei. Otiia ka hoha a Paora, ka tahu-
ri, ka mea atu ki te wairua, Ko taku
kupu tenei ki a koe i runga i te ingoa
o Ihu Karaiti, puta mai koe i roto i a
ia. A puta mai ana i taua haora ano.
19 ¶ Na, te kitenga o ana rangatira,
kua kore he mahinga moni ma ratou, ka
mau ki a Paora raua ko Hira, ka toia ki
te kāinga hoko ki nga rangatira;
20 A ka mauria raua ki nga kai wha-
karite whakawa, ka mea, Ka raru to
tatou pa i enei tāngata, he Hurai hoki;
21 E whakapuakina ana hoki e raua
nga ritenga, e kore nei e tika ma tatou
ma nga tāngata o Roma e tango e wha-
karite.
22 Na, ko te whakatikanga mai o te
mano ki a raua; ka haea o raua kakahu
e nga kai whakarite whakawa, ka mea
kia whiua ki te rakau.
23 A he maha o raua whiunga, ka
makā ki te whare herehere, ka korero
atu ki te kai tiaki herehere, kia mau
tana pupuri i a raua:
24 Te rironga mai i a ia o taua korero,
ka makā raua ki te whare herehere i
roto rawa, ka whakauria o raua wae-
wae ki te rakau.
25 ¶ Na, i inoi a Paora raua ko Hira
i waenganui po, i waiata atu ki te Atua;
me te whakarongo ano nga herehere ki
a raua.
26 Na, ka pa whakarere mai he ru
nui, i whakangaruetia ai nga turanga o
te whare herehere: a puare tonu nga
tatau katoa, whakakorokoroa ana nga
herenga o nga tāngata katoa.
27 A ka oho te kai tiaki herehere i te
moe, tona kitenga hoki i nga tatau o te
whare herehere e puare ana, ka unuhia
tona hoari, ka mea kia patu i a ia ano,
hua noa kua oma nga herehere.
28 Na, ka nui te reo o Paora ki te
karanga, ka mea, Kauaka tetahi mea
kino e meatia ki a koe: tenei hoki ma-
tou katoa.
29 A karangatia ana he rama, ka rere
ki roto, ka haere wiri mai, ka takoto ki
te aroaro o Paora raua ko Hira,
30 Ka arahina hoki raua ki waho, ka
mea, E hoa ma, me aha ka ora ai ahau?
31 Ka mea raua, Me whakapono ki te
Ariki ki a Ihu Karaiti, ka ora ai koe,
koutou tahi ko tou whare.
32 Na, ka korerotia te kupu a te Ariki
ki a ia, ki nga tāngata katoa hoki i roto
i tona whare.
33 A ka mauria raua i taua haora o te
po, ka horoia *o raua* whiunga; na, ka
iriiria tonutia ia me ona tāngata
katoa.
34 A ka arahina raua ki tona whare,
ka whakaturia he tepara kai, ka koa
hoki, i a ia kua whakapono ki te Atua
me tona whare katoa.
35 Ka ao te ra, ka tonoa atu nga

katipa e nga kai whakarite whakawa, ka mea, Tukua atu aua tāngata.
36 Na, ka korerotia e te kai tiaki herehere enei kupu ki a Paora, Kua tono tangata mai nga kai whakarite whakawa, *e mea ana*, kia tukua atu korua: tena ra puta atu, haere i runga o te rangimarie.
37 Na, ko te kianga atu a Paora ki a ratou, Kua whiua nuitia nei maua, i te mea kahore i whakawakia, he tāngata hoki no Roma, kua makā hoki ki te whare herehere; ko tenei hoki ka makā pukutia atu ki waho? Kahore ra hoki; engari ma ratou e haere mai e arahi i a maua ki waho.
38 Na, ka korerotia atu enei kupu e nga katipa ki nga kai whakarite whakawa: a ka rongo ratou no Roma raua, ka wehi.
39 Katahi ka haere ratou ka tohe ki a raua, a ka arahina ki waho, ka ki marire kia haere atu i te pa.
40 Na, te putanga atu i te whare herehere, ka tomo atu ki *te whare o* Riria: ano ka kite raua i nga teina, ka whakahau i a ratou, ka haere.

UPOKO 17.

NA, ka haereere raua i Amapipori, i Aporonia, ka tae ki Teharonika, kei reira te whare karakia o nga Hurai:
2 Ka tomo atu hoki a Paora ki a ratou, ko tona ritenga hoki, a e toru nga hapati i korerorero ai ki a ratou i roto i nga Karaipiture,
3 E whakapuaki ana, e korero ana, kua takoto te tikanga kia mamae a te Karaiti, kia ara mai hoki i te mate; a ko tenei hoki te Karaiti, ko Ihu e kauwhautia nei e ahau ki a koutou.
4 Na, ka whakapono etahi o ratou, ka piri atu hoki ki a Paora raua ko Hira; tokomaha hoki o nga Kariki karakia, kihai hoki i ruarua nga wāhine rangatira.
5 ¶ Heoi ka hae nga Hurai whakateka, a ka tango ki a ratou i etahi tāngata kino o te hunga mangere, ka huihuia nga tāngata, ka whakaoho i te pa; na, ko te huakanga ki te whare o Hahona, ka mea kia kawea raua ki te iwi ra.
6 A, tē kitea raua, ka toia a Hahona ratou ko etahi teina ki nga rangatira o te pa, ka karanga, Kua tae mai ki konei nga tāngata i whakatutungia ai te ao;
7 Kua puritia hoki e Hahona: tika ke nga mahi a tenei hunga katoa i nga ture a Hiha, e mea ana, tera atu tetahi kingi, ko Ihu.
8 Na, ka rongo te mano ratou ko nga rangatira o te pa ki enei mea, ka raru.
9 A tangohia ana tetahi mea i a Hahona, i ona hoa hoki, ka tukua ratou.
10 ¶ Na, ka tono tonu nga teina i a Paora raua ko Hira i te po ki Peria: to raua taenga atu, ka haere ki te whare karakia o nga Hurai.
11 Engari enei i nui atu te ahua rangatira i to nga tāngata o Teharonika, i hohoro tonu ratou te tango i te kupu, a i tenei ra i tenei ra i rapu i roto i nga Karaipiture i te tikanga o enei mea.
12 Na, tokomaha o ratou i whakapono; kihai hoki i ruarua nga wāhine rangatira o nga Kariki, me nga tāngata hoki.
13 Heoi ka mātau nga Hurai o Teharonika, tera te kupu a te Atua te kauwhautia ana e Paora ki Peria, ka haere hoki ratou ki reira ki te whakaoho i te iwi.
14 Katahi ka tono atu nga teina i a Paora kia haere, me te mea ko te moana: ko Hira ia raua ko Timoti i noho ki reira.
15 Na, ka kawea a Paora e ona kai arahi ki Atene: a ka riro mai he kupu ki a Hira raua ko Timoti kia hohoro te haere ki a ia, ka hoki ratou.
16 ¶ Na, i a Paora e tatari ana ki a raua i Atene, ka oho tona wairua i roto i a ia, i tona kitenga i te pa e kī ana i te whakapakoko.
17 Koia ia i totohe ai i roto i te whare karakia ki nga Hurai, ratou ko nga tāngata karakia, i te kāinga hoko hoki ki nga tāngata noho noa iho i nga ra katoa.
18 A ka ngangare ki a ia etahi tohunga o nga Epikureana o nga Toika. Na etahi i mea, He aha ta tenei tangata korerorero e mea nei? *i mea* etahi, Me te mea he kai whakapuaki i etahi atua tauhou: i kauwhautia hoki e ia ki a ratou a Ihu me te aranga.
19 Na, ka mau ratou ki a ia, ka kawea ki Areopaka, ka mea, Kia mohio matou, he aha ranei tenei akoranga hou e korerotia nei e koe?
20 Ka mauria mai hoki e koe ki o matou taringa nga mea hou: koia matou i mea ai kia mohio, he aha enei mea.
21 (Heoi hoki ta nga tāngata katoa o Atene, ratou ko nga manuhiri e noho ana i reira, e whakapau ai i nga ra, ko te korero ranei ko te whakarongo ranei i tetahi mea hou.)

22 ¶ Na, ka tu a Paora i waenga-
nui o Areopaka, ka mea, E nga tāngata
o Atene, ko nga mea katoa hei wha-
kaatu ki a au ka nui ke ta koutou wehi
ki nga atua maori.
23 I a au hoki e haereere ana, e mata-
kitaki ana i nga mea e karakia nei kou-
tou, ka kitea e ahau he āta i tuhituhia
nei a runga, MO TE ATUA NGARO.
Heoi ko ta koutou e karakia kuare nei,
ko ia taku e whakaatu nei ki a
koutou.
24 Te Atua nāna i hanga te ao me
nga mea katoa i roto, ko ia nei te
Ariki o te rangi o te whenua, e kore ia
e noho ki nga whare i hangā nei e te
ringaringa;
25 E kore ano hoki e mahia he mea
māna e te ringa tangata, *me te mea* he
mate nona ki tetahi aha ranei, ko ia
hoki hei homai i te ora, i te manawa,
me nga mea katoa, ki nga tāngata
katoa;
26 Kotahi ano te toto i hangā e
ia nga iwi katoa o nga tāngata, hei
noho i te mata katoa o te whenua,
nāna hoki i tohutohu nga wa i wha-
karitea i mua, me nga kaha o to ratou
nohoanga;
27 Kia rapu ai ratou ki te Ariki, me
kore ratou e whawha, e kite hoki i a ia,
ahakoa ra kahore ia i matara atu i a
tatou katoa:
28 Nāna hoki tatou i ora ai, i korikori
ai, i noho ai; i pera hoki te korero a
etahi o o koutou kai tito, Ko tatou hoki
tona uri.
29 Na, he uri nei tātou no te Atua,
e kore e tika kia mea tatou, kei te rite
te atuatanga ki te koura, ki te hiriwa,
ki te kohatu, ki te mea i whakairoa e
te mohio e te whakaaro o te tangata.
30 Na, kahore i whakaaroa e te Atua
nga wa o te kuaretanga; ko tenei ka
whakahau nei ia i nga tāngata katoa o
nga wahi katoa kia ripeneta:
31 Kua rite hoki i a ia he ra, e wha-
kawa ai ia i te ao i runga o te tikanga,
ara ma te tangata kua whakaritea nei e
ia; kua tukua nei hoki he tohu ki
nga tāngata katoa, i tana whakaara-
hanga i a ia i te mate.
32 ¶ Na, ka rangona e ratou te ara-
nga mai o te hunga mate, ka tawai
etahi; ko etahi i mea, Taihoa matou e
whakarongo ki tenei mea i a koe.
33 Heoi puta atu ana a Paora i wae-
nganui i a ratou.
34 Ko etahi tāngata ia i piri ki a
ia, i whakapono: i roto i a ratou a
Rionaihia no Areopaka, ko tetahi wa-
hine ko Ramari te ingoa, ratou ko etahi
atu.

UPOKO 18.

MURI iho i enei mea ka haere
a Paora i Atene, ka tae ki
Koriniti;
2 Na, tona kitenga i tetahi Hurai ko
Akuira te ingoa, i whanau ki Ponoto,
he mea tae hou mai i Itari, raua ko
tana wahine ko Pirihira; (kua ki
hoki a Karauria kia haere atu nga
Hurai katoa i Roma:) ka haere ia ki a
raua.
3 A no te mea kotahi ta ratou mahi,
ka noho ia ki a raua, ka mahi: he tui
whare hoki ta raua mahi.
4 Na, ka korerorero ia i roto i te whare
karakia i nga hapati katoa, e tohe ana
ki nga Hurai ratou ko nga Kariki.
5 A, te taenga mai o Hira raua ko
Timoti i Makeronia, ka takare te nga-
kau o Paora, ka whakapuaki ki nga
Hurai ko Ihu te Karaiti.
6 Heoi i a ratou ka whakatika mai,
ka kohukohu, ka ruia ona kakahu, ka
mea atu ki a ratou, Hei runga i o kou-
tou mātenga o koutou toto; ka ma
ahau: ko tenei ka haere ahau ki nga
tauiwi.
7 Na, tona haerenga i reira, ka tae
ki te whare o tetahi tangata, ko Hu-
tuha te ingoa, he tangata karakia ki te
Atua, ko tona whare i tata ki te whare
karakia.
8 Na, ka whakapono ki te Ariki a
Kirihipu, te rangatira o te whare ka-
rakia, me tona whare katoa hoki; he
tokomaha hoki nga Koriniti, i a ratou
ka rongo, i whakapono, i iriiria hoki.
9 A ka korero moemoea te Ariki ki a
Paora i te po, Kaua e wehi, engari me
korero, kei noho puku:
10 Kei a koe hoki ahau, e kore hoki
tetahi tangata e pa atu ki a koe, e hoatu
i te kino ki a koe: he nui hoki oku tā-
ngata i tenei pa.
11 Na, kotahi te tau e ono marama i
noho ai ia, i whakaakona ai te kupu a te
Atua i roto i a ratou.
12 ¶ Na, i a Kario e noho ana hei
kawana mo Akaia, ka whakatika nga-
tahi nga Hurai ki a Paora, a kawea ana
ia ki te nohoanga whakawa,
13 Ka mea, E kukume ana tenei i nga
tāngata ki tetahi karakia ki te Atua, e
tika ke ana i ta te ture.
14 A ka whano ka puaki te mangai o
Paora, na, ka mea a Kario ki nga

Hurai, E nga Hurai, me he mea ko tetahi hanga hē, tetahi mahi kino ranei, e tika kia ata whakarongo ahau ki a koutou:

15 Ko tenei he totohe korero, he mea ki nga ingoa, ki ta koutou ture, kei a koutou te whakaaro; e kore hoki ahau e pai kia waiho ahau hei kai whakariterite mo ena mea.

16 Na, peia atu ana ratou i te nohoanga whakawa.

17 Na, ka mau nga Kariki katoa ki a Hotene, rangatira o te whare karakia, a whiua ana ia i mua o te nohoanga whakawa. Heoi kihai a Kario i whakaaro ki tetahi o enei mea.

18 ¶ A ka maha nga ra i noho ai a Paora, ka poroporoaki ia ki nga teina, a rere ana ki Hiria, ratou ko Pirihira ko Akuira; he mea moremore tona upoko i Henekiria: he ki taurangi hoki nāna.

19 Te taenga atu ki Epeha, ka mahue raua ki reira: a ko ia i tomo atu ki roto ki te whare karakia, korerorero ai ki nga Hurai.

20 A ka mea ratou kia roa atu te wa e noho ai ia ki a ratou, kihai ia i whakaae;

21 Heoi poroporoaki ana ia ki a ratou, i mea ia, Kua takoto rawa te tikanga kia whakarite ahau i tenei hākari ka tata nei ki Hiruharama: e hoki mai ano ia ahau ki a koutou, ki te pai te Atua. Na, rere ana ia i Epeha.

22 A ka u ki Hiharia, ka haere atu, ka oha atu ki te hahi, a haere ana ki Anatioka.

23 A roaroa kau iho, ka haere, a haereerea marietia ana e ia te whenua o Karatia, o Pirikia, me te whakau i nga akonga katoa.

24 ¶ Heoi i haere mai tetahi Hurai ki Epeha, ko Aporo te ingoa, i whanau ki Arehanaria, he pu korero, he tangata kaha ki nga Karaipiture.

25 I whakaakona tenei tangata ki te ara o te Ariki; he tangata *ia* e toko tonu ake ana te ngakau, ka korero ia, tika tonu hoki tana whakaako i nga mea a te Ariki; heoi ano tana i mātau ai ko te iriiringa a Hoani.

26 Ka anga ano ia, ka korero nui i roto i te whare karakia: a ka rongo a Akuira raua ko Pirihira ki a ia, ka mau raua ki a ia, a ata whakaaturia atu ana e raua ki a ia te ara o te Atua.

27 Ano ka mea ia kia haere atu ki Akaia, ka tuhituhi atu nga teina ki nga akonga, ka kiia atu ia hei manuwhiri ma ratou: a, tona taenga atu, ka whakakahangia e ia te hunga i meinga nei e te aroha noa kia whakapono:

28 Kaha rawa hoki tana whawhati i ta nga Hurai i roto i te huihui; whakaaturia ana e ia ta nga Karaipiture mo Ihu, ko ia te Karaiti.

UPOKO 19.

I A Aporo ano i Koriniti, ka puta atu a Paora na nga wahi o runga, ka haere atu ki Epeha: a tupono atu ko etahi akonga,

2 Ka mea ia ki a ratou, Kua riro mai ranei te Wairua Tapu i a koutou i muri iho i to koutou whakaponotanga? Ano ra ko ratou ki a ia, Kiano matou i rongo noa he Wairua Tapu tenei.

3 Ka mea atu ia ki a ratou, I iriiria oti koutou ki roto ki te aha? Ka mea ratou, Ki roto ki ta Hoani iriiringa.

4 Na, ka mea a Paora, Ta Hoani iriiringa he iriiringa ripeneta, i mea ia ki te iwi, kia whakapono ratou ki tetahi e haere mai ana i muri i a ia, ara ki a Karaiti Ihu.

5 A ka rongo ratou, ka iriiria i runga i te ingoa o te Ariki o Ihu.

6 Na, ka pakia iho nga ringaringa o Paora ki runga ki a ratou, a ka tae mai te Wairua Tapu ki a ratou; na, ka korerotia e ratou nga reo, a ka poropiti.

7 A tata tonu ki te tekau ma rua aua tāngata katoa.

8 Na, ka tomo atu ia ki te whare karakia, ka korero maia atu, a e toru nga marama i korerorero ai, i kukume mai ai ki nga mea o te rangatiratanga o te Atua.

9 A ka pakeke etahi, ka whakateka, ka whakahawea ki taua ritenga i te aroaro o te mano, ka mawehe atu ia i roto i a ratou, ka wahi ke i nga akonga, ka korerorero i tenei ra i tenei ra i roto i te kura o tetahi tangata, ara o Tairanu.

10 Na, e rua ona tau i penei ai; a ka rongo katoa te hunga e noho ana i Ahia, nga Hurai, nga Kariki, i te kupu a te Ariki a Ihu.

11 Na, ehara i te merekara noa ake a te Atua i mea ai kia meatia e nga ringaringa o Paora.

12 I mauria mai hoki i tona tinana ki te hunga mate nga tauera, me nga aporona, a mutu ake o ratou mate, i puta mai ano hoki nga wairua kino i roto i a ratou.

13 ¶ Katahi ka anga etahi o nga Hurai haereere noa, he hunga pei

wairua, ka whakahua i te ingoa o te Ariki o Ihu ki runga ki etahi i nga wairua kino, ka mea, He whakahua tenei na matou ki a koutou i a Ihu, i ta Paora e kauwhau nei.
14 Na, i pera ano nga tamariki tokowhitu a Hewa a tetahi Hurai, he tohunga nui ano ia.
15 Na, ko te whakahokinga mai a te wairua kino, ka mea, E mohio ana ahau ki a Ihu, e mohio ana ki a Paora; ko koutou ia, ko wai ra?
16 Na, ko te tupeketanga mai o te tangata, i a ia nei te wairua kino, ki a ratou, kua kaha i a ratou, taea ana ratou e ia, no ka oma tahanga *ka oma* mamae atu i taua whare.
17 A i mohiotia tenei e nga Hurai katoa, e nga Kariki, e noho ana i Epeha; ka tau te wehi ki a ratou katoa, a whakanuia ana te ingoa o te Ariki o Ihu.
18 A he tokomaha i haere mai o te hunga whakapono, i whaki, i whakakite i a ratou mahi.
19 He tokomaha ano hoki o te hunga i mahi i nga mahi tinihanga, i huihui mai i a ratou pukapuka, a tahuna ana ki te aroaro o te katoa: a ka tāua nga utu o aua *pukapuka*, ka kitea e rima tekau mano hiriwa.
20 Koia ano te nui o te tupu o te kupu a te Atua, ka kaha.
21 ¶ Ano ka rite enei mea, ka mea a Paora i roto i tona wairua, kia tika na Makeronia, na Akaia, kia haere ki Hiruharama; i mea ia, Ka tae atu ahau ki reira, ko Roma ano hoki taku e tiki ai e titiro.
22 A tokorua āna i tono atu ai ki Makeronia o te hunga e mahi ana ki a ia, ko Timoti raua ko Eratu; ko ia hoki, he roaroa iho tana noho ki Ahia.
23 A i taua wa kihai i nohinohi te ngangau i puta ake i taua tikanga.
24 Ko tetahi tangata hoki ko Rimitiriu te ingoa, he kai mahi hiriwa, nāna nei i hanga nga temepara hiriwa o Riana, a kihai i nohinohi nga utu i tika mai i tana *mahi* ki nga kai hanga;
25 Na, ka whakaminea ratou e ia me ara kai mahi o nga pera, a ka mea atu, E mara ma, e mātau ana koutou, na tenei mahi a tatou rawa.
26 Na, e kite ana, e rongo ana koutou, ehara i te mea ko Epeha anake, engari he iti te wahi o Ahia katoa kua mahue atu nei i tenei Paora te kukume, te whakapeau ke i te tini o te tangata, e mea ana ia, Ehara enei i te Atua, e hangā nei e te ringa:
27 Na, ehara i te mea ko ta tatou nei wahi anake ka tata te kore noa iho; tera e whakakahoretia te temepara o te atua nui o Riana, a meake memeha noa iho tona nui, e karakiatia nei e Ahia katoa e te ao ano hoki.
28 Na, to ratou rongonga ai ka ki i te riri, ka karanga ake, ka mea, He nui a Riana o nga Epehi.
29 Na, ka tutū te puehu o te pa katoa: a ka hopukia e ratou a Kaiu raua ko Aritaku, he hunga no Makeronia, he hoa haere no Paora, a kokiri ngatahi ana ki te whare matakitaki.
30 A i a Paora e mea ana kia tomo atu ki roto ki te iwi, kihai ia i tukua e nga akonga.
31 Na, ka unga tangata atu etahi o nga rangatira o Ahia, i pai nei ki a ia, ka mea atu kia kaua ia e tuku atu i a ia ki roto ki te whare matakitaki.
32 Heoi puta ke te karanga a etahi a etahi: raruraru ke hoki taua whakaminenga; te nuinga kihai i mātau ki te mea i huihui ai ratou.
33 Na, ka akiakina atu a Arehanera i roto i te tini, na nga Hurai ia i mea kia whakatika. A tawhiri ana te ringa o Arehanera, i mea hoki kia korerotia e ia te tikanga ki te iwi.
34 Heoi ka mātau ratou he Hurai ia, kotahi tonu te reo o te katoa ki te karanga, (a tata noa ki te rua o nga haora,) *E* nui *ana* a Riana o nga Epehi.
35 A ka marire iho te huihui i te kai whakarite, ka mea ia, E nga Epehi, ko wai te tangata e kore e mohiotia e ia ko te pa o nga Epehi te kai tiaki temepara o te atua nui o Riana, o te *whakapakoko* ano hoki i taka iho i a Hupita?
36 Na, ka kore nei enei mea e taea te whakorekore, erangi kia ata noho koutou, kaua hoki e hikaka te mahi.
37 Kua arahina mai nei hoki e koutou enei tāngata, ehara nei i te hunga tahae mea tapu, ehara ano hoki i te hunga kohukohu ki to koutou atua.
38 Na, ki te mea he kupu ta Rimitiriu ratou ko ona hoa mahi mo tetahi tangata, e taea te whakawa, tenei ano hoki nga kawana: ma ratou ano ratou e whakawa.
39 Na, ki te mea he mea ke ta koutou e whai na, waiho ma te runanga tika te ritenga.
40 Ko wai hoki ka tohu tera pea tatou e whakawakia mo tenei ngangautanga o naianei, kahore hoki he take e tika ai ta tatou korero mo tenei huihui.

41 Ano ka puaki enei *kupu* āna, ka
tonoa atu e ia te whakaminenga.

UPOKO 20.

TE mutunga o te ngangau, ka ka-
rangatia e Paora nga akonga, ka
awhitia, a turia atu ana e ia haere ana
ki Makeronia.
2 A ka haereerea e ia aua wahi, a ka
maha ana kupu i whakahau ai i a ratou,
haere ana ia ki Kariki;
3 A ka toru ona marama ki reira. I
nga Hurai ano e whakatakoto whakaaro
ana mona, i a ia meake rere ki Hiria,
ka mea ia kia hoki ma Makeronia.
4 A i haere tahi ano i a ia a tae noa ki
Ahia, a Hopate o Peria; a Aritaku raua
ko Hekunu o Teharonika; a Kaiu o
Rerepe, a Timoti; ratou ko Tikiku ko
Toropimu o Ahia.
5 I haere anei i mua ki Toroa tatari ai
i a matou.
6 Na, i te mutunga o nga ra o te *taro*
rewena-kore ka rere atu matou i Piripai,
a po rima ka tae atu ki a ratou ki
Toroa; a e whitu nga ra i noho ai ki
reira.
7 Na, i te *ra* tuatahi o te wiki, i te mea
kua huihui nga akonga ki te whawhati
taro, ka kauwhau a Paora ki a ratou, e
mea ana hoki ki te haere i te aonga
ake; a ka kumea roatia tana korero ā
waenganui po ra ano.
8 Heoi he maha nga rama i te ruma i
runga i te wahi i huihui ai ratou.
9 A i te matapihi e noho ana tetahi
taitamariki, ko Utiku te ingoa, na, au
tonu te moe i parangia ai ia: a ka roa
tonu nei te kauwhau a Paora, na, ka
pehia rawatia ia e te moe, a taka
iho i te toru o nga whakapaparanga o
nga ruma, tangohia rawatia ake kua
mate.
10 Na, ka heke iho a Paora, a hinga
ana ki runga ki a ia, awhi ana *i a ia*,
ka mea, Kei ngangau koutou; kei
roto hoki i a ia tona wairua.
11 Na, ka kake atu ano ia, ka wha-
whati taro, ka kai, a ka roa rawa te
korerotanga a puao noa, ka haere.
12 Heoi arahina oratia atu ana e ratou
taua taitamariki, kihai hoki i nohinohi
te koa.
13 ¶ Na, ko matou kua riro i mua ki
te kaipuke, a rere ana ki Aho, i mea
kia utaina a Paora i reira: nāna hoki i
whakarite, i mea ia kia ra uta.
14 A ka tutaki ki a matou ki Aho, ka
utaina ia, a rere ana matou ki Mitirini.
15 Rere atu ana matou i reira, i te
aonga ake ka taea te ritenga atu o Kio;
ao ake ano ka u ki Hamo, a noho ana
ki Torokiriuma; ao ake ano ka u ki
Miretu.
16 I mea hoki a Paora kia rere i waho
ake o Epeha, kei roa ia ki Ahia: i
porangi hoki me kore e rokohanga atu
ia e te ra o te Petekoha ki Hiruharama.
17 ¶ Na, ka tono tangata atu ia i
Miretu ki Epeha, hei tiki i nga kau-
matua o te hahi.
18 A, to ratou taenga mai ki a ia, ka
mea ia ki a ratou, E mahara ana koutou
ki taku tikanga i roto i a koutou i nga
ra katoa, no te ra tuatahi iho ano o toku
taenga mai ki Ahia,
19 Papaku noa iho te ngakau i mahi ai
ahau ki te Ariki, he maha ia nga roi-
mata, me nga whakamatautauranga i pa
mai ki a au, i nga Hurai e whakatakoto
whakaaro ana *moku*:
20 Kihai i puritia e ahau tetahi o nga
mea pai, i whakakitea atu ano ki a kou-
tou, i akona nuitia ki a koutou, i tenei
whare hoki i tenei whare,
21 I kauwhautia hoki ki nga Hurai,
ki nga Kariki, te ripeneta whaka-te-
Atua, me te whakapono ki to tatou
Ariki, ki a Ihu Karaiti.
22 Na, tenei ahau te haere nei ki Hiru-
harama, he hereherenga na te Wairua,
kahore hoki e mohio ki nga mea e pa ki
a au i reira:
23 Heoi ano ko ta te Wairua Tapu e
whakaatu mai nei i tenei pa i tenei pa, e
mea ana, e taria mai ana ahau e nga
mekameka e nga mate.
24 Otiia kahore aku whakaaro ki te-
tahi o *enei* mea, e kore ano hoki ahau e
ihupuku ki te ora, engari kia koa ahau
ina taea taku e whai nei, me te mahi
i homai ki a au e te Ariki e Ihu, *ara*
kia whakaaturia te rongo pai o te aroha
noa o te Atua.
25 Na, e mohio ana tenei ahau, heoi
ano kitenga o toku mata e tetahi o
koutou, e te hunga i kauwhau haere nei
ahau i te rangatiratanga o te Atua i roto
i a koutou.
26 Koia ahau ka mea nei ki a koutou
aianei, Kahore oku poke i nga toto o
tetahi tangata.
27 Kihai hoki ahau i manawapa ki te
kauwhau i te whakaaro katoa a te Atua
ki a koutou.
28 ¶ Na, kia tupato ki a koutou, ki te
kahui katoa ano hoki i meinga ai koutou
e te Wairua Tapu hei kai tirotiro, wha-
ngaia te hahi a te Atua, i hokona nei e
ia ki ona ake toto.

29 E mohio ana hoki ahau ki tenei, ka riro
ahau, tera e puta mai ki a koutou nga wu-
ruhi nanakia, e kore nei e tohu i te kahui.
30 A ka whakatika ano etahi tāngata i
roto i a koutou, hei korero i nga mea pa-
rori ke, kukume ai i nga akonga hei whai
i a ratou.
31 Na, kia mataara, kia mahara ano
ki nga tau e toru, kihai nei ahau i ma-
ngere i te po i te ao ki te whakatupato i
tenei i tenei *o koutou*, me te tangi ano
ahau.
32 Na, tenei ahau, e *aku* teina, te tuku
atu nei i a koutou ki te Atua, ki te kupu
hoki o tona aroha noa, e kaha nei ki te
whakatupu ake, ki te hoatu hoki i tetahi
wahi ki a koutou i roto i te hunga katoa
kua oti te whakatapu.
33 Kihai i hiahiatia e ahau te hiriwa,
te koura, te kakahu ranei, o tetahi.
34 E mohio ana ano koutou, na enei
ringaringa i mahi nga mea i matea e
ahau, e oku hoa.
35 I whakakite atu ahau i nga mea
katoa ki a koutou, kia penei ano te
mahi te atawhai i te hunga ngoikore,
kia mahara hoki ki nga kupu a te Ariki
a Ihu, ki tana i mea ai, Te whakawhi-
whi, nui atu te hari i to te whiwhi.
36 ¶ Te mutunga o enei kupu, ka
tukua ona turi ki raro, ka inoi tahi ia
me ratou katoa.
37 He nui ano hoki te tangi o te
katoa, hinga iho ratou ki runga ki te
kakī o Paora, ka kihi i a ia;
38 I tino mamae pu hoki ratou i te
kupu i mea ai ia, heoi ano to ratou
kitenga i tona mata. Na, ka arahi
ratou i a ia ki te kaipuke.

UPOKO 21.

HEOI ka motu ke atu matou i a
ratou, ka rere, a tika tonu atu,
taea noatia a Koha, ao ake te ra, kei
Roro, ā Patara:
2 Na, ka rokohanga atu tetahi kai-
puke e whakawhiti atu ana ki Piniki, a
eke ana matou ki runga, rere ana.
3 A ka kitea atu Kaiperu, ka mahue
atu i te taha ki maui, a rere ana ki
Hiria, u noa ki Taira: e waiho ana hoki
e te kaipuke tona utanga ki reira.
4 A ka kitea nga akonga, e whitu
nga ra i noho ai matou ki reira: a
ka korero mai ratou ki a Paora, he
mea *ki mai* na te Wairua, kia kaua ia e
haere atu ki Hiruharama.
5 A ka rite aua ra o matou, ka puta
atu matou, ka haere; me te kawe ano
ratou katoa, nga wāhine, nga tamariki,
i a matou a waho ra ano o te pa: na, ka
tukua o matou turi ki te tahatai, ka inoi.
6 Katahi ka awhi matou tetahi ki te-
tahi, a eke ana ki te kaipuke; ko ratou
i hoki ki o ratou *kāinga*.
7 A, te mutunga o to matou rerenga
mai i Taira, ka tae ki Toromai, na, ka
oha atu ki nga teina, a kotahi te ra i
noho ai ki a ratou.
8 I te aonga ake ka turia atu e matou
ko Paora ma, ka haere ki Hibaria: a
tomo atu ana ki te whare o Piripi kai
kauwhau, ko ia nei tetahi o nga toko-
whitu; a noho ana i a ia.
9 Na, tokowha ana tamahine, he wa-
hina, he poropiti.
10 A ka maha o matou ra i noho ai,
ka haere mai tetahi poropiti i Huria, ko
Akapu te ingoa.
11 A, te taenga mai ki a matou, ka
mau ki te whitiki o Paora, herea iho e
ia ona ake ringaringa me ona waewae,
ka mea, Ko ta te Wairua Tapu korero
tenei, E peneitia te here o te tangata
nona tenei whitiki e nga Hurai i Hiru-
harama, e tukua atu ano ia ki nga ri-
ngaringa o nga tauiwi.
12 Heoi, to matou rongonga i enei
mea, ka tohe matou ko nga tāngata o
taua kāinga, kia kaua ia e haere atu ki
Hiruharama.
13 Na, ko te whakahokinga mai a
Paora, He aha ta koutou e tangi, e
whakangakaukore nei i a au? ehara
hoki i te mea ko te here anake taku e
pai ai, engari ko te mate ano hoki ki Hi-
ruharama, mo te ingoa o te Ariki o Ihu.
14 A, te rongo ia, ka mutu ta matou,
ka mea, Kia meatia ta te Atua e pai ai.
15 A ka pahemo enei ra, ka takai
matou i a matou mea, a haere ana ki
Hiruharama.
16 I haere tahi ano i a matou *etahi*
o nga akonga o Hibaria, me te kawe
ano i a Nahona o Kaiperu, he akonga
tawhito, hei tukunga mo matou.
17 A, to matou taenga atu ki Hiru-
harama, na, koa noa iho nga teina ki
a matou hei hoa mo ratou.
18 I te aonga ake ka haere tahi matou
ko Paora ki a Hemi: i reira ano hoki
nga kaumatua katoa.
19 Na, ka oha atu ia ki a ratou, ka ko-
rerotia takitahitia atu nga mea i mea ai te
Atua kia meatia e ia i roto i nga tauiwi.
20 Na, to ratou rongonga ai, ka wha-
kakororia i te Ariki, ka mea atu ki a ia,
Kua kite koe, e *to matou* teina, i nga
mano tini o nga Hurai kua whakapono
nei; a e uaua katoa ana ki te ture:
21 Kua rongo ano hoki ratou ki a

koe, e whakaako ana i nga Hurai katoa
i roto i nga tauiwi, kia whakarerea a
Mohi, e mea ana kia kaua ratou e kokoti
i nga tamariki, kia kaua ano hoki e
haere i runga i nga ritenga *o mua*.
22 Na, me pehea? tera e rupeke mai te
huihui: e rongo hoki ratou ki tou tae-
nga mai.
23 Na, me mea e koe tenei e korerotia
atu nei e matou ki a koe: Tokowha o
matou tāngata, he kupu taurangi ta
ratou;
24 Tangohia enei, kia purea ngata-
hitia koutou, mau ano e utu a ratou
mea, kia waruhia ai o ratou mātenga: a
ka kite katoa ratou he teka noa nga
mea i korerotia mou; engari e tika ana
tou haere, a kei te whakarite ano koe i
te ture.
25 Ko nga tauiwi ia kua whakapono,
kua tuhituhi atu matou, kua whakata-
koto i te tikanga kia kaua tenei e mea-
tia e ratou, ko tenei anake, kia tupato
ratou i nga mea e patua ana ma nga
whakapakoko, i te toto, i te mea kua
notia te kakī, me te moe tahae.
26 Na, ka mau a Paora ki aua tā-
ngata, a i te aonga ake ka pure tahi
ka haere tahi ratou ki roto ki te teme-
para, hei whakaatu ka whakaritea nga
ra mo te purenga, kia whakaherea ra
ano he whakahere mo tetahi mo tetahi
o ratou.
27 Heoi ka tata nga ra e whitu te
taka, ka kitea ia i roto i te temepara e
etahi Hurai o Ahia, na ratou i wha-
kaoho te mano katoa, a ka pa o ratou
ringaringa ki a ia,
28 Ka karanga, E nga tāngata o Iha-
raira, awhinatia mai: Ko te tangata
tenei e whakaako nei i nga tāngata
katoa o nga wahi katoa ki nga mea
whakahe mo te iwi, mo te ture, mo
tenei kāinga: kua kawea ano hoki e
ia etahi Kariki ki roto ki te temepara,
a ka noa nei i a ia tenei wahi tapu.
29 (I kite hoki ratou i mua he hoa
nona i roto i te pa a Toropimu o Epeha;
a tohu noa ratou, kua kawea ia e Paora
ki roto ki te temepara.)
30 Na, ka oho te pa katoa, ka oma
mai nga tāngata: a ka mau ki a Paora,
toia ana ia ki waho o te temepara: a
uakina tonutia atu ana nga tatau.
31 Na, i a ratou e whai ana kia patua
ia, ka tae te rongo ki te rangatira mano
o te hapu *hoia*, ka tutū te puehu i Hi-
ruharama katoa.
32 Na, hohoro tonu tana mau ki etahi
hoia me nga keneturio, a oma iho ana
ki a ratou: a, to ratou kitenga i te
rangatira mano me nga hoia, ka mutu te
patu i a Paora.
33 Na, ka whakatata atu te rangatira
mano, ka tango i a ia, ka mea kia herea
ki nga mekameka e rua; a ka ui atu ko
wai ia, i aha hoki ia.
34 He kupu ano ta tetahi, he kupu
ano ta tetahi, i roto i te mano: a, tē
rongo ia ki te tikanga i te ngangau,
ka mea kia arahina ia ki te pa.
35 Na, te taenga atu ki te pikitanga,
ka hikitia ia e nga hoia i te taututetute-
nga hoki a te tangata.
36 I aru mai hoki te huihuinga o te
iwi, me te karanga, Whakamatea ia.
37 Ano ka whano a Paora te kawea ki
roto ki te pa, ka mea ki te rangatira
mano, E pai ranei kia korero atu ahau
i tetahi *kupu* ki a koe? Ka mea ia,
E mātau ana ranei koe ki te reo
Kariki?
38 Ehara oti koe i taua Ihipi i whaka-
tupu i te tutū i mua i enei ra, a kawea
ana e ia nga tāngata kohuru e wha
mano ki te koraha?
39 Ka mea atu a Paora, He tangata
ahau no nga Hurai no Tarahu o Kirikia,
he tangata tupu no tera pa, ehara *ano
hoki* i te pa ingoa kore: na, ko taku
inoi tenei ki a koe, tukua ahau kia ko-
rero ki te iwi.
40 Na, tukua ana e ia, a tu ana a
Paora ki runga ki te pikitanga, ka
tawhiri tona ringaringa ki te iwi. Na,
mutu pu te turituri, ka korero atu ia,
no nga Hiperu te reo, ka mea,

UPOKO 22.

E HOA ma, e *aku* tuakana, e *aku*
mātua, whakarongo ki tenei ko-
rero aku ki a koutou.
2 (A ka rongo ratou ko te reo Hiperu
tana i korero ai ki a ratou, na, mutu
rawa te kiki: a ka mea ia,)
3 He tangata ano ahau no nga Hurai,
i whanau ki Tarahu o Kirikia, i whaka-
tupuria i roto i tenei pa ki nga waewae o
Kamariere, i ata whakaakona ki te tino
tikanga o te ture a nga mātua, i uaua
ano ahau mo te Atua, i pena me koutou
katoa i naianei.
4 A whakatoia ana e ahau *nga tā-
ngata o* tenei tikanga, a mate noa;
herea ana e ahau nga tāngata, nga
wāhine, a tukua ana ki nga whare here-
here.
5 Ma te tohunga nui ratou ko nga
kaumatua katoa e whakatika tenei aku:
i riro mai hoki i a au a ratou pukapuka

ki nga teina, a haere ana ahau ki Ramahiku, kia herea kia arahina te hunga ano hoki o reira ki Hiruharama kia whakamamaetia.
6 I a au ano e haere ana, a ka whaka-
tata ki Ramahiku i te poutumarotanga,
ka whiti whakarere mai ki a au he mā-
ramatanga nui no te rangi.
7 A hinga ana ahau ki te whenua,
ka rangona he reo e mea mai ana ki
a au, E Haora, e Haora, he aha tau e
whakatoi nei i a au?
8 Na, ka whakahokia atu e ahau, Ko
wai koe, e te Ariki? Ka mea mai ia ki
a au, Ko Ihu ahau o Nahareta, e wha-
katoia nei e koe.
9 I kite ano oku hoa i te māramata-
nga, a wehi ana; otira kihai i rongo i
te reo ona i korero mai ki a au.
10 Ka mea atu ahau, Me aha ahau, e
te Ariki? Ka mea mai te Ariki ki a au,
Whakatika, haere ki Ramahiku; a ka
korerotia ki a koe ki reira nga mea
katoa kua whakaritea kia meinga e
koe.
11 Ano ra kahore ahau i kite, na te
kororia hoki o taua māramatanga, ka
arahina a ringaringatia e aku hoa
haere, ka tae atu ki Ramahiku.
12 Na, ko tetahi tangata ko Anania,
he tangata karakia, i rite tonu nei ki ta
te ture *ana mahi*, e korerotia paitia ana e
nga Hurai katoa e noho ana *i reira*,
13 Haere mai ana ia ki a au, a tu ana,
ka mea mai ki a au, E *taku* teina, e
Haora, titiro ake. A i taua haora ano
ka titiro atu ahau ki a ia.
14 I mea mai ano ia, Na te Atua o o
tatou mātua koe i whiriwhiri, kia mātau
ki tana e pai ai, kia kite i a te Tika, kia
rongo hoki i te reo o tona mangai.
15 No te mea ko koe hei kai whaka-
atu māna ki nga tāngata katoa, mo nga
mea i kite ai, i rongo ai koe.
16 Na, he aha tau e whakaroa nei?
whakatika, kia iriiria koe, kia horoia ou
hara, me te karanga ano ki te ingoa o
te Ariki.
17 A, taku hokinga mai ki Hiruhara-
ma, i a au e inoi ana i roto i te teme-
para, ka puta mai te ngakau matakite
ki a au;
18 A ka kite ahau i a ia e mea mai ana
ki a au, Eahua, kia hohoro te haere atu
i Hiruharama: e kore hoki ratou e
tango i to korero moku.
19 Na, ko taku meatanga atu, E te
Ariki, e mahara ana ratou, he kai here-
here ahau, he kai whiu i roto i nga
whare karakia, i te hunga i whakapono
ki a koe:
20 A i te whakahekenga o nga toto o
tou kai whakaatu o Tepene, i reira ahau
e tu ana, e whakaae ana ki tona whaka-
matenga, e tiaki ana hoki i nga kakahu
o ona kai whakamate.
21 Na, ko tana meatanga mai ki a au,
Haere: ka ungā hoki koe e ahau ki
tawhiti ki nga tauiwi.
22 A whakarongo ana ratou ki a ia
taea noatia tenei kupu, na, ka hamama
ratou, ka mea, Whakamatea atu te
koroke nei i runga i te whenua: e kore
hoki e pai kia ora ia.
23 Heoi i a ratou e karanga ana, e
rukeruke ana i *o ratou* kakahu, e akiri
ana i te puehu ki te rangi,
24 Ka ki atu te rangatira kia kawea
ia ki te pa, ka mea kia whiua ia, kia uia;
kia mātau ai ia ki te mea i penei ai
ratou te karanga ki a ia.
25 A i a ratou e here ana i a ia ki nga
here, ka mea a Paora ki te keneturio e
tu ana *i reira*, He mea tika ranei kia
whiua e koutou te tangata o Roma, i te
mea kahore ano i mau noa tona hē?
26 Na, te rongonga o te keneturio, ka
haere atu, ka korero ki te rangatira
mano, ka mea, Kia tupato ki tau e mea
ai: no Roma hoki te tangata nei.
27 Na, ka haere mai te rangatira
mano, ka mea ki a ia, Korero mai ki a
au, no Roma koe? Ka mea ia, Ae.
28 Na, ka whakahokia mai e te ranga-
tira mano, He nui te utu i hokona ai e
ahau tenei tangatawhenuatanga. Ka
mea atu a Paora, He *tangata whenua* ra
ahau no taku whanautanga.
29 Na, whakarerea tonutia iho ia e te
hunga e mea ana ki te ui ki a ia: i
mataku ano te rangatira mano, i tona
rongonga ai no Roma ia, mona hoki i
herea.
30 I te aonga ake ka mea ia kia mātau
ki te tikanga, ki te mea i whakawakia
ai ia e nga Hurai, a ka wewete i ona
here, ka mea kia haere mai nga tohu-
nga nui, me to ratou runanga katoa, a
arahina iho ana a Paora, whakaturia
ana ki to ratou aroaro.

UPOKO 23.

NA, ka titiro pu a Paora ki te runanga, a ka mea, E hoa ma, e *aku* tuakana, tika tonu ki *taku* mahara iho taku whakahaere i te aroaro o te Atua, a taea noatia tenei ra.
2 Na, ka mea a Anania te tohunga nui
ki te hunga e tu ana i tona taha, kia
pakia tona mangai.

3 Ano ra ko Paora ki a ia, Tenei ake
ka papaki te Atua i a koe, e te pakitara
kua oti te pani ki te paru ma: kaore,
kia noho koe ki te mea ki a au i ta te
ture i whakatakoto ai, heoi kapea ana e
koe ta te ture, heoi kiia ana ahau e koe
kia pakia?
4 Na, ka mea atu te hunga e tu tata
ana, E whakamanumanu ana oti koe ki
te tohunga nui o te Atua?
5 Ano ra ko Paora, Kihai ahau i mā-
tau, e *aku* tuakana, ko ia te tohunga
nui: kua oti hoki te tuhituhi, Aua e
korerotia kinotia te rangatira o tou iwi.
6 Ano ka kite a Paora no nga Haruki
etahi, ko etahi no nga Parihi, ka kara-
nga ia i roto i te runanga, E hoa ma, e
aku tuakana, he Parihi ahau, he tama
na te Parihi: ko te aranga o te hunga
mate e tumanakohia atu nei, te mea e
whakawakia nei ahau.
7 A, tana korerotanga i tenei, ka
totohe nga Parihi ki nga Haruki: a ka
wehea te huihui.
8 E mea ana hoki nga Haruki, kahore
he aranga mai, kahore he anahera,
kahore he wairua: ko nga Parihi ia e
whakaae ana ki aua mea e rua.
9 A ka nui te ngangare: ka whaka-
tika nga Karaipi o to te Parihi taha, ka
totohe, ka mea, Kahore ano i mau i a
matou te hē o tenei tangata: engari ki
te mea kua korero tetahi wairua ki a ia,
tetahi anahera ranei, aua tatou e wha-
whai ki te Atua.
10 Ano ka nui te ngangau, ka mataku
te rangatira mano, kei motumotuhia a
Paora e ratou, ungā ana e ia nga hoia
kia heke atu, ki te tango i a ia i roto i a
ratou, kia arahina hoki ki te pa.
11 A i taua po ano ka tu te Ariki ki
tona taha, ka mea, Kia maia, e Paora:
me whakaatu ano hoki e koe ki Roma,
me pera ano me tau whakaaturanga i
aku mea ki Hiruharama.
12 Ao ake te ra, ka huihui etahi o nga
Hurai, ka maka oati ki a ratou ano, ka
mea, kia kaua ratou e kai, kia kaua e
inu, kia whakamatea ra ano a Paora.
13 A e wha tekau ngahoro nga tānga-
ta nāna tenei oatitanga.
14 Na, ka haere ratou ki nga tohunga
nui ratou ko nga kaumatua, ka mea,
Mau pu ta matou oati i oati ai, kia kaua
e pa kai, kia mate ra ano a Paora i a
matou.
15 Na, ma koutou tahi ko te runanga
e ki atu ki te rangatira mano kia ara-
hina iho ia ki a koutou apopo, me ki
atu e mea ana koutou kia ata mohiotia
nga mea mona: ko matou ia, i te mea
kiano ia i tata noa, ka whai mahara ki
te whakamate i a ia.
16 A, te rongonga o te iramutu o
Paora ki ta ratou whakaaro whakapapa,
na, ka haere ia, ka tomo atu ki roto ki
te pa, ka korero ki a Paora.
17 Katahi ka karangatia e Paora
tetahi o nga keneturio, ka mea, Arahina
atu te tamaiti nei ki te rangatira mano:
he korero hoki tana ki a ia.
18 Na, ka mau ia ki a ia, a arahina atu
ana ki te rangatira mano, ka mea atu, I
karanga te herehere a Paora i a au, i
mea kia arahina tenei tamaiti ki a koe,
he korero hoki tana ki a koe.
19 Na, ka mau te rangatira mano ki
tona ringaringa, ka haere ki tahaki, ka
ui atu, He aha tau mea hei korerotanga
ki a au?
20 Ano ra ko tera, Kua whakatakoto
whakaaro nga Hurai kia mea atu ki a
koe, kia arahina iho a Paora apopo ki te
runanga, ano e ata uia tetahi atu mea
mona.
21 Na, aua koe e rongo ki a ratou: e
wha hoki tekau ngahoro o nga tāngata
o ratou e whanga ana ki a ia, kua puaki
ta ratou oati, kia kaua e kai, kia kaua e
inu, kia mate ra ano ia i a ratou: na,
kua rite tenei ratou, e tatari ana ki te
kupu whakaae i a koe.
22 Katahi ka tukua atu taua tamaiti e
te rangatira mano, a ka mea ia, Kaua e
korerotia ki tetahi to whakaaturanga
mai i enei mea ki a au.
23 Na, tokorua nga keneturio i kara-
ngatia e ia, ka mea atu, Kia rite mai
etahi hoia kia rua rau hei haere ki Hi-
haria, me nga hoia eke hoiho kia whitu
tekau, me te hunga mau matia kia rua
rau, i te toru o nga haora o te po;
24 Kia rite mai hoki nga kararehe,
hei whakanohoanga iho mo Paora ki
runga, kia kawea orátia ai ia ki a Pirika
ki te kawana.
25 I penei te pukapuka i tuhituhia e
ia:
26 Na Karauria Raihia ki a Pirika ki
te kawana pai rawa, Tena koe.
27 I hopukia tenei tangata e nga
Hurai, a i a ia ka tata te whakamatea e
ratou, ka puta atu ahau me nga hoia, a
tangohia mai ana ia, i rongo hoki ahau
no Roma ia.
28 I mea ano ahau kia rongo i te take
i whakawakia ai ia e ratou, a arahina
atu ana ki to ratou runanga:
29 Na, ka kite ahau he kupu tautohe
no to ratou ture i whakawakia ai ia,
kahore ano hoki ona hē i tika ai te mate,
te here ranei.

30 A ka korerotia mai ki a au, meake
whanga nga Hurai mo tenei tangata,
na, tonoa tonutia ana ki a koe, i mea
hoki ahau ki *ona* kai whakawa, kia
korerotia ki a koe nga mea mona. Hei
kona ra.
31 Na, ka mau nga hoia ki a Paora,
ka pera hoki me te mea i korerotia ki a
ratou, a arahina ana ia i te po ki Anati-
patari.
32 Ao ake te ra ka tukua atu nga
tāngata eke hoiho hei hoa haere mona,
a hoki ana ratou ki te pa:
33 A, to ratou taenga atu ki Hiharia,
ka hoatu te pukapuka ki te kawana, a
whakaturia ana a Paora ki tona aroaro.
34 A, te tirohanga iho a te kawana,
ka ui atu, No tehea kawanatanga ia?
A ka rongo no Kirikia;
35 Ka mea ia, Ka whakarongo ahau
ki a koe, ina tae mai ano hoki ou kai
whakawa. I mea ano ia kia tiakina ia
i roto i te whare whakawa o Herora.

UPOKO 24.

NA, ka pahure nga ra e rima, ka
haere atu a Anania te tohunga
nui ratou ko nga kaumatua, ko tetahi
kai korero, ko Tereturu, whakakite ai i
nga hē o Paora ki te kawana.
2 A ka oti ia te karanga, ka timata a
Tereturu te whakawa, ka mea, Nau i
hua ai te rangimarie ki a matou, he
whakaaro hoki nau i pai ai nga mea i
meatia ki tenei iwi,
3 Nui atu ta matou whakawhetainga
mo *aua mea* ka riro mai nei i a matou, i
nga wa katoa i nga wahi katoa, e Piri-
ka, e te tangata pai rawa.
4 Otiia e kore e nui atu taku whaka-
warenga i a koe; tena, he ngawari nei
hoki koe, whakarangona mai ta matou
kupu kotahi nei.
5 I mau hoki tenei tangata, ano he
mate kino, e whakaoho ana i nga Hurai
katoa o te ao, ko ia hoki te tino take o
te titorehanga ki ta nga Nahareti:
6 I mea ano hoki ia kia whakanoatia
te temepara: na, ka hopu matou i a ia,
a ka mea kia meatia ki a ia ta to matou
ture i whakatakoto ai.
7 Na, ka puta mai a Raihia te ranga-
tira mano, rupahu noa iho, tangohia ake
ia i o matou ringaringa,
8 A ungā ana e ia ona kai whakawa
kia haere mai ki a koe: mau e ui atu ki
a ia, kia rongo ai koe ki enei mea katoa
e whakawakia nei ia e matou.
9 A i whakaae ano nga Hurai, i mea,
Koia ano tena.
10 Na, ko te whakahokinga mai a
Paora, i ta te kawana tungoutanga atu
ki a ia kia korero, E mohio ana ahau,
ka maha ou tau e whakawa nei koe i
tenei iwi, koia i pai ai toku ngakau ki
te tohe i te tika o aku mea:
11 E takoto kau ana hoki hei mohio-
tanga mau, kahore i maha ake i te
tekau ma rua nga ra oku i haere mai
nei ki Hiruharama ki te karakia.
12 Kihai ano hoki ahau i mau i a
ratou i roto i te temepara e korero ana
ki tetahi tangata, e whakamea ana ranei
i te mano kia tutū, kahore i nga whare
karakia, kahore ano hoki i te pa:
13 E kore ano hoki e taea e ratou te
whakairi ki a au nga mea e whakawa-
kia nei ahau e ratou.
14 Otira me whaki atu tenei e ahau ki
a koe, ko tā ratou ritenga e ki nei he
titorehanga, ko taku tena e karakia nei
ahau ki te Atua o oku mātua, e whaka-
pono ana hoki ahau ki nga mea katoa
kua oti te tuhituhi i roto i te ture, i ta
nga poropiti:
15 E tumanako atu ana ki ta te Atua,
ki ta ratou ake ano hoki e whakaae nei,
ara tenei ake ka ara mai nga tāngata
mate, nga tāngata tika nga tāngata
hē.
16 Tenei ano hoki taku e whai nei, kia
hara kore tonu toku hinengaro i te
aroaro o te Atua, o nga tāngata.
17 Na, muri iho i nga tau e maha, ka
tae mai ahau ki te kawe mai i nga mea
atawhai rawakore ki toku iwi, me nga
whakahere.
18 No reira ahau i kitea ai e etahi
Hurai o Ahia, e purea ana i roto i te
temepara, kahore he huihui, kahore he
ngangau.
19 Ko te tikanga ra kia haere mai
ratou ki a koe ki te whakawa, ki te mea
he mea ta ratou moku.
20 Ma enei ake ano ranei e korero, me
i kitea e ratou he hē toku, i a au ano e
tu ana i te runanga,
21 Ko taua kupu kotahi pea i karanga
ai ahau, i a au e tu ana i roto i a ratou,
Ko te aranga mai o te hunga mate te
mea e whakawakia nei ahau e koutou i
naianei.
22 Heoi ka rongo a Pirika ki enei
mea, ka ungā atu ratou, he nui atu
hoki no tona mohio ki taua ritenga, ka
mea ia, Ka haere mai a Raihia te ra-
ngatira mano, ka tino rapu ai ahau ki
te tikanga o a koutou mea.
23 Na, ka mea ia ki te keneturio kia

tiakina a Paora, kia waiho noa ano ia,
kia kaua e riria ona hoa ina mahi *ki a*
ia, ina haere mai ki a ia.
24 Na, muri iho i etahi ra ka tae mai
a Pirika raua ko tana wahine ko Ruru-
hira, he Hurai, ka mea ia kia tikina a
Paora, a ka whakarongo ki a ia ki te
whakapono ki a te Karaiti.
25 A i a ia e korero ana ki nga mea o
te tika, ki te hiahia kia pehia, ki te
whakawakanga amua, ka wiri a Pirika,
ka mea, Haere aianei; kia watea ahau,
ka karangatia koe e ahau.
26 Tohu noa hoki ka hoatu ki a ia
he moni e Paora kia tukua ai ia: koia i
hono ai te tiki i a ia, te korero ki a ia
27 Na, muri iho i nga tau e rua ka
riro mai a Porohia Petuha hei whaka-
kapi mo Pirika *i te kawanatanga:* a ka
mea a Pirika kia manawarekatia nga
Hurai, na, ka waiho e ia a Paora kia
here ana.

UPOKO 25.

TE taenga mai o Petuha ki te kawa-
natanga, ka toru nga ra, ka haere
atu ia i Hiharia ki Hiruharama.
2 Na, ka korero atu te tohunga nui,
me nga rangatira o nga Hurai ki a ia
mo Paora, ka tohe ki a ia,
3 Kia whakaaetia ta ratou mona, kia
tikina atu ia ki Hiruharama, he whanga
hoki ta ratou mona kia whakamatea ki
te ara.
4 Na, ka whakahokia atu e Petuha,
me pupuri a Paora ki Hiharia, e hohoro
ana hoki tona haere *ki reira.*
5 I mea ano ia, Me haere tahi ano ki
raro nga mea o koutou e watea ana, ki
te whakawa i taua tangata, ki te mea he
kino tana.
6 A ngahuru noa atu nga ra i noho ai
ia ki a ratou, ka haere ia ki Hiharia; ao
ake te ra ka noho ki runga ki te nohoa-
nga whakawa, a ka mea kia arahina mai
a Paora.
7 Na, kua tae mai ia, kua tu hoki
nga Hurai i haere mai i Hiruharama, he
maha he nui nga hē i whakapangia e
ratou ki a Paora; heoi kihai i u ta
ratou.
8 A ka utua e ia, Kahore rawa oku
hara ki te ture a nga Hurai, kahore
ki te temepara, kahore ano hoki ki a
Hiha.
9 Heoi ka mea a Petuha kia mana-
warekatia nga Hurai, a ka ki atu ki a
Paora, ka mea atu, E pai ana koe kia
haere ki Hiruharama, ki reira wha-
kawakia ai mo enei mea ki toku
aroaro?
10 Ano ra ko Paora, E tu ana ahau ki
te whakawakanga o Hiha, ko te wahi
tika tenei hei whakawakanga moku:
kahore aku hē ki nga Hurai, kua tino
kitea na hoki e koe.
11 Me he hē toku, a kua meinga e
ahau tetahi mea e tika ai te mate, e
kore ahau e kino kia mate: tena ko
tenei teka kau nga mea e whakawakia
nei ahau e ratou, e kore e ahei kia tukua
ahau ki a ratou e te tangata. He ka-
ranga tenei naku ki a Hiha.
12 Na, ka korerorero a Petuha ki te
runanga, ka mea, Kua karanga koe
ki a Hiha? me haere ano koe ki a
Hiha.
13 A muri iho i etahi ra, ka tae mai a
kingi Akaripa raua ko Pereniki ki Hi-
haria, ki te oha atu ki a Petuha.
14 A ka po maha raua e noho ana i reira,
ka korerotia atu e Petuha ki te kingi
nga meatanga ki a Paora, ka mea, Tenei
tetahi tangata kua waiho e Pirika e here
ana:
15 A, taku taenga atu ki Hiruharama,
ka korerotia mai ia e nga tohunga nui,
ratou ko nga kaumatua o nga Hurai, ka
tono ratou kia whakawakia ia.
16 Na, ko taku whakahokinga atu ki a
ratou, Ehara i te ritenga na nga tāngata
o Roma kia tukua he tangata kia mate, i
te mea kiano i tutataki noa te tangata e
whakawakia ana ki nga kai whakawa,
me tuku ano ia ki te whakahoki kupu
atu ki te kupu whakawa.
17 A, to ratou whakaminenga ki konei,
kihai ahau i whakaroa; ao ake te ra ka
noho ahau ki runga ki te nohoanga
whakawa, ka mea atu kia arahina mai
taua tangata.
18 A, te turanga o nga kai whakawa,
kihai tetahi hē o aku i whakaaro ai i
korerotia mai e ratou mona:
19 Heoi he kupu tautohenga no ta
ratou karakia ta ratou i mea ai ki a ia,
ko tetahi Ihu ano hoki i mate, a e kiia
ana e Paora kei te ora.
20 Heoi pohewa noa iho ahau ki taua
tautotohenga, a ka mea atu me kore ia e
pai kia haere ki Hiruharama, ki reira
whakawakia ai mo aua mea.
21 A, te karangatanga a Paora kia
waiho ia kia whakarangona tana e Aku-
hata, ka mea ahau kia waiho ia, kia
tonoa ra ano ki a Hiha.
22 Ka mea a Akaripa ki a Petuha,
E hiahia ana ahau kia rongo i ta tera
tangata. Ka mea ia, Ko apopo koe
rongo ai ki a ia.

23 I te aonga ake ka tae atu a Akaripa raua ko Pereniki, me nga whakapaipai maha, a tomo ana ki roto ki te whare whakarongo, ratou ko nga rangatira mano, ko nga tāngata nunui o te pa, a ka kiia atu e Petuha, ka mauria mai a Paora.

24 Na, ko te kianga mai a Petuha, E kingi Akaripa, e koutou katoa e noho nei tatou, ka kite koutou i tenei tangata i tohe mai ai ki a au te huihui katoa o nga Hurai i Hiruharama, i konei ano hoki, i karanga ai, Ehara rawa i te tika kia waiho ia i te ora.

25 A, taku kitenga kahore ana mahi e tika ai te mate, a ka karanga ano ia ki a Akuhata, ka mea ahau kia ungā atu ia.

26 Kahore ia aku tino mea e tuhituhi atu ai ahau mona ki taku ariki. Koia ahau ka arahi mai nei i a ia ki a koutou, ki a koe rawa ano hoki, e kingi Akaripa, kia whai mea ai ahau hei tuhituhinga atu, ua mutu te uiui.

27 Ki taku hoki he mea hē kia ungā atu he herehere, a kia kaua e korerotia te mea i whakawakia ai ia.

UPOKO 26.

NA, ko te meatanga atu a Akaripa ki a Paora, Tena korerotia o *korero.* Katahi ka totoro atu te ringaringa o Paora, a korero ia:

2 He koanga ngakau tenei ki a au, e kingi Akaripa, kia korerotia e ahau ki a koe aianei nga mea katoa e whakawakia nei ahau e nga Hurai:

3 He mohio rawa hoki koe ki nga ritenga katoa me nga tautohenga a nga Hurai: tena koa, whakarongo marie mai ki a au.

4 E mohio ana nga Hurai katoa ki taku whakahaere o taku tamarikitanga ake, no te oroko timatanga ra ano i roto i toku iwi i Hiruharama;

5 Mohio tonu ratou ki a au o mua iho, me i pai ratou ki te whakaatu, taku mahi, no ta te titorehanga pakeke rawa o ta tatou karakia, no ta nga Parihi.

6 Tenei ahau te tu nei, te whakawakia nei mo te tumanakotanga atu ki te mea i korerotia e te Atua i mua ki *o tatou* mātua:

7 Ko te uru ano hoki ki tenei ta o tatou iwi kotahi tekau ma rua e tumanako atu nei, i a ratou e mahi tonu nei *ki te Atua* i te ao i te po. Ko tenei, e kingi Akaripa, e tumanakohia atu nei, te mea e whakawakia nei ahau e nga Hurai.

8 Koia, ki ta koutou e kore e whakaponohia ta te Atua whakaarahanga i te hunga mate?

9 Ko ahau nei, i whakaaro ano ahau ko te mea tika kia maha nga mea e mahia e ahau hei pehi mo te ingoa o Ihu o Nahareta.

10 Ae, i meinga ano tenei e ahau ki Hiruharama: he tokomaha ano hoki te hunga tapu i uakina atu e ahau ki roto ki nga whare herehere, he mea tuku mai hoki nga tikanga na nga tohunga nui ki a au; a ka whakamatea ratou, i te whakaae ano ahau.

11 He maha ano hoki aku whiunga i a ratou i roto i nga whare karakia katoa, i meinga ano ratou e ahau kia kohukohu; heoi haurangi noa iho ahau ki a ratou, whaia ana e ahau, a taea noatia nga pa o tawhiti.

12 Nawaia, i a au e haere ana ki Ramahiku, me nga tikanga me te kupu whakaae a nga tohunga nui,

13 I te poutumarotanga, e te kingi, ka kitea e ahau i te ara he māramatanga i te rangi, e tiaho ana ki a au, ki oku hoa haere ano hoki, tera atu i te māramatanga o te ra.

14 Heoi hinga katoa ana matou ki te whenua, ka rongo ahau i te reo e korero mai ana ki a au, no nga Hiperu ano hoki te reo, e mea ana, E Haora, e Haora, he aha tau e whakatoi nei i a au? ehara tau te whana ki nga koikoi.

15 Ano ra ko ahau, Ko wai koe, e te Ariki? Ka mea mai ia, Ko Ihu ahau e whakatoia nei e koe.

16 Otira whakatika, e tu ou waewae ki runga: ko te mea tenei i puta ai ahau ki a koe, kia meinga koe hei kai mahi hei kai whakaatu mo nga mea i kite nei koe, me nga mea ano hoki e kitea ai ahau e koe.

17 Ka whakaorangia koe i te iwi, i nga tauiwi ano hoki, ka tonoa nei koe ki a ratou,

18 Hei whakatitiro i o ratou kanohi, hei whakatahuri mai i te pouri ki te māramatanga, i te kaha ano hoki o Hatana ki te Atua, kia whiwhi ai ratou ki te murunga hara, i runga o te whakapono ki a au, ki tetahi wahi ano hoki i roto i te hunga ka oti te whakatapu.

19 No reira, kihai ahau i whakatuturi, e kingi Akaripa, ki te mea o te rangi i puta mai ra:

20 Heoi i mātua korero ahau ki te

hunga i Ramahiku, i Hiruharama, ki te whenua katoa ano hoki o Huria, ki nga tauiwi hoki, kia ripeneta, kia tahuri ki te Atua, me te mahi ano ratou i nga mahi tika o te ripeneta.
21 No reira nga Hurai i hopu ai i a au i te temepara, i whai ai kia whakamatea ahau.
22 Heoi ka awhinatia mai ahau e te Atua, ka tu tonu nei ahau, a mohoa noa nei, me te korero ki te iti ki te rahi, kahore aku kupu ke ake i ta nga poropiti ratou ko Mohi i mea ai meake puta mai:
23 Ara ko te Karaiti kia mate, ko ia te matamua o te aranga mai o te hunga mate, a māna e whakapuaki te māramatanga ki te iwi, ki nga tauiwi ano hoki.
24 I a ia e korero ana i enei mea, nui atu te reo o Petuha ki te karanga mai, E Paora, e haurangi ana koe; na te nui o *tou* korero pukapuka i haurangi ai koe.
25 Ano ra hoki ko ia, Kahore oku haurangi, e Petuha, e te tangata pai rawa; engari he pono, he whai whakaaro, aku kupu e whakapuaki nei.
26 E mātau ana hoki te kingi ki enei mea, i maia ai ahau ki te korero atu ki a ia: e mea ana hoki ahau, kahore tetahi o enei mea i ngaro i a ia; kihai hoki tenei mea i mahia i roto i te kokonga.
27 E whakapono ana ranei koe ki nga poropiti, e Kingi Akaripa? e mea ana ahau, tenei koe te whakapono nei.
28 Ano ra ko Akaripa ki a Paora, Wahi iti kua riro atu ahau ki tau ki ta te Karaiti tikanga.
29 Na, ko te meatanga mai a Paora, Ko taku tenei e inoi nei ki te Atua, kia kaua e iti, engari kia tino nui, kia kaua ano hoki *e waiho* i tou kotahi, engari kia tino rite ki a au te hunga katoa e whakarongo mai nei ki a au i naianei: ko enei mekameka ia kia kore.
30 A ka mutu enei korero ana, ka whakatika te kingi, raua ko te kawana, a Pereniki, ratou ko te hunga i noho tahi ratou:
31 Na, haere ke ana ratou, ka korerorero ki a ratou ano, ka mea, Kahore he hanga a tenei tangata e tika ai te mate, te here ranei.
32 Katahi ka mea a Akaripa ki a Petuha, Ka tukua tenei tangata kia haere, me i kaua ia te karanga ki a Hiha.

UPOKO 27.

ANO ka takoto te tikanga kia rere matou ki Itari, ka tukua atu a Paora, me ara atu herehere ki tetahi keneturio, ko Huriu te ingoa, no te hapu io Akuhata.
2 Na, eke ana matou ki tetahi kaipuke o Ataramitiuma, i mea kia tika ra nga kāinga o Ahia rere ana; ko Aritaku o Teharonika he tangata no Makeronia, to matou hoa.
3 Po tahi ka whakau ki Hairona. Na, ka ngawari te mahi a Huriu ki a Paora, a tukua ana ia kia haere ki ona hoa kia atawhaitia.
4 Rere atu ana i reira, ka miri haere matou i te taha o Kaiperu, no te mea i hē te hau.
5 Whiti atu ana matou i te moana o Kirikia, o Pamapuria, ka u ki Maira o Raikia.
6 Na, ka mau i te keneturio he kaipuke ki reira no Arehanaria, e rere ana ki Itari; ka utaina matou ki runga.
7 A ka po maha i puhoi ai te rere, ka whiti whakauaua ki te ritenga atu o Hiniru, a, tē tukua atu matou e te hau, ka miri haere matou i te taha o Kariti i te ritenga atu o Haramone;
8 A ka pahemo whakauaua a reira, ka u matou ki tetahi kāinga, ko nga Kokoru ataahua te ingoa; e tata ana a reira ki te pa o Rahia.
9 A ka maha nga ra ka pahemo, na, kua kino te rerenga, no te mea kua pahemo ke te po noho puku, ka whakatupato a Paora,
10 Ka mea ki a ratou, E mara ma, e kite ana ahau i te kino i te nui o te hē e pa mai i tenei rerenga, ehara i te mea ko te utanga anake me te kaipuke, engari ko tatou ano hoki.
11 Heoi ka whakaae atu te keneturio ki ta te rangatira, raua ko te tangata nona te kaipuke, whakanuia ake e ia ta raua i ta Paora i korero ai.
12 A, tē pai taua kokorutanga hei tunga i te hotoke, i mea te tokomaha kia rere atu ano i reira, me kore e u ki Piniki, ki reira tu ai i te hotoke; he kokorutanga ia no Kariti, e anga ana ki te weta ma tonga ki te weta ma nota.
13 A ka pa rekareka te tonga, ka mea ratou kua taea ta ratou i whakaaro ai, ka hutia; miri haere ana i Kariti.
14 Na, kihai i roa ka puta ke he hau nui whakaharahara, ko Urokaraiona te ingoa.

15 A ka kahakina te kaipuke, te
ngongo ki te hau, na, ka tukua kia
paea.
16 Na, ka miri i te taha ruru o
tetahi motu, tona ingoa ko Karaura,
ka riro whakauaua mai te poti i a
matou:
17 A ka hutia ake, ka hangā ki
te whakau, ka whakawhaiawhitia te
tangere o te puke; ano ka mataku kei
eke ki te tahuna, ka tukua te ra, a ka
paea haeretia.
18 Ano ka tino akina matou e te
tupuhi, i te aonga ake ka akiritia e
ratou *nga utanga ;*
19 A i te toru *o nga ra*, ka makā
atu e o matou ringaringa ake nga mea
ake ano o te kaipuke.
20 A he maha nga ra i kore ai i puta
te ra me nga whetu, kihai ano hoki i
iti te tupuhi i akina ai matou, na, ka
mahue katoa ta matou whakaaro ki te
ora.
21 Heoi ka roa te nohoanga pukuta-
nga, na, ka tu a Paora i waenganui o
ratou, ka mea, E mara ma, engari ra
me i whakarongo koutou ki a au, a
kihai i rere mai i Kariti, kei pa mai
tenei kino, tenei mate.
22 Na, ko taku kupu tenei ki a koutou,
Kia mārama te ngakau: e kore hoki e
mate tetahi o koutou, ko te kaipuke
anake.
23 I tu hoki ki toku taha i tenei po he
anahera no te Atua, nāna nei ahau, ko
ia taku e karakia atu nei,
24 I mea mai, Aua e mataku, e Paora;
me tu koe ki te aroaro o Hiha: na,
tena kua hoatu ki a koe e te Atua te
hunga katoa e rere tahi na koutou.
25 Na, kia mārama te ngakau, e hoa
ma: e whakapono ana hoki ahau ki te
Atua, e rite ano ki tana i korero mai ai
ki a au.
26 Otira kua takoto te tikanga kia eke
tatou ki tetahi motu.
27 Na, i te tekau ma wha o nga po, i a
matou e kahakihakina ana i Aria, i
waenganui po, ka mea nga kai mahi
kaipuke ka tata tetahi whenua ki a
ratou;
28 Na, ka whakatatūtū ratou, ka kite
e rua tekau maro: a ka neke tata atu,
ka whakatatūtū ano, ka kite ratou ko-
tahi tekau ma rima maro.
29 Na, ka mataku kei paea matou ki
nga toka, ka tukua nga punga e wha i
te kei, ka hiahia ki te awatea.
30 A i nga kai mahi kaipuke e mea
ana kia oma atu i te kaipuke, a e tuku
ana i te poti ki te moana, he whakaware,
kia kiia ai e tukua ana etahi punga i te
ihu,
31 Ka mea a Paora ki te keneturio
ratou ko nga hoia, Ki te kore enei e
noho ki te kaipuke, e kore koutou e taea
te whakaora.
32 Katahi ka kotia nga whakaheke o
te poti e nga hoia, a tukua ana kia taka
atu.
33 A i te mea meake puao te ra, ka
tohe a Paora ki a ratou katoa kia kai,
ka mea, Ko te tekau ma wha tenei o
nga ra e tatari nei koutou, e noho puku
nei, tē o te kai.
34 Koia ahau ka tohe atu nei kia kai:
ko tetahi mea hoki tenei e ora ai kou-
tou: e kore hoki e ngahoro tetahi huru-
huru o te upoko o tetahi o koutou.
35 A, tana korerotanga i enei *kupu*,
na, ka mau ia ki te taro, ka whakawhe-
tai atu ki te Atua i te aroaro o te katoa:
a ka whawhati, ka timata te kai.
36 Na, ka mārama nga ngakau o ra-
tou katoa, a ka kai ano hoki ratou.
37 Na, e rua rau e whitu tekau ma
ono matou katoa i te kaipuke.
38 Ano ka makona i te kai, ka wha-
kamama ratou i te kaipuke, ka akiritia
te witi ki te moana.
39 A ka ao te ra kihai ratou i mohio
ki tera whenua: a, te kitenga i tetahi
kokorutanga he one ano to reira, na, ka
mea ratou me kore e ahei te aki atu i te
kaipuke ki roto.
40 Na, kotia ana e ratou nga punga,
tukua ana ki te moana, i whakakoroko-
roa ano hoki nga here o te urungi, ka
hutia ano te ra nui ki te hau, ka tika
atu ki te one.
41 A ka puta atu ki tetahi wahi i nga
tai papaki rua, ka whakaekea te kai-
puke; a titi tonu te ihu, mau tonu, ko
te kei i pakaru i te kaha o te ngaru.
42 A ki ta nga hoia whakaaro me
whakamate nga herehere, kei kau tetahi
ki uta, kei oma.
43 Ko te keneturio ia i mea kia wha-
kaorangia a Paora, a kihai i tukua ki ta
ratou i whakaaro ai; na, ka mea ia, kia
mātua peke atu te hunga e mātau ana
ki te kau, kia kau atu ki uta:
44 Ara atu, etahi i runga i nga papa,
etahi i runga i etahi *o nga mea* o te kai-
puke. Heoi tae ora katoa ana ratou ki
uta.

UPOKO 28.

A KA ora ratou, katahi ka mohio ko
Merita te ingoa o te motu.

2 Na, kihai i nohinohi te atawhai a nga tāngata maori ki a matou: ka tahuna he kapura, a whakamanuhiritia ana matou katoa, no te mea e ua ana te ua, no te matao hoki.

3 Na, ka kohikohia e Paora he pupu wahie, a makā ana e ia ki te kapura: heoi puta mai ana he neke i te werawera, ka mau ki tona ringa.

4 A, te kitenga o nga tāngata maori i te ngarara e werewere ana ki tona ringaringa, ka mea ratou tetahi ki tetahi, Koia, he tangata kohuru tenei, ka ora nei ia i te moana, na, kihai i tukua e te Tika kia ora.

5 Otiia i ruia atu e ia te ngarara ki te kapura, a kihai i mate, kihai i aha.

6 Na, whanga noa ratou kia tetere ia, kia hinga whakarere ranei, kia mate: heoi ka roa noa to ratou whanganga, a, te kitenga kahore he aha i pa ki a ia, ka puta ke *o ratou whakaaro*, ka mea ratou, he atua ia.

7 I taua wahi ano te kāinga o te tino rangatira o te motu, ko Pupiria te ingoa: he manuhiri matou nāna; e toru nga ra i atawhaitia ai matou e ia.

8 Na, i te takoto te pāpā o Pupiria, e mate ana i te kiri ka, i te koripi: heoi ka tomo atu a Paora ki a ia, ka inoi, ka pakia iho ona ringaringa ki a ia, a ora ake.

9 A, te meatanga o tenei, na, ka haere mai ano era atu o te motu he mate o ratou, a ka whakaorangia:

10 A nui atu te honore i whakahonoretia ai matou e ratou; a i to matou rerenga ka utaina mai nga mea e pai ana ma matou.

11 A muri iho i nga marama e toru, ka rere matou i runga i tetahi kaipuke o Arehanaria, i tu nei ki taua motu i te hotoke, ko Katoro raua ko Poruku te ingoa.

12 Na, ka u atu ki Hairakuha, a e toru o matou ra i noho ai *ki reira*.

13 Na, ka awhio ake matou i reira, a ka u ki Rekiuma: ka po tahi ka pa te tonga, a i te rua o nga ra ka u ki Puteori:

14 Ano ka kitea nga tuakana i reira, ka tohea matou kia noho i a ratou, kia whitu nga ra: heoi haere ana matou ki Roma.

15 A ka rongo nga tuakana o reira ki a matou, ka haere mai ki te whakatau i a matou ki Apiuwhoruma, ki Wharetoru: a, te kitenga o Paora i a ratou, ka whakawhetai atu ki te Atua, ka ora te ngakau.

16 Na, ka tae matou ki Roma, a ka hoatu nga herehere e te keneturio ki te rangatira hoia: ko Paora ia i tukua kia noho motu ke raua ko tetahi hoia, hei tiaki i a ia.

17 A muri iho i nga ra e toru, ka huihuia e Paora nga tino tāngata o nga Hurai: a, to ratou minenga mai, ka mea ia ki a ratou, E hoa ma, e *aku* tuakana, kahore nei aku hara ki te iwi, ki nga ritenga ranei o nga mātua, i tukua ai ahau i Hiruharama hei herehere ki nga ringaringa o nga tāngata o Roma.

18 A, toku whakawakanga e ratou, ka mea ratou kia tukua ahau, no te mea kahore he take e mate ai ahau.

19 Heoi ka whakahe tonu nga Hurai; e taea hoki te aha? karanga ana ahau ki a Hiha; kahore ia aku mea e whakawa ai ahau i toku iwi.

20 Koia ahau i karanga ai i a koutou kia kite, kia korero *ki a koutou:* no te mea hoki ko ta Iharaira e tumanako atu nei te mea i herea ai ahau ki tenei mekameka.

21 Na, ko ta ratou meatanga mai ki a ia, Kahore ano he pukapuka mou i tae mai ki a matou i Huria, kahore ano hoki tetahi o nga tuakana i haere mai nei i kawe kupu mai, i korero mai ranei i tetahi kino mou.

22 Otira e mea ana matou kia rongo ki a koe i āu whakaaro: e mohio ana hoki matou ki tenei tikanga, e korerotia kinotia ana i nga wahi katoa.

23 A ka oti te whakarite he ra ki a ia, he tokomaha i haere mai ki a ia ki *tona* whare; a whakakitea atu ana e ia ki a ratou, whakaaturia atu ana e ia, te rangatiratanga o te Atua, me te tiki ano i ta te ture a Mohi i ta nga poropiti, hei kukume i a ratou ki nga mea o Ihu, no te ata a ahiahi noa.

24 Ko etahi i whakapono ki nga mea i korerotia, ko etahi kihai i whakapono.

25 A, tē rite a ratou korero, ka puta atu ratou, me te korero ano a Paora i tetahi kupu, Tika tonu te korero a te Wairua Tapu i a Ihaia poropiti ki o tatou mātua,

26 I mea nei, Haere ki tenei iwi, mea atu, Rongo noa koutou, na, e kore e mātau; titiro noa koutou, na, e kore e kite:

27 Kua matotoru hoki te ngakau o tenei iwi, e puhoi ana nga taringa ki te whakarongo, ko o ratou kanohi kua oti te whakamoe e ratou; kei kite nga kanohi, kei rongo nga taringa, kei mātau te ngakau, a ka tahuri ratou, ka whakaorangia e ahau.

28 Na, kia mohio koutou, ka tonoa te
whakaoranga a te Atua ki nga tauiwi, a
ka rongo ano ratou.
29 A ka mutu tenei korero āna, ka
haere nga Hurai, he nui hoki ta ratou
tautohetohe ki a ratou ano.
30 A e rua tino tau i noho ai a Paora
ki tona whare i utua e ia, a tukua
tonutia mai ana e ia te hunga katoa e
tomo mai ana ki a ia;
31 A maia tonu ia ki te kauwhau i te
rangatiratanga o te Atua, ki te whaka-
ako i nga mea o te Ariki o Ihu Karaiti,
kihai ano hoki i riria.

KO TE PUKAPUKA A PAORA APOTORO

KI TE

HUNGA O ROMA.

UPOKO 1.

NA Paora, na te pononga o Ihu
Karaiti, i karangatia hei apotoro, i
motuhia ki te rongo pai a te Atua,
2 (I korerotia e ia i mua, ara e ana
poropiti i roto i nga Karaipiture tapu,)
3 Mo tana Tama, mo to tatou Ariki
mo Ihu Karaiti, i whanau nei he uri no
Rawiri, no te wahi ki te kikokiko;
4 I whakapuakina mai nei ko te Tama
a te Atua i runga i te kaha, i runga i ta
te Wairua o te Tapu, i te mea ka wha-
kaarahia mai nei i te mate:
5 Nāna nei matou i whiwhi ai ki te
aroha noa, ki te mahi apotoro, kia ngo-
hengohe mai ai kia whakapono ai nga
iwi katoa, hei mea mo tona ingoa:
6 No ratou nei hoki koutou, he hunga
karanga na Ihu Karaiti:
7 Ki te hunga katoa i Roma e arohai-
na nei e te Atua, ka oti nei te karanga
hei hunga tapu: *Kia tau* ki a koutou
te aroha noa me te rangimarie, he mea
na te Atua na to tatou Matua, na te
Ariki hoki na Ihu Karaiti.
8 Taku tuatahi he whakawhetai ki
toku Atua, i roto i a Ihu Karaiti, mo
koutou katoa, no te mea e korerotia ana
to koutou whakapono i te ao katoa.
9 Ko te Atua, e mahi nei toku wairua
ki a ia i roto i te rongo pai o tana Tama,
hei kai whakaatu moku, mo te mau
tonu o taku maharahara ki a koutou, i
aku karakiatanga i nga wa katoa;
10 E inoi ana me kore e pai te Atua
ko tenei haerenga nei oku ki a koutou,
kia whakatikaia.
11 Nui atu hoki taku hiahia kia kite i
a koutou, kia whakawhiwhia ai ano
hoki koutou e ahau ki tetahi hoatutanga
he mea wairua, kia whakaungia ai
koutou;
12 Ara, kia ora ngatahi ai toku nga-
kau me o koutou i te whakapono o
tatou tahi, o koutou oku,
13 Na, e kore ahau e mea, e *aku* teina,
kia ngaro i a koutou, te maha o aku
meatanga kia haere atu ki a koutou,
(heoi araia mai ana ahau, a mohoa noa
nei,) kia whiwhi ai ano hoki ahau ki
tetahi hua i roto i a koutou, ki te pera
me o era tauiwi.
14 Nga Kariki, nga tautāngata, nga
mohio, nga whakaaro-kore, he nama ta
ratou kei runga i a au.
15 A, e ngakau nui ana ano ahau kia
whakapaua taku ki te kauwhau i te
rongo pai ki a koutou ano hoki i Roma.
16 Kahore hoki oku whakama ki te
rongo pai o te Karaiti: ko te kaha hoki
ia o te Atua hei whakaora mo nga
tāngata katoa e whakapono ana; mo te
Hurai ki mua, mo te Kariki ano hoki.
17 Kei reira hoki e whakakitea ana ta
te Atua tika, he mea no te whakapono
ki te whakapono: kua oti nei hoki te
tuhituhi, Ma te whakapono e ora ai te
tangata tika.
18 E whakakitea iho ana hoki i te
rangi ta te Atua riri ki nga karakia-
koretanga katoa, ki nga hē o nga
tāngata, e pupuri ana i te pono i runga i
te hē;
19 Kei roto hoki i a ratou e mārama
ana nga mea o te Atua e taea te mohio;
kua whakamaramatia nei hoki e te Atua
ki a ratou.
20 Nga mea hoki ona, kahore nei i

kitea, e kitea nuitia ana no te hanganga
iho ra ano o te ao, he mea whakaatu
ki nga mea i hangā, ara tona kaha o
tua iho, me *tona* Atuatanga; e kore ai
he kupu whakahoki atu ma ratou:
21 I a ratou nei hoki e mātau ana ki
te Atua, kihai ratou i whakakororia *i a
ia* hei Atua, kihai i whakawhetai atu;
heoi kua kuare o ratou whakaaro, a
pouri ana o ratou ngakau pohehe.
22 I a ratou e mea ana he mohio
ratou, wairangi noa iho ratou,
23 A whakaputaina ketia ake te koro-
ria o te Atua e kore nei e pirau, kia rite
ki te ahua o te tangata pirau noa, o nga
manu o nga waewae wha, o nga mea
ngokingoki.
24 Koia hoki ratou i tukua ai e te
Atua ki te mahi poke, i runga i nga hia-
hia o o ratou ngakau, a whakatutuatia
iho o ratou tinana e ratou whakaratou:
25 Whakarerea ake e ratou to te Atua
pono, ka mau ke ki te teka, a karakia
ana mahi ana ki te mea hanga, kapea
ake te Kai hanga, ko ia nei te whaka-
paingia ake ake. Amine.
26 Koia ratou i tukua ai e te Atua ki
nga hiahia tūtūa: a ratou wāhine hoki,
mahue ake te tikanga maori, kei te
ngau ke noa atu:
27 Me nga tāne ano hoki, whakarerea
ake e ratou te tikanga maori ki te wa-
hine, ano he ahi te kānga o to ratou
hiahia ki a ratou ano; nga tāne ki nga
tāne, mahi ai i te hanga whakama, me
te whiwhi ano ratou ki te utu e rite ana
mo ta ratou ngaunga ketanga.
28 A i a ratou kihai nei i pai kia
mau tonu te Atua ki *o ratou* mahara,
tukua ana ratou e te Atua ki te hi-
nengaro hē, kia mahia nga mea kahore
e tau kia mahia;
29 Ki tonu ratou i nga mahi hē katoa,
i te moepuku, i te kino, i te apo, i te
mauahara; whawhao rawa i te hae, i
te kohuru, i te totohe, i te hianga, i te
whano ke; he hunga kohumuhumu,
30 He hunga ngau-tuara, kino ki te
Atua, he hunga whakahihi, whaka-
kake, whakapehapeha, he kai tito i nga
mea kino, e turi ana ki nga mātua,
31 Kahore o ratou matauranga, he
hunga kupu taka, kahore nei he aroha,
he hunga takahi kawenata, kahore e tohu
tangata:
32 E mātau nei ano ratou ki ta te
Atua tikanga, e tika te mate mo nga
kai mahi i enei mea, heoi mahia ana
e ratou ko aua mea na ano, whakaae
ana ano hoki ki te hunga e pera ana te
mahi.

UPOKO 2.

NA, kahore he kupu whakahoki māu,
e te tangata katoa e whakahe ana:
i a koe hoki e whakahe ra i tera, e wha-
kahe ana ano koe i a koe ano; kei te
mahi hoki koe te kai whakahe i aua
mea ra ano.
2 Na, e mātau ana tatou kei runga i
te pono te whakahekanga a te Atua mo
nga kai mahi i aua mea.
3 A, ko tāu whakaaro ranei tenei, e te
tangata e whakahe ana ki nga kai mahi
i aua mea, a e mahia ana ano aua mea
na e koe, ko koe e ora i ta te Atua
whakahe?
4 E whakahawea ana ranei koe ki
tona ngawari, ki *tana* tikanga mahaki,
ki *tona* manawanui, e ranea tonu nei;
te mahara ko te ngawari o te Atua hei
arahi i a koe ki te ripeneta?
5 Heoi pakeke tonu nei koe kahore e
ripeneta tou ngakau, e puranga ana koe
i te riri mou, mo te ra o te riri, o te
whakakitenga mai ano hoki i ta te Atua
whakaritenga tika i te whakawa;
6 Ko tana nei e hoatu ai ki tetahi ki
tetahi, ka rite ki ā ratou ake mahi:
7 Ki te hunga e whai ana ki te koro-
ria, ki te honore, ki te matenga-kore,
me te mau ano hoki ki te mahi pai, he
oranga tonutanga:
8 Ki te hunga ia e totohe ana, a e turi
ana ki te pono, e whakarongo ana hoki
ki te hē, he riri, he aritarita;
9 He pawera, he rarunga, mo nga
wairua tangata katoa e mahi ana i te
kino, mo te Hurai ki mua, mo te Kariki
ano hoki;
10 He kororia ia, he honore, he ra-
ngimarie, mo nga tāngata katoa e mahi
ana i te pai, mo te Hurai ki mua, mo te
Kariki ano hoki:
11 Kahore hoki ā te Atua whakapai
kanohi.
12 Te hunga hoki i hara ture kore, ka
mate ture kore ano hoki: me te hunga i
hara i runga i te ture, kei te ture ano he
whakahe mo ratou;
13 He teka hoki ko nga kai wha-
karongo o te ture e tika ki ta te Atua,
engari ko nga kai mahi o te ture, e
whakatikaia.
14 I te mea hoki e mahia noatia ana
nga mea o te ture e nga tauiwi, ka-
hore nei o ratou ture, ko anei, kahore
nei o ratou ture, hei ture ano ki a
ratou:
15 E whakakite nei hoki ratou i te
mahi a te ture he mea tuhituhi ki o

ratou ngakau, me te whakaae tahi ano o ratou hinengaro: ko *a ratou* whakaaro ano hoki kei te whakahehe kei te whakatikatika ranei i tetahi i tetahi ;)

16 I te ra e whakaritea ai te whakawa e te Atua mo nga mea ngaro a nga tāngata, he mea *whakarite tonu* ki taku rongo pai, hei meatanga ma Ihu Karaiti.

17 Na, e karangatia ana koe he Hurai, e whakawhirinaki ana koe ki runga ki te ture, ko te Atua hoki tau e whakamanamana ai,

18 E mohio ana hoki koe ki *tana* e pai ai, e kitea ana e koe nga mea e rere ke ana *i etahi mea*, he mea whakaako na te ture;

19 E u ana hoki to whakaaro, ko koe hei kai arahi mo nga matapo, hei māramatanga mo te hunga i roto i te pouri,

20 Hei kai tohutohu mo nga kuare, hei kai whakaako mo nga kohungahunga; kei a koe ano hoki te ahua o te matauranga raua ko te pono i runga i te ture.

21 He kai whakaako koe i tera atu, e kore ianei koe e whakaako i a koe ano? e kauwhau na koe kia kaua e tahae, e tahae ana ranei koe?

22 E mea na koe, Kaua e puremu, e puremu ana ranei koe? e whakarihariha na koe ki nga whakapakoko, e tahae ana ranei koe i nga mea tapu?

23 E whakamanamana na koe ki te ture, kei te whakaiti ranei koe i te Atua i te mea ka takahi koe i te ture?

24 Na koutou hoki i kohukohua ai te ingoa o te Atua i roto i nga tauiwi, i peratia ai me te mea kua oti te tuhituhi.

25 E whai wahi ana hoki te kotinga, ki te mahia e koe te ture: tena ki te takahi koe i te ture, ka riro tou kotinga hei kotinga kore.

26 Na, ki te mau i te kotinga kore nga tikanga o te ture, e kore ianei tona kotinga kore e kiia hei kotinga?

27 A ki te rite te ture i te mea kihai i kotia maoritia, *e kore* ianei ia e whakahe ki a koe, ki te tangata i te kupu tuhituhi, i te kotinga, i a koe e takahi na i te ture?

28 Ehara hoki to waho i te Hurai; ehara ano hoki te kotinga i te mea no waho no te kikokiko:

29 Engari tera te Hurai, ko to roto; a, te kotinga no te ngakau, he mea wairua, he teka na te kupu tuhituhi; ehara ano hoki i te mea e whakamoemititia ana e te tangata, engari e te Atua.

UPOKO 3.

HA, he aha ra te pai i hua ki te Hurai? he aha te rawa o te kotinga?

2 He nui ra i nga mea katoa: te tuatahi, kua oti te tuku ki a ratou nga kupu a te Atua.

3 Tena iana, ki te mea kihai etahi i whakapono, e taka ranei to te Atua pono i to ratou whakapono kore?

4 Kahore rapea: engari ko te Atua kia pono, a he teka kau nga tāngata katoa; ko te mea hoki ia i tuhituhia, Kia tika ai tau i to korerotanga, kia puta ai tau i tou whakawakanga.

5 Ha, ki te mea na to tatou hē i kitea nuitia ai to te Atua tika, me pehea he kupu ma tatou? E hē ana ranei te Atua, i a ia e whakapa ana i te riri? (he kupu tangata tenei naku:)

6 Kahore rapea: penei ka pehea ta te Atua whakarite whakawa mo te ao?

7 Na, ki te mea na taku teka i hira rawa ai to te Atua pono hei kororia mona; he aha ano hoki au i whakahengia ai me te mea he tangata hara?

8 Tē ki ranei (ko te kupu whakapae teka tenei mo matou, ki ta etahi hoki ko ta matou kupu tenei,) Tatou ka mahi i te kino, kia puta ai he pai? tika tonu te whakahe mo ratou.

9 He aha koia? ko matou te hunga pai? Kahore ra hoki: kua oti hoki te whakaatu e matou ko nga Hurai, ko nga Kariki, kei raro katoa i te hara;

10 Ko te mea hoki ia i tuhituhia, Kahore he tangata tika, kahore kia kotahi:

11 Kahore he tangata e mātau ana, kahore he tangata e rapu ana i te Atua.

12 Kua peka ke ratou katoa, kua kino ngatahi; kahore he tangata e mahi ana i te pai, kahore kia kotahi.

13 He urupa puare noa o ratou korokoro; e patipati ana o ratou arero; kei roto i o ratou ngutu te wai whakamate o nga nakahi:

14 Kī tonu o ratou mangai i te kanga, i te nanakia:

15 O ratou waewae, hohoro tonu ki te whakaheke toto:

16 He whakangaromanga, he ngakau pouri, kei o ratou ara:

17 Kahore hoki ratou i mohio ki te ara o te rangimarie:

18 Kahore te wehi o te Atua i mua i o
ratou kanohi.
19 Na, e mātau ana tatou ki nga kupu
a te ture, he mea korero ki te hunga i te
ture: kia purua ai nga mangai katoa,
kia tu hē ai te ao katoa i te aroaro o te
Atua.
20 No te mea kahore he mahi o te
ture e tika ai tetahi kikokiko i tona
aroaro: ma te ture hoki ka mohiotia ai
te hara.
21 Otiia kua whakamaramatia i naianei
te tika a te Atua, motu ke i te ture, he
mea whakaatu mai na te ture, na nga
poropiti;
22 Ara te tika a te Atua e na runga
mai ana i te whakapono ki a Ihu Ka-
raiti, ki te hunga katoa mo te hunga
katoa e whakapono ana: kahore hoki he
pokanga ketanga:
23 Kua hara katoa hoki, kahore e taea
e ratou te kororia o te Atua;
24 He mea whakatika utu kore na tona
aroha noa, i runga i ta Karaiti Ihu ho-
konga:
25 Ko ia hoki ta te Atua i whakaatu
mai ai i mua hei whakamarietanga, i
runga i te whakapono ki ona toto, kia
whakakitea ai tana tika, i te mea ka
whakapahemotia nei nga hara o mua,
he mea hoki na to te Atua mana-
wanui;
26 Hei whakakite i tana tika i tenei
wa nei ano: he mea hoki kia tika ai ia,
me te whakatika ano i te tangata e
whakapono ana ki a Ihu.
27 Na, kei hea te whakamanamana?
Kua araia atu. E tehea ture? e to nga
mahi? Kahore: engari e te ture o te
whakapono.
28 Koia matou ka mea ai, kei te wha-
kapono he tika mo te tangata, motu ke i
nga mahi o te ture.
29 Ko te Atua oti ia o nga Hurai
anake? he teka ianei no nga tauiwi
ano hoki? Ae ra, no nga tauiwi ano
hoki:
30 Kotahi nei hoki te Atua, māna e
whakatika te kotinga i runga i te wha-
kapono, me te kotinga kore ina whaka-
pono.
31 E taka ranei te ture i ta matou, ara
i te whakapono? Kahore rapea: engari
na ta matou i u ai te ture.

UPOKO 4.

HE aha ra, ki ta tatou, te mea i riro
mai i a Aperahama, i to tatou
matua, i runga i te kikokiko?
2 Me he mea hoki na nga mahi i tika
ai a Aperahama, he mea tana e whaka-
manamana ai ia; otira kahore i to te
Atua aroaro.
3 E pehea ana hoki te Karaipiture? I
whakapono a Aperahama ki te Atua, a
ka whakairia mai hei tika mona.
4 Na, he tangata e mahi ana, e kore
e kiia te utu mona he mea aroha noa,
engari he mea mo tana.
5 Tena he tangata kahore e mahi,
engari e whakapono ana ki te kai wha-
katika i te tangata karakia kore, ka
whakairia tona whakapono hei tika.
6 Pera hoki me ta Rawiri i ki ai mo te
hari o te tangata, ka whakairia nei e te
Atua he tika ki a ia, motu ke i nga
mahi,
7 Ka hari te hunga kua oti ā ratou
mahi tutū te muru, o ratou hara te
hipoki:
8 Ka hari te tangata e kore nei e
whakairia e te Ariki he hara ki a ia.
9 Na, tenei haringa, mo te kotinga
ranei, mo te kotinga kore ranei? e
mea ana hoki tatou, I whakairia te
whakapono hei tika mo Aperahama.
10 He pehea te whakairinga? i a ia i
te kotinga, i te kotinga kore ranei?
He teka *i a ia* i te kotinga, engari i te
kotinga kore.
11 A riro mai ana i a ia te kotinga hei
tohu, hei hiri mo te tika i ra runga mai i
tona whakapono, i te mea kahore ia i
kotia; kia waiho ai ia hei matua ki te
hunga katoa e whakapono ana i runga i
te kotinga kore; ara kia whakairia ai
ano hoki te tika ki a ratou:
12 Hei matua ano hoki ki te kotinga,
ki te hunga ehara i te mea ko te kotinga
anake to ratou, engari e takahi ana hoki
i runga i nga tapuae o taua whakapono
o to tatou matua o Aperahama, *i a ia*
kahore *ano* i kotia.
13 Te kupu hoki ki a Aperahama
ratou ko ona uri mo te ao ka riro i a
ia kihai i na runga mai i te ture; engari
i na runga i te tika o te whakapono.
14 Ki te mea hoki ka riro i te hunga
ture, kua tikanga-kore te whakapono,
kua taka te kupu whakaari:
15 Ta te ture hoki e mahi ai, he riri:
me he mea hoki kahore he ture, kahore
he hara.
16 Koia i na rototia ai i te whakapono,
kia *waiho* ai ma te aroha noa; kia
u ai te kupu whakaari ki te whanau
katoa; ehara i te mea ki to te ture
anake, engari ki to te whakapono o
Aperahama; ko ia nei hoki te matua o
tatou katoa,

17 (Ko te mea hoki ia i tuhituhia,
Kua waiho koe e ahau hei matua ki nga
iwi maha,) i te aroaro o tana i whaka-
pono ai, o te Atua e whakaora nei i nga
tupapaku, e karanga nei i nga mea
kahore i konei me te mea kei konei nei
ano.
18 Ahakoa kahore nei he rawa, u
tonu tona manakonako ki a ia ka mei-
nga hei matua mo nga iwi maha, ki te
mea i korerotia, Ka penei tou whanau.
19 Kihai ano hoki i ngoikore tona
whakapono, kihai ia i mahara iho ki
tona tinana kua tupapakutia noatia ake,
(wahi iti nei hoki kua kotahi rau ona
tau,) ki te tupapakutanga hoki o te
kopu o Hera:
20 Heoi kihai ia i ruarua, i whakateka
ki ta te Atua kupu whakaari; engari
kaha tonu tona whakapono, whakakoro-
ria ana ia ki te Atua;
21 U tonu hoki tana whakaaro e taea e
ia te mea tana i korero mai ai.
22 Koia hoki i whakairia ai ki a ia hei
tika.
23 Otira ehara i te mea he whakaaro
ki a ia anake i tuhituhia ai taua wha-
kairinga ki a ia;
24 Engari ki a tatou ano hoki; ka
whakairia hoki ki a tatou, ki te whaka-
pono ki te kai whakaara i a Ihu i to
tatou Ariki i te mate:
25 I tukua nei mo o tatou he, i wha-
kaarahia ano hoki mo tatou kia whaka-
tikaia.

UPOKO 5.

NA, ka tika nei tatou i te whakapono,
ka mau ta tatou rongo ki te Atua,
he mea na to tatou Ariki na Ihu Karaiti:
2 Nāna hoki te whakatatanga mai ma
tatou, i runga i te whakapono ki tenei
aroha noa e tu nei tatou, a whakamana-
mana ana tatou, i te mea ka tumanako
atu nei ki te kororia o te Atua.
3 Ehara hoki i te mea *ko tera* anake,
engari e whakamanamana ana ano ta-
tou ki nga mamae: e mohio ana hoki
tatou, ko ta te mamae e mahi ai he
manawanui;
4 Ta te manawanui he matauranga; ta
te matauranga he tumanako:
5 E kore ano hoki e whakama *i a
tatou* e tumanako nei: kua ringihia
hoki te aroha o te Atua ki o tatou nga-
kau e te Wairua Tapu kua homai nei ki
a tatou.
6 I a tatou hoki e ngoikore ana, i te
wa i rite ai, ka mate a te Karaiti mo te
hunga karakia kore.
7 E mate whakauaua hoki tetahi mo te
tangata tika: tera pea ia tetahi e maia
ki te mate mo te tangata pai.
8 Heoi e whakakitea nuitia ana e te
Atua tona aroha ki a tatou, i a tatou
hoki e hara ana, ka mate a te Karaiti
mo tatou.
9 Na, tera noa ake he whakaoranga
mo tatou e ia i te riri, i a tatou ka tika
nei i ona toto.
10 I te mea hoki he hoa whawhai
tatou, ka houhia ta tatou rongo ki te
Atua, i runga i te matenga o tana Tama,
na, ka mau nei te rongo, tera noa ake
he whakaoranga mo tatou, i a ia kua
ora nei.
11 A, ehara i te mea *ko tera* anake,
engari e whakamanamana ana ano ta-
tou ki te Atua, he mea na to tatou Ariki
na Ihu Karaiti, nana nei tenei houhanga
rongo i a tatou.
12 Na, ka rite ki te putanga mai o te
hara ki te ao, he mea na te tangata
kotahi, me te mate ano i runga i te
hara, a horapa atu ana te mate ki nga
tāngata katoa, no te mea kua hara
katoa:
13 (I te ao nei hoki te hara, a taea
noatia te ture: otira e kore e whakairia
te hara i te mea kahore he ture.
14 Ahakoa ra he mana kingi ano to
te mate no Arama iho ano taea noatia a
Mohi, ki te hunga ano hoki kihai nei i
rite to ratou hara ki to Arama pokanga
ketanga, he ahua nei hoki ia no tenei i
tāria atu nei.
15 Otira kihai i rite ki te hara te mea
i homai noa mai. Na te hara nei hoki
o te kotahi i mate ai te hunga toko-
maha, whaihoki, tera noa atu te huanga
ki te tokomaha o to te Atua aroha noa,
o te mea homai hoki i runga o te
aroha noa o te tangata kotahi, o Ihu
Karaiti.
16 Kihai ano hoki i rite te mea i
homai ki *te mea i puta mai* i te kotahi
i hara nei: no te kotahi hoki te wha-
kahe hei whakamate, no nga hara maha
ia te mea i homai noa mai hei wha-
katika.
17 Na te hara nei hoki o te kotahi
i kingi ai te mate, he mea na te tangata
kotahi; whaihoki tera noa ake he kingi-
tanga i runga i te ora mo te hunga
ka riro mai nei i a ratou te aroha noa
e hua tonu nei, me te tika i homai
noa nei, he mea na te kotahi na Ihu
Karaiti.
18 Ae ra, na te hara kotahi *i puta mai
ai* ki nga tāngata katoa te kupu wha-
kamate; whaihoki na te tika kotahi *te*

mea homai noa ki nga tāngata katoa, e
tika ai e ora ai.
19 E rite ana hoki ki te tangata ko-
tahi i tutū nei, a whai hara iho te
hunga tokomaha, whaihoki ka ngohe-
ngohe nei te kotahi, ka whai tika te
hunga tokomaha.
20 I puta mai ano hoki te ture kia
nui ai te hara. Heoi i te hara e nui
noa ana, kua hua noa ake te aroha
noa:
21 Na, ko te hara te kingi i mua, a
he mate tona tukunga iho; whaihoki
hei kingi ano te aroha noa i runga o
te tika, he oranga tonutanga te tukunga
iho, he mea hoki na Ihu Karaiti na to
tatou Ariki.

UPOKO 6.

HA, kia pehea a tatou korero? Kia
u tonu tatou ki te hara, kia hua
ai te aroha noa?
2 Kahore rapea. Ka whakatupapa-
kutia nei tatou ki te hara, kei hea ake
he nohoanga mo tatou i runga i taua
hara?
3 Kahore ianei koutou i mohio, ko
tatou kua iriiria nei ki roto ki a Ka-
raiti Ihu, kua iriiria ki roto ki tona
matenga?
4 Na, kua tanumia ngatahitia nei
tatou me ia i te iriiringa ki roto ki te
mate: kia rite ai ki a te Karaiti i
whakaarahia ake nei i te mate e te
kororia o te Matua, whaihoki ko tatou
kia haere i roto i te houtanga o te
ora.
5 Ki te mea hoki kua whakatokia
tahitia tatou ki te ahua o tona matenga,
ka pera ano hoki tatou *ki te ahua* o *tona*
aranga mai:
6 E mohio ana hoki ki tenei, kua
ripekatia ngatahitia to tatou tangata
tawhito me *ia*, kia hemo ai te tinana o
te hara, kia mutu ai ta tatou mahi ki te
hara.
7 Ki te mate hoki tetahi, kua mawheto
ia i te hara.
8 Na, ki te mea kua mate tahi tatou
ko te Karaiti, e whakapono ana tatou e
ora tahi ano tatou me ia:
9 E mātau ana hoki tatou, ka ara nei a
te Karaiti i te mate, heoi ano ona mate-
nga; kahore he kingitanga o te mate ki
a ia a mua ake nei.
10 Ko tona matenga hoki, he matenga
kotahi ki te hara: tona oranga ia, he
oranga ki te Atua.
11 Whaihoki mahara iho ki a koutou,
kua whakatupapakutia koutou ki te
hara, e ora ana ia ki te Atua, i roto i a
Ihu Karaiti i to tatou Ariki.
12 Mo konei ra aua te hara e kingi i
roto i to koutou tinana mate, kei ngo-
hengohe koutou ki ta te *hara*, i runga i
nga hiahia o taua *tinana* nei.
13 Kaua ano hoki e tukua o koutou
wahi hei mahi hē ma te hara: engari
tukua atu koutou ki te Atua, he hunga
kua ora i te mate, me o koutou wahi hei
mahi tika ma te Atua.
14 E kore hoki te hara e waiho hei
rangatira mo koutou: ehara hoki kou-
tou i te ture, engari no te aroha noa.
15 He aha koia? kia hara oti tatou,
no te mea ehara tatou i te ture, engari
no te aroha noa? Kahore rapea.
16 Kahore oti koutou i mātau, ki te
tuku koutou i a koutou ki tetahi hei
pononga, he pononga koutou na tera
kua ngohengohe na koutou ki tana; na
te hara ranei, a mate iho, na te ngohe-
ngohe ranei, a tika ake?
17 Ko tenei me whakawhetai atu ki
te Atua, he pononga koutou i mua na
te hara, heoi kua ngohengohe o koutou
ngakau ki te ahua o te ako i whakaritea
nei mo koutou.
18 Na ka atea mai nei koutou i te
hara, he pononga koutou na te tika.
19 He kupu tangata tenei naku, na
te ngoikore o to koutou kikokiko: na,
i tukua o koutou wahi hei pononga ma
te poke ma te tutū ki te mahi tutū;
whaihoki me tuku o koutou wahi aianei
hei pononga ma te tika puta ake he
tapu.
20 I te mea hoki he pononga kou-
tou na te hara, e atea ana koutou i te
tika.
21 Na i taua wa he aha nga hua i a
koutou o nga mea e whakama nei kou-
tou? he mate hoki te mutunga o aua
mea.
22 Tena ko tenei ka atea nei koutou
i te hara, a ka meinga hei pononga
ma te Atua, nga hua ki a koutou he
tapu, a, te tukunga iho he oranga tonu-
tanga.
23 Ko nga utu hoki o te hara he
mate; ko ta te Atua ia i homai ai he
oranga tonutanga, i roto i a Karaiti Ihu
i to tatou Ariki.

UPOKO 7.

KAHORE ano koutou kia mātau,
e *aku* teina, (e korero ana hoki
ahau ki te hunga mātau ki te ture,)

hei rangatira te ture mo te tangata i te
wa e ora ai ia?
2 Te wahine tāne hoki, e mau ana
ano ia i te ture ki te tāne, i a ia ano e
ora ana; a ki te mate te tāne, kua
mawheto i te ture a te tāne.
3 Na, i te oranga o te tāne, ka kara-
ngatia ia he wahine puremu, ki te riro
ia i te tangata ke: tena ka mate te
tāne, e atea ana ia i te ture; tē meinga
he wahine puremu, ki te riro i te ta-
ngata ke.
4 Me koutou ano hoki, e aku teina,
kua tupapakutia ki te ture e te tinana
o te Karaiti; kia riro ai koutou i tetahi
atu, i whakaarahia nei i te mate, kia
whai hua ai tatou ki te Atua.
5 I a tatou hoki i te kikokiko, e mahi
ana nga hihiritanga o nga hara, *e wha-
kaohokia nei* e te ture, i roto i o tatou
wahi, a hua ake ko te mate.
6 Ko tenei kua mawheto mai nei
tatou i te ture, i te mea ka mate nei
tera i puritia ai tatou; kia mahi ai
tatou i runga i te houtanga o te wairua,
auaka i runga i te tawhitotanga o te
kupu tuhituhi.
7 Kia pehea ra he kupu ma tatou?
He hara ranei te ture? Kahore rapea.
Engari kihai ahau i mātau ki te hara,
me i kaua te ture: kahore hoki ahau i
mohio ki te hiahia, me i kaua te ture
te mea mai, Aua koe e hiahia.
8 I mau hoki te hara ki te ture hei
whakaoho, a mahia ana nga hiahia
katoa i roto i ahau. Ki te kore hoki te
ture ka mate te hara.
9 I ora hoki ahau i mua i te korenga
o te ture: te taenga mai o te kupu
ako, kua ora ano te hara, a mate iho
ahau.
10 Na, taua kupu ako *i meinga* mo te
ora, kitea rawatia ake, hei whakamate
tenei moku.
11 I mau hoki te hara ki te kupu ako
hei whakaoho, a tinihangatia iho ahau,
na, mate iho *ahau* i a ia.
12 Ae ra, e tapu ana te ture, me te
kupu ako ano hoki e tapu ana, e tika
ana, e pai ana.
13 I meinga koia te mea pai hei mate
moku? Kahore rapea. Engari na te
hara, kia mohiotia ai he hara, i mea te
mea pai hei mahi mate moku; no ka
ai te kupu ako hei mea i te hara kia nui
noa atu te hara.
14 E mātau ana hoki tatou no te
wairua te ture: ko ahau ia no te ki-
kokiko, he mea hoko atu hei pārau ma
te hara.
15 Ko taku hoki e mahi nei kahore
e maharatia iho e ahau: kahore hoki
e mahia e ahau taku i pai ai; heoi
taku i kino ai, meatia ana tenei e
ahau.
16 Na, ki te mahia e ahau taua mea
pu ano kihai nei ahau i pai atu, e
whakaae ana ahau ki te ture he pai.
17 Ko tenei ehara i ahau i mahia ai,
engari na te hara e noho nei i roto i
a au.
18 E mātau ana hoki ahau, kahore
he mea pai e noho ana i roto i a au,
ara i roto i toku kikokiko: tenei tata
hoki ki ahau te hiahia; ko te mea ia
i te pai e kore e kitea e au.
19 Te pai hoki e hiahiatia ana e ahau,
kahore e mahia e ahau: engari te kino
kihai nei au i pai, mahia ana tenei e
ahau.
20 Na, ki te mahia e ahau taua mea
pu ano kihai nei au i pai atu, ehara i a
au nāna taua mea i mahi, engari na te
hara e noho nei i roto i ahau.
21 Na, kua kitea nei e ahau he ture,
ara i ahau e hiahia ana kia mea i te pai,
tata tonu mai te kino ki ahau.
22 E ahuareka ana hoki ahau ki te
ture a te Atua, ara to roto tangata:
23 Heoi kua kitea e ahau tetahi atu
ture i roto i oku wahi, e whawhai ana
ki te ture o toku hinengaro, a e mea
ana i a au hei taurekareka ma te ture
a te hara, ma tenei i roto nei i oku
wahi.
24 Aue, te mate i ahau! ma wai
ahau e whakaora i te tinana o tenei
mate?
25 Whakawhetai tonu atu ahau ki te
Atua, i runga i a Ihu Karaiti i to tatou
Ariki. Na, ahau ake nei ano ka mahi
ko toku hinengaro ki te ture a te Atua;
ko toku kikokiko ia ki te ture a te
hara.

UPOKO 8.

NA, kahore he whakahe inaianei
mo te hunga i roto i a Karaiti
Ihu, mo te hunga kahore nei e haere i
runga i ta te kikokiko, engari i ta te
Wairua.
2 Na te ture hoki a te Wairua o te ora
i roto i a Karaiti Ihu, ahau i atea ai i te
ture o te hara, o te mate.
3 Te mea hoki kihai i taea e te ture, i
te ngoikore hoki o te kikokiko, tonoa
mai ana e te Atua tana Tama, i te ahua
o te kikokiko hara, mo te hara ano
hoki, a whakahengia iho te hara i roto i
te kikokiko:

4 Kia rite ai to te ture tika i roto i a
tatou, i te hunga kahore nei e haere i
runga i ta te kikokiko, engari i ta te
Wairua.
5 Te hunga hoki i runga i ta te kiko-
kiko, whakaaro ana ratou ki o te kiko-
kiko; a he hunga no te Wairua, ki o te
Wairua.
6 To te whakaaro hoki ki te kikokiko
he mate; to te whakaaro ia ki te Wairua
he ora, he rangimarie.
7 He tikanga whawhai hoki ki te
Atua te whakaaro ki te kikokiko: e
kore nei hoki e ngawari ki te ture a
te Atua, kahore ano hoki e ahei *kia
ngawari.*
8 Na, e kore e taea e te hunga i te
kikokiko te whakamanawareka ki te
Atua.
9 Na, kahore koutou i te kikokiko,
engari i te Wairua, ki te mea e noho ana
te Wairua o te Atua i roto i a kou-
tou. Na, ki te kahore te Wairua o te
Karaiti i tetahi, ehara tenei i a ia.
10 Tena ki te mea kei roto a te Karaiti
i a koutou, he tupapaku te tinana i te
hara; he ora ia te wairua i te tika.
11 Na, ki te noho i roto i a koutou te
Wairua o te kai whakaara o Ihu i te
mate, māna, ma te kai whakaara o te
Karaiti i te mate, e whakaora o koutou
tinana mate ki tona Wairua e noho na i
roto i a koutou.
12 Na, e *aku* teina, kahore he rawa e
tohe ai te kikokiko ki a tatou, kia noho
i runga i ta te kikokiko.
13 Ki te noho hoki koutou i runga
i ta te kikokiko, tera koutou e mate:
tena ki te mea ko te Wairua ta koutou
hei whakamate i nga mahi o te tinana,
ora koutou.
14 Te hunga hoki e arahina ana e te
Wairua o te Atua, he tamariki ratou na
te Atua.
15 He teka hoki he wairua pononga
kua riro mai nei i a koutou, e mataku ai
ano hoki *koutou*; engari kua riro i a
koutou te Wairua whakatamariki, e ka-
ranga ai koutou, E Apa, e Pa.
16 Ko taua Wairua ra ano hei wha-
kaae ake ki o tatou wairua, he tamariki
tatou na te Atua:
17 A ki te mea he tamariki, mo tatou
te kāinga; mo tatou te kāinga o te
Atua, mo tatou tahi ko te Karaiti; ki te
mate tahi tatou me *ia*, kia whakakoro-
riatia ngatahitia ai hoki tatou.
18 Ki taku whakaaro iho hoki, he
kore noa iho nga mamae o tenei wa,
ki te whakaritea ki te kororia e whaka-
kitea mai ki runga ki a tatou a mua.
19 Tumanako tonu nei hoki te mea i
hanga, tatari tonu ki te whakakitenga
mai o nga tamariki a te Atua.
20 Kua oti hoki te tekateka noa te
mea hei rangatira mo te mea i hanga,
ehara i te mea na tenei te whakaae,
engari na te kai whakarite, me te tu-
manako ano,
21 Tera te mea hanga e whakaateatia
mai i ta te pirau whakataurekarekata-
nga, whakarangatiratia ake ki roto ki te
kororia o nga tamariki a te Atua.
22 E mohio ana hoki tatou, kei te aue
tahi, kei te mamae tahi, nga mea hanga
katoa taea noatia tenei ra.
23 Ehara i te mea *ko ratou* anake, ko
tatou nei ano hoki kua whiwhi nei ki te
hua matamua, ara ki te Wairua, ina e
aue ana hoki tatou i roto i a tatou, e
tatari ana ki te whakatamarikitanga,
ara ki te whakarauoranga o o tatou
tinana.
24 Ka ora hoki tatou i a tatou ka
tumanako atu nei: tena ka kitea te mea
e tumanakotia atu ana, kore ake te
tumanako: he aha hoki te tangata ka
tumanako ai ki te mea kua kitea nei e
ia?
25 Na, ki te tumanako atu tatou ki te
mea kahore nei e kitea, ka ata tāria
marietia atu e tatou.
26 Ko te Wairua ano hoki hei hoa mo
tatou e ngoikore nei: kahore hoki tatou
e mātau ki ta tatou e inoi ai kia tika:
ko te Wairua nei ano ia te inoi ana mo
tatou, ona aue e kore e taea te whaka-
hua.
27 A, te kai titiro i nga ngakau, e
mohio ana ia ki te whakaaro o te Wai-
rua, rite tonu hoki ki ta te Atua *i pai ai*
tana inoi mo te hunga tapu.
28 Na, e mātau nei tatou, kei te mahi
tahi nga mea katoa i te pai mo te hunga
e aroha ana ki te Atua, he mea karanga
nei ratou i runga i *tana* i whakatakoto
ai.
29 Ko āna hoki i mohio ai i mua, i
whakaritea ano e ia i mua kia rite ki te
ahua o tana Tama, kia ai ia hei muanga
i roto i nga teina tokomaha.
30 A, āna i whakarite ai i mua, ko
enei ano hoki i karangatia e ia: a, āna
i karanga ai, ko enei ano hoki i whaka-
tikaia e ia: a, āna i whakatika ai, ko
enei ano i whakakororiatia e ia.
31 Na, kia pehea ta tatou korero ki
enei mea? Ki te mea ko te Atua hei
hoa mo tatou, ko wai hei whawhai ki a
tatou?
32 Kihai nei i kaiponuhia e ia tana
ake Tama, hooi tukua mai ana e ia mo

tatou katoa, e kore ianei e tapiritia noa-
tia mai e ia ki a ia nga mea katoa mo
tatou?
33 Ma wai e whakawa a te Atua i
whiriwhiri ai? Ko te Atua hei whaka-
tika.
34 Ko wai hei whakahe? Ko te Ka-
raiti i mate, ae ra hoki kua ara nei ano,
a kei te ringa matau nei ia o te Atua, ko
ia nei hoki kei te inoi mo tatou.
35 Ma wai tatou e momotu ke i te
aroha o te Karaiti? Ma te whakapa-
wera, ma te rarunga, ma te whakatoi,
ma te mate kai, ma te kakahu kore, ma
te mate ka tata, ma te hoari ranei?
36 Ko te mea hoki ia i tuhituhia, Na
te whakaaro ki a koe matou i whakama-
tea ai i te ra roa nei; kiia ana matou
hei hipi e patua ana.
37 Engari i enei mea katoa nui atu te
wikitoria i a tatou, he mea na te kai
aroha i a tatou.
38 U tonu hoki taku whakaaro, e kore
te mate, e kore te ora, e kore nga ana-
hera, e kore nga rangatira, e kore nga
kaha, e kore nga mea onaianei, e kore
nga mea e puta mai a mua,
39 E kore te tiketike, e kore te hoho-
nu, e kore tetahi atu mea hanga, e kaha
ki te momotu i a tatou i te aroha o te
Atua, i tera i roto nei i a Karaiti Ihu i
to tatou Ariki.

UPOKO 9.

HE pono taku korero i roto i a te
Karaiti, kahore aku teka, (me te
whakaae ano taku hinengaro ki a au i
roto i te Wairua Tapu,)
2 Nui atu taku pouri, mau tonu te
mamae o toku ngakau.
3 He pai hoki ki a au me i kanga
ahau, me i motuhia i a te Karaiti, mo
aku teina, mo oku whanaunga o te
wahi ki te kikokiko:
4 No Iharaira nei ratou; no ratou nei
te whakatamarikitanga, te kororia, nga
kawenata, te homaitanga o te ture, te
karakia, me nga kupu whakaari;
5 No ratou nei nga mātua, no ratou
ano hoki a te Karaiti no te wahi ki te
kikokiko, ko ia nei kei runga ake i nga
mea katoa, te Atua e whakapaingia ana
ake ake. Amine.
6 Ehara ia i te mea, kua taka te kupu
a te Atua. Te hunga hoki o Iharaira,
ehara i te mea no Iharaira katoa:
7 Ahakoa he uri no Aperahama, ehara
ratou katoa i te tamariki: engari, Kei a
Ihaka te karangatanga mo ou uri.

8 Ara ko nga tamariki a te kikokiko,
ehara enei i te tamariki na te Atua:
engari nga tamariki a te kupu whaka-
ari, ka kiia ratou he uri.
9 Ko te kupu whakaari hoki tenei,
Kia taka ki tenei wa ka haere mai ahau,
a ka whanau ta Hera tamaiti.
10 Na, ehara i te mea *ko tenei* anake;
na, i a Ripeka ano hoki kua hapū i
tetahi, i a Ihaka i to matou matua;
11 (I nga *tamariki* hoki kahore ano i
whanau noa, kahore ano hoki i mahi i
te pai, i te kino ranei, he mea kia u ai
ta te Atua i whakatakoto ai mo te whi-
riwhiringa, ehara i nga mahi, engari na
te kai karanga;)
12 Ka korerotia ki a ia, Ko te tuakana
hei pononga ma te teina:
13 Ko te mea ia i tuhituhia, Kua
aroha ahau ki a Hakopa, kua kino ki a
Ehau.
14 Kia pehea ra ta tatou korero? He
tikanga hē koia kei te Atua? Kahore
rapea.
15 I mea hoki ia ki a Mohi, E tohu
ahau ki taku e tohu ai, e atawhai ahau
ki taku e atawhai ai.
16 Ae ra, ehara i te mea na te kai hia-
hia, ehara i te mea na te kai oma, engari
na te Atua na te kai tohu.
17 E mea nei hoki te Karaipiture ki a
Parao, Mo konei pu ano koe i whaka-
arahia ai e ahau, kia ai koe hei whaka-
kitenga mo toku kaha, kia korerotia ai
hoki toku ingoa ki te whenua katoa.
18 Na, ko tana e pai ai e tohungia, a
ko tana e pai ai e whakapakeketia.
19 Na, tera koe e mea mai ki a au,
He aha ia i riri ai ano? ko wai hoki i
whakakeke ki tana i pai ai?
20 Ha, te tangata nei, ko wai koe hei
whakahoki kupu atu ki te Atua? Ma
te mea hanga koia e mea atu ki *tona*
kai hanga, He aha ahau i peneitia ai te
hanga e koe?
21 He teka ianei kei te kai hanga rihi
te tikanga mo te paru, kia hanga
tetahi wahi o taua mea i pokepokea hei
oko honore, a ko tetahi wahi hei mea
honore kore?
22 *He aha* hoki, ki te mea i pai te
Atua kia whakakitea tana riri, kia wha-
kapuakina tona kaha, a puta nui ana
tona manawanui ki nga oko riri kua
whakaritea nei kia whakangaromia?
23 Kia whakakitea ano hoki te hua o
tona kororia ki nga oko e tohungia ana,
kua rite noa ake nei i a ia mo te kororia,
24 Ki a tatou, i karangatia nei e ia,
ehara i te mea no nga Hurai anake,
engari no nga tauiwi ano hoki?

25 Ko tana kupu ano tena i ta Hohea,
Ehara i te iwi noku, heoi ka karangatia
e ahau Ko toku iwi; he wahine hoki
e arohaina ana te wahine kihai i aro-
haina.
26 A tenei ake i te wahi i korerotia ai
ki a ratou, Ehara koutou i te iwi noku;
ko reira ratou karangatia ai he tamariki
na te Atua ora.
27 Ta Ihaia karanga hoki mo Iharaira,
Ahakoa i rite ki te onepu o te moana te
tokomaha o nga tamariki a Iharaira, he
toenga e ora:
28 Na, e whakaotia e ia te mahi, e
poroa hoki i runga i te tika: poro rawa
hoki ta te Ariki mahi e mahi ai ki
runga ki te whenua.
29 Ko ta Ihaia ano ia i ki ai i mua,
Me kahore te toe i te Atua o nga mano
he whanau mo tatou, kua pera tatou
me Horoma, kua rite ano hoki ki Ko-
mora.
30 Na, kia pehea ta tatou korero? Ko
nga tauiwi kihai nei i whai i te tika,
kua mau i a ratou te tika, ara to te wha-
kapono tika.
31 Ko Iharaira ia, i whai nei i te ture
o te tika, kahore i taea e ratou te ture o
te tika.
32 Na te aha? No te mea kihai *ratou*
i ra runga i te whakapono, ra runga ke
ana ratou i nga mahi o te ture. I
tūtuki hoki *o ratou waewae* ki te
kamaka tūtukinga;
33 Ko te mea hoki ia i tuhituhia, Na,
ka whakatakotoria e ahau ki Hiona he
kamaka tūtukinga, he kohatu whakahi-
nga: na, nga tāngata katoa e whaka-
pono ana ki a ia e kore e whakama.

UPOKO 10.

E *AKU* teina, ta toku ngakau i pai
ai i inoi ai ki te Atua *ko ia tenei,*
ko Iharaira kia ora.
2 E whakaae ana hoki ahau ki a ratou,
he ngakau nui ano to ratou ki te Atua,
otiia ehara i te mea mohio.
3 I a ratou hoki e kuare ana ki ta te
Atua tika, a e whai ana kia whakaukia
to ratou ake tika, kahore ratou i ngohe-
ngohe mai ki te tika a te Atua.
4 Ko te Karaiti hoki te tukunga iho
o te ture hei tika mo nga tāngata wha-
kapono katoa.
5 Kua tuhituhia nei hoki e Mohi ta te
ture tika, Te tangata e whakarite ana i
aua mea, e ora ia i aua mea.
6 Ko te kupu ia tenei o ta te whaka-
pono tika, Aua e mea i roto i tou nga-
kau, Ko wai hei kake ki te rangi? (ara
ki te tiki atu i a te Karaiti ki raro:)
7 Ko wai ranei hei heke atu ki te
hohonu? (ara ki te tiki atu i a te Ka-
raiti i roto i te hunga mate.)
8 E pehea ana oti? E tata ana ki a
koe te kupu, kei tou mangai, kei tou
ngakau: ko ia ia, ko te kupu o te wha-
kapono e kauwhau nei matou;
9 Ara ki te whakaae tou mangai ko
Ihu te Ariki, a ka whakapono tou nga-
kau na te Atua ia i whakaara ake i te
mate, e ora koe.
10 Ma te ngakau hoki kia whakapono
ka tika ai; ma te mangai kia whakaae
ka ora ai.
11 E mea ana hoki te Karaipiture,
Nga tāngata katoa e whakapono ana ki
a ia e kore e whakama.
12 Kahore hoki he rerenga ketanga o
te Hurai o te Kariki: e hua tonu ana
hoki nga taonga a taua Ariki na ano o
nga tāngata katoa, ki te hunga katoa e
karanga ana ki a ia.
13 E ora hoki nga tāngata katoa e
karanga ana ki te ingoa o te Ariki.
14 A me pehea ta ratou karanga ki a
ia, ki te kahore i whakapono ki a ia?
me pehea hoki ta ratou whakapono ki a
ia, ki te kahore i rongo ki a ia? me
pehea hoki e rongo ai, ki te kahore he
kai kauwhau?
15 Me pehea hoki e kauwhau ai, ki te
kahore e tonoa? ko te mea hoki ia i
tuhituhia, Ano te ataahua o nga wae-
wae o nga kai kauwhau o te maunga
rongo, e kauwhau ana i nga mea pai!
16 Otira kahore ratou katoa i ngohe-
ngohe mai ki te rongo pai. E mea ana
hoki a Ihaia, E te Ariki, ko wai i wha-
kapono ki ta matou rongo?
17 Ina, na te rongo te whakapono, a i
rongo ai, na te kupu a te Atua.
18 Na, ko taku kupu tenei, Kahore
ranei ratou i rongo? Koia ra ia, kua
puta atu to ratou reo ki te whenua
katoa, a ratou kupu hoki ki nga topito o
te ao.
19 Na, ko taku kupu tenei, Kahore
ranei a Iharaira i mohio? Na Mohi te
kupu tuatahi, Maku koutou e mea kia
hae ki *te hunga* ehara i te iwi. Ka
meinga e ahau te iwi poauau hei wha-
kaoho i a koutou ki te riri.
20 Maia rawa ia ta Ihaia i mea ai,
Kua kitea ahau e te hunga kihai nei i
rapu i a au; kua matauria ahau e te
hunga kihai nei i ui mai ki a au.
21 Tana kupu ia mo Iharaira, Pau ka-
toa te ra me te totoro atu ano oku ringa
ki te iwi tutu, *ki te iwi* whakahawea.

UPOKO 11.

NA, ko taku kupu tenei, Kua peia oti
e te Atua tana iwi? Kahore rapea.
No Iharaira hoki ahau, no te uri o
Aperahama, no to Peniamine iwi.
2 Kahore ano te Atua i pei i tana iwi i
mohio ai ia i mua. Kahore oti koutou i
mātau ki ta te Karaipiture korero i ta
Iraia? i inoi ra hoki ia ki te Atua, i
whakahe i a Iharaira, i mea,
3 E te Ariki, kua patua e ratou o
poropiti, kua whakahoroa o āta; ko
ahau anake hoki kua mahue nei, a e
whai ana ratou kia patua ahau.
4 Heoi e pehea mai ana ki a ia te ki
tapu? E whitu mano tāngata kua
waiho nei e ahau maku, kahore nei i
piko te turi ki a Paara.
5 Whaihoki i tenei wa nei ano he toe-
nga tenei he whiriwhiringa na te aroha
noa.
6 A ki te mea na te aroha noa, ehara i
te mea na nga mahi: penei ehara te
aroha noa i te aroha noa. Ki te mea
hoki na nga mahi, ehara i te mea na te
aroha noa: penei ehara te mahi i te
mahi.
7 Ha e pehea ana? Ko ta Iharaira e
rapu nei, kihai tenei i taea e ratou;
otira kua taea e te whiriwhiringa, ko
era atu ia i whakapakeketia:
8 (Ko te mea hoki ia i tuhituhia, Kua
hoatu ki a ratou e te Atua he wairua
hiamoe, he kanohi e kore ai ratou e kite,
he taringa e kore ai ratou e rongo;) a
taea noatia tenei ra.
9 E mea ana hoki a Rawiri, Kia wha-
katupu mahanga to ratou tepara, hei
rore hoki, hei tūtukinga waewae, hei
utu ano hoki ki a ratou:
10 Kia whakapouritia o ratou kanohi,
kei kite ratou, kia piko tonu ano o ratou
tuara.
11 Na, ko taku kupu tenei, He tūtuki
ta ratou e hinga ai? Kahore rapea:
engari na to ratou hinganga te oranga o
nga tauiwi, he mea kia hae ai enei.
12 Na, hei taonga nei mo te ao to
ratou hinganga, a hei taonga mo nga
tauiwi to ratou whakaitinga: tera noa
ake ano to ratou whakanuinga.
13 Ki a koutou, ki nga tauiwi tenei
kupu aku, ko te apotoro nei hoki ahau
ki nga tauiwi, e whakanui ana ahau i
taku mahi minita:
14 Me kore e hae *nga tāngata o* toku
kikokiko i taku, kia ora ai etahi o ratou
i a au.
15 Ko to ratou makanga atu nei hoki
hei houhanga rongo ma te ao, a ka aha
to ratou tangohanga mai? he teka
ianei he oranga ake i te mate?
16 Ki te mea hoki e tapu ana te mea
matamua, ka pera ano te puranga: a ki
te tapu te pakiaka, e pera ano nga
manga.
17 Ki te whatiia hoki etahi o nga
manga, a ka honoa atu koe te oriwa
ngahere ki roto ki aua *manga*, ka whi-
whi ngatahi ki te pakiaka, ki te mo-
monatanga ano hoki o te oriwa;
18 Aua e whakapehapeha ki nga ma-
nga. A ki te whakapehapeha koe,
ehara i te mea nau i mau ake ai te
pakiaka, engari na te pakiaka koe.
19 Na, tera koe e mea mai, I wha-
tiia atu nga manga, kia honoa iho ai
ahau.
20 E pai ana; na te whakapono kore
ratou i whatiia atu ai, a na te whaka-
pono koe i tu ai. Aua koe e whaka-
kake, engari kia wehi:
21 Na kihai nei i tohungia nga manga
tupu e te Atua, *kia tupato* kei kore pea
koe e tohungia.
22 Na, tirohia iho te ngawari, me te
pakeke, o te Atua: pakeke ki te hunga
i hinga; ngawari ki a koe, ki te u koe
ki *tana tikanga* ngawari: ki te kahore,
ka tapahia ano hoki koe.
23 Me ratou ano hoki, ki te kore
ratou e u ki te whakapono kore, ka
honoa ano ratou: e taea hoki ratou e te
Atua te hono mai ano.
24 He oriwa ngahere nei hoki koe i te
rakau tupu, a ka tapahia mai, honoa
ketia mai ki te oriwa pai; ina, tera noa
ake he hononga mo enei, mo nga *manga*
tupu, ki to ratou oriwa ake.
25 E kore hoki ahau e pai, e *aku* teina,
kia kuare koutou ki tenei mea ngaro,
kei mea koutou he mātau koutou; kua
tau te pakeke ki a Iharaira, mo tetahi
wahi, kia riro mai ra ano te whakanui-
nga o nga tauiwi.
26 Ko reira a Iharaira katoa ora ai: ko
te mea hoki ia i tuhituhia, Tera e puta mai
te Kai whakaora i Hiona, a māna e kau-
pare atu te karakia-kore i a Hakopa:
27 Ko taku kawenata hoki tenei ki a
ratou, ina ka tangohia e ahau o ratou
hara.
28 Na, i runga i te rongo pai, e hoa
riritia ana *ratou*, he whakaaro ki a
koutou; a i runga i te whiriwhiringa, e
arohaina ana *ratou*, he whakaaro ki nga
mātua.
29 I a te Atua homaitanga hoki i tana
karangatanga, kahore e puta ke te wha-
kaaro.

30 Ka rite hoki ki a koutou kihai i
whakapono i mua ki te Atua, na, i
naianei kua tohungia, he mea na to
ratou whakapono kore:
31 Whaihoki ko enei kahore i whaka-
pono inaianei, a ka tohungia nei kou-
tou ka tohungia hoki ratou.
32 Kua oti hoki te katoa te kopani e te
Atua ki roto ki te whakateka, he mea
kia tohungia katoatia ai.
33 Ano te hohonutanga te hua o a te
Atua whakaaro, o tona mohio! e kore
ana tikanga e taea te whakaaro iho, ana
huarahi e kore e taea te rapu!
34 Ko wai hoki te mohio ana ki te
hinengaro o te Ariki? ko wai hoki tona
hoa whakatakoto whakaaro?
35 Ko ta wai hoki kua hoatu ki a ia i
mua, a ka whakahokia he utu ki a ia?
36 Nga mea katoa nei hoki nāna, kei
runga ano i a ia, e ahu ana hoki ki
a ia: mona te kororia ake tonu atu.
Amine.

UPOKO 12.

KOIA ahau ka akiaki atu nei i a
koutou, e *aku* teina, kia wha-
kaaroa nga mahi tohu a te Atua, kia
tapaea atu o koutou tinana hei wha-
kahere ora, e tapu ana, e manakohia
ana e te Atua, he mahi na to koutou
hinengaro.
2 A kaua to koutou ahua e rite ki to
tenei ao: engari kia rere ke, ara kia
whakahoutia o koutou hinengaro, kia
whakamatautauria ai e koutou ta te
Atua e pai ai, te mea e pai ana, e mana-
kohia ana, e tino rite ana.
3 Ko taku kupu hoki tenei ki nga
tāngata katoa i roto i a koutou, he
mea na te aroha noa i homai nei ki
a au, Kaua te whakaaro e kake ki ru-
nga ake i te mea i tika kia whakaaro;
engari kia ata whakaaro, kia rite ki ta
te Atua wahi whakapono i tuwha ai ki
tetahi ki tetahi.
4 E rite ana hoki ki o tatou wahi ka
maha nei i te tinana kotahi, a aua
wahi katoa kihai i kotahi te mahi ma
ratou:
5 Whaihoki ko tatou tokomaha, he ti-
nana kotahi i roto i a te Karaiti, ko
tatou takitahi ia hei wahi no tatou
tahi.
6 Na, ka rere ke nei nga mea i homai
ki a tatou, he mea e rite ana ki te aroha
noa i homai ki a tatou, ki te mea he
mahi poropiti, kia rite nga tikanga ki te
whakapono;
7 He mahi minita, *kia u* ki te mahi
minita; te kai whakaako, *kia u* ki te
whakaako;
8 Te kai whakahauhau, *kia u* ki te
whakahauhau; te kai hoatu, kia tapa-
tahi te ngakau; te kai tohutohu, kia
uaua; te kai atawhai, kia mārama te
ngakau.
9 Te aroha hei te mea tinihanga kore.
Whakariharihangia te kino; kia u ki te
pai.
10 Te ngakau aroha o tetahi ki tetahi;
kia rite ki to te tuakana raua ko te
teina; kia nui te whakahonore a tetahi
i tetahi;
11 Kia uaua, kaua e mangere; kia toko
tonu ake te wairua; me te mahi ano ki
te Ariki;
12 Kia hari i runga i te tumanako;
kia manawanui ki te whakapawera; kia
u ki te inoi;
13 Whakawhiwhia te hunga tapu ina
rawakore; kia mau ki te atawhai manu-
hiri.
14 Manaakitia te hunga e tukino ana i
a koutou: manaakitia, kaua e kanga.
15 Kia hari tahi me te hunga hari,
tangi tahi me te hunga tangi.
16 Kia kotahi ta koutou whakaaro te-
tahi ki tetahi. Kaua e whakakake te
whakaaro, engari me whakauru ki roto
ki te hunga iti. Kei mea ake koutou he
mohio koutou.
17 Kaua e utua ta tetahi kino ki te
kino. Whakaaroa wawetia he pai ki te
aroaro o nga tāngata katoa.
18 Ki te taea, whakapaua ta koutou
kia mau te rongo ki nga tāngata
katoa.
19 Aua e rapu utu mo koutou, e *aku*
hoa aroha, engari neke atu i te riri:
kua oti hoki te tuhituhi, Maku te rapu
utu; maku te hoatu utu, e ai ta te
Ariki.
20 Na, ki te mate hiakai tou hoa riri,
whangainga; ki te mate wai, wha-
kainumia: ki te penei hoki to mahi, ka
purangatia e koe nga waro kapura ki
runga ki tona mātenga.
21 Kei hinga koe i te kino, engari
kia hinga te kino i te pai.

UPOKO 13.

KIA ngohengohe nga wairua katoa
ki nga mana nunui. Kahore hoki
he mana, no te Atua anake: nga mana
o tenei wa nei he mea whakarite na te
Atua.
2 Na, ki te whakakeke tetahi ki te
mana, e whakakeke ana ki ta te Atua i

whakarite ai: a, ta te hunga whakakeke e whiwhi ai he whakahe.

3 Ehara hoki nga rangatira i te whakawehi mo nga mahi pai, engari mo nga *mahi* kino. E mea ana koe kia kaua e wehi i te mana? meatia te pai, a he whakamoemiti tana e homai ai ki a koe:

4 He minita hoki ia na te Atua ki a koe mo te pai. Tena ki te mahi kino koe, e wehi ra; ehara hoki tana i te mau noa i te hoari: he minita hoki ia na te Atua, he kai rapu utu hei riri i te kai mahi i te kino.

5 Koia i takoto ai te tikanga kia ngohengohe *koutou*, ehara i te mea he whakaaro kau ki te riri, engari ki ta te hinengaro ano hoki.

6 Na konei hoki koutou i hoatu ai i te takoha: na te Atua hoki ratou minita, he hunga hoki e mau tonu ana ki tenei mea pu ano.

7 Na, hoatu nga mea i tika ki te katoa: he takoha ki te tangata *i tika ai* te takoha; he utu ki te tangata *i tika ai* te utu; he wehi ki te tangata *i tika ai* te wehi; he honore ki te tangata *i tika ai* te honore.

8 Kei waiho kia takoto roa ana te mea i tika kia hoatu ki tetahi, ko te aroha anake o tetahi ki tetahi: ka rite hoki te ture i te tangata e aroha ana ki tera atu.

9 Ko tenei hoki, Kaua e puremu, Kaua e patu tangata, Kaua e tahae, Kaua e whakapae teka, Kaua e hiahia *ki ta te tangata;* a ki te mea tera atu ano tetahi kupu ako, ka whakarapopototia ki roto ki tenei kupu, ara, Kia aroha ki tou hoa tata, ano ko koe.

10 E kore te aroha e hanga kino ki tona hoa: ko te aroha hoki te whakaritenga o te ture.

11 Tenei ano hoki tetahi, e mohio ana tatou ki te taima, *kua taka noa ake* te wa e ara ai tatou i te moe: engari hoki tenei e tata ana to tatou oranga i to te wa i whakapono ai tatou.

12 Kua aua atu te po, ka tata te ao: mo konei ra kia whakarerea e tatou nga mahi o te pouri, kia kakahuria iho nga kakahu whawhai o te māramatanga.

13 Kia pai ta tatou haere, kia rite ki to te awatea; kauaka i nga kakainga i nga haurangitanga, kaua i nga hē moenga i nga hiahia taikaha, kaua i te whawhai i te hae.

14 Engari kakahuria iho te Ariki a Ihu Karaiti, a kaua e whakaaroa wawetia te kikokiko, kia mahia *ona* hiahia.

UPOKO 14.

TE tangata e ngoikore ana te whakapono whakahoatia mai, kauaka ia ki nga totohenga whakaaro.

2 Ta tetahi hoki i whakapono ai me kai e ia nga mea katoa: te tangata ngoikore ia e kai otaota ana.

3 Kaua te tangata e kai ana e whakahawea ki te tangata e kore e kai; kaua hoki te tangata e kore e kai e whakahe i te tangata e kai ana: kua manakohia hoki ia e te Atua.

4 Ko wai koe e whakahe na i ta tera pononga? ma tona rangatira ia e whakatu e whakahinga ranei. Ina ka whakaturia ano ia: e taea hoki e te Atua te whakatu i a ia.

5 Ki ta tetahi ki, nui atu tetahi ra i tetahi ra: ki ta tetahi ki, *rite* katoa nga ra. Kia u marire nga whakaaro a tetahi a tetahi.

6 Te tangata e whakaaro ana ki te ra, *he whakaaro* ki te Ariki tana whakaaro; a, te tangata e kore e whakaaro ki te ra, *he whakaaro* ki te Ariki tana kore e whakaaro. Te tangata e kai ana, *he whakaaro* ki te Ariki tana kainga, e whakawhetai atu ana hoki ia ki te Atua; a, te tangata e kore e kai, *he whakaaro* ki te Ariki tana korenga e kai, e whakawhetai ana ano ia ki te Atua.

7 Ehara hoki i te mea mona ake ano te oranga o tetahi o tatou, ehara hoki i te mea mona ake te matenga o tetahi.

8 Ta te mea ahakoa ora, e ora ana tatou ki te Ariki; ahakoa mate, e mate ana ki te Ariki: na, ahakoa ora, ahakoa mate, no te Ariki tatou.

9 Ko te mea hoki tenei i mate ai a te Karaiti, i ara ake ai ano, i ora ai ano, kia waiho ai ia hei rangatira mo te hunga mate, mo te hunga ora.

10 Ko koe na, he aha koe i whakahe ai i tou teina? me koe na hoki, he aha koe i whakahawea ai ki tou teina? e tu katoa hoki tatou ki te nohoanga whakawa o te Karaiti.

11 Kua oti hoki te tuhituhi, E ora ana ahau, e ai ta te Ariki, ina e piko katoa nga turi ki a au, a e whakaae nga arero katoa ki te Atua.

12 Ae ra ka korerotia e tenei e tenei o tatou te tikanga o ana mahi ki te Atua.

13 Na, kāti ta tatou whakahe tetahi i tetahi; engari ko tenei kia rite i a *koutou*, kia kaua e whakatakotoria he tū-

tukinga *waewae* he whakahinga ranei
mo te teina.
14 E mohio ana ahau, u tonu toku
whakaaro i roto i te Ariki i a Ihu, ka-
hore he mea nona ake ano tona noa:
engari ki te mea tetahi e noa ana tetahi
mea, e noa ano ki a ia.
15 Otiia ki te mea na te kai tou teina
i pouri ai, kahore e mau ana tou haere i
runga i te aroha. Kaua e whakamatea
ki to kai te tangata i mate nei a te Ka-
raiti mona.
16 Na, kei korerotia kinotia ta koutou
pai.
17 Ehara hoki te rangatiratanga o te
Atua i te kai, i te wai; engari he tika,
he rangimarie, he hari i roto i te Wairua
Tapu.
18 Te tangata hoki ko enei hei mahi-
nga māna ki a te Karaiti, ka manakohia
ia e te Atua, ka paingia hoki e nga tā
ngata.
19 Na, kia whaia e tatou nga mea e
mau ai te rongo, nga mea ano hoki e
hangā ai te pai o tetahi o tetahi.
20 Kaua e waiho te kai hei whaka-
horo mo ta te Atua mahi. E ma ana
ano nga mea katoa; otiia e kino ana ki
te tangata ki te mea he tūtukitanga
waewae nei tana kainga.
21 He mea pai ano kia kaua e kai kiko-
kiko, kia kaua e inu waina, aha ranei e
tūtuki ai tou teina, e hinga ai ranei, e
ngoikore ai ranei.
22 He whakapono tau? waiho i a koe
ano ki te aroaro o te Atua. Ka hari te
tangata kahore e whakahe i a ia ano,
mo te mea i whakapaia atu e ia.
23 Ki te ruarua ia tetahi a ka kai,
kua takoto te whakahe mona no te mea
ehara i te *kai* whakapono: he hara hoki
nga mea katoa, kihai nei *i puta ake* i te
whakapono.

UPOKO 15.

TE mahi tika ma tatou, ma te hunga
kaha he pikau i nga ngoikoreta-
nga o te hunga kaha kore; kaua
hoki e whaia ko ta tatou ake i ahua-
reka ai.
2 Me whai e tatou kia ahuareka mai
tona hoa tona hoa, kia *whai* pai *ai*, hei
hanga mo te whare.
3 Kihai hoki a te Karaiti i whai ki
tana ake i ahuareka ai; engari i rite ki
te mea kua oti te tuhituhi, Kua tau iho
ki a au nga tawainga a te hunga e tawai
ana i a koe.
4 Na, nga mea i tuhituhia i mua he
mea tuhituhi hei whakaako i a tatou,
kia whai tumanakotanga atu ai tatou, i
te mea ka whakamanawanui, ka wha-
kamarietia ano hoki e nga Karaipiture.
5 A ma te Atua o te manawanui, o te
whakamarie, e homai ki a koutou kia
kotahi te whakaaro a tetahi ki tetahi,
kia rite ki ta Karaiti Ihu:
6 Kia kotahi ai te ngakau, kia kotahi
ai te waha, e whakakororia ai koutou i
te Atua, ara i te Matua o to tatou Ariki
o Ihu Karaiti.
7 Na, me whakahoa koutou tetahi ki
tetahi, kia rite ki a te Karaiti i mea nei
i a tatou hei hoa mona kia whai kororia
ai te Atua
8 Na, ko taku kupu tenei, He mi-
nita a Ihu Karaiti ki te kotinga, he
whakaaro ki te pono o te Atua, kia u
ai nga mea i korerotia i mua ki nga
mātua:
9 Kia whakakororia ai ano hoki nga
tauiwi i te Atua mo *tana* mahi tohu;
kia pera ai me te mea i tuhituhia, Mo
tenei mea ka whakaae atu ahau ki a koe
i waenganui o nga tauiwi, ka himene
atu ki tou ingoa.
10 Tenei ano hoki tetahi kupu āna,
Kia hari tahi, e nga tauiwi, me tona
iwi.
11 Tenei ano hoki, Whakamoemititia
te Ariki, e nga tauiwi katoa; whaka-
moemititia ano ia, e nga iwi katoa.
12 E mea ana ano hoki a Ihaia, Tera e
whai pakiaka a Hehe, me tetahi e wha-
katika ana hei rangatira mo nga tauiwi;
ko ia hei tumanakohanga atu ma nga
tauiwi.
13 Na, ma te Atua, nāna nei te tu-
manako, e whakaki koutou ki te hari
katoa, ki te rangimarie, i runga i te
whakapono, kia hua ai to koutou tu-
manako, i runga i te kaha o te Wairua
Tapu.
14 Na, e u ana ano toku ake wha-
kaaro ki a koutou, e aku teina, e kī ana
i te pai, whawhao rawa ki te matauran-
nga katoa, a e taea ano e koutou te
whakatupato tetahi i tetahi.
15 Otiia i nui ai tetahi wahi o taku
maia ki te tuhituhi ki a koutou, e
aku teina, he whakamahara hoki i a
koutou, he mea na te aroha noa kua
homai nei ki a au e te Atua,
16 Kia meinga ai ahau hei minita ma
Ihu Karaiti ki nga tauiwi, hei mahi i
nga mea tapu o te rongo pai a te Atua,
kia manakohia ai te whakahere a nga
tauiwi, he mea whakatapu na te Wairua
Tapu.
17 Na, kua whai whakamanamana-

4 B

nga nei ahau i roto i a Karaiti Ihu, i
nga meatanga a te Atua.
18 E kore hoki ahau e maia ki te
korero ki tetahi mea kihai nei i meinga
e te Karaiti kia mahia e ahau, e *taku*
kupu e *taku* mahi, hei mea kia ngohe-
ngohe mai nga tauiwi,
19 I runga i te kaha o nga tohu, o
nga mea whakamiharo, i runga i te
kaha o te Wairua o te Atua; no ka
tino oti te kauwhau e ahau te rongo
pai o te Karaiti ki Hiruharama, a taka
noa ki Irurikuma.
20 Ko ia tenei taku tohe ki te kau-
whau i te rongo pai, ehara i te mea
ki nga wahi kua whakahuatia na a te
Karaiti ki reira, kei hanga whare ahau
ki runga ki ta tera tangata turanga:
21 Engari kia rite ki te mea kua oti te
tuhituhi, Te hunga kihai nei ia i kore-
rotia ki a ratou, e kite ratou: a, te
hunga kihai nei i rongo, e mātau
ratou.
22 Na konei ano i maha ai oku wha-
kawarenga, tē tae atu ai ahau ki a
koutou.
23 Inaianei ia kua kore nei he wahi
maku i enei whenua, a ka maha nei
aku tau i nui ai toku hiahia kia haere
atu ki a koutou:
24 Kei toku haerenga atu ki Hipani,
ka tae atu ahau ki a koutou: e mea
ana hoki ahau tera ahau e kite i a
koutou i toku haerenga atu, a ka ka-
wea ano e koutou ki reira, kia mātua
ora tetahi wahi o toku ngakau i a
koutou.
25 Inaianei ia e haere ana tenei au ki
Hiruharama, ki te mahi mea ma te hu-
nga tapu.
26 Kua pai hoki a Makeronia raua
ko Akaia kia meinga tetahi kohikohi-
nga mo nga rawakore o te hunga tapu i
Hiruharama.
27 I pai ano; a e tika ana ano kia
homai ki a ratou. Kua uru nei nga
tauiwi ki ā ratou mea o te wairua,
whaihoki e tika ana ano kia mahia
mai e enei etahi mea o te kikokiko ma
ratou.
28 Na, kia oti tenei i a au, a hiri
rawa tenei hua *hei mea* ma ratou, ka
tika atu ahau na to koutou *wahi* ki
Hipani.
29 E mātau ana ano ahau, ka haere
atu ahau ki a koutou, tera au e haere
i runga i te hua noa iho o te manaakita-
nga o te rongo pai o te Karaiti.
30 Na, he tohe tenei naku ki a kou-
tou, e *aku* teina, kia whakaaro koutou
ki to tatou Ariki ki a Ihu Karaiti, ki
te aroha hoki o te Wairua, a kia
tohe tahi tatou, ara kia inoi ki te Atua,
moku;
31 Kia whakaorangia ahau i te hunga
whakateka i Huria; kia manakohia ano
hoki e te hunga tapu taku mea e mahi
nei mo Hiruharama;
32 Kia haere hari ai ahau ki a koutou
ki te pai te Atua, kia ora tahi ai o tatou
ngakau.
33 Na, *kia noho* te Atua o te rangi-
marie ki a koutou katoa. Amine.

UPOKO 16.

TENA to matou tuahine a Pipi te
tukua atu e ahau ki a koutou, he
kai mahi ia na te hahi i Kenekerea:
2 Hei manuhiri ia ma koutou i roto i te
Ariki, kia rite ki ta te hunga tapu tika-
nga, a ki te matea e ia tetahi mea a
koutou, ma koutou e atawhai: he toko-
maha hoki ana i atawhai ai, me ahau
ano hoki.
3 Oha atu ki a Pirihira raua ko
Akuira, ki oku hoa mahi i roto i a
Karaiti Ihu:
4 Na raua nei hoki o raua kaki i
tuku atu kia ora ai ahau: ehara hoki i
te mea ko ahau anake e whakawhetai
atu ki a raua, engari ko nga hahi katoa
hoki o nga tauiwi.
5 *Oha atu* ano ki te hahi i to raua
whare. Oha atu ki a Epainetu ki taku
i aroha ai, ko ia hoki ta te Karaiti
matamua o Akaia.
6 Oha atu ki a Meri, i nui nei tana
mahi ki a matou.
7 Oha atu ki a Anaroniku raua ko
Hunia, oku whanaunga, oku hoa here-
here ano hoki, he ingoa nunui nei o
raua i roto i nga apotoro, no mua nei i
a au to raua urunga ki roto ki a te
Karaiti.
8 Oha atu ki a Amapiria, ki taku i
aroha ai i roto i te Ariki.
9 Oha atu ki a Urapane, ki to matou
hoa mahi i roto i a te Karaiti, ki a Ta-
kuha ano hoki ki taku i aroha ai.
10 Oha atu ki a Apere e paingia ana i
roto i a te Karaiti. Oha atu ki a Arito-
puru ma.
11 Oha atu ki a Heroriona ki toku
whanaunga. Oha atu ki a Nakihu
ma, ki nga mea i roto i te Ariki.
12 Oha atu ki a Taripina raua ko
Taripoha, e mahi nei i roto i te Ariki.
Oha atu ki a Perahi e arohaina nei, he
nui nei tana mahi i roto i te Ariki.
13 Oha atu ki a Rupuha i whiriwhiria

i roto i te Ariki, ki tona whaea, ara, ki
to maua tahi.
14 Oha atu ki a Ahunikiritu, ratou ko
Perekona, ko Herama, ko Pataropa, ko
Herami, ki nga teina ano hoki *e noho*
ana i a ratou.
15 Oha atu ki a Piroroku, raua ko
Huria, ki a Nireu, raua ko tona tuahine,
ki a Orimapa ratou ko te hunga
tapu katoa *e noho ana* i a ratou.
16 Oha atu tetahi ki tetahi hei te
kihi tapu ano. Tenei te oha atu nei
nga hahi o te Karaiti ki a koutou.
17 He tohe tenei naku ki a koutou, e
aku teina, tirohia iho te hunga e mea ana
i nga wehewehenga, i nga mea whakahinga,
he mea puta ke i te whakaakoranga
i whakaakona ai koutou, tahuri
ke atu i a ratou.
18 Ehara hoki to tatou Ariki a Ihu
Karaiti i ta ratou e mahi atu nei, engari
ko o ratou kopu; a he whakapati
he kupu pai ta ratou, hei tinihanga mo
nga ngakau o te hunga kino kore.
19 Ko to koutou ngohengohetanga mai
ia kua pakū ki nga tāngata katoa.
Koia ahau ka hari nei ki a koutou: a
e mea ana ano ahau kia whai whakaaro
koutou ki te pai, kia atea hoki i te
kino.
20 Na, tera te Atua o te rangimarie e
hohoro te kuru i a Hatana ki raro i o
koutou waewae. *Kia tau* ki a koutou
te aroha noa o to tatou Ariki o Ihu Karaiti.
Amine.
21 Tenei te oha atu nei ki a koutou a
Timoti taku hoa mahi, a Ruhiu, a Hahona,
a Hohipate, oku whanaunga.
22 Ko ahau tenei ko Teretiu, ko te kai
tuhituhi o tenei pukapuka, te oha atu
nei ki a koutou i roto i te Ariki.
23 Tenei te oha atu nei ki a koutou a
Kaiu te kai atawhai oku, o te hahi katoa
ano hoki. Tenei te oha atu nei a
Eratuha kai tiaki o nga mea o te pa,
raua ko te teina ko Kuaratu.
24 *Kia tau* ki a koutou katoa te aroha
noa o to tatou Ariki o Ihu Karaiti.
Amine.
25 *Waiho atu i te Atua* e kaha ana ki
te whakau i a koutou, i runga i nga
ritenga o taku rongo pai, o te kauwhautanga
hoki o Ihu Karaiti, o te whakakitenga
mai ano hoki o te mea ngaro,
kihai nei i rangona no te timatanga ra
ano o te ao,
26 A kua whakamaramatia mai inaianei
e nga Karaipiture a nga poropiti, he
mea whakarite mai na te Atua ora tonu,
a whakapuakina mai ana ki nga tauiwi
katoa kia ngohengohe ai ratou ki ta te
whakapono:
27 *Waiho atu* i te Atua, ko ia nei
anake te Mea mātau, te kororia i roto i
a Ihu Karaiti, ake ake ake. Amine.

KO TE PUKAPUKA TUATAHI A PAORA APOTORO

KI TE

HUNGA O KORINITI.

UPOKO 1.

NA Paora, i karangatia nei hei Apotoro
ma Ihu Karaiti, ta te Atua
hoki i pai ai, na te teina ano hoki na
Hotene,
2 Ki ta te Atua hahi e noho ana i
Koriniti, ki te hunga kua oti te whakatapu
i roto i a Karaiti Ihu, kua karangatia
hei hunga tapu, ratou ko te
hunga katoa i nga wahi katoa e karanga
ana ki te ingoa o Ihu Karaiti o
to tatou Ariki, to ratou to tatou:
3 *Kia tau* ki a koutou te aroha noa,
me te rangimarie, he mea na te Atua na
to tatou Matua, na te Ariki hoki na Ihu
Karaiti.
4 He whakawhetai tonu taku ki toku
Atua mo koutou, mo te aroha noa a te
Atua kua homai nei ki a koutou i roto i
a Karaiti Ihu;
5 No te mea kua hua nga mea katoa,
nga korero katoa, nga matauranga katoa,
ma koutou i roto i a ia;
6 Me te whakaaturanga na hoki i a te
Karaiti kua u na i roto i a koutou.
7 I kore ai koutou e hapa i tetahi
homaitanga; *i a koutou* e tatari na ki te
whakakitenga mai o to tatou Ariki o
Ihu Karaiti:
8 Māna ano hoki koutou e whakau
taea noatia te mutunga, he hunga e
kore e ekengia e te kupu i te ra o to
tatou Ariki o Ihu Karaiti:

9 Pono tonu te Atua, nāna nei koutou i karanga kia uru tahi ki tana Tama ki a Ihu Karaiti ki to tatou Ariki.

10 He tohe tenei naku ki a koutou, e *aku* teina, i runga i te ingoa o to tatou Ariki o Ihu Karaiti, kia kotahi ano ta koutou katoa korero, kia kaua he wehewehenga i roto i a koutou; engari kia tino tika koutou, kia kotahi te ngakau, kia kotahi te whakaaro.

11 Kua oti hoki koutou, e aku teina, te korero ki a au e te hunga o te whare o Koroi, he whawhai ena kei roto i a koutou.

12 Ko taku kupu ano tenei, Ko te ki tenei a tetahi a tetahi o koutou, Ko ahau no Paora; Ko ahau no Aporo; Ko ahau no Kipa; Ko ahau no te Karaiti.

13 Kua oti koia a te Karaiti te wahi? i ripekatia ranei a Paora mo koutou? i iriiria ranei koutou ki runga ki te ingoa o Paora?

14 E whakawhetai ana tenei ahau ki te Atua, no te mea kihai ahau i iriiri i tetahi o koutou, ko Kiribipu anake raua ko Kaiu;

15 Kei mea tetahi i iriiri ahau i runga i toku ingoa.

16 I iriiri ano hoki ahau i nga tāngata o te whare o Tepana: kahore hoki ahau e mahara ki taku iriiringa i tetahi atu.

17 Kihai hoki ahau i tonoa e te Karaiti ki te iriiri, engari ki te kauwhau i te rongo pai: ehara i te mea i runga i te mohiotanga ki te korero, kei whakakahoretia te ripeka o te Karaiti.

18 Ki te hunga hoki e whakangaromia ana he mea kuare te korero o te ripeka; ki a tatou ia e whakaorangia nei ko te kaha o te Atua.

19 Ka oti hoki te tuhituhi, Ka ngaro i a au te whakaaro nui o te hunga whakaaro, ka kore hoki i a au te matauranga o te hunga mātau.

20 Kei hea te tangata whakaaro? kei hea te Karaipi? kei hea te tangata tohe o tenei ao? kahore ano koia i whakakuaretia e te Atua te whakaaro nui o tenei ao?

21 I te mea hoki i runga i o te Atua whakaaro nui, kihai nga whakaaro nui o te ao i mātau ki te Atua, na, ka pai te Atua kia meinga te kuaretanga o te kupu kauwhau hei whakaora i te hunga e whakapono ana.

22 Ta nga Hurai nei hoki he tono tohu, ta nga Kariki he rapu whakaaro nui:

23 Ta matou ia he kauwhau i a te Karaiti kua oti nei te ripeka, he tūtukitanga waewae ki nga Hurai, he mea kuare ki nga Kariki;

24 Ki te hunga ia e karangatia ana, ki nga Hurai, ki nga Kariki, ko te Karaiti ko te kaha o te Atua, ko ta te Atua whakaaro mohio.

25 No te mea hoki he kuaretanga no te Atua, nui atu i nga tāngata te mohio; he ngoikoretanga no te Atua, kaha atu i nga tāngata.

26 Ka kite nei hoki koutou, e *aku* teina, i to koutou karangatanga, ehara i te mea he tokomaha te hunga whakaaro o te wahi ki te kikokiko *e karangatia ana*, ehara i te mea he tokomaha te hunga nunui, ehara i te mea he tokomaha nga rangatira:

27 Engari i whiriwhiria e te Atua nga mea kuare o te ao, hei mea e whakama ai te hunga whakaaro; a kua whiriwhiria ano e te Atua nga mea ngoikore o te ao, hei mea e whakama ai nga mea kaha;

28 Kua whiriwhiria ano hoki e te Atua nga mea ware o te ao, me nga mea e kinongia ana, me nga kahore noa iho, hei whakakahore i nga tino mea;

29 Kia kore ai e whakamanamana tetahi kikokiko ki tona aroaro.

30 Nāna hoki koutou i roto i a Karaiti Ihu, kua meinga nei ia hei take whakaaro nui mo tatou, he mea na te Atua, hei tika, hei whakatapu, hei hoko:

31 Kia rite ai ki te mea kua oti te tuhituhi, Ki te whakamanamana tetahi, me whakamanamana ki te Ariki.

UPOKO 2.

I A au ano hoki, e *aku* teina, i haere atu ki a koutou, kihai au i haere atu me te pai kupu, me *te hua* ranei o te whakaaro, i taku kauwhautanga atu ki a koutou i te whakaaturanga a te Atua.

2 I takoto hoki taku whakaaro kia kaua ahau e mātau ki tetahi mea i roto i a koutou, ko Ihu Karaiti anake, ko ia hoki i ripekatia.

3 I a au ano i a koutou, i runga ahau i te ngoikore, i te wehi, i te wiri nui.

4 Taku kupu hoki me taku kauwhau, ehara i te kupu whakapati no a te tangata whakaaro nui, engari he whakakitenga na te Wairua, na te kaha:

5 Kei mau hoki to koutou whakapono i runga i o te tangata whakaaro nui, engari i to te Atua kaha.

6 Ki te hunga tino tika ano ia e whai whakaaro ana ano ta matou korero: ehara ia i te whakaaro mohio no tenei

ao, no nga rangatira ranei o tenei ao ka memeha nei:
7 Engari e korerotia ana e matou nga whakaaro nui o te Atua i roto i te mea ngaro, era i hunā ra, a te Atua i whakatakoto ai i mua o te ao, hei whakakororia mo tatou.
8 Kihai nei i mātau i tetahi o nga rangatira o tenei ao: me i mātau hoki, kihai i ripekatia e ratou te Ariki o te kororia.
9 Heoi ka rite ki te mea kua oti te tuhituhi, Kahore nei te kanohi i kite, kahore te taringa i rongo, kahore ano hoki i tapoko noa ki te ngakau o te tangata, nga mea kua rite mai i te Atua ma te hunga e aroha ana ki a ia.
10 Heoi kua whakakitea mai ki a tatou e te Atua, ara. e tona Wairua: e rapu ana hoki te Wairua i nga mea katoa, i nga mea hohonu o te Atua.
11 Ko wai hoki te tangata e mātau ana ki nga mea a te tangata? ko te wairua anake o te tangata i roto i a ia: whaihoki ko nga mea a te Atua, e kore e matauria e tetahi, engari e te Wairua o te Atua.
12 Ehara i te ao te wairua kua riro mai nei i a tatou, engari ko te Wairua e ahu mai nei i te Atua; kia mātau ai tatou ki nga mea kua oti nei te homai ki a tatou e te Atua.
13 A i a matou ka korero nei i aua mea, ehara nga kupu i te mea whakaako e te whakaaro mohio o te tangata, engari he mea whakaako na te Wairua Tapu; e whakariterite ana i nga mea wairua ki nga mea wairua.
14 E kore ia te tangata *i te ngakau* maori e tango i nga mea o te Wairua o te Atua: he mea kuare hoki ki a ia: e kore ano hoki e ahei te mātau, ma te Wairua hoki ka kitea ai.
15 Otiia ki te mea kei tetahi te Wairua, ka kitea e ia nga mea katoa, e kore ano ia e kitea e tetahi.
16 Ko wai hoki te mātau ana ki te hinengaro o te Ariki, e whakaako ai ia i a ia? Kei a tatou ia te hinengaro o te Karaiti.

UPOKO 3.

KIHAI ano hoki ahau, e *aku* teina, i ahei te korero atu ki a koutou, me te mea he hunga koutou i te Wairua, engari i te kikokiko, ano he kohungahunga i roto i a te Karaiti.
2 He waiu, ehara i te kai māro taku i whangai atu ra ma koutou: kiano hoki koutou i kaha noa, kahore nei ano e kaha.
3 Kei te kikokiko na ano hoki koutou: i te mea hoki kei a koutou te hae, te whawhai, nga wehewehe, ehara oti koutou i te hunga i te kikokiko, a e haere ana i runga i ta te tangata ritenga?
4 I tetahi hoki ka ki nei, Ko ahau no Paora; me tetahi atu, Ko ahau no Aporo; ehara oti koutou i te hunga i te kikokiko?
5 Ko wai ra a Paora, ko wai a Aporo? ehara ianei i nga minita i whakapono ai koutou, i runga hoki i ta te Ariki i homai ai ki tetahi ki tetahi?
6 Nāku i whakato, na Aporo i whakamakuku; na te Atua ia i mea kia tupu.
7 Heoi, he kore noa iho te kai whakato, he kore noa iho te kai whakamakuku, engari te Atua nāna nei i mea kia tupu.
8 Na, te kai whakato te kai whakamakuku kotahi tonu raua: a, ka rite ki tana ake mahi tona utu e riro i tetahi i tetahi.
9 He hoa mahi hoki matou no te Atua: he ngakinga *koutou* na te Atua, he whare hanga na te Atua.
10 Rite tonu taku ki ta te Atua aroha noa i homai nei ki a au, he pera me ta te kai hanga mohio, kua takoto i a au te tūnga, a ko tetahi atu kei te hanga whare ki runga. Kia tupato ia tetahi tetahi ki tana whare e hanga ai ki runga.
11 E kore hoki tetahi e ahei te whakatakoto i tetahi tūnga ke atu i tera kua oti nei te whakatakoto, ara, i a Ihu Karaiti.
12 Na, ki te hangā e tetahi ki runga ki tenei tūnga he koura, he hiriwa, he kohatu utu nui, he rakau, he tarutaru, he otaota;
13 E whakakitea te mahi a tetahi a tetahi: ma te ra hoki e whakaatu. ma te kapura hoki e hura; a ka whakamatautauria e te kapura te mahi a tetahi a tetahi tona peheatanga.
14 Ki te mau tonu ta tetahi mahi e hanga ai ki runga, e riro mai he utu i a ia.
15 Ki te wera te mahi a tetahi, ka maumauria tana: heoi e ora ano ia, otira me te mea i roto i te ahi.
16 Kahore oti koutou i mātau, he whare koutou no te Atua; kei roto hoki i a koutou te Wairua o te Atua e noho ana?
17 Ki te hē i tetahi te whare o te Atua, ka hē ano ia i te Atua; e tapu ana hoki te whare o te Atua, ko taua whare nei ano koutou.

18 Kei tinihanga tetahi tangata ki a ia ano. Ki te mea tetahi o koutou he tangata whakaaro ia no tenei ao, me whakatupu kuare ia kia whai whakaaro ai.

19 Ki te Atua hoki he mea kuare nga whakaaro mohio o tenei ao: kua oti hoki te tuhituhi, Ka mau i a ia te hunga whakaaro i runga i to ratou tinihanga.

20 Me tenei hoki, E mātau ana te Ariki ki nga whakaaro o te hunga whakaaro, he tekateka noa.

21 Na, kei whakamanamana tetahi ki nga tāngata: mo koutou hoki nga mea katoa;

22 Paora, Aporo, Kipa, te ao, te ora, te mate, nga mea o naianei, nga mea e takoto mai nei, na koutou katoa;

23 No te Karaiti hoki koutou; no te Atua ano hoki a te Karaiti.

UPOKO 4.

TE tikanga mo ta te tangata whakaaro ki a matou koia tenei, he kai mahi na te Karaiti, he tuari hoki mo a mea ngaro a te Atua.

2 Na, to nga tuari ano hoki e matenuitia ana koia tenei, kia kitea tetahi e pono ana.

3 Ki a au ia he mea nohinohi rawa ta koutou kupu moku, ta te tangata kupu ranei *moku*; kahore nei hoki aku kupu moku ano:

4 Kahore ano kia mau noa i a au tetahi aha aku; heoi e kore tenei e ai hei whakatika moku: te kai whakapuaki kupu hoki moku ko te Ariki.

5 Na, kaua e whakawakia wawetia tetahi mea, kia tae mai ra ano te Ariki, a māna e whakamarama nga mea huna o te pouri, e whakakite hoki nga whakaaro o nga ngakau: ko reira whakamoemititia ai tetahi tetahi e te Atua.

6 He mea whakariro ke hoki enei mea naku, e *aku* teina, ki a maua ko Aporo he whakaaro ki a koutou; kia ai maua hei whakaako i a koutou kia kaua te whakaaro e neke ki runga ake i te mea kua oti te tuhituhi, kia kaua koutou e whakapehapeha, e hapai ake i tetahi ki runga ake i tetahi.

7 Na wai hoki koe i rere ke ai? ko tehea mea hoki āu ehara i te mea homai ki a koe? Na, he mea i homai nei ki a koe, he aha koe ka whakamanamana ai, me te mea kihai i homai *ki a koe?*

8 Kua makona na koutou, kua hua o koutou taonga, i a matou ka motu ke mai nei e kingi ana koutou: koia ano te pai me i kingi tonu koutou, kia kingi tahi ai tatou.

9 Ki taku whakaaro hoki kua waiho matou nga apotoro e te Atua mo muri rawa, ano he hunga mo te mate: kua meinga hoki matou hei matakitakinga ma te ao, ma nga anahera, ma nga tāngata.

10 Ko matou he kuare mo ta te Karaiti, ko koutou ia he hunga whai whakaaro i roto i a te Karaiti; ko matou he ngoikore, ko koutou ia he hunga kaha; to koutou he kororia, to matou ia he honore-kore.

11 Tūtuki tonu mai ki tenei wa nei ano to matou matenga i te kai, i te wai, kahore o matou kakahu, e kurua ana, kahore hoki o matou kāinga tumau;

12 E mauiui ana matou, ko o matou ringaringa hei mahi: e taunutia ana, manaaki tonu matou; e whakatoia ana, whakaririka kau ana matou:

13 Ka korerotia kinotia, ka whakamarie atu matou: kua meinga matou hei paru tahinga no te ao, hei parapara no nga mea katoa, taea noatia tenei ra.

14 Kihai ahau i tuhituhi i enei mea kia whakama ai koutou, engari he whakatupato tenei naku *i a koutou*, ara i aku tamariki aroha.

15 No te mea ahakoa ka tekau mano o koutou kai whakaako i roto i a te Karaiti, heoi kahore e tokomaha nga mātua; he uri hoki koutou noku, i roto i a Karaiti Ihu i runga i te rongo pai.

16 Koia ahau ka tohe atu nei ki a koutou, kia rite ta koutou ki taku.

17 Koia ka tonoa atu nei e au ki a koutou a Timoti, taku tamaiti aroha, *tamaiti* pono i roto i te Ariki, māna koutou e whakamahara ki oku ara i roto i a te Karaiti, ki taku e whakaako nei i nga wahi katoa i roto i nga hahi katoa.

18 Na, e whakapehapeha ana etahi, e mea ana e kore au e haere atu ki a koutou.

19 Otira meake au haere atu ki a koutou, ki te pai te Ariki; a ehara i te kupu, engari ko te kaha o te hunga e whakapehapeha ana, taku e titiro ai.

20 No te mea ehara te rangatiratanga o te Atua i te kupu, engari he kaha.

21 Ko tehea ta koutou e pai ai? kia haere atu ahau ki a koutou me te whiu, me te aroha ranei, me te wairua māhaki?

UPOKO 5.

KUA pakū noa atu te rongo he puremu kei roto i a koutou, he puremu ano ia kahore nei e whakahuatia i roto i nga tauiwi, ara kua riro i tetahi te wahine a tona pāpā.

2 A e whakapehapeha ana koutou, tē pouri koutou, tē mea kia tangohia i roto i a koutou te tangata, nana tenei mahi.

3 Ko ahau ia, ahakoa kei tawhiti toku tinana, kei kona ano toku wairua, a kua whakahe noa ake i te kai mahi o tenei mea, me te mea kei kona ano ahau;

4 Me huihui koutou me toku wairua ano hoki, i runga i te ingoa o to tatou Ariki o Ihu Karaiti, i runga i te kaha o to tatou Ariki o Ihu Karaiti,

5 Ka tuku ai i taua tu tangata ki a Hatana, hei whakangaro mo te kikokiko, kia ora ai te wairua i te ra o te Ariki o Ihu.

6 Kahore e pai ta koutou whakapehapeha. Kahore koutou e mātau he iti nei te rewena rewenatia ake te puranga katoa?

7 Mo konei ra tahia ki waho te rewena tawhito, kia meatia ai koutou hei puranga hou, me koutou hoki e rewena kore na. Kua patua hoki mo tatou a te Karaiti ta tatou Kapenga:

8 Na, kia kai tatou i te hakari, auaka te rewena tawhito, auaka ano hoki te rewena o te mauahara, o te kino, engari hei te rewena kore, *ara,* hei te tinihanga kore, hei te pono.

9 I tuhituhi atu nei ahau ki a koutou i roto i te pukapuka, kia kaua koutou e whakahoatia atu ki nga tāngata puremu:

10 Ehara ia i te mea rawa ki te hunga puremu o tenei ao, ki te hunga apo, ki te hunga hao taonga, ki te hunga karakia ki nga whakapakoko; penei me haere atu koutou i roto i te ao.

11 Na, ka tuhituhi atu nei ano ahau ki a koutou, kia kaua e whakahoatia atu, ki te mea he tangata puremu tetahi e karangatia ana he teina, ki te mea he tangata apo ia, e karakia ana ranei ki te whakapakoko, he tangata taunu, he tangata whakahaurangi i a ia, he tangata hao taonga; kaua rawa koutou ko taua tu tangata e kai tahi.

12 Hei aha ra maku te whakawa i te hunga ano hoki o waho? e kore koia koutou e whakawa i te hunga o roto?

13 Te hunga ia o waho ma te Atua ratou e whakawa. Na, motuhia atu taua tangata kino i roto i a koutou.

UPOKO 6.

KI te mea he totohe ta tetahi o koutou ki tetahi, e whai ngakau ranei ia ki te whakawa ki te aroaro o te hunga hē, a kauaka ki te aroaro o te hunga tapu?

2 Kahore oti koutou i mātau ma te hunga tapu e whakawa te ao? a ki te riro ma koutou e whakawa te ao, e kore ranei koutou e tau hei whakarite i nga whakawakanga nohinohi rawa?

3 Kahore koutou i mātau ko tatou hei whakarite whakawa mo nga anahera? a kauaka oti nga mea o tenei ao?

4 Ki te mea he whakawakanga a koutou ki nga mea o tenei ao, whakanohoia te hunga ingoa iti o te hahi *hei whakarite.*

5 Tenei korero aku he mea kia whakama ai koutou. He pono koia ranei kahore rawa kia kotahi he tangata whakaaro i roto i a koutou, hei whakarite ina whakawa ona teina i a raua?

6 Heoi kei te whakawa te tuakana i te teina, i te aroaro ano hoki o te hunga whakapono kore?

7 Na, hē rawa ta koutou na, ara ta koutou whakawa i tetahi i tetahi. He aha te whakaririka kau ai ina ahatia koutou? he aha hoki tē tangohia noatia atu ai a koutou mea?

8 Heoi e mahi hē ana koutou, e tango ana i ta tera, a he tuakana ano koutou he teina.

9 Kahore oti koutou e mātau, e kore te hunga whakahaere hē e whiwhi ki te rangatiratanga o te Atua? Kei tinihangatia koutou; e kore te hunga moepuku, e kore te hunga karakia ki nga whakapakoko, e kore te hunga puremu, e kore te hunga whakawahine te hunga ranei e mea ana i te tāne hei wahine,

10 E kore te hunga tahae, e kore te hunga apo, e kore te hunga whakahaurangi i a ratou, e kore te hunga taunu, e kore te hunga hao taonga, e whiwhi ki te rangatiratanga o te Atua.

11 He pera ano hoki etahi o koutou i mua: otira kua horoia koutou, kua whakatapua koutou, kua whakatikaia runga i te ingoa o te Ariki o Ihu, he meatanga hoki na te Wairua o to tatou Atua.

12 Tika tonu nga mea katoa *hei meatanga* maku, otira e kore e pai nga mea katoa: tika tonu nga mea katoa maku, otira e kore e waiho e au tetahi mea hei rangatira moku.

13 Ko nga kai ma te kopu, a ko te
kopu mo nga kai: heoi ka ngaro tenei i
te Atua me era ano hoki. Na, ehara
rawa te tinana hei mea mo te moepuku,
engari ma te Ariki, a ko te Ariki *hei*
Ariki mo te tinana.
14 Na, na te Atua i ara ai te Ariki,
whaihoki māna tatou ka ara ai, ara ma
tona kaha.
15 Kahore oti koutou i mātau, he wahi
no te Karaiti o koutou tinana? kia
tangohia koia e ahau nga wahi o te
Karaiti, a, waiho iho hei wahi mo te
wahine puremu? Kahore rapea!
16 Kahore koutou i mātau, ki te honoa
tetahi ki te wahine puremu, kotahi ano
te tinana? e ki ana hoki ia, Hei kiko-
kiko kotahi raua tokorua.
17 Otiia ki te honoa tetahi ki te Ariki,
kotahi tonu te wairua.
18 Rere atu ra i te moepuku. No
waho o te tinana nga hara katoa e hara
ai te tangata; te tangata ia e puremu
ana, e hara ana ia ki tona ake tinana.
19 Kahore koutou i mātau, he whare
to koutou tinana no te Wairua Tapu i
roto na i a koutou, i homai nei e te
Atua, a ehara i te mea no koutou ake
koutou?
20 Kua oti hoki koutou te hoko ki te
utu: na, whakakororiatia te Atua ki o
koutou tinana, ki o koutou wairua; na
te Atua hoki ena.

UPOKO 7.

NA, nga mea i tuhituhi mai ra kou-
tou ki a au: he mea pai ano mo
te tangata kia kaua e pa atu ki te
wahine.
2 Otiia me whakaaro kei puremu, a
kia rite ma te tāne ko tana wahine ake,
ma te wahine ano hoki ko tana tāne
ake.
3 Kia puta ta te tāne whakaaro pai ki
te wahine, hei te mea e tika ana: ta te
wahine ano hoki ki te tāne.
4 Ehara te wahine i te rangatira o
tona tinana ano, engari ko te tāne: me
te tāne ano hoki, ehara ia i te rangatira
o tona ake tinana, engari ko te wa-
hine.
5 Kaua e kaiponuhia ta tetahi ta te-
tahi, ki te kore e rite te whakaae a
tetahi a tetahi, mo tetahi wa, kia atea
ai korua ki te noho puku ki te inoi; ka
hoki mai ai ano ki a korua, kei ai to
korua hiahia taikaha hei whakawainga
ma Hatana i a korua.
6 Otira he mea whakaae noa tenei
korero aku, ehara i te tikanga whakata-
koto.
7 Taku hoki i pai ai, kia penei nga
tāngata katoa me ahau nei. Otira e
hoatu ana e te Atua ki ia tangata ki ia
tangata te mea mona ake, ki tetahi ko
tenei ki tetahi ko tera.
8 Na, ko taku kupu tenei ki nga taka-
kau, ratou ko nga wāhine pouaru, He
mea pai ano mo ratou kia kāti tonu me
au nei.
9 Otira ki te kore e taea te whakama-
nawanui, me marena: he pai hoki te
marena, he kino ia te ka *o te ngakau*.
10 Ko taku whakahau ia tenei ki te
hunga whai hoa, ehara i ahau, engari
na te Ariki, Aua te wahine e mawehe
atu i *tana* tāne:
11 A, ki te mawehe atu ia, me noho
hoa-kore, me hohou ranei te rongo ki
tana tāne: kaua ano hoki te tāne e wha-
karere i *tana* wahine.
12 Na, ki era atu naku tenei kupu,
ehara i te Ariki: Ki te mea he wahine
whakapono kore ta tetahi o nga teina, a
ka whakaae taua wahine kia noho tahi
raua, kaua ia e whakarerea.
13 Ki te mea hoki he tāne whakapono
kore ta tetahi wahine, a ka whakaae
kia noho tahi raua, kaua ia e whakare-
rea.
14 No te mea e whakatapua ana te
tāne whakapono kore e te wahine, e
whakatapua ana hoki te wahine whaka-
pono kore e te tāne: me he kahore, kua
poke a korua tamariki; tena ko tenei e
tapu ana.
15 Ki te mawehe atu ia te whakapono
kore, māna e mawehe atu. E kore
tetahi teina, tuahine ranei, e mau i nga
mea penei: otira kua karangatia tatou e
te Atua ki te rangimarie.
16 I mohiotia hoki e koe ki te aha, e
tai, e kore e ora i a koe tou tāne? i mo-
hiotia hoki e koe ki te aha, e te tāne, e
kore e ora i a koe tou wahine?
17 Heoi kia rite te haere ki ta te Atua
i tuwha ai ki tetahi ki tetahi, ki ta te
Ariki karangatanga i tetahi i tetahi.
Ko taku hoki tenei e whakatakoto nei i
roto i nga hahi katoa.
18 He mea kokoti tetahi i tona kara-
ngatanga ai? kaua e whakakahoretia
tona kotinga. He mea kokoti kore
tetahi i tona karangatanga ai? kaua ia
e kotia.
19 He mea kore noa iho te kotinga, he
mea kore noa iho ano te kotinga kore,
engari te pupuri i a te Atua ture.
20 Te mahi a tetahi a tetahi i tona

karangatanga ai, kia mau tonu ia ki
tenei.
21 He pononga koe i tou karangata-
nga ai? kaua e manukanuka: otira ki
te watea he haerenga noatanga atu mou,
tena ra.
22 He pononga tetahi i tona karanga-
tanga ai i roto i te Ariki, he tangata
tuku noa ia na te Ariki: a ki te mea
ehara i te pononga i tona karangatanga
ai, he pononga ano ia na te Karaiti.
23 Kua oti koutou te hoko ki te utu;
aua koutou e meinga hei pononga ma
te tangata.
24 E *aku* teina, te *mahi* a tenei a tenei
i tona karangatanga ai kia mau ia ki
tena, me te whakaaro ano ki te Atua.
25 Na, nga wahina, kahore a te Ariki
tikanga ki a au; tenei ia taku whaka-
aro, ara ta te tangata i a ia nei ta te
Ariki atawhai, i pono ai.
26 Ki taku whakaaro hoki he mea pai
ano tenei mo te whakararu o tenei wa,
ara, e pai ana kia pena tonu te tangata.
27 Kua herea koe ki te wahine? kaua
e whai kia wetekia. Ka oti koe te
wewete mai i te wahine? kaua e whaia
he wahine.
28 Otiia ki te marena ano koe, kahore
ou hara; ki te marena ano hoki te
wahina, kahore ona hara. Otiia e pa
mai te whakararu i te kikokiko ki taua
hunga pena: heoi me ata hanga ahau
ki a koutou.
29 Tenei ia taku korero, e *aku* teina, e
tutata ana te wa: heoi inaianei kia rite
te hunga whai wahine ki te hunga
kahore nei a ratou;
30 Me te hunga e tangi ana, ki te
hunga kahore nei e tangi; me te hunga
e hari ana, ki te hunga kahore nei e
hari; me te hunga e hoko ana, ki te
hunga rawakore;
31 Me te hunga i a ratou tenei ao, ki
te hunga kahore nei e maumauria e
ratou *te ao*: e memeha haere ana hoki
te ahua o tenei ao.
32 Na, e mea ana tenei au kia kaua
koutou e manukanuka. Ta te takakau
e manukanuka ai ko nga mea a te Ariki,
me pehea tana whakamanawareka ki te
Ariki:
33 He tangata whai hoa, ko nga mea
o te ao tana e manukanuka ai, me pehea
tana whakamanawareka ki tana wa-
hine.
34 Takoto ke ana ta te wahine whai
hoa, takoto ke ana ta te wahina. He
wahine takakau, tana e manukanuka ai
ko nga mea a te Ariki, kia tapu ai te
tinana te wairua: he wahine whai hoa,
tana e manukanuka ai ko nga mea o te
ao, me pehea tana whakamanawareka
ki tana tāne.
35 Tenei korero aku he mea kia hua
ai he pai mo koutou ake; ehara i te
mea kia mahangatia ai koutou e ahau,
engari kia ahua pai ai te mahi, kia u ai
koutou ki te Ariki, kia kaua e kumea
ketia.
36 Na, ki te mea tetahi e hē ana tana
tikanga ki tana wahina, ki te pahika ke
i tona kaumatuatanga, a kei tena te
tikanga māna e mea tana e pai ai,
kahore ona hara: kia marenatia raua.
37 Ki te u tonu ia te ngakau o tetahi,
a kahore he mea hei turaki i tana, a kei
a ia ake ano te tikanga mo tana e pai ai,
kua oti ano hoki tenei te whakatakoto e
tona ngakau kia waiho tana hei wahina,
e pai ana ano tana mahi.
38 Na, e pai ana te mahi a te tangata
e tuku ana kia marenatia; pai ake ia te
mahi a te tangata kahore e tuku kia
marenatia.
39 E mau ana te wahine i te ture i te
oranga o tana tāne; ki te mate ia tana
tāne, kua atea; e marenatia ano ia ki
tana e pai ai; otira i roto i te Ariki.
40 Ki taku whakaaro ia, nui atu tona
koa ki te kāti tonu ia: na, ki taku ki
kei a au ano hoki te Wairua o te Atua.

UPOKO 8.

NA, nga mea e patua ana ma nga
whakapakoko, e mohio ana tatou
kei a tatou katoa te matauranga. Ta te
matauranga he whakapupuhi; ta te
aroha ia ko te hanga i te whare.
2 Ki te mea tetahi e mātau ana ia ki
tetahi mea, kahore ano tona mataura-
nga ki tetahi mea kia rite ki te tikanga
o te matauranga.
3 Ki te aroha ia tetahi ki te Atua, kua
matauria tenei tangata e ia.
4 Na, te kai i nga mea e patua ana ma
nga whakapakoko, e mahara ana tatou
he kore noa iho te whakapakoko i te ao,
kahore hoki he Atua ke atu kotahi
anake.
5 Ta te mea hoki ahakoa *he mea enei* e
karangatia nei he atua, i te rangi ranei i
te whenua ranei, (he tini nei hoki nga
atua he tini nga ariki,)
6 Ki a tatou ia kotahi ano Atua ko te
Matua, ko te take ia o nga mea katoa, a
e ahu atu ana tatou ki a ia; kotahi hoki
Ariki ko Ihu Karaiti, nāna nei nga mea
katoa, nāna hoki tatou.
7 Otira kahore o te katoa matauranga:

ki ta etahi hoki, he mea i patua ma te
whakapakoko ta ratou e kai nei, me te
whakaaro ano ratou ki te whakapakoko,
a taea noatia tenei wa; a poke iho to
ratou hinengaro i kaha kore nei.
8 Ehara raia te kai i te mea e paingia
ai tatou e te Atua: no te mea ahakoa
kai tatou, e kore e kake to tatou pai;
ahakoa kahore e kai, e kore e iti ta tatou
pai.
9 Engari, kia tupato ki tenei wahi i
tukua ki a koutou, kei ai hei whakahi-
nga mo te hunga ngoikore.
10 Ki te mea hoki ka kite tetahi i a
koe, i te mea mohio, e noho ana ki te
kai i roto i te temepara o te whakapako-
ko, e kore koia e neke ake tona hinenga-
ro, ara, to te mea ngoikore nei, ki te kai
i nga mea e patua ana ma te whakapa-
koko?
11 Na, ma tou matauranga ka ngaro
ai te teina ngoikore, he whakaaro nei ki
a ia i mate ai a te Karaiti.
12 Na, ki te penei to koutou hara ki
nga teina, ta koutou patu i to ratou
hinengaro ngoikore, e hara ana koutou
ki a te Karaiti.
13 Mo konei, ki te hē taku teina i te
kai, e kore rawa ahau e kai kikokiko
ake tonu atu, kei hē i a au taku teina.

UPOKO 9.

HE teka ianei he apotoro au? he
teka ianei kei a au ano nga tika-
nga moku? kihai ianei ahau i kite i a
Ihu Karaiti i to tatou Ariki? ehara oti
koutou i taku mahi i roto i te Ariki?
2 Ahakoa ehara ahau i te apotoro ki
era atu, *he apotoro* ano ia ahau ki a
koutou: ko koutou hoki te hiri o toku
apotorotanga i roto i te Ariki.
3 Ko taku whakahokinga kupu tenei
ki oku kai ui;
4 He teka ianei kei a matou te tika-
nga mo te kai mo te inu?
5 He teka ianei kei a matou te tika-
nga mo te whakahaereere i te tuahine,
ara, i te hoa wahine, mo te pera me era
apotoro, me nga teina o te Ariki, ratou
ko Kipa?
6 Ko maua anake ranei ko Panapa,
kahore ranei i a maua te tikanga kia
kaua e mahi?
7 Ko wai ka haere hei hoia, a nona
ake ano nga utu mona? ko wai e wha-
kato ana i te māra waina, a kahore e
kai i ona hua? ko wai hoki e whangai
ana i te kahui, a kahore e kai i te waiu
o te kahui?
8 No te tikanga tangata ranei enei
kupu aku? a ehara ranei i te ture enei
korero?
9 Kua oti hoki te tuhituhi i roto i te
ture a Mohi, Kaua e whakamokatia te
mangai o te kau patu witi. Ko nga kau
koia ta te Atua i whakaaro ai?
10 Mo tatou ranei te tino tikanga o
ana korero? He whakaaro ra ki a
tatou i tuhituhia ai: he tika hoki kia
parau te kai parau i runga i te tuma-
nako; a, te tangata e patu witi ana, i
runga i te tumanako kia whiwhi ki tana
i tumanako atu ai.
11 Kua ruia atu nei e matou nga mea
wairua ma koutou, a he mea nui ianei
ki te kotia e matou a koutou mea o te
kikokiko?
12 Kua uru nei etahi atu ki tenei tika-
nga ki a koutou, a kauaka ranei matou!
Otiia kihai matou i mea ki tenei tika-
nga; engari e whakamanawanui ana
matou ki nga mea katoa, kei ai ta
matou hei arai mo te rongo pai o te
Karaiti.
13 Kahore oti koutou i mātau, na, te
hunga e mahi ana i nga mea tapu, e
kai ana ratou i *nga mea* o te temepara?
me nga kai tiaki o te āta ma ratou ano
tetahi wahi o to te āta?
14 Pera tonu ano hoki ta te Ariki i
whakarite ai mo nga kai kauwhau o te
rongo pai, hei runga i te rongo pai he
oranga mo ratou.
15 Na, kihai ahau i mea ki tetahi o
enei mea: kahore hoki ahau i tuhituhi
i enei mea kia pena mai ano ki a au: ki
a au hoki he pai te mate, engari taku
whakamanamana, kaua tetahi e whaka-
kahore i tena.
16 No te mea ahakoa kauwhau ahau i
te rongo pai, kahore maku whakamana-
mana: kua takoto hoki tenei hei mahi
maku; he aue ano hoki maku ki te
kore ahau e kauwhau i te rongo pai.
17 Ki te whai ngakau hoki ahau ki te-
nei mahi, he utu toku: a ki te kore he
ngakau, he mahi tuari *tenei* kua tukua
mai ki a au.
18 Na, he aha koia te utu moku? ara,
ka meinga e ahau kia kore e utua te
rongo pai o te Karaiti, ina kauwhautia e
ahau; kei hē i a au nga tikanga o te
rongo pai kua tukua mai ki a au.
19 Ehara ahau i te pononga na tetahi,
heoi kua waiho ahau e ahau ano hei
pononga ma te katoa, kia tokomaha atu
ai e riro mai i ahau.
20 Na, whaka-Hurai ana ahau ki nga
Hurai, kia riro ai i a au nga Hurai; me
te mea i raro *ahau* i te ture ki te hunga

i raro o te ture, kia riro ai i ahau te hu-
nga i raro o te ture;
21 Me he tangata ture kore *ahau* ki te
hunga ture kore, (ehara i te mea he ture
kore ki te Atua, he ture nei hoki ta te
Karaiti ki a au,) kia riro ai i a au te hu-
nga ture kore.
22 Me he ngoikore ahau ki te hunga
ngoikore, kia riro ai i a au te hunga
ngoikore; meinga ana ahau hei mea
katoa ki te katoa, kia pau rawa ai taku
hei whakaora i etahi.
23 I meinga ai tenei e ahau he wha-
kaaro ki te rongo pai, kia whiwhi tahi
ai tatou ki tona *pai*.
24 Kahore oti koutou i mātau ki te
hunga e oma whakataetae ana, e oma
katoa ana ano ratou, kotahi ano ia
māna te utu whakahonore? Kia tika
ano ta koutou oma, kia whiwhi ai
koutou.
25 A, nga tāngata katoa e whakatae-
tae ana e whakakoromaki ana i nga
hiahia katoa. Ratou, kia whiwhi ai ki
te karauna pirau; tatou ia, ki te mea e
kore e pirau.
26 Ko ahau nei hoki, kahore i ngaro
taku oma; e kuru ana ahau, kahore ia e
rite ki te kai patu o te hau:
27 Engari e pēhia ana e ahau toku
tinana, a meinga ana hei pononga
maku; kei kauwhau pea ahau ki etahi
atu, a ko au ka akiritia atu.

UPOKO 10.

E *AKU* teina, e kore ahau e pai kia
kuare koutou, i raro o te kapua o
matou mātua katoa, i haere katoa ano
hoki ra roto i te moana;
2 A iriiria katoatia ana ratou ki a
Mohi, i roto i te kapua i roto hoki i te
moana;
3 A, te kai i kainga e ratou katoa, te
mea wairua, kotahi tonu;
4 Te wai ano hoki i inumia e ratou
katoa, te mea wairua, kotahi tonu; i
inu hoki ratou i ta te mea wairua, ara, i
ta te Toka i whai nei *i a ratou*: a, taua
Toka na ko te Karaiti.
5 Otiia kihai te Atua i ahuareka atu ki
te nuinga o ratou; i turakina iho hoki
ratou i te koraha.
6 Na, enei mea hei tohu ki a tatou,
kia kaua ai tatou e hiahia ki nga
mea kino, kei pera me ratou i hia-
hia ra.
7 Kaua ano hoki koutou e karakia ki
nga whakapakoko, kei pera me etahi o
ratou; kua oti na hoki te tuhituhi, I
noho te iwi ki te kai ki te inu, a whaka-
tika ana ki te takaro.
8 Kaua ano hoki tatou e puremu, kei
pera me etahi o ratou i puremu, a hinga
ana e rua tekau ma toru nga mano i te
ra kotahi.
9 Kaua ano hoki tatou e whakamatau-
tau i a te Karaiti, kei pera me etahi o
ratou i whakamatautau ra, a ngaro ana i
nga nakahi.
10 Kaua hoki koutou e amuamu, kei
pera me etahi o ratou i amuamu, a ngaro
ana i te kai whakangaro.
11 Na, i pa enei mea katoa ki a ratou
hei tohu: a kua tuhituhia nei hei wha-
katupato i a tatou, i te hunga ka tae nei
ki nga whakamutunga o te ao.
12 Na, te tangata e mea ana e tu ana
ia, kia tupato ia kei hinga.
13 Kahore ano kia pono ki a koutou te-
tahi whakamatautauranga e rere ke ana i
to te tangata: a e pono ana te Atua, e kore
nei e tuku kia nui ake i to koutou kaha
te whakamatautauranga mo koutou; a
ki te whakamatautauria koutou ka mea-
tia e ia he putanga, kia u ake ai
koutou.
14 Na, e oku *hoa* aroha, rere atu i te
karakia whakapakoko.
15 Taku korero nei he mea ki te hu-
nga mahara; whakaaroa e koutou taku
e mea nei.
16 Te kapa whakapainga e whakapai
nei tatou, ehara koia i te inumanga ta-
hitanga i te toto o te Karaiti? te taro e
whatiwhatiia nei e tatou, ehara ianei i
te kainga tahitanga i te tinana o te
Karaiti?
17 No te mea kotahi ano taro, kotahi
ano tinana tatou tokomaha; kotahi tonu
nei hoki taua taro e kainga nei e tatou
katoa.
18 Whakaaroa a Iharaira o te kiko-
kiko: he teka ianei ko te hunga e kai
ana i nga patunga tapu, e uru tahi ana
ratou ki to te āta?
19 Na, he pehea ra taku korero? he
tikanga mea ranei te whakapakoko? he
tikanga mea ranei te mea e patua ana
ma te whakapakoko?
20 Na, nga mea e patua ana e nga
tauiwi, e patua ana ma nga rewera, he
teka ma te Atua: a e kore ahau e pai kia
uru tahi koutou ko nga rewera.
21 E kore koutou e ahei te inu i te
kapa a te Ariki, me te kapa ano hoki a
nga rewera: e kore koutou e ahei te kai
i to te Ariki tepu, i to nga rewera tepu
ano hoki.
22 E mea ana ranei tatou kia hae mai
te Ariki? e kaha ana koia tatou i a ia?

23 E tika ana nga mea katoa maku,
otira e kore e pai katoa: e tika ana nga
mea katoa maku, otira e kore te whare e
hangā e nga mea katoa.
24 Kaua tetahi e rapu ki tana ake,
engari *me rapu* katoa i ta tera i ta
tera.
25 Kainga nga mea katoa e hokoa ana
i te makete, kaua e uiui atu kei hē te
hinengaro:
26 No te Ariki hoki te whenua, me ona
tini mea.
27 Na, ki te karangatia koutou e te-
tahi o te hunga whakapono kore, a e pai
ana koutou kia haere; kainga nga mea
katoa e whakatakotoria ana ki to koutou
aroaro, kaua e uiui atu *kei hē* te hine-
ngaro.
28 Ki te mea ia tetahi ki a koutou, I
patua tenei ma te whakapakoko, aua e
kai, me whakaaro ki te kai whakaatu, ki
te hinengaro ano hoki: no te Ariki hoki
te whenua, me ona tini mea:
29 I a au i mea nei, Ki te hinengaro,
ehara i te mea nou, engari no tera: he
aha hoki toku herekoretanga i whakahe-
ngia ai e to tera hinengaro?
30 Ki te mea hoki na te aroha noa
ahau i kai ai, he aha ahau i korerotia
kinotia ai mo te mea i whakawhetai ai
ahau?
31 Na, ahakoa kai koutou, ahakoa inu,
aha ranei, meinga katoatia hei whaka-
kororia mo te Atua.
32 Kei ai koutou hei tūtukitanga wae-
wae, ki nga Hurai, ki nga Kariki, ki te
hahi ranei o te Atua:
33 Kia penei me au e whakamanawa-
reka nei i te katoa i nga mea katoa, i
ahau kahore nei e rapu i te pai moku
ake, engari i to te tokomaha kia ora
ai ratou.

UPOKO 11.

KIA rite ta koutou ki taku, me taku
nei ka rite ki a te Karaiti.
2 Na, e whakamoemiti ana au ki a
koutou, e *aku* teina, mo koutou ka ma-
hara ki ahau i nga mea katoa, a ka pu-
puri ano i nga whakarerenga iho, i aku i
tuku atu ra ki a koutou.
3 E mea ana ahau kia mātau koutou,
ko te Karaiti te upoko o nga tāne katoa;
ko te tāne te upoko o te wahine; a ko te
Atua te upoko o te Karaiti.
4 Te tangata e inoi ana e poropiti
ana ranei, me te hipoki ano te upoko, e
whakaiti ana ia i tona upoko.
5 Me te wahine ano hoki e inoi ana e
poropiti ana ranei, a kahore he hipoki o
te upoko, e whakaiti ana ia i tona upoko:
e rite tonu ana hoki ki *te upoko* kua oti
te heu.
6 Ki te kahore hoki te wahine e hipo-
kina, kia waruhia hoki ia: ki te mea ia
he mea whakama ki te wahine kia waru-
hia kia heua ranei, me hipoki.
7 E kore hoki e tika mo te tāne kia
hipokina tona upoko, ko te ahua hoki ia
me te kororia o te Atua: ko te wahine
ia te kororia o te tāne.
8 Ehara hoki i te mea no te wahine te
tāne, engari no te tāne te wahine;
9 Kihai ano hoki te tāne i hangā ma
te wahine, engari ko te wahine ma te
tāne.
10 Koia i tika ai hei runga i te upoko o
te wahine *te tohu o* te mana, he mea mo
nga anahera.
11 Ahakoa ra e kore te tāne e motuhia
mai i te wahine, e kore ano hoki te wa-
hine e motuhia mai i te tāne, i roto i te
Ariki.
12 No roto hoki i te tāne te wahine,
whaihoki i na te wahine mai ano te tāne:
na te Atua ano ia nga mea katoa.
13 Ma koutou ake ano e whakaaro: he
mea tika ranei kia inoi hipoki kore te
wahine ki te Atua?
14 E kore ranei te whakaaro maori nei
ano e ako i a koutou, ki te mea he ma-
kawe roroa o te tāne, he mea whakatu-
tua ia mona?
15 Tena ki te mea he makawe roroa o
te wahine, hei whakakororia ia mona:
ina hoki kua hoatu ki a ia te makawe
hei hipoki.
16 Otira ki te mea he ahua tohe to te-
tahi, kahore a matou ritenga pera, ka-
hore hoki a nga hahi a te Atua.
17 Na, i a au e korero atu nei i tenei,
kahore aku whakamoemiti, kahore hoki
koutou e whakamine mai mo te pai,
engari mo te kino.
18 Te tuatahi, i a koutou ka whaka-
mine mai ki roto ki te hahi, ka rongo
ahau he wehewehenga kei roto i a kou-
tou; a e whakaponohia ana ano e ahau
tetahi wahi.
19 He mea takoto rawa hoki kia whai
titorehanga koutou, kia kitea ai te hu-
nga e paingia ana i roto i a koutou.
20 Na, ka huihui mai koutou ki te
wahi kotahi, ehara i te mea ki te kai i te
hapa a te Ariki.
21 I te mea hoki e kai ana, ko tana
ake hapa ta tetahi ta tetahi e tango
wawe ai: a e hiakai ana tetahi, e hau-
rangi ana tetahi.
22 Kahore koia o koutou whare e kai
ai e inu ai koutou? e whakahawea ana

ranei koutou ki te hahi a te Atua, a e
mea ana kia whakama te hunga kahore
nei a ratou mea? Kia pehea atu taku
kupu ki a koutou? kia whakamoemiti
atu ahau ki a koutou mo tenei mea? e
kore ra ahau e whakamoemiti.
23 Kua riro mai hoki i a au ta te
Ariki, taku i tuku atu ra ki a koutou,
ara, I tangohia te taro e te Ariki e Ihu,
i taua po i tukua ai ia:
24 A ka mutu te whakawhetai, ka
whatiia e ia, na, ka mea ia, Tangohia,
kainga; ko toku tinana tenei, ka whati-
whatiia nei mo koutou: meinga tenei
hei whakamaharatanga ki a au.
25 Me te kapa ano hoki i te mutunga
o te hapa, me tana mea ano, Ko tenei
kapa te kawenata hou i runga i oku
toto: meinga tenei i nga inumanga
katoatanga hei whakamaharatanga ki a
au.
26 I nga wa katoa hoki e kai ai
koutou i tenei taro, e inu ai i tenei
kapa, e whakakitea ana e koutou te
matenga o te Ariki kia tae mai ra
ano ia.
27 Mo reira ki te kai hē tetahi i tenei
taro, ki te inu hē i te kapa a te Ariki, ka
whai hara ia i te tinana i nga toto o te
Ariki.
28 Engari kia uiui te tangata ki a ia
ano, ka kai ai i taua taro, ka inu ai i
taua kapa.
29 No te mea ki te kai hē ki te inu hē
tetahi, e kai ana e inu ana i te whakawa-
kanga mona, tē whakaaro ko te tinana o
te Ariki.
30 Na konei hoki he tokomaha i roto i
a koutou e ngoikore ana, e mate ana, a
he tokomaha ano kua moe.
31 Me i whakawa hoki tatou i a tatou
ano, kihai i whakataua te hē ki a tatou.
32 Na, ka whakawakia, he mea wha-
kaako tatou na te Ariki, kei tukua nga-
tahitia tatou me te ao ki te hē.
33 Heoi, e aku teina, ka huihui kou-
tou ki te kai, me tatari tetahi ki
tetahi.
34 A ki te hiakai tetahi tangata, hei
roto i *tona* whare ia kai ai; kei ai to
koutou huihuinga hei take whakawaka-
nga. Era atu mea hoki maku e whaka-
tika, ina tae atu ahau.

UPOKO 12.

NA, kahore ahau e pai, e *aku* teina,
kia kuare koutou ki nga mea
wairua.
2 E mātau ana koutou he tauiwi kou-
tou i mua, he mea kahaki ki nga wha-
kapakoko reo kore, me koutou i kahaki-
na ra.
3 Koia ahau ka whakakite atu nei ki a
koutou, e kore tetahi tangata, na te Wai-
rua nei o te Atua ana korero, e ki, he
mea kanga a Ihu: e kore ano hoki e
taea e tetahi te mea ko Ihu te Ariki, ki
te kahore te Wairua Tapu.
4 Na, poka ke nga mea e homai ana,
kotahi ano ia Wairua.
5 A poka ke nga minitatanga, kotahi
ano ia Ariki.
6 Poka ke ano hoki nga mahi; kotahi
ano ia Atua hei mahi i nga mea katoa i
roto i te katoa.
7 Otira e homai ana ki tetahi ki te-
tahi te whakakitenga a te Wairua hei
pai.
8 E homai ana hoki ki tetahi e te
Wairua te kupu whakaaro; ki tetahi
atu te kupu mātau, he mea na taua
Wairua ano;
9 A ki tetahi ko te whakapono, na
taua Wairua ra ano; ki tetahi atu ko
nga mana whakaora, na taua Wairua
ano;
10 Ki tetahi atu ko nga mahi mere-
kara; ki tetahi atu ko te mahi poropiti;
ki tetahi atu ko te matauranga ki nga
wairua; ki tetahi atu ko nga reo ke; ki
tetahi atu ko te whakamaoritanga i nga
reo:
11 Na, enei mea katoa he mea mahi na
taua Wairua kotahi ra ano, ko ia hei
tuwha i tana e pai ai ki tetahi ki
tetahi.
12 Kotahi hoki te tinana, a he tini ona
wahi, a nga wahi katoa o taua tinana
kotahi, ahakoa tini, kotahi ano tinana;
e penei ana hoki a te Karaiti.
13 Kotahi nei hoki te Wairua i iriiria
ai tatou katoa ki roto ki te tinana kotahi,
nga Hurai, nga Kariki, nga herehere,
nga rangatira; kotahi tonu ano te
Wairua i whakainumia mai mo tatou
katoa.
14 Ehara hoki i te mea kotahi te wahi
o te tinana, engari he tini.
15 Ki te mea te waewae, He teka no te
tinana ahau, ina hoki ehara ahau i te ri-
ngaringa; ma kona oti ka whakakaho-
retia ai hei wahi mo te tinana?
16 Ki te mea te taringa, He teka no te
tinana ahau, ina hoki ehara ahau i te
kanohi; ma kona oti ka whakakahore-
tia ai hei wahi mo te tinana?
17 Me he mea he kanohi te tinana
katoa, kei hea te wahi hei whakarongo?
Me he mea he whakarongo ta te katoa,
kei hea te wahi hei hongi?

18 Ko tenei, kua oti i te Atua te wha-
kanoho tenei wahi tenei wahi ki roto ki
te tinana, ana hoki i pai ai.
19 A me he mea kotahi ano wahi
ratou katoa, kei hea te tinana?
20 Ko tenei he tini nga wahi, kotahi
ano ia tinana.
21 A e kore te kanohi e ahei te mea
atu ki te ringaringa, Kahore aku mahi
māu: te mahunga ranei ki nga wae-
wae, Kahore aku mahi ma korua.
22 Engari, nga wahi o te tinana e
kiia ana he ngoikore, nui rawa te mahi
ma era:
23 A, nga wahi o te tinana e kiia ana
e taton e iti ana te honore, nui atu te
honore e meatia iho ana e tatou ki era;
a nui atu te ataahua ki o tatou *wahi*
ataahua kore.
24 O tatou *wahi* ataahua hoki kahore
he aha e meatia ai; heoi he mea huihui
marire na te Atua *nga wahi o* te tinana,
he mea whakarite marie, nui atu hoki
te honore i hoatu e ia ki te *wahi* i hapa:
25 Kei wehewehea te tinana; engari
kia kotahi tonu te whakaaro o nga wahi
mo tetahi mo tetahi.
26 Ki te mamae tetahi wahi, mamae
tahi ana nga wahi katoa; a ka whaka-
honoretia tetahi wahi, hari tahi ana nga
wahi katoa.
27 Na, ko koutou te tinana o te Karai-
ti, he wahi ano nona tenei tangata tenei
tangata.
28 Kua whakanohoia ano hoki e te
Atua etahi i roto i te hahi; nga apotoro
ki mua; tuarua ko nga poropiti; tua-
toru ko nga kai whakaako; muri iho ko
nga merekara; me i reira ko nga mana
whakaora, ko nga hoa mahi, ko nga kai
whakahaere tikanga, ko nga reo ke.
29 He apotoro oti katoa? he poropiti
oti katoa? he kai whakaako oti katoa?
he *kai mahi* merekara oti katoa?
30 Kei te katoa oti nga mana whaka-
ora? he reo ke oti o te katoa hei korero?
he kai whakamaori oti katoa?
31 Na, whaia e koutou nga homaita-
nga papai rawa: tenei ano hoki te
huarahi tino pai rawa te whakaaturia
nei e ahau ki a koutou.

UPOKO 13.

AHAKOA korero noa ahau i nga reo
o nga tāngata o nga anahera, ki
te kahore oku aroha, ka rite ahau ki te
parahi tangi, ki te himipora tatangi.
2 A, ahakoa kei a au te mahi poropiti,
a kitea ana e ahau nga mea ngaro katoa,
me te matauranga katoa, a ahakoa kei a
au katoa te whakapono, e taea ai te
whakanekeneke i nga maunga, ki te
kahore oku aroha, ehara rawa ahau.
3 A ahakoa ka hoatu e ahau aku tao-
nga katoa hei whangai *i te hunga rawa-
kore*, a ahakoa ka tukua atu e ahau
toku tinana kia tahuna, ki te kahore oku
aroha, kahore rawa he pai ki ahau.
4 E manawanui ana te aroha, e ata-
whai ana; e kore te aroha e hae; e
kore te aroha e whakaii, e kore e wha-
kapehapeha,
5 Kahore ona tikanga whanoke, e kore
e whai ki āna ake, e kore e riri wawe, e
kore e whakairi kino;
6 E kore e hari ki te hē, engari ka
hari tahi me te pono;
7 E whakamanawanui ana ki nga
mea katoa, e whakapono ana ki nga
mea katoa, e whakaaro pai ana ki nga
mea katoa, e whakaririka kau ana ki
nga mea katoa.
8 E kore rawa te aroha e taka: na,
ahakoa mahi poropiti, e memeha; aha-
koa reo *ke*, e mutu; ahakoa matauran-
nga, e memeha.
9 E mātau ana hoki tatou ko tetahi
wahi *anake*, e poropiti ana tatou ko
tetahi wahi *anake;*
10 Otira ka tae mai te tino mea, ko
reira memeha ai taua wahi.
11 I taku tamarikitanga, i rite aku
korero ki a te tamariki, i rite toku nga-
kau ki to te tamariki, i rite oku whaka-
aro ki o te tamariki; taku kaumatuata-
nga, whakarerea ake e ahau nga mea
tamariki.
12 Inaianei hoki he titiro pouriuri ta
tatou i roto i te whakaata; ko reira ia
he kanohi he kanohi: inaianei e mātau
ana ahau ko tetahi wahi *anake;* ko reira
ia ahau mohio ai me ahau e mohiotia
nei.
13 Na, tenei te mau nei te whakapono,
te tumanako, te aroha, enei e toru; te
mea nui rawa ia o enei ko te aroha.

UPOKO 14.

WHAIA te aroha; matenuitia nga
mea wairua, te mea nui rawa ia
kia poropiti koutou.
2 Ki te mea he reo *ke* te korero a
tetahi, ehara tana i te korero ki nga
tāngata, engari ki te Atua: e kore hoki
tetahi e rongo; heoi e korero ana ia,
ara te wairua, i nga mea ngaro.
3 Na, te tangata e poropiti ana, tana
korero ki nga tāngata hei hanga i

te pai, hei whakahauhau, hei whakamarie.

4 He tangata korero reo *ke*, nona ake te pai e hangā ana e ia; ki te poropiti ia tetahi, ko te hahi tana e hanga ai.

5 He pai ki a au me i korero koutou katoa i nga reo *ke*, erangi ia kia poropiti koutou: nui atu hoki te kai poropiti i te kai korero i nga reo *ke*, ki te kore ia e whakamaori, hei hanga mo te whare, ara, mo te hahi.

6 Na, e *aku* teina, ki te haere atu ahau ki a koutou me te korero i nga reo *ke*, ma te aha ka whai pai ai koutou i a au, ki te mea ehara taku korero ki a koutou i te whakakite, i te matauranga, i te mahi poropiti, i te whakaako?

7 Me nga mea whakatangi ano hoki, kahore nei he ora, ahakoa putorino, ahakoa hāpa, ki te kore e puta ke te tangi, me pehea ka mohiotia ai te rangi o te putorino, o te hāpa ranei?

8 Ki te kahore hoki e mārama te tangi o te tetere, ko wai e takatu ki te whawhai?

9 Whaihoki ko koutou, ki te kahore o koutou arero e korero i te kupu mārama, me pehea ka mohiotia ai te mea i korerotia? e korero hoki koutou ki te hau.

10 Tenei ano pea kei te ao aua reo maha, heoi kahore he reo tikanga kore.

11 Na, ki te kore e kitea e ahau te tikanga o te reo, hei tau tangata ahau ki te tangata e korero ana; a hei tau tangata ki a au taua tangata e korero ana.

12 Me koutou ano hoki, ka matenui na ki nga *mea* wairua, tohea kia kake ta koutou pai hei hanga i te whare, ara, i te hahi.

13 Na, te tangata e korero ana i te reo *ke*, me inoi ia kia taea e ia te whakamaori.

14 Ki te mea hoki he reo *ke* toku ina inoi, ko toku wairua te inoi ana; ko toku mahara ia e hua kore ana.

15 Me pehea ra? Ka inoi ahau i runga i te wairua, ka inoi ano hoki i runga i te mahara: ka waiata ahau i runga i te wairua, ka waiata ano hoki i runga i te mahara.

16 Me pehea oti te tangata e noho ana i te wahi o te kuare ka mea ai, Amine, ki tau whakawhetainga, ina whakapai atu koe i runga i te wairua? e kore hoki ia e mohio ki tau e korero ai.

17 E pai ana ano hoki tau whakawhetainga, otiia e kore to tera pai e hangā.

18 He whakawhetai taku ki toku Atua, no te mea maha atu oku reo e korero ai i o koutou katoa:

19 Ki taku ia, na, taku korero i nga kupu e rima i roto i te hahi i runga i toku mahara, hei ako mo era atu, pai atu i nga kupu kotahi tekau mano o te reo *ke*.

20 E *aku* teina, aua o koutou mahara e whakatupu tamariki: he mauahara ia me whakatupu tamariki, engari ko nga mahara me whakatupu kaumatua.

21 Ka oti te tuhituhi i roto i te ture, He tangata reo ke, he ngutu ke hei kai korero maku ki tenei iwi; heoi e kore ratou e whakarongo mai ki a au, e ai ta te Ariki.

22 Hei tohu hoki nga reo *ke*, he teka ki te hunga whakapono, engari ki te hunga whakapono kore: ko te mahi poropiti ia ehara i te mea ki te hunga whakapono kore, engari ki te hunga whakapono.

23 Na, ki te huihui te hahi katoa ki te wahi kotahi, a ko te katoa kei te korero i nga reo, na kua tapoko mai ki roto te hunga kuare, te hunga whakapono kore ranei, e kore ranei ratou e mea e haurangi ana koutou?

24 Tena ko tenei ka poropiti katoa, a ka tapoko mai tetahi tangata whakapono kore, kuare ranei, ka mau tana hē i te katoa, ka whakawakia e te katoa:

25 Ka whakakitea ano hoki nga mea ngaro o tona ngakau; na ka takoto tapapa ia, ka koropiko ki te Atua, me tana ki ake ano, He pono kei roto i a koutou te Atua.

26 A e pehea ana tena, e *aku* teina? Ka huihui koutou, he waiata ta tetahi o koutou, he whakaako ta tetahi, he reo ta tetahi, he whakakitenga ta tetahi, he whakamaoritanga ta tetahi. Kia meinga nga mea katoa hei hanga mo te whare.

27 Ki te korero tetahi i te reo *ke*, kia tokorua, kei neke ake i te tokotoru, kia taki kotahi ia *ki te korero;* a kia kotahi hei whakamaori.

28 A ki te kahore he kai whakamaori, kaua ia e korero i roto i te hahi; engari me korero ki a ia ake ano, ki te Atua ano hoki.

29 Kia tokorua kia tokotoru nga poropiti hei korero, a ma etahi e hurihuri.

30 Ki te whakakitea mai ia *tetahi mea* ki tetahi tangata e noho noa ana, kia mutu te korero a to mua.

31 E ahei ano koutou katoa te poropiti taki tahi, kia ako ai te katoa, kia whakamarietia ai te katoa.

32 E ngohengohe ana hoki ki nga poropiti nga wairua o nga poropiti.

33 Ehara hoki ia i te Atua o te wha-
kararuraru, engari no te rangimarie, e
pera ana hoki i roto i nga hahi katoa o
te hunga tapu.
34 Kaua a koutou wāhine e korero i
roto i nga hahi: e kore hoki ratou e
tukua kia korero; engari me whakaro-
ngo marie, ko ta te ture hoki tena e mea
nei.
35 Ki te hiahia hoki ratou ki te ako i
tetahi mea, me ui ki o ratou tahu i roto
i te whare: he mea whakama hoki kia
korero nga wāhine i roto i te hahi.
36 I puta mai koia te kupu a te Atua
i a koutou? i tae atu ranei ki a koutou
anake?
37 Ki te mea tetahi he poropiti ia, he
tangata ranei i te Wairua, māna e wha-
kaae ki aku e tuhituhi atu nei ki a kou-
tou, he ture na te Ariki.
38 Otira ki te kuare tetahi tangata, kia
kuare ano ia.
39 Na, e *aku* teina, matenuitia te mahi
poropiti, kaua hoki e riria te korero i
nga reo *ke*.
40 Kia ahua pai kia tika te meatanga
o nga mea katoa.

UPOKO 15.

NA, me whakaatu e ahau ki a koutou,
e *aku* teina, te rongo pai i kau-
whautia e ahau ki a koutou, ta koutou
hoki i whakaae na, ta koutou hoki e tu
na:
2 Te mea hoki e ora na koutou, ki te u
koutou ki te kupu i kauwhau ai ahau ki
a koutou, ki te mea ehara to koutou i te
whakapono noa.
3 I hoatu na hoki e ahau ki a koutou i
te tuatahi te mea i riro mai i a au, ara, i
mate a te Karaiti mo o tatou hara, i
pera me ta nga Karaipiture;
4 A i tanumia, i ara ake ano i te toru
o nga ra, i pera me ta nga Karaipiture.
5 Na, ka kitea e Kipa, muri iho e te
tekau ma rua:
6 Muri iho, ka kitea e etahi o nga hoa
tokomaha ake i nga rau e rima i te
kitenga kotahi; tenei ano kei te ora te
nuinga o ratou, ko etahi kua moe.
7 Muri iho, ka kitea e Hemi; muri
iho, e nga apotoro katoa.
8 A muri rawa iho, ka kitea e ahau
ano hoki, ano he tamaiti kokoti tau.
9 Ko te iti rawa hoki ahau o nga
apotoro, kahore e tau kia karangatia he
apotoro, moku i whakatoi i te hahi a te
Atua.
10 Heoi na te aroha noa o te Atua
tenei ahua oku: kihai [illegible] hoki tona
aroha noa ki a au i [illegible]auria; heoi
nui atu taku mahi i [illegible]atou katoa:
ehara ia i te mea naku, [illegible] na te
aroha noa a te Atua i *ma*[illegible] me
ahau.
11 Na, ahakoa naku, ahakoa na ratou,
ko ta matou kauwhau tenei, ko ta kou-
tou ano tenei i whakapono ai.
12 Na, kauwhautia nei a te Karaiti,
tona aranga ake i te mate, a he pehea
te kupu a etahi o koutou, kahore he
aranga ake o te hunga mate?
13 Ki te kahore hoki he aranga o te
hunga mate, kihai ano a te Karaiti i ara.
14 A ki te kahore a te Karaiti i ara,
maumau noa ta matou kauwhau, mau-
mau noa to koutou whakapono.
15 A e kitea ano matou he kai whaka-
atu teka i ta te Atua; no te mea ka
whakaaturia nei e matou te Atua, tana
whakaaranga ake i a te Karaiti: kihai
nei i whakaarahia e ia, ki te kahore te
hunga mate e ara.
16 Ki te kahore hoki te hunga mate e
whakaarahia, kihai ano hoki a te Karaiti
i whakaarahia:
17 A ki te kahore a te Karaiti i ara,
he mea hanga noa to koutou whaka-
pono; kei roto tonu koutou i o koutou
hara.
18 Me te hunga hoki kua moe atu i
roto i a te Karaiti, kua ngaro ratou.
19 Ki te mea kei tenei ao anake he
tumanakotanga atu ma tatou ki a te
Karaiti, nui atu te pouri mo tatou i o
nga tāngata katoa.
20 Ko tenei kua ara mai a te Karaiti i
te mate, kua waiho hei matamua mo te
hunga kua moe.
21 Na te tangata nei hoki te mate,
whaihoki na te tangata te aranga mai o
te hunga mate.
22 I roto hoki i a Arama ka mate
katoa nga tāngata, whaihoki i roto i a te
Karaiti ka whakaorangia katoatia.
23 Otiia tenei tangata tenei tangata i
tona ake turanga; ko te Karaiti te ma-
tamua; muri iho ko te hunga o te
Karaiti a tona haerenga mai.
24 Ko reira te mutunga, ina oti te
rangatiratanga te hoatu e ia ki te Atua,
ara ki te Matua; ina memeha i a ia nga
kawanatanga katoa, nga mana katoa,
me te kaha.
25 Kua takoto hoki te tikanga kia
kingi ia, kia meinga katoatia ra ano
e ia nga hoa riri ki raro ki ona
waewae.
26 Te hoa riri whakamutunga e wha-
kakahoretia ko te mate.

27 Ka oti hoki nga mea katoa te pēhi
e ia ki raro i ona waewae. Otira i te
kianga nei, Ka oti nga mea katoa te
pēhi ki raro *i a ia;* e marama ana tenei
kua waiho i waho te kai pēhi o nga mea
katoa ki raro i a ia.
28 A ka oti nga mea katoa te pēhi e ia
ki raro i a ia, ko reira ano hoki te Tama
riro ai ki raro i te kai pēhi o nga mea
katoa ki raro i a ia, kia katoa ai te Atua
i roto i te katoa.
29 Penei ka aha te hunga e iriiria ana
hei whakakapi mo te hunga mate, ki te
kore rawa te hunga mate e ara? he aha
hoki ratou ka iriiria ai hei whakakapi mo
te hunga mate?
30 He aha ano hoki tatou ka tu wehi ai
i nga wa katoa?
31 Na, taku oati, ko taku whakamana-
mana mo koutou i roto i a Karaiti Ihu i
to tatou Ariki, ina mo te mate ahau i
tenei ra i tenei ra.
32 Ha, whawhai ana ahau ki te kara-
rehe i Epeha, pera ana me te tangata,
he aha te pai ki ahau, ki te kahore te
hunga mate e ara? Kia kai tatou kia
inu, ko apopo hoki tatou mate ai.
33 Kei whakapohehetia koutou: ki te
kino nga hoa, ka heke ki te kino nga ti-
kanga pai.
34 Oho ake ki te tika, kaua hoki e
hara; kahore hoki o etahi matauranga
ki te Atua: i korero ai ahau kia whaka-
ma ai koutou.
35 Otira tera tetahi e ki mai, E pe-
heatia te whakaarahanga o te hunga
mate? a he tinana aha to ratou ina haere
mai?
36 Kuare! tāu e whakato na e kore e
puta ki te ora, ki te kahore e mate:
37 A tāu e whakato na, ehara i te ti-
nana e puta ake a mua tāu e whakato
na, engari he kakano kau no te witi
ranei, no tetahi atu mea ranei:
38 A e hoatu ana e te Atua ki taua
kakano he tinana, tana hoki i pai ai, a ki
tenei kakano ki tenei kakano tona ake
tinana.
39 Ehara i te kikokiko kotahi nga
kikokiko katoa: engari rere ke to te
tangata kikokiko, rere ke to te kara-
rehe kikokiko, rere ke to te ika, rere ke
to te manu.
40 Etahi tinana no te rangi, etahi
tinana no te whenua: otiia rere ke te
kororia o nga mea o te rangi, rere ke to
nga mea o te whenua.
41 He kororia ke to te ra, he kororia ke
to te marama, he kororia ke to nga
whetu: poka ke hoki te kororia o tetahi
whetu o tetahi whetu.
42 He pera ano te aranga mai o te
hunga mate. E whakatokia pirautia
ana; e whakaarahia pirau koretia ana:
43 E whakatokia honore koretia ana;
e whakaarahia kororiatia ana: e wha-
katokia ngoikoretia ana; e whakaarahia
kahatia ana:
44 E whakatokia ana he tinana maori;
e whakaarahia ana he tinana wairua.
Te mea maori he tinana ano, te mea
wairua he tinana ano.
45 He penei hoki te mea i tuhituhia,
Te tangata tuatahi a Arama i meinga
hei tangata ora; te Arama whakamutu-
nga hei wairua whakaora.
46 He ahakoa ra ehara te mea wairua i
te tuatahi, engari te mea maori; no muri
ko te mea wairua.
47 Te tangata tuatahi no te whenua,
he mea oneone: te tangata tuarua ko te
Ariki no te rangi.
48 Nga mea oneone rite tonu ki te
mea oneone: nga mea o te rangi rite
tonu ki te mea o te rangi.
49 Na, kua mau nei ki a tatou te ahua
o to te oneone, whaihoki ka mau ano ki a
tatou te ahua o to te rangi.
50 E *aku* teina, ko taku korero tenei,
e kore e tau kia riro te rangatiratanga o
te Atua i te kikokiko i te toto; e kore
ano hoki te pirau-kore e riro i te
pirau.
51 Na, he mea ngaro tenei e korerotia
atu nei e ahau ki a koutou: E kore
tatou katoa e moe, engari e whakaahua-
tia ketia tatou katoa;
52 E kore e aha, kimo kau te kanohi, i
te tetere whakamutunga: e tangi hoki
te tetere, a e whakaarahia nga tupapa-
ku, he mea pirau-kore, na, ka whaka-
ahuatia ketia tatou.
53 Kua takoto hoki te tikanga kia
kakahuria te pirau-kore e tenei pirau,
kia kakahuria hoki te mate-kore e tenei
hanga matemate nei.
54 Heoi ka oti tenei pirau te whakaka-
kahu ki te pirau-kore, me tenei hanga
matemate nei te whakakakahu ki te
mate-kore, ko reira rite ai te korero i
tuhituhia, Horomia ake te mate e te
wikitoria.
55 E te mate, kei hea tou wero? E te
po, kei hea tou wikitoria?
56 Ko te hara ta te mate wero; a na te
ture i kaha ai te hara.
57 Na, ki te Atua te whakawhetai,
nāna nei i homai te wikitoria ki a tatou,
he meatanga na to tatou Ariki na Ihu
Karaiti.
58 Heoi, e aku teina aroha, kia u,
kei taea te whakakorikori, kia hira

te mahi ki te Ariki i nga wa katoa,
e mātau ana hoki koutou, ehara i te
maumau ta koutou mauiuitanga i roto i
te Ariki.

UPOKO 16.

NA, te kohikohi mo te hunga tapu,
peratia e koutou me taku i whaka-
rite ai ki nga hahi o Karatia.
2 Hei te *ra* tuatahi o te wiki, whaka-
takotoria, rongoatia ake e tenei e tenei o
koutou ki a ia ano, *a te Atua* manaaki-
tanga ki a ia, kei waiho nga kohikohi
mo te wa e haere atu ai ahau.
3 A ka tae atu ahau, maku e tono te
hunga e whakapaingia ana e a koutou
pukapuka, hei mau i to koutou aroha
noa ki Hiruharama.
4 A ki te tika kia haere atu ano hoki
ahau, ko matou tahi e haere.
5 Na, ka haere atu ahau ki a koutou,
ina tika ahau ra Makeronia: e tika ana
hoki ahau ra Makeronia.
6 A tera pea ahau e noho roa ki a
koutou, taka noa pea te hotoke, kia ai
koutou hei arahi i ahau ki te wahi e
haere atu ai ahau.
7 E kore hoki ahau e pai kia titiro
haere ahau i a koutou aianei, e mea ana
hoki ahau kia roaroa iho taku noho ki a
koutou, ki te tukua e te Ariki.
8 Ka noho raia ahau ki Epeha taea
noatia te Petekoha.
9 He kuwaha rahi hoki, he mea mahi
nui, kua puare nei ki ahau, a he toko-
maha nga kai tautohetohe.
10 Na, ki te haere atu a Timoti, kia
mahara koutou kia kaua ia e whai
mataku i roto i a koutou: e mahi ana
hoki ia i te mahi a te Ariki, e penei ana
me ahau nei.
11 Kei whakahawea ano tetahi ki a ia:
engari arahina mai ia i runga i te rangi-
marie, kia haere mai ai ia ki ahau: e
tatari ana hoki ahau ki a ia ratou ko
nga teina.
12 Na, *to tatou* teina a Aporo, nui atu
taku tohe ki a ia kia haere atu ratou
ko nga teina ki a koutou: otiia kihai
rawa ia i pai kia haere atu i tenei wa;
heoi e haere ano ia i te wa e watea
ai.
13 Kia mataara, e tu i runga i te
whakapono, whakatāne, kia kaha.
14 Kia meatia a koutou mea katoa i
runga i te aroha.
15 He tohe tenei naku ki a koutou, e
aku teina, (e mohio ana koutou ki nga
tāngata o te whare o Tepana, ko te
matamua ratou o Akaia, a kua tuku ano
i a ratou hei kai mahi mo te hunga
tapu,)
16 Kia ngohengohe koutou ki nga
tāngata pera, ki te hunga katoa ano
hoki e mahi tahi ana e uaua ana.
17 Hari tonu ahau ki te haerenga mai
o Tepana, ratou ko Porotunatu, ko
Akaiku: na ratou hoki i rite ai nga mea
i kore i a koutou.
18 I ora hoki i a ratou toku wairua, e
koutou ano hoki: na, kia mohio koutou
ki te hunga pera.
19 Tenei nga hahi o Ahia te oha atu
nei ki a koutou. He maha nei nga
ohatanga atu a Akuira raua ko Pirihira
ki a koutou i roto i te Ariki, a te hahi
ano hoki i to raua whare.
20 Tenei nga teina katoa te oha atu nei
ki a koutou. Oha atu ki a koutou ano,
kei te kihi tapu.
21 Ko te ohatanga tenei a Paora he
mea na toku ringa ake.
22 Ki te kore tetahi e aroha ki te
Ariki ki a Ihu Karaiti, kia waiho ia hei
Anatema Maranata.
23 *Kia tau* te aroha noa o te Ariki e
Ihu Karaiti ki a koutou.
24 Hei a koutou katoa toku aroha i
roto i a Karaiti Ihu. Amine.

KO TE PUKAPUKA TUARUA A PAORA APOTORO

KI TE

HUNGA O KORINITI.

UPOKO 1.

NA Paora, na te Apotoro a Ihu Ka-
raiti, ta te Atua hoki i pai ai, na
te teina hoki na Timoti, ki te hahi a te
Atua i Koriniti, ratou ko te hunga tapu
katoa i Akaia katoa:
2 *Kia tau* ki a koutou te aroha noa me
te rangimarie, he mea na te Atua na to
tatou Matua, na te Ariki hoki na Ihu
Karaiti.
3 Kia whakapaingia te Atua, te Matua
o to tatou Ariki o Ihu Karaiti, te Matua
o nga mahi tohu, te Atua o te whaka-
marietanga katoa;
4 Ko ia nei te kai whakamarie i a
matou i o matou paweratanga katoa-
tanga, e taea ai e matou te whakamarie
te hunga e pēhia ana e te aha ranei e te
aha ranei, ara, te whakamarie ki ta te
Atua whakamarietanga i a matou.
5 I te mea hoki ka hira tonu nei nga
mamae o te Karaiti i roto i a matou, ka
meinga ano hoki e te Karaiti kia hira
ake to matou whakamarietanga.
6 Na ki te tukinotia matou, he mea
ano ia e whakamarietia ai e whakaora-
ngia ai koutou, koia tena ka mahia na, i
a *koutou* ka whakaririka kau na ki aua
maemae nei ano e mamae nei matou:
ki te whakamarietia matou, he mea ano
ia e whakamarietia ai, e whakaorangia
ai koutou.
7 A e u ana ta matou whakaaro ki a
koutou, e mātau ana hoki, na, kua uru
na koutou ki nga mamae, *ka uru* ano
hoki ki te whakamarietanga.
8 Kahore hoki matou e pai kia ngaro i
a koutou, e *aku* teina, i pawera matou ki
Ahia, nui atu te pehi i a matou, kihai
hoki matou i kaha, a poroporoaki ana
matou ki te ora:
9 I roto ano i a matou te kupu mo te
mate, kia kore ai e u o matou whakaaro
ki a matou ano, engari ki te Atua ki te
kai whakaara i te hunga mate:
10 Nāna nei matou i whakaora i taua
mate nui, a e whakaora nei ano: e u
ana ano o matou whakaaro ki a ia, tera
ano ia e whakaora;
11 I a koutou ka mahi tahi na mo
matou, ara ka inoi, a ka tokomaha nei
nāna i riro mai ai tenei arohatanga
noatanga i a matou, kia tokomaha ano
hei whakawhetai atu mo *te meatanga ki
a* matou.
12 Ko ta matou hoki tenei e whaka-
manamana nei, ko te whakaaenga ake o
to matou hinengaro, kei runga i te tapa-
tahi i te hianga kore o te Atua, ehara i
te mea kei runga i to te kikokiko mohio-
tanga, engari kei runga i to te Atua
aroha noa, to matou whakahaere i te ao,
ki a koutou rawa ano ia.
13 Ehara hoki ta matou e tuhituhi nei
ki a koutou i te mea ke atu, i ta koutou
e korero na i te pukapuka e whakaae
na; ina e u ana ano toku whakaaro,
tera e whakaaetia e koutou taea noatia
te mutunga;
14 Me koutou na hoki i whakaae mai,
ko tetahi wahi ki a matou, ko matou ta
koutou e whakamanamana ai, pera hoki
me koutou ta matou, i te ra o te Ariki o
Ihu.
15 Na i toku whakaaro e u ana ki
tenei, i mea ahau kia haere atu ki a
koutou ki mua, kia tuaruatia ai te pai e
riro i a koutou;
16 Kia tika ano ma kona ki Make-
ronia, kia hoki atu ano i Makeronia ki a
koutou, a kia arahina e koutou ki
Huria.
17 Na, i a au e whakaaro ana i tenei, he
ngakau māmā ranei toku? he whakaaro
ranei no te kikokiko oku whakaaro, e
mea ai ahau, Ae, ae, kahore, kahore?
18 Otira pono tonu ta te Atua, ehara ta
matou kupu ki a koutou i te ae, i te
kahore.
19 Ko te Tama hoki a te Atua ko Ihu
Karaiti, i kauwhautia nei e matou i roto
i a koutou, ara, e ahau e Hiriwanu e
Timoti, ehara ia i te ae i te kahore,
engari he ae ano i roto i a ia.
20 He ae hoki nga kupu homai katoa
a te Atua i roto i a ia, he amine ano i
roto i a ia, hei kororia mo te Atua i
runga i ta tatou nei mahi.
21 Na, te kai whakau i a matou, i a

koutou i roto i a te Karaiti, te kai whakawahi i a tatou, ko te Atua ;

22 Nāna nei tatou i hiri, a homai ana e ia te wahi tuatahi, ara, te Wairua ki roto ki o tatou ngakau.

23 Na, he karanga tenei naku ki te Atua hei kai titiro mo toku wairua, he tohu naku i a koutou tē tae wawe ai ahau ki Koriniti.

24 Ehara hoki i te mea hei rangatira matou mo to koutou whakapono, engari he hoa mahi matou i te hari mo koutou: na te whakapono hoki koutou i tu ai.

UPOKO 2.

KUA takoto hoki tenei i roto i a au, kia kaua toku hokinga atu ki a koutou e waiho i runga i te pouri.

2 Ki te whakapouri hoki ahau i a koutou, ko wai hei whakaora i toku ngakau, ko ia anake e whakapouritia nei e ahau?

3 A i tuhituhi ano ahau i taua mea nei ano ki a koutou, kei whai pouri ahau ina tae atu, i te hunga māna nei ahau e whakahari; e u ana hoki toku whakaaro ki a koutou katoa, kei a koutou katoa toku hari.

4 He nui te mamae te pawera o te ngakau, he maha nga roimata, i taku tuhituhinga ki a koutou; ehara ia i te mea kia whakapouritia ai koutou, engari kia mātau ai koutou ki taku aroha e hira rawa nei ki a koutou.

5 Na, ki te mea kua whakapouri tetahi, kahore ia i whakapouri i a au, ko tetahi wahi anake, kei taimaha rawa taku ki a koutou katoa.

6 Heoi ano mo taua tu tangata, ko tenei riringa hara a te tokomaha.

7 Ko tenei, engari me whakarere noa iho *tana* e koutou, me whakamarie, kei horomia ia e te pouri ka hira rawa nei.

8 Koia ahau ka whakahau nei i a koutou, whakaukia te aroha ki a ia.

9 Na konei ano hoki ahau i tuhituhi atu ai, kia mohio ai ahau ki nga tohu o koutou, e ngohengohe ana ranei i nga mea katoa.

10 Na, ki te whakarerea noatia e koutou ta tetahi, *ka whakarerea noatia atu* hoki e au : ki te whakarerea noatia ano hoki ta tetahi e ahau, he whakaaro ki a koutou i whakarerea noatia ai e ahau, i te aroaro o te Karaiti;

11 Kei tinihangatia hoki tatou e Hatana: ehara hoki tatou i te kuare ki ana whakaaro.

12 Na, i taku taenga ki Toroa ki *te kauwhau i* te rongo pai o te Karaiti, a ka puare ki ahau tetahi kuwaha he mea na te Ariki,

13 Kihai toku wairua i whai okiokinga, noku tē kite i taku teina i a Taituha: heoi poroporoaki ana ahau ki a ratou, a haere mai ana ki Makeronia.

14 Na, me whakawhetai ki te Atua, e mea tonu nei i a matou kia whakamanamana i roto i a te Karaiti, a e mea nei i a matou hei whakaatu i te kakara o tona matauranga i nga wahi katoa.

15 No te mea hoki he kakara pai matou no te Karaiti ki te Atua, i runga i te hunga whakaorangia ana, i runga ano hoki i te hunga e whakangaromia ana :

16 Ki etahi he kakara *matou* no te mate ki te mate; a ki etahi he kakara no te ora ki te ora. A ko wai e tau ki enei mea?

17 Kahore hoki matou e rite ki te tokomaha, e whakaranu nei i te kupu a te Atua: engari e rite ana ki ta te tinihanga kore, e rite ana ki ta te Atua, ta matou e korero nei i te aroaro o te Atua i roto i a te Karaiti.

UPOKO 3.

E TIMATA ana ano ranei matou te whakapai i a matou? e mea ana ranei matou, e pera ana me etahi atu, ki nga pukapuka whakapai ki a koutou, *kia homai* ranei *etahi pukapuka* whakapai e koutou?

2 Ko koutou ta matou pukapuka he mea tuhituhi ki o matou ngakau, e kitea ana e korerotia ana e nga tangata katoa:

3 Kua mārama rawa na hoki koutou he pukapuka na te Karaiti, he mea minita na matou, ehara i te mea tuhituhi ki te mangumangu, engari ki te Wairua o te Atua ora; he teka ki runga ki nga papa kohatu, engari ki runga ki nga papa kikokiko o te ngakau.

4 Tenei te whakaaro o matou, u tonu ki ta te Atua he mea na te Karaiti:

5 He teka kei a matou ake te tikanga mo te whakaaro ki tetahi aha, me te mea no matou ake ano; engari na te Atua matou i whai tikanga ai;

6 Nāna hoki matou i tau ai hei minita mo te kawenata hou; he teka no te reta, engari no te wairua: he whakamate hoki ta te reta, he whakaora ta te wairua.

7 Na, i whai kororia nei te minitatanga o te mate, he reta i whaoa nei ki nga kohatu, a kihai i taea e nga tamariki a Iharaira te titiro matatau atu ki te mata o Mohi, i te kororia hoki o tona mata; *he kororia* ano e whakakahoretia ana:

8 A e kore ianei e nui noa atu te kororia o te minitatanga a te Wairua?

9 He kororia nei hoki to te minitatanga o te whakamate, whaihoki tera rawa e hira te kororia o te minitatanga o te tika.

10 Kihai hoki te mea i whakakororiatia i whai kororia i tenei wahi, na te kororia hoki e nui whakaharahara nei.

11 I na runga mai nei hoki i te kororia te mea e whakakahoretia ana, whaihoki ka nui noa atu te kororia o te mea pumau.

12 Na, i a matou ka tumanako atu nei ki tenei, nui atu to matou maia ki te korero:

13 E kore ano e pera me Mohi i maka nei i te hipoki ki tona mata, kei titiro matatau atu nga tamariki a Iharaira ki te tukunga iho o te mea ka whakakahoretia nei:

14 Otira i whakapakeketia o ratou hinengaro: e mau tonu ana hoki taua hipoki ra ano i te korerotanga o te kawenata tawhito, taea noatia tenei ra, kahore ano i hurahia; i roto ia i a te Karaiti ka whakakahoretia.

15 Heoi i te mea e korerotia ana a Mohi, e takoto ana te hipoki ki runga ki to ratou ngakau, taea noatia tenei ra.

16 Na, ka tahuri ki te Ariki, ka tangohia te hipoki.

17 Na, te Ariki nei ko te Wairua: a, te wahi *i noho ai* te Wairua o te Ariki, kei reira te tikanga here-kore.

18 Na, tatou katoa hore rawa he hipoki mo te mata i a tatou e titiro nei ki te kororia o te Ariki, me te mea i roto i te whakaata, whakaputainaketia ake tatou kia rite ki taua ahua ano, he kororia hono iho ano ki te kororia, i runga i ta te Wairua o te Ariki.

UPOKO 4.

NA konei, i te mea kei a matou nei tenei mahi minita, a, ka tohungia nei matou, kahore matou e ngakaukore.

2 Engari whakakahoretia ana e matou nga mea huna o te whakama, kore ake to matou haere i runga i te tinihanga, kahore hoki he maminga ki te kupu a te Atua; engari ka waiho i runga i te whakapuakanga o te pono ta matou whakaatu i ta matou pai ki nga hinengaro katoa o nga tāngata i te aroaro o te Atua.

3 Na, ki te mea he mea hipoki ta matou rongo pai, he mea hipoki ki te hunga e whakangaromia ana:

4 I roto nei i a ratou te atua o tenei ao e whakamatapo ana i nga whakaaro o te hunga whakapono kore, kei whitingia ratou e te māramatanga o te rongo pai o to te Karaiti kororia, ko ia nei te ahua o te Atua.

5 He teka hoki ko matou te kauwhautia nei e matou, engari ko Karaiti Ihu hei Ariki; a ko matou nei hei pononga ma koutou, he whakaaro hoki ki a Ihu.

6 Ko te Atua hoki nāna nei i ki te māramatanga kia whiti i roto i te pouri, kua whiti ia ki roto ki o matou ngakau, hei homai i te māramatanga, ara i te matauranga o te kororia o te Atua i te mata o Ihu Karaiti.

7 Na, tenei taonga o matou kei roto i nga oko oneone, kia *kiia* ai te kaha e hira tonu nei no te Atua, ehara hoki i a matou.

8 E tukinotia ana matou i nga *taha* katoa, heoi kahore e pau te whakaaro; e raruraru ana, heoi kahore e taea te raru.

9 E whakatoia ana matou, heoi kahore i whakarerea; e turakina ana ki raro, heoi kahore i whakangaromia;

10 E mau tonu ana te matenga o te Ariki o Ihu ki o matou tinana, i a matou e haereere nei; kia mārama ai to Ihu ora i roto i o matou tinana.

11 Ko matou hoki e ora nei e tukua tonutia ana ki te mate mo te whakaaro ki a Ihu, kia mārama ai hoki to Ihu ora, i roto i o matou kikokiko matemate.

12 Na, ko te mate te mahi ana i roto i a matou, ko te oranga ia i roto i a koutou.

13 Na, kei a matou nei taua wairua ra ano o te whakapono, tera hoki i tuhituhia, I whakapono ahau, koia ahau i korero ai; whakapono ana ano matou, koia hoki matou ka korero nei;

14 E mātau ana hoki matou, tera te kai whakaara o te Ariki o Ihu e whakaara ano hoki i a matou, he mea na Ihu, e whakatu ngatahi ano hoki *i a matou* i a koutou.

15 Hei pai hoki ma koutou nga mea katoa, kia hira rawa ai te kororia o te Atua, i te aroha noa ka nui nei, i

te tokomaha *ano hoki* e whakawhetai ana.

16 Koia hoki tatou tē ngakaukore ai; heoi ahakoa haere iho tatou ki te pirau, ara, to waho tangata, e whakahoutia ana ano to roto i tenei ra i tenei ra.

17 Ko to tatou mamae hoki, he mea māmā, he mea no naianei kau nei, hei whakawhiwhi i a tatou ki te kororia, tona nui whakaharahara o te taimaha, he mea mau tonu;

18 I a tatou kahore nei e titiro atu ki nga mea e kitea ana, engari ki nga mea kahore e kitea: he mea no naianei hoki nga mea e kitea ana; he mea mau tonu ia nga mea e kore e kitea.

UPOKO 5.

E MĀTAU ana hoki tatou, na, ki te wahia to tatou whare wharau te mea whenua nei, he whare ano to tatou he mea hanga na te Atua, ehara i te whare hanga e te ringa, he mea mau tonu i nga rangi.

2 I tenei hoki he aue ta tatou, e hiahia ana ki to tatou whare o te rangi hei kakahu mo tatou:

3 Ki te whai kakahu hoki tatou, e kore tatou e rokohanga mai e *noho* tahanga ana.

4 Kei te aue hoki tatou te hunga i *tenei* whare wharau i te taimaha: ehara i te mea e hiahia ana kia unuhia *o tatou* nei, engari kia kakahuria iho, kia horomia ai te mea matemate e te ora.

5 Na te kai hanga i a tatou mo taua mea nei ano ko te Atua, nāna nei hoki i homai ki a tatou te wahi tuatahi, ara, te Wairua.

6 Koia hoki tatou ka maia tonu ai, e mātau ana hoki, i a tatou e noho nei i te tinana, he mea motu ke mai i te Ariki ta tatou noho:

7 Ta tatou haere nei hoki kei runga i te whakapono, a kahore i runga i te titiro;

8 E maia ana ano tatou, a ta tatou e tino pai ai kia noho motu ke i te tinana, kia noho ai ki te Ariki.

9 Koia hoki tatou ka whai nei, ahakoa i konei e noho ana, ahakoa e noho ke ana, kia ahuarekaina mai tatou e ia.

10 Kua takoto hoki te tikanga, kia kitea katoatia tatou ki mua i te nohoanga whakawa o te Karaiti; kia riro mai ai i tenei i tenei nga meatanga a te tinana, kia rite ki tana hoki i mahi ai, ahakoa pai akakoa kino.

11 Na, ka mātau nei matou ki te wehi o te Ariki, ka kukume matou i nga tāngata; kua kitea ano ia matou e te Atua; e u ana ano toku whakaaro kua kitea ano matou e o koutou hinengaro.

12 Ehara hoki i te mea e whakapai ana ano hoki matou i a matou ki a koutou, engari e hoatu ana i te take ki a koutou e whakamanamana ai koutou ki a matou, kia whai *kupu* ai koutou ki te hunga e whakamanamana nei ki to te kanohi, a kahore ki to te ngakau.

13 Ahakoa porangi matou, *hei mea ia* mo te Atua: ki te tika nga mahara, *hei mea ano* mo koutou.

14 E akiakina ana hoki matou e te aroha o te Karaiti; i a matou e whakaaro ana i tenei, i te matenga o te kotahi mo te katoa, he hunga mate ano te katoa:

15 A i mate ai ia mo te katoa, kia kaua ai te hunga e ora ana e ora mo ratou ake a muri ake nei, engari mo tenei i mate nei mo ratou, a i ara ake ano.

16 Na, i te wa e takoto ake nei kahore o matou matauranga ki tetahi, ara, ki tona kikokiko, ae ra, ahakoa mātau matou ki a te Karaiti, ara ki tona kikokiko, kahore o matou matauranga *ki a ia* i nga wa e takoto ake nei.

17 Na, ki te mea kei roto i a te Karaiti tetahi, he mahinga hou ia: kua pahemo nga mea tawhito; na, kua hou nga mea katoa.

18 A te putake o nga mea katoa, ko te Atua, i hohou nei i ta tatou rongo ki a ia i runga i a Ihu Karaiti, a homai ana e ia ki a matou te minitatanga o te houhanga rongo;

19 Ara, i roto te Atua i a te Karaiti e hohou ana i ta te ao rongo ki a ia, kore ake e whakairia ki a ratou o ratou hē; a kua tukua mai ki a matou te kupu mo te houhanga rongo.

20 Na, he karere matou na te Karaiti, me te mea ano ko te Atua tenei kei roto i a matou e karanga ana: ko matou hei whakakapi mo te Karaiti ki te tohe atu, kia houhia ta koutou rongo ki te Atua.

21 Tera hoki kihai nei i mātau ki te hara, meinga ana ia hei hara mo tatou; kia meinga ai tatou ko te tika o te Atua i roto i a ia.

UPOKO 6.

NA, tenei matou, *ona* hoa mahi, te whakahau nei *i a koutou*, kia kaua e hua-kore te rironga o te aroha noa o te Atua i a koutou.

2 (E mea ana hoki ia, No te wa mana-
kohanga atu i whakarongo ai ahau ki a
koe, a awhinatia ana koe e ahau i te ra
o te whakaoranga: nana, tenei te wa
manakohanga mai; nana, tenei te ra o
te whakaoranga.)
3 E kore ano e hoatu e matou tetahi
take whakahe, ahakoa he aha he aha,
kei whakahengia te mahi minita:
4 Engari i nga mea katoa e whakakite
ana i a matou he minita matou na te
Atua, i runga i te hua o te manawanui,
i nga tukinotanga, i nga aitua, i nga ra-
runga,
5 I nga whiunga, i nga whare here-
here, i nga ngangaretanga, i nga maui-
uitanga, i nga mataaratanga, i nga no-
hoanga pukutanga;
6 I runga i te kino kore, i te mataura-
nga, i te manawanui, i te ngakau nga-
wari, i te Wairua Tapu, i te aroha tini-
hanga-kore,
7 I runga i te kupu o te pono, i te
kaha o te Atua, me nga mea whawhai
ano o te tika ki matau ki maui,
8 I runga i te kororia, i te honore kore, i
te kupu kino, i te kupu pai; me te mea
he hunga tinihanga, a he hunga pono
ano;
9 Me te mea kahore e mohiotia, a e
mohiotia nuitia ana; me te mea ka
mate, heoi tenei ano te ora nei; me te
mea e pakia ana, heoi kahore e whaka-
matea;
10 Me te mea e pouri ana, heoi e hari
tonu ana; me te mea e rawakore ana,
heoi e mea ana i te tokomaha kia whai
taonga; me te mea kahore a matou, a
kei a matou nei nga mea katoa.
11 Tuwhera tonu o matou mangai ki a
koutou, e nga Koriniti, kua nui to matou
ngakau.
12 Ehara i te mea no matou te kuiti i
a koutou, engari no o koutou ngakau te
kuiti.
13 Na, hei utu e rite ana, (he kupu
tenei naku ki *aku* tamariki,) kia whaka-
nuia ano hoki koutou.
14 Kei iokatia ketia koutou ki te hu-
nga whakapono kore: no hea hoki te
urunga tahitanga o te tika raua ko te
tutū? no hea hoki te huihuinga tahita-
nga o te māramа o te pouri?
15 Ko ehea korero a te Karaiti i hui-
huia ki a Periara? a na tehea wahi *i*
huānga ai te tangata whakapono ki te
tangata whakapono kore?
16 Kei hea he tatanga mo te whare o
te Atua ki nga whakapakoko? ko kou-
tou hoki te whare o te Atua ora; ko ta
te Atua tena i mea ai, Ka noho ahau i
roto i a ratou, ka haereere ahau i roto *i*
a ratou; a ko ahau hei Atua mo ratou,
ko ratou hoki hei iwi moku.
17 Mo konei ra puta mai koutou i
roto i a ratou, kia motu ke, e ai ta te
Ariki, kaua hoki e pa atu ki te mea
poke; a ka riro mai koutou i a au;
18 Ko ahau ano hoki hei Matua mo
koutou, a ko koutou hei tamariki hei
tamahine ki a au, e ai ta te Ariki Kaha
rawa.

UPOKO 7.

NA, i a tatou ka whiwhi nei ki enei
kupu whakaari, *e aku hoa* aroha,
kia horoi tatou i a tatou ano, *ara* i nga
mea poke katoa o te kikokiko o te wai-
rua, me te whai atu ano ki te tino tapu
i runga i te wehi o te Atua.
2 Manako mai ki a matou; kahore a
matou whakahaere hē ki tetahi, kahore
matou i kukume i tetahi ki te kino,
kahore a matou whakapati i nga taonga
a tetahi.
3 Ehara taku i te korero mo te wha-
kahe: kua mea atu na hoki ahau, kei o
matou ngakau koutou mo te mate tahi
mo te ora tahi.
4 Nui atu taku maia ki te korero ki a
koutou, nui atu taku whakamanamana
mo koutou: kī tonu ahau i te whaka-
marietanga, hira ake taku koa i o matou
matenga katoa.
5 I to matou taenga mai hoki ki
Makeronia, kihai i whai okiokinga to
matou kikokiko, heoi mate ana matou i
nga *taha* katoa; i waho ko nga wha-
whai, i roto ko nga mataku.
6 Otira na te Atua, na te kai whaka-
marie o te hunga e whakaititia ana,
nāna matou i whakamarie, i a Taituha
ka tae mai nei;
7 He teka ano i tona taenga mai
anake, engari na te whakamarietanga
ano hoki i whakamarietia ai ia e koutou,
i tana korerotanga mai ki a matou i to
koutou hiahia nui, i to koutou tangiha-
nga, i to koutou ngakau nui ki a au; a
koa rawa ahau.
8 No te mea, ahakoa i whakapouritia
koutou e ahau ki te pukapuka, kahore e
puta ke toku whakaaro; i puta ke ano
ia toku whakaaro i mua: ka kite nei
hoki ahau kua pouri koutou i taua puka-
puka, ara, *pouri* potopoto nei.
9 E hari ana tenei au, he teka no te
mea i whakapouritia koutou, engari no
te mea i whakapouritia koutou a ripe-
neta iho: to koutou pouri hoki no ta te

Atua, a kahore noa iho koutou i hē i a
matou.
10 No ta te Atua hoki te pouri, ka
mahi, a he ripeneta, a ora ake, he mea e
kore e ripenetatia: ta te pouri ia o te ao
e mahi ai, he mate.
11 Titiro hoki, taua mea nei ano to
koutou pouri, he mea Atua, tana mahi-
nga i roto i a koutou, te nui o te tākare,
nga kupu whakatikatika, te whakata-
kariri, te wehi, te hiahia, te ngakau
nui, te whakapakanga riri! I nga mea
katoa kua whakakite nui koutou kahore
o koutou hara i *tenei* mea.
12 Na, ahakoa i tuhituhi atu ahau ki a
koutou, ehara i te mea mo te tangata
nāna te hē, mo te tangata ranei ki a ia
nei te hē, engari kia whakakitea ai ki a
koutou te nui o to matou matapopore ki
a koutou, i te aroaro o te Atua.
13 Koia matou i whai marietanga ai i
to koutou whakamarietanga: a hira noa
ake to matou koa na te koa hoki o Tai-
tuha, no te mea i ora ake tona wairua i
a koutou katoa.
14 I a au hoki i whakamanamana nei
ki a ia ki tetahi mea a koutou, kahore
ahau i meinga kia whakama; engari na,
i runga nei i te pono a matou korero
katoa ki a koutou, whaihoki kua whai
pono ta matou whakamanamana i te
aroaro o Taituha.
15 Hira ake ano hoki tona ngakau aro-
ha ki a koutou, i a ia e mahara ana ki te
ngohengohe o koutou katoa, ki te wehi,
ki te wiri, i manako ai koutou ki a ia.
16 Na, ka hari nei ahau no te mea ka
mārama nei toku whakaaro ki a koutou
i nga mea katoa.

UPOKO 8.

NA, he whakakite atu tenei na matou
ki a koutou, e *aku* teina, i te
aroha noa o te Atua kua homai nei ki
nga hahi o Makeronia;
2 Ina hoki, ahakoa he nui te whaka-
matautauranga, ara, nga tukinotanga,
hira rawa to ratou koa, a i te mea e
rawakore noa iho ana ratou, hira rawa
to ratou taonga, ara te ohaoha.
3 Me whakaatu atu ano e ahau, hihiko
tonu ratou ki nga mea i taea e *ratou, ki
nga mea* ano hoki kihai i taea e *ratou*;
4 Nui atu ta ratou tohe ki a matou,
kia manako matou ki te arohatanga
noatanga, kia uru hoki ki te mahi ki te
hunga tapu.
5 Kihai hoki ratou i pera me ta matou
i whakaaro ai, engari i te tuatahi tukua
ana ratou e ratou ano, ki te Ariki, ki a
matou ano hoki i runga i ta te Atua i
pai ai.
6 I whakahau ai matou i a Taituha,
nāna hoki tena mahi aroha noa i timata,
kia whakaotia ano e ia ki roto ki a kou-
tou.
7 Na, e hua na ki a koutou nga mea
katoa, te whakapono, te kupu, te ma-
tauranga, nui atu hoki te kakama, me
to koutou aroha ano hoki ki a matou, kia
hua ano hoki tenei mahi aroha noa a
koutou.
8 Ehara taku i te korero a ture, enga-
ri no te mea e kakama ana era atu, hei
whakamatautau ano hoki i te pono o to
koutou aroha.
9 E mātau ana hoki koutou ki te aroha
noa o to tatou Ariki o Ihu Karaiti, i a ia
e whai taonga ana, whakarawakoretia
iho ana ia, he whakaaro ki a koutou,
kia whai taonga ai koutou i tona rawa-
koretanga.
10 A ka hoatu nei au i *toku* whakaaro
mo tenei mea: he mea pai hoki tenei
mo koutou, kua timata noa ake hoki ta
koutou i tera tau, ehara i te mea ko te
mahi anake, ko te hiahia ano hoki.
11 Ko tenei hoki whakaotia te mahi;
i hihiko na hoki i mua te hiahia, whai-
hoki *inaianei* kia whai otinga i roto i
nga mea i a *koutou* na.
12 Na, ki te mea kua takoto te ngakau
hihiko, ka manakohia; ko nga mea i te
tangata *e whakaaroa*, haunga nga mea
kahore i a ia.
13 He teka ia ko etahi kia māmā, ko
koutou kia taimaha:
14 Engari kia rite; ko nga mea o
koutou i hira i tenei wa, *hei mea* ma
ratou kua hapa nei, a ko nga mea a
ratou i hira *hei mea* ma koutou ina
hapa; kia rite ai:
15 Kia pera me te mea i tuhituhia, Te
tangata i te mea nui kihai i nui ake
tana; a, te tangata i te mea nohinohi
kihai i iti iho tana.
16 Me whakawhetai atu ia ki te Atua,
nāna nei i homai ki roto ki te ngakau o
Taituha taua kakamatanga ki a koutou
mea.
17 I tahuri mai hoki ia ki te whaka-
haunga; he kakama rawa nona i hihiko
ai ia ki te haere ki a koutou.
18 Kua tonoa atu na ano e matou hei
hoa mona te teina, kei nga hahi katoa
nei te whakamoemiti ki a ia i roto i te
rongo pai;
19 Ehara hoki i te mea *ko tera* anake,
i whiriwhiria ano hoki ia e nga hahi
hei hoa haere mo matou, *ki te kawe* i

tenei arohatanga noatanga e mahia nei e matou, hei whakakororia mo te Ariki ake ano, *hei whakakite* ano hoki i to koutou hihikotanga:

20 E tupato ana hoki matou i tenei, kei whaikupua matou e tetahi mo enei mea maha e mahia nei e matou:

21 E whakaaro wawe ana hoki matou ki nga mea pai, ki te aroaro o te Ariki, ki te aroaro ano hoki o nga tāngata.

22 Kua tonoa atu ano e matou hei hoa mo raua to matou teina, ka maha nei a matou kitenga i tona uaua i nga mea maha, heoi nui atu ano tona uaua inaianei, na te nui o te u o *tona* whakaaro ki a koutou.

23 Ki *te mea tetahi* ki a Taituha, ko taku hoa ia, he hoa mahi ano i ta koutou mea: ki *te meatia mai* o matou teina, he apotoro ratou na nga hahi, he kororia no te Karaiti.

24 Na, whakakitea ki a ratou, ki te aroaro ano hoki o nga hahi, te tohu o to koutou aroha, o nga mea ano hoki i whakamanamanangia ai koutou e matou.

UPOKO 9.

NA, te minitatanga ki te hunga tapu, he mea noa ake taku tuhituhi ki a koutou:

2 E mohio ana hoki ahau ki to koutou ngakau hihiko, i whakamanamanangia ai koutou e ahau ki *nga* Makeroni, ara ko ta Akaia kua rite noa ake i tera tau ra ano; a he tokomaha i oho i to koutou ngakaunuitanga.

3 Heoi kua tonoa *nei* e ahau nga teina, kei whakakahoretia *tenei* wahi o taku whakamanamananga ki ta koutou mahi; kia rite ai ta koutou, kia pera ai me taku i mea atu ai:

4 Kei haere atu etahi o nga Makeroni hei hoa moku, a ka rokohanga atu kahore ano kia rite noa ta koutou, na, ko te whakama mo matou, (tē mea matou, mo koutou,) i tenei whakamanamana e kaha nei.

5 Koia ahau i mea ai ko te tikanga tenei kia whakahaua nga *teina,* kia haere ko ratou ki mua ki a koutou, kia rite wawe ai i a ratou tenei manaakitanga a koutou, i korerotia nei i mua, ko tenei kia rite, kia tuā manaakitanga ai, kei rite ki te mea e manawapatia ana.

6 Ko *taku* ia tenei, He torutoru a tetahi i rui ai, he torutoru ano ana e kokoti ai; a he maha nga mea i ruia e tetahi, he maha ano ana e kokoti ai.

7 Kia rite ano ki ta tenei ki ta tenei i whakaaro ai i roto i tona ngakau; kaua e tuā pouri, kaua e tuā whakauaua: ko ta te Atua hoki e aroha ai, he tangata e hoatu ana i runga i te ngakau mārama.

8 E taea ana hoki e te Atua te mea kia hira nga aroha noa katoa ki a koutou; a ka ranea rawa na o koutou taonga i nga mea katoa i nga wa katoa, kia hira ano a koutou mahi pai katoa:

9 (Kia rite ai ki te mea i tuhituhia, Kua titaritaria; kua hoatu e ia ki te hunga rawakore: e pumau tonu ana tona tika ake ake.

10 Na, ma te kai whakawhiwhi i te kai rui ki te purapura, e whakawhiwhi *koutou* ki te taro hei kai, māna e whakamaha ta koutou e whakato ai, e whakanui ano nga hua o to koutou tika;)

11 Kia whakawhiwhia koutou ki nga taonga katoa . mo nga mahi ohaoha katoa, e puta ai i a matou he whakawhetai ki te Atua.

12 Na tenei mahi hoki e minitatia nei i whiwhi ai te hunga tapu ki nga mea i kore i a ratou; na tenei ano hoki i maha noa atu ai nga whakawhetai ki te Atua;

13 I tenei mahi ka tirohia nei e ratou, a ka whakakororia ratou i te Atua mo koutou kua whakaae nei, kua ngohengohe ki te rongo pai o te Karaiti, mo *to koutou* ohaoha ki te tuwha mea mo ratou, mo te katoa:

14 I a ratou ano e inoi ana mo koutou, me te hiahia ano ratou ki a koutou, he whakaaro hoki ki te aroha noa o te Atua ka nui rawa nei ki a koutou.

15 Me whakawhetai ki te Atua mo tana mea homai noa e kore nei e taea te korero.

UPOKO 10.

NA, naku ake na Paora tenei tohe ki a koutou, whakaaroa te tikanga māhaki te ngakau ngawari o te Karaiti, he mea iti nei hoki ahau i ahau i kona i roto i a koutou, i tawhiti ia e maia ana ki a koutou:

2 Na, ko taku tenei e tohe *nei,* kia kaua au e maia ina tae atu, kei māro kei pera me taku e mea nei kia maia ki etahi, e mea nei ki a matou no te kikokiko ta matou whakahaere.

3 No te mea ahakoa haereere matou i roto i te kikokiko, ehara i te mea no te kikokiko ta matou whawhai:

4 (Ehara hoki nga mea whawhai o ta matou pakanga i te mea no te kikokiko,

heoi e kaha ana i roto i te Atua hei
whakahoro i nga pa kaha :)
5 Horo ana i a matou nga whakaaro-
aronga, me nga mea ikeike katoa e
whakakake ana ki te matauranga ki te
Atua, a riro pārau mai ana i a matou
nga whakaaro katoa, ka meinga kia
ngohengohe ki a te Karaiti ;
6 Kua rite noa ake ano hoki i a matou
te whakapakanga riri mo nga mahi
tutū katoa, ina tino ngohengohe rawa
koutou.
7 Ko te ahua o waho ta koutou e titiro
ai ? Ki te u te whakaaro a tetahi no te
Karaiti ia, māna ake ano e mahara ki
tenei mea ano hoki, no te Karaiti ia, me
matou ano hoki no te Karaiti.
8 Ahakoa hira ake taku whakamana-
mana ki nga tikanga i a matou, kua
homai nei ki a matou e te Ariki hei
hanga i te whare, ehara i te mea hei
wahi i a koutou, e kore ahau e wha-
kama :
9 Kei kiia mai au e whakawehi ana i a
koutou ki nga pukapuka.
10 Ko *ana* pukapuka hoki, e ai ki ta
ratou, e nunui ana e kaha ana ; ko *tona*
tinana ia i a ia i konei e ngoikore ana,
ko tana korero he korekore noa iho.
11 Kia mahara taua tu tangata ki
tenei, na, te tikanga a matou e ngaro
mai nei, ara, o a matou kupu puka-
puka, ka pera tonu hoki te mahi ina
tae atu.
12 E kore hoki matou e maia ki te
whakauru atu, ki te whakariterite ranei
i a matou ki etahi e whakapai ana ki a
ratou ano : na, i a ratou e mehua nei i a
ratou ki a ratou ano, a e whakariterite
nei i a ratou ki a ratou ano, kahore o
ratou matauranga.
13 Ta matou whakamanamana ia e
kore e neke ake i te mehua, engari ka
rite ki te mehua o te rūri i wehea mai
ma matou e te Atua, he mehua e tae
atu ai ki a koutou.
14 Kahore hoki a matou totoro poka-
noa atu, *e kiia ai* kahore he taenga atu
ma matou ki a koutou : kua tae noa atu
hoki matou ki a koutou *kauwhau ai* i te
rongo pai o te Karaiti :
15 E kore hoki matou e neke ake i
te mehua, e whakamanamana ki nga
mahi a era atu ; engari e u ana ta
matou whakaaro, ka tupu to koutou
whakapono, ka ai koutou hei whakanui
i a matou, e tino rite rawa ai ki ta
matou rūri ;
16 Kia kauwhautia te rongo pai ki nga
wahi i ko atu i a koutou, kia kaua e
whakamanamana i runga i ta te ta-
ngata ke rūri ki nga mea kua rite noa
ake.
17 Ki te whakamanamana ia tetahi,
me whakamanamana ki te Ariki.
18 He teka hoki ko te tangata e wha-
kapai ana ki a ia ano ko ia e tikangatia,
engari ko ta te Ariki e whakapai ai.

UPOKO 11.

TAKU e hiahia nei kia ata hanga mai
koutou ki a au, ara, kia iti nei te
wahi, *i a au* e wairangi nei : ae ra, kia
ata hanga mai ano ki a au.
2 Nui atu hoki toku ngakau ki a kou-
tou he ngakau no te Atua : kua oti hoki
koutou te taumau e ahau ma te tane
kotahi, kia tapaea atu hei wahina hē-
kore ki a te Karaiti.
3 E wehi ana ia ahau, kei pera me Iwi
i whakawaia e te tinihanga o te nakahi,
kei heke atu a koutou whakaaro ki te
hē, kei mahue te tapatahitanga o te
ngakau ki a te Karaiti.
4 Ki te tae atu te tangata, me te kau-
whau i tetahi Ihu e rere ke ana i ta
matou i kauwhau ai, ki te whiwhi ranei
koutou ki tetahi wairua ke atu i ta
koutou i whiwhi na, ki tetahi rongo pai
ranei e rere ke ana i ta koutou i wha-
kaae ai, e tika ano kia ata hanga koutou
ki a ia.
5 Ki a au hoki kahore rawa ahau i
hoki iho i nga tino apotoro.
6 Na, ahakoa tangata ware ahau ki te
korero, kahore ia ki te matauranga ;
heoi i nga mea katoa kua tino kitea
matou i roto i a koutou.
7 I hara oti ahau i a au i whakaiti ra i
a au kia kake ai koutou, i kauwhau uta-
kore ra i te rongo pai o te Atua ki a
koutou ?
8 I pahuatia e ahau era atu hahi, i
tango utu ahau *i a ratou*, kia minita ai
ahau ki a koutou.
9 A i a au ano i kona i a koutou, a i
kore *tetahi mea* maku, kahore ahau i
taimaha ki tetahi : na nga teina hoki i
haere atu i Makeronia i whakawhiwhi
mai ahau ki nga mea i kore i ahau : i
nga mea katoa hoki i pupuri ahau i a
au kei taimaha iho ki a koutou, ina, ka
pupuri ano ahau.
10 Kei ahau te pono o te Karaiti, e
kore tenei whakamanamana aku e araia
e tetahi i nga wahi o Akaia.
11 Na te aha ? na te mea koia kahore
oku aroha ki a koutou ? e mātau ana te
Atua.
12 Na, taku e mea nei, e meinga ano

e ahau, kia motuhia atu ai e ahau te
take a te hunga e hiahia ana ki te take;
kia kitea ai ratou i runga i ta ratou e
whakamanamana nei e rite tahi ana ano
ki a matou nei.
13 He apotoro teka hoki nga pera, he
kai mahi tinihanga, e whakaahua ke
ana i a ratou kia rite ki nga apotoro o te
Karaiti.
14 Ehara ano hoki *tenei* i te mea wha-
kamiharo; e whakaahua ke ana hoki a
Hatana i a ia kia rite ki te anahera o te
māramatanga.
15 A, ehara i te mea nui ki te wha-
kaahua ke ano hoki ana minita i a ratou
kia rite ki nga minita o te tika; na, to
ratou whakamutunga e rite ki a ratou
mahi.
16 Me ki atu ano e ahau, Kaua tetahi e
mea he wairangi ahau; a, ahakoa pena,
heoi tahuri mai ki a au ki te wairangi
kia whakamanamana ai ano ahau, he
mea iti nei.
17 Taku e korero nei, ehara i te korero
i runga i ta te Ariki, engari me te mea i
runga i te wairangitanga, i tenei wha-
kamanamana ka kaha nei.
18 Na, he tokomaha e whakamana-
mana nei i runga i to te kikokiko, ka
whakamanamana ano ahau.
19 Pai tonu hoki ki a koutou, ki te
hunga whakaaro, te ata hanga ki te
hunga wairangi.
20 Ka ata hanga hoki koutou ki te
whakataurekareka tetahi i a koutou, ki
te pau *a koutou* mea i tetahi, ki te ta-
ngohia *ta koutou* e tetahi, ki te whaka-
kake tetahi, ki te pahiatia to koutou
mata e tetahi.
21 He kupu tenei naku mo te honore-
koretanga, ara ko matou he ngoikore.
Na, ki te maia tetahi ki tetahi mea,
(he kupu wairangi nei taku,) ka maia
ano hoki ahau.
22 He Hiperu ratou? ahau ano hoki.
No Iharaira ratou? ahau ano hoki. He
whanau ratou no Aperahama? ahau ano
hoki.
23 He minita ratou na te Karaiti?
(He korero porangi taku nei,) tera atu
ano taku; hira atu oku mauiuitanga,
nui noa atu oku whiunga, maha noa
atu oku meatanga ki roto ki nga whare
herehere, maha atu oku mate.
24 E rima nga wa i whiua ai ahau e
nga Hurai; i te wa kotahi, kotahi pānga
o te whiu i mahue o te wha tekau.
25 E toru oku whiunga ki te rakau,
kotahi toku akinga ki te kohatu, e toru
oku tahuritanga i te kaipuke, kotahi
oku po kotahi oku ra i te rire;
26 Nga haereerenga, maha tonu nga
oranga noatanga i nga awa, nga oranga
noatanga i nga kai pahua, nga oranga
noatanga i *oku* whanaunga, nga oranga
noatanga i nga tauiwi, nga oranga noa-
tanga i te pa, nga oranga noatanga i
te koraha, nga oranga noatanga i te
moana, nga oranga noatanga i nga teina
teka;
27 Mauiui ana, ngenge ana, he maha
nga mataaratanga, nga matekaitanga,
nga matewaitanga, he maha nga wa i
noho puku ai, i matao ai, i kore ai he
kakahu.
28 Hei tapiri mo nga mea o waho, ko
te mea e whakaeke nei i a au i tenei ra
i tenei ra, ko te manukanukatanga ki
nga hahi katoa.
29 Ko wai te ngoikore ana, a kahore
ahau e ngoikore? ko wai kua tū-
tuki te waewae, a kahore ahau e pa-
werawera?
30 Ki te mea ka takoto te tikanga kia
whakamanamana, me whakamanamana
ahau ki toku ngoikoretanga.
31 E mātau ana te Atua te Matua o to
tatou Ariki o Ihu Karaiti, ko ia nei te
whakapaingia ana ake tonu atu, kahore
aku teka.
32 I Ramahiku e tiakina ana e ta
kingi Areta kawana te pa o nga tāngata
o Ramahiku, he mea kia hopukina ai
ahau:
33 Heoi tukua iho ana ahau i roto i te
kete, ra te matapihi ra te taiepa ko-
hatu, a mawhiti atu ana i roto i ona
ringaringa.

UPOKO 12.

EHARA hoki i te mea pai kia whaka-
manamana ahau. Na, me neke
atu ahau ki nga putanga mai, ki nga
whakakitenga mai a te Ariki.
2 E mātau ana ahau ki tetahi tangata i
roto i a te Karaiti, ka tekau ma wha
enei tau, (i roto ranei i te tinana, kahore
ahau e mātau; i waho ranei o te tinana,
kahore ahau e mātau: ko te Atua te
mātau ana;) kahakina atu ana taua ta-
ngata taea noatia te tuatoru o nga rangi.
3 Heoi mātau tonu ahau ki taua ta-
ngata, (i roto i te tinana ranei, i waho
ranei o te tinana, kahore ahau e mātau:
ko te Atua te mātau ana;)
4 Kahakina ana ia ki pararaiha, a
rongo ana i nga mea e kore e taea te
korero, e kore ano e tika kia korerotia e
te tangata.
5 Ka whakamanamana ahau ki taua
tangata: otiia e kore ahau e whakama-

namana ki a au ake, engari ki oku ngoi-
koretanga.
6 Na, ahakoa mea noa ahau kia wha-
kamanamana, kahore oku wairangi; he
korero pono hoki taku: heoi me wha-
kamutu, kei nui atu ta tetahi e whaka-
aro ai ki ahau, i tana e kite nei i a au, i
tana ranei e rongo ai moku.
7 Na, kua homai ki a au he koikoi i te
kikokiko, kei kake rawa ake ahau i te
nui rawa o nga whakakitenga mai, he
anahera na Hatana hei kuru i a au, kei
kake rawa ahau.
8 E toru aku inoinga ki te Ariki mo
tenei, kia neke atu i a au.
9 A ka mea mai ia ki a au, E ranea
ana taku atawhai hei mea mau: mana
tonu hoki toku kaha i runga i te ngoi-
kore. Na, engari te whakamanamana
ki oku ngoikoretanga pai tonu ki a au,
kia ai te kaha o te Karaiti hei taupoki
moku.
10 Mo reira ahuareka tonu atu ahau
ki nga ngoikoretanga, ki nga whakatu-
pukinotanga, ki nga aitua, ki nga wha-
katoinga, ki nga rarunga, mo te Ka-
raiti; i a au hoki e ngoikore ana, ko
reira ahau kaha ai.
11 Kua wairangi nei ahau i a au e
whakamanamana nei; he kaha no ta
koutou ki a au: i tika hoki kia wha-
kapaingia ahau e koutou: kahore hoki
au i hoki iho i nga tino apotoro i te aha i
te aha, ahakoa he kahore noa iho ahau
nei.
12 Kua mahia na hoki i roto i a kou-
tou nga tohu o te apotoro, pau rawa ano
hoki te manawanui, i runga i nga tohu,
i nga mea whakamiharo, i nga mere-
kara.
13 He aha koia te mea i iti iho ai kou-
tou i era atu hahi, ko tenei anake, ko
toku korenga e taimaha ki a koutou?
whakarerea noatia iho tenei hē oku.
14 Na, ko te toru tenei o nga wa ka
takatu nei au ki te haere atu ki a kou-
tou; e kore ano hoki koutou e pehia e
ahau *ki tetahi mea maku*: ehara hoki i
te mea ko ta koutou taku e rapu nei,
engari ko koutou: ehara hoki i te ti-
kanga ko nga tamariki kia kohi taonga
ma nga mātua, engari ko nga mātua
ma nga tamariki.
15 Heoi pai tonu ahau ki te whakapau
i aku mea, kia whakapaua ano hoki ahau
i nga meatanga ki o koutou wairua;
otiia i toku aroha ka hira rawa nei ki
a koutou, e hoki iho ana te aroha ki
a au.
16 Ae ra, kihai au i taimaha ki a
koutou: heoi, *ki ta ratou*, he tangata
hangareka ahau, a hopukina ana koutou
e ahau he mea tinihanga.
17 I meinga ranei e au tetahi o te
hunga i tonoa atu e ahau ki a koutou
hei whakapati i o koutou taonga maku?
18 I whakahaua atu e ahau a Taituha,
i tonoa ano hoki tetahi teina hei hoa
mona. I whakapati ranei a Taituha i ā
koutou taonga māna? he teka ianei i
runga i te wairua kotahi ta maua haere?
he teka ianei ko aua tapuae ra ano?
19 Tenei ano tetahi, ki ta koutou, he
whakatikatika i a matou ta matou ki a
koutou? kei te aroaro o te Atua matou i
roto i a te Karaiti e korero ana: ko enei
mea katoa, e *oku hoa* aroha, hei pai mo
koutou, hei hanga mo te whare.
20 E wehi ana hoki ahau, kei roko-
hanga atu koutou e ahau, ina tae atu,
kahore e rite ki taku e pai nei, a kei
kitea ahau e koutou, kahore e rite ki ta
koutou e pai ai: kei *rokohanga atu* he
whawhai, he hae, he riri, he totohe, he
ngautuara, he kowhetewhete, he wha-
kaputa, he tutū:
21 Kei whakaititia ano pea ahau e
taku Atua i roto i a koutou, ina tae atu
ano ahau, a he tokomaha e tangihia e
ahau o te hunga i hara i mua, a kahore
ano i ripeneta mo te poke, mo te pure-
mu, mo te hiahia taikaha, i mahia nei e
ratou.

UPOKO 13.

KO te toru tenei o aku haerenga atu
ki a koutou. Ma te mangai o
nga kai whakaatu tokorua tokotoru ra-
nei ka u ai nga kupu katoa.
2 I korero wawe ahau i mua, a ka ko-
rero wawe nei ano, me te mea ko te rua
tenei o oku wa i kona; heoi i a au ano
e ngaro mai nei, ka tuhituhi atu nei
ahau inaianei ki te hunga i hara i
mua, ki era katoa ano hoki, na, ki te
tae atu ano ahau, e kore e tohungia e
ahau:
3 E rapu tohu na hoki koutou o te
Karaiti e korero ana i roto i a au, kahore
nei ia e ngoikore ki a koutou, engari e
kaha ana i roto i a koutou.
4 Ina hoki, ahakoa i ripekatia ia i te
mea e ngoikore ana, kei te ora ano ia, he
mea na to te Atua kaha. He ngoikore
nei hoki matou i roto i a ia, heoi ka ora
tahi ano me ia he meatanga na to te
Atua kaha ki a koutou.
5 Whakamatauria iho koutou, kei roto
ranei koutou i te whakapono; tirohia
iho o koutou tohu e koutou ano. Ka-

hore oti koutou e mātau ki a koutou, kei
roto i a koutou a Ihu Karaiti, ki te mea
ehara koutou i te mea akiri?
6 Otira e u ana toku whakaaro, e
mātau ano koutou ehara matou i te mea
akiri.
7 Na, ko taku inoi tenei ki te Atua,
kia kaua koutou e mea i tetahi kino;
ehara i te mea mo matou kia kitea e
paingia ana, engari mo koutou kia mahi
i te pai, a ko matou hei mea akiri.
8 E kore hoki e taea e matou tetahi
mea e hē ai te pono, engari te mea e u
ai te pono.
9 E hari ana hoki matou ina ngoikore
matou, a ko koutou e kaha ana: ko ta
matou hoki tenei e inoi nei, ko koutou
kia tino tika.
10 Koia ahau ka tuhituhi atu nei i
enei mea, i a au e ngaro mai nei, kei
tae atu au ki kona, a ka koi taku, kei
rite ki te mana kua tukua mai nei e te
Ariki ki a au hei hanga mo te whare,
ehara i te mea hei wahi.
11 Heoi ra, e *aku* teina, kia koa, kia
tino tika, kia marie te ngakau, kia ko-
tahi te whakaaro, kia mau te rongo; a
tera te Atua o te aroha, o te maunga
rongo, e noho ki a koutou.
12 Oha atu tetahi ki tetahi hei te kihi
tapu ano.
13 Tenei te hunga tapu katoa te oha
atu nei ki a koutou.
14 *Kia tau* ki a koutou katoa te ata-
whai o te Ariki o Ihu Karaiti, me te
aroha o te Atua, me te whiwhinga ta-
hitanga ki te Wairua Tapu. Amine.

KO TE PUKAPUKA A PAORA APOTORO

KI TE

HUNGA O KARATIA.

NA Paora, na te Apotoro, (kihai nei
i tonoa e te tangata, kihai ano
hoki *i meinga* e te tangata, engari e Ihu
Karaiti, e te Atua Matua ano hoki,
nāna nei ia i whakaara i te mate;)
2 Na nga teina katoa hoki i a au nei,
ki nga hahi o Karatia:
3 *Kia tau* ki a koutou te aroha noa me
te rangimarie, he mea na te Atua
Matua, na to tatou Ariki hoki na Ihu
Karaiti,
4 I tuku nei i a ia ano mo o tatou
hara, kia whakaorangia ai tatou e ia i
tenei ao kino, i runga i ta te Atua i ta to
tatou Matua i pai ai:
5 *Waiho atu* i a ia te kororia ake ake
ake. Amine.
6 Miharo tonu ahau ki te hohoro o to
koutou nekehanga ketanga atu i te kai
karanga o koutou ki te aroha noa o te
Karaiti, *na* kei tetahi atu rongo pai na
koutou:
7 Ehara nei ia i te mea ke atu; engari
he hunga tena e whakararuraru ana i a
koutou, e mea ana kia whakaputaia
ketia te rongo pai o te Karaiti.
8 Na, ahakoa ko matou, ko tetahi
anahera ranei o te rangi, ki te kauwhau
i te rongo pai ki a koutou a ka puta ke
i ta matou i kauwhau ai ki a koutou,
kia kangā ia.
9 Kia rite ki ta matou i ki ai i mua, a
ka kiia nei ano e ahau inaianei, ki te
puta ke te kauwhau a tetahi ki a koutou
i tera kua riro i a koutou, kia kangā ia.
10 He tangata ranei, ko te Atua
ranei, taku e kukume nei? he tāngata
ranei aku e whai nei kia whakamana-
warekatia? me he mea kei runga nei au
i te whakamanawareka tangata, ehara
ahau i te pononga na te Karaiti.
11 Na, kia mohio mai koutou, e *aku*
teina, te rongo pai i kauwhautia e ahau
ehara i te mea na te tangata.
12 He teka hoki na te tangata i riro
mai ai i ahau, nāna ranei i whakaako ki
a au, engari na te whakakitenga mai a
Ihu Karaiti.
13 Kua rongo na hoki koutou ki taku
whakahaere i mua i runga i ta nga
Hurai tikanga, nui atu taku whakatoi,
taku whakangarongaro, i te hahi a te
Atua:
14 A i ta nga Hurai tikanga i pahika
noa atu ahau ki mua atu i te tokomaha
o *oku* hoa o toku iwi, hira noa atu toku
ngakau ki nga whakarerenga iho a oku
mātua.
15 Otira i te mea ka pai te Atua, nāna
nei ahau i momotu mai i roto ra ano i te
kopu o toku whaea, i karanga hoki,
he meatanga na tona aroha noa,

16 Ki te whakakite i tana Tama i roto i a au, kia kauwhautia ai ia e ahau ki nga tauiwi; i reira tonu iho kihai ahau i korerorero ki te kikokiko ki te toto:
17 Kihai ano hoki ahau i haere atu ki Hiruharama ki te hunga i apotorotia i mua i a au; heoi haere ana ahau ki Arapia, a hoki ano ki Ramahiku.
18 A muri iho i te takanga o nga tau e toru ka haere atu ahau ki Hiruharama kia kite i a Pita, a tekau ma rima nga ra i noho ai ahau ki a ia.
19 Kihai ano ahau i kite i tetahi atu o nga apotoro, ko Hemi anake ko te teina o te Ariki.
20 Na, nga mea e tuhituhia atu nei e ahau ki a koutou, nana, kei te aroaro tenei o te Atua, kahore aku teka.
21 Muri iho ka haere atu ahau ki nga wahi o Hiria o Kirikia;
22 Kihai ano hoki toku mata i mohiotia e nga hahi o Huria i roto i a te Karaiti:
23 I rongo kau ratou, Te kai whakatoi o matou i mua, e kauwhautia ana e ia inaianei te whakapono, i whakangarongaromia e ia i mua.
24 A whakakororia ana ratou i te Atua *mo tana* ki a au.

UPOKO 2.

MURI iho, ka tekau ma wha nga tau, ka haere atu ano maua ko Panapa ki Hiruharama, me te kawe ano ahau i a Taituha hei hoa *moku*.
2 A na te whakakitenga mai ahau i haere atu ai, a whakapuakina ana e ahau ki a ratou te rongo pai e kauwhautia nei e ahau ki nga tauiwi; otiia i meatia pukutia ki te hunga whai ingoa, kei maumau kau taku oma o naianei, o mua ranei.
3 Na, kihai a Taituha taku hoa, he Kariki hoki ia, i meinga kia kotia:
4 Mo nga teina teka hoki i whakaurua pukutia mai, i haere puku mai nei ki te tirotiro i to matou herekoretanga i roto i a Karaiti Ihu, kia whakataurekareka ai ratou i a matou.
5 Kihai ano matou i whakangawari iho, i rongo ki a ratou, ahakoa kotahi haora; he mea kia mau ai te pono o te rongo pai ki a koutou.
6 Na, te hunga i whai ingoa, (ahakoa he aha ranei ratou, hei aha maku? kahore a te Atua whakapai ki te kanohi tangata:) kihai hoki te hunga whai ingoa i whakaatu mea mai ki a au:
7 Engari to ratou kitenga kua tukua mai ki a au te rongo pai ki te kotinga kore, pera hoki me *tera* ki te kotinga *kua tukua* ki a Pita;
8 (Te kai mahi hoki i roto i a Pita hei apotoro ki te kotinga, mahi ana ano ia i roto i a au ki nga tauiwi:)
9 Heoi ka matau a Hemi, a Kipa, a Hoani, i meinga nei hei pou, ki te aroha noa kua homai ki a au, ka homai e ratou nga ringaringa matau hei whakahoatanga ki a maua ko Panapa, mo maua kia *haere* ki nga tauiwi, ko ratou ia ki te kotinga:
10 Otiia me mahara maua ki te hunga rawakore; he mea ano tena i hihiko noa ai ahau.
11 A ka tae a Pita ki Anatioka, ka whakatika atu ahau ki a ia he kanohi he kanohi, no te mea kua tika kia whakahengia ia.
12 I mua hoki o te taenga mai o etahi i a Hemi, e kai tahi ana ia me nga tauiwi: na, to ratou taenga mai, neke atu ana ia, momotu ke ana i a ia, i mataku hoki ki te hunga o te kotinga.
13 A i uru atu ano era atu Hurai ki tana tinihanga; heoi riro pu ana a Panapa i to ratou tinihanga.
14 Heoi toku kitenga kihai ratou i haere tika i runga i te pono o te rongo pai, ka mea atu ahau ki a Pita i te aroaro o te katoa, Ki te mea ko koe, he Hurai, ka whakatauiwi, a kahore e whakahurai, he aha koe ka mea ai i nga tauiwi kia whakahurai?
15 Tatou, nga Hurai tupu nei, ehara nei i te hunga hara no nga tauiwi,
16 A kua mohio nei ehara nga mahi a te ture i te mea e tika ai te tangata, engari ko te whakapono ki a Ihu Karaiti, na, kua whakapono nei tatou ki a Ihu Karaiti, kia ai te whakapono ki a te Karaiti hei tika mo tatou, he teka ia nga mahi a te ture: no te mea hoki kahore rawa he kikokiko e tika i nga mahi o te ture.
17 Na, i a tatou e whai nei kia whakatikaia i roto i a te Karaiti, ki te mau tatou nei ano he hunga hara, ko ta te Karaiti e minita ai he hara? Kahore rapea.
18 Ki te mea hoki ka hangā ano e ahau nga mea i wahia e ahau, e whakakite ana ahau i a au ano he tangata hara.
19 Na te ture hoki ahau i tupapaku ai ki te ture, kia ora ai ahau ki te Atua.
20 Kua ripekatia tahitia ahau me te Karaiti: a e ora nei, ehara i te mea ko

ahau, engari ko te Karaiti e ora ana i
roto i a au: a ka ora nei au i roto i te
kikokiko, he oranga na te whakapono
ki te Tama a te Atua, i aroha mai nei ki
a au, i tuku nei i a ia moku.
21 Kahore aku whakakahore i te aroha
noa o te Atua: me he mea hoki i na ru-
nga mai te tika i te ture, maumau mate
noa a te Karaiti.

UPOKO 3.

ENGA Karatia whakaaro-kore, na
wai koutou i whaiwhaia i kore ai
e rongo ki te pono, i whakakitea nuitia
na hoki a Ihu Karaiti i roto i a koutou
ki o koutou kanohi, he mea ripeka?
2 Ko tenei anake taku e mea nei kia
whakaakona mai e koutou, I na runga
ranei i nga mahi a te ture te rironga
mai o te Wairua i a koutou, na te mea
ranei ka rongo ki te whakapono?
3 *Ha*, kia pena koutou te whakaaro-
kore? i runga i te Wairua ta koutou
timatanga, a me whakaoti ranei e kou-
tou i runga i te kikokiko?
4 He hua kore noa iho ranei o koutou
matenga maha? ki te mea ra he mea
hua kore.
5 Na, te kai whakawhiwhi i a koutou
ki te Wairua, e mahi nei hoki i nga
merekara i roto i a koutou, na nga mahi
ranei o te ture *tana*, na te rongo ranei ki
te whakapono?
6 Ka rite hoki ki a Aperahama i wha-
kapono ki te Atua, a whakairia ana ki a
ia hei tika.
7 Na, kia mātau koutou, te hunga o te
whakapono, he tamariki enei na Apera-
hama.
8 A, te kitenga o te Karaipiture i mua,
he whakapono ta te Atua hei whakatika
mo nga tauiwi, ka kauwhautia wawetia
te rongo pai ki a Aperahama, Mau ka
manaakitia ai nga tauiwi katoa.
9 Ina, te hunga o te whakapono, e
manaakitia ngatahitia ratou me Apera-
hama i whakapono ra.
10 Te hunga katoa hoki o nga mahi a
te ture, kei raro ratou i te kanga: kua
oti hoki te tuhituhi, Ka kangā nga tā-
ngata katoa kahore e mau ki nga mea
katoa kua oti te tuhituhi ki te pukapuka
o te ture, hei mahi *ma ratou*.
11 He hanga mārama ano tenei e
kore e tika i te ture tetahi tangata ki te
aroaro o te Atua: Ma te whakapono
hoki e ora ai te tangata tika.
12 He teka hoki no te whakapono
te ture: engari, Ki te mahia aua
mea e te tangata, ma aua mea ia e
ora ai.
13 Kua hokona mai tatou e te Ka-
raiti i roto i te kanga a te ture, i a ia nei
i meinga hei kanga mo tatou: kua oti
hoki te tuhituhi, He mea kanga nga
tāngata katoa e whakairia ki runga ki
te rakau:
14 Kia tae ai i runga i a Karaiti Ihu ki
nga tauiwi te manaakitanga o Apera-
hama; kia riro mai ai i a tatou te kupu
homai o te Wairua, he mea na te wha-
kapono.
15 E *aku* teina, he kupu tangata taku
nei; Ahakoa he kawenata na te tangata,
ki te mea ka oti te whakau, kahore he
tangata hei turaki, hei tapiri mai ranei.
16 Na, i korerotia nga kupu whakaari
ki a Aperahama ki tona whanau ano
hoki. Kihai ia i mea, Ki nga whanau,
me te mea he tokomaha; engari me te
mea he kotahi ano, A ki tou whanau,
ko te Karaiti hoki ia.
17 Na, ko taku kupu tenei, I whakau-
kia te kawenata i mua e te Atua he
whakaaro ki a te Karaiti, a ka wha rau
ka toru tekau tau i muri mai ko te
ture; na e kore tenei e tau hei turaki *i
te kawenata*, hei whakakahore i te kupu
whakaari mai.
18 Me he mea hoki na te ture *i riro
mai ai* te kāinga, ehara i te mea na te
kupu whakaari; otira i na runga mai
i te kupu whakaari ta te Atua homai-
tanga ki a Aperahama.
19 Hei aha ra te ture? I tapiritia
mai mo nga pokanga ketanga, kia tae
mai ra ano te whanau mona nei te kupu
whakaari; he mahinga na nga anahera,
i roto i te ringa o te takawaenga.
20 Na, he teka mo te kotahi te taka-
waenga, kotahi ia te Atua.
21 He turaki ranei ta te ture i ā te
Atua kupu whakaari? Kahore rapea:
me i homai hoki he ture e kaha ana ki
te whakaora, ina kua puta ake te tika i
te ture.
22 Heoi kua kopania nga mea katoa
e te Karaipiture ki raro o te hara, kia
homai ai ki te hunga e whakapono ana,
te mea i whakaaria mai i runga i te
whakapono ki a Ihu Karaiti.
23 Na, i mua o te taenga mai o te
whakapono, e puritia ana tatou i raro i
te ture, he mea kopani atu, kia taea ra
ano te whakapono e whakapuakina nei i
muri.
24 Na, kua meinga nei te ture hei
kai whakaako mo tatou, *hei arahi* ki a
te Karaiti, kia tika ai tatou i te whaka-
pono.

25 A ka tae mai nei te whakapono,
mutu ake to tatou meatanga mai e te
kai whakaako.
26 He tamariki katoa hoki koutou
na te Atua, he mea na te whakapono ki
a Karaiti Ihu.
27 Te hunga katoa hoki o koutou kua
iriiria ki roto ki a te Karaiti, kua kaka-
huria e koutou a te Karaiti.
28 Kahore he Hurai, kahore he Ka-
riki, kahore he pononga, kahore he ra-
ngatira, kahore he tāne he wahine
ranei: kotahi tonu hoki koutou katoa i
roto i a Karaiti Ihu.
29 A ki te mea na te Karaiti kou-
tou, he whanau no Aperahama, a ma
koutou ano te mea i whakaaria mai i
mua.

UPOKO 4.

NA, ko taku kupu tenei, I te mea he
tamariki nei ano te tangata mona
te kāinga, kahore ia e rere ke i te po-
nonga, ahakoa ko te rangatira ia o nga
mea katoa;
2 Engari e meatia ana e nga kai
tohutohu e nga kai titiro, kia taea ra
ano te wa i whakaritea e te pāpā.
3 Whaihoki ko tatou, i te mea he ta-
mariki, he pononga tatou na nga mea
timatanga o te ao:
4 Tena ka tutuki te taima, ka tonoa
mai e te Atua tana Tama, he whanau
na te wahine, hei mahi i ta te ture,
5 Hei hoko i te hunga i raro i te
ture, kia whiwhi ai tatou ki te wha-
katamarikitanga.
6 A no te mea he tamariki nei koutou,
kua tonoa mai e te Atua te Wairua o
tana Tama ki roto ki o koutou ngakau,
e karanga ana, E Apa, e Pa.
7 Na, mutu ake tou ponongatanga,
engari he tamaiti koe; a ki te mea he
tamaiti, mou hoki nga mea a te Atua i
roto i a te Kairaiti.
8 Heoi i reira i te mea kihai koutou i
mātau ki te Atua, he pononga koutou
na nga mea ehara nei i te atua tupu.
9 Inaianei ia i te mea ka mātau koutou
ki te Atua, engari ano ka matauria e te
Atua, he aha koutou ka tahuri ai ano ki
aua mea ngoikore, ki aua mea rawakore,
ki nga mea timatanga, e hoki nei ano to
koutou hiahia kia waiho koutou hei po-
nonga ma aua mea?
10 E mau ana koutou ki nga ra, ki nga
marama, ki nga wa, ki nga tau.
11 E manawapa ana ahau ki a koutou,
kei kore he hua mo taku i mahi ai i roto
i a koutou.
12 E *aku* teina, ko taku tohe tenei ki
a koutou, kia rite koutou ki a au; e rite
ana hoki ahau ki a koutou: kahore a
koutou mahi hē ki a au.
13 E mātau ana koutou he mea na te
ngoikore o toku kikokiko, taku kauwhau
i te rongo pai ki a koutou i mua.
14 Heoi kihai koutou i whakahawea i
whakakino ki taku whakamatautauranga
i toku kikokiko: na, tahuri mai ana kou-
tou ki a au, ano he anahera na te Atua,
me te mea ano ko Ihu Karaiti.
15 He haringa pehea ra tera o koutou?
He kai whakaatu hoki ahau mo ta kou-
tou, me i taea kua hikarohia e koutou o
koutou kanohi, a kua homai ki a au.
16 Koia, kua hoariritia ranei ahau ki a
koutou, moku i korero i te pono ki a
koutou?
17 E matenui ana ratou ki a koutou,
otiia ehara i te pai: engari e mea ana
ratou kia tutakina atu koutou, kia mate-
nui ai koutou ki a ratou.
18 He mea pai ia te matenui i runga i
te pai i nga wa katoa, kauaka ano hoki
i toku nohoanga anake ki a koutou.
19 E aku tamariki, ka rua nei oku
mamaetanga mo koutou, *ano he wahine*
e whanau ana, kia whai ahua ra ano a te
Karaiti i roto i a koutou.
20 He hiahia toku kia tae atu ki a
koutou aianei, kia puta ke ano toku reo;
no te mea e ruarua ana ahau ki a kou-
tou.
21 Ki mai ki a au, e te hunga e hiahia
ana kia noho i raro i te ture, kahore
ianei koutou e rongo ki ta te ture?
22 Kua oti hoki te tuhituhi, tokorua
nga tamariki a Aperahama, kotahi na te
pononga, kotahi na te wahine rangatira.
23 Ta te pononga, no te kikokiko tona
whanautanga; a, ta te wahine rangatira
he mea korero mai i mua.
24 Na, he mea whakarite aua mea: ko
nga kawenata e rua hoki enei; kotahi
no maunga Hina, a whanau ake ana hei
taurekareka, ko Akara tenei.
25 Ko tenei Akara hoki ko maunga
Hina i Arapia, a e rite ana ki Hiruha-
rama onaianei, he pononga nei hoki ia
ratou ko ana tamariki.
26 Tena ko Hiruharama i runga he
mea here kore, ko te whaea ia o tatou
katoa.
27 Kua oti hoki te tuhituhi, Kia hari, e
te pākoko kahore nei e whanau; ha-
mama, karanga, e te mea kahore nei kia
whakamamae; he tini hoki nga tamariki
a te mea mahue i a te mea whai tāne.

28 Na, tatou nei, e *aku* teina, e rite ana ki a Ihaka, he tamariki na te kupu whakaari.
29 A, e rite ana ano ki to mua, tera no te kikokiko nei tona whanautanga whakatoia ana e ia te *tamaiti* no te Wairua nei tona; e pera ana ano inaianei.
30 Heoi e pehea ana ta te Karaipiture? Peia atu te wahine pononga raua ko tana tama: e kore hoki te tama a te wahine pononga raua ko te tama a te wahine rangatira e whiwhi tahi ki te taonga.
31 Na, ehara tatou, e *aku* teina, i te tamariki na te wahine pononga, engari na te wahine rangatira.

UPOKO 5.

ETU ra koutou i runga i te tikanga here-kore, i ta te Karaiti i wewete nei i a tatou; kei mau ano hoki koutou ki roto ki te ioka pononga.
2 Na, tenei ahau a Paora te mea atu nei ki a koutou, Ki te kotia koutou, e kore koutou e whai pai i a te Karaiti.
3 He whakaatu tuarua tenei naku ki nga tāngata katoa e kotia ana, kua mau ratou i te ture kia mahia katoatia.
4 Kua mawheto atu koutou i a te Karaiti, e te hunga e whakatikaia ana e te ture, kua taka iho koutou i runga i te aroha noa.
5 Ko tatou hoki, na te Wairua ta tatou tatari ki te tika e tumanakohia atu nei, e ahu mai nei i te whakapono:
6 I roto hoki i a Karaiti Ihu kahore o te kotinga wahi, kahore ano hoki o te kotinga kore; engari ko te whakapono e mahi ana i runga i te aroha.
7 I pai ta koutou oma; na wai koutou i whakaware, i kore ai koutou e rongo ki te pono?
8 Ehara *tenei* whakaaro i te mea na te kai karanga i a koutou.
9 He iti te rewena, rewenatia ake te puranga katoa.
10 E u ana oku whakaaro ki a koutou i roto i te Ariki, e kore e rere ke o koutou whakaaro: na, te kai whakararu i a koutou, ahakoa ko wai ranei, māna ano tona whakawakanga e pikau.
11 Me au ano hoki, e *aku* teina, ki te mea he kauwhau tonu nei taku i te kotinga, he aha ahau ka whakatoia tonutia ai? penei kua kore hoki to te ripeka tūtukitanga waewae.
12 Pai kau ki a au me i motuhia atu te hunga e whakararu na i a koutou.
13 Kua karangatia nei hoki koutou, e *aku* teina, ki te tikanga here-kore; kaua ia *ta koutou* tikanga here-kore *e waiho* hei whakaoho i te kikokiko, engari me mahi koutou tetahi ki tetahi i runga i te aroha.
14 E takoto topu ana hoki te ture katoa i roto i te kupu kotahi, ara, Kia aroha koe ki tou hoa tata, ano ko koe.
15 Ki te ngau ia koutou, ki te kai tetahi ki tetahi, kia tupato kei pareho koutou tetahi i tetahi.
16 Na, ko taku kupu tenei, Haere koutou i roto i te Wairua, a e kore e whakaritea e koutou te hiahia o te kikokiko.
17 E hiahia ana hoki te kikokiko tika ke i te Wairua, me te Wairua hoki tika ke i te kikokiko: a e whawhai ana enei tetahi ki tetahi: tē taea e koutou nga mea i hiahia ai koutou.
18 Na, ki te arahina koutou e te Wairua, kahore koutou i raro i te ture.
19 A e kitea ana nga mahi a te kikokiko, ara, te puremu, te moe tahae, te poke, te hiahia taikaha,
20 Te karakia whakapakoko, te makutu, te mauahara, te whawhai, te tauwhāinga, te riri, te totohe, te wehewehenga, te titorehanga,
21 Te hae, te kohuru, te haurangitanga, te kakainga, me nga mea e rite ana ki enei: me korero wawe e ahau enei mea ki a koutou, me pera me taku i korero ai i mua, te hunga e mahi ana i nga mea penei, e kore ratou e whiwhi ki te rangatiratanga o te Atua.
22 Ko nga hua ia o te Wairua, he aroha, he hari, he rangimarie, he manawanui, he ngawari, he ngakau pai, he whakapono,
23 He ngakau māhaki, he ngakau kua taea te pēhi: kahore he ture e riria ai enei mea.
24 Te hunga ia o te Karaiti, kua ripekatia e ratou te kikokiko, me *ona* hihiritanga, me *ona* hiahia.
25 Ki te mea e ora ana tatou i roto i te Wairua, kia haere ano tatou i roto i te Wairua.
26 Kei whaia e tatou te kororia hua kore, te whakapataritari tetahi ki tetahi, te hae tetahi ki tetahi.

UPOKO 6.

E *AKU* teina, ki te haukotia te tangata e tetahi hē, ma koutou ma te hunga i te Wairua, e whakaara ake taua tangata pera, kia māhaki hoki te wairua; me te titiro iho ano ki a koe, kei whakamatautauria ano hoki koe.

2 Pikaua e tetahi nga whakataimaha o
tetahi, hei whakaritenga ma koutou i ta
te Karaiti ture.
3 Ki te ki hoki tetahi ki a ia ano he
mea nui ia, i te mea he kore noa iho ia,
e nuka ana ia ki a ia ano.
4 Engari kia whakamatauria tana mahi
ake e tetahi e tetahi, katahi ka ai he
whakamanamananga mana ki tana
anake, e kore ano e ahu ki ta tetahi.
5 Ko tana ake pikaunga hoki hei
kawenga ma tetahi ma tetahi.
6 Te tangata ano e whakaakona ana ki
te kupu, me whakawhiwhi e ia *tona* kai
whakaako ki nga mea pai katoa.
7 Kei whakapohehetia koutou; kahore
te Atua e tinihangatia: ko ta te tangata
hoki e rui ai, ko tenei tana e kokoti ai.
8 Na, te tangata e rui ana, he whakaaro
ki tona kikokiko, tana o te kikokiko e
kokoti ai he pirau; te tangata e rui ana,
he whakaaro ki te Wairua, tana o te
Wairua e kokoti ai he oranga tonu-
tanga.
9 I a tatou e mea ana i te pai, kaua
tatou e ngakaukore: i te wa hoki e rite
ai ka kokoti tatou, ki te kahore tatou e
ngoikore.
10 Na, i te mea e whai takiwa ana
tatou, kia mahi tatou i te pai ki nga
tāngata katoa, tera noa ake ia ki te
hunga o te whare o te whakapono.
11 Ka kite na koutou i te nui o taku
reta ki a koutou, he mea tuhituhi na
toku ringaringa ake.
12 Te hunga e hiahia ana ko te ahua o
te kikokiko kia pai, ko ratou hei mea i a
koutou kia kotia; he mea kau kei wha-
katoia ratou mo te ripeka o te Karaiti.
13 Kahore hoki taua hunga na ano i
kotia e mau ki te ture; engari e hiahia
ana ratou kia kotia koutou, kia whaka-
manamana ai ratou ki to koutou kiko-
kiko.
14 Ki a au ia kaua rawa he whakama-
namana, ko te ripeka anake o to tatou
Ariki o Ihu Karaiti, i ripekatia ai te ao
ki a au, me ahau hoki ki te ao.
15 I roto hoki i a Karaiti Ihu kahore
he aha o te kotinga, kahore hoki o te
kotinga kore, engari ko te mea hanga
hou.
16 Na, te hunga e haere ana i runga i
tenei ruri, *kia tau* te rangimarie me te
mahi tohu ki a ratou, ki te Iharaira hoki
a te Atua.
17 A muri ake nei kaua tetahi e wha-
kararuraru i a au: e mau ana hoki
ki toku tinana nga tohu a te Ariki a
Ihu.
18 E *aku* teina, *kia tau* te aroha noa a
to tatou Ariki a Ihu Karaiti ki o koutou
wairua. Amine.

KO TE PUKAPUKA A PAORA APOTORO

KI TE

HUNGA O EPEHA.

UPOKO 1.

NA Paora, na te apotoro a Ihu Ka-
raiti, ta te Atua hoki i pai ai, ki
te hunga tapu e noho ana i Epeha, ara
ki te hunga whakapono i roto i a Karaiti
Ihu:
2 *Kia tau* ki a koutou te aroha noa,
me te rangimarie, he mea na te Atua na
to tatou Matua, na te Ariki hoki na Ihu
Karaiti.
3 Kia whakapaingia te Atua te Matua
o to tatou Ariki o Ihu Karaiti, nana nei
tatou i manaaki ki nga manaakitanga
katoa a te wairua ki nga mea o te rangi
i roto i a te Karaiti;
4 I runga i te tikanga i whiriwhiria ai
tatou e ia i roto i a ia, i mua o te oroko-
hanganga o te ao, hei hunga tapu kahore
hoki he koha i tona aroaro i runga i te
aroha.
5 He mea whakarite hoki tatou nāna i
mua, kia meinga hei tamariki māna, he
mea na Ihu Karaiti, ta tona whakaaro
hoki i pai ai,
6 Hei whakamoemititanga mo te ko-
roria o tona aroha noa, i atawhaitia ai
tatou i roto i tana i aroha ai.
7 Kei roto nei i a ia to tatou whakao-
ranga i runga i ona toto, ara, te murunga
o nga hē; he hua hoki no tona aroha
noa;

8 I hira rawa nei ki a tatou, i runga i
nga whakaaro nui i nga whakaaro mohio
katoa;
9 A whakakitea mai ana e ia ki a
tatou tana pai i ngaro ra, tana hoki i
ahuareka ai, tana i whakatakoto ai i
mua i roto ano i a ia:
10 Mo te tikanga ina rite nga wa, kia
huihuia nga mea katoa i roto i a te
Karaiti, nga mea i te rangi, me nga mea
i te whenua; i roto ano i a ia:
11 I whakawhiwhia nei hoki matou i
roto i a ia, he mea whakarite i mua, he
pera me tana i whakatakoto ai, e mahia
ana hoki e ia nga mea katoa, i runga i ta
tona whakaaro i pai ai:
12 Kia ai matou hei whakamoemiti-
tanga mo tona kororia, *ara* matou te
hunga kua tumanako wawe ki a te
Karaiti.
13 Me koutou hoki *tumanako ana ano
koutou* ki a ia, i to koutou rongonga ai
ki te kupu o te pono, ki te rongo pai o to
koutou oranga: a, to koutou whakapo-
notanga ki a ia, na, hiritia ana koutou e
te Wairua Tapu i korerotia mai i mua:
14 Ko ia nei te wahi tuatahi o nga
taonga mo tatou, kia whakaorangia ra
ano te mea i hokona, hei whakamoemi-
titanga mo tona kororia.
15 Na konei ahau i taku rongonga ai
ki to koutou whakapono ki te Ariki ki
a Ihu, ki te aroha ano hoki ki te hunga
tapu katoa,
16 Kahore e mutu taku whakawhetai
mo koutou, i a au e mahara nei ki a kou-
tou i aku inoinga;
17 Kia hoatu ki a koutou e te Atua o
to tatou Ariki o Ihu Karaiti, e te Matua
o te kororia, te wairua o te whakaaro
nui, o te whakakitenga i te mea ka
mohio nei ki a ia:
18 Kia whakamaramatia nga kanohi o
to koutou hinengaro; kia mātau ai kou-
tou ki te mea o tana karanga e tumana-
kohia atu nei, ki te kororia nui hoki o
tona taonga i roto i te hunga tapu,
19 Ki te nui whakaharahara hoki o
tona kaha ki a tatou ki te hunga e wha-
kapono nei, ara, te mahinga a te mana o
tona kaha,
20 I mahi ai ia i roto i a te Karaiti i
tana whakaarahanga i a ia i te mate, a
whakanohoia ana ia ki tona ringa matau
ki nga wahi i te rangi,
21 Ki runga ake i nga kawanatanga
katoa, i te mana, i te kaha, i te rangati-
ratanga, i nga ingoa katoa hoki e kara-
ngatia ana, ehara i te mea ko o tenei ao
anake, ko o tera *ao* ano hoki:
22 A tukua ana e ia nga mea katoa ki
raro ki ona waewae, a meinga ana ia hei
upoko i runga i nga mea katoa mo te
hahi,
23 Ko tona tinana nei ia, ki tonu i a ia
ko ia nei te kai whakaki o nga mea
katoa i roto i te katoa.

UPOKO 2.

I MUA ano hoki he tupapaku koutou i
nga hē i nga hara;
2 I runga hoki koutou i era i mua e
haereere ana, ko ta tenei ao tikanga hoki,
ko ta te rangatira o te kaha o nga kapua,
o te wairua e mahi nei inaianei i roto i
nga tamariki a te tutū.
3 Ko nga hoa hoki era i mua o tatou
katoa i a tatou e noho ana i runga i nga
hiahia o to tatou kikokiko, e mahi ana i
nga mea e paingia ana e te kikokiko e
nga whakaaro; i *to tatou* maoritanga ano
hoki he tamariki tatou na te riri, he pera
ano me era atu.
4 Ko ta te Atua ia tenei, ranea rawa
hoki tana mahi tohu, nui atu tona aroha
i arohaina mai ai tatou e ia,
5 Na, i te mea he tupapaku tatou i nga
hē, whakaorangia ngatahitia ana tatou
e ia me te Karaiti, (he aroha noa i wha-
kaorangia ai koutou ;)
6 A whakaarahia ngatahitia ana e ia,
whakanohoia ngatahitia ana ki nga *wahi*
o te rangi i roto i a Karaiti Ihu:
7 Kia whakakitea ai e ia i nga wa e
haere ake nei te nui whakaharahara o
tona aroha noa, *i a ia* ka ngawari mai
nei ki a tatou i roto i a Karaiti Ihu.
8 Na te aroha noa hoki koutou i wha-
kaorangia ai i runga i te whakapono;
ehara ano hoki tenei i te mea na koutou:
he mea homai noa na te Atua:
9 Ehara i nga mahi, kei whakamana-
mana te tangata.
10 He mahinga hoki tatou nāna, he
mea hanga i roto i a Karaiti Ihu mo nga
mahi pai, i whakaritea e te Atua i mua
hei haereerenga ma tatou.
11 Na, kia mahara koutou he tauiwi
koutou i mua no te wahi ki te kikokiko,
a e kiia ana ko te kotinga kore e tenei e
kiia nei ko te kotinga, ara to te kikokiko,
he mea na te ringaringa;
12 I taua wa he mea motu ke atu kou-
tou i a te Karaiti, ehara i te tangata
whenua no Iharaira, he tangata ke ki
nga kawenata o te mea i whakaaria mai
i mua, kahore he tumanakotanga atu, he
hunga Atua-kore i te ao:
13 Tena ko tenei i roto i a Karaiti Ihu
ko koutou, ko te hunga i tawhiti i mua,

kua meinga e nga toto o te Karaiti kia
tata.
14 Ko ia hoki to tatou rangimarie,
nāna hoki i mea nga mea e rua kia
kotahi, a whakahoroa iho e ia te paatu e
arai ana i waenga;
15 Whakakahoretia ana hoki e ia ki
tona kikokiko te mauahara, ara, te ture
i nga kupu ako, i nga tikanga; kia
hangā ai i roto i a ia te tokorua hei
kotahi, hei tangata hou, a mau ake te
rongo i a ia;
16 Kia houhia ai ano hoki e ia te rongo
a te tokorua ki te Atua i roto i te tinana
kotahi, he meatanga na te ripeka, ko
tana mea hoki ia hei whakamate mo te
mauahara:
17 A haere mai ana ia, kauwhau ana i
te rangimarie ki a koutou i tawhiti, ki a
matou hoki e tata ana.
18 Nāna hoki tatou, te tokorua nei, i
whai tatanga atu ai i roto i te Wairua
kotahi ki te Matua.
19 Na, i muri nei ehara koutou i te
tangata ke i te manene, engari he ta-
ngata whenua koutou tahi ko te hunga
tapu, no te whare ano hoki o te Atua;
20 He mea hanga ki runga ki te tu-
ranga a nga apotoro ratou ko nga poro-
piti, ko Ihu Karaiti ano hei tino *kamaka*
mo te kokonga;
21 Kei roto nei i a ia te whare katoa,
he mea ata hono marie, e neke ake ana
hei whare tapu i roto i te Ariki:
22 Me koutou ano e hangā tahitia ana
i roto i a ia, hei nohoanga mo te Atua,
he mea na te Wairua.

UPOKO 3.

NA konei taku ta Paora, he herehere
nei au na Karaiti Ihu, hei mahi ki
a koutou ki nga tauiwi;
2 Kua rongo pea koutou ki te tikanga
mo te aroha noa o te Atua, kua homai
nei ki a au hei mea ki a koutou:
3 Ara tana whakakitenga mai tana
whakaaturanga mai i te mea ngaro ki a
au; (he pera hoki me *ena kupu* torutoru
i tuhituhia na e au i mua;
4 A ka oti i a koutou tena te korero,
ka mohio koutou ki taku matauranga ki
te mea ngaro a te Karaiti;)
5 I era whakatupuranga kihai tenei i
whakakitea ki nga tamariki a te tangata,
kihai i penei me te whakakitenga inai-
anei e te Wairua ki ana apotoro tapu
ratou ko nga poropiti;
6 Ara mo nga tauiwi kia uru tahi ki
nga taonga, ka whakakotahitia te tinana,
ka whiwhi ngatahi ki ana mea i wha-
kaaria i mua i roto i a te Karaiti, he
meatanga na te rongo pai:
7 I meinga nei ano ahau hei minita mo
taua *rongo pai*, i runga i ta te aroha noa
o te Atua, i homai noa nei ki a au he
mahinga na tona kaha.
8 I homai ano tenei aroha noa ki a au
ki te iti rawa o te hunga tapu katoa, kia
kauwhautia *e ahau* i roto i nga tauiwi
te taonga o te Karaiti e kore nei e taea
te rapu;
8 Kia whakakitea ano hoki *e ahau* ki
nga tāngata katoa te whiwhinga tahi-
tanga ki te mea ngaro, ki te mea i hunā
nei i era wa noa atu i roto i te Atua,
nāna nei ta te Karaiti hanganga i nga
mea katoa:
10 Kia kitea ai ki te hahi inaianei e
nga rangatiratanga e nga mana i nga
wahi o te rangi, te maha o nga whakaaro
nui o te Atua;
11 Ana hoki i whakatakoto ai i mua
noa atu, he mea mahi nāna i roto i to
tatou Ariki i a Karaiti Ihu:
12 Kei roto nei i a ia to tatou maia-
tanga me to tatou whakatatanga atu i
te mea e u nei te whakaaro, he meatanga
na te whakapono ki a ia.
13 Koia ahau ka mea atu nei kia kaua
koutou e ngakaukore i oku tukinotanga
mo koutou; ko to koutou kororia hoki
tenei.
14 Na konei i tuturu ai oku turi ki te
Matua o to tatou Ariki o Ihu Karaiti,
15 Nona nei te ingoa e huaina ana ki
nga hapu katoa i te rangi i te whenua,
16 Kia rite *tana* ki tona kororia e nui
rawa nei, kia hoatu e ia ki a koutou kia
meinga to roto tangata e tona Wairua
kia marohirohi i te kaha;
17 Kia noho a te Karaiti ki roto ki o
koutou ngakau he mea whakapono; me
te whai pakiaka me te whai turanga ano
koutou i runga i te aroha,
18 Kia uru ai koutou ki ta te hunga
tapu katoa, ara, kia taea e te whakaaro
te whanui, te roa, te hohonu, te tike-
tike;
19 Kia mohio ano hoki ki te aroha o te
Karaiti e kore nei e taea te mohio; kia
tino kī rawa ai koutou i te Atua.
20 Na, e kaha nei ia ki te mea i nga
mea nui whakaharahara, nui noa atu i
nga mea katoa e inoi ai e whakaaro ai
tatou, he penei ano me te kaha e mahi
nei i roto i a tatou,
21 *Waiho atu* i a ia te kororia i roto i
te hahi i runga i a Karaiti Ihu, a, nga
whakapaparanga katoa, ake ake ake.
Amine.

UPOKO 4.

KOIA ahau, ta te Ariki herehere, ka
whakahau atu nei i a koutou kia
rite ta koutou haere, ki te karangatanga
i karangatia ai koutou,
2 Kia papaku rawa te ngakau, kia
māhaki, kia manawanui, kia ata hanga
tetahi ki tetahi i runga i te aroha;
3 Me whai kia mau te kotahitanga o
te Wairua, he mea paihere na te rangimarie.
4 Kotahi tonu te tinana, kotahi te
Wairua, pera hoki me to koutou karangatanga,
kotahi tonu te mea o to koutou
karangatanga hei tumanakotanga atu;
5 Kotahi Ariki, kotahi whakapono, kotahi
iriiringa,
6 Kotahi Atua, ko te Matua o nga mea
katoa, kei runga nei ia i nga mea katoa,
puta noa ia i nga mea katoa, kei roto
hoki i a koutou katoa.
7 Na, kua oti te aroha noa te homai ki
tenei ki tenei o tatou, i runga i te mehua
o ta te Karaiti homaitanga.
8 Na reira hoki ia i mea ai, Tona
kakenga atu ki runga, whakaraua ana e
ia nga whakarau, a hoatu mea ana ia
ma nga tāngata.
9 (Na, tona kakenga ki runga ra, he
aha to tena ki te kahore ia i mātua heke
atu ki nga wahi o raro rawa o te
whenua?
10 Tera i heke atu ra, ko ia ano i kake
atu nei ki runga ake i nga rangi katoa,
kia kī ai nga mea katoa i a ia.)
11 A homai ana e ia ko etahi, hei apotoro;
ko etahi, hei poropiti; ko etahi,
hei kai kauwhau i te rongo pai; ko etahi,
hei hepara, hei kai whakaako;
12 Kia tino rite ai te hunga tapu, he
mea mo te mahi minita, hei hanga i te
whare, ara, i te tinana o te Karaiti:
13 Kia tae katoa ra ano tatou ki te
kotahitanga o te whakapono, o te matauranga
hoki ki te Tama a te Atua, ki
te tino tangata, ki te mehua o te tino
kaumatuatanga e tutuki ai ki to te
Karaiti:
14 Kia mutu ai to tatou tamarikitanga,
kei akina kei kahakihakina e nga hau
katoa o te whakaako, he maminga na
te tangata, he tinihanga e mahia ai te
whakapohehe;
15 Kia korero pono i runga i te aroha,
kia neke ake tatou ki roto ki a ia i nga
mea katoa, ko te upoko nei ia ko te
Karaiti:
16 Nona nei te tinana katoa, he mea
whakapiri marie, he mea ata hono e nga
meatanga a nga hononga katoa, whakarite
rawa ki te nui o te mahinga o ia
wahi o ia wahi, e mea ana i te tinana
kia neke ake, hei whare e hanga ana i a
ia i runga i te aroha.
17 Na, ko taku tenei e ki nei, e whakaatu
nei i roto i te Ariki, kia kāti ta
koutou haere pera me era atu tauiwi, e
haere nei i runga i te tekanga noatanga
o to ratou hinengaro,
18 Kua oti nei te whakapouri o ratou
whakaaro, kua tangata ketia ki to te
Atua oranga, i te kuaretanga i roto i a
ratou, he pakeke hoki no o ratou ngakau:
19 Kahore o ratou ohoohonga, a tukua
ana ratou e ratou ano ki te hiahia taikaha;
riro pu *ratou* ki te mahi i nga
mea poke katoa.
20 Ko koutou ia kihai i pera ta koutou
ako i a te Karaiti;
21 Ki te mea kua rongo koutou ki a ia,
a kua whakaakona e ia ki nga mea e
rite ana ki te pono i roto i a Ihu:
22 Mo te tangata tawhito i to mua
whakahaere kia whakarerea e koutou;
he mea pirau nei hoki ia i runga i nga
hiahia tinihanga;
23 Kia whakahoutia hoki koutou, ara,
te wairua o to koutou hinengaro;
24 Kia kakahuria iho hoki *ki a koutou*
te tangata hou, no ta te Atua nei te hanganga
i runga i te tika i te tapu o te
pono.
25 Na, whakarerea atu te teka; kia
pono te korero ki tona hoa ki tona hoa:
he wahi hoki tatou tetahi no tetahi.
26 Kia riri, a kaua e hara: kei toene te
ra ki ta koutou riri:
27 Kaua hoki tetahi wahi e tukua ki te
rewera.
28 Te tangata tahae, me whakamutu
tana tahae: engari me mahi, ko ona
ringaringa ano hei mahi i te mea pai,
kia whai rawa ai ia hei hoatutanga *mana*
ki te rawakore.
29 Kei puta tetahi kupu kino i o koutou
mangai, engari hei te mea e pai ana
hei hanga i te whare, kia whiwhi ai ki
te pai nga tāngata e rongo ana.
30 Kaua hoki e whakapouritia te Wairua
Tapu o te Atua, nana nei koutou i
hiri mo te ra o te whakaoranga.
31 Kia wehea rawatia atu i roto i a
koutou te nanakia, te riri, te aritarita, te
ngangau, te korero kino, me te mauahara
katoa:
32 Kia ngawari ta koutou tikanga
tetahi ki tetahi, kia pai te ngakau, me te
hohou noa iho i te rongo tetahi ki tetahi,
kia pera ano me te Atua i hohou nei i te
rongo ki a koutou i roto i a te Karaiti.

UPOKO 5.

NA, kia rite ta koutou ki ta te Atua,
kia pera ano me nga tamariki e
arohaina ana;
2 Haere hoki i runga i te aroha, kia
pera ano me te Karaiti i aroha ki a tatou,
a homai ana i a ia ano mo tatou hei
whakahere, hei patunga tapu ki te Atua,
hei kakara pai.
3 Te puremu ia, me nga mahi poke
katoa, me te apo, kaua ena e whaka-
huatia i roto i a koutou, kia rite ki ta te
hunga tapu tikanga;
4 *Kaua ano* hoki te mea whakama, te
korero wairangi, te korero maminga,
kahore nei i tika, erangi ia te whaka-
whetai.
5 E mātau ana hoki koutou ki tenei, e
kore tetahi tangata puremu, poke ranei,
apo ranei, he kai karakia nei hoki ia ki
te whakapakoko, e whai wahi ki te ranga-
tiratanga o te Karaiti, ara o te Atua.
6 Kei tinihangatia koutou e te tangata
ki nga kupu tekateka noa: na enei mea
hoki te riri a te Atua e puta nei ki nga
tamariki a te tutū.
7 Na, kaua koutou e uru ki ta ratou.
8 He pouri hoki koutou i mua, tena ko
tenei he mārama i roto i te Ariki: kia
rite to koutou haere ki to nga tamariki
o te mārama:
9 Kei runga hoki te hua o te Wairua i
te pai katoa i te tika i te pono;
10 Me whakamatau ano e koutou ta te
Ariki e pai ai.
11 Kei uru ano hoki ki nga mahi hua
kore o te pouri, engari ano whakahengia
iho.
12 He mea whakama hoki te whaka-
hua kau i nga mea ngaro e meinga nei
e ratou.
13 Na, nga mea katoa e whakahengia
ana ma te māramatanga e whakakite: he
māramatanga hoki nga mea katoa e wha-
kakite ana.
14 Koia hoki tana kupu nei, Maranga,
e tenei e moe nei, ara ake i te mate, a ma
te Karaiti koe e whakamarama.
15 Na, kia mahara ki to koutou haere
kia tupato, kei rite ki ta nga whakaaro-
kore, engari ki ta nga whakaaro nui;
16 Hokona te taima ma koutou, he kino
hoki nga ra.
17 Mo konei ra kei whakaaro-kore
koutou, engari kia mātau ki ta te Ariki
e pai ai.
18 Kaua hoki e haurangi i te waina, he
toreretanga hoki tena ki te hē; engari kia
ki koutou i te Wairua;
19 Ta koutou korero ki a koutou ano,
hei te waiata tapu, hei te himene, hei te
waiata wairua; waiata, himene atu, i roto
i o koutou ngakau ki te Ariki;
20 Me te whakawhetai atu ki te Atua,
ara ki te Matua, i nga wa katoa, mo nga
mea katoa, i runga i te ingoa o to tatou
Ariki o Ihu Karaiti;
21 Kia ngohengohe koutou tetahi ki
tetahi i runga i te wehi ki te Atua.
22 E nga wahine, kia ngohengohe ki a
koutou tāne ake, hei mea ki te Ariki.
23 No te mea hoki ko te tāne te
upoko o te wahine, e rite ana hoki ki a
te Karaiti, ko te upoko ia o te hahi: ko te
kai whakaora ano ia o te tinana.
24 Na, e ngohengohe ana te hahi ki ta
te Karaiti, kia pera ano hoki nga wāhine
ki a ratou tāne ake i nga mea katoa.
25 E nga tāne, arohaina a koutou wā-
hine, kia pera hoki me te Karaiti i aroha
nei ki te hahi, a hoatu ana i a ia ano mo
taua *hahi*;
26 Hei *hahi* e whakatapua e ia, mā
rawa i a ia i te horoinga ki te wai, he
mea na te kupu,
27 Hei hahi e tapaea atu e ia ki a ia ano,
kororia rawa, tē whai ira, korukoru, te-
tahi atu mea pera ranei, engari kia tapu
kia koha kore.
28 Me aroha e nga tāne a ratou wāhine
me te mea ko o ratou tinana ake ano. Te
tangata e aroha ana ki tana wahine ake,
e aroha ana ki a ia ake ano.
29 Kahore hoki tetahi kia kino noa ki
tona kikokiko ake; engari e atawhai ana,
e whakaahuru ana, e pera tonu ana me
ta te Ariki ki te hahi:
30 He wahi hoki tatou no tona tinana,
ara, no tona kikokiko, no ona wheua.
31 Mo konei ra ka whakarerea ai e te
tangata tona pāpā tona whaea, a ka piri
ki tana wahine, a ko raua tokorua hei
kikokiko kotahi.
32 He nui tenei mea ngaro; otiia mo te
Karaiti raua ko te hahi taku korero.
33 Na. kia rite *ki tona aroha* ki a ia ake
ano to koutou aroha to tenei to tenei ki
tana wahine ki tana wahine; me te wa-
hine ano hoki, kia hopohopo ia ki tana
tane.

UPOKO 6.

E NGA tamariki, kia ngohengohe ki
o koutou mātua i roto i te Ariki: ko
te mea tika hoki tenei.
2 Whakahonoretia tou pāpā me tou
whaea; ko te ture tuatahi tenei i runga
i te kupu whakaari;
3 Kia hua ai te pai ki a koe, kia roa ai
hoki tou noho i te whenua.

4 Me nga mātua hoki, kei whakapatari-
tari koutou i a koutou tamariki kia riri:
engari whakatupuria ake ratou i runga i
te whakaakoranga i te whakatupatoranga
a te Ariki.
5 E nga pononga, kia ngohengohe ki o
koutou rangatira o te wahi ki te kikokiko,
me te mea ko te Karaiti, me te mataku
me te wiri ano *koutou*, kia tapatahi ano
te ngakau;
6 Kaua hei ta te kanohi mahi, ko ta te
whakamanawareka tangata hoki ia; e-
ngari hei ta nga pononga a te Karaiti, e
mahi a ngakau ana i ta te Atua i pai ai;
7 Kia pai te whakaaro ina mahi, *hei mea*
ki te Ariki, a ehara i te mea ki te ta-
ngata:
8 Kia mātau hoki, na, te pai e mea ai te
tangata, ka whakawhiwhia mai ano ia ki
tenei e te Ariki, ahakoa pononga ahakoa
rangatira.
9 E nga rangatira, kia pera ano hoki
ta koutou ki a ratou, kāti te whakawehi:
kia mātau hoki he Ariki ano to koutou
kei te rangi; kahore ano hoki ana wha-
kapai kanohi.
10 Heoi, e aku teina, kia whai kaha
koutou i roto i te Ariki, i te mana ano
hoki o tona kaha.
11 Kakahuria iho nga mea whawhai ka-
toa a te Atua, kia taea ai e koutou nga ma-
hi tinihanga a te rewera te tu ki te riri.
12 Ehara hoki ta tatou i te pakanga ki
nga toto ki te kikokiko, engari ki nga
rangatiratanga, ki nga mana, ki nga ariki
o te pouri o tenei ao, ki nga wairua kino
o nga *wahi* i te rangi.
13 Mo konei kia mau ki nga mea wha-
whai katoa a te Atua, kia taea ai e koutou
te tu atu ki te riri i te ra kino, a, ka poto
i a koutou nga mea katoa te mahi kia tu.
14 E tu ra, he mea whitiki o koutou
hope ki te pono, kakahuria iho ano hoki
ko te tika hei pukupuku;
15 Herea iho te rongo pai o te rangi-
marie hei hu mo nga waewae, kia takatu
ai;
16 Mo waho i *enei* mea katoa e mau ki
te whakapono hei whakangungu rakau,
e taea ai e koutou te tinei nga matia
muramura katoa a te *wairua* kino.
17 E mau hoki ki te ora hei potae, ki
te hoari hoki a te Wairua, ara, ki te kupu
a te Atua:
18 Kia pau te inoi me te tohe, me inoi i
nga wa katoa i roto i te Wairua, kia ma-
taara hoki koutou ki tenei mea nei ano,
me te u tonu ki te tohe mo te hunga tapu
katoa;
19 Moku ano hoki, kia homai he kupu
ki a au, kia maia te puaki o toku mangai,
ki te whakaatu i te mea ngaro, ara, i te
rongo pai;
20 Ko tana karere nei au i roto i te me-
kameka; ara kia maia ahau ki taua *korero*,
kia rite taku korero ki te mea i tika.
21 Na, kia mātau ai hoki koutou ki aku
mea, ki aku mahi, ma Tikiku e whakaatu
nga mea katoa ki a koutou, he teina aroha
nei ia, he minita pono i roto i te Ariki:
22 Kua tonoa atu na ia e ahau ki a kou-
tou mo tenei mea nei ano, kia mātau ai
koutou ki a matou mea, kia whakamarie
ai ano hoki ia i o koutou ngakau.
23 *Kia tau* ki nga teina te rangimarie,
te aroha, me te whakapono, he mea na te
Atua Matua, na te Ariki hoki na Ihu
Karaiti.
24 *Kia tau* te aroha noa ki te hunga
katoa, e hē-kore ana te aroha ki to tatou
Ariki ki a Ihu Karaiti. Amine.

KO TE PUKAPUKA A PAORA APOTORO

KI TE

HUNGA O PIRIPAI.

UPOKO 1.

NA Paora, raua ko Timoti, na nga
pononga a Ihu Karaiti, ki te hunga
tapu katoa i roto i a Karaiti Ihu e noho
ana i Piripai, ratou ko nga pihopa ko nga
rikona:
2 *Kia tau* ki a koutou te aroha noa,
me te rangimarie, he mea na te Atua na
to tatou Matua, na te Ariki hoki na Ihu
Karaiti.
3 Whakawhetai tonu au ki toku Atua
i nga maharatanga katoatanga ki a
koutou.

4 I aku inoinga katoa e puta ana taku
inoi mo koutou katoa i nga wa katoa i
runga i te hari,
5 Mo koutou i uru ki te rongo pai, o
te ra tuatahi ano a moroki noa nei;
6 Pumau tonu toku whakaaro ki tenei
mea nei ano, tera te kai timata o te mahi
pai i roto i a koutou e whakaoti, taea
noatia te ra o Ihu Karaiti;
7 He tika nei hoki kia penei oku wha-
kaaro ki a koutou katoa, no te mea kei
roto koutou i toku ngakau; i a au nei i te
here, i a au e korero whakatikatika nei,
e whakau nei i te rongo pai, e uru tahi
ana koutou katoa me ahau ki te aroha
noa.
8 Ko te Atua hoki hei kai whakaatu
moku, mo te nui o toku koingo ki a
koutou katoa, i runga i te ngakau aroha
o Ihu Karaiti.
9 Ko taku inoi ano tenei, kia nui haere
tonu to koutou aroha i runga i te matau-
ranga i nga mahara mohio katoa;
10 Kia kitea ai e koutou nga mea e
rere ke ana; kia tinihanga kore ai kou-
tou, kia he kore ai, taea noatia te ra o te
Karaiti;
11 Kia kī ano hoki i nga hua o te tika,
e puta i a Ihu Karaiti, hei kororia hei
whakamoemititanga mo te Atua.
12 Na e mea ana ahau kia mātau kou-
tou, e *aku* teina, ki te tukunga iho o nga
mea *i pa mai* ki a au, pai tonu hei wha-
kanekehanga ake i te rongo pai;
13 Kua kitea hoki oku mekameka mo ta
te Karaiti, puta noa i te kāinga o te kingi,
i era atu *wahi* katoa ano hoki;
14 A kua ngakau nui te tokomaha o
nga teina i roto i te Ariki, i oku meka-
meka nei, hira rawa ano hoki to ratou
maia ki te korero i te kupu, kahore he
mataku.
15 Etahi na te hae na te totohe, etahi
na te whakaahuareka, i kauwhau ai i a te
Karaiti;
16 Etahi na te totohe ta ratou kauwhau
i a te Karaiti, ehara i te mea he hē-kore
no te whakaaro, e mea ana kia tapiritia
mai oku mekameka ki te mamae;
17 Etahi na te aroha, e mahara ana
kua waiho ahau hei korero whakatika-
tika mo te rongo pai.
18 A, pehea iho? ahakoa he aha, he
aha, he tinihanga, he pono, e kauwhautia
ana a te Karaiti; a e hari ana ahau ki
tenei, ae ra, ka hari ano ahau.
19 E mātau ana hoki ahau ka ai tenei
hei whakaoranga moku, i a koutou na
ka inoi, i te Wairua ano hoki o Ihu Ka-
raiti ka homai;
20 Ko taku hoki tenei e whakamau
tonu atu nei, e tumanako atu nei, e kore
ahau e whakama i tetahi mea, engari ka
tino maia ahau, a ka pera me to nga wa
katoa, ka whakanuia ano a te Karaiti
aianei e toku tinana, ahakoa i te ora,
ahakoa i te mate.
21 Ki a au hoki to te ora ko te Karaiti,
to te mate he taonga.
22 Ki te ora ia ahau i te kikokiko, ko
te hua tenei o taku mahi: a kahore ahau
e mohio ki taku e whiriwhiri ai.
23 E karapitia mai ana hoki ahau e
nga mea e rua, he hiahia nei toku ki te
haere, kia noho ai ahau ki a te Karaiti;
ko te mea tino pai rawa hoki *ia*:
24 Ko te noho ia i te kikokiko, engari
tena he pai mo koutou.
25 A ka u nei toku whakaaro ki tenei,
e mātau ana ahau tera ahau e noho,
noho tonu iho ano hoki ki a koutou
katoa, hei whakaneke ake hei whakahari
i a koutou i runga i te whakapono;
26 Kia hira rawa ai to koutou whaka-
manamana i roto i a Karaiti Ihu ki a au,
moku ka tae atu ano ki a koutou.
27 Kia tika ia ta koutou whakahaere,
kia rite ki ta te rongo pai o te Karaiti: a
ki te haere atu ahau kia kite i a koutou,
ki te ngaro mai ranei, kia rongo ahau ki
a koutou mea e tu ana koutou i runga i
te wairua kotahi, i te ngakau kotahi, me
te tohe tahi ano ki te whakapono o te
rongo pai;
28 Kahore hoki he wehi ki tetahi mea
a o koutou hoa riri: he tohu hoki tenei
ki a ratou mo te whakangaromanga, ki
a koutou ia mo te oranga, a ko tenei ano
na te Atua.
29 Kua hoatu nei hoki *tenei* ki a kou-
tou hei meatanga *ma koutou* ki a te Ka-
raiti, ehara i te mea ko te whakapono
anake ki a ia, engari ko te mate ano
hoki mo te whakaaro ki a ia;
30 Kei a koutou na ano hoki taua tu
pakanga i kite ra koutou ki a au, a ka
rongo nei inaianei kei a au.

UPOKO 2.

NA, ki te mea he whakamarietanga
kei roto i a te Karaiti, ki te mea he
pehi mamae to te aroha, ki te mea he
whiwhinga tahitanga ki te Wairua, ki
te mea he ngakau aroha he mahi tohu,
2 Kia rite toku hari i a koutou, kia
kotahi te whakaaro, kia kotahi te aroha,
huihuia nga ngakau, i runga i te wha-
kaaro kotahi.
3 Kei *meinga* tetahi mea i runga i te
totohe i te whakapehapeha; engari kia

papaku te ngakau, ko era atu, kia wha-
kanuia e te whakaaro.
4 Kaua tana ake e tirohia e tetahi e
tetahi, engari ko nga mea a era atu *hei
tirohanga* ma tetahi ma tetahi.
5 Ko tenei hei whakaaro ma koutou,
ko tera i a Karaiti Ihu:
6 I te ahua nei ia o te Atua, kihai i
mea he tahae tona rite ki te Atua te nui;
7 Heoi whakaititia ana ia e ia ano, kua
mau ki te ahua o te pononga, kua mei-
nga kia rite ki te tangata:
8 A ka kitea tona ahua e rite ana ki to
te tangata, ka whakapapaku iho i a ia
ano, kua meinga kia ngohengohe, taea
rawatia te mate, te mate nei o te ri-
peka.
9 Na konei whakateiteitia ake ana ia
e te Atua, a hoatu ana ki a ia he ingoa
e nui atu ana i nga ingoa katoa;
10 Kia tuturi ano ki te ingoa o Ihu
nga turi katoa, o nga mea i te rangi, o
nga mea i te whenua, o nga mea i raro i
te whenua;
11 Kia whakaae ano hoki nga arero
katoa ko Ihu Karaiti te Ariki, hei wha-
kakororiatanga mo te Atua Matua.
12 Na, e aku teina aroha, i ngohengohe
tonu hoki koutou *ki a au* i mua, he teka
i nga wa anake oku i kona, engari rawa
ano ia inaianei i a au kahore i kona,
whakaotia to koutou whakaoranga i ru-
nga i te wehi i te wiri:
13 Ko te Atua hoki te kai mahi i roto
i a koutou o te hiahia, o te mahi, he mea
e rite tonu ana ki tana i pai ai.
14 I nga mea katoa e mea ai koutou,
whakakahoretia te amuamu te tautohe-
tohe;
15 Kia kore ai koutou e whaikupuria,
kia tapatahi ai, he tamariki koha kore na
te Atua, i waenganui o te whakatupura-
nga tutū, parori ke, kei roto nei koutou
i a ratou e tiaho ana hei māramatanga i
te ao;
16 Kia mau pu ki te kupu o te ora,
kia hari ai ahau i te ra o te Karaiti, ki
a au kihai nei i oma noa, kihai i mahi
noa.
17 Na, ki te ringihia ahau ki runga ki
te patunga tapu, ki nga mahi a to kou-
tou whakapono, ka hari ahau, ina ka
hari tahi me koutou katoa.
18 Kia hari hoki koutou ki tenei mea
ano, tatou tahi ano kia hari.
19 Na, e mea ana ahau i roto i te Ariki
i a Ihu, tera a Timoti e tonoa wawetia e
ahau ki a koutou, kia ora ai hoki toku
ngakau, ina mohio ahau ki a koutou
mea.
20 Kahore hoki oku tāngata e rite ana
te ngakau ki tona, hei mahara pono ki a
koutou mea.
21 Ko ta te katoa hoki e rapu nei, ko
ta ratou ake, kahore hoki nga mea a Ka-
raiti Ihu.
22 E mātau ana ia koutou ki ona tohu,
he pera tana me ta te tamaiti ki te ma-
tua, ko toku hoa ia ki nga mahi a te
rongo pai.
23 E mea ana hoki ahau tera e hohoro
taku tono atu i a ia, ina kite ahau i nga
mea *e pa mai* ki a au.
24 Otiia e u ana toku whakaaro i roto i
te Ariki, ko ahau ano hoki e hohoro te
tae atu.
25 I mea ano ia ahau me tono atu ki a
koutou a Epaporitu, *toku* teina, *toku* hoa
mahi, toku hoa hoia, na koutou ia ka-
rere, he kai mahi ano hoki i nga mea i
matea e ahau.
26 Koingo tonu hoki ia ki a koutou
katoa, konohi rawa, no te mea i rongo
koutou he turoro ia.
27 He turoro ra hoki ia tata pu ki te
mate: otira i tohungia ia e te Atua;
ehara ano i te mea ko ia anake, ko ahau
ano hoki, kei tapiritia he pouri ki toku
pouri.
28 Koia i nui rawa ai toku ngakau ki
te tono atu i a ia, kia kite ai ano koutou
i a ia, kia hari ai, kia taharahara iho ai
hoki toku pouri.
29 Kia nui te hari i runga i te Ariki,
ina tae atu ia; whakahonoretia ano hoki
nga pera:
30 No te mea na te mahi ki a te Ka-
raiti i tata ai ia ki te mate, te ihupuku
ki te ora, kia rite ai i a ia nga mahi ki
ahau, kihai nei i rite i a koutou.

UPOKO 3.

HEOI, e aku teina, kia hari i roto i
te Ariki. Ki ahau kahore he ho-
hatanga o te tuhituhi atu i aua mea nei
ano ki a koutou; ki a koutou ia hei mea
e u ai.
2 Kia tupato ki nga kuri, kia tupato ki
nga kai mahi i te kino, kia tupato ki te
tapahanga.
3 Ko tatou hoki te kotinga, e mahi nei
ki te Atua i runga i te wairua. e whaka-
manamana nei ki a Karaiti Ihu, a ka-
hore e u te whakaaro ki te kikokiko:
4 Tenei ano ia kei a au he take e u ai
te whakaaro ki te kikokiko. Ki te mea
tetahi atu he mea tana e u ai tona
whakaaro ki te kikokiko, tera atu ano
taku:
5 Ko te kotinga i te ra tuawaru, no te
whanau o Iharaira, no te hapu o Penia-

mine, he Hiperu no nga Hiperu; ki ta
te ture ritenga he Parihi;
6 To te ngakau nui *ki te Atua*, i whakatoi ahau i te hahi; to te tika, ara to
tera i te ture, kahore he kupu moku.
7 Heoi nga mea i waiho e ahau hei
taonga, kiia ake enei e ahau hei rukenga, i te mea ka whakaaro nei ki a te
Karaiti.
8 Ae ra kiia iho e ahau nga mea katoa
hei rukenga, i te mea ka whakaaro nei
ki te pai whakaharahara o te matauranga ki a Karaiti Ihu ki toku Ariki:
he whakaaro nei ki a ia i riro ai *ena* mea
katoa aku ki te kore, ae ra kiia iho e
ahau hei paru, kia whiwhi ai ahau ki a
te Karaiti;
9 Kia kitea ai hoki i roto i a ia, kahore
he tika oku ake, ara tera i te ture, engari
ko tera e na runga mai ana i te whakapono ki a te Karaiti, te tika a te
Atua, tera i te whakapono:
10 Kia mātau ai ahau ki a ia, ki te
kaha hoki o tona aranga mai, ki te urunga tahitanga hoki ki ona mamae, he
mea whakaahua kia rite ki tona matenga;
11 Me kore ahau e tutuki ki te aranga
mai i roto i te hunga mate.
12 Ehara i te mea kua mau ano i a au,
kua tino rite ranei ahau: engari e whaia
atu ana e ahau, me kore e mau i a au te
mea i mau ai ahau i a Karaiti Ihu.
13 E *aku* teina, kahore aku kianga ake
kua mau i a au: kotahi ia *taku*, wareware ake i a au nga mea o muri, tautorotoro tonu ahau ki nga mea o mua,
14 Whai tonu atu ki te tohu, ki te utu
whakahonore o to runga karangatanga
a te Atua, i roto i a Karaiti Ihu.
15 Na, te hunga o tatou kua tino rite,
kia penei a tatou whakaaro: a ki te rere
ke a koutou whakaaro ki tetahi mea, ma
te Atua ano tenei e whakakite ki a koutou.
16 Ahakoa kua taea e tatou te aha te
aha, kia kotahi ano te ruri mo *to tatou*
whakahaere, kia kotahi tonu te mea hei
whakaaronga *ma tatou*.
17 Kia rite ta koutou ki taku, e *aku*
teina, tirohia iho hoki te hunga e rite
ana te haere ki a matou kua waiho nei
hei tauira ma koutou.
18 (He tokomaha hoki kei te haere, ka
maha nei nga wa i korerotia ai ratou e
ahau ki a koutou, a ka korerotia nei inaianei me te tangi ano ahau, he hoa whawhai ratou ki te ripeka o te Karaiti;
19 Te tukunga iho ki a ratou he whakangaromanga, to ratou atua ko te kopu,
to ratou kororia hoki kei runga i to ratou
whakama, ko nga mea o te whenua ta
ratou e whakaaro ai.)
20 Ko te rangi ia te wahi i tangata
whenua ai tatou; kei reira hoki te Kai
whakaora e tāria atu nei e tatou, te
Ariki a Ihu Karaiti:
21 Māna nei e whakaahua ke to tatou
tinana tūtūa nei, kia rite ki tona tinana
kororia, i runga i te mahinga a tona
kaha e taea ai e ia te pēhi nga mea katoa
ki raro i a ia.

UPOKO 4.

NA, e aku teina aroha, e hiahiatia
atu nei, e toku haringa, e toku
karauna, tena ra, e tu i runga i te Ariki,
e *aku* hoa aroha.
2 He kupu tenei naku ki a Uoria, he
kupu ano tenei ki a Hinatiki, kia kotahi
ta raua whakaaro i roto i te Ariki.
3 Na, he tohe tenei naku ki a koe, e
toku hoa pono ki te mahi, ko koe hei
whakamāmā i ta raua, he hunga raua i
uru tahi ki taku tohe ki nga mea o te
rongo pai, ratou tahi ko Keremeneta,
ko era atu hoki o aku hoa mahi, kei
roto nei i te pukapuka o te ora o ratou
ingoa.
4 Kia hari tonu i roto i te Ariki: ko
taku kupu ano tenei, Kia hari.
5 Kia mohiotia o koutou ngakau ngawari e nga tāngata katoa: Kua tata te
Ariki.
6 Kaua e manukanuka ki tetahi mea;
engari i nga mea katoa me karakia me
inoi me whakawhetai, *i a koutou* e
whakaatu ana i ā koutou inoinga ki te
Atua:
7 A ma te marie o te Atua, e kore nei
e taea te whakaaro, e tiaki o koutou
ngakau o koutou hinengaro, i roto i a
Karaiti Ihu.
8 Heoi, e *aku* teina, ko nga mea e
pono ana, ko nga mea e whakaaroa ana,
ko nga mea e tika ana, ko nga mea e
kino kore ana, ko nga mea e ataahua
ana, ko nga mea e korerotia paitia ana;
ki te mea he pai, ki te mea he whakamoemiti; whakaaroa enei mea.
9 A, nga mea i whakaakona ki a koutou, i riro i a koutou, i rongo ai i kite ai
ki a au, mahia enei: a ka noho te Atua
o te rangimarie ki a koutou.
10 Na, nui atu taku hari i roto i te
Ariki, mo to koutou whakaaro ki a au
ka tahi nei ka pihi ake ano; he mea ano
ia i whakaaroa e koutou i mua, otiia
kihai i whai meatanga.
11 Ehara i te rawakoretanga taku e

korero nei: kua ako hoki ahau, kia tatū toku ngakau i aku aha katoa.
12 Te whakahoki i a au ki raro, mātau tonu i a au; te whai rawa, mātau tonu i a au: i nga wahi katoa, i nga mea katoa, ka oti ahau te whakaako, kia makona, kia mate i te kai, kia whai rawa, kia rawakore ranei.
13 Ka taea e ahau nga mea katoa, he mea na te Karaiti e whakakaha nei i a au.
14 He ahakoa ra, he pai ta koutou mahi, i a koutou i uru nei ki toku mate.
15 Na, e mātau ana ano ra koutou, e nga Piripai, i te orokomeatanga o te rongo pai, i taku haerenga atu i Makeronia, kahore he hahi i uru ki taku, ara ki te tikanga mo tetahi mea kia homai kia riro atu ranei, ko koutou anake.
16 I Teharonika ano hoki kotahi e rua a koutou *homaitanga* i nga mea i matea e ahau, kia kawea mai *maku*.
17 Ehara i te mea e whai ana ahau i tetahi mea kia homai; engari e whai ana ahau kia maha nga hua hei mea ma koutou.
18 Otiia kei a au nei nga mea katoa, hira noa ake hoki aku: kua kī ahau, tenei kei a au a koutou mea i a Epaporitu, he kakara reka, he patunga tapu e manakohia ana, ta te Atua e ahuareka mai ai.
19 A ma toku Atua e mea kia rite te maha o nga mea katoa e matea ana e koutou, kia rite ki te nui o tona kororia, i roto i a Karaiti Ihu.
20 Na, *waiho* i te Atua, ara i to tatou Matua, te kororia, ake ake ake. Amine.
21 Oha atu ki te hunga tapu katoa i roto i a Karaiti Ihu. He ohatanga atu tenei ki a koutou na nga teina i a au nei.
22 He ohatanga atu tenei ki a koutou na te hunga tapu katoa, tenei rawa ia ta te hunga o te whare o Hiha.
23 *Kia tau* te aroha noa o to tatou Ariki o Ihu Karaiti ki a koutou katoa. Amine.

KO TE PUKAPUKA A PAORA APOTORO

KI TE

HUNGA O KOROHE.

UPOKO 1.

NA Paora, na te Apotoro a Ihu Karaiti, ta te Atua hoki i pai ai, na te teina hoki na Timoti,
2 Ki te hunga tapu i Korohe, ki nga teina whakapono hoki i roto i a te Karaiti: *Kia tau* ki a koutou te aroha noa, me te rangimarie, he mea na te Atua na to tatou Matua, na te Ariki hoki na Ihu Karaiti.
3 Tenei matou te whakawhetai atu nei ki te Atua, ara ki te Matua o to tatou Ariki o Ihu Karaiti, me te inoi tonu ano matou mo koutou,
4 No matou ka rongo nei ki to koutou whakapono ki a Karaiti Ihu, ki *to koutou* aroha hoki ki te hunga tapu katoa;
5 Mo te mea e tāria atu nei e takoto mai nei ma koutou i te rangi, ta koutou i rongo ai i mua ki te kupu o te pono o te rongo pai:
6 Kua tae atu nei ki a koutou, kua pera me *tona pakutanga* ki te ao katoa: a e whai hua ana, he pera hoki me ena i a koutou, no te ra ano i rongo ai, i mātau pono ai koutou ki te aroha noa o te Atua.
7 I whakaakona atu na hoki koutou ki tena e Epapara, e to matou hoa pononga e arohaina nei, he minita pono nei ia na te Karaiti ki a koutou;
8 Nāna hoki i whakakite mai ki a matou to koutou aroha i runga i te Wairua.
9 No konei hoki matou i te ra ano i rongo ai matou, kahore e mutu ta matou karakia mo koutou, e inoi ana kia whakakiia koutou ki te mohiotanga ki tana e pai ai, i runga i nga whakaaro nui katoa, i te mahara wairua ano hoki;
10 Kia tika ta koutou haere kia rite ki ta te Ariki, kia nui ai te whakamanawarekatanga, kia whai hua koutou, ara

nga mahi pai katoa, kia neke ake i
runga i te mohiotanga ki te Atua;
11 Kia whakanuia mai te kaha hei
whakakaha mo koutou, kia rite ki ta te
mana o tona kororia, e u tonu ai e wha-
kamanawanui ai i runga i te hari;
12 Me te whakawhetai atu ano ki te
Matua, nāna nei tatou i whai tikanga ai
ki tetahi wahi o te kāinga o te hunga
tapu, i roto i te māramatanga:
13 Nāna nei tatou i whakaora mai i
te kaha o te pouri, a whakawhitia ake
tatou e ia ki te rangatiratanga o tana
Tama aroha;
14 Hei roto nei i a ia to tatou whaka-
oranga i runga i ona toto, *ara*, te muru-
nga o nga hara;
15 Ko ia nei te ahua o te Atua e
kore nei e kitea atu, te whanau mata-
mua o nga mea hanga katoa:
16 Nāna hoki nga mea katoa i hanga,
nga mea i te rangi, me nga mea i te
whenua, nga mea e kitea ana, me nga
mea e kore e kitea, nga torona, nga
kawanatanga, nga rangatiratanga, nga
mana: nāna, māna, te hanganga o nga
mea katoa:
17 No mua ano hoki ia i nga mea
katoa, nāna ano hoki nga mea katoa i
mau ai;
18 Ko ia ano te upoko o te tinana, *ara*,
o te hahi: ko ia te timatanga, te wha-
nau matamua i roto i te hunga mate;
kia waiho ai ia hei tuatahi i roto i nga
mea katoa.
19 I pai hoki *te Matua* kia noho te
hua noa iho o nga mea katoa i roto i
a ia:
20 A hei runga i a ia he houhanga
rongo ki a ia ma nga mea katoa, i te
mea ka mau nei i a ia te rongo i runga i
nga toto o tona ripeka; hei runga ano i a
ia, ahakoa he mea no te whenua, ahakoa
he mea no te rangi.
21 Me koutou hoki he tangata ke i
mua, he hoa riri nga hinengaro i nga
mahi kino, na, kua meinga nei e ia kia
houhia ta koutou rongo,
22 He meatanga na te tinana o tona
kikokiko, i te mea ka mate nei; mo
koutou ano kia tapaea atu ki tona aro-
aro, he hunga tapu kahore nei he koha,
kahore he hē;
23 Ki te pumau koutou ki te whaka-
pono, u tonu, mau tonu, tē taea te
whakaneke atu i runga i te tumana-
kotanga atu ki ta te rongo pai i rongo ai
koutou, kua kauwhautia atu nei ki nga
mea hanga katoa i raro o te rangi: a
meinga ana ahau a Paora hei minita mo
taua *rongo pai;*
24 Tenei ahau te hari nei ki oku
mamae mo koutou, tenei te whakakapia
nei e oku kikokiko nga mate o te Ka-
raiti, kahore ano i rite noa, hei mea mo
tona tinana, ara mo te hahi;
25 A meinga ana ahau hei minita mo
taua *hahi*, rite tonu ki ta te Atua ti-
kanga ki a koutou i homai nei ki a au,
kia whakapaua *te kauwhau* o te kupu a
te Atua;
26 Te mea ngaro i hunā i *era* wa
noa atu, i *era* whakatupuranga, a kua
whakakitea inaianei ki tona hunga
tapu:
27 He meatanga hoki na te Atua, kia
whakaaturia ki a ratou te taonga nui o
te kororia o tenei mea ngaro ki roto ki
nga tauiwi, ara a te Karaiti i roto i a
koutou, e tumanako atu ai *koutou* ki te
kororia:
28 Ko ta matou hoki tenei e kauwhau
nei, i a matou ka whakatupato nei i nga
tāngata katoa, ka whakaako nei i nga
tāngata katoa i runga i nga whakaaro
mohio katoa, he mea kia tapaea atu ai
e matou nga tāngata katoa, he mea tino
tika i roto i a Karaiti Ihu:
29 Ko taku tenei e uaua nei, e tohe
nei i runga i tana mahinga e kaha nei te
mahi i roto i a au.

UPOKO 2.

NA, e mea ana ahau kia mohio
koutou ki te nui o taku uaua
mo koutou, mo te hunga ano hoki o
Raorikia, mo te hunga katoa ano hoki
kahore nei i kite noa i toku mata i te
kikokiko;
2 Kia whakamarietia o ratou ngakau,
kia honohonoa i runga i te aroha, kia
taea ai nga taonga katoa o te ngakau
mahara ina u, kia whakaae ai ki te mea
ngaro a te Atua, ara a te Matua, a te
Karaiti ano hoki;
3 Kei roto i a ia nga taonga katoa
o te mahara o te matauranga e hunā
ana.
4 Na, i korero ai ahau i tenei, kei ku-
mea ketia koutou e te tangata ki nga
kupu whakawai.
5 No te mea ahakoa kei tawhiti toku
kikokiko, kei a koutou na toku wairua,
e hari ana e titiro ana ki ta koutou
ritenga tika, ki te u ano hoki o to koutou
whakapono ki a te Karaiti.
6 Na, kua riro na te Ariki a Karaiti
Ihu i a koutou, kia pena ano ta koutou
haere i roto i a ia;
7 He mea whai pakiaka, he whare

e neke ake ana i runga i a ia, whaka-
pumau rawa ki runga ki te whakapono;
kia pera me koutou i whakaakona ra,
kia hira rawa ta koutou ki tera me te
whakawhetai ano.
8 Kia tupato kei riro pārau koutou
i ta te tangata whakaaro mohio, i te
tinihanga hua kore, e rite nei ki te
whakarerenga iho a nga tāngata, ki
nga mea timatanga o te ao, a kahore
ki a te Karaiti:
9 Kei roto katoa hoki i a ia te tino o te
Atua e noho a tinana ana.
10 A kua tino tangata ano koutou i
roto i a ia, ko te upoko nei ia o nga
rangatiratanga o nga mana katoa;
11 He mea kokoti koutou i roto i a ia,
he kotinga kihai i meatia e te ringari-
nga, he unuhanga atu i te tinana o nga
hara o te kikokiko, he meatanga na ta
te Karaiti kotinga;
12 He mea tanu tahi koutou me ia i te
iriiringa, he mea whakaara ngatahi ano
hoki me *ia* i reira, no te mea ka whaka-
pono nei ki te mahi a te Atua, nāna nei
ia i whakaara ake i te mate.
13 He tupapaku na hoki koutou i nga
hē, i te kotinga-kore hoki o to koutou
kikokiko, na, whakaorangia ngatahitia
ana koutou me ia, he mea whakarere
noa atu nāna a koutou hē katoa;
14 Murua ake e ia nga tikanga i tuhi-
tuhia e te ringaringa, to tatou hoa riri
i pehi nei i a tatou, tangohia ake e ia i
waenganui, he mea titi nāna ki te
ripeka;
15 Pahuatia iho e ia nga rangatirata-
nga, nga mana, whakakitea nuitia ana
e ia, waiho iho e ia taua *ripeka* hei mea
whakataka māna i a ratou.
16 Na, kaua tetahi e whakawa i a
koutou mo te kai, mo te wai, mo nga
meatanga ki te hakari, ki te kowhiti-
tanga marama, ki nga hapati;
17 He atarangi enei no nga mea i
kiia e puta mai ana i muri; no te Ka-
raiti ia te tinana.
18 Kei mamingatia koutou e te ta-
ngata e mea ana ki te whakaiti i a ia,
ki te karakia ki nga anahera, e poka-
noa ana ki nga mea kahore nei ia i kite,
e whakapehapeha noa ana, he mea na
tona ngakau kikokiko;
19 A kahore e mau ki te Upoko, māna
nei te tinana katoa, he mea atawhai,
he mea tuhonohono e nga hononga e
nga here, ka tupu ai, he tupu na te
Atua.
20 Na, ki te mea kua whakatupapaku
ngatahi koutou ko te Karaiti ki nga
mea timatanga o te ao, he aha koutou
ka ahua ora ai ki te ao, ka pupuri tika-
nga ai,
21 (Kei pa ringaringa koe; kei pa kai
koe; kei rahurahu;
22 Aua mea katoa hoki i te mea-
tanga iho ano ka pirau;) rite tonu ena
ki nga whakahaunga, ki nga akora-
nga a te tangata?
23 Te ahua nei o aua mea, kei to te
whakaaro nui he karakia pokanoa, he
whakaiti i a ia ake, he atawhai kore i te
tinana; kahore he whakahonore e ma-
kona ai te kikokiko.

UPOKO 3.

NA, ki te mea kua ara tahi koutou
me te Karaiti, rapua nga mea o
runga, o te wahi e noho mai nei a te
Karaiti i te ringa matau o te Atua.
2 Whakaaroa nga mea o runga, kaua-
ka o te whenua.
3 Kua mate hoki koutou, a kua oti to
koutou oranga te huna ki a te Karaiti i
roto i te Atua.
4 I te whakakitenga mai o te Karaiti,
o to tatou oranga, ko reira hoki koutou
whakakitea tahitia ai me ia i runga i te
kororia.
5 Na, whakamatea o koutou wahi i
runga i te whenua; te moe tahae, te
poke, te minamina ki te hē, te hiahia
kino, me te apo, he karakia whakapa-
koko hoki ia:
6 He mea hoki enei e puta mai ai
te riri a te Atua ki nga tamariki a te
tutū:
7 I roto hoki i enei mea koutou e
haere ana i mua, i a koutou e noho
ana i roto i a ratou.
8 Tena ko tenei whakarerea enei mea
katoa; te aritarita, te riri, te mauahara,
te korero kino, te korero whakariha-
riha, i roto i o koutou mangai.
9 Kaua e teka tetahi ki tetahi, kua
unuhia atu hoki te tangata tawhito me
ana hanga;
10 A kua kakahuria nei te tangata
hou, e whakahoutia nei i runga i te
matauranga kia rite ki te ahua o tona
kai hanga:
11 Kahore o tena Kariki, Hurai ranei,
kotinga, kotinga kore ranei, tau ta-
ngata, Haitiana, pononga, rangatira
ranei: engari ko te Karaiti te katoa, i
roto ano i te katoa.
12 Na, kia rite ki te hunga whiriwhiri
a te Atua, ki te hunga e tapu ana, e aro-
haina ana, a kakahuria iho te ngakau
tohu *tangata*, te ngawari, te ngakau pa-
paku, te ngakau māhaki, te manawanui;

13 Kia ata hanga koutou tetahi ki
tetahi, me te hohou i te rongo tetahi ki
tetahi, ki te mea kei tetahi he take riri ki
tetahi: kia rite ki ta te Karaiti i hohou
nei i te rongo ki a koutou, kia pera ano
hoki koutou.
14 A hei waho i enei katoa ko te aroha,
ko te tauhere tika rawa ia.
15 A waiho ma te rangimarie o te
Atua te whakahaere tikanga i roto i o
koutou ngakau: i karangatia hoki kou-
tou ki tenei i roto i te tinana kotahi;
kia whakawhetai hoki koutou.
16 Kia noho nui te kupu a te Karaiti i
roto i a koutou i runga i nga mataura-
nga katoa; me whakaako me whaka-
tupato tetahi e tetahi ki nga waiata
tapu, ki nga himene, ki nga waiata
wairua, me te waiata ano ki te Ariki i
runga i te aroha noa, i roto i o koutou
ngakau.
17 A, nga mea katoa e mea ai koutou,
nga kupu nga mahi ranei, *kia meinga*
katoatia i runga i te ingoa o te Ariki o
Ihu, me te whakawhetai ano ki te Atua,
ara ki te Matua, i roto i a ia.
18 E nga wāhine, kia ngohengohe ki
a koutou tāne ake, kia rite ta te Ariki
tikanga.
19 E nga tāne, arohaina a koutou
wāhine, kei kaha hoki te riri ki a
ratou.
20 E nga tamariki, kia ngohengohe ki
o koutou mātua i nga mea katoa: he
mea pai hoki tenei ki te Ariki.
21 E nga mātua, kei whakatakariritia
a koutou tamariki, kei ngakaukore ra-
tou.
22 E nga pononga, kia ngohengohe
ki nga rangatira o te wahi ki te kiko-
kiko i nga mea katoa: kaua hei ta te
kanohi mahi, he whakamanawareka ta-
ngata hoki tera; engari hei runga i te
ngakau tapatahi, me te wehi ano ki te
Atua:
23 A, nga mea katoa e mea ai koutou
mahia ngakautia, hei mea ki te Ariki, a
ehara i te mea ki nga tāngata;
24 E mātau ana hoki, ka riro i a
koutou ta te Ariki utu, te kāinga a
mua: he pononga hoki koutou na te
Ariki na te Karaiti.
25 Na, te tangata e hē ana te mahi,
ka whakawhiwhia ano ia ki tana hē
i mahi ai: kahore hoki he whakapai
kanohi.

UPOKO 4.

E NGA rangatira, hoatu ki nga po-
nonga te mea e tika ana, te mea e
rite ana; e mohio ana hoki koutou he
Rangatira to koutou kei te rangi.
2 Kia u ki te inoi, kia mataara tonu ki
taua mea i runga i te whakawhetai;
3 Me te inoi ano mo matou, kia wha-
kapuaretia e te Atua he kuwaha korero
ki a matou, hei korerotanga no te mea
ngaro a te Karaiti, i hereherea nei
ahau:
4 Kia whakakitea atu e au, kia rite
taku korero ki te mea i tika.
5 Hei runga i te whakaaro mohio ta
koutou whakahaere ki te hunga o waho,
hokona te taima.
6 Hei runga i te aroha noa ta koutou
korero i nga wa katoa, he mea kinaki ki
te tote, kia mātau ai koutou ki te tika-
nga mo te whakahoki kupu atu ki tenei
tangata ki tenei tangata.
7 Ma Tikiku e whakakite aku mea
katoa ki a koutou; he teina aroha ia, he
minita pono, he hoa pononga i roto i te
Ariki:
8 Ko te mea pu ano tenei i tonoa atu ai
ia e ahau ki a koutou, kia mātau ai ia ki
a koutou mea, hei whakamarie ano i o
koutou ngakau;
9 Tona hoa ko Onehimu, he teina
pono, e arohaina ana, no koutou ano
hoki. Ma raua e whakakite ki a kou-
tou nga mea katoa o konei.
10 He oha atu tenei ki a koutou na
Aritaku, na toku hoa herehere, raua
ko Maku iramutu o Panapa; (kua tae
atu na hoki nga tikanga mona ki a
koutou; ki te tae atu ia ki a koutou, kei
a koutou he tukunga atu mona);
11 Me Ihu ano hoki, tetahi ingoa ona
ko Hutuha; no te kotinga ratou. Ko
enei anake *oku* hoa mahi ki te ranga-
tiratanga o te Atua, he oranga ngakau
ano ratou ki a au.
12 Tenei te oha atu ki a koutou a Epa-
para; no koutou ia, he pononga na te
Karaiti, tohe tonu ia ki te inoi mo
koutou, kia tu koutou he hunga tino
tika, kī tonu i ta te Atua katoa i
pai ai.
13 Whakaae tonu atu au ki te nui o
tona ngakau mo koutou, mo te hunga
hoki i Raorikia, mo te hunga hoki i
Hierapori.
14 Tenei te oha atu nei ki a koutou a
Ruka te rata aroha, raua ko Rimaha.
15 Oha atu ki nga teina i Raorikia,
ki a Naimapa hoki, te hahi ano hoki i
tona whare.
16 A ka korerotia *tenei* pukapuka ki a
koutou, meinga kia korerotia ano hoki
i roto i te hahi o nga Raorikia; korero-
tia ano hoki e koutou tera i Raorikia.

17 Mea atu hoki ki a Arakipu, Kia mahara ki te mahi minita kua riro nei i a koe i roto i te Ariki, kia ata mahia marietia.

18 Te ohatanga nei a Paora na toku ringaringa ake. Kia mahara ki oku mekameka. *Kia tau* te aroha noa ki a koutou. Amine.

KO TE PUKAPUKA TUATAHI A PAORA APOTORO

KI TE

HUNGA O TEHARONIKA.

UPOKO 1.

NA Paora, ratou ko Hirawanu, ko Timoti, ki te hahi o te hunga o Teharonika i roto i te Atua Matua, i te Ariki hoki i a Ihu Karaiti: *Kia tau* te aroha noa ki a koutou, me te rangimarie, he mea na te Atua na to tatou Matua, na te Ariki hoki na Ihu Karaiti.

2 Whakawhetai tonu matou ki te Atua mo koutou katoa, maharahara tonu ki a koutou i a matou inoinga;

3 Mau tonu ta matou mahara ki ta koutou mahi whakapono, ki te uaua o to koutou aroha, ki te u o te tumanako ki to tatou Ariki ki a Ihu Karaiti, i te aroaro o te Atua, ara o to tatou Matua;

4 E mohio ana hoki matou, e nga teina e arohaina ana e te Atua, ki to koutou whiriwhiringa.

5 Kihai hoki ta matou rongo pai i tae atu ki a koutou i runga i te kupu anake, engari i te kaha, i te Wairua Tapu hoki, nui atu hoki te u o te ngakau; e mātau ana ano hoki koutou ki to matou peheatanga i roto i a koutou, he whakaaro hoki ki a koutou.

6 I whakarite ano hoki koutou ki ta matou, ki ta te Ariki ano hoki, he nui hoki te raru i te rironga atu o te kupu i a koutou, me te whakahari ano *ia* a te Wairua Tapu;

7 No ka waiho koutou hei tauira ki te hunga whakapono katoa o Makeronia o Akaia.

8 I pakū haere atu na hoki i roto i a koutou te kupu a te Ariki, ehara i te mea i Makeronia i Akaia anake, i puta atu ano hoki to koutou whakapono ki te Atua ki nga wahi katoa; a kahore he rawa e puaki ai tetahi kupu a matou.

9 E korerotia nei hoki matou e ratou, to matou haerenga atu ki a koutou, ki to koutou tahuritanga mai hoki i nga whakapakoko ki te Atua, ki te mahi ki te Atua ora ki *te Atua* pono;

10 Ki te tatari ano hoki ki tana Tama i te rangi, i whakaarahia ake nei e ia i te mate, ki a Ihu, e whakaora nei i a tatou i te riri meake nei puta.

UPOKO 2.

E MĀTAU nei ano koutou, e *aku* teina, ki to matou haerenga atu ki a koutou, ehara i te mea noa iho:

2 Heoi mate ana matou, tukinotia ana i Piripai, kua mohio na koutou, na, ka maia ano matou i roto i to tatou Atua ki te korero i te rongo pai o te Atua ki a koutou, puta ana te uaua.

3 Ta matou whakahauhau na hoki, ehara i te mea na te tinihanga, na te poke ranei, ehara ano hoki i te mea hangareka:

4 Engari ka tikangatia nei matou e te Atua kia tukua *ki a matou* te rongo pai, penei tonu ta matou korero; ehara i te mea kia whakamanawarekatia nga tāngata, engari te Atua, e whakamatautau nei i o tatou ngakau.

5 Kahore hoki matou kia anga ki te kupu whakapati, e mātau na ano hoki koutou, ki te ahua kau ranei hei mea taonga; ko te Atua te kai titiro mai:

6 Kihai ano matou i rapu kororia i nga tāngata, i a koutou ranei, i era atu ranei, i te mea e tika ana kia taimaha iho matou, no te mea he apotoro na te Karaiti;

7 Engari i ngawari matou i waenganui i a koutou, i rite ki te kai hiki e whakaahuru ana i ana tamariki ake:

8 Pera tonu to matou matenui ki a

koutou, a ehara i te mea ko te rongo pai
anake o te Atua ta matou i pai ai kia
hoatu ki a koutou, engari ko o matou
ake wairua, no te mea e arohaina ana
koutou e matou.
9 E mahara ana hoki koutou, e *aku*
teina, ki ta matou mahi, ki *to matou*
mauiui: mahi ana matou i te po i te ao,
kei taimaha ki tetahi o koutou, a kau-
whautia ana e matou te rongo pai o te
Atua ki a koutou.
10 Ko koutou nga kai titiro, ko te
Atua hoki, ki te tapu ki te tika ki te hē
kore o ta matou whakahaere ki a koutou
e whakapono na:
11 E mātau ana ano koutou ki ta
matou whakahau, whakamarie, kau-
whau, ki tetahi ki tetahi o koutou,
rite tonu ki ta te matua ki ana ta-
mariki.
12 Kia tika ta koutou haere kia rite
ki ta te Atua, nāna nei koutou i kara-
nga ki tona rangatiratanga ki *tona*
kororia.
13 Mo konei matou ka whakawhetai
tonu nei ki te Atua, no te mea i to
koutou tahuritanga ki te kupu a te
Atua i rongo ra koutou ki a matou,
ehara i te mea he tahuritanga no koutou
ki te kupu tangata, engari ki te kupu a
te Atua, ko ia pu na hoki ia, ko ia ano
ia e mahi na i roto i a koutou i te hu-
nga kua whakapono.
14 Kua rite ra hoki ta koutou, e
aku teina, ki ta nga hahi a te Atua i
Huria i roto i a Karaiti Ihu: o koutou
matenga na hoki i nga tāngata o to
koutou iwi ake kua rite ki o era i nga
Hurai;
15 Na ratou nei hoki i whakamate te
Ariki a Ihu, me o ratou ake poropiti,
whakatoi ana ratou ki a matou; kahore
hoki a ratou whakamanawareka ki te
Atua, he hoa riri hoki ratou no nga
tāngata katoa;
16 E arai mai ana i a matou kei
korero ki nga tauiwi kia ora ai, he mea
tenei e rite tonu ai te nui o o ratou
hara; na, ka whakapaua rawatia te
riri ki a ratou.
17 Ko matou ia, e *aku* teina, he iti
nei te wahi kua wehea mai nei matou
i a koutou, ko te kanohi, kahore te nga-
kau, hira rawa to matou takare kia kite
i to koutou kanohi, nui atu te hiahia.
18 No reira te tuatahi te tuarua o a
matou meatanga kia haere atu ki a
koutou, ara oku nei o Paora, heoi na
Hatana matou i whakaware.
19 He aha hoki ta matou e tumanako
atu ai, e hari ai, *he aha oti* te karauna e
whakamanamana ai matou? He teka
ianei ko koutou i te aroaro o to tatou
Ariki o Ihu Karaiti i tona taenga
mai?
20 Ko koutou hoki to matou kororia,
to matou whakaharinga.

UPOKO 3.

NA, tē taea te ngakau te pēhi tonu, i
pai matou kia mahue ko matou
anake ki Atene:
2 A tonoa ana e matou a Timoti to
matou teina, he minita na te Atua, he
hoa mahi no matou ki te rongo pai o te
Karaiti, hei whakau i a koutou, hei
korero whakamarie ki a koutou mo nga
mea o to koutou whakapono;
3 Kei whakangāueuetia tetahi e enei
tukinotanga: e mātau ana ano hoki
koutou he mea momotu tatou mo tenei
mea.
4 I a matou hoki e noho ana i a kou-
tou, i korero wawe ano matou ki a kou-
tou, tera tatou e tukinotia; ko ia ano
tenei ka mātau nei koutou.
5 Na, tē taea toku ngakau te pēhi
tonu, ka tono tangata atu ahau kia mo-
hio ai ahau ki to koutou whakapono, kei
whakawaia pea koutou e te kai whaka-
wai, a maumau kau ta matou mahi.
6 Tena ko tenei ka tae mai nei a Ti-
moti ki a matou i a koutou, a ka pai
tana korero ki a matou mo to koutou
whakapono, mo to koutou aroha, a e
whai mahara pai ana koutou ki a matou
i nga wa katoa, e hiahia ana kia kite i a
matou, he pera ano me to matou ki a
koutou;
7 Na, kua whai whakamarietanga ma-
tou i a koutou, e *aku* teina, i o matou
tukinotanga katoa, i o matou matenga,
he mea na to koutou whakapono:
8 Ko to matou oranga nei hoki tenei,
ara, kia tu tonu koutou i runga i te
Ariki.
9 Kei te aha hoki he whakawhetai ma
matou ki te Atua mo koutou, mo nga
haringa katoatanga e hari nei matou ki
a koutou, i te aroaro o to tatou Atua?
10 Nui atu ta matou inoi i te po i te ao
kia kite i o koutou kanohi, kia whakao-
tia ano hoki e matou nga wahi o to kou-
tou whakapono i mahue.
11 Na, ma te Atua ake ano, ara ma to
tatou Matua, ma to tatou Ariki hoki ma
Ihu Karaiti, e whakatika to matou ara
ki a koutou.
12 Ma te Ariki ano hoki e mea kia
nui, kia hira to koutou aroha tetahi ki

tetahi, ki nga tāngata katoa hoki, kia
penei ano me to matou ki a koutou:
13 Kia whakaukia ai o koutou ngakau
he mea hē-kore i runga i te tapu i te
aroaro o te Atua, ara o to tatou Matua, i
te taenga mai o to tatou Ariki o Ihu
Karaiti, ratou ko tona hunga tapu
katoa.

UPOKO 4.

HEOI, e *aku* teina, he mea tenei na
matou, he whakahau ki a koutou i
roto i te Ariki i a Ihu, kua riro atu na
hoki ta matou i a koutou, ara, te tikanga
mo ta koutou haere mo ta koutou wha-
kamanawareka atu ki te Atua, na, kia
tino hira rawa *tera* a koutou.
2 E mātau ana hoki koutou ki nga ti-
kanga i whakatakotoria atu e matou ki
a koutou i roto i te Ariki i a Ihu.
3 Ko ta te Atua hoki tenei e pai ai ko
to koutou whakatapunga, kia mawehe
atu koutou i te puremu:
4 Kia mātau koutou katoa ki tona ti-
nana, ki tona tinana, kia mau i runga i
te tapu i te honore:
5 Kaua i runga i te toronga atu o te
hiahia, kei rite ki nga tauiwi kahore nei
e mātau ki te Atua:
6 Kia kaua tetahi e tinihanga e wha-
kapati ki tona teina i tetahi mea; mo te
mea ko te Ariki te kai rapu utu mo era
mahi katoa, ko ta matou hoki ia i korero
ai i mua, i whakaatu atu ai ki a koutou.
7 Kihai hoki tatou i karangatia e te
Atua ki te poke, engari ki te tapu.
8 Na, te tangata e whakorekore ana,
ehara tana i te whakorekore ki te ta-
ngata, engari ki te Atua, nāna nei i ho-
mai tona Wairua Tapu ki a tatou.
9 Na, te aroha ki nga teina, kahore a
koutou mea e tuhituhi atu ai ahau ki a
koutou; he mea whakaako hoki koutou
na ano e te Atua ki te aroha tetahi ki
tetahi.
10 Ko ta koutou na hoki ia e mea na
ki nga teina katoa a puta noa i Make-
ronia: heoi he whakahau ano tenei na
matou ki a koutou e *aku* teina, kia hira
rawa *tenei* a koutou:
11 Me whai ano hoki kia ata noho, kia
mahia ta koutou *mahi* ake e tera e tera,
ko o koutou ringaringa ake ano hei
mahi, kia rite ki ta matou i ako atu ai
ki a koutou;
12 Kia ataahua to koutou haere ki te
hunga o waho, a kia kaua e matea te-
tahi mea e koutou.
13 Na, e kore ahau e pai, e *aku* teina,
kia kuare koutou ki te hunga kua moe,
kei koingo koutou, kei pera me era atu
kahore nei o ratou tumanakotanga atu.
14 Ki te whakapono hoki tatou kua
mate a Ihu, kua ara ake ano, whaihoki
ko te hunga e moe ana i roto i a Ihu,
ka arahina tahitia mai ratou me ia e te
Atua.
15 Ko ta matou korero hoki tenei ki a
koutou, he mea ki mai na te Ariki, ko
tatou ko te hunga kua mahue ki te ora,
ki te taenga mai o te Ariki, e kore e pa-
hika atu ki mua o te hunga kua moe.
16 No te mea ko te Ariki pu ano e
heke iho i te rangi me te karanga ano,
me te reo o te tino anahera, me te tētere
a te Atua: a ko te hunga kua mate i
roto i a te Karaiti e ara ki mua:
17 Ko reira tatou te hunga kua mahue
ki te ora, ka kahakina ngatahitia atu me
ratou i runga i nga kapua, ki te wha-
katau ki te Ariki i te rangi: na, ka noho
tonu tatou ki te Ariki.
18 Na, he kupu enei hei whakamarie
ma koutou tetahi i tetahi.

UPOKO 5.

KO nga wa ia me nga taima, e *aku*
teina, kahore he rawa e tuhituhi
atu ai ahau ki a koutou.
2 E mātau pu ana hoki koutou, tera e
haere mai te ra o te Ariki, ano he tahae
i te po.
3 I a ratou hoki e ki ana, He whenua
rangatira, he oranga; ko reira te wha-
kangaromanga huaki tata ai ki a ratou,
ka pera me te mamae ki te wahine
hapū, a e kore ratou e mawhiti.
4 Ko koutou ia, e *aku* teina, kahore he
pouritanga i a koutou, e rite ai ki ta te
tahae te hopu a taua ra i a koutou.
5 He tamariki koutou katoa no te mā-
ramatanga, he tamariki no te ra: ehara
tatou i te po, ehara i te pouritanga.
6 Na, aua tatou e moe, kei pera me era
atu; engari kia mataara tatou, kia whai
whakaaro.
7 Te hunga hoki e moe ana, e moe ana
i te po; a, te hunga e haurangi ana, e
haurangi ana i te po.
8 Ko tatou ia te hunga o te ra, kia
whai whakaaro, kia kakahuria iho te
whakapono me te aroha hei pukupuku;
a hei potae, ko te tumanakotanga atu ki
te ora.
9 Kihai hoki tatou i waiho e te Atua
mo te riri, engari kia meinga tatou kia
whiwhi ki te oranga he mea na to tatou
Ariki na Ihu Karaiti;
10 I mate nei he whakaaro ki a tatou

mo tatou, ahakoa mataara, ahakoa moe,
kia ora tahi me ia.
11 Na, whakamarie koutou tetahi i
tetahi, hangā hoki te pai o tetahi e
tetahi, peratia ano me ta koutou e mea
na.
12 Na, he mea tenei na matou ki a
koutou, e *aku* teina, kia mātau koutou
ki te hunga e mahi ana i roto i a koutou,
e tohutohu ana i a koutou i roto i te
Ariki, e whakatupato ana i a koutou;
13 Kia nui whakaharahara ano a kou-
tou whakaaro ki a ratou i runga i te
aroha, me whakaaro ki ta ratou mahi.
Kia mau ta koutou rongo ki a koutou
ano.
14 Na, ko ta matou whakahau tenei ki
a koutou, e *aku* teina, whakatupatoria te
hunga whakakeke, whakamarietia te
hunga ngakau rahirahi, tautokona ake
te hunga ngoikore, kia manawanui ki
nga tāngata katoa.
15 Kia tupato kei hoatu he kino mo te
kino e tetahi ki tetahi; engari i nga wa
katoa whaia he pai mo tetahi mo tetahi,
mo nga tāngata katoa ano hoki.
16 Kia hari i nga wa katoa.
17 Kei whakamutua te inoi.
18 I nga meatanga katoatanga me
whakawhetai atu; ko ta te Atua hoki
tenei e pai ai i roto i a Karaiti Ihu *hei*
mahi ma koutou.
19 Kei teneia te Wairua.
20 Kaua e whakahawea atu ki nga
poropititanga.
21 Whakamatamatauria nga mea ka-
toa; kia u ki te pai.
22 Mawehe atu i nga ahua katoa o te
kino.
23 A ma te Atua pu ano o te rangi-
marie e tino whakatapu rawa koutou:
kia tiakina hoki o koutou wairua, o
koutou ngakau, o koutou tinana, kia
toitū kia hē-kore, i te taenga mai o to
tatou Ariki o Ihu Karaiti.
24 E pono ana te kai karanga i a kou-
tou, māna ano hoki e whakaoti.
25 E *aku* teina, inoi mo matou.
26 Oha atu ki nga teina katoa hei te
kihi tapu ano.
27 Na, he whakahua tenei naku i te
Ariki ki a koutou, korerotia tenei puka-
puka ki nga teina tapu katoa.
28 *Kia tau* ki a koutou te aroha noa o
to tatou Ariki o Ihu Karaiti. Amine.

KO TE PUKAPUKA TUARUA A PAORA APOTORO

KI TE

HUNGA O TEHARONIKA.

UPOKO 1.

NA Paora, ratou ko Hirawanu, ko
Timoti, ki te hahi o te hunga o Te-
haronika i roto i te Atua i to tatou Ma-
tua, i te Ariki hoki i a Ihu Karaiti:
2 *Kia tau* ki a koutou te aroha noa,
me te rangimarie, he mea na te Atua, na
to tatou Matua, na te Ariki hoki na Ihu
Karaiti.
3 Tika rawa kia whakawhetai matou
ki te Atua i nga wa katoa mo koutou, e
aku teina, he mea pai ra hoki ia, no te
mea e neke ake ana to koutou whaka-
pono, a he nui rawa te aroha o koutou
katoa o tetahi ki tetahi:
4 A whakamanamana noa iho matou
nei ki a koutou i roto i nga hahi o te
Atua, ki to koutou u, ki *to koutou* wha-
kapono i o koutou whakatoinga katoa, i
nga tukinotanga hoki e whakaririka kau
na koutou;
5 He tohu *tenei* mo te tika o ta te Atua
whakarite whakawa, e whakatikangatia
ai koutou mo te rangatiratanga o te Atua,
he whakaaro nei hoki ki tera i mate ai
koutou:
6 He mea tika nei hoki ki te Atua kia
utua ki te tukinotanga te hunga e tukino
ana i a koutou;
7 A ki a koutou e tukinotia na, kia
okioki tahi me matou; i te whakakite-
nga mai o te Ariki o Ihu i runga i te
rangi me nga anahera o tona kaha,
8 I roto i te mura ahi e rapu utu ana i
te hunga kahore e mātau ki te Atua,
kahore nei hoki e ngohengohe ki te
rongo pai o to tatou Ariki o Ihu Ka-
raiti:
9 Te utu hoki e whakapangia ki a ra-
tou he whakangaromanga, he mea mu-
tunga-kore i te aroaro ano o te Ariki, i
te kororia ano hoki o tona kaha;
10 Ina haere mai ia kia whakakoro-

riatia i roto i tona hunga tapu, kia whakamoemititia i roto i te hunga whakapono katoa, i taua ra; i whakapono na hoki koutou ki ta matou kupu whakaatu i roto i a koutou.
11 Koia nei hoki matou ka inoi tonu nei mo koutou, kia whakatikangatia koutou e to tatou Atua mo tenei karangatanga, kia whakaotia ano hoki e ia i runga i te kaha nga mea katoa i ahuareka ai *tona* pai, me te mahi ano hoki o te whakapono,
12 Kia whakakororiatia ai te ingoa o to tatou Ariki o Ihu Karaiti i roto i a koutou, me koutou hoki i roto i a ia, kia rite ai ki ta te aroha noa o to tatou Atua o te Ariki hoki o Ihu Karaiti.

UPOKO 2.

NA, he mea tenei na matou ki a koutou, e *aku* teina, mo te taenga mai o to tatou ariki o Ihu Karaiti, mo to tatou huihuinga atu ano ki a ia;
2 Kei whakaoioia wawetia o koutou hinengaro, kei ohorere i ta te wairua ranei, i ta te kupu ranei, i ta te pukapuka ranei, e kiia ana na matou i tuhituhi, kei mea ka tata te ra o te Karaiti.
3 Kei tinihangatia koutou e te tangata ki tetahi mea: *e kore hoki e tae wawe mai*, kia mātua tae mai te takanga atu, kia whakakitea mai ano hoki te tangata o te hara, te tama a te whakangaromanga:
4 He hoa riri nei ia, e whakakake ana i a ia ki runga ake i nga mea katoa e karangatia ana he Atua, e karakiatia ana ranei, a ko ia ano hei Atua e noho ana i te whare o te Atua, e whakakite ana i a ia ko ia te Atua.
5 Kahore ranei koutou e mahara i a au ano i a koutou, i korerotia e ahau enei mea ki a koutou?
6 A e mātau ana ano koutou ki te mea e arai nei, kia whakakitea mai ra ano ia i tona taima ano.
7 Kei te mahi nei hoki inaianei te kino ngaro: otiia *e arai ano* tenei e arai nei, a, kia whakawateatia atu ra ano i waenganui.
8 Ko reira whakakitea mai ai taua tangata kino, e whakangaromia e te Ariki ki te ha o tona mangai, e whakakahoretia ki te putanga nui o tona taenga mai.
9 To tera taenga mai rite tonu ki te mahinga a Hatana, i runga i nga mahi kaha katoa, i nga tohu, i nga merekara teka,
10 I nga mahi tinihanga katoa ano o te hē, i roto i te hunga e whakangaromia ana; no te mea kihai i riro i a ratou te aroha o te pono, kia ora ai ratou.
11 Mo konei hoki ka tonoa e te Atua ki a ratou te mahi nui o te tinihanga, kia whakapono ai ratou ki te teka:
12 Kia tukua ai ki te hē te hunga katoa kahore i whakapono ki te pono, a e ahuareka ana ki te hē.
13 Tika tonu ia kia whakawhetai atu matou ki te Atua mo koutou i nga wa katoa, e *aku* teina e arohaina nei e te Ariki, he mea whiriwhiri na hoki koutou na te Atua no te timatanga ra ano mo te ora, i runga i te whakatapunga a te Wairua, i runga ano i te whakapono ki te pono;
14 Ko te mea tena i karangatia ai koutou e ia, he mea na to matou rongo pai, ara, kia whiwhi ki te kororia o to tatou Ariki o Ihu Karaiti.
15 Na, e *aku* teina, e tu koutou, kia mau ki nga whakarerenga iho i whakaakona ai koutou, e te kupu e ta matou pukapuka ranei.
16 Na, ma to tatou Ariki ma Ihu Karaiti pu ano, ma te Atua, ara ma to tatou Matua, i aroha mai nei ki a tatou, a homai ana i te whakamarietanga mutunga kore me te mea pai e tumanakohia atu nei, he meatanga na te aroha noa,
17 Māna e whakamarie o koutou ngakau, māna koutou e whakau ki runga ki nga kupu me nga mahi pai katoa.

UPOKO 3.

HEOI, e *aku* teina, inoi mo matou, ara, mo te kupu a te Ariki kia rere kia whai kororia, kia pena ano me tena i a koutou:
2 Kia whakaorangia hoki matou i nga tāngata poauau i nga tāngata kino: kahore hoki he whakapono i te katoa.
3 Otiia e pono ana te Ariki, a māna koutou e whakau, e tiaki kei riro i te kino.
4 Na, e u ana to matou whakaaro i roto i te Ariki ki a koutou, kei te mahi koutou, a ka mahia ano e koutou nga mea e whakaakona atu nei e matou ki a koutou.
5 Ma te Ariki ano e whakatika o koutou ngakau ki te aroha o te Atua, ki te tatari marie atu ano hoki ki a te Karaiti.
6 Na, ko ta matou ako atu tenei ki a koutou, e *aku* teina, i runga i te ingoa o to tatou Ariki o Ihu Karaiti, mawehe atu i nga teina katoa e hē ana te whakahaere, a kahore e rite ki ā matou whakarerenga iho i riro i a ratou.
7 E mātau ana hoki koutou ki te peheatanga e tika ai ta koutou whakarite ki a matou: kihai hoki i hē ta matou whakahaere i roto i a koutou;

8 Kihai ano hoki matou i kai noa i ta
tetahi taro; engari i mahi matou i uaua
rawa, mauiui rawa i te po i te ao, kei tai-
maha ki tetahi o koutou:
9 Ehara ra i te mea kahore he mana i
a matou; engari kia waiho ai matou
hei tauira ma koutou, kia rite ai ta kou-
tou ki ta matou.
10 I a matou hoki e noho ana i a kou-
tou, i akona tenei e matou ki a koutou, ki
te kore tetahi e pai ki te mahi, kei kai ia.
11 Ka rongo hoki matou tera etahi e
hē ana te whakahaere i roto i a koutou,
kahore e mahi, heoi e pokanoa ana ki ta
tera.
12 Na, ko ta matou ako ko ta matou
whakahau tenei ki aua tangata pera, me
whakaaro ki to tatou Ariki ki a Ihu
Karaiti, me mahi marie ratou, ka kai i
a ratou taro ake.
13 Ko koutou ia, e *aku* teina, kei nga-
kau kore ki te mahi pai.
14 Na, ki te kore tetahi e ngohengohe
ki ta matou kupu i tenei pukapuka,
whaitohungia iho taua tangata, a kei
huihui ki a ia, kia whakama ai ia.
15 Otiia kaua e mea he hoa riri *ia*,
engari whakatupatoria, ano he teina.
16 Na, ma te Ariki pu o te rangimarie
e hoatu te rangimarie ki a koutou, i nga
wa katoa i nga mea katoa. *Kia noho* te
Ariki ki a koutou katoa.
17 Te ohatanga nei a Paora, na toku
ringaringa ake, ko te tohu ia i nga puka-
puka katoa; he penei taku tuhituhi.
18 *Kia tau* te aroha noa o to tatou
Ariki o Ihu Karaiti ki a koutou katoa.
Amine.

KO TE PUKAPUKA TUATAHI A PAORA APOTORO

KI A

TIMOTI.

UPOKO 1.

NA Paora, na te Apotoro a Ihu Ka-
raiti, he mea whakarite na te
Atua na to tatou Kai whakaora, na te
Ariki hoki na Ihu Karaiti, na ta tatou e
tumanako atu nei,
2 Ki a Timoti ki *taku* tamaiti pono i
roto i te whakapono: *kia tau atu* te
aroha noa, te mahi tohu, te rangimarie,
he mea na te Atua na to tatou Matua, na
Karaiti Ihu hoki na to tatou Ariki.
3 Kia rite tau ki taku i whakahau atu
ai ki a koe, i a au e haere ana ki Make-
ronia, ara kia noho koe ki Epeha, ako ai
i etahi kia kaua e rere ke te whakaako,
4 Kia kaua e whakarongo ki nga korero
tito noa, ki nga whakapapa tupuna ka-
hore nei e whai mutunga, nga putanga
ake o ena mea, he tautohetohe, kahore
he whakatupu mo te whakaaro ki te
Atua i runga i te whakapono;
5 Na, te tukunga iho mo te akoranga
ko te aroha, no roto i te ngakau ma, i te
hinengaro pai, i te whakapono tinihanga-
kore:
6 Kapea ake enei e etahi, kotiti ke ana
ki nga korero teka noa;
7 Ki ta ratou he kai whakaako ratou i
te ture; heoi kahore e mātau ki ta ratou
e korero nei, ki nga mea ranei e kau-
whautia nei e ratou.
8 Na, e mātau ana tatou he mea pai te
ture, ki te rite te meatanga e te tangata
ki ta te ture tikanga;
9 E mātau ana hoki ki tenei, kihai te
ture i whakatakotoria mo te tangata
tika, engari mo te hunga ture kore, tutū,
karakia kore, hara, tapu kore, whakari-
hariha, mo nga kai patu i nga pāpā, mo
nga kai patu i nga whaea, mo nga kai
kohuru tangata,
10 Mo te hunga puremu, moe tāne,
tahae tangata, korero teka, oati teka, a
ki te mea tera atu tetahi mea kahore nei
e rite ki te whakaako tika;
11 Rite tonu tenei ki te rongo pai, ki
te mea kororia o te Atua koa, ki te mea
kua tukua mai nei ki a au.
12 A e whakawhetai atu nei ahau ki a
Karaiti Ihu ki to tatou Ariki, nāna nei
au i whakakaha; i whakaaro hoki ia he
tangata pono ahau, a meinga ana ahau
hei minita;
13 Ahau nei te tangata kohukohu i mua,
te kai whakatoi, whakatupu kino: heoi i
tohungia ahau, no te mea i meinga kuare-
tia e ahau i runga i te whakapono kore:

14 Heoi tino nui rawa te aroha noa o
to ta'ou Ariki, me te whakapono ano me
te aroha i roto i a Karaiti Ihu.
15 He pono te korero, a e pai ana kia
tangohia rawatia, i haere mai a Karaiti
Ihu ki te ao ki te whakaora i te hunga
hara; ko ahau ano hoki te tino tangata
hara o ratou.
16 Heoi na konei ahau i tohungia ai,
kia ai ko ahau ki mua hei whakaatu-
ranga ma Ihu Karaiti i nga manawanui-
tanga maha, hei tohu ki te hunga e
whakapono ana ki a ia i muri iho kia ora
tonu ai *ratou*.
17 Na, te Kingi ora tonu, e kore nei e
pirau, e kore nei e kitea, ko ia nei anake
te Atua mātau, *waiho atu* i a ia te
honore me te kororia, ake ake ake.
Amine.
18 Ka tukua atu nei e ahau tenei kupu
ako ki a koe, e *taku* tamaiti, e Timoti,
ko te poropititanga ano tenei i puta mai
i mua mou, hei mea i a koe kia whawhai
i te whawhai pai;
19 Kia whai whakapono, me te hine-
ngaro pai, he mea akiri tenei na etahi, a,
to ratou whakapono koia ano kei te kai-
puke pakaru:
20 No ratou a Haimeniu raua ko Are-
hanera, kua tukua nei e ahau ki a Ha-
tana, kia whakaakona ai kia kaua e
kohukohu.

UPOKO 2.

NA, ko taku whakahau tenei i te
tuatahi o nga mea katoa, kia puta
nga inoi, nga karakia, nga inoi wawao,
nga whakawhetainga, mo nga tāngata
katoa;
2 Mo nga kingi, mo te hunga whai
mana katoa hoki: kia ata noho marie ai
tatou i runga i nga whakaaro karakia i
nga tikanga mahara katoa.
3 He mea pai hoki tenei, he mea e
manakohia ana i te aroaro o te Atua o to
tatou Kai whakaora;
4 Ko tana nei e pai ai ko nga tāngata
katoa kia ora, kia haere mai hoki ki te
matauranga ki te pono.
5 Kotahi hoki te Atua, kotahi te taka-
waenga o te Atua o nga tāngata, ko te
tangata ko Karaiti Ihu;
6 I hoatu nei i a ia hei utu mo te katoa,
he mea whakarite i ona wa ake.
7 A meinga ana ahau hei karere, hei
apotoro mo taua mea, (he pono taku
korero i roto i a te Karaiti, kahore aku
teka;) he kai whakaako mo nga tauiwi
i runga i te whakapono i te pono.
8 Na, taku e pai ai kia inoi nga tāngata
i nga wahi katoa, kia tapu nga ringa ina
ara, kaua he riri, he tautohetohe.
9 Me nga wāhine ano hoki, te whaka-
paipai mo ratou hei te kakahu ataahua,
hei te ahua e whakama ana, e whai wha-
kaaro ana; kauaka te makawe whiri, te
koura, te peara, te kakahu utu nui;
10 Engari te mea e pai ana mo nga
wāhine e whakaae ana ki te karakia, ara
nga mahi pai.
11 Me ako marie te wahine kia nui te
ngohengohe.
12 E kore hoki e tukua e ahau te wa-
hine kia whakaako, kia neke ake ranei
tana tikanga i ta te tāne, engari me ata
noho.
13 Ko Arama hoki kua hangā ki mua,
muri iho ko Iwi.
14 Kihai ano hoki a Arama i tiniha-
ngatia, ko te wahine ia i tinihangatia, a
taka iho.
15 Otira ka ora ano i te whanautanga
tamariki, ki te mau tonu to ratou wha-
kapono, aroha, tapu, whakaaro.

UPOKO 3.

HE pono te korero, Ki te hiahia te-
tahi ki te mahi pihopa, e hiahia
ana ia ki te mahi pai.
2 Na, ko te tikanga tenei kia kaua te
pihopa e ekengia e te kupu, he tahu no
te wahine kotahi, kia whai mahara, kia
whai whakaaro, kia ataahua ana tikanga,
kia atawhai ki nga manuhiri, kia whai
ngakau ki te whakaako:
3 Kia kaua e kakai waina, kia kaua e
patu, kia kaua e whaia e ia nga taonga
hē; engari kia ngakau ngawari, kia
kaua e whawhai, kia kaua e matenui ki
te moni;
4 Kia pai tana tohutohu i tona whare,
e mea ana i *ana* tamariki kia ngohengohe
ki a ia, kia nui *to ratou* whai mahara:
5 (Ki te kore hoki tetahi tangata e
mātau ki te tohutohu i tona whare ake,
me pehea ka tiaki ai ia i te hahi a te
Atua?)
6 Ko te tauhou kauaka, kei whaka-
kake pea, a ka taka ki to te rewera wha-
kamatenga.
7 Tetahi tikanga hoki, kia pai te ko-
rero mona a te hunga o waho; kei taka
ia ki te whakahawea, ki ta te rewera
mahanga ano hoki.
8 Me nga rikona ano kia ahua kau-
matua, kaua e korero rua, kaua e ma-
tenui ki te waina, kaua e whaia te
taonga hē;

9 Kia ma ano te hinengaro e mau ai i
a ratou to te whakapono mea ngaro.
10 Kia mātua whakamatautauria ano
hoki anei; ko reira ratou meinga ai hei
rikona, i te mea ka kore nei he whakahe
mo ratou.
11 Me nga wāhine hoki kia ahua kaumatua,
kaua e ngautuara, kia whai mahara,
kia pono i nga mea katoa.
12 Kia kotahi tonu te wahine ma te
rikona; kia pai te tohutohu i a ratou
tamariki, i o ratou whare ake ano hoki.
13 Ki te pai hoki ta ratou mahi rikona,
ka whiwhi ratou ki te turanga pai mo
ratou, ka nui hoki *to ratou* maia i runga
i te whakapono ki a Karaiti Ihu.
14 He tuhituhi atu tenei naku i enei
mea ki a koe, e mea ana tera ahau e haere
wawe atu ki a koe:
15 A ki te roa ahau, kia mātau ai koe
ki te tikanga mo to mahi, i roto i te
whare o te Atua, ko te hahi nei ia o te
Atua ora, ko te pou me te turanga o te
pono.
16 Na, takoto rawa te whakaae, ki te
nui o te mea ngaro e karakiatia nei: Te
Atua i whakakitea mai i roto i te kikokiko,
he mea whakatika mai na te Wairua,
i kitea e nga anahera, kua kauwhautia
nei i roto i nga tauiwi, kua whakaponohia
nei e te ao, a tangohia atu ana
ki te kororia.

UPOKO 4.

NA, he korero mārama rawa ta te
Wairua, ko a nga wa whakamutunga
etahi kotiti ke atu ai i te whakapono,
tahuri ai ki nga wairua tinihanga,
ki nga whakaakoranga rewera;
2 He mea na te hianga o te hunga
korero teka; o ratou hinengaro, *ano* he
mea taku ki te rino wera;
3 E riri ana kia kaua e marena, kia
kaua e pa ki nga kai i hangā e te Atua
hei mea ma te hunga e whakapono ana,
e mātau ana hoki ki te pono; me te
whakawhetai *ano ia ratou*.
4 He pai hoki nga mea katoa i hangā
e te Atua, ehara hoki i te mea hei rukenga,
ki te mea e tangohia ana i runga
i te whakawhetai:
5 E tapu ana hoki, he mea na te kupu
a te Atua na te inoi.
6 Ki te whakamahara koe i nga teina
ki enei mea, he minita pai koe na Ihu
Karaiti, he mea whakatupu ake i runga
i nga kupu o te whakapono, o te whakaakoranga
pai kua whaia nei e koe.
7 Na, nga korero tito noa, nga mea
whakarihariha a te ruruhi, whakarerea,
a, te mahi māu, *ko nga mea* o te ngakau
karakia.
8 Te whakamahinga hoki i te tinana,
he iti te pai: ko te ngakau karakia ia
pai tonu mo nga mea katoa, kei reira
hoki nga korero mo te oranga inaianei,
mo tera hoki a mua.
9 He pono tenei korero, e pai ana hoki
kia tangohia rawatia.
10 Koia hoki matou ka mamahi ai ka
tawaia ai, no te mea ka u ta matou
whakaaro ki te Atua ora, ko ia nei te
Kai whakaora o nga tāngata katoa, tera
noa ake ia o te hunga whakapono.
11 Me kauwhau enei mea e koe me
whakaako.
12 Kei whakahawea tetahi ki tou taitamarikitanga;
engari hei tauira koe ki te
hunga whakapono, to kupu, to whakahaere,
to aroha, to wairua, to whakapono,
to ngakau ma.
13 Kia pumau koe ki te korero pukapuka,
ki te whakahau, ki te whakaako,
kia tae atu ra ano ahau.
14 Kei waiho kia takoto noa te mea
homai noa i roto na i a koe, i homai ra ki
a koe he mea poropiti i nga ringaringa
ano o nga kaumatua i whakapangia atu
ra.
15 Whakaarohia enei mea; anga nui ki
enei mea; kia kitea ai tou nekehanga ake
i nga mea katoa.
16 Kia mahara ki a koe ano, ki te whakaakoranga
hoki: kia u ki enei mea, ki
te mea hoki koe i tenei, ka whakaora koe
i a koe ano, i te hunga ano hoki e whakarongo
ana ki a koe.

UPOKO 5.

KAUA e whakatupehupehu ki te
kaumatua, engari ata kōrerotia
atu, ano he matua; nga taitamariki *hoki*,
ano he teina;
2 Nga ruruhi, ano he whaea; nga wāhine
taitamariki, ano he tuahine, i runga
i nga whakaaro ma katoa.
3 Whakahonoretia nga pouaru, ara, nga
tino pouaru.
4 Ki te mea ia he tamariki he mokopuna
ranei a tetahi pouaru, kia whakaakona
ratou i te tuatahi kia whakaaro tika ki
to ratou whare ake, kia utua hoki ta nga
mātua, he mea pai hoki tenei he mea e
manakohia ana i te aroaro o te Atua.
5 Na, te tino pouaru te mea mokemoke,
e tumanako ana ia ki te Atua, mau tonu
ki nga inoi ki nga karakia i te po i
te ao.

6 A ki te whai tetahi ki ā te tinana whakaahuareka, ahakoa ora kei te mate.
7 Akona atu enei mea, kei ekengia ratou e te kupu.
8 Na, ki te kore tetahi e whakaaro ki ona ake, ki te hunga rawa ano ia o tona whare, kua whakakahoretia e ia te whakapono, kino atu tana i ta te tangata whakapono kore.
9 Kaua te pouaru e tangohia ki roto, i te mea kahore ano i ono tekau noa ona tau, hei te wahine i tūturu ki te tāne kotahi,
10 Hei te mea e whakaaetia ana *āna* mahi pai; ki te mea i whakatupu tamariki, ki te mea i atawhai manuhiri, ki te mea i horoi i nga waewae o te hunga tapu, ki te mea i atawhai i te hunga e tukinotia ana, ki te mea i whaia e ia nga mahi pai katoa.
11 Nga pouaru taitamariki ia me whakarere: kia ngau ke hoki to ratou ngakau taikaha i ta te Karaiti, ka hiahia ki te marena;
12 Ka whai hē ratou, no te mea kua whakarerea e ratou to ratou whakapono tuatahi.
13 Ka ako ano hoki ratou ki te *noho* mangere, ki te haereere noa ki nga whare: a ehara i te mea ko te mangere kau, he mate korerorero ano ia to ratou, he pokanoa ki ta tera ki ta tera, ta ratou e korero ai ko nga mea e kore e tika.
14 Koia ahau ka mea ai kia marena nga *pouaru* taitamariki, kia whanau tamariki, kia tohutohu i nga mea o te whare, kia kaua e hoatu ki te hoa riri tetahi take tawai.
15 Kua tahuri ke nei hoki etahi ki te whai i a Hatana.
16 Ki te mea he pouaru a tetahi tangata whakapono, a *tetahi* wahine whakapono ranei, māna ano ratou e atawhai, kaua hoki te hahi e whakataimahatia; ko ana hoki e atawhai ai ko nga tino pouaru.
17 Kia nui ake te honore mo nga kaumatua e tohutohu pai ana; engari rawa *ia* mo te hunga ko ta ratou nei mahi ko te kupu ko te whakaako.
18 E mea ana hoki te Karaipiture, Kaua e whakamokatia *te mangai* o te kau patu witi: Me tenei hoki, Ka tika te utu mo te kai mahi.
19 Kaua e whakarongo ki te whakawa mo te kaumatua, engari hei te aroaro o nga kai whakaatu tokorua tokotoru ranei.
20 Te hunga hara, riria i te aroaro o te katoa, kia mataku ai era atu hoki.
21 Ko taku kupu nui tenei *ki a koe* i te aroaro o te Atua, o te Ariki hoki o Ihu Karaiti, o nga anahera whiriwhiri ano hoki, puritia enei mea, kaua e pokaia he tikanga, kaua e whakahipahipaia.
22 Kei whakapakia wawetia nga ringaringa ki tetahi tangata, kaua ano e uru ki nga hara o te tangata ke: kia mau tou hara kore.
23 Kāti tou inu wai, engari hei te waina māu kia iti, hei mea mo tou puku mo ou mate e honohono na.
24 Nga hara o etahi tāngata, mārama noa ake, e tae wawe ana ki te whakawakanga: o etahi ia e whai mai ana i muri i a ratou.
25 Whaihoki ko nga mahi pai e mārama noa ake ana; a, nga mea e rere ke ana e kore e taea te huna.

UPOKO 6.

KO nga pononga katoa he rangatira o ratou, kia kiia iho e ratou nga honore katoa he mea tika mo o ratou rangatira ake, kei korerotia kinotia te ingoa o te Atua me *tana* whakaakoranga.
2 Kaua te hunga i nga rangatira whakapono e whakahawea *ki a ratou*, no te mea he teina ratou; engari kia nui rawa te mahi, no te mea e whakapono ana ratou, e arohaina ana, e uru ngatahi ana ki te mahi pai. Me whakaako enei mea e koe, me whakahau atu.
3 Ki te whakaako ke tetahi, a kahore e tahuri ki nga kupu ora, ki to tatou Ariki ki a Ihu Karaiti, ki te whakaakoranga ano hoki e rite ai te karakia pai,
4 E whakakake ana ia, kahore ona matauranga ki tetahi mea, heoi e hawata ana ki nga uiuinga ki nga tautohetohenga, no reira nei te hae, te whawhai, nga korero kino, nga whakaaro kino,
5 Nga whakahokihoki kupu a nga tāngata ngakau kino, kahore nei he pono i a ratou, e mea nei hei taonga te karakia pai: mawehe atu koe i era.
6 He taonga nui ano ia te karakia pai hui tahi ki te ngakau tatu.
7 Kahore hoki he mea i mauria mai e tatou ki te ao, a he mea mārama noa tenei e kore e ahei te mau atu e tatou tetahi mea.
8 Na, ki te mea he kai ta tatou, he hipoki, kāti ano ko enei ma tatou.
9 Na, te hunga e hiahia ana kia whai taonga, ka taka ratou ki te whakamatautauranga, ki te mahanga, ki te tini o nga hiahia kuare e raru ai, e totohu ai nga tāngata ki te whakangaromanga, a hunā iho.
10 He putake hoki no nga kino katoa

te aroha ki te moni; he minamina ki
tenei i kotiti ke ai etahi i te whakapono,
a werohia putia iho ratou e nga mamae
maha.
11 Ko koe ia, e ta te Atua tangata, oma
atu i enei; a whaia te tika, te karakia
pai, te whakapono, te aroha, te manawa-
nui, te ngakau māhaki.
12 Whawhaitia te whawhai pai o te
whakapono, hopukia atu te oranga tonu-
tanga, ko te mea hoki ia i karangatia ai
koe, a whakaaetia ana e koe te whakaae-
tanga pai i te aroaro o nga kai titiro
tokomaha.
13 Ko taku ako atu tenei ki a koe i
te aroaro o te Atua, nāna nei nga mea
katoa i whai ora ai, o Ihu Karaiti ano
hoki, nāna nei i whakapuaki te whaka-
aetanga pai i te aroaro o Ponotio
Pirato;
14 Puritia tenei ture, kei whai koha,
kei whai hē, taea noatia te putanga mai
o to tatou Ariki o Ihu Karaiti:
15 Ko a ona wa ake ano whakakitea
mai ai e ia, ko ia anake nei hoki te Mea
kaha, te Mea koa, te Kingi o nga kingi,
te Ariki o nga ariki;
16 Nona anake te mate-kore, e noho
ana ia i te māramatanga e kore e
taea atu e tetahi; kahore ia e kitea
e tetahi tangata, kahore ano hoki e
ahei kia kitea: *waiho atu* i a ia te
honore me te kaha, ake ake ake.
Amine.
17 Akona atu te hunga i nga tao-
nga o tenei ao kia kaua e whakakake te
ngakau, kia kaua e whakawhirinaki ki
nga taonga pahuhu noa, engari ki te
Atua ora, ko ia hoki hei homai nui i
nga mea pai katoa hei mea ma tatou;
18 Kia pai a ratou hanga, kia hua a
ratou mahi pai, kia hihiko ki te ohaoha,
ki te whakawhiwhi *i etahi;*
19 Ko te turanga pai mo a mua ta
ratou taonga e rongoa ai, kia mau ai i
a ratou te oranga tonutanga.
20 E Timoti, tiakina te mea kua tukua
nei *ki a koe;* tahuri atu i nga korero
whakarihariha, i nga kupu teka noa, i
nga whakaputanga ketanga a te mea e
tekaia nei he matauranga:
21 Kua waiho nei hei tikanga ma
etahi, a hē ake ratou i te whaka-
pono. *Kia tau* te aroha noa ki a koe.
Amine.

KO TE PUKAPUKA TUARUA A PAORA APOTORO

KI A

TIMOTI.

UPOKO 1

NA Paora, na te Apotoro a Ihu Ka-
raiti, ko ta te Atua hoki i pai ai,
he mea e rite ana ki te oranga i wha-
kaaria mai i roto i a Karaiti Ihu,
2 Ki a Timoti, ki *taku* tamaiti aroha:
kia tau atu te aroha noa, te mahi tohu,
te rangimarie, he mea na te Atua
Matua, na Karaiti Ihu hoki na to tatou
Ariki.
3 Whakawhetai tonu ahau ki te Atua,
e mahi atu nei ahau ki a ia, he mea no
oku tupuna iho, he mea hoki i runga i
te hinengaro ma, no te mea kahore e
mutu taku maharatanga ki a koe i aku
inoinga i te po i te ao;
4 Nui atu toku hiahia kia kite i a koe,
i ahau e mahara ana ki ou roimata, kia
kī ai ahau i te hari;
5 I te mea ka hoki ake nei taku
mahara ki te whakapono tinihanga kore
i roto i a koe, ki tera hoki i noho i
mua i tou tupuna wahine i a Roihi, i
tou whaea hoki i a Uniki, a e u ana
tenei toku whakaaro kei roto na ano i a
koe.
6 Koia ahau ka whakamahara nei i a
koe, kia whakaungia te ahi, ara ta te
Atua mea i hoatu na, tera i roto i a
koe, he mea na te whakapanga atu o
oku ringaringa.
7 Ehara hoki i te wairua o te wehi ta
te Atua i homai ai ki a tatou; engari
to te kaha, to te aroha, to te ngakau
mahara.

8 Na, kei whakama koe ki te wha-
kaaturanga i to tatou Ariki, ki a au ranei
ki tona herehere: engari uru atu koe ki
nga mate o te rongo pai, kia rite ki ta te
Atua whakakahanga;
9 Nāna nei tatou i whakaora, nāna
hoki *tatou* i karanga, tapu tonu te ka-
rangatanga, kihai i rite ki a tatou mahi,
engari ki tana ake tikanga i whaka-
takoto ai i mua, te aroha noa hoki i
homai nei ki a tatou i roto i a Ka-
raiti Ihu, i mua atu o te timatanga o
te ao;
10 A kua whakakitea mai nei inaianei
i te putanga nui mai o to tatou Kai
whakaora o Ihu Karaiti, i whakakahore
nei i te mate, a whakakitea mai ana e ia
te ora me te matenga-kore, he mea na te
rongo pai:
11 A meinga iho ahau hei kai kau-
whau mo tenei, hei apotoro hei kai
whakaako i nga tauiwi.
12 Ko te mea hoki tenei i pangia ai
ahau e enei mate: he ahakoa ra ka-
hore ahau e whakama: e mātau ana
hoki ahau ki taku i whakapono ai, a e u
ana toku whakaaro e taea ano e ia te
tiaki taku i tuku atu ai *ki a ia*, taea
noatia taua ra.
13 Kia mau ki te tauira mo nga kupu
tika i rongo ra koe ki a au, puritia i
runga i te whakapono, i te aroha, i tera i
roto i a Karaiti Ihu.
14 Te mea pai i tukua *ki a koe*, me
tiaki e koe, ara, e te Wairua Tapu e
noho ana i roto i a tatou.
15 E mātau ana koe ki tenei, kua
tahuri ke i a au te hunga katoa i Ahia;
no ratou a Paikeru raua ko Heremo-
keni.
16 Kia tohungia e te Ariki nga tā-
ngata o te whare o Onehipora; he
maha hoki oku oranga ngakau i a ia,
kihai hoki ia i whakama ki toku me-
kameka.
17 I a ia ano hoki i Roma, i rapua
marietia ahau, a kitea noatia iho.
18 Ma te Ariki e tuku ki a ia kia
kite i te mahi tohu a te Ariki i taua ra:
na, ana mahinga mea maku i Epeha,
erangi koe e mohio ana.

UPOKO 2.

NA, ko koe, e taku tamaiti, kia kaha
i runga i te aroha noa, i tera i roto
i a Karaiti Ihu.
2 A, nga mea i rongo ra koe ki a au i
nga kai whakaatu tokomaha, tukua ena
mea ki etahi tāngata pono, e pai ana hei
whakaako ki era atu ano hoki.
3 Na, tukua atu nga mamae ki a koe,
kia rite ki te hoia pai a Ihu Karaiti.
4 Ki te whakahoia tetahi tangata, e
kore ia e whakararurarua e nga mea o
te ao; kia ahuareka ai ki a ia te kai
whakatu *i a ia* hei hoia.
5 Ki te whakataetae ano tetahi, e kore
ia e karaunatia, ki te kore e rite ki te
tikanga tana whakataetae.
6 Ko te tikanga tenei kia mātua mahi
te kai mahi, ka kai ai i nga hua.
7 Whakaaroa aku e korero nei; a
ma te Ariki e hoatu ki a koe he ngakau
mahara i nga mea katoa.
8 Kia mahara ki a Ihu Karaiti, i wha-
kaarahia nei i te mate, no te uri o
Rawiri, ko ta taku rongo pai hoki
tenei:
9 Ko te mea ano ia i pāngia ai ahau
e nga mamae, a hereherea noatia iho,
ano he tangata mahi kino; otira e kore
ta te Atua kupu e herea.
10 Koia hoki ahau i whakaririka kau ai
ki nga mea katoa he mea mo te hunga
whiriwhiri, kia whiwhi ai hoki ratou ki
te oranga i roto i a Karaiti Ihu, ki te
kororia mutunga kore ano hoki.
11 He pono te korero; ki te mate tahi
hoki tatou, ka ora tahi ano hoki tatou
me *ia*.
12 Ki te mamae tatou, ka whakaki-
ngitia ngatahitia me *ia*: ki te whaka-
kahore tatou, ka whakakahoretia hoki
tatou e ia:
13 Ki te kore tatou e whakapono, e
mau ana ano tona pono: e kore e ahei
kia whakakahore ia i a ia ano.
14 Whakamaharatia *ratou* ki enei mea,
me kauwhau atu i te aroaro o te Ariki,
kia kaua *ratou* e tautohetohe ki nga
mea hua kore, ki nga mea whakaputa
ke i nga kai whakarongo.
15 Kia puta to tohe mou kia tu ki te
aroaro o te Atua, he mea e manakohia
ana, he kai mahi e kore e whakama, e
wehewehe tika ana i te kupu pono.
16 Mawehe atu i nga *korero* whakari-
hariha, i nga korero teka noa: ka neke
ake hoki a nui noa te karakia kore:
17 A e kai ano ta ratou kupu, ano he
mea kua kikohungatia: no ratou a Hi-
meniu raua ko Piritu;
18 Kua hē nei ki te pono, e mea ana,
Kua hemo ke te aranga mai; a whaka-
putaia ketia ake e ratou te whakapono o
etahi.
19 Ahakoa ra e u ana te mau o ta te
Atua turanga, ko tona hiri hoki tenei,
E mātau ana te Ariki ki āna ake: me

tenei hoki, Kia mawehe atu i te hē nga
tāngata katoa e whakahua ana i te ingoa
o te Karaiti.
20 Otiia i te whare nui ebara i te mea
he koura he hiriwa kau nga oko, tera
ano etahi he mea rakau he mea one-
one; etahi hei mea honore, etahi hei
mea honore kore.
21 Na, ki te mea te tangata i a ia kia
ma i ena mea, hei oko ia mo te honore,
kua oti te whakatapu, te whakapai, mo
nga mea o te rangatira, rite rawa mo
nga mahi pai katoa.
22 Oma atu i nga hiahia taitamariki:
whaia te tika, te whakapono, te aroha,
te rangimarie, e koutou tahi ko te hu-
nga e karanga atu ana ki te Ariki i roto
i te ngakau ma.
23 Whakarerea atu ano nga uiuinga
wairangi, kuare, kia mahara hoki ko
aua mea hei whakatupu whawhai.
24 Na, e kore e pai kia whawhai te
pononga o te Ariki; engari kia nga-
wari ki nga tāngata katoa, kia whai
ngakau ki te whakaako, kia manawanui,
25 Me whakaako marie i te hunga e
totohe ana; me kore e hoatu e te Atua
ki a ratou he ripeneta e whakaae ai ki te
pono;
26 Kia ara ake ai hoki i roto i te
mahanga a te rewera, te hunga i hopu-
kia oratia e ia, hei mahi i tana i
pai ai.

UPOKO 3.

KIA mātau koe ki tenei, ko a nga ra
o te whakamutunga puta mai ai
nga wa o te hē.
2 E aroha hoki nga tāngata ki a ratou
ano, e aroha ki te moni, e whakapeha-
peha, e whakakake, e kohukohu, e tutū
ki nga mātua, kahore he whakawhetai,
kahore he tapu,
3 Kahore he aroha, he hunga takahi
kawenata, ngautuara, e kore e pēhi i te
ngakau, he hunga nanakia, e kino ana
ki nga tāngata pai,
4 He hunga tuku tangata, he hunga
hikaka, whakakake, to ratou aroha ki
nga mahi takaro nui atu i to ratou ki te
Atua;
5 Ko te ahua o te karakia kei a ratou,
tona kaha ia whakakahoretia iho: tahuri
atu koe i nga tāngata pera.
6 No ratou nei te hunga e tomo nei ki
nga whare, a riro pārau ana i a ratou
nga wāhine kuare, kua ikeike noa ake
nei o ratou hara, he mea arahi na nga
hiahia maha,
7 E ako tonu ana, heoi kahore rawa
kia tae atu ki te matauranga o te
pono.
8 E rite ana ki a Hani raua ko Ha-
mapiri i totohe ki a Mohi, whaihoki ko
enei tangata e totohe ana ki te pono:
he hunga kua kino ke te hinengaro, he
rukenga atu i roto i te whakapono.
9 Heoi e kore ratou e kake haere:
ka kitea hoki to ratou kuaretanga e te
katoa, ka pera hoki me to raua.
10 Na, kua mau na i a koe taku wha-
kaakoranga, taku whakahaere, taku
whakaaro whakatakoto, taku whaka-
pono, taku puhoi ki te riri, taku aroha,
taku manawanui,
11 Oku whakatoinga, oku matenga i
mate ai ahau i Anatioka, i Ikoniuma,
i Raihitara; nga whakatoinga i whaka-
toia ai ahau: heoi whakaorangia ake
ahau e te Ariki i roto i te katoa.
12 A e whakatoia ano te hunga katoa e
hiahia ana kia noho i runga i te karakia
i roto i a Karaiti Ihu.
13 Na, e kake haere ki te kino nga
tāngata kino, me te hunga maminga, e
tinihanga ana, e tinihangatia ana.
14 Ko koe ia kia mau ki nga mea i
akona ai koe, i whakaaetia ra e koe, e
mātau ana hoki koe ki to kai whakaako
ki ena mea;
15 A no tou tamarikitanga ake tou
mohiotanga ki nga Karaipiture tapu,
ko nga mea era e mātau ai koe ki te
oranga, i runga i te whakapono ki a
Karaiti Ihu.
16 No te ha o te Atua nga Karaipi-
ture katoa, a e pai ana hei whakaako,
hei hopu i te hē, hei whakatikatika, hei
whakaako ki te tika;
17 Kia tino rite ai te tangata a te Atua,
rite rawa mo nga mahi pai katoa.

UPOKO 4.

KO taku kupu tenei i te aroaro o
te Atua, raua ko te Ariki ko
Ihu Karaiti, māna nei e whakawa te
hunga ora me te hunga mate i tona
putanga mai, i tona rangatiratanga;
2 Kauwhautia te kupu; tohea i nga
wa pai, i nga wa kino; hopukia te hē,
riria iho, whakahaua, whakapaua te ma-
nawanui te whakaako.
3 Tenei ake hoki ko te wa e kore ai
ratou e whakarongo ki te whakaakora-
nga tika; heoi ka riro ki o ratou hia-
hia ake, ka apohia mai e ratou he kai
whakaako, he taringa minamina hoki no
ratou;
4 A ka tahuri ke o ratou taringa i te

pono, ka anga atu ki nga korero tito
noa.
5 Na, kia mataara koe i nga mea
katoa, tukua atu nga mamae ki a koe,
mahia te mahi a te kai kauwhau i te
rongo pai, wkakapaua to mahi minita.
6 Tenei hoki ahau ka tata te ringitia,
kua rite ano te wa hei haerenga
moku.
7 Kua whawhaitia e ahau te whawhai
pai, kua omakia taku omanga, kua rite i
a au te whakapono:
8 I nga wa e takoto ake nei ka ro-
ngoatia mai moku te karauna o te tika,
e homai ki ahau i taua ra e te Ariki e
te kai whakarite tika o te whakawa:
a he teka ki ahau anake, ki te hunga
katoa ano hoki e hiahia ana ki tona
putanga mai.
9 Kia puta tou uaua ki te haere wawe
mai ki a au:
10 Kua whakarerea ahau e Rimaha,
he aroha nona ki tenei ao, a haere ana
ia ki Teharonika; *kua riro atu* a Kere-
keha ki Karatia, a Taituha ki Rara-
matia.
11 Ko Ruka anake kei a au. Tena a
Maka arahina mai hei hoa mou; e pai
ana hoki ia mo taku mahi minita.
12 Kua tonoa e ahau a Tikiku ki
Epeha.
13 Ka haere mai koe, mauria mai
te koroka i mahue i a au ki Toroa ki
a Karapu, me nga pukapuka; tena ra-
wa *ia* nga hiako.
14 He maha nga kino i meatia mai e
Arehanera e te kai mahi parahi ki a au:
ma te Ariki e hoatu ki a ia he utu e rite
ana ki ana mahi:
15 Kia tupato hoki koe ki a ia; he rahi
hoki tana totohe ki a matou kupu.
16 I taku korerotanga tuatahi kahore
he tangata hei tuara moku, heoi whaka-
rerea ake ahau e te katoa: kaua tenei, *e*
te Atua, e whakairia ki a ratou.
17 Ahakoa ra i tu te Ariki ki toku
taha, nana hoki ahau i whakakaha; kia
whakapaua rawatia ai e ahau te kau-
whau, kia rongo katoa ai nga tauiwi: a
toia mai ana ahau i roto i te mangai o te
raiona.
18 A tera ahau e toia mai e te Ariki i
roto i nga mahi kino katoa, māna hoki
ahau e whakaora tae noa ki tona ranga-
tiratanga i te rangi: *waiho atu* i a ia te
kororia, ake ake ake. Amine.
19 Oha atu ki a Pirihira raua ko
Akuira, ki te hunga ano hoki o te whare
o Onehipora.
20 Kua noho a Eratuha ki Koriniti: i
mahue i ahau a Toropimu ki Miritu, i te
mate ia.
21 Kia puta tou uaua ki te haere mai i
mua o te hotoke. Tenei te oha atu nei
ki a koe a Upuru, a Purena, a Rinuha, a
Karauria, me nga teina katoa.
22 *Kia noho* te Ariki a Ihu Karaiti ki
tou wairua. *Kia tau* te aroha noa ki a
koutou. Amine.

KO TE PUKAPUKA A PAORA APOTORO

KI A

TAITUHA.

UPOKO 1.

NA Paora, na te pononga a te Atua,
na te apotoro a Ihu Karaiti, i runga
i te whakapono o te hunga whiriwhiri a
te Atua, i te whakaaetanga atu ano hoki
ki ta te pono e rite ai te karakia;
2 I runga ano i te tumanakohanga atu
ki te ora tonu, i whakaaria mai nei i
mua atu o te ao e te Atua e kore nei e
teka;
3 Nāna nei ano i whakakite mai tana
kupu i ona wa ake ano, i te kauwhau-
tanga nei, i tukua mai ki ahau, he mea
whakarite mai na te Atua na to tatou
Kai whakaora;
4 Ki a Taituha, ki *taku* tamaiti pono
i runga i *ta tatou* whakapono tahi: *Kia*
tau te aroha noa, te mahi tohu, te rangi-
marie, he mea na te Atua Matua, na te
Ariki hoki na Ihu Karaiti, na to tatou
Kai whakaora.
5 Ko te mea tenei i waiho ai koe e ahau
ki Kariti, kia whakatikaia ai e koe nga
mea i mahue, kia whakaritea ano hoki
he kaumatua ki ia pa ki ia pa, kia pera
ai me taku i whakatakoto atu ai ki a
koe:

6 Ki te mea he tangata kahore e ekengia
e te korero, he tahu no te wahine kotahi,
he tamariki whakapono āna, kahore e
korerotia *to ratou* toreretanga ki te kino,
kahore e tutū.
7 Te tikanga hoki mo te pihopa kia
kaua e ekengia e te kupu, kia rite ki ta
te Atua tuari; ehara i te mea tohe ki
tana ake, kahore ona aritarita, kahore
ana kakai waina, kahore ana papatu,
kahore e whai i te taonga hē;
8 Engari e atawhai ana i te manuhiri,
e aroha ana ki nga tāngata pai, e whai
whakaaro ana, e tika ana, e tapu ana, e
pēhi ana i *ona* hiahia;
9 E u ana te pupuri i te kupu pono i
whakaakona atu na, kia taea ai e ia, i te
mea ka tika nei *tana* whakaako, te whakahauhau,
te turaki ano i ta te hunga e
totohe mai ana.
10 He tokomaha hoki te hunga tutū,
korero teka noa, tinihanga, nui atu ia to
te hunga o te kotinga:
11 Me mea kia kūtia o ratou waha;
riro pu hoki etahi whare te whakaputa
ke e ratou, e whakaako ana i nga mea e
kore e tika, he whakaaro hoki ki te
taonga hē.
12 I mea tetahi o ratou, he poropiti no
ratou ake, He teka tonu ta nga Kariti,
he kararehe kino, he kopu mangere.
13 Ka pono tenei korero. Na, kia koi
to kupu riri ki a ratou; kia ora ai to
ratou whakapono;
14 Kei tahuri hoki ratou ki nga kupu
tito a nga Hurai, ki nga ture a nga
tāngata e whakaputa ke atu ana i te
pono.
15 *E* ma *ana* nga mea katoa ki te
hunga ma: tena ki te hunga poke, kahore
nei o ratou whakapono, kahore he
mea ma; heoi he mea poke o ratou whakaaro
o ratou hinengaro.
16 Ki ta ratou ki kua mātau ratou ki te
Atua; heoi ko a ratou mahi hei whakakahore
ki a ia, he hunga whakarihariha
ratou, he hunga tutū, e kore ano e tikangatia
mo tetahi mahi pai.

UPOKO 2.

KO koe ia, korerotia nga mea e rite
ana ki to te whakaakoranga ora:
2 Nga kaumatua kia mahara, kia
ahua kaumatua, kia whai whakaaro, kia
ora te whakapono, te aroha, te manawanui.
3 Me nga wāhine kaumatua ano hoki,
kia rite nga tikanga ki a te hunga e
whakaaro ana ki te tapu, kia kaua e
ngautuara, kia kaua e riro hei pononga
ma te waina nui, kia whakaako i nga
mea pai;
4 Kia meinga e ratou nga wāhine taitamariki
kia whai whakaaro, kia aroha
ki nga tāne, kia aroha ki nga tamariki,
5 Kia whai whakaaro, kia hē kore, kia
noho ki *o ratou* whare, kia pai, kia ngohengohe
ki a ratou tāne, kei korerotia
kinotia te kupu a te Atua.
6 Me whakahau atu hoki nga taitamariki
kia whai whakaaro:
7 I nga mea katoa kia kitea koe he
tauira mo nga mahi pai; *tou* hē kore ki
te whakaako, *tou* ahua kaumatua, *tou*
kino kore,
8 *Kia* ora te kupu kei taea te whakahe;
kia whakama ai te tangata tikanga ke,
tē ai he kino e korerotia kinotia ai koutou
e ia.
9 Ko nga pononga kia ngohengohe ki
o ratou rangatira, kia whakamanawaretekatia
ratou i nga mea katoa; kaua e
whakahoki kupu;
10 Kaua e kaia, engari kia kitea he pai
he nui *to ratou* pono; kia ai ratou i nga
mea katoa hei whakapaipai i te whakaakoranga
a te Atua a to tatou Kai
whakaora.
11 Kua puta mai hoki te aroha noa o te
Atua e ora ai nga tāngata katoa,
12 Hei whakaako i a tatou, kia whakakahoretia
e tatou te karakia kore, me
nga hiahia o te ao, kia noho whakaaro
tatou, i runga ano i te tika, i te karakia
pai, i tenei ao;
13 Me te tatari atu ano ki te mea whakahari
e tumanakohia atu nei, ki te
putanga kororia mai ano hoki o te Atua
nui, o to tatou Kai whakaora ano hoki o
Ihu Karaiti;
14 I hoatu nei i a ia mo tatou, hei
hoko i a tatou i roto i nga kino katoa,
hei whakama hoki i a *tatou* hei iwi
mona ake ano, e ngakau nui ana ki nga
mahi pai.
15 Korerotia enei mea, whakahaua;
kia nui tou maia ki te riri i te hē. Kei
whakahawea tetahi ki a koe.

UPOKO 3.

WHAKAMAHARATIA ratou kia
ngohengohe ki nga rangatiratanga
ki nga mana, kia rongo ki nga
rangatira, kia takatu ki nga mahi pai
katoa;
2 Kia kaua e korerotia kinotia tetahi
tangata, kia kaua e whawhai, *kia* ngakau
ngawari, *kia* nui te māhaki o te

ngakau e whakaputaina ki nga tāngata
katoa.
3 He whakaaro kore hoki tatou i mua,
he tutū, e tinihangatia ana, he pononga
na nga hiahia, na nga whakaahuareka
maha, e noho ana i runga i te nanakia, i
te hae, he hunga whakarihariha, e mau-
ahara ana tetahi ki tetahi.
4 Otira i te mea ka puta mai nei te
tikanga ngawari me te aroha o te Atua
o to tatou Kai whakaora ki nga tā-
ngata,
5 Ehara i te mea na nga mahi tika i
mahia e tatou, engari na tana mahi tohu
i whakaorangia ai tatou e ia, he mea-
tanga na te horoinga o te whanautanga
houtanga, na te whakahoutanga a te
Wairua Tapu;
6 I ringihia nuitia mai nei e ia ki
runga ki a tatou, he mea na Ihu Karaiti
na to tatou Kai whakaora;
7 Kia whakatikaia ai tatou e tona aroha
noa, kia whiwhi ai ki te taonga, ara ki
te oranga tonutanga e tumanakohia atu
nei.
8 He korero pono *tenei;* a e mea ana
ahau kia kaha to kauwhautanga i enei
mea; kia mahara te hunga kua whaka-
pono ki te Atua ki nga mahi pai kia
mahia. Ko nga mea enei e ataahua ana,
e whai pai ana mo nga tāngata.
9 Ko nga uiuinga kuare ia, me nga
whakapapa tupuna, whakarerea atu, me
nga totohe, me nga whawhai ki nga
mea o te ture, kahore hoki he pai *o aua
mea,* he mea hanga noa.
10 He tangata whakapono hē, ka kotahi
ka rua nga whakatupatotanga, whaka-
rerea atu;
11 E mātau ana hoki koe kua whaka-
putaia ketia taua tangata pera, kei te
hara ano hoki, he mea whakahe e ia ake
ano.
12 Ka tonoa atu e ahau ki a koe a
Aratema, a Tikiku ranei, kia puta tou
uaua ki te haere mai ki a au ki Nikopori:
kua takoto hoki taku tikanga kia noho
ki reira i te hotoke.
13 Kia puta tou whakaaro kia kawea
mai a Hina te kai whakaako o te ture,
raua ko Aporo, kei kore tetahi mea mo
raua.
14 Kia whakaakona hoki o tatou tā-
ngata, ki nga mahi pai kia mahia hei
mea mo te mate e kaha ana te pēhi, kei
hua kore ratou.
15 Tenei te oha atu nei ki a koe oku
hoa katoa. Oha atu ki te hunga e aroha
ana ki a matou i runga i te whakapono.
Kia tau te aroha noa ki a koutou katoa.
Amine.

KO TE PUKAPUKA A PAORA APOTORO

KI A

PIRIMONA.

NA Paora, na te herehere o Karaiti
Ihu, na te teina hoki na Timoti, ki
ta maua e aroha nei, ki to maua hoa
mahi, ki a Pirimona,
2 Ki a Apia hoki ki te wahine e aro-
haina ana, ki to maua hoa hoia ki a
Arakipu, ki te hahi hoki i tou whare:
3 *Kia tau* te aroha noa ki a koutou,
me te rangimarie, he mea na te Atua na
to tatou Matua, na te Ariki hoki na Ihu
Karaiti.
4 Tenei ahau te whakawhetai atu nei
ki toku Atua, mau tonu taku mahara ki
a koe i aku karakiatanga:
5 He rongo noku ki tou aroha, ki tou
whakapono, ki tou na ki te Ariki ki a
Ihu, e hua na ki te hunga tapu katoa;
6 Mo tou whakapono ka uru nei, kia
whai mana, i te mea ka whakaaetia nei
nga mea pai katoa o koutou, he mea ki
a Karaiti Ihu.
7 He nui hoki to matou koa, marie
ana hoki te ngakau i tou aroha, no te
mea e ora ana nga ngakau o te hunga
tapu i a koe, e *taku* teina.
8 No reira, *ahakoa* he nui taku maia ki
te whakatakoto atu i te mea tika ki a
koe,
9 Erangi ko te aroha taku hei whaka-
hau, ara taku nei ta te koroheke ta
Paora, inaianei ra he herehere na Ihu
Karaiti;
10 He kupu tenei naku ki a koe mo
taku tamaiti mo Onehimu, he mea

whanau naku i ahau nei i te here-
here:
11 I mua kahore tetahi mea pai ana ki
a koe; inaianei ia kua whai pai koe i a
ia, ahau ano hoki:
12 Kua whakahokia atu nei ia e ahau:
manako mai ki a ia, ara ki toku ngakau
ake;
13 I mea ano ahau kia puritia ia ki
ahau, hei whakakapi mou ki te mahi ki
a au i roto i nga mekameka o te rongo
pai:
14 Otira ka kore nei tau kupu, kihai
ahau i pai kia meatia tetahi mea; kei
riro whakauaua mai tou pai, engari i
roto ano i te ngakau.
15 Ko te mea ano pea tenei i motuhia
mai ai ia mo tetahi wa, kia mau pu ai ia
i a koe, ake ake ake;
16 Ehara i te mea hei pononga ia i
enei wa, engari tera atu i te pononga,
he teina i nui rawa ai toku aroha, nui
rawa atu ia tou, to te kikokiko, tera hoki
i te Ariki.
17 Na, ki te mea kua waiho ahau hei
hoa mou, manako mai ki a ia me te mea
ko ahau.
18 Na, ki te mea kua hē ia ki tetahi
mea au, tera ranei tetahi mea *au* kei a
ia, waiho mai maku tena e whakaaro;
19 He tuhituhi tenei naku na Paora no
toku ringaringa ake, maku e whakautu;
na, kahore aku meatanga atu ki a koe,
tera ano taku taonga kei a koe, ko koe
ano.
20 Ae ra, e *taku* teina, kia whai pai
ahau i a koe i roto i te Ariki: kia ora
toku ngakau i roto i te Ariki.
21 He u no toku whakaaro ki a koe
ka ngohengohe, i tuhituhi atu ai ahau
ki a koe, e mohio ana hoki tera e nui
atu tau e mea ai i taku e korero atu
nei.
22 Tenei ano hoki, kia rite mai i a koe
tetahi whare moku: e mea ana hoki
ahau tera e mana a koutou inoi, a ka
tukua atu ahau ki a koutou.
23 Tenei te oha atu nei ki a koe a
Epapara, toku hoa herehere i roto i a
Karaiti Ihu;
24 Ratou ko Maka, ko Aritaku, ko
Rimaha, ko Ruka, oku hoa mahi.
25 *Kia tau* te aroha noa o to tatou
Ariki o Ihu Karaiti ki o koutou wairua.
Amine.

KO TE PUKAPUKA A PAORA APOTORO

KI NGA

HIPERU.

UPOKO 1.

HE maha nga wahi he maha nga
huarahi i korero ai te Atua i
mua, ara, nga poropiti ki nga mātua,
2 I enei ra whakamutunga na *tana*
Tama ana korero ki a tatou, ko tana
hoki ia i mea ai māna nga mea katoa,
ko tana kai hanga hoki ia o nga ao;
3 Ko ia te kanapatanga o *tona* ko-
roria, te tino ahua o tona pumautanga,
te kai whakau o nga mea katoa, he
meatanga ki te kupu o tona kaha, ka oti
i a ia ake ano te horoi o tatou hara, na,
noho ana ia i te ringa matau o te Nui i
runga rawa;
4 A meinga ana ia kia pai ake i nga
anahera, kia pera me te ingoa i riro i a
ia e nui atu ana i *to* ratou.
5 Ki a wai hoki o nga anahera tana
meatanga i mua, Ko koe taku Tama,
no naianei koe i whakatupuria ai e
ahau? Me *tenei* ano, Ko ahau hei
Matua ki a ia, ko ia hei Tama ki
a au?
6 I tana kawenga mai ano hoki i te
whanau matamua ki te ao, ka mea ia, A
kia koropiko nga anahera katoa o te
Atua ki a ia.
7 Tana kupu ia mo nga anahera,
Meinga ana e ia ana anahera hei wairua,
ana kai mahi hei mura ahi.
8 *Tana* ia ki te Tama, Pumau tonu
ana tou torona, e te Atua, ake ake:
he hepeta tika te hepeta o tou kingi-
tanga:
9 I arohaina e koe te tika, i kinongia e
koe te hara; no reira nui atu i to ou
hoa te whakawahinga a te Atua, a tou
Atua, i a koe ki te hinu o te hari.
10 Me *tenei ano*, Nāu, e te Ariki, i
te timatanga i whakatakoto te whe-

nua; a he mahi nga rangi na ou
ringa:
11 Ko era e hemo atu, ko koe ia e
mau tonu: ka tawhitotia katoatia ano
hoki era me he kakahu;
12 Ka whakakopakopaia e koe, ano he
koheka, ka whakaputaia ketia: ko koe
tonu ano ia koe, kahore hoki he mutu-
nga o ou tau.
13 Ki a wai hoki o nga anahera tana
meatanga i mua, Hei toku ringa matau
koe noho ai, kia meinga ra ano e ahau
ou hoa riri hei turanga waewae mou?
14 He teka ianei he wairua kai mahi
ratou katoa, he mea tono mai hei
minita he whakaaro ki te hunga mo
ratou nei te whakaoranga?

UPOKO 2.

NA, ko te tikanga rawatanga tenei kia
whakaaro tatou ki nga mea kua
rangona, kei pahuhu atu i a tatou.
2 Na, i u nei te kupu i whakapuakina
e nga anahera, tika tonu hoki te utu i
whakahokia mo nga pokanga ketanga
katoa me nga mahi tutū;
3 Me pehea ka ora ai tatou ki te
paopao tatou ki tenei oranga nui; i
timataia nei te korero e te Ariki, a kua
whakaukia mai ki a tatou e te hunga i
rangona ai;
4 Me te whakaatu ano te Atua ki ta
ratou, i runga i nga tohu, i nga mea
whakamiharo, i tona tini o nga mere-
kara, i nga tuwhanga mai ano hoki o te
Wairua Tapu, he pera ano me tana i pai
ai?
5 Kahore hoki i waiho e ia ki raro i
nga anahera te ao meake nei puta, ta
matou e korero nei.
6 Heoi i whakaaturia mai e tetahi i
tetahi wahi, i mea mai ia, He aha te ta-
ngata, i mahara ai koe ki a ia? te tama
ranei a te tangata, i tirohia ai ia e
koe?
7 Nohinohi nei te wahi i whakaititia
iho ai ia e koe i nga anahera; kua
karaunatia ano ia e koe ki te kororia
ki te honore, a kua waiho nei ia e koe
hei rangatira mo nga mahi a ou
ringa:
8 Kua waiho nei e koe nga mea
katoa ki raro i ona waewae. Na, i
nga mea katoa ka waiho nei i raro i a ia,
kahore i mahue tetahi mea kihai nei i
waiho i raro i a ia. Otira kahore ano
tatou kia kite noa i nga mea katoa kua
oti te waiho i raro i a ia.
9 Ka kite raia tatou i a Ihu, he no-
hinohi nei te wahi i whakaititia iho ai
ia i nga anahera, ka oti nei te karauna
ki te kororia ki te honore; i muri nei i
tona ngaunga e te mate, he meatanga
na to te Atua aroha noa, kia pāngia ia e
te mate mo nga tāngata katoa.
10 Ko tana tikanga tika hoki ia, māna
nei nga mea katoa, nāna ano hoki nga
mea katoa, i a ia e arahi ana i nga
tamariki tokomaha ki te kororia, kia
waiho nga mamae hei mea e tino rite ai
te Take o to tatou whakaoranga.
11 Na, te kai whakatapu ratou ko te
hunga e whakatapua ana, no te pu
kotahi *ratou* katoa: koia ia tē whakama
ai kia karangatia ratou he teina;
12 E mea nei ia, Maku e korero tou
ingoa ki aku teina; ka himene atu ahau
ki a koe i waenganui o te hahi.
13 Me *tenei* ano hoki, Ka u pu ahau ki
a ia. Me *tenei* ano, Nana, ahau nei
me nga tamariki i homai e te Atua ki
ahau.
14 Na, kei nga tamariki he kikokiko
he toto, koia hoki ia i whakawhiwhia ai
ano hoki ki aua mea; kia ai tona ma-
tenga hei whakakahore mo te rangatira
o te mate, ara mo te rewera;
15 Kia whakaputaina mai ai hoki e
ia ki waho te hunga i meinga nei i te
wehi o te mate hei taurekareka i nga
wa katoa i ora ai ratou.
16 Kihai hoki ia i mau ki nga ana-
hera; engari i mau ia ki te whanau o
Aperahama.
17 No konei i tika ai kia whakaritea
ia ki ona teina i nga mea katoa, kia
waiho ai ia hei tohunga nui e atawhai
ana e pono ana i nga meatanga ki te
Atua, hei mea whakamarietanga mo
nga hara o te iwi.
18 I te mea hoki ka whakamatau-
tauria ia, a mamae iho, e taea e ia te
awhina i te hunga e whakamatautauria
ana.

UPOKO 3.

NA, e *aku* teina tapu, e te hunga
kua uru nei ki ta te rangi kara-
ngatanga, whakaaroa a Ihu Karaiti te
Apotoro te Tohunga nui o te tikanga
kua whakaaetia nei e tatou;
2 I pono nei ki tona kai whakarite
mai, i pera ano me Mohi i tona whare
katoa.
3 I tika hoki kia nui ake te kororia
mo tenei tangata i to Mohi, no te mea
nui ake i to te whare te honore o te kai
hanga.
4 He mea hanga hoki na tetahi ta-

ngata nga whare katoa; ko te Atua ia te kai hanga o nga mea katoa.

5 A i pono ano a Mohi i roto i tona whare katoa, i pera me te pononga, hei kai whakaatu mo nga mea ka korerotia mai i muri;

6 Ko te Karaiti ia i rite ki te tama i tona whare ano; ko tona whare tenu hoki tatou, ki te u, a taea noatia te mutunga, to tatou maia me te whakamanamana ki te mea e tumanakohia atu nei.

7 Na, kia rite ki ta te Wairua Tapu i mea ai, Ki te rongo koutou ki tona reo aianei,

8 Kaua e whakapakeketia o koutou ngakau, kei pera me o te whakatoinga, i te ra o te whakamatautauranga i te koraha;

9 I a au i whakamatautauria e o koutou mātua, i a au i ata mohiotia, a e wha tekau nga tau i kite ai ratou i aku mahi.

10 Na, ka hoha ahau ki taua whakatupuranga, ka mea, Kotiti ke tonu o ratou ngakau; kahore ratou e mohio i aku ara.

11 No reira i riri ai ahau i oati ai hoki, E kore ratou e tae ki taku okiokinga.

12 Kia tupato, e *aku* teina, kei noho te ngakau kino te mea whakapono kore i roto i tetahi o koutou, kei whakarerea te Atua ora.

13 Engari me whakahau koutou tetahi i tetahi i tenei ra i tenei ra, i te mea e karangatia ana ko tenei ra, kei whakapakeketia tetahi o koutou e te tinihanga o te hara.

14 Ka uru hoki tatou ki ta te Karaiti, ki te mea ka mau i a tatou te timatanga, ara, te whakaaro pumau, taea noatia te mutunga;

15 I te mea hoki e korerotia ana, Ki te rongo koutou ki tona reo aianei, kaua e whakapakeketia o koutou ngakau, kei pera me o te whakatoinga.

16 Kowai hoki i whakatoi i to ratou rongonga ai? he teka ianei ko te hunga katoa i haere mai i Ihipa, a Mohi i arahi ra?

17 A i riri ia ki a wai i nga tau e wha tekau? he teka ianei ki te hunga i hara, i hinga na o ratou tinana ki te koraha?

18 A i oati ia ki a wai, e kore ratou e tae ki tona okiokinga? he teka ranei ki te hunga kihai nei i whakapono?

19 Na, ka kite nei tatou kihai ratou i ahei te tae atu i te kore o te whakapono.

UPOKO 4.

NA, kia mataku tatou, i te mea ka tukua iho nei he korero pai *mo tatou* kia tae atu ki tana okiokinga, kei tirohia mai tetahi o koutou kua mahue ki muri.

2 He mea kauwhau hoki te rongo pai ki a tatou, he pera ano me tera i a ratou: heoi kihai te kupu i rangona i whai pai ki a ratou, no te mea kihai i whakananua ki te whakapono i roto i te hunga i rangona ai.

3 Ka taea hoki te okiokinga e tatou e te hunga kua whakapono; ka rite ki tana i ki ra, No reira i riri ai ahau i oati ai hoki, E kore ratou e tae ki taku okiokinga: kua oti na hoki nga mahi i te timatanga ra ano o te ao.

4 Ko tana kupu hoki tenei i tetahi wahi mo te *ra* whitu, A ka okioki te Atua i te ra whitu i ana mahi katoa.

5 I tenei *wahi* ano hoki, E kore ratou e tae ki taku okiokinga.

6 Na, tena atu ano he taenga atu mo etahi ki reira, kihai hoki te hunga i kauwhautia ai te rongo pai ki a ratou i mua i tae, no te mea kahore *o ratou* whakapono:

7 He wahi ano ka motuhia mai e ia tetahi ra, i a ia i mea ra i ta Rawiri, Hei aianei, i muri i taua wa roa ra; ko te kupu hoki tenei, Hei aianei ki te rongo koutou ki tona reo, kaua e whakapakeketia o koutou ngakau.

8 Me he mea hoki i whai okiokinga ratou i a Hohua, e kore e korerotia e ia tetahi atu ra i muri iho.

9 Ina, tera atu ano he okiokinga mo te iwi o te Atua.

10 Ki te tae hoki te tangata ki tona okiokinga, ka okioki ano ia i ana mahi ake, ka pera me te Atua *i okioki* i ana *mahi* ake.

11 Na, kia puta to tatou uaua ki te tomo ki taua okiokinga, kei pera te whakapono kore o tetahi a ka hinga.

12 Ora tonu hoki te kupu a te Atua, mana tonu, koi rawa atu i nga hoari matarua katoa, ngoto tonu, a wehea noatia te ngakau me te wairua, nga ponapona me te hinu wheua, e wawae ana ano i nga whakaaro me nga hihiritanga o te ngakau.

13 Kahore hoki he mea hanga i ngaro ki tona aroaro: heoi e takoto kau ana e tuwhera ana nga mea katoa ki nga kanohi o to tatou kai whakawa.

14 Na, he tino tohunga nui to tatou, kua tomo atu nei ki nga rangi, a Ihu

te Tama a te Atua, kia mau pu tatou ki te tikanga i whakaaetia nei e tatou.

15 Ehara hoki to tatou i te tohunga nui e kore nei e ahei kia mamae tahi me tatou e ngoikore nei; i whakamatautauria nei hoki ia i nga mea katoa, i peneitia me *tatou* nei, kahore ia he hara.

16 Na, kia haere maia atu tatou ki te torona o te aroha noa, kia puta mai ai ki a tatou te mahi tohu, kia kitea ai e tatou ta te aroha noa hei awhina mai mo nga wa e pai ai.

UPOKO 5.

NA, he mea whakarite mai ia nga tohunga nui katoa e tangohia nei i roto i nga tāngata, mo nga mea a nga tāngata ki te Atua, hei tapae atu i nga whakahere i nga patunga tapu mo nga hara:

2 E taea e ia te ata whakaaro ki te hunga e kuare ana, e hē ana; no te mea e muia ana ano ia e te ngoikore.

3 Na konei ano hoki i tika ai kia tapaea atu e ia *he whakahere* mo ona hara ake, kia rite ki *tana* mo o te iwi.

4 E kore ano hoki tetahi e tango i tenei honore ki a ia ano, engari te tangata e karangatia ana e te Atua, e peratia ana me Arona.

5 Whaihoki ko te Karaiti kahore āna whakanui i a ia hei tohunga nui; na tera ke ia i ki mai ra ki a ia, Ko koe taku Tama, no naianei koe i whakatupuria ai e ahau.

6 Pera hoki me tana i ki ai i tetahi atu *wahi*, Hei tohunga koe ake ake i runga i te ritenga o Merekihereke.

7 I nga ra hoki o tona kikokiko, i tukua e ia nga inoi me nga karakia, i runga i te karangaranga kaha i nga roimata, ki te Mea kaha ki te whakaora i a ia i te mate, a whakarangona mai ana ia i a ia i wehi ra;

8 Ahakoa he Tama ia, i whakaakona ia ki te ngohengohe e ona mamae:

9 A ka meinga nei ia kia tino rite, ka waiho ia hei take mo te oranga tonutanga ki te hunga katoa e ngohengohe ana ki a ia;

10 He mea karanga ano na te Atua hei tohunga nui i runga i te ritenga o Merekihereke.

11 He maha nei a matou korero mo tenei, he pakeke ina korerotia, he puhoi hoki koutou ki te whakarongo.

12 I te mea nei hoki ka tika kia waiho koutou hei kai whakaako no te mea ka roa nei, na, me tuarua te whakaako i a koutou ki nga timatanga rawatanga o nga kupu a te Atua; a, me waiu he kai ma koutou, kauaka te kai pakeke.

13 Nga tāngata katoa hoki e kai ana i te waiu, e kuare ana ratou ki te kupu o te tika, he kohungahunga hoki.

14 Ma te hunga tino tika ia te kai pakeke, kua taungatia nei o ratou hinengaro e nga meatanga maha, e mohio ai ki te wehe i te pai i te kino.

UPOKO 6.

NA, kia mahue atu ki muri nga timatanga o ta te Karaiti akoranga, ho ake tatou ki te tino tikanga; kaua e tuaruatia te whakatākoto i te turanga, ara, i te ripenetanga ki nga mahi mate, i te whakapono hoki ki te Atua,

2 I te whakaakoranga ki nga iriiringa, i te whakapanga o nga ringaringa, i te aranga o nga tāngata mate, i te whakawakanga mutunga kore.

3 A ka meatia ano tenei e tatou ki te tukua e te Atua.

4 Te hunga hoki kua oti te whakamarama, kua pa ki te mea i homai i runga i te rangi, kua whiwhi ano ki te Wairua Tapu,

5 A kua kitea te pai o ta te Atua kupu, me nga mea kaha o te ao meake nei puta;

6 Ki te taka atu ratou, e kore ratou e taea te whakahou ake ki te ripeneta; ka ripekatia houtia hoki te Tama a te Atua e ratou nei ano, a ka meinga kia tawaia nuitia.

7 Te whenua hoki e inu nei i te ua e honohono nei te heke ki runga ki a ia, a e mea ana i te otaota pai kia tupu ake ma te hunga i mahia ai, ka whiwhi ki ta te Atua manaakitanga:

8 Tena *ko te whenua* i tupu ai nga tataramoa, nga tumatakuru, ka whakakinoa, ka tata ki te kanganga; tona whakamutunga he tahunga.

9 Na, ahakoa penei noa ta matou korero, e u ana ano ta matou whakaaro, e *aku hoa* aroha, ki nga mea i a koutou he pai ke atu, he mea ano hoki mo te ora.

10 E kore hoki te Atua e hē, e wareware ki ta koutou mahi, ki te uaua o to koutou aroha, i whakakitea mai e koutou ki tona ingoa, i a koutou i atawhai i te hunga tapu, a ka atawhai nei ano.

11 Otiia e hiahia ana matou kia whakakitea taua uaua na ano e tenei e tenei o koutou, kia taea ra ano te unga rawa-

tanga o te whakaaro i tumanako ai *koutou*, ā te mutunga ra ano:
12 Kia kaua koutou e puhoi, engari kia rite ta koutou ki ta te hunga i whakapono i whakamanawanui, a riro mai ana i a ratou nga mea i whakaaria mai.
13 I te Atua hoki e whakaari mea ana ki a Aperahama, a kahore ana mea nui atu hei oatitanga, ka oatitia a ia ake ano,
14 I mea ia, Ina ka manaakitia rawatia koe e ahau, ka whakanuia rawatia ano hoki koe.
15 Na, whakamanawanui ana ia, a riro ana i a ia te kupu whakaari.
16 Ko te mea nui ake hoki ta nga tāngata e waiho ai hei oati: a ki a ratou hei mutunga mo nga whakahokihoki kupu katoa te oati whakau.
17 No reira hoki, i te Atua e tino pai rawa ana kia whakakitea ki te hunga mo ratou nei aua mea i korerotia ra, te mau o tana whakaaro, whakaurua mai ana e ia he oati;
18 Na, ka rua nga mea pumau, he mea hoki e kore ai e ahei kia korero teka te Atua, a *ma enei* ka kaha ai he whakamarietanga mo *o* tatou *ngakau* mo o te hunga kua kahaki mai nei i a tatou, kua pupuri i te mea i takoto mai nei i te aroaro, e tumanakohia atu nei *e tatou:*
19 Hei punga ano tenei ma tatou mo te wairua, he mea mau tonu, u tonu, tae tonu atu ano hoki ki roto i te arai;
20 Ki te wahi kua tapoko atu nei a Ihu ki reira, hei matamua mo tatou, i a ia i meinga hei tohunga nui mo a mua tonu atu, i runga i to Merekihereke ritenga.

UPOKO 7.

KO tenei Merekihereke hoki, kingi o Harema, tohunga o te Atua i runga rawa, i tutaki nei ki a Aperahama i a ia e hoki mai ana i te patunga i nga kingi, i manaaki nei i a ia;
2 A hoatu ana e Aperahama ki a ia nga whakatekau o nga mea katoa; te whakamaoritanga nei *o tona ingoa* i te tuatahi ko te Kingi o te tika, a i muri iho ko te Kingi o Harema, ara, ko te Kingi o te rangimarie;
3 He mea matua kore, whaea kore, kahore nei ona whakapapa tupuna, kahore he timatanga o ona ra, kahore he mutunga o tona oranga; he tangata kua whakaritea ki te Tama a te Atua, mau tonu ana ia hei tohunga.
4 Na, whakaaroa te nui o tenei tangata, i hoatu nei ki a ia e te tupuna nui e Aperahama nga whakatekau o nga taonga parakete.
5 Nga tama hoki a Riwai, ara, nga mea kua riro nei i a ratou te mahi tohunga, he ture ano kei a ratou kia tangohia ta te ture i whakarite ai, nga whakatekau a te iwi, he mea ano ena na o ratou tuakana, teina, i puta mai nei ano i te hope o Aperahama:
6 Ko tenei tangata ia ehara nei i te mea no to ratou kawai, riro ana i a ia nga whakatekau a Aperahama, a manaakitia ana e ia te tangata i a ia nei nga kupu whakaari.
7 Na, e kore rawa *tenei* e taea te whakateka, *ara*, ko te mea iti te manaakitia ana e te mea nui.
8 I konei hoki e riro ana ano nga whakatekau i nga tāngata matemate nei; i reira ia *i riro i* tera e korerotia nei, kei te ora ia.
9 Me penei ano *taku* ki, ko Riwai e tango whakatekau nei, i hoatu whakatekau ano ia i ta Aperahama meatanga ra.
10 I roto hoki ia i te hope o tona pāpā i te tutakitanga o Merekihereke ki a ia.
11 Na, ki te mea na ta te Riwai mahi tohunga i tino rite ai, (i na runga hoki i tera te rironga mai o te ture i te iwi,) he aha atu te mea e whakatika ai tetahi atu tohunga i runga i to Merekihereke ritenga, tē karangatia ra i runga i to Arona ritenga?
12 Ka whakaputaia ketia hoki te mahi tohunga, ina, kua puta ke ano hoki te ture.
13 Te tangata hoki mona enei korero, he hapu ke tona, kahore nei hoki tetahi o ratou i tatatata ki te āta.
14 He mea takoto mārama hoki tenei, i puta ake to tatou Ariki i roto i a Hura: a hore rawa ā Mohi kupu mo te mahi tohunga a tenei iwi.
15 *Tenei ano* hoki tetahi mea e tino mārama rawa ana: kua whakatika hoki tetahi atu tohunga, i runga i te ritenga o Merekihereke;
16 A, tona whakatohungatanga, ehara i te mea no runga i te ture o nga tikanga o te kikokiko, engari no runga i te kaha o te oranga e kore e mutu.
17 Kua whakaaturia mai nei hoki e ia, Hei tohunga koe ake ake i runga i te ritenga o Merekihereke.
18 Kua whakakahoretia hoki te ture i whakatakotoria i mua, no te mea kahore ona kaha, kahore ona hua.
19 Kahore hoki tetahi mea i tino tika i ta te ture: a kua kawea mai te mea pai

rawa e tumanakohia atu nei; na tenei
hoki tatou ka whakatata atu nei ki te
Atua.
20 Na, kihai nei i mahue te oati *i to
tenei whakatohungatanga:*
21 Ko era hoki kahore he oati i to ratou
meatanga hei tohunga; he oati ia i to
tenei, na tera hoki i ki mai ra ki a ia,
Kua oati te Ariki a e kore e puta ke
tona whakaaro, Hei tohunga koe ake ake
i runga i te ritenga o Merekihereke:)
22 He nui noa atu hoki te pai o te
kawenata, ko Ihu nei tona kai whaka-
mau.
23 Ko ratou ano he tokomaha nga to-
hunga, kahore hoki i tukua e te mate kia
mau roa *ta ratou:*
24 Ko tenei ia, e mau tonu ana ake
ake, a e kore e puta ke tana mahi to-
hunga.
25 Na, e taea ano e ia te tino whakaora
te hunga e na runga atu ana i a ia ki te
Atua, e ora tonu ana hoki ia hei inoi mo
ratou.
26 Pai rawa hoki tenei tu tohunga nui
mo tatou, te tapu, te kino kore, te poke
kore, he mea motu ke i te hunga hara,
kua whakanekehia ake ano hoki ki runga
ake i nga rangi;
27 Kahore ana mea, e pera ai ia me
nga tohunga nui, e whakaeke patunga
tapu ai ia, i ia ra, i ia ra, mo ona hara
ake i te tuatahi, muri iho mo o te iwi;
kotahi tonu hoki tona meatanga i tenei,
i tana whakaekenga atu i a ia.
28 A te ture tohunga nui hoki e wha-
karite ai ko nga tāngata he ngoikore nei
o ratou; ta te kupu ia o te oati, i muri
nei i te ture, ko te Tama, kua oti nei te
mea kia tino tika, a ake ake.

UPOKO 8.

NA, ko te tino *tenei* o nga mea kua
korerotia nei: He tohunga pera to
tatou nei, kua noho ano ki matau o te
torona o te Nui i nga rangi;
2 He minita mo nga mea tapu, mo te
tapenakara pono, tona kai whakaara nei
ko te Ariki, ehara i te tangata.
3 Nga tohunga nui katoa hoki, he mea
whakarite hei tapae atu i nga whakahere
i nga patunga tapu: na konei hoki i tika
ai kia whai mea ano tenei tangata hei
tapaenga atu māna.
4 Me he mea hoki i runga ia i te
whenua, kahore ona tohungatanga, tenei
hoki nga tohunga hei tapae atu i nga
whakahere i runga i ta te ture:
5 Ta ratou mahi he ritenga he atarangi
no nga mea i te rangi, he pera ano me
te mea i tohutohungia ki a Mohi, i a ia
meake hanga i te tapenakara: i mea
hoki ia, Kia mahara kia hangā e koe
nga mea katoa kia rite ki te tauira i
whakakitea ki a koe i runga i te
maunga.
6 Tena ko tenei he nui ke te mahi
minita kua riro nei i a ia, he pai rawa
hoki te kawenata ko tona takawaenga
nei ko ia, he pai rawa ano hoki nga
kupu whakaari, i whakatakotoria ai *taua
kawenata.*
7 Me he mea hoki kihai i whai hē
taua *kawenata* o mua, e kore e rapua he
wahi mo te mea tuarua.
8 I a ia hoki e whakahe ana, i mea ia
ki a ratou, Nana, tenei ake ko nga ra, e
ai ta te Ariki, e whakaritea ai e ahau he
kawenata hou ki te whare o Iharaira, ki
te whare ano hoki o Hura:
9 E kore e rite ki te kawenata i wha-
karitea e ahau ki o ratou mātua, i te ra
i mau ai ahau ki o ratou ringaringa i
arahi mai ai i a ratou i te whenua o
Ihipa; kihai nei hoki ratou i u ki taku
kawenata, a kore ake oku whakaaro ki a
ratou, e ai ta te Ariki.
10 Ko te kawenata hoki tenei e wha-
karite ai ahau ki te whare o Iharaira i
muri iho i aua ra, e ai ta te Ariki; ka
hoatu e ahau aku ture ki o ratou hine-
ngaro, ka tuhituhia ano hoki ki o ratou
ngakau: a ko ahau hei Atua mo ratou,
ko ratou hoki hei iwi moku:
11 E kore ano hoki ratou e whakaako
i tona hoa i tona hoa, i tona teina i tona
tuakana, e mea, Kia mātau koe ki te
Ariki: e mātau katoa hoki ratou ki
ahau, te nohinohi o ratou, te nui ano hoki
o ratou.
12 Ka mahi tohu hoki ahau ki a ratou
hē, e kore ano hoki e maharatia e ahau
a ratou hara, a ratou kino a mua ake
nei.
13 I a ia i mea, He *kawenata* hou, kua
whakatawhitotia e ia te tuatahi. Na, te
mea kua tawhitotia kua koroheketia, ka
tata te memeha.

UPOKO 9.

NA, te *kawenata* tuatahi he tikanga
karakia ano ona, me tetahi wahi
tapu he mea maori.
2 I hangā hoki tetahi tapenakara, te
tuatahi, i reira te turanga rama, me te
tepara, me te taro aroaro, tona ingoa ko
te wahi tapu:
3 A i tua atu o te rua o nga arai, ko te

tapenakara, e huaina ana ko te wahi tino
tapu.
4 I reira nei te tahu kakara koura, me
te āka o te kawenata he mea whakaki-
korua nei nga wahi katoa ki te koura, i
roto ano i taua mea ko te oko koura i te
mana, me te tokotoko o Arona i pihi ra,
me nga papa o te kawenata:
5 A i runga atu i tenei ko nga Keru-
pima o te kororia, e whakamarumaru
ana i te taupoki whakamarie: e kore
aua mea e taea te ata korero aianei.
6 Heoi ka ata rite nei enei mea, ka
haereere nga tohunga i nga wa katoa ki
te tapenakara tuatahi, i a ratou e mahi
ana i nga mahi minita.
7 Ki te tuarua ia kotahi ano te *haerenga
atu*, i te tau, a ko te tohunga nui anake,
kihai ano i mahue atu nga toto; i tapaea
atu hoki mona, mo nga hē ano o te iwi:
8 Ko ta te Wairua Tapu hoki tenei i
whakaatu ai, kiano te huarahi ki te wahi
tino tapu i whakakitea mai, i te mea e tu
ana ano te tapenakara tuatahi:
9 He ahua tenei i taua wa ra, i tapaea
atu ai nga whakahere me nga patunga
tapu, nga mea kihai i tau hei mea i te
tangata nāna *tera* mahi kia tino tika *tona*
hinengaro;
10 Heoi ano *o era* he kainga, he inu-
manga, he horoinga maha, he tikanga
na te kikokiko, he mea whakarite mai, a
taea noatia te wa whakatikatika.
11 Heoi, te taenga mai o te Karaiti hei
tohunga nui mo nga mea pai e whai
mai ana i muri, he nui atu ano hoki he
tino tika te tapenakara, ehara i te mea
hanga na te ringaringa, ara, ehara i te
mea no tenei hanganga:
12 Ehara ano hoki i te mea no nga
koati nga toto, no nga kuao kau ranei,
engari nona ake nga toto i haere atu ai
ia, kotahi tonu te haerenga, ki roto ki te
wahi tino tapu, i te mea ka whiwhi ki
tana mea hei hoko mo *tatou* a ake tonu
atu.
13 Ki te mea hoki ma nga toto o nga
puru o nga koati, ma nga pungarehu
ranei o te kuao kau, he mea tāuhiuhi
atu ki te hunga kua poke, ka tapu ai ka
ma ai te kikokiko;
14 Tera atu to nga toto o te Karaiti,
nāna nei ia i tapae atu ki te Atua, i runga
i ta te Wairua ora tonu, kahore hoki ona
koha, ma tera e ma ai o koutou hinengaro
i nga mahi mate, e mahi atu ai koutou
ki te Atua ora?
15 Mo konei ano ia i meinga ai hei
Takawaenga mo te kawenata hou, kia
mate ai ia hei utu mo nga hē i raro i te
kawenata tuatahi, kia riro ai i te hunga
e karangatia ana te wahi tūturu i kore-
rotia i mua.
16 Ki te takoto hoki he oha-ki, me
whakaatu mai te matenga o te *tangata*
nāna i whakatakoto.
17 Kia mate hoki te tangata, katahi ka
whai mana te oha-ki: kahore hoki e u i
te mea e ora ana te tangata nāna i wha-
katakoto.
18 Koia hoki tē mahue ai te toto i te
whakatapunga o te *kawenata* tuatahi.
19 I te mutunga hoki o ta Mohi ko-
rero i nga tikanga katoa ki te iwi katoa,
hei whakaritenga mo ta te ture, ka mau
ia ki nga toto o nga kuao kau o nga
koati, ki te wai, ki te huruhuru whero,
ki te hihopa, a tāuhiuhia atu ana e ia te
pukapuka, me te iwi katoa;
20 Me tana ki ano, Ko nga toto enei o
te kawenata kua akona mai nei e te
Atua ki a koutou.
21 I tāuhiuhia ano hoki e ia ki nga
toto te tapenakara, me nga oko katoa
mo te mahi minita.
22 He torutoru ano hoki o nga mea
katoa ka mahue atu i te ture i te pu-
renga ki te toto; ki te kahore hoki te
ringihanga toto, kahore he murunga
hara.
23 Koia i tika ai kia purea ki enei nga
ritenga o nga mea i te rangi; ko nga
tino mea ia o te rangi ki nga patunga
tapu e pai rawa atu ana i enei.
24 Ehara hoki i te mea kua tomo a te
Karaiti ki nga wahi tapu i hangā e te
ringaringa, ki nga ahua o nga tino
wahi; engari ki te tino rangi pu ano,
puta ai ki te aroaro o te Atua, hei mea
i te pai mo tatou:
25 Ehara ano i te mea kia maha ana
tapaenga i a ia, kia pera me te tohunga
nui e haere nei ki roto ki te wahi tino
tapu i tenei tau i tenei tau, no etahi atu
ano hoki nga toto;
26 Penei kia maha he mamaetanga
mona he mea timata i te hanganga
ra ano o te ao: tena ko tenei kotahi
tonu tona whakakitenga mai i te mu-
tunga o te ao, hei whakakahore i nga
hara, i a ia ka meinga hei patunga
tapu.
27 Na, kua takoto nei te tikanga mo
nga tāngata kia kotahi tonu te mate-
nga, a muri iho i tenei ko te whakarite-
nga whakawa;
28 Whaihoki ko te Karaiti kotahi tonu
tona tapaenga atu hei pikau i nga hara
o te tini, a tenei ake ko te rua o ona
whakakitenga mai, kahore ano he hara,
hei whakaora i te hunga e tatari ana ki
a ia.

UPOKO 10.

TO te ture hoki he atarangi no nga pai e puta mai ana i muri, ehara hoki i te ahua pu o nga mea, heoi e kore rawa e whai mana i aua patunga tapu e whakaekea tonutia atu ana e ratou i tenei tau i tenei tau, hei mea e tino tika ai te hunga e whai mai ana *ki reira.*
2 Penei e kore ranei e mutu te whakaeke atu? me he mea hoki kua oti rawa te hunga nāna taua karakia te mea kia ma, kua kore o ratou maharatanga iho ki nga hara.
3 I aua *patunga tapu* ia e hokihoki ana te mahara ki nga hara i ia tau i ia tau.
4 E kore hoki e tau ma nga toto o nga puru o nga koati e whakakahore nga hara.
5 Na reira i a ia e haere mai ana ki te ao, ka mea ia, Kihai i matenuitia e koe te patunga tapu me te whakahere, kua rite mai i a koe he tinana moku.
6 Kihai koe i ahuareka ki nga tahunga tinana ki nga *whakahere* hara:
7 Katahi ahau ka mea atu, Tenei au te haere atu nei, (kei roto i te upoko o te pukapuka te tuhituhinga moku,) ki te mea i tāu i pai ai, e te Atua.
8 I tana meatanga i mua ake nei, Kihai koe i matenui ki te patunga tapu ki te whakahere ki nga tahunga tinana me nga *whakahere* hara, kahore ano hoki ou ahuarekatanga mai, ki nga mea e tapaea atu ana i runga i te ture;
9 Katahi ia ka mea, Tenei ahau te haere nei ki te mea i tāu i pai ai, e te Atua. E tangohia ana e ia te tuatahi, kia whakaturia ai e ia te tuarua.
10 Na taua pai nei i oti ai tatou te whakatapu, he meatanga na te tapaenga atu kotahi o te tinana o Ihu Karaiti.
11 Na, nga tohunga katoa, e tu ana ratou e minita ana i tenei ra i tenei ra, he maha ano hoki a ratou whakaekenga atu i aua patunga tapu na ano, e kore rawa nei e tau hei tango i nga hara:
12 Ko tenei ia, kotahi nei tana patunga tapu i whakaeke atu ai mo nga hara, na, noho tonu ana i te ringa matau o te Atua;
13 I muri nei he tatari tana kia waiho ra ano ona hoa riri hei takahanga mo ona waewae.
14 Kotahi nei hoki tana whakahere, a tika tonu i a ia ake ake te hunga ka oti te whakatapu.
15 Hei kai whakaatu ano te Wairua Tapu *mo tenei* ki a tatou: i muri nei hoki i *tana* kianga mai i mua,
16 Ko te kawenata tenei e whakaritea e ahau ki a ratou i muri iho i aua ra, e ki ana te Ariki, Ka hoatu e ahau aku ture ki o ratou ngakau, ka tuhituhia ano e ahau ki o ratou hinengaro;
17 E kore ano hoki e maharatia e ahau a ratou hara a ratou hē, ake ake ake.
18 Na, ki te murua enei, kahore he whakahere mo nga hara i muri iho.
19 Na, ka ai nei nga toto o Ihu hei take e maia ai tatou te tomo atu ki te tino wahi tapu,
20 Hei ara hou mo tatou, *ara* ora, he mea whakatapu ano nāna, e tika atu ana na te arai, ara, na tona kikokiko;
21 A he nui ano hoki to tatou tohunga mo te whare o te Atua;
22 Kia whakatata atu tatou, ko te ngakau ano kia pono, kia pumau rawa hoki te whakapono, he mea tāuhiuhi ano te ngakau *kia* kore *ai* te hinengaro kino, he mea horoi ano hoki te tinana ki te wai mārama.
23 Kia mau ta tatou whakaae ki te mea e tumanakohia atu nei, kei ngaueue; (he pono hoki ta te Kai whakaari mai;)
24 Kia whai whakaaro ano tatou tetahi ki tetahi, kia whakaohokia te aroha me nga mahi pai:
25 Kei mahue ano hoki to tatou huihui i a tatou ano, kei pera me te hanga a etahi; engari me whakahauhau *tetahi i tetahi*: kia nui rawa ano hoki i te mea ka kite koutou ka tata te ra.
26 Ki te hara hoki tatou me te whakaae ano te ngakau i muri iho i a tatou kua whiwhi ki te matauranga ki te pono, kahore atu he patunga tapu i mahue mo nga hara;
27 Engari he tatari ahua mataku nei ki te whakawakanga, ki te riri tua-ahi nei e pareho ai nga hoa riri.
28 Te tangata i whakorekore ki te ture a Mohi kihai i tohungia; tokorua tokotoru nga kai whakaatu ka mate ia:
29 Ki ta koutou whakaaro, e kore ranei e tika kia rahi ake te whiu mo te tangata, i takahia ai te Tama a te Atua, i meinga ai hei mea noa nga toto o te kawenata i whakatapua ai ia, a whakaiti ana i te Wairua o te aroha noa?
30 E mātau ana hoki tatou na wai tenei kupu, Maku te rapu utu; maku te

hoatu utu, e ai ta te Ariki: me *tenei* ano, E whakarite whakawa te Ariki mo tona iwi.
31 He mea mataku te taka ki roto ki nga ringaringa o te Atua ora.
32 Engari kia mahara ki nga ra o mua, i a koutou i whakamaramatia ra, a nui noa te totohetanga mai o nga mate, i whakaririka kau na koutou;
33 Tetahi wahi, i a koutou i meinga e nga tawainga e nga tukinotanga hei mea e matakitakina ana; tetahi wahi, i a koutou i meinga hei hoa mo te hunga i peratia.
34 I mamae tahi hoki koutou me au i a au i te herehere, i hari hoki ki te pahuatanga o o koutou taonga, i mahara hoki tera atu he taonga mo koutou he mea pai ake e mau tonu ana i te rangi.
35 Na, kaua e whakarerea to koutou maia, he rahi hoki tona utu.
36 Te mea hoki hei matenuitanga ma koutou he manawanui; kia mahia ai e koutou ta te Atua i pai ai, a riro tonu mai i a koutou nga mea i whakaaria mai ra.
37 Potopoto kau ake hoki, a ka tae mai tenei e haere mai nei, e kore ano e whakaroa.
38 Na, ma te whakapono e ora ai te tangata tika: a ki te hoki *tetahi* ki muri, e kore toku wairua e ahuareka atu ki a ia.
39 Na, ehara tatou i *te hunga* e hoki ana ki muri ki te whakangaromanga, engari no *te hunga* e whakapono ana, a ora ana te wairua.

UPOKO 11.

NA, te whakapono, he whakapumautanga i nga mea e tumanakohia atu ana, he whakakitenga i nga mea kahore nei e kitea.
2 Na konei hoki nga kaumatua i korerotia paitia ai.
3 Na te whakapono i mātau ai tatou he mea hanga nga ao e te kupu a te Atua, a, nga mea e tirohia atu nei kihai i puta ake i roto i nga mea e kitea ana.
4 Na te whakapono i pai ake ai i ta Kaina te patunga tapu i tapaea atu e Apera ki te Atua, a whakaaturia mai ana ia he tangata tika, i whakaatu hoki te Atua ki ana whakahere: na taua mea nei ano, ahakoa mate ia e korero ana ano ia.
5 Na te whakapono a Enoka i kawea ketia ai, tē kite i te mate; na, kahore ia i kitea, no te mea kua kawea ketia ia e te Atua: i mua hoki i tona kawenga ketanga i whakaaturia mai ia, e ahuareka ana te Atua ki a ia.
6 Na, ki te kahore he whakapono, e kore e taea he mea e ahuareka mai ai *ia*: ki te haere hoki tetahi ki te Atua, me whakapono ia ko ia ano tenei *ko te Atua*, a e hoatu ana ano e ia he utu ki te hunga e ata rapu ana i a ia.
7 Na te whakapono a Noa, i tona whakamaharatanga e te Atua ki nga mea kahore ano i kitea, i oho ai, a hangā ana e ia te āka hei whakaora mo tona whare; na tenei ano ia i whakahe ai i te ao, a uru ana ki te tika o te whakapono.
8 Na te whakapono a Aperahama i ngohengohe ai, i tona karangatanga kia haere ki te wahi meake riro i a ia hei kāinga, a haere ana ia, tē mātau ki te wahi e haere ai ia.
9 Na te whakapono ia i noho manene ai ki te whenua i whakaaria mai, he whenua tangata-ke ano ki a ia, a noho teneti ana ia, ratou ko Ihaka ko Hakopa, *ona* hoa kua uru tahi nei ratou ki taua mea i whakaaria mai ra:
10 I tatari hoki ia ki te pa whai turanga, ko te Atua nei te kai hanga te kai mahi.
11 Me Hera ano hoki, na te whakapono ia i whai kaha ai i hapū ai, a whanau ana *tana tamaiti* i te mea kua taka ke *ona* tau, i mahara hoki ia he pono ta te kai whakaari mai.
12 Na, whanau ake i te kotahi, a he tangata ano hoki ia kua whakatupapakutia ki enei mea, me te mea ko nga whetu o te rangi te tini, koia ano kei te onepu i te taha o te moana e kore nei e taea te tatau.
13 I mate katoa enei i runga i te whakapono, kihai i whiwhi ki nga mea i whakaaria mai ra, engari he mea kite atu na ratou i tawhiti, a whakaponohia atu ana e ratou, awhitia atu ana, whakaae ana ratou he manene ratou he noho noa iho i runga i te whenua.
14 Te hunga hoki he penei a ratou korero, e whakakite pu ana ratou he whenua tupu ta ratou e rapu nei.
15 Me i mahara hoki ratou ki taua *kāinga* i haere mai nei ratou i reira, penei kua atea he hokinga atu ma ratou:
16 Tena ko tenei e hiahia ana ratou ki tetahi *kāinga* pai ake, ki tera i te rangi: koia te Atua tē whakama ai ki a ratou, kia karangatia ko to ratou Atua; kua rite hoki i a ia tetahi pa mo ratou.

17 Na te whakapono a Aperahama i
tapae atu ai i a Ihaka, i tona whakama-
tautauranga; na, te tangata i a ia nei
nga kupu whakaari, tapaea atu ana e ia
tana huatahi.
18 Mona nei te kupu, na, Kei a Ihaka
he karangatanga mo tou whanau:
19 I whakaaro hoki ia, ahakoa i roto
nei ano i te mate, e taea ano *ia* e te Atua
te whakaara ake; a riro mai ana ia i
reira he mea ahua.
20 Na te whakapono ta Ihaka kupu
manaaki mo Hakopa raua ko Ehau, he
meatanga ki nga mea o muri nei.
21 Na te whakapono a Hakopa, i a ia
ka tata ki te mate, i manaaki ai i nga
tamariki tokorua a Hohepa; a koropiko
ana i runga i tona tokotoko.
22 Na te whakapono a Hohepa, i a
ia e whakahemohemo ana i whakahua
ai i te haerenga mai o nga tamariki a
Iharaira; a whakatakoto tikanga ana ia
mo ona wheua.
23 Na te whakapono a Mohi, i tona
whanautanga, i hunā ai e ona matua e
toru nga marama, i kite hoki raua he
tamaiti ataahua *ia*; kihai hoki raua i
mataku ki te ture a te kingi.
24 Na te whakapono a Mohi, i tona
kaumatuatanga, kihai i pai kia ka-
rangatia he tamaiti na te tamahine a
Parao;
25 Ki tana hoki, ko te mamae tahi
me to te Atua iwi, he mea pai ke atu i
nga ahuareka o te hara kia riro mai
mo tetahi wa;
26 Ki tona whakaaro, ko te tawainga
mo te Karaiti, he taonga nui ke atu
i nga taonga o Ihipa: i titiro atu hoki
ia ki te utu ka homai.
27 Na te whakapono ia i haere atu ai i
Ihipa, kihai hoki i mataku ki te riri a te
kingi: i u tonu hoki ia, he titiro nana
ki *te Atua* e kore nei e kitea.
28 Na te whakapono ia i whakarite ai
i te Kapenga, me te ringihanga toto, kei
pa ki a ratou te kai whakamate i nga
whanau matamua.
29 Na te whakapono ratou i haere ai
ra te Moana whero me te mea e na
runga ana i te *whenua* maroke; a, te
whakamatauranga a nga Ihipiana, ho-
romia ake ratou.
30 Na te whakapono nga taiepa o
Heriko i whenuku ai, i te mea e
whitu nga ra e taiawhiotia ana.
31 Na te whakapono a Rahapa te
wahine puremu kihai i whakangaromia
ngatahitia me te hunga whakapono
kore, nona i whakamanuhiri i nga
tutei i runga i te rangimarie.
32 Kia pehea ake ano hoki aku ko-
rero? e kore hoki e ranea te taima hei
korerotanga maku i nga mea a Kireona,
a Paraka, a Hamahona, a Hepeta, a
Rawiri, a Hamuera, a nga poropiti;
33 Na te whakapono nei i hinga ai
i a ratou nga rangatiratanga, i mahia ai
e ratou te tika, i whiwhi ai ratou ki
nga mea i whakaaria mai i mua, i tu-
takina ai e ratou nga waha o nga
raiona.
34 I tineia ai e ratou te kaha o te ahi,
i mawhiti atu ai i te mata o te hoari, i
whai kaha ai i runga i te ngoikore, i
meinga ai kia kaha i te whawhaitanga,
whati ana i a ratou nga taua a nga
tauiwi.
35 Riro mai ana i nga wāhine a ratou
tupapaku he mea whakaara ake: ko
etahi i whakamamaetia, kihai ano i
whakaae atu kia whakaorangia; kia
whiwhi ai ratou ki te whakaarahanga e
pai ke atu ana:
36 Ko etahi i whakamatau i nga ta-
wainga, i nga whiunga, i nga meka-
meka ano hoki, i te whare herehere.
37 I akina ratou ki te kohatu, i kania,
i whakawaia, i mate i te patunga a te
hoari: i haereere ratou *he mea wha-
kakakahu* ki nga hiako hipi ki nga
hiako koati; he hunga rawakore ratou,
e tukinotia ana, e whakatupuria kinotia
ana;
38 (Kihai nei te ao i pai mo ratou:) i
haereere ratou i waenga tahora, i nga
maunga, i nga ana, i nga poka o te
whenua.
39 Na, *pai tonu* te korero mo enei
katoa, he mea na te whakapono, heoi
kihai ratou i whiwhi ki te mea i wha-
kaaria mai ra:
40 Na te Atua hoki i whakaaro wawe
ki tetahi mea pai atu mo tatou, kia kaua
ai ratou e meinga kia tino tika i te mea
kahore nei tatou.

UPOKO 12.

NA, i tenei kapua nui o nga kai
whakaatu e karapoti nei i a
tatou, kia whakarerea e tatou nga
whakataimaha katoa, me te hara wha-
kaeke tata, a kia manawanui tatou kia
omakia te omanga e takoto nei i to tatou
aroaro;
2 Me te titiro pu ano ki a Ihu, ki te
kai timata ki te kai whakaoti i te wha-
kapono; i whakaaro hoki ia ki te hari i
tona aroaro, a whakamanawanui ana ki
te ripeka, whakahawea ana ki te wha-

kama, na, kua noho ki matau o te torona o te Atua.
3 Whakaaroa hoki ia i whakamanawanui nei ki taua totohe nui a te hunga hara ki a ia, kei hoha o koutou ngakau, a ka ngakau kore koutou.
4 Kahore ano i taea noatia te toto, i a koutou e tohe na e whawhai na ki te hara.
5 Kua wareware ano koutou ki te whakahauhau e korero nei ki a koutou, me te mea he tamariki *tupu* koutou, E taku tamaiti, kaua e whakahawea ki ta te Ariki papaki, kei ngakau kore hoki ina riria e ia:
6 E papaki ana hoki te Ariki ki tana e aroha ai, e whiua ana hoki e ia nga tamariki katoa e whakatamarikitia ana ki a ia.
7 Ki te pāngia koutou e te whiu, e rite ana ta te Atua meatanga ki a koutou *ki tana* ki nga tamariki *tupu*; ko wai hoki te tamaiti e kore e pakia e te pāpā?
8 Ki te kahore ia o koutou pakinga, te mea e whakawhiwhia ana ki te katoa, he poriro koutou, ehara i te tamariki.
9 He matua ano o tatou no te wahi ki te kikokiko, he mea papaki *tatou* na ratou; i hopohopo ano tatou *ki a ratou*: kaua ianei e nui noa atu to tatou ngohengohe ki te Matua o nga wairua, kia ora ai?
10 Ta ratou papaki hoki he torutoru nei nga ra, he mea ano na ta ratou ake i whakaaro ai; ta tenei ia mo te pai, kia whiwhi ai *tatou* ki tona tapu.
11 Na, nga pakinga katoa e kore e kiia inaianei hei whakahari, engari hei whakapouri: muri iho ia ka puta mai te hua rangimarie o te tika, ki te hunga e whakamahia ana ki taua mea.
12 Na, kia ara nga ringaringa kua tukua iho, me nga turi ngoikore:
13 Hangā hoki etahi huarahi tika mo o koutou waewae, kei whakapeaua ketia atu te kopa; engari kia ora ake i te mate.
14 Whaia te rongo kia mau ki nga tāngata katoa, me te tapu hoki, ki te kahore nei hoki tenei e kore tetahi tangata e kite i te Ariki.
15 Me titiro marie kei hapa tetahi i to te Atua aroha noa; kei pihi ake tetahi pakiaka o te kawa hei whakararuraru, a he tokomaha e poke;
16 Kei puremu tetahi, kei ahua whakarihariha, kei pera me Ehau: ta tenei hoki, kotahi ano te kāinga i hokona ai e ia tona matamuatanga
17 E mātau ana hoki koutou ki tona hiahia i muri kia riro i a ia te manaakitanga, a whakahengia ana ia: kihai hoki i kitea he wahi mo te whakaputanga ketanga, i rapua marietia ano ia me *te heke ano* nga roimata.
18 Ehara hoki i te mea kua tae koutou ki te maunga e taea te whakapa atu, ki te ahi e ka ana, ki te pango kerekere, ki te pouri, ki te tupuhi,
19 Ki te tangi o te tetere, ki te reo e korero ana; i inoi ra te hunga i rangona ai kia kaua he kupu ki a ratou i muri iho:
20 (Kihai hoki ratou i kaha ake ki te mea i whakaritea mai, Na, ahakoa he kararehe i pa atu ki te maunga, me aki ki te kohatu, me wero ranei ki te matia.
21 Koia ano te mataku o te mea i puta mai ra, i mea ai a Mohi, Mataku rawa ahau, wiri rawa:)
22 Engari kua tae nei koutou ki Maunga Hiona, ki te pa o te Atua ora, ki Hiruharama i te rangi, ki nga mano tini o nga anahera,
23 Ki te huihuinga nui, ki te hahi o nga matamua, kua oti te tuhituhi ki te rangi, ki te Atua hoki ki te kai whakarite whakawa o nga tāngata katoa, ki nga wairua ano o te hunga tika, kua oti te mea kia tino tika,
24 Ki a Ihu ano hoki ki te takawaenga o te kawenata hou, ki nga toto o te tāuhiuhinga, he pai ake nei nga korero i *to* Apera.
25 Kia mahara kei whakarere koutou i tenei e korero mai nei. Ki te mea hoki kihai i mawhiti atu te hunga i paopao ki tera i korero ra i runga i te whenua, ina *e kore* rawa ano tatou, ki te tahuri ke atu i tenei *kua korero mai nei* i te rangi:
26 Ngaueue ana te whenua i tona reo i reira: inaianei ia kua puaki tana kupu whakaari, kua mea ia, Kia kotahi ano meatanga a ehara i te mea ko te whenua anake, ko te rangi ano hoki taku e whakangaueue ai.
27 Na, taua *kupu* nei, Kia kotahi meatanga, hei whakakite i te putanga ketanga o nga mea ka whakangaueuetia ra he mea hanga hoki; a mau tonu iho nga mea e kore nei e whakangaueuetia.
28 Na, ka riro nei i a tatou he kingitanga e kore e taea te whakangaueue, kia whiwhi tatou ki te aroha noa, kia manakohia mai ai ta tatou e mahi nei ki te Atua i runga ano i te hopohopo i te wehi:
29 He ahi hoki e kai ana to tatou Atua.

UPOKO 13.

KIA mau tonu te aroha ki nga teina.
2 Kei wareware ki te atawhai manuhiri: na tenei hoki i whakamanuhiri anahera ai etahi, kihai ano i mātau atu.
3 Maharatia nga herehere, no koutou tahi hoki te hereherenga; me te hunga hoki e whakatupuria kinotia ana, kei te tinana ano hoki koutou.
4 He mea honore te marena ma te katoa, kahore hoki he poke o te moenga: te hunga moe puku ia, me te hunga puremu, e whakataua e te Atua te hē ki a ratou.
5 Whakakahoretia atu te mahi apo taonga; a kāti ano nga mea ma koutou ko nga mea i a *koutou* na: kua mea mai hoki ia, E kore ahau e whakarere i a koe, e kore ano hoki e mawehe atu i a koe.
6 Na, ka maia tatou ki te ki ake, Kei toku taha te Ariki, e kore ahau e mataku ki ta te tangata e mea ai ki a au.
7 Kia mahara ki te hunga e tohutohu ana i a koutou, kua korero nei i te kupu a te Atua ki a koutou: tirohia atu te tukunga iho o ta ratou whakahaere, kia rite to koutou ki *to ratou* whakapono.
8 Tūturu tonu a Ihu Karaiti inanahi, inaianei, a ake ake ake.
9 Kei kahakihakina koutou e nga whakaakoranga maha e nga mea poka hou ake: he mea pai hoki kia whakaukia te ngakau ki runga i te aroha noa; ehara nga kai, kahore hoki he pai o ena mea ma te hunga na ratou nei tera mahi.
10 He āta ano ta tatou, a e kore e tika kia kainga to tenei e te hunga e mahi ana i ta te tapenakara.
11 Na, nga kararehe no ratou nei nga toto e mauria atu ana e te tohunga nui mo te hara ki roto ki te wahi tino tapu, e tahuna ana nga tinana o era ki waho o te puni.
12 No reira hoki a Ihu, i tana whakatapunga i te iwi ki ona toto ake ano, i mamae ai ki waho o te kuwaha.
13 Na, kia haere atu tatou ki a ia ki waho o te puni, me te mau ano tatou i tona tawainga:
14 Kahore hoki he pa tumau mo tatou i konei, engari e rapu ana tatou i tetahi i roto i nga wa a muri nei.
15 Na, kia tapaea atu e tatou ki runga ki a ia i nga wa katoa te whakamoemiti ki te Atua hei whakahere, ara, te hua o nga ngutu e whakawhetai ana ki tona ingoa.
16 Kei wareware hoki ki te mahi pai, ki te atawhai: e manakohia ana hoki e te Atua nga patunga tapu pera.
17 Kia ngohengohe ki o koutou kai tohutohu, whakanuia ta ratou kupu; e mataara ana hoki ratou ki o koutou wairua, a me korero ano e ratou a mua te tikanga *o a ratou mahi:* kia hari ai ratou ina mea i tenei, kia kaua hoki e pouri: kahore hoki he pai o tenei mo koutou.
18 Inoi mo matou: u tonu hoki to matou whakaaro ki to matou hinengaro he pai, e hiahia ana hoki matou kia tika ta matou whakahaere i nga mea katoa.
19 I hira rawa ai taku whakahau nei kia meatia tenei, he mea kia wawe ai ahau te whakahokia ki a koutou.
20 Na, ma te Atua o te rangimarie, nāna nei i whakahoki mai i te mate to tatou Ariki a Ihu, taua Hepara nui o nga hipi, he meatanga na nga toto o te kawenata mutunga-kore,
21 Māna koutou e mea kia tino tika i runga i nga mahi pai katoa, kia mahia ano e koutou tana i pai ai, māna e mahi i roto i a koutou te mea e ahuareka ana ki tana titiro iho, i roto ano i a Ihu Karaiti; *waiho atu* i a ia te kororia, ake ake ake. Amine.
22 He kupu ano tenei naku ki a koutou, e *aku* teina, ata whakarangona mai te kupu whakahau: he torutoru nei hoki *nga kupu* kua tuhituhia atu nei e ahau ki a koutou.
23 Kia mātau koutou kua tukua ki waho te teina a Timoti. Ki te haere wawe mai ia, ko maua tahi e kite i a koutou.
24 Oha atu ki te hunga katoa e tohutohu ana i a koutou, ki te hunga tapu katoa ano hoki. Tenei te oha atu ki a koutou te hunga i Itari.
25 *Kia tau* te aroha noa ki a koutou katoa. Amine.

KO TE PUKAPUKA

A HEMI

APOTORO KI NGA TĀNGATA KATOA.

UPOKO 1.

NA Hemi, na te pononga a te Atua,
a te Ariki hoki a Ihu Karaiti, ki
nga hapu kotahi tekau ma rua e noho
marara ana; Tena koutou.
2 Kiia iho, e aku teina, he mea hari
nui ina taka koutou ki nga whakamatau-
tauranga maha;
3 E mātau ana hoki koutou, ko te
whakamatautauranga o to koutou wha-
kapono hei mahi i te manawanui.
4 Na, kia puta rawa te mahi a te mana-
wanui, kia tino tika ai koutou, kia toitu
ai, tē hapa i te aha i te aha.
5 Ki te hapa tetahi o koutou i te matau-
ranga, me inoi ia ki te Atua, e homai
nui nei ki te katoa, kahore hoki ana tawai
mai; a ka homai ki a ia.
6 Otira me inoi whakapono ia, kaua e
ruarua. Te tangata ruarua hoki, tona
rite kei te ngaru o te moana, e puhia ana
e te hau e akina ana.
7 Kaua hoki taua tangata e mea, e
whiwhi ia ki tetahi mea i te Ariki.
8 E kore te tangata ngakau rua e u i
ana hanga katoa.
9 Te teina iti, kia whakamanamana ia
i te mea ka whakanekehia ake ia:
10 Me te tangata taonga ano, i te mea
ka whakaititia: ka memeha atu hoki ia,
ano he pua tarutaru.
11 Te putanga mai hoki o te ra me te
werawera ano, na, kua maroke te taru-
taru, kua ngahoro tona puawai, a ngaro
iho te ataahua o tona ahua: ka pera ano
te tangata taonga ka memeha atu i ona
haereerenga.
12 Ka hari te tangata e u ake ana ki
te whakamatautauranga: no te mea hoki
ka oti ia te whakamatautau, ka whiwhi ia
ki te karauna o te ora, kua whakaaria
mai nei e te Ariki mo te hunga e aroha
ana ki a ia.
13 Kaua tetahi e mea ina whakamatau-
tauria, E whakamatautauria ana ahau e
te Atua: e kore hoki te Atua e taea te
whakamatautau e te kino, e kore ano
hoki ia e whakamatautau i tetahi:
14 Engari he mea whakamatautau te
tangata, i a ia e kumea ana e poaina ana
e tona hiahia ake ano.
15 Na, te hapunga o te hiahia, ka
whanau ko te hara; a, te otinga o te
hara, ka whanau ko te mate.
16 Kei whakapohehetia koutou, e aku
teina aroha.
17 No runga nga homaitanga papai
katoa, nga mea katoa e tino tika ana, he
mea heke iho no te Matua o nga wha-
kamarama, kahore nei ona putanga ke-
tanga, kahore hoki he atarangi o te
tahuri.
18 Na tona hiahia ake ano tatou i
whanau ai, he meatanga na te kupu o te
pono, kia meinga ai tatou hei matamua
mo ana mea i hanga ai.
19 Na, e aku hoa aroha, kia hohoro nga
tāngata katoa ki te whakarongo, *kia*
puhoi ki te korero, *kia* puhoi ki te
riri:
20 E kore hoki ta te Atua tika e mahia
e ta te tangata riri.
21 Na, me whakarere katoa atu nga
tikanga poke, me te hara e hua tonu
nei, me tahuri marire ki te kupu kua
oti te whakato iho; e taea hoki e tenei te
whakaora o koutou wairua.
22 A hei kai mahi ano koutou i te
kupu, kaua hei kai whakarongo anake,
kei tinihangatia koutou e koutou ano.
23 Ki te mea hoki he kai whakarongo
tetahi i te kupu, a ehara i te kai mahi, e
rite ana ia ki te tangata e matakitaki
ana ki tona kanohi maori i roto i te
whakaata:
24 Tana matakitakinga hoki i a ia ano,
haere ana, wareware tonu ake he ahua
pehea ranei tona.
25 Tena ko te tangata e ata titiro iho
ana ki te ture tino tika, ki te mea here
kore, a ka u tonu, he kai whakarongo
ano ia e kore e wareware, engari e
mahi ana i te mahi, e hari ano tenei i
tana mahi.
26 Ki te mea he ahua karakia to tetahi
i roto i a koutou, a kahore e parairetia
e ia tona arero, he tinihanga hoki nona

ki tona ngakau, he maumau karakia tana.
27 Te karakia pono, te mea poke kore, ki te aroaro o te Atua Matua, ko ia tenei, Ko te tirotiro i nga pani i nga pouaru i o ratou matenga, ko te tiaki i a ia ake kei poke i te ao.

UPOKO 2.

E AKU teina, kaua e waiho i runga i te whakapai kanohi, te whakapono ki to tatou Ariki kororia ki a Ihu Karaiti.
2 Ki te tomo hoki tetahi tangata ki to koutou whare karakia he mowhiti koura nei tona, he kakahu pai; a ka tomo atu ano he rawakore he kakahu paru nei tona;
3 A ka titiro atu koutou ki te tangata i te kakahu pai, ka mea ki a ia, E noho koe ki konei ki te wahi pai; a ka mea ki te rawakore, E tu koe ki kona, E noho ranei ki konei ki raro i toku turanga waewae:
4 He teka ianei he tikanga tahatahi ta koutou, a kua hē nga whakaaro o koutou o nga kai whakarite whakawa?
5 Whakarongo, e aku teina aroha, Kahore ano koia te Atua i whiriwhiri i nga rawakore o tenei ao, kia whiwhi ki te taonga, ara ki te whakapono, kia riro mai hoki i a ratou te rangatiratanga, kua whakaaria mai e ia mo te hunga e aroha ana ki a ia?
6 Heoi ka whakakino na koutou ki te rawakore. He teka ianei ko nga tāngata taonga hei whakatupu rangatira ki a koutou, hei tōtō i a koutou ki nga whakawakanga?
7 He teka ianei he hunga kohukohu ratou i te ingoa pai kua karangatia na ki a koutou?
8 Na, ki te rite i a koutou te ture kingi, to te Karaipiture, Me aroha e koe tou hoa, ano ko koe, ka pai ta koutou hanga:
9 Tena ki te whakapai kanohi koutou, e mahi ana koutou i te hara, ka mau hoki i te ture he hunga hē.
10 Ki te mau hoki te ture katoa i tetahi tangata, a ka kotahi ano te mea e tūtuki ai ia, kua hē ia ki te katoa.
11 I tana kianga mai hoki, Kaua e puremu, i ki mai ano ia, Kaua e patu tangata. Na, ahakoa kahore koe e puremu, ki te patu tangata koe, kua takahia e koe te ture.
12 Kia rite ta koutou korero, ta koutou mahi, ki ta te hunga e whakawakia amua i runga i nga tikanga o te ture here kore.
13 Te tangata hoki kahore ona ngakau tohu, e kore tohungia ina whakawakia, ka whakapehepeha ia te ngakau tohu ki te whakawa.
14 He aha te pai, e aku teina, ki te mea tetahi he whakapono tona, a kahore ana mahi? E taea ranei ia te whakaora e te whakapono?
15 Na, ki te mea e noho tahanga ana tetahi teina tuahine ranei, *ki te mea* ranei kua kore he kai māna mo tenei ra mo tenei ra,
16 A ka mea atu tetahi o koutou ki a ratou, Haere marie, kia mahana kia makona; a kahore e hoatu e koutou ki a ratou nga mea e matea ana e te tinana; he aha te pai?
17 Whaihoki ko te whakapono, ki te kahore ana mahi, he mea mate, ko ia anake hoki.
18 Na, he ki tenei ma tetahi, He whakapono tou, he mahi aku: whakakitea mai ki a au tou whakapono motu ke i o mahi, a maku, ara, ma aku mahi e whakakite atu toku whakapono ki a koe.
19 E whakapono ana koe kotahi tonu te Atua; e pai ana tau meatanga: e whakapono ana hoki nga rewera, me te wiri ano ratou.
20 Heoi e pai ana ranei koe kia mātau, e te kuare, he mea mate te whakapono ki te kahore he mahi?
21 Kihai ianei a Aperahama to tatou matua i tika i nga mahi, i a ia i whakaeke atu i tana tamaiti i a Ihaka ki runga ki te āta?
22 Ka kite ranei koe i mahi tahi te whakapono me ana mahi, a na nga mahi i tino rite ai te whakapono?
23 A i rite ano ta te Karaipiture, e mea nei, I whakapono a Aperahama ki te Atua, a ka whakairia ki a ia hei tika: ka karangatia ano hoki ia he hoa aroha no te Atua.
24 Heoi ka kite koutou kei nga mahi he tika mo te tangata, a ehara i te mea kei te whakapono anake.
25 Whaihoki ko Rahapa te wahine puremu, kihai ianei ia i whakatikaia e nga mahi, i a ia i whakamanuhiri i nga karere, a tukua atu ana *raua* e ia ra tetahi ara ke?
26 Ka rite hoki ki te tinana ka mate nei ki te kahore te manawa, whaihoki ko te whakapono, ki te kahore he mahi, he mea mate.

UPOKO 3.

KEI tokomaha koutou ki te whakaako, e aku teina, e mātau ana hoki koutou e rahi ake te whakawakanga e whakawakia ai tatou.
2 He maha hoki nga mea e tūtuki ai tatou katoa. Ki te kore tetahi e tūtuki i te kupu, he tino tika tenei tangata, e taea ano e ia te paraire te tinana katoa.
3 Na, ka pangā nei e tatou nga paraire ki nga mangai o nga hoiho, kia rongo ai ratou ki a tatou; a parepare ana e tatou to ratou tinana katoa.
4 Whakaaroa nga kaipuke, nga mea nui rawa nei, he mea aki nei e nga hau kaha, *heoi* e parepare ana e te urungi nohinohi rawa, ki te wahi e hiahia ai te hinengaro o te kai urungi:
5 Whaihoki ko te arero he wahi nohinohi ia, nui atu hoki tona whakapehapeha. Nana, te nui o te wahie e whakaungia ana e te ahi nohinohi!
6 He kapura ano hoki te arero, ko te ao maori o te kino: pera tonu te arero i roto i o tatou wahi, poke iho i a ia te tinana katoa, ngiha ana i a ia nga mea katoa a te tangata; a he mea whakau ano ia na te reinga.
7 Nga tini tu kararehe hoki, nga manu, nga mea ngokingoki, nga mea i te moana, e whakararatatia ana, i whakararatatia ano hoki i mua e te tangata:
8 Ko te arero ia e kore tena e taea e tetahi tangata te whakararata; he kino *ia* e kore e taea te pēhi, kī tonu i te wai whakamate.
9 Ko ta tatou mea ia hei whakapai i te Atua i te Matua; ko ta tatou mea ano ia hei kanga i nga tāngata, i hangā kia rite ki te Atua.
10 Kotahi tonu te mangai puta ake ana i roto ko te manaaki ko te kanga. Ehara i te pai, e aku teina, kia penei enei mea.
11 E pupū ake ana ranei i te puna ko te reka ko te kawa i roto i te poka kotahi?
12 E hua ranei he oriwa ma te piki, e aku teina, he piki ranei ma te waina? e kore ano hoki e pupū ake i roto i te puna kotahi te *wai* tai me te wai reka.
13 Ko wai te tangata mātau te tangata mahara i roto i a koutou? kia whakakitea mai e ia i runga i te whakahaere pai ana mahi, kia māhaki ano *te ngakau* kia mātau.
14 Tena ko tenei he hae nanakia ta koutou, he totohe i roto i o koutou ngakau, kaua koutou e whakamanamana, *kaua* hoki e teka ki te pono.
15 Ehara tenei matauranga i te mea e heke iho ana no runga, no te whenua ia, no te ngakau maori, no te rewera.
16 I te wahi hoki *e noho ai* te hae me te totohe, ko reira ano te noho kino me nga mahi hē katoa.
17 Te matauranga ia o runga he mea kino kore i te tuatahi, muri iho ka rangimarie, ka ngawari, ka hohoro ki te whakarongo, kī tonu i te mahi tohu i nga hua pai, kahore ana whiriwhiringa *i te tangata*, kahore ona tinihanga.
18 A e ruia ana nga hua o te tika i roto i te rangimarie ma te hunga hohou rongo.

UPOKO 4.

NO hea nga pakanga me nga ngangaretanga i roto i a koutou? he teka ianei no tenei, no o koutou hiahia e whawhai ana i roto i o koutou wahi?
2 E hiahia ana koutou, heoi kahore e whai rawa; e patu ana koutou, e minamina atu ana, a kahore e whiwhi: e ngangare ana, e whawhai ana, heoi kahore e whai rawa, no te mea kahore koutou e inoi.
3 E inoi ana koutou, a kahore e riro mai i a koutou, no te mea e inoi hē ana koutou, kia whakapaua ai ki o koutou hiahia.
4 E nga tāngata puremu, e nga wāhine puremu, kahore ianei koutou e mātau ko te aroha o te ao he hoariritanga ki te Atua? na, te tangata e hiahia ana kia meinga hei hoa aroha mo te ao, ka meinga ia he hoa riri ki te Atua.
5 Ki ta koutou whakaaro he korero noa ranei ta te Karaipiture? Te hiahia o te wairua e noho nei i roto i a tatou, tona tukunga iho he hae.
6 Nui atu ia tana homaitanga i te aroha noa: koia tana e mea nei, Ka pakeke te Atua ki ta te hunga whakapehapeha, na, ka homai e ia he aroha noa ki te hunga ngakau papaku.
7 Na, kia ngohengohe koutou ki ta te Atua. Kia pakeke koutou ki te rewera, a ka oma atu ia i a koutou.
8 Whakatata atu ki te Atua, a ka whakatata mai ia ki a koutou. Horoia *o koutou* ringaringa, e te hunga hara: meinga *o koutou* ngakau kia hē-kore, e te hunga ngakau rua.
9 Kia pouri koutou, kia puta te aue, te tangi: kia puta ke to koutou kata hei

aue, *to koutou* hari hei ahua whaka-
poururu.
10 Whakaititia koutou ki te aroaro o te
Ariki, a māna koutou e whakateitei ake.
11 Kāti te ngautuara tetahi ki tetahi,
e *aku* teina. Te tangata e ngautuara ana
ki *tona* teina, e whakahe ana hoki i tona
teina, e ngautuara ana ia ki te ture, e
whakahe ana i te ture: a ki te whakahe
koe i te ture, ehara koe i te kai mahi i te
ture, engari he kai whakawa.
12 Kotahi tonu te kai whakatakoto
ture, kei a ia te kaha hei whakaora, hei
whakangaro: ko wai ra koe e whakahe
na i tera atu?
13 Tena, e te hunga e mea nei, Hei
aianei, hei apopo ka haere matou ki te
pa ra, a ka noho ki reira, kia kotahi tau,
ka hohoko, ka whiwhi ki te taonga:
14 Kahore na hoki koutou e mātau ki
nga mea o apopo: he aha hoki to koutou
oranga? He kohu ra, he iti nei te wa e
puta mai ai, na, kua memeha atu.
15 Tē mea ra koutou, Ki te pai te
Ariki, a ka ora matou, ka mea i tenei
mea i tera mea ranei.
16 Tenei ia koutou te whakamana-
mana nei ki ā koutou kupu whakaputa:
e kino ana taua whakamanamana katoa.
17 Na, te tangata e mātau ana ki te
mea i te pai, a kahore e meatia e ia, he
hara tera nona.

UPOKO 5.

TENA, e te hunga taonga, e tangi
koutou e aue ki o koutou mate
meake nei puta mai.
2 Kua pirau o koutou taonga, kua
kainga o koutou kakahu e te huhu.
3 Kua waikuratia to koutou koura me
to koutou hiriwa; a ko te waikura o aua
mea hei kai whakaatu i to koutou *hē*, ka
kainga hoki e ia o koutou kikokiko, ano
he kapura. Kua pae na i a koutou he
taonga mo nga ra whakamutunga.
4 Na, kei te karanga te utu i kaipo-
nuhia e koutou ma nga kai mahi, nāna
i kokoti a koutou māra, kua tae atu ano
hoki nga karanga a nga kai kokoti ki
nga taringa o te Ariki o nga mano tini.
5 Kua kai koutou i nga kai papai i
runga i te whenua, whaia ana e koutou
a te tinana whakaahuareka; atawhaitia
ana e koutou o koutou ngakau, me te
mea ano, ko te ra okanga *tenei*.
6 Whakatakā ana e koutou ki te hē,
patua iho te mea tika, kihai nei ia i pēhi
atu i ta koutou.
7 Na, tatari marie koutou, e *aku* teina,
ki te haerenga mai o te Ariki. Na,
tumanako tonu te kai ngaki ki nga hua
utu nui o te whenua, he mea tatari
marie atu nāna, kia tae mai ra ano to
mua me to muri ua.
8 Tatari marie ano hoki koutou; kia u
o koutou ngakau: kua tata hoki te hae-
renga mai o te Ariki.
9 Kaua e amuamu tetahi ki tetahi, e
aku teina; kei whakatakā koutou ki te
hē: na, kei nga tatau te kai whakawa e
tu ana.
10 Nga poropiti i korero nei i runga i
te ingoa o te Ariki, waiho ratou, e aku
teina, hei tauira mo te whakamanawanui
ki nga kino, mo te tatari marie.
11 Na, ki ta tatou e hari ana te hunga
e whakamanawanui ana. Kua rongo
koutou ki te manawanui o Hopa, kua
kite hoki i ta te Ariki whakamutunga, i
te nui o to te Ariki aroha, i tana mahi
tohu.
12 Na, te tuatahi o nga mea katoa, e
aku teina, kaua te rangi, kaua te whenua,
kaua tetahi atu oati, e oatitia e koutou:
engari me ae ta koutou ae, me kahore ta
koutou kahore; kei taka koutou ki te
whakahenga.
13 Ki te pāngia tetahi o koutou e te
mamae, me inoi. Ki te koa te ngakau
o tetahi, me waiata.
14 Ki te turorotia tetahi i roto i a kou-
tou, me karanga e ia ki nga kaumatua o
te hahi; a ma ratou e inoi ki runga ki a
ia, me te whakawahi ano i a ia ki te
hinu i runga i te ingoa o te Ariki:
15 A e ora te turoro i te inoi whaka-
pono, ma te Ariki ano ia e whakaara
ake; a ki te mea kua mahi hara ia, ka
murua tona *hara*.
16 Whakina a koutou hē tetahi ki te-
tahi, me inoi ano koutou tetahi mo tetahi,
kia ora ai o koutou mate. Nui atu te
mana o te inoi kaha a te tangata tika.
17 He tangata a Iraia i rite tahi te
ngakau ki o tatou, heoi ka kaha nei
tana inoi kia kaua e ua; kore ake he ua
ki runga ki te whenua a e toru nga tau
e ono nga marama.
18 Inoi ana ano ia, a ka homai ano te
ua e te rangi, na, hua ana nga hua o te
whenua.
19 E *aku* teina, ki te kotiti atu tetahi
o koutou i te pono, a ka meinga e tetahi
kia tahuri mai ano,
20 Kia mātau ia,na, te tangata i tahuri
ai te tangata hara i te hē o tona ara, e
ora i a ia he wairua kei mate, a he tini
nga hara ka hipokina e ia.

KO TE PUKAPUKA TUATAHI

A PITA

APOTORO KI NGA TĀNGATA KATOA.

UPOKO 1.

NA Pita, na te Apotoro a Ihu Karaiti,
ki nga konene e noho manene ana
ki Ponoto, ki Karatia, ki Kaparokia, ki
Ahia, ki Pitinia,
2 He hunga kua oti te whiriwhiri, te
pera ano me ta te Atua Matua i mātau
ai i mua, i runga i te whakatapunga a
te Wairua, kia ngohengohe kia tāuhiuhia
ki nga toto o Ihu Karaiti: Kia whaka-
nuia ki a koutou te aroha noa, me te
rangimarie.
3 Kia whakapaingia te Atua te Matua
o to tatou Ariki o Ihu Karaiti, nāna nei,
na tana mahi tohu e nui nei, tatou i
whanau hou ai ki te tumanakotanga ora,
i a Ihu Karaiti ka ara ake nei i te mate,
4 Ki te kāinga kahore ona pirau, ka-
hore ona poke, e kore ano hoki e me-
meha, e puritia mai nei i te rangi mo
koutou,
5 Mo te hunga e tiakina nei e te kaha
o te Atua i runga i te whakapono, kia
taea ra ano te whakaoranga kua rite noa
ake nei, a ka whakakitea i te wa whaka-
mutunga.
6 Nui atu nei to koutou koa ki tenei, i
te mea ka pouri nei koutou, he tikanga
hoki kua oti te whakatakoto mo tetahi
wa iti, i te maha o nga whakamatautau-
ranga:
7 Na, te whakamatautauranga o to
koutou whakapono, nui atu tona pai i to
te koura ka pirau nei, ae ra i te mea kua
oti te whakamatautau ki te kapura, a ka
kitea *tona tukunga iho*, he whakamoe-
miti, he honore, he kororia, i te whaka-
kitenga mai o Ihu Karaiti:
8 Kahore nei ia e kitea e koutou, heoi
e arohaina ana e koutou; ahakoa kahore
koutou e kite inaianei, heoi i a koutou
ka whakapono nei ki a ia, nui atu te
koa, he koa kororia, e kore e taea te
korero:
9 I te mea ka whiwhi nei koutou ki te
tukunga iho o to koutou whakapono, ki
te whakaoranga o nga wairua.
10 Taua whakaoranga, he mea ata rapu
he mea whakataki iho na nga poropiti, i
poropititia ai te aroha noa, ara, tenei i a
koutou nei:
11 I a ratou i rapu ko tehea wa, he wa
pehea hoki, ta te Wairua o te Karaiti i
roto i a ratou i whakapuaki ai, i a ia e
whakaatu ana i mua i nga mamae o te
Karaiti, i te kororia ano hoki o muri
iho.
12 I whakakitea mai nei ano ki a ratou,
ehara i te mea mo ratou ake, engari mo
tatou, nga mea i minitatia ra e ratou,
kua korerotia nei hoki ki a koutou inai-
anei e te hunga i kauwhautia ai te rongo
pai ki a koutou, he meatanga na te Wai-
rua Tapu i tonoa mai nei i te rangi; aua
mea ano, hiahia tonu nga anahera kia
matakitakina iho e ratou.
13 Na, whitikiria nga hope o o koutou
hinengaro, kia mataara, tumanako atu,
a taea noatia te mutunga, ki te aroha
noa e kawea mai ki a koutou i te whaka-
kitenga mai o Ihu Karaiti;
14 Kia rite ki nga tamariki ngohe-
ngohe, kei rite te ahua ki nga hiahia o
mua i a koutou e kuare ana:
15 Engari kia rite ki te kai karanga
i a koutou, e tapu ana hoki ia, kia
tapu ano hoki ta koutou whakahaere
katoa;
16 Kua tuhituhia na hoki, Kia tapu
koutou; e tapu ana hoki ahau.
17 Na, i a koutou e karanga nei ki te
Matua, ko ia nei hei whakawa mo te
mahi a tenei a tenei, kahore ano hoki
āna whakapai kanohi, e noho i runga i
te mataku i a koutou e noho manene
nei:
18 Kia mahara ehara nga mea pirau
te hiriwa te koura i te utu mo koutou,
kia riro mai i runga i a koutou ritenga
tekateka i whakarerea mai nei e nga
mātua;
19 Engari ko nga toto utu nui o te
Karaiti, i rite nei ki te reme koha kore
poke kore.
20 I whakaritea nei i mua o te oroko-
hanganga o te ao, a kua whakakitea mai

nei i nga wa whakamutunga he whakaaro hoki ki a koutou,
21 Kua meinga nei e ia kia whakapono
ki te Atua, nāna nei ia i whakaara ake i
te mate, a hoatu ana ki a ia he kororia;
kia whai whakapono ai koutou kia whai
tumanakotanga atu ai ki te Atua.
22 Ka hē-kore nei i a koutou o koutou
wairua, i a koutou ka meinga nei e te
Wairua kia ngohengohe ki te pono, a
kore iho he tinihanga o te aroha ki nga
teina, na, kia nui te aroha o tetahi ki
tetahi, kia ma ano hoki te ngakau:
23 He mea whanau hou hoki koutou,
ehara i te mea no te purapura pirau,
engari no te mea pirau kore, na te kupu
a te Atua, e ora nei, e u tonu nei, ake
ake ake.
24 Rite tonu hoki ki te tarutaru nga
kikokiko katoa; te kororia katoa ano
hoki o te tangata, ano he puawai tarutaru. E maroke te tarutaru, e ngahoro
tona puawai:
25 Ko te kupu ia a te Ariki, mau tonu
ake ake. A ko te kupu ano tenei e kauwhautia atu nei ki a koutou.

UPOKO 2.

NA, whakarerea atu nga mauahara katoa, nga hianga katoa, nga tinihanga, nga hae, me nga kupu ngautuara katoa,
2 Kia rite ki nga tamariki whanau
hou, hiahiatia atu te waiu tinihanga
kore o te kupu, ko te mea hoki ia e tupu
ai koutou:
3 Ki te mea kua whakamatautau koutou he tikanga ngawari ta te Ariki.
4 To koutou haerenga mai ki a ia ki te
kohatu ora, i whakakahoretia nei e nga
tāngata, he mea whiriwhiri ia na te
Atua, he mea utu nui;
5 Ka hangā hoki koutou, ano he kohatu ora hei whare, ara, hei mea wairua, hei tohunga tapu, hei tapae atu i
nga patunga tapu, ara, i nga mea wairua,
he mea e manakohia ana e te Atua i
runga i a Ihu Karaiti.
6 Mo reira tera wahi o te Karaipiture,
Na, ka whakatakotoria e ahau ki Hiona
te tino kamaka o te kokonga, he mea
whiriwhiri, he mea utu nui, a, te tangata e whakapono ana ki a ia e kore e
whakama.
7 Ki a koutou e whakapono na he mea
utu nui *ia:* ki te hunga whakapono kore
ia, te kamaka i whakakahoretia e nga
kai hanga, kua meinga tenei hei upoko
mo te kokonga,
8 Hei kamaka tūtukitanga waewae ia,
hei toka whakahinga, *ki te hunga* e
tūtuki ana ki te kupu, ki te hunga whakapono kore: i whakaritea mai hoki
ratou hei penei.
9 Ko koutou ia he whakatupuranga
whiriwhiri, he tohunga, he kingi, he
iwi tapu, he iwi kua riro pu mai; hei
whakapuaki i nga pai o te kai karanga i
a koutou i roto i te pouri ki tana maramatanga whakamiharo:
10 I mua, ehara i te iwi, inaianei ia he
iwi na te Atua: kihai nei i tohungia i
mua, inaianei ia ka tohungia.
11 E *aku hoa* aroha, ko taku whakahau
atu tenei, he hunga noho noa he konene
hoki *koutou*, mawehe atu i nga hiahia
kikokiko e whawhai nei ki te wairua;
12 Kia pai ta koutou whakahaere i roto
i nga tauiwi, mo ta ratou whakapae ki a
koutou, he kai mahi koutou i te kino,
na kia whakakororia ratou i te Atua i te
ra o te tirohanga mai, ina kite i *ā koutou*
mahi pai.
13 Na, kia ngohengohe koutou ki nga
tikanga katoa a te tangata he whakaaro
ki te Ariki: ahakoa na te kingi, na te
mea nui rawa;
14 Na nga kawana ranei, na te hunga
i tonoa mai e ia hei whiu i nga kai mahi
i te kino, hei whakamoemiti ia mo te
hunga e mahi ana i te pai.
15 Ko ta te Atua hoki tenei i pai ai,
kia ai a koutou mahi pai hei puru mo
nga mangai kuare o nga tāngata whakaaro kore:
16 He hunga ehara nei i te herehere,
otiia e kore e waiho to koutou herekoretanga hei hipoki mo te mauahara, engari
kia rite ki nga pononga a te Atua.
17 Whakahonoretia nga tāngata katoa.
Arohaina nga teina nga tuakana. E
wehi ki te Atua. Whakahonoretia te
kingi.
18 E nga pononga, kia ngohengohe ki
o koutou rangatira kia nui te wehi; he
teka ki te hunga pai ki te hunga ngawari anake, ki te hunga whanoke ano
hoki.
19 He mea whai whakapainga hoki
tenei, ki te mea na te maharatanga ki te
Atua ka whakamanawanui ai tetahi ki
nga mea whakapouri, i a ia ano hoki e
whakamamaetia hetia ana.
20 He aha hoki te kororia, ki te mea
ka whakamanawanui koutou, i te mea
kua hara koutou a ka motokia? tena ka
whakamanawanui koutou, i te mea ka
mahi pai a ka whakamamaetia, he mea
whai whakapainga tenei ki te Atua.
21 I karangatia hoki koutou ki tenei:

i whakamamaetia hoki a te Karaiti mo
tatou, a waiho iho e ia he tauira ma
tatou, kia aru ai koutou i ona tapuae:
22 Kihai nei ia i mea i te hara, kahore
ano hoki i kitea te tinihanga i tona
mangai:
23 Ka taunutia, kihai ia i taunu atu;
ka whakamamaetia, kihai ia i whaka-
tuma; engari i tuku atu i a ia ki te kai
whakarite tika o te whakawa:
24 Nāna ake i waha o tatou hara, na
tona tinana ake, i runga i te rakau, kia
whakatupapaku ai tatou ki te hara, kia
ora ai ki te tika: na ona karawarawa i
ora ai o koutou mate.
25 I rite hoki koutou ki te hipi kua
kotiti ke; heoi kua hoki tenei koutou
ki te Hepara ki te Pihopa o o koutou
wairua.

UPOKO 3.

ME koutou ano hoki, e nga wāhine,
kia ngohengohe ki a koutou tāne
ake; a ki te turi etahi ki te kupu, na, i
kore i te kupu, ko te whakahaere a nga
wāhine hei mea e riro mai ai ratou;
2 I a ratou e titiro ana ki te hē-kore o
ta koutou whakahaere ki te hopohopo.
3 Te whakapaipai mo koutou, kauaka
hei to waho, *kauaka* hei te makawe i
whiria, kauaka hei te whakapiritanga
mai o nga mea koura, kauaka hei te
whakakakahuranga o nga kakahu;
4 Engari hei te tangata ngaro o te
ngakau, hei te mea e kore e pirau, hei to
te wairua māhaki to te *wairua* rangi-
marie, he mea utu nui hoki tenei i te
aroaro o te Atua.
5 He penei hoki i mua ta nga wāhine
tapu whakapaipai mo ratou, a te hunga
i whakaaro ki te Atua, ngohengohe tonu
ratou ki a ratou tāne:
6 Me Hera hoki i ngohengohe ki a
Aperahama, ko te ariki hoki tana ingoa
mona: nāna hoki koutou tamariki, i a
koutou e mahi pai ana, a kahore e ma-
taku i tetahi whakapawera.
7 Me nga tāne ano hoki, kia rite ki *to
koutou* matauranga ta koutou noho ki a
ratou, whakawhiwhia te wahine ki te
honore, ko te mea kahakore hoki ia, ka
uru tahi nei ano hoki korua ki te oranga
ka homai noa nei; he mea kei araia a
korua inoi.
8 Na, te whakamutunga nei *o taku*,
kia kotahi te whakaaro o *koutou* katoa,
kia kotahi te ngakau, kia rite te aroha ki
to te tuakana ki to te teina, kia pai te
ngakau, kia ngawari:

9 Kaua e utua he kino ki te kino, he
taunu ki te taunu: engari me manaaki;
me te mahara ano kua karangatia kou-
tou ki tenei, ara kia whiwhi koutou ki te
manaakitanga.
10 Ki te mea hoki tetahi kia aroha ki
te ora, kia kite i nga ra pai, me pēhi e ia
tona arero kei kino, ona ngutu hoki kei
korero tinihanga:
11 Me peka ke atu i te kino, me mahi
pai; ko te rangimarie hei rapunga māna,
hei whainga atu māna.
12 No te mea hoki kei runga i te
hunga tika nga kanohi o te Ariki, me
ona taringa hoki ina inoi ratou: e hē
mai ana ia te mata o te Ariki ki te hunga
e mahi ana i te kino.
13 Ko wai hoki hei homai i te hē ki a
koutou, ki te aru koutou i te pai?
14 Otiia ki te mea na te whakaaro ki
te tika i whakamamaetia ai koutou, ka
hari koutou: aua ra e mataku ki ta ratou
whakamataku, kaua e pawera;
15 Engari whakatapua te Ariki te
Atua i roto i o koutou ngakau: a kia
rite tonu te kupu i a koutou i nga wa
katoa, hei whakahokinga atu *ma koutou*
ki nga tāngata katoa e ui ana ki a koutou
ki te mea e tumanakohia atu nei e kou-
tou, kia māhaki ano ia te ngakau kia
wehi:
16 Kia pai o koutou hinengaro; mo ta
ratou ngautuara ki a koutou, he kai
mahi koutou i te kino, kia whakama
taua hunga e whakapae teka ra ki ta
koutou whakahaere pai i roto i a te
Karaiti.
17 Ki te mea hoki i a tatou e mahi
ana i te pai ka takoto i te Atua he
mamae mo tatou, erangi tera i *te mamae
i a tatou* e mahi ana i te kino.
18 Kotahi hoki whakamamaetanga o te
Karaiti mo nga hara, te tika mo te hē,
kia arahina ai tatou e ia ki te Atua, i
whakamatea hoki ko te kikokiko, he
mea whakaora ia na te Wairua:
19 Ko tana ano tena i tona haerenga i
mua ki te kauwhau ki nga wairua i te
whare herehere:
20 I turi nei i mua, i te mea e tatari
ana te manawanui o te Atua i nga ra i a
Noa, i te mea e hangā ana te āka, te
mea i ora ai etahi wairua torutoru nei,
ara, tokowaru, he mea na te wai.
21 He mea whakarite ki tenei te mea
e whakaora nei i a tatou inaianei, ara,
te iriiri, (ehara i te whakarerenga atu i
te poke o te kikokiko, engari he whaka-
aenga ake na te hinengaro pai ki te
Atua,) he meatanga na te aranga mai o
Ihu Karaiti:

22 Kua riro nei ki te rangi, a kei te ringa matau nei ano ia o te Atua; kei raro ano i a ia nga anahera, nga rangatiratanga, nga kaha.

UPOKO 4.

NA, kua mamae nei o te Karaiti kikokiko mo tatou, e mau koutou ki nga mea whawhai, *ara* ki taua whakaaro pu na ano: te tangata hoki kua mamae te kikokiko kua mutu te hara;

2 A kore ake ana noho i te kikokiko i nga wa e takoto ake nei ki runga ki nga hiahia o nga tāngata, engari ki ta te Atua i pai ai.

3 Kāti hoki ma tatou ko te wahi o *to tatou* oranga kua pahemo nei, hei mahinga ma tatou i ta nga tauiwi i pai ai, i a tatou i haere i runga i nga hiahia taikaha, i nga minaminatanga, i nga haurangitanga waina, i nga kakainga, i nga inumanga, i nga karakia whakarihariha ki nga whakapakoko:

4 He hanga hou tenei ki a ratou, *ara*, koutou kahore e rere tahi e kokiri atu ki te kino, a kino iho a ratou korero:

5 Me korero e ratou a ratou mahi ki te Kai whakawa mo te hunga ora mo te hunga mate, kua rite noa ake hoki tāna.

6 Mo konei ra i kauwhautia ai ano hoki te rongo pai ki te hunga kua mate, hei whakaheanga hoki ratou, ara, te kikokiko ma te tangata, kia ora ia ratou, ara, te wairua i runga i ta te Atua.

7 Heoi, kua tata te whakamutunga o nga mea katoa: na, kia whai whakaaro koutou, kia mataara, kia inoi.

8 Na, i te tuatahi o nga mea katoa arohaina putia koutou e koutou ano: he tini hoki nga hara ka hipokina e te aroha.

9 Whakamanuhiritia tetahi e tetahi kaua e amuamu.

10 Te mea kua riro noa mai i tetahi i tetahi meatia atu ano e koutou ma tetahi ma tetahi, kia rite ki ta nga tuari pai o nga homaitanga maha a te Atua.

11 Ki te korero tetahi, kia rite ki ta nga kupu a te Atua; ki te minita tetahi, hei to te kaha e homai ana e te Atua: kia whai kororia ai te Atua i nga mea katoa i roto i a Ihu Karaiti; kei a ia te kororia me te mana, ake ake ake. Amine.

12 E *aku hoa* aroha, kaua e kiia he hanga hou te tahunga i roto i a koutou, hei whakamatautau i a koutou, kei mea he mea hou *tenei* kua pa ki a koutou:

13 Engari ka uru nei koutou ki nga mamae o te Karaiti, kia hari koutou; he mea hoki e hari ai koutou, whakamanamana rawa, i te whakakitenga mai o tona kororia.

14 Ki te tawaia koutou mo te ingoa o te Karaiti, ka hari koutou; no te mea e tau ana te Wairua o te kororia ara to te Atua ki runga ki a koutou: ta ratou mona he korero kino, ta koutou mona he whakakororia.

15 Kaua ia tetahi o koutou e whakamamaetia mo te mahi patu tangata, mo te tahae, mo te mahinga i te kino, mo te pokanoa ki ta tera meatanga.

16 Ki *te whakamamaetia ia tetahi* mo te ki he Karaitiana ia, kaua ia e whakama; engari hei mea tenei e whakakororia ai ia i te Atua.

17 Ko te wa hoki *tenei* e timata ai te whakarite whakawa ki te whare o te Atua: a ki te mea kei a tatou te tuatahi, he pehea ra te whakamutunga ki te hunga e kore e tahuri ki te rongo pai o te Atua?

18 A ki te mea ka ora noa te tangata tika, kei hea he putanga mo te tangata karakia kore mo te tangata hara?

19 Na, te hunga kua pai nei te Atua kia whakamamaetia ratou, me tuku e ratou o ratou wairua *ki a ia*, ara, ki te Kai hanga pono, me te mahi ano ia *ratou* i te pai.

UPOKO 5.

NA, he whakahau tenei naku ki nga kaumatua i roto i a koutou, he hoa kaumatua hoki ahau, he kai whakaatu mo nga mamae o te Karaiti, a kua whiwhi tahi nei ki te kororia e whakakitea mai i muri:

2 Whangainga te kahui a te Atua i roto i a koutou; kaua e ngakau kore ina tirotiro, engari kia hihiko; kaua e waiho i runga i te taonga hē, engari i te ngakau nui;

3 Kaua ano hoki e whakatupu rangatira ki *ta te Atua* wahi, engari hei tauira koutou ki te kahui.

4 A ka puta mai te tino Hepara, ka whiwhi koutou ki te karauna kororia e kore e pirau.

5 Me koutou ano hoki, e nga taitamariki, kia ngohengohe ki nga kaumatua.

Kia ngohengohe ano hoki koutou katoa
tetahi ki tetahi, ko te ngakau papaku
ano hei kakahu mo koutou: no te mea
hoki e pakeke ana te Atua ki te hunga
whakapehapeha, a ka hoatu e ia he
aroha noa ki te hunga papaku.
6 Na, whakaititia iho koutou i raro i
te ringaringa kaha o te Atua, kia wha-
kateiteitia ake ai koutou e ia i te wa e
pai ai:
7 Makā atu o koutou manukanuka-
tanga katoa ki runga ki a ia; e wha-
kaaro ana hoki ia ki a koutou.
8 Kia mataara, kia matapopore; kei
te haereere hoki to koutou hoa whawhai
te rewera, ano he raiona tangi e nge-
ngere ana, e rapu ana i te tangata hei
horomanga māna:
9 Kia u ki runga i te whakapono, ka
whawhai atu ki a ia; me te mahara ano
ka rite aua mamae nei ano i o koutou
teina i te ao.
10 Na, ma te Atua o nga *mahi* aroha
noa katoa, i karangatia ai tatou ki tona
kororia mutunga kore i roto i a Karaiti
Ihu, ka oti koutou te whakamamae i
tenei wa iti nei, māna koutou e mea kia
tino rite, māna e whakau, māna e wha-
kakaha, māna e whakapumau.
11 *Waiho atu* i a ia te kororia me te
kaha, ake ake ake. Amine.
12 Kua tuhituhia atu nei e ahau *etahi
kupu* torutoru, hei maunga ma Hira-
wanu, he teina pono ia no koutou, ki
toku whakaaro: he whakahau atu tenei,
he whakaatu naku, ko te tino aroha noa
tenei o te Atua e tu nei koutou.
13 Tenei te oha atu nei ki a koutou *te
hahi* i Papurona, i whiriwhiria ngatahitia
nei *koutou;* me taku tamaiti ano hoki
me Maka.
14 Oha atu koutou tetahi ki tetahi hei
te kihi aroha ano. *Kia tau* te rangi-
marie ki a koutou katoa i roto nei i a
Karaiti Ihu. Amine.

KO TE PUKAPUKA TUARUA

A PITA

APOTORO KI NGA TĀNGATA KATOA.

UPOKO 1.

NA Haimona Pita, na te pononga na
te Apotoro a Ihu Karaiti, ki te
hunga kua whiwhi ki te whakapono utu
nui, ki te penei ano me to matou nei, he
meatanga na te tika o to tatou Atua, ara
o te Kai whakaora o Ihu Karaiti:
2 Kia whakanuia te aroha noa me te
rangimarie ki a koutou, i runga i te
matauranga ki te Atua, ki a Ihu hoki ki
to tatou Ariki;
3 Kua homai na hoki e tona kaha Atua
ki a tatou nga mea katoa mo te ora, mo
te karakia pai, i te mea ka mātau nei ki
te Kai karanga i a tatou i runga i te
kororia i te pai:
4 Na enei hoki i riro mai ai i a tatou
nga kupu whakaari, he mea nui whaka-
harahara, he mea utu nui; ma enei hoki
koutou ka whiwhi ai ki te ahua Atua, i
a koutou ka mawhiti mai nei i ta te hia-
hia pirau, *i tenei* i te ao nei.
5 Mo reira nei hoki, me whakapau
rawa o koutou uaua, a honoa iho te pai
ki runga ki to koutou whakapono; ki
runga hoki ki te pai ko te matauranga;
6 Ki runga ki te matauranga ko te
pēhi o te hiahia; a ki runga ki te pēhi o
te hiahia ko te manawanui; ki runga ki
te manawanui ko te tikanga o te ka-
rakia;
7 Ki runga ki te karakia pai ko te
atawhai ki nga teina; ki runga ki te
atawhai ki nga teina ko te aroha.
8 Ki te mea hoki kei a koutou enei
mea, a e nui ana, ka meinga *koutou* kia
kaua e mangere kia kaua e hua kore i
runga i te matauranga ki to tatou Ariki
ki a Ihu Karaiti.
9 Te tangata hoki kahore nei i a ia
enei mea, he matapo, he atarua, kua
wareware ki te horoinga o ona hara o
mua.
10 Mo konei, e *aku* teina, kia puta o
koutou uaua ki te whakapumau i to

koutou karangatanga i *to koutou* whiri-
whiringa: ki te penei hoki ta koutou
mahi e kore rawa koutou e tapepa:
11 Penei hoki ka whiwhi nui koutou
ki te tapokoranga ki te rangatiratanga
mutunga kore o to tatou Ariki, ara o te
Kai whakaora o Ihu Karaiti.
12 Mo reira ano e kore ahau e mangere
ki te whakamahara tonu i a koutou ki
enei mea, kua mātau nei ano koutou,
kua oti ano te whakau ki runga ki tenei
mea pono.
13 Ki toku whakaaro hoki, i a au e
noho ana i tenei tapenakara, he mea
tika ano kia whakaoho ahau i a koutou,
kia whakamahara;
14 E mohio ana hoki ahau e kore e
wheau ka mahue *tenei* tapenakara aku,
ka pera ano me ta to tatou Ariki ta Ihu
Karaiti i whakakite mai ai ki a au.
15 Ka puta ano hoki toku uaua kia
mau tonu ai to koutou mahara ki enei
mea, i muri i taku haerenga atu.
16 Ehara hoki i te mea he whai ta
matou i nga kupu i titoa e te whakaaro
tinihanga, i te mea e whakapuakina ana
e matou ki a koutou te kaha me te
haerenga mai o to tatou Ariki o Ihu
Karaiti, engari he kai titiro ano matou
ki tona nui.
17 I riro mai hoki he honore he ko-
roria ki a ia i te Atua Matua, i te putanga
mai o taua reo ki a ia i roto i te kororia
nui rawa, Ko taku Tama tenei i aroha
ai, ko taku i ahuareka atu ai.
18 I rongo ano matou ki tenei reo e
puta mai ana i te rangi, i a matou i tona
taha i runga i te maunga tapu.
19 A tenei ano kei a tatou te kupu
poropiti, he mea e nui atu ana te u; pai
tonu ki te anga ta koutou whakaaro ki
reira, he rama hoki e tiaho ana i te
wahi pouri, kia puao ra ano te ra, kia
ara ra ano te whetu o te ata i roto i o
koutou ngakau:
20 Ko tenei ta koutou e mohio ai i te
tuatahi, kahore he poropititanga o te
Karaipiture nona ake *ona* tikanga.
21 Ehara hoki i te mea na te tangata i
pai ake i puta mai ai te poropititanga i
mua, engari he mea whakamahara na te
Wairua Tapu i korero ai nga tāngata
tapu a te Atua.

UPOKO 2.

NA, he poropiti teka ano i mua i roto
i te iwi, he pera ano me nga kai
whakaako teka e puta ake a mua i roto
i a koutou; ma enei e mau puku mai
nga titorehanga whakangaro, he wha-
kakahore na ratou i te Ariki i hokona ai
ratou, *a* he mea hohoro tonu te wha-
kangaromanga e takina iho e ratou ki a
ratou ano.
2 He tokomaha ano hoki e aru i ta
ratou tikanga taikaha; ma enei ano te
ara o te pono ka korerotia kinotia ai.
3 A *i a ratou* ka apo nei i te moni, ka
titoa e ratou etahi kupu kia whai taonga
ai ratou i a koutou: nonamata te tuku-
nga mo ratou ki te hē, e kore ano e
whakaroa; kahore hoki he moe o to
ratou whakangaromanga.
4 Na, kihai i tohungia e te Atua nga
anahera i hara, engari peia ana *ratou* e
ia ki te po, he mea herehere i te pouri,
he mea tiaki mo te whakawakanga;
5 A kihai i tohungia te ao tawhito, he
mea tiaki ia nāna a Noa, te tokowaru,
te kai kauwhau i te tika, i tana kawenga
mai i te waipuke ki te ao o te hunga
karakia kore;
6 Nga pa ano hoki, a Horoma a Ko-
mora, meinga ana e ia hei pungarehu,
huribia iho, he mea whakawa, waiho
iho hei tohu ki te hunga e noho karakia
kore i nga wa i muri;
7 Ko Rota ia ko te tangata tika wha-
kaorangia ake e ia, i a ia e whakapouritia
ana e te ritenga taikaha a te hunga
kino;
8 I taua tangata tika, e noho ana i roto
i a ratou, mamae ana *tona* ngakau tika i
a ratou mahi kino i tana i kite ai i tana
i rongo ai, i tenei ra i tenei ra:
9 Mātau tonu te Ariki ki te whakaora
i te hunga karakia i roto i te whakama-
tautauranga, kia waiho ano hoki te hunga
hē mo a te ra whakawa whiua ai:
10 Tera rawa ia *tana* mo te hunga e
whai ana i ta te kikokiko, e haere ana i
runga i te hiahia poke, e whakahawea
ana ki te rangatiratanga: he hunga
hikaka, e whai ana i ta ratou ake; kahore
hoki e wehi ki te korero kino ki nga
tāngata nunui.
11 Na, nga anahera he nui rawa nei te
kaha te mana, kahore e puaki i enei he
kupu kino mo ratou i te aroaro o te Ariki
ina whakawa.
12 Ko era ia, rite tonu ratou ki te
kararehe kahore nei he whakaaro, he
mea maori anake, i hangā nei hei hopu-
kanga hei whakangaromanga, korero
kino ana ratou ki nga mea kahore nei e
mohiotia e ratou; a ka ngaro i runga i
ta ratou tikanga pirau;
13 Ka whiwhi ratou ki te utu o te hē;
ki ta ratou whakaaro iho he koanga
ngakau ta te tinana whakaahuareka i te

awatea. He ira *ratou*, he whakaheanga
mai, e kai ana i nga mea papai i runga
i a ratou mahi tinihanga i a ratou e
hakari tahi ana me koutou;
14 O ratou kanohi kī tonu i te puremu,
kahore hoki e mutu to ratou hara; e
poaina ana e ratou nga hinengaro ka-
hore i u: he ngakau to ratou kua oti te
whakamahi ki te apo; he tamariki kua
oti te kanga:
15 Mahue ake i a ratou te ara tika,
kotiti ke ana ratou, whai tonu ai i te
ara o Paraama *tama* a Pohora, i whaka-
pai nei ki te utu o te hē;
16 Otira i riria ano ia mo tana hē: i
korero te kararehe reo kore no te tangata
nei ano te reo, a pēhia ana e ia te wai-
rangitanga o te poropiti.
17 He puna wai kore enei tāngata, he
kapua e akina ana e te tūpuhi; pouri
kerekere te wahi kua rite mo ratou, mo
ake tonu atu.
18 Tetere rawa hoki, he mea teka noa
a ratou korero, e poaina ana e ratou ki
nga hiahia o te kikokiko, ki nga hiahia
taikaha, te hunga kua mawhiti rawa atu
i roto i te hunga e noho ana i te hē.
19 He here-kore ta ratou e whakaari
nei ki a ratou, *heoi* he pononga ratou na
te pirau: ki te taea hoki te tangata e te
hoa riri, hei pononga ia mana.
20 I a ratou hoki kua mawhiti mai i
roto i nga mea poke o te ao, no te mea
ka mātau nei ki te Ariki, ara ki te Kai
whakaora ki a Ihu Karaiti, na, ki te
mau ano ratou, a ka hinga rawa i aua
mea, kino noa atu to ratou whakamutu-
nga i te timatanga.
21 Erangi hoki te kore e mātau ki te
ara o te tika, he kino rawa ia te mātau,
me te tahuri ke atu ano i te ture tapu
kua tukua nei ki a ratou.
22 Heoi te tukunga iho ki a ratou rite
tonu ki ta te whakatauki pono, Kua hoki
te kuri ki tona ruaki; me, Te poaka
ano i horoia, ki *tana* titakatakanga i te
paru.

UPOKO 3.

KO te rua tenei o aku pukapuka, e
aku *hoa* aroha, ka tuhituhia atu
nei e ahau ki a koutou; hei whakaoho
i o koutou hinengaro tinihanga kore kia
mahara:
2 Kia mahara ai koutou ki nga kupu i
korerotia i mua e nga poropiti tapu, ki
ta matou hoki ki ta nga apotoro a te
Ariki a te Kai whakaora:
3 Ko tenei ta koutou e mātau ai i te
tuatahi, tera e puta mai etahi kai wha-
kamanumanu i nga ra whakamutunga,
e haere ana i runga i nga ritenga o o
ratou hiahia ake,
4 E mea ana, Kei hea te korero o tona
haerenga mai? mau tonu hoki nga mea
katoa no te moenga ra ano o nga mātua,
pera tonu me to te orokohanganga.
5 E pai ana hoki ratou kia kuare ki
tenei, na te kupu a te Atua nga rangi i
mua, me te whenua ano he mea hanga
no roto i te wai, i roto ano i te wai.
6 He hurihanga na enei i ngaro ai i te
wai te ao o era wa.
7 Ko nga rangi onaianei ia me te
whenua, he mea rongoa na taua kupu ra
ano, he mea waiho marire mo te ahi, ina
taea te ra e whakaritea ai te whakawa, e
whakangaromia ai nga tāngata karakia
kore.
8 Na, kei kuare koutou, e *aku hoa*
aroha, ki tenei mea kotahi, ki ta te Ariki
he ra kotahi rite tonu ki nga tau kotahi
mano, a nga tau kotahi mano rite tonu
ki te ra kotahi.
9 E kore te Ariki e whakaroa ki tana
kupu whakaari, *e kore* e rite ki ta etahi
e ki nei he whakaroa; engari e mana-
wanui ana ki a tatou, kahore hoki ona
hiahia kia mate etahi, engari kia tae
katoa mai ki te ripeneta.
10 E puta mai hoki te ra o te Ariki,
ano he tahae i te po; ko reira pahemo
atu ai nga rangi, tona nui hoki o te
tangi; na, ka ngiha nga mea timatanga
i te ahi ka rewa; a pau ake i te ahi te
whenua me ana mahi.
11 Na, mo te rewa nei enei mea katoa,
kia pehea ra he tikanga ma koutou i
runga i te whakahaere tapu i te kara-
kia;
12 Me te tumanako atu me te takare
atu ano koutou ki te taenga mai o te ra
o te Atua, e rewa ai nga rangi i te ahi,
e ngika ai nga mea timatanga e me-
melia ai?
13 Heoi kei te tumanako atu nei tatou
ki nga rangi hou ki te whenua hou, ki
tana i whakaari mai ai, ko reira noho ai
te tika.
14 Mo konei ra, e *aku hoa* aroha, i a
koutou ka tumanako atu na ki enei mea,
kia puta o koutou uaua kia rokohina ai
koutou e ia i runga i te rangimarie, tē
whai ira, tē whai koha.
15 Kia mahara ano koutou ki te mana-
wanui o to tatou Ariki he whakaoranga;
ko te mea hoki ia i tuhituhia ki a koutou
e to tatou teina aroha e Paora, he mea i
rite tonu ki te matauranga kua homai
nei ki a ia;

16 I pera hoki i ana pukapuka katoa,
i korerotia hoki enei mea ki reira; kei
reira ano hoki etahi mea e pakeke ana
ki te waakaaro, whakawiria ketia ake e
te hunga kuare e te hunga kahore ano i
u, ko ta ratou hanga ano ia ki era atu
Karaipiture, a ngaro iho ratou.
17 Na, e *aku hoa* aroha, ka mātau
wawe nei koutou, kia tupato kei kaha-
kina atu koutou e te hē o te hunga kino,
kei taka atu, kei kore e u.
18 Engari kia neke ake i runga i te
aroha noa, i te matauranga o to tatou
Ariki, ara o te Kai whakaora o Ihu
Karaiti. *Waiho atu* i a ia te kororia,
aianei a ake tonu atu. Amine.

KO TE PUKAPUKA TUATAHI

A HOANI

APOTORO KI NGA TĀNGATA KATOA.

UPOKO 1.

TE mea o te timatanga, ta matou i
rongo ai, ta o matou kanohi i kite
ai, ta matou i titiro atu ai, ta o matou
ringaringa i whāwhā atu ai, *nga mea*
o te Kupu o te ora;
2 (I whakakitea mai hoki te ora, a kite
ana matou, na, ka whakaatu nei, ka
kauwhau nei ki a koutou i te ora tonu, i
tera i te Matua i mua, a kua whakakitea
mai nei ki a matou;)
3 Ko ta matou ra i kite ai i rongo ai e
kauwhautia atu nei e matou ki a koutou,
kia uru tahi ai koutou me matou: na,
ka uru tahi nei matou ki te Matua, ki
tana Tama hoki ki a Ihu Karaiti.
4 Na, ka tuhituhia atu nei enei mea e
matou ki a koutou, kia tino nui ai to
koutou hari.
5 Ko te korero ano tenei i rongo ai
matou ki a ia, a ka korerotia atu e
matou nei ki a koutou, na, he mārama-
tanga te Atua, kahore rawa hoki he
pouri i roto i a ia.
6 Ki te mea tatou ka uru tahi tatou ki
a ia, me te haere ano tatou i te pouri, e
korero teka ana tatou, ehara hoki i te
pono ta tatou e mahi nei:
7 Ki te haere ia tatou i te mārama-
tanga, me ia hoki e noho nei i te māra-
matanga, na, ka whiwhi tahi tatou tetahi
ki ta tetahi, a e horoia ana o tatou hara
e nga toto o Ihu Karaiti o tana Tama.
8 Ki te mea tatou kahore o tatou hara,
e whakapohehe ana tatou i a tatou ano, a
kahore te pono i roto i a tatou.
9 Ki te whaki tatou i o tatou hara, e pono
ana ia e tika ana, a ka murua e ia o tatou
hara, ka horoia hoki o tatou hē katoa.
10 Ki te mea tatou kahore tatou i hara,
ka meinga ia he kai korero teka, a ka-
hore tana kupu i roto i a tatou.

UPOKO 2.

E AKU tamariki nonohi, ka tuhituhi
atu nei ahau i enei mea ki a koutou,
kia kaua ai koutou e hara. A ki te hara
tetahi, he kai korero mo tatou kei te
Matua, ko Ihu Karaiti, ko te tika:
2 Ko ia ano te whakamarietanga mo o
tatou hara: ehara i te mea mo o tatou
anake, mo o te ao katoa ano hoki.
3 Ma konei hoki tatou ka mātau ai kua
mātau tatou ki a ia, ki te puritia e tatou
ana ture.
4 Ki te mea tetahi, Kua mātau ahau ki
a ia, a kahore e pupuri i ana ture, he
tangata teka ia, a kahore te pono i roto i
a ia.
5 Te tangata e pupuri ana i tana kupu,
kua tino rite pu i a ia te aroha o te Atua:
ma konei tatou ka mātau ai kei roto
tatou i a ia.
6 Te tangata e mea ana e noho ana ia
i roto i a ia, ko te tikanga tenei māna ko
tona haere kia rite ki to tera haere.
7 E *aku* teina, ehara taku i te ture hou
ka tuhituhia atu nei e ahau ki a koutou,
engari ko te ture tawhito, ko tera i a
koutou o te timatanga iho ra ano. Te
ture tawhito ko te kupu i rongo ai koutou
no te timatanga iho ra ano.
8 *Tenei* ano ia he ture hou e tuhituhia
atu nei e ahau ki a koutou; he mea
pono i tana, i ta koutou, kua pahemo atu
hoki te pouritanga, a ko te māramatanga
pono tenei te whiti nei.

9 Te tangata e mea ana kei te māra-
matanga ia, a e mauahara ana ki tona
teina, kei roto ano ia i te pouri, a taea
noatia tenei ra.
10 Te tangata e aroha ana ki tona
teina, e noho ana ia i roto i te mārama-
tanga, kahore hoki he tūtukitanga wae-
wae i roto i a ia.
11 Te tangata ia e mauahara ana ki
tona teina, kei te pouri ia, e haere ana ia
i roto i te pouri, kahore hoki ona matau-
ranga e haere ana ranei ia ki hea, no te
mea kua matapotia ona kanohi e te
pouri.
12 Ka tuhituhi atu nei ahau ki a kou-
tou, e nga tamariki nonohi, no te mea
kua murua o koutou hara he whakaaro
hoki ki tona ingoa.
13 Ka tuhituhi atu nei ahau ki a kou-
tou, e nga mātua, no te mea kua mātau
koutou ki a ia, ara, ki to te timatanga.
Ka tuhituhi atu nei ahau ki a koutou, e
nga taitamariki, no te mea kua hinga i a
koutou te *wairua* kino. Ka tuhituhi atu
nei ahau ki a koutou, e nga tamariki
nonohi, no te mea kua mātau koutou ki
te Matua.
14 I tuhituhi atu ai ahau ki a koutou,
e nga mātua, no te mea kua mātau kou-
tou ki a ia, ara, ki to te timatanga. I
tuhituhi atu ai ahau ki a koutou, e
nga taitamariki, no te mea e kaha ana
koutou, a e mau ana te kupu a te Atua i
roto i a koutou, kua hinga ano hoki i a
koutou te *wairua* kino.
15 Kaua e aroha ki te ao, kaua ano
hoki ki nga mea o te ao. Ki te aroha
tetahi ki te ao, kahore te aroha o te
Matua i roto i a ia.
16 Na, nga mea katoa i te ao, te hiahia
o te kikokiko, te hiahia o nga kanohi,
me te whakapehapeha ki nga rawa, ehara
i te Matua, engari no te ao.
17 Ka pahemo atu ano te ao, me tona
hiahia: tena ko te tangata e mea ana i
ta te Atua e pai ai, e noho tonu ana ia a
ake ake.
18 E nga tamariki nonohi, ko te taima
whakamutunga tenei: a ka rite ki ta
koutou i rongo ai e haere mai ana a
anatikaraiti; na, kua tokomaha nei nga
anatikaraiti; ma konei tatou ka mātau ai
ko te taima whakamutunga tenei.
19 I haere atu ratou i roto i a tatou,
ehara ia i te mea no tatou ratou; mehe-
mea hoki no tatou ratou, kua noho tonu
ki a tatou: otiia *he mea tenei* kia wha-
kakitea ai ratou katoa ehara i a tatou.
20 Na, he whakawahinga ano to koutou
na te Mea Tapu, e mātau ana ano hoki
koutou ki nga mea katoa.

21 Ehara i te mea i tuhituhi atu ai
ahau ki a koutou no te mea kahore kou-
tou e mātau ki te pono, engari no te mea
e mātauria ana e koutou, no te mea hoki
kahore tetahi mea teka i puta ake i te
pono.
22 Ko wai koia te tangata teka? he
teka ianei ko te tangata e mea ana, ehara
a Ihu i a te Karaiti? Ko te anatikaraiti
tenei, ko te tangata e whakakahore ana
ki te Matua ki te Tama.
23 Nga tāngata katoa e whakakahore
ana ki te Tama, kahore te Matua i a
ratou: te tangata e whakaae ana ki te
Tama, kei a ia ano hoki te Matua.
24 Na, kia mau ki roto ki a koutou ta
koutou i rongo ai no te timatanga ra
ano. Ki te mea ka mau i roto i a koutou
ta koutou i rongo ai no te timatanga ra
ano, e mau ano koutou i roto i te Tama,
i roto ano hoki i te Matua.
25 Ko te mea ano hoki tenei i wha-
kaaria mai nei e ia ki a tatou, ko te
oranga tonutanga.
26 I tuhituhia atu e ahau enei mea ki
a koutou, mo te hunga e whakapohehe
ana i a koutou.
27 Otiia e mau ana ano i roto i a kou-
tou tana whakawahinga kua riro mai na
i a koutou: kahore hoki o koutou mea e
whakaakona ai koutou e tetahi: na, te
whakawahinga e whakaako na i a kou-
tou ki nga mea katoa, pono tonu, kahore
hoki he teka, kia rite ra ki tana i wha-
kaako ai i a koutou to koutou mau ki
roto ki a ia.
28 Na, inaianei, e nga tamariki nonohi,
kia mau ki roto ki a ia; kia whai mata-
tanga ai tatou ina puta mai ia, kei wha-
kama hoki ki a ia ina haere mai ia.
29 Ki te mātau koutou e tika ana ia,
ka mātau koutou he mea whanau nāna
nga tāngata katoa e mea ana i te tika.

UPOKO 3.

KIA kite koutou i te tikanga o te
aroha i homai nei e te Matua ki a
tatou, ara, kia karangatia tatou ko nga
tamariki a te Atua! koia te ao tē mātau
ai ki a tatou, kahore hoki i mātau ki
a ia.
2 E nga *hoa* aroha, he tamariki tatou
na te Atua inaianei; a kahore ano i kitea
noatia he aha ranei tatou a mua: otira e
mohio ana tatou, ka puta mai ia, ka rite
tatou ki a ia; ka kite hoki tatou i a ia,
a ia ake ano.
3 Na, ki te mea kei tetahi tenei tuma-
nakotanga atu ki a ia, ka tahia atu e

ia ona hē, kia rite ai ki a ia te hē-kore
nei.
4 Te tangata e mea ana i te hara, he
takahi tāna i te ture: he takahanga hoki
te hara i te ture.
5 E mātau ana ano koutou i whaka-
kitea mai ia hei whakakahore i o tatou
hara; kahore ano hoki he hara i roto i
a ia.
6 Te tangata e mau ana i roto i a ia e
kore e hara: nga tāngata katoa e hara
ana, kahore i kite i a ia, kahore ano hoki
ratou i mātau ki a ia.
7 E nga tamariki nonohi, kei whaka-
pohehetia koutou e tetahi: te tangata e
mea ana i te tika, he tika ano ia, pera
hoki me tera e tika ana.
8 Te tangata e mea ana i te hara, no
te rewera ia; he hara hoki to te rewera
no te timatanga ra ano. Mo konei te
Tama a te Atua i whakakitea mai ai,
kia whakakahoretia ai e ia nga mahi a
te rewera.
9 Te tangata kua whanau i te Atua e
kore e mea i te hara; no te mea e mau
ana tona purapura i roto i a ia: a e kore
e ahei i a ia te hara, no te mea kua
whanau ia i te Atua.
10 Ma konei ka kitea ai nga tamariki
a te Atua, me nga tamariki a te rewera:
te tangata e kore e mahi i te tika, ehara
ia i te Atua, me ia ano hoki e kore e
aroha ki tona teina.
11 Ko te korero hoki tenei i rongo ai
koutou i te timatanga, kia aroha tatou
tetahi ki tetahi.
12 Kaua ra e pera me Kaina; no te
wairua kino nei ia, a kohurutia ana e ia
tona teina. A na te aha ia i kohuru ai i
a ia? No te mea i kino ana mahi, a ko
a tona teina i tika.
13 Kaua e miharo, e aku teina, ki te
kino te ao ki a koutou.
14 E mātau ana tatou kua whiti atu
tatou i te mate ki te ora, no te mea
e aroha ana tatou ki nga teina. Te
tangata kahore e aroha ki te teina, e
noho ana ia i roto i te mate.
15 Te tangata e mauahara ana ki tona
teina, he kai patu tangata ia: a ka
mātau koutou, na, te kai patu tangata
kahore he oranga tonutanga e mau ana
i roto i a ia.
16 Na konei tatou i mātau ai ki *tona*
aroha, i tuku atu hoki ia i a ia kia
mate mo tatou: a e tika ana kia tukua
tatou e tatou ano ki te mate mo nga
teina.
17 Na, te tangata i a ia nei nga oranga
o tenei ao, a ka kite e matea ana tetahi
mea e tona teina, na, ka tutakina iho e
ia tona ngakau aroha ki a ia, e mau
pehea ana te aroha o te Atua i roto i
a ia?
18 E aku tamariki nonohi, kaua e
waiho ma te kupu ma te arero te aroha;
engari ma te mahi ma te pono.
19 Ma konei hoki tatou ka mātau ai
no te pono tatou, ka whakau ai hoki i o
tatou ngakau i tona aroaro.
20 Na, ki te mea ka whakahe mai *o
tatou* ngakau ki a tatou, nui atu te
Atua i o tatou ngakau, e mātau ana ano
ia ki nga mea katoa.
21 E nga *hoa* aroha, ki te kore o tatou
ngakau e whakahe ake ki a tatou, ka
maia tatou ki te Atua.
22 A, te mea e inoia ana e tatou, ka
homai e ia ki a tatou, no te mea e pupuri
ana tatou i ana ture, a e mea ana i nga
mea ahuareka ki tona aroaro.
23 Ko tana ture ano tenei, Kia whaka-
pono tatou ki te ingoa o tona Tama o
Ihu Karaiti, kia aroha ano tetahi ki
tetahi, kia rite ano ki te ture i homai e
ia ki a tatou.
24 Na, te tangata e pupuri ana i ana
ture, e mau ana i roto i a ia, kei roto
ano hoki tera i a ia. Na konei ano
tatou i mātau ai e mau ana ia i roto i a
tatou, na te Wairua kua homai nei e ia
ki a tatou.

UPOKO 4.

E *AKU hoa* aroha, kaua e whaka-
pono atu ki nga wairua katoa,
engari me whakamatau nga wairua no
te Atua ranei; he tokomaha hoki nga
poropiti teka kua haere mai ki te ao.
2 Ma konei koutou ka mātau ai ki te
Wairua o te Atua: nga wairua katoa e
whakaae ana i haere mai a Ihu Karaiti i
te kikokiko, no te Atua era:
3 A, nga wairua katoa kahore e wha-
kaae i haere mai a Ihu Karaiti i te kiko-
kiko, ehara i te mea no te Atua: ko to
te anatikaraiti *wairua* ano tenei, i rongo
nei koutou e haere mai ana; a tenei ano
kei te ao nei inaianei.
4 No te Atua koutou, e nga tamariki
nonohi, kua kaha ano koutou i a ratou:
no te mea nui atu ia i roto i a koutou, i
tera i roto i te ao.
5 No te ao ratou: na reira no te ao
nei ano a ratou korero, a e whakarongo
ana te ao ki a ratou.
6 No te Atua tatou: te tangata e
mātau ana ki te Atua, e whakarongo
ana ia ki a tatou; te tangata ehara nei i
ta te Atua, e kore ia e whakarongo ki a
tatou. Ma konei tatou ka mātau ai

ki te wairua o te pono, ki te wairua o te hē.

7 E nga *hoa* aroha, kia aroha tatou tetahi ki tetahi: no te Atua hoki te aroha; a, te hunga katoa e aroha ana, kua whanau i te Atua, a e mātau ana ki te Atua.

8 Te tangata kahore e aroha, kahore ia e mātau ki te Atua; he aroha hoki te Atua.

9 Na konei i kitea mai ai te aroha o te Atua ki a tatou, na te mea kua tonoa mai e te Atua tana Tama kotahi ki te ao, kia ora ai tatou i a ia.

10 Ko to te aroha tenei, ehara i te mea ko tatou kua aroha ki te Atua, engari ko ia kua aroha ki a tatou, a tonoa mai ana e ia tana Tama hei whakamarietanga mo o tatou hara.

11 E *aku hoa* aroha, ki te mea i penei te aroha o te Atua ki a tatou, e tika ana hoki kia aroha tatou tetahi ki tetahi.

12 Kahore he wa i kite ai tetahi tangata i te Atua. Ki te aroha tatou tetahi ki tetahi, e noho ana te Atua i roto i a tatou, a kua rite pu tona aroha i roto i a tatou.

13 Na konei tatou i mātau ai e noho ana tatou i roto i a ia, me ia i roto i a tatou, na te mea kua homai e ia ta tona Wairua ki a tatou.

14 A kua kite ano matou, ka whakaatu nei ano hoki, i tonoa te Tama e te Matua hei Kai whakaora mo te ao.

15 Te tangata e whakaae ana ko Ihu te Tama a te Atua, e noho ana te Atua i roto i a ia, me ia ano hoki i roto i te Atua.

16 Kua mātau nei ano hoki tatou kua whakapono ki te aroha o te Atua ki a tatou. He aroha te Atua; a, te tangata e noho ana i runga i te aroha e noho ana i roto i te Atua, me te Atua ano hoki i roto i a ia.

17 Na konei te aroha i roto i a tatou ka rite pu ai, a ka whai maiatanga ano tatou a te ra whakawa: na te mea e rite ana ki a ia tatou e noho nei i tenei ao.

18 Kahore he mataku i roto i te aroha; engari ka makā te mataku ki waho e te aroha ina tino rite; no te mea he mamae to te mataku. Na, te tangata e mataku ana, kahore ia i tino rite i roto i te aroha.

19 E aroha ana tatou ki a ia, no te mea ko ia kua aroha ki a tatou i te tuatahi.

20 Ki te mea tetahi, E aroha ana ahau ki te Atua, a e mauahara ana ki tona teina, he tangata teka ia: te tangata hoki kahore e aroha ki tona teina i kitea nei e ia, me pehea ka aroha ai ia ki te Atua kahore nei i kitea e ia?

21 Kei a tatou ano hoki tenei ture he mea nāna, Te tangata e aroha ana ki te Atua, kia aroha hoki ia ki tona teina.

UPOKO 5.

NGA tāngata katoa e whakapono ana ko Ihu te Karaiti, kua whanau i te Atua: nga tāngata katoa ano hoki e aroha ana ki te Pāpā, e aroha ana ano ki tona whanau.

2 Ma konei tatou ka mātau ai e aroha ana tatou ki nga tamariki a te Atua, ma te mea ka aroha tatou ki te Atua, a ka pupuri i ana ture.

3 Ko te aroha hoki tenei ki te Atua, kia pupuri tatou i ana ture: ehara hoki ana ture i te mea taimaha.

4 Nga mea katoa hoki kua whanau i te Atua e kaha ana i te ao: a ko te wikitoria tenei e taea ai te ao, ko to tatou whakapono.

5 Ko wai i kaha i te ao? ehara ianei te tangata e whakapono ana ko Ihu te Tama a te Atua?

6 Ko ia tenei i haere mai nei i runga i te wai i te toto, ko Ihu te Karaiti; ehara i te mea i runga i te wai anake, engari i runga i te wai i te toto. Ko te Wairua hoki te kai whakaatu, he pono hoki te Wairua.

7 Tokotoru hoki nga kai whakaatu i te rangi, ko te Matua, ko te Kupu, ko te Wairua Tapu: a kotahi ano enei tokotoru.

8 A tokotoru nga kai whakaatu i te whenua, ko te Wairua, ko te wai, ko te toto: a kotahi ano ta ratou tokotoru.

9 Ki te whakaae atu tatou ki ta nga tāngata whakaatu, he nui ke ta te Atua whakaatu: ko ta te Atua whakaatu hoki tenei, i whakaaturia mai e ia mo tana Tama.

10 Te tangata e whakapono ana ki te Tama a te Atua, he whakaaturanga ano tana kei roto i a ia: te tangata e kore e whakapono ki te Atua, kua meinga ia he kai korero teka; no te mea kahore ia i whakapono ki te whakaaturanga i whakaaturia mai nei e te Atua mo tana Tama.

11 A ko te whakaaturanga tenei, ara kua homai e te Atua ki a tatou te oranga tonutanga, kei roto ano i tana Tama tenei oranga.

12 Te tangata kei a ia te Tamaiti, kei a ia ano te oranga; te tangata kahore nei i a ia te Tama a te Atua, kahore i a ia te oranga.

13 I tuhituhia atu ai e ahau enei mea ki a koutou e whakapono nei ki te ingoa o te Tama a te Atua; kia mātau ai koutou kei a koutou te oranga tonutanga, kia whakapono ai hoki koutou ki te ingoa o te Tama a te Atua.

14 Ko to tatou maiatanga ano tenei ki a ia, na, ki te inoia e tatou tetahi mea i a ia, tana i pai ai, ka whakarongo mai ia ki a tatou:

15 A ki te mea ka mātau tatou e whakarongo ana ia ki ā tatou mea e inoi ai tatou, ka mātau ano kei a tatou ano nga mea i inoia e tatou i a ia.

16 Ki te mea ka kite tetahi i tona teina e hara ana, haunga te hara e mate ai *ia*, me inoi ia, a e homai he oranga ki a ia mo te hunga ehara nei to ratou i te hara e mate ai *ratou*. Tera ano te hara e mate ai: e kore ahau e mea kia inoi ia mo tera.

17 He hara nga hē katoa: tenei ano tetahi hara ehara nei i te mea e mate ai.

18 E mātau ana tatou, na, nga tāngata katoa kua whanau i te Atua kahore e hara; engari ka tiaki te tangata kua whanau i te Atua i a ia ano, e kore hoki te *wairua* kino e pa atu ki a ia.

19 Ka mātau nei tatou no te Atua tatou, a kei te takoto te ao katoa i roto i te kino.

20 Na, e mātau ana ano tatou kua haere mai te Tama a te Atua, a kua homai e ia ki a tatou he matauranga, kia mohio ai tatou *ki a ia* ki te Mea Pono; kei roto ano hoki tatou *i a ia* i te Mea Pono, *ara* i tana Tama i a Ihu Karaiti. Ko te Atua pono tenei, me te oranga tonutanga.

21 E *aku* tamariki nonohi, kia tupato koutou ki nga whakapakoko. Amine.

KO TE PUKAPUKA TUARUA

A HOANI APOTORO.

NA te kaumatua ki te wahine rangatira kua oti te whiriwhiri, ki ana tamariki hoki, e arohaina ponotia nei e ahau; a ehara i te mea e ahau anake, e nga tāngata katoa ano hoki kua mātau ki te pono;

2 He whakaaro hoki ki te pono e mau nei i roto i a tatou, a e mau ano ki a tatou, ake ake ake:

3 Kia tau ki a koutou te aroha noa, te mahi tohu, me te rangimarie, he mea na te Atua Matua, na te Ariki hoki na Ihu Karaiti, na te Tama a te Matua, i runga ano i te pono i te aroha.

4 Hari pu ahau noku i kite i etahi o o tamariki e haere ana i runga i te pono, e whakarite ana i te ture kua homai ki a tatou e te Matua.

5 Na, tenei ano taku kupu ki a koe, e tai, ehara i te ture hou taku e tuhituhi atu nei ki a koe, engari ko tera i a tatou no te timatanga, kia aroha tatou tetahi ki tetahi.

6 A ko te aroha tenei, kia haere tatou i runga i ana ture. Ko te ture ano tenei, kia rite ki ta koutou i rongo ai i te timatanga, hei runga i tera he haerenga ma koutou.

7 He tokomaha hoki te hunga whakapohehe kua tae mai ki te ao, kahore nei e whakaae i haere mai a Ihu Karaiti i te kikokiko. Ko te tangata whakapohehe tenei, ko te anatikaraiti.

8 Kia whai whakaaro ki a koutou ano, kei maumauria a tatou mahi, engari kia tino nui te utu e riro i a tatou.

9 Te tangata e poka ke ana, a kahore e mau ki te whakaakoranga a te Karaiti, kahore te Atua i a ia: te tangata e mau ana ki te whakaakoranga a te Karaiti, kei tenei te Matua me te Tama.

10 Ki te haere atu tetahi ki a koutou, a ehara tenei i te whakaakoranga e kawea atu e ia, kaua ia e puritia ki te whare, kaua ano hoki e oha atu ki a ia:

11 Ki te oha atu hoki tetahi ki a ia, ka uru ia ki ana mahi kino.

12 He maha nga mea hei tuhituhinga atu maku ki a koutou, *heoi* kihai ahau i pai ki te pepa ki te mangumangu: engari e mea ana ahau tera ahau e haere atu ki a koutou, a ka korero atu he mangai he mangai, kia tino nui ai to tatou hari.

13 Tenei te oha atu nei ki a koe nga tamariki a tou teina whiriwhiri. Amine.

KO TE PUKAPUKA TUATORU

A HOANI APOTORO.

NA te kaumatua ki a Kaiu, ki te *hoa* aroha ki taku e aroha atu nei i runga i te pono.

2 E te *hoa* aroha, nui atu i nga mea katoa taku inoi kia kake koe ki te pai, kia ora, kia pera ano me tou wairua kua kake ki te pai.

3 Hari pu hoki ahau ki nga teina i haere mai nei, i whakaatu i te pono i roto i a koe, ara, tou haere i runga i te pono.

4 Kahore aku hari e nui atu ana i enei, ara kia rongo ahau e haere ana aku tamariki i runga i te pono.

5 E te *hoa* aroha, pono tonu tau mahi e mea na koe mo nga teina, mo nga tāngata iwi ke ano hoki;

6 E whakaatu na i tou aroha i te aroaro o te hahi: na, ki te rite ki ta te Atua tau kawenga i a ratou, ka pai to mahi:

7 He whakaaro hoki ki *tona* ingoa i haere atu ai ratou, kihai ano i riro i a ratou tetahi mea a nga tauiwi.

8 Koia i tika ai kia whakamanuhiri tatou i nga tāngata penei, kia ai hoki tatou hei hoa mahi mo te pono.

9 I tuhituhi atu ahau ki te hahi: otira kahore matou e manakohia mai e Rioterepi, tana hoki e pai ai ko ia kia meinga hei tuatahi mo ratou.

10 Mo konei ki te haere atu ahau, ka mahara ahau ki ana mahi e mea nei ia, ki te kino o ana kupu i a ia e hāmemememe mai nei mo matou; kahore hoki tana i mutu i konei, kahore ia e manako ki nga teina, a ki te pai etahi, e riria ana e ia, e peia ana i roto i te hahi.

11 E te *hoa* aroha, kaua e arumia te kino, engari te pai. Te tangata e mahi pai ana, no te Atua ia: tena ko te kai mahi i te kino, kahore ia kia kite i te Atua.

12 E korerotia *paitia* ana a Rimitiriu e te katoa, e te pono ano hoki: hei kai whakaatu ano hoki matou; e mohio ana ano koutou he mea pono ta matou whakaaturanga.

13 He maha nga mea hei tuhituhinga atu maku, otira e kore ahau e pai kia tuhituhi atu ki a koe ki te mangumangu ki te pene:

14 E mea ana hoki ahau tera ahau e kite wawe i a koe, a e korero taua he mangai he mangai. *Kia tau* te rangimarie ki a koe. Tenei nga hoa aroha te oha atu nei ki a koe. Oha atu ki nga hoa aroha me te whakahua ano i te ingoa *o tera o tera.*

KO TE PUKAPUKA

A HURA.

NA Hura, na te pononga a Ihu Karaiti, na te teina o Hemi, ki te hunga kua oti te whakatapu e te Atua Matua, he mea tiaki i roto i a Ihu Karaiti, he hunga karanga:

2 Kia whakanuia ki a koutou te mahi tohu, te rangimarie, me te aroha.

3 E nga *hoa* aroha, tākare tonu ahau ki te tuhituhi atu ki a koutou mo *nga mea o to tatou* oranga tahi, i mea hoki me tuhituhi atu ki a koutou, me whakahauhau kia kaha *ta koutou* tohe ki te whakapono kua oti nei te tuku mai ki te hunga tapu.

4 Kua tomo puku mai hoki etahi tāngata, i tuhituhia i mua mo tenei whakataunga-hē, he hunga karakia kore, whakaputaina ketia ake e ratou te aroha

noa o to tatou Atua hei mea mo nga
hiahia taikaha, a whakakahore ana ratou
ki te Atua ko ia anake nei te rangatira,
ki to tatou Ariki hoki ki a Ihu Karaiti.
5 Na, e mea ana ahau kia whakamaharatia koutou, kua mātau noa ake ano hoki koutou ki tenei, i whakaorangia mai e te Ariki te iwi i te whenua o Ihipa, muri iho whakangaromia ana e ia te hunga kihai nei i whakapono.
6 Na, nga anahera kihai nei i mau ta ratou o te timatanga, heoi whakarerea ake e ratou to ratou nohoanga ake, kua waiho e ia i raro i te pouri, mau tonu *te here* ki nga mekameka, mo te whakawakanga o te ra nui.
7 Ka rite ki Horoma raua ko Komoro, me nga pa i tata ki a raua, i pera nei me enei, te puremu, te whai i nga kikokiko ke; kua waiho ratou hei tohu, pangia ana ratou e te whiu, *ara* e te ahi e ka tonu ana.
8 Ko ta tenei hunga moemoea ano hoki tena, e whakapoke ana i te kikokiko, e whakahawea ana ki te kawanatanga, e korero kino ana ki nga rangatira.
9 Na, Mikaera te tino anahera, i ta raua ngangautanga ko te rewera, i a ia e tohe ana ki te tinana o Mohi, kihai i tae tona aro ki te whakapuaki mai i te kupu kino mona, i a ia e whakawa ana, i mea *kau* ia, Ma te Ariki koe e riri.
10 Ko enei ia, e korerotia kinotia ana e ratou nga mea kahore nei ratou i mātau: na, nga mea e matauria noatia ake nei e ratou tahi ko nga kararehe whakaaro kore, hē iho ratou i aua mea.
11 Aue te mate mo ratou! kua haere nei hoki ratou i te ara o Kaina, kua torere rawa hoki ki te hē, ara, ki to Paraama utu, na, ko to Kora totohenga hei whakangaromanga mo ratou.
12 He toka moana ratou i roto i a koutou hakari aroha, i a ratou e hakari tahi ana me *koutou*, e whangai ana i a ratou ano, kahore hoki e mataku: he kapua wai kore e akina ana e nga hau; he rakau kua pirau nei nga rau, he mea hua kore, ka rua nei nga matenga, he mea kua unuhia ake i nga pakiaka;
13 He ngaru pua no te moana, ko to ratou whakama nei i te huka; he whetu atiutiu noa, pouri kerekere te wahi kua rite mo ratou, mo ake tonu atu.
14 I poropititia ano hoki enei e Enoka e te tokowhitu i muri i a Arama, i a ia i mea, Na, kei te haere mai te Ariki me nga mano tini o tona hunga tapu,
15 Kia whakaritea he whakawa mo nga tāngata katoa, a kia riria te hunga karakia kore katoa o ratou mo a ratou mahi karakia kore katoa, i hē ai ratou ki te karakia, mo nga kupu pakeke katoa i korerotia e te hunga hara, e te hunga karakia kore mona.
16 He hunga amuamu ratou, he kowhetewhete, e haere ana i runga i o ratou hiahia ake, tetere rawa ano hoki *nga kupu* e korero nei o ratou mangai, he hunga miharo kanohi ratou, he mea kia riro mai ai he mea *ma ratou.*
17 E nga *hoa* aroha, kia mahara koutou ki nga kupu i korerotia i mua e nga apotoro a to tatou Ariki a Ihu Karaiti;
18 I mea hoki ratou ki a koutou, tera e puta mai te hunga whakamanumanu i te wa whakamutunga, e haere ana i runga i o ratou hiahia karakia kore.
19 He hunga tenei e momotu ke ana i *a ratou*, he hunga ngakau maori, kahore nei i a ratou te Wairua.
20 Ko koutou ia, e nga *hoa* aroha, hangā ake koutou hei whare ki runga ki to koutou whakapono tapu rawa, me te inoi ano i roto i te Wairua Tapu,
21 Me te tiaki ano i a koutou i runga i te aroha o te Atua, me te tatari atu ano ki te mahi tohu a to tatou Ariki a Ihu Karaiti, e taea ai te oranga tonutanga.
22 Ko etahi ano tohungia, he mea kowae marie.
23 Ko etahi me whakaora i runga i te mataku, me to mai i roto i te kapura; te kakahu nei ano kua poke i te kikokiko, whakariharihangia.
24 Na, te Mea kaha ki te tiaki i a koutou kei hinga, ki te whakatu hoki i a koutou ki te aroaro o tona kororia he mea koha kore i runga i te hari whakaharahara,
25 *Ko ia* anake nei te Atua te Mea mātau, to tatou Kai whakaora, *waiho atu* i a ia te kororia me te nui, te kaha me te mana, aianei a ake ake ake. Amine.

KO TE

WHAKAKITENGA A HOANI.

UPOKO 1.

KO te whakakitenga a Ihu Karaiti,
i homai e te Atua ki a ia, kia
whakakitea ai e ia ki ana pononga nga
mea meake nei rite; na, whakaaturia
mai ana e ia, he mea mea na tana ana-
hera, i tonoa mai e ia ki tana pononga
ki a Hoani:
2 Ki te kai whakaatu i te kupu a te
Atua, i te whakaaturanga hoki o Ihu
Karaiti, i tana hoki i kite ai.
3 Ka hari te tangata e titiro ana i te
pukapuka, me te hunga ano hoki e
whakarongo ana ki nga kupu o te poro-
pititanga, a e pupuri ana i nga mea kua
oti te tuhituhi ki reira: kua tata hoki
te taima.
4 Na Hoani ki nga hahi e whitu i
Ahia: *Kia tau* ki a koutou te aroha noa,
me te rangimarie, he mea na Tenei e
ora nei inaianei, i mua ano ia, a kei te
haere mai ano; he mea ano na nga
Wairua e whitu i mua i tona torona;
5 He mea ano na Ihu Karai i, na te
kai whakaatu pono, ko ia nei te putanga
matamua o te hunga mate, me te ranga-
tira o nga kingi o te whenua. I aro-
haina nei tatou e ia, i horoia ano hoki o
tatou hara ki ona toto,
6 A meinga ana tatou e ia hei kingi
hei tohunga ki te Atua, ara ki tona
Matua; *waiho atu* i a ia te kororia me
te kaha, ake tonu atu. Amine.
7 Tenei ia te haere mai nei me nga
kapua, a e kite i a ia nga kanohi katoa,
me te hunga hoki i wero i a ia: ka aue
ano hoki nga hapu katoa o te whenua
ki a ia. Ae, Amine.
8 Ko ahau te Arepa me te Omeka, te
timatanga me te whakamutunga, e ai ta
te Ariki, e ora nei inaianei, i mua ano
ia, a kei te haere mai ano, ko te Kaha
rawa nei ia.
9 Ko ahau tenei ko Hoani, ko to kou-
tou tuakana, kua uru tahi nei ki te
tukinotanga, ki te rangatiratanga ano
hoki me te manawanui o Ihu Karaiti, i
te motu ahau e karangatia nei ko Pa-
tamo, he mea hoki mo te kupu a te
Atua, mo te whakaaturanga hoki o Ihu
Karaiti.
10 I te Wairua ahau i te ra o te Ariki,
a ka rongo ahau i te reo nui i muri i a au,
me te mea no te tētere,
11 E mea ana, Ko ahau te Arepa me
te Omeka, ko te tuatahi me te whaka-
mutunga. Tuhituhia ki te pukapuka
tāu e kite nei, tukua atu hoki ki nga
hahi e whitu i Ahia; ki Epeha, ki
Hamurana, ki Perekamu, ki Taiataira,
ki Harariha, ki Pirarerepia, ki Rao-
rikia.
12 Na, toku tahuritanga ake kia kite i
te reo i korero nei ki ahau. Tahuri
rawa ake, ka kite ahau i nga turanga
rama koura e whitu;
13 A i waengapu o nga turanga rama
e whitu *ko tetahi* e rite ana ki te Tama
a te tangata, tatū noa ki nga waewae
tona kakahu, he mea whitiki hoki te
uma ki te whitiki koura;
14 Ko tona mātenga me nga makawe
he ma, anō he huruhuru ma no te hipi,
anō he hukarere; ko ona kanohi, anō
he mura ahi;
15 Ona waewae ano hoki rite tonu ki
te parahi pai, anō e ka ana i roto i te
oumu; tona reo, ano ko te haruru o nga
wai maha.
16 E whitu ano nga whetu i tona ringa-
ringa matau: i puta atu ano hoki he
hoari i roto i tona mangai, he mea e rua
nei ona mata, he mea koi: tona kanohi
hoki, ano ko te ra ina kaha te whiti
mai.
17 A, toku kitenga i a ia, hinga ana
ahau ki ona waewae, anō he tangata
kua mate. Na, ka whakapangia mai e
ia tona ringaringa matau ki a au, ka
mea mai ki a au, Kaua e mataku; ko
ahau te tuatahi me te whakamutunga:
18 Ko ahau ano tenei e ora nei, i mate
ano hoki ahau i mua; na, kei te ora
tenei ahau, a ake tonu atu, Amine; kei
a au ano nga ki o te po raua ko te
mate.
19 Tuhituhia nga mea kua kite nei koe,
nga mea onaianei nei, me nga mea
meake nei puta i muri iho i enei mea;

20 Te mea ngaro nei, nga whetu e whitu i kitea e koe i taku ringa matau, me nga turanga rama koura e whitu. Nga whetu e whitu ko nga anahera o nga hahi e whitu: a nga turanga rama e whitu i kite na koe, ko nga hahi e whitu.

UPOKO 2.

TUHITUHIA atu ki te anahera o te hahi i Epeha; Ko nga kupu enei a te kai pupuri i nga whetu e whitu i tana ringa matau, a e haerere ana i waenganui o nga turanga rama koura e whitu;
2 Ka mātau ahau ki āu mahi, ki tou uaua, ki tou manawanui, a e kore koe e ata hanga ki te hunga kino: kua whakamatautauria hoki e koe te hunga e mea nei he apotoro ratou, a ehara, kua mau ano hoki i a koe he hunga teka *ratou:*
3 I pēhia koe, heoi whakamanawanui tonu, mahi ana koe he whakaaro hoki ki toku ingoa, kahore hoki i hoha.
4 Otira he mea ano toku ki a koe, no te mea kua whakarerea e koe tou aroha tuatahi.
5 Na, kia mahara ki te wahi i taka iho ai koe, ripeneta, mahia hoki nga mahi o mua; ki te kahore, ka hohoro taku haere atu ki a koe, ka nekehia atu e ahau tou turanga rama i tona wahi, ki te kore koe e ripeneta.
6 Ko tenei ia tau na, e kino ana koe ki nga hanga a nga Nikoraiti, e kinongia nei e ahau.
7 Te tangata he taringa ona, kia rongo ia ki ta te Wairua e mea nei ki nga hahi; Te tangata i a ia te wikitoria, ka hoatu e ahau māna e kai ta te rakau o te ora, e tu ana i waenganui o te pararaiha o te Atua.
8 Tuhituhia ano hoki ki te anahera o te hahi i Hamurana; Ko nga kupu enei a te tuatahi a te whakamutunga, i mate nei a kua ora;
9 Ka mātau ahau ki āu mahi, ki tou tukinotanga, ki tou rawakoretanga, (heoi e whai taonga ana ano koe,) *e mātau ana ano ahau* ki te korero kino a te hunga e mea nei he Hurai ratou, a ehara, engari ko te whakamenenga ratou o Hatana.
10 Kaua e wehi ki nga mamae meake nei pa ki a koe, na, tera e makā etahi o koutou e te rewera ki te whare herehere, kia whakamatautauria ai koutou; a ka whakamamaetia koutou kotahi tekau nga ra: kia pono koe a mate noa, a maku e hoatu ki a koe te karauna o te ora.
11 Te tangata he taringa ona, kia rongo ia ki ta te Wairua e mea nei ki nga hahi; Te tangata i a ia te wikitoria, e kore ia e kino i te matenga tuarua.
12 Tuhituhia ano hoki ki te anahera o te hahi i Perekamu; Ko nga kupu enei a te kai mau i te hoari koi e rua nei nga mata;
13 Ka mātau ahau ki āu mahi, ki te wahi hoki e noho na koe, ko te wahi ia i te torona o Hatana: a e mau ana koe ki toku ingoa, kahore hoki koe i whakakahore ki toku whakapono, i nga ra hoki i a Anatipa taku kai whakaatu pono, i whakamatea nei i roto i a koutou i te wahi e noho na a Hatana.
14 Tenei ia etahi mea aku ki a koe, no te mea kei a koe te hunga e mau ana ki te whakaakoranga a Paraama, nāna nei i whakaako a Paraka ki te maka tūtukitanga-waewae ki te aroaro o nga tamariki a Iharaira, e kai ai ratou i nga mea i patua ma te whakapakoko, e puremu ai hoki.
15 Kei a koe ano hoki te hunga e mau ana ki te whakaakoranga a nga Nikoraiti, ki taku e whakarihariha atu nei.
16 Ripeneta; na, ki te kahore, ka hohoro taku haere atu ki a koe, a ka whawhaitia ratou e ahau ki te hoari o toku mangai.
17 Te tangata he taringa ona, kia rongo ia ki ta te Wairua e mea nei ki nga hahi; Te tangata i a ia te wikitoria, ka hoatu e ahau te mana huna, māna e kai, ka hoatu ano e ahau ki a ia he kohatu ma, me te ingoa hou, he mea tuhituhi ki te kohatu, e kore nei e matauria e tetahi e te tangata anake kua whiwhi.
18 Na, tuhituhia atu ki te anahera o te hahi o Taiataira; Ko nga kupu enei a te Tama a te Atua, nona nei nga kanohi i rite ki te mura ahi, ona waewae ano hoki rite tonu ki te parahi pai;
19 E mātau ana ahau ki āu mahi, ki tou aroha, ki tou mahi minita, ki tou whakapono, ki tou manawanui, ki āu mahi; nga mea ano hoki o muri nui atu i o mua.
20 Tenei ano ia etahi mea aku ki a koe, no te mea e tukua ana e koe taua wahine a Ietepere, e mea nei he poropiti ia, ki te whakaako ki te kukume i aku pononga kia moe tahae, kia kai ano hoki i nga mea e patua ana ma nga whakapakoko.
21 I hoatu ano e ahau ki a ia he taima e ripeneta ai ia ki tana moe tahae; a kihai ia i ripeneta.
22 Na, ka makā ia e ahau ki tetahi

moenga, me te hunga ano hoki e puremu ana ki a ia, ki roto ki te tukinotanga nui, ki te kore ratou e ripeneta ki a ratou mahi.
23 Ka whakamatea ano hoki e ahau ona tamariki kia mate rawa; a ka mātau nga hahi katoa ko ahau te kai rapu i ta nga whatumanawa i ta nga ngakau: ka rite hoki ki a koutou mahi taku e hoatu ai ki tenei ki tenei o koutou.
24 Ko taku kupu ia tenei ki a koutou, ki era atu hoki i Taiataira, ki te hunga kahore nei i a ratou tenei whakaakoranga, a kahore ano kia mātau ki nga hohonutanga o Hatana, ki a ratou mea e korero nei; E kore e whakawaha atu e ahau tetahi atu mea whakataimaha ki a koutou.
25 Ko tera ia i a koutou, puritia kia tae atu ra ano ahau.
26 Na, te tangata i a ia te wikitoria, a e puritia ana e ia aku mahi taea noatia te mutunga, maku e hoatu ki a ia he mana ki nga tauiwi:
27 A he rino te tokotoko e whakahaere tikanga ai ia mo ratou; ka pākarua ratou, ano he oko na te kai pokepoke paru: ka rite ki ta taku Matua i homai ai ki a au.
28 Ka hoatu ano e ahau ki a ia te whetu o te ata.
29 Te tangata he taringa ona, kia rongo ia ki ta te Wairua e mea nei ki nga hahi.

UPOKO 3.

NA, tuhituhia atu ki te anahera o te hahi i Harariha; Ko nga kupu enei a *te Ariki,* kei a ia nei nga Wairua e whitu o te Atua, me nga whetu e whitu; Ka mātau ahau ki āu mahi, na, he ingoa tou e ora ana koe, heoi he tupapaku ano koe.
2 Kia mataara, whakaukia nga mea e toe nei, ka tata nei te mate: kahore hoki ahau i kite i au mahi kia tino rite ki te aroaro o te Atua.
3 Kia mahara ra ki te rironga mai *o nga mea* i a koe, ki āu i rongo ai hoki, a puritia, ripeneta hoki. Na, ki te kore koe e mataara, ka tae atu ahau ki a koe, ano he tahae, e kore hoki koe e mātau ki te haora e tae atu ai ahau ki a koe.
4 Tera kei a koe etahi ingoa he torutoru na i Harariha, kahore nei i poke o ratou kakahu; na, e haereere tahi ratou me ahau, he ma hoki *nga kakahu;* no te mea e pai ana ratou.
5 Te tangata i a ia te wikitoria, e whakakakahuria ia ki te kakahu ma; e kore ano hoki e murua e ahau tona ingoa i te pukapuka o te ora, e whakaaetia ano e ahau tona ingoa ki te aroaro o toku Matua, ki te aroaro ano hoki o ana anahera.
6 Te tangata he taringa ona, kia rongo ia ki ta te Wairua e mea nei ki nga hahi.
7 Na, tuhituhia atu ki te anahera o te hahi i Pirarerepia; Ko nga kupu enei a te tapu, a te pono, kei a ia nei te ki o Rawiri, ko ia hei whakapuare, a kahore tetahi hei tutaki; māna hoki e tutaki, a kahore tetahi hei whakapuare;
8 E mātau ana ahau ki āu mahi: na, kua hoatu e ahau ki tou aroaro he tatau puare, e kore nei e taea te tutaki e tetahi: he kaha hoki tou, he mea iti nei, a kua puritia ano e koe taku kupu, kahore ano hoki koe i whakakahore ki toku ingoa.
9 Na, maku e mea te hunga o te whakamenenga o Hatana, e mea nei he Hurai ratou, a ehara, he teka hoki na ratou; na, maku ratou e mea kia haere mai kia koropiko ki mua i ou waewae, a e mātau ratou kua arohaina koe e ahau.
10 Na, kua puritia na e koe te kupu o taku manawanuitanga, whaihoki ka puritia koe e ahau i te wa o te whakamatautauranga, meake nei puta ki te ao katoa, hei whakamatautau i te hunga e noho ana i te whenua.
11 Na, ka hohoro taku haere atu: puritia tau, kei tangohia tou karauna e tetahi.
12 Te tangata i a ia te wikitoria, maku ia e mea hei pou i roto i te whare o toku Atua, e kore ano ia e haere atu ki waho i nga wa i muri: maku hoki e tuhituhi ki runga ki a ia te ingoa o toku Atua, te ingoa hoki o te pa o toku Atua, o Hiruharama hou, ka heke iho nei i te rangi i toku Atua; me toku ingoa hou ano hoki.
13 Te tangata he taringa ona, kia rongo ia ki ta te Wairua e mea nei ki nga hahi.
14 Tuhituhia atu ki te anahera o te hahi o nga Raoriki; Ko nga kupu enei a te Amine, a te kai whakaatu, he pono nei ia he tika, te timatanga o ta te Atua hanganga;
15 Ka mātau ahau ki āu mahi, ehara koe i te matao, ehara koe i te werawera: e pai ahau me i matao koe, me i werawera ranei.
16 Na, he mea mahanahana kau koe, ehara i te matao ehara i te werawera,

ka ruakina atu koe e ahau i roto i taku mangai.

17 Na, e ki na koe, Kua whai taonga ahau, kua tini aku rawa, kahore hoki tetahi mea e matea ana e ahau; a kahore e mātau he waikorohuhu noa iho koe, he hē noa iho, he rawakore, he matapo, he mea kakahu kore:

18 Ko taku kupu tenei ki a koe, kia hokona ki a au he koura mou kua oti te tahu ki te ahi, kia whai rawa ai koe; he kakahu ma hoki, hei kakahu ki a koe, kia kaua ai hoki e kitea te whakama o tou tūnga kautanga; pania hoki ou kanohi ki te rongoa, kia kite ai koe.

19 Aku e aroha nei, ka riria e ahau, ka whiua: na, kia ngakau nui koe, ripeneta hoki.

20 Tenei ahau te tu nei ki te tatau, te patuki nei: ki te whakarongo tetahi ki toku reo, a ka uaki i te tatau, e tomo atu ahau ki a ia, a hei hoa ahau mona ki te kai, hei hoa ano ia moku ki te kai.

21 Te tangata i a ia te wikitoria, ka hoatu e ahau ki a ia kia noho ki toku taha ki runga ki toku torona, me ahau hoki, i a au nei te wikitoria, a kua noho ki te taha o toku Matua i runga i tona torona.

22 Te tangata he taringa ona, kia rongo ia ki ta te Wairua e mea nei ki nga hahi.

UPOKO 4.

MURI iho i enei mea ka kite ahau, na, he tatau kua oti te whakapuare i te rangi: a ko te reo tuatahi i rongo ai ahau me te mea no tetahi tētere e ki mai ana ki a au, e mea ana, Haere mai ki runga nei, a e whakakitea e ahau ki a koe nga mea kua takoto mo muri i enei.

2 I reira pu ano kua nohoia ahau e te Wairua: na, he torona kua tu ki te rangi, a i runga i te torona *ko tetahi* e noho ana.

3 A te ahua o tera i noho ra rite tonu ki te kamaka hahapa, ki te hararina: he aniwaniwa ano i nga taha katoa o te torona, te ahua kei to te emerara.

4 A i nga taha katoa o te torona etahi torona e rua tekau ma wha: i kitea ano e ahau i runga i nga torona e rua tekau ma wha nga kaumatua e noho ana, he mea whakakakahu ki te kakahu ma; a he karauna koura ano a ratou i runga i o ratou mātenga.

5 Me te puta mai ano i roto i te torona he uira, he whatitiri, he reo: e whitu ano hoki nga rama ahi e ka ana i mua i te torona; ko nga Wairua e whitu enei o te Atua.

6 I mua ano o te torona he moana karahi, te rite kei te haupapa: a i waenganui o te torona, i nga taha katoa o te torona, ko nga mea ora e wha, kapi tonu a mua a muri o ratou i te kanohi.

7 Te tuatahi o nga mea ora i rite ki te raiona, te tuarua o nga mea ora i rite ki te kuao kau, na, te mata o te tuatoru o nga mea ora i rite ki to te tangata, a, te wha o nga mea ora i rite ki te ekara e rere ana.

8 Na, aua mea ora e wha e ono nga parirau o tetahi o tetahi i nga taha katoa; kī tonu ano hoki a roto *o ratou* i te kanohi: a kahore e mutu ta ratou i te ao i te po, he mea tonu ta ratou, Tapu, tapu, tapu te Ariki te Atua Kaha rawa, i mua nei ia, tenei ano inaianei, a e haere mai ana ano a mua.

9 A i te mea ka hoatu e nga mea ora te kororia, te honore, me te whakawhetai, ki tera e noho ana i runga i te torona, e ora ana ake ake ake,

10 Ka hinga iho nga kaumatua e rua tekau ma wha ki te aroaro o tera e noho ana i runga i te torona, a ka koropiko ki a ia e ora tonu nei ake ake ake, ka panga hoki i o ratou karauna ki mua o te torona, ka mea,

11 Tika tonu, e te Ariki, kia riro i a koe te kororia te honore te kaha: i hangā hoki e koe nga mea katoa, nau ano i pai ake i takoto ai aua mea, *na reira ano* hoki i hangā ai.

UPOKO 5.

A I kitea ano e ahau i te taha ki matau o tera e noho ana i runga i te torona, he pukapuka kua oti te tuhituhi a roto a tua hoki, he mea hiri ki nga hiri e whitu.

2 I kite ano ahau i tetahi anahera kaha e karanga ana, he nui te reo, Ko wai e tikangatia hei whakatuwhera i te pukapuka, hei wawahi i ona hiri?

3 A kihai i taea e tetahi i te rangi, i te whenua, i raro i te whenua, te whewhera i te pukapuka, te titiro ki reira.

4 Na, nui atu taku tangi, no te mea hoki kihai i kitea tetahi i tikangatia hei whewhera, hei korero i te pukapuka, te titiro iho ranei ki reira.

5 Na, ka mea mai tetahi o nga kaumatua ki a au, Kaua e tangi, na, kua riro te wikitoria i te Raiona o te hapu o Hura, i te Putake o Rawiri, māna e

whakatuwhera te pukapuka, e wawahi
ona hiri e whitu.
6 A i kite ano ahau, na, i waenganui o
te torona, o nga mea ora hoki e wha, i
waenganui ano hoki o nga kaumatua, he
Reme e tu ana, te ahua kei to te mea i
whakamatea, e whitu ona haona, e whitu
nga kanohi, ko nga Wairua e whitu enei
o te Atua, kua tonoa nei puta noa i te ao.
7 Na, ka haere atu ia, ka tango i te
pukapuka i roto i te ringaringa matau o
tera e noho ana i runga i te torona.
8 Ano ka tango ia i te pukapuka, ka
hinga iho nga mea ora e wha, me nga
kaumatua e rua tekau ma wha, ki te
aroaro o te Reme, he hāpa ano hoki i
tetahi i tetahi o ratou, me nga oko koura
kī tonu i nga mea kakara, ko nga inoi
ia a te hunga tapu.
9 Na, ka waiata ratou i te waiata hou,
ka mea, Pai tonu koe hei tango i te
pukapuka, hei wahi i ona hiri: i wha-
kamatea hoki koe, a hokona ana matou
e koe *hei hunga* mo te Atua ki ou toto,
i roto i nga hapu, i nga reo, i nga hui-
huinga tāngata, i nga iwi katoa;
10 A meinga ana matou e koe hei
kingi hei tohunga ki to matou Atua:
ka kingi ano matou ki runga ki te
whenua.
11 A i kite atu ano ahau, i rangona
hoki e ahau he reo no nga anahera
tokomaha, i nga taha katoa o te torona,
no nga mea ora hoki, no nga kaumatua
ano hoki: na, te tokomaha o ratou ko
nga mano tekau mano tekau, me nga
mano mano;
12 Nui atu to ratou reo ki te mea mai,
Pai tonu te Reme i whakamatea hei
tango i te kaha, i te taonga, i te matau-
ranga, i te mana, i te honore, i te koro-
ria, i te whakapai.
13 A i rongo ano ahau ki nga mea
hanga katoa o te rangi, o te whenua, i
raro ano hoki i te whenua, ki era hoki i
te moana, me nga mea katoa o reira, e
mea ana, *Waiho atu* i tenei e noho nei i
runga i te torona, i te Reme hoki, te
whakapai, te honore, te kororia, te kaha,
a ake ake ake.
14 Na, ka mea mai nga mea ora e wha,
Amine. A i hinga iho ano nga kauma-
tua e rua tekau ma wha, koropiko ana
ratou ki tera e ora tonu ana, a ake ake
ake.

UPOKO 6.

A I kite ahau i te wāhanga o tetahi o
nga hiri e te Reme, i rongo hoki
ahau i tetahi o nga mea ora e wha e mea
mai ana, ano he reo whatitiri, Haere
mai kia kite.
2 I kite ano ahau, na, he hoiho ma:
na, te kai noho i runga he kopere tona;
a i hoatu ano he karauna ki a ia: a
haere atu ana ia i runga i te wikitoria ki
te wikitoria ano.
3 A, i tana wāhanga i te rua o nga
hiri, ka rongo ahau i te rua o nga mea
ora e mea ana, Haere mai kia kite.
4 Na, ko te haerenga atu o tetahi
hoiho he mea whero: i hoatu ano ki te
kai noho i runga kia tangohia atu e ia
te rangimarie i runga i te whenua, kia
patu ai ratou tetahi i tetahi: i hoatu
ano hoki he hoari nui ki a ia.
5 A, i tana wāhanga i te toru o nga
hiri, ka rongo ahau i te toru o nga mea
ora e mea ana, Haere mai kia kite. A,
taku tirohanga atu, na, he hoiho ma-
ngu; a, te kai noho i runga he pauna
taimaha tana kei tona ringaringa.
6 A rongo ana ahau i te reo i waenga-
nui o nga mea ora e wha e mea ana,
He kuata witi mo te pene, e toru kuata
parei mo te pene; kei kino hoki to mahi
ki te hinu me te waina.
7 A, i tana wāhanga i te wha o nga
hiri, ka rongo ahau i te reo o te wha o
nga mea ora e mea ana, Haere mai kia
kite.
8 A, taku tirohanga atu, na, he hoiho
ahua ma: me te kai noho i runga, tona
ingoa ko te Mate, me te aru ano te
Reinga i a ia. A i hoatu ano ki a raua
nga tikanga ki te tuawha o nga wahi o
te whenua, kia whakamatea ki te hoari,
ki te mate kai, ki te mate turoro, ki nga
kararehe hoki o te whenua.
9 A, i tana wāhanga i te rima o nga
hiri, ka kitea e ahau i raro i te āta nga
wairua o te hunga i whakamatea mo te
kupu a te Atua, mo ta ratou whakaatu-
ranga hoki:
10 Nui atu to ratou reo ki te karanga,
i mea ratou, Kia pehea te roa, e te Ariki,
he tapu he pono nei koe, *ou*, ka kore
nei e whakawa, e rapu utu mo o matou
toto, i te hunga e noho ana i runga i te
whenua?
11 A i hoatu ano he kakahu ma ki
tenei ki tenei o ratou; ka korerotia ano
hoki ki a ratou, he okiokinga mo
ratou mo tetahi wa iti, kia rite ra ano o
ratou hoa pononga me o ratou teina, e
patua nei i nga wa i muri, e peratia me
ratou nei.
12 A ka kite ahau i tana wāhanga i te
ono o nga hiri, na, he ru nui; kua ma-
ngu te ra, ano he kakahu taratara, mea

huruhuru nei, kua rite ano te marama
ki te toto;
13 A taka iho ana nga whetu o te
rangi ki te whenua, pera ana me te piki
e whakangahoro nei i ona hua matamua,
ina whakaoioia e te hau nui.
14 Kua riro ke hoki te rangi, ano he
pukapuka e whakakopakopaia ana; i
nekehia atu ano hoki nga maunga katoa
me nga motu i o ratou turanga.
15 Na, nga kingi o te whenua, nga
tāngata nunui, nga tāngata taonga, nga
rangatira mano, nga tāngata kaha, nga
pononga katoa, me nga rangatira katoa,
piri ana ratou ki roto ki nga ana ki nga
toka o nga maunga;
16 Me te ki ake ano ratou ki nga
maunga ki nga toka, E hinga ki runga
ki a matou, hei huna i a matou i te
kanohi o tera e noho ana i runga i te
torona, i te riri hoki o te Reme:
17 Kua taea hoki te ra nui o tana riri;
a ko wai e tu?

UPOKO 7.

A MURI iho i enei mea ka kite ahau
tokowha nga anahera, e tu ana i
nga pito e wha o te whenua, e pupuri
ana i nga hau e wha o te whenua, kia
kaua e pupuhi te hau ki runga ki te
whenua, kia kaua ki te moana, kia kaua
ki nga rakau katoa.
2 A i kite ano ahau i tetahi atu anahe-
ra e haere ake ana i te putanga mai o te
ra, kei a ia te hiri a te Atua ora: nui
atu tona reo ki te karanga ki nga ana-
hera tokowha, i tukua nei ki a ratou kia
meatia he kino ki te whenua ki te
moana,
3 E mea ana, Kaua e meatia he kino
ki te whenua, kaua hoki ki te moana,
kaua hoki ki nga rakau; kia hiritia ra
ano e matou nga rae o nga pononga a
to tatou Atua.
4 A i rongo ahau ki te tokomaha o te
hunga i hiritia: kotahi rau e wha tekau
ma wha nga mano i hiritia, no nga pu
katoa o nga tamariki a Iharaira.
5 O te pu o Hura kotahi tekau ma rua
nga mano i hiritia. O te pu o Reu-
pena kotahi tekau ma rua nga mano i
hiritia. O te pu o Kara kotahi tekau
ma rua nga mano i hiritia.
6 O te pu o Ahere kotahi tekau ma rua
nga mano i hiritia. O te pu o Nepeta-
rima kotahi tekau ma rua nga mano i
hiritia. O te pu o Manahe kotahi tekau
ma rua nga mano i hiritia.
7 O te pu o Himiona kotahi tekau ma
rua nga mano i hiritia. O te pu o Riwai
kotahi tekau ma rua nga mano i hiritia.
O te pu o Ihakara kotahi tekau ma rua
nga mano i hiritia.
8 O te pu o Hapurona kotahi tekau
ma rua nga mano i hiritia. O te pu o
Hohepa kotahi tekau ma rua nga mano
i hiritia. O te pu o Peniamine kotahi
tekau ma rua nga mano i hiritia.
9 Muri iho i enei mea ka kite ahau, na,
he mano tini e kore nei e taea e tetahi
te tatau, no nga iwi katoa, no nga hapu,
no nga huihuinga tāngata, no nga reo, e
tu ana i mua i te torona i mua hoki i te
Reme, he mea whakakakahu ki nga
kakahu ma, he nikau ano hoki kei o
ratou ringaringa;
10 Nui atu to ratou reo ki te karanga
i mea ratou, Te whakaoranga na to
tatou Atua e noho nei i runga i te
torona, na te Reme hoki.
11 Me te tu ano hoki nga anahera
katoa i nga taha katoa o te torona, o nga
kaumatua, me nga mea ora e wha,
takoto tapapa ana hoki ratou ki mua i te
torona, koropiko ana ki te Atua,
12 I mea, Amine: Te whakapai, te
kororia, te matauranga, te whakawhe-
tai, te honore, te mana, te kaha, kei to
tatou Atua, ake ake ake. Amine.
13 A ka oho mai tetahi o nga kauma-
tua, ka mea mai ki a au, Enei kua oti
nei te whakakakahu ki nga kakahu ma
ko wai ra? i haere mai hoki ratou i hea?
14 Ano ra ko ahau ki a ia, E kara, e
mātau ana koe. Ka mea mai ano ia ki
a au, Ko te hunga tenei i haere mai i
te tukinotanga nui, kua horoia hoki e
ratou o ratou kakahu, he mea whakama
na ratou o ratou kakahu ki nga toto o te
Reme.
15 Koia ratou e noho nei ki mua i
te torona o te Atua, e mahi nei ki a ia i
te ao i te po i roto i tona whare: a, tera
e noho ra i runga i te torona, ka noho
ano ia i roto i a ratou.
16 Kore ake o ratou mate kai, kore ake
o ratou mate wai; e kore ano hoki te ra
e pa iho ki a ratou, tetahi werawera
ranei.
17 Ko te Reme hoki i waenganui o te
torona hei whangai i a ratou, māna
ratou e arahi ki nga puna wai ora: a
ma te Atua e muru atu nga roimata
katoa o o ratou kanohi.

UPOKO 8.

A, I tana wāhanga i te whitu o nga
hiri, kahore he mea i rangona

i te rangi me te mea kotahi te hawhe
haora.
2 I kite ano ahau i nga anahera toko-
whitu i tu ra i te aroaro o te Atua; a e
whitu nga tētere i hoatu ki a ratou.
3 A ka haere mai tetahi atu anahera,
ka tu ki te āta, he tahu whakakakara
tana, he mea koura; a he maha nga
whakakakara i hoatu ki a ia, hei tapiri-
tanga māna ki nga inoinga a te hunga
tapu katoa ki runga ki te āta koura i
mua i te torona.
4 A, te paoa o nga whakakakara, me
nga inoi a te hunga tapu, kake ana i
roto i te ringaringa o te anahera i te
aroaro o te Atua.
5 A ka mau te anahera ki te tahu wha-
kakakara, whakakiia ana e ia ki te
kapura o te āta, pangā ana e ia ki te
whenua: na, ko te putanga mai o nga
reo, o nga whatitiri, o nga uira, me te
ru.
6 Na, ka takatu nga anahera tokowhitu
i nga tētere e whitu, *ka mea* ki te wha-
katangi.
7 Whakatangi ana te anahera tuatahi,
na, he whatu tera he kapura he toto ano
hoki i roto, ka pangā ki te whenua:
na, kua pau i te ahi te wahi tuatoru o
nga rakau, pau ake hoki nga tarutaru
matomato katoa.
8 Te whakatangihanga a te rua o nga
anahera, na, me te mea he maunga nui
tera kua makā ki te moana, e ka ana i
te ahi: a ka meinga te wahi tuatoru o
te moana hei toto;
9 A mate iho te wahi tuatoru o nga
mea hanga i roto i te moana, o nga mea
whai ora; te wahi tuatoru hoki o nga
kaipuke ngaro iho.
10 A, te whakatangihanga a te toru o
nga anahera, na, kua taka iho i te rangi
he whetu nui e ka ana, ano he rama, a
taka ana ki te wahi tuatoru o nga awa,
ki nga puna wai hoki;
11 Te ingoa hoki o te whetu ko Kawa:
a ka meinga te wahi tuatoru o nga wai
hei womawori; he tokomaha ano hoki
nga tāngata i mate i nga wai, no te mea
kua kawa.
12 A, te whakatangihanga a te wha o
nga anahera, na, kua patua te wahi
tuatoru o te ra, me te wahi tuatoru o te
marama, me te wahi tuatoru o nga
whetu; na kua pouri te wahi tuatoru o
aua mea, kihai hoki i mārama te wahi
tuatoru o te ra, o te po ano hoki.
13 A i titiro ano ahau, a ka rangona
tetahi anahera e rere ana i waenganui o
te rangi, he nui tona reo ki te mea mai,
Aue, aue, aue, te mate mo te hunga e
noho ana i runga i te whenua, i era reo
hoki o te tētere a nga anahera tokotoru
meake nei tangi!

UPOKO 9.

AKA whakatangi ano te rima o nga
anahera, a ka kite ahau i tetahi
whetu kua taka iho i te rangi ki te
whenua: a ka hoatu ki a ia te ki o te
poka torere.
2 A uakina ana e ia te poka torere; a
ka kake he paoa i roto i te poka, ano he
paoa no te kapura nui; a pouri iho te ra
me te rangi i te paoa o te poka.
3 A ka puta atu i te paoa he mawhiti-
whiti ki runga ki te whenua: i hoatu
ano hoki ki a ratou he kaha, i rite ki
nga kopiona o te whenua e whai kaha
nei.
4 I korerotia ano hoki ki a ratou kia
kaua e kino i a ratou te tarutaru o te
whenua, tetahi mea matomato ranei,
tetahi rakau ranei; ko nga tāngata
anake kahore nei te hiri a te Atua i o
ratou rae.
5 I tukua ano hoki ki a ratou kia kaua
e whakamate i era, engari me whaka-
mamae kia rima ra ano nga marama:
na, to ratou whakamamae, ano ko te
whakamamaetanga a te kopiona, ina
wero i te tangata.
6 A e rapu ano nga tāngata i te mate
i aua ra, e kore ano e kitea; e hiahia
ano ratou kia mate, heoi ka oma te mate
i a ratou.
7 Na, nga ahua o nga mawhitiwhiti
rite tonu ki nga hoiho kua oti te whaka-
noho mo te tatauranga; a i runga i o
ratou mātenga *he mea* e rite ana ki nga
karauna koura, o ratou kanohi hoki,
ano he kanohi tangata.
8 He makawe ano to ratou, ano he
makawe wāhine, o ratou niho ano hoki,
me te mea no te raiona.
9 He pukupuku ano o ratou, ano he
pukupuku rino; te haruru o o ratou
pakau, ano ko te haruru o nga hariata o
nga hoiho maha e oma ana ki te tatau-
ranga.
10 He hiku ano o ratou koia ano kei to
te kopiona, he wero ano hoki i roto i o
ratou hiku: na, he kaha to ratou hei
tukino i nga tāngata, e rima nga ma-
rama.
11 He kingi ano to ratou, ko te ana-
hera o te poka torere, tona ingoa i te
reo Hiperu ko Aparona, tona ingoa i te
reo Kariki ko Aporiona.
12 Kua pahemo te tuatahi o nga aue;

na, e rua ake enei aue e haere mai
nei i muri i enei mea.
13 Na, ka whakatangi te ono o nga
anahera, a ka rongo ahau ki tetahi reo,
he mea no nga haona e wha o te āta
koura i te aroaro o te Atua,
14 E mea ana ki te ono o nga anahera,
kei a ia nei te tētere, Wetekina nga
anahera tokowha kua oti te herehere
ki te awa nui ki Uparati.
15 Na, ka wetekina nga anahera toko-
wha, kua rite noa ake nei, kia taka ra
ano te haora, te ra, te marama, te tau,
hei whakamate i te wahi tuatoru o nga
tāngata.
16 A te tokomaha o te taua o nga hoia
hoiho e rua rau nga miriona : i rongo
hoki ahau ki to ratou tokomahatanga.
17 Ko taku tenei i kite ai i a au e
titiro matakite ana, ko nga hoiho me
nga kai noho i runga, he pukupuku nei
o ratou, he mea ahi, he hakiniti, he
whanariki: na, nga upoko o nga hoiho,
ano he upoko raiona; a e puta mai ana
i roto i o ratou mangai he kapura he
paoa he whanariki.
18 Mate ake te wahi tuatoru o nga
tāngata i enei e toru, i te kapura, i te
paoa, i te whanariki, i puta mai i roto i
o ratou mangai.
19 Ko to ratou kaha hoki kei o ratou
mangai, kei o ratou hiku : o ratou hiku
koia ano kei to te nakahi, he upoko ano
o ratou, ko a ratou mea tukino enei.
20 Na, era atu tāngata kihai nei i
whakamatea e enei mate, kihai ratou i
ripeneta ki nga mahi a o ratou ringa-
ringa, kihai i mutu ta ratou koropiko ki
nga rewera, ki nga whakapakoko koura,
hiriwa, parahi, kohatu, rakau, ki nga
mea kahore nei e titiro, kahore e rongo,
kahore e haereere:
21 Kihai ano hoki i ripeneta ki a
ratou kohuru, ki a ratou mahi makutu,
ki a ratou puremutanga, ki a ratou
tahae.

UPOKO 10.

AKA kite ahau i tetahi atu anahera
kaha e heke iho ana i te rangi,
he kapua nei te kakahu : he aniwaniwa
ano i runga i *tona* mātenga, tona kanohi
rite tonu ki te ra, ona waewae rite tonu
ki te pou kapura :
2 Kei tona ringaringa ano hoki tetahi
pukapuka nohinohi e tuwhera ana : a e
takahi ana tona waewae matau ki te
moana, tona maui ki te whenua,
3 He nui ano tona reo ki te karanga,
ano he raiona e tangi ana : a ka karanga
ia, ka puaki nga reo o nga whatitiri e
whitu.
4 Ano ka puaki nga reo o nga whati-
tiri e whitu, ka mea ahau ki te tuhituhi:
na, ka rangona e ahau he reo i te rangi
e mea mai ana ki a au, Hiritia nga mea
kua whakapuakina nei e nga whatitiri e
whitu, kaua hoki enei e tuhituhia.
5 Na, te anahera i kitea e ahau e tu
ana i runga i te moana, i runga ano i te
whenua, kokiritia atu ana e ia tona ringa-
ringa ki te rangi,
6 A oatitia ana e ia te Mea ora tonu
ake ake ake, nāna nei i hanga te rangi
me ona mea, te whenua me ona mea, te
moana me ona mea, *i mea ia,* Na, kahore
ake he taima :
7 Otira i nga ra o te reo o te whitu o
nga anahera, ina mea ia ki te whaka-
tangi, ka whakaotia te mea ngaro a te
Atua, tana i kauwhau ai ki ana pononga
ki nga poropiti.
8 A ka korero ano ki a au te reo i
rongo ai ahau i te rangi, ka mea, Tikina
atu te pukapuka nohinohi e tuwhera na,
i te ringaringa o te anahera e tu na
i runga i te moana i runga ano i te
whenua.
9 Na ka haere ahau ki te anahera, ka
mea ki a ia, Homai ki a au te pukapuka
nohinohi na. Ka mea mai ia ki a au,
Tangohia kainga ; a ka kawa tou kopu,
ka reka ia ki tou mangai, ano he honi.
10 Na, ka tango ahau i te pukapuka
nohinohi i te ringaringa o te anahera,
kainga ana e ahau ; a i reka ano ki toku
mangai, ano he honi : kainga iho e au,
kua kawa toku kopu.
11 A ka mea mai ano ia ki a au, Me
poropiti ano koe ki nga huihuinga toko-
maha o nga tāngata, ki nga iwi, ki nga
reo, ki nga kingi.

UPOKO 11.

NA, kua homai ki a au he kakaho e
rite ana ki te tokotoko : a ka tu te
anahera, ka mea mai, E ara, whanganga
te whare o te Atua, me te āta, me te
hunga e koropiko ana i roto.
2 Me whakarere ia ki waho te marae
i te taha ki waho o te whare tapu, kaua
ia e whanganga; kua hoatu hoki ki nga
tauiwi : a e takatakahia e ratou te pa
tapu e wha tekau ma rua nga marama.
3 A maku e hoatu *he tikanga* ki aku
kai whakaatu tokorua, a e poropiti raua
kotahi mano e rua rau e ono tekau nga
ra, he kakahu taratara ano te kakahu.

4 Ko nga oriwa e rua enei, me nga turanga rama e rua, e tu nei i te aroaro o te Atua o te whenua.

5 A ki te mea tetahi ki te tukino i a raua, ka puta mai he kapura i roto i o raua mangai, e pau ai o raua hoa riri: ki te mea hoki tetahi ki te tukino i a raua, ko te whakamatenga tenei mona.

6 Kei a raua te tikanga mo te kopani i te rangi, kia kaua e ua te ua i nga ra o ta raua poropititanga: kei a raua ano te tikanga mo te whakaputa ke i nga wai hei toto, mo te patu ano i te whenua ki nga patunga katoa, i nga wa katoa e pai ai raua.

7 Ano ka mutu ta raua whakaatu, ka whawhai ki a raua te kararehe e haere ake ana i roto i te poka torere, a e taea raua e ia, e whakamatea raua.

8 *Ka takoto* ano o raua tinana ki te huarahi o te pa nui, e karangatia wairuatia nei ko Horoma ko Ihipa, ki te wahi hoki i ripekatia ai to tatou Ariki.

9 A e toru nga ra me te hawhe e tirohia ai o raua tinana e nga huihuinga tāngata, e nga hapu, e nga reo, e nga iwi, e kore ano hoki e tukua o raua tinana kia hoatu ki te urupa.

10 A e koa ki a raua te hunga e noho ana ki te whenua, e hari, e hoatu ano he mea hoatu noa e tetahi ki tetahi; no te mea i whakamamae enei poropiti tokorua i te hunga e noho ana i te whenua.

11 A muri iho i nga ra e toru me te hawhe, ka tapoko te manawa ora ki a raua, he mea na te Atua, a ka tu o raua waewae ki runga; nui atu hoki te wehi i pa ki te hunga e titiro ana ki a raua.

12 A ka rongo raua i te reo nui, i te rangi, e mea ana ki a raua, Haere ake korua ki konei. Na, haere atu ana raua ki te rangi i roto i te kapua; me te titiro ano o raua hoa riri ki a raua.

13 I taua haora ano nui atu te ru, a ka hinga te wahi whakatekau o te pa, a e whitu mano tāngata i mate i taua ru: na, ka mataku era atu, a hoatu ana e ratou he kororia ki te Atua o te rangi.

14 Kua pahemo te rua o nga aue; na, ka hohoro te toru o nga aue te haere mai.

15 Ka whakatangi ano te whitu o nga anahera; na, he nui nga reo i te rangi, e mea ana, Kua riro nga rangatiratanga o te ao i to tatou Ariki, i tona Karaiti hoki; a ko ia hei kingi ake ake ake.

16 Na, nga kaumatua e rua tekau ma wha, e noho ana i te aroaro o te Atua i runga i o ratou torona, ka takoto ratou ko o ratou kanohi ki raro, ka koropiko ki te Atua,

17 Ka mea, Ko ta matou whakawhetai atu tenei ki a koe, e te Ariki e te Atua Kaha rawa, tenei koe inaianei, i mua ano koe, a e haere mai ana ano; no te mea kua riro i a koe tou mana nui, a e kingi ano koe.

18 I riri hoki nga iwi, kua tae mai hoki tou riri, me te wa mo nga tupapaku e whakawakia ai, e hoatu ai hoki *e koe* he utu ki o pononga ki nga poropiti, ki te hunga tapu ano hoki, ki te hunga ano e wehi ana i tou ingoa, ki te hunga nonohi ki te hunga nunui; e whakangaromia ai hoki te hunga e whakangaro nei i te whenua.

19 A i whakapuaretia ano te whare o te Atua i roto i te rangi, a ka kitea te āka o tana kawenata i roto i tona whare: na, he uira tera, me nga reo, me nga whatitiri, me te ru, me te whatu nui.

UPOKO 12.

NA, ka kitea he tohu nui i te rangi; he wahine ko te ra tona kakahu, ko te marama kei raro i ona waewae, a i runga i tona mātenga ko nga whetu kotahi tekau ma rua hei karauna:

2 Kua hapū hoki ia na karanga ana, oke ana, he mamae whanautanga.

3 A, ka kitea tetahi atu tohu i te rangi, na, he tarakona nui he mea whero, e whitu ona mahunga, tekau ona haona, a e whitu ano nga karauna i runga i ona mahunga.

4 A e kumea ana e tona hiku te wahi tuatoru o nga whetu o te rangi, makā ana e ia ki te whenua: a ka tu te tarakona i te aroaro o te wahine i mea nei ki te whanau, hei kai mo tana tamaiti ina whanau.

5 Na, ka whanau he tamaiti tāne, māna nei e whakahaere tikanga mo nga iwi katoa ki te tokotoko rino: na, kua kahakina atu tana tamaiti ki te Atua, ki tona torona hoki.

6 A ka oma te wahine ki te koraha, kua rite noa ake hoki he kāinga mona ki reira i te Atua, ki reira whangainga ai ia, kia taka ra ano nga ra kotahi mano e rua rau e ono tekau.

7 Na, he whawhai tera kei te rangi: ko Mikaera ratou ko ana anahera e whawhai ana ki te tarakona; whawhai ana hoki te tarakona ratou ko ana anahera.

8 A kihai ratou i toa; kihai ano hoki to ratou wahi i kitea i te rangi i muri iho.

9 Na, ka makā te tarakona nui, te

nakahi onamata, e karangatia nei ko te Rewera, ko Hatana hoki, e whakapohehe nei i te ao katoa: ka makā ia ki te whenua, ko ia ratou tahi ko ana anahera i makā atu.

10 A ka rongo ahau i te reo nui i te rangi e ki ana, Tenei kua tae mai te whakaoranga, te kaha, me te rangatiratanga o to tatou Atua, me te mana hoki o tana Karaiti: no te mea kua whakatakā te kai whakapa hē ki o tatou teina, e whakapa hē nei ki a ratou i te ao i te po i te aroaro o to tatou Atua.

11 Hinga ana ia i a ratou, he meatanga hoki na nga toto o te Reme, na te kupu hoki o ta ratou whakaaturanga: kihai ratou i aroha ki te ora mo ratou, a mate noa.

12 Kia hari koutou ki tenei, e nga rangi, e te hunga hoki e noho ana i reira. Aue te mate mo te hunga e noho ana i te whenua i te moana hoki! kua heke atu hoki ki a koutou te rewera, nui atu hoki tona riri, no te mea kua mātau hoki ia he poto tana taima.

13 Ano ka kite te tarakona kua makā ia ki te whenua, ka whakatoia e ia te wahine nāna te *tamaiti* tāne i whanau nei.

14 Na, e rua nga pakau o tetahi ekara nui kua hoatu ki te wahine, kia rere ai ia ki te koraha, ki tona kāinga, ki reira whangainga ai a taka noa he taima, etahi taima, me te hawhe taima, kei kitea mai e te nakahi.

15 Na, ka ruakina mai he wai, ano he awa, e te nakahi i tona mangai i muri i te wahine, kia kahakina atu ai ia e te awa.

16 A ka awhinatia mai te wahine e te whenua, ka hamama te mangai o te whenua, inumia ake te awa i ruakina mai nei e te tarakona i roto i tona mangai.

17 Heoi riri ana te tarakona ki te wahine; haere ana ia ki te whawhai ki era atu o tona whanau, ki te hunga e pupuri ana i nga ture a te Atua, kei a ratou nei te whakaaturanga o Ihu Karaiti.

UPOKO 13.

NA, i te tu ahau i te one o te moana, a ka kite ahau i tetahi kararehe e haere ake ana i te moana, e whitu ona mahunga tekau nga haona, kotahi hoki tekau nga karauna i runga i ona haona, a i runga i ona mahunga ko te ingoa kohukohu.

2 A rite tonu te kararehe i kite ai ahau ki te reparo, ona waewae, kei o te pea, tona mangai, kei te mangai o te raiona: a ka hoatu e te tarakona tona kaha ki a ia, tona torona, he nui ano te mana.

3 A i kite ano ahau i tetahi o ona mātenga me te mea kua marū, he mea e mate rawa ai; heoi kua ora ia i *tona* patunga e mate ai ia: na, kei te miharo te ao katoa i muri mai o te kararehe.

4 Na, koropiko ana ratou ki te tarakona nāna nei i hoatu te mana ki te kararehe: koropiko ana hoki ki te kararehe, i mea ratou, Ko wai te rite ana ki te kararehe? Ko wai te kaha ana ki te whawhai ki a ia?

5 A i hoatu ano ki a ia he mangai, *he korero* nui he korero kohukohu nei tana korero; i hoatu ano hoki ki a ia he kaha e mahi ai ia, a taka noa nga marama e wha tekau ma rua.

6 A ka puaki i tona mangai he kohukohu ki te Atua, he kohukohu ki tona ingoa, ki tona nohoanga, ki te hunga hoki e noho ana i te rangi.

7 I tukua ano ki a ia kia whawhai ki te hunga tapu, kia taea hoki ratou e ia: i hoatu ano ki a ia he mana ki nga hapu katoa, ki nga reo, ki nga iwi.

8 Ka koropiko ano hoki ki a ia te hunga katoa e noho ana i te whenua, kahore nei o ratou ingoa i tuhituhia ki te pukapuka ora a te Reme, no te timatanga iho ra ano o te ao nei tona whakamatenga.

9 Ki te mea he taringa to tetahi, kia rongo ia.

10 Te tangata e hopu taurekareka, ka riro ia hei taurekareka: te tangata e patu ana ki te hoari, ka patua ano ia ki te hoari. Ko te manawanui tenei me te whakapono o te hunga tapu.

11 I kite ano ahau i tetahi atu kararehe e haere ake ana i roto i te whenua; e rua ona haona rite tonu ki o te Reme, a i rite ki ta te tarakona tana korero.

12 Kei a ia ano nga mana katoa o te kararehe tuatahi hei mahi ki tona aroaro, e whakamea ana hoki ia i te whenua me te hunga hoki e noho ana i reira kia koropiko ki te kararehe tuatahi, kua ora nei tona patunga e mate ai ia.

13 He nui hoki nga tohu e meatia ana e ia, e mea ana ia i te kapura kia heke iho i te rangi ki te whenua i te aroaro o nga tāngata,

14 E whakapohehe ana ano ia i te hunga e noho ana i te whenua, ki nga tohu ka hoatu nei ki a ia kia mahia ki te aroaro o te kararehe; e mea ana ia ki te hunga e noho ana ki te whenua, kia

hangā he whakapakoko mo te kararehe
i patua nei ki te hoari, a kua ora ano.
15 I hoatu ano ki a ia kia hoatu he
wairua ki te whakapakoko o te kara-
rehe, e korero ai te whakapakoko o te
kararehe, e mea ai hoki i te hunga e
kore e koropiko ki te whakapakoko o te
kararehe kia whakamatea.
16 I mea ano hoki ia i te hunga katoa,
i te iti, i te rahi, i te hunga whai taonga,
i te hunga rawakore, i nga rangatira, i
nga pononga, kia meatia ki a ratou he
tohu ki o ratou ringaringa matau, ki o
ratou rae ranei:
17 Kia kaua hoki tetahi e hoko mai e
hoko atu ranei, ko te tangata anake kei
a ia nei te tohu, te ingoa ranei o te kara-
rehe; te whika ranei o tona ingoa.
18 Tenei te matauranga. Ma te tangata
whai whakaaro e tatau te whika o te
kararehe: he whika tangata hoki; a,
tona whika, E ono rau e ono tekau ma
ono.

UPOKO 14.

I KITE ano ahau, na, he Reme e tu
ana i Maunga Hiona, a kotahi rau e
wha tekau ma wha mano ona hoa, kua
tuhituhia te ingoa o tona Matua ki o
ratou rae.
2 Na, ka rongo ahau i te reo i te
rangi, tona rite kei te haruru o nga
wai maha, kei te haruru ano o te wha-
titiri nui: i rongo ano ahau i te reo o
nga kai whakatangi hāpa e whakatangi
ana i a ratou hāpa:
3 A ta ratou waiata me te mea he
waiata hou i mua i te torona, i mua
hoki i nga mea ora e wha, i nga kau-
matua ano hoki: e kore hoki e taea e
tetahi te ako taua waiata, ko nga mano
anake kotahi rau e wha tekau ma wha,
kua oti nei te hoko i runga i te whenua.
4 Ko te hunga tenei kahore nei i poke
i te wāhine; he wahine hoki ratou. Ko
te hunga tenei e aru ana i te Reme ki
nga wahi e haere ai ia. He mea hoko
enei i roto i nga tāngata, he matamua-
tanga ki te Atua ki te Reme hoki.
5 A kahore he tinihanga i mau i roto i
o ratou mangai: he koha kore hoki
ratou i mua i te torona o te Atua.
6 A i kite ano ahau i tetahi atu anahe-
ra e rere ana i waenganui o te rangi,
kei a ia te rongo pai mau tonu hei kau-
whau māna ki te hunga e noho ana i te
whenua, ki nga iwi katoa, ki nga hapu,
ki nga reo, ki nga huihuinga tāngata;
7 He nui tona reo ki te mea mai, Kia
wehi koutou ki te Atua, hoatu ki a ia he
kororia; kua tae mai hoki te haora e
whakarite whakawa ai ia: koropiko atu
hoki ki te Kai hanga o te rangi, o te
whenua, o te moana, me nga puna wai.
8 A i aru mai ano tetahi atu anahera,
i mea, Kua horo, kua horo a Papurona,
te pa nui, i whakainu nei i nga tauiwi
katoa ki te waina o te riri o tana pure-
mutanga.
9 A i aru mai ano te toru o nga ana-
hera i a raua, nui atu tona reo ki te mea
mai, Ki te koropiko tetahi ki te kara-
rehe ki tona whakapakoko hoki, a ka
tango i te tohu ki tona rae, ki tona
ringaringa ranei,
10 E inu ano ia i te waina o te riri a te
Atua, e ringitia nei he mea whakananu
kore ki roto ki te kapa o tona riri; e
whakamamaetia hoki ia i roto i te ka-
pura i te whanariki, i te aroaro o nga
anahera tapu, i te aroaro hoki o te
Reme:
11 A kake ana te paoa o to ratou wha-
kamamaetanga, ake ake ake: kahore
hoki he okiokinga i te ao i te po, mo te
hunga e koropiko ana ki te kararehe ki
tona whakapakoko hoki, mo te tangata
hoki e tango ana i te tohu o tona ingoa.
12 Ko te manawanui tenei o te hunga
tapu: tenei te hunga e pupuri ana i nga
ture a te Atua, i te whakapono hoki o
Ihu.
13 A ka rongo ahau i tetahi reo i te
rangi e mea mai ana ki a au, Tuhi-
tuhia, Ka hari nga tupapaku e mate nei
i roto i te Ariki i nga wa i muri nei: Ae
ra, e ai ta te Wairua, kia okioki ai ratou
i a ratou mahi; na, e aru tahi a ratou
mahi i a ratou.
14 I titiro ano ahau, na, he kapua ma,
a i runga i te kapua tetahi e noho ana,
tona rite kei te Tama a te tangata, a i
runga i tona mahunga he karauna
koura, i roto ano i tona ringaringa he
toronaihi koi.
15 Na, ko te putanga mai o tetahi
atu anahera i roto i te whare tapu, he
nui tona reo ki te karanga ki tera e
noho ana i runga i te kapua, Akina iho
to toronaihi, kotia: kua tae hoki te wa
e kokoti ai koe; kua maroke hoki te
witi o te ao.
16 Katahi tera e noho ana i runga i te
kapua ka aki iho i tana toronaihi ki te
whenua, a ka kotia te whenua.
17 A ka puta mai ano he anahera i
roto i te whare tapu i te rangi, he toro-
naihi koi ano hoki tana.
18 Na, ka puta mai ano tetahi atu
anahera i roto i te āta, kei a ia he mana
ki te kapura; he nui tona reo ki te

karanga ki tera i te toronaihi koi, i mea
ia, Akina iho to toronaihi koi, whakiia
nga tautau waina o te whenua; kua
maoa hoki ona karepe.
19 Na, akina atu ana tana toronaihi e
te anahera ki te whenua, whakiia ana e
ia te waina o te whenua, pangā ana e
ia ki te takahanga nui o te riri a te
Atua.
20 Na, ka takahia te takahanga i waho
o te pa, a puta ake ana he toto i roto i te
takahanga, tae noa ake ki nga paraire o
nga hoiho, a tuea noatia nga paronga
kotahi mano e ono rau.

UPOKO 15.

AI kite ano ahau i tetahi atu tohu i
te rangi, he mea nui he mea whakamiharo,
tokowhitu nga anahera kei a
ratou nga whiu whakamutunga e whitu;
ko te whakaotinga hoki enei o ta te
Atua riri.
2 A ka kitea e ahau *he mea* e rite ana
ki te moana karahi, he mea whakananu
ki te kapura: a, te hunga i kaha i te
kararehe, i tana whakapakoko, i tana
tohu, i te whika *ano hoki* o tona ingoa e
tu ana i runga i te moana karahi, kei a
ratou ano nga hāpa a te Atua.
3 A kei te waiata ratou i te waiata a
Mohi pononga a te Atua, me te waiata
ano a te Reme; i mea ratou, He nui o
mahi e miharotia ana, e te Ariki e te
Atua Kaha rawa; tika tonu ou ara pono
tonu, e te Kingi o te hunga tapu.
4 Ko wai e kore e mataku i a koe, e
whakakororia hoki i tou ingoa, e te
Ariki? *ko koe* anake hoki te Mea tapu:
e tae mai hoki nga tauiwi katoa e koropiko
ki tou aroaro; kua whakakitea
hoki o tikanga.
5 A muri iho i enei mea ka kite ahau,
na, kua puare te whare tapu o te tapenakara
o te whakaaturanga i te rangi:
6 Na, ka puta mai i roto i te whare
tapu nga anahera e whitu, i a ratou nei
nga whiu e whitu, o ratou kakahu he
rinena ma, he mea kanapa, he mea whitiki
o ratou uma ki te whitiki koura.
7 A ka hoatu e tetahi o nga mea ora e
wha ki nga anahera e whitu etahi oko
koura e whitu, kī tonu i te riri a te
Atua e ora nei, a ake ake ake.
8 Na kua kī te whare tapu i te paoa,
he mea na te kororia o te Atua, na tona
kaha hoki: kihai hoki tetahi tangata i
ahei te tomo atu ki te whare tapu, kia
mutu ra ano nga whiu e whitu a nga
anahera e whitu.

UPOKO 16.

AKA rongo ahau i te reo nui he mea
no roto i te whare tapu, e mea ana
ki nga anahera e whitu, Haere koutou,
ringihia nga oko o te riri a te Atua ki
te whenua.
2 Na, haere ana te tuatahi, ringihia
ana e ia tana oko ki te whenua; a kua
pa he mariao kino whakarihariha ki nga
tāngata kei a ratou nei te tohu a te
kararehe, ki te hunga hoki e koropiko
ana ki tona whakapakoko.
3 Na, ka ringihia e te tuarua o nga
anahera tana oko ki te moana; a ka
meinga hei toto, ano no te tupapaku: a
ka mate nga wairua ora katoa i roto i te
moana.
4 Na, ka ringihia e te tuatoru o nga
anahera tana oko ki nga awa ki nga
puna wai; a ka meinga hei toto.
5 I rongo ano ahau i te anahera o nga
wai e mea ana, Tika tonu koe, e te
Ariki, tenei koe inaianei, i mua ano koe,
a ko te Mea Tapu koe, nau hoki enei
whakarite whakawa.
6 I ringihia hoki e ratou nga toto o te
hunga tapu, o nga poropiti, a hoatu ana
e koe he toto ki a ratou kia inumia; he
mea tika hoki ma ratou.
7 I rongo ano ahau i tetahi atu i roto i
te āta e mea ana, Ae ra, e te Ariki te
Atua Kaha rawa, pono tonu tika tonu
āu whakaritenga whakawa.
8 Na, ka ringihia e te tuawha o nga
anahera tana oko ki te ra; a ka hoatu
ki a ia kia tunua nga tāngata ki te ahi.
9 Na, he nui te tunuunga i tunua ai nga
tāngata, a kohukohua ana e ratou te
ingoa o te Atua, kei a ia nei te tikanga
mo enei whiu: kihai hoki ratou i ripeneta
i hoatu i te kororia ki a ia.
10 Na, ka ringihia e te tuarima o nga
anahera tana oko ki te torona o te kararehe;
a ka whakapouritia tana rangatiratanga;
a ngaua ana e *nga tāngata* o
ratou arero i te mamae,
11 Kohukohua ana hoki e ratou te
Atua o te rangi mo o ratou mamae mo o
ratou mariao, kihai ano ratou i ripeneta
ki a ratou mahi.
12 Na, ka ringihia e te tuaono o nga
anahera tana oko ki te awa nui ki Uparati;
a mimiti ake tona wai, he mea kia
rite ai te huarahi o nga kingi o te
rawhiti.
13 A i kite ano ahau i nga wairua
poke e toru, te rite kei te poroka, *e puta
mai ana* i te mangai o te tarakona, i
te mangai hoki o te kararehe, i te mangai
ano hoki o te poropiti teka.

14 Ko nga wairua hoki ratou o nga rewera, e mahi ana i nga tohu, e haere atu ana ki nga kingi o te whenua o te ao katoa hoki, ki te huihui i a ratou ki te whawhai i taua ra nui o te Atua Kaha rawa.

15 Nana, ka haere atu ahau, anō he tahae. Ka hari te tangata e mataara ana, e tiaki ana i ona kakahu, kei haere tahanga ia, kei kitea tona whakama.

16 Na, ka huihuia ratou e ia ki tetahi wahi e karangatia nei i te reo Hiperu ko Aramakerona.

17 Na, ka ringihia e te anahera tuawhitu tana oko ki te takiwa o te rangi: a ka puta mai he reo nui i te whare tapu o te rangi, i te torona, e mea ana, Kua mutu.

18 A ka puta he reo, he whatitiri, he uira, me te ru nui; kahore he ru i pena te nui no te oroko nohoanga ra ano o nga tāngata ki te whenua.

19 Na, ka wehea te pa nui e toru nga wahi, a ka horo nga pa o nga tauiwi: a ka maharatia Papurona nui i te aroaro o te Atua, hoatu ana ki a ia te kapa o te waina o te aritarita o tana riri.

20 A oma ana nga motu katoa, kihai ano i kitea nga maunga.

21 I heke iho ano hoki he whatu nui ki nga tāngata i te rangi, kei to te taranata te taimaha: a kohukohua ana te Atua e nga tāngata mo te whiu a te whatu; he nui rawa hoki tana whiu.

UPOKO 17.

NA, ka haere mai tetahi o nga anahera e whitu kei a ratou nei nga oko e whitu, a ka korero mai ki a au, ka mea mai ki a au, Haere mai; maku e whakakite ki a koe te whakawakanga o te wahine puremu, o te mea nui e noho ana i runga i nga wai maha:

2 Kua puremutia nei e nga kingi o te whenua, a haurangi iho te hunga e noho ana i te whenua i te waina o tana puremutanga.

3 Na, ka arahina wairuatia ahau e ia ki te koraha: a ka kite ahau i tetahi wahine e noho ana i runga i tetahi kararehe whero, kapi tonu i te ingoa kohukohu, e whitu ona mahunga tekau nga haona.

4 Na, te kakahu o te wahine ra he mea papura, he mea whero, he mea whakapaipai ki te koura, ki te kohatu utu nui, ki te peara, he kapa koura ano kei tona ringa kī tonu i te mea whakarihariha, i te poke hoki o tana puremu:

5 I tona rae ano hoki tetahi ingoa tuhituhi rawa, KO TE MEA NGARO, KO PAPURONA NUI, KO TE WHAEA O NGA WAHINE PUREMU, O NGA MEA WHAKARIHARIHA HOKI O TE AO.

6 I kite ano ahau i taua wahine nei e haurangi ana i nga toto o te hunga tapu, i nga toto hoki o nga kai whakaatu i a Ihu: a toku kitenga i a ia, nui atu te miharotanga i miharo ai ahau.

7 A ka mea mai te anahera ki a au, He aha koe i miharo ai? maku e korero atu ki a koe taua mea ngaro, te wahine, me te kararehe hoki e waha ra i a ia, nona nei nga mātenga e whitu me nga haona kotahi tekau.

8 Te kararehe i kite ra koe, i mua ia, kahore hoki inaianei; ka puta ake ano hoki ia a mua i roto i te poka torere, a ka riro atu ki te whakangaromanga: na, te hunga e noho ana i te whenua, kahore nei o ratou ingoa i tuhituhia ki te pukapuka o te ora i te orokohanganga ra ano o te ao, ka miharo ratou ina kite i te kararehe i ora i mua, a kahore nei inaianei, heoi tenei ano ia.

9 Ko te hinengaro whai matauranga tenei. Nga mātenga e whitu e whitu era maunga, kei reira te wahine e noho ana i runga i era.

10 Na, e whitu era kingi: tokorima kua hinga, kotahi tenei, ko tetahi kahore ano i tae noa mai; a ka tae mai ia, me noho ia, he wa iti nei.

11 Na, te kararehe, te mea i mua ra, a kahore nei inaianei, ko te tuawaru ano ia, no nga tokowhitu ano hoki, e riro atu ano ia ki te whakangaromanga.

12 Na, nga haona kotahi tekau i kite ra koe, kotahi tekau era kingi, kahore ano kia whiwhi noa ki tetahi rangatiratanga; heoi kotahi te haora, e whiwhi tahi ai ratou ko te kararehe ki te mana, me te mea he kingi.

13 Kotahi tonu te whakaaro a enei, a e hoatu ano e ratou to ratou kaha to ratou mana ki te kararehe.

14 E whawhai ano enei ki te Reme, a e taea ano ratou e te Reme: no te mea ko te Ariki ia o nga ariki, ko te Kingi o nga kingi: na, ona hoa ano hoki he hunga karanga, he hunga whiriwhiri, he hunga pono.

15 I mea mai ano ia ki a au, Nga wai i kitea e koe i te nohoanga o te wahine puremu ra, ko nga huihuinga tāngata

ratou, ko nga mano, ko nga iwi, me
nga reo.
16 Na, nga haona kotahi tekau i kitea
e koe i runga i te kararehe, e kino ano
enei ki te wahine puremu, ka meinga ia
e ratou kia moti rawa iho, kia noho
tahanga, e kai ano ratou i ona kikokiko,
e tahu hoki i a ia ki te ahi.
17 Kua hoatu hoki e te Atua ki o ratou
ngakau kia whakarite i tana i pai ai, kia
kotahi ano hoki o ratou whakaaro, kia
hoatu hoki e ratou to ratou rangatira-
tanga ki te kararehe, kia rite ra ano nga
kupu a te Atua.
18 Na, te wahine i kite na koe, ko te
pa nui ia, kei a ia nei te kingitanga ki
nga kingi o te ao.

UPOKO 18.

AMURI iho i enei mea ka kite ahau
i tetahi atu anahera e heke iho
ana i te rangi, he mana nui tona; mā-
rama tonu hoki te ao i tona kororia.
2 He nui ano *tona* reo he kaha tana
karanga, i mea ia, Kua horo, kua horo
a Papurona nui, kua meinga hei kāinga
rewera, hei whare herehere hoki mo nga
wairua poke katoa, hei whare herehere
mo nga manu poke katoa mo nga *manu*
whakarihariha.
3 Kua inu hoki nga tauiwi katoa i te
waina o te riri o tana puremu, i puremu
hoki nga kingi o te whenua ki a ia, kua
whai taonga hoki nga kai hoko o te ao i
te nui o ana mea papai.
4 I rongo ano ahau i tetahi atu reo i te
rangi, e mea ana, Puta mai koutou i roto
i a ia, e toku iwi, kei uru tahi koutou ki
ona hara, kei pāngia koutou e ona whiu.
5 Kua tutuki hoki ana hara ki te rangi,
a kua mahara te Atua ki ana mahi hē.
6 Hoatu ki a ia tana i hoatu ai ki a
koutou, takiruatia nga mea mona kia
rite ki ana mahi: te kapa i whakakiia e
ia kia rua a koutou whakakinga mona.
7 Na, i whakanui ia i a ia, i torere ki
ana mea whakaahuareka, kia pera ano
te mamae me te pouri e hoatu e koutou
ki a ia: e mea ana hoki ia i tona ngakau,
E noho ana ahau hei kuini, ehara hoki
ahau i te pouaru, e kore ano hoki ahau e
kite i te pouri.
8 Mo konei ano ka tae mai ona whiu i
te ra kotahi, te mate, te pouri, te mate
kai; a ka tahuna ia ki te ahi: e kaha
ana hoki te Ariki te Atua e whakawa nei
i a ia.
9 A e tangi ki a ia e aue ki a ia nga
kingi o te ao i puremu nei ki a ia, i
torere ngatahi nei ki nga mea whaka-
ahuareka, ina kite ratou i te paoa o tona
tahunga;
10 Ka tu mai ratou i tawhiti i te wehi
ki tona whakamamaetanga, ka mea,
Aue, aue, te pa nui a Papurona, te pa
kaha! kua tae mai hoki tou whaka-
wakanga i te haora kotahi.
11 Ka tangi ano hoki nga kai hoko o
te whenua ka aue ki a ia; no te mea
kahore atu he tangata hei hoko i ta ratou
utanga mai:
12 I te utanga mai o te koura, o te
hiriwa, o te kohatu utu nui, o te peara,
o te rinena pai, o te papura, o te hirika,
o te *kahu* whero, me nga rakau taina
katoa, me nga tini oko rei, me nga tini
oko rakau utu nui whakaharahara, *oko*
parahi, rino, mapara,
13 Me te hinamona, me nga mea ka-
kara, me te hinu kakara, me te para-
kihe, me te waina, me te hinu, me te
paraoa pai, me te witi, me nga kara-
rehe, me nga hipi, me nga hoiho, me
nga hariata, me nga pononga, me nga
wairua tāngata.
14 Heoi kua mahue koe i nga hua i
hiahiatia e tou ngakau, kua mahue hoki
koe i nga mea ngako katoa i nga mea
papai, heoi ano kitenga o aua mea e
koe.
15 Nga kai hoko o enei mea, kua whai
taonga nei i a ia, tu ana ratou i tawhiti i
te wehi ki tona whakamamaetanga, me
te tangi me te aue ano ratou,
16 Me te ki ano ratou, Aue, aue, te pa
nui, i kakahuria ki te rinena pai, ki te
papura, ki te whero, i whakapaia ki te
koura, ki te kohatu utu nui, ki nga
peara!
17 Kotahi tonu hoki te haora a moti
rawa iho taua taonga nui. Na, nga
rangatira kaipuke katoa, me te hunga
katoa e huihui ana ki runga ki nga
kaipuke, me nga kai whakatere kai-
puke, me te hunga katoa kei te moana
a ratou mahi, tu mai ana ratou i
tawhiti,
18 Me te karanga ano ratou i to ratou
kitenga i te paoa o tona tahunga, me te
ki ano ratou, Ko tehea *pa* i rite ki tenei
pa nui?
19 Opehia ana hoki e ratou he oneone
ki o ratou mahunga, kei te karanga
ratou, he tangi, he aue, kei te mea,
Aue, aue, te pa nui, i whai taonga ai i
ona utu nui te hunga katoa he kaipuke
a ratou i te moana! kotahi tonu nei hoki
te haora a moti rawa iho.
20 Kia hari ki a ia, e te rangi, e nga
apotoro tapu ano hoki, e nga poropiti;

kua whakaritea nei hoki e te Atua ta
koutou whakawa i a ia.
21 Katahi ka hapainga ake e tetahi
anahera kaha he kamaka i rite nei ki
tetahi kamaka rahi no te mira, a makā
ana e ia ki te moana, me te ki ano ia,
Ka peneitia a Papurona te pa nui, ka
makā whakareretia atu, e kore ano hoki
e kitea i muri nei.
22 Na, heoi ano rongonga i roto i a
koe ki te reo o nga kai whakatangi
hāpa, o nga kai whakatakoto rangi
waiata, o nga kai whakatangi i nga
putorino, i nga tētere; e kore ano hoki
e kitea i nga wa i muri nei tetahi kai
mahi o nga tini mahi i roto i a koe; e
kore ano hoki e rangona i nga wa i
muri nei te haruru o te kohatu mira i
roto i a koe;
23 E kore ano hoki e kitea i nga wa i
muri nei te māramatanga o te rama i
roto i a koe; e kore ano hoki e rangona
i nga wa i muri nei te reo o te tāne
marena hou, o te wahine marena hou, i
roto i a koe: o kai hokohoko hoki, ko nga
tāngata nunui o te ao; na o mahi ma-
kutu ano hoki i whakapohehetia ai nga
iwi katoa.
24 Kitea ana hoki i roto i a ia nga
toto o nga poropiti, o te hunga tapu, o
te hunga katoa hoki i whakamatea ki
runga ki te whenua.

UPOKO 19.

NA, muri iho i enei mea ka rangona
e ahau he reo nui me te mea no
te mano tini i te rangi, e mea ana, Are-
ruia; Te whakaoranga, te kororia, te
honore, te kaha, kei te Ariki kei to tatou
Atua:
2 He pono hoki he tika ana whakari-
tenga whakawa: kua whakaritea hoki
e ia te whakawa mo te wahine puremu,
te mea nui, i hē ai te whenua i tana
puremu, kua rapua ano e ia he utu i a ia
mo nga toto o ana pononga.
3 Na, ka tuaruatia ano a ratou mea-
tanga, Areruia. Heoi kake ake ana te
paoa o taua *pa*, ake ake ake.
4 A takoto ana nga kaumatua e rua
tekau ma wha me nga mea ora e wha,
koropiko ana ki te Atua e noho ana i
runga i te torona, mea ana, Amine;
Areruia.
5 A ka puta mai he reo i te torona, e
mea ana, Whakamoemiti atu ki to tatou
Atua, e ana pononga katoa, e te hunga
hoki e wehi ana i a ia, e te hunga
iti, e te hunga nunui.
6 Na, ka rangona ano he reo e ahau
me te mea no te mano tini, me te mea
he haruru no nga wai maha, me te mea
he haruru no nga whatitiri kaha, e mea
ana, Areruia: ka kingi hoki te Ariki te
Atua Kaha rawa.
7 Kia hari tatou kia koa, kia hoatu he
kororia ki a ia: kua taea hoki te mare-
natanga o te Reme, kua oti ano te wha-
kapai a tana wahine i a ia ano.
8 A i tukua ki a ia kia whakakaka-
huria ki te rinena ma, ki te *rinena* ka-
napa: na, te rinena ra, ko te tika a te
hunga tapu.
9 I mea mai ano ia ki a au, Tuhituhia,
Ka hari te hunga kua karangatia ki te
hapa o te marenatanga o te Reme. Ka
mea mai ano ia ki a au, Ko nga kupu
pono enei a te Atua.
10 Na, ka takoto ahau ki mua i ana
waewae, *ka mea* kia koropiko ki a ia. A,
ka mea mai ia ki a au, Kauaka: ko tou
hoa pononga ano ahau, no ou tuakana
hoki kei a ratou nei te whakaaturanga o
Ihu: me koropiko ki te Atua: ko te
whakaaturanga hoki i a Ihu ta te wairua
o te poropititanga.
11 A ka kite ahau i te rangi e tuwhera
ana, na, he hoiho ma; a, te ingoa o tona
kai noho ko te Pono ko te Tika, kei runga
i te tika tana whakarite whakawa tana
whawhai.
12 Ona kanohi, ano he mura ahi, i
runga ano i tona mātenga nga karauna
maha; he ingoa tona kua oti te tuhituhi,
e kore nei tetahi e mātau, ko ia anake.
13 Te kakahu i kakahuria e ia he mea
tuku ki te toto: te ingoa i karangatia ai
ia, Ko te Kupu a te Atua.
14 E haere ana hoki i muri i a ia nga
taua, era i te rangi, o ratou hoiho ano
he ma, he mea whakakakahu ano ratou
ki te rinena ma, ki te mea paru kore.
15 E puta mai ana hoki i roto i tona
mangai he hoari koi, hei patu māna i
nga tauiwi: he rino ano hoki te toko-
toko e tohutohu ai ia i a ratou: e takahi
ana hoki ia i te takahanga waina o te
aritarita o te riri o te Atua Kaha rawa.
16 He ingoa ano tona tuhituhi rawa ki
tona kakahu ki tona huha, KO TE
KINGI O NGA KINGI, KO TE
ARIKI O NGA ARIKI.
17 I kite ano ahau i tetahi anahera e
tu ana i te ra; a he nui tona reo ki te
karanga, i mea ia ki nga manu katoa e
rere ana i waenganui o te rangi, Haere
mai, me huihui mai ki te hapa a te Atua
nui;
18 Ki te kai i nga kikokiko o nga
kingi, i nga kikokiko o nga rangatira
mano, i nga kikokiko o te hunga kaha,

i nga kikokiko o nga hoiho, o o ratou
kai noho hoki, i nga kikokiko o nga
tāngata katoa, o nga mea ehara nei i te
pononga, o nga pononga ano hoki, o te
hunga nonohi, o te hunga nunui.
19 A ka kite ahau i te kararehe, me
nga kingi o te whenua, me a ratou taua,
kua huihuia ki te whawhai ki tera e
noho ana i runga i te hoiho ki tana taua
hoki.
20 Na, ka hopukina te kararehe raua
tahi ko te poropiti teka, i mahi ra i nga
tohu ki tona aroaro, i whakapohehetia
ai te hunga i tango i te tohu o te kara-
rehe, i koropiko hoki ki tona whakapa-
koko. Na, pangā oratia ana raua toko-
rua ki te roto kapura e ka ana i te
whanariki.
21 Na, te hunga i toe, i whakamatea
ratou e tera e noho ra i runga i te hoiho
ki te hoari, e puta mai nei i roto i tona
mangai: a makona ana nga manu katoa
i o ratou kikokiko.

UPOKO 20.

I KITE ano ahau i tetahi anahera e
heke iho ana i te rangi, kei a ia te ki
o te poka torere me tetahi mekameka
nui i tona ringaringa.
2 Na, ka mau ia ki te tarakona, ki te
nakahi onamata, ko ia nei te Rewera,
ko Hatana hoki, a herehere ana i a ia
kotahi mano nga tau;
3 Na, makā ana ia e ia ki te poka
torere, uakina atu ana, whakapiri rawa
te hiri ki runga ki a ia, kei whakapohe-
he ia i nga tauiwi i muri iho, kia taka
ra ano nga tau kotahi mano: a muri
iho i enei mea me wewete ia he taima
iti kau ia.
4 I kite ano ahau i nga torona, a e
noho ana ratou i runga, i hoatu ano hoki
te whakarite whakawa ki a ratou: ko
nga wairua hoki tēra o te hunga i pou-
toa mo te whakaaturanga i a Ihu, mo
te kupu hoki a te Atua, *te hunga* kahore
i te koropiko ki te kararehe, ki tona
whakapakoko ranei, kihai hoki i meatia
iho te tohu ki o ratou rae, ki o ratou
ringaringa hoki; na, ka ora ratou ka
kingi tahi me te Karaiti kotahi mano
nga tau.
5 A kihai i ora ake te toenga o nga
tupapaku, a taka noa nga tau kotahi
mano. Ko te aranga tuatahi tenei.
6 Hari tonu tapu tonu te tangata ka
whiwhi nei ki te aranga tuatahi: e
kore te matenga tuarua e whai mana ki
a ratou, engari hei tohunga ratou ma te
Atua ma te Karaiti hoki, a kotahi mano
nga tau e kingi tahi ai ratou me ia.
7 Ano ka pahemo nga tau kotahi ma-
no, ka wetekina a Hatana i roto i tona
whare herehere,
8 A ka haere atu ia ki te whakapo-
hehe i nga tauiwi i nga pito e wha o te
whenua, i a Koku raua ko Makoka, e
huihui ai ratou ki te taua: te tokomaha
o ratou rite tonu ki te onepu o te
moana.
9 Na, haere atu ana ratou ki te wha-
nui o te whenua, karapotia ana e ratou
te nohoanga o te hunga tapu, me te pa
e arohaina ana: na, ko te heketanga
iho o te kapura i te Atua i te rangi, pau
ake ratou.
10 Na, te Rewera i whakapohehe nei i
a ratou, pangā ana ia ki te roto kapura
whanariki, ki te wahi kei reira nei te
kararehe me te poropiti teka, a ka wha-
kamamaetia ratou i te ao i te po, ake
ake ake.
11 A i kite ano ahau i tetahi torona
nui he mea ma, i tetahi hoki e noho ana
i runga, rere ana te whenua me te rangi
i tona kanohi; kahore hoki i kitea he
wahi mo raua.
12 I kite ano ahau i te hunga mate, i
te hunga ririki, i te hunga nui, e tu ana
i te aroaro o te Atua; na, kua whakatu-
wheratia nga pukapuka: kua whakatu-
wheratia ano hoki tetahi atu pukapuka,
ara to te oranga: a kei nga mea i tuhi-
tuhia ki aua pukapuka he whakaritenga
whakawa mo te hunga mate, he mea
whakarite tonu ki a ratou mahi.
13 I tukua mai ano e te moana te
hunga mate i roto i a ia; i tukua mai
ano e te mate e te po te hunga mate i
roto i a raua: na, ka whakaritea te
whakawa mo tetahi mo tetahi, he mea
whakarite ki a ratou mahi.
14 Na, ka pangā te mate me te po ki
te roto ahi. Ko te tuarua tenei o nga
mate.
15 A te tangata kihai i kitea kua oti te
tuhituhi ki te pukapuka o te ora, i
pangā ia ki te roto ahi.

UPOKO 21.

I KITE ano ahau i te rangi hou i te
whenua hou: kua pahemo hoki te
rangi tuatahi me te whenua tuatahi; a
kahore atu he moana.
2 I kitea ano e ahau e Hoani te pa
tapu, a Hiruharama hou, e heke iho ana
i te Atua i te rangi, rite tonu ana mea,
ano he wahine marena hou kua oti te
whakapaipai mo tana tāne.

3 A i rongo ano ahau i te reo nui i te
rangi e mea ana, Na, kei nga tāngata te
tapenakara o te Atua, a e noho ia ki a
ratou, ko ratou hoki he iwi mona, ko te
Atua nei ano hoki hei hoa mo ratou, hei
Atua *ano* mo ratou.
4 Ka murua hoki e te Atua nga roi-
mata katoa i o ratou kanohi; a kore
ake he mate, kahore he aue, kahore he
karanga, kahore he mamae, i nga wa i
muri nei: kua pahemo atu hoki nga
mea o mua.
5 A ka korero mai tera e noho ana i
runga i te torona, Na, ka hangā houtia
e ahau nga mea katoa. I mea mai ano
ia ki a au, Tuhituhia: ko nga kupu tika
hoki enei ko nga *kupu* pono.
6 I mea mai ano ia ki a au, Kua oti.
Ko ahau te Arepa me te Omeka, te
timatanga me te whakamutunga. Ka
hoatu noa atu e ahau ki te tangata e
mate wai ana he wai i te puna ora.
7 Te tangata i a ia te wikitoria, e whi-
whi ia ki nga mea katoa; ko ahau ano
hei Atua mona, a ko ia hei tamaiti
maku.
8 Na, te hunga wehi, te hunga wha-
kateka, te hunga whakarihariha, nga
kai kohuru, te hunga puremu, te hunga
makutu, te hunga makutu, te hunga
karakia ki te whakapakoko, te hunga
teka katoa, te wahi mo ratou kei te roto
e ka ana i te ahi i te whanariki: ko te
matenga tuarua tenei.
9 Na, ka haere mai ki a au tetahi o
nga anahera e whitu, kei a ratou nei
nga oko e whitu e kī ana i nga whiu
whakamutunga e whitu; ka ki mai ia
ki a au, ka mea, Haere mai, maku e
whakakite ki a koe te wahine marena
hou, te wahine a te Reme.
10 Na, kawea wairuatia ana ahau e ia
ki tetahi maunga, he nui, he tiketike, a
ka whakakitea mai ki a au te pa nui, a
Hiruharama tapu, e heke iho ana i te
rangi i te Atua;
11 Kei taua *pa* ano te kororia o te Atua:
rite tonu tona māramatanga ki to te
kohatu he nui whakaharahara nei ona
utu, rite tonu ki te kohatu hahapa, e
mārama nei me he karahi;
12 He taiepa kohatu ano tona, he mea
nui he mea tiketike, tekau ma rua nga
tatau, kotahi tekau ma rua ano nga
anahera i nga tatau, tuhituhi rawa ki te
ingoa, ara, ki o nga hapu kotahi tekau
ma rua o nga tamariki a Iharaira:
13 I te rawhiti e toru nga tatau; i te
nota e toru nga tatau; i te tonga e toru
nga tatau; i te weta e toru nga tatau.
14 Kotahi tekau ma rua hoki nga
turanga o te taiepa o te pa, kei aua *tura-
nga* ano nga ingoa o nga apotoro o te
Reme kotahi tekau ma rua.
15 Na, tera i korero ra ki a au, he
kakaho koura tana hei whanganga
māna i te pa, i ona tatau, i tona taiepa
kohatu.
16 E wha nga poti o te pa i a ia i
takoto ra, tona roa rite tonu ki *tona*
whanui: na, ka whangangā e ia te pa
ki te kakaho, kotahi tekau ma rua mano
nga paronga. Tona roa, te whanui, me
te ikeike, rite tonu.
17 Na, ka whangangā ano e ia tona
taiepa kohatu, kotahi rau e wha tekau
ma wha nga whatianga, he ruri na te
tangata, ara na te anahera.
18 Na, te mea i hangā ai tona taiepa
kohatu he hahapa: he koura para kore
ano hoki te pa, rite tonu ki te karahi
mārama.
19 He mea whakapaipai ano ki nga
kohatu utu nui katoa nga turanga o te
taiepa kohatu o te pa. Te turanga tua-
tahi, he hahapa; te tuarua, he hapaira;
te tuatoru, he karakeroni; te tuawha,
he emerara;
20 Te tuarima, he hararonika; te
tuaono, he harariu; te tuawhitu, he kari-
horita; te tuawaru, he perira; te tua-
iwa, he topaha; te ngahuru, he kariho-
paraha; te tekau ma tahi, he hakiniti;
te tekau ma rua, he ametihita.
21 Na, nga tatau kotahi tekau ma rua
kotahi tekau ma rua peara: tenei tatau
tenei tatau kotahi tonu peara: a, te
huarahi o te pa he koura para kore, ko
ia ano kei te karahi piata.
22 Na, kihai ahau i kite i tetahi whare
i reira: ko te Ariki hoki ko te Atua
Kaha rawa raua ko te Reme te whare o
reira.
23 Na, kahore taua pa i mea ki te ra
mona, ki te marama ranei, hei whiti ki
roto: e whakamaramatia ana hoki a
reira e te kororia o te Atua, ko te Reme
hoki tona māramatanga.
24 A e haere i tona māramatanga nga
iwi o te hunga e whakaorangia ana: e
kawea mai ano hoki e nga kingi o te ao
to ratou kororia me to ratou honore ki
reira.
25 E kore ano ona tatau e tutakina i
te awatea: kore ake hoki o reira po.
26 E kawea mai ano te kororia me te
honore o nga tauiwi ki reira.
27 E kore ano e tomo atu ki roto
tetahi mea whakanoa, *tetahi mea* ranei
e mahi ana i te mea whakarihariha, i te
teka ranei: ko te hunga anake kua oti
te tuhituhi ki ta te Reme pukapuka o te
ora.

UPOKO 22.

NA, ka whakakitea mai e ia ki a au
he awa mārama he wai ora, e piata
ana me te karahi, e puta mai ana i te
torona o te Atua raua ko te Reme.
2 I waenganui o tona huarahi o te awa
ano hoki, i tetahi taha i tetahi taha, te
rakau o te ora, kotahi tekau ma rua ona
hua, e hua ana ona hua i tetahi marama
i tetahi marama: a ko nga rau o te
rakau hei whakaoranga mo nga tauiwi.
3 A kore ake he kanga i muri nei: ko
reira ano hoki te torona o te Atua raua
ko te Reme; a ka mahi āna pononga ki
a ia:
4 E kite hoki ratou i tona kanohi; *ka
mau* hoki tona ingoa i o ratou rae.
5 Kore ake hoki o reira po; kore ake
o ratou meatanga ki te rama, ki te mā-
ramatanga hoki o te ra; e mārama hoki
ratou i te Ariki i te Atua: a e kingi
ratou, ake ake ake.
6 I mea mai ano ia ki a au, *E* pono
ana e tika *ana* enei kupu: a kua tonoa
e te Ariki e te Atua o nga poropiti tapu
tana anahera, hei whakakite mai ki ana
pononga i nga mea ka hohoro nei te
meinga.
7 Na, ka hohoro taku haere atu: ka
hari te tangata e whakarite ana i nga
kupu o te poropititanga o tenei puka-
puka.
8 A i kite ano ahau a Hoani i rongo i
enei mea. A toku rongonga toku
kitenga, ka hinga ahau ki raro ka mea
kia koropiko ki mua i nga waewae o te
anahera i whakakitea mai ai enei mea ki
a au.
9 Na, ko tana meatanga mai ki a au,
Kauaka: he hoa pononga hoki ahau
nou, no ou tuakana hoki no nga poropiti,
no te hunga ano e pupuri ana i nga
kupu o tenei pukapuka: me koropiko
ki te Atua.
10 Ka mea mai ano ia ki a au, Kaua e
hiritia nga kupu o te poropititanga o
tenei pukapuka: e tata ana hoki te
taima.
11 Te tangata e hē ana te whakahaere,
kia hē ano te whakahaere: te tangata e
poke ana, kia poke ano ia: te tangata e
tika ana, kia tika ano ia: te tangata e
tapu ana, kia tapu ano ia.
12 Na, ka hohoro taku haere atu; kei
a au ano taku utu, a ka rite ki ana mahi
ake nga mea e hoatu ki tetahi ki tetahi.
13 Ko ahau te Arepa me te Omeka, te
timatanga me te whakamutunga, te
tuatahi me te whakaotinga.
14 Ka hari te hunga e mahi ana i ana
ture, ka taunga hoki ratou ki te rakau o
te ora, ka tomo ano ki te pa ra nga
tatau.
15 Kei waho nga kuri, me te hunga
makutu, me te hunga puremu, me nga
kai kohuru, me te hunga karakia ki te
whakapakoko, me te hunga katoa e pai
ana e mahi ana i te teka.
16 Kua tonoa e ahau e Ihu taku ana-
hera, hei whakaatu atu i enei mea ki a
koutou i roto i nga hahi. Ko ahau te
pakiaka me te uri o Rawiri, te whetu
mārama o te ata.
17 E mea ana hoki te Wairua me te
wahine marena hou, Haere mai. Me
ki ake ano e te tangata e rongo ana,
Haere mai. Kia haere mai hoki te ta-
ngata e hiainu ana: kia tangohia noatia
ano te wai ora e te tangata e hiahia
ana.
18 He whakaatu hoki naku tenei ki te
hunga katoa e rongo ana ki nga kupu o
te poropititanga o tenei pukapuka, Ki te
tapiritia mai e tetahi ki enei mea, ka
tapiritia atu ano e te Atua mona nga
whiu kua oti te tuhituhi ki tenei puka-
puka:
19 A ki te tangohia atu e tetahi he
kupu i te pukapuka o tenei poropitita-
nga, ka tangohia e te Atua tona wahi i
roto i te pukapuka o te ora, i te pa tapu
hoki, i nga mea hoki kua oti te tuhituhi
ki tenei pukapuka.
20 Tenei te ki nei te Kai whakaatu o
enei mea, Na, ka hohoro ano taku haere
atu. Amine. Ae ra, haere mai, e te
Ariki e Ihu.
21 *Kia tau* ki a koutou katoa te ata-
whai o to tatou Ariki o Ihu Karaiti.
Amine.

TE MUTUNGA.

